

ספר

שערי שמחה

הוא חבור נפלא בשערים המצוינים בהלכה
על כמה סוגיות בש"ס הנוגעים לחלק
יורה דעה

מאת

הרב הגאון המובהק צדיק ועניו בקש"ת מ'
יעקב שמחה וצלה"ה הראב"ד קעמפנא
יע"א.

הובא לכית הדפוס ע"י הני תרוניכו ה"ה הרב הגדול הר"ק
ובקי שלשלת היוחסין כש"ת מ' יעקב חיים נפתלי נ"י ,
וגיסו האב"ד הרב ההר"ק ובקי שלשלת היוחסין כש"ת מו"ה
אפרים שהגא נ"י

ונדפס בהשרלות הרב וכו' מ' זלמן שרייבער נ"י , בקום
תחנותו בק"ק ווארשא , החוב סוראנאווסקי. № 22. אלו סלפנים
ה' אבוק"ק פאוואנוויק .

ווארשא

בדפוס הרבני מו"ה נתן שריפטניסער נ"י

שנת תרל"ח לפ"ק

GEFERT'S WARE GIMXE

Издание Раввина СИМХЕ РЕФИШЪ изъ г. Комио.

ВАРШАВА 1877

Въ Типографіи Н. Шрифтгиссера

на улицѣ Навѣвки № 2242.

למוזכרת נצח

לע"נ הרה"ח בנשיק מוה"ר יקותיאל
יהודה בן חיים ו-ל טייטלבוים

נפטר כ" סיון תשמ"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו חיים צבי טייטלבוים

נדפס אצל

COPY CORNER

5022 - 13th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219
TEL. (718) 972-0777

אחים גארדענבערג

מכירה הראשית אצל
בימ"ס צינגלאיזן
4409 16 AVE.
BROOKLYN, NEW YORK. 11204
718-436-1165

איסד השגת גבול

ואסר לעשות העתקה מזה

הוצאתיו לאור בעוה"ת כדי לזכות את הרבים
כי הספר החשוב הזה הוא יקר המציאות

זכות המחבר יעמוד לי ולכל משפחתי להתברך
בברכה והצלחה ובכל מילי דמיטב

המו"ל

יצחק כראך

8 SATMAR DRIVE.
MONROE, N.Y. 10950
(914) 783-8495

נדפס פה ברוקלין נ.י.
שנת תשנ"א

הסכמות

סאת כבוד רבותינו הגדולים הקדושים מאורות ישראל רשכבה"ג מרן **עקיבא איג"ר** ז"ע. הרב אב"ד ור"ם בק"ק פוזנא המדינה. ומרן **משה סופר** ז"ע הרב אב"ד ור"ם בק"ק פרעשבורג המדינה:

שמחה לאות במענה פיו ודבר בעמו טע סופר מסיר במלאכתו מלאכה שמים לפני מלאכים ויחיל כ"ה רבנן וכו' מו"ה שמחה ז"ל ריינא רבא דק"ק קעמפנא יע"ה. אשר בטעימני טעם זקנים מנוטע דבשו קונטרס מחיבורו אשר חיבר בקראו שמו משכן העדות עדות היא לכל באי עולם. כי רבנן המחבר ז"ל רב גובריא בעולם בקיאהו ועומק עיונו עד לספליא. והחלק יעיד על הכל וזהו כ"ל חוברי חנך מחוכם גלגל קך אמינא יאשר כמו וחילו לאורייתא. וכשינא מבית הדפוס אי"ס אקה א' במחיר. ומאז רבנן לשיעור כלל מימי עזר וסעד לחומכו וסמקוס יכ"י בעזרו. הכ"ד פ"ק פ"ב נכחי ליום כ' חמיש אספר תק"ל זל"ק :

משה"ק סופר מפ"פ דמיין

ושמתי לחק ולא יעבור בגדר המיין וחזק לבלי חת הסכמה על חיבורים חדשים. כגודע ביודעם ובישראל. והאם אפיר את חוקי מול כבוד ידידי רבנן ז"ל ואלגנ שור באהבתו. אגורה פן עד היסוד יוכיח נדרי כמות :

יזכרו ה' להוליא מחשבתו הטוב מכה אל הפועל. וכסגמרו לטובם הני וכוני ליקח ספרו בכסף מלא כאשר יושח עלי,

ידידו דודש של' חורמו בלב ונפש, הק' **עקיבא** בהרב מה' **משה** גינז זצ"ל.

ומפני איש כינס ומניעם נשכחם מלאכה הקודש להוליא לאור החיבור הנחמד ספר משכן העדות אז נשנת תקל"ז [וינא אז זביהד"פ רק הבהח השער אשר גם עתה נשאר על מכונן להיות פחה להשערים כי קן ס' לטוב הטעור] ובעת שהוליא בגאון המהבר הזה זל"ל אחד מדרשותיו הדפים בהסכמות הקדושות האלו וגם הקדמה קניס הליב ובגלל כי לא עלתה בידי הגאון זל"ל את אשר זמם לעשות הקדמה [בדעתו הגדולה ס' להרבות אמרים בהקדמתו להליב הנבבות ליראה כ' טבורים ובעוה"ר נערפס השעה] לספר הזה חליג כה אמרוהו הטעורים ככתוב אז וזה לשונו הטעור :

הדרוש הזה בדברי הלכה והגדה. בשדתי גרבים ובקבל נבויים פה קהלחיו יל"ו. בשנת הגדול העבר ולהפקת לזון ריעים אהובים החפויים להביאו לביהד"פ נעניתי להם. ויען כי דברי הלכה הוא בענינים כגועים לדינא. לכן הסכמי לוח שני מהנמים מראשי גאוני זמנינו א' מכבוד רבניו הגדול והקדוש מאוזן של ישראל רשכבה"ג **מדרעיא** זוק"ל. וסבני מכבוד חסנו מרנא ורבנא מאזר הגולה בגאון החסיד **אב"ד דק"ק פ"ב** אשר נקדשתי בכבודם זה איש שנים בעת אשר ה' בדעתי להוליא לאור חבורי משכן העדות [יזכני ס' להרחיב את גבולי להוליא מחשבתי מכה אל הפועל] להרחות כי הורשיה מכבודם רבנן להביא מחדושי לביהד"פ. ובעוה אני בחסדי ס' יחב"ש כי כמעין דדברי הלכה ימלא בהם דברים הראוים לאמרים בעוה"י פ"ק קעמפנא עש"ק וער"ה חלול סק"ל"ט לפ"ק :

יעקב שמוחה במה' **משה** זצ"ל

הקדמה

ישמחו להכנסים וינילו להלכידים בצאת לאור העולם חיבור יקר מכבוד מארי אהוב נפשו צמור לכבי הגאון המוכהק בהריוע ובקיאות אכיר הרועים המפורסם לשבח בתורתו וצדקתו וענותותו אוהב ישראל באהבת נפש ועבד לעבדי ה' באבת ובחמים אן נוסרין עליו ההלל כבוד קדו"ש מוה"ר **יעקב שמוחה** זצלה"ה הראב"ד בק"ק קעמפנא : והנה לפאר את נועם דרבי פילפוליו , כמעט למותר הוא . כי מה לתבן את הבר הלא רבותנו הגאונים רבני הגולה קדושי עליון נ"ע נתנו עדיהן להרבות בשבתו (ואו ה' רך בשנים כבן שלשים) ויותר מאשר כתוב כאן בהכסותיהם ידענו נאמנה את חיבת הקודש מהקדושים עמודי התורה אל הרב הגאון הזה . ובשנים כי כל עין הרואה בעיני השכל במחברת הזאת יכיר וידע את רב גדולתו :

ובעת אשר נתן חידושו על ידי זה כשנה . אמר בענות רוחו . לאשר כי חידושו כתב לעצמו (ובעבור זה כמעט שאין פתת חידושו רדפום וח"ל אשר פעלתי בזה בהשתרלות דיבורים שונים להציע לפני איש גדול כמ"ב ע"י כי שבע לעצמי . ונתרצה בשמחה) ולחולשתו קשה לפניו לסדרם . כראוי ע"פ חכר , ובאות אני באהבתינו אשר אני אעשה זאת . ואני רצון צדיק מלאתי וכרחיב וחנוד אושר ויקם . ועברתי על חידושו האלו רובם ככולם (וזלת הפתיחה ושער א' לפני שכבר נדפסו זה כארבעים שנה) וחקנתי מה שיש לחקן עפ"י עין הראות . ולחיבה דרבי חזרתו המתוקים . לא רציתי לשנות לשוננו החביב . ומה שה' בהכרח (ובדואי הוא ממעות המעתיקים) רשמתים כחצי עינול וכחבתי באשר צריך להיות . יז אולי יקרה אשר תהיה רשמתו . ולפעמים אשר הוספתי מעט מרדיו . יען כי ראיתי אשר פני הרבר יבקש בהשגחה אכנס להשתרע בהם . אין רצוני לעשות עיכוב ממעמים שה' עמרי , ובפרט כעת אשר הורסה העטרה והוסר המצנפת ולדאבון נפשנו ולכדת רוחנו נחלק מאתנו בעוה"ל בבת עינינו קור לבב"ל האי נברא רבה הגדול בענקים בורחא דניסן הדין כששה ועשרים בו (יום שמת בו יהושע בן נון ש"ע ס' ח"ק"ם ומתראוי ה' לעשות עליו אבל כבר כי גדול כים שברנו . הוא הלך למנוחות ואותו עוב לאנחות וזולי תורחך וג' אבל ידעתי כי לענות רוחו המפור לא תפין באלה והמנחם ציון וירושלים יתחבנו בכפלים . וכמו שה' הגאון זצ"ל בחי"ם חיותו רציו לכל אחיו וירוש טוב לכל את"י אשר דרשו מפניו לא כבר עליו מורה ומשא כנופו ומאורו בכל סאמצי כמו בכבר פנים יפות , ועתה בחיותו בגנוו מרוסים וגדולים צדיקים כסיתתן; כסיתיהם , במח באיתן ארבתו לאריו את"י דרוש טובחם ושלותם ולמגיץ ומגן יה' לנו , ובפרט לכל המסייעי' ועוסקים בחידושו הנחמדים הערוכים בספר הזה אשר על ידם ידבכו שפתותיו . וגם להקונים המביאים ברכה לחוך בתיהם אשר המה מתמכין לאורייתא . ועיני נוכה להוציא לאור עוד יתר חידושו וזכותו יתן עלינו) ראיתי למטר מעשי ולנמסר לרפום לעשות נ"ר לנר"ן הטורה ואל יתפלא הקורא על מעט הבמות . הן אמת שיש אחי המון כתבו נלילי ירוו הטורים בחירושים וחשו' להלכה באו"ה ותק"ע וחלק חו"ם אשר יעלו לברך גורא ערך אלף בויענו . רק לקשות הסיוור אמרתי עת לכהר . קמא קמא רמפי לירי אייתי קסיתו דרמפי נגאנוי הרור יחי' . וכאשר ישאו הן בעיניהם הברולה או אראה להוציא עוד איהו חלקים ע"פ חבל ברצות ה' :

קראנו שם הכפר **שערי שמוחה** כי מרומים בו שני שכותיו . י' ע' , וק"ב כמ"ק שלשה . וכמו בן ש' , ושם השני כהספר . ידוע בשבו הטוב . ומרכזו בשמות הספר ר' **יעקב שמוחה** . וגם שם אביו המנה הרבני מוה' **משה** מרומב . וגם הכספר בן **שערי שמוחה** עולה כרתומתו **יעקב שמוחה** במוה' **משה** ולמען יסתחו לפני שערי השמחה . וכאן נהר דעתו הטורה בשם הזה בעורו אתנו . כן נגות דעתו בעלמא רקטום בהתבשרו אשר ח"ל נהנים מאור תורתו . ואם יקשה למעיין דבר , וירצה , יודיעני ואשיבתו בעוה"ל . כי הרתתי בפילפולו אשר עמוק הוא . ולא למראה עין נספוס כמו זולת למראה העיני הרק הימב . כן נהיה בשנים כי על אמרותיו הטורים המבתי . כי ביגיעת הלימוד ועיני ירה אכן בינתו (אך סיר הדין רבריו בלב נשבר מי יודע ואולי ימצאו המסוינים הרבה וכדרכת של תורה זה בונה וז"ס) ובגלל הדבר הזה אשר זכיתי להחכמים בספר הנעים הזה וגם בני יחידי ותנתי מופלגי תורה הרבנים ובפרט תנתי מוה' **אפרים שרגא** הלוי נרם יאיר . אשר שרתו כסידורי החידושים והעתיקותיהם ובעסק הרפסכה כן יושעני ה' אשר לא יפוש התורה ספר ומורעי ומז' מעו"ע . ואבנה גם אנכי להגדיל תורה לזכר עולם . יום ו' עש"ק בספר ושמת בכל השב (וכרז"ל ואין טוב אלא תורה) . בארה"ה לירח אולקס תרל"ז לפ"ק ויויערשוב :

הכ"ד המרבר לכבוד התורה **אברהם בנימין החופ"ק הג"ד בלאמא"ר אוה"ת מוה' משה יהודה** זצלה"ה , בעהמ"ח ס' זי"ר שני חלקים ותפארת ירושלים :

ויאמר אהבהם הגני לסחוק טיבותא רבנא להאי נברא יקורא נוכו ומלמיתו של הגאון **אברהם זצ"ל** כ"ה כבוד אכובי הגניד הנכבד כרכ הגניר המסופר איש ירא' כ"ס מו"ם **יהוסף אליעזר** לאגריסבערנ נ"י קעמפנא , וכעת דירתו כפוזנא . חסר ה' למשכן ולמענו להנחון זצ"ל . וכמה פעמים עזרו כסך עלום ורכ . ועוד ידו נסוי' לעמוד לימין יו"ת היקרים יחי' . אמרתי מה נעשה יקר לאיש הזה . אשר יקר ערכו מפני השגחה לו מדורס כבוד בראש ספרו למען היות לו למזכרם עולם וזכות הגאון המהבר זצ"ל יתן עיניו להקין לו שפעת ברכה ה' . בלתיכת ימים ושנים וכללחם מאוסרת . נלכע מזונותיו כעוטים ותישבים . ופנע שכרו אהו ופעולתו לפני ית' עין לא רחם וגו' וכדרכיב עין חיים היא למחזיקים בה . ואלמו חז"ל עמיד הקב"ה לעשות לל לבעלי מזון כלן של בעלי מורה מ"ט כי כלל המכמה כלל הכסף :

נמרא ברכות דף י"ח אמר רחבא א"ר"י כל הרוואה את הבת ואינו בלווהו עובר משיח לועג לרש חרף עושהו , ואם ליווה כה שכרו אמר ר"י מלוה ד' הונן דל :

מיסודי האמונה ושרשי בעבורה להאמין באחדות הבורא ית"ש . באחד האמתי גלי קץ וסוף ותכלית ואין לו דמות סגוף ותמונה . כמוצאם ברמב"ם בפ"ג מהל' השוכה כל"ז . שהאומר על הבורא שהוא בעל גוף ותמונה למין יתשכ . והראב"ד השיג עליו שאינו מין בזה . והגאון כמות רמב"ם . פפ"י דרכו ליישב קושי' האוקרים בדיעבד ובחירה ושכר ופושט . כי קל' דעת אדם לדעת את ידיעתו ומחוסו . ואין יודע מחוסו כל' הוא בעלמו לאשר הוא אין סוף ותכלית יודע ידיעת בלתי בעל תכלית . ומעתה מי שאינו מאמין כי הוא יתב"ש בלתי בעל תכלית . שומד כספיקתו מקובלים הנ"ל על ידיעה ובחירה ושכר ועושה . ויכוד כוח כי הוא בנ"ח הוא . כאשר נאמין ונאמר שהבורא יתב"ש אינו בעל גוף ותמונה . והוא לא ישיגו ודבר מעשי גוף . כי מהשכחו לא כמחשבותיו וקארה דעת אלוש הוא בעל תכלית להשיג ענין מחוסו אשר הוא בנ"ח . אולם אם נדמה אותו לבעל תמונה . ממילא הוא בעל תכלית כמוצאם ברמב"ם בפ"א מהל' יסודי הסוכה כל"ז . והוא גם דעת ב"ח וכל להשיג אותו . ומכל להשיג ולבדיו דעת דרכיו ולעת מולח הספיקות הסופלים על האמונה מזה קושיות הנ"ל . ע"כ כופר באלהים ובסוד האמונה . כי אין היקף ההכרח והלדק להיות שיהיה לודקים והדיו . פ"ב ההלוי הרמב"ם על האומר שהוא בעל תמונה למין יתשכ . כי דרכי בעל תמונה נוכל להשיג וא"כ גם משום דרכיו ודרכי ידיעתו נוכל להשיג . ומדוע לא נדע ידיעתו . וע"כ אף אם עדין לא כפר מיאמו . מ"מ הוא סיבה להפסיד . והוא מין :

ובס' עקידה האריך ליישב קושי' המתפלספים ע"פ הסוד המונה כי מופלג שלם כל האל פעולה שאינה שלימה . והם קן חיה גאולה ישראל ממאדים שלא יתהו פעולה שלימה . כי הח"כ שבו בני ישראל בגולה ע"כ היתה פעולה ריקנית . ומפועל שלם ובנ"ח כל יוכל להיות פעולה ריקנית . ע"כ לא מאחו היתה גאולה זאת (וממילא כי יש מקום להם לומר קן גם על קבלה הסורה שלא היתה מאחו יתב"ש) . או כי הוא ח'ו בלתי פועל שלם . ומזה נלמח כפירה גדולה בגאולת האמונה . וביאר בעל העקידה בספרו . כי בלתי גאולה מאדים היתה פעולה שלימה . דכיתה מבוה לגאולה העתידה ב"ב . ובסעדר גאולה מאדים לא היתה בהשגרי גאולה לגאולה השלימה . כל' אינו מוחלטים שמה נלמח . ואף שגאולה מאדים לא היתה שלימה באמת . מ"מ לא לריקנית השתכ . כי הוא התחלה בגאולה שלימה שהוא עליו למובט . והוא נלמח ממנה . וכאשר יבואר לפינו בצ"כ"י . ומעתה כי מונה הסוד כי מפועל שלם כל האל דבר בלתי שלם . ומסדיו הם חסד עולם בלתי סוף ותכלית . ע"כ יולמח האמונה האמיתית השארה כשם אחרי המוח . אחרי שהעולם כזה עובר . וימינו כלל עובר . והם העוב כל קבל בעוב"ז כי כלם כעשן ימינו בחלוקות ורעות רבות אשר סיבט שמו פליט . ואין עולם אשר בראו בחסד בלי תכלית יולמח דעות גדולות כאלה . ויהי בלתי שלם . ע"כ כי העוב"ז הוא רק מבוה לתכלית כנראה מאחו . והוא השארה כשם האהרי המוח . אשר ששם אחת קורה רוח בעוב"ב יפה ויחבר מכל מי עולם סוד . ועוב"ז הוא סיבה לעוב"ב . היא פעולה שלימה כי היא המביא אותה למי עולם הבא כמו שגאולה מאדים היא פעולה שלימה ימן כי היא

מבוה לגאולה עתידית . קן כדבר כזה העוב"ז הוא פעולה שלימה לעוב"ב ולחיי נאחית . ונלמח מזה האמונה מהשארה הנפש . כי בלא זה יחי' כל ענין הכריאה פעולה ריקנית ובלתי בלם . ומפועל שלם כל האל פעולה ריקנית ובלתי שלם : **ובזה** נבין לדעם מדוע אומר האל"ה להסתכל לביחב"ש על ישמעאל בנו באמרו לו ישמעאל יחי' לפניך . עד אשר שתבשר בבשורת אורע של יחאק . ומדוע לא הקדים להסתמך לפני בוראו על בנו סיחיד אשר אהבת נפש אהבו כי יחיה לפני הקב"ס . והש"י פירש בכוונת הפלה האל"ה שאמר שאינו ראוה לזה שיהי' נעשה לו גם גדול בלידה יחאק שהיה נגד הסעע . אך עדיין יקשה ע"פ דברי חכמינו ז"ל מ"מ היו אבותינו עקרים . מפני שהקב"ס מתאוו להסתמך של לדיקים . כדי ליתקן גולך בסכח הפלתן . והאריך יתכן על האל"ה שהסתכל על לידת יחאק . וכששמע ה' תפלתו מיון בזה :

ובישוב דבר זה ל"ל בבקב"ס דברי מדרש ילקוט על פסוק כנס נח השמימה . אחר אברהם הסתכלתי באצטגנינות שלי שאין אני מוליד . ה"ל הקב"ס לא מאצטגנינות שלך . מאוחו כוכב שאחה וראח שאין אחה מוליד . אני מראה לך שאתה מוליד . והוא תמוה . גם על לידת ישמעאל עצמו יש להפליא . כי הסוד מזה דקב"ס לא עבד ניסח לשקרא . ולפי דברי המדרש לא הו' האל"ה ג"כ ראוה להוליד את ישמעאל . ואך ה' הפליא לעשות עמו לטות דרכו מוץ לטוב ולסוליד את ישמעאל ולאחר אורך נעשה זאת . והוא לכאורה פעולה ריקנית אחרי שכל יתחים לזרעו של האל"ה כנאמר כי בילחך וקרא לך זרע . (וזה היה אוח נגד לנני סדור שהיו אומרים שמתצומחך נחעברה שרה . כיון דכל לידת יחאק היה על פי גם והאריך יעשה הקב"ס יוסא לשקרא שולד עפ"י גם זרע פסול) . ובשכוב כל זאת י"ל עפ"י דברי העקידה הנ"ל בגאולה מאדים היתה גאולה שלימה . כי ממנה הו' נלמח בגאולה נאחית . כמו קן י"ל דגם לידת ישמעאל לא היה פעולה ריקנית . כי ירחו היה סכח לידת יחאק . עפ"י דברי חכמינו ז"ל האועק להעבד כדי ז' תפלת שוא . ומעתה קודם לידת ישמעאל דש"י בדעת האל"ה דאין הקב"ס משדר מערכת השמים לשנות את הסעע . לא עלה בלבו להסתכל על שרה . אחר שהיה מן הנמנע כי תוליד כאשר עקרה היא . ועפ"י דברי חז"ל לא היה לה שיקר מסרון שלם . וכו' כוכב כי היא תפלת שוא . עד אח"כ שהוליד את ישמעאל . והוא כי הקב"ס השתט הטובע ומכריחה לעשות ראנו . ראה וכבין לבו לאלקים . ופלא לה' כי יתן לו זרע משרה אשחו . ולידת ישמעאל היא סכחם ללידת יחאק . כי על אשר ראה באצטגנינות שלו שאינו מוליד ראה וכבין מלידת ישמעאל כי הקב"ס משדר הטובע ומערכת השמים . אז שח על לבו כספלה להסתכל וכעוילה תפלתו . וא"כ איפה ישמעאל הוא סכח יחאק . ולא היה לידת ישמעאל פעולה ריקנית . כי ע"י לידתו נתפעל לאל"ה סידיעה הדשה והוא משידוד הטובע ולולא לידתו לא בא ללידת יחאק . וזה כונה המדרש מאוחו כוכב שאחה וראח שאין אוח מוליד אני מראה לך שאחה מוליד . כי לולי שאחה כוכב זה שאינו מוליד הו' כוכב שלידת ישמעאל היה עפ"י הסעע . ולא היספס בתחדש ; לו ידיעה האל"ה כי הקב"ס משדר הטובע ולא הסתכל תפלת שוא על שרה . ולידת ישמעאל עם ראייה כוכב

הכובד שאינו מוליד הכח מסבכים ללידה יחקה. וזכו
 ממלא טעם נכון ונחמלך ישמעאל על אחיו בני הפילגשים
 של האש"ם. אשר הכטיח בקב"ם על ישמעאל. וגם אח בן
 האמה לגוי השימו. ולא כדעתי כן על שאר בניו בני
 הפילגשים. זה הוא טעם ישמעאל וזה בחלקו יטן כי
 הוא היה סבה יחקה. נחבדך גם הוא ונחמלך על אחיו
 בני הפילגשים. (וי"ל מה שנאמר כי בילחך יקרא לך
 זרע כך זרע קאי על ישמעאל. וכיוצא ע"י יחקה יקרא גם
 ישמעאל זרע אברהם. ועיקר היותם זרעו הוא יחקה.
 וישמעאל יחמלך ג"כ ויקרא זרע. יטן כי הוא היה סבה
 ללידה יחקה. ומוכן בזכ מה שנאמר גם על ישמעאל. וגם
 אח בן האמה לגוי השימו כי זרעך הוא. וזה י"ל כיוונת
 המדרש שבו ראה. אברהם שמע לשרה ונשחזר שנקרא
 זרעו בשם פי' יחקה שנאמר כי בילחך יקרא לך זרע
 טכ"ל. ויראה דכוונתו דנשחזר במה ששמע לה לבוא אל
 שפחה. כי במה שאמרה גרש את בן האמה לא שמע
 לה כי אם על פי' (ו'). ועפ"י נכון הדרך לפימנו הא דלא
 הספיל על ישמעאל קודם שנחבד על לידת יחקה. כי
 האש"ם אשר ה' יודע דרכי ה' בהם בחלתי כשלימות. וכן
 ולכן כל יפעל פעולה שוא וריקנית. והם הרים ה' את יסו
 ושידד מערכת השמים בלידת ישמעאל. בעת לבו כי לידת
 ישמעאל יחי' פעולת שלם. ויהי' בן יקר ונאה לעבודת
 ה'. אכן אחרי שנחבד על לידת יחקה הולד בסבה
 ישמעאל עליו מוכר בלבבו על ישמעאל. כי אז הבין את
 גם ימרה ישמעאל את כבוד עניו. לא יחי' לידתו פעולה
 שוא. באשר כי הוא סבה ללידת יחקה. ולזה שם לבו
 בחפז. לו ישמעאל יחי' לפי' :

שידוד הטבע. חכ לך האות כי אכני שלחתיך. כלומר
 מה דלכני שלחתיך להוליא אותם ע"י נסים ונפלאות זה
 הוא האות. כי בסוליאך את בעם ממזרים חשבדון את
 האלקים על הכר סוד. וי"ל עוד דכמה דלחי' עמך בשידוד
 הטבע זה יחי' אות כי אכני שלחתיך. דפי' הכסים
 יחודע כי באת בשליחותי. כי יחגלה לעין כל שזוא יד
 ה'. וגם בסוליאך את הכס וכו' זה יחי' אות ג"כ על
 קבלת ההורס. אמנם חינו מספיק. כי יחתי כל
 המופתים שראו בעיניכם היה עוד לכם חזק מזור.
 נחת במן דופי במשפט לאמר כי מלכו בדת את כל הכסים
 ע"י כפפים וכדומה. ועד מעמד הר סיני לא באו לידו
 אמונה שלימה. כמבואר ברמב"ם שביאר בזה הפסוק.
 וזה לך האות כי אכני שלחתיך בסוליאך את הכס וכו'.
 כי בכל המופתים לא ינאו ליהי שפתיים עד מן
 חורס. כי פה אל פה דבר בו. ולא באו לידו אמונה
 שנאו בשליחות ה'. וה"כ הספק במ"ע למח הכרס ה'
 להפליא נסים ומופתים נמזרים אחרי כי לא באו ע"י
 לאמונה שלימה. וקאנס כחבו ודכסום המופתים היו
 לאשר היה גלוי ויודע לפי נסוקם שעתידים ב"י לחבוא
 בעגל וכדומה וראוי להסתייב בל' ולא היה דבר לנח
 מדת הדין שבי' מסיח עליהם בעת הזאת. רק משרע"ה
 העמיק הרחיב טעמנו ושמשו מזרים אשר הולאת את
 עמך בכחך גדול מקרבנו. ויחגלה שמך גדול בארמם
 מכלתי יתולם ה' וכו'. וטעמנו זו היסח מחמת שפחה כ'
 במזרים נסים ונפלאות גדולות. נחגלה לכל עמי הארץ כי
 שם ה' נקרא עליהם וכווא הוליאם משם ביד חזקה ושידוד
 הטבע. ודבריו אלו היו דברים של טעם לשחק ממס כעם
 וחיתה שיהי עליהם לנלכו כלותם אותם שמה. וזה
 היה פי' נסים ונפלאות שנעשו במזרים ובמופתים על
 הים. אבל את הוליא אותם עפ"י הטבע לא היה מקום
 למדרש"ה לשעון עבדים. כי לא היה חילול השם בדבר.
 ובי' ח"ו מחתייבים בל' על גודל חמאם. ע"כ הקדים
 ה' רב החסד לפשות עמם השלימות ואחות גדולות.
 שיהי' לכל מפורסם כי ה' הוליאם ולא ע"י מרכזי הטבע
 נעשה זאת בכם. למען יהי' מקום למשרע"ה לנח את
 משי"ד. ולהקדים רשוא למכח שנת ה' אחות ומופתים
 ויהיו לחופלה ישראל כשיחטאו. זה אלני ביאור המדרש
 ראש ראיתי. ח"ל הקב"ה למשך רואה אתה רואה אחת
 ואני רואה שמי ראיות. אתה רואה רואה אחת זה מתן
 חורס. ואני שחי ראיות מ"ה ומעשה עגל. וכווא חמאם.
 וי"ל כמ"ס דמשב סירב בשלימותו לאמר כשהש"ת לא יוליאם
 ע"י נסים ונפלאות רק בדרך הטבע שיתן בלב פרעה
 לשלחם. ואי דלורך הכסים להביא אותם לידו חמאם.
 ע"ז הראה לו הקב"ה מתן חורס שבלא הכסים יבואו ג"כ
 לידו חמאם אלל מתן חורס. וע"ז השיב לו הש"י את רואה
 גם מעשה עגל ולזה דורך הכסים :

והנה

הר"ן בדרשוהו החמיק השמן דכל הכסים
 כנעשים ביליח מזרים לא היה לפעולה ריקנית
 כי הכסים שבו אז כולם יהיו מכוונים להגאולה
 העתידית. כי במה שנחלבש כומן כהשגחה נסיית בשידוד
 הטבע בלחמם ממזרים. ע"ז יחי' הזמן מוק ומסוגל
 לקבל זרע הכסים והשפלות בעמיד. והמיון טעין
 למים אשר נתחמטו פעם אחת מוכינים במה לקבל זרע
 המוס גם אחרי ההקרוו מתוס ראשון. בן בזה הזמן
 שנחלבש כהשגחה נסיית בחדש יוסן בלחמם ממזרים.
 יחי' הזמן הכוא מוכן ומסוגל לקבל זרע נסים ונפלאות
 לעמיד. וביאר' בזה מה דלמרוק בגמרא נתיקן עגל
 ובניסין שחידין לגאול. ובעל אפיקו כבד דזה היה
 חמאם הקב"ה למשח אחי' אשר אחי' ע"פ מ"ס. כי
 שאלת משרע"ה מה שמו מה אומר אליהם. היא לאיה
 ככלית

חכליה יכו' הניסים . וע"ז הציב לו אהי' בשידוד הטבע אשר אהי' בגאולה נאחית . וכדברי כר"ן שגל הנסים יהיו מוכנים לגאולה עתידית גאולה נאחית ופי' בזה ג"כ הפסוק זיכה ז' כימי לאתך מארך מזרים ארצו נפלאות . דכאן אוחן נפלאות שבי' באלהם ממזרים . יראה אוחן בגאולה העתידית . דהם יכו' סמוגלי' גם לאותה הגאולה . וכן הפסוק ושפחה מים בששון ממשיני הישועה סיינו הישועה אשר כבר נעשה . וזה ביאור אללי בהפלתו לזר ישראל קומה בעזרת ישראל ולא קאמר לעזר ישראל . כי העזר כבר נעשה . והיה מוכתם מני אז מעתה גאולה מלאכה :

והרמב"ן פי' כוח דברי יעקב אבינו . קטונתי מכל החסדים ומכל האמת . כלומר קטן הייתי מאז לכל החסדים שגמלת עמי מאז . רק ככל היה ע"י חסדך המרובים . ולזה מהראוי שלא חסור חסדך ממני גם היום והיילוני נא וכו' . וזה כוונת ר' לוי במדרש כדאזי אני קטונתי מכל החסדים כפי' הרמב"ן . דגם מאז קטונתי מכל החסדים אשר עשית עמי . וכיון שאהה החילוט להחמסד עמי מהראוי שתחמיד לעשות אתי חסד חסם תמיד ולזה היילוני נא וכו' . וע"ז אנו שמתים בגאולה מזרים בזכרנו כי גם אבותינו במזרים לא היו ראויים לגאולה בשכר כשרון מעשיהם . כאשר מלאכי מעל לבנו לשטן כללו עש"ז והללו עש"ז . גם השוכחם לא ביהא חשוכם שלימה כדאמר ויאלמו בני ישראל מן העבודה . ולא על הסבה וכוח החסדים אשר הכיבוהו להעבודה ולא כי' עזיבת החטא . רק הש"י ברחמינו ובחסדיו המרובים גאל אותם מעבודת לחירות . וזכיר וז הפעל אללנו לגל נאמר וואש על הגאולה העתידה . וכמאמר המקורן זאת אשיב אל לבי ע"כ אוחיל . חסדי ה' כי לא חמנו . וכאשר החמסד עם אבותינו חסד חסם יגדל חסדו אהנו ג"כ לגאול אהנו . ולזה אנו שמתים בכחמים עת כי יאלו אבותינו מנזרים . אמנם אם גאולה מזרים כי' בשכר מעשיהם הטובים ולא היה על זד חסד ותמינה . לא היה דבר לשמוח אהנו בגאולה מזרים בעת הזאת אשר אהנו גבול כי אם נוחיל על הגאולה בשכר מעשינו הטובים היינו אומרים וואש על הגאולה העתידה חלילה . אשר מעשינו כולם מקולאשם ואין לנשות כי ויכשרו מעשינו . כי בכל יום סוללים עניים ודלים כמורה ובמאות . ועל זה אמר דהע"ה זכר עשה לגאלאחיו . להזכירם תמיד ולשמוח בתמים . זה כי' כי חנון ורחום ה' . וכל הנפלאות לא כי' בשכר כשרון מעשינו . ולזה נשמח בהם כי ייחיל על העמיד מלד חסדו אהנוטע שעשה עמנו אז . כן יוכיח לעשות עמנו גם היום הזה :

ועפ"ז יבואר פסוקי בלק . כי בלק שלח לבלעם להאמור לו אל חירא ואל תפחד מביח לקלל את ישראל ואל האמר די כי' פעל כל זאת בהייתם ממזרים . ועד דעה עליון הוא לקלל אותם . אמר בהלקיות לשון . לאמור כהם עם יאל ממזרים ע"י מצע ובשפים כסם את עין הארץ . והבוערים בשם סמם יאמינו כי יד' ה' היתה פמסם בכל זה . לא קן הוא רק בלהיפיהם הפעו את יושבי מזרים . ובכו עיניהם בדרך זה . ולא ידעו ולא יבינו בכל זאת כי היה ע"י יסוף לככות עיניהם . ואך עפ"י סעב עלמו כסם חיל לגאל מכם . והכעו את מזרים ואת עין הארץ לאמר כי מה' הוא . ככה שלח לבלעם לבל יפחד מיבוא עשות ראונו . וע"ז הציב לו בלעם בראותו כי אין רצון המקום לקלל את ישראל . אמר אל מוהיאת ממזרים . לא כמו שאהה הדמיה כי מעלתם יאלו ע"י בשפים . לא קן הוא . ה' מוהיאת ממזרים כהועפות רהם לו . וכל האותות והמופתים סיו יד' ה' . ולא ע"י בשפים ונמשים . כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל . והם יקשה נך את עש"ז ה' ביהא זאת להיחלם . מה לו להרבות נמים ונפלאות שמם . כלא ביכלתו להוהיאת עש"י טעב בלי הרבות מעשה נסים וכל הנסים היו לשוא . ע"ז אמר כעת יאמר יעקב ולישראל מה פעל אל . דהיינו למה בואה בגאולה השתדכ לבוא יודעך לזך כל הנסים שעבדו . שהיו לגאולה נאחית ומם פעל אל בהם וכנ"ל . דכל הנסים והמופתים אשר היו ביאות ממזרים לא היו פעולה ריקנית . כי בהם אהנו והכנה אשר יהיו נעשין לנו לגאולה עולם :

וזה אללי טעם לשבח לסמיכות גאולה לתפילה כימי מול ולא בשבת ובי"ט . ד"ל בעיני שאלו סומכים גאולה לתפלה . מלד ידיעתינו שאין כנו מעשיו טובים אשר בהם נוחיל כי ישיב ה' לטוב עמנו וליתן את לרכיו . וכל התפלה שאלו מתפללים אליו יתבך . הנה רק מטעם לאשר כבר הטיב עמנו מלד חסדיו המרובים . ומדחו להוסיף לנו בשאלת לרכיו ממנו מלד חסד . וזה סמיכות גאולה העברת לתפלה שאלת לרכיו . כוונתו . כאשר עשה חסד חסם עם אבותינו במזרים קן יעשה לנו חסד חסם בשאלת לרכיו . וזה בימות החול אשר אהנו מפילים תחנונינו לפני כהא כבודו בשאלת לרכיו . הכל בשבת ויו"ט . אשר אסור לשאל לרכיו . אין מהאריך לשמוך גאולה לתפלה . ועתה כיון דגאולה אבותינו במזרים כי' עש"י חסדו והתמינה . יקשה למה נפלינו אהנו מחבובות שהיו במזרים אשר חשב לם הקן וגאל אותם בחסד חסם מעבודת לחירות . ואהנו משקיעים בגלות זה זמן רב עד כמעט וואשה נפשינו להפדות . ואף כי עונותינו מברילים בינוי הלא גם אבותינו במזרים לא היו מוכשרים לגאולה . וסיו ה' גאל את אבותינו ובמה נרעה אהנו מחבובות . ויותר לפי האמור כי' כבר מבווא והתחלה לגאולותינו מגאולה מזרים והזמן מסוגל משידוד הטבע הנעשה מאז . ובקל להביא גאולותינו מגאולה מזרים ולגמם נפלינו אהנו מחבובותינו . אשר הלא אוחם ברוב רחמינו וחסדיו בחסד חסם . ואהנו עתה מלפים לגאולה ואיננה :

ועתה נבוא לבאר ספק עולם . בסקדים לפרש דברי דוד ה"ם חכלים קי"א זכר עשה לנפלאותיו הנון והחום ה' . ובזיכור דבריו ידעו לנו ליתן טעם על דבר שעמדו בזה דבים . על אשר לזו ה' לעשות זכר לכל הניסים ולשמוח בתמים עת כי יגיע זמן ויאת מזרים . שזה היה מהראוי בעת שהיו ישראל שרוים על הדמיה הדמיה קודם איש תהא גפטו ותאנתו . אז היה לנו לשמוח על גאולת מזרים שהוהיאתו מעבודת לחירות . אמנם בעת שאהנו משקיעים שנית בגולה שמהם זו מה עושה . שאין מהדרך אדם לשמוח על העבר שילא פעם אחת מצית אסורים כשהיו שנית (בבית הכלא) . ובישוב דבר זה ג"ל עפ"י דברי מדרש ילקוט פ' וישלח קטונתי מכל החסדים כי' רז"ב אמר לויי כדאזי קטונתי מכל החסדים . (והוא כפי' רש"י שעי' החסדים נתמעטו זכיותי) . ד' לוי אמר כדאזי אני קטונתי מכל החסדים והוא תמוה . ובכוונתו י"ל עפ"י מה שכתב כר"ן כפי' תפלת משרע"ה אתה החילוט לכראות חסד עבדך ונז' . במתק השלם אשר היה רגיל לעשות חסד עם אחר מעבדיו שיתמיד להטיב עמו תמיד . ולזה משרע"ה מלד ענותנותו לא היה רואה עלמו כדאזי לחסדי ה' לכראות את הארץ . ולזה פתח ואמר אתה החילוט לכראות לעבדך . כלומר הלא גם מתחילת לא סייתי כדאזי לבל החסדים . רק אתה החילוט לכראות את חסדך . ומהראוי שתהאסד עמי גם היום .

והרמב"ן הספק הזה . י"ל עש"י הפסוק הובש י"ד טובה יסוק את ע' ה' אלקיך כי כשלת בענין וכו' . בסקדים פסוק סס' ז' כרפתי לישראל ונגלה עין אפרים ורעות שומרון כי פעלו שקר ונגיב יבוא פשע ידוד

מלפים לגאולה ואיננה :
והרמב"ן הספק הזה . י"ל עש"י הפסוק הובש י"ד טובה יסוק את ע' ה' אלקיך כי כשלת בענין וכו' . בסקדים פסוק סס' ז' כרפתי לישראל ונגלה עין אפרים ורעות שומרון כי פעלו שקר ונגיב יבוא פשע ידוד

בחן. ואל יאמרו בלבכם כל רעתם זכרתי עמה שבטם
 מעשיהם נגד פניהם. ברעתם ישמחו מלך ובנהיהם
 קרים. כולם מלאכים וכו'. והוא כי על השמים בזמן
 הגלות יש לנו להחלל מחמת עול הגלות ושיעבוד מלכות.
 כמוכר מדרש ובגמרא עויות מעביר ע"ד קוט. וכן
 הוא בנב' דעירובין דף ס"ב. אמר ר"ש משום ראב"ע
 יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שהרב
 ביבט"ק עד עכשיו. ופי' רש"י לעשות על כל ישראל לפני
 הקב"ה דבר שיפטרו כולן מדינה לעמיד לבוא. לומר שהן
 שטורים ואין נחפסין על עונם. ואמנם אין החללות בזה
 כי השמים ומרינו הוא סבת הגלות ואין הסכסכ טענה על
 המסוכב. ע"ד דמיון לאיש עשיר שירד מנכסיו וע"י
 למו ועויו ומסכור שבי' לו ירד חסד מסה עשר מעלת
 עד כי עזב מדותיו הטירים אשר לו בעשור והרגיל
 את עלמו במדות מנוונות. לזה האיש כל וכל להשוב לו
 עון כי"כ לאשר פסח מעליו בגדי חמדתו ויושר לבבו כי
 מרוב עגור וסוגו אשר כדיקסקו יוס יוס. והמה העבירו
 אותו ע"ד קוט. ופול ברמס העמאים האלה להשמיט גם
 את נפשו הטובה. לאן הוא באיש עשיר אשר ירד
 מנכסיו מחמת רב פירונו בדברים שאינם לריבים כבידו
 אכילה ושת"י ותאווה שונים. ואח"כ שנה גם יושר לבבו
 במדות ישרות שבי' עמדו. לזה אין להחלל. כי עזבו
 לער ועויו ומסכור אשר לו שנה את שטמו במדותיו לבהור
 מדות מנוונות. כי מי פלטים אותו בדבר זה שבידו
 מנוונו ועשור עד כי ירד פניהם. ואין נלל אותו בסבת
 הטויו. הלא הוא סבב על עלמו הטויו. כן הדבר הוא.
 כי בהשמיטו המרובים בעת היינו על אדמתנו כבנו
 הגלות. והמה כי בערכם לבוא ליד הגלות. והאין יורף
 הגלות להחלל בזה על השמיטו. אשר הגלות הוא מסבת
 השמיטו. (וכבר מדובבא כשפרו ק"י על שיר השירים ח'
 ביאר בזה את אשר אהנו מפילים חטוננו לאמור. אל
 חזכור לנו עונות ראשונים מבר יקדמונו רחמיך כי לטונו
 תאוד. כלומר אם לא חזכור לנו עונות אשר כבנו עלינו
 העניונו ובלונו. מבר יקדמונו רחמיך כי לטונו תאוד.
 ויש לנו החללות על השמיטו. כי בגלות והעניונו הוא
 סבת השמיטו):

בשנית

כי נתחללנו בעוונותינו אשר אין להחלל
 מחמת עול הגלות ונסכור הוא כי לעומת
 עול הגדול יגדל החטא. כמו בהלך והגאול ח' להיות
 פרוע בחלות הזנות כי דברים מכוועים כאלה יבואו
 מסבת העושר והשלום. לא מחמת עויו ומסכור. וא"כ
 לאלה אין להגלות החללות עליהם. כי אין הגלות הסבה
 לחטאים כאלה. כי מלצר הגלות ח' להס' לחדול מעשות
 דברים כאלה. וזה אמר הנביא כרפאי לישראל. ראונו
 באם במדת רחמינו רובא אני לרפאות את ישראל להנדיק
 אותם מחמת כובד השיעבוד. ונגל עון אפרים ורעות
 שומרון אשר סבבו עליהם עול השיעבוד. וכל יאמרו
 ללבנם כל רעתם זכרתי. מתקם קדמתי. כי גם עתה
 סבבו מעלליהם נגד פי ה' (ע"ד גחתי פני באים
 הסוף. והוא חסרון חף מהקב"ה). כלומר כי חסרון חף
 מהקב"ה והוא על השיעבוד כל גורם לחטאים כאלה.
 ואדרבה שהוא חסרונות לעול הגלות רק רבוי שלום
 והשקט גורם לחטאים כאלה. אבל העושה והיסורים
 מוועים לחטוא חטאים כאלה. אשר ברעתם ישמחו מלך
 לאמור. אין אשמים כאלה אשר כובד השיעבוד והעויו
 מוטל עליהם פלו חטאים אלה כל יפקד דעה כזאת
 ממנו. אשר עושר וטוב יסובבו תמיד וכן לבוא ליד
 חטאים כאלה ויבדק את נפשו בחטונות. ותוליד שמהם
 בלבו. וכמו כן ישמחו בכחשיהם שרים. וע"כ דהוא מין
 כחש אשר אין להנדיק אותם דהוא מחמת טויונו: כי אין

חושלת להם בזה רק מדוע לבם עשית מעשים כאלה.
 והסוף עוד כולם מלאכים רוב איש מסבת הגלות רק
 מדוע לבנם. (ובעת שבי' שרים בשוכה פעלו שקר
 וגנב כנאמר ורעות שומרון כי פעלו שקר וגנב יבוא פסע
 גדוד בחן אשר לא ח' להס' החללות העושר. כי לעומת
 העושר יגדל החטא (מאן). והעושר כאלה עם רעת
 אפרים ושומרון אשר כבדו עליהם עול הגלות אין להנדיק
 אותם מעויו הגלות:

ומה יגלונו בזה דברי הנביא המכבד על הבאולס ישי'
 כ"ד. אל חיראי כי לא חטאת וגו' כי בושח
 עלומיך השכחי והרפת אלמנוחיך לא חטאת עוד וגו' כי
 כאשק עוובה ועלונת רוח קראך ח' ואשת נעורים כי
 חמאם אשר אליהך וגו' כי מי נח זאם ל' אשר נשכפתי
 וגו'. ראונו כמו אשה אשר עזבה בעלה כשפס נפס בלי
 עול בכפס וכהיות כדוד ימים רבים והיא נשאת ענווה
 וגלגורס. ובחן הימים האלה מגדל מרירת רוחה קלקלה
 משפ' לבוס כבוט עינך ולאחד כון כשפד לה עוד ממנו.
 וכדומה דברים אשר לא כדת. לזאת יב החללות לאמור
 כי רוחה מרה מרוב הכרות אשר עברו עליה מעת כשלה
 הסחיר פיו ממנה. ומרוב גיגורס ודלמט לבב את כסוב
 לה בענה עשה זאם. לא כן באשה אשר עזבה בעלה
 מחמת רוב מעלליה. ודרכים המקולקלים גרמו לה כי
 הרחיק גדוד ממנה. ומחמת גרסה חפא עד יושר בחטאי'
 הרעים. לזאת האשה אין שום החללות לאמור כי בעלה
 גרס לה כל זאת באשר חף סוף ממנה. כי היא בעלמה
 הסיבה את כל זאת ברוב מעלליה ובדרסה המקולקלים.
 כי לו הלבב בדרך הישר לא עזב בעלה אותה. וכן הדבר
 הזה שומותיו גרמו הגלות ומכודו הגלות יוסיפו לחטא.
 ולזה אשמים אהנו. כי אף שהגלות סבת החטא. הלא
 החטאים הראשונים כמה סבת הגלות. לכן הנביא המכבד
 בוב לישראל יאמר. כי בושח עלומיך בהיוסף בנית כפליך
 השכחי. והרפת אלמנוחיך ממילא כל חטאי עוד. כי
 הגלות סבת החטאים האלה אשר עשתה כי כאשר חטאתי
 בושח עלומיך לא יסיו החטאים סבת בעלם. והסוף עוד
 כי כאשק עוובה ועלונת רוח אשר מאם בה בעלה בחנה
 ושיגן אותה בלי שום עול בכפס. וכאשק נעורים אשר
 חמאם מנבעלה יחשב חסוך ח'. ובי עשן מידו לה היא
 ויש לה החללות לאמר מסבת הגלות עשה אלה. והבנו
 דמיון לזה כי מי נח זאם ל' אשר נשכפתי מעטור עוד
 מי המבול. אשר לאמר שם לא חטאת עוד לקלל את
 האדמה בעבור האדם כי יר' לב האדם רע מעשריו.
 וזה הוא החללות לאדם על השמיטו כי אין כחשו לכבוש את
 היצר הרע. אשר הוא עמוך בחובו מעשריו והרגל עושה
 אותו לעבד. וזה הוא החללות בימי חלדו כי יחטא
 לאשר אין כחשו לשנות טבע ההרגל אולם יעשה גם על אשר
 הרגיל אותו בימי נעוריו. וזה לא יס' לו החללות על
 חטא שאחרי כן מחמת ההרגל. כי הוא המסוכב להרגל.
 אכן זה ח' חסדי ח' לבתי אשר חטאת נעוריו וממילא
 יולמח זזה החללות על החטאים שאחר ק בימי חלדו.
 אז כל יושר לנו בושח עלומיך וממילא יס' החללות על
 הרפת אלמנוחיך. כי בעלם חסדי עלוך את כל אלה מעויו
 השיעבוד:

ויפ"ז יל כי בגלות במלרים לפני' גדולי המחקרים
 שלא היה עוביבת החטא ושן. רק ח' לזכר
 נפסם וחומורם ולהכשיר אותם למשן יסיו מוכשרים לקבלם
 בחורה. וכזה יראת מדרש הביאול הפ"ד שכחז מ"ח לא
 היו שבת לוי כשיעבוד פרעה לפי שסיו עתידים לעבוד
 ח'. מבוחר בדבריהם שגלות מלרים לא ח' רק להבינם
 לקבל החורה. ולזה אף שנמלרים חטאו. לזה ח' להם
 החללות מחמת גלותם בין ערלי לג ובשר. והיו מכבדים
 עליהם

עליכם עבודה סן הנה בערכם. כי שכחו את ד' ופגלו
 ברשת החטאי'. והש"י דרקס בזה ובהמלחו גאלם וינטלם
 וישהם. אבל אחמו בגלות כזה אשר גליו מחרטט
 כבבות הכספים אשר עשיו שמה בשאט נש. ולא מלאה
 מקום הקדוש ה"י לכסביל את כל רעותיו וקאה אותנו
 משם ועתה אחמו מוסיים לחטוא. איך להטאים הלאה
 שום התללות מסכה בגלות כאמור. כג מי גרם להם
 בגלות כלה מהם אשר עזבו את ה' והגלות שבה הכעס
 הוא. ע"כ אין לו פתחון פה ושום התללות. ובמה לנפדק
 על הכסאי' אשר סבטו בגלות ובחטאי' אשר בגלות כבבם
 על הכל מידיו הוא. ופ"ו איך הנביא טובה ישראל עד
 ה' כי שלמה בעוין. כי כל חוכל להשוב גלות זה לגלות
 מזרים אשר לא ה' חשובה שלימה. ואש"כ עלהש תשובה
 לפי המקום ב"ב. כי שם בגלות מזרים לא היכה ידם
 כי השוים בחטא. כי מה' היכה להם. לואש חטאש שמה
 ה' סבה בגלות. אבל עתה בגלות כזה אמיים אחמו כי
 סכנותו בגלות. וזה כי שלמה בעוין. ולכן החשובה לריכב
 להיות שלימה ביותר שחבי' מנעש עד ה' אלקין. ובל"ז
 אין לרמות בגלות כזה לגלות מזרים אשר היו מעבדין
 כהם עבודה פק. אבל אחמו ח"ל יושבים השקט ובטח
 ולמיין שיטבוד מלטה ה' גאלה שלימה ולזה אין לו
 כזה התללות. אך עם כל זאת כל נחיאש הלילה מגולו.
 כי כהם לבנו כב' ובחטאי' הגדולים כי ישבו לקבץ נדחיו
 למען שמו הגדול. ובאשר החל לבראות חסדו עמנו
 בגלות המרים ככ יוסף להגדיל חסדו אחנו. וזה הוא
 אם נאמיין על הגאולה נלחיות (כדברי העקידה) דמפועל
 שלם כל האל פעולה ריקיות וכוין דגאולה מזרים לא היכה
 גאלה שלימה ע"כ כמ"ש העקידה. דהגאולה העתידה יהי'
 נלמה מגאולה מזרים. וזוהי ה' צבאות הכהי' באיכה
 זאת אחי אל בני ע"כ אחנו חסדי ה' כי לא חמנו. דחסד
 האל הוא חסד שולם לא יכרת ולעד יכון חסדו. כי מפועל
 שלם כל האל פעולה בלתי שלם וכווא את ומופא על גאלה
 עתידה. וע"ז אנו שמחים בתנים בליאת מזרים דהוא
 את ומופא על הגאולה העתידה. דאל"כ חבי' פעולה
 ריקיות ח"ו וחסדי ה' לא חמנו. ע"כ נחיל לגאולה הבאה
 ושחבי' נלמה מגאולה מזרי' :

ונבוא גם

לנאר אשר דחרי' דעפי' הכמח דמפועל
 שלם כל האל פעולה בלתי שלימה. נמשך מה
 האמונה להשארות הכפס אחר מות האדם. כי לולי זאת
 היכה בריאת אדם לאין תכלית. כי מה בנע לאדם בבדיאתו
 בנפשו' אחר ימי חייו חוסו ויומש וליה בלמות יסובבוהו
 לאין מספר ומה כוחו לאליים. אם לא אשר שנות מספר
 ימיו חוללו יבוא לראות באור פני ה' חיים וישב שמה עד
 עולם. ועפ"ז יוכן בגמרא בנבכות ד' אם רואה אדם
 שילדו מתגבר עליו יעסוק בסורה לא נלמו יקרא ק"ש ל"ז
 ויבור יום המיתה. וקשה אחזי לה קאמר מיד ויבור יום
 המיתה כיון דהוא רשאה הכדוקב ביומה מה' ליעסוק
 בצורה יקרא ק"ש. ותחילה אבוא לנאר הפאוקים בגאולה
 אכילה עין הדעת. נאמר חמון הדעת טוב ורע לא חכל
 כי ביום אכלך מתנו מוח חמות. והנחש אחר לא מוח
 חמותן כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו והייתם
 כאלהים יודעי טוב ורע. והפאוקים מחסרי הכנה כי ה'
 אחר כי ביום אכלך ממנו מוח חמות. והנחש אחר
 להיפך לא חמותן. ונח בגאולה לא היה מיתחן ביום אכילתן.
 ונראה עפ"י שכתבו בפ"י דברי המדרש בפ' ראה לא
 לרעהם נחתי לכם ברכו וקוללה אלא לטובכם. והוא
 כי מחמת יראת הקללתו הלאה תטיבו את דרכיכם ותביטו
 אל סברכות. והקללתו לא באו רק ליתן יראת עונש. ובה
 י"ל פסוקי שמות. ויחמר אחי' אשר אחי'. ויחמר כה
 חאמר לבית ישראל אחי' שלחתי אליכם. שיגה ה' לאמור

ל ישראל רק אחי' שלחתי. כי על פי האמור שהסיבות כל
 הכסים והנפלאות שהיו במזרים לא נעשו רק לתועלת
 ישראל למען יחי' מקום לנח מדת קדון כשיחטאו בעול.
 מחמת חילול שמו הגדול בין העמים. ועפ"ז י"ל פי' באחי'
 אשר אחי' כמו שכתב בעל הפיקו. דלחי' מורכב שידוד
 מפרכות שמים כיוצא אוחם ע"ו נסים ונפלאות למען אחי'
 עמך כשיחטאו בעגל וכדומה. וע"ז זכ יונתה מס"ד.
 ולזה זכור לו כי לישראל כל יחמר אשר אחי' כי ע"י הידיעה
 זאת להם כי יש מקום לנח מס"ד כשיחטאו יפול מהם
 יראת עונש הכטא. וזה ג"כ פי' במדרש וירא ה' כי
 טוב זכ יום המיתה. דהוא תועלתו הגדול לנח כל החיות
 הילך מיראח עונש המיתה. ויבוא לידו טוב פי' הזכרת
 החיות. והנה זכ ידוע על ערס אכילתו מפיי עץ הדעת
 לא ה' להם שום החיות לרעה. ולא היו עלולים לחטוא
 בלא ורק מחמת אכילת ומרות פי ה' נכנס בלבם החיות
 וכיו עלולים לחטוא. וא"כ י"ל כי הלווי ביום אכלכם מזנו
 מוח חמותן. זה לא ה' שונש כלל. רק לומר כי ע"י
 אכילה יכנס בלבם החיות. ומזה לא החללו רק בזכירת
 יום המיתה להחיש כח החיות. וא"כ ע"כ יהיו במילתא יום
 המיתה. למען חזכרו על ועמדה עד החיות ויח"כ.
 אולם אם לא החללו לא יכנס בכם שום החיות וכל הנפרכו
 להזכרת יום המיתה. ואין מהלךך נעילתם יום מיתה
 כלל וכלל. וזה הוא עמדת הכחש לחוס לא מוח חמותן.
 כי אין כוונת ה' ה' כי ימית אתכם. רק יודע ה' כי ביום
 אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב
 ורע כמ"ש כי קודם החטא היו כולו טוב ולא ה' להם
 חיות לרע. רק דע"י החיבה נחטאו החיות לרע. ולזה
 הככרה יום המיתה לכבוש הילך רע מלבוא לידו חטא.
 אבל זאת החטא בל יחי' נכנס השמה לבוא לידו מיתה ע"י
 אכילה מען הזה. כי גם לאחר החיבה מע"ה לא יחי'
 מיתה בלא חטא :

והנה

הא דהזכרה יום המיתה הוא תועלת לנח כו
 חיות הילך ע"י יראת עונש מיתה. הוא רק
 לתחמיים בכשר עיגש עו"כ. כי למי שאין מאמיין ח"ו
 בכשר ועונש והשארות הנפש ח"ו החזכרה מועיל לו בלום.
 כי ע"י המיתה בעלמותו בלא יראת העונש עו"כ לא יפול
 עליו יראת באשר המוח הוא דבר הכרח. ולזה לא קאמר
 בגמרא מיד ויבור יום המיתה כיון דזה איש לתועלת רק
 להמחמיים בהשארות הנפש ובכשר עו"כ. ולזה הקדים הגמ'
 יעסוק בדברי מורה ע"ז יבוא לאמונה שלימה. וכמו כן
 יקרא ק"ש דגם ע"ז יבוא לידו אמונה השארות הנפש. כיון
 דבו נאמר החיות הגורל יח"כ לאין סוף ותכלית. ועמילא
 נמשך מזה רואים על השארות הנפש אחר המוח כאמור.
 כיון דמפועל שלם כל האל פעולה בלתי שלימה. והעו"כ
 הוא בלתי שלם דהוא עולם טובר וימינו כלל על הארץ.
 וע"כ דעו"כ ה' הוא רק מבוא לחיי נלחיות חיי עולם הוא.
 ואחר שיבוא לידו האמונה בכשר ועיגש עולם הוא יועילנו
 הזכרת יום המיתה להחיש בו כח החיות ולכפר עלת חילת' :
ועתה דבר מעט משגלות ענין הארקה אשר אמרו חז"ל
 במ"ש ב"ב דף' ו' ע"א כל המפלים עין מן הארקה
 כאילו ע"ז. וזה יפלא דגשום ביעול מלות עשכ דלרקה יהי'
 כעבוד ע"ז. ובבואור הענין נאמר כי עפ"י הכלל המונה
 הללוני כי חאחו יח"כ"ש כל חנה פעולה בלתי נלחיות. מה
 נענה על קנין העיבר. אשר ה' הוא מיוחד האמונה להאמיין
 גם על קנין העובר שהוא מחתו יח"כ"ש עפ"י השגחתו.
 ואם גם זאת כל קנין העובר הוא בלתי שלם. והוא רק
 קנין לעי"ז. כי מה יהי' חלקו בזה כהם עזבו לאחריים
 חיילו וערסו שיבו. ולא ירד אחריו כבודו. ולא יהי' לו
 מכל עשרו ועמלו כי אה רמות עניו בעו"כ שהוא עולם
 עובר. וא"כ כל קנין העובר הוא בלתי שלם. אולם גם
 קנין

וקינן העישר הוא פעולה שלימה כמו שכתבו על דברי
 המעשה ה' ה' ק"ע. טוב לי חורה פיך מ'לפי זכב
 וכסף. דמזה מוכח דקינן העישר הוא קינן נפלא ונתעלה
 מאד. עפ"י דברי חז"ל בפ"ק דב"ב. ח"ל רבא לרש"י
 ז"ל לימא לן מר מהני מילי מעליותא דבי כנישא. ח"ל
 מ"ד ארבי. כי עשרי לון מכל משכנות יעקב. ארבי ה'
 שערים המצויים בהלכה מכל כפי כניסיות. ולכאורה יפלא
 הוא כפי מיני' מחשיבתא דכ"ס"ו והוא השיב לו הסיפק.

וירש הרי"ה ז"ל. כי באם נר"ה לחם בין שני ענינים
 לאחד חשיבות יותר מהשני. עכ"פ לריך להיות השתייה
 נמיכס. ולזה השיב לו שיר משמעות בה"כ. דהרי החורה
 היא למעלה מכל הדומיה כמו שנתאמר וחי' אללו שעשועים
 יום יום. וכיון דבי כנישא הוא בערך השמחה עם החורה
 מזה עובד דמעלה כדכ"ס גדולה מאוד. שאל"כ מה
 מעלה הוא להיות כשערים המצויים בהלכה גדולים
 מדבר שאינו גדול בערך. ומענה גם ממאמר דכ"ס"ה
 טוב לי חורה פיך מאלפי זכב וכסף. מוכח דקינן העישר
 הוא ענין נפלא מאוד כיון דיש השמחה לקינן העישר פס
 החורה. ומשם זה יש להם השמחה. כי קינן העישר
 הוא סבה לבא ע"י לחיי' נחמות חיי עולם כבא. וזה אללי
 בניאוד כוונת כספתי' מתי' ג' יקרב הוא מפניי' וכל
 חפץ לא ישו' בה. לפי מה שכתבו דהפך נקרא על שם
 חכמים הדבר. וזה אללי כוונת דברי חז"ל כמה פדרשי על
 דברי דכ"ס"ה אשרי אשירי אשירי חפץ מאוד. ולא בערך
 מלחיו. שהוא כי בעוד ה' על מנת לקבל פרס. בזה
 המלוא בעלמורו חיוו אללו החכמים. כי לא בערך המלוא
 ה' החכמים. והמלוא הוא כסבה המביא אותו ליד
 החכמים. אולם אם עובד ה' שלא ע"מ לקבל פרס. בזה
 המלוא גופה הוא החכמים. ולזה דרש בנתי' על מאמר בנתי'ו
 חפץ מאוד. שהוא חפץ בערך המלוא. וכזה נאמר ג"כ
 בקינן העישר. אם הוא אללו לעובד לפי ה' לעשות בהם
 ג"מ ולחונן לדים ולכרבות נדקדק. בזה קינן העישר אינו
 נקרא חפלו. כי החכמים הנר"ה לו בעשרו הוא רק להטיב
 ולהעיקר לאחריים מתעורר ומתעורר. ולא לעובד עמו חפץ
 בקינן העישר. לא כן מי שעושה בעישר שלא בתענוג
 רק יחוק בעשרו למלואות תאוה לבו ולהתענוג בתענוגים
 ולכנות מכבוד עשרו וחין לזרים אחר. בזה הוא נקרא
 חפלו על שם החכמים המניע לו בעשרו להשביע את נפשו
 בקינן העישר. וזה שהיה שהעני' יקרה הוא מפניי' ש
 שהחורה יש לה יתר בלתי מפניי' שהיא קינן עישר. אבל
 מ"מ יש לקינן עישר השמחה עם החורה. כי ע"י קינן
 עישר יכול לבוא ג"כ לחיי' נחמות. אולם וכל חפץ דהוא
 אם העיקר החכמים בענין העישר הוא רק לעובד עמו
 להתענוג בתענוגי עו"כ. לא ישו' בה. לקינן עישר כיה אין
 לו שום השמחה עם החורה:

ומענה

גם קינן העישר הוא פעולה שלימה ולחיות
 בהשמתו בן לזדקת וג"ה ולהחיות החורה
 ותמונה. וזה קינן העישר נחמת אלהים. כי הוא
 קינן שלימה ע"י יבוא לקינן עולם בלתי סוף והכלית לחיי'
 נחמות. לא כן באם מתחיל בעשרו רק לכרבות בתענוגים
 ולדון את נפשו בתענוגי ותאוה העולם הזה. בזה לא
 נובל לכנות את קינן עישרו מתמה אלהים. יתן כי בזה
 הוא קינן העישר בלתי שלימה. כי כל העולם הזה הוא
 עולם עובר ולא לעד יחי' זכרונו. ומתנת אלהים. הוא
 מן עולם בלתי סוף ותכלית. וע"ז אמר קהלת ה'. גם
 כל האדם אשר נתן לו אלהים עושר ורכוש והשליכו' לחיוב
 תמו' ושפחה את חלקו ושלמות בעולו זה מתנת אלהים.
 כי לא כרבה יזכר חיי' בו אלהים מענה בשמחה לבו
 באורו מי שאלו הוא קינן העישר לעשות בן חפץ ה'

ולשפת את חלקו עמו בעו"כ. זה הוא מתנת אלהים.
 כי זה מתן עולם ופעולה שלימה להביא אותו ליד חיים
 נחמות. כי זכור כי לא הרבה יחי' ימי חיו כי אלהים
 מענה בשמחה לבו. אשר אלהים ירצה עשנו בשמחה
 לבו. כי זה הוא אלל הכיח"ס פעולה ריקנית:
ויזמתקו לפי זה דרש דברי חז"ל ע"פ בפ' ראה נתן
 חתן לו ואל ירע לבבך בחתן לו כי בגלל
 הדבר הזה יברך כ' חלוק. ודרשו בגמרא על חיבה
 בגלל גללי חורר בעולם. ולכאורה אין זה מפורש בקרא.
 ואמרו כי גם בעבר עולם היוולא מאחו יתב"ש הוא לאין
 סוף ותכלית. ולזה אמרין שבר מלוא כהאי עלמא ליבא.
 והוא כיון דעו"כ הוא עולם עובר. ושבר מלוא היוולא
 מאחו ית"ש הוא לאין סוף ותכלית. ולזה שבר מלוא כהאי
 עלמא ליבא ומענה גם בעבר עולם הנדקק כהאמר כי
 בגלל הדבר הזה יברך כ' חלוק בקינן העישר. הוא רק
 להביא אותו ע"י קינן העישר לחיי' נחמות חיי עו"כ.
 כי קינן העישר בעלמורו אין זה שבר לפני המקום ב"ה
 אשר הוא לאין סוף ותכלית. שהי' שברו כיוולא מאחו
 בלתי פס. ע"כ דפטר מלוא הנדקק בקינן העישר הוא רק
 להמליא לו מקום ע"י קינן העישר. למען יבוא לחיי' נחמות
 ע"י קיום המלוא אשר יעשה בעשרו וחי בהם עו"כ.
 וזה אללי הפי' בגמרא הפני' ד' פ' על פסוק עשר פעשר
 עשר בשביל שחפשי. דהוא שיעשר למען יתן לו ה' קינן
 עישר שיוכל הנודד ליתן עישר ויקים ביה חיי' נחמות.
 אולם אם יעשר למען יברכהו ה' בקינן עישר הוא לא יברכהו
 העישר. זה הוא לזוה' כי בבעוד הדבר הזה לא יברכהו
 ה' כי שבר זה יחי' בלתי פס. ומאחו ית"ש כל האל
 שבר מלוא כזה שהוא בלתי פס זה הפי' הפסוק נתן
 חתן לו ואל ירע לבבך בחתן לו כי בגלל הדבר הזה
 יברך כ' חלוק. דלא ירע לבבו בחתו לפני ולאכיו
 כי ברבה ה' בעושר ובכחות מלוא הנדקק. הוא רק למען
 ירבה בעשרו במלוא הנדקק ודדומה להביאו לחיי' נחמות
 חיי עו"כ. אולם אם ירע לבבו בחתו לפני ולאכיו.
 והוא חפץ בעשרו במלוא הנדקק למלואות בעשרו
 תענוגי עו"כ. לזה לא יברכהו ה' שהוא פעולה ריקנית
 ותאוה לא האל פעולה בלתי פס. ועפ"ז יובן הדרש
 דגמרא בגלל חורר בעולם כי אם לא היה בגלל חורר בעולם
 והעשירות ה' בירושם לבניו ולבני עו"כ. היה מקום
 לומר כי אף שהעולם הזה הוא עולם עובר. מ"מ קינן
 העישר אף להענוגי עו"כ הוא פעולה שלימה בלתי סוף
 ותכלית. ואף כי בתמו' לא יקח אחריו מלואם. מ"מ אשרי
 בניו אחריו והרכוש לבניו המה כמורו. ומזה יתן לבניו
 דוד אחר דוד עד דוד אחרון. כגמרא ואל יאמר הכרים כן
 חיי ען יבש. כי למי שמתנה בניו אחריו זכור לעולם לבו
 ישבח. כמו כן בקינן העישר בניו ובענין יתן עשרו לבניו
 והמה כמותו הוא פעולה שלימה ולזה אחר בגלל חורר
 בעולם העשירות אינו לישלם כי החפץ עישרו צו ואינו
 והוא רק כל זמן קצר וא"כ ע"כ קינן העישר לעשות גמ"ח
 וזדקת בחרן ע"י יבוא לחיי' נחמות.

לו משפרו. ויאמין כי רק לו לבדו נהינה השוער לברכות
 בתפניתו ולא לקיץ פעולה של זיה- וזכו חרף עושכו כי חלה
 מאחו פעולה ריקנית. וע"כ דגם הפיעל הוא בלתי שלם :
ונבין בזכר דברי הגמרא חוטה ו"ג ע"פ חכם לב
 יקח עלות ופ' חכם. שכל ישראל כיו עסיקים בצוח
 מזרים והוא לקח עלמות יוסף. והדבר המוח דזה ה'
 דבר יראה ולא דבר חכמה, ומדוע חכמה זו על הקרה
 חכם לב. גם יקשה הא גם ביזח מזרים ה' מלוח כי השם
 ז"כ ליוה ע"ו אלוהי אוחנו כדכב בזה. כנאמר דבר נח
 באזני חכם וישאלו וכו'. וחלמיש בחר חכם במלוא וז דוקא
 ואי דמלוח ביזח מזרים לא היה נעלה כ"כ. ד"ל דהי'
 עושים ק מחמת בעל כסף. ולזה בחר חכמה בנלוה וז
 לזכא הגלוח ממון. זה לא ידק לפמ"ש הא דהולך הקב"ה
 לכוזר אוחה על ביזח ימלוח ה'. כי ישראל ה' ידלוח לנגוע
 בחלמי' של מזרים מחמת החולאים רעים שבי' שמה לבל
 ידבקו בכם. ודבר ה' ה' חוקה עליהם כי יאשרו נפשם
 ע"ו. וה' ביזח מזרים ה' מלוח גדולה. וחלמי' בקרים
 משפרים מלוח להחשבק בחרונו של יוסף יהוד מביזח מזרים.
 ופ"פ האמור ו"ל דזה ה' מתכחח משפרים. ביון דקנין העושר
 בעמלוחו אינו קנין שלם. והא לזיוה להם הקב"ה על ביזח
 מזרים ולקמח קנין העושר אשר הוא פעולה בלתי שלימה.
 הוא רק למען יבואו ע"י קנין העושר חמי' לחיות. לגמול
 חסד ונשמות לזקק וקנין העושר הוא הכינה למען יבואו
 ע"י להחליט לחיי עושי' א"ו ידו נמילות חסדים בעשרה.
 וישן כי ביזח מזרים לא היה רק הכינה למען יעשו ג"ח.
 ולזה לקח משפרים מיר עלמות יוסף. דזכו יבוא מיר
 להחליט הגולה ג"ח שעישה עם המתיים :

עוד

י"ל לפמ"ש בהפיקו החילוק שבין חסד לאמת. כי
 חסדו החסד נופל על הדבר שהוא יוכר לעין כל
 חסד. וחומר אמת הוא על חסד שאינו גלוי והוא עמוך
 מעין כל. רק אלו מאמינים בו. וכוה עפ"י דברי הגמרא
 בברכות דף י"ב על מה דלוח אומרים בהשילוחו אמת
 וליז שחיות אמתו אמונים ערבים. דדרשו בגמרא מקרא
 לכבוד צבורק אמתו וחמונהך בלילות. וכתבו רש"י וחס'
 בד"ס להגיד צבורק חסדך וכו' חסד שהקב"ה עשה לנו
 במתיים. ואמונהך בלילות מדרב על העמיד שאלו מאמינים
 שיאמרו הבטחתו ויגאלנו מיד המלטיבים עכ"ל. והוא כי
 חומר חסד נאמר על כל בניו וידוע לעין כל. וע"ו נאמר להגיד
 צבורק חסד שהוא מחומר בשם צבורק שדראה בעליל
 חסד כמו הצוק. ואמונהך בלילות שהוא עמוך מעין כל
 ולזה מחומר בשם לילה. ולזה אלו אומרים אמת וליז
 בשחיות דזה קאי על גלוח מזרים. דחסד זה עשה עם
 אבותינו בשמתיים הוא גלוי וידוע לעין כל. ואמונהך בלילות
 זה קאי על הגלוח העמידית אשר אלו מאמינים עליה ב"ב
 והוא מחומר בשם אמת. והחסד' שם דהקו למלוח עשה
 כיון דברכה אמת ואמונה נחנק על הגלוח העמידית.
 לאיח שנין אלו חוזרין בסוף ברכה אמת ואמונה לגלוח
 מזרים ע"ש :

אמנם

הדבר יהישב על כוון לפי דברי הר"ן בה"ל.
 שכל הנסים שהיו ביזיחה מזרים יהיו מסוגלים
 להגלוח העמידית. וכזה כחב במדרש פ' וזרח על הפסוק
 ומער לא נקח ארלה חלואו ברפיון ואימתי ירדו וכו' והשאר
 עמידין לירד בימי גוג ומגוג עכ"ל. ומעשה גיבכים וגפלות
 שהיו ביזיחה מזרים נאכים סללו מהוארים בשם חסד ואמת.
דמח שספלות לאבותינו במתיים לכוונה אוחה ע"י הנכים
 מתחח סבלות מזרים. זה מחומר בשם חסד. על אשר ה'
 נראה בעליל לכל רוחו מעשה אמת חסדי ה' יתב"ש אשר
 הפליח עמכם להזיחה לעבודת לחיות. אולם חסד
אשר עשה עמונו ע"י הנכים שפעשו אז למען יהיו מסוגלים
 על הגלוח עמידית. זה אינו מחומר בשם חסד. רק בשם

אמת. כי חסדו העשה לנו בהנסים שהי' במתיים למען
 יהי' מסוגלים להגלוח העמידית. אינו ידוע לנו כ"א
 ע"פ האמונה שאמנו מאמינים כן ע"פ האמונה כי מחמו
 יתב"ש לא חלה פעולה ריקנית. וכיון דגלוח מזרים לא
 היחס שעישה. ע"כ דגלוח מזרים ה' מלוח לגלוח
 העמידית עכ"ל. ולזה י"ל דהשני בברכות ברכה אמת וליז
 וברכה אמת ואמונה שיהיה נחנקו על הנכים והגלוח
 עשהם ביזיחה מזרים. וברכה אמת וליז הוא על חסד
 עשה עם אבותינו ע"י הנכים. וברכה אמת ואמונה הוא
 על חסד שעישה עמונו ע"י אוחה הנכים למען יהיו מסוגלים
 להגלוח העמידית. ולזה אלו חוזרים גם בברכה אמת
 ואמונה לגלוח מזרים. כי גם אמת ואמונה נחנקו על הנכים
 שהיו ביזיחה מזרים. ובעל דפיקו כתב מזה מה שאנו
 אומרים על צבורות רעות כיון דאין אמת הוא דלוח מאמינים
 כי זאחו ויתב"ש כל חלה דבר רע. והוא רעה מעין הטובה
 ולזה אלו אימרים בשם אמת דלוח מאמינים שהי' לכוונה.
 וזכו ו"ל דברי יעקב אע"פ. קטונתי מל חסד-ס ומכל
 האמת. מכל חסדוים הוא על חסדו שהי' גלוי לעין כל-
 ואמת הוא על הטובה אשר לא היה מכיר בה. וכדלמרין
 בגמרא אין צעל גם מכיר בניכו. וי"ל דזה הפירוש חסד
 שעישים עם המתיים הוא חסד של אמת. דחסד שעישים
 עם המתיים כנ"ח ולדקה ודכוחם יוכר חסדו לעין כל
 הרואה. אולם חסדו שעישים עם המת והוא כל ענייני
 קבורה לקבור אוחו כבודו. וכל ענייני חסד שעישים עם
 המתיים. זה הוא חסד להמאמין בהשארת הנפש. הוא
 מאמין שכל ענייני קבורה הוא חוטאת גדול לפני המת.
 וכל עניינים העשים בקבורה כמת הוא לכוונה המת. ומחויק
 זה לחסד לפני המת. אמנם לחינו מאמין ח"ו בהשארת
 הנפש לא נחשב זה לחסד כלל. כי לא נחשב לו כגלוח
 אש המת קבור קבורה חסד כבודו או קבורה חסדו או
 יסחוב על פני חיותו ולזה אמריק חסד שעישים עם המתיים
 הוא חסד של אמת. ע"פ האמונה בהשארת הנפש נחשב
 זה לחסד בפני המת. וי"ל דמתיים החסדו שרע"ה לוחק
 עלמות יוסף. אש גם דביזח מזרים היה ג"כ מלוח גדולה.
 ה' זה מחמתו לכבוד במלוח וז אשר זה הוא אוח
 להשארת הנפש. כי בלא זה מה לו אס קבד בחר ישראל
 חו במתיים. הלא לא חסד אחריו כבודו. ולטועה האמונה
 הלא בלכותם וכדורות סבלים אחרים. כי אלכיס שופטים
 בחרק גם אחרי מוחס. היחס מלוח ביזח מזרים. וזמר
 לעלמו בעלמותו יוסף :

ויש

להמחויק יהוד ע"פ דברי מהר"י מאורלייניש. הובא
 בשל"ה הקדוב בפ' ויחי ע"פ ועשיה עמדי חסד
 ואמת. שאמרו חז"ל חסד שטובים עם המתיים הוא חסד
 של אמת שאינו מלפס להשלות גמול. דמקשים הא גבי
 יוסף לא היה חסד של אמת דהוא קבל שכרו מלפס הבעורס
 לבניו ועיר ששם נקח לו וכו'. ות' כתי' מאורלייניש ח"ל
 כי קאמר ועשיה עמדי חסד שהוא חסד של אמת לשאר
 מתיים. ובשל"ה ז"ל דמח דברי חסדו דמה ענין זה לשאר מתיים
 וכזה ח' אחר לקו' זו משום דשעישה בהשביעו יוסף עין
 לא ה' נקח לו שכר ואז ה' חסד של אמת ע"ש. ולדמתי
 ח' השל"ה אינו מספיק. דהא עיקר חסדו שעישה יוסף
 עם אביו. הוא השבועה ששבע על על הבעורס. ולאחר
 השבועה במה שיקיים אח"כ אמת שבעורס. זה לא נקרא
 חסד רק אמת. דהא לרין לקיים שבועתו. וכדלמרין
 בגמרא חקן אמת ליעקב חסד להצריס. מה שהוא אמת
 ליעקב ה' חסד להצריס. כי להצריס ה' הבעורס ה'
 חסד חלל ליעקב ה' אמת. כי הוכרח לקיים הבעורס.
 וח"כ גם בזה אחר שבועת יוסף לא ה' חסד כ"א אמת.
 שהוכרח לעשות כן לקיים שבועתו. ועל השבועה ששבע
 לאביו לעשות כן לא היה חסד שעישים עם המתיים. כי

יעקב כי' חי בשעה ששבע לו ובידו ליחן לו השלום גמול כמו שנתן לו בלחם הח"ב. וה"ל אין זה חסד שעושים בלי חקת גמול. והשער נוצר בזכות חירון כר"י מאורלייטוב. דיעקב א"ל ליוסף ובשאתי ממלרים וקברתי בקבורתם. וסיי כוונתי שחב בשלום וישק בקבורתי ויוליך אותי לא"י. ולא יכי' קבורתי ע"י אחרים רק על ידו ממש וללאורה לאיזה ענין ועטם ביקש זאת מידו דיוסף דוקא ולא משג"ר בניו הגדולים ממנו. כי לפי דברי חז"ל כי' יוסף קפץ של שפטים. וזכר לומר רבונם יעקב היה להגדיל ענין קבורת מחים בעיני ישראל למען יחייקו במתו זו. ולא יכי' מלוא זאת בזוי' בציניסם. כאשר בעו"ה פחה מלוא כוחה אין הכל רעים אחריו רק מיוחדים שבעם. ולהורות הדרך לבניו שיחשבו עינין קבורתם. אזה לבנו המלך לזולת בכבודו ולשכוח בקבורתו וממנו ילמדו להחשיב ענין קום. ובפרט כי הוא דבר שאמונת השארת הנפש חלוי בו כאמור. וה"ל יאן כי פחה אמונת עיקר גדול חלוי בו. לכן אזה שבו המלך בעלמו יזול בכבודו בקבורתו. וממנו יראו וכן יפשו כמותו ויחייקו במלואו זו לגמול חסד עם שאר מחים. ולא יכי' לכה זה לבניו ברלוקן אשר יוסף מלך מלרים הספיק ג"כ בכבודו ובעלמו בקבורת אביו. ולפ"י י"ל כל כונת יעקב כי' להלמית הנהגה הטובה ותועלת לשאר נתיבים. וזה הוא פ"י מכר"י מאורלייטוב כי קאמר. ועשית עמדי חסד היינו שבעבעתו יעשה עמו חסד. וזה יכי' חסד של אמת עם שאר מחים. כי ע"י שיוסף יחטק בקבורתו. יואמה מזה חסד של אמת עם שאר מחים. כי ממנו ילמדו לגמול חסד עם כל המחים. ואם כי דברי אלה דמוקים בזכות כר"י מאורלייטוב. מ"מ הדברים בעלמותם ראייה לכון אוחס בלואת יעקב אביו הזקן. אשר כל ראונו והפלו כי' לבחול טעם נתינים על פלגי לב בניו יונקתיים וליוודים בלנו מדור דור. ולזה י"ל ג"כ משג"ה אשר עסק בע"מ יוסף כי' ג"כ מהטעם הזה להגדיל הענין קבורת מחים בעיני ישראל. כי לא רבים יחמנו ולדעת כי שורש חנוני גדולה חלוי בזה. וטסק לזה השבעה שהשיג

אזהב יוסף לפני מיתו וחי' מוטל עליהם לעשות לקחת עצמיהם יוסף. כנאמר ויקח משה את עליונה יוסף עמו כי השבע השביעי וכו'. זאת שקל משרע"ב בנאזני השכל וזה הוא דבר חכמה. לכן אשמכוסו על פסוק חכם לב יקח מלוא זה משה שהגיה ביות מלרים שחב ג"כ מלוא גדולה. ועסק בעלמות יוסף לקיים השבעה ולשבות גמילות חסדים עם יוסף ולעשה החמונה בלב ישראל. וי"ל כיון דע"י העסקות בארנו של יוסף לא כי' יכול לקיים מלוא ביות מלרים נעל שכרו משלם בים. עפ"י דברי חז"ל דייחזק הים כי' גדול מביות מלרים. וזה כי' ע"י ארנו של יוסף כפנאור במדרש כיס ראה ויזים מה ראה ארנו של יוסף. וזה כי' מדה כנגד מדה כיון דע"י ארנו של יוסף לא כי' יכול לעסוק בביות מלרים. לזה נרס לכה ארנו של יוסף ביות הים שפי' גדול מביות מלרים:

ועפ"י

מבואר המאמר אשר כהחלטו בו. כי המלוכה את המה מאמין כהשארת הנפש. כי גם במותו עוד נפ"ו קשור בחלק אלכי ממעל. ולזה הוא ראו לבדד אותו גם אחרי מותו. לא כן הכופר בהשארת הנפש ח"ו לאיזה ענין יכדו אחרי מותו. אשר הכל נעדר ממנו. ומוסר אדם מן הבכמה אין לאחר מותו וזה אינו פלוש. וזכר עובר משום לועג לרש חרף עשכו. כאשר בארתי דמי שאינו מאמין שקיין העושר הוא רק סיכה למען יבוא ע"י לחיי עו"ה"ב. ממילא דחלו קיין העושר הוא פעולה בלתי שלם. וזכר חרף עשכו לומר דכס הפועל אינו שלם כמו כן גם בזה מי שאינו מאמין בהשארת הנפש חרף עשכו כיון דלא כל ענין הכריחה הוא פעולה דיקיית ובלתי שלומה ומפעול שלם כל תלא פעולה דיקיית ובלתי שלם והם ליובו מה שכרו. מלוכה ה' חוקן דל ומכדו חוקן אביון. כי ע"י שחוקן דל אביון מכדו אה' ה'. כי לא תלא ממנו יקב"ש פעולה דיקיית ובלתי שלם. וע"כ קיין העושר הוא ללדקס וגמ"ח. למען יבוא ע"י לחיי נתינים. וגם במה שזכרנו את המה מכדו הכורא יתב"ש בזה ומאמין בהאמונה השלימה בהשאר הנפש לשכ"ב:

בעזרי

נתיא אמר רבי שאיר בניין לתהיית הפחים מן התורה שנאמר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' שר לא נאמר אלא ישיר סכאן לתהי"ם מה"ת: (בהדרין דף ז"ה ע"ב):

וכק על הכתוב כבודו להשיג ביושבי מרום. וזה אללי כה אשר נכס דבר מלאכי ב'. אמרתם כל עושי רע טוב בעיני ה' ובכס הוא חפץ. כוונתי כי השמים הלא יאמרו היות כי הבורא יתב"ש לגדול רוממותו אין זה כבודו להשיג בשלם השפל הזה ולכיות מפני בעבורת בני אדם ולזה כל עושי רע טוב בעיני ה' ובכס הוא חפץ. לאשר המה מיקרים ומכבדים את שמו בזה. כי יגדילו ויזממו אותו בהאמונה כי הוא יתב"ש רם ונעלה מעל הפל הארץ לבלתי שום עיני בחינתו עליהם ולכיות חפץ בעבורתם. וזכר יתכדו ה'. לא כן כדויקים עושי טוב (השם ממללים את שמו) בחתו אותו מנהיג ומגיב עליהם הפל הארץ לכיות חפץ בעבורת בני אדם ופוגעים בעבודתם את כבודו הכב. (ולאן יחשב להם עבודתם. כי מכשירים אותו על פניו כהעבודת.) כי אין יחל שמו בלרץ השפלה הנשמה הלו. ויש מהם אשר כל יכפרו בהשגחה ה' רק ויתרים לנפשם כי חלל השכר והעושה לאשר הבני אדם עוכרים במעשיהם מלד ידיעת הבורא יתב"ש שקורמת אשר יכריח את

הכבדים יגדו כמות מנינם. וזרוע ה' אשר עליהם נגלה. והוא עיקר האמונה יסוד הדת האמין בהשגחה הבורא יתב"ש על כל יושבי תבל ורוח' וזכון מעשיהם וחפלו היותה בוחרי' בסוב ומואשי' ביע ולאכבה חסדו ולעבד את שמו הגדול. ונאמן לשלם לאיש ואיש כגמול ידו ליתן שכר טוב ללדוק' עושי רצומו ולענינים לרשעי' עוברי רצונו. וכל המאורעות אשר יעברו על האדם. אה הכל עשה ה' עפ"י השגחתו. ולא יחשח עפ"י המתקרה וטעם כי אה ברזח וחפץ ה' יתב"ש. ורבים המתפללים להרום ההמונים בהמרס ה"ך ידע אל וחפץ ביעשי כדויקים ומואש במעשי כרעים. הנה ראה ראינו ברזח כדויקים אשר ישהו ימלו טום כינויות מפלי און השיגו חיל שמת עשתו ויעיבו לנחם בטוב האנוש. ולא למען ירעו ויחשחו בלתי חסד הסוללים בחרות ה'. ועי"ז יכפרו בהשגחה ובשכר ויוש. והקום יחשו את זאת לגדול רוממותו האל יתב"ש שאין זה כבודו להשיג בהחמויים ולכיות חפץ בעבודת בני אדם. ויצו את יושבי הארץ מלשום השגחתו עליהם

אם האדם לעשותו ולאוסיס המה כמשהוים אם לעוב אם לרע מלד ידעמו הקודמת. וכן יש רעם שמניע אליהם כמעט האדקים. ויב לדיקום פנניע נהם כמעטו ברעיס. כי גם פנניע גם הרע נה יתייהם להם כהיותם מוכרחים במעשיהם. ובמה יוכה אדם אם דברו אהיו שגבר יתייהם מרע עושהו. ובמכרה כואו כי אין להחמיר יהד ידעיה כבורה יתב"ש ועם כבחרה כשלימות. וכן זה נלמדה עלגלי הכל כי יאמרו כל עשוי רע פניע ב"ה. לאשר ממנו כואו. וכיד שולמה סיו עשהו זאת מכה ידעמו הקודמת. ובהם כוא הפך לאשר גזרה ידעמו זאת עניו מעת כבריאה. אמנם יתמו עם ה' מאתיים בני מאתיים כהשגחה כבורה יתב"ש עליו כגן פדעי מעשיו והפך כהשגחה הזאת אשר לזה לנו משה מורגה לקסלה יעקב ולא לפונה שלימה עלמו כוא שאל זאת עתמו. כי שלימותו חלו בעלמו והוא עם השלימות ולא כוונתו. וע"ז אמר איוב ל"ה. אם לדקת. מה חתן לו. כי חלילה לחשוב לסיק נחושף בשלימות הש"י ע"י מעשי בני אדם. והאם עוד עם כ"ב. ההפך לשדי כי האדם ע"מ שכחבו דעם חתן כוא תמיד חכיות בעיניו. וי"ז אמר ההפך לשדי כמותר וכי נלמח חכיות לשדי כי האדם. כי לא לחכיות שלימות עלמו חתן כעבודת בני אדם. כי אם מרוב הסוד וכובו אלה סוף עשיית חסד. בזה עלמו להיטיב מסובו ולחלו ולכאילי מחסדו עליהם. ובחסדו הגדול כרבה וכעמים עליו עול החסד וכזאת אשר יעשה אחים האדם וחי בהם. ובמאמר חר"ב ראה הקב"ה לזכות את ישראל לשיך הרבה להם למות וכו'. כי רק לזה נלמונו כבורה ומלוח להם לנו שכן כבורה וכזאת. כי גזול האדם ישולם לו. והאדם אינו מוכרה כמעטו ע"י ידעיה סגליו. וכבחייה היא חכמות אם להיטיב אם לרע. ולדקו עינים יחדיו ידעיה כבורה ובהנה האדם. והאן ידעם הקב"ה מכרות את האדם למעשיו. ואם דאין לכנין את זה והחמיר בידעיה עם החכמות. כר נחב הרמב"ם בפ"ה מה' תשובה כהנהה כהפך הזה. כי על זה נאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם. והאן דעתי אדם כמובל להשיג ידעיה דבר בלתי מוגבל. וכעם שאין כח באלם להשיג ולרעה אמתות מליאת כבורה. שאין שכל דעת אנוש שהוא מנושם ובעל חכמה להשיג מליאת כבורה יתב"ש דכוא דבר רוחני ובלתי בעל חכמות. כ"כ אין להשיג דעת עליון שהוא ענין הנהו ובב"ה. ובהו יתאחדו יהד ידעם כבורה יתב"ש וכבחייה החפשיה:

וער ענת כסופרים מכתב שלהו הרשעים ויטורי האדקים. אלו מלדיקים עליו התקדיו ע"פ האמונה כשכר ושנים כרוחני. אשר כל מעוני נשמי מעוה"ז תכו וכבו כהכ וכאפס והאן נחשו ער כהענוג וכענוג כרוחני כמ"י נלמי חיי פו"ב הפוך ללדיקים ומתוחד להם כבורה"ב. וכן כוא ככת יכורי האדקים כבורה"ב. וכן גם זה מחסדי כש"י על האדם אשר אין לדיק בהפך אשר יעשה עוב ולא יתעל כחמת מלוחה ה'. חסד האל הוא לרעישו כבורה"ב עינם נשמי בלתי כבורה עליו רעה רוחני כבורה"ב. וימלא כבורה על כבורן מעשיו כבורה"ב עונג רוחני אשר לא ראהו עין ולא האולה כעוב נשמי. וזה כבורה כמחוב (הכלים כ"ה) כל אחרות ה' חסד ואמת לגוריו כתיבו ועדותיו. כי גם כדברי ה' להעניש לדיק כבורה"ב כוא ממתה חסדיו החכמים. לא כן הרשעים אשר יודמן להם דבר טוב כשהו. וישבו חתת מלוחה ה' אשר עליהם יחיו כבורה"ב. וזאת להם שר טוב כעמל שגר נשמי מוגבל. אין ערוך אל כהענוג ונמול עוה"ב למען ימלאו שרכם על כשרון מעשיהם כבורה"ב. ולהעניש אחים על רע"י כענוג רוחני כבורה"ב. אשר יהי"י עם לדראון עול' ובמאמר הכתוב ומשלים לשונותיו אל פיו להאבדיו. ויהיה

זאת להם כמאמר הכתוב. עם נכר חסדו כעם עקש חסדל כי ללדיקי' הוא זה ממידת חסדו הגדול. ולרשעי' הוא זה להאבדו' מפני כרוחני. וי"ל זה כביאור פסוקי ירמי' י"ב. לדיק חסד ה' כי אריב אליו חך משפטים ארבר אוקך מדוע דרך רעע' ללחה שלו כל כונני כגד. כי ע"פ האמור כי חכיות חסדו והמלוח נחומים נחומים סמך לנו כבורה נדבה ומסד לטייב עמנו. ולא לעובם שולמו עלמו חלילה. כעמנו יוכן כי גם השלום כשכר חסדו והמלוח כוא רק כבורה חסד. כנאמר אם לדקת מה חתן לו. ונאמר מי הקדימתי ואשם. כי גם כעשרון כמעשים ומלוח לא נולד ליוחס אחתן לחכיות שלימותו. וע"ז אמר דכע"ה. וכן ה' כחסד כי אחס חסלם ללוח כמעשיו. כי גם השלום שגר מעשיו כסופים כוא רק כבורה חסד. לאשר לא נלמח חכיות לשלמותו. וע"פ האמה ודיקן לא ה' חתן כמעשי' כסופי'. ומעשה ככו שכל נולד ליוחס עול לאיש אשר כהחסד זמן מה את רעשו ואחרי כן הסיר חסדו ממנו לבלתי עשות עוד חסד עמו. דאין להמקבל כחסד לריב וככוא עמו כמעשם עבור זה אשר נעט ממנו עובו וחסדו. כי גם כסופי אשר עשהו אחו מחלה ה' רק מסוב לבו כבורה חסד כאין חיוב ומכ לו לנשוק עליו דין וכעשם. כן אמר ירמי' לדיק חסד ה' אם אריב אליו כי יקופח שכרי שגר כשרון מעשיו. כיון דגם השלום גזול מעשה סופי כוא רק מחסד האל יתב"ש ואיך אריב אתך לעשות חסד עמדי. חך משפטי' הדבר אוקך. מדוע דרך רשעי' ללחה ומעשיהם' רעיו' וזמר לקבל חסד מאתך ממעשי וע"ז הסוי לו הש"י שם י"ג. הלקו וקיות חך אורו וכיותם לא כתיביתו וגו' ויקח את האור ויעמדתו כנקיק כבלע וגו'. ויכי כאזור אשר לא ילח לכל וגו'. האדם לו הקב"ה כאזור כוא אשר לפי עשה טובה ה' זלם לפיו אשר לא יכוא כמיס לבלתי יתקלקל ע"י כבו' ובה כון ממעשי כבורה סתהליש' את הכגד לפי ששם. אלל לאיך כזמן אם לא יכום ומעולל כחשר יחי'. זאת חסד' ככה קלקלו כי על אשר לא יכום מהעשר יעופש וכלה יכלה. וככיותם כחלשם את הכגד לפי ששם טוב כוא לפיו על כעמיד. כי ע"ז יעמוד ליימים רבים. ככו כן יטורי האדקים אשר כוא עיני רע לפי' לפי ששם והוא עיני נכמר להם על השחור כי כסופי' כהם ככיותם וכוונותיו. וע"ז כסופי' יהי' מוככים קודם לה'. למען יהי' אורם כסיר כשחקים כחיי' נחיי'. לא כן הרשעי' אשר חטאו ככופות' להיות אכודים מעויל' הנלמי. יהי' להם כמעשי' כאזור. ויחי' כשאר' מעולל כחסת' בלא חסם עונותיו. ולפי ששם יחיה אור' לעיני השמש וחס השמש ונמם. ואשר כל בלא כבורה עונותיו' כעוה"ב. לא ילחיו כבורה"ב. וכס יהי' לדראון עול'. וכר כום חלונת לדיק ורע לו רעע ועוב לו:

ויש להכיר יחיר חלונת ככופרי' כהשגחה כבורה יתב"ש מככרת לדיק ורע על השגחה ה' יתב"ש. כביאור פסוקי חיוב ד' כדברי אליש' כחמני אל חיוב. וכור נה מי כוא נקי אבד וחיפה יעיר' וכחורו כאשר ראהיו הרובי' הון וזרעי' עמל יקלרבו מנשמת חלטי יאבדו מרזח הפו יכלו. והמכחרי' פירשו ככונסו כי מעויל' לא נראה שישכר נקי והישר חך כפועלי' הון ראינו כזה. המים כאלמה לא כן כוא. ומסוף כוא לרוב פעמי' הרשעי' מללוח' כדרכיהם כרעי'. וכלדיקי' עונם יתאו וכל ימייה' רעים כהם. כאשר נלמח מוכ ככת ככופרי' כהשגחה כבורה ונכשר ועונם. ויראה לו כביאור דברי אליש' כחמני דכנס כרע"ה כשפט עשה ע"י כהשגחה ולא ע"י העכע ומקדס. וכוא כאם כהשפט ילא מחוקי כבריאה ומידון כעכשי. כענין הנאמר כשירת האזינו לו חמנו ישליו זאת וכו' היים ירדוף אחד אלף בו' אם לא כי אורם וככרם. לאשר כי זה הוא נגד

הנהגות העבד. וזה ה"ב הדבר אשר הוליד ה' את ישראל ומצרים עמ'י ארומם ונשאלוה חזק ממיתו העבד למען ויהיה גאולה מצרי' ליד ה' ולא עמ'י העבד ומקרה כאשר יבוא לפנינו בעושי' ודבר דברי דברי דברי דברי חסד' ק"ג רם על כל גוים ה' על עמ'י כבודו מי כה' אלסיע המגביה לשבח המשפילי לראות בשמי' ובארץ מקימי ממפר לל מאשפות ירי' אביון להושיבי עם נדיבי' וגו'. כי כוא מדבר עד הנה הכופרי' בהשגחה הכורא. והומרי' רם על כל גו' ואין זכ כבודו להשגיה על הארץ ורק על עמ'י כבודו להשגיה על יושבי עמ'י - וע"ז הביא ראיס כי גם הסו"ז נובג בהשגחה ה' ולא עמ'י העבד ומקרה להשג ראיס הלאה אשפי' בעו"ז למעלה מהנהגות העבד. כי מקימי ממפר לו וכו' להושיבי עם נדיבי'. ואין זה כ"א מלקבי עולם ה' אשר ביטולו להשגות נמשל אחת המסות הרעא עד רום הרקיע. כי עמ'י הנהגות העבד הוא שילית אדם בדרכיו לאט לאט עד כי יעלה לרום המעלות ולא בתעלה אחת. וזה אלני הביאור בדברי אליפס שלימי באיוב ה'. אני ראיתי אויל משרים ואקוב נויכו פתאום. בארו יען כי הלאה כרשפי' בעס"ז היא הסבה הבגיה לכפור ח"ו בהשגחה ה' ולייחס הלאה עמ'י העבד והמקרה. ובאם יקרה ברשע המליות בדרכיו כי יד מעט מעט ויאבד עשירו בעימי' שונים ולאט לאט והסך חסע עד כי יבוא לחלית השוני. כנה אלס כרשעים יתמרו כי גם זהה ה' עמ'י העבד והמקרה ובהשגחה כן מפלוה סבל ה' עמ'י העבד והמקרה. אולם אם נפתח פתאום יבוא שברו ויוטה לרץ ומלכו כאשר אשר דס"ס. ראיתי רשע ערין ומחשעה כאורה רעק ויעבור וכהה אינו. אשר זה הוא נגד חוקי העבד. או יהייה חלד ליד ה'. וזה שאמר ה' ראיתי אויל משרים ואקוב נויכו פתאום. כי נפתח פתאום יבוא אידו שלא בהכנה העבד למען יהייה מפלוה ליד ה'. וזה ה' גם כוונה מאמרו לאיוב. דס"ו כגד בהשגחה ה' ויהיה חל כל הרשוע הבאים עליו לעבד ומקרה לאשר ידע נכפשו כי הוא קח מעשע ויתחם יפגשו בו הרעות הלאה בהשגחה ה'. וע"ז השיב לו כ"י כנה כפירתו הוא אוח על השגחה ה'. ורק ידו פעל כל אלה ולא עמ'י העבד והמקרה. וכוא לאשר יחמיד הדבר להיות כן ככל חלכותו הסבל לנו כי דרך רשעים ללחם. ורשעי עולם השג חיל וילינו בעובד. ודרך הצדיקי' הוא מושך ותלקקוה וכל ימיסם רעים המס. ועי"ז נודע הדבר כי לא נמקרה חסול הדבר כי אם ברוח ורעון ה'. כי אם היחס זהה עמ'י העבד והמקרה מדוע אך יד המקרה הרע שולטת במשרים ונפשות נקיים כי המה יתבדו ורשעי עולם יתנו חיל וילינו בעובד. כי עמ'י העבד והמקרה למח יוגרע גורל הצדיקים מנול הרשעים. הלא מקרה אחד לצדיק ולרשע. וזה שאמר לו זכור נא כי לא נך לבדך בעשמה כוונה נעוש ומעוש. רק כי יחמיד להיות כי לכל אדם יתא אח ה'. ומי הוא נקי אבד. ואיפה ישרים כמה נכחו. כי הוא חלכות הסבל הזו הצדיקי' עולם. לא קן הוא ברשעי' כאשר ראיתי חורסי און חורעי עמל יקורו. ויאכלו מעמל ודיים אח פוב הארץ. וע"כ כי לא כחלוקתן כי הוא לאשר הוא נגד הנהגות העבד עי"י משגח מקרה הצדיקים והמקרה הרשעים. ומופת חוקך הוא כי יד ה' הוא להיעיב עם הרשעים בעו"ז למען יהי' לדראון עולם בעו"ז בעוש כרוחמי ובאמרו. וזה שאמר לו מעשמה אלקי' יאבדו ומתו אפו יכלו והוא ע"ד פניו כרוחמי שיהי' להם מעשמה אלקי' ומתו ואלו בעו"ז. וזהה מענה כפירה ברשעי'. וכו' וכו' משלח הרשעים ויסורי הצדיקי' זה הוא אות חוקך על השגחה ה'. ואשר הם אומרי' כדברי מלאכי ה"ל

וְדַבְרָה כגד בראתי בדרוש כנ"ל הדבר להביא רא'י על השארת העבד בעס"ב. ע"פ הכסכת המחלפת הובא בעקידה כי מפועל שלם כל האל פעולה ריקניה ובלתי שלם. וע"ז נמשך מזכ האמונה בהשגחה העבד אחריו מוח האדם. כי לולי זאת היטה בריאה האדם וכל עניני העס"ז פעולה ריקניה ובלתי שלם. כי חס בעל האדם כבדראוה בעס"ז אחרי מוחו. וימי חייו המס מעט ורשעים וכלה בעשן ימינו בתולדות ורעות רבות. וכל עניני הבריאה בעס"ז הוא פעולה ריקניה ובלתי שלם. הם לא כי אחר מוח מספר ימינו חללו יבוא לראות באור פני ה' חיים וישב שמה עד עולם. וזה גם עניני הבריאה בעס"ז הוא פעולה שלימה כאשר יבוא בעל העקידה על ק' מתפלספים ע"פ סיבוד רעותו ובלתי שלם. כי האלה האל פעולה בלתי שלימה. ח"כ איפה ה' גאולה מצרים פעולה שלימה. והלא לעומת שגא כן ה"ך למו. ואמחו מפחורים שיהי בגולם. ומזכ נלחם כפירחס. וביאר בעל העקידה כי גם גאולה מצרים הם כי שבו אר"ח הישראל לגולם לא היטה פעולה ריקניה ובלתי שלם. כי האלה מצרי' היטה מבוז והכנה לבוא ע"י הגאולה שלימה העמיד לבוא צ"ב אשר הוא הסי' נאחם בגאולה מצרי'. ובסעדר גאולה מצרי' לא היינו באים להגאולה הסחיות כ"א היינו מוחלטי' במצרי' ללחם. כמאמר המיד ואלו לא הליא הסב"ס אית אבותינו ומצרי' כרי אלו ובמינו וכו' משועבדי' היינו לפרעה במצרי'. וע"ז נחמד בדרכת הגאולה אשר אנתנו מברכ' על גאולה מצרי' אשר גאלנו וגאל אח אבותינו. כי אף אוחנו גאל עמכם. ואם לא הליא לעם הזאת אשר היטה גאולה מצרי' היינו משוקעים שמה ללחם. ולכן גאולה מצרי' ה' גאולה שלימה כי מתנס חסי' נאחם הגאולה הסחיות עכ"ד. וכ"כ הוא גם בעניני העס"ז אם גם דסס"ז הוא עולם עובר וימינו כלל על הארץ. ע"מ הוא פעולה שלימה יען כי העס"ז הוא פנול לבוא ע"י נחוי' נחוי' עמ"ב. ותכלית הבריאה מעס"ז הוא רק למען כבוא ע"י העס"ז לחיי עס"ב שהוא עולם עומד בלתי סוף ותכלית. ולזה נאמר בהבריאה כי זו שכה מעל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות. כי בריאת העס"ז לא ה' רק לעשות ע"י בעס"ב עולם נחוי'. ולא עבור מעס"ז שגא כל האל פעולה ריקניה ובלתי שלם רק שגא למעלה ה' לעשות בעס"ב עולם נחוי'. וזה הוא דרש חו"ל על החתלה הסורה ברשעים ברא אלקים את השמי' ואת הארץ. כשביל החורה שנקראת ראשית ברא את השמי' וארץ. כלומר דתכלית הבריאה משמי' וארץ ה' למען יבוא נחוי' נחוי' עמ"ב ע"י החורה והמלכות אשר יעשה אספן האדם ומי בהם לעולם בעולם נחוי' בלתי סוף וסכלית :

ככופרי' וכוה' משלות הרשעי' ויסורי הדיקי' גרואו כי שבר מליה ועושה עבירה בבחי' שלמה ליכא - ולזה חלטים הרמב"ם אוחו למין. וכבר דחריה ג"כ כי הרמב"ם נמשך לדברי סב"ל כי ח"א למולא מתק' ישוב על סק' מדיעות ובחירה ושכר ועונש בשכל אנושי אשר קלרה פיינו מהביט דעה עליון שטוב עיני כרוחני וצ"ת. ומעשה כאשר דמס לבגורא לבטל גוף וחמורה וזו בפ"כ כי יש לו בגול ומקרי. וזו גם בדעה אנושי. להשיג ולמולא משות דרכי. ולפח מלוא הספיקות סב"ל בפ"כ יחי' מין וכופר:

וערה יבוא לבאר ספרות גדולי המחברי' בעיני גאולה מלרי' אשר ה' ע"י רצוי מכוח בעובדי פרטס

וסמלרים. וזה הוא מהתימא אחרי אשר ייחסו סב"י אל עלמו בחמורו ואחי חקבס אח לבס. ולאחר כי איי כבדתי את לבו. ואם מלידו יב"ס' הדבר שבלתי ישמע לדבר כ' לבלת את צ"ו מאלרו. מה פשטו ומה חמאחו של פרעב וכמלרי'. כרי היו אטובים במעשים' עפ"י דבר ס' ולא ע"ל בחירהם כרע ולא היו ראוי' לעושה. וזה הוא סק' הרמב"ם בפ"ו מהל' חשונה. והרבה לחמוס עוד שם דגס על הדבר אשר העבירו את צ"ו בפרך לא היו ראוי' לעושה. אחרי כי ה' מוכרחי' במעשים' להרע עם ישראל ולעוזה רוח' בסבלות' עפ"י גרואויו של ס"ה אשר גור אומר דבריה בין הכתרי' ועבדו' ועו אוח'. ובככרה עשו המלרי' הם גרואויו ומה נפרע עמם. וחי' ע"ו דמלרי' לא היו מוכרהי' עפ"י גרואויו. כי לא גזר. קן עליה' שהמלרים יעבירו עממס ח"ל וכן המלרי' כל אחד ואחד מאותן המלרים והמריעים לישראל הלו לא רלס הכרעה בידו כי לא גזר קן על איש ידוע אלא הודיעו סתוק ורצו עמיד להשתעבד בחיך לא להס. וכבר אמרנו שאין כח בני לירע עבד ידע הקב"ה העמידות עכ"ל. [ובלח"מ ייחס סוף דבריו לחי' בפ"ע דהוא נמשך על דבריו סב"ל דידעת הקב"ה אינו מכריע. וחי' דאי"כ רח און להחליט דידעס עם הבחירה עי"כ כי לא טולל להשיג את חס עי"ס. אולם לע"ד י"ל עתמש"ל בטה"י דמה דאמר הקב"ה לאלהי"ם ועבדום ועינו אוחס. זה ה' אוח על הכעשהו בירושה סאךן וזה מכריע. ולזה הקב"ס הרמב"ם שפיר דאף דידעת הקב"ס אינו מכריע הגא זה ה' להוח ומכריע. וע"ו ח' דבגזרות הש"י לא ה' ה' המלרי' כי לא גזר קן על איש ידוע. וחי' דמ"מ קשה יסיו מוכרהי' ע"פ ידעת ס"ה דהי' נודע לו ע"פ ידיעתו שהמלרי' יעבירו עממס. ע"ו סייס דידעת הקב"ה אינו מכריע]. אולם הרמב"ן בפ"ך לך כחב על דבריו ח"ל ולא נחכמו דבריו אלני בהפי' גזר הקב"ס שאחד מן האומות ידע להס לישאלו וקדם זה ועשה ויגורויו של הקב"ס זה דבר מלול כאשר ילס המלך שיעשו לו בני מדינה פלוגיה מעשה מן המעשי' המתדגל בדבר ומשיל על אחרי' חומס וחטא לנפשו והעושה יפיק רלון ממנו. וכ"ס שכתבוח אומר וגם את הגוי אשר יעבדו וסס סלבי מעמל"ם לתלרי' עכ"ל הרמב"ן. עוד הערו המחברי' למילא עמס אשר ה' המסכרה להוליא אוחו ממלרי' ע"פ רוב סייסי' בשידוד הטבע ומערכת השמי'. סיד ה' חקלר להוליא אוחס ע"פ הטבע שיקן בלב פרעס ועבדו לשתלס מהלרו כאשר ה' במלך כורס. ויחור מזה אשר אנו מגדילי' את ה' שהוליאנו ממלרי' בידו החוקס. ומכ חועלה לנחמ לנו מזה שהוליאנו ביד החוקס מלשר כי' לו אס הוליאנו ע"פ הטבע. עוד חמכו בעיני' גלות מלרי' אשר הביא ס' ענינו את כל הרעות האלס וכלרוס אשר עבדו ענינו בגלות מלרי'. אשר זה הוא מהתימא על גוס עפ"כ כי ככס לכרע אמתו בגלות מלרי' על לא חמס בכפיו. אחרי שלא קדם להס הטעא אשר יחייבו עונש גלות מלרי'. ויחור את אשר אנו מגדיליס חסדי' כי' בגאולה מלרי' הלא יחור עוב ה' אס

ובזה ענין פסוקי ישעי' למס האמר יעקב ותדבר ישראל נסחרה דרכי מה' ומחלטי משפטיו יעבור הלא ידעת אס לא שמעת אליה' עולם ס' בורה קלות כאלך לא ייעקב ולא ייגע און חקר להבנתו. וכוה ע"פ האומר שהבלוט הסכר על מעשי הדיקים הוא רק עפ"י חסד ונדסה מהש"י ולא עפ"י חלמה וסדן. ואין לנו לחכות על סכר כשרון מעשינו עפ"י סדן. וע"י אמר ישעי' למס האמר יעקב ותדבר ישראל נסחרה דרכי מה' ומחלטי משפטיו יעבור. סיינו דמס מלדיקים עליהס את סדן אכר לא ישולם להס סכר על כשרון מעשיהס כי נסחרה דרכס מהשס הוי' ב"ס וב"ש המורס על כרחמיס. ורק מחלטי משפטיו יעבור. דכוא חלמס המורה על דמס סדן ילא משפטס. וזה הוא דבר האס לא ישולם להס סכרן אשר אין להס לחבוע עפ"י סדן. וסרכ סרמ"א ייחס לדבריו אס שי דיעות הנפסחות סב"ל כי הרעים שגדוד המכורה בשס יעקב כופרים בסעשהם ה' כשהלכו ואמרו' נסחרה דרכי מה' ורסוים ששכס המכויס בשס ישראל. אס כי לא כפרו כשהלכו בסעשהם הש"י עליהס. מהס כופרים בכבר ועונש מסנת הכפירה כי האדם מוכרח במעשיו עפ"י ידיעתו הקודמת. ואומרים ומחלטי משפטיו יעבור. סיינו משפט מעשי ממני יעבור ומ"ח הלא עפ"י ידיעתו הקודמת. וזה הדבר אשר לא ישולם להס סכר כשרון מעשיהס כי איטיס כס המעשיהס הכוונים ונ"ל בחירהם טוב עי"ס מעשי הדיקי'. וע"ו בא ישעי' להרלוח להס אוח' כי הסו"ס לא ה' חלליס סכריהס רק סעולם הלחי וכוה עול' כגמול אשר שס יעול' לאיס וז"ס כגמול ירו' בכבר רוחני והסו"ס כוא רק לאלול את מעשי ידיו מעס"ז פטול' נלחי עוב"כ. וע"י אמר הלא ידעת אס לא שמעת אליה' עול' ס' בלחי סוף ותכלית. ומכרואו כי' שהעו"ס שזוא מעשי ידי יולר יחי' כמובו שלס בלחי סוף ותכלית. חמגס לא קן סוא כי בורה קלות האךן. דבריאח סעו"ס הוא בקלות. דמס לו בגול ותכלית. ולא ייעקב ולא ייגע טי"ס פעולתו אמת בלחי סוף ותכלית כאשר כוא שלס ואין חקר לתבונה. וע"כ כוא אוח נאמן על סעול' הלחי סואו ב"ס בלחי סוף ותכלית. ומעשי סעו"ס יסילס פטול' סלחי וכלור חמיס פעלו גם בעיני סכריהס המעו"ס כי סוא כמבוא לבוא ע"י נחיי' נלחי' ובר ויהנהג על אשר לא יבול' להס סכר טוב בעיני' כחורס ובמלוח. כי סוא להנהוג להס סעיב כעול' נלחי'. וזה סוא סדבר אשר נחעלס כ"כ עיני האמונה כעקר והעונס כרוחי כחיי' נלחי' עד שהרין ב"כ דרשות שלו ייחס נסיון אלה"ס במעשה ספקודס האמר לו הקב"ה ענה ידעסו כי ירח אלביס אחס. כאשר יבואר דבריו לפיני' בעו"ס. כי רכאחוס הלא סוא יסוד להחיק כאלמוס. ומגלעדי האמונה הלא בפ"כ יולעה סכפירה מסכנה' העונס הכופרי' משלות הרשעי' ויסורי הדיקי' בעו"ס. ועפ"י יש ליחן עמס לנשח לדברי הרמב"ם בפ"ג מהל' חשונה סב"ל' שכתב סחמור על כבורא יתב"ס שזוא בעל גוף וחמוס למין וסרכא"ד סכני עליו שאינו מלן כוס. אבל עפ"י האומר כי סיקר סואו על סהארת הנפס בעו"ס הוא לאכר בל"ז יחי' כל עניני סכריהס בעו"ס פעולה בלחי סלימה. ומשועל שלס כל הלא פעול' בלחי סלימה. י"ל דכרמב"ם נמשך עמ"ס בפ"ה מהל' יסודי סחורה שא"ה לסיוס גוף בלחי מוגבל. ולכל גוף יש לו בגול וסוף. וכל שיש לגופו קן ותכלית יש לנחו קן ותכלית. ומשחס כאשר דמס מליילס להבורא יסכ"ס כגמול גוף וחמונה וע"כ כי יש לו ולכחו בגול ותכלית. או אין לחכות על כגמול רוחני כחי' סעו"ס כי' להדמס הנפסרה סלוח ע"כ כי יחי' סוף וגבול לפעולה השס. וזו י"ל כי סעו"ס ה' חלליס כל סכריהס. ובככרה ס' לסיוס בורה עולמו כגמול וסוף. וזו ע"כ יחי' מין וכופר בכל חכירה. מסנה סכירה

לא כוריד אומנו לשם בחתלה :

והנה הרבה מהמחבר'י אשר יחסו את גלות מזר'י כי לא ה' רעה מאת ה' עלינו להשיג אומנו . רק זה ה' מחסדי ה' עלינו אשר ה' רואה לזכות אומנו בהמחנות הללו הסורס וירושם הארץ אשר בהם נזכר לבוא לחיי כרוחני בחיי נחמי בשב"כ . וחייבה חממה חלק' אשר כל חשיגו כל רעיון שא"ל להשיג שלימות כזה אם לא ה' יסורים וכדברי חז"ל ב' מחמת טובות נתן ה' לישראל וכולם פ"י יסורים . ואם גם בעינינו יפלא למצוא טעם בהכרת היסורי' והמחנות הללו . הלא זה הוא מהכמת חלק' אשר כל נוכל להשיג אומר . וזה ה' הסבה אשר כובל אומנו לגלות מזר'ים למען יסבול שם ויול כיסורי' להשיג אחריותו בהמחנות הללו הסורס וירושם הארץ . וגלות מזר'ים אשר היא רעה בעינינו . חלק' השבה לטובת למען יולמח לו תסבל בגלות טובות רמות ושבנות וכו' רעה מעין טובה . וי"ל זה כביאור הפסוק שמות ואלה לעקום שמעתי מפני וגשיו כי ידעתי את מלאכיו . בלאו כי אם גם לא ה' בעקום עויבת הפסוק . וכן לא לעקו רק על עול העבודה מפני וגשיו ולא על הסבה אשר היתה אחרת לעול העבודה והוא על החטאים כאשר דברו מזה המחברים . אפנים לאשר על גלות מזר'ים לא ה' בסבה חטא ועון . וגלות מזר'י לא ה' רק עש"י חממה חלק' והוא פלא בעינינו ולזה לא ה' עויבת החטא . וזה שאמר הקב"ה למשה ואלה לעקום שמעתי מפני וגשיו . וזה הלא ה' בזה עויבת החטא . ע"ז אמר כי ידעתי את מלאכיו . בלאו כי הכתוב מלאכיו הוא עמון ועלם מעין כל לאשר כי אינו מסת-הטעם ורק אצרי הדע סבת מלאכיו . [או ד"ל דהוא משון חיבה . כמו רק אהבם ידעתי וכו' . ויבינו שהש"י רצה במלאכיו והבינים עליו המלאכיו לאהר כי הוא רעה מעין טובה להכניס להם עונת הסורס והארץ] . ועש"י יראה לי לבאר פסוקי בנק לא הביע און ביעקב ולא ראה שאל בישראל ה' אלקיו שמו והרעות מתך זו . אל מולאו ממזר'י והעפת דתם על לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יארר ליעקב ולישראל מה פגל אל . כי בעת אשר ה' ישראל תהיה כבולות מזר'י לשם כוחה היו ישראל בהגלות השפלות מכל האומות . וגלות מזר'י ה' הסבה אשר אמרו האומות כי כר אל ה' מאתם ולאשר מאתם ככה הביא עליהם את כל הרעות האלה . ובלא שראל ממזר'י תגמלו לכל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליהם והוא הוליאם ממזר'י . אהרי כי י"אחם ממזר'י ה' פ"פ רבוי הויסי' והכפלות בשידוד כטבע ומערכת השמי' ולא ע"י מרכי הטבע . ולזה נחייחם ויחאם ממזר'ים עש"י ה' . כי הוא בהר בהם לגאול אותם ולקחה אחסם לו נעם ולזה ירא בנק כי לא יחש בלעם לבוא ולקבל את ישראל לעשות נגד דעת עליון . ולזה הכתוב בנק ולזה להגיד לו . האם עם יאל ממזר'י כלומר מעמלם גברו חיל ללאח ממש ולא בפועל וחשן ה' . ובלבדים הם ככה את עין הארץ . לעור את שייכים עש"י נחשי' וכשפי' להשמות את עין הארץ לבכות שייכים בלבסיים . ולייחס את מעשי הכשפי' לניכ'י' ופגלות עש"י ה' . ככה שלח בנק להגיד בלעם ואל לא יירא לקבל אותם . כיון דגלות מזר'י לא ה' עש"י ה' . ועש"י השיב לו בלעם לא הביע און ביעקב ולא ראה עמל בישראל כפי' רש"י . או ד"ל דבא להרעות לו כי לא מאתם ככה ה' גם במזר'י . לאשר כי גלות מזר'י לא ה' בסבה טובה . כי לא הביע און ביעקב . ולא גמלא ככה החטא' אשר יכה חייבו' בעונם . ולזה ה' אלקיו עמו וטרוטת מתך זו כפי' רש"י . דהוא משון חיבה ורעיון . וי"ל עוד דהשיב לו על דבריו אשר ייחס כל הויסי' למעשי כשפי' . ואלו

ממילא הפולרות הכרוטכ אשר בהם יגברו חיל ללאח את המלחמה . המכ כלי השמיטין למעשי קסמם . וע"ז אמר כי לא כן הוא רק ד' אלקיו עמו וטרוטת מתך זו . והוא דבר המתך שיליתו בקול הכרוטכ . ואמר עוד אל מוליאם ממזר'י' כחופפות רחם לו . ולא כאשר אמר בנק שמעמלם ילאו . רק אל הוליאם . וכל האומות והמפותחם כפי' עש"י ה' כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל . ולא ידעו לעשות מעשי נחשי' וכשפי' . ואי דקשה לייחס את גלותם ליד ה' כי אם חפץ בהם ה' ולא הביע און ביעקב הלא יוסר טוב ה' לפיכך אם לא כובל אותם לסבל בגלות בחתלה . וגם לא ה' קלרס יד ה' לכויליאם עש"י כטבע שיתן בנק פרעט לשלחם וכל הויסי' והכפלות והכולרות הכרוטכ ככל ה' למען . ע"ז אמר כעת וכוא כפי' רש"י לפיכך לבוא אשר עליו נחמך וכו' עיינך רוחות את מוריד . אז יגלה לכם חממה חלק' אשר הוא מטיבם כעת מעין כל . ויאמר ליעקב ולישראל מה פגל אל בזה אשר כוריד אותם בגלות בחתלה ואשר הוליאם אח"כ עש"י ידו החזקה . כי כל זה הוא מהכמת חלק' ולא יתודע רק לאשר כבולות העמידות . אשר אז יעבור רוח השפלות מן הארץ . ומלאח הארץ דעס . ואי יכה' ורוע כעת כדברי' האלה . וזה יראה לי בבואר דברי הובע . וכו' במקום אשר יאמר להם עמי אחס יאמר להם בני אל הוי . והוא המקום וכדבר אשר ה' בחתלה הסבה אשר אמרו עליהם האומות לא עמי אחס . והוא סבל בגלות והעבודה . אשר עי"ז מלעיגים האומות עליו כלאמר כי כר אל ה' מחמתו . אמנם כאשר חכה להגולה העמידות אשר אז יכה' נראה בעליל כי כל הרעות אשר עברו עליו היא לטוב לנו לביטיב אחריותו . אז כל אורו הדבר יאמרנו בני אל הוי . ולזה הביא עליהם את כל הרעות האלה לביטיב אחריותם במחנות הללו . כי אז יכה' נראה בעליל שהי' מהמנע להשיג המחנות הללו בלא יכורי גלות . וממחבר'י הללו קלה טעם בדבר אשר ה' הו"ך כיסורי' להמחנות הללו כי הוא לעבר אותם מכל עומליות ומכרוע המדות . וע"ז היסורי' יודכו להחך מהסל לו סג ודופי . וזה ה' גבר כעת גלות מזר'י למען יודכו כבור הכושי והכשעבר למען יהיו נכונים לקבל הכורס . ובזה יובן סמדרס הביאור בעל פ"ד חז"ל לפי שפי' ידוע לפי במקום דעמידין שבע לוי לעבודת ה' לפיכך ה' לקבל את נחמו כשעבוד פרעס . והוא כיון דגלות מזר'ים לא ה' רק להביס לקבלת הכורס וכיון דשבע לוי ה' נכונים לזכ לקבל את נחמו הם כשעבוד פרעס . ובזה י"ל בבואר פסוקי יחזקאל ע"ז ואשבר עלך וארץ מהבוטסת דמין ואומר לך דמין חיי וכו' . כי עש"י כלאמר כי כעת גלות מזר'ים ה' לביטיב אחריותו בקבלת הכורס וירושם הארץ . ולזה אנו חייבין לבודות ולכלל להש"י גם על אשר כובל אומנו לגלות מזר'ים כי זה ה' עין נפלא לפיכך לביטיב אחריותו למען נחי' בחיי נחמי . וע"ז אמר וארץ מהבוטסת דמין . והוא כיון דברז הכרות והרעות אשר עברו עליו . ואומר דמין והוא סבל העבודה והלרות שחאו כיווי לדמין . חיי בזה חחי' כי זה ה' הסבה אשר נלמה לנו מזה . חיי נחמי חיי שכי"כ . וע"ז אמר עוד שם רבכס לנחם השדס נחחקר וכו' . בלאו כי כמו אשר הוא בלחם השדס אשר כללחם השדס והדושים דברוי נחמיס הוא סבל הסבה כי יקטפו ויכה' למאלח כל . ולו לא הלייתו כ"כ דברוי נחמיס ומעט ה' אשר עשחס השדס . אז לא היו הלחמי' למטיבה ולכנה כי למעוט לא היה כדאי לחזור אחריכס ולכעריח בהם לשרש אותם ולאסוף אותם היבחה והפלות השדס כרבו הזרע ושדי דרמות חפזס כסבל הכומס ולאבדס . כפי' בני ישראל בארץ מזר'ים עי"ז שכללו בגוליאם והולידו הרבה חון מדרכי הטבע הסחכמו עליהם

ולא יגיע להם עונש רק שכר . ויומקה יותר עפי" ה' הכנה מהרש"או' ורובא בעקירה כפ' בא אשר ימכו הכנדה לב פירשה והמלרים ועל בפניהם דלה החשובה . כי זה ה' לאשר החטא של פירשה והמלרים כי גם נגד ישראל וכו' ככל עבירות שבין אדם להבירו אשר לא יופר בחשובה כמבואר ברמב"ם בפ"ו מה' השנה . ועדיין אנו מוכן דהא גם ע"ה שונם כבא על פרשם והמלרים . הוא גם כזה לא יופר להם העבירות שבין אדם להבירו . כי כהשונם המניע עליהם לא יפיקו את ישראל על חטאם אשר חטאו להם . ומה פועלה יכ' נלמה לישראל בשונם . אבל עפי" מיושב דעי' רבוי המכות אשר באו הישראל גם ליד החטאם לא חטאו למפרש גם נגד ישראל כי אז ככל הגלות למפרש ה' עיין ובהר להם לסבב להם טובות רמות וכבנות בחיי' נלמי . וכל המורה הבאים על פרשה והמלרים יופר להם גם חטאם אשר חטאו גם נגד ישראל . אולם אם לא הקשה ה' את לבו וכו' שלח את ישראל מארצו בני רבוי המכות והמפחית' והיו נשאר' מחוסרי אמונה . אז לא הביאם ככל הגלות במלרי' לתכלית המטון . וה' ככל הגלות ה' רק רש פניסם וכו' נשאר' בחטאם אשר חטאו נגד ישראל :

ונבאר

גם ה' הראשון' אשר יחסו את עונשי פרשה והמלרי' והק' דהקב"ה נז' כן בדברים בין הבחרי' עונשן ה' משום דהם כוסיפו על גזרותיו . דהקב"ה לא אמר רק ועבדו ועטו ואותם והמלרי' עבדו כהם כפרן . וע"ה נאמר אזי קלפתי מעם וכהם עזרו לרעה . וי"ל כי זה ה' הסעם בלוות הש"ה למשכ' כפרתה המן קח ללגנת אחת והן שמה מלא הסומר מן וכו' לפען ירלו את כלתם אשר החלתי אחכם במדבר כסוי'אוי אחכם מא"מ . ומה חועלת יכ' נלמה מחסן המלרי' יכ' שגור לרחות את כלתם אשר אכלו במדבר ומה שעבר עבר . וי"ל בהקדמ' פסוקי כהעלוקה והאספקוף אשר בקרבו החזיו חטאם וישיבו ייבכו גם ב"י ויאמרו מי יאכילנו כשר זכרנו את הדגה וכו' ויאמר משה האין ובקר ישבת עליהם וכו' ומלא להם . ויאמר ה' סוד ה' תהלך . ויראה להם ובבואם עפי' משל במלך אחד שכי' לו מדינה רחוקה מבית מלכותו והיתה שוממה מאין יושב . ויפקר המלך ויילכו לכל איש אשר ישים פניו לנסוע שמה יתן לו כל זרעו וכבדות ארץ עם עבדי' שיהי' סרים למשמעתו לעבוד לו את האדמה ולזרעה ולהמיתה והיו חפשיים מכל מבו המלך . ובהנתיב הפקידה כל איש נעוט ומשונם המישל בשיני עלי עול העבודה תתיו רגליהם להלון שמה . וכיו בזה זמן רב בהקדק ובעת ומשנה ידיהם כוננה עליהם ונתנו תודה אל המלך מקירות לבוהם על החסד הרב אשר עשה עמיהם . ובה התדוה ה' הלון ודל עד כי גם מקליו האין נסשו שמה לאטול מעיבו הארץ סלזו והליחוס חפשיים מכל מסי המלך . וכאשר ישבו שמה הארצי' האלה כבא' בחתירות ימים אחדים החחרטו על חשיבהם על כי עזבו את משבתם ועיר מושבתם כי לא מלאו עמם מושבתם כפרי הארץ היאם אשר יבצתם הנה לביתם והחלונו על המלך כי מחלו ילאהם כרעה החתה ומאחז נבסה הדבר לעזוב את בית מושבתם ובהשמיטם בחון קולם בחלונתם על המלך . ההעוררו גם האלפי' הנוסעי' שמה הראשונה וכרבו גם הם בחלונתם על המלך . וכאשר שלח אותם המלך כלה ביהמים הראשון' אשר יבצתם הנה ה' מתוך לחככם פרי הארץ הזאת ומה הוא הדבר אשר חליו עתה גם חתם . השיבו לו כי בחמתם גם מלפנים לא מלאו עמם מושבתם ביום הארץ הסיא כאשר הומתק להם לחם הארץ מולדתם ויהסו את זה כי לא מומי הארץ הוא רק מפאת טעויו והעבודה אשר ה' מוטל עליהם בארץ מולדתם אשר בזיעת אדם אכלו את לחם חוקם . ומפאת המנוחם והשלוה אשר להם בארץ הזאת זה הוא

ולא ע"י ממוצע. לא כן מי שאינו במדרגת האש"ה השגחה
 כש"י עליו ע"י ממוצע. וכעין זה כתב הרמב"ן פס. סו. וכן
 הוא בגמ' דפסחים ק"ח ע"א בפסוק שהפיל נחמדו הרשע
 זה האש"ה לכבשן האש בא גבריאל להפילו אל הקב"ה
 לי נחש להפילו ע"כ. והנה נביאין עקידה אשר הפליג
 כש"י כ"כ על האש"ה והאמר לו עתה ידעתי כי ירא
 אלקים אתה וכו'. כתבו המזכירים כי זה לא היה על
 פלס מעשה העקידה כי אין ענין להפליג עליו כ"כ ומי
 הוא זה אשר יאמר אליו ה' לעקוד את בני ולא יאבה
 לשמוע בקול ה'. אולם כדבר אשר ענין העקידה נפעלה
 כ"כ הוא לאשר עשה את מלוא ה' לעקוד את בני יחידו
 בזריות ובחשק נפלא ולא היה עליו מלוא ה' למשא. וע"ז
 נאמר במעשה העקידה וישכם אברהם בבקר ויחננו את
 חמורו. ולהודות הפלגת הזריות לגדול חשוקתו נעקוד
 את בני יחידו למשן יעשה את מלוא ה'. וזה הוא ענין
 נפלא ותי שאינו במדרגת האש"ה אם גם דתי' עושה
 נ"כ את מלוא ה' במעשה העקידה האמנם היה עליו המלוא
 לעיל ולמטה והיה עושה כן ש"ל הכרח ובעלתיו. והי'
 בזכה ומתעבב על מיחה בנו עכ"ל. וכמו כן יראה לי
 במלות הפסח שבין אבותינו עושים במלרים אשר זה היה
 נ"כ כעין נביאין העקידה. דהא בעינן הפסח הסתכנו
 אבותינו במלרים כנאמר בן זנבה את חוטבתי מלרים
 לצינייהם ולא יסקלונו. עם גס זהה הי' עושים את מלוא
 הפסח בשמחה וחדות ובחשק נמזך והיו עושים ובמחים
 למכור את נפשם במלוא הפסח למשן יעשו את מלוא ה'.
 וע"ז נאמר לאחר לזות מרע"ה להם את מלוא הפסח ויקוד
 העם וישתחוו. להודות בן זנבה את חוטבתי האלו לעול
 ונמשא רק בשמחה ותודה קבלו עליהם את מלוא הפסח
 ויקדו וישתחוו על כל העוב אשר כבד עליהם בזאתו.
 ואז עמדו אבותינו במלרים במלוא הפסח על הנסיון אשר
 עמד על האש"ה במעשה העקידה. וע"ז י"ל כאשר לזו
 עליהם מרע"ה את מלוא הפסח אם גם דהיה בעת לזו כי
 יאבו לשמוע בדבר ה' ולמכור את נפשם במלוא הפסח.
 אולם להשיג היו בני יבדל' במלרים במדרגת הפסח.
 ומלוא הפסח ביהם נראשונה להחיות נמניות. דיהם
 מרע"ה כי יעשו את מלוא הפסח ע"ל הכרח לשמוע דבר
 ה'. ויכיה המלוא עליהם לעול ולמשא מיראת המלרים.
 ואז יכיה השגחה ה' עליהם ע"י ממוצע. ולזה אמר להם
 ולא יקו השפחה לבוא אל בחיכם לנגוף. כי אז היה
 מבוא נכרות ע"י מלאך השפחה. אולם כאשר קבלו
 עליהם את מלוא הפסח בשמחה ובזריות. ובקידה וסכסמורא
 נתנו לו חדות על העוב אשר כבד עליהם במלוא הפסח
 ובהו במדרגת האש"ה בטיוון העקידה. ואז ה' השגחה
 כש"י עליהם בכבודו ובעלמו כאשר היה באש"ה. וע"ז
 נאמר אח"כ לא ע"י מלאך וכו' אלא הקב"ה בכבודו
 ובעלמו. וי"ל על כהמשך הפסח והאמנם זנח פסח הוא
 והה בתינו הליל ויקוד העם וישתחוו. להודות דע"ז אשר
 עשו את מלוא ה' בזריות אשר מעיד על זה הכוונה
 שנהגו לעשה על לזוה להם את מלוא הפסח כנאמר ויקוד
 העם וישתחוו. מזה נכבד להם אשר פסח ה' על בחיכם
 ויכיה השגחה ה' עליהם בכבודו ובעלמו:

ומערתה כבוא לבאר דברי ר"ג בעשמו על פסח שהיו
 אבותינו אולכים בזמן שבהמ"ק היה קיים על
 שום שפסח ה' על בחי אבותינו במלרים וכו'. כבר בחרו
 המחבר' אף דגם במלרים היה מלווין על מלוא הפסח
 בערס שפסח ה' על בחיכם. בחרו הוא כי ע"י מלוא
 הפסח נעשה להם הכס דפסחה אשר פסח ה' על בחיכם.
 ולפמ"ש יבואר יותר דע"י מלוא הפסח נעשה להם גם
 דפסחה ע"י הקב"ה בכבודו ובעלמו. וע"ז הביא הפסוק
 ומאמרת

השפ"י זה ה' מדס כנגד מדה. כי כאשר ה' באוכלי
 סמן כי סמן בעלמורו ה' מוטעם וזושכה ורק הם לא
 הרגישו כסמן עשם מוטעם. כ"כ הוא נשיכה הנהג כבשר
 סמי אם גם דהוא מתך כבשר חיו מרגיש רק עשם עפר
 כנאמר ועפר חאלכל כל יפי חוץ. והאמר הויל כל מה שיהא
 אוכל הוא עושה עשם עפר. וזה ה' כדבר אשר לזה ה'
 מלא העומר מן וסמס אחרו למשחה. כי מה יכ' ונד
 לנו לפסוד גודל סכלס העבודה שה' לאזוהינו במלרי'.
 אם כי לסנת העבודה סומחק להם סקשוא' והדלעו'
 במלרי' יותר מעשם סמן במדבר. ועל גאלות מלרי' יכ'
 לנו לשמוח גם לשידור כיל'. כי אם לא הויל סקב"ה את
 אבותינו ממלרי' היינו משוקע' שב בללות מלרי' לעולם.
 וע"ז נאמר בכל דור ודור יטיב אדם לביאור עלמו כאלו
 וכו' ולאמר אלו לא הויל סקב"ה את אבותינו ממלרי' היו
 אלו וכנינו וכו' משובדל' היינו במלרי'. וכינו משוקע'
 בללות מלרי' לשולס וכיל'. דגאלות מלרי' ה' גאלות שלמה
 כי היא סיסם מנול להגאלות סעידות. ואם לא ה' ה'
 גאלות מלרי' לא היינו באים להגאלות סעידות. ולזה
 יכ' לנו לשמוח גם בהגאלות סעידות על גאלות מלרי'.
 ומעשם סמן יכ' ונד לנו גודל סעיבוד שה' לנו אם
 לא ה' גאלות מלרי' היינו משוקע' שם כבובד סעיבוד
 לעולם:

ומערתה עליו לשמוח ולשבת לאדון כל על גאלות
 מלרים על שני פריים על ענין גמיי סעוילאנו
 מחמת בללות מלרים סעבודות לחיות. אולם השי וואו
 סעיקר על ענין הרמות אשר בבואו ע"י גאלות מלרים
 להחיותו סעלמותו למשן יכ' מוכרים לסכיים אותנו חתה
 נכפי סכניסם ולכעמים עליו עול סחורה והמלות אשר
 מכס בהם לחיו לחיו' מי סעיכ"ב לחמות ננועס ה'
 עוב רוחני. ועל שני סעיניים סלנו לכמונו לפשוח זכר
 על גאלות מלרים במלוא מלה ומרור כי בתי אלו וכלל
 השי עוירים סלנו זכר על ענין גמיי ועל כנין רוחני
 כאשר יבואר בעז"י. וכזה יש למלוא עיש לשנה על
 כוונת סלן סוקן ספי' סוקך מלה ומרור והבן בית.
 על מה עיש ככס. אובול לבאר דברי ר"ג במעשה
 דע"ז ר"ג ע"ס אומר כל מי שלא אמר שלשה דברים כללו
 בפסח ל"י י"ח ואלו כן פסח מלה ומרור וכו'. אשר כל
 דבריו סמס מוקשים כאשר יבואר בישוב דבריו. גם עמדו
 על לשון סהג דנקט בלשן עבר ר"ג היה חומר ולא ר"ג
 אומר דבריו ככ"ס. ובישוב דבר זה יקייב נ"כ זאמר
 כהא לחמת עיול וכו' אשר זאמר לו יתמיד לאחר חורבן
 סבים ולא אמרו כן בזמן סכית. והדבר לרק עשה.
 ובישוב דברי ר"ג יבואר נ"כ מדרש איהם סביעיני במלרים
 סרווי לסנה. אשר סביעיני במלרים בלינ' פסח הוא אשר
 סרווי לענה בליני טעשה בזכ וכו' חומר. ואקידים לבאר
 סערות סמחברים על חממר סעיוד לא ע"י מלאך ולא
 ע"י שליח וכו' אלא הקב"ה בכבודו ובעלמו וכו'. והא
 זה מן סעימא דהא מקרא מלא דיבר כהוב בזות מרע"ה
 להם את מלוא הפסח אמר ולא יקו סעידות לבוא אל
 בחיכם לנגוף. מבווא דהים סמחה ע"י מלאך סמחה.
 גם סלמות מלס להם וחתה לא חללו אש סמחה ביתו ער
 סוקך. כתבו דזה היה למשן יכיה סמחים סמחה
 אשר כיון סעימן רשות למסחים חיו משהן בן טוב לרע.
 ובישוב דבר זה יבואר לי עפמ"ס גדולי סמחה כי סמחה
 ספי' על הדיס הוא עפי' סנה ודינית סהס לסבורה
 יכ"ס. ויותר סחול ומודבק לספי' יותר היה
 מושגח מחלו יכ"ס. ופירשו בזה ספסוק כי ידעתי
 כנאמר על אש"ה כפי' וירא דהוא על שם סמחה. כי
 ידעתי ספי' את סהס הוא סמחהו בו. והשגחה ספי'
 על אש"ה היה בכבודו ובעלמו להפילו מל המקרים

ואמרתם זבח פסח וכו' ויקד העם וישחתו כ"ל. ואשר
 יזאר בעטם מלך על שלל הספיק בנקס כל אבותיו
 להחמין עד שנגלה עליהם ממ"ח הקב"ה. וזה הוא אות
 דכתיבה ממזרי' לכותו כי עפ"י גם כמ"ש דע"ז נאמר
 ואשאל אתכם על כפי נשרים ואביא אתכם אלי. ובהקד עין
 נסעו לשם עד שלא הספיק הבקל להחמין צותן נסיעתם.
 וזה הוא לאות כי גם במזרי' היו ראו' להשראת קרוביה
 ולבוא לגלוי שכינה וכמ"ש דע"ז מלוח הפסח בוא למדריגה
 העליונה למעלה אלע"ה עד פהיו ראו' לגלוי שכינה
 וכמיעה לא ה' רק מעומתת ארץ מזרי'. וזה כוביל ה'
 אוחס לכות עפ"י גם לקרב להם העונג הרומני בגלוי
 השכינה. וזה הוא ענין פסח שהוא על ענין הרומני
 אשר נסבה לנו ע"י גאולת מזרי'. כי ע"י סבל גלות מזרי'
 גלירוף רוב' הניסים והנפלאות אשר ראו ביולתת מזרי' בוא
 לירי האמונה בשלימות עד כי נעשו מוכשרים לגלוי שכינה-
 ומרוד הוא זכר לסבל הפסוד שה' לנו במזרי' שגורו את
 מיי אבותינו במלרים בעבודת קשה. וברוב רחמי
 וחסדיו הוליאנו משם לחירות עולם כנאמר ויולא את עפו
 ישראל מקובם לחירות שלם. ובגדר דבר זה אשר ה'
 מהתמחא כי לא ה' נאולס שלימה ואחמו נעושים נגושי'
 שנים כהרץ לה' לנו ואך נאמר לחירות עולם. אקדים דברי
 המדרש בפי' שמת וימת מלך מזרי' ויאחזו שני ישראל מן
 העבודה. לזעיר והי' שחם הילדים מישראל לרחוק בדמיסם
 עכ"ל. וכפי הנראה דהמדרש הוליא הנקרא משפשו לישב
 המשך כהכוב דאין לו הכנס הארץ ככבד ע"י מיתח מלך
 מזרי' שול העבודה. אמנם גם לדברי המדרש לא מוכן
 הכוונה. ויראה לי עפ"י המדרש דהמקרא בא להראות
 גודל הלחץ שהי' לישראל במזרי' מעול העבודה. כי גם
 בעניני עבר ויבון הוא בן להקדי' תמיד העבר הגדול.
 וכשארם שריו כעצב על כעצב עווי ועבודת כאשר יבוא
 עליו אה"כ לרות הנוף אשר יסבין בו ישעה יסורי העווי
 והעבודה לרוב דאבון לרות הנוף וכדברי חז"ל לרות
 האחרונות משכחות את הראשונות. ונעמה גם במזרי'
 אם גם כי ה' אועקי' מהחלם עלי' הכל הגלות ועיל העבודה
 אשר ה' מועל עליהם. חולס כשלעצב פסח מלך מזרי'
 והובלו ליריבה לשחיטה. אשר לשמח זכ סבל העבודה
 והעיניו כלל נחשב. מהראוי כי לרוב העבר והיבון אשר
 שמו עליהם מלמד בניהם אשר לקבדו יובלו. כל זכרו
 עוד לעב העבודה והעיניו כי אם להיות נועק ודואר במר
 נפש עלי ינוס על בניהם. לא כן כי' לאחזונו במזרי'
 כי אם גם דהעבר מביניהם כהמדרש בינון לבוחם ומתניהם
 ונלאו רתח וחלחלם לגודל זמנם על ילדיהם. הרגיבו כאב
 השיעבוד ויחר מכאב ילדיהם. וזה כבוד הפסוק ויחם מלך
 מזרי' נלמדע והובלו ילדיהם לשחיטה. ובכל זאת ויאחזו
 ב"י מן העבודה ויזקו ושמעל שועתם אל האנקה מן
 העבודה. ולא על סבת ילדיהם. וזה הוא כמות כי הרגיבו
 ויחר לעב העבודה מלמד ילדיהם לאשר הקדימו לעשוק
 על מכאוב העבודה ולא על מכאוב בניהם. ועפ"י יובן
 הדרש במגיד ע"פ ויזעק אל ה' ובו' רשמע ה' את קולנו
 וירא את ענינו ואת צמלנו ואת הלנו. ודרש שיהא את
 ענינו זו פרישת ד"ה וכו' ואת שמלנו אלו הבנים כמה
 כנאמר כל הבן הילד וכו'. כי ע"ז לא נשמע קולם.
 ונעקס לה' לא ה' כי אם על רוב ככל העבודה. ורק ה'
 ראה את ענינם גם עלי הדברים האלו אשר לא נעקו אליו
 וי"ל כי ע"י שלל נעקו אל ה' על הדברים האלו אה' ה'
 את מכאובם. כי כמה קשה משאוי. נשמע קולם אשר
 נעקו לה' על עול העבודה. כי זה יורה על רוב הלחץ
 והדחק שהי' להם מעול העבודה לאשר הקדימו מכאוב זה
 ולא היו לוועק' אל ה' כי אם על לחץ העבודה. וזה
 הוא הנאמר ויולא את עמי ישראל מקובם לחירות עולם.
 כי לעומת סבל הגלות שהי' לנו במלרים כאפס ואין נחשב.
 סבל הגלות אשר הי' לנו בכל הגלות אשר בגלוינו לאמר
 גלות

ואמרתם זבח פסח וכו' ויקד העם וישחתו כ"ל. ואשר
 יזאר בעטם מלך על שלל הספיק בנקס כל אבותיו
 להחמין עד שנגלה עליהם ממ"ח הקב"ה ואלם. ביאר
 מהר"י מיקן ז"צ דקטוב שנו. שלל זמן שהיו אבותינו
 במלרים לא היו יטלים לבוא לתענוג הרומני בגלוי שכינה
 ולכות מדינה אשר הוא מעין כעוב"ב. כי לעומתת ארץ
 מלרים אשר היא מלאה שקליים וגלויים ובעלם היא ארץ
 עומתה ויהא ערות כהרץ מכל הארצות בעומתה. וזה אללי
 כנאמר הפסוק כהרץ לא להם ועבדוהו ועמו אוחס. כלומר
 שהיו משוקעים עולה בעקס אשר גוף הארץ לא יהיה
 להם כי לעומתת כהרץ אינו מסוגל לפי בני ישראל.
 וזה הוא עמם הדבר אשר לא נעלה להם השכינה כל
 זמן שהיו במלרים עד כי בואו לכותה ושם נגלה עליהם
 עין ה'. כי עומתתת ארץ לא נעלה להם השכינה
 במלרים לפי כל. ולא ביאהם לטובת נחפזון בוא לתועלת.
 נפלא לפיכך להקדים להם כהעג הרומני בגלוי שכינה.
 וזה הוא הדבר אשר נחשבו יזיאתם ממלרים כחפזון.
 כי ע"ז זה לבוא לענוג הרומני בגלוי שכינה אשר היה
 מהמעל להביג טעמו זה במלרים. וי"ל זה כנאמר הפסוק
 בפי' ראה שבעת ימים האכל מזון לחם עווי כי בחפזון
 יולא מל"מ. עפ"י מה שכתבו בהפ"ש שבין ניסה
 לחפזון. כי על הכרח מהמקור על הרבה שעומד עליו
 מאחריו ושל עליו שם ניסה. ועם חפזון נופל על הנחשו
 להעקום על הכוב כעומד עליו מלכיו. והנה כנאמר
 ישראל ממלרים היה להם למחר על השחי הבחימה הללו.
 אם למחר ללאת ממלרים על הרבה שעומד עליהם מאחריהם
 במלרים והוא סבל הגלות והעיני. וגם להיות נחפזון
 לבוא לכותה על הפסח שעומד עליהם מלפניהם כסכות
 נעשו כדוחי נגלוי שכינה. והנה הנזכר"י מיקן ביאר
 שם הפסוק הנאמר בהמדרש אשר נגלה הקב"ה לאה"ה
 ואמר לו לרעך אתן את הארץ וכו' נאמר ויבן הכרסם
 מזה לה' הנראה אליו. והרובם אפי' שנחבשר אה"ה
 במלרים על ע"י גבורת המדות שהיה לו זרע ושורשו
 יירבו את הארץ וזה הוא חמדו כל האדם. ומהראוי
 הי' לאה"ה שיתן הודאם לה"י עלי הכשורה הללו. אולם
 לערך התענוג הדוחי שכינה לו לאה"ה מהמדרש וגלוי
 השכינה. משב אה"ה הכשורה הללו לאפס ואין. וע"ז
 נאמר ויבן הכרסם מזה לה' הנראה אליו. והודה לו
 על המלך שהוא ענין הדוחי. וזה על הכשורה. כי
 לעומת הסענוג הדוחי היו הכשורות הללו כלה נחשב.
 וכמו כן כי ביזאת אבותיו ממלרי' לגודל התשוקה שהי'
 להם לבוא לטוב שעומד עליהם מלפניהם לתענוג הרומני
 בגלוי השכינה אשר לעומת זה כל עניני גשמי לאפס
 וחוכו נחשבו. לא עליה על דעת' לזכר וללאת ממלרי'
 עבור עניני גשמי ללאת מעבדות לחירות. לאשר הגמול
 הגשמי הוא לאפס ואין הוא לעומת העונג הרומני שהי'
 להם בגלוי השכינה. ולא הי' אלא המהירות רק על ענין
 הרומני. וע"ז נאמר כי בחפזון מל"מ להירות דלה
 הי' נהי' ממלרי' על הענין הגשמי ללאת לחירות. רק דהיו
 נחפזון לבוא לתענוג הרומני לגלוי שכינה. וי"ל דזה הוא
 הדבר הנאמר במתה (דברי' ע"ז ג') לחם עווי כי בחפזון
 ילאתם מל"מ. דנראה ללחם עווי הוא אות על יזיאת חפזון
 כי כאשר נחלה הוא לחם עווי ואינה נאכלת לתענוג
 הגשמי. לאשר הוא לחם עווי ואינו יהיה מעמם אכילתו.
 ואינה נאכלת רק לנחלה מלוח לעשות מלוח טעם כנאכלתו
 לבוא ע"י ביזאת לעונג הרומני בחיי גלוינו. כ"כ הי'
 המפורסם ביזאת לעונג לא עבור עונג גשמי לברוח
 מעבדות לחירות. רק לענוג הדוחי להיות נחפו לבוא
 לגלוי שכינה. וזה כבוד דברי ר"ג דמלה זו שאט אובלים
 על שום מה על שום שלל הספיק בנקס כל אבותינו

גלות מצרי'. ונגד עבדות שה' לנו במצרי' אהמו בני חורין
 אף בזמן כזה אשר אהמו משוקע' בגלות. כי כלה נחשב
 בך זה נגד גלות מצרי'. ומשנה הענין פסח ומלח
 ומרוד אשר לנו מלפין הוא על השחי העיניים הללו על
 עיני כרומי ועל הענין גשמי. ופסח ומלח הוא זכר לשמות
 וליתן הודאה להש"י על עיני כרומי ובהשגח. שש"י מאת
 פסח שהיו אבותינו ארכלים במצרים בלא למדריגה העליונה
 וזכו להצטנן כרומי בגלוי השכינה. ומרוד הוא זכר על
 עיני גשמי שהיאלמו ה' מעבדות כזה שה' לנו במצרים
 למירות עולם :

ועפ"ז יבואר דברי המדרש ארכי. והוא דכל האמן שהיו
 שישראל שריוני על הרמס הדתה קודם לי"ש
 תחם נפט וחלוט. וכבוד ה' חופפה עלינו בקדושת המקדש
 ככל העיני כרומי שה' לנו בזמן שבהש"ק ה' קיים .
 לעת האלה ה' לנו לשמות על גאולה מצרי' על השני עיניים
 הללו על עיני כרומי והשני אשר ה' לנו והסמך ללמחי'
 פ"י גאולה מצרי'. וליתן שבת והודאה להש"י על רוב
 החסד אשר גמל האלו להיאלמו מחמת סבלות מצרי' מעבדות
 לחירות. ולהכניס אהונו תחם כפי השכינה להנות מיוס
 בעונג כרומי. אולם לרוב השמחה אשר ה' לנו משוב
 כרומי בגלוי ומלחם השכינה אשר לעומת זה כל עיני
 גשמי חכו וצרכו כמה וכמהס ואין נחשבו עד הגשול
 מהעונג כרומי מגלוי השכינה. ה' אללנו עיקר הזכירה
 רק עיני כרומי ולא פלה בזכרוננו עיני הגשמי והוא
 עיני החירות. לאשר הוא כלה נחשב לזנות עיני כרומי
 וכאשר ה' במצרים ואש"פ אשר עמד עונג כרומי
 מחרס השכינה ה' אללנו השמחה על עיני גשמי
 לכלל ואש"פ ולא נתן הודאה להש"י רק על עיני כרומי.
 כי כ' ה' אללנו הודאה והשנה להש"י רק על עיני מצה
 שהוא זכר על עיני כרומי. ולא הפעול אללנו כלום
 הענין מרוד שהוא רק זכר על הענין הגשמי. וא"כ נמה
 סכ"ח ה' אללם כהכילה מרוד להם. לאשר לא סוכ"ק
 להם שום דבר לשמות וליתן הודאה להש"י על הזכירה
 מחבולתו. וא"כ סוכ"ק לר"ק עשם אהים עיני לעטונו
 לעשות זכר באכילה מרוד על עיני הגשמי לאשר הזכירה
 הכוונה אף למתן ולא תפעל אללנו ללוב. אולם בזה הדבר
 אשר לעטונו באכילה מרוד לעשות זכר על הענין גשמי
 הוא לאשר ה' גלוי וידוע לפני הודע העמידות והדבר
 אשר יבחר בו האדם. הוא ראה וידע כי ישחיתו את
 דרכיהם גם בצרלמו אף הקדושה לעשות הרע בעיני ה'
 ולא ימלא מקו' הקדוש אף כל רעתיו ויקאה
 אהונו תחם להיות מפוזרים שניה בין העמים. ואז לא ישי'
 שאר לנו דבר מה לשמות על גאולה מצרים על עיני
 כרומי אשר לעשות שגאלו כן הלכו ימו. כי אם לשמות
 ויתן הודאה להש"י על עיני מרוד והוא עיני גשמי
 שהיאלמו מהש"י מלרי' לחירות עולם. אשר לעשות גלות
 וסבל מצרי' לנו ב"ח בגלות זה כהמור. ומטעם זה נלמנו
 על חכמה מרוד. וזה הוא בזה דברי המדרש אשר השביעני
 במרורים בל"י פסח שקול לעשות זכר על העיני הגשמי.
 הוא אשר הרוד לעשם בל"י השנה על ועל מלחמת
 כל העיני כרומי ואין לנו לעשות על עיני כרומי רק על
 הענין מרוד שהוא זכר על הענין גשמי. אולם אם לא ה'
 עתיד להחריב את בית קדשו ויהי' לנו תמיד לשמות
 באכילה מצה על הענין כרומי לא היינו נלמנו' באכילה
 מרוד כלל. לאשר הוא למתן ולא תפעל אללנו כלל והוא
 כלה נחשב לשמות העונג כרומי. ועפ"ז יבואר ג"כ כוונת
 הילל הזקן שה' כורך מצה ומרוד והולכן ביחד. והוא כי
 את אשר לנו מקדימי' אכילה מצה למרוד. הוא לאשר
 אכילה מצה הוא אות על עיני כרומי. והוא העיקר אשר
 על עיני גשמי לאש"פ ואין נחשבו לערך העונג כרומי לזכר

אלו מקדימי' אכילה מצה למרוד כאשר הוא כן תמיד להקדי'
 העיקר על הדבר אשר הוא עפ"ש לו. אולם כונה אחרת
 ה' להילל לו אן בזמן שבהש"ק ה' קיים. לא ה' אולם
 מרוד לעשות זכר באכילתו על הענין גשמי שבו'אלמו
 ממירות שה' לנו במצרי' לחירות. לאשר זה הוא לאש"פ
 ואין נחשב בזמן שבהש"ק ה' קיי'. ויהי' להם לשמות על
 עיני כרומי' רק כונת הילל ה' ליתן שבת והודאה להש"י
 על עיני מרוד והוא סבל העבודה שה' לנו במצרי' לאשר
 כי גם זה ה' מחסוי הש"י להכיל אהונו בגלות מצרי'
 לסבל שם ככל הגלות וקופי השיעבוד להיפיע אחריתו
 בעונג כרומי בהמתנת הללו הסודר וירוש' ח"י כהמור.
 וגם כונת הילל הזקן ה' באכילה מרוד לשמות וליתן שבת
 והודאה להש"י על אשר הוריד אהונו לסבל הגולה במצרי'.
 כי עי"ז נלחם לנו העונג כרומי שה' לנו בזמן הכניס. וכיון
 דאלו ה' גם אכילה מרוד זכר על עיני כרומי כזה אכילה
 מצה לא ה' רואה להקדים בכונה זו אכילה מצה למרוד
 כיון דש"פ' מצה זכר על הענין כרומי וגם אכלס אמר
 והוא כאחד. שש"י מרוד שהוא קופי השיעבוד שה' להם
 במצרי' בלא לענין מצה וקולו להעונג כרומי. אולי אללנו
 הוא המרוד רק זכר על עיני הגשמי ולא על כרומי. דאם
 כן הוא דגם מרוד הוא זכר על עיני כרומי. דע"ז סוכ"ק
 בלא לר"י העונג כרומי ה' לנו להקדי' מרוד למצה. או
 לאכלס ביחד :

ועפ"ז מובאר ג"כ במאמר כהא' לחת' עיני אשר נחמד
 לאשר החירוק. כי עפ"י האמור סוכ"ק לר"ק
 ביאור לחמה עיני אנו נלמנו' עליו הודא בזמן הגולה אל
 חכמה נחם הדוא זכר על עיני כרומי אשר ח"ן לנו
 בזכ"ז. אולם גם עלינו לשמות וליתן הודאה להש"י גם
 בזכ"ז על עיני כרומי. והוא על החקוק אל הגאולה
 העמידות כי יקבן נדחי שחרל עיני להשיב את שיבת
 ליון ולהחזיר העטרה לישנה בגל העיני כרומי כהונו
 וכמקד' לחמה ביוסם ה' ולבקר בכולו ולהניח מיוו השכינה
 בעונג כרומי. וזה ישי' נלמנו לנו מנא'לם מצרי' אשר
 היא סיבה רק משה וסוכ"ק לר"ק ע"ז להגאולה העמידות
 ולזכר עלינו לשמות גם לעת הזכר אהמו משוקע' בגולה
 בגאולה מצרי' גם על עיני כרומי העתיד לבוא עלינו ב"ח
 בהגאולה העמידות שה' נלמנו מנא'לם מצרי'. גם בזה
 עלינו לשמות בגאולה מצרי' על השכר כרומי בקו' הסודר
 והמתנת אשר ישמש אותם האדם ומי כהם חיי העוה"ב.
 וגם זה יבואר לנו ע"י גאולה מצרי' כהמור כי עי"ז היינו
 מוכנים לקבלת החסוד והלכות אשר עלינו לשמות גם בזכ"ז
 על החקוק אשר נוהל לביא' להי' נלמנו' חיי העוה"ב
 וגם אנו נלמנו' גם בזכ"ז אשר אהנו שריוס בגולה על
 אכילה מצה. וכוא לשמות על עיני כרומי אשר ישי'
 לעתיד בהגאולה העמידות. ועל הגאולה כרומי חיי
 נלמנו' על קיים החסוד והמתנת אשר כ"ז יבואר לנו ע"ז
 בגאולה מצרי'. אולם הש"פ העיקר אללנו לשמות ה"ה
 הוא אשר אהמו משוקע' בגולה רק על עיני גשמי שהיאלמו
 וסבלות מצרי' אשר לעשות גלות זה אהמו כ"ח כהמור
 ויולא את עמו ישראל מהסוד לחירות עולם ולא גם כי
 נחול על העיני כרומי שה' לעמוד לבוא אשר גדול כל עיני
 גשמי לאש"פ ואין נחשבו. אף גם זאת העיקר אללנו הוא
 הענין גשמי אשר הוא לנו לשמות מרוד כלה החקוק על
 העמיד. וכמאמר הג"ז בל"י מצ' טב מקרא. ודקדק הוא
 לשמות ולחפון בעובד אשר הוא מרד אף אם הוא קטנה.
 יהוד מעל החקוק על העתיד על השכר מרובה אשר ישי'
 ליתו' רבי' ולעמים רחוקי'. גם החקוק על העתיד הוא
 דבר העמוון מן העין. ולא תחלמה זאה אללנו כי אם ע"פ
 האמונה ה"ל. כי האור תמים פעלו. וכל האל מלחו
 פעולה ריקנה; ובלתי בלם. ועי"ז כי גאולה מצרי' לא סיבה
 רק

רק מנחם וסוכה אל בגאולת השמידות. אמנם לשמוח על
הענין נשמי הוא הדבר הגדול בעלול לעין כל כי גלות
זו אשר אהבו משקוים כלה נחשב לערך גלות מלרי'.
ולכך העיקר אללנו הוא לשמוח רק בחילתה מרור דסווא זכר
על ענינו נשמי. ומתקנה אל' הוא מהראוי ה' להקדי'
בז"ו אהיה מרור להכילה מרור סווא. לאשר חילתה מרור סווא
זכר על השנין נשמי הוא אללנו העיקר. אמנם אשר הכינו
הדבר ליושנו להקדי' חילתה מל' למרור הוא כי גם בחילתה
מל' דרמז'קד לענין נשמי וסווא רוב סלמן וסעבודת סו'
מושל עלינו בגלות מלרי'. כאשר פירשו בתלמוד כהא לחמה
כתיב די חללו אכבהנהו בחרב' דמלרי'. כי גם במלרי'
היו מוכרחי' לחלוט מל' לאשר שלח הספיק להם הזמן לרוב
הסעודת פתי' מושל עליהם להחיות את בקום. או כמ"ס
דמחלל מל' בעלמסווא הוא מחלל סכדי'. ולה קנה לחם
שמי. ולה אשר חט מקדימים חילתה מל' למרור לא
בעבור השנין הרוחני סווא בחילתה מל' כי אללנו עיקר
הכריכה לשמוח וליתן כודסה להש"י על גאולת מלרי' סווא
על השנין נשמי. ורק כיון דגם בתל' דרמו השנין הנשמי.
ולכך הכינו הדבר שלח לכוונה מחבר ה' בעת התקדש.
ומלשך יח' לאשר כהאלה העמידות ולהחיל בגולה.
אמנם העיקר אללנו בחילתה מל' סווא על ענין נשמי סווא.
ולה נקם סתנא דברי ר"ג בלפון עבר. דר"ב ה' בזמן
הבית וזו ה' העיקר בחילתה מל' כמלמרו על הזכר על
ענין הרוחני סווא להס' אז. ולה סקדימו סווא חילתה מל'
למרור לאשר כי זה ה' חילתה העיקר. ולה סווא אימנ
ר"ג אז נסעס מל' על שום שלח הספיק וכו' וסווא רק
לזכר בחילתה הענין הרוחני. לא כן אללנו העיקר
בחילתה מל' סווא הזכר לענין נשמי שרמנו בו. ולה
החיסוד המתמר כהא לחמה ענינא לאשר הסורבן לבורח
דאללנו העיקר בחילתה מל' סווא על ענין נשמי. ולה כדברי
ר"ג דסווא ה' בזמן הבית וזו ה' העיקר בחילתה מל' על
הענין הרוחני כמתמר ר"ג וכ"ל :

בקריעת י"ם ה' ענין נחמד לפיכך כי ע"ז נחמד להס
הטלח אהרי כי גלו סיסרלל ע"ז עונק לידו האמונה
השלימות ולכך סווא רשאים לומר שירה. אולם עדיין אינו
מיושב עפ"ש רש"י על סא דנחמד אז יסוד ולא כתיב אז
על שספירוב הוא כיון דסווא חט סכס פלס בלבס שסיר.
ולכך נומח דמתהלכ לא סווא רשאים לומר שירה משום
מעשי ידי פונביס בים ולא יהפשה הינח יסיר דמוס די
מתהלכ לא פלס על דמסח לומר שירה. דהא גם בתהלכ
בקשו לומר שירה ובלשך בקשו מללחי ססרמ לומר
שירה רק דלא סווא רשאים לומר שירה וס"ל לכתוב אז כר
מס. וזרין לומר בפשיטות דבאחמ ספירס לא סווא על
הגאולת שכוליחם מסבל גלות מלרי' כי אל' ה' אחי לא
אחרו מתהלכ שירה. רק ספירס סווא על פשיטו להאמנ
השלימות וע"ז אמרו שירה. חה סווא פ' שסוק ויחמינו
בס' ובמסע עבדו. וכיון דכאו לידו האמונה אז פלס
דנחמד לומר שירה. אמנם בעירס כנלו לידו האמונה לא
עלם על דמסח כלא לומר שירה כי ספירס לא סווא על
ענין הסורח רק על סעגות סאמוס :

והנה הר"ן בי"ב סקדוס סווא יחם מנחם סקדוס כי
מנחם סקדוס יורר בלא סווא נספס אלעיס
בסגמול סרוחני כסוס"ב. כי לו סווא מבוסק אלעיס כזה
ויסכוב ססגמול וסעגות סווא רק כסוס"ב ארץ יעקב בידו
כנו יסודו סגולד לו לקויו מירלח סעגות או על תקות
סכר נשמי כסוס"ב. וכי יפלס כסוס"ב סכר ע"ז או פונס
נשמי מר מוס. אפ"כ כי סווא יודע האל"ס כסוס"ב
ומעשיו סוכו וסוכו סמח וכלפס ואין נחשבו נגד סגמול
הרוחני כתי' לחי סווא שס"ב עכ"ד. וזס יירס ג"כ מסירת
היס אשר מסיבס אז יסיר מסס מורס כי לא אחרו שירה
על הגאולת רק על סעגות סאמוס חס יתכן ע"פ סאמוס
כסכר סרוחני כתי' לחי. או י"ל כי לא סרו רק על
סאמוס אשר יסינו ע"פ סאמוס עונג הרוחני כתי' לחי
וע"ז אחרו שירה ולא על ענין הסורח דסווא רק ענין נשמי
סכוליח' מעבדות לחירות. וזס לכלל ואפס נחשב נגד סגמול
הרוחני. ולה אחרו שירה על סרוחני ולא על נשמי.
אולם חס נחשב סהגמול הווא רק כסוס"ב נשמי.
ואז אשר סרו על סאמוס זס סווא על ענין נשמי שע"י
סאמוס יסינו סכר ססור"ב סכר נשמי. כי אס כן סווא
ססרו על ענין נשמי אשר יולח לסס מהסאמוס למס לא
סרו מקודס בלחם סמלרי' וזס נמל' כסוס"ב נגמול נשמי
יורר מוס אשר ה' להס כגאולת מלרי' ללח' מעבדות כזה
סכ"י להס כמלרי' לחירות. אפ"כ מוכס כסעלרמ ספס
כנזול סרוחני כסוס"ב. וע"ז אחרו שירה כסכיל סאמוס
אשר ע"ז יבוא לחי' לחי ולא על הגאולת דסווא רק ענין
נשמי. והס סמ"ש א כחכ ססגמול הרוחני מוכס כסס
סחיה סמחיס לאשר כי ססס"ב הווא סוף סגמול הרוחני.
ועפ"ז יבואר סגמ' סנין לחס"מ וסווא ססכר הרוחני כתי'
לחי מ"ס. וע"ז אמר ר"ג דסכ"ב אז יסיר מנחם סר לא
לחמ. לחי סווא נחמד אז סר מנחם סווא מקוס לומר
דעיקר ספירס ה' רק על סרוחני נשמי וס' על גאולת
מלרי' שכוליחם מעבדות לחירות. ואשר לא סרו כסרס
סכ"ו לידו סאמוס סווא דקודס לכן לא סווא רשאים לומר
שירה משום מעשי ידי פונביס בים. ורק כיון כנלו לידו
סאמוס סווא רשאים לומר שירה. ונחמס גם בתהלכ עלם
על דמסח לומר שירה ורק דלא סווא רשאים. אולם לאשר
נחמד אז יסיר מנחם חס יורר דמתהלכ לא ע"כ על גס
לומר שירה ולא סרו על הגאולת רק על סעגות סאמוס.
וע"כ דסווא כיון דע"י סאמוס יסינו סככר הרוחני. מלמן
לחס"מ מ"ס חס"ב וס' ג"כ חס' :

ועפ"ז מיושב כמתמר אשר החמנו בו כביאור הספוק
יורח ישרלל אח סוד כגדולה אשר עכס כ' במלרי'
ויירלו ססס חס ס' ויחמינו כס' ובמסע עבדו אז יסיר
מסס וכו'. דמסיבס אז יולח דמנשן אל קודס כיון דסאמינו
כס' אז יסיר מנחם חס אינו מובן בפשיטות. ובכרו ע"פ
דברי סגמ' כסוס"ב דף ו' וזס חדי סקב"ס כספלמן סל
רשפים וכו' מללחי ססרמ לומר שירה אחר סקב"ס
מעשי ידי פונביס בים וחסס אומריס שירה עכ"ל סגמ'.
וסדנר לרין כחור דל"כ ארץ חמר מסס וכו' שירה כספלמן
של מלרי' ובכרו סענין כן דכספלמן של רשפים כעוד שלח
כא לחיוק סאמוס וקידוש ססס אז לא יתכן לומר שירה כיון
דסקב"ס לא חדי כספלמן. אבל כסכ' ע"י סעגות חיעק
סמוס וקידוש ססס אז עס סקב"ס כספלמן אשר נומח מוס
חיוק סמוס ורשאים לומר שירה. חה סווא כחור כסכוב
יורח ישרלל חט סיד כגדולה אשר עסס כ' כמלרי' ויירחו
ססס חס כ' ויחמינו כס' ובמסע עבדו. וכיון דכחו ע"י
כספלמן של מלרי' לידו סמוס אז יסיר מנחם וכו' כי אז
סווא רשאים לומר שירה עכ"ד. ויבואר יואר עפ"מ כי
לאח"כ כסכ"ו ישרלל לידו סאמוס השלימות וס' רשאים
לקבלת סורס ח' נחמד למלרי' סחלס למפרע גם על
אשר סעבדו כסס כסכ"ב לומר כי זס סווא למוכס ישרלל
לכתיבס להס עטובת רמוח ונשכובת כסמחנות כללו סורס
יורחט ח' וסכ לא סווא רשאים לנעס רק לסכר כר'
כסמ"ן סכ"ל אחרי אשר עסו חס מלוח כ' להכניס להמחיות
כגלו. וכסכר זס נחמו לקבורה ככ"ל. וא"כ עונס כמלרי'

פתח השער

פלפול בכונניו דאיסור כולל.

כסודים סיס מכסר על פאיסר דחצי שיעור, וליכא פאיסר דחצי שיעור כלל, מ"מ סוס כמו ל"ל דסל דחצי שיעור מותר מס"מ וליכא פאיסר כלל נחצי שיעור, רק דסל זיכוסו סחכי נעמד פאיסר, ל"כ נה סה גס דיוכס"ס סיס מכסר על פאיסר דחצי שיעור על סל סל זיכוסו פחכי נעמד פאיסר דשיעור עלם נעמד, ועל זס סל סיס יוסכ"ס מכסר, כיון דליסר זס מלך נלכר יוסכ"ס, וכלמס סל סיס סוף יוסכ"ס מכסר נ"כ וסלל חצי זס סל סוף יוסכ"ס ולסכר יוסכ"ס סוף שיעור נכס"ס לזיסו לזיסור, נה סיס מתיב דלל סיס יוסכ"ס מכסר, מסל"כ על פאיסר דחצי שיעור דחצי יוסכ"ס מכסר, ועיי נמלל כפי מסל עננת), וראיה לה סדרברי ריטבי"א קידרוסין דכתב בנהבלה ביוהכ"פ אין איסור נבלה הל על איסור ריוהכ"פ, והקשה עליו השע"ש בפרק יז סה"א איב הא נבלה לריש בבי"ש ולרבנן בכות יוהכ"פ הוא בככותב ואמאי לא הל איסור נבלה על יוהכ"פ, דקדום שסחויב משום יוהכ"פ כבר הוא סחויב משום נבלה לרענין יוהכ"פ הוא רק חצי שיעור עייש, אבל לפי"ש נחא כיון דאבל ככותבת וחייב משום יוהכ"פ נעשה איסור כשיעור למעט ולל חל, ועוד נ"ל דאי"ל סקי הנמרא שבבעות (בר ע"ב) על ר"ז דסל דאמרי' איסור כולל מסתמי דיש אוכל אכילה אחר וליתני חס"ס שאמר טבעה שאל אוכל חס"ס חלב, וקשה דא"ל גס דל"ל קשה ליתני חס"ס שאמר טבעה שאל אוכל חצי זית סחלב, ואין לומר דלא חשיב אלא היכא רכל האסורין באים כאתר, דא"ל חשיב נ"כ יוהכ"פ וחייב דיוהכ"פ בא"כ לאתר מכן אבכה"ה ומס"ס טרפה, שדרי שני האסורין באין כארה, וכן תהולס חלב כן חתי ואכלו לוקה שה"ס, כשום אבכה"ה ומס"ס חלב, הל"ס חלב כן המרפה ואכלו לוקה שלש עכ"ל, והמרו עליו דאמרי' היצ"ק הרמב"ם ברה דתל"ס אבכה"ה הנמרה כנשלחו, אף אף היתה טרפה ככבר, אמאי לא יחל איסור דאבכה"ה על טרפה, דהוא איסור כוסי' דמס"ס אבכה"ה נאמר גס לבני נח, גס דברי הרמב"ם סותרים וא"ו, דבתל"ס חלב כתב אף בחיותה טרפה חל עליו איסור דאבכה"ה, ע"כ דהוא כעגם זה דהיה איסור כוסי' :

ונראה לענין לייש, בהקדמ שיעור רש"י בחולק (דף קב ע"ב) רפי' דלכ"ע אמרי' בהבה בהייה לכשר כן הרי עומדת, והרומם ברה"ש שאין בו כויה מסרו על רש"י, דהיא מהא דאמרי' לקמן כסודיה הל"ס אבכה"ה כן המרפה לרלל דסל בהמה בחי' לאו לאברים עומדה אינו חייב אלא ארת, ולישית רש"י בטא אבכה"ה יהיה מחויב לר"ל שה"ס משום אבכה"ה וכוסי' טרפה, דהא לרלל בשר כן הרי וטרפה כדרי קראו נפקא, ועוד פקש"ס מהא דאמרי' לקמן תל"ס חלב כוסי' וכן המרפה חייב ג', בלא טרפה יהיה מחויב נ"כ כ"ש בכה"ה, ולה פ"ה היצ"ק שמימיה רש"י, דלכ"ע לאו לכמה"ה עומדת, ונלפע"ד לישב שיעור רש"י, דעל קוסי' דא"ל של ת"ו יל כבי"ס בעצמם דלא ה"י באבר רק חצי זית בשר והסלים לשיעור כמרפה אחרת, ומה דמקש"ס לריש אמאי לא יהיה הל איסור דאבר פרי' דטרפה כיון דליכא באבר רק חצי שיעור, יש לובר ע"פ דאמרי' בהא דמכונן בשבעות (דף כז) וכן קוסי' לרש"י טבעה חל על חצי שיעור, והא דוקא אם נטבע שלא יאכל חצי זית נבלה, ואכל אח"כ חצי זית נבלה, דכוה כיון דליכא איסור נבלה רק איסור דחצי שיעור, וזה הוא איסור קל חל עליו הטבעה, כשא"כ אם בתוך שיעור כויה בכדי אכילה שום אכל ענה חצי זית נבלה והסלים להחצי זית ראשון יושב שלם, בזה לא חייב לענין שבעה, כיון דע"י דהשלים אר"כ לשיעור נעשה לפיכך דחצי שיעור לשיעור שלם, לא חל עליו איסור טבעה, וזה לא אמרי' כיון דכבר היה מחויב משום טבעה קורח שהשלים וצרפו לשיעור שלם תור"א פקע האימור טבעה, אלא כיון דנעשה ע"י הצירוף דחצי זית הראשון איסור דשיעור שלם לא ה"י חל השבעה למפרע, וסגמ"ס נמלל (פ"כ מסלס"ס טעום) סינ"ס נמס"ס דל"ן יוסכ"ס מכסר על פאיסר דחצי שיעור טיי"ס, ונלמ"ס לענין קורב נמס"ס טיי"ס ללס"ך, דמקור טוס ככריות (י"ח טיי"ס), וכס"ס טיי"ס לזיון דל"ס דל"ס ונהי קודס יוסכ"ס ה"י מוס"ס ולמ"ס יוסכ"ס צרפ לשיעור מל, ולא אמרי' דיוכ"ס סיס מכסר פק"ס דל"ן יוסכ"ס מכסר על חצי שיעור, וז"ל נחא דל"ס דיו"ס

חולין (דף צא) אמר רב"ז טאי רכתיב ומבוח מב"ה והכן וכ"י. סול גיר הגשה בעניהם. כמ"ד גיר הגשה נאמר לבני נח. והמרו בחו"ס' (ד"ה כמאן) דילמא לא נאמר רב"ז ה"ו פקיסין כ"כ שד"מ :

הרמב"ם (דף פ"ט) מהלכות סלכ"ס הלכה י"ב) כתב וז"ל השו"ם את הבהמה אפי' שה"ס בה שני סימנין כ"ז שהיא אבר אבר וכשר הפרשין כמנה אמרו"ן לבני נח משום אבר כן, ומהו ע"ז רהא בכונניו דחולין (דף ל"ג) מבוואר בבגרא להדיא דכותר לביי משום טי איכא מיד :

וז"ל הטור (כ"ט כ"ז) דתך מהבמה לאתר שנשמה כראוי ועודנה מפרכסת אכור לאכלה כעודה ה"י, אבל לאתר שמתה מותר לאכלה ולהאכילה לנכרי עכ"ל, מבוואר סדרברי קדום שמתה אכור גס להאכילה לנכרי ועל זה תמרו אמאי כיון דהשו"ם ה"ר ליש"ר ע"כ"ס האיסור דאבכה"ה, אם גס דאכור לישראל משום איסור רלא תאכלו על הרס, ואף אם המור ס"ל כהרמב"ם ריה הוא איסור דאורייתא, ס"ס כיון דאיסור דאבכה"ה הותר לישראל ע"י השו"ם פמילא ה"ר גס לנכרי איסור זה, כמו במרפה דסותר לזמן עכ"ל על בני מעיים אף דאכור לישראל משום טרפה עיי"ש בתב"ש :

ג"ס תמוז"ס מאור דברי הרמב"ם (כ"ג סה"ל ט"א הלכה ה') דול תל"ס אבכה"ה וטריפה כנשלחו ואכלו חייב שה"ס, משום אבכה"ה ומס"ס טרפה, שדרי שני האסורין באין כארה, וכן תהולס חלב כן חתי ואכלו לוקה שה"ס, כשום אבכה"ה ומס"ס חלב, הל"ס חלב כן המרפה ואכלו לוקה שלש עכ"ל, והמרו עליו דאמרי' היצ"ק הרמב"ם ברה דתל"ס אבכה"ה הנמרה כנשלחו, אף אף היתה טרפה ככבר, אמאי לא יחל איסור דאבכה"ה על טרפה, דהוא איסור כוסי' דמס"ס אבכה"ה נאמר גס לבני נח, גס דברי הרמב"ם סותרים וא"ו, דבתל"ס חלב כתב אף בחיותה טרפה חל עליו איסור דאבכה"ה, ע"כ דהוא כעגם זה דהיה איסור כוסי' :

ונראה לענין לייש, בהקדמ שיעור רש"י בחולק (דף קב ע"ב) רפי' דלכ"ע אמרי' בהבה בהייה לכשר כן הרי עומדת, והרומם ברה"ש שאין בו כויה מסרו על רש"י, דהיא מהא דאמרי' לקמן כסודיה הל"ס אבכה"ה כן המרפה לרלל דסל בהמה בחי' לאו לאברים עומדה אינו חייב אלא ארת, ולישית רש"י בטא אבכה"ה יהיה מחויב לר"ל שה"ס משום אבכה"ה וכוסי' טרפה, דהא לרלל בשר כן הרי וטרפה כדרי קראו נפקא, ועוד פקש"ס מהא דאמרי' לקמן תל"ס חלב כוסי' וכן המרפה חייב ג', בלא טרפה יהיה מחויב נ"כ כ"ש בכה"ה, ולה פ"ה היצ"ק שמימיה רש"י, דלכ"ע לאו לכמה"ה עומדת, ונלפע"ד לישב שיעור רש"י, דעל קוסי' דא"ל של ת"ו יל כבי"ס בעצמם דלא ה"י באבר רק חצי זית בשר והסלים לשיעור כמרפה אחרת, ומה דמקש"ס לריש אמאי לא יהיה הל איסור דאבר פרי' דטרפה כיון דליכא באבר רק חצי שיעור, יש לובר ע"פ דאמרי' בהא דמכונן בשבעות (דף כז) וכן קוסי' לרש"י טבעה חל על חצי שיעור, והא דוקא אם נטבע שלא יאכל חצי זית נבלה, ואכל אח"כ חצי זית נבלה, דכוה כיון דליכא איסור נבלה רק איסור דחצי שיעור, וזה הוא איסור קל חל עליו הטבעה, כשא"כ אם בתוך שיעור כויה בכדי אכילה שום אכל ענה חצי זית נבלה והסלים להחצי זית ראשון יושב שלם, בזה לא חייב לענין שבעה, כיון דע"י דהשלים אר"כ לשיעור נעשה לפיכך דחצי שיעור לשיעור שלם, לא חל עליו איסור טבעה, וזה לא אמרי' כיון דכבר היה מחויב משום טבעה קורח שהשלים וצרפו לשיעור שלם תור"א פקע האימור טבעה, אלא כיון דנעשה ע"י הצירוף דחצי זית הראשון איסור דשיעור שלם לא ה"י חל השבעה למפרע, וסגמ"ס נמלל (פ"כ מסלס"ס טעום) סינ"ס נמס"ס דל"ן יוסכ"ס מכסר על פאיסר דחצי שיעור טיי"ס, ונלמ"ס לענין קורב נמס"ס טיי"ס ללס"ך, דמקור טוס ככריות (י"ח טיי"ס), וכס"ס טיי"ס לזיון דל"ס דל"ס ונהי קודס יוסכ"ס ה"י מוס"ס ולמ"ס יוסכ"ס צרפ לשיעור מל, ולא אמרי' דיוכ"ס סיס מכסר פק"ס דל"ן יוסכ"ס מכסר על חצי שיעור, וז"ל נחא דל"ס דיו"ס

ולפ"ש ב"מ לייש דברי רש"י שבעות (כ"ד) דמסע"ס סדרברי דאפי' אמר נחבלה ביוהכ"פ אין יוהכ"פ חל על נבלה ורש"י ד"ה האוכל מסרו חר"א דל"ס בהמה בחי' לאו לאברים עומדת חל איסור יוהכ"פ בחיים ואפי' פ"י

ולפ"ש ב"מ לייש דברי רש"י שבעות (כ"ד) דמסע"ס סדרברי דאפי' אמר נחבלה ביוהכ"פ אין יוהכ"פ חל על נבלה ורש"י ד"ה האוכל מסרו חר"א דל"ס בהמה בחי' לאו לאברים עומדת חל איסור יוהכ"פ בחיים ואפי' פ"י

למ"ד לאברים עוברת כי מיה פקע איסור אבמה"ח ,
 ואיסור נבלה ויהיה באין כאלה ור"ש מודה באיסור בת
 אחת ע"ש , ומה שקשה למ"ד דלאו לאברים עומדת ,
 יל דרש"י לשיטתו דמ"ל בסג' ולכ"ע לבשר משהי עומדת
 מסליל את הל איסור ויהיה משהי על איסור דבמה"ח ,
 ועל קושי חב"ד דהוא איסור בת אחת , אמרתו דהא הפסע
 דאיסור בת אחת הלך שניהם משום דהו מינייהו ספק ,
 ועי ב"ש"י במג"י (ק"א ע"ב) ד"ה שבת היא , ובש"א ס'י
 ע"ב דצידוד ולומר דאיא איסור כוסוף באיסור בת אחת אם
 איד סוף הוא איסור מוסוף חל איסור זה לחוד ולא השני
 ע"ש , ולפי"ז יל דהו הוא הגמע דרש"י כיון דברז"ח לא
 חל משום איסור דבמה"ח ובמה"ח רק לאודי מיה
 חלו תרוניהו , ובה סבר דסברא לומר דהל איסור נבלה
 יותר מאיסור ובה"ח כיון דהאיסור נבלה הוא בכרות ,
 ומצוי משום נבלה קודם שכא דאיסור דיוה"ש , וסברא
 לומר דאיסור נבלה תו לא פקע חל האיסור הנבלה ולא
 דאיסור דיוה"ש , ולפי"ז יש לעיין גם כסוגיא דאם השלים
 לטריפה ניכא דהא עיקר הטעם לריי משום דהוא איסור
 אחת , ובה ניכא כיון דהאיסור דבמה"ח הוא קודם
 ששהלים לטריפה חל איסור זה , וכאם ניכא דאיירי דאבל
 חצי זית מטריפה קודם שאכל האבר , יש לעיין להפך דאו
 איסור טריפה הוא קודם דהל סיד לאתר שאכל הבשר מן
 האבר ומשום אבמה"ח צריך לאכול כל האבר עם הגידין
 והעצמות , ובלוי"א ניכא כן צ"ע הא דאמר רח"ב משום
 אבמה"ח ובשום טריפה , ולפי שטתו דהוא בראי"א בות בשר
 בראבר יל נ"כ דר"ח איסור טריפה חל , דמשום אבמה"ח
 צריך לאכול כל האבר במיש חוסי (ר"ף צ"ו) ד"ה יר"י ,
 ונכח ק"ו כספסוף דשטתו אמרתי לזכ"ט מ"ס שטת סרלכ"ד
 לנשנל איסור נבלה קודם ליוכ"ס , דהא נבלה מטעם שטתו נדול
 מאסר נבלה קודם שטת יוכ"ס , ובספ"ס הקשה עליו דלמס
 ומשום נחוש דהו פקע נחוש דהו איסור מוסוף , ולדנ"י
 סרלכ"ד איסור נחוש כוא קודם דלמס משום נחוש קודם שטתו
 סכינ ע"ש , וס"ל דעין דשטתו קהינס אלמס קודם שטתו
 נחוש ס"ל מל פ"ט איסור סוף"ל חו"ל פקע , ודנ"ז זכ"ט
 נחוש"ל והפ"ל ימות ס' כסוגיא , וי"ל דש"ס נחוש"ל יוכ"ס
 דנחיש ס"ל מל איסור דיוכ"ס משום איסור דלמס"ל ומס"ל
 אמר איסור נבלה מן נכנסת סרלכ"ד דהו קודם , רק נכ"ס ס"ל
 יוכ"ס חל משהי ס"ס נכ"ס גם חל"כ כיון דהל חו"ל פקע ,
 וס"ל מל ס"ל ס' משהי מטק דשטתו דלמס וס"ל חל משום
 סנת סרלכ"ד ולפי"ז לספ"ד נוס' כהו נראה דבכל ענין איסור
 בת אחת חל , ומישוב קושיא הא' של תוס' כמ"ס :

בלב , והא דאמרין בנכרא שהיה אסור משום אבמה"ח ,
 הוא כמיש הו"מ"ס בס"י ס"ב דהוא מדרש הטמאים לאסור
 כל היוצא מאיסור וחלב הוא יוצא מאיסור דאבמה"ח ,
 ולשטת תוס' דמ"ל דבהמה בחיה לכ"ע לאו לבמה"ח ,
 עומדת נוחא נ"כ הא דנקט הגמ' אבמה"ח כ"כ במה"ח ,
 משום דבהמה 'בחיי' לאיברים עומדת ומשהי הוא הולב
 איסור היוצא מאבמה"ח ולא מבמה"ח , דעל הבהמה ליכא
 דבר היוצא מבמה"ח , ועיין במ"ז א"כ"ז (ר"ס כ"ב) דהפ"ח
 הביא דאיה מהא דאמרין בנכרא דחלב יהיה אסור משום
 אבמה"ח לשיטת הרמב"ם דמ"ל בהלכות מאכ"ל שאין בו עצם
 דחיי היוצא מבמה"ח , והנ"ל דהו חל דהפ"ח בנ"כ הוא
 משום הטמאים , וי"ל דהרמב"ם דפקע לשו האמת בתה
 בחיה לאו לאיברים עומדת , ע"כ ל"ל הפ"ח משום הטמאים
 דהוא יוצא מאיסור אבמה"ח כיון דעל הבהמה נוסף ליכא
 איסור דאבמה"ח בחיה , ועיין דה"ש במשנה הוא דחלב
 נוסף יהיה איסור דאבמה"ח ומטוב הגמ' זה השיב אכ"ר ,
 ויש להאריך ולומר בתא דמיתיה הגמ' שם דמכא דחלב
 מותר טראסרה תורה בשר בחלב , הוצרך הגמ' דאסרה
 לענין הגמא וכישול ע"ש , ובהו יל שבו פירושים אחד
 דראיית הגמי הוא דלאוהו ענין אסרה התורה חלב משום
 כב"ח דבלא"ה אסרה משום איסור דאבמה"ח , או דיל
 להפוך דקשית הגמי הוא דדאך מצי לחל איסור דבב"ח
 על איסור דאבמה"ח שהוא חל בחלב בל"י , והא דתיירק
 הגמ' דנכ"ס לענין בישול והגמא , ה"ה , דיל דענין השיב
 איסור מוסוף חל , ודודו מ"ס הרמב"ם בפי המשניות
 בבחינות דבב"ח לא הוה משום זה איסור מוסוף , ולפי"ז ל"ל
 הגמ' בנ"כ דעכ"א אין איסור חל על איסור דאי"ל שיתירק
 הגמי דתי' דנ"ס לענין הגמא ובש"א . דהא ע"ז אנו דנן
 שלא יהיה חל איסור דבב"ח , ועל הפירוש במ"ל רק מילוכא
 ג"מ דבלא"ה אסור החלב כמ"ס אבמה"ח לא משום אן
 איסור חל על איסור כיון דאיא בענין אחר וגורת הכתוב
 הוא שהיה נאסר במיש חוסי (צ"ו) ד"ה ספ"ד לענין גיד ,
 ולפי"ז הו"ל ליל הפירוש בנכרא שהיה נאסר משום הטמאים
 דהוא יוצא מאיסור דאבמה"ח דהא על איסור דהטמאים ליכא
 סלקות דהוא רק לאו האב מבלל עשה , וא"כ בפשטות חל
 דנ"ס לענין מלקות , דמ"ס בב"ח היה חייב מלקות ,
 אע"כ מוכח דב"ל"ו יהיה נ"כ לוקן על החלב משום איסור
 דאבמה"ח נמ"ד , ומכא דעו הרמב"ם במ"ס הפ"ח
 משא"כ להראב"ה יל דמ"ל דרש"י הגמא ובש"ל הוה
 איסור מוסוף , וי"ל דהפ"ח בנ"כ הוא דענין אין איסור חל על
 איסור , ומשהי אף דליכא חל איסור הטמאים גם על
 איסור עשה אינו חל כמ"ס תוס' בספסוף החל דאינו חל על
 איסור דאינו נזכר ע"ש , ומ"ס יל ח"י ס"ס דנ"ס לסרלכ"ד
 אסור פ"ס משום ח"י שישור , דמ"ס דע"ל דלמס איסור רק ח"י
 שישור , יס"ה קס"ה יס"ד מוכח כמ"ס סב"ל חלב מתחל מ"ס
 אבמה"ח , ס"ל נ"כ לענין מלקות , ונ"ס ח"י ש"ן איסור מ"ל
 איסור דהא מ"ל ח"י ש"ס חל , ופ"ד דל"ל בנ"כ יל דנ"ס ח"י ז"ת
 חל ח"י ז"ת כנ"ר חל כיון הל"ל כו"ס רק ח"י שישור , יל נכל ענין
 אס"ס ספ"ס ולפי"ז לספ"ד נוס' ובענין דבש"ט הרמב"ם ר"ק
 הגמ' הוא דיהיה אבמה"ח נכור , קשה אמאי לא קאמר
 משום במה"ח , וג"מ דילמא דבפ"ח כותה הגמ' כמ"ס במה"ח
 דחלב לא הוה אבר כמסרת הראב"ה , או כמ"ס כיון דעומדת
 חליפין , וי"ל דהוא כמ"ס זה דלכמה"ח בענין בשר דוקא
 חלב אינו בשר :

ועל קושיא הגי' של תוס' יל דרש"י חל בפשטות על פי
 דבריו הרשב"א ה"ר"ן בסוגיא דרועין בשלה החלב עם
 בשר הוא סין במינו , כהא דאמרין בסוגיא תלש חלב מן
 הרפרה חייב ג' , וכל הרשב"א שם בשם הראב"ד ברי"ה
 אבר אב"י טראסרי ור"כ משום חלב ומשום במה"ח ובמה"ח
 נפקא לריי מבשר בשרה טריפה אלמא חלב בשר מיקרי
 עכ"ל , ודברי הרשב"א תהוה"ס אסור כאשר תמה עליו
 השע"ס ח"ס דבתלש חלב אינו משוב משום במה"ח רק
 משום אבמה"ח , והרשב"א כה"ב בסוגיא ברי"ה ל"ל דהייב
 חלב משום במה"ח דהא במה"ח וטרפה נפקא לריי מחד
 קרא ולא יהיה משוב אלא אחת אע"כ דמשהי משום
 אבמה"ח ע"ש , ולפי"ז י"ל דחלב עם בשר הוא סין באינו
 סנת , רק דלענין איסור דאבמה"ח דהו נפקא מקרא דל"ת
 תפס עם הבשר , דהיי"ה הוא דל"ת תפס הוא האבר בעוד
 שהיה הוא עם הבשר , לזה לא בענין בשר , משא"כ משום
 במה"ח דהו נפקא בקרא ובשר בשרה טריפה יל דבענין
 בשר דוקא , ובחלב לא חייב משום במה"ח , דחלב לא
 מיקרי בשר , ובמילא דמושב קושיא תוס' על רש"י ,
 דיל דרש"י מ"ל באבת דחלב עם בשר הוא מנא"ס :

והשערה הניא ראה דלאבמה"ח ל"כ כשר מהא דאמרין
 בבכרות חלב חודש הוא דיהיה אסור משום
 אבמה"ח , והא חלב דהוא אינו בכלל בשר ע"ש , ובה
 היה נוחא הא דנקט הגמ' אבמה"ח ולא בשר משהי רבוה
 בענין בשר דוקא , אמ"ס דהו יש לדחות דיל דבחלב בלא"ה
 ליכא איסור דאבמה"ח , ורש"י כתב בסוגיא דהו ל"ת הנפש
 דאבר חי מקרינן שמהי ויתב"ש אי"ש עשה חליפין וכ"ה ויה ל"ש
 חמ"ה

ואמ"ל לא הביא הקרא דטרפה ועי' בובתי דף צ' ע"א דררשי' בבשרה ולא בנידון ועצמות מבואר נ"כ רגיד לא הוה בכלל בשר, ולפ"מ דבבשרה"י בעינן בשר דוקא סמילא אם הלש בשר מרה"י ונבבשה' לחדיה ליכא כוית רק בצירוף נידון אפילו למיד יש בנידון בנים אפיה לא מרזיב משום במרה"י, כיון דרבעין בשר דוקא והגידון אינם בכלל בשר, ולקמן ארבר עוד כזה עצה"י:

אלא דאם נימא כן צ"ע הא זה מבואר בגמרא דבחלב מרזיב כשים טרפה נ"כ, והא האיסור דטרפה למונן נ"כ מקרא דבשר בשדה טרפה דוקא כמבואר בסוגיא וא"כ נימא נ"כ דלענין טרפה בעינן בשר דוקא כמו לענין במרה"י, וכמו הדל"ב אינו כולל בשר לחייב משום בשר מרה"י לפ"מ, כי לא יהיה בכלל טרפה שה"י מרזיב עליו משום טרפי' כיון דמדין קרא נפקא לרי' דכתיב בשר דוקא, ואף דלענין טרפי' כתיב קרא אריגא בפרשת ויקרא כיב, ונבלה וטרפה לא יאכל למסאה בה, והתם לא כתיב בשר, וי"ל דרש"י כל מה שהיה בכלל נבלה והוא חלב ונידון כמבואר בסוגיא דהוקי, הוא נ"כ בכלל טרפה, דהוה אינו דהא איסור טרפה לאו מקרא זה נפקא דהא קא"לענין סומא באכל נבלת עוף, טהור, ומרפי' מי שיש במינו טרפי' יצא נבלת עוף טמא שאין במינו טרפה, ועיקר הלאו דטרפה הוא רק מקרא דבשר בשדה טרפי' ובסבואר בסוגיא, דרש"י' הל"י בתשל' במרה"י מן הטרפי' אינו מרזיב אלא אתה כיון דמדין קרא נפקא, וממילא אם נימא הדל"ב אינו בכלל בשר לחייב משום במרה"י לא יהי' מרזיב נ"כ משום טרפי', וכמו כן יש לענין לענין נידון ועצמות לאותן דס"ל דאינם בכלל בשר נ"ה יהי' מרזיב עליהם משום טרפה נ"כ, ואם כן בהמה טרפי' שישנה' יהי' מרזיבין הגידון והעצמות, דאיסור דראבמרה"י ואינו זבוח הותר ע"י השחיט' ולא נשאר רק איסור טרפי' והגידון והעצמות דאינם בכלל בשר לא יהי' עליהם נ"כ איסור טרפי', ובאם הבהמ' היתה טרפי' מכבר נ"כ יקום לובר דהם אכרסין משום שגדלה באיסור, ונ"כ בזה יש לענין למדין ברי' לאברים עומדת ולא מצוי לחול איסור דטרפה ברי' הבהמ' על איסור דראבמרה"י רק לאחר השחיט' דפקע איסור אבמרה"י חל איסור טרפי', ותו ל"ש לובר הגידה באיסור, דהא איסור טרפי' לא יהי' על הבהמ' ברי' ואיסור דראבמרה"י הותר ע"י השחיט' ולאחר השחיט' דהל איסור טרפה הגידון אינם בכלל טרפה, באבסו הוה י"ל במש"ל לענין דם והלב, וי"ש למיין אפילו לא משא דיקון מנכר מרפי' כדאמרין נבלת (לו"ט) לאיסור מוקט נ"כ, וי"ש נפקנ' סולא סילא דסלגנ' סולא פאור קדן סמטול' (סוף י"ד סוף ט') דתם סלגנ' פאור גדלכס', אפ"מ לא יסיס כסנר ל' פאור מכוון דיקון מנכר ז' אבל היבא דיענין בבירודי רבשעת שחיטת טרפה רל"ש יהי' מותרים, וזב"הוה לא למדין דש בנידון בניש גיראה אם אבל מטרפה כוית בצירוף בשר ונידון מרזיב משום טרפה, וצריכים לדחוק ולומר רמ"ם כיון דרבעין קרא ארר נבלה וטרפה דלא כתיב בשר כל מה שהוא בכלל נבלה הוא בכלל טרפה, נס בהריא כתיב בקרא וחלב טרפה ואמרין בסוגיא דהנהא אסרה יבוא איסור טרפה והול על איסור חלב, הרי מצונו דהנה"י חייבין משום טרפה בחלב אף דאינו בכלל בשר, ויש לובר להיפך הרלב אינו בכלל בשר ומסילא מוכח מקרא דחלב טרפה דלענין טרפה לא בעינן בשר דוקא, ובמשה מרזיב נס בנידון ועצמות למ"ד יש בנידון בניש משום טרפה נ"כ, מסא"כ לענין במרה"י י"ל דרבעין בשר דוקא ומשה בחלב ונידון אינו מרזיב משום במרה"י אף אם יש בנידון בנים, יהי' המזם שהי', וה ברור דבמטרפה לא בעינן בשר דוקא וצ"ע:

מקשו נס לרי' כמו דנקטו בקושי' הכי' כלא טרפה יהי' נ"כ מחוב שחיס משום אבמרה"י ובמרה"י לרי' דנפקא מרה"י בשר דוקא כיון דהוה י"ל דלרי' יהי' מקום לובר דרבעין בבשר בשדה טרפה ואיירי דלא ה"י כוית בשר, ולכן מקשו לרי' דוקא דנס בבמרה"י לא בעינן בשר, אמנס באמת י"ל דנס לרי' בעינן לבמרה"י בשר דוקא, ובמשי רש"י בריה ור"ל וכו' ח"ל והכי משמע לית הנפש ולא האכל הבשר כיון שזה עס זה עכ"ל, הרי מבואר דבשר מרה"י צ"ל מכשר דוקא, ועי' בלח"מ (פ"ט פתילות מלכים הל"ב) יא) משא"כ במטרפה דלא בעינן בשר דוקא וי"ל דרש"י' חל איסור טרפה על איסור במרה"י והוא איסור כולל, דמשום טרפה נאסור נ"כ החלב והגידון והעצמות:

וערין יש לענין במטרפה לפ"מ תוס' בסוגיא דהוקי (דף כ"ב) ד"ה והרי דם מרלא משני המראם נס על דם כשהותרה נבלה והיא ורשה הותרה מיכ"ד דנס אנוי בכלל נבלה, וכ"כ תוס' בשבת (ע"ו ע"א) דהא האויל, ובחולין (דף ק"ג ע"ב) דהא דם לאו נרי ע"יש, ועיין ברמב"ם (פרק א' מה"ל אבות הטומא' הל' ד), וממילא כיון דדם אינו בכלל נבלה דלא הוה נ"כ בכלל טרפה, וא"כ לשיטת הסבורים דדם ששלו מותר מה"ל, דם כהמה טרפה ששחטה כראוי לא יהי' בו איסור מה"ל לאחר ששלו, דאיסור אבמרה"י ואינו זכות אם נס דהוה הוא נס על דם, כ"ס הותר ע"י השחיטת והבישול, ולא נשאר דק איסור טרפה ודם אינו בכלל טרפה, בשלמא אי אמר' דדם הוא בכלל טרפה, י"ל דאסור לאחר הבישול משום טרפה, והא דטרפה חל על איסור דם, או דילי' דהל בכלול כיון דהל על הבשר, ואף ל"מ' בהמה ברי' לאברים עומדת ולא מצוי לחול איסור טרפה על איסור דראבמרה"י, כ"ס לאחר ששחטה דפקע איסור דראבמרה"י ואו בוראי חל איסור טרפה על הבשר הל נמי על דדם בכלל, ובל"ל י"ל לאחר שששלו דהם דפקע איסור דם חל איסור טרפה על דדם, ובראב"ר ביבמות איסור ארות אשה מרלי' תלי וק"י פקע וכו' ח"ה ביה, כ"ס א"כ או אמר' דהם אנוי בכלל טרפה כולל קשה, [ונלג דניי' סתום' סיס מקיס לומר דנס סולא נבלת נבלת וקשה, ונס דלא משא כסמלס כסמלס נבלת סיס ומנס סתום, י"ל דנס דמי הנמי כסמלס נבלת, סולא דמקרא משמע לגר פ"ט נשעין חנניה סנלס כמות שז"ס כנליות סס כנדי וסלגנ' המילס דמוח דמוחיס כנלס, ולפ"מ נדס י"ל דק"י דמק"ו סנלס סס דנס, מ"ס סול ק"ל דס פ"ט סיס מוס, וא"כ לזן זמן זלס פירס סיס מוסר לגברי וליכא איסור סולס כ"ס פ"ט, ומשי' מוסר לזן לגבר נס דנס דנכ"ו מדיון ל"ס איסור כיון דמדיון לא סיס, ומשי' ל"ק קוס' סתום' חולין נד"ס נד"ס נס דלס סולא נבלת נבלת מ"ס אלו נבלל כזר כמו נידון דנסו נבלל נבלס ולאמי נבלל כזר, אכל סתום' סול לא ס'ל כן, וי"ל מש"ס דלכ"ס נ"כ דס כננסו נבלס, ונל"ג אינו דכזר נכור סל"י ד"ל סילס דנכזר אסור נס דנס פאור סף דלס פירס] ואפשר לובר דהה"ם הוא אסור מכתב איסור הטמאים לאסור כל היוצא מהם כיון דהה"ם בלא איסור דם היא נ"כ דבר היוצא מאיסור דהוא כבשר טרפי', ויש לובר כמ"ס לאחר הבישול דפקע האיסור דם כ"ס אסור מכתב הטמאים דהוא דבר היוצא מאיסור טרפה, ולמדין בהמה ברי' לאברים עומדת ולא מצוי איסור טרפה לחול על איסור דראבמרה"י, וא"כ ל"ש לובר דאסור משום איסור היוצא במטרפה דהא בחי' לא יהי' הל כלל איסור טרפי' על הבשר, והנאך שדך לאסור דהם משום דבר היוצא מן המטרפה, ולאחר ששחטה הבהמה ונפקע דאיסור דאבר מרה"י חל איסור טרפה ל"ש הטמאים דהוה דם כזר הוא כמנס, מ"ס יש לובר כמו דאמרין ביבמות (דף ל"ב) פתיה אני עליו כאלו עשה שני איסורים ע"יש, היה כזה נס דלא יהי' חל איסור טרפה בחי' לענין מלקוח, כ"ס ה"ל חל עליו לענין איסור, וממילא דאסור נס דהם משום איסור היוצא מן המטרפה, ועדיין יש לעיין ברם נבלה יהי' מותר לאדרי הבישול רב"ה ל"ל דאסור משום הטמאים דהוא רבר היוצא מנבלה, רבשעה ששעשה נבלה כזר הים הוא מכותס, והמ"ס (ברפתייה לה"ל סליחה) הקשה אמאי לא יהי' חלב נבלה אסור מכתב מקרא דהטמאים ע"ש, והוא תמוה דהא נבלה ל"ש הטמאים דכזר כמנס דהם, וכמבואר בסוגיא דק"ב, ועי' בבכורות (דף ז' ע"ב) ובתוי' ד"ה רוב דנים, וי'.

י"ל ברם נבלה מס' לא התיר איסור דיות ואיסור דאני
 וכוה, גם אם ברם ל"ש איסור דיות ותי' כבנרד' (ג"ס ע"א)
 וברפ"מ (ב"י) מהלכות מלכות מס' לפ"ש הוא דבר
 היצא מאיסור דאני וכוה, לאותן דסברי' דהוא איסור
 עשה, ולקמן ארבר עור סוה בעוה"י :

ד"ש לו היתר לאיסורו היתר הכתוב ולא בסמאה ראין לו
 היתר, ולפי' ברא דאמר דההירוש הוא כשום דם נעבר
 י"ל נ"כ דאיסור דם יש לו נ"כ היתר לאיסורו לאהר' בישול
 ולא חלב סמא' דאין לו היתר, ולפי' יש לומר דזה לא קשה
 כמו דהתיר הכתוב איסור דם כ"כ היתר האיסור 'טרפה'
 ד"ל דוקא איסור דם יש לו היתר היתר ולא איסור טרפ'
 ראין לו היתר, ולוה לא מקשי' רק על איסור אבכה"י דגם
 איסור זה יש לו היתר, ויטא כמ' דהתיר הכתוב איסור
 דם כיון דיש לו היתר כ"כ איסור דאבכה"י :

יחזיק מה צ"ע לעני' כבכרא טרפה דזכ' דנולל להלות
 הדבד' סמך לשריפה טרפה, או היכא דירעין
 בכדור דנרפה סמך לטחי', לא יור' הכבדא אסרה
 משום טרפ', דרא כבדא כולו דם היא, והתורה
 היתה, ועי' בה"י (בס"י ע"ק) מי'ש בפי' האיבעי'
 בירושלמי מה לצלות ככרא כהלכ', דהוא משום רכבדא
 בלו דם רק דהתור' היתה ועל דם אינו חייב משום בב"ח
 ע"ש, ולפי' גם בזה נימא דאיסור דטרפה אינו על הכבד
 כיון דכולו דם ודם אינו בכלל טרפה, ומשום דם היתר
 הכתוב דאיסור דאני וכוה היתר על השריפה, וכוה ל"ש
 גם כן איסור דהטמאים כיון דסבין לשריפה טרפ', ואו
 כבד דזה הכבדא ולא הי' גרלה באיסור ולא יהי' שום
 איסור בכבדא דאיסורא היכא דירעין רלא גרלה באיסור,
 וצ"ל אם גם דכבדא כרוכה ברפ"מ מס' איכא גם כן
 שמענית דאיסורא דאני דם, ובראבתי' בסוגיא רכבדא
 בגמ' דתם כבכרא דאיסורא ומשום שמעניתא ע"ין שם,
 השמעניתה הוא כמ' ביבד ואסור משום טרפה :

אמנם בעיקר קושי' הפ"ם נלפער' דלק"ש רוח לא אמרי'
 כמ' דהתיר הכתוב איסור זה היתר גם את זה
 דמחיה נימא כן, רק שם בבביות דקשי' הנמ' הוא למ"ל
 נכל נמל ה"ל בל"ו ידעין דהוא אסור ככה הטמאים לאסור
 כל היוצא מהם, ועי' תויר' הכבדא דהיא דעל חלב לא
 נאמר איסור הטמאים ראל"כ כ"כ חלב דהי' אסור כמ'ת
 הטמאים כיון דדם נעבר ונעשה חלב, ואם כן החלב הוא
 יוצא מהטמאים דתתור' מאיסור דם, דהו' דאי ברור דחלב
 אינו כמ' דם, ויש לומר אם גם דהתורה אסרה דם הוא כ"ז
 שהוא דם אבל לא אדח"כ שנעשה חלב, רק עיקר הקושי'
 הוא שיהי' אסור מרבת הטמאים' [הכ' נלפסדי' מיעת סמכ"ס
 נניילט שנחטק' לנגע ומוקס לפסור דלוח רק ממעת פ"סור סמכ"ס
 דפול דכר סיוול מפיסור, ועי' נמנ"ס נסמין כ"י ס"ק ג' דל'ס
 פליגין נמר סמכ"ס מהל' דלמתי'ן חל' סוה חיות דלס מעבר,
 ולס ימ"ס דלמתי'ן נחת סמכ"ס ול ס' חיות מ"ס, ולמחוס'
 למפי' סמ"ל נכללות פוטפת לרעה כמס סמ"ל אלמנדי', דמח'כ
 עומדת נחתייל נכל פנר ופנר ומתקוה נכ סמכ"ס ולמח"כ יודעין
 לתוך נדד מ"ס, ולפי' ימ"ס דמלג נעממותו פ"ו כמ' דם, רק
 דק' נמ"י סוה סייסו פ"סור ממעת סמכ"ס כיון דלוח נחשו' מפיסור,
 יכוס קש' כ"כ סמכ"ס נחשו' מהל' דלמתי'ן ס"ל סיה פירש עדין
 ועף כדס ס"ס פומר לו קודס פירש' ול' נחשו' מפיסור כלל דנפ'
 נדס סיה פומר קודס שנחשו' סמכ"ס, חל' פ"כ יכוס מיעת דסמכ"ס
 נעממותו סוה כמ' דם ודל' סמכ"ס נעמ' דשוס לתוך ול' מס'
 סמכ"ס, ופ"ל דיכול לפוט דנחשו' דם מדס סמכ"ס]. וכוה
 אסרי' ליישב קושי' הכפר"ס לחטק' הרלב הוא היתר
 משום דם נעבר ונעשה' חלב, דאין מוכח דהרלב כוהר
 מדאסרה תורה בב"ח, הא לאהר דביסול פקע איסור דם
 דדם שבישלו כוהר כן היתור, ד"ל דהרלב שבישלו כוהר
 משום דהוא כהתורה דם, וקשה דב"י אבדו כהמת'
 הטמאים לאסור כל היוצא, והוא יצא נ"כ כ"ס ואם גם
 דנפ' נחשו' דם, הא נבגלה דהתח' נעשה' דרוב' אברין
 נ"כ משום דתתוהו מאיסור וכ"כ בזה, אמנם י"ל דהוא
 בטעם זה, דהא דוינ' דאיסור דם לא אברין משום
 הטמאים דהא חלב כוהר אף דב' כדס, ועי' דאיסור
 הטמאים לא נאמר על דם, ומעשה דם שבישלו מהר, מה
 שאין כן איהו אברין הרלב או היה איסור הטמאים גם
 בדם, דהא מ"ש"ה אסרי' הרלב, כ"כ"א גם דם שבישלו ה'
 אסור נ"כ משום הטמאים. ועוד יש לומר דלפי"ס הרלב
 בעצמותו אינו כמ' דם, רק דהוא דבר היוצא מאיסור
 דם, וכיון דהדם הי' אסור כקודס כביטא נאכר הרלב,
 ואם גם דהחלב נהבשל עכשו' מי'ס אין להחלב דין הרם.

ובזה הי' נלפער' ליישב דברי רש"י בסוגיא רכבדא (דף
 ק"יא) רכתב ברי' כבדא מה אחס נודגיס בו מותר
 לשבול בקדיה או אסור מפני שפולט דם ואע"פ שכולו דם
 אפ"ה לאהר שפירש דם הוא ואסור עכ"ל, בנבואר דפי'
 בראיבעי' או דם כבד אסור או כוהר, וכן כתב ס"ס ברי'
 וכשום דאבל סמ' דנפיק מינ' רכבדא סיבעי ל"י וכו' ראל'
 דמא דהתורה היא וכו' וע"פ כ"כ ברה"ש ואכ"פ האר"ק
 בזה, ובר"ה כבכרא דאיסורא פ' דטרפ', ובר"ה משום
 שמענית כתב וי"ל דאסרת את המתבשל עמה לפי שבויע'
 כן הטרפ', ואינה נאסרת על של היתר היא ובשלה עם
 טרפ' אינה נאסרת לפי שצורדה לפלוט כל שעה ואינה
 בולעת כלום, אבל דכה דנפיק כוה' רכבדא סיבעי ל"י
 וכו' ראל' דמה דהתורה היא שיהי' עיקרה דם וכו' עכ"ל,
 מנבואר דס"ל רכבדא אינ' בולע אפילו שמענית, והפירוש
 דאסרת את בשלה בשר, ולפי' קשה למ"ל להא'
 דנמ' דאסרת משום שמענית בלא שמענית יהי' אסרת את
 הבשר מרבת רסה, דאם גם דברס הכבד רליכא איסור דם כ"כ
 איכא איסור דטרפ' והבשר בולע כדס הטרפ', דהבשר בולע
 אף דם, אבל לפ"ש נ"דא ובריוק נקס הנמ' משום שמענית,
 דאסור דם כ"כ איסור אף דהיא טרפה, רברס ליכא
 איסור טרפה רק משום איסור הטמאים ויהי' ל"ש בכבדא,
 וברס הכבד ליכא איסור בלא שמענית, וכוה יש לרין אם
 אבל כבדא דטרפ' הרלב' בעצמותו כוה' לא יהי' לקה עלה
 משום טרפה, כיון דכבדא היא כרוכה ברפ"מ וכיון דהוא
 כחית בעצמותו הדרס, ועל הדרס אינו לוקה משום טרפה,
 וכמולא דאסור לצלות כבדא בחלב משום הטמאנות
 לסוגיא דירן :

והפ"מ בכיון ס"ב איסור בשר' ס"ק ג' בתל"ש נבר כן
 דהי', לא יהי' איסור משום אבכה"י כמוראמר'
 בכבדות דאיצטרך נכל נכל לאסור חלב סמא', משום
 דהי' כיון דכל חלב הוא הירוש דדם נעבר ונעשה' חלב
 ואפ"ה היתר הכתוב הירוש, הי' ס"ד דגם חלב סמאה יהי'
 מותר, ואף דבהלכ' סמאה איכא שני אסורים איסור דם
 ואיסור חלב טרפ' אפ"ה הי' כ"ד לומר כן וא"כ גם בכבדא
 נימא כיון דהתורה היתה אסור דם כ"כ יהי' מותר איסור
 אבכה"י ע"ש, ולפי"ס י"ל דשמענית ליכא כשום דם
 אסור משום אבכה"י, ואל' דכ"ס כיון דעל הדרס ליכא
 איסור דאבכה"י לא יהי' כתיב' על השמענית לתורה דהא
 באבכה"י לדעת רוב הפוסקים צריך לאכול כל האבר
 ובאם חלקו לא חייב, בזה כיון דעל קצה האבר ליכא
 איסור לא מתייב משום אבכה"י, וכוה יהי' מיושב הא'
 דנקס דוקא שלא יהי' אסור משום אבכה"י ולא נקס שלא
 יהי' אסור משום טרפ', דכוה י"ל דכ"ס אסור משום
 השמענית, ועוד י"ל כ"ס דלפי האמת דגלי התור' בנכל'
 נמל לאסור חלב סמאה, אמרי' דרוקא באיסור אבכה"י

והפ"מ כתיב' ל"ש ז' פ"ס דכ"ס נכ"ס י"ל כ"ל ל"ל חל' סוה
 חיות דלס נחשו' נ"כ סמכ"ס, ויחי דתתנצל נכות דכ"ס
 סוכר סייסור דמחלג עומדת חתלה כפי'ס נכל פנר פ"ס, ולפי' דכ"ס
 סוה למתי'ן דמחלג קודס כנישול סוה פנר קשום דם, או גם
 לפנר כנישול דקפס פ"סור דם יכוס קש' דכ"ס פ"סור משום דנחשו'
 מחלג כפי'ס כפי'ס, ול' סיה שייך נישול כיון דסמכ"ס נוגד נחשו' סוה
 דקודס כנישול סוה גם סמכ"ס אפ"ן. וכן ברא דאמתי'ן בני'
 הוא הירוש משום אבכה"י הוא נ"כ דהי' אסור מ"ש
 הטמאים דהוא רבר דהינ' אבכה"י נכל, והיא דאיסור
 דהטמאים ע"כ לא נאמר על חלב בל', כמ' דקיסול' בעצור
 דגים דאניו אסור סדאורייתא ככה הטמאים איסור
 דהטמאים לא נאמר על צד דגים, כ"כ היה ס"ד דאיסור
 דהטמאים לא נאמר על חלב ליה אצטרך נכל נכל אבל
 זה לא אברין כמ' דהתיר הכתוב איסור אף כ"כ היתר
 איסור אדר, דמחיה נימא כן, וכביה כבכרא אבכה"י דאת'
 בו איסור דם ואפ"ה היתר הכתוב, כ"ס אסור דאבכה"י
 לא היתר, ומיושב קי' הפ"ס, ודרבה מלפתי עור' בזה :
והג"ה חלב טרפה דאסור לאו משום הרלב הוא בכלל
 טרפה

טרפה, כיון דרס אינו בכלל טרפה לכך חלב, וכ"כ הש"ם שום בפתיחתו לחל' מליחה, וגם דרס אצטרך קרא נמל נמל לחלב טמאה, וקרי הגמי' בבכורות אינו רק רבלי' ויענין דהוא איסור סבת הטמא', הרי רבאל הטמא' לא היה אסורין גם חלב טמאה, וע"כ הרלב אינו בכלל טמאה וכ"כ אינו בכלל טרפה, וע"כ רג רחלב טרפה הוא איסור טרפה רק מכות הטמא' לאסור כל היצוא דהוא דבר היצוא כהוא דג"כ במ"ש דא"ר רלס"ר בהרבה בחי' לאברים עומדת, ולא מצי לחול איסור טרפה על איסור ראבכתה', וא"כ היאך יאסור החלב סבת הטמאים הא נוף הבשר לא נאסר משום טרפה רק משום איסור אבכתה', ואיסור זה הותר בחלב, וע"כ ג"כ כמ"ש נהי רלא מצי לחול למלקות מ"ם הא אברי מעלה עליו כאלו עשה שני אברי, ובישוב בזה ק"י הב"ש לא יתי' חל' על הבשר לא היה גם על החלב, ועל אבכתה' בכלל משום חל' גם על החלב, רבוה ניחא דאם לא יתי' חל' על הבשר לא היה גם על החלב, ועל זה נפו' אנו רנין אם הבשר נאסר משום טרפה נאסר החלב משום הטמאים, ויש לעיין בזה על דברי הש"ך בבי' פ"א ס"ק י"ב בב"ש רבנתי' דג"ל לן קרא רחלב כותר לא אברי בשום ענין דבר היצוא ע"ש ובפ"א ובכ"פ ד"ל :

מסו' דל' אפסר נענין אחר, דל"כ יסי' קס' אפ"י אמרי' דני' מוזר על פנכתה' מסו' דחורס ומני' נכר סי', הא מנכר נכנסדני' דסי'ס דחורס ונשלי' נמטו' ל"ל דלני' נמל' וד"כ יסי' קס' יס"א דטו'קן סתור' לחור' ונמטו' פאיסור דלפנכתה', דנ"ל' כיה אמרי' דוקא קודם מ"ח דל' סי' פנאי' על נכתיב' ול' סי' פאיסור דלני' ונח' כיו' אכני' נלפנכתה', מש"כ' לחמ"ס פסיו'נפסרי' נפאיסור דלני' ונח' ס"א דל' נלפסו' חו' נפאיסור דלני' מן סי', דל' מצי לחול פאיסור דלפנכתה' על פאיסור דלני' ונח', ומו' ל"ל דמל' דכוס דלני' ונח' טסיף, דל' א"ל לא חסי' ומשמת' לא סי' נלפס' נכני' מ' ול' כוס פאיסור מוסף, מוס' כוכי'ו עוסי' דלי'ס פאיסור דלני' ונח' כולל, ולכני' לא מקשו' מני'ל' דני'ס דעו' דל' חמ"ס דל"ס נענין' לחתן' רק דעל טרפה ק"י קו' התו' רל"ל רל"א בע"א, ד"ל' רהזורה אברה טרפה לאחר שנכתמה תפקע איסור דאינו זכות ולא איסור טרפה, אמנם הא דפקעו' מפרש חלב רחלב חילו' כולל על איסור דאינו זכות, י"ל דלשיטת הסבורים כן ס"ל דעל חלב ליכא תעשה דאינו זכות, והוא עיקר האיסור הוא משום זכות ואכלת' מה שאתה זוכה אתה אוכל, י"ל דהו' קאי רוקא על מה שיש לו היתר אכילה לאחר השיטה, משא"כ חלב דגם לאחר שחמטה אסור באכילה ע"ז לא קאי האיסור דאינו זכות, דלאיזה ענין יהיה אסור כחמת' זה כיון דבלא"ה אסור משום חלב וזה אין לו היתר גם בזבירה, גם י"ל דבשלמא באיסור ראבכתה' חל' על חלב נפ"ס ע"כ'ם לתני' מלקות זיהיה חייב שני פעמים מלקות משום חלב וכסו'ם אבכתה', משא"כ באיסור דאינו זכות כיון דליכא מלקות לא נפ"ס בזה, ולק"ם טרא דהלש חלב חי', רק דעיי'ן יהי קשה טרא דאמר' נכני' כגון שטרפה עם יציאת רובה, רבוה מבוזר חל' איסור טרפה על הבשר ריש' לו היתר בשחיפה, אמנם למש"ל בישוב ק"י חל' דהו' על שפת רש"י, ד"ל' דהש"ס כטרפה אחת לכות' טרפה דבאבר לא היה כות' בשר, כמ"ל' בזה חל' איסור בשר על זה כיון דלא הי' באיסור דאינו זכות רק חצי שיעור, דעל' מה שהש"ס כטרפה אדרת' ליכא באיסור דאינו זכות דהו' ע"י השחיפה, ובהו' יש להפריק דבר' ת' שבועות הא דפקעו' רוקא פתלש חלב ולא כתיב' אבכתה' מן השרפה, והפ"ם בפתיחה להל' שחיפה צידד' לומר' רבאיסור דאינו זכות איכא איסור עשה אף בחצי שיעור ולא חל' השבועה ע"י אמנם הוא תמוה דא"כ האך' מוק' ד"ל בחצי שיעור דמ"ס לא יהי' חל' משום איסור עשה, וכפ"י לשיטת הסבורה דאיסור דאינו זכות הוא איסור עשה, באמת אמרי' רמב"ם אינו חל' רק לאחר הכתיבה רפקע האיסור דאינו זכות קשה חלב טרפה אמאי' יהי' אסור הוא בחלב התור' תתי' איסור דהוא יוצא פאיסור דאינו זכות, ואיסור כטרפ' חל' על הבת' בחי' כמילא דליכא לאסור החלב סבת' דהוא יוצא פאיסור רש"י, ועיי'ן ג"כ לומר' כה"ל' רמ"ס האיסור שרפי' הוא ג"כ בחי' משום מעלה עליו עשה עשה עשה, וכמילא ריש' כק"ם לרברי' אף לכ"ז דלאו לאברים עומדת :

זכזה אמרי' ליישב ק"י הפשרים אמאי' לא מיכח' בני' בסוגי' הרוב דאליני' בתר' רוב, טרא התתי' דהכוב חלב ולא חיישי'ן דלמא' הברס' טרפה, רבוה ל"ס לומר' דברקני' ל'י, ולפ"ם שיעירו' האתו'נים לומר' רגס לשיטת החולקים על הרבכ"ס וס"ל ספיאק דא"י מה"ל לחופרא פאיסור עשה דקל' ס"ל ג"כ ספק' מותר' מה"ל' ולפ"י בחלב טרפה רחלב רק איסור עשה דהטמאים היא רק לאו האב' בכלל עשה, וע' פרס"ם בפ"ג נ"י מה"ל' מ"א ובה"ה"ם עם וכתר' מה"ל' אף בפק', ובכ"ז י"ל ג"כ דלפ"ס בזה יהי' ק"י הש"ס במ"ע נמא' כבו' דההיד' הכתוב בחלב איסור דהטמאים סבת' דרס' התיר' ג"כ איסור דהטמאים, ואף אם הוא יוצא כטרפה כותר' ג"כ, וע"כ ג"כ כמ"ס ד"ל' לפי האמת דג"ל לן קרא נמל נמל, אמרי' דרוקא לענין דס' דחתי' הכתוב איסור דהטמאים ריש' לאיסור זה היתר' ע"י ביטול ולא לענין טרפה דאין לו היתר, אבל מ"ס ליכא להוכיח' מה דאליני' בתר' רוב, דאי הוה אמרי' דלא אולי'ן בתר' רוב הוה אמרי' דהרופק' כדחתי' הכתוב חלב כוכה כבו' דחתי' הכתוב איסור דהטמאים בחלב לענין דרס' ולענין אבכתה', כ"כ תתיר' הכתוב איסור הטמאים גם לענין טרפה, דאיסור דהטמאים הוא נאסר על חלב כבו' דלא נאסר על ציר ריני' או דחי' כמ"ס דמל' אסורין מעלה עליו כאלו עשה שני אברי, וע"י ש"ך סי' ע"ש סק"ר דכתב' רבאיסור עשה אף היצוא אסור משום הטמאים, ומש"ה חלב טמאה מותר, ולכאו' אף דאמרי'ן מעלה עליו כאלו עשה עשה מ"ס ל"ה איסור לאו ולא הכיר' מאיסור עשה, וא"כ י"ל דמש"ה מותר כסו'ם דאיסור טרפה חל' על אבכתה' ולא נאסר הבשר כולל משום טרפה, וממילא דל"ס הטמאים, [יש לעיין גם בבית' כטרפה רבוה ליכא חל' איסור הטמאים דהוא יוצא פאיסור טרפה רבתי' י"ל ג"כ רלא הוה בכלל טרפה, וע"כ ג"כ כמ"ס רגס למ"ד לא"י ולא חל' איסור טרפה בחי' מ"ס מעלה עליו כאלו עשה ע"ש סי' ב] :

גם לפ"ס רקשה רק למ"ד בהרבה בחי' לאברים עומדת, הי' מקום לומר' לשיטת הראב"ד בפ"ד מה"י שבועות נמשם היילת' הכתובה לאחר זמן היה כולל, ומש"ה נמשבע שלא יאכלנה היום ואכל'נשבע על זמן חל' השבוע' הישני' בכלל ע"ש, הי' כק"ם לומר' דטרפה חל' על איסור אבכתה' בכלל, כיון דאיסור ראבכתה' הווא' יהי' לו היתר לאחר הוסף, דהא הברכה חל' הח' לעולם ואם היה או יפקע האיסור ראבכתה' ויהי' אסורה גם כסו'ם טרפה וגיבולה, ואף רלא לקי' אלא ארת' משום דרס' חמ"ס אוד', מ"ס א' חל' א' סדר טרפה ובש"ה חל' גם עכשי', ואנכי' לפלפלי' בזה ד"ל' דרדס' מ"ל' חל' דהוה חיל' כולל' מה שהיא חל' לאוד' זמן, רק ולענין שבועה כתב' הרמב"ם שיעור' לפ"ס והאיד'ן בזה השת"ה' רשבי' טבחה ל"ס מה"ל' חל' וקאי, משום דרבעין כל היצוא ספיו' יעשה ועיי'ן להיות דהשבועה יהול' מיד, ובאם אוד' חל' מיד לא חל' גם לאוד' זמן, וכמ"ס ס"ל דרדס' חל' ל"ח כולל' דהוה יוצא אנו רנין ובאם לא יהי' חל' עתה לא י"ל חל' אח"כ ומש"ה לא השב' כולל, והנמא' לפ"ס הרמב"ם בפ"י דהשני' בהדידות, כמילא בזה י"ל ריגס הרמב"ם ס"ל דהוה השב' כולל, ובראב"ד יצ"ל דהרופק' דהוא ס"ל חל' דאם לא יהי' חל' עתה לא יהי' חל' אח"כ, ולכן חל' עתה שיהי' חל' גם אח"כ, כמ"ס חל' היכא דרפי' לחל' אח"כ אם לא

ועוד ג"ל רגס למ"ד בהרבה בחי' נאו לאברים עומדת, קיה ג"כ על ח"ב טרפה כולל, והוא לשיטת רס"ב"רם דאיסור דאינו זכות הוא אסור כבוד' הוא לאו האב' ככ"ל עשה, והה"ס' בשבועות ד"כ"ז ע"א ד"ה האוכל' נבלה ביו"כ, כהו' דא"כ האך' כצי' לחל' איסור אבכתה' על איסור דאינו זכות דאיסור דאינו זכות הוא אף כמצי' האם, ועוד תכזה מהא' ראב"ד' בסוגי' הש"ס חלב מן השרפה חייב ג', והיא חילו' כולם על האיסור עשה דאינו זכות ע"ש, ולישב שטת רס"ב"רם דהוא אסור עשה, ג"ל דרנה עיי'ך ק"י הו"ס' הוא רק כטרפה רחלב ואבכתה' לק"ם, דהא אי' אשיר' באופן אחר, ובאם נמא' רלא חל' האך' משבתת' איסור אבכתה' וחלב, וככ"ז הו"ס חיל'ן ד' ע"א ר"ה אלמא לענין ניד' ע"ש, וכן חסדו' המפרשים על דברי רמ"ס, [ועיי'ן דני' כהו"ס' סי' ל"ג דקס' עוד לפני' לא מפקי' חס' מנייה' ספק' נמל' על פאיסור דלני' ע"ש אנו, וגם נלפנכתה' ג"כ כ"כ דני' טו' פאיסור מוסף, וזמתי' דמני'סל' ל"ק לאו משום ד"ל' דל"ס נענין' אחר, רק נלפנכתה' מקשו' עשיר, דל"ל

כוח הא לר"ש חייב מלקות אכ"ש, ולשיטת הר"ר יקר בתוס' על ס"ח ר"ה ואירך דס"ל דהא דאמר ר"ש כ"ש למכות הוא דוקא אם האיסור הוא בעין, משא"כ אם הוא בתעבורת גמ' ר"ש מודה דצריך כוח עיניו, הי"ל ג"כ כתיב הנמיר בצירוף גידין ועצמות, דאי לא היה חייב הכתוב משום אבמה"ח היה אמר"י אם אכל אבר רליכא בדת בשר אלא עם גידין ועצמות בזה פסור גם לר"ש, ולא כתיב משום בשר מה"ח, כיון דהוא חצי שיעור ע"ש תערוכות, לזה התוצר הכתוב לאסור משום אבמה"ח, וי"ל דמה מכת דלר"ש בתעבורת ל"א כ"ש למכות והוא ראייה נכונה לפע"ד, משא"כ החולקים עליו וס"ל דגם בתערוכות אמר"י כ"ש למכות הק' במ"ע, וי"ל ג"כ כמ"ס רב"ז לא קשה כלל רק ראייה עיני התוצר הכתיב לאסור משום אבמה"ח כיון דהוא איסור בל"ז משום אבמה"ח, הי"ל לעבור עליו בשני לאוין וגם לר"ל דאינו חייב אלאה"ה, מ"ס נפ"ס אם התרו בו משום אבמה"ח, רק כיון דר"ל הי אחר דהיינו בצירוף גידין ועצמות לא מוקף הקרא עליו, משא"כ לר"ש דס"ל כ"ש למכות דל"ל כתיב דהוא חייב אלאה"ה, מ"ס נפ"ס עכ"ל דצריכי הקרא לעבור גם על אבמה"ח, או דר"ל דהנ"ס לענין חלב וכבדא, ודריהן לא כן כיון דיש לן ח"י אחר דחוקלאוקף הקרא בכך, משא"כ לר"ש כיון רליכא ח"י אחר עכ"ל כן, ולכאורה ח"י כקום לומר דל"ל דחייבה התורה משום אבמה"ח שיהי' מתייב ג"כ משום אבמה"ח, לשיטת הרמב"ם דקמ"ץ באמת כמ"ד ברמה בה"ח לאו לאברים עומדת, ולשיטת רש"י דלכ"ע לבשר כה"ח עוסר ויזי' קשה בהוציא ר"ל דהר"ו חייב גם אבמה"ח, דהא גופו קשה האך יכול להול' איסור אבמה"ח על בשר מה"ח, דלא היה איסור מוסף דנאסור לבני נח, דהא גם בכמה"ח אסור לבני נח, אבל במשנה בשר גידין ועצמות נוחא דחל איסור אבמה"ח כיון רליכא רק חצי זית, ול"ק להא שהקשתי דילמא לעבור עליו בשני לאוין, דהא עיקר ק"י הנמיר הוא דאיסור דאבמה"ח לא מצוי להול' על איסור דבמה"ח אלא דאם נימא כן יהי' קשה בה"ח דאמר"י בנ"ס תל"ש אבמה"ח ובשר כה"ח לר"י חייב שתי, האך מצי לחול איסור דאבמה"ח על בשר מה"ח כיון דאירוי דאיכא כותי בשר דהא הוא כה"ח אכילה אכ"י לר"י בה"ח כה"ח לאו לאברים עומדת כדאמר"י בנ"ס דלמבמה"ח עומדת האך יכול לחול איסור דאבמה"ח על בשר מה"ח, וכמו כן י"ס לעיין לפ"ס גם לשיטת התוס' דאף למ"ד לאברים עומדת לאו לבשר מה"ח עומדת, קשה להשו"פ האך יכול להול' איסור דבמה"ח על איסור דאבמה"ח, ולמכרת התוס' הג"ל כאן דליכא אלא חצי שיעור הל', וי"ג נ"א כיון דבאבמה"ח אם גם דאיכא כותי בשר צריך לאכול כל דאבר דוקא כ"ל בשם התוס', וכמ"ל אבמה"ח הוה חצי שיעור על אבמה"ח וזל, אבל לפ"ס דהיכא דהשלים לשיעור הל' לא לפרע קשה, וכמו כן לשיטת הרמב"ם אם נימא דס"ל דלמבמה"ח עומדת קשה ג"כ האך מצי להול' איסור אבמה"ח דלא חייב איסור כוסף כיון דגם במה"ח אסור ג"כ לב"ע וי"ל נמי דלא הי באבר זה כותי בשר והשלים לשיעור סבמה"ח, דסי' לפ"ס אינו הל' כיון דהשלים לשיעור, ועי' צ"ל דהוא הל' עליו יהי' הפעם שרי', איב ע"כ צ"ל רוח דוקא לומר דהייבית דהמנא לעבור בשני לאוין, וצ"ל דאבמה"ח ל"י כותי בשר, ובל"ז מביאר לנמיר דגם איב בה"ח כד"י לאברים עומדת אבמה"ח לא בעינן ג"כ כותי כמביאר בפלוגתא דר"י ורשב"א דפליגי ביה ואפ"ה מצרפינן לאבמה"ח משהו בשר גידין ועצמות :

ומה"ה דפסק הרמב"ם הג"ל ב"ס ה' סה"ל מ"א בתל"ש אבמה"ח ובטרפה בנמילתו, ליכא ראי' דאיסור דאבמה"ח חל על בערה"ח כיון דשם אירוי דאכל כותי בשר כיון דהייבית משום טרפה ואמאי יהול' איסור דאבמה"ח לעני' עכ"ל דבאבר זה לא ח"י כותי בשר, ובאם ח"י כותי בשר קשה להוציא התוצר הרמב"ם דנמטרפה בנמילתו, הא בלא טרפה מתייב ג"כ שתיים משום אבמה"ח ומשום אבמה"ח כיון דקמ"ץ כר"י ובשר מה"ח נפקא מבשר בשדה טרפה, א"ע"כ או דאירוי דלא הי באבר כותי בשר והשלים טרפה אחרת כותי ליכא איסור דבמה"ח, ואיסור טרפה איכא, והא דהתוצר להא דנמטרפה בנמילתו דבלי"ז אינו חל, ול"ל או ליכא רק איסור דהוציא שיעור י"ל כמ"ס ר"ל דהשלים לשיעור אינו חל למפרע, ואדרבא יהי' סה ראייה

דאיסור דאבמה"ח אינו חל על בשר מה"ח, סרלא הביא הך ראכל אבמה"ח ובמה"ח חייב שתיים משום אבמה"ח ומשום כה"ח :

ולכאורה יהי' ראי' דאבמה"ח חל על בשר מה"ח מה"ה דפר"ך הגמרא בפסחים בסנויא דהוקף, והי' אבמה"ח והגן כגון שלא יושט אבמה"ח לב"ע לכלבים שרי', ובאם נישא היכא דאיכא כותי בשר על האבר לא חל איסור דאבמה"ח על בשר מה"ח, והי' קשה דילמא אינו באבר שיש בו כותי בשר ולא חל איסור דאבמה"ח על בשר מה"ח, ובשר מה"ח בווריא מותר בהנאה דבהרי"א כתיב בקרא ובשר בשדה הלכלב תשליכון אותו, וי"ל דבס"ד זה דאבמה"ח אסור בשדה ח"י הוה איסור דאבמה"ח על בשר מה"ח דהוא איסור מוסף שאסור בהנאה ולרמב"ם בהנאה ח"י איסור כוסף :

ומעתה אבוא ליישב כל הק"י ח"י בסנויא לפ"ס בשיטת הרמב"ם דס"ל כר"ש דלכ"ע בהמה כה"ח לבמה"ח עומדת, ולפי האמ"ר ק"ל כמ"ד דלאו לאברים עומדת, ושיעורים לישאר נאמר ולא חלב אינו בכלל בשר ולא מתייב מש"ס כמה"ח רק משום אבמה"ח רבוה יהי' מושבים כל ק"י דת"ר בסנויא, דק"י דת"ר בר"ך ק"י ע"א ר"ה וז"ל סבר דמק"י ל"ל לנ"ס להא דרי' ח"י בהמה כה"ח לאברים עומדת ח"י אף איא דלאו לאיע' חל איסור אבמה"ח על איסור טרפה דהוא איסור מוסף דנאסור לבני נח, ור"י ס"ל בשבועות כולל כ"ש מוסף, אבל לפ"ס ינאה דלא הוה איסור מוסף לענין אבמה"ח דהא בלא אבמה"ח נאסר ג"כ לבני נח משום כה"ח, דלכ"ע לבשר כה"ח עומדת, ואף לפ"ס דאירוי רליכא באבר כותי כה"ח רק דהשלים כטרפה אחרת מ"ס נאסר לבני רשעו"י לאו לב"ע נאסרו ודחיב בכ"ש משום כה"ח, ומס"ל דע"כ אבמה"ח לא הוה איסור מוסף כלל, ואף דלפ"ס דליכא כותי בשר דלא מתייב משום כה"ח ח"י יכול להייב משום אבמה"ח, דכתיב להול' על בשר כה"ח כיון רליכא רק חצי שיעור, ולא נאסר לישראל משום כה"ח מ"ס לא מצי לחול על טרפה, ולענין ב"ע לא הוה מוסף דאסורין בל"ז משום כה"ח אף בכ"ש, ומי"ס ג"כ ק"י התוס' דהא דאיסור חלב דמק"י לרבא דאמר לעיל בתל"ש אבר וטרפה בו דאם דהי' טרפה כקודם אין איסור אבמה"ח חל עליו, אי' האך משכחת לה שלש לר"י בתל"ש ח"י, הי"ל דגם לרבא בתל"ש חלב רבוה ליכא איסור דבמה"ח כיון דאינו בכלל בשר כמ"ל חל איסור אבמה"ח עליו דהוה איסור מוסף, דס"ל לר"י איסור כולל כ"ש איסור מוסף דנאסר גם לב"ע משום אבמה"ח :

ובזה י"ל ג"כ קושי' מרר"ם בהרי"א וז"ל סבר שהקשה לר"ל דס"ל דאיסור אבמה"ח אינו חל אטרפה למ"ל קרא דרבינן דאין אבמה"ח נהוג במסאה תל"ל בל"ז אין חל איסור אבמה"ח על איסור טרפה, ולפ"ס י"ל דאצטרך קרא אם תל"ש חלב כמסאה רבוה חל איסור אבמה"ח משום דהוה איסור כוסף דנאסר גם לב"ע, ולזה מיעשו קרא דאינו נהוג במסאה כלל איסור אבמה"ח, ולקמן ארבר עור בישוב ק"י מרר"ם :

ומבי"א מושב הייב דברי הרמב"ם בפי' סה"ל מ"א דבתל"ש אבמה"ח התוצר לומר דנמטרפה בנמילתו דוקא, דבאם הוהה טרפה סב"ר לא ח"י מצי לחול איסור אבמה"ח על איסור טרפה, ולא הוה איסור מוסף דנאסר לבני נח, כיון דלכ"ע בלא"ה נאסר משום בשר מה"ח, משא"כ בתל"ש חלב דלא אסור לב"ע משום אבמה"ח חל איסור אבמה"ח על טרפה כשום מוסף דנאסר לב"ע, ומי"ס חל על כוון בעוה"י :

ועתה אבוא ליישב דברי הרמב"ם ב"ס מ"ה ס"ב מלכ"ס, והתלה אדרב סה"ה אי מוכנין עוב"ם על בני מעיים כמה"ה שנתבלה בשתיים דהא גם כמה"ה כשרה מביאר בנמיר דל"ג דהך אסור לזמן עוב"ם על כ"ס כיון דבדידו בימחה הליא סילתא, והבני עמיים לאמ"ר שתיים הסיכונם הם כמאן דמנ"ה בריקלא יהי' אס"דים משום אבמה"ח, ורק דהם מותרים משום כ"י אס"ר סידר דלישראל שרי ולע"כ אסור, ומס"ל חובא דלא ח"י שחטפה כשרה רבוה כיון דלא שיק' לומר דהוה ע"י שחטפה, כזה לזמן שחבמה"ח חל ספרכתא היא כה"ח והאבר השרש מפתה אסור בין לישאר ולבין לב"ע משום איסור דאבמה"ח, וכן הבני עמיים אסורין

הן לישראל והן לעולם משום אבמהתי, ודאיכא דלא הי' שחיטה כעלי ליש' לומר דהותרה עלי' העושה, וכי' שהיא מפרכת היא בחי' לכל דבר :

ובזה אמרתי לישב קי' היום בטוניא דרוב בחולין יאי ר"ה אבל דקש' אמאי לא וליק' סכל הקרבנות דרדי' שבת וליח' שמת' קרבן מרפה ונמצא שהלל שבת ויש' ונל' ע"קו' המהר"ם דהארש"ח בשבת רשומתו כשרה, נימא כל מידי דאמר דרמנא לא תעביד אם עביד לא מהני, והמהר"ם הי' דהא דאמרי' לא פגעי הוא שעי' זה דנימא לא כהני לא יהי' איתעביד המעשה שהקפידה התור' שלא יעשה, וכשה' בשוהם בשבת דבזה חייב משום נשילת נכפה, וזה לא יהי' מתוקן אם נימא דל"ם כיון דהיא כחה לפנינו, וקצתם מחל"ק' הדיכא דהיכר בעצמותו ליכא איטור רק חיים נרם לאמור כזה ליא דלא מהני, ועי' בחש"י דרע"א סי' קכ"ט וסי' קע"ז שמבאר את זה היטב, ועל חי' המהר"ם יש לעיין דרד' דמתייב בשוהם בשבת אף דהוא סקל"ק, הוא כיון דהיא תיקון כל דהוא שמוציאה מידי טומאת נבלה ומידי איסוד דאבמהתי, כמבואר בתו' חולין ח' ע"א ד"ה סותר ובתו' בשבת ק"ז ע"א ד"ה ח"ץ, וזהו משום התיקן זה שמוציאה מידי טומאת נבלה ליכא לחיובי' בשוהם בשבת, דבזה יהי' הקו' במיע' נימא דלא כהני ולא יהי' התיקון רבין דלא יהי' שחיטה וכמה מאל"ה רס"ו ותהי' ג"כ כמטאח ויהי' מתוקן דאיטור דיהי' פטור משום סקל"ק, וצ"ל דמ"ס יהי' מתוקן האיטור דאבמהתי כיון דעי' שחיטתו היא כושלת' מתה לפנינו וליכא איטור דאבמהתי וכשה' חייב, כמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ דחי' הנכרא על הא דשחיטה ונמצאת מרפה התיקון להוציא מידי טומאת נבלה, ועל הא דשוחט לעובים וכי' התיקון להוציא מידי אבמהתי, וכמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ להתיקון דמוציאה מידי אבמהתי, ואמאי הא גם כזה משום תיקון נבלה לחורה הי' פטור דהוא אמרי' דלא כהני ולא יהי' עוב חילון, ואם גם דש' הוא שונג, מ"ס מה"ח לא נימא דלא מהני שיהי' מתוקן האיטור, גם לפיכ' הו"ס בשבת בשם ר"ה לרי' רס"ו סקל"ק בחבורה פטור בשוהם בשבת היא חייב שיהי' רש"ל התיקון בא סוד דבשעת נכר השחיטה מ"ד מוציאה מידי אבמהתי, וקשה באמת נימא דלא כהני ולא יהי' ג"כ התיקון דאבמהתי, כיון דאם נימא דל"ם ולא יהי' שחיטה כלה ומכיל' תהי' אסורה באיטור אבמהתי' כן זכר' בתהי' מפרכת ולא יהי' התיקון סוד ויהי' פטור משום סקל"ק, ובנכרא בטוניא דשוהם בשבת מוקמי' המנהג דשוהם בשבת כרי', ולדרי' הקי' במיע', ולזה ג"כ צריכ' להל' דהיכא דיומא נרם לא אכרי' דלא מהני, [ונמצא ד' מתוקן נק' פגעי' דמס' גם נ' לנ"ד דס"ל אס' עניד מס' יקס' נ"כ קי' זו' נמצא' להוסיף ושי' נעמי' אכן נני' חסד' כחומר על' עולה דכופ' דלס' נ"כ אס' לא סמי' לא נעמי' דל' לנ"כ אכרי' דלא מהני' שיהי' מתוקן באיטור, ולמי' ונל' דל'טו' נוס', כו"ס דל'ס' לא יסי' מתוקן האיטור רק מעתה, דל'ס' מ"ע יסי' לקי' משום דעניד על' מינכ' דמחנפ' פ"ח, וזכ' כזה כחוס' נשנת' אס' ימא' דלא מהני יסי' מתוקן וק' סאיטור, ולכ"פ ימא' דל"ס, ובה קס' להק' צין יופט' נרם כיון דזכ' כו"ס מנ' סכנא' וסרנא' פלמחי' כוס נמוהי'] ולפי' מכל' הקרבנות דקריב' בשבת לא מצינן להוסיף ראוילין בתר רוב, דיל' דלא אוילין בתר רוב רק דסקל"ק בחבורה פטור צריד' התיקון לבא סוד, ובאם תהי' מרפה לא יהיה התיקן כלה דהיי' אסורה משום נבלה ובשום אבמהתי' ב' זמן שהיא מפרכת ויהי' פטור משום סקל"ק ובאמת אי' לא אוילין בתר רוב יהי' מוכרת דגם היכא דיומא נרם אמרי' ג"כ דלא מהני משום הקי' רהיך סקריבום בשבת :

הן לישראל והן לעולם משום אבמהתי, ודאיכא דלא הי' שחיטה כעלי ליש' לומר דהותרה עלי' העושה, וכי' שהיא מפרכת היא בחי' לכל דבר :

ובזה אמרתי לישב קי' היום בטוניא דרוב בחולין יאי ר"ה אבל דקש' אמאי לא וליק' סכל הקרבנות דרדי' שבת וליח' שמת' קרבן מרפה ונמצא שהלל שבת ויש' ונל' ע"קו' המהר"ם דהארש"ח בשבת רשומתו כשרה, נימא כל מידי דאמר דרמנא לא תעביד אם עביד לא מהני, והמהר"ם הי' דהא דאמרי' לא פגעי הוא שעי' זה דנימא לא כהני לא יהי' איתעביד המעשה שהקפידה התור' שלא יעשה, וכשה' בשוהם בשבת דבזה חייב משום נשילת נכפה, וזה לא יהי' מתוקן אם נימא דל"ם כיון דהיא כחה לפנינו, וקצתם מחל"ק' הדיכא דהיכר בעצמותו ליכא איטור רק חיים נרם לאמור כזה ליא דלא מהני, ועי' בחש"י דרע"א סי' קכ"ט וסי' קע"ז שמבאר את זה היטב, ועל חי' המהר"ם יש לעיין דרד' דמתייב בשוהם בשבת אף דהוא סקל"ק, הוא כיון דהיא תיקון כל דהוא שמוציאה מידי טומאת נבלה ומידי איסוד דאבמהתי, כמבואר בתו' חולין ח' ע"א ד"ה סותר ובתו' בשבת ק"ז ע"א ד"ה ח"ץ, וזהו משום התיקן זה שמוציאה מידי טומאת נבלה ליכא לחיובי' בשוהם בשבת, דבזה יהי' הקו' במיע' נימא דלא כהני ולא יהי' התיקון רבין דלא יהי' שחיטה וכמה מאל"ה רס"ו ותהי' ג"כ כמטאח ויהי' מתוקן דאיטור דיהי' פטור משום סקל"ק, וצ"ל דמ"ס יהי' מתוקן האיטור דאבמהתי כיון דעי' שחיטתו היא כושלת' מתה לפנינו וליכא איטור דאבמהתי וכשה' חייב, כמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ דחי' הנכרא על הא דשחיטה ונמצאת מרפה התיקון להוציא מידי טומאת נבלה, ועל הא דשוחט לעובים וכי' התיקון להוציא מידי אבמהתי, וכמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ להתיקון דמוציאה מידי אבמהתי, ואמאי הא גם כזה משום תיקון נבלה לחורה הי' פטור דהוא אמרי' דלא כהני ולא יהי' עוב חילון, ואם גם דש' הוא שונג, מ"ס מה"ח לא נימא דלא מהני שיהי' מתוקן האיטור, גם לפיכ' הו"ס בשבת בשם ר"ה לרי' רס"ו סקל"ק בחבורה פטור בשוהם בשבת היא חייב שיהי' רש"ל התיקון בא סוד דבשעת נכר השחיטה מ"ד מוציאה מידי אבמהתי, וקשה באמת נימא דלא כהני ולא יהי' ג"כ התיקון דאבמהתי, כיון דאם נימא דל"ם ולא יהי' שחיטה כלה ומכיל' תהי' אסורה באיטור אבמהתי' כן זכר' בתהי' מפרכת ולא יהי' התיקון סוד ויהי' פטור משום סקל"ק, ובנכרא בטוניא דשוהם בשבת מוקמי' המנהג דשוהם בשבת כרי', ולדרי' הקי' במיע', ולזה ג"כ צריכ' להל' דהיכא דיומא נרם לא אכרי' דלא מהני, [ונמצא ד' מתוקן נק' פגעי' דמס' גם נ' לנ"ד דס"ל אס' עניד מס' יקס' נ"כ קי' זו' נמצא' להוסיף ושי' נעמי' אכן נני' חסד' כחומר על' עולה דכופ' דלס' נ"כ אס' לא סמי' לא נעמי' דל' לנ"כ אכרי' דלא מהני' שיהי' מתוקן באיטור, ולמי' ונל' דל'טו' נוס', כו"ס דל'ס' לא יסי' מתוקן האיטור רק מעתה, דל'ס' מ"ע יסי' לקי' משום דעניד על' מינכ' דמחנפ' פ"ח, וזכ' כזה כחוס' נשנת' אס' ימא' דלא מהני יסי' מתוקן וק' סאיטור, ולכ"פ ימא' דל"ס, ובה קס' להק' צין יופט' נרם כיון דזכ' כו"ס מנ' סכנא' וסרנא' פלמחי' כוס נמוהי'] ולפי' מכל' הקרבנות דקריב' בשבת לא מצינן להוסיף ראוילין בתר רוב, דיל' דלא אוילין בתר רוב רק דסקל"ק בחבורה פטור צריד' התיקון לבא סוד, ובאם תהי' מרפה לא יהיה התיקן כלה דהיי' אסורה משום נבלה ובשום אבמהתי' ב' זמן שהיא מפרכת ויהי' פטור משום סקל"ק ובאמת אי' לא אוילין בתר רוב יהי' מוכרת דגם היכא דיומא נרם אמרי' ג"כ דלא מהני משום הקי' רהיך סקריבום בשבת :

ועוד יל' דהא באמת צריכים להבין אמאי לא ילפי' כוליה ראוילי' בתר רוב כדל"ף ר"א בטוניא דתאיא משהיה עצמה רילאט' במקום נקב קא שחיט, וצ"ל משום דהס' ס"ל דלה' ל"ה דהוא מיעוטא דמיעוטא דרוב בהכוח' הם כשרות, וזהו כמנהג' הוא ג"כ נגד הרוב שיהי' נקב במקום ששחט, וע' בפ"ס בשיד' סיכין ל"ז סק' מ"ח, ובתשו' דרע"א בסימן צד"ח סי' ב'וה, ולפי' יל' דהיכא דנמצאת מרפה אם גם רע"ין איכא רוב אף דהיא מרפה לא אמרי' שיהי' סקל"ק נקב קא שחיט, דאם נימא דהיכא דהיא מרפה ליכא דוב דהוא שחט נטור רילמא הי' ג"כ נקב במקום השחיטה כיון דרוואין דהבהר' כהא מיעוטא דהיא מרפה, א"כ יהי' קשה

והנה הא דאמרי' הב"ט סבורה ענפלה בשחיטה אף דאנן לא קימ"ל הא דנכמ"ל דמנח דקולא רס"ו, כהנו דרוקאן בשחיטה סימן אחר לא קימ"ל כן וטעמ' דייקן מהדרי', אבל לאחר שחיטה שני הסימנים לכיע אמרי' כמאן דמנח דקולא רס"א וע' בתבויש' סימן כ"ו שביאר זה היטב, [וחכ"ס' כח' ל' ליש' כזה דברי רס"ו דמנח נהסח בחי' מתקן ס"סור עומדת, דט"ס ס"סור אבמהתי, ותמוז' פל' רס"ו דל'ס' איטור אבמהתי ותהי' ג"כ כמטאח ויהי' מתוקן דאיטור דיהי' פטור משום סקל"ק, וצ"ל דמ"ס יהי' מתוקן האיטור דאבמהתי כיון דעי' שחיטתו היא כושלת' מתה לפנינו וליכא איטור דאבמהתי וכשה' חייב, כמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ דחי' הנכרא על הא דשחיטה ונמצאת מרפה התיקון להוציא מידי טומאת נבלה, ועל הא דשוחט לעובים וכי' התיקון להוציא מידי אבמהתי, וכמבואר בדבש"ט ונמצאת מרפה ל"ץ להתיקון דמוציאה מידי אבמהתי, ואמאי הא גם כזה משום תיקון נבלה לחורה הי' פטור דהוא אמרי' דלא כהני ולא יהי' עוב חילון, ואם גם דש' הוא שונג, מ"ס מה"ח לא נימא דלא מהני שיהי' מתוקן האיטור, גם לפיכ' הו"ס בשבת בשם ר"ה לרי' רס"ו סקל"ק בחבורה פטור בשוהם בשבת היא חייב שיהי' רש"ל התיקון בא סוד דבשעת נכר השחיטה מ"ד מוציאה מידי אבמהתי, וקשה באמת נימא דלא כהני ולא יהי' ג"כ התיקון דאבמהתי, כיון דאם נימא דל"ם ולא יהי' שחיטה כלה ומכיל' תהי' אסורה באיטור אבמהתי' כן זכר' בתהי' מפרכת ולא יהי' התיקון סוד ויהי' פטור משום סקל"ק, ובנכרא בטוניא דשוהם בשבת מוקמי' המנהג דשוהם בשבת כרי', ולדרי' הקי' במיע', ולזה ג"כ צריכ' להל' דהיכא דיומא נרם לא אכרי' דלא מהני, [ונמצא ד' מתוקן נק' פגעי' דמס' גם נ' לנ"ד דס"ל אס' עניד מס' יקס' נ"כ קי' זו' נמצא' להוסיף ושי' נעמי' אכן נני' חסד' כחומר על' עולה דכופ' דלס' נ"כ אס' לא סמי' לא נעמי' דל' לנ"כ אכרי' דלא מהני' שיהי' מתוקן באיטור, ולמי' ונל' דל'טו' נוס', כו"ס דל'ס' לא יסי' מתוקן האיטור רק מעתה, דל'ס' מ"ע יסי' לקי' משום דעניד על' מינכ' דמחנפ' פ"ח, וזכ' כזה כחוס' נשנת' אס' ימא' דלא מהני יסי' מתוקן וק' סאיטור, ולכ"פ ימא' דל"ס, ובה קס' להק' צין יופט' נרם כיון דזכ' כו"ס מנ' סכנא' וסרנא' פלמחי' כוס נמוהי'] ולפי' מכל' הקרבנות דקריב' בשבת לא מצינן להוסיף ראוילין בתר רוב, דיל' דלא אוילין בתר רוב רק דסקל"ק בחבורה פטור צריד' התיקון לבא סוד, ובאם תהי' מרפה לא יהיה התיקן כלה דהיי' אסורה משום נבלה ובשום אבמהתי' ב' זמן שהיא מפרכת ויהי' פטור משום סקל"ק ובאמת אי' לא אוילין בתר רוב יהי' מוכרת דגם היכא דיומא נרם אמרי' ג"כ דלא מהני משום הקי' רהיך סקריבום בשבת :

ובזה יש מקום עיין לעני', דלכאורה יהי' גלפעי' לאותן דסריבום שיהיה במיעוט בתרא אסור, והוא אף דכבר עשה הכשר השחיטה שהוא כשר מה"ח, מ"ס אם שחט יותר לא נגמר השחיטה רקבנמ' כל השחיטה, ולפי' דהו' נראה אף דמבואר בנכ"א דכור' לאחר השחיטה ליכא איסור דאבמהתי, מ"ס אם שחט הכשר השחיטה ובעוד ששחט השאר נתקן או נשבר אבמהתי, דבזה באמת אסור משום אבמהתי' דבזה ליש' לומר דהשחיטה התור' האיטור דאבמהתי, כיון דשחט יותר לא עריין לא היה נגמר השחיטה עד נכר כל השחיטה, אלא דראי' לומר כן מהא דאמרי' בחולין ח' ע"ב בנכ"א דהיתרא א"ס את בלעה אבמהתי, ויהי' אימת בלעה לבי דיימא אימ' קא חיימא לכי' נכרה השחיטה ההיא שעזא דהיתרא הוא, אלא נימא דכאן דשחט יותר כהבשר שחיטה לא נגמר השחיטה עד לבסוף, יהי' קשה אם שחט יותר מהכשר שחיטה, כוה סוד כיון דשחט הכשר שחיטה לענינו' הו' נגמר שחיטה דהוה חייסא, ומ"ס בלעה מאיטור אבמהתי' כיון דשחט יותר לא יהי' צדא או פטור אבמהתי' עד לארץ נכר כל השחיטה, וזהו צד' לומר לא אם נגמר השחיטה בתרא אסור, מ"ס היכא דנכר השחיטה הי' כהונן אמרי' דהשחיטה הי' מהני' לפיכ' בחכשר השחיטה שהוא שחיטה רוב הסימנים, ולפי' דהי' נפ"ס

נפ"ם אם נחלש אבמהח"י לאחר הכשר הטהטה אף רבאמת שחש יותר, אם נכר השחיתה הי' בהכשר ליכא איסור ראבמהח"י, אבנאם האי הניח לענין שיהא במיעוט בתיא דבוה יל דהכשר לפרע, כיון דאם לא הי' שחש יותר היה ג"כ כשר, משאכ לביד דבניהסת סימן אחר הבני מעיים מאותו רסי כגאן רבמה ברקולא, ביה ציע למה לא יהיו הבני מעיים דאותו הסימן אסורין משום אבמהח"י רליש לומר דעי' השחיתה הותר האיכור ראבמהח"י, דהא בשעה שהיו נאכרין משום אבמהח"י עדיין לא הי' נכר השחיתה ואו אם לא הי' שחש יותר היתה נבילה והבני מעיים היו אסורין משום אבמהח"י, וכצ"ל או כסודם הויה הכתוב ראל"כ האידך דב"מ עהכמה מותרים, או דיה' כוכה דגם בבמהת נגמר השחיתה למפרע בחשיבת סימן אחר, אם גם היכא דלא שחש יותר פסיון אחר היה כלא נשחש כלל, והא הוכא רשומה יותר אמרי' דהשחיתה היא למפרע, ובוה אי מסתפק להך מיד אם סיר לאתר שחיתה סימן אחר קודם שחש מעט מן השני נתקל אבר ואירד נכר את השחיתה בכסרות אם נישא כמו דהבי' בותר', ועצ"ל דמרי' למפרע כמו כן מותר האבר, או דמיא כיון דהוא הירוש דוקא בב"מ ולא להוסף, [וסף דשחש כעוף למחוס יותר כפי' פתח הל' כעוף סטגאר שחשס כרוב סימן פתח חסל דלי יסיס דשחי' יותר כיון דבניס כמאן דמחוס דיקולס, ונלס ישחט יותר לא יסיס עדיין שחשס מניה כליסור דלנשח"י, דגוס לא יוסר דשחוס כפי' כיון דבני כרוב סימן פתח, כוס יל דלמרי' דלגאר שחשס סוף למכרס מסלמיס דמחוס מן שחתי' ולש' כוס' ולבד' רס"ל דנקבן בהדרד ולא הוה כגאן רבמה ברקולא רך לאתר שחיתה כעני הסימנים ניהא, דאיסת נאכרו כשיס אבמהח"י לאחר שחיתה הסימנים, ווא ככר נכר השחיתה והשחיתה כעני האיסור ראבמהח"י, ולקח מיד היכר כיון אם קודם לגבי השחיתה המכשרה נתקן אבמהח"י אף גמר השחיתה בהכשר כל"מ אסור משום אבמהח"י כיון דאו עדיין לא הי' השחית' וליש' לומר דהותר ע"י השחיתה :

ורענ"ד יש להציא ג"כ זה מרברי תוס' שבת ק"ו ע"א ר"ה הוין הניל רכתבו וז"ל, ור"ה מפרש דהא רהשב לרי' מקלקל למי שאין התיוקן בא באותו שעה, אבל בשוהם בשבת בשעת הקלקול בא לו התיוקן שמוציא מירי אבמהח"י עכ"ל, ותוס' הולין הי' עיני דיה מותר כפשי' וז"ל ואנ"י: רבמ"ם א"ר מריב' לענין שבת גבי שוהם בשבת בחוץ לע"נ מעיים תיוקן כ"ו דתקן להוציא מירי אבמהח"י עכ"ל, והמרו אסאי מקשים דוקא בחוץ מתני' רשומה בשבת לע"נ, ולא משוהם בשבת דכבוואר לקבן בבתי' רשומה בשבת כחתיוב בנפשו, דיה פסור משום מקלקל, ואמרי' לישב רהכוי' כסימן מ' כפי' הקשה על רברי תוס', דא יל דמאי דאמרי' בנמרא דסבין של ע"י מותר לשחוס בה מקלקל הוא, לאו הפי דהקלקול היא יותר מהתיוקן, רך רהפי' כיון דהוא גב מקלקל וגרי' זה שחיה נהנה במה בח"מ נפסר ע"י הקלקול, ושבו לא נתנה מירי ולכן מותר לשחוס בסבין של ע"י, רב"ע"א בהאנה הל' מילתא, משאכ ברהש בשבת דרוקא נתקל אבר ואירד נכר את השחיתה בכהסרות אם נישא כפי הרו"ם דהא בשחש כסבין של ע"י איכא שני תיוקנים, אחר שמוציא מירי וסמאל את רבא דועוד שמוציא מירי איסור ראבמהח"י, וכסמאל את רבא דסתקן את שניהם ל"ה מתקן כיון דנגר התיוקן הוא מקלקל, והקלקול שוה עם התיוקן, כסמאל היכא דליכא רך תיוקן אחר הוה מקלקל כגור דוא הקלקול יותר מהתיוקן, ולוה מקשים התי' שפיר מהווא רשומה בשבת בחוץ לע"נ, רבוה ליכא תיוקן להוציא מירי וסמאל את שניהם כסמאל היכא דליכא רך תיוקן אחר הוה מקלקל, ולוה מקשים הו' שוהם בשבת בחוץ לע"נ דוקא ולא ככל שוהם בשבת, משום דגם סתקן ג"כ את שניהם וי"ל כקשות הכוי', ויש להוסף עוד דגם לענין התיוקן ראבמהח"י סתקן בשוהם כסבין של ע"י יותר מהווא דספסוים בשוהם בשבת בחוץ לע"נ דגם התיוקן אינו אלא לבני נה דלישראל ל"ה תיוקן כיון דבלאיה אסור משום הקרבת ע"נ אבל בשוהם כסבין של ע"י תיוקן גם היא לישראל, ומקשים ג"כ שפיר כיון היכא דסתקן לבני לישראל לא הוה מתקן, וכסמאל היכא דאינו מתקן אלא לבני לישראל, ולפי' כיון דהיכא דהוה לישראל לא הוה מתקן, ולי' קשה אם נישא היכא דאסור לישראל ל"ה סמאל וואכור לבני כ"ו שהיא כפרסת משום אבמהח"י, קשה מה מותר' תוס' בשבת כיון דמיר בנכר השחיתה בא התיוקן הייב לרי', דא כ"ו שהיא כפרסת אסור לבני אף לאתר נכר השחית' משום אבמהח"י, רליש בא"ם כיון דאסור לישראל משום הקרובת ע"י, א"ם מוכח דאנ"י דאסור לישראל משום הקרובת ע"י, וי"ל כיון דאסור ראבמהח"י הותר לישראל ע"י השחית' הותר גם לבני :

ובנה יש מקום ליישב דברי הרמב"ם כפי' שם הלח"מ בה"י ז"ל, דהא התי' ב"ה אחר נכרו מקשים ניכא רלאו בני שחיתה ננתרו כ"ה דאמרי' ביהת תואר והניחו זה בתיהת, ובוה יל דהרמב"ם ס"ל דההתי' בפלוהת אי ינקו כהדרי או לא, דלקח מיד רס"ל דנקו כהדרי ולא הוה כגאן רבמה ברקולא רך לאתר שחיתה שני הסימנים, שפיר ס"ל דהא רהבי' מותרים, הוא דהשחיתה מתיר האיסור ראבמהח"י, משאכ למ"ר דלא ס"ל דנקו כהדרי וכשהיטור כסין אחר הבי' כפיהו סימן כגאן רבמה ברקולא, ביה ל"ל הטעם רע"י השחיתה הותרו, דהא בטע' שוה' אסורין משום אבמהח"י עדיין לא הי' נכר השחית', ולי' דהוא כשחש נבירה הכתוב, ואם גם דעי' השחית' ורוקא הותרו, כ"ם ליש לומר מ"ד דעכ"ם לאו בני שחית' ננתרו כמו ביהת תואר דהתם לאו בני כיובוש ננתרו, משאכ בוה ליכא לבושר כ"ם דעי' השחית' הותרו, ויהא אמרי' שפיר מי איכא מירי דלישראל מותר, ולכן הנמרא אולא אליבא רס"ד הלא ינקו כהדרי, ולוה אמרי' שפיר בא"ם, משאכ דהרמב"ם דפקק נקו כהדרי, לוה יל דרוקא ע"י השחית' הותר האיסור ראבמהח"י, והו לא שייך מי איכא מירי כקשות תוס' דעכ"ם לאו בני שחיתה ננתרו, ומעתה לדרמב"ם באמת אסור לוכן עומים על בני מעיים :

וראייתו בטוניה בוה לרברי רבינו כפסור תשו' רע"א בב"י קפ"ה וכתב שם לדחות ראי' זו, לפי מה שכתב תוס' בפסחים דק' הנמרא קאי לרי' אליבא דרי"ש, ולרי"ש ל"ב שיבוא התיוקן מיר, דהוס' בשבת לא כתבו כן רך אליבא דרי', וי"ל דגם דברייחא איזא כה"ש עיי"ש, ובוה הי' נראה לו להמתיק דברי תוס', דהשך בנה"כ כפי רביא העובים באמת ק"ל הרפ"ם הניל בי"ח התוספות רשכת עיי"ש, וי"ל דהו' בשבת דלא מקשים מברייחא דרשומה בשבת בחוץ לע"נ משום רח"ל דברייחא לא איזא כרי', רך פמה'י רשומה בשבת מקשים שפיר דמוק' בנ"ב בפי"א את שניהם דהוציא מירי נבלה ומירי אבמהח"י ל"ה מקלקל משאכ תוס' הולין דמקשו מברייחא דרשומה בשבת בחוץ לע"נ ולכן לא מותר' כה"י התי' בשבת למי כוונת הגה"מ [ומדיין מ' לפני דמחוס א"ס עניד ולא מסי' כולל א"ו יסיס מתוקן דק כליסור דלנשח"י ויסיס פסור משום מקלקל, א"ס נמס' דמתוקן למד משום מקלקל]:

עוד נלפע"ד ביישוב דברי הרמב"ם ובוה יהי' מותר גם לשיטת הרמב"ם לזקן ע"כ"ם על ב"ם, דהנה התבי'ט בסיון מ"ה הוציא מלישנא דרשב"א דגם בפרשה מותר לוכן עכ"ם על בני מעיים, ואף דלאבוורה ליש בוה מי איכא מירי, כיון דאסור לישראל משום טרפה יהי' כמו כסמאל דכתב תוס' ל"ג ב"ה אחר רליש בא"ם כיון דאסור לישראל משום טמאה, ועצ"ל דרוקא בטמאה דאיסור ראבמהח"י אינו נהנה כלל בישראל כשיס טמאה, בזה אמרי' דלנכרי אסור משום אבמהח"י, ול"ש בא"ם כיון דאסור לישראל עכ"ם משום טמאה, הויא בפרשה אף דאסור לישראל משום טרפה, כ"ם האיסור ראבמהח"י הותר לישראל כמרי' מהמת שחית', ובאם אבל אבמהח"י כמפרסת שהיא טרפה לא חייב משום אבמהח"י, ביה אמרי' כיון דהאיסור ראבמהח"י הותר לישראל ע"י השחית' הותר גם לבני משום סמ"ם עיי"ש :

אמנם בעיקר דברי התבי'ט דבפרשה התי' ג"כ האי ראבמהח"י לבני, צ"ל ע"כ"ם השערי'ט כפי' הנ"ל לישב דברי הרמב"ם כפי' ה"ה מתי' כ"ה הנ"ל, דמשה' דקדק הרמב"ם באבמהח"י הנמרה במילתו דאל' התי' רס"ל מכבר, כמו דאי' ראבמהח"י ליכא בטמאה משום דמעטין מקרא רכל שבושרו אסור וליכא אי' ראבמהח"י כ"כ בפרש' בשו

דבמפרסכת ל"ש מא"ס כיון דאיסור לישראל משום לא על
 הרס, אבל אי הוה אברוי דאבמה"א איסור בהנאה, או כיון
 רבמפרסכת ליכא איסור הנאה לישראל משום אבמה"א,
 רבה ליכא איסור דאבמה"א, אודה"ש חוחר נ"כ לבינראיסור
 דאבמה"א משום מא"ס, וכ"כ אף קשה דילמא איירי אבמה"א
 מטמאה דתרג כמחררה ואינו נותב בטמאה, רבסד זה
 דאבמה"א איסור בהנאה, כמילא כיון דאינו חוחר בטמאה
 הי' מותר גם לבינ משום מא"ס, דל"ש הי' דתרו כיון דאיסור
 לישראל משום מטמאה, דהא משום מטמאה הוה מותר בהנאה :

ואדרב עוד מזה אם כוהר לזמן עכו"ם על ב"ס כמרפה,
 דלפ"ש בין לשיטת הרמב"ם ובין לשיטת התוס'
 יהי אסור לזמן עכו"ם על ב"ס כמרפה, לשיטת הרמב"ם,
 משום איסור דאבמה"א, ולשיטת התוס' משום ביה"א,
 דאיסור זה לא הותר לישראל ע"י השחיטה, דב"ל לא היה
 יכול לחלו על איסור טרפה כביש, ואף דבכתב"י ושחיטה
 מותרתה הנ"ל י"ל כמ"ש דאיירי דליכא כותב בשר באבר
 דלא מחייב משום ביה"א, דהוה ס"ל כמ"ש הנ"ל
 וכ"כ בספרו ד"ה הנ"ל ברף ל"ג, מ"ט בני מנינים דאיכא
 כותב בשר יהי' אסור לזמן עכו"ם משום ביה"א, ובאם
 ניטא כיון דעכו"ם אוני השחיטה בבקעת לחתור איסור
 דאבמה"א מהני נ"כ לככה"ש זה דהק, גם לפי"ש בשוב
 דבריו הסוד המ"ש אסור לזמן כ"ו שהיא מפרסכת כיון
 דלא הותר עדין האיסור דאבמה"א לשיטת הרמב"ם או
 במה"א לשיטת התו' כוכח דלא אברוי כיון דהשחיטה הוה
 מהני למקצת כתיב לכולן :

וכתאורה הי' נראה לענ"ד ללמד זכות על הא דאינם
 נוהרים שלא למכור הב"ט כמחמה שנספלה
 בשחיטה כמ"ש התב"ש שם, דהנה אני נכון סבור אי'
 אברוי דבן נח אינו מצווה על במה"א רק על אבמה"א,
 והולקים על הרמב"ם הנ"ל, ולפ"ו לשיטת התו' וסייעתם
 דכתבו ברף צ"ו ע"ב ד"ה ורי' ח"ל וי"ל דלעיל לא כתיב
 עד שאכל אבר שלם דהיינו בשר נדון ועצמות וכו', והיינו
 מעכא דלית הנפש עם הבשר דדרשונן כו"ט אבמה"א דאיסור
 משמע עד שיאכל אבר שלם עכ"ל, כביאר רס"ל דלעולם לא
 מחייב משום אבמה"א עד שאכל כל האבר אף בראינא
 כותב בשר אפי' לא כתיבי משום אבמה"א עד שיאכל
 כולו, וכן כתב הרמב"ם בהנאה דהלש הל"ב דחייב משום
 אבר כן הוה איירי דהלש כולו ע"ס הלכה וכו', ועי'
 בפ"א סימן ס"ב סעיף קטן י' דבראינא כותב בשר יש
 לומר דמחייב משום בשר כן הוה, ובבב"א בבן נח משום
 אבר כן הוה אינו מחייב כן עד שיאכל כל האבר
 כיון דהפי' דלא תאכל הנפש הוא כל האבר ובאם לא אכל
 כל האבר פטור לגמרי, אי אמר' דבן נח אינו מצווה על
 בשר כן הוה, ומכילא אי אמר' דחלקו ככתוב פטור משום
 אבר כן הוה דביעין שאכל כל האבר כתיב שהוה, מיטלא
 גם בבן נח הוה כן ואם חלקו בבחי' פטור לגמרי, דכיון
 דל"ח אבר שהיה ישראל מחייב עליו משום אבר כן הוה,
 כ"כ גם כן נה אינו מחייב לענין אבר כן הוה, וכמו
 דישאל אינו מחייב בבשר כן הוה משום אבר כן הוה כמו
 שכתב רש"י דאבר כן הוה אינו אלא באבר דאינו עושה
 חליפין, שכתב ק' נ"ל דלמס' דחולקים על סבור, דהא כתיב דלמי
 אבר כן הוה רוח עושה חליפין, ומכילא דעל בשר כן הוה
 כן נח פטור לגמרי, דמשום אבר כן הוה לית כזה ועל
 בשר כן הוה אינו מצווה, אבכ"ל ע"ה ק"ה לא טובא
 מבריינא דהעוד והרומק קכ"א ע"ה רקהני בהדיא דהבשר
 הפורש אסור גם כן לבן נח, גם כהא דתני חותך כותב
 בשר כותב השחיטה וכי' אתר נכרי וכי' מתירם בה,
 ופי' רש"י שאינו מחייב הפשט, ובהו לא יהיה איסור דאבר
 כן הוה רק איסור דבשר כן הוה, וזה מותר לבן נח בלא
 השחיטה נסבן :

ולק"ה תשכתי לומר דדבר זה אם ב"נ מותר על במה"א או
 לא, תילא בסוגיאת דרי' וי"ל, דהא הלח"ם בפ"י
 מהל' מכות ה"א הנ"ל קשה על הרמב"ם דמסר רב"ז
 מותר על במה"א, הא במה"א ילפינן מקרא דבשר כשהו'
 טרפה, והאך שייך דקאי על ב"נ, הא ב"נ אינו מותר על
 טרפה עיי"ש, ולפ"ו י"ל אף להנהו דרס"ל דאין ב"נ מותר על
 טרפה, הוה כשנן דקס"ל ל"ה האכתי כ"ה, משא"כ ל"ה
 דילין האיסור דבמה"א מקרא דלית הנפש עם הבשר, כוח
 ודוא

דאבמה"א, רק דהותר ע"י השחיטה ומש"ה הותר גם
 לב"נ, אמנם לענ"ד גם זה יש לדחות, די"ל הא דאברוי'
 באמת דשבתה הוה על הי' שיעור, אף דאין קומל כר"י
 דהייט אסור מ"ח, ומגמי דשכונות ליכא ראי' דשם תי'
 רל כן רס"ל ח"ש מותר מ"ח כמ"כ לריון, וי"ל אף
 הוה איסור דאין מ"ס הוה איסור קל וחל עליו, ואף דקס"ל
 באמת דמסור על קל אינו חל בלא כולל וכוסף, כקל כזה
 באיסור ח"ש שפיר חל, ולפ"ו כיון דכל השעם דחל, משום
 הוה חסור על קל, י"ל נ"כ כמ"ס רבה ל"ש דיהוה על
 איסור ח"ש הוה חסור, דהאך שייך דיהוה דגם אם יהיה
 חל הי' נותר נ"כ מחמת השחיטה, ולא יהי' נפ"ס מזה אם
 הוה חל או לא, בזה לא אפרי' דחל, וכ"ו הוה נכון בסברא
 לענ"ד בעיה"י, ומעתה ל"ש כמרפה לא יהי' הותר האי'
 דאבמה"א לגמרי ע"י השחיטה לשיטת הרמב"ם רס"ל דלאו
 לאברים עוסרת, ואיסור דבימה"א הותר, כיון דאיסור זה
 הו' חל לישראל נ"כ רק דהותר ע"י השחיטה הותר נ"כ
 לעכו"ם, אם לא דנימא כיון דהותר השחיטה לישראל פאחו'
 הסין, ובאם לא היתה טרפה הי' נותר האיסור דאבמה"א
 לישראל ע"י השחיטה הותר נ"כ לב"נ גם כמרפה כיון דהשחיטה
 מותר איסור דאבמה"א הוה דהוה חל :

ועתה איכא וישיב דברי הסוד, דיל' כיון דהוה ס"ל
 כשיטת הרמב"ם דלא תאכלו על הרס הוא אי'
 דאורייתא, וגם דיל' דאיסור והחל נ"כ על ההכמה מהיים
 כיון דל"ע לבמה"א עוסרת כמילא דגם בהיי' הוא האיסור
 דלא תאכלו על הרס, כמילא י"ל רמ"ש כ"ו שהבכמה
 היא מפרסכת אסור לבינ משום אבמה"א, דל"ל דאיסור
 דאבמה"א כיון דהותר לישראל ע"י השחיטה הותר נ"כ לב"נ
 משום שכתבתי, דהא כ"ו שהיא מפרסכת דאינא איסור
 דלא תאכלו על הרס לא כתיב לחלו איסור דאבמה"א על
 האיסור דל"ח על הרס, ול"ל דחל ע"י טרפה דנאסר לב"נ
 ד"ה דאם היה חל לא יהי' נ"כ איסור דאבמה"א ואף
 לב"נ, דהוה הותר ע"י השחיטה, וכיון דב"ו שהיא
 מפרסכת לא חל כלל איסור דאבמה"א לישראל, כמילא
 דל"ש לומר אז דהותר איסור זה ע"י השחיטה ולכן אסור גם
 לב"נ, רק אח"כ כשכתבה בהדיא דאו ליכא איסור דל"ח על
 הרס, וחל איסור דאבמה"א הותר לישראל הותר נ"כ לב"נ
 משום מא"ס :

וקפ"ו י"ל דכרי הרמב"ם ודוקו כלישנו דכתב וי"ל,
 כ"ו שהיא מפרסכת אבר ובשר הפורשין ממנה אסורין
 לב"נ משום אבמה"א עכ"ל, וי"ל כוונתו דהוה נ"כ כמ"ש
 הסוד דדוקא כ"ו שהוה מפרסכת אסור, כיון דאו עדיין לא
 הותר השחיטה לישראל דאיסור דאבמה"א ולכן אסור גם
 לב"נ, משא"כ אח"כ כשכתבה ע"י הרמב"ם מותר לב"נ, וי"ל
 הא דסו"ם הרמב"ם דאיסור משום אבמה"א, דמ"ש דייק
 דאבמה"א, ולא נקט דאסור משום ביה"א, דמשום זה
 באמת מותר כיון דל"ע לבמה"א עוסרת הותר דהוה איסור
 דבמה"א לישראל ע"י השחיטה הותר נ"כ לב"נ, רק
 דאיסור דאבמה"א דלא הותר או עדיין זה אסור לב"נ,
 ומכילא דרש"י נ"כ ק' הנ"ל רבשיה כתב הרמב"ם רב"נ
 מותר על אבמה"א, דנפ"ס באבמה"א מפרסכת דמשום
 במה"א היה מותר לב"נ אבל משום אבמה"א אסור לב"נ,
 [ומסת' שכתב ק' נ"ל דלמס' דחולקים על סבור, דהא כתיב דלמי
 נח מתקין מיד דנכנס שחיטת סנה פ"א דלמס' ודנדי סבור
 עדין הוא נפ"ס דלמס' כ"ו ע"ה ספרטס, למס' לפי"ס י"ל
 דלן מפי' ו' ח"י, דיל' דלמי ס"ל נכמה נמי (למס' מועד,
 ו' סוהר ס"א דלמס' למס' ולכן מותר נ"כ למס') :

וי"ב נ"כ כה דמקשים על הרמב"ם מק' הגמרא דמס' פסחים
 בסוגיא דחוקי' טהא דלא יושט, דילמא איירי
 אבמה"א שהיא כמפרסכת לישראל הותר ע"י השחיטה
 ולב"נ אסור, ולבאורה הוה קוים לומר דמ"ר דאבמה"א
 אסור בהנאה או היה חל איסור דאבמה"א על איסור דל"ח
 על הרס דהוה כוסף לענין הנאה לשיטת הרמב"ם דאיסור
 הנאה חסוב איסור כוסף, ודוה נותר ע"י השחיטה ומכילא
 דהותר נ"כ לעכו"ם, רק דלפ"ש נ"כ זה יש לדחות דל"ש
 גם כהו דיהי' חל משום הנאה הוה איסור כוסף, דהא
 אם יהי' חל הותר גם האיסור דאבמה"א ע"י השחיטה ולכן
 לא חל ומכילא דאסור לב"נ, רק דיל' דלפ"ש גם הרמב"ם
 ס"ל דמי איכא מיד לישראל מותר ולעכו"ם אסור, רק

והוא יל כמו דב'ז מותר על אבמה"כ כי הוא מותר על בשר
 מה"ז כיון דשניהו כתר קרא נפקו, ונמ בהקרא הנאמר
 בב"ז אך בשר בנפשו רבו לא האבלו נאמר ג"כ האיסור
 דבמה"ז, כמו דבכלל לר"ל במה"ז בקרא דל"ה הנפש
 ל"כ בקרא זה נכמל ג"כ איסור דבמה"ז, ובוה יש להמתק
 פ"ה הנפשו בטנאי, ואב"ז דב"ז בהמה בה"ז לא לאכרום
 עומדת, ובמסו איסור אבר ומהל על איסור מרפה מ"ס אתו
 א"א חיל איסור טרפה מ"ס ל"ה ופ" רש"י ברה"מ חיל
 שכן איסורנותו ב"ה, ויש להבין ופ"י פליגי ר"ל וס"ל דאין
 איסור אבר הל איסור מרפה הוא היה איסור מוסף, ובשנויות
 אמרי דר"ל ס"ל איסור כולל באיסור הבא מעצמו, אבל
 בכל מקום ס"ל איסור כולל ופ"י דס"ל איסור מוסף, אבל
 בוה נראה, דר"ל דמלגותיהו הליא בפלוגתא דלעיל, דר"י
 דילף איסור במה"ז קרא דבשר בשרה טרפה, ומכילא
 דב"ז מותר על בשרה, וכן אחיא איסור אבמה"ז
 והל איסור מרפה הוא איסור מוסף דמשום אבמה"ז
 נאמר גם לב"ז ובל"ז היה מותר לב"ז, ואף דאיכא כשר
 מה"ז, מ"ס הא לר"י אין ב"ז מותר על כמה"ז, משא"כ
 ר"ל דילף במה"ז קרא דל"ה הנפש, וא"כ גם ב"ז מותר
 על במה"ז, ותו לא הוה איסור מוסף דכלאו אבמה"ז היה
 איסור כשרה במה"ז כנ"ל, ואף דליכא כוית בשר מ"ס בב"ז
 הייב אכ"ל שיעורין לאו לב"ז נאכרו, ונלמ"ס הילכ ויך נף
 ל"ז דל"ל גם נכ"ל מ"ס מ"ס נכ"ז, וע"י נל"ס סמא"ס מל ק"י
 הנהנו והי למלמ"ס, ולפ"י ר"ל ג"כ דבמה"ז רמחי"ב לב"ז
 גם כשום במה"ז, ע"כ מ"ל כה"ל דבמה"ז אחיא מל"ה
 הנפש גם הבשר, ולכן כחויב ב"ז ג"כ על במה"ז משא"כ
 לר"י דק"מ"ל כר"י באמת אין ב"ז כחויב כשום במה"ז כלל
 רק כשום אבמה"ז וכשר הפורש מן הבהמה מותר לב"ז,
 ולפ"י ל"ג גם בה"ז דאמרי דאב"ז מדברי רשב"א נשמע דאין
 מוכנים עכ"ס על ב"ס דאכ"ז מה"ז דמי, ופירש"י רואה
 כשום היאה, וי"ל דל"ה אבמה"ז קאמר אלא כוונתו בשר
 מה"ז, דהא בודאי לא יאכל הגמ"ס הריא"ה כמות שהיא
 בשליכות רק כמחמא ותחבנו התחבנות, ואו ליכא איסור
 דאב"ז דה"ק איסור דבמה"ז, כיון דבחלקו כמחוק ליכא
 איסור דאבמה"ז לישאר כלל, וע"י ב"ס ס"ס ס"ב דליכא
 איסור אף הני שיעור דהא שיעור הוא עצמו, ומכילא דליכא
 גם לב"ז איסור דאבמה"ז רק איסור דבמה"ז, דבמה"ז נפקא
 עומדת דל"ה הנפש גם הבשר ולכן אכ"ז גם בבמה"ז
 ולכן אין מוכנ"ס, משא"כ לר"י דק"מ"ל כר"י וכו' ב"ז ליכא
 איסור דבמה"ז כלל, מש"כ ל"ל דמשום כמחמא שפסקה
 בשליכות על ב"ס דמטהר ותחבנו לתחבנות ולא יאכל ב"ס
 בשליכות וליכא איסור דאבמה"ז, רק במה"ז, וזה ליכא
 איסור כנ"ל.

ששחרוב שנים עומדת לכך להחבנו אברים אברים ע"ש,
 ולפ"י יש להקשות ג"כ הא דקתינ בבב"ז דלקמן דבמחמא
 אף לארזי השחיפה הבשר אכ"ז לב"ז משום במה"ז, אף
 דלארזי שחיפת הסמינים בל"ז ל"ש האיסור דבמה"ז, ונ"ל
 ג"כ דהוא לר"ל לר"י בקמח"ז כל"ה הנפש גם הבשר, רבוה
 אף לארזי השחיפה איכא איסור דבמה"ז ככ"ז איסור דאבמה"ז,
 וכן ראב"ז דאומר לזון הוא ג"כ כמ"ש שהיא לר"ל לשיטתו
 דגם לארזי השחיפה איכא איסור דבמה"ז, משא"כ הרמב"ם,
 דפסק דאיסור דבמה"ז הוא בקרא ובשר בשרה טרפה ב"ז,
 כמילא דליכא איסור דבמה"ז לארזי השחיפה ואף דב"ז
 אחרתו בקרא דאך בשר בנפשו דמי ל"ה כמ"ש הלח"ם שם,
 מ"ס כיון דאיסור במה"ז דאכ"ז מ"ס דהא מ"ס חזויה שניעת
 בסו"ה בקרא ובשר בשרה טרפה וכן הוא רק באופן דהורה
 ונישנית, ולאחר השחיפה ליכא איסור גם לב"ז משום במה"ז
 וזהו דר"י הרמב"ם דקא דאיסור מ"ס אבמה"ז, ולא משום
 במה"ז, ובוה היה מקום לעירך להקל גם בכ"ס שפסקו
 בשחיפה לזון עכ"ס, וזהו מ"ס ב"ס דר"י הרמב"ם בפשטותו.

אמנם בשעת הרמב"ם דס"ל בתוך מאה כוית כשר
 מחויב ג"כ משום אבמה"ז כמבואר בדבריו בפ"ה ה'
 מה"ז מ"א הל' ב"ו' נסתר כל זה, דהא באוכל כוית בשר
 חויב משום אבמה"ז אף בהלקו כרוח, ומכילא בב"ז שיעורין
 לא נאכרו נב"ל, באוכל משהו בשר כמב"ז כחויב ג"כ עד
 אבמה"ז, ומכילא בכ"ס אף באוכל כקמ"ה מ"ס חייב
 משום אבמה"ז, אע"כ מ"ה טובה אינו הוור ליישב בוה
 דברי הרמב"ם בה"ל מ"ס דלשנוני עירך כיוור, דבה"ל בוה
 כתב דחייב גם על במה"ז, ובה"ל ר"י ו"ל, ורק בלשנו
 כמפרש"ט אבר ובשר הורשין מנהה הייב משום אבר
 מה"ז, דפתח בתקויהו באבר ובשר וז"ס כתיב חויב
 משום אבמה"ז, ולמה לא כתב דחויב כשום במה"ז,
 ולו"ל ה"ה הרמב"ם לשיטתו דס"ל דאם אכל הבשר מאבר
 חויב ג"כ משום אבמה"ז, ולפ"י י"ז דדוקא במחמא בוד'
 דס"ל לרמב"ם לרואו לאכרום עומדת, ובכ"ז האם התיך במה"ז
 ל"ל דיהיה חייב עמי משום אבמה"ז, דהא עוף הבשר לא
 הוה אבר, וי"ס לא בא מאבר דהא על המכה ליכא איסור
 דאבמה"ז, ולזה לא חייב רק משום במה"ז, משא"כ לארזי
 שנשחקה לאח"כ י"ל דגם לרמב"ם אבר' דלארזי השחיפה
 עומדת לאכרום כמ"ש הר"י הנ"ל, ולזה גם על הבשר חייב
 משום אבמה"ז, דמה לו אם הל"ש הבשר כמאבר או מ"ס
 המחמא, וי"ל דב"ז מ"ס דקא משום אבמה"ז ולא מ"ס
 במה"ז כמ"ש הר"י, ובמה"ז בה"ל ל"ה הנפש במה"ז דוק
 דחייב משום במה"ז ולא משום אבמה"ז, דהא הבשר לא
 נחלש מאבר דרמב"ם דס"ל גם כמב"ז בח"ל לאו לאכרום
 עומדת, משא"כ בה"ל י"ז י"ז בחל"ש רמב"ם כתיב בזה מחויב
 גם על הבשר משום אבמה"ז, כיון דאחרת השחיפה עומדת
 לאכרום, והוה כנחלש הבשר מן האבר והא משום במה"ז
 ומכילא דמ"ס ע"י הר"י, ולזה ע"י נפ"ל דמותר
 על אבמה"ז, דר"ל כמ"ס דלארזי השחיפה חייב אף על בשר
 רק משום אבמה"ז ולזו משום במה"ז, ועירוי ע"י ד"כ
 דס"ד דמ"ס בח"ל לאכרום עומדת, לאוה ע"י הוור הכתוב
 על במה"ז הא בל"ז הוא מחויב משום אבמה"ז לפ"ש,
 ולשיטת התו' צריך דאכ"ז כל האבר חקא, באמת היה
 טובח כמ"ס דהוור חקא כוית בשר מ"ס השחיפה דב"ז מותר
 גם על במה"ז, דהא דוקא דמיך הוה הליא בפלוגתא דר"י
 ור"ל כמ"ס מרלא פירך דהוור חקא ב"ז חקא ב"ז חקא,
 ע"י הוה ל'.

עוד נ"ל ביטוב רב"י הרמב"ם ר"ל לשיטתו דס"ל חצי
 שיעור ע"י הערובת מותר מה"ז מותר, היה לו הוכחה
 דבאיסור אבמה"ז ל"א מ"י איכא מ"י משום ק"י התו' ל"ג
 הנ"ל מהא דאינו נותה כמבואר, ניכא מ"י איכא מ"י, ול"ש
 ה' התו' כיון דאיסור לישראל עכ"ס משום ח"ש, כיון דהוה
 ח"ש ע"י הערובות דמשום טמא אינו איסור אלא בבשר ולא
 בנידון העצמות, ולזה היה לו ראיה דבאיסור דאבמה"ז
 ל"א מ"ס מ"י ע"י ח"ש גם דגם ל"ל למ"י נ"ל מ"ס ח"ש רק
 נלמחמא"ן כמ"ס ב' באיסור דבמה"ז שיעור דהוור חקא
 מותר משום טמא, ואף דהלכה ככ"ס ב"ז חייב אכ"ש
 בבמה"ז, הא בוה י"ל כתי' התו' דהא גם לישראל
 איסור משום ח"ש, וי"ל ע"י דמב"ז מ"ס אבמה"ז דקרא
 דבאמה"ז ל"א טמא, דהא באבמה"ז אם ליכא כוית
 מאבר כצירוף נידון ועצמות ליכא איסור לישראל כלל משום
 אבמה"ז.

והוא יל כמו דב'ז מותר על אבמה"כ כי הוא מותר על בשר
 מה"ז כיון דשניהו כתר קרא נפקו, ונמ בהקרא הנאמר
 בב"ז אך בשר בנפשו רבו לא האבלו נאמר ג"כ האיסור
 דבמה"ז, כמו דבכלל לר"ל במה"ז בקרא דל"ה הנפש
 ל"כ בקרא זה נכמל ג"כ איסור דבמה"ז, ובוה יש להמתק
 פ"ה הנפשו בטנאי, ואב"ז דב"ז בהמה בה"ז לא לאכרום
 עומדת, ובמסו איסור אבר ומהל על איסור מרפה מ"ס אתו
 א"א חיל איסור טרפה מ"ס ל"ה ופ" רש"י ברה"מ חיל
 שכן איסורנותו ב"ה, ויש להבין ופ"י פליגי ר"ל וס"ל דאין
 איסור אבר הל איסור מרפה הוא היה איסור מוסף, ובשנויות
 אמרי דר"ל ס"ל איסור כולל באיסור הבא מעצמו, אבל
 בכל מקום ס"ל איסור כולל ופ"י דס"ל איסור מוסף, אבל
 בוה נראה, דר"ל דמלגותיהו הליא בפלוגתא דלעיל, דר"י
 דילף איסור במה"ז קרא דבשר בשרה טרפה, ומכילא
 דב"ז מותר על בשרה, וכן אחיא איסור אבמה"ז
 והל איסור מרפה הוא איסור מוסף דמשום אבמה"ז
 נאמר גם לב"ז ובל"ז היה מותר לב"ז, ואף דאיכא כשר
 מה"ז, מ"ס הא לר"י אין ב"ז מותר על כמה"ז, משא"כ
 ר"ל דילף במה"ז קרא דל"ה הנפש, וא"כ גם ב"ז מותר
 על במה"ז, ותו לא הוה איסור מוסף דכלאו אבמה"ז היה
 איסור כשרה במה"ז כנ"ל, ואף דליכא כוית בשר מ"ס בב"ז
 הייב אכ"ל שיעורין לאו לב"ז נאכרו, ונלמ"ס הילכ ויך נף
 ל"ז דל"ל גם נכ"ל מ"ס מ"ס נכ"ז, וע"י נל"ס סמא"ס מל ק"י
 הנהנו והי למלמ"ס, ולפ"י ר"ל ג"כ דבמה"ז רמחי"ב לב"ז
 גם כשום במה"ז, ע"כ מ"ל כה"ל דבמה"ז אחיא מל"ה
 הנפש גם הבשר, ולכן כחויב ב"ז ג"כ על במה"ז משא"כ
 לר"י דק"מ"ל כר"י באמת אין ב"ז כחויב כשום במה"ז כלל
 רק כשום אבמה"ז וכשר הפורש מן הבהמה מותר לב"ז,
 ולפ"י ל"ג גם בה"ז דאמרי דאב"ז מדברי רשב"א נשמע דאין
 מוכנים עכ"ס על ב"ס דאכ"ז מה"ז דמי, ופירש"י רואה
 כשום היאה, וי"ל דל"ה אבמה"ז קאמר אלא כוונתו בשר
 מה"ז, דהא בודאי לא יאכל הגמ"ס הריא"ה כמות שהיא
 בשליכות רק כמחמא ותחבנו התחבנות, ואו ליכא איסור
 דאב"ז דה"ק איסור דבמה"ז, כיון דבחלקו כמחוק ליכא
 איסור דאבמה"ז לישאר כלל, וע"י ב"ס ס"ס ס"ב דליכא
 איסור אף הני שיעור דהא שיעור הוא עצמו, ומכילא דליכא
 גם לב"ז איסור דאבמה"ז רק איסור דבמה"ז, דבמה"ז נפקא
 עומדת דל"ה הנפש גם הבשר ולכן אכ"ז גם בבמה"ז
 ולכן אין מוכנ"ס, משא"כ לר"י דק"מ"ל כר"י וכו' ב"ז ליכא
 איסור דבמה"ז כלל, מש"כ ל"ל דמשום כמחמא שפסקה
 בשליכות על ב"ס דמטהר ותחבנו לתחבנות ולא יאכל ב"ס
 בשליכות וליכא איסור דאבמה"ז, רק במה"ז, וזה ליכא
 איסור כנ"ל.

והוא יל כמו דב'ז מותר על אבמה"כ כי הוא מותר על בשר
 מה"ז כיון דשניהו כתר קרא נפקו, ונמ בהקרא הנאמר
 בב"ז אך בשר בנפשו רבו לא האבלו נאמר ג"כ האיסור
 דבמה"ז, כמו דבכלל לר"ל במה"ז בקרא דל"ה הנפש
 ל"כ בקרא זה נכמל ג"כ איסור דבמה"ז, ובוה יש להמתק
 פ"ה הנפשו בטנאי, ואב"ז דב"ז בהמה בה"ז לא לאכרום
 עומדת, ובמסו איסור אבר ומהל על איסור מרפה מ"ס אתו
 א"א חיל איסור טרפה מ"ס ל"ה ופ" רש"י ברה"מ חיל
 שכן איסורנותו ב"ה, ויש להבין ופ"י פליגי ר"ל וס"ל דאין
 איסור אבר הל איסור מרפה הוא היה איסור מוסף, ובשנויות
 אמרי דר"ל ס"ל איסור כולל באיסור הבא מעצמו, אבל
 בכל מקום ס"ל איסור כולל ופ"י דס"ל איסור מוסף, אבל
 בוה נראה, דר"ל דמלגותיהו הליא בפלוגתא דלעיל, דר"י
 דילף איסור במה"ז קרא דבשר בשרה טרפה, ומכילא
 דב"ז מותר על בשרה, וכן אחיא איסור אבמה"ז
 והל איסור מרפה הוא איסור מוסף דמשום אבמה"ז
 נאמר גם לב"ז ובל"ז היה מותר לב"ז, ואף דאיכא כשר
 מה"ז, מ"ס הא לר"י אין ב"ז מותר על כמה"ז, משא"כ
 ר"ל דילף במה"ז קרא דל"ה הנפש, וא"כ גם ב"ז מותר
 על במה"ז, ותו לא הוה איסור מוסף דכלאו אבמה"ז היה
 איסור כשרה במה"ז כנ"ל, ואף דליכא כוית בשר מ"ס בב"ז
 הייב אכ"ל שיעורין לאו לב"ז נאכרו, ונלמ"ס הילכ ויך נף
 ל"ז דל"ל גם נכ"ל מ"ס מ"ס נכ"ז, וע"י נל"ס סמא"ס מל ק"י
 הנהנו והי למלמ"ס, ולפ"י ר"ל ג"כ דבמה"ז רמחי"ב לב"ז
 גם כשום במה"ז, ע"כ מ"ל כה"ל דבמה"ז אחיא מל"ה
 הנפש גם הבשר, ולכן כחויב ב"ז ג"כ על במה"ז משא"כ
 לר"י דק"מ"ל כר"י באמת אין ב"ז כחויב כשום במה"ז כלל
 רק כשום אבמה"ז וכשר הפורש מן הבהמה מותר לב"ז,
 ולפ"י ל"ג גם בה"ז דאמרי דאב"ז מדברי רשב"א נשמע דאין
 מוכנים עכ"ס על ב"ס דאכ"ז מה"ז דמי, ופירש"י רואה
 כשום היאה, וי"ל דל"ה אבמה"ז קאמר אלא כוונתו בשר
 מה"ז, דהא בודאי לא יאכל הגמ"ס הריא"ה כמות שהיא
 בשליכות רק כמחמא ותחבנו התחבנות, ואו ליכא איסור
 דאב"ז דה"ק איסור דבמה"ז, כיון דבחלקו כמחוק ליכא
 איסור דאבמה"ז לישאר כלל, וע"י ב"ס ס"ס ס"ב דליכא
 איסור אף הני שיעור דהא שיעור הוא עצמו, ומכילא דליכא
 גם לב"ז איסור דאבמה"ז רק איסור דבמה"ז, דבמה"ז נפקא
 עומדת דל"ה הנפש גם הבשר ולכן אכ"ז גם בבמה"ז
 ולכן אין מוכנ"ס, משא"כ לר"י דק"מ"ל כר"י וכו' ב"ז ליכא
 איסור דבמה"ז כלל, מש"כ ל"ל דמשום כמחמא שפסקה
 בשליכות על ב"ס דמטהר ותחבנו לתחבנות ולא יאכל ב"ס
 בשליכות וליכא איסור דאבמה"ז, רק במה"ז, וזה ליכא
 איסור כנ"ל.

ומעשה לשיטת הרמב"ם דב"ז מותר על במה"ז, היה
 איסור לזון עכ"ס על ב"ס מבחמא שפסקה בשחיפה
 דהוה לא הוור האיסור דבמה"ז, וי"ל דמ"ס הר"י ליישב
 ק"י הנ"ל דליכא הפ"י השחיפה כמדתהוה הוא באיסור דבמה"ז,
 כתב דר"ל כיון דאיסור דבמה"ז וליכא לר"י בקרא דבשר
 בשרה טרפה ל"ה, והוא כשר טמא חוק למה"ז וזה ל"ש
 כמב"ז שנתחם שנים או חוב שנים, אם גם השחיפה
 לא הוור, מ"ס טוב לא חויב חוק למה"ז כיון דלארזי

אבטתהי, ולא היה אפי' איסור ח"ש כיון דליש' הייא לצורפי' כמ"ש הפ"ט סימן ס"ב הג"ל, רק דהפ"ט כתב רמ"ט א"כ איסור ח"ש משום בבתח"י, וזה ליש' לשיטת הרמב"ט דהא היה ח"ש ע"י העדויות ולובא איסור כולל לישראל באבר שאין בו כוית, ואפילו הוי ב"נ כהויב עליו כמ"ש הרמב"ט בה"ל א', וזה מוכח דאיסור ראבטתהי ל"א טא"ט, משא"כ באור דבתח"י אמרין טא"ט, ולכן דרמב"ט אינו אוסר מפרכת לאתר השודרה רק משום איסור ראבטתהי ולא משום בבתח"י, ומיזכר בזה גם כן קוש' הג"ל כמ"ש, דנפ"ט באבטתהי לאסור אף לאתר השודרה רבוה ליש' טא"ט, ולמט"ל ל"ק מבריתא הוהך כות' כשר, משום דשם הוא בבתח"י, והגמרא דמירך לראב"י, הוא משום דגם בב"מ לאכא איסור רק משום בבתח"י כמ"ש רבודאי חילקו לתוכיות, וזה ע"כ ראב"י גם בבבתהי וס"ל כמ"ש, ולכן לא הביא הרמב"ט הך ראיין מוטום, ולמט"ל נבחר גם הו' ומיטובים דברי הרמב"ט (ומי' דנ"ט סימן ס"ב ס"ק ב' מ"ט לישנן דברי רמב"ט דש"ל דנפקין לין ב"נ מחיר, והמטו עליו ממתי' דמחז' כשנח' כיון נמי, וכפ"ט ס"ל לכח דהרמב"ט סי' דקטו"ט הגמרא כו' ל"י וליכא דרי' ים לומר דמיקון הוה גם לפרלא דלכ"ד דליכא כוית כשר רק בצירוף גידן ועמדת דל"א כתיב משום מקוננה ע"כ, והנהו דשיעור דמיקון הוה ל"א, הוה משום דשם הו' דקט"ו הגמרא כו' ל"א דש"ל כ"ט למטה עיי"ט ולמ"ט י"ל דגם ל"י ל"א מיקון לפרלא כיון דה"ט חוק' דמלווייה' משום ה"י שיעור ואסור לטלו, וממילא דל"א מקון גם ל"י, ולמט"ל דש"ל על דיו פתחונו עומר עשרי י"ל כמ"ש הכו"ט, דנפ"ט כש"כ דליכא כוית רק בצירוף גידן ועמדת, דמשום מקוננה ע"כ ליכא פלגי' איסור ל"א כיון דהוה ע"י מענונה, וממילא למטה הכו"ט י"ל דגם ל"א ל"א למיקון כ"ט למטה א"ט הוה כמ"ש הכו"ט, גם ל"א דקטו"ט כמ"ש הוה ל"א חשילו הכי י"ל דמיקון הוה להטעה מידי אבטתהי לפרלא) :

י"ל דהא נה"ל א"ט נ"ט עליו חזק גנדסה דמינן גם כמ"ש נדה, ולא למיקון דאיסור נדה ל"א מ"י לטלו על איסור ח"ש משום דהוה איסור מוסף דע"י נדה נלמדה גם על כש"ל, ויודע עיכא דרמב"ט דפשו ט"ט על הפ"י שכות איסור דלוייתא, ולכן כן היה מק"כ לומר דל"א איסור נדה ה"ל על איסור דלוייתא ט"ט כפ"י, ולכן דגם המטו שה"ל איסור נדה, ה"ל תמוך עקלן אינו ה"ל, ונפתי' ל"ט דל"א איסור מוסף דלמטה על כש"ל, ל"א כמ"ש נדה כפ"י ה"ט איסור נדה]. גם תירוצו ה"ל של חו"ט אינו רבתי' ניכא דהוה גירת הכתוב דאיסור גיד ה"ל על איסור אבטתהי, כיון דיש לו"ט תירוצו האחרון רהא רבתי' רהא רבתי' חו"ט אינו ט"ט איסור ב"א. והר"י סי' בקוש' ה"טו"ט אף נקטו אבטתהי הוה לאו רוקא וכונתה' לבטתהי, ודא רגיר לא הוה אבר, ועוד מוכחן מתירוצו ה"ל של חו"ט, ראבטתהי אינו ט"ט אבר ככו גיד, וקשה אפאי לא ויהא אבטתהי ככו גיד ה"א אבטתהי נאסר ג"כ לב"נ, וחומר מן גיד רגם עש"ש עריון אסור לב"נ, ולזה פ"י רבנות ה"טו"ט הוה משום בבתח"י, ומט"ל לא הוה חומר ככו גיד, ה"טו"ט ס"ל דבתח"י ל"א נאסר לב"נ עיי"ט, והנה מ"ש רגיר ל"א חזק הי"ט לרחוח חו"ט רבני' דקטו"ט, דיש לומר דהוה אבר ככו ט"ט ולשון, וגם הגיר אינו עושה חילוקין, ועיון מש"ל כו', ומה דכתב להוכיח מתירוצו ה"ל של חו"ט, ליהא למפ"ל כש"ט חו"ט ע"כ ע"כ דע"כ ס"ל דבתח"י נאסר לב"נ, דמכ"כ כיון ככרייה' דהעור והרוטב, מכליל א"י אמרין דקוש' ה"טו"ט הוה משום בבתח"י גם כן קשה, ויש לומר פ"י ה"טו"ט גירת חומר רבני' קיימ"ל כרבנן דר"י ל"א בעינו' כוית אבטתהי בעינו' כוית רוקא, ולפי ה"י דקוש' ה"טו"ט הוה משום אבטתהי, למפ"ל תיר' ע"כ הוה ט"ט כוית אבטתהי גירת ל"א בשר ולא כתיב על גיד משום בבתח"י, ע"כ סוכה רקושי' ה"טו"ט הוה רק משום אבטתהי :

אמנם לפ"י דהרמב"ט באיסור אבטתהי ל"א טא"ט, מכליל קוש' הג"ל כמ"ש, סאי פירך הגמרא בטוניה דהוק' והוי אבטתהי רילא התם מבהמה מפרכת שנתך אבטתהי לאתר השודרה, או מפכאה, ויש לומר לפי מ"ש התם בצ"ח דבאיסור הגאה לא בעינו' כוית וחייב אב"ש ע"ש, ולפ"י בס"ד זו דאבטתהי אסור בהנאה לא יהי' קשה משיעורין דלא נאסרו לב"נ, דאף לישראל אסור אבר מה"י רליכא כוית באבר ב"ל איסור אכילה כהכת' איסור הגאה, ואף דהרמב"ט לובא מלקוח בהנאה, כ"ט חול"ש טא"ט כיון דאסור לישראל ע"כ"ט באכילה מחמת איסור הגאה ואפי' לפי מ"ש הג"ל בהלכות יסודי הגורה דרב"ר אכילה הוה האכילה לעינו' הגאה שלא כדרך הגאתן, מ"ט הא גם שלא כדרך הגאתן אסור כה"ל כ"ל, וא"י לא יהיה הוכחה דבאיסור אבטתהי לא אמרין מי איכא מידי, רבס"ד דגמרא כיון דליכא הוכחה גם באיסור אבטתהי אפ"י טא"ט ומה דתוהר לישראל מותר גם לב"נ משום טא"ט :

ולפ"י היה מקום לישוב קושית החו"ט, ולכאורה קשה על קוש' הגמרא בריש פירקין אלכ"ט איסור מוקדשין קרים, הא בעיר קיימא לן כרבנן דר"י רל"ב כוית ומשום איסור מוקדשין בעינו' כוית, וא"כ אם גם דאיסור מוקדשין הוה בעיר שלא נקשרו אבריו בעירין, ס"ט בהתל' יצירת הגיד בשעה שהיה חל עינו' איסור גיד מפתח גיד לתודא לא היה כוית, וא"כ היה אכיל הוה כתיב משום גיד כיון דליכא מוקדשין רק חצי שיעור, וכיון דהיה ה"ל או נטא דלא פקע, ומה דתהרהר אח"כ הוה איסור כ"א ויהיה שנתים חלין, וצ"ל דהוה רבטתהי חל על חצי שיעור, הוה רוקא אם לא אבל רק חצי שיעור אבל הוה דאכיל ויהי' לא חל לכפר, ומט"ל כוית כיון רבטתהי חל על כוית לא היה חל או ג"כ, ויש לומר דהוה רבטתהי לעינו' איסור מוקדשין רבוה גם רבני' לא היה כוית, מכל מקום היה יכול להצטרף הגיד עם בשר שהיה פתויב או משום מוקדשין, ובכא"כ או הגיד בצירוף בשר לא היה חייב משום גיד, ולכן כיון דעכשוו הגיד הוה כוית באופן ה"ל ה"ל חללמברע, ומכ"כ באיסור אבטתהי רבוה בעינו' כוית, ובה אם אבל אבר שאין בו כוית אפילו אם צורפו והשלים אבר אחר לכוית פטור גם כן, דהוראי' אם אבל שני אברים ובצירוף שניהם איכא כוית לא השיב אבר, וב"כ הא גם אם הדקו אחר לובא כוית לא השיב אבר, וב"כ הוה שפור י"ל דהגיד מפתח אינו חייב מ"ש ט"ט, וא"כ הוה שפור י"ל דהגיד היה חל בעור שלא היה כוית בעיר וכו' לא פקע, דאף ראיבא עכשוו כוית ואכלו, מכל מקום או"א היה באפשרי בשום אופן שיעור כתיב על הגיד כיוס אבטתהי, אף אם היה צורפו לכוית, ולכן שפור י"ל לומר כיון דכבר היה חל איסור גיד בעור שלא היה בו כוית הו לא פקע :

ועתה אבוא לישב קושית תוספת הולין צ"א שהתחלנו בה, ואקדים רבני' ה"טו"ט ריש פירקין הך צ"ע"א ד"ה אלמא איסור מוקדשין קרים וכו', דמקט"ו רבס"ד זו הארץ מצי לחול איסור גיד על אבטתהי, וי"ל דקושי' החו"ט הוה למפ"ל נכ"י דאיסור גיד אינו הוה עד שיקפס על הכף וצ"כ איסור אכילה קיים. וה"ל דל"א למיקון דאיסור גיד מתי' מ"י וכו' ולזהר משחטה דפקע איסור חזק מח"ל ה"ל איסור גיד, הוה ט"ט מ"ט מפתח' ע"כ דנפקין דלשור גיד שיהו' משום ט"ט לנפ"ט ד"ה קדושים קדושים ט"ט, ומשום ג"כ מדכחי מהר"ל לקח ב"טו"ט ד"כ קדושים דל"א גם דכלל הכארים אמרין ל"א חו"ט דל"א חו"ט מ"ט מעלה עליו כלאו משום שני הכארים, כגויסר גיד ל"א למיקון ק דנפקין דוקא שיקא ה"ל הכארים משום מ"טו' ויכ"ד דמי' ה"ל חו"ט מעלה עליו איסור, ול"א למיקון דנפקין איסור היה ה"ל מ"טו' משום מעלה עליו עליו, דהא מהר"ל הקפס לקחן דל"א כיון דאיסור גיד ל"א מ"י לחול מותר אף לנטו' דהוה ל"א מן הכאור לנך, מוטור כיון דל"א הוה מ"טו' ל"א איסור אבטתהי אינו חומר ככו גיד וכו', תירוץ, א' דאיסור אבטתהי אינו חומר ככו גיד וכו', איסור ב"א. ורנה לפי האמת לא נאסר רק תירוצו האחרון של חו"ט דהוה איסור ב"א, רתי' ה"א דהוה איסור חזק, אינו לפי האמת דק"ל דהמור ע"ק אינו ה"ל אם לא דהוה גם כולל או מוטור (ונכ"ט קפ"ג י"ל דהגיה הכי' ומ"ל דמי' כ"טו' דאיסור ה"ט ט"ט כפ"י ג"כ, וממנו דמ"טו' למק, ולע"ל

ולכאורה היה נראה דקושית החו"ט רבטתהי הארץ מצי לחול איסור גיד על אבטתהי אינו אלא אי אמרין יש בעירין בני"ט, משא"כ לפי האמת דקיימא לן אין בעירין בני"ט לק"ט קוש' החו"ט, דרק משום גיד הי"ט דחמנא גיר דהוה עין בעלמא ולא משום אבטתהי, אינם לענ"ד רגם לפי האמת קשה קושית החו"ט, רב"ל דהיה חייבה כהתקן אם הייב על אבר משום אבטתהי, לא יכא באבר בשר גירין ועצבות, אם ניכא ככו דהייבה רבכנא משום אבטתהי אף כמטוה בשר גירין ועצבות משליכות לכות, וע"כ גם באבטתהי אכילה התיר' הגירין ועצבות ואף רוקא בהו טעם כלל, כ"כ באבר בלא בשר כלל יש לומר דחייב ג"כ משום אבטתהי, או אם ניכא רבכנא כוית :

בענין משהו בשר וכאבר בלא בשר לא מחייב משום אבר מוחלי, ועיין בהעור הרוטב קכ"ח ע"ב בגמ' א"ב ארובא, ובאם נימא רלענין אכילה חייב באבר רלית ביה בשר כלל וזוהיא קשה קושית התוס', ואפילו לדין דקיימיל אין בנידון בנ"ם, מ"ס יהיה מחייב משום אבמהח"י, אלא אפי' אם נימא דלא מחייב על גיד דהווי משום אבמהח"י א"א אין בנידון בנ"ם, מ"ס נלע"ל דקושיות התוס' יקשה גם לדין, הרמ"ב ברברי הת"י נראה לי בחד דקוש' אינו דהגיד גופו הוא אבר, רק כיון דאמרינן בהמה בודי' לאברי' עומדת, א"כ על הבהמה בחי' איכא איסור דאבמהח"י, ובאם אכלה בחי' היה מחייב עליה משום אבר מן הדיו במבואר בסוגיא אבד' צפור מהורה בחי' וכו', כמלא כמו דאם תלש אבר מוחלי ואיכא משום בשר וגידין ועצמות משלימין לכיית חיוב בצירוף הבשר עם הגידין והאיסור דאבמהח"י הוה על הגידין כמו על הבשר, ה"ה בזה כיון דכל הבהמה בחי' אסורה מחמת אבמהח"י או כל הבהמה נחשב כאבר אחד, ובמילא גם הגידין אסורין משום אבר מן החי בצירוף הבשר, ומש"ה קוש' התוס' שפיר האך מצי לחול איסור גיד על אבמהח"י, דהאיסור דאבמהח"י שהוא על הבהמה הוא ג"כ על הגידין ועצמות, כיון דלענין איסור אבמהח"י משלימין הגידין ועצמות ומצטרפין לאיסור, וזה נלפ"ל ברור בחי' התוס' ולא כמו שהבין ד"י רקוש' התוס' הוא דניד חשוב אבר, אלא אפילו אם הגיד לא אבר כלל, סכל מקום כיון דכל הבהמה אסורה מחמת אבמהח"י סבילא דגם הגיד נכלל באיסור דאבמהח"י, ובה נראה ג"כ מ"ס לישב קושיות התוס' דאיסור הגיד היה חל בעור שלא היה כוית בניד רלא היה חייב עליו משום אבמהח"י, רוח ליהא ראם גם רבניד לחורא ליכא כוית, ככל מקום כיון דבכל הבהמה איכא כוית ואיסור דאבמהח"י על הבהמה הוה על הגיד ג"כ, דבאם היה אבל הבהמה בצירוף הגיד היה מחייב משום אבמהח"י, ובמילא אף לדין דקיימיל לן אין בנידון בנ"ם, מכל מקום קשה קושית התוספות האך מצו לחול איסור גיד על אבמהח"י כיון דכל הבהמה אסור משום אבמהח"י, האיסור דאבמהח"י שהוא על הבהמה הוה גמי על הגידין ועצמות, וצריכים לבוא לתירוץ האחרון של תוס' שהוא איסור ב"א :

ולפ"י יש לישב קוש' התוס' ריש פירקין ד"ה אלא קסבר אין בנידון בנ"ם, רמב"ם דא"ב אבאי גוהג במטא, ריש לומר כיון דרבנן סברי דבבני נאבר אלא שנתב. כמקומו, ולפי זה קודם שנצטוו על השהייה לא היה איסור גיד בלל, ובמילא דליכא רצוה דאיסור גידו חל על איסור אבמהח"י, ריש לומר בהירוח האחרון של תוספות הוא איסור ב"א, ומשום הכי אינו גוהג במטא כמ"ס דאיסור גיד אינו יתור בזה על איסור אבמהח"י, ואיסור אבמהח"י הוא על הגיד אף א"א אין בנידון בנ"ם כמ"ס :

ובזה יש לישב גם כן קושיות התוס' ר"ה וכו' אין בנידון בנ"ם דמקשינן רלפ"ו היה יכול להקשות כמתינו רקאמר ד"י והלא מבני יעקב נאמר דמשמע דמטעם זה חל איסור גיד אטמא, ריש לומר דאף אי אין בנידון בנ"ם הוצרך ר"י לרא דמבני יעקב נאמר, ראם לא בן קשה במטא האך מצי לחול איסור גיד על אבמהח"י, וזה הוצרך לומר כיון דנאמר לבני יעקב ואו לא היה גיד בשריטת אבו ולא היה שייך ג"כ כל בהמה האכלו, וק"כ דהוא גידת הכתוב דאיסור גיד חל על איסור אבמהח"י, ומש"ה נהג גם במטא, אלא דאם נימא כן יש לשיין כהא דפריך הנכרא ור"ש פוטו באוכי גיד הנשה מבמהמ מטא, אי קסבר אין בנידון בנ"ם ליהייב משום גיד, ולפי מ"ס הא אם גם דקסבר אין בנידון בנ"ם י"ל דאפ"ה פטור משום גיד, משום דס"ל כרבנן דר"י דבבני נאמר וא"כ בחי' לא היה מצי לחול איסור גיד על איסור דאבמהח"י, ולאחר מיתה דפקע איסור אבמהח"י לישב שום איסור לא איסור אבמהח"י ווא איסור גיד תוספות ומהרש"א הג"ל דבענין שיהיה איסור גיד פטור. והקשיתו לר"ש דס"ל כ"ש למכת ענין זה כיון דעיקר ראייה דאבמהח"י מצטרפין גם הגידין ועצמות, הוא רל"ב לאיזה ענין אסרה תורה אבמהח"י הא בל"ו הוא אסור משום בטהח"י, והקשיתו לר"ש דס"ל כ"ש למכת ענין הקשויא בבקיפה עומדת לאיזה ענין אסרה התור' אבמהח"י הא מחייב על הפשהו בשר שיש באבר משום בטהח"י, וכתבתי לישב זו דר"ש עכ"ל דנפ"ל לעבור עליו בפינים או אם התרו בן משום אבמהח"י ולא משום בטהח"י, ולפ"י סמילא לר"ש ליכא ראייה דאבמהח"י חייב ג"כ על הגידין כיון דאין בנ"ם בהצטרפות הגידין, ויש לומר דר"ש כאבת הא דמחייב על אבמהח"י הוא חקא על הבשר ולא על הגידין ועצמות דכיון דלית בהו סמס לית בהו איסור כלל, ובמילא לפי זה על הגידין חייב ליכא איסור דאבמהח"י לר"ש כלל, ובמילא רל"ק' קוש' התוספות האך מצי לחול איסור גיד על אבמהח"י דאי אין בנידון בנ"ם ליכא על הגיד איסור אבמהח"י, ופריך הגמרא שפיר לר"ש לישבט אי קסבר אין בנידון בנ"ם ליהייב משום גיד וצ"ע

בענין משהו בשר וכאבר בלא בשר לא מחייב משום אבר מוחלי, ועיין בהעור הרוטב קכ"ח ע"ב בגמ' א"ב ארובא, ובאם נימא רלענין אכילה חייב באבר רלית ביה בשר כלל וזוהיא קשה קושית התוס', ואפילו לדין דקיימיל אין בנידון בנ"ם, מ"ס יהיה מחייב משום אבמהח"י, אלא אפי' אם נימא דלא מחייב על גיד דהווי משום אבמהח"י א"א אין בנידון בנ"ם, מ"ס נלע"ל דקושיות התוס' יקשה גם לדין, הרמ"ב ברברי הת"י נראה לי בחד דקוש' אינו דהגיד גופו הוא אבר, רק כיון דאמרינן בהמה בודי' לאברי' עומדת, א"כ על הבהמה בחי' איכא איסור דאבמהח"י, ובאם אכלה בחי' היה מחייב עליה משום אבר מן הדיו במבואר בסוגיא אבד' צפור מהורה בחי' וכו', כמלא כמו דאם תלש אבר מוחלי ואיכא משום בשר וגידין ועצמות משלימין לכיית חיוב בצירוף הבשר עם הגידין והאיסור דאבמהח"י הוה על הגידין כמו על הבשר, ה"ה בזה כיון דכל הבהמה בחי' אסורה מחמת אבמהח"י או כל הבהמה נחשב כאבר אחד, ובמילא גם הגידין אסורין משום אבר מן החי בצירוף הבשר, ומש"ה קוש' התוס' שפיר האך מצי לחול איסור גיד על אבמהח"י, דהאיסור דאבמהח"י שהוא על הבהמה הוא ג"כ על הגידין ועצמות, כיון דלענין איסור אבמהח"י משלימין הגידין ועצמות ומצטרפין לאיסור, וזה נלפ"ל ברור בחי' התוס' ולא כמו שהבין ד"י רקוש' התוס' הוא דניד חשוב אבר, אלא אפילו אם הגיד לא אבר כלל, סכל מקום כיון דכל הבהמה אסורה מחמת אבמהח"י סבילא דגם הגיד נכלל באיסור דאבמהח"י, ובה נראה ג"כ מ"ס לישב קושיות התוס' דאיסור הגיד היה חל בעור שלא היה כוית בניד רלא היה חייב עליו משום אבמהח"י, רוח ליהא ראם גם רבניד לחורא ליכא כוית, ככל מקום כיון דבכל הבהמה איכא כוית ואיסור דאבמהח"י על הבהמה הוה על הגיד ג"כ, דבאם היה אבל הבהמה בצירוף הגיד היה מחייב משום אבמהח"י, ובמילא אף לדין דקיימיל לן אין בנידון בנ"ם, מכל מקום קשה קושית התוספות האך מצו לחול איסור גיד על אבמהח"י כיון דכל הבהמה אסור משום אבמהח"י, האיסור דאבמהח"י שהוא על הבהמה הוה גמי על הגידין ועצמות, וצריכים לבוא לתירוץ האחרון של תוס' שהוא איסור ב"א :

ועל ה' התוספות היה קשה לי דחירוצם מספיק בבהמה כשרה רבוה תלים כולם כאתר כשולר, ובמעי האם ליכא איסור משום כל בהמה תאכלו, ובמעי א"כ בהמהמ מטא רבוה ל"ש כל בהמהמ תאכלו כמבואר בסוגיא דף ק' ע"א נענין גיד, רמ"ה נהג גיד במטא גם בשליל, כ"כ באבמהח"י אין, ור"ש נהג לומר אף בבעי האם, כיון דל"ש כל בהמהמ תאכלו ואין שחיטת האם מותרת, ומש"ה כתבו התוס' בסוגיא ק"ב ע"א ד"ה כי איצטרך דאיסור מחייב קדים לאיסור אבמהח"י, דאיסור טמאה חל בעוד קדים נקשרו אבריו בנידון ע"ש, ולא כתבו דהאיסור טמאה קדים משום דאיסור טמאה היה חל אף במעי האם והאיסור אבמהח"י אינו עד שיולד, דהוה גם כן מטעם זה, דבמטא רל"ש כל בהמהמ תאכלו גם האיסור דאבמהח"י חל בפעי האם וזה ברור, ולפי זה יש לעיקר רר"י ס"ל דאיסור גיד נהג גם במטא משום דהוה איסור המור דאמר רבני יעקב כמבואר בסוגיא, נהי דקול איסור טמאה מצי לחול דהוה המור על קל, ככל מקום קשה בזה קושיות התוס', האך מצי לחול במטא איסור גיד על איסור דאבר מן החי, דאבמהח"י הוא גם כן המור דנאמר גם כן לבני יעקב, והמור מנייה דאף עתה אסור לב"ב, ומה שכתבתו לעיל בחי' התוס' דאבמהח"י אינו המור כמו גיד משום דכאבר מוחלי בענין ביה, זה לא שייך לר"י רס"ל תם בניד בענין כוית, ותירוץ בח' של תוס' דא"כ בנ"א ל"ש ג"כ, ריש לומר דחוקא בכשרה אסרה התורה גיד משום דבכשרה הוה איסור, ב"א כמ"ס תוס' בחי' האחרון דכל וכן שהוא במעי האם ליכא איסור משום כל בהמה, מש"ה כ"כ בהמהמ מטא רבוה האיסור דאבמהח"י הוא במעי האם קוש' התוספות במ"ע, והיה ג"ל כיון דרל"י גיד הנשה נאמר לבני יעקב ואו עתה לא היו מצויים על השחיטה, ולא היתה שחיטת דאם ספחה את חולד, ואם כן יקשה המור האך נאסרו בני נח כניד האך היה מצי לחול איסור גיד על אבמהח"י, ועכ"ל דהוה גידת הכתוב דניד מצי לחול על איסור אבר

ורלפ"י יש לומר מאי דקשה לי לשיטת הסבורים דאזני וכו' הוא איסור עשה, ותוס' בשבועות הג"ל כתבו דאיסור ראינו וכו' הוא גם במעי האם, לפי זה יהיה קשה לפ"ד ריש בנידון בנ"ם האך מצי לחול איסור גיד על איסור

בתבדו, ועי' בהיר' בסימן ק"ט, ה"ה בזה אם גם דהוין נבלע בכל הפת מ"ס הוא דק בעין ספוג ששואב המים, כגון כן הפת ה"י שואב את הוין אבל מעט אינו נוהג בהפת קודם שיעור כבישה, כשם שהוא צונן בצונן ובאם ה"י אפשר לכסות נוף הוין שנבלע בו הפת, ה"י הפת מותר ולא נאסר רק פרכת שדוין הוא בתוך הפת, וא"כ לא יד' שייך בוטב"ע לענין זה שהפת נופו יתעבר איסור, דהא לא

שערי שמחה

בעזרי' שער א' בסוגיא רנותן מעט לפגם בע"ז דף סו סה ובפסחים דף ל' ע"א :

בסוגיא רבו התמיהות (א) קושי' התוס' בע"ז ד"ה נעשה כפי שהשביח, דמקשים אמאי נקט הך ליטנא הא וודאי משביח הוא. (ב) בד"ה אמר ר"י רתמחו על פי' רש"י דפירש טעמו ולא ממשו כגון הלב שנבל לקרייה, הא כבשר בהלב לב"ע אמר' דבב"ע דא'. (ג) קושי' התוס' בד"ה אמר עולא דהאך יפרש פלוגתייהו בקרא דנבילה. (ד) קושי' התוס' בד"ה אבל השביח ולבסוף פגם ד"ה אמר, דהא לעיל משמע דפליגי גם בהשביח ולבסוף פגם ומאן דסתיר כנבילה" כרוחה סתיר אף שהיה מתחלה לשבח. (ה) בד"ה א"ר בין כוונתו וכוונתו, דמקשים א"כ ר"י דאמר לעיל פגם שיעקרא סותר השביח ולבסוף פגם אמר דלא כמאן. (ו) בד"ה ת"ש מסיפא דסתרי דמהך דנפל של תרומה תחלה היה יכול לפשוט. (ז) בד"ה אמר רבא הלבתא וא"ל פירשטא מהא דמ"ל לרב בשוהט כמין של גברי קולף אף דסתם כלי של גברי הוא אינו ב"י והוא נוטל"פ ע"כ דמ"ל לרב נוטל"פ אמר. (ח) קושי' הר"ן על פי' רש"י בנמוא האי אימרוטו אימרוטו דפירשו והיישגין דילכא בלע מהטריין ואמרו בכעדישה הא בלי' קיימ"ל כד"י דמ"ל הני שיעור אמר סת"ל. (ט) קושי' התוס' בזה בפסחים בד"ה אמר רב דפי' דרב מ"ל נוטל"פ אמר דא"כ טאי ספקא לי' בסוגיא בזה לפשוט מהא דרב מ"ל נוטל"פ הוא אמר, ועוד כמה קושי' התוס' בסוגיא :

ונראה לעי' לעי' נפסד כלל ודעה בהקדמ דעת כדלעילי' כדלעילי' ובר"ן בסוגיא, דתמחו כהך גמרי' דנוטל"פ מותר מניביל' הוחה, ה"ה נבילה בעיקר שחבי' נכרתה עד שלא חסה לחייה למחל' הדם, וטעמ' רחוי' לאכילה הוא דלאכל פס הטעם פגם שבו, ופי' כר"ן דלמניביל' גמרי' כמו נבילה שאינו לחוי' לגר דמוחה כיון דלוי' נהנה מנוה, כ"כ הוא בכל אכורים עשימחו זו סכירו ולא נחבטל' בזבוב כיהר נבילה דהטעם כ"כ גם בטעם פגם אמרי' עשימחו זו הכירו ולא שייך ביטול דגמרי' מניביל' דכיכא דלוי' נכנס מן הנבילה הוא מותר, וזה הוא סדבר אשר נוטל"פ הוא מותר כיון דטעם פגם לוי' נהנה מן האיסור, פרח האיסור מיני' ומותר בלא ביטול האיסור, ולזה כתב כר"ן בפסחים בסוגיא דקדירות בפסח יסברו לדתוח דעת כדלעילי' דכיכא דמחבו אכור גם נוטל"פ הוא אכור, וז"ל ולא זריזא לי' דמאן דמחיר נוטל"פ מניביל' שאינו לחוי' לגר גמיר' לכו' וכוין דלפי' כשינא לחוי' אכור היקף יאכור כהתעורבות עכ"ל, ומ"ס דלפי' כשינא לחוי' אכור לאו כוונתו א"כ האיסור הוא בעין בלא התעורבות כי כוונתו ג"כ, דזה לחוי' דהא בכל נוטל"פ א"כ האיסור הוא בפני עצמו הוא אכור כיון דחוי' לאכילה, אלא טעמו דבלוף כז' שבו האיסור עתה התעורבות שאינו נכנס ממנו, גם א"כ האיסור הוא בעין לחוי' נהנה ממנו אז מותר ג"כ, וממילא דבלא ביטול בזבוב הוא מותר ג"כ, וכיון דלא זריזים לבוא לביטול בזבוב לכן גם אופן האכורים דלואכרים במשכו ולא נתקעלו לעולם אפי' נוטל"פ הוא מותר דא"כ גם דלא נתקעלו, ה"ה האכורים אף בלא ביטול מטעם כיון דלוי' נהנה מנוה, וזה הוא ג"כ כוונת כר"א"ש בעי' ס"ז שכתב ג"כ לדתוח ס"מ הללו כדברי הר"ן

כר'ן, וז"ל ולא נכירא דנכי דהממירא התורה לאסרם במשבו
 מ"מ ים שם איסור עליהם אבל כשהוא פנס פקע מיני'
 איסורו דגמרי' מניביל ע"ל, מבוחר דס"ל כהר"ן דעו"ט
 ללא מטעם ביטול הוא מותר רק, כיון דלית ונכס ממנו
 סוף כהמירובות פקע ממנו איסורו לגמרי, והוא כניביל
 סרוחה דמותרת בלא ביטול, אמנם בשעת כ"מ דס"ל
 דהיכא דמשבו הוא אסור גם וטול"פ אסור, י"ל דס"ל
 כעטמא דהרשב"א דעו"ט"פ אינו מותר רק מחמת ביטול
 ברוב, והא דלא ס"ל כהר"ן דמותר כיון דליתו נכס ממנו
 פקע האיסור מיני', י"ל דזכ לא נוכל ללמוד מניביל
 סרוחה, דבשלמא כניביל סרוחה דגוף כניביל נעשה כעפרא
 בעלמא ולכן פרה האיסור מיני', משא"כ עו"ט"פ דזכ
 גוף האיסור בכל מקום שבו עדיין האיסור עליו דכיון
 האיסור בעלמא הוא רצוי לאכילא כולו הוא נשאר
 באסורו, וכן דליתו אסור כהמירובות כיון דלא פרה האיסור
 מיני', הוא מטעמא דהרשב"א דעטעס פנס ל"א טכ"ט
 דא"י ומ"ל"א דנחבשל ברוב, ולכן כניביל אסור דאוסרים
 במשבו ולא נחבטלו לטולם גם וטול"פ אסור, כיון דנס
 עטע"פ לריכיס לבוא שבו מותר מחמת ביטול ברוב,
 ומובן בזכ דברי הרשב"א בחת"ו הביאו כ"י ברא"ח בס"ס
 חמ"ז דס"ל כדעם כ"מ דהיכא דמשבו אסור גם וטול"פ
 אסור, משום דהרשב"א חז"ל לשיטתו דס"ל דעו"ט"פ אינו
 מותר רק מחמת ביטול ברוב, ואזן אסורים דלא נחבטלו
 לעולם גם וטול"פ אסור, אמנם לפ"י יכ"ס קשה על הטור
 דפסק בס"ס ק"ג כהרשב"א דגם כהגדיל האיסור מדשו
 מותר ג"כ היכא דליכא רוב בהיחור, והא"ן פסק ננד
 דעה א"י כהר"א ס"ל דכח דעו"ט"פ הוא מותר דכשהוא
 פנס פקע איסורו וא"ן שם האיסור עליו והוא כדעה כר"ן,
 ויחר מה ברא"ח בס"ס חמ"ז פסק כהר"א ודלא כדעה
 כ"מ וזמנן בפסח דאוסר במשבו וא"פ"ס פסק הטור
 דעו"ט"פ הוא מותר, וזה הוא ע"כ מטעמו דהר"ן ויכ"ס
 דברי רוב סותרים זה את זה :

ולכאורה הי"ב ל"ל דגם לעטמא דהרשב"א י"ל כהכרח
 כר"ן דעו"ט"פ פקע אסורו ומותר אף בלא
 ביטול, וע"כ ל"ל כן דהנה לפי פסקות דברי הרשב"א דמכברא
 ידשיקן דעו"ט"פ מותר, והוא כיון דלא מליט במשרת
 ובגטוילי עו"ט"פ דטכ"ט רק בעתם לשבח, מלך הסנרא
 אמרי' דבעתם פנס ל"א טכ"ט דא"י וממילא דנחבשל ברוב
 היחר בלא לא כ"י נרנש טעם האיסור, ויוקשה הא"ן
 יתכן הוגיא דגמרא דמבוחר כהדיא דר"מ ורנבן דפליגי
 בעו"ט"פ בקרא דניביל פליגי ולא כהכרח, ובגמרא פריך
 לר"מ דס"ל וטול"פ אסור משום דגם קדירה כ"י פנס
 וגמיר מנעוילי עו"ט"פ דגם וטול"פ אסור, ופריך כהמרא
 ור"מ הא"ן מוקי הקרא דניביל והוא"ך למרן דמוקי ניביל
 לקרוחה משיקרא, ולדברי הרשב"א מא"י פריך כהמרא
 על ר"מ כיון דס"ל דגם קדירה כ"י פנמא וזו מליט גם
 בעתם פנס עכ"ט. ושוב ל"ק מניבילא כה"ר הרשב"א, דבשלמא
 ניביל מוכרח לא חז"ל לאכילא כולו אסור וטול"פ נחלל שם
 טעם פנס שבו, ופוד קשה לי לשיטת הרשב"א לפת"ש
 רש"י בפסחים דף מ"ב סוף כהוגיא דהמ"א ב"ד"כ ור"ע דרנבן
 דפליגי על ר"א בנזחא דלא ס"ל המ"א הא דלא מחייבי'
 בלא המ"א מחמת טכ"ט, הוא דרנבן חולקים גם בטכ"ט
 וס"ל דטכ"ט לאו חז"ל לאכילא כולו אסור דא"י א"א עכ"ט
 ל"ד א"פ"ס היכא דליכא כוית איסור כבדי אכילת פנס הוא
 דא"י מק"י כהמרא דשם כהוגיא ו' מ"ד דפריך א"כ דאמרי'
 כה"פ"ס הוא דא"י אמאי פליגי רנבן עלה דר"א בנזחא,
 כרי דשעו"ט"פ ל"י לגמרא דא"י רנבן דלא ס"ל טכ"ט דא"י
 א"פ"ס א"כ היו בנזחא כה"פ"ס היו מחייבים משום כה"פ"ס
 והוא כמ"ס רש"י שם דהוא הלכה למשה מסיני שיהי' חייב
 כה"פ"ס וכמ"ס חו' כה"פ"ס ד"י ל"י ב"ר"ב כה"פ"ס דהלכה

למ"מ כ"י א"פ"י א"כ האיסור הוא כהמירובות ע"ש, וכן
 מבוחר כהוגיא כדברי ר"י טעמו וממשו אסור ולוקין עליו
 וזה כה"פ"ס, מבוחר לשיטת רש"י דס"ל טכ"ט ל"ד א"פ"ס
 בעטמו וממשו ואיכא כה"פ"ס לוקי' עליו, והרשב"א בחולין
 ל"א כהוגיא דרוע בשלל קשה על שיטת רש"י דהלכה
 דטכ"ט לאו דא"י, דא"כ יוקשה ממחני' דעשה עיסה מן
 האורז ומן הדגן א"ס י"ס בו טעם דגן מייבנה בחלה וא"ס
 יואל י"ח בפסח, כרי דע"י טעם כה"פ"ס דגן הוא יואל י"ד
 מלו"ב דא"י, וס"י דע"ס הבא מן כהמ"ס גם לשיטת רש"י
 הוא דא"י ולכן יואל י"ח בפסח לפי דהסם הוא טעם כה"פ
 מן כהמ"ס ע"ש, ולהמחיק דבריו י"ל ע"פ דברי כה"פ"ס
 במ"ס חלה דכח על כך מחני' דעשה עיסה דלשיטת ר"ח
 דס"ל באיסור שנתערב כהיחר ויחן בו טעם ומגיס טעם
 האיסור כהיחר אמרי' נספק כהיחר ליהיוו כולו האיסור
 ולוקין על כל כוית מהכשרובות אף דליכא בהכיות רק טעם
 מהאיסור א"פ"ס לוקין דגוף כהיחר נחשפך לאיסור, איירי
 כהמני' דעשה עיסה בכל ענין ויואל י"ח במ"ס א"ף א"ס
 לא אכל מהעיסה רק כוית א"פ"ס הוא יואל י"ד חובנה מלה,
 אמנם לשיטת החולקים על ר"ח וס"ל דלא אמרי' נספק
 כהיחר לאיסור וא"ן לוקין בעתם כעיקר רק א"ס אכל כוית
 איסור כהמירובות כה"פ"ס אכילת פנס, ע"כ איירי כהמני'
 דעשה עיסה מן האורז ומן הדגן דליכא כוית דגן כבדי
 אכילת פנס ואכל כה"פ"ס דא"י הוא יואל י"ח ע"ש, והנה זה
 נראה כה"פ"ס דלשיטת רש"י דעטעס כעיקר לאו דא"י רק
 טעם כה"פ"ס מן כהמ"ס הוא דא"י אז בכל ענין לא אמרי' נספק
 כהיחר להיות איסור, דהא ביב"ש ביב"ש א"ף בתקום דרינש
 טעם האיסור כה"פ"ס חמין בקמה ששירוס א"ף דהא אסור
 ג"כ מה"ס וזה הוא טעם כה"פ"ס מן כהמ"ס ע"י כה"פ"ס כיון
 ק"ט, א"פ"ס לא אמרי' כה"פ"ס נספק כיון דגל גרעין עומד
 בפני ע"מא ולא נתן טעם כהיחר ל"ש למר נספק, דהנפק
 לא אמרי' רק בלא בלא ונתן האיסור טעם כהיחר כה"פ"ס
 אמרי' דעטעס האיסור הנכנס כהיחר מהפך את ההיחר
 להיות איסור, ומשחה לשיטת רש"י דעטעמו ולא ממשו אינו
 אסור דבר שורה רק עטעמו וממשו, אז א"פ"י א"ס כהמ"ס
 טעמו וממשו ל"ש למר נספק כהיחר לאיסור דע"י ממשות
 האיסור שהוא כהמירובות כהיחר לא נחשפך כהיחר לאיסור
 כיון דזה הוא כהמירובות יב"ש ביב"ש, וע"י טעם הנפלט
 מהאיסור ונכנס סוף כהיחר ל"ל ג"כ נספק, דהא לשיטת
 רש"י בעטעמו ולא ממשו ליכא איסור דבר תורה וממילא
 פליטה האיסור הנכנס סוף כהיחר הוא כמאן דליחא,
 הא"ן שייך למר דבניביל טעם האיסור הנכנס כהיחר
 יחשפך כהיחר להיות איסור כיון דהוא כמאן דליחא, וזה
 ברור לע"ד עד שא"י מחמת על הפ"ס שהא"ן ברא"ח בס"י
 חמ"ז לחמור על שיטת האומרים דע"ס כה"פ"ס מן כהמ"ס
 לכ"ע הוא דא"י, מדברי רש"י כהוגיא דהמ"א דכח על
 כך דחזיר ששרס פשו כיון ואלו נגלג כיון בכל הפה לא
 כוי פליגי רנבן דהא ס"ל טכ"ט דא"י, והקשה הפ"ס הא
 בל"י טעם כה"פ"ס מן כהמ"ס הוא לכ"ע דא"י ע"ש, אבל
 לפמ"ש לק"מ דרש"י כחב כן לענין נספק כהיחר להיות
 איסור שיהיה מחויב א"ס אכל כוית כהיחר מפת ומיין וזה
 בע"י עכ"ט דא"י אמרי' ע"י טעם כיון הנכנס בנמשות
 הפה נחשפך הפה להיות איסור, אבל א"א טכ"ט לאו דא"י
 בכל ענין לא אמרי' נספק, והכרחי כה"פ"ס כהוגיא דשם
 ליישב כל הערות הפ"ס דשם וא"כ"מ להא"ן ברור, ולפ"י
 לח"י כה"פ"ס על שיטת רש"י דמח"ס דעשה עיסה מן
 האורז ומן הדגן הוא יואל י"ח בפסח כיון דהוא טעם
 כה"פ"ס מן כהמ"ס ע"כ איירי דליכא כוית דגן כה"פ"ס ואכל
 כולו כיון דלשיטת רש"י לא אמרי' נספק, ולכן יואל י"ח
 בפסח כיון דזה הוא הלכה למ"מ דכה"פ"ס הוא דא"י, ואפשר
 דמ"ס הרשב"א וסר"ן כהוגיא דרוע בשלל דע"ס כה"פ"ס מן

הממש הוא דלוי' הוא ככל ענין אפי' בליכא כוזה ככא"פ, ואף דלא אמרי' בזה הכסף אפי' הוא דלוי' שיהיה אסור עכ"פ משום הוי שיעור אסור מסתם, וי"ל דמוכה כן ממ"ש רמ"י בתולין ל"ח ע"ב במתני' דיוקן גד"ס כבשר בלפת דשיעורין הלכה למשע מסרי עיי"ש, ולקטתו רמ"י דס"ל עכ"פ לאו דלוי' ע"כ הלכה למשע מסרי לשער באיסור שנתערב בהיאר' כס' ודכוחם הצמודה שם במשנה הוא בנתערב ממשותף האיסור, ומי' גמרי' דטעם כהה מן הממש הוא דלוי' ובאכל ככא"פ לוקין עליו ופחות מזה הוא אסור ממחמת מצי שיעור אסור מסתם ואכ"מ, יהיה איך שיהיה זה מוכח דכתיב ככא"פ וטעמו ומתשו הוא אסור מסתם אף א"ל עכ"פ לאו דלוי', ופי"ו יהיה קשה לחי' הרשב"א במקום דליכא טעמו ומתשו ואיכא ככא"פ יהיה אסור אף דטעם האיסור הוא לנפש, דמה בכך דלא מליטו במשרתם ובגשולי עכו"ם דאמרי' בטעם פגם עכ"פ, הו' ככא"פ נטעמו ומתשו ככא"פ אף בלא כדעש דמשרתם וגשולי עכו"ם, ובכדיא מבוחר בדברי ר"י דאמר טעמו ומתשו אסור ולוקין עליו ואם ריבה עליו טעם לפגם מותר כרי דבטעמא אסור אף בטעמו ומתשו ובדאיכא ככא"פ, גם עיקר דברי הרשב"א בדאיכא רוב בהיתר מותר טעמא הוא כדאיכא ממשותף האיסור דבטעמו ולא מתשו כגון בפליטת כלים התייר הרשב"א אף דליכא רוב בהיתר כחשך ינואר לפיניו נטילת, ובהו ל"ג ש"ח' הרשב"א דהא טעם כהה מן הממש הוא אסור אף בלא הדרש דמשרתם וגשולי עכו"ם, ועי' ית' לדחוק ולומר דגם פ"ו אמרי' כתי' הרשב"א דמסכתא אמרי' דכלכלס גומתו בטעמו ומתשו דהוא אסור לא היה רק בטעם לשבח ולא בטעם פגם :

בחר הטעם ולא בחר שמה, אמנם לדברי סת"ף ניתח בפשיטות דהא גם דהוא מב"מ בשמה אפי' כיון דנרגש זו הטעם אמרי' טכ"ט דלוי' ולכן חייב בככא"פ, וכ"כ יש לכתוב ראה לדברי סת"ף ממחמת דטעם שיהיה מן האורח ומן הדגן דכמו דקמח חמין בקמח שעורים הוא מב"מ בשמה ל"כ גם קמח ארוז עם קמח דגן הוא ג"כ מב"מ בשמה ולא יולא י"ח ומימיז בחלס יחבטל ברוב כדון מב"מ, אפי"ו דאיכא דנרגש הטעם אס גם דהוא נאמט מב"מ אפי"ו אמרי' עכ"ט ולא נחבטל מכה טעמו וכ"כ כח"ד סס, ולפי"ו מציילא ל"ק ק"י הכ"ח על סטור דבאח לא יהיה נרגש טעם דגון בהארוז אף בדאיכא ככא"פ מ"מ יהיה נחבטל ברוב כדון מב"מ דהא באמת הוא מב"מ ורק פ"י הטעם לא נחבטל משא"כ היכא דליכא טעם נחבטל כדון מב"מ (וערוין ית' לסקיטת על ארביי דס"ל לענין מב"מ אוליך בחר טעמא הא"ף יחרן סממתי' דטעם עי"ה מק"י הכ"ח וי"ל כתי' המק"מ בסיומן תמ"ב עיי"ש) :

ובזה י"ל גם בדברי ר"י בסוגיא דאמר טעמו ומתשו אסור ולוקין עליו וזה בככא"פ, הו' דהולך טעמו ע"כ משום דר"י איירי בכל ענין אפי' במב"מ בשמה כמ"ס טוס' בסוגיא, ולזה הולך שיהיה נרגש זו טעם האיסור דכ"ל"י סיה נחבטל ברוב כדון מב"מ, אך דוב יהיה קשה דאיכא דאיכא ממשותף וככא"פ יהיה אסור אף זה האיסור טעמ"פ, דמה בכך דטעם פגם הוא כמחן דליכא אפי' בלא נרגש זו טעם האיסור כלא אסור ג"כ איכא דאיכא ממשותף האיסור בככא"פ, וזה גם בדברי ר"י דאמר טעמו ומתשו אסור ולוקין וכו', ואם רביי טעמ"פ הוא מותר יש לדחוק וליטב לפמ"ש דר"י איירי במב"מ בשמה ולזה בעי' טעמו ומתשו, וי"ל דדוקא בזה טעמ"פ הוא מותר כיון דבטעם פגם לא אמרי' עכ"ט דלוי' וטעמו הוא כמחן דליכא ולכן בטל ברוב כדון מב"מ איכא דלא נרגש זו טעם האיסור, אמנם באמת זה אינו דגם באינו מיס אמרי' ג"כ איכא דלוי' טעמ"פ הוא מותר אפי' דאיכא ממשותף האיסור נחבטל ואיכא ככא"פ, וזה ל"ע כיון דככא"פ הוא אסור אפי' במקום דלא נרגש טעם האיסור ללא, יהיה בטעם פגם כאלו אינו נחבטל לא סיה נרגש זו טעם בלא לא גם פגם הוא אסור, ויהיה קשה על סטור דדברי סומריס אהדיי דכא"פ בסיומן תמ"ב כב"ד ד"י מיני מדיה לית לכו טעם מחן וע"כ מוכח דככא"פ הוא דלוי' אפי' במקום דליכא טעם כלא, ופי"ו בסיומן ק"ג פסק רב"ש ב"ל דטעמ"פ ברובה בטל ובכל ענין אפי' אס הוא ממשותף האיסור ובאילו מינו ואיכא ככא"פ :

ורבן ס"י ר"ל דגם, לדברי הרשב"א לנו בסוגיא פליגי ר"מ ותקמטו דק בקרא דנטייל, דתבך דס"ל דטעמ"פ מותר גמרי' מניילס כמו נטיילס כרותה דשותרת כיון דאילו כהנה מזהס כמו כן כיון דמטעם פגם אינו נהנס ואדרבה מותרו וכו' נייח לו בלא טעם איכא בחד' מניילס דטעם כזה אינו אוסר ולא אמרי' בטעם כזה באילו כהנס ממנו טכ"ט, והו' דאסרת דתחנא בתרעם ובגשולי עכו"ם טעם האיסור הוא דווקא בטעם לשבח ונטיילס ממנו ולא בטעם פגם שסוף כמו נטיילס סרוחה דלשע מהנס מטעם כזה הוי הטעם כמחן דליכא, אמנם אס לא הוי מליטו בגבילה כסוחס דמותרת ובי"ה דיון אף אס אינו נהנס מהאיסור אסור ג"כ חו"ל ס"י מחלקין בין טעם פגם לטעם לשבח, וסוי אמרי' כמו דאמרי' בטעם לשבח טכ"ט כ"כ גם בטעם פגם אמרי' עכ"ט דעי' זה שדרגס הטעם אמרי' טעמיתו זו הכירו ולא בטל, ור"מ דלואסר טעם לפגם משום דס"ל דגם קרייה ג"י שינס ודלוי' אסרת דחמנא בגשולי עכו"ם, ע"כ דס"ל דגם איכא דלוי' נהנס מן האיסור אסור ר"כ דאל"כ אפי"ו אסור טעם פגם ולכן פריך בגמרא שפיר לר"מ מניילס וסולק לאקמי סקרא דנטיילס

אולם יותר מזה קשה על סטור בלוי' סיומן תמ"ב דכתב ליישב ק"י רמ"י הו' דפליגי רבין בכותה ולא מתייבס מתעם עכ"ט משום דר' מיר מדינה לית לכו טעם מחן כלל, וכתבו לכוזיה מזה דככא"פ הוא אסור מסתם אף במקום דלא נרגש טעם האיסור, כיון דר' מיני מדינה לית לכו טעם מחן ואפי"ו פריך בגמרא ס"ל א"ס דככא"פ הוא דלוי' אלא פליגי רבין ע"כ דר"א בכותה ותי' הגמרא ינוח לכותה לדיח בזה ככא"פ, מבוחר אס היה ככא"פ היה מחויב אף דלא נרגש טעם המחן כלל, ומה שסקסס שם כמ"ס ממחתי' דטעם עי"ה מן האורח ומן הדגן דקתיי אס יש בו טעם דגן ארס יולא י"ח כפסח הו' בלוא"ס אינו יולא י"ח ובעי"ה אינו מחויבם בחלס, ולשיעט סכסוגריס דלא אמרי' וספק סהיתר לאיסור ע"כ י"ל דליירי בדאיכא ככא"פ כלי', ולשיעט סטור קשה גם בדליכא טעם דגן יהיה ג"כ מחויב בחלס כיון דככא"פ הוא דלוי' אפי' במקום דליכא טעם, ולענ"ד ית' ליישב דהא כרמ"א כתי' ל"ח סט"ף ז' כהב דלענין מין במיני אוליך בחר שמה ואס הוא מב"מ בשמה אף דליכא שוין בטעמא ונרגש טעם האיסור בהיתר אפי"ו נחבטל מסתם ברוב, והס"ף הקשה ע"ו דהא"ף שייך כפול ברוב כיון דנרגש זו טעם האיסור וטעם עיקר כזה דלוי' ואמרי' לבי"ה רביי דלברי סת"ף מחוס' פסחים בסוגיא דסמ"ל"א גד"ס איחיב' שחי קופות דמקבוס מלי פריך בגמרא אמרי' אמרי' שאלי אומר, הו' אף אס ככא"פ הוא דלוי' הו' זה הוא דווקא במין באילו מינו אבל במב"מ ודלוי' מסתם בטל ברוב וסכ"ל אינו במב"מ ולכן אמרי' שאלי אומר, ותי' דק"י הגמרא חו"ב משום דבגמרי' איירי בכל ענין אפי' מב"מ כגון קמח חמין בקמח שעורין עיי"ש, ולדברי סממתי' דלענין מב"מ אוליך בחר שמה יהי' ק"י התי' במ"ע הו' גם קמח חמין בקמח שעורים הוא מב"מ בשמה כמ"ס ס"י בכוח' ד' ע"ב גד"ס ר"י עיי"ש, ואריכוס לדחוק ולומר דתי' בכוח' הו' אפי"ו דלוי' דהוא התקפן שם בסוגיא ואביי אולי לשיעטו דס"ל בעי' ד' ס"ו דלענין מב"מ אוליך

נרנש עמם חמץ רק נספק לעמם אחר כזה כוח אסור
 כיון דמ"מ נרנש עמם קלח מן האיסור וזה כוח הלכה
 למ"מ כיחל נרנש עמם קלח מן האסור בדליחא כנ"פ,
 ויש ליתן קלח חמץ לזה דהא מבוחר בחו' מיר כ"ל
 דהלכה למ"מ כיון אס נחמער כזית איסור כדרי חילת
 פנים ואכלט שבוה חייב מתקוח ואס ינמח דענין דוקא
 שי"י נרנש עמם גזור ממילא דענין ג"כ שי"י נרנש
 כל עמם הכזית מהאיסור, וי"י קשה וכו' דלא נחמער
 העמם מכל הכזית מ"מ נחמער מכו מהכזית כמ"ס חו'
 זמחים ד' ע"ח ד"ה אלה מנח"מ ע"ש, ולא נשאר עמם
 כל הכזית ולא י"י חמירי מלקוח, אפ"כ מוכח דכאש
 נשאר עמם כל דרוח חמירי ג"כ כנ"פ הוא דרו' חבל
 מ"מ כע"י שי"י נרנש עמם האיסור, ונעמט פנים חמירי
 כיון דלזיו נכנס מטעם כוח לגמרי גרע מאלו ה' נספק
 לעמם אחר וכללו לא נרנש בו עמם כלל ובעל ברזל ועדין
 ל"ע, והא דקסא מהר"ש ומחברו כס"י חמ"י יבואר עוד
 לקמן עמ"ס :

ועפ"ז נבוא ליישב קו' החוס' כסוגיא דע"י, ואקדים
 ליישב קו' חסו' ביאור ד', דכנה סמדרכי הקשה
 על כה דכנה שרקקע דס דעמ"י מ"ס דל"ח בלא יחלואמי
 רוק וכן חזב ט"לח ממנו ש"ו דממ"ח מ"ס דל"ח בלא
 יחלואמי יכס, וסקב סמדרכי חמירי לא יפגער ברק
 וביכס ברוב, וחי' כיון דהסיחור לא היה יכר משום
 קודם הסערובות, והסיחור וסאיסור מתהווים בזה אחס
 ל"ש ביטול ברוב, דביטול ברוב לא חמירי רק ביחל
 דהסיחור המבטל ה' יכר קודם הסערובות עכ"ד, ופ"י
 י' דמ"ט"ס כשכזית ולכסוף פונס כ"ו דלזין קומיל
 כשיעור ר"ח בלל איסור כמתן עמם בסיחור חמירי ונספק
 הסיחור לזיות איסור ואיחעביר ל' גוף הסיחור לאיסור
 ולוקם על כזית מהסערובות כזירוף איסור והיחור, וממילא
 גם כשכזית ולכסוף פונס י"ח סביב עמם האיסור לשנה או
 ה' עמם האיסור חוסר חס הסיחור כמו בכל מקום וזו
 ה' לוקם על הסיחור כזירוף עמם האיסור המספק חס
 הסיחור לזיות איסור, ולכן חמ"כ כשעמם עמם האיסור
 לפנס וזו פקע האיסור מן הסיחור דכיון דעכשוו הוא לפנס
 ואין עמם כזו חוסר וחמיר הסיחור לזיות מותר, חלוב זה
 מהני לענין זס שי"י גוף הסיחור מותר ולא יכס לוקם על
 כזית כהסערובות כזירוף הסיחור, חלמ מ"מ גוף הסערובות
 נשאר באיסורו ואסור לזלות מתחת הסערובות גוף האיסור
 שחמערב בהסיחור כיון דנס חמ"כ כשעמם לפנס עדיין לא
 פקע האיסור מן עממות האיסורן לשיעור הרב"ח ומה"ס
 כיון דעדיין האיסור נעממותו ראוי לאבילה ואינו מותר רק
 מתחת ביטול ברוב וכזו כמ"ס דעעמם פונס ל"ח עכ"ס
 ובטל ברוב סיחור, חמ"ס כשכזית ולכסוף פונס חמ"כ בזה
 הסיחור לבטל עממות האיסור כיון דהסיחור חמ"כ מולד
 חוך הסערובות, דכס מחמלם שככר היו מעורבין וזו'
 האיסור נוחן עמם לבנה כהסיחור ה' גם על הסיחור שס
 איסור דמתחת עממו איחעביר הסיחור לאיסור, רק חמ"כ
 כשיעמם לפנס מולד הסיחור דזו פקע האיסור מן הסיחור
 ולזס לא יכל לבטל גוף האיסור, דלר"ך ביטול בלא עמם
 האיסור, ומיושב קו' חסו' לשיעור הרב"ח דטעמ"פ אינו
 מותר רק מתחת ביטול ברוב ומכ"ס כשכזית ולכסוף פונס
 דל"ש ביטול לכן היה חסור, וחס' במקום דיכול להכסיו גוף
 האיסור מן הסערובות ולא י"י נשאר רק עמם האיסור
 כנכלל בהסיחור אפ"ס הוא אסיר כשכזית ולכסוף פונס,
 ואף דכזה לא זריכים לבוא לזיו ביטול לגוף האיסור כיון
 למכירו ולא נשאר רק עמם האיסור שבוה לפנס וכיון
 דעעמם פונס לא חמירי עכ"ס י"י מותר אף בלא ביטול
 ברוב כמו דס"ל להרשב"ח גבי פליטת כליס דכאש הוא
 נועל"פ מותר אף בלא ביטול ברוב וע"כ דנכלל עממו לא

דנכילס כמורחם מעיקריו, וזכא דלוזך הרשב"ח להא
 דנעמם פנס לא חמירי עכ"ס ובטל ברוב ולא ח"י כחי'
 כר"ן כיון דלזיו נכנס מן האיסור פקע איסורו ומותר בלא
 ביטול ברוב, הוא דהרשב"ח בל להסיר אף סיכא דהגדיל
 האיסור מדתו וזכנס מעממות האיסור דכזס לא פקע
 איסורו, וע"י ככב דלח גם דהכנס מניף האיסור ע"י
 שגמרנב ע"י הסיחור מ"מ חל אינו נכנס מטעם האיסור
 כיון דכזס מותר עמם לפנס וזכס יזית לו בלא עמם האיסור
 לא חמירי כזס עכ"ס וז"ל חללו לא היה נרנש בו עמם
 כלל ובטל ברוב היחור, חלום גם להרשב"ח סיכא דלא
 הגדיל האיסור מדתו ומספיד יותר ע"י עמם פגמו ממס
 דמרוח ע"י הרב"כ שגמרנב הסיחור מהאיסור, אז גם
 להרשב"ח הוא מותר אף בזה ביטול ברוב רק מטעמח
 דכר"ן דגמירי מניכל סיכא דלזיו נכנס מן האיסור פקע
 איסורו ומותר אף בלא ביטול ברוב, וי"י דמ"ט"ס כזועל"פ
 מותר אף בדליחא ממתחת האיסור וכנ"פ, משום דזס
 גרע מסיכא דלא נרנש בו עמם האיסור כלל דעס עכ"ס
 לא מספיד מן האיסור וזכנס ע"י הרב"כ וזריכים לבוא
 שי"י מותר מתחת ביטול ברוב, וזה היה הלכה למ"מ
 דכנ"פ הוא דרו' ולא נחמער ברוב כמ"מ אף סיכא דליכא
 עמם, משח"כ סיכא דהוא טעמ"פ ומספיד ע"י עמם
 פגמו חס הוא מותר אף בלא ביטול ברוב רק כיון דלזיו
 נכנס מן האיסור פקע האיסור לגמרי ובת"ן דליחא דמי',
 וזכס יזית ל"כ חל דפקע כמור כס"י ק"ג כהרשב"ח
 שבוה גדר דעס חזיו הרח"ס חל"ל דכנס לדחוח דעס
 סי"מ דס"ל כל סיכא דמכסו חסור גם יעמ"פ חסור, מכס
 דכטעמ"פ פקע האיסור מי"י. וזה הוא דעמם הר"ן מ"ס
 דלפנס"ג גם להרשב"ח סיכא דלזיו נכנס מן האיסור מותר
 אף בלא ביטול ברוב רק דפקע האיסור מי"י דגמירי'
 מניכל דכל סיכא דלזיו נכנס האיסור בת"ן דליחא דמי',
 ומש"ס פסק כזו' חמ"ך דמקן כשכזית חיו חוסר ל"כ
 חס הוא טעמ"פ אף דמקן כשכזית חוסר במכסו חיו
 בטל לעולם. מכס דלא ביטול ברוב מותר כזועל"פ משום
 דלזיו נכנס מן האיסור פקע האיסור :

אמנם באמת זה אינו דעדיין יזכיר קשה למס לא מתקן
 כמור כסיון ק"ג דהגדיל האיסור מדתו וגם
 איכא כנ"פ כזס הוא חסור, כיון דכזס לא פקע האיסור
 כיון דהכנס ע"י הרב"כ, ואס דמ"מ עממו הוא כמחל דליחא
 ובטל ברוב, ה' כנ"פ דרו' דלא נחמער כמ"מ אף חס
 לא נרנש עמם האיסור כלל, וגם על כמור כסיון חמ"י
 יכס קשה למס פסק דמקן כשכזית חיו חוסר חס הוא
 טעמ"פ, ולמס חיו מתקן דסיכא דהגדיל האיסור מדתו
 זכס הוא חסור כיון דכזס נרנש מן האיסור ולא פקע
 איסורו ואינו מותר רק מתחת ביטול וחמ"ן כשכזית דלזיו
 נכנסו ול"ש ביטול י"י חסור, גם חל הרשב"ח גופו כמ"ס
 חל"ל כעמם סי"מ דסיכא דמכסו חסור גם טעמ"פ הוא
 חסור, וע"כ דלא חל כעממות דכר"ן כלל דפקע איסורו,
 וכזס מטעם שכתבתי, דכשחלמ נכילה כרוחם דגוף הנכילה
 נעמט כעמ"פ לכן פתח האיסור מי"י, משח"כ האיסור
 שבוה טעמ"פ כזס גוף האיסור כהדר באיסורו כיון דהוא
 ראו לאבילה ומס ככב שבוה פונס חמ"כ מ"מ כיון דהוא
 ראוי לאבילה לא פתח האיסור מי"י ולכן אינו מותר רק
 מתחת ביטול ברוב, והוא כמ"ס דגמירי מניכל עכ"ס דסיכא
 דלזיו נכנס ובין דלזיו נכנס הכנס מטעם פונס ל"ח כזה
 עכ"ס ובטל ברוב, ועל הקו' שהקשיתי למס לא מתקן
 כמור בדליחא כנ"פ חסור טעמ"פ כמו דלזיו נכנס ככותח
 אף דליכא עמם חמץ כלל ל"ל דוודחי גם להסור סיכא
 דליכא עמם האיסור כלל כמ"ס חל"ל דמותר מתחת ביטול
 ברוב, ובכוחם ח"ל להסור כמ"ס חל"ל שס כסוגיא דלא

זכריים

פגום אכסור לאו ראו' היא וכו', היינו טעמא מפני שבוא ראו' לנחקק ולחמט זב כמה עיסות אחרות וכו' עכ"ל, מותר לדרביו דלמ' ה"פ פה שטיפסה אכסור מדינה אף בלא סעסם דראוי לחמט עיסות אחרות ה"ג גם טעמ"פ אכסור בפסח, והמק"ח בס' חמ"ב ס"ק ב' טמה עליו דלמ' גם דפס שטיפסה אכסור אפי"ט טעמ"פ מותר, וראוי לזה דהא חזין כנלאי אכסור וזב"ט חלבב ויין נסך דאכסוריס אפי' שלא כדרך אכילתן ואפי"ט מותר כסוגיא דע"ז דטעמ"פ מותר גביהו, והעטס לזב הוא דהא כל עין טכ"ט ראו' גמרי' ממשרת או מגשילי עכו"ם ואחרי' דיו לבא מן הדין לבסוד כדון וכמו בהסוד לאו אחר' בטעס פגום טכ"ט ראו' כ"כ בכל אכסוריס אס גם כהסס בניגא סמס אכסוריס אף שלא כדרך אכילתן מ"מ לא אחר' גביהו טכ"ט ראו' וזבטו ברוב סיתר טכ"ז ע"ט, אמנס בלמס הדכר נסון דהר"ן חילי לטעימו דס"ל כהסס בטעמ"פ דהוא מותר חינו ממחמ ביטול ברוב משום דס"ל דגס בטעס פגום אכסור' עשימתו זו ככירו, רק דהוא מותר כיון דאפי' אס הוא כפינה הוא מותר ג"כ סיכא דחינו נהסס מן האיסור, ובהסרובוס וכו' טעמ"פ דחינו נהסס הוא מותר אף בלא ביטול ברוב, וממילא חי אחר' בחמץ בפסח דאכסור כשהוא בניגא אף אס חינו נהסס ממנו ממילא גם טעמ"פ יחי' אכסור כיון דע"ז טעמו ל"ט ביטול, ומס טהקבס מכלאי סהרס וי"ג וככ"ל דאכסוריס אף שלא כדרך אכילתן ואפי"ט טעמ"פ מותר גביהו, כזר נכס בלאון סהמחר כהסרו ח"ד כסיומן ק"ג לדמות אס זו דנבילס שאינו ראו' לגר עס שלא כדרך אכילתן חרי עניינס הס דנבילס שאינו ראו' לגר היא כהסרס בעלמא ופריח האיסור מיני' אבל שלא כדרך אכילתן כיון דחזי' לאכילס כדרך האכילס לא פקס האיסור מיני' עי"ט, ולפי' ככס הר"ן שפיר דלמ' יתמא דפס שטיפסה אכסור מדינה אף דחינו כהסרס בעלמא או גם טעמ"פ יחי' אכסור, כמו כשהוא בניגא לא פרח האיסור מיני' אף אס נעטס כהסרס דחינו נהסס ממנו כמו כן יחי' כהסרסות. ועוד י"ל ביסוד דברי הר"ן דמקסס שפיר אס יתמא דפס שטיפסה הוא אכסור מדינה יחי' טעמ"פ אכסור אפי' לטעמא דהרשב"ה דטעמ"פ הוא מותר ממחמ ביטול ברוב ואפי' י"ל דגס בזה לאו טכ"ט וזבטו ברוב דברי המק"ח. מ"מ י"ל דהר"ן נחמץ עמ"ט מקודס לדמות דפס ה"מ דס"ל דסיכא דמשבו הוא אכסור גם טעמ"פ אכסור ומס"ה חמץ בפסח דאכסור כשהוא אכסור גם טעמ"פ, והר"ן דהס דבריכס משום דטעמ"פ לאו טעמס ביטול הוא מותר רק כיון דחינו נהסס ממנו פרח איכסורו, וע"ז ככס הר"ן שפיר דלמ' יתמא דפס שטיפסה אכסור בלא כהסס דראוי לחמט עיסות אחרות או יחי' טעמ"פ אכסור גבי חמץ, דלמ' גם דגבי כלאי סהרס וזב"ט וי"ג דאכסוריס שלא כדרך אכילתן ואפי"ט טעמ"פ הוא מותר, סהס הוא מותר ממחמ ביטול ברוב כיון דכטעס בזה לאו טכ"ט לכן נחבטל ברוב משום דה"ל חמץ בפסח דאכסור כשהוא ולא נחבטל לעולם יחי' טעמ"פ אכסור, דמטעמא דחינו נהסס ממנו אין להסיר טעמ"פ כיון דגס פס שטיפסה אכסור ומשום ביטול אין להסיר חינו דחמץ כשהוא לא נחבטל לעולם אף בחמץ דליכא טעס איכסור כלל, אמנס דחינו דחינו על הר"ן לפת"ר להר"ן גס טעס פגום לא נחבטל ואחר' עשימתו זו ככירו וחינו מותר רק ממחמ כיון דחינו נהסס מן האיסור ס"ל כנבילס סרוחס, מס יעסס על סא דסרליס דמותר כסוגיא גבי טככרס כהסרס דגס גבי סרליס דממלס מלום ובהסס בניגא סמס ג"כ כמו כנילס סרוחס דחינו נהסס ממנס ואפי"ט אכסור' רחמנא, ואפי' יתמא כהסרס דגס פתמס אכסור, דהא אין להסיר כיון דחינו נהסס ממטמס פקס איכסורו דהא גם כהסס בניגא חינו נהסס מסס ואפי"ט אכסור' רחמנא, ובסדיא מותר כסוגיא דלמ"ד טעמ"פ מותר, מותר גם כהסרס יחי' סהרס דלמ' יחי' קסס

כמ"ט הר"ן פסח שטיפסה דלמ' הוא אכסור מדינה גם טעמ"פ יחי' אכסור, ל"כ יתמא כהסרס, ולזה נראה לי ד"ל דגס הר"ן ס"ל כהסרס דהרשב"ה דבטעס פגום לא אחר' טכ"ט משום דהא לא נוכל ללמוד ממשרת או מגשילי עכו"ם דהא הוא עניס לנכס אבל בטעס פגום לאו טכ"ט וממילא דבטל ברוב, והא דהסור"ך הר"ן לזה דטעמ"פ הוא מותר כיון דחינו נהסס מהאיסור, ואכסור כהסרסל האיסור מדעו ואס ס"ל כהסרס"ה ס"ל להסיר מטעס ביטול ברוב, י"ל כמ"ט דהא הר"ן כסוגיא דרובע כהסס ג"כ כהסרס"ה ס"ל דטעס כהא מן סממס הוא לבי"ט דרו', ולפי' סיס קסס להר"ן בטעס כהא מן סממס דחס לא לריכיס למילי ממשרת או מגשילי עכו"ם ויחי' או אכסור גם אס הוא לפנס כיון דחינו דיעיק בלא סדרס דמשרת וגשילי עכו"ם דטעס כהא מן סממס לא נחבטל, וי"ל עוד דס"ל כמ"ט כשיסס סכור דממטו הוא אכסור כהסרס"ה אף סיכא דלא נגסס כהסס ואס כן יחי' אכסור סיכא דחינו כהסרס"ה כהסרס"ה האיסור, ולזה סור"ך בטעס דבלא ביטול הוא מותר ג"כ כיון דחינו נהסס מן האיסור, אמנס בטעמו ולא ממטו בלא כהסס דחינו נהסס מן כהסס וסחי כמו נכילס סרוחס הוא מותר ג"כ אף לשיטת הר"ן מטעמא דהרשב"ה דכטעס פגום לא אחר' לבי"ט דאורי' ובכל ברוב, ומס"ה בעככרס כהסרס דמסיר גוף סהר"ן ולא שאר כהסרסות רק פליטס פסס סהר"ן וכו' טעמו ולא ממטו בזה הוא מותר מטעמא דהרשב"ה דכטעס כהא לא אחר' עכ"ט ובטל ברוב, וסר"ן דאכסור כהסר"ן אף אס נחמס גוף סהר"ן משום דחינו נהסס ממנו כהסרס"ה, י"ל דלאו כהסרס דבלא ביטול נהסס מטעס דחינו נהסס ממנו דחס חינו כיון דכהסרס"ה אכסור אף אס חינו נהסס מהס, רק כהסרס"ה כיון דחינו נהסס מטעס סהר"ן לא אחר' בזה טעס כהסר"ן ובטל ברוב, ואף דממס ממחמ סהר"ן אפי"ט חשיב כהסרס"ה טעמו ולא ממטו כמו כהסר"ן ואחר' בזה דעכ"ט לא חי דאוריית' כיון דחינו נהסס מטעמו גמריק מנכילס דטעס כהא חינו אכסור ובטל ברוב, ולפי' כהסרס יחי' סהר"ן סיכא דמסרסב ממחמ סהר"ן וליכא חינו מותר דהא בטעס כהא מן סממס אחר' עשימתו זו ככירו אף בלא סדרס דמשרת וגשילי עכו"ם, ומטעס דחינו נהסס אין להסיר כיון דהר"ן ביטול ממחמ מלום ויס כנבילס סרוחס ואפי"ט אכסור רחמנא, והא דככס הר"ן כהסרס"ה דלמ' פס שטיפסה ופסלס מלכילס אדס הוא אכסור גם טעס פגום יחי' אכסור, י"ל או דכונס הר"ן הוא בטעס פגום כהא מן סממס, דמס ל"ט ביטול ברוב, או ד"ל כמ"ט כיון דגס בטעמו ולא ממטו חינו מותר רק ממחמ ביטול ברוב וחמץ בפסח דלא בטל לעולם ולכן טעמ"פ אכסור בכל עין חילי בטעמו ולא ממטו, כיון דגס טעמו ולא ממטו חינו מותר אף ח"כ טכ"ט לאו דאוריית' רק ממחמ ביטול ברוב כנ"ל דכטעס כהסרס"ה עלמו כהסרס"ה הוא אכסור מה"מ מנח סממח' לאכסור כל חיואל מהס, וז"כ הוא גם בטעס פגום דכל זמן כהסרס"ה הוא גמ"י עלמו כהסרס"ה אכסור כיון דחינו הוא אכסור וממילא גם כהסרס"ה חיואל אף דחינו ראו' לאכילס הוא אכסור מנח סממח' וחיו מותר רק ממחמ ביטול ברוב וחמץ בפסח דלא בטל לעולם גם טעמ"פ בטעמו ולא ממטו אכסור :

עוד

י"ל כהסרס"ה דברי הר"ן דהסס כהא דאחר' עסס כהסרס"ה לאו דאוריית'ה, י"ל כהסרס"ה פירוש' אחר' כהסרס"ה רש"י כסוגיא דרובע כהסרס"ה דמלכות'ה ברובה כהא והוא כמ"ט דודאי עסס חיואל מן האיסור אכסור מנח סממח'ים, רק דלמ' טכ"ט ל"ד כהסרס"ה דאחר' דמטעמו

דאין זש דומה לעמס הסמאל משרתה ונגשויל עכו"ס דשס הוא לעבד גס לענין אכילה ל"א זזה טב"ע ובעטל ברוב לענין אכילה, וזזה פליגי אליבא דשולא מאן דאוסר ס"ל כיון דהכסה מטעמו לענין חמוע חשיב טעם לשבח ואסור ומאן דמתיר ס"ל מה כדך דטעמו הוא לשבח לענין חמוע. כיון דהוא לפנס לענין אכילה ואינו נכסה באכילתו מטעמו לא אמרינן זזה טב"ע ובעטל ברוב:

והנה לפ"מ דבארתי פלוגתייהו דר"מ ורבנן אליבא דשולא דס"ל בפגוס מעיקרא ד"ס מותר, ובהכרח ולבסוף פוגס פליגי דשולא ס"ל דל"ס אמרינן דבעטס פגוס כיון דלא מלינו בעטס זזה במשרת ונגשויל עכו"ס דעטס כעיקר. מזד הסברא אמרינן דבעטס פגוס ל"א טב"ע וממילא דבעטל ברוב ולכן בפגוס מעיקרא ד"ס מותר ממחא ביטול ברוב, ובהכרח ולבסוף פוגס דהס ל"ס ביטול ברוב כיון דכתיבה המטבל וולד בחשרובות כ"ס, או כעטמא דהרשב"א בחוס"ב כיון דכבר נאסר אמרינן אפשר לכוטפו אסור זזה פליגי, מאן דמתיר ס"ל דגמרינן מנכילס כמו נכילה סרוחס דאינו נכסה ממנה פקע האיסור, כ"כ היכא דאינו נכסה מן האיסור פקע האיסור ומותר אף בלא ביטול, ור"מ דאוסר ס"ל דגס נכילה לכוטפו אסורה אף דאינו נכסה ממנה ולכן גס בהשביח ולבסוף פוגס אסור כלי, וא"כ יש מקום לומר דלפ"ז בהשביח ולבסוף פוגס וברגיל האיסור מדחו עד שסוא נכסה מהרבויו יוחר ממס במפסיד פ"י טעס פגמו זזה לכ"ס אכרינן כיון דגוס ל"א לומר דפקע האיסור כיון דנהגה ממנו, וביטול ברוב ל"ס כיון דכבר נאסר מחחס, ולפי זש ממילא גס נבי עיסה כיון דהוא לשבח לענין חמוע עיבות אחרות, רק מאן דמתיר ס"ל כיון דמ"מ אינו לשבח לענין אכילה ל"א זזה טעס כעיקר ובעטל ברוב, מכל מקום בהשביח ולבסוף פוגס הוא אסור כיון דזזה ל"ס ביטול ברוב ואינו מותר רק כיון דאינו נכסה מן האיסור פקע האיסור ובעיסה דהכסה ממנו כיון דראוי לחמץ בה עיבות אחרות ולכן גס לעולא לכ"ס אסור בעיסה בהשביח ולבסוף פוגס, ועולא לא קאמר דפליגי בהשביח ולבסוף פוגס רק כיכא דאינו נכסה מן האיסור לגמרי כמו נכילה סרוחס, דזזה מאן דמתיר הוא מטעמא דהר"ן דכיון דפגוס אח"כ ואינו נכסה פחה האיסור מיניה משח"כ בחופן זזה דהכסה לענין חמוע עיבות אחרות, אפי' מאן דמתיר זזה בפגוס מעיקרא משום דס"ל דגס בעטס זזה כיון דהוא לפנס לענין אכילה ל"א זזה טב"ע ובעטל ברוב מ"מ השביח ולבסוף פוגס הוא אסור כיון דזזה ל"ס ביטול ברוב, ולפי זש ל"ק לעולא מהא דבעטל של תרומה חתלס ד"ה אסור משום ד"ל דזזה כיון דהכסה מן האיסור דראוי לחמץ בה לכן לא פחה האיסור עיני, אמנס לפת"ש דיש מקום לדברי הכו"ס דבחוץ אסורים דחייב עליסס אף שלא כדרך אכילתן ואף דאינו נכסה מהס אפי"ה חייבס סרוחס עליסס ממילא בחופן אסורים אין לסחור נוטיל'ס מטעמא דהר"ן כיון דאינו נכסה מהס דהא גס כשסס בעינא ואינו נכסה מהס אסורים ג"כ, רק ד"ל דמ"מ נוטיל'ס מותר גבייסו מטעמא דהרשב"א כיון דאינו נכסה מטעמא לא אמרינן זזה טעס כעיקר ובעטל ברוב, וממילא דלפי זש בחופן אסורים יש לאסור השביח ולבסוף פוגס לכ"ס כיון דזזה ל"ס ביטול ברוב ואין לסחור רק משום דאינו נכסה מן האיסור פחה האיסור מיניה, וכיון דחייבס החורס עליסס אף היכא דאינו נכסה ל"ס טעמא דהר"ן ופגוס ולבסוף השביח נאסר בחופן האסורים לכ"ס, וזזה יש ליתן טעס סא דלא מזכר כדך זזה נפל של תרומה חתלס, גס כלאי הכרס כמו באידך בנות, משום ד"ל ל"מ בכלאי הכרס דאסור אף

דכאיסור בעטמאסוראוי לאכילה הוא וכל מקום שסוא שס האיסור עליו כיון דבעטל'ס לא פקע האיסור יש לדמוהו לענין שגא כדון אכילתן, ומס שסקסס סח"ד מבשר בלבב וי"י וכלאי הכרס דאסורי' שלא כדרך אכילתן ונוטיל'ס הוא מותר גבייסו, י"ל דהוא מטעמא דהר"ן הוא מותר רק מטעמא דהרשב"א כיון דהוא נוטיל'ס לא אמרי' זזה טב"ע דלא וממילא דהכטבל ברוב, ולכן גס בנ"ח וי"י וכלאי הכרס טב"ע מותר משום ביטול ברוב דמ"מ לא אמרי' בעטס פגוס טעס כעיקר וממילא דהכטבל ברוב, אמנס נפ"מ היכא דל"ס ביטול ברוב ולא יוחר רק מטעמא דהר"ן כיון דאינו נכסה מן האיסור, זזה י"ל כמ"ס הכו"ס דבהכסה אסורי' דחייב עליסס אף שלא כדרך אכילתן כוכ"ס דל"ס ביטול לגבייסו נוטיל'ס אסור, ואס ד"ל לפי האמת גס זש אינו מ"מ טב"ס הוא ככון בהכרס לומר כן בס"ד דגמ' : ופס"ז י"ל קו' החו' בחוס"ב דהמזו היכא ס"ד לומר לר"י דגס בהשביח ולבסוף פוגס מתלווק א"כ ר"י דלומר פגוס מעיקרא מותר בהשביח ולבסוף פוגס אסור דלא כמאן, משום ד"ל דטעמא דר"י דס"ל דמאן דמתיר נוטיל'ס אף בהשביח ולבסוף פוגס הוא מותר, ואף דזזה אין לסחור מטעמא דהרשב"א דבעטס פגוס ל"א טב"ע ובעטל ברוב כמ"ס, דהס ל"ס ביטול ברוב כיון דכתיבה וולד בחשרובות או משום דאפשר לכוטפו דאסור, י"ל בס"ד ז' ס"ל לר"י, דמ"מ הוא מותר מטעמא דהר"ן דגמרינן מנכילה דכל היכא דאינו נכסה הוא מותר. ולכן בהשביח ולבסוף פוגס כשפגוס אח"כ פקע האיסור לגמרי ופחה האיסור מיניה כיון דאינו נכסה ממנו. אמנס זש סוא דוקא נכילה וכדומס לחופו אסורים אשר אס כס בעינא ליכא האיסור היכא דאינו נכסה ממנה אמרינן גבייסו נוטיל'ס הוא מותר אף בהשביח ולבסוף פוגס. משח"כ בחופן אסורים דאסורים אף היכא דאינו נכסה ולא מותר גבייסו נוטיל'ס טעס לפנס רק מטעמא דהרשב"א דבעטס פגוס ל"א טב"ע ובעטל ברוב, או בוודאי השביח ולבסוף פוגס דל"ס ביטול ברוב אסור, ור"י דלומר דגס בהשביח ולבסוף פוגס מתלווק סוא בעטמאסוראוי נכילה וסא דלומר ר"י השביח ולבסוף פוגס אסור הוא בי"י דוקא דאינו מותר גבי נוטיל'ס רק משום ביטול ולכן אסור בהשביח ולבסוף פוגס:

ועפ"ז י"ל ג"כ קוטיס החוס' בחוס' ו' דמסק דנפל של תרומה חתלה סיה יבול לפשוט : דהכסה כסא דמשני בגמרא ככונאי ע"מי עיסס סואיל וראוי לחמץ בו עיבות אחרות, ופי' רש"י דאס גס דפנס סוא לענין אכילה שגח סוא לענין חמוע עיבות אחרות, אין לפרש כיון דהוא לשבח לדבר אחר חשיב נכסה מן האיסור ומש"ס לא פקע האיסור ואסור דהא חזינא לסברת הר"ן דנוטיל'ס הוא מותר כיון דאינו נכסה מן האיסור פקע האיסור ובעטל ברוב, ואינו נכסה מהס אסורים דהכסה ממנו, י"ל דגס זזה כיון דראוי לחמץ חשיב נכסה ואסור, משח"כ לשיטת הרשב"א דאף בעטל ברוב מותר ונכסה מן האיסור מותר ג"כ. וא"כ מה כדך דהוא לשבח לענין חמוע עיבות אחרות מ"מ סא אינו נכסה מטעמו ולא אמרינן זזה טב"ע ובעטל ברוב, רק ספי' בגמ' סוא דכיון דראוי לחמץ בו עיבות אחרות גס הטעס סוא לשבח דהכסה מטעמו לענין חמוע עיבות אחרות, ורשב"א דמתיר גס בעטל ברוב האיסור מדחו סוא כיון דאף דהכסה מטעמו האיסור מ"מ סא אינו נכסה מטעמו ולא אמרינן זזה טב"ע ובעטל ברוב, ומשח"כ בעיסה דהכסה מטעמו לענין חמוע עיבות אחרות ולכן גס טעמו אסור. אמנס מ"מ יש סברא לחלק ולומר דאף דטעמו סוא לשבח לענין חמוע עיבות אחרות מ"מ כיון דהוא לפנס לענין אכילה ונכטלו אינו נכסה מטעמו לא אמרינן זזה טב"ע, כיון

אף שלל כדרך האילן, וטעמ'ם אינו מותר רק ממחנה
 ביטול ברוב בודאי כשיהי' ולבאו' פנים אכור, משא"כ
 כמחשבה דיש להחיר ממחנה ביטול ברוב אפי"ה נפל של
 חרומה חמלה אכור ג"כ, משום דלאו למחש' בה עיסוק
 אכור, כן כיון מקום למר לשאל, ולאו הייה כגמ'
 להקשות לעולם מהיפ' יין שפיל' למון עדשים דאכור,
 וכ"ס הי' בהשביח ולבסוף פגום, וא"כ ע"כ מוכח דמאן
 דמסיר השביח ולבסוף פגום לאו מעשה' כיון דאינו
 נכנס מן האכור פרה האכור מיני', דהא ביין נסך
 אכור אף שלל כדרך אבילה ואכור אף אם אינו נהנה
 וא"כ ביי"ז יהיה לג"ע אכור השביח ולבסוף פגום,
 אפי"ה דגם בהשביח ולבסוף פגום הוא מותר ג"כ ממחנה
 ביטול ברוב או מטעם אחר, וא"כ קשה לעולם מהך
 דנפל של חרומה חמלה לג"ע אכור, דהא מאן דמסיר
 ביי"ז בהשביח ולבסוף פגום כ"ל להחיר גם בפלג של
 חרומה חמלה כיון דע"כ ממחנה ביטול ברוב או מטעם
 אחר מותר ולא משום דאינו נהנה ממנו, ומיושב קושי'
 הכוס' בראש ו' :

ונבוא ליישב קושים הכוס' בראש ו', ואקדים לבאר
 שיעה כיון כ"ל היכה בתוס' בע"ז דף ס"ו
 ד"כ מכלל וז"ל יש שהיו מפרישים דגל איכור דכיו בשמרו
 לא אמרי' ביה נוטלי'פ מותר דהא אין לך טעם פגום
 יותר ממחנה באלף הי"ה טעמ'ם וכו', ואין ראייה מכאן
 וכו'. ועוד דמסתו מבי"ט אין טעמם בכל כלל אפי' באלף
 כיון שטעמם שורב אבל לפנים הטעם בעל עכ"ל, ודברי
 תוס' לייבש ביאור דהא באתם קימ'ל כרבה דלענין
 מב"מ אוליין נכר שמה ובאם הם שווין בשמה אף
 דחלקים הם נעממ' לא נחבטל ג"כ ובזה הטעם בעל
 כמו נטעמ'ם, ולריבם לדחוק ולגמ' דחוכ' בלו לדחות
 דברי ס"מ דהביאו ראי' לגדריהם מסוגיא דהכ"ה
 ולהקשות לאביו דס"ל דאוליין נכר שמה, וכה לאביו
 י"ל דאין דיו דסי"מ מודגשם. אמנם דוב הוא דוחק
 דהא תוס' דמו דברי הי"מ מהלבב אף דאין קיימא לן
 כרבה, וכן כנס עם כה"לם דמינו אינו פוגמו ואינו מבטלו
 נהיה דהכי בבהמירי כן הסורס לאוסרם במשנה מ"מ
 יש שם איכור עליין, אבל כשהוא פגום פקע איכורו
 כדילפיין מנינה, ועוד שיקר טעמ'ה פריכה הוא דהיין
 אסור חורס במשנה מב"מ, הסם אפילו אחד באלף אין
 טעמו נכנס ולא נחבטל דמינו אינו פוגמו ואינו מבטלו
 אבל טעמ'ם מעיקרא שרי כי לא היה בו פגום עכ"ל :
והנה מ"ש כה"לם נחמלם לדהוה דברי הי"מ דנשותן
 טעם לפנים פקע איכורו כנר בארתי דהוא
 כטעמ'ה דכרין דטעמ'ם בלא ביטול ברוב הוא מותר ג"כ
 מטעם כיון דאינו נכנס פקע איכורו וממילא דהוא
 מותר אף בזאתן איכוריים דלא נחבטלו לעולם. אמנם
 מ"ש אח"כ דשיקר טעמ'ה פריכה הוא לריין ביאור דמשמע
 מזה אפילו לעממ'ה דהרשב"ה דטעמ'ם כ"ה מותר ממחנה
 ביטול ברוב אפי"ה נוטלי'פ הוא מותר במ"ב ובזאתן
 איכוריים דלא נחבטלו לעולם, וכן ל"ל נפי' האמת דל"כ
 דברי הסור והש"ע כותרים זה אה זה להלכה דביו"ד
 כשיקן ק"ג סתמו כהרשב"ה ובא"ה כסו' חמ"ז סתמו
 דלא כדעת הי"מ ופקעו כדעת הכוס' והרא"ש דהמך
 בפסח דלואר במשנה אפי"ה נוטלי'פ הוא מותר וזה ל"ע.
 ולבאורם כיון כ"ל דוב תליא במחלוקת כהראשונים לענין
 מב"מ דלא בעל לג"י אם הוא דווקא בלא בלה או אפי'
 ביבש ביבש, ודעת הכוס' בכל מקום דווקא לה בלה
 ס"ל לג"י דלא בעל אבל יבש ביבש גם לג"י בעל, אבל
 דעת רש"י דגם יבש ביבש לא בעל לג"י כמבואר בחוכ'
 יבמות פ"ב ד"ה ר"י לפעמיה וזבוחים ע"ג ומנחת כ"ב
 שיש, וי"ל דגם להרשב"ה דס"ל דטעמ'ם דמותר הוא

ממחנה ביטול ז' אינו רק לגוף האכור, אבל ע"מ ז'ז
 אמריין גם להרשב"ה דאין טעמו אכור דכיון דהוא טעם
 לפנים לא אמריין ביה טעם כעיקר וכה דהולך להרשב"ה
 להחיר מזה ביטול הוא לממשום האכור, וממילא בכל
 ענין היכה דהאיכור הוא נוטלי'פ הוא כהמורבוב יבש
 ביבש דהטעם הנפלט מהאיכור ונגמם בהכחיר אינו אכור
 כיון דהטעם פגום לא- טעמ'ם, וכה דלואר הרשב"ה
 בפסוק' הביאו ככ"י כס"ם תמו' בכל הדברים דלא
 נחבטלו לעולם ואוסרים במשכו גם נוטלי'פ אכור, יש
 לומר דהרשב"ה אולי לשיטתו דס"ל דהמך בפסח אכור
 אף יבש ביבש וכן ביין נסך דלואר ג"כ במשכו אף יבש
 ביבש כמ"ם כרין בע"ז כסוגיא דלואר אכורים ואוסרים
 במשכו. אמנם הטור כסו' תמו' דחולק בזה על הרשב"ה
 וס"ל דהמך בפסח אינו אכור, יבש ביבש לכן ס"ל דגם
 נוטלי'פ מותר כיון דהטעמ'ם בכל ענין ס"ל כהמורבוב
 יבש ביבש. אמנם דזה אינו דהא דעת רש"י בסוף
 סוגיא דפיטת חלב דקיימ'ל דטעם כעיקר לאו דלורייתא
 וקיימ'ל כר"י דמב"מ לא בעל וממילא כיון דלשיטת
 הרשב"ה שיקר הטעם דטעמ'ם הוא מותר משום דלא
 אמריין בטעם פגום טעם כעיקר ובעל ברוב וכיון דמב"מ
 לא בעל אפילו א"ה טעמ'ם לאו דלורייתא ממילא גם
 טעם פגום אף דהטעם בזה לא אמריין טעמ'ם דלורייתא
 אפי"ה אכור במב"מ. ורז"חי לומר דוב תליא במחלוקת
 כפוסקים להלכה אי קי"ל טעם כעיקר דלורייתא אם
 לא ובזה יהיה מוכן מחלוקת רש"י ותוס' אי ר"י ס"ל
 דמב"מ לא בעל גם יבש ביבש, די"ל דאולי לשיטתיו,
 וכה דאי אמריין טעמ'ם מה"ס אז י"ל הא דאסרי
 הסורס במב"מ לג"י הוא דווקא לה בלה ולא יבש ביבש,
 והוא דאכור לג"י במב"מ אינו ממחנה האכור
 כיון דוב הוא בעלל יבש ביבש רק שיקר האכור הוא מזה
 טעם הנפלט מן האכור ונגמם בהכחיר זה אכור כיון
 דטעמו ולא ממנו אכור מה"ס ולכן אכור טעם האכור
 הנבלע בהכחיר. אמנם א"ה טעמ'ם לאו דלורייתא ל"ל
 הא דלא נחבטל לג"י מב"מ לעולם הוא מזה הטעם
 הנפלט מן האכור ונגמם בהכחיר, דהא טעמו ולא
 ממנו אינו אכור מה"ס ואז פליטת האכור הנכנס תוך
 הכחיר אינו אכור כלל. וע"כ הא דלואר במב"מ דגם
 ממחנה האכור שנתמערב באכור - ואז ע"כ מוכח דגם
 יבש ביבש לא נחבטל לג"י וכיון דטעם האכור הנכנס
 בהכחיר הוא כהילו אינו כיון דעכ"ל ל"ד, ורק ממחנה
 האכור אכור וס"ל ביבש ביבש וע"כ דגם יבש ביבש לא
 נחבטל לג"י, ולפ"ז י"ל דהכוס' דס"ל דרי' אינו אכור
 במב"מ תליא לה בלה ולא יבש ביבש אוליין לשיטתיו
 דס"ל להלכה דטעמ'ם דלורייתא, וי"ל דלג"י אכור פליטת
 האכור ולא ממחנה, ולכן היכה דליכא טעם האכור
 רק יבש ביבש נחבטל גם לג"י, אמנם לשיטת רש"י
 דקיימא לן דטעם כעיקר לאו דלורייתא ע"כ מוכח דגם
 יבש ביבש לא נחבטל לג"י במב"מ דל"ל דווקא לה בלה
 לא בעל לג"י אבל יבש ביבש בעל דכיון דס"ל לג"י
 טעם כעיקר אינו אכור מה"ס אז אין פליטת האכור
 נטעמו ולא ממנו אכור רק שיקר ממחנה האכור, וע"כ
 דגם יבש ביבש לא נחבטל לג"י דכיון דאין טעמו אכור
 בכל ענין ס"ל כהמורבוב יבש ביבש, ולכן רש"י לשיטתו
 דס"ל טעם כעיקר לאו דלורייתא ס"ל דגם יבש ביבש
 אכור לג"י, ולפ"ז יש לומר דגם אי טעם פגום אכור
 מב"מ אם לא זה תליא ג"כ במחלוקת כפוסקים אי
 טעמ'ם דלורייתא אם לא, דלשיטת רש"י דעכ"ל לאו
 דלורייתא ואז ע"כ מה דלואר לג"י במב"מ הוא ממחנה
 האכור ולא הפליטה וס"ל באמת דגם יבש ביבש אמריין
 מב"מ לא בעל ואז גם נוטלי'פ לא בעל ואכור לשגם
 במב"מ

לרפ"ז גם לפנינו נוסף יש לומר כן כיון דבעטם פרוס לא אמרינן טכ"ע דלורייתא ולא גם כשכחא בעינא הוא אכור מכה סעמאית מ"מ כשכחא בעתערוכות ליכא איסור כלל ומותר אף בלא ביטול ברוב. ולכן אינו אכור גם אם מינו דלואר בכל מקום במשכו ואינו בטל לשולם כיון דלאו מעטם ביטול הוא מותר רק בעתערוכות ליכא איסור כלל בעטם פרוס, ואמנם דעדיין יכיר קשה דמ"מ כשמשוח האיסור מתערב וכו' נוסף דזכר בודלחי אינו מותר רק מחמת ביטול ברוב בזה יאכור אם מיט כיון דמב"מ לא בטל ולא נחבטל ממשוח האיסור, ואין לומר כמ"מ כיון דלא אמרינן בעטם פרוס טכ"ע ואין בעטם אכור בנז"ל גם הממשח האיסור אינו אכור משום דה"ל כיבש ביבש, דזכר אינו חדל ל"מ לפמ"ש חוס' כ"ל נחד חירון דקמח בקמח סוי ג"כ לא בלא לענין מין במיט בודלחי קשה כמו קמח בקמח דכל גרעי' עומד בפני עצמו ואינו נזקק טעם כחבירו ואפי"ה חשיב לא בלא כ"כ בלואר נשוח שנתערב בכיכר נמות אם גם דעטעם אינו אכור כיון דהוא לפגם מ"מ גוף האיסור יאכור, ואפי"ה אי אמרי' דקמח בקמח הוא יבש ביבש אפי"ה כתיב י"ל דלואר בנז"ע, דהא כחוס' שם מקשים א"ל דלר"י יבש ביבש לא בטל אפי"ה יתכן הא דנביבא בטלם בשמחה הא סוי יבש ביבש ותיקן דליירי בנמוח ע"ש, והא שם איירי לענין עומאח וזכרתי מנאר כחוס' בכורות דף כ"ב דב"ה סך ע"ש דלענין עומאח לא אמרינן טעם כעיקר דלורייתא, כתיב מנאר דאפי"ה ח"א טעם כעיקר לאו דלורייתא אפי"ה אכור בנמוח וממילא דכמו כן גם בלואר נמות שח"א נוסף יאכור גם כן אם גם דעטעם אינו אכור, גם כהא דרס הפר ורס השעיר דמייני' יליף ר"י דמב"מ לא בטל ליכא טעם כלל דהא אונן בזוקן הוא ולא נזמו טעם זה בזה, רק ממשוח הדס נתערב, וע"כ דגם משום ממשוח האיסור בלא טעם נאכר ג"כ משום מב"מ, ויש להאריך עוד במש"ל ואכ"מ :

לרפ"ח ג"ל דכתיב הרשב"א בסוגיא דרובע בשלם הקשה שם הקשו"א כ"ל על רש"י דפסק טעם כעיקר לאו דלורייתא ופסק דמב"מ נאכר במשכו אף ע"י טעם, ותיקן שם דלענין מב"מ דואי גם בעטם אכור כיון דהתרה רתמא במשכו אפילו משכו באלף וע"כ דלא תליא בעטם דהא אין לך טעם בטל יותר מזה ע"ש. והא דלא תיקן כמ"מ סה"ד דהא גם א"א טעם כעיקר ל"ד ע"כ דאינו מותר רק מחמת ביטול ברוב ומב"מ דלא בטל גם בעטם אכור, וי"ל דהרשב"א מתוך עמ"ש מקודם ליישב ביפס רש"י דס"ל טעם כעיקר לאו דלורייתא האין יפרש המתנה' דעשה עיסה מן האורז ומן הדגן דאם יש בו טעם דגן אדם יואל י"ח בפסח מנאר דעטם כעיקר דלורייתא, ותיקן דהתם הוא טעם הבא מן הממשח זה הוא דלורייתא גם לשיטת רש"י ע"ש, וע"כ דהרשב"א שפיר כמו דאמרינן גבי מין בלוינו מינו דיש חילוק לענין כביטול בין טעם האיסור לממשוח האיסור דממשוח האיסור לא נחבטל, ועמנו ולא ממשוח אמרינן טעם כעיקר לאו דלורייתא ונחבטל, כ"כ יומא גם לענין מב"מ הכי דגלין קרא גבי דס ספר ורס השעיר דמב"מ לא בטל יומא דהא הוא דווקא בממשוח האיסור שנתערב במינו דזכר לא בטל מה שאין כן עמנו ולא ממשוח נחבטל גם במינו, כמו דמחלקין בין עמנו לממשוח בלוינו מינו כ"כ נחלק גם במב"מ וזה הוא קושיא הרשב"א, וע"כ תיקן הרשב"א דלענין מב"מ אין מחלקין בזה, משום דעמנו ולא ממשוח חשוב כמו ממשוח שנתערב משכו באלף כ"ל כפי' דברי הרשב"א, ולפי"ו י"ל הא דרפ"ז מפרש בדברי רבא דא"א טכ"ע לאו דלורייתא אין בעטם אכור גם אם מינו, הוא משום דרפ"ז ס"ל בלחמ כקשית הרשב"א דכמו דמחלקין א"א טכ"ע

מב"מ, אמנם לשיטת החוס' דטכ"ע דלורייתא ועיקר הוא כשליטה האכור לר"י דמתח ממשוח האיסור לא נאכר כיון דהוא יבש ביבש, ממילא בנז"ל דבזכר אינו אכור טעם רק הממשוח. ולכן אינו אכור משום דהוא יבש ביבש, ולפי"ו כ"י מקום לומר דשיטת ח"מ דס"ל דהיכא דממשוח אכור גם נוסף יאכור ס"ל כשיטת רש"י דטכ"ע לאו דלורייתא ואפי"ה אכור לר"י במב"מ כ"כ אכור גם בעטם פרוס, אמנם החולקים ס"ל לפי הלחמ דקמ"ל טעם כעיקר דלורייתא, וי"ל דדוקא בעטם לשבח אכור טעםם ולא בעטם פרוס כיון דבנז"ל טעם לפגם אינו אכור בעטם ומכה הממשוח לא נאכר משום דס"ל כחצרותו יבש ביבש :

אמנם דזכר אינו חדל דא"כ אמאי חולקים חוספוט וברא"ש על שיטת ח"מ בין נכך דהא בזה אכור גם כיבש ביבש כמ"מ כר"ן הנ"ל, ועוד דהא בלחמ דע"כ רש"י סוף סוגיא דעיסת חלב דאשילו בקדס וסילקן לא חל האיסור מן כסערוכות ולא נשאר במיטו רק פליטת האיסור אכור ג"כ משום מב"מ ואף דעטם כעיקר לא סוי דלורייתא, מ"כ ז"ל כמ"מ סה"ד בשיתן ק"ס ס"ה ב' כיון דגוף בעטם וודחי אכור מ"מ מכה הקרא דסעמא' לאכור כל כיוצא בזה, ורק הוא דלענין טכ"ע לאו דלורייתא הוא מתחם ביטול ברוב דלא אמרינן דעשימת טעם האיסור זה סכיור וממילא דהנבטל ברוב, ולכן מב"מ דלא בטל גם בעטם אכור כיון דעטעם הוא אכור דבר תורח ובמב"מ דלא נחבטל אכור טעם ע"ש. ומעשה גם בעטם פרוס אמרינן כיון דלפליטה חילוף מן האיסור שהוא נוסף יאכור כל זמן שפליטה הוא בפני עצמו כדלוי אכור מכה סעמאית לאכור כל כיוצא בזה ואף דהוא נוסף יאכור כיון דעטעם בנז"ל הוא רחוי לאכילת הוא אכור מ"מ, ורק כשנתערב בהיחור יכיר מותר כיון דבעטם כזכר לא אמרינן טעם כעיקר ונבטל ברוב, אמנם הא חזינה במב"מ דנהבטל ביכא דלא נרגש הטעם משא"כ במב"מ דלא בטל גם נוסף יכיר אכור כמו דלואר כשליטה אף אי אמרינן טעם כעיקר לאו דלורייתא וממילא דידחה גם כן מ"מ דעשו"ה בטל משום דס"ל כחצרותו יבש ביבש, דהא אינו נוסף יאכור אכור ה"ל כחצרותו לא בלא :

והנה כר"ן בסוגיא דרובע בשלם פי' כתיב רבא דלמח ל"י אלא לטכ"ע דבקדשים אכור והבא שרי, וחמרו כהשוחים דהא גם בקדשים אינו אכור טעם כל דכו, והירך כר"ן דרבא חי' ג"כ אליבא דר"י כתיב אביי שם דבבב"א חולא לר"י דס"ל מב"מ ל"ב קמ"ל דהכא בטל, ור"י בדברי רבא ל"י אלא לטכ"ע דבקדשים אכור וכהו מהר"וי שיאכור גם לר"י כיון דעטעם אכור מ"מ, והא דהכא שרי לר"י הוא משום דכורות בשלם אמרינן טכ"ע לאו דלורייתא ומשום הכי אינו אכור לר"י כיון דאין עמנו אכור מ"מ ע"כ, מנאר מזה דלא דכדרי רש"י רק אי אמרינן טעם כעיקר לאו דלורייתא אין טעם אכור אף במב"מ, וי"ל כעטם בדברי כר"ן דהוא ס"ל הפ"י כהא דאמרינן טעם כעיקר לאו דלורייתא אינו מתחם ביטול ברוב רק כ"ל דאף דעטעם בפני עצמו הוא אכור מכה סעמאית מ"מ כשכחא בעתערוכות לא נאכר כלל' ואף בלא ביטול ברוב הוא מותר כשכחא בעתערוכות אף במב"מ דלא בטל כיון דלאו דלורייתא אינו אכור מותר רק כשכחא בעתערוכות אינו אכור וזה שייך גם במב"מ ולזה כתב כר"ן שפיר כתיב רבא דברוב בשלם הוא מותר משום דאמרינן טעם כעיקר לאו דלורייתא ואינו אכור בעתערוכות וגם מב"מ אינו אכור :

כ"כ לאו דלורייחא בין טעם האיבור למתע האיבור דעשמו ומתעו לא נחבטל וטעמו ולא מתעו נחבטל, כ"כ מחלקין גם במב"מ דמתעו האיבור לא יחבטל לעולם אבל טעם האיבור יחבטל גם במב"מ כ"כ כה"ר הרשב"א, וי"ל דזה הוא ג"כ שיפת המולקט אס נועל"פ אוסר בדברים האוסרים במשכו אס לא, דהיי"מ דס"ל דהיכא דמשכו הוא אסור גם נועל"פ אסור ס"ל כחיון הרשב"א מלין על דברי רס"י דהך דמחלקין במב"מ בין טעמו למתעו מ"מ לעיני מב"מ כיון דאוסר במשכו ע"כ אין לחלק בך משום דלין טעם גרוע יותר ממשכו באלף ואפ"ה אסור, וכמו כן אהי"ק ג"כ לעיני נועל"פ, אף דמחלקין במב"מ בין טעם לבנה לטעם פגום דע"כ לבנה אינו נקל וטעם פגום נחבטל, מ"מ במב"מ דלין לך טעם נקל יותר ממשכו באלף ואפ"ה אסור כמתעו ע"כ דלא תלי' רחמנא בטעם ולכן גם טעם פגום אוסר :

אס יומא כן יחי' דברי הרשב"א סותרים זה את זה דהב"י ביבא בשם חסו' הרשב"א דס"ל כשיפת הי"מ דהיכא דאוסר במשכו גם נועל"פ הוא אסור, והרשב"א בחולין בסוגי' דהשוחט בסמ"ג על דברי' הקשה ג"כ קושי' זו אמאי לא פשיעו הגמרא מהכא דרב ס"ל ונוט"פ אסור ולכרשב"א לשיטתו לק"מ דהא לרב דאוסר במשכו גם נועל"פ הוא אסור, ואין לומר דהא הרשב"א ס"ל בפליטת כלים שהוא נועל"פ לא בעי' אפי' רוב לבטלו וע"כ דפליטת כלים הוא מותר אף בלא ביטול ברוב וממילא דגם במיני אינו אוסר במשכו, דזה אינו חדא דהא הרשב"א ח"י שם דרב דאוסר הוא פשוט שמעונית שהוא בעין אל הסדין והוא נותן טעם לשבח עי"ש, ולא יזכיר עיני' הולך הרשב"א להא דשמעונית שהוא עשוי כן הוא נותן טעם לשבח אפי' א"ל כדעת פוסקים דגם השמעונית שהוא בעין הוא ג"כ נועל"פ אפי' ל"ק כיון דהשמעונית שהוא בעין והכלל בנשך זה וודאי אינו מותר רק מחמת ביטול ברוב, ורב דס"ל מב"מ לא בעל וואסר במשכו גם נועל"פ הוא אסור לשיטת הרשב"א, גם אה כבר כתבתי דהרשב"א דהחיר בפליטת כלים אף דליכא רוב כל ס"ל דלא בעי' אף ביטול ברוב דמ"ס יומא כן כיון דגוף הפליטה היוזא מהכלים בודאי הוא אסור מנה שמעונית, רק דכוונת הרשב"א הוא כיון דמתעו היחד לא נחברת מפליטת כלים, ונגד נכבוע דהחיר מסתמא איכא רוב, וכיון דגם בכלים לריכוס לבוא לידי ביטול ממילא מב"מ דלא בעיל אוסר ג"כ פליטת הכלים, וא"ל הקוש' במ"ע דהרשב"א לשיטתו דס"ל כהיי"מ לק"מ, אולם בלי' קשה שם על הרשב"א בדי' קשה שהקשה לרב דס"ל קולף אה שמעונית הסדין נכלת בעולו, והי' דשכחתי' איכא כ' נגד השמעונית רק קולפה בעי' בכל עיני' עי"ש. וקשה אה רב ס"ג מב"מ לא בעל ואף דהיכא כ' יחי' נאכרה ג"כ במשכו, ואפשר לומר דהרשב"א נאמן עי"ש בסוגי' דהרוב נכלת בדי"ב דר"י לא ס"ל מב"מ לא בעל רק במתעו האיבור נחשבו ולא בפליטת עי"ש, ופי"ז הקשה שער כיון דגבי טעמא ס"ל לר"י מב"מ בעל ממילא דגם נועל"פ הוא מותר, אמנם בחמת לשיטת רש"י דר"י אוסר בכל עיני' במב"מ אף בפליטת מיושב קושי' החוס' :

אמנם

המולקט על שיפת הי"מ ס"ל כמ"ס בכוונה דברי סר"ן כ"כ אמרין גם בטעם פגום, וכמו דאמרין במב"מ דטעם לבנה לא נחבטל וטעם פגום נחבטל כ"כ אמרין במב"מ הא דאמר חורב דבמיני אוסר לעולם הוא הווקא טעם לבנה אבל טעם פגום נחבטל, וזה הוא טעם החוס' והרמ"ש במ"ס דטעם לבנה לא נחבטל אבל טעם פגום נחבטל, והא גם כי קשה קשה להעמיט זה בחוס' והרמ"ש מ"מ הדברים בעלמאם כדומים הם בעו"ס. ולפי' חו ל"ק מה שהקשיתי לעיל על דברי סטור דפסק בהרשב"א ולא ביבא דעת אבינו כה"ש דחולק על הרשב"א וס"ל כה"ר דהא דחולק על דעת הי"מ. משום דיל' דגם כה"ש ס"ל בהרשב"א, והא דכתב לדחות דעת הי"מ משום דנוט"פ שקא איסורו וזה הוא כעממא דה"ר, וי"ל מה' עוד קאמר דשיקא טעם שדחה דעת הי"מ הוא טעם הכ' שחבטל ובמ"ס בניאור דבריו דיל' דנוט"פ בכל גם במיני כמו דנחבטל בא"מ. ולחוספה ביבא שם דים מקום לומר דפקא איסורו וכעממא דה"ר, וגם הא כבר כתבתי דגם להרשב"א י"ל הא דפקא איסורו היכא דלינו נכנס מן האיבור כיל', וגם הא דפקא בלוח' כה"י חמ"ז דה"ר בפסח מותר נועל"פ הוא ג"כ מטעם שהי' שדחה הרמ"ש סברה הי"מ, אמנם בהרשב"א חבשו' דס"ל דעת הי"מ דהיכא דמשכו אוסר גם נועל"פ אוסר ס"ל כשיפת רש"י ובמ"ס הרשב"א בסוגיא דהרוב בשב"מ דמב"מ דאוסר במשכו ע"כ לא חלי' כעממא רק בכל עיני' לא נחבטל ולכן גם נועל"פ אוסר בדברים שלא נחבטלו לעולם כיון דגם נועל"פ אינו מותר רק מחמת ביטול ברוב לשיטתו :

אמנם על שיפת הי"מ ס"ל כמ"ס בכוונה דברי סר"ן כ"כ אמרין גם בטעם פגום, וכמו דאמרין במב"מ דטעם לבנה לא נחבטל וטעם פגום נחבטל כ"כ אמרין במב"מ הא דאמר חורב דבמיני אוסר לעולם הוא הווקא טעם לבנה אבל טעם פגום נחבטל, וזה הוא טעם החוס' והרמ"ש במ"ס דטעם לבנה לא נחבטל אבל טעם פגום נחבטל, והא גם כי קשה קשה להעמיט זה בחוס' והרמ"ש מ"מ הדברים בעלמאם כדומים הם בעו"ס. ולפי' חו ל"ק מה שהקשיתי לעיל על דברי סטור דפסק בהרשב"א ולא ביבא דעת אבינו כה"ש דחולק על הרשב"א וס"ל כה"ר דהא דחולק על דעת הי"מ. משום דיל' דגם כה"ש ס"ל בהרשב"א, והא דכתב לדחות דעת הי"מ משום דנוט"פ שקא איסורו וזה הוא כעממא דה"ר, וי"ל מה' עוד קאמר דשיקא טעם שדחה דעת הי"מ הוא טעם הכ' שחבטל ובמ"ס בניאור דבריו דיל' דנוט"פ בכל גם במיני כמו דנחבטל בא"מ. ולחוספה ביבא שם דים מקום לומר דפקא איסורו וכעממא דה"ר, וגם הא כבר כתבתי דגם להרשב"א י"ל הא דפקא איסורו היכא דלינו נכנס מן האיבור כיל', וגם הא דפקא בלוח' כה"י חמ"ז דה"ר בפסח מותר נועל"פ הוא ג"כ מטעם שהי' שדחה הרמ"ש סברה הי"מ, אמנם בהרשב"א חבשו' דס"ל דעת הי"מ דהיכא דמשכו אוסר גם נועל"פ אוסר ס"ל כשיפת רש"י ובמ"ס הרשב"א בסוגיא דהרוב בשב"מ דמב"מ דאוסר במשכו ע"כ לא חלי' כעממא רק בכל עיני' לא נחבטל ולכן גם נועל"פ אוסר בדברים שלא נחבטלו לעולם כיון דגם נועל"פ אינו מותר רק מחמת ביטול ברוב לשיטתו :

ולשיטת

י"מ דגל היכא דמשכו הוא אסור גם נועל"פ הוא אסור, מיושב קושי' החוס' בלוח' ז' הא דל' פסוקי נבחרה בסוגיא דרב ס"ל נועל"פ הוא אסור מהא דס"ל נבחרה בסדין אל עי"ש קולף אף דהוא נועל"פ, דיל' דההא כה"ש הוא משום שמעונית נבבטל בהסדין דהוא מין במינו עם הכבד ורב לשיטתו דס"ל מין במינו לא בעל וואסר במשכו ולכן גם נועל"פ לא בעל, אבל בעלמא היכא דנחבטל האיבור כה' כיון כעכברא בשכחא י"ל דרב ס"ל נועל"פ מותר, [וי"ל עוד אף אס לא דיעיני' זה בניאור דנכלת בהסדין מב"מ אפי' אסור מחשך, דהא דאמרין כה"ס כלי' של נכרי' הם אינו כ"י הוא מטעם ס"ס ספק אחד דלימא נהתתם זו דבר ספוגם כיון ודילמא הוא אינו כ"י, והיכא דהוא ספק דאוסר גם אס הוא אינו כ"י איכא ס"ס לאסור ספק אחד דילמא הוא כ"י וא"ל דהוא אינו כ"י דילמא נכלת מעיני' דאוסר במשכו וגם נועל"פ הוא אסור], אמנם

אולם כל זה הוא לשיטת הרשב"א דנוט"פ אינו מותר רק מחמת ביטול, בזה י"ל כשיפת הי"מ דהיכא דאוסר במשכו גם נועל"פ אוסר, אמנם לשיטת סר"ן דנוט"פ הוא מותר כיון דלינו נכנס מן האיבור פקא איסורו אז ע"כ ל"ל כשכרת הי"מ כמ"ס סר"ן בפסחים כה"ל כיון דפקא איסורו אין לאסור גם במיני ויחי' קושי' החוס' במ"ס, ויש לעיין עוד ולומר גם לשכרת סר"ן דעת הי"מ דכמו דס"ל לה"ר גם בסגדיל האיבור מדחו כיון דזא נכנס מן האיבור אסור גם נועל"פ כ"כ י"ל לעיני' מב"מ היכא דנחשבר איסור מב"מ והוא טעם זו טעם לפגם ונכנס בהתערבות הטעם פגום כזה כדון נותן סיכ' מותר גם במב"מ, ואם גם דבז' ל"ש ביטול מ"ס הוא מותר כיון דלינו נכנס מן האיבור ואפ"י ע"י טעם פגמו פרת האיבור מיני', אמנם היכא דנחשבר אחד באלף עד שגאבד הטעם פגום לעולם משעונו ולא נכנס כלל הטעם פגום כזה אין להחיר כיון דלינו נכנס מן האיבור דהא לא מפסיד כלום מהתערבות האיבור כיון דלאבד הטעם פגום לגמרי ואז נכנס ממחמת האיבור נחשבר, וליכתי' לבוא סיכ' מותר מחמת ביטול ברוב וכיון דמב"מ לא בעל לעולם יחי' כ"כ אסור, וא"ל שבכרת סר"ן יחי' במב"מ כדון להיפך דהיכא דנכנס זו טעם פגום הוא מותר ויכא דלאבד הטעם פגום לגמרי יחי' אסור כמו בסגדיל האיבור מדחו, ואין לומר כיון דעשמו

אינו אוסר ה"ל כחצרותיו וכן כיבש דזה אינו כמש"ל
 דכא כשומא ל"א עכ"ל ואפ"ה אמרין מב"מ לא בעל,
 גם לרצ"ן י"ל דגם עמ"ס אוסר כיבא דל"ש להחיר משום
 דפקע חיבורו דל"ל דס"ל לה"ן דכעטס פגום ל"א עכ"ל
 דל"ז יחי' מותר אף בהגדיל החיבור מדרשו כנ"ל וי"ז
 בזה, אמנם בל"ז י"ל גם לשיפת כר"ן קוש' סתום,
 דכא כר"ן כתב בפסחים ה"ל דלי' אמרין פה שפישה
 אסור מדינא אז גם נטל"פ יחי' אסור, ולפ"מ בחוקן
 אסורים דלואסרי אף שלא כדרך חילתן אס' גם דלוי
 נהנה מן החיבור אז נטל"פ בלא העמס דביטול ברוב הוא
 אסור כיון דבזה און להחיר הפעם כיון דלוי נהנה פרה
 בחיבור מיני' דכא בכל עינן הוא אסור אף כיבא דלוי
 נהנה ממנו, ולפ"ז נהנה בחיבור דלואסרי אף כיבא
 דלוי נהנה י"ל דבזה גם לסכתו כר"ן מב"מ לא בעל
 ואוסר גם נטל"פ כיון דלוי' להחיר מהנה דלוי נהנה
 רק מחמת ביטול ומב"מ דלא בעל אוסר ג"כ נטל"פ,
 ולפ"ז נכא דשוחט בסכין של ככרי' דבזה איבא ג"כ חשש
 דילמא נבלע בהסכין מתקדומו ע"ז דזה הוא אסור אף
 אס' אינו נהנה מהס' ואף שלא כדרך חילתן, ובזה נטל"פ
 הוא מותר רק מחמת ביטול דלא אמרין כעמ"ס פגום
 מכ"כ ועל ברוב אהני לרב דס"ל מב"מ לא בעל אוסר
 טעם פגום החצרות ע"ז כיון דבזה און להחיר מחמת
 דלוי נהנה רק מחמת ביטול:

ויי"ל בזה לפ"מ המ"ל דבלא כדרך חילתן אס' גם דלוי
 לוקי' עליו מ"מ כוז' אוסר דלואסריא, וא"כ
 ע"כ אינו כשבת. הכ"ז דכא בכל החיבורים אסור מדלוי'
 שלא כדרך חילתן וגם אס' הוא חיבור דרנבן יוקטע ג"כ
 יחי' עמ"ס נטל"פ אסור מדרבנן, וי"ל בזה קוש' הח"ד
 כסו' ק"ג ס"ק ד' דחמה על הלשון כס"ע דמשמע דאס'
 החיבור מפני חס' כסיה לגמרי עד שלא יחי' רלוי
 לחבילה גם בדאיבא רוב אוסר הוא מותר ג"כ, והקטע
 הא מבור' במ"ל דגם אוסר בענין שפגום מאבילה אדם
 אסור עכ"ל מדרבנן, וא"כ גם בזה יחי' אסור מדרבנן,
 ע"ש, ד"ל דאס' נימא דגם אוסר שפגום מאבילה אדם
 אסור מדרבנן אף כחצרותיו כהיכר, א"כ כל נטל"פ
 יחי' אסור מדרבנן לסכתו כר"ן כיון דל"ש ביטול היבא
 דרגש אע"פ לסכתו כר"ן דלוי מותר רק משום דלוי
 נהנה ממנו ויון דעכ"ל מדרבנן אסור בעינא אף כיבא
 דלוי נהנה גם כחצרותו יחי' אסור מדרבנן, אש"כ
 מוכח דאס' גם דגורו רבן על אוסר כשכחא נפסד מאבילה
 האדם זה הוא דווקא כשכחא בעינא אבל כחצרותו לא
 גורו ומותר אף בלא ביטול:]

אמנם אפי' אס' נימא דגם באסורי' דלואסרי' שלא כדרך
 חילתן אפ"ה אמרין בזה נטל"פ מותר מחמת
 דלוי נהנה מ"מ י"ל קוש' התום שפ"מ דשולא מפ"ש
 פלוגתייהו דר"מ ורבא דסכר דלוינו בהשביח ולבסוף פוגט
 אבל בפגום מעיקרא ד"כ מותר, דכא דכעטס פגום ס"ל
 לכ"ע דלא אמרין בזה עכ"ל ועל ברוב וכן בהשביח
 ולבסוף פגום דבזה ל"ש ביטול ברוב כיון דההיתר נולד
 כחצרותו פלוגו, מאן דמחיר ס"ל דמרינן מניביל דמותר
 אף בלא ביטול ברוב טעם כיון דלוי נהנה מחיבור
 פרה החיבור מיני', ור"מ דלואסר ס"ל דגם נביב סתומ
 אסורה אף דלוי נהנה עמנה וכ"כ נטל"פ כיבא דל"ש
 ביטול ברוב הוא אסור, ולפ"ז מנימא לר"מ חילתא דשולא
 י"ל דמב"מ אוסר טעם פגום כיון דבזה ל"ש ביטול ברוב
 ס"ל כשביח ולבסוף פוגט דלואסר, ולכן מהפכא לגמרא
 חילתא דרב משום דכא ד"כ מותר, כשוחט בסכין של ככרי' קולף
 און לכויה דרב ס"ל נטל"פ אסור, משום ד"ל דרב ס"ל
 כר"מ חילתא דשולא דפגום מעיקרא הוא מותר מחמת
 ביטול ברוב ולכן גם כשכחא כשכחא אס' הי' נהנה ע"פ

כ"ו מותר ג"כ משום דהוי פגום מעיקרא, והא דס"ל
 בחולין קולף הוא משום דהסס הוא מב"מ דס"ל לרב דלא
 בטל ובהו אוסר אף בפגום מעיקרא:
וי"ז ישיב בזה מה דקשה ל"א אחזי לא הביח בגמרא
 בסוגי' להקשות לשולא מהכרייחא דסוף מס' ע"ז
 הלוקח כלי חשמיש מן הכרי' וכו' פנה חזק אסור וכו'
 ומוקי הגמ' אף כרייחא כמד' נטל"פ אסור ע"ש, ולשולא
 יוקטע הא בפגום מעיקרא לד"ה מותר, אבל בזה י"ל
 משום דהוי מוקי פלוגתייהו במב"מ אס' בעל אס' לא ומאן
 דלואסר ס"ל דמב"מ לא בעל ומש"ה הוא אסור כי דילמא
 ישחמט מלואו מין חיבור ששחמט בה כעב"מ וכן הוא
 אסור גם בפגום מעיקרא למ"ד דנטל"פ כוז' אסור,
 [ולפ"מ י"ל ג"כ דילמא ששחמט בה העב"מ מתקדומו
 ע"ז דבזה אסור ג"כ נטל"פ במב"מ] וי"ל בזה קוש' כר"ן
 על רש"י בלוח' ח', ד"ל דרש"י ס"ל דנטל"פ הוא מותר
 מחמת ביטול ברוב וכשחמט דהרשב"א, ולפ"מ גבי שוליס
 דמחמט מלואו ואפ"ה אסרה רחמנא ע"כ ל"ל דנטל"פ אינו
 מותר בנייחו רק מחמת ביטול ברוב דל"ל מעשמת דר"ן
 דכיון דלוי נהנה מהס' ילפינן מניביל דליבא חיבור,
 דהא בשוליס ל"ש זה דכא גם כשחמט בעינא אינו נהנה
 מהס' ואפ"ה אסרי רחמנא, ובמ"מ כר"ן לפינן חזק בפסח
 ח"א פה שפישה אסור מדינא גם נטל"פ יחי' אסור
 ג"כ, כ"כ הוא בשוליס, רק כ"ל דנטל"פ מותר אף בשוליס
 הוא משום ביטול ברוב, ולכן אס' לא הי' חיבור כשחמט
 ולא הי' אסור רק משום ח"י שיבור אסור מב"מ כי מותר
 גם בשוליס מחמת ביטול ברוב, חילת כיון דלואסרו כשחמט
 י"ל דס"ל לרש"י דלא בעל שוליס משום דהוי כרי' דלא
 בעל, ומה דחמיה הא קיימ"ל כשחמט כרי' בעל
 כשאר אסורי', אפשר לומר דס"ל לרש"י דזה הוא דווקא
 כיבא דלא מחייב עלב כלל שהוא לאחר שחמט או
 אמרין כיון דעיקר החשיבות דכרי' לא בעל הוא כיון
 דחייב החסור על כרי' בכל שהוא ולכן לאחר שחמט
 לזה החמירו דלא יחטול לגומל ולכן לאחר שחמט
 דלא חייב מו עלב כלל שהוא וכע"ז דווקא כ"ז בעל
 החשיבות והוא כשאר חיבורים דבעליס, משא"כ בשוליס
 דלואסרי' בכל שהוא אף לאחר שחמט או גם כשחמט
 החשיבות עליהם ואינם בעליס לגומל, ולכן גם נטל"פ
 אסור כר"ן כשחמט רש"י ב"כ ק"ג סעי' ח' דכדכריס
 כשחמט כרי' אש"פ שפגומים כשחמט אינם בעליס לשוליס
 בזה, וע"ז בש"ך כסו' ק"ג ס"ק ב' ונבוקוב"כ שם מ"מ בזה:
ועתה הנהא לבאר סוגי' דפסחים, סנה רש"י כתב שם
 כד"ה אמר רב קידוים בפסח יבברו חז"ל רב
 לעצמי' דאמר חזק אף לאחר זמנו אסור כהנא כר"י
 ואיח' ל"י כשחמט וקטור נטל"פ אסור וליח' סלכחא כוחי'
 מהרי עזמי' וכו' ועוד דקיימ"ל נטל"פ מותר וזה משעברו
 עליו ימי הפסח הופט עממו כדוסיי הכלי עכ"ל, מבור
 מדברי רש"י ג"כ דלא כדעית ה"מ דס"ל דלואסר
 במשבו גם נטל"פ אסור, דל"ל לאיזה עינן לר"ך לומר
 דרב ס"ל נטל"פ אסור הא אס' גם דס"ל כשחמט נטל"פ
 מותר ככא אסור כיון דכא דכא מב"מ דס"ל לרב דכא
 כשחמט, [ול"ל על הרשב"א ה"ל דהקטע קוש' סתום'
 בלוח' ז' האשאי לא פשיט הגמרא בסוגי' מהא דשוחט
 כסכין של ככרי', והקשיתי הא הרשב"א ס"ל כשיפת הי"מ,
 ואמרתו ד"ל דהרשב"א נשך לשיטתו דס"ל דגם לר"י לא
 אמרין מב"מ לא בעל כשחמט ולא מחמט, דל"כ מה יענה
 בסוגי' דהכא דחירן בגמרא דאמרין אסו מו, כרי
 דגם כשחמט ולא מחמט ס"ל לרב דמב"מ לא בעל].
 ובע"כ יחי' לר"ך לומר דרש"י ס"ל כמ"מ כר"מ כחמט
 דכרי' לדחות סכרה הי"מ משום דנטל"פ פקע חיבורו,
 והוא כשחמט דר"ן דנטל"פ הוא מותר משום דמרינן
 מניביל

מגבילים דביכא דאינו נכנה מן האיבור פרה האיבור מיני' דאין לומר כמ"ש הרא"ש לרחות בעטם שפי דטוחן עליהם בעל וכאשר בחרתי לטול כמו דמחלקין בראש מינו בין עטם לשבח לעטם לפנים כ"כ מחלקין גם במינו, דכא שפי ע"כ לא ס"ל כן דהא סבר דה"ל ע"כ לאו דהא' אפי"כ אוסר במינו, ופי"כ כמ"ש הרשב"א בחולין בסוגיא דרזע בשלח דבמינו ע"כ לא הילי' בעטמא כיון דלאוסר במטכו זה שייך ג"כ בנטול' כ"ל, ובע"כ יוכי מוכרח דרשי" ס"ל כעטמא דהר"ן דטול' בלא ביעול הוא מותר ג"כ ודלא כהלכתא דקיי"ל בהרשב"א, ובס' ק"ג סעיף ה' כחכ סרמ"א דדברים הסבובים כגרי' ויולא בהם גם נתון עטם לפנים אסור, וככה עס הכו"פ ד"ל דזע דעה הרבכ פוסקים דס"ל דגם נטול' אסור בתמך בשבט לפי דתמך אוסר בעטמא וגם ביבש עי"ש, אמנם מרש"י יוכי מוכח אף במקום דלאוסר במטכו וביבש אפי"כ נטול' הוא מותר, דכא דעת רש"י כ"ל דמכ"מ אוסר במטכו וגם יבש ביבש ואפי"כ כחכ להחיר ה"ל ע"ל' הוא מותר, והכ"ד עס כס"ק ב' כחכ ג"כ לרחות דברי הכ"פ דהיכא דהאיבור הוא נטוח אמרינן דמותר מעטמא דהרשב"א דבעטם פטור ל"ל עכ"ל ובעל ברוב עי"ש, וגם ס"ל לרש"י דס"ל דגם ה"ל עכ"ל לאו דלדורייחא אפי"כ אוסר במינו במטכו וע"כ כ"ל כיון דבעטם אסור מכה העמאים וה"ל עכ"ל ל"ד הוא רק מתמח ביעול ולכן מנ"מ דלא בעל גם בעטם אוסר, וזכ שייך ג"כ בעטם פטור דגם בזכ לייכיס לבוא לידו ביעול כיון דהא בעטם הוא פני עמו כולו אסור ג"כ מכה העמאים כיון דהוי' להחיר והמ"ע דלא בעל יאסר אפילו עטמו ולא ממש אף אם הוא לפנים, ובע"כ יוכי ל"ל דרש"י ס"ל בנטול' כעטמא דהר"ן דטול' הוא מותר משום דפרה איסרו מיני' :

וובאמת ל"ל על סרמ"א דהסח בעטמא א' דדברים כחכובים כגרי' וזכריים ויעול' אינם נטלים אפילו בחלף, ולכאורה לדעה הר"ן יוכי מותר גם בזכ דהא גם ד"ש ביעול גביהו מ"מ יוכי מותר כיון דאינו נכנה מן האיבור, בשלמא כשליים וכדומה היכא דאינו נכנה עטם כשכס בנייהא אפי"כ אהרם כחמא יוחא דליגס בנטלים לעולם כיון דכס' אין להחיר מעטמא דהר"ן כ"ל, משא"כ בדברים דאינם פוגמים בעין רק כהערוכות הם פוגמים בזכ ל"ע דהייב מותר לעטמא דהר"ן, ובסעי' ב' הביא המחנך גם דעה הר"ן ולמה לא הביא סרמ"א גם בזכ דעה הר"ן דהליג' דכרי' הוא מותר דענה רש"י בתמך לרב דס"ל מ"מ לא בעל אפילו יבש ביבש וכן פסק רש"י להלכה ואפי"כ כחכ דה"ל נטול' הוא מותר ליה הלכתא כרב ור"ע, ולפ"ו כיון דע"כ בקדירות בשבט אינו מותר אליבא דרב דס"ל מ"מ לא בעל רק מעטמא דהר"ן ממילא אף אי אמרינן דרב ס"ל כ"מ הליג' דיעולא דכפסום מעיקרא דה"ל מותר רק בכשביח ולבכוף פוגס אסור כיון דבזכ ל"ש ביעול כמ"ש, אפי"כ אוסר שפיר בקדירות כפסה משום דהסח הוא מנ"מ ול"ש ביעול, ומעטם דאינו נכנה אין להחיר כיון דס"ל דגם נכילה סרוכה אסור ג"כ, ולפ"ו מיושב קו' סה"ל בחל' ע', ד"ל ה' דכחכ רש"י דרב ס"ל נטול' הוא אסור כוונתו רק היכא דל"ש ביעול הוא אסור, וי"ל דס"ל כ"מ אליבא דיעול, ולכן אין לטובח מתאן בני עכברא בשכר דהסח הוא פגום מעיקרא ושייך ביעול :

אמרינן סלק רק אם הוא ס' באינו מינו לבעל עטם האיבור אבל אם ליכא ס' בא"מ לא אמרינן סלק ונאסר כל ההערוכות אפילו אם במינו אויבא כדי לבעול זה הוא דוקא אי אמרינן עכ"ל דלדורייחא או אפילו אי אמרינן עכ"ל ל"ד מ"מ כיון דמדרכין אמרינן עכ"ל והיכא דהרנש הסעס בא"מ ל"ש ביעול, ולכן לא אמרינן סלק אם מינו כאלו אינו וכו' רק דהיכא ששים בא"מ לבעל עטם האיבור, דבדליכא ששים בראש מינו אמרינן עטם כעיקר ולא נחבטל האיבור בא"מ וממילא דלאוסר אחר כך אם מינו משא"כ לדין דלדורייחא אי אמרינן עכ"ל לאו דהא' ומין במינו אוסר במטכו, ונפל איסור למינו ואינו מינו וליכא ס' באינו מינו לבעל עטם האיבור, אפי"כ דליכא רוב באינו מינו נגד האיבור אמרינן סלק אם מינו כאלו אינו ושאינו מינו רבה עליו ומבעלי, ואם גם דהרנש הסעס באינו מינו מ"מ כיון דרש"י לאו דלדורייחא ונחבטל האיבור בא"מ אף אם נרנש בו הסעס וממילא דאינו מותר כזכ דהרנש בו עטם האיבור, וכמו דק"ל לפי האמת כפי' ל"ח העיק' ב' כנפל למינו ואינו מינו אמרינן סלק אם א"מ כאלו אינו ומינו רבה עליו ומבעלי, כ"כ גם בזכ כיון דנחבטל מדין חורה ברוב א"מ לא לייך ס', באינו מינו נגד האיבור וסגי ברוב, ובזכ י"ל קושיא כהאשונים כ"ל על דברי רבא בסוגיא דרזע בשלח דלאר ל"ל אלא לפי"כ דקדשאים אסור וככא שרי, והמתכו דכא אין עטם כל דכו אוסר גם בקדשאים עי"ש, ד"ל עממ"ש דהרשב"א עס גד"ס הא דגמרי' וכו' דכא דלדורייחא בק' וס' אף דהייב גם מים בקדירה, וחי' דבניחור המים כיוס ק' וס' עי"ש, ולפ"ו י"ל כפי' רבא בעין חי' הר"ן כ"ל דרבא קאמר למילחי' ג"כ אליבא דר"י דס"ל מ"מ לא בעל והבא בעל משום כיון דר"י גם מים בקדירה ובסחמא היכ רוב כהמים נגד הפליטה ס' יולא תן הרזע ומותר גם כאלו ודף ודף דכא עטם הרזע ולא בעל לעולם, משום דלדורייחא סלק אם מינו כאלו אינו והמים דליכא רוב נגד עטם היולא מהרזע מבטלים עטם הרזע, אמנם זה הוא היסר ככא מכלל איסור כיון דבקדשאים אמרינן עכ"ל דלדורייחא והיכא דהרנש הסעס בא"מ ל"ש ביעול וממילא ד"ל סלק אם מינו והמים ומבעלי' כיון דליכא ס' וק' במים לחודא אמרינן עכ"ל ול"ש ביעול וממילא דנאסר אח"כ גם האיל, והכא שרי דבזכ גלי טן כהכחוב דלא אמרינן עכ"ל דלדורייחא ונחבטל עטם הרזע כהמים. [ג"ל קושיא הסו"ס אפילו לשיטת רש"י דס"ל דף א"ל עכ"ל ל"ד אפי"כ אוסר אם מינו וי"ל כפי' כר"ן כ"ל אפי"כ י"ל בעין חירולו] :

בזכ אמרינן ליישב ג"כ קושיא הסו"ס בכות ב' דגם לעינן בזכ בחלב י"ל כן ה"ל עכ"ל לאו דלדורייחא ונפל חלב לקדירה של בזכ שחבטל עס מים וליכא ס' בלידוף המים עס הבשר לבעל החלב ואיכא רוב כהמים לחודא לבעל החלב, בזכ אי אמרינן עכ"ל לאו דלדורייחא לא נאסר הבשר משום כביח, ודף דכ"מ ל"ע אמרינן עכ"ל דלדורייחא, מ"מ בזכ לא נעשה כביח משום דלדורייחא סלק אם כבשר כאלו אינו והמים מבטלים אם החלב דדוקא כהבשר אמרינן עטם כעיקר ולא כהמים כיון דלדורייחא עכ"ל לאו דלדורייחא ונחבטל כהמים, [ופלפלי' בזכ סריכא לשיטת הסוברים דהיכא כהיכר ל"ב ואכ"מ], וי"ל דזכ כוונת רש"י עטמו ולא ממש כיון חלב שפול לקדירה של בזכ עס מים דמכ"מ מותר כיון דעכ"ל לאו דהא' נחבטל החלב כהמים ואינו אוסר הבשר רק כיון דעכ"ל אסור עכ"ל מדרכין לכן ל"ל סלק ושיחבטל החלב כהמים, כיון דהרנש עטם החלב כהמים והואר גם כבשר אח"כ והואר הבשר מדרכין וממילא דלדורייחא קן בנטול' לשיטת ס"ל דס"ל דנטול' אוסר בהאיבורים דלאוסרם במטכו כגון מינו למ"ד

אמנם י"ל מילתא בעטמא ד"ל דרש"י ס"ל ג"כ כהכרח הרשב"א וס"ל גם כשיטת הי"מ ואפי"כ כ' שפיר דע"כ ל"ל דס"ל נטול' הוא אסור, דכנה זה י"ל ברוב כהא דלדורייחא כ"מ דלמ"ד מ"מ לא בעל אם נחבטל איסור במינו מינו אמרינן סלק אם מינו כאלו אינו והאינו מינו רבה עליו ומבעלי, ומבואר בכל מקום דלא

למ"ד מב"מ ל"ב וכדומה, מ"מ אכ נפל איבור שכוו נהן
 טעם לפנס במינו עם אינו מינו וליכא ס' נגד האיבור
 נאשו מינו רק רוב אמרין בזה סלק את מינו כאלו אינו
 וכו"מ רכב עליו ומבטלו, ואף נרגש טעם נאשו מינו
 מ"מ כיון דכעס פגום לא אמרין ע"כ ועם פגום כאלו
 אינו ומבטל כרוב ועמילא דגם המינו אינו נאכר, ובזה
 אמרין ליישב עם דמטבו לשיבת הי"מ דכאנו' מנזרח דגם
 אלינא דרב דס"ל מב"מ ל"ב אפ"כ י"ל דס"ל נטול"פ אכור,
 וזה קשה דלמ"ד מב"מ ל"ב לא מוכח מידי מנעולי עכו"ס
 דעק"ל אכור דהא י"ל דהכורס הולרסה להגעיל כלי מדיון
 מחשם מב"ע דיבשל ככו כישראל אומו מין מהאיבור שבישל
 כה עכו"ס, [ומה שחינו לבז עפי' דברי חוס' פסחים
 בסוגיא דהמ"א ג"כ אלא, דכההו דכמדיון גמי כ' כליהם
 בלעוה מיון ואסורים למור עכ"ל, וילפינן כל אסורים
 דעק"ל כוה אכור מנזיר דהא במיר ליכא חשם מב"מ
 כיון דכל מין יין אכור לו וכו"מ הרשב"א ג"כ בסוגיא דזרוב
 בשבט ע"ש, אמנם לעי"ד זה אינו דגמ' דשם אמרין
 שפיר למ"ד דס"ל משרת אחיה לטכ"ג דילפינן כל איסורים
 מנזיר מק"ו כמזכיר שם, אבל לדידן דק"ל משרת אחי
 לסיכר מטרקף לאיבור ובכל איסורים לא אמרין המ"א
 חוץ מאיסורי מיר, א"כ לפי דמחמ נזיר כוה חמור מכל
 איסורים דאמרין גבי' המ"א, הו ליכא למילף שום איסור
 מנזיר, ד"ל מה לנזיר דאמרין גבי' נטול"פ אכור משום
 דאמרין גבי' גם המ"א ולא בכל איסורים דלא אמרין המ"א
 ל"א ג"כ נטול"פ אכור, ועוד כיון קשה לי כקושיא זו גם
 לשיטת רש"י דס"ל דלפילו אי אמרין ע"כ' לאו דאורייתא
 מ"א אכור אלא כמינו בנאש, וזהו קשה ג"כ למ"ד מב"מ
 לא בטל סיחף מוכח דע"כ מנעולי עכו"ס דילמא הולך
 הכורס להגעיל מחשם דילמא יבשל ככס כישראל ממין
 לאיבור שגבל כה בטע"ס דהא איבור אף אי אמרין ע"כ
 לאו דאורייתא, וע"פ האמור י"ל לפמ"ש הרשב"א דהם גם
 דבטול"פ בעיקר עכ"פ כוה סיכר מ"מ גבי פליטה כלים לא
 בעיקר אף רוב, וביארתי דבריו דהם גם דע"כ רוב לבטל
 הפליטה מסכלים מ"מ כיון דלא נהרגה כסיכר ע"י פליטה
 הכלים מסחמא איכא רוב נגדו, ולפ"ז י"ל דג"ש דילמא
 ישחמם וישרא במינו, כיון דמסחמא יכיה ג"כ מים
 כבישול וכו' יכיה מותר גם כמינו כיון דכעס פגום לא
 אמרין טכ"ע דאורייתא והבטלו הפליטה בכמים בכל ענין
 כיון דמסחמא איכא רוב נגד הפליטה ואמרין סלק את
 מינו כאלו אינו וכו"מ דהא המים רכב עליו ומבטלו, וכמו
 כן י"ל גם על רש"י דאי אמרין ע"כ' לאו דאורייתא כמ"ש
 הרשב"א גבי נטול"פ דמותר אפילו ליכא רוב נגד הפליטה
 משום דמסחמא איכא רוב נגד כעלו, כ"כ ה"א טכ"ע
 לאו דאורייתא ומבטל ג"כ הפליטה מהכלים בכל ענין אף
 הכלים, ורואים לזה מדברי רש"י [ומיילא דע"כ ע"כ רוב
 דהא מחמה ביטול כרוב כ"ל ומיילא דע"כ ע"כ רוב
 סיכר, וכר"ן ה"ל כהב ג"כ דהיכא דרוב איבור וודאי
 אכור מכה המאחיס, יכיה כעסם שוכים כיון דהיכא
 דליכא רוב איבור אכור, יכיה קשה סיחף מכה דע"כ
 מנעולי מדיון דילמא לוב הכחון להגעיל מחשם דילמא לא
 יכיה רוב נגד הפליטה, א"כ דהא אינו משום דמותר איכא
 רוב נגד כעלו, ולכן הו ל"ק גם על רש"י דילמא ישחמם
 במינו, כיון דיכיה ג"כ מים אמרין בזה סלק את מינו
 כאלו אינו והמים מנעלים את האיבור :

מחם חתן, וזה ל"ל לליכא רק משום חתן כהכחשיל
 שנתבשל בקדירה, דא"כ יומא כיון דנתבשל קודם כפסח חו
 אינו חמור ויטור ולא יאכרו הקדירות אף בפסח, רק
 דכוונה הסוס' כוה דמחם דישחמם ככלי. לאחר כפסח
 חמיר יכיה ס' נגד הכלוט מהחמץ, ונחם סחם כלים
 מחזיקים שלשים ימים נגד חרסום הקדירה או אם סחם
 שיגש ככלי כוה מחלכ על מחלכ מליו חמץ והליו שאל
 חכשילים יכיה ג"כ נגד כעלו חמיר ס' כיון דלחין המדומע
 מדמחם אלא לפי חשבון וכמו דנכלע ככלי מהחמץ כ"כ
 נכלע גם מהכחשיל שנתבשל עמו, ונגד זה ל"ל שיטור
 לבטלו, ולפ"ז כהב רש"י שפיר דע"כ דרב כוה נטול"פ
 אכור דלחין לומר דמחם ככי אכור להשחמם ככלי כיון
 דישחמם במינו וכוה אכור במשכו וגם נטול"פ אכור,
 דכיון דלחין דהך להשחמם ככלים חמץ כלא מים או שאל
 חכשילים וכו"כ גם אם ישחמם ככו במינו חמיר יכיה ג"כ
 אינו מינו מותר ובאם נטול"פ כוה מותר לא יאכור אף
 מינו משום דאמרין סלק את מינו וכו"מ רכב ע"י
 ומבטלו, ואף דכאיו מינו לחוד לא יכיה ס' לבטל טעם
 החמץ ויכיה נרגש בו טעם, כיון דנטול"פ כוה מותר
 נכבטל כרוב כה"מ, א"כ דרב ס"ל נטול"פ אכור וכו' ל"ל
 סלק את מינו וכו"מ רכב ע"כ, כיון דנכ"מ לחוד ליכא ס'
 ונרגש בו טעם האיבור ואמרין ע"כ' ולא בטל ואכור גם
 את מינו כיון דהמינו אינו מסייע לבטלו ליכא כדי לבטל
 טעמו כה"מ לחוד, ושוב לק"מ על רש"י גם לשיטת
 הי"מ, ולפ"ז יכיה קושיא כה"מ בלוח ס' במ"ע כיון
 דפ"כ מוכח דרב ס"ל נטול"פ כוה אכור אף בפגום משיקרא
 כיון דאמרין גם בה"מ נטול"פ אכור, ואחמ"ל לא פשט
 הגמ' בסוגיא דע"ז מרב דהכא דס"ל נטול"פ כוה אכור,
 אמנם ע"כ' י"ל ג"כ קושיא כה"מ כיון דלחין לכוויח דרב
 ס"ל נטול"פ כוה אכור דק דל"כ יומא סלק, ומיילא
 אי"ל ס"ל לבטל כה"מ כוה נכ"מ דגמ' ככו"מ דעיפה
 חלב, או י"ל דרב ס"ל נטול"פ כוה מותר דהא דס"ל קדוה
 כפסח ישכרו כוה מפעמא דכ"מ דמינו נאכר גם מטעם
 פגום כיון דהוא כמשהו וסלק לא אמרין, ולפ"ז י"ל מש"ס
 קאמר רבא ופעמא דרב לא ידענא משום ד"ל דרב לא
 ס"ל סלק וכו' לא מוכח דרב ס"ל נטול"פ אכור ואף דרבא
 בעלמו מפריש מילתא דרב כחולין דף ק' דס"ל סלק, כוה
 לקושטא דמילתא אבל אין זה מוכרח משום ד"ל כחירון
 אכ"י כשקדם וסלקו, [ובזה י"ל ג"כ מש"ל ס' ל"ל פירן
 הגמ' לעולא מצרייתא דסוף פירן' סלקה כן השמיט כן
 סגכרי דאכור דמנזרח אף בפגום משיקרא אכור, וכפנסי
 משום ד"ל דהחשם כוה משום מב"מ דאכור טעם פגום
 גם לטולא, ולפמ"ש הקו' נמ"ש דהם גם דבישל מב"מ ס'
 מסחמא איכא מים, ד"ל דמ"מ כוה מ"י לחין דהנא
 דברייתא לא ס"ל ג"כ סלק דהא פלגחא דהנא ס'
 נמחמח כ"כ] :

והנה

המק"מ כפי' חמ"מ הקשה על פי' רש"י סיחף אשכר
 לומר דרב ס"ל נטול"פ אכור כה מנזרח בסוגיא
 דמחן דס"ל נטול"פ אכור ע"כ כוה דגם קדירה כ"י פוגם
 וסדוה משיקרא מותר, וא"כ בקדירות כפסח מיד שגבלע
 חמץ כחרסום הקדירה קודם שגב האיבור חמץ פגום
 הכליעה ולא מ"י לחול עליו האיבור חמץ דהו כרוח
 משיקרא, וכזה להכיר ראיח מזה לדברי הי"מ דכל היכא
 דמשהו כוה אכור גם נטול"פ אכור, וי"ל דמחם ככי גם
 כסדוה משיקרא אכור ע"כ, ולפ"ז'ל ככוונה דברי רש"י
 ביטוב קושיא כה"מ בלוח ס' דרב ס"ל כ"מ חליבא דעולא
 דכפגום משיקרא ד"ה מותר, וע"כ דגם ל"מ ל"א ס'
 דקדירה כ"י פוגם מיושב קושיא, אמנם דעדיין יכיה
 קשה לסיחף מקושיא כה"מ אחי מסקא ל"כ לגמ' כעכברא
 כשכרא ח' קסבר רב גם בפגום משיקרא אכור ה"א ע"כ לא
 ס"ל

דלפ"ז י"ל גם דברי רש"י בפסחים אף לשיטת הי"מ דהא
 כענו חוס' טכ דליטת חמץ שהוא בקדירה ליכא
 רק משכו, וכנהו משום דהך כוה טחין משחמץ חתן
 סרבה והכור כוה שאל מיני חכשילים רק נחמער עם הכחשיל

אכור דהוא ראו לאכילה ורק כיון דפוגם את הכיחור הוא מותר כ"כ בזה, וממילא כיון דהבליעה מלך עלמה היא ראויה לאכילה חל עלי' איסור נותר ולא כיון בכלל סרוחה משיקרא, כמ"ש הראשונים כרשב"א והר"ן דבסרוחה משיקרא בעינן דוקא שיהיה סרוחה עד שלא יהיה ראויה לאכילה והבליעה בקדירה ראויה לאכילה הוא, ומ"ש לישב כשהוא בתערובות כיון כמו נבילה סרוחה ל"ש בזה כיון דהבליעה היא בפני עלמה ולכן מצי לחול עלי' איסור מחדש, ולכן גם בקדירות הפסח חל על הבליעה איסור חמץ כיון דהבליעה מלך עלמה אינה נפגמת עד שלא תהיה ראויה למאכל אדם, וגדמים דברי המק"מ :

ס"ל דפגום משיקרא אכור, כיון דא"ז ע"כ דקדירה ב"י פוגם ואמאי ס"ל דקדירות בפסח יבדו הא כיון סרוחה משיקרא, ולפמ"ש דל"א נועל"פ מותר היה מותר בקדירות בפסח חף לשיטת ה"מ משום דכיון אמרינן סלק לא מינו ושאינו מינו מבטלו, ממילא אמרינן קשה גם לשיטת ה"מ כמ"ש סלק, דבשאינו מינו הוא מותר משום סרוחה משיקרא, ועוד ל"ל דגם לשיטת ה"מ דבאיסור משכו גם נועל"פ הוא אכור הפ"ס סרוחה משיקרא הוא מותר בכל ענין אפילו באיזון כאכורים דלאכורים בשמכו, לפמ"ש בטעמא דה"מ דס"ל כטעמא דרשב"א דנוטלים הוא מותר מחמת ביטול ברוב, ולכן אוחז האכורים ל"א בפנים לשלם גם נועל"פ הוא אכור, משא"כ לפעמא דהר"ן דפקע מיניה איסורו ע"כ ל"ל כסדרה ה"מ, ולפ"ז כהרומה משיקרא דבזה לאו מטעם ביטול הוא מותר רק כיון דכיון סרוחה משיקרא לא מצי לחול עלי' איסור מחדש, ממילא דגם היכא דאכור כשכרו אפ"ס סרוחה משיקרא הוא מותר, ולא גם דלוחץ האכורים לא בטלים לשלם הא בלא ביטול הוא מותר ג"כ ויהיה קטויה המק"מ במ"ג :

ולכאורה היה נ"ל מדכתב רש"י על סוף דקדירה ב"י ח"א דלא נפגמת פורתא כשבטל הכא אחרינו ועל סוף דקדירות בפסח יבדו כהן וזה משעברו עליו ימי פסח הופך עשמו בדופני הכלי עכ"ל, ולא כתב גם בזה דהיו מותר כשבטל הכא אחרינו משום דהוא נועל"פ, מזה משמע דרש"י ס"ל דהבליעה מכלי שיהיה אינה ב"י נפגמת מלך עלמה ומותרת כיון דכיון כנבילה סרוחה, וכן כתב כה"מ בזה"כ ע"ש, וכן משמע ק"מ מדברי הראשונים הנ"ל דמחכו אמאי הולך הכהוב שצירק כבלי חרס לשיטת רש"י דלינת לילה פוגם הא הוי נועל"פ, ולא חילצו כמ"ש הר"ן בסוף הנוס' כיון דהבליעה מלך עלמה היא ראויה לאכילה ורק הספרות אינה אורחה ולכן חל עלי' האיסור נותר ונש"י שצירק במקום שריפה ע"ש, ומדלא ח' הראשונים כדברי הר"ן אפ"ס לומר משום דחולקין בזה על הר"ן וס"ל דהבליעה מכלי שאינה ב"י נפגמת מלך עלמה עד שאינה ראויה למאכל אדם, ולזה קשה כה כאכיסור נותר לא חל על הבליעה כיון דהיא כנבילה סרוחה, ואם נימא כן יהיה מיושב ג"כ הא דהקפידו דמנוחל כדברי רש"י פסחים דלא כשיטת ה"מ ד"ל דגם רש"י ס"ל כשיטת ה"מ דהיכא דמשכו אכור גם נועל"פ אכור, רק דזה הוא היכא דהאיסור בעצמותו הוא ראויה לאכילה ואינו מותר בתערובות רק מחמת ביטול ולא היכא דמשכו אכור גם נועל"פ אכור כיון דבזה ל"ל ביטול, ואינה נבילה מכלי שאינה ב"י דגם כשהיא נפגמת מחמת דלוחץ ראויה לאכילה והיא כנבילה סרוחה היאך יאסור בתערובות ולכן הולך רש"י לזה דס"ל במ"ד נועל"פ אכור ולא גם נבילה סרוחה אכורה, וממילא דגם כבליעה מכלי ב"י היא אכורה וראויה בתערובות, ומ"מ מיושב ק"מ בסו"מ באותו ע' כמ"ש ד"ל דס"ל כר"מ ח"ב דשולח דס"ל ג"כ דנבילה סרוחה אכורה אבל מ"מ פוגם משיקרא מותר מחמת ביטול, וזה דלוחץ כסוגיא דפסחים דהוא משום דהוי מביא דלוחץ בתשרי ול"ש ביטול :

אמנם שיקר דברי המק"מ לה נ"ל משום דע"כ מוכח דלחף ח"א דקדירה ב"י פוגם אפ"ס לא כיון בכלל סרוחה משיקרא, והכ"ל זה ימים כונחתי ג"כ לסדרתו, ואמרתי לישב בזה מה דהיב קשה לי הא דלוח הכהוב להגשיל כלי מדן מחמת בליעת איסור שבלע כבלי ולא ליה להגשיל כלים בשעת מתן חורה כשנלטו על נבילות ומפגם עקבי ודמשים אשר לא היו נהרסים מאלולם קודם מתן חורה ובלע בליעת האכורים הללו ככליהם ומלך הדין ה' לריבוי להגשיל הכלים בשעת מתן חורה, ואמרתי לישב את זה בסנהת המק"מ, דהנה למ"ד נועל"פ הוא מותר י"ל הא דלא הולך הכהוב להגשיל בשעת מ"מ משום דלא היב כליהם אינם ב"י והיו מותרים דהא אחרי' בגמ' דשבת דף פ"ו דלכ"ע בשעת נהנה חורה ועל שבת היו נעמיים מכבד צמח דלהתיקן בסנהדרין דף ל"ו ומסתמא לא היו מבשלים כבליהם בשבת והיה נועל"פ דהוא מותר, ולשיטת ה"מ דמ"מ אכור כהאכורים האכורים כמשמו יביה קשה למ"ד במ"מ ל"ג הא דלא נעשו להגשיל משום מב"מ, י"ל כמ"ש כיון דהיה ג"כ מים בקדירה ויהיה מותר מטעם סלק, אמנם למ"ד נועל"פ הוא אכור קשה, ואמרתי חף למ"ד נועל"פ הוא אכור לא כיון לריבוי הכלים הכשר בשעת מתן חורה כיון דהוא סרוחה משיקרא דמיד שבלע בתערובת הקדירה קודם בליעתו על האכורים כדן היב נפגם ולא היה מצי לחול על הבליעה האכורים כשנלטו עניכס, אמנם אם נימא כן יהיה קשה מכל הראשונים דכתבו בסוף מס' ע"ו להקטוף על דברי רש"י דס"ל דלינת לילה פוגם, דל"כ לחיוב ענין הולך הכהוב שצירק כבלי חרס מחמת בליעת נותר שבלע כבליהם הא המיד יהיה הבליעה כשחלל הכא אחרינו נועל"פ ויוקפה למ"ד נועל"פ מותר ע"ש, והיה קשה לי דקטויה זו בת"ע למ"ד נועל"פ אכור אמאי הולך הכהוב שצירק כמ"מ משום בליעת נותר הא מיד שבלע הבליעה בתערובת הקדירה קודם שחל על הבליעה איסור נותר מיד הוא נפגם כיון דמ"ד נועל"פ הוא אכור ע"כ ס"ל דגם קדירה ב"י פוגם, וכיון דהבליעה נפגם קודם שבה האיסור נותר חו לא מצי לחול איסור נותר על הבליעה משום דכיון סרוחה משיקרא אלא על כדתק ל"ל דלוחץ אכור סרוחה משיקרא, דהא רש"י כתב כסוגיא דע"ז על הא דקדירה ב"י ח"א דלא נפגמת פורתא כשבטל הכא אחרינו עכ"ל, וכונתו דוודאי כבליעה מלך עלמה אינה נפגמת עד שלא תהיה ראויה לאכילה אדם ולכן כל זמן שבהליעה היא בפני עלמה היא אכורה לאכילה, רק דח"א דלא נפגמת פורתא כשבטל הכא אחרינו ולכן מה"ד שיהיה מותר כמו בכל נועל"פ דהאיסור בפני עלמה הוא

אורם באמת זה אינו דרוב הפוסקים כתבו דגם הבליעה מכלי שאינה ב"י אינה נפגמת מלך עלמה עד שלא תהיה ראויה לאכילה, וכן מוכח מדברי רב דלמך קדרות בפסח יבדו ואם נימא דהבליעה שיהיה אינה ב"י נפגמת לגמרי ויהא כנבילה סרוחה, הא היה מקנה שלא ישחמש כהכלים מעל"ע קודם הפסח שיהיה הבליעה מהכלים אינה ב"י בשעת כשכא איסור חמץ, ויכיון הכלים מותרים כיון דהבליעה היא נפגמת לגמרי היא כנבילה סרוחה ולא מצי לחול עלה איסור חמץ משום דה"ל סרוחה משיקרא, אלא ע"כ דגם בליעת שאינה ב"י אינה בכלל נבילה סרוחה, ומ"ש רש"י דהופך עשמו בדופני הכלי הוא דגם עס הופך עשמו עד שהבליעה נפגמת גם כשהיא בפני עלמה אמנם לא היו בכלל נבילה סרוחה כיון דעדיין היא ראויה לאכילה, וכן מוכח מהנהגות אשתי סוף ע"ז דכתב על הא דחזירינין בנמ' מכלן ואילין לפתחי, ומ' כמ"מ אכור ב"י, זה ק"י

ק"י

קאי רק על כלי חרס דלחין להם תקנה ולחין צברה, ע"ו
 שייך כגמ' מנאן וחיך למחר כיון דזה סוי דיעבר והולך
 הגמ' לחך חמו ב"י, משא"כ בגלים דמתייבכו הנעלה
 לא שייך הגמ' דכיון דיש להם תקנה להזילה החיבור ע"י
 הנעלה מס"ד חסור נשכל בכו בלא הנעלה לזמן עתם לפגם
 לכתחילה חסור, וחסור נשכל בלא הנעלה משום חין מבעלין
 חיבור לכתחילה ע"ש, ובזה י"ל ליישב דברי הרמב"ם
 בפ"י מהל' מ"ח סל' ח' דנהג ו"ל קדירה של חרס
 שמתבטל בה צפר נבילה וכו' לא יבטל בה צפר שחוטתה
 באותו כיום וכו' ולא חסרה הוזה האל קדירה ב"י וכו',
 ומדברי הסופרים לא יבטל בה לעולם ע"ל, ומתקשה
 הכ"מ למה נקט כרמב"ם כל מה שהיה חוקף ט"ש, אבל
 לדברי הגהות השני יוחא דהרמב"ם לא סולח רק דינא
 דגמ' דגס קדירה ב"י חסור משום דגמ' חמו ב"י,
 וזה סוף דוקא ב"ה, משא"כ בלי דיש להם תקנה
 כהנעלה בלא הגזירה דחמו ב"י חסור להבטחם בהם ג"כ
 משום חין מבעלין חיבור לכתחילה דומע"ל לכתחילה חסור,
 ובזה ל"ע על הגמ' כולל נודע שיהיה בנבילה ד"מ שלו
 ב"ד סו' ק"פ' דכתיב על הדין המתואר בה דב"י חסור
 כהנעלה והח"ס כהנעלה דה"ל ח"ס כעובל וסדן
 בידו דזה דוקא ביבא דכגלי מס"ד חסור, משא"כ ביבא
 דכגלי הוא אינו ב"י דבזה יבא חיבור רק משום דמזוין
 חמו ב"י חין כלל וסדן כלל והכ"ז להיות כעובל חסור
 עכ"ד ע"ש, ולפי"ז זה אינו דהא פקוד הדין דש"ע הוא
 מברייחא דסוף מס' ע"ו דקתני הליקה כלי השמיים חן
 הכהנים מנעלים ומעבילם והם עבדוים, ודיוקן ערקתני
 חמלה כהנעלה הנעלה והח"ס עוביה דב"י הנעלה חמלה שלה
 יסוי כעובל וסדן בידו, וע"ו חמיון שם בגמ' ויובל
 שנתחבבו עד שלא הנעלה וכו' מהו חסור והנה הדא
 מותר, ומוקי מברייחא דקתני מותר כמ"ד נועל"ם מותר
 והח"ס נקט עוביה והח"ס עוביה, מפורש דלא כדבריו
 רק ח"ק דסוף אינה ב"י היא נועל"ם ח"ס' שייך עוביה
 חמלה והוא מנעם זו, כיון דהנעלה כל זמן שהיה ב"י
 הוא חסור ולא פקע נמנע החיבור כיון דהח"ס לא כליה
 הוא ורק כהעדרות אינה חסרה, והא דחמיו' גמ' ח"ס
 ב"י הוא רק בגלים דלחין להם תקנה בהנעלה אבל היבא
 דמתייבכו הנעלה מן הדין חסור בלא הנעלה משום חין מבעלין
 חיבור לכתחילה ולכן בעינין הנעלה והח"ס עוביה להזילה
 כשקן וכוהו הנעלה חסר שם חיבור עליו עדיין כיון דמלך
 עתמה ראויים להזילה עדיין והיה בכלל נבילה סרוחה,
 וי"ל בזה דברי הרשב"ה דכתיב ליישב בסוגיה דספרים קו'
 תתום' דמקשים מאי פריך בגמ' ולעמוד בכו אינו מינו הוא
 חין מבעלין חיבור לכתחילה, כיון דלאחר הפגם זמן סוהר
 הוא ול"ס לגזור חמו ב"י דהא לא משכחמ ל"י ב"י ולכן
 מותר, ומתקשו על דברי הרשב"ה חמיו' הביאו הרשב"ה
 בסו' ט"ש שכתב צבישל בשבת דכגלי חסור לעולם ע"ש,
 וזה גם כן לאחר שכתב זמן סוהר כזה ולא הנעלה כלי
 ב"י, התיב מותרת כיון דל"ס לגזור חמו ב"י :

ואמרתי ליישב זה ע"י דברי הרשב"ן בסו' ט"ז
 שהח"ק בזה וכתב כמו דלמתי' שמוחה
 בלועז דהיא כחמין דלוחא ולא חל ע"ל חודש טוואח עד
 דנפקא קו' חיבור כבלישם ככגלי לא חל ע"ל החיבור כל
 זמן ההנעלה היא כגלי ולא חל ע"ל החיבור עד דילא לחוק
 ט"ש, וי"ל דגם זה ס"ל לרד"ק דכל זמן שהנעלה היא
 ככגלי לא חל ע"ל החיבור ומה כיון דהוי כמו טוואח
 בלשם, רק כוונה דברי ריב"ן הוא דמ"מ כפיכיל בה שרת
 וילא הנעלה לחוק וכו' חל ע"ל החיבור ומה דב"י
 שצרה בנזקום שריפס, משא"כ אם לא היה כבלישם ילא
 לחוק לעולם לא הו' לחין שצירה ממך הנעלה דעל כבלישם
 לא חל חיבור משום, וממילא דמוכח שציר דכ"ח אינה
 יזלחה מירי דפ"ס ופוטעם מעט מעט, דאם יומא דמס'
 דלא ילא ע"י ההנעלה שוב לא ילא לעולם סקו' בתי"ע
 גם ב"מ יס' מהני הנעלה, דמה שזולא ע"י כפיכיל ילא
 ע"י ההנעלה ומה דלא ילא ע"י הכפיכיל כיון דלא ילא
 לעולם ל"כ חיבור מותר על כבלישם משום דהוי כעומתה
 בלשם, וזה לא ס"ל להרשב"ום רק כיון דלא חל חיבור
 מותר על הנעלה וחיין הנעלה חסרה חמ"ס משום דהוי
 נועל"ם יס' מותר ול"ע בכל זה, מ"מ גם מדברי הרשב"ן
 מפורש דגם הנעלה כשזאל לחוק היא עדיין ראוי' לחיבור
 דה"ל

קאי רק על כלי חרס דלחין להם תקנה ולחין צברה, ע"ו
 שייך כגמ' מנאן וחיך למחר כיון דזה סוי דיעבר והולך
 הגמ' לחך חמו ב"י, משא"כ בגלים דמתייבכו הנעלה
 לא שייך הגמ' דכיון דיש להם תקנה להזילה החיבור ע"י
 הנעלה מס"ד חסור נשכל בכו בלא הנעלה לזמן עתם לפגם
 לכתחילה חסור, וחסור נשכל בלא הנעלה משום חין מבעלין
 חיבור לכתחילה ע"ש, ובזה י"ל ליישב דברי הרמב"ם
 בפ"י מהל' מ"ח סל' ח' דנהג ו"ל קדירה של חרס
 שמתבטל בה צפר נבילה וכו' לא יבטל בה צפר שחוטתה
 באותו כיום וכו' ולא חסרה הוזה האל קדירה ב"י וכו',
 ומדברי הסופרים לא יבטל בה לעולם ע"ל, ומתקשה
 הכ"מ למה נקט כרמב"ם כל מה שהיה חוקף ט"ש, אבל
 לדברי הגהות השני יוחא דהרמב"ם לא סולח רק דינא
 דגמ' דגס קדירה ב"י חסור משום דגמ' חמו ב"י,
 וזה סוף דוקא ב"ה, משא"כ בלי דיש להם תקנה
 כהנעלה בלא הגזירה דחמו ב"י חסור להבטחם בהם ג"כ
 משום חין מבעלין חיבור לכתחילה דומע"ל לכתחילה חסור,
 ובזה ל"ע על הגמ' כולל נודע שיהיה בנבילה ד"מ שלו
 ב"ד סו' ק"פ' דכתיב על הדין המתואר בה דב"י חסור
 כהנעלה והח"ס כהנעלה דה"ל ח"ס כעובל וסדן
 בידו דזה דוקא ביבא דכגלי מס"ד חסור, משא"כ ביבא
 דכגלי הוא אינו ב"י דבזה יבא חיבור רק משום דמזוין
 חמו ב"י חין כלל וסדן כלל והכ"ז להיות כעובל חסור
 עכ"ד ע"ש, ולפי"ז זה אינו דהא פקוד הדין דש"ע הוא
 מברייחא דסוף מס' ע"ו דקתני הליקה כלי השמיים חן
 הכהנים מנעלים ומעבילם והם עבדוים, ודיוקן ערקתני
 חמלה כהנעלה הנעלה והח"ס עוביה דב"י הנעלה חמלה שלה
 יסוי כעובל וסדן בידו, וע"ו חמיון שם בגמ' ויובל
 שנתחבבו עד שלא הנעלה וכו' מהו חסור והנה הדא
 מותר, ומוקי מברייחא דקתני מותר כמ"ד נועל"ם מותר
 והח"ס נקט עוביה והח"ס עוביה, מפורש דלא כדבריו
 רק ח"ק דסוף אינה ב"י היא נועל"ם ח"ס' שייך עוביה
 חמלה והוא מנעם זו, כיון דהנעלה כל זמן שהיה ב"י
 הוא חסור ולא פקע נמנע החיבור כיון דהח"ס לא כליה
 הוא ורק כהעדרות אינה חסרה, והא דחמיו' גמ' ח"ס
 ב"י הוא רק בגלים דלחין להם תקנה בהנעלה אבל היבא
 דמתייבכו הנעלה מן הדין חסור בלא הנעלה משום חין מבעלין
 חיבור לכתחילה ולכן בעינין הנעלה והח"ס עוביה להזילה
 כשקן וכוהו הנעלה חסר שם חיבור עליו עדיין כיון דמלך
 עתמה ראויים להזילה עדיין והיה בכלל נבילה סרוחה,
 וי"ל בזה דברי הרשב"ה דכתיב ליישב בסוגיה דספרים קו'
 תתום' דמקשים מאי פריך בגמ' ולעמוד בכו אינו מינו הוא
 חין מבעלין חיבור לכתחילה, כיון דלאחר הפגם זמן סוהר
 הוא ול"ס לגזור חמו ב"י דהא לא משכחמ ל"י ב"י ולכן
 מותר, ומתקשו על דברי הרשב"ה חמיו' הביאו הרשב"ה
 בסו' ט"ש שכתב צבישל בשבת דכגלי חסור לעולם ע"ש,
 וזה גם כן לאחר שכתב זמן סוהר כזה ולא הנעלה כלי
 ב"י, התיב מותרת כיון דל"ס לגזור חמו ב"י :

אבל למ"ס יוחא דהרשב"ה כחב שפור על קדירות
 פסחת דלחין להם תקנה בהנעלה וליכא בזה
 החיבור דנועל"ם לכתחילה חסור חסור דום הוי דיעבר,
 רק דמ"מ יחי' חסור משום דגמ' חמו ב"י, וע"ו כחב
 הרשב"ה שפור כיון דלחין הפגם זמן סוהר הוא ול"ס הגזירה
 דלחין ב"י מס"ד הוא מותר, משא"כ צבישל בשבת ל"מ
 באותן בלישם דיש להם תקנה בהנעלה דוגד"ו מלך הדין
 דחסור להנעלה בכו בלא הנעלה דה"ל ח"ס חמו ב"י מ"מ
 הא נועל"ם לכתחילה חסור ובזה יבא חסורם בכו בלא
 הנעלה משום החיבור לכתחילה, הלא ח"ס' ב"ה י"ל ג"כ
 דחסור צבישל בשבת לפי"ס שם ח"ס' על דינא דהרשב"ה

דאליכ לא הי' חל עלי' האיסור וטור גם כשיא למחן משום דהו סרוחה מעיקרא, גם כהא דקדירות בפסח ישברו דכהב הראב"ן שם ג"כ דכל זמן שהבליעה היא בכלי לא חל עלי' שום איסור רק כבאל ט"ש, וקשה ג"כ הא סוי סרוחה מעיקרא אפי' גם בולגה מבלי שאינה ב"י אינה בכלל סרוחה מעיקרא כיון דבעתמוחה סוי ראויה לאכילה, ומכ"ס דלמד' טועל"פ אסור וקדירה ב"י פוגם דה לא סוי בכלל סרוחה מעיקרא ודלא כהמק"ח, [ועל הק"י ה"ל הא דלא לזכר הכבוד הגעיל בשעת מתן תורה אפשר לומר דנלא חזוי כיוו ידועים ישראל ג"כ דאסור להשתמש בכלים מבלי שהבליעה של איסור וגם מחשבתו של חבלב כמ"ס המפרשים וזעמ"ס סוי מנשלים את הכלים, ואם גם דלא חזי ידועים דיי הגעלה סוי עושים קן מלא כהכרח דהם שפוט ללאח שיאל על ידי הגעלה ומכ דלא יאל על ידי הגעלה לא יאל לשולח וגבי נשולי מדן' לעשו על הגעלה נכודים להם דלא אמרי' את זכ רק אמרי' דפולג מעט מעט וכוונשו כך פילטו ודבר שנבלג מ"י האור לא מהני הגעלה מבוס דאמרי' דפולג מעט מעט, אמנם בשעת חורב"ל דהה חשיב סרוחה בלג כיון דבשעת שנבלג סוי' סיחר, וזוה מהני הגעלה בכל ענין כמבואר סוף מס' ע"ז ע"ש ובה"ד בס' ז"ג: **ובזה** אמרתי לע"י דיון המבואר בס' ז"ג ובש"ך ס"ק ג' דהם ביב"ל בשר בקדירה חולבת לאמר מעל"ט דמן סדיו שרי להשתמש בכלי שאר דברים והף דועל"פ לכתחילה אסור מ"מ בזה לא נאסר הבליעה משולס פי"ש ובפי"ט, ולפי"ט דרוב הסוקים ס"ל דגם הבליעה בכלי שאינה ב"י ראויה לאכילה סוי וכל עלי' איסור מד, ס"ס גם כזה יומא דהבליעה כהמב"ל ס"ס אינה ב"י נאסרה מבח ע"ס הבשר שנבלג כה כן דכבשר ונותן ע"ס לבח כהמב"ל נאסרה החלב, כמו באת ס' חלב בעינא שפגס ע"ס ק"ח וס' נבלג כהמב"ל ע"ס בשר דודחילי החלב דקבל ע"ס בשר שטוא ק"ח נאסרה כ"כ יומא על הבליעה דהם גם דהבליעה נפגמת ק"ח מ"מ אפ"י לא יומל איסור בב"ח עלי' כהקבלה ע"ס לבח מבשר כהמב"ל לזופן הקדירה וס' הבליעה כשיה"פ ע"ס מלך סדיו אסור' מבוס בב"ח וממיל' דאסור להשתמש שאר דברים משום דועל"פ להחליל אסור, ולפי"ט כה"פ ה"ל דבב"ח לאחר שהאסרה משום בב"ח הף טועל"פ אסור וס' ז"ט דאיסור הף הגעיל אח"כ משום בב"ח אמנם בלא דברי כה"פ עכ"פ וס' אסור לכתחילה להשתמש שאר דברים כמו בכל מקום דועל"פ לכתחילה אסור:

ורפמ"ט הרמב"ן סוכה כה"ן בחולין ק"ח בסוגיא ד"ט בר ג"ט נכסוה דגים שטלו בקערה של בשר דמוחר לאכלם כמותה משום ל"ט בר ל"ט דכדגים א"י ליתן ע"ס בכמותה דהו ע"ס שלישי, והף דכמותה נותן ע"ס כדגים אפי' אינה אסורים משום דבב"ח בעי' שיחט ע"ס זה בוס ובין דכדגים אינם נותנים ע"ס בכמותה אף דכמותה נותן ע"ס כדגים לא נאסרו ע"ס, י"ל גם בזה אף דכבשר נותן ע"ס לבח כהבליעה חולבת מ"מ כיון דהבליעה חולבת טועל"פ כהבליעה של בשר כהמב"ל בו ולא נאסר הבליעה מהבשר לא נאסר גם כהבליעה מהחלב, אמנם ע"ס יומא דלא כדברי הרמב"ן רק דלא בעי' שיקבל ע"ס זה מוס' ל"ט, ואין לומר כיון דהחלב נפגם לא נאסרה החלב ג"כ משום בשר כהמב"ל דבעי' שיחטו ע"ס לבח וודרך ביטול אהרה חורב שיחי' שייסם לבח, דל"כ גם בקדירה של חלב שיהי' ב"י שביב"ל כה בשר יומא ג"כ דלא נעשה בב"ח מ"ס' כיון דאמרי' בסוגיא דקדירה שטוא ב"י א"א דלא פגמה פורחא, וס' בחוס' דגם לרבנן אמרי' קן, ומ"ל דבבשר נאסר מבליעה חלב כשיה' נותן בו ע"ס לבח, ואין לומר דילפיין זה מכל דלוה הכתוב להגעיל בכלי מדיו ואסרה ע"ס לבח

שטוא חמלי ב"י כ"כ אמרי' בזה כיון דאיתו נפגם לגמרי רק פורחא וזה ע"כ דאסור מ"ס', דהם יומא קן, י"ל ג"כ דנמור דחל על הגעילה בל בב"ח גם כשיה' אינה ב"י האיסור בב"ח כמו שחל על הבליעה וטור כשיה' אינה ב"י האיסור וטור ס"ס גם כשיה' חבלב, וישלכירין בזה בישוב קו' סרו' באתו ב', ד"ל דרש"י ס"ל באתם כיון דגם בליעה כלי ב"י סוי לפגם ק"ח ולכן לענין בשר כהמב"ל אמרי' דלא חשיב זה דרך ביטול, וזה כוונתו במ"ס ע"סו ולא ממשו כנון חלב שגפ"ל לקדירה, כוונתו קדירה שנבלג בו חלב ואח"כ משבל בו בשר, דבזה לא נאסר הבשר מבח בליעה חלב כהקדירה משום בב"ח משום דגבי בב"ח אמרי' כיון דקדירה ב"י א"א דלא פגמה פורחא חו לא חשיב דרך ביטול ולא נאסר משום בב"ח, אמנם אף עכ"פ דא"ו אף דלא נאסר הבשר משום בב"ח אפי' כיה אסור מן הסורים וכיון דהבליעה של חלב שיהי' בקדירה נאסרה משום בב"ח כיון דסוי קבלה ע"ס מבשר שנותן בו ע"ס לבח, וסוי קדירה זו כאלו קבלה ע"ס מבשר כהמב"ל, ואסור אח"כ כיון שאר אסורים כ"כ שטוא ב"י, דלא חשיב זה ע"ס לבח לענין שאר אסורים דגמרי' מנשולי עכ"ס דכלי ב"י אף דפוגמת פורחא אפי' אסרה ו"ט: **ורבה** הא דמבואר דהף כוונת"פ אמרי' דאסור לכתחילה משום דהין מבטלים איסור לכתחילה, ולכאורס ז"ט לפעמא דסר"ן טועל"פ מותר כיון דאיתו נכסו מן האיסור פקע איסורו לא יס' בזה האיסור דהין מבטלים כיון דלאו מחמת ביטול סוי מותר רק משום דפקע איסורו, וס' כמ"ס סכ"ח בסו' חז"ל דמשום מותר לערב חז"ן קודם פסח להבכות עד לאחר הפסח כיון דלאו משום ביטול סוי מותר בתפירות רק כיון דלא נאסר, ומ"ל לא סוי איסור כלל ע"ס ובמק"ח סיון כ"ל ס"ק ב', וס"ס גם בזה כיון דלאו משום ביטול סוי מותר רק כיון דאיתו נכסו פקע איסורו לא יס' בזה האיסור דהין מבטלים: **וי"ק** דמ"מ כיון דכוח אסור אף חס לא יס' מותר אח"כ מחמת ביטול אפי' אינה אסור דהין מבטלים, ור"ל לזכר לפנ"מ ס"פ בעי"ט לאו דאו' איסור דמה שאסרה סרוחה כהמחיים כל זמן שסם כפי עמ"ס וכאמרי' דלאו מע"ס ביטול סוי מותר רק בהעדרותה ליתא איסור כלל, ורבא דאמר בסוגיא דרזוי' בבלה ל"ג חלל לע"ס כעיקר דבקדירה אסור וסכא שרי, ופריך בהמב"ל לגמור מדיח סיינו דכ"כ לאו דאו' וס' בהמב"ל חידוש סוי משום דהין מבטלים איסור לכתחילה, ע"כ דגם היכא דלא יס' מותר מחמת ביטול אפי' אמרי' דהין מבטלים וחז"ן קודם פסח ז"ל משום דאיכא עוד לך להחיר כיון דלאו סיחר סוי, ובג"ל י"ל דודחילי גם לפר"ן ל"ל דפקע האיסור מיני', דא"כ יס' קשה לרב דס"ל בחולין ק"ח דגים שטלו בקערה אסור לאכלם כמותה, וס' רב ס"ל דועל"פ אסור וע"כ ס"ל דגם קדירה ב"י פוגם, וא"כ יומא מיד שנבלג ע"ס כבשר מבלי ל"דגים כיון דאיתו נכסו מע"ס דגים כיון דכוח טועל"פ פקע האיסור מיני' וחשיב ע"ס דגים כאלו אינו כיון דאיתו נכסו ממנו וחשיב כהבליעה סרוחה, וממילא אף שקבל אח"כ ע"ס כמותה לא מלי לחול עליו איסור בב"ח משום דס"ל סרוחה מעיקרא כיון דבזה פקע האיסור אפי' דגם לפר"ן לא פקע האיסור כיון דבעי' ע"ס דהאיסור בעצמותו ראויה סוי לאכילה גם איסור עליו כן לענין זה שיחי' אסור את הסיחר אמרי' דהו כהבליעה סרוחה כיון דאיתו נכסו ממנו, אמנם גוף האיסור אינו נאכל רק מחמת ביטול, ולכן לא סוי זה בכלל סרוחה מעיקרא כיון דהאיסור בעצמותו ראויה לאכילה סוי וס' איסור עליו, וס' בזה בס' חז"ל דר"ע בסו' קפ"ג וכוונתו חס"ל לדבריו, ולכן אמרי' גם לענין טועל"פ לכתחילה אסור, ואיכא עליו האיסור דהין מבטלים כיון דגוף האיסור אינו

אין נאכל רק מחמת ביטול וכו' ל"ט על דברי הס"ך בסי' ק"ב דכח כלי כל איסור שמתערב בכלים של סיחור דהיינו להסחות הכלים עד לאחר מעג"ט משום דכיוונו דבר מ"ט לו מחירים ע"י"ט ולפ"ט"ש דלכ"ט אסור גם בלאו ב"י משום אין מבטלין איסור לכתחילה לא הוי בגדר דגיל"מ דאסור משום עד שחאלנו דאיסור ע"י ביטול חאלנו בסיחור שלא ע"י ביטול והכא גם אם יתחנן עד שיביא אינו ב"י יאכלנו ג"כ ע"י ביטול דבלא כביטול הוא אסור כיוון דהבליטה ראו' לאפילה היא, ולפעמא דהר"ן יש לומר כיון דמ"מ יכ"י מותר אף משום כיון דאינו נהנה מן האיסור פקע איסורו, אם גם דאשכ"ח איכא איסור דהיינן מבטלים מ"מ הוא בגדר דבר שנתחן כמו בחמץ ח"ך הפסח דחשיב דבר שו"מ כיון דלאחר הפסח יביא מותר שהערוכות שלא מחמת ביטול רק בהערוכות לא קיים דמש"כ חשיב דבר שו"מ, ואף דמ"מ אסור לבעול לכתחילה חמץ לאחר הפסח מצום אין מבטלים איסור לכתחילה, מ"מ כיון דלאחר שביטלו לא לריכוס לבא שיביא מותר ונחמא ביטול חשיב דבר שו"מ, כ"כ י"ל גם בטע"ט, אף דאסור לבעול לכתחילה דבר שנוטלי"ט, אפ"ס כיון דבלא ביטול הוא מותר בהערוכות חשיב דגיל"מ משא"כ לפעמא דהרשב"א דנוטלי"ט אינו מותר רק מחמת ביטול כדכ"ו יקשה דזה לא יתב דגיל"מ, [גם לא דאע"מ מה יבנה ס"ך ממעשים בכל יום סיכא דתנעול איסור בשמים במאכל דמהירים הכל המאכל והקדירה, ולדברי ר"י יביא הקדירה אסור להשחמם זו יום דלמא דהוי דבר טיב לו מחירים דאם נבטל בהקדירה קודם מעג"ט יביא נאכל הבליטה מהקדירה ע"י ביטול, נמחנן עד שיביא הקדירה אינו ב"י ואז יביא מותר אף בלא ביטול וי"ל בדוחק] :

ומתוך

סוגיא דפסחים ס"ס נראה ג"כ כדברי הס"ך דזה חשיב דגיל"מ כיון דאשכ"ח להמחנן עד שיביא אינו ב"י, דהנה הפ"מ בסימן ל"ג הרניש בזה כדא דהוהניס להחמיר באיסור מוטע שנבלע בקדירה לאסור בקדירה לעולם ודלא כרשב"א בסי' ל"ט, ה"ה הוה"מ בסוגיא מקשים מאי פריך בגמ' וליעבד זו שלא במיני האין מבטלין איסור לכתחילה, ומתוך הו' משום דהוי משהו ונוטלי"ט לכן מותר אף לכתחילה, ועוד כיון דהקדירה של חרס הוא ואין חקנה רק שביבא חשיב דיעבד, ולפ"ו באיסור מוטע כנבלע בכלי חרס יביא מותר ג"כ מכה סניי חרוא"ס של חרס ע"י"ט ע"פ"ו, וביא ל"ל ד"ל דהו' בפרוץ ה'אחרון חכמו שפיר אנובא דרב דס"ל נוטלי"ט אסור בזה שפיר י"ל באיסור משהו שנבלע בכלי חרס דמותר לבטל בה לכתחילה ואין בזה משום אין מבטלים איסור לכתחילה כיון דזה חכמו דיעבד נאסור בכלים, ואין לומר כיון דיש חקנה להמחנן עד שלא תביא בה יומא ואסור להשחמם ביומו משום אין מבטלין איסור לכתחילה, דזה אינו כיון דהוספיה בפרוץ ה' קה"י ר"י רב ס"ל נוטלי"ט אסור ואזכר כשיביא אינו ב"י מותר לאסור כמו ב"י ואין לו חקנה כלל ולכן מותר להשחמם גם כשהוא

ב"י, משא"כ לפי האמת דקיימא לן דנוטלי"ט הוא מותר ואז באיסור מוטע שנבלע בכלי חרס דהיינו אסור להשחמם ביומו משום אין מבטלין איסור לכתחילה, דאין לומר דחשיב דיעבד כיון דאין לו חקנה דהא לפי האמת יש לו חקנה להמחנן עד שביביא אינו ב"י ואז יביא מותר מחמת דהוא נוטלי"ט, וכיון דלפי האמת מלא כדא אסיר להשחמם ביומו אף שנבלע באיסור מוטע ממילא ד"ל דמשה"כ אסיר להשחמם גם כשהוא אינו ב"י מבוטל דגוריק ואז ב"י וזו יביא אסור משום אין מבטלים איסור לכתחילה, [ומיטב בזה מה דחמסו על ה"ה דחמ"ו ואזכר שמואל לפעמים דס"ל כ"ט"ש דחמץ לאהר הפסח מותר, ולמה לא קאמר דאזיל לביטול דס"ל נוטלי"ט מותר, כיון דבזה לא גזיקו אטו ב"י לחירוק החו"מ, דלפ"ט"ס ניה"ו כיון דס"ל למהול דנוטלי"ט מותר, ואז אסור לבטל ביומו משום אין מבטלי"ט איסור לכתחילה כיון דיש חקנה להמחנן עד שיביא אינו ב"י, וגם לאחר כן אסור משהו עשה דגוריק אטו ב"י, וי"ל דמ"מ טעם אלו מחמירים גם בכלי שנבלע בו איסור מוטע וזה הוא ג"כ כדברי הס"ך דאם יתחן דלענין איסור דאין מבטלים חשבו ב"י בלאו ב"י כיון דזה בלאו ב"י לריכוס לבוא לידי ביטול כדכ"ו, כדכ"ו יקשה דזה אינו מוטע אטו ב"י יביא מותר כמו בלאו ב"י, אלא ע"כ כדברי הס"ך, וי"ל דמ"מ כשהוא נוטלי"ט יש להחמיר יותר, ולפ"ט"ל גם לדברי הרשב"א י"ל משום דפקע האיסור סיכא דאזיל נכח, וגם בלאו ב"י א"ל לפ"ט ליהי נתינת טעם ולכא כזה איסור דאין מבטלים במ"מ הרשב"א בס"מ ל"ט מה שאין כן ביומו כיון דאשכ"ח לבוא לידי נתינת טעם איכא איסור דאין מבטלים, וי"ל דגם לרשב"א מיכא דהבליטה מהכלי שהוא נוטלי"ט מותרת אף בלא ביטול כלל, דהא באמת קיימ"ל דגם בפנינו ולבסוף הבבית אם סיס ל"ט בר ל"ט קודם שנתב מותר משום דס"ל ל"ט בר ל"ט דהחמיר, ואם יומא דנתון טעם נכנס אינו מותר רק מחמת ביטול כדכ"ו אמרי יביא זה ל"ט בר ל"ט דהחמיר הא גם כדכ"ו שביא לפנים סיס שם איסור עליו רק דמחמת ביטול הוה מותר, וכן בנכנס לבסוף יביא אסור כמו בפנינו ולבסוף שביבא דלא אמרינן דפקע איסורו, אש"כ דבליטה הפלג מהכלי והוא יעג"ט אף שם איסור עליו ולכן הוי ל"ט בר ל"ט דהחמיר וז"ל :

ואמרו

לכא ג"כ קובי' רב"א"ס בחו"כ על רשב"א דס"ל דנוטלי"ט הוא מותר מחמת ביטול ה"ה מוכח דנוטלי"ט הוא אסור דלמא ל"ט סתמי להגעיל משום איסור דאין מבטלים וכו' ע"ט, והנה הריב"ם בחשו"ב הביאו הפ"ה בס"י ס"ס כתיב רח"ס דריב"א דאין כוונתו לבעול איסור ליכא איסור דאין מבטלים, וכדכ"ו ס"ח ככוונתו דא"כ אמרי מכוני הבעלה הא כמיס חמירי ונבליטס אח"כ כבלי ע"ט, ולבבית קשה הא זכ חכמו דיעבד דהא לא יביא מכוני הבעלה יביא כלי לר"ך שביבא, ור"ך לומר ג"כ כוונתו לא אשכ"ח להמחנן עד שביבא אינו ב"י וביבא מותר מחמת נוטלי"ט ואש"ה חמיר כחכמו להגטיל מיד אף דהמיס חמירי ונבליטס כבלי מזה מוכח דסיכא דאין כוונתו לבעול איסור ליכא איסור דאין מבטלי"ט [ולדברי הריב"ם יומא הא דקשה לביטול רש"י ס"ל דאף דאמרינן טעם כעיקר לאו דאורייתא מ"מ אינו מותר רק מחמת ביטול ומימלא דגם א"ל ע"כ"ו ל"ו דאו' מ"מ איכא איסור דאין מבטלים, וע"כ ל"ל כן כמ"ש דהא אמרינן בסוגיא דרוב בשלם גם לחירוק רבא דאמר ל"י אלא לטעם כעיקר דנקדשים אסור והכא שרי ופריך בגמ' וליגמור מניה דטכ"ע ל"ד וחי' בגמ' מיהו הוא מבוטל דאין מבטלין איסור לכתחילה, וא"כ ה"ה מוכח דטכ"ע דאורייתא מניעול

וידברנו

חוס' ל"ט דהא גם באיסור דרנבן שנעל להבטיל וליכא טעם דזה אסרינן הכחשיל והאיסור לבסוף עליו וימא ג"כ דאין בזה משום אין מבטלים איסור לכתחילה כיון דזה הוא דיעבד שלא יאסור המאכל וי"ל, ואף דגוריקן בסוף מ"מ ע"ו אינו ב"י משום אטו ב"י ע"ז כחבו חוספות שפיר החס בלע איסור הרבס וגוריקן אטו ב"י ואז יביא אסור מחמת טעם האיסור, משא"כ הלא דנבלע באיסור מוטע ל"ט לגזור אטו ב"י דהא גם ביומו מותר להשחמם בו, ואין בזה משום אין מבטלים איסור לכתחילה כיון דזה חכמו דיעבד נאסור בכלים, ואין לומר כיון דיש חקנה להמחנן עד שלא תביא בה יומא ואסור להשחמם ביומו משום אין מבטלין איסור לכתחילה, דזה אינו כיון דהוספיה בפרוץ ה' קה"י ר"י רב ס"ל נוטלי"ט אסור ואזכר כשיביא אינו ב"י מותר לאסור כמו ב"י ואין לו חקנה כלל ולכן מותר להשחמם גם כשהוא

מגשילי מדין דילמא הא דכולך ההורס להגשיל הוא משום דאין מבטלין איסור לתחילה וע"כ כיון דאין כוונתו לבטל ליכא איסור דאין מבטלין, וע"כ ל"ל כן דאם לא כן קשיית ריב"ש גמ"ע הא כמים חוזרים ונבלעים בבטלי ואתאי לא לוס סתמו לתחין עד שיהיה חיו כ"י :

סימך דנחשבלה ברוב ולא חמרי' ללה מחטל כיון דהוא דבר שיש לו חמיר' דהא זידו לסוליא באיסור מהתערוב' ע"י הכשר כוס, מקום דז' ל"ח דשיל"מ כיון דלר"ך לטיוט ע"י טורח כולאח סגולה ע"ש, והא תימא כגלי של איסור שנתערבה בכלים של איסור דהו א"כ חתמטלס ברוב ל"ל לטיוט טוב הכשר, משא"כ ברוח דגם אם יחטבל כלי ברוב טכ"פ לר"ך לכשר תיחם ע"י הכשר סגולה, כוס חמרי' כפיר דלר"ך להשכיר כולם על ידי ליבון דוקא מבוס דהוא דבר שיש לו חמיר' לסוליא בכלי' עם מסכלי הלוי' ליון, דהא אין כהכשר ליבון טורח כולאח יותר ממס שהוא כהכשר בגולה ור"ך עיון לע"ך, וכו' יש לשיין כ"י דמתי לה הכשר סגולה וגם הכשר ליבון יח' איסור נכשיל אוח' מעצמה דריב"ש דהא המים יהיו חוזרים ונבלעים דהא ל"ל בהשמיכה בהמים א"כ לאו חקטס כהגולה ולעון, ובל מקום דכש"מ מהי ליבון מהי מחכ כ"ס, וח"כ קשה אח"י ל"וס סתמו כל דבר אכ"ר יעוה בלא חמיר' בלא וסוה ליבון ובל אכ"ר יעוה ב"מים חמיר' במים וסוה סגולה, ימח דגם הוהן סכלים, דמתי כ"ו סגולה לסוליא בכלי' עם מס מכל מקום לריב"ש ליבון דוקא מבוס דאין מבטלים איסור לתחילה, דעל ידי סגולה יח' המים חוזרים ונבלעים בכלים, וכיון ד"ס חקטס ע"י ליבון יסוה איסור לנשיל, חז"כ מוכח דסיכא דאין כוונתו לבטל איסור ליכא האיסור דאין מבטלים, וכו' חמיר' להחיק דברי כ"י בסוגיא גר"ס וליק' מגשו"י גמיר' ד"ל דרמז"ה חמיר' כלי מדין דכתיב כל דבר אכ"ר יח' באש וגו' דמשמע כוואל וסחמט נכ"י כלי חמין לר"ך להרסו כ"י שפלוט גיטול שבלע עכ"ל, דפחח בליבון וסיים בהגולה, ד"ל דהא לייבב מ"ל לכו"ח דיעל"פ הוא אסור, דילמא הא ל"וס כהבוז להגשיל הוא משום איסור דאין מבטלים, וזאתה גם בלין כוונתו לבטל איסור איכא גם כן האיסור דאין מבטלים :

עוד נראה לפע"ד כוונת הריב"ש, דכנה חמיר' לשיין כלי של איסור כוונת הכשר ליבון שנתערבה בכלים חוזרים ונבלעים ע"י הכשר בגולה, וב"ש ע"י הכשר ליבון נ"ל לע"ך דלא חמיר' דכלי הלוי' לטיוט, נהבטל ברוב ויהיה כולם ע"י הכשר סגולה, רק דכולם לריב"ש ליבון דוקא, ולכאורה היה ל"ל לר"ך ע"ס דברי ספרד"ב ס"ל דהיא דסיכור סונטול וולד בחטורות ל"ש ביטול ברוב כ"ל, ולפ"י יש לומר כיון דכל זמן דלא כוכשו כננים ע"י סגולה נודלי ל"ש ביטול ברוב דהא כולם אסורים מחמת צניעה באיסור רק הח"כ כשהכשר אוחס ע"י הגולה והאסור הכלים דכניא לכו כהכשר סגולה, או יח' מבטלים כלי הלוי' ליבון דוקא ולין סגולה מפני' את ככלי' דהיא דרשב"א ב"י ק"ב כלי של איסור כנתערבה בסימך דנשילס ברוב, ולדברי המרדכי כ"ל ל"ש כ"ו ביטול כיון דסיכור וולד בחטורות, דהא קודם ההגשה לא היה כלל היסור כלל, אמנם דוס ל"ח היסור וולד בחטורות דכלים כפולמות היו גם מתחילת סימך ולין זה ענין להכ"ל, דשם גוף הסימך סיס נחשק לאיסור עכ"ל כניעה :

וריישב את זה ע"כ הוא כמ"ס דה"כ יסוה איסור בהגולה היכא דאפשר בליבון. וסוה ספ"ו ב"י פ"ד ובס"י ק"ל' כהב גבי רגלי דטורים דאין כוס משום אין מבטלים איסור לתחילה כיון דאין כוונתו לבטל באיסור ויח' צעין אחר ע"ש, מבוואר דסיכא דאפשר צעין אחר איסור מבוס אין מבטלים איסור אף דאין כוונתו לבטל, וח"כ עדין קטושיא במקומס שומדח אח"י מהי כניעה כלי דאפשר בליבון יסוה איסור משום אין מבטלים איסור דהא המים חוזרים ונבלעים בכלי, וב"ס אפשר צעין אחר לסוליא סבליעס ולכשרי כלי על ידי ליבון, אמנם גמ"א בחרתי דברי ספ"ו דודלי יח' חמיר' דסיכא דאין כוונתו לבטל איסור ליכא באיסור דאין מבטלים או בכל ענין ליכא באיסור דה"מ אף באפשר צעין אחר, והא דכולך כ"י ל"ס דה"ל צעין אחר כוה דכמו דכתבירו הריב"ש דכבר שיש לו חמיר' דלא יחטבל נטולס מבוס דער סחמלנו באיסור ע"י ביטול סחמלנו ב"י אחר א"כ גם ליכא איסור דאין מבטלים מכל מקום חמיר' עד סחמלנו באיסור ע"י ביטול סחמלנו כסימך ש"ל ע"י ביטול, וזר"ך לפסוק ברוק' דלא יסוה לר"ך לבוא שיהי' מותר מחמת טיטול, וי"ן דכל ענין דבר ש"ל"מ חיו אלא מדרבנן כמו כן הא דאפשר לבטל איסור סיכא דאין כוונתו לבטל א"כ אפשר צעין אחר חיו אסור אלא מדרבנן, ומו ל"ק על דין דל"ו דמותר בהגולה אף הוהן ככלים דאפשר בליבון, משום דמדן דל"ו סיכא דליכא באיסור דאין מבטלים מותר בכל ענין ול"ל מ"ס"א הא דעד סחמלנו באיסור סחמלנו כסימך כמו בענין דבר ש"ל"מ דח"י אסור רק מדרבנן :

ויש לציין כ"ו בדברי רש"י גיטין דף ק"ד ע"כ על הא דחמיר' ע"ס גמ"א יעני' ע"ש על טר"ס וכל כלי סכרס כהגשילו כניעות חמרות כ"י זה לא ילקט וסוה ליקט יעלו ב"ח ומה"ר"ס, וכה"כ רש"י גמ"ס כ"י זה לא ילקט ח"ל דכל זמן שריא במקומס בחמובר סתובס ולא קטלס ו"י לקט לפירות ומטל להו במחמס כ"י מבטל איסור לתחילה כ"ל, מבוואר מ"ו דאף דנתחילה סהפטרות כל זמן שיהי' בחמובר לא נתבטלס כניעות וכו' כולם אסורות מחמת סטרותו באיסור, ח"י כ"י לאחר ש"לקט מן החמובר נתבטל ברוב, וע"כ דוס ל"ח וולד באיסור כנתערבות וס"ל להאריך כ"ס, אמנם כנ"ל"כ ל"ל דהוס ל"מ הכ"כ סגולה וריב"ש כשר ליבון דוקא. [זה מה"י אף לכלים הלוי' כניעה] דהא כרשב"א כהב כעטס דכלי של איסור שנתערבה בכלים של

אמנם

לחומר זה ע"ש, ולשפ"ט י"ל מילתא בטעמא דכוז כשריא
 ב"י אמרי' עד שחאלנו באיסור ע"י ביטול פאכלנו כסתר
 שלא ע"י הכיסול כיון דכמים חזורים ונגלעים משא"כ כשריא
 איכא ב"י יש כפרא עוד למר דזוה ליכא איסור כלל
 וכטעמא דהר"ן וכו', ואם גם כי דברי רמק"ס לכעמים
 אח זה כוונתו מ"מ דכברים רחיים לאמרם כשריא, וי"ל
 עוד ע"פ דברי הר"ן בסו' קלא' דבדבר מפורש כמורכ
 להסיר לא אסור רבין, וי"ל כיון דכבשר כעפלה מפורש
 כמורכ, ולכן לא גזרו רבין לאסור הנעלה ול"ע :

אמנם עדיין יכ"י קשה כלי דאפשר בליבון יכ"י אסור
 עכ"פ מדרבנן להכשיר כלי כטעמא דמסו עד
 שחאלנו באיסור פאכלנו כסתר, וכמו דאסרו בדשיל"מ
 כמו כן י"ל לאסור להגביל כלי שיש להם תוקף בליבון כיון
 דאם יגבילו יכ"י לר"ך לבוא לידו ביטול משום כמים
 החזורים ונגלעים ככלי, והכשרא כשרא קב"א כבד דל"ן
 להגביל שום כלי על זמן כשריא ב"י, והכ"ז בסב"ב חמה
 דמפסחא דברי רמ"א נראה אף דכריכא ס' נגד כלי
 אש"כ ל"ן להכשיר אותה כשריא ב"י וזה תמוה דל"ן יסוד

בעוהי שערי ב בענין מעמיד בעור הקבה

וחמ"י לי מאי קמ"ל פשיטא דבב"ב כתיבא טעם אסור,
 ושמה קמ"ל דדוקא א"ס י"ש ב"ה כשריא אסור ומסו בב"ב
 הא ל"ן כ"ה כשריא מותר, דלע"ז דמטמא הוא בב"ב
 כטעמא דל"י רחמנא כדאמר רבא דר"ך ביבול אכריס
 חורס משא"כ כמטמא בעור נבלה דלזילין כהר דמטמא
 דלע"ז דל"י כ"ה טעם רוחין אותה כאלו כניבלה קיימת ע"ן
 עכ"ל, אמנם הר"ם הביאו המרדכי כסוגי' כבד דמחמיה"ן
 דכבד מוכה דל"י חייסין בדבר כמטמא כבוס איסור,
 משום דלא תיחא ל"י לחלק בין בב"ב שאר איסורין ולביטול
 יקשה למי נקט המחמ"י עור קיבה כשריא יותר י"ל לאכשרין
 דלע"ז עור קיבה נבלה אינו יאכ"ר ג"כ מבוד דבר כמטמא,
 והמרדכי כסוגי' כבד ח"ל אע"פ שכבד כד"ה דל"ן הטעמה
 איכרת אלא כ"ה כ"ה אלא חמ"ה כמ"ה טעם לדחוס
 רחיותו ששאי' יש כחלב יותר מס' אסור כיון ששאיסור
 מעמיד היינו ט"ע, ובה דקתי הטעמה בעור הקבה אם
 יש בו"ש ה"ו אסורה מפני שס' טעם עור הקבה דבר כל
 היסוד המסייע לו להעמידו דברי' כ"ה ובה דלא קתי והא
 יש בו כדי להעמיד טעם מפורש בדבריו דאסור משום
 נ"ע עכ"ל, ביאורו כיון דהא דמטמא אסור הוא כיון
 דכריס האיסור ע"י הטעמה חשבו כאלו סוכר האיסור
 וכלאו ה"ו נותן בו טעם ונגעם עשוי, ולכן תחלה לר"ך
 לאשמעינן דטעמו אסור וממילא דגם אם הטעמה ממנו
 או סר כאלו ה"ו נותן בו טעם, וממילא דק"י כשריא כמק"ט
 מאי נא לאשמעינן דנותן טעם אסור פשיטא, [ונג' כחוס'
 כסוגיא נראה דכ"ה ד"ס אסור הוא מוכה ממחמ"י דכבד
 דב"ה הטעמה כחבו נ"ה יומא דבב"ב מפורש טעם דאסור
 גביטת העבו"ם מפני שמטמא אותה בעור קיבה נבלה
 מאי אירי' נבלה אפי' כשרה נמי עכ"ל, ומדעמטמו
 דבב"ב על מחמ"י דכבד נראה דב"ב א"ה קשה דכוס
 דמריק דטעם כבד ע"י הטעמה אינו אסור בב"ב, [ולכן
 הולך לפרש הטעם דאסור גביטת נכריס משום שמטמא
 בעור קיבה נבלה] והדבר ל"ע כק"י כשריא פשיטא דטעם
 הויאל בב"ב ע"י הטעמה אסור, ולזה נלע"ז דיל' דנלא
 מחמ"י דכבד ה"ו מקום לומר דטעם כבד ע"י הטעמה ל"ן
 אסור בב"ב כלל :

נשאלתי אם מותר להעמיד גביטת בעור הקיבה,
 ועי"ן כמטמא אינו בעור הקיבה עלמא,
 אלא מחמ"ה מולחם הקיבה מדמס כד"ן, ואח"כ מיבשים
 אותה כיטב עד שטעמה כ"ה, ואח"כ מרכיב ומחמ"ה
 אותה כיטב כמטע מים ומלח ופולין ומשמים אותה כלי
 או כמטמא, וכאשר רוצים להעמיד את הגביטת, נועלין
 מטע מן עור הקבה וכונשים אותה כלי כמים שבי' ח"ך
 המים ערך י"ג טעם, ואח"כ משנייה את המים ומולין
 את הליד מן עור הקבה למ"ך המים שבי' כטעם כחוס' י"ג
 טעם, ועם המים האלו מעמידים אותה, וכבר קאמרינן
 זה בימי חורפי לרבינו הקדוש בעל השו"ת דרע"א ז"לל"ה
 וכו' השו"ת שם בב"י ר"ז, וזה ה"ו כה"ה א"ס מותר
 להעמיד בעור הקבה כעלמו, ואע"פ"י יא דכריס מאתנו
 להסיר כעבו"ה שם כשריא, [נכריס עטמא דכבד א"ה
 כמ"ה דכריס כוונתי לר"ה, וכהו ביסוד דבר זה דגבי
 כבד כחלב לא יכ"י איסור דל"ן מנעלין ונישבו ק"י כחוס'
 כסוגי' דירך, וכן ביסוד פיקר כסו"ה], ואח"כ נשאלתי
 ע"ז שיה על אופן כמ"ה ה"ו, [ואמרינן להעלות על
 כספר ג"ס הדברים אשר כוונתי לדעת קדשו, ומענין
 לענין, ג"ס ליכד דברי הנאמרי' כ"ה כשריא ב"י ר"ה ר"ע,
 כי כחלב לא יכ"י או שנתנו דל"ן מנעלין ונישבו ק"י כחוס'
 כשריא לו אז, ולע"ז יש מקום לדברי כהמ"ה שמה,
 ויש מקום ליכד כהמ"ה אשר השיג על דברי, וכמו להעלות
 הכל על כספר כהמ"ה כמ"ה] ורחיטי כשריא חמ"ה כספר
 י"ד (כ"ה פ"ה) השו"ת על הטעמה כחוס' ז"ה, רק דהא
 ה"ו כבוס כמים מעל"ע אכריס כ"ה אינו כ"ה והמענין
 בדבריו יראה כמ"ה להסיר שם כ"ה כ"ה דל"ן שורין
 כמים מעל"ע (מחיר ג"כ). וכמ"ה ז"ה כחוס' כמ"ה
 כ"ה כי הטעמה כריס כלא עור מקל"ה הגביטת :

אמנם אף כי כ"ה דל"ן שורין בעור ח"ה המים מעל"ע
 מ"מ כמים כלל מחמ"ה כמ"ה והפולין ודאי
 א"ן נאכלין מחמ"ה מולחם, וכוס כריס, וכבוס כריס לא כ"ה
 מעל"ע, [וע"כ דכשור מפליע כע"ס כמים כאלו ח"ך
 שיעור כבוסים אותה, דל"ך שריס את העור כמים
 להפליע טעמו], וכדיטבד כדרי' שרי דהא איכא ס' נגד
 העור, [ואפי' להכריס דגם כ"ה אמרי' ג"כ דבר המעמיד
 לא כלי, מ"מ כ"ה י"ל דכריס זה ח"ה גורם דגם כמ"ה
 וכאפליס כמ"ה להעמיד] וכן דיל' להחלה עכ"פ אסור
 דל"ן מנעלין איסור להחלה, ובמים לחמ"ה ליכא ס' נגד
 העור, ל"ה אמרינן לעי"ן כ"ה ולדד לר"ה הסיכור :

סימן א

מתניתין נחולין (דף קמ"ז) הטעמה בעור קיבה כשריא
 אם יש בו"ש ח"ה או אסור, וכ"ה כשריא
 י"ד

ולא תפחיק לטוט ממך, ח"ל הנכות ש"ד הרמב"ם כחז דג
 סתם שכבשו עם דג עיבור וכו', שמעתי לפרש דעה
 הרמב"ם דוקא שכבשו עם זה כמבנה שקורין. נ"ל אפרעם
 כדי לכוזבא ליר אזו יולא עיקר להלוותים כבשר, אבל בשאר
 מיני איר מודה עכ"ל. כרי שמוכרתי לא מייירי כלל
 כמבשה דמעל"ע אדרגה משמע מדבריו דבשאר מיני כבישה
 אינו יולא כלל עיקר להלוותים וכן מבואר להדיא בבבא
 הרשב"א (סי' ע"ד) דאף איר בע"י כבישה הוא דרבנן
 שסקבש שם על המחמי' (פי' דחרומות) אך אפשר שיחמיר
 כח"ק נזיר דרבנן (ובסי' רפ"א) כחז הוא עלמו על המחמי'
 דכחז ע"ל על המחמי' דחרומות וכהם קאי להדיא דאף
 כבש דמעל"ע ג"כ הו"ל אינו אלא דרבנן, וכן מבואר
 גם כן בחו"ה (כלל כ"ג דין ט') וכן נראה להדיא
 תוכח שם"ס דמולין (ד' ז"ט) דמשי שאני איר דיעשה בעלמא
 הוא. ומזה כתבו כל הפוסקים דליר דגים דרבנן אף דפי'
 זה קאי על המחמי' דחרומות וכהם קאי להדיא כבש
 וכו', אף דכבש הוא כמבשל היינו לענין שובל ומפליג,
 אבל מ"מ כזיר סיואל ממנו אינו רק יעשה בעלמא, ואל
 חמשה ע"ז דכ"ז כבש כרב להדיא (כלל ג') דלא אמרו
 כבש כמבשל לכל דבר, וכן לענין כב"ח דלון איבור דאורי'
 אלא דרך ביטול דוקא ולא ע"י כבש, אבל כמבשל גמור
 נראה פשוט דכרוכב הוא איבור דאו' וכמ"ס להדיא הרשב"א
 וכמ"ס בסוסי' מולין (דף ק"ב ע"ב) גבי כבש פרישה שנימלה
 עם כבש בחופש עזרי בקרס, וכל האוב"י בסד"ק (סי'
 כ"ו ד"ס דברי) דליר דגים עמאים סיואל ע"י כבש מחזר
 מח"ס משום דגם כבש רק ע"י מקרי, [ויש לכב"ח ראייה
 דליר סיואל ע"י ביטול הוא דאו' מכא דחמרי' בחולין (ד'
 ק' ט"א) דריש רבנ"ה החיוב כל גבילה ושל דג עמא איש
 אוסרת עד שתקח טעם ברועב וכו' אוקי רב אמורא עלה
 ודרש כיון שנתן טעם בחתיכות הניג אוסרת כל כהאיכות
 משני טעם מיהא ר"ל ר"ל לזניי מנדי רב כמאן אמר
 לשמעתי כרי' דחמ"מ מ"מ ל"ב וכו', ומפשיטות דברי
 כנמרה דקאי גם אדג עמא, והם עמא דליר סיואל ע"י
 ביטול אינו אלא דרבנן, קשה מכא דסי' הגמ' לעיל (ז"ט)
 שאל איר דליר דיעשה בעלמא הוא ולכן בעל גמ' לרי' אף כמיט,
 [ומראשונים פי' כיון דליר איבור אלא מדרבנן בטל אף
 לרי' יכו' כעטם אף סיכוי] מ"מ מבואר בגמ' דליר דגים
 אינו אוכר משום מב"מ, והא"ך קלמר רב כיון שנתן טעם
 במחיתת הניג ואוסרה כל כהאיכות משום מב"מ, מזה ראייה
 דליר סיואל ע"י ביטול איבור מב"מ משום דפי' ביטול אינו
 יעשה בעלמא רק טעם גמור יולא ויבור אף לרי' מס' פ"ה כ"מ]:
והנוכ"י הם (נד"ס ומשעם סוכות) חמה אי אמרת
 דליר סיואל ע"י כבישה אינו אנה דרבנן ופי'
 ביטול הוא דאו' מכא דחמרי' בגמ' דבשר בחלב הוא חידוש
 דאו תרו לי' בולי יומא בחלב שרי בשילי לי' ביטולי איבור,
 ואמאי לא דעיי' בגמ' מהי חידוש, הא מליטו כן נזיר
 דגים עמאים דפי' כבש מורה, וכביטול איבור. כמו דרדי'
 בגמרא דל"ל חידוש משום דכל חד בחפשי נפשה שרי
 וככדי דדאי איבור כיון דמליטו כ"כ כנלאים, כ"כ יש לדחות
 החידוש דליר תרו לי' שטעם כבש, ופירש"י דליר תרו לי'
 דכא מליטו כ"כ נזיר דגים עמאים עכ"ד, ולכא' הי' מקום
 לעמד דכא מבואר בגמ' מנחות (דף ק"א ע"ב) כב"ח אי
 תרו לי' כולי יומא בחלב ואח"כ ביטול כבש נאסר מן
 סמא, דחמרי' הם ומודר ר"ש כב"ח שמשמח סומאח
 אובלי' כולא תרו לי' שטעם כבש, ופירש"י דליר תרו לי'
 כולא יומא בחלב לא מיהסר עד שיכשלו ע"ש ונחום'
 ד"ל פיגול כמחה, ומעשה אש יומא דמשו"ס מותר כב"ח
 אי תרו כולי יומא בחלב כיון דלא נבלע בו טעם כבש
 רק איר בעלמא לא יולא נאסר כבש אף אם יכשלו אח"כ
 כיון דלא נבלע בו טעם כבש רק איר בעלמא, [כמו: שטוח

נזיר דגים עמאים אם נבלע כבישה ע"י שרי' כולא מוסר
 כבישה מח"ס גם אחר שכלו], וכיון דאם נבלע כבש
 טעם חלב ע"י כרי' איבור נכשלו אח"כ מח"ס, ע"כ מוכח
 הא דליר נאסר ע"י שרי' אינו מעטש דפי' כרי' לא נכנס
 בו טעם כבש אלא איר רק מגזרת הכתוב הוא דליר נאסר
 משום כב"ח רק דרך ביטול, וי"ל דאם כוונה בגמ' או איבור
 לי' כולי יומא בחלב שרי ביטול לי' בשולו כיוט אם
 ייטל אוחו כבש קסי' שרי בחלב נאסר מח"ס, וע"כ דליר
 מעטש דפי' כבישה לא נכנס בו טעם גמור רק לי' בעלמא
 דא"כ יחי' רשאי נכשלו אח"כ מח"ס אמנם בלחמ קשה
 מנ"ל נגמ' כה דב"ח כנאסר ע"י שרי' שרי' איבור נכשלו
 אח"כ מח"ס כיון דפי' שרי' לא נכנס בו רק איר בעלמא
 ולא טעם גמור, וכמ"ס סמנחה יפקד כ"ל, דמשו"ס לא נאסר
 כב"ח כבישה כיון דלא נבלע כסוכו רק איר בעלמא :
ויותר מזה קשה לפת"ס סח"ד (נסי' ז"ל סק"ט) דהדרם
 דכסמאים לאסור לירן ורופשן וכל סיואל מח"ס לא
 נאסר כב"ח דבעממא חלי רחמנא דחזי דאין איר כבש איבור
 עם חלב ודוקא כממאים איבור משום דכל סיואל ממנה
 סמא, וחפי' מי נגלים כל כסמאים איבור מקרא דכסמאים
 משא"כ כב"ח כיון דליכא נזיר טעם כבש מח"ס יאסר
 אע"פ אם ביטול ח"ק פרה בחלב יכו' איבור כיון
 דכסמאים איבור מ"ד, ולכן כבש דליר סיואל ע"י מליטה
 [כבשה כבש אינו רוחה כבש דכזיר רוחה] אינו אוכר סמא
 רק אם כבש הוא רוחה מחמה. כמליטה דאו נבלע ככזיר
 טעם כבש אז אוכר טעם כבש כנבלע בו, משא"כ כל
 זמן שרבוט אינו רוחה אינו אוכר כבש אפי' מדרבנן פ"ט,
 [ובזה סי' ז"ל לישב דברי סמ"מ מדרוש נכמרג (בסי' ר"ד)
 ד"ל מעשה בל לפני א"מ בקערה חולבה וסמא חמה כבש
 וכו' איר הכבש מעטפת בחוכו לאסר ששם הכבש כרי מליטה,
 ואמר ח"מ דהקשרה איבור משום דמליטה כרוח, ושמא
 יש לטקל מאחר ששכס כדי מליטה דלוחו כבש כעטף מן
 כבש אינו אלא מוסל בעלמא, חדע מדרשין לכולל כבש
 בקרירה אחר ששכס כדי מליטה וכו' ע"כ, כדי דליר שם
 לאסור הקשרה אלא משום איבור דס, וקשה כיו דליכא
 איבור דס לאסר ששכס שיעור מליטה, מ"מ יכו' נאסר
 הקשרה משום איבור דכ"ח כיון דהקשרה היא חולבה
 אמנם אי אמריק דליר כבש אינו אוכר כב"ח כיון דכב"ח לא
 נאסר איבור דכסמאים, י"ל דזה טעם דמותר"מ דאין
 הקשרה נאסרת משום כב"ח, או משום דס"ל לאסר שיעור
 מליטה אף דליר סיואל מן כבש בו רוחה חמה מ"מ כבש
 לא נחשב עוד רוחה, וממילא ליכא ככזיר טעם כבש וכו' איר
 גופו אינו אוכר סמא, או ד"ל לפת"ס סח"ד (בסי' ק"ה
 סק"ג) דאפי' בדבר רעל אמרי' כבליעה מחוכו אינו יולא
 בלא רועב, וממילא טעם כבש כנבלע נתקן כבש איר אינו
 יולא ממנו לסקערה בלא רועב, ורק טעם כבש כנבלע
 כסקערה וכזיר גופו אינו אוכר משום כב"ח, [לפי' ממילא
 לדברי סמ"מ והכו"ז דס"ל דליר סיואל מדגים עמאים ע"י
 כבישה אינו נאסר מח"ס, ממילא גם איר סיואל ע"י
 כבישה כב"ח אינו אוכר מח"ס, אף אם יכשלו אח"כ,
 וא"כ ה"ק' במ"ע מסניג' דמנחות אמאי כבש שרבו בחלב,
 אם נכשלו אח"כ נאסר מח"ס, יומא כיון דלא נבלע בו
 רק איר בעלמא ולא טעם כבש, ומח"ס יכו' נאסר
 לאסר הביטול, וי"ל כמ"ס סוכ"י שם (ד"ס ואמנם) דפי'
 שרי' נכנס כבש ממשות חלב. וכל"כ הרשב"א וכו'ן
 בחידושיו כסוגיא דרוע בשלס דפי' דגמרי' דגמרי' ומחמה
 של נכרים סי' פ' ע"ש [ובזה מדויק' דברי חוס' כסוגיא
 דפי' (בד"ס דמדות) ח"ל אפי' שובלע סמא כבש פ"ט,
 דמה שלא נאסר בחלב ליכא חידוש כיון דליר אלא איר'
 ומשו"ס כבישלת אח"כ יכו' נאסר מח"ס מחמה ומשום
 סח"ד שובלע בו ע"י כבישה, וי"ל ופי' יכו' לירי' כבש
 ככזיר

וכוונת כבוד בחיבור מעלי' דיואל עשם גמור בהעמדת ה' ב'ד' בחלוקת דליתו רק ליר מותר להעמיד, [ולפי' יש לעי' על דברי כפי' (ס"ס') לידד' לומר לסקל בנ"ח בנתי דרנן, דלפ"ט כבונג בל מקום לעי'ן איסור החלב הוא חרי דרנן דלא נבילט חוץ מהבז רק ליר ודפי' אם יבשל חלב אח"כ לא יאסר החלב וגם הוא ע"י כביש:]

שורב כל לירי חוס' רי"ד על מס' ע"ז ח"ל ושמואל אמר מפני שמעמידין בעור קיבה נבילט קשיא לי טובא, אמאי נקט נבילט אפי' כשרה נמי דכא סק בפי' כ"ס המעמיד בעור הקיבה אם יש בו בנז'ם ה"ז אסורא וטעמא דמילתא משום בנ"ח, וכו' אם המעמיד בעור הקיבה כיון שסוף משום בנ"ח הוא אסור אפי' בהנאה וכו' ובי מקשי לקמן לר"ח דאמר מפני שמעמידין אותו בחומץ וכו' חיסורא בהנאה וסמירין לעעמובי אמאי לא מקשי נמי לשמואל, ויל' לומר דהמעמיד בעור הקיבה דהן אם יש בו בנז'ם ה"ז אסורא הוא נז'ם לאו כדי להעמיד בלחוד הוא דכיון דהן המעמיד בעור הקיבה כרי יש בו כדי להעמיד, אלא והאי האי נז'ם פירושו בששים וכו' והוא אסור משום בנ"ח וכו' אבל אם יש בו כדי להעמיד בלחוד אין בו משום בנ"ח סיליך דוקא בעור קיבה נבלה איכא לפיתח וכו', דלפי' דכל מידי דליח בו שיטור ט"ס הוא נבל הכא לא בטיל כדלמירין לעיל כיון דאיךומא איסורא הוא קא מוקים חשיב איסורא כשיטור וכו' כאלו אוכל בשר נבל דמי', אבל נבל בנ"ח לא מיתסר אלא בכביש וכן שאין בעור כדי ליתן טעם חלב לא וכול לאוסרו ואפילו אם חלמ' כאלו חלב בשר דמי בשר בלחוד לא מיתסר עד שיבשל עס החלב סיליך אין לאוסרו משום בנ"ח אלא משום בשר נבל אך אם ה' ח' מס' והאי לא חיישינן דמילתא דלי'ס הוא שדבר מוטב מקפויין חלב מרובס וכו', ומלחמי בסג' ר' יוסף הלוי הקטש קוש' זו וקד מלחמי במגילת ספרים יודי', וקשיא לן הא דשמואל דכא חקן בכדיא בפי' כ"ס המעמיד בעור של קיבה אם יש בו בנז'ם ה"ז אסור פי' משום בנ"ח אלמא עור הקיבה בשר מיקרי וכיון שכן הא דשמואל כ"ד אי דליח בנ"ס מתי איריא משום נבילה ח"ל מהבז בנ"ח אפי' בעור קיבה שחוסה נמי ואי דליח בנ"ס אפי' איסור נבילט נמי ליכא וכו', וא"ח לעולם דליח בנ"ס בעור דוקא קשיא לך א"ח מתי איריא משום נבילה ח"ל משום בנ"ח כיון דאיסור נבילט קדים לא אחי איסור בנ"ח חל עלי' דלין איסור חל על איסור, כא גרסי' בכדיא בפי' כ"ס אמר שמואל גדי לרנפס אה החלב גדי לרנפס את המיחה אלגוא קסבר שמואל דאיסור בנ"ח חיל על איסור נבילה וכו' עכ"ל, בדבריו מובאר כדעת הרש"ל כביאו בס"ז וספ"ך (בס"י פי"ז) דגם בנ"ח כהאסר מדרבנן אסור ג"כ בהנאה, גם בדבריו יל' קו' כרשב"ל על המהמיהו מתי קמ"ל דיל' דכחידות דמתי' הוא דעור הקיבה הוא נבלט בשר ואוסר משום בנ"ח וכו' אחי שפיר ג"כ הא דמעמידו חוס' קשיחס על שמואל ממנהמיהו דכא משום דב"ז ח"ל מקום לומר דעור הקיבה הוא נבלט בשר כ"ל ואינו אוסר משום בנ"ח, אבל מ"ח הוא ככלל נבילט, ולכן הולך שמואל דמעמיד' בעור קיבה נבילט, ובסמדרורא חנינא, כחז ח"ל מפני שמעמידין אותה בעור קיבה נבילט פי' ה"ס בעור קיבה כשרה כדקא בפי' כ"ס המעמיד בעור הקיבה אם יש בו בנז'ם ה"ז אסור, והאי דקטב נבילה משום דכל קיבה וכרי נבילט היא וכו', והאי ח"ס הוא כדי להקפיה דומי' דשאר שכוה כדי להסמיין, ולא כמו שפירשתי במכ"ק בששים וס"ק המעמיד בעור הקיבה אם יש בעור לבדו כדי ליתן טעם ולקפיה בלא הקיבה ה"ז אסור' מפני טעם כעור שאין שמה החלב מעט כעור האסר משום בנ"ח, ואי קשיא אי"כ חיאסר בהנאה וקשיא לשמואל כי סיכא דמקשיין בחומץ וכשרף, סאבס, אין זכ בנ"ח דלא אסרית תורס אלא דרך בישול חס לוק' הוא וס"ל כמתוכח

הסרוי בחלב, דוקא כשרה אם תבשלס אח"כ נאסר מה"ח ואסור בהנאה, כיון דכשרה נאסר מה"ח מממקום החלב שנבלט בסוכו ע"י השרי' , משא"כ החלב אם תבשלס אח"כ אינא נאסר בהנאה, כיון דבהנאה לא יבנע רק ליר כשרה כיונא ע"י כשרי' זה אינו רק ליר בעלמא חס אינו אוסר בנ"ח ונ"ע, [ועיין בתשו' רע"ה (ס"י ר"ח) מ"ס כא דלא אסרו ח"ל בנ"ח אלא עד ס' אף דמדרבנן אסור אפי' אם אינו דרך בישול ולא יח' שייך ביטול כמו בכלאי בנדי', כוא דחכ"ל הברו כנוס מהשש שמה יבשלו ויבוא לירי איסור חורה, ולכן לא אסרו רק בנותן טעם, ולפי' ה' מקום לומר דחלב לא נאסר כבונג כיון דאף אם יבשלו לא יח' אסור כה"ח:]

ויותר יש להסתפק אם יומא דפי' כבישה אינו יולא רק ליר בעלמא, ומש"ס ומוכח מה"ח בליר דגיס עמאים כיונא ע"י כבישה מה"ח, ממילא לדברי הח"ד דכ' ליר כשרה כיונא ע"י מליחה סיכא דכשרה אינו רוחה אינו אוסר בנ"ח אפי' מדרבנן, אי"כ ממילא כבר השרו' בחלב לא יח' נאסר החלב אפי' מדרבנן, כיון דכוס כשרה אינו רוחה ואינו יולא כמטת ליר בעלמא ולא יח' אוסר משום בנ"ח כמו מי רגלים של פרכ, וזכ מובאר בכל הפוסקים דפי' כבישה נאסר ע"לפ מדרבנן, אמנס זכ מוכח מממני' דלכא דמעמיד בעור קיבה כשרה אם יש בנז'ם אסור, וסא דהמעמדת אינא כבישה רק ע"י שרי' ומוכח דגם ע"י שרי' נאסר החלב משום בנ"ח, וממילא דמיושב קו' הרשב"ה דהמס פשיטא דבנ"ח בנתינה טעם אסור, דיל' דכ"ס ס"ד לכ"ס דמדרבנן אסור בנ"ח גם בלוק, זה דוקא לחילוב הכשר עס ממשום החלב, משא"כ בשר כפי' שרי בחלב דכוס לא נבלט כשהל' לא תמטת הבער ולא מעטמו רק ליר בעלמא, ה"י מקום לומר דלינו אוסר כלל בנ"ח, דה"י דגורו רבנן גם בלוק מ"ס על ליר בעלמא לא גזרו, וכמ"ס הח"ד, לזכ בנ' החנא דמתי' להשמועינן דהפי' ליר כיונא ע"י כבישה אסור ג"כ משום בנ"ח, וזכ דחמי' דברי הח"ד דיל' כמו שרי' כיונא ע"י כבישה אוסר בנ"ח, דכ"ס ליר כשרה כיונא ע"י מליחה אף אם הכשר אינו רוחה גוף כלייר אוסר, וכן מובאר בכדיא ברמ"א (בכ"י) ל"א סעיף ה' ח"ל, כל ליר מעבר שמואל אפי' לא נמלה רק מטעם חסוד כרוחה, ולכן אם נפל או על הבנייה או על כלי אוסרת אפי' שאין במקום חלב ליר אוסר דלא חשיב רוחה מ"ס הלייר חסוד אינו נאכל מתמח מלחו וכו' עכ"ל, מובאר בכדיא דאף אם לא נבלט כשרה טעם כשרה אוסר ג"כ, ונ"ע על הח"ד שלא כביא דברי הרמ"א, גם לפמ"ס בעלמו (בכ"י) דגם דבר ללול חמרי' דלין הבלוט יולא בלא רובע ע"כ ל"ל דהטעם הנבלט ככ"יר אוסר הכלי:

ואפי' לדברי הס"ך כ"ל ליר כיונא עמאים ע"י כבישה אסור מה"ח כיון דכבוס הוא כמבוסל ויולא אם כבישה מעלי' ע"י כד טעון, משא"כ במעדה ע"י מתיחי' אוסר בו כ"ד כד טעון שרי' ככלל כבונג מעלי'ס הלא בזמן מוטעם הוא מעמיד ע"י החלבו ודברים חריפים שממיתים ג"כ בחוטו ע"ז הוא מעמיד וכהלכ נקפא וכ"כ הר"פ (בכ"י פי"ז סק"ח) ע"ס, וזכור ה"י ס"ד כיון דודחי' לא נכנס בהחלב טעם גמור מוצר עור הקיבה אלא ליר בעלמא וכו' מקום לומר דזה אינו אוסר בנ"ח כיון דהדרש דהעמאים לאסור אין וכל כיונא מסס לא קאי על בנ"ח ובמי' דוקא טעם גמור, וממילא לא נאסר החלב כלל ע"י המעמדת לזכ בנ"ח המתי' להשמועי' דגם ע"י העמ' נאסר ג"כ החלב, ומכאן דליר ע"י מליחה אסור אף אם כשרה אינו רוחה כמובאר ברמ"א כ"ל, מ"ס י"ל אף אם נחבשל אח"כ אינו נאסר מה"ח, כיון דבנ"ח לא נא' כממאים כ"ל, ולפי' יש מקום לומר הא דלחורו להעמיד [בעור] הקיבה הוא רק: אם המעמיד בעור: הקיבה ממש

שערי שער ב בענין מעמיד בעור הקבה סימן א ב שמה

לח בא מן הממש אלא מותק טעם אחר, אבל חלב נשמח
כבשר נעשו שניסם איסור כדק"ל חתיכה עלמם נעשה
נבילה וכל טעם שזאל עוד מן החלב בין טעם חלב בין
טעם בשר הכל אסור לפי שכולם נבילה וכשתחברם חלב
זכ עם חלב הנבילה כ"ל מין במינו חלב נבילה בחלב סימור
וכבר פסקו חתיכה עלמם נעשה נבילה ואסורה כל החתי
כולם ולא אמרי' ל"ט בר ל"ט הוא מפי שאף טעם החלב
בט שבי' מחלה ל"ז וכן הלכס כרז, וגם פסקו בפסחים
הלכס דמין במינו לא בעל ע"ל, ומדברי רש"י מובאר
הא דלא אמרי' גם באיסורי' ל"ט בר ל"ט מומר הוא ל"ק כיון
דאמרי' חתיכה עלמם נעשה כולו נבילה, [ובתק"ף בחכמי
הרשב"ם ז"ל, ולפ"ז י"ג עממא דהתמירי הוא דל"ט באיסור
דרבנן לא אמרי' חתיכה ל"ז, וגם ב"ח האסור מדרבנן
לא אמרינן גבי' ח"י [ולקמן אדבר מזה], וממילא דמוחר
מטעם ל"ט בר ל"ט, או ד"ל דל"ט ג"כ כהרשב"א
דכשעמדה לויכא טעם כלל, וי"ל ראי' לזה כמ"ס כו"פ
דכא בעמדה הוא מיד, ושיב' מוקי טעם סא בעי' מע"ט
ואינו נאסר אלא דח"ל גזרו בזה לענין אכילה, וי"ל דלא
מלינו הגזירה זו אלא בטעם הראשון, אבל לא בטעם שני
כיון דהוא טעם קלוט ומ"ל דהכתמים גזרו להטמיד בטעם
שני, כיון דלא מלינו אלא במשמין עבור הקיבס עלמו, וי"ל
דמשו"כ כחכ רש"י לאסור משום מין במינו ולא כתבו לאסור
משום מעמיד, ועי' בד"מ (בכ"י פ"ז) ובמש"ל דגם רש"י
ס"ל דטעם שני אינו אסור משום דבר המעמיד, וממילא
דמוחר בעמדה כ"ד :

אמנם בל"ז סא רש"י דחה טעם המחירי' משום דל"ל
ל"ט בר ל"ט דלאיסורא מש"ל"כ ב"ד שפיר הוא
ל"ט בר ל"ט דהחירא טעם הראשון עבור במים והמים
בחלב, ומוחר אף לכתחילה כמו דנים שטלו בקערה [ועיין
במ"ז ב"י ל"ה במ"א סק"א שכתבא ס"ד דל"ז ל"ט בר
ל"ט אלא בכלי אבל לא באוכל ע"ס, אמנם ברש"י מובאר
לכופך מדבריו ואכ"ת] ויש לעיין הא בדגים שטלו בקערה
הוא טעם בלישי, טעם א' בסכלי, וטעם שני בסדגים,
ומהדגים לכותה, ואולי י"ל גם כשעמדה ע"י חלב הקיבס
איכא ל"ט טעם ג', עבור החלב, והחלב שמעמיד בו,
אינו מעמיד מיד שמערב אותם בהלכ רק בזמן מוטם
אח"כ, וחיובך ומיד שנתערב החלב האסור משור הקיבס
בערס שהחיל להעמיד נחבטל ממילא כשעמדה הוא טעם
סג' כמ"ס בני מחר [יש לעיין בחוספחה (ב"פ דהרומות)
הביא בליאור באופן (בכ"י ל"ט סק"א) ד"ל שאור של
תרומה שפגל לחוך העיסה והגדים ואח"כ נתחמך מומר,
שאר של שביעית שפגל לחוך העיסה ידע בו ואח"כ נתחמך
מוחר ע"ל, ע"ס, מובאר דאם ידע בו בערס שנתחמך
נחבטל ולא אמרי' ע"י שנתחמך מומר ויטור, וא"כ בדבר
המעמיד סיכא דנחבטל בערס שהעמיד והוא ידע בו כבר
נחבטל ולא אמרי' מחר ויטור, וי"כ הא דקמי' בגמרא
(דף ל"ט) דשאור אסור ע"כ דלא נחבטל בערס שהחמך,
אז דלא ידע מהנפילס, ולכן דוקא אם העמיד עבור הקיבס
דל"ט ביעול דהא עבור ריכר, וכ"כ אף אם העמיד הקיבס
ולא ידע בו אוסר, וי"ל כהא דאסרו גבינות של נכרים,
ומד טעם שפני שמעמדי' בקיבס כדאמרי' בע"ז אסור כיון
דלא ידע, וי"ל דמשו"כ כחכ רש"י לדחות כהמירי' דמין
במינו לא כפל, ולא משום דבר המעמיד, כיון דנחבטל
החלב בטעם שמעמיד, וממילא דכ"כ הוא ג"כ כשעמדה
כ"ד, אמנם דוס ל"ט מכמה מקומות ובעת לא עיינתי
: [זה]

כחתיכה בשר און שפגל לחוך חלב און אלא מפני שטעמד
החלב מנה זכ עבור אמרי' אלאו טעם עבור יש בזה הנבילה
ודוקא לענין איסור אכילה אמרי' כתי ומחמרי' אבל לענין
איסור נהאס מוקמי' ל' אדינא דכיון דלא נחבטל סס עבור
לא נתן בו טעם ושרי', וכטעם שכתבתי במסד"ק מפני
שאין עבור ששים אינו כלום, חדא דאפי' [גל כו"כ] ס' אין
בו כה לאסור מפני שזוא און, ועוד אה [אין] כה עבור
לאסור אה החלב מפני שאין בו ס' יאסר החלב אה עבור
ועטם עבור חתיכה דאיסורא ויקרא כב"ח וכל פליטה סיואל'
ממנה פאסר החלב כהנאה דומי' דחומך ושרף שהרי מנה
איסור הנאה כועמד זכ החלב שכבר עבור נאסר כהנאה
מפני החלב שכלנם בו א"ז און זעון לא בעל לא החלב מן
עבור ולא עבור מן החלב ואין כלן איסור כב"ח מדין
חורה כלל אלא כיון דאקומי קא מוקים לה [לכשר] [לחלב]
נחבטל לכו כאלו טעם עבור יש [בכשר] [נחלב] והוא
מוחר דרבנן דדוקא לענין איסור אכילה אחמור רבנן
לאסרו משום כב"ח אבל לענין איסור נהאס לא אחמור
ואוקמי' אדינא ע"ל, מובאר דאסור דבכ"ח דרבנן אסור
כהנאה כדעם הרש"ל, גם נעשה איסור מחמה עלמו
שקייטו יאסר החלב אה עבור, וכעבור יאסר החלב מפני
שטעמד באיסור הנאה, וי"ל דזה בזה חלי', כיון דל"ל
דבכ"ח דרבנן אסור כהנאה וע"כ כמ"ס מרש"ל ב"פ כ"ס
(ס' ק) דלא מלינו שחלקו הכתמים בדבריכס ממילא דכ"כ
נעשה איסור מחמה עלמו כמו ב"ח דאורי', ויש לעיין
במ"ס לכוכה ד"ל דוחמס טעם זה בזה, דא"כ אף אם
(אין) עבור ס' יכ' נאסר עבור מחמה טעם החלב, וזכ
יאסר עבור אה בכ"ח, הא קייטו אינו אלא לשמואל
לשיטתו דל"ל דאיסור כב"ח מל על איסור נבילה כמ"ס
במסד"ק, ופל שמואל לשיטתו לקי' כיון דשמואל ס"ל בסוגי'
דקיפת חלב אפטר לוחטבו מומר, ממילא אין עבור שנאסר
משום כב"ח איסר, [ועי' מש"ל טוד ב"ח], מובאר בדבריו
אף דל"ל כב"ח הנאסר ע"י כבישה מע"ט אסור אפילו
כהנאה מ"מ טעם הכבל ע"י העמדה אינו אסור כב"ח
כהנאה, משום דטעם ע"י העמדה אינו טעם גמור כמו
ע"י כבישה, והכתמים גזרו בזה לאסור באכילה אבל
לא כהנאה, ולפ"ז י"ל דלא אלא אם מעמיד עבור עלמו,
מש"ל ב"ד דאין מעמיד עבור עלמו, אלא בהמים שבי'
עבור וככש בחכוכו י"ג שעות, י"ל דטעם זה בעל במים
כיון דאין טעם גמור, וכמו איסור הכבוט במים י"ג
שעות אינו אסור המים, אף דכתבו בכבוט פולס מעט
מעט, ומשו"כ חמך כפסה אסרו גם בלוקן, אפ"כ בשאר
איסורי' אינו אסור אח"כ כ"י כבוט מע"ט, מ"מ גם כ"ד
בעל הטעם בהמים ואם איכא ששים במים נגד עבור הדין
מובאר דאין אסור הכשר, ולדעת כמה פוסקים מומר אפי'
לכתחילה כאשר יבואר לעיניו אלא אפי' בדליכא ס' מ"מ
כיון דאין טעם גמור שפיר בעל במים, ורש"י לבעמיד
בהמים אפי' לכתחילה ואף דמבאר ברמב"ם דלכתחילה אסור
לבעמיד גם עבור ככרס זה הוא דוקא בגוף עבור,
מש"ל בעמדה באופן כ"ד מומר לבעמיד אפי' לכתחילה,
יש להוסיף עוד טע"ז דברי רש"י חולין (ד' ק"ו): ח"ל
וחלב כהמ"ל קרום עבור הקיבס קמולחים אותם בעורה
בין שמתים חלב אחר ובין שמולחים אותם עמם, נראה
בשינוי איסור גמור ואין בדי' כה להחיר, ויש מחירי' אותם
ומביאי' ראי' מדגים שטלו בקערה שמוחר לאכלן ברוחה
משום דל"ל ל"ט בר ל"ט שחלב הקיבס לא נאסר אלא משום
נתינת טעם וכי הדך יכ"ב טעם נבילה ה"ל ל"ט בר ל"ט
ודוקי' ז' מזו כרוחק מורה ממערב מהאי טעמא דדגים
שטלו בקערה אט"פ שכלנו אה עממו מדין היחר גמור
הוא, וכטעם לאכלן כטעם למח אהסר אסור עליו מפני
טעם בשר פלה, כהוא טעם בשר לאו טעם הוא שפיר

סימן ב

ועתה סיני נבאר קאם דעם האשויים בוס, [שפס
הא]

כחב דבשר עוף בחלב אסור מדרבנן ומותר בהנאה, והרמ"א (בסעיף א') כתב כל בבי"ח שאינו אסור מה"ס מותר בהנאה, וזוהי נכלל גם בב"ח הנאסר ע"י כבוש, [ובחידושי רעק"א כתב דמשום השמים הרמ"א היתר ביטול ע"ש], אמנם (בסוף סי' ל"ח) מבוחר בהמחבר דבשר כהנאסר ע"י מליחה או ע"י כבוש מותר בהנאה, וז"ל ג"כ כיון דאיסור כהנאסר ליכא מלקוח אינו חמור כמו איסור אכילה, לכן לא גזרי' בזה שח"א יבטלם, ועיי' בב"י, וכיון שה דב"ח נחבטל ג"כ מדרבנן כס' הוא דבזה ל"ש לגזור אטו בב"ח דאורייתא כיון דגם מה"ס נחבטל ג"כ כס', ולפי' ממילא א"ל העמיד חלבן ע"י ביטול גמור בעור הקיבס בזה נאסר הסלב מן הדין כמתבאר בס"ך, והנאסר יבואר לפיטו כיון דעור הקיבס נאסר מה"ס מחמת טעם החלב הנכלב בחוכו, וענשש איסור מחמת עלמו, ואוסר כמו אם העמיד בעור קיבס נבלה, וי"ל דזה ראי' כר"ת, דאם מימא דדבר המעמיד אוסר באיסורים כ"כ ס"ל לאסור גם בב"ח דרבנן לגזור אטו בב"ח דאורייתא [ז"ו ח"א דדבר המעמיד באיסורים אינו ג"כ רק איסור דרבנן די"ל דבזה ל"ש לגזור משום דכיון כמו גזירה לגזירה] ובפשיטות אמאי לא גזרו במעמיד ע"י כביסה אטו ע"י ביטול, וכל"ל י"ל כיון דהחמיר אסור אף אם אינו דרך ביטול אף דלא אסרו כיכא דלא נרגש בו הטעם, מ"מ כיון המעמיד חסב כאלו יוכר האיסור, יסי' עכ"פ אסור מדרבנן כמו בכל האיסורים, וכ"כ הי"ש"ט בכוונת ע"ש, ויש להעמיט בזה בדברי ר"ח במ"ש אף דלוקן אוסר מדרבנן אסור אף שאינו דרך ביטול, ממילא יסי' אסור מדרבנן משום דבר המעמיד :

ולשימרת ר"ח דחין העמדה אוסרת אף באיסורים, ע"כ כה דאמרי' בגמ' דע"ז דאסור גביטות של נכריים משום דמעמידו בעור הקיבס, הוא דמיישיגין שי"ח נרגש טעם הקיבס, ולא ס"ל במ"ש דסחט הטעם איכא ס', או כמ"ש הראב"ד דבשל נכריים לא הלכו אחר נו"ט כדו שלא יפלו, ועל קו' סחוט' למח נקב עור קיבס נבלה הא גם בנשטת אסור משום בב"ח, י"ל כחי' הסוס' דמשום בב"ח לא היו אוסרי' מעסיקא, כיון דהוא ספיקא דרבנן, ועיי' בריב"ז בכוונת ע"ש, אלא דלא יומא דסחט הטעם איכא ס' נגד העור רק כחי' הראב"ד, קשה ג"כ הא זה אינו אלא דרבנן ודמאי אסור בספיקא :

ובספר הישר לר"ח (חוק סי' תל"ג) כתב וז"ל הא דאמר שמואל מפני שמעידין בעור קיבס נבלה וקטיף לך בעור שחוטת נמי, אמר כן כן דגדריה אס בודאי מעמיד בעור השחוטת שהוא אסור כדאמרי' בפ' כ"ה, המעמיד בעור קיבס כשגם אס יש בו"מ ס"ז אסורס וכו', אבל שמואל בשל נכריים מיייר דליה ליה שחוטת וכו', ועדיפא, ועוד דבב"ח דרך ביטול אסרס תורה, אבל נבלה אסור מה"ס עכ"ל, וי"ל כוונתו כחי' הראשון במ"ש ועדיפא, כוונתו אפי' כ"י גם בב"ח איסור תורה בגון שהעמיד ע"י ביטול אפי' נקב נבל' דבזה איכא שני איסורי', הי' תחינן דשמואל ס"ל איסור חל על איסור כפזאח בחולין (דף קט"ז) וכמיש הרמב"ם בכוונת ע"ש, ובמ"ה השני כיון דסחט העמדה אינו דרך ביטול נקט נבלה דבזה איכא איסור תורה, ומתעב מדבריו דאינו ספק כלל שחט העמידו בקיבס נבלה, אלא דהוא ודאי דמעמידים בעור קיבס נבלה ועיי' שו"ת :

שימרה [כב'] המדרבי בסוביא דחולין דס"ל דגם בב"ח אוסר דבר המעמיד וז"ל מפני שמעמידים אוסרת בעור קבס נבלה דוקא משום נבלה אבל משום בב"ח לא היינו אוסרים דאינו אסור כ"א מדרבנן ולא אסרס תורה אלא דרך ביטול, ומשום חשש ספיקא דרבנן לא הייט אוסרים אלא משום נבלה דאי' דאורייתא, ודשאלת על קיבס המעמיד

כח"ן הוא דעת הר"ח כוונת בהמרדכי כלל דמתחיתוק דכנה מוכח ל"ח לדבר המעמיד אף באיסורים, וכן דעת הסוס' דף ל"ט ע"כ ד"כ לא במאס' ח"ל וסא דמריך ובי יס צו להחמיר בק"א אמאי לא בעלי, מילתא באפי נפשי' הוא, ומשום דחייבין אף בו נחיתא טעם גמור כשאר נחיתא טעם קפי' לי אמאי לא בעל בק"א דלא כיו חללה כמו העמדה בעלמא דחק בפ' כ"ה (קמ"ז) המעמיד בעור הקיבס אס יש בו נטותן טעם אסורס משחט הא ליכא נטותן טעם שרי אפשי' שפעמיד החלב משום דהעמדה ל"ה טעמא וס"כ חיימין טכ"ל, מבוחר דנו"ט דמחתי' הוא טעם גמור וכמו דחין העמדה אוסר בב"ח מה"ס כשאר אסורים, ח"ל כר"ח כס' הישר (סי' שפ"ו) אס יש כס נו"ט דחיינו לפחות מם' ל"ל דהעמדה אינה אוסרת, והנ"ל דלוקן הוא בב"ח לוקן הוא דרבנן ביש בו"מ עכ"ל, ודבריו לריבס ביאור, ואולי כוונתו הוא דחתי' שחמ"י ממחתי' הדא דבר המעמיד בעל כס' דבב"ח אוסר נטותן, וסא דלא ס"ל לחלק בין בב"ח לאיסור' כמ"ש בראשונים ומבאר היוב בפי' המשניות להרמב"ם במס' ע"ז על המחתי' דאסרו גביטות של נכריס, ובגמ' מפני שמעמידין אוסרת בעור קיבס נכילס, וז"ל וכל המעמיד בעור הקיבס לא הוה טעם בב"ח לפי שבב"ח אינו אוסר אלא בעור טעם אכל כוונת אסור בשביל שחיתת נכרי וזה נאמר בזה אחד מם' לפי שהוא מעמיד ומעשה הנבלה הוא נראה וכו' לפי שדבר שאסור כשהערב עם המותר וסי' מעשה אחרו דבר נבלה ונראה אינו בעל במישעו וכו' עכ"ל, וכיון דעיקר הטעם דדבר המעמיד אוסר הוא דאינו בעל במישעו, ממילא כ"כ הא דמותר כס', אינו מחמת ביטול כמ"ש חוס' והר"ש בפי' סוכא בב"ח וס"ך (בס"י רל"ט) דאיכא דהאיסור אינו אלא מחמת ההערוכות ל"ש ביטול כמו בכלאים רק כיכא דלא נרגש הטעם בלא ביטול הוא מותר, דדרך ביטול אסרס תורה, וסיכא דליכא טעם האיסור מתחן ליתא, וממילא מ"מ בעך כיון דהוא מעמיד ל"ש ביטול דה"ל כאלו הוכר האיסור, בב"ח בל"ו לא בעל רק כיון דלא נרגש הטעם ליכא איסור, ואפי' אס הוכר האיסור מותר ג"כ כיון דלא יכוב עממא, ובב"ח דרך ביטול אסרס תורה ובשי' שי"ח נרגש טעם בב"ח, אמנס י"ל דהס' דמדאורייתא אינו אוסר אלא דרך ביטול דוקא כיון דרבנן אסרו אף נטותן, וע"כ הא דהנבטל כס' יומא דעכ"פ מדרבנן יסי' אסור אף אס חן בו טעם כיון דלא נחבטל הטעם שבו, אמנס דבר נכון, דהא הטעם בב"ח הנאסר מדרבנן אס כמ"ש הרמב"ם (שפ"ט מה"ס מ"ה ס"ד ד') וז"ל וכן בער חיס ועוף וכו' אינו אסור מה"ס לפי שזאת נבלה ומותר בהנאה ואסור באכילה מדברי אופרים כרי שלה יפשמנו העם ויבואו לירי בב"ח של תורה וכו' עכ"ל, וזה הוא הטעם בכל בב"ח דרבנן ע"י כבוש ומליחה הא דאסרו רבנן הוא רק משום שלה יבואו לירי איסור תורה, וממילא הכא דאיכא ס' וליכא טעמא, דלא גם בב"ח מתא אינו אסור ג"כ, ומס"ס ס' להס לאסור בב"ח דרבנן, וע"כ הא דלא גזרו גם על הכיטול הוא משום דהוא חמור כ"כ באכילה ולכן לא גזרו בזה :

ולכאורה ס"י ל"ל הא דלכבוש בכבוש הוא כמו בכל איסורים אס נהעבר זין באינו מינו יבש ביבש דמן הסורס בעל כבוש, רק דרבנן אסרו משום כמא יבטלם ויחן טעם, כ"כ אסור בב"ח גם בכבוש משום שחא יבטלם ויחן טעם ויסי' אסור מה"ס, [ובזה ס' מקום לחלק ולומר אף המבואר בדברי הרמב"ם דבשר עוף בחלב כיון דאינו אסור אלא מדרבנן מותר בהנאה, מ"מ אס נאסר ע"י כבוש אסור בהנאה, כיון דבזה בקל יכול לבוא לירי איסור תורה אס יבטלם, וי"ל כן גם בדעת המחבר (בס"י פ"ו), דבסעיף א' כתב דמס"ס לא אסור אלא דרך ביטול אבל מרבנן אסור בכל ענין, ובסעיף ג'

זהו אך במק"א כחבתי דיש לדון בספק כבוד בנ"ח אף אם נחבטל אח"כ אינו אסור דהא כבר תמכו בספק כבוד אמאי לא יתי' מותר מטעם חוקה ביאר, ועימ"ש פ"א וכהאחרונים כיון דאיכא רישועא לפנינו, אבל בספק כבוד שיהי' נעשה אח"כ איבור מחדש משום בנ"ח שפיר אוקמי' אחזקה, ואכ"ט, אמנם לפתש"ל דלכיר ביולא ע"י העמדה ודאי אינו אסור מה"ס אף אם נחבטל כהלכ אח"כ, כיון דלענין איבור בנ"ח לא נאמר כדכר דהסממיה יומא דמותר גם לבטל כיון דהלכר הכנול עו ע"י המעמדה אינו אסור אלא מדרבנן, אמרי' בזה ספיקא דרבנן, [אח"כ יא' לאור חידושי רעק"א על ש"ע יו"ד ורחימי שם בס"פ ע"ז שהגיעו ג"כ כתי"ש ע"ש]:

ומדברי המרדכי מוכח דס"ל דדבר המעמיד אינו בטל מה"ס כיון דכאן כמד דאסא כהמדה אינו בטל ע"י ודאי איכא ס' בהחלבו נגד עור הקיבה רק דאסור משום דכאן דבר המעמיד, ואם ימא' דדבר המעמיד אינו אסור אלא מדרבנן, יקשה אמאי אסרו בנימוח נכרים הא כוי ספיקא דרבנן וקולא כתי"ש המרדכי על הקו' הא דלא נקט בעור קבה שחוטט, ואפילו אח"ל דגם זה הוא ספק דילמא ה' בו בטו"ע וכו' בהחלבו פתוחה מה"ס, מ"מ קשה הא לענין איבור חורט כוא ס"ס, ספק א' דילמא לא כהמדה בעור קבה נבלה, ואח"ל העמיד דילמא לא ה' בוט"ש כתי"ש המרדכי בעלמו, ולענין דרבנן דאסרו דבר המעמיד סני כספק זה דילמא לא העמיד בעור הקיבה, וכוא דומה למ"ס הס"ך ביו"ד (ס"י ק"י ככללי ס"ס אות י"ו) בדגים שהוא ספק אם נמלחו עם דגים עומאים וכו' ככן שמון, דהכח בשם גדולי הפוסקים להסיר מעמם זה ע"ש, [ויש לענין זה בזה בדברי הר"ן חולין בזה דאמר' בנ"ח (ס"ב ע"ב) כ"ו לוקמי' בלי"ס בנ"ח וכו' לא משום נבילוח וכו' כיון דבב"ח הוא מכשירות, וכתב' הר"ן וז"ל ובגמרא פריקין ודילמא דעוף עמא ויבוא וכו', וכו' ומאי קו' דשפוח עומאים נמי מיטוטא ויבוא וכו' ה' כי תמטיקין לכו בדי נבלות, כוונתו עירפות ה"ל רובא ה"י מחלה עם מחלה עכ"ל ע"ש, כוונתו כיון דכוא מחלה על מחלה אסור דסיפקא דאורייתא לחומרא, וקשה הא בילת נבלה אינם אסורים אלא פדרכנן וממילא הכשרות עם בילות נבילות ה"ל רובא כנגד הפתח' וזילות ערפות, ואכ"ט קו' הר"ן במק"ע הא כנגד איבור חורט ה"ל בלי"ס הכשרות רובא, ואף דרבנן אסרו בילות נבלות וכיון דכסדי בלי"ס כוא מחלה עם מחלה כוא ספק השקול הא דרבנן ספיקא דרבנן לקולא, וז"ע] מ"מ לדינא החליט הס"ך בשם גדולי הפוסקים דמותר כחוקן זה, וממילא דמוכח מהמרדכי דדבר המעמיד לא נפל מה"ס, ובל"ז כיון דהמרדכי גופו כתב דבסמך העמדה אינו בטל, גם בהמרדכי בסוגיא דע"ז מבוחר כן דז"ל שאלו את ר"י על נבילות הרבה שעשו ישראל ציית הנכרים וכו' וכו' חתומים בדפוס ושכחו כדפוס וכו', ועוד כ"י נראה לרבינו טוב"י אפילו לרבי שמואל יש להסירה, דאפילו אח"ל דדבר המעמיד כוי נביות שאור שחייבון קשה מ"מ אין שם אלא נהינה עמם ורש"י ספק עכ"פ לאו דאורייתא וכו' ספיקא דרבנן לקולא וכו' ע"ש [ומהמרדכי מ' דע"פ יש לנרף שיטת רש"י דעכ"פ ל"ד לספק וע' משל"ק בזה בשם הפתח' מ"ז נראה דס"ל המעמיד כוא כחסינה עמם גמור, ואף דאין ראייה כ"כ כיון דל"א אלא כחסינה מ"מ מדברי המרדכי שכתבתי נראה דס"ל דדבר המעמיד כוא מה"ס, והמג"א (בס"י תמ"ב ס"ק ע"ו) כתב בדברי הטור דס"ל המעמיד אסור מה"ס, וכהאחרונים מחליטו דאינו אלא דרבנן ולא:

אמנם הדבר נכון דדוקא אם אין אלו באין לדון כלל על איבור חורט רק על איבור דרבנן כגון בספק אם המעמיד בעור קיבה שחוטט, בזה אמרי' ספיקא דרבנן לקולא, משא"כ אם כוא ספק אם המעמיד בעור קיבה נבלה דבזה אנו עריכי' לדון על איבור חורט, ואמרי' מספק כמו בכל ספק איבור חורט דאסור מספק, ומחליטו' לודאי איבור לענין אבילה כדן כל ספק איבור חורט לחומרא, ומחליטו' לודאי אסור, וממילא דאסור ג"כ בהגהה אף דלענין הגהה כוא ספיקא דרבנן, כמו דלא אמרינן ס"ס בספק א' כגוף וספק א' בתערובות כיון דאלו מחליטו' הספק בגוף לודאי איבור מ"ס בזה כיון דלענין אבילה דכוא איבור חורט אסור' מספיקא, ממילא דאסור גם בהגהה, ועיין מש"ל ד"ל דגם לענין אבילה אינו אסור מה"ס כיון דהחלבו אינו לה חזקה סתמ' ומה"ס אזלי' בכל ספיקא כהר חזקה:

וקצת יש לענין דגם בספק אם המעמיד בעור קיבה שחוטט יש לו לדון על איבור חורט אם יתי' רשאי לנשל אח"כ בגביותה נעשה אח"כ איבור חורט וכמ"ל וגם לא מנינו שיהי' אסור לבטל בגביותה, ובאם ביטל חורט יתי' אסורים בהגהה, מספק איבור חורט, וכתי"ש בהאחרונים בספק כבוד בנ"ח דמותר מטעם סד"ר, ואם יבטל אח"כ אסור משום ספיקא דאורייתא לחומרא כ"כ ע"י:

שהמעמיד גם חלב הרבה ועשו גם נבילות, וממילא לאחר הזמן בחוק ספק ספקיה נמוכט בו מטעם מן הדקוס, אם בגביותה אסורות, לפע"ד אע"פ שכתב הר"ם דאין העמדה אסורה אלא בס', שמה לא אמר הלכך למעשה, שיש לדחות ראייתו שאפילו יש נחלב יומר מה' אסור כיון שהאיבור מעמיד כוא בוט"ע, וכה דקמי' המעמיד בעור הקיבה אם יש גם בוט"ע כ"ו אסור מפני שיש עם עור הקיבה דבר של יסיר ג"כ המעיט לו להעמיד [ויש לענין דהשטת אם ה' מסייע לו להעמיד דבר של איבור אף דאין איבורן טוב, דהא ע"כ הדבר שמייע אינו כשר, ואין איבורן טוב ואין עממם טוב, ובאופן זה אפילו אם ה' בוט"ע ממש נחבטל ג"כ בס' כמבואר (בס"י ז"ח ספיק' ע"ו) וי"ל כיון דחשוב כללו נכנס טעם ואינו מותר אלא משום זה וזה גורם, ולכן אם שייכס של איבור אסור וז"ע,] והא דלא קרמי' אם יש בו כדי להעמיד, טעם מפורש בדבריו דאסור משום ע"ט וכו', וגם קתה קשה מדברי ר"ם מדשמואל דמפיש בפ"ב דע"ז דעממא דגביותה הנכרים אסורים מפני שמעמידים בעור קבה נבלה, דמס טעם אסור לפי מה שפסק לך דאין לך העמדה בלא יהי' בהחלבו יומר מה' וכו', ואפילו לא יהי' ודאי ס"ס כוא דשמה לא העמיד בעור הקיבה, ואפילו המעמיד שמה אין בו בוט"ע לא האמר דסמך כהמדה עור אין בהחלבו ס' ומשום ספיקא דשמה לא העמידו בעור הקיבה חורט ספיקא כוא בדאורייתא שהוא נבלה עכ"ל, וכן כוא כהמ' מיימוני (לכלכות מ"א סימן ח') ע"ש, וכבר כתבתי ד"ל מדנקט שמואל מפני שמעמידים, מלפון זה משמע דאין ספק בדבר הדחי' מעמיד' בעור הקיבה, ועל דברי המרדכי יש לענין הדבריו שכתב בהמ' ע"ז וז"ל אמר שמואל מפני שמעמיד' בעור קיבה נבלה וכו' ופרי' ל"ח ולר"י אפ"ש בהגהה קשה, ולשמואל לא פריך אע"פ דכוי בנ"ח ס"מ דאינו אסור אלא באבילה, וממילא יש להוכיח דאם נאסר בנ"ח ע"י מליחה וכו' כבוד, וז"ע] הא דלא נקט ג"כ ע"י לוי משמע דס"ל דבלי נאסר מה"ס כדעת הפ"ח בס"י פ"ן דדוקא באבילה אסור עכ"ל, ויחוי דבריו כותמים וכו', ולפ"ש ס"ה דנקט שמואל בעור קיבה נבלה, משום דכשחוטט משום איבור דבנ"ח כיון דאינו אסור אלא מדרבנן אין להאסור מספיקא ממילא אפילו אם ה' בנ"ח אסור בהגהה, מ"מ נבילות של נכרים אין להאסור מספיקא בהגהה:

הדבר נכון דדוקא אם אין אלו באין לדון כלל על איבור חורט רק על איבור דרבנן כגון בספק אם המעמיד בעור קיבה שחוטט, בזה אמרי' ספיקא דרבנן לקולא, משא"כ אם כוא ספק אם המעמיד בעור קיבה נבלה דבזה אנו עריכי' לדון על איבור חורט, ואמרי' מספק כמו בכל ספק איבור חורט דאסור מספק, ומחליטו' לודאי איבור לענין אבילה כדן כל ספק איבור חורט לחומרא, ומחליטו' לודאי אסור, וממילא דאסור ג"כ בהגהה אף דלענין הגהה כוא ספיקא דרבנן, כמו דלא אמרינן ס"ס בספק א' כגוף וספק א' בתערובות כיון דאלו מחליטו' הספק בגוף לודאי איבור מ"ס בזה כיון דלענין אבילה דכוא איבור חורט אסור' מספיקא, ממילא דאסור גם בהגהה, ועיין מש"ל ד"ל דגם לענין אבילה אינו אסור מה"ס כיון דהחלבו אינו לה חזקה סתמ' ומה"ס אזלי' בכל ספיקא כהר חזקה:

וקצת יש לענין דגם בספק אם המעמיד בעור קיבה שחוטט יש לו לדון על איבור חורט אם יתי' רשאי לנשל אח"כ בגביותה נעשה אח"כ איבור חורט וכמ"ל וגם לא מנינו שיהי' אסור לבטל בגביותה, ובאם ביטל חורט יתי' אסורים בהגהה, מספק איבור חורט, וכתי"ש בהאחרונים בספק כבוד בנ"ח דמותר מטעם סד"ר, ואם יבטל אח"כ אסור משום ספיקא דאורייתא לחומרא כ"כ ע"י:

עליו ולא מחזור לי דהא רב נתמן אגז ממוס דחומן דהוא
תשחא דרבנן ע"פ, גם בדברי חוס' שם יש לתמוך דב"ס
מפני שמעמיד' כחבו ג"כ כגמור בנ"ח לא היו אוסרי'
כיון דאינו אלא דרבנן וסיימו ואג"ג דלקומי קא מוקיס
אינו אסור אלא מדרבנן ע"כ, וז"ע דמפסקות דברייהם
נראה לטעמיהם הוא דדבר המעמיד אינו אלא מדרבנן,
וס"ל בל"ז אינו אלא דרבנן כיון שהוא בלזון, ועוד קשה
מאי פריך כגמרא דהא קיבב גופא שרי' ומי אמר שמואל
כדי וספק וכו' דהא קיבב נבילא אפי' קודם חזרה לא הו'
אסור אלא מדרבנן וזה הוא קושטא הכו"פ, וגם קשה כקושטא
ברמב"ם הרשב"ד, ולכן ל"ל דמונה הכו"פ כחלוטא הוא
למ"ס כסוגיא דחולין דהו' דאינו אלא דרבנן לא הו' כיו'
אוסרים מספיקא, ולא כיון דהוא ספק דילמא לא העמידו
בעור הקיבב, כיון דשמואל אמר מפני שמעמיד', ולא
קאמר שמה בעצמו בעור קיבב נבילה, מזה נראה דאינו
עבד ספק דידוע הוא דחמדי מעמיד' בעור קיבב נבלה,
רק שיקר הספק הוא דילמא הו' ס' נגד עור הקיבב ולא
הו' ט"ע, וס"ל דלפניו אינו רבנ"ח בנ"י דוקא שיתן
עמו, וע"ז כסנו ואג"ג דלקומי קא מוקיס וא"כ יחי'
אסור משום דבר המעמיד אפילו בדאיכא ס' בכתב ע"ז
כסבו דאינו אלא מדרבנן, והף אי' דזה ל"ח ספק דילמא
לא הו' ס' בכתב ע"ז המרדכי התבאר איכא ס',
מ"מ אה ס' דבר המעמיד אסור מכו"מ משום דהוא כאלו
הו' נתן בו טעם גמור, ואז אה העמיד בעור קיבב ככרס
ע"ז ביטול הו' אסור מכו"מ, ממילא הו' מוקס לאסור
העמדה בנ"ח אף דרבנן כיון בלזון אפ"ו בנ"ח דאורי',
אם העמיד כתב בעור הקיבב דרך ביטול דהא כל מה
שאסור חז"ל בנ"ח הוא שלא יורא ליה איסור תורה, ואם
העמדה בדרך ביטול הו' אסור מכו"מ ממילא הו' אסור
מדרבנן אף שלא בדרך ביטול, משא"כ אם דבר המעמיד אינו
אלא מדרבנן, וע"כ דדבר המעמיד אינו טעם גמור רק דהוא
טעם קלוט, ממילא הו' בנ"ח ל"ח ספק לחול איסור דבנ"ח
משום דבר המעמיד כמו דלמך גבי ל"ע בר ל"ע דבאסורים
לאסור ל"ע בר ל"ע, משא"כ בנ"ח מותר ל"ע בר ל"ע כיון
דהוא טעם קלוט לא מלי לחול איסור מחדש, והף אי' ל"ע
בר ל"ע באסורים אסור מכו"מ אפי"ה לא אסרינן בנ"ח,
וכ"ע ע"ז בעמדה דגם באסורים אינו איסור תורה,
בדאי אין לאסור דבר המעמיד גבי בנ"ח, ואפי' אה העמיד
בנ"ח דרך ביטול י"ל לאסור ג"כ בנ"ח משום דגור' אפ"ו
שאר איסורים, מ"כ בלזון ודאי אין לגזור דבר המעמיד
אפ"ו בנ"ח דאורי' כיון דגם בנ"ח דאורי' אינו אסור אלא
אפ"ו שאר איסורים ס"ל גורס לגזירה, ולפ"ו ממילא מיושב
קו' ה"ל דודאי בכל איסור דרבנן אוסר דבר המעמיד,
רק בנ"ח אינו אוסר קו"ל כגוונת הכו"פ, ועיין במוהרי"ע
(הלק ב' ביו"ד ס' ג') מ"מ כגוונת הכו"פ, וז"ע עוד בזה:

שיטה (בג') הוא כ"מ מייגאס סוכה כהראשונים וז"ל
הרמב"ם בפ"י ק"ל ל"ח מייגאס ז"ל אפי' ככרס
נמי חיחסר משום בנ"ח וכו' וייתא ליה חי משום בנ"ח לא
הוה מייחסר בלא נ"ט כדחתן במס' חולין המעמיד בעור
קיבב אה יש בם בטע"א אסורה, ותמוס קיבב נבלה באסרה
בכל דכו, וכיון דמוקיס קא מוקיס לה לא בטל, דומיא להא
דאמרי' לנבילאבל משום בנ"ח ל"ל הכי דכל אימת דלא יסיב
עממא לאו בנ"ח הוא אלא הוי בנבילא נפשי' קאי והאי בנבילא
נפשי' קאי, וס' מרואו של סרד הוי ז"ל ע"כ, וכו"מ דבנ"ח ה"מב"ס
בפי' המעמיהם ה"ל דהא דדבר המעמיד אסור הוא דאמרי'
המעמדו הוא הכיורו וס"ל כאלו הוה האיסור דלא בטל,
אמנם בנ"ח בל"ז ל"ח ביטול רק הו' דאינו אוסר אלא בנ"ח
הוא משום דדרך ביטול אסרה תורה בנ"י שיתן עמו, וא"כ
מה נפק דהעמדתו הוא כאלו הוה בעור מ"מ כיון דלא
יסיב עממא דהאי בנבילא נפשי' קאי והאי בנבילא נפשי' קאי

אינו אסור משום בנ"ח דבעי' דוקא דרך ביטול שיחיו עמו זכ"ו:
וי"ל עוד במ"ס דהאי נפשי' קאי, כוונתו דנכ"י
דחלב לא קיבלה בפני המעמד כיון דלחיא ס' גזר
מ"מ הא טעם בכשר היולא מן העור קיבל טעם מהחלב,
וכיון דהוא דבר המעמיד וס"ל כאלו הוה טעם הכשר דלאסר
מבנ"ח ולא בטל, ע"ז כחש דהאי בנבילא נפשי' קאי וכו'
בנבילא נפשי' קאי דגם טעם הכשר לא קיבל טעם מהחלב
ולא זריכי' לבוא לירי ביטול כלל רק דלחיא איסור כלל, והא
דלא נאסר טעם הכשר מהחלב, או כמ"ס הרמב"ם חולין
בנ"ח בעי' שיקבלו עמו זה מזה, או כיון דהעמדה הוא
בזמן מועט ואינו כגום בחבור מעי' רק דעור הקיבב טעם
הפעולה מיד לבעמיד חלב ע"י הטעם המבליט בהחלב אף
בזמן מועט מחמת החתיכות שבו, אהנס החלב בדאי אינו
נתן טעם בו ועיין מ"ס לטיל עוד בזה:

[שור] בא לירי חוס' רי"ד על מס' ע"ז שכריה ג"כ קו'
זו הא בעור שחוכס אסור ג"כ משום בנ"ח, וחי'
וז"ל דוקא לבעור קיבב נבלה איכא ליחיוש דאלו העמיד
בעור קבב נבלה אג"ג לית ביה שיעור נ"ט ככריס אסורה
באכילת דאג"ג דכל מדי דליה ב' ביעור נ"ט הוא בטל
כא לא בטיל כדלמך לטיל כיון דלקומי איסורא הוא
דקמקיס חסיב איסורא ובמאן דלחיא בטיילא, וסלכך כל
גבניס כיון שמחה הנבלה עומדת כאלו אכל בשר נבלה,
אבל לפניו בנ"ח לא מייחסר אלא בביטול וכיון שאין בעור
ליתן טעם בחלב לא נוכל לאסרו, והפי' אה חתמד כאלו
אכל בשר דמי הוי דכאלו בשר דמי בשר בלחודים מי מייחסר
עד שיבטל עם החלב הלכך אין לאסרו משום בנ"ח אלא
משום בשר נבלה, אף אה ס' מ"מ ולכ"ה ל"ח דלחיא אפ"ו
דל"ע הוא שבדבר מעט מחקףא חלב מרובע וכו' ע"כ, וז"ל
ג"כ אף דמדרבנן אסור אף שלא בדרך ביטול מ"מ טע"א בעי'
שיחי' וקומיטעגמור באוקפאס הו' דרך ביטול הו' אסור מכו"מ:
והרי"ב במס' ע"ז כחש וז"ל מפני שמעמיד' בעור
קיבב נבלה טעם הרג"ש ז"ל אפי' בעור

קיבב שחופה נמי כיכ אסור משום בנ"ח כדחי' המעמיד
בעור הקיבב אה יש בם בנ"ח כ"ז אסורה, וחי' דהתם
בדיביי עממא דאג"ג דלקומי מוקיס דרך ביטול אסרה
תורה, אבל כשהוא בעור קיבב נבילה לא בעינן עממא
כיון דלקומי מוקיס, והרבשב"ד ז"ל ס' דאי
משום חשש עור קיבב שחוכס לא הייט אוסרי' על
הספק, כיון דאפילו ודאי איסורא דרבנן הוא דהא לזנן
בלזון הוא, ואין זה מספיק, לפי מה ששמענו שמעמידו
בעור הקיבב מליחיוו בתחלה ואח"כ מעמידו, וקמא פיקר,
ועוד י"ל דאין ככי נמי אלא דקושעא דמילתא נקט, דהתם
עור קיבב שלכס נבלה הוא ע"כ, ויש לפניו כיון דשמואל
ס"ל איסור הל על איסור ואל איסור דבנ"ח על איסור
נבלה, וא"כ קשה יחסר גם בהתם, וכיון דע"ז ביטול
הוא, ואפשר למד דגם הריטב"א ס"ל בנ"ח בעי' טעם
גמור ואין העמדה אסרה, רק דס"ל דע"פ מדרבנן הו'
אסור כיון דאסרו אפילו שלא בדרך ביטול וכה"ל, וכיון
דאינו אסור אלא משום דרבנן אסרו שלא בדרך ביטול, ס"ל
בנ"ח דרבנן ומותר בהיגאס וגם הריטב"א ס"ל דהא דדבר
המעמיד אוסר הוא רק דרבנן, אמנם בטיקר דבנ"ח הריטב"א
ל"ע במה שדהה פי' הרשב"ד כיון דהוא דרך ביטול דכוס
נחמה גם חי' הרג"ש:

סימן ג

ואקד"ים לזה דברי השערי דורה בפי' וז"ל אסור להשכות
חלב בעור הקיבב ולהשכים במים יום או
יומים כדי שיקדש היפך חלבם שנתכו לפי שהחלב קולט
עמוס של עור הקיבב וכו' כב"ס, וגם החלב הללו שגמס
בעור

הוא משום דדרך ביטול אסרה תורה בנ"י שיתן עמו, וא"כ
מה נפק דהעמדתו הוא כאלו הוה בעור מ"מ כיון דלא
יסיב עממא דהאי בנבילא נפשי' קאי והאי בנבילא נפשי' קאי

בעור הקיבה חדר ופלטת ואוסר כל הקיבה דמס שפלט
 כהלב אוסר הוא ואפי' שפלט כיו' מ"מ בולעים זה מזה
 ע"י שרייה זמן גדול, כדלמרי' בנ"ח חידוש הוא דאי חרו
 לי' כולי יומא בתלמי' משהו' משום דרך נישול
 אוסר חור, ואי לא בולעו מהדור' מה חידוש הוא עכ"ל
 [ומזה מוכח דע"י שריי' נכנס עפע גמור ולא ליר בעלמא
 כשש"ל סי' א'] ושיין בהמדרי' כסוגיא דחולין, וזוה
 יונבו דברי הברפסורא על כהמני' דחולין דז"ל המשמיד בעור
 הקיבה דהא בעור אל עב ליתן עפע כהלב סי' א'
 אוסר ואל לא מותרס ואפי' בכוא מעמיד כואלי וכער
 עלמו של כימר כוא ואין אוסר אלמא מחמה דבר אחר שנחערב
 בו לא אמרי' כהאי הכל סוין אחר המשמיד וכו' עכ"ל
 ונראה כוונתו דבעור אוסר מחמה כנגלע סוך העור עפע
 מהלב כנגלע כחורו ואלסרס משום בנ"ח, ואפי' יקשה
 כיון דבעור נאסר משום בנ"ח נשיח אוסר מחמה עלמו
 ומהאסר מחמה דבר המשמיד, ולי' כמ"ש הש"ך (בסי' פ"ז
 סי' ל') דבנ"ח כהאסר מדרבנן ע"י מליחה וכביש לא
 חשיב אוסר מחמה עלמו לאסור בנ"ח כשעמדו, וזה
 כוונס כרע"כ דבעור נאסר מחמה כבלוע מהלב כנגלע
 בחור, אפי' כיון דכוא רק מדרבנן ל"ח אוסר מחמה
 עלמו רק מחמה דבר אחר שנחערב בו :

אוסר אס מעמיד כדך העמדה, כיון דלין יואל כזס עפע
 בער רק פליקס בעלמא, וכי' דגורו כזס לענין חילול מ"מ
 אינו נאסר בהגהה, דהא כהס' ר"ד סי' דגס אס נאסר
 משום בנ"ח מדרבנן חשיב כ"כ אוסר מחמה עלמו, ואפי' כ
 כזב חף דשער נאסר מחמה עפע כנגלע בו כזב אפי' כ
 אינו אוסר משום דבר המשמיד אמילא לדבריו כמו ק חף
 אס נאסרס מהחלב מ"מ משום בנ"ח אינו אוסר כהלב
 משום דבר המשמיד, ושד יס לעיין לפ"ש הש"ך (בסי' ק"ס
 סי' א') כזס כחבי מהר"א ליעיר בחסוכה כהאסרס מ"מ
 משום בנ"ח ושוב ענן כשהוא חס כזב אחר אינו אוסר דעבי
 דבנ"ח השוב אוסר מחמה עלמו כמו כלאי בנדיס מ"מ הא
 גס כלאי בנדי' אינו אוסר אלא כ"ז שחטופ בו משא"כ לאחר
 כהסיר כחופ חזר לכיורו ל"כ גס בנ"ח לא חטוב אוסר
 מגופו אלא כל זמן שהלב בחור, ואפי' חס בחס בלא
 רועב כיון דלין בעלוע יואל חטובו בלא רועב, וידעי'
 כביור דלין שוס עפע כהלב יואל מחסוכה זו רק עפע
 בער כבלד ואינו מוליך עמו שוס עפע מהלב וי"ל כאלו
 בא חליבו ואומר שנסחע כזס עפע בער בלא סי' בו כלל
 עפע חלב, וזוה כוא מותר כמו כלאים ע"כ ש"ך, ואפי' כ
 גס בעור כהלב מחמה משום בנ"ח ע"י נישול גמור כחופן
 דנאסר מ"מ ושמידו בו גנימות כדך העמדה, ולא שכה
 בחורו מעל"ע, דחף למעמיד בזמן קס מ"מ. הא ידעי'
 כביור דלא יאל מהעור רק עפע בער ולא מעפע כהלב
 שנבלע בחוך העור כיון דלין בלוע יואל מחוכ בלא רועב
 ומכ"ש לון בלון, וממילא הפליקס היואל מהעור הימר
 גמור כוא ומכ"ס יאסור ושיין כר"פ (בסי' פ"ז בס"ק י"ח)
 מ"מ כזס על דברי חוס' ע"ז (דף ל"ה ב"ה מהר"א), כ"ה
 כזס, וכפ"ח עס (בס"ק כ"ז) כזב ג"כ כהש"ך דהיכא דנאסר
 העור ע"י נישול אוסר כהגהה והביא ריהס מהרמ"מ (בפי"ט)
 ומדברי ר"י הלוי ע"ש, אמנן בלחא אין זה [ראיה] דהס
 לא כחבו רק דבעור הקיבה עלמו אינו אוסר ההלב חף
 דיואל חמו עפע בער מ"מ כיון דליח' ס' אינו אוסר
 משום בנ"ח, משא"כ היכא דנאסר כחילוב ע"י נישול כיון
 דחף העפע מהעור אינו אוסר משום בנ"ח, וממילא ל"ל
 דיח' אוסר מחמה עפע כהלב שבו כיון דלין עפע כהלב
 יואל וז"ע כזס ע"ש כפ"ז ובש"ך ומסכימי' לדברי מהר"א,
 [וכמו כן ק' על הסוס' חס' ע"ז (ה"ל בדברי כר"פ) דכחמו
 לאסור חס נמלח כקבה בעורו משן דחלב נאסר מחמה
 עפע ככז, כיון דעפע כהער אינו מעמיד דלין בעלוע
 יואל בלא רועב ואפילו חי אמריון דגס בנ"ח דרבנן חשיב
 חי מחמה עלמו מ"מ עפע כהלב לא יאסור] :

דלפי' לשיטת רש"י במהני' דחולין דס"ל בעור הקיבה
 שנמלח כהלב נקלס אוסר מחמה עלמו לאסור
 כגנימות ששמיד בהלב משום מ"מ, וע"כ דס"ל לאסור
 דחשוב אוסר מחמה עלמו, וכה דלא כחבו דאוסר משום
 דבר המשמיד, י"ל דס"ל כשיטת ר"ח דלין העמדה אוסרס
 בכל מקום, וכן נראה מדברי הריב"ח ד"ל [ואחון שריהגי'
 למלוח הקיבה בעורה סי' א'] אוסר משום בנ"ח כדברי רש"י
 ז"ל ואסור לדעמד בקיבה ולא משום דס"ל דמ"מ כחטבו
 כדברי רש"י אלא משום כיון דמוקים כמחן דליח' אוסרה
 בעינא דמי, וכ"כ כהכות דגול מרננה (בסי' פ"ז) ע"ש,
 ומעשה הקי' במק"ש אס מעמיד בעור קיבה שחוקה נמי
 יאסר משום דבר המשמיד, כיון דשער קיבל עפע מהלב
 ועפע אוסר מחמה עלמו לאחון דס"ל דגס בנ"ח דרבנן
 כיו אוסר מחמה עלמו, וגס לשיטת רש"י קשה יומא דהחלב
 כנגס כבעור אוסר משום בנ"ח, והער פלט ואוסר משום
 מ"מ :

אמנם הדבר נכון עפי' דברי כר"פ (בסי' פ"ז סי' י"ז)
 דמשמיד' בעור הקיבה וכו' מניחים אוסר בו כ"ד
 שעות מעל"ע עד שיהי' שיעור כבישה הלא בקע זמן בעורה
 אחר חיקב כהלב נקפא ומשולב לא כשעת שיהי' עור הקיבה
 כזס כהלב מעל"ע אלא היך ומיד כוא מוקיס ועובה
 פעולתו ואוסר מיד כיון דפעולתו יכרה כשעמדה עכ"ד
 ע"ש, ולפי' דוקא כהלב נאסר מעור הקיבה דמחמה חורפו
 עשה פעולתו ופולט עפע להלב להעמידו, אמנן שור
 הקיבה אינו טולע כלס מהלב כל זמן שאין כזס בחורו
 כ"ד שעות מעל"ע עור דהוא לון בלון, וממילא עור
 הקיבה כוא כימר גמור ואינו נאסר חף מדרבנן, וי"ל עוד
 לאחר שהער גמר פעולתו והעמיד כהלב חף כ"ה שעה
 בחוך כהלב אח"כ מעל"ע לא נאסר ג"כ כהלב כיון דאינו
 כווקן עפע וכו' דבעור נאסר אז דבלע עפע מהלב ומעפע
 אוסר מחמה עלמו, מ"מ עפע היואל חמו כזל כחטופו
 כיון דמיכ ליער כשעמדה כ"ה עפע שכה בחורו מעל"ע,
 זולת נרש"י י"ל דלאחר שיעור כבישה כהלב היואל אח"כ
 מעור הקיבה אוסר משום מ"מ לא כזיל :

והנה אס נאסר העור קיבה חמלה ע"י נישול משום בנ"ח
 בחופן דנאסרס מ"מ עזואר בש"ך כסדיא (בסי'
 פ"ז סק"ל) דלא כעמדי כה"כ אוסר משום דבר המשמיד
 ע"ש, וממילא דנאסר גס כהגהה, וכ"כ הפ"ח, ולדברי
 הסוס' ר"ד [מונא לעיל סי' א' כסופו] גס כזס אינו
 כהלב

אמנם גס כרש"י כסוגיא יס' לעי' כזס כמ"ש וחלב הנמלא
 קרוש בעור הקיבה שמוחני' אוסר בעורה וכו' נראה
 כשיני אוסר גמור כבנ"ח חמס לאסור כגנימות אוסר
 גמור וכו' אבל חלב כהמלח כזכר משחמו עפע זה כזס נעשו
 שיהס אוסר גמור וכו', וכל עפע היואל עוד מן כהלב
 בין עפע חלב שבו בין עפע חלב שבו הכל אוסר לפי שכולו
 נבלע וכשחערב דבר עס חלב הנגייס כ"ל מין כמינו
 וכו' עכ"ל, ופיעוח חכמי רש"י נראה דעפע כהס לא בדו
 חף אס אין מואל חמו עפע בער אוסר ג"כ, וגס לפמ"ש דעל
 יד העמדה אינו יואל עפע כנגלע בחורו דהא אין כלוג
 יואל מחסוכה בלא רועב, וממילא דגס עפע העור הקיבה
 כנגלע בחלב הקרוש אינו יואל מחוך כהלב בלא רועב ואפי' כ
 נעשה אוסר מחמה עלמו לאסור חלב כגנימות מעפע מין
 כמינו, ואף אס כהלב לול מ"מ אין עפע כהער כנגלע
 כחוכו אינו יואל מחוכה בלא רועב כמ"ש כה"ד (בסי' ק"ס
 סי' י"ג) ומכ"ש לון בלון ומהאי יסי' כהלב אוסר :
ובדברי רש"י י"ל כיון דמניחי' הקיבה בחוך כהלב
 ממילא לאחר כ"ד שעות מעל"ע אז כוא כזס
 וכהו כחטופל ואז יואל עס כהלב גס עפע כהער שבו ואוסר

החלב שבקבה את הנביטות משום מין במיטו, וכזו היא
 יוחא ג"כ הא דלא נקט רש"י דחלב שבקובה אוסר משום
 דבר העממדי, דיל"ג כמ"ש הר"ם ב"ל דהא בעמדה הוא
 מיד ומשולם לא נשמע דהעמדה לריב משל"ט, וממילא
 לא טבל לאסור מטעם מעמיד כיון דלא עדיין לא ה' יולא
 מהחלב פעם בכשר עם פעם חלב, ולאחר מעל"ע דיולא
 גם פעם בכשר או אינו מעמיד יותר, ולכן הולכו להא
 דלאו אה"כ משום מבי"מ ולא לריב"י לומר דרש"י ס"ל
 דאין העמדה אוסר כמ"ש בהגהות ד"מ (בס"י פ"ז) ויש
 לעיין עוד בזה בחוס' ע"ז ה"ל ונש"ע (בס"י פ"ז) ול"ע:
וברא דברי מהר"א ה"ל לגבי דאפשר לומר דהי"א אי
 כוח ידעי' דבידור בחתיכה שקבלה פעם חלב שנסחט
 ממנה פעם לגמרי כוחה החתיכה דומי' דלגלי בגדים, מ"מ אם
 נגע חתיכה זו עם בהם בלא רוטב אוסרת, ואף ידיעין
 דבידור שלא פלטה רק פעם בשר בלבד כיון דאין בליטת
 יולא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, מ"מ טעם הכשר לבד
אוסר ג"כ, והוא כיון דלא זמן שטעם החלב הוא בכשר
 חשוב גוף הכשר אוסר מחמת עממו כמו חתיכה נבלה
 וכמ"ש הס"ך שם, דמשו"ה אוסרת משום חתיכה הראוי'
 לסקבד, ומעתה כמו ז"ל היולא ע"י מליחה מחתיכה
 נבילה אוסר אף דבכ"ז בעממו ליכא אוסור דזיעה בעמלמא
 היא, מ"מ אוסר מחמת אוסור דהטמאים לאסור ליתן
 ודווקא וכל היולא חס"כ ל"כ חתיכה שנאסרה משום ב"ב,
 כיון דכל זמן שטעם החלב הוא בחתיכה בכשר הוא אוסר
 מחמת עממו, וממילא טעם היולא מן גוף הכשר אוסר
 מחמת אוסור הטמאים לאסור כל היולא ממנו, והוי כמו
 ז"ל בעמלמא דאוסר ג"כ ומשו"ה אם בהם בלא רוטב אוסר
 טעם הכשר לחוד, וכל הרי"ו מהא דלמריקן בסוגי' דספס
 חלב דבכ"ז הוין לרוטב יבלט בלע מפלט לא פלט. אף
 דודאי טעם הכשר פולט. וי"ל כמ"ש הס"ך ה"ל דבכ"ז הוין
 לחובב לא נאסר אלא מדרבנן דהוה כמו ז"ל דאינו אוסר אלא
 מדרבנן ולא חשיב אוסור מחמת עממו, אלא דעדיין הוין במק"ע
 לשיטת רש"י בקיב"ה שמלמל עם עורה דאוסר החלב משום מין
 במיטו דע"כ חשיב אוסור מחמת עממו אף דלא נאסר אלא מדרבנן
 וא"כ הוין במק"ע מקו' הגמרה מבלע בלע מפלט לא פלט:
ודי ל"ל דאין עוד בזה לפמ"ש דהא דאוסר חתיכה שבכשר
 טעם חלב עם בהם חל רק מכה אוסר דהטמאי'
 לאסור כל היולא מהם, דאפשר לומר לפמ"ש הס"ך וכו"ל ע"פ
 ס"ק ד' בשם הר"ם ובעל קרבן אהרן בזה דחלב אדם מותר
 אף דבשר אדם אוסר חס"ה באיסור עשה, וא"כ י"י חלב
 אדם אוסר מכה אוסור הטמאים טעם דאוסור דהטמאים
 לא נאסר אלא באיסור לאו חלב לא באיסור עשה ע"ש,
 ולפ"ז אפשר לומר דהי"א דכל מילי דרבנן אהמכוה אלאו
 דלא חסיר, מ"מ אוסור דרבנן לא המור מאיסור עשה ולא
 אמרי' ב"י אוסור דהטמאים וממילא דיל"ג כמ"ש הס"ך דיוין
 דבכ"ז הוין לרוטב אינו אוסר אלא מדרבנן אינו אוסר טעם
 הכשר מחמת אוסור הטמאים אוסר חס"ה דברי רש"י
 וז"ע בזה [דא"כ אוסור דרבנן שנמלח עם היחד לא יאסר
 ז"ל שגן] ולפ"ז ממילא מיוצבים דברי הס"ך דלא נאסר העור
 מכה משום אוסור ב"ב"ה אם העומד בו אוסר משום דבר
 העממדי, ואף דבהעמדה אינו יולא רק פעם בכשר להודיא,
 מ"מ אוסר משום אוסור דהטמאים כמו איב העמיד בכל
 אוסורי תורה, ולפמ"ש אינו יולא ע"י העמדה רק ז"ל
 בעמלמא ואין בסליקתה רק אוסור דהטמאי' מ"מ ל"ק קו'
 ה"ל בכל מקום נימא דהעור קיבל טעם חלב לשיטת הסוגים
 דגם באיסור דרבנן חשיב אוסור מחמת עממו, דדברבנן לא
 נאסר אוסור דהטמאים:

ד"י דהפי' אי אמרי' אפשר לטחמו מותר אפי"ה אמרי'
 חתיכה עלמה נעשית נבילה, וכוא דלאחר שנסחט טעם
 החלב מן החתיכה, ואין בכשר טעם חלב או חור הבשר
 להכשירו, אבל כל זמן שטעם החלב הוא בחתיכה ועלמיה
 משום ב"ב"ה אז גם בכשר חשיב אוסור מחמת עממו,
 ואסור גם טעם היולא מן הכשר אף אם אין טעם חלב עמו
 מחמת אוסור הטמאים לאסור ליתן ודווקא וכל היולא מהם,
 וממילא גם היולא מן הכשר הוא אוסור מחמת עממו מכה
 אוסור הטמאים לאסור ע"י החתיכות משום מין במיטו,
 אלא דהלמודא לא ס"ל חשיב דיוין בדבר שאפשר
 שחור להסירו וי"י נחשב כגוף האיסור וי"י דיון טעם היולא
 מוטו אוסור מחמת עממו כמ"ש הס"ך:

ורמ"ד אפשר לטחמו אוסור, הוא גם בזאוף זה אפי' אי
 ידעי' דנסחט כל טעם החלב ע"י קפילת אפי"ה
 נשאר החתיכה באיסורו, והדבר לריק טעם, ולפמ"ש י"ל כיון
 דכל זמן שטעם החלב ה' בהחתיכה ה' הכשר אוסור מחמת
 עממו כמו חתיכה בשר נבלה, ולכן אף חס"כ בעיסת החלב
 מן החתיכה ואין בה טעם חלב, מ"מ נאסרה באיסור, מכה
 אוסור

החלב שבקבה את הנביטות משום מין במיטו, וכזו היא
 יוחא ג"כ הא דלא נקט רש"י דחלב שבקובה אוסר משום
 דבר העממדי, דיל"ג כמ"ש הר"ם ב"ל דהא בעמדה הוא
 מיד ומשולם לא נשמע דהעמדה לריב משל"ט, וממילא
 לא טבל לאסור מטעם מעמיד כיון דלא עדיין לא ה' יולא
 מהחלב פעם בכשר עם פעם חלב, ולאחר מעל"ע דיולא
 גם פעם בכשר או אינו מעמיד יותר, ולכן הולכו להא
 דלאו אה"כ משום מבי"מ ולא לריב"י לומר דרש"י ס"ל
 דאין העמדה אוסר כמ"ש בהגהות ד"מ (בס"י פ"ז) ויש
 לעיין עוד בזה בחוס' ע"ז ה"ל ונש"ע (בס"י פ"ז) ול"ע:
וברא דברי מהר"א ה"ל לגבי דאפשר לומר דהי"א אי
 כוח ידעי' דבידור בחתיכה שקבלה פעם חלב שנסחט
 ממנה פעם לגמרי כוחה החתיכה דומי' דלגלי בגדים, מ"מ אם
 נגע חתיכה זו עם בהם בלא רוטב אוסרת, ואף ידיעין
 דבידור שלא פלטה רק פעם בשר בלבד כיון דאין בליטת
 יולא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, מ"מ טעם הכשר לבד
אוסר ג"כ, והוא כיון דלא זמן שטעם החלב הוא בכשר
 חשוב גוף הכשר אוסר מחמת עממו כמו חתיכה נבלה
 וכמ"ש הס"ך שם, דמשו"ה אוסרת משום חתיכה הראוי'
 לסקבד, ומעתה כמו ז"ל היולא ע"י מליחה מחתיכה
 נבילה אוסר אף דבכ"ז בעממו ליכא אוסור דזיעה בעמלמא
 היא, מ"מ אוסר מחמת אוסור דהטמאים לאסור ליתן
 ודווקא וכל היולא חס"כ ל"כ חתיכה שנאסרה משום ב"ב,
 כיון דכל זמן שטעם החלב הוא בחתיכה בכשר הוא אוסר
 מחמת עממו, וממילא טעם היולא מן גוף הכשר אוסר
 מחמת אוסור הטמאים לאסור כל היולא ממנו, והוי כמו
 ז"ל בעמלמא דאוסר ג"כ ומשו"ה אם בהם בלא רוטב אוסר
 טעם הכשר לחוד, וכל הרי"ו מהא דלמריקן בסוגי' דספס
 חלב דבכ"ז הוין לרוטב יבלט בלע מפלט לא פלט. אף
 דודאי טעם הכשר פולט. וי"ל כמ"ש הס"ך ה"ל דבכ"ז הוין
 לחובב לא נאסר אלא מדרבנן דהוה כמו ז"ל דאינו אוסר אלא
 מדרבנן ולא חשיב אוסור מחמת עממו, אלא דעדיין הוין במק"ע
 לשיטת רש"י בקיב"ה שמלמל עם עורה דאוסר החלב משום מין
 במיטו דע"כ חשיב אוסור מחמת עממו אף דלא נאסר אלא מדרבנן
 וא"כ הוין במק"ע מקו' הגמרה מבלע בלע מפלט לא פלט:
ודי ל"ל דאין עוד בזה לפמ"ש דהא דאוסר חתיכה שבכשר
 טעם חלב עם בהם חל רק מכה אוסר דהטמאי'
 לאסור כל היולא מהם, דאפשר לומר לפמ"ש הס"ך וכו"ל ע"פ
 ס"ק ד' בשם הר"ם ובעל קרבן אהרן בזה דחלב אדם מותר
 אף דבשר אדם אוסר חס"ה באיסור עשה, וא"כ י"י חלב
 אדם אוסר מכה אוסור הטמאים טעם דאוסור דהטמאים
 לא נאסר אלא באיסור לאו חלב לא באיסור עשה ע"ש,
 ולפ"ז אפשר לומר דהי"א דכל מילי דרבנן אהמכוה אלאו
 דלא חסיר, מ"מ אוסור דרבנן לא המור מאיסור עשה ולא
 אמרי' ב"י אוסור דהטמאים וממילא דיל"ג כמ"ש הס"ך דיוין
 דבכ"ז הוין לרוטב אינו אוסר אלא מדרבנן אינו אוסר טעם
 הכשר מחמת אוסור הטמאים אוסר חס"ה דברי רש"י
 וז"ע בזה [דא"כ אוסור דרבנן שנמלח עם היחד לא יאסר
 ז"ל שגן] ולפ"ז ממילא מיוצבים דברי הס"ך דלא נאסר העור
 מכה משום אוסור ב"ב"ה אם העומד בו אוסר משום דבר
 העממדי, ואף דבהעמדה אינו יולא רק פעם בכשר להודיא,
 מ"מ אוסר משום אוסור דהטמאים כמו איב העמיד בכל
 אוסורי תורה, ולפמ"ש אינו יולא ע"י העמדה רק ז"ל
 בעמלמא ואין בסליקתה רק אוסור דהטמאי' מ"מ ל"ק קו'
 ה"ל בכל מקום נימא דהעור קיבל טעם חלב לשיטת הסוגים
 דגם באיסור דרבנן חשיב אוסור מחמת עממו, דדברבנן לא
 נאסר אוסור דהטמאים:

ויש להאריך בזה בסוגי' דמ"ה דז"ל ס"ן ונרבי' בגמרה
 על מיוחד דרב ומאי קסבר א"ק אפשר לטחמו מותר
 קמיכה עלמה אמאי נעשית נבילה אלא קסבר אפשר לטחמו
 יב

איסור בעמאים לאסור כל היולא מהם, כיון דגוף הבשר
היה סתם איסור מתחם עלתו כמו חתיכה נבלה נשאר
באיסור, כמו נכילה שמתהפך לדגש הבשר, הוא מותר,
מ"מ הדגש אסור מתחם איסור דבעמאים, כיון דמתחם
מכילה, [ויש להאריך בזה] ל"ב בחתיכה שנאסרה משום
בב"ח אף דמסתם עתם החלב מן החתיכה מ"מ נשאר
החתיכה באיסור מתחם איסור בעמאים, וגו' פריך הגמ'
שפיר א"כ אפשר למתחם מותר חתיכה אחת נעשית נבלה
דאין לאסור בעמם מתחם איסור דבעמאים, כיון דהחתיכה
אפשר לחזור להכירו, אלא קסבר אפשר למוסמו אסור
דחתיכה עלמה אסורה לעולם וכו"מ:

והריבויא נבוגי' [בד"ה א"ק אפשר למוסמו מותר]
בזה וז"ל פ"י רש"י איסור שנבלה בבית

וכן זו עמם ואסרו וכו', אם נאמר שהמותר האסור מפני
שנפלט ממנו כל האיסור וכו' דלכתחלה אסור לפסוח קן לפי
שאין מבטלין איסור לכתחלה וכו', ודברי הימא הוא היולא
אפשר למטר שיהי' שום דבר שנבלה איסור ונאסר מותר
ומסתם ממנו כל האיסור ומסתם שבו ויחזיר שיהי' מותר
באכילה וכו' ובסוף דבריו כתב וז"ל ומיכו ק"ל דאפשר
למוסמו אסור לומר שאפי' אחס דן שכתב וילא ממנו כל
האיסור שנבלה אינו חוזר לכתום שהי' אלא הרי הוא כחילוי
חתיכה דאסורה ודינו לאסור שערבחו כאלו הוא אסור
מתחלה כדבריו כן לענין איסור מב"מ כן לענין דעובדי ס'
כנגד כולו לעולם ואפי' אם נפל בלאף קדירות בזה אחר
זו, ונראה דברי האמרים דמאן דס"ל אפשר למוסמו מותר
לא אמר אלא בב"ח לפי שמתרובטן אורכין, וכיון שחזרו
ופרדו ונתקטע עטם זו מזה חזרו להכירן ככלאי בגדים
דעולתא, אבל באיסור גמור שנחשב כביתר אסור שאפי'
נסתם ונפרד ממנו האסור יש איסור לפינוי באתו שאסרו
מימא חין לדון בו שהי' אותו שנחשב בו חוזר להכירו וכ"ס
לדברי רש"י ז"ל עכ"ל, וז"ל עמם דהחתיכה שנאסרה נשאר
באיסור משום איסור בעמאים לאסור כל היולא מתחם
עמא, ומ"מ דבב"ח דאפשר לאסור מותר כיון דהתעוררות
אורכין הוא דומי' דכלאי בגדים, ויש לעיי' דח"כ יומא
כמו בכלאים מותר להיולא אם הכוסם לכתחלה, ואין בו משום
איסור חין מבטלים, יומא ג"כ בב"ח שהי' מותר אפילו
לכתחלה להיולא מן החתיכה טעם החלב ולא יחי' בו משום
איסור דאין מבטלי', [ובחוקי כחיו נפל ברעיוני כבה
דילפינן נפ"פ הוא מותר מכילה דאמר רחמנא ל"ת כל
נבלה נבלה כראוי לגר קרוי נכילה דאיט ראו לגר אינו קרוי'
נבלה, מגיל הא דנכילה דאיט ראו לגר הוא מותר באכילה
דילמא דוקא חין דלא קרוי נבלה חין בה לאו דנבלה, אבל
מ"מ אסור באכילה באיסור עשה דבעמאים לאסור כל היולא
מהם, וע"כ ז"ל דפסעות דקרא הוא להחיר אף באכילה,
וע"כ דליכא נבלה איסור דבעמאים, א"כ נכילה שנחשב
לדגש יהי' מותר ולא יחי' בו ג"כ איסור דבעמאים, וממילא
חתיכה האסרה מאיסור ערפה ונבלה לאחר שנפלט באיסור
אף א"כ חתיכה נעשית איסור מתחם עלתו ואפי"כ חין לאסור
מכה איסור דבעמאים, ובש"ע (כ"י ק"ל) הביאור במתבר
ובנפ"ח דאורח חתיכה נשאר באיסור לפי שאין איסור
שבה נפלט מתנה לגמרי אף ד"ל דואו לאוסן דלא ס"ל חתי']
ו"מ עור בזה:

ולפי'ן ממילא אם נישל בב"ח פסוח מכיית ליכא איסור
כלל אף איסור דחאי שיעור כח"ס ש"ה בכלתום חתן

(ס' פ"ה) לענין איסור דכל ידאח כיון דהא דחאי שיעור
אסור מה"ה הוא משום דחאי לאסורפ' והוא שישלים
לשיעור שלם חוק שיעור כוית בכא"פ, ואז יצדק החי' זית
בראשון להאחרון למייב, וכל חתנה לענין איסור הכייל,
דבהו לאחר שיעור הכייל פרה להאסר, משא"כ לענין ביטול
דלא נאמר שיעור להאסר בכיית בכא"פ ולכן בחאי שיעור
ליכא איסור כלל מה"ה, ובהו י"ל קו' הכייל הכייל הכייל
(ר"ס פ"ו) שהקשה בשם הרא"מ למ"ל לא הבשל ת"ל מלא
סתכל כל הועבד כל שחשבתי לך ע"ש, דיל' דנפ"ח אם
לא ביטל כוית בב"ח שחשבתי לך, אז לא עשה שום איסור
מה"ה, ומשמה משום ל"ת כל הועבד ליכא איסור, דהא לא
נעשה בב"ח זה שום איסור בביטול, אמנם משום לא הבשל
י"ל דחייב גס בלאוסן דלא עשה איסור בביטול [ובזה מיושב
קו' האלי' דבהו ב"ח מה"ה (ס' טרנ"ג) על חס' שער אפרים
דמחיר להדליק נר המוכס בחתמה שנחשבה בקדירה של בשר
כן יומא מפעם דמאז לאו ליכנסו נסמו, ותמכו עליו הא
מ"מ שובר על ביטול בב"ח ט"ש, ולפנ"ש יומא דהא חיו
בבשל כוית כפעת אחר, ועיי' בחש"פ דק"א (בשכמסות
לס' פ"ד) מ"ס בזה דבר [וכן] אמנם מדברי הרמב"ם
דייק בלשונו וכן האוכל כוית משמיכה מהבשר והחלב
שנחבשו כחמד לוקה עכ"ל, מפסעות דבריו נראה דדוקא
הם אוכל כוית מהבשר והחלב שנחבשו כחמד זה לוקה על
אכילתו, משא"כ אם כוית מהבשר והחלב שלא נחבשו כחמד,
רק בשני פעמים ובפעם אחת לא נחבשו רק חאי זית אינו
לוקה והדבר לריך טעם:

ובסוגי' דפסחים (דף מ"ד:) בזה דאמר' דבב"ח הוא
חידוש דאי חזו ל"י כולי' יומא נחבשו שרי בשיל
לי

דוקא כ"ו שהם יחד דניקו מלא חבשל גדי בחלב אמו
דחיינו אם נחבשו ומה יחד שניהם אסורים ומייב על חאי
זית מזה וחאי זית מזה חבל כשנחבשו מזה כל ל' לבחירו
ע"ש וכו' וכלל דבריו הרשב"א הל"ל, והוא חב' דיל'
העטם עפ"י דברי רכ"ס (בר"ס פ"ו) דכהן בשם הכנה"ג
להקשות למ"ל ל"ת על איסור אכילה, הא בל"ז כיון דכתב
לא חבשל על איסור ביטול ממילא ידעי' דאסור באכילה
מלא תאכל כל הועבד, ומי' דלמלקות אילתך ד"ת כל הועבד
הוא לאו שבכללות, ומש"ה גם לאחר שנפרדו אסור משום
ל"ת כל הועבד, וכבר הי' כתוב זה אללי ומן רב דב"ל,
והי' ל"ל לדון בזה בהקדים דברי הרמב"ם (ברפ"מ מה'ל'
מ"א) וז"ל בב"ח אסור לבשלו ואסור לנאכו מה"ה אסור
בכאה וקוברין אורו ואסור אסור כחבר כל הנהגים ומי
שיבשל משמיכה כוית כחמד לוקה כחמד לא חבשל גדי בחלב
אמו, וכן האוכל כוית משמיכה מהבשר ומחלב שנחבשו
כחמד לוקה וע"ש שלא נישל, [הלכ"ס ז'] לא שחק ככתוב
ביטולו אסור ואין ל"ל אכילתו כמו שחק מלאסור בהם
מאחר שאסור בהם עכ"ל ע"ש בכ"מ ובנח"מ, והגם
בביטול דייק הרמב"ם ומי שיבשל משמיכה כוית כחמד לוקה,
וגבי אכילה כמד וכן האוכל כוית משמיכה מהבשר והחלב
וכו' לוקה, ולא כתב דבעי' שיאכל כוית משמיכה כא', הוא
לדגבי אכילה נאמר שיעור כוית כדרי אכילה פרס דברא
דאורייתא, ולכן לא בעי' שיאכל כוית משמיכה כא' רק אם
אוכל כוית משמיכה תוך שיעור כוית כדרי אכילה פרס לוקה
ולא בעי' שיאכל כוית משמיכה כא', ומש"כ לענין ביטול
לא נאמר שיעור כוית בכא"פ, וממילא אם ביטל חאי זית
כחמד ובחוק שיעור כוית בכא"פ, ביטל חאי זית אחרת אינו
מלערפ"ם להיות לוקה על הביטול. ובעי' דוקא שיבשל כוית
משמיכה כא' וזו לוקה, משא"כ לענין אכילה לא בעי'
שיאכל כחמד רק בכדי שיעור ח"פ:

ולפי'ן ממילא אם נישל בב"ח פסוח מכיית ליכא איסור
כלל אף איסור דחאי שיעור כח"ס ש"ה בכלתום חתן

(ס' פ"ה) לענין איסור דכל ידאח כיון דהא דחאי שיעור
אסור מה"ה הוא משום דחאי לאסורפ' והוא שישלים
לשיעור שלם חוק שיעור כוית בכא"פ, ואז יצדק החי' זית
בראשון להאחרון למייב, וכל חתנה לענין איסור הכייל,
דבהו לאחר שיעור הכייל פרה להאסר, משא"כ לענין ביטול
דלא נאמר שיעור להאסר בכיית בכא"פ ולכן בחאי שיעור
ליכא איסור כלל מה"ה, ובהו י"ל קו' הכייל הכייל הכייל
(ר"ס פ"ו) שהקשה בשם הרא"מ למ"ל לא הבשל ת"ל מלא
סתכל כל הועבד כל שחשבתי לך ע"ש, דיל' דנפ"ח אם
לא ביטל כוית בב"ח שחשבתי לך, אז לא עשה שום איסור
מה"ה, ומשמה משום ל"ת כל הועבד ליכא איסור, דהא לא
נעשה בב"ח זה שום איסור בביטול, אמנם משום לא הבשל
י"ל דחייב גס בלאוסן דלא עשה איסור בביטול [ובזה מיושב
קו' האלי' דבהו ב"ח מה"ה (ס' טרנ"ג) על חס' שער אפרים
דמחיר להדליק נר המוכס בחתמה שנחשבה בקדירה של בשר
כן יומא מפעם דמאז לאו ליכנסו נסמו, ותמכו עליו הא
מ"מ שובר על ביטול בב"ח ט"ש, ולפנ"ש יומא דהא חיו
בבשל כוית כפעת אחר, ועיי' בחש"פ דק"א (בשכמסות
לס' פ"ד) מ"ס בזה דבר [וכן] אמנם מדברי הרמב"ם
דייק בלשונו וכן האוכל כוית משמיכה מהבשר והחלב
שנחבשו כחמד לוקה עכ"ל, מפסעות דבריו נראה דדוקא
הם אוכל כוית מהבשר והחלב שנחבשו כחמד זה לוקה על
אכילתו, משא"כ אם כוית מהבשר והחלב שלא נחבשו כחמד,
רק בשני פעמים ובפעם אחת לא נחבשו רק חאי זית אינו
לוקה והדבר לריך טעם:

ובסוגי' דפסחים (דף מ"ד:) בזה דאמר' דבב"ח הוא
חידוש דאי חזו ל"י כולי' יומא נחבשו שרי בשיל
לי

ויראה דברי האומרי' דמאן דס"ל אפשר לסחטו מותר לא
 אמר הלא בנ"ח לפי שחצותהן אוסרתן, וכיון שחזרו ונספרו
 ונכתבו. ועם זה מזה חזרו להתייבן בכללי בגדים לעמלא
 וכו' ע"כ, ואפשר לומר דמאן דס"ל דגם בנ"ח אפשר
 לסחטו אכור. ע"כ טעמו דס"ל דאיכור דבנ"ח הוא מחמת
 שנעבד בו עבירה, ולכן כל אחד נעשה איכור מחמת עלמו,
 וממילא ל"ל לומר כדברי הכ"פ דהא דבנ"ח הוא
 מהקצרים ונצטרף אפרו אכור לאינו אלא מדרבנן כיון
 דכאשר ודאי אינו אלא מן הבשר, דלמ"ד אפשר לסחטו
 אכור הבשר הוא איכור מחמת עלמו, וכן מורס דברי
 הרמב"ם דכתב דבנ"ח אכור בהגאש ואפרו אכור מחמת
 קאי על דין תורה, והוא כיון דק"ל אפשר לסחטו אכור
 ע"כ הטעם כיון דנעבד בו עבירה בבשר והחלב כל א'
 הוא איכור מחמת עלמו, ולכן כיון שפיר הרמב"ם דבעי'
 דוקא שיהי' נחשבל הבנ"ח יחד באופן שיהי' נעשה איכור
 בבישול או לוקה על האכילה:

וממילא ליתחא דברי מהרא"י, דבשר הנאסר מחלב
 מה"מ אם נעשה בבשר חם נחם אכור נעם
 הבשר אף דאינו מוליך עמו טעם חלב, וכ"כ בשר הנאסר
 בבישול מה"מ אם העמיד בו אוסר פליטתו אף דלוינו רק
 פליטה בבשר, אלא דל"כ בנ"ח דלוינו נאסר אלא מדרבנן
 אף לשיטת הסבורים דנעשה איכור מחמת עלמו מ"מ כזכ
 י"ל דלוינו אוסר העמדה, דהוא כמו בכלאי בגדים, כיון
 דבזה לא עבר כלל על הבישול, וי"ל דמ"מ לניין אכילה
 גזרו בזה כדין בנ"ח דאו', ובזה יוחא הא דאמר' בגמרא
 בסוגי' דט"מ אילימא לא ייער כלל ולא כיסה כלל מבלע
 בלע מפלג לא פליט, דלכאורה מזכ ראיא לדברי מהרא"י
 כיון דטעם בשר ודאי פלט כמו חם נחם, וכיון דהוא
 חוץ לרובע, ואינו נאסר מה"מ דהוי כמו לוי' אלא מדרבנן,
 ולא נעשה איכור מחמת עלמו, שיהי' טעם הבשר לתודא
 אוסר הם חין מוליך עמו טעם חלב, וכבר האריך בזה הח"ד
 (בסי' ז"ב) ע"ש:

והנה סכל דהעמיד צבור קיבא שררה ע"י בישול ממש
 דבישל החלב עם עור הקיבא וע"י הבישול נעשה
 העמדה, באופן זה לכ"ע נאסרו הגבינות אפי' בהגאש, כיון
 דע"י הבישול נכנס החלב בעור הקיבא, ונחמרה מן
 החורב מחמת איכור דבשר נחלב ונאסר בהגאש וממילא
 הגבינות אכורים בהגאש כדין אש העמיד באיכור
 הגאש, ובה אריך לניין על דברי הריטב"א מה' ע"ז הא"ל
 דחמלה הביא חי' ברה"ס הא דלא נאסרו הגבינות גם
 בעור כשרה מטעם בנ"ח, משום דבנ"ח דרך בישול אכרה
 תורה ובעי' טעם גמור, ואח"כ הביא חי' הראב"ד דמשום
 איכור דבנ"ח לא חי' אכרה' כיון דהוא כפיסקא דרבנן
 דהוא זקן נזקן, וע"ז כתב ריאן זה מספיק לפי מה
 ששמענו שהעמידו בעור הקיבא מרחיחו בהחלת מעמידו,
 וקמח עיקר, ועוד י"ל דהר"ב הלא דלקוטטא דמילתא נקט
 דהסם עור קיבא שלהם נכלה הוא ע"כ, והוא תחומה
 דלפת"ש דהעמידו בעור מרחיחו תחלה ומתו"כ איכא טעם
 איכור תורה, וממילא נכתב ג"כ חי' ברה"מ דלא נאסר
 כיון דלוינו דרך בישול, דנהי דחמלה לא נאסרה מחמת
 טעם העור כיון דלוינו מו"ש ואינו דרך בישול מ"מ הא
 העור נאסר מה"מ כדין בנ"ח, וממילא אוסר בגבינות כדין
 המעמיד באיכורי הגאש, ואפי' בהגאש יחי' אכורים,
 ובה גם מ"ש דלקוטטא דמילתא נקט דסחם קיבוח שלהם
 נכלה, דמ"מ יחי' קשה הא שמוהל גופא ס"ל בחלוין (ק"ג)
 דאיכור דבנ"ח חל על איכור נבילה, וא"כ יקשה אחאי
 לא נאסרו הגבינות גם בהגאש קטו"ה הגמרא שם על
 ר"ח ורנ"ו:

והצעתו ק' זו לפני קדוש עליון הגאון מטשעכעמאווע
 שיהי' והסביר לי דהריטב"א כתב כן על דברי
 שמואל

ליה בישולי אכור, ופירש"י ב"ה סרו לי שורכו בחלב כל
 היום שרי כלומר מותר לשרוהו בחורו ואינו עובר עליו ואפי'
 על אכילתו, דלא אכרה תורה אלא דרך בישול ואפי' יהיב
 ב' טעמא, ומיכו מדרבנן אכור ע"כ. ובד"ה בשיל ליה
 בישולי אכור כתב עובר על בישול ועובר על אכילתו ע"כ,
 מוצא מדבריו דהמידות הוא ג"כ לניין בישול דדוקא בבישול
 בלא אכור נבשלו, אבל מותר לשרוהו, ויש לניין הא לניין
 בישול לא טוב מידות דכמו דחכה הגמ' שם דל"ל החידוש
 דהאי לתודא שרי וכהי לתודא שרי וכהדדי אכור דכללא' נמי
 כהוא לתודא שרי וכהדדי אכור, וכ"כ יש לדחות החידוש
 לניין בישול דלא אכרה תורה אלא דרך בישול ואי חזו ליה
 מוצא הא מיעו כן לניין בישול שנת, דהחורה אכרה בישול
 בלא דוקא משא"כ המבשל בחמיו פכריה אף דהוא בישול
 גמור אפי' אינו עובר עליו, וכ"כ על שרי' אף דכבוש הוא
 כמבשול מ"מ אינו אכור מה"מ כמבואר ברמב"ם (בפ"ט
 מה' שנת), ומ"ש הרמב"ם (פכ"ב ה"ו) הכובש ככשים
 בשבת אכור שבוה כמבשול, זה אינו אלא איכור דרבנן
 ולכן כספא שם ב"ן הכטותיים, וע' פיר"ח (בסי' פ"ז) דכל מה
 שאינו חייב עליו נחום שבת אינו עובר עליו משום בישול
 בנ"ח, הרי דגם בשבת שהמלאכה אינו אלא הבישול אפי'
 אינו חייב אלא בישול בלא דוקא, וכ"כ חין מידות אם לא
 אכרה רחמנא בישול בנ"ח אלא בבישול ע"י אש דדוקא [ובתק"א
 מבתי הא דלא נקט הגמ' החידוש לניין ל"י דבזה שפיר
 כהוא חידוש גם לניין בישול דכה בשבת חייב בליל' ולריכוס
 לדחוק לישב, אמנם הק' לאיזה ענין הולך רש"י לזה
 דהחידוש הוא גם לניין בישול, הא הלימוד דטכ"ע דאוריית'
 אינו אלא מהא דאכרה רחמנא בנ"ח באכילה:

וה"ל דרש"י בה לישב הא דאמר' בנ"ח הוא חידוש אף
 לכן מ"ד דליף האיכור דבנ"ח משום לא חמלה כל
 חועבד כל שחעבדו לך הוא בכל חמלה, ומעשה אם לא
 חי' חידוש בנ"ח גם לניין בישול, לא חי' ג"כ חידוש הא
 דלא אכרה תורה אכור באכילה אלא דרך בישול, כיון דעיקר
 האיכור אינו אלא משום דנעשה חועבד בבישול, וממילא חי'
 פרו לי' כולי וימא בהגבא, דלא נעשה שום איכור בבישול
 מהכ"ח יהי' אכור, ולכן הולך רש"י לזה דגם לניין בישול
 הוא חידוש, למען יחשיבו דברי כגמ' גם לכן מ"ד דליף
 איכור הכילה בנ"ח מל"מ כל חועבד [ויחשיבו ג"כ עפ"י
 דברי נכחות כ"ד בשמשים ראש דהאריך לתמוה אמאי לא
 יהיב בנ"ח כמו בכלאי בגדים, וכבר די"ל דהרי כל עיקר
 איכור אכילה בנ"ח נפיק לן או משום שנעבד בו עבירה או
 מל"מ כל חועבד, או מתלחא לא הפשל והעבירה אכרה הם
 שפיהם, וכל א' נעשה איכור מחמת עלמו, ואף למ"ד משום
 ג' פעמים לא חשבל כך אנו מפרשים, לא חמלה הבשר
 וחלב שנחשלו יחד ובה האיכור על מעשה הבישול שנעשה
 באיכור, ולכן אינו דומה לכלאי בגדים דשם לא אכרה תורה
 אלא לבישולו אבל לא משום החיבור בזה שמחבר לומר ופשתן
 עכ"ד ע"ש, וכ"כ י"ג גם כמ"ש הרמב"ם דחי' אכילה בנ"ח
 הוא מפני שחבור הבישול ואי"ל על אכילתו אמרי' דאיכור
 אכילה אינו אלא באופן שנעבד עבירה בבישול, [יהי' הכיטם
 [אין] שיהי' מדרבנן הרמב"ם וכן האוכל כזית משתיכס
 מהכבש וחלב שנחשלו כאחד לוקה, נראה דלוינו לוקה על
 האכילה אלא באופן שיהי' לוקה על הבישול, ויחשיבו יחד
 אם יומא דהבשול נקט באופן שיהי' לוקה אכילה דל"ע
 גם לכן מ"ד דס"ל איכור דבנ"ח הוא מל"מ כל חועבד
 ובעי' דוקא שיהי' נעשה חועבד בבישול, ואולי דמסקתא
 לי' הלכה כמתאן, ולכן לניין להייבו מלקוח בעי' דוקא
 שיהיב עובר עליו גם בבישול, [ועי' מ"ש' עוד בזה
 בסי' ה']:

ובסוגי' דע"ה בקו' הגמ' חי קסבר אפשר לסחטו מותר
 תחילה אחאי נעשה נבילה, כתב הריטב"א וז"ל

אוסר משום דבר המעמיד, אמנם לדברי הס"ק והפ"ח קשה
דגם בזה יאסר בהגאה, ולזה י"ל לישב דברי הרמב"ם
ואביה כן בצדודא שבה לפני הטועה לג"ד:

סימן ד

נשאלתי בבית אכסניא בשלש בתינו בשר ערפס
בצבור עכו"ם, והח"כ טרע שבקדירה זו אשר
בשלו בו בשר ערפס, ביום שלפניו בשלו בחור הקדירה זו
חלב ולא היה מעל"ע מנישול החלב רק לינת לילה, ונשאלתי
אם הבשר הזה מותר בהגאה ותקתי לדעת אם ה' הבשר
ודאי ערפס או ספק ערפס, ולא חשב לעמוד על הכיבוד,
והי' הספק מרובה לאסור כל כשר בהגאה, וכו"כ נשאלתי
פנים אחרת בקדירה שבישל בה בשר ערפס, ולאחר לינת
לילה בישלו בחוכה חלב, ושמחי עיוני בזה לגדד להקל
להחיר בהגאה:

הנה דעת ר"ח דלינת לילה פוגם, והראשונים חמאו
עליו מהא דהל"ק רחמנא גבי נותר ושכירס בכלי
חרס והגעלה בכלי מחתה ה"ל לא נעשה נותר רק לאחר
הלילה, ואז הוי טעם לפגם, אע"כ דלינת לילה אינו פוגם,
ובמק"א הקטיו"ע ע"ז לח"כ יחי' הקו' במק"ע למ"ד ועל"פ
אסור לילוף מהא דהל"ק חסורס הגעלה בכלי מדין
דקדירה בחימוח או אפשר ללא פגמח שורחא, ולא ה"ל
לחלק בין פגם רבס לפגם זוטא, ונכילה מוקי לה כסרוחה
משיקרא, וא"כ גבי נותר הקו' במ"ש אחתי הולך רחמנא
שכירה, הא מיד שבה ככלוע בכלי נפגם ויכרת משיקרא
קודם שבה לכלל נותר, אע"כ דהא לא חשיב סרוח משיקרא,
דבה באתח תתרו אחתי יחי' טוע"פ מותר הא בבבילה
בשי' שלא יחי' ראוי' לאכילה, וטוע"פ"ג ראוי' לאכילה,
וקי' דמ"מ בטעם פגם לא אמרי' טעם כשיק ובעל צבוב,
או דמותר כיון דאינו נהגה מעטמו כמותר ברשב"א ובר"ן
בסוגי' דע"ז מ"מ הכליטה שהוא בקדירה אינו בכלל סרוח
כיון שהוא ראוי לאכילה, וממילא גם לג"ח לא אף
דלינת לילה פוגם מ"מ הוא ראוי לאכילה ומל על הכליטה
איסור נותר וליך שכירה כמ"ס הר"ן בסוגי' דע"ז, וראי'
לזה הוא ג"כ מהא דקתי קדירה שבישל בה בשר לא יבשל
בה חלב, וכמוני בזה לדברי אגדול בשל חסור רעק"ה
(בכ"י קפ"ג), אמנם דלינת נקטי' דלא בר"ת דנבי' דוקא
כ"ד שעות כמותר בש"ע (בכ"י ק"ג), מ"מ מותר בה"ח
(כלל י"ט אות ג') דכיוס דאיכא ספק וכול לגוף גם דעת
ר"ח להפק דז"ל ור"ש אם עבר כבר לילה אחת דיש לסמוך
בזה הדברי ד"ח דס"ל דלינת לילה פוגמת, ואף דלא נכיוני'
בר"ת היינו בודאי אכל בספק פשיטא דיש לסמוך עליו עכ"ל
שי"ש ובמ"י (אות ט')

ורענין אם איסור בב"ח חל על איסור נכילה וערפס
לאסור בהגאה בהגאה דגול מרכבה (בכ"י פ"ז
ס"ג) הוה דברי הרמב"ם בסו' השמיכות הל"ל דמותר
דאינו חל לאסור בהגאה, וכתב וחף שלדברי החוס' במס'
חולק (ק"א ע"א כ"ד"ס איסור כולל) שגזבו דאיסור הגאה
לא מיקרי איסור מוסף אין הכרח לדברי הרמב"ם מ"מ
כיון דלא מצינו להאסור בפי' שיתקפו על דיו של הרמב"ם,
ולכן בסמוך ע"ז במקום הפסד לא יפסוד ע"ד שי"ש,
ומעשה לפ"ז אי הוה ידעי' דהבשר הי' בודאי ערפס בודאי
הי' מקום לסמוך להחיר בהגאה עפ"י דברי הרמב"ם דאי'
איסור בב"ח חל על איסור ערפס, וחף היה ספקיך
דינאי או נקטי' כהרמב"ם אם לאו היינו נוכל לגרוח
שינת ר"ח דלינת לילה פוגם, וכו"כ ספק בדברי ר"ח
ובפק הוא כדברי הרמב"ם דאין איסור דבב"ח חל על
איסור ערפס:

שמואל מפני שמעמיד' אותה בעור קיבה נכילה הא ללא
נקט עור קיבה כשרה, ושמואל לשיטתו דס"ל בסוגי' דמיסח
חלב אפשר לטוחמו מותר, ומחילה האסרה מבב"ח אינה
אסרה שאל החיכות משום מין במינו דל"ה איסור מחמת
עלמו, ממילא דכחו קן אינה אסרה משום דבר המעמיד
עכ"ד, אמנם זה דוחק דהא בסוגי' דט"ח אחרי' ואפשר
לסוחמו חמאי הוא, והאין יפרסא הא דגזרו על גביטות ע"כ
בפולחא דחמאי, וכמו דלמרינן במילין (ד' ו') ר"ג וביה
דיו כרמ"ם ס"ל, ה"כ הכא ס"ל אפשר דהגזרו דגזרו על
גביטות ע"כ ס"ל כהנא דס"ל אפשר לטוחמו מותר, דאי
אמרי' אפשר לטוחמו אסור ל"ל טעמא דשמואל, דא"כ יחי'
אסור גם בהגאה, גם חוס' במס' ע"ז (ד"ה חלה) כתבו
דלפי כלמיה טעם האיסור בגביטות ע"כ משום ניקור דקי"ל
כריב"ל וכו' ע"ש, ולמה לא הכו דלפי האמת דקומ"ל אפשר
לסוחמו אסור ע"כ ל"ל נקטעמא דשמואל דא"כ יחי' אסורי'
גם בהגאה:

גם הרמב"ם כתב לפי האמת טעמי' דשמואל דז"ל (בפ"ג
מה"י מ"א הי"ג) בימי חמאי המעשה גזרו על גביטות
כשרים ואסורם מפני שמעמידים בעור קיבה שחיתוקן שהוא
נכילה, וא"ה והלא הסוד דבר קטן הוא עד מאוד בחלב
שממדו בו ולמה לא יבעל במיעוטו מפני שהוא המעמיד
אח הגבינה והואיל ודבר אסור הוא שהעמיד הרי הכל אסור
עכ"ל, ויוקטס לפי האמת אחמאי לא יחי' אסור גם בהגאה,
והי' מקום לומר בישוב דברי הרמב"ם לשיטתו דס"ל (ס"ס פ"ט
ס"ו) דאין איסור בב"ח חל על איסור נכילה, וכלמ"מ שם נראה
דגם לרמב"ם נאסר עכ"פ בהגאה, רק דמקום הגאה לא הוי
איסור מוסף וכן לא חל על אכילה לענין מלקוח כיון
דשיטת הרמב"ם דאין לוקין על הגאה ע"ש, אמנם בפי'
השמיכות ככריות בפק אחרו לו מותר ללא נאסר אף
בהגאה, משום דהא כהא חלי' כיון דלא חל על אכילה
ממילא ללא נאסר בהגאה ולפ"ו יתח ומודיק דברי הרמב"ם
במה דדייק בלשונו מפני שמעמידים בעור קיבה שחיתוקן
שוא נכילה, דהולך לוס דהא הי' סוד מיקבה שחוטס
אז הי' סביבות אסורים אף בהגאה, כיון דסוד נאסר
מהחלב בהגאה, אמנם אחרי דהוא נכילה אין חל איסור
דבב"ח על איסור נכילה, ולכן מותרים בהגאה, וי"ל דשמואל
דס"ל איסור חל על איסור, הא ללא נאסר בהגאה משום
בב"ח משום דס"ל אפשר לטוחמו מותר, ובה נקט נכילה
הוא לקטועא מילחא, והרמב"ם דפק אפשר לטוחמו אסור
בדיוק נקט נכילה דבל"ז ל"ל העעס דאסרו גביטות מפני
שמעמידים בעור כשרות דא"כ יחי' אסור גם בהגאה, וכן
י"ל כדברי חוס' למנ"ש בהגאוח ד"מ (בכ"י פ"ו) דז"ל דגם
לשיטת החוס' אחרי' דאין חל איסור דבב"ח על איסור נכילה
לענין הגאה, הלא דה דוחק דשמואל לא יפרס העעס אלא
למ"ד אפשר לטוחמו מותר כמ"ש:

ורפמ"ש ד"ל דגם בבשר האסור מוס"ח ע"י ביטול
גמור, אפ"כ אינו אוסר אם העמיד בה ח"כ
כיון דפ"י העומד אינו יולד טעם חלב רק טעם בשר בלבד,
אז כמ"ס החוס' ר"ד במס' ע"ז דגם טעם בשר אינו יולד
פ"י העומד הי' אפשר לרחוק בדברי הרמב"ם דז"ל לפי מה
ששמענו ששמעמיו בעור הקיבה מרחימו בחיילה ואח"כ
מעמידו עכ"ל, י"ל דטוחמו בחיילה מרחימו אח העור
בהחלב, אמנם בעל שמתחיי' אותו לא נעשע העמדה, רק
אח"כ כשמעמיד' אותו כבר נלענן, ומ"מ דהא תי' הראב"ד
לז"ל דמותר משום דהוא ספיקא דרבנן דהא כשמרחימו
נוק השרט עוב בהחלב ונאסר מוס"ח, דהא לחי' הראב"ד
ע"כ דהחשד הוא דליכא ס' בהחלב גוד העור כמס"ל, אבל
תי' הראב"ם עולה יס, (דכשמרחימו') כיון דלהור"י האמת
איכא ס' ואינו אוסר אלא משום דבר המעמיד, ממילא
בטעם שמתחיימו דלאו אינו מעמיד הטעם כמ' אלא אינו

ועוד ה' כל עפי' דברי כר"ן בחידושו לחלוין שם ח"ל וכו' יודע לרצן חי' להו' תלחה קראי בער"ע כנגד שלשה ממים שיש לנו בער"ע, [הא'] שלא קלט היתור מן האיסור אלא בעלד ולא נפס' ולא פליעמו ומוכחי לה מתשרה שאם שרה ענבים במים ויש להם טעם יין חייב וכו', [השני] שקלטו מהיתר מן האיסור פליעמו אבל לא נפס' ינפ' לה לכלי ממשוילי נכדים, [השלישי] שחערב ביהתר מנפו של חיבור ונפס' לה מהאי מצב"ח כדאיחא הסם, ונפס' שגוף החלב נהעבר בעשר עכ"ע מיקרי וכו' עכ"ל, ואף דמדבריו נראה דגם בהחלב הנבלע טעם הבשר ל"ח אלא פליעם, מ"מ יש לחלק ולומר דוקא החלב נאסר מנפו הבשר, ולא מספלי שחבטל בה בשר דהוא טעם השני ושיין בפמ"ג (בהפתיחה להל' ב"ח) שבעיר בזה, (ובהפתיחה) להל' חמדות ב'ח"ג) הביא דברי מהרי"ע דכפ"ד לה"ד עכ"ע דהו' אף דכ"ח ל"פ מודים דהוה ד"ח ו"ל למ"ד עכ"ע דרבנן ס"ס ב"ח גישור היולא מן ככלי אפטר דרבנן דל"ד למסס הבא מן האוכל ממש ולדיון דיליף ממשוילי מדיון ח"כ שפיר הוה ד"ח עכ"ל, והיונו כיון דמליו בעשולי נכרי' דגם קטם שני חבור כמו כן אמרי' גס ב"ח, וזה הוא שכתב הרשב"א דה"א עכ"ע לאו דהו' גס ב"ח טעם הנבלע בסכלים חיוב דהו' לחבור משום ב"ח:

ובמקא כחציו גישור דברי הרשב"א אפי' חי אמרינו דגם למ"ד עכ"ע דרבנן ב"ח עכ"ע דאורייתא אפי' טעם הבא מכלים, כהקדמ' מה שאמרתיו בסוגי' דזרוע בשלה אביי אמר ל"כ אלא לרי' דאמר מב"מ לא בעיל קמ"ל דכפ"ד בעיל וכו', ובה אמר ל"כ אלא לטעם כעיקר דנקדשים אסור קמ"ל דכפ"ד שרי', ותמוה בזהו' דהא הכל ליכא טעם יוק' דאיכא מלא וכו' ונעטס כל דהו' חיוב הוכר נקדשים, והר"ן חי' דגם הו' דבא הוא אליבא דר"י וחי' דלרי' אפי' טעם ל"כ במב"מ ע"ש, וי"ל כסו' הר"ן עפ"י דברי הרשב"א דשם שיקשה בה ברוב בעילה עם האיל הא הו' ג"כ מים בקדירה שביב' בה, ע"ש שחי' בדי המים הו' ק' וכו', ובהמתא הו' מים הרבה מן הזרוע, וא"כ קשה האך קאמר ל"י לרי' קמ"ל דכפ"ד בעיל, דילמא כהא בעיל משום דאמרי' סלק אח מינו כאלו אינו ושאינו מינו דהוא המים רבה עליו ומבעלו כתי' רבא (בד' ק'), ודווקא לומר כיון דלביי חי' שם דכ"ע שיקדס ויבלקו מזה ורעה דלת ס"ל סלק דמכ"ח יומא דבוס פניו, אלא דר"ל דנהי דבמים איכא רוב לבעול טעם היוצא מן הזרוע מ"מ הא ליכא ס' נגדו לבעול טעמו ממילא לא נוכל לומר סלק אח מינו כאלו אינו והמים יבעלו טעם הזרוע כיון דגרנגט טעמו ועכ"ע, ולזה הוצרך לומר דזה היתר הבא מכלל איסור הוא לרי' דס"ל מב"מ לא בעיל והכא בעל, ורבה חי' ג"כ אליבא דר"י דהך דס"ל מב"מ לא בעיל כהא בעיל דאמרי' סלק אח מינו כאלו אינו והמים מבעלו, ואף דליכא ס' במים נגד טעם הזרוע ונקדשים עכ"ע דהו', ע"ז קאמר דזה היתר הבא מכלל איסור מכלל דהכא לאו עכ"ע דהו' ונפס' בעל העטעם במים ומוחר מטעם סלק אח מינו והוי האיל כאלו אינו והמים רבי' עליו ומבעלו:

ומעתה כמו כן ו"ל אם נפל חלב לקדרה של בשר שבישלו בזהו' מים אף דליכא ס' במים לבעלו והטעם נרנג בכמים, מ"מ חי' אמרי' עכ"ע לאו דהו' אמרי' סלק הבשר כאלו אינו והמים מבעלים טעם החלב ולא נאסר הבשר מחמת ב"ח כיון דבעלע בו גס מים המבעלים טעם החלב, [ואף חי' אמרי' דהיתר בהיתר לא בעל ובמ"ש הש"ך (בכ"י) ל"ט ס"ה ק"כ) מ"מ לפמ"ש הרשב"א בשתו' (בכ"י) תת"א) הטעם דהיתר בהיתר ל"כ כדתינו' ב"פ נעשה המאורסם דאין מטיבלין כלי לכשיעמא יטאר, וכ"כ כל זמן דל"ז לביטול ל"ש ביטול, אמילא בזה נווד צריכים לביטול ונפס' בעל, [ואף דגרנגט בו הטעם מ"מ הא עכ"ע לאו דהו' ולא נאסר הבשר אלא

מדרבנן דאמרי' עכ"ע ל"ש ביטול בכמים כיון דגרנגט בו טעמו, ובזה מיושב דברי רש"י בעי' (ס"ו ע"ב) דפי' והא דאמרי' טעמו ולא ממשו גנון חלב נשכ' לקדירה, וסמ"ח הא ב"ח ל"כ עכ"ע דהו' דל"ל דכפ"ד גישור חיוב מים המבעלי' טעם החלב, וכ"כ ו"ל הרשב"א במ"ש דרפ"מ כחצו כף מולבנת בחור יורה של בשר, כיון דע"כ איכא מים דל"י קדר אינו אוכר ב"ח, והמים מבעלים טעם הבשר אף דליכא ס', ומ"ש וכן להיפוך, דהא כפך שיעור בו כפך סתמא הו' מים בבשר שנבלע בבשר כדדי הבשר, ומעשה ממילא כיון דלא נאסר אלא מדרבנן ממילא דמוחר בהאחא כדן כל ב"ח דרבנן דמוחר בהאחא, וממילא כ"ד יש מקום לומר דוכל נזקף שיגה רש"י ורמנ"ס דס"ל עכ"ע לאו דהו' לשיעור ר"ח דס"ל לינת פוגס ולהיתר הבשר בהאחא, דכנס דלענין חיבור איכיה לא מרפין דעה רש"י ורמנ"ס מ"מ לענין חי' הגאה מרפין, וממילא כ"ד דהו' גישור מים ונדורו איכא הרבה יותר מרוב נגד הבליעה שנבלע בקדירה מן החלב וה"א עכ"ע ל"ד לא נאסר הבשר משום שפיר הוה ד"ח וכו' כיון דחבטל טעם החלב בכמים, ונשך להו' ח"א עכ"ע ל"ד הא נחבטל טעם חלב בכמים, ואפי' ח"א עכ"ע דהו' מ"מ כיון דהבשר הוא מרפיה יש לבחור על הפוסקים דהך חי' ב"ח חל על חי' ערפה:

ובנידון הכני שבישלו בשר ערפה בקדירה ולאחר לינת יולם בשלו בזה חלב, בזה י"ל דמתי"ג נוכל להחיר החלב בהגאה דה"א עכ"ע דהו' וחו' לא נחבטל הבשר ערפה בכמים מ"מ לא נאסר החלב מחמת טעם הבשר, כיון דע"כ דהו' וכל על טעם הבשר מחמת חיבור ערפה ולא מתי' לחול חי' דב"ח, וגם ח"א עכ"ע ל"ד חו' ל"ש להיתר כחלב משום דהו' חיבור דב"ח חל על איסור ערפה, כיון דליתו חייב על טעם הבשר מחמת חיבור ערפה ממילא חל עליו חיבור דב"ח, תמוה דה"כ כבר נחבטל טעם הבשר בכמים:

ודנה האחרוני' תמוה חי' דילפי' עכ"ע ממשוילי מדיון דילמא לוח הכחוש לביטול משום ב"ח דהא בעלכ"ו שאין מבעלים בה חלב דילמא ביטול העכו"ם בשר וכן להיפוך, ובפשוטו ו"ל לפמ"ש דכפ"ד גישור הוא עם מיכו' וסתמא הוא במים רוב נגד כבלעו בדופני הכלי, ולפ"ז כיון דאמר בגישולי מדיון וכל אשור לא יומא בלש חעברו במים, והיונו כלים דרובי' אשור וכל אשור בלש חעברו ואם יומא עכ"ע ל"ד ממילא ליכא חשש ב"ח דאם גישול העכו"ם בשר או נחבטל טעם הבשר במים בוד העכו"ם וכל גישול העכו"ם חלב ואין בשר חי' יתבעול טעם החלב הסובבים דהך חי' עכ"ע דהו' מ"מ ל"א דהיתר נחפסך לאיסור, והיכל דלכול מן האיסור לחוד כוית ככא"פ לוקח מהתם האיסור, והיכה דליכא מן האיסור כוית ככא"פ אסור משום דה"ש אסור מה"ש, וממילא לרי' דה"ש מותר מ"מ ליכא חי' הורה ככלל בזה, וא"כ קשה לתם ל"א הסובב לבעול כלי מדיון, הא כחצו דכפ"ד קדירה איכא שלשים נגד חרכות הקדירה ממילא דלא יחי' בהחלל כוית איסור ככא"פ, וכמו כן קשה לפי האמ"ש להסובבים ח"ש ע"ז חערוכות מותר מה"ח:

ובמקא כחציו דהא ק' לשיעור הסובבים דחי' שיעור ע"י הערוכות מותר מה"ח, ולפ"ז הא דאמרי' בכל מקום לרי' מין במיו ל"כ וחוסר מב"מ כחששו, ע"כ דזה רק מדרבנן דהי' דלא בעיל מ"מ אינו אלא חי' דרבנן דהיפך היתר לאיסור ודאי ל"ש בנב"מ ממשו, וא"כ יקשה הא דאמר רבני' בסוגי' דזרוע בשלה על קו' הגמ' והתני' וזה היתר הבא מכלל איסור לא נאסר אלא לרי' דאמר מב"מ ל"כ קמ"ל דהכא בעל, והא הסם קאי על דין חורה [ובמ"ש להוכיח מחובי' דהסם דאין מבעלי' איסור

איכור לכהלה אינו אלא דרבנן מדלא קאמר דזה היחר הבא מכלל איכור, הוא דמוחר ונבטל לכהלה, ותוס' בד"ה לאו וכו' הירלו לשון זה היחר בבמ"א משמע מכלל דבר האכסור לאכילה, וא"כ לשיטת הסוברים דח"ש עי"ת מותר מה"ק על ח' אביי דל"ג אלא לר"י דמב"מ ל"ב, דמה בכך דל"ב מ"ח מה"מ מותר בתיבול, אמנם באמת ייחא דהא בקדשים אמרינן היחר מטעמך לאיכור וא"כ כיון דל"ב ממילא איכור בתיבול מה"מ משום היחר מל"א, וזוה אמרינן גבי הוס' שם בד"ה גלי דהמנא גבי חטאת במ"ט לכך נראה לר"ח דגרסי' הכא ל"ג אלא להיחר מל"א וכו' עי"ש, דיל' כגון הר"ן ה"ל דגם ח' רבא הוא אליבא דר"י דמב"מ ל"ב ותי' רבא הוא דל"ג אלא להיחר מל"א דבקדשים איכור והבא שרי, וממילא דמוחר כיון דהוא ח"ש עי"ת, ול"ל דהוק כמ"ש תוס' שם דבכל ענין היחר הכתוב ואפי' יש ח"י שיעור בעין על חסוכה האיל :

ועוד ה' ג"ל לישב ק"ו זו בהקדס דברי רבי' בסוגי' דקובה ה"ל כמ"ש לרחות דברי המתיירס כחלב הקיבה הנמלה בעורה מטעם ל"ט בר ג"ע וכתב ולי הייתי נוכח היחר וכו' ש"מ דפרש"א בעלמא הוא ועיי' בב"י (בס' פ"ו) דמבואר בדבריו כיון דפרש"א בעלמא הוא ל"ט בר ג"ע, וזה תמוה דמה בכך דכחלב הקיבה אינו אלא טעם מ"מ האם מעמיד אח"כ הוא טעם שני בתיבול, ואולי י"ל דאם מעמיד כחלב אף אם טעם הכשר מעמיד החלב, מ"מ האם אינו מעמיד חיכף ומיד שנבלע כחלב אלא להח"כ לאחר שנבלע בו הוא עושה כפשוטה להעמיד החלב, וכן נראה מדברי הריטב"א מה"מ ע"פ שהכח שמתייחס אורח ואח"כ מעמידו, דנראה כשנבלע הטעם אח"כ בשפחה הטעם בחוט זמן זמן מעמידו, ולכן שפיר כ"ל ג"כ בר ג"ט טעם אחד כחלב הקיבה שהוא פשטא, וטעם השני כחלב שנבלע בו אינו מעמידו, רק הח"כ, אמנם אח"כ לא יכול לחול עליו איכור מחדש מטעם בב"ה כיון דנתבטל מכבר חיכף כשנבלע כחלב והוא דומה לראש שנבלע בבשר ואז ה"ו עליו עדיין ה"איכור דומה לא מצי לחול עליו אח"כ כשנעשה נותר מטעם ל"ט בר ג"ט :

והנה כבר כתבתי דלשיטת הרמב"ם דכ"ל דאין איכור דבב"ה חל על איכור נבילה, ממילא אין לחוש שמה ביטול בה הסכרי בשך ואין נבטל בה חלב, כיון דאין איכור בב"ה חל על איכור נבילה, רק דהא חינה למ"ד טכ"ע דהו' משא"כ לפ"ד טכ"ע להו' דהו' ואז לוכא על טעם הכשר איכור דנבילה ממילא חל עליו איכור דבב"ה אמנם י"ל דהא הריעב"א בחולין בסוגי' דאורח בשלה כתב האין אמרי' טכ"ע לאו דהו' אמתו לא יאכור נכח איכור דטעמא' לאכור כל היולא מהם, וכתב דאם הוא פטוי עלמו קאמר, והיינו דאם הטעם בפ"ע ודאי איכור, רק היבא דנבטל בחוף סמאל"ל לא אמרי' עשימתו זו הכיור, וממילא דנתבטל ברוב, וכמ"ש רש"י שם טכ"ע להו' דהו' דמה"מ כגל ברוב דכתוב אחרי שריב לבשר, ולפ"י נכנס שנבטל ברוב ה"ו עליו איכור דנבילה ולא ה"ו עליו איכור דבב"ה, רק אח"כ בנתבטל ברוב דהו' פקע האיכור דנבילה אז ה"ו חל עליו איכור דבב"ה, אמנם אז ה"ל ג"ט בר ג"ט טעם אחד כחלבי וטעם השני כחלב כיון דהאיכור דבב"ה לא חל עליו רק לאחר שנבטל חל חטוב ל"ט בר ג"ט כמו גבי נותר, ולקמן יבואר דמטעם ג"ט בר ג"ט אין לחוש ג"כ כחלבי שזבול בה בשך שמה ביטול בה הסכרי חלב דגם בזה הוא ל"ט בר ג"ט :

ורפ"ו ממילא בר"ד שביטול חלב בקדירה שביטול בה החמול בשך ערפס יש לארד ג"כ להיחר כחלב כהנאה, מטעם ממנ"פ, למ"ד טכ"ע דהו' וכדקמ"ל באמת לא מצי לחול איכור דבב"ה על האיכור ערפס, ואין להחמיר לחוש לדעת רש"י וסיעתו דטכ"ע לאו דהו' דהו' פקע האיכור דערפס ואל האיכור דבב"ה משום דהו' מותר מטעם ל"ט בר ג"ט, ויש לנרף לזה גם לשיטת ר"ח דכ"ל לינס לילה פוגם וסימף להיחר כמ"ש דלפ"ד טכ"ע לאו דהו' טעם הבולע מהכלי אינו איכור גם בב"ה, וכמו דמוכח מדברי הרשב"א, וכיון דאינו נאסר אלא מדרבנן מותר בהנאה, ואזכור עוד ללדד להיחר בהנאה הכשר ששכ"ע בקדירה ששכ"ע בה חלב הו"ק המעלה :

איכור לכהלה אינו אלא דרבנן מדלא קאמר דזה היחר הבא מכלל איכור, הוא דמוחר ונבטל לכהלה, ותוס' בד"ה לאו וכו' הירלו לשון זה היחר בבמ"א משמע מכלל דבר האכסור לאכילה, וא"כ לשיטת הסוברים דח"ש עי"ת מותר מה"ק על ח' אביי דל"ג אלא לר"י דמב"מ ל"ב, דמה בכך דל"ב מ"ח מה"מ מותר בתיבול, אמנם באמת ייחא דהא בקדשים אמרינן היחר מטעמך לאיכור וא"כ כיון דל"ב ממילא איכור בתיבול מה"מ משום היחר מל"א, וזוה אמרינן גבי הוס' שם בד"ה גלי דהמנא גבי חטאת במ"ט לכך נראה לר"ח דגרסי' הכא ל"ג אלא להיחר מל"א וכו' עי"ש, דיל' כגון הר"ן ה"ל דגם ח' רבא הוא אליבא דר"י דמב"מ ל"ב ותי' רבא הוא דל"ג אלא להיחר מל"א דבקדשים איכור והבא שרי, וממילא דמוחר כיון דהוא ח"ש עי"ת, ול"ל דהוק כמ"ש תוס' שם דבכל ענין היחר הכתוב ואפי' יש ח"י שיעור בעין על חסוכה האיל :

ובזה אמרינן לענין דברי הוס' שם בד"ה רבא אמר ח"ל ובפקדו כחלא דע"ל דלמחר ר"י טעמו ולא ממשו איכור ואין לוקין עליו וכו' ועיי' דהסח איירי שלא במינו והיכא דאיכא כוזה כבדי אכילה פקס קרי ל' טעמו וזממו והיכא דליכא כוזה כבא"פ קרי ל' טעמו וממשו עכ"ל, והיינו דל"א הכפך היסחר לאיכור ולכן היכא דאיכא כזבא"פ לוקה משום האיכור, והיכא דליכא כזבא"פ איכור מה"מ מטעם ח"י שיעור דה"י שם כח"ש עי"תם לשיטתו דס"ל ח"ש איכור מה"מ, ותוס' שם כתבו ח"ל והא דקאמר בירושלמי דערלה (בפ"ב) אמר ר' יוחנן ל' נוהי טעם חון לוקין עליהם חון מנותק טעם דמזיר י"ל דכהיחר מל"א איירי דכ"י היחא כהדיא בפ' ואלו עוברין ובפ' ג' מינין אמר ר' אבהו אמר ר"י כל איכורין שבהורס חון היחר מל"ה חון מאיכורי מזיר וקרי ל' בירושלמי נותן טעם עכ"ל, וי"ל דהירושלמי איירי בטעמו ולא ממשו והוא היכא דליכא כוזה כבא"פ, ולכן בכל איכורין חון לוקין עליהם כיון דליכא רק איכור דח"ש משא"כ באיכורי מזיר לוקין עליהם כיון דעכ"פ טעם האיכור לא נבל אמרי' היחר מל"א ומייב מלקוח :

והנה הפני' שפסחים בסוגי' דסמאל"א כתב לישב קו' כחכרביס האין מוכח טכ"ע מנישולי מדין דילמא טה הכחוב להגעיל משום בב"ה, עפ"י דברי התוס' שם בד"ה אלא ויף מנישולי מדין, וח"ל בקדש סכ"ד יוכף היכא ויף ר"ע טכ"ע כמזיר מנישולי מדין הא מזיר קל מכל איכורין שכתובים שאין איכורו איכור עולם וכו' ותי' דמדין מני' היו בלביס בלגועים מיין והכוריס למזיר עכ"ל, ולפ"ו י"ל דילפי' אח"כ כל איכוריס מזיר כיון דמזיר דהו' קול מכל איכורין אמרי' גבי' טכ"ע מכ"ש בכל איכורין דאמרי' טכ"ע דהו' ע"ש, ולפ"ו גבי מזיר שפיר אמרי' דהורכו להגעיל הכלים משום טכ"ע הגם דלא ה"ו בהכלי רק ח"י שיעור דלא ה"ו כזבא"פ מ"מ הא כמזיר אמרי' ג"כ היחר מל"א וחיוב על טכ"ע, אמנם במק"א כתבתי לדחות דברי הפ"י כיון דלפי האמת לא אמרי' בכל איכוריס היחר מל"א חון מאי' מזיר ממילא לא נוכל למימך כל איכורין דמה נמזיר לזיר דהו' אמור דאמרי' גבי' המ"א, לכן אמרי' ג"כ טכ"ע, ועוד דמוכח טכ"ע מהא דהורכך כחכוב להגעיל כל הכלים, והקושי' במק"ע לשיטת הסוברים דח"ש עי"ת מותר מה"מ למה הורכו להגעיל הא תמיד לא י"ש אלא ח"ש עי"ת :

אבר לפמ"ש יש לישב הקו' זו דל"ל דהחורה כוזה להגעיל משום בב"ה דאם נימא דבכל איכוריס ל"א טכ"ע דהו' חון ונב"ה ממילא היכא דאיכא מיס בביטול לא נאסר משום בב"ה והמ"ס מנבטלים טעם היולא חן הכלי ממילא לפי האמת דאמרי' בכל מקום טכ"ע דהו' וממילא דלא נתבטל טעם הכשר או החלב הנבלע בהכלים חון המ"ס שפיר י"ל דהחורה כוזה להגעיל משום בב"ה [וחו

סימן ה

הנה כבוי"ט דע"ח אצרי' גמ' גופא הוי זיה בצר והזי זית חלב שנשכל זס עם זכ אמר רב לוקה על אכילתו ואיט לוקה על בישולו, ממכ"פ חי מצטרפים אכילתו נמי לאקרי ואי לא מצטרפי' אכילתו נמי לא לילקי לעולם ל"מ ובבא מיורה גדולה, וזי אמר אף לוקה על בישול וכן הני לוי במחתי' כגם שלקה על אכילתו קך לוקה על בישולו, ובחזרה בישול אמרו בבישול שאחרים אובלי' אותו מחמת בישולו עכ"ל הגמ', ופירש"י אחרים נכרים כלומר שנחשבל כל זורכו עכ"ל, ובכמ"ס וכן בש"ע לא הביא דין זה דלוי חייב על בישולו אלא בבישול כל לרי, מחז גיראש דרין זה דחזק מהלכה, ומכא דלמרי' דבב"ה הוא חידוש דלוי תרו לוי כולי וימא נחלבה שרי, אף דע"י שריי' איכס רלוי לאכילתו, אין רלוי ד"ל דגס אס נחבשל הכשר בערס דתרו לוי בחלבה דלוי הוא רלוי לאכילתו ואפי' הכי אין בו משום בב"ה, ועוד דלוי לא הוב אכר לן רחמנא רק דרך בישול אז ה' האכור אף ללא נחבשל כל זורכו, דשיקר העטס דבמ"י שיהי' אחריו' אובלי' אותו הוא כיון דלא אכרס תורס אלא דרך בישול ובמ"י שיהי' רלוי לאכילתו חס הוא חידוש, ובמחמת (ק"ל): ה"ל (בכ"י ה) דלמרי' בגמרא ומורה ר"ש בב"ה שמפסח עומאה אובלי' הואיל והיחה לו שעת כבושר ופי' דש"י והוס' דלוי חרו לוי וימא נחלבה לא מיהכר עד שיבשלתו, ואמאי לא פירשו בפשיטות דהיה לו שעת כבושר נחלחל בישולו בערס שנחבשל כל זורכו, ואף דלוי לא ה' רלוי לאכילתו, הא סתמא ע"י כבישה איט רלוי לאכילתו, מחז גיראש דלא נקטי' להלכה דבמ"י שליש בישולו, ואמס דז"ע הא בגמ' לא נמלא מי שיהלוק ע"ז, והכופ' (בכ"י ל"ב ס"ק ג') סתמא דה"א דהכשר לא נאכר עד שיהי' כמאכ"ד הא דפריך הגמ' וכבר רב הפקר לכוהני אכור וסחיטתו כיהי' בער שפיל לתוך יורה של חלב אגור רב כשר אכור והלב מוהר ואי ס"ד הפקר לכוהני אכור חלב אמאי מוהר חלב נבילה הוא וכו' והי' הגמ' שפקדס ובלקו, ולמה לא חי' דלא נשתהה בכשר כ"כ בבישול כמאכ"ד וא"כ לא נאכר החלב הנבלע בכשר אלא מדרבנן וכדרבנן לא אמרי' חרבי' לכמה פוסקים עי"ש, ובל"ז קשה לכוהנים אכור דבדרבנן גס לרי' מין כמינו בעל ופי' קן דהא דתי' הגמ' (ד' ז"ט) שאי' יזיר דרועה בעלמה היא כיון דלא אכר אלא מדרבנן ס"ל לרי' דמב"מ בעל מומילא גס הכא כיון דהחלב לא נאכר אלא מדרבנן אינו אכור משום מב"מ, והכופ' חי' דכמו דכפר רח"ש מ"ס שבה דהלחלויה נחבשל כ"כ הכא גוף הכשר לא נאכר עד מהכ"ד אבל הלחלויה נחבשל חיבך ואכור לחלויה הכשר אה' החלב מה"ס עי"ש, אמנס בל"ז יחאש ג"כ דהא דלמרי' גמ' דבמ"י בישול כמאכ"ד הוא דגוף בכשר לא נאכר עד דהא רלוי לאכילתו בגמ' בישולו כדרך בישול אבל החלב ודחי נאכרס עוד מחמת טעם הכשר הנבלע בכחלב, וגוף החלב עם טעם הכשר הנבלע בו הוי גמר בישול, ובגמ' לא נאכר רק בחי' זיה כשר והזי זיה חלב שביטלו זה עם זה דלון לוקה על אכילתו, כיון דגוף הכשר לא נאכר משום בב"ה ממילא לויכא שיעור לענין מלקות, אבל החלב ודחי נאכר מיד וממילא נאכר הכשר מטעם החלב הנבלע בחי'ו:

כשר, מ"מ י"ל לפמ"ס דרשב"א בסג"י דרועו נשלה דהא דגמרי' עכ"ע משכר בחלב, כוא רק מהא דהחלב נאכר דלא נבלע בחי'ו אלא טעם הכשר, משא"כ מהכשר דנאכר לא הויל ללמוד עכ"ע כיון דבכשר נבלע ממשום החלב וכ"כ הר"ן בחידושו, ולפ"ז י"ל בתי' הגמ' גדי אכרס חורס ולא החלב היינו מטעם זה דגדודי' נאכר כיון דנבלע בו ממשום החלב, משא"כ החלב לא אכרס חורס כיון דלון בו רק כטעם, וממילא להלוחיה הכשר איט מהכר ג"כ מה"ס כיון דבלחלויה לא נבלע ממשום החלב, וכ"כ בע טעם סוילא מן הכשר ונבלע בהחלב לא נאכר ג"כ כיון דלא נבלע בו ממשום החלב וליכא טעם אכור חורס, ורק הכשר נאכר עכ"פ מדרבנן, וי"ל או דבדרבנן לא אמרי' שהיכר ל"י, הו דבדרבנן מב"מ בעל וכחכתי עוד מחז בסוגי' :

והכופ'

(בכ"י פ"ז ס"ק י"ג) כהנן להסתפק אס אמריקן גס לענין בב"ה אין בישול אחר בישול כמו שהיא בבישול שבה עי"ש, ויש להעיר מקרי' בגמ' על הא דהזי זית כשר והזי זית חלב שנשכל זה עם זה דלמרי' רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בישולו, ופריך דה מצטרפי' אכילתו נמי לילקי, ואי אמרי' דבב"ה אין בישול אחר בישול י"ל לפמ"ס דשיעור כיהי' כמאכ"פ לא נאכר רק על אכילתו אכור ולא על בישולו, ולפי"ז י"ל דמשא"כ איט לוקה על בישולו דמיד שהתחיל להחבשל בערס שנחבשל הכשר כמאכ"ד הא כבר נחבשל החלב, ונאכר החלב מחמת טעם שקביל מן הכשר ואז עדיין לא נחבשל הכשר, ואינו חייב על בישול החלב כיון דליכא שיעור, ובגמ' הבישול דנחבשל שיהיה הכשר והחלב אז אינו חייב מחמת בישול החלב דלון בישול אחר בישול, מחז מוכח דבב"ה יש בישול אחר בישול, [ובן יש לענין נתי' הגמ' לעולם לא מצטרפים אכור מיורה גדולה ופירש"י לשולם לא מצטרפי' לעשותו אכור הא"כ ה' בו בחלסה כשיעור וכי אמר רב לוקה על אכילתו שבה מיורה גדולה ולגדודין אמר רב למיחיה' אבל הוי זיה כשר והזי זית חלב שבה מיורה גדולה שנחבשל כיהי' אכור ומזי ונאכר וכן לוקה על אכילתו שחלב כיושר שלב אכור בעל עם אחד ואין לוקה על בישולו דאס ביטל כהי' זיה כשר וכתי' זיה חלב זע"ז לפי שאין מצטרפין מכלל ההדין לקרות אכור עד שיהי' ככל ח' ליעשות אכור לפנמו עכ"ל, ויש לענין למס' הלך דש"י להא דלגדודים קתי' ה' י"ל דשיהיה אכור כבה מיורה גדולה, ואס אבל הוי זיה חלב ומזי זית כשר כבה מיורה גדולה חייב על אכילתו, אמנס חס בישול חזי זיה כשר והזי זית חלב כבה מיורה גדולה אינו חייב על הבישול מחדש כיון דליכא שיעור, מחז ה' מוכח דבב"ה אמרי' ג"כ אין בישול אחר בישול, וי"ל דהא דלון לוקה על בישולו הוא כבה מיורה גדולה דה"ל ח"פ' אס ה' כשיעור מכל אחד אינו חייב ג"כ על הבישול, כיון דלון בישול אחר בישול, ואש"י אס מצטרפים אינו חייב על הבישול כבה מיורה גדולה משום אין בישול אחר בישול, אמנס י"ל לשיקר מחדש' הגמ' לעולם לא מצטרפים ולא ה' לעולם מצטרפי' ובבא מיורה גדולה ועל הבישול אינו חייב כיון דלון בישול אחר בישול, מחז מוכח דבב"ה אמרי' יש בישול אחר בישול ועי' בריטב"א וז"ל:]

ובזה יש לעי' גמ"ס ה"ש"ו והפ"ג הג"ל דהחזיקה

הנאכרס מלאכור לג"ד עכ"ע דלוי ונאכרס החזיקה לא יהי' חל עליו אחר' לאכור דבב"ה כיון דע"י הטעם נהפך הסיור לאכור ס"ל מצטייה נבילה, דל"כ האך יחי' הכשר נאכר לעולם, ה' עמיד בחלחל בישולו נאכר החלב מחמת טעם הכשר הנבלע בחי'ו ונאכר הכשר מחמת טעם החלב הנבלע בחי'ו, ולמ"ד עכ"ע דלוי נהפך הכשר לכיוח אכור מוכח טעם בב"ה הנבלע בו, ושכח לא יהי' נאכר הבב"ה בגמ' בשולו משום בב"ה, ויהי' מחד כסאחא כמו כל מקום שנאכר מאכור הנאח' דלא אמרי' נכסך

ובזה י"ל קו' סתום' שס בדי' אמאי על רשב"ס דמדקדק

מקרי' הגמ' חלב אמאי מוהר חלב נבילה הוא, דלמ"ד מב"מ לא בעיל לייך חרי' ששים בחהיכות כשר לבעל רועט היולא מן הנבילה, דל"כ מאי חי' הגמ' גדי אכרס חורס ולא חלב דמ"מ מדרבנן החלב נאכר דמ"ס משא"כ אכוריס, דו"ל דחסס בכיהי' כשר שנפל ליורה של חלב סלקויו קודם גמר בישולו דלוי לא נאכר גוף הכשר אלא מדרבנן, ואף דהחלב הנבלע בו נאכר מה"ס מחמת טעם

הספך לענין איסור הנאה, המבואר בהמרדכי פסחים וכן
 בשליטו האחרוני' לדינא, ובאר"ח כחבתי מזה הרבה, ועיי'
 בשמ"ג (בסי' ל"ב בש"ך ס"ק פ'), ובמ"ד (בסי' ז"א ס"ק ו')
 שהלכות נ"ב לדינא כמ"ע, דהחלב נאסר מיד בחמלה בישולו,
 ובגשר נאסר חמטס שהחלב הכניס בו חטו, ואמנם אינו נאסר
 כהגהה עד גמר בישול ע"ש :

ורפ"ז מיושב הא דכפשו רמ"א ורמ"ב במתנתא (ק"ה) דבב"ח
 ה"ב לו שמה כפשו דאי תרו ל' כולי יומא
 כהגהה שרי ולא ש' דבי' לו שמה כפשו כפרס שנהבשל
 כמכ"ד, והא בגמרא קאמר שם על כב"ח מרז ועוד קאמר
 מרז דלכול שמה יטל להאכלי לאחר', ושד לדידי נמי
 ה"ב לו שמה כפשו ושינו דמוחמא לו גם אחר דקבלה טעם
 משהבט כגון דמרו ל' כולי יומא כהגהה ואח"כ בשלו כמ"ע
 סו"ט שם (דב"ט פ"ג) שיה"ש ובלא"ן קדשים דה"ב
 לו שמה כפשו מה"ח דכפוש אינו אסור אלא מדרבנן -
 וזה אינו אלא ככפוש דמור מה"ח. משא"כ בתמלא בישולו
 וכי דלא נאסרה מה"ח מתמה כב"ח מ"ע נאסר מה"ח
 מתמה טעם החלב הכניס בו. יש לעיין למ"ד טכ"ט לאו
 דאו' לא נאסר מה"ח מתמה טעם החלב הכניס בו. כיון
 דטכ"ט לאו דאו' וכל טעם החלב כדור. ור' יוחנן הוא
 דאמר מ"ט דר"ש וכל האוכל ראשי ויכל אוכל שמה יטל
 להאכילה לאחרים וכו' ושיתן רש"י כפוש דמוח דבשל
 מדאמר ר' יוחנן במס' פ"ג טעמו ולא משבו אסור ואין לוקי'
 עליו ש"מ דס"ל טכ"ט לאו דאו'. וא"כ מצינו לר"י לשיטתו
 י"ל כב"ח שיה"ש לו שמה כפשו בחמלה בישול דמוח לאכול
 מה"ח. ויש להאריך בזה כפוש אכילה דר"י (ד' ס"ז) דר"ש
 ס"ל ט"ס לפנס מותר אי ס"ל טכ"ט לאו דאו' ואכ"פ] :

והר"ב כהגהה מדלא כזכיר הרמב"ם דין זה דליתו חייב
 על בישולו רק בגמר בישולו לענין מלקוח נראה
 דדין זה נדחה מהכלל. והוא דבוספתא דהולין בפ' כ"ה
 דקמי כשם שחייב על אכילתו כמה יאכל ויהי חייב כדי
 שיהיה נאכל משום בישול, ומשאל כמה יאכל ולא שאל
 כמה יבשל ויהי חייב מזה נראה דבישול חייב מיד ורק
 לענין אכילה אינו חייב עד גמר בישולו שיהיה ראוי לאכילה
 דקודם גמר בישול פטור משום שהוא כדרך אכילתו
 וכן תנא יליף איסור אכילה בני כב"ח משום אל האכלו
 עמו נא ובשל מבושל כמבואר בחולין (קפ"ו) ולכן אינו חייב
 שלכד"א, משא"כ לדין דתפקא לן משום לא חבשל ומש"ס
 קיפ"ל כב"ח דחייב אפי' שלכד"א חייב אפי' קודם גמר
 בישולו כמ"ד ע"ש, ויש לכוין דאי' אחאי לא יהי' איסור
 דבב"ח חל על איסור כניסו דמחמת דחייב אפי' שלכד"א
 לא חשיב איסור מוסף ד"ל כמ"ע בפ' המשניות להרמב"ם
 ס"ל הא דלא חשיב איסור מוסף דנאסר כהגהה. משום
 דעל זה אינו דמין דלא לא יאכל חל איסור כב"ח לא יהי' חייב
 ונאסר אף כהגהה כמו כן י"ל גם על שלכד"א דליה איסור
 עוסף דאם חל על איסור דבב"ח עליו לא יהי' אסור
 שלכד"א, מ"מ זה קשה כיון דקודם גמר בישולו לא היה
 עליו איסור דכילה כיון שהוא שלכד"א והו' היה חל עליו
 איסור דבב"ח שוב לא פקע האיסור דבב"ח אף כגמר בישולו
 כמו בהלכות ועשית שוב לא נדחה דלמרי' כיון דהיה חל האיסור
 לכב"ח משום אלמנס שוב לא פקע ויחייב עליו גם משום
 אלמנס, כמו כן יומא גם כבב"ח ו"ע ואכ"מ, אמנם הכו"ס
 נאסר כשנאסר דלא נראה שיהיה עליו בזה אי חייב כב"ח בשלא
 כדרך אכילתו אם לא ע"ש :

גם דברי רמ"א דמח' דיעיק ראיותו הוא משאל התנא
 כמה יאכל ולא שאל כמה יבשל מזה נראה דעל בישול
 חייב מיד. ואיך שחייב מיידי דברי הכוספתא במכות (פ"ג)
 ח"ל שם המבשל כב"ח ה"ו חייב כמה יבשל ויהי חייב כח"י
 יש בשד ומאי יזה חלב כדי שיהי' זה וזה כוונתו וכשם שחייבין על
 בישולו כן חייבין על אכילתו, וזה יבשל ויהי חייב כדי שיהי'

לאכל מתמה בישולו עכ"ל. מבואר דגם בבישול אינו חייב עד
 גמר בישולו ובחולין דקאי על אכילה נקט כמה יאכל ובמכות
 דאירי לענין בישול נקט כמה יבשל, ובגמ' איתא וכן מצינו לוי
 במתנתא כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בישולו ובאור
 בישול אמרו רוב' ולשון זה אינו לא כבוספתא וימות ולא כבוספתא
 חולין דשם קמי כשם שלוקה על בישולו כך לוקה על אכילתו :

ורב"ה לעיל בשער הזה בסי' ג' בדנתי דברי הרמב"ם
 (רפ"ט ממ"א) ד"ל כב"ח אסור לבשל ואסור
 לאכלו מה"ח ואסור כהגהה וכו', ומי שיבשל משמיס כויה
 כח' לוקה וכו' וכן האוכל כויה משמיס מהבשר והחלב
 שנהבשל כח' לוקה ואפי' שאל בישל, לא שנקט ככזוב
 מלאסור באכילה אלא מפני שאכל בישול כלומר ואפי' על
 בשולו אסור ואז"ל אכילתו וכו' ע"ל, וכחבתי הא דרייק
 הרמב"ם וכן האוכל כויה משמיס מהבשר והחלב שנהבשל
 כח' לוקה זה הוא רק אי אמרינן דאיסור אכילתו כב"ח הוא
 מלא האכל כל תועבה אז אינו נאסר באכילה אלא ביכא
 דכבר על בישולו ולכן בעי' שיאכל כויה בשד וחלב שנהבשלו
 כח' משא"כ אי ילפי' מלא חבשל, אסור באכילה אף אם
 לא עבר על בישול, כגון אם בישל בשני פעמים בכל פעם
 חצי זיה, אמנם באמת לא נקוחו דגם אי ילפי' מלא חבשל
 אינו אסור באכילה אלא"כ עבר על בישול דבשל כויה
 משמיס בפשט אחר, וז"ל רמב"ם לעולם לא מפקדים
 ובבא מיורה גדולה פי' לעולם ל"מ לפשות איסור אחר
 אלא"כ הו' בכל א' מהם בחמלה כשיעור, וכי אמר רב
 לוקה על אכילתו בבא מיורה גדולה שנהבשל בה בשד
 וחלב בכל א' מהם כשיעור, ויהיה רוב ללדידי אהמה וכו'
 חזי זיה חלב שבא מיורה גדולה לוקה על אכילתו אבל
 כשאינו בא מיורה גדולה אפי' על בישולו אינו לוקה. דלא
 אמרי' בישול כל דכוח אחר רחמנא וכיון דכן פשיטא שאינו
 לוקה על אכילתו דכל דליח ב"י משום בישול ליה ב"י משום אכילה
 דלכיה אפקי רחמנא לאכילה בלשון בישול דכתיב לא חבשל א"ס
 עכ"ל. מבואר דהיכא דלא ב"י חייב על הבישול לא נאסר באכילה,
 ולכן דייק הרמב"ם שיאכל כויה מבב"ח שנהבשל כח', דאז
 שובר על אכילה, משא"כ אם לא תבשל כח' רק בשני פעמים
 ובכל פעם לא היה כשיעור שיהי' חייב על בישולו אינו
 נאסר גם באכילה, וי"ל בזה לא הוה איסור טורה כלל אף
 איסור דחיי שיעור, כיון דל"ש בזה חזי' לנרופ דמה שבשל
 פחות משיעור ליכא איסור דבב"ח כלל, ולהכי קמי
 בתוספתא וכשם שלוקה על בישולו כך לוקה על אכילתו :

וצ"ע לרב דס"ל דאין מתעשרין ודייק רש"י וכן הביעב"א
 דליתו חייב עד שנהבשל בה בשד וחלב אחר
 מהם כשיעור, דכיינו שיהי' כויה בשד וכזיה חלב כשעה
 בבישול, מבואר דאם היה כויה בשד וחלב זיה חלב אינו
 לוקה על בישולו ועל אכילתו א"כ היאך יפרש הכתוב פיפה
 חלב שפלה על החתיכה אם יש בו כויה אסור, הא לא ליכא
 מהחלב רק טיפה וכן כשיעור, ואז דע"פ מדרבנן
 אסור החתיכה, מ"מ קשה היאך קאמר כיון שנתן טעם
 בחתיכה חתיכה כ"כ ואוסרה כל החתיכות משום מנ"ע
 להאכילתו דבדרבנן לא אמרינן חתיכה כ"כ, וכ"כ להסבורים
 דגם לר' יודא לאיסור דרבנן כ"כ דמב"ח בשל ו"ע בזה :
ורפ"ז מצינו כיון דהתורה אסרה רק דרך בישול, ועני'
 בישול שיהיה ראוי לאכילה, וכל זמן שאינו כמאב"ד
 שאינו ראוי לאכילה אינו עובר על בישול וממילא דליתו
 אסור אז באכילה, דאף דבב"ח אסור אף שלכד"א הוא
 כיכא דכבר נאסר משום כב"ח, אמנם קודם שיבשל כמב"ד
 אינו נאסר אז כלל משום כב"ח [וקא"ת ראייה ממש"ל דלא"כ
 אמאי לא יחול איסור דבב"ח על איסור דכב"ח, נימא כיון
 דחל עליו בחמלה בישולו כפרס שיהי' ראוי לאכילה שוב לא
 פקע] וי"ל הא דלא הביא הרמב"ם דין זה דליתו חייב עד
 שיהי' חלב כמאב"ד דזה נלמד מהא דמבואר בדברי הרק דרך
 בישול

שערי שער ב בענין מעשי עבוד הקבה סימן ה שמה

עסם החלב הנכבש כבכשר, דחלב נאחר מה"מ משום כב"ח, כן בחייל וכן בהנאה, רק הכשר אף דקיבל עשם מחלב הנאחר בהנאה אינו אסור, בהנאה להסוגרים דלענין איסור כהנה לא חמרי' עכ"ל דלא' שהפסע מאיסור כהנה יסיה מספק הכיחור שיהיה אסור בהנאה, אבל מ"מ באינה אסור הכשר מה"מ אף קודם גמר ביטולו מחמה עשם החלב הנכבש בחבור, והא"ך כתב הרמב"ם דקודם גמר ביטולו אסור רק מדרבנן :

והיה י"ל דכוונה כריעב"א הוא דאף דכבש אף אם לא גמר בשולו מ"מ נעשה איסור מחמה עלמו שיהיה מידון כב"ח ממס מדרבנן דהריעב"א חיל לשיטתו דס"ל דכב"ח דרבנן נעשה איסור מחמה עלמו, דז"ל (בבב"א דקייב בד"ה וכלכחא) ואותן שהסוגים מלמטה הקיבה כשורם כרי זכ אסור משום כב"ח דכרי רש"י ז"ל ואסור להעמיד בקיבה הסוא ואם העמיד הכל אסור ואש"ג דלא יסוב עמיה ולא משום דס"ל דמכ"מ נמשכו דכרי רש"י ז"ל אלא משום דכיון דמוקים כחאל דאיכא איסורא בעינא דמי' וכו' עכ"ל ולפ"ז נפ"מ אם ביטל עור הקיבה חלב וסור לא נחשב לגמרי ולא הי' ביטול כחאל' דוא אם לא הי' עור הקיבה איסור מחמה עלמו משום כב"ח, ולא הי' אסור רק מחמה בליעל החלב שחבורו, לא היס עור הקיבה אסור משום דבר המעמיד כיון דעשם החלב אינו המעמיד ורק כשור, משא"כ ח"ל דגם עור הקיבה אף דלא נחשב כחאל' אסור מדרבנן משום כב"ח, או אסור עור הקיבה משום מעמיד, ולא כתב כריעב"א דאסור מדרבנן משום כב"ח שיהיה נעשה איסור מחמה עלמו דאסור להעמיד כבש שנחשב חלב ולא נחשב כחאל' , ופ"מ עוד בחשבות אס נהערכם בחירות כיון דסוא איסור מחמה עלמו אי' בעילת משום חייב' הרוא' להכחיד :

אלא דעדין יב לשיין לפנ"ש כריעב"א דקודם גמר ביטולו אסור מדרבנן וא"כ ממילא דליתו אסור בהנאה כדיון כל כב"ח דרבנן דמוכר בהנאה, ובה דעת הרמב"ם בא"ח ב"מ ע"ז (ס"ב:) כהנאה דחייב שפיל עליו חביב דיי"ז דשרי' רבא לזבוי לנכרי כתב עס הרמב"ם דהסם ייבס היס דקוי"ל ימכור לנכרי חוץ מדמי איסור שבו דאם היס יי"ז גמור היס אוסר את החיטין אף בהנאה עיי"ז דסוא ס"ל דגם לענין איסור כהנה חמרי' נהפך הסתיר להיות איסור שיהיה אסור בהנאה, וממילא כבש שנחשב חלב וכבש לא נחשב כחאל' , מ"מ כיון דחלב נאחר אסור אף בהנאה כיון דהחלב נחשב מיד וא"כ עשם החלב הנכבש כבכשר אסור את הכשר אף בהנאה, וא"כ א"ך כתב הרמב"ם דלא אסור חלב מדרבנן, הא אסור מה"מ אף בהנאה מטעם החלב שבו, והבשר אסור בהנאה וגם אם העמיד בו אסורים הנבינות אף בהנאה כדיון אם העמיד באסורי כהנה [ובל"ז עכ"ל אסור בחייל מה"מ], ואף אם חמרי' דקודם גמר ביטולו אם אכלו הוא שנכד' א"גם כזכ כתבו דאסור מה"מ רק דליכא מלקוח מכל מקום איסור חורס איכא! :

ובישוב דכרי הרמב"ם ל"ל לפנ"ש דייק מדברי הרמב"ם כמ"ש וכן האבול כיוס פטייבס מכשר וחלב שנחשלו כחחד לוקה, מובאר דאם לא ביטל כיוס כפסם אחת אלא בשתי פטייבס וככל פסע היס כביטולו פתח כחזית דלא כיון דלא היס עיבר על בטולו, אז אינו שובר גם על חבילתו אם אוכל כיוס שלם משני כביטולים וסעס כמ"ש הרמב"ם באבול דמי' ד"ה הי"ל דז"ל בת' הגמ' כחא מיוס גדולה אכל כשאינו בא מיוס גדולה אפי' על ביטולו אינו לוקה ד"ל ביטול כל דכו אמר רהמנא ויזון נכן פטייבס דליון לוקה על חבילתו דכל דלית כיוס משום ביטול לית ביה משום חבילה דלכתי אפקי' רהמנא ליה חבילה בלשון ביטול עכ"ל, אמנם י"ל דזכ חלוא בלימוד כב"ח לאיסור חבילה דאי ילפי' איסור חבילה כב"ח מנ' פטייבס לא תבטל אז ממילא אין לו לאסור החבילה אלא אם היס עבר עליה

ביטול חסרי חורס, ופנ"מ (בפתיחה לכל' כב"ח) כתב וז"ל ושיעור ביטול לא נחבאר כב"מ ז"ל ובגמ' עס אמרו באיזוס ביטול שאחרים אובלים, וכתב הפ"ח כאן (לוח ג') כל טלא כוב כחאל' אין איסור עיי"ש. ומיניו לדינא אבאר לקמן דודאי כל שנפל החיכת כשר לכ"י וסור מיד אסור בחייל ובהנאה אף דליכא עשם בשולו, ולמלקוח חמרי דליון לוקה אלא דרך ביטול, ומ"ש הפ"ח עשם בשולו רש"י לא פי' כן אלא שנחשב כל לזכו, ולדינא ז"ש, אבל אסור הוא בחייל ובהנאה אף בלא עשם בשולו כחיתמה כל כשפוקים כנפלא חתיכה ליוכ וסלקו מיד ודוכחי טובא עכ"ל. ולא אדע מה איסור חורס יסיה כזכ כיון דמובאר כהדיא בגמרא דבעי' עשם בשולו, ועיין כח"ד (בסי' ז"א ס"ק ז') דקודם עשם בשולו חלב אסור מן חורס בחייל ובהנאה כיון דהחלב נחשב מיד, אהנס כבכר אינו אסור אלא מדרבנן ומותר בהנאה :

ולאחר זמן רב ככתבתי כ"ז יאל לאור ס' ביה מאיר על ש"ע יו"ד ורחיחי (בסי' פ"ז) שביבא דכרי הפ"ח דקודם שנחבשל כחאל' אינו נאחר מה"מ, וזידד לומר דיל' דמי' אסור מה"מ מטעם דחוי' לליופו אם יוגמר בשולו, וכביח עס חשו' חכ"ז הי בכל איסורים חמרי' דהיי שיעור אסור משום דחוי' לליופו, וכביח עס דכרי רש"י בשב"ם (ד' ג') דכבש דעקירי בלא כהנה אינו אלא איסור דרבנן אף דחוי' לליופו, ודכרי כמ"ל (פי"ח מה"ל שבת) דעקירי בלא כהנה חיי מיקרי חיי שיעור אלא חיי מלאכה עיי"ש, ולענ"ד אפי' אי אמרינן באיסור שבת דעקירי בלא כהנה איכא איסור חורס משום חיי שיעור, ומשום דחוי' לליופו אם יעשה כהנה, מ"מ כביטול כב"ח כחלוא בשולו אין לאסור כלל מה"מ מחמת דחוי' לליופו, דבשלמא בעקירי וכהנה דחייב חייב על כהנה אלא בליופו העקירי לכן אמרי' שיעור חיי שיעור אסור מה"מ כיון דחוי' לליופו העקירי שיהיה חייב על ידו אם יעשה כהנה, משא"כ כביטול כב"ח כדאי אם היס כדיון שאינו חייב משום ביטול כב"ח, אלא אם כל כביטול מתחילתו עד גמר ביטולו היס כדאי כב"ח, אז שפיר כוב חמרי' דבחתלה בשולו אסור מה"מ משום דחוי' להל' גמרי' אם יוגמר כביטול חלב דלית חייב אלא כיון דחתלה ביטולו היס ג"כ כב"ח, אמנם באמת אינו כן אלא אם עשם כשר במים עד גמר ביטולו וחל"כ ביטל כבכר עס החלב עיבר ג"כ משום ביטול כב"ח, וממילא הא דחייב בגמר ביטולו משום כב"ח אינו מפעם דחתלה ביטולו סיה עס חלב, דאף אם היס חתלה ביטולו במים בלא חלב, היס ג"כ חייב על גמר ביטולו משום כב"ח, וא"כ א"ך נאמר דחתלה בשולו כב"ח יסיה אסור מה"מ משום דחוי' לליופו, ולכו גמר כביטול כחייב על ידו הוא משום דחתלה בשולו היס כב"ח, דאף אם היס במים היס חייב ג"כ, וכיון דחתלה בשולו כב"ח אינו מסייע לחייב על גמר ביטולו, ממילא ל"ל דאסור משום דחוי' לליופו דאי' אם ביטל כשר במים יומח ג"כ דאסור משום דחוי' לליופו אם יבטל חמ"כ בחלב, ולכן ל"ש כזכ דאסור משום דחוי' לליופו, וזכ כזכ כדור לשע"ד וממילא לדינא חתמה כמ"ש הפ"ח וכח"ד דכל זמן דלא נחבשל כחאל' אינו אסור אלא מדרבנן :

ובן מובאר כהדיא כריעב"א חילין כסוגי' דז"ל שחורים אובלים איסור פירש"י ז"ל א"כ אובלים אורו שנחבשל כל לזכו ע"כ ושפתכר דכל לזכו היינו כחאל' שדך א"כ לחביל כן, וכי"מ לענין איסור חורס דאלו לדינא דרבנן אפי' ליון בליון אסור עכ"ל מביאר כהדיא דליתו אסור אלא מדרבנן, אלא דזכ ז"ש דגפ"ש כרי דליתו אסור מה"מ ליתו אסור בהנאה משום כב"ח, מ"מ אסור בחייל מה"מ, חדה כמ"ש כח"פ דלחלווחי נחבשל מיד, ושד כמ"ש כיון דהחלב נחבשל מיד ממילא אסור הכשר מהנאה

מסוס ביטול ולכתי חפקי' רחמנא לאכילס משוס ביטול ,
 עכ"כ אי ילפי' איסור אכילס מקרא אחרינא כאידך תנאי
 גמ' מולין (קפ"ז) שיעור י"ל אף דלא סיכ עבר על כבישול
 מ"מ כיון דכוח בנ"ח אסור באכילס ובהנאה, ובזכר י"ל הא
 דפריך הנמרה על רב דאמר תני זיה שבר וה"ל זיה חלב שנשכל
 זמ"ל לוקח על אכילתו ואינו לוקח על ביטולו ממנ"פ אי
 מלמדיפס אכילסו נמי ליתקי ואי לא מלמדיפס אכילסו נמי
 לא ליתקי, ולא פריך בפשיטות כיון דאינו עובר על כבישול
 ממילא דלא נאסר באכילס כיון דאפקי' רחמנא אכילס בלשון
 ביטול בעי' דוקא שיהיה נאסר כבישול, ודוקא לסמיר
 זכ בקב"ש גמ' אלא משוס דיש מקום לומר דרב ס"ל
 כאידך תנאי דלא ילפי' איסור אכילס מנ"פ פעמים לא חבשל
 ולכן אף אם אינו לוקח על ביטולו אסור בהנאה, ולכן לא
 פריך גמ' רק ממנ"פ, דבל"ז י"ל אף דאינו לוקח על ביטולו
 מ"מ חייב על האכילס :

ובזה יוחא ג"כ מש"ל דטובה נמנרה דיש ביטול אחר
 ביטול מקו' גמ' ממנ"פ וכו' הא י"ל דאינו לוקח
 על ביטולו כיון דהחלב נחבשל מיד בעתו גמר, ולא לא היה
 חייב על כבישול משוס דלא סיכ רק תני שיעור, ובגמ' ד
 כבישול דאז נחבשלו שיהיה הבשר והחלב וכו' שיעור שלם
 אז אינו חייב על ביטול החלב משוס אין ביטול אחר ביטול
 דא"ל כיון דאינו חייב על כבישול ממילא לא אסור גם באכילס
 משוס דכס"ד דגמ' ע"כ רב לא ס"ל כן רק אפי' אם אינו
 שובר על כבישול אפ"כ נאסר באכילס, ובס"ד ו' ע"כ רב
 ס"ל כאידך תנאי דלא ילפי' איסור אכילס מנ"פ לא חבשל :
והנה מש"ל בדברי רמב"ם דדייק וכן האורחל כיה משנייה
 מנכ"ח שנתפצלו כ"ה לוקח, מוכח דאם נחבשלו
 בשחי פעמים אינו לוקח כיון דלא עבר על כבישול, מ"מ
 היה מקום לומר דאסור לנכ"ל אף פחות משנייה מנ"פ
 מעטס דתני שיעור אסור מנ"פ, ורמב"ם לא כחך רק
 דאינו לוקח כיון דלא עשה איסור מלקוח כבישול, אבל מ"מ
 היה איסור טורח משוס תני שיעור דאסור מנ"פ, ומ"מ
 דל"ש בזה איסור דתני שיעור כיון דל"ש בזה חזי' לנרופי'
 בתוך שיעור ככא"פ כיון דשיעור זה לא נאמר אלא לגבי
 אכילס ובמ"מ ש"ס אענין כל יראה, וזכר ל"ש מדברי
 רמב"ם ומש"ע (ד"ס ס"ל גיניכ וגיניכ) דכהנו דאסור
 לגנוב ולגזול אף תני פרוטס, ובתנאי כס"מ וסמ"ע העטס
 משוס דתני שיעור אסור מנ"פ כמו באיסורים ע"ש, וה"ל
 במתוך לא נאמר ג"כ כשיעור הראוי להעטרף, וכ"כ ברש"י
 שם (ד' ע"ד) אכילס דאמרי' החס וכו' מותר להאכיל
 פחות משיעור, כחכו דאסור משוס דתני אסור מנ"פ, ו
 וכ"כ בגמ' ר"ס כמוליא יין הביאים המ"ל (בפח"י משכח)
 וע"כ ל"ל בפשיטות דראוי לכלערף תני שיעור זה אם היה
 ככדי שיעור שלם, וממילא אם היה ביטול זה היה ככ"ח
 אסור מעטס חל' שיעור אסור מנ"פ כיון דראוי להעטרף
 אם היה עזוב עוד חזי' זיה אחר [מ"מ לעי"ד בבור מש"ל
 דחמילת בשולו אינו אסור מעטס תני שיעור דבחיילה ל"ש
 זכ דראוי להעטרף אם היה גמר ביטול, דאם הוא גמר
 ביטול אינו תני ביטול] וכן כו' מקום לומר גם בדברי ריעיב"א,
 אמנם מדברי רש"י נראה דעל ביטול תני שיעור ליכא
 איסור כלל, דבבב"א ד"ע' אכילס כחב גר"כ לנשול לא מלמדיפס
 לעשות איסור אפי"כ היה בו בחיילה כשיעור וכו' עכ"ל,
 ואם היה כהני שיעור איסור טורח משוס תני שיעור לא
 יתכן לומר דלא מלמדיפס לעשות איסור אלא היה לו לומר
 לא מלמדיפס מלקוחו מזה נראה דאפי' איסור ליכא אם היה
 פחות משיעור ובמ"מ דבחיילה בשולו ליכא איסור דתני שיעור:
ורפ"ז סיכא דביטול כזית חלב ע"ס בשר אז כיון דנחתלת
 בשולו נאסר החלב משוס בנ"ח מחמת עטס כבשר
 כנגלע בנשכו, ממילא אסור החלב אם הכשר אף קודם
 כמאב"ד ת"ס' ונאסר בכשר באכילס מנ"פ, וגם בהנאה

לסוכרנים דגם באיסור הנאה אמרי' נהפך היתור לאיסור
 הנאה ולדין דלא נהפך לענין איסור הנאה אינו נאסר אלא
 באכילס, אמנם אם לא היה רק חזי זיה חלב דבזה לא היה
 על החלב נחתלת בשולו איסור דבנ"ח, אז אי חזקין גם
 בביטול תני שיעור אסור מנ"פ ממילא כיון דהחלב אסור
 מנ"פ, אסור גם בכשר מנ"פ, אמנם אי לא אמרי' בזה
 תני שיעור אסור מנ"פ ולא נאסר החלב מנ"פ ממילא דאינו
 אסור אם הכשר מנ"פ, וי"ל מ"מ ריעיב"א דקודם גמר
 בשולו אינו אסור אלא מדרכין כולו על תני זיה חלב שנשלו ע"ס
 בשר משא"כ אם היה זיה בשר אסור מנ"פ :

ורפ"ז י"ל ג"כ דברי ריעיב"א ע"ס ע"ו ה"ל [יובא כס"י
 ג'] במ"מ לדרוש דברי הרב"ד דחזין הא דשמואל
 קטע משמיעים בעור קיבת כבילס, דבקב"ח כבשר לא
 היינו אוסרים מספק דספיקא דרבנן לקולא, כיון דמרחימי'
 אוסר חמלה וכו' ספיקא דאז, דקטע דבזכר נחמס גם תירון
 הרא"ם דכ' דמשוס בנ"ח לא היו אוסרים משוס דבר
 המשמיד כיון דדרך ביטול אסור טורה, ובש"ע עטס גמור
 דמ"מ קשה כיון דע"י שמרחימיס אוסר נכנס עטס החלב
 בכשר ויאסר העור עתמ"ד עלמו, ונאסר משוס דבר המשמיד
 ד"ל דאף דמרחימיס אוסר מ"מ בכרחה וז' לא נגמר
 ביטול העור ולא הניט למאב"ד וח"כ אף בעור אינו נאסר
 אלא מדרכין, או מרא' כיון דקיבל עטס מחלב כהאסר
 מיד כמ"מ מ"מ לא נעשית בעור איסור מחמת עלמו מנ"פ
 ולא נאסר רק מדרכין ובדרכין לא נעשית איסור מחמת עלמו
 שיהי' אסור משוס דבר המשמיד ורק על ח' כמאב"ד
 קשה דח' דלא היו אוסרים מספקא ע"כ דס"ל דיש לחוש
 דלא היה ס', או דבשל נכחי ל"ש ביטול בזה קשה הא
 החלב נאסר מחמת עטס שקבלה מהעור, אמנם אף דזכ
 נהן כס"י הרא"ם אף דמרחימיס אוסר החלב, מ"מ ליכא
 ליימר כן ביטול דברי ריעיב"א לשיטתו דס"ל דאף באיסור
 דרבנן איסור משוס דבר המשמיד, ומש"ל ליטבו ס"ל דל"ק הא
 העור קיבל עטס מהחלב משוס דבשמה אינו כ"ד בשות רק
 זמן מועט, ובזמן מועט כזה לא קיבל העור עטס מהחלב
 מ"מ אם מרחימיס הקו' נהק"ע, ואולי דמ"מ לא הקטע
 בחמ' ע"ז על ח' הר"מ ד"ל דהר"מ ס"ל דבאיסור דרבנן
 ל"ח איסור מחמת עלמו, או ד"ל כ"ל דריעיב"א כחך כן
 ליטבו הא דשמואל, ושמואל לשיטתו דס"ל אפשר לכוהנו
 מותר אינו אסור משוס דבר המשמיד, וכרמב"ם דנקט לפי
 ההנח עטמ"א דשמואל משי' ששעמידים בעור קיבת כבילס
 דבשמהיה אינו אסור בדיעבד אף אם מרחימיס אוסר חמלה
 וכרמב"ם ס"ל אפשר לכוהנו אסור הוה דכרמב"ם ס"ל
 דבדרכין לא נעשה איסור מחמת עלמו (בב"ל) מ"א בפ"ו
 סלכ"ה כ"ס) ובאשר יבואר לפיטו דפ"כ דעת רמב"ם כן,
 ולדברי ריעיב"א בחמ"א השמיד בעור כסיה אם יש זה
 בני"ע ה"ו אסורה ע"כ ח"א לומר דבשמהיה אוסר מרחימיס
 אוסר חמלה, דא"כ אף אם לא נעשה איסור אסור כיון
 דהעור קיבל עטס חמיל', ואף אם יתמ' דא היה כמאב"ד
 מ"מ ע"כ אסור מדרכין ואסור משוס דבר המשמיד לדין
 דקימ"ל אפשר לכוהנו אסור, וריעיב"א לא כחך רק שיהיה
 מרחימיס אוסר חמלה :

דיוצא מכל זה דנקמ' לבלע דהבשר לא נאסר משוס
 בנ"ח אלא בנמר בשולו שהוא כמאב"ד, וכן
 דבשמינו הפוסקים דין זה י"ל דהא דקמתי בתוספתא
 ובא"ח ביטול אמרו כביטול שחורים אובלים אוסר, הוא
 לכוהנו דילפי' איסור אכילס בנ"ח מנ"פ חלב סביל, וכיון
 דהוליא אכילס בלשון ביטול ע"כ דאינו נאסר אפי"כ הוא
 כדקד ביטול שיהיה ראוי לאכילס ולא כאידך תנאי דילפי'
 מקרא אחרינא בחולין (קפ"ו) דלא לא היה חלוזי בזה,
 והיה אסור באכילס אף אם לא היה מחוייב משוס ביטול
 ואפי' אם היה ממשלו שמי פעמים בכל עטס פחות משיעור
 משנייה

שערי שער ב בענין מעשי בעור הקבה סימן ה שמיחה

משגיסה, דלזו אינו חייב משום בישול אפי"ה סייב חייב אם
אכל כזית מהם, ואמנם אי ילפי' איסור אכילה מג"ש לא
בשכל הדבר פשוט דרך בישול אכרה חורב ונפי' בישול
שיכיה רחוי לאכילה ומבואר כהרע"ב"ה ס"ל, ולכן הרמב"ם
והש"ס דכחה דאיסור אכילה למד מג"ש לא תשכל ממילא
למד דלא נאסר גוף כבשר עד שיכיה רחוי לאכילה שיכיה
דרך בישול הראוי לאכילה וכמ"ס ספ"ה וכה"ד ס"ל
ובמבואר צדק' בדברי הרע"ב"ה ס"ל דאם לא תשכל
במא"ד איט אסור אלא מדרבנן :

אמנם לפת"ש מבואר דזו אינו אלא אם לא כי' בהחלב
רק מתי ויה דאז לפי האמה לא נאסר גוף החלב
אלא מדרבנן דאף דהחלב נחשב מיד מ"מ כיון דליכא רק
האי שיעור לא אסור אלא מדרבנן וממילא דלוינו אסור אם
כבשר, משא"כ אם סייב כזית חלב דאז נאסר חלב מיד
בשחלים בישולו מה"ס אז נאסר גם כבשר מה"ס מחמת טעם
החלב כהכנס בהבשר, אמנם אפי"כ אין כבשר נאסר אלא
כאכילה ולא כהנאה, דאין נקט' להלכה דבעינין איסור
הנאה לא אצרי' וספק שיכיה אסור בהנאה כמבואר
באהרונים וסרי"ה כהנסי מזה במק"א :

ועתה אבוא לג"ד ששגלו בשר מריפס בקדירס שבשלי
כב חלב לעינין לכתור כבשר בהנאה להאכילו
לדברי, י"ל ספק לכתור כבשר בהנאה כיון דאין כבשר
נאסר מה"ס עד גמר בשולו שיכיה כמא"ד, ממילא מיד
בשחלים בשולו כשרי טעמי כבשר למא"ד פלטו המים
הטעם מהקדירס לתוך הכבד, וזה הוא כמו כענבל, וכל'
ט"ו בבישול קולט טעם הכבד, וטעם סיוולא מן הקדירס
לתוך כבשר בגמר בישולו אינו אסור אלא טעם סיוולא
מתחלה בישולו לתוך כבשר יאסר אפי"כ כבשר בגמר בישולו,
אמנם אפי"כ לא מלי לחול איסור חדש דבכ"ח משום דאז
הוא י"ט כר טעם הכבד להכלי וטעם השני לתוך
כבשר, דכשעה שיכיה נכנס טעם החלב לתוך כבשר לא
היה אסור גוף כבשר משום בכ"ח כיון דאז לא היה נכשול
כבשר כמא"ד, רק דכעניינה מהחלב ואסר כבשר אפי"כ
כשישכל כמא"ד, אמנם אם לא יכול כעניינה לטו לאסור
איסור מחדש משום בכ"ח משום דהוא י"ט כר ל"ט, כמו
גבי יתור דלוינו חל על כבשר איסור ויתר משום דהוא י"ט
כר ל"ט טעם א' כעניינה וטעם השני ככבשר דענה שניבלע
תוך כבשר עדיין לא היה מותר, כ"כ בזה הוא י"ט כר ל"ט
טעם כראשון כעניינה וטעם השני ככבשר, ואף לכסבורים
דל"ט כר ל"ט בבישול אסור טעם השני וביתור הוא טעם
שלישי טעם א' כעניינה, וטעם כב' כהמים ומתמים לתוך
כבשר כ"כ הוא בזה ולא נאסר כבשר משום בכ"ח, אלא
דמ"ח אסור מחמת כעלעט מהחלב דנאסר מיד מחמת טעם
החלב, אמנם אז הוא כהסיכה שבלעט טעם מאיסור הנהא
דנקט' להלכה דלא אצרי' כהסיכה לעינין הנאה, ואולי מטעם
זו הוא גמ' כסוגי' דירק קדירה שבישלו בה בשר לא יבשל
בה חלב ואם בישל בנ"ט, ולא נקט קדירה שבישלו בה חלב
לא יבשל בה בשר ואם בישל בנ"ט [ולפתש"ל לשיטה רש"י
דס"ל בזה דעטם קפילא דמ"מ ג"ס, וי"ל דאף דאין בחלב
הקדירה ס' ענך הקדירה כמ"מ מהני קפילא משום דאין
כמדומע מדמע אלא לפי ההשגח, ובבישול בשר היה ג"כ
מז, ממילא לא היה מלי לנקוט קדירה שבישלו בה חלב
דאי"כ לא היה מסי קפילא] משום דנותן טעם הוא אסור
אף כהנאה, ובקדירה כהסיכה חלב ואפי"כ בשר לא נאסר
גוף כבשר כהנאה, גם י"ל דרבה בה' להשיטעט דגם בכ"ח
דא' סמכין אקפילא, ואם בישל חלב ואפי"כ בשר לא נאסר
כבשר מחמת בכ"ח כלל משום דס"ל י"ט כר ל"ט, וזה הילוי
בטעם כשיקור ורבה דס"ל ס"ט איט אלא מדרבנן גם בזה

אמנם כל ז' דלוינו אסור כדענבד אכל לכתחילה בודאי
אסור להעמיד משום דלוינו מבעלם איסור לכתחלה
וכמבואר כדריא בפרמב"ם (בפ"ט מהל' מ"א ס"ל ט"ו) דכתב
אסור להעמיד כעניינה בעור הקיבה של שחוטק וכו' עכ"ל
גם אם העמיד כב' בתויד אסור כמבואר (בס"י ל"ט) אם עבר
ובישל אסור להמכסל, ולשיטה הריב"ש (בשי' הל"ח) אם
ביטל על כסחם לתי שירלי לקנות כרי הוא כמי שטעמו
כשביילס, ועיי' בתשו' דרע"א (ס"י ר"ו) וכן ראינו בראב"ן
בהתן שער עליו הפסח דמה"ד בטל כרוב דבשחטופות לא
קיים אם כעלו במייד למכור אסור לקנות ממנו [ובעת אינו
תח"י להרשים מקומן] [ובמ"א בהנסי לישב כזו דעת כסבורי'
אם העמיד בשמרים שער עליהם הפסח מותר דלדברי
המעמיד לא בטל מ"מ דכמו דמה"ד אם נחצר חמץ שער
עליו הפסח אף אם הוא גנו"ט דלא בטל אפי"כ מותר
כאכילה כיון דבשחטופות לא קיים ולוינו מותר מטעם ביטול
כרוב, כ"כ אף דבר המעמיד לא בטל בה אינו מותר מטעם
ביטול, וחמכו ע"ז בה' בחוספשא [הובא בגמ' חולין ד"ד]
דקתי חמץ של שברי ענבה אחר הפסח מותר מיד מפני
שכס מחליפין ובלשון חוספשא הוא חמץ שכס מחליפין אם
השאר, ואי"כ מבואר דלא זכ' היה אסור משום דשאר
הוא דבר המעמיד ולדברי כראב"ן י"ל כיון דכס מעמידים
בגמ' שער עליו הפסח בתויד וי"ל דהא דקתי חמץ של
ע"ט הוא דלוינו למכור לאחרים, ולכן אם לא היו מחליפין
היה אסור אף לאחרים דהוא כמו שער וביטול כשביילס,
ולכן קתי דמותר מפני שכס מחליפין [ולפי"ז יכיה רחוב
דבר המעמיד אינו בטל מה"ס, ממנ' דחולין שם דלמתי'
סכרוה הא מתי ר' יודא הוא דלמתי חמץ אחר הפסח דאז'
וכו' ע"ש ואם ימא דדבר המעמיד אינו אלא מדרבנן גם לרי'
הוא מדרבנן והכ"ת] ויש לעיין על דברי הריב"ש ובראב"ן
מגמרא דחולין (דף י' ע"א) בה"א אממא שאני חמץ דכיון
דקאמר לה עשי י"ט משליכי כחמץ דעירב בידים דמי' ע"ש
וברש"י ולדבריהם גל"ז כיון דעירבו כשביילס אסור, ויכיה
מזה רחוב לרעה מברש"ל כהובא בע"ז (ס"י ל"ט סק"י) דסיכא
דלא ידע דעירב כשביילס מותר, ולכאורכי היה מקום לומר
דרוקא שם דלא גזר בתשמישה דמתי ולינו מותר מטעם
ביטול כרוב בזה מותר היכא דהוא שוגג, אמנם הוא בראב"ן
כתב בן כחמץ למחר הפסח דלוינו מותר ג"כ מחמת ביטול
ולפי"ז ע"ש לכתחלה ודאי אסור להעמיד בקיבה כשכס וכו'
לבאר לדדי הסיחור גל"ד :

אמנם כל ז' דלוינו אסור כדענבד אכל לכתחילה בודאי
אסור להעמיד משום דלוינו מבעלם איסור לכתחלה
וכמבואר כדריא בפרמב"ם (בפ"ט מהל' מ"א ס"ל ט"ו) דכתב
אסור להעמיד כעניינה בעור הקיבה של שחוטק וכו' עכ"ל
גם אם העמיד כב' בתויד אסור כמבואר (בס"י ל"ט) אם עבר
ובישל אסור להמכסל, ולשיטה הריב"ש (בשי' הל"ח) אם
ביטל על כסחם לתי שירלי לקנות כרי הוא כמי שטעמו
כשביילס, ועיי' בתשו' דרע"א (ס"י ר"ו) וכן ראינו בראב"ן
בהתן שער עליו הפסח דמה"ד בטל כרוב דבשחטופות לא
קיים אם כעלו במייד למכור אסור לקנות ממנו [ובעת אינו
תח"י להרשים מקומן] [ובמ"א בהנסי לישב כזו דעת כסבורי'
אם העמיד בשמרים שער עליהם הפסח מותר דלדברי
המעמיד לא בטל מ"מ דכמו דמה"ד אם נחצר חמץ שער
עליו הפסח אף אם הוא גנו"ט דלא בטל אפי"כ מותר
כאכילה כיון דבשחטופות לא קיים ולוינו מותר מטעם ביטול
כרוב, כ"כ אף דבר המעמיד לא בטל בה אינו מותר מטעם
ביטול, וחמכו ע"ז בה' בחוספשא [הובא בגמ' חולין ד"ד]
דקתי חמץ של שברי ענבה אחר הפסח מותר מיד מפני
שכס מחליפין ובלשון חוספשא הוא חמץ שכס מחליפין אם
השאר, ואי"כ מבואר דלא זכ' היה אסור משום דשאר
הוא דבר המעמיד ולדברי כראב"ן י"ל כיון דכס מעמידים
בגמ' שער עליו הפסח בתויד וי"ל דהא דקתי חמץ של
ע"ט הוא דלוינו למכור לאחרים, ולכן אם לא היו מחליפין
היה אסור אף לאחרים דהוא כמו שער וביטול כשביילס,
ולכן קתי דמותר מפני שכס מחליפין [ולפי"ז יכיה רחוב
דבר המעמיד אינו בטל מה"ס, ממנ' דחולין שם דלמתי'
סכרוה הא מתי ר' יודא הוא דלמתי חמץ אחר הפסח דאז'
וכו' ע"ש ואם ימא דדבר המעמיד אינו אלא מדרבנן גם לרי'
הוא מדרבנן והכ"ת] ויש לעיין על דברי הריב"ש ובראב"ן
מגמרא דחולין (דף י' ע"א) בה"א אממא שאני חמץ דכיון
דקאמר לה עשי י"ט משליכי כחמץ דעירב בידים דמי' ע"ש
וברש"י ולדבריהם גל"ז כיון דעירבו כשביילס אסור, ויכיה
מזה רחוב לרעה מברש"ל כהובא בע"ז (ס"י ל"ט סק"י) דסיכא
דלא ידע דעירב כשביילס מותר, ולכאורכי היה מקום לומר
דרוקא שם דלא גזר בתשמישה דמתי ולינו מותר מטעם
ביטול כרוב בזה מותר היכא דהוא שוגג, אמנם הוא בראב"ן
כתב בן כחמץ למחר הפסח דלוינו מותר ג"כ מחמת ביטול
ולפי"ז ע"ש לכתחלה ודאי אסור להעמיד בקיבה כשכס וכו'
לבאר לדדי הסיחור גל"ד :

סימן ו

בזה כיון דלא חסרה חורג אלא דרך ביטול וכנה דאיכא
 ס' ליכא איסור כלל, ולי"ש בזה איסור דאין מבטלין
 איסור לכתחילה, דהא ליכא שום איסור כלל, ולי"ש הטעם
 דאסור לבטל חלב בבשר בשר' דהכי דהבשר לא יקבל טעם
 מהחלב, מ"מ מיעוט החלב בכל מקום שבו קיבל טעם
 מהבשר ונאסר משום בשר, וע"כ הא דמוחר הבשר הוא
 דמעט' החלב שנגבל בו ונאסר משום בשר' נחבטל בבשר
 וממילא דאסור לבטל לכתחלה כיון דע"כ החלב שנגבל הוא
 מותר מחמת ביטול ברוב, דזו אינו דל"כ יקשה על הסו"מ
 וברא"ש דחמכו דכמו בכלאים ל"ש ביטול כיון דכל א' בפ"ט
 הוא מותר רק הסעודות אוסר, כ"כ יומא ב"ב"ח לא יהיה
 שייך ביטול באי' יש להחך דוקא בכלאים שנתערב חט' של אמר
 בפסקן החוט בכל מקום שהוא הוא איסור, ואם ינטל החוט
 של גזר מתוך הפסקן הוא מותר לכן ל"ש ביטול, משא"כ
 ב"ב"ח המיעוט בכל מקום שהוא נאסר משום בשר, ואף אם
 יסיר החלב מהבשר מ"מ יהיה נאסר באיסורו מכה טעם בבשר
 שלו, ולכן נחבטל ברוב דאין איסור שנגבל ברוב, וכ"ש
 לפמ"ש הס"ד והפ"ט ה"ל דלחצה שנאסר משום בשר' אין
 לאסור עוד משום בשר, וזוהו כמו חלב שנאסר מהחלה
 משום בשר' ונתערב בבשר דנחבטל ברוב, ועוד הא ב"ב"ח
 לא אמרי' מילתא דעבירה לעמא לא בטל כמ"ש הס"ז
 (בס"י ל"ח ס"ק י"א) ו"ל בשלמא שומן של בשר לנחך מאלל
 של חלב שפיר בטל בשר' כיון שאין האיסור מלד עלמא ורק
 מלד הסעודות וכוון שיש' א"ל שחין פערזות עכ"ל, וזהו
 כמ"ש הרשב"ש ה"ל בהא דקייב, ואם יומא דמ"מ
 המיעוט שנתבטל נאסר משום בשר, יומא הא דשומן של
 בשר קיבל טעם מהחלב ואז הוא איסור מחמת עלמו, ושוב
 ישוב יאסר משום מילתא דעביר' לעמא כמו בשימין של
 בשר שנאסר חתלב ב"ח ואח"כ נפל להבטיל בודאי אוסר
 משום מילתא דעבירה לעמא, ובכרמ"ם וברשב"ה ה"ל
 במ"ש בסוגיא דקייב י"ל כ"ל כיון דהאי בלפי קאי והאי
 בלפי קאי גם המיעוט לא קיבל טעם, משא"כ במילתא
 דעבירה לעמא, אלא ע"כ מוכה דהיכא דאיכא ס' ואינו
 בעו"ט ליכא איסור כלל דהסורה לא אסרה אלא דרך ביטול
 שיקבל טעם זה מזה, וכמ"ש הרמב"ו הביאו הר"ן גבי
 דגים שעלו בקערה של בשר דמוחר לאכלס בנותח משום לי"ט
 בר' י"ט ולא אמרי' נהי דעסר הבשר כנגבל בסדגים אינו
 נותן טעם בסכותה מכל מקום הוא הבהוה נותן טעם
 בסדגים כיון דבשי' שיקבל טעם זה מזה, ומשום
 היכא דאיכא ס' ואינו נותן טעם גם המועט לא נאסר מה"ח
 והאיסור הוא כמאן דליחא, ואי' הדבר י"ט מכ"ח
 לא יהיה מותר לערב לכתחלה חלב בחור' בבשר היכא
 דאיכא ס' ובשר בחור' חלב יומא כיון דחלב נכנס חור'
 ממשות' הבשר אמנם חלב בחור' בשר י"ט יהיה מותר לערב
 חלב בקריה של בשר ולבטל בשר', כיון דכל חד בפ"ט
 מותר רק דאסור לערב דרך ביטול שיהיה טעם, ויהיה
 דהאיסור כמאן דליחא ואינו מותר מעטם ביטול לא יהיה
 שייך אין מבטלים איסור לכתחלה וכו"ו ב"ב"ח (ס' תרכ"ו
 סק"ג) מ"ש בשם הר"ן דלערב סבך שכול בבשר כשר אין
 בזה משום אין מבטלין איסור' כיון דאין הויסר מחמת בטל
 ברוב כ"ס בזה, אמנם לא יתכן לערב כן לבטל לכתחלה חלב
 בשר' והרואה לזה אף למותר אשפי"ט מחרואי להעמיד
 ביסוד דבר זה מסוגיא דגמ' ולסוכין טעם הדבר :

במוניא דמולין אמרי' בנב' והלכא אין מעמידים בעור
 קיבה נבילה אכל מעמידים בקיבה נבילה וכתב
 במהרש"א סבא ודאי איכא לאקשו"י כמו שהקשו תוס' לעיל
 דמאי חירי' נבלה, בעור קיבה שחוסה גמי אין מעמידים
 כדקמה בנמני' אס' יש בה בעו"ט ס"ו אסורם דהכא ליכא
 פסיקה אלא איסור דרבנן ודאי הוא, וי"ל בדוקא דלא נקט
 כפי אלא משום סיפא דמילתא אכל מעמידים בקיבה נבילה
 עכ"ל, ולכא' לברי' מיגאש וסייעתו יומא דכיון דתמה
 העמדה אינו בעו"ט כמ"ש הרמב"ם (בפ"ג מה"ל מ"א ס"ג)
 ואינו אוסר אלא מעטם מעמיד, ולכן דוקא בעור
 קיבה נבילה אוסר דבר המעמיד חבל לא בעור קיבה
 שחוסה :

אמנם זכ אינו דהא כנמלה נקט בהלכתא על לכתחלה
 דפסחות לישנא דגמרא דקאמר וכל' אין מעמידים
 הוא לכתחילה אכל בדיעבד אינו אסור ור"מ וברא"ד
 כ"ל דס"ל דאין העמדה אוסרה כלל אף באיסורים, ואינו
 אסור אלא בעו"ט, ויחא לכתחלה אין מעמידים אף דבסעם
 העמדה איכא ס' ואינו בעו"ט מ"מ אסור לכתחלה משום
 דאין מבטלים איסור לכתחילה אכל בדיעבד אינו אוסר כיון
 דאינו בעו"ט וגם להסודים דלף בעור קיבה שחוסה אוסר
 מעטם העמדה, והא דקמה בנמני' אס' יש בו בעו"ט ס"ו
 אסור הוא כמ"ש מהרד"ק דלחירי שיש עמו דבר הויה המכויי
 לעמידו, ולכן אינו אוסר משום דבר המעמיד דס"ל זה
 וזה גורם ואפשר דתמה העמדה הוא בעור עם הקיבה
 ולכן בעו" דוקא שיהיה בעו"ט, אז יומא הא דנקט בגמרא
 סב"ל על לכתחלה, כיון דבסעם העמדה אינו בעו"ט ומותר
 בדיעבד ורק לכתחלה אסור משום אין מבטלי' איסור לכתחלה,
 ולפ"ו מילתא לשיטת' כה"פ קו' מהרש"א במק"ט אמאי נקט
 דוקא סב"ל דאין מעמידים בעור קיבה נבילה הא גם בקיבה
 שחוסה אסור להעמיד לכתחלה משום אין מבטלים איסור
 לכתחילה (והי"ח איש מזה לשיטת' הסודים והאיסור דרבנן
 מותר לבטל לכתחלה ועיין מ"ל) וזה נראה לע"ד לרן
 בזה דנאמת מותר להעמיד בעור כשרה לכתחלה היכא
 דאיכא ס' כחלב מד העור לפע"ש הפוסקים ה"ל דמשו"ס
 אין העמדה אוסרה בעור כשרה הוא דהא עיקר הטעם
 דהעמדה אוסרה הוא כיון דהאיסור ניכר ע"י העמדה לא
 שייך ביטול ואוסר, אמנם ב"ב"ח בלא"ה לא שייך ביטול
 כמ"ש הסו"מ והרמ"ש ה"ל כיון דשייח' היסר והאיסור הוא
 רק בסעודות והוא דומיא דכלאים ל"ש ביטול, והא דמוחר
 היכא דאיכא ס' לאו מטעם ביטול הוא מותר אלא כיון
 דלא חסרה חורג רק דרך ביטול ובני' שיהיה טעם ויהיכא
 דליכא טעם ליכא איסור כלל, ממילא אין שייך בזה איסור
 דאין מבטלים איסור דהכא ליכא איסור כלל היכא דאיכא
 ס', והוא כ"ש מ"מ ס"ח בלח"ח (בס"י תמ"ז) דמשו"ס
 מותר לערב ולבטל קודם הפסח חמץ להסכותו עד לאחר הפסח
 שייך דאין מותר מעטם ביטול אלא הוא דהוא בסעודות
 אינו מראה ומאי ע"ש ב"ב"ח ובמק"ט, וממילא דגם להעמיד
 בעור קיבה כשירה כיון דשייח' היסר ובחור' הסעודות
 הטעם הי"א מהערב אינו מותר מחמת ביטול רק דליכא
 איסור כלל דרך ביטול חסרה חורג, ובאין שייך בזה אין
 מבטלין איסור לכתחלה הא ליכא איסור כלל לא קודם
 שנתערב ולא לאחר שנתערב טעם העור כחלב דהא ע"כ
 לאו מטעם ביטול מותר דהא ב"ב"ח ל"ש ביטול, וגם כיון
 דחוקמי קא מוקי ל"ש ביטול כמ"ש הרמב"ם בפ' המשניות
 כ"ל, ויהיה ראיה לזה מקו' מהרש"א ס"ו דנקט בגמרא
 סב"ל דאין מעמידים בעור קיבה נבילה דלשון אין מעמידים
 הוא לכתחלה ולא נקט בעור קיבה כשירה :

ואף לערב חלב ולבטלה בבשר בשר', י"ט מס איסור יהיה
 בן

ובמוניא דע"מ בקו' בנב' א"ק אפשר לכוונתו מותר
 תחילה אמאי י"ל ויפיר' א"ק הויה גם הראשון
 מפני שגפלט האיסור ומנו' והלכתחילה הוא דהאסור שאין
 מבטלים איסור לכתחלה וכו' עכ"ל ובמש"ל בשם הרשב"ה
 דכיון שכתב טעם זה מזה חזרו להחין כמו כלאי בגדים
 דעלמא שיש, גם בשר י"ט לשי' אמאי לא יהיה דשאי להסות
 ולהחריד

ולפסיד כ"ח פנים זה מזה שיכיו חזירים לסמרים כמו
 כלאי בנדים דעלמא דמוחר לחתיר קשר הכלאים ולהסיר
 החום שנאמר כנגד-בשביעו משום כלאים ואין בזה משום
 מבטלין אישור לכתחלה [כיוון דקודם הססיר החום היה כל
 כנגד האור משום כלאי, ואישור דאין מבטלין אישור הוא
 בכל דבריו ע"כ כיון דססירו אינו מתחמם כיוול כבוד רק
 דכאישור פקט ממנו לגמרי, כ"כ יביח מותר לחסום האישור
 אף לכתחלה כ"ח דלאחר שיכיס נסחט האישור דאז האישור
 הוא כמאן דליחא, ומגמ' ליכא ראיח לאישור דהא י"ל
 כפירוש גמ' אי קסבר אפשר לכוחפו מותר הייט דמוחר
 אף לכתחלה לחסום האישור כ"ח, וכחולין (ק"ב ע"א)
 כתבו תוס' ד"ה חרי נללי דמילחא דגם למ"ד אפשר לכוחפו
 אישור זה אינו אלא כיכא דלא נפלט האישור לגמרי משא"כ
 כיכא דלא נשאר אפי' משכו מוסר ע"ש, וא"כ ממילא
 ג"ח דאף אם נשאר משכו מ"מ האישור כמאן דליחא כיון
 דלא אסרה תורה רק כנו"ש אמאי לא יביח מותר לחסום
 פנים החלב, ועי' כו"ד (כס"י ג"ט) בעור ובש"ע וכו"ס
 ופס"ז מ"ש בזה, דגם לדבריהם קשה כמו בכלאי בנדים
 אם נסעבר חוס של מ"מ בפשחן רשאים לכתחלה להוליא
 החום ולהסיר כנגד, אף דכנגד ריח אישור מתחלה אפי"ס
 אין בזה אין מבטלין אישור כ"כ יתמ' גם כ"ח :

והרמב"ם (בפס"ז מ"ג מ"א ה"ה) כתב וז"ל אישור
 נבעל אישור של מורה לכתחלה ואם ביטל ה"ז
 מוסר ואפי"ס קבשו אישור מחמים ואשורו בכל (אלכס כ"ו)
 כ"ל כרי שנפלה סאה של ערלה לתוך מאה סאה שהרי נאסר
 ככל לא יביח מאה סאה אחרים ויארף כדי שתעלה בא'
 ומחמים ואם עבר ועשה כן בכל מוסר, אבל באישור של
 דבייבוס מבטלים האישור (כ"י כ"ו) כ"ל חלב שנפלה לקדירה
 ש"ס עד כשר עוף וזמן טעם בקדירה מרבה עליו כשר עוף
 אחר עד שיבעל האישור וכן כל כיוצא בזה ע"כ, וכתב
 הלח"מ (כס"י כ"ו) וז"ל ויש לדקדק בזה למע שיהי המשל
 דקאן אחר סאה של ערלה לתוך מאה סאה ואח"כ אחר חלב
 שנפל לקדירה שיש בה כשר עוף, גם בראשונה היה לו לומר
 כ"ל חלב שנפל לתוך כשר כ"ל כהמה, וי"ל דרבותא אשתמינן
 מעיקרא דאפי' סאה של ערלה דהוא אישור מעיקרו אם
 מנר ועשה מוסר וכ"כ כ"ח שאין האישור אלא מפני הטעם
 וכל זמן שיש בו ששים אין בו אישור כלל ע"כ, והוא
 כמ"ש דכ"ח כיון דבעטס הלי רחמנא ויכ"ח דליכא פנים
 אינו מותר מטעם כיוצא רק האישור כמאן דליחא :

ובעיקר ק' הלח"מ נראה לענ"ד דלמ"ד דהא גם באישור
 דרנבן אינו מותר רק לכוסוף עליו אבל לא
 לבעל לכתחלה כעשאר כסוגי דבייבוס (ד' ו) וכו"ס, שם
 והרמב"ם דכתב כ"ח כנגד ע"כ דמוחר לכוסוף ע"כ כמ"ש
 (כס"י ג"ב ס"ק ד') דכ"ח דרנבן לא חשיב אישור מתחמם
 עלמו ולא אמרי' גבי' חשיבה ג"י ולכן מותר לכוסוף עליו,
 דאינו בכלל אין מבטלים אישור לכתחלה כיון דלא חשיב
 אישור מתחמם עלמו ולכן בע"כ סול"ך כרמב"ם לנקוט
 כמחל באישור חורם לחסום של ערלה כמחל לתוך מאה
 דאשור לכוסוף עליו, כיון דכרמב"ם בא להשמיטנו דכאישור
 חורם אשור אף לכוסוף עליו וזה אינו אלא כסאה של ערלה
 שנפל לתוך מאה, ואז דרמב"ם ס"ל בשאר אישורים לא
 אמרינן ח"נ"י כיון דדעת הרמב"ם הוא דע"כ לא דאז,
 ואפי' אי ס"ל דגם בכל אישורים אמרינן חשיבה ג"י מ"מ
 באישור משכו לא אמרינן כלל חשיבה ג"י כמ"ש תוס' חולין
 (ד' ק' ע"א ד"כ כשקדס וסילקו), ולכן אם נפל לתוך מאה
 לא שייך חשיבה ג"י ולא נעשה אישור מתחמם עלמו, אפי"ס
 אשור לכוסוף עליו ולבעטו וממילא דלא יכול לנקוט המשל
 כנגד כהמה, דהא כ"ח כהמה גוראי חשיב אישור מתחמם
 עלמו, וממילא אם מוסיף עליו אינו בכלל לכוסוף עליו
 אלא לבעל אישור לכתחלה וזו אשור אפי' באישור דרנבן.

סימן ז

בחורין (ד' נ"ז ע"א) אמר רבא שיש מריש סוי קא קשיא לי
 הא דתני קדירה מבישל בה כשר לא יבשל בה
 חלב ואם יבשל בה כנו"ש, תדומה, לא יבשל בה חולין ואם
 יבשל בה כנו"ש, בשלמא תדומה טעמי לי, כן, אלא כ"ח
 מאן טעמי לי' ששחא דאמר ר"י סמכי' אקפילא ארמאס
 ס"י סמכי' אקפילא ארמאס עכ"ל כנו"ש, ולבאורו ס"י מקום
 לומר דהא דתני' קדירה מבישל בה כשר לא יבשל בה חלב
 אינו מטעם דאשור לבעל אישור לכתחלה, ד"ל כ"ח מוסר
 לבעל אף לכתחלה רק דאשור לבעל לכתחלה דדילמא יסי'
 כשהלב טעם כשר, ואז ס' עובר משום אישור כיוול כ"ח
 ואדרכה יסי' מהו ראי' לסיפוך דכ"ח מותר לבעל לכתחלה
 מקו' האוס' שם (כד"ה אבל) דמקשו רמב"ם לא שריך ממאי'
 דייך, וכן ממתיני' דפיח חלב, ד"ל דמתיני' כוס פשוט
 לי' דפי' כנו"ש הוא ס', חבל כהא דקדירה מבישל בה
 כשר לא יבשל בה חלב, ג"ל ס"י כנו"ש כוס ששים מדקתי'
 ואם יבשל בה כנו"ש וסיגוי דיעבד אם יבשל בה חלב
 לכתחלה אשור לבעל אפי' אם אין בו כנו"ש, וסיכא דיישי'
 דאיכא ס' יסי' מותר לבעל אף לכתחלה, דכ"ח ליכא אישור
 דאין מבטלי', אפי"ס ס' כנו"ש הוא ע"י טעמה, ולכן
 לכתחלה אשור לבעל כי דילמא יסי' כנו"ש ויעבר על הבישול
 כ"ח, [וכוונתי אז בזה לכדרי רבינו סגדול אקדוש תש'
 דרעק"א] אמנם דוח לא נראה, דכ"ח הוא דומי' להא
 דחרומה לא יבשל בה חולין דליכא אישור כבישול רק אישור
 דאין מבטלי' אישור, :

ועוד

ז"ל ולרבה ע"כ ז"ל הטעם בקדירה שבישל בה
בשר לא יבשל בה חלב הוא משום איסור בישול,
ע"פ מה דאמרתי בייבוש קר' הרשב"א שם בסוגי' על רש"י
דס"ל דקפילת בלא ס' לא מהני מהא דקדירה שבישל בה
בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנ"ט, וכן נקטי' בכל
מקום דאין טוהך הקדירה ס' נגד מרסות בקדירה ע"ש,
ואמרתי לייבש דהא קימ"ל אין המדומע מדמשו אלא לפי
השטן, ועיי' בפתיג' (בבב' ז"ב במ"ו ס"ק כ"ד), וכן מובא
במהרדכי בפ' כל השבד (בסו' הר"ז) בשם הראב"ן ע"ש,
ולפ"י בקדירה שבישל בה בשר סתם בישול הוא כמים ועיי'
ברשב"א בסוגי' דרזוע בשילס גירסא דסתם בישול הוא ברוב
מים, וממילא דל"ז לשער נגד נדל סרסות בקדירה רק לפי
השטן דכא נס מהמים נבלע ג"כ טוהך המרסות, וי"ל דלפי
השטן טעם כבשר הנבלע בהמריכות איכא ס', וי"ל דזה
טוהה היתום' שם בחירום' במ"ש דמחתי' קל לשער כס'
דבקדירה אינו קל כ"כ כיון דאין בקדירה ס' נגד מרסות
הקדירה ואריכות לשער לפי ההשטן וזה אינו קל כ"כ:

ולפ"י

לרבה דס"ל עכ"ל לאו דלא ממילא בקדירה שבישל
בכ בשר אם בישל בה חלב אף בדאיכא טעם בשר
בהחלב מ"מ ליכא איסור חורה כמש"ל, כיון דטעם הכבד
נפגל טוהך המים בטעם בישול הכבד, וליכא רק איסור
דרבך, דגם לרבה דס"ל ע"כ מדרבך אין כזה איסור בישול כמו
בכל בכ"ח האסור מדרבך לא גזרו על איסור בישול, ועוד
לפתיג' דהרשב"א בסוגי' דרזוע בשילס מוכח דלמ"ד ט"ע
דרבך משום דלא ליפ"י מנשול נכרי' דקדירה בת יומא ח"א
דלא פגמא פורחא וכו' לא סבירא ל"י לחלק בין פגם רובא
לפגם זוטא, ממילא בקדירה שבישל בה בשר אם בישל בה
חלב אינו אסור מסי' כלל דאינו דרך בישול דהוא נוטליפ',
ואינו אסור אלא מדרבך וליכא כלל איסור כבישול, וא"כ
ע"כ ז"ל סא דחתי' דקדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה
חלב, הוא רק משום איסור אין מבעטין, וע"כ מוכח דגם
בכ"ח מדרבך איכא ג"כ איסור דאין מבעטין, [וע"כ מוכח
דלא אמרי' במ"ש שיעתה הר"א"ש דס"ל באיסור דרבך סיכא
דמיקלי קלי איסורא מותר לבעל מ"מ בכ"ח אף דאינו
מותר ממתח בישול לח מיקלי קלי איסורא]:

ועוד

יבשל בה חלב, האיסור הוא דילמא יכ' בו טעם
בשר ויעבור על איסור בישול עש"י דברי הרמב"ם (פ"ט
מג"ל מ"א ס' וי"ד) וז"ל וכן אם נפל לחוך המרק או
החתיכות ולא נודע לאיזה החיוב נועד אה שקדירה טלה עד
שפסוק ויחערב הכל, לא יש בקדירה כולם טעם חלב אסורה
ואם לאו מותרה עכ"ל, וכן הוא בהמהכר (סו' ז"ב ס"ב)
וסב"פ (בסו' פ"ו סק"ב) כחב להוכיח מה דבבליעה שהוא
בקדירה מכבד אין בו משום בישול בכ"ח, דאין בישול אחר
בישול, כמו לנעין בישול הכבד, וזה מוכח במ"ש הרמב"ם
דשער הקדירה עד שיהפס הטעם בכל החתיכות, הא שבליע
סחלב חזר ונתבשל, ואי דבשל כס' מ"מ סחלב נתבשל
בלחתיכות הבשר ע"ש, אמנם כבר כתבתי לעיל דבכ"ח
אמרי' ש בישול אחר בישול, ומה שכתב הכו"פ דאף דליכא
ס' אפ"ס מוכר על בישול הכבד, אז לא נראה לפענ"ד דהטור
לא אסרה אלא דרך בישול שכי' נגש טעם סחלב, ואם לא
נגש טעם סחלב כהכבד ליכא גם על סחלב איסור בישול
בכ"ח דהטור לא אסרה שבישול אלא דרך בישול, ובמ"ש
הרמב"ן ס"ל דבטי' שיהו טעם זה כזה דוקא, אלא דזה
קשה, דהא הרמב"ם כחב דלחמי שיעור יועמנו קפילת אס'
יכ' בו טעם אסור, הרי דכשמה שמעור הוא ספק אס' יכ'
ינגש בו הטעם אס' לא, וע"ז קשה ה"ף רבאי לנער דילמא
יכ' נגש בו הטעם ויעבור על איסור בישול דבכ"ח, ויכ'
אסור לנער מפסיקא דאו', וע"כ מזה מוכח דליכא אסור
ספק אס' יכ' נגש בו טעם אס' לא ואין טוהה לנשל

בכ"ח הוא רשאי לנער לכתחלה, וע"כ ז"ל כיון דלא
כוונתו לנשל בכ"ח וגם הוא ספק דאם לא יכ' נגש בו
אח"כ הטעם לא יכ' עובר למפרע על בישול בכ"ח כיון
דהחורס לא אסרה דרך בישול, כזה האופן אף אם יכ'
נגש הטעם לא עבר על בישול בכ"ח, וטעם סדרי ז"ל
עפ"י דברי החס"ד (בבב' קע"א) הביאו שה"ך (בבב' ז"ב
ס"ק ח') על דינא דהמחבר וז"ל ואין לכתובת אח"כ יעבר
הקדירה שיחערב הכל, דילמא יש טעם בחתיכה אח"כ ואיך
יבשל איסור לכתחלה, י"ל וכו', וגם דמי' למ"ש מהר"א
בהס"ד (בבב' קע"א) ואין זה מבעל איסור לכתחלה כיון
דספקא הוא אם יחערב איסור איסור כלל עכ"ל שה"ך,
וז"ל חס"ד ואין זה מבעל איסור לכתחלה כיון דספק הוא
אם יחערב שום איסור כלל, וגם אין מכוון לנשל וכו'
עכ"ל, ויש ליתן טעם לדבריו כיון דקיי"ל בכל מקום דבר
שאינו מתכוון מותר, ורק בפסיק רישא אסור, ולכן שהוא
ספק אס' יש בו איסור, וגם אינו מתכוון לנשל, ממילא
שכא מותר משום דבר שאינו מתכוון, ופסיק רישא לא
סוה כיון דיכול לסוה דאין בו איסור כלל, ודמי למ"ש
הע"ז באל"ח (סו' שט"ו ס"ק ג') ע"ש, ולפ"י י"ל דמקום
מותר לנער ולא חיישינן לדילמא יכ' בו טעם ויעבור על
בישול בכ"ח כיון שאינו מתכוון לנשל בכ"ח, אדרבה הוא
מנער שלא יכ' בו טעם חלב וליכא איסור דבישול בכ"ח,
ופסיק רישא לא הוי דהא יכול לסוה דלא יכ' בו טעם
חלב ואז ליכא איסור בישול בכ"ח ולכן מותר לנער
אף לכתחלה:

ולפ"י

ממילא דל"ל כזה דחתי' בקדירה שבישל בה בשר
לא יבשל בה חלב, דהטעם הוא דחיישי' דילמא
יכ' בו טעם ויעבור על בישול בכ"ח, כיון דאינו מתכוון
לנשל בכ"ח, רק לנשל סחלב, וספק הוא דילמא לא יכ'
בו טעם ולא ליכא איסור בישול בכ"ח, ובאופן זה מותר
לנשל לכתחלה, כמו דינא דהמחבר (בבב' ז"ב) וע"כ
הקדירה, אע"כ דהאיסור הוא רק משום דאין מבעטין
איסור לכתחלה, ומוכח דאסור לנשל חלב כבשר בדאיכא ס'
כבשר נגד סחלב, דאף דאינו מותר מטעם בישול, אפ"ס
אסור משום אין מבעטין איסור לכתחלה, וכמה מיישב קר'
הרמב"ם שם דתמה מה בא לשמיענו כזה דאסור לנשל
בה חלב הא הוא מילתא דפשיטא ט"ש, דלש"מ"ש הוא
חידוש גדול דגם בכ"ח אסור לנשל משום אין מבעטין איסור,
[וי"ל ג"כ הא דנקט חרומה לא יבשל בה מולין דס"ד כיון
דהחורס הוא ביתר וחז"ל לכהניסו לאו יכ' איסור כבישול,
כיון דכשמה שבישול הוא חזי להניסו וחורסו סוה סוה,
ועיין ברמב"ם פט"ו דחרומה ובכ"ח שם ס' י"ט], ולא
אמרי' כיון דאינו מותר מטעם בישול רק האיסורא נשאל
דליחא, ואפ"ס אסור, וגם אפ"ס כיכא דאין כוונתו לנשל
האיסור, כיון שאין כוונתו רק לנשל חלב, ולא לנשל בכ"ח,
ולכא סבירא בקדירה שבישל בה בשר, לכוונה דגם בכ"ח
ואין כוונתו לנשל אפ"ס אסור:

ועוד

ראו' מהא דאמרי' בחלוין (ק"א): כלון שהתם
בסבין כו' מותר ללכלו כמותה וכו' היא אשר
למעמתי, ובתב כריטיב"ח ז"ל וז"ל וספחה דעשמו לי וליכא
עשמה דכשרא פשיטא שהוא מותר כמותה ומאי קס"ל, וי"ל
משום דס"ד ריבון שכלו בשר בעין שמחיר בו משום
חומר בכ"ח וכמו שבחמירו בשם שאפ"ס כחומר שאסור
לאכלו כמותה משום ריחא בעלמא, ואע"ז דבעלמא ריחא
לאו מילתא היא קמ"ל עכ"ל, [ולקמן חרוב ע"ד מוס], ובה
דלא החירו אלא לטן שחטב בסבין ט"כ סיכא דעממינסו
ואין בו טעם בשר, אכל לנער חלב כבשר כודאי אסור
וע"כ דגם כזה איכא איסור דאין מבעטין איסור לכתחלה,
וס' (ק"ב ע"א) כשי מיני' ר"ן מר"ג מוס דליכא אסור
דסינחא נגי' דגם דכעל ח"ל אסור, דסלג מאי, ח"ל
פרי

שערי שער ב בענין סעוד בעור הקבה סימן ז שמחה

רחלים שטרפן זה בזה רמוזת לערב בו פסקן אפי' לכתחלה, וע"כ דהכנתל מקודם ומ"ש הר"ן בחשו' (פי' ל"ב) וטי"ו כמק"ה (בסי' תמ"ו), וכנה האו"ס דלוינו מחיר רק דיעבד לכא' מה באל לשמעיעין פשיטא, י"ל דהאו"ס אזיל לשיטתו דס"ל דז"ת בשר וית' חלב שחאכרו מקום ברי"ח ופלו לחכשיל לר"ן ס' לנטל שתיכס, דהאו"ס אזיל ושיטתו (דככלל כ"ג דין א') פסק כהרמב"ן בשמחמות האיבור נחשבר אף דעטס קפילא ואמר דליכא עטס אפי"ס אכור ומשו"ס שני איבורי משס א' שחשערטו מלטורפי', וכ"כ סה"ד (בסי' ל"ב ס"ק ע"ו), וז"ל ס' ס"ד דאף אס ס' בסיים ס' לנטל חמלב מ"מ כיון דמשיקרא לא נחכשל דסיחא בכיתור לא כטיל ממילא אס נפלו התיים לבשר מלטורף החלב עם הכשר ואכור עד דליכא חמיים ס' לנטל שתיכס חמלב וכבשר, לזכר קא לאשמעיק דז"ת אינו דדוקא אס כבר נאכרו שתיכס משום ברי"ח אפי"ס ס' לנטל שתיכס, משא"כ שכיבו מלטורפי' יחד בנפילס אחז זה לא אמרי' דמיד נפל נחכשל עטס החלב, וכ"כ סה"ד (בסי' ל"ב) ע"ש, [וס' או"ס אין בידי לעינינו], מ"מ אין זה מילתא דפשיטא כ"כ דס"ד דהחלב יחי' חזור ויעיר לזכר זאל לאשמעיק דבאופן זה אינו חזור ויעיר, וזכור יש ליכב הא ללא כביא האו"ס רחי' מהא דלגון שחשכו בכסיין ש"ב דמוחר לאלטו כטוחה מוכה דסיכא דהכנתל מקודם מוחר משום דסס י"ל כיון דהוא לזין בלזין ואיכס נותיכס עטס זכ"ו, לש"ל דחזור ויעיר, דהאין שייך לומר דילטרפו זע"י כיון דכל א' עומד בפני עצמו חמלב לרבי האו"ס י"ב לעיני מדוע שני לסיים כדא דמחכא אלא חלא דילמא יפול מחוך הכמכא לחלא וזו אכור ליתן לכהלס החלא כחוך חכשיל בל כשר, וי"ל כיון דכדיעבד מוחר לא גזירי דא"כ גם כמלה יחי' מוחר דאף אס יפול כטוח לחוך כמלה לא יאכר כמלה חכשיל של כשר כיון דכחמה יחי' ס' בכבשר נגד כמלה וכמלה לא נעשה איבור מחמה עצמו וי"ל:

והאחר כחצי זאה בא לידי ספר המיוחס להר"ה אור זרוע ולאחי (בסי' ל"ט) וז"ל כחב רבינו אבא מארי ז"ל שרבינו שמחה ז"ל סורס הילכ למעשה לנטל מי חלב לכתחלה כדזכרנו בפ"ה לפי שאכור מדרבנן ואיני מבין דב"כ כ"ס (ד' ק"י) אכור ר"ג להגיה כדא דמילתא אלא כדא דמכא [פי' כוחת] כתיבה חמה דילמא לאו אדעתא ויפול מן כטוחה לחוך כמלה ואח"כ יתן כמלה לחכשיל של כשר, ומכ כקד ויאלא לכתחלה יכול ליתן מעט כוחה שאין זו חלב ממס אלא כסיובא דהלבא דכייטו מי חלב וכו' עכ"ל [אזי כוח ר"ס' אכר כביא כבס' מיימוני (פס"ו מש"ל מ"א) והס"ד הג"ל וז"ל, וכן סורס ר"ס על מי חלב שנטל לחוך חכשיל של כשר וזכור לכוסיף מים עד כדי שיתכשל סמי חלב כס' דמי חלב דרבנן עכ"ל הג"מ], ומחוך דכריו נראה דדוקא לכוסיף עליו שרי כיון דהוא איבור דרבנן וכמ"ש הרמב"ם כ"ל כבשר גוף חבלב דמוחר לכוסיף עליו, אכל לנטל לכתחלה אכור, חמלב סרבינו שמחה שכתב בה"ה אור זרוע מנחל דרבי אף לנטל לכתחלה, וכן הוא בכנסות אשרי בתם' ע"ו (ד' פ"ד) ע"ש, ואולי עינאו דס"ל כמ"ש סה"ל דריש בויב כ"ל, דבאכור דרבנן כיכא דמיקלי קלי איבורא מוחר לנטל אף לכתחלה, וס"ל כיון דבכ"ה כיכא דליכא עטס האיבור כמאן דליחא חשיב מיקלי קלי איבורא, ועל דקו' ס"ל אכר לומר דס"ל ספי' בנמ' כמ"ש סה"ל כד"ס מכו וז"ל שלא יפול מן כטוחה כמלה ולא ידע וימלה ממנו כשר עכ"ל, ומילתא כיון דכטוחה הוא בעין יאכר מן כבשר כדי קליפס ויחי' אכור מס"ד דיתן עטס ככדי קליפס, אלא דעדיין קשט מהא דחלא שרי ח"ל דשרי אפי' לנטל חוך כשר ממס, ומעטס כיון דמוכח מכוני' דלפי' מי חלב אכור לנטל כבשר, מכ"ש חלב ממס דאכור לנטל כמלה חוך כשר:

והרמ"א (בסי' ל"ט סעי' ו') כביא דכרי האו"ס וז"ל כיה חלב שנטל לחוך כתיים ונחכשל כס' ואח"כ נפל מן המים לקדיש של כשר מוחר אפי' שאין כבשר ס' נגד החלב שריי נחכשל כתיים, וכנה סה"ד וז"ל פשיטא דהא איבור כולל כס' י"ל משום (דכסי' ר"א"ט) יחבאר דגבי היחר כתיסר ל"ש ביטול קמ"ל דככא חכשל, וחמוכו דהאן (בסי' ר"ט) מוחר לביטול דלזמר גמלי' שטרפו עם לזמר רחי' דמוחר לערב כפסקן דמוכח דמולר כתיסר כטל, וכמק"א כחכתי כיון דקמחכר כבש שס העטס דמוחר לערב כפסקן כמ"ש הרמב"ם כיון דרוב הוא לזמר גמלים אין לזרז לזמר עתיכס ולא כנה דמוחר כיון דהכנתל מקודם ע"כ ס"ל דכיתור כתיסר לא כטיל, וכפתי"ג טעם נסי ללא כטיל מקודם כיון דהוא היחר כתיסר מ"מ כטל עכשו, [וכנה עוד בשלמא כנאו"ס השמעיק דאף דלכתחלה מוחר עי"ש, וזכר אינו דכל"ס שכתב סה"מ מוחר דלכתחלה אכור], ולגבי' כתיסר כמ"ש דכא לאשמעיק כדיעבד מוחר דלא אכרי' חזר ויעיר שילטרף החלב וכבשר זח, ועי' בש"ך (בסי' ל"ח ס"ק י"ז) דכנה ג"כ בנ"ח שחאכרו לר"ן ס' לנטל שתיכס כדכרי האו"ס עי"ש (ובס"ק ל"ד) וזכור מיושב ג"כ הא דתמס רבינו הקדוש חכשו דיעק"א על סה"ך כנה דתמס פשיטא, הא י"ל דהוא לאשקי' מדעס כרי"ח בנפ שחאכס על כללי דאכור לאלטו כטוחה דהוא דכר שיל"מ לאלטו כלא כוחה, וזי דקו' הוא על סעי' א' דנקט על סדיעבד, דע"י לא סורן דס"ד דכיתור כתיסר לא כטיל, הא כטל עכשו, ד"ל אס לא ס' כטל מעיקרא כוי אמרי' דחזר ויעיר וילטרף חלב עם כבשר, וממילא מיושב ג"כ מה דתמס הא אף אס לא ס' כתיים למחר רק כלידוף כבשר נחכשל ג"כ עטס חמלב כתיים וכבשר עי"ש, כיון דהאו"ס ס"ל דמי איבורים עטס א' לר"ן ס' נגד

שרי וכו' מאי טעמא, האי איסורא איבורא בעינא והאי ליחא לאיבורא בעינא, ופירש"י כוחה מי חיישי' שמה יפול מן כטוחה כמלה וכוא לא ידע וימלחו ממנו קדרוח כשר, דחלא מאי דרך לתת חומץ לחוך חכשיל בני חיישי' שמה יפול מן כטוחה ככתיסר ויחזרו יתכן ממש לחכשיל וכו', הא כוחה כיופל כמלה נראה ויכר מפני שחוא עב ולא כטיל אכל כוחה כיופל כחומץ ליחא בעינא, וטעמא נמי לא יחיבי כוחה כחומץ עכ"ל עי"ש, וברמב"ם (בפ"ט מהל' מ"א לכה כ"ס) כחב וז"ל אין מניחי' כד של מלה כדז' כד של קמה מפני שחאכר ממנו ומלא חכשל כבשר כמלה זה שיש בו עטס חכלב וכו' פכ"ל, וסא כמלה שחוכן כהמכבל כודאי איכא ס' כחוך כהמלה נגד המלה, וממילא דהכנתל עטס כבשר כככל כמלה כס' ואפי"ס אין מניחי' המלה גבי כוחה שמה יפול מהכטוחה לכתחלה, מכ"ש דאין לנטל חלב כבשר כס':

והנה מהא דמוחר לסייה כטוחה גבי חלא נראה דגס אס יחי' נפל כחוך כהלא כיון דהכנתל עטס כטוחה כמלה מוחר לשום כהלא כחוך כבשר אפי' לכתחלה, דאס ס' אכור לשום כהלא לחוך כבשר לכתחלה, לא ס' לו לסייה אפי' לכתחלה, וכזכר יש לעיני' כדכרי האו"ס כביא סה"מ (בסי' פ"ס סעי' י"א) דז"ל כחב או"ס (כלל כ"ד) אס נפל כיה חלב לחוך מים ונחכשל ואח"כ נפלו לחוך כשר, אפי"ס שאין כבשר לנטל חלב לא אמרי' דחלב חזר ויעיר ואכור כבשר עכ"ל, ופשוט הוא דלוינו חזר ויעיר לאחר שנחכשל כדאמרי' גבי חמץ שנחכשל קודם ספסח וכביא ספס"ג רחי' כדחק לזמר גמלים וזמר רחלים שטרפן זה בזה מוחר לכביא פסקן לשם עכ"ל, ואפי"ס אפי' לכתחלה נמי שרי עכ"ל סה"מ, וי"ל כביאור דהאו"ס אינו מחיר רק כדיעבד אכל לא לכתחלה, וי"ל עטמו משום דס"ל היחר כתיסר לא כטל כטל אימתי ויכשל כשיחערב כבשר וס"ל מנטל איבור לכתחלה, ולזה כביא סה"מ רחי' עתהני דלזמר גמלי' וזמר

עוד פנינים, עמינה אה לא כו' במים לחודא ס' כו' תפילת
התלב עס כבשר יחד כיון ללא: תכנול מקודם:

ולפי יכו' מוכח מדברי הא"ח דגם בב"ח סיכא ללא
נגש הסעס אינו מותר רק מחמת ביטול, דלא
גימא דסיכא ליתכא טעם, האיסור כמאן ליתא כיון
דדך ביטול אכרס תורה, וכת"ש תוס' מס' ע"ז כ"ל,
א"כ יכו' סק' בתיק"ט אמאי אינו נשאי לערב אף לכתחלה
סיכא דאיכא ס' בהמים ענד התלב כמו בנבל גמלים
שפרשו עס אמר רחלים דמותר לפרז לכתחלה בפשתן אפי'
אי אמרינן דסיכא בכיכר לא בעיל ללא מטעם ביטול הוא
מותר רק לחין אורח למר עליו כ"כ בהלכ שנתכנול במים
כנול הכיטול אינו חל עליו אלא דבב"ח כנול כיון דליכא
טעם וזינן מש"ל טוד בוס, כיוולא מכ"ז דהכר לנבל לכתחלה
הלכ כבשר אף דאיכא ס' ולא נגש זו כטעם, וזאכא כן
עמ"ס תכא לחין מתיח' כדא דתכא חל כדא דעילתא,
ונהלג שרי מוכח דכבשר טעם אכור:

ועוד

רמי' מדברי הרי"ף דתכב על סא דלמרינן פס
שאפאה עם כללי דאכור לאכלו בטוחה, דאף
דקמ"ל ריהא לוא מילתא כוא מ"מ כיון דכוס דבר שיל"מ
דיטול לאוכלו כנול ככוסה אכור לאוכלו בטוחה, ואף דשיל"מ
באינו מינו כפל ע"ז ח' סד"ן כיון דשיל"מ עשיו גס בלתי
עשו לא כנול, ותיק"ט דבריו כרי"ף סא דלמרי' בלאד
גמלים שפרשו עס למר רחלים מותר לערבו בפשתן ריהא ג"כ סא
סא דשיל"מ עשיו, דכוא ממוס דסא אינו מותר מטעם
ביטול כבוד, אלא כמ"ס כרמב"ם לחין אורח למר עליו,
תמילא דמוכח בב"ח אף דכפל מ"מ אינו מותר רק מחמת ביטול
כבוד, ולכן דשיל"מ ללא כפל לכן אכור לאכלו בטוחה וכיון
ללא כפל מטעם דשיל"מ מכ"ס דאכור לפרז לכתחלה חלב
כבשר ולבטלו ב"ח וטו"י כחש' דתיק"ט מ"מ כזה דלשיטת
הסוכרי' דחלב שנתכנול במים ב"ח נשאי לערבו לכתחלה
כבשר ע"כ דכס ותקפול עם שיטת הרי"ף, אהניס באתח
כדבר ל"ג כמ"ס הרי"ף בפת שאפאה עם כללי דאכור לאוכלו
ככוסה ממוס דכוא דשיל"מ, סא טיקר כטעם דשיל"מ לא
ככיל ממוס ענד שחאלנו באיסור פ"י ביטול כבוד שחאלנו
כסיכר בלא ביטול כבוד, ובב"ח בלא"ס כוא מותר סיכא
דליכא טעם, אינו מטעם ביטול גמ"ס תוס' והכ"ס ס"ל
דבר שזיטו אכור רק מחמת התערבות ל"כ כמו גבי כלאי
גדיום, אלא טיקר כטעם דסתורס לא אכרס אלא דרך
ביטול וסיכא דליכא טעם לא חביב דבר ביטול והאיסור
כמאן דליחא דנאזנן עס לא אכרס תורה ואתאי יכו' זכ
גנדר דשיל"מ:

והי'

נראה לעירך דכא בלא"ס קשם דכסי דמס"ס אינו
אכור אלא דרך ביטול מ"מ מדרבנן אפי' לוק כנול
אכור ג"כ, וכיון דמדרבנן אכור אפי' שאל דרך ביטול,
סק' בתק"ט אתאי יתכנול בב"ח ב"ח ויחבר כ"כ מדרבנן
כיון דכס אכור אפי' שאל דרך ביטול מילתא ב"ח ביטול,
ומס"ל דסתמני' לא אכור יוסר משל תורה, זכ דוחק כיון
דאכור שאל כדך ביטול מילתא ד"ש ביטול:

וקזה

סי' ג"ל דכא ככר ככרית לטיל על דברי חוס'
והכ"ס כזה דתמור אמאי יתכנול בב"ח כיון
דסתורס לא אכרס אלא דרך התערבות ל"ש ביטול כמו בכלאי
גנדים דיל דכסי בב"ח התערובת מה דליכא ס' ענד סמועס
אינו נאכר כיון דלא קיבל עמם תהמיטע מ"מ המיטע
שנתכנול עס נאכר ממוס בב"ח, ומתילא אינו דתמיטע
נאכר מס"ד שפיר נתכנול ב"ח, ובכתיב דוס אינו דבב"ח
אינו אלא דרך ביטול, ובט"ו שיטת עמס זכ בוס, ובמ"ס
כרמב"ן כ"ל, ולכן גס המיטע לא נאכר ממוס בב"ח ול"ש
ביטול, ולפי"ל י"ל סא סיחה על דין דלוא מ"מ מדרבנן כיון
דלא לריך דרך ביטול מילתא כזה שפיר י"ל דכסי דסתורס
לא נאכר אף מדרבנן מ"מ המיטע דקיבל עמם נאכר

מדרבנן, ומתילא דנתכנול ב"ח כמו כל איסור, ומ"מ לא
מרי' בב"ח דבר שנתמיד לא כנול, וכיון דלא נאכר אלא
מדרבנן לא חביב איסור מחמת עצמו, ולכן עכ"ס מדרבנן
לריכו' לבוא בב"ח לביטול אף סיכא דאיכא ס', ולכן כהנ
הרי"ף שפיר דסיכא דכוא דבר שיל"מ אתאי גס בב"ח ענד
שחאלנו באיסור שחאלנו ככיל, כיון דגס באיסור דרבנן
אתאי' דבר שיל"מ לא כנול כמותר באינו' דכילא (ד'
בחי' ר"א, [ובחך כהני עמס דרעיוני לטוי' כזה לפמ"ס
דבאיסור הטול דתערבות גס דשיל"מ כפל וכתב באיסור
יכו' טולד חך התערבות, וי"ל כיד כיון / בלא"ה ככר כר"ן
אף דמין באינו מינו כפל גס דשיל"מ, סיכא דיע ט עס
כיון אכור גס באינו מינו, ומתילא ד"ל סיכא דיע ט עס
סיכר אינו כפל אף אס באיסור טולד חוך התערבות, וכן
ל"ל לחוקן דסוכרי' דנפטעם כפל דשיל"מ וסא ריח אינו
מתערב כנול ואפאי יחבר מתי' רש"י, [ולפי' מתילא
דאכור לערב חלב כבשר ולבטלו ב"ח כיון דע"פ מדרבנן
נאכר התלב ולריכו' לבוא לדי ביטול ב"ח וכיון כמכנול
באיסור לכתחלה:

ארא דלאס יומא כמ"ס כנולא כמ"ס (בכ"י ל"ח כ"ק
י"ח) כמ"ס וי"ל כנולא שיקן כשר נחך שחל חלב
שפיר כפל ב"ח כיון שזין באיסור חלב עמנו דק חלב
התערבות וכיון שז"ס ס' חין כחן התערבות עכ"ל, כיון
דמס"ה בעי' שיקבלו עמס זכ מוס ומס"ס חין כחן התערבות
ואף דכשזמן נאכר מדרבנן מ"מ כיון דל"ה איסור מחמת
עמנו אינו חוכר ממוס דבר שנתמיד, ולפי"ל לשיטת כרמב"ח
בכונ' דקייב דס"ל דגס באיסור דרבנן חביב איסור מחמת
עמנו יקשם שזמן כבשר יחבר מחלב כל חוב ממוס דבר
שנתמיד כיון דע"כ ל"ל דבריו הרי"ף דאף סיכא דנתכנול
כס איסור עמנו:

וגם דיקשה בתמיד קייבוס כסיס דתכנו דלתי אוסר ממוס
בב"ח כיון דכוא בלתי נעש' קחי ויהא חכמי נעש'
קחי יקשה כיון דעכ"ס עמס כשר מתקייבוס: נאכר מדרבנן
כיון דמדרבנן גס כנולן אכור, וכיון דדבר התמיד לא
כפיל מילתא יכו' אכור ממוס עמס כשר מתקייבוס שזוא
גכניטות ללא כפיל, וכמו דלמרי' כנול מקוס אף דליסור
שנתערב כסיכר כעל כס' מ"מ כויה דהניס זו כטעם ל"ל
כפל ואכור כ"כ דבר שנתמיד ללא כפל יכו' אכור, כזה
נראה כמ"ס דאף דהי"ל אכור בב"ח גס כפין אף שזוא
שלא דרך ביטול מ"מ לא התמידי כנולתה יוסר משל תורה
ולא אכור רק באופן אס' ח' דרך ביטול יכו' אכור מתי' ס'
מתכ"כ סיכא דליכא ס' דאף אס' כ"י דרך ביטול לא נאכר
מס"ס כיון דבעי' קייב' נגשם העמס, ולכן לא אכור אלא
עד ס' וכיוסר מס' כנימו כדבר על דין תורה והאיסור הוא
כמאן דליחא, ול"ל לבוא בתיק"ט מטעם כפיל, וא"כ
מתילא סק' ע"ל הרי"ף בתק"ט אתאי יכו' כזה איסור מחמת
דכזה דתערבות כוא דכ"י מקוב ומר דאכור לאוכלו ככוסה
כמו פה שחאלה עם הלוי, וגס כריסכ"ה נראה דגס כוא
ס"ל כזה כהרי"ף דפת שאפאה עם כללי סא דאכור לאוכלו
ככוסה אינו מטעם דליחא מילתא כוא דל"ס מתי' יכו'
שיל"מ, ואפי' לר"ב כיון דליחא אלא ממוס בב"ח במתכו
כאיסור סא כמאן דליחא:

גם תזכור על הרי"ף מזה דלתי שחאלנו ככין מותר לאכלו
ככוסה ותפרש בנתי' התי' חפשי למיטעו, ולרבי
הרי"ף אפי' דליכא טעם אפי' יכו' אכור לאוכלו ככוסה
ממוס דכוא דבר שיל"מ, ולעיל כנולתי דכרי כריעכ"ה
דכזה דתערבות כוא דכ"י מקוב ומר דאכור לאוכלו ככוסה
כמו פה שחאלה עם הלוי, וגס כריסכ"ה נראה דגס כוא
ס"ל כזה כהרי"ף דפת שאפאה עם כללי סא דאכור לאוכלו
ככוסה אינו מטעם דליחא מילתא כוא דל"ס מתי' יכו'
ס"ד לרמז לנן שמתן ככסין לפת שאפאה עם הלוי, עס
נגש

מ"מ באינו מינו אושר מכה ק' כר"ן וכוה כיון דכריה
 יכיר בו, וא"כ ממילא גם במינו יאשר אף דמב"מ ככל מ"מ
 גזור אפו אינו מוט דכ"י נרגש בו כריה וכו' אושר, א"כ
 דכדברי כאל"ס, והוא דמ"ל לא גזור אפו אינו מינו אלא
 עד ששים, ויושר מס' לה גזור אפו אינו מינו, והוא דמסע
 ככחמס כס' אף דנרגש בו כמסע מ"מ אינו אלא כמסע קלט,
 משו"ס מילתא דעבירה לטעמא אינו אושר כמ"מ כיון
 דכאז כמסע קלט לא מלי להול עליו אושר מחדש, וי"ל
 דמסע כזה אינו אושר מכה"ל ולכן לא גזור, ובת"ל כסבתי
 עוד מזה:

אמנם דל"כ קשה על כרי"ף דכתב ללא נפ"מ כהא חי
 קימ"ל כרב אס לא כיון דאין קימ"ל מב"מ כפיל,
 מ"מ כא נפ"מ באינו מינו לדרב אושר כריה, ולזה מר"ס
 לענ"ד דלפטר לומר דלא בא אלא לנחמה דברי הבוסקים
 כרב דריחא מילתא, ודאיחוס כוא מהא דמני ר"כ פח
 שאפ"כ עם כללי אושר לאוכל ברוחה, וע"ז כשב כיון
 דגם לרב ריחא אינו אלא מסעו וכה דאושר כוא מבוס
 דס"ל מב"מ לא כפיל, ולפ"ז גם לרב יקשה כפה שאפ"כ
 עם כללי אחי אושר לאכלו ברוחה, וכי דבאינו מינו
 אושר כריה דכיון דנרגש בו כמסע לא כפיל, מ"מ כמ"מ
 ל"ל ק דכרי ד"ל כפיל, מ"מ דרך ביטול אכרה פירכ וכו'
 טעם גמור, ומשו"ס מילתא דעבירה לטעמא אינו אושר
 כמ"מ אף דמרגישים כמסע, אפ"כ בל"י כמ"מ ל"כ ביטול
 כמ"מ כהו' וכדל"כ, וכה דמושר אינו אלא משום דרך
 ביטול אכרה מורכ וכו' טעם גמור, וכמ"ל כהא כממור
 גביות בעור קיבה כפירכ ואיכא ה' דמושר, אף דככל
 מקום דבר כמממור לא כפיל מ"מ כמ"מ אף דל"כ כפיל
 אפ"כ אינו אושר יושר מס', ממילא גם לרב דס"ל ריחא
 מילתא ולא כפיל באינו מינו מ"מ נח יאשר כמ"מ, אפ"כ
 ל"ל דהעפ"כ אושר לכהח"כ, (ואו מעט שול"מ) וכמ"מ
 כר"ן וכמב"ן ה"ל, וזה י"ל גם ללוי דאינו מסיר אלא
 דיעטבד ולא לכהח"כ, ומשו"ס אושר גם ללוי פח שאפ"כ
 עם כללי לאכלו ברוחה, כ"ל כיוטבו דברי כרי"ף וממילא
 ד"ל כיכא דלא נרגש כמסע כלל אינו אושר מעט
 דשיל"מ, (ואפ"כ לכהח"כ) וכמ"מ כפיל אינו אושר דאין
 מבטלין לכהח"כ, כמ"מ, כיון דכ"מ דל"כ טעם, כאיכור
 כמ"מ דליכא:

אמנם מפשטות דברי כרי"ף נראה כפי"מ דשיל"מ לא
 כפיל, ד"ל וכוה דכ"י פח שאפ"כ עם כללי כיון
 דכרי' בלמוד כלא כוחהא הוי"ל ל"כ כדשיל"מ וכל דבר שיל"מ
 אפי' בח"ק לא כפיל וכל שכוא ח' מאל"ק כריחא כעלמא
 כוא ואפ"כ בח"ק לא כפיל כואיל ויש לו מסירי, והאי
 פח נמי דשיל"מ הוה ולא משום דס"ל כרב עכ"ל, ולזה נראה
 לענ"ד ליתן ק"ב פחם לדרב דאף דכ"מ כיכא דליכא טעם
 כלא ביטול כוא מושר, כיון דאינו דרך ביטול, מ"מ דבר
 שיל"מ אושר כדיון כל דבר שיל"מ דאחר' עד שסאלנו
 באיכור ש"י ביטול כרוב, סאלנו כסיר גמור, וכן כוא
 ככר"ן כדכריס ככאר יבואר למינו:

סימן ח

הר"ן כדכריס (ד' ג"כ) סעלה כיוטבו דברי כרי"ף כמ"מ
 דפח שאפ"כ עם כללי אושר משום דכוא דבר
 שיל"מ אף דככל מקום דבר שיל"מ כפיל באינו מינו, וממילא
 דבריו דאף לדרבנן דר"י מב"מ כפיל כרוב מ"מ כהא
 דשניסס כיחר לא כפיל, וזה כוא דאמר' כוכחיס דס
 ספר לא כפיל כדס ככ"י דעולין און מבטלין זכ"ל, כוא
 כיון דשניסס עולין לנבי כחוח לא מבטלין זכ"ל, אמנס זכ
 אינו אלא כיכא דיש לו כיסר עכ"ו, ככ"ל כיכא דאין
 לו כיסר עכ"ו רק שיה' לו כיסר למח. ולא ככל עולין
 כוא

מגש כריה וכו' כאלו נרגש כמסע ובל"ן סא לא נרגש
 כמסע, מזה נראה דגם לכרי"ף סא שאפ"כ עם כללי
 אינו אושר מדין ריחא מילתא וגם סא לא כוכ כאלו נרגש
 כמסע ואפ"כ אושר, אס לא דריחא דכחידו"ס כוא דל"כ
 כפה שאפ"כ דאושר משום דשיל"מ כמ"מ כרי"ף אלא
 דאושר מבוס ריחא, ולדברי כרי"ף מוכח דגם כמ"מ כדאיכא
 ס' אינו אושר רק מחמת ביטול דל"כ און לאושר מעט
 דשיל"מ כמ"מ, אמנס און מוכ דאיכ למ"ש כר"ן כחולין
 וכיכור יושר דכרי כמב"ן כמ"מ ע"ז דכא דכתב כרי"ף
 דאושר משום דכוא דשיל"מ מ"מ מעט דאינו כפיל דל"כ
 און שאפ"כ ככרין אחי מושר לאוכל ברוחה אלא כמסע
 כיון דריח כללי נרגש כמסע האוכל יכור דנכלע משום
 כללי כח"ק כפ, וכפ"מא כשאר אושרין כאוכל יכור
 דכוא ריח מכהר, וכיוודע דכוא משל אושר יודע שאין
 בו משום אלא ריח כעלמא דאין בו מעט, אולס כפה
 שאפ"כ עם כללי כל מי שישמע יודע דכוא טעם כשר
 ויכור דמשום ככר נכלע כח"ק כח"ק כרי"ף
 וככרמ"ן ע"ז, ממילא יש מקום לומר דכרי"ף כמסע
 כס' ולא נרגש כמסע כלא דמושר דמס"כ און שחמט
 ככרין כח"ק נאלכו ככוח כיון דאין נרגש בו כמסע,
 ויכול להיות דמושר לערב חלב ככר ובעל"ז לכהח"כ כלא
 יכ' נרגש בו כמסע, והדרבא לכא' הי' נראה ראי' לזה
 מדברי כרי"ף:

דהנה דברי כרי"ף כחולין ל"כ דחמ"ס כרי"ף דעה סוכוני'
 דכריכא כרב דריחא מילתא מהא דפח שאפ"כ
 עם כללי דאושר לאכלו ברוחה וכו', וכזה ואלן לא אושר
 לן אלא כדפסקו קמאי ז"ל וכו' ועוד דבר דיוק' למימרא
 דבר משמס ל' דש"ך ככוא מ"מ ד"ל וכו' דמין במינו
 לא כפיל כרי', וככר פנינו ע"ז דרי' וק"ל דכל אושרים
 ככורכ כס' ואפ"כ נהע"כ גופו סל אושר וכ"מ מריחא
 כעלמא דלא אכרין ל', וכה דמני ר"כ פח שאפ"כ עם
 כללי אושר לאכלו ברוחה וכו', לוי לא כרי' אלא דיעטבד,
 ועוד דכ"י פח שאפ"כ עם כללי כיון דכרי' בלמוד כלא
 כוחהא כיו לכ כדבר שיל"מ וכל דבר שיל"מ אפי' בח"ק לא
 כפיל עכ"ל ככר, ומח סא כמ"מ דרב דאושר משום
 דאינו לשיטתו דס"ל מין במינו לא כפיל ה' אמרי' על
 גמ' דפלוהיכו ח"ל כפלוהיכו דכ"י פח חמ"כ וכיניו
 עפ"י כח"ק של הרומם ככוא מין בשאינו מינו, וכיוטבו ק'
 י"ל כפ"מ דכרי' כ"ל דריח אינו אלא מבוס מ"מ
 באינו מינו לא כפיל דכא דשכבו אינו אושר באינו מינו
 כוא כיון דלא נרגש בו העטם לכן כפיל, משא"כ אס
 כעכר משום אושר כח"ק מינו נרגש בו כמסע כדאי
 אושר ומשו"ס כח"ק של אושר אושרים גם באינו מינו כיון
 דמסע כהכרין נרגש וכמסע שיקר ולא כפיל, ולכן נכי
 דריח אינו אלא מבוס מ"מ כיון דנרגש בו כריה אינו
 כפיל, ולכן לרב דס"ל ריח כוא משום כדאי אושר באינו
 מינו, וכרי"ף לא ככר אלא דבר דאושר כמינו, וכמינו לא
 נרגש כריה ע"כ דכוא אינו לשיטתו דס"ל מב"מ לא כפיל,
 ולכן גם עכ"כ אושר, משא"כ לדין דקומ"ל מב"מ כפיל
 ממילא אפי' אי' נקטי' כזה כרב דריחא מילתא אפ"כ כיון
 דאינו אלא מבוס כפיל כמינו כיון דלא נרגש בו כריה נקטי'
 דמב"מ כפיל:

ומדברי כרי"ף יכ' ראי' למ"מ כרי"ף (כס"י ל"ח ס"ק ל')

וה"ל מ"י כמ"מ (כלל פ"ה ד"ד) דפסק דאפי'
 כפיל מלה ובעל"ז לדרב שכוב בשמו אפ"כ כיון דח"ק כמסע
 לא כפיל אלא אס יפל לדרב שכוב כמסע כפיל כס' ע"ש
 זכ"ל, וכפ"מ: והמח"י חוקים עליו דבמינו אושרין ומשעריק
 כל שיל"מ נותן טעם באינו מינו אושר גם במינו דגורי' און
 אינו מינו ע"ש, אמנס כפ"מ מוכח כן מדברי כרי"ף
 כיון דכרי"ף ל"ל דאף דכרי רב דריחא אינו אלא משום

הוא, חלה דמיון קף לסיבה כתיבה כיון דכתיב לו כיסור, ולכן סיני הנהו מין כתיבו בעלמא משום חומרה דר"י דס"ל מנ"מ לא בעיל מחמירין גם לרבינן שיהי' מידון כאלו הוא כיסור כתיבה ממש דלא בעיל אפי' לרבינן, וכאלו מיט בעל כיון דלא כיסור כתיבה ממש הוא, משא"כ כיסא דיש לו כיסור עכשיו לא בעיל לרבינן אף אם הוא מין כתיבו מינו לרבינן לא אפי' בזה מנ"מ נעשה רק כתיב' מין כתיבו כתיבו וכיסור, ולכן כפי כהאזהרה עם הלוי דיש לו כיסור עכשיו לאלו בלא כוחה לא בעיל אף דכוא מין כתיבו מינו עכ"ד, מביאר דרבינו דפת שאפאס עם כללי דלאסור לאלו כתיבה הוא משום דלא בעיל כללי בתוך הפה, ובזה ה"ק במק"ש דכא כתיב לא תעשה כתיבו הוא מופי, רק הליסור כמאן דליחא, ובת"כ ה"ק דג"ל דמשמ"ס לא אמרי' ככ"ח מילתא דעבודה לטעמא:

ובכסויא דכתיב (ג' ע"ב) דשריך כנפי' מיסיבי אחד בייל טעוריס בשמם ואחד בייל טעוריס ביר"ט און מלפלין אורח וכו', ובסיפיקא אסורא ואם נחמרב כאלף כלם אסורות, בשלמא לרבה דאמר משום סכנה כיו ספייקא דאו' ונחמרה חלה ל"י דאמר משום גזירה ספייקא דרבנן הוא ובל ספייקא דרבנן נקולא, א"ל סיפא אחתן לספק טריס, א"ס אומא סיפא נחמרב כאלף טולס אסורות אפי' ספק יו"ט כיו דשיל"מ וכו דבר שיל"מ אפי' כאלף לא בעיל, אפי' ספק טריס ליבעל ברובה וכו' ד' אפי' אחר לשום ספק יו"ט ובל דשיל"מ אפי' דרבנן לא בעיל עכ"ל כנפי' ופי"ט אפי' דרבנן כיון בייל דגזירות פירות טעוריס הוא ולא בעיל בהעורבחו, וכי כיכא דנחמרבחם מחמירין מהאי טעמא כפייקא ומי מחמירין מהאי טעמא עכ"ל וממרו דהא גם כס"ד דגמ' לא הוה קשה מהא דנחמרבח כאלף טולס אסורות, וע"כ דכוס ס"ל דדוקא כיכא דנחמרבח חיסור ודאי כהעורבות אמרי' בדשיל"מ משום עד שחאלנו בחיסור חמירה כתיבה, ואפי"כ כיו קשה לכו מהא דספייקא אסורה וכתיבו כיון דכוא ספק לא היה יוחא לכו דמיחא גם כזה עד שחאלנו בחיסור, ומס סופיק ר"א כתיבו, וכמנ"כ (כפי"א מנ"ל יו"ט) השמיט הא דספייקא אסור' וכפס ס"מ טעם דזכ דכוא כ"ס כיון דאסור כהעורבות ומהם ס"מ"א דכא מחמירין מנהגה הויפך ע"ס, ולגיטת רש"י דפי' כעטס דשיל"מ לא בעיל משום עד שחאלנו בחיסור חמירה לא קשה כ"כ דיל' כתי' ר"א דחידש דשיל"מ גם דרבנן לא בעיל משום עד שחאלנו בחיסור ס' כ"כ מחמיר' בספק, וזה דלא פריך בגמרא מביפא ל"ק כ"כ, וכ"כ כמנ"כ דכא מחמירין דכוא אס נחמרבח כאלף קהי על הא דספייקא אסורה, ובנתיב"ס ח"א לומר כן כיון דכוא כשמיט כן דספייקא אסורה, ואם נחמרבח קהי על כא דספייקא אסורה ודאי קשה למה כשמיט שיקר כדון דכס אס כספק נחמרבח אסור ב"כ, מ"מ ברש"י י"ל כן, אמנם למעשה דרב"ן דשיל"מ לא דלא בעיל משום דכוא ככלל כיסור כתיבה ודאי קשה כאלף טולס למוד כא אסורה מהא דשיל"מ גם דרבנן לא בעיל, וכו' דיל' כא דלא ייחא לרב"ן טעמא דרש"י דס"ל כיון דרש"י כיעול ברוב נוסף בחיסור לכיחא כיסור פו לא שייך עד שחאלנו בחיסור, משא"כ כפייקא דרבנן כפי"ט י"ל לאסור משום עד שחאלנו בחיסור כפייקא, מ"מ קשה כאלף טולס למוד דספייקא דרבנן אסור מהא דשיל"מ לא בעיל, ובפי' בגמרא כיו מוקס לומר דס"ד דגמ' סיכ ס"ל כעטס דשיל"מ דלא בעיל כעטמא דרב"ן משום שחוא כיסור כתיבה, ומשום חומרה דר"י כחמירו על סס העמיד, וממילא דלא ויכל למוד דספייקא אסורה מהא דלא בעיל, ור"א דפי' כל דבר שיל"מ אפי' דרבנן לא בעיל הוא למדה הסבורים דגם לר' יסודה דס"ל מנ"מ לא בעיל, דרבנן בעל כפי"ט כתיבו (כ"ט ע"ב) כתי' גמ' שאפי' יור דיעס כעלמא הוא, וליכא

ונראה לשני' דלשני' כוס דלכאורח לריב' לטבין נקי' כגמרא אפי' ספק יו"ט ספק חול ספק דרבנן הוא וספייקא דרבנן לקולא אמתי לא הוה ייחא לספקין כזה כי כיכא דשיל"מ ל"כ משום עד שחאלנו בחיסור וכו', כ"כ בדשיל"מ גם ספייקא דרבנן לחומרה מהאי טעמא, לוח ג"ל דכוס הרמב"ם כס' המאוס (שורש ה) כחב וז"ל כל מה שזיוט חממים לעשותו וכל מה שחזרנו מעטו כבר ליוה רבינו ע"פ כתיבו לפשותו וכוא אמר עפי' כחורס אחר יודוך וגו' וסחירונו כבורא ית' מעבור דבר מכל מה שסתקו אוחו או גזרו ואמר לא חסור וגו' עכ"ל, ומסס עליו כרמב"ן כיון דכל חיסורי דרבנן לא בעיל לא חסור ממילא כל חיסורי דרבנן כמס חיסורי תורה משום לאו דלא חסור הארך אמרי' כזה ספייקא דרבנן לקולא הא הוא ספייקא דאו' משום לאו דלא חסור עי"ש וכו"כ דרשום לרב"ן (דרוש השביעי) וכס' זוהר דקיש סי' דקך טיקו ח"ל כחלס הקנהס ללחם ככס לקולא כדי להשיג כיון חיסור תורה לחיסור דרבנן ומחלס לא גזרו אלא על ודאי חיסור דרבנן ולא חסור אלא ודאי חיסור דרבנן ולא ספק עכ"ל, ויש לבוסוף עוד גשיטת כרמב"ם דכ"ל דכל ספייקא דאו' מס"מ לקולא חלה מדרבנן לחומרה, ממילא י"ל דכל מידן דרבנן דאסור משום סיג וגדר שלג נכוח לחיסור תורה וכן על ודאי חיסור דרבנן כפי"ט אסור וגדור לאסור סודאי שלג נכוח לירי ודאי חיסור תורה, משא"כ על ספק חיסור דרבנן לא הוה נכוח לאסור גם ספק חיסור דרבנן שלג יבוח להחיר גם ספק חיסור תורה, דהא גם ספק חיסור תורה מותר מה"מ וחינו חבור חלל מדרבנן וסוי מירס לגזרס, וכזה יש ליתן טעם לסבורים כספק חיסור דרבנן כיכא דהיחמירין חיסורא או כיכא דהיקבע חיסורא חבור דיל' כיון דס' חיסור תורה כיכא דהיחמירין חיסורא או כיכא דהיקבע חיסורא חבור יטורא לכן כספק חיסור דרבנן חיסור מדרבנן לעשות סיני שלג יטורא להכיר חיסור תורה כיכא דהיחמירין או חיקבע חיסורא וכן ח"מ להאריך כזה, ולפי"ו כיון דהא דספייקא דרבנן לקולא הוא דרבנן אפי' אם הוא כחמה חיסור אפי"ס חיסור הוא כמאן דליחא וחמלה דל"מ לחבור ספק חיסור דרבנן כיכא דכוא דשיל"מ משום עד שחאלנו בחיסור כו', דהא אפי' אם כחמה חיסור דרבנן אפי"ס כיון דכוא ספק לא גזרו כזה ומס"מ כאלס ספייקא דרבנן בדשיל"מ [ובזה יש ליתן טעם למ"מ הל"ה פסחם (בכניסא דר"ח כפי"כ אוח כ"ח) דכיכא דכוא חוקק להחיר לא מהמיר' כדבר שיל"מ עי"ש, דיל' לפמ"ש ככא דחלו' כהר כוחה דכוא מעטס כיתור דסחמא ברוב משא"כ חוקק חינו מעטס כיתור חלל דקן גזרס חורס ככל ספק לכתיבה על כחוקק ארק דיכל לבייה דכוא חיסור גזרס יורס לאוקיף חזקוק וממילא כחיסור כמאן דליחא דמיו, ובמ"א כחכתי כזה כדכס, ולמי און לגזור בדשיל"מ לחמיר דל"ס עד שחאלנו בחיסור דהא חיסור כמאן דליחא וכזה ל"ע דברי הל"ה שם ע"ש] ודוקא כיכא דהחמיר חיסור דרבנן דכוס ויכל כדואי חיסור יש להחמיר דלא יחמיר כיכא דכוא דשיל"מ משום עד שחאלנו בחיסור כו' משא"כ כספק חיסור דרבנן און מעוקס חיסור כיכא

שערי שער ב בענין ספיח עבוד הקטן סימן ח שמונה

דטוח דשילי'ת וזריך סגמ' לרי"א ולר"י דלמחר משום גזירה ספיחא דרבנן לקולא :

אלא דלמיתמא כן יסיב כעון מסכנה באיסור דרבנן אף אם הוא דבר שבמניין או דשילי'ת אופן ללא נפשו ברוב באיסור חורס מ"ט באיסור דרבנן יתבטלו, וטוח דלפי מס'ל סא דבכ"ח בעל כפי' אינו מתחשב ביטול כמ"ט חוס' וסכמ"ט כיון דבכל א' כפי' עולמו מותר ורק המצדוקה ניהו אסור ל"ט ביטול כמו בכלאי גנדי, רק דמוחר משום דספורס לא אסרה אלא דרך ביטול, וטוח רק סיכא דמרגש טו כעמס, ולפי' קשה כיון דרבנן אסרו כמ"ט אף שלא דרך ביטול, ממילא לא יתבטל נשולס מדרבנן, וז"ל כיון דחז"ל אסרו אף שלא דרך ביטול כוח רק דגזר' אמו כמ"ט דא' ממילא לא אסרו ויחד מניין חורס, וכיון דבכ"ח דא' לא אסור אלא כמ"ט גם סס לא אסרו אלא כמ"ט, ומסור"כ סיכא דליכא ס' מותר אף מדרבנן ואינו מתבטל ביטול אלא דבוס לא אסרו חז"ל כלל, ומעשה כ"כ י"ל בכל איסורי דרבנן דלא אסרו אלא משום סיבג ודבר שלא נטרו לאיסור סורס, ומסכנה לא אסרו בספורנות אלא עד ס', וסיכא דלוי' כמ"ט אינו מותר מהמת ביטול ברוב, אלא האיסור נמתן דליכא דסיכא שלא יס' אבודין כמ"ט לא יאסר כלל ויסיב מותר אף בלא ביטול רק בזה השולס לא אסרו, כמו כמ"ט דרבנן, ומס'ס יסיב הקתנס שחאסרס יאסר לעולם ויסיב מותר מהמת ביטול ברוב, כוב יחד שיחקו מתחלה שלא יסיב אסור רק כמ"ט, ואם אינו כמ"ט לא יסיב איסור כלל משום עד שחאכלנו באיסור ע"י ביטול חאכלנו כתיחר שלא ע"י ביטול ובכ"ח כיון דסס לא אסרו רק לעשות כ"י שלא יבוא לירי האיסור חורס לא חיקו מהחילב רק באופן דלס כ"כ באיסור חורס יסיב אסור, משא"כ אם אינו כמ"ט דמוחר מס'מ מתחלה ביטול באופן זס לא אסרו כלל, וממילא דלא שייך כוב לומר באיסור דרבנן שיאסר אף אם אינו כמ"ט משום עד שחאכלנו באיסור כיון דכאיסור הוא כמתן דליכא :

אמנם באמת ע"כ ל"ל כן דלס כן בכל איסורי דרבנן לא יאסרו ויחד מתח שסוא אסור באיסור חורס ומין כמ"ט דמכ"ט בעל ברוב, רק דרבנן סלריכו ס' אמו אינו מיו, מ"ט באיסור דרבנן יתבטל לעולם ברוב דל"ט לגזור אמו אינו מיו כיון דכ"ח גזירס לגזירה, ובאופן זס לא נאסר באיסור דרבנן כלל, וכבר דברו מה סחמכריס ובמ"א כמכתי ראיס דגס באיסור דרבנן מבי' לרי' ס' מדברי סרסאשוסי כסוגיא דירך אמר רבא וכו' ומין כמ"ט כנון שומ כניד כס', וסא שומן כניד אינו אסור אלא מדרבנן ואם"ס כמ"ט, וכ"כ דבר שבמניין דלא בעל מדרבנן כיון דטוח דבר חסיב ולא בעל אכל מס"מ בעל ימחא אם הוא איסור יתבטל מיה דל"ט לומר שלא יתבטל מתחם שביטורו כיון דלוי' מותר מתחם ביטול ברוב אלא סיכא דמתבטל פקע באיסורו לגזיר, וכ"כ לא ימחא באיסור דרבנן שלא יתבטל סיכא דטוח דשילי'ת משום עד שחאכלנו באיסור חאכלנו כתיחר, כיון דסיכא דלוי' כמ"ט פקע ממנו האיסור לגזיר, דבאופן זס לא אסרו ואינו אוכל באיסור כלל וממילא גם לעמחא דרבנן דשילי'ת לא בעיל כיון דטוח סיכא כתיחר דלא בעיל כיון דבאיסור דרבנן סיכא דלוי' כמ"ט אינו מותר מהמת ביטול ברוב אלא דליכא איסור כלל :

מכר זס מוכח או דהקטוס חז"ל סיב שלא יסיב מותר איסורס רק באיסור חורס ואינו מותר רק מהמת ביטול כמו באיסור חורס, ועוד שדור לומר דסיכא דויסיב מותר באכריס, כזכ לא גזרו על איסורס כמפורסות כלל משום עד שחאכלנו באיסור כ"י שלא ע"י ביטול, משא"כ סיכא דויסיב אסור באכריס מייחי דניריס כמו שטוח כד"ן סורס, וגם איסור דרבנן אינו בעל כמו אם סיב איסור סורס, ולפי'

ממילא גם כמסיקא דרבנן דטוח לקולא, סיכא דטוח דשילי'ת דנין אוחו לחומרה, דכדשילי'ת דנין אוחו כמו אם סיב איסור חורס ואמרי' גם כזס עד שחאכלנו באיסור כ"י, [וי' לכוסיף טוד לפימ"ט כשיטת סרמכ"ס דס"ל דמסיקא דא' מס"מ לקולא סיכא דלמפטר לגבר איסור מס"מ וכ"כ סיכא שטוח דשילי'ת חסיב כלמפטר לגבר] וזמח ממילא כיון דלמחרי' דבר חסיב או דשילי'ת אסור גם באיסור דרבנן ממילא דכמו כן י"ל דגס ספיחא דרבנן אם הוא דשילי'ת לחומרה :

וי"ל שד כזס לכה כדריס באיסור דרבנן מבעליס איסור לכחלה, כוח דס"ל דגס באיסור חורס לבעל לכחלה אינו אלא איסור דרבנן, ולכן ל"ט לגזור באיסור דרבנן אמו איסור חורס כיון דגס באיסור חורס אינו אלא דרבנן כוב ראיחי דמטאר כן כסגסוח אשדרי מס' ע"ו ע"ו) דז"ל ודבר שאסור מדרבנן לא שניא יבש ולי'ס לח מבעליס לכחלה ברוב בעלמח כיון דליכא למגזיר ככחי דבר אמו דא' וכן סורס דנינו שמתח סלכס למשכס כמי דלב לבעלס לכחלה עכ"ל ע"מ, וזמ"ח כמכתי סה דכ' ל"ט לח ל"ט יבש דלא ימחא דנינוס כוח איסור חורס לבעל וכמ"ט כמכ"י ממילא יבכש זס לגזור אמו דאורייתא אילס אף דמחמרי' גם באיסור דרבנן שלא לבעלו, כוח דלעיון לבעל לכחלה כוח כדשילי'ת כזס באיסור דרבנן כמו דלמחרי' דשילי'ת גם כדרבנן לא בעיל :

ורפ"ז י"ל כחי' ר"פ סאי חנא חנא דליטרה קישוח דלמחר כל דבר שבמניין אפי' כדרבנן לא בעיל וכ"כ דכ"ח סכ"ס כוח משום דסיב מקוס לומר כדרבנן מותר, כיון דסיכא דמתח מבי' לא אסרו כמכתיס ואינו מותר מהמת ביטול ככוב, ולפי' י"ל כחי' ר"פ דמחרי' אייזי או כניית ספק טריס או כספק יו"ט ספק חול כיון דלוי' בעל ע"כ דגס כזס אסרו. מעמ"ט עד שחאכלנו באיסור כ', כ"כ י"ל ג"כ סיכא דטוח ספק אטוח דבר שילי'ת אסור ג"כ מספק משום עד שחאכלנו כ"י :

ורפ"ז י"ל כחי' ר"א לעולם ספק יו"ט ספק חול כ"י דשילי'ת וכל דבר שילי'ת אפי' כדרבנן לא בעיל כוח כיון דחז"ל מסכנה כל איסורי דרבנן לא אסרו אלא עד ס' כמו שטוח באיסורי חורס, ומסכא דמבעלס אגרי' באיסור כמתן דליכא, דמכ"ט סיב לאסור אף יוחד מס' ויחאלנו ע"י ביטול, וא"כ קשה אחאי באיסורי דרבנן אמרי' ג"כ דשילי'ת לא בעיל וטוח מבעט עד שחאכלנו באיסור וכו', כיון דלא גזרו אלא עד ס' ממילא חמיד סיכא דמתבטל כמ"ט כוח סיכא גזרו, אלא ע"כ כדשילי'ת סיחוח כל דין סורס באיסור חורס והס לא גזרו מתחלה אלא עד ס' כוח סיכא דויסיב נאכל באיסור אף אם יסיב מותר מהמת ביטול ברוב כזס לא גזרו, משא"כ כזס דלא יסיב נאכל אם לא יסיב מותר רק מהמת ביטול כזס סיחוח סדנ כמו שטוח באיסורי חורס ולכן כדברי' דלוי'ס כמליס מהמת השיבחס או כדשילי'ת גם כדרבנן אסור דכזס סיחוח סדנ כמו שטוח שטוח באיסורי חורס, ולפי' ממילא גם כמסיקא דרבנן אף דבכל מקוס ספיחא לקולא משום דלא גזרו על ספק מ"מ כדשילי'ת אסור דכזס גזרו גם על כספק, וכ"כ כוח כיון דגזרו כזס שלא יתבטל כמ"ט אף דגס באיסור חורס בעל כמ"ט אפי'ס גזרו, מכ"ט כספק איסור יכא דטוח ספיחא דא' מס"מ לחומרה, ואף דלשיית סרמכ"ס ספק איסור חורס מס"מ לקולא מ"מ יס סכרד יוחד לגזור כדשילי'ת כספק איסור, מלגזור שלא יתבטל ברוב, ולכן שפירס סרמכ"ס דמסיקא איסור"ה דטוח כ"כ כמ"ט סה"מ, וסיכרייתא דקמ"י כוח לא זז אף ז, וממילא דניק לעמחא דכר"ן דכיון דשוכח דגס כדרבנן כוח מהמת ביטול וכ"כ כדבר שילי'ת סיחוח כמו שטוח דנין חורס וממילא גם ספיחא דרבנן אסור כדשילי'ת :

יקלו חפי' נב"ח של תורם כמבואר בקיבוץם כרואים והע"פ
שאיסור יו"ט שיש לו מחזירים הוא וחזיו בטל כרואי ועליו
כללו הערפי' ואינם עומדי' בעין בטליו כס כבוד ע"ל,
ולפמ"ש אין לגזור נב"ח דרבנן שיהי' אסור לבעול שלא יבואו
לבעול נס נב"ח דלוי', כיון דמס' נב"ח נס נב"ח סורה
מוסר לבעול, נס לפמ"ש דהא דמבטלין איסור דרבנן הוא
דוקא בדבר שאין לו שורש מס'ם, וכוא דביש לו שורש
מס'ם גזרי' שיצואו לבעול נס באיסור סורס, ממילא נב"ח
דרבנן ל"ש זכ, וכ"ש דיש סברה עוד למ"ש כיון דלוי' מוסר
מתחמ ביטול כוס כמיקלי קלי אסורא, כמש"ל דבזו מוסר
ק' סמכר"ס א' דתתם הוא דקטק במ' הלכהא אין מעמידין
בעור קיבנא נבלה הוא לכתחלה נס בעור קיבנא כשרה אין
מעמיד' ד"ל כיון דלוי' אלא דרבנן וכוא לודק לבעודם
מוסר חף לכתחלה:

אמנם נרמזים מוטל לביטול דול' (נפ"ט מה' מ"א
ספ"ו) אסור להעמיד בנינים בעור הקיבנא של
שחופס, ואח העמיד טועם אח בניניה אס יס כס טעם
כבר אכורה ואח לאו מוסרם וכו' ע"ל, ונפ"ט ס"ג
כחב דעור הקיבנא שמעמידין בו הוא דבר קטן למאוד ובעל
נמישטן, ופ"ס אסור להעמיד בו לכתחלה, ופ"ט טעם
דאסור לבעול איסור לכתחלה, ונפ"ט טעמיות על מסג'י
דקיבנא כחב וז"ל, ודש שאין מוסר להעמיד לכתחלה כחב
בעור קיבנא שחופס, והס עבר וסעמידו רואים אסור נב"ח
כשאר כל נב"ח וכו' ע"ל, מלשון זכ דלוי' דלוי' אסור
נעור וק לכתחלה אסור, ונפ"ט בעבר דלוי' נעמיד לוי'
אסור דקין סעבטל איסור לכתחלה, דאסור להעבטל עלמו
מטעם קום כמבואר (בס"ו ז"ט), מלשון סמכ"ס דקטק
עבר וסעמידו, מפסקותו נשוטו נדאח דלוי' עבר נעמיד
פ"ס א' אינו אסור חפי' להעבטל עלמו, דל"ב ס"ג ללשמיטין
דאסור להעבטל, וי"ל דכוא כמ"ס דרבנן לא שייך איסור
דאין מבטלין איסור כיון דקורס שמבטל אין שס איסור פליו,
ונס לחפ"כ אינו מוסר מטעם ביטול כבוד, וי"ל דמס'ם
כחב סמכ"ס ודע שאין מעמידין לכתחלה בעור קיבנא
שחופס, מסכ"ס י"ו מוסר להעמיד לכתחלה, כה אף
מבטלין איסור לכתחלה, אלא כיון דרבנן נקט סמכ"ס
מעמיד' בעור קיבנא נבילה ס' ס"ד דקיבנא שחופס מוסר
להעמיד חף לכתחלה, לזה ע"ד סמכ"ס ללשמיטין דלוי'
בעור קיבנא שחופס אסור להעמיד, חפי"כ י"ל כיון דמס'ד
אינו אסור דאין נוס טעום אף מבטלין איסור לכתחלה,
ואינו אסור אלא משום לא פלוג באיסוריים, ולכן אינו אסור
דביעוד חף להעבטל אסור נעמיד, ואולי דמס'ם נקט סמכ"
ככ"ל אין מעמיד' בעור קיבנא נבילה, לאוסן השיטות דאין
העמד אסור דביעוד ואינו אסור אלא לכתחלה משום אין
מבטלין איסור לכתחלה, דוקא נבילה אסור מדינא לבעול,
ונפ"ט אס העמיד נעמיד אסור להעבטל ולמי שחנכטל
בשנינו. מש"כ אס סעמיד בעור קיבנא שחופס אין לאסור
חף למי שחנכטל בשנינו, ובתשו' דרעק"א (בס"ו ר"ו) כחב
כספ' אלו דלדעה סריב"ס דאס ביטל למי שירלס לקטס
כיון סוא כמי שחנכטל בעבור וסב"ס, וד"ס אס
העמיד נביונס בעור קיבנא שחופס אסור לכולס, וד"ס לדעס
סרס"ל דהולק על סריב"ס סמוכיים שובקיים משום אין
מבטלין איסור לכתחלה שחופס, ולפמ"ש י"ל חף לדעס סריב"ס
אסור אסור דביעוד וז"ל:

וראיתי בשערי דורא (ס"ט ע"ט) דכחב וז"ל ומיור ס"ס
ור"ח גורס"כ כפ' כל הכשר וכלכחא אין מעמידים
בעור הקיבנא אלא בקיבנא עלמה ונקיבנא שחופס כנרי',
וכחב כמבואר שערי' אין מעמיד' בעור הקיבנא דכוא כבר
וכוא ככב"ס נמור עכ"ל ע"ס, ולפי ז"ל ע' מנבואר נעמדל
ככר' דלוי' בעור קיבנא שחופס אין מעמידין, וכזה ירמל
גס לסמוכיים דסמכ"ס אוסרת חפי' דיעבדן דהנה חתוי

דלפ"ז י"ל נס דנב"ח סרי"ף דכחב כפח שאפ"ס עם
כלאי דאסור משום דשיל"מ, דכוא דאף סיכא
דלוי' אלא משום נב"ח אינו מוסר מתחם ביטול כבוד
דאסור לא אסרה אלא דרך ביטול, מ"מ סא רבנן גזרו
חפי' אינו דרך ביטול וסא דנב"ח נחנעל כס' חף מדרבנן
כוא דכס לא נגזר יוסר משל מוסר, מש"כ סיכא דכוא
דשיל"מ כזכ סממיו לעמוד נגזרתם דאסור חפי' של
דרך ביטול, וממילא דאסור משום עד סחכלטו באיסור
ס"י ביטול סחכלטו כביחד נמור, ואף דיש לדחום בשלמא
כל איסוריים שפיר י"ל דהמזיו דבכר שיל"מ, כמו דכ"ס
באיסור מוסר, מש"כ נב"ח ל"ש זכ כיון דאס סס לא
המזיו לאסור שלא כדרך ביטול וכניחו דכבר על דין שלא
יכ' אסור אלא בדרך ביטול, אז ס' מוסר נס נב"ח דלוי'
סיכא דנחכטל חף קס כיון דשיל"מ כיון ללא שייך לומר
עד סחכלטו באיסור כיון דסיכא דנחכטל טעס באיסור
כמאן דליסא, מ"מ נל"ז י"ל דשיל"מ סממיו יוסר,
[אלא דמ"א יקטש על סרי"ף מהא דלמון סחכטו כסכין
דמוסר לנבלו נעומה סא סוב דשיל"מ, וז"ל כמ"ס סמכ"ן
מס' ע"ו וסר"ן כ"ל דגבי פח שאפ"ס עם כלאי כיון דריח
כלאי נרנש כפס דזכ כולו ס' בו טעס מחולל סנגל בו
חלב, מש"כ נלזון סחכטו כסכין כיון דנחכטל טעמו ואיני
דרנש בו טעס, ונמ"א כחכסי עוד כזכ לינש ביטח
סרי"ף], כיונא מכל מ"ס דנס נב"ח אסור לבעול נחכילס
מכל כס' ואחי' מי חלב שכוא דרבנן אסור לבעול לכתחלה
כס' מתח סרי"ף כ"ל:

סימן ט

דנה חף דמבואר דנס נב"ח אסור לבעול ולפנ"ח חלב
כבשר כס', מ"מ נראה דלוי' לטעם סרי"ף
דס"ל דאיסור אין מבטלין איסור לכתחלה כוא איסור תורס
כמבואר כנתי' דרוע בשלס, מ"מ סיה' אסור מס'ם
לבעול נב"ח ליכא דלוי', דבשלמא לבעול איסור לכתחלה,
י"ל דאסור כיון דכוא איסור, ונס חפ"כ לא יכ' מוסר
רק מטעם ביטול כבוד אמרי' דאסור לבעול, מש"כ נב"ח
דל' א' כפ"ע מוסר, וכחורס לא אסרה אלא דרך ביטול,
וכיון דליכא טעס באיסור כוא כמאן דליסא, נס לפמ"ש
ד"ל סא דאסור ובעול חלב כס' כוא כיון דרבנן אסרו חפי'
של דכדך ביטול, וכוא דשכר כס', כוא כיון דמשיטע
נאכר מדרבנן ובעול כס', אז כמ"ס [כוא נ"כ כהשו'
דרעק"א] דרבנן לא אסרי אלא עד ס' בלואס דאסור נב"ח
דלוי' ע"ס, לפ"י ס' מקום לומר דנב"ח דרבנן מוסר
לבעול לכתחלה סיכא דיש שושלת כחב דמכעט דכוא שושב
ק כנכאחו, בודאי אס אין שום שושלת כחב שמבטלו
מסכ"ס יכ' מוסר לבעול לכתחלה, כצו דשיל"מ לא כפל
דרבנן חף נב"ח דרבנן כ"כ אסור לבעול לכתחלה, מש"כ
אס סוא לרך לך ואינו ככלל דשיל"מ י"ל נב"ח דרבנן
מוסר לבעול, וכזה י"ל דכרי נביו טעמס סכניא כחשו'
מס"ס אלו"ל כ"ל דאסרי סנגס למשחם לבעול מי מלב
לכתחלה כיון דלוי' אלא דרבנן, ותתח כוא פליו מהא
דאסור לכניס כדא דשיל"מ אלא כדא דכמכא כ"ל, דסממא
דמלחא ככא דס' מוסר לבעול ס' שושלת כחב שמבטלו,
כזכ כורס לבעול, מש"כ לבינה כדא דמלחא אלא כדא
דכמכא חיי"ש שיפול לתוך כהמל, כיון דאין לו שושלת כזכ
מס"ד סיה' אסור כמו דשיל"מ:

ודל סג"נ נבילה כס' סרי"ף נבי ע"ס ששכרו מן סדקל
שמרנכ פליכס ע"ס, מוכינס ומבטלס, והרלס כעיני
שלל נאכר כן אלא באיסור מוקאס שאינו דומס לאיסור
טורס חלב כשאר איסורי' של מוכינס סדומיס לאיסור טורס
עין נתי עוף נחלב אין מבטלין בו איסור לכתחלה שמה
י"ל

נקט כגמ' סכ' על לכתחלה, כיון דגמ' נקט סכ' על עור קיבם שמועט ומחוס בנ"ח, ומעמיד זו איש אורחם בדיעבד, ורק לכתחלה אכור משום אין מעטין אישור לכתחלה, וסכ' כיון לרבות דאף דאיתו אלא בנ"ח דרבנן, וגם אין טוהרו לבעל אלא להעמיד והי' ס"ד דבוס ליכא אישור דאין מעטין, לזו בא לאשמשין דגם בוס איכא אישור דאין מעטין אישור לכתחלה, ובצטרא שפירא משתע דשיקר חידוש גמ' הוא דהי' ס"ד דעור אינו נכלל בער שכי' אכור משום בנ"ח (ועיי' ברמב"ם בפ"ד מכל' מ"א כל' י"ט כ') לזו בא לאשמשין דגם עור הקיבם הוא נכלל בער ואכור משום בנ"ח, וזוה מיושב קו' הרשב"א ס"ל (ברס"י א') על פתחיה דקמיה התעמיד בעור הקיבם ס"ז אכור גמ' מהי' בא לאשמשין שפירא, ד"ל דהחידוש הוא דגם עור הוא נכלל בער, והרשב"א לא מייח לו בוס, דא"כ אחרי נקט זה דוקא בנעמדים, ס"י לו לאשמשין בנ"ח דאו' דער הקיבם אכור משום בנ"ח, מזה נראה דשיקר חידוש הוא למינן השמדה, מכל זה מובאר דמדינת אכור להעמיד בעור קיבם שמועט, וזוה לכתחלה דבאיכור דרבנן מנפלים לכתחלה, וי"ל דמותר להעמיד אף לכתחלה:

אמנם נ"ל כח דבסיורא עורף אחרי דמיבטין אח העור סתכל ועשכ כען בעלמא, וברמ"א (בסימן פ"ו) מותר להעמיד בו אפי' לכתחלה, רק דסכ"ך (בס"ק ל"ו) כבז דלכתחלה אין להעמיד בו, וכיוצא דחייב' דילמא נשאר בו לחלוטין קלה, אמנם לפת"ם י"ל נעמא דסמ"א כיון דדיעבד אפי' אם לא נתיבש לגמרי ונשאר בו לחלוטין קלה אפי' אינו אכור בדיעבד כיון דאיכא ס' נגד העור ורק לכתחלה יחי' אכור משום דאין מעטין אישור לכתחלה, וכיון דאין כוונתו לבעל אישור רק כוונתו להעמיד, וכוהו ספק אם מכלל אישור, כי דילמא נתיבש לגמרי, ואין בו בוס לחלוטין בער, ממילא אין בו אישור דאין מעטין, כיון דאין כוונתו לבעל אישור, ודבר שאליו מחבין מוסר, ופסיק רישא אפי' כיון דאיתו אלא ספק, ויכול להיות דנתיבש לגמרי, וליכא אישור כלל, ובזאתו זה ליכא אישור דאין מעטין כמ"ם כסר"ד מוכח לעיל (א' ז) ע"ש:

ואפי' להס"ך דאכור הוא להעמיד בעור הקיבם בעלמו, משאל"ם נ"ל דאין מעמדי' בעור הקיבם אלא בכמים שכי' נכבש בעס עור הקיבם, וזוה דלוי י"ל אפי' אם כי' להלכותיה בעור הקיבם, מ"מ מעט מלחלוטיה הנשאר בעורו בודאי נחשב חוך כמים, ומר"ד מותר לבעל אפי' בעבר דקין כתבוהו (בכ"י ז"ל) ברמב"א ובס"ך כ"ל דלהב כההביל כמים כס' מותר לבעל בו בער אפי' לכתחלה, וכמ"ם ראי' מלען שחבו כבטין ש"ב דמותר לאכלו בנותח, כ"כ מורד להעמיד בו לכתחלה, ואפי' אם הוא רק ספק אם הוא ס' בכמים נגד מלחלוטיה הנשאר בעורו, יש לעיין כיון דאישור דאין מעטין אישור לכתחלה לרוב כפיסקוס אינו אלא דרבנן, ואפי' ידעם כרמב"ם דס"ל דהוא אישור פורח מ"מ לבעל חלב בער כס' י"ל דגם להר"ד אינו אלא דרבנן כמס"ל כיון דכנ"ח נעמא עלי' ויכח דאיכא ס' האישור כמחן דליחא, ואולי י"ל בזה לעינן לבעלו סוכ ספיקא דרבנן ויקולו וכ"ש לפת"ל בעס הפז"ג (בכפתיה לה' הערות) דידרד למר דזו הוא ככלל ספיקא דדיחא אי טעם כשיקר דלוי או דרבנן, והא דמתמרי' נעמא י"ל דהתמירו בוס לחומר האישור, ומשחכ נ"ל דאין מעטין אישור אינו אלא דרבנן, יש לנרץ דעה כפוסקים דע"כ דרבנן וממילא הוא ספק ספיקא, דילמא סכ"ע דרבנן ונחשב טעם סיוולא מן העור כמים, אף דליכא ס' נגד טעם העור, ואח"ל ע"כ דאו' דילמא איכא ס' בכמים:

ואפי' לדעה הנהרדכי דס"ל דגם בנ"ח אחרי' דבר התעמיד לא כבי' מ"מ נ"ל דהעור נתיבש ואינו אכור מתיב בנ"ח, רק ההבש דילמא נשאר מור לחלוטין

סך העור מיכו עיקר השמדה הוא ע"י העור שתיבש ואף אם מלחלוטיה שבו מסייע להעמיד מ"מ כ"ל או חוס גורם דמותר, ונלוא"ם נראה דמלמא ופסלפלי' מסייעים נ"כ להעמיד, ועיי' נפשו' חסם אופי (ס' פ"א) דכתב נ"כ סניף להחיר ע"פ דברי סמ"ג (ס"ם ז') דכתב להחיר כסרי דרבנן: **ג** לפת"ם (בכ"י ח') דאפי' בכבוש מעט"ש להסכרי' דליר דגים סיוולא ע"י כנישה הוא דרבנן, ממילא לעינן בנ"ח ע"י כנישה לא נאכר כהלכ מה"ם מפרי שטמים, חדא כיון דאיתו יולא מן האכר רק ליר בעלמא ונבי בנ"ח לא אחרי' כדכ"ס דקטמאי', וגם כיון דאיתו אלא כבוש דסוכו דרבנן, ונפ"ע אם ביטל סתכל חל"כ לא נאכר כ מה"ם, דמ"מ ע"י הכנישה לא נכלל בחבור רק ליר בעלמא ודוקא ככ"ס אכור לבעל דנכנס בחבור משום סתכל, וגם דבר התעמיד אינו אלא מדרבנן, וממילא יחי' מוכח ממתני' דלא כע"י סג"ל דמתיר כסרי דרבנן וכמ"ס נפשו' חס"ם, רק כוה מלתיב שם בכבוש מעט"ש יולא טעם נפשו, ולפ"ם אין זה, מכ"ס נ"ל דהעור אינו שורכ כמים מעט"ש, ורק ע"י כמלח ופסלפלי' מלתיב טעם ממנו וזה אינו אלא ליר בעלמא, וגם מחוס' רי"ד מוס' ע"י שכתבתי מובאר דאיתו יולא ע"י השחידה טעם גמור רק פליטת בעלמא, י"ל דלא התמירו אלא לאכור סתכל אם מעמיד בעור הקיבם פלמו, משאל"ם כהא נחבעל טעם העור סיוולא כמים, וזה לא חשיב טעם גמור, וי"ל דלא אחרי' בזה ע"כ כמ"ס כנראה מכו' רי"ד אף דנראה מדבריו דכנ"ח דרבנן אכור בכנאה בוס לא אכור כיון דאיתו טעם גמור, והחמ"ס כתב דאין למחול היקר מחמת שבעור הוא יבש כען כיון דמרכיביו אותו ועטים ככ"ס ע"ש, וכן הוב' ספ"י ביכ"ד ס"י כבוש מעט"ש ע"ש, אמנם בחשו' דה' אש (ס' י"ג) ויגו"ב (מכדול"ק ס' כ"ו) כתב בנ"ח כיון שתיבש מקודם אין בו טעם לאכור סתכל ע"ש, ובכ"ס תפלתו זבי (ס' ע"ג), וגם נ"ל כיון כובשים את העור מעט"ש חוך כמים, רק ד"ל כיון דסתמא כמים סתם ככלל ליר כשגיל כמלח וכתבין אותו שיפור כבוש פחות ממעט"ש, וע"כ הוא כן דלכך כונש' אותו שיפלט בעור פליטה לחוך כמים, מ"מ כדאי סתם סמחברי' ס"ל לסמוך פליטת כמדי דרבנן דאין מעטין אישור אינו אלא דרבנן כמ"ס, ובזוירוף לרדי כתיב סכ"ל:

סימן י

עוד י"ל סניף להחיר [כמ"ם טוב"י מוס"ק או"ח ס' כ"ו] כיון שאין דרך ליטון מהעור להעמיד רק דבר מועט אשר יש כחלבו יוסר מוס', ולפי שיטת הרשב"א והמחבר (בכ"י ז"ס) באם נבלע אישור מועט כגלי שדרבו להשתמש בעשש אשר תמיד יחי' ששים נגד האישור מוסר לכשפוש בו, ואין בזה מוסף אין מעטין אישור לכתחלה כיון דאין כוונתו לבעל, והא שמוקף' הוא דחייב' שאלא ישחמש בחורו בער טעם שאל יחי' בו, וזה"ל נ"ל דאין לחי' בזה שיטתו בעור הקיבם ולא יחי' ככתב"ס דתמיד איכא ס' ויורד, ואם יסן כדכ"ס להעמיד והקולו כביעוש ולכן אין בוס משום אין מעטין אישור לכתחלה, וכמ"ם סכ"י (בכ"י פ"ד) בעס כמ"ם על דכ"ס בעלמו בו מלוי' דמותר להכח כדכ"ס ולכ"ס ואין בוס משום אין מעטין אישור לכתחלה כיון דאין כוונתו לבעל רק לחקו כדכ"ס, וכן כסבו ברנ"ל כדבורי', וכתב"ס (סכ"י כ"ו) ביח"א סיכר. זה ודחה דלא מלינו סיכר זה רק אם ככ"ס הוא מעורב, אבל לא לערבו בידים ע"ש, גם כמ"ס (ס' פ"ד ובכ"י קל"ו) כתב דזו אינו אלא היכא דאי אפשר בענין אחר ע"ש, ולכאו' ז"ע דהא כרמב"א מסיך אף כגלי' שיש לה ספק כבגטלה ושם כוה אפשר בענין אחר לבעל סכ"ל, וזהו כ"ל ד"ל כיון דאין כוונתו לבעל אישור אין בו משום מעטן אישור

(בבבב)

לכחלק, ממילא גם באפשר בענין אחר ליכא איבור דאין מנעלין ורק מטעם אחר כיכא דאפשר בענין אחר אסור, **והריבייש** (בסי' שח"ט כחז דמס שמשמין חלב בין נסר לנסר בקרקדים של פז בסדקי' כדי שלא ינטף כיון אין בך כלום ופעט אחד הוא דכיון כמגיט בהכלב מסביל עך כיון ואין בוס משום חוין מנעלין איבור לכהחלב כיון שאין כוונתו לנעלו וליתנות מן האיבור אלא כוונתו לתקן כלי ולהדבק סדקי', וראי' לזכ מלי מדין שאמרה החורס לנעילס וטדאי בנן יומא דירב הכחוב למ"ד טועל"פ מותר ואי"ל לנאן דאיה לנ' חוין מנעלין איבור לכהחלב הוא דאו' מה כוונתו כהכלב וסלא חס"י חמיס שיפור לנעל האיבור מפליטת כעלי עדיין חמיס אסורים וחזורי' ואוסרין כלי חמיס כנעגל ואין כאן הכשר לני', אלא שאין כאן איבור דאין מנעלין כיון דאין כוונתו לנעל האיבור אלא להקטיר כלי עכ"ד ריבי"ש הביאו הפ"ח (בסי' ס"ד ס"ק כ"ז) עי"ש ולי"פ מאי ראי' הוא מלי מדין ומכיו כנס הנעלס כל שס הוא דיעבד דבלא הנעלס כלי חין לה מקטיר כמבואר בסו"ס פסחים ד' ל' על כה דקדירות נפסח ישברו, [ובמ"א כהנסי מוס הרבס בני' דברי חס' פסחים]:

ובסוגי' דמ"ח בקו' גנמ' ומאי קסבר א"ק אפשר לכוחמו מותר אמאי חז"ל, ומת"ש י' בד"כ אי קסבר סורר גם הדאשון מפני שפלט האיבור ממנו ולכהחלב הוא דאזר שאין מנעלי' האיבור לכהחלב וכו' עכ"ל, מבואר דגם כיכא דאין להאיבור תקנס אמרי' ג"כ חין מנעלין איבור בו' וזכ"ן למד דודאי חוין מהאיבור חין לנעל חף דאין לו תקנס ודברי חס' פסחים חז"ל רק דשם דגוף חרבות הקדירה לא נאסרו וגוף חרסם לא נעשה גבילס רק האיבור שנכלס בחו"ט, ולכן אמרי' כיון דאין להחרס תקנס וכו' הוסיף ענה לנעל האיבור שיבי' בהרבי"ח נשאר בכחורו, משא"כ גוף החרסית כהאסרס ודאי חין לנעל לכהחלב, אהנסי דברי ריבי"ש ל"ע לדברי חס' פסחים:

ואורי' י"ל כוונת ריבי"ש כיון דלא אהרס החורס אלא קדירה בה יומא ממילא יש תקנס להמתין עד פסח' כלי חינו ב"י ויבי' מותר מטעם טועל"פ, והף דגם בטעל"פ כ"ז שנהלישס בקדירה אסורה, רק אח"כ כהנעלס כהחלב הוא מותר, ובת"ש רש"י כבוגי' דטועל"פ דרא"ל דלא פתח פורחא כהנעלס הנה אחר', ובר"ן וסרש"א מחולקים בטעמא דטועל"פ מותר. וזה הילא אי"ל דטועל"פ מותר הוא דכעס פגם לא אמרי' טכ"ע ונעל כרוב, ממילא גם כעס פגם לריכס לזור דמותר מטעם ביטול כרוב, ממילא גם נאיס ב"י אסור משום דאין איבור לכהחלב, אמנסי אי"ל כעסם כמ"ש בר"ן כיון דאיסו נהיב מן האיבור הוא שטר, ונ"ל לנזא לירי ביטול, אפ"ל דליכא בוס חין מנעלין איבור דאף אח"ה מנעלין אסור מה"ח הוא רק כיכא דאיסו מותר מחמת ביטול ויחלבו אח"כ מטעם ביטול אז אסור לנעל משא"כ כיכא דאיסו מותר מחמת ביטול ליכא איבור דאין מנעלין, ויותר י"ל דליכא תקנס להמתין עד פסח' איסו ב"י ואח"כ ינעיל אוחס, וממילא חמיס דחזורים לא נאסרו כלל, ואינס מותרים מטעם ביטול, ובזכ יהי' יחא כל דקנס ריבי"ש כה"ל למ"ד טועל"פ מותר הוא גם למ"ד טועל"פ אסור קנס ג"כ כל חמיס יסיו חזורים ונעלנו בקדירה אכל לפת"ש יחא דלמ"ד טועל"פ אסור ממילא חס לא יהי' מכיו כהנעלס לא יהי' תקנס לקדירה, ואין בוס משום חין מנעלין איבור לכהחלב:

ובזה יהי' יחא חס כפ"ח שם על ריבי"ש בנ"ש דכמיס יסיו חזורים ואסורים בקדירה כל בדיעבד הוא מותר גם לשיטת כה"ב"ן, ד"ל כיון דהטעם דאין מנעלין איבור הוא שלא יחלבו באיבור, משו"ס בכל מקום סיכא דיעלס האיבור מותר בדיעבד כיון דאין לו תקנס, **למ"ד חמיס דחזורים ונעלנו** בקדירה יאסרו הקדירה, **ובזה** יהי' יחא חס כפ"ח שם על ריבי"ש בנ"ש דכמיס יסיו חזורים ואסורים בקדירה כל בדיעבד הוא מותר גם לשיטת כה"ב"ן, ד"ל כיון דהטעם דאין מנעלין איבור הוא שלא יחלבו באיבור, משו"ס בכל מקום סיכא דיעלס האיבור מותר בדיעבד כיון דאין לו תקנס, **למ"ד חמיס דחזורים ונעלנו** בקדירה יאסרו הקדירה,

ועוד י"ל דדברי ריבי"ש כמ"ש דמיס חזורים ואסורים כלי, מקו' כפ"ח סכ"ל, דהתוס' חולין (ד' ק' ע"ב) כתבו ראי' לדברי ר"א דלא אמרי' בכל איסורין חמיסם ל"ג מהא דלויס הכחוב להנעיל כלי מדין כל יורה גדולס שא"ל להנעיל כבוד כלי אחר כיכא מיסמרי כל חין חמיס מ' לנעל האיבור, ורי שיחזיר וינעילס בשמיס וסלא

משום דיש לו תקנס להמתין עד פסח' חינו ב"י ואז יהי' מותר בלא כביכול:
ועוד סי' ל"ל דברי ריבי"ש כיון דהתוס' אמרס כל אשר יכא נאס חענירו באש וכל אשר יכא חמיס חענירו חמיס, וסיינו כל דבר שמשמחמ' בחמי' ינעילטו בחמיס, ונחאמס כלי שמשמחמס בחמי' נמכני כהנעל, כ"ש דמכני ליבון, ומעמס אכ נומא דגס כיכא דאין כוונתו לנעל האיבור איכא ג"כ האיבור דאין מנעלי' איבור לכהחלב, יקסר אמאי כלי שמשמחמס בחמי' סני' כהנעלס, כל חמיס חזורי' ונעלעיס כהכלי, וכוא אפשר בענין אחר דכל אפשר להזילא כהליטס כהכלי ע"י ליבון באש, מה מוכח כיכא דאין כוונתו לנעל האיבור, חין בו משום חין מנעלין איבור לכהחלב, ובזכ אמרי' להמתין דברי רש"י בסמ' ע"ז כבוגי' דטועל"פ דבר"ס וליף מנעלי' נכריס כסנו וז"ל דרממא אסרינו כלי מדין דכתיב כל אשר יכא חמיס חענירו דמשמחמס חזיל ונשמש כרי כלי בחמי' לרי' להחיה כרי שיפלט ניעול שכלס עכ"ל, דפתח בליבון ומסיס כהנעלס, ד"ל דכל לישב מנ"ל לכוניח דטועל"פ הוא אסור דילמא לרי' כהחוב להנעיל משום חין מנעלין איבור לכהחלב, ובחאמס בכל עיין אסור חף חס חין כוונתו לנעל, ולזכ כוסקי' כיון דמכני כהנעלס, חף דכמיס חזורי' ונעל"פ כהכלי, ולא ריבי"ש ליבון ע"כ דאין בוס איבור דאין מנעלין, וע"כ כולך כהחוב להנעיל משום דטועל"פ אסור:

אמנם דזכ ל"ע נהי' דמי"ס ליכא איבור דאין מנעלין חס מנעיל כלי בחמי' כיכא דאיבור לנעל לנען אוחס חף דכמיס חזורים ליאכל ע"י ביטול כיון דאין כוונתו לנעל האיבור, מ"מ עכ"פ מדרבנן יהי' אסור דכמו דאסרו חז"ל דשיל"מ מוס עד שחאלכו באיבור ע"י ביטול חאלכו בדיאר שלא ע"י ביטול, כ"כ יהי' לרי' לנען דוקא כלי דמכני כזכ כהשר גי'טון, מכאי עממא דע"י כהנעלס חזרי' חמיס כהכלי חאלכו באיבור ע"י ביטול, ודוק למד כן דכל דשיל"מ לא נעל חס זכ הוא דוקא במב"מ, ונשיטס בר"ן כעס משום דכוא כהיאר כהיאר וע"כ דלא יחא ל"י כעס משום עד שחאלכו באיבור חאלכו כהיאר דס"ל דחס זכ יהי' כעסם גם באינו מינו לא ינעל, וע"כ מדככל בא"מ חין כעס משום עד שחאלכו באיבור דכיון שחכעל נספך האיבור להיאר והוא כמאן דליחא, ולשיטת רש"י ל"ל ג"כ במב"מ האיבור כמאן דליחא כמ"ש סט"ו (בסי' ק"ב), ולכן מותר להנעיל כלי חף דכמיס חזורי' להכלי כיון דאין בוס משום חין מנעלין איבור לכהחלב, דלאחר שחכעל האיבור בהמיס ע"י כהנעלס האיבור כמאן דליחא, אמנסי זכ דוקא דמכ"ל לא יומא גם בוס עד שחאלכו באיבור:

והרמ"א (בסי' קכ"א) כחז דאין להנעיל חיס כלי כ"ז שיהו ב"י, ובע"ז שם פתח דמשפכות דברי כה"מ"א נחאס אפי' בדליכא ס' חמיס נגד כהליטס, חס מוס דאין יסוד לחומרז וז עי"ש, ולפס"ש הוא מלסא כעממא דחס הוא ב"י חין להנעיל דיתר טוב בליטין, כיון דע"י כהנעלס יחזרו חמיס להכלי, מהכ"כ חס יחזין עד פסח' חינו ב"י י"ל בזה שאינס כמאן דליחא כהנעלס בר"ן, וי"ל עוד עפ"י דברי כע"ז (בסי' קי"ז) דדברס המפורס כהוסר להחיר לא אסרו חז"ל, וכיון דכהנעלס מפורס כהוסר חין להחמיר וכל זכ נחריס סיכס כבוגי' דטועל"פ [ואז לטיל עטר ח]:

ועוד י"ל דדברי ריבי"ש כמ"ש דמיס חזורים ואסורים כלי, מקו' כפ"ח סכ"ל, דהתוס' חולין (ד' ק' ע"ב) כתבו ראי' לדברי ר"א דלא אמרי' בכל איסורין חמיסם ל"ג מהא דלויס הכחוב להנעיל כלי מדין כל יורה גדולס שא"ל להנעיל כבוד כלי אחר כיכא מיסמרי כל חין חמיס מ' לנעל האיבור, ורי שיחזיר וינעילס בשמיס וסלא

ומהם סתו"ט דמה נבך ש'לקט אורד כא מ"מ נבאר
העטס, ואי אמריק כבוס כסחירא בלע מותר לק"מ כיון
דקורס זמן כביעור סוי כסחירא בלע ולא אכור כבוס פ"ט,
ובעטס י"ל דהא כלאמה דעה סאומרים דעבוס אינו אלא בנ'
ימים, ובמק"ל כתבתי לישב כה דלמ"ר צננ' דבנ"ה כווא
חידוש דלי פרו י' כולי' יומה כחלנא סרי ומחבו כה מס
מוכה דגס כיוס א' סווא כבוס, ואמרי' לישב דגס כנכו
דכ"ל דבנ"ג נ' ימים טודלי ס'ל ג"כ דבוס א' מרגישים בעטס
[כיון דזווא דבר שגננ' רק דכ"ל דהא אינו עטס גמור רק
עטס קלוט, וממילא דכפל כוון כספדויות, דבעטס קלוט
לא מליז דטכ"ע דא' וממילא דכפל, ודא סינח כבוס יריס
משא"כ כנ"ח דל"ס כיוסול כמו ככלתים ודא דמותר כס'
אינו מעטס כיוסול רק דדך כיוסול אכרי' מותר ובע"ז עטס
גמור [וכמ"ס לעיל כלארז"ה] חס לאמר דחידוש סחורס דרק
בדרך כיוסול אכריס, דנל"ז לא ס' שייך כנ"ח כיוסול כלל
וכי' אכור גס עטס קלוט וממילא גס כבוס יוס א' ס'
אכור, ומעשה כמו כן י"ל לדעת כל הפסקים דגס כס ס"ל
דכבוס אינו אלא עטס קלוט רק דעטס זכ אכור כלימורין
משא"כ כסחירא בלע סא עטס"י כווא כסדר רק דכ"ל אכור
אח"כ כוס אמרי' ספיר דעל עטס קלוט לא כיוול לחול אכור
מחדש, וכוא דומי' דל"ס בר כ"ע דכלימורא אכור עטס
דמ"מ מרגישין עטס האכור משא"כ כסחירא מותר כיון
דל"ס כבוס סווא עטס קלוט ולא יכול לחול עליו אכור
מחדש, כ"כ אמריק בעטס כיוסול ע"י כבוס כיון דזווא עטס
קלוט ולא יכול לחול עליו אכור מחדש, [וב"כ מוכח דעטס
ע"י כבוס מעל"ע סווא עטס קלוט דאס כ"י עטס גמור לא
ס' חולקים דכ"ל דבנ"ג ימיש]:

ועוד יל לפמ"ס סתו"ט וכו"ל [מבוא לעיל כסימן א']
להחיר כדגים עטס היולא ע"י כבוס, דעטס זכ
אינו אלא כ"ר בעלמא וליזו אכור אלא מקרא דבעמחיס
לאכור לירן וכל היולא מהס, ולכן כדגים פגזים דלא נאמר
הקרא דסממחיס מותר עטס היולא ע"י כביעור, כמו כן כסחירא
בלע דבוס לא שייך לאכור מנח סממחיס דהא כווא יולא
מחירא לכן אין עטס ח"כ [לאכור] [לאחרון], ולפ"ז י"ל גס
גבי כנ"ח אף דחז"ל אכרו גס כבוס כנ"ח סווא רק אכ
כסר נכנס כחלב דנמן מיד עטס זכ כוס, משא"כ אכ כסר
ככוס כמים אין ספ"ס אכריס אח"כ חלב משוס כנ"ח,
וכוא כמו ג"ס כנ"ס דסחירא דלכ"ר כיוול' מן ככסר לטוך
כמים אין אכור אח"כ, ולפ"ז מעלל כעמדם כמו כנ"ד
דספור סקבא נכנס כמים ואלוהן סמיס עממדי' אין
אכור כלל, וי"ל דלכסח"ה מותר לכעמד דעממדם כמכר
גנמ' וסוקים אינו אלא אס עממדי' כעור סקבא כעממו אכל
לא כסעממדי' ככ"ד:

ודנה ככופא דמח"ר דכביע' קחסי מרוזין הדמיס
שכבשן כיון יבן וכו' מייבש כביעור, ופי' כרע"כ
דליירי כנח לשחוס אחר זמן כביעור, אמנס כרע"כ כפי'
כסממחיס וכו' [כפי' משמיש' ויחג' ה' כ"כ כ"ג] מביאר
דסממחיס כיון ורד למרוזין דודד אין טקן עטס ומרוזין ט"ע
ע"ז וכו' ממילא דכיון דלמ"ס כביעורין עממדי' דגס
כסחירא בלע אכריק ככבוס ובמשה [פ"ט דכביע' מ"כ]
ככוסב ג' ככוסים כבכ"ה א' ר"ל אומר אוכלין על כריהסן
ר"י אומר על כלאמון ר"ג אומר כל שכלב מי' מן כבוס
יכסר מינו מן כסחית וע"י שם ור"ס ככוס' פסחים [כ"ז]
ע"א כד"ס ככוסב' דפלוגמיי' אי כעטס חסיב כמכניר
דר"א דכ"ל אוכלין על כריהסן ס"ל דכעטס ל"ח כמכניר

ע"ס, ולכא' מוכח מזה ג"כ דאף דכעטס י"א קודס זמן
כביעור כיון דל"ח כמכניר אכור כ"כ אף דסחירא בלע
דכ"י נלעט קודס זמן כביעור, [וכח"כ עטס סד"ס ר"ג]
ממה כיון דלכ' קילי' כר"ג וכו"ל דכעטס חסיב כמכניר
א"כ סא דמק' ככביע' אחרת כע"ז קודס כריהסן אלא

א"כ סא דמק' ככביע' אחרת כע"ז קודס כריהסן אלא

סמיס כראשונים נעשו נבילה ומחרי' ואוסרי', ואין לומר
כשאינו כ"י מנעלין אחרת דהא לא אכריס מורס אלא קדריס
כ"י ואין ראי' כדוכס, דא"ל דלא אכריס מורס לכנעיל
אלא כליס קפריס כחך כלי גזול שכי' כמים ס' לבכל
כאיסור עכ"ד, וי"ל דמ"ס הוסי' דכנעיל כליס קפריס
כחך גזוליס שכי' כמים ס' נגד ככלעט מסכיל זכ לא
כמכו רק דאין ראי' מכלל לדברי ר"א ד"ל דלמרי' ככל
איסוריס חסריס ל"ז והכנעיל ס' כנעיל' גזוליס שכי' ס'
נגד ככלעט מסכיל למתן לא יחזרו כמים לטוך ככלי, אמנס
לדברי ר"א דל"ז חל"י י"ל דפסח' דקרא כפכירו כמים סווא
לכנעיל ככלי כמים שכתך ככלי שכתבולו ככו לכנעיל,
ואף דמסיס יריגיס עטס ככלעט, מ"מ כיון דק"ל אין
שגדומס מדמס אלא לפי חכונ', וא"כ מכליכור ככלעט
כמים שגאסרו כחך ככלי חמיד ס' כמס שכתבול כחכו,
וטור' לכעממס כחך ככלי ככלי, רק דזכ קשס כיון
דכ"י עטס איסור כחך ככלי ככלעט ככלי יס' אכור
לכעממס ככוס אח"כ משוס אין מנעלין איסור לכסח"ה,
ממ כיוול כריב"ש ראי' היכא דאין כוונתו לבכל אין כוס
איסור דאין מנעלין, ואין דמחמרי' שכי' ככנעיל ס' נגד
ככלעט י"ל משוס דכוא ככין דשיל"מ כיון דלפטר כס' נגד
ככלעט אין לכנעיל כפחות מ"ס לסמוך ט"ז דכ"י ס'
כשפחמס כחך ככלי, אמנס כל מיקר דשיל"מ אינו אלא
דכנן אכל מסיס לא כע"י ס' כנ"ל כוונתו כריב"ש:

ולפי ונ"מ כפי' (כפי' פ"ד) כ"ל דמותר כיון דאין
פוזנו לבכל האכור וד"ל בענין אחר סא היכא
דלפטר כענין אחר כבי דאין כוס משוס אין מנעלין איסור
כיון דאין כוונתו לבכל מ"מ כוא כדשיל"מ ואמריק עד
שחאלכו כאיסור ע"י כיוסול יאכלכו כביח' בלע ע"י כיוסול,
אמנס איסור דאין מנעלין ליכא כיוול דאין כוונתו לבכל
כאיסור [ול"ל סא דלמרי' ככוי' דחורס ככוס זכ סווא
כנח מכלל איסור, ולפיכ' כראכ"ד האיסור כוא משוס
אין ככעלין ודא סס אין כוונתו לבכל האיסור כוא כיון
דלכך כיוס סחורס לבכל כחורס עס האיל כד"י עינן סחורס
עטס כזול וכוס כוונתו לבכל האיסור]:

ועיניתי אף סא' כריב"ש לכיוול ג"כ כה דרגלי
כדבורי' וככז לדחות דמס סווא ככר מעורב
[כדברי סע"י ה"ל] ואח"כ ככס כסחיר כיון דאין כוונתו לבכל
כאיסור, וי"ל ג"כ כיון דאין כוס משוס אין מנעלין איסור,
וכני כיוול דלפטר כענין אחר ס' אכור משוס אחרת
כעין דשיל"מ, מ"מ כוס הארון דמשימי' כחלב חך כסדקי'
כוא סלא ינטף כיון, וכל"ז יס' כפסד, חס לא חסוב
דשיל"מ ולכן מותר, ולכן י"ל כנ"ד ג"כ כיון דאין כוונתו
לבכל האיסור רק לסעמיד, וכלל סעמדי' כעור סקובס
יתקללו ככניטח כמחכר כחשו' ולכן אין כוס משוס אין
מנעלין כיון דאין כוונתו לבכל, וגס אינו ככלל דשיל"מ
כיון דלסעמיד כאופן אחר יסקללו ככניטח, ואולי כרמב"ם
כ"ל דככז דאין לסעמיד כעור קיכא שחופס לא סווא
סעמדי' כאופן זכ וכו' יכול לסעמיד כאופן אחר משא"כ
היכא דאין סעמדי' כאופן [אחר] מוככר כהעמדי' זכ מותר
לסעמיד אף לכסח"ה, ודא י"ל קו' סמכרס"א כ"ל כה
דנקס כנמ' אין עממדין כעור קיכא נבילה, משוס דלפטר
לסעמיד כקובס שמוס:

סימן יא

עוד יס סיקף לסקל עפ"י דברי סד"מ כיוול סמנ"א (כ"י)
סמ"ז סקפ"ז וכו' [מ"א] כמס סממדי' ככוס
ככסחירא בלע דמותר, וכמו"ד [כס' ק"ס סק"ג] כיוול
ראי' לזכ סממדי' (פ"ז מ"ז) דקחיר ורד חדס שככבו כמק'
ומן ולקט כורד ומפרש כרע"כ דכיוס קודס זמן כביעור

שלא כהכחא . ובחום חדשים (פ"ו מ"ז) וכן בחום דרעק"א זוק"ל (בחום ל"ד ומ"ג) כחבו הא דאכור גו"ס הוא לרריך לאכלו בקדושה שביעית ושלא ישבו בבו סמורס וכדומה אכל מ"מ אין חייב לגביר עי"ס . [ול"ע דהרמב"ם (שם ס' ו') פסק כר"ג (וכס' ר"ג) כחב ח"ל חרובים של שביעית שבכשבן ביין ששים חייב לגביר עי"ס] . ולפ"ז ממילא נורד דקתי במתני' ילקט כורד כוח דאין על השמן שום קדושה של שביעית כלל . וזוה ק' אמאי לא יכי' על השמן הא לענין זה לא איי הכירא בעל דכא על סורד חוי קדושה שביעית . מזה סי' מוכח דאין הטעם מחום הכירא בעל אלא כחש' דאין כורד גו"ס פטע בשמן . ועדיין ל"ע כח"ו וכעת לא עיינתי בזה :

ואשר כתב החו"ד בשם הד"ר בחו"מ (סי' סמ"ז) . הכו כד"מ לא כחב אלא בלשון אפטר חו"ל מיחו ל"ע דאפטר דגם שחב חו"ר ככלי חוי כמבואר וכתוב כהבואל ואפטר דמאחר שחמץ קודם זמנו סייר גמור ל"א ב"י ככור כמבואר וכו' וכ"כ דבדבר לח שנסתכס בכלי מעלי"ע אמרי' ב' כטוב כמבואר כמו בשאר היסורין עכ"ל . מנאר דמסיק גוס בהיסורא בעל כחש' ויש לצי' עוד בזה דאי אמרת דחמץ קודם פטח חשבו היסורא בעל אז אפי' ל"א גב בהיסורא בעל ככ"מ אפי' סי' מותר מטעם ל"ע בנ"ע טעם ח' ככלי וטעם חשי' במאכל חשי' ככור בו . כיון דקודם פטח ח' סייר ורק כפסח יחול עליו היסור מהרש"א הוא דומיא כמו בותר . אלא ע"כ דחמץ ל"ח היסורא בעל כמו דאסרין שחמץ קודם בנ"ע כיון דשמו עליו כמו כן יומא גם דל"ח היסורא בעל . ואולי י"ל לפמ"ש החו"ד ביו"ד (סי' ק"ט) ככורס בכלי היסור מעלי"ע האוסרים חף דלא נעשה כטעם עד לאחר מעלי"ע ואז הוא נוטלי"ע . וכחב החו"ד כטעם כיון דהכלוב נכנס בכלי חו"ר מעלי"ע ונעשה נבילה וסדר פטע והכלוב הוא חו"ר . ובכסורא בעל ודאי דהכלוב נעשה [לא] נעשה נבילה חף אי אמרי' דחמץ שמו עליו אפי"כ ל"ע בזה לומר דהכלוב קודם חמץ [סבת] יחי' נעשה נבילה וכ"כ ח"א דחמץ קודם פטח חשבו היסורא בעל דל"ע לומר דהכלוב נעשה יעשה נבילה . וממילא מותר כיון דהכלוב נעשה מחמץ אינו יואל רק לאחר מעלי"ע ואז הוא טעם לפגם [אחמס דג"ז לא נראה מסוף דבני כד"מ] . גם בדברי המרדכי נסי' ח"א מנאר שם כטעם דסבתא חיוב ס' נגד הכלוב מהשכר וגם היסורא בעל . ואפטר לומר כהנחה כיון דאמרי' כח"מ חו"ר כדומות מדתא ח"א לפי השבון . ובכשבר הא חיוב מים ונגד חמס ל"ע בעד דהמסיח סה היסר . ונעשה נבלה ל"ע בזה כיון דקודם פטח הוא היסור ול"ע עוד בזה :

וראיתי בפמ"ג אר"ח (סי' סמ"ז ס"ק ע"ז) חו"ל ות"ש בשם סד"מ עי' (סי' ה"א חו"מ ת') דעיקר הקולא שם דנוטלי"ע הוא סה ככור לח בכלי מפליע ומכלוב ואף בהיחר כמו חלב שכבוב מעלי"ע בכלי מחכוה ועירוי ובחור מעלי"ע בעל זה בשר אכור באבילה ובסגה עכ"ל . וזה לא בדברי החו"ד נסי' ק"כ [וגם דלא כמש"ל ללמד להחיר הכשר כהנחה כיון דלא נאשר רק לאחר שהוא כמאכל ב"ד והו' הוא ל"ע בנ"ע . ולשיעור הסובורים עכ"ל לאו דאי' נכסל טעם החלב כהמסיח חשי' בבישול הכשר] וגם ראינו שם בב"ס מכו"מ שלא נכסל על היסור זה דהיסורא בעל . וכביא ב"כ ראי' מהא דבב"ח עי"ס . עכ"פ לדברי החו"ד הוא סוף להקל ב"ד בחרוף הסחירים כלל :

סימן יב בענין כבוש בהחירא מפני כי כחכתי בסי' שפתי זה ככבוב בהחירא . אצי כהן פלפול בענין זה :
תנה בענין כבוש בהחירא בעל כחב המג"ח (סי' סמ"ז ס"ק י"א) בשם סד"מ דמותר וכו"ד (סי' ק"ה סק"ג) יח

כ' לדינא לסמוך ע"ז להקל אס עמד חלב בכלי מעלי"ע ואח"כ ביטל בה בשר דכיון דהוי כחירא בעל לא אמריין גבי' כבוש כמבואר עי"ס . אחמס דבר זה טעמא בעי מדוע לא ימח ככ"מ גם בהחירא בעל כיון דזה הוא מדינא דככ"מ מהכ"ח חלקק זביהס . וי"ל בזה חרי טעמי . או דעי' כבישכ יואל רק זעמא דאכור רק טעם כטמאים ולכן בהחירא דל"ע משום טעמא' מותר . או דיואל טעם רק דאין טעם גמור רק טעם קלוב ובחירא אכור ובכסורא מותר . [ומה שפלטחי בזה בענין ב"ח כבר הזכרתי לעיל סי' ח' ולקמן עיר ד' סי' ח' . דקסע ע"ז מהא דאמריין בב"ח חידוש ח"א לחור כולי יומא וכו' והא גם במחץ מותר משום דהחירא בעל . וי"ל כמ"ש (בשע"ד ס"ח) לישב שיעת הפיסקים דככבוב בענין ג' ימים עי"ס . וכ"כ י"ל בנ"ד דכטעם קלוב בענין ג"כ בלוח לירי ביטולן ושודיה ק' גמג' מהותו (ק"ה) ובכ"ש יוחוס' דאס נכסל אחר שכבס אכור מה"ח וכ"כ החו"ד בעמנו (שם סק"ט) . יכ"מ מהכ"ה אר"כ בכוף הספר מובא בפרמ"ג במב"ז (סי' ק"כ ססק"ג) עי"ס [ומה שבויה הפמ"ג מד"ס דבב"ח אין ביטול אחר ביטול . כהר"ה לעיל (סי') מתק' סג"ג חולין (קח:) ממלי"ע אי מוכסין וכו' דבב"ח יש בא"ב . וכונתו הנה' אר"ה הוא בפפ"א דכ"י מתק' לומר דטעמא דכבוש מותר מה"ח ב"ח הוא משום דאין יואל טעם גמור [וכמ"ס המרי' הובא לעיל סי' ח'] וממילא דגם בביטול אח"כ לוכא אי' דאי' . לזה כ' דאין ק] ולפ"ז גם ככבוב בהחירא אסריין . ובאמת סד"מ (סי' ח') כ' רק בלשון אפטר . ולכסוף מסיק לאכור גם בהחירא בעל :

ובר"ז ל"ע על ה"מ דממלי"ע אי אמריין דחמץ הוא בכלל היסורא בעל . אפי' אי אסריין גם כבוש בהחירא . מותר בנידון דידו' מטעם ל"פ בר ל"ע טעם ח' בכלי וטעם ב' במאכל דקודם פטח הוא היסור ואלא מני לחול עליו כפסח היסור הדס . וע"כ הא דאסריין בזה הוא כמבואר דבב"א מובא בגמ"א דחמץ לא חוי בכלל היסורא בעל משום דחמץ שמו עליו . א"כ גם אי מחירין ככור בהחירא יאכור שחמץ , ואפטר דס"ל דלענין חמץ מחמירין לאכור ל"ע בנ"ע ע"ז ביטול הגם דחמץ מסתמח נבלע בהחלעות כהמס' ואיכ"א נותי טעם [וחוס' בחולין בסוגי' דל"ע בנ"ע כחבו דמס"ה בשלמים מותר משום דהוי ג' יל"פ] . מ"מ י"ל דמשום חומרת דחמץ מחמירי' דעתא האוסרין אפי' בנ"ע גו"ס . ולכן הקט"ה כיון דכבוש הוא כמבואר יאכור אפי' בנ"ע בר ל"ע . וע"ז כחב דל"א לענין ז"כ כבוש כמבואר ממש . לאכור גם ככבוב ל"ע בנ"ע כמו בביטול . ואפי' אי כבוש כמבואר ממש . מ"מ הא הטעם דאסרי' ל"ע בנ"ע בביטול הוא משום דעי' ביטול יואל טעם גמור ואינו טעם קלוב זה רק בביטול דכל כטעם יואל כפסס ח' מבא"כ ככבוב . דהא בל"ז חסוה הסוסקים ככבוב בכלי אימתי נעשה כמבואר לאחר מעלי"ע ואז חוי לפגס . וחי' החו"ד וכו"פ (סי' ק"ה) דגם חו"ר מעלי"ע נכנס בו טעם דככבוב יואל הטעם מעט מעט מעט ונגמר לאחר חפלי"ע . א"כ גם דכבוש יואל הטעם מעט מעט רק לאחר מעלי"ע בשעה שנגמר הכביש אכל מ"מ הא כפסס אין יואל ככוסו דאי' חוי מותר משום טעמ' נטלי"ע ובנ"כ דיואל מעט מעט . ובזה הסברה נכונה דהוי ל"ע בנ"ע ולא מלרפין טעם כיואל בחור המעלי"ע לביטול כסוף כמעלי"ע כיון דהוי ל"ע בנ"ע גמור . ולכן י"ל דגם להסובורים דביטול אכור ובכבוב דכבוש כמבואר ממש אפי' מותר . דכמבואר ממש חוי רק ככוסו ואז חוי לפגס . וככליעה דחך מעלי"ע אין חורר ויטור כיון דלא אינו כמבואר ממש וכיו ל"ע בנ"ע וכו"ה אכור גמור ולא מני לחול עליו היסור מחדש . וכגם דחמוק קלח לפרש כן ככונת סד"מ . בעלמון ככונת ס"ל . ומעתה אס ימא' כן ככונת סד"מ ליכ"א ראי' להחיר בנידון דהחיר ככביש חלב בכלי ואח"כ

שלא כהכחא . ובחום חדשים (פ"ו מ"ז) וכן בחום דרעק"א זוק"ל (בחום ל"ד ומ"ג) כחבו הא דאכור גו"ס הוא לרריך לאכלו בקדושה שביעית ושלא ישבו בבו סמורס וכדומה אכל מ"מ אין חייב לגביר עי"ס . [ול"ע דהרמב"ם (שם ס' ו') פסק כר"ג (וכס' ר"ג) כחב ח"ל חרובים של שביעית שבכשבן ביין ששים חייב לגביר עי"ס] . ולפ"ז ממילא נורד דקתי במתני' ילקט כורד כוח דאין על השמן שום קדושה של שביעית כלל . וזוה ק' אמאי לא יכי' על השמן הא לענין זה לא איי הכירא בעל דכא על סורד חוי קדושה שביעית . מזה סי' מוכח דאין הטעם מחום הכירא בעל אלא כחש' דאין כורד גו"ס פטע בשמן . ועדיין ל"ע כח"ו וכעת לא עיינתי בזה :

ואשר כתב החו"ד בשם הד"ר בחו"מ (סי' סמ"ז) . הכו כד"מ לא כחב אלא בלשון אפטר חו"ל מיחו ל"ע דאפטר דגם שחב חו"ר ככלי חוי כמבואר וכתוב כהבואל ואפטר דמאחר שחמץ קודם זמנו סייר גמור ל"א ב"י ככור כמבואר וכו' וכ"כ דבדבר לח שנסתכס בכלי מעלי"ע אמרי' ב' כטוב כמבואר כמו בשאר היסורין עכ"ל . מנאר דמסיק גוס בהיסורא בעל ככ"מ ויש לצי' עוד בזה דאי אמרת דחמץ קודם פטח חשבו היסורא בעל אז אפי' ל"א גב בהיסורא בעל ככ"מ אפי' סי' מותר מטעם ל"ע בנ"ע טעם ח' ככלי וטעם חשי' במאכל חשי' ככור בו . כיון דקודם פטח ח' סייר ורק כפסח יחול עליו היסור מהרש"א הוא דומיא כמו בותר . אלא ע"כ דחמץ ל"ח היסורא בעל כמו דאסרין שחמץ קודם בנ"ע כיון דשמו עליו כמו כן יומא גם דל"ח היסורא בעל . ואולי י"ל לפמ"ש החו"ד ביו"ד (סי' ק"ט) ככורס בכלי היסור מעלי"ע האוסרים חף דלא נעשה כטעם עד לאחר מעלי"ע ואז הוא נוטלי"ע . וכחב החו"ד כטעם כיון דהכלוב נכנס בכלי חו"ר מעלי"ע ונעשה נבילה וסדר פטע והכלוב הוא חו"ר . ובכסורא בעל ודאי דהכלוב נעשה [לא] נעשה נבילה חף אי אמרי' דחמץ שמו עליו אפי"כ ל"ע בזה לומר דהכלוב קודם חמץ [סבת] יחי' נעשה נבילה וכ"כ ח"א דחמץ קודם פטח חשבו היסורא בעל דל"ע לומר דהכלוב נעשה יעשה נבילה . וממילא מותר כיון דהכלוב נעשה מחמץ אינו יואל רק לאחר מעלי"ע ואז הוא טעם לפגם [אחמס דג"ז לא נראה מסוף דבני כד"מ] . גם בדברי המרדכי נסי' ח"א מנאר שם כטעם דסבתא חיוב ס' נגד הכלוב מהשכר וגם היסורא בעל . ואפטר לומר כהנחה כיון דאמרי' כח"מ חו"ר כדומות מדתא ח"א לפי השבון . ובכשבר הא חיוב מים ונגד חמס ל"ע בעד דהמסיח סה היסר . ונעשה נבלה ל"ע בזה כיון דקודם פטח הוא היסור ול"ע עוד בזה :

וראיתי בפמ"ג אר"ח (סי' סמ"ז ס"ק ע"ז) חו"ל ות"ש בשם סד"מ עי' (סי' ה"א חו"מ ת') דעיקר הקולא שם דנוטלי"ע הוא סה ככור לח בכלי מפליע ומכלוב ואף בהיחר כמו חלב שכבוב מעלי"ע בכלי מחכוה ועירוי ובחור מעלי"ע בעל זה בשר אכור באבילה ובסגה עכ"ל . וזה לא בדברי החו"ד נסי' ק"כ [וגם דלא כמש"ל ללמד להחיר הכשר כהנחה כיון דלא נאשר רק לאחר שהוא כמאכל ב"ד והו' הוא ל"ע בנ"ע . ולשיעור הסובורים עכ"ל לאו דאי' נכסל טעם החלב כהמסיח חשי' בביטול הכשר] וגם ראינו שם בב"ס מכו"מ שלא נכסל על היסור זה דהיסורא בעל . וכביא ב"כ ראי' מהא דבב"ח עי"ס . עכ"פ לדברי החו"ד הוא סוף להקל ב"ד בחרוף הסחירים כלל :

סימן יב בענין כבוש בהחירא מפני כי כחכתי בסי' שפתי זה ככבוב בהחירא . אצי כהן פלפול בענין זה :
תנה בענין כבוש בהחירא בעל כחב המג"ח (סי' סמ"ז ס"ק י"א) בשם סד"מ דמותר וכו"ד (סי' ק"ה סק"ג) יח

שערי שער ב בענין נבואת נחמיה סימן יב שמה

נישל בכלי בשר . דבוא ודאי . נאמר כבשר מחמת טעם
החלב הנבלע בכלי ככלי ככלי וכן ראו' מהד"מ להחיר בזה :
גם יל' דה"מ דכתב דל"א כבש כללי סיכא דהחירה
בלע הוא רק לענין הפליטה בכלי דלא נבלע בזה
ממשות טעם טעם וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
נבלע בכלי . לכן אמרין דל"ן כח כבשיש להו"א טעם
גמור מטעם הנבלע בכלי ומו"א רק טעם קלט ובהחירה
בלע לא חל איסורא . משא"כ גבי ממשות הדבר אמרין
דנבלע טעם גמור ע"י כבש כמו ע"י נישול . [מחא רחמי'
ה"ל ממאי דאמרין דב"ח חידוש וכו' . מוכ רחמי' דמנעין
נבלע טעם גמור] . וכד"ע כ' רק כבשיש בכלי דיל' דכבש
בהחירה מותר . ונמילא נידון דהח"ד דהחלב נכבש בכלי
דנבלע בכלי מהממשות החלב ליהא רחמי' מהד"מ להחיר .
אמנם בלא כ"ז ליהא רחמי' מהד"מ דחסיק בעלמו דאשריין
כבש כהחירה :

ומי שהחיר דכ"כ המג"א בשם המרדכי (בסי' ת"ח)
ויוגחו להא דמבואר בש"ע (סעיף כ"א) חביות של
מזם שנתנו בהם שבר שעורים מותרים כנגעלה וכו' וכתב
הרמ"א [וכא דמכרי המרדכי פ' כ"ט] ונדעבד א"כ נתנו
בסם יין או דבש בלא כנגעלה רק שפדיון טיבול החלב
מושר לשחות ממנו נפסקה . וכו' המג"א (ס"ק ת') בשם
המרדכי הטעם דמותר נדעבד משום דהחירה בלע .
ולדברי המח"ד הטעם הוא דבהחירה בלע ל"א כבש כמבואר
וגלמחא הוא מטוב דמטעם א"כ כתב המרדכי להחיר דכיון
דהחירה בלע א"ל' לשער נגד כל החביות . כרי דהכפוך
הוא דשיקר טעמו כיון דא"ל' לשער נגד כ"ח . אכל חס' כו'
כדיון דלירך לשער נגד כולו כו' אסור גם ע"י כבש כרי
דגם בהחירה בלע אמרי' כבש כמבואר :

וז"ל המרדכי (בסי' תקפ"ו) וכו' מווי"א כבש בשם א"י
להחיר להחילת חביות של שבר לכדיון במים ונגבן
ולתח צו יין ודבש לזורך פסח משום דטעם השכר נפל
בס' קודם הפסח וכו' ואין להחמיר ולשער בכל החביות
כדאמרין בפ' ג"ס גבי קדירה דבטלה משערין משום דלא
ידעין כמה נפיק מיני' דשאי' כחא דהחירה בלע בלך
משערין כפי מה שיתיה פולגת ובעל כס' וכו' עכ"ל .
מבואר מד"ק דשיקר טעמו דהחירה בלע הוא דמש"ס א"ל'
לשער נגד כל החביות רק נגד הפליטה . והנה זכ' ל"ס
דמש' בלע דהחירה בלע מ"מ ע"כ לירך לשער נגד כולו
משום דמנא דע כמה נפיק מיני' . ומש"ס בחובת ק"ח מולבנת
בבשר דגם בזה החירא בלע א"ל' לירך לשער נגד כל הבק'
ובכרי הקשה זכ' הח"י שם . וכו' ג"ל דבואה המרדכי בזה
הוא כמו דאמרין בכל מקום סיכא דנבלע הישר ואיסור
בקדירה בחו"ש דל"ס נעשה נבילה בגון חלב ומים שנבלע
בקדירה ואח"כ יושל בזה בשר דא"ל' לשער נגד כל מרסות
הקדירה מטעם דאמרין אין המדומע מדמע אלא לפי השבון
ואמרין כמו דנבלע מן החלב נבלע ג"כ מן המים ונגד המים
א"ל' לשער ולירך לשער רק לפי ערך הנבלע בהחירות מן
החלב . כס"ד בזה הא' בבשר שאסור איכא ג"כ מים בתוך
השכר וכשנבלע שכר נבלע גם מים והמים אינם אוסרים
דל"ל דנעשה נבילה דהא נבלע קודם פסח דהוא הישר
וממילא דא"ל' לשער נגד כל החביות רק נגד הפליטה . דאף
דאמרין דמפליט טעמו מ"מ הא אין הפליטה כולו איסור
דאיכא גם מים דאין איסור ולירך לשער רק נגד פליטת
השעורים ונגד זכ' איכא ס' [וראחי' דגם החחיות השקל
כ"ן] . ונמילא דליכא רחמי' מאלן דבהחירה בלע ל"א
כבש"מ . והנפקא הוא דמכאן מוכח להיפוך כדיל' :

אמנם מדברי כבי' שם מבואר דלא כמ"ם נפירות דברי
המרדכי דכוא כבש דמש' המרדכי להחיר משום
החירה בלע אינו לפי"מ דבמקן ל"א החירה בלע כיון דעמו
עליו ע"ס . ולפי' כ"ל אפי' אי אמרי' דמקן לא הוי החירה

בלע לענין ל"ס בר ל"ט משום דשמו עליו מ"מ לענין זכ'
ודאי הוא ככלל היחרא בלע דל"א בזה חסיכה נעשה נבילה
באם נעמרב חמץ בתוך ירקוח ודומה דנאמר דהחסיכה
ל"ל ולהלירך ס' נגד כל בירוקא [ועפ"ה ס' חמ"ז סי"ק
ל"ח גבי יזחיס שחמסם כסבין חמץ ונכבשו קודם פסח דמי
הזיזיס מותרים בשפי' נפסח משום דנחבנל קודם פסח
ול"א כ"כ בעודו הישר ואפי' לסוכרים דחמץ שמו עליו
ע"ס] . מוכ מוכה דכ"י לא ס"ל הפירות דכרי המרדכי
במ"ם וע"כ מטעם אחר מחיר בהחירה בלע . גם לפמ"ש
במק"א חי אמרי' גלאפן כזכ אין כמדומע מדמע אלא לפי
השבון לפמ"ש כו"פ והח"ד (ס' ז"ג) דגם דהרי' הל"ן
ס"ל דכלי שכיח שבע מלגלג אינו נולע . כיוון דאין יכול
לכנוס בזה ממשות איסור אכל עכ"פ וכנס טעמו ולא מתען
כעין שרה ענינים במים וזכ' אסור ג"כ ע"ס . ולפי' ככלי
שגשחמסם בזה חמץ כל השנה ומחיר שגשחמסו בו עם מים מ"מ
מח"ד ליריבין לשער נגד כל הכלי וכנס דנפסח הראשון
נבלע רק לפי ערך מערובות החמץ מ"מ בפסח שמיח נבלע
ג"כ טעם מן החמץ וכ"כ נפסח שלישיח עד דנעשה כל
המרסות בלע ממחץ . ולירך לשער לפי כולו ופלטתו בזה
מדברי מוס' פסחים (ל' ע"א) בזה דקדירות כפסח ישברו
ואכ"מ להלירך בזה . ולפי' דהה' פי' ה"ל במרדכי דגם
דאיכא רק תלמי שגרי ולפי ערך נבלע גם הכמים ואיכא כ'
חלקים בליעה הישר . עכ"פ נבלע בו טעם מחמץ בכל
המרסות ולירך לשער לפי טעם :

והנה דברי המרדכי ל"ע במ"ם ואין להחמיר ולשער נגד
כל החביות כדאמרין בפ' ג"ס גבי קדירה דבטלה
משערין משום דל"י כהם נפיק מיני' עכ"ל . וכיון מליט שם
גבי קדירה דבטלה משערי' . דהא דאיחא שם (ל"ז ע"ג)
כסבין משערין משערין צדונב וקבוס ובחחיות ובקדירה .
הוא לסיפוך לבטל האיסור ע"י הקדירה ורק גבי כחל אמרי'
שם דמשערין 'בטלה' דמש' דנפיק מיני' מנא ידעיין . וא"כ
נקט זכ' דנקט המרדכי כדאמרין בפ"ג גבי קדירה ולגס לא
יקט גבי כחל . [וראחי' במרדכי הולין פ"ה דלמד מכחל
דגם בכלי משערין בטלה ע"ס] . והוא דלגלגה כו' מקום
לומר כיון דנוף הכלי הוא הישר לכן לא נשער בטלה .
לכ' למד מכחל דכחל בעלמחו החירה הוא . ולולי
כוונתו למ"ש הוא כפ"ס גבי קדירה דלמד מכחל . אמנם
דזה דוחקן] . וכו' ג"ל דבואה להא דאמרין שם כבשו'
דירך (ל"ז ע"א) אמר רבא אמרי' כו' קח קחי' לי הא דסין
קדירה שבישל בזה בשר לא יושל בזה חלב ואם נישל בשר
חרומכ לא יושל בזה חונין ואם נישל בשר נג"ס כבלתה מרומכ
טעים לה ככן אלא ב"ח מאן טעים לי' כשחא דאמר ר"י
סמכי' אקפילא ארמאכ ה"ל . ומתמו סוס' ורשאיטס מדום
לא מקשי אמתי' דירך ופסח חלב וכתבו דיר' דלמחמי'
ל"ק דיר' דספי' נג"ס הוא ששים . משא"כ בקדירה
שבישל בזה בשר לא יושל חלב וא"כ נב"ע ל"ל דספי' הוא
בס' כיון דליריבין לשער נגד כל חרסות הקדירה דלא ידעי'
כמה נפיק מיני' ואין בקדירה כ"כ נגד חרסות הקדירה
ולכן בע"כ ל"ל דספי' נב"ע ע"י טעימה . ולפי' ממילא
מוכח דכלל הקדירה משערין דאי משערין רק במש' דנפק
א"כ סדר' הק' לדוכמי' תלמי לא מקשי אמתי' דירך ופסח
חלב . כיון דגם כהא דקדירה שבישל בזה בשר יל' דספי'
צו"ס הוא בס' כיון דנענין כ"כ נגד כל דנפק מיני' וכול
לשער בס' וי"ל דזכ' כוונת המרדכי :

אמנם דא"כ יקשה הא משם מוכח דאפי' בהחירה בלע
ליריבין לשער נגד כל הכלי ולי"א הא דאין המדומע
מדמע אלא לפי השבון דכל בקדירה שבישל בזה בשר
כפסח נישול איכא גם מים כנגלגים בקדירה ג"כ ונגד זכ'
א"ל' לשער דהא המים הם הישר . ובמחא כהו"ס שם לא
כתבו עמידתם רק דנמאס דעפח חלב בקל יז"ל לפי'

בעתם הסיחור הא' כיון דהסיחור בלע א"ל לשער נגד כולו .
דלוינו דמח שיואל חוץ מעל"ע הוא כ"ע בל"ע . ממילא הוא
י"ל דע"ז הוסיף ועוד דלעולם הוא דלוינו דכלל ענין הוא
לפנים בבליעה שיואל בכוף מעל"ע ומח"פ מוחר ונ"ל .
וי"ל דמח"פ החיר המרדכי לחם בו יין אפי' לכהחלה
ולעטמה דנוטל"פ ק' הא נועל"פ לכהחלה אסור . אבל
לפמ"ס הסיחור משום נועל"פ . הוא בליורף עטם הא'
דהסיחור בלע . (והרמ"א דלא נקיע עטם דהסיחור בלע
משום דחמץ שמו עליו וכתב"ו ונשאל רק עטם דנוטל"פ .
מחיר רק בדעיבד) :

אולם פירושי השני ה"ל במרדכי בהיחור הא' משום
הסיחור בלע . יחקן רק לפי דרכו של הכו"פ אבל
לפ"ד החו"ד דבבבט לא נכנס בחור המעל"ע כלל רק
כסופו . [וכי' ג"כ מקום לומר לפמ"ס החו"ד שם דההש
שה' נבלע סוף סכלי בחור מעל"ע ונ"ל . וזה ל"ש דהסיחור
בלע] . ומביא רא"י דאל"כ באיסורי משבו יאסרו באון וזה
לא מצינו רק בחמץ . [ולפמ"ס יש עוד רל"ה קנה מראמרי'
בכ"ח חידוש דאי חור טולי יומא וכו' . ולכ"פ יתקם הא'
בכ"ח אס לא ימא דרך ביטול אס"ס לא יכי' שייך ביטול
כלל בכ"ח וממילא גם עטם קלוש י"ה אוסר ג"כ . וי"ל] .
לא יחקן פירושי :

ואולי י"ל בכוונה המרדכי שפ"י שיעת הרחב"ד מובא
ברשב"א הולין (ג"ז: ד"ה הא דליבטיא) דכלי
שיש לה הכשר בהגבלה א"ל לשער נגד כולו והנס דלא קי"ל
יוסי' (בסי' י"ח) . מ"מ לענין חמץ דהסיחור בלע ובלח"ה
יש להכשיר משום בלע ב"ע . רק נחמתיקן משום דנקיעין
דחמץ ל"ה הסיחור בלע משום דשמו עליו . מ"מ הוא אסוף
לדרך זה לשיפת הרחב"ד . והגם דבש"ע מיידי בכלי חרס
לל"ל הכשר בהגבלה . מ"מ לענין חמץ מבוחר בש"ע (סי'
תנ"א סכ"ח) דיש לו כיסוד בהגבלה . והטעם או כיון
דחשמישו ה"י רק באון . או כמ"ס הש"ך (סי' קל"ה ס"ק
ל"ג) משום דחשמישו באון והסיחור בלע ע"ש . ולפ"ד הש"ך
י"ל דז"ש המרדכי הסיחור בלע כוונתו ג"כ דמפי זה מסוי'
בהגבלה וד"ל לשער נגד כולו לסכר"ד :

אמנם יוחס מהסכר בכוונה המרדכי כמ"ל באופן הא'
כיון דהכשר לאו כולו הוא רק השעורים ונגד
המים דכוח בהשכר א"ל לשער . וממילא דליב"א ס' . ומ"מ
דכתבתי דל"כ כן מהכ"ד דהה עטם משום דשמו עליו . י"ל
דכנס המג"א כ' דלוי הטעם שכתבו משום דנוטל"פ .
ממילא לידון דאסרין נועל"פ בפסח לריך לערוס סיינ מן
החביות קודם פסח ע"ש . וכאז משום דיש לחוש דישן
עטם בפסח ואז אוסר . ונוטל"פ . ומבואר מזה דלעטם
הא' משום דהסיחור בלע א"ל לערוס סיינ ק"פ . וע"ז ק'
כיון דעיקר הסיחור הוא כיון דהסיחור א"ל לפי כולו ואיכא
ס' ובמיל קודם פסח דלוינו חוד ונישור . אלא לא יערה
מהחביות ק"פ יש לחוש דישן עטם בפסח ואז אוסר דמחשבו
והרי"ר לפמ"ס הש"ך (סי' קל"ה ס"ק ל"ג) ה"ל הא דמחוי'
בהגבלה לכלי חרס בחמץ משום דחשמישו באון
דהסיחור בלע . [וכי' כנס דבגבלה ל"מ לכ"מ מ"מ בזכ
באופן מהני] . והש"ך שם כרהא מקום לסי' ל"ג ע"ש .
וי"ל לדברי רשב"א דשם בלע חמץ בלע חלב ככלי ואח"כ
הוחמו בכ מים ושבו ביטל בכ בשר אין נאכר כבשר נחמח
החלב דע"י ביטול חמץ סוקלש עטם כבשר ולא מצי לחול
עליו איסור בנ"ח . וי"ל דהש"ך אס ביטול חלב ואח"כ
נעססה מים בחוף סכלי מעל"ע [באופן דהוא כבוש] אמרי'
ג"כ סוקלש עטם החלב ע"י כבישת חמץ וכשנחמחל בכ
אח"כ כשר לא נאכר כבשר . רק דבזו אין נפ"מ [אס כבוש
מקליש או לא] דהא בל"ז מותר משום נעל"פ דבש' כבוש
מעל"ע . אך נפ"מ כבישתל בחבור אח"כ כשר בחומץ וכן נחמח
דשאל דעל חרף דל"ה נעל"פ דמח"א נמשי' ל"ה נעל"פ חמץ

כס' משא"כ כאל דקדירה שביטל בכ בשר לא נוכל לשער
בכל . ומדוע לא כבשו ביורה יוסר דלא משכחה שכי' ס'
במלל הקדירה נגד חכסות הקדירה . וי"ל דהוא מטעם זה
דבאמם א"ל לשער נגד כל החסות כיון דכבש ג"כ מים
בקדירה וריך לשער רק כפי ערך כבשר הנבלע בקדירה
ויכול להיות דליב"א ס' . רק דזה אינו בקל דלריך לשער לפי
החשבו' . וע' רשב"א הולין מ"מ כזב גבי הא דאמרי' כחל
דכונו מעטרי' וז"ע עוד בזכ :

ואפשר לומר עוד כוונה המרדכי כמ"ל דהא על
המרדכי דחשמישו חמץ הסיחור בלע קשה אמאי
לא מחיר מעטם ל"ט בל"ע וי"ל דכ"ל דכביטול אסור ל"ט
בל"ע משום דכביטול יואל כל הכיטם וס"ל כיון דכבוש
כמטול גם בכבוש יואל כולו . אבל הא כבוש הוא כמבוטל
רק לאחר מעל"ע . ובכבוש הא יואל חדא חדא כמ"ס החו"י
וט"פ (סי' ק"ס) ה"ל ונגד זה א"ל לשער דזה הוא שפיר
ל"ט בל"ע ולריך לשער רק נגד זה שיואל אחר מעל"ע
ועתה שפיר כזכ המרדכי דא"ל לשער נגד כולו . וע' כו"פ
סס דנקיע דרוב בבליעה יואל חוץ המעל"ע . ולריך לשער
רק נגד שיעט בבליעה ושפיר איכא ס' . [ומ"מ שחמ"ס החו"ד
על הכו"פ ה"ל יבואר נקמן בסיומן י"ג] :

והמג"א הביא עוד עטם שני שכתב המרדכי להחיר וי"ל
המג"א ועוד דנוטל"פ הוא באינו ב"י עכ"ל .
ומשמע דהמרדכי איירי דידע' שהוא אינו ב"י וכמבואר
שם במג"א כסופו . אמנם אין זה משמע מדברי המרדכי
דח"ל וכו"ו ככב בשם א"ל להחיר לכהחלה בחביות של שר
לסדוק במים ולנגב ולהתה בו יין ודכ"ש לזורף פסח וכו'
עכ"ל . מבואר דמיידי דתוקן עוד לאחר כביטול (ובאופן כזכ
גם סוף הבליעה ל"כ לפנים דבדי המג"א דהיכא דיתקן
מיד אחר שסורק מסכני כזכ נבלע קודם שפסח . מ"מ
עכ"פ זה מבואר דלא איירי אס הכי אינו ב"י) . אמנם
המג"א לא השתיק לזון המרדכי . דו"ל המרדכי ועוד כל
הנגעל נככלי לניה פונמחו ע"ל . דהר"ה דס"ל כשיפת
רש"י והפוסקים דלינה לניה פוגם . ואז כזכ שפיר דחמיד
הוא נפנס קודם שפנמח שיעור כביטה . דהא כבוש נעשה
רק לאחר מעל"ע והפנס אחר לניה לילה . ע"ש במרדכי
דגרהא כוונתו הוא רק משום דלינה פונמחו :

וי"ש לענין כזכ לפמ"ס הכו"פ (סי' ק"ה סכ"ח) דאס שם
כאיסור נככלי חוץ הלינה כזכ להסודרים לניה לילה
פוגם . שפיר כזכ כבוש קודם שפנמח לפנס דהא מיד לאחר
שפנמח נככלי מעל"ע נעשה כבוש ולענין לפנס לא מלרפינן
שני סליט דבניקין דוקא שפנמח כל סליט בשלימות ע"ש .
ולפ"ז אס יומא בכוונה המרדכי כזכ ה"ל לבאר דבש"י
דוקא שיתקן בו סיינ בחוף היום ולא בחוף הלילה (וכ"כ
מכאז דכחו להחיר בשכס איזכר ששום אחר שסורק הא'
מכאז . כיון דהוי לפנס כסוף הפליטה כשפנמח כבוש .
ולפמ"ס הכו"פ דנקיט' עיקר להלכס כש"י ור"ה דלינה
פונמח ורק להחמיר בעי' מעל"ע . ממילא כסורק חוץ
סליט אסור גם בשכס) . אמנם באמת לא נבינין להחמיר
כזכ גם לענין אב"י ואס נחמח סכלי מעל"ע נעשה אב"י
גם דשימש בכ בלינה . וע"כ או דנקיעין לעיקר דמעל"ע
פוגם או דקוף סליט גורם לפנס והב"מ . ושפיר כתב
המרדכי דהוי נעל"פ כיון דהלינה פונמחו :

וי"ר דמ"ס לא הסתיק המג"א לישאל דמרדכי משום
דהמרדכי דליירי אפי' בנ"י דס"ל דלינה לילה
פוגם . אבל המג"א דמצינו דכרוו להלכס ע"ד הרמ"א דפסק
שו"ת' לסחור דעיבד ע"כ ל"ל דהב"י דהא קי"ל דלינה
לינה אין פוגם . ובאמת י"ל דלא בעי' אב"י דוקא ודי בשם
סיין נככלי אחר איזכר ששום ססורק ממנו כשכר דהוי ג"כ
לפנס דנענס קודם נמח המעל"ע מהסכנייה' :
ולפ"ז ה"י מקום לומר לפמ"ס פסחין פונמחו המרדכי

שערי שער ב בענין כבוד בתורה סימן יב שמוחה

ומה' [כמנ"א] הביא דברי המרדכי דכבוד דחמץ הוא כסירה
בלע וממילא דלא' לערוח. וע"ז כ' דהכ"ד לא כ' רק
עשם השני דמותר משום נעל"פ. וע"ז דס"ל דחמץ ליכ
בכלל כסירה בלע משום דשמו עליו. וא"כ ממילא דלר"ך
לערוח סיון ק"פ משא"כ לשיטת המרדכי בכל ענין אל'
לערוח ק"פ ועדיין ז"ע בזה :

גהר"ן

לדמשיקתא בראיית כה"ד ממרדכי דכבוד
בכסירה מותר. וכבר כתבנו דמדבריו מוכח
לביטוף מדכבוד להחזיר רק מעטס דמסמחא איכא ס' נגד
כנליעב אבל בלא"ה אסור סרי דנכ בכסירה בלע אסור
כבוד. וע"כ ז"ל כיון דלפמ"ש ס"ל לומרדכי דמותר לכסכות
כיון בחוך הכסיות אפי' חוך הפסח. ואם יומא דשיקר
הסיגר משום דכבוד בכסירה מותר. ממילא חוב"ע דהוא
איסור גודלי יתי' נאכר מעטס כבוד ומותר ליתן מעטס
בכיון חוב"ע. וגם הוא הד"מ (ס' חז"ל) כבוד רב גבשו
דאשער לומר דכבוד בכסירה מותר ואמאי לא הביא דברי
המרדכי דכבוד בכסירה כן. אפי' דמרדכי המרדכי ליכא
ראו' כלל לזה דע"כ מעטס אחר מחזיר. ועוד כתבתי הרב
בזה :

סימן יג בענין כבוד בכלי

יען כי נסימן הקדום הזכרתי דברי החו"י וכו"פ ומר"ד
בענין כבוד בכלי אליבא דהאב תשובה אחת בענין זה :

עד שאלוה בקדירה גדולה ששגלו בכ כשר ובהנגס שמו
בחוברת הלכ וכהלכ ס' וכנס בחוך הכלי של בבר
מעל"ע ומכרם החלב להרנס הגושים וחס ביטול הם החלב.
והוא בכלל הפס"מ לאסור את כל הכלים. ודעת רי"מ ז"ל
דאף דמעטס שפי' החלב כבוד ככלי של בשר מעל"ע כ'
מקום להחזיר הכלים לאחר מעל"ע. כיון דהט"ז והש"ך
(רס"ו ק"כ) כתבו להחזיר כבוד ככלי כיון דלא נעשה
כמביטול רק לאחר מעל"ע ואז הוא פסח לפנס. וכנס
דכאחרונים חולקים ע"ז מ"מ יש לזקק לזה דעת האחרונים
דליידו לומר בלאיסור דרנ"ג שנגבל ככלי יש להכשיר
להככות ככלי פד אחר מעל"ע דל"ש בזה דגזיקין אטו
כ"י דכ"ל גזירי לגזירי. הלכ כיון דביטול החלב אחר"כ
ממילא נאסרה החלב לאחר הביטול מה"ש וכמ"ש כה"ד
(ס' ק"כ סק"כ) דאף דהא ספק כבוד מותר בנ"מ כיון דהוי
ספיקא דרבנן דמ"מ אסור לבשל אחר"כ. אמנם דעת ר"מ
דמ"מ יש להכשיר הכלים כיון דביטול בכבוד כ' גם מים
ובסמס ביטול בשר איכא רוב מים. והמחבר כתב (נכ"ס'
ז"ג) קדירה שביטול בה בשר לא יבשל בה חלב ואם ביטול
בה חוך מעל"ע אסור בנו"מ. וע"ז כתב כה"מ ולי"ך
לשער נגד כל הקדירה עכ"ל. ומשפסות דברי בה"מ
נראה דהגם דה"י מים ביטול בכבוד לר"ך לשער נגד כל
הקדירה אמנם כה"ד בחידושויו כבוד דאף כ' כזית בשר
שם מים אל' לשער נגד כל הכוסות רק לפי שיטתו מתדמת
במים. וע"ז גם בנ"ד כיון דלכל הפחות ס' החלי מים
ביטול בכבוד. ואין המדומע מדמע אלא לפי חשבון.
וממילא דלא' לטיות ס' בקדירה רק נגד חזי הכרסות דכמו
שנגבל בכרסות בשר כמו קן יבטל עיס. וממילא איכא
ס'. כיון דחלל הקדירה מחזיק יומא משליש עד הכרסות
פ"כ חוכן דבריו. וביקש ממני להשיב לו על כל דבריו
כתי' למלאות רלוגו כבוד. ולהשיב לכתוב יידד נפשי מה
שנראה לעיני דבזה :

דמ"ז (רס"ו ק"כ) מביא בשם הא"ס דביתר שנגבל ככלי
איסור מעל"ע נאכר הסיגר כיון דכבוד כמבטול
ונבלע בביתר מעטס האיסור כנגבל ככלי. והכ"ז חלק
עליו דהא לא נעשה כמבטול רק לאחר מעל"ע ואז הוא ט"פ
לגמס. גם סס"ך (ש"ס) חלק עליו. והבנ"א (ס' חז"ל)
ס"ך

מותר משום דמקליס ל' הכניסה ולא מצי לחול עליו איסור
מחדש. וכמו כן נפ"מ לענין חמץ בפסח לפמ"ש כמנ"א (ס'
סר"ז ס"ק כ"ח) בשם פשו' מהר"ם לובלין בירקוח שנגבל
בבש חמץ ונתחשבו קודם פסח מותרים משום דאפשר
למחמו דכסירה מותר. ודאף דאף דק"ל אפ"מ אסור
מ"מ לא משאר בו רק מעט קלוש ולכן בדבר שכסירה בלע
לא מצי לחול אחר"כ איסור מחדש. כמו כן יש סברה לומר
דגם אם בירקוח סיו' כבודים במים עד דאיכא ס' נגד
האיסור אמרינן ג"כ כבוד כמבטול להפליט כעטס ולא
נשאר רק מעט קלוש ולא מצי לחול עליו איסור חדש דחמץ.
[והגם דהמנ"א שם כ' לביטוף בריחים שנהחטו בסבין חמץ
ואחר"כ נכבשו במים וכו' ס' נגד כבלות אפ"ס גשאר
ריחים. באיסורם דאף בלא נכבשו הם מותרים וכבוד
כמבטול מ"מ לענין זה ל"א ככ"מ דהא הנשלב הוא פ"י
ביטול במים לא ע"י כבוד פ"ש. מ"מ אין זה מוכרח.
דכא בדינא דרשב"א ככל שאר פוסקים חולקים עליו ולא
ס"ל דמקל"ש. ואמאי ל"א בלא כעטס דמקל"ש יכ' ביטול
הגיס כנשכ. וע"כ דהוא כמ"ש דהיישקין דילמא לא כ' כ'
ל"כ ביטול שיעויל להנשלב [וע"כ לא נוכל לחשוב סמס
ביטול להנשלב]. ואפ"כ ס"ל להרשב"א דמקליס. כרי הכס
דל"מ ס'פלה פכ"פ מקליס. ממילא ל"כ י"ל כבוד דהוא
כמבטול כגם דל"מ לענין כעטס מ"מ מהני לענין זה.
דיכ' מקליס האיסור. ויש להסיק עוד ולומר דאפי' אי
אמרינן דדוקא ע"י ביטול אמרי' דמקל"ש ולא ע"י כבוד.
מ"מ י"ל דזה רק במקום דאין הכניסה מושיל לענין הנשלב
אמרינן שפיר דדוקא ביטול דהוא כעטס הנשלב ואפי' אם
אינו כמו כעטס מעל"ע אפ"ס הוא כעטס הנשלב ומקליס
אבל לא כבוד דלוי' כמורה כנגבל ל"א דמקליס. משא"כ
במקום דאפי' ג"כ כניסה מעטס הנשלב כ"ו צדק דהיינו
שנותנים בו סכר דמכ"י כ"ו ערוי' ג' ימים במקום הנשלב.
בזה שפיר י"ל דגם ביום אחד כגם דלא כ"ו עדיין כעטס
מעל"ע מ"מ הוא מקליס האיסור ולא מצי לחול איסור מחדש] :
ורפ"ז י"ל דזה כונה המרדכי דכבוד שפיר בהציות של
חמץ מותר לחת כחוכו יין של פסח ולהסבוח בחוך
כלי בימי הפסח. והעטס כיון דהמחמא איכא ס' נגד
ספליטס [וכמ"ש מעל"ע משום דביטול ל"א י"ל ולי"ך לשער
רק נגד סחלתי שפיר ונגד זה איכא ס' מהמחמא] ונתחבל
קודם פסח ואינו מותר ויטול. ואין לחוש דילמא חסון ככלי
עטס בכיון חוך הפסח כיון דהאיכא אמרי' דהעטס הנשאר
בכלי סוקל"ש קודם ע"י פס' כיון נכנס בכ קודם פסח
[ח"ש כסירה בלע. הוא עטס על שניסס. הדא דמפני זה
נחנבל ק"פ. וגם אין עטס הנשאר אסור בפסח]. וע"ז
הסו"ף דאפי' אי אמרי' דכבול"י משערי' [וימחא כמו שדחיתי
לפיל משום דהעטס חזיל חמיד וליכא ס' נגד הפליטס
אפ"ס מותר משום דהוא נעל"פ ומותר קודם פסח. ממילא
אמרי' מה שנגבל לטיון ק"פ נחנבל אפי' ל"כ ס' כיון דהוא
נעל"פ. ועוד אינו מותר ויטול. וזה דחוששין דכבוד חוך
הפסח. ע"ז אמרי' כיון דהאיכא בלע אמרי' דמקל"ש מעטס
ע"י הכניסה ושוב לא מצי לחול על כליעכ איסור חמץ
בפסח כיון דלא נשאר רק מעט קלוש :

ומעתה כח חיתא אי אמרי' דחמץ סוי הכסירה בלע.
אבל אי אמרי' דחמץ סוי איסורה בלע משום
דשמו עליו. ממילא לפי החידושים [העטמים כנ"ל] אפי'
אי אמרי' דכיון לא נאכר קודם פסח [או משום דמסתמא
איכא ס' אי משום דהוא נעל"פ] אבל יאסר מפליטס
שחטטנו בסוך הפסח. וע"כ לר"ך לערוח מהציות ק"פ
לחמן לא יתן חבניות בו עטס טוב"פ. (ומש"ס) המרדכי
סול"ך נאכר דהאיכא בלע דמש"כ מותר להשפוח כיון
בשניות חוב"ע. וע"ז כ' כנ"י דאף לא ס"ל כן דחמץ סוי
כסירה בלע משום דשמו עליו. ולכן לר"ך לערוח כיון ק"פ.

פ"ק ס"ז) כהן כשנתן כסיתו לטון ככלי חזק לאחר פסוק האיסור מסכלי. אז נאחד הכיחור דכבליטע ופגמית בלחץ כאלה ע"ש. והכו"ז נמשכב וכו"ל (רס"י ק"ב) כסנו לישב דברי הא"ר דכבטע מעל"ע לא בלש כבליטע ופליטק כסוף מעל"ע רק דפלטע מעט מעט חוץ השעל"ע ואלו צו ליטן פעט עד סוף כמעל"ע וכיון דרוב כבליטע היא פתוך כמעל"ע שהוא לשכח מעט כבליטע שבסוף כמעל"ע מתמקד עם כבליטע שבתוך מעל"ע לאסור. וכו"ל ד"ר דבכ"ר דכיון שכבליטע שבתוך מעל"ע אין בה שיפור ליטן פעט ולאסור. תמילא גמגמ כבליטע שביח לאחר כמעל"ע לא וכל לרף לאסור כיון דהוא לפגם ע"ש. וי"ל לפת"ש כר"ן מס' ע"ז (ע"ז ע"א ד"ה לא) ליישב דברי רש"י ור"ם דלינת לילס פוגמת ומתכוו דא"כ לתם הלרין הכסוב שביח ככלי מקדש ככלי חרס הא לא נעשה מותר עד סוף כליטע ואז הוא לפגם ויחזק חל עליו האיסור מותר. וס"י כר"ן וי"ל ולרד"י ל"ק שכבר פירשנו למעלה שגליטע כבליטע בקדירה שאינה בה יומה ראוי לגר היא. ומשמח אסור. אלא שמשפ"ש שאינו משפ"ש המדוברו אלא פוגם. הוא שאינו אסור המדוברו. וכיון שעדיין שם מותר עליו לוחה הכורס לנערו בשם שזוחה לרשע ויבשר מותר כבליטע ככלי רחצה הכורס שהוא שביח ככלי חרס או כבליטע ככלי מתכות עכ"ל כר"ן [ומ"ש כר"ן שכבר פ"י למעלה כוונתו על מ"ש (ברך ס"ז ע"א ד"ה כל שאינה חרס כלום ואינה נאכלת מפני זה) דמתכוו כרש"ב"א וכו"ל] ה"ך וגמריקן וועל"פ מנבילת סדוחה כ"א כבליטע נעשין נפסל מרחילת אדם וכבליטע א"י נפסל מרחילת רק אינא פורחא דפגם. ונאכל עם הפגם שבו. וס"י כרש"ב"א דבעת פגום ל"א פכ"ש ראו' דמתמחה א"י מנפ"ל וכל לילך רק כבליטע מושבת ולא פגם פגום [ולכן כ' כרש"ב"א וכו"פ כמע"ע (רס"י ק"ג) דבכור"ע נעשין רוב]. וכר"ן ה"ו ח"ל דתם עליו כבליטע שלא אסרחה הכורס אלא כבליטע ראו' לגר מפני שהאובלס כבליטע מן האיסור אעפ"י שביח נפגמת ק"ח. אבל כל שאינה ראו' לגר כיון בליתו נכנס מן האיסור הכורסו הכורס והאעפ"י שחל עליו האיסור מחילת אף באיסור שעתק פעם בביחור כיון שביחור נפגם ק"ח מן האיסור נגאלא שוב שאובלו אינו נכנס מן האיסור אלא מלמעלה עליו הילכך שרי אע"פ שחל האיסור מחילת בלוחה דבר שנתערב בביחור עכ"ל כר"ן] ומליו למחין מר"ק דכבליטע כ"ו שביח ככלי כ"ו שביח כבליטע עולתה אסורה דליתו נפגם כ"ב שלא ישי' ראו' לאיניטע רק דלחץ אסור המחילת כיון דמעל"ע. [וכרש"ב"א ס"ל עוד דנלא ביטול אסור גם המחילת רק בדאינא רובא ככל וליא כבליטע לפגם עכ"ל] ולכן כיון כשסוף כבליטע כבליטע אסור חל עליו האיסור מותר. וכיון דכבליטע כבליטע אסור מחילת א"י יערק כבליטע יחילא לאחר כמעל"ע עם כבליטע שקוד מעל"ע לאסור כיון דשם האיסור עליו ופעם לפגם לא נרנש כיון דבליטע נלאחר מעל"ע אינה אלא משכח וכל כבליטע מהם מהאיסור י"ל שבאופן זה נאסר גם המחילת. והפמ"ג כהן להבהפק אס נפל מחיכס של איסור עם מחיכס של יחור במחילת וכו"ל ס' נגד האיסור כיון שכלל האיסור כיון דח"ת נרנש שם האיסור. וכנס דוב אינו. מ"ש נידון זה דסוף כבליטע כ"ו שביח כבליטע אסורה אמרי לא יערק עם כבליטע שגילי חץ כמעל"ע לאסור כיון דסוף סוף נרנש שם האיסור. והפעם לפגם שביח מתעט שולא סוף כמעל"ע לא נרנש בו. וכנס ל"ש למר דכבליטע שביח פוגמת אינה אסורה כח"ש כר"ן [או כח"ש כרש"ב"א] דפעם פגום ל"א מכ"ע ובטל ברוב. כיון דפעם פגום לא נרנש במחילת רק פעם האיסור ויש מקום לדברי כהו"י וכו"ל :

עוד יש לעיין לשיטת ר"ח דלינת לילס פוגם. תמילא בביחור כבליטע ככלי האיסור לא יאסר כיון דלאחר לילס לילס נעשה כבליטע שכללי לפגם. וכבוס כמעל"ע הוא רק לאחר המעל"ע וכל הפליטות השגליטע כבליטע לאחר לילס לילס מהם נפגם ואינה אסורה ככלי [וכפ"ק ח"י אמריקן דסוף כליטע לכדס וגם] לא יאסר הכיחור כבליטע ככלי האיסור אלא"כ חזק ומיד סוף כליטע כורק האיסור מתוך ככלי ומיד נחמו הכיחור לחוסה ונכנס כבליטע עד סוף כליטע דהא יאסר דברי המג"א (ס' חמ"ג) הג"ל. אמנם רמזק בתולדות ישיבס כבליטע באופן זה :

והנה הנס דדברי ר"ח נדחיס מהלכה. מ"ש מלרפיק לפ"ס. כמבואר בס"ח (כלל י"ג אות ג') ח"ל דיש לפתוך בוס אדברי ר"ח דס"ל לינת לילס פוגמת. והא"ש דלא נסינון כר"ח. הוא בודאי. אבל כספק פעיטא דיש לפתוך עליו עכ"ל ע"ש ובמנ"י (אות ט) דחמ"ג ליד לומר דלא מלרפיקן שיעת ר"ח רק לס"ס אבל לא כספק ח' וסייס ח"ל אך סחימת ד' הכיחור ממשח דאפי' כספק ח' יש לפתוך עליו ודדברי ספר זכרון משכ וכו' ובכפסד מרובס כ"ל דיש לפתוך ולבקל אדברי ר"ח אפי' ח' א' עכ"ל. [וכע"פ שילא לאור עולם חידושי מן הגרעק"א ז"ע על שש"ע ראויה כד"ק (ס' ק"ג אות ד') דכהן ח"ל כפי' מסיק דכל ספק מלרפיקן דעת כר"ח בעבר כליטע כיו וועל"פ ופירקן ככפס"מ מעטס ס"ס עכ"ל] ולפ"ו תמילא ככספק כבוס דאמריקן כשאר איסורין אבל כ"ו כבוס ככלי דסיינו דמאוסק אס הכיחור נכנס בתוך כלי האיסור מעל"ע חס ודאי דלאחר סוף כליטע הוא [סיינו דלא כ' באופן כר"ן] מותר מעטס ס"ס ספק ח' דילמא לא הוה נכנס מעל"ע ואח"ל דהוה נכנס מעל"ע מלרפיקן דעת כר"ח דלינת לילס פוגם. וכל הפליטע שפלטם לאחר לילס לילס הוי לפגם :

והרמ"א (רס"י ק"ה) הביא בשם סא"ה דכספק כבוס אסור מלבד כב"ח דליתו אסור אלא מדרינגן. וספ"ו (פ"ק ג') וספ"ו וסב"פ שסינו לוקמחא אהוקה דמעיקר' וייתא דהשחא נפל ע"ש. ולבאר"ש יש ראו' לדברייהם מתוס' מס' ע"ז (ס"ח) ד"ה סבא עכברא דנפל נע חניפ'א דשיכרא אכרי' רב נהני שיכרא] ח"ל חיתח דהא לוק כזון הוא ולשחרי וי"ל דמיידי ששכס שם יוס לא עמיס וסיס כבוס; בתוך השכר וכבוס הכי כוח כמבוסל עכ"ל. מלשון דמיידי משכח סבי' ידוע לנו ששכס שם יוס או יומיס הוא מספיק'א לא הוה אסור וכדברייהם משוס דלוקמי לחזקת סיכר וחמ"ר דפ"שיו נפל :

ר"י דחתום' הולרבו לזה דסתמח' דמילתא דכעכבר נפל לשיכרא כסבי' ח' ופת סתם וכו"ל אולי' בתר חוקים יי. ובגמגמ כרוב אספק אס הוא סוף ג' ימים. אף לבתמח"ס

פ"ק ס"ז) כהן כשנתן כסיתו לטון ככלי חזק לאחר פסוק האיסור מסכלי. אז נאחד הכיחור דכבליטע ופגמית בלחץ כאלה ע"ש. והכו"ז נמשכב וכו"ל (רס"י ק"ב) כסנו לישב דברי הא"ר דכבטע מעל"ע לא בלש כבליטע ופליטק כסוף מעל"ע רק דפלטע מעט מעט חוץ השעל"ע ואלו צו ליטן פעט עד סוף כמעל"ע וכיון דרוב כבליטע היא פתוך כמעל"ע שהוא לשכח מעט כבליטע שבסוף כמעל"ע מתמקד עם כבליטע שבתוך מעל"ע לאסור. וכו"ל ד"ר דבכ"ר דכיון שכבליטע שבתוך מעל"ע אין בה שיפור ליטן פעט ולאסור. תמילא גמגמ כבליטע שביח לאחר כמעל"ע לא וכל לרף לאסור כיון דהוא לפגם ע"ש. וי"ל לפת"ש כר"ן מס' ע"ז (ע"ז ע"א ד"ה לא) ליישב דברי רש"י ור"ם דלינת לילס פוגמת ומתכוו דא"כ לתם הלרין הכסוב שביח ככלי מקדש ככלי חרס הא לא נעשה מותר עד סוף כליטע ואז הוא לפגם ויחזק חל עליו האיסור מותר. וס"י כר"ן וי"ל ולרד"י ל"ק שכבר פירשנו למעלה שגליטע כבליטע בקדירה שאינה בה יומה ראוי לגר היא. ומשמח אסור. אלא שמשפ"ש שאינו משפ"ש המדוברו אלא פוגם. הוא שאינו אסור המדוברו. וכיון שעדיין שם מותר עליו לוחה הכורס לנערו בשם שזוחה לרשע ויבשר מותר כבליטע ככלי רחצה הכורס שהוא שביח ככלי חרס או כבליטע ככלי מתכות עכ"ל כר"ן [ומ"ש כר"ן שכבר פ"י למעלה כוונתו על מ"ש (ברך ס"ז ע"א ד"ה כל שאינה חרס כלום ואינה נאכלת מפני זה) דמתכוו כרש"ב"א וכו"ל] ה"ך וגמריקן וועל"פ מנבילת סדוחה כ"א כבליטע נעשין נפסל מרחילת אדם וכבליטע א"י נפסל מרחילת רק אינא פורחא דפגם. ונאכל עם הפגם שבו. וס"י כרש"ב"א דבעת פגום ל"א פכ"ש ראו' דמתמחה א"י מנפ"ל וכל לילך רק כבליטע מושבת ולא פגם פגום [ולכן כ' כרש"ב"א וכו"פ כמע"ע (רס"י ק"ג) דבכור"ע נעשין רוב]. וכר"ן ה"ו ח"ל דתם עליו כבליטע שלא אסרחה הכורס אלא כבליטע ראו' לגר מפני שהאובלס כבליטע מן האיסור אעפ"י שביח נפגמת ק"ח. אבל כל שאינה ראו' לגר כיון בליתו נכנס מן האיסור הכורסו הכורס והאעפ"י שחל עליו האיסור מחילת אף באיסור שעתק פעם בביחור כיון שביחור נפגם ק"ח מן האיסור נגאלא שוב שאובלו אינו נכנס מן האיסור אלא מלמעלה עליו הילכך שרי אע"פ שחל האיסור מחילת בלוחה דבר שנתערב בביחור עכ"ל כר"ן] ומליו למחין מר"ק דכבליטע כ"ו שביח ככלי כ"ו שביח כבליטע עולתה אסורה דליתו נפגם כ"ב שלא ישי' ראו' לאיניטע רק דלחץ אסור המחילת כיון דמעל"ע. [וכרש"ב"א ס"ל עוד דנלא ביטול אסור גם המחילת רק בדאינא רובא ככל וליא כבליטע לפגם עכ"ל] ולכן כיון כשסוף כבליטע כבליטע אסור חל עליו האיסור מותר. וכיון דכבליטע כבליטע אסור מחילת א"י יערק כבליטע יחילא לאחר כמעל"ע עם כבליטע שקוד מעל"ע לאסור כיון דשם האיסור עליו ופעם לפגם לא נרנש כיון דבליטע נלאחר מעל"ע אינה אלא משכח וכל כבליטע מהם מהאיסור י"ל שבאופן זה נאסר גם המחילת. והפמ"ג כהן להבהפק אס נפל מחיכס של איסור עם מחיכס של יחור במחילת וכו"ל ס' נגד האיסור כיון שכלל האיסור כיון דח"ת נרנש שם האיסור. וכנס דוב אינו. מ"ש נידון זה דסוף כבליטע כ"ו שביח כבליטע אסורה אמרי לא יערק עם כבליטע שגילי חץ כמעל"ע לאסור כיון דסוף סוף נרנש שם האיסור. והפעם לפגם שביח מתעט שולא סוף כמעל"ע לא נרנש בו. וכנס ל"ש למר דכבליטע שביח פוגמת אינה אסורה כח"ש כר"ן [או כח"ש כרש"ב"א] דפעם פגום ל"א מכ"ע ובטל ברוב. כיון דפעם פגום לא נרנש במחילת רק פעם האיסור ויש מקום לדברי כהו"י וכו"ל :

והנה החוס' מס' ע"ז (דף ע"א ע"ב) דמו דברי ר"ח מהלכה מתוך חק' ה"ך לאינה נר"ק הלרין הכסוב

ובחורין (צ"ו ע"ב) בחוס' ד"ה נפל לקדירה אחרת לא יאסור כבודו וז"ל וא"ח סא דמשערי' כנולו' משום דמספקא לן אי נפיק כולו' ולבך אס נפל לקדירה אחרת אוסר דילמא לא נפיק כולו' וי"ל דהו' פשוט לו ואין ספק בדבר וידוע הוה ליה ליה אס יולא כולו או מקלמו . ועוד דמספק לא הוה אוסר קדירה אחרת כיוון דהלב שמוסע דרבין עב"ל . וד"ק ל"ט דהא כבודיה אמרי' בגמ' דדידי' משערי' דהו' במאי דנפיק מיני' מנא ידעין . גם במ"ט דמספק לא הוה אוסרי' כיוון דחלב שמוסע דרבין . מובאר ברשב"א דהו' אסו' כולל ספק דהו' חסרון ידיעה כיוון דהו' לפיטו וא"ח לעמוד על שיעורו . מי"ט ברשב"א ובר"י :

ולזה כ"ל ד"ל דקו' גמ' אלא מעשה נפל לקדירה אחרת לא יאסור דהא כולל אוסר שנפל לביהר והוה ספק אס נוסף עטס סא דלמכרין ג"ל דלוקמי' אחוקא סיבר . כולל במ"ט כיוון דלמכרין נפל לחובו ואס אינו כנו"ט נספק האיסור לכוונה הוה אוסרי' גם כא"י על חוקתו דשאל בלמכרין דרו"ט בקדירה . אמרס דהא חויה בלמכרין שנפל משא"כ כהנא כנס דלמכרין מספק דילמא לא יולא כולו כניטול כדלשון מ"מ סא ל"ל חוקת דלמכרין . ולא יאסור דלוקמי' סקדירה בחו"ס . וע"ז חו' כגמ' כיוון דלמכרין וכהל סלמו אסור שווי' רבין כמסיכה דבבבא . ואלו כנו' כולל אוסר דנפל לקדירה :

ובזה יש לישב דברי הס"ח הביאור הס"ז (סי' ז' סק"ג) דכאן סא דלמכרין סקדירה השני' סוה מחשש דילמא לא נפק כולו' כניטול כדלשון . ותמוה סה"ז דל"כ למאי כולל כגמ' למר כיוון דלמכרין וכהל עמוה אסור שווי' כמחסיכה דבבבא ולהל"ל ז' סה"ז דשווי' כמחסיכה דבבבא וכו' מחשש דילמא לא נפק כולו' דלמכרין אחוקא . ועוד כמבתי כזה ואכ"מ . ולפ"ז לסיכה סה"ז דכניטול קודם כמחשש אינו בולע כלום ספיר דלוקמי' סקדירה אחו"ס :

ובאזה (סי' חס"ז) דמחיר סבור חמץ שנמלא בלזון דכ"ל חמץ אינו אסור בלזון והמג"א (כס"ק י"ט) כתב דלמכרין לא יאסור מספק כבוד . וי"ל דכרמ"א (כס"י ק"ט) דלמכרין ספק כבוד סוה לסיטפו דכ"ל דחמץ אוסר בלזון וע"כ משום דמחשבו ככלל בלזון ולכן כחמץ כספק דלמכרין במחשבו אוסר גם בלזון . ומש"ס ספק כבוד סבור ככל אוסרו דל"ג לומר דלוקמי' סקדירה אחוקא' כיוון דמחשבו סבבול חמץ המג"א ח"ס חוקת אוסרי' לכסור דמחיר חמץ כספק בלזון וע"כ דלא ככלל אפי' מחשבו . ולכן ס' כבוד מותר . כפיס סה"ז דמחשש חוק"ס אחר' השחא נפל :

וייש לש' לשיטת סבורי' דל"ח חוזר וניטור . ע' כפר"ט וכו"פ (סי' צ"ט ס"ו) . כא"י מכל לומר כבוד דכיל מעט מעט דל"כ קמא קמא לטל ואין חוזר וניטור כסוף כבליט [ועי' חוס' ב"ק ד"ק :] ולא יכיס מסכתה כבוד כמבואר לאסור כבוד מעל"ט . ורק לשיטת סה"ח חוזר וניטור חו' י"ל דפוטו מעט מעט . וככלל . גם יש לע' אפי' אי אחר' חוזר וניטור מ"ט אין לאסור ס' כבוד כיוון דקמא קמא כולל וספק המבואר אוסר לכוונה סיבר . אס גם דמיר' כסוף המעל"ט יומא דלוקמי' כבליט סה"ח חוק המעל"ט אחוקא דהוה נספק לכוונה לכוונה סה"ח דנפל ועבר דמחיר ויש להסריך עוד כזה והס"פ כסב ג"כ כדברי סה"ח דהו' חוק המעל"ט בולע מעט מעט . ועכ"ז מחיר ס' כבוד מעטס חוקמי' עי"ט . וסא דלא יחא ל"י במ"ט דמחשבו סבבול חמץ מעל"ט חוקמי' אחוקא' . ואולי י"ל כה"ט כיוון דקמא קמא כולל והס"פ האיסור לכוונה סיבר אמרי' לסיפור דשחא נפל ונבארס כבליט סקודס מעל"ט כנספק לביהור כמחיר :

ועתה אבוא ל"ד שסחב כבוד ככלל שנכלל כה כשר לפמ"ס דעמ' ר"ח כס' הוה דמל"ט דמותר . סא

למחשבים כה"ט סי' י"ז דל"ח מחמם חוקת חו' דכוא חן ג"י . כוא משום דנבר ח"ח איכא חוקא ח"ח משא"כ בעכבר כשיכרל דליכא ב' חוקות להסיר . חו"כ דשיכרל וח"ח דעכבר . וכיון דמחמם לחמר ששכ מוטעם דנפל לכסבר סוה מה מוקמי' לחוקק דשחא נפל ומה . ולא מאכר כספק כבוד . [וכנס ככר כפבו דנפל חו' אין מכליט ואין אוסר דכ"ז שחי' אין מפליט . ויש לכביא ק"ה ר"י] לוח סכא (כס"י פ"ו ס"ו) כמלכ הממלא כקבא אס עמד בו יוס' א' אסור ומסור כבוד דכלב עטס כשר . ואס יומא דגם כע"ח פולס יקטס אס ידיעין דמשעס שיקק סוה יוס' א' יאכר ג"כ אפי' דנע"ח אין מפליט] . ואולי י"ל דמש"כ דייקו חוס' דמירי ששכס שס יוס' או יומיס לאיזו ענין כהבו או יומיס . [כק] משום דלס לא הוה סה רק כמלמס יוס' א' לא הוה אסור כסבר כי דילמא לא מה כסבר חוקק מיד אמרי' נפלו לשם וסכ חו' כסבר אוסר זמן ומחמם ח"ח לחורא יש כמחיר דכוא חוקק דנופא ובטורס כחיס איט מפליט כולל ולי' שסכ כסבר מעל"ט שלס . לזכ כניק זמן ויכר מכ"ד ששח . ולזה כוסיפו או יומיס דכניק דוקא שסכ כבוד ככונן ידיעין דלמכרין שמה הוה מעל"ט ואכ"מ] . ומשחא אין ר"ח מחוס' לס"ז :

והמ"ז ככר וז"ל וס' כבוד פ"י שאלו רואים שכבש רק שיש ס' אס נכנס יוס' שלס ונרסל דמחמם זכ לספק אס סיס ס' נגד האיסור שנספק (כס"י צ"ח) אלא דל"ט דשחי סחס סכאסור סוה ככור אלא שסכפיכס הוה ספק וכו' עי"ט . וספמ"ז דק ככונת סה"ז . אמנס כומוהו סוה דכא בלמכרין שנפל לביהר וכוה ספק אס מרגיש כבוד עטס האיסור . סוה אסור כמסיקא ולא אמרי' דלוקמי' אחוקא סיבר דמחמם . משום דהו' דמחמם אית ל"י חו"ס לעומת זכ האיסור אית ל"י חוקק א' ובאס לא מרגיש עטס האיסור כמחיר חו' כבליטס מכאסור כספק לביהר . ולזה אמרי' דכוא כחוקתו דעודנס סוה בלמכרין דמרגישין בו עטס . וזה סעטס כנספק וכוה ספק אס סיס בו יוס' א' לא ל"ט לביהר ולומר מחמם חו"ס המחלל חליק דכ"י בו ס' . דנגד זכ מחמם חו"ס של כבליטס אמריקן דעייקן סוה בלמכרין דלא הוה כוס בו ס' ולכן אסור . משא"כ כספק כבוד דלס לא שסכ כהן סה"ח מעל"ט לא ככלל מכאסור כלום כמחמם . כזה ספיר כ' סה"ז דמוקמי' אחוקא סיבר :

והביא סה"ז ר"ח לדבריו (מח' ר"ח סעיף ס"ה) כמקוב שלח סחוק לכוונה מימיו מחמם עטס דאשפ"י שלפעמים מחמם עטס ח"ל לחור ולככול סה"ז . וא"כ ק"ו לכאן דמס סה"ז שיש ודאי עמא אפי' חליק לקולא מחמם חוקק המקוב ק"ו כהן דלחין כהן רק חוקק טובס למקמי' אחוקא כשרוה דמחמם דלא מחוקק רישחא מספק עכ"ל סה"ז . וספ"ל כנסוק"כ ככר ס"ו וז"ל פריכה סוה דחסס כעמד מקוב על חוקתו חרי שלס כפניט אכל ככא חיתרע ל"י חוקק כשרת אוסרי' כיוון דנכרס בו וכו' סה"ס (כלל ל' דין ב') ככדיא דככא ככר חיתרע ל"י חוקק' עכ"ל . ולפמ"ס י"ל כיוון דסח"ס איכר כבוד ככלי וכוס דרק כסוף מעל"ט כוה כמבואר וזו סוה עי"ט ופ"ט ס"ל כמ"ט סה"ח ודאי דל"ג נס קודם המעל"ט סוה פולס מעט מעט וא"כ ספיר חוקק אוסרי' דכא גם כמחמם סבבול סוף המעל"ט אסור ג"כ ככא סוה כעין רק כמחמם כולל ולכן אמרי' דליכא חו"ס נגד חו"ס . דככרי למוקיס ככלל כח"ח אמרי' דנכנס מעל"ט ושאר בלמכרין . ועמ"ס . אמנס כס"ז דככרי כבוד ככלל וכוה דס"ל קודם מעל"ט לא נכלל כולל מכאסור לכן מככרי ספיר מחוס חו"ס . ולא יחא ל"י כדברי סה"ס כיוון דלמכרין נפל לחובו דס"ל מה ככר סא האיסור סוה כעין ומסרי' האיסור . וסכיתר אית ל"י חו"ס :

הוא דלמן שם איסור עליו דהוא כגבילת סרוחה וטוים דברי החו"ד דהשגס דלאחר מעל"ע לא יוכל להשלים להכליעט שקודם המעל"ע כיון דהוא היתר גמור . לפ"ז יש לנו לדדי היחר בזכ [א'] שיטה כר"ם [ב'] ד"ל דכבטט מעל"ע אין בולט כלל הוך שעל"ע דנזומחה מהא דנקטינן לעיקר הלכס דבמחנך אינו נאסר בזמן . וכו' וכו' ס"ס להכריזא [ג'] ואפי' אס נקוט רק לש' גב"ה ס' כבוד מותר דהוי ססיקא דרנבן . [ד] ואפי' לפ"ד החו"ד [סו] ק"ס סק"ס) דנמנצלו אח"כ הוי ססיקא דלדווייחא [ו'] בסימן דלקנן מ"ט צוה]. מסתמא לא הוסיגה סהלב חיבך ומיד אחר שסורק הכשר בסורק הלילט ממט . וכבר כתבתי לעיל להקל בכס"ג בס' כבוד ככלי . משום דמז'רפינן שיטה ה"ס דלינת לילט פוטס . [כ] אפי' לפ"ד החו"ד וכו' דגס קודם פולט משט משט ונס נקוט כרשב"א ור"ן דנבנ"פ אינו היתר גמור וכלי שטוח כפ"ע אסור מ"מ כב"ה לא נוכל לאסור מפעם זה וכאבר יסגדה (בסימן כה) כע"ז :

ולפמיש חוס' בסוגי' דספס חלב (חולין ק"ח ע"ב נד"ס שפ"ל) וז"ל דגס כלי ראשון אינו מכניס כולו בגס אחס במים רוחצין וז"ל מכ שמכניס החילה פולט פכ"ל . וז"ל יש לשיין אס חסב קף חולבס לחוך בשך וליכא ס' ימא ג"כ דרק מכ שמכניס פולט . ולכן מכ שמכניס אח"כ אינו חוזר ויטור לאסור משום כב"ה כיון דככליעט כראשונה הוא כ"ע בר י"ס . רק דאסור בחילה כיון דככליעט הראשונה נאכר משום כב"ה ונעשה איסור מהמת עלמו . עכ"פ מותר בהנאה ואס אמרי' עכ"פ לאו דאו' מה"ת מותר אפי' בחילט . וכו' י"ל דברי כרשב"א כסוגי' דזוט בשלס כמ"ס דפ"מ נבכ"ע דאו' נחסב קף הולבס לקדוים של כשר ונשך וז"ל ידעי' חי איכא ס' דלמ"ד עכ"פ ל"ד מותר מטעם ססיקא דרנבן וחמיה דהא כב"ה לכ"ע עכ"ע דאו' . ולהל"ל מיושב שפיר דבמחנך כלי כיון דלמן מכניס כב"ה שוב הילא בשלוגחא דעכ"ע :

אמנם דברי הכו"פ נדחיס עפ"ד כר"ן חולין בסוגי' דל"ע בר י"ס דכתב בשם כרמ"ן דכב"ה בעיק שיקבלו טעם זה מזה . ממילא ככל דאיכא ס' כבשר גזד סהלב גס טעם הכשר שנבלט חוך הכף לא נאכר ג"כ . [ובמק"א נכתתי דמותרתין לומר כן ואכ"מ] וא"כ ממילא כלי"ד נחוסב שני כפות של חלב זה אחר זה וליכא ס' נגד הכף הראשון שוב לא נאסר כלל כשהמית קף השני דל"ס לונור דחוזר ויטור כיון דטעסמ מקף הראשון הוא י"ס בר י"ס :

מעתה מ"ס מעכ"ק כ"י דלא נוכל להקל משום דכטט אינו דרנבן כיון דמחלב נחבסל אח"כ כמ"ס בס' כבוד הגס דמותר כיון אסור לנכטלו . חס האחרונים כתבו כן החו"ד שם [סו] קס) [וכעת ראיחי כן בחידושי מן הגרעק"א ז"ע על סו"ד] . ולע"ד ל"ע בזה דלפמ"ס (לעיל סימן י"ג) הא דמחמירין בחיבור מורס כנסק כנס דסאחלל ח"ל חזק"ס הוא כיון דהאיסור ח"ל חזק"א וכמ"ס כיון דהמטכו הנבלט נחך המע"ע הוא איסור ארתיך דשגהר בחיבורו ולפ"ז כב"ה דכל ח' בפ"ע הוא מותר ולשימס חזק"ה וגס המטט הנבלט כדורו כמ"ס כיון דכשינן שיקבלו טעם זה מזה . ובנ"א"כ הא מדין מורס לא נאכר בכבוד משום כב"ה וגוף החמיה הנכבס מה"ת היא מותרת בזכ קסה גס אכ נטלו אח"כ אחתי לא יכו' מותרת מהמת חזק"ס שיהי קודם כביבול אמרי' דנאכר כסחור . וזה י"ל אפי' למ"ס הש"ך בנקוס"כ דספק כבוד בחיבור מורס אסור כיון דלימירע חזק"ס מכה כלייטור דכל לשס הא בס' כבוד כב"ה דמן על החיסיס [דכיחה] מותרס מדין לגמרי . ומהתי לא לוקמי חוזה על מקוס . [י"א] שישל כב"ה ונשך וס' אס י"ס הא דלא מהירין ג"כ משום חזק"ס [ו'] נכשמים ראש מ"ס בזה כב"ה] אמנס י"ל כיון דכבשר נאכר מיד דנגלט מנהלב כיון דבמחל לא מיקרר ונבלט טעם כב"ה נחך הכשר אמרי' דמעמידין ככליעט על חזק"א כמ"ס ועודנה ל"ע בזה . ומה"ת ככטס כב"ה דהוא מותר מה"ת אחי לא ינאח דלא נאכר שוב כביבול מטעם חזק"ס דחמיה . כיון דקודם כביבול היתה הפחיתס מותרת בחילט וז"ל :

ג] דברי האחרונים הג"ל דיהאכר כביבול מ"מ זה רק ככטס כב"ה ממט . אבל ככטס בכלי כמו כלי"ד שכתבס חלב בכלי כשר . גס אס ידעי' כדורו דהיה כע"ז מעל"ע

הוא דלמן שם איסור עליו דהוא כגבילת סרוחה וטוים דברי החו"ד דהשגס דלאחר מעל"ע לא יוכל להשלים להכליעט שקודם המעל"ע כיון דהוא היתר גמור . לפ"ז יש לנו לדדי היחר בזכ [א'] שיטה כר"ם [ב'] ד"ל דכבטט מעל"ע אין בולט כלל הוך שעל"ע דנזומחה מהא דנקטינן לעיקר הלכס דבמחנך אינו נאסר בזמן . וכו' וכו' ס"ס להכריזא [ג'] ואפי' אס נקוט רק לש' גב"ה ס' כבוד מותר דהוי ססיקא דרנבן . [ד] ואפי' לפ"ד החו"ד [סו] ק"ס סק"ס) דנמנצלו אח"כ הוי ססיקא דלדווייחא [ו'] בסימן דלקנן מ"ט צוה]. מסתמא לא הוסיגה סהלב חיבך ומיד אחר שסורק הכשר בסורק הלילט ממט . וכבר כתבתי לעיל להקל בכס"ג בס' כבוד ככלי . משום דמז'רפינן שיטה ה"ס דלינת לילט פוטס . [כ] אפי' לפ"ד החו"ד וכו' דגס קודם פולט משט משט ונס נקוט כרשב"א ור"ן דנבנ"פ אינו היתר גמור וכלי שטוח כפ"ע אסור מ"מ כב"ה לא נוכל לאסור מפעם זה וכאבר יסגדה (בסימן כה) כע"ז :

סימן יד

עתה אשיב למשכ"ס על ע"ש דיש להחמיר כלי"ד כיון דמחלב נחבסל נאכרס אח"כ מה"ת וממ"ס החו"ד [סו] ק"ס סק"ס) בס' כבוד דמותר כב"ה כיון דהוי ססיקא דרנבן דמ"מ אסור לנכטלו . הוה נספסקתי כביבול שגא לפ"ז שסחבו קף חולבס לקדוים של כשר ויכ ס' גזד הכף ואח"כ חסבו שתי קף אחר של חלב וגזד שייכס לא הוה ס' נקדירס . ונספסקתי חי אמרי' בזכ חוזר ויטור לאסור משום כב"ה . ד"ל כמ"ס נבי' מותר דהוא י"ס בר י"ס טעם ח' נקדירס וטעם השני בבשר כרס שנטעס מור . סו"ד בזכ כיון דנחמיהת הכף הראשון לא הוה נאכר השני משום כב"ה כיון דכ"ה ס' נגד הכף [ולא הוה כסיתר מטעם ניטול בס' דהא כב"ה ל"ס כ"עול . ללא בל"ז מותר כיון דדך כישול אכרה מורס ויכיה ללא נוגס טעס אינו דרך כישול] וממילא אח"כ כשהחב הכף השני הגס דליכא ס' נגד טעימה ל"ל דחוזר ויטור דטעס סיוולא מהכף השני מותרת להטעס שנכתול מהכף הראש . כיון דטעס מקף הראשון הוא י"ס בר י"ס . טעם ח' כה"ק וטעם ב' בבשר כיון דהי' ס' נגדו . ומו לא מלרפינן טעם זה לקף השני לאסור משום כב"ה . כיון דטעם הראשון הוא י"ס בר י"ס לא מלי למול עלוי נחמיהת קף השני איסור דכב"ה כמו נבי' מותר :

דרי' נראה לע"ד דעכ"פ הכשר אסור בחילה עכ"ד כו"פ [סו] ל"ד סק"ס) ע"ד המעשר (ע"ג) דכתב בזה יש ס' לנכל סקף הקדירס והכשיל מותרים אכל סקף אסור בין שם כשר בין שם אלג . ובכח כו"פ ח"ל קסה כב"י על כטור דסעתיך דין זה כלי חולק . וכו' ל"ג העתיק דברי כרשב"א להלכס דניטול הוי ל' כנעולס וא"כ אף כהן יהיה סהלב הנעולס וע' כב"י ובנקוס"כ שדק . וה"ו לא כננמי קושי' פלטה כי חיבך כשנכנס סהלב לחוך הכף כטעם מנכר אחרו הכשר ככטלו נעשה גבילט מחלב כה' נקרט ואף כי סהלב הוא ס' מניה ומחך כי מלרפינן ולכס דביקות כמ"ס מ"מ הכשר ככלועה נע"ז וה"כ אף סהלב מנפיעס הא מודה כרשב"א דלמן מפליט לגמרי רק משה טעם קלוס חז"כ בחיבור אסור וכאן הא איכא איסורה דל"ז וככ"ה ולכן איסור זה כדור ונכ"ל עכ"ל . מותרת עדכריו אף סיכא דליכא ס' נחלב ולא נאכר סהלב מ"מ טעם הכשר שקיבל טעם מהחלב נאכר משום כב"ה . ולפ"ז נס כלי"ד נחמיהת הראשונה נסי דכבד לא נאכר מהחלב כיון דליכא ס' נגדו . מ"מ טעם סהלב שנבלט בו נאכר משום כב"ה דמחלב ודאי קיבל טעם מהכשר וככשר מותר ל"ק משום כביבול בס' . וא"כ נחמיהת קף השני כגס דליו

שער ב בענין כניס בכלי סימן ד שמחה

תעני' ונאמר מדרבנן מ"מ גם אם נחשבאלה החלב אח"כ לא נאחסר מ"מ דכניסול לא מלי לחול אח"כ מ"מ איסור דב"מ כיון דהוא ל"ט כר ל"ט. ועם א' ככנלי ע"ט ב' כסבל ע"ט שנתחבטל. וממילא גם אחר כניסול ליכא על החלב אלא איסור דרבנן :

ונראה עוד יותר דכניס בכלי גם להאכרס זה רק בשאר איסורין אבל ב"מ מותר אפי' מדרבנן. דכא ק' קו' ס"ז והמ"א דליתמי נעשה כמתבטל אחר מעל'ט ולא כיו לפנס. והי' הכו"י וכו"ס דכניסולאין סוף המעל'ט יולא פסע מעט ועי' ה"שכו האחרון בסוף מעל'ט כנס דכיו נעל'ט מ"מ מלפ"ק להיוס חוזר ונישר ככליעה שקורס המעל'ט לאסור ביחד עם ככליעה שלכסוף כיון דגם טעמ'ט שם איסור עלי' [וכמ"ס ב"י י"ג ע"ד הרשב"א וכו'] אבל בב"מ לא כן כיו דכניסולא טראשוניס סם ל"ט בר ל"ט מעט א' ככנלי וטעם ב' ככנלי [וכפרס דקורס שגמור כל כפליטות שיכיס פחות מם' ל"ט לבוא לכלל כניסול רק משום דליתו דרך כניסול כידוע ממ"ס לשיל בכ"ד] ולא מלי לחול עליו שמה דאיסורא מחמ"ט. [ועי' רמח"מ לשיל ס"ס י"ג] :

מעשה ב"ד מותר לדעת כל הפוסקים. וכל"מ כשיקרא כדמעט"ו וכו' [וכמ"ס ב"מ ס"ה ס"ה ס"ה] בפרט ב"ד דלית אלא איסור דרבנן וכמ"ס כדאי סם הפוסקים חאלו לסמוך עליהם:

ומ"ש כבוד ר"מ סוף להסוד ככלים לאחר מעל'ט כיון דליכא איסור חורס לא גזרו בזה אפ"ו ב"י דכו"ל גזירס לגזירס. סכס ר"מ ס"ו (ס' ק"ז סק"ו) וגם אין אלו לריכין לומר דכו"ל סקילו אלא כיון דהטעם נעש ומדרבנן אסור לכתחלה משום גזירס דכאי' סוף מ"מ ע"ג וסמס יום אין איסור אלא מדרבנן כיו גזל"ט עכ"ל [וכמ"ס ז' סק"ב] כבז ג"כ לתמוס על הא"ס דאוסר כשר כבז כחלב שחוטס ומחלי כ"א גזל"ט. והש"ך נקב"ל סק"ב על ס"ז מחו' ר"פ כל כבשר דכ"ס מלינו דגזיר' גזל"ט דאין לדמות גזירות זו לזו ע"ש. וע' ש"ך ס' ק"ט סק"ט) דמיקל בא"י דרבנן ביבש ביבש כמין כש"מ משום דכיו כעין גזל"ט] וטעמ'ט אלא ש"ע דלכתחלה אסור עכ"ל. וכתבו כהמרויטס לביא ראי' מפניא דר"א דמכר דגם בא"י דרבנן אכרי' קדיס שז"י דכא דס שמלחו רק דרבנן. וכיוחד מדכרי סר"ן חאלו דמאי כה סר"ן להשמיטעו סא סוגי' ערובס סיא (מ"ס ע"ג דף ע"ו) כה"ן ואילך לישמרו. גזרינן שאליו ב"י אפ"ו ב". אלא דחידש דגם בא"י דרבנן כן הוא :

והש"ך (ס' ק"ב סק"ח) כ' דכ"ל שמתערב בין הכלים סגס דכנל כרוב דל"ט דשיל"ט משום דלרין לכו"ל סוללות לכניסול. אבל לרין לכתחין ע"ד לאחר מעל'ט דנגד זס סיו דשיל"ט וי"ז א"ל סוללות. וסמס ע"ז רבינו הגדול והקדוש כחשו' רעק"א (ס' כ"ז) סא פסקין (ברסי' ק"ג) דכניסול"ט כני' רוב א"כ ל"ט עד שחאלנו באיסור וכו' דגם אחר מעל'ט ליערך לבוא לרין כניסול. ולפמ"ש למעלה ס' (ס' י"ג) דלשיתע ר"ח נעלפ"ט סוא סיחר נמור וממילא כניסול שז"י א"ל כניסול ובדשיל"ט מחמירין לשיטת סר"ס. ולכן כ' הש"ך שפיר דלריכין לכתחין עד אחר מעל'ט. [ולכן נוכחין לאסור קדיס שז"י בא"י דרבנן. דאס יומא דמותר לאחר מעל'ט אזי כסוף מעל'ט איסורא חמורס רביב עלי' דחמורס כמז דאורייתא כיון דכיו דשיל"ט כיון שיש לו הימור לאח מעל'ט. וממילא דמס' אסור גם לאחר מעל'ט גזירס אפ"ו חוף מעל'ט דכניסול מחמירין כמז דאורייתא וגזרינן ע"ז ולא כיו כמז גזירס לגזירס] :

אמנם כ"ז יוחא ככלי שנתחבטל כס איסור. מש"כ בכתוב. דכא ממ"ס לשיטת סר"ן ליכא איסורא כלל בכתוב ככלי וכמ"ס (ב"י י"ג) :

סימן מז

לפטר כי בבי' י"ג כנאפי מפסילפול כזס אפרכוס ספ. **שאלה** איסור שנפל לקדירה של בשר ועצמות. והי' ס' נגד האיסור בעירוף הבשר ועצמות אמנם בבשר לא הי' ס' נגד האיסור. :

תשובה מהילכ אדכר מעט כענין אין המדומע מדמס אלא לפי כהשבו. סכס ז"ל סמרדי (פרק כל הבשר כ"י סל"ז) כבז רכ"ן נשאלתי על יורס של כשר שנתחבטל כס מחיכת איסור ולא סיס כהיחר ס' לנעל האיסור לכן נהמר כל מה שביורס ולקחו סמרק שביורס ושמו בקדירס ססיס כס מחל סיחר ול"ס ס' בקדירס סני' מכל שמרובח האיסור. ועסס שולוס אס סמרק **אוס**

מפני' ונאמר מדרבנן מ"מ גם אם נחשבאלה החלב אח"כ לא נאחסר מ"מ דכניסול לא מלי לחול אח"כ מ"מ איסור דב"מ כיון דהוא ל"ט כר ל"ט. ועם א' ככנלי ע"ט ב' כסבל ע"ט שנתחבטל. וממילא גם אחר כניסול ליכא על החלב אלא איסור דרבנן :

ונראה עוד יותר דכניס בכלי גם להאכרס זה רק בשאר איסורין אבל ב"מ מותר אפי' מדרבנן. דכא ק' קו' ס"ז והמ"א דליתמי נעשה כמתבטל אחר מעל'ט ולא כיו לפנס. והי' הכו"י וכו"ס דכניסולאין סוף המעל'ט יולא פסע מעט ועי' ה"שכו האחרון בסוף מעל'ט כנס דכיו נעל'ט מ"מ מלפ"ק להיוס חוזר ונישר ככליעה שקורס המעל'ט לאסור ביחד עם ככליעה שלכסוף כיון דגם טעמ'ט שם איסור עלי' [וכמ"ס ב"י י"ג ע"ד הרשב"א וכו'] אבל בב"מ לא כן כיו דכניסולא טראשוניס סם ל"ט בר ל"ט מעט א' ככנלי וטעם ב' ככנלי [וכפרס דקורס שגמור כל כפליטות שיכיס פחות מם' ל"ט לבוא לכלל כניסול רק משום דליתו דרך כניסול כידוע ממ"ס לשיל בכ"ד] ולא מלי לחול עליו שמה דאיסורא מחמ"ט. [ועי' רמח"מ לשיל ס"ס י"ג] :

מעשה ב"ד מותר לדעת כל הפוסקים. וכל"מ כשיקרא כדמעט"ו וכו' [וכמ"ס ב"מ ס"ה ס"ה ס"ה] בפרט ב"ד דלית אלא איסור דרבנן וכמ"ס כדאי סם הפוסקים חאלו לסמוך עליהם:

ומ"ש כבוד ר"מ סוף להסוד ככלים לאחר מעל'ט כיון דליכא איסור חורס לא גזרו בזה אפ"ו ב"י דכו"ל גזירס לגזירס. סכס ר"מ ס"ו (ס' ק"ז סק"ו) וגם אין אלו לריכין לומר דכו"ל סקילו אלא כיון דהטעם נעש ומדרבנן אסור לכתחלה משום גזירס דכאי' סוף מ"מ ע"ג וסמס יום אין איסור אלא מדרבנן כיו גזל"ט עכ"ל [וכמ"ס ז' סק"ב] כבז ג"כ לתמוס על הא"ס דאוסר כשר כבז כחלב שחוטס ומחלי כ"א גזל"ט. והש"ך נקב"ל סק"ב על ס"ז מחו' ר"פ כל כבשר דכ"ס מלינו דגזיר' גזל"ט דאין לדמות גזירות זו לזו ע"ש. וע' ש"ך ס' ק"ט סק"ט) דמיקל בא"י דרבנן ביבש ביבש כמין כש"מ משום דכיו כעין גזל"ט] וטעמ'ט אלא ש"ע דלכתחלה אסור עכ"ל. וכתבו כהמרויטס לביא ראי' מפניא דר"א דמכר דגם בא"י דרבנן אכרי' קדיס שז"י דכא דס שמלחו רק דרבנן. וכיוחד מדכרי סר"ן חאלו דמאי כה סר"ן להשמיטעו סא סוגי' ערובס סיא (מ"ס ע"ג דף ע"ו) כה"ן ואילך לישמרו. גזרינן שאליו ב"י אפ"ו ב". אלא דחידש דגם בא"י דרבנן כן הוא :

וקדירי איפכא נראס דמדכרי סר"ן אלו מוכס ככט"ז ככ"ל דברבנן ל"ג דכיו גזל"ט. דסג"ס שרי כמ"ס ע"ג סס כ' וז"ל אבל קדירס אי שריה כס לנשולי כחיכס ב"י חאי ונפל כב"י אבל א"ל רעטס דאין להסוד לנעל כקדירס לפי שזס סיס לכתחלה ונועל"ט לכתחלה אסור דכא כיון שטעונין כניסול כניסול עכ"ל. למידין מד"ק דקדירס שז"י איח כס סמרי. חדא דרבנן אכרו לכתחלה גופל"ט. שיח משום גזירס אפ"ו ב". אמנס ככ"ח [חשוב] ל"מ כנעל סכיו דיעבד שייך רק עטס ב' משום גזירס. וזס כוונת סר"ן דכוכיח מפניא דנועל"ט לכתחלה אסור מלבד ספסס משום גזירס אפ"ו ב"י [ונס"מ אפי' כוונת דל"ט סניורס כוון שכתחילה כניסול סיא לפנס וכמ"ס חוכ' ורא"ש כוף מ"ס ע"ג וכו'] סוגי' דטפס חלב. מ"מ אסור לכתחלה. וכן כ"ז כ"ז לכתחלה כיון דלא חס לה להאי פניא של חרס וכמ"ס הייטב"א כחולין וכו' סר"ן פסמיס

שערי שער ב בענין אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון סימן מו שמחה רח

דשיקר הכבשיל הוא מייקוח ועדויה רק דסוף הירקוח איכה גם חמץ וממילה דלא נבלע מהחמץ רק משכו כיון דכח מעיקר הכבשיל נבלע ג"כ ואמרי' אין כדלומע וכו'. לליכה למימר דכבשיל גופו ליכא חמץ רק משכו דכח יקשה אמאי אסור הא נכבטל קודם ספח ואמאי חזר וייעיר חו"כ' ואמאי יאסרו הקדירות כלל. אלא דכחמץ גופו אינו משכו. רק כיון דליכא רוב נגד המהבשל. וממילה דלא נבלע בכקדירה רק לפי ערך מהחמץ. וכמה דבישל בכקדירה אח"כ לא יסי' נבלע רק משכו חמץ כמון הכבשיל בישראל בה אח"כ:

והנה לכו' ק' לפמ"ש הו"ס שם דרב ס"ל נעל"פ אסור ואפ"ס פריך בגמ' וליעמד בכו שלב"מ כיון דלוינו רק משכו ואין בזה משום און מבעליון אי' לכהתלה עי"ש. יסי' דחמיר אינו משתמש בקדירה רק משכו ולא נבלע מהחמץ רק משכו מ"מ כיון דמשתמש בו כל ימות השנה חמיר וכיון דחמיר נבלע בכל ביטול משכו חמץ ממילה בליקוף כל המשכות שבבעיות בקדירה איכא טעם נגמיר מהחמץ. בשלמא אי אמרי' נעל"פ מותר יהיה דכבטע שהוא מכבר מותר משום נעל"פ. משא"כ א"א דרב ס"ל נעל"פ אסור. ממילא גם כבלוע מכבר אסור ויקשה נימא דבליקוף כל הביטעות איכא טעם נגמיר:

ו"ל ע"פ דברי סב"א הלכן הובא ב"מ (סו' ז"ג) דקדירה שיהא שבע מבלגוע אין בולע יותר ולכן אס הקדירה היא שבע מבלוע אינו נאכר מחיבור. והע"ז קבשם עליו דהגם דלוינו בולע מ"מ ע"י הביטול נשלת מהקדירה כבליעה דה"ו מכבר ונכנס בחבור בלוע מחדש של איסור עי"ש. אבל בזה לדקו דברי סב"א הלכן דכ"ז כשבע מבלגוע אינה בולע. וא"כ מש"ס חמיר לא נשאר בקדירה רק בלוע משהו חמץ כיון דקדירה חקבל בלוע מהכבשיל ג"כ וזמנן כשהא שבע מבלגוע אינו בולע יותר. רק דע"י הביטול יפליט כבלוע מכבר ונכנס בלוע מחדש וגם על כבלוע דמחליט הביטול מהקדירה אמרי' ג"כ אין המדומע וכו' וכמו דמחליט כבלוע מהכבשיל כ"כ מחליט ג"כ בלוע מהחמץ ונכנס דמקום כבלוע ביטול נבלע אח"כ בלוע מחדש מ"מ בכל מה שמבשל בה אפי' הרבה פעמים לא יתקנה כבליעה בקדירה יותר מזה שבי' הביטול כה' דנגד זה שכתב בלוע מהחמץ כביטול הב' יאכא כבליעה שבי' בקדירה כביטול ח' וחמיר לא נבלע בקדירה רק אכשור:

ובזה י"ל דנפ"מ דבי"א דכ"ז הלכן דהע"ז קשה דליכא נפ"מ דע"י הביטול פליט כבלוע דמכבר ונכנס בלוע מחדש. אבל לפמ"ש נפ"מ עובא בהם חרסיה הקדירה מחמץ שלבים זיתים והוא ביטול בהון הקדירה הרבה פעמים שלבים זיתים וכלל פטע הו' כ"ע זיתים של חמיר זיתים ח' של איסור [בחו"ש] דלא נשכח נכנס. כגון דכ"ז אז לה בלח. או דכ"ז אז נעל"פ וא"כ נשכח לשבח. או דנפ"מ לענין כב"ה דביטול חמיר זית ח' של בשר וכ"ע זיתים הו' מים] אף דביטול הרבה פעמים ביום אחד דגם בליעה הראשונה עדיין היא לשבח. דכאם אמרי' קדירה שהיא שבע מבלגוע בולע ג"כ ה' ליקוף לשער אח"כ נגד זית האיכא ר"ל ביטול וכאם ביטול ג' פעמים ז"ל ליקוף ס' נגד ג' זיתים ד"ל דביטול ח' נבלע טעם מים האיכא וכן כביטול ס' וביטול כג'. אבל לריגה דסר"י הלכן דכבטע מבלגוע אינו בולע וא"כ כאם הקדירה בלע בפעם ס' זית האיכא ע"כ דה"ו בלע זית מ"ע זיתים דסר"י. דכא אין המדומע וכו' וא"כ כביטול ס' אין יכולת לבלוע אלא א"כ דילא כבליעה מחמץ הקדירה (הו') כביטול הראשון) ואמרי' ג"כ דילא לפי החשבון וכמו דילא ביי"ט מהיכר יאכא בליע מהאיכור. וממילא דכלל ענין א"ל לשער אח"כ רק נגד זית ח'. דהגם דבלע כביטול הב' הא נגד

אסור הקדירה כיון שאין בה ס' כנגד מרק הנאכר או לא. כלומר כיו מסופקים אס ליקוף ס' מכל המצרכות או אין ליקוף רק מן הא' המצורב בו כי אין הכל אסור. וז"ל שאין המרק הנאכר אסור אלא לפי פשוט מדומע מן האיכור שאם היה היורה ראשונה שיעור מ' או ג' שדמע בו ואחד ממ' או ג' שבמרק שפיל הוא איכור ואם יש בקדירה ס' של יסור נגד ח' ממ' או ג' של איכור המרק שפיל בכ מותר. דסן (פ"ק דחמורה) אין המדומע מדמע אלא לפי החשבון שאם נפלה סאה חמורה ל' סאין חולין ונדמע וחזר סאה מהמדומע ונפלה לחון פ' סאה של חולין לא נחשב כל כסאה איכור אלא לפי חשבון הפרוסה שדמעט בה החילה וכו' ח' מ' שסאה שפילו כיו פרוסה ושאר חולין וכו' סאה של חולין מבעליון אחרו דיימוע שאין בה חמורה אלא ח' מ' שכו. גם מרק נמי אין אסור בקדירה אלא לפי חשבון איכור שבמרק שפיל ואם רבה היסור שבקדירה עליו מבעלו. וזו ה' לרבנן דאמרי מ"מ כס' אבל לדברי יסורא אס יש כבשר ובקופה ס' במרק שבעליון אחרו והמרק סלקין כמי שאינו אבל אס אין ס' אלא עם המרק שבעטת נפילה כול' מ"מ ולא נבייל. ומשכך זו כהתא דרבנן היא ועיקר כדאמר בגמרא דחמורה עכ"ל דהכ"ז. כיו דמשום יחד כמו דאמריק אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון ביבש ביבש כ"כ אמרי' ג"כ אס הוא ע"י ביטול. ועי' בפר"א ופרמ"ג (סו' ז"ג ס"ק כ"ד):

ורפ"ז אס ביטול בקדירה איכור והיכר יחד דרך משל אס חרסות הקדירה מחמץ ג' זיתים וביטול בה מאכל שס' שני חלקים היכר ותקע ח' איכור [בחו"ש] דלא ה' נאכר ככל משום החיכה ונכנס נבלה] ואח"כ מבעל בקדירה זו א"ל לשער רק כזית ח' דהגם דחרסות הקדירה מחמץ ג' זיתים אפי"ס כמו דנכנס בלוע מהאיכור כ"כ נכנס בקדירה בלוע מהיכר לפי ערך ויכין דליכא ג' חלקים היכר אמרי' אין המדומע מדמע וכו' ונכנס לחרסות ג' חלקים היכר ותקע ח' איכור וממילא נכנס דככל חרסות כולו נכנס בלוע מ"מ לא נכנס מהאיכור רק זית ח' וזה אס מבעל בה אח"כ ליקוף לשער רק נגד זית ח':

ובזה אמרינו לישב דברי רש"י בכו"ג דזרוע בשלם דס"ל דקפילא בלא ס' לא מהני ואף גדליכא קפילא אפי"ס בעיני ס'. וקבשם חרשב"א שם מהא דחק קדירה שביטול בה בשר לא יבטל בה חלב ואם ביטול בנ"ט דכור טעמים קפילא. וכיון דליקוף לשער נגד כל חרסות וקי"ל דאין כחלל בקדירה ס' נגד חרסות הקדירה. ולפמ"ש ינחא כיון דבסכסם ביטול איכא ג"כ מים [נכנס] חרשב"א בכו"ג שם דקבשם הא ה' ג"כ מים זי"ש]. וא"כ כמו דנכנס כבלוע מהבשר לחון חרסות כ"כ נכנס ג"כ בלוע מהמים ונגד מים א"ל לשער רק לפי ערך מה שנכנס בלוע מהבשר ונגד זה יכול לכות ס'. ומסתמא איכא ה' דרך הביטול סוף רוב מים. ואפי' אי חס שוין ליקוף לשער רק נגד סוף וכבר כפשוטו שלשום איכא כחלל בקדירה נגד חרסות. ודיוקן נקט קדירה שביטול בה בשר וכו' דביטול בשר איכא גם מים. ולא נקטן שביטול בה חלב לא יבטל בהן בשר. כיון דסכסם ביטול חלב הוא בלא מים. וממילא לא יכ"ה אח"כ ס' נגד כבלוע ול"מ קפילא לשיטת רש"י. [וי"ל דזה טווח חתום חולין ז"ד ד"ס אבל כב"ה וכו' וי"ל דסכסם קל לשער כס' אבל סכסם חין קל לשער מה שבלוע בקדירה עכ"ל. הייט דלפטר לשער ס' ע"י המדומע לפי חשבון אלא דלוינו קל. וכ"כ מזה לטיל ה' י"ב]:

והתוס' פסחים (דף ל') כהא דקדירות בשבט יסברו דקבשם כגמ' וליעמד בכו שלא במינן. וקבשו חוס' הא אין מבעליון איכור לכהתלה וחי' כיון דליכא קדוויכיו משכו ונעל"פ מותר אף לכהתלה. וכחבו המפרשים הא דאמרי' בלוע מחמץ אינו אלא משכו הוא

שערי שער ב בענין אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון סימן מו שמחה

זה ולא נלעגת חיבור מביטול האי דגל"ז לא יוכל לבלוע מהדס :

אמנם ז"ל לפי"ש האחרונים שם דגס אס יומא דשבע מבלעו און בולע סיינו ממחזק חיבור אכל טעם ודאי בולע [ולכך אין ראי' מהא דהמפקדו שהביא דר"י הלכך דשם לענין ממשות איירי]. ומש"ה ל"ל ג"כ דנפ"מ למנין מליחה כמלמל חיבור ככלי ששבע מבלעו דבז' ליק קו' הפ"ו היל' דהא אין מליחה לכלים להפליט וממילא דלא בלעם ככלי ולא נאכרס. וכהנז דגס זוא נאכרס דהכי דממשות איש בלעו אכל טעם ודאי בלעו וע' כר"ס ובפמ"ג ובחמ"ד שס. [ועודיון יש למאור נפ"מ במליחה כדשיל"מ. אס נמלח חיבור שזוא דשיל"מ ככלי ואח"כ נישל בה חיבור ויש ס' נגד החיבור שנמלח בהקדירה רק כדשיל"מ לא מהני ס'. אכנס כהנז דבטעם בלא ממשות גס דשיל"מ כול עמנואל (כנס) ק"ב]. ובה דחמכו שם מכלי של חיבור ליכא ראי'. דיל' דחשיב ממשות חיבור בלעו ככלי. וטעם בלחוד הוא רק בשרש ענבים כמים דודאי לא בלעו ממשות כלל. ולפ"ז אס אמר' דשבע מבלעו אין בולע ממשות רק טעם ס' מותר מחמס חיבור דדבר שיל"מ :

וממילא בנידון היל' כבישל כרבה פעמים אריך לשער נגד כל חיבור ואיבור שס' בכל ביטול דהגס ללא בלעו כביטול כב' ממשות חיבור כיון דהי' שבע מבלעו מ"מ ס' בלעו טעם החיבור דאוסר ג"כ. ואח"כ הקו' במק"ע מה שסקשיחי בחמץ אחאי לא נלרף כל כליעיות מכל ימות כהנז :

ואפשר לומר דכנס מ"ס נפ"מ כדווא דר"י הנזכר כבישל כ"ס זיחס היהו וז' של חיבור כ"פ דא"ל לשער רק נגד זית א'. אין נפ"מ כ"כ דהגס דאמר' דכלי ששבע מבלעו בולע ג"כ ואח"כ בולע בכל פעם. ע"מ כמו דבולע טעם החיבור כ"כ הוא בולע טעם מהסיחור וכבמפליט אח"כ בחור המאכל כמו שמפליט מהאי' הוא מפליט מסיחור אח"כ כנס היהור שבי' בלעו מקודם מסייע לבטל האי' וממילא דחמ"ד חמ"ד ל' לשער רק חלק ג' מהחכות הקדירה כיון דחמיד בלעו גס חיבור וכשילא מסייע כסיחור לבטל האי'. רק ס' נפ"מ כבישל איחור פעמים אי' וסיחור יחד הוי היהור והי' חיבור דאי אמר' דכלי ששבע מבלעו אינו בולע א"ל ס' רק נגד דהי' כהחכות דהיינו שלשים נגד החכות וממילא דלואכ ס' נגד האי' אכל אי אמר' דשבע מבלעו בולע א"כ בפעם הראשון בלעו הוי מהחיבור ואח"כ בלעו ג"כ ואח"כ כביטול בה אח"כ אריך ס' נגד כל חרות הקדירה כיון דיכול להיות דכל פעם [בולע] מהאי' וכנס דנגלעו גס מהסיחור וכשפולט אח"כ מסייע לבטל מ"מ אריך עכ"פ ג"כ זיחס לבטל חרות הקדירה כיון דהחיבור עס הסיחור שווין כס אריך עוד ג"כ זיחס לבטל האי'. ולפ"ז בחמץ יומא סגס דאמר' דבלע חמיד טעם חמץ מ"מ כיון דחמיד חמץ אינו [רק] מיעוט דשיקר החכשיל של ירקוח ודומס. ממילא כנס דנגלע מהחיבור חמיד בלעו גס מהסיחור ומסייע לבטל ולא יסי' כביטול דלחמ"פ רק משטו חמץ :

והיא דלא בלעו דחיבור ג"כ ולא מסייע לבטל. הוא משום דקודם פסח לא ג"כ משום דזו כולו החיבור הוא [ואפי' אי חמץ שמו עליו מ"מ לא ג"כ ק"פ כמב"א ס' חמ"ו ל"ח] ובחור כפסח כיון דהוא חור החמ"ס ל"מ להפסקים ככלעו ככלי לא ג"כ. ואפי' להחוקקים י"ל הא לא מבטל דכ פסח וממילא חוק"פ כליעיה היא און בלוק ממש ולא יבטל מ"מ. וז"ע עוד בזה :

וייש לענין ק"ח כהא דכתב רמ"ן גבי דרש רבנ"ח [חולין דף ק'] היכא דכה חיבור מעורב בו לא חשיב מב"מ עי"ש. א"כ הא בזה אין כליעיה ל"כ כה"ש דאל"כ הי"ך

הוא משהו הא כל כליעיה ג"כ. וא"כ מאי חמץ כגמרא נזירה דילמא אחי למיעבד בכו כמיון. הא אפי' אס ישתמש כמיון הוא ג"כ אינו מיון כיון דכה חיבור מעורב בו ג"כ. ול"ל דהשש דילמא י"ל בליעוה חיבור בלא בליעוה היור. דז"א כיון דאמרין אין כמדומע מדמע אלא לפי חשבון. ועוד דאס יומא קן יקסס אחאי בליעוה חמץ רק משהו יומא כזירוף כל כליעיות הוא טעם גמור וע"כ כה"ש כיון דכליעיה של חיבור מסייע לחיבור וכיון דגס חיבור יולא הוי כח חיבור מעורב כס. [ואולי י"ל דזכ ל"ח כח היור וי"ל דגוף כליעוה מהחיבור נפלס ג"כ לחון כשלמח שס לא נפלס רק טעם וז"ע] :

היוצא מזה כה דאין כמדומע וכו' הוא רק דאמרין כמו שבלעו מאיבור ל"כ בלע מהסיחור וכשפולט אח"כ פולט גס מהסיחור ומסייע הסיחור כשפולט לבטל. אכל זה ל"א דאס חמץ כול במאכל של חלב וחי' בו ב' חלקים מים וחלק א' חלב וחסכו אח"כ לחור מאכל של כשר. דא"ל ס' רק נגד שלוש מהקף דיומא דהגס דכלל הכף בלעו מחכשיל הראשון מ"ס נלעו רק שליש מהחלב ושרי חלקים ס' מים. דז"א דהגס דכלל כהקף ממשות כהחלב רק שליש הכף. מ"מ יוכל להיות דלאחר שבי' שבע מבלעו ס' בלעו מעטס מהחלב (ומכשכר) וטעם יכול לבלעו אח"כ חמיד גס בשבע מבלעו ויכול להיות דנגסם טעסם מכל החלב שחי' כחכשיל [כנס דא"ל לשער רק נגד הכף מ"מ אריך לשער נגד כל הכף]. רק כיון דהי' ב' חלקים מים וחלק א' חלב אמר' כמו דכלל חלב בלעו גס מים וכשנמלטים המים נוטטרפים לבטל וז"ל רק ל"ח זיחס לבטל הכף. אכל ע"ז ל"א אין כמדומע מדמע וכו' דלפרך לשער רק נגד בליט הכף. (או כמש"ל נפ"מ כבישל כמה פעמים דיכול להיות דנגלע חמיד כחכשיל מהחלב וכדומה). וע' בע"ז (כ"י ל"ב ס"ק ר"ד) ובפמ"ג שס דמבואר כהיפוך דאס נישל בקדירה חדשס מים עס זית חלב דא"ל לשער נגד כל הסיחור רק לפי ערך ע"ס. ולעג"ד ל"ע ג' בדין זה טעסם שכתבתי והאיני כס' פני האי' (ס"ו ל"ו) שאלה כזו שמפליט שס בענין ג"כ בנ"ס בטעם החיבור כחולב. ולפלל בזה פס כל חכמי ליסא שחוק אז. ולא כרגיטו בזה דאמר' אין כמדומע מדמע וכו' דבזכר גס בלא טעם ד"ע בליט ס' מותר. ורחוק לחשוב שחי' נעלם הוא זה דאין כמדומע וכו'. והרמ"א (ס"ו ל"ב) כתב כ"ך דיהא דקדירה שבישל כס כשר אס נישל בה חלב דמשפטים בכל בקדירה ע"ש ובש"ך. ואחאי הא כביטול ס' מים וז"ל לשער נגד המים [ובש"ך כ"ל משום דנגלעו טעם ככשר] וע"ש בפור דכ' פסח אס נישל בה חלב חסור. וכטעם ל"ל כה"ש ככ"י כיון דאריך ס' נגד כל הכלי וליכא ס' ע"ש. וע' ב"ש (ס' ל"ב ס"א) וז"ע עוד בזה. [וקולא יש לעי' נחום' חולין (ק"י ע"א הוד"ס הלכתא) במ"ש דאי אהרינן ל"ט בנ"ס כביטול בטעם ג'. הא דאמרין דכל יום נעסס גיעול לחבירו. אין לומר דהוי טעם שליטי לפי שיש מים בקדירה וכו' דגבי שפור והסכלא מייחי וכו' ומיכו (ס' אין ראי' משס וכו' וע"כ כהס הוי עעמא משום דמכ"מ מדאי' בטל כרוב ובכלי מקדש אוקמוס אדאורייתא עכ"ל. ומ"ש דיל' דהסס הוא טעם ג' לפי שיש מים בקדירה כהס דחי' אוכלים גס אס כרובב וכרובב הוא טעם ג'. כהנז לפי שמחילת כליעיה בקדירה ס' ג"כ ע"י מים וממילא כביטול ס' כזו כרובב ג"כ טעם ג'. ומ"ש ככלי מקדש אוקמוס אדאורייתא דמכ"מ בטל כרוב. ל"ל כהס דכרובב הוא מבח"מ. כהנז משום דאמר' סלק אח א"מ כמי שאינו ומינו דכס עליו ומכעלו כדווא דרש"א מוכא (בב"א ל"ח). אלא דיש לעי' כיון דכסחם נישול הוא רוב מים ובחלל בקדירה כסחמא איכא שלשים נגד חרות הקדירה. וכיון דאמר' אין כמדומע וכו' ממילא כביטול ס' איכא ס' נגד כליעיה שחי' בקדירה

שערי שער ב בענין אין המדומע מדמע וכו' סימן טו שמחה לט

אחד של בשר וס' חלקים מהמים ונחבטל בס'. ודוקא (בסי' ז'ה) לויכא בהמים ס' נגד קכך רק שישי' מותר מעטס כ"ט כ"ט בזה חיישינן דילמא נכפ. משא"כ כאן :

אמנם בזה יש לעי' בגמ' אי' להיחר ואיכא ס' בהתחלל בליחוק העגמות [וכדמבואר (בסי' ז"ט) בהעגמות הגס דאיכס ואוסרים דאיכס מפליטס עטס כלל אפי"ה מרשפינן נבטל. משום דהרובע מבליע עטס גס בהעגמות כמו מהבשר והטעם נכנסם בעגמות נחבטל חוץ העגמות כיון דיש בבס קלף לחלוטח כמבואר שם בטעם]. ובהו יחי' הכלי' אסורים. דבזו סק' במק"ע חוץ הרובע כליעי עטס אי' גם בהרסות הקדירה. וי"ל דכ"כ נבלע עטס מהיחור לפי חשבון וממילא דאיכא ס' נגד האי'. ד"ז דהא עטס מהעגמות לא נכנס חוץ חרסות הקדירה כלל. כיון דכס איכס מפליטס עטס כלל רק עטס מבשר היחור והסותר נכנסו חוץ הקדירה וכיון דבבשר סותר לחוד לויכא ס' נגד האי' ממילא גם בהבליעס לויכא ס' נגד בליעס האי' ויחי' הקדירה אסורה :

ונראה לעני"ד להביא ראי' ברורה דגם בזה האופן מותר הקדירה. והוא מהבבואר (בסי' ק"ז) דבביטל ביזיס בקליפתן ואח"כ מלא אפרוח בל' מהס וכו' מואלין קודם שנגמנו. דיש ארסורס כל ביזיס משום דחיישינן שמא סקריפס גשאר בסוף ולא חי' ס'. ועי' כ' הרמ"ה אפי' לדעת האוסרים חין לאבור כללים משום דלא מחוקי' אי' על הכלים עי"ש. ואס ימחא כמ"ס יקשה לבידוך דהכלים יכיו אסורים בכל ענין אפי' אס הוליא חסון אחר שגליטנו. דהא ביזיס חיות מפליטס עטס כלל כדלחמינן כי מיה דביעי בעגמח (חולין ז"י) וגם ביזיס טריפס כשהיא בקליפתה חיה ארסורס (סי' פ"ז ס"ב). משום דחין מפליע עטס כלל רק האפרוח יבליע עטס בשר וטעם הבשר הכנסם בביזיס נחבטל בגוף הקדירה דיוכלים לנטל. אבל מ"מ הקדירה חתה' אסורה כיון דסיא בולעט ג"כ עטס מהאפרוחים דהוא נתון עטס וממילא לא בליע הקדירה עטס כלום ואי"ה הא יעי' דהמכרסות הקדירה לויכא בליעס רק במיזיס שי"ב אפרוח ולי' משאר הביזיס ויחי' הקדירה אסורה בכל ענין. ואפי"ה מבואר דהקדירה מותרת מ"מ כ"כ בדאיכא ס' בליחוק עגמות הסייר. אלא דבאמת דברר ל"ע לעני"ד מדוע הקדירה מותרת. דחין זס סברא לומר דהרובע מבלבל החילס בטעס כהתחלל וקודם שגבלע בהכלי נבלע בהתחלל. וממילא כיון דאיכא ס' נחבטל האי' מיד בהתחלל. דמסק"ס ימחא כן מסתמח הרובע מבלבל עטס כהיחור בזה. והא דלא מרשפינן בלמח החרסות הקדירה לנטל עטס האי' כיון דגם בהרסות נבלע עטס האי'. הוא מביס דבנוף החרס לויכא לחלוטח מרשפינן דהגס דנגס זה בליעס מיד עי' כרובע מ"מ כיון דלא נחבטל בחוץ חרסות הקדירה ממילא כיון דיולאין אח"כ מהכלי חיריים ואוסרים כיון דלא נחבטל ואפי"ה להאריך בזה. מ"מ ל"ע לעני"ד אמאי הקדירה שנחבטל בזה האי' באופן זכ מותרת. [גם מ"ש עי"ה בט"ח שפגלה על חרסות הקדירה דבביטול זה יולא. עורכס יש לעי' דהא האי' מונח המיד חוץ הקדירה והגס דעטס נבלע מחילה בתרס ילא אח"כ והנבטל ג"כ בהתחלל דזס חשיב כהגבלס. והגס דלח"כ חזרה הרובע ומבלגס עטס היולא מהקדירה בזה. י"ל כיון דמ"ה חי' מחילה גם בליע מסיחד וחזר והפליע לפי ערך וחזר דבביטול לפי חשבון. וממילא י"ל דסי' ס' נגד מה שגבלע בסוף חוץ חרסות הקדירה. מ"מ הא האי' מונח בסוף ומבלגס בבוקר ג"כ וכיון דבבליעס הית' לויכא ס' נגד בליעס האי' אמאי ויחי' הקדירה מותרת. ואפי' אס ימחא כהע"ז בט"ח שפגלה על דופן הקדירה בזה יחי' אסור גם להע"ז וי"ע] :

בקדירה (נגד כשר) וליכא אפי' אי' דרבנן. מזה יחי' ראי' כגס דאיכא בביטול גם מיה לריך לשער נגד כל חרסות הקדירה] :

ועתה אבוא לני"ד. דהכס יש לעי' בזה דמבואר בכמה דוכחי דאיחור שפגל להיחר ואיכא ס' נגד כהיחור דגס הקדירה מותרת. ואמאי הא הרובע מבלבל הטעס בזה וכמו דמבלבל (טעם חילוף מסאי') לחוץ התחלל כ"כ מבלבל הטעס בהכלי וא"כ בשלמח התחלל מותר כיון דאיכא ס' נגד האי' ממילא עטס האי' הנכנס בהתחלל נחבטל בחוץ בס'. משא"כ ארסח מסהו שכנסה בחוץ הכלי חיו נחבטל בהרסות הקדירה [כדנראה דחין חרסות הקדירה מבלגין עטס האי' כמבואר בדף ל"ז ע"ב ובשי"ט סי' ז"ח]. ואפי' ויחי' הכלי אסור. כבלמח בכלי דמסי הגעלה י"ל כמו דנבלע עטס היחור לחוץ הכלי ע"י ביטול זס כמו כן נפלס האי' מהכלי וכיון דאיכא ס' נגד האי' חיו כהגעלה להסיר הכלי. משא"כ בכלי חרס דל"מ הגעלה חסר הכלי. ולפת"מ הע"ז (סי' ז"ב ס"ק י"ט) בטעם חלב שפגלה על דופן הקדירה כנגד הרובע ואיכא ס'. וכתב להבשר גס הקדירה דמס שנגסם לחוץ התחלל נחבטל וזה שלא ילא בביטול זס טוב לא ילא לעולם. וכו' החו"ד (ס"ק י"ג) בכומסו דכנס דלמרי' ככ"ה דחין יולא מיד דפיו לעולם ול"ט הגעלה ול"ה מס שלא ילא בביטול זס טוב לא ילא לעולם. והטעם משום דפילט עטס מעט. ואמאי יחי' מותר בזה. וכו' דע"ז מחלק כמו דמלינו בתחלל כגס דקי"ל אפשר לסוחטו אסור וחריכה דלאכרס פעס אי' לעולם הית' כהיחור ס' ואפי"ה עטס חזב שפגלה על ההיחור שחאי' ברובע ואיכא ס' בליחוק הרובע וההיחור גם ההיחור שפגל הטעס עי' הית' מותרת. ואמאי לא ימחא כיון דסיא קבלה עטס מחילה לעולם הית' בהיחור דל"מ הגעלה להפליע עטס. אלא עי' דוקא אס נבלע עי' ביטול מקודם אמרי' נחקשה הכליטס וטוב לא ילא הטעס לעולם משא"כ בביטול זס כיון דלא נחקשה עדיין הכליטס חוץ ההיחור אמרי' כבולטו כד פולטו. ומס"ה החור הע"ז גם הקדירה היכא דנבלע בביטול זס דלא נחקשה הכליטס בקדירה ועוד דכ"ה אס מחריכה עי"ש. ולפי"ז י"ל גם כ"ד כיון דנבלע בה בביטול זס חמדין דהביטול גורם להפליע הפליטס כיון דלא נחקשה הכליטס עדיין ומה שאינו יולא בביטול זס אף עדיין לא נחקשה מ"מ בביטול אחר חיו יולא. אבל אס לא ימחא כדברי הע"ז ובמו דקי"ל שם לאבור אס הקדירה לריך לבין הטעס אמאי יחי' מותר הקדירה] :

ולזה י"ל דהוא מותר משום דחין המדומע וכו' ובמו דהרובע כבולע מן האי' [נגמסה] לחוץ הקדירה כ"כ כבולע מהיחור לפי חשבון. וממילא נבלע בהקדירה חלק אי' מהאי' וס' חלקים מהיחור ונחבטל בליעס אי' בחוץ בליעס סותר שגבלע בקדירה ומס"ה מותרת גם הקדירה כדאיכא ס' כהיחור לנטל האי'. ובהו ל' לויכא קי' הע"ז (סי' ז"ד סק"ו) על דינא דמ"ה אס ביטל מיה בקדירה של בשר וטבח זו חק הלז ואיכא ס' במיה הכל שרי והקשה אמאי לא נחוש שמח נגט חקף בגוף הקדירה ומה מוביל ס'. כמו דחיישינן (בסי' ז"ה ס"ג) ד"ל דע"ז חיישינן דילמח נגט חקף בקדירה ובלע שלא בחלמוטת המיס. אבל מ"מ אמרינן גם חין המדומע מדמע וכו'. וממו אס נפל דבר גוש לחוץ חמיס חמיס ויחי' ס' בהמים דגס הקדירה מותרת כגס דבזו דרשין דודאי נגט האי' בגוף הקדירה ובלע שלא בחלמוטת המיס ואפי"ה מותרת והוא הטעם כמ"ס כמו שגבלע מסאי' כמו קבולע מן היחור דנגט ג"כ בקדירה וממילא דאיכא ס' נגד האי'. ומס"ה גם בזה כמו דבלע חקף מהקדירה דנגט בה כ"כ בלע מהמים דהא חקף נגט בהמים ג"כ. וכיון דאיכא ס' בהמים נגד הקדירה ממילא נבלע בהקף חלק

ע"ש בכל נשוא מ"מ דילמא נבישול אחד נבלע טעם יומר
מבישול השני . וזכור ל"ל להבטל ע"ג כלביע המועפת .
דהא יבול לסיח דלביע המועפת היא מאותה כלביע
שבי' נבלע מכבר בקדירה וכיון דס' גם בליע מכבר ממילא
ללא מלי לבעל כלביע הממיוס דנגד הכלביע מהקדירה ליכא
[.] . אכל אז מוכח דל"ל מ"מ מדומע וכו' (אף) שפי
בישולין דא"כ ישי' הקדירה מותר בין לנשר בין לחלב דכמו
שנכנס מחילט בליע מהקף הראשון עם המים שנחבטלו
אז כ"כ נבלע גם בבישול השני וממילא איכא ס' לבעל
כלביע אחת מהקף . [תשלום הדברים . חסר] .
[וע' ע"ז (כ"ד סק"ז) שנקטק דהקף יהי' אסור דילמא
נגע בקדירה ע"ש . ולא הקשה דהקדירה יהי' ג"כ אסור
דהא בלשכ מהקף . דהוא מעטס היל' כיון דאיכא ס'
נגד הקף ממילא כמו דכלביע מהקף בלביע גם מהמיוס לפי
חשבון ולפי ערך נחבטל הכלביע דהא [אפי' חס' יהי'
איכור מתע מותרת הקדירה בלאיכא ס' רק כיון דנגד
הקדירה ליכא ס' הקשה דהקף יהי' נאשר . ואל' להא
דכתב סה"ד שם משום מקושר ע"ש] :

סימן טז בענין דם אדם . ונצמד לענינים הנ"ל

נשארתי ע"ד (איגלט) [עלוקות] שהוציאו דם אדם .
ישבו אותן בבלי ויחזון [כתבוען שע"ז יצא
הדם שהוציאו . לחזון] אם לאסור הבלי מחמת דם הארבע
שיצא לחזון והוא הוזה דאינו נאכל מחמת הכלה ונבלע
מדרם בבלי :

הנה דם אדם לא אסור רק משום מלאות עיניו [כנכרין
ס' ס"ו] . ולכא"י יש לדמות זה להא דמותרת שם
בדם דגים דלס קבלו ככלי אסור משום מלאות עיניו . ונלמ
סוף יזכר שהוא מדרם דגים כגון שיש בו קשקשים מותר .
סה"ד בזה י"ל כיון (דכאילגן) מונחיה בחזק הדם וידעין
דרם זה יאל' מהם ושחמח' סם מדרם ההדס יסיס מותר .
אך זה יש לדמות בקל . וע' בכדוסי (ס' ס"ו סק"ב) :
והאחרונים ידרו להקל בא' דרענן נבלע בבלי שיהי'
מותר לחזר מע"ג משום נעל"פ . דהא
דאסור בכל מקום הוא משום דגזיפין אטו ב"י . ובחד"ד
הוי גזירה לגזירה דגם כשיתחמט ביומא יהי' רק אד"ד .
[ע' בבו"ב מהד"ס ס' נ"א ובפמ"ג ס' ז"ג ובמק"א
כתבתי בזה] . והסם דנקיפין דגם בחד"ד גזיפין
אטו ב"י אפשר לחלק ולומר דע"כ בזה דגם אי'
דרענן אינו ורק משום מ"ע נעטו ב"י דום קול מהד"ר .
בזה והאי לא גזיפ' אטו ב"י . ויש הקשה להמתין עד שחסי'
הכלי אינו ב"י דמותר :

גם י"ל כיון דמותרת שם בנ"ע דרם אדם (ודם דגים)
כיון דלאסור רק משום מ"ע ומדינא שרי אינו אסור
שערבובו . י"ל כמו כן אינו אסור בלי . דהא דאינו אסור
השערבובות לאו משום ביטול ברוב רק דבזה לא אסר
[וכ"כ בחוס"א בית ג' שער ס' דא"ל שיעור לבטלן דאפי'
מאות פרות אין כהם כ"ז שאין כהם משום מ"ע ע"ל] .
סה"ד דיל' דאינו אסור בכלי . גם אם נחלק בין מאכל לבלי
דדוקא המאכל מותר ולא בכלי . מ"מ י"ל לפמ"ש המחבר
(פ"ס ז"ט) אם נבלע איכור מועט בבלי שדרכו להשתחמט
בשפע מותר לבעל גם לכתחילה כיון דבזה לא יסול לטמא
לידי נתינת טעם . ואין כזה משום אין מבעלין אי' לכתחילה
כיון דאין כוחותו לבעל . והאי דאין לא קי"ל כן כיוון משום
דחיישין דילמא ישתחמט בו דבר מועט נמבורר שם . וממילא
כ"כ דבזה המיד יהי' מותר המאכל דהא אינו אסור
השערבובות רק דיהי' אסור לבעל (משום) [כעין] דאין
מבעלין אויסור לכתחילה בזה אמרי' כיון דאין כוחותו לבעל
מותר

עוד נלמד לרזון בדין המבורר (בס' ז"ט) אם נפל אי'
להוך יזכר ולא ס' נו ס' ואח"כ ניוסוף היחזר
ואיכא ס' [באופן דל"ש נע"י ולא אפשר לכוונתו] בע"ל .
מ"ע הקדירה אסורה דחיישין דילמא בבישול הראשון ס'
חזק וכו' מפעפע הוא' גם בקדירה והגם דהי' משפעת או
היחזר ב"כ . מ"מ כיון דלא ס' נגד הא' נאסרה הקדירה .
וממילא ללא מנתי מל' דחיישין אח"כ לענין להסיר
הקדירה . ללא מיכע' בכלי חרס דאמרין אין הכלביע
יולא מב"ח . ואפי' בכלים דמהני כגעלה סא זכ לא חשיב
כגעלה כמ"ש כיון דלא ידעין אם ס' בישול חזק כמו
כגעלה . ואין לומר בזה אין מדומע מדמע וכו' וכמו
דנבלע ממחילט ס' כך נבלע עתה מהסיתור שיוסוף
בכ אח"כ . כיון שסם בשיני בישולים אמרינן דילמא בבישול
הראשון ס' חזק יותר מבישול השני וזו נבלע מן הא' .
ושכחו לא נבלע . וליכא ס' כלביע שבכלי נגד האיסור :
וזה נראה לפני"ד פנעס המחבר (שי' ז"ד ס"ב) וז"ל אם
בישול מים בקדירה מרעב וחסכו בו קף מולכת
ואח"כ חזרו ובישלו בם מים פעם אחרת וחסכו בם קף של
בשר ובשום א' המפעמים לא ס' במים ס' אסור להשתחמט
בבקדירה לא בשר ולא חלב אכל שאר דברים מותר לבעל
מחזר שטיחה חדשה שלא שילבו בם מנוול ע"ל . והס"ך
(פ"ק ס"ו) הקשה סא המחבר מחיר ל"ע בל"ע בבישול .
וגם לדין דאמרין . הא איכא ג' נתיני טעם בסיח . וע'
ט"ז נק"א שכ' דבזה אסור כיון שאפשר לקיבוע להשתחמט
שאר דברים] . ונראה לפני"ד דיל' דהמחבר דאיכור משום
דחם בזה לכתרה האוסרים ל"ע בל"ע בבישול . ויש לחוש
דילמא ספק נגע בקדירה ובלע שלא באמצעות המים ולא
ה' ג' ל"ע רק שני ל"ע . טעם אחד בקף וטעם שני
בקדירה . והא דמותר להשתחמט בו שאר דברים . הוה
דילמא המחבר ובשום א' המפעמים ל"ס ס' נגד הקף .
נראה נבלע שפעמים בלירוף ס' נגד קף אחת . אח"כ בזה
לכא' יהי' מותר ממנ"פ [כן בשר הן חלב] דרך משל אם
ס' בבישול הראשון שלשים נגד הקף ובבישול השני ג"כ
שלשים . וא"כ בבישול הא' נבלע חלק א' מכלביע חלב שבקף
ושלשים חלקים מים ובבישול ה' נבלע ג"כ חלק מכלביע
הבשר שבקף ו' חלקים מים . אי"כ נגד בליע א' איכא ס'
בלירוף שיהי' . והוי כמו כוזה בשר וכזית חלב שנפלו
למבשיל דא"ל לנשר רק לבעל אחד . ה"ס בזה יומא כיון
ידעין כבירור . שנגד הכלביע מקף אחד איכא ס' ומדוע
יהי' אסור לבעל אלא דהוא מעטס שכתבתי דיכול להיות
דבבישול א' נבלע בכלי מהקדירה ובבישול השני לא נכנס .
וכשרוצה להשתחמט בם חלב חיישין דבישול הא' לא נכנס
הכלביע בקדירה רק בבישול הב' נכנס בליע מהקף של
בשר שלא באמצעות המים וכתי' דנבלע גם מים מ"מ הא אז
לא ס' ס' נגד הבשר . וכן הוסיף כשבא להשתחמט בשר
חיישין דילמא בבישול ס' לא נכנס בליע רק בבישול
א' . לכן אסור להשתחמט בקדירה בין בשר בין חלב כיון
דלא ידעין אם בליע בשר או חלב . אכל שאר דברים
מותר להשתחמט בחיוב דום ידעין כבירור דודאי לא נאכרה
הקדירה משום ב"ח . ללא לדין לסיח דנבלע טעם משתי
הכפות . וכיון דבלירוף שני הבישולים ס' ממילא נחבטל
בליע אחת מהקף . וזה שכתב המחבר מחזר שבי' חדשה .
דזה קאי על הסיתור בל שאר דברים . דאם ס' נבלע
מחילט בקדירה טעם בשר כב' אי חיישין דילמא בבישול
הא' נבלע טעם מהקף של חלב שלא באמצעות המים
ונאסרה הכלביע שבקדירה משום ב"ח גמור דהוא טעם
שני בליסור . וכן כשהי' נבלע בחובה בליע חלב חיישין
דילמא בבישול הא' לא נכנס בליע כלל בקדירה לא מהקף
ולא מהמים . ובבישול ס' נכנסה בליע מקף של בשר
ונאסרה הקדירה גם לשאר דברים . [גם י"ל אפי' אם נכנס

מוחר. אך מוכח דל"ה כן מהא דאחא בש"ע (סי' ק"ג כתיב י"ו) כלים הנאכרו משום ביטול עכו"ם לריכס הכשר. ואחא לא יומא כיון דגם בזבולי עכו"ם הכשיל שרי דהפסד בטל ברוב וע' ש"ך ע"ס (פ"ק כ"ח). ממילא בזה דלא יבוא לירי עשם איסור לא יבוי' שייך בזה איסור דלון מבטלין. ועי' י"ל כמו דמנאחי בש"ע ע"ס דביטול עכו"ם כיון דלון לו עיקר מה"ס. ומוחר ג"כ כלי חרס הנעלה [נ' פעמים]. ה"כ בזה דלא אכור רק משום מרחיט עין וי"ע :

ובבכורות (דף ו' ע"ב) ר' קשו חוס' (ד"ה רוב דגים)

לרב עשא דלאורס מי רגלים של בהמה עמחה ממחתי' דרג עמא שבלג דג עכור מוחר. וסרילזו ב' חירוים חדא דמחתי' לא איירי אלא נמלא חוכו דג עכור ואפי' ילאו הכא פשיטא דרגים עול דגים נפק. אבל מיס שכבהמה שוחס לחלוטח כהוף מחערב עמחם עי"ש וברא"ש. ובינו אפי' (לישא ב' דר"ש דלאורס גס מ"ר של כוסיס וגמלים כיוון משום דשם ילאו לחון וגם לחלוטח כהוף מחערב עמחם. ולא כבתי אחאי לא מקמי' ממחתי' דקייבס (חולין קט"ו) בעריפה שיקק מן הכשר קבסס מוחרם. אחאי לא יבא אכור משום דבר היואל ממחתי' עמא. ומזי קשכש ביותר דעל קושייס ממחתי' דרג עמא קשס מתי דכעממאיס לאכור לירן ורועטן וכל היואל מכן לא נאמר על דגים עממאיס. ואי"כ ל"ק ג"כ דייכיס אכור משום כל היואל ממחתי' עמא כיון דליר דגים עממאין גופא לא אכור רק מדרבנן וכוא קו' הכוז' (סי' פ"א סק"ח). ונב"ל י"ל דקו' חוס' והרא"ש הוא דע"כ יבא אכור מדרבנן משום העממאיס כמו ליר דגים עממאיס דאכור מדרבנן כמו כן יבוי' על ז' אד"ר משום כל היואל וכו'. ויומר סוי' לכו להקשות מהא דעריפה שיקק מכבשר דליר עריפה אכור מה"ס כמבואר בחולין (ק"ח) וע' בחוס' חולין (ז"ע ד"ס שהני ליר) ובבכורות (ו' ד"ס לאכור לירן). וע"כ דהקרא דכעממאיס קאי ג"כ על ליר עריפה. ואי"כ יקשש בעריפס שיקק מכבשר. וגם בזה ל"ש חו' ב' בחוס' כיון דזה הוא ג"כ דבר לה ממילא לחלוטח גוף בכמה נחערב ג"כ והחתי' לא יבא אכור ל"כ שש כמו מ"ר של כבש"מ אף מה"ס. וע' במדרכי חולין פ"ה על חו' הגמ' שאני ליר :

ויראה לפע"ד דלפשי לומר הכי דקו"ל דליר עריפס

אכור מה"ס מ"מ מהא דרג עמא קשס ביותר מעריפס שיקק מכבשר. וכוא ד"ל דבגס דחלב עריפס ועמחס אכור משום כעממאיס. ולה אמרי' כיון דכל חלב חידוש הוא דהוא דבר היואל מחתי' ואפי"כ חסיר הכבוס. [כוא] כיון דכבדיא גלי קרה' לאכור חלב עמחס כמבואר בבכורות ע"ס (דף ו' ע"ב) דילפינן ממגל גמל. אמנסי' זכ י"ל דחלב מכשורה שיקק [אוחס] עריפס. כל אוחס חלב [רמז] ה' לכוית אכור משום אכור כעממאיס דהוא דבר היואל מחתי' וע' כו"ס (ע"ס פ"א). והאורח חסירה בהלב כשרה איסור זה דכעממאיס י"ל כיון דהאורח חסירה בזה החלב אי' דכעממאיס אמרי' דאיסור זה דכעממאיס לא קאי ע"ז. ואי' דכעממאיס חוחר לנגווי בחגב כברה. [ומש"כ בגס דאח"כ ובלע חלב כשרה בבמה עמחה מוחרת ג"כ. כיון דאיסור זה דכעממאיס כוסר לגמרי בחלב כשרה. ועש"ס ל"ק מעריפס שיקק מכבשר דייכיס אכור משום העממאיס דהוא דבר היואל ממחתי' דכיוון עריפס. דכא בל"ז. החלב סוי' ג"כ דבר היואל מאיסור אגמח"ס רק דכאורה החירה בחלב כשרה איסור זה כמו כן לא נאמר גס אח"כ. וע' בפמ"ג (בכ"ו ס"ב סק"ג) בשפ"ד. [ובמק"א חכבתי לישב קו' שיקקש יומא דכבדא דעריפס יבא מוחר כיון דהאורה חסירה כבדא איסור דם כמו כן חוחר איסור עריפס. כתי' חגב' בבכורות. דבזכ יומא דעיקר מ"י אגמ' היא כיון דחייק דהאורח חסירה בחלב איסור דכעממאיס

אמנם בל"ז י"ל כנ"ל כיון דאכור רק משום מ"ע וכיון דהוא חוץ הכלי ולא יבוי'. ליכא בזה משום מ"ע. ומלחתי' כן בבשמיס ראש (סי' ל"ד) בדם שנחבשל בכלי ונכחפקו האס הוא דם אדם או דם בהמה. ומפלפל ע"ס כהא מוחר משום סד"ר דרס עששו דרבנן עי"ש. מבוחר כבדיא דאס היכ דס ארס בודחי היכ מוחר כבני. וע"כ מעטס עכבתי כיון דבזה ליכא מ"ע. ולפ"ו מבוחר דם אדם אין לאכור הכ' [הכלי] בנ"ד (כלל) בלירוף העממאיס שכבתי :

והנה אין לאכור הכלי בנ"ד דמלכד שקבלה עשם מדס

ארס שילא דמבטלין. הא גוף הטלוק נמלח וסוי ג"כ רוחא ויש לחוש דסכ"י בלע עשם הטלוק דז"ל כיון דהטלוק מ' ובעל מ' אינו מבליע כוודע. ויש להביא קמא רח"י לזה מש"ע (סי' פ"ז ס"י) ונכבתי בזה במק"א [והוא לעיל סי'] :

אך יש לע' דגם בלה איסורא דרס ארס דאכור רק משום

מ"ע יש לדון דהיכא ה' דאורייתא. דהא בש"ע (רכ"ו פ"ח) כביא המחבר שני דיעות בתי רגלים של בהמה עמחה אס אכור מדלו'. ודעא הרמב"ם ע"ס דמחיר מבוחר ע"ס בש"ך (סק"ב) דהוא דוקא מי רגלים דבהמה עמחה. דבזה אמרי' מ"מ עול מיה נפק חבל מ"ר של חמור דעכירי ודמי לחלב אכור ג"כ לברמב"ם. משא"כ לדע"כ אכור גס מ"ר של בהמה עמחה כנס דמיה על ומיה נפק. ואי"כ בנ"ד כגס דמחמה דס ארס ליכא ה' וכו"ל. מ"מ כיון דהטלוקוס סס אכוריס וסס בולגיין אח דס. ממילא אח"כ כשסדס יואל חוסס אכור משום כל היואל מעמח עמח. כעו מ"ר דכעמ"מ דמיה על ומיה נפק והפ"ה אכור והס"ד בזה יסיכ אכור. בשלמה לברמב"ם י"ל דהכא כוא כמו מ"ר של כבמה ו"ד למ"ד של חמור דהאס עכירי מכה בליעס החמור משא"כ דהא דס בלע ודס נפק. משא"כ לדע"כ כה"י אכור בנ"ד. ואי"כ כיון דהש"ע כביא ב' קדישות ולא הכריע. וכיון דליריכין לאכור אח דהא שילא מסלטוקוס דכוי שפיקא דחו' ממילא גס הכלים אכוריס ואין בזה חקנס להמתין עד לאחר מעש"ל דהא מוחר מה"ס דכ"ל ענל"פ ורק מדרבנן אכור וסוי סד"ר דלילמא הלכך כהרמב"ם דמ"ר דכעמ"מ מוחר. כיון דכספק עול על אי' דחו' וכו' סד"ר ע"י גילגול דחו' וע' חשו' מה"י כן לב' ח"ג ס' ק') דספק עריפס שנחבשל והכלים עמדו מעל"ע וכו' סד"ר הפ"ה אכוריס כיון שסכספס ה' כה"י דחו' ורק נתגלגל לדרבנן. נגדר הסד"ר בחר הסד"ר. [והנה דבש"ך (סי' פ"ו ס"ק ק"ח) מבוחר דשוחט בסכין וגמלחה פגומה דהתרנגולה אכורה משום סד"ר והכניס מוחרים משום סד"ר. ולה אמרי' דנגדר הסד"ר בחר סד"ר. כגד עמדו על מבוכה זו הפרה"ה (בדיני ס"ס אוח ח') והשעה"מ (פ"י ממקואות כלל ו') הסד"ר מחלק בין כסכספק גולד על ב' חסיווחו כמו התנגולה ויחנה אזליקן בבל חסוכס כדוכס דהתרנגולה שיש עני' סד"ר אכוריס וכניזס דהיא סד"ר מוחרת. משא"כ בדיני דמהריב"ל גבי כלים דפני הידון על הכליעה שנחוכס דחון מעל"ע כיו אכוריס מה"ס וגם ענשוו אכורה מדרבנן. לכן אזליקן בחר עיקרו. כיון שסכספס בחסוכה חחא שילא הכליעה שצנכים : והשעה"מ

שערי . שער ב בענין דם אדם סימן מז שמחה

העממאים היו מקום למר דבכל מקום הוחר ה' דעממאים] -
 וג"כ כגם דלפי האמת חלב עיממה אכור הוא דעממאה
 לא הויר הכחוב ה' דעממאים . משא"כ בהלב כשרה כיון
 דעל חלב זה כבר הויר ככתוב ה' דעממאים לא חל עליו
 חף אח"כ איכור דעממאים . ולכן לא מקמי הסום' עמא
 דעריפה שיקה מעממה ג' נמש"ז (כ' פ"ה)
 לדיד למר היואלא עממא הוא זה לא למד מהא
 דעממאים . ולפי"ז י"ל דגם בדגים אמרין דרש זה היואלא
 עממא עמא . וקל"ה י"ה' ראי' לז' מהא דמקמי חום'
 כמא דוכחי ל"ל קרא דעממאים ח"ל דעמם כעיקר דא'
 ולמה לא חירזו דבעיקר משום כל היואלא עממא עמא דומי'
 דמי רגלים דרז חין לאכור משום עכ"ע וכעמ לא עיינתי
 דמי : [זכ] :

עלמו . וכל הראשונים חלקו על כרש"ס וסברו דלא נעשה
 איכור מחמת עלמו . וז"ל לנכ"ד לחלק בין אם נבלע ויאל
 מעממא מחיים או לאחר מיסא וז"ל :
אמנם לדיחא חילוק לסמוך ע"ז לסקל ולומר כיון דבדבר
 זה הויר ככתוב איכור לכל היואלא לא חל גס
 אח"כ . בלא ראי' ברור . דגם אם יומא דמש"ס לא מקמי
 חום' מהא דעריפה שיקה מהכשריה י"ל דמכחי דגן עמא
 חלים הק' ביותר . דמז' ה' מקום לחלק כמ"ש . אבל לפי
 האמת י"ל דחין מחלקים בזה . ואם דהויר ככתוב איכור
 היואלא מה"ח . איכור דבר אחר שטאו עליו משום כל היואלא
 עממא לא הויר :

(י"ז) לכאורה ראי' לז' מחלב עריפה דאכור . דודאי חלב
 עריפה לא אכור כמו נשר עריפה עממא . דזה אינו
 בכלל עריפה . כמו דם דכחבו חום' כסוגי' דמקוי' דאינו
 בכלל נבילה ומש"ס לא ח' בגמ' שם כשחומר נבלה היא
 ודמה כחורס . כמו ק' דם אינו בכלל עריפה . ומלב סוף
 ג"כ כמו דם . אלא דאיכור על חלב עריפה הוא דכור דבר
 היואלא מן עריפה . ואמאי לא יומא כה בחלב זה הויר
 עכ"פ איכור היואלא מהחי כמו כן הויר איכור דבר היואלא
 מהעריפה כרי דלא אמר' כיון דחומר עממא עמא בכל מקום
 להשיב על הויר ס"ל נכ"ד . דהא בזה דבשר אדם דלא
 אמר' איכור דעממאים . דן עוד המ"מ שם כיון דאינו אלא
 איכור עש . וגם הוירס הוירס עפירוס . ופאשר ככוואחו
 כיון דאינו אלא איכור עש והוירס הוירס בזה עפירוס .
 וגם לא אמר' כלל זה דכל היואלא עממא עמא בכל מקום
 באיכור עש כלל וז"ל . [וכ"כ דהויר בש"ק ס' ע"פ סק"ד] :
מ"מ זה י"ה' נכמט דלא אמר' איכור דכל היואלא רק
 כפאשר יאל לחון לגמרי . משא"כ חם נמלא במעיו
 ל"א ח' זה חף לפי האמת וגם דבדר טהלומוס סהן מהעבר
 ג"כ אש"ס כל זמן שזא יאל לחון עומא . ופ"מ למי רגלים
 של עממא חם נמלא במעיו כ"ז שלא יאל לחון מוחר .
 וראיה לז' מעריפה שיקה מהכשריה כמ"ש . ופאשר דבעיקר
 שזאל [כדרכן] לחון . אבל בחוקן חם יאל לחון רק ע"י
 מעשה דהיינו מחחיכה נבילה שבלע (איכור אח"כ) ל"א זה
 כלל . וזה י"ה' ע"פ גמ' נכ"ד . ואמס דבר זה ג"כ טובא
 וכעמ לא עיינתי סיבב בכל זה :

אמנם כיון דזה חלוש בשני הדיעות ובהא אמר' דמי
 רגלים מוחר כיון דמיא עול מיה נפק סה"ד דגם
 דגם אדם מוחר כמ"ש כיון דרם עול ורם נפיק . גס אין זה
 ברור טהלומוס העלוקת נכשר ג"כ בזה . וא"כ ממילא
 הגם דמי רגלים אכור בזה מוחר . וסב"ח פוסק שם דמי
 רגלים מוחר ממילא גס כנידון דידן מוחר ג"כ . ולפ"מ
 האחרונים כפיקא דדיחא אמר' כדאי הויקל לסמוך עליו
 באיכור דרבך גס אם הוא ע"י גילגול דאורייתא . וכחבו
 דזה דעת הר"ף נפסחים בלתיס דק"ל לסחמיר אפי' בלא
 נכשקשו כחב דכור לגוף החמין אבל התבטיל כיון דאינו אלא
 דרבך מוחר . הגם דהוא ע"י גילגול דאורייתא . ממילא גס
 כ"כ להסיר הכלי כפוסח אינה כ"ז ויהא נטל"פ י"ל דמוחר .
 ופאשר דנכ"ד הוא פוגם בעין ג"כ ומוחר חף אם הוא כ"ז .
 ויש לעיין ג"כ חם הוא כמעטול [ובמעט עוניו בזה לא הכנחי
 דבדני חום' בכורוס (זוין ע"כ ס"ה דג) דמקמי מאי פריך
 סגמ' הני אחריו ויכחו כל עדיין לא שס כשיעור עיטול
 וחי' דפעמים ממחר להסתכל קודם שיעור איבול . משמע
 דרוב פעמים אינו מחשב לקודם . ח"כ למאי הוירכ סגמ'
 לתרץ רוב דגים במיין משריטין [הא גס בל"ז] כיון דעדיין
 לא שס כשיעור עיטול ורוב פעמים אינו מחשבל בזמן זה
 ודאי הוא הרב שבלע ולא אמר' דאחר הוא] גס י"ל לדר
 בזה דחמיר י"ה' ס' נד הדם מהבלוע שנגלע כהכלי כמחוי'
 (כס"ס ז"מ) דיחא דהרשב"א ע"מ :

ובאם יומא כן י"ס לדר לסקל נכ"ד דהא הרמב"ם (פ"ב
 מה' מחלוקת אכורות ס"ג) פסק דבשר אדם
 אש"פ שאינו בלאו מ"מ הוא אכור מה"ח באיכור עש .
 וע' ברין כחובות (דף ס') הביאו מה"מ שם דח"כ אמאי י"ה'
 חלב ורם אדם מוחר מה"ח ולמה לא אמרין כל היואלא
 עממא עמא . הוא כיון דהוירס הוירס עפירוס דם ומלב
 אדם כמחור ככתובת שם ע"ש ובלח"מ . ולפי"ז ממילא
 כיון דבדר הוירס כסורה דגם אדם איכור דעממאים
 לאכור משום כל היואלא עממא . לא חל עליו גס אח"כ
 ח' זה . ולכן נכ"ד כיון דהס' טהוליו העלוקת מהאדם
 לא אכור עמם האדם משום כל היואלא עממא עמא . לא
 נאסר גס אח"כ כשיואלא העלוקת (דגם האכור) משום
 העממאים . כיון דחי' זה דעממאים הויר דגם האדם :
ואף דגם זה אינו אלא לדיחא כרמב"ם דכ"ל דבשר אדם
 הוא בעשה . דהרמב"ן ורשב"א הולקין עליו
 וס"ל דבשר אדם מוחר לגמרי מה"ח . וממילא דלא הויר
 כלל דגם אדם אכור דעממאים . ויש להסיר כיון דלא
 מהעלוקת . מ"מ י"ל דהוא ס"ס ספק אחד דימא קי"ל
 כהא כרשב"ם דמי רגלים מוחר ואל אמרין בזה כל היואלא
 עממא עמא כ"ל . וספק ח' דימא כשר הדם הוא בעשה
 וממילא דהויר בזה ח' דעממאים . ולא חל גס אח"כ :
ולכאורה יש להסיר דהיה ח' דאמרין כל היואלא
 עממא עמא לא מלינו דהוא דוקא חם יאל
 מחיים עממא דוקא . ומלד כהכרס חין לחלק בין חם יאל
 מחיים או לאחר מיסא . דמכ"ל לחלק . וא"כ חסיכה
 של נבילה או עריפה דככל עיה מיס ודח"כ יאל לחון
 ולהלומוס מהכבילה יאל ע"ס כהי אמאי לא יאסרו המיס
 גס בלא עמם כעיקר משוב כל היואלא עממא עמא כיון
 דהמיס היו נבלעים כהכבילה ואל אח"כ וגם להלומוס יאל
 עמו י"ה' כמו מי רגלים דבאמס עממה . והאיך מלינו
 לחלק בין חם נבלע בחיים או לאחר מיסא . ובאמת דבר
 זה אינו . והחום' כמביי' דעשה חלב (חולין קח : ד"ה
 אמאי) הביאו בשם הרשב"ם דלמ"ד מנ"מ לא בטל הגם
 דנחערב מנ"מ ודבר אחר ואמרין סלק . מ"מ בעיין שני
 פעמים ס' ובעיין גס ס' בהחיכה לבטל הרובע שבלע
 בהחיכה דנבל . והחום' דמו זה כיון דלא נאסר רק
 מחמת בלעמ כהכבילה לא הויר איכור מחמת עלמו לאכור
 משום מנ"מ . ולפ"מ' בזה אמאי לא י"ה' איכור מחמת
 עלמו דהיינו כיון דגם עמם כהכבילה יאל עמו אכור משום
 כל היואלא עממא עמא . וכו' איכור מחמת עלמו כמו מי
 רגלים כל דבסמ עממא גמ' . ולפ"מ' לא י"ה' קשה ק' הוירס'
 ג"כ מהא דמשני סגמ' נדי אכור חורב ולא חלב דמ"מ יאסר
 החלב כמו הרובע . [כיון דהרובע נאכרס רק] משום כל
 היואלא עממא עמא (דכ"ה) [הלב] גרע לעיין זה מרובע .
 כיון דבחלב הויר איכור יואל עממא . לא נאכר מחמת
 איכור זה כלל בשום מקום . ולכן לא נעשה איכור מחמת

שערי שמחה

בעזרי שער ג' בדיני ביטול היתר בזויתר

סימן א

נשאלתי שומן אווזא שלא נמלח שנתערב עם שומן שנמלח וזורה . וטרם שבאי לשאול בדת מה לעשות בהשומן הריכי השומן . והוא הפסד מרובה לאכור כל השומן . ולבאורה היה נראה לי פשוט להתיר השומן . אחרי כי נודע להם מהתערובות בעוד שהיה יבש ביכש טרם שהתיכו :

דהנה דעת הרא"ש בחולין ד' ק' יבש ביבש מין במינו שנתערב ברוב ונדע ההעדרות בעיני המחבלי כיהד שמוחר . כיון דמב"מ בטל ברוב והספק האיסור לבית היתר אינו חוזר ויטור , והוקא מין בלית מינו יבש ביבש אף דבעל ג"כ ברוב , מ"מ אם נכבשל אח"כ נרגש בו טעם האיסור הוה כאלו סוכר האיסור עי"ש :

והיה ל"ל ראי' לזה דכא מס'ד מין בלית מינו יבש ביבש בטל ג"כ ברוב . ורק דרבנן אכרו מחשש שמה יבשלא ויתן טעם . והל"ל יביס קשה לר"י דס"ל דמין לא בטל . וחזו דוקא בלה בלה אבל יבש ביבש בטל ברוב וקשה כמו דגזיקין בלית מינו יבש ביבש משום שמה יבשלא ויתן טעם כי"כ יומא לר"י דס"ל מין במינו לא בלה לא בטל ונגזר ג"כ יבש ביבש משום שמה יבשלא ויתן טעם . וכן נראה דל"י יבש ביבש מב"מ מותר לבשלא אף לכתחילה דכא ראי' החוב' דל"י מב"מ יבש ביבש בטל מהא דדרבי בספרי דהרומה בטל . והטו לא יביס רשאי לאפות הל"ל אפי"כ כיון דכבר נכבשל ברוב נספק האיסור לבית היתר ומוחר לבשלא יחד . והוקא בלית מינו דנרגש הטעם ה"ל כאלו סוכר האיסור אלא דבחו"מ יבמות (פ"ב ע"ה ג"ה ר"י) לאחר שהעלו דיבש ביבש גם לר"י בטל כהבו ובהקומץ דבה (דף כ"ג) דאמר דנמחוה שנתערבו לא בעינן לר"י כהם נמי מחוק ששומנם דנכרכו וזמתיים טעם זה בזה . א"ל כשאינן אוחין יתנו טעם זה בזה עכ"ל . הרי עבדאר דל"י אכור ג"כ אם יבשלו אח"כ ויתנו טעם זה בזה . ודקו' במק"ע אחאי לא נגזר גם במ"מ לאיסור משום שמה יבשלא וי"ע , ולדינא הכמ"א (בב"י ק"ט) כיהא דעת הרא"ש וז"ל . וי"א דהא נודע התערובות קודם שנתבטלו ביהד הכל שני . דהין מוציאם ונאכריים מאחר שנתבטלו ביבש . ובמקום הפסד יש לסמוך על דברי המקלוק ונאכרי עכ"ל . וממילא בליד נודע התערובות וכו'א במקום הפסד יש להחזיר :

אמנם לפת"ש דברי הש"ך נכונים דהמחבר (סי' רל"ט) כחב ג"כ דמוחר לעיבוי בפשטן ננפני שארם הכל לזרם אמר גמליים עי"ש . ומדלא כחב הטעם משום דלמר רתלים נכבשל ברוב מוכח דס"ל ביהד כביחר לא בעיל . וכיון דדעת המחבר הוא כן הקושי' במקומה שומדח אמאי בחתיכה שלא נמלחה ונתערבה בלחתיכה בעינן ברוב ומוחר לכוסיף עד ס' לבשלא יומא כיון דלא נכבשלה מקודם קודם הבישול אכור לבשלו ולבטלו בס' משום א"ן מצטלין איכור לכתחילה כיון דיש להם חקיה בל"י (דב"ל) היה מקום לומר כיון דכבשד בלמחומו הוא ביהד וגם כהם רק דאח"כ יביס נעשה איכור בבישולו הוא דמיא למ"ש הכו"ס פסחים דף ג' בקדירות כפחה . כיון דא"ן להם חקיה אלא כשבירה תשיב דיעבד . ורש"י כסוגיא דש"ח כהבו דאף א"א אפשר לכווננו מזה: אפי"כ אכור לכתחילה משום א"ן מצטלין איכור . וע"כ ליקו לחלק דהא כבשד נעשה איכור משא"כ בקדירה). ובזה יש ספק לנקל בשומן ארוזא ששהב ג"י בלא מליחה דא"ן לו חקיה וכמ"ש בחבוכב דר"ש בב"י ל"ח לבטלו בשומן אחר וא"ן בזה משום א"ן מצטלין איכור לכתחילה

אמנם חשבתי ד"ל כיון דהמחבר סתם לאכור . וברמ"א דכבש להחזיר ונשאור על דעת הרא"ש במקום הפסד . מ"ע י"ל כ"ד א"ן להקל דהא עיקר עממא דהרא"ש הוא כיון דכבר נתבטל ברוב ביבש נספק האיסור לבית היתר ואינו חוזר ויטור . והל"ל ממילא לשיטת הסובריים דביהד כביחר לא בטל . והל"ל כשהו"ן שלא היה נמלח לא נכבשל ברובו כיון דהם איבדו בלה פירש מותר וי"ש ביטול . אימתי יבטל לאחר שהתיכו ונפק כהם . אמנם או נאכר כיון דלא היה ששים וממילא לשיטת הסובריים דביהד כביחר לא בטל גם לשיטת הרא"ש אכור אם נכבשל אח"כ . וי"ל דבזה לא הקול בהמ"א להחזיר במ"מ לסמוך על דעת הרא"ש כיון דבזה איבא שני לדידין להחזיר שיטת החולקים על הרא"ש . ושיטת הסובריים דביהד כביחר לא בטל :

אלא דאם כן יביס קשה כהא דמבואר במחבר (בב"י ב"ה

לכתחילה כיון דשומן בעצמותו הוא היחיד וחסיד דיעבד . ובמ"א כחכמי עוד מזה :
וברב"ר המחבר ים מקום לומר להף ללא תבטלה סתמיכ קודם הביטול אפילו כפי מותר לכוסיף עליו עד ס' דהמחבר לשיטתו דהס' בס' ל"ט כשיטת הרשב"א דכחיסור דרבנן שנתערב מותר לכוסיף עליו ולבטל וא"כ כ"ו כיון דהס' שביטול הוא דרבנן וגוף כבשר הוא היחיד והוא מוסיף עליו להכשיר בכשר אף אם לא תבטל מעיקר' און בזה תאסר און מנסלין איכור לתחילה . אולם כמ"א שמוגן על המחבר וס"ל דהס' באיכור דרבנן און לכוסיף ל"ט לשם תיקון ככל לכוסיף . וי"ל דמ"א דמיקל הוא כיון דיש שני ל"דים להכיר ד"ל כשיטת הפוסקים דהיתר בהיתר בטול ובגריה דכן הוא דשם כמ"א שגדס [כס' כלאי גנדיס] דגריה מדבריו סטעס במר רחמיס שנתערב במר גבליס דמותר לערבו כפטון דהוא מעטס ביטול ע"ס . וגם יס לזרף דעת הרשב"א דכחיסור דרבנן מותר לכוסיף עליו ולבטלו :

המחבר דרך הוכחה במותר השמן שנתערב און להוסיף עליו ולבטלו והמורה סא המחבר סחס ב"ו"ד כהרשב"א דמותר לכוסיף באיכור דרבנן . ובמה סב"א ד"ד כהרשב"א דמותר לדבר שי"ט לו מזירין לגרוס המוכה סחס המחבר לחומרה והיינו דלהמחבר הוא ספיקא דריגא ולכן כיון דהוא איכור דרבנן סחס ב"ו"ד ל"ט להקל משא"כ בנר מוכס דהוא דשיל"מ וספיקא להמחבר סחס דלחין לכוסיף ועי' בחשו' דרבינו עקיבא ובהשמות לכו"ל ופ"ו לערב בחשבוטת חמץ לכוסיף עליו ולבטלו דהוא ג"כ דשיל"מ לאחר הפסח . ובחשובה דר"ע מפלג בזה הארץ ינחם דחמץ הוא דשיל"מ להשארו לאחר הפסח כיון דלרין לבוא ידיו ביטול לעין כל יראה ע"ס . אמנם דזכ ינחם לשמ"ש בדברי סב"א דלענין כל יראה לאו מפסע ביטול הוא מותר אלא דלא חשבו גריה ומתי' . ולכן כוס שפיר דשיל"מ ולכן לא מחיר מעעמח דהרשב"א כיון דהוא דומה לג"ח ורק בלירוף השני עמיס הוא מסייר כיון דחמץ קודם פסח הוא היחיד ותבטל מקודם וגם מעעמח דהרשב"א ובמ"ס דבש"ס שטיח כיון דלא חסור אלא מדרבנן מותר לכוסיף והוא כעין ספק ספיקא ספק אחר דילמא היחיד בהיתר בטל ותבטל קודם הפסח . והא"ל דהיתר בהיתר לא בטיל ספק דילמא נקטי' כהרשב"א דכחיסור דרבנן מותר לכוסיף [ובחשוב' דר"ע כחכ דלכס"ו מותר אף לבטל אלא גריה כן מדברי סע"ו אלא דזה קשה סא סע"ו בס' [תרכ"ז] כהן כן לבני סך פסול דמותר לבטלו . ושם הוא כבול מבטל ובמ"ס בחשו' דר"ע . אמנם און זה קושיא ל"כ כיון דהוא מבטל לדבר מזה לא גזרי' שביטול במקום אחר , ומה דתמה סע"ו כס' ע"ז סא גזרי' משום גזירת תקרה י"ל דסם גזרי' חטו גזירת תקרה דהוא דלירייתא אכל בזה און לגזור כ"א לבטל איכור ויבקר און מבטלין איכור לכתחילה אינו אלא דרבנן לכן לא גזרינן בעקוס מלאס ושי' בפ"מ ואף אם הוא חמוץ להעמיד כן בדברי סע"ו מ"א לעי"ד כדברים נכונים] . ומהו סטעס מותר ג"כ להוסיף בחיטיה שלא נמלחה שנתערבה בחמהות דיש שני ל"דים להכיר ד"ל היחיד בהיתר בטל וגם דיש לזרף שיטת הרשב"א דכחיסור דרבנן מותר לכוסיף ובמ"ס בהשו"ב דר"ע סס . וי"ל אף דהרמ"א [בס"א ז"ט] לא סהס כהרשב"א מ"מ בלירוף שיהס דהוא היחיד בהיתר וגם הוא איכור דרבנן סחס להיתר . מ"מ כ"ד יש להסתפק כמ"ס דהיא דהרמ"א [בס"א ק"ט] סחס בהפסח כדעת הר"א מ"מ סא י"ל כה"ל ד"ל כ"ו בעי"ל סא לשיטת הר"ס אכור . ויש לנו שני ל"דים לחיסור דעת סהולקיס על הר"א ודעת סהובר דהיתר בהיתר לא בטיל . וסיב לנו לזרף לזה דעת סטנולי לקט סהניח סבי' [בס"ו ע"ה] בזה דלמריק און מחויקין דס בניי מעיס דס"ס לשומן שנתון האמיס און מחויקין בו דס . ואף כד"ו דחס זה מדברי סר"ן והרשב"א וברמ"ס מלאחי הגא דמסייע ל' ר"ס כספר היסר דז"ל [בזוח ק"ה] ומשנה בל לפני ר' מקדירה סהיו מנסלים בה דייסא ושמו בו שומן של אווז שנתון סהיו מעיס שקריק אלוכל סלא סהיו מלוח וסחירו ר' מהס דלמריק בתמיסח מולין לא מחויקין להס בניי מעיס וכו' עכ"ל . וכן מבורר בריטב"א וז"ל ר"ס אמר און מחויקין דס בניי מעיס פי' שא"ח למלחו וכו' . ומיאו נראה דאפילו שומן און בו דס דמי לא ממי אחני לן דר"מ וכו' עכ"ל וסיינו דהוא פי' ד"מ דלחר און מחויקין דס כ"מ הוא אף לתחלה ואם נאמר דשומן איכא דס כרי לרין למלחו מפני סהומן , ועי' ברמב"ס [בפ"ו מס' מ"א בע"ו] ובהרמ"ג דפי' ג"כ דר"מ על לכתחילה ור"ע דפי' על דיעבד י"ל דס"ל כמ"ס הלבוס דמעס דס יש כסן אלא דבטל בס' ולכן לכתחילה לרין לתולמן . וכיון דמנוח

ובמ"א כחכמי ביטול דברי סע"ו [ס' תמ"ז ס"ק ה'] דלא נתערב חמץ לה בלא קודם פסח מותר לכוסיף עליו לבטלו בס' ע"ס [ובס"א תרכ"ן] ותמכו כיון דמעמח דלחין בזה תאסר און מבטלין איכור כיון דקודם פסח הוא עדיין היחיד . המלי כחכ דדוקא לכוסיף ע"יו שרי יסיה מותר לבטל חמץ לכתחילה . וכמ"א [ס"ק מ"ב] כביא בשם סב"א דחסור לערב לכתחילה כדי לחללו וכדי להשבות מותר . ובמ"ס פ"ס [ס"ק כ'] ביחר מעצו דב"ח דלענין ב"י ש' שנתערב בס' לאו מעטס ביטול ברוב הוא מותר רק כמפסיד לזרס כחמץ דכיון שנתבטל בס' אינו גריה ומתי' יו"ט . אמנם עדיין קשה דכפי הגריה אף כיבי דלחיו מותר מעטס ביטול ברוב אכור ג"כ לבטל איכור לכתחילה ומשום כפי חמץ שערב עליו הפסח אכור לבטלו אף דלחיו מותר מעטס ביטול רק בחשבוטת לא קיים . ובמ"א כחכמי עוד בזה . אלא גריה לכוסיף כיון דחמץ קודם פסח הוא כיהו ולחיו נבטל איכור רק הא דאכור לבטל קודם פסח הוא דהיתר בהיתר לא בטיל ויכתבל שביגיט כחיסור חשבו מבטל איכור . אמנם להשכות אמריקן שפיר כיון דבכעס שנתבטלו עדיין הוא היחיד מותר לבטלו ואף דלחיו בטל מ"מ הא להשכות אינו מותר מעטס ביטול ברוב רק כיון דלחיו גריה ומתי' וכיון כמפסיד ומותר . כמ"ס כרמב"ס במר רחמיס שטרפו במר גבליס דמותר לערב שפסח כיון דלחיו לזרס למר רחמיס עליו , ובזה יש לומר דגם לפ"ז אכור לבטל חמץ לכתחילה לחלו כפסח כיון דלא תבטל עד עת שנתערב כיון מבטל איכור לכתחילה . משא"כ להוסיף יש שני סניפין להכיר . אחד דיש סבורים דהיתר בהיתר בטל וגם יש לזרף דעת הרשב"א דס"ל באיכור דרבנן מותר לכוסיף עליו ולבטלו . ולכן מיד כשכא שעה כשיטת דנאסר החמץ באכילה מדרבנן אז סם איכור עליו ותבטל אז . ודוקא לבטל חמץ קודם איכור דנכי דלא יסיה אכור אלא מדרבנן אפי' כפי אכור לבטל משא"כ להוסיף עליו שרי דמזכיק על שיטת הרשב"א . ומעטס זה י"ל דמקליק בחיטין שלמחו ויש ס' לסחון אוחס קודם פסח דבזה אינו כמבטל חמץ אלא כמכוסף עליו וזכ מותר . ויש להביא רחיה לזה מהס דמיקל גס הרמ"א בחמי' שלא נמלחה ונתערבה בחחרוח להוסיף עליו ולבטלו דהוא ג"כ מעטס זה כמ"ס :

והנה סע"ו [בס"א תכ"ו] ובס"א תכ"ז] כחכ סטעס דמותר לכוסיף עליו קודם פסח ולבטלו משום דנתבטל קודם שגא כחיסור , ולמ"ס מותר . כיון דהס"ז סוחס בס"א ל"ט כדברי הרשב"א דכחיסור דרבנן מותר לכוסיף עליו ואפשר לומר דהס' בא"ח [בס"א תרע"ו] כתב

שערי שער ג' בענין ביטול חיתר בהיתר סימן א שומחה מב

כס' הישר לר"ח וברפ"ב' דגס בשומן לא מחזיקין כסו דס יש הויק לסמוך עליהם ועמל' טוד כזה . ועוד יש ללרף לזה דעת הראב"ד שכתביו ככ"י (כס"י ס"ט) וז"ל ובא"ה כחב על כסר שפתוכו בקדור בלא מליח' וע"ש סיה וכוונתו כו משום דזקח מחרי טעמים שהיו מים רוחים וה"ל כחלוטה ועוד שכתב הראב"ד דבשר שלא מלח במאי דנפיק מניה משערי' דדבר מיעוט הוא ובשל כס' עכ"ל . [וה"ש מדוע לא מליח' זה לכסור בבשר ששהה ג"י בלא מליחה למלוח אורו ולחלוט ברוחמין . ועיין שם ובש"ך כ"י ס"ט ס"א ל"ז] :

ועוד ד"ל דאף הפסקים דל"ס הישר בהיתר לא בעיל . והטעם מותר כסרין בנדריים דהא דאמרינן בנמרה לרבנן הא דדס השעיר אינו בטל בדם הפר הוא משום דטולין לא בעלו . והטעם בנמרים (ד' ע"ז ע"ב בד"כ ס"א) כחבו וז"ל זהו אין הפרס דאיברי בעלי טמאין בחמיתים לא בעלו מה"ם דמליח' פסל לא בעלו אי משום דאין עולין מבטלין זה זה ס"א כעלי טמאין ללו עולין וניהו . ועוד דהפי' עולין נראה לרבנן מדאורייתא מבטלים זל"ז בדבר שזינו מתערב כמו מב"מ לר"י דלה אי כדס כבולה בעל מדאורייתא עכ"ל . וה"כ י"ל דהיתר בהיתר דוקא לא בלא לא בעיל אלא יבש ביבש בעל . ובזו י"ל ג"כ דברי ספ"ז (ס' תרכ"ז) דאף בספק מותר אף לבעל שס הוא ככלל יבש ביבש דבעל אף אם הוא היתר בהיתר משא"כ בחתך דהוא לח בלא כח"ס ספ"ז דייבש ביבש חוזר וניעור . לכן אינו מותר רק להכריע במינ'ם בירוק דעת הסב"א . וממילא ב"ד דהוא יבש ביבש בעל אף דהוא היתר בהיתר . והנה לנאר דבר זה . גם יש לומר דב"ד ל"ה היתר בהיתר :

סימן ב

הר"ן בנדריים ד' ג"כ כהב לייבש דברי הר"ף שכתב בפה שאפ"ה עם הל"ל דאבור לאכלו בזהה . אף דאין ק"ל דריחא לאו מילתא משום דהוא דבר שיש לו מהורין לאכלו בלא כוח . דקשה סא ככל דבר שז"מ בליו מינו בעל . וע"ז כתב הר"ן דפליגי רבנן ור"י בגמרת (כ"ג) כהא דדס השעיר אינו בטל בדם הפר לרבנן משום דטולין לא בעלו ור"י משום עב"מ לא אוליק חמר העלם רק בפר שס איסור וסיתר . והיכא דשנייה היתר לא בעל לרבנן וזה הטעם דטולין לא בעל כיון דשנייה עולים לגבי מנח . ולכן בנש"ל"מ כיון דשני' לכוות היתר . אף דשכשו כוא איסור משום חומרה דר"י דס"ל ככל מקום מב"מ לא בעיל מחמיר' גם לרבנן בלא יתבעל כיון דשס היתר עליו על שס השמיד ובאיו מינו בעל משום דל"ס להחמיר כזה ע"ש השמיד משום חומרה דר"י ולכן היכא דגס שכשו יש לו מקורים הוא היתר בהיתר גמור דלא בעיל מה"ד לרבנן . ולכן פה שנאפה עם הל"ל דיש לו ענה היתר אינו בעל מה"ד עכ"ד . ובנמחות (כ"ב) פריך בגמרא לרבנן ודינחא עד דאיכא מב"מ וטולין קשיא . אמנם בנמחה לרבנן אף בליו מינו היכא דשנייה היתר לא בעיל . כמו לר"י דפריך בגמרא שס ודינחא משום דאיכא מב"מ וטולין והניח ג"כ בקושיו . ולפי האמה לר"י ככל מקום מב"מ לא בעיל וכ"כ שס לרבנן ככל מקום טולין לא בעיל אף סא מבח"מ . ולפי"ז י"ל לרבנן דהיתר בהיתר לא בעל כן התורה וכמו עולין וז"ש לא דכתב הר"ף בפה שאפ"ה עם הל"ל דאבור משום דהוא דש"ל"מ דכל מיקר דבר שז"מ אינו אלא דרבנן ויהר סיה לו לומר דלא בעל משום דהוא היתר בהיתר דלא בעל מה"ם אמנם כדבר נכון כמ"ס לעיל :

ורכרי ר"ן לייבש עיון מהא דאמרי' בחולין (ק"א ע"ב) לטון שחטו כסין מותר לאכלו בכותה משום **בב**

דאפשר למיעטמי' מ"מ יהיה אבור כיון דהוא דבר שז"מ לאכלו בלא כוחה כמו בפה שאפ"ה עם הל"ל וכבר תמכו בזה . ויותר יש לתמוה על הר"ן גופי' דז"ל שס קטרה שמחה כה בשר אבור לאכלו כה כוחה ויביקן טעמה משום דל"א למיעטמי' דהא איסורא בלא . ומוקמינן לה בגמרא דליכא קפילא ותמיכהי א"ס פשיטא , וז"ל דכ"י קאמר קטרה שמחה על"י בשר אבור לאכלו כה כוחה כל היכא דליכא קפילא דלא סמיתין אסתי דלאו קפילא הוא אכל לטון שחטו כסין שחוק כה בשר ויהי דלגב תורפי' דלטון בלא משמנויה אפי"ג דליכא קפילא . שרי דטעם ל"י ישראל כל דהו ומיאו כי אמרינן דליכא קפילא שבי הל"מ בדיעבד אכל לכתחילה ודלי אבור לתק בו רוחה דאיבור משבו מיהו איכא עכ"ל . ומדלא תמיד קטתו גם על לטון שחטו כסין דמותר לאכלו בכותה כיון דאפשר למיעטמי' פשיטא דע"י טעימה מותר . דל"ס חיולו . אפי"כ דזה אלו פשיטא , דסלקא דעתך דאבור משום דחשיב דש"ל"מ כמו בפה בגא"ה עם הל"ל כמ"ס כריטב"א שס ע"ש . אמנם בנמחה קשה לתמי לא יהיה אבור לאכלו בכותה כמו בפה שאפ"ה עם הל"ל ואף ד"ל דהר"ן לדריס לא כחב כן אלא לישב דברי כרי"ף והוא לא ס"ל . ובגמרא מחזינהו ר"ן שזכ"ר לקמ' . דס"ל הישר בהיתר בעל , ע"פ הקדושה בתקומה שומחה ע"פ הר"ף . דגס כרי"ף הכיאו בהלכות דך דלטון שחטו כסין של בשר דמותר לאכלו בכותה :

ורבוב"י מהדורה חיינה (ס' קפ"ו) בתשובה לבעל הפארה לבי שכתב להביא ראייה דהיתר בהיתר בעל מהא דלטון שחטו כסין של בשר מותר לאכלו בכותה לאחר דטעם הלטון וליכא טעם בשר . וע"ז משום דטעם בשר בעל בעל ולטון ונחב' הנוב"י דהיפוך הוא דמשם ראייה דהיתר בהיתר לא בעיל מדברי הרשב"א בתורה הכיאו הקלך וז"ל לטון שחטו כסין שחטו בו בשר כו' במד"א ככלא טעמו אכל הם טעמו כו' דכיון שאין טעם בשר נרגש בו בידוע שלא בעל ממנו כלום עכ"ל . ולמה הולך להא דבידוע שלא נכנס בחיכו כלום לימא כיון . דלא נרגש בו הטעם בעל מזה מנח דהיתר בהיתר לא בעיל כפ"ד ע"ש . ובעל הפארה לבי בתשובתו כס"י י"ט כתב ד"ל דבא להאי אף לנדה הר"ף בפה שאפ"ה עם הל"ל דאבור לאכלו בכותה משום דהוא דש"ל"מ וה"ס בלטון יהיה אבור מעטם זה . ולכן הולך בידוע שלא נכנס בו כלום ע"ש . ולפיכ"ד זה אינו דהיא לפמ"ש הר"ן בכושיא דטולין וכ"כ בהמב"ן בע"ז דטעמה דהר"ף דלומר בפה שאפ"ה עם הל"ל משום דש"ל"מ אף דהוא אינו מיט הוא כיון דריח הל"ל נרגש בפה דמי כמו שאובל בשר שחלב וכיון דהוא דש"ל"מ החמיר בזה . ממילא בלטון שחטו כסין אס עושמיה אסור ולא נרגש בו טעם בשר אפי' הוי ידעינן דנבעל בו מ"מ כיון דלא נרגש בו הטעם בעל נכנס . אף דהוא דש"ל"מ מ"מ אינו אבור בליו מינו . ולטעם זה והל"ל לא הולך הרשב"א להא דבידוע שלא נכנס בו כלום . אלא ליתרון הר"ן לדריס ובשיטת כרי"ף בפה שאפ"ה עם הל"ל דאבור כיון דהיתר בהיתר לא בעיל א"כ קשה גם הלטון יהיה אבור , מטעם זה הולך הרשב"א לומר דמותר כיון דטעמו ואין בו טעם בידוע שלא נכנס בו כלום , וא"כ ממילא מנח מרבייה הרשב"א דהיתר בהיתר לא בעיל דאף אס עינמו הוא לשיטת כרי"ף דלומר בפה שאפ"ה עם הל"ל ע"כ טעמו דכרי"ף משום דהיתר בהיתר לא בעיל , דל"ל דלומר כיון דנרגש בו היתר או לא הולך לומר בלטון דמותר נשום בידוע שלא נכנס בו כלום :

וכפ"י דברי ר"ן בנדריים דכתב טעמו דכרי"ף הוא משום דהיתר בהיתר לא בעיל אף בליו מינו , דקפ"ס

שערי שער ג בענין ביטול היתר בהיתר סימן ב שמונה

דקשה למה הולך לכה דהוא דשיל"מ, נראה דכלא זכ קשה מאי בך דהיתר בהיתר לא בטיל מ"מ הא יחטטל אח"כ בטוחה, וי"ל כיון דלא תבטל בעדם שאלכו עם בטוחה אף דיבטול אח"כ הא אכיל לאכלו בטוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, אמרם הא שיעם הרשב"א הוא דבאישור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל לכתחילה, וכן הוא גרמ"ס (פס"ו מה' מ"א ה"ל כ"ו) צ"ח דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, וא"כ גם בשם שאשכח עם כללי אף דפעם סלי לא בטיל כדכח כיון דהוא היתר בהיתר מ"מ הא יחטטל אח"כ, ואין זו ממש ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, כיון דאינו אשור אלא מדרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, ולזה הולך הרי"ף לכה דהוא דבר שיל"מ ולא אשור לבטל לכתחילה אף באישור דרבנן (וי"ל דמוכח מהבניה דבניא בשלש שבתיו מן הדקל דמכרה עליו פ"ט ומבטל דבריך כהנראה ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, וחי' כהנראה באישור דרבנן מבעלין, ופריך כהנראה דהוא דשיל"מ, וי"ל דקי' כהנראה כיון דשיל"מ אפי' דרבנן משילא דאשור להוסיף עליהם ולבטל משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה ואכ"מ) וזהו ל"ק הא באינו מינו ליכא אישור דרבנן דהו' ח"ן רחוקה דהו' מותר מחמת ביטול דבז' אחריו דבא"מ לא מחמתו משא"כ בז' דבאישור הוא מחמת ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, וזוהי ח"ן לחלק בין דמיט לשאיט מינו, וכ"כ ז"ל בטווח הרשב"א צ"ח שיעור שאל נכנס בו כלם, דאם היה נכנס בלח"ן טעם כשר היה אשור לאכלו בטוחה כיון דהיתר בהיתר לא בטיל אשור לאכלו עם כוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, ואף דשיעור הרשב"א הוא באישור דרבנן מותר להוסיף מ"מ כיון דהוא דשיל"מ אשור לבטל לכתחילה, ולזה הולך בידוע שאל נכנס בו כלם, ומעשה ר"ח כוונתו מהרשב"א נכנס הוא דש"כ מוכח דהיתר בהיתר לא בטיל :

ולפי' ממילא יש לדון בהתייבש שאל נמלטה ונתערבה בלחורו יומה דלא תבטלה ברוב, כיון דהיתר בהיתר לא בטיל ואשור להוסיף עליו משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה ומש"ל לרדכי הרשב"א כיון דאינו אלא אישור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, כיון דהוא דשיל"מ דמותר בללי, וז"ל דה"ה דשיל"מ כיון דללי לא נאמר מעולם לשיעור הרי"ף זה אינו דהא דהא בשם שאשכח עם כללי חבוב דשיל"מ וכח"ס כע"ז ק"ב ס"ק וי"ד משילא דאשור להוסיף משום אישור ח"ן מבעלין, ולרדכי הוב"ב ע"כ גם בהרשב"א ז"ל כן מדכח דהא טעמו ולא נרשע בו טעם בידוע שאל נכנס כלום, ועי' מה שכתבנו ע"כ מוכח דה"ל לשיעור דהיתר בהיתר לא בטיל, וזמ"מ כיון דלא בטל אשור לאכלו בטוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, דכיון דהוא דשיל"מ אשור להוסיף אף דרבנן, אמרם דזה ז"ל לפי' דמ"מ הרשב"א דהא טעמו ולא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס ממנו כלום, מנא ידעינן ע"כ שאל נכנס בו בטעם דלא נכנס כלום מעטם כהכשר, דילמא נכנס בו טעם אלא דהתבטל טעמו בה והאין שייך לומר דש"י דלא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס בו כלום, הא ידיעה כע"פ לא הו', וזהו י"ל דאף אם הוא בכלל כשק אם נכנס בו טעם אז לא מותר ג"כ, ואף דאין לומר דמותר דהוא ספיקא לרבנן כיון דהוא דשיל"מ וגם דרבנן אשור, מ"מ י"ל ע"כ דברי הסה"ד (בסי' קצ"ח) כניחו הס"ד (בסי' ק"ב ס"ק ח') דהיכא דהוא ספק אם יש או אישור אם לא ואין שונומו לבטל האישור ח"ן מבעלין או מבעלין אישור לכתחילה, וזמ"מ צ"ח דהוא ספק אם יש רישא, ולכן ה"ל דיוכל להיות שאין בו אישור כלל שוב לא הו' פסיק רישא, ומותר משום דבר שאין מחמתו

ולפי' ממילא יש לדון בהתייבש שאל נמלטה ונתערבה בלחורו יומה דלא תבטלה ברוב, כיון דהיתר בהיתר לא בטיל ואשור להוסיף עליו משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה ומש"ל לרדכי הרשב"א כיון דאינו אלא אישור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, כיון דהוא דשיל"מ דמותר בללי, וז"ל דה"ה דשיל"מ כיון דללי לא נאמר מעולם לשיעור הרי"ף זה אינו דהא דהא בשם שאשכח עם כללי חבוב דשיל"מ וכח"ס כע"ז ק"ב ס"ק וי"ד משילא דאשור להוסיף משום אישור ח"ן מבעלין, ולרדכי הוב"ב ע"כ גם בהרשב"א ז"ל כן מדכח דהא טעמו ולא נרשע בו טעם בידוע שאל נכנס כלום, ועי' מה שכתבנו ע"כ מוכח דה"ל לשיעור דהיתר בהיתר לא בטיל, וזמ"מ כיון דלא בטל אשור לאכלו בטוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, דכיון דהוא דשיל"מ אשור להוסיף אף דרבנן, אמרם דזה ז"ל לפי' דמ"מ הרשב"א דהא טעמו ולא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס ממנו כלום, מנא ידעינן ע"כ שאל נכנס בו בטעם דלא נכנס כלום מעטם כהכשר, דילמא נכנס בו טעם אלא דהתבטל טעמו בה והאין שייך לומר דש"י דלא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס בו כלום, הא ידיעה כע"פ לא הו', וזהו י"ל דאף אם הוא בכלל כשק אם נכנס בו טעם אז לא מותר ג"כ, ואף דאין לומר דמותר דהוא ספיקא לרבנן כיון דהוא דשיל"מ וגם דרבנן אשור, מ"מ י"ל ע"כ דברי הסה"ד (בסי' קצ"ח) כניחו הס"ד (בסי' ק"ב ס"ק ח') דהיכא דהוא ספק אם יש או אישור אם לא ואין שונומו לבטל האישור ח"ן מבעלין או מבעלין אישור לכתחילה, וזמ"מ צ"ח דהוא ספק אם יש רישא, ולכן ה"ל דיוכל להיות שאין בו אישור כלל שוב לא הו' פסיק רישא, ומותר משום דבר שאין מחמתו

ולפי' ממילא יש לדון בהתייבש שאל נמלטה ונתערבה בלחורו יומה דלא תבטלה ברוב, כיון דהיתר בהיתר לא בטיל ואשור להוסיף עליו משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה ומש"ל לרדכי הרשב"א כיון דאינו אלא אישור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, כיון דהוא דשיל"מ דמותר בללי, וז"ל דה"ה דשיל"מ כיון דללי לא נאמר מעולם לשיעור הרי"ף זה אינו דהא דהא בשם שאשכח עם כללי חבוב דשיל"מ וכח"ס כע"ז ק"ב ס"ק וי"ד משילא דאשור להוסיף משום אישור ח"ן מבעלין, ולרדכי הוב"ב ע"כ גם בהרשב"א ז"ל כן מדכח דהא טעמו ולא נרשע בו טעם בידוע שאל נכנס כלום, ועי' מה שכתבנו ע"כ מוכח דה"ל לשיעור דהיתר בהיתר לא בטיל, וזמ"מ כיון דלא בטל אשור לאכלו בטוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, דכיון דהוא דשיל"מ אשור להוסיף אף דרבנן, אמרם דזה ז"ל לפי' דמ"מ הרשב"א דהא טעמו ולא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס ממנו כלום, מנא ידעינן ע"כ שאל נכנס בו בטעם דלא נכנס כלום מעטם כהכשר, דילמא נכנס בו טעם אלא דהתבטל טעמו בה והאין שייך לומר דש"י דלא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס בו כלום, הא ידיעה כע"פ לא הו', וזהו י"ל דאף אם הוא בכלל כשק אם נכנס בו טעם אז לא מותר ג"כ, ואף דאין לומר דמותר דהוא ספיקא לרבנן כיון דהוא דשיל"מ וגם דרבנן אשור, מ"מ י"ל ע"כ דברי הסה"ד (בסי' קצ"ח) כניחו הס"ד (בסי' ק"ב ס"ק ח') דהיכא דהוא ספק אם יש או אישור אם לא ואין שונומו לבטל האישור ח"ן מבעלין או מבעלין אישור לכתחילה, וזמ"מ צ"ח דהוא ספק אם יש רישא, ולכן ה"ל דיוכל להיות שאין בו אישור כלל שוב לא הו' פסיק רישא, ומותר משום דבר שאין מחמתו

ולפי' ממילא יש לדון בהתייבש שאל נמלטה ונתערבה בלחורו יומה דלא תבטלה ברוב, כיון דהיתר בהיתר לא בטיל ואשור להוסיף עליו משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה ומש"ל לרדכי הרשב"א כיון דאינו אלא אישור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל, כיון דהוא דשיל"מ דמותר בללי, וז"ל דה"ה דשיל"מ כיון דללי לא נאמר מעולם לשיעור הרי"ף זה אינו דהא דהא בשם שאשכח עם כללי חבוב דשיל"מ וכח"ס כע"ז ק"ב ס"ק וי"ד משילא דאשור להוסיף משום אישור ח"ן מבעלין, ולרדכי הוב"ב ע"כ גם בהרשב"א ז"ל כן מדכח דהא טעמו ולא נרשע בו טעם בידוע שאל נכנס כלום, ועי' מה שכתבנו ע"כ מוכח דה"ל לשיעור דהיתר בהיתר לא בטיל, וזמ"מ כיון דלא בטל אשור לאכלו בטוחה משום ח"ן מבעלין אישור לכתחילה, דכיון דהוא דשיל"מ אשור להוסיף אף דרבנן, אמרם דזה ז"ל לפי' דמ"מ הרשב"א דהא טעמו ולא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס ממנו כלום, מנא ידעינן ע"כ שאל נכנס בו בטעם דלא נכנס כלום מעטם כהכשר, דילמא נכנס בו טעם אלא דהתבטל טעמו בה והאין שייך לומר דש"י דלא נרשע בטעם בידוע שאל נכנס בו כלום, הא ידיעה כע"פ לא הו', וזהו י"ל דאף אם הוא בכלל כשק אם נכנס בו טעם אז לא מותר ג"כ, ואף דאין לומר דמותר דהוא ספיקא לרבנן כיון דהוא דשיל"מ וגם דרבנן אשור, מ"מ י"ל ע"כ דברי הסה"ד (בסי' קצ"ח) כניחו הס"ד (בסי' ק"ב ס"ק ח') דהיכא דהוא ספק אם יש או אישור אם לא ואין שונומו לבטל האישור ח"ן מבעלין או מבעלין אישור לכתחילה, וזמ"מ צ"ח דהוא ספק אם יש רישא, ולכן ה"ל דיוכל להיות שאין בו אישור כלל שוב לא הו' פסיק רישא, ומותר משום דבר שאין מחמתו

וליישב דברי רש"י הקדים דברי הרמב"ן מולין גד"ה כל האסורין שבחורב בם' וז"ל, ורש"י ז"ל פי' אפי' עשמי' ולא יביב עשמה בשי' ס' וכו' זה פי' כרב ז"ל, וכנס אחס נכח וכו' דלמחר רבא לטיל אמור רבן בשמחה ואמור רבן בקפילא ואמור בם' שיעורו קדימו כל חד בלגשי נפשי' קהשיז דקדירה שבישול בה בשר ליכא למיקם עלה בם' אלא בקפילא ובשמחה ובאחי' עייתו ומב"מ א"כ בשא"מ וליכא קפילא ליכא למיקם אשעמא ובמכ"י א"ס' כה דהאפשר בשי' עשמה וביטול' וסייעו כילכס באלפס דר"י, ויראה של שקא כהילכס באלפס וכל איסורי' שמכירי' אחס וז"ל מבערי' אלא לין ורוסכן בטי"ס בלבד הוא ובמכין הקפילא וכו' דומי' דקדירה דלח"מ כילכס באלפס בם' שיכרוס וא"ס לא ה"י שם קפילא עומרת וקפילא להחמיר ב"ה וסי"ך מוכיח מיני' רבא דסמכ' הקפילא ע"ל ט"ס, ובכרש"א מבורר בדבריו דגם לשיטת רש"י בקדירה דה"ל למיקם עלה בם' גם לשיטת רש"י מכי קפילא, ולפ"ו ממילא ביה דלחון שחככו בסבין וקערה שמלת בה בשר איורי' לייכא ס' וב"מ קפילא מהי, ואיורי' לייכא קפילא ובש"ס ה"ן, אלא דעריין קבב אחי' בלחון סמכין אישראל ללאו קפילא לשיטת רש"י :

וליישב

הם זה הקדירה ליישב קושי' הרמב"ן וכרש"א על רש"י דסי"ך מוכח מכילכס באלפס דסמכ' הקפילא לקולא דשם כ"י להומרא כיון דהי' ס', דכנס רש"י פי' כילכס שקן דגים קהשיז באלפס של בשר פכ"ל, מבורר דהוא דג טמא וכן פי' רש"י בע"ז כוכב בש"ס בסי' פ"ג כשי' ו' וכוון דהוא דג טמא קבב לאיזכר עיין בהב' רש"י באלפס של בשר דמזח משמח דהספק הוא אם אסור משום סנה' כמו דל"ל לכוסוברים דכילכס הוא דג ערוך כמ"ס הפ"ח שם, ה"ל לרש"י בנ"ז י"ל דלא ה"י באלפס של בשר, ובשאלה כ"י כיון דהוא דג טמא, ועי"ס בפ"ח ס' פ"ג ס"ק ע"ז ובכ"י קט"ז ס"ק ד' וגוה ל"ל דל"ל דרש"י מוכרח לפרסן כן ליישב קושי' כרמב"ן דלשיטתו ע"כ כילכס דר"י כ"י בו ס' ובקפילא כ"י להחמיר, מנ"ל ביה דקדירה שבישול בה בשר דסמכין הקפילא לקולא כיון דשם לא כ"י בו ה' ובמ"ס כרמב"ן בשיטת רש"י :

וכן מסקנת החכמים הובא בנתי' והפ"מ הביא ראי' דגם בכנס מהי ס' מכילכס דר"י אוהן דכברו דכילכס הוא דג ערוך וע"כ ה"י כשאלה משום סנה' ופ"ה כ"י מהי עשימה פי"ט :

אמנם

ל"ל דהך דמוכח מנתי' דבכנס מהי קפילא אפי"ה י"ל דכ"י לא מהי עפי"ה מה שהמכחי במק"א לשי"י ביה דלחמירן בדבר שי' לו מחירי' דבסל כהינו מינו בם' והטעם דבא"מ נהבעל הטעם ול"ש לא עשמה דכר"ן ולא עשמה דרש"י כמ"ס בע"ז בר"ס ק"ב, מ"מ יש לדון דגם ביה"ל לא מהי ס' אלא עשימה, וכו"ל דכ"י שיטת רש"י הוא היכא דליכא קפילא אף היכא דליכא ס' בשי' קפילא, ובע"ס דה"ל דמחירי' כל איסור בם' אינו ודאי דבס' נהבעל הטעם דיכול להיות דגם בם' יחי' נרגש בו הטעם רק דרוב עשמי' בם' נהבעל הטעם אבל עכ"פ איכא מיושט דנרגש בו הטעם אף דליכא ס' ולכן היכא דליכא קפילא סמכ' על הרוב, משא"כ היכא דטובל לבשר פי"ה קפילא לא סמכ' ארוכ, כמו בכל מקום היכא דטובל לבשר לא חלוקין בשר רובא, ולפ"ו לחון דכוכבים בדבר שי' לו מחירי' לא חלוקין גם בשר רובא דליחא קמן כיון דרוב הוא בכלל שפך רק כחורס החיורס ובדש"ל"מ לחמירן גם בזה עד שהחלטו באיסור לסמוך על הרוב שהחלטו בשיהר, וה"ל גם בה"מ לאיכ"י מהי ס' כיון דשפ"כ איכא מיושט דיכול להיות שדנרגש בו הטעם לחמירן גם בזה עד שהחלטו באיסור שהחלטו בשיהר ולא יכ"י מהי ס' רק עשימה דידע' בדבור דליכא טעם ול"ע :

ורפ"ז

י"ל גם בסנה' ודאי אי הוה ידעי' בבירור דליכא טעם כ"י נהבעל גם דבר הנאחר משום סנה' בם' . אמנם כיון דגם בם' איכא מיושט בנרגש בו הטעם רק בליסורי' נכחי' בם' דחלו"ל בשר הרוב אמנם בכנסו דלא מוכיח רוב כמבורר בנתי' דחלוין כ"ל ממילא גם דליכא ס' אסור כיון דיכול להיות דנרגש בו הטעם, ולכן מה"ל לא מהי ס' בלא עשימה קפילא, ולפ"ו שפיר מוכח מכילכס דר"י דסמכ' הקפילא איילו לקולא כיון דסמכ' בעיני קפילא במידי דבכנס אף דליכא ס', ולזה קאחמירן בנתי' בקדירה שבישול בה בשר אם ביבב חלב דסמכ' הקפילא אף לקולא אף דליכא ס' טוך הקדירה נגד חרסוח הקדירה מ"מ ג"כ לשיטת רש"י בקדירה מהי עשימה להודא, ומכילכס דר"י מוכח דסמכ' הקפילא אף לקולא, וי"ל דנשוי"ה כוונת רש"י למחר דכילכס דר"י כיה באלפס של בשר, דהוא משום סנה', ולא פי' דהשאלה כיה לשי"ן איסור, כיון דשיטת רש"י הוא דכילכס הוא דג טמא, משום דא"כ הייב קו' כרמב"ן במ"ט על כה דלחמירן בקדירה שבישול בה בשר וכו' ובשאלה דלחמיר ר"י סמכ' הקפילא ה"י סמכ' דמנ"ל בה דסמכ' הקפילא לקולא :

ועתה

אבוא ליישב דברי רש"י בפי' הגמ' בלחון שחככו בסבין של בשר בשי' בנתי' דליכא קפילא דקבב א"כ גם בלחון הייב אסור, דהא שיטה רש"י הוא דקפילא כאין בתסיה לפי חומו, וע"כ ה"ל דבעיני קפילא הוא שריגוש בנזכר טעם וע"כ דרש"י ס"ל דטעם שאינו נרגש לסתם ב"ה חשוב טעם, אמנם כרש"א חולק ע"ז משום דטעם שאינו נרגש לסתם ב"ה לא חשוב טעם ובלא ייבב מהולקין' בסבנות ספוחות, י"ל דגם לשיטת רש"י טעם שאינו נרגש לסתם ב"ה לא חשיב טעם גמור רק טעם קלוש וכו"ל כמו ל"ס בר י"ע דבאיסורי' אסור ל"ס בר ל"ס ובסיהרה מותר כיון דהוא טעם קלוש לא יכול לחול עליו אסור מחדש, כ"כ בע"ס שאינו נרגש לסתם בני אדם באיסורי' אסור, ובסיהר כגון בנתי' מותר דלך ביטול אסורס חורה ובעיני טעם גמור שיהיה נרגש לכל אדם, ובטעם שאינו

דהנה ז"ל כד"מ בסי' קט"ו כתב בא"ה בלל כ"ג בשם סמדרכי ואשר"י פא"מ דכל דבר של סנה' בטיל בם' כמו שאר איסור וזכור גם ביבב בשי' ס', ודבר תמיח הוא דהא חייסוק גיטוי' אשילו בנ"י ס"א מ"ס וא"א שלא יכ"י ס' אף אם נחש"ס שחו ממנו וכו' עכ"ל ט"ס, ובפי"ו ס"ק ב' ובגנ"קו"כ ובח"מ כלל ט"ו כתב במנ"י אוח כ"ה וז"ל, ולענ"ד נראה דמשיקרא ל"ק מידי מגילוי משום דלרסן כחש' אינו מתערב כלל טוך המשקה דיסי' בעל בם' ובדליחא להדי' בפ"ב דפ"ז דק"ל ע"כ וכו' משא"כ בשאר איסוריס ובכנה דבעל שפיר עכ"ל, ולענ"ד נראה דקושי' כד"מ אינו אלא על מ"ס דגם ביבב דהוה חסור דגם שם האיסור הוא בעינא ובמקום אחד, ובדוראי החתיכה ה"האסור משום סנה' עריין אסור משום סנה', דגני סנה' ודאי ל"ס למחר דהבך דעדיין האוכלו הוא בסנה', וא"כ נימא בזה ביטול ברוב גם בגילוי נימא אף דהא"כ הוא במקום אהד מ"מ נהבעל כמיס אכר שם הארס ברוב, ולכן יבב ביבב ודאי לא יחי' בעל כיון דל"ס בהבך גנ"י, ואפי"ה אם פי' החיכה אחת סבי' אסורס דבכנסה לא כל דפריש, דאין הילכין בסנה' אחר כרוב כמבורר בנתי' דלחון דק"י ע"א . משא"כ לח בלה דבסל עמחו בם' י"ל דגם לדעת רד"מ גם בסנה' מותר בם' כיון דלא נרגש הטעם כאלו אינו וליכא סנה',

שאינו נרגש לכל לא מצי לחול עליו איסור דבב"ח, וזכור כ"טו' כפי' ז"ח ס"ק י"א הא דליתו איסור זמון על בשר שפול למאכל של חלב בדארכא ס' נגד השומן משום דבב"ח בני פעם גמור והטעם שהתבטל ב"ח לא מצי לחול עליו איסור דבב"ח ע"ש, וזכור כיכ ל"ל הפעמים דברי חוס' דעל דברי רבא דאמר ה"ג סמ"י אקפילא כחבו חוספוט אש"ג דשכו"ס הוא כיון דקפילא הוא לא משקר שלא יפסיד אונגתו פ"ל, וכיון דלא דכרי רש"י להגלמתו הוא משום מפל"ח אקפילא הוא שירגיש בטוב הטעם, ויש לדקדק מדוע לא הפמ"דו דכריסם בעיקר דברי רש"י בכליכ"ס דר"י דאמר ליטעמיה קפילא, דר"ל משום דשס כ"י מקום לומר דכרי רש"י דקפילא הוא שירגיש בטוב הטעם דפעם שאינו נרגש לפתח ב"ח חשיב ג"כ פעם, משא"כ בהא דקדירי שבט"ל בה בשר לא יבטל בה חלב דאמר סמ"י אקפילא בזכ ס"ל לחוס' דע"כ ל"ל דבעין קפילא שירגיש בטוב הטעם, דגבי בב"ח ודאי אינו איסור פעם שאינו נרגש לפתח בני אדם כיון דהוא פעם קלוש, ונבי בב"ח דרך ביטול אסרי חורב ובעין פעם גמור שריכס נרגש לפתח ב"ח כדרך ביטול, וע"כ הא דבעין קפילא הוא דמירחת :

שאינו נרגש לכל לא מצי לחול עליו איסור דבב"ח, וזכור כ"טו' כפי' ז"ח ס"ק י"א הא דליתו איסור זמון על בשר שפול למאכל של חלב בדארכא ס' נגד השומן משום דבב"ח בני פעם גמור והטעם שהתבטל ב"ח לא מצי לחול עליו איסור דבב"ח ע"ש, וזכור כיכ ל"ל הפעמים דברי חוס' דעל דברי רבא דאמר ה"ג סמ"י אקפילא כחבו חוספוט אש"ג דשכו"ס הוא כיון דקפילא הוא לא משקר שלא יפסיד אונגתו פ"ל, וכיון דלא דכרי רש"י להגלמתו הוא משום מפל"ח אקפילא הוא שירגיש בטוב הטעם, ויש לדקדק מדוע לא הפמ"דו דכריסם בעיקר דברי רש"י בכליכ"ס דר"י דאמר ליטעמיה קפילא, דר"ל משום דשס כ"י מקום לומר דכרי רש"י דקפילא הוא שירגיש בטוב הטעם דפעם שאינו נרגש לפתח ב"ח חשיב ג"כ פעם, משא"כ בהא דקדירי שבט"ל בה בשר לא יבטל בה חלב דאמר סמ"י אקפילא בזכ ס"ל לחוס' דע"כ ל"ל דבעין קפילא שירגיש בטוב הטעם, דגבי בב"ח ודאי אינו איסור פעם שאינו נרגש לפתח בני אדם כיון דהוא פעם קלוש, ונבי בב"ח דרך ביטול אסרי חורב ובעין פעם גמור שריכס נרגש לפתח ב"ח כדרך ביטול, וע"כ הא דבעין קפילא הוא דמירחת :

ולפ"י גם לשיטת רש"י י"ל כפי' הגמ' בלחן שחבחו בסכין של בשר כח' הר"ן דליכא קפילא לפעום רק אחד שאינו קפילא, ולכן בקטרה שמלח בה בשר לא מהני מי שאינו קפילא דדילמא נשאר בו טעם קלוש ובאיסור אסור משא"כ בלחן שחבחו בסכין של בשר פתגי פעמיה כל אדם אף אם אינו קפילא דאף אם יש בהאצד טעם קלוש שאינו נרגש לפתח ב"ח מ"מ כיון דהוא פעם קלוש לא מצי לחול עליו איסור בב"ח מחדש כיון דדרך ביטול אסרי סורב ובעין פעם גמור כמו בדגים שגלו בקטרה של בשר דמותר לאכלם בכוחה כיון דהוא כ"ט דהיטורא לא מצי לחול איסור בב"ח :

ובדברי רש"י ז"ל בהא דאמרינן בקדירי של בשר שבט"ל בה חלב קפילא דוקא בעין ובקדירי של חמומה טעיה ליה כהן אש"ג דלח קפילא, וחמכו אמאי לא בעינן דוקא כהן שבוה קפילא, דר"ל הא דבעין בב"ח קפילא דוקא הוא עפ"י דברי חס"ד כפי' קפ"ג שהקשה אמאי מהני טעימה קפילא בקדירי של בשר שביטול בה חלב הא החלב שבט"ל לחוך הקדירה נעשה נבילה מחמת הבליעה של בשר ויטננו ס' נגד כל בקדירי מחמת החלב הנפלע מהקדירה לחוך כק' כ"ש כ"בוגיא דפ"ח, חלב אמאי מותר חלב נבילה הוא, וס"י דבקדירה מקור החלב שבט"ל לדופני קדירה עם החלב שבחוף הקדירה ולא י"ל, משא"כ בחלב שבט"ל במאכל אינו מקורש ע"ש ובחור' רס"י ז"ב, וי"ל דדוקא הבליעה שבט"ל בחוף הביטול הוא מקורש, משא"כ הבליעה שבט"ל בקדירה מכבר אינו מקורש עם החלב שבחוף הקדירה, וזמילא חלב שבט"ל בביטול זה בחוף הקדירה הוא לא י"ל כיון דחאיכ"ס בכתבם שבקדירה נגד כבליעה מהבשר שבט"ל מכבר בדופני הקדירה נעשה נבילה בליעה הבשר הבליעה מכבר בדופני הקדירה נעשה נבילה מחמת הטעם של חלב שבט"ל בו (דטעם מהחלב הכבול בכבליעה מהבשר אשר נבלע מכבר אינו מקורש עם החלב שבחוף הקדירה, כיון דהוא נבלע באוכל ואינו מקורש), ונעשה פעם הבשר איסור משום בב"ח ומש"ה בעין קפילא דוקא שלא יהיה נרגש פעם מהבשר דהאכר משום בב"ח :

ולפ"י נפ"מ היכא דליכא קפילא מהני טעימה כהס עכו"ס דאינו קפילא להיזר בכחא, כיון דידעינן על ידו דליכא טעם גמור ואף אם איכא פעם קלוש בהבשר הנאכר משום בב"ח, מ"מ טעם קלוש אינו איסור בב"ח, [רק דהוא כמו שהיכח בשר הנאכר משום בב"ח ואסור בהנאה דמ"מ אינו איסור המאכל בהנאה כמ"ס הארדכי מונח כפי"ג ולענין איסור הנאה ל"א נהפך הסיור לאיסור], והא דבתרומה ל"ב קפילא כהס עפ"י הרשב"א במשנתנו בכית סוף בית רבינו בדין הכשר כלס וז"ל ועוד אי אומר מלון לו דמבטל איסורין גמורין כבילה וכיואל בו במקלח כלי שלא יהא לריק להכשיר כל הבלי ואם נפך לומר מהכחו דבתיים פרק דס תהא דאמאי אחד קדש קדש ואחד ק"ק פטוים מריקה וטעימה כדרי ר"י ואחא למעוטי תרומה, ופאקשין ותרומה ל"ב מריקה וטעימה והתיא קדירה שבט"ל בה בשר לא יבטל בה חלב ואם בשל ב"ט בשל כה תרומה לא יבטל בה חלון ואם

ולפ"י נפ"מ היכא דליכא קפילא מהני טעימה כהס עכו"ס דאינו קפילא להיזר בכחא, כיון דידעינן על ידו דליכא טעם גמור ואף אם איכא פעם קלוש בהבשר הנאכר משום בב"ח, מ"מ טעם קלוש אינו איסור בב"ח, [רק דהוא כמו שהיכח בשר הנאכר משום בב"ח ואסור בהנאה דמ"מ אינו איסור המאכל בהנאה כמ"ס הארדכי מונח כפי"ג ולענין איסור הנאה ל"א נהפך הסיור לאיסור], והא דבתרומה ל"ב קפילא כהס עפ"י הרשב"א במשנתנו בכית סוף בית רבינו בדין הכשר כלס וז"ל ועוד אי אומר מלון לו דמבטל איסורין גמורין כבילה וכיואל בו במקלח כלי שלא יהא לריק להכשיר כל הבלי ואם נפך לומר מהכחו דבתיים פרק דס תהא דאמאי אחד קדש קדש ואחד ק"ק פטוים מריקה וטעימה כדרי ר"י ואחא למעוטי תרומה, ופאקשין ותרומה ל"ב מריקה וטעימה והתיא קדירה שבט"ל בה בשר לא יבטל בה חלב ואם בשל ב"ט בשל כה תרומה לא יבטל בה חלון ואם

ביטל ב"ט' ופריק רבא ל"ל אלא להאמר מר בשל במקלח כלי טעון מר"ש כל הכלי הא לא ל"ל, אי משום הא דילמא לא אירי' דהאס מפשר דוקא בב"ח ובחמומה דבלע היטורא ובב"ח טעמא משום דכל שמלח טעם הכשר ע"י הגעלה דאוחו מקלח כלי שביטול בו שוב אינו רחוי לחול עליו שס איסור בב"ח, ובחמומה ע"י אש"ג דמשיקרא אסור לזרים והוי' ליה לזרים כדבר האסור שאינו תרומה דאפילו הוא ענינא קהילו בה להסירה ולבטלה לכתחילה וכו' עכ"ל הרשב"א, (וי"ל דס"ל דגם הבליעה מכבר הוא מקורש ולכן לא נעשה גם כבליעה מכבר איסור משום בשר חלב וכן י"ל דברי חס"ד) ובדברי רש"י י"ל כמ"ס, ומש"ה גבי תרומה לא בעינן קפילא פעום דתרומה מיקרי היטורא בלע כמ"ס הרשב"א כה"ל :

ולפ"י גם לשיטת רש"י י"ל כפי' הגמ' בלחן שחבחו בסכין של בשר כח' הר"ן דליכא קפילא לפעום רק אחד שאינו קפילא, ולכן בקטרה שמלח בה בשר לא מהני מי שאינו קפילא דדילמא נשאר בו טעם קלוש ובאיסור אסור משא"כ בלחן שחבחו בסכין של בשר פתגי פעמיה כל אדם אף אם אינו קפילא דאף אם יש בהאצד טעם קלוש שאינו נרגש לפתח ב"ח מ"מ כיון דהוא פעם קלוש לא מצי לחול עליו איסור בב"ח מחדש כיון דדרך ביטול אסרי סורב ובעין פעם גמור כמו בדגים שגלו בקטרה של בשר דמותר לאכלם בכוחה כיון דהוא כ"ט דהיטורא לא מצי לחול איסור בב"ח :

ולפ"י נומילא ז"ע דברי הנוב"י שהכחתי לעיל במ"ס דמשו"ה כתב הרשב"א בלחן שחבחו בסכין בלחן נרגש בו טעם בידוע דלא נכנס בו כחם דל"ל דתבטל הטעם, משום דהיזר כתיבתו לא בשל דמח בכך ולא נחבט! מ"מ לא מצי לחול עליו איסור בב"ח מחדש וכ"ס הוא מדגים שגלו בקטרה של בשר דמותר לאוכלם בכוחה דל"ל כיון דהוא טעם קלוש תבטל טעם, דה"ל גם ב"ט בר ל"ט דליטורא יהיה מותר כיון דטעמיה תבטל, אש"כ כיון דנרגש בה טעם אף אם הוא טעם קלוש לא תבטל והא דמותר ל"ט בר ג"ס דהיטורא הוא כיון דאינו רק טעם קלוש לא מצי לחול עליו איסור מחדש מ"מ היכא דלא נרגש בו טעם כלל אף אם לא תבטל חלב מקום לא מצי לחול עליו איסור הבער בלחן מחדש, ולכן כיה ל"ל יזכר כמ"ס להגי' דבדריו כלו במקום כלס, ואף דהרמב"ן כ' בשיטת רש"י דבקדירה לא בעינן ס' משום דבקדירה לא אמרו רבנן ב"ס, הוא ביישוב דברי רש"י משא"כ לשיטת הרמב"ן והרשב"א בפשיטות אמרינן בקדירה מהני טעימה, כמו אם לא נבלע מתשות ה"איסור אלא פליטתו, ובת"ש דע"י טעימה אמרינן סתמא איכא ס', וע"י כתבו בידוע שלא פלט כולו, וע"כ מוכח כן מדברי בס"ך כפי' ז"ח ס"ק י"ז ב"ק שניעיר בו כוחם של בשר ואח"כ ביומו ויער בו כוח חלב לריק כ"ס נגד שני יחוס ע"ש, וגם כזה קשה הא אם ליכא רק פ"א ס' הא דר"י ג"כ דליכא טעם בב"ח, וז"ל ג"כ דכתב כן לשיטת הארי' ומשעם ה"ל, [ועיין בחור' ז"ב ס"ק פ"ו] דאף דליכא טעם סיכא דידעינן דליכא ס' אסור ג"כ משום להכחיתם ה"כו מדותיהם. וק"ל היכא דלא נבלע אלא הפליטה כיון דלא נרגש הטעם טעם דהיה ס', ולכן אם נבלע בו כוחם בשר וכו"מ חלב דבעי' ס' נבטל שניסם לא נבטל לומר ע"י שלא נרגש הטעם ויעינן דאיכא ס' נגד שניסם דהא אף בפעם אחת ס' לא נרגש ג"כ הטעם וזמילא ח"א בקדירה לא נזרו, הק' בתק"ע יהיה סני בפעם אחת ס', דבקדירה לא בעינן ס' דוקא, אלא דה"כ גם דברי הר"ן בהדגים ל"ט דמח בכך דהיזר בכיתה לא בטל מ"מ כיון דהיא אינו אלא משום לא מצי לחול עליו איסור בב"ח מחדש ב"ט בר ל"ס דהיטורא :

ולפ"י נפ"מ היכא דליכא קפילא מהני טעימה כהס עכו"ס דאינו קפילא להיזר בכחא, כיון דידעינן על ידו דליכא טעם גמור ואף אם איכא פעם קלוש בהבשר הנאכר משום בב"ח, מ"מ טעם קלוש אינו איסור בב"ח, [רק דהוא כמו שהיכח בשר הנאכר משום בב"ח ואסור בהנאה דמ"מ אינו איסור המאכל בהנאה כמ"ס הארדכי מונח כפי"ג ולענין איסור הנאה ל"א נהפך הסיור לאיסור], והא דבתרומה ל"ב קפילא כהס עפ"י הרשב"א במשנתנו בכית סוף בית רבינו בדין הכשר כלס וז"ל ועוד אי אומר מלון לו דמבטל איסורין גמורין כבילה וכיואל בו במקלח כלי שלא יהא לריק להכשיר כל הבלי ואם נפך לומר מהכחו דבתיים פרק דס תהא דאמאי אחד קדש קדש ואחד ק"ק פטוים מריקה וטעימה כדרי ר"י ואחא למעוטי תרומה, ופאקשין ותרומה ל"ב מריקה וטעימה והתיא קדירה שבט"ל בה בשר לא יבטל בה חלב ואם בשל ב"ט בשל כה תרומה לא יבטל בה חלון ואם

וכבר כתבתי דכוונתו כיון דהמתנה כחב נאמר גמלי' שטרפו עם לחר רחלים דמוחר לערב כיון דאין לורה הלחם עליו, מזה מוכח דמ"ל יחיד בביהר לא בטיל מלחא כחב העטם דנהבטל כרוב, וכפ"ע חתם דכתי ללא בטיל מעיקרה מ"ט עשאו בעל לאחר שנתערב בבשר, כשלמח האו"ם בא לשמיטתו דלכתחילה מותר עיי"ש, אמנם זה לאו דבא"ס שביבא הח"ס מבוחר דרך כדיעבד מותר, ולענין דהוכח כמ"ש דבא להשמיטתו ללא אמריק מוזר ויטור להסתרף יחד החלב עם הבשר, ובהשו' דע"א בסיון כ"ז חתם על דינא דמ"א למח לרי"ך שיהיה במים ס' נגד החלב ה"א חף דלא הי"ב במים ס' כשנפל לבשר מנתרק בבשר למים ואם בין הכל ס' מותר עיי"ש, ויבא דכתיבה אחת לא מלטרפוס יחד, והס"ך בסו' ל"ח ס"ק י"ז כחב ג"ב בבי"ח היבא דנאסרו חתילת משום בבי"ח לרי"ך ס' נגד שמיסם ובס"ק ל"ד בא"ס נפל כזית גבינה לכ"ע זיחוס ובקדירה אחת נפל כזית בשלשלים זיחוס של ביחור מנטלים זא"ז ע"ש, ובזה ג"ע דברי שו"ת מהר"ן סי' י"ט ע"ש :

היציא מכל מ"ש דדברי רס"ן בנדרים ל"ע במ"ש בפי' דברי רס"ף במ"ש העטעם בפה שאפ"ח עם כללי דאסור וחסול דכ"ז ע"ש, דטוח משום דביחור בביחור לא בטיל, וע"כ כמ"ש כיון דלא בטיל אסור לאטול עם כחותה ואף דיהבטל אז משום דאין מנטלים אסור לכתחילה, וזה ג"ע דכ"ז ע"ש דרך ביטול אסרי מורה ובטילן עם גמור, ובדליכא טעם לאו מעטם ביטול מותר הלא דלא חל עליו הכאור דמשו"כ ל"ט בר ל"ט דביחורא מותר ודמוכח מהא דלגון שחתכו בכסין של בשר דמוחר לאכלו כחותה, וזהו ג"ע לכוסיף על דברי רס"ן בנדרים :

סימן ג

הר"ן בחשו' (בסו' ל"ז) כתב וז"ל אם מותר למחן הסמים המנוקטות עם חותן שאינן מנוקטות, אם יש לחוש מפני שאין מנטלין אסור לכתחילה וכו' : **תשובה**, אף לראב"ד דמ"ל אין מנטלין כזא מדאורי' : מ"מ במגעלו בבידור סיבה לא שחטנו שיהיה אסור, אבל יש בכאן שתי הסיקות האחת שנוכל לומר שאין הישר מנתבל בביחור לפי שאין הישר עשוי להבטל, מתי יבטל לאחר חיבורו, ונמצא זה מנטל אסור לכתחילה, ובהפך השני, דדילמא יש אמריק דלפי זמנו בס' ס"מ לאכלו קודם הפסח ממש שחטנו ולמעלה, אבל לאכלו מן הפסח ה"א חוזר ויעור, ושתי ספיקות מתבררות מדין כפ' בהרא דכלאים אמר גמלים ולחר רחלים אם רוב מן גמלים מותר בפסחן וזהו ששמיטתו שיהיה בביחור מנתבל שמכיון שנתבטל אינו חוזר ויעור עכ"ל, ומשם דבריו דספיקו אינו משום דהיה לא בטיל ובשפתא דרס"ן בנדרים דחשיב כטליון הלא משום דאין הישר בטל ובדברי הרמב"ן בפ"ו (דף ע"ג) ד"ס וז"ל ולי נראה דהיתרה לנו אסורה לאו משום דראשון ראשון בטל ללא אשכחן ביטול בביחור וכו' עיי"ש ברמב"ן ובר"ן, לזה הביא ראי"ה ממח"ן דלמר גמלים שטרפו עם לחר רחלים דמוחר למי"ב בשפתן מזה מוכח דגם הישר בטל, משום דלי"ל דבטל אח"כ כשמתערב אח"כ בשפתן, דא"כ יהיה אסור למי"ב לכתחילה משום דאין מנטלין אסור לכתחילה אח"כ משום דכבר נתבטל :

ורב"ר רס"ן מבוחר דאף אם אין מנטלין אסור לכתחילה אסור מיה"ח מ"מ היבא דנתבטל בעודו הישר ליבא אסור דאין מנטלים, ולפי"ז יש לעיין בהא דסתמו המחברים על הסובבים דהא דאין מנטלים אסור לכתחילה אינו אסור חורס מהא דלמריק בנמ' שילבי חולין בליפורי מ"ר

והר"ח בסו' פ"ה סעיף י"א כתב וז"ל כחב האו"ם כלל כ"ד אם נפל כזית חלב לתוך מים ונתבטלו ואח"כ נפלו לתוך בשר אע"פ שאין בבשר לבטל החלב לא אמריק חלב מוזר ויעור ואסור בבשר עכ"ל, ופשוט דאינו חוזר ויעור לאחר שנתבטל כדאמריק לגבי חמץ שנתבטל קודם פסח וכו' וביבא סמ"ג ראי"ה כדחתן לחר גמלים ולחר רחלים שטרפו זכ עם זכ לביבא שפתן לשם עכ"ל, א"כ אפילו לכתחילה נמי טרי עכ"ל, ביאר דבריו דהאו"ם אינו מחרר אלא כדיעבד, וי"ל דלכתחילה אסור כיון דהיתר בביחור לא בטיל ורק אח"כ יתבטל ואסור משום אין מנטלין אסור לכתחילה, וז"ל ביבא ראי"ה מוסכמ"ג דהיתר ביהור בטיל ממתני' דלחר גמלים, אמנם דאין זכ קשיא כל כך על הא"ה דמתני' י"ל העטם כמבואר ברמב"ם דאין לורה כחב עשוי, אמנם דזכ קשה אח"כ לא הביא בה"ח ראי"ה דמוחר לבטלו לכתחילה מהא דלגון שחתכו בכסין של בשר דמוחר לאכלו כחותה ע"י עטימם דזכ קשה יותר על דברי הא"ה דמפורש בנמ' לכוסיף, ולפמ"ל דבכ"ז ע"ש ג"מ גם נאסרו מינו לא מה"ס ס' כיון דכ"פ חיבא מיעוט דגם בס' כרגש העטם, ולכן בליטורים סוללים אחר הרוב, משא"כ בדש"ל"מ חיישיק למיעוטא ואמריק עד שחאללו בא"י ע"י הרוב חאללו בביחור, מיושב סיבב דברי הא"ה דמתלב שפ"ל למים ויהי ס' נגדו, לכתחילה אסור לבטלו עם בשר כיון דחיבא מיעוט דיכול להיות שנגש בו העטם וכו' דש"ל"מ לבטלו בלא בשר, ורק כדיעבד מותר דמתני' על הרוב דכ"ז נאפטל העטם, משא"כ בלגון שחתכו בכסין דע"י עטימם ידע"ו בביבא ביבא לביבא עטם מותר להכלו כחותה, וממילא דלי"ך ג"כ ממתני' דלחר גמלים דאף דמותר משם דיבחר בביחור בטיל, מ"מ הכא אסור לכתחילה דחיישיק שיהי"ב כרגש בו עטם החלב ולא הנתבל עמו במ' :

והנה הא"ה דאינו מחרר אלא כדיעבד וקשה מאי בא להשמיטתו פשיטא כדיעבד מותר וי"ל דהאו"ה אינו לשיטתו דס"ל כזית חלב שנתבטל משום בבי"ח ונפלו לחבלין לרי"ך ס' לבטל שיהי"ב ואף דעמיסם אינם שוכ, ועטמו הוא כמ"ש סמ"ג בסו' ל"ב ס"ק פ"ו דלוי' לשיטתו ככלל ג"ג דין א' דפסקה ברמב"ן כשהמש"ש מהא"י נאסר אפילו אם עטמו קפילא ואחר דליבא עטם אפ"ה אסור, ומש"ה שני אסורים משם אחד מלטרפוס עיי"ש, וא"כ הי"ב ס"ד ב"א נפל כזית חלב במים אף דכ"ז ס' נגד החלב אפ"ה אם נפלו לבשר ובבשר לא היה ס' לבטל החלב כיון דהיתר בביחור לא בטיל כשנפל אח"כ לבשר מלטרף החלב עם הבשר ואסור, לזה בא להשמיטתו דזכ דוקא אם נאסרו מכתחילה הי"ב חלב והי"ב בשר משום בבי"ח אז מלטרפוס יחד לאסור ולרי"ך ס' לבטל שיהי"ב, משא"כ אם נפלו למים יחד אחר זכ לא מלטרפוס, לכן כהב כד"מ בשמו באוקף סי' ל"ח עיי"ש, ובכח או"ה אין בידי לשיין בו, ומ"מ אין זה מילתא דפשיטא, וי"ל ג"כ דזה לא מוכח מהא דלגון שחתכו בכסין של בשר, כיון דזכ אינו דרך ביטול ולא בלגו מהדדי פשיטא דאין מלטרפוס, והאו"ה בא להשמיטתו אף בדרך ביטול דנלגו מהדדי לא מלטרפוס ג"כ, והעטם כמ"ש דאפילו א"א דהיתר בביחור לא בטיל מ"מ כיון דליבא בהמים עטם חלב ל"ש לומר דיעטרפו יחד, ובהא כ"ש מל"מ בר ל"ט דהיתרה דמוחר :

והרמ"א בסו' ל"ט סעיף ו' הביא ג"כ דברי הא"ה וז"ל כזית חלב שנתבל למים ונתבטל בס' ואחר כך נפל מן המים לקדירה של בשר מותר, אע"פ שאין בבשר ס' נגד החלב שח"י ונתבטל במים וכחב הש"ך וז"ל פשיטא דהא כל אסור בטל בס' י"ל משום דבס"י רל"ע יתבאר דגבוי הישר בביחור ל"ש ביטול קמ"ל דכחב לא אמריקן כן עיי"ש, **ב**

שער ג בענין ביטול היתר בהיתר סימן ג שמוחה

עיר הכדחה לא אמר חורב שלם להקבל, וכה לאחר
 השלח הנכסבל כדוב ונכסב האיסור להיות היתר דהא
 דכ"ח לא בטלו חזרו אלא דבכין וממילא דלא יכיס הקבל
 אף אם ימלאנה אחר וישתכנס, וז"ל דמ"מ אסור
 משום אף פתעליו איסור לכתיבה, וקשה מזה לשיטה
 הסבוכים דלמי אלא דרכב. והגב"י מהדו"ח בס"י מ"ה
 העלה דאף דאותן השימוש דכ"ח אין מבטלים איסור אינו
 אלא דרכב הוא דוקא לח בלה כיון דנחבטל בטעם והכפך
 האיסור להיות היתר לכן מה"ס ליכא איסור דאין מבטלים
 משא"כ יבש אף דכל זמן דלא ניכר חסיכה האיסור בטלה
 כדוב והכפך האיסור להיות היתר מ"מ אם יבוא אליהו
 ויאמר שזו ההחיסב האיסורא כתי הוא עומד באיסורו
 הקדום, לכן יבש כיבש לכ"ס איכא איסור דאין מבטלים
 מה"ס, ומש"ס אמרינן בפיורי עיר הכדחה שלא אמר
 פוסק שלם להקבל עכ"ל עיי"ש, ולדברי רמ"א יכיס הקוש"י
 במ"ס בסוגיא דקידושין (דף ג"ז ע"א) בנ"ב גופא כל פסור
 פסורה פאכלו לרבות אה במשולחה, וזה אשר לא האכלו
 לרבות אה בשמיטה, ואיפוך אלא וכו', ובסוף בסוגיא
 ח' רבא לא אמר חורב שלם להקבל עיי"ש, ולשיטה ר"ח
 בר"ס כל הזכאים ובסנהדרין (דף ע"ט) דאין שור הנסקל
 נאסר ממייס, וכה דח"י בנ"ב שם בזכאים דכ"ח לא בטל
 אף דלוי נאסר ממייס רק לאחר השמיטה, לריך לומר כיון
 דלא בטל נאסר אין לשמוע להחירו אחר"כ משום ביטול
 כדוב משום איסור דאין מבטלין, ועיי"ש בחוספחה בזכאים
 ובסנהדרין לשיטה כ"ח הא דפריך בגמ' ואיפוך אלא,
 הוא לאסור אה במשולחה באיילה, אבל מתייב לא נאסר,
 וכזה הקו' במ"מ מתייב ח' רבא לא אמר חורב שלם להקבל
 הא מיד לאחר ששלחה הנכסבל כדוב, ואין בזה משום
 אין מבטלין איסור כיון דנחבטלה כדוב שהיתה היתר.
 אש"כ ז"ל כיון דמיר ח' דמין פליה להחירי לאחר השמיטה
 איכא איסור דאין מבטלין, וכ"כ בחמץ קודם פסח כיון
 דמבטל להחיר בפסח יהיה איסור דאין מבטלין וי"ל:

ויעור להקבל ולהחבטל כיון שאיט בעין הוא קשה לכבין
 דל"ל כיון דלא נחבטל מיד כשהעירב שוב לא נחבטל וזוהו
 דמי קאם למ"ס כהמדרכי ביבנה שקרקע דם שחליחה
 פסולה כיון דחמילה ביחשו יכיס בהעצרות כ"כ בזה כיון
 דלא נחבטל מיד כשנא זמן איסור שיחבטל כ"ל טלד
 בהעצרות כזכ לא נראה דהא בכל הדברים החשובים דלא
 נחבטלו כשהחכו נחבטל ופגלו וזח"כ נחפצו בטלים גם
 כן, דאין זה דומה להמדרכי כמובן מחלו, אם דהא חזק
 טעם אחר דאינו חוזר ויעור להקבל ולהחבטל כיון שאינו
 בעין וז"ע:

שוב בה לירי חשו' מהר"ח ח"ו הכיח נ"כ בשם הר"י
 רח"ה וז דהיתר בתיבת בטל מדהתן אמר גמלים
 וכו', ודחה ג"כ דלמר רח"ה שם הל ככר איסור עליו
 שאסור להביא פשתן עמו והפשתן הוא בעולם, אבל חמץ
 קודם זמנו שאין איסור חל עליו עדיון כלל מהביטול שייך
 בזה, וכיחא בשם רח"י דהיתר בכיחור לא שייך ביטול
 דאין מבטלין אה ככלים קודם שיטמאו שיטמאו כבטילה
 זו לכשיטמאו ונס כח"ן, רק דכחכ להחיר משום דכשיניע
 זמן ביטור חמץ דכיינו משש ולמעלה יחבטל עיי"ש בהשו'
 מהר"ח, אמנם כל זה רק כיכא דנמערב מחלו אינו חוזר
 ויעור חוץ הפסח משום דככר נחבטל משש ולמעלה, מ"מ
 לערב בידים חמץ ולבטל בס' לאכול חוץ הפסח י"ל דלחור
 מטעם דאין מבטלין איסור לכתיבה, וזה הוא עיקר
 ספיקו דרמ"ן כיון דלא נחבטל עד שבה זמן האיסור אסור
 לבטל לכתחילה משום אין מבטלין איסור לכתחילה והמק"ח
 חמץ בזה על דברי רמ"ן דמשש ולמעלה יחבטל, אמנם
 זה לק"מ דעיקר טעמו דרמ"ן כיון דלא נחבטל מקודם
 אסור משום אין מבטלין איסור לכתחילה:

ובה יב ליתן טעם לדברי הטור דלחור לבטל קודם
 פסח לאוכלו בפסח, אבל מותר לבטל להסבוח עד
 לאחר הפסח, דלאכול חוץ הפסח אסור כיון דלא נחבטל
 עד כשבה זמן האיסור, לכן אסור לבטל האיסור לכתחלה
 משא"כ להסבוח לאותן הפוסקים דס"ל דאיסור דכל יראה
 אינו משש ולמעלה רק חוץ הפסח, ולכן לענין איסור
 דכל יראה אמרינן שפיר דמותר לערב להסבוח כיון דכשיניע
 זמן ואיסור דכיינו משש ולמעלה שם איסור עליו ונחבטל
 בערם לביטול האיסור דכל יראה, ולענין איסור דכל יראה
 משש עד הלילה הוא בהיתר וממילא לא שייך לגבי איסור
 דאין מבטלין, כיון דנחבטל כששם שלא ח' עליו איסור
 דכל יראה:

והרשב"א בחשו' (כס"י חפ"ו) כתב וז"ל, שאלה
 חטים שנפלו לחוץ חטים והוליות ונגבס
 וזח"כ נחערכו בחוץ חטים מריבים מהם אבל לא כיס
 בהם ס' מכו לכוסיף עליהם ולבטלם בס' כיון שעדיין לא
 הגיע זמן האיסור חמץ ולכלכל אפי' בפסח וכו'. השו"ע
 אסור להסויף עליהם כדי לכתכלם בפסח כמנהג סעמיס
 חדא דכיון שהוא ממרבץ לבטלן כדי לאוכלן בפסח ס"כ
 כמבטל איסור בחוץ הפסח, ותדע מהר"ח דכעכס בחיטתחא
 דלא אשכח רבא בחיורא אלא למוכרס קבא קבא וכו',
 ואם איחא אמאי לא ערבינהו בחוץ סחר של ס' וכו',
 ולהכנישו עד לאחר הפסח מסתברא ג"כ שהוא אסור, והר"ח
 מהסוה ארבה דכעכס בחיטתחא דלא ערבינהו וישכניבו
 עד לאחר הפסח עכ"ל בקלרס עיי"ש, מבוחר מדבריו דהיתר
 בהיתר לא בטיל, וגם מבוחר דנס לערוב ולהסבוח אסור
 [ודלא כמ"ס הר"ח גמ"ל עמ"ס חמ"ס המג"ל עין דאין חזק
 מותר וטעם ביטול כדוב רק דאינו נראה ומזלי וכמ"ל,
 גם דלא כמ"ס' כעכס סב"ח לענין כל יראה איט עובר
 עד הלילה וכמ"ס המג"ל בס' חמ"ג ע"ש], וחלוס ס"ל
 כשיטה רש"י ב"ק הביאו הח"י שם דגם מחלוה עד הלילה
 שוכר

וראיתי בשם חשו' מהר"ל (כ"י רי"ד) וז"ל והא דרמב"א
 ליה ל' רח"י דלמר גמלים מתי לומר כזה זמן
 איסורו, אבל ל' עיקר משום החמץ בין מידי דלכילס
 לשאר ח' דהסח אין עליו אלא שם אמר גמלים וזה אינו
 חוזר ויעור למיקרי למר ככשים, אבל הכא סוף סוף טעמא
 דחמץ קטעים כמ"ס הר"י פרץ אדגן שלמה וכו', וספר
 הכדומה גופי מרירין מין כשיטו מינו יבש ביבש ס'
 משום דייכב טעמא כשיחבטל אלמא ככר סופו אזלין
 לענין אכילה, וזה ימים רבים הקשה לי על רמב"ה דהלי
 טעמא דהיתר בהיתר לא בטיל אמאי לא יחבטל כשיניע
 שש, ואי נימא דלית ליה לרמב"ה דלפילו כשש הוב כמסכו
 ח"כ בני דקיימו כווס' כמ"ס באגודה דכנוב לאסור כשר
 יבש וכל בני אכור ויחכב כע"פ הא כל אפי שוין
 ומבטל להסיר, וקאם אין עליו אלא שם חוזר ויעור להקבל
 ולהחבטל כיון שאינו בעין אבל כשנמלא כעין כע"פ בטל
 טעמא עכ"ל חכ"ר"ל, הובא בס' חמס סופר באו"ח (כס"י
 ק"י) עיי"ש, ומס שהכיס רח"ה ממין באינו מינו יבש ביבש
 דלחור משום שח"ס יבטלם יתן טעם מזה מוכח דלזלין
 כהר כוסו, וז"ע דהכס כעכס כיון דיתן טעם וירגיש
 טעם האיסור ה"ל כלאו כוכר האיסור, ולשיטה הרמ"ס
 כ"ל (בסיומן א') במב"מ יבש ביבש אף אם יבטלם מותר
 כיון דככר נכסב האיסור להיות היתר, וה"ל להביא משיטה
 העולקים עד הכה"ס וס"ל דגם במב"מ אם בשלם חוזר
 ויעור לאיסורו, וכן כמ"ס' ויבטלם כ"ל דגם לר' יסודה דס"ל
 מב"מ יבש ביבש בטל כדוב, מ"מ אם יבטלם חוזר ויעור
 וכ"כ בפסח אסור קתח בקמה דלס יבטלם יתן טעם,
 ופסח אסור כמסכו, גם מ"ס דקלה יב לחלק דאין חוזר

טוב ככל יראה, וי"ל עוד כיון דנעשה דחשיבתו טוב
 מהלוח ואיכא איסור דאין מבטלין לענין הטעם ויש להאריך
 אם לא תשיב כמובנה וי"ל כהא דלמרינן בשביעית דע"ש
 הנבלע חשוב כמבורר, ועי' במ"ש שביעית (פ"ז מ"ז)
 בתום יו"ט נד"כ וד' הדש ויש לחלק דוקא פעם הוא
 כמבורר אבל לא קמח בקמח, ובמ"א כהנתי מזה ואכ"מ:

ובזה נדחה ג"כ מש"ל (בס"י ה') בדברי הס"ז כמ"ש
 דמותר להוסיף ולבטל להסחות משום דכשיע
 שעה ששית דאיסור מדרבנן שם איסור עליו ובטל וממילא הוא
 כמו בכל דאיסור דרבנן דמותר להוסיף אבל לא לבטל,
 דהא שיעה הרשב"א הוא כן בדאיסור דרבנן מותר להוסיף,
 ובתשו' הרשב"א ה"י השאלה דחשוד החטין בחטין מרוב
 רק דל"ס ה' ופ"ה חובר לטובין ולהסחות, וזכר ל"ע
 להיות הרשב"א דלומר להוסיף להסחות מההוא ארבה
 דכעס בחשיפתו דלא ערביכו להסחות עד לאחר הפסח,
 דשם החטין נחמתו ופ"ל דיחבטל בשעה ששית, דגם
 איסור דרבנן לבטלו לכתחלה אסור משא"כ בעבדא דהרשב"א
 דהוא רק להוסיף שפיר י"ל דמותר להוסיף כמו בכל איסור
 דרבנן:

המור (בס"י סס"ג) כתב חטין שבלו בספיכה וטעמו
 ויש בהם חשש חמץ ואינו ניכר וכו' וכח המג"א
 דא"כ ה"י ניכר ה"י מותר לתוכרס לנכרי ול"ח שמה יסחה
 וימכור דהא דמביי דניחוש שמה שאין לוקחים קמתחן הטוב,
 והח"י דהא דנכרי דניחוש שמה יקמו ישראל להסחותו
 ויטביר על כל יראה ועי"ש, והכו"ח כתב ליישב ב' חידושים
 א' דאף אם יקחנה ישראל להסחותו לא יעבור על כל
 יראה אלא בשוגג, ולכן בחכמה גזרינן שמה יקחו ישראל
 לאכול ואף אם לא יכיר' אלא שוגג עכ"ל אריך כשר, משא"כ
 בדאיסור דכל יראה אינו עובר עליו בשוגג כמ"ש המג"א
 (בס"י ט"ל ד"ס ב"ק ה') דלא דמי לאוכל חלב בשוגג עי"ש,
 ולענין דרבני ל"ע וכו' וכו' דכרי עאלמו דהא עיקר הטעם
 דאינו טובר על כל יראה בשוגג הוא רק היכא דמוח
 חמץ בשרשות וכו' לא ידע ממנו ע"ו אינו טובר בשוגג
 דכתיב דכל יראה אינו עובר אריך להיות מנוי אללו וכיון
 דהוא לא ידע ממנו ל"ז מנוי, משא"כ אם חמץ בשני
 וכו' מנוי אללו רק דלא ידע שהוא חמץ בודאי טובר על
 כל יראה כמו באוכל חלב בשוגג. עוד חידן שם לפי
 מה שכתבו תוספות חולין (דף ל"ב) ר"ה ובגמלא
 דמדינה אין ליחוש שמה ימכרש ישראל דחולין בתר
 רובא ועיקר האיסור למכור לנכרי שמה ימכרש ישראל,
 הוא רק משום דאין מבטלין איסור לכתחלה וא"כ ה"י
 מותר לבטל ה"י מותר ג"כ למכור לנכרי, ולכן כיון
 דלענין כל יראה מותר לבטל ממילא דמותר למכור גם
 לנכרי עי"ש, ע"כ כהר דברי עאלמו דהא כעטס דמותר
 לבטל להסחות הוא כמ"ל דלאחר שבעלו שוב אינו נראה
 ומנוי ואינו טובר עליו על כל יראה, משא"כ כזה אם יקמו
 ישראל אף דלא ידע דהוא חמץ מ"מ הוא נראה ומנוי אללו
 בודאי טובר על כל יראה:

ור"ה המדריכי בפסחים (בפ"י כ"ט) כתב לכוונה סוגיית
 דע"ז בכרי דהמ"ס דנפ"ל חביבה דנפ"ל דיי"ר דשרי
 למיעטוהו ולמיוסבו ולמיוסבו לנכרי שלא בפני ישראל
 בדאיסורו הגאה לא אמרינן נהפך היתר לאיסור להיות
 אסור בהגאה עי"ש, אמנם הריעב"א בע"ז כתב דגם
 בדאיסור והוא אמרינן נהפך דהא דכ"ה בסחם יי"ס ה"י
 עי"ש, [וראיתו שם דבר דהמ"ס דכתב הוא דלא חמך
 חקנתו אז גם בפסחים דבין דמג"ו ל"י אריך חקנתו לא
 בעינן למיעבד האי חקנתו דדילמא עמו ומכתי להו לנכרי
 בפני ישראל עי"ש, וכו' תמוה דשם איסור חמץ הוא ל"ש
 למיחוש דימכרש לישראל בשחם משום איסור חמץ וכיון
 דסחם יי"ס אסור מדרבנן לשיטת הסבורים דאיסור דרבנן
 מותר לבטל לכתחלה אי אמרינן דהא דאסור למכור לנכרי
 הוא משום אין מבטלין איסור לכתחלה, מאי פריך מנגד
 שאבד בו כלאים, שם הוא איסור תורה ואסור לבטל,
 משא"כ בסחם יי"ס דהוא איסור דרבנן שרי לבטל, ובל"ז
 למה לא ערביכו בחוק היתר מרובע של ס' כקו"ה הרשב"א
 ואף לשיטת הסבורים דגם איסור דרבנן אסור לבטל ורק
 להוסיף עליו שרי יש לעיין ג"כ לפמ"ל הרמב"ם (בפס"ז)
 מה"ל מ"א ה"ל כ"ז) כשבש עוף בחלב שרי להוסיף עליו
 עד ס' ממילא כ"כ ה"י יכול להוסיף עליו עד ס', ובל"ז
 כמ"א בחרתי דנוף החטין לא יאסרו כיון דלא ה"י שיעור
 שרי מע"ש, ורק דלגב ליי"והו כמבועשת דמי ולא
 נאסרו רק ממשות חיון הנבלע בתוך סחם מ"מ גוף החטין
 לא נאסרו, ממילא לשיטת הרשב"א אמאי לא הוסיף
 עליהם לבעול בס', ולשיטת הרשב"א י"ל דס"ל ג"כ כמ"ש
 המדריכי דה"י יי"ג נמיר דאסור מס"ה, אלא דיש לעיין
 על המחבר (בס"י קל"ד כ"ה י"א) דו"ל נבל ע"ג חטין
 אין להם היתר בהדהה משני שמתוך שיש בהם סדק חיון
 נבלע בהם אם יש ביון ליתן עטס אסורות בחכילה ולא
 ימכרש לנכרי שמה ימכרש לישראל אלא כיצד עושה
 עוון, אחסם משה פה ומכרש לנכרי שלא בפני
 ישראל ואם הוא במקום שגאה לאכול פה נכרי אין להם
 פקדון.

ולפ"ז כיון דהא דאסור למכור לנכרי שמה ימכרשו
 לישראל אינו אלא משום דאין מבטלין איסור
 לכתחלה ממילא ה"י מוכח דהיתר בהיתר לא נבלע מהארבה
 דעכשם בחשיפתו דאסור למכור לנכרי שמה ימכרש לישראל
 הוא קודם הפסח הוא היתר ומחבטל קודם שיבוא זמן
 האיסור ולא ה"י כזה איסור לבטל עי"ז שיעברו לנכרי,
 ויש לחלק אם מבטלין ע"י ביטול ברוב, ובת"ש הר"ן בשו"ת
 לעתון אותו ובטל בס' או שיעברו לנכרי וכו' וכו' ומכרש
 אחר לישראל ויחל חמץ בעין בפסח, ומ"א י"ל כזה
 קושי' בתום בע"ז (דף ס"ה ע"ב) על הא דאיתא שם ההוא
 כרי דמיני' דנפ"ל עני' חביבה ד"ג שרי' רבא לזביו' לנכרי

תקנה עכ"ל והא זב"ה הכל הוא סתם ייחס ואינו אלא להוסיף עליו ואחתי כמב כאן לדון לו תקנה ז"ע :

הוא מותר אלא דבכ"ח דרך ביטול אסרה תורה, וכיון דליכא טעם לא נאסר הבליעה מטעם דבכ"ח כלל וכה דכח הרי"ף לאסור בפס שאפאה עם הל"י פ"כ ז"ל כמ"ס כר"ן במילין והרמב"ן בע"מ ה"ל כיון דרית רפח נכנס כללי נראה כאוכל בכ"ח ולכן החמירו בדשיל"מ :

סימן ד

אמנם בנזק הדבר שכתבו המהר"ל והר"ם ח"ז לחלק בין חמץ קודם זמנו לזמן גמלים דשם אמר אסור לעולם לערב עם הפשקן, משא"כ חמץ קודם הפסח אין שם איסור עליו, י"ל דזה אינו אלא לטעם שכתב המהר"ל ונחשו' הרשב"א כ"ל כיון דלחץ לדון עליו קודם הפסח ל"ש בטול כמו דאמרינן אין מטבילין הכלי ליעבר כשיטמא, בזה שפיר יש לחלק בלמך יש לנו לדון מיד אם לערבו בפשקן, משא"כ לטעמא דהר"ן בנדרים דלא בעיל משום דהוא בכלל עולין והיתר בסיח לא בעל, י"ל דגם חמץ קודם הפסח לא קרי איסור גמור על שם טופו כיון דשם איסור עליו ע"ש העמוד שיהי' אסור בפסח וכמ"ס הר"ן בנדרים דדשיל"מ לא בעיל דחשוב היתר ע"ש העמוד דיהי' מותר לחמר זמן כ"כ י"ל דחמץ קודם הפסח שם איסור עליו ע"ש העמוד, וכן מביאר בחמשים דעיי' להראב"ד (ס' ל"ו) ח"ל ועוד שהחמץ יש לו זמן איסור והשמן שגפול לחובו אין לו זמן איסור כליאסור בסיח דמי' והרי שנינו במ"ס בלחיים למך רחלים וז"ג שטרפו זכ"ו וכו' הלא למך רחלים וז"ג שייחס היתר ומטבילי' זה א"ח זה אלא מפני שגמר רחלים זוכה בו בלחיים וז"ג אין טוהג בו בלחיים כליאסור בסיח דמיהא עכ"ל, ומעשה לפ"ז ל"ע בדברי הר"ן בנדרים מ"ס בפס שאפאה עם הל"י דאסור משום דהוא היתר בסיחיה הא בכ"ח דומה ממש לז"ר וז"ג דבכ"ח איבא איסור דבכ"ח ולא בפסח, ולזה נראה לפש"ד להוסיף עוד על דברי הר"ן נדרים וזכו יהוישבו כל הקטובי' הטפלים על כר"ן :

ובתשו' כרשב"א (בס' תהלה) כתב ח"ל על התבואה שנמאלו בה חמין שנחבטו ונעמנו קודם פסח אם יש יותר מ"ס של חומר אם מותר לאכול בפסח לא מביעי לפי' רש"י דאסור להסכות חמץ ע"י מערובות דמפרט ואלו עובדין עליו כב"י אלא חף לר"ם להסכות סך דפ' ח"ע אסורים באכילה דאי בני חמין דומי' להטך דקא תשיב בפ' ח"ע דמותר להסחות ח"כ ה"ל דבר שיש לו מחירי' ואחי' באלף לא בעיל וכו' א"ע"פ שאין לו מחירי' אלא ע"י מערובות מקרי שפיר דשיל"מ וכו', ומיהו לאידך שיהא שטרפו דכל שפ"י מערובות לא מקרי דשיל"מ כ"י נראה קצת להסיר, אמנם אחי' להכחא שיהיה יש לאסור כיון דלחץ מטבילין איסור לכתחלה, והיכא דממזיד ק"ל להסור וכו', דל"כ הוי ארבה דעבדא בחישהא אחתי לא אשכח תקנתא אלא וכו', ויערבינכו ביחד וליזנכו לזכרי' משום ס"ס דילמא לא מוזני כלל לישראל וחתמ"ל מוזני וכו' מה בכך הרי בטלו ככר בכ"י אלא כל כה"ג דמערב ידיה אע"ג דלא מכוין לילכיליכו בפסחה ל"מ ל"י ס"ס, ובי כיכא דשיל"מ אחי' באלף לא בטל ס"ה ספיקא וס"ס כדאיתא בפ"ק דיו"ט, וגדולה מזו כתב ריב"ז א"י שטרפו שטרפו חמץ קודם הפסח ויש ביה יתר מ"ס יפס לבטלו אסור להחיות בפסח דלחץ לר"ך ביטול קודם זמן האיסור כדתי' בפ' נערה המאורסה דלחץ מטבילין כלי לכשיטמא ליעבר וכו' עכ"ל, ויש לעי' הרבם בדבריו במ"ס לשיטת דש"י חף אם כי' ס' נגד החמין שנתבטו עובר ג"כ כב"י א"ע כיון דקתה בקמת הוא מנ"מ ומ"ס מותר אחי' באכילה יעבור עליו כב"י ובד' מייסד דפ' ח"ל עובדין איכא כו"ס ככדי הילת פרס, וגם יש בו טעם קלות כמ"ס טעור (בס' תמ"ב) ע"ש ובמ"א וואכ"מ, גם כמס דהחמיר דלחץ לבטל כ"י ולמכור לזכרי' ל"ע כיון דהוא רק א"י וספיקא דרבין לקולא דתימא כיון דהוא דשיל"מ כיון דיש לו תקנה אחרת כגמ' ומבואר ג"כ דלא ס"ל הא דלאחר שם נהבטל ואף דלעטמי' דהיתר בסיח לא בעיל משום דלחץ מטבילי' הכלי לכשיטמא ליעבר, ממילא חזר שם שפיר נהבטל, מ"מ י"ל דס"ל דמי' כיון דלר"י לביטול אסור משום דלחץ מטבילין איסור לכתחלה, ומעשה מ"ס הוב"ב להוסיף מודברי רשב"א חולין במ"ס גלגון שחטבו בסכין של בשר דמהי טעימה דכיון דליכא טעם בידוע שלא נבלע בו כלום מזה מוכח דהיתר בסיח לא בעיל, הא מבואר ק בחד"י בנחשו' הרשב"א ומש"ה מוכרח לומר בידוע שלא נכנס בו כלום כמ"ס הוב"ב :

אמנם דזה ל"ע מש"ל דמנא ידעינן ע"ז שלא נכנס טעם דלא נבלע בו כלום דילמא נהבטל וכיון דהוא דשיל"מ לאכול בלא כוח אסור מספק דילמא נבלע בו, ויש לקיים גם מה שכתבתי דלר"ך להיות דלא נבלע בו כולו כל ששמעתי, ואף דהרשב"א ס"ל דהיתר בסיח לא בעיל י"ל כמ"ס מטהר"ל ונחשו' מהר"ם ח"ז לחלק בין חמץ קודם הפסח לזמן גמלים שטרפו עם למך רחלים, דשם שם למך עליו לערב בפשקן, ויותר י"ל לפת"מ כרשב"א בנחשו' הטעם דהיתר בסיח לא בעיל דלחץ מטבילין הכלי ליעבר כשיטמא, וזה הוא רק בחמץ קודם הפסח דלחץ לדון כלל, משא"כ בלמך גמלים שטרפו בלמך רחלים מיד יש לדון אם מותר לערב בפשקן וכ"כ גם גלגון שחטבו בסכין של בשר אסור לעולם דמדיד יש לדון חף לאכול בכותח, (וכ"כ גם ב"ד שם) לדון דאסור לאכול דס פרוש ובמ"ס בנחשו' רע"א ס' ל"ח דיש לדון מיד אם ראוי לבטל (אוחס) או כמ"ס דאף דאמרינן היתר בסיח לא בעיל מ"מ בכ"ח היכא דליכא טעם לאו מטעם ביטול

הנה המחברים תמחו על כר"ן במ"ס בנחשו' דשיל"מ ל"כ דהוא משום מומחה דר' יהודה דס"ל צנ"מ לא בעיל, החמירו ע"ש העמוד שיהי' בכלל היתר בסיח דגם לרבנן דר"י לא בעיל, ח"כ הא דאמרינן בביבא דביבא בב"בא שגולדה ב"רע אחי' באלף ל"כ משום דהוא דבר שיל"מ, ולדברי כר"ן חף הי אמרינן דהיתר בסיח ל"כ לרבין חף יבש ביבש, מ"מ הא לר"י יבש ביבש גם בנינו בטל ברוב, ממילא ל"ש להחמיר בזה ע"ש העמוד משום חומרא דר"י דהוא יבש ביבש גם לר"י בטל ברוב, גם חמכו במ"ס כר"ן בפס שאפאה עם הל"י כיון דיש לו היתר עתה לא בעיל לרבנן גם בלחיים מיהו כמו בשולין, מהא דלחץ שחטבו בסכין של בשר אחתי' מותר לאכול בכותח ע"י טעימה הא הוה דשיל"מ לאכול בלא כוח, גם חמכו דאח יענה הר"ן על התמטקין דלמך רחלים שטרפו עם ז"ג דמותר לערב בפשקן הא הוה דשיל"מ, ודברי הר"ן בנדרים סוחטים עם דברי הר"ן בנחשו', ולישב כ"ז ל"ל דעיקר סבתא כר"ן הוא כיון דגם לרבנן דר"י היתר בסיח לא בעיל רק דזה ח"ע אלא דבר שכו"כ עכשיו היתר, משא"כ היכא דלחץ לו היתר עתה רק שעתיד להיות היתר אח"כ אינו בכלל היתר בסיח ומדינא בטל לרבנן, מ"מ כיון שעתיד להיות היתר שם היתר עליו וכיון דאשכחון תנא ר"י דס"ל עב"מ לא בעיל חף דלא קימ"ל כוחי' מ"מ היכא שיהי' דביבא ע"ש חמ"ס שם היתר עליו, ומשום חומרא דר"י החמירו ע"ש העמוד דלא יחבטל, משא"כ במין בלחיים ע"י והוה דשיל"מ חף דשם היתר עליו ע"ש העמוד מ"מ כיון דהוי היתר גמור ולא

ולא מלינו תנא דמתמיר בזה לא התמירו אף בדבר שיש לו מחירין, ולפי' י"ל בכוונתו דביטול אף דכאן יבש ביבש וגם לר"י בטל, מ"מ כיון דלרבנן ביטול דהיתר גמור גם יבש ביבש לא בטל כאשר יבואר לפימיו ומלינו טעם דמתמיר בזה ללא בטול משום דהוא דבר שבמנין המתמירו רבנן כיון דהוא דבר שיש לו מחירין אף ביטול עליו ע"ש סופו [ועי' מש"ל ס' ו'] דזה נדחה מגדריס דף ג"ע ע"א] :

וכ"כ יש לומר בדבר שיש לו היתר עתה אף דהוא היתר גמור, כמו בלמך גמליס וז"ל שערפן זה בזה דהוא היתר גמור כיון דבלמך תוליס ע"ש איסור עליו לערבו ע"ש פשטן כמ"ס מוהרי"ל ה"ל ומה"ל בטל אף לרבנן, מ"מ כיון דעכשיו הוא היתר שם היתר עליו וכמו דהתמירו רבנן בדשיל"מ על שם העמוד משום דשם היתר עליו כ"כ התמירו על שם של עכשיו דעכ"פ שם היתר עליו ולא בטל, אמנם כמו שלא התמירו בדשיל"מ רק משום דהוא היתר דס"ל להחמיר מדינא, כ"כ י"ל ללא התמירו ע"ש היתר שיש לו עכשיו רק במקום דמלינו תנא דמתמיר בזה מדינא, בזה התמירו אף בלוינו מינו כיון דלרבנן ביטול שטוח היתר גם עתה גם בלוינו מינו בטל, ולכן בפס' שאפ"ה עם הל"י שיש לו היתר עתה לאכלו בלא כותה אף דהוא היתר גמור כיון דשם בשר אסור לעולם ע"ש חלב מ"מ שם היתר עליו ומתמיר' בו כיון דמלינו תנא דמתמיר בזה מדינא דס"ל ריחא מילתא, ולכן מתמיר' בו משום דהוא דשיל"מ, [ובמ"ל כחבתי הרבה מזה דלשיטת הר"ף דס"ל דגם למ"ד דס"ל ריחא מילתא מ"מ לוי אלא משבו, ובמ"מ למ"ד שטוח במשכו אסור, וכ"כ בלוינו מינו דגרגס ברית אסור כמו בכל מקום דהייבא ס' ורגרס הע"ס, מ"מ בבשר חלב דדך' ביטול אסור חורס ובעי' טעם גמור ומש"ה דבר המתמיד לוי אסור בב"ה גם ריח לא יאסר מדינא] ומש"ה בפס' שאפ"ה עם הל"י אסור הכריף משום דשיל"מ להתמיר ולחוש למ"ד דס"ל ריחא מילתא, מש"ה בלגון שחטבו בסכין של בשר ואין בהלגון טעם בשר ללא מלינו שום תנא דמתמיר' בזה מדינא, לא מתמיר' אף אם הוא דבר שיל"מ וכ"כ וז"ל שערפן זכ"ו כיון דהוא היתר גמור דשם לומר אסור לעולם ע"ש פשטן, וליבא מאן דמתמיר בזה כיון שטוח יבש ביבש דגם לר"י בטל אין להתמיר אף אם הוא דשיל"מ, וכ"כ בתעין שמתו דהוא היתר גמור ע"ש העמוד כמ"ס ב"ס' טמים דעי' לראב"ד כ"ל, וקמח בקמח הוא בכלל יבש ביבש. דבטל גם לר"י לא מתמירין בו אף אם הוא דשיל"מ, ואף דהוא דשיל"מ כן בטוחים הר"ן מ"מ לענ"ד נראה דהדברים ראוי' לאומרם, ויש להאריך בזה בדברי חוס' זכתי' (ד' ע"ג) בד"ה ר"י במ"ש דה"א דר"י ס"ל יבש ביבש בטל מסוגיא דביבא (ד' ל"ה) דה"ו דקמח בקמח הוא לה בלה, ולפי' ה"ו' במק"ל על הר"ן בשם' דשם הוא קמח בקמח דהוא לה בלה, ולר"י לא בטול ואמאי לא מתמיר' מחומרא דר"י, ולפי' חוס' ביבמות (ד' פ"ב) בחי' א' דהיי"ר בקמח רוחה, או ללאחר שיאפו יביא וזמן טעם י"ל ק"ה דכיון דעכשיו נתבטל דהוא יבש ביבש רק אח"כ כשיאפו, אמנם אם נזון ע"ש סופו ל"ה היתר כיון דתוך הפסח הוא אסור, ול"ה היתר רק דעתה הוא היתר ועכשיו הוא בטול כדון יבש ביבש, אמנם לחי' זה ל"ע ג"כ ה"ה דכתבו תו' דג"כ לר"י גם יבש ביבש בטל דה"ל אף ארופה שובת בלמך ומזה הוא גם שם אם יאפס יתן טעם ומסתמא יאפס את הכדומה ולא יאכלו כמו שטוח עתה ואכ"מ וז"ל :

סימן ה

הר"ן נדברים (ד' ל"ט ע"ב) בד"ה שאלי גבי מעשר חבד וז"ל ודברים שאינם שווין מבטלין זא"ל אבל איסורא

וי"ל למי' בזה (ב"ס ל"ח) בטור ובמחבר בקדרה שיש בה ל"ט ויחסים היתר ונפלו בה שני ויחסים א' של דם זא' של חלב כל אחד מנזרק עם הכ"ט של היתר לבטל חבירו, וכזה הכו"פ ס"ק י"א ה"ה דכתב הרא"ש בזה דק"ל איסורין מבטלין זא"ל ח"ל כיון דהאין טעמם שזים לא יהיה נרגס טעם דדם וחלב, דבא גישב אף לדברי רש"י דה"ל דהפי' בעור לנו לויכא ע"ש אפי"ה. בעי' ס' ל"ז כולק' דאסורים מבטלין זא"ל ואיכא ס' ע"ש, ולא היה צריך לומר דכתב כן לשיעור רש"י דוקא, דהיא היכא דתערבו גופו של איסור גם להבטלין זא"ל ורש"י א"ה בעי' ס' דוקא כ"ל והט"ס הביא עוד מ"ש בל"ה כ"כ על הגליון בשם תשו' הגאונים כי הראב"ן אסור, די"ל

שערי שער ג' בענין ביטול דהיתר ביהוה סימן ה' שמוחה

ביבש דאיסורא כמאן דליחא גס לברין אכור משום עד
 סאאלנו באיסור חאלנו כביתר , ורש"י לשיטתו דפסק
 לר"י דמצינא לא נפיל לא הארבו לעצמה דרס"ן , ובסוגי'
 דשיל"מ כחבתי בזה הרבה לישב כל ק' סוללים שמה ,
 וי"ל דמשא"ס חמץ בפסח ביבש אמרי' חוזר ויטעור ולא
 בלה דהא שיעת הרמב"ם דחמץ אכור משום דהוא דשיל"מ
 אמנם החולקים ס"ל דלא חזק דשיל"מ כיון דחוזר ונאכר ,
 וי"ל דהא חינה א"א טעמא דרס"ן דאכור כיון דיהיב לו
 מחירים השב חסור ע"ש טעמיד לבוא , משא"ס אס חוזר
 ונאכר חבל א"א הטעם מיהו עד שחאלנו באיסור
 חאלנו כביתר מה נצק דיהיב נאכר לשב כהאס מ"מ
 לאחר הפסח ויחלנו כביתר , משא"ס יבש ביבש אכור
 בפסח משום דס"ל דשיל"מ :

דס"ל כתי' דאף היכא דליבא פגם בעי' ס' וס"ל דאין
 איסורין מבטלין זחי' עי"ש , ולפנ"ש י"ל כיון דהיכא
 דמשום האיסור נחשבו לבעי' ס' ואף דק"ל ספיקול
 וכונסר והקמח שבלן מבטלין זחי' הוא דוקא יבש ביבש
 משא"ס לה בלה איכס מבטלין זחי' משום דהוא היסר
 כביתר דלא בטל לדבך משום דהוא כמו פולין ולכן היב
 אכור הראב"ן :

ולפי"ן לא קשה לרס"ן ממתי' דל"ג וז"ר שטרפן זע"ו ,
 כיון דהוא יבש ביבש , וכ"כ רס"ן בשפ"ו כחב
 לפי שחמץ קודם פסח אף דהוא היסר כביתר מ"מ קמה
 נקמה הוא יבש ביבש ונבל , אלא דעדיין קשה מהא
 דלמן שחבתי בסכין של כשר אחאי עומר לאכלו בטוסה
 דהוא לה בלה , ובדוחק י"ל כמ"ס סוגי' דהוא קאמר
 סרס"א ביהו"כ ק"י בירוש' שאלו נבלגו בחטוב כלום , גם
 סק"י מסוגיא דביבש במ"ע דהא הוא יבש ביבש דאפי"ט
 בשולין בטל לרבך גם לר"י יבש ביבש בטל ומת"ס להחמיר
 משום דשיל"מ :

ובתוך כתבי עלה ברעיוני לישב ק' הש"ך לרמב"ם
 דס"ל דחמץ בפסח נמשכו משום דהוא דשיל"מ
 אחאי יהיב בעל לאחר שש עד הלילה , ד"ל הא דחשיב
 לרמב"ם דשיל"מ אף דחוזר ונאכר לשב כהאס הוא דהא
 בלא"ס קשה אחאי יהיב דבר שיל"מ הא חמץ אחר הפסח
 אכור ג"כ מדרבנן וכל דבר שיל"מ אינו אלא מדרבנן , וכחבו
 דלאחר הפסח בחטובות הוא מותר לאו מטעם ביטול ברוב
 אלא בחטובות לא קיים ר"ש משא"ס הוא דשיל"מ דהא
 היסר עליו , וי"ל דמשא"ס חשיב דשיל"מ דלשנה כהאס לא
 יהיב אכור חמץ בפסח כיון דחזר ויטעור , ואף דשכ"פ
 בשנה כהאס לריכיס לבוא ליד ביטול עכ"פ שם היסר עליו ,
 אמנם הא דחזר ויטעור חוזר ויטעור דהוא דשיל"מ נחטבל
 ששית , דקידם הפסח לא בעיל משום דהוא היסר כביתר ,
 ומעשה אס יומא דלא יבטל ג"כ לאחר האוס , ממילא
 יהיב חוזר ויטעור ולא יהיב בכלל דשיל"מ ויחטבל ג"כ
 בפסח , ולזה הקילו לאחר האוס עד הלילה כיון דחזר
 בכרת לא חמור כ"כ וזו ממילא דהוא דשיל"מ , ועוד י"ל
 כיון דיבש ביבש הוא בכלל דשיל"מ משום עד שחאלנו
 באיסור , משום חומרא דחמץ החמירו דכלל ענין לא
 יחטבל ועדיין ז"ע ב"ה :

ונראה לעי"ד לישב בהקדס לישב שיעת רש"י דס"ל
 בסוגיא דע"ו (ד' ע"ד ע"א) בחטובות יבש ביבש
 חזיכה בתקיעות טבילה ברובה ודחא שדי לבלגא ואיך
 שדי בחלילה , ומתכוו כיון דבטל ברובה ובספך האיסור
 לביות היסר מת"ס יהיב לרין להשליך אחס לכלבים , וי"ל
 ליתן טעם לדברי רש"י עפ"י דברי סג"י ס"ל במ"ס דאף
 אופן דס"ל דחזר מבטלין איסור לכתחילה אינו אלא איסור
 דרבך זה אינו אלא בחטובות לה בלה כיון דנחטבל
 טעמו לגמרי וכפך באיסור ליתר וס"ל כאלו אינו לכן
 ליכא בזה איסור חורס , משא"ס יבש ביבש האיסור כמאן
 דליחא דמי דהא אס יבא איסור ויחמיר חתיכה זו היא
 האיסור חזרה לאיסורו ולכן יבש ביבש לבעי' אכור לבטל
 איסור לכתחילה מת"ס , ורמ"י לזכר מוכיחא דחולין מהא
 דאמרי' לה אחמס תורה שנה לנקלה כ"ל עכ"ד ועיין
 בר"מ ספ"א מהל' אבות סעומאס דכתב דדוקא יבש ביבש
 אמרינן איסורא כמאן דליחא ולא בלה עי"ש , ומשא"ס
 בחמץ בפסח בלה לא אמרינן חוזר ויטעור , וביבש אמרינן
 חוזר ויטעור , וכן לפנ"ש חו' יבמות ס"ל דלר"י דס"ל
 ביבש מת"ס בטל מ"מ אס יבש חוזר ויטעור , ומשא"ס
 כהגרא דביבש אכור לבטל איסור מת"ס , וזכר מיושב
 ק' ספ"ח (בב"י ז"ת) על שיעת הסוגרים דאין מבטלין
 איסור לכתחילה אינו מהא דפריך הגמרא בייטין גבי נפלו
 וספולשו והא כהא מת"ס חד כהרי בטל ח"ל בל"ז הא כל
 איסור דאין מבטלין אינו אלא דרבנן , כיון דביבש הוא מת"ס :

והרמב"ם (בפ"י מ"ו מהל' מ"א) כתב ויראה לי דשיל"מ
 אינו אלא בחמץ , ומתכוו עליו הא מבוחר
 קן בנדרים כמ"ס רס"ן שם וי"ל דס"ד דדוקא לה בלה
 דל"ש עד שחאלנו באיסור כיון דהאיסור כמאן דליחא ,
 ולא אכור אלא מטעמא דהוא בכלל עולין ובמ"ס רס"ן
 בזה אין להחמיר כמין באינו מינו , משא"ס יבש ביבש
 דל"ש טעמא דרס"ן ואינו אכור אלא משום עד שחאלנו
 באיסור חאלנו כביתר וזה שייך גם באינו מינו , לזה כתב
 הרמב"ם ויראה לי והוא מטעם שקב"ה דשיל"מ לא
 נקרא ע"ש כראשון , ואין כמאן מקומו להאריך בזה ובסוגי'
 דשיל"מ כחבתי עוד מה :

והנה עוד פתחו לשיטת הסוגרים דמת"ס אכור לבטל
 איסור , אחאי בנחשבר בשוגג מותר הא ק"ל
 בדלוארייחא קבסין שוגג אמן מיד ומח כחבו לכוניה
 דאין מבטלין אינו אלא דרבנן , ואס יעמא דביבש אכור
 מת"ס סק"י במ"ע אחאי אמרינן יבש ביבש חד כהרי בטל
 ולא קב"ה שוגג אכור מיד , וי"ל דמשא"ס ס"ל לרש"י
 בחטובות יבש ביבש דהוא שדי לבלגא וממילא דאין
 לנש דיתעבר מוזר ויחמיר דהוא שוגג דמת"ס יעשה כן
 כיון דלא ערויה כלום ע"י הביטול , [וכוא דומה למ"ס
 סוס' בניבא דכ"ד ד"ה ולערכ' אסורין ככדי שיעשו ,
 דאסורו שלא יעו לכחי לעשות לו דכיון שלא יתכס אין
 לחוש לכ' בזה] , וע"כ סוררכו לשדוח חרף לבלגא דבל"ז
 יהיב בשוגג ג"כ אכור משום דגזרי' שוגג אכור מיד , ולא
 חמאל איסור בטל ביבש :

ואחזור להג"ל למ"ס עפ"י דברי סו"ר זכחים דאף לרבנן
 דס"ל עולין לא בטלו זה אינו אלא לה בלה
 אבל יבש ביבש גם לרבנן כבול עולין כמו מב"מ לר"י ,
 והחוס' בזכחים סס כמספיק' דכרז ואינס ממליטוס לגמרי
 אמנם ברמב"ם נראה דס"ל לרבנן דס"ל עולין לא בטלו
 אף ביבש אמרי' דלא בטלו , ומש"ה איסור באיסור לא בטל ,
 אף ביבש וממילא דכ"כ הוא גם היסר כביתר כמ"ס רס"ן
 בנדרים , והאור זרוע ס"ל , והנני לבאר שיעת הרמב"ם :

סימן ו'

הרמב"ם (בפ"ח מהלכות פסולי סמוקדשים הלכה
 כ) כתב ח"ל הפגול ונאכר , וסעמא
 שבלגן זה בזה ואלכן חייב אש"פ טריבס מין על חבירו
 אינו מבטלו שאין האיסורין מבטלין זה את זה עכ"ל ,
 ויחב

ולפי"ן י"ל דדוקא בלה בלה סוכך רס"ן לטעמא דהוא
 בכלל עולין דלא בטל גם לרבנן , משום דלא נוח
 ליה הטעם דרש"י משום עד שחאלנו באיסור חאלנו
 כביתר דלאחר שחטבל האיסור כאלו אינו , משא"ס

וכתב סכ"מ בפ' הסערפות פלוגתא דר"פ ור"א ופסק כר"א משום דרבא אוסר' לר"פ וכו' וכו' דהו"ל דהוקי' ועוד דבירושלמי פ"ק דתלס איפלגי ר"י ור"ל במילתא ור"י סבר כר"א עכ"ל [ולגיל בהלכות דברי האור זרוע] והכו"פ בס"מ ל"ח דכא"ז דזה דברי הרמב"ם מהלכה, וראה לפעני' דהרמב"ם לשיטתו סי' לו ראה דכלכה נקט' דלחן איסורים מנפולין זא"ז :

הנהגה דעת הרמב"ם דספיקא דאורייתא מן הכורס לקולא, ותמכו עליו מהא דילפינן בחולין נסגינא דרוב דאולינן בחר רובא מקרבנות דא"ל לצודקן מ"ח עירופים, דל"ח דתלס הוא ערפס דמס מוכח דאולינן בחר רוב ולשיטת הרמב"ם דאף אי לא אולינן בחר רוב וכו' ככלל ספק מותר ג"כ דמס"ת ספיקא דאורייתא לקולא. וזה ימים השבתי לישב ע"פ דברי הרמב"ם דלפניו לישב בקושית לרמב"ם הא"ך יתכן אשם חלוי הכא על הספק, ולכן בעלו דבר הלוי בממלוקת שהנאים אי צשיק בהכס חלוי חתיכה אחת משחי חסיונות או לא דלמ"ד בעי' ס"ל דספיקא דאורייתא מס"ת לקולא, ולכן אינו חייב אשם חלוי אלא בשחי חסיונות דאיקבע איסורא ופי' דחייב אשם חלוי אף בחתיכה אחת ס"ל ספיקא דאורייתא מס"ת לחומרא, והרמב"ם פסק כמ"ד דבעי' חתיכה אחת משחי חסיונות, ולכן ס"ל דסיכא דלא איקבע איסורא ספיקא דאורייתא להקל עכ"ד, ולפי' י"ל דלפינן דהשטת בנכמה דילמא היא ערפס הוא ג"כ דחייב אשם חלוי דודאי י"ל בכל העולם כהמות ערפוס, ולכן כל בהמס השחי חתיכה אחת משחי חסיונות, אש לא דלמ"ד בחר ברוב, וכבר דברו המהררים בזה, [וש"ן בחבובת חמדה שלמס בפסת השער] ובמ"א דבבתי סכ"ה מוס' אבוח בק"רס דזה אינו ע"פ דברי סח"ד בשיתן ק"א סי' ס' דהוכיח דביטול ברוב אינו נאלץ במקום שהספק גולד מכה הסערפות ואש לא יסב רק אחד לא היה ורק מהמתת הסערפות גולד הספק בזה שייך ביטול ברוב דומי' דהנסדרין שיש רוב חבבין ואלו לא היה רק המזיני לא היה ספק, משא"כ בדבר שאפי' אש לא היה רק אחד היה ג"כ הספק ויהי אסור מדאורייתא משום הספק שגולד עליו בפ"ע ל"ש ביטול, וראה לזו מהא דמקשה ס"מ ור"מ דחייב למיעוטא כי"ך אכל ניטרא, ומאי קובי' הא ר"מ לא חייב למיעוטא אלא ברובא דליחא קמן אכל לא ברובא דליחא קמן ועל ביטול ברוב לא פליגי ר"מ, וביטול ברוב הוא אפי' אחד בסוף העולם, וכיון דרובא כשרות יניחו יתבטל הסערפה ברוב, אלא ודלוי כיון דלשילוי לא היה אלא בהמה אחת היחה אסורה מהמתת הספק, ורק מהמתת הסערפות חסי' מותר משום ביטול ברוב באופן זה לא שייך ביטול ברוב עכ"ד, וממילא דרובא ג"כ דסיכא דלא גולד הספק מהמתת הסערפות לא אמרינן ג"כ כל דפריש ברובא פריש, דא"כ כקובי' במקומ' עומדת מאי קאמר לר"מ כיכא חילי בישרא הא לא פליגי ר"מ על כל דפריש דהוא רובא דליחא קמן כדאמרינן בגמרא רובא דליחא קמן כגון סכסדרין וכו' תנינו לא קמבעי', ולפי' הא תנינו אי ספיקא דאורייתא מס"ת לחומרא בזה אש לא היה כהמס אחת היחה אסורה, ורק ע"י הסערפות יהיה מותר מהמתת ביטול בזה אמרינן דלא שייך ביטול, ומוכח דלאקבע אסורא דודאי י"שו ערפוס בעולם ע"ז אמרינן דמותר מהמתת ביטול ברוב, משא"כ לשיטת הרמב"ם דס"ל ספיקא דאורייתא מס"ת לקולא, וממילא אף אש לא היה אלא כהמס אחת היחה ג"כ מותרת בלא הרוב מהמתת

ולפי' י"ל הא תימה לפי האמת דאולינן בכל מקום בחר חזקה וביכא דליחא חזקה איסורא בלאו חסיונות מחזקין לקולא דלדאי לחייב חטאת, או נתינת מד דרבא ביכא דלא ליחא חזקה איסורא בלאו חסיונות רק בלאו חזקה כגון חסיונות אחת משחי חסיונות, לחייב אשם חלוי משא"כ אי לא היה אולינן בחר חזקה כלל אף אש ליחא חזקה איסורא בלאו חסיונות, או כ"ש לא היה אולינן בחר חזקה בלאו חסיונות. ואז ע"כ יהיה מוכח מהא דחייב חסיונות על ספק אשם חלוי דספיקא דאורייתא מס"ת לחומרא, דמה לי חסיונות אחת או שתי חסיונות כיון דלא חזקין בחר חזקה כלל, והחסיונות כבטולא דרוב מנא הוי מילתא דאולינן בחר רובא חסיונות כיון דאמרינן זיל בחר חזקה כ"ש בחר רובא דרובא וחזקה רובא עדיף, וחזקתו דלראביי ב"י

הספק, רק דלימא דהתיב איסורה דהשחי איקבע איסורא כיון דישנו ערפוס בעולם, ע"ז אמרינן כיון דהספק הוא מהמתת הסערפות ממילא כיון דידעי' ברוב כמה כשרות מותר גם הסערפות מהמתת ביטול ברוב, וממילא הקושית נמ"ע סי"ך מוכח מקדשנות ואכל הוי דמיימי כגמרא ללאוד דאולינן בחר רוב דילמא מותר מהמתת הספק ואפי' ספק לא היה דהסערפות בעלוי ברובא ויהי ל"ל להשחי בזה דנחולין דף מ"ג ע"ב פריך כגמרא על שולא דאמר ישב לו קון צובט א"ח שמא כבירא מ"מ משחי חסיונות אחת של חלב ואחת של שומן ומשחי כהם ליחא חזקה איסורא וע"כ ל"ל ה"פ' בגמרא' דליחא חזקה איסורא בלאו חסיונות דלחלב, אלא במקום בזה ליחא חזקה איסורא, ובריש גיטין אמרינן בגמ' אימר דאמרי ע"א נאמן באיברינן כגון חסיונות ספק של חלב ספק של שומן דלא ליחא חזקה איסורא וכו' ולשיטת הרמב"ם דס"ל ספיקא דאורייתא מס"ת לקולא ע"כ ל"ל דקובי' בגמ' הוא בחתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן דבזה לא לריכיס לנאמנות העד דבזה ערפוס הוא מותרת מסעס ספיקא דאורייתא מס"ת לקולא אלא ע"כ הוא בשחי חסיונות אחת של חלב ואחת של שומן דאסור מס"ת כיון דאיקבע איסורא, ונאמן ע"א לומר חסיונות זו של שומן להחיר, [ויש לעיין בקידושין בלאמר קדשתי את בני ואתי יודע למי קדשתי' וכו' ח' ואמר אני קדשתי נאמן לפוערס בגס, ושי"ש בר"ך ובפי' דאף דהוא דבר שבערוה דלחן פחות משנים בזה נאמן דבא לבבר, וא"כ כעין שני חסיונות נאמן בעד ח"ף דבבר שבערוה], וע"ז קאמר בגמרא דלא ליחא חזקה איסורא ויניו בלאו חסיונות, וכן פירש"י שם דלא ליחא חזקה איסורא דחלב בכך חסיונות איסורא גופא כהא ליחא חזקה בכך ליחא חזקה איסורא עכ"ל, ומשמע מהני ג"כ דקובי' כגמרא משחי חסיונות, וא"כ כי"ך קאמר כגמרא הכא על שולא כהא ליחא חזקה איסורא, וי"ל דהא הו"ל ג"כ חסיונות דב"ה שאפי' וכו', ובחתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואפי' דלא ליחא חזקה איסורא לא ליחא חזקה גמי סח"ת, אבל כהא מעיקרא היחה בחזקה פשרה עכ"ל, ובמהבתי כחבו לכוונה מזה דהפק נקיבה הו"ש אף שהוא נבלה אפי' לא היה בחזקה איסור, דיעקר הא דלמרי' כהמתת בחיי' בחזקה איסור שומדת עד שידוע לך כמה נשחטת, הוא על מעשה השחיטה דלריכיס לברר דעשה משעס השחיטה, ואמנא אי יודעין דנשחטת כהו"ן רק הספק הוא בנקיבה הו"ש אמרינן נשחטת כהמס ויהי בחזקה סיגר, ואכ"מ, ולפי' דלדרי' בסוס' קובי' כגמרא הוא בשחי חסיונות הוא ג"כ חזקה סיגר, כיון דהשחיטה אחת היא ודלוי מותרת, וע"ז חזק' כגמרא הא היה גם כן ליחא חזקה איסורא דהא חסיונות אחת היחה ודלוי איסור, או דהפי' בגמ' הוא דליחא חזקה איסורא במקום הזה, [וע' ברשב"א יבמות ר"פ ה"א]:

שערי שער ג' בענין ביטול היתר בתורת סימן ו שומרה

סיכא דאיכא ס"ם בשעה דאכל אמאי יכיס מחיוב באשם חלוי, וא"כ הקוש' צמי' בחתיכה אחת משני החיכות לא יכיס עליו מחיוב דהשם חלוי מעטס ס"ם :

ולבן סיה נראה דמיה מוכח כמ"ש ספ"ו דס"ם במקום חוקק דמשיקרא לא מהני, וי"ל איכא דהסי ספיקות סמך כנגד החוקק בזה ס"ם אלוס מהחוקק כיון דס"ם כוונת מעטס רוב ורובא וחוקק רובא עדיף משא"כ סיכא דרק ספק אחד כוונת נגד החוקק אמריין כיון דפ"י החוקק נעטס ספקס סאחר כודאי אויבור טוב לא מהני ספק שני לכודאי מודאי אויבור, ובהחייבה אחת משני החיכות ספקס דילמא סיה החיכות של סיהר גדולה כוונת נגד החוקק, כיון דלס סיה החיכות של סיהר גדולה, או החיכות דלויבור לאה מחוקקה דראשונה ונעטס מלויבור, ומיילא כוס איקבע אויבור, כיון ספס בגדולה, החיכות דלויבור נשארת בלויבור, ובהחייבה של סיהר נשארת ג"כ בהסירה כיון דסיהר לא נחפץ לויבור, ולכן ממחמת חוקק אויבור שביה לחיכות דלויבור דמן דודאי החיכות דלויבור סיהר בגדולה ונשארת בלויבור, ומיילא כוס איקבע אויבור, כיון דדמן דודאי החיכות דלויבור סיהר בגדולה, ובוס מיושב סגמי' בחולין מ"ג כסא דסרידן על שולא מ"ש מנ' החיכות, ומשיי סמך איחחוק אויבור ולא קאמר סמך איקבע אויבור, דלויבור סגמרה כוונת סיהר דלויבור, ודלא החיכות לא סיה איקבע אויבור קבוסים כרשב"א דילמא החיכות של סיהר סיה בגדולה ונעטס החיכות דלויבור כרוב :

וממירא דמיושב דברי סרמנ"ס בנה דספק דספיקא דלויבורא לקולא כסא דיליף סגמי' דלויבור כסר רוב מקרבנות דלס"ד כגמרא דלא חלוי' כסר חוקק כלל ממיילא לא יכיס משכחה איקבע אויבור דילמא כל סיהר סיה בגדולה ונעטס' ו דסוכים בגמרא דלויבור כסר רוב כוונת אשם חלוי כוונת חוקק אמריין דכא דמייבס סיהר אשם חלוי כוונת רק בחיכות אחת ספק של חלב ספק של שומן אבל בשני החיכות פטור לגמרי מאשם חלוי כיון דכוס ס"ם לפטור אותו מאשם חלוי, ובי"ס כוונת רוב, ויש להאריך עוד בכל זה דלפ"י אס שני החיכות אחת גדולה ואחת קטנה, ואלא ספקס ממ"פ כוונת פטור מאשם חלוי, דלס ספקס כוונת אויבור או נעטס סיהר פ"י ביטול כרוב, ואס כוונת של סיהר כודאי פטור כיון דכסיהר לא אמריין נספק, אמנכ אס חלב בגדולה י"ל דמחויב סתמא כיון דפ"י החוקק אנו דין דבגדולה סיהר של אויבור אלא כיון דגם אס ספקס סיה של אויבור בגדולה לא יאכס מחוקקה רק ספקס, ויש לדמות זה להא שכתבו בסוגיא דגליט' דלון חוקק הקרובים מסני לה עי"ש כסא דאמר לשמונא לא וקדס אהור כלל כסיהר שבעולס, ובמ"א כחכמי ליבס אף דקי"ל מאן דמכשר בה מכשיר בבסח, ואכ"מ, ובל"א סמכתי וימר חון לעיין כס, גס כמ"ש דגס בשתי החיכות אחת ככלל לא חלויין כסר חוקק להחייב לגבילה ודלוי' :

אמנם דקוש' כרשב"א יכיס במקומה עומדת מעטס' דכריתות (דף כ"ג ע"א) דקתיי חלב ומתיבת חולין וכו' כזה יוחא אס חלב אח שתיכס מביא סתמא דמכה סחוקק אמריין החיכות של אויבור סיהר בגדולה אלא על מה דקתיי החיכות חלב ומתיבת קודם ואכל אחד מסה וכו' מביא אשם חלוי אלא אח כסיה מביא סתמא ואשם כזה הקוש' חלוי דקדש סיה בגדולה ונחטבל אויבור סתלב כרוב, דכא כזה סרווייהו סאורים מיכס וע"כ א' מסס

כמי' דלא קיס לס חוקק מקרא עי"ש ונמסרש"א, ולפ"ו לפ"ד ו דלא חלויין כסר חוקק מקרא ע"כ מוכח מהא דחייבס מוכס אשם חלוי דס' דלויבורא מ"ס לחומרה, וימר אחת אשפר לומר דלי לא חלויין כסר חוקק גס בחיכות אחת משני החיכות לא כוס. איקבע אויבור, דסס כסוונת כרשב"א סביאו כפ"מ כספתיכס סלככות ססרונות ססיר למ"ד דלוי חייב אשם חלוי אלא בשני החיכות דבני' איקבע אויבור, סה גס בשמי החיכות לא כוס איקבע אויבור כיון דל"א לנמלס, וכודאי החיכה אחת גדולה מהשני', ודילמא סחויכה של סיהר סיה כגדולה ונחטבלה סחויכה דלויבור כרוב ונחטבלה לסיהר וספקס אנו אלא דילמא כחויכה דלויבור סיה בגדולה וכוס ספק סתקול מ"פ לא כוס איקבע אויבור עי"ש כפ"מ, ויש לסוק' דלפי' למ"ד דלא כמי' איקבע אויבור ויכ"כ בחיכות אחת ספק חלב ספק שומן אשם חלוי אפ"ס כשמי החיכות יכיס פטור, דכמנחה כ"ג אמר ר"מ ככילה ככלס בשחוסס וכו', ונחטבל איכס כעילה ככילה, ופי' רש"י אס י"ש שמי החיכות ככילה ואחת שחוסס כייכס איכס ככלס, ואס נענה אחת מהס ספרומס איכס נעשפס אלא חולין דשמה וז סיה סחחוסס עד כאן לשוני, ובסוגיא מבוחר סעסס שאשפר לגבילה סשטפס שחוסס לכי מקרחה פרהס עומאחה ונחייב מין כמינו, מבוחר דכאיו מינו ככל סשחוסס [ול"ע לאחתי סל' דכסיהר לא שייך ביטול כמבוחר כסר"ן דריס כ"ס וסרמנ"ן ע"ז סג"ל, וסרמנ"ן ספק כר"מ דשחוסס איכס כעילה ככילה], ולפ"י יכיס קשס גס למ"ד דלא כמי' איקבע אויבור ויכ"כ בחיכות אחת אשם חלוי מ"מ כשמי החיכות יכיס פטור מאשם חלוי כיון דכוס ספק ספיקא לפטור, ספק א' דילמא סיה סיהר בגדולה ונעטס החיכות דלויבור, ואס"ל דלויבור סיה בגדולה, מ"מ כיון דסיהר לא כעל להיות כספק לויבור ונשארת, כסיהר, ודילמא אכל החיכות דכסיהר, וכוס ס"ם לפטור וגס איקבע אויבור אנו כקוש' כרשב"א :

ובבמ"א כחכמי סרנס כזה לבאר דברי חוב' כריתות ר"פ ספק אכל בדי' מדסיפא כמ"ש דלשילוי כספק ספיקא מחויב אשם חלוי ופ"י בק"א לכחכות סאריך כוס מסוס דספק ספיקא לא מני בלויבור אויבור אמנכ לפמ"ש כשמי החיכות כוונת ס"ם ולא איקבע אויבור ונחטבלה סתמא סתמא סתמא כ"ג ככס לדמות ראי' ספ"י ד"ל סה דלא מהני ס"ם לפטור מאשם חלוי כוונת רק ס"ם לסעטר כיון דנעטס שאכל לא סיה ס"ם ויכול להיות דנכשל בלויבור ויש עון בידו דזו עשה שלא כרשות כיון שלא סיה או ס"ם לריד ככילה אשם חלוי, משא"כ סיכא דס"ם כוונת מכאן ולכסא כיון דס"ם מהני כוס כסיהר וא"ל ככילה אשם חלוי עי"ש, וככאן מליכס דכס דברי כסויין כ"ד כיון דס"ם כוונת מעטס רוב ורוב יכול לגבר אף למפרע עי"ש, ולי ספק נראה כזה לפמ"ש חוב' ספסוס (דף י' ע"א) ד"ה ספק ביהס סכור ונמסכה כ"ב (דף י"ב ע"ב) ד"ה ר' אליעזר דכא דספק עומאדה כרשו' סיהר עמא אפ"י איכס כסס ספיקוס למכר כיון דמס"ד אפ"י לספיקא אחת סיה ליעטר דלוקמי' אחוקק סיהר, ואפ"ס סתמא ס"ם כסר ספיקו ע"ש, ס"ס לענין אשם חלוי י"ל אף סיכא רב' לגניי שמי החיכות ואכל החיכות אחת סיה לו לפטור אותו מאשם חלוי מסוס דסיה לו חוקק דמשיקרא דלא סיה מחויב כקרבן, ויש לדמות זה למאי דאמר' סיהר לחוקק סיהר נפל כמבוחר (כס' קי"א) ואפ"ס חייבה חוקק אשם חלוי על ספקס ולא חוקק' אותו אחחוקק כ"כ לא מהני ס"ם למפרע לפטור אותו סיכא דיכול להיות דנכשל בלויבור, משא"כ מכאן ולכסא

מחס בעל ברוב, אלא ע"כ ז"ל דאין איסורין מבטלין וא"ו, ואין כל אחד בעל כשתי אף אם ה' ה' גדולה ומטה כח"ש הרמב"ם הפיגול והטמא שבלג זה בזה חייב משום דאין איסורין מבטלין וא"ו, יסוד א"ך שיהיה מטמא כרמב"ם דאף יבש ביבש אמרי' דאין איסורין מבטלין זה את זה, וכמו כן גם סתם בסיחור אף יבש ביבש לא מבטלים וא"ו :

עולין יניחו מזה מוכח דעולין לא מבטלין וא"ו גם ביבש, וחו כחבו דאפי' עולין נראה לרובין בטילים ביבש כאלו לא היה להם מוכרעת וסדבר ל"ג מאיזה טעם נחלק בזה לומר דרבנן לא מחלקי' בין לה ליבש, ולכאור' סיס נראה דבאמת מסבירא א"ן נחלק בין לה ליבש ורק לר"י מוכרחים לחלק משום קוש' הסו'ם' ס"ך טרומה עול' במחס ואחד דילפי' מקרא דאם מקדשו ממנו, משא"כ לרבנן דאין לנו לרא' לחלק בין לה ליבש, אמרי' דמסבירא א"ן לחלק ביניהם, אלא דזכר יש לדמות כח"ש בשבוב' דרפ"א, דכא הקרא דאם מקדשו ממנו, אינו לרש נמור אלא אסמכתא בעלמא, וע"כ מסבירא מחלקי' לר"י בין לה ליבש ומא"ס לא נימא אן כן לא לרבנן, ולא סיס ז"ל דדוקא לר"י יש טעם וסבירא לחלק ולא לרבנן :

וי"ש לכוין עוד ראיה דרמב"ם ס"ל דסיחור ביהור אף יבש ביבש לא בטל, דבמחיר' דגלגלים למר רמל"ס וזמר גמלים שפרקן זה בזה אם רוב מן כנמלים מותר ופירש בדבריטורס מותר לערב עמהם פתקן לפי שגלג' כפל ברוב, והסו'ם' יו"ט כתב ח"ל, פי' סר"כ שהלמר כהכפל ברוב וילפי' בפי' דחולין מאחרי רבים לכטות דכל האסורים בטלים כבובא דליחא קמן ונמדיי דיבש ביבש בזמן זמיוו אפילו מדרבנן א"ל יוסר וכו' ובהר שמה חלוק' בזמן זמיוו והפילו א"ס למד ע"ש לוי ע"כ, פי"ג, ומשפוטו דרבי' נראה דמב"ם כפל ברוב כיון דהוא מין זמיוו שמהא כל אם סיס מין בא"מ לא סיס כפל ברוב והיה אסור לערב עמהם שפ"ן ח"ל ז"ג, דכא גם שפ"ן וקדו'ם שטרקן ז"ו' ומהר למרב עמהם למר כמבואר במשנה ס"ס ולכאור' הוא מין באינו מינו [ועי'ן דב"י בס' ר"ח' נסח סירובלמי והד"ש' הנס קיטוס עם שפ"ן הוא מין זמיוו בשמה] ונאמחם ס"ל גם בזמן באינו מינו יבש ביבש כפל ברוב וכו' דלר"ך ס' הוא משום דאם יבשלי יתנו טעם וכו' ל"ג כהר ולדברי ר"ך דרי'ס גלג"ס הוא מב"מ דלא חלוקין ביניהם גלג"ס כיון דשניהם סיסר, מ"מ מבוחר בדברי'ס ס"ל דמותר לערב עמהם שפ"ן הוא מטעם ביטול ברוב, וכן מבוחר ברא"ש מה כבלכות כלאים ע"ש, אמנם הרמב"ם בפירושו מסלכות כלאים ס"כס ו' ס"ל כתב ע"כ אחר ח"ל מותר לגיב' עם שפ"ן מפני שאורח ככל גורח למר גמלים ואין חוששין לנימח של למר כמטורבח כן מפני שאין חוטי למר ע"כ, וכ"כ סמהר כסומן ר"ש ע"ש, מזה נראה דס"ל דלאו מטעם ביטול ברוב הוא מותר משום דסיחור בסיחור לא בטל, אלא בלי' מותר לפי שאי'ס טעמי' למר ודוקח לומר דכרמב"ם סולך להא מפני שאורח ככל למר גמלים, דגלגל"ס לא סיס כפל דס"ל כאלו כוכר האיסור, דזה לא משמע מדברי', ויומר נראה דס"ל דסיחור בסיחור גם יבש ביבש לא בטיל ומש"ס סולך הטעם לפי שאינו אלא אורח למר גמלים, וכבר כתבתי בס' א' לפרש דברי הס"ך ס' ז"ג יעו"ס, ומחילא מוכח דגם ביבש לא בטיל, ומחילא דיש מקום להש"ל ליישב דברי ס"ך'ן מסוגיא דבי"א דמוכח דאפי' יבש ביבש מין זמיוו דבבר שיל"מ לא בטיל, משום דלרבנן הוא ככלל עולין דלא בטל לרבנן אף יבש ביבש וכמ"ל, ועוד אכתוב לקמן עוד בזה :

ד"ה באמת צריכים לטבין ס"ל דילפי' דבן מקרא דרם ספר ודס כשעיר דאין עולין מבטלין זה את זה דחלוקין בזה שמה ואם כ"ס שוין בשמה בשם איסור או בשם סיחור לא מבטלים זה את זה אף אם אי'ס מין זמיוו בעמחם מל"ל הא דילמח בע' שיהיה מב"מ בשמה ובעל'ם כקושי' סמאר דרם ודילמח לא עד דסוד מב"מ, כמו לר"י דילפי' מוח דדוקא מב"מ לא בטיל, וז"ל דדוקא ר"י דילפי' מרס ספר דרם כשעיר דמב"מ לא בטיל והטעם כח"ש ר"ך'ן בדרי'ס כיון דהוא דומה לו אינו מחליבו ואינו מבטלו אלא משמידו ומחוקו, ח"ה אינו אלא ס"כא דהוא מב"מ בעל'ם או משמידו ומחוקו משא"כ בזמן זמיוו דזכב'ל עמנו לגמרי כפל, ולכן לר"י שפיר הוא טעם וסבירא לחלק בין מב"מ לאינו מינו, משא"כ לרבנן דילפי' מרס ספר ודס השעיר א"ו דדוקא עולין לא מבטלין וא"ו, משא"כ כפל מקום מב"מ כפל, ז"ל הטעם דעולין לא בטלו כיון דהוא ג"כ מב"מ בעל'ם ומשמירו ומחוקו, דכ"כ ככל מקום נימא מב"מ לא בטל מה"ס לחלק ביניהם ולומר דוקא בטעולין לא בטיל אלא ע"כ דטעם אינו כיון דהוא מב"מ לא מבטל, אלא כיון שהוא מב"מ בשמה דשיי'ס עולין לא מבטלים וא"ו, כ"כ גם באינו מינו אמרי'ן דלא בטל דמכ"ס נחלק לרבנן בין מב"מ לאינו מינו, וכ"כ יש לומר דדוקא לר"י דס"ל הטעם דמב"מ לא בטל כיון שהוא דומה לו אינו מחליבו אלא משמידו ומחוקו זה אינו אלא לה גלג' ויש ביבש דל"ג גבי דמעמידו ומחוקו וכו' דומה לאינו מינו ולכן בטל לר"י יבש ביבש, משא"כ לרבנן כיון דשולין גם באינו מינו לא בטל אף דל"ג דמעמידו ומחוקו מחילא דכמו כן גם ביבש ביבש ס"כא דרם שוין בשם איסור וסיחור לא מבטלים זה את זה, וכנראה מדברי הרמב"ם דפסק הפיגול והטמא והטמא שבלגן זה עם זה והלכן חייב דאין איסורין מבטלים וא"ו, ובמסתי'ן דלמז רמל"ס שטרקן עם ז"ג דמותר לפי שכו'ל אורח למר גמלים ולא מטעם ביטול, ומוכח דגם ביבש סיחור בסיחור לא בטיל :

אמנם דז"ג דכא סרבנן דס"ל עולין לא בטל יליף לכו מדם ספר ודס השעיר, ור"י יליף מחס דמין זמיוו לא בטל, מחילא מסבירא כמו לר"י יבש ביבש כפל משום דמדם ספר ודס כשעיר לא נוכל ללמוד רק לה גלג, כ"כ לרבנן דילפי' מוח דעולין לא בטלו, ימח' ג"כ דזכר אינו אלא לה גלג' ולא יבש ביבש דמכ"ס מחלק בזה בין רבנן לר"י אלא דזה יש לעי'ן ג"כ בדברי חוס' ונחמ' ס"כ'ל מב"מ דאין לפרש דלוי'בי בעלי מומין כהמיו'ן לא בטלו מן החור'ס דמחיה טעם לא בטלו אי משום דאין עולין מבטלין וא"ו ס"ל בעלי מומין לאו עולין מינו, ועוד דלפי'עו עולין נראה לרבנן מהאורייתא מבטלין וא"ו דבבר שאינו מחסרב כמו לר"י וכו' עכ"ל כרי דסו'ם' כמספיק'ן' בזה דמחילה כתב דבעלי מומין לאו

ובזה סיס ז"ל ליישב דברי סר"ך' ורמב"ם (בפ"ב מסלכות יו"ט) ככלה י"ב) דסמנו כסברייתא בשנה (כ"ט פ"א) דמסיקין בכלים, והמבו דכא כסוגיא אמרי'ן א"ל ר"ש בב"א לר' יוסף לר' יהודה דלמז מסיקין ואין מסיקין בשברי כלים כיון דחלוקין לכו פורח' ס"ל שברי כלים זכי קא מספק באיסורא קא מהפק, ומשי' דעבר דרבר מהנס דלמז ע"ס ששבו מן סדקל ביו"ט מרבס עלי'ס ע"ס מוכי'ס ומסיקין, וסר"ך' ורמב"ם דסמנו כסברייתא ס"ל לפרש דמרבס עלי'ס ע"ס מוכי'ס וס"מ דקא בזה וכזה דלפ"ר שיהי' לו גירסא אהרת או פי' אחר ע"ש, והשער סולך כתב ס"ל ליישב דברי סר"ך' ורמב"ם' וממילא דברי' דס"ל דהא דרפי'ן ר"ש

ש"ס וסרי תרומה דאי בני מחשיל עלי ובעלי ברוב , דתקן סאה תרומה עמאח שפילס לפומח ממאח חולין חירקב סא למאח חמלה ומאי פירך כח כוב יבש ביבש וחילו דבר שבמנין ואמאי ייבש דשיל"מ , ואולי יש להממיר גם ביבש משום חומרה דר"י מחשש שאם יבשלא יתן עמם כמ"ש תוס' יבמות הל' בתי' אחד כהא דלמרי' בגי' דף ל"ח כרי שנתערב לו קב חטין בעשרה קבין של חבירו וכו' יב' לר' יודא לא בטל סא כוב יבש אלא דאס יבשלא יתן עמם :

[י"ג] לפי' כמה דלמרי' שס נכי לר"י לא בטל לרבנן בטל , הו' גם לרבנן לא בטל כיון שטוב הישר בישר , וי"ל דקושי' הגמרא כוא למ' נקט דוקא מין נמיט וסי' דלר"י לא בטל לרבנן בטל , ואי משום שטוב הישר כסי' , אי' גם באינו מיתו לא בטל , דהא רבנן לא חלו מה שטוב מ"מ בטל אלא בשם ואם גם כוב כוא הישר כביהר גם באינו מיתו לא בטל :

סימן ז

הנה נדברי רב' נדריס נמ"ש בייטוב דברי רי"ף איטו אלא דסיח' כביהר לא בטל , אבל הישר באיסור י"ל דבטל , אמנם נדברי רב' נדריס (דף ל"ז) מבוחר דגם הישר באיסור לא בטל , וכן מבוחר ברמב"ם בע"ז (דף ע"ג) בגמ' סיחירא לכו איסורא , וכבר כתבתי דל"ט מכוניא דמנחות דף כ"ג כהא דשחופס אינה בטילה בגי' , דמבוחר נגמ' דלר"י לא בטל מבו' דחשוב מין במינו ולרבנן בטל כיון דאינו כולל עולין , וברמב"ם (ספ"א מהלכות אבות סע'מאח) כחם כר"ח דמחוספ אינה בטלה בגי' , ובראב"ד השיג עליו כיון דכוניא דמנחות כוא אליב' דר"י ואין קו"ל דברבנן דעין נמיטו בטל כרוב גם שחופס בטלה בגי' , והכ"מ כריח' שם דברי רי"ף קורקוס דתב' לייבש דכ"ס כרמב"ם דמאחר דנבי' (דף ל"ח ע"ב) ובע"ז דכרובות מיימי לה (הא דר"ח ולא סיכרו' שם שטוב אליב' דר"י , וגם מדקאמר כרי אינו כסממא משמע דלהלכה אחר ע"ל ע"ש , ואפשר לומר דכרמב"ם ס'ל דעיקר הטעם כוא דסיח' לא בטל , וכהא דלמרי' נגמ' בעעמא דר"ח דנגלה דאפשר לעשות שחופס , ושחופס אי' לעשות נבלה , כוא עמם דסיח' לא בטל משום דאי' ליתיה נבלה , מש"כ אינה בטלה שפסיה אסורה משום נבלה , כיון דנלא סביבול אי' שחופס נבלה ל"ט ביטול עלי' שיכיה חל עלי' שם נבלה , מש"כ נבילה דאפשר ליעשות שחופס שייך בה ביטול שחופס נבילה על ידי סביבול , ומעשה לדעת הרמב"ם ייבש מוכח דסיח' באיסור לא בטל , מה שאין כן לבראב"ד מוכח דסיח' שייך ביטול , אם לא כיחא דכוא הישר כביהר דיש לומר דאינו בטל א"ל לבראב"ד ובמ"ש רב' דכוא מטעם עולין :

ונפ"מ לדינא כחם נחפרד חתיכה אחת שזמן בשרי חתיכות . הל' ואכל אחת מהם אי' דסיח' לא בטל אינו חייב אלא חסם חלי , מה שאין כן אי' דסיח' בטל לגמרי ונספך כסיח' ליתיה איסור , או כחמת מהם כוא עמא דר"י ואף ברשות הרבים כמבואר בחוס' שם , וכמו כן אם נמערב חתיכה של הישר בשמי חתיכות איסור ונפלו השלש חתיכות נחשביל אי' דסיח' בטל באיסור , ולר"ף ששים נגד שלש חתיכות , מש"כ אי' דסיח' לא בטל או לא לר"ף ששים אלא נגד שני חתיכות דודאי אם יבוא אליכו ויאמר החתיכה היא של הישר חזרה לחבירו , וסיכא דנפיל לחשביל

בב"א לר' יוסף לר"י דאמר מסיקין בכלים כיון דאדליק כבו פורחא ה"ל כברי כלים , ולא פירך אלא לר' יוסף לשיטתו דס"ל בפחילה בגד שקפלה ולא כהכנה כיון דאדליק ל' פורחא ס"ל כברי כלים ואליב' פירך שפיר אמאי מסיקים בכלים וע"כ ל"ל דעבד ל' בר"מ מש"כ לפי האמת לק"מ קושי' הגמרא ד"ל דדוקא בשברי כלי' אין מסיקין משום דס"ל נולד וא"ע' דמיו לסקסא אחמול לאו לסקסא קאי דמסתמא אין דעם כהרס לסקסא בכלים , אלא דעכשו' דס"ל כברי כלים עומדת לסקסא אמנם כשטוב מסיק בכלים שלמים כרי גלי דעסיה דאחמול ה' קאים ג"כ לסקסא והלכך א"ע' כשמדליק לכו פורחא ס"ל כברי כלים אפי"ה לא כוב נולד ואמרי' דאחמול גם לסקסא כוב קיימי עכ"ז ע"ש :

אמנם אחתי קסה מ"ל נאדש כן מאי כוכרמו לכו דלפי האמת לא אמרי' דעבד לכו בר"מ , אבל לפמ"ש יהיה מיושב דע"כ לפי האמת ל"ל כתי' הגמרא דעבד ליה כר"מ , דהא בע"כ כוא דלמרי' נגמ' מסיקין בכלים דעבד לכו דכר' מחוס לא איירי ככר' מערב כלי עס עלים מוכי' , דאס כן גם כשברי כלים לשברי , כדלמרי' בעלים ששברו מן סדקל לסגור , אפי"ה דכוא מפרד כלי בידים עס עלים מוכי' ומסיקין , וקסה כוא דינא דר"מ בעלים ששברו מן סדקל אינו מותר רק לכוסי' עליהם , דסיינו או סיה עלים כפסור רק דלא סיה כ"כ לבעל טעלים ששברו מותר לכוסי' עליהם ולבטל מש"כ לערב ולבעלו בידים אסור , והטעם כיה נראה דכוא דמותר דברבנן לכוסי' עליהם ולא לבעל , כוא דלכוסי' שרי דאין כוונתו לבעל כוא באיסור רק להחיר כסיח' שטוב בין באיסור מה שאין כן לבעל לכתחלה דודאי כוונתו לבעל זה אסור אף באיסור דרבנן , ואם כן האין מותר לערב כלי ובעלם לכתחילה כחוק בעלים מוכי' , וי"ל נמ"ש סג"א (בסי' תק"ן ס"ח) כיון שכלי עדיין כוא הישר אלא שאחר שמדליק כבו פורחא ייבש איסור אין מזה משום אין מבעל'ן איסור , אמנם כוא חתיכה לר' יודא לשיטתו דס"ל ככל מקום דיבש ביבש בטל אף בישר כביהר דאין מחלק בין עולין דשני' הישר או באיסור וסיח' ובעיניהם יבש ביבש בטל שפיר י"ל דעבד ל' בר"מ ואין כוב משום אין מבעל'ן איסור , מש"כ לרבנן דס"ל עולין לא מבעל'ן זה א"ח , ל"ל דעבד לכו בר"מ דסיינו דמבעל לכתחלה ככלים בעלים מוכי' דזה אסור משום אין מבעל'ן איסור לכתחלה , דכא כ"ו שפורת כלי עלי' והוא הישר לא בטל אימתי יבעל כשמדליק לכו פורחא וכו"ל כברי כלים וחסוב איסור כביהר ובעלם , וכוה כמבעל איסור לכתחלה , כמ"ש נחשו' רב' ה"ל בחמת קודם פסח , ולפ"ז י"ל דר' יוסף ח' שפיר לר' יודא לשיטתו דס"ל הישר כביהר בטל , אבל לדין קו"ל כרבנן דסיח' כביהר לא בטל אף יבש ביבש ע"כ ל"ל דמסיקין כלי משום דעבד כר"מ וע"כ ל"ל כמ"ש שפיר כמ"ך דמסיקין כלי משום דלא חסוב עול . ור' יוסף לשיטתו דס"ל בפחילה בגד כיון שדליק בו פורחא ה"ל כברי כלים ח' שפיר אליב' דר' יודא לשיטתו :

ולפ"ז ממילא מיושב מאי דתמרו ברי' בי'ה דלמאי ייבש דשיל"מ כוא כוא יבש ביבש כמ"ש דכא לרבנן גם יבש ביבש לא בטל בעולין ואף דאין להממיר כוב משום חומרה דר"י דכא לר' יודא יבש ביבש ככל עמין בטל , ומי"ש דים לכתחילה כוב מותר דמא דס"ל דכל דבר שבמנין לא בטל עדיין ל"ט נגמ' דנדרי' (דף נ"ט) נקוטה הגמרא על ר"ח דאמר שאני קוממוס כואיל אי בני מחשיל עליכן ה"ל דשיל"מ ואין בטל כרוב , ופירך

שערי ג' בענין ביטול היתר בחינת סימן ז שמהה ממ

עפר ופי' ליה שיעורי' מובאר דגם בסיח' שייך ביטול, וכעפ' ראי'ו בספר נחלה יעקב במסכת כבא מליטא שהעיר בזה בחוסמות ב"מ במה דמקשילן בקפץ אחד מן המניין לבעל ברוב דכתב כן ליישב קיישי' החוסמות דבסיח' ל"ם ביטול ברוב, ובהגה"ס שם חמה גם כן מהא דרדה עיין שם :

והרמב"ן בע"ז (דף ע"ג) כתב חכ' לשון, ולי נראה דבסיח' לנו איסורא לאו משום דראשון ראשון בעל דלא אשכחן ביטול בסיח' לפי שאין אדם עשוי לבעלי וכו' עד כאן לשון, ואולי דזה אינו אלא בדבר מאכל ולא בעפר דאינו ראוי לאכילה ועשוי לבעול וז"ל עוד בכל ז' :

והפ"מ יו"ד (בסימן ל"ט בע"ז סעיף קמ"ו) הביא כוונתו אחר שלקה ממומר כמה חביות יין שרף אשך בוודאי נעשו סוף הפסח והורס מורס אחד כיון דיש לומר דחביות אחד נעשה לאחר הפסח ואוסו חביות מותר נשאי' להוסיף עליהם ולבטלם לשמך על הכשר'א וביעטו דבאיסור דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטלו עיין שם, ואי אמרינן דסיח' בעל ים לעיין נהי דחביות אחד מותר מכל מקום כיון דלא ידעינן חביות בעצמם לאחר הפסח ממילא בעל חביות ברוב ונהפך לסיח' איסור, וכו' לזה מבטל איסור לכתחילה :

וה"ש לומר כיון דמרבנן על האיסור לבטלו בלירוף חביות של סיח' חוזר ויעור בסיח', וראי' לזה מבטל מעשים שנעשו מן הרקל דמוסף עליו ומבטלו, ומדלא מחלקי' בך דלירוף לסיח' שלא יכיר רוב עמים של איסור, למען' לא יחשבו' מקודם העמים של סיח' בחוף האיסור, ולמען' לא יכיר בעמים העמים של סיח' בערים שמרבה עליהם משמט בכל ענין שרי' :

והנה אם היה לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן וחתיכה אחת גדולה מן השני' ולא נודע איזה חתיכה היא של חלב, אם אכל הקטנה ממה נעשך יסיה פטור, דאם הוא של שומן בוודאי פטור כיון דאין סיח' בעל, ואם הוא של חלב פטור גם כן כיון דהחתיכה של סיח' היא הגדולה בעל האיסור ונספק ליה, ולא היה מחייב אלא אם אכל הגדולה, או בזרימה שוין, וגם בזה ים לעיין אם שניהם שוין מכל מקום מיד כשהכל חלי' זית נחבטלה אחד כך ברוב, ואינו חייב במה שהשלים לכזית כיון דאחר כך נבטל ברוב, וז"ל עוד בזה :

כשלקח חתיכה, כיון דידעי' בודאי דחתיכה אחת היא של סיח' ואינו אוסר עטם חתיכה זו ולענין זה ה"ל כאלו היה סיח' חתיכה של סיח' וז"ל :

וה"ש לעיין במתני' דפאה (פ"ד מ"ג) שביטל של לקט שנחטבה בגדיס, מעשר שבלת אחת ונותן לו, וכיניאו שם הירושלמי דחמה דילמא הסיבולת המעשר הוא הסיבולת של לקט שנחטבה דפטורה ממעשר עיי"ש, ואם ימא דגם סיח' בעל, יסיה הסיבולת של לקט כיון דנחטבה בעלה ברוב וחייבה במעשר, ואין לומר כיון דהוא כל לקט וסיה לעינים וממון של אחר אינו בעל, זה אינו, דמכל מקום לענין איסור בעל כמובאר בגמרא דביאה (דף ל"ח ע"ג) עיי"ש, אמנם בסו"ס כ"מ (ו' ע"ג) ד"כ קפץ אחד מן המטיים מובאר להיפך דכחבו חמיה דליבעל ברוב ויהא מחויב במעשר, מובאר דגם סיח' ברוב לסיח' חייב במעשר :

וה"ש לעיין עוד בזה בכוניא דל"ם בר ל"ט דמשמע בסו"ס ה"ל דל"ט בר ל"ט עתה הוא מעטם ביטול ברוב דהוא משום שהוא טעם קלוט ובעל ברוב, וכחוס' חולין בכוניא ובבבחים ל"ו ד"ה ואם כתבו ח"ל ונותר לבטל האידנא שלמים וכו' דעצם שני הוא ונבטל קודם שבה לכלל איסור עכ"ל עיי"ש, ולכאורה לא היה ענין הולרכו דבעל קודם שבה לכלל איסור בלא זה יש לומר דנבטל אחר כך, ויש לומר דאם כן היה אסור לבטל לכתחילה משום דאין מבטלין איסור לכתחילה כיון דכל זמן שהוא סיח' אינו בעל, רק אחר כך ממילא איכה איסור דאין מבטלין כמו בכסף הר"ן בשבוע' ה"ל, ולזה בהירוש' ה"ל של חוס' דאי' דרבנן שייך גם כן בקדשים סיה איסור משום אין מבטלין איסור אף דאינו אסור אלא מדרבנן, ובתירוף ב' של חוספות דנחבו דבקדשים חוקמי' דלאורייתא ואין כאן מקומו להאריך בזה, מכל מקום נראה מדברי חוספות דל"ט בר ל"ט הוא מותר ממחמת ביטול ברוב, ואריך לומר ה"ל דבאיסור אסור ל"ט בר ל"ט הוא משום חתיכה נעשה נבלה מכל מקום יסיה מוכח דגם בסיח' שייך ביטול, ומדברי חוספות יסיה נראה דגם איסור בסיח' שייך ביטול דהא בטוח הוא סיח' בסיח' :

ושמעתי בשם הגאון בעל חמדה שלמה ראי' דסיח' בעל מהא דאמרינן בגדה (דף כ"ז) מלא סרוד רקב שפגל לזכור עפר כל שהוא רבי שמעון מסכר, ואמרינן שם דסיינו טעמא דרבי שמעון משום שאי אפשר שלא ירבה שני פרידות עפר על פרידה אחת רקב וחסר ליה ודחו לכו ארבעה הו' אפשר שלא ירבה שני פרידות רקב על פרידה אחת

שערי שמחה

בעה"י שער ד' בדיני כבוש כמבושל

סימן א

בהא דאמרינן בנמרא כבוש כמבושל הנה דעת התורה המאת בכלל ופי' ג' דאיתו כמבושל ממש אלא לענין להפליט ולהבליע ולכן בשר שנשרה במים סעת לעת בלא מליחה ואיכא ס' נגדו מועיל אח"כ מליחה להוציא דמו, והמדרש"ל חולק עליו ביוון דסתבא קאמר בש"ס כבוש כמבושל הוא ממש כמבושל, וממילא כמו דאמרינן החתיכה שנתבשלה בלא מליחה אף דאיכא ס' נגדו כ"כ נאמר החתיכה ג"כ ע"י כבישה :

דמלת ב"י בשרא וסגריס מכדי ר"ל חלמיד דר"י ב"י מ"ק תגריס לאו משום דשמוע ל"י מני' דר"י דאמר מליח כ"ס כרוקא עכ"ל כגמ', וכל הפוסקים טענו להלכת דכבוש הוא כמבושל, ומתה סגריס (מכד"ק ח' יו"ד בס"י כ"ו) דכ"י דמוכח מהאי פינכא דר"ל דתכרי' דמליח הוא כרוחח מ"מ מ"ל דגס הא דחמר רבין משמי' דר"י דכבוש איתו כמבושל ליחא עיי"ש, וכגס מפשטות ליטא דגמ' וסא דרין ליחא משמח דכל מילתא דרין ליחא ובפי' רש"י דהא דרבין ליחא דמקיל, מ"מ אל הנמרא גופי' קש מ"ל הא, וכתו"י ע"כ (בפי' דהרומח משכ יו"ד) חמח דמתחני' (פ"ז דשביעית) דמק ורד חרש שכבוש בשמן יבן יכ' חיוכחא לר' יוחנן וסייעתא לשמואל פיי"ש, גס קשח מהא דאמתי בשר בלבב הוא חידוש דאי חרו ל"י בולב יומא בתבלא שרי וזו הוא דמין חורב, וע"כ מוכח דבכל איסורין מ"ס ח' אמרינן כבוש הוא כמבושל :

והנה בחולין (דף ל"ז:) פי' רש"י במילתא דשמואל דאמר כבוש כמבושל בחומץ והגבילין וכבוש בדם איסור וסוחר יחד, וכ"כ ברש"י בפסחים (ע"ז:) דכבוש כמבושל הוא דוקא בחומץ. והנה י"ל למע לה נקטו איסור כבוש בחומץ והגבילין נאכר חומץ והגבילין, ולאחר ענין נקטו איסור וסוחר כבוש בחומץ, ובפסחים דף ל"ט בתמני' אכל לא כבושין פי' ג"כ בחומץ, וכן בבב"ב (פ"ז ע"ב) דקחני הנשיל זה ל"י כבוש פי' בחומץ, ובסוכה (ל"ז) דקחני אחריו זה חפוח סרוח כבוש פי' ג"כ בחומץ, ומת' ס"ל לפוסקים דעת רש"י הוא דדוקא בחומץ אמרינן כבוש כמבושל וממילא יכ' מוכח דגס דעת ר"ן הוא כן דפי' ג"כ בפסחים ובבב"ב ובסוכה ובחולין בפ' כ"ה דכבוש הוא בחומץ וכ"כ במנ"י בנ"ח (ס' ג') אלא דכבוד לענין אחריו (בכ"י דמנ"י) כחב ג"כ כבוש בחומץ, ולענין מרור כחב (בכ"י דמנ"י) כבוש סתמא, ולגבי עירוב הפשיטין השמיע כבוש לגמרי כאשר יבואר לפימנו, ואילו לענין איסור ביו"ד (בכ"י ק"ס) כחב דגס כבוש במים אסור ודברי בטור ל"ע, וכ"כ בס"י ק"ס לאחר שביטא שיעה רש"י והחולקים כחב ובתשו' הרשב"א מה שאמרת דכל שאין לו קיובא קודם מליחה שאינו בולע מן הדם ג"ז פשוט דלא אמרינן אלא בדברים שריפויש במלח וחותך כבוש שזרין אוחו ויולא באלו וכדאמר שמואל מליח הוא כרוחח כבוש כ"ס כמבושל וכדאיתא נמי בבר' גזל דנפל לכדא דכמתא וגרסינן בפ' כי"ד זולין זולין לחד זולין ד"כ מוסר ולא נמן שיעור כמה ישכח זה בנזק זה וזה פשוט עכ"ל, ומדברי הרשב"א נראה דהוי"א כן דכבוש הוא דוקא בזיו וחותך מדברי שמואל מליח כרוחח כבוש הוא כמבושל מדנקט שריכס יחד מהו גראח דהא כבוש סליח כיון דמליח הוא כרוחח דל"י מש"ס כבוש בחובך הוא כמבושל וממילא מיושב קאשו' סגריס כ"ל דזכ' כפי' כגמ' כי אחא רבין אר"י מליח איתו כרוחח וכבוש איתו כמבושל

ונפ"מ הוא ג"כ בכדא ששכר במים מעל"ע כיון דמדינא דנמרא אינא נאכר כבישול רק בשליקא ואן דאמרינן אף כבישול הוא ג"כ דאין אטו בקיורין בין בישול לשליקא, וממילא לשיטת רש"י כיון דכבוש איתו כבישול ממש אלא להפליט ולהבליע לא נאכר ככד כיון דשליקא ולינא בולגס משא"כ לשיטת רש"ל דכבוש הוא כבישול ממש גס בכד יס' לומר אס' סיחא כבוש יוסר מעל"ע הוא כשלק ונאכר, ורש"י (בכ"י כ"ז) טעמא לאכור דשעיקר הוא כדעת רש"ל, ורש"י (בכ"י ע"ג ס"ק ע') כ"כ דברי רש"ל וכתב עליו והומרא יסירכ הוא ששעיקר לחזיר אף שלק, [וכו' דעת רבנא פוסקים] כ"כ כבוש דנרע מחסם בישול עיי"ש, ובתשו' מעיל זקק טעמא ג"כ להחיר דברי רש"י כפי' עיי"ש שכתב דכמו במליחה איתו נאכר אס' שיהי כרוב במלח כ"כ אין להלק בשרי' עיי"ש, וחס' כיון דאמרינן בגמרא מליח הרי הוא כרוחח וסייני רוחא דל"י וממילא כמו גבלי לא מחלקין בין גלל כרוב למעט כ"כ לא מחלקין ג"כ במליחה משא"כ בכבוש דאמרינן בגמ' כבוש הוא כמבושל ולדעת רש"ל הוא כמבושל ממש וממילא יס' ככר' לומר דכמו דמחלקין כבישול בין הרוב למעט כ"כ מחלקין ג"כ בכבוש והכ"פ והכו"ד כחב ג"כ להחיר יעו"ש :

ועוד נפקוחא אס' אמרינן כבוש כמבושל הוא לענין אס' נמלא עיסה כפסח במים זוניין דכל זמן שהיא עס' אינא מתחמטת רק מיד כבעלותה מהמעין מתחמטת מיד כמבואר, והנה לדעת מהרש"ל דאס' אמרינן כבוש כמבושל ממש הוא, וא"כ אס' ידעין שבעיסה סיחא כהבור מעה לעס' א"כ כבר והבשלה ולינא מתחמטת א"כ, ואפילו לא ידעין שסיחא עס' מעל"ע אפ"ל יכולין לחלוט ששכחה שנה מעל"ע דמתן זמן מחוייקין, וגס חוקת סיח' של בעיסה יסייע לומר שסיחא כהמעין מעל"ע וא"י גס כעיסה שרי' לפסחה :

ובזה אמרתי ליישב קושי' הפרי"ח (בכ"י חכ"ו) שהקשה למע' אכור דכב פסח מהשע שחמטב בו קמה שנתחמץ שפוק ל"י שדרכו לבשל במים, והו"י מי פירוח ומים וימכר להחמץ א"כ בעה כבישול, ולפמ"ש יתייבב דאס' הקמה סיח' אינא חמוטת הרי הוא כבוש ככדבש, וכבוש הוא כמבושל, וא"י אפילו אס' יתערבו א"כ מים ככדבש לא יתחמץ שהקמה כבר נתבשל קודם שבה ליד חייטין, ע"כ מוכרחין רק לחוש להחמטות קמה שנתחמץ מקודם, ועמ"ל עוד בזה בסוף שער זה] ולבאר כל זה אקדים סוגי' דחולין :

בחולין (דף ק"א ע"ב) אמר שמואל קגרה שמלח בה בשר אסור לל"י כ"כ חמ' שמואל לעמתי' דאמר שמואל מליח כ"ס כרוחח כבוש כ"ס כמבושל כי אחא רבין אמר ר"י מליח איתו כרוחח כבוש איתו כמבושל, אמר אב"י הא דרבין ליחא דהכא פינכא דב"י דר"ל

וכו' פ"ט [ולקמן אכתוב אי"ה ליישב זלחן] . אמנם מהא דלחם שרש ענבים במים חייב מוכח דהוא דלורייחא ולשיעור ר"ם דנשיב ג' ימים ל"ק דיל' גם בענבים אם שרש ג' ימים במים . אמנם לשיעור רש"י וסרש"ל בחשובה ל"ט , [אם לא יומא דכס מפורשים דענבים כי' מבוקעות או שניטל עוקן דבוש יכול להיות דממשות המענבים נכנס בטמאים , ופי' ביו"ד בס"י קל"ד סעי' ח' וגם בזבז ל"ע] ויחד מזה הא הר"ן גופו ס"ל כשיטת רש"י :

וגראה למג"ד ליישב שיטת רש"י עפ"י דברי הס"ח (בכלל ופי' ג') דכביא דעמ מהכ"מ דס"ל

בבשר שלא נמלא ושרש במים מעל"ט ואיבא ס' נגד בבשר, גם בבשר מותר באכילה, וז"ל ופי"מ נראה דלוחה פ"ד ג"כ שרי ומולה אוחה עדיין בביש ס' ובדברי מהכ"מ, ואפי"ז דכבושל ופולט עמם וקולט עמם אוחה חסידה כדלעיל מ"מ נראה דכמק"ל בבקן לא הפסיד ללא אמריק כבושל כמבטל לכל דבר רק שבולט ומפליע אבל אינו מבלבל עמם החסידה כמו ברובנו וגם שם אינו אלא מנכס לאכור אוחה חסידה ולכן איך להחמיר בכ"ג עכ"ל הס"ח, וז' ע"ז המ"י (ס"ק ד') ג. ש"ל בפ' כ"ה ובאו"י שלו חולק על זה הרב בזה וכתב שאין לחוק בין שרי"א לבישול מסביר הכרס כיון דסחמ"ה קאלר בש"ס כבושל מבטול ומוכר"מ ברו"ח אפטר דאכור קף בבשר שנכבשל בלא מליחה החסידה עלמו מותרת כמו סרש"ט חלמין, עכ"ל, ופי' בחשו"י ל"ט (ס"י קכ"א) שדעמו נוטע לדעת מהרש"ל, וכן י"ל קהל כרו"ח מדברי הר"ם משאך בפ"י דתרומוה מ"ח ומהרי"ק בחשובה (ס"י קל"א) וכו' ומ"מ דלדינא ל"ל דאין להחמיר כיון דכלה"ה גם בבישול הוא חומרה בעלמא וכו' ועוד לדעת רש"י לא אהריק כלל כבושל כמבטול במים אלא בחומץ ובזרי כמבואר בב"י בס"י ק"ה בשם המרדכי, ואף שנכבש בה"ה מדברי הב"י שם שדעמ רש"י דעת יחידי הוא, אבל באמת מדברי הרמב"ם בפ"י המעניות פ"י דתרומוה מ"י ובכרע"ב וכוונת דין' בפ' כ"ה בה"ד' דדעת הרמב"ם דכלל איסורים כבושל מותר אלא דוקא דבר חריף וכו' ולכן לא כביא דין זה דכבושל כמבטול בכלל רק בדברים חריפים לפי שפסק כסחם מחני' ושמואל דאמר כבושל כבושל פ"י הוא ג"כ בדברים חריפים, וכ"כ האגור בב"י הל"ך ק"ג בשם הכוספות, ומה שסקס המרדכי על דעת רש"י ממחני' (פ"י דשביעית) וורד חדש שכבושל בשמן איך זה קוש' כלל כי כבד מיישב זה הרמב"ם במחקל לשונו בפ"י המעניות כיון דוורד הוא חדש ועדיין לה שונוה אותו תוך השמן יכנס בו כח הוורדן ועממם בשמן ומה"ל דלמריק בב"מ חידוש דאי חרו לי' כול' יומא דחלבא שרי זה סתירה לדברי רש"י ורמב"ם משום דיל' מ"מ חידוש הוא דבבשר איסורין ע"פ קליפס פ"י וכו' וככ"ג ל"ל לדעת שדוכא בב"י דאין כבישה אלא בנ' ימים וכו' עכ"ל המ"י :

ותמהתי מדוע לא כביאו כברייתא בפסחים (דף מ"ד) בקוש' סג' וכו' משרת להכי הוא דלחי

הוא מבני' לי' לכדחיהא משרת ליתן עמם כעיקר שאם שרש ענבי' במים ויש בהם עיטם יין חייב עכ"ל מוצא דכבוש מפליט העמם, ומהא דלמריק שם שאם שרש פסו ביין ויש בו לרף כדי כזית חייב, ל"ק כלל דשם נכלל ממשות כיון כפח, אמנם בשרש ענבים במים ללא נכלל אלא פליטתו וז"ל בחידושי הר"ן חולין בסוגי' דזרוע בשילת ויודע דלרבנן איח לכו תלחא קרלי בעמם כעיקר כעד שלשכ מינין שיש להו בטעמ"ט, האחד שלא קלט הכיסור מן הכיסור אלא טעמו בלבד לא גופו ולא פליטתו, ומוכח שם להאי ממשות דכביב גבי כויר דרש"יין הכח שאם שרש ענבים ויש בהם עמם יין חייב, והא סבא שלא נכבש במים ולא מעיקרו של ענבים ולא מפליטתן אלא מכיון שקלטו טעמא כאילו נטערב בלוחן מים רביעית יין, השני שקלטו הכיסור מן הכיסור פליטתו אבל לא גופו וילפיק לה מהאי דגעוילי כוחים, השלישי שנטערב בכיסור מנופו של איסור וילפיק לה מהאי דבנ"ח כדליתא הכח ואפי"ז שנוף החלב שחמיר בבשר כיון שנוף בבשר ואינו כדברים הנכללים לה בלה וכו' [ובמק"א כחנחי לפי' כיון דנשיק תלחא קרלי, ואפי' מג"ל גבי בנ"ח דפליטת הכלים אורס משום בנ"ח ואכ"מ] :

ותמהתי שלא הביא דברי הרשב"א שביבא הב"י דס"ל בה"ד' כשיטת רש"י, גם מ"ש ליישב

שיטת הסבורים דבני' ג' ימים דווקא מהא דאי חרו כול' יומא משום דעכ"פ קליפס בשי', ז"א דעדיין יקבש למה לא קתמריק חידוש ויחד דלפילו חרו לי' ג' ימים בחלבא שרי ג"כ, ובב"י ריש ס"י ק"ה הביא דברי הר"ם בפ"י גבי עכב"ה בשכר וז"ל כחכ סרש"ט סימא דהאי שרש"ט וכן הוא וכו' וז"ל ששכה בו זמן מרובה וז"ל כבוש ונפלט עממו בשכר וחומץ ולא פירשהה כמה יעמוד בחומץ ובשכר דחשבי' כבושל כמבטול, ושומעני בשם ריב"ז דלחם ששכה בחבור יום שלם מעל"ט נקרא כבוש ופולט כמבטול ורפי' מדלמריק בחולין בב"ח חידוש הוא דאי חרו לי' כול' יומא נחלב

ופ"כ הא כבא חליא כיון דמלוח אינו כרוחה ממילא כבוש נחורו אינו כמבטול, ופי"ר קאלר כגמ' הא דרבין ליהא מהא פינכא וכו', כיון דמח מוכח דר"י ס"ל מליח הוא כרוחה ממילא כבוש כבוש כמבטול, ולדברי הרשב"א שולב יפה הפי' בגמ' רק דקסב ע"ז קוש' כ"ל דפי"כ מוכח דגם כבוש במים אורס ג"כ מהא דלמריק בב"ח הוא חידוש דאי חרו לי' מזה מוכח דכבוש במים אורס מה"מ, וממחני' דשביעית ג"ל . ולקמן אביא דברי המ"י בח"מ (כלל ופי' ג') דכביא דברי הרמב"ם דנראה ג"כ כשיטת רש"י ומ"ש ליישב קוש' זו ממחני' דווד ומהא דבשר נחלב :

והב"י הביא עוד דברי המרדכי דכבד בשם ר"ם דבשכה ג' ימים כיו ככבוש, וכביא דאי' מפ' אי"ז וכ"כ בפ"ג דביב, וז"ל נראה דכבוש מקרי ששכה כבד ג' ימים בדבר לח ואז הוא כמבטול ופולט עמם וקולט עמם כדלמריק בפ"י קקק"ט של נכרים ממלחא ג' ימים וממקן מעל"ט וכפולטו קך פולטו, מה פולטו ג' ימים אף פולטו ג' ימים וכיינו דקאלר כע"א כל שמכניסו לקיוס ג' ימים אכור ביים אפי"ז שחא לזון ומכניסו לקיוס ג' ימים קאלר, הלכך כל דבר איסור נלח ששכה בכלי חסור ג' ימים אכור וז"ל פ"ה ב"ב . אמנם ר"מ פי' בשם ריב"ז דכשריית יוס ויליה שרש כבושל ורפי"א מה דלמריק בב"ח חידוש הוא דאי חרו לי' כול' יומא בחלבא וכו' עכ"ל הב"י, ולשיטת ר"ם ל"ק ממחני' דשביעית ד"ל דלחייה דהי' כבוש בחור השמן ג' ימים רק מהא דבשר נחלב קשה :

וההוב"י כתב ד"ל דבחידושו הוא על כבשר דמותר אי חרו לי' כול' יומא נחלבא ובבשר נכלל ב' ממשות נחלב ע"י מע"ל . אמנם רש"י בפסחים כתב וז"ל דלא אסרס סורס אלא דרך ביטול ואפילו יחידי טעמא ב' וכו' מוצא דנס רש"י ס"ל דפי"כ כבישה נכלל בו טעמא] :

ותמהתי מדוע לא הביאו כברייתא בפסחים (דף מ"ד) בקוש' סג' וכו' משרת להכי הוא דלחי

הוא מבני' לי' לכדחיהא משרת ליתן עמם כעיקר שאם שרש ענבי' במים ויש בהם עיטם יין חייב עכ"ל מוצא דכבוש מפליט העמם, ומהא דלמריק שם שאם שרש פסו ביין ויש בו לרף כדי כזית חייב, ל"ק כלל דשם נכלל ממשות כיון כפח, אמנם בשרש ענבים במים ללא נכלל אלא פליטתו וז"ל בחידושי הר"ן חולין בסוגי' דזרוע בשילת ויודע דלרבנן איח לכו תלחא קרלי בעמם כעיקר כעד שלשכ מינין שיש להו בטעמ"ט, האחד שלא קלט הכיסור מן הכיסור אלא טעמו בלבד לא גופו ולא פליטתו, ומוכח שם להאי ממשות דכביב גבי כויר דרש"יין הכח שאם שרש ענבים ויש בהם עמם יין חייב, והא סבא שלא נכבש במים ולא מעיקרו של ענבים ולא מפליטתן אלא מכיון שקלטו טעמא כאילו נטערב בלוחן מים רביעית יין, השני שקלטו הכיסור מן הכיסור פליטתו אבל לא גופו וילפיק לה מהאי דגעוילי כוחים, השלישי שנטערב בכיסור מנופו של איסור וילפיק לה מהאי דבנ"ח כדליתא הכח ואפי"ז שנוף החלב שחמיר בבשר כיון שנוף בבשר ואינו כדברים הנכללים לה בלה וכו' [ובמק"א כחנחי לפי' כיון דנשיק תלחא קרלי, ואפי' מג"ל גבי בנ"ח דפליטת הכלים אורס משום בנ"ח ואכ"מ] :

ומזה מוכח כדרי' דעמם וז"ל כבישה ואורס מה"מ ובס"י ק"ה ביו"ד קימ"ל דספק כבוש אורס כיון

דכוח ספיקא דלורייחא תוך בנ"ח דליתו אלא מדרבנן וכחש שם הכ"פ והכ"ג הביא בשם ד"א וכו' כי הוא חוץ דמג"ל דכוח דלורייחא, ופי"ז חמה דמח יענה מהאי דאי', מדלמריק בגמ' דבנ"ח הוא חידוש דאי חרו לי' כו

שערי שער ד בנינו כבוש כמבושל סימן א שמחה

דייק בע"ז גבי עכברא כשכרלא דכבוש כמבושל להפליט ולכבליע זוקא חבל מ"מ אינו כמבושל ממש :

ורפ"ז ממילא דיל"ה הא דכתב הגמ"י בשם רב"ש דלא אמרו כבוש כמבושל אלא בחומץ ובליד כשיטת רש"י הוא דכבוש במים אינו כמבושל ממש אלא לענין לפליט ולהכבליע , משא"כ בכבוש בחומץ ובליד הוא כמבושל ממש , ופ"ש דאם החיבה שלא נמלחה היפה כבושה במים ואיכא ס' נגד החחיבה מכני מעליה להמיר הך החחיבה משא"כ אם היחה כבוש בחומץ ותכלין בזה הוא כמבושל ממש ונאכרס החחיבה כמו נחחיבה שנכבשלב דומה ואף דזה אינו לשיטת רב"ש דס"ל דגם החיבה שנכבשלה בלא מליחה ואיכא ס' מותרת ג"כ החחיבה , אמנם בלא"ה נפ"מ למהלך דכדים , והפסקא כחב כמה פעמים דרם הנכבש אסור מכה"ה , והוא מקצת דכבוש אינו כמבושל אלא לפליט ולהכבליע , משא"כ דם הכבוש בחומץ וליד ותכלין אינו אסור אלא מדרבנן כיון דכחומץ ותכלין כבוש הוא כמבושל ממש וס"ל כמו דם ששבלו דאינו אסור אלא מדרבנן [ובתק"א כתבוסה להרמב"ם ברוך] :

והנה ר"ן דפי' בכל מקום דקמני כבוש דכוח נזיר וע"כ דס"ל כשיטת רש"י וכת"ש המנחה יעקב וכת"י מפורסם בחדושי ר"ן הולין כ"ל דגם כבוש במים מפליט כעצם וכת"ש שרם ענינים במים שקלטו טעמא , אלא ע"כ כת"ש דאם הוא כבוש בחומץ ותכלין או הוא כמבושל ממש , משא"כ אם הוא כבוש במים אף דגם בזה נפלט טעם הליבור בהמים ונאכרס המים מ"מ אינו כמבושל ממש , וע"כ ל"ל כן כשיטת ר"ן מדכתב שאם טרה ענינים במים ויש בהם טעם יין , שלא תעצרב בהמים לא משקין שג ענינים ולא מפליטתן אלא מכיון שקלטו טעמא , ובכישול ענינים במים נודא"י פליטת כענינים נכנס בהמים ואפילו מגופן נכנס , מזה מוכח דכבוש במים אינו כמבושל ממש ועיי' ביו"ד (בב"י פ"ג סעיף ה') ובת"ז ובש"ך (ס"ק ע"ו) דכתב שיש לחוש דילא עיקר הלחוחים כדגים משום דאם הוא כבוש נזיר והוא כמבושל ממש יש לחוש דילא מגופן ואכ"מ , ובכ"ז ס"ע כחב המחבר כשיטת ר"ן דכר כמבליגן דממים ששכר במים מעל"ט יש אוסרין לאוכלו לא לני אח"כ יש במים ס' כגדו , וז' דמלובגן הוא ל"ד דאשילו אינו מילובגן אסור ג"כ מחמת דאם כשפלט וילא לחוץ עיי"ש ובר"מ אות ל' וז"ל גיל דלא בעי' ס' מעטמא דלא ידעין כמה דפא כפיק מויר' כמו בכישול דאם כדחה אינו מוילא דם ואין לחוש אלא למעט דם שעליו עכ"ל הא"ר האר"ך , ואין דברים נכונים דהואיל ושכב מעל"ט הוא כבוש כמבושל ומוילא דם ומבליע דם ולכן בעי' ס' נגד כל החחיבה כמו החיבה שנכבשלה בלא מליחה וכן הוא כהדיו כנגד"ד בשם מור"י פרושין עכ"ל הר"מ , ואפשר לומר דהא"ר האר"ך ס"ל כמ"ש ר"ן על טרה ענינים במים דהיש קלטו ען הענינים ולא מגופן אלא מליחה טעמא בלבד , ומשנה בחחיבה שלא נמלחה שיהיה שרוי' במים אין לחוש מחמת טעם כדס שילא ען כדס שנכנס כיון דרם אכרסם שלא פירש מותר ממילא אין לאסור טעם היואל מהדס מחמת חיבור סממא"ס לאסור כל היולא מהס דהא נוף הדס שהוא כדדים הוא מותר לגמרי וכת"ש המו"ד שם ס"ק ע"ו ולכן אין בזה חיבור רק מחמת דם שעליו שכבר פירש לחוץ ואסור , גם טעמו אסור ולי"ע עוד בזה :

והנה כענין ע"ו כתב המחבר בנפש ששכר מעל"ט במים דמותר לאוכלו ללא ואלו כענין י"ח כ' בכבוש נזיר אסור לאוכלו ללא וע"כ הטעם לחלק כמ"ש ש"ך בס"ק ע"ב דהסא איכא רחימה דמליחה עיי"ש ופ"ש , ולפמ"ש

בחב שרי , ומה חידוש הוא כל אוסרין שנחורכ דיסק כן לזון בלוק לא מיתכר ולא בלע וכו' עכ"ל רב"ש שכתב סב"י , ואש"כ כתב וז"ל זה שלא דבריו הגמ"י בפ"ו בשם רב"ש דכי אמרין כבוש כ"ה כמבושל ה"מ כבוש בחומץ וליד כדפי' רש"י ע"כ , ואינו יודע האך אפשר שרב"ש כ"כ שכרי ה"ה לומר לומר דכבוש הוא כמבושל כשייח מעל"ט מכת"מ והא דהסא דלא כיו חומץ א"ר כוס מיתכר או לאו לחידוש הוא עכ"ל , והדו"פ דחק ליישב דבריו הגמ"י ע"ש :

ולענין מראה ליישב דבריו לשיטת רש"י מקושי' הני"ל , דהנה מ"ש המהר"ל כיון דהתמא דש"ס הוא כבוש כמבושל כיון כמבושל ממש , ומוכר"מ דמחיר החחיבה ששרה במים מעל"ט בשם ס' הוא דסובר אף בנפש שנכבשלה בלא מליחה החחיבה עומה טוהרה כמו הרב"ש תלמידו , זה הוא טמום דהא רב"ש דמחיר החיבה שנכבשלה בלא מליחה דבריא"כ ס' הוא מטעם ממנ"ל דמה שלא פירש הוא דם איברים שלא פירש דמותר , ומה דפירש נחבטל בששים משא"כ בחחיבה השמוי' במים ואיכא ס' נגדו וע"כ לריך למוחו ולבשלו , וממילא דאסור לבשלו אחר הפליחה כי דילמא לא ילא כדס כולו ע"י כבישה ויואל לחוץ בכישול [ועיי' בחו"ד ובכנסות סג"ע"א ביו"ד ס' ס"ט בעי' פ"ו דתמכו קן] :

ובחולין (י"ד ע"א) בחו"ד ד"ה וסב"ן , לאחר דכתבו דרם איברים שפירש ממקום :מקום מותר כהבו והא דלמריק כפ' כ"ה גבי ר"ש דמלח גרמי גרמי , סרי מ"ע לא משהו דפלט מהאי ובלע האו חדה נמי פריש מהאי גיבא ובלע האו גיבא , סהס פי' לחוץ מהאי גיבא כגמ' שפיר כיון דר"ש מלח גרמי גרמי משהו דחייש דילמא פליט האו ובלע האו ודס הנה מתק"א אינו יולא אב דמו , וע"ז פריך כיון כגמ' הלא נמי פריש מהאי גיבא ובלע האו גיבא ואין המלח מפליטו וממילא דאסור לבשלו דילמא יולא אח"כ בכישול וכו' פי' לחוץ . אמנם י"ל דקושי' החו"ס הוא דילמא ר"ש ס"ל כשיטת החולקים על שיטת רש"י [במעשה דרש"י בנפש ששכב לאחר המליחה ונחמלא נזיר המונח בחו"ס חולין ק"ב ע"ב כד"ה דגיס] ולדודיו יקשה בכל מליחה כשר למה שריון לבשל הח"כ כרי נבאר עדין זו דם ויפרש אח"כ בע"כ לריבין לומר דהדמה להחריבה כוחמת יוקיבי הפליטה , אעפ"י שאין לא קיימ"ל כיו , מ"מ יתולין לומר שר"ש סובר קן וליכא לאקשויי עליו :

ומש"ה נחזה החיבה אין לחוש דפליט האו גיבא ובלע האו גיבא דמה בכך כיון דרם אכרסם שלא פירש מותר וע"י דהנה החריבה לא ילא עוד לחוץ בכישול , משא"כ כרי פליט האו ובלע האו ונאכרס החחיבה ומכ בכך דלא ילא לחוץ אחר הדחה החריבה כיון דכבר נאכרס מדם שפירש , [וז"ל הרשב"א שם נראה שר"ש לא סב"י דלא דע האו טעמא , אלא סב"י רואה להחמיר ואמרו לו שאין להחמיר בכך כיון דלא אפשר להחמיר בחחיבה אחת עכ"ל , ושע"מ"ה יש מקום להחמיר צ"ך] :

ועוד י"ל בדברי הוס' דילוח ר"ש החמיר ע"ט להלוט בכשר אחר המליחה כשיטת הרמב"ם ובתש"י מהר"ח א"ז בס"י ו' כתב דגם שמואל ה"י עובה כן עיי"ש ואכ"מ להארין קן יש להחוק בדברי החו"ס . אמנם בדברי המור"מ ע"כ ל"ל הא דמחיר אותה החיבה משהו דס"ל כת"ש המ"ח דכבוש אינו כמבושל אלא לפליט ולהכבליע , ולפ"ז ממילא י"ל דהתמא רב"ש תלמידו ס"ל ג"כ כשיטת רבו דכבוש אינו כמבושל אלא לענין לפליט ולהכבליע ולכן

ומשם נטן דכבוש במים כיון דליתו כמבואל ממש
אלא לפליע ולהבליע לכן מותר לאוכלו לוי, משא"כ כבוש
גזיר דכבוש כמבואל ממש ולכן חסור לאוכלו לוי, כמו
בכור שחבשל בלא מליחה, [ועי' בס"ח סי' וכלל ו'
באותו ו' ובמני' כיון דגם גזיר בעי' מעל"ע למה
נקט לוי הכא כבוש הוא ג"כ כבוש כמבואל במעל"ע
ולפמ"ס היה דדוקא גזיר נאסר דהוא כרוחה דנישול],
וכפ"ה כביא על דברי המחבר דהרשב"ה חולק ע"ו עיי"ש,
אמנם הוא דהרשב"ה ס"ל דכבוש במים לא נאסר כלל
[וכמ"ס כבי' גמס השו"ב הרשב"ה שהבאחי] והרשב"ה
חולק דדוקא כבוש גזיר [ולקמן אי"ה אבאר הא דמתלבין בין
כבוש במים לכבוש גזיר דזו מוכח מאוניא דגמ' חולין
כ"ל]:

וממילא דלא קשה קו' הרשב"ה על הה"מ שהקשה כיון
דסתמא דה"ס הוא כבוש כמבואל סתמא,
והוא כמבואל ממש דיל דהא דלמתיק כ"ר דכבוש
כמבואל הוא רק אם הוא כבוש בחומץ ובליד ו' לין כמ"ס
רש"י וכו"ן שכתבנו למעלה:

והנה בעי' ס"ס ע"ב על הא דקמיני נגד שאבד בו
כלאים כ"ז לא ימכרו לנכרי, ותמחו חוס' דב"ה
כנגד, וא"ת לבעל ברוב, ותמחו דשאי כלאים דכל
שיקרו לין אוסרין אלא ע"י עירוב שברי שנייה היתר
לכך אוסר עירובו ולא בעלו, וא"ת כרי דב"ח דכל אחד
למוד שרי ועירובו אוסר כדלמתיקין בפ' כ"ה עיפא חלב וכו'
וי"ל דשאי ב"ח קרא בהדיא דבעל כדלמתיקין הסם
דקן ביטול אסרה תורה עכ"ל, וכ"כ ביו"ד בסיו' ר"ל"ט בע"ז
ובש"ך, ופ"ז הא סינת לאחר דגלי קרא דדקן ביטול אסרה
תורה מה' שאין כן בל"ז כוח אמריק דבב"ח ק"ף דכל
חד בב"ע שרי' ל"ש ביטול כלל, ופ"ז ממילא אף שיש
הסוכרים דכבוש במים לא נאסר מבוס דליתו אלא פעם
קלוש ומחבטל ברוב מ"מ בב"ח כיון דליש ביטול אוסר גם
פעם קלוש, וגם כבוש בהלב אוסר ג"כ, ופ"ז סו' לק"מ
מאניא דפסחים דזה הפי' בנמרה בטהייה קאמר דהחידוש
הוא דכל חד בפ"ע שרי ובהערוכות אוסר, והרי' דללא
נמי קן, וע"ז קאמר הגמרא דלי חרו ל' כולי' יומא בחלבא
שרי ובביטול אוסר והאפי' יהיה מותר בכבוש כיון דמ"מ
זוחן פעם זה בזה ואף דהוא רק פעם קלוש מ"מ הא
לא מחבטל העפעס כיון דכל חד בפ"ע שרי ועירוב אוסר
כמו גבי כלאים, וע"ז ה"ו בנמרה הא דכביש מותר ללו
מעפעס ביטול ברוב הוא רק דדקן ביטול אסרה ובני' פעם
גמור ובפעם קלוש לא נאסר כלל ובגא ביטול ברוב שרי
ג"כ דבאורה לא אסרה בהערוכות אלא פעם גמור
כדדקן ביטול: ובהו מיושב סיפד דדבי רש"י שם כבואה
דעיפא חלב כהא דלמך אביי עעמו ולא ממכו בעלמא
דאורייתא דאי ס"ד דרכן מבב"ח מ"מ לא גמריקן חידוש
הוא הי חידוש הוא אפי' לייכא ל"ט נמי א"ל רבא דקן
ביטול אסרה תורה, ופרש"י חידוש הוא דשנייה מין היתר
זה לבדו וזה לבדו וכפנת עירוב נאסרו, ותמכו באוס' ד"ה
חידוש הוא דכל בפ' א"ע דמו פעם זה דהא כלאים נמי
כרי הוא ומתיקן חידושו דלי חרו ל' כולי' יומא בחלבא
שרי, ולפמ"ס י"ל דזה כפי' דבב"ח אביי עעמו ולא ממכו
בעלמא דהו' כיון דכפעס היוזא מן האיסור ודחי' אוסר
מה"מ מהקרא דכעמאזים לאסור כל היוזא מהס ולכן כיון
דנגעס העפעס לא בעל דאי ס"ד דרכן וכוא דלף דכפעס
היוזא ודאי דאסור מהקרא דכעמאזים מ"מ כיון דעכ"פ
ל"ד ובעל ברוב כמ"ס רש"י כבואה דרוב בשילה דעכ"פ
ל"ד דהא קיס לן מהארי רביס לטעמו דבעלי ברובא מבב"ח
מ"מ ל"ג חידוש הוא הייס כיון דשנייה מין הייס
ועירובו אוסר ולכן לא שיקן ביטול ואסור א"כ אפי' לייכא
נו"ס נמי כיון דל"ש ביטול וע"ז קאמר רבא דדקן ביטול
אסרה תורה וביכא לייכא נו"ס לאו ממעס ביטול שרי אלא
ייכא לייכא פעם לא נאסר כלל, וממילא כפ"ד דאביי
דבב"ח איתו אוסר אלא כפי' דאי לייכא פעם מחבטל
ברוב כפ"ד ז' לייכא חידוש כלל בזה דלי חרו ל' כולי'
יומא

ולפי"ז ממילא סו' לק"מ על רש"י ממנהי דוודר
ומבנתייה דניזר ששרה ענבים במים ומהא
דבב"ח דכבוש במים איתו כמבואל מ"מ מבליע ומפליע
וזוחן בו פעם, רק על כרשב"ה בשמ"ה הקו' במק"ט כיון
דכוא ס"ל דלא נאסר בלזון והכי דמנהגי' דוודר ליק כתי"ש
המני' כ"ל וכן מבנתייה דשרי ענבים במים דיל דגם
הרשב"ה דס"ל דלין לאסור כלל בשרי' במים מעל"ע דלין
לחזיק דיש בו כבוש מעל"ע עעמא, אבל מ"מ בידאי
אם נרנש בו פעם בודאי אוסר, וע' במרדכי בע"ז בעכרס
בעכרס דיל' וא"ת למח אוסר וכלא זון בלזון הוא וי"ל
דעי' שפכה שם ימים רביס רגול לפלוט עעמו עכ"ל, וי"ל
דגם הרשב"ה ס"ל דהס שפכה זמן רב נאסר ולזה קמי' הא
יש בו פעם יין, מ"מ מנמרה דפסחים כהא דבב"ח הוא
חידוש דלי חרו ל' כולי' יומא כקושיא קמה וגם לזה
לשיטת השו"ב הרשב"ה:

ולכאורה היה ל"ל דיל' ג"כ בדברי המרדכי דכחב
שם ראייה דבעי' כבוש ג' ימים דאי הו'
לכבוש ופולט: פעם וקולט כדלמתיקין בע"ז קנקיזים של
כברים ממלאה ג' ימים ומתיקן מעל"ע, הוא דמזה מוכח
דכוא כבישו גמור-כיון דחשבי רגול געולה וע"כ דתפליע כל
כבליע' שהיס כקנקיזים, אלא מ"מ ס"ל דגם בשרי' מעל"ע
תפליע ג"כ העפעס, וז"ק מהא דבב"ח, אלא דבהערדכי ע"ז
מבואר לסיק דיל' ל"ח פסק דבשר נשבל לחלב זון אם
שפחה ג' ימים אוסר משום דכוס כבוש והביה ראייה
מפ' אלו עוברין והיינו עעמא דחשביקן ל' ככבוש וכבוש
כרי הוא כמבואל עכ"ל מבואר דכבוש כיוס אחד לא
נאסר מחלב, וזה תמוס יוסר דכביה ראייה מפ' א"ע
ואדרכא פעם ראייה נאסר, וא"ל דס"ל דכבוש ג' ימים כיון
דכוא כמבואל ממש מבשר אוסר מה"מ, וע"ז הביא ראייה מנמרה
דמבואר הא דלא נאסר חס' חרו ל' כולי' יומא משום
דדקן ביטול אסרה תורה, ויש מקום לומר דהוא דוקא הי
חרו ל' כולי' יומא דל"ח כמבואל משא"כ בג' ימים דהוא
כמבואל ממש נאסר מה"מ, דל"כ אמאי לא קאמר הנ"מ
דכוא יוסר דלפילו אי חרו ג' ימים מותר מה"מ, דזה
ל"ג דודאי ע"י כבישה לא נאסר לשולס]:

והנה זה ימים אמרתי ליפד דברי הגמרא כ"ל דלידד
למך דכל ענין כבוש דאוסר איתו מה"מ, ותמכו
ע"ז כבוש' דהא דלמתיקין בב"ח הוא חידוש דלי חרו ל'
כולי' יומא מותר ע"כ מוכח דכלל איסורין כבוש אוסר

יומא בחלנא שרי כיון דנשתי' ליכא טעם רק טעם קלוט ומימלא חנכבל כרוב :

ולפריז ליכא ראיס מכוניא דפסחים דכבוש אכור מה"ס דילי לפי האמת דרך ביטול אכור חורב הכ"ד דכבוש אינו איכר כיון דליכא טעם גמור , ובטעם קלוט לא המריק עב"ש דלא' ומימלא בכל איכורין דבטי' טעם גמור מה"ס אינו איכר כבוש אלא מדרכין ומימלא דליק על הכרז"א דס"ל לפי האמת דאין כבוש אלא בחומץ וכליזר וליק כלל על כר"ה שבויה המדרי סוף ע"ז דבכ"ה איז נ"כר אלא אם כבוש ג' ימים זכא דפסחים אי תרו ל' כולי' יומא דכא גס דס"ל דכבוש אינו אלא ג' ימים ט"כ גס לשיפתא ביום אחד פלט ג"כ מקאן מן הכליזיה דכא ראייהם הוא מהא דקרקיעים של נכרים ממלחה ג' ימים ומעין מעיל"ט ט"כ דגס להור מעיל"ט כראשון נפלט ג"כ מהכטע רק ללאחר ג' ימים נפלט כטעם לגמרי ומימלא כס"ד דגמרא דבכ"ה ל"ש ביטול נאכר במשכו ג"כ ורק לפי האמת דדרך ביטול אכור חורב ונטי' טעם גמור נאכר בכבוש ג' ימים עכ"פ מדרכין , [ואף דמדרכין לא בעיין דרך ביטול אין לפקטות דא"כ יוכי כב"ה מדרכין במשכו , וז"ל דרכן לא גזרו רק כנ"ט בוכ גזרו אטו ביטולן , מ"ט זכ קבש על המדרי כמ"ס דמוכח מפ' א"ט דראיה בוודאי ליכא ויכיה ל"ל ליבב קאח ולבאר עוד דע"כ מוכח דכבוש במים לכל השיטות אינו בכלל ביטול :

קרי לללי ביטול מ"מ במקום דאיכא למימר ביטול ממש לריך ריבוי לללי וראיה ברורא כיון לפי"ד עכ"ל , אמנם יש לסקטות זכא דאמריין כב"ק (כ"ט) כא מבע"י נ"י לכדתי' ידו א"ל אלא ידו גוו חזירו וקריפו מנין ח"ל אם המלא חמלא מ"מ וכחבו חוס' דכ"ה אף י' אלא בידו פי' שנגבו בידו ממש גוו חזירו כלומר שפסחם בתקל מחזירו של ב"כ וכנססו לגוו חזירו וקריפו , ואלימך לרבי חזר לאשטעיין דחזר קונה אף לחובטו דלא סימא כשליח דמי' ואין שליח קונה לדבר עבירה קמ"ל דקוח וכו' עכ"ל מנאר מדברייהם כא דאלימך קרא לרבי גוו וחזירו הוא פשוט דיש טעם וסברא לחלק בין ידו לגוו וחזירו מש"ס אי לא כוין לן קרא לרבי גוו חזירו בוכ אמריין דידו הוא ידו ממש, אבל אי לא כוין למי טעם וסברא לחלק ביניהם לא כוין לר"ך קרא לרבי גוו חזירו כיון דמנינו דרשותו הוא ג"כ בכלל ידו מקרא ויקח את כל ארטו עירו ולא כוין אמריין שאני כהם דל"ל כיון ממש דכ"ל ל"ל כוין דאין סברא לחלק ביניהם ולפ"ז גס דכ"ה כיון דאשכחן דקרא דובשלה ואלתם דקרי לללי ביטול ואין טעם וסברא לחלק בין לללי וביטול ומס"מ דחידוש סוף דסבורא לא אכור ללי אדרבא כיון נוחתה כיון סברא לחלק ביניהם אמריין דגס ללי אכור דכ"ה כיון דכא בכלל בכלל ביטול ל"י ריבוי לללי ויכיה גס ללי אכור מה"ס :

אמנם כדנר נכון עפ"י סוגיא דגמרא ב"ב (דף כ"ו) דקני במהמ' ח"ד שאין להם אונאס הטבדים

וסערתו וסקרקטו ונגמ' מנהמ"ל דח"ד וכי שמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר כניקב מיד יד יאלו קרקטות שאינם מעלעלין יאלו עבדים שפוקשו לקרקטות יאלו שטרות דכחיב וכי שמכרו שטרות שטרות גמור וגופו קניו יאלו שטרות שאין נופן מכור וגופן קני ואינם עומדים אלא לראיה וכו' ופירך בגמרא וכל כיכא דרביב ידו ידו ממש וכו' כחיב ויקח את כל ארטו מידו אלא מרשותו ה"ל מרשותו וכל כיכא דרביב ידו לאו ידו ממש הוא וסתייה אם המלא חמלא בידו אין ל' אלא ידו גוו חזירו וקריפו מנין וכו' ותו תייה ונמן בידר ח"ל אלא ידו גס חזירה וקריפו מנין וכו' אלא כל ידו ידו ממש ושאני כהא דל"ל כיון אלא כרשותו עכ"ל בגמרא , ולדבר חו' ב"מ דכא דאילעריך קרא לרבי ג' נגב לרבי ג' חזירו לאשטעיין דחזר קונה לחובטו דל"ה כשליח דמיא ואלגרי"ט רב"כ ית גבי נט בוכ ס"ד כיון דנפ הוא לחיבהם והאש מחנכשת בע"כ ה"א דאין שליחות בע"כ כמ"ס כראשונים כא בל"ז בוכ אמריין דרשותו הוא בכלל ידו , וא"כ מעיל"ט לענין אונאס מסברא אין טעם לחלק בין מעלעלין לקרקטות , ומלך הסברא כמו דיש דין אונאס במעלעלין ל"כ שייך דין אונאס בקרקטות ומס"מ גימא דידו כא למעט קרקטות אדרבא נימא כיון דמסברא אין לחלק ביניהם רשותו הוא בכלל ידו כיון דאשכחן בקרא ויקח את כל ארטו מידו דכ"ה בכלל גס רשותו ומס"מ גימא דכא חידוש דכחורח ממעט קרקטות עדין אונאס , אלא דיל' דכא כחורח ממעט גס שטרות מדין אונאס כיון דאין נופן ממון ומלך סבברא מה"ס לא יכיה גס בשפירות דין אונאס דמא ארבעט לן אם נופן ממון אם לאו , מלך סברא כמו דאכור להוית ממעלעלין כ"כ אכור להוית בכל דבר יכיה מה שיהיה רק דחידוש שחדשה כחורה מקרא דכי שמכרו ממכר למעט שטרות שאין גופן ממון , ומשם אין חימא לומר דגס בקרקטות ליכא דין אונאס כמו בשטרות , ואמריין ידו הוא ידו ממש למעט קרקטות שלא יכיה כוין דין אונאס כמו דאכור להוית ממעלעלין ובכ' י"ל קאח כא דיש לדקדק על כא דרדש' חלכא בגמרא סיפא דקרא מיד עמיתך למעט קרקטות ואח"כ רישא דקרא וכי שמכרו ממכר שטרות דקרא למעט שטרות

סיומן ב

הנה דעה רש"י וכו"ן בכוסדריין (דף ד' ע"ב) דמכ"ה כללי ליכא איכור דבכ"ה כיון דאמריין טס בגמרא דרך ביטול אכור חורב ולי' אינו בכלל ביטול וספ"ה כבי' פ"ז מהליט דגס כללי אכור מה"ס בכ"ה דגס לללי קרי ביטול מקרא דובשלה ואלתם דכחיב כ"פ ראה על קרבן פסח וכן וישלו את הפכה דכחיב דכ"ה רק כבוש ומליה אף דקיימ"ל כבוש כמבואר ומליה הוא כוונה דללי מ"מ אינם כללים בכלל ביטול ויכיה הכנישה מה"ס מפורש כ"פ ח"ט דאי תרו ל' כולי' יומא בחלנא שרי עכ"ד ט"ס ולדבריו לאותן דס"ל דלא בוכ כבוש אלא בחומץ וליך דוקא , וגס לשיטת ר"ה וסמדרני דס"ל דכבוש ל"ה אלא ג' ימים , ומ"ס עכ"פ ל"ל כבי' בגמרא דאי תרו ל' כולי' יומא מוכר כמ"ס דעכ"פ נגלע גו מעט ע"י הכנישה אף ביום אחד ובס"ד דננ' ל"ש ביטול בכ"ה וז"ע לפי האמת בכ"ה הככש בחומץ וליך או בכבוש בחלנא ג' ימים יכיה אכור מה"ס כיון דכבוש כמבואר לדוקא בגמרא כולי' יומא דלא בוכ כמבואר לא נאכר חס"ה כמבואר בגמרא דפסחים משא"כ ג' ימים יכיה אכור מה"ס , ויכיה ראיב לזכ מדוע לא נקט בגמרא חידוש יומא אפילו אם תרו ל' ג' ימים שרי ג"כ וכנראה מדברי ספ"ה לשיטתו דכללי נאכר משום בכ"ה מהא דלא נקט בגמרא חידוש כללי ולשיטת הסבורים דכבוש הוא ג' ימים דוקא קבש ביותר אשאי לא נקט חידוש אי תרו ל' ג' ימים , ולפי"ד י"ל דהשפך הוא כיון דללי וכבוש ג' ימים הוא בכלל לא מני לנקוט כנמ' חידוש על ללי וכבוש ג' ימים עפ"ד חמ"ד טס ש"ל להחזיק דעה הסבורים הו"ל ליכא איכור דבכ"ה וז"ל ומכ שבויה ספ"ה ראיב מקרא דובשלה ומלכא אלמא דקרי לללי ביטול ג"כ לאו ראיב הוא דכא בכ"ה מ"ז מקבש בגמרא וכל כיכא דרביב ידו ממש הוא וכו' כחיב ויקח את כל ארטו מידו ומשני ש"ס דל"ה כיון א"כ ה"ל א"כ דקרא דבשלה ואלתם הו"ל הוא נחוש דל"ל דכא רק ל"ל אלא במקום דאיכא למימר ביטול ממש לריך ריבוי לללי דכא ידו נמי אשכחן בקרא דהיינו רשותו אפ"ה במקום דאיכא למימר ידו ממש לריך ריבוי לרשותו ה"ל אף דאשכחן דקרא

שפרות ד"ל דהוא ליתן טעם למח ממעטים קרקעות מיד עמיתך יומא כיון דליתן לחלק מסבא בין קרקעות למעטלין יומא דרשותו הוא בכלל ידו וע"ז דרשו רישא דקרא למעט גס שפרות וממילא דליתן סימא אס גס קרקעות ממעטין מקרא מיד עמיתך ואמרי' בוכ ידו ממט ועי' בש"ט בשס הירש"א על הפתח' דנקט תחלה עבדים משום מילתא דאסי מדרשא כ"כ בזה י"ל כיון דהא דמעטין קרקעות איתו אלא משום דמעטין גס שפרות דב"ז ל"כ ממעטין גס קרקעות וזכר אמרי' דרשותו הוא בכלל ידו לכן דרשינן זכ ברישא , ולפי' י"ל דהא דלפי האמת ליכא בלתי איסור דב"ח מ"מ ל"כ יכול כגמרא לומר דב"ח הוא חידוש דאית נאסר בלתי משום דהוא אמרינן הוה טהנה כיון דמלך הכבדא ה"ן לחלק בין ללי ובישול ע"כ דגס בלתי איכא איסור דב"ח כיון דגס ללתי קרי בישול מקרא ובשלה ואלתא לזה קאמר בגמרא דחידוש הוא דלי חו"ל כולי' יומא כהלבא ערי דכבוש ודלי חו"ל כולי' דהוה חו"ל כולי' יומא כהלבא בין כבוש לבישול ואפי"ה ממעט' הוורח כבוש כ"כ ה"ן סימא אס יומא דגס בלתי ליכא איסור דב"ח אמרינן דבישול הוא בישול ממט [וראיחיה נהחם סופר חו"ד (בסימן ז"י) דכבוש קן בשס כב"ש בגרש"א ז"ע אהנס לא ביאר דב"ח כבוש כמ"ס ושס הו"ב ג"כ דברי הכ"ס ולפת"ס דחיי' דכר"ו כמבואר למשיין] :

ומעתה י"ל קמ"ה דברי ר"ח דחי אמרינן דכבוש איתו אלא בנ' ימים וע"ז קשה לתא לא נקט גמ' חידוש יומא ויחר תרו ל' ימי' משום כהלבא שרי ג"כ מוכ מוכה דבשרי' ג' ימים הוא כבישול ממט מהר"א דקנקים של נכרי' וכו' ולכן י"ל דכלל ג"כ בכלל בישול לזה קאמר כגמרא סחידוש דחי תרו ל' כולי' יומא אף דגס בזה קבל ג"כ טעם קלוס ובב"ח יב"ה אסור כמ"ס ואפי"ה מותר מה"ס דב"ש יום אחד ודלי חו"ל כולי' בכלל בישול וממילא אמרינן דבישול הוא בישול ממט וכמו דמעט' ללי אף דהוא בכלל בישול כ"כ המעטין גס כבוש ג' ימים ואמרינן דבישול הוא בישול ממט ודחי' ה"ה הוא דמפ' ח"ע מוכה דכבוש ג' ימים הוא כבישול ונתון טעם גמור כמו דבישול ולכן אסור ע"כ מדרבנן משום דגזרי' אסו בישול :

היוצא מ"ס דלשיטת ר"ח שבוכה במרדכי בע"ז שבהאחי ולשיטת הרשב"א בחשו' כבוש במים יום אחד אינו אלא דללי ולשיטת ר"ח בנ' ימים אסר . אמנם לרשב"א יראה שכלו ממלק בכך רק אס כבוש בחומץ וחבלין אמרינן כבוש כמבושל משא"כ ככבוש במים לא נאסר כלל כמו דסיים ב"ח' וגרסין בפ' כ"ז לוק לחוך לוק ד"ס מותר ולא נתן שיעור לשיטת ז"ה בחוך זה עכ"ל ואן דקיימ"ל אף ככבוש במים יום אחד אסור , מ"מ י"ל דלח הוה כמבושל אלא לנתין להפליט ולהבליע אף דסתמא דש"ס' הוא כבוש כמבושל מזה נראה דהוא כמבושל ממט וכמ"ס מהר"ש י"ל דזה אינו אלא ככבוש בחומץ וחבלין ולקמן אבאר א"ז זה דע"כ מוכה כן מסוגיא דחולין ב"ה דאמר שחולא כבוש כמבושל ז"א אלא בחומץ וחבלין ועפי"ז אבוא לבאר עוד דברי הסור הכל' דנקט ג"כ כבוש בחומץ אשר דדעת הסור דגס כבוש במים אסור , בריש פ"ב דבי"א אמרינן בגמרא ותא מייחי לה מהב"ה אח אשר חאפו וחי ותא אשר חשלו בשלו אר"א חין חופין אלא על חאפו חין מבשלין אלא על המבושל מכאן סמכו החמיס לפרכיני כששלין מה"ס ודק"ב ע"ז ע"כ אמרינן בגמרא ח"ס כששלו וז ללי ופליגי כבוש שלוק ומבושל וכו' עכ"ל הגמרא ופירש"י על זה כבוש בחומץ [ועי' הגי' בהרי"ף והר"א"ש וסרמ"ס בפני' מ"ב] יור"ש במקום מבושל נקוט מעושן] וסבור בבי' תקי"ז ע"כ ע"כ כששלין כחך ומיחי כל מיני כששלו ללי שלוק ומבושל ראוי לכך והשמיט כבוש וכו' הכ"י

וה"ל דע דכב"ח איהא דכבוש ראוי לכן וכבושו כרי"ף וסרמ"ס ור"א"ש ופרשו כבוש בחומץ וחרדל ומיני ירקוח ולא ידעתי לתא כשמיט רבינו , ואפשר שפעמו מפני שחא סוכר כלא חומץ ומי כל ששכח דבכר לה יום אחד מקרי כבוש כמ"ס ביו"ד ב"ב' פ"ז וכו' דגנים מלווחס חין מערבין עליהם כלא בישול כמו שיבאר בסוף ממילא אינחא לה כב"ח איהא דקתני מערבין ככבוש דהא דגים מלווחס כבוש מיקרי ומ"מ חין מערבין כהס ומ"מ לעינן דה"ן כמיינן על הפוסקים שכתבו עכ"ל , ודבריו זריזים ביאר כמ"ס דגים מלווחס כבוש מיקרי אחרבא דמלמרינן בגמרא מליח כרוחה כבוש כמבושל מוכה דמליח אינו אלא כרוחה דליי אבל לא כמבושל ואס יומא דכלל דגים מלווחס הוא דגים ככבושם בלתי כקראים (הריב"ז) ז"א דל"כ גס לדברי רש"י דכבוש אינו אלא בחומץ קשה ג"כ מדגים מלווחס ולמח מוכה כב"י דהבור ס"ל דגס במים אמרינן כבוש כמבושל מוכה דלשיטת רש"י ל"ק מדגים מלווחס וע"כ דגים מלווחס אינם ככבושם בלתי , ולפת"ס י"ל כיון דעירוב כששלין אסמטוס אקרא דאשר חשלו בשלו ובע"ז דבר שיהיה בכלל בישול ולכן ללי דהוא בכלל בישול מקרא ובשלה ואלתא כיון דב"ח חין סכרל לחלק בין ללי ובישול דשיקד כששלין מה דאסור לכיזה נעשה כשנת וללי אסור כמו בישול וממילא הוא בכלל מוכה דהאמר כל אשר חשלו בשלו [ואפשר לומר כיון דקיי"ל חין בישול אחר בישול וחין אפי"ה אחר אפי"ה ולזה נאמר אשר חשלו למחר בשלו כיוס ויהיה מותר לבשל למחר ואפי"ה חשלו למחר חאפו כיוס] ולכן מערבין בלתי משא"כ מליח אף דהוא כרוחה דללי מ"מ ודליי אינו בכלל בישול [ויש לבוסף עוד אף דהוא כרוחה דללי מ"מ אינו בלתי ממט ול"ה כללי ודליי לזכ מה"א דמתמח כל"ה פסחים ס"ל ע"ד כמ"ס ש"ס שמיט מולוחס כב"מ בק"פ כיון דמליח הוא כרוחה דללי הא ה"י ללי מחמת דבר אחר עיי"ס ובח"ד (בבי' ל"א ס"ק ע"י) דהבז דבשר קודם שיעור מליחה ל"ה רוחה דל"כ הא"ך מולחין האברים בקרבן עיי"ס מזה מוכה דלתי רק כרוחה דללי אבל מ"מ ל"ה ממט כללי , ובחי' הח"ד אינו מיושב קושי' הל"ה פסחים דשס כיה שיעור מליחה] ולכן אף לדעת ספ"ח דאוסר ב"ח בלתי מ"מ במליח ודליי ליכא איסור דב"ח כמ"ס כפ"ח כס ולכן חין מערבין כדגים מלווחס משא"כ כבוש בחומץ וחבלין לפת"ס דהוא בכלל בישול לכן מערבין זו וכו"פ עכ"ל ק"ס כחך דמ"ס סרמ"ס בפ' כ"ב מהלכות שבת הל' יו"ד כבוש ככש"ס בשבת אסור שחא כמבושל מזה משמע דהוא מה"ס עיי"ס וה"כ ע"כ דהוא בכלל בישול ולכן כהבו רש"י ור"ן שס כבוש בחומץ כיון דבעי' דבר שיהיה בכלל בישול חו"ל אלא ככבוש בחומץ וחבלין משא"כ ככבוש במים אף דהוא מפליט ומבליע מ"מ כיון דלתי בכלל בישול חין מערבין זו , וסמג"א (בבי' תקי"ז ס"ק ג') כתב וז"ל כבוש פרי"ה בחומץ וחבלין וכיו"ד בבי' פ"ו מבואר דלח כשרה יום שלם כדבר לח מקרי כבוש ד"מ ע"ל וז"ע דהא ספ"ח ס"ל דכבוש במים אינו כמבושל אלא להפליט ולהבליע וסמג"א כ' ג"כ דכבוש בלתי וחבלין דהוא כמבושל מערבין בו עיי"ס ולפת"ס הדבר נכון :

אמנם מ"ס הכ"פ כטווח סרמ"ס במ"ס סכובש ככש"ס בשבת אסור מפני שחא כמבושל דמזה משמע דהוא מה"ס ז"א כמבואר בסרמ"ס בפ"ס סכ"ל שבת הל' ג' דלתי חייב משום בישול רק בחולדה דלח דוקא לכן המבשל בחמץ חו' בחמי ככרי' פסור רק דגורו עליו משום חולדת האור , ולכן גס מ"ס בפ' כ"ב ס"ב כש ככש"ס בשבת אסור שחא כמבושל כוונתו דאסור מדרבנן משום חולדת האור כמו אס בישל בחמי ככרי' ולכן לא

סימן ג

ועתה אבוא לבאר דבני רש"י וסבור כהא דלמריקן כגמ' סוכה (דף ל"ו ע"א) אחרונא פתוחה סרוח כבוש שלוק טשי וכו' פסול ופירש"י כבוש בחומץ או בחמרל וכן פי' הר"ן, שלוק מבואל ביותר כבוש בחומץ וכו' וכו' וכו' ל"ק ומבואל [וכן הוא בכרי"ף בבורחמב"ם בפ"ה מהלכות לולב הל' ח'] והטור נסיו' חרמ"ה גבי אחרונא כ' כבוש בחומץ או מבואל פסול וכן סתם המחבר פ"ס בפסיו' ע"ו ודבריו לריבין ביאור כיון דבגמרא לא קתני מבואל מדוע כוסיף הוא גם מבואל מה דלא נלמד בגמרא וכו' וכו' וכו' וכו' והמג"א פ"ס ס"ק כ"ב כבוש בחומץ נראה לדידן דקומ"ל כבוש במים מעל"ט כיוי כמבואל ה"ל גבי אחרונא פסול, ומ"ס ספור בחומץ היינו בחומץ אשילו לא שפה אלא כדי שירחיק כוס כמבואל עכ"ל, והדומק מבוחר דלמאי לא כתב סתם כבוש פסול כדאיתא בגמ' וידע"י גזים צפ"י מעל"ט ובחומץ כדי שירחיק, ועוד חמה האל"י רכב על המג"א דהא דפס ספור ביו"ד סי' ק"ב דגם בחומץ צפ"י מעל"ט, וא"כ בודאי קשה למאי נקט ספור חומץ כיון דבמעל"ט נפסל אשילו במים, ונראה לבי"ד דבירוק נקט ספור בחומץ דבמים לא נפסל, וכוז יחי' מיושב ג"כ מה דחמה ספור על כב"ח מדוע לא יחי' נפסל אחרונא כבוש כדכש משום כבוש יעו"ש :

והפ"ה לאחר שמחלים דלני אכור בב"ח כחב וז"ל, עדיין נשאר לנו לזכר אי מטעון ומבואל בחמי עכרי' אכור מכ"ח ויירושלמי בפ' הוהד מן המבואל גרסי' מטעון מה שיכ' משום חשול כבה מהו שיכ' וכו' משום כב"ח, ולא שפט הכס מיד, והרמב"ם כתב בפ"ס במשען ומבואל בחמי עכרי' אין לוקין עליו ופסק המסבר (כפס"ו) וכתב סת"מ למשען כיוי צפ"י דלא איפשעא וידוע דספק תורס לכחמיר ואין לוקין עליו, ול"י דאע"ז דלא איפשעא הכא איפשעא בירושלמי שבה צפ"י כלל גדול הכס הלוה והמטען השולק והמשען כולמן משום מבואל וכי היכא דמחייב במשען משום מבואל כבשה ה"ס לפניו ביטול לב"ח אצל המבואל בחמי עכרי' וכו' כשבה לא מחייב וכו"ל נכ"ח לב"ח דלא אכור מכ"ח עכ"ל וכו' והוא הכז כן לפי שיטתו דלאי אכור מכ"ח בב"ח משום דהוא כגלל ביטול וכן גם במשען כיון דחייב משום שבה אכור ג"כ כב"ח. אמנם בלחמה אין דנקטינן לטובת דבנלי ליכא איכא כב"ח משום דבניעין בישל ממש ולא מה דכגלל ביטול אכור כב"ח מעילת דגם במשען אינו אכור כב"ח כיון דליתו כגלל ביטול ממש וכפ"ס המחבר בפס"ו ו' דהאין לוקין עליו [א"ע כשאין דהאין לוקין עליו משמע דעכ"פ איכא איכור הורה, וז"ל דלא אכור אלא מדרכק כמו ל"ל] וכן קמבע"י בירושלמי בחמי גמין שבה ובב"ח דהתא דמכחכה לא נלמד וכו' ככ"פ (בס"ק י"ב) אף לא ביאר הדבר היטב כמ"ס :

דהנה בפסחים ל"ט וחלו ירוקת שאדם יואל כבה י"ח כפסח אבל לא כבושים ולא שלוקים ולא מבואלים דפירש"י וכו' ג"כ כבוש בחומץ. והטור והמחבר כסיו' מע"ז סתמו כלישנא דמחתיקין, ובכז המג"א בס"ק י"ד פירש"י בחומץ וז"ל דאזיל לשיתתו כמ"ס כפ"י ביו"ד סי' ק"ב אבל אין קיימ"ל דרבר כשריו במים מעל"ט כיוי כבוש וכו' מבואל אי"כ אש כזה ספור במים מעל"ט אין יואלי' בו עכ"ל, והס"מ חלק עליו דכשרה במים מעל"ט כיוי דלענין איכור אמריקן דהוא כמבואל לפסיע ולכבליש מ"מ לענין מרור אין לפסול משען זה, וכו' משען כבדיתתא דגם דקתני אבל לא כבושים ולא שלוקין ולא מבואלים, וכחזו חוס' שם וז"ל לא שלוקים ולא מבואלים משמע דשליקתו אי עפי מבואל דאל"כ כיוי זו וזא"ל זו עכ"ל החוס', ואכתי קשה מרישא דקתני אבל לא כבושי' והוי רישא זו וזא"ל זו וכו' אף זו אפי"כ כפי' רש"י דכבושים הוא בחומץ דמבטל טעם מירוח יוחר משלוק עכ"ד יעו"ש, ובחוס' ר"י אסוד ר"י ברבות ל"ח ע"ב כד"כ אבל לא שלוקי' ולא מבואלי' כהב זו"ל כבוש הוא מימים רבים ובטל טעם מרור יוחר משלוק, ושלוק הוא יוחר ממבואל כדלמרי' בסוף כהמס סמקאש עור חמור ששלוק מטמא עומאה אוכלי' משמע דוקא שלוק אבל מבואל לא מדלא נקט מבואל, ומבואל כיוי ככלכחה דלא זו אף זו קתני והא דמבע"י לן במזיר גבי חיל יוחר ששלוקי' מכ משום דמשמע ל"י זרוע בשילה ככלכחה אבל שלוקא לא עכ"ל, וז"ל דמ"ס פירש"י בחומץ דוקא דבמרור אינו פוסל במים מעל"ט אף דלפ"מ גם רש"י ס"ל דכבוש במים הוא כמבואל לפסיע ולהבליש מ"מ משען זה אין לפסול מרור וכן בחומץ דמבטל טעם מרור פוסל :

וקצת יש לעיין לדידן דנקטינן דבנלי ליכא איכור דב"ח מירושלמי דגדריס דמקמבע"י מטעון מכו שיכ' בו משום חשול שבה מהו שיכ' בו משום כב"ח ופ"כ ז"ל דמטעון הוא פתוח מעלי דהא ללי ודאי חייב עליו משום שבה וא"כ מה קמבע"י מהו שיכ' בו משום כב"ח, וביון דבנלי ליכא איכור דב"ח מכ"ס במשען וז"ל. ולשיטת כפ"ח דס"ל דלא מה שמחייב עליו משום שבה איכא איכור דב"ח בפשיטות כיוי יכול להביא רח"י דבנלי איכא איכור דב"ח דמחייב עליו משום שבה :

ומדברי בירושלמי שבה דפירס הלוה והמטען השולק והמשען כולמן משום מבואל ולא נקט גם הכובש, מהו מוכח דכבוש בלחמה אינו חייב משום שבה ודלא כככ"פ שכבאחי, כיוזא מכל מה שכתבתי דכבוש במים ודאי אינו כגלל ביטול כדמוכח מהא דלמריקן כב"ח כיוי הודעו דאי מרו ל"י ביולי יומא בתלגא שרי וחי הוב כגלל כגלל ביטול מכ"ח יומא לחדש דשרי, ומ"מ כבוש בחומץ וצ"י י"ל דהוא כגלל ביטול ואפי"כ לפי הלחמה אינו אכור גם בב"ח כמו ל"י ומ"ס, וכ"כ י"ל גם בדברי סת"מ דאף דס"ל דכבוש אינו כמפסל ממש אלא לפסיע ולהבליש מ"מ כבוש בל"י הוא כמבואל ממש :

והפ"ה לאחר שמחלים דלני אכור בב"ח כחב וז"ל, עדיין נשאר לנו לזכר אי מטעון ומבואל בחמי עכרי' אכור מכ"ח ויירושלמי בפ' הוהד מן המבואל גרסי' מטעון מה שיכ' משום חשול כבה מהו שיכ' וכו' משום כב"ח, ולא שפט הכס מיד, והרמב"ם כתב בפ"ס במשען ומבואל בחמי עכרי' אין לוקין עליו ופסק המסבר (כפס"ו) וכתב סת"מ למשען כיוי צפ"י דלא איפשעא וידוע דספק תורס לכחמיר ואין לוקין עליו, ול"י דאע"ז דלא איפשעא הכא איפשעא בירושלמי שבה צפ"י כלל גדול הכס הלוה והמטען השולק והמשען כולמן משום מבואל וכי היכא דמחייב במשען משום מבואל כבשה ה"ס לפניו ביטול לב"ח אצל המבואל בחמי עכרי' וכו' כשבה לא מחייב וכו"ל נכ"ח לב"ח דלא אכור מכ"ח עכ"ל וכו' והוא הכז כן לפי שיטתו דלאי אכור מכ"ח בב"ח משום דהוא כגלל ביטול וכן גם במשען כיון דחייב משום שבה אכור ג"כ כב"ח. אמנם בלחמה אין דנקטינן לטובת דבנלי ליכא איכא כב"ח משום דבניעין בישל ממש ולא מה דכגלל ביטול אכור כב"ח מעילת דגם במשען אינו אכור כב"ח כיון דליתו כגלל ביטול ממש וכפ"ס המחבר בפס"ו ו' דהאין לוקין עליו [א"ע כשאין דהאין לוקין עליו משמע דעכ"פ איכא איכור הורה, וז"ל דלא אכור אלא מדרכק כמו ל"ל] וכן קמבע"י בירושלמי בחמי גמין שבה ובב"ח דהתא דמכחכה לא נלמד וכו' ככ"פ (בס"ק י"ב) אף לא ביאר הדבר היטב כמ"ס :

וקצת יש לעיין לדידן דנקטינן דבנלי ליכא איכור דב"ח מירושלמי דגדריס דמקמבע"י מטעון מכו שיכ' בו משום חשול שבה מהו שיכ' בו משום כב"ח ופ"כ ז"ל דמטעון הוא פתוח מעלי דהא ללי ודאי חייב עליו משום שבה וא"כ מה קמבע"י מהו שיכ' בו משום כב"ח, וביון דבנלי ליכא איכור דב"ח מכ"ס במשען וז"ל. ולשיטת כפ"ח דס"ל דלא מה שמחייב עליו משום שבה איכא איכור דב"ח בפשיטות כיוי יכול להביא רח"י דבנלי איכא איכור דב"ח דמחייב עליו משום שבה :

ומדברי בירושלמי שבה דפירס הלוה והמטען השולק והמשען כולמן משום מבואל ולא נקט גם הכובש, מהו מוכח דכבוש בלחמה אינו חייב משום שבה ודלא כככ"פ שכבאחי, כיוזא מכל מה שכתבתי דכבוש במים ודאי אינו כגלל ביטול כדמוכח מהא דלמריקן כב"ח כיוי הודעו דאי מרו ל"י ביולי יומא בתלגא שרי וחי הוב כגלל כגלל ביטול מכ"ח יומא לחדש דשרי, ומ"מ כבוש בחומץ וצ"י י"ל דהוא כגלל ביטול ואפי"כ לפי הלחמה אינו אכור גם בב"ח כמו ל"י ומ"ס, וכ"כ י"ל גם בדברי סת"מ דאף דס"ל דכבוש אינו כמפסל ממש אלא לפסיע ולהבליש מ"מ כבוש בל"י הוא כמבואל ממש :

ולפי"ן ממילא כמו דדייק בחוס' ר"י חסוד מסוף כהמס סמקאש מהא דקתני עור חמור ששלוק וכו' מדלא נקט מבואל משמע דוקא שלוק אבל מבואל לא כ"כ יש לדייק גם מהא דקתני גבי אחרונא כבוש ושלוק ולא קתני מבואל מזה מוכח דדוקא שלוק פוסל באחרונא אבל לא מבואל [וקל"ה ל"ע על חוס' רי"ח דכביא הא דעור ורוטב ולא הביא כבדיתתא דלחמור] ואממה קשה כיון דמבואל

דמבושל איז פוהל מדוע י"י פוהל כבוש וכי דכבוש
 הוא כמבושל הא גם מבושל איז פוהל ולכן הולך רש"י
 והר"ן לפרש כבוש בחומץ וי"ל דכבוש בחומץ הוא יותר
 ממובושל והוא בשלק, ובפשיטתא ה"ל דכבוש במים הוא
 כמבושל, ומיילת חכמיה י"ל דכבוש בחומץ הוא בשלק,
 וז"ל אף לשיטת הח"ח דכבוש במים איזו אלא להפליט
 ולהכביל מ"מ ככבוש בחומץ ע"כ דהוא בשלק, וצמיאל
 מיושב קט"ו ה"ל על הסוד במה דנקט כבוש בחומץ
 כיון דהוא ס"ל דגם כבוש בחומץ בעי מעלי"ע מ"מ
 ככבוש במים איזו פוהל דהכי דהוא כמבושל מ"מ ל"ה
 בשלק משא"כ כבוש בחומץ מעלי"ע הוא בשלק ופסול :

ויל שיש להוילא מן הכלל הזה הכבוש והשלק שבהם
 וערבה שבבשן או שלקן לרפואה כשרים והוא כיון דהוא
 כתב דהין לרמות כד' מינים זכ לזה ויש פסולו לולב דלא
 נאמרו באחריו ולכן גם פסולו אחריו לא נאמרו כלל
 ושאר המינים, ורק באחריו פוסל כבוש ושלק ולא בשאר
 המינים וז"ל :

הויצא מכל מ"ש דמ"ש רש"י והר"ן נפקחים וזכ"ה
 ובסוכה כ"מ כבוש בחומץ ותכלין מזה אין ראי'
 דס"ל דבמים לא אמרינן כבוש כמבושל דהפילו אס יומא
 דגם במים כבוש כמבושל אפ"כ לריכוס לפרש בכל סוכה
 דקמי שס כבוש בחומץ, ובה ראי' מדברי הסוד דביו"ד
 (סו' ק"ה) אוסר גם כבוש במים, ואלו באחריו כ' הסוד
 ג"כ כבוש בחומץ אפ"כ כמ"ש כיון דמדרינא דגמ' איזו פוסל
 באחריו אלא שנקו חבל לא מבושל והפ"ס קמי כבוש,
 אפ"כ דאיירי בכבוש בחומץ ותכלין דהוא ככלל שלוק אלא
 דמדברי הסוד וכן מרש"י והר"ן ה"ל דכ' באחריו אין ראי'
 כ"כ לדברי הח"ח דס"ל דכבוש איזו כמבושל גמור רק
 להפליט ולהכביל, די"ל דאף אס גם בכבוש במים הוא
 כמבושל גמור מ"מ באחריו דאיזו פוסל מבושל מדינא דגמ'
 ורק מה דלאו אוסרינן ביטול הוא משום דהין אלו בקיטין
 בין ביטול לשלוק וז"ל זה בכבוש במים, ולכן נקטו כבוש
 בחומץ, מ"מ מהא דרש"י פי' דברי שמואל דאמר כבוש
 כמבושל דהוא בחומץ מזה מוכח דכבוש במים ל"ה כמבושל :

ועפ"ז ע"כ מה דבסוף הסוד לפסול גם אחריו
 מבושל אף דמדינה דגמרה וכו"ף והרמב"ם
 איזו פוסל מבושל רק שלקן הוא דגמ' כבדא דמדינה
 דגמרה לא נאסרה בניטול רק בשלק דקמתי ככד
 אוסרת והיכא נאסרה בשלק אוסרת ונאסרה, והאן
 דאמרינן דכבדא גם בניטול היא נאסרה משום דהין
 אלו בקיאים בין ביטול לשלק כ"כ אמרינן גבי אחריו
 אף בניטול מטעם דהין אלו בקיאים בין ביטול לשלק
 [אף ראי' בפסות אמרינן עיי"ג], ולפ"ז פ"כ מוכח
 דכבוש במים אין להבדיל כלה דביטול דוקא שלוק,
 דאל"כ הקט"ו במקומה שיהיה אמת נקטו הסוד
 והמחבר באחריו כבוש בחומץ דוקא גם אס הוא כבוש
 במים יש לאסור מטעם דהין אלו בקיאים גם בכבוש בין
 ביטול לשלק, ודילמא אס הוא מעט יותר ממעלי"ע
 הוא ככלל שלוק, אלא ע"כ דכבוש במים בכל ענין אין
 להבדיל מטעם שלוק ולכן כתבו הסוד והמחבר דוקא
 כבוש בחומץ אף דכבוש ס"ל דגם כבוש בחומץ בעינן מעלי"ע
 דוקא [ולפ"ז זה ראי' דגמרה לשיטת הסוברים להסיר
 כבדא שדרי' מעלי"ע במים, וזהו אס היתה שדרי'
 בחומץ וליר ותכלין יש להבדיל כמו גבי אחריו] :

והא דפרש"י והר"ן דברי שמואל דאמר מליח כרוחה כבוש
 כמבושל דוקא כבוש במים, חדא כמ"ל בדברי
 חשו' כרשב"א שביא דב"י מדנקט תרווייהו ביחד משמע
 דהא כהא מליח כיון דמליח הוא כרוחה לכן אס כבוש בו
 הוא כמבושל, ועוד דאס יומא דשמואל בא להשמיענו
 דכבוש אוסר קשה וזכי מחני' בא להשמיענו כרי במסני'
 דוורד מפורש דכבוש אוסר, וכן מהא דמיר ששרה עניני
 במים כ"ל, ועוד קו' הסו"מ ה"ל דה"כ רבין דל"ל דשמואל
 וס"ל איזו אוסר הילך מחני' דוורד, מכל זה מוכח
 דשמואל בא להשמיענו דאף דמחני' איזו מוכח רק דכבוש
 אוסר, אפ"ס י"ל דאיזו כמבושל גמור אלא להפליט ולהכביל
 לזה בא שמואל להשמיענו דז"ל אלא ככבוש במים משא"כ
 אס היכ כבוש בליד כיון דליד הוא כרוחה דל"ל ככבוש
 נחוכו הוא כמבושל גמור וז"ל קאמר גמ' כי אחא רבין
 אמר ר"י מליח איזו כרוחה וכבוש איזו כמבושל והוא ג"כ
 דהא כהא מליח כיון דמליח איזו כרוחה ומיילת גם הכבוש
 נחוכו איזו כמבושל, ופ"ז אמר רב"י הא דרבין ליפא
 דהכחו פינכא דמלח כה כשרא והבדל וכו' וכיון דמוכח
 דר"י ס"ל דמליח הוא כרוחה ומיילת הכבוש נחוכו הוא
 כמבושל גמור ומיילת דליק קו' הסו"מ דודאי גם רבין
 ס"ל דכבוש אוסר משום דמליח ומפליט ורק דס"ל דאיזו
 כמבושל גמור :

אנב איכיר מה דדחויי ב"ה הח"ח י"ד (סימן פ"ה)
 דכתב בפשיטתא לפסול גם לולב אס לולב ככבש
 במים מעלי"ע, ועמדתי מתכוונת דמשי"ל לא ריחיתי מגדולי
 הדור שיהיו נזכרים בזה, וכאשר הוא תמיד בשבת
 דסוטה הלולב ככבש יותר ממעלי"ע במים, ומסביר כיון
 דגמ' לא נזכר הפסול דכבוש רק באחריו ולא בשאר
 המינים, וכן בסוד והס"ל לא נכתב הפסול כבוש רק גבי
 אחריו כפי' הרמ"ח ולא בשאר המינים, ואלו הו' כבוש פסול
 בכל ד' המינים היה להטור ופ"ז להביא הפסול דכבוש
 כפי' חמ"ע כדרי שאר הפסולים דחשיב שם בכל
 ד' המינים, וגם מסביר הו"ה כן דהין לדמות פסולי
 דאחריו לשאר המינים מה דלא מליח גמ' כמו שאר
 הפסולים באחריו כמו חזית ודכותיה ולא בשאר המינים,
 כפרע כבוש באחריו נשתה ע"י הכבישה לגרעושה ובלולב
 הוא למעיושה, ולכן כובשים אותו, ולפ"ז אס גם גבי
 אחריו אס הוא כבוש במים לא נפסל ג"כ כ"ש בשאר המינים :

ובזה י"ל דברי רש"י חולין (י"ז ע"ב) דל' כד"ס כבוש
 בחומץ וסבלין וככש כסס איסור וכיאר יחד עכ"ל
 וקקיימי לעיל דאמתי לא כתבו בפשיטתא איסור חשרו
 בחומץ נאסר החומץ ואמתי דייקו דוקא חו"ס ככבושים
 בחומץ, די"ל דרש"י בא ליבש מאי נפ"מ אס הוא כמבושל
 אס לא, הא הפילו אס איזו כמבושל גמור אוסר ג"כ משום
 דמפליט ומבליט ולזה כ' רש"י דפ"ס הוא באיסור וכיאר
 ככבושים בחומץ, דה"ל דכבוש איזו כמבושל אלא להפליט
 ולהכביל לא נאסר הכיאר משא"כ חו"ס דהוא כמבושל גמור
 נאסר הכיאר, והוא פפ"י דברי חשו' כרשב"א הביאו
 סב"י (כפי' ס"ט) דו"ל מלחמי כתוב על חשו"ב כרשב"א
 שכחתי כפי' זכ כבשר מלא קחה וכפוד שביאר לשרומו
 במים ככלי שמי כדי למולחו, מכאן נראה ללמוד דבשר ששתי
 יוס שלם אפ"ג דמבליע ומשליע מהסוד דהא חרו לי' כולי
 יומא

וראתי כפי' (כפי' פרמ"ס) דה' וז"ל כ' בא"ה בשם
 בעל הסגולה הפילו נפילו מקנה עליו פסול
 ובראב"ד כ' דלא נפסל אלא כבשרו רוב עליו וכן כל פסולי
 הלולב ומיניו חוץ מקנה שאינו נפסל אלא ככלסו וקב
 במשכו וביאר רמב"ן ע"ש להו"ה מן הכלל הזה ככבוש
 והשלק שבהם וערבה שבבשן הו' שלקן לרפואה פסולים
 וכן בפסולי לולב יש שלא נאמרו באחריו וכו' עכ"ל, מבושר
 דכבוש פוסל גם בלולב והכ' וערבה, וחולי י"ל לרפואה
 היו טובשים ושלקין בחומץ ולזה לא כתב בפשיטתא גם בלולב
 אס היה כבוש במים אלא באמה נראה דעשוה דרפוס הוא

שערי שער ד בינוי כבוש כבושל סימן ג שמחה

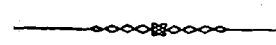
יומא כחלבה לא עדיף מקלי שני ויש לו חקקה במליחא
 טב'ל חשו' מסר'ת כמביל'ו ביחס יוכף, מבוחר דכבוש
 במים לא עדיף מקלי שני, ולפ'ו ממילא לדברי רש"י!
 [הביל'ו כפ'ו כפ'ו ק"ס ס"ק ד'] לפסק הלכה דכ"ש אינו
 מנשל וגם אין מפליג ומכליג כאחד כגון דבר איסור שגל
 כבר ודבר היתר שגל ככ"ש אינו נאסרין זה מזה, אבל
 דבר איסור שגל לכ"ש של היתר או היתר לאיסור שפיר
 בולע ואסור עד טולו עכ"ל, כ"כ בכבוש במים מפליג
 כיון דלא עדיף מקלי שני ואינו כמבושל אלא להפליג
 ולהכליג מ"מ אינו מפליג ומכליג כאחד, ונסי דאם הי'
 איסור כבוש במים נאסרו במים משום דמיהו צולעים פשט
 כהיסור מ"מ אם היה אר"ה כבוש במים לא נאסר היתר
 כיון דאינו מפליג ומכליג כאחד, משא"כ אם אינו נפל
 לתוך וסבלין כיון דבוש הוא כמבושל ממש, ומפליג ומכליג
 כאחד נאסר היתר, ומדוויקוס דברי רש"י, ולכן קמ'
 רש"י אר"ה הכבוש בתוך, דרש"י נא לפרש דברי שמואל
 דאמר מליח הוא כדוחה כבוש הוא כמבושל וכיינו דכוא
 כמבושל ממש, מה נפ"מ הא גם במים הוא מכליג וזהו
 כ' דפ"מ ברא"ה הכבוש בתוך כיון דכוא כמבושל ממש
 נאסר היתר :

אמנם כמחבר מבוחר לסיפך דכחב בסי' ק"ה איסור
 שגשגה עם היתר מפליג גאון מיקרי כבוש ונרי
 הוא כמבושל ונאסר הכל מבוחר דגם במים מפליג ומכליג
 כאחד, מ"מ דבר כגון בישוב דברי רש"י ז"ל, כמ"ש,
 יסוב איך שיהיה מ"מ לא קשה קושיה כרש"י על ספ"ה
 דס"ל דכבוש אינו אלא להפליג ולהכליג, דחמה כיון
 דמסתמא דכ"ש הוא כבוש כמבושל, משמע דכוא כמבושל
 ממש ד"ל דזה אינו אלא בכבוש נזיר וכמ"ס :

ויש להאריך עוד בזה במ"ש דליר דגים עמאים הוא רק
 מדרבנן, משא"כ נזיר היוולא ע"י ביטול הוא דלוי'
 היוולא ע"י כניסה מחולקים, ד"ל דרש"י כבוש במים כיון
 דאינו כמבושל אינו אלא מדרבנן, ולכן נזיר חרומה ליתא
 איסור דקטמאיה כמ"ס סו"ד (נב"י ק"ט) אינו אסור כבוש
 זולת נזירים חריפים דכוא כמבושל זל"ע, ובמק"ה כתבתי
 עוד בזה :

ומיושב בזה מה דתמכו במהרי' דחרומות דקהי כל
 כדכבושם זה עם זה עומדים מוח מן החסיה
 יתא' דכבוש הוא כמבושל, ד"ל דמותרים כיון דאינו מפליג
 ומכליג כאחד מוח מן החסיה דכוא דבר חריף וכו'
 כמבושל ממש לכן מפליג ומכליג כאחד, וכ"כ הא דכחב
 כרמכ"ס כוף פפ"ו מב'ל' מ"א דג פמ"א שגשגו עם דג
 טכור אסור, הוא כיון דנכנס נזירין דכוא דבר חריף
 אמרינן ביב דכוא כמבושל ממש ומפליג ומכליג כאחד
 ולכן נאסר כדג טכור, וכו"מ ס"ק פ"ו דרך ג"כ בדרך זה
 עיי"ש, אמנם לא ביאר כדבר היטב כמ"ס, ובזה היה
 מקום ליישב הא דקתנו בסי' ס"ט שגל המולגלן בדמים
 שגשגה במים מפליג דמתמה כש"ך הא בל"ז אמאי לא יסוב
 נאסר מדם שהוא בתוך החסיה, דלפ"מ כיון דאינו
 מפליג ומכליג ל"כ נאסר מתמה כדם הנבלע בכתחילה
 כאם גם דמפליג מ"מ אינו מכליג סוף החסיה, ולכן כ'
 משום דם שגשגו ונאסרו החסיה מפני שגשגו כדם

ובמ"ש למעלה דכבוש נזיר לכ"ע הוי כמבושל מיושב
 קוביא כפר"ח שכבאחי לעיל (ריש סימן א')
 בהאי דאסרינן דבש כפסח מחשש שמא נחשרב בו קמח
 שנתחמץ חישוק ליה דאפילו נחשרב קמח שלא נתחמץ וסתמן
 בעה הביטול בכחשרב עמו מים, ויהיה מי פירוח ומים
 ויתמכר להחמין, ובמ"ס יומא לדברי הכל דהרי ראינו
 כי הדבש עשה פעולה בהקמח, כי אינו יוכר הערובות
 הקמח, כי נשתנה מתחמת פעולה הדבש ונתחמץ גם כן
 לדבש, א"כ הוי דינא דדבש כדון דבר חריף, ובזה לכ"ע
 הוי הקמח כאלו כבר נחשבל ומב"ה לריבין ליתחש דילמא
 נחשרב קמח שנתחמץ מכבר, אבל אם לא נתחמץ הקמח
 מכבר לא יתחמץ מעשה מפני שכבר נכבש בדבש והוי
 כמבושל, ולא לריבין לומר כמ"ס ליישב רק לשיטת רש"י
 ואפילו לשיטת הח"ח ל"ק כלל ובמ"ס :

בעזרי שער ה' בענין אין איסור חל על איסור

סימן א

דאמריין דהשבעה חל על חזי שיפור הוא דוקא לר' דס"ל חזי שיפור מותר מה"ל לכן לא הוה מושבע ועומד משא"כ לר' יוחנן דס"ל חז"ל אסור מה"ל לא חל האיסור גם אחזי שיפור, וא"כ ממילא דלר"י לא הוה קשה למח לי עריפה משום חלב, דהגם חלב מן הכרפס ואלו לוקה שלם, וממנו עליו דלמאי הולך הרמב"ם בהא דהלש אמה"ה דעריפה בנעילתו הא חז"ל א"כ עריפה מכבר חל האיסור דאבר מן החי על איסור עריפה מטעם איסור מוסף דמשום אמה"ה הוה נהדר גם לפני נח, גם הא בכך פסקא דהלש חלב מן הכרפס לא הזכיר הרמב"ם דעריפה בנעילתו וע"כ דהוא מטעם זה, דאף א"כ הוה עריפה מכבר חל עליו איסור דאמה"ה מטעם איסור מוסף ולמה הזכיר הרמב"ם בכבא הראשונה דעריפה בנעילתו, וביושבו דברי הרמב"ם אקדס סוגיו דגמ' מקור דברי הרמב"ם בחולין (דף ק"ב ק"ג) בפ' ג' דהלש אמה"ה מן הכרפס ובגמ' אמריין שם ח"ט נפל לזכור שאין בו כוזה ואכלו ר' פוער, וכזה רש"י דב"ה רבי פוער מפורש והזיל דקבער אין אבר מן החי בשלימה דלאו אבר מיקרי ומיחו אי איכא כוזה איהו מחייב דלא גרע מבשר עלה דמחייב עלה בכוזה דהא נמי בשר הוא עכ"ל, והתוס' דב"ה שא"כ כוזה תמחו על פירש"י וז"ל וקשה לפירושו דאמר בסמוך אבל אמה"ה ובשר מן הכרפס ר' יוחנן אמר חייב שמים ור"ל אחר אינו חייב אלא אחת ומוקי לה כדבבחה אחת ונעריפה עס יזיאה רובה וקבער ר"ל דלאו לאיברים עומדת ולא אחי איסור אמה"ה וחייב אחי איסור עריפה, והכנה מכל מקום לחייב שמים משום עריפה ובשר מן החי דקאמי כדדי ויש לדחות בגון שאין באבר זה כוזה בשר דלא מחייב משום בבה"ה, וכן דהייב משום עריפה היינו כשלוקח בשר מעריפה אחרת והשלים לבויה דזוהק הוא, ועוד דא"כ אמאי לא חל עליה איסור אמה"ה כיון דליכא נעריפה אלא חזי שיפור דבפרק גזרא דיומא ופ"ג דבבשות תניא שבעה שלא אוכל ערפות וביבולות שקלים ורמשים חייב ומוקי לה ר"ל במפרש חזי שיפור אלמא אש"כ דלא חייב איסור שבעה אכזיה משום דמשבע ועומד הוא חז"ל חייב אלא חזי כוזה, ונראה לפרש כי כיכי דלאו לאיברים עומדת הכי נמי לא לחתיכה בשר עומדת וכן דנקט לזכור שאין בו כוזה לרבותא ד"ל נקט דאש"כ מחייב, ועוד נראה לר"י דאש"כ למ"ד לאיברים עומדת מודק דלאו לחתיכה בשר עומדת בחייה דאמר ר"י בכשוד אכל חלב מן החי מן הכרפס חייב שלשה ומוקי לה כנעריפה עס יזיאה רובה וכמה לאיברים עומדת דאחי איסור עריפה וחלב דאמה"ה ורמב"ם דהוא חז"ל חייב אלא חזי שיפור עומדת ולא אחי וחייב על שער איסורין עכ"ל, ולבאורה יש לדקדק ע"ז תוס' הא דהעמידו קושייתא הא' על שיטת רש"י על ר"ל דס"ל דאינו חייב אלא אחת דכלל איסור אמה"ה חייב תרתי משום במה"ל ושמוס עריפה, ולמה לא מקשים קושיא זו גם לר"י דס"ל דחייב שמים דכלל עריפה הוא מחייב גם כן שמים משום אמה"ה ובמה"ל לר"י דעפקו נמתי לאווי כמו דמקשי' בקושיא סב', וז"ל בפשיטתו כיון דעיקר ק"ו הוא דליכא למימר דלויי דלא הוה באבר כוזה בשר והשלים מעריפה אחרת, דא"כ גם איסור דאמה"ה יכיה חל כיון דליכא רק חזי שיפור, ולפ"ז ממילא לפת"ש תוס' שבעות (דף כ"ג ע"א דר"ס דנקי' לה כדבני הכל) בחי' סב' דהא

הרמב"ם בפ"ה מה' מ"א ס"ב כתב וז"ל הלש אמה"ה ונעריפה בנעילתו ואכלו חייב שמים משום אמה"ה ומשום עריפה שהרי שני האיסורין בלתי כאלה, וכן התולש חלב מן החי ואכלו לוקה שמים משום אמה"ה ומשום חלב, דהגם חלב מן הכרפס ואלו לוקה שלם, וממנו עליו דלמאי הולך הרמב"ם בהא דהלש אמה"ה דעריפה בנעילתו הא חז"ל א"כ עריפה מכבר חל האיסור דאבר מן החי על איסור עריפה מטעם איסור מוסף דמשום אמה"ה הוה נהדר גם לפני נח, גם הא בכך פסקא דהלש חלב מן הכרפס לא הזכיר הרמב"ם דעריפה בנעילתו וע"כ דהוא מטעם זה, דאף א"כ הוה עריפה מכבר חל עליו איסור דאמה"ה מטעם איסור מוסף ולמה הזכיר הרמב"ם בכבא הראשונה דעריפה בנעילתו, וביושבו דברי הרמב"ם אקדס סוגיו דגמ' מקור דברי הרמב"ם בחולין (דף ק"ב ק"ג) בפ' ג' דהלש אמה"ה מן הכרפס ובגמ' אמריין שם ח"ט נפל לזכור שאין בו כוזה ואכלו ר' פוער, וכזה רש"י דב"ה רבי פוער מפורש והזיל דקבער אין אבר מן החי בשלימה דלאו אבר מיקרי ומיחו אי איכא כוזה איהו מחייב דלא גרע מבשר עלה דמחייב עלה בכוזה דהא נמי בשר הוא עכ"ל, והתוס' דב"ה שא"כ כוזה תמחו על פירש"י וז"ל וקשה לפירושו דאמר בסמוך אבל אמה"ה ובשר מן הכרפס ר' יוחנן אמר חייב שמים ור"ל אחר אינו חייב אלא אחת ומוקי לה כדבבחה אחת ונעריפה עס יזיאה רובה וקבער ר"ל דלאו לאיברים עומדת ולא אחי איסור אמה"ה וחייב אחי איסור עריפה, והכנה מכל מקום לחייב שמים משום עריפה ובשר מן החי דקאמי כדדי ויש לדחות בגון שאין באבר זה כוזה בשר דלא מחייב משום בבה"ה, וכן דהייב משום עריפה היינו כשלוקח בשר מעריפה אחרת והשלים לבויה דזוהק הוא, ועוד דא"כ אמאי לא חל עליה איסור אמה"ה כיון דליכא נעריפה אלא חזי שיפור דבפרק גזרא דיומא ופ"ג דבבשות תניא שבעה שלא אוכל ערפות וביבולות שקלים ורמשים חייב ומוקי לה ר"ל במפרש חזי שיפור אלמא אש"כ דלא חייב איסור שבעה אכזיה משום דמשבע ועומד הוא חז"ל חייב אלא חזי כוזה, ונראה לפרש כי כיכי דלאו לאיברים עומדת הכי נמי לא לחתיכה בשר עומדת וכן דנקט לזכור שאין בו כוזה לרבותא ד"ל נקט דאש"כ מחייב, ועוד נראה לר"י דאש"כ למ"ד לאיברים עומדת מודק דלאו לחתיכה בשר עומדת בחייה דאמר ר"י בכשוד אכל חלב מן החי מן הכרפס חייב שלשה ומוקי לה כנעריפה עס יזיאה רובה וכמה לאיברים עומדת דאחי איסור עריפה וחלב דאמה"ה ורמב"ם דהוא חז"ל חייב אלא חזי שיפור עומדת ולא אחי וחייב על שער איסורין עכ"ל, ולבאורה יש לדקדק ע"ז תוס' הא דהעמידו קושייתא הא' על שיטת רש"י על ר"ל דס"ל דאינו חייב אלא אחת דכלל איסור אמה"ה חייב תרתי משום במה"ל ושמוס עריפה, ולמה לא מקשים קושיא זו גם לר"י דס"ל דחייב שמים דכלל עריפה הוא מחייב גם כן שמים משום אמה"ה ובמה"ל לר"י דעפקו נמתי לאווי כמו דמקשי' בקושיא סב', וז"ל בפשיטתו כיון דעיקר ק"ו הוא דליכא למימר דלויי דלא הוה באבר כוזה בשר והשלים מעריפה אחרת, דא"כ גם איסור דאמה"ה יכיה חל כיון דליכא רק חזי שיפור, ולפ"ז ממילא לפת"ש תוס' שבעות (דף כ"ג ע"א דר"ס דנקי' לה כדבני הכל) בחי' סב' דהא

וביישוב דברי רש"י ל"ל כמ"ש תוס' דלויי דליכא בהאבר כוזה בשר רק השלים מעריפה אחרת ומש דכחושו תוס' דזוהק הוא להעמיד בכך, י"ל דהא לר"ל ע"כ כל החיוב דחייבתה האורה במה"ל מחמת איסור דאמה"ה הוא רק סיכא דליכא כוזה בשר בהאבר דבדליכא כוזה בשר כיון דמחייב על הבשר משום בשר מה"ל, חו לא מתי האיסור דאמה"ה לחול על האיסור דבמה"ל דקדס כיון דלשיטת רש"י גם לר"ל בחי' הבכמה לחתיכה בשר עומדת, וא"כ האיסור דבמה"ה הוא קדס ולא מתי האיסור דאמה"ה לחול עליו, רק בדליכא כוזה בשר כיון דאינו מחייב משום במה"ל, מחייב מחמת אמה"ה ואם כן הא דאמריין בגלגל אבר מן הכרפס דאינו מחייב לר"ל משום אמה"ה מחמת איסור עריפה דוקא ע"כ יאירי בדליכא כוזה בשר רק שהשלים מעריפה אחרת :

וי"ש להוסיף עמש"ל בשיטת הסוברים דזבחה הוא איסור עשה, יש לומר דהא דפליגי ר"י ור"ל אי בכמה בחייה לא"ש א"כ לא דלזיל לשיקטייהו, דהא תוס' תמחו על שיטת זו דא"כ בין למ"ד בכמה בחייה לאיברים עומדת ולמ"ד לאו לאיברים עומדת סיוח מתי לחול איסור דאמה"ה על איסור דאינו זבוח ע"י"ש בתוס' שבבשות כ"ד ד"ה האוכל נבילה ביו"כ, וליישב שיטת הסוברים האלו אמרתי דלמ"ד לאו לאיברים עומדת הוא חז"ל חייב אלא חזי כוזה, ונראה לפרש משום אמה"ה רק באבר דלית בו כוזה בשר רק בלידק גידין ועלמסו דלא הוה באיסור דאינו זבוח רק איסור דחזי שיפור וס"ל בחתיכה הא' דשם דעל איסור דחזי שיפור אמרי' איסור חל על איסור, ולכן לא קשיא רק למ"ד בכמה בחי' לא"ש דחל על הכמה עולו באיסור דאמה"ה וזוה קשה הא בכל הכמה איכא איסור שלם לחייב עליו מחמת איסור דאינו זבוח והיחך מתי לחול איסור דאמה"ה בחי' הכמה על איסור דאינו זבוח, ובמש"כ הריעב"ה קידושין דף ע"ח וז"ל ויש שפי' דמשו"ה פטור מיו"כ ולא חל אחתיכה זו שמתגבל ביו"כ באיסור בת אחת דאיסור נבילה קודם כה לאיסור יו"כ ולא הוה איסור בת אחת דנבילה שיעורו בכזית ויו"כ שיעורו בכבוכתה, ולי"ל דאף לאו לחיובי לאוכל אחיין אלא לזון באיסורין היחך תלוי לחתיכה ש"ס בו טוחנת כרי קדס וחייב ב"י איסור יו"כ כשם שהא איסור נבילה על כוזה שבו ואין אחד ממש קודם לחיובי זבוח פטור מאד עכ"ל, ובזה יוחא מה דקשה על קושייתא תוס' הא י"ל כמ"ש תוס' חולין ר"פ ג"ה דב"ה איסור עוקדשים קדס דהא דחל איסור גיד על איסור דאמה"ה דקדס משום דא"ל בענין אחר דהתורה אסרה כמו ק"ש לומר לענין אמה"ה תמס' זבוח יוחא דמנלן הא דילמא לא אהיה תורכ רק אבר

לית ביה כוח בער לית ביה איסור דליתו זכות, אבל
 בחיי הכמה (כיוון כשהוא שלימה) יש לומר ליתא האיסור
 דלמחיה, ולפי' יש לומר דאוקן כשישם דסברי דזבחה
 הוא איסור עשה סבירה לכו כשישם דרשב"א והוא הירוק
 הב' דחוס' עס דלר"י דס"ל שני שיפור אסור ען החורס,
 ואמרוק גם על איסור דח"ס הן דהע"ה, ולפי' ממילא
 לא קשה הירק ויכל איסור דלמחיה' לחול על הכמה
 בחיים על איסור דליתו זכות דע"ו אמרוק שפיר דל"ה בענין
 אחר מדלמחיה חורה חנוכה, ולפי' ממילא לר"ל דס"ל
 חיי שיפור מותר מה"ס [זכס באיסור עשה פליגי ר"י ור"ל
 כמ"ס חוס' חולק ל"ג בד"ס אחר] ע"כ לא אמרוק בכמה
 בחיים לאיברים עומדה דהן האיסור דלמחיה' מלי לחול
 על איסור דליתו זכות, ליתא לתימא דח"ה בענין אחר
 מדלמחיה חורה חנוכה' דהא לר"ל יש לומר דהקורה לא
 אסר' רק אבר דליתא כוח עשה דליתא עליו איסור דליתו
 זכות כלל, וכן לר"ל אמרוק דבחי הכמה ליתא איסור
 דלמחיה' דלח מלי לחול על איסור דליתו זכות וכן כתב
 רש"י שפיר דל"כ' לבשר עומדה גם לר"ל דלענין איסור
 דמחיה' לא קשה הירק מלי הכמה לחול על איסור דליתו
 זכות דע"ו אמרוק שפיר הא דלח מלי הכמה דל"ה בענין אחר
 מדלמחיה חורה חנוכה' דלענין חנוכה' בענין כוח עשה
 והתיר ליתא עלה האיסור דליתו זכות, ולפי' ממילא דהא
 דמחייב לר"ל מניעם חנוכה' זה חיינו רק בדליתא כוח
 בער דבלח זה לא ה"ה אלא על איסור דליתו זכות, וכן
 לא היה דוקא כלל להוקפי ליתא כוח עשה' כוח עשה דהא
 לר"ל לא סגי בל"ה [א"ה דלפי' יש לענין הא דהלכנו
 חוס' לכביא רחמי לר"ל ה' איסור על חיי שיפור מהויה
 דשבויה וימא, הא בלא זה מוכה דה' דל"ה הירק
 משכחה לר"ל איסור דלמחיה' כיון דליתא עליו משהו בער
 דחייב עליו משהו במחיה' דקדש, ולשיעור הכובדים
 דזבחה הוא איסור עשה בלא האיסור דמחיה' הוא עליו
 העשה דליתו זכות, ואף דלג הכורס לא קשה דהא לר"ל
 חיי שיפור מותר מה"ס ולא כוח איסור כלל, וכן מלי לחול
 ועיקר ראיית חוס' הוא דגם ליתא דלמחיה דען ח"ה ח"ה ח"ה
 חמרי' לר"ל דאיסור חל עליו, ומ"מ ע"כ ל"ל כן דהא זה
 לא יתכן לר"ל דליתא דלמחיה דען ח"ה יתכן סקב האיסור
 דלמחיה' לגמרי דלמחיה' לא יתכן חל על איסור דמחיה'
 דליתו זכות דקדש]:

לית ביה כוח בער לית ביה איסור דליתו זכות, אבל
 בחיי הכמה (כיוון כשהוא שלימה) יש לומר ליתא האיסור
 דלמחיה, ולפי' יש לומר דאוקן כשישם דסברי דזבחה
 הוא איסור עשה סבירה לכו כשישם דרשב"א והוא הירוק
 הב' דחוס' עס דלר"י דס"ל שני שיפור אסור ען החורס,
 ואמרוק גם על איסור דח"ס הן דהע"ה, ולפי' ממילא
 לא קשה הירק ויכל איסור דלמחיה' לחול על הכמה
 בחיים על איסור דליתו זכות דע"ו אמרוק שפיר דל"ה בענין
 אחר מדלמחיה חורה חנוכה, ולפי' ממילא לר"ל דס"ל
 חיי שיפור מותר מה"ס [זכס באיסור עשה פליגי ר"י ור"ל
 כמ"ס חוס' חולק ל"ג בד"ס אחר] ע"כ לא אמרוק בכמה
 בחיים לאיברים עומדה דהן האיסור דלמחיה' מלי לחול
 על איסור דליתו זכות, ליתא לתימא דח"ה בענין אחר
 מדלמחיה חורה חנוכה' דהא לר"ל יש לומר דהקורה לא
 אסר' רק אבר דליתא כוח עשה דליתא עליו איסור דליתו
 זכות כלל, וכן לר"ל אמרוק דבחי הכמה ליתא איסור
 דלמחיה' דלח מלי לחול על איסור דליתו זכות וכן כתב
 רש"י שפיר דל"כ' לבשר עומדה גם לר"ל דלענין איסור
 דמחיה' לא קשה הירק מלי הכמה לחול על איסור דליתו
 זכות דע"ו אמרוק שפיר הא דלח מלי הכמה דל"ה בענין אחר
 מדלמחיה חורה חנוכה' דלענין חנוכה' בענין כוח עשה
 והתיר ליתא עלה האיסור דליתו זכות, ולפי' ממילא דהא
 דמחייב לר"ל מניעם חנוכה' זה חיינו רק בדליתא כוח
 בער דבלח זה לא ה"ה אלא על איסור דליתו זכות, וכן
 לא היה דוקא כלל להוקפי ליתא כוח עשה' כוח עשה דהא
 לר"ל לא סגי בל"ה [א"ה דלפי' יש לענין הא דהלכנו
 חוס' לכביא רחמי לר"ל ה' איסור על חיי שיפור מהויה
 דשבויה וימא, הא בלא זה מוכה דה' דל"ה הירק
 משכחה לר"ל איסור דלמחיה' כיון דליתא עליו משהו בער
 דחייב עליו משהו במחיה' דקדש, ולשיעור הכובדים
 דזבחה הוא איסור עשה בלא האיסור דמחיה' הוא עליו
 העשה דליתו זכות, ואף דלג הכורס לא קשה דהא לר"ל
 חיי שיפור מותר מה"ס ולא כוח איסור כלל, וכן מלי לחול
 ועיקר ראיית חוס' הוא דגם ליתא דלמחיה דען ח"ה ח"ה ח"ה
 חמרי' לר"ל דאיסור חל עליו, ומ"מ ע"כ ל"ל כן דהא זה
 לא יתכן לר"ל דליתא דלמחיה דען ח"ה יתכן סקב האיסור
 דלמחיה' לגמרי דלמחיה' לא יתכן חל על איסור דמחיה'
 דליתו זכות דקדש]:

סימן ב

דדנה הרשב"א והר"ן בחולין בסוגיא דרזע בשלה כחבו
 דהלב עס בער היה מין ממינו, וז"ל הרשב"א
 בד"ה אחר דכיו וכו' והרשב"א ז"ל כתב בן דהלב וכשר מין
 ממינו מיקרי וביבא רחמי' מהלמחיה' בלי' שיקון אחר
 דתפ"ה אחר ר' יוחנן האובל חלב הערפס לוקח ע"ש עומד
 משהו חלב ועומד בער מן החי ומשהו ערפס וכשר מן החי
 נפקא ל' יוחנן מוצבד בדה ערפס גדליהא בהם אלא
 חלב בער מיקרי עכ"ל, ודברי הרשב"א חנוהים מאלו
 בלשך תמה בזה השע"מ (פ"ג י"ז מה' ח"ב) דהא דלמחיה'
 בגלגל חלב מהח"י חייב ג' חיינו משהו במחיה' רק משהו
 חנוכה' ע"י"ש, וזה מוצבד כדכ"ה בדברי הרשב"א גופו
 בסוגיא (דף ק"ג) בד"ה חלב חלב מהח"י מן הכרפס לוקח
 ג' וז"ל לרובים חנו לפרש יתוס חנוכה' ולא משהו בער
 מן החי, דחי משהו חנוכה' הא דלמחיה' לעיל ל' יוחנן
 דלמחיה' מן החי ואכשר מן הכרפס דליתו לוקח אלא אחת
 וכן פירש"י ז"ל וחי' ח"כ חלב מלי חנוכה' חיבא פי'
 הרמב"ן ז"ל כגון שחלבו כוליה בחלבא דכוח חנוכה' כפי' ע
 ולא מיהווה דלכל חלב לבד משמע וכוליה שלשה מלקוח
 משהו חלב לבד קאמר, וכן פירש"י ז"ל כח דהלב עומד מיקרי
 חנוכה' ואכר שיש עו עליו חייב עליו משהו אבר
 מן החי עד שיפרוש ככריתו בער עמי' וידון חלב חס
 פירש מהחי הבשר בלבד חייב משהו ערפס ולא משהו
 חנוכה' עכ"ל הרשב"א, ולפי' ממילא דליתא רח"י חלב
 עס בער הוא מצינו דהא חייב דלמחיה' נפקא חנוכה'
 דלא חלילי הכופש עס הכשר דשפירוס הוא לא תחלב הכופש
 הוא האכר בעוד שחיותו הוא עס הכפר, וכן לענין האיסור
 דלמחיה' לא בענין משהו על האכר עס בער דכל מה
 שהוא בכלל נפש הוא מחייב עליו משהו חנוכה' רק לענין
 בער בער ח"י דום יתפוס משהו בער חנוכה' לא תחלבו עס
 לומר דלח' בענין בער דוקא, ומה שאינו בער אינו מחייב
 עליו מהמה בער מהח"י, וממילא ליתא רחמי' מהח' דתלב
 מה

דדנה הרשב"א והר"ן בחולין בסוגיא דרזע בשלה כחבו
 דהלב עס בער היה מין ממינו, וז"ל הרשב"א
 בד"ה אחר דכיו וכו' והרשב"א ז"ל כתב בן דהלב וכשר מין
 ממינו מיקרי וביבא רחמי' מהלמחיה' בלי' שיקון אחר
 דתפ"ה אחר ר' יוחנן האובל חלב הערפס לוקח ע"ש עומד
 משהו חלב ועומד בער מן החי ומשהו ערפס וכשר מן החי
 נפקא ל' יוחנן מוצבד בדה ערפס גדליהא בהם אלא
 חלב בער מיקרי עכ"ל, ודברי הרשב"א חנוהים מאלו
 בלשך תמה בזה השע"מ (פ"ג י"ז מה' ח"ב) דהא דלמחיה'
 בגלגל חלב מהח"י חייב ג' חיינו משהו במחיה' רק משהו
 חנוכה' ע"י"ש, וזה מוצבד כדכ"ה בדברי הרשב"א גופו
 בסוגיא (דף ק"ג) בד"ה חלב חלב מהח"י מן הכרפס לוקח
 ג' וז"ל לרובים חנו לפרש יתוס חנוכה' ולא משהו בער
 מן החי, דחי משהו חנוכה' הא דלמחיה' לעיל ל' יוחנן
 דלמחיה' מן החי ואכשר מן הכרפס דליתו לוקח אלא אחת
 וכן פירש"י ז"ל וחי' ח"כ חלב מלי חנוכה' חיבא פי'
 הרמב"ן ז"ל כגון שחלבו כוליה בחלבא דכוח חנוכה' כפי' ע
 ולא מיהווה דלכל חלב לבד משמע וכוליה שלשה מלקוח
 משהו חלב לבד קאמר, וכן פירש"י ז"ל כח דהלב עומד מיקרי
 חנוכה' ואכר שיש עו עליו חייב עליו משהו אבר
 מן החי עד שיפרוש ככריתו בער עמי' וידון חלב חס
 פירש מהחי הבשר בלבד חייב משהו ערפס ולא משהו
 חנוכה' עכ"ל הרשב"א, ולפי' ממילא דליתא רח"י חלב
 עס בער הוא מצינו דהא חייב דלמחיה' נפקא חנוכה'
 דלא חלילי הכופש עס הכשר דשפירוס הוא לא תחלב הכופש
 הוא האכר בעוד שחיותו הוא עס הכפר, וכן לענין האיסור
 דלמחיה' לא בענין משהו על האכר עס בער דכל מה
 שהוא בכלל נפש הוא מחייב עליו משהו חנוכה' רק לענין
 בער בער ח"י דום יתפוס משהו בער חנוכה' לא תחלבו עס
 לומר דלח' בענין בער דוקא, ומה שאינו בער אינו מחייב
 עליו מהמה בער מהח"י, וממילא ליתא רחמי' מהח' דתלב
 מה

חלב מן הסעריפס דחלב הוא בשר, דיש לומר להיפק דחלב אינו בכלל בשר, ובאמת אינו מתייבב על חלב כלל משום צמחתי, ויכא דחייב חלב הוא רק משום אה"מ והדרכה מדבריו רש"י ויכא דחייב לשיעור הגמור כו"כ ב"י ב"ד (בס' ל"ח) והוא ג"כ דעת סמ"ד ע"ו (בפרק האוכר) דחלב ובשר הוא מין באינו מין מקושרים כהו"ס על רש"י דס"ל דבהמה צחייה לבשר מה"ח עומד דבלא ערפס יהיה מתחייב ג' מטעם בשר מה"ח דמזה מוכח דרש"י כבי"ח ליה דחלב אינו בכלל בשר ולכן לא מתייבב על חלב משום בשר מן הכי :

כדין דהחלב היה אכור מ"ס דהוא דבר היוצא מאיכור דאבמה"ח ואפ"ה שרי רחמנא, הכי ע"כ מוכח דאכור זה דהעמלים לאכור כל דבר היוצא מן האיכור לא נאמר על החלב, ומהאי טעמא היה ס"ד דגם חלב בהמה עמאם חיה מותרת כיון דגם על חלב בהמה עמאם ליכא רק או דהעמלים ואיכור זה לא דאמרינן גבי חלב ולכן אשריך גמל גמל לאכור חלב בהמה עמאם, ופ"ה ממילא ליכא דאמרינן מזה דלאיכור אבמה"ח לא בעינן בשר מזה דאמרינן דס"ד היה דחלב יהיה אכור מזה אבמה"ח, דהא טוונת כגמ' אינו רק דיהיה דבר היוצא מאיכור דאבמה"ח, והפ"ה כ"י ס"ב כבי"ח רח"ה מאניא זו לשיעור כרמ"ס כ"ל דבאכור שאין בו עלם חייב משום אבמה"ח מדהוה ס"ד לענינן דחלב יהיה אכור מזה"ח מזה"ח אבמה"ח, והב"פ דהא דבריו מטעם שכתבתי בצוונת הגמ' דהוא רק דהיה ס"ד דחלב יהיה אכור מזה העמלים :

אלא

דל"ה יומא הפירות בנמ' דהיה ס"ד דחלב יהיה אכור מזה העמלים דהוא דבר היוצא מאיכור אכור מן הכי יהיה קשה ה"א משיקרא ח"י כגמ' דס"ד הואיל דבהמה ערוכה נמי הידוש הוא דלמר מר דם נעבר ונעשה חלב, ופריך הגמ' כיהא למ"ד דם נעבר אלא למ"ד אכור ממשפיקים מה"ל, וע"ה ח"י הגמ' כ"ד"ה הואיל וליכא מ"ד דלחי מהכי ושרי' וכו' ולמה לא פריך כגמ' ע"ז סתיון ג"כ כיהא למ"ד בהמה צחי' לאיכור עומד שפיר י"ל דחלב יהי' אכור מזה דהוא איכור כיונא מהמה"ח, אלא למ"ד בהמ' צחי' לאו לאפ"ה מא"ל דליכא לענינן דס"ד"ה היה דחלב אכור מזה העמלים דהוא דבר היוצא מאיכור דאבמה"ח ויכא צמחתי ליכא על בהמה צחייה כלל האיכור דאבמה"ח ויכא נובל לאכור החלב דיהי' דבר היוצא מהצמח"ח, דאיכא לענינן דמ"ד דס"ל איכור מהפיקים ס"ל כמ"ד בהמה צחייה לא"ה, ומ"ד דס"ל לאו לא"ה ס"ל דם נעבר ולכן ל"ק לנשום מ"ד דמאי איצריך גמל גמל, דזה לא נראה דיהיה תילת ס"ד בה"א, גם לפ"ה לסקס הכנה ק"ל מ"ד איכור מהפיקים כמבואר בגמ' דף פ' ע"א וגם נקטינן להלכה כמ"ד בהמה צחייה לאו לאיכור עומד כמבואר בהדמ"ס כ"ל ופ"ה להלכה יהיה קושרת הגמ' במק"ש למ"ל גמל גמל, אפ"ה יהיה מוכח דהפירות בנמ' הוא דלקא דעקף חמינא דגוף ההלך יהיה אכור מטעם אבמה"ח ולא מטעם אבמה"ח, וממילא רחיון הפ"ה הוא נכונה לשיעור כרמ"ס דבאכור שאין בו עלם חייב משום אבמה"ח, וגם מזה הוא רח"ה דלאבמה"ח לא בעינן בשר דוקא, וי"ל דמסו"ה לא קאמר כגמ' דס"ד דחלב יהיה אכור משום בשר מה"ח כיון דלענין בשר מה"ח בעינן בשר דוקא :

עוד

יש להביא דאיה דעל גוף החלב קאמר הגמ' דהיה ס"ד"ה דיהיה איכור מזה אבמה"ח גמור מה"ח דאמרינן שם בנמ' וחלב בהמה ערוכה מכל' דשרי חלימא מדהאכור רחמנא בשר בהמה ח' חמודים שני ואימא חלב חמודים איכור צב"לה ומורה צב"לה צב"ה בהנאה נמי אכור, ולר"ש דשרי בהנאה משתת לה למילקי על ציטול' ובפ"טות הפ' בנמ' הוא כיון דהפירות מורכב צב"ה מזה נראה דחלב לחודא מותר דלאיכור ענין אכור החורכ החלב מטעם בשר דבלא זה הוא אכור, וע"ה ח"י הגמ' דבולרסא הכורה לאכור מהלך בהנאה וביטול, ואם יומא דעל החלב לחודא ליכא רק איכור דהעמלים קשה למאי הולך הגמ' לומר דפ"ה דהפירות הכורה החלב לענין איכור הגמ' ובשול הוא גם לענין חלייה הוא נפ"ה דהא מזה איכור דהפיקים ליכא מלקות דהא לא כוה רק לאו כבא מכלל עשה לזה אכור החורכ החלב משום צב"ה שיהי' לוק' עלי' אפ"ה יהיה רח"ה דלאו מזה איכור דהעמלים היה ס"ד דיהיה נאכרה החלב, רק באיכור גמור ואפילו ללקוח עלי' משום אבמה"ח :

ועיין

משל"ק (בס' י"ז) לבאר בזה דעת הפוסקים, המנס מסוגיא דמוליק (דף ק"ג ע"ב) יש לה"ר דחלב הוא בכלל בשר דאמרינן שם דה"ש שמואל גדי לרבות את החלב וכו' גדי לכויליא את הדם וכו' הא תלחא גדי כחיבי, ואין שיחא דרש"י קב"ר שמואל אה"מ ואכור חלב ומזה מחד קרא נפקי ודם לאו גדי הוא ופירש"י ב"ה אה"מ איני משמתי דגרס ליה וכו' אה"מ ולא איצריך קרא לה לחלב ולא לחמה עכ"ל מבוואר מזה אם היה כחוב בקרא לא תשבל בשר בחלב הוה דעינין ג"כ דחלב עם בשר אכור ג"כ ואם יומא דחלב אינו בכלל בשר הא ב"ז דלחין אה"מ הוא משמתי ג"כ חלב כמ"ס חוס' ב"ה דם לאו גדי הוא וי"ל ופ"ה מ"מ לא אה"מ אלא מגדי וי"ל דהפילו לא הוה כחיבי אלא לא חשב בשר בחלב חמו הוה משמתי דם דלא מיקרי בשר עכ"ל, ממילא דמחו כן הוה משמתי ג"כ חלב דאינו בכלל בשר ואשריך קרא לרבות חלב, מזה נראה דחלב הוא בכלל בשר ולא הוה משמתי חלב מנא תכל בשר דוקא דם הוה משמתי דדם לא הוה בכלל בשר חלב הוא בכלל בשר ופ"ה בזה :

ורשעיהם

שם הביא רח"ה דלאכור מה"ח לא בעינן בשר מזה דאמרינן בצטורות (דף ו' ע"ב) אלא מעשה עומא דרבנן מגמל גמל ור"ם מזה הגמל הא לא"ה הוא חלב דבהמה עמאם שרי מ"ס מה"ח דהקן העמלים לאכור זינן וכו' אשריך ס"ד"ה הואיל וליכא מ"ד דלחי מן הכי ושרייה רחמנא וכה חלב כי אה"מ הוא ושרי, והלך חפילו בבהמה עמאם לשהי קה"ל עכ"ל הגמרא, ויכא דהיה ס"ד דחלב יהיה אכור משום אבמה"ח הא סתכל ויהי בכלל בשר דאמרינן קובא ונה גזיה והכלה בשר ולא חלב אלא מוכח דאבמה"ח לא בעינן בשר עכ"ל, ובזה היה יומא הא דנקט בגמרא על החלב דוקא איכא איכור דאבמה"ח ולא אכור צמחתי, כיון דאבמה"ח בעי' בשר דוקא ממילא סתכל דאינו בכלל בשר ל"ל דהיה אכור מתחם אבמה"ח, אמנם באמת דברי השפ"ה דהו"ס דודלי אין טוונת בגמרא דחלב גבוה יהיה אכור מתחם איכור דאבמה"ח דעל החלב ודלי ליכא אכור דאבמה"ח, דהא רש"י בסוגי' כחז צב"ה ל"ח הנוש דאכר הי מיקרי שא"ה יתחכנו שתי עושה חליפ' וכו' עכ"ל מבוואר דאכר לא הוה רק דבר שא"ה יתחכנו שתי עושה חליפ' וזה ל"ה בהלכ' דעושה חליפין ולכן על החלב גבוה ודלי ליכא איכור דאכר מן הכי, והא דאמרינן שם בנמ' דס"ד"ה חלב בהמה עמאם יהיה מותר כיון דגם חלב טבורה חמי מה"ח ושרי' זה הוא ספי' בנמ' דהא הגמ' פריך למ"ל גמל גמל לאכור חלב בהמה עמאם דהא ב"ז היה הכורה מתחם העמלים דהוה דבר היוצא מן העמא, הכי דבלא איכור העמלים לא הוה ידעינן דחלב בהמה עמאם הוא אכור, וע"כ משום דחלב לא בכלל בשר שיהיה על גוף החלב איכור דשמא כאשר יבוא לקמן, רק דקושרת הגמ' הוא דמ"מ חלב בהמה עמאם אכור משום אבמה"ח דהוא יומא מן העמא, וע"ה ח"י הגמ' שפיר כיון דגם חלב בהמה ערוכה מוכרחו היה לאכור מזה איכור זה איכור דהעמלים כיון דעל גוף בהמה צחייה חל האיכור דאבמה"ח ממילא מ

ולכאורה יש לומר עוד דלאיית בגמ' הוא דחלב לחודא מותר מדאקרה סתוריה החלב משום צנח , ובגמ' יומא דחלב למדלא אסור ימי קשה כיון חל האיבור דבכ"ח על חלב דבלי' הוא אסוריה מנה אבמהכ"י ואין האיבור דבכ"ח חל על איבור דאבמהכ"י , וע"ז ח"י בגמ' דאסור כחמנה כגאסה ובישול , וכו' ומשום זכ הוא איבור מוסף ומל , [ובזה י"ל קוש' המפרשים על ח"י בגמ' דאסור דחמנה בבישול וכגאסה הוא אמריק דג' פעמים כ' לא תשבל חד לאיבור אכילה ע"כ דבלי' היה מותר באכילה , כיון דס"י כגמ' רק דמז"ה הוא איבור מוסף ועל איבור אכילה בשיק קרא ללקוח עליו דמשום העמשים ליכא מלקות , ויש ליישב בזה דברי ס"י'ם בנסהדרין בת"ס דל"ל בחלב דהא חין אהע"א ומקפ"ן דילמא משום בישול וכגאסה כדאמריק הכא ולפמ"ש יומא דח"י קו' ל"ל לא תשבל על איבור אכילה דכא בחלב דלקוח מבוט חב וחי לעבור עליו בשני לחין מה"מ יומא כן כיון דל"ל דחלב קאמר] :

[ובזה] יש ליישב שיטת ס"י'ם (בנסהדרין דף ד' דהו"ס ד"ס דרך בישול וז"ל וי"מ דרך בישול אסוריה תורה דבלא בישול שרי וע"י הבישול אסור לאשקוי חלב דבלאו הכי אסור , וקשה מהנה מנה וכו' , ובלי' קשה מהניגוא וז' דמבוחר דה"ק חס חלב כיס נאסר משום אהמ"ח אפ"ה י"ל דתורכ אסור צנח משום בישול וכגאסה , כ"כ י"ל גם בחלב וז"ל , ולפמ"ש י"ל דשיעור ס"י'ם הוא דל"ל בחלב לחין איבור דבכ"ח חל על איבור חלב משום אהמ"ח , אבל חלב נליכא עלי' רק האיבור דעממאים ובזה אהע"א] :

אמנה זה אינו לשיטת הרמב"ם לפמ"ש צ"י' המשניות בבריכות דבכ"ח לא כוה איבור מוסף מחמת הגאב דהא ע"ז נושיה הו דפין אס יומא דהאיבור דבכ"ח אינו חל עליו לא יסיה נאסר בכהנה , ובלא זה יהיה קשה מ"ז דקאמר וז"ל דשרי כגאסה משכחה לה למלקי על בישולים והא ר"ש דפטרש בראובל נבילה ציור"כ ובסוגיא דכריתות מבוחר דר"ש לא ס"ל אפילו איבור מוסף , וח"כ בקו' בנק"ט אמאי יסיה חל לר"ש איבור דבכ"ח על איבור דאבמהכ"י שהוא חלב , משא"כ חס יומא דהחלב בעלמיהו לא כיה ס"ד דהיה אסור מנה אבמהכ"י דחלב ודאי לא כוה אבר , רק הכי הוא דכיה ס"ד דחלב ימי' אסור מנה אסור דעממאים דכ"ח דבר היואל מתיבור דאח"ה יש לומר דכיה חל שיעור כלל חין אהע"א לשיטת הרמב"ם ובפוסקים דעל ה"ז שיעור חלב חין אהע"א ודף דקו"ל כ"י דס"ל ה"ז שיעור אסור מן החורכ אפ"ס כיון דאינו רק מדרש הממס ואינו מפורש בתורה רק אחי מדרש דכל חלב אמריק דאהע"א כ"ס ד"ל גם לענין מדרש דעממאים לאסור כל כיואל דאינו מפורש בתורה רק ילפי' מהדרש דעממאים , וכ"כ ברמב"ם פ"ג מה' מ"א כ"ו דאיבור יואל דית כח"ס ככ"ד דהל עליו איבור אחר , ויהיב גע"מ בזה דעל חלב עמה וחלב ערפה דאינו נאסר רק מדרש דעממאים חל איבור ובה"א אסר על עליו בשבועה חלב עממא חייב מחמת שבועה :

ורפ"ז ממילא יש לומר דהפירוש הוא דגוף החלב כיה ס"ד שתיכס אסור מנה איבור דאבמהכ"י ופ"י' ללקוח עליו מנה אהמ"י ופ"י'ם בס"ד ז' ע"כ דגמ"כ הוא שיהיה חל עליו האיבור דבכ"ח , ולפ"י' הקוש"א על כ"י'ם כ"ל בנק"ט , דל"ל כמ"ס , דהא אי כיה חתורה אסוריה חלב בבשר ל"ש לומר אהמ"ח כיון ללא כ"י בל"ה , וי"ל ד"כונת ס"י'ם הוא קד דחלב ליכא למימר דמ"ה יומא דהוא מנוס"כ שיהי' איבור הע"א בזה כיון דיש לומר דחלב קאמר :

ולשיטת רש"י כ"ל דל"ע לחיכת בשר עומדה יהיב קשה אי אמריק הפירוש בגמ' דכיה ס"ד דחלב יהיב אסור מנה איבור דעממאים דהוא דבר כיואל מתיבור דאח"ה אה"א לא קאמר ויחד דכיה ס"ד דיהיב אסור מנה אסור דכיה דבר היואל מנמנה"י דהוא ל"כ , מזה יהיב ראיה דכ"י' צ"מ ומהמס איבור כיואל רק דעל החלב גופו היה ס"ד דיהיב נאסר מחמת אבמהכ"י , ולכן לא קאמר בגמ' דכיה ס"ד דגוף החלב יהיב נאסר מחמת אבמהכ"י כיון דל"ע בשיק בשר דוק , ובחלב בודאי אינו בכלל בשר , ויהיב מיושב קוש"א כ"ל חל דלא פריך בגמ' למ"ד בזהה בחייב לרא' אה"ע מ"ל , ד"ל דהגמ' לא נקט האיבור דאבמהכ"י רק להגדיל האיבור על החלב דכיה גוף חלב נאסרה מנה אבמהכ"י בבור ואשית ללקוח עליו משום אבמהכ"י , דמשום אבמהכ"י לא היה לוקחין על החלב כיון דהחלב אינו בכלל בשר , אבל חלב מקום אפי' למ"ד דלאו לא"ע מכל מקום כ"י ס"ד דחלב יהיב אסור מנה איבור דכ"ח דבר היואל מתיבור דבשר מהכ"י , [וי"ל עוד לשיטת הסוגרים דוחמת הוא איבור ששר דאינו זכוח וח"כ ל"ע יהיב אסור מנה עממאים דהוא דבר כיואל מתיבור דאינו זכוח] :

ורפ"ז דלכ"ח בשר דח"י בשיק דוקא ממילא לאוין כפוסקים דכ"ל צ"ח גיד דעס בשר הוא מין בשרו מנינו גיד דאינו בכלל בשר , מחילת גם לענין בשר מהכ"י אינו בכלל זה שיהיה ממויב על הגידים משום אשור מהכ"י , ובזה חל בשר מה"י גידין כ"ח כוח אשור למ"ד דיש בגידין בשר אפ"ה לה מתייב על הגיד' מחמת אבמהכ"י כיון דלצמחה"י בשיק בשר דוקא והגידים אינם בכלל בשר , והפ"ח בסי' ז"ה הביא ראיה גיד דהוא בכלל בשר מה"י דמי' בגמ' בשכחים בסוגיא דחוקים כשחוררה נבילה היא וגידה חתרה מבוחר גיד כוה בכלל נבילה עיי"ש , וזה יש לדמות דבני נבילה דלא כתיב בשר רק לא חאכלו כל נבילה בזה הוא הכל בכלל נבילה ואשית חלב וגידין משא"כ יהיב דהוב בשר יש לומר דבשיק בשר דוקא ואין בגידין בכלל בשר , ואחרתא סוגיא דעס יש להביא ראיה להיפוך גיד אינו בכלל בשר כמ"ס סל"ח שם חל דלא ח"י בגמ' כשחוררה מריפש היא וגידה חתרה דהא גם בערפס כתיב לכלל חשליטון חומו ופסוק זכ הוא מוקדם בחורה , מזה הוא ראיה גיד אינו בכלל בשר וכיון דבערפס כתיב בקרא ובשר בשדה ערפס לא חאכלו לכלל חשליטון חומו , ליכא למימר דגם גידה חתרה גיד אינו בכלל בשר ואינו בכלל מריפה , דחוקא בבבילה דלא מפורש בשר אמרי' דהגיד הוא בכלל נבילה , ובזה י"ל ראיה קמא דגם חלב אינו בכלל בשר דהא שם בסוגיא דף כ"ג אמריק גם על יסתר חלב כשחוררה נבילה הוא וגידה וחלב חתרה וקשה ג"כ למת לא נקט בגמ' על כיה חתרה כשחוררה ערפה הוא וחלב חתרה אלא ע"כ דחלב אינו בכלל בשר ומש"ה ח"י בכלל ערפה דכ"ח ובשר בשדה ערפס וכו' :

אמ"ה דה"כ יהיב קשה ה"ז מבוחר בגמ' כד"י דחלב ערפה מחייב גם משום ערפה , והא איבור דערפה ילפינן ג"כ מקרא דבשר בשדה ערפה לא חאכלו , וימא

ולשיטת הסוגרים לדידן דק"ל ח"ש אסור מה"מ לא חל איבור על ח"י שיעור , וממילא גם על איבור דעממאים אינו חל איבור ויהיב הקוש"א במ"ע מה ח"י בגמ' יפ"מ בבישול והגאב ה"ז ע"ז נושיה קשה אמאי יחול איבור דבכ"ח לענין הגאב ובישול על איבור דעממאים שהוא על החלב , וי"ל דאי כוה אמריק דחלב כמנה עתרה אסור ע"כ כיה מוכח מה"א דאסרה תורכ צנח כגאסה ובישול דגמ"כ הוא שיהיב חל איבור דבכ"ח על איבור שהוא על החלב כמ"ס תוס' ר"פ ג"ה כ"ה מוקדשין לענין גיד חל' .

בשר מ"מ הא גם חלב אינו בכלל בשר ואפ"ה חייב עליו משום טרפה כמו כן חייב גם על הביידים אף לויטה בכלל בשר משום טרפה, משא"כ לענין בשר מן הכי שפיר י"ל דבעינן בשר דוקא וחלב וגידיים לויטה בכלל בשר אינו מחויב עליהם משום בשר מחס"י, ומיושב קושיא הכותב שכובא בפ' הקודם דמשו"ה בחלש חלב מן הסריפה אף דמחויב משום טרפה הוא לענין טריפה לא בעינן בשר דוקא, משא"כ לענין איסור דבמהכ"י בעינן בשר דוקא ואינו מחויב על החלב מטעם בשר מחס"י :

ג"כ לענין טרפה בעינן בשר דוקא, וכמ"ס דחלב וגידיים אינם בכלל בשר שיהיה מחויב עליהם מכח בשר מן החי דכיון דאיסור דבמהכ"י נפקא מקרא דבשר בשדר טרפה לא תאכלו בעינן בשר דוקא, כמו כן איסור דסריפה דנפקא ג"כ מקרא דזנימא דבשיק בשר דוקא ולא יהיה מחויב על חלב וגידיים גם משום טרפה ואף לענין טריפה כתיב קרא דאחינא בפ' ויקרא כ"ב נבילה וטריפה לא יאכל לממאה כה וכהם לא כתיב בשר, א"כ כל מה שהוא בכלל נבילה דהוא החלב וגידיין כמבואר בסוגיא דחוקי' הוא ג"כ בכלל טרפה, דזכ אינו דהא איסור טרפה לאו מקרא זכ נפקא דקרא זכ נאמר לענין עומאה באכל נבלה עוף סבור וטרפה מי שיש במינו טרפה יאל נבלה עוף סמא שאין במינו טרפה, כמבואר בגמ' ועיקר הלאו דטרפה הוא רק מקרא דבשר בשדר טרפה לא תאכלו, וכמבואר בסוגיא דמשו"ה לר' יוחנן בחלש בשר מן החי מן הסריפה אינו מחויב אלא אחת, כיון דלר"י איסור דסריפה ואיסור דבשר מחס"י מחד קרא נפקא וכוא מקרא זכ דבשר בשדר טרפה ל"ה נכ אינו חייב על שיהיה רק אחד, וממילא מסבירא גם לענין זכ יהיה שזוין אס נימא ללבשר מן החי בעי' בשר דוקא, וכיון דאיסור זכ ילפינן מקרא דבשר בשדר טריפה ל"ה, וחלב דלוינו בכלל בשר אינו מחויב עליו מחמת בשר מן החי, כ"כ גם לענין זכ דמקרא זכ נפקא האיסור דטרפה נימא דבעינן בשר ולא יהיה מחויב על חלב גם מחמת איסור דסריפה, וכמו כן יש לענין גידוי' ועלמות לאות דס"ל לויטה בכלל בשר, וכמהכ"י דלוינו חייב עליהם משום במהכ"י, לא יהיה מחויב עליהם גם משום טרפה, ואם כן במה טרפה ששחטה כראוי יחי' מותרים ממנה העלמות והגידיים דהאיסור דאמהכ"י ואינו זכוח הותר ע"י השחיטה ולא נשאר רק איסור טריפה והגידיים והעלמות דלויטה בכלל בשר ולא יהיה עליהם ג"כ איסור דטרפה, ובאם הכנסתה היתה טרפה מכבר יש מקום לומר דהם אסורים משום שגדלה באיסור, וגם כזה יש לענין למ"ד בזהה בחייה לאיברים עומדת ולא מצי לחול איסור דטרפה בחיי הכנסתה על איסור דאמהכ"י וכמו כן לשיטת רש"י לכ"ס בזהה בחייה לחיותה בשר עומדת, וממילא דבחי כנסתה לא היה יכול האיסור דטרפה לחול על איסור דבשר מחס"י, ואיננו חל איסור טרפה לאחר השחיטה דפקע איסור דאמהכ"י ובמהכ"י ואז חל איסור טרפה, ולפי זה ממילא מה דלוינו בכלל טרפה יהיה מותר דל"ה לומר דלאחר משום גדלה באיסור טרפה, דכה בחיי הכנסתה לא היה חל עלי' איסור טרפה כלל מחמת דאין איסור טרפה חל על איסור דאמהכ"י ובמהכ"י, וכיחך נאמר הבידיים והעלמות מחמת גדלותה באיסור טרפה, וזכוח י"ל דמ"מ אסורים משום גדלותה באיסור טרפה דהאיסור טרפה לא היה חל בחיי הכנסתה על איסור דאמהכ"י לענין מלקות מ"מ אמרינן עליו דהוא מחלי' תלי' וקאי וכדאמרינן ביבמות מעלה אפי' כאלו עשה שחטם ובאשר יבואר לפנינו לענין דם וחלב טרפה, מ"מ היבא דירשינן דסמוך לשחיטה נטרפה דל"ה לאסרי' מחמת גדלותה באיסור טרפה ודלוי' יהיה קשה דיבוי מותרים, ובל"ז בוודאי למ"ד יש בגדינן ביה אס חלב גידוי טרפה בוודאי חייב עליהם מלקות משום טריפה, וכמו דמבואר בגמ' לבריה דרביי בחלב משום טרפה אף אי אמרי' דחלב אינו בכלל בשר, וז"ל לענין טרפה ודלוי חייב על חלב אף דכתיב בכלל בשר כיון דלוינו קרא אחר נבילה וטרפה דלא כתיב בשר כל מה שהוא בכלל נבלה הוא בכלל טרפה, גם כהדיא כתיב בקרא וחלב נבלה וחלב טרפה לא יאכל ואמרינן בגמ' בסוגיא החורה אמרם יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב, הרי מצינו דהתורה חייבה משום טרפה בחלב אף דלוינו בכלל בכלל בשר וי"ל דמשו"ה חייב גם על הגידיים ועלמות משום טרפה דאף דלויטה בכלל

והנה לפמ"ס הטעם לענין במהכ"י בעינן בשר דוקא דכיון דבמהכ"י נלמד מקרא דבשר בשדר טרפה ל"ה, ולכאורה זכ אינו רק לר' יוחנן דנפקא איסור במהכ"י מקרא זכ משא"כ לר"ל דלוי' איסור דבמהכ"י מקרא דלא חאלכ הכפש עם הכשר, ואם כן ממילא לר"ל כמו דלא בעינן לענין אמהכ"י בשר, כ"כ לענין במהכ"י כיון דהרווייכו מהקרא דל"ה הכפש עם הכשר נפקא, אהמס באמת י"ל דגם לר"ל בעינן לענין במהכ"י בשר דוקא ואף דאיסור דבמהכ"י נלמד מקרא דל"ה הכפש עם הכשר מ"מ מדרש דבמהכ"י הוא כמ"ס רש"י בסוגיא בדה"ר ור"ל אמר ל"ה הכפש עם הכשר זכ אמהכ"י ובשר מהכ"י וכ"י משמע ל"ה הכפש ול"ה הכשר כל זמן' שזכ עם זכ עכ"ל, מבואר דבמהכ"י לא מקרי נפש והטעם י"ל דלא מקרי נפש רק מה דלויט ששה חליפ' אכר בשר דעושה חליפ' לא מיקרי נפש ולכן דוקא אמהכ"י הנלמד מל"ה הכפש לא בעינן בשר דוקא, משא"כ במהכ"י הנלמד מעם הכשר ולכן בעינן בשר דוקא ועי' בלח"מ (בפ"ס מ"כ) מלכ"י (ה"א), וזכוח י"ל ג"כ ק"ה קושי' הא' דהאס"י על רש"י דמקשו בחלש אמהכ"י מן הסרפה דלר"ל דה"ל דלא לא"ע דלויט חייב רק משום טרפה יהי' מחויב מחמת איסור דבמהכ"י. די"ל דלא ה"י כזית בשר רק בצירוף גידוי' שיש בהם טעם בשר או בצירוף שזוין וחוב סבור שחי' על האבר דבצירוף כולם איכא כזית, ולכן על טריפה הוא מחויב דלא כתיב בשר דוקא כמש"ל משא"כ משום במהכ"י הוא פטור דגם לר"ל בעינן לענין במהכ"י בשר דוקא :

סימן ג

בחולין (דף ק"י ע"ב) ח"ל אפי' לרב ספירא כי סלקת להסם בעי' מינייהו כדכא מה אהון ב"י כי סליק אשכחי' לרב זריקא ואמר אהו שלקי ליה לר' אחי ואכיל כי אחא לנבי' ח"ל למיסר נפשי' לא קמבעי' לי כי קמבעי' לי למיסר חבירתי, מ"ס למיסר נפשי' דלא מיבעי' לך דתקן אינה נאסרת למיסר חבירתי נמי לא תבעי' לך דתקן ככד אסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולסת ואינה בולעת, ח"ל דלמא סתם כבדדא דאיסורא ומשום שמוניתא משום דמא מלי' וכו' עכ"ל בגמרא ופירש"י בד"ה כדכא מה אהם נוהגי' בו מותר לבשל בקדיש או אכור מפני שפולט דם ואע"פ שטלו דם אפי"ה לאחר שפירש דם הוא ואכור עכ"ל, מבואר מדבריו דכה בעי' ה"י אס דם כד אכור או מותר, וכן מבואר בדבדיהם בד"ה ומשום שמוניתא האמר דלויסרך את המהבבל עמם לפי שבוטל מן הסריפה ואינה נאסרת אס על היתר הוא ובשלה עם הסריפה אינה נאסרת לפי שערודה לפלוט כל שעה ואינה בולעת כלום אבל דמא דנקא מינה דכשרה ויביע' לי אי אכר אחרינא לי אל דלויטא למומר דמא דכיתרף הוא שכרי עיקרה דם וכל זמן שלא פירש שפיעת לי דמותר ובי' פירש מיבעי' לי מאי עכ"ל, מבואר מזה דהעיקר האכזע'

האיבע' ה' אם דם הכבד חוסר אם לא דכיתור הוא, ועיי"ש בהראש' :

ומבואר ג"כ מדברי רש"י דס"ל דכבד אינה בולע אפי' שמתנית דהא פי' אורכת את התחבשלת עמה דהיינו כב' בשל הכבד בשל לפי שזולע מן הכפרס, וליכא נלשכת אם של היתר כיה אבכלה עם ערפס, ולפ"ז קשה לענין סיהיה כבדא דערפס אורכ הכשר שנתבשל עמה ל"ז העשם דהכבד אורכ מתחת שמתנית ערפס דליכא בכבד, גל"ז יהאר דם הכבדא דערפס הכנסה כבשאר, דלף דבדס הכבד ליכא איבור דם מכל מקום וודאי ליכא על דם הכבד איבור דערפס כמו בכל דם ערפס ויכיה נאכר הכשר מתחת כבדע מדס הכפרס, בשלמא חי ערפס' דהא דהכבד אורכת דהוא דלאורכ כבדא דהיתר' ודף דהכבד אינו בולע דם אפי' בולע שמתנית ע"ז בנ"ז ומשום שמתנית דרוקא אר אורכ מה שא"כ דם אינו חוסר דהא הכבד אינו בולע דם משא"כ המחבשלת ודאי בולע מדס הכבד וא"כ לאיזה ענין הולך הגמרא לפירש"י דלאורכ מתחת השמנויות :

הגמרא על גיד והלב כשהתורה נבילה היא והלכך גידים כותרה הוא דכיון דכותרה היתר ליתן הנבילה לגר כמות שיהא עם סגוד וההלב ע"כ דםס מותרים בהגח, ולפ"ז י"ל דלענין דם ל"ש זה דאפי' אם הותרה לו ליתן הנבילה עם דמה לגר דאפי' י"ל דדם אכור כהנא, והא דמוחר ליתן לגר הנבילה בדמה הוא כיון דקיי"ל דם איברי' שלם פי"ג מותר וא"כ ממילא אפי' חי אמרינן דדם אכור כהנא זה אינו רק דם שפירש דלאכר משום דם משא"כ כל זמן שלא פירש דליכא איבור דם כלל וגם כבדילע מותר מ"ש דלחין עליו איבור כהנא, ומש"ס מותר לבעוט מנבילה ליתן לגר עם דםס כיון דעכשיו אין איבור דם על דם הנבילה כיון דעדיין לא פירש לחוף ולא נאכר משום דם עדיין, ומכל מקום לא יכ"י קשה קוש' הכוס' כמולין ק"י ע"ה כד"ה דם ללא גדי הוא דמקפו דל"מ לא למשעם אלא מגדי והיולו דאפילו לא הוה כתיב אלא לא סתכל בשר כהלב הוה מתעט' דם דלא מיקרי בשר כדאמרינן בפ' כ"ש כשהתורה נבילה היא והלכך הותרה אכל דמה לא קאמר ולפ"ז מש"ס אפי' לא קאמר דם, דלף דדם הוא בכלל נבילה מ"מ אינו בכלל בשר כמו חלב ויגודי' דדם בכלל נבילה ואי"כ בכלל בשר, מ"מ הא כאלמח מבוחר בחום' דדם אינה בכלל נבילה, וגם י"ל דהא נבילה איכא גם כן דם מבוטח דהוא אכור מבוס דם, וכל"ז אינו דבר ביור הל"ז היכא דהכשר אכור אם הדס מופר כשלא פירש לחוף וז"ל, ואם כן בעל"ז דדם אינו בכלל נבילה ומתנית דלחין בכלל ערפס וקשה דם דם ערפס יכ"י מותר לאחר הבישול :

ודיכא דהכמה ערפס זמן רב קודם הכתיבה בזה י"ש מקום לומר דדם אכור עמה איבור דהכמה' דהוא יולא מן הכמה דהי' עליו איבור כריפס והף ד"ל דלחין איבור העמח' חל על דםס מתחת אין איבור חל על איבור ולא מתי לחול איבור דהכמה' על איבור דדם, מכל מקום יש לומר כמ"ס דהאיבור דהעמח' מתי חל וקאי ולאחר הבישול דפקי איבור דם חל איבור דהעמח' ואפי' למ"ד כהמה צמח' לחביו' שומרת או לשיעת רש"י דג"כ לחכוכי בשר שומרת וא"כ ממילא דלא מתי איבור ערפס לחול על איבור דהכמה' ובמה"ס צמחי הכמה, ויזון דרוק כהמה לא היכא נאכרה צמחי' מתחת איבור ערפס, לכאורה כא חץ לאכור הדס מתחת איבור העמח', אמנם בזה יש לומר כמו דלחריק כבוגי' דיימות דף ל"ב ע"כ מעלה אפי' עליו כליזו עשה ב' ונש"מ לקבצו כק רשעים נמורי', וכתבו המתברים שם דהש"ס כל מקום דלחריק אלאפי"א מכל מקום האיבור השני רבוע עלה ג"כ לענין איבור כעלמח, וממילא דכמו קן רוח גם לענין ערפס אפי' חי לחריק דלחין איבור ערפס חל על ככהמה לענין איבור חלקות מנה האש"ה מ"מ רבוע עלה לענין איבור כעלמח, וממילא דיש לאכור דם משום דהוה דבר היולא מן איבור ערפס, אמנם כל זה הוא כחם כהמה כיהם ערפס קודם שנתכוס דם מה"כ ה"ט ככהמה ערפס סתוך לשחיתע דלחין דםס חי' מבוטח ל"ע מה איבור יכ"י כיה וכמו קן יש לענין דםס נבילה דבוס בודדאי ליכא איבור דהעמח' דיהי' כבדג היולא מאיבור נבילה, דכא בש"ס שנתעס נבילה כבר הדס הוא מבוטח, והפ"ט כפתיחה להל' מליחה הקשה אחז' לא יכ"י חלב נבילה אכור ע"ס מקרא דהעמח' עיי"ש, ויחא תמוה דהא נבילה ל"ש איבור דהעמח' דכשעה מתבבלה כבר סי' מבוטח וכמבואר כבוגיה דקידס, ועיין כבורות דף ז' ע"כ ובחום' ד"ה רוב דגי' ולכן חלב נבילה ליכא איבור תורכ רק דרבנן, וזהו קוש' הכוס' הא ללא חיוך הגמרא גם על דם כשהתורה הנבילה היא ודמה כותרה י"ל דהא דחיוך

וליישב את זה אלקס מה דיש לשיי' בדם ערפס דקיי"ל לאכור דהיי דנוצחי לעיל בשרק הקודם לענין אכור ערפס לא צמח' בשר דרוקא וכל מה דנכלל בכלל אכור נבילה נכלל ג"כ בכלל איבור ערפס, ולכן חלב ויגודי' אפי' חץ לחריק דלחין עליהם האיבור דכמה' כיון דאינם בכלל בוס מקום אכורים משום ערפס, מכל מקום זה נראה כבור דמה דלא נכלל בכלל נבילה וודאי דלא נכלל בכלל ערפס, ולפ"ז י"ל דםס ערפס דם נבילה לא יכ"י על דםס כלל איבור דערפס ונבילה דהא כבוגי' דחוקי' כפתיס (דף כ"ב ע"ה) פריך הגמרא וברי דרחתמא אחר כל נפש מכס ל"ת דם ותק וכו' וכתבו הוס' כד"ה וברי דם מלחא משני הגמרא גם על דם כשהתורה נבילה היא וגיורה ודמה הותרה מותר דדם לא הוה בכלל נבילה, וב"כ הוה' כש"ס ע"ז ע"ה) ד"ה והיולו ובחולין (דף ק"ג ע"כ) כד"ה דם ללא גדי שיי"ש, ועיי' בנמ"כ"ס (פ"ה מהל' אמות כעומחא הל' ד') וממילא כיון דדם אינו בכלל נבילה לא הוה ג"כ בכלל איבור ערפס, וא"כ ממילא לשיעת הכבדים דדם ששגלו מותר מ"מ ממילא גם דם מבוטח ערפס שנתעס כרלוי לא יכ"י ג"כ אכור אם יחל לאחר הבישול, לאכור אכמה' ואינו זבוח אפי' על ידמא דזה חל גם על דםס מכל מקום איבורים הללו כותרה ע"י השחיתע ואיבור דם כותר מ"מ ע"י הבישול וממילא דליכא מקום לאכור את דםס רק מתחת איבור ערפס, אמנם כיון דדם אינה בכלל ערפס מה איבור יכ"י בדם ערפס לאחר הבישול, בשלמא חי לחריק דדם הוא בכלל ערפס יש לומר דלאכור לאחר הבישול משום איבור ערפס, וכה דערפס חל על דםס י"ל דהוה כסול דבשר ובלי"ז י"ל דלאחר הבישול דפקע איבור דם חל עליו איבור ערפס, וכדאמרינן ביבמות (ל"ב ע"ה) איבור לחות אשה מחלי חלי וקאי פקע איבור אשה חל את איבור לחות אשה הוא הדין כזה דהא איבור ערפס חל גם על דםס ולאחר הבישול דפקע איבור דם חל איבור ערפס, אמנם כיון דכמת ליכא על דםס איבור ערפס כלל מה איבור יכ"י בדם ערפס אחר הבישול דפקע מיני' איבור דם :

ובלא דברי החוס' הכל' כי' מקום לומר דגם דם הוא בכלל נבילה כי' פשמות הקרא לגר אשר בשערין תמנה הוא הנבילה כמו שיהא עם הלכס וגיורה ודמה, ועל קוש' הכוס' הא ללא חיוך הגמרא גם על דם כשהתורה הנבילה היא ודמה כותרה י"ל דהא דחיוך

חיות ואיבור דליתו זכות גם אם ל"ג איבור חיות
 ושנין סוכרין דף ל"ט ע"א ובדמ"ב כפי מהל' מליכס
 מ"מ לפת"ש י"ל דע"פ איבור כדס ג"כ מחמת איבור
 הסמא' דכח דבר הולא מאיבור דליתו זכות לאופן
 דסכרי דכח איבור עשה וז"ל, ועיי' מש"ל :

אזכמה"י דיש לו היקר לאיבורו החיר הכתוב התלב ולא
 בעמאה דלון היקר לאיבורו כדאיתא בש"ס חולין רפ"ד
 כמו כן יש לומר בזה דלמרינן דכחידוש דתנב כח דהא
 דס נעכר ונעשה חלב ויחי' חלב אסור משום דס ואפ"ה
 החיר הכתוב דזכ הוא דוקא בתיבור דס דיש היקר
 לאיבורו לאחר הבישול, ולא בתנב עמאה דלון לו היקר
 כלל, ולפ"ז ח"ל דכתב עריפה דכמו דהחיר הכתוב בכבדא
 איבור דס כמו כן יחי' מותר איבור דעריפה, דיש לומר
 דוקא איבור דס דלית' לו היקר לאחר הבישול החיר הכתוב
 ולא איבור עריפה דלון לו היקר כלל, רק בתנב כבדא
 מח"י דיהי' אסורא משום אזכמה"י, דלאיבור זכ י"ש לו
 היקר ג"כ בשחיפה שפיר יש לומר כמו דהחיר איבור
 דדס כמו כן הותר האיבור דלזכמה"י. אמנ' לפת"ש
 דהשמוניות בכבד חיתו בכלל דס ממש ואף אם חיתו בכלל
 בש"ר כת"ש דכבד פס נש"ר הוא מין חיתו מיתו הוא כמו
 חלב וידין דלית' ג"כ בכלל בש"ר ואפ"ה אסור' באיבור
 אזכמה"י לזכ לא בשיון בש"ר דוקא ממילא גם בכבדא
 חיבא האיבור דלזכמה"י מתח שמוניות, ואפשר לומר
 דאם נימא דעל דס בכבד ליכא האיבור דלזכמה"י לא
 יחי' מחייב גם על השמוניות דהא בלזכמה"י לדעת רוב
 הפוסקים לריך לזכול כל האבר וגם אם חלקו מבחון חיתו
 חייב משום אזכמה"י, ממילא גם בזכ כיון דעל דס
 הכבד ליכא איבור דלזכמה"י ממילא לא הוה האבר
 כולו אסור מחמת אזכמה"י ומשום כחלו נחסר האבר
 וממילא חיתו מחייב עליו משום איבור דלזכמה"י ומשום
 בש"ר מח"י חין לחייבו גם כן דף דבזכ חייב על
 השמוניות לאוד מ"מ כיון דהכבד איכא בש"ר ליכא עלי'
 האיבור דלזכמה"י, ואולי כיון דאפ"ה חייב' עלי' משום
 אזכמה"י כמו דלמרינן לאזכמה"י גידין ועלמות אף
 דלון בזה טעם כלל ולא נאסרו אם איכא בלא בש"ר,
 אפ"ה בלתיקא הבשר מחייב גם על כידיו והעלמות כיון
 דהס שייכים להאבר כמו כן י"ל בזה אפ"ה אם הדם הוא
 היקר גמור, מכל מקום כיון דהוא בתוך האבר מלריפין
 הדם לשמוניות הכבדא לחייב על הכבד משום איבור
 דלזכמה"י ולכן חייב על הכבדא משום אזכמה"י. אמנ'
 לפ"ד דברי הפמ"ג דחייס ועל הכבד חייב בכל ענין על
 אזכמה"י כאשר אבאר בפסק הבא :

סימן ד

עוברא כוה בתיירו בני דבש שכביאלו ממחוקים
 נחביות גדלות ויאל קול ריען עליו שסכבש
 מווייף בקמח, ושאלו להבישום מלאכה מי דבש ואמרן
 שסכבש כוה מופעס ומושבח כמו דבש אחר, ולא ירגש
 בעצמו שהטות מרדש אחר, ועוד שעשיית מי דבש
 הוא שמבשלים ודבש בתים בשול יפה עד שמתמזג
 ומתערב בתים ועשה לול, וגם אח"כ דבשנים אורו
 בכבד עב של אחר, ועל כן אמרו שאם יחי' כדכרי
 המרגיש שים ממשוח דבר כהדבש אף אם ס' דק כקמח
 ס' לריך להיות נשאר בכבד, ומאס שפטו כיון דרלו
 שלא נשאר על הבגד מאותה, בודולו דלא ס' זיוף דבר
 אחר מעורב בו, ושאלו על זכ מה אדון ב' :

והנה כדבר פשוט שגם א"כ הוא שנהבדר שלא היה
 שום דבר בשיון ויכר נשאר על הבגד, מ"מ
 אכחי לא ילאזו בזה ידי חובת החכס כיון דהדבש מחכך
 כל מה שמוכו לדבש עדיין וכל להיות דמחמל היה בו
 קמח ונהספך לדבש, ומתוך זכ לא יכיר שום משוח
 דבר אחר חוץ מהדבש בכבד, ומתעב לשיטת הפוסקים
 דאוסרים בכלל שנהספך לדבש משום דלחלין נחר
 מעיקרא

ויותר מזה ל"ע בכבדא דערפס כיכא דווכל לתת
 דסאך לשהיטס נערפס בלופן דלון לאסור
 הכבד מחמת גדלה באיבור לא יחי' על הכבד איבור
 דערפס כלל דהא בש"ר הכבד כולו דס והטורה החירס
 והשגחי (כסוי' ע"ג סק"ב) ביחא האיבועי' דירושלמי עהו
 ללגח כבדא בתלב, ובכ"ר הוא דהספיקא דירושלמי הוא
 אי אמרינן בכבד חיידי דטורו לפטע נשפט לא בלע
 אפי' שמתנית. אמנ' הכון כפי' הירושלמי הוא כמ"ס
 החו"ד שס בסוף ספ' דהלבוני' הוא כיון דכבדא טולו דס ורק
 החורס ההירס י"ל דלון ע"י איבור כ"מ ע"ש, ולפ"ז
 גם בכבדא דערפס נימא דהאיבור דעריפה חיתו על הכבד
 כיון דכולו דס ודס חיתו עריפה, ומשום דס החיר
 הכתוב והאיבור דליתו זכות הותר ע"י השחיפה וזכ
 ל"ג ג"כ איבור דלזכמה"י כיכא דסאך לשחיפה נערפס
 דלא כבד היה הכבדא ולא הי' גדלה באיבור ולא יחי'
 שום איבור על הכבדא, וז"ל אם גם דהכבדא מרובה
 בדמ' מכל מקום חיבא ג"כ שמוניות דליאסורא דליתו דס
 וכדלמרינן כסוגיא דכבדא בנמרא, הוס בכבדא דליאסורא
 ומשום שמוניותא והשמוניות הוא כמו בש"ר ואסור משום
 עריפה ואף לפת"ש המחכדי' כסוי' ז"ה רכבד עס בש"ר הוא
 מין בליו מיתו וא"כ ממילא דבש שמוניות הכבדא חיתו
 בכלל בש"ר מ"מ י"ל דהי' דליתו בכלל בש"ר מכל מקום
 גם דס לא הוה, וכוא כמו חלב וידי' דלית' בכלל
 בש"ר ואפ"ה חייב עליכס משום עריפה וכמש"ל דמשום
 עריפה לא בש"ר בש"ר דוקא הוא הדין בזה על שמוניות
 הכבדא דלא הוה כדס גמור חייב עלי' משום עריפה אף
 דלא הוה בכלל בש"ר. ולפ"ז מושבס דברי רש"י בסוגיא
 דכבדא דף דהפ"ה הוא לדברי רש"י הכבד אסורא חס
 הבשר שנתבשל עמס מ"מ ליכא לחימר דהאבר מחמת דס
 הכבד, ובדין נקט הגמרא השום שמוניות דמשום דס
 ליכא איבור אף דהוא עריפה דבש ליכא איבור עריפה
 רק משום איבור העמאים וזה ל"ג בכבדא, ובדס הכבד
 ליכא איבור בלא שמוניות, ובזה יש לדון אם חלל כבדא
 דערפס שחי' בלמלס כות לא יחי' לקח עלס משום
 עריפה כיון דכבדא היא מרובה בדמים וכיון דהוא כות
 בלתיקא הדס ועל הדס חיתו לוקח משום עריפה :

והנה (כסוי' ס"ב ס"ק ג') העיר אם חלב כבדא
 מח"י לא יחי' נאכס הכבד משום אזכמה"י
 כמו דלמרינן בכבורות דלמרינן גמל גמל לאסור חלב
 עמאה, דבלא חוה אסורא כיון דגם חלב הכבד מתי"ד
 יחי' אסור כיון דדס נעכר ונעשה חלב ואפ"ה החיר
 הכתוב ולכן גם חלב עמאה מותר ג"כ, ואף דכתב
 עמאה חיבא שני איבורי' איבור דס ואיבור עמאה אפ"ה
 כוה אמרינן כיון דהחורס ההירס בתלב איבור אחד כ"כ
 מותר אפי' בשני איבורים, וא"כ גם בכבדא נימא כפי
 כיון דטולו דס והחורס החירס בכבד האיבור דס כמו כן
 לא יחי' עליו גם האיבור דלזכמה"י עכ"ד עיי"ש, ולא
 חרע מדוע נקט דוקא הערה זו על איבור דבר אזכמה"י
 הוא גם בכבדא דעריפה יש לשיון בזה דלא יחי' עליו
 איבור עריפה כיון דהחורס ההירס בכבדא איבור דס כמו
 כן הותר איבור דעריפה, ואולי י"ל טעם הדבר לחלק
 בין איבור דלזכמה"י לאיבור עריפה, ולפי האמת דגלי
 החורס גמל גמל לאסור חלב עמאה אמרינן דוקא באיבור

משקרא בוודאי יש להוסיף ב"ד דילמא כיהו בו זיוף קמה
שנהיהו לדבש ואוכר, הלא אפי' לשיטת הפוסקים
סמתיים נכלה שנהבך לדבש מ"מ יש לאכור בנדון דידן:

והנה כה"ש בשו"ב (כלל כ"ד) הביאו סב"י (ב"ס'
מ"ו) כתב וז"ל דבש נפסח לא רחמי
אלס יורג בו איכור מכות השטח דעירוב קמה ללא
שניה וגם נכפול קודם פסח, ואם נבלו לאכור דבש
משום השם הערבות נאכר איתו כל השנה, ד"א שניתנים
לחוטב בשר נבילה ומתהבך לדבש, וס"ר יורה כתב שאפי'
נותנים בו בשר נבילה ע"ד דמנחם ומהבך לדבש מותר
דבשר השתא חלוקין וברי ע"ד כה"ל לשון, ולכאורה נראה
דה"ש מסבין לדברי ה"י להפ"א אם ידעין דהשערב
נדבש בשר נבילה מותר ג"כ דבשר השתא חלוקין. אמנם
הרה"ש ב"פ כולד מברכין במ"ס ברכות הביא דברי רבינו
יונה וז"ל וסוף ויורר שח' ידוע שיש לה הפוערת בוארה
ומתקנן ע"ס חמלה כעין דס' ואח"כ חוזר וגעשה מוס"ק
והר"י הלוי ז"ל כי ל"א לומר לאכלו מפני השם דס', והר"ר
יונה ז"ל פ"י דאפשר ליהן בו ע"ס להחיר ולומר דירש"א
בעלמא הוא אפי"ס שמהלכה ס"י דס' ל"א להכי דבשר
השתא חלוקין שריי הדבש אם נכל בו חסיה של איכור
ואפי"ס שהאיכור מנחם בתוך הדבש כיון דדךך הדבש
להחיר נכבד בשל לחובו כמו דבש דייקין ל"י ומותר,
ס"י אפי"ס שמהלכה ס"י דס' כיון דילמא ממורה דס' בשר
השתא חלוקין ואפי"ס שטוקן ע"ס לבדן בתביל, ונראה
דכ"א אפי' רחמינו לריכס רח"י ע"ל, מזה מטואר הרה"ש
הניח דברי ר"י ב"ש, וע"כ הוא דהביא דברי ר"י להלכה
בשו"ב כ"א רק לבטח ע"ס נבילה כיון דר"י מתיר אפי'
אם בוודאי מתערב דבר איכור בדבש ואף דדבריו אינם
ברורים אל"ו מכל מקום הוא סניף גדול להחיר הכ"א
לא ידעין אם איכ"א הערבות קמה בדבש לחין להחיות
בו איכור ומב"ה כבד העור כס' וז"ל דבש של גוים
חין מחזיקים בו איכור למחר מוויף הוא ע"ל, משמע
ג"כ דדוקא מספק חין מחזיקים בו איכור משא"כ אם
ידעין בבירור דהוא מוויף בקמה אז איכור ולא סמכ'
על רביע יונה דמחיר משום חלוקין בשר השתא, כיון
דהרה"ש ב"פ כולד מברכין כ"ל כתב על דבריו דראייתו
ל"ך רח"י:

ובירושלמי (סוף פרק כל שעה) הביאו הפוסקים
מטואר בנדרים כינו דידעין דנחשרב
בו חתן איכור דליתא שס' ר' הונא ברי' דר' בחיי' כיה
ל"י דבש מוויף בסולת כ"ל ל"י מנח"ל ל"ך לבצר ולכא'י
לאיזה ענין שאל ר"ה ע"י כיון דסיס ידוע דנחשרב בו סולת
מ"ס' לא יסיס מחייב לבשרו ולעיל מוניה איחא שס'
בירושלמי ר' שמואל בר"י כיה לו יין קוסס יסיב בגויה
שעריס שאל לרבי יומי אפי' שס' המפרש דסיס מסופק
למח' חין בהמתן מהתן הסתרין אבל על כך דדבש בלויס
ענין דהתקן וז"ל דהתקן כיה למח' חוט מחייב לבשרו
כיון דהדבש מהבך חת' הסולת לדבש בשר השתא חלוקין
דכדבי ר"י וע"כ הסיב לו ר' מנח' ל"ך לבשרו משום ללא
חלוקין בשר השתא, והמחבר ב"ס' חס"ו דכתב לחין
מחזיקים איכור בדבש של נכריס הוא ג"כ מטעם הרה"ש
ל"א לתערובות איכור אבל הכ"א דידעין דיש בדבש
תערובות קמה איכור ומא"כ כתב רמ"א והמנהג בתדירות
אלו שלא לאכל דבש רק איתו שביאו בחיובין מן הכוונה
וכ' משום דבדבש זה ל"כא תערובות קמה וכמ"ס דמחכיות
קטנות דלית בהו חשש תערובות בלאח' אכרי' משום
לפי' ה"מח' לא מחכין על סברה רבינו יונה משום דלא
חלוקין בשר השתא:

עוד יש לעיין על דברי תשוב' הרה"ש כ"ל במה דממח

דבש בפסח לכל ימות השנה וכתב דבש נאכר
דבש בפסח מחמת הערבות חתן לאכור איתו כל ימות
השנה מחמת שמעברין בו נכלה ומהבך לדבש, ולכאורה
יש מקום להלך ביו"ט דל"ך חתן נכלה ימות השנה חין
לאכור מחמת תערובות בשר נבילה שנהבך לדבש מ"מ
בפסח יש לאכור מחמת תערובות חתן שנהבך לדבש,
וכאז עפ"י ד' כר"ן ב"י ב"פ חין משמירין על כ"ל דלמירין
בדבש למחי' ימות ל"י ח' משום תערובות פיסחא חרי' וז"ל
מייסרם סרי הילכך לא תעברין' והחרי' שירשו חי' משום
איערובי שדך' כוא לערב בדבש דכריס אהריס ונמח
במח' ומחזיקים לדבש ל"כא לייסח נככי לפי' שהתערב בו
עד שלא נמח מחריה ומותר וכדלמרי' במחמור ב"פ' כל
האיכוריס אפ"ה ב"ה ע"פ' מותר דליחמ' קא גדיל ל"י
מסירא הכיה שפחא שירש' בעלמא הוא ע"ל, ולכאורה יש
לעיין דהיי' דהדבש הנהיגה מנבילה מותר כיון דקודם
שנשמה נכרה ק"מ יחא בעוד שריס נבילה כיה טוקן
ע"ס בנדרים כיון דהיי' כבש נכחו ונאכר כל הדבש
מחמת ע"ס כעיקר דלוי"ה' ממילא דנשאר בלאכור כמו
דק"י' אפ"ר לכוהנו אכרי, אמנם י"ל דהא בלאח' כחש
דנבילה בדבש הוא מנ"ש, וממילא ע"ס כנכלה א"ט
איכר דבש משום דהוא טוקן ע"ס לפ"ס, רק כהשם
כוא דלאחר שנהבך לדבש אז יאכור דבש אחר דלא
כוא נ"ש לבדו וע"י כתב שפיר דלאחר שנהבך לדבש
פקע האיכור מהנכלה לפי' ש"ב"ר קודם, ולפ"י
בקמה שנהבך לדבש אפי' ח' אמרינן דלאחר שנהבך א"ט
איכור מ"מ כ"א יש לחז' דלמח' קודם שנהבך כיה טוקן
ע"ס בדבש ונאכר הדבש מחמת ע"ס החתן מסתקמ,
וממילא דבשר בליכורו כמו בכל מקום דלמח' ונחמו
אכור, וגבי חתן לא שייך זה דהוא נע"ש בדבש כי מי עיוד
ע"י, וממילא אפי' אם יחוש לאיכור חתן בפסח אפי"ס
חין לחוש בכל השבס מחערבות נבילה:

וביישוב דברי הרה"ש דממח' חתן להדי' נראה ל"י
דכדבי' ל"י דכמו דהנבילה גופו נחבך
לדבש ובטריס שנהבך לדבש נכרה כמו ק"ג ע"ס הנבילה
מהבך ג"כ לדבש ובטריס שנהבך נכרה, ופקע האיכור
גם מטעם דנבילה וכמו ק"א הוא ב"ד בקמה דגם ע"ס
בקמה נחבך ג"כ ובכרה קודם ופקע האיכור מהדבש,
ואף דק"י' אפ"ר לכוהנו אכור וגם כהש"ט ולבטח ע"ס
איכור ג"כ, הוא דוקא בזה כיון דע"ל' לא נכס' עד שלא
יכיה רח"י לאכילת ועיקר הסיסר הוא בנע"ש' כמ"ס
כרש"א כבוג"א דע"י דנכס' ע"ס לא אמרינן עכ"ס
דלוי"ה' ונכל' בנב', ובין דבש' שגול לכן אמרינן
אפ"ר לכוהנו איכור משא"כ בזה כיון דע"ס נכרה
ונשמה כעפ"ר בעלמא גם אם כיה בעינא כיה מותר גם
ק' ולא לריכין לבא כ"ל לבטול ברוב ובאופן זה לא אמרינ'
אפ"ר לכוהנו איכור ושיין משכ"ל, ואכמ"ל בזה ונמח' ק'
י"ל לשיטת המחזיקים נכלה שנהבך לדבש מטעם לחלוקין
בשר השתא כמו ק' חין לחוש בחתן שנהבך לדבש דכיון
דחלוקין בשר השתא ואפי' אם כיה נ"ש מחזיקים נכדבש
מ"מ כיון דגם הע"ס נחבך לדבש ונחבך ע"ס האיכור
להיות מותר ול"ל לבא ולהחיר הדבש מחמת ביטול הע"ס
רק דמותר דנ"ך ע"ס האיכור נכך להחיר ופקע מנייה
האיכור לגמרי ובאופן זה לא אמרינן אפ"ר לכוהנו איכור
כמ"ס' ולפ"י ממילא לייסח המחזיקים נבילה שנהבך
לדבש יש להחיר גם בחתן שנהבך לדבש:

אמנם לשיטת האוכריס נבילה שנהבך לדבש וע"כ דס"ל
דחלוי' בשר משקרא וגם לא ס"ל כמ"ס כר"ן
דנכרה ופקע האיכור קודם שנהבך לדבש א"כ מ"ס דיש
לאכור

לאסור מהמח אפסר לאסוטו ויוון דלויכא ס' בציורף המים מותר ונעטם ביטול כס' ואינו מותר ויער כמו לה כלה קודם פסח, וכהנתי הרבב בזה ואכ"מ :

והיה י"ל לדון עוד בזה דאפי' להאסורים נבילס שנהפך לדבש מ"מ נז"ל יש להסיר הדבש גופו שנהאוב מהקמח חס"ד, ומתחילת באבד דברי כרבי יונה והר"ש בברכות כ"ל במ"ס והר"י ז"ל פי' דאפשר ליתן בו פסם להסיר ולומר דפירשט בעלמא הוא אפי"ט שמתחלב היכ דס ל"ח להכי דבחר השתא אוליין שכרי הדבש אס נפל בו מחיכה של איסור ואפי"ט שהאיסור נמוח כחך הדבש כיון דרך הדבש להסיר דברי הויפל לאוכי לדבש כמו דבש דיינין ליה ומותר ה"ז אפי"ט שמתחילה היכ דס כיון דילא מתורמא דס בחר השתא אוליין עכ"ל מצוהר בדברי ר"י דלא חלויט את דברו לגמרי להסיר במוס"ק מטעם זה דאוליין בחר השתא דהכי לא כחב רק בלשון דאפשר ליתן קטס להסיר, ולכאורה קבש כיון דבדבש הדרי ברזו אללא להסיר מהמח דאוליין בחר השתא אמאי לא יומא ק גס בעוס"ק דמכ"ס יהיב חילוק בין דבש למוס"ק ומלשון כר"י דבבש ואפשר נראה דיש לחלק בייביס, ואף דיש לדחוק ולומר משום דאין זה ברזו דעש"ט פירשט בעלמא הוא וילא מתורמא דס דזה לא נראה מדבריו, ועיין במג"א כס"י רמ"ז בת"ש על כה דפירשט בעלמא הוא :

והינ"ל כנאות דבריו ואקדים קוש' המג"א שם על ר"י מהא דאמרי' גיסי כבודו חתלב הוא חידוש דדס נעבר ונעשה חלב ואפי"ט חסור הכחוב ואלא יומא דאוליין בחר השתא הא לא הוה סוס מידוש כיון דעש"ט חלב וילא מתורמא דס מותר, עוד הקשה למאי הולך הגמרא לעטס באפרוח כגולד מן המרפס דמותר ח"ל כיון דאולי' בחר השתא, והתק עקב בסימן חס"ו כחב ליישן קוש' המג"א מהא דחלב דבטיין דוקא שכיב שעתה לדבר המותר שכבר הסירה החורה כמו דבש ע"ט, אמנם עדיין קשה דהא גבי מוס"ק לא נכתב לדבר המותר ואמאי סתיר ג"כ כר"י, ואפשר לומר דמשו"ס כחב כר"י על דך דמוס"ק בלשון אפשר כ"ל משום דיש לחלק מדבש דעש"ט לדבר המותר מה"ס, אמנם ח"כ הוא קוש' המג"א במק"ט הא ע"כ מוס"ק אסור כמו בחלב דלס לא סתיר כקרא הוה אכריון ל"י משום דאפי"ט מוס, וגם קוש' המג"א מהך דאפרוח אינו מיושב לח"י כה"י דכ"ס שם ג"כ נשמרה לדבר שסחורה האורה, והמק"ח כס"י סמ"א נכב דרז"ח' הרב"י להסיר הדבש ומוס"ק הוא מכל דאמריין בכריסות דף ה' דמלניך לתס וק"י וכחמל דלס מק"ל לא אחי שכן איחא בעיני' אמתא דלניך קרא יסורא לדבר אסור שנשחטס מבדריסו ואפי"ט לחס כייטו מתיריס אף דהדגן אסור משום דנשחטס וליחא לאיסור בטייל עיי"ט בס"ק ר', וגרסא לעיל' לחוק דברי חס"י ובה יתיב נדהה דברי המק"ח :

ואקדים לפרש סוגיא דגמרא בכבודו דף ו' ע"ב אלא טעמא דרבנן וכו' ס"ד האויל דבבלה עטורס נמי חידוש הוא דאמר מר דס נעבר ונעשה חלב וכו' וכבר בארתי לגיל סיי' בגמרא דהכי ס"ד דאף דבבל איסוריס אמרי' סעמאיים לאסור כל היולא מהס מ"מ בחלב היכ ס"ד דע"כ לא אמרי' על חלב איסור סעמאיים, דאל"כ גס חלב בהמס עטורה יהיב אסור מכה איסור דהסמאיים כיון דחלב נסחוב מוס דס נעבר ונעשה חלב ונחטוב מדבר איסור ממילא יהיב דס חלב מכהמס עטורה אסור מכה איסור דהסמאיים וכיון דהסורה כתיב חלב דבהמה עטורה ע"כ דאיסור דהסמאיים לא נאמר על חלב משו"ס ספיר הוה ס"ד דס חלב בהמה עמאל לישחרי ג"כ דהא באמת חלב דבהמה עמאל אינו אסור מכה איסור עמאל כמבואר

לאסור בחמץ שנהפך לדבש כיון דיש לחוש דלמא נתן החמץ טעם כבדבש קודם שנהפך ונהפך כל הדבש לאיסור דעטס חמץ בדבש לא הוה ויטלי"פ כמ"ס, והנה נז"ל היכ פשוט להסיר כי זה היכ בחורס ביורז בלי ספק שבהדבש וליורף טעם היקח למי דבש איכא ס', ואפי"ט בפשיטות דנחבטל דבש כחחובה מהמח כס' קודם פסח ואינו מותר ויטור טוך פסח, אמתא אס יחוש למש"כ דקודם שנהפך הקמח לדבש היכ י"ט כבדבש ונאסר הדבש מהמח טעם החמץ הנבלע בו, ממילא לא מהכי אכ"ס ס' נגד הדבש הנסחוב מהקמח דבטיין ס' נגד כל הדבש דנעשה כולו נבילס ונאסר לאסוטו אסור, דאף אס גס הטעם נהפך ג"כ לדבש מ"מ גס הטעם נשאר בציורו ונאסר גס הדבש מכו ספסר לאסוטו אללא דנז"ל דהדבש נמוח כממס ל"ס ס' רק נגד האיסור הראשון כמבואר בס"י ק"ו ועוד דכא חמץ קודם פסח הוא סיחור ולא אמרי' גבי' מחיכה נעשה נבילס ונס אמרי' בזה אפסר לאסוטו מותר ועי' במג"א (כס"י חמ"ו ס"ק ל"ח) :

ובזה יש לעיין ג"כ על תשובת הרא"ש במ"ס דאס יחוש לאסור דבש כפסח מהמח דלמא עירב בו חמץ ונהפך לדבש יחוש לאסור הדבש כל שהיט מהמח דלמא עירב נבילס ונהפך לדבש עפמ"כ הכו"ד (בס"י ק"ו) טעם הדבר דאפשר לאסוטו אסור אפי' אס ידעיין דנחטס טעם האיסור ולא נשאר בו רק משהו, דהא גס סעב"ט שנאמר בו אינו מותר רק מהמח ביטול ברוב כיון דלא נגבש בו הטעם בעל, ויודע מה שכתב המרדכי ביבמה שרקקב דס הא דלא נחבטל הרוב ברוב הוא כיון דעלד כהמרוכות ל"ט ביטול, ולכן גס אפשר לאסוטו אסור כיון דנחמילס היכ וי"ט וטעם כעיקר דאורייתא ונהפך התיחור לכוין איסור, ולכן אף אח"כ דנחטס האיסור לגמרי והותר התייב מ"מ לא נחבטל כמשהו איסור השתא בו ברוב דחשיב כאילו נולד התייב המבטל בהערוכה ע"ט, ובה יובן ג"כ מ"ט התיב דל"ט לכוין לידו ביטול ברוב לא אמרי' אפשר לאסוטו אסור, ולפ"י ממילא מדין טורס אמרי' אפשר לאסוטו אסור כיון דל"ט ביטול על הערוכות האיסור ממילא דאסור מה"ס, ולפ"י י"ל דדוקא נבילס שנהפך לדבש דבזו אין לחוש דקודם שנהפך לדבש היכ מ"ט כבדבש ונעשה הדבש איסור כמ"ס כיון דהוה נוטלי"פ ואין לחוש רק על הדבש שנהפך מנבילה דאפי"ט איסור הדבש מהערוכות איסור, ע"י אמריין ספיר כיון דהוא ספק אס מערב בו נבילה כלל הוא מותר משום דהו"ל ספיקא דרבנן דהא אפי' אס באמת נחטב נבילה מ"מ מסחמא איכא רוב בדבש ומה"ס מכ"מ בעיל ברוב רק מדרבנן בלח בעינין ס' והו"ל ספיקא דרבנן ולקולא ולכן לא מחזקי' בו איסור כלל משו"ס כמ"ס כמ"ס דנחטס לדבש דבזו הוא טעם דאורייתא דהא אס היכ מעורב בו חמץ יש לחוש דלמא היכ נותן בו טעם קודם שנהפך לדבש ויחב נאסר כל טעם הדבש מהמח טעם החמץ דעכ"ט דאורייתא, וממילא גס אח"כ כשנהפך לדבש לא נחבטל טעם החמץ סכוא בדבש מהמח אפשר לאסוטו דאסור וכמ"ס דמכ"ס אסור ל"ט ביטול כיון דהוא אסור נולד בהערוכות וכו"ל ספיקא דאורייתא ולחומרא ולכן מהרז"י להחמיר בחמץ יומת :

אמנם כל זה אינו רק היכא דיש לחוש דהיה נותן בו טעם כפסח בזה י"ל דנהפך כל הדבש לאיסור מהמח טעם החמץ ושוב לא מהי אפי' אס נהפך לדבש משו"ס היכ דידעי' דבדלוא נהפך לדבש קודם פסח כמו נז"ל דנעשה המי דבש קודם פסח בזה אין לחוש דלמא נתן החמץ טעם בדבש ונעשה כולו איסור דכא קודם הפסח הוא סיחור וי"ט בו מחיכה נעשה נבילס, וממילא אין

ברמב"ם פי' מה' מ"א ה"ו' דכחז וז"ל אפי' שהלג כהמס
 עמאכ וכו' אכורים מ"ה' אין לוקח עליהם שנאמר מבשרם
 לא תחלוק על הכשר הוא לוקח ואינו לוקח על הבי"ה ועל
 החלב וכו' ע"ש, וכן מוכח מק"י בגמ' ל"ל גמל גמל לאכור
 חלב עמאכ הא חניא העמא"ם לאכור כל כיוצא, וע"כ מוכח
 דכלא איכור דהעמא"ם לא כיה חלב אכור וע"ז פי' בגמ'
 שפיר דכ"ז א"א איכור דהעמא"ם דא"ס לא גס
 חלב עכור יכיה אכור מנח העמא"ם גתחכו מדס :

ולפי' ממילא יש לשיין: ג"כ כדס כהמס ערפס אחרי
 יכיה הדס אכור כיון דדס אינו ככלל ערפס
 כמבואר בפרק הקודם, וע"כ דאיכור דס ערפס אינו רק
 משום איכור דהעמא"ם דהוא דבר כיוצא מאכור ערפס,
 ולפי' אפי' א"ס ימא דהאיכור עריפס כיה חל על כהמס
 נחיי' וכמס"ל מ"מ לא יכיה כדס עריפס איכור דהעמא"ם
 דכמו דלמרי' בצמא דכעי' גמל גמל לאכור חלב עמאכ
 דג"ל כיה אמרי' כיון דבחלב עכורס לא אמרי' איכור
 דהעמא"ם דהוא דבר כיוצא מאכמכח"י גס חלב עמאכ
 מוסר ומש"כ בעיני גמל גמל, כמו כן ימא ג"כ לעיני
 דס, דכא גס דס דכשרס דהוא מוסר לאחז הבישול הוא
 חדוש דיהיב אכור מנח העמא"ם כיון דקודם הבישול כיה
 איכור עליו ואפי' הכירס כמורה, כ"כ גס כדס ערפס לא
 ימא ג"כ איכור דהעמא"ם כלל שכיבס נאכר ממחמת חלב
 עריפס, וז"ל ג"כ כמ"ס לפני' אלתחז דגלי קרא גמל גמל
 לאכור חלב עמאכ אמריק כיכא דגלי גלי כיכא דלא גלי לא
 גלי, ולכן אף דמשום אכור דס לא אמריק דיהיב איכור
 משום העמא"ם מ"מ אמרי' חלב עריפס לאחז הבישול מנח
 איכור העמא"ם דיוצא מאיכור עריפס דלעיני איכור עריפס
 לא מלינו דהכיר כהכוז איכור דהעמא"ם גבי חלב וז"ס :

ובזה אמרינו ליישב קוש' המפרשים על הא דלמרי' עס
 ומלך דהכורס מיל' דמוסר מדאכרס כהורה כשר
 בחלב ש"מ חלב למודא מוסר, ולמ"ד דס נעכר ונעשה
 חלב ואליוני' החידוש הוא דיהיב החלב אכור משום דס
 וקשה כהיר מוכח דחלב מוסר מדאכרס מוכח כשר בחלב
 הא כנ"ה דוקא דרך בישול אכרס מוסר וי"ל לאחז הבישול
 דפקע איכור דס דכא דס שבישלו מוסר מ"ס וליכא איכור
 דס אח"כ חל עליו איכור דכנ"ה ומיל' חלב מוסר דלמח
 כל חלב דלמח קודם הבישול איכא עלי' איכור דס רק
 לאחז הבישול מוסרס כמו כדס, ואמרינו ליישב קוש'א זו
 עפ"ד הכו"ס כס' י"ד דהקדס דלמח כולך בגמרא לומר
 דלמ"ד איכרי' מחפיקי' כהורה חלב עכורס דמוסר משום
 דלאבמכח"י דמי' ולמח לא קאמר דהחלב כהיב אכורס
 דכא נהכוס גס מחלב, ומי' כיון דנגד החלב איכא רוב
 בכמהס כיה אמרינו' דהחלב הנכחוס מחלב"נחכטל כרוב
 החלב הנכחוס מאיכורס ומוסרס ואין לעור דכזה ל"ש
 ביטול כיון דהאיכור נולד כהעצמות ומ"ס המרדכי כיהמס
 שרקקס דס דכזה לא נהוו' כלחד דהחלב עומדה חלה
 כפ"ע ככל אכר ע"ש, ולפי' י"ל דשפיר מוכח דהחלב
 מוסר מדאכר נהמא כנ"ה ש"מ החלב למודא שרי כי אין
 לומר דלאחז הבישול דפקע האיכור דס כותר החלב, דה
 אינו דלאחז הבישול פקע ג"כ אחרי יכיה מוסר יהיה
 אכור מנח איכור הפעא"ם דכא נכחוס גס מחלב כקושי'
 ככו"ס, ואין לומר דהחלב כהכחוס מחלב נחכטל כרוב, דכזה
 ל"ס כטול דהיכירס כמכטל נולד כהעצמות דמה כך דהחלב
 כיה מחלה עומד כפ"ע כנ"ה נחכטל, הא גס לאח"כ
 כהעצמס כיה איכור על כל חלב מנחמת דרק לאחז
 הבישול כותר חלב שאר האיכורס ואז ככר הוא כהעצמות
 ול"ס ביטול כיון דאיכור טלד כהעצמות :

ועתה אבה ליישב מחפיקי' כהורה חלב עכורס דמוסר משום
 לעיני כדכריו כמ"ס לאכור כהכילה שמהפק דכש
 משום דלחליק כמר השחא דמה כך דעכשו כהוא דכש ואין
 על דכש איכור דכילה כמ"מ יכיה דכש אכור מנח
 איכור דהעמא"ם לאכור כמ"מ מס דכא דכש נכחוס לא
 האיכור כיון יוצא מן ככילה, וכמ"ס כפי' בגמרא דכל
 עיקר כהדוש דדס נעכר ונעשה חלב אינו רק דיהיב אכור
 מנח איכור דהעמא"ם כמו כן ימא גס בני דכש שנכחוס
 מאיכור דיהיב אכור מנח העמא"ם רק דאפשר לומר
 דכא כהורס כהורה דכש דכורס ולרעין וגיזין כמבואר
 ככוג"א דככורות וככו"ס י"ד פ"ו ס"א סעיף ט' וזף
 דהוא יוצא מן העמא"ם ויהיב דכש אכור מנח העמא"ם,
 וע"כ דהכורס כפיר' איכור זה דהעמא"ם גבי דכש וממילא
 גס כילה שמהפכס דכש מוסר ג"כ ולא אמרי' דכדש
 נאכר מנח העמא"ם דכא איכור דהעמא"ם לא נאמר גבי
 דכש דל"כ גס דכש דטריס יאכר מהעמא"ם וזף דמבואר
 ברפכ"ס כפ"ס מה' מ"א דמוסר מפני שאינו ממלית גופן
 מ"מ י"ס מ"ל דמוסר מעשס דהכורס כהורה כמבואר ככוג"א
 דככורות וע"כ וככה"מ וככ"ס כס' פ"א וי"ל דמשו"ס ככב
 כרבי' על הא דמוס"ק כלשון אפטר משום דיי"ל דדוקא
 ככילה שמהפק דכש לא אמריק איכור דהעמא"ם כיון
 דהכורס גלי דלא אמריק דכש איכור דהעמא"ם
 מש"כ כמוס"ק דהכורס מדס אמריק דהכוס"ק אכור
 מנח איכור דהעמא"ם דהכורס מדס אלא דיי"ל דגס מוס"ק
 מוסר דכא גס בני דס מלינו דלוי אכור מנחמת איכור
 דהעמא"ם דכא דס נעכר ונעשה חלב וכהורס כהורה
 בחלב, ולמ"ד איכרי' מחפיקוס מוכח ג"כ דלא אמריק
 כאיכור דס איכור דהעמא"ם כיון דקיי"ל דס שכלנו מוסר
 מ"ס"ח ולכן גס המוס"ק דהכורס מדס לא יכיה עליו איכור
 דיו"א מדס, אמנס דיס נחלק ולומר דוקא בני ככלס שמהפק
 דכש הא נחפק לדבר שמהיכס כהורה בני איכור דהעמא"ם
 מש"כ מוס"ק כהכורס מדס דלא נחפק לדבר כהמוסר
 מ"ס"ח י"ל דלמרי' איכור דהעמא"ם ולכן ככב ג"ל אפס"ק נשטוס
 דיש נחלק כיהיכס, ולפי' מיושב קושי' כהנ"א דעיקר עמו
 דכינו יוכה כמא דלמריק דחלב חידוש הוא דיהיב אכור
 מנח איכור העמא"ם כיון דהכורס מדס זו דיוצא מאיכור
 דלאבמכח"י וסכורס כהורה, וס"ה כדש כהורס ג"כ
 כיון דמלינו כדש דלוי נאכר מנחמת איכור דהעמא"ם
 מדהכיר כהכוז דכש עכורס, ומיושב ג"כ קושי' כהנ"א
 מהא דלמרינו שטלד מן כהריפס כיון דלגבי עופוס עהורי'
 לא :

ויותר נלמד לישב קו' המפרשים לפני' דהא בחמת י"ש
 לבעין אחרי יכיה מוסר דס שכלנו מ"ס"ח ונהי
 כיון דבישלו נפקא תסורס דס ולא חשיב עור דמ"מ יכיה
 אכור מנח העמא"ם לאכור ככ"י מסס, כיון דמ"מ הוא
 יוצא מאיכור וזף דנפק תסורס דס מ"מ לא גרע מנכלס
 שנחפק לדש לאכור לטורסיס משום דלחליק כמר מעיקרס
 כמו כן כזה, ולרין לומר כיון דחלב נכחוס ג"כ מדס
 דדס נעכר ונעשה חלב ואפי' כהורס כהכוז וע"כ דלא
 אמריק כדס איכור דהעמא"ם וכיוצא מן כדס מוסר כ"ס
 כדס שכלנו כיון דנפק תסורס דס מוסר, ולא אמרי' מנחמת
 איכור העמא"ם כמו דלא אמרי' בחלב, ולפי' הא כיה
 אי אמרי' דחלב הוא מוסר ולא אמרי' לחלב מנחמת איכור
 העמא"ם אז מוכח דלא אמרי' איכור העמא"ם כדס אז
 דס שבישלו מוסר ג"כ מש"כ אי כיה אמרי' לחלב מנחמת
 איכור העמא"ם כיון דהוא יוצא מאיכור דס אז כיה
 אמריק גס דס שכלנו מ"ס"ח כיון דהוא יוצא מדבר איכור
 אכור מנח העמא"ם, ולזה קאמר' שפיר דעוכה חלב
 מוסר מדאכרס מוסר כשר בחלב, דאי כיה אמרי' לחלב
 קודם הבישול כיון דהוא יוצא מאיכור דס מעשס זה כיה
 אמרי' לה גס לאחז הבישול משום איכור דהעמא"ם לאכור
 כ"מ שיוצא מן האיכור :

לכא
 לא
 לא

לא מליט דחבורה החורג אלס אם כס נחשוים מן
 כאיסור ויכול להיות דבענין שנתסוב מאיסור נאסר מחמת
 איסור העמאים וממילא גם אפסח שגולד מבייל עריפה
 י"ל לאסור מכה איסור העמאים, והזולקים על רבינו יונה
 ואסורים בדבש שנתסוב מבייל סבירים דהא לא מליט
 דסבירי הכירי בדבש איסור העמאים אם הוא יולא
 מאיסור נביל, ולא מליט רק אם הוא יולא מדבריים
 ולרעין וגזין, וי"ל דכירי דגלי גלי היכא דלא גלי לא
 גלי דהא גם בחלב אמריין קן דגבי חלב עהורה הכיר
 הכתוב איסור העמאים ולא בחלב עמאה, ה"כ בזה דוקא
 בדבש סיוולא מדבריים הכיר הכתוב איסור העמאים ולא
 בדבש סיוולא מן נביל, וכמ"ש לענין דס דאף דס ששלו
 עוגר מ"ס ולא אמריין גבי איסור העמאים מ"מ דס
 עריפה אכור אפי' לאחר הבישול :

בחר מעיקרא, והחלב שנתסוב מן הדם שמו ע"ז ומשוב
 כאלו הי"ס דס, וממילא דחל עליו כאיסור דס לאחר
 כפירש לחון דלא היה הדם נאסר, כ"כ נאסר ג"כ החלב
 דכיון דזולין בחר מעיקרא החלב הוא כהדס ובזאפן
 דנאסר הדם נאסר ג"כ כהדס וכיון שכן ממילא ד"ל דגם
 הדבש הנחבוס מחמת בחר מעיקרא זולין ומשוב כאלו
 סיה סחמן בעין ומל עליו שס האיסור בפסח כמו ש"ה
 סחמן נאסר כ"כ נאסר גם הדבש :

אמנם

דבר זה ודאי אינו דח"ך יומא דעל הדבש יהיה
 חל שס חמץ דאף דנחבוס מן חמץ מ"מ ילא
 מחורט חמץ ולא גרע מחורט קודם זמנו דלא נאסר בפסח
 כיון דח"ך שס חמץ עליו מ"כ"ס בוד דנחבוס לדבר אחר,
 הגע על"ך כסמא שנחפסמא מאיסור כהאס כל יומ'
 דאסור כמבואר ביו"ד ס' ס' ע"ש ופ"מ אם היחה
 אורכלה כל יומיה חמץ חסיה אסוריה בפסח ודבר זה ודאי
 אינו ודאי דחמץ קודם פסח היפר נמור הוא ו"ש עליו
 שוס איסור ואף דכסמא נחפסס וגדלה מחמת אפי"ס ליכא
 שוס איסור, ה"ה בזה כיון דנחבוס בדבש קודם פסח
 ועל הדבש ודאי לא חל איסור חמץ דלא מקרי חמץ
 רק דבש :

והיא דמבואר בהי"שולמי ס"ל דל"ך לבערו קודם פסח
 יש לומר דהחם איכא חשש דלמא לא נחבוס עדיין
 כל הקמח לדבש ועדיין נאסר מעט קמח שלא נחבוס
 ממילא דל"ך לבערו מחמת הקמח, וגם אם הקמח יכ"ס
 נחבוס לדבש חוץ הפסח בזה יהיה אסור מכה העמאים
 או שסוס דזולין בחר מעיקרא כיון דהקמח סיה אסור
 כבבא פסח וממילא אם נחבוס ח"כ סגיר אסור, אבל
 סיכא דידעיין בביכור דלא נחבוס בפסח רק קודם זמן
 איסור כמו ב"ד בזה שפיר י"ל דח"ך בזה שוס איסור
 ואפי' להאסורים דבש שנתסוב מנבל הוא דשס נתסוב
 מדבר האסור משא"כ אם נתסוב מחמת קודם פסח דלא
 נחבוס מדבר סיחר ודאי ל"ס סממאים, וגם ל"ס דזולין
 בחר מעיקרא דמ"מ חמץ אסירי חורה ולא דבש הנחבוס
 מחמת, הגע על"ך כא"ס דע מדבש שנתסוב נאסר ונפל
 לחלב יומא כיון דא"ס היה הנבש בעין סיה נאסר מחמת
 כב"כ בחלב יאסר גם הדבש מחמת ב"כ, חס ודאי אינו
 דב"כ אסירי חורה ולא דבש בחלב וכיון דנבש נחבוס
 כב"כ לדבש לא חל עליו האיסור דב"כ מחדש, ס"ה
 בזה דוקא חמץ אסירי חורה אבל על הדבש אינו חל
 האיסור דחמץ חס הוא נכון לעני"ד והוא סוף להקל :

ולפי

ממילא דנח"י דברי ס"מ ס"ל כפ' הקודם דעיר
 בחלש כבדא מח"י לא יהיה עליו איסור דאכר
 מן חסי דכיון דחבורה סירס כבדא איסור דס כמו
 קן יומא דסבורה גם קן איסור דאבמח"י כצו דאמרין
 כסוגיא דף י"ח דחלב עמאה היא מותר כיון דמ"ד גם
 חלב עסור יהיה אסור וכתורה חסיר חלב עסורה, לפי
 מ"ש זס אינו דדוקא חלב עמאה סיה ס"ד דיא מותרת כיון
 דל"ן עליו איסור דעמאה חס דיהיה אסור מכה
 סממאים דיוולא מדבר עמא, חס סיה ס"ד דלא אמריין
 גבי חלב דהא בחלב חזין דלא אמריין איסור העמאים
 דא"כ גם חלב עסורה יהיה אסור מכה סממאים דיוולא
 מאיסור אכר מח"י, אמנם זס ודאי לא אמריין כיון
 דסחורה סחורה כבכ"ד איסור דס יהיה מותר ג"כ גבי
 כב"ד איסור דאבמח"י, מ"מ יומא קן חס ע"ז ס' לזה :
 דדוקא איסור דס סחורה סחורה ולא איסור דאבמח"י

ולפי

בחלש כבדא מח"י ודאי דחייב עליה חסוס
 איסור דאבמח"י, ולפי מה שבארכי כפ' הקודם
 דעל

ומעתה כיון דשיקק ע"ס האוסרין ובייל שנתסב

לדבש הוא מכה איסור העמאים לאסור כל
 סיוולא כיון דהדבש יולא מאיסור נביל, ממילא יש מקום
 לומר דהא חיה גבי נבילה שנתסב בדבש דהנבילה סיה
 איסור כשוס בכל זמן ממילא דבר הנחבוס מן הנבילה אסור
 ג"כ פסח איסור העמאים משא"כ חמץ קודם פסח דהוא
 סיחר נמור וא"ן שס איסור עליו כלל הא"ך וכול לאסור
 דס' מן סחמן קודם פסח מכה איסור העמאים, וזה נחבוס
 קודם זמנו דמותר חמץ בפסח יומא דסווא אסור מכה
 סממאים אלא כיון דגוף סחמן קודם פסח סיחר נמור
 הוא רק בפסח אסירי חורה וכענין דוקא שיהיה עליו שס
 חמץ בפסח משא"כ בחורבו קודם זמנו דלא חבוי חמץ לא
 חל עליו האיסור דחמץ, ואף דבע"י שיהיה נפסל מאכילה
 כלב מ"מ יהיה אסור כהנאס כמו חמץ דלענין אסור הנאס
 חס כ"ך דל"ו לח"ו להכילה וע"כ העעס כיון דנפסל
 מאכילה כלב הוא כעפרא בעלמא, וא"ן שס חמץ עליו
 מ"מ יהיה אסור מכה איסור העמאים משא"כ כמ"כ
 וממילא גם בדבש הנחבוס מחמת קודם פסח כיון דקודם
 פסח סיה סחמן סיחר רק בפסח חל עליו האיסור אמנם על
 דבש לא יכול לחל עליו איסור חמץ וסא"ך שייך דיימא דזו
 יהיה אסור מכה איסור העמאים ואף דא"ס הדבש סיה
 נחבוס מחמת חוץ הפסח בזה שפיר י"ל דאסור כיון דלא
 הוא עודע איסור אמנם סיכא דידעי' בביכור שסדבש
 נחבוס קודם פסח כמו ב"ד שסכר נעשס כמסקמ מהדבש
 קודם פסח ושיקק כחשש הוא דלמא נחבוס לדבש קודם
 פסח בזה י"ל לייכא איסור ואף לנכוס דאסור הדבש הוא
 דוקא סיכא דיע לחוס דעשאר מעט קמח שיהיה נחבוס
 לדבש בפסח, משא"כ סיכא דל"ס זס דידעי' בביכור דמא
 שסיה חמץ נחבוס לדבש קודם פסח לא אדע מה איסור
 יהיה בזה, לא חל נאסר מחורבו קודם זמנו דהא על דבש
 ליכא שס חמץ :

ואף דא"ס יומא קן יש לענין בנ"י דבטורות מה דאמר'

דחלב הוא חדוש דרס נעכר ונעשס חלב ואפי"ס
 סחיר הכתוב, ובוט ניש"א ג"כ כיון דק"ל דרס איברים
 שלא פירש לחון מותר, ולא נאסר רק לאחר קן כשפירש
 לחון, וכיון דכתוב האיברים נחבוס כהס לחלב וכו' לא
 סיה על הדם שוס איסור מחמת דמותר להכילה כל זמן
 שלא פירש לחון ואף דחלב פירש ח"כ לחון אפי"ס לא
 יהיה אסור דהא חלב בודאי אינו נבדר דס, והאיסור
 יסיה רק מכה איסור העמאים דנחבוס מדבר איסור,
 וכיון דנעשס דנחבוס החלב מן הדם לא סיה על הדם
 שוס איסור, ממילא דל"ס לאסיר החלב מחמת איסור
 סממאים דכוא יולא מדבר איסור, דהא על הדם לא
 סיה איסור כעשס שנתסוב חלב מן הדם, ונפ"מ ל"ס
 בוס לאסור מכה סממאים אלא ודאי דשיקק העעס דזולין

דעל כבדא דטרפס ודאי חיוב עליה משום טרפס , גם
 חרצתו כגמל כבדא מן החי חיוב עליה משום כבד
 מהחי' רק משום התחייב' הוא דחייב ונפ"מ אם לא חלל
 רק כיום אחד מהכבד דלגוב דחייב ונפ"מ אם לא חלל
 מחמת אהתע"א כיון דלא חלל כלל האבר , בזה ליתו חייב
 לא משום אהתע"א ולא משום כבד מהחי' , דאבר לא
 חי , ומשום במהחי' חיוב מחייב דלמחמת' בעי' כבד
 דוקא וכבד חיוב בכלל כבד , ולא מחייב רק משום טרפס ,
 דענין חיוב טרפס לא בעי כבד דוקא , ולפי זה י"ל
 קוש' החוס' ה"ל על רש"י דס"ל דלכ"ע נכמה בחי'
 לחתיכה כבד שמתא' א"כ הא דלמתיק חלש אבר מן
 סטרפס דר"ל ד"ל נכמה בחי' לאו לא"ע חיוב חייב אלא
 אחת דמי' יס"ב מחייב שיש משום במהחי' ומשום
 טרפס , ד"ל דלמתיק נכמה כבדא דטרפס דליתו מחייב
 מחמת במהחי' , אבל מכל מקום חייב מחמת טרפס :

פסח לא עיקרי חיבור און שייך לאסור הדגש משום
 חיבור כעמא"ס דיואל מחייב כיון דבשעה שמתחיל הדגש
 מהכילה לא חיוב עליו ש"ס חיבור , כעת רחוקי קן צפ"מ
 או"ח נפ"מ רע"ז על הכ"א ש"ס ג' הכ"ג בזה ח"ל ומ"מ
 באורכיה דבש המעורב כבולח נפ"מ חס"י , הכ"א אף
 לכרא"ש דכח דמוסק אפשר דאסור דלא ילא מחייב
 הרשון מבחי"כ כולה קודם פסח חיבור כולו וענה נכפך
 לדגש , וז"ל חתן שאני דרשו' לחתן כמה עיסות בעיקן
 נפסל מהכילה כבד ובשאר חיבורים די נפסל לאדם עכ"ל
 ולא הדע טונחו בזה דמה נכך לאסור חתן הפסח כיון
 דנחת לסכנה צ' ל"ג לאסור בזה , כיון דקודם שמתחיל
 לדגש ס"ב הי"ח גמור , והבכרה נכמה מחייב לפי מ"ס
 בענין האורכיה דהוא מנה האיסור דעמא"ס רק אחת
 יש לפקפק על חיבור זה לביעה הסוגרים דנחתן חתן
 דשמו עליו וגם קודם פסח חיבורו עליו ומש"ס לא חתמי'
 נחתן גם קודם פסח ד"ס בר ל"ב עמוד :

ועוד יש לעיין ולומר דלפי' לדברי ר"ן בע"ז דפי'
 הא דלמתיק בני דגש למאי נישתלב אי משום
 איערוכי מסרי רבי' דהיינו קודם שנחפך לדגש עד שלא
 נישתלב משרים ותוחר וכדלמתיק בתעורה אפרוח כילס
 עירפס מוחר דליתם קא גביל לבי מסרת עפרא בעלמא
 סו' , בזה י"ל כמ"כ ספ"ג דזכ חיוב אלא בחיבורים
 אשר די חס סו' נפסל מהכילה אדם , מבחי"כ נחתן
 בפסח דבעי' דוקא עירפס נפסל מאכילה כבד וכדלמתיק
 גבי פח שפיפסו כפ' חי' דחף נפסל מאוכל אדם עומד
 בחיבורו , וכבד ר"ן כענין משום דרשו' לחתן בו עיסות
 אחרות וכל שפירי' ראו' לאוכל או לטקן אכילס אחרים
 ושומד לכן אסור מדאורייתא ולכן ר"ן בע"ז כבד שפיר
 על שחר חיבורים דפקק בחיבור מיני' כשכבחה שאינו
 ראו' לגר [ואפי' בחיבורים שסוגרים עליהם אף שלא
 נדבק בהתן כמ"ס הח"ד ריש ט"ו ק"ג] , לכן לא חיוב
 על עירובו כיון דבעתה נבחה' לדגש פקק בחיבור מיני'
 מבחי"כ חתן נכמה לא מחייב מה שמתחיל שלא יחי' ראו'
 למחל אדם כמו פה שפיפסו , ואולי יש לומר דכיון
 דסכולח מעורב בדגש וכוא נכמה טוב חיוב ראו' לחתן בו
 עיסות אחרות ופקק בחיבור ממנו כ"כ , וז"ל בזה
 בדברי ר"ן פסחים (דף ק) כבד דקדירות נכמה ישגרו
 כמ"ס לכתי' נוחן עניס לפנים נכמה , וז"ל וכ"ה חי"כ
 סיכא למתיק כפ' חי' פח שנחשפה ונפסלס מלאטל
 לאדם מממחם עומחם אוכלים אחרים פח כעמח' נכמה ,
 ובה כיון שנפסלס מלאכול לאדם איש ראו' לגר ואינו
 קרוי כילס אלא מחמת מהכא דמתן נכמה אפי' פגום
 אסור לאו ראו' סו' וכו' היינו עמח' מפני כבול ראו'
 לשחק ולחמם בו כמה עיסות אחרות וכו' עכ"ל , מבוחר
 כיון דסו' כמערוכות חיוב ראו' לחמם עיסות אחרות
 ופקק חיבורו כמ"ס סיכא דכמה בחמת ואינו ראו' למחל
 אדם וכוא חתן כמערוכות דודחי' פקק בחיבור מיני' ,
 וכפוסקים דס"ל דסיכא דמתו' אסור גם טעמ"ס אסור
 וכוא דס"ל דגבי טעמ"ס לא שייך טע"ד דפקק בחיבור
 מיני' כיון דכל טעמ"ס ראו' לאכילס כעמח' נכמה
 וכו"ל כסוגיא דסכ"ע נכמה' ע"ן רק כעטס דעומ"ס מוחר
 דנעטס כזה לא חתמי' עטס כעיקר דלמתיק' וממילא
 דנפסל כבוב וכיון דליתו מוחר אלא מחמת כישול כבוב
 בחיבורים דלמתיק' נכמה גם טעמ"ס אסור , חתמה סיכא
 דנכמה בחמת ואינו ראו' לגר כדל' פקק בחיבור ממנו
 ולכן לדברי ר"ן בע"ז דכל דבר שמתחיל לדבר אחר
 כפרס שנחפך נכמה ואינו ראו' לאכילס ממילא סיכא
 דסו' כמערוכות גם נחתן כעטס עיטר כיון דליתו ראו'
 לגר וגם לחמם בו עיסות אחרות :

והמק"ח נפ"מ חס"ז כבד לבדו ראו' לשיעור הפוסקי'
 דס"ל לאסור נכילה שספך לדגש וכו' דלמתיק'
 ככריותו דף כ' דלמתיק' לחס וק"י וכדמל דנחם מקלי לא
 אפי' שכן חיובא בעינא אלה' דלתיק' קרא יסירא נדבר
 חיבור שנכמה מנתיקו ואפי' לחס לא היינו מחמרי אף
 דכונן אסור משום שנכמה , וכן עוכה מסוגיא דחולין דף
 ק"ב דקאמרי סבא בעלמח כקסא רח הדס וחללו דהא
 חתשבי' אלא כמחם אח כחוב וגמח חילס כחיב ביה ,
 וקסא כעש"א סא כפ' כבול אכילס דדוקא כבד
 שרובו לשחוס וכו' גם אי לאו דלמתיק' עד שלא חייבה
 סורס אלא כדרך כריתו עי"ד סמק"ח עי"ס :

ורפמי"ש דעיקר כענין האורכיה נכילה שנחפך
 לדגש סו' מקרא דעמא"ס לאסור ארן
 וכל סיועא מסס כיון דכדגש יולא מנכילה אסור מחמת
 הקרא דעמא"ס , וכיון לאסור דעמא"ס חיוב נכמה
 כבנבולר בחולין דף ק"ב [ועי' נח"ד כסיומן ק"ו ס"ק ב']
 לכן קאמרינן כנעמח שפיר נחם מקלי לא חתי' שכן חיובא
 בעינא ומחמת חיבור דעמא"ס לא אסור כיון דלמתיק'
 דעמא"ס חיוב נכמה , ובג"ז י"ל כיון דלחם מקלי לא
 אחי' ודעמא"ס חיוב אלא חיבור עטס וממילא לית
 חיבור לאו אלא חיבור עטס דעמא"ס חיוב אלא חיבור
 עטס כ"ל :

וי"ש לעיין בזה בקי"ב כעמח' חולין ולכתוב רחמנא
 בשרלים ויחי' סק ולגמור מיני' , הא מקרא
 דעמא"ס לא נוכל לגמור אלא חיבור עטס ובעי' קרא
 שיהי' חיבור לאו לחייב עליהם , ממילא ליכא
 ראו' מחמת דלמתיק' לחם מקלי לא אחי' שכן חיובא בעינא'
 ד"ל דעמח' לא קאמרי רק לענין חיבור לאו לא נוכל
 לגמור דכיון דלחם בעינא' , הא נלחם כיון דנכמה
 מנתיקו ולא אסור אלא מקרא דעמא"ס ליכא חיבור
 לאו אלא חיבור עטס וכדלמתיק' עס כסוגיא אי מסכוא
 ה"א ה"מ כעטס אכל נלאו חיובא לא , וכמו כן כבד
 כעש"א בחולין כלא חייבה סורס אלא כדרך כריתו דחייב
 ליכא לא כרה ולא לתיק' חיבור עטס ואדרבה קח
 יש ראו' מהכעש"א דלדגש נכמה מנתיקו נכד דלא חייב
 עליהם מ"ס יש חיבור סורס , מדדייק שלא חייבה סורס
 ולא כבד שלא אכרי' סורס , והמק"ח ככיל בחמת עס
 דברי כעש"א שלא אכרי' סורס , חתמה און זה לשון
 כרש"א עי"ס , ממילא ליכא ראו' נגד דעה האורכיה
 נכילה שנחפך לדגש ד"ל דמסכרה דאסור מקרא דעמא"ס :

גם מש"ל ד"ל דגם לאורכיה נכילה שנחפך לדגש ,
 י"ל כבולח שנחפך לדגש מוחר כיון דחתן קודם

י"ש להאריך עוד כזה ע"פ דברי הרא"ש בע"ז במ"ש לרחות דברי ה"מ דביבא דמטכו אסור גם נוסף על"פ אסור וז"ל ולא ידעו דכתיב דמטכו בן הכורס לאסרה במטכו מ"מ יש שם איסור עליהן אבל כשהוא פס פקע האיסור כדלפי' מנבילה עכ"ל, ולכאורה יש לפיין דלפי דברי דכשהוא פס פקע האיסור, מירי' כדלפי' מנבילה, וא"כ אמאי פסם ולבסוף השכיח אסור יומא כיון דכבר פקע האיסור מיימה מותר וממ"ש הר"ן בע"ז בנבילה שנתהפך לדבש דמותר כיון שנסרה מקודם פקע האיסור מיימה וכמו דלמרי' בביבא עריפס ואמאי יהיה אסור אח"כ כשמשכיח, והש"ך ס' ק"ג סק"ו כתב דכל זמן שהוא פסם מותר ואמאי יהיה אסור אח"כ, וע"כ ז"ל דלא פקע האיסור מיימה, וז"ל דהא כל הטעם דפקע האיסור מיימה כיון דהוא טע"פ, ולכן אח"כ דנוסן קעם לשנה סדרי' לאיסורא קמא :

הסולת חמץ לא היה מקום לאסור את הדבש כיון דמי פירוח אינם מחמילים ולא נחמץ הסולת ומשום אין לאסור את הדבש מחשש תערובות סולת :

י"ש לפיין נבי' הסולת לא נעשה חמץ חוץ הדבש מכל מקום יש לאסור מחשש דיתן את הדבש לחמץ ומשכיל שיש בו מים ויחמץ אח"כ דמי פירוח פס מים ממכרים להחמין, ובהו נדחה ג"כ מ"ש הרא"ש דלחן לחוס לתערובות כיון דנכנסל קודם פסח דהו אינו אלא את הסולת הוא חמץ בהו אמרינן שפיר נכנסל קודם פסח ואף דהיחר בביבא לא בעל ולא נכנסל קודם הפסח כמ"ש בהמברי' כיון דבע"פ מחמת עד הלילה בעל בהו' ואז שם איסור עליו לכן אינו חחר ויטור, משא"כ אם הסולת לא היה נחמץ כזה ל"ש ביטול כלל קודם פסח אם נשחש ממנו לטור חכשיל שיש בו מים חוץ הפסח היה אסור במשכו כיון דלא נכנסל קודם פסח דהשיתר ל"ש ביטול ואם היינו דנין על הדבש דאף פרס היה בו סולת של חמץ נחסקך בודאי חוץ הדבש ג"כ לדבש רק היינו אסורים משום דלולין בחר עמיקרא' כיון דנחמץ ממחץ אסור ג"כ משום איסור הטמאים כמ"ש, או ה' יחא דוס אינו אלא אם הסולת הוא חמץ דלוא אי לולין בחר עמיקרא' נחמץ מאיסור משא"כ אם לא ה' הסולת חמץ כלל או מה"ס נאסר הדבש דלחן דלולין בחר עמיקרא' הא גם על הסולת לא היה שום איסור לאכלו בפסח, אמנם הא חניח אם סוה ידעינן בביבא דנחסקך לדבש משא"כ היבא דהוא פסח דילמא עדיין לא נחסקך לדבש מה"ס לא נאסר בפסח מחשש דילמא עדיין לא נחסקך לדבש ויאסר הכשיל שיש בו מים :

ואמנם י"ל הא חניח היבא דהאיסור הוא בעיני' רק עמיקרא' היה לפסם ועכשו נכסף דעמן טעם לשנה, משא"כ אם היה לפסם מחמץ ואח"כ נחסקך לדבר אחר דהחורה חסירה כגון נבילה שנתערב לדבש דהוא טע"פ ואח"כ נחסקך לדבש כיון דדבש הסורה חסירה, בהו י"ל כיון דחמלה כשהיה נבילה היה ג"כ מותר ונכסף האיסור מחמת ביטול כרוב ליתר, [כמו דלמרי' גבי חחר ויטור דבמב"מ אינו חחר ויטור לדעת הש"כ סימן ל"ט ס"ק כ"א כיון דכבר נכנסל כרוב ונכסף האיסור ליתם ויטור] שוב אין לאסור אח"כ הדבש שנחמכו ממנו מכה איסור הטמאים לאסור כל היבא דהא גם הנבילה היה מותר ג"כ וכ"כ בסולת שנחערב בדבש ל"ז לומר דבפרס שנחסקך נכרה לגמרי עד שאינו ראוי למאכל אדם. רק חף אם לא נכרה לגמרי אלא דהוא טען בדבש טעם לפסם אמרינן גם כן כיון דפקע האיסור ממנו פרס שנעשה לדבש ל"ש בו איסור דהטמאים, ובהו לא היה קסם קו' המב"א דלמרי' דחלב הוא חידוש דדס נעכר ונעשה חלב, ד"ל כיון דלא נכרה לגמרי והוא ראוי לתרם לא פקע האיסור ממנו וע"פ שוד כזה :

ואפשר לומר דהא לא היה הסולת מוחזק לנו לחמץ לא היינו אסורים את הדבש מחשש תערובות סולת כיון דאיבא ספק ספיקא ספק אחד דילמא לא עירב בחובו סולת כלל ואח"ל דנתערב בחובו סולת דילמא כבר נחסקך לדבש דלוא לית בו איסור כלל דכולי האי לא מחמירין כיון דדבש אינו לית חזקה היחר ומ"ס נחמץ איסור לדבש וממ"ש הרא"ש, ודין דאיבא חזקה בכהו ספק ספיקא לא היינו מחמירים לאסור הדבש :

ועתה יבוא אשר לעני' נראה להקל בדבש בעתים הללו דהנה ז"ל הב"י בסיומן חס"ד דבש של נכרי אין מחמירין בו איסור וכו' כ"כ הג"מ בפ"ד בשם הראב"ן אך בשם רמב"ם ור"פ כתב דיש לאסור לפי שרגילין לחם בו הקמח או סולת חף דבש כמוליאין מן הכורס שידעינן שאין בו תערובות היה נראה להסיר מ"מ נכון לאבא דילמא אתי לאחישו, וכ"כ המדרי' בפ' כ"ט וחשש זו אינה מכיר שאפי' יודעה בביבא שנחערב בו קמח או סולת עם נכף מי פירות הוא ואינו מחמץ אלא אם באנו ליטור דש"א עירב בו ג"כ מים דמי פירות עם מים מחמילים את הקמח הניגוש עמסו ואש"ס נראה דלחן לאסור מפני שששא' זו דחשקא רחוקה הוא לערב בו שני דברי' וכולי האי לא מחמץ' איסור זו ומיכו לחוס שמא עירב בו 'סולת אפשר דמשא' הסולת אלו מחמיק' אותו נחמץ גמור מפני שלוחת' את החמיקין במים קודם העמניה וממ"ש בהס"ד ס' ק"ט, אבל הרא"ש כתב בפשוטו כלל כ"ד דבש בפסח לא ראינו אדם מוכר בו איסור משום חשש דעירוב קמח דלא שכיחא וגם נהבעל קודם פסח, ואם באנו לאסור דבש משום חשש תערובות נאסור אותו כל השנה ד"א שנתמים לחובו בשר נבילה ומתספק לדבש וכו' יונק כתב שאפי' נומים בו בשר נבילה כיון דמנוח ונחסקך לדבש מותר דבהו ששחא אזלי' ושרי עכ"ל מנאר' בדברייהו דעיקר החשש לאסור את הדבש הוא רק משום דלוחתין את החמיקין דלי לא ה' :

והיה נראה להוסיף עוד ולומר כעין מה שחמירי מ"ש האחרונים ככה דליחא בע"ז ב"ד סימן ק"ה דספק כבוש אסור כיון דדרך ביבול אסרה סורה וכבוש בבי"ח מותר מה"ס ואינו אלא איסור דרבנן דנין כזה ספיקא דרבנן לקולא וכתבו האחרונים דמי' אסור לבשל בשאר אח"כ דאם יבשעל יאסר מה"ס וה"ל ספיקא דלורייחא ואמריו דרון כזה דהא תמכו שם אמאי יכ"י ספק כבוש בכל איסורים אסור למש' לא ה' אזלי' בהו חזקה דהיה לכו חזקה היחר וימא דודאי לא ה' כבוש בחובו מעל"ע וכתבו דכזה לא מוקמי' חזקה ע"ג בע"ז ובכ"פ ובמחברי', וי"ל דאם הוא בבי"ח וספק אם נכבש בחובו כיון דאינו דרך ביטול אפי' אם היה מעל"ע מותר ג"כ מחדש ע"ז בודאי אמר דלוקמי' אותו לחזקהו כיון דקודם הביטול היה מותר מה"ס וע"י הביטול יחדש האיסור כזה בודאי לוקמי' לחזקהו הראשונה ואמרינן דעדיין הוא היחר דלא היה נכבש מחמת ספק ספיקא ספק אחד דילמא לא עירב בחובו סולת ואח"ל דעירב דילמא כבר נחסקך הסולת לדבש, ואמרינן מספיקא לוקמי' לחזקהו הראשונה דלא נאסר ע"י הביטול זס הדבש כהכשיל שיש בו מים ואוקמי' לחזקהו דהיה מותר קודם הביטול :

כמ"ס לסמוך בזה על המסרש"ל וסייעתו דאין לחוש כלל על דבש שהוא ממדינה שאין לוחסים את החיטויים כלל כיון דגלגל'ס ליכא חיבור בדבש מדינה ואינו אלא מוכב ויש לומר דלא החמירו אלא במקום לוחסים החיטין קודם הפחית :

ואפי' ח"א דבכל ענין כמות אינו מבוטל ממש, מ"מ כיון דאין לוחסים את החיטין דאין לחוש רק דיתנו להבטיל ויהחמין אח"כ לזה היה תקנה שיבטל את הדבש החילה בשל בלא מים וזו אפי' אם מעורב בו כך כיון דכבר נחבטל ממי פירות טוב אינו מחמין ולכן לעי"ד אין לפקפק כלל בדבש הבא ממדינה אשר נודעת דשם אינם לוחטין החיטויים, ואף אם נחמיר שלא להטיל הדבש מ"מ לפשות מי דבש או יין שרף ממנו לעי"ד אין להחמיר בזה כלל וכלל גם כמי דבש סחמא עם המים יסיה ס' כמ"ס, וממילא דפעה דאין לוחטין החיטויים כלל כי כמעט בכל הרחיים שלנו לא יוכל לעשות חיטין שפי' לוחטין אומן דכולם כמה נעשים ע"ד שהטילו הרחיים באמצעירא ממילא דאין להחמיר וכ"כ הדבש הבא מאמצעירא אחרי כי נודע שאין לוחטין עם החיטויים אין להחמיר לפשות ממנו מי דבש או יין שרף כלעיל'ד לדינא :

היוצא מכל מ"ס בדבש רבה ממדינה שאין לוחסים החיטין יש להקל לדעת כל הפוסקים לא נחמיר טיבה דכיס נודע לנו דבירור דליכא שום משמעות מסתמא בדבש דכוח אין לחוש רק דילמא סיה בו סול' ונשקף לדבש בזה יש מקום לומר דאף להאיסורים נבילה שנתספק לדבש אפי"ס בחמץ קודם הפסח יש לעי"ד להקל כיון דחמץ קודם הפסח הישר הוא, ואין לאכאור כיון דנתהוב מחמץ וכמ"ס הפ"מ בס"ל, ואמר מטעם שכתב בס"ן בע"ז דטרם שנתספק לדבש נכרח ואינו ראוי להטיל אדם ופקע ממנו האכאור לגמרי ואף דנחמץ בעי שלא יסיה דהוי גם ככלב זה הוה כיון דרחוי נחמץ בו פסיות אחרות וזה ל"ס אם הסולת הוא בדבש וכמ"ס, ואף דמחמירין ולא החכו ע"י להקל מ"מ בדבש כדבש ממדינה שאין לוחטין עם החיטין והסולת אינו חמץ בזה י"ל דכלל הפוסקים יש להקל לפשות ממנו מי דבש או יין שרף וכ"כ אם יוכל לבטל החילה בדבש בלי מים סהייר ברור וכוון לכל הפוסקים :

וראיתי בהלבוש בפי' חס"ל דבש על גבי ים אוסרים לאכול אותו בפסח משום דרגילים הוא בשמריבים בו קמח אבל חששא רחוקה היא דהא אפי' אח"ל שנתערב בו קמח הא דבש כמי פירות דמי' ואין מחמירין אם לא בהחמיר שחא עירבו בו מים כוי חרי סביקין ולקולא ולבמה ערבו בו סולת דפחתי' אותו לחמץ גמור כדאיתא לבי'ל סי' ח"ג ליכא למיחש במדינות אלו שאין בולת מאי כלל בכל אלו המדינות שאין נכחו בלתיחש כלל מים ויראש מ"מ יש להחמיר במקום שפשוט ממנו שקורין מעד שלא לבטלו בתוך הפסח כיון דחוששין שמה יש בו קמח וברי עכשיו ע"ד הפסח לבטלוא עליו מים יתחמץ וחמץ בפסח נמשכו אבל לבטלו קודם הפסח כבר פסק בו בכל אלו ההלכות היות גמור מפני שאף אם היה בו קמח כבר נחבטל ואין בזה משום דאין מבטלים חיבור לתחילה שלא בשלוש אותות כדי לבטל, וראוי יש עובדין שאין מחמירין אלא דוקא במקום שנתבטל ממנו שקורין מעד אבל הדבש בעי עלמא שבעטבו כישראל קודם הפסח אפי"ס שחמץ בו מחמין וסיניכו מן הדבורים שבהם חיבורים אותו לחת לחץ המאכל בפסח, וחומרל יחירה היא זו שכיון שנתבטל קודם הפסח כבר נתבטל הקמח שבו כמו במשקה ששויין ממנו שאפי"ס שיש לחלק ולומר

ועוד יס מראש לעי"ד לדון בזה עפי' דברי מסרש"ל סוכא בפ"ו ובש"ך בסימן ס"ט עיני' ס"ו נחתיכה שלא נמלחם וכפרה במים מעל"ע וכו' ס' במים כענין דהק"ח ממיר גם את החתיכה ע"י מליחה, ואף דכבוש הוא מבוטל לאו לכל דבר הוא מבוטל אלא לשנין להפליג ולהבליג, ובמסרש"ל חולק ע"ז כיון דחמרי' בנמ' כבוש הוא מבוטל הוא מבוטל ממש ולא מהני שום מליחה כמו בביטול והמנחה יעקב בה"ח בכללי סימן ג' הביא דברי מסרש"ל ח"ל דלא אחריון כבוש מבוטל לכל דבר, מהרש"ל בפ' כ"ה וכא"ס שלו חולק על הרב בזה, וכחש שאין לחלק בין ע"י לביטול מסבת הכנס כיון דמסתמא קאמר בש"ס כבוש מבוטל וכו' ועיין בהשגחה אמה דקד סימן קפ"א נ"ה גם כן שדעתו טעם לדעת מסרש"ל וכן נראה לי קלה ראי' מדברי הר"ם משאנך פ"י דתרומות ומכרי"ק בחשו"ס ק"א החמיסחה על ירושלמי ומניסוחים עם עיני דברי"ס ברוך וחס חיטא דליכא לחלק בשום ענין בין כבוש למבוטל ממש לא הי' קשה מידי אלא דשוים הם בכל הדרכים ע"ל ע"ש, והפ"ח בס"י ס"ט שם עיני' ע"י הוה דגם דעה הרש"א כן דכבוש הוא מבוטל ממש ונחמך שם על המהגר דבשע"ף י"ה, בכשר שלא נמלח נחמך כיון כי"ר סחם דלא מהני מליחה וע"כ דכבוש מבוטל לכל דבר ועי"ס כו"פ מ"ס ליישב זה דמהגר מסופק אם הוא מבוטל ממש ולכן דוקא אם כבוש במים דפעה כמה פוסקים דל"ה כבוש אלא ג' ימים או בליר, ולכן כחז להקל ע"ש :

ומעתה אם ימא דכבוש הוא מבוטל גמור ממילא כמו דחמרי' בחמץ אם ביטל חיטין כמי פירות טוב אין מחמין כמו כן גם אם שרה חיטין או קמח כמי פירות טוב אינו בל לדי חיטין, ולפי' כחבו שפיר דעיקר השעש והסולת הוא חמץ משא"כ אם לא היה בו חשש חמץ טוב אין לחוש דיתן דבש לחק חבטיל של מים ויבוא לדי חיטין כיון דכבר הוא כבוש חוץ דבש שפי"ו מן פירות והוא מבוטל טוב לא יחמין, ולפי' יס' ראי' מדברי הראשונים מדלא חשו דילמא עדיין סקמח בעין דלא נחסק עדיין לדבש ראי' לדברי רש"ל דכבוש הוא מבוטל ממש :

אמנם במקום אחר נחמיר טיב דהא דחמרי' כבוש מבוטל והאי סחמא הוא מבוטל ממש לכל דבר רק דזה אינו אלא כבוש בליר אף הוא מבוטל ממש וע"ז אחריון בגמרי' מליחה הוא כרוחח וכבוש אם הוא בליר הוא מבוטל ממש משא"כ כבוש במים אינו מבוטל ממש אלא להפליג ולהבליג, ובה מיושב ק"י הפ"ח על המחבר כ"ל דבשע"ף ע"ז דהוא כבוש במים מהני מליחה כיון דכזה אינו מבוטל משא"כ בבשע"ף י"ה דכבוש בליר דהוא מבוטל מש"ה לא מהני מליחה ממילא נסתר מ"ס דאין לחוש על סולת שלא נתחמץ דושים אותו אחר כך להבטיל שיש בו מים כיון דהי' כבוש בדבש דהא דבש אינו בליר וחמץ, ואפשר עוד לומר כיון דבכע דבש להסתפק מה שכתובו לדבש ע"ד הפ"ח הוא בכלל דבר חרף כמו חומץ ואיר דחמרי'ן גבי' כבוש מבוטל ממש ול"פ עוד בזה, ובלי' י"ל כיון דמסרש"ל וסייעתו ס"ל דבש כבוש במים הוא מבוטל ממש כדאי סחם לסמוך עליהם להקל בדבש כיון דמד"ד אין להחזיק שום חיבור בדבש כמ"ס הרא"ש וכתבו והמחבר, ורב הרמ"א כתב דכבוש להחמיר, ושפיר י"ל דזה אינו אלא במקום דיש לחוש על הסולת שהוא חמץ ולוחטין החיטין קודם העמיה מה שאין כן במדינה זו דאין לוחטין החיטין קודם העמיה יש להקל בדבש, והפ"ח בסימן חס"ל על המנ"א כתב ג"כ מזה במדינה שאין לוחטין חיטין ע"ש, ולעיל'ד יש להקל

ולומר דבאני הכס במשקל כיון דלמתיים לחוכו הרבה מים נחשביל הקמה ביומר מס' המלטרפים המים עם הרבש לבטלו מבא"כ רכא הדש כפי פלמו שאינו כ"כ הרבש לבטל הקמה שבו בס' מ"ט כיון דתערובות הקמה מילחא דלא שכיח הוא ר"ל כי במיקל לא הפסידו הסמממיר יחמיר ותש"ב פ"ל, ולפתשל דבריו ל"ט כיון דהוא כתב קן כפדימו דלחן לחוש לתערובות סולח ואוסר לעשות המע"ד טוך הפסח מחשש דילמא עדין הקמה בעין ואוסר טוך הפסח בנשכו ממילא יש מקום לומר דדוקא המע"ד הנשעס במדבש קודם הפסח מומר כיון דכבר נתחמץ קודם הפסח ומתבטל ושוב אינו חוזר ויטור משא"כ הדש כפי פלמו ליתן לטוך הסבשיל בבסה אפי' בדאיכא ששים דרבש נגד הקמה הא לא נחבעל קודם הפסח דיתיר לא בעל וממילא דלואר טוך הפסח במשכו :

עריפס וחיל פכל, מזה נראה דלרי' אמרין בכל ענין אחת"א קף בלא כולל ומוסוף, וקשה הא כסני' דבזעוטם דף כ"ד נבי שבועה שלא אוכל בלוח מוקי ר"י בטול דברים המתורים עם דברים אסורים מבוחר דבלא כולל לא היה איסור שבועה חל על איסור דבבלה משום דלחן אחת"א, והוס' כסני' חסמו על הא דלמרי' בגמר' באלב דבמהכ"י ומן כעריפה דרי' מחייב שמים ור"ל אינו מחייב אלא אחת ומוקי הגמ' כעריפה עם יואת דובס, ור"י ס"ל דלח"ע ואיסור ערפס ואיסור דבמהכ"י ככדי סדדי קאמי, ור"ל ס"ל דלאו לח"ע ולא אחי איסור דבמהכ"י ואל על"א עריפס, והוס' דרי' מר סבר כחכו וז"ל משמע דלי לאו לח"ע לא אחי איסור דבמהכ"י ואל על איסור ערפס אע"ג דאיסור מוסף הוא דלסור לב"י ותימא דפ"ג דבזעוטם וכו' איח ליה כולל כ"ש מוסף, ולבאורם קשה גם כזה אמאי מקשו חוב' קוש' זו לרי' דוקא דלחן זה קוש' כי"כ גם לא כחכו רק בלחן משמע משום דיל' דלרי' בל"ז היה חל ג"כ משום איסור מוסף ולמס לא מקבו ג"כ לרי' דמוקי הסס במפרש הוי שיעור ואמריין ר"ל לא אגר כרי' כי אמרי' איסור כולל באיסור הכא מחילוי וכו' מבוחר דרי' ס"ל איסור כולל וכו' מוסף ואמאי ס"ל דלא אחי איסור אבר ואל על"א עריפס הא סוי איסור מוסף, וז"ל משום דלחן זה מבוחר בדברי ר"ל גופי' ורק סתמא דגמ' קאמר שם כתי לרי' ולכן אין חס קוש' לרי', וכעיקר קוש' כוס' יבואר לקמן דל"ק לשיעור רש"י דס"ל דלכ"ע בבסה בחיי' לבמהכ"י שומד, ושעתה נרמ"ס הוא דבלי' בבסה גם בבמהכ"י, ולכן לא סוה איסור מוסף, דבלא איסור דבמהכ"י נאכר לב"י משום במהכ"י פמש"ל מ"מ זה מוכח מדברי ר"י כסוגיא דבזעוטם דס"ל דלח"ע"א בלא כולל, וא"כ אמאי יהיה איסור עריפס חל על איסור דבמהכ"י כיון דלא סוה איסור כולל או מוסף :

ולבאורה

היה מקום לומר דערפס פ"א דבמהכ"י חשוב כאיסור מוסף כיון דלענין איסור דבמהכ"י דחל על כבסה בחיי' יש סיחור לאיסורו ע"י השחיטת, ולאיסור עריפס לחן סיחור, ועיין בפ"ו ביו"ד סי' כ"ד, אלא דיל' דזה לא משבי מוסף כיון דליתו בה מעלמו רק ע"י מעשה וכן כתב הכ"מ בס"ב ס"ק ס', והנה הרמב"ם בפ"ד מה' שבועות הל' י"ד כתב וכן אם אומר שבועה שלא אוכל סוה וזו ושבע על הככר שלא יאכלנה ואכלה אינו חייב אלא אחת וכדל"ד השיגו דחייב שמים דהשבועה דשני חל בבולל דבזעוט הראשונה לא היה אסור אלא ביומא ולכבוף השבע לעולם עיי"ש מבוחר דברמב"ם ס"ל דכולל לא סוה אלא סיבא דהשבע בשבור השנים צמוד שכאיסור הראשון סוה עליו והראש"ד מילא דכלל עיין סוה כולל ועיין בשעט"ם ס"ל, ולפ"ו אמר"ל י"ל דלשיעור הראש"ד גם עריפס על איסור דבמהכ"י סוה ג"כ כולל, דהא האיסור דבמהכ"י שהוא על כבסה בחיי' יהיה לו סיחור בודדו גם בלא מעשה דהא כבסה לא חת' לעולם ובחס תמוח אז יפקע כאיסור דבמהכ"י וחס' אסורה משום נכילס ועריפס, ואף דלא יהיה לקוי אלא אחת מבוס דהס משס אחד, מ"מ פ"מ ח"ס אמר וכו' רק משום עריפס דחייב משום עריפס, וכיון דיהי' חל אח"כ מבו"ס חל גם עכשו מעטס כולל, אלא דיל' דהא"כ בבסה בחיי' לא"ע וסיחו דעומד נחמה נחמה ממילא דחסים כגארת בהיסור דבמהכ"י לעולם ולכן לא סוה איסור כולל, וכן נראה משפיעות לישנא דרש"י דרי' ס"ל דלח"ע"א ולא כתב דמעטס כולל חל וא"כ קשה מסוגיא דבזעוטם מבוחר כדרי' ס"ל דלח"ע"א :

אלא דבאמת זה לק"מ דמסוגיא דבזעוטם לא מוכח דרי' ס"ל דלח"ע"א, דהא קוש' כגמרא איש דלמאי

גם לפ"ט אפי' דלויכא ס' דרבש נגד הקמה יהיה מומר ג"כ טוך הפסח כיון דנחבבל הרבש קודם הפסח הרי נחבבל הקמה כמי פירות ושוב אינו בא לידי חימוץ, ול"ע נט"ד דלפי דבריו דעל הקמה אין לחוש דהוא נחמץ, ממילא יש תקנה לבטל כדבש"השי' בפסח מדינא דגמרא דמי פירות אין מחמייב, וכיון דנחבבל טוך מי פירות שוב אינו בא אח"כ לידי חימוץ וכ"ש אם נחבבל קודם פסח :

שוב ראינו בפ"ס שהקטב קן אח"י לא יחוש שהקמה עדין בעין ובחוק הסבשיל יחמץ דז"ל בס"י סס"ז ס"ק ס' דבש של עכו"ם ט"י כחבו רבים דיש לאסרו להי פרגילים לערב בו הקמה או הסולח וכבש סב"י עליכן דחששה זו אינו מכיר שאף אם נחערב בו קמה מה בכך מי פירות הוא ואינו מחמין אלא אם באט לומר דשמא ערבו בו ג"כ מים דמי פירות עם מים מחמייב אם הקמה כנילוס עמם ואפי"כ נראה דחששה זו רחוקה הוא לערב בו כ' דברים וכו"ו הא"י לא מחמיקן איסורא עכ"ל, ואין אורך לכל זה דהחששה הוא אולי ערבו בו הולס או קמה וטוין מהדבש לא"ה סבשיל ש"ס בו מים וכו"ל מי פירות עם מים שממחרים לכהמין וכו' עיי"ש :

סימן ה

בסוגיא דחולין אכל דבמהכ"י מן כעריפס ר"י אמר חייב שמים ור"ל אמר אינו חייב אלא אחת וכו' אב"א דכ"ע בבסה בחיי' לח"ע ובגון שבערפס לח"ע ובמיתו איסור עריפס חילל לאיסור אבר קא מילגי מר סבר אחי וחילל ומר סבר לא אחי וחילל, וק"ל לשיעור רש"י דס"ל דלכ"ע בבסה בחיי' לחמיקה בשר שומד, יבואר לקמן דהוא ג"כ שיפס הרמב"ם, וא"כ הא לפי הלחמ פסק הרמב"ם דבכסה בחיה לאו לח"ע וא"כ למס סו"רך בגמרא להא דכ"ע ס"ל בבסה בחיי' לא"ע דהוא שלא אליבא דרלב"ח, יותר ס"ל לומר דכ"ע בבסה לאו לח"ע ובמיתו איסור ערפס וחילל לאיסור דבמהכ"י קא מפלגי, ובל"ז לח"ע עיין סו"רך הגמ' להא דכ"ע בבסה בחיי' להב"מ שומד דכיון דלכ"ע בבסה לבת"ה שומד לא נפ"מ בוס אי שומד גם לבמהכ"י אם לא דלענין איסור אחר שחול עליהם שמים שוין ולומר כיון דמחלס דקאמר דכ"ע ס"ל דלאו לח"ע קאמר בהב"א דלכ"ע לח"ע זה דוק,

וביישוב קוש' זו נראה על דהנה רש"י דרי' ובגון שבערפס לאחר מכה"ן כחבו וז"ל ור"י סבר אח"ע"א ואחי איסור עריפס וחילל לאיסור אבר מ"ס, ור"ל סבר אין איסור עריפס חל על הכבסה עד שחששה דאיסור מתלי תלי וקפ"ו וכו' פקע איסור חיות אחי איסור

ולחצי ימי' השבועה חל על נבילה הוא חי' אחת'א רק הא מושג וטומד מה'ם, ויבאר שפניו דאפי' למד דס"ל דס"ל אחת'א מ"מ אמרין דאין שבוטס חל ע"ס, והטעם הוא דבשלמא לענין אחת'א דאפי' למד דס"ל אחת'א מ"מ איסור הכי חל ע"כ' ע"ז' ענין דאיסור בעלמא וכדאמרין בסוגיא דיבמות הכלל חל עליו עליו כהני פשה שהיה רק לענין איסור מלקות אמרי' דלחצי'א ולמד דלחצי'א ס"ל כיון דחל עליו איסור הכי ענינין ג"כ עליו מהכ"כ לענין דאין שבוטס חל ע"ס, דהטעם הוא כיון דכבר הוא מוכבש וטומד ע"ז חין בידו לאסור נפשי' בשבועה שנית, וממילא חל להכבוטס מקום האול כלל וכלל ואפי' לענין איסור בעלמא ומש"ס גם למד דס"ל אחת'א מ"מ אמרין דאין שבוטס חל ע"ס, וחס עממא דהגמרא דשבוטס דפריך וכן עושבש וטומד מה'ם הוא, ולא פריך וכן לאחת'א מסוס דאין זכ קושטא כ"כ דיל' דתמא דתמי' ס"ל דלחצי'א כמו דלחצי'א בסוגיא דרי' ס"ל דלחצי'א חף בלא כולל ומפסיק רק פריך וכן מושגש וטומד מה'ם הוא, ולפי' ממילא ר"ז דחי' ביטול י"ל דס"ל אחת'א רק דבעי' כולל דנלי' לא חל בשבוטס השני' מסוס דאין שבוטס, ולפי' י"ל דהיפך דפרישה על איסור התבחי' לא הוה כולל, ועכ"ל י"ל קן מדס"ל לר"ל דאין חי' עריפה חל על איסור התבחי' וזאת הוה כולל פ"ז לא פניג ר"ל וכדמשמע מפשטות הסוגיא דשבוטס דפריך רגמי' ור"ל מ"ט לא אמר כרי' ומאי עקש דלמא ר"ל לא ס"ל איסור כולל, הלא דע"כ הוה נדור לסתמא דהט"ס דבאסור כולל אמרי' דלחצי'א וי"ל דתמי' קאמר בהגמרא בהכ"כ דכ"כ ס"ל דלחצי'א למען לא יסי' חל גם לר"ל בדברי' דע"כ על מה'ס הוה כולל ולא על התבחי' כהשר' ויבאר לקמן בסוף הפרק וי"ל כיון דלחי' ה'א נגמי' דלכ"כ לאו לח"ע ובגמרא' ע"ס י"א חל רובע וממילא איסור אבר וחל לאיסור עריפה קמייפגי דפ"כ לר"ל גם באיסור כולל לא אמרין אחת'א והוא נגד סתמא דהט"ס דשבוטס פ"ז קאמר אב"א דבבאב"א כולל גם לר"ל איסור חל רק דכ"כ ס"ל דלחצי'א ולא הוה איסור כולל מש"ס ס"ל לר"ל בלחי' חייב אלא אחת :

ורבי'א חשב ג"כ אחאי לא יסיה עריפה איסור כולל על התבחי' מחמת החלב, דתמזב וסמי' האיסור דלחצי'א ואיסור דעריפה לא' הוה כותב בכתב כיון דהא לאסור עריפה על החלב חל ג"כ על הכשר ככולל חה הוה קושי' הכר"פ ס' ה"ל' וכחב דיל' דלקן ס"ל לכרמב"ס דתמזב עריפה לוח' ב"י איסור לאו רק איסורא בעלמא, ופ"כ ל"ט מגו דהא תמזב כיון דלא חל אלא לאסורא בעלמא ואקן בעי' שחול איסור לאו עריפה על התבחי' והוה ליכא פיי"ש, הלא דיה' לענין על כרמב"ס מגיל' הא דתמזב עריפה ליכא רק איסור בעלמא ומדברי ספי"ס גר"א דמקוטיא זו הוילא כרמב"ס דיו חל ה'א גר"א וכשיקר דברי' מ"ט כיון דגם על החלב לא יסי' חל אלא לאסורא בעלמא לא הוה כולל י"ע תפסקי' ג"כ דמי' כיון דע"י איסור דעריפה יסי' ג"כר גם בתמזב יסי' חל על הכשר וממילא דחייב מלקות על הכשר משום איסור עריפה, לכן ג"ל דיוו' דכרמב"ס דתמזב עריפה ליכא איסור מלקות זה תבוהר בסוגיא דגמרא וזו יסי' מוכבש ג"כ הא דלא הוה עריפה כולל מחמת החלב :

דהנה כמו דתבחי' לעיל דהא : ג עריפה דאסור ג"כ מסוס עריפה אינו מטעם דנכלל באיסור עריפה, דדס אינו כולל עריפה כמו דלחי' כולל נבילה כמבוהר בפסחים דחקי' כ"כ מהברא אמרי' דגם חלב אינו כולל נבילה ומרפ"ה ולא מיבעי' למד' דס"ל דכ נעכר' וטעם חלב דודאי כיון דדס אינו כולל עריפה גם החלב שמהוה מהדס אינו כולל עריפה, הלא אחי' למד' דס"ל איברי' מתפרקים והחלב אינו נחשוה מהדס, ואפי' מסתבר כמו דדס אינו כולל עריפה כמו קן הוא כותב וז"כ ה"מ בפסחים לה' מילחס, ור"א' ל"ה הוא תמזב כהמה עממא דלא נאסרר רק מהד"רס דגמל גמל, ובגמרא בסוגיא דבבאב"א לא מקיי' רק לח"ל גמל גמל ח"ל מסתמא'ם לאסור וז"ל וכל היולא מה'ס, ומגם לא פריך יזחא דחלב עממא יסי' איסור מכה אסור לח' סתמא' על הכמה עממא, אפי' דדס לא כולל כהאיסור דעממא' כמו דלא כולל נבילה ועריפה ולכן בעי' גמל גמל, ולפי' ממילא דגם חלב עריפה לא כולל בהלאו סתמא' על עריפה, ואפי' יסי' קש' מליחס טעם יסי' והוה חלב עריפה, כיון דלא כולל בהלאו דעריפה וחלב כהמה עממא' דאסור הוא מסוס דגלי' קן קר' גמל גמל, ובתמזב עריפה דלס' קן קר' לאסור לא יסי' איסור כמו חלב כהמה עממא' דלא יסי' אסורה ח'ס לא גילה' קן הקר' גמל גמל :

ולכאורה הוה נראה לומר לפת"ס כרמב"ס פ"ג מה'ס' ת"א ס"ו ו' ח"ל אח"פ שחלב כהמה עממא' וביני' עוף עממא' אסור'ס מה'ס' חין לוקים עליהם שחלב'ם מנשרים לא חתכלו על הכשר הוא לוקס ואינו לוקס

ולחצי ימי' השבועה חל על נבילה הוא חי' אחת'א רק הא מושג וטומד מה'ם, ויבאר שפניו דאפי' למד דס"ל דס"ל אחת'א מ"מ אמרין דאין שבוטס חל ע"ס, והטעם הוא דבשלמא לענין אחת'א דאפי' למד דס"ל אחת'א מ"מ איסור הכי חל ע"כ' ע"ז' ענין דאיסור בעלמא וכדאמרין בסוגיא דיבמות הכלל חל עליו עליו כהני פשה שהיה רק לענין איסור מלקות אמרי' דלחצי'א ולמד דלחצי'א ס"ל כיון דחל עליו איסור הכי ענינין ג"כ עליו מהכ"כ לענין דאין שבוטס חל ע"ס, דהטעם הוא כיון דכבר הוא מוכבש וטומד ע"ז חין בידו לאסור נפשי' בשבועה שנית, וממילא חל להכבוטס מקום האול כלל וכלל ואפי' לענין איסור בעלמא ומש"ס גם למד דס"ל אחת'א מ"מ אמרין דאין שבוטס חל ע"ס, וחס עממא דהגמרא דשבוטס דפריך וכן עושבש וטומד מה'ם הוא, ולא פריך וכן לאחת'א מסוס דאין זכ קושטא כ"כ דיל' דתמא דתמי' ס"ל דלחצי'א כמו דלחצי'א בסוגיא דרי' ס"ל דלחצי'א חף בלא כולל ומפסיק רק פריך וכן מושגש וטומד מה'ם הוא, ולפי' ממילא ר"ז דחי' ביטול י"ל דס"ל אחת'א רק דבעי' כולל דנלי' לא חל בשבוטס השני' מסוס דאין שבוטס, ולפי' י"ל דהיפך דפרישה על איסור התבחי' לא הוה כולל, ועכ"ל י"ל קן מדס"ל לר"ל דאין חי' עריפה חל על איסור התבחי' וזאת הוה כולל פ"ז לא פניג ר"ל וכדמשמע מפשטות הסוגיא דשבוטס דפריך רגמי' ור"ל מ"ט לא אמר כרי' ומאי עקש דלמא ר"ל לא ס"ל איסור כולל, הלא דע"כ הוה נדור לסתמא דהט"ס דבאסור כולל אמרי' דלחצי'א וי"ל דתמי' קאמר בהגמרא בהכ"כ דכ"כ ס"ל דלחצי'א למען לא יסי' חל גם לר"ל בדברי' דע"כ על מה'ס הוה כולל ולא על התבחי' כהשר' ויבאר לקמן בסוף הפרק וי"ל כיון דלחי' ה'א נגמי' דלכ"כ לאו לח"ע ובגמרא' ע"ס י"א חל רובע וממילא איסור אבר וחל לאיסור עריפה קמייפגי דפ"כ לר"ל גם באיסור כולל לא אמרין אחת'א והוא נגד סתמא דהט"ס דשבוטס פ"ז קאמר אב"א דבבאב"א כולל גם לר"ל איסור חל רק דכ"כ ס"ל דלחצי'א ולא הוה איסור כולל מש"ס ס"ל לר"ל בלחי' חייב אלא אחת :

אמנם דיש לסייר אחאי לא יסי' איסור עריפה איסור כולל על איסור דתבחי' מחמת החלב, דתמזב וסמי' האיסור דלחצי'א ואיסור דעריפה לא' הוה כותב בכתב דק ג"כ פ"א וזכרמב"ס נפ"פ מה' מליכ' סל' יו"ד) ואפי' מחמת איסור דתבחי' ליכא איסור על הדס ומחמת איסור עריפה נאסר הדס ויהיה עריפה כולל מגו דחל על הדס חל ג"כ על החלב, ואפי' דיל' דהא גם על הדס לא מני' איסור עריפה לחל משום דאין איסור עריפה חל ע"א דס, והא דדס עריפה אסור לאחר הביטול הוא דלחצי'א אסור מחלי חלי וקאי פקע איסור דס חל איסור עריפה אהמס כהה עממא' מה'ס דס לא חל עליו איסור עריפה למד' ארי'א' מ"מ קש' לשיטת חל'טות הרשב"ד הי"ל דס"ל דבבאב"א דחל אח"כ כולל איסור הרב"ן חשוב ג"כ כולל, ואפי' ממילא על הדס חל איסור עריפה מחמת כולל דמשום עריפה נאכר חף לאחר הביטול דקע אסור דס ולכן חל גם עשיו קודם הביטול, וכיון דחל עליו איסור עריפה יסי' גם הכשר נאכר משום עריפה ככולל דדס, וי"ל כח"כ כיון דלרין מעשה סביבול שהי'ס היחר חין סתמא' ב"א ממילא לח' כולל אפי' לשיטת הרשב"ד ויש לחלק, ועדיין יש לסקב"ז דהא דס המונבש באסור כ"ז שלא פירש אינו נאכר משום דהא קיי"ל דס אכרי' שלא פירש מותר ואפי' ממילא ח'ס אוכל כשר תמחי' שמובלט בו כחית דס אינו מחויב על הדס לא משום איסור חיות ולא משום אסור דס ומחמת עריפה נאכר גם כהמס, ואפי' יהיה עריפה אסיר כולל דהא שבוטס עממא' סרוב דס כולל חל'טות שלא פירש דבוטס ליכא איסור דס וחיות חל עליו איסור עריפה

לוקם על הבינה ופול החלב עכ"ל, וכפי הנראה כוונת דברי הרמב"ם הוא דהחורב מיעטה בימים וחלב מהאיסור לאו לפי שנאמר מבשרם ל"ח דגלי הקרא דדוקא על הבשר הוא לוקם משום עמאה ולא על החלב, וי"ל דמא"כ כפי' גמל גמל לאסור חלב בהמה עמאה כיון דהחורב מיעטה דאינו בכלל האיסור הנאחר בעמאה, ולפי זה ממילא חלב ערפס דלא מיעטה קרא הוא בכלל ערפס, אמנם זה אינו דמש"כ הרמב"ם שנאמר מבשרם לא האכלו וכו', היינו כיון דלא נאמר בהאיסור רק בשר ולכן כפי' בשר דוקא, ויותר מזה י"ל דל"ל כמ"ם הס"מ שם בכונת הרמב"ם וי"ל ורבינו סמך דין זה למ"ש מבשרם ל"ח וכוף הפסוק ובנלתם הוא נתנו ובפי' אמרו בעומתם בהרבה מקומות שאין אלו מעמאין ולקח המדרש את הכרות שאפי"פ שיואל מן כמא עמא און לוק' עלי' וכו' עכ"ל כפי דעיקר הדרש הוא רק מנבלתם לא תגעו והלו אינם בכלל נבלה, ועי' ל"ל כן דאם יחא דהא דאינו לוקם על החלב והבינים הוא משום דאינו בכלל בשר, א"כ יביא קשה בכל מה שאינו בכלל בשר כגון חלב וגידיים וכדו כ"ל לא יביא לקי עליהם משום עמאה "כיון דאינו בכלל בשר והחורב כהמה מבשרם ל"ח, אפי"כ כמ"ם הס"מ דעיקר הדרש הוא מנבלתם לא תגעו וחלב ובינה אינם נכללים בכלל נבילה לכן אינו לוקם, ומש"כ חלב וגידיים וכדו וכל הנהו דישום משום עמאה, ודוקא חלב דלא בכלל נבלה כפי' גמל גמל לאסור החלב, והא"כ ממילא קי' על חלב ערפס בכלל ע"י דחלב אינו נכלל בכלל ערפס כדו דאינו בכלל נבלה ומי"ל דחלב ערפס חסור מה"ח ודחוק לומר לדברי הס"מ דעיקר הדרש הוא מסוף הכתוב ובנלתם לא תגעו והלו אינם מעמאין ולכן ממילא חלב ערפס י"ל דבכלל ערפס, דזה לא נראה וכדאמרין בסוגיא דפסחים דדס אינו נכלל בכלל נבלה, כ"כ אינו נכלל בכלל ערפס, וכ"כ הוא בהחלב וע"כ הוא קן דאם היה חלב נכלל בכלל איסור ערפס ממש היה לוק' עליו ג"כ וכיון דכתב הרמב"ם דאין לוקים עליו ע"כ דאינו נכלל בכלל איסור ערפס, ואם קן ל"ע מה דאיסור יביא בחלב ערפס :

לוקם על הבינה ופול החלב עכ"ל, וכפי הנראה כוונת דברי הרמב"ם הוא דהחורב מיעטה בימים וחלב מהאיסור לאו לפי שנאמר מבשרם ל"ח דגלי הקרא דדוקא על הבשר הוא לוקם משום עמאה ולא על החלב, וי"ל דמא"כ כפי' גמל גמל לאסור חלב בהמה עמאה כיון דהחורב מיעטה דאינו בכלל האיסור הנאחר בעמאה, ולפי זה ממילא חלב ערפס דלא מיעטה קרא הוא בכלל ערפס, אמנם זה אינו דמש"כ הרמב"ם שנאמר מבשרם לא האכלו וכו', היינו כיון דלא נאמר בהאיסור רק בשר ולכן כפי' בשר דוקא, ויותר מזה י"ל דל"ל כמ"ם הס"מ שם בכונת הרמב"ם וי"ל ורבינו סמך דין זה למ"ש מבשרם ל"ח וכוף הפסוק ובנלתם הוא נתנו ובפי' אמרו בעומתם בהרבה מקומות שאין אלו מעמאין ולקח המדרש את הכרות שאפי"פ שיואל מן כמא עמא און לוק' עלי' וכו' עכ"ל כפי דעיקר הדרש הוא רק מנבלתם לא תגעו והלו אינם בכלל נבלה, ועי' ל"ל כן דאם יחא דהא דאינו לוקם על החלב והבינים הוא משום דאינו בכלל בשר, א"כ יביא קשה בכל מה שאינו בכלל בשר כגון חלב וגידיים וכדו כ"ל לא יביא לקי עליהם משום עמאה "כיון דאינו בכלל בשר והחורב כהמה מבשרם ל"ח, אפי"כ כמ"ם הס"מ דעיקר הדרש הוא מנבלתם לא תגעו וחלב ובינה אינם נכללים בכלל נבילה לכן אינו לוקם, ומש"כ חלב וגידיים וכדו וכל הנהו דישום משום עמאה, ודוקא חלב דלא בכלל נבלה כפי' גמל גמל לאסור החלב, והא"כ ממילא קי' על חלב ערפס בכלל ע"י דחלב אינו נכלל בכלל ערפס כדו דאינו בכלל נבלה ומי"ל דחלב ערפס חסור מה"ח ודחוק לומר לדברי הס"מ דעיקר הדרש הוא מסוף הכתוב ובנלתם לא תגעו והלו אינם מעמאין ולכן ממילא חלב ערפס י"ל דבכלל ערפס, דזה לא נראה וכדאמרין בסוגיא דפסחים דדס אינו נכלל בכלל נבלה, כ"כ אינו נכלל בכלל ערפס, וכ"כ הוא בהחלב וע"כ הוא קן דאם היה חלב נכלל בכלל איסור ערפס ממש היה לוק' עליו ג"כ וכיון דכתב הרמב"ם דאין לוקים עליו ע"כ דאינו נכלל בכלל איסור ערפס, ואם קן ל"ע מה דאיסור יביא בחלב ערפס :

אלה דיש לעיין למ"ד בהמה בחי' לא"ע וס"ל דלא מצי חסור הפריפס לחול על איסור דאבמה"ח, ומשום הכי אינו לוקם על אבמה"ח משום ערפס ממילא לא יביא חסור גם על החלב דה"ל לא שייך לאסור החלב מחמת העמאין דהוא חסור היואל מאיסור ערפס, כיון דעל גוף בהמה אינו חל איסור ערפס בחי' וממילא לא הוה החלב כלל איסור היואל מערפס וכמו כן יקשה לפי האמת לשיטת רש"י דס"ל דל"ע לבשר מחי' ועומת וממילא דלא מצי איסור ערפס לחול ע"א דבמה"ח וממילא דלא יביא נאחר החלב מחמת איסור דעמאין, וי"ל ג"כ כמ"ם כיון דהא דאמרין אהמ"ח הוא רק לענין איסור מלקוח חלב מ"מ חרי חסורים עשע ענה וכדאמרין ביבמות מעשה אני עליו נכנסה ע"ש שחיים, ולכן גם חי אמרינן דאין איסור ערפס חל ע"א דאבמה"ח הוא רק דאין לוקוח עליו משום ערפס חלב מ"מ לענין איסור חל גם על בהמה בחי' איסור ערפס. ומש"כ חסור החלב מחמת העמאין דהוא יואל ע"כ מאיסור ערפס שהבהמה היה ע"כ עלי' איסור ערפס להיטורח בעלמא, דלענין איסור החלב לא נפ"ש אם האיסור ערפס חל על בהמה ללקוח עלי' או משום איסור בעלמא דבא"ח און לוקוח על כה"י עמא עמא כמ"ם הס"מ הי"ל ובאמת אפי' אם היינו לוקי' ע"א דהיואל מה"ס עמא אפי"כ לא, היו לוקוח על איסור חלב ערפס כיון דגם חל בהמה חל על איסור דערפס לענין מלקוח למ"ד בהמה בחי' לא"ע או לשיטת רש"י דל"ע לבמה"ח עומדת :

ורבן ל"ל דעיקר האיסור בחלב ערפס הוא רק מחמת איסור העמאין לאסור כל היואל מהם, וכיון דבהמה נאסרה מחמת איסור ערפס ממילא דהחלב היואל ממנה חסור משום העמאין, ובחלב עמאה דביע' קרא הוא כתבויאל דבטרוח דב"ל הוא אמרינן כיון דגם בהנב טהור' איבא ג"כ איסור דהעמאין או עשום דדס עכר ונעשה חלב או משום דבר היואל מהמ"ח אפי"כ בהירס חסורס וכו' וי"ל לומר דע"כ דאסור דהעמאין לא נאחר גבי חלב, וכך כתבה חורס גמל גמל לטרוח חלב בהמה עמאה, וי"ל דלפי האמת עיקר האיסור בחלב עמאה הוא רק משום העמאין דאסרי' כל היואל מהם, וגמל גמל לא כפי' רק לטרוח דדוקא בחלב עסורס לענין איסור דס או אהמ"ח לא אמרינן איסור דהעמאין, מש"כ מחמת איסור דבהמה עמאה נאחר החלב מחמת העמאין כל היואל מהם, וכן נראה מדברי הס"מ הי"ל במ"ש ע"ד הרמב"ם ולקח הדרש לטרוח שאפי"פ שיואל מן כמא עמא און לוק' עליו עכ"ל ודבריו ל"ע דהא חלב בהמה עמאה לא נאחר כלל מכ"כ מהם עמאין מן הסדרס בגמל גמל ופסיטא דאין לוקים עליו, אבל לפמ"ס יחא דרש"י בגמ' הוא רק דסקרא דגמל גמל בא לטרוח דאף דאיסור דס או אבמה"ח לא אמרינן גבי חלב איסור דהעמאין מ"מ חלב בהמה עמאה דהוא יואל מאיסור בהמה עמאה נאחר משום העמאין, ולפי' ממילא י"ל דלאחר דגלי

ומערה לפי' ממילא דל"ק בה דלא אמרי' דערפס הוא כולל מחמת החלב דמחמת ערפס יאסר החלב דהא אימחי נאחר החלב מצום ערפס, כשהלל האיסור על בהמה אז נאסר החלב מחמת דהוא איסור היואל מערפס, מש"כ אם לא יביא חל האיסור ערפס על בהמה לא יביא נאחר גם החלב, וכו' ל"ל דהוא איסור כולל מחמת החלב דהא ע"ז נופי' או דנין ובחל לא נאסר בהמה לא תהיה נאסרה החלב, ויש לדמות זה למ"ס הפי' משניות בכריתות הו דלא הוה איסור ב"ח איסור מוסיקף מחמת שהנאה משום דע"ז נופו אלו דנין ובחל לא תהיה נאסרה משום ב"ח לא תהיה חסור בהנאה, ולכן ל"ח מוסיקף, ומכ"כ הוה כיון דכל איסור חלב ערפס הוא רק דהוא איסור היואל נאסרה ערפס, ובהא בהא תיבא אם לא נאסר הבהמה באיסור ערפס לא יביא נאסרה גם החלב וזוהי לא הוה טול, וי"ל ג"כ דהא לענין החלב לא נפ"מ רק לענין איסור בעלמא, דהא ליבא מלקוח ולא נאסר רק מחמת איסור דהעמאין והנהא תהיה נאסר

אף אם לא יכיה האיסור עריפה חל על הכהמה לענין מלקוח מ"מ הא ע"פ לענין איסור בעלמא חכיה האיסור עריפה על הכהמה וחסיה החלב נאסר ג"כ מחמת איסור דעממאס וכן לא כוה איסור טולל כלל, ולכן אינו חל איסור עריפה לר"ל על איסור דאח"כ, ומיושב כזו ג"כ מה שהקשינו דייכיה איסור כולל מחמת הדם הנבלע באברים כיון דגם עריפה אינו אסור רק מחמת איסור בעממאס כנ"ל בפ' הקודם ומיילא דל"ח כולל :

ולכאורה י"ל דייכיה אסור עריפה על אי' דאנמכח"י איסור טולל, דהא ישנו אברי' בכמה דלא נחסכים אבר לענין אסור דאנמכח"י, ומיילא דהם לא יכיו נאסרים מעטס אנמכ"י ומשום עריפה נאסרים, ויממא דהוב טולל כיון דאיסור עריפה חל על אוקן האברים דאין עליהם איסור אנמכח"י יכיה חל ג"כ על האברים דנאסרים מעטס אנמכח"י אלא דזו אינו דאל"כ כמה נחיי' לא"ש אמר' דכל הכמה נחשב כאבר אחד, ור"מ שהוא בכמה נאסר מחמת אנמכח"י דחשיב כאלו הוא חלק מן האבר, ועיין בחוק' ר"פ ג"ה בד"ה אלמא איסור מוקדשים קדם דמקשי כהן מני איסור גיד לחול על איסור דאנמכח"י ונדחק כה"פ האר"כס' דאינו דמקשי דהא גיד לא חשיב אבר עיי"ש, אמנם דברי תוס' נכונים מאוד דאף גיד ל"ח אבר מ"מ הוא בחלק מהאבר דכל בכמה נאסר באיסור דאנמכח"י וגם בגיד הוא חלק מהאבר ומיילא דלא חשי' איסור עריפה יבויק דמשום אנמכח"י נאסר כל הכמה ג"כ אף אוקן האר"כס' דאינו כולל אבר אש יפלו אופס מחכ"י ולא יכיה חייב עליהם באיסור דאנמכח"י, מ"מ כל זמן שהם מחויבים להכמה נאסרים באיסור דאנמכח"י, ועדין יש לשיין הא דכחכתי לנקשות לשיעם כרא"כ יכיה אסור מוכיף דהא איסור דאנמכח"י ודאי יכיה פקע אש חמות בכמה והאיסור דעריפה יכיה לטולם, ומש"ל דאי אמריקן דשומדא לאברים הוא ליתחם לנחיים ויכול להיות דלא יכיה פקע איסור דאנמכח"י לטולם וזה קשקש הא מוחין האברים דאינו כולל איסור דאנמכח"י ודאי יכיה פקע מיני' האיסור דאנמכח"י דאם חמות הכמה בודאי יכיה פקע ובה"ל נחמה בכמה נחמתי' לא יכיה עליהם אח"כ גם האסור דאנמכח"י, אמנם לשיעם הרמב"ם כנ"ל דזו ל"ח טולל מה שזכיר נאסר כלות באיסור ניהא דמה שיהיה אח"כ כשיחמנו לחתיכות ויכיה פקע מעליהם איסור דאנמכח"י יכה זה ל"ח כולל, אמנם הא חייב לענין אנמכח"י דבזו י"ל דכל הכמה נחשבת כאבר אחד וחל על כולהו איסור דאנמכח"י משא"כ לענין בשר מחכ"י דנפ"ש בפי' בשר דוקא והלב ובדל וגידי' וכ"מ שאינו כולל בשר ליכא עליהם החיוב משום במכח"י אבל לענין עריפה חייב עליהם משום עריפה, ומיילא דהוב איסור עריפה על איסור דאנמכח"י איסור טולל כיון דחל על אוקן אברים דאינו כולל בשר והוא מין באינו מין עם בשר חל ג"כ על הכמה והוב מודה ר"ל ג"כ דחייב שמים משום אנמכח"י ומשום עריפה, דר"ל ס"ל איסור כולל, ולכן הולך כגמרא נחא דר"ע ס"ל דלא"ש ולכן לא כוה איסור כולל ופוסק ר"ל :

ולענ"ד יש לנקשות בקשוי' זו על סוגיה דגמרא ס"פ גיד כשהו דאמריקן אמר רב אנמכח"י לריך כזית מ"ש אכילה כתיב ביה מחיב רב עמך חכל אנמכח"י ממנה אינו סופג אה-כה' ואין שמייה מפרה ואס"ד בעי' כזית ח"ל דקאלל כזית וחי' כדחמרי ר"ל במשהו בשר גידין ועלמיה ס"ל במשהו בשר גידין ועלמיה וכתב רש"י חד לאנמכח"י וחד לבמכח"י לא חימא דאימריי אבר אש"ל דאין בו שישר אלא ודאי יש בו שישר בעי' דאין אכילה פחות מכזית וכתבו עוד דר"ם במשכו בשר גידין ועלמיה משמיני' לכזית דמשום עוממה לא מחייב דאין כנו"ש טעם עומא ומשום אבר מחייב דלככי פלנינוס קרא לאנמכח"י ובמכח"י דמחייב אהבר אש"ל דאין שישר בשר ואבשר אש"ל שאינו אבר עכ"ל, מבהר מוכ הא דאמריקן דמלפני' גו"ש לכזיה לענין איסור אנמכח"י אף פ"ג דאין כנו"ש טעם בשר, הוא דלא כנו"ש בלא"ה דל"ל דבעי' כזית בשר דוקא א"ל בלא איסור דאנמכח"י הא חייב מעטס במכ"ח, וקשקש מ"ל הא דמלפני' גו"ש ע"כ עטס לכזיה דלמא בעי' כזית בשר דוקא, ובה דגורס תורה גם על אנמכח"י הוא שייכ מחייב שמים אש אבל אמר"י שיש בו כזית בשר חייב משום במכח"י ומשום אנמכח"י ולא מבשאי לר"י דאבר מהח"י ובמכח"י מחייב קראי נפקא וחיוב שמים ודאי י"ל כן אלא אפי' לר"ל דמחא קרא נפקא ואס' כן ל"ל לחייב שמים דהא כולל ענין אינו חייב אלא חדא מ"מ דלמא אסרה תורה לאבר גם משום אנמכח"י דנפ"ש אש חכרו בו משום אנמכח"י ולא משום במכח"י שיהיה עריפה חייב עליהם משום עריפה, ומיילא דהוב איסור עריפה על איסור דאנמכח"י איסור טולל כיון דחל על אוקן אברים דאינו כולל בשר והוא מין באינו מין עם בשר חל ג"כ על הכמה והוב מודה ר"ל ג"כ דחייב שמים משום אנמכח"י ומשום עריפה, דר"ל ס"ל איסור כולל, ולכן הולך כגמרא נחא דר"ע ס"ל דלא"ש ולכן לא כוה איסור כולל ופוסק ר"ל :

סימן ו

הרמב"ם (נפ"ע מח' מלכיס ה' יו"ד) פסק דב"ב מוזכר על אנמכח"י ועל במכח"י, וי"ל וכן חייב על אנמכח"י ועל במכח"י ככל שהוא שלא נתנו השיעורים אלא לישראל בלבד עכ"ל, ועיין בהרשב"א ובר"ן בפ' הטור והרובע דף קכ"ט דאמרו בשם הרמב"ן על אי' הנמנה דשם לעולם אכופה ולא אהבר אלא אברא הא ר"י גופו ס"ל דבשר בשדה עריפה קאי על במכח"י וא"כ

ורישב קושיו' זו וז' דורא י"ל ג"כ דלככי אסרה מורה אנמכח"י שיהיה חייב שמים משום אבר

אבר מכה" ונמכה"י, או לענין הסרחא. אם הארו בו משום אמה"י ולא משום נמכה"י, רק דכמ" ס"ל לסבא שפופ דיותר מסבא לומר דאסרה תורה אמה"י שיהיה חייב על אבר שיש בו משום אבר וכו' משלימים לכיים מדקא דאסרה תורה אמה"י לחייב שגוי, כיון דמנינו דרך אחר לעמד דמסכתא איסור דאמה"י בלא בשמ"י יתח' יוסד לאוקמי הקרא בבב"א מלומר דלא אסרה תורה רק לחייב שחיס משא"כ לר"ם דס"ל כ"ש למכות ד"ל דסו"ס אסרה אמה"י במשבו בשך גו"ע פ"כ ז"ל דאסרה תורה אמה"י לחייב שחיס או לענין הסרחא, ודוקא לדון דיש לה ט' אהר דוחק לאוקמי הקרא בכך, משא"כ לר"ם הקרא דתקן ומיקו אהמ"א דהוא לעבור בשני לאווין או לענין הסרחא :

עיר דלפמ"ל בתלם חלב וכדא וכל אבר שאינו בכלל בשך אינו מחוייב עליו משום בשמ"י רק משום אמה"י, וא"כ יקשה ג"כ מ"ל הא דמאסרפי' באמה"י גו"ע שא"ב טעם דלמא אסרה תורה אמה"י לאסור אבר שאינו בכלל בשך דאינו מחוייב משום בשמ"י לזה אסרה תורה משום אמה"י, וי"ל דיעקב מה דאסרה תורה אבר מ"ס הוא משום האיברים שאינם בכלל בשך ונפ"מ הוא עכ"פ גם לשאר האיברים שאינם מחוייב שחיס או לענין הסרחא, וז"ל ג"כ דהו א"ן סבא לומר דאסרה תורה אמה"י דוקא משום אבר דאינו בכלל בשך ויותר מסבא לומר דאסרה תורה גו"ע מלומר דפ"מ לאבר שא"ב בשך, ולר"ם דאין לנו ח' אחר שפיר אמרי' דאסרה תורה לאבר דאינו בכלל בשך, דבזה פ"מ שיהי' מחוייב משום אמה"י, דכא משום אמה"י פטור וממילא חל איסור דאמה"י גם על שאר האיברים ונפ"מ לחייב שחיס או לענין הסרחא, ונפ"מ י"ל ג"כ קוש' השג"ח דיל' דגם גבי כ"ז נפ"מ באיסור דאמה"י בתלם חלב וכדא דבזה גבי אינו מחוייב משום אבר מ"ס דלא הוה בשך וחייב משום אמה"י, ויש לכוסוף עוד דגבי ישראל ליכא נפ"מ בתלם חלב כיון דתלב בלה"ה אסור משום חלב וזה לא אמרינן וליכא אבר אחר דפ"מ באיסור דאמה"י רק כדא דאינו בכלל בשך וחשיב אבר, זה דוחק לומר דאסרה תורה משום כדא למוד, דיש לעמד דכד בחמ"א לא הוה אבר, ויחא ג"כ אי אמרינן דכד עס בשך הוה מן בנינו ממילא מחוייב גם על הכד משום בשך מ"ס ולכן אין למלא אבר דלא יהיה בכלל בשך רק כהלב וכמ"ס לעיל, אמנם לישראל לא נפ"מ בזה דבלאו הכי " אסור החלב, משא"כ לב"ד דהוב ויחר להס י"ל דפ"מ לענין חלב, וי"ל עוד דגבי ישראל דרש' האיסור דאמה"י ובשך מ"ס מתיי קראי דוחק לומר דאסרה תורה אמה"י משום אבר דאינו בכלל בשך משא"כ לב"ד דליכא קרא מיוחד לאמה"י כמ"ס הרמב"ן ה"ל רק דבקרא דבשך א"י נאמר ג"כ אמה"י י"ל דפ"מ לאבר שאינו בכלל בשך [אלא דאי יהיה קשה ל"ל דלייף אמה"י ובמ"א מהד קרא מ"ל דמאסרפי' גו"ע דילמא אסרה תורה אמה"י לאסור אבר שאינו בכלל בשך] :

בשך דוקא, ולפ"א אפי' למ"ד יש בנידון בנ"ט אפי' אינו חייב עליהם משום בשך מ"ס, כיון דאינם בכלל בשך, ממילא קשה מ"ל הא דמאסרפי' באמה"י העלמות אף דאין בכו טעם נימא דבני' דוקא כוזה שיהיה ראו לחייב ממנה עעמו וזו דל"כ לאויה ענין אהרס תורה באבר דליכא כוזה בצירוף בנידון דבזכ' אף דמחוייב על בנידום משום אמה"י מ"מ לא היה מחוייב עליו משום בשך מ"ס, וז"ל דבאמת הוא כן דלמ"ד דיש בנידון ב"ע גם באמה"י בעי' כוזה שיהיה מחוייב ממנה עעמו ובעי' שיהיה כוזה בשך ונידון ולא מאסרפי' באמת העלמות, ורב דס"ל דמאסרפי' העלמות וכן ק"ל ללכח הוא משום דאין ק"ל דאין בנידון בנ"ט וגם רב ס"ל כן ולק מלרפי' הסלמות כמו בנידום, דאי"כ יהיה קוש' כגמ' דמקשה לרב מחמ"א דאלא אמה"י ממנה כופא ארבעים במק"ע למ"ד דס"ל דיש בנידום בנ"ט דלמא איסור דאמה"י יהיה מחוייב ממנה עומא דהא לענין עומא ודאי לא בעי' בשך דוקא ועל כל דבר דיש בו טעם חייב משום עומא וכמו ד"ס בכלל נבלה ופרס הוא גם כן בכלל עומא וכי"ל, וכן מובא בדרי"א בנשי' מהא דכ' ב"ה במשבו בשך גו"ע דמשום עומא לא מחוייב דאין בנ"ט עטס עומא עומא דלא הוה כוזה טעם ודאי דהוה מחוייב ממנה עומא, וכל קוש' הגמרא דמקשה לרב יהי' במק"ע למ"ד יש בנידון ב"ע אי אסרה דלמ"ד לא מאסרפי' עלמות דליים בכו טעם לאמה"י, דהא למ"ד יש בנידום ב"ע בודאי חייב משום נבלה על גידים כ"ל, ודוחק לומר דהוא מוקי לסתמי' כמ"ד אין בנידו' בנ"ט, וגם זה דוחק לעמד דלמ"ד יש בנידון בנ"ט הוה גידים בכלל בשך, דהא מה דאינו בכלל בשך אס לא, אין לו ענין אס איח ביה טעם אס לא ורואי דהא חלב בודאי יש בו טעם ואפי"ה אינו בכלל בשך, וישיב' מזה ראי' או נשיבת הסובבים גידו הוא בכלל בשך ולכן גם למ"ד יש בנידון בנ"ט, ע"כ ז"ל דמאסרפי' עלמות לאיסור דאמה"י כיון דעג בנידום חייב גם משום בשך מ"ס או דאמרי' דגם לבשך מ"ס לא בעי' בשך דוקא וי"ע עוד בזה :

סימן ז

לבעילת שער זה באבר עוד בסוגיא דפ' ג"ס (דף ק"ב) ארי' ל"ח נפש עס הבשר זה אבר מן החי ובשך בשדס ערפס ל"ח או בעמ"א ובשך מן הערפס ורשב"ל אמר ל"ח הנפש עה"ב זה אמהמ"א ובשך מהמ"א ובשך בשדס ערפס ל"ח זה בשך מה"ס אבל אמהמ"א ובמהמ"א לרי' חייב שחיס לרשב"ל אינו חייב אלא אחת חלל אמה"י ובמ"ס לרשב"ל חייב שחיס לרי' אינו חייב אלא אחת חלל אמה"י ובמ"ס לדב"י הכל חייב שחיס ורמיינו אכל אמהמ"א מן הסרפס רי"א חייב שחיס ורשב"ל א"ח אלא אחד בשלמה לרי' יחא אלא לרשב"ל קשה א"ר יוסף ל"ח כחן בבבאס א' כחן בשתי בהמות, בשתי בהמות חייב שחיס בבמה"א פליגי בבבאס א' במאי פליגי אמר רבוי כגון, נשפירפס עס ויחא רובס מ"ס בבמה בחיי' לא"ש ואיסור ערפס ואיסור אבר בבדי דרדי קאחו ומ"ס בבמה בחיי' לאו לא"ש ולא אחי איסור אבר חייל ואיסור ערפס ואב"א דכ"ע בבמה בחיי' לאו לא"ש ובמאי איסור אבר מיתל אה"ש קמיפלגי מ"ס אחי ה"ה חייל אה"ש ומ"ס לא אחי א"ח חייל אה"ש אב"א דכ"ע בבמה בחיי' לא"ש וכגון שנערפס לאחר מכהן ובמאי א"ש והייל אה"א קא מיפלגי מ"ס אחי וחיייל ומ"ס לא אחי וחיייל רבא אמר כגון שחלש ממנה אבר וערפס בו מ"ס בבמה בחיי' לאיברים א"ש ה"ח

על מ"ס דלענין בשך מ"ס בעינן בשך דוקא דהכא הא דאמרינן בסוגיא דבירוק בשך גו"ע ולא אמרינן דבעינן לכיים בשך גידים דוקא אבל עלמות לא מלרפי', אבל הטעם נפשעות דלמא נרף גידים יותר מעלמות כיון דגם בנידום א"ב טעם ואפי"ה מלרפי' לכיים ממילא דכמו כן מלרפי' עלמות, ולמ"ד דיש בנידון בנ"ט הא אין ללמוד עלמות בנידון ומנ"ל דמאסרפי' העלמות, אמנם ע"כ ז"ל כן דאי"כ סקובי' במ"ע לחייה ענין אסרה תורה אמה"י, כיון דבנידון איח בכו טעם ממילא דחייב עליהם משום בשך מ"ס, אפי"כ דמאסרפי' עלמות דליח בכו טעם לכיים, ולפ"א ממילא לפמ"ס דלבשך מ"ס בעי' :

אלא וא"כ כדרי קאחי ומ"ם ככמה בחיי' לא"ע ולא
 אזי איסור מפרסם חייל אח"ל, ארנה"א אר"י אכל חלב
 מה"ם מה"ם חייב שמים אל' ר' אחי ולימא מר שלם
 שאני ואמר ג' אסור נמי אמר"ל אר"י אוכל חלב מה"ם
 מכ"ס חייב שלם כמאי קמפלגי כגון שנתפרס עם יולאח
 רובה מ"ד שלם קסבר ככמה בחיי' לא"ע דא"ח וא"ל
 וא"כ כדרי קאחי ומ"ד שמים קסבר כ"ב לאו לא"ע
 וא"כ וא"כ איכא איסור אבר לא אחי מייל ואב"א דכ"ע
 ככ"ח לאו לא"ע ובמיחי א"ח חייל אח"ל ואח"כ קמפלגי
 מ"ם אחי הייל ומ"ם לא חייל ואב"א דכ"ע כב"ח לא"ע
 וכגון שנתפרס לאחר מבאן ובמיחי א"ע מיחל אח"ל
 קמפלגי מ"ם אחי חייל מידי דכוכ אהלב דלמר מר החורב
 אמר"ה יבא איסור נבלה יחול על א"ה ויורה א"ע יחול
 על א"ה ואיך אהלב הוא דחייב דהוור מכלנו אכל אבר
 ולא הוור מכלנו לא, ובכונאו זו קשה, [ח] קושיא
 חוס' בר"ש שא"כ כוית דלפ"ה דלכ"ע לבמה"י"ע כבאל
 אבר מ"ם מכ"ס דלר"ל א"ה הלא אחת משום דלאו לא"ע,
 מ"ז יכ"ס מחויב שמים ממתח איסור כשר מ"ם ופרסא,
 (ומש"ל ליכב קוש' זו), [ג] קושי' הווס' בד"כ מ"ם ר"י
 כבנל"ע ממשע דל"ל לא"ע דה"ע קדם לא אחי אהבמ"ה
 וחיל אש"כ דאיסור מוסף הוא דאסור לב"י, ותימא
 דבש"כ דשבוטו וכו' א"ה ל"כ איסור כולל וכו"ס מוסף
 וכו' עכ"ל, וכבר הקשו ידקשו' זו קשה גם לר"ל דס"ל דלא
 לא"ע ולה מ"י איסור דאבמ"ה לחול עה"ס, והוא מסוגיא
 דשבוטו ונראה דס"ל לר"ל איסור כולל וכו"ס מוסף,
 [ג] קשה בהב"א דכ"ע דלא"ע ונבנדרפס אה"כ ובמיחי
 א"ס ותל א"ח"ה ק"ה קמפלגי מ"ם דהל ופירש"י דר"י ס"ל
 איסור ה"ה, וע"כ דמ"ד דתל אש"י בנה כולל ומוסף,
 וע"י קשה הא מסוגיא דשבוטו ונראה דר"י ס"ל אהבמ"ה
 אס לא כבולל ומוסף, [ד] קשה לחיוב ענין הולך
 בגמ' לכה דכ"ע ס"ל דל"ע, הא ח"ן נפ"מ בזה לשיטת
 רש"י דלכ"ע לבמה"י"ע, ממילא בנה איסור דאבמ"ה לא
 מ"י א"ס לחול דאבמ"ה, ולח"ה ענין קאמר בגמ' דכ"ע
 ס"ל דלא"ע דהוא נגד סבלה דקו"ל דלאו לא"ע, ויורה
 ס"ל דלכ"ע לאו לא"ע ובמיחי א"ס והל ע"א דבשר מ"ה
 קמפלגי, [ה] קושי' הווס' בד"כ דא"ח וא"כ
 כדרי כדרי קאחי ומ"ד א"כ לבנא דהור לשל כגון שמש
 ממנה אבר וערפס בו ולא לא"ע דששחא כדרי כדרי
 קאחי ממשע דאס נפרס קודם שחלש האבר לא אחי
 א"ח חייל אח"כ ח"כ היכי ממשח לה שלם הכא לר"י כיון
 דלא לא"ע וא"ן א"ה חל ע"י א"ע, [ו] קושי' הווס'
 בג"ד אח"כ וא"ח להכסה לישנא דלמר נטיל דכ"ע לאו
 לא"ע ולר"י א"ה חל א"כ ח"כ היכא מש"ל דלא מחייב
 אלא שמים בב"ח חלב מה"ם ומ"ס"ע, [ז] ולשמ"ש בפרקים
 הקודמים יחייבנו כל הקושי' על כגון:

ואבאר עוד מה שכתבתי (בסימן ו) להקשות לר"ש
 דס"ל כ"ס נכחו קשה לחיוב ענין אסרה
 תורה אבמ"ה כיון דבלי' נאכסר מטעם במה"ח ולי' כלידוק
 כשר גו"ע דהא לר"ש גם בזה חייב משום כשר מ"ה, ואי
 דהתורה אסרה לעבור בשני ללחין הא ע"כ לא אמרינן כן
 דא"כ קשה ממ"ל הא דמלרפ"י גו"ע דלמא בעי' כוית
 דוקא וסבור' אכרה לעבור בשני ללחין דיל' לשיטת רש"י
 דלכ"ע ככ"ב לבמה"י"ע, ולפי האמת קו"ל דלאו לא"ע,
 לפי' י"ל דל"ל דהו"ו ככסה לאבמ"ה לעבור עליו בשני
 ללחין, דהא זה גופו קשה המ"י יכ"ס חייב עליו משום
 אבמ"ה היאך מ"י לחול איסור דאבמ"ה על איסור דבשר
 מ"ה דל"ל דהוא איסור מוסף דאסרה לב"י דגם בשמים
 נאכסר לב"י, וע"א שפיר דהתורה אסרה לאכר דליכא
 כוית כשר דק בלידוק גו"ע איכא כוית, ובזה הוא מחויב
 משום אבמ"ה ולא משום במה"ה והאיסור דאבמ"ה חל

ע"א דבשר מ"ה כיון דליכא רק ח"ש כשר ועל ח"ש חל
 איסור, ואף דיל' כמ"ס חוס' ר"פ ג"ה בר"ה אלמא
 איסור מוקדשים קדם דהא גיד דמ"ס חוס' ר"פ ג"ה בר"ה אלמא
 דא"ח בענין אחר מדאסרה תורה גיד, מ"מ י"ל דלענין
 זה דיחול אהבמ"ה על איסור כשר מ"ה ל"ס לומר דחל
 משום דלא סגיח בל"ח תדאסרה תורה אבמ"ה כיון דיל'
 דאסרה תורה אבמ"ה בלידוק גו"ע עדיף ספי לומר דגז"כ
 דגבי גיד אף דבש"י אכילה אפ"ה מלמפרים גו"ע ולפ"ז
 דגז"כ כיה דיחול אהבמ"ה על איסור כשר מ"ה, ולפ"ז
 ממילא לר"ש דס"ל כ"ס נכחו דבזה ל"ל הא דחל איסור
 דאבמ"ה ע"א כשר מ"ה כיון דליכא רק ח"ש דהא לר"ש
 על ל"ס חייב ג"כ על במ"ה, ואם כן ע"כ ל"ל דאסרה
 אסרה אבר מ"ה לעבור עליו בשני ללחין, והתורה נאכסר
 דאבמ"ה יחול ע"א דבמ"ה כיון דלא סגיח בל"ח, אלא
 דלר"ש ל"ל כתי' הגמ' בלידוק כו"ע, אלא דבאמת
 מבורר בגמ' דגם א"ח כ"ב לא"ע לא בעי ג"כ כוית
 כשר ובגמ' ככוח בלידוק גו"ע מבורר בגמ' כפלוטא
 דרבי ורשב"ג דפליגי בזה וס' כמ"ד רש"י דה"ה
 לא"ע אפ"ה ס"ל דמלרפ"י לאבמ"ה הווס"ע, ובזה קשה
 מנ"ל הא דלמא הא דאסרה תורה אבמ"ה הוא לחייב שמים
 וא"ן בזה משום אהבמ"ה דהא כוה איסור בה אחת, וז"ל
 דדוחק להעמיד הקרא בכך דאסרה לאבמ"ה לחייב שמים
 ומתסבר יורה נאקמי בלידוק גו"ע:

ולפי' יכ"ס קשה הא דלמ"י בכוניא אכל אבמ"ה ובשר
 מ"ה לר"י חייב שמים, ולרבא דס"ל אליבא
 דר"י דל"א ככמה בחיי' לא"ע היאך מ"י לחול איסור
 דאבמ"ה ע"א דבמ"ה דקדם, דהא בזה ע"כ חייבי
 דאיכא כוית כשר מדמחייב עליו משום במ"ה ואיכא בחדא
 אכילה, וכמו כן יש לעיין להיפך לשיטת רש"י בכוניא
 (דף ק"ב ע"ב בר"ה שח"כ) דהולקוס על רש"י וס"ל דאף
 מ"ד דס"ל כב"ח לא"ע מודה דלאו לחתיב' כשר שומע,
 ח"כ ח"א לר"י דס"ל כב"ח לא"ע אח"י כגלס אבמ"ה
 ובמ"ה לר"י חייב שמים היאך מ"י לחול איסור דבמ"ה
 ע"א דאבמ"ה דקדם, ובזה ס"כ מקום לומר לשיטת
 הסוס' דס"ל דגם היכא דאיכא כוית כשר בהאבר איט
 מחויב משום אבמ"ה עד שישלג כל האבר ובעל כוית
 ממנו אינו מחויב ועמש"ל, לפ"ז י"ל דאף דאיכא כהאבר
 כוית כשר מ"מ על הכשר לא יכ"ס מחויב משום אבמ"ה
 עד שאוכל האבר טלו הכשר עם הגו"ע, וא"כ ממילא
 הכשר שזוא על האבר אף דהוא כוית מ"ע לענין איסור
 דאבמ"ה אינו אלא ח"ש כיון דאינו מחויב על אבמ"ה בלא
 כגידים והעצמות, ולכן חל איסור דבשר מ"ה עליו כיון
 דלענין איסור דבמ"ה הוא רק ח"י שישור ובזה חל אש"א,
 אמנם לפת"ש דהא דאמרינן בח"ש אח"ה"ל הוא רק אס
 אינו אוכל יזחר מח"ש, משח"ש אס משלים לשיעור שלם
 פקע האיסור למפרע, ממילא הקושי' ובק"ע כיון דהוא
 משום אבמ"ה הכי השלים לשיעור גמור האיסור
 למפרע, אמנם דלחן זה קושי' על שיטת הסוס' דכ"ס
 ס"ל דלא אמרי' בזה דפקע האיסור למפרע, מתיבטו ש"ס
 דל"ל דתלס אבר מ"כ"ע חייבי דלא היה רק ח"י זיה כשר
 והשלים למפרע אבמ"ה המתה דל"כ יכ"ס חל איסור
 דאבמ"ה ע"א"ע משום דלא הוה ח"י שישור ע"כ דס"ל דלא
 אמרינן דפקע האיסור וישימש"ל, אכל לשיטת רש"י ל"ל
 דכך דאכל אבמ"ה ובמ"ה חייבי דלא היה כהאבר זה רק
 ח"י זיה כשר והשלים לבמ"ה כיון דשיטת רש"י הוא ע"כ
 דהיכא דהשלים פקע האיסור למפרע וממילא אף דלא
 היה כוית כשר בהאבר מ"מ הא השלים לכשר לא חייב
 עלה משום כשר מ"ה וע"כ הוא בהכילה אחת ובזה פקע
 האיסור למפרע (ובאמת על הא דאמרינן אכל כשר מ"ה

ובשר מה"ס לר"ל חייב שמים ל"ק היאך מלי לחול א"ס
ע"א דאבמ"ס קדקס דר"ל דלוידי בניגורפה עם יליאה רובה
דחלי' תרווייכו בבה אחת) :

ואם

ימא דכא דאמריק בנמ' אכל אבמ"ס ובשר מ"ס
לר"י חייב שמים הוא רק א"א דר"י ס"ל בכ"מ
אח"כ אף בלא כולל ומוסוף כמו לר"ל בכא"א דכ"ע
בסמ"א בחי' לאו לא"ע ובמתיי א"ס ותל ע"א דאבמ"ס
קמיפלגי דר"י ס"ל דהל וע"א דס"ל דבכל עיני אח"כ
אף בלא כולל ור"ל לתירין זה כא דהולך ר"י לאוקמי
מחתי' דשבועה נבי שבועה של"א נבלות ככולל דוקא
דזה אינו מטעם דלאש"א רק מטעם דמושבט ועמד
מכר סיני הוא וא"ש חל ע"ש כמש"ל, או דזה אינו
באמת רק אי אמריק לר"י בכ"מ לא"ע, משא"כ אליבא
דרכא דלוידי ר"י ס"ל דלאו לא"ע, וגם זה מוכח מרבא
דר"י ס"ל אהרע"א ענין דלאוקי מלחא דר"י בחיבור בה
אחת דוקא, באמת לא משכחה לה שכיח חייב שמים על
הבמ"ס ובשר מ"ס :

ובזה

יש ליישב דברי הרמב"ם דלא כביא כן פסקא
דלחל אבמ"ס ובהמ"א דחייב שמים אף דהרמב"ם
פסק כר"י דמתח קרלי נפקא וזה תמוש מדוע כשמים זה
אכל לפמ"ס יוחא, דר"ל דהרמב"ם סובר ג"כ כשיטה
רש"י דלכ"ע לבמהמ"א, ומעשה כיון דהרמב"ם פסק
דאהרע"א חל לא ככולל ומוסף, ופסק ג"כ דלאו לא"ע
ממילא דלוינו מחויב באמת שמים חל אכל אבמ"ס
ובמהמ"א, כיון דלוי אינו דאבמ"ס חל ע"א דבמהמ"א
ול"ל דמשכחה לה בלא היס כיה בשר בכאבר והשלים
לבמהמ"א כיון דגם מדברי הרמב"ם מוכח כמ"ס בשיטה
רש"י דכה דאיבור חל על ח"ש הוא רק אם לא אכל כ"א
ח"ס, משא"כ חל השלים אח"כ להח"ס פקע האיבור
למפרש, דכחכ (בפ"ה מה' שבועה ה' זיון) ור"ל שבועה
שלא חולל כ"ש מנבילות ועריפות והכל פחות מכזיה
חייב שבועה עכ"ל, והוא דכדרי רש"י יומא דאם היה
חולל כשיעור ש"ס פקע האיבור לנפש :

והנה

בכל אוקיותא דגמרא על כך דלכל א"מתי' ומ"ע
דפלונייכו הוא רק אם איבור דאח"י ועריפה
חלי' ז"ל, וגמה לא ימא דלוי איבורין הללו הלוי ע"א
דבמהמ"א, ונתיי חייב דפלונייכו הוא בניגורפה עם יליאה
וונס דמ"ס בבה לא"ע וא"ס ואבר כהדי הדוי קאחי ומ"ס
דלאו לא"ע ולא אחי איבור אבר חייל הא"ע יותר הול"ל
דתי' א"א אבמ"ס חל ע"א דבמ"ס דלוי אמריק דלאח"ה
אינו חל ע"א, עכ"ל דר"ל לא ס"ל אח"י איבור מוסוף
דכה אבמ"ס ע"א עריפה הוא מוסוף דנאכר גב"י, ובה
נריך לדחוק דכה דאמריק כסוגי' דשבועה כי אינו ליה
לר"ל כולל הוא מסתמא דה"ס, יותר הול"ל דר"ל ס"ל
איבור מוסוף ועל עריפה חל איבור דאבמ"ס מטעם
מוסף, רק באבמ"ס אינו חל על במ"ס דלא הוה איבור
מוסף, דכה גם מטעם בנ"ס נאכר ג"כ לב"י וכמוצא
במהמ"ס בפ"ע מה' מליבס הנ"ל, אמנם דזה אינו כיון
דש"כ ל"ל דליכא כוזה בשר בהאבר והשלים מעריפה אחרת
דל"כ בלא איבור דל"כ יהיב מחויב לר"ל שמים משום
במ"ס ועריפה ועל ח"ש אמריק דאהרע"א, רק על עריפה
כיון דהשלים לשיעור ופקע האיבור למפרע לא חל לר"ל
משום דלוי איבור חל על איבור (ולכן הולך אביי לומר דלוידי
בניגורפה עם יליאה רובה וס"ל בכ"מ לא"ע וחלי' תרווייכו
בבה אחת ולכן חייב לר"י שמים) :

ולפ"ז

מושב קושיה הוסי' [באותו ב'] כמה דמתהו
דמשמע דלי לאו לא"ע לא היה חל איבור
דאבמ"ס ע"א, ואמתיי הוה הול"ל איבור מוסוף דנאכר
לב"י ור"י דס"ל בשבועה ככולל חל וכן מוסוף דר"ל
דכזה לא הוה מוסוף כלל כיון דל"כ לבמהמ"א, והוה דחל

איבור אבמ"ס על"במ"ס הוא משום דלוינו רק ח"ש אבמ"ס
אמנם לענין איבור ב"כ לא הוה זה איבור מוסוף כלל,
כיון דבלא איבור דאבמ"ס נאכר ג"כ לב"י מטעם איבור
דבמ"ס, ואף דליכא מושב רק ח"ש לב"י לא איכפס לן
כזה כמוצא במהמ"ס ה"ל דשערי' לשרא נאכר ולא
לב"י דהוה חייב על כל שהוא ורק על איבור דאבמ"ס הוא
חל כיון דליכא לשרא רק איבור דח"ש, אמנם על א"ע
לא מלי לחול איבור דאבמ"ס כיון דמעריפה אוכל שיעור
ש"ס ומוסוף לא הוה דע"י איבור דאבמ"ס נאכר לב"י
כיון דבלא"ס איבור לב"י מתחם האיבור דבמ"ס ויש
להוסיף אי אמריק גם לענין ב"כ אהרע"א ממילא בכ"י אינו
מחויב על אבר זה מטעם אבמ"ס דלוי איבור דאבמ"ס
חל על איבור דבמהמ"ס דכה לב"י ל"ל דחל משום דהוה
ח"ש כיון דהוה חייב על כל שהוא, וכיון דלוינו נאכר כלל
בב"י משום אבמהמ"א ממילא דלא הוה איבור מוסוף מטעם
ב"י, אלא דר"ל ליה דאפי' אי אמריק גבי ב"י אהרע"א מ"מ
ל"ל דכזה איבור מוסוף כיון דבלא"ס אכור לב"י משום
במ"ס וזה נכון, ולפ"ז ממילא לא ל"ל דר"ל דס"ל דלוי איבור
אבר חע"א עריפה דלא ס"ל איבור מוסוף כיון דכזה לא
! הוה מוסוף :

והנה

בתי' האב"א דכ"ע דלאו לא"ע ובמתיי איבור אבר
וחל אה"ע קא מיפלגי מר סבר חל ככר רש"י
בד"ס ח"ס חל שכן איבורו טובג בב"י עכ"ל, וסייע דר"י
דס"ל דחל הוא משום דאבמ"ס חל אכור מוסוף ור"ל ס"ל
דאפי' באיבור מוסוף אמריק אף אבמ"ס חל ע"א דרש"י
חלק על הרמב"ם וס"ל דב"י אינו מוזהר על במ"ס ולכן
שפיר הוה איבור מוסוף, ור"ל עוד דרש"י ס"ל דר"י אי ב"י
מוזהר על במ"ס חל לא זה חלי' בפלוגתא דר"י ור"ל דכה
בנח"מ (בפ"י מה' מליבס) ס"ל חמ"ל על הרמב"ם במה
דפוסק דב"י מוזהר על במ"ס הא במ"ס נאכר בקרא דבשר
בשדה עריפה וזה לא נאכר לב"י, אמנם לשל הבאחי
דברי הרמב"ם הביאו הגש"א בפ' הבור והיושב (דף קכ"ט)
דכ' דל"כ ודאי נאכר במ"ס מקרא דאך בשר בנפשו דמו
לא חאלכו עיי"ש וי"ל דדוקא לר"י דס"ל דבקרא דלא חאלכו
עם כבשר ככלל אבמהמ"א ובשר מ"ס כ"י ל"ל דבקרא דנאכר
לב"י אך בשר בנפשו דמו לא חאלכו כולל ג"כ שמים
וב"י מוזהר על אבמ"ס ועל בשר מהמ"א משא"כ לר"י דס"ל
דל"ל הנפש עם הבשר הוא רק אבמ"ס, אכל במ"ס לא
ככלל כזה, כ"כ אמריק דגם בקרא אך בשר בנפשו דמו לא
חאלכו אף דזה דח"ב בשר ח"ס"ל נכלל במ"ס, ואף דיש
לחלק מ"מ לנע"ד דמגד הסברא יש לומר כן ולפ"ז יומסק
הפ"י בנמרא אב"א דכ"ע כהשם בחי' לאו לא"ע ובמתיי
איבור אבר מימא אח"ס קמיפלגי מ"ס אותו חייל סינו ר"י
דס"ל דל"ל כהש"ב קחי על אבמ"ס ולא על במ"ס וב"כ
גבי ב"י לא נכלל איבור דאבמ"ס בקרא דאך בשר בנפשו
דמו לא חאלכו וב"י אינו מוזהר על במ"ס, ולכן ס"ל
דא"א חל ע"א דכזה אכור מוסוף דמתח א"א נאכר
לב"י, דמשום בחמהמ"א לר"י לא נאכר לב"י, אכל לר"ל דס"ל
דכל"ס הנפש"ב ככלל אבמהמ"א וב"י גם לב"י ככלל
במ"ס בקרא אך בשר בנפשו דמו לא חאלכו, ממילא
ל"ל איבור מוסוף כמש"כ כיון דבלא איבור דאבמ"ס
נאכר ג"כ לב"י מטעם בשר מ"ס ולשיטה הרמב"ם דב"י
נאכר בבמ"ס, וס"ל כר"י דבישרא אבמ"ס ובמ"ס מחתי קרלי
נפקי און לומר בישוב סבוי' כמ"ס ור"ל בח"י הא"י דאב"א
דכ"ע לאו לא"ע ובמתיי איבור אבר וחל על א"ס קמיפלגי
ר"י דס"ל דחל ל"ל דטעמא דר"י הוא משום דהול"ל איבור
מוסף דנאכר לב"י כיון דבלא"ס אכור גב"י מתחם במהמ"א
ור"ל דבלא כולל ומוסוף ס"ל לר"י ג"כ אהרע"א כמו דר"ל
האב"א דכ"ע בממה בחי' לא"ע וכיון דבניגורפה לאכור מחל
ובמתיי אכור עריפה וחל איבור אבר קמיפלגי מ"ס חל
והאיבור

והאיור מריפס על איור דבמחשתי לא כוח לא כולל
 ומסיק וע"כ דרי' ס"ל בכל ענין אחת"ל וע"כ הוא דתי' ר"י
 בשטותו על המחש' שטועט שלא אכל נבילה בטולל דברים
 כשפסוקים עם דברים הפסוקים הוא בלא טולל ס"ל לר"י ג"כ
 אחת"ל הוא כמש"ל דקשי' כנמראה אינו מעטעס דאחתי"ל
 רק דמטענ ושומד מתי"ם הוא, ובזה אין בטועטע חלה
 כלל דאין שטועטע על שטועט :

ואפשר לומר דמעטעס אחר אמריק האכ"ל דכ"ע לאו
 לאכריס שומדת דלר"י מל איור אבר על ח"ס
 עפ"מ דקשה אי אמריק כהמה בחי' לאו לא"ע הא דס"ל
 לר"י באלל אבנתי"ל ובמ"ה חייב שחיס אחתי יתול איור
 דאבתי"ל על איור דבמ"ה דקדס' וי"ל דלכך נקטת ע"כ
 ל"ל דרי' ס"ל דאיור מל על ה"י שישור, ואח"י אס השלים
 אח"י שישור שלם אפי"ה אמריק כיון דכבר היה מל שוב
 לא פקע כמו דס"ל לתום' בזהמ דאמריק ק, כ"כ ס"ל
 לר"י גם לשיעור רש"י לכך לישנא דכ"ע לאו לא"ע, וממילא
 דמשכחת לה באלל אבתי"ל ובמ"ה דיכיה מחייב שחיס בלא
 היכך רק פ"י דת' בשר בהאבר והשלים מבמ"ה אחר לכתיב
 דמ"ע כיון דבמחלתו אכילתו יכיה מל האיור דאבתי"ל
 על האיור דבמ"ה כיון דלא היה רק פ"י שישור אף דהשלים
 אח"י לבמ"ה ומייב גם עליו אפי"ה אמריק כיון דכבר היה
 מל שוב לא פקע וע"כ ל"ל כן לכך לישנא דל"ל לא משכחת
 לר"י באלל אבתי"ל ובמ"ה שחיס מחייב שחיס, אמנם
 לר"י י"ל דחולק בזה על ר"י וס"ל דהיכא דהשלים פקע
 האיור דמפרס, ובה דאמריק לר"ל באלל במ"ה מן
 כפריפס חייב שחיס ע"ז ל"ל הכך משכחת שיטול איור
 מריפס על איור דבשר' ען אחי, דיש לומר כמ"ס
 דמשכחת ליה כמריפס לאחר יניחא רובב דס"ל איור
 גם אחת. ולפ"י י"ל להאכ"ל דכ"ע ללאו לא"ע ובמתיק איור
 אבר ואל אח"י קמיפלי עמחא דרי' דכבר דתל א"ל על
 ח"ס אינו משום דס"ל איור מוסיף דלפ"מ לא היה מוסיף
 כיון דלא אבתי"ל איור לבי' משום במ"ה רק עמחא
 דרי' דתל טוח כיון דעכ"ל דאייירי דלא היה באלל זה רק
 ח"י וים בשר והשלים מריפס אחת ולכן ס"ל לר"י כיון
 דל"ל בזה מל מחשבת על ח"ס כיון דלא היה רק ח"י
 שישור שוב לא פקע, ור"ל פליג ע"ז וס"ל דפקע האיור
 למפרע וממילא דמוצט' בזה קושי' הכוונ' מה דמקשי'
 לכך לישנא דאמר לניל לבי' לאו לא"ע ור"י איור אבר מל
 על ח"ס ח"י היכא משכחת לה דלא מייחייב אלא שהיה
 באלל חלב כהתי"ל ומריפס דכ"ע דלפ"מ עמחא דרי'
 אינו משום דס"ל דאיור אבר מל ע"ח"ס, רק כיון דלא
 היה במחלתו אכילתו בהאבר פריפס רק ח"י שישור ויכא
 מל אמריק דלא פקע וזה לא שייך בחלש חלב מ"ס דשם איכא
 שישור שלם לחייב משום חלב ומשום פריפס, בזה אין
 איור מל על איור :

ובזה י"ל ג"כ דברי הרמב"ם שהביא הרשב"א באגוז
 כיל' ב"ב דס"ל דהלב פלמו מיקרי אבתי"ל ואבר
 שה"ן בו גרע' בן שחקן כולו בן שחקן מקלפו כרי זה אבר
 אבר אבתי"ל, ומדברי הרמב"ן שביא הרשב"א מראה
 דחולק ע"ז דהא הוא פ' סוגיא דגמרא כגון שפלטו טול'
 במלכה דהוא אבתי"ל בפ"ע והשב"א כתב לדחום דבריו
 וכבר דלא מיתחור דאלל חלב לבד משמש וכולכו ששס'
 מלקח משום חלב לבדו קאמר עיי"ש דב"ה אלל חלב מ"ס
 ומן כמריפס לוקח ג' ולמפ"י י"ל דיכיה לו להרמב"ם רח"ס
 דע"כ ל"ל דאייירי דמלש טול' במלכה ואלל כולו, דל"ל איכא
 בזה ג"כ איור דבמ"ה דטול' טוהחי הוא בכלל בשר,
 וא"כ הקושי' במ"ס להאכ"ל דכ"ע ס"ל דלאו לא"ע ובמתיק
 איור אבר וחיל אבתי"ל חלב קמיפלי בלא איור מריפס'
 יכיה ג"כ מחייב ג' משום במ"ה מל טול' כיון דהרמב"ם
 ס"ל דב"כ מוזכר על במ"ה ומזה הוא רח"ס לשיעור הרמב"ם
 דחלב לבדו הוא אבר בלא כטול' ולא איירי רק באלל
 כחלב לבדו ובזה ליכא האיור דבמתי"ל כיון דחלב אינו
 בכלל בשר :

ובזה י"ע על הרמב"ן דהוא ס"ל (בפ' השור והדב) כ
 כשיעור הרמב"ם דב"כ מוזכר על במ"ה וזהו ס"ל
 דאייירי בשלם כולו במלכה וסב"ק' במק"ס להאכ"ל דלאו
 לא"ע בלא איור מריפס יכיה מחייב ג"כ משום במ"ה
 ובזה י"ל ג"כ מה דמק"י פוס' לשיעור רש"י מהא דחלש
 חלב ומזה מראה דס"ל דגם לבשר מ"ה לא בשר דוקא
 או דס"ל דחלב הוא בכלל בשר דר"ל דגם לשיעור הכוונ'
 חלב אינו בשר, ולבמ"ה בשי' בשר דוקא, רק דס"ל כשיעור
 הרמב"ן דאייירי בחלש טול' במלכה וזהו הקושי' הא על
 הטול' חייב משום במ"ה, דלחוב' לא קשה מסוגיא כמ"ס
 דר"ל דס"ל דאין ב"כ מוזכר על במ"ה משא"כ על הרמב"ן
 קשה אם לא דייחא דאייירי דלא היה כוונ' בשר בהטול'
 דאיור דבמ"ה יכא כיון דבשי' כוונ' בשר דוקא ואיור
 דאבתי"ל איכא :

בזה בזהמ ק"ס על הרמב"ן והדרבה מדברי הרמב"ן
 י"ע רח"ס ל"ל ע"כ דלע' דעל כחלב אינו מחייב משום
 במ"ה

עפ"מ דקשה אי אמריק כהמה בחי' לאו לא"ע הא דס"ל
 לר"י באלל אבנתי"ל ובמ"ה חייב שחיס אחתי יתול איור
 דאבתי"ל על איור דבמ"ה דקדס' וי"ל דלכך נקטת ע"כ
 ל"ל דרי' ס"ל דאיור מל על ה"י שישור, ואח"י אס השלים
 אח"י שישור שלם אפי"ה אמריק כיון דכבר היה מל שוב
 לא פקע כמו דס"ל לתום' בזהמ דאמריק ק, כ"כ ס"ל
 לר"י גם לשיעור רש"י לכך לישנא דכ"ע לאו לא"ע, וממילא
 דמשכחת לה באלל אבתי"ל ובמ"ה דיכיה מחייב שחיס בלא
 היכך רק פ"י דת' בשר בהאבר והשלים מבמ"ה אחר לכתיב
 דמ"ע כיון דבמחלתו אכילתו יכיה מל האיור דאבתי"ל
 על האיור דבמ"ה כיון דלא היה רק פ"י שישור אף דהשלים
 אח"י לבמ"ה ומייב גם עליו אפי"ה אמריק כיון דכבר היה
 מל שוב לא פקע וע"כ ל"ל כן לכך לישנא דל"ל לא משכחת
 לר"י באלל אבתי"ל ובמ"ה שחיס מחייב שחיס, אמנם
 לר"י י"ל דחולק בזה על ר"י וס"ל דהיכא דהשלים פקע
 האיור דמפרס, ובה דאמריק לר"ל באלל במ"ה מן
 כפריפס חייב שחיס ע"ז ל"ל הכך משכחת שיטול איור
 מריפס על איור דבשר' ען אחי, דיש לומר כמ"ס
 דמשכחת ליה כמריפס לאחר יניחא רובב דס"ל איור
 גם אחת. ולפ"י י"ל להאכ"ל דכ"ע ללאו לא"ע ובמתיק איור
 אבר ואל אח"י קמיפלי עמחא דרי' דכבר דתל א"ל על
 ח"ס אינו משום דס"ל איור מוסיף דלפ"מ לא היה מוסיף
 כיון דלא אבתי"ל איור לבי' משום במ"ה רק עמחא
 דרי' דתל טוח כיון דעכ"ל דאייירי דלא היה באלל זה רק
 ח"י וים בשר והשלים מריפס אחת ולכן ס"ל לר"י כיון
 דל"ל בזה מל מחשבת על ח"ס כיון דלא היה רק ח"י
 שישור שוב לא פקע, ור"ל פליג ע"ז וס"ל דפקע האיור
 למפרע וממילא דמוצט' בזה קושי' הכוונ' מה דמקשי'
 לכך לישנא דאמר לניל לבי' לאו לא"ע ור"י איור אבר מל
 על ח"ס ח"י היכא משכחת לה דלא מייחייב אלא שהיה
 באלל חלב כהתי"ל ומריפס דכ"ע דלפ"מ עמחא דרי'
 אינו משום דס"ל דאיור אבר מל ע"ח"ס, רק כיון דלא
 היה במחלתו אכילתו בהאבר פריפס רק ח"י שישור ויכא
 מל אמריק דלא פקע וזה לא שייך בחלש חלב מ"ס דשם איכא
 שישור שלם לחייב משום חלב ומשום פריפס, בזה אין
 איור מל על איור :

ועתה אבוח ליישב קושי' הכוונ' ודברי הרמב"ם כה"ל
 דב"ז י"ע לענין פ"ד הכוונ' בסוגיא דב"ה שא"כ
 כוונ' במה שכתב לדחום דברי רש"י דע"כ ל"ל דלכ"ע
 לבמתי"ל שומדת מהא דאמריק לר"י אלל חלב מתי"ל מ"ס
 חייב ג' ומוקי' על כן כמריפס עין רובה ובמתי"ל בחי'
 לא"ע דח"י איור מריפס וחלב ואבתי"ל בכדי סדרי
 והשפס אחתי הקט פריפס בלא פריפס איכא ג' אבתי"ל
 ובמ"ה וחלב אפי"כ דודחי לאו לבמתי"ל עכ"ל וי"ע דגם
 לשיעור הכוונ' דלאו לבמ"ה שומדת קשה ג"כ קושי' זו
 להאכ"ל דגמרא דכ"ע בכהמה בחי' לאו לא"ע ובמתי"ל
 איור אבר ומל אח"י חלב ואיור מריפס קמיפלי מ"ס
 אחי חיל ובזה הקושי' במק"ס בלא מריפס איכא ג"כ שלש
 לר"י אבתי"ל ובמ"ה וחלב דהא איור אבתי"ל ובמ"ה
 ח"ס בנת אחת כשחלש חלב מתי"ל, וכמו דהאיור
 דאבתי"ל מל על איור חלב משום דכיה איור מוסיף

בשר נמשך דבשר קאי על בשר' בשר' דוקא בשר משא"כ
אבר דכוח מטעם נפש לא בשר' בשר, וממילא דמיושב
קאי' בתום' דבתלם חלב מ"ה דזכ לא נאסר גם לב"י
מטעם בשר' רק מטעם' אמת' שפיר כוח איסור' דאמת' י
איסור מוסיק דע"י נאסר לב"י ולכן הל גם לרבא על איסור
דפריסה :

ובזה יל ג"כ קאי' מהרש"א בתום' ד"ה ומ"ס ללא לא"ט
שקשו לר"ל דס"ל דאיסור אמת' אינו חל ע"ה
למ"ל קרא לרבנן דאין אמת' טובה בטמא' סא צ"ל אין
חל איסור דאמת' ע"ה וי"ל דמשכחה לה דליכא רק ח"י
זית בשר נאכר דלא נאסר מזה טמא' וי"ל דכוח חל משום
איסור מוסיק דנאסר גם לב"י דכא לא כוח איסור מוסיק
דלכ"י נאסר בלא איסור דאמת' מטעם בשר' אמת' יל
כמ"ס דפ"ט בתלם חלב וכדומה כמ"ס דלית שמוייב מטעם
בשר' דכוח חל מטעם מוסיק דנאסר לב"י לזה מטעם קרא
דאין טובה בטמא' :

ולפ"ז מיושנים היבב דברי הרמב"ם (ב"ס ח' מ"ה)
ד"ל חלש אמת' ונערפה נבטילתו וחלש חייב
שחים משום אמת' ומשום פריסה שפיר שני האסורין
באין כאחת עכ"ל, ולתורכ' אס ימא' דהרמב"ם ס"ל
כשיפס רש"י דל"י לכת"ה שמו' יהיה קשה האין מ"י
איסור אמת' ואיסור פריסה שמו' ע"ה דמ"ס. אמת' י
זה אינו דהא אפי' אס ימא' דהרמב"ם ס"ל כשיפס בתום'
דלאו לבמסח"י' מ"מ קשה כיון דהרמב"ם ס"ל דלאו
לאבמסח"י' ומ"ס בתלם אמת' ונערפה נבטילתו חייב
משום אמת' ומשום פריסה משום דנאין כאחת, ואס' כן
בזה קשה לאיזה ענין הולך לזה דנערפה נבטילתו צ"ל
יהי' מהוייב שחים משום אמת' ומשום בשר' כיון דהרמב"ם
פסק כר"י ואמת' ובשר' מחרי קרנ' נפקא ומייב עליהם
שחים אפי"ן צ"ל בהרמב"ם דליתו ג"כ דלא היה בהאבר
כוח בשר והשלים אחרת מבהמה אחרת דאין בזה שו'ב
דמ"ס רק איסור פריסה, והא' והולך בהרמב"ם דנערפה
נבטילתו ח"ף אס' היחה פריסה מכבר ימא' כיון דלא היה
באבר רק ח"ש מערפ' חל איסור דאמת' ע"ה כוח כמ"ס
דכיכא דהשלים לשיפור שלם דפקע האיסור לתפרע כמזואר
בהרמב"ם (כ' שבוש) הג"ל משא"כ לגינן איסור דמ"ס
דבמת' לא חל רק ח"ש חלין עליו איסור פריסה ואיסור
דאמת' ואדרבא מזה יהיה ראי' בהרמב"ם ס"ל כשיפס
רש"י דלכ"י לבמסח"י' דאס' יסבור כשיפס בתום' דלאו
לבמסח"י' יהיה קשה לאיזה ענין נקט דנערפה נבטילתו
ובהשלים מערפה אחרת דבזה כוח מהוייב שחים לנקט
בלא פריסה רק שלש אמת' ובשר מ"ס באופן דאיכא כוח
בשר חייב ג"כ שחים משום אמת' ובשר' אפי"ן דס"ל
כשיפס רש"י דלכ"י לבמ"ס עומדת, ולפ"ז ממילא אינו מהוייב
שחים דאין איסור דאמת' ח"ע' דאס' בשר מ"ס היכא
דאיכא שיפור שלם לחייב עליו משום בשר' ולכן כוח מוכרח
לנקוט באופן זה דנערפה נבטילתו ובהשלים מערפה אחרת
דבאיכא כוח בשר בהאבר שמים אינם חלים ע"ה דמ"ס
וימא' ג"כ הא' נקט ונערפה נבטילתו דאס' היה פריסה
מקודם לא היה האיסור דאמת' חל ע"ה פריסה דלא
כוח איסור מוסיק מתחמ' צ"י כיון דלכ"י בלא האיסור
דאמת' נאסר משום בשר' ואף דליכא רק ח"ש בשר,
הא לב"י לא בשר' שיפור דהוייב בשר', ולכן הולך לזה
דנערפה נבטילתו דלא חלים דהוייבו משום דכוח איסור
בה אחת, משא"כ בתלם חלב מ"ס לא בשר' דוקא שיהיה
פריסה נבטילתו דאפי' היחה פריסה מכבר הלג"ב האיסור
דאמת' ע"ה חלב פריסה ודס' מטעם דכוח איסור מוסיק
דמשום אמת' נאסר לב"י, כיון דהחלב אינו בכלל בשר
ולא היה עליו קודם איסור דמ"ס גם לענין צ"י שפיר
חל

בשר' ומה"ה לק"ט על הרמב"ן מהך
ליטנא דהאב"א דכ"ט דלאו לא"ט ובמיתו אסור אבר וחל
אפי"ן חלב קמפילגי דבלא פריסה יהיה מהוייב על בשר'
דכא איסור דמ"ס ודאי' על החלב, ורק על הטלית
כוח איסור דמ"ס ור"י איירי בהחוייב דחייב על החלב
דוקא, ואיסור דאמת' דאינו מהוייב עליו לשיפס
בהרמב"ם רק באוכל עם הטלית מ"מ הא איסור זה מהוייב
על החלב ג"כ ופי"ן דחייב על החלב מאיסור' דאמת' אמנם
איסור דמ"ס צדאי' אינו על החלב רק על הטלית רק
דאס' ימא' כן יהיה ראי' דלאו לבמ"ס עומדת, דה"כ
הקו' במק"ט האין מ"י לחל איסור דאמת' על איסור
דמ"ס שבו' על הטלית וכיון דאינו חל עליו ממילא על
החלב לא יהיה מהוייב לא משום בשר' כיון דלא כוח בשר'
וגם לא משום אמת' דכיון דאיסור דאמת' אינו חל על
איסור דמ"ס :

ולשימת הרמב"ן יל ג"כ קו' בתום' הג"ל דהאב"א
דלאו לא"ט ור"י חל איסור פריסה אפי"ן
האין משכחה לה דלא מהוייב חלש שחים באלל חלב פריסה'
ומן כפריסה, ד"ל דכא דס"ל נאכל אמת' מן כפריסה
דאיסור דאבר חל איסור פריסה ח"ף דלא כוח אסור
מוסיק כיון דכבר נאסר לב"י משום בשר' מ"מ כוח חמור
על: קל דפי"ן אבר אמת' הוא חמור ממחמ' דנאסר
לב"י, ולפי"ן יל דוקא על פריסה הוא חל משא"כ על בשר'
אינו חל דשל בשר' אינו חמור כיון דגם בשר' נאסר ג"כ
לב"י רק דבכא דחלב אמת' מן כפריסה דאיירי דליכא
בשר בהאבר שפיר חל האיסור דאמת' על בשר' כיון
דליכא רק ח"ש, כמ"ס בלא דהלש חלב מ"ס דבזה מסתמא
בכטלית איכא כוח בשר' חייב עליו משום בשר' ואינו
חל עליו האיסור דאמת' וממילא דאינו מהוייב גם על
החלב משום אמת' :

ולשימת הרמב"ן דאיירי דחלב כטלית עם החלב יש
לענין ג"כ בכה דאמרינן בגמרא ואב"א דכ"ט
בבב' בשר' לא"ט וכגון נערפה לאחר מתאן ובמיתו איסור
פריסה וחל איסור אבר קמפילגי דבזה ימא' כיון דשל
החלב בלא כטלית אינו מהוייב מתחמ' אמת', כיון
דלכ"י לאכול חל האבר כוח ממילא כוח איסור פריסה חל
על איסור דאמת', כיון דמיד שאלל כוח' מהלב חייב
עליו משום פריסה ומשום בשר' לא חל עד גמר
אכילה תכל כטלית וימא' כיון דכבר היה חל שוב לא פקע
כמ"ס לשיפס בתום' הא דמחוייב שחים לר"י באוכל אמת'
ובמ"ס ויהיה מתאן ראי' ג"כ דהיכא דהשלים להשיפור
פקע באיסור למפרע, ולשיפס בהרמב"ם דשל החלב לחוד
חייב ג"כ משום אמת' יחשב סוגיא דגמרא לנכון :

ומיושב ג"כ קו' בתום' (בבב' ח') מה דתקשו לרבא
דאמ' לפיל כגון שחלש אבר ופריסה זו ולא
לא"ט דהא משום דכא איסור חל אחת דמשמע דאס' נערפה
קודם שחלש האבר לא איסור אבר וחל ע"ה, אפי"ן
בתלם חלב מ"ס מה"ס האין משכחה לה שלשה כיון דלאו
לא"ט ואין ח"ה חל על איסור פריסה, דלפמ"ס דכא דלי"ה
חל לכ"י איכא דרבא איסור דאמת' ע"ה פריסה באיסור
מוסיק לב"י משום דלכ"י בלא האיסור דאמת' אסור
מתחמ' בשר' ולכן לא היה מוסיק כלל, ולפ"ז ממילא לפמ"ס
בפריקה הקודמים דמה דאינו בכלל בשר אינו נאסר משום
בשר' רק מטעם אמת', ובמיתו דמש"ס כ' בהרמב"ם
דכ"י מוצא על אמת' ופי"ן בשר' וגי' צ"י הא לא נפי"ט
באמת' כיון דבלא"ס חייב בשר' דאמת' אפי"ן דליכא רק
משום בשר' הא צ"י חייב על כ"ש חל דפי"ט בתלם חלב
וכדומה דאינו בכלל בשר דחלב עם בשר הוא מין באינו
מין דגם גבי צ"י אמרינן דמ"ס דלגמ' מסקרא דאף

הל איסור אבר מן החי במוסוף ודברי הרמב"ם בטעמים ונכונות :

סימן ח

דהל על החלי זית האחר חל ג"כ על החלי זית זה כיון דהל לא יחי' חל ע"ז לא יחי' חל ג"כ על האחר, אמנם לשיטת הסולקוס על הרמב"ם בזה וס"ל דגם בנ"ח הוא מוסוף מחמת הכאה, וע"כ דס"ל דגם בחופס זה הוא כולל, ממילא גם בזה יש לומר כן :

וירי הא דמחולקוס הרמב"ם והראב"ד (בפ"ד מה' שבוטע ס"ו) שכבשע שלא יחלל כיום חומר ושכבשע שלא יחלל לעולם להרמב"ם ס"ל דזה לא הוא כולל, וכראב"ד חולק וס"ל דזה הוא כולל, ד"ל דהוא מטעם זה לפמ"ש דבשבוטע לא חזרי' מחלי חלי וקאי וכאם לא חל מיד אינו חל לאחר זמן ולכן להרמב"ם לא הוא כולל דיהיה נחשב גם למחר דהוא ע"ז גופי' אלו דנין וכאם לא יהיה נחשב כיום לא יהיה נחשב למחר, אמנם הראב"ד חולק על סברת הרמב"ם בנ"ח וס"ל דזה הוא כולל אף דע"ז גופי' אלו דנין ולכן בשבוטע השני' חל בכלל דמחר :

עוד יש לעיין על קשיא ה"ל לשיטת רש"י דבכמה בחיי' לנכסחתי' על דאמרינן חלל אבמה ונמיה לר"י חייב שמים האריך ע"ז ואב"ד דהבמה לחול על איסור דבמה לרבא דס"ל חלוב"ד דר"י בנ"ח לאו לא"ע, דאף דלא היה נחשב כזית בשר והשלים מבשר מה"ח אחר מ"מ הא היכא דחולל שיעור שם פקק האיסור למפרע, ולכאורה היה ל"ל לומר דהבמה חל על האיסור דבמה כולל כיון דהל על סנידין ועלמות דסל לא נאסרו מטעם בנ"ח כיון דלא חשיב בשר ובמ"ש ובל"ז כיון דאין בנידין ועלמות ע"ס אינו הי"ב עליהם משום בניה ומשום הבמה נאסרו לכן חשיב כולל כיון דהל על סנידי' חל ג"כ על הבשר, ולכן י"ל דאיירי דלא היה כזית בשר בהבשר והשלים לבמה, ומ"מ איסור דהבמה חל על הבשר כעלל בנידין ועלמות, אמנם יש להעיר א"כ חלל האבר כולה מקודם ואח"כ השלים, ובחילוקו האבר היה מעורב בה"ש בשר עם בנידין ועלמות א"כ בשעה שחלל האבר ל"ה רק הל"ז דהבמה ובמה, ובמה ליכא גם לאיסור בלבד, לדעת הרמב"ם דח"ש ע"ז חטובות מחר ונ"ח [וכאשר נאסרו עוד בזה ובפרט בנידין חמ"ס בסנין ח] ורק חמ"ס שהשלים יהול איסור בנ"ח למפרע נימא א"ן כאלו דבמה חל על אמה' :

והנה הפע"מ (בפי"ו מה' נדרים הלכה י') חקר בנ"ח שהיה לפניו שתי בכתות ונדר ואמר הכי חלי עולה ונמלאת ח' מהם בעלת מוס או עמאה דאיני' ראו' להקדש, אי אמרינן כיון דהל אוחה שאינה ראויה להקדש לא חל הנדר ממילא אינו חל הנדר גם כן על האחרות מטעם נדר שבוטע מקלחו כומר כולו או למחל לא אמרינן מחר שבת"ק כומר כולו רק היכא דסיח חל משיקלא וכומר מקלחו או ח"כ משא"כ בזה דלא היה חל הנדר משיקרו על הכמה בעלת מוס לא אמרינן דהוא ש"ו ואף דאינו חל על בהמת בעלת מוס מכל מקום ל"ל על האחרות והיכא שם דעת הראשונים בזה ימדעם מקלח פוסקים נראה דגם בזה אמרינן נדר שבוטע מקלחו כומר כולו ואחרים חליקים עיי"ש, והיה ל"ל להביא קמח ראויה דלא היה זה בכלל נדר שבת"ק ח"כ, מה דחזיקו ל"ל יוחנן בשבועות גבי שבועה שלא אוכל נבלות כדרי' המותרים עם דברי' האסורים ואם נימא דגם בזה חל לא יהול השבועה על נדר האיסור לא יהיה חל פדה"ש, ממילא לשיטת הרמב"ם לא היה כולל כיון דע"ז גופי' אלו דנין וכאם לא יהיה חל ג"כ פדה"ש, אע"כ דלא אמרינן בזה כומר מקלחו כ"כ, וגם אם לא יהיה חל פדה"ש יהיה חל גם כן פדה"ש לכן הוא כולל ודוקא גבי שבועה כיום וזמר דבזה ודאי חל לא יהיה חל כיום לא יהיה חל גם למחר בזה לא הוא כולל לשיטת הרמב"ם, ולפי' ממילא לשיטת הראב"ד דגם משום כולל יומא דמחר הוא כולל אף דחתי' זה בזה, י"ל דגם בשבועה אמרינן שבועה שבוטע מקלחו כומר כולה וחפ"ה הוא כולל לר"י ובזה י"ל הא דאמרינן שם דר"ל לא חמר כר"י כי אמרינן כולל בחיבור הכה ממלחו באיסור הכה ע"ז ע"ז לא אמרינן כולל דהוא מטעם זה דר"ל ס"ל בחמת לח"ה בך דכולל לא הוא רק היכא דלא חלי' זה בזה ואפי' אם לא יהיה חל על האיסור יהיה חל גם כן על האיסור כמו בבבלה ביו"ב גם אם לא יהיה חל יו"ב פדה"ש מ"מ יהיה חל על האיסור ולכן אמרינן כיון דהל על הכיתר חל ג"כ ע"ז, ובמקום האחר הראשונים בזה ועמ"ש לקחו, מה שא"ן כן גבי שבועה דהל לא יהיה חל ע"ז לא יהיה חל גם על הכיתר ס"ל לר"ל דלא חזרי' בזה כולל :

על זה י"ל דהיכא דליכא כזית בשר בהבשר והשלים לבמה בזה הכיב ג"כ כולל כיון דהל חל על איסור דבמה על הבשר שהוא נחשב או יהיה מהווייב גם על הבשר מה"ח שהשלים לכזית משא"כ אם נימא דאינו חל איסור דבמה על הבשר שהוא מהווייב עליו משום חמ"ס לא יהיה חייב גם על הבמה שהשלים, ולכן אמרינן כולל מדתל על בניה דאין עליו האיסור דהבמה חל ג"כ על בנ"ח זה, ובזה י"ל ג"כ להב"ה דגמרא ואב"א דכ"ע בנ"ח לא"ע ובמיתו ח"ע והל א"ה קמיפני מ"ס חל וזמר כבר דלא חל, והקשיתו מ"ס דר"י דקבשר חל על הכיב דשבועות ס"ל א"ן איסור חל ע"ה בלא כולל ד"ל דזה חשיב ג"כ כולל כיון דאיירי דהל על בהבשר כזית בשר והשלים מערפיה אחרת אמרי' דלא ע"ז למען יהיה חל על מה דהשלים :

ורפ"ז י"ל הא דאמרינן גמרא ואב"א דכ"ע בכתה בחיי' לאיברים שמדח ענינו שבע"כ"ה לאחר מתקן ובמיתו איסור ערפיה והל ע"ה אבר קמיפני דהוא מטעם שכתבתי דערפיה על חמ"ס הוא איסור כולל כיון דאיירי דליכא כזית בהבשר רק דהשלים מערפיה אחרת דבזה חשיב

אלא דיש לעיין ע"ז מהא דאמרינן במתילה (דף פ"ו ע"ב) בנמתי' כל הניבלות מלטרפין זה עם זה ואמרי' ע"ה בנמרה אחר רב לא שנו אלא לעיין עומאה אבל לעיין חבילה סבורים בפ"ע ועמ"ה"ש בפ"ע, לוי אומר אף למתילה מלטרפיהם והרמב"ם (בפרק ח' מהלכות מ"ה הל' י"ו י"ז) פסק כרב ע"ש וקשה אח"י לא מלטרפיהם כיון דעיקר הפסע דל מלטרפיהם הוא משום דאין חמ"ה ואין אסור כניבלה חל על האיסור עמאה כמ"ש חוס' שם בנ"ח אחר רב ולפמ"ש יחי' זה כולל דהל על חלי זית עמאה למען יהיה מחויב על חלי זית סבורה א"גם בלא זה יקשה לשיטת הסבורים דהל חלי שיעור לא אמרינן דאין חמ"ה ועימש"ל בזה אמנם מ"מ י"ל על קשיא ה"ל דחשיב כולל מנו דהל על בנידין והעלמות, [ומיירי דהלל מה דהשלים מקודם] :

אמנם יש לעיין ע"ז בפ"ה המכירות להרמב"ם בכריתות פ"ג בנ"ח דבכ"ח אינו כולל מחמת הכאה כיון דע"ז גופי' אלו דנין וכאם לא יהיה נחשב בנ"ח לא יהיה נחשב בהב"ה, כ"כ בזה האריך נימא דאיסור דהבמה חל על בנ"ח כיון דהל על בנידי' והעלמות חל ג"כ על הבשר, הא ע"ז גופי' אלו דנין דכאם לא יהיה חל על הבשר לא יהיה חל גם על בנידין והעלמות, וכמו כן ל"ל כיון

ורפ"ז י"ל קושי' התוס' מה דמקשי' דלהאי לישנא דכ"ע לאו לא"ע ולר"י איכור חבר חל לא"ע אי"כ סיבוי משכחת לה דלא מחייב. אלא שחיס כהלכ' חלב מכת"י ומה"ע, ד"ל דלהאי לישנא בא דס"ל לר"י דא"א חל עא"פ אינו מטעם דהוא איכור מוסיף כיון דנאכר לבי"ב כמ"ש דלא הוה איכור מוסיף דהא לבי"ב: בלא איכור דאבמ"ה נאכר ג"כ מחמת בשר מ"ה רק הא דחל א"א עא"פ הוא כיון דע"כ איירי דליכא כוזה בשר בכאדר ורק בשלים מערפס אחרת לכן חל א"א עא"פ ככולל וכואו כיון דא"א חל על כגידין והאבנים דלא נאכרו משום ערפס ומשום אבמ"ה יכו' נאכרים לכן חל ג"כ על הבשר, ור"ל דפליגי לשטתו אזיל דס"ל דזכ' ל"ח כולל משא"כ בחלש' חלב מן הערפס דלא הוה האיכור דאבמ"ה כולל ע"א דחלב ופרפס דהא כל האכר נאכר מחמת חלב וערפס, לכן לא חל, אמנם דזכ' אינו מספיק בישוב קושי' התוספות דכיון דע"כ י"ל דר"י ס"ל כולל ומכ"ש דס"ל מוסיף' ותלש' חלב הוה איכור מוסיף כמ"ש דמשום חבר מ"ה נאכר לכן נח דכלא זה לא נאכר משום בשר מן החי כמ"ש':

חשיב כולל כיון דאיכור חל על מה דהשלים חל ג"כ על זה ור"י ור"ל לטעמיהו אזיל דר"י ס"ל בשבועות דגם זה חשוב כולל אף באופן דאם לא יכיר חל על האיכור לא יכיר חל גם על הכיור כ"כ דגם זה חשיב כולל, ולכן חיל איכור ערפס ע"א דאבמ"ה, אמנם ר"ל דס"ל דזכ' לא חשוב כולל לכן ס"ל ג"כ דערפס אינו חל ע"א דאכר מ"ה, וי"ל עוד לפמ"ל בא דלא הוה ערפס כולל ע"א דאבמ"ה מחמת החלב, דמשום אבמ"ה לא נאכר החלב, ומשום ערפס חכיה נאכרה החלב, ובאדתי כיון דחלב ערפס אינה נאכרה רק מחמת איכור דהעמא"ס דהוא יולא מאיכור ערפס ובחל לא יכיר הכמה אכור מחמת ערפס לא יכיר אכור גם ע"ל החלב, לכן לא הוה כולל כיון דע"ז גופו אהו דין, ולפ"ש דזה תל"י בשליחות דר"י ור"ל בשבועות ולר"י חשיב זה כולל שפיר י"ל דר"י חל ערפס האכור אבמ"ה מחמת דהוא איכור כולל דע"י האיכור ערפס יאכר גם החלב ור"ל דליה כולל באופן זה ממילא לא הוה ערפס כולל מחמת החלב ולכן אמר' שפיר בהא"א דכתיב עלמא ס"ל לא"ע דר"י חל איכור ערפס האיכור דאבמ"ה מחמת כולל דחלב ור"ל דליה זה כולל ס"ל דאינו חייב אלא אחת:

שערי שמחה

בעזריה שערי ברני דאבר מן החי ובשר מן החי ומפרכסת ונפסל בשחיטה והזמנת עבדים על ב"מ

וסתתקא טוה כמה פלפולים ולדיני דאין איכור הל איכור.

סימן א

דרמב"ם (בפ"ט מהלכות מלכים הלכה י"ב) כתב וז"ל השוחט את הבכמה אחי' שחט בה שני הסומים כ"ז הוה מפרכסת חבר ובשר הפורשים ממנה אסורים לבי"ב משום אבמ"ה, (הי"ג) כל שאכור על ישראל משום אבמ"ה אכור גם על בי"ב ויש שב"ב חייבין עליו ולא ישראל, שב"ב אחד בהמה וחיה בין עמאה בין טהור חייבים עליה משום אבמ"ה ומשום בשר מ"ה ואכר ובשר הפורשים מן המפרכסת אע"פ שחט בה ישראל שני סומים כ"ז אכור לבי"ב משום אבמ"ה עכ"ל, והנה הא דכפל הרמב"ם דין זה דמפרכסת, הוא כמ"ש הר"מ וז"ל טוהת רבינו לומר דשני דברים אסורים לבי"ב ומותרים לישראל אחד ששאלו אין חייבים משום אבמ"ה אלא בפורשים ובי"ב בין טהורים בין עמאים שני ישראל כיון ששחטם מבכמה חוב שנים אין בה משום חבר מ"ה ואלו לבי"ב כל זמן שהוה מפרכסת יש בה משום אבמ"ה, אלא דוה יש לגיין בדברי הרמב"ם דכחלקא הא' כתב שב"ב אחד בכמה וזו' בין עמאה בין טהורה חייבים עליה משום אבמ"ה ומשום בשר מ"ה, ואלו גבי מפרכסת כתב וחבר ובשר הפורשות מן המפרכסת כ"ז אכור לבי"ב משום חבר מ"ה ואמאי לא כתב גם כזה דחייבים על שניהם משום אבמ"ה ובמ"ה, עוד חמה עליו הכ"מ וז"ל אף ק"ל שרבינו כותב דין זה סתם וגא מפליגי בין בכמה עבודה לקמאה

למימר הכח שאני עכו"ם דלאו בני שמיטה מיכו ואנ"ג
 לישראל שרי לעכו"ם אכור וכו' הקשו זה צ"ל השומע
 ומי' לקיפה זו אבל רבינו סובר דהם כגזירות חלקים
 וכו' וכו' דבפרק ד' מיתום סדרה כרז אחא בר יעקב
 וכו' וכו' דהטוב בדייתא דלא כרז אחא דלאו הלכתא
 היא זה נראה להלן קצת בעד רבינו א"ש שכוף דוחק
 ע"ל הל"מ, ומדאם לעיל ליישב דברי הרמב"ם על כוון
 וכו' ויאר' ג"כ ליתוד זכות על מנהגם של ישראל למכור
 סבני מתיק לנכריים אף המכסותו שנתגבלו בשמיטה וכבר
 חמקו ע"ז המגזרים (ר"סו' כ"ז) ואקדם ביניו דחולין (דף
 ל"ג ע"א) אמר ר' אחא בר יעקב שמת מיתה מדל"ש בן
 לקיש מומתין ישראל על בני העם ואין מומתין כוחים על
 כ"מ מע"י ישראל דשמיטה הלי"א מלחא כיון דחיבה
 שמיטה מעלייתא אישטרי לכו נכרי' דנמחיר סגי לה;
 ובמה"ח טל' מלחא הני ככרז מ"ה דמי אר"פ סוה ימינא
 קמיס דראב"י ובעי' דלוחא לי' מי איכא מידי דלישראל שרי
 ולנכרי אכור ולא אמרי לי' דלמינא הא עשינא קאמר תיבא
 דלא כראב"י כדנ"ה לאלול במבמה קודם שה"י חתך כו"ס
 כשר מיתום השמיטה ומולחו ויפס יפס ועדיתו יפס יפס
 ומתמין לא עד שפ"י ואוכלו אחר נכרי וא' ישראל מותרין בו
 מסייע ליה לרב חדי בר אבין כו' וכ' חו"ס דר"ה אחר
 נכרי כו' משמע דעשינא תבוס דליכא מידי דלישראל שרי
 ולנכרי אכור ותימא דבפ' ד' מיתום (דף נע.) שריך
 וכו' איכא אכור ומכר ומכר שפ"י נכרי' דלאו בני כניעה
 יניכו וכו' שאני נכרי' דלאו בני שמיטה יניכו כדאפר
 לעיל. ואין להקשות מכא דלמ"פ ד' מיתום (דף נ"ח)
 טו"ח ששנת חיוב מיתום וכן השוקס כבורס דבדבר שהוא
 מזהב לישראל לעשות לא שייך לומר מי איכא מידי
 לישראל שרי וכו' וכו' דלמ"פ ד' מיתום בטי בשנת
 חיוב מיתום מכל מקום לא דמי הוליל ויש מ"ת שכיחה
 לישראל כמו בשנת וכו' דב"י נהגו על העברים כדלמ"ר
 ה"ס וישראל אינו נכרז כו' דעבור מכל מקום לא שרי
 וכו' דבפ' גיד הנשה (דף קב.) דלגיני ה"ס נוסח אבר
 מ"ה בשמא וכו' מיתום מחלוקת בישראל אכל גב"ל ד"ה
 מוזכרין על השמא כעבורה בשמא לרבן אף ע"ג דאין
 ישראל מותר על אבמ"ה דשמא מכל מקום אכור לי' משום
 עומא ולא שכיחה דלישראל שרי ולכו"ס אכור לר' מאיר
 דלמ"ר דאין נוסח אלא כבכעס עבורה בלמד וכו' איכא
 אבמ"ה דחיות ועומתו שרי דלישראל שרי ולכו"ס
 אכור וכו' דל"מ כיון דסחם אבמ"ה אכור לישראל א"כ
 מאי פריך סחם בפרק ד' מיתום (דף נע.) מנול דפסחם
 משום פלוס וי"ל דמכל מקום אבמ"ה דידעו אכור משום
 רבשיח שמיטה אף ע"ג דכו"ס אכור באשבו ב"ג וע"ס
 וישראל לא מייסבר אלא בעבר בה ה"ה ויחן בה"י
 שיעור אכור מ"ס ולר"ל דלמ"ר ח"ס מזהר פ"ס דלמ"ר
 ל"ח ל"ח הכו"ס כלל"א אלא סבר לה כה"ד ה"ה אין מומתין
 כותי על בני מעיים ע"ל ה"ה :

ואפשר לומר דדבר זה ח"ל במחלוקת הפוסקים אם
 הלויין דחבתה מבקרך ומאחך הוא מ"ע
 שנגעו ישראל בכלל כל המצות או לאינו אלא חיקון סלוא
 דאבמ"ה ונכלה ביניו בשבועות (כ"ד ע"ה במו"ס ד"ה
 האוכל נכילה ביו"ה"כ) עיי"ש עפ"מ"ס חו"ס לי' דלמריק
 טו"ח ששנת חיוב מיתום וכן כותי שטק בחורס ולא אמרי'
 מי איבא מידי משום דבדבר שהוא מזהב לא אמריק
 מל"מ, ולפ"י י"ל אי אמריק דחבתה היא מלכות עשה
 ע"ז י"ל דדוקא ישראל מזהב על מצוה זו, וכותו לו לשחוט
 ולאכול מי"ד ע"י השמיטה ואף דע"י משום השמיטה יסי'
 ככר מעיים דאבמ"ה וכן דהם מומתים בדקולא דמ"ה
 כאשר יבואר לפנינו אפ"כ לנעונו על מצוה זו משא"כ לב"י
 לא נאמר להם מצוה זו ואסורים בשמיטה, מממה האיסור
 דאבמ"ה וכו' מל"מ דהשמיטה סתיר לישראל ולא לב"י
 דהא בני מצוה לא אמריק כן, משא"כ אי אמריק דחבתה
 לא בני מצוה עשה רק בה לתקן הלוחין דאבמ"ה ונכילה
 בזה אמריק כמו דהשמיטה נכחי לישראל לב"י האיסור
 דאבמ"ה כמו ק' מהני לב"י מטעם מי איבא מידי ולכן
 כרמב"ם דס"ל (פ"ה מה"ל' שמיטה) מנה העשה דחבתה
 במיין המצות ח"ל (במע"מ קמ"ו) לבחוס בהמה מי' ועוף
 ואחר יאכל מבשרה שנא' וזבח מבקרך ומאחך ע"ל ס"ל
 דלא אמריק בשמיטה מי א"מ מטעם דדוקא ישראל דבני
 שמיטה יניבו ולסם כתיבה המצות שמיטה מהי השמיטה,
 משא"כ ב"י דלא יחון לסם מצוה שמיטה לא מהני לכו
 השמיטה לב"י איסור דאבמ"ה, אמנם כל הפוסקים
 חולקים בזה על הרמב"ם וס"ל דחבתה לא כו"ס עשה חיקון
 חיקון הלאו לכן ס"ל דגם בשמיטה אמריק מל"מ וכמו
 דהשמיטה מהני לישראל לענין איסור דאבמ"ה כ"כ מהני
 גם לב"י, וז"ע עוד בזה, וי"ה אף שיהיה זה מבוואר
 ברמב"ם דבני שמיטה לא אמרי' מל"מ וא"כ לכאורה
 לעשות ה"ה אכור לזמן הנכרי על בני מעיים :

והיה לעיל ליישב בפשיטות קושיות ה"ה דמה
 דפקש נימא דלאו ב"י יניבו יש לומר דשגלמא
 גבי יפס תואר משני שפיר נכרי דלאו ב"כ יניבו כיון
 דיפס תואר לא כותרי רק לאומו שיהי במלחמה וכו' וביא
 אחס מהש"ס וויפ"ס שכותרי לזה שכבשה במלחמה
 אסורה לאחר כמבואר ברמב"ם (פ"ח מ"ה מל"ס ה"ג)
 ד"ל ואין חשש יפס תואר מותרת אלא בשנת השב' שנא'
 ורואה בשב' וכו' ולקחת לך לאשה שלא יקח שמים ויבעול
 אחס ויניח אחס לחבו או לאמו ע"ל ולכן ממילא
 בעט"ס לא שייך מי איכא מידי וכמ"ס ר"ש"ס בשגלמא דרין
 דלאו ב"כ יניבו וכו' ואי דלמ"ר ב"פ"ס שכו"ס ישראל ממלחמה
 הלא גם ישראל אחר אכור בו משא"כ א"ס היה הרין
 ב"פ"ס דמותרת אף לאחר שלא ה"י במלחמה יש לומר דלא
 כהמ"ה

מן שהי ואבר הפורש ממנו מותרת בין ישראל בין לנכרי
מש שאין כן אם לא היה שחיטה מעליה לא יאסר מאיסור
דאבר מן כחי עד שמחה וכ"ז שהיא מפרכסת היא
אסורה משום אבר מן החי ולכן כמו דאמרינן בכל מקום
ד'איקומי' הדבר על חזקתו ואף היכא דילאש עבשו
מחוקקה אפילו הכי חליק על שעה המחזרת שנוכל לתלות
שילא מחוקקה ק"ם בספק בשחיטה אמרינן דבהמה
בחי' בחזקה איסור דאבר מן החי עומדת ואף דבהמה
ילאש עבשו מחוקקה דהיא מחה לפנינו מכל מקום חלי'
על שעה המחזרת שנוכל לומר דילאש מחוקקה ואמרינן
דלא היה שחיטה מעליה ולא היסר יולאש מחוקקה עד
לאחר שמחה וצדק שהיא מפרכסת היה עליו האיסור
דאבר מן החי :

וי"ל דלרש"י לשיטתו ליק מאי חזקה איסור איכא
למאן דלמך בבהמה בחי' לאו לא"ש, כיון דס"ל
דלכ"ע עומדת לבשר מהחי' ואיכא ח"א לבשר מהחי'
והאי דיקע רש"י אבר מן החי ולא כחב בשר מן החי'
דכחב לב"ש, י"ל עפ"מ"ל דלענין איסור דבשר מן החי'
כשי' בשר דוקא, והלב וכדכח' וגידיד לוינס ככלל בשר
אין עליוס איסור דבשר מן החי רק איסור דאבר מן
החי דע"ז לא בעינן בשר, ולכן י"ל דאי אמרינן ח"א
דבשר מן החי קשה החלב והגידים וכל הדברים
דאינס ככלל בשר הא הם אינס באיסור דבשר מן החי,
וממילא לית לכו ח"א, ואף דיל' המכל מקום כיון
דלרייטס לאסור בשר משום חזקה איסור דבשר מן
החי נאסרת כל הבהמה וכסהו דכו' ק"י ש"מ אין זה
פשוט כ"כ לכן נקט רש"י אבר מן החי דבשר כל הבהמה
ככלל באיסור זה דכל הבהמה כוס כאלו יחסה אבר אחד
ובולם נאסרת באיסור דאבר מן החי כבשר בנרתי זה
לעיל וצוהר עד לפנינו ואכ"מ :

וי"ל הרשב"א בנמו"ב, אגרי ראב"י ש"מ מדר"ל מומינן
ישראל על ב"מ ואין מומינן נכרי' כלומר כיון דס"ל
לר"ל דכל שנתעבו הסומים בני מעים כמאן דמנחי בדיקולא
דמיין הרי הן לאחר שחיטה הסומי' כאלו פירשו מן הבהמה
מיד קודם שחלו נפש וישראל דבשחיטה חלוא מלחא
אישתרי לכו נכרי' דבגמירי סגי' לכו ובמיסה הליא מילחא
כאבמ"ב דמי עכ"ל מבוחר מזה דדוקא לר"ל הוה כב"מ
כמאן דמנחי בדקולו ולא לר"ל, דלילכ לזיז ענין קאמר
ש"מ מדר"ל, ומ"ש התוס"ב אח"כ וז"ל ומ"מ מהכחרא דהלכה
כר"ל וכו' ועוד מדקאמר ש"מ מדר"ל אין מומינן
נכרי' על ב"מ ולומר דמומחי' בדקולא דמיין ש"מ כוונתה
ס"ל, וא"ת שהני החס ששחטו שנים או רוב שנים, אם כן
אמאי תליא לה דדר"ל אפי' לכ"ע גמי עכ"ל כרי דדמה זו
דל"ל דלאחר שחיטה שני הסומי' לכ"ע כמאן דמנחי בדיקולא,
דא"כ לזיז ענין קאמר ש"מ מדר"ל הא לכ"ע אסור לזמן
ג"כ לאחר גמר השחיטה אפי' דס"ל דדוקא לר"ל הם דמומחי'
בדיקולא ולא לר"ל ולא הולך לומר מדברי ר"ל, ופי"ז
ממילא אם נקטינן להלכה דלא כר"ל לא הוה הבני מעיים
כמאן דמנחי בדיקולא כלל :

בב"י יהיה ראיה מדברי הרמב"ם דפסק כראב"י לענין
זה דלא אמרינן גבי שחיטה דמותרת לנכרי' מטעם
מיא"מ וא"כ קשה למח לא הכי דכרי' להלכה דאין מומינן
נכרי' על ב"מ, מזה יראה נראה דהרמב"ם ס"ל להלכה
דלא כר"ל, ולר"ל לא הוה הבני מעיים כמאן דמומחי' בדיקולא
ולכן גם להרמב"ם מותר לזמן הנכרי' על הב"מ, ומזה
ישיב ראיה נכונה דהרמב"ם לא פסק כר"ל וממילא דכמו
דלשיטת הרמב"ם דס"ל דבשחיטה לא אמרי' מא"מ ואפי"ה
ס"ל להרמב"ם דמותר לזמן הנכרי' על הב"מ ממילא כמו כן
אף אם היה פסול בשחיטה מותר לזמן נכרי' על הב"מ כיון
דלא הוה כמאן דמנחי בדיקולא :

כסמא דגמ' דלחמר ככרי' דלא כראב"י ומשום הכי
לאחר השחיטה ילאש הבהמה מאיסור דאבמ"ה גם לב"י
ואבר הפורש מן המפרכסת מותר גם לנכרי' וכ"ש דמותר
לזמן ארוס על הב"מ וכי צוהר צדור י"ד (ס' כ"ז) ותמי'
על ככ"י לתם השמים דין זה נפוש, וי"ע :

סימן ב

אמנם היכא דאירע עבירה בשחיטה, זה צדור דאבר
וצבר הפירש מן הבהמה צדור שהיא מפרכסת
אסור בין ישראל ובין לב"י באיסור דאבמ"ה ובמנואר
בדרשב"א בנמו"ב, אולם לענין הבני מעיים לאסור
אוסם לנכרי' בוס יש נזקס לומר מלחמר ראב"י ש"מ מדר"ל
מומין ישראל על ב"מ ואין מומינן נכרי', מזה נראה
דדוקא לר"ל דבני מעיים הם כמאן דמנחי בדיקולא ס"ל
לראב"י דאין מומינן נכרי' על ב"מ, מהא"כ לר"ל לא הוה
בני מעיים כמאן דמנחי בדיקולא כלל, ומותר לזמן ארוס
על הב"מ אף לראב"י דס"ל דלא אמרינן בשחיטה מי איכא
מירי' וא"כ ממילא לאותן הפוסקים דנקטי' להלכה כר"ל,
ליכא כלל איסור על בני מעיים, אהמ"כ החב"ש בהרי"ך
צ"ה דגם לר"ל אמרינן דבב"מ הם כמאן דמנחי בדיקולא
ע"ש דברי הרמב"ן במלחמות דר"ל דלפיג על ר"ל הוה
דס"ל דלאחר שחיטה קשה עינין לא הוה הריאה כמאן
דמנחי בדיקולא משום דהסומים ינקי מהדרי, ולכן ממילא
לאחר שחיטה שני הסומים הוה כב"מ כמאן דמנחי בדיקולא
לד"ס, וממילא אם אירע פסול בשחיטה אסור לזמן
נכרי' על ב"מ משום דהם ארויט באיסור אבמ"ה ע"ש,
וחכם אחד [הוא כבוד יד"י מחותני הגאון הגדוק מסור"ד
זב"ד וואלף מואלשין אבד"ק לאסק ז"ל] כתב לי ליישב זה
דברי רש"י בנ"ש דהא דאמרינן צנמרא בסנה בחי' בחזקה
איסור עומדת דהוא איסור דאבמ"ה ותמסו כולם על רש"י
דכח איסור דאבמ"ה ודאי שקע דכח הבהמה מחה לפנינו,
אמנם אי אמרינן היכא דהיה פסול בשחיטה נאסרו הב"מ
לאחר שחיטה באיסור דאבר מן החי לק"מ על רש"י דיל'
דהיכא דהוה ספק בשחיטה בני מעיים ארויט משום
חזקה איסור דאבר מן החי דהא אם לא היה שחיטה
המכבדת גם עבשו לאחר שמחה הבהמה נאכרי' כב"מ
באיסור דאבר מן החי וכיון דאסרי' הב"מ מחמת חזקה
איסור ממילא נאסרה לה הבהמה כמ"ש בס' ק"י על
השבדאל דמנחל ליה אבר מן החי נלקח סימנו קודם
צדור הפרשות והאי לאחר צדור ופסקו לאיסור שיהם
עב"ד והשבתי לו דזה אינו דכח דברי רש"י הם על הא
דחולין דף ע' ע"א לא בוק צב"י נבלה דבהמה בחייה
בכ"ח עומדת וצב רש"י חזקה איסור דאבר מן החי וזש
לא שייך לומר דמחוק' הבהמה לאיסור ואמרי' דודאי לא
שחט רוב הסומים מחמת ח"א דהא אם לא שחט רוב
אין לפי האמת לא הוה הסומים כמאן דמנחי בדיקולא
ולא נאסרו הסומים כלל באיסור דאבר מן החי, ול"ל
דייטס על הבימנים איסור דאבר מן החי דאם כשחט רוב
הסומים או הוכשרה הבהמה אפי' באכילה, וזאם לא
שחט רוב הסומים ממילא לא נאסרו הסומים גם כן
משום אבר מן החי כיון דלא לא הוה כמאן דמנחי
בדיקולא :

ועל קשוי' הסוס' על ר"י יש ליישב אפי' אם עמא
להלכה דלא קיימא לן כר"ל לא הוה הב"מ אף
לאחר שחיטה שני סומים כמאן דמנחי בדיקולא,
מכל מקום יש ליישב דברי רב"י דפסיר אמרי' ח"א הוה
איסור דאבר מן החי כיון דאם היה שחיטה מעליה
אז מיד לאחר שחיטה ילאש מאיסור דאבר מן החי
ואף צמח שהיא מפרכסת אין עליה טוב האיסור דאבר

והנה התב"ש הדחיק בספרת הרמב"ן ללמחר שמיטת השני סימנים לכ"ט כמאן דמנחי בדיקולי ודחק עמלו ליישב דברי ראב"י כהם דקאמר ש"מ מדר"ל מומיני ישראל על ב"מ ואין מומיני נכרים מדוע נקט דוקא ר"ל הא גם לר"י אסור לזון נכרי על ב"מ כיון דלא יריירי ללמחר שמיטת שני בסימנים, אמנם לפמ"ש הסרי"ט בגלגלו בכבוד שור ליישב דברי רש"י התחזיקו דכתב גד"ס מדר"ל וז"ל דלמחר כיון שנחמך קנה כוח ריאה כמאן דמנחי בדיקולי ש"מ אין מומיני נכרי על ב"מ משום ריאה דכוח כמו שטוליאה מן הכהמה בעודה מפרכסו וכו' עכ"ל, ותמא אחמי נקט רש"י דוקא משום ריאה כיון דלא יריירי ללמחר שמיטת שני בסימנים ואז נאסרו כל הב"מ מטעם דמנחי בדיקולא, וע"כ ליישב דכא כפ' בעור והרובע פליגי חוקי' ור' יוחנן בזה, וחזקיה ס"ל דכהמה שמופת אפי' עמא נפקא לה מאיסו' אבמ"ח לגברי' משום דס"ל ללמחר שמיטת שני בסימני' היא לגמרי כמחה דמי' ור' פלוג עליו והק' קי"ל בכל מקום כחזקיה לגבי ר"י דרבי' כוח, והא דלא קי"ל בזה כחוקי' הוא מנה כביריאה דביאה כגמרא בסוגיא דמיא דלא כראב"י דמבוחר ש"מ דכמחה גם ללמחר שמיטת שני בסימנים אכר כסורש ממש אכור לגבי' משום אבמ"ח כמבוחר בסוגיא דכעור והרובע (דף קכ"א), וה"כ ממילא ראב"י דלא כוח ידע מברייתא זו ע"כ דכוח ס"ל דהלכה כחוקי' ללמחר שמיטת שני בסימנים הוא כמחה, ולכן הולך רש"י דהא דאין מומיני נכרי הוא רק משום ריאה דביאה כמאן דמנחי בדיקולא מיד ללמחר שמיטת הקנה רשות חילה, משא"כ שאר כבני משיים מותרים לנכרי כיון דבשמיטת השני בסימנים היא כמחה עכ"ל עיי"ש, וה"כ ממילא אפי' אי אמרינן גם לר"י ללמחר שמיטת שני בסימנים הם כמנחי בדיקולי מ"מ היב מזה לזמן עולה נכרי כיון דאליבה דר"י לא כוח כמאן דמנחי בדיקולי רק ללמחר שמיטת שני בסימנים ואז בכמהה הוא כמחה ולא נאסרו הב"מ כלל משום אבמ"ח ולפ"י ממילא לפי האמת קי"ל כ"י דכס ללמחר שמיטת השני ס' לא הוא כמחה ממילא היבא דנפסלה בשמיטת אכורים הב"מ לנכרי משום אבמ"ח אף לר"י :

אמנם מדברי רמב"ם בתורה"כ לא נראה כן דמבוחר כהדיא בדבריו דהא דאראב"י ש"מ מדר"ל ח"מ נכרים על ב"מ דהוא על כל כבני משיים, גם בהרמב"ם יש לעיין אם יומא כע"ש אכור שור דהא דלא קי"ל כחוקי' הוא רק מברייתא זו אי"כ ממילא להרמב"ם דלא פסק כביריאה וס"ל דהיא נדמה מהלכה עכ"ל ויהי דברי חוקי' נדחי' מברייתא זו וזה יש ליישב, אמנם בלא זה מוכח דלהרמב"ם לפי האמת מזהר לזון נכרי' על ב"מ כמ"ש מלל הביא דברי ראב"י בגלגלו דאסור לזון נכרי' על ב"מ [ואמנם נראה לי דרך אחר ד"ל דכרמב"ם ס"ל ב"כ בהרמב"ן בזה ללמחר שמיטת השני ס' הוא לכ"ט כמאן דמנחי בדיקולא ובאמת אסור לזון נכרי' על ב"מ ואפי"ה לא קשה על הרמב"ם הא דלא הביא בגלגלוהו הא דא"מ נכרי' על הב"מ ויבואר כפ' בהא] כיון דהוא פסק לגמרי כראב"י דבשמיטת לא אמרינן מי ח"מ, אפי"כ ז"ל בשמיטת כרמב"ם דהא כהא תליא דדוקא לר"ל דס"ל דכמאן דמנחי בדיקולי דמיא אסור לזון כב"י, משא"כ לר"י דלא ס"ל הא דמנחי דמנחי בדיקולי מותר לזון ב"י על כב"מ משום דאליבי' לא כוח כמאן דמנחי בדיקולי אפי' בגמרא שמיטת משום בסימנים יקנו מנהג ההכמה ולכן הרמב"ם דפסק כפ"י מכל' שמיטת ה' ב' בתיקב כריאה ללמחר שמיטת הקנה מריפה ודלא כר"ל מותר לזון ב"י על כב"מ, וממילא כמו כן לדין אפי' בגמרא בשמיטת מותר לזון נכרים על כב"מ לשמיטת השוקים דס"ל להלכה כר"י :

אמנם התב"ש כתב ע"ד מילתא כעמעה דאפי' אי אמרינן דזה תליא בגלגל דר"י ור"ל ור"י לא

כוח הב"מ כמאן דמנחי בדיקולא אפי' בגמרא שמיטת, מ"מ כיון דהא דנקטינן להלכה כר"י אינו מטעם דהאי רק כיון דהוא ספיקא דרינא חי קי"ל כר"י או כר"ל נקטו' לחומרא וממילא גם לזון נכרים על כב"מ אלוך ג"כ לחומרא חי"ל כפי' כ"י ס"ק ה' וכן לפמ"ש שם בשם הראב"ד וכו' כראש"ש ז"ל דהטעם שאין לפסוק כר"ל הוא משום דאמרינן בגמרא דדברי ר"ל כותרים וא"י ולא ידעי' כי דאמרינן ולהכי עבדינן לחומרא נמי פשיטא ללמחר עבדינן לקולא לא עבדינן דלמאן הא דקאמר דמנחי בדיקולי דמי הוא דאמרינן וכו' לפמ"ש אמ"כ אלף אפי' לת"ם הפוסקים דפסקי' כר"י דפליגי אר"ל וכו' דלא אמרי' דמנחי בדיקולי דמי ולדידהו אפשר לומר דאפי' שמיטה מדוייכו לא ס"ל דכמה דמי דלא ס"ל טעם יקני' מהדרי' אלף דיוקני' הנהגה וכני משיים מכל הכהמה ובמות ככהמה מתיב גם כס מ"מ ז"ל פשוט דלא פסקי' כר"י ע"ד ר"ל אלף משום דלמחר לא חדש כהא מבוברת פפי לפסוק כר"ל לגבי ר"ז דקא"ש מיניב כדמוכה בזכמים (דף ס') ויומא (דף פ') וב"מ (דף פ"ד) דר"ל הוא גדול מר"א ושם (דף פ"ה) מוכח דר"ל קאי' מר"י אלף משום דמ"מ חשיב כה כהמה אבל לקולא פשוט דאין לפסוק כר"י לגבי ר"ל וכו' הרשב"א שם להדיא לחם טעם להשמיטה כר"י דברי ר"ל משום דר"י מחמיר אלמא דאי לקולא אין ראייה להחיות כוחו' ואפי"ה אם ס"ל דר"י פליג נמי ארבה דמפ' דטעם ר"ל משום דכמה דמי ודאי מפ' דעשמה דר"ל משום דאין עריפיה לחי' שור מ"מ הא כהם נמי' לא ס"ל אליבה דר"ל הכי מדפריך וחי' אר"ל כפי' כו' וכן ראב"י דקאמר ש"מ מדר"ל ט' לא פי' דברי ר"ל משום דה"ט לחי' חיות כ"א משום דכמה דמי וא"כ ראי' לפסוק כר"ל ואליבה דרבה היבא דהוא לחומרא לומר דמנחי בדיקולא דמי ל"מ היבא דהטעם לחומרא אפי' שמה לחמא ומתח' קודם שבעת להפניו ס' לאסור הסגרי' בלאו ס' להאכילי' געו"ס ואין להחיר כ"א היבא דכועילה השמיטה לישאל' מטעם ליבא מודי' כו' עכ"ל והרד"ק ע"כ מ"ש כרמב"ם (ב"מ מ"ה) ס"ל דתיקב כריאה ללמחר שמיטת הקנה עריפה לא כוח רק הפק עריפה דלא יקני' לחומרא לחוס לדד"ו ולק' דבלבדור מפשטות לישאל' דכרמב"ם נראה דהיא והיא עריפה אמנם דעכ"ל בדברי הרמב"ם דלא כוח רק הפק עריפה דהא אפי' אי אמרינן דהרמב"ם פסק לגמרי כר"י ונד' ר"ל, מ"מ הא בדברי ר"י גופי' איבא לפסוקי' אם חדר ב"י ממאי דהיב ס"ל מתחילה אי"מ לחי' חיות וכהדארי' בגמרא דלמא' לשלם לא חדר ב"י ור"י לדברי' דכמה קאמר ולי' לא ס"ל, הכי דיש מקום לומר דר"י ס"ל בציאת א"ט לחי' חיות, וה"כ ע"כ הא דפסק כרמב"ם בתיקב כריאה דהוא עריפה חינן ודאי עריפה :

ובסוגיא גליבון בחולין (דף ה' ע"א) אמרינן ליישב בזה דברי' כר"י דהיי"ך דכשמיטת דברי ר"י לדין סכין ובחט כה שמיטה כשרה וגם נ"י א' הוא כרמב"ם (ב"מ מ"ה) הלכה כ"כ) לדין סכין ומשם כה שמיטתו פסולה והמהו דאמרינן לא נקטו דברי ר"י לבלבד, ואמרינן ליישב דהא כהו' פריך ע"ד ר"י והיבא דר"י ומשני' ביב"ס מרווח רווח, וכתבו חוס' גד"ס ובהא שמיטת מתאן שאם כשמיטת שמיטה יתיב סושת כנגד מה ששמיטת עריפה דכהא כוח כפי' נמיכ' משום דר"י שו' לאו משום דמרווח רווח עכ"ל מבוחר דלא יקני' סושת כנגד מה ששמיטת לא סוה רק עריפה ולא נבלה וכן הוא בב"מ (ב"מ מ"ה) עיי"ש, ואפי' זה אם יומא דר"י ס"ל א"ט לחי' חיות קאס מא' פריך בגמרא ובהא איבא דר"י הא רש"י כתב בסוגיא (דף לב:) גד"ס אלף כב"מ לא חי' לשלם דרך הקנה לישמע תהליב לפי שסוף סוף לעור והאטע סוף למפריקם עכ"ל, ובקנה יתב' אפי' בגמרא ובהא איבא דר"י כיון דחי' קנה כהו' כהו' וברובו נפק' וממילא קודם דעסק' כ"כ

כבר הוא נשחט ומבואר בפ"ח (כס"ו ט) ע"ש וא"כ יתקן ק"י כגמ' הוא רק על האובס וכה איכה לדרין ויש לתוש למלא יקב כושש קודם שנשחט רוב. אמנם גם על כושש ל"ק דכיון דכבר נשחט הקרב כשיאר ממילא לא נמקד גם כושש מטעם דא"כ בח"י חיות. וז"ל דקו"ש בממלא אינו רק א"ל דר"ז הדיר נ"י וס"ל דיש מרשם לח"י חיות קשה ס' איכה לדרין ושוכח ממלא דאמרי' ביכ"ש מרווח רווח. ולפ"י י"ל דכרי"ף והרמב"ם כשמיטו מילתא דר"ז כיון דר"ל דר"ז ס"ל בלמח א"כ לח"י חיות ול"ק ק"י כגמ' וכה איכה לדרין וממילא דלא מוכח מדר"ז דבכ"ש מרווח רווח ולכן לדרין דק"ל יש מרשם לח"י אמרי' דשמיטת פסולה. ובחמ"ח י"ל דהא דר"י הרמב"ם דשמיטת פסולה הוא רק מטעם ספק. ולפ"י ממילא י"ל כמ"ש החט"ש דלא פסקי כר"ז רק לחומרא ואדכרי' בזה יס' יוחא ג"כ מ"ש ביישוב דברי הר"ף והרמב"ם כהא דליטון. דאם ימלא דלמרי פסקו כר"ז יס' קשה ליטון סכין וס' ממ"פ כשר דא"ל א"כ לח"י חיות ה' בודאי שמיטתו כשרה אפי' א"ל אמרי' ביכ"ש מרווח רווח. וא"ל יש מרשם לח"י כרי ט"כ מוכח דבכ"ש מרווח אכל בזה י"ל דהא דלמח ר"ז ס"ל דא"כ לח"י חיות. אמנם א"ן לא ק"ל כר"ז בזה. ואכ"כ:

אמנם ד"ל לסיק דודאי להכחיש אסור לזמן עב"ס על ב"מ בבכמה שפסול בשמיטת, וכמ"ש בה"ח בחולין דף כ' דמשו"ס הביא אח"כ הא דפסול בשמיטת סוב נבלה דנפ"מ לענין כב"מ, וכה ד"ל הסוד ומוסר לזמן עב"ס על ב"מ ואף דלמח כ"ש מהא דמוסר להכחיל לו כשר שפרש מן הבכמה בעודם מפרנסת, י"ל שפ"מ ככבוד שור עוד ליישב דברי רש"י במה דנקט בדרב"ב דאין מוזמין על ב"מ דכא משום הריאה, ד"ל דס"ל לרש"י כמ"ש תוס' (דף פ"ד) ד"ס בענין בשם ה"ר שמש"ל ששחטת ס"ל מהא אפי' מפרנסת, וי"ל דהס"ד לב"נ אמרי' קן דבכשרה היא כמחה לאחר שמיטת השני ס' לכן כהכ רש"י משום הריאה עב"ד ע"ש והיינו דרש"י דס"ל דבדברי רב"ז עב"ל קן דל"כ ה"ך יסדן כבדרי"ח דמוסר כזים כשר לאחר נכרי וכו' אש"כ דכא ס"ל דגם בב"נ מחקי' בין עמחה לטעורה דדוקא בטעורה אמרי' דלאחר שמיטת' השני סימני' היא כמחה. ובה מיישב ג"כ הא דארב"כ ש"מ מדר"ל מומי' נכרי' על ב"מ ואף דאיידי לאחר שמיטת השני סימני' דלכ"ע כמאן דמנה דיקולי'. אלא כיון דלרב"ב עב"ל דלאחר שמיטת השני ס' היא כמחה לגמרי. ולכן ממילא לר"י דלא כוב כמחה דיקולי' עד לאחר שמיטת השני ס' וזו כבר היא מסה, וכש"ס דלמח היא דלא כרב"ב הוא דלא יחא. וכו' לחלק בכך רק דאי אמרינן נכרי' לאו ב"ש יניחו גם לאחר שמיטת השני ס' אינה כמחה. ולפ"י ממילא כה"ך הסוד להשמיטתו דבכ"מ מומי' לב"נ משום דה"י ס"ד לומר דוקא לאחר שמיטת השני סימני' כשר כשורש ממנה מוסר לב"נ משום דא"כ כמחה משא"כ הריאה אסור. ולכן כהכ הסוד דמומין עב"ס על ב"מ להשמיטתו אפי' לדין דנקט' לתמרה כר"ל ובריאה מיד אחר שמיטת הקרב הא כמחה דיקולי' אפי' אחר מותר לזמן עב"ס על ב"מ, ולפ"י ממילא משפסות דברי הסוד מוכח לסיק דדוקא בכשרה מוסר לזמן נכרי' על ב"מ ולא כמחה נבלה בשמיטת, כרי דמוסר כמ"ש הסב"ס דגם כוב חולין לחומרא לחוש דברי ר"ל כיון דהסוד אינו בשמיטת הרא"ש. אמנם בחמ"ח נראה לע"ד דלאחר שמיטת השני ס' ל"כ אסורי' כב"מ משום אבמח"ה ויבואר בסיומן הבא:

סימן ג

הרמב"ם (פ"ה מהמ"א ה"ו) כז"ל בשר המדולדל בבכ"מ ואחר המדולדל בה אם אינו יכול לחזור ולחיות אש"פ של"פ ס' ה"ל אחר שנשחט אסור ואין לוקח עליו. ואם מחה הבכמה דרוחין אחרו כאלו נפל מחיים לסיק לוקח עליו משום אבמ"ס וכו' ע"ל. והוא גמ' דחולין (ע"ג) דק"ל שמי' אינה עשה מיפל מיתה עשה מיפל. מבואר דכרמב"ם ס"ל דבאכר המדולדל ואף דאמרי' בגמ' דאין בו אלא מלוח פריש, כפי' לזון איסור דלורייחא ללקוח אכל מ"מ נאכר מה"ת וזה אשר בשביע לחכס אחד מ"ש לה"י לשיטת הרמב"ם לזכור איסור חולה בל"כ המדולדל

והנה הסוד (בכ"י כ"ז) כהכ וז"ל מחך מבכמה לאחר ששחטתו כר"י ועודנה מפרנסת אסור לאכלה בעודנה ח' אכל לאחר שחמה מותר לאכלה ולהכחיל לנכרי ומותר להכחיל כב"מ עכ"ל, וקשה כיון דקת"י דמותר להכחיל בכ"מ לחסך ממנה צטוריה מפרנסת מ"ס דמותר להכחיל

סאונאי בני' בעור וכוונתו (דף ק"ט) כהא דאמרי' ח"ל
 חמיעתה נשחטת וכו' ואם חיותא דלית אלא מדרבנן הרי
 מכ"ס הוה אוכל ומותר להאכלי לכו"ל ממילא דכוי שפיר
 אוכל הנאוי להאכלי לחמירא וחף דהמשי"א כחב שם על
 רש"י הא דלא פי' במסקנא דר"ש קאי חמיעתה משום
 דקושטא דמקרי אוכל מ"מ חמות מלך מס"ד דגמ' דר"ש
 קאי חמיעתה, ובה ר"י דפי' כן הוא גופי' ס"ל ב' בכמה
 כמקשה דלון זו אלא מלוח פרוש, אלא פי"ב מוכח מס"ד
 דגמ' כשיטת הרמב"ם דלויכה אסור דאורייתא באבר
 המדולדל וכיון דרמב"ם דגמ' מוכח קי מי יכריחני למר דלפי
 כמסקנא לא אמרי' בני' ע"ד, ולענין נראה דהא דבבב
 הרמב"ם דבאבר המדולדל איכה אסור דאורייתא הוא רק
 לישראל משא"כ לכו"ל אם לא נאסר האבר המדולדל מעטם
 חמיהת' יליכה אסור מלל לכו"ל, דהא כרשב"א וכו"ל חמיה
 כשם הרמב"ן על פי' גמ' לעולם הכיפה ולא האבר אלא
 אברו הא ר"י גופי' ס"ל דבבב בשב"כ מריפס קאי על
 במכה"י. וה"ל לכו"ל מנ"ל אסור זה דהא קרא זה
 לישראל נאמר ופי' דלכו"ל ודאי נאסר במכה"י מקרא דאך
 בשב"כ נכפזו דמו ל"ח ע"ש וכה חיינה לענין במכה"י גמור
 משא"כ אבר המדולדל דזה לא יליפין רק מקרא דבבב בשב"כ
 ערפס בזה ודאי חמירי' דהא לעולם נאסר ולא לכו"ל:

והפ"ח (בכ"י ס"ב) הביא דלויכה לשיטת הרמב"ם דאבר
 המדולדל אסור מכ"ס מהתוספתא דמס' עכו"ם
 דגרסי' שם על ז' מלוח נלמנו לכו"ל על אבמה"י כי"ד אבר
 המדולדל בבבבס ואין זו הלכות ארוכה בשב"כ המדולדל
 בבבבס ואין זו הלכות ארוכה אסור לכו"ל וא"ל לישראל
 הרי דאבר המדולדל אסור עכ"ל ע"ד ע"ש. ומזה מוכח
 דלא כמ"ס חמיה עכ"ל לא נראה דברי ש"ס דהא התוספת'
 קאי על ה' מלוח שגלושו בני' וקאמר דלא נלמנו על אבר
 המדולדל וא"כ כוונת התוספתא אינו רק לענין אסור
 אבמה"י ולא איכור אבר המדולדל דודאי זה אינו משבש
 המלוח, וע"כ הוא כן דהא אז לא הי' נוכח שחיטה כלל.
 ואפי' אם נשחט כשחיטה כמאלו דליחא דכיון דלא נלמנו
 אינם בכלל זביחה והו"ל כשחיטה עכו"ם דליחא נבלה וכמחש
 מליבד דמי' ובהו הוא אסור דאבמה"י גמור דהא מיכה
 עושה יפול ובישראל לוקי' עליו, וע"כ דהתוספתא הוא
 לענין אבמה"י גמור דאבר המדולדל אם תסב בבבבס אסור
 בן לישראל ובין לכו"ל משום אבמה"י:

ועיינתי בתוספתא ח"ל סי' סו' התוספתא ואם יש זו
 כמלכות ארוכה מותר לישראל וא"ל לכו"ל עכ"ל
 ומזה נראה לכאורה דאורייתא נשחטת מדרבנן מותר לישראל
 משמע דמותר לו לגמרי ובמחה הא בלא איכור דאבמה"י
 איכה אסור דבבלה ומזה משמע לכאורה דגם ברישא מיידי
 נכחסתה בזבז ויחא ח"ל דקתני וא"ל לישראל דהא במחה
 עושה יפול. משא"כ לכו"ל דלא בני' שחיטה ירכבו והשחיטה
 אינו מתיר להם ולכן מה"ד גם כשחיטה עושה יפול לכו"ל,
 רק דבאמת לא חמירי' זה דכתי' לאו ב"ש יניכנו וכו' וזהו
 כמבאר בסוגי' דאמרי' מא"ע לוישראל שרי ולגמרי' אסור,
 ומסו"ס גם לכו"ל אמרי' דשחיטה אינו עושה יפול. אמנם
 הא חיינה במקום דמיחב לישראל שרי מא"ע משא"כ ביכה
 דאסור גם לישראל דל"ס מא"ע שפיר אמרי' דלאו בני' שחיטה
 יניכנו וכו'ל כמחה ממליה והשחיטה עושה יפול ולכן ממילא
 לשיטת הרמב"ם דאבר המדולדל אסור מה"ח לישראל. ממילא
 דאבר לכו"ל משום אבמה"י גמור. כיון דלאו ב"ש יניכנו
 ומיכה עושה יפול ולכן כזה שפיר אוכל שח"א יוכל להאכלי
 לחמירי' כיון דאסור לכו"ל באיכור אבמה"י:

אמנם דזה אינו דהא באמת מנובא דאך דבבבס
 שפסלה בשחיטה האבר והבבב השורש מהבבבס
 אסור לכו"ל משום אבמה"י, מ"מ אם הי' שחיטה כשרה
 רק דבבבס היא ערפה, יליכה איכור דאבמה"י על הכ"י

גם ליתן לכו"ל כמו אבמה"י גמור משום לא פלוג ולאחר
 דאסורו דרבנן ליתן לכו"ל ל"ח מאכל מס"ס כמ"ס בכל מקום
 דלאחר דחמירא אסור הוא כמו דאורייתא משום איכור
 ל"ח אסור דהוא דאורייתא וכמ"ס טוס' פכאים (דף ל"ח)
 כהא דאמרי' שם מכו שילא ארס י"ח מלכ בהלם של מ"ש
 דלפי' למ"ד מחירי' לכו"ל דרבנן דרבנן כיון דרבנן
 אסורו לא נפיק בני' י"ח מלה מס"ס וכו' ומשום דלאחר
 דהחמירא אסורו מס"ס משום לאו דלא אסור וכו' וכו'
 כאלו לא ראו להיכל בכל עשונות מס"ס, וכ"כ בזה
 דלאחר דהחמירא אסורו לכו"ל ממילא לא השיב אוכל
 שראוי להאכלי מס"ס:

וי"ל בזה לשון גמ' אוכל שאי אהא יוכל להאכלי לחמירא
 י"ח אוכל. ויש לדקדק למע נקב אוכל שח"א יוכל
 להאכלי ולא בבבס דל"ח אוכל כיון דאסור לאכול גמ' לכו"ל
 בשלמא בבבבס וממחה הולך לזכ דשם איירי דבבב'
 שאינו יוכל להאכלי לכו"ל ממחה איכור בהלם, ומל כב"י
 ליכה איכור כלל ולאלי חשבו מאכל דרשאי לאכול אותו
 מס"ד, רק אלוניו הוא אסור להאכלי לו ממחה איכור
 בהלם לכן לריד לנקוס מאכל שאי אהא יוכל להאכלי ל"ח
 אוכל, דאך דמאכל כל עשונות מוהב לכו"ל אפי"ס ל"ח
 אוכל כיון דלון חט רשאי' להאכלי לו ממחה ח"ל הבה
 משא"כ לענין באיכור דאבמה"י לכו"ל אף אם לא הי' כלל
 איכור דלפי עור וכו"ם רשאין ליתן לו לאכול ממילא לא
 הי' השיב אוכל כיון דהוא מוהב עליו שלא לאכלו ממחה
 האיסור דאבמה"י, אכל ח"א דלכני אבר המדולדל יליכה
 אסור מלל לכו"ל וכו' רשאי' לאכלו דהוא אינו מוהב על
 אסור דרבנן. רק כיון דרבנן אסורו אבר המדולדל משום למא
 דאבמה"י נחמו עליו כל דין אבמה"י אף ליתן לכו"ל כמו
 אבמה"י גמור, ומיובב כיבב לשון גמ' דל"ח אוכל רק
 כיון דאסור לנו להאכלי לו. אכל בל"ז ח"ל אוכל דכ"י
 עומר זו לגמרי, אמנם לכו"ל יחא ח"א דבאבר המדולדל
 ליכה אסור חורב לישראל ורק דרבנן אסורו משום לחא
 דאבמה"י, בזה י"ל דכ"ס דגמ' נחמו עליו כל דין אבמה"י
 אף לכושפי' לכו"ל, משא"כ לשיטת הרמב"ם דס"ל דבבב
 המדולדל איכה אסור חורב לישראל מקרא דבבב בשב"כ
 ערפס ל"ח. וע"כ דאיכור זה אינו אלא לישראל ולא לכו"ל,
 וממילא דמן כדון מוהב להושיע אבר המדולדל לכו"ל כקוש'
 במק"ש אמאי לא יכו' השיב אוכל שחמס יוכל להאכלי כיון
 דמותר ליתן לאכר לכו"ל:

ואבר והכבר שפרש מבטחם ערפה בעוד שסוף מפרכסח
מוחר לבני והטעם דהך דבזה ל"ג מא"מ, כיון לישאל
אסור משום ערפה, אגב"כ אמרי' כיון דעכ"פ הויעיל
השחיטה לישאל להסיר להם הליכור דאבמה"ה אהני ג"כ
לב"כ, ודוקא בבטחם שמתכלב בשחיטה דבזה לא הוחר
לישראל ג"כ הליכור דאבמה"ה אסור גם לב"כ משא"כ
בערפס כיון הליכור דאבמה"ה הוחר לישראל ע"י השחיטה
הוחר ג"כ לב"כ מטעם מא"מ, ולפ"ז גם באבר המדולל
הך דאסור לישראל מ"מ זה אינו רק לאיסורא בעלמא אבל אין
לוקח עליו, וממילא דשחיטת החיר הליכור דאבמה"ה
כמו כן הוחר האי' דאבמה"ה גם לב"כ מטעם מא"מ ועיין
מש"ל עוד בזה:

אמנם באמנם על הרמב"ם לק"מ מהא דפריך בגמ'
אוכל שא"ח יכול להאכיל דהא הרמב"ם ס"ל
דשחיטה אינו מחיר הליכור דאבמה"ה לגב"ה כלל כיון
דלאו ב"ג ניכסו, וא"כ ממילא לשיטת הרמב"ם לא משכחח
גבי ב"כ איסור' דאבר המדולל כלל דככל ענין אסור אבר
המדולל לב"כ משום איסור דאבמה"ה גמור דכיון דלאו
ב"ג ניכסו ואכל הכ"ז השחיטה הוחר כמחא מהל"ה דמי'
וגם השחיטה עושב ניפול וממילא לאסור משום אבמה"ה.
ודוקא בישראל דשחיטה מחיר להם והשחיטה אינו עושה
יפול ולא נאכר האבר המדולל לאחר השחיטה מטעם
אבמה"ה אסרס תורס בליכור דאבר המדולל משא"כ
גבי ב"כ לא משכחח לם הליכור דאבר המדולל כלל,
כי אבר המדולל אסור להם משום אבמה"ה ולק שפיר
קאמר בגמ' אוכל שא"ח יטול להאכיל לאחרים הוא בליכור
דאבמה"ה דאבר המדולל אינו רק היכא דמוחר ע"י
השחיטה:

לחוש לשיטת הרמב"ם דס"ל דליכא ליכור חורס באבר
המדולל ע"י"ג ולע"ד זה אינו דאברא נספח הוא דלשיטת
הסוברים דאבר המדולל אינו רק איסור דרננן בזה י"ל
דברננן אסרו אבר המדולל משום אבמה"ה ונחמו עליו
דינו דאבמה"ה הך לכושי"ג לב"כ. שפא"כ לשיטת הרמב"ם
דכאן ליכור חורס ממילא ליכור דאיסור זה אינו רק לישראל
כמ"מ דהקרא דבשר נשדס ערפס אינו נאכר לב"כ, רק
לשיטת הרמב"ם דשחיטה אינו מחיר לב"כ אסור אבר
המדולל לב"כ באסור דאבמה"ה גמור דשחיטה אכל ב"כ
הוחר כמחא דשפס חורס ניפול אמנס לדין דלא קיי"ל
בזו כרמב"ם ונקט' לטיקד שיטת כל הפוסקים שהוקדסו
על הרמב"ם וס"ל דשחיטה מחיר גם לב"כ וממילא דליכא
אסור דאבמה"ה באבר המדולל כיון דשחיטה מחיר גם
להם אמרי' דאין שחיטה עושה יפול ולא נאכר האבר משום
אבמה"ה ממילא ליכא גבייסו אה"כ כלל ואם יומח כשיטת
הרמב"ם דא"מ הוא אסור תורס, ובשיטה כל הפוסקים
דשחיטה מחיר גם לב"כ בודאי ליכא ליכור דאבמה"ה לב"כ
כלל, אם לא דימח דכיון דאבר זה אסור לישראל משום
אה"מ תו ל"ג מא"מ ואסור לישראל משום אבמה"ה אמנס
דזה אינו כמ"ס כיון דשחיטה מחיר עכ"פ לישראל האי'
דאבמה"ה שד"י על האבר המדולל הוחר אסור זה גם
לב"כ משום מא"מ ויבואר עוד לפיטו בזה, ע"כ השבתי
לחמס אחד:

ובזה ל"ג דברי חולין ע"ד דמקב"ו על דאמר ר"י
אין נכס חלל פלוס פרוש נלבד, וכחצו חוס'
וז"ל וקרא דברייתא אינו אלא אסמכתא בעלמא, וא"מ
וכיון דאמדרוייחא מרי באכילה אגחי נקט בביריתא דלטייל
לא אם עטרס שחיטה ערפס איחס ואם האבר המדולל
כס מה ש"ך עס לכוירי אבר מדולל דשרי אף באכילה
עכ"ל, ותצוה לי דהא אבר מדולל אינו מסיר באכילה
רק ביכא דשחיטה סחיר אמריק דשחיטה אינו עושה ניפול
ומש"ה ליכא אסור אבמה"ה על איסור אבר המדולל,
שפא"כ בניחה. דאינו מסיר איסור אבר המדולל משום
אבמה"ה ולקוי' משום אבמה"ה כמבואר בהרמב"ם הכ"ז
וא"כ ממילא אי' כוח אמרי' דשחיטה ערפס אינו עסכר חורס
ואם האבר המדולל ממילא סיס האבר אסור מחמת אי'
דאבמה"ה גמור. וכסי דעכשוו דשחיטה ערפס מסיר ליכא
שום אסור דאורי"י באבר המדולל ס"ס אם לא סיס
השחי' מסיר בערפס האבר המדולל סיס אסור בלא מלות
פרישה מטעם אבמה"ה גמור וז"ע לע"ד:

וראיתי בס' חסד סופר (סי' כ') מ"ס בענין זימן עט"ס
על הכ"מ ביכא דמנכנסל בשחיטה, וכחצו דגס
אם לאסור סב"מ סיכא דמנכנסל בשחיטה ולחוש לדר"ל מ"מ
הוא דוקא כשנשחטו שתי סימרים כולם ומנכנסל אן איכא
אבמה"ה אבל כשמערה בשחיטתו בארזא של סו' הול' אבר
המדולל דלדין נמי יליח בו' חלל מלות פרוש מדרבנן
בעלמא דלעזא רוב הפוסקים ודלא כהרמב"ם ולכן יש להקל
עכ"ד ולע"ד במח"כ שגס בזה דכיון שמנכנסל בשחיטה
הוא כמחא מהל"ה ומחוס עושב ניפול ממילא סוס אבמה"ה
גמור הן לישראל והן לגב"ה וכן אם נאכר הב"מ לגב"ה
מטעם אבמה"ה ה"ך אף הכושיטס מדוללי' כמשעוסיס
אסור ג"כ משום אבמה"ה מ"ה"מ דלעזא כל הפוסקים ואה"מ
לא סוס רק ביכא דסיב שחיטה וכמ"ס:

ורגה הרשב"ה וכו"ן (כפ' א"ע) גבי נשבר סגף כחצו
דכיון דבאבר המדולל ליכא רק מלות פרישה לכן
מוחר לכושיטס האבר המדולל לב"כ ע"י"ג ולדידכו וכו'
קשה מאי קאמר בגמ' אוכל שא"ח יטול להאכיל הא האבר
מוחר לב"כ, וז"ל דכפ"ד ו דואי היו סוכרים דסכמתי'
דאסרו אבר המדולל משום לחא דאבמה"ה נחמו עליו
כל דין אבמה"ה אף לכושיטס לב"כ. ודוקא לפי האמת דקאי'
אסופא ולא על בניחה אמרי' דליכא ליכור לכושיטס
לב"כ ובאמת לפי האמת חצו' אוכל וכמ"ס המכרש"א,
אמנס לשיטת הרמב"ם לפמ"ס דככל ענין אסור אבר
המדולל לב"כ משום אסור דאבמה"ה כיון דדעת הרמב"ם
הוא דשחיטה אינו מחיר להם ממילא גם לפי האמת ל"ח
אוכל כיון דאסור לב"כ מטעם אבמה"ה גמור:

אמנם ב"ז יוחא ג"כ קושי' מהרמ"ל ד"ל דודאי גם
לר"ל לא הוה הריאה לגמרי כאלו מנחא בדיקולי

אמנם ב"ז יוחא ג"כ קושי' מהרמ"ל ד"ל דודאי גם
לר"ל לא הוה הריאה לגמרי כאלו מנחא בדיקולי

כמ"ש הרשב"א, רק דמחמיה הריאה דמי' ועכ"פ הוא ככלל אבר המדולגל שאין בו לסעולא ארוכה דגם לאחר שחמיה הקגה אין לסעולא ארוכה לבריאה, וע"ז קאמר ראב"י שפיר חזמין ישראל על כב"מ, ואף דבריאה היא כמאן דמנחא בדיקולי הוא כחבר המדולגל שאין בו לסעולא ארוכה מ"מ הא ק"י"ל דשחיטת אינו עושה רפול וחי"מ הוטר לישראל מדגן שחיט' ממילא דגם הריאה הוטר ליה, משא"כ נכריים על כב"מ, וממילא לגבי דידכו השחיטה הוא כחילוי נפשו, ומחיה עושה רפול ממילא הריאה אסורה ממחמיה אבמח"ה דהוה כאלו הוה אבר המדולגל ומחמיה הכמה' דהאבר אסור לנכרי משום אבמח"ה:

מ"י השחיטה ולכן מהר"א דגם לנכרים חסיה הריאה מותרת מטעם מח"מ ואף דהם לאו ב"ש וינבו מ"מ הא לישראל ל"ל דבריאה הוטרע מ"י השחיטה, משא"כ לר"ח דס"ל דבשחיטה הקגה לא הוה הריאה כמאן דמנחא בדיקולי ורק בגמר השחיטה הוא כן, בזה ודאי י"ל דדוקא לישראל הוטרע סב"מ ממחמיה שחיט' כיון דברי שחיטה יינבו משא"כ נכרים, וי"ל דהוה דקאמר ראב"י ש"מ מדר"ל חזמין ישראל על כב"מ ופ"ה מומין נכרים הוא לנכריה דלא מיבעי' לר"א ולא הוה סוממיה כמאן דמנחא בדיקולי רק לאחר גמר השחיטה ודאי אסור לזמן נכרי' משום דל"ש מח"מ דנכרים לאו ב"ש וינבו, אלא אפי' לר"ל דס"ד הוה אליבי' שיהיה מותר גם לנכרים כיון דל"ל כ"כ דבריאה

אך קשה לראב"י נהי דמדגן הוטרע הוטרע הריאה לישראל וכמ"ס, מ"מ עכ"פ מדרבנן יהיה נאחר הריאה לישראל כיון דהם אסור עכ"פ אבר המדולגל מטעם מחמיה פריש, וע"ז ל"ל ג"כ כמ"ס דכ"י אגמרי' רחמנא, דודאי מדגן הוטרע ליכא חי' נכריאה כיון דמותר מ"מ, כהו כן רק כיון דרבנן אסורו אפי"ה דמותר מ"מ, וז"ל דעל הריאה לא גזרו כיון דהוה בדרך השחיטה, ולפי"ז מיושב ג"כ הא דאמר ראב"י ש"מ מדר"ל מומין ישראל על כב"מ וחי"מ נכרי', והמח"י נקט מומין ישראל הא בזה ליכא שום מחמיה, ולפי"ה הוא רבוסא, ולכאורה היה אסור לזמן גם ישראל על כב"מ דיהיה הריאה אסורה מדרבנן מטעם אבר המדולגל דמ"ל לא מחי השחיטה, וע"ז אמר דאפי"ה מומין ישראל על כב"מ משום דגבי הריאה לא גזרו משום אבר המדולגל וכן לישראל הוטרע חי"מ נכריה השחיטה כמו כל אבר המדולגל דשחיטה אינה עושה רפול, משא"כ נכרים דלאו ב"ש וינבו ממילא הריאה אסור מטעם אבמח"ה ולגבי דידכו השחיטה הוא כמחמיה מאל"ה ומיחה עושה רפול ובמחמיה דמי' :

מותרת ממחמיה השחיטה, וי"ל דבזה מותר גם לגבי משום מח"מ, אמנם ראב"י סבר דאפי"ה לא אגמרי' מח"מ כיון דעכ"פ האי' דאבמח"ה שפולא על הריאה הוטרע גבי ישראל מ"י השחיטה אמרי' לנכרי' הריאה אסורה בא"י דאבמח"ה ולפי"ז י"ל כ"כ דודאי לאחרא שחי' השחיטה יינבו לנכ"מ סב"מ הם כמאן דמנחא בדיקולי כי אפי' הם ינבו דעדיין יש להם יוקם מגוף הכמה, עכ"פ הם ככלל אבר המדולגל כיון דפי' מן הכמה ואף דעדיין הם מחמיהם במקלח אפי"ה זה יתוע בדיבור בודאי לאחר השחיטה שוב אין צוה לסעולא ארוכה חס ברור לעמ"ד, וממילא הא דלא נאסרו לישראל בגמר השחיטה משום אסור דאבמח"ה הוא כיון דהם בני שחיטה, ולכן השחיטה אינו עושה רפול והוטרע מ"י השחיטה, וסב"מ (כס"י ב"ז) נחקקה מיל' הא דהשחיטה מחי' האסור דאבמח"ה דילמא אין היטר בשחי' רק איסור דאינו זנוח ואיסור דנבלה חל איסור דאבמח"ה לא הוטרע כלא ויהיה איסור לסמחין על שחמות הכמה ע"ש וחי' אמרי' דלאחר שחיטה הבני סימנים לכ"ע הם כמאן דמנחא בדיקולי ממילא מוכח דהשחיטה מחי' האסור דאבמח"ה דל"כ יהיו סוממיה אסורים, רק א"ה דגם לאחר השחיטה אינם כמאן דמנחא בדיקולי ועדיין יונקו מגוף הכמה בקו' כב"מ, אבל לפי"ה ינחא דאפי' הם הם מחמיהם ויונקו מגוף הכמה מ"מ עכ"פ הם ככלל אבר המדולגל, ולכן דוקא הם השחיטה מחי' האסור דאבמח"ה אין סב"מ אסורים בא"י דאבמח"ה כמו כל אבר המדולגל דשחיטה אינו עושה רפול משא"כ הם ינחו דהשחיטה אינו מחי' חי' דאבמח"ה ורק שחיטה הוטרע איסור זה ממילא יהיה סב"מ אסור' בא"י דאבמח"ה דמיס' עושה רפול וע"כ עובד לחסור דאבמח"ה הוטרע ג"כ מ"י השחיטה, ולפי"ז ממילא לשיעור הרמב"ם דנכרים לאו ב"ש וינבו דהשחיטה לגבייהו הו"ל שחיטה ועושה רפול ואסור לזמן הנכרים על כב"מ, והא דלא הו"ל הרמב"ם הא דאסור לזמן נכרים על כב"מ אפ"ה לומר כמ"ס דראב"י לא בא לטמיעט דאסור לזמן נכרים על כב"מ רק לר"ל משא"כ לר"ל הוא מלמא דשחיטה ולכן הרמב"ם דפסק כר"ל לא סולח' להשחיטה על דאסור לזמן נכרים על כב"מ, יהיה חי' שיהיה זה ברור לעמ"ד לאחר שחיטה הבני סימנים הם עכ"פ ככלל אבר המדולגל ולכן היכא דמנכילא בשחיטה בודאי נאסורים סב"מ לנכרים בא"י דאבמח"ה כמו בכל אבמח"ה דמיסה עושה רפול וממילא דאסור לזמן נכרים :

ורשימת הרמב"ם דס"ל דבאבר המדולגל אינה איסור חוזה קשה קו' הרמ"ל דהי' דלאחר השחיטה שוב ליכא איסור דאבמח"ה לישראל כיון דשחיטה אינה עושה רפול וליכא חי' דאבמח"ה לגבי ישראל על הריאה מ"מ עכ"פ חסיה הריאה אסורה גם לישראל מ"מ מחמיה ממחמיה אסור אבמח"ה, וז"ל כמ"ס דהי' דהכי אגמרי' רחמנא דמנחא שחיטה יהיה כן ולהחיר כל הכמה מ"י השחיטה וגם הריאה, וע"כ דלגבי הריאה ליכא חי' דאבמח"ה מנכרי' דהכי אגמרי' ומה דאמר ראב"י ישראל דב"ש נכרי דלאו ב"ש וינבו כאבמח"ה דמי' הוא דלגבי ישראל נהי דאיסור דאבמח"ה לא הוטרע מ"י השחיטה מ"מ עכ"פ האי' דאבמח"ה יחיר מ"י השחיטה דשחיטה אינה עושה רפול, משא"כ נכרי דלאו ב"ש וינבו כאבמח"ה דמ"ל דלגבייהו גם השחיטה עושה רפול כמו נמחה מאל"ה ולשיעור הרמב"ם הוא ג"כ רבוחא במה דאמר ראב"י ש"מ מדר"ל חזמין ישראל על כב"מ, דס"ד דהריאה חסיה אסורה לישראל באיסור אבמח"ה דאסור מה"מ וזה ל"ל דאסור מ"י השחיטה דהוה השחיטה אינו מחי' רק חי' דאבמח"ה ולא חי' דאבמח"ה :

ובזה יש מקום לישב דברי הרמב"ם (בפ"ס מה' מלכים) כ"ל וכמ"ס הלח"מ דהרמב"ם ס"ל דגבי שחיטה ל"ש מח"מ דנכרים לאו ב"ש וינבו, והא דמבואר בסוגיא להיסק אפ"ה לומר דהוה חלי' צלונתם דר"ל ור"ל, דלר"ל דהריאה הוא מיד בשחיטה הקגה כמאן דמנחא בדיקולי וא"כ הא ל"ל דהחיות חסורה הריאה לישראל מ"י השחיטה דהוה לבריאה לא מחי השחיטה כיון דפי' מן הכמה קודם גמר השחיטה, ואף דאיסור דאבמח"ה הוטרע אפי"ה מ"י השחיטה, מ"מ עכ"פ חסיה הריאה אסורה באיסור דאבמח"ה, וע"כ דהוה דבריאה מותר לישראל מנכרי' ולא

ולפי"ז כיון דהיכא דנחנבלה בשח' אסור לזמן וליכא ספיקא בזה דגם לר"ז אסור ממילא י"ל אפי' הם לא הוה רק ספק בשחיטה אפי"ה אסור לזמן הנכרים על כב"מ דין כל ספיקא דאורייתא כיון דאף לנו ראי' מהרמב"ם דבספק מותר לזמן, וכמו כן אף הם אריע פסול בשיעור נחרא דסימנים אף דליכא רק איסור דרבנן אפי"ה יש לאסור לזמן הנכרים על כב"מ דלא שייך לומר אגרה חכ"מ דלא הוה רק ספק איסור לגבי, ממילא

כשארע פסול דרבנן כו"ל ספקא דרבנן לקולא כיון דלפמ"ט
סו"ס דח"י איסור :

אלא דמטעם אחר יש לסתפק נזכ' כיון דמס"ת אוי
פוסל במוטעו כסורא ומיילא אס פירש ממנה אכר
בעודם מפרסמא לא נאכר את ישראל זכ"ת וליכא
עליו רק איסור דרבנן ובאם אכל את האכר אין לוקון עליו
ומטעם יומא כמו דשמיטת סו"ס מהי ישראל מדין חורה
כמו ק יומא לויכא איסור מורס לב"ג מטעם מא"מ
ולדיכר ח"ן לאסור ע"פ"ם מדרבנן דכא סס אינס ולפוי'
לשמוע דברי חכמים ומיילא לויכא זכא כלל לפי עור,
או דיימא דכא מ"ד' לא סיס דשמיטת מהי לב"ג לאסור
להס איסור דלמח"מ"י כיון דלאו ב"ש מיכור, ואינס מותרים
רק מטעם מא"מ ולכן זכא כיון דלאכר דרבנן פסלו את
השמיטת ואסור ישראל משום חמח"י ממילא לערין איסור
בעלמא לא"ש מא"מ כיון דגם לישראל אסור בליסור בעלמא
וי"ל דכיון דלאסור לב"ג בליסור ממילא סו"ס נענש עליו
ב"ג, דלענין שונש ל"ש מא"מ כמ"ס חוס' כהא דב"ג נכר
בעוברי' ומיילא דלאסור לכושיש' לו משום לפי עור ואף
דל"ש אסור דרבנן גבי ב"ג כיון דלא נאסור לשמוע דברי
חכמים דמכא דלישראל נאכר מחמס גזירת חכ"ל שאר
האיסור לב"ג כיון דלאו ב"ש יניכור ומא"מ לא סייק לערין
איסור בעלמא, וכן נראה משימט הספקים דס"ל דנאכ"מ
ליכא רק איסור דרבנן ואסור להשיט לב"ג, וסרעב"א
וסר"ן (ב"ש ח"ט) גבי נאכר ספק כחכו דכיון דלישראל
אין זו הל' מלוא פרישה נבד' כדרישא בנמ' שרי לעט"ס
אפי' לנחמלס ואין זו משום ל"ש, משמע מדנריהם כיון
דלישראל לא סו"ס אפי' מדרבנן אסור גמור ואין זו רק
משום מלוא פרישה לכן סו"ס מותר לב"ג לגמרי משום מא"מ
כיון דלישראל ליכא אסור כלל ומכמע מדנריהם דאס
לשמיטת מחמלס ועד סוף י"ל דכא דרישא כמאן דמנחא
בדיקוי, משא"כ ח"א אוי לשמיטת אלא בסוף ל"ל
דרישא כיון כמאן דמנחא בדיקוי, וע"כ דכוונתו הו"ו
כמ"ס סעורפ"ל ס"ל דח"א דרישא סו"ס כמאן דמנחא
בדיקוי קשה חס"ס דרישא אסור דהא פי' מן סבסמא
קודם גמר השמיטה, וז"ל כמו שמי' סעורפ"ל דמיר אחר
שמיטת סקנה כלס חיוסא דרישא ולא מיקרי עוד בשר
מכ"ס, ובאורו כו"ל דאף סבסמא לא יוסתק רק בשמיטת
שמי סימנים דוקא ז' סו"ס להכשיר גוף סבסמא מס
דלא נפקא חיוסא בסו"ס א' בע"י כשכר שמי' בע"י סימנים
דוקא, משא"כ דרישא דנפקא חיוסא בסו"ס אחד, ממילא
מכ"ס ל"ש שמיטת סו"ס א' וכמו דגבי עוף דסג"י בסו"ס אחד
כיון דחיוסו קל, ונפקא חיוסא בסו"ס אחד כ"כ דרישא
בנפקא חיוסא בסו"ס א' אמר' מיד דהשג סו"ס אחד סיכסר
בריאה בזה' סו"ס א', אהמס כ"ס סינח ח"י אמר' דישג
לשמיטת מחמלס ועד סוף זכא י"ל דשמיטת סו"ס א' סו"ס
להכשר דרישא, משא"כ ח"א אוי לשמיטת אלא בסוף
י"ל דבריחא כוכשר בסו"ס א' דכא רק בשמי' שמי סו'
כו"ס שמי' וזכא קושי' בנקמ' ה"ס בריא' פי' מן הבכמס
קודם גמר השמיטה, ולכן בולק' למר דר"ל ס"ל יכנה לבחי'
מחמלס ועד סוף ושיד אמר' דשמיטת סקנה למד סו"ס
לבריחא, וכיכא דלא גמר השמיטת ככוונן בודאי דרישא
אסורס משום נבלס ולא אמר' ה"ס ברייא ככר כוסרס
בסו"ס א' כדאמר' בסוגיא דחולין (דף ח' ע"ב) כסא דסכין
בשמיטת קהמרת שא"י כהמס דאגלאי למחא למפרע דלאו
שמיטה סו"ס כלל משא"כ סיכא דגמר השמיטה סו"ס כככר
אמר' לסיפ' איגלאי למחא למפרע דשמיטת סקנה כוסרס
בריחא :

סימן ד

הרשב"א בתי"ס כחכ ח"ל ולענין שמיטת אס סקנה
ומקבס בריחא לפי ספי' שפיר' דבר"ל

קיי"ל כרשב"ל דכשרה דישנה לשמיטת מחמלס ועד סוף
וכל ששמיטת סקנה כריחא כמאן דמנח' בדיקוי אפי' דאר"ל
בפי' כשמוס אינס לשמיטת אלא בסוף דכוא משמי'
דלוי רכס אמרס עכ"ל, כרי דכוי ז' סו"ס, דח"א יכנה
לשמיטת מחמלס ועד סוף י"ל דכא דרישא כמאן דמנחא
בדיקוי, משא"כ ח"א אוי לשמיטת אלא בסוף ל"ל
דרישא כיון כמאן דמנחא בדיקוי, וע"כ דכוונתו הו"ו
כמ"ס סעורפ"ל ס"ל דח"א דרישא סו"ס כמאן דמנחא
בדיקוי קשה חס"ס דרישא אסור דהא פי' מן סבסמא
קודם גמר השמיטה, וז"ל כמו שמי' סעורפ"ל דמיר אחר
שמיטת סקנה כלס חיוסא דרישא ולא מיקרי עוד בשר
מכ"ס, ובאורו כו"ל דאף סבסמא לא יוסתק רק בשמיטת
שמי סימנים דוקא ז' סו"ס להכשיר גוף סבסמא מס
דלא נפקא חיוסא בסו"ס א' בע"י כשכר שמי' בע"י סימנים
דוקא, משא"כ דרישא דנפקא חיוסא בסו"ס אחד, ממילא
מכ"ס ל"ש שמיטת סו"ס א' וכמו דגבי עוף דסג"י בסו"ס אחד
כיון דחיוסו קל, ונפקא חיוסא בסו"ס אחד כ"כ דרישא
בנפקא חיוסא בסו"ס א' אמר' מיד דהשג סו"ס אחד סיכסר
בריאה בזה' סו"ס א', אהמס כ"ס סינח ח"י אמר' דישג
לשמיטת מחמלס ועד סוף זכא י"ל דשמיטת סו"ס א' סו"ס
להכשר דרישא, משא"כ ח"א אוי לשמיטת אלא בסוף
י"ל דבריחא כוכשר בסו"ס א' דכא רק בשמי' שמי סו'
כו"ס שמי' וזכא קושי' בנקמ' ה"ס בריא' פי' מן הבכמס
קודם גמר השמיטה, ולכן בולק' למר דר"ל ס"ל יכנה לבחי'
מחמלס ועד סוף ושיד אמר' דשמיטת סקנה למד סו"ס
לבריחא, וכיכא דלא גמר השמיטת ככוונן בודאי דרישא
אסורס משום נבלס ולא אמר' ה"ס ברייא ככר כוסרס
בסו"ס א' כדאמר' בסוגיא דחולין (דף ח' ע"ב) כסא דסכין
בשמיטת קהמרת שא"י כהמס דאגלאי למחא למפרע דלאו
שמיטה סו"ס כלל משא"כ סיכא דגמר השמיטה סו"ס כככר
אמר' לסיפ' איגלאי למחא למפרע דשמיטת סקנה כוסרס
בריחא :

וראיה לזה סו"ס נגמ' דחולין (דף ח' ע"ב) כסא דסכין
עפרס דפרין כגמ' ומל"ד בנמין מ"ט משום
דקבלעס איסורא דסיחרא נמי בלמס אבמח"מ ומשי' אימס
בלעס

ואף דכערפס מותר לענין סכנר' על סכ"מ כאשר יבואר
לפנינו כהס סו"ס כיון דלענין איסור אבמח"מ הותר
השמיטת לישראל לגמרי וליכא ח"י דאבמח"מ לישראל כלל
רק ח"י ערפס משום סו"ס ח"י דאבמח"מ הותר גם לב"ג
משא"כ זכא כיון דליכא גם לישראל אסור משום אבמח"מ
כ"כ אסור גם לב"ג, ויחא גם מש"ל לשיטת הרמב"ם
דאכר סעודולת לישראל סו"ס ח"י דאורייתא אע"כ לדידן
דקיי"ל דשמיטת מותר סו"ס ל"ש א"ל לאסור ח"מ לב"ג
מטעם מא"מ כיון דאסור סו"ס דח"מ אוי מטעם איסור
דאבמח"מ רק איסור אחר כו"ל דמי ממס לערפס משא"כ
הספוקים דס"ל דח"י דח"מ סו"ס משום לחא דאבמח"מ
וסרבן נחט עליו דין דאבמח"מ גמור י"ל דליכא אסור
לב"ג, רק דכזס י"ל כמ"ס כרשב"א ובר"ן דליכא אסור
כלל לישראל רק מלוא פרישה בעלמא משא"כ בספק שריס
במוטעו כהמס כיון דלאכר דסלכו הככמים השמיטה נאכר
ח"י דאבמח"מ לישראל ממילא דאסור זכא לכושיש' האכר
לב"ג משום ל"ש, ואסור לענין סכנר' על סכ"מ אפי' אס
נחכבלס במוטעו כהמס :

ולפי' ממילא גם בספק בשמיטת אסור לענין ב"ג,
דכ"ס דשמיטת סו"ס מותר לישראל בעודם מלקוט
מ"מ כיון דעכ"פ עדיין סו"ס עליו איסור משום אבמח"מ
ממחא דספקא דאורייתא מס"ת לחומרא ואפי' לשיטת
הרמב"ם דמס"ת לקולא עכ"פ סו"ס עליו איסור דאבמח"מ
מדרבנן, וכו"ל סייק מא"מ לענין איסור בעלמא ומיילא
דאסור לב"ג בלא דאבמח"מ ויכול להיות דענש ב"ג כמ"ס
דלגבי שונש ל"ש אמר' מא"מ רק לענין אסור וכיון דכזס
לא סייק לגבי איסור מא"מ ממילא נענש עליו ב"ג :
וכזה דמחא ג"כ מש"ל לפמ"ס סכנר' דח"י ח"י

בלשם לבי חיימא חיימא קא חיימא לבי גמרא שחיטה
 כהיה שפחה סתירה כוס עכ"ל גמ' , וקשה מה אף
 דכשר שחיטה הוא גרוב סתרים , מ"מ מה קי"ל דגם
 במיטות נכרה דמימ' פוסקין ג"כ דברי' המפסדי' אם
 כהשחט , וקשה במיטות נכרה הרכה ס"ל דהוא פוסל
 מדלוריחא וע"כ דאף דהיכא דגמר השחיטה גרוב
 הסימנים סג' נכך מ"מ היכא דשחט יוחר לא גמר
 השחיטה רק בגמר השחיטה , ונחלקאקם במיטות נכרה
 אגלאי מלחא למפרע דהשחיטה ס' פסול , וא"כ קשה
 מאי ס' גמ' אימח קיימיה בגמר השחיטה כהוא שפחה
 כיסירה כוס , מ"מ יקשה היכא דשחט יוחר מהכשר
 שחיטה , בזה ימחא האמיד ששחט רוב הסימנים היא חיימא
 כיון דהוא ככשר שחיטה , אבל מ"מ כיון דשחט יוחר עדיין
 לא גמרה השחיטה עד גמר המיטות נכרה , ממילא מה
 דנגלה בכספין לאחר שחיטה , רוב הסימנים אסור משום
 אכמה"ח כיון דלא עדיין לא גמר השחיטה ונבעי' הסכין
 ככשר אלא מוכח מה דהיכא דגמר השחיטה ככשר אמרי'
 אגלאי מלחא למפרע דהשחיטה כיה כשרה מיד לאחר הכשר
 השחיטה , ולכן הפסע ננגלה כספין מיד לאחר שחיטה
 רוב הסימנים כהוא כיסור' למפרע , וע"מ בזה חס לאחר
 שחט רוב כפרס ששחט המיטות נכרה חתך אבר מן
 כבהמה אמרי' כיון דגמר השחיטה בכשרות אגלאי מלחא
 דהשחיטה רוב הסימנים כיה ככשר שחי' , ולא נאסר
 האבר למפרע משום אמרי' ס"פ בזה אמרי' לג"ל דס"ל
 דחיוחא דריחא נפיק בסי' ה' אמרי' כיון דגמר השחיטה
 ככשר כוכשרה כריחא למפרע בשחיטה סקנה מפסע
 שחט סמו"ס לנגולן :

ובזה י"ל מה דכשר רש"י כסוגיא לרסון ג"כ והאיכא
 לרדן דסכין ככשרים לרן כהתך . קודם
 שיטחוט רוב כס' כיה שורפת אס כס' וכו' עכ"ל .
 ובש"ס כס' כ"ו נהב המחבר כסעיק ח' ניקב כושת
 בשטח שחיטה כנגד המקום ששחט ככר ערפה ובסעיק ב'
 ככר שחט קנה ויקנה הריחא קודם ששחט כושת עריפה
 וכו' דדוקא כריחא אמרי' קן אכל כסימני' אס נקבו לאחר
 שחיטה כרוב לא מיטרפה , והעטס דס' כוו ודלחי כמאן
 דמנחי דיקולא ובראיח מדברי רש"י במ"ש קודם ששחט
 רוב כס' כיה שורפת דמשחט לאחר שחיטה כרוב לא עמרה
 כמטואר בש"ס ע"פ ונב"ס ובפמ"ל ופמ"ש י"ל דרש"י כ' כן
 דכריחא אסורה דלא אגלאי אלא כסוגיא וכדן בזה ר"ז כהוא
 מהאי ששחט דס"ל און מריפות לאי חיוס ואודי דשעמא
 משום דמאן דמנחי דיקולא דמי' ולפ"ז י"ל למשחט"ל כפ"ג
 דה"א כ"ג דס"ל און ערשם לחי חיוס לק"מ ק' בגמרא
 וכה איכא לדדי' דיון דנקבה און לחוט דכפרס שערף
 ככר כהוא ששחט , ולכן גם כושת אינו ערף כיון דה"א
 לאי חיוס . וע"כ דקשי' גמ' איס אלא חי אמרי' דר"י
 ס"ל דמאן דמנחי דיקולא דמי' ולכן לאחר שחיטה כרוב
 דס"ל כמאן דמנחי דיקולא איס פוסל בו מריפות , ומשעס
 זכ כיון דגמר השחיטה ס' ככשר אגלאי מלחא למפרע
 דהשחיטה כרוב ככשר משא"כ לרדן דלא קי"ל ככ"ל רק לא
 אמרי' כמאן דמנחי דיקולא , י"ל דגם בסימני' אמרי' כן
 ללא כוס כמאן דמנחי דיקולא , וז"מ :

ולפי ממילא מטואר מדברי רש"י דלא כמ"ש (בסימן
 קאדום) דכריחא אף דהיא כמאן דמנחי דיקולא
 לא כוס כס' מן כבהמה לגמרי רק כיה כנגל אסת"ד
 שאין לה להטלות ארוכה , דלפי"ז י"ל דר"ל ס"ל כשו שאמר
 משום ר' לוי כהא , דאין להשחיטה אלא לכסוף רק דמי'
 הוכשרו בגמר השחיטה כשו כל אסת"ד דאין כה אלא
 מזהו פרישה ומדרבנן . ומכ"ח יסר בשחיטה , ולפ"ז לא י"ל
 דאמרי' אגלאי מלחא למפרע דהשחיטה סקנה בגמר השחיטה
 לכריחא ד"ל דלא אמרי' בשום מקום דלמפרע ס'

השחיטה ככשר רק השחיטה איס גמר אלא לאחר
 גמר השחיטה :

ועל הריחא שבהחיי מחו' כגמ' חולין אימח קבלש לבי
 חיימא האי שפחה היסרה כ"ז ד"ל דדוקא חס אס
 דיון על כבהמה אמרי' כיון דעדיין כהוא שחט וכוךר ושושק
 כה במעטש השחיטה עדיין לא נגמרה השחי' רק בגמר כל
 השחיטה אפי' לאחר שחיטה במיטות נכרה דהשחיטה לא
 גמר אלא ככשר משא"כ כשחט כיוולא מן כבהמה לאחר
 שחיטה רוב הסימני' ונגלה ככספין על פסע זכ ל"ל דלא
 גמר עדיין השחיטה כיון דהוא שחט עדיין דהא לענין
 הפסע כנגל כספין ל"ל דשוק עוד במשעס השחי' כיון
 דכשחט זכ מובדל מן כבהמה ושומד בדופני הסכין ואין לו
 עוד שום שיכוח במשעס השחיטה ולגבי' כוס כחילוי פסק
 מלשחוט חיבך לאחר שחי' רוב כס' כי כשילוי העטס מן
 כבהמה ונגל כספין און נגמר משעס כהשחיטה , דדוקא
 בגוף כבהמה דשחט עדיין אמרי' דלא נגמר עדיין השחי'
 משא"כ על הפסע כוודלוי ל"ל דהוא כחילוי שוסק עוד
 כהשחיטה , ולכן אמרי' שפיר חיבך כשילוי העטס מן גוף
 כבהמה ונגל ככספין חשבו לגבי העטס כחילוי ס' גמר
 השחיטה . ולכן עזי אסור דלמכה"ח דכבר גמר
 השחיטה , ויחר מהזכ יש לעיין ויומר דאפי' אס לאחר שחטך
 האבר מן כבהמה נחלקלן השחיטה במשום נכרה , אפי"כ
 לא יסי' נאסר האבר דחיימא דאף דגוף כבהמה נאסרה
 למפרע כהוא דיון דשוק כהו בשחיטה לרין להיות כגמר
 ככשר , וכיון דנחלקלן במיטות נכרה נפסלה השחיטה
 למפרע , משא"כ לענין האבר שחטך מן כבהמה לאחר
 שחיטה רוב הסימנים כגמר השחיטה , כיון דהאבר
 זכ הוא מובדל מן כבהמה ולגבי אבר זכ ל"ל דשוק עוד
 בשחיטה , ולכן מיד שחטך כ"ל כנגד האבר כהוא גמר
 השחיטה ככשרות וממילא דלא נאסר שוב האבר אח"כ אף
 אס נפסל השחיטה במיטות נכרה . ואפי' לדברי הרשב"א
 דס"ל דכריחא כהוא כמנחא דיקולא ווא"כ אס נחלקלן
 בשחיטה כוודלוי אמרי' דגם כריחא נאסרה וכיה כנגל
 ובלב , י"ל דשחי' כריחא דאף דהיא כמאן דמנחי דיקולא
 מ"מ עדיין כיה מחוברה לכבהמה מ"מ רש"י ש"ס כפ'
 סקודם ד"ל אפי' דאמרי' דמי' כריחא כמאן דמנחי'
 דיקולא לא כמנחא דיקולא לגמרי קאמרי' דלאו פיעס
 כריחא מן כבהמה קודם שיטחוט חוט דין וליח דיון
 דכריחא אסורה אלא לגבי' נקיבה כהוא דאמרי' דלא
 מיטרפה דכמהה כריחא דמי' וכו' עכ"ל , מטואר דאפי'
 לר"ל דכריחא כהוא כמאן דמנחי דיקולא , מ"מ כיה מחוברה
 עדיין לכבהמה ומש"כ כששחט אח"כ כ"ל כהוא שוק כה
 ג"כ עדיין בשחיטה וכשפסל השחיטה נאסרה כריחא ג"כ
 משא"כ אס חתך אבר לגמרי מן כבהמה לאחר שחיטה כרוב
 י"ל דלא נאסר האבר אף אס נפסלה השחיטה במיטות נכרה
 כיון דהשחיטה במיטות נכרה אין לו שייכות עם האבר
 שכבר פירש מן כבהמה אלא דנרסא כיון דנפסלה השחיטה
 למפרע נאסר גם האבר מפסע אכמה"ח וז"מ :

אמנם כ"ז הוא דוקא כיה דחטק לגמרי אס האבר
 ואינו מחובר לכבהמה כלל בזה אמרי' שפיר דלגבי
 האבר כ"ל כהוא פסק לשחוט אחר שחי' רוב הסימנים ,
 משא"כ אס לא נחטך האבר לגמרי מן כבהמה רק דהוא
 כנגל אבר המדולדל , כהוא כהוא האבר מכ"ח לשיטת
 רמב"ם דס"ל דאבר המדולדל כהוא ח" דלדלו' כיון דהוא
 מחובר כבהמה אמרי' דהשחיטה לא גמר רק בגמר השחיטה
 גם במיטות נכרה , ולשיטת הבוברים דה"מ איס רק
 דריבן דגזרו אטו אכמה"ח י"ל דבאין זכ לא נאסר האבר ,
 כיון דהא דאמרי' וכו' משום דכ"ל כהכמה"ח וזכרי'
 אסו אכמה"ח אכסוף זכ דלא נאסר משעס אכמה"ח גם
 משום אכ"מ און לאסור , וכן ראיחא כשם השו' שבוס יסרב
 [[ח"ח]]

(ח"א סי' י"ג) דכחב דמוחר למעט חלכב דאכ"מ ולא דמי' להא (דסי' י"ד סעיף ב') והוא א"ס נאכב חלכב הו"ל כדרי דומרי דסחרי אהדי דהא א"ס סעטס דאכרי' א"ס"מ הוא דכוכ כחחור וז"ל האך נאכר חלכב עכ"ד וז"ל הכא אמרי' בן משא"כ לשיטת הרמב"ם דא"ס"מ הוא איסור בפ"ע ואינו מסתעף אבמה"ח, י"ל דגם בלאוין זה נאכר אכ"מ. וז"ל מ"מילא א"ל בן עפ"י הא דכחב רש"י בסוגיא דליבון דלאחר שחיטת רוב הסימנים אינו פוסל מדיפות הוא רק כמ"ס דסו"ט הו"ל לגמרי באלו מונח בדיקולי, וז"ע עוד בכ"ו, מ"מ לפי"ד נראה דכדרי וכוונתו במש"כ דלאחר שחי' השני סימנים א"ס כב"מ הוא בכלל אכר המדולדל כי בודאי לא יעלה להם ארובה, וממילא אם כי' פסול בשחיטת דכ"ל כמסע מאלויה וזוהי עושה נישול ואסורים לב"כ כדן אבמה"ח גמור, וכמוכר בהחובתפאה הג"ל דאכר המדולדל אסור לב"כ מטעם אבמה"ח ובמ"ס, ולכן בכל פסול בשחי' אסור לזמן או למכור כב"מ לעכו"ם:

והדברי הרשב"א כפי מ"ס בנזונתו דלף דהריאה היא כמאן דמנחא בדיקולי אפ"ס יתרה ע"י השחיטה כמ"ס בהרמ"ל דהוחא דהריאה נפיק בקנה וסגי' בשחיטה הקנה להכשיר הריאה, ולכן בגמרא השחיטה אמרי' למפרע כוהורכ הריאה בשחיטה הקנה בלמוד, א"כ יש לטעון ניקובי כב"מ ולאחר שחיטה הקנה נהי דהבטחה מיטרפה בכך כיון דכב"מ חלוי זושט, מ"מ הריאה חזי' כשרה כיון דהיא כמאן דמנח' בדיקולי אמאי יהי' פוסל זה כמטרפות דכ"מ, ויזמח כיון דגמרא השחיטה כי' בכשיר והוחרה הריאה בשחיטה לבני האיסור דנכלה והאיסור ערפות דמחטו כב"מ לאחר א"ן הקנה א"ן פוסל את הריאה כיון דכבר היא כמאן דמנחא בדיקולי וכמו דא"ן ערפות הריאה פוסל בהכמה כ"כ לא יסי' ערפה דבהמה פוסלי' את הריא' אבל לפת"ש הודאי לא הוה הריאה כאלו נפסק לגמרי דעדיון היא מאובנת בהכמה רק דהוה כאלו מחה הריאה לטעון זה דא"ן ערפות פוסלי' בה מ"מ הוא בכלל אכר המדולדל שא"ן להעלות ארובה דגם זה נפסל מחמת ערפות הבהמה:

ובזה כי' ג"ל ליטב בסוגיא דגמ' קושיה ר"ז מאחר שטולדו בה סימני ערפה הכמה מ"ל בריאה מ"ל כב"מ, ופי' דר"ז לא ס"ל סעטס דכחחור דמנחי בדיקולי רק ס"ל סעטס דא"ס להאי חיות, אמנם הדבר קשה מאוד דא"כ עיקר הק"ו אכר מדברי ר"ז. אבל בזה י"ל דמה דאמר רבא לא אמר ר"ז אלא בריאה אבל כב"מ לא נכלל שני דברים דאם ניקבו כב"מ לאחר שחיטת הקנה נטרפה בהכמה וגם הריאה בכלל. וע"ז חמה ר"ז דמאחר דטולדו בה סי' ערפות אצת, ושכ"ל סעטס משום דהריאה היא כמאן דמנחי בדיקולא, והא דשחיטה מהני לה הוא כמ"ס דבגמרא השחיטה אמרי' דלמפרע הוכשר הריאה בשחיטה סי' אחד ומעשה לענין ערפות הריאה מ"ל כב"מ וכמו דא"ן ערפות פוסל בהריאה לאחר שחיטה הקנה משום דהיא כמאן דמנחא בדיקולי כ"כ גם ערפות כב"מ לא יהי' פוסל בריאה ג"כ, כיון דהריאה היא כבר כמאן דמנחא בדיקולי קודם שנטרפו כב"מ, וע"ז אמרי' דהדר בי' ר"ז דעבי' ר"ז ניקבו מי מתקרב סי' רשאון לסי' שני לפרסח מירי נכלה וכו' עד כאן לא איבעי' אלא לפרסח מירי נבילה אבל באכילה לא, דהוה מי' למיבעי' א"ס מאפקר להכשר הריאה באכילה, וזה מוכח דניקבו כב"מ בכל ענין נאכרה הריאה באכילה:

והנה ה"ה בחולין (כ"ב) כהא דאמר דזירי נשכרה סתפקת ודוב נשך עמה נכלה, כחב מדבביא כר"ש והטור כסי' כ"ז כך דזירי דהוא נכלה, הא הם לא כתבו דידי קומתא וסברו רק דידי או"ס, ומה נפ"מ א"ס הוא ערפה או נבילה כבר תמה בזה הב"י על הטור, ועוד

דמשיקרא כחב הטור חתך מהכמה לאחר ששחטה וכו' מותר להאכיל הב"מ לנכרי' והדר כחב כל שפסל בשחיטה כרי זה נכלל וכו' דזירי יקשה דא"ן ענין ז"ל כלל, ולכן י"ל דל"מ בזה לענין אבמה"ח א"ס להוסיף אכר מתפרכסה לכרי דמחלל כחב דזירי להאכיל כב"מ לנכרי' ולא אמרי' כיון דמיר ששחט כסי' הו"ל כב"מ כמאן דמנחי בדיקולא ויהי' נאכרי' לנכרי' משום אבמה"ח, משום דליכא מירי דלישראל שרי ולנכרי אסור, והדר כחב כל שפסל בשחי' ה"ז נכלה, ונפ"מ כיון דשחי' לא מהני גם לישראל ואסורי' הב"מ לישראל גם משום אי' דאבמה"ח ממילא אסור להאכיל הב"מ לנכרי', אבל כל ששחטה כראוי דבר אכר גרם לה ליפסל ה"ז ערפה, ונז"ל דמוסר בלאכל כב"מ לנכרי' כיון דשחי' כי' כראוי עכ"ד פ"ש ומה שהוליא מדברי' הטור דנערפס מותר להזמין כנכרי' על כב"מ יבואר בפ' כהא, ראינו מדברי' הטור להיפך דכל שאסור לישראל לא שייך מא"מ, וממילא דגם כערפה אסור להאכיל כב"מ לנכרי', ועל קושימו ע"ד הטור נראה ליטב:

דהנה לפת"ש דמוכח מהא דס"ל לנ"ל דהריאה היא לאחר שחיטה הקנה כמאן דמנח' בדיקולי ולפ"ו למח לא חזי' הריאה אסורה לישראל מטעם אבמה"ח דנפרסח מהבטח' קודם גמרא השחיטה ועכ"ל לענין הריא' דנפיק חיותה כסי' א' מהני שחיטת סי' ה', ולכן בגמרא השחיטה אמרי' דלמפרע נגמרא השחיטה, להכשיר הריאה בשחיטה הקנה, וממילא דכמו כן י"ל היכא דגמרא שחיטה השני הסימני' ולאחר שחיטה רוב הסימנים קודם שגמרא נאישוע כהא נחטוב ערפות כהבטח' בלמוד מאבירי' אפי' בערפות היא צדף הבהמה, אפ"ס י"ל דא"ן ערפות פוסל בה דזיון דגמרא השחיטה כי' בכשיר, ממילא אמרי' אגלאי מלחא למפרע דמיר לאחר שחיטה רוב הסימנים נגמרא השחיטה וממילא א"ן ערפות פוסל בהכמה לאחר ששחטה כראוי, אמנם הא חינה א"ס אירע בה דבר דלא הוה רק ערפה כב"מ אמרי' כיון דמ"מ השחיטה נגמרא בכשרות להוסיף מירי נכלה, לכן אמרי' דשחיטה נגמרא למפרע וממילא א"ן פוסל בה בערפות, משא"כ א"ס אירע בה דבר שהוא נכלה, ממילא דבזה לא נגמרא השחיטה בכשרות דהא בנחתם הוא נכלה וא"ן שחי' מספרה כלל וכלל, ובה חלוי מתקלקל בשחיטה, ולא הוה למפרע שחיטה כלל, ולכן דבר הפוסל משום נכלה פוסל גם בנשיות כהרא, וי"ל דמשום' כחבו כה"ל והטור מה דהוה ב"ן ערפה לנכלה, דנפ"מ בזה א"ס אירע פסול זה לאחר שחיטת רוב הסימנים בנחתם כהרא דערפות אינו פוסל ודבר שהוא משום נכלה פוסל, וי"ל דמשום' כחב זה לאחר דכחב דמוסר להזמין כנכרי' על כב"מ כיון דכבר זה נגמרא השחיטה למפרע ולמד מהך דר"ל:

אמנם דז' אינו לפת"ש דכלל ענין לא אמרי' דהוכשר כהמי' למפרע דשחי' איכ' נגמרא רק בסוף ורק לאיסור אמרי' אגלאי מלחא למפרע דשחיטה כי' פסול, והיכא דחתך אכר לנכרי' מהכמה לאחר שחיטה רוב הסימנים א"ס ענין הוא שוחט והולך כשיעוט כהרא, מ"מ היכא דגמרא השחיטה כי' בכשיר אמרי' על מה דמתקן כיון דע"ז ל"ל דשוכך עדיין בשחיטה דא"ן על האכר הוה איסור דאבמה"ח, א"ס לא היכא דמתקלקל בשחיטה דבזה נפסל השחיטה למפרע ונאכר האכר משום אבמה"ח, וממילא דכמו כן הוא לענין ערפות היכא דנערף בהכמה לאחר שחי' רוב סי' כבוד שלא נגמרא שחיטה המיועט כהרא א"ס הוא ערפות בהאכריו שא"ס כמורמיס בדיקולי בזה נאכר הבהמה משום אסור ערפה, דכ"ל כאלו נערף קודם גמרא השחיטה, מ"מ נפ"מ א"ס חלכב אכר מהכמה זו שנערף קודם שחיטה המיועט כהרא, אמרי' ג"כ כיון דלגבי אכר זה מיד בשחתך נגמרא בהכמה הוא כאלו נגמרא השחיטה

אסור מפרכסת לב"ג כיון דלאו בני שחיטת ניכסו ובמח"ה חל"י רק דאמרי' ליהבא מירי דלישראל שרי ולנכרי אסור ובפרט דאסור לישראל בא"י פרטת ל"ש מח"ה ואמרי' דדוקא לישראל הכור שחיטת הא"י דאבמה"ה ולא לב"ג ומג"ל לחלק בזה בלי ראייה, ומ"ש הח"ה לכוויח כן מדברי הסור בסו"ב כ"ז כנר בלתי (בס"י הקודם) דאין מוכר ראייה, גם מ"ש בחצ"ש לכוויח ק מלישגא דהרשב"א, גם זה אינו ראייה גמורה דהרשב"א נקט לשון המשנה דש' הסור וכסוב. ולקמן חזר עוד מזה:

ולכאורה כי נראה לכ"י לזה מדברי תוס' שכתב (דף ק"ו ע"א) דר"ה חזן מחובל ומגזיר דר"ל ע"כ נראה דר"ה ור' יוחנן אליבא דר' שמעון פליגי דר"ה סבר דחובל ומגזיר אפי"ש שא"ל לבלבו ולאסור חיוב לר"ש וכו' ור"י סבר דר"ש נמי לא מחייב אפי"ש איכא סיקון קלה וכו' אבל לר' יהודה אפי' ליי' לבלבו ולאסור פסור דאין זה סיקון חשוב דאין דרך לחבול בחיובו כדי ליתן לבלבו וכו' אפי"ש דכל שחטת מקלקל הוא דאמרי' פ"ק דחולין דף ח' ס"ג ע"ב ע"ג מותר לשחוט נכ מודם ר"י לשני שבת דחייב דדוקא לענין ע"א חשוב מקלקל דחייב ולא ידבק בידך מאומה מן הכרס ול"ח ל' נכסו כיון דלקולו יתר על סיקונו, ור"ח מפרש דכא דהשיב לר"י מקלקל בדרך לבלבו ולאסור לפי שאין הסיקון בא באותו שעה אלא לאחר מכן ולאחר שנעשה חטאת חטאת בא דהם חטאתו שכלה הכבערה בא האפר אבל בשחטת נשעת לקולו בא לו הסיקון שמוציאה מירי אבמה"ה וכו' ע"ל. וכפי הכרע הסיקון דמוציא מירי אבמה"ה הוא לנכרי' דכא לישראל לא השיב זה סיקון במה דבורה ל' האי' דאבמה"ה דמ"ה הא אסור ל' כ"ז שיהא מפרכסת כיון דאסורה לישראל אסורה גם לב"ג משום אבמה"ה ואף דאיסור דל"ח על הדם הוא רק איסור בעלמא ואין לוקח עליו כמבואר בבבבבב דף ס"ג מ"ג לאוכל מן וכו' וה"ל יוחנן על כולם אינו לוקח משום דה"ל לאו שכללות, וכן מבואר ברמב"ם (בפ"א מה' שחיטה) כ"ל, הא גם באיסורא בעלמא ל"ש מח"ה כמ"ש תוס' לענין אסור האי' השור, וכן קשה ע"ד ר"ח הא גם בשחיטה לא בא הסיקון מיד לאחר השחיטה כ"ז שיהא מפרכסת כיון דאסורה לב"ג בא"י דאבמה"ה על שפתייה מזה יו"י ראייה דמפרכסת מותרת מיד לב"ג וב"כ דהוא מטעם זה דאף דאסורה לישראל בא"י דל"ח על הדם מ"מ כיון דהאי' דאבמה"ה הויה ע"פ לישראל ע"י השחיטה הותר א"י זה גם לב"ג משום מח"ה, ועמילא דגם בעריפתה אמרי' כן, אמנם דאין זה ראייה מכרעת דל"ל דהכ"ה ס"ל כשיעור רש"י מלין (ק"ה) דס"ל דה"ל דל"ח על הדם אינו אלא דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, ועל אי' דרבנן וודאי אמרי' מי א"מ כיון דמס"ח הויה לישראל לעמי לאחר השחיטה, אבל יש לה"ל משיעור ר"ח (לסיפור) דגם בעריפתה הויה האי' דאבמה"ה לנכרי':

דהנה (במלין דף ח' ע"א) מקמי תוס' ג"כ ק' הסוס' דכחא וז"ל דר"ה מותר וכו' ואפי"ש דבס"פ א"ד מחייב לענין שבת בני שחטת בשבת בחזו"ל מ"מ סיקון כל דהו' לאו"א מירי אבמה"ה ע"ל ותמחו אחיזי מקש' דוקא מבדיחה זו ולא ממח"ה שדמם בשבת ובייחוד דברי החוס' הי' ל"ל דהכס ביו"ד (בס"י רכ"א סעיף י"ב) הביא הרמ"א בשם אה"ל מועד דהמודר הנאה מחזירו מועד לשחוט לו בשבת גרידא. והע"ז (בס"ק מ"ב) קמ"ה ע"ד דקמ"ה

השחיטה ממילא לה' נפסל האבר אח"כ משום טרפה, כמו דלא נאסר משום אבמה"ה, וי"ל דזה הוא הנפ"מ אם חלם אבר מהבמה"ה לאחר שחיטת רוב כס'י קודם גמר שחיטת המיטות בהרא' אם חרע נכס אח"כ דבר ששעשה טרפה מותר האבר בזה באכילה לישראל ואין עליו לא משום אבמה"ה ולא משום טרפה, וממילא דמותר לאכילה ולהכיל לנכרי' משא"כ היכא דחריע במיטות בהרא' פסול בשחיטה דהוה כגלה בזה אגלא' מלחא למפרע דהשחיטה הי' פסולה ומאסר האבר משום אבמה"ה כן לישראל וכן לב"ג, ומשום מיושב האשך דברי הסור כיון דכתב תהליב דבחקך אבר בעודה מפרכסת מוסר האבר הן לישראל וכן לב"ג, ממילא נש"מ באבר הנחקך לאחר שחיטת רוב (באופן) דלא נאסר משום טרפה ודמה ראי' כה"ה דל"ל דהיכא דהאסר האבר לישראל משום טרפה אסור לב"ג ג"כ במש"ל, וז"ש עוד כ"ל, ובדברי כה"ה מבואר ג"כ דהיכא דנפסל בשחיטה אסור לנזמן כנכרי' על כב"מ, ואף דל"ל דלא נכבד כן רק בשיעור הראש' והסור, דס"ל דלפי האמת קי"ל כ"ל וכו' דאסרי' בניקבה הריאה לאחר שחיטת הקבה הוא כמ"ש הר"ש דיש להסתפק בדברי ר"ל גופ' אי ס"ל לפי האמת דהוה כמאן דמנחא בדיקולו, ולכן בניקבה הריאה הוא ספק טרפה דלמא לא ס"ל לר"ל דהוה כמאן דמנחא בדיקולו כמ"ש האחרונים, ולכן נכון לאסור סב"מ לנכרי' ג"כ כשאריע פסול בשחיטה מספיקא כי דלמא ס"ל לר"ל דהוה כמאן דמנחא בדיקולו ובמ"ש החב"ש וי"ל דלשיטת שאר ספ"י דלא קי"ל כ"ל וממילא דלא הוה כמאן דמנחא בדיקולו כלל מותר לזמן נכרי' על כב"מ, ולפ"ז כ"י פקוד מותר דלפי האמת לענין לזמן נכרי' על סב"מ הוה ס"ס להחזיר ספק דלמא כשיעור בשיעור הספיקוס דפקוס כ"ל ולא הוה כמאן דמנחא בדיקולו ואפי' להר"ש הוה ג"כ ס' אחד להחזיר כי דלמא לא ס"ל לר"ל דהוה כדמנחא בדיקולו אלא דל"ל דאיכא ג"כ ס"ס להחזיר חדא דלמא כשיעור כדעת הספיקוס כ"ל, ואפי' להפוסקוס כ"ל דלמא לאחר שחי' שני הספיקוס כוונת ר"ל ג"כ להפוסקוס בדיקולו, ובג"ל לע"ד היטן כמ"ש דלאחר שחי' שני הס'י סב"מ המה בכלל אבר המדודול דמיסב עשה יפול ואסור לב"ג משום אבמה"ה ולכן בכל ענין אסור לזמן עוב"ם על סב"מ היכא דחריע פסול בשחיטה:

סימן ה

הדיבא דשחטת יפה רק נמלחה טרפה, ולכאורה ל"ש בזה מח"ה כיון דבלא האיסור דאבמה"ה אסור לישראל משום טרפה, וי"ל כמו בעמא דכחנא תוס' בסוגי' כ"ל הא דאינו טובב בעמא ולא אשרי' מח"ה הוא כיון דע"כ אסור לישראל משום עמא, כמו כן הוא ג"כ בערפס, וא"כ י"ל כיון דאבר ובשר הסורשי' ממנה בשעת שחי' מפרכסת וי"ל אסור לנכרי' משום אבמה"ה, אמנם כה"ה בתולין המליא מדברי הסור כ"ד דבערפס הויה האי' דאבמה"ה גם לנכרי' כ"ל (בס"י הקודם) וכתב"ש (ס"י כ"ז) הויה כן מלישגא דהרשב"א בחו"ב דכל ששחטת בהמה טהורה ע"י ישראל כיון דהאינו לישראל בתקלה אחי גם לנכרי' ולא משמע'י רק נכרי' בעתורה לישראל בעמא ע"ש וכע"כ דדוקא בעמא דליסור דאבמה"ה אינו טובב כלל לישראל בזה אמרי' דלא שייך טמר על הא דאינו טובב אבמה"ה לישראל רק לב"ג מח"ה כיון דע"כ אסור לישראל משום עמא. משא"כ בערפס דיש עלי' שני איסורים לישראל חדא משום טרפה וחדא בא"י דאבמה"ה וי"ל השחיטה פקת לאיסור דאבמה"ה לישראל נאסר האי' דטרפה בזה אמרי' כיון דהויה ראי' דאבמה"ה לישראל ע"י השחיטה הויה ג"כ לנכרי' משום מח"ה, אמנם אין זה מוכרח דל"ל כיון דמס"ד הי'

הוא לו ע"י השתקט. וחסר לב נב"ג ותורת לב"ג אפילו בעודה מפרנסת וכ"כ הוא בטורח:

אמנם דאין זה רחיש לפמ"ש חוס' בסוגי' דפסחים (דף ע"ג ע"א) גד"ס לדברי האומר מקלקל בחבורה כו' ח"ל וא"ס והלא ר' יהודה הוא דפטו מקלקל בחבורה ומתני' כו' לא אחי' כר"י וכו' ע"כ, וי"ל לדברי האומר מקלקל בחבורה פטור היינו ר' יוחנן אליבא דר"ש דפטו כיבא דשקלקל לגמרי דליכא חיקון כלל וכו' ע"כ, ולר"ש בכל ענין מחוייב סיבא דליכא קלח חיקון ודברי ר"ח אינם אלא לר' יהודה, וי"ל דסברייהא דשומע בשבט אחי' כר"ש, וכ"כ בחשו' דרע"א כפי' קא"ס עיי"ש וי"ל דמשו"ס חו' בשבט לא מקשי' מברייתא דשומע בשבט בחוץ לע"ג משום די"ל דלא אחי' כר"י רק כר"ש משא"ס ממתניתין דשומע בשבט מקשי' שפיר דכא' הגמ' מוקי' סם המתני' כר' יהודה וע"ז חו' שפיר בת' סא' כמ"ס הנקרא"כ במונח"ס ור"ח מפרש כיון דחתיקון בא מיד חייב גם לר"י והחוס' בחתיקון דמקשי' מברי' דשומע בשבט בחוץ הוא כמ"ס:

וי"ל עוד ע"פ הרמב"ן בסוגיא דשבט בחוץ ד"ס כל סתמקללים פטורים שיהא ג"כ דברי הר"ח וי"ל לר"ך כלכלו ויר"ך לאפרו מתקן גמור ואחלי לא מחייב לבי' וכשיצו בזה שכל מה שה"ן דרכו של ב"ה לקלקל בשביל אוחו החיקון אין זה מתקן הלל שבט והטעם משום דמלאכה מחשבת בטי' ואין זה מלאכה מחשבת שיהיה חובל באלים לארך כלבו וידליק גדים לארך כלבו אלא שומע ומדליק עלים לשל כל מה מתקן אלא שכל שבט לר"ס וכו' ומתני' דלענין ע"ז אחרי' בפ"ק דחתיקון סבין של ע"ג מותר לשחוט כס משום דמקלקל הוא גבי שבט מיחו מחייב, ור"ח ז"ל מפרש דכא' דחשיב מקלקל אחי' ר"ך כלכלו ויר"ך לאפרו לפי שאין סתיקון בא בשעת סתקול וכו' ע"כ, (והוא כדברי חו' ודרכיו קן גרא"ס ספי' גד"ס דגבי שבט מלאכה מחשבת, כיון דאלו חשבו סתיקון וסדך הוא קך לשחוט אפי"ג דהוא מקלקל לכן הוא מחוייב לענין שבט, וי"ל בזה ק' ה"ע"ו סם כפי' רכ"א ה"ל וא"כ"מ) ואלו בסוף דברי רבב הרמב"ן וי"ל וזה דלארבי"ן בפ"א לדברי האומר מקלקל בחבורה פטור שלא לאוכליו וכו' מאי חיקון להו"א מאבמה"ס, דוקא לר"י פירי', דגר"ס דאמר חייב אפי"פ שאין צו שום חיקון ומי חייב בין לרא' בין לר"י וכו' ע"כ ע"ש, וא"כ ממילא הראיה מדברי ר"ח היא ראוה נכונה, אהנס דים להוסיף דלר"ח ע"כ ל"ל דבסוגיא דפסחים קאי לר"י כיון דר"ח דייק בשומע בשבט חייב דחתיקון בא מיד לאחר הכניסה להו"א מיד אבמה"ס ולמה לא כתב דחתיקון בא מיד להו"א מיד עומאח נבלה, ע"כ דלענין זה ל"ל דחתיקון בא מיד כיון דבכמה"ס הוא עדיין מפרנסת, ומכ"ש אם לא שפעה לא סתם מתב ג"כ ולא סתם ג"כ מסמאח, ולפי"ה סא' הגמ' פריך שבת: ונאמ"ה טרפס מה חיקון וחי' להו"א מיד עומאח נבלה, וקשה סא' בזה לא בא דחתיקון מיד וי"ל כמו דאמרי' דחתיקון בא מיד לענין אבמה"ס היינו דא"ס יחזקו אבר מננה לא יסיה על האבר אי' דאבמה"ס כ"כ וי"ל ג"כ לענין עומאח נבלה דחתיקון בא מיד אם ימנחה לא סתם עומאח משום נבלה ואמ"ל בזה:

והנה הכ"פ והתנ"ש (בסו"ב כ"ז) דחקו למלוא פעם הא דכ"ל לרש"י בחולין (קב"א ע"ב) גד"ס ומתנין לה עד שח"ג דמאי דאמרי' גמ' דמפסידין מנין לאוכל מבהמה קודם שח"ג שהוא בל"ה שזאמר ל"ה על הדם דאבמה"ס בעלמא מני' לרש"י דמפסידין דמ' גרא"ס דהיא דלורוי' רק דאין לוקין לפי שהוא לאו שבכלתה ע"ש. אמנם י"ל דשפיעות עפמ"ס רש"י סם בפ"א גד"ס בשומע בבהמה עומאח לעב"ס וי"ל סא' פרישה לה דכיון דמנחה בשחי' ישראל צבוריה משוי' לה אוכל בעודה מפרנסת וישיראל

דכמו דכחטו חו' שבת חלקן בין שבט לעב"ס כ"כ יש לחלק בין מודר סגלה לעב"ס. וכחז עליו הש"ך בנזק"כ דלק"מ דכוונה חוס' אינו כמו שבכין סו"ב רק כוונתם דדוקא לענין עב"ס לא חשיב נכנס כיון שקלקלי' יוחר מחיקונו כלומר דשקלקל גורם דל"ס סתם אבל גבי שבט נהי' דשקלקל גורם דל"ס נכנס ע"ס עפש מלאכה ודאי דהשפעה מלאכה אפי' אינו נכנס חייב וסיה' נהשכ מקלקולא הוי מלאכה זכו לא אמרי' זכו סוטה החוס' ע"כ ע"ש. וסכו"פ (בסו"ב יו"ד) קאש ק' זו על החו' דהא י"ל דמאי דקאמר גמ' מקלקל הוא אינו דשקלקל יוחר מהחיקון. רק דל"ה נכנס דמה שמריח ע"י חתיקון יוחר ע"י חתיקון. ולא הוה לא נכנס ולא מקלקל. ולכן לגבי עב"ס דבסגלה חליא מלחא אמרי' כיון דל"ס נכנס עמך. משא"כ לענין שבט. כיון דלא הוה מקלקל חייב משום שאלכה וכו"מ חק' בל"ע. וביישוב קושי' זו י"ל דכא' בשומע בסבין ע"י חתיקון מתקן בשפיעות זו שני דברים אחד שמו"א מיד עומאח נבלה ועוד שמו"א מיד איסור דאבמה"ס והא יומא דהפי' גמ' מקלקל הוא אינו דשקלקל הוא יוחר מחתיקון רק דמו ל"ה נכנס ושקלקל שוב עם חתיקון ממילא כיון דחתיקון שניה סם שוים לגמרי בודאי סיבא דל"ס חתיקון רק חיקון אחד או הקלקול יוחר מחתיקון והוה מקלקל גמור. ולפי"ה לק"מ ק' הכ"פ דסו"ב מקשי' שפיר מהסיה דשומע בשבט בחוץ לע"ג. דבזה ליכא רק חיקון ח' שמו"א מיד אבמה"ס דחתיקון השני שמו"א מיד עומאח נבלה כמ"ס חוס' סם בסוגיא דפסחים כיון דבל"ה סא' מעטמה משום חקרוכט עב"ס וע"ז שפיר קשה סא' השוב מקלקל גמור דאפי' אם יומא דהפי' מקלקל הוא שיהי' שוים מ"מ ע"כ מוכח מזה דסיבא דמתקן חס' שניה ל"ה מתקן. וע"כ דהוא מקלקל סיבא דליכא רק חיקון ח' דגיה' מקלקל יוחר מחתיקון. ומיישב ג"כ סא' דלא מקשי' חוס' ממתני' דשומע בשבט משום דשם מתקן חס' שניה וכו' מקום לומר כדברי הכ"פ ומדוייק סיטיב לשון החוס' דשפיעות בתי"ס ואפי"ג דכ"פ א"ד מחייב לענין שבט גבי שומע בשבט בחוץ לע"ג משום חיקון ח' דחיקון להו"א מיד אבמה"ס ע"כ. וכונתם כיון דשם ליכא חתיקון להו"א מיד עומאח נבלה רק להו"א מיד אבמה"ס ובוה ודאי קשה דיהי' מקלקל (ויש להוסיף עוד דגם דחתיקון דאבמה"ס מתקן בשומע בסבין של עב"ס יוחר מהסיה דשומע בשבט בחוץ לעב"ס. דשם חתיקון אינו אלא לב"י לישיראל ל"ה חיקון דאסור ממנחה הקרובת עב"ס אבל בשומע בשבט חתיקון דאבמה"ס הוא גם לישיראל, וי"ל ג"כ כיון דסיבא דמתקן לשניה לישיראל ולב"י לא הוה מתקן ממילא סיבא דל"ס חתיקון אלא לב"י חשיב מקלקל) וע"ז חו' סו"ב שא"י שבט דמלאכה מחשבת אסרה חורה וכיון שיה חיקון פורחא חשיב מלאכה מחשבת שלך מחסין אפי"י שקלקלי' יחר על חיקונו וכו' ע"כ משום דע"כ מוכח דשם הקלקול יוחר מחתיקון. וממילא נדחתי' דברי הקא"כ מ"ס במונח"ס חוס' דאף דים מקום למד כן בטעם דברי' בפ"ה שבט אבל כמ"ס גמ' חולין ע"כ ח"א לומר כן. ולפי"ה כיון דיעקר קו' החו' אינו רק משומע בשבט בחוץ לע"ג יח' קשה על הר"ח דכתב בשומע בשבט חייב כיון דחתיקון בא מיד. וע"כ דהוא רק לענין ב"י דאפילו אם יומא דכר"ח ס"ל דל"ה על הכס הוא רק דרכן מ"מ סא' לישיראל בל"י אסור משום חקרוכט ע"ג וע"כ סא' דק' סגמרה בסוגיא דפסחים על הך מתני' חיקון להו"א מיד אבמה"ס הוא רק לב"י כמ"ס רש"י סם. אמנם אם יומא דבפרסא אסור לב"י בא' דאבמה"ס כ"ז שיהי' מפרנסת ממילא גם בזה כיון דאסור לישיראל משום חקרוכט ע"ג ל"ס מ"מ א"כ ואסורה לב"י כ"ז שיהי' מפרנסת ולא בא חתיקון מיד. מזה עמך דאף דאסור לישיראל משום חקרוכט ע"ג מ"מ כיון דאסור דאבמה"ס

שערי בנין אבמה ובמה סימן ה שמה

שרי דהא בשחיטה חלי' לכה זלחה כשחא גמי כואיל וישראל שחטה שחיטה מעליה אפי' דבעמאה ל"ש שחיטה ולעכו"ם לא משחתי עד שחמות דלחמכה"י הוא לגביה אפי' מהכי משחכה ישראל להאכילה לעכו"ם לשוי' אוכלא בעודה מפרכסה, וק"ש סקורה שאוכל יסור גמור הוא בעודה מפרכסה וכה דלמרי' אסור לאכול מבהמה קודם שח"י מדרבנן הוא וכו' עכ"ל. מזה נראה דטוליא רש"י דטוליא רק מדרבנן דלם ימנא דטוליא דטוליא יתיה קשה כה גס בטקורה ל"ה אוכל כ"ו שהיה מפרכסה מחמת אי' דל"ה על סדס, אמנם עדין קשה כה אפי' אם ימנא דלויסור דל"ם על סדס הוא אי' דלויסור, מ"מ הא זה אינו רק לישראל משח"י לבי' דלכא רק איסור דלחמכה"י וכה יסור מיד לאחר שחיטה, וי"ל דחשיב אוכל כיון דראוי להאכיל מיד לנכרים דגם משום זה חשיב אוכל כמבואר שם, ורש"י כ"י ע"כ ע"כ דג"כ שחט בו אחר אינם ממעלה סומאם אוכלים דלא חשכחן כיתר הליכה בדכוותה' לא לישראל ולא לבי' וכו' עכ"ל מבואר דלם אינו לי' יסור אכילה לבי' חשיב אוכל וגו' בטקורה י"ל דטוליא אוכל משום כי, ופאה יסור ראי' דלם הוה אסור לישראל מה"מ מחמת האי' דל"ה על סדס הוה אסור מפרכסה גס לבי' בחי' דלחמכה"י כיון דל"ם מה"מ וממילא דלא הוה אוכל כיון דאינו ראוי לא לישראל ולא לבי' משום כבוד רש"י עסיר דחשיב אוכל כיון דלויסור דל"ה על סדס אינו אלא דרבני' ומכ"ה הוא מותר לגמרי :

ורבאורה

כינן וכו' נראה דהא בזה חלי' והואן הפוסקים דס"ל כשיטת הרמב"ם דל"ה עכ"ד הוא אי' דרא' ממילא ע"כ דס"ל דאפי' סוהרה לבי' מיד לאחר שחיטה בעודה מפרכסה דל"ה גס כשירה לא יסור חשיב אוכל כיון דאינו ראוי לא לישראל ולא לבי', אלא דלם ימנא כן יסור הק' על סדס ב"ח דהרמב"ם ס"ל דל"ה על סדס הוא אי' חורב ואי' אחי' יחשב סקורה אוכל בעודה מפרכסה כה לישראל אסורה משום ל"ה עכ"ד, והואן ימנא דחשיב אוכל מחמת כי' דהא לרמב"ם גס מפרכסה אסור לבי' משום דלחמכה"י כיון דלאו ב"ח ניכנס וכו"ל, והרמב"ם בפ"ה מה' עומאם אוכלין הביא סך מחי' להלכה וז"ל להרמב"ם אינו בטעם דחשיב אוכל משום דראוי או לאכילה רק כיון מיד לאחר שחיטה ח"י בעוד שמפרכסה ראוי לנחמה לנחמה ולבטח לאכילה חשיב אוכל, ודוקא אם מפרכסה אסור משום דלחמכה"י אז אסור לנחה כהנחה לנחמה מחמת אי' דלחמכה"י לא חשיב אוכל, משח"י מחמת אסור דל"ה על סדס חשיב אוכל מיד דראוי לחשוך בשר וזלחה לאכילה שיהיה ראוי לאכול מיד כשתחמו כבהמה, ולק חשיב אוכל (ומי"ל גס בדברי ר"ם כה"ל בח"ה שפרכסו הוא מיד לאחר שחיטה' הוא דיכול לחשוך אכר ולחזון לאכילה כשתחמו כבהמה דהא חשבו מוקן) ואי' ממילא י"ל דגם הסוגרים דאי' דל"ה על סדס הוא איסור מורה כ"ו שהבהמה מפרכסה כיון דאסור לישראל אסור גס לנכרים באיסור דלחמכה"י בעודה מפרכסה רק כה חשיב אוכל הוא דיכול לחשוך אכר לחקן לאכילה אח"כ כשתחמו כבהמה. אמנם רש"י לא ס"ל כן רק דבטי' שיהיה ראוי לאכילה מיד ומה' סוכיה דל"ה על סדס אינו אלא דרבנן, ומוכח דלם הוה אפי' הוה אסור גס לבי' להלכה בעוד שהיה מפרכסה :

ודנה

קמי הרוה שזאל מן כבהמה קודם שח"י חוהך כוזה בשר מביש"ם ומולחו יפה יפה ומד' וממחין לה עד שח"י, אחר עכו"ם וא' ישראל מותר' בו עכ"ל, וקשה למע כפל אחי' ח' עכו"ם וא' ישראל, דהא דעותר לישראל כבר קמי' וזולו, והול' בקאריס וזולו וזולו לעכו"ם וכבר קמי' בזה הכות"ם, אמנם מרש"י חלין (ק"ה) ור' דהא דכפל הבריי' הוא ליתן טעם

על סה דמותר לעכו"ם הוא כיון דמותר לישראל מותר ג"כ לנכרי משום [מ"מ], דכ"כ ב"ה ח' עכו"ם וא' ישראל מותרים בו, כואיל ומותר לישראל מותר ג"כ לעכו"ם דלכא מירי וכו' עכ"ל, ויש להוסיף עפ"ש"ל בשם הסוגר' דהא דלחמכה"י ש"מ מדר"ל חן מומחין כי' על ב"מ, ופי' רש"י משום כריחה ולמה לא פי' משום כבי'מ, ד"ל דרש"י ס"ל דפי' ראבי' דלמרי' ש"מ מדר"ל ולא"ה ענין הולך לדר"ל הא לאחר שחיטה שיהיה לכ"ע הם כמחן דמנחי בדיוקלא מוס מוכח דראבי' ס"ל דכבהמה עיבורה אמרי' לכ"ע דהוה כמחה חף לבי' דהא עכ"ל כן דלא יוקשה עליו מבדיחה' זו וכו"ל וכה' דקאמר כהנ"מ חני' דלא כראבי' הוא דמבדיחה' מוכח דאינו מותר לנכרי רק מטעם מה"מ מדכפל אחד נכרי' ואחר ישראל מותר' בו :

וי"ל עוד דמבדיחה' בזה להשמיעו בוס כיון דאינו מותר לנכרי' רק מטעם כיון דמותר לישראל אחי' מה"מ ולכן ממילא בעודה מפרכסה דל"ם מה"מ אסור לנכרים ובדיחה' דוקא קמי חוהך כוזה בשר וממחין לה עד שח"י ומולחה יפה יפה ומדיו וזולו ואח"כ אחד נכרי וא' ישראל מותרים בה וכן משמע מבדיחה' דבי' ישראל כעמאה ונכרי כעטורה קמי אכר כעורס וכו' אסור לבי' אפי' שח"י, וקשה אמאי לא קמי גבי כהירא דמותר אפי' קודם שח"י מה' נראה דכאמח אסור לבי' עד שחלף נפשה. ויש להוסיף עוד כה דקמי' ומולחו יפה יפה לאחם ענין קמי אס כה להשמיעו דלרף מליחה סה בלי' דפי' זה ואף ד"ל דקמ"ל דמכתי מליחה ובמ"ס רש"י בחמ"ס דב"ה יפה יפה יסור משאר בשר וכו' ע"ש, אמנם אם יסור רבוחא בוס לע"ק על סטור (כס' כ"ו) דבינה חך דחושך כוזה בשר מביש"ם למע לא הביא ג"ו דמולחו יפה יפה, ולכן הוה נראה לי דהא דקמ' ומולחו יפה יפה כוזה לנכרים ג"כ כיון דבה מליחה אח"כ דמותר לאכיל לנכרים חס הוא דוקא לאחר המליחה, משח"י קודם המליחה אסור להאכיל לנכרים כיון דלישראל אסור בלא מליחה לא שייך מה"מ. וא"ל כיון דגוף הכשר מותר לישראל ולי"ב מליחה רק מחמת סדס והנכרים לא נאחר דגם :

ודנה

בסוגרין (דף י"ט ע"ה) ס"ל לר' חיינא בן גמליאל דבין בי' ובין ישראל אסורים בדם מן החי' ורבנן פליגי עליה עיי"ש, ומעשה לרבנ' דאיכא אסור בדם מה"מ היואל' מהכמה שנתחטט עוהרה מפרכסה אסור לנכרי משום דס מה"מ, וז"ל כיון דשחיטה סמיר לישראל איסור דדס מה"מ כומר גס לנכרי מפעם מה"מ, דזה אינו כיון דכלא אסור דדס מה"מ אסור לישראל באי' דס ממילא דל"ם מה"מ ואסור לישראל משום דס ולבי' אסור באיסור דדס מה"מ, ולפי' י"ל דסבדי' ס"ל כהנ"מ דאיכא אי' בדם מה"מ, ולכן ממילא קודם המליחה אסור ליתן הכשר לבי' מחמת כעטס הנכנס בו דאסור לבי' עשוה אסור דס מה"מ, ואף דשחיטה סמיר איסור זה לישראל ואינו אסור לישראל משום דס מה"מ י"מ לנכרי נאחר עכ"פ אי' דדמח"ת, ולכן בריוק קמ' סבדי' ממחין לה עד שחלף נפשה ומולחו יפה יפה ח' נכרי וא' ישראל מותר' בו, דקודם שחלף נפשה כיון דאסור לישראל באי' דל"ה על סדס אסור לנכרי באי' דלחמכה"י, וגם קודם המליחה אסור ליתן לנכרי כיון דהדס אסור לישראל מחמת ח"ה דס אסור לנכרי מחמת ח' דלחמכה"י, אמנם לפי האמח דקמ"ל כרבנן דפליגי על רבנ' וס"ל דליכא איסור בדם מה"מ לא לישראל ולא לבי' כמבואר בהרמב"ם (בפ"ה מה' מליכה ס"ה) [ונ"ה י"ל קמ' ג"כ דברי הרמב"ם כה דלא פסק ככך ברייחא, דס"ל דנלא"ם הבדיחה' אינה אליבא דהלכה כיון דפי' דהבדיחה' ס"ל דאיכא איסור בדם מה"מ והא לפי האמח לא קי"ל כן ולכן ע"כ הבדיחה' דחה מהלכה] ממילא דלא לרף מליחה ולק סטור (כס' כ"ה)

כ"ז) כ' ח"ל חקך מבטמם לאחר ששחטם אסור לאכלה בעודם חי אבל לאחר שמתם מותר לאכלה ולהכילה לעכו"ם עכ"ל, והוא ג"כ דאינו מותר להכיל לעכו"ם רק אח"כ בשמחה ובמ"ש שם בתפ"ש ולא הביא קך דמולחו יספ דבין דל"פ שלחמם ק"י"ל דליכא א"י דם מה"ה לנכרים ממילא דל"פ מליחם חמלם, ולכן שמיים בעור כך דמולחו יספ יספ ולפ"ו ממילא דמוכח מדבריו לסיק ממ"ש סת"ה רק דגם בערפס אסור לזון העכו"ם על ב"מ דדוחק לחלק בין אסור דל"ה ע"ד דענין אסור ערפס כמ"ש סת"ה שם: **והנה** לפ"ו בזה דקחני שם בנרייחא ועכו"ם ששחט בהמה עטורה לישראל ומפרכסם מטמאה עומאחא אולג"י וכעטם כמ"ש רש"י וכו"ל ויש ה"מ לחילוב בדוגמא חס שחט"ה ישראל, הוא רק אם הנכרי נהג בהמה כשרה משח"כ אם שחט בהמה ערפס בזה לא יסיה מטמאה עומאחא אולג"י דהא גם אם שחט ישראל סיה אסורה ג"כ לישראל משום ערפס ולנכרי בעורה מפרכסם משום אבמה"ה, וכן ל"ל ברש"י לפת"ש בקטמ"ה רש"י דאם סיה האסור דל"ה על הדם דא"י לא סיה חשוב אולג, ומכ"ש בערפס דודאי אסור לישראל דל"ה ג"כ אולג, אמנם א"א דגם בערפס הו"מ סה"י דאבמה"ה לנכרי י"ל דליירי אפי' בערפס וכו' אם שחטם לישראל סיה חשיב אולג כיון דעותרת בעודה מפרכסם לנכרים, ובתפ"כ כח"ד ר' וייטן כ' ח"ל אבל בבהמה עמאה וספ"י נשחטה ע"י י"שראל וה"י נמי בבהמה כשרה וע"י נכרים לא כדאי' ב"ש בעור והרובע וכו' ולמה נקט נשחטה נכרי בהמה כשרה ולא נקט לנשחט דנרייחא בהמה עטורה, והוא דמ"ל דבש"י בהמה כשרה דוקא דאם היא ערפס בוודאי דל"ה אולג וכמ"ש, ומעמ"ס יסיה מזה ראינו גם מדברי הרשב"א דערפס אסור מפרכסם לנכ"י, והוא מ"כ דנקט כשרה הוא לזון דוקא, או יכול לזון דהוא עטות סרפוס, מכ"ז סיה מקום לומר דגם בערפס לא הו"מ סה"י דאבמה"ה לנכרי:

אמנם באמה הדבר מבוחר כמעט בחו"ס להדיא דבערפס סוחר סה"י דאבמה"ה לנכרים והוא בסוגי' דהולין (ק"ב ע"א) דלמרי' סה"י אבמה"ה ג"כ מותר על דעתא דכעטורי' וכו' אמר רב סחזי אף אן נמי תנינא אכל אבמה"ה ממנה אינו סופג ארבעים ואין שחיטה מטכרחה במאי חילימא בישראל פשיטא דאין שחיטה מטכרחה אלא לאו בב"ג מכלל דאסור וכו' חוס' ד"ס אלא לאו בב"ג ח"ל דאין שחיטתו מחירה באכילה כ"ז שמתפרכסו ג"כ נבלם עוף ע"כ, דקחני רש"א ושחיטה מפרכסה ערפס מטמאה ולא קחני דאין שחיטה מטכרחה דקחני סופג ג"כ סכורס דוקא הוא דלמך שחיטה מטכרחה ל"י לנכ"י מנו דמכרחה לישראל דליכא מידי דלישראל שרי ולעכו"ם אסור וחי"ח דתקשם מתך משנה לר"ב אחא ב"י דלמך לשיל נש"ל דאין מומין עכו"ם על ב"מ ומיטו בלח"ס אמר לשיל דתניא דל"ה סותי' וקושי' המשנה אינה פשוטה כל כך עכ"ל, וק"י סה"י סה"י דל"ה קחני ברישא אן שחיטה מטכרחה הוא כמו דקחני דשחיטה ערפס מטכרחה מטמאה אמאי לא קחני דאינה מטכרחה להכילה לנכ"י בעורה מפרכסם, וע"ז ס' דבאמה מטכרחה לנכ"י מנו דמכרחה לישראל מטכרחה לנכ"י, מבוחר כד"י דלפי' בערפס דאסור לישראל בא"י ערפס אפי' אחריון דמכרחה לנכ"י מטעם מא"מ, וע"כ דסוף כיון דעכ"פ הכשיר השחיטה לישראל סה"י דאבמה"ה סוחר גם לנכ"י סה"י הוא ראי' ברורה לנכ"י דבערפס סוחר ג"כ האסור דאבמה"ה לנכ"י, וסעטם כמ"ש דניס דאסור לישראל משום ערפס מ"מ עכ"פ סה"י דאבמה"ה הו"מ לישראל ע"י השחיטה לן סוחר גם לנכ"י וכמוכרחה בחו"ס ב"מ ג"כ סכורס דוקא הוא דלמרי' שחיטה מטכרחה ל"י לנכ"י מנו דמכרחה לישראל, הוא אף דאסור לישראל משום ערפס עכ"פ הכשירה

השחיטה לישראל סה"י דאבמה"ה לן הכשירה גם לנכ"י משום מא"מ, ואף דמלך סכרחה סיה מקום לחלק ולומר כיון דאסור עכ"פ לישראל מבזם ערפס ל"ג מא"מ, סה עכ"ל כן משום ק"י סה"י סה"י דל"ה קת: ברישא דאין מטכרחה: **והנה** ממילא דמידי לאחר ששחטם מותר לזון עלי' ג"כ ואף דעדיין אסור לישראל לחבול ממנה משום א"י דל"ה על הדם מ"מ אמרינן בזם מא"מ דבין דשחיטה הכשירה עכ"פ לישראל סה"י דאבמה"ה סוכסר ג"כ לנכ"י, וכ"כ גם לרשב"ג דס"ל דבין ג"כ ובין ישראל מוזהרים על א"י דדם מה"ה אפי' מיד לאחר ששחיטם סוחר סה"י דדם מה"ה גם לנכ"י משום מא"מ דאף דאסור לישראל משום דם אפי' כיון דסוחר סה"י אסור דמח"ה לישראל ודבר ג"כ ודברי הרשב"א בחו"ס ל"ג ע"ד דל"ה לזון על ב"מ אי נמי על בשר ספורס מן כבהמה קודם שח"י אם כבהמה עטורה דבה שחיטה היא ונשחטה ע"י ישראל דן שחיטה סה"י מותר אבל בבהמה עמאה וספ"י ע"י ישראל ופי' נמי בבהמה עטורה וע"י נכרי בשר הפורס ממנה קודם שח"י אסור לזון א"י הנכרי וספ"י לאחר כח"י של בהמה עכ"ל, ומפסחות לישנא דרשב"א נראה כמ"ש הכנ"ש דאינו מותר לזון לנכרים, אך בחו"ס דבריו במ"ש דגבי לישנא דנרייחא ישראל בעמאה וב"ג בעטורה אסור לזון אפי' לאחר שח"י, מזה נראה ק"מ דקודם שח"י נקטס אסור אפי' בעטורה לזון עלי' ג"כ כיון דאסור אז לישראל משום א"י דל"ה על הדם, ואם רימא קן אז ע"כ מ"ש דישתאל בעטורה מותר הוא רק בעטורה אבל לא בערפס, אם לא דימא דנקט לרבוהא דאסור אפי' לאחר שח"י, או אם נחלק בין א"י ערפס לא"י דל"ה על הדם וכמ"ש הכנ"ש כיון דבה חיוב עכ"פ לישראל עדיין א"י חיוס, ועדיין סדנר ל"ע לנכ"י אם מותר לזון נכרים על בשר הפורס ממפרכסם סה"י ערפס כחש"י יבואר כה"ל:

סימן

הנה לשיטת הרמב"ם ה"ל דגם שחיטה כשרה אינה מטכרחה לנכ"י כיון דלאו ב"ג ניסב, וקשה המהותין דאכל אבמה"ה ממנה אינו סופג א"י ארבעים ואין שחיטה מטכרחה, סה גם נכשרה אין שחיטה מטכרחה, ומח"ה דשחיטה יבשר בעמאה, וכ"כ קשה לפת"ש סה"י דהוא דלא קחני ברישא ג"כ ערפס אין שחיטה מטכרחה, דבערפס כיון דכשירי שחיטה לישראל סוכסר גם לנכ"י ולשיטת הרמב"ם דגם בכשירה אינו מטכרחה שחיטה לנכ"י כ"ש בערפס ועוד קשה סמוגי' ע"ד הרמב"ם בפ"ט זכ' מליכס דכב"ל יוד כחב וכן חייב על אבמה"ה ועל אבמה"ה בכל שכו"ס וכו' ובכ"ל י"א כתב ח"ל אחד האב"ד או כשיר ספורס מן שחיטה או מן הכח"י אבל כשירי א"י ל"י כ"כ נכ"י נכ"י עכ"ל וכתב הרשב"א ח"א ל"י שזם ע"ס ראי' לסיחא אבל כשיר עכ"ל, וסכ"מ דחה דברי הרשב"ד דל"י אף כחב אבל כשיר יראה ל"י, דמשמך דמכרחה דנשחט כ' כן וסא זכ' הוא ג"מ ערובה בסוגרין דף ל"ע ע"א, ומ"ש סכ"מ דרמב"ם סוליא אז סמוגי' דרמב"ם מפ"ש כמתניין דאכל אבמה"ה ממנה אינו סופג א"י ארבעים דז' קאי ג"כ על ג"כ אבל איכורא איכא וע"י קחני דאין שחיטה מטכרחה ע"ש כדוחק מבוחר דעל עכו"ם סה"י קחני אינו סופג ארבע' מ"מ ע"ן מלקות לעכו"ם וכו"ל אינו נכ"י, ועד ק"ל ע"ד הרמב"ם דפחה בתרי' אחד אב"ד או בשר ספורס מן כבהמה או מן סה"י וסייגו דטל כחב"ד מומיב בזום אבמה"ה ועל כשיר הוא מומיב משום אבמה"ה וסייגו כחב"ד אבל כשיר יראה ל"י שאין ג"כ נכ"י על אבמה"ה ממנו דמשמך דוקא על אבמה"ה ממנו אינו נכ"י אבל על אבמה"ה יבג"ד ומ"ל סה"י:

וב' ישב בהקדם דברי הרמב"ם בפ"ה מה' ה' כחז ח'ל חלש אמה"י וערפס בעטילתו ואכלו חייב שמים מזה האמה"י ומאוס ערפס סכני שי האסור באין כלאה וכן חולש חלב מה"י ואכלו ליקה שמים משום אמה"י ומאוס חלב "ו' וזמרו עליו למה הולך הרמב"ם כהא דהלש אמה"י דערפס בעטילתו אפי' אם היחה ערפס מכבר אמרי לא יואל אי' דאמה"י על ערפס משום אסור מוסיק דמהמת אמה"י נאסר לבני' גם דברי הרמב"ם סוחרים ז"ל דתחל חלב לא הולך סיכיה בערפס בעטילתו, וע"כ משום חלב איסור דאמה"י על אי' חלב משום דהוא אסור מוסיק, וכחכ בעט"ח בפ"ט מה' א"כ לישב דהרמב"ם ס"ל כמו דממעט' עמיה' מאי' דאמה"י מקרא דלי' היפס פס סכנר מי בכברו מותר ובטמאים דכשרו אסור ליה אי' דאמה"י כ"כ ס"ל להרמב"ם דממעט' ג"כ ערפס דכברו אסור משום ערפס קרף הסו' כסוגי' דף ק"ג ע"א ג"ה ומר סכר, ולא ס"ל חי' דחו' דרפי' כל מין שפשו מותר, אמנם יל' אף דהסורס מיעטה עמאח מאמה"י לא מיעטה רק מעט' האחש"א והמדיק דאין אי' דאמה"י חל אי' דעמאח דכלל מקום האי' דעמאח קדם לאי' דאמה"י דאפי' למ"ד דלאיברי' עומדת אפי' אסור עומאח קדים דהוא באפי' אס בעוד שלא נקשרו איברים גידד' כמ"ס סוס' דף ק"ב ע"א ג"ה כי אסרין לר"א, והסורס מיעטה דאף דכלל מקום אמרי' דאחש"א באי' מוסיק ואמה"י אפי' חל מוסיק, אפי' כמגזירת סכ' דעל אי' עומאח אינו חל אי' דאמה"י אף דהוא אי' מוסיק וכ"כ אמרי' ג"כ בערפס דאינו חל עליו אי' דאמה"י אף דהוא אי' מוסיק, משא"כ היכא דהוא אסור בת אחת בזה עדיף מאלו מוסיק דאפי' המ"ד דלא ס"ל איסור מוסיק אפי' חל איסור בת אחת בזה לא מנינו דמעט' קרא, דהא בעמאח לא משכחה לה בידיה אסור בת אחת, ולכן כ"כ הרמב"ם שפיר דהיכא דערפס מכבר אינו חל אי' דאמה"י על אי' ערפס אף דהוא אסור מוסיק מגזיר' דכל שפשו אסור, משא"כ בערפס בעטילתו דהוא אסור בת אחת בזה לא מיעטה קרא ותלין שיהיה כלאה, ונפ"ה הולך הרמב"ם להא דערפס בעטילתו, משא"כ גבי חלב ס"ל להרמב"ם דאמה"י חל ע"א חלב משום דהוא אסור מוסיק שגרי קרא לא ממעט' אלא מי שאין כשרו מותר לאפוקי עמיה' וערפס חלב נחלב כיון דכשרו מותר הוא לא ממעט' ודיו כדקומ"ל בעמאח דאחש"א בא"מ עכ"ל פ"ט, ולפ"ו כיון דעל ערפס ליכא כלל כאי' דאמה"י לישראל כמו בעמאח לא שייך לומר דפי' שהיטה סותר האי' דאמה"י לפט"ס מעט' מא"מ כיון דהוכשר לישראל הוכשר ג"כ לעו"ס דהא באתה ע"י שחיטה זו לא הוכשרה האי' דאמה"י לישראל דהא ליכא אי' דאמה"י לישראל בערפס, ואפי' אם הלש חזר מונסר בחי' לא הוה נאסר באבר זה באי' דאמה"י ולכן לא הוכשרה שחי' ג"כ לבני' האי' דאמה"י, ואף דמ"מ כשרי' שחי' לישראל לבני' אסור דכלל, מ"מ כיון דלא הוכשר לבני' אי' דאמה"י ניפו הו' לא אמרי' דהוכשר לבני' כגון דאכשר לישראל, וממילא לפ"ו איכא איסור דאמה"י בערפס שחיטה, ואין לומר דגם לישראל כשרי' שחיטה בערפס מאי' דאמה"י אם הלש חזר דליכא רק משום דכר דליכא חיוב דערפס והי' חייב עליו משום אמה"י דזו אינו דכמו דאמרי' לענין אמה"י דאינו טהב בעמאח, ולדברי דליכא הטעם משום דאין אחש"א, וקשה ג"כ באבר דליכא רק משום דכר דליכא חוב משום עמיה' ג"כ אינו מנינו משום אמה"י, ועכ"ל ג"כ כמ"ס השע"מ דאף דכ"מ אמרי' דאחש"א בניה שעור, הא מותר כשרין בחי' לשטעוה דקטעס משום דהוא חזרו על קל, ופס מיעטה החורה דליא דאי'

אמה"י חל אפי' על אי' דחי' ישער, כמו בן אמרי' גם בערפס דהוא כמו עמאח :
וי"ו להסויף עוד עפ"ד הכיפ"ח קדוהין דף ע"ה כהא דאכל נבלה ביו"כ דכחז וז"ל ויש לפרש דמט"ה פטור מיו"כ ולא חל אמה"י ז' שמכילוב ביו"כ האסור בת אי' דאיסור נבלה קודם כה לאיסור דיו"כ ולא כה איסור בת אחת דכלל שעורי' בכיות ויו"כ שעורי' בעמאח ול"ו דאף לא לחיובא לאכל אחין אלא לדון באיסורי' האידך תליא וחמידי שיש בו דחבבה חרין קדים והי"ל אי' אסור יו"כ כשחל אסור נבלה על קודם כהים שבו ואין אחר מהם קודם לחזירו וזה פשוט עכ"ל. ובאור דבריו כיון דבשעה שחבבלה הי' על אמה"י אי' דיו"כ כמו אי' נבלה כיון דאיכא כהונחה שפיר אמרי' דלא חי' חל אסור דיו"כ על החתיכה כמו איסור נבלה. וזהו כמ"ס ב"מ הא דאמרי' דאחש"א בחי' ישער הוא רק דבשעה חבילה דאינו חייב על האיסור הראשון אז חייב על איסור. שני חלב קודם האכילה לא חי' חל כיון דהי' יכול לזקף גם האסור הראשון לישער שלם. רק אמרי' כיון דהאיסור מחלי חלי וקא"ל פקע אי' הראשון חל אסור שני ולכן אם לא אוכל אח"כ רק חלי וית מאיסור ראשון דפקע האיסור הראשון חל איסור שני :
ובזה אמרי' ליישב הא דאמרי' במעילה חגי וית נבלה ערורה עם חגי וית נבלה עמאח אין מנענעין משום דאחש"א אף דאינו אוכל חגי וית עמאח וי"ו חל הוא כיון דלא חי' חל קודם חבילה אמרי' דמיעטה קרא דלי' נבלה ואינו חייב עלי' אף אח"כ ועמ"ל. כ"ס בזה אמרי' כיון דבשעה שחלב האסור מן כהמא חי' על האבר גם אי' דעמאח. דהא חי' יוכל לזקף הכשר לישער שלם ולא חי' חל אז ולכן גם כבאכול אח"כ פטור דבזה מיעטה קרא דלא אמרי' שיהי' חל עליו אח"כ דב"י דוקא שיהי' חל האי' בשעה שחלשו מן כהמא ולא אח"כ, כ"ס גם בערפס אמרי' כן דהסורס מיעטה לגמרי. ואף באבר דליח ב"י כיות כשר ובשעה חבילה חי' יוכל לחול איסור אמה"י ע"א ערפס מ"מ כיון דלא חי' חל מיד בשעה שחלשו שוב אינו חל עליו אח"כ. וכיון דאין איסור אמה"י לישראל בערפס ממילא דלש"ל כיון דהוכשרה לישראל הוכשר גם לבני' :
ובזה י"ל במה דבבאחי לגי"ל (בסימן ה') ראוה מתוס' שנה במ"ס בשם הר"ה דגבי שוחט בשבת דחייב דהייקון ב"א מיד דמזו מוכח דאף דגבי שוחט בתוך לפ"ג בלא האי' דאמה"י אסור משום ע"א ופ"ה אמרי' מא"מ לענין איסור דאמה"י לבני' ממילא דגם לבני' ערפס אמרי' כן. ד"ל דדוקא בערפס דהכשר בעלמאחו אסור מהמת איסור ערפס שייך לומר מי שפשו אסור. ולכן אינו מוכח איסור דאמה"י לישראל כמו בעמאח. משא"כ בשוחט לפ"ג דהכשר בעלמאחו הוא מותר ודבר אחר גרס האיסור בעה שחט לפ"ג. בזה ודאי דאסור אמה"י מנזח לישראל ורק פ"י שהחיטה מותר ולכן אמרי' שפיר כיון דהוכשר לישראל הוכשר ג"כ לבני'. ובל"ז הא הסי' ח"ל איסור בת אחת כאשר יבואר לקמן דמיר כבלה שחיטה חל האי' דאמה"י לישראל. דמיד לאחר השחי' אף דהרמב"ם ס"ל דבחי' לאו לא"ש. מ"מ לאחר שחיטה היא עומדת לנחה ובחי' בת אחת גם בערפס חל האי' דאמה"י עם ערפס בב"א דכרנא י"ל בזה הא דלא חי' חל ג"כ בפסחים ע"ג גם על שמעט ומלאה ערפס. בספר דייקון להוציא מיד אמה"י ד"ל דבערפס דלא נאסר לישראל באי' דאמה"י ממילא לא הותר לבני' ג"כ בעוד שהיא מפרסכת. ולא בא דייקון מיד. אלא דזו אינו רק אי' אמרי' דאסור אמה"י קאי אליבא דר' שמעון משא"כ אי אמרי' דקאי אליבא דר' יאודה. והא ר"י ס"ל בסוגי' דאי' דאמה"י מוכח בעמאח דדרש כל שחיה מנזח על דמיו. וממילא דהובג בערפס

והוא הא' דאמכה"י לב"ג כמו לישראל. ולפי' ממילא ליתא ראי' מתום' הכל' ומתקבצ' שהבאחי כפי' הקודם להם כולגי' ששמייהו דס"ל דדוקא בעמחא איע נובג אבל לא בעמרה משום דדרשי' כל מין שבשבו מוחר. ולכן הוה רפה הא' דאמכה"י לנכרי כמו לישראל:

אלה

דאמאי לא קאמי גס ברישא אין שמיטה מכשרה כיון דבערפה לא סוכשר הא' דאמכה"י לב"ג. ואפשר לומר דנדי דהא' דאמכה"י לא סוכשר לב"ג בערפה מ"מ הא' דבשר מה"י בוודאי סוכשר לב"ג גס בערפה. הנה לפתח' ללשטת הרעב"ס הוא כשעת הרש"י לנכ"ע אמרי' נהנה צביו' לנכה"י עומדת ממילא תמיד הא' דבשר מה"י תל ארעפה. דל"מ אס בערפה אח"כ הרי א' דאמכה"י הוא קודם ואפי' בערפה עס יואח רובו חל ג"כ א' נח אמת וחלי' תרוויכו. ובלי' כיון דהא' דבשר מה"י נפקא מקרא דבשר בשדה ערפס ל"מ ומקרא זה לא ממעט עמחא. ונממילא דהא' דאמכה"י טיהג גס בעמחא רק ליתא נפ"מ היון דבלא"ה אסור משום עמחא אבל מ"מ הוא טובא. וממילא דגס בערפה עובג וכיון דטובה רק השחי' הסיר א' דאמכה"י לישראל ממילא דכח כן הוה הא' דאמכה"י גס לב"ג, ולפי' יל' לשיטת הרמב"ם דס"ל דאין צ"י נכרד על אמכה"י מהעוף יל' דה דוקא על אמכה"י. אבל במה"י טובג גס בשוף, והמה"י דקחני ואין שמיטה מעשרה הוא. לענין א' דאמכה"י. וברישא גבי שף ל"ק בערפה דאין שמיטה מעשרה דבערפה בלחמ' השמיטה מעשרה מא' דאמכה"י כמו למכשרה לישראל. ודוקא לענין אמכה"י אין השמיטה מכשרה בערפה. וי"ל דמה הויהו הרמב"ם דינו דאין אמכה"י טובג בשוף לב"ג דאל"כ הקי' במ"ע אמאי לא קחני ברישא דאין שמיטה מעשרה כיון דאסור לב"ג בא' דאמכה"י:

במה"י. כיון דהא' דאמכה"י הי' תל עליו מקודם כילי. ממילא דכותר ע"י השמיטה כן לישראל וכן לב"ג. וספיר כזה אמכה"י איסור מוסקי. אמנם לענין זה ל"ה א' מוסקי דהאך שייך בזה לומר דהא' דאמכה"י יחול ע"א טרפה. כיון שמוסקי אסור לבני כ"ג. אדרבה אם יחול א' דאמכה"י ע"א טרפה לישראל יחי' כחור ע"י שמיטה הא' דאמכה"י לישראל וממילא דיהי' מוחר גס לב"ג. וזה ל"ה איסור מוסקי דהא ע"י שחול איסור לישראל לא יהי' אסור כלל כן לישראל וכן לב"ג. והאך שייך בזה לומר דאמ"ח הא אדרבה הא אדרבה ע"י שחול איסור לא יהי' אסור כלל וחי' עובר גס לב"ג וזה ל"ה אסור מוסקי. וכיון שכן ממילא דאמרי' דלישראל ליתא א' דאמכה"י לאחר שמיטה משום דאינו תל על טרפה ובל"ג איכה. וז"ע:

ואף

די"ל גס בערפה הוה לישראל א' דאמכה"י בשמיטה דהא נפ"מ בתלם אמכה"י דליכא כוית בשך רק בצירוף גידיון ועלמותו דהא ליתא א' דאמכה"י דאמרי' משום דליכא רק האי שיעור וכי' תל עליו א' דאמכה"י יל' כמש"ל דכיון דבשעת שחלת האבר מן הכחמה בערס שאלט ל"ל דהי' תל הא' דאמכה"י ע"א טרפה כיון דליכא רק אסור דהאי שיעור כמ"ס הר"י ע"א ס"ל כיון דהא הי' יוכל להטריף גס בכשר טרפה לא' דשטור שלם. רק דממא דאח"כ כשאלט האבר ואלה השלים לשיעור טרפה דאינו חייב משום טרפה אח"כ יהי' מחייב משום אמכה"י. ל"מ ח"א דבא' דאמכה"י בעי' שחול מיד כשיחלת חל האבר הי' גס צד אינו תל. אלא אפילו אם ייחא דבזה חל. מ"מ יל' דל"ש בזה לומר כמו דהחיר השמיטה האיסור דאמכה"י לישראל הוה ג"כ לב"ג מעטס מא"מ. ולגבי ישראל דלא הי' על האבר אסור דאמכה"י כשעור השמיטה משא"כ לבני כ"ג דכבר הי' על האבר הא' דאמכה"י מיד כשחלוטו שוב לא פקע ממנו האסור:

אמנם

בלא זה יחא ג"כ דהא מאי דאמרינן דאיסור תל על האי שיעור אף דאין קי"ל כרי' דח"ש אסור מה"י. ועמ"ל דשבוטח ליתא ראי' דשס חו' יל' כן דס"ל ח"ש מוחר מה"י משא"כ לדין. וז"ל אף דהוא א' דהא מ"מ הוא איסור תל ותי' אף דקי"ל בלחמ' דמחור על קל אינו תל בלא כולל ומוסיף. כקל בזה בלחור ח"ש שפיר חל. ולפי' כיון דכל כשעס דתל משום דהוא מחור על קל. יל' ג"כ כמ"ס דכזה ל"ס דחול ע"א דח"ש דהוא מחור. דהאך שייך דחול דגס אם הי' תל הי' יחא ג"כ מחמת שמיטה. ולא יהי' נפ"מ מזכ אם הוא לא חל בזה לא אמרי' דתל וז"ל הוא נכון בסדרא לענין בעוה"י. ומעשה לפ"ו בערפה לא יהי' כותר הא' דאמכה"י לנכרי ע"י השמיטה לשיטת הרמב"ם דס"ל דלא לאכירי' עומדת ואי' דבשר מה"י כותר. כיון דאיסור זה הי' תל לישראל ג"כ רק דכותר ע"י השמיטה והוה ג"כ לעוה"י:

סימן ז

אמנם לפמ"ש לעיל (שער ה' סוף סימן זיון) נישוב דכתי' הרמב"ם דס"ל דאמכה"י על טרפה לא הוה אסור מוסקי כיון דבאבר איכה משהו נשר ובלא הא' דאמכה"י כבר נאכר לב"ג משום במה"י דקדס דהרמב"ם ס"ל כשיטת רש"י דלכ"ע לנכה"י עומדת ולכן הולך דוקא דבערפה בנתינתו. משא"כ לגבי חלב ברחמי דבזה ליתא א' דאמכה"י לענין במה"י בעין כשר דוקא וחלב דאינו בכלל נשר לא נאכר טעום במה"י. ולכן שפיר תל א' דאמכה"י על חלב מעטס מוסקי דנאכר לב"ג עי"ש. ולפי' ל"ל לבוא לדברי השע"מ דהרמב"ם חולק על סברת הרי" דדרשי' כל מין שבשבו מוחר ונאכר מ"ש:

ובזה יש ליישב ג"כ קו' הא"ל דלאיזו ענין פסק הרמב"ם דב"ג מואב על אמנה"י כיון דבלא"ה אסור משום נשר מה"י. די"ל דנפ"מ באבר שנחתך מטרפה לאחר השמיטה נכוד שהיא מפרקת. ודחא לא היו מליים על אמנה"י הי' מוחר ליתן להם האבר. דליכא איסור דאמכה"י כיון דהשחי' הסיר לישראל א' דאמכה"י כיון דלפמ"ש דעה הרעב"ס דלכ"ע לנכה"י עומדת ומל איסור זה עוד בחיים ממילא הוה גס לב"ג. משא"כ משום אמכה"י אסור ליתן להם. כיון דהי' זה דאמכה"י לא הוה גס לישראל ע"י השמיטה. רק דע"י השמיטה לא מלי לחול איסור אמכה"י. ולפי' יל' ג"כ כמ"ס דהא דקחני אכל אמכה"י ממנה ואין שמיטה מעשרה. וגבי ככלת טוף עכור קחני ושמיטה מכשרה טרפה לשיטת הרמב"ם הוא רק לענין נשר מה"י דבזה כיון דהא' דאמכה"י הוא צביו' ממילא דבשר כשעור גס בערפה אסור זה לישראל לכן הוכשרה גס לב"ג אמנם

אמנם באי' דאבמהאי' לא הכשיר לבי'. ואי' קשה רישא דמתי' ירי' אסור לבי' באי' דאבמהאי' וי'ל דמזה הוליא הרמב"ם דיון דאין שוכר גוליס כהנר על אבמהאי' בשוף וליכא רק אוי' דאבמהאי' וזה הוכשר ע"י השחיטה: **ורשימות** הכוונ' דס"ל דבהמה בחי' לאברי' שומרה אבל לא לכשר מהאי' או מסכרה הוא להיפך דדוקא לגבי אי' דאבמהאי' אמרי' בערפס דמביה השחיטה לגבי לבי' כיון דאי' זה אי' על הבהמה גם לישרל: והוכשר ע"י השחיטה. ולכן הוכשר גם לבי' משאי' לגבי באי' דנמהאי' דלא אי' חל על הבהמה בחי' וגם לאח"כ אינו חל אי' דבשר מהאי' ע"א ערפס ומוסיף לא הוה כמ"ש דהא אס' ירי' חל אי' דנמהאי' ע"א ערפס ירי' מותר ע"ז גם לבי'. ולפ"י ירי' קשה הוא דלא קמני גם ברישא גבי ערפס ואין שחיטה משטריה. כיון דע"כ היא אסורה לבי' באי' דנמהאי' וי"ל דמזה ראייה למש"ל (שער ה' סי' ז') דשיטה הכוונ' דנאמח לא נאכר כבי' כלל דנמהאי' רק באבמהאי' וזה הוכר ע"י השחיטה:

ומעתה לפ"י י'ל כמש"ל דהא דקמני כדבייחא מולחו יפה יפס הוא לנפון וכל להכיל לעבו"ם דכ"ל איסור משום דס' מהאי'. ואף דלמ"ד דבי' מותר על דנמה"ח אסור גם דס' מהאי' גם לישרל. וימחא כמו דהכשיר השחי' האיסור דנמהאי' לישרל כמו כן אכ"י לעבו"ם. י'ל ג"כ כמ"ש דלא הוכשר אי' דנמהאי' לישרל לגבי ירי' חל אמרי' דאין אי' דנמהאי' חל ע"א דס' דקדש וכ"מ חל אסור דמ"ח על איסור דס' מטעם דכ"ל איסור מוסיף דמשום דט מהאי' נאכר גם לבי'. משת"ל לאחר שחיטה כשהיא מפרכסת חו"ל הוה איסור מוסיף. דאדרבה אס' ירי' חל אי' דמהאי' ע"א דס' ע"ז ירי' מותר ג"כ מטעם מהאי'. ולכן אמרי' דלאח"כ ירי' ולישרל אינו נאכר רק משום אי' דס'. ולבי' אסור באי' דס' מהאי', וכיון דליכא איסור דמהאי' לישרל ממילא דלא הוכשר גם לבי' ואסור לבי' משום איסור דמהאי' ולכן תיזן נמולחו חללה דכ"ל איסור ליתן לבי'. וכ"כ תיזן להמתן ליתן לבי' עד לאחר שחיטה. לשיטה הרמב"ם דל"ח על הדס הוא אי' דאורייתא, וגם ד"ל דאי' זה חל ג"כ על הבהמה מחיים. כיון דנמהאי' ממילא דגם בחי' הוא באי' דל"ח על הדס מש"כ כ"ז שבהמה היא מפרכסת אסור לבי' משום אבמהאי'. דל"ל דאי' דאבמהאי' כיון דקותר לישרל ע"י השחיטה הוכר ג"כ לבי' מטעם שכתבם דהא כ"ז שהיא מפרכסת דאיכא איסור דל"ח על הדס לא מני' לחול איסור דאבמהאי' ע"א דל"ח על הדס ול"ל דחל ע"י מוסיף דנאכר לבי' דזה אינו דאס' ירי' חל לא ירי' ג"כ אי' דאבמהאי' ואף לבי'. דאי' ירי' הוכר ע"י השחיטה. וכיון דכ"י שהיא מפרכסת לא חל כלל איסור דאבמהאי' לישרל. ממילא דל"ל אז הוכר איסור זה ע"י השחיטה. ולכן אסור גם לבי'. רק אח"כ כשמהה בהמה דלא יבא איסור דל"ח על הדס דאבמהאי' והוכר לישרל הוכר לבי' משום מהאי'. וי"ל כמ"ש דע"כ קמני כדבייחא ומולחו יפס וירי' ומדירו וממתן עד שחל נפשו. ואח"כ אי' ישראל ואי' ככרי מותרו. כו. ומש"כ כהנר הוכר דלאחר שחל נפשו מותר להכיל לנכריים דקדוש לכן אסור ליתן לנכריים והא דלא כהנר גם ומולחו יפס יפס הוא כמ"ש כיון דלפי האמת קי"ל כהנר דפלוגי ע"י רמב"ג וס"ל דאין מותר על הדס מהאי' ולכן ל"ל נמולחו חללה. ובזה י"ל ג"כ דברי הרמב"ם. ויש להוסיף עוד דהרמב"ם ס"ל כיון דאי' אבמהאי' לא אי' חל ע"א דל"ח על הדס כשדד נמולחו דאח"כ כשמתמו דפקע אסור דל"ח אח"כ ירי' חל אי' דאבמהאי'. ולזה ה"י מהני כשה"מ מ"ל ל"ל כזה כשם שהוכרה לישרל הוכרה לנכרי' דלא מנעי' אי' אמרי' דבאי' אבמהאי' תיזן שיקול מיד כשהתך האכר מהמה ממילא י"ל דלישרל כיון דלא אי' חל מיד

סימן ח

ועוד י"ל לדון בזה דמה דהוכר הרמב"ם אכר השורש ממפרכסת לבי' לאו מטעם דעבו"ם לאו בני שחי' יניאו וכמ"ש בשם כלח"מ לשיל' (ר"ס א'). רק דס"ל דע"כ לא אמרי' באי' דאבמהאי' מהאי' ע"א דהו"ס כסוגיא מולין ל"ל דמקמי' למחן דס"ל מוג' בעבורה ואינו טובא בעמאל וכן לרי"מ דס"ל דאינו טובא אלא בהמה שוכר אצ"י לא אמרי' מהאי' כיון דלבי' ככל עיני אסור אבמהאי' וס' כיון דע"כ אבמהאי' דעמאל אסור לישרל ממחא האיסור דעמאל וכן אבמהאי' דשוף אסור לישרל דהא בשי' שחיטה לש"ל מהאי'. ואף דלענין אבמהאי' לא בעי רק משבו בשר. ואפ"ה הא עכ"ל אכרי לישרל באיסור דמאי' שיעור. ולר"ל דס"ל ח"מ מותר מה"מ דלמא ל"ל מהאי' אלא סבר כמ"ד אין מומי' עבו"ם על ב"מ. עכ"ד. ובמ"ש דלר"ל לא אמרי' מהאי' לאו דבכל מקום הוא כן רק דלענין אי' דאבמהאי' ע"כ לא אמרי' מהאי' משאי' ככל מקום ודאי דגם לר"ל אמרי' מהאי' ח"מ סגדרין כן דלענין אבמהאי' ע"כ מוכה מה"ס דלא אמרי' כזה מהאי' כיון דהתורה מיעשה עמאל מייסור דאכר מן החי וזה אינו רק לישרל ואף דלר"ל ע"כ לא אמרי' מהאי' דהא הרמב"ם כ' דשיעורים לישרל נח' ולא לבי'. וע"ז לחוד ק' ימחא מהאי' ד"ל ע"א מ"ש כמש"ל בשם הרא"מ (כפ"ג מהל' חור"מ) דהא דאמרי' דשיעורא לא נאכר לבי' הוא רק לרי"מ דס"ל ח"מ אסור מה"ס. והעסק דסמא אכילה הוא בכל שבו ואחי' כל' ואפקת' לעונשי' בעי' כזית דוקא. ולבי' דלא אפקתיה כלכה חייב על כל שבו. משאי' לר"ל דס"ל ח"מ מותר מן החיה ע"כ דס"ל דאין אכילה פסוח פסוח גם לבי' אמרי' כן ע"ס. ועי' מש"ל. ואי' ממילא על כה דס"ל לר"ל ח"מ מותר מן החיה ל"ק מהאי' דהא גם לבי' אינם נאכרים בש"ס. רק על אכר מן החי קשה לתוס'. וע"ז כהנו דלענין אכר מן החי ע"כ לר"ל לא אמרי' מהאי'. [ובזה י"ל כסוגיא דסגדרין דפריך הגמ' והא איכא פסוח אש"פ לישרל שרי ולעבו"ם אסור. ומקמי' הא עכ"פ אסור מטעם דחיי שיעור ובמ"ש חו"ס כסוגיא דכח. ד"ל דקי' הגמרא הוא לר"ל דס"ל דחיי שיעור מותר מן החיה ואף דל"ל ע"כ לא ס"ל דאח"כ זה אינו רק לגבי אבמהאי' ולא לכל מילין:]

והרמב"ם הקשה על חו"ס מה מקמי' לרי"מ דס"ל אינו טובא אלא בהמה שוכר אצ"י מ"ל ל"ל כזה כשם שהוכרה לישרל הוכרה לנכרי' דלא מנעי' אי' אמרי' דבאי' אבמהאי' תיזן שיקול מיד כשהתך האכר מהמה ממילא י"ל דלישרל כיון דלא אי' חל מיד

דקדוש לכן אסור ליתן לנכריים והא דלא כהנר גם ומולחו יפס יפס הוא כמ"ש כיון דלפי האמת קי"ל כהנר דפלוגי ע"י רמב"ג וס"ל דאין מותר על הדס מהאי' ולכן ל"ל נמולחו חללה. ובזה י"ל ג"כ דברי הרמב"ם. ויש להוסיף עוד דהרמב"ם ס"ל כיון דאי' אבמהאי' לא אי' חל ע"א דל"ח על הדס כשדד נמולחו דאח"כ כשמתמו דפקע אסור דל"ח אח"כ ירי' חל אי' דאבמהאי'. ולזה ה"י מהני כשה"מ מ"ל ל"ל כזה כשם שהוכרה לישרל הוכרה לנכרי' דלא מנעי' אי' אמרי' דבאי' אבמהאי' תיזן שיקול מיד כשהתך האכר מהמה ממילא י"ל דלישרל כיון דלא אי' חל מיד

ור"י דס"ל כ"ט למוכות וכחנתי לעיל דממילא דמחויב
מאוס אבר מן הכי אף באבר דאין בו כוח
בזירוף גידין ועלמות. ממילא די"ל דגם באבר מן הכי אמרי'
מח"מ דהא גם ישראל באבר באבר מן הכי אף באבר שאין
בו כוח. אמנם לפת"ל דלר"ם קשה לאיזה עיני אסרה
סורה אמה"י כא' בל"ו אבר דמח"מ במח"ה לל"ל דהאסרה
אסרה גדליכה רק משכו בשר בזירוף גידין ועלמות דכין
בכל שאר לעכות מחוייב על המשכו בכך ג"כ משום
במח"ה. ובמח"ה (בשער ה' סימן ו') דמוח רחיה לשיטת
כר"י. יקר דס"ל דלא אר"ס כ"ט משכו רק בעינוה ולא
ע"י הצטרפות. ומשום הכי אסרה סורה אמה"י ולא
ליכא רק משכו בשל בזירוף גידין ועלמות. דלא הי'
מחוייב משום במח"ה כיון דאלו הצטרפות עיי"ש. ופ"י
נתי דלא מוכח דלא אמרי' באבר מן הכי מח"מ מהא דב"ר
דמחוייב על אבר דאין בו כוח דהא גם לישראל מחוייב
לר"ם. על אבר י"ה משום אבר מן הכי. אמנם דעדיין יחי'
מוכה מקו' הכוס' דהוא טבג בעבודה ואינו טבג בפמחה
ול"ל כתי' הכוס' דמ"ח אכור בזה משום ח"ש לשיטת
הר"י יקר דר"ס לא ה"ל כ"ט למכות ע"י הצטרפות ממילא
י"ל דגם לח"ס אס אובל ח"ס ע"י הצטרפות ליכא אפי' או'
דח"ס כמו לר"י. וא"כ ממילא גם לר"ם מוכח דבמח"ה
לא אמרי' מח"מ מהא דלכ"ל אכור אמה"י בפמחה
ולישאל לית ב"י אפי' אכור דח"ס :

ור"י ל"ל די"ל דאליבא דר"ס דהא מוכח דאמרי' דח"ס ע"י
הצטרפות אכור מה"ח דכ"ט בל"ה י"ט לעיני בפלוגת'
דרי"ו ור"ל ביומא בר"פ יו"ה לטעין יו"ה"כ דשמוו בכוכבחה
הי ח"ס אכור מה"ח הו דליוו רק דרבנן. ור"י דס"ל
דח"ס אכור מה"ח הוא משום דיליף מכל חלב לרבות סגי
שעור דאכור מה"ח. ומשום דמח"מ לאצטרופי. כמבאר שם
בבב"א הכי דאם לא הי' לן הכיבוי דכל חלב לא סוה אכרי'
ח"ס אף דמח"מ לאצטרופי. ופ"י י"ט לעיני לר"ס דס"ל בכל
אכרי' דכ"ט למכות. וא"כ ע"כ ל"ל הכיבוי דכל חלב
אחי לחי ששור דהא לר"ס בחלב לא משכח ח"ס דהא ח"י'
ככ"ט. וא"כ ממילא לר"ס לגבי יו"ה"כ דבעי' כסותבה דוקא
מ"ל דח"ס אכור מה"ח כיון דלכ"ל יכא ריבוי על ח"ס
זה ודאי דוחק לומר דהא דפליגי ר"י ור"ל לגבי יו"ה"כ ח"י
ח"ס אכור מה"ח אס לא דוז חיזוק רק לרבנן ולא לר"ס :

ולכאורה הי' מקום לומר דהא בבב"א דיומא אמרי'
רי"א אכור מה"ח כיון דחיזא לאצטרופי'
איכא דהאכל. ר"ל אמר עובד מה"ח אכילה אמר רשמא
עכ"ל הגמ'. מבאר דשמא דר"ל דח"ס מותר משום דל"ח
אכילה בפחות מכחית. ולפ"י ממילא י"ל דאליבא דר"ס דס"ל
כ"ט למכות וע"כ דגם בפחות מכחית חסיב אכילה. ממילא
ידעי' בלא הכיבוי דכל חלב דח"ס אכור מה"ח כיון דסם
אכילה עליו ומח"מ לאצטרופי. וי"ל דרי"ו ור"ל לא פליגי רק
אליבא דרבנן דל"ח לגבייהו אכילה בפחות מכחית דלר"י
אפי"ה ח"ס אכור מה"ח מקשה דכל חלב. ור"ל לל"ל הכיבוי
מותר כיון דל"ח אכילה משא"כ לר"ס דחסיב אכילה בל"ו
אמרי' דח"ס אכור כיון דחיזא לאצטרופי. אמנם דזה אינו
דאי"כ עכ"פ ליו"ה"כ אס אובל ששור כוח אף דהוא לגבי
יו"ה"כ ח"י שיטור כיון דבעי' כ"רובת מ"מ יומא דאכור מה"ח
אפי' לר"ל כיון דחובל כוח דהוא אכילה. ובזוהי לרבנן
ודאי חסיב אכילה כמו כ"ט. ופ"י. ובמח"ה וז' ח"י רק לר"ל
דס"ל דח"ס מותר מה"ח הוא אפי' אס אובל כיו"ה"כ כוח
אינו רק ח"י דרבנן ור"כ אף דחסיב אכילה מ"מ כיון דל"ל
הכיבוי דכל חלב לא אכור רק מדרבנן וא"כ ממילא סק'
במ"ע דלר"ס דל"ל הכיבוי דכל חלב יחי' ח"ס לגבי יו"ה"כ
מותר מה"ח :

ובמה יוכיח רחיה לשיטת הר"י יקר דס"ל דר"ס לא
ס"ל כ"ט למכות רק בעינוה אכל לא ע"י הצטרפות
ולפ"י

דקושטא דמלחא הוא כן דר"מ דליוו טבג אלא בבהמה
סהורה גם לבני"ט טוה כן דליוו אכור אלא בבהמה ולא
בחייה ושף משום מח"מ עכ"ד. וי"ל כמ"ס הפר"מ ב"ד"ח
ח"ל ודעא הר"א"ס הוא דהא דאמרי' מח"מ היינו דר"ס
לא נאמר לבני מעולם דבר זה. דאי הו נאכר להו א"ך
יחקן שח"כ יהיה מותר לישראל וכו' יאמר בליאסורו מח"מ
לישראל שרי ולבני אכור. וכפירש"י בסנהדרין (דף כ"ט)
ו"ל ליכא מידי לישראל שרי ולבני"ט אכור שששילאו מכלל
ג"כ לכחודש ילאו ולא להקל עכ"ל משמע דלהקדש ילאו
ולא להקל דעו מכחיחי' לוכא מידי לישראל שרי ולבני
אכור וע"כ נמשעם לא נאכרו ולא עכ"ד ע"פ. וא"כ מקשי'
שפיר הו' דהא ודאי מתחלה היו נאכרי' גם בחיה וטוף.
רק לישראל שרי מעיטס דאמרי' בנמרה לר"מ משום דכתיב
וזבחם מבקרך ומאלנך ועז"א שפיר מח"מ כיון דעפיקתא
היו נאכרי' כה לא יחקן ללאחר דנקדשו יהיו
מותרים בו :

ודנה ידוע כי שעת הרמב"ם הוא דח"ס ע"י הצטרפות
מותר מן הכורה. דאף דק"ל כר"י דח"ס אכור
מן הכורה זה אינו רק אס הוא בעינוה ולא ע"י הצטרפות.
ולפ"י ממילא יחי' קושית הומוס במק"פ הח"ך עכל לומר
ע"א דאבר מח"מ דלישראל מותר ולבני אכור הא איכא
אבר מן הכי דממחה שאין בו כוח בשך רק כוח בזירוף
גידין ועלמות. דבזה רשפי ישראל לאכלו כמו שבוט עס
הגידין והעלמות מה"ח. וליכא על הבשר אף איכור דח"י
ששור כיון דלכלו לאכילה בשך הצטרפות גידין
ועלמות. ולבני אכור לאכלו כמו שבוט דהא כל ח"י דאבר
מן הכי הוא רק אס אכלו כמו שבוט בזירוף גידין ועלמות
ובאכילה כזה ליכא אכור לישראל כלל ומזה עפ"ל דלא
אמרי' לבני איכור דאבר מן הכי מח"מ וכו"ש חוס' לר"ל
כן עפ"ל לשיטת הרמב"ם גם לדיון. ולר"י ור"א דס"ל דאי'
דאבר מן הכי טוהג בעמחה גם כן. לכאורה י"ל דאמרינן
גם באכור דאבר מן הכי מח"מ. כיון דגם אמה"י דעמחה
אכור לישראל ג"כ באכור דאבר מן הכי. אמנם נראה
על"כ מוכח מאכור דאמה"י גופו דלא אמרי' ב"י מח"מ.
והוא שעת הרמב"ם הנ"ל דב"י מחוייב על אמה"י ככ"ט.
אף ליכא באבר כוח אפי"ה הוא מחוייב משום דשעורים
לא נאמר לבני. והנה באכור דאבר מן הכי ודאי ליכא
על אבר דאין בו כוח איכור דח"ס. כיון דל"ס ב"י ח"י'
לרופי. ולכ"י הפר"מ (בס"י ס"ב) ע"פ. רק דהוא כתב
דמ"ס איכא אכור דח"ס לישראל מכה האכור דבשר מן
הכי מתמח המשכו בשך שכו ע"פ. אמנם לשיטת הרמב"ם
דס"ל ח"ס ע"י הצטרפות מותר מן הכורה. ממילא אס אוכל
דאבר כמו שבוט בזירוף הגידין והעלמות מתמח האכור
דבמח"ה ליכא איכור דח"ס כיון דאוכל בשך בזירוף הגידין
והעלמות. ומתמח איכור דאבר מן הכי ליכא איכור דח"ס
אף דבזה לעיני אכור דח"ס הוה כולו אכור. מ"מ הא לא
חזיא לרופי. ואס כן לישראל ליכא איכור כלל על אבר
שבוט פחות מכחית והקי' בנ"ע לישראל מותר ולכחי'
אכור. אפי"כ מוכח באכור דאבר מן הכי לא אמרי'
מח"מ. ולפי זה אפילו לר"י דס"ל דאבר מן הכי טוהג
בעמחה אפי"ה מוכח דלא אמרינן באבר מן הכי מח"מ
משא דב"י מחוייב על אבר דאין בו כוח ולישראל ליכא
עליו אף אכור דח"ס. והומוס דמקשי' קושית זו דוקא למ"ד
דס"ל טבג בעבודה ואינו טבג בעמחה. הוא דמדבני
חוס' מוכח דלא ס"ל הא דשעורים לא נאמר לבני רק דגם
לבני בעי' כוח. וכ"כ הפמ"ץ בספרו ראש יוסף. וכעת
אינו בידי לעינינו. אמנם לשיטת הרמב"ם דס"ל דשעורים
לא נאמר לבני והוא אכור באבר אף דליה ביה כוח. וגם
על דח"ס ע"י הצטרפות מותר מן הכורה ע"כ מוכח דלגבי
איכור דאבר מן הכי לא אמרי' מח"מ כלל :

על כ"מ דכאנמכח"י דמי' ופירש"י דהוא משום כריאה ,
 עכ"ל דלוינו נשום אי' דאנמכח"י דהא בודאי לא יוכל
 סגרי כריאה כמות סביב בשלימות רק מסתמא יחננו
 לחסיונה ואז יוכל איסור דאנמכח"י רק איסור דבשר
 מה"י כיון דבמקום מנחין ליכא איסור דאנמכח"י לישראל
 מציילא דליכא איסור מה"י גם לנ"י , רק כוונה ראב"י
 היא רק דאסור לנ"י מטעם בפה"י ולכן קאמר ראב"י
 וכאנמכח"י דמיא כיוון דאינו דאינו אנמכח"י ממש רק במה"י ,
 וע"כ דראב"י ס"ל דגם באנמכח"י לא מא"ת , והעצם כיון
 דנכ"י ללא בני שחיט' יבוא , וע"כ קאמר בגמ' חגי' דלא כוחי'
 מבניו דקמי' חוקך כיהא בשר מביה"ש ומבניו' זו מוכח
 דגבי בשר מה"י אמרי' מא"ת , ולפ"ו ממילא לא מוכח
 מכן דבייחא רק דבשר מה"י סותר לנכ"י ע"י השחיטה
 ולא על אנמכח"י דביה בשר מביה השחיט' ודאי לא כוב
 אכר דפושט תלינן , וכ"כ י"ל דר"ל ס"ל דגם בכמה"י
 דטערוהו כה דלא קהי' כריאה גבי טרפס ושחיטה לא
 מכשר , כוא כמש"ל בשיתם הרמב"ם דס"ל דגבי ב"י ליכא
 איסור דאנמכח"י בטעם כלל רק איסור דאנמכח"י ובהא אמרי'
 שפיר מדאכשרה לישראל כושטרה ג"כ לנ"י ועימש"ל :

ומעתה אהא ליכא דברי הרמב"ם דלשמ"ס דהרמב"ם
 לא ס"ל מא"ת דאנמכח"י משום קו' סחו' דלוינו
 נוכח בטמא , דלשיטה הרמב"ם דח"ש ע"י חצרוכות מותר
 מב"ח ל"ש חי' הסוס' או"י כמ"ס דכרא' הוא מחייב ב"י
 על אכר כהוא פחות מכוח ממילא על במה"י שפיר אמרי'
 מא"ת דעיני' דבפתחא חף דליכא אי' דאנמכח"י אסור לישראל
 משום עמא , ולכן ע"פ שפיר מא"ת . והיכא דסותר
 האיסור דאנמכח"י לישראל סותר גם לנ"י מטעם מא"ת ,
 ולפ"ו יח' מיושב היטב דברי הרמב"ם , ואקדים ליכא
 דברי הרמב"ם במ"ס יבא"ל דלוי' כ"י מותר על אמה"י
 גבי עוף , דר"ל דהרמב"ם הו"א כן ממחני' דריש טערוה
 דהנה כהא דס"ל לר"מ דלוינו נוכח אלא בבהמה עבודה
 בלבד , ואמרי' בנ"מ מ"ע דר"ת אמר קרא ונחת מבקרך
 ומל"יך , ופירש"י וכו"ז כהני' אמה"י , ומעשה לענין
 במה"י אי' אמרי' לר"מ דלוינו נוכח ג"כ אלא בבהמה
 טערוה , זה תלי' בגזנתא דר"י ור"ל דר"ל דס"ל דליכא
 ספס עם כשבר זה אנמכח"י ובמה"י ממילא דכמו
 דאמה"י אינו טוב אלא בבהמה טערוה בלבד , כ"כ הוא
 גם בדמה"י כיון דחרווייכו מחד קרא נפקי משא"כ לר"י
 דס"ל דליכא ספס ע"כ הוא אנמכח"י וכשר ב"דה טרפס
 זה במה"י , משאלא אמרינן דוקא אנמכח"י דנפיק מקרא
 דליכא ספס ע"כ לא נוכח אלא בבהמה טערוה , משא"כ
 במה"י דנפיק מקרא דבשר בשרה טרפס ל"ח יובג ככל מקו' .
 ולפ"ו יח' קשה על קו' הסוס' ה"ל הא דלא קהי' גבי
 נכח עוף טעור כטרפס דלוי' אמה"י מעהרחו לענין ב"י ,
 כה כחו' שם כד"ס ור"מ אומר אינו טוב אלא בבהמה
 טערוה בלבד כחו' ו"ל הקשה ר"א דחק בריש מס' טערוה
 י"ג דכריס נאמרו כנגד עוף טעור והאובל אנמכח"י
 ממנה סופג את הארבע' ומליקה ושחיטה מטהרה
 טרפוח משומאחא דברי ר"מ , וי"ל דדברי ר"מ לא קאי
 אכול מלחא אלא לענין שחיטה ומליקה נקט ל"י דפליג עליו
 ר"י וס' עכ"ל . ולפ"ו ממילא כיון דהא דקמי' ושחיטה
 מטהרה אח' עריפות הוא ר"מ , יח' קו' סחו' בע"ע גמה
 לא קהי' דלוי' שחיט' מטהרה לנ"י ב"י . ומ"ס חו' דכשורה
 כיון דכושטרה לנ"י ישראל הו"א כהא ג"כ , כה זה
 אינו אליבא דר"מ כיון דהוא סבר דלוינו נוכח אלא בבהמה
 טערוה בלבד , וכאי' דאנמכח"י אינו נוכח בישראל בטעם
 ממילא לא הו"א נאמרו כה"י דאנמכח"י לנ"י , דל"ש מא"ת
 כיון דלר"מ דלוינו נוכח בטעם לענין זה כמו טמאה ,
 ובס' ל"ל כיון דמותר בחילול ישראל מותר ג"כ לנ"י משום
 מא"ת דהא באיניה אסור לישראל משום טרפס , ובנ"כ

לר"ל ל"ל כיון דאמי' השחיטה לישראל להוליא מידי טומאה
 כגלס אמי' ג"כ לנ"י להוליא מידי אנמכח"י ובמה"י וחס
 דוחק , וכ"כ יח' קשה חף לר' יוחנן דס"ל דבשר נשדב
 טרפס ל"ש זה במה"י , וח"כ גם לישראל נאמרו אנמכח"י
 בטעם , וח"כ ממילא לגבי אסור דאנמכח"י אמרי' שפיר כיון
 דכשורים כשחי' לישראל ככשירה ג"כ לנ"י , מ"מ עכ"ש יח'
 הטעם אסור לנ"י גמ' דאנמכח"י כיון דכזה לא ככשירה
 כשחי' לישראל וממילא דלא ככשירה גם לנ"י , וח"כ קהי'
 קשה גם לר"י אמאי לא קהי' גם גבי טרפס ואין שחיט'
 מטהרה לגבי ב"י כיון דר"מ גופו ס"ל דאנמכח"י אינו
 נוכח בטעם ולא ככשירה לישראל כה"י דאנמכח"י
 ממילא לא יח' מכי' גם לנ"י , וי"ל דמקוש' זו הו"א
 הרמב"ם דלוי' כ"י מותר על אנמכח"י בטעם וליכא רק אי'
 דאנמכח"י בטעם ועל אי' דאנמכח"י אמרי' שפיר כיון דכשירה
 השחיטה לישראל להוליא מאי' דאנמכח"י ככשירה גם לנ"י
 לגבי איסור דאנמכח"י , ולכן לא קהי' ממחני' ואין שחיט'
 מכשירה גבי טרפס דנאמח ככשירה לנ"י לגבי אי' דאנמכח"י
 ואי' דאנמכח"י אינו נוכח בטעם לר"מ כיון לישראל וכן לנ"י :
ויש לומר עוד דהרמב"ם הו"א דלוי' כ"י מותר על
 אמה"י בטעם , כיון דשחיט' הרמב"ם דגבי אי'
 דאנמכח"י לא אמרי' דשחיטת' מכשירה לנ"י , ממילא
 דכל"ז דר"מ ס"ל דלוינו נוכח אלא בבהמה קשה ג"כ אמאי
 לא קהי' דלוי' שחיטה מטהרה דהא כשחיטה כחמא אינו
 מכשיר לנ"י שחי' ככשירה ו"כ בטרפס , מהו הו"א הרמב"ם
 דלוי' כ"י מותר על אנמכח"י בטעם וליכא אי' דאנמכח"י
 רק אי' דבשר מה"י ולא אמי' שפיר שחיט' כמ"ס
 דלגבי בפה"י אמרי' מא"ת וכמו דכשירה כשחי' לישראל
 אי' במח"ה ככשירה ג"כ לנ"י וממילא דל"ל למ"ס סכ"מ
 דגם להרמב"ם איכא אי' לנ"י דלוינו נוכח דלש"ס י"ל
 דליכא אי' איסור בגמא :

ועדיין קשה אם יומא דעל במה"י מותר כ"י גם בטעם
 ח"כ יח' קשה אמאי לא יח' חייב באנמכח"י
 משום במה"י ממחני' טערוהו בשר דליכא כהאכר , לנ"י
 חייב גם על משהו בשר משום במה"י לשיטת הרמב"ם
 דשערי' לאו לנ"י נאמרו . וי"ל דהא בל"ה משום על כרמ"ס
 לאיזה ענין כהב דב"י מותר על אנמכח"י הא בל"ז יח'
 מחייב משום בשר מה"י כ"ל , האנח' לפמ"ש י"ל קוש'
 זו כיון דזה מוכח ממחני' כה דלא קהי' גבי טרפס ואין
 שחיטה מכשירה לנ"י דכשורה השחיטה ממכשיר חף דהו'
 ל"ש מא"ת כיון דאסור לישראל ממחני' טרפס , אמרי' לענין
 זה מא"ת כיון דסוכר עכ"פ לישראל איסור דאנמכח"י הו"א
 גם לנ"י , ולפ"ו אס' ב"י לא ס' מותר על אנמכח"י ,
 ממילא באכר דליח' ב"י רק מטבו בשר לא סוה מחייב עלה
 על ביה"ח דהו' אמרי' מא"ת דלישראל שרי ולב"י אסור ,
 כיון דלישראל ליכא אי' דאנמכח"י על אכר זה אס' אכלו
 בלידיו גידו' ועלמיה ואפי' איסור דמי' שיטור ליכא כיון
 דאכלו בחצרוות אמרי' מא"ת ומותר גם לנ"י כה"י דח"ש ,
 חף דמי' אסור אכר זה לישראל כה"י דאנמכח"י , מ"מ
 כיון דאי' דאנמכח"י ליכא באכר זה לישראל אמרי' לגבי אי'
 דאנמכח"י מא"ת , ולא יח' סכ"מ מחייב על אכר זה משום
 במה"י , ולכן כ' הרמב"ם דב"י מותר גם על אמה"י ,
 ולכן הוא מחייב באכר דלוי' זו כוונתו בשר ואכלו בלידיו
 גידין ועלמיה על אנמכח"י , ולכן בטעם דלוי' כ"י מותר
 על אנמכח"י רק על בשר מה"י דלוי' נאמרו בשר דוקא
 משא"כ אס' חובל אכר דליח' ב"י אלא משום בשר גידין
 ועלמיה פסור לגמרי דלמרי' כיון דלישראל ליכא כו' אי'
 דאנמכח"י מא"ת דלישראל שרי ולב"י יח' אסור כה"י דאנמכח"י
 כן י"ל בשחיט' הרמב"ם :

אמי אס' יומא דברי הרמב"ם דגבי עוף טערוהו לנ"י
 הוא רק לענין במה"י ממילא יח' קשה הא
 דאמרי'

שערי שערו בענין אכמה"ח ובמה"ח סימן ח שמחה

דאמרי' בסוגי' אף חן נמי הוינא אבל אכמה"ח נומיה
 אינו סוגי' אף הארבעים ואין שמיטה מטברחו אלא לאו
 בנ"ב ש"מ דאבור, ולפמ"ש מ"ל דאכמה"ח אסור לב"ב
 בטמאה כיון דהא דקתני ואין השמיטה מכשירו הוא רק האי'
 דנמטה"ח, גם י"ל דדוקא א"י דנמטה"ח דנפקא מקרא
 דכשר בשדה טרפה זה נובב בנ"ב, ומש"כ אכמה"ח דנפיק
 מקרא דל"ח הנפש עם הבשר, גם בנ"ב אינו מוזר,
 ואף דא"י דב"ב על כמה"ח הוא רק מקרא דאך כשר
 בנפשו דמו ל"ח כמ"ש הרמב"ן והל"מ הג"ל מ"מ הא דאבור
 גם עתה לב"ב הוא רק משום דחזרה ונישנה כבר סוגי'
 וממילא גם לב"ב נאסר אמה"ח מקרא דל"ח הנפש עכ"ב,
 ובמה"ח נאסר מקרא דכשר בשדה טרפה ל"ח, ולכן י"ל
 דנעמטה לא נאסר גם ב"ב באמה"ח אלא במה"ח נאסר,
 והל"י הקשה קוד"מ זו וה"י כיון דא"י דנמטה"ח ילפי' לר"י
 מקרא דכשר בשדה טרפה ל"ח והוא כשר שלא חזן למחילתו
 וזכ ל"ש בנכמה ששהט שטיס או רוב שטיס אף דהשמיטה
 לא הויר מ"מ שזכ לא תשוב חזן למחילתו כיון דלאחר
 ששטח רוב שטיס עומדת לכך לחזנו אברו' אברו' עכ"פ
 ט"ש, אמנש אף ד"ל ק"ד בשמיטה החוס' מ"מ כדמב"ס
 לש"ש א"א לומר כן כיון דעיקר השמיטה נמשיר לב"ב הוא
 רק בענין האי' דנמטה"ח וגם בשמיטה החוס' לט"ד ה"ל
 כן דהא בכרייתא דפרק העור והדובעב בני ישראל בעמאה
 קתני אבר הפורש ומנה כפירס מחס"י וכשר הפורש ממנה
 הוא ככשר כפירס מחס"י, מוזר דמל ככשר איבא האי'
 דנמטה"ח וכ"כ לשמיטה החוס' ע"כ אינו רק א"י דנמטה"ח
 כמ"ש ונ"כ מוכח דגם לאחר ששטח רוב שטיס כשר הפורש
 אסור משום בנמטה"ח, לכן ל"ל דלרבנן דס"ל דאינו מוזר
 בעמאה והוא מטעם דדרשו' ל"ח הנפש עם הכשר אלא
 ככשר לבדו וני שכתבו מוזר וכו' כ"כ ממעט' עמאום מאי'
 דנמטה"ח ג"כ, דגם ב"קרא דכשר בשדה טרפה ל"ח י"ל
 כן דוקא ככשר שלא חזן למחילתו לא האבל הא בלא"ה
 מוזר, ולכן דוקא היבא דכשרו מוזר נאסר בנמטה"ח
 ובנמטה"ח דכשרו אסור ליבא אסור דנמטה"ח וממילא חו'
 ממעט' עמא' מאי' דאכמה"ח ל"כ ממעט' מאי' דכשר
 מחס"י ונ"ע טור זזה וממילא דליק מסיגי' וי"ל כדמב"ס
 כמ"ש :

והנה חליבה דר"מ דס"ל דאינו טוב אלא בנכמה טבורה
 ונוטעם דאמרי' בנ"ב ונחמה מפקדן ומלאך כחי'
 י"ל דזה אינו רק על א"י דנמטה"ח מש"כ בנמטה"ח חו'
 ממעט' ג"כ חו' ועוף חס לא זהו חלי' בפלוגתא דר"י
 ור"ל, דלר"ל דנמטה"ח נפקא ג"כ מקרא דל"ח הנפש עם
 הבשר ממילא כמו דממעט' אכמה"ח כ"כ ממעט' בנמטה"ח,
 מש"כ לר"י דליף בנמטה"ח נוקרא דכשר בשדה טרפה ל"ח
 אמרי' גם לר"י דטוב בנ"ב ועוף, וי"ל דלר"מ כמו דבישראל
 טוב בנ"ב ועוף כמו כן היא גם לב"ב, וממילא לר"ל בין
 לישראל ובין לב"ב ליבא א"י דאמה"ח ובמה"ח בנ"ב ועוף,
 ולר"י לא ממעט' ליה רק מחבר מוסחי' מש"כ במה"ח
 טוב בנ"ב ועוף ב"ב ליבא א"י דאמה"ח ובמה"ח ל"כ
 הא דכשר בערפה האי' דאכמה"ח לב"ב, דהא לר"מ גם
 ב"ב אינו מוזר בנ"ב ועוף על אכמה"ח, ולר"ל אינו
 מוזר גם על בנמטה"ח, ולכן לא קתני בנמטה"ח דר"מ חו'
 השמיטה מטברחו, וממילא דנחה מ"ש בדברי הרמב"ס
 דס"ל דליבא א"י דאכמה"ח רק א"י דנמטה"ח אמנש דא"י
 דהא כהדיו' מוזר בסוגי' בנ"ב הג"ל דגם לר"מ אכמה"ח
 טוב בנ"ב ועוף :

ואפשר לומר דזה חלי' בנתי' דאמרי' בנ"ב ח"י גידל
 חמו רב מחלוקת בישראל אבל בנ"ב ד"ה מוזר
 על הטמאים כטבורה חלי' אכמה"ח ב"ב מוזר על הטמאים
 כטבורים ח"ד טבורה ור"מ ח"ד טבורים ורבנן, ומה
 נראה דהא דחרי' אמר רב אבל ב"ב מוזר על הטמאים

כטבורים דזה קאי גם על ר"מ דאף דס"ל דאינו טוב אלא
 בנכמה טבורה, הוא דוקא לישראל אבל ב"ב גם לר"מ
 מוזר גם על חו' ועוף, ולפי' ממילא כק"ו בת"ע אמתי' לא
 קתני ברישא בנמטה"ח דר"מ ואין השמיטה מטברח טרפס
 לב"ב, כיון דדוקא לישראל ליבא אבל לב"ב איבא א"י חו'
 דאמה"ח וכן דנמטה"ח וממילא דהא' דאמה"ח לא הויר,
 וזה כוליה הרמב"ס דחזן ב"ב מוזר על אכמה"ח דעוף
 כמ"ש, ור"ל חליבה דר"מ דליבא א"י לישראל לא א"י
 דנמטה"ח ולא א"י דאכמה"ח יוקסא אמתי' לא קתני בנמטה"ח
 דר"מ חו' השמי' מטברחו, לענין א"י דנמטה"ח א"א דב"ב
 מוזר על חו' דכשר משה"ח, י"ל דהא הדבר נרין טעם
 למ"ש בנ"ב הרמב"ס דס"ל דב"ב אינו מוזר על אכמה"ח
 אבל על בנמטה"ח הוא מוזר מה"ח נהלק בנייהס כיון
 דחרוזיבוו מחד קרא נשקא לב"ב מקרא דאך כשר בנפשו
 דמו ל"ח, וי"ל כיון דהא דב"ב מוזר גם עכ"ב אבר
 מוסחי' ובמה"ח הוא מוזר דחזרה ונשית כסוי, ויכתי
 לר"י חזרה ונשית מהרי קריו אכמה"ח מקרא דל"ח הנפש
 עכ"ב, ובמה"ח מקרא דאך כשר בנפשו דמו ל"ח, וי"ל
 לרמב"ס דלא ממעט' עוף ד"ל מקרא דל"ח הנפש עכ"ב,
 מש"כ מקרא דאך כשר בנפשו דמו ל"ח לא ממעט' עוף,
 ולכן חו' הכ"כ מוזר על אכמה"ח, אבל על בנמטה"ח הוא
 מוזר, והא הוינא לר"י מש"כ לר"ל דליף גם בנמטה"ח
 נוקרא דנ"ח הנפש עכ"ב ממילא כמו דממעט' ב"ב כעוף
 מאכמה"ח כ"כ ממעט' ל"י גם בנמטה"ח, כיון דבשמיטה
 לא נקט ר"מ ואין השמיטה מש"כ לב"ב כיון דבש"ק ליבא
 א"י כלל לב"ב לר"מ, אלא דא"כ יהי' קשה לר"ל ממחתי'
 דגבי עוף נקט ואין כשה' וכשירכ ובע"כ לר"ל איבא אסור
 דאמה"ח גם בעוף :

ורשימת כח' דנראה דחוק' על הרמב"ס וס"ל דב"ב
 מוזר גם כעוף על אכמה"ח יהי' קו' הר"ל
 כמ"ע הא דלא קתני ברישא דמחתי' גבי טרפס לחין שחי'
 זככרה, דל"ל כחי' כח' כיון דכוכר לישראל כוכר
 ג"כ לב"ב דהא לר"מ חו' אכמה"ח טוב; בש"ק כלל ולא
 הכשירה השמיטה לישראל, וי"ל כיון דהכשירה שחי'
 לישראל עכ"פ האי' דנמטה"ח סוכר לב"ב האי' דאכמה"ח
 ובמה"ח, וכ"ש א"א בשמיטה כח' דחוק' זכז על הרמב"ס
 וס"ל דחזן ב"ב מוזר על בנמטה"ח כלל, וה"כ הא דקתני
 גבי ב"ב ואין השמיטה מטברח הוא רק לגבי חו' דאכמה"ח
 עכ"ל דאפילו לר"מ דליבא א"י דאכמה"ח על כעוף
 לישראל ולא כוכר רק איבור דנמטה"ח ולב"ב לא כוכר
 א"י דנמטה"ח, הפ"ס אמרי' כיון דעכ"פ הכשיר השחי'
 לישראל חו' דכשר מה"ח כוכר גם לב"ב ור"ל דליף כשר
 מה"ח ג"כ מקרא דל"ח הנפש עכ"ב ממילא דלר"מ ליבא
 גם חו' דנמטה"ח כעוף וזכז הכשירה כח' איבור חיות
 כלל, אפ"ס אמרי' כיון דהשחי' הכשיר האי' דנכלב לישראל
 מהני גם לב"ב לענין חו' דאכמה"ח, ולשיטת הרמב"ס עכ"ב
 דלא אמרי' כן, כיון דלפמ"ש כוליה הרמב"ס זה דחזן ב"ב
 מוזר בעוף מה"ח דגם לר"מ דס"ל דאינו טוב אלא בנכמה
 טבורה ולא בעוף אפ"ס אמרי' דהשחי' מכשיר בעוף, והא
 זכז לא הכשירה לישראל, ואם יומא כיון דהשחי' חו' מהני
 לישראל במקום טבורה גם לב"ב, ממילא ד"ל כיון דעכ"פ
 הכשיר השחי' לישראל הכשיר גם לב"ב, אפ"כ לשיטת
 הרמב"ס לא הכשירה השחי' רק למח דהכשירה לישראל דוקא :

והנה הכו"פ בכו"פ ס"ב ס"ב ב' הקשה על הרמב"ס
 מסוגי' דפסחים (דף ע"ג) בה' דמשני הנ"מ על
 הכרייתא דשוחט בשבת בתוך לע"ז דחיקון להויתו מידי אבר
 מה"ח ופירש' לב"ב, ועל"ל כן לישאל אסור משום
 תקרובת עכו"ם והא הכרייתא חייבי בעוף, והכ"פ מב'ס
 ליישב ד"ל דחיקון הוא לישראל באבר דליבא חיות כשר,
 רק בלירוף גידיו ועמיה' דלא חמויב ב' משום תקרובת
 עכ"פ

מא"מ, וכ"כ אי אמרי' כמ"ש הכ"מ בדברי הרמב"ם דס"ל דכעוף אינו נהרג עליו אבל איכורא איכא, וי"ל כמ"ש חו"ס' שם דהא דאמרי' גנח' לנ"ד מקלקל בחבורה פטור הוא ר"י אליבא דר"ם וממילא לר"ם לטעמו דס"ל כ"ש למכות דכחבהו לעיל אליבא דר"ם י"ל דגם בח"י אהמ"י אמרי' ג"כ מא"מ ומיהו השמיטה גם לב"י אף לגבי אי' דאמחה"י וממילא דהסיקון בא מיד בגמר השמיטה גם לב"י :

סימן ט

ועתה אבא לישב דברי הרמב"ם (פ"ט מה' מלטים) כמה דאבור מפרכסה לב"י דכוח נגד כוונ' דגנח' דאמרי' מיניא ללא כראב"י, די"ל עפ"י הדרך שכחב סב"ס (בסי' כ"ז) דס"ל לרמב"ם מדקאמר הניח ללא כראב"י ולא קאמר חיובתא, גם לפת"ש חו" דר"ל לא ס"ל הני כללא מי איכא מידי ומסתמא לא יתלוך ר"י אברייתא אס לא דיי' לו סמוכ' מבנייתא אחרת עב"פ עיי"ש דדקק למטא בר"י אחרת, אמנם לפת"ש יחי' מיושב בכל על כיון דהא דקאמר הגמ' מיניא ללא כראב"י הוא רק כיון דראב"י קאמר העטם דא"מ עפ"ם על הב"מ הוא דהא לאו בני שמיטה ניכרו, ע"ז אמרי' דמ"י ללא כוונת' דבריי' מבורח דבמו דכבשיר השמי' לישראל כוכבד גם לב"י, אבל לענין דין י"ל שפיר כראב"י דא"מ נכרי' על הב"מ, ומטעם שכחב"י דע"כ מוכח דבחי' דאמחה"י לא אמרי' מא"מ מהא דא"מ טובג כממאה ופ"ו לא קבא מבנייתא דקתני מוקדן כיוח כשר וכו' אי נכרי וחי' ישראל מותרין ב, ומסתמא אבא דבריו דלשיתו לר"ך נגור (דבס"ל י"ג) בני עמאלה כחב דאבד ובשר הפורש ממנה הסור משום אמה"י ומשום במחה"י, וכיוצו דהאבד הפורש ממני אבור מהוב אפכה"י ובשר הפורש ממנו אבור משום במחה"י (ובס"ל י"ב י"ג) בני מפרכסה דייק גלשיתו אבד ובשר הפורש' ממנה חיוב משום אמה"י דמשמע דגם על הבשר אינו מהוייב משום במחה"י רק משום אמה"י והדבר לר"ך פטע :

וב"ל לישב בכל על כיון דהא סיפח הרמב"ם אינו כמ"ש חו"ס' חולין הנ"ל לענין אי' דאמחה"י דלית חיוב עד שיאכל האבד כולו, וי"ל (בפ"ה מה' פ"א הל' ג') האוכל אמה"י כיוח לוקא ואפי' אכל אבד שלם אס יש בו כיוח חיוב פחום מכוחו פטור, חתך מן האבד בשר כבדויתו ויגידו ועלמות כיוח ואכלו לוקא הפ"י שאין בו בשר אלא כ"ש, אבל אס כפדיש אבד אחר בשלשו מה"י ופרידו בבשר מן הגידים והעלמות אינו לוקא עד שיאכל כיוח מן הבשר לבדו ואין העלמות והגידים המלופפים בו לכיוח מאחר שגם בריומו, (הל' ד') חלקו לא צרי' זה ואכלו מעט מעט אס יש כמה שאכל כיוח בשר הייב וחי' פטור וכו' פכ"ל, מבורח על כיוח ממנו הייב משום אמה"י, וגם היכא דחלש אבד מה"י ואכלו בבשר מן האבד הייב על הבשר ג"כ משום אמה"י, והנה כיו' בחיהו דחי אמרי' בממה בחי' לאבד' שומדח יבינו דכל בפסחה נחשב כחי'ו היא אבד אחר, וכמ"ש בפ"ה ה"י (ר"פ ג"ה) כמ"ש גד"ס אבור מוקדש' קדס דתמכוו הרי"ך מיני לחול איכור גיד על איכור דאמחה"י ונתקשה הר"י דהא גיד לא חשיב אבד, אבל כיו' נישא דאף הגיד ל"מ אבד מ"מ כיון דכל בהבחה נחשבה כאבד אחר, ממילא הגיד הוא חלק מהאבד, ואי' דאמחה"י הוא על הגיד אף אס כגיד בעלגותו ל"מ אבד הפ"ס הוא כמו הגידין והבשר דכל חתך בפ"ע ל"מ אבד רק בליוק האבד נחשבים אבד, כ"כ הוא בהגיד דכיו' ככלל בתוך האבד, ומעשה ממילא אי אמרי' דפסחה בחי' לח"ע או גם כפסג' בשר מן הבכמה אי' הייב על הבשר משום אמה"י כיון דבשר זה נחלש מ האבד דהוא ככמה דבכ"ל הוא כאבד אחד

ע"ב ומשום אמה"י אי' מחוייב, ורש"י דפי' דהסיקון הוא לב"י דס"ל כמ"ש בחו"ס שם דהא דאמרי' גנח' למ"ד מקלקל בחבורה פטור הוא ר"י אליבא דר' שמעון ובוז' ליכא חיקון לישראל כלל דהא אף על אבד שאין בו כיוח בשר מחוייב משום חקירות ע"ב ככל שהוא דהא ר"ם ס"ל כ"ש למטום, משא"כ הרמב"ם י"ל דק' הגמ' הוא אליבא דר' יהודה, ובוז' י"ל דהסיקון הוא לישראל עכ"ד עיי"ש, אמנם על דבריו יש לדקדק דל"ח זה חיקון לישראל כיון דעכ"ס אבד דאין בו רק משכו בשר אבור לישראל מה"ח מדין אי' שיעור דאבור מה"ח, אבל לפת"ש דברג נכון יותר די"ל דהוא ימדי אמה"י באבד שאין בו רק משכו בשר ואוכל האבד נחשבותו גידין ועלמות, דבוז' ליכא אפי' האי דח"ס מה"ח כלל כיון דאוכל נחשבותו היחר, ורש"י דפי' דהסיקון הוא לב"י אי' משום דס"ל דגם ח"ס ע"י חשבותו אבור ג"כ מה"ח ממילא ל"ח זה חיקון לישראל. או די"ל דגם רש"י ס"ל בזה בהרמב"ם דח"ס ע"י חשבותו מותר, רק דרש"י ס"ל דהגמ' קאי אליבא דר' שמעון, ואפי' אס ימא כשיטה הר"י יקר דגם לר' לא אמרי' כ"ש למכות נחשבות, מ"מ עכ"פ לר"ל דהוי אמרי' דח"ס ע"י חשבותו אבור מה"ח, וממילא הוא ל"י יהודי חיקון לישראל, אמנם הרמב"ם ס"ל דק' הגמ' הוא ל"י אבד ושפיר י"ל דהסיקון הוא לישראל באבד דליכא כיוח בשר ואוכל נחשבותו גידין ועלמות :

ובר"י לא קשה ג"כ ק' הכו"פ לפת"ש כשיטה הרמב"ם דקק על אי' דאמחה"י אינו מוזכר בעוף אבל על אי' דבמה"י מוזכר, ממילא י"ל דהסיקון הוא גם לב"י בחי' דבמה"י, ויש להוכיח עוד לפת"ש העטם דאינו מוזכר על אמה"י ועל במחה"י מוזכר, הוא דאבמה"י דנפיק מקרא דל"ה הפ"ג עם הבשר מקרא זה מפיך עוף, משא"כ במחה"י דנפיק מקרא דבשר כגדה פרסה, ומוז' לא מפקי' עוף, יש להוכיח ועמד דרוקא ואמרי' דגם על עוף הוא נוסג כממאה וע"כ הקרא דל"ה הפ"ג לא קאי על כל המינים דהא ממעט' כמא"ס, כ"כ י"ל ס"ל לרמב"ם די"ל דגם לב"י ממעט' עוף משא"כ למ"ד דס"ל וזהו בעמחה, ואי' לישראל לא ממעט' שום מין מאי' דאבמה"י כמו כן לא ממעט' גם לב"י שום דבר ואמרי' דגם על עוף הוא מוזכר, ולפ"ו י"ל דהגמ' בפסחים דקאמר ונמ"ד מקלקל בחבורה פטור לשיטת הרמב"ם הוא אליבא דר' יהודה וכמ"ש הרמב"ן הנ"ל, ולר"י לשיטתו דס"ל דטובג בפמחה ג"כ ממילא כ"כ מוזכר גם על עוף, ולכן גם לענין אבד במחה"י הוא מתקון לב"י :

ובזה י"ל אפי' ח"א דהרמב"ם ס"ל כשיטה בחו"ס שנה בשם ר"ח דלר"י דס"ל מקלקל בחבורה פטור, הא דחייב בשוטה אבד משום דהסיקון בא מיד בגמר השמיטה, ולשטת הרמב"ם דס"ל ללא חמיקון מי ח"מ ומפרכסה אבור לב"י באיכור דאמחה"י ממילא ללא בא חיקון מיד, אבל לפת"ש דגם לרמב"ם באיכור דבמה"י אמרי' מא"מ ואתי השמיטה האיכור דבמה"י לב"י ממילא א"א דחי' הגמ' הוא זה חיקון הוא לב"י בבמה"י ובוז' בא הסיקון מיד בגמר השמיטה, וגם לפת"ש למ"ד דס"ל וזהו כממאה י"ל דגם בחי' דאמחה"י אמרי' מא"מ כיון דבז' ל"ק ק' החו"ס מהא דליתו וזהו בעמחה, ולעיל כחבנה לרחות זה דמ"מ מוכח דאמרי' דל"א באבמה"י מא"מ מהא דלב"י אבור באבד אף דאין בו כיוח דבוז' ליכא לישראל אף אי' דחי' שפיר. אמנם יבואר לפיטו דעת הרמב"ם הוא דבאבד שאין בו כיוח אבור לישראל בחי' משום אמה"י, ואי' ממילא למ"ד דטובג בעמחה אמרי' גם בחי' דאבמה"י מא"מ ולכן כ"כ דס"ל וזהו בעמחה ישנו מווייתו דב"י אבור גם בעוף בחי' דאמחה"י והסיקון בא מיד בגמר השמיטה הוזה האי' דאמחה"י לב"י מוכס

אחד וסוה סבב כללו חלק מן האבר, אע"פ כיוון הרמזים ס"ל דבמה נחיו' לאו לא"ע ולא הוה א"י דאבר מחי' על כבשה נחיו' ולכן היבד דמשג אבר שלם כזה איבא על האבר א"י דאמח"ח, משא"כ אם חלק נכר לחוד לא הוה על הכשר א"י דאמח"ח רק א"י דבמח"ח, ואקדיש עוד דבר אחד דהא דאמח"ח בטהר נחיו' לאו לא"ע הוא דוקא נחיו' משא"כ חייב לאתר שבהמה ועומד לאחיה או מיד עומד לאברי' לנחח אותה לאמח"ח, ואף בעודה מפרכסת היא עומד לנחח להחכה אברי' חכרי' וכיון שכן ממילא הכשר שפירש מן כבשה לאתר כח"ח בעודה מפרכסת אסור משום אמח"ח, כיון דלאחר שבהמה עומד לאברי' וממילא כבשה שפירש ממנה הוה כאלו פורש מן האבר, וזה פיושב טיבב דברי הרמזים (דב"ל ו"ד) כחלש אבר מבטלה בעודה נחיו' ל' הרמזים דחייב על הכשר משום אמח"ח במח"ח ולא משום אמח"ח דהא הכשר לא נחלש מן האבר כיון דבטלה נחיו' לאו לא"ע ואין על הכשר א"י דאמח"ח רק א"י דבמח"ח, אע"פ (בב"ל י"ב י"ג) כחלש כשר מן המפרכסת כזה חייב גם על הכשר משום אמח"ח כיון דמיד לאחר השחי' עומד לאברי' ולכן הוה הכשר כאלו נחלש מן האבר, ולכן דייק הרמזים דחייב על הכשר משום אמח"ח, ולפ"מ ע"כ הוא רק דאם לא הוה על הכשר א"י דאמח"ח אז לא הוה הכשר משום אמח"ח דהא לברי' במח"ח אמרי' גם לנחח הרמזים מח"ח וממילא דהוה כאלו הא"י דבמח"ח ע"י השחי' ואמרי' כיון דהוכשר לישאל הוכשר ג"כ לנכרי', משא"כ משום א"י דאמח"ח ד"ל מח"ח, ולכן חייב גם על הכשר משום אמח"ח, וכו' הוא נכון לע"ד, וזהו מהא ג"כ דא"כ הרמזים דברי' מזהיר על אמח"ח כמש"ל דה"מ באבר הנחלש לאחר השחי' בעוד כהו מפרכסת, דה"ל דאמח"ח איבא דהוה ע"י השחי' וא"י דאמח"ח הוה. [ועידן ל"ע דה"ל למ"ד בזה נחיו' לא"ע לחיה ענין חסיד הכתיב על בטה"ח הא כל"ז הוא מחוייב על הכשר משום אמח"ח וי"ל לחייב שחי' וכו']. וזהו יחא לשיטת הריב"ק דס"ל דברי' אלו מוזר על בטה"ח וא"י יקשה הנרייחא דחוק כו"ם כשר ועיין כו"ם שד ר"ל דס"ל כשיטת הרמזים וממילא חייב על הכשר משום אמח"ח, והשיטת חו"י הג"ל דהוה מחוייב כזה רק משום אמח"ח בלחמ מיתב מברייתא זו דברי' מחוייב ג"כ על בטה"ח :

ובזה מדויק הלשון דאמרי' נח"מ תיבא דלא כראב"י ולא קאמר הויכחא דראב"י דבנחמ דבנחמ על גוף דתי דראב"י דקאמר אמ נכרי' על כ"מ לא הוה קשה מברייתא, ד"ל דה"ן מומינן נכרי' על הכ"מ הוא מיעט דבמח"ח ע"כ לא אמרי' מח"מ לפי האמת דחיי' דהוה טובא בעמאה, ולכן מברייתא ד"ל דברייתא חיי' כמ"ד טובא בעמאה, ולכן חיי' דלא כראב"י וסו"ה רק על עינו דראב"י דאמר אין מומינן לפי דלא בני שחי' ויטו, וזה נחמ מברייתא דטובא דאמרי' גם בשחי' כמו דמכריה לישאל כושרה ג"כ לברי' :

ורפ"ז מיושב ג"כ דברי הרמזים ד"ל כן גם בדברי כרמז"ם ואף לישל נחמתי דגם לברי' ור"ל דס"ל דטובא בעמאה אפי"ה מוכח ד"ל באמח"ח מח"מ מהא דאביר אבר שאין בו כו"ם לברי' בלי' דאמח"ח וזהו לביא בישראל אפי' איסור דה"ל שחי' חיי' לנכרי' כמ"מ כפ"מ, אע"פ דברי הרמזים אפי"ה מוכח לבישך מדתב ואפי' אכל אבר שלם אם יש בו כו"ם חייב פחות מכאן פטור עכ"ל, ואם לא הוה איסור מורס כלל באבר שהוה פטור מביות וקשה אחלו נקב הרמזים פטור דהוה כו"ם פטור אביר כמבואר במ"מ מקום וזהו ככל דאית פטור מן ממלקות אבל נחמ אביר מח"מ, ור"ל לחמתי פטור ומותר מה"מ ואין בו רק א"י דבכ"ן, ומזה ראי' דס"ל להרמזים דגם באבר שאין בו כו"ם איבא איסור מורס כרו ככל מקום דח"ש אביר מח"ח, ור"ל עוד ראי' לזה מסוגי' דחוקי' דפריך וברי אמח"ח דב" ל"ח הכשר פס הכשר והנה רבי' מני' שלא יביע אמח"ח לברי' ס"ל ואפי' ע"ד הא לכלבי' שרי, ומקמי דלחא איורי באבר דה"ן בו כו"ם לישאל שרי ולברי' אביר דשורי' לישאל נאמר ולא לברי', אבל אי אמרי' דגם באבר שאין בו כו"ם איבא איסור דחיי' שיעור לישאל פריך כמ"ד שפיר דהוה אביר כושרה וכל באבר שאין בו אביר ע"כ לישאל בלי' דחיי' שיעור, ואם גם כהנהא בלי' דח"ש, ועיין כו"ם שחי' ומזה מוכח דבאבר שאין בו כו"ם איבא א"י דח"ש מתחמ אמח"ח ולא מתחמ כבד מח"ח, דהא משום אמח"ח טודאי מוכח כהנהא, כיון דכשר מה"ח לגמד מקדא דכשר כבדס מרפ"ה, ושם שפירש הסיבה כהנהא דכתי' לגמד משליטון אורו ומש"ה לא פריך אמח"ח, ולפי' לביא ראי' ד"ל באמח"ח מח"מ רק מהא דטובא בעמאה ואינו טובא בעמאה, וממילא ד"ל דטובא בעמאה אמרי' גם באמח"ח מח"מ, ושפיר י"ל גם להרמזים כמ"ד דהנהא דברי' סבר כפי' דטובא בעמאה ולכן הכרי' דה"ל גם לברי', וסברמ"ס דס"ל דהוה טובא בעמאה ממילא מוכח דלא אמרי' בלי' דאמח"ח מח"מ :

ומעשה לפי' ממילא הקו' כה"ל לברי' נח"מ כיון דלרי' בלי' דאמח"ח ע"כ לא אמרי' מח"מ, וא"כ הא"ך יתכן הנרייחא דא' יבאל וא' נכרי' פורתי' בו, דהנה מש"ל שיושב שיעור הכו"ם כיון דשיטת הרמזים איבא ג"כ על הכשר הא"י דאמח"ח וזה לא הוה ע"י שמיטה לברי', ור"ל כיון דשיק סע"ס ד"ל לברי' בלי' דאמח"ח מח"מ הוא מהא דקיי"ל טובא בפירוש ואינו טובא בעמאה בקו' הא"י ולפי' משאל לרי' ור"ל דס"ל דטובא בעמאה ד"ק קו' הכו"ם ממילא גם בלי' דאמח"ח אמרי' מח"מ כמו בכל מקום, ומש"ל דנ"ל מוכח ד"ל בלי' בלי' דאמח"ח מח"מ מהא דברי' חייב על האבר דלום בני' כו"ם כליחך כגידו' זה אינו לרי' דס"ל דח"ש מותר מה"מ וסו"ה דשחח אכילה אינו שחח מביות, ואכילה דרי' גם בני' אמרי' דהוה מחוייב על פחות מביות וכ"ל בת"ל בשם מוכר"מ, וממילא ד"ל א"ל לרי' ור"ל דס"ל דטובא בעמאה טודאי אמרי' גם בלי' דאמח"ח מח"מ ולכן גם כלי' דאבר מח"ח הוה ע"י השחי'ה, ולפי' דלרי' ד"כ אלוני' לא אמרי' בלי' דאמח"ח מח"מ לא יקשה עליו מברייתא דא' ישראל וא' נכרי' מותר, בו, ד"ל דברי' א"י כמ"ד דטובא בעמאה ואינו אמרי' גם בלי' דאמח"ח מח"מ ולכן חסיד השחי'ה דהוה דאמח"ח גם לנכרי', ויש להוסיף דהשחי'ה דברי' הנרייחא נראה דס"ל דטובא בעמאה מדתב

והנה כהא דלראב"י ש"מ מדרי' א"י נכרי' על כ"מ ופירש"י

והישרי משום הריאה, זה המי' הו' אמרי' הריאה
בעלמזה הנה ככלל אבר, ממילא בזה לא הוה על הריאה
אי' דלמחסי' רק אי' דבמהל' דהא קודם שגמחו רוב
סימני' עדין אינה עומדת בהמה לאבני' וליכא אי'
דלמחסי' על הריאה רק דמיה נהדרת לראשי' משום שבר
מחסי' וי'ל דמחסי' כולך העצם הלאו ב'ש ניעהו דהא
לכדי במחסי' אמרי' מחסי', ובזה כוח יומה הא דלא הביא
הרמב"ם סך דאי' נכרי' על ב'ת אפי' הו' אמרי' דגם
הרמב"ם פסק כר"ל ובה דלומר נקבה הריאה לאמר שמי'
הקטן הוא מעטם המורה בחי' הרמב"ם ואי' ס"ל ללומר
כמי' ג"כ מספיק כ"ל, אמנם אי' דהריאה בעלמזה
אינה ככלל אבר, ממילא הלאו איבור בהי' רק אי'
דבמהל', וזה הוה שפיר ע"י השמיטה גם לשיטה
הרמב"ם, משא"כ אי' דהריאה בעלמזה היא ככלל אבר
ע"כ י"ל הא דלא הביא הרמב"ם סך דאי' חמתי' על הב"מ
כוח משום דלא פסק כ"ל וכו' דבמהל' דלא הוה כמאן
דמח בדיקוה וכו', ויש להאריך עוד בזה :

ומערה לדינא לשיטה הוהו' למי' מוחה דאפי' כימי
דלא הוה השומר השמיטה הא' דלמחסי' רק אי'
אמר אמרי' כיון דמי' החיור השמיטה ליהדרל כתיב ג"כ
לכ"י אי' דלמחסי' עמש"ל דעומה ממתי' דריש ספרות
דגם לר"מ דס"ל אינו נוהג אלא בבמה עמודה אפי' אמרי'
דגם בערפס החיור השמי' הא' דלמחסי' לכ"י, ומפני
גם בערפס אפי' א"ל דמי' דלמחסי' אינו חל ככלל ליהדרל
על אבור ערפס, אפי' אמרי' כיון דהוה עכ"פ ליהדרל
האי' דבמהל' לשיטה הרמב"ם דס"ל בהמה בחי' לבמהל'
עומדת, ולשיטה הוהו' אפי' א"ל דלמי' לאו לבמהל' שומד,
וגם אפי' א"ל דלמי' לאו לא"כ אפי' יש מקום למד כיון
דהוה עכ"פ השמי' ליהדרל כתי' דנבנה כוחו ג"כ האסורי'
הלא לכ"י דהא עכ"פ כן אינהו דר"ל דלמחסי' כמו דאבר
מחסי' אינו נוהג בעוף לר"מ כ"כ אינו נוהג במחסי', ואפי'
אמרי' לר"ל כיון דהוה השמיטה ליהדרל הא' דנבנה
החיור לכ"י הא' דלמחסי' ובמהל' ומכ"כ דמוסר להכיל
הבשר קודם שחלל נפשו, אמנם לשיטה הרמב"ם י"ל
דאיבור דלא הכשיר השמיטה ליהדרל לא הוה כ"כ
לכ"י, ולכן בערפס א"ל דאי' אי' דלמחסי' חל על אי'
ערפס ולא הוה כ"כ אי' ליהדרל י"ל דלא הוה כ"כ לכ"י,
ולכן בחלש בשר ממפרקת ערפס ל"ג נשיטה הרמב"ם חס
כוח לכ"י, אפי' אי' אמרי' בזה דלא בהרמב"ם רק
השמיטה החיור גם האיבור דאבר מן הוה אפי' הכי בערפס
יש לעיין. אמנם על כתי' מעי' י"ל דמחסי' ודברי הרמב"ם
דמי' חסי' כיון דלא הביא ח"ו חמתי' ונשק שמוסר
ודמי' יש להכשיר ככל עיני לכ"י דמוסר ממתי' דריש ספרות :

ודנה המפרשי' המסו' על הרמב"ם מחוי' דחוקי' כ"ל
בקר' בהגמ' על ד"ל וברי' אמרי' וכו' דלמחסי' וכו'
במהל' ממפרקת ליהדרל וכו' ולכ"י אבור, ונפתי' י'ש
לי"ש בקו' ב' דף דהו' דברי לא ויכל לא תהיל לא
חאלו אי' איבור חילוק וכו' איבור האוס במשמע, י"ל דזה
אינו רק ליהדרל משא"כ לכ"י דל"ל אלא דברי' כהנכב
אמרי' דוקא חילוק האבר לכו' ולא הוה, וגם לבחור
ע"כ הוא קן לכ"י מותר בהנאה דלמי' קשם אחאי נוהג
במחסי' ואינו חסר במחסי' יומה מחסי' לעין אי' האוס
דמשום עמחה מותר בהנאה ליהדרל, ונפ"ו י"ג כיון דיעקב
ההוה דנ"ל באי' דלמחסי' מחסי' הוא רק מהא דנוהג
במחסי' ואינו נוהג בעמחה יומה מחסי' ונפ"ו דלשיטה
הרמב"ם דס"ל דאי' ע"י הערבות אינו אבור תה"ה
ממילא דליכא בהנאה יומה לפי האמת דגם אמרי' מותר
ובעלמזה אפי' אי' דמי' וכו'. ובהא הא דאמרי' דבמהל'
ל"ל כוזה רק כנידון והעלמות משלימתן נכונה הוא כמבואר
בסוגי' דל"ל דלמחסי' עמי' כוזה בשר דוקא, אי'כ
לאיזה ענין אברה חורה אמרי' הא בל"ו אבור משום
במהל', ולפי' הא הנהא לפי האמת דגם אמרי' מותר
בהנאה, משא"כ אי' כוזה אמרי' דלמחסי' אבור בהנאה או
כוח אמרי' דגם במחסי' לר"ך כוזה דוקא, והחורה
אברה אמרי' ענין איבור האוס, וכיון דגם במחסי'
נעיקן כוזה בשר, או לא כוזה קשם מהא דאינו נוהג
בעמחה מחסי' מ"ן דבזה אפי' ליהדרל באי' גמור בחיוב
מלקוח משום איבור עמחה וקף דמשום עומחה אינו אבור
בהנאה אפי' ל"ג מחסי' דהא לכ"י ככל עיני אמרי' אינו
אבור בהנאה, וממילא דהוה אמרי' גם במחסי' מחסי' וכו'
בשמי' מחיר גם אי' דלמחסי' לכ"י, וממילא כמ"ד זו
דלמחסי' אבור בהנאה ליהדרל כ' אמרי' דמפרקת מותר
גם לכ"י מעט מחסי' :

עוד מקשה' גם על קו' כמ"ד וברי' אמרי' דהא קו"ל
דנוהג בערבות ואינו נוהג בעמחה דלמחסי' איברי'
במהל' בעמחה, ובזה כמ"ד (כ"י) לי"ש דנבנה כ"כ
יש להכין דחתי' למ"ל כוח יין לומר ואמרי' לכ"י הא כמד
כני' לבחור דאי' להכשיל לאחר, וי"ל דמי' חוה נזיר כו"א
ה"מ ליהדרל אבור להכשיל דהוה ככלל ערבות משא"כ כ"כ
דאי' ככלל ערבות כו"א דמותר להכשיל, ואי מחא אמרי'
כו"א ה"מ חס דכוח האוס שיק' לפני עור אבר נזיר דהוה
מותר ביין ורק לומר אבור כו"א ל"ל כמ"ל דלמחסי',
ולפי' ע"כ דל"ל דלמחסי' באופנים כו"ל דלמי' כדיון קשם
לימח במחסי' נזירא דהא גם בזה ליכא איבור עליו וע"כ
דאי' במחסי' דגם הוא ככלל איבור עכ"פ שיי"ש. אמנם
סל' נוס' קשם אחאי דגם הוהוי' ליהדרל דלא יושק אבר
סל'

סימן
רס"ו השער אמרי' להכשיל בדרך שולש ביישוב קו'
המחסי' על הא דלמחסי' חו"ל בהכחש דמי'
מקיימו' כתי' עד שלא יומה, וקשה דמי' דמי' יכולים
להחמיר ע"ש ולאבור אפשיטו דבר המורה להם, מ"מ סוף
שמרו חס שכנה דהוה אבור לכ"י ודלמחסי' כהנהדרין
(כ"י ד"ת) כ"כ ששם ח"מ דחתי' יום אלוה' לא יאסרו,
ואקדים דברי הפרשה דרכים דרך האחרים ד"ש עוד נקדים
ח"ל מש"א ככ"ר יוכא יוסף אם דמחסי' דמי' לא יאסרו רמ"ל
חשודים הם בניך על המחסי' ע"כ. והנה רמב"ם הקטן
בזה דל"כ למה לקח יוסף וכו' לא אגיד לאניו אלא מה שראו
ושוד איך אפשר לומר שסבבתי' עמו כן, ותי' כ"כ ז"ל
שהשבעתי' כדיון היו עושי' אלא שיוסף סי' עומה כדיון, והוא
שהשבעתי' סיו חושבין בשר מצויה' שגורם מפריקתם
וימתי' אותה עד שחמותו והח"ב היו חילוקי' אורו כדי
שיכריחו, ויוסף סי' כ"כ שיש לו משום אמרי'. ואין סודר
כן דלמי' לרמב"ם וכו' ליהדרל יא"כ בשמיטה מחסי' דלמחסי',
וגם איכא מ"ד דלמי' לנכרי' מותר מעט מחסי', מנא
דלמחסי' עומה דיוסף סי' שמי' סגור שגם ליהדרל אבור
במהל' כ"כ שמי' מפריקתם, ולמ"ד מ"ד עומה של יוסף
הו' שלא ידע דין זה דלמי' ליהדרל שרי ולנכרי' אבור, וסוד
מוסרי' יוסף דקשם ע"ש דלמי' לא הו' יוסף עומה כדיון
שכרי בני יוסף אורה כ"כ ס"ל, ולא ידפתי' למה שכת'
תלמודה שכת' ליהדרל דלמי' דלמי' דלמי' אלא הוא
חרי' אמרי' מכלל כ"כ אפי' להקל ומחתי' ודועתיו מסבב
דיעקב ויוסף ששמרו את כשנ', עוד הקשו עלו' דף ל"ד

סל'

שערי שער ו בענין אבמה"ח ובמה"ח סימן י שמוחה

לעקוד ד"ח אפי' בקוּסוּעוֹת וְכַפְיֵיקוּ שְׁמִיטָה כְּחִירוֹ מִפְּרָסָה עכ"ל ע"ש, [ולדבריו י"ע למ"ד ח"ן שח' לשוף מה"ס יכו' עכ"פ אסור מפריסת לב' ו כיון לדריכו במיתה הלו' מלחא, ובשחי' לא התיד להסר כחי' דלמכתה ישי' מותר לב"י מטעם מה"מ כיון דהכשר לטו דהא בלחמא מה"ד כו' אסור לנו בחי' והף דהחבמים כחירו ויש כת מיד הכמים להחיר לנו, אבל לב"י כנ"ל דיש כת בידס להחיר להס כחי' דלמכתה"ח :

ולענין לא נראה כן דהא גם למ"ד דלחין שחי' לשוף מה"ס ג"מ בעי' עכ"פ מחירי בסי' דוקא, וכת"ש רש"י בחולין כ"ח בקו' כגמ' למ"ד ח"ן שמיטת לשוף מה"ס ופריך בגמ' ח"ש מלק בבכין ממחמא בגדו' אביה הבליע, וח"ל ח"ן שחי' לשוף מה"ס כתי נמי דכ"י סבר ל' שדרס ומפקת כו"ל לא פרפס הכטי לה ספין למכרס מילי גבלה, וכ' רש"י דהא ערפס בשהפס ח"ה מעפפח ועיף מחירו ו' היה שמיטתו וכן שמיטת מן הכוורף בין שהוא מהליד בין שהוא דורס דלממרי' שפ"ק ג"מ לא גרעה ממחירי וערפס מיהו הוי דמוכר ל' דיש ערפוט לשוף כדחנן הלו ערפוט כגוף ואין כגור בו אלא נחירס שהוא כסמי' כדבסי' ושפך הו' עיקר הגל הריגס בעלמא לה עכ"ל. ובחולין (דף כ' ע"ה) כ' הוב' דר"ב לא אמנן הלה למ"ד ח"ן שמיטת לשוף גמ"ח ח"ן להקפית החף משמחה נכוח שוף כסור וכו' דכתי דלא כשי' שמיטת נחירס מיבא בני כחי' וכו' עכ"ל, וכיון דגמ"ד ח"ן כחיטת לשוף מה"ס חמרי' מחירס זה שמיטתן, כמיילא כמו דשמיטת מחיר כחי' דלמכתה"ח חיבף לחחר השמיטת כשורס מפריסת כ"ל חמרינן למ"ד דח"ש לשוף מה"ס והנחירס היה השמיטה, וכמו דהמחירס מחיר כחי' דנגב כ"כ עמיר כחי' הו' חסיד דלמכתה"ח וחייבף לחחר כמחירי עקב כחי' דלמכתה"ח ומותר לחלו מכשוף חף כעוד שהיה מפריסת כמו בשמיטה לדידן :

והב"ב (בסי' כ"כ ב"ק כ') כתיב רח"ל לעפת כרמב"ס דכשוף ליבא ח"ל דלמכתה"ח לב"י מה"ס דקפשי חוב' כחולין דל"ג כו"ל דל"ג דח"ו דח"ו מה"ס אלא כבשמה עבדורס ולה נתי' ושוף לישראל אבל בגמרי נוב, מה"מ, והי' הכוב' דמ"מ אסור לישראל משום דכתי' בשמיטת, וקשה למ"ד ח"ש לשוף מה"ס וח"ל ח"ו דח"ו זכות ג"כ ח"ן נוב כתי' יבול לתגוס חגר ולאחלו דהא מטוס זבחה לא הל גי' וקו' כחי' נתי', ועי' יכו' מוכר דר"מ כ"ל ישנו לשמיטת שוף מה"ס, ומסובין דחולין (דף כ"ח) בקו' כב"ס על ת"ד דכ"ל ח"ש לשוף מה"ס מהה דחנן מלק בבכין מעמח בגדיס הכטי כשח' לפטר מירי' נבלס וקו' גמ' היה רק ח"ה"ס דר"מ כתי' חוב' סס דר"ב הכטי, וקשה הא כגמ' מוכרת דר"מ ס"ל דיש שחי' לשוף מה"ס ומס' הולית דרמב"ס דח"ן כ"כ מוכר על שוף עכ"ד ע"ש, ולכאורס י' לפמ"ג דגס לר"מ מוכר על כמכת"י כשוף ממילא לישראל אסור כמכת"י כשוף, וממילא דלכור אמה"ח משום המכסו כגר ש"כ בו ועשון שחי' להחיר כחי' דמכתה"ח ונמ"ד דיש שחי' לשוף מה"ס חמרי' מההי' דלמכתה"ח ולמ"ד ח"ש לשוף מה"ס עכ"פ כשי נחירס להחיר כחי' דמכתה"ח רק דעדיין יוקסס לפג"פ דל"ל דלמכתה"ח ונמכתה"ח שניסס נפקי מקרא דל"ח כנגב עכ"ל, וה"כ ממילא לר"מ כמו דליכא ח"ו דלמכתה"ח בחי' ושוף כ"כ ליבא ח"ו דמכתה"ח ובס' סקו' כמ"ש למ"ד ח"ש לשוף מה"ס לא הי' כשוף אסור כלל. ויותר מזה יחי' קשה דהא ר"ל גופי' ס"ל כנויר (דף כ"ט ע"ה) דח"ש לשוף מה"ס דכור קאמר כעשס כתי' להטו כמלוא ע"ש וח"כ לר"ל ח"ה"ס דר"מ לא יחי' כוס ח"ו כשוף ורחימו כמ"ס (בכפחיהס על ה"ש) דהשיר דלחף למ"ד יש שחי' לשוף מה"ס חפי' לשיטת השוכקים דס"ל זבחה לא הוה עשה רק לחקן כחי' דלמכתה"ח ונמכתה"ח ממילא לא יכו' כשוף ח"ו כמלכתה"ח ונמכתה"ח, אהמס לנ"ד בלא שמיטת

דח' ישראל וח' עו"ג דמותרים במפריסת כיונו אחר שהותר לישראל כושר גס לנ"א משום מה"מ אבל שמיטתה אסור ע"כ. ודעת כר"ם הוא הא דלממרי' דח' עו"ג ואחד ישראל מותרים משום דליכא מירי' כיונו ע"כ מניסס לא נאסר לב"י דחי' נאסר לב"י האין ע"כ שח"כ יחי' מותר ונ"י ישארו כחי' כו' ורחימו להכר מוכר"ס יפס עכ"כ כסס רבו ז"ל שמיטת יוסף ס' כהא חת חמיו חוליו' כן פקועה בלא שמיטת דשרי ויובף לא ידע שהוא כן פקועה עכ"ד. ונורחוח נפלאחי כשרי כל מה שפקעה להרמ"מ קשה ג"כ לשטה רבו ששרי כן פקועה וכשמה בלא שמיטת הוה דוקא לדידן דשמיטת חלו' מלחא, אבל לב"י דמיתה חלו' מלחא ח"ן יחקן דבגן פקועה ליבא חסור דלמכתה"ח מי עדיף כן פקועה מפריסת וכו' וכוונן הוא מ"ס כר"מ דשמיטתו של יוסף הי' כגב שרחה חת חמיו מותרים כשר מניסס כשורס מפריסת חף מה שפקעה לשפת כרמב"ס ז"ל דחף יחקן כיוסף הגדול מחמיו כמכתה ונדחמרי' כן זקנים הוה לו של כהלכות שממרו סס ועבד ליפקב מס' לו, וח"כ חף עשה דיון כחי' כקו"ח בו חמיו, והנחירס חלו' יוסף והשנטיס כולס היו כקו"ח דיון ויסקף לבו כשמיטת ח"ה"ס דלמכתה, וס"ל כרמב"י דחיה ל' דמפריסת כרי לישראל משום דשמיטת חלו' מלחא והסיר לב"י וכו' שפסג כרמב"ס (בפ"פ מה' מלכו') חף מהקוקס של כשניסס עס יוסף ח"ו דכשנטי' היו כושר' שילא מכלל כ"כ חף להקל ויש להס דיון ישראל נמור חף להקל חף יוסף מרוב חסידותו ח'י' כושר דלא ילח: מכלל ג"כ להקל ובשולס חייבי' נחמרת כ"כ ובחומרת ישראל עכ"ל הפ"ד בק"רס, ולפי דבריו בקו' נ"ל"ע על יוסף ח"ן שמיטת עמר חת כשנטי' כיון דלא ילח להקל ובמדרש חמרי' ועינת עשה וכן :

ועוד יש לתמוס עליו לדבריו דיוסף עס חמיו כיו מחולק' חס ילח מכלל ג"כ להקל חס לא, לחוס עיין הולך להא דס"ל כרמב"י וכרמב"ס והא כהמח' כל השוכקי' ח"ן ח"ן על כרמב"ס כהא דפסק כרמב"י וס"ל דלממרי' מה"מ ומפריסת מותרת גס לב"י, ולדברי הפ"ד יוסף עס כשנטי' כולס עינו כדיון, והא ותר הו"ל לפי שיטתו דכשנטיס דכיו כושרי' דיוולחן מכלל ג"כ חף להקל וחס מהס ככלי ישראל לדיורכו שפיר אהני שמיטתס להחיר כחי' דלמכתה"ח, מה"מ יוסף דחי' ח"ל דלא ילח מכלל ג"כ להקל, וממילא דח"ס ככלל זבחה וזבחה דדריב' מי שהוא ככלל זכיהס מוכר לעבול ומכוח ח"ל לא שחי' נכרי' דח"ו מלוס על השמיטת וממילא גס כשנטיס כיון דיל דין ג"כ ח"ס מלווין על השמיטת דשחי' הוה כמח' נכרי' וממילא דהסור מפריסת כן לישראל וכן לב"י בחי' דלמכתה"ח כדן נכרי' כשזורה דמכור כשמיטת דהסור והסורב דלממרי' כיון לישראל וכן לנכרי' בחי' דלמכתה"ח כ"כ כוס כיון דהשנטיס לא היו טלווין על כשה"ח לא מכטי שחי' לקלח, ולדברי כרמב"ס (בכ"פ עה"פ ח"י"ב) דכתב גרד גדול גדרו וכו' ועי' בפ"מ, וח"כ ע"כ כרמב"ס לא ס"ל כף דזבחה וחלחל מי שהוא מלווה, ולכן ממילא שחי' כשנטי' ח'י' מכטי חף דלא כיו מלווים על כשה"ח, ובחיו שמיטתו ח"ו דלמכתה"ח ולפי' חס כ"ל דין דב"י, דהא גס שמיטת נכרי' חס ח"ו עי' עה"פ ג"כ מה"ס ולדבריו עה"פ, אהמס כהמח' גס כוס כל הפוסקים הולקי' על הרמב"ס וס"ל דבכל עינן שח"ג פסול כיון דהוה ח"ו מלווה על כשה"ח ולפי' ממילא דגס כשנטי' חס כ"ל דין ג"כ וזה כיו מלווין על כשה"ח דשחי' ח'י' נבלה וחסור כחי' כדלכתה"ח כן לישראל וכן לב"י : **ונ"ל** דהכס כו"פ (בסי' כ"ז) קשה למ"ד ח"ן שמיטת לשוף מה"ס, ורק כרבינן החמירו להלריך שחי' ח"כ יכו' מפריסת אסור כשוף דהא שמיטת ח"ו מחיר כשוף מה"ס, ואין כתי' נתי' להקל להחיר ח"ו דלמכתה"ח וכו' לא שפענו דלויכא מ"ד דלויכא עוף מפריסת לישראל, וכתיב דל"ל כתי' חוס' ינמות דבר הדומה יש כח ביד חממים

וגמירם ודאי אכור אבטח"ה ובטה"ח [גלגל איסור
 דאבטח"ה ובטה"ח] מתחת אכור ערפה דכא בטה"ח
 נאסר ג"כ משום ערפס ונרפה ודאי כוה בשוף כמבואר
 בטה"ח אלו ערפוס בשוף וכ"ז ליכא מתן דפליג ולכן לר"מ
 צ"ע שמיטה להחיר אי דערפס, ולמ"ד ח"ש לשוף הנחיר
 מחיר כמו שחי, וי"ו ח"ך שיכ"ו עכ"ל דגס למ"ד ח"ש
 לעיף מה"מ דהמחיר מחיר ג"כ ה"א דאבטח"ה לכ"ז ממתי'
 דפסרות ללא קנתי בשפיר דלוי השחי' מכשרה דמה
 כהנו הכוס' דמוכח דהשמיטה מחיר בשפיר ה"א דאבטח"ה
 ובטה"ח ג"כ, וכגד כחצוי (בסימן הקודם) כיון דבטה"ח
 דפסרות ר"מ הוא דחמיר ושחי' מטהרת ערפס, ומשכח
 מדלא אמר ר"מ כיון שחי' מכשרה דהפי' לר"מ דס"ל דלוי
 כובב בשוף ור"ל ג"כ בטה"ח אינו טורח הפ"ה אמרי'
 דהשמיטה מוכררה לכ"ז וכוא רק כיון דהשמיטה מכני
 לישאל להוילא מידיו עומתת נבלה מהני להוילא לכ"ז מה'
 דאבטח"ה ובטה"ח, ממילא דכמו כן נמ"ד ח"ש לשוף מה"מ
 כיון דא"כ אכור נבלה בשוף והמחיר מוילא מידיו עומתת
 נבלה מהני ג"כ להחיר כח"ו דאבטח"ה לכ"ז, וע"כ הוא
 קן דח"כ האך ירפ"ש המ"ד דח"ש לשוף מה"מ המתני'
 דפסרות מזה מוכח דגם במחיר מחיר האיסור דאבטח"ה
 שחי' לכ"ז, (דמתכונת דמלחא ח"ש יהלג אהמתי' הוא
 נערפס בנטיולו ויכ"ו נאכירע עם האגד המתה אי ערפס,
 ועדיין ג"כ בטה"ח ובחכ"ו דלא מטרפי' בנטיולתן):

ויוה"ד מזה הי"ל דהנה ה"א דאמרי' דשחי' נכרי' הוא
 פסול זה הוא מטעם דרשוי' וזבחה ואכלת מי
 שסוף מלווה על הזבחה מתיר להבול בשמיטתו, משח"כ
 נכרי' דלוי מלווה על הזבחה שמיטתו פסולה, משח"כ
 לגבי מחיר מתיר ע"כ נפסל מחיר נכרי' דזבחה ואכלת
 לא נאחר רק על מלווה השמיטה, ולכן מהכח"ה דייבא דכ"ו
 במחיר ג"כ מחיר נכרי' כשר, ויש לבאר ד"ל מהכח"ה
 מלחא בשמיטה לתקן כיון מלווה שמיטה נחירה, דדוקא
 שחי' דח"כ הוא ג"כ כשר, ע"כ כה גברא ובגמטת
 מאל"ה השמיטה פסולה, משו"ה בשמיטה נכרי' אמרי' כיון
 דאיך ככלל וזבחה ואכלת וזה מהני שמיטתן הוה נשחט
 מאל"ה והשמיטה פסולה משח"כ הי' לא הוה צ"ע בשחי'
 כה גברא בזה לא הי' מקום לפסול בהי' נכרי' דיהי' כאלו
 נשחט מאל"ה דכ"ו ג"כ כשר, אמנם כיון דממעטי' נכרי'
 כיון דלוי ככלל וזבחה כו"ל כאלו נשחט מאל"ה והשמיטה
 פסולה, והוא נטן כבכרה לנכ"ד ומתנה כיון דהא דבעי'
 כה גברא ילפי' ג"כ מקרה דזבחה ואכלת כמבואר בתולין
 (דף למ"ד) וא"כ מחיר נחירה לא צ"ע כה גברא כלל
 ובגמטת מאל"ה כשר ג"כ ולכן ממילא דהי' ונהי מחירה
 נכרי' להוילא מידיו אי נבלה ומח"ה דאבטח"ה:

ובזה י"ל קושי' הכוס' כבוגי' (דף ק"ב ע"ה) ב"ה"ה אלא
 לאו ב"כ דהכחו נחמוס ה"א דלא הקשה הגמ' על
 ראב"י מתחתי דפסרות, ונראה לנכ"ד משום דיש מקום לומר
 ה"א דס"ל לראב"י דח"מ על ב"מ כיון דלאו בני שחי'
 יניחו הוא כיון דה"א אינו בחורה שמיטה דגמ"ל נבלה משום
 דרשוי' וזבחה ואכלת לפסול שחי' ע"כ וכו' דהוא אינו ככלל
 שמיטה לכן איך כשחי' מחיר לו משח"כ ח"ש הי' שחי'
 פסרה זה לא לראב"י הי' השחי' מחיר ג"כ לכ"ז מטעם מח"מ
 דהא ראב"י ודחי' סבר דאמרי' ככל מקום מח"מ, רק גבי
 שמיטה סבר כמו דאמרי' דלאו בני כנות יניחו ס"ל דגם
 בשמיטה הוא כן, ולכן ממילא אי אמרי' דלוי שמיטה לעוף
 מכ"ח וכו' נחירה בסימנים, ובכתיב ד"ל הנחירה ג"כ
 בעטו"ם כשר ממילא י"ל דהמחיר מחיר נכרי' בעטו
 דמח"מ, כיון דהוא ישט בחורה נחירה, ולכן לא פריך הגמ'
 לראב"י מתחתי דפסרות משום ד"ל דראב"י ס"ל כמ"ד ח"ש
 לשוף מה"מ וכיון דעוף הוהר במחיר נכרי' ממילא מהני
 שמיטה ישראל מטעם נחירה להחיר האי' דאבטח"ה לנכרי':

והנה בחולין דף י"ז פליגי ר"י ור"ע אי בשאר מחירם אי
 מותר לישראל, ואין קי"ל כר"ע קודם שזכרם
 לארץ הוהר לבס כשר נחירה וזה הי' שמיטתו להוילא
 מידיו עומתת נבלה, ולפ"מ ממילא דהי' מהני להם במחירם
 להוילא מידיו איסור דאבטח"ה ובטה"ח, וממילא לפ"מ
 דבמחירם ללא ממעטי' נכרי' ג"כ מחירם נכרי' כשר ג"כ
 במדבר אי קן, וי"ל דהוה מחירם נכרי' ג"כ לראב"י:
אמנם בדברי רח"י י"ל להיפך דפ"ה ח"ש במחירם הי'ם
 מחיר נחירה נכרי' הוא כשר ג"כ ח"ש לא
 מהני המחיר לגבי נכרי' דדוקא ישראל דהם נלעוו על
 המחירם ובמחירם תהיר לבס כחי' דנבלה והאי' דאבטח"ה
 משח"כ נכרי' דאינו מלווי' לכו המחיר ורק במחיר חלו'
 מלחא ולכן מפרסמם אכור לכו בח"ו דאבטח"ה וכיון שכן
 ממילא כשכיו ישראל במדבר וסי' מותר לבס כשר מחירם
 ואפי' ח"ש דהחירם נכרי' כשר ח"ש לא הי' המחיר מחיר
 לנכרי' ה"ו דאבטח"ה לראב"י דח"ל דלא מח"מ כיון דלאו
 בני שמיטה יניחו כ"ו י"ל ג"כ לניח מחירם ללא בני מחירה
 יניחו ורק במחיר חלו' מלחא:

ורפ"ד י"ל דהפי' ח"ש השבטים סיו מקיימי' כל המנוח
 מ"מ מלווה שמיטה לא סיו לריכ"ו לקיים רק הי'ם
 סני' לכו במחיר, דהא ישראל גופיכו' כשטיו במדבר קודם
 שניכרו לארץ הי' סני' לכו במחירם ורק בשבטכם לא נלעוו
 ע"ש ממילא להשבעי' הי' סני' במחירם וזהו אכור לבס
 ח"ו דאבטח"ה כאשר הוהר לישראל במדבר. ומתעב שוב
 לא קשה אי אמרי' דלא ילאו מכלל ב"כ לנקל האך חלו'
 דמפרסמם [דהפי' לדין דק"ו"ל דהשחי' מחיר ג"כ לכ"ז
 ה"א זכ הוא דוקא ח"ש דהי' בחי' משח"כ שחי' נכרי' לא
 מהני, וקודם מתן תורה דלא נלעוו על הזבחה כו"ל
 שמיטתן כמו שחי' נכרי'] דהוה אינו דאף ח"ש שמיטתן לא
 מהני בחורה שמיטה מ"מ מהני משום מחירם דכ"ו לכו
 כמו שחי' לישראל ע"ש במדבר, ובמחירם שודאי יכו'ם
 לסיחו על יד ח"כ דלא נלעוו עדיין על המחיר, מ"מ הוא
 ג"כ מחיר נכרי' כשר ג"כ, ולפ"ו י"ל דודאי ח"ש לבלב
 דלא כראב"י רק דאמרי' מח"מ ממילא דהי' במחירם מחיר
 להשבעים האי' דאבטח"ה שחי' ח"ש י"ש לבס הדין ככ"ו, רק
 ח"ש כראב"י בזה איך המחיר מחיר לבס ח"ש ילאו מכלל
 ב"כ י"ל מ"מ ספ"ד דיוסף עם השבעים מלקו בזה ח"ש
 ילאו מכלל ב"כ להקל. וי"ל עוד מ"מ ספ"ד דהפי' למ"ד
 דאי ישראל וחי' גוי מותרין במתכונת היינו אחר שסוחר
 לישראל הוהר ג"כ לנכרי' מטעם מח"מ אבל מטיקרא אכור,
 ד"ל דכיון דחוקן קריבים בענמם יכו' ומחירם ח"ש לישראל
 [ועגמ' יהולין (י"ז) דהפי' בשאר מחירם ששכניו
 ישראל לארץ, וכיוונו כיון דלאו נאכרו בבשר נחירה, משח"כ
 במדבר ודחי' סיו מופרי' באב"י שפירש משער מחירם] ולכן
 שייך מח"מ דהא חוקן האב"י הי'ו מותר' ח"ש לישראל,
 ולכן למ"ד דאמרי' מח"מ סיו מותר' ח"ש קודם מתן תורה
 נכרי' שחי' מותר ח"ש לישראל, ולפ"ו עכ"ל כח"ש
 ספ"ד דיוסף עם השבעי' הלכו בשמיטה ראב"י דלא אמרי'
 מח"מ, רק דהשבעים החוקין עצמם לישראל לכל דבר, ולכן
 הי' מהני השמיטה, משח"כ יוסף דהי' סבור דלקלח לא
 ילאו מכלל ב"כ, ממילא דאכור לבס אבטח"ה מתפרסמם
 מטעם אבטח"ה, דאף דעומר לישראל ואפי' במחירה בעלמא
 מ"מ לכ"ז אכור, אלא דקשה הוא ח"ש לא נקטו' לבלב
 כראב"י ובהגמ"ס רק ככסמא דברייתא דגס לכ"ז הוהר
 האי' דאבטח"ה, וא"כ ח"ש יוסף הי' סבור דלקלח
 לא ילאו מכלל ב"כ אפי' סיו מותר לבס אכור מתפרסמם:
ו"ד עוד דודאי יוסף עם השבעים לא הלכו בשמיטה
 ראב"י כיון דלא קי"ל טווחי', רק דסיו סוכרי' כמו
 דנקטו' לבלב דעומר ג"כ לב"ז מטעם מח"מ, והא דח"ש
 בב"ר הג"ל ר' מאיר אומר דאמר דאמרי' ח"ש על אבטח"ה

אי' הוא ב'אי' דאינו זכור זה ל"ש נכדיו . [ובנ"ל ל"ע למ"ד אי' לעוף מה"ס לא יסיח חזקה אי' בני זוף] גם אם יומא כתיב' הרשב"א ביצעות לנדיק לנדר אם נשבע מעשה המכשיר, מ"מ זה אינו נכדו' הדוקא לישראל דסיימו דלא הוה' ממחמת רק נמשעב ששמיטת דלאס התגבל סבי' אסורה משום נבלה וזה ל"ש נכדו' ואמ"ל כזה מ"מ יש לומר ולעשרל אסור גם ב'אי' דלמחמ"י מתחת ח"א ואסור גם לנכדו' ובנ"ל וז"ל :

אמנם בזה"ש דאי סמורס מחיר י"ל דגם ע"י נכדו' כשר וב"כ למ"ד דל"ש לעוף מה"ס כשר המזכיר ל"ע כזה . וגם בזה"ש דכיון דהישראל כיו מותרים במדבר כבשר נחירה סיה כגוף גם להשגיח במחירה יש לרשות ג"כ ולומר דדוקא במדבר הוחר להם זמא ולא בחרן . ולכן השגיחים שהיו בחרן כיו לחיוב שמיטה דוקא . ולכן הדין במ"ס דהשגיחים כיו מחוייבים עלמן ישראל לכל דבר אף לקולא ולדפוס סיה מהני שמיטת כמו שמיטה ישראל להוליא מידי אבהות . ויוסף דהוה סבור דלא זמא מכלל ב"כ להקל פמילה כיה שמיטת כמו שמיטה נכדו' ולי"מ שמיטתן נכדו' אי' דלמחמ"י כ"ז שהיא מפרסכת הן לישראל הן לנכדו' בציבור דלמחמ"י :

סימן יא

ועתה אבא לישב קובי' הי"ל דכיון דיוסף ס"ל דלא זמא מכלל ב"כ להקל רק להחמיר בה"ך שמד לח השבת דזה הוא להקל דב"ז ששבת חייב מוסר . והנה להלכה קי"ל כר"י דמקלף בשמירה פטור . והוא דחייב בשומע שבת כשר בלאו נשיל כפי' הוה' שבת (ק"ו) דשבת מלאכה מהשבת אכרה הורה וחיוב החיוב כל דכו . וביעור ס"ס הוא דכיון דגבי שמיטה בחיוב הוא מיד נגמר השמיטה הוא מויליח מ'ה' דלמחמ"י . ולשטתו ממילה היבא דכחוקן לא בא נגמר השמיטה לא מחיוב בשומע בשבת דפטור מעטס תקלקל . ובכוננו' דרוב בחולין (ק"ו) אמרסי לישב ע"פ ר"ח ק"ו הוה' סס ג"כ' דמקסי אמאי לא יליף מכל הקרבנות דדמו שבת ול"מ שפא ימלא סקרבו' ערפה ומלא שחל שבת , וחס יומא דהיבא דאסור לישראל המשום ערפה הו' אסור לזמן הנכדו' על ב"מ כיון דזהו ל"ש מ"מ' ל"ק כפשיטות קו' הסוס' דלא הוה' ערפה אז ממילה דיו' פטור טעמס עקלקל כיון לא הו' הסיקון נגמר החיוב' דכ"ז שהיא מפרסכת אסורה לנ"כ ב'אי' דלמחמ"י כיון דל"ש מה"מ' אמנם נכדו' בלאו נשיל דגם בערפס כוחר האי' לנ"כ כיון דב"כ כשכור השמיטה לישראל האי' דלמחמ"י כשכור דלא כוחר האי' דלמחמ"י לישראל אז לא סוחר לנכדו' כנ"ל וא"כ קו' הסוס' במק"ס . והו' ל"ל דהא בלא"ס קשה אמאי לא יליף טולכו דחול' נכה רוב כדילוף ר"א ככוננו' דחמי' משמיטה עמיה דלמא במקום נקב קא שמיט וי"ל משום דסס ס"ל דזהו י"ח דהוא משטא דתצופס דרוב כהמות סס כשרות , וגם במדברס כוא ג"כ נגד הרוב סיי' נקב במקום שבהס ושיו' כפי' כש"ד (ס"ו) ל"ז ס"ק מ"ח) , ובתצו' מן רב"א ז"ל (בס"ו ק"ח) מ"ס כזה . ולפי"ל י"ל דהיבא דנתיאח ערפס חס גם דפדין איבא רוב אף דכוא ערפס ל"ש סיי' במקום שמיטה נקב , דחס יומא דהיבא דכוא ערפס ליבא רוב וכוא חש נגור דלמא ח' ג"כ נקב במקום השמיטה כיון דרוחין דכסכתס סיה ממשוט דכוא ערפס . אי"כ יו' קשס בלמח כל' ערפס חבי' מתחזה משום נבלה דשמא בעקיס נקב כפשיט . ואיקומי' אהוקה כהמס בחי' כח"א עומדס לרוב כפסוקיס דס"ל דבצוקס נקב כוס נבלה אש"כ רחס גם דהיא ערפס עדיין איבא רוב . דזה ל"ש סיי' במקום שמיטה נקב . מ"מ י"ל דהו' לא הוה' משפיל דמחמ"י

זה הו' מעטס דיוסף דהא דהשגיחים מחיוב' עמס כישרלל נמור אף להקל , וע"ז אחר תשרידס סס עני אמהתי' דסיינו דמ"י דשסס שסס ישראלים נחורים יטולים לבא לידו אי' אמהתי' . וכוא ר"מ לש עתו דס"ל דהיו נוכח אלא בבכמה סבורס נכדו ולא ב"מ , ושוף' ולשיטס כרמז"ס ס"ל דל"ן ב"ז מוצר על זוף ע"ל מ"י הוא מוצר , ולפי"ל לפמ"ס נשיטת הרמז"ס דהא דלמח"י דהשמיטה מחיר לנכדו' האי' דלמחמ"י הוה' רק היבא דהשמיטה סחיר סה"י דלמחמ"י לישראל חזרו' כמו דכוכשר לישראל כוכשר ג"כ לנ"כ , משא"כ היבא דלא ככשרי סחמ"י לישראל סה"י דלמחמ"י לא ככשר ג"כ לנ"כ , וה"כ ממילא בחי' דליכא אי' דלמחמ"י לישראל וב"כ מוצר כזה און השמיטה מחיר סה"י דלמחמ"י לנ"כ כיון דלא הוכשר אי' זה לישראל . ולכן יוסף דכשר דלא זמא מכלל ב"כ להקל , הו' סבור דאף דבכמהס הוחר גם לבס האי' דלמחמ"י בשמיטה , מ"מ בחי' לא כוחר להס האי' דלמחמ"י ובחי' אסורו' כ"ז שפרכסת משא"כ השבתי' דמחויק' עמס כישרלל אף לקולא ממילה יאכנו גם בחי' מפרסכת , וע"ז תשריד' סס על חובה :

ויל

עוד דפי"כ מוכח דכיון דהחיר המזכיר במדבר לישראל ב'אי' דנענע כמו כן הוה להס האי' דלמחמ"י ג"כ וכיו מותרים בנכדריס שפיר מפרסכת לאחר שחל נעשכ משום דכחירס הו' שמיטתס , וגמס לא יומא הן ממילא כיו אסורים כבני מעיס כיון דנחמירס הו' לנדק לכיוה כפיטתו ולא יתק נומר סו , וממילה דגם למ"ד דל"ן סחי' לעוף מה"ס א"כ סבור ככחירה גם לנכדו' סה"י דלמחמ"י כמו לישראל ומחר לזמן ככרוס על כ"מ , דאי"כ לשיטת רש"י (בדף ב' פ"ב) כ"ז ס"ה כ"ה דס"ל דזה הוא ספיקא דדינא אס י"ב שמיטה לעוף מה"ס , דכחס וכיון דלא אפסוק להכתא קי"ל שכל חורב ה"ך אחרי התחמיר סכ"ל , וא"כ יומא דלעטין להזמן נכדו' על ב"מ ניהוס לחומרא לחוס למ"ד דל"ן שמיטה לעוף מה"ס וכמ"ל דמ"ס כ"כ"פ כעטס דגם נק"ד מודה לישראל במפרסכת משום דיש כמו ביד חזרו' לעקור דבר מה"ס סה זס ל"ש לנ"כ ב"ז ואפי' אס כשוק דלמחר דהחירו כהמזיס לישראל הוחר גם לנ"כ משום מה"מ מ"מ כערפס דאסור לישראל וזהו דהו' לא כוחר לישראל האי' דלמחמ"י ויסיכ אסור לנ"כ , אש"כ כמ"ס דגם למ"ד און שמיטה לעוף מה"ס חס"ה מחיר כחירס סה"י דלמחמ"י וגם לנ"כ , והר"א מתחיל' דעשרות דלשטת החוס' מבוחר במחמ"י דגם כשוף שריא ערפס מוסר השמיטה לנ"כ , וגם סמ"ד דל"ן שמיטה לעוף מה"ס לא יחלוך ע"ז . [ואפי' אס יומא וכנ"ל דגם לר"מ י"ל דס"ל און שמיטה לעוף מה"ס] . ובפרס דכנח' (בדף כ"ח פ"ב) פריך למ"ד ממתס מקומות וחי' לא ככשה אמאי לא פריך כנח' מתחמ"י דעשרות . אש"כ מוכח דכחמירה מחיר ג"כ הויסור דלמחמ"י :

ורשימות

רש"י סיה סוף להסיר לזמן נכדו' על ב"מ כשוף כמחבלס בשמיטה כיון דהוא ספיקא דדינא י"ל דלמא נקמו' כמ"ד אי"ס לעוף מה"ס . ממילה דנה דנפסל כהחוסס מ"מ זכ"ס ד"ס נעטס נחירס . דמחמ"י אס כפסול בשמיטה סיה דלא שחט רוב כסומיטס [ד"ל דזה לא כיו גם מחרס דנע"י נגד כסומיטס וימחר רוב כסומיטס] אמנס דאי"כ סה לא כוה סה"מ כמחן דמנחא בדיוקולו כלל , ובאס הו' כפסול מתמח דשחט כסין פנוס זכ מהני מעטס נחירס , וכיון דהא דככ"ח כוה נמחן דמחן בדיוקולא הוא ג"כ רק ספק אסור . ממילא לנ"כ סה ככ"ס ספק אי' דלמא אינו כמחן דמנחי בדיוקולא . ספק כשני דלמא קי"ל כמ"ד דא"ס לעוף מה"ס . ואף דגבי ישראל לא מכני ס"ס כשבוחר במכני' ח"ל ספק בשמיטה פסול זמ"ל דהוא ס"ס . וי"ל דבישראל כוס פסול בשמיטה וז"מ ס"ס דכוא נגד חזקה איסור וחזקה אי' הוא רק לישראל דלשטת כוחר' דחוקס

דמשפח וממילא אם לא ייול בחר רוב אם חס'י כבכמה
 ערפס סוף ג"כ נבלה מחשש דבמקום נקב קשחים דמוקמי'
 אוהב בח"א . וגו' י"ל דמש"ה מותר לשוחטב דלם
 חס'י ערפס לא יכ'י מחוקק מאיסור נבלה ומאיסור דאבר
 מסכ"י כ"ו שחטא מפרכסם מחשש דשחטא במקום נקב קא
 שחיט ויכ'י פטור משום מקלקל . ויש להאריך ד"ל דע"כ
 מוכח דלם גם דכ"ה ערפס מ"מ כהשש דבמקום נקב
 עדיין הוא מישפח דמשפח דלג"כ כל ערפס יכ'י עכ"פ
 ספק נבלה משום סמוך משפח לחוקק והבטח"ל זכ' :

והנה המרי"ט הקשה על הא דבוחס בשבת שח' כשרה
 יומא כל מידי דא"ר לא חטביד אשלימ . וחי'
 דכא דאשמי' דלא מכני כוא שעי' דנימה ל' מחי לא
 יכ'י איחטביד המעשה דחט' הקפידה שלא יעשה . ומש"ס
 בשוחס בשבת דכח חייב משום נפילת נשמה . וז' לא יכ'י
 מחוקק אף אם ינשא דלא מכני כיון דכ"ה מחס לפנינו
 לכן לא אשלי"ט כ"ד . ויש לעיין כיון דכא דמחייב בשוחס
 בשבת אף דכ"ה מקלקל . כוא כיון דכ"ה חיקון כל דכ'ו
 שמוציא מידי בומתא נבלה ומידי א"י דאמכח"י כמבואר
 בחט' חולין ע"א ד"ס ונתר ובח' בשבת (דף ק"ו ע"א) ד"ס
 חון . וכנס משום חיקון זה שמוציא מידי טומאה נבלה
 ליכא לחייב בשוחס בשבת . דכ"ה יכ'י סקו בח"ש יומא
 דלא מכני ולא יכ'י מחיקון דכיון דלא ה' השחיט וכמחס
 מאליה דמי' וחס'י ג"כ תפמחא ויכ'י מחוקק הא' דיכ'י
 פטור משום מקלקל . וז' דמ"מ יכ'י מחוקק הא' דאמכח"י
 כיון דע"י שחיטתו סוף מוטל מחס לפנינו ויכא א"י דאבר
 מסכ"י ומש"ה חייב . וז"ל מחס דמבואר פכחים פ"ג דחי'
 כמ"מ על הא דשחטא ומגלח ערפס דחיקון לכוזיא מידי
 טומאה נבלה . ועל הא דשחטא לשכ"ס וכו' דחיקון לכוזיא
 מידי אמכח"י מבואר דבשחטא ומגלח ערפס ל"ל לחחיקון
 דמוציא מידי אמכח"י . אמאי הא גם כ"ה משום חיקון
 נבלה נכד ס' פטור דאמרי' דלא זוכי ולא יכ'י שום
 חיקון . ואם גס דכ"ה כוא שוגג מ"מ מה"ח לא יומא דלא
 מכני סיכ'י מחוקק האיסור גס לפמ"ש הוכ' בשבת בשם ר"ח
 לרי' דס"ל מקלקל כמחורס פטור בשוחס בשבת כוא חייב
 משום דחחיקון בא מיד דבשעת גמר השחיטה מיד מוציא
 מידי אמכח"י . יקשה באמת יומא דלא מכני ולא יכ'י ג"כ
 החיקון דאמכח"י . כיון דאם יומא דג"מ ולא יכ'י שחיטת
 כלל וממילא סכ"י איסור בא' אמכח"י כ"ו שחט' מפרכסם
 ולא יכ'י חחיקון מיד יכ'י פטור משום מקלקל . ובגמ' בסוגי'
 דשוחס בשבת מוקמי' מחט'י דשוחס בשבת כרי' . ולדידו'
 סקו' בת"ש :

ולפ"ז ממילא בן פקועה היתר בשחיטתו אמו דכ"ה ליכא
 א"י דאמכח"י כן ישראל וכן נכדו וגם ליכא
 עניו א"י דנבלה אם שחטו בשבת כ"ה פטור משום דכ"ה
 מקלקל כמ"ש רש"י דבחי' עומד ג' דברים ומחוקק לא סוף
 כלל , דבג"ז ליכא עליו לא א"י דנבלה ולא א"י דאמכח"י
 ישראל ולכדרי' . אמנם זה אינו רק אם כותר בשחיטתו אם
 דכ'י שחיטתו כמכשיר , משא"כ אם ה' פסול בשחיטתו ,
 דממילא איסור בא' דאמכח"י ונבלה והשוחטו בשבת חייב .
 ולפ"ז י"ל דכ'י מסופק אם ילא מכלל ב"ז או לא ויכ'י יוכל
 לשמור שבת ולשחוט בן פקועה , והזו ממ"ס אם יש ללש דין
 ישראל אזי כוא חיתר בשחיטתו כמס נגמרי' ואין עליו לא איסור
 דאמכח"י ולא איסור דנבלה . וממילא דלא כ"ה מחלל שבת כיון
 דכוא מקלקל . ואף דמקלקל פטור אכל איסור . מ"מ כיון דכ"ה
 יוסף כ"ה לדבר מזה למען לא יכ'י בכלל נכדו ששבת
 כוא פטור ומותר . ואם לא ילא מכלל ב"ז כרי דלא כ'י
 מכני שחיטתו האם ולא מותר הבן פקועה וזרין שחיטת
 משום איסור דאמכח"י ונבלה . ממילא דחלל שבת ומסא
 מלאכה שחייב עלי' משום שבת ובשחיטתו בן פקועה ילא ידי
 שמיס . דאם ילא מכלל ב"ז וכוא ישראל לכל דבר לא
 חילל שבת . ובאם כוא עדיין בכלל ב"ז חילל שבת כמלאכה
 שחייב עלי' :

והנה המרי"ט הקשה על הא דבוחס בשבת שח' כשרה
 יומא כל מידי דא"ר לא חטביד אשלימ . וחי'
 דכא דאשמי' דלא מכני כוא שעי' דנימה ל' מחי לא
 יכ'י איחטביד המעשה דחט' הקפידה שלא יעשה . ומש"ס
 בשוחס בשבת דכח חייב משום נפילת נשמה . וז' לא יכ'י
 מחוקק אף אם ינשא דלא מכני כיון דכ"ה מחס לפנינו
 לכן לא אשלי"ט כ"ד . ויש לעיין כיון דכא דמחייב בשוחס
 בשבת אף דכ"ה מקלקל . כוא כיון דכ"ה חיקון כל דכ'ו
 שמוציא מידי בומתא נבלה ומידי א"י דאמכח"י כמבואר
 בחט' חולין ע"א ד"ס ונתר ובח' בשבת (דף ק"ו ע"א) ד"ס
 חון . וכנס משום חיקון זה שמוציא מידי טומאה נבלה
 ליכא לחייב בשוחס בשבת . דכ"ה יכ'י סקו בח"ש יומא
 דלא מכני ולא יכ'י מחיקון דכיון דלא ה' השחיט וכמחס
 מאליה דמי' וחס'י ג"כ תפמחא ויכ'י מחוקק הא' דיכ'י
 פטור משום מקלקל . וז' דמ"מ יכ'י מחוקק הא' דאמכח"י
 כיון דע"י שחיטתו סוף מוטל מחס לפנינו ויכא א"י דאבר
 מסכ"י ומש"ה חייב . וז"ל מחס דמבואר פכחים פ"ג דחי'
 כמ"מ על הא דשחטא ומגלח ערפס דחיקון לכוזיא מידי
 טומאה נבלה . ועל הא דשחטא לשכ"ס וכו' דחיקון לכוזיא
 מידי אמכח"י מבואר דבשחטא ומגלח ערפס ל"ל לחחיקון
 דמוציא מידי אמכח"י . אמאי הא גם כ"ה משום חיקון
 נבלה נכד ס' פטור דאמרי' דלא זוכי ולא יכ'י שום
 חיקון . ואם גס דכ"ה כוא שוגג מ"מ מה"ח לא יומא דלא
 מכני סיכ'י מחוקק האיסור גס לפמ"ש הוכ' בשבת בשם ר"ח
 לרי' דס"ל מקלקל כמחורס פטור בשוחס בשבת כוא חייב
 משום דחחיקון בא מיד דבשעת גמר השחיטה מיד מוציא
 מידי אמכח"י . יקשה באמת יומא דלא מכני ולא יכ'י ג"כ
 החיקון דאמכח"י . כיון דאם יומא דג"מ ולא יכ'י שחיטת
 כלל וממילא סכ"י איסור בא' אמכח"י כ"ו שחט' מפרכסם
 ולא יכ'י חחיקון מיד יכ'י פטור משום מקלקל . ובגמ' בסוגי'
 דשוחס בשבת מוקמי' מחט'י דשוחס בשבת כרי' . ולדידו'
 סקו' בת"ש :

ובסוגי' שוחס בשבת כחבתי כ"ה על שעה הסוכרים
 דכא דמותר לחלל שבתות כ"ה מותר לכ"ס כוא
 רק בשבת עשיתי אבל משום פ"א לא כ"ה מותר וראייתם
 משתכ דשוחס בשבת שחיטתו כשרה ונס כמזיד בעי'
 לאוקמי' בגמ' . וכרנס כחבו ללא בעיין ג"פ ורק בלוחו שחיטת
 דעשה מותר לא נפסל כשחיטת . ועיין בחי' כר"ן ובפי'
 המשניות להרמב"ם דמביא דמחוקקי' כ"ה דלוחין דחי'
 דבלוחו שחיטת לא עשה מותר רק מאוסו שחיטת ואיך

להרי יתע לעיין כי החדושים אשר כשער ו' הם מוקדמים לשער החמישי . ובסוגיית הרמב"ם נתאזרו

שער ז בענין אין איסור חל על איסור

סימן א

נכילס ביוכ"כ פטור ופירש"י פטור מחטאת דלא אחי כרס
 דיוכ"כ וחל על איסור נכילס או לאיסור אמכח"י אם לא
 כחבנל מעברג עכ"ל . והחוס' דהו פירש"י ח"ל ב"ה"ס
 שאוכל נכילס ביוכ"כ מחוק ס"ה משמע דאיירי אפי"ט
 כחבנל

אמרי' בגמ' דשטות (דף כ"ד ע"א) ר"ש לעמיה
 דלית ליה איסור כולל דחי' ר"ש אומר שאוכל
 בא

שערי שער ז כענין אין איסור חל על איסור סימן א שמהה

בנהכלה ביו"כ. וקאי לת"ד ס"פ ג"ה (דף ק"ג) בנהם כהי' לאו לא"ע חל איסור יו"כ מהיים ואפי' נמ"ד לא"ע כי מתר פקע היביר אמחתי וחלו איסור נבילה ואיסור יו"כ בנה המת ור"ש מודע באיסור בה אה. ומיחו יל' דאיסור יו"כ ג' חיל נא מחיים ולא לאחר מיתה מבוס דא"ת ביה איסור עשה באיזה זמנה דכתיב חנהם והכלה וכו'. ולר"ז א"ל חן נראה פי' זה דח"כ למ"ד לאו לא"ע סיבה מני חיל איסור חג' על עשה דבא"ה זמנה. ובס"פ ג"ה ט"ז דלמד כגון בעשרה ע"י יצאה רובא דאיסור חג' ואיסור חג' ואיסור ערסא כסדי קאחי וביכא חיילי ט"ז ע"י איסור דבא"ה זמנה דא"ה נמטי' האם קיימא באיסור זה. ומת"ע הקאי' נמי נמ"ד לא"ע איסור חג' מה"י סיבה מפכה לה דלא קיימא לחבר' נמטי' האם וא"כ כיצ"ח מ: על היביר שצ"ע זמנה. ח"ו וזמנה לא אחא לאחר דבנא"ה האורס וקיימא מחיים באיסור המה"י ונאחר מיתה באיסור נבילה. אלא בא' נאחר חל באיסור ופי' לך דבמחשבה שני' ולא בנחירה. אלא כדקיימא קיימא כמו בנטרות (ע"ו) הנהגה ואל גיזה דיהי' בי' פשה הוא קאי' באיסור לחו' הרהקן. ונבנהכל: כיו"כ דוקא איירי עכ"ל כה"ס. [ונשמך כח"ח אשאר דגרי' הרי"ב א"ל].

ולבארנה קשה לביעה הח"כ דאיירי דוקא בנהכלה כיו"כ אי"כ מנ"ד דה"ל דל"ע פוער ה"ח מבוס יו"כ ואיירי בנהכלה מעיו"כ ולית ליה טול'. ומה נסיפך דר"ש אי"ח ליה טול' וזה דה"ל ד"ג ואמר האוכל נבינה כיו"כ פוער זה הוא לענין איסור נבילה ואיירי בנהכלה כיו"כ דוקא. וזה דה"ל פוער ה"ח מבוס נבינה דל"ע נמ"ד דלאו לא"ע ודאי דה"ל חל על הבחמה איסור דיו"כ ח"ף כה"י כמ"ס ח"ס' ולכן לא מני' נהול' נבילה על איסור דיו"כ. אלא אפי' למ"ד דא"ע ח"א י"ל דר"ש אי"ח ליה טול' ולכן חל על הבחמה כה"י איסור דיו"כ כגולל ומש"ה נאחר בנהכלה לא מני' איסור דבנ"ה לחל על איסור דיו"כ:

ולת"י ח"א בתי"ס כ"ג (ד"ס דמוקי נס כד"כ) דס"ל דא"ה גרי' דסבר דה"י טעיר האור מה"ח אפי' חל עליו איסור. ויחא דע"כ לא איירי לענין איסור נבילה דה"ל נענין יו"כ ב"ן לר"ש וב"ן לרבך כפי כוחות דוקא משא"כ לענין איסור דבנ"ה כ"ה לר"ש חייב בכל צ"ס ולרבך חייב הכו"ס. וז"ל איירי לענין איסור נבילה משא"כ לא איירי רק בחול' בעשור לחייב עליו מבוס נבילה וכוא כ"ס לר"ש וכתיב לרבך. וזכה טודאי מחוייב משום נבילה כיון דכתיב נבני איסור דיו"כ הוא רק איסור דה"י טעיר ועל איסור דה"י טעיר הוא אמר' אה"ע א. [ואפי' אם חל ככוחות ד"ש על לחייב גם משום יו"כ מ"מ יבואר לקמן דשיפת החוס' הוא דסיבא דס' חל סא' בחחילה אכילתו דלא לא ה"ה כפי"ס אר"שין רק איסור דה"י טעיר אפי' אם סב"ס ח"כ לביער שלם אמר' דלא פקע וכדמחזק מסוב' הולין (דף ק"ב ע"ב) כד"ס שא"כ כות' ממילא גם כ"ה כיון דמיד שזולת אמכסי כראשון מכניילה חייב ע"ה לר"ש מבוס נבילה ולכן אפי' אם סב"ס ח"כ לביער דיו"כ ואכל ככוחות אמר' דשוב לא פקע]. ולכן פ"כ לא איירי לענין נבילה דכ"ה ודאי חייב עליו מבוס נבילה. אמנם לח"י סב"ל על חוס' דס"ל דלר"י דה"י טעיר חסור אמר' דגם על איסור ח"י טעיר אי"ח חל איסור על איסור דיו"כ הא דלואל נבילה כיו"כ פוער זה ה"ה לענין איסור נבילה ואיירי בנהכלה כיו"כ דוקא. והדרבה ויתבס ויזכר בא' דקת"ה האוכל נבילה כיו"כ פוער דבמחשבה דלמרי' פוער ולי אמריק דקאי לענין יו"כ ואיירי דגול' ככוחות ע"כ סא' דקת"ה פוער אי"ח רק משום יו"כ אלא משום חייב משא"כ ח"א דאיירי באיסור דבנ"ה י"ל דלא אכל רק כ"ה דע"ז הוא מחוייב משום נבילה. ור"ש איירי דאכל כל עשה ולכן פוער לגמרי

בנהכלה ביו"כ. וקאי לת"ד ס"פ ג"ה (דף ק"ג) בנהם כהי' לאו לא"ע חל איסור יו"כ מהיים ואפי' נמ"ד לא"ע כי מתר פקע היביר אמחתי וחלו איסור נבילה ואיסור יו"כ בנה המת ור"ש מודע באיסור בה אה. ומיחו יל' דאיסור יו"כ ג' חיל נא מחיים ולא לאחר מיתה מבוס דא"ת ביה איסור עשה באיזה זמנה דכתיב חנהם והכלה וכו'. ולר"ז א"ל חן נראה פי' זה דח"כ למ"ד לאו לא"ע סיבה מני חיל איסור חג' על עשה דבא"ה זמנה. ובס"פ ג"ה ט"ז דלמד כגון בעשרה ע"י יצאה רובא דאיסור חג' ואיסור חג' ואיסור ערסא כסדי קאחי וביכא חיילי ט"ז ע"י איסור דבא"ה זמנה דא"ה נמטי' האם קיימא באיסור זה. ומת"ע הקאי' נמי נמ"ד לא"ע איסור חג' מה"י סיבה מפכה לה דלא קיימא לחבר' נמטי' האם וא"כ כיצ"ח מ: על היביר שצ"ע זמנה. ח"ו וזמנה לא אחא לאחר דבנא"ה האורס וקיימא מחיים באיסור המה"י ונאחר מיתה באיסור נבילה. אלא בא' נאחר חל באיסור ופי' לך דבמחשבה שני' ולא בנחירה. אלא כדקיימא קיימא כמו בנטרות (ע"ו) הנהגה ואל גיזה דיהי' בי' פשה הוא קאי' באיסור לחו' הרהקן. ונבנהכל: כיו"כ דוקא איירי עכ"ל כה"ס. [ונשמך כח"ח אשאר דגרי' הרי"ב א"ל].

ולבארנה קשה לביעה הח"כ דאיירי דוקא בנהכלה כיו"כ אי"כ מנ"ד דה"ל דל"ע פוער ה"ח מבוס יו"כ ואיירי בנהכלה מעיו"כ ולית ליה טול'. ומה נסיפך דר"ש אי"ח ליה טול' וזה דה"ל ד"ג ואמר האוכל נבינה כיו"כ פוער זה הוא לענין איסור נבילה ואיירי בנהכלה כיו"כ דוקא. וזה דה"ל פוער ה"ח מבוס נבינה דל"ע נמ"ד דלאו לא"ע ודאי דה"ל חל על הבחמה איסור דיו"כ ח"ף כה"י כמ"ס ח"ס' ולכן לא מני' נהול' נבילה על איסור דיו"כ. אלא אפי' למ"ד דא"ע ח"א י"ל דר"ש אי"ח ליה טול' ולכן חל על הבחמה כה"י איסור דיו"כ כגולל ומש"ה נאחר בנהכלה לא מני' איסור דבנ"ה לחל על איסור דיו"כ:

ולת"י ח"א בתי"ס כ"ג (ד"ס דמוקי נס כד"כ) דס"ל דא"ה גרי' דסבר דה"י טעיר האור מה"ח אפי' חל עליו איסור. ויחא דע"כ לא איירי לענין איסור נבילה דה"ל נענין יו"כ ב"ן לר"ש וב"ן לרבך כפי כוחות דוקא משא"כ לענין איסור דבנ"ה כ"ה לר"ש חייב בכל צ"ס ולרבך חייב הכו"ס. וז"ל איירי לענין איסור נבילה משא"כ לא איירי רק בחול' בעשור לחייב עליו מבוס נבילה וכוא כ"ס לר"ש וכתיב לרבך. וזכה טודאי מחוייב משום נבילה כיון דכתיב נבני איסור דיו"כ הוא רק איסור דה"י טעיר ועל איסור דה"י טעיר הוא אמר' אה"ע א. [ואפי' אם חל ככוחות ד"ש על לחייב גם משום יו"כ מ"מ יבואר לקמן דשיפת החוס' הוא דסיבא דס' חל סא' בחחילה אכילתו דלא לא ה"ה כפי"ס אר"שין רק איסור דה"י טעיר אפי' אם סב"ס ח"כ לביער שלם אמר' דלא פקע וכדמחזק מסוב' הולין (דף ק"ב ע"ב) כד"ס שא"כ כות' ממילא גם כ"ה כיון דמיד שזולת אמכסי כראשון מכניילה חייב ע"ה לר"ש מבוס נבילה ולכן אפי' אם סב"ס ח"כ לביער דיו"כ ואכל ככוחות אמר' דשוב לא פקע]. ולכן פ"כ לא איירי לענין נבילה דכ"ה ודאי חייב עליו מבוס נבילה. אמנם לח"י סב"ל על חוס' דס"ל דלר"י דה"י טעיר חסור אמר' דגם על איסור ח"י טעיר אי"ח חל איסור על איסור דיו"כ הא דלואל נבילה כיו"כ פוער זה ה"ה לענין איסור נבילה ואיירי בנהכלה כיו"כ דוקא. והדרבה ויתבס ויזכר בא' דקת"ה האוכל נבילה כיו"כ פוער דבמחשבה דלמרי' פוער ולי אמריק דקאי לענין יו"כ ואיירי דגול' ככוחות ע"כ סא' דקת"ה פוער אי"ח רק משום יו"כ אלא משום חייב משא"כ ח"א דאיירי באיסור דבנ"ה י"ל דלא אכל רק כ"ה דע"ז הוא מחוייב משום נבילה. ור"ש איירי דאכל כל עשה ולכן פוער לגמרי

א"ב

דמבוס יו"כ אי"ח מחוייב כיון דלא אכל רק ח"י טעיר. ומשום נבילה פוער מפס' דאחש"א. וי"ל דחוס' ס"ל כיון דלא נימא דסך פוער דקת"ה במילא דר"ש הוא לענין איסור מלקוח ממילא ד"ס לבשר צבני אימ"ס או דפוער מבוס יו"כ כמו שהוא בחמת. או דפוער משום נבילה וכת"ס. ולכן ס"ל לר"ש לבשר צבניא מחייב איסור הוא פוער. מזה מוכח דפוער אי"ח ממלקוח וכן מקרב כמ"ס רש"י וכן לא לר"ך לבשר שהוא מבוס יו"כ דפי"כ סא' ק דגרי' נבילה סא' ליבא קרבן:

דגרי' הרי"ב א"ל בתי"ס (דף ק"ג) בנהם כהי' לאו לא"ע חל איסור יו"כ מהיים ואפי' נמ"ד לא"ע כי מתר פקע היביר אמחתי וחלו איסור נבילה ואיסור יו"כ בנה המת ור"ש מודע באיסור בה אה. ומיחו יל' דאיסור יו"כ ג' חיל נא מחיים ולא לאחר מיתה מבוס דא"ת ביה איסור עשה באיזה זמנה דכתיב חנהם והכלה וכו'. ולר"ז א"ל חן נראה פי' זה דח"כ למ"ד לאו לא"ע סיבה מני חיל איסור חג' על עשה דבא"ה זמנה. ובס"פ ג"ה ט"ז דלמד כגון בעשרה ע"י יצאה רובא דאיסור חג' ואיסור חג' ואיסור ערסא כסדי קאחי וביכא חיילי ט"ז ע"י איסור דבא"ה זמנה דא"ה נמטי' האם קיימא באיסור זה. ומת"ע הקאי' נמי נמ"ד לא"ע איסור חג' מה"י סיבה מפכה לה דלא קיימא לחבר' נמטי' האם וא"כ כיצ"ח מ: על היביר שצ"ע זמנה. ח"ו וזמנה לא אחא לאחר דבנא"ה האורס וקיימא מחיים באיסור המה"י ונאחר מיתה באיסור נבילה. אלא בא' נאחר חל באיסור ופי' לך דבמחשבה שני' ולא בנחירה. אלא כדקיימא קיימא כמו בנטרות (ע"ו) הנהגה ואל גיזה דיהי' בי' פשה הוא קאי' באיסור לחו' הרהקן. ונבנהכל: כיו"כ דוקא איירי עכ"ל כה"ס. [ונשמך כח"ח אשאר דגרי' הרי"ב א"ל].

דגרי'

הרי"ב א"ל בתי"ס (דף ק"ג) בנהם כהי' לאו לא"ע חל איסור יו"כ מהיים ואפי' נמ"ד לא"ע כי מתר פקע היביר אמחתי וחלו איסור נבילה ואיסור יו"כ בנה המת ור"ש מודע באיסור בה אה. ומיחו יל' דאיסור יו"כ ג' חיל נא מחיים ולא לאחר מיתה מבוס דא"ת ביה איסור עשה באיזה זמנה דכתיב חנהם והכלה וכו'. ולר"ז א"ל חן נראה פי' זה דח"כ למ"ד לאו לא"ע סיבה מני חיל איסור חג' על עשה דבא"ה זמנה. ובס"פ ג"ה ט"ז דלמד כגון בעשרה ע"י יצאה רובא דאיסור חג' ואיסור חג' ואיסור ערסא כסדי קאחי וביכא חיילי ט"ז ע"י איסור דבא"ה זמנה דא"ה נמטי' האם קיימא באיסור זה. ומת"ע הקאי' נמי נמ"ד לא"ע איסור חג' מה"י סיבה מפכה לה דלא קיימא לחבר' נמטי' האם וא"כ כיצ"ח מ: על היביר שצ"ע זמנה. ח"ו וזמנה לא אחא לאחר דבנא"ה האורס וקיימא מחיים באיסור המה"י ונאחר מיתה באיסור נבילה. אלא בא' נאחר חל באיסור ופי' לך דבמחשבה שני' ולא בנחירה. אלא כדקיימא קיימא כמו בנטרות (ע"ו) הנהגה ואל גיזה דיהי' בי' פשה הוא קאי' באיסור לחו' הרהקן. ונבנהכל: כיו"כ דוקא איירי עכ"ל כה"ס. [ונשמך כח"ח אשאר דגרי' הרי"ב א"ל].

כנפש עם הכשר לא בעי' בשר דוקא רק מה שהוא בכלל
אבר חייב עליה משום האמהה :

רפ"ז י"ל ה"א דכמה בחי' ללו לא"ע וסא דלכול נבילה
ביו"כ פטור כוא משום דאיסור דיו"כ לא מני
לחיל בחי' על איסור דמהה"א אז ממילא בכל מה דלוינו
מחוייב עליה משום במה"א ענון חלב עטור וכדלא מני
לחיל עליהם איסור דיו"כ מחייב ולכן ממילא אם נתגבש
ביו"כ וס' וכול חלב עטור או הכבד ס' חייב עלי' משום
יו"כ. ודוקא על" בשר נבילה לא ס' חייב משום יו"כ
אבל מ"מ משתבח לה סבי' חייב על יו"כ באוהן דחייב
עליהם משום נבילה ואינם נאסרים משום במה"א. ולכן
נקט רש"י אמהה"א דמשום דלא ס' מני לחיל בחי' על
איסור דאמהה"א ולכן בכל ענין פטור משום יו"כ אף אם
אכל חלב וכדן כיון דמ"מ נאסרו בחי' משום איסור דאמהה"א
ולא ס' מני לחיל עליהם איסור דיו"כ. אמנם לפי האמת
למ"ד דלאו לא"ע ע"כ ז"ל דהא דלכול נבילה ביו"כ דפטור
הוא רק על מה סבי' עליהם בחיים האיסור דמהה"א ולכן
עדין עפי' לומר דפטור משום איסור דאמהה"א דבשר בכל
ענין פטור אף באוהן דאינם בכלל בשר :

וה"א דלא אמרי' ק"גס ה"א דלוי איסור דיו"כ הל על
איסור דאמהה"א יומא ג"כ הא כלל הכמה ישנם
דברים שאינם הכורים משום אמהה"א וא"כ יס' יו"כ הל
עליהם בחיים וס' חייב עליהם משום נבילה וזה אינו דלא
במה בחי' לא"ע כל בכמה נחשב כאלו סיסס אבר אחד
ועל כל מה שהוא בכלל בכמה לא עליו איסור דאמהה"א
וזה אמרתי בפי' החום' ר"פ ג"ה (חולין דף ז') בד"ס
אלמא איסור מוקדשים קדם דמקשי כא"ך מני לחיל איסור
גיד על איסור אמהה"א וק"ש שם כהנא יוסף דגיד לא כוס
אבר ע"ש. אמנם ספ"י דבריו סוס' כוא ברור דלפי' ה"א
דגיד לא הוה אבר אפ"ה כיון דברמה בחי' לא"ע ואיכא
דאמהה"א הל על הכבד בחי' נחשב כאלו ס' בכמה
נאסר באיסור דאמהה"א דהא ודאי כל בכמה נחשב
כאבר אחד לחייב עליהם באיסור דאמהה"א וגם כגיד נחשב
כאלו הוא חלק מהאבר ולכן בקשי חום' ספיר חלק מני נחול
איסור גיד על איסור דאמהה"א. ס"ה בזה הל' מה שכתב
בכמה נאסר משום אמהה"א אף אוהן דברים שלאחר
שנחלבו מן בכמה אינם בכלל אבר מ"מ כל זמן שסם
מחבורים בכמה נחשבים כאלו סם חלק מהאבר וס"ה גם
בזה אמרי' ק"ן ולכן לא מני לחיל איסור דיו"כ בחיי' על כל
חלקי הכמה ק"ה דאינם בכלל אבר :

א"א דא"כ יקשה דנדי דאם יאכל כל בכמה בחיי' וס'
חייב עלי' משום דאמהה"א וכדאמרי' בסוגי' דחולין
(ק"ב:) אכל נטור עטור בחיי' בכ"ש מ"מ אם אכל מבשר
בכמה לחודא אינו חייב עלי' משום אמהה"א לשיעת החום'
חילין (דף ז"ז ע"ב בד"ס ור"י) [וזה לשיעת הרמב"ם
בפ"ה מסל' מ"א סל' ז' ועמש"ל]. וא"כ יומא דלפי'ן
האיסור דאמהה"א כמ"ל באיסור דלוי שיעור כיון דלוינו
לחודא ליכא באיסור דאמהה"א ויחי' הל עליינו איסור
דיו"כ ולסבורים דמח"ש אהמ"א. ובפשיטות יקשה זס
באבריו גדולים שיש בהם יוחר מכותבות דלשיעת חום'
חולין סג"ל דלוינו חייב עד שיאכל כאבר כולו וא"כ יומא
דאיסור דיו"כ על מקא"ס כאבר לחייב בו משום יו"כ.
אמנם זס אינו. דסריעב"א בקידושין כחז על סא דלכול
נבילה ביו"כ פטור ויש שפ"י דמח"ש פטור מיו"כ ולא
הל אמהה"א וז שנתגבש ביו"כ באיסור כה החם דלא
נבילה קודם בה לאי' יו"כ ולא הוה איסור כה החם
דנבילה שיעורו בחייתו יו"כ שיעורו בכטוסס. ול"כ דא"כ
לאו לחייבו לאכול חתיק אלא לרוך באיסורין הא"ך סג"ל
וחייבם שיש בו כותבת כרי קודם חל על איסור דיו"כ
בשם שהל איסור נבילה על כזית שבו ואין אחד ממש קודם
לחגירו

כסלל. ומקא"ס נוסחאוס מדויקאס אשכחן במס' חולין ר"ש
אומר האוכל נבילה ביו"כ אינו חייב אלא אחד פי' ולא
חסיינא דשמיים חייב משום נבילה ושמיים חייב משום
יו"כ. ודאמרי' בנבילה דחל עלה איסור דיו"כ
ולא מידחי' משום אמהה"א אפי' לר"ם משתבח לה בנולדה
בשם ז' ביו"כ עלה דחילי' עלה איסור דיו"כ ואיסור
דאמהה"א כי סדדי וכשמהה פקז איסור אמהה"א ואשהאר
איסור יו"כ ולא הל עלה איסור נבילה. מיוסו לרבנן
משבחח אפי' נולדה ביו"כ דלפי' דאסור משום אמהה"א
חיל עלה איסור דיו"כ כסלל כסלל עכ"ל. וכדברי הרעב"א
מבואר דאיכא דאיסור יו"כ קדם לאיסור נבילה לא חייב
ע"ס משום נבילה. ומפשטות דבריו נראה דלפי' אם אינו
אכל רק כזית דהוא שיעור לחייב עלה משום נבילה גם
לרבנן אפי' אינו מחוייב מ"ס נבילה. וע"כ ז"ל דס"ל
בשיעור הסבורים דגם על מה שישור אמרי' דאמהה"א.
אמנם כיון דע"כ ר"ם איירי דאכל שיעור כותבת לחייב
עליו גם משום יו"כ דהא זס כוא עיקר סידוד דא"ך דיש
בו לחייב שמיים אפי' כיון דאמהה"א אינו חייב אלא אחת.
ו"ל כמ"ל דלפי' ה"א דהל איסור על מה שיעור אפי' אם
הגלים לשיעור שלם לחייב עלה חתמה איסור הרחבון פקז
האיסור לשיעור. ומדברי הרעב"א נראה דזו אפ"ה
דלכל במודד וע"כ הוא ק"ן דבשוגג לא שייך לומר דלוינו
חייב אלא אחת דהא משום נבילה ליכא חייב בשוגג. גם
דבריו הרעב"א מבואר דלא ס"ל לשיעת הסבורים דזונחת
כוא איסור שם איסור נבילה ב"ל ב"ל ביו"כ הל איסור
דיו"כ שם איסור דאמהה"א. בזה החם ואם זונחת הוא
איסור ע"כ לא ס' מני לחיל איסור דיו"כ מן איסור דלוי'
ורפ"ט בשיעת רש"י הא דלי' בנבילה ביו"כ דהלו
הריוויו משום דהוה איסור כה החם הוא
דנבילה הל כיון דלוינו נאסרו. וא"כ ממילא היכא
דעלם ביו"כ בזה גם לשיעת רש"י מני' הריוויו איסור
דיו"כ שם איסור דאמהה"א דהא לסיסור דאמהה"א יש
לו סיסור לאיסור פ"י שיעור כמו יו"כ. וא"כ יקשה
לפ"ה לשיעת רש"י ככל ענין אם אכל נבילה ביו"כ הוא
פטור משום יו"כ כי נבילה ענין משום נבילה. אם משתבח
לס סבי' חייב עליהם משום יו"כ ולא משום נבילה והיינו
אם נולדה ביו"כ ומהה דבזה איסור דיו"כ קדם דהל
עלי' בשם נולדה ולא מני לחיל עליו איסור דנבילה
[ויטאל עוד לקמן]. ואברו נישב שיעור רש"י מקו' החום'.
ויטאלים ג"כ דברי הרעב"א בח"ש דנולדה ביו"כ הל
יו"כ כשנולדם ולא אמרי' דאיסור דיו"כ הל עליה אף
בשעי' האם כיון דאיסור דאמהה"א אינו עד שיעור :

סימן ב

דנה מה דמקשי חום' דלשיעת רש"י דלמ"ד בכמה בחי'
לאו לאברי' שיעור איסור דיו"כ קדם וכמה
לפי' דיל' דרש"י לשיעתו אינו דס"ל בחולין דל"ע לבשר
מסח"א שומד וא"כ ממילא לא מני לחיל איסור דיו"כ על
איסור דמהה"א. אלא א"כ קשה למה נקט רש"י אבר
מסח"א ולא במסח"א דכוא חליבה דכ"ע. וי"ל עפ"מ
במק"א דמשום בשר מסח"א אינו חייב עד שיאכל בשר
דוקא זס מה שאינו בכלל בשר וכוא עם בשר מין באינו מינו
ענון חלב וידין וכדלא באוהן דס"ל דאינם בכלל בשר וסם
עם בשר מין בא"מ אף דחייב עליהם משום נבילה וערפס
כוא דלאיסורי' כללו לא בעי' בשר דוקא. משח"כ בשר
מסח"א דנפקא מקרא דבשר בשרס ערפס ל"ח בעי' בשר
דוקא. ולכן על חלב וידין (למ"ד דיש בנידים גנו"ע),
וכדלא אינו חייב עליהם משום במה"א רק משום אמהה"א
חייב עליהם ענון דהאיסור דאמהה"א נפקא מקרא דל"ח

לחזירו וזה פסוק מאוד עכ"ל. ולפי"ה הא דאמרי' דעל ח"ס
אל איסור הוא רק דבשעת חליבה דאית אוכל' ויהי מח"ס או
אמרי' כיון דליכא רק איסור דח"ס חל עליו. משא"כ לענין
טעם האיסור לזון כחאבורים שיהי' חלק מחמת דלאיסור
אחד ל"ב שישור כ"כ כמו האיסור הראשון בזה אמרי' כיון
דח"ס ט לחייב גם משום איסור הראשון לא אליה שיהי' יוסר
הראשון. וכמו כן באיסור ב"א חלק שיהיה. וממילא כ"כ
בענין איסור דאמכח"ה חף כבאבר שהוא גדול יותר מככותבת
ואינו חייב עליו משום אמכח"ה עד שיאכל טעם אפי"ה ל"ל
דבחי' אל איסור דכ"כ על שישור כותנת מהאבר. כיון דיהי'
זו לחייב משום יוס"כ ואין בו לחייב משום אמכח"ה מ"מ
הא יש בו לחייב משום אמכח"ה אם יאכל כל האבר כוונ'
אמרי' דלזן איסור דיוס"כ חל על איסור דאמכח"ה ואף
לאחר האברים שהם גדולים יותר מככותבת. וגם על אותן
האברים שאין חייב עליהם משום אמכח"ה כגון שאין בכל
אבר כפי עצמו כמות דבזה אינו חייב עליהם משום אמכח"ה
ואפי' איסור דח"ס אין בזה כיון דל"ש חיי ללרופו כמ"ס
המחברים. אפי"ה אינו זה יוס"כ עליהם בחיים כיון דכל
בכמה מהשנה כבאבר אחד וכל מה שהוא בכמה כזה
כאלו ה' חלק מהאבר ולכן שפיר י"ל הא דללא נקט דר"י
במכח"ה כמ"ס :

ועתה אע"פ שישור הקו' כ"כ על רש"י דכי"א דמתנגב
ביוס"כ הא כ"ל איסור נח אחת ור"ש מודי בתי'
ב"א. וכמה שהם כוונת' לא כבידו המקום למודו ר"ש
באיסור ב"א. אמנם כריס"ב' בקדושין הביא סוגי' דגמ'
יבמות ח"ל פירש' שישור מיוס"כ לשלם וכו' ול"נ וכו' דהא
איסור ב"א הוא למודי כ"כ ר"ש דהא דטוחה אמר ביבמות
פ' ד"א גבי זר שאכלו תלויה שחייב שמים אפי' לר"ש משום
דכ"ס חיי' ב"א ופירש' ז"ל חסם דכל זמן שלא נמלקה יש
בזה משום שחיוב ואפי' נלחם תלויה נמי כ"ז שלא כזה וכו'
ולא חייב זה איסור נכילה וחי' אדון וכיון שהזה דמה פקע
איסור מעילה וחייב על' איסור נכילה וחי' אדון כאחד
מכ"ל ע"ש. ובה' ע"ד הריטב"א כ"ל במה שהביא
בזה ח"ס שפ"י דחף דמתנגב ביוס"כ איסור דנכילה קדם
משום דנכילה שחיוב נכיות יוס"כ בכתובת. ומ"ס דמשום
נכילה שישור נכיות הוא רק לרזק משא"כ לר"ש ל"ב אפי'
בזה כיון דכ"ל כל שהוא נמכות. ולפי"ה קשה אמאי לא
הקשה הריטב"א לשיטת הי"מ מאדון [קומי'] עלום שהקשה
על פירש' דא"כ אמאי קסבר ר"ש דאיסור דנכילה אינו חל
על איסור מעילה חל לגבי מעילה בעי' דוקא שזה פרושה
ומשום נכילות חייב לר"ש על כ"ס וממילא על כ"ס הראשון
המקום לבזה הכליעה חייב משום נכילה בקרם שחיוב משום
מעילה דפי"ה אינו חייב עד שיאכל שזה פרושה :

אמרי' ד"ל דודאי אין כוונת הי"מ דאיסור נכילה חל על
איסור דיוס"כ לפי שהוא נכיות יוס"כ הוא בכתובת
וקדם שחיוב משום יוס"כ חייב משום נכילה דא"כ היינו
ל"ל דכ"ס ככסבורים דעל ח"ס חל איסור ויהי מוכ דאפי'
היכא דהשלים אח"כ לשיעור שלם אפי"ה אמרי' דלא פקע
באיסור למפרע זה ל"ל בדברי הריטב"א כפי"ה (סו' ה'
בסופו) ולכן ג' ד"ל דהריטב"א ס"ל ג"כ כסבורי' דגם על
ח"ס אהאפי"ה ומכ"ס היכא דהשלים לשיעור שלם רק כוונת
הי"מ דכיון דלענין החיוב בקרם שחיוב משום יוס"כ חייב
משום נכילה כיון דנכילות נכיות יוס"כ בכתובת שוב לא
כזה איסור ב"א אמרי' דאיסור דנכילות קדם ואיסור ב"א
אינו רק היכא דנכילות נבנה אחת וגם החיוב עליהם יחי'
ג"כ כב"א דשיעורם שום משא"כ בזה דאיסור נכילה קדם
לגבי חליבה שיהי' מחייב משום נכילה ומשום יוס"כ שדורו
פסוד ולכן חייב הוא כאלו הוא קדם [ויש להוסיף לפת"ס
ח"ס יבמות (ל"ג בד"ב באיסור) דלר"ש היכא דהוא איסור
שם אדם על הסמור ככ"ל (בסו' ה') י"ל כ"כ הוא מהגדול

ועוד ג"ל בישור דברי רש"י ע"ש שיטת הראב"ד הביאו
הריטב"א שם וז"ל והראב"ד ז"ל פי' דלשולם קדם
איסור נכילה לאיסור יוס"כ שאין לזון בענין זה בחסיכה ז'
אלא בנחיתות כיוצא בה וכו' והוא נבנה משום שמשום גדול
קדם יוס"כ בחייב. מחייב באיסור נכילה דאפי"ה דעדיין לא
נמנעם בפקח ז' הא אינה כמה נכילות בעלמא דמסתמ'
ז

כיון דגבי החיוב יחי' איסור דנכילה קדם לאיסור דיוס"כ
לכן חל איסור דנכילות. וי"ל ג"כ דאיסור דנכילות בזה
החזר מאיסור דיוס"כ דהא מה דאיסור יוס"כ הוא חמור
מאיסור נכילה הוא משום דיוס"כ הוא כבדה ממילא על כזה
דליכא משום איסור דיוס"כ דהא חיי' שישור. ובנכילה הוא
איסור מלקוח לכן אמרי' דקל בזה חל איסור דנכילה
באיסור ב"א דהוא החמור. אמנם משפוט דברי הי"מ
הראה בפשיטות כיון דהוא קודם לגבי החיוב לא חייב איסור
ב"א] ושוב ל"ק מר שאלו מליקה כיון דשם איסור מעילה
בא. קדם לאיסור דנכילות אמרי' דהא מ"ל לחול איסור דנכילה
ע"א מעילה ואף דמשום נכילות חייב כמ"ס לר"ש ומשום
מעילה אינו חייב אלא בשום פרושה אפי"ה אינו חל חי'
משום דס"ל כשיטת סבורי' דגם על ח"ס אינו חל איסור
מטעם כיון דהשלים אח"כ לשיעור שלם פקע האיסור דנכילה
למפרע דפי"ה לא חייב על איסור ב"א ולא היכא
דלחך קדם :

ורפ"י י"ל דרש"י ס"ל כשיטת הי"מ היכא דהוא איסור
ב"א אמרי' לר"ש דחל באיסור דהוא קדם לגבי
חייבו ולכן הם נמנעם ביוס"כ דכ"ל איסור ב"א חל באיסור
דנכילה דהוא נכיות יוס"כ רק בככותבת זה הוא רק כיון
דיוס"כ לא חיי' עליו לחול בחיים על איסור דאמכח"ה וזהו איסור
ב"א חל באיסור דנכילה משא"כ חי כזה חל עליהם איסור
דיוס"כ מחיים לא חיי' עליו לחול איסור דנכילה על איסור
דיוס"כ. אף דיוס"כ הוא בככותבת וחייב משום נכילה קדם
שזה החיוב דיוס"כ וכן לגבי איסור דיוס"כ כזה רק ח"ס
פי"ה אמרי' או דס"ל דגם על ח"ס אהאפי"ה או משום דהשלים
לשיעור ואלו ככותבת פקע האיסור למפרע. ולפי"ה יש לענין
נכיל' היכא דבכמה טולדס ביוס"כ י"ל דאיסור דיוס"כ
חל ולא איסור דאמכח"ה כיון דמשום יוס"כ מחייב בככותבת
ומשום אמכח"ה לא חייב רק על אבר שיש עליהם הסומ'
חולק (זו) ואפי"ה אם כבאבר הוא יותר מככותבת אינו חייב
עד שיאכל האבר טעם. [ומכ"ס לפת"ס דכל בכמה הוא
כבאבר שלם. ממילא נשיטת הסומ'. האבירי' דאינו מחייב
עלי' משום אמכח"ה דלא הוה כפי עצמו אבר. אינו
באיסור דאמכח"ה רק לפי שהם חלק מכתבת יש עליהם
באיסור דאמכח"ה. וממילא כיון דלר"י לאכול כל האבר
אינו מחייב רק באכילת כל בכמה. ואיסור דיוס"כ הוא
קדם לאיסור דאמכח"ה] ושיעור הסומ' ל"ל דלא איירי בכל
מקו ואיכא דבכמה טולדס ביוס"כ נאחם חייב משום יוס"כ
דקדם לאיסור נכילה דחי' חל בחיים. אמנם לשיטת הרמב"ם
(בפ"ה מה"ל מ"א ס"ג) דס"ל דהא חל כזה מאבר חייב
ג"כ משום אמכח"ה וביארחי במק"א דא"ה בכמה כחי' לא"ס
ממילא חייב על כזה כשר הכשרת מן בכמה משום אמכח"ה
דכזה כאלו כמות פירש מן האבר. ולכן ממילא גם היכא
דטולדס ביוס"כ חל איסור דאמכח"ה ולא איסור דיוס"כ דהוא
קדם כיון דמשום אמכח"ה חייב נכיות [ולר"ש י"ל דחייב
פי"ה ככ"ס דר"ש לר"ש ככיות לרזקן. ומשפ"ל דלר"ש אפי'
כבאבר דלזן בו כזה חייב ג"כ משום אמכח"ה] ולכן איסור
דאמכח"ה חל ולא איסור דיוס"כ ולכן גם במאכלת אח"כ
חל ג"כ איסור דנכילה ולא איסור דיוס"כ מטעם זה. וממילא
דאיירי בכל מקו אפי' היכא דטולדס ביוס"כ ונמנעם בו כיון
אפי"ה חייב לר"ש משום נכילה ואיסור דיוס"כ לא מ"ל לחול
על איסור דנכילות קדם. ומתוכי' דברי רש"י חי' אמרי'
דס"ל כשיטת הי"מ :

ועתה אע"פ שישור הקו' כ"כ על רש"י דכי"א דמתנגב
ביוס"כ הא כ"ל איסור נח אחת ור"ש מודי בתי'
ב"א. וכמה שהם כוונת' לא כבידו המקום למודו ר"ש
באיסור ב"א. אמנם כריס"ב' בקדושין הביא סוגי' דגמ'
יבמות ח"ל פירש' שישור מיוס"כ לשלם וכו' ול"נ וכו' דהא
איסור ב"א הוא למודי כ"כ ר"ש דהא דטוחה אמר ביבמות
פ' ד"א גבי זר שאכלו תלויה שחייב שמים אפי' לר"ש משום
דכ"ס חיי' ב"א ופירש' ז"ל חסם דכל זמן שלא נמלקה יש
בזה משום שחיוב ואפי' נלחם תלויה נמי כ"ז שלא כזה וכו'
ולא חייב זה איסור נכילה וחי' אדון וכיון שהזה דמה פקע
איסור מעילה וחייב על' איסור נכילה וחי' אדון כאחד
מכ"ל ע"ש. ובה' ע"ד הריטב"א כ"ל במה שהביא
בזה ח"ס שפ"י דחף דמתנגב ביוס"כ איסור דנכילה קדם
משום דנכילה שחיוב נכיות יוס"כ בכתובת. ומ"ס דמשום
נכילה שישור נכיות הוא רק לרזק משא"כ לר"ש ל"ב אפי'
בזה כיון דכ"ל כל שהוא נמכות. ולפי"ה קשה אמאי לא
הקשה הריטב"א לשיטת הי"מ מאדון [קומי'] עלום שהקשה
על פירש' דא"כ אמאי קסבר ר"ש דאיסור דנכילה אינו חל
על איסור מעילה חל לגבי מעילה בעי' דוקא שזה פרושה
ומשום נכילות חייב לר"ש על כ"ס וממילא על כ"ס הראשון
המקום לבזה הכליעה חייב משום נכילה בקרם שחיוב משום
מעילה דפי"ה אינו חייב עד שיאכל שזה פרושה :

כס וגל חל עליו איסור דיו"כ עד עכשיו שברי לא הי' שם דיו"כ בשולם וכו' שכל' . והשפ"ת(כפי' מכל' ח"ב) חסד על הראב"ד מהא דלמנה ואח"כ נעשית גרושה דחייב עליה משום שני שמות משום אלמנה ומשום גרושה דאף דלמנה קודם חלי' חייב משום גרושה כיון דגרושה על דלמנה הוא איסור מוסף והמשו' גרושה נאסרה אף לכהן הדיוט . ולדברי הראב"ד לא יתחייב עלה רק משום גרושה ולא משום אלמנה כיון דאיסור גרושה קודם בעוד שחי' ככה הדיוט הוא נאסר בגרושה . ובאלמנה חייב נאסר עד דנעשה ככה גדול וימח' דלמנה לא עני' לחול על איסור גרושה כ"ג . אמנם דוח' ל"ק דלמנה' כחזו דלמנה ונעשית גרושה דחייב עליה משום שתי שמות הוא אפי' אם נעשה כ"כ' לאחר שנאסרה בעולם . ובה' קשה על יתחייב משום אלמנה דהא קודם שנעשה כ"ג נאסרה עליו באיסור גרושה ואז לא נאסרה עליו משום אלמנה דחי' כה"ד . וממילא לאחר שנעשה כ"ג לא יהי' מלי' לחול איסור אלמנה על איסור גרושה . אמנם הטעם מבוחר כהרשב"א ביבמות כיון דח"מ בעוד שחי' אלמנה הי' חל עלי' איסור דלמנה לגבי כ"ג שוב לא פקע באיסור ממנה ואף דלגבי זה דנעשה אח"כ כ"ג איסור גרושה קדם ללא נאסרה עליו באיסור אלמנה כיון דהו' כיה עדיין כה"ד . ואפי' עכ"פ הי' חל עליה איסור דכה"ג דנאסרה כה"ג אחר חמיו' כיון דחל שוב לא פקע מי"ש כהרשב"א ובהרמב"ן . ולפי' ממילא דל"ק גם על הראב"ד דאף דאיסור גרושה קדם אח"כ אמרי' כיון דכבר הי' חל עליה איסור דלמנה לכ"ג שוב לא פקע . ודברי הראב"ד אינם רק באיסור ב"א ולא סיכא דחי' חל באיסור מכבר על שהייתה בזה 'אמרי' שסיר דכיון דחי' חל לא פקע האיסור הראשון :

ורפי' יל' דרש"י ס"ל ג"כ כהרשב"ד דאיסור דניביל קדם לאיסור דיו"כ ומש"ל היכא דהתנגבה ביו"כ חל איסור נבילה ולא איסור דיו"כ וכו' הוא רק . אם איסור דיו"כ לא מלי' לחול על הבכמה בחי' בזה אמרי' שפיר דלאחר כהתנגבה אף דאיסור דיו"כ גם איסור נבילה הו' איסור ב"א . אפי' חזיר איסור דניביל קדם מעטמא דהראב"ד . אמנם אם הו' איסור דיו"כ חל על הבכמה בחי' אז שפיר הו' אמרי' דאפי' דאיסור דניביל חזיר איסור קדם לגבי יו"כ אפי' כיון דכבר הי' חל על הבכמה בחי' שוב לא פקע . ולכן הולך רש"י לזה דבחי' כהכמה לא מלי' לחול איסור דיו"כ על איסור דאנכמה' ולכן אח"כ כשהתנגבה חל איסור דניביל ולא איסור דיו"כ משום דהו' קדם דמחבר בניביל משעשע גדול כסברת הראב"ד . ולפי' ממילא גם בעולם ביה"כ אמרי' ג"כ כיון דקודם שגולג לא הי' מלי' לחול איסור דיו"כ כאשר יבואר לפרט . ולכן איסור שגולג חל איסור דאנכמה' ולא איסור דיו"כ כיון דגם בזה חסר משום שפ"ש נעשה גדול . ולכן כשהתנגבה אח"כ חייב משום נבילה ולא משום יו"כ :

יו"כ ללא כתיב ביב' חכילה אלא כל הנפש אשר לא חשונה אפי' אוכלן שלכד"א כגון אוכל חלב חי וכ"ש בער בכמה חי כתי' חוס' שם אפי' חייב ונפ"ב דיומא לא פטרי אלא באוכל חכילה גבי מ"ד ל"ח פרט למיזק אבל שלכד"א דאינו מיזק ודאי חייב כדי איסור דיו"כ הו' אפי' ח"מ דניביל שלכד"א שרי משום דלחילה כתיב ח"כ ואפי' אכלה חי פסור ומשום יו"כ חייב , ומדפטר ר"ש באוכל נבילה ביו"כ ש"מ דאפי' באי' מוסף ס"ל אלאמ"א עכ"ד ולדברי הרמב"ן והרשב"א הקי' במק"ש דהיי' ל"ל ח"מ מ"מ יומא כיון דבעוד שחי' הנבילה חי בערם שנאכלה לא הי' עלי' איסור דניביל , דהא באוכל נבילה חי פסור משום נבילה כיון דכוח שלכד"א אכל משום יו"כ חייב אף אם אכלה כשחי' חי כיון דלדברי ס"א חייב גם בשלל כד"א וממילא דחי' חל איסור דיו"כ על הנבילה כשעה שלא הי' צה איסור נבילה דכיווןידו כשיוכל , ולכן אפי' כשנאכלה וכו' ראי' לחכילה . דחייב עליה משום נבילה . יומא כיון דכבר הי' חל עליה איסור דיו"כ בעוד שחי' חי' שוב לא פקע דומי' דלמנה ונעשית גרושה :

אמנם

בז"ל קשה נמי לפת"ש בעיטת רש"י דודאי הא דקאמר ר"ש האוכל נבילה ביו"כ פסור הוא ודאי בכל עני' , לדיכא חזקן ביחתייב בניביל מהמם יו"כ . ולכ"פ"א משכמה כשאלה נבילה חי' דפטור משום נבילה כיון דהו' שלכד"א וזו חייב עלי' משום יו"כ . אלא דז"א דודאי מילתא דר"ש הוא כהא דחייב משום נבילה דהא פסור משום יו"כ וע"כ איורי' בחלוק' משך הגאון . מ"מ לפת"ש המהרש"ל כבוגיין דר"ש דכ"ס למסות חייב בכל אסורי' אפי' שלכד"א ממילא דנחמי' דבחי' ס"א דהא גם משום נבילה חייב אף שלכד"א לר"ש , ולדברי הריטב"א הג"ל (כס"י א') דגרס בדברי ר"ש אינו חייב אלא חי' ונתנגבה ביו"כ אין איסור : נבילה חל מ"א יו"כ . בעכ"ל כה"ש דמשום יו"כ חייב ג"כ בשלכד"א דל"כ יקשה להיפוך אמאי לא מלי' לחול איסור דניביל באיסור דיו"כ דהיי' דמטעם מוסף לא מלי' לחול כיון דר"ש ל"ל איסור מוסף מ"מ כיון דחי' חל כשהיי' חי' שוב לא פקע ודלדברא לגי' הריטב"א בדברי ר"ש יל' קו' השב"ט [אפי'] אי אמרי' דמשום יו"כ כיון דבעי' כהכונה דוקא פסור בשלכד"א מ"מ מוכח דר"ש ל"ל ח"מ דל"כ אמאי לא יחול נבילה על יו"כ יומא דניביל הוא מוסף כיון דנאסר בזה אפי' שלכד"א מ"מ זה יקשה אם יומא דלענין יו"כ אינו חייב אלא כדכ"א יומא דכבר חל איסור נבילה בשעה שהבכמה נתנגבה וחי' חי' דלא סיכא ראי' לחול שוב לא פקע ממנה האיסור נבילה . אמ"נ דגם משום נבילה חייב אינו אלא כדכ"א , אמנם בדברי רש"י יל' בחמת דס"ל דלענין יו"כ אינו חייב אלא כדכ"א כדכ"א כדכ"א כדכ"א אכל חסוי' חייב פסור משום יו"כ אכל משום נבילה חייב לר"ש אפי' שלכד"א כיון דבאיסור נבילה חייב לר"ש על כ"ש כ"כ בשכד"א ומש"ל כהג רש"י שפיר דאחול נבילה ביו"כ בכל ענין פסור משום יו"כ . לר"ש אפי' אם נתנגבה ביו"כ אמרי' דבחי' לא היה מלי' לחול איסור דיו"כ על איסור דאנכמה' וכשמהם דפקע איסור דאנכמה' וחלו חרזיוו איסור דיו"כ ואיסור דניביל . אמרי' דאיסור נבילה הוא קדם דהו' חל מיד כשמהם אף אם יאכלנו חי' שנא"כ משום יו"כ פסור ח"כ אכלה חי' ורק לאחר דיו"כ אמרי' דאיסור דניביל חל ולא איסור דיו"כ רק אם הי' איסור דיו"כ חל על סבהמה בחי' דודאי הוא חייב עלי' משום יו"כ ומשום נבילה דמשום יו"כ הוא מחוייב דעכ"פ הי' חל באיסור דיו"כ בחי' ומשום נבילה מחוייב ג"כ דכוח אמרי' כיון דכבר הי' חל איסור דניביל בעוד שחי' חי' שוב לא פקע . אמנם כיון דאיסור דיו"כ אינו חל על הבכמה נבגי'

נחמי' לכן בשנתגלגל אחר' דאיסור דנכילס קדם דנאכר כה
 פיר כמחשבת. צדור שאינה רחוי' לאכילס ושוב לא מני
 אחרי' איסור דיוכ"כ לחול על"א דכנילה. ובלא דברי הרמב"ן
 וברשב"א ויבמות י"ל ג"כ דבאיסור כ"א דהא דחלי' חריויכו
 כוא רק משום דכי מנייכו אפקה צום ודאי' הכבדא כיון
 דאיסור דנכילס חל חדיק משעב שנתגלגל לענין חיוב ואיסור
 דיוכ"כ אינו חל רק שיהי' חייב עני' אחר כנישול לכן אמרי'
 דאיסור נכילס הנסיב ענין זה קדם לאיסור דיוכ"כ :
ולפי' י"ל דמש"ס ח"ט כנולדס כיוכ"כ ומחס ביוכ"כ אינו
 חייב ג"כ משום נכילס דבשעה שטולד חף דאיסור
 דלגמתי' ואיסור דיוכ"כ ס"ל איסור כח אחת אש"ס אמרי'
 דאי' דלגמתי' חל ולא איסור דנכילס. דאף דמטואר בחוס'
 פהסיס (כ"ד ד"ה פ"ט) דגס בתי' אגמתי' אינו חייב
 כשכד"א דכחו סס וז"ל וסא דלמרי' אכל לצור עבודה
 נחיי' ככל שכוה כהני טוף שכוה רך וחיי לאומלל חשיב
 כדרך כהןן עב"ל. ולדברי המש"ל יקשה כיון דאבל
 לפ"ד טרידה נחיי' ככל שכו וסיינו משום דלגמתי' ל"ס
 כויה וממילא דמחייב עני' אש" סלכד"א. וז"ל לדברי המרש"ל
 כיון דגס דלגמתי' לדיק עכ"פ כויה וסא דקתיי כ"ס
 כוא כמטואר נחיי' בחולין ככ"ס כבר כלידוק גיד' ועלמה
 ולכן כשי דוקא כד"א מ"מ ל"ס דס"ל כ"ס לנתינת וברתי
 דגס כגמתי' לא כשי כויה ומחויב על כהכר שיש צו
 כ"ס חף כלידוק גיד' ובנחום ממילא ל"ס גס כגמתי' ו
 לא כשי כד"א ולכן חל איסור דלגמתי' ולא איסור דיוכ"כ
 דכוא קדם ליוכ"כ כמ"ס לענין נכילס. כיון דמשום אגמתי'
 חייב חף כשהיא חי ואינו דלוי לאכילס וסא' דיוכ"כ לה"י
 רק לאחר שהקטנה שיהיה רחוי לאכילס :

דיכ"כ על סולד חף נמשי באש"ס. מזה נראה דודאי חיי
 אמרי' כהמה נחיי' לאיסור אכילס' עומד כוא דכל כנסתס
 כולס נחשב ככר. וממילא כל מה שולד כבהמה חשיב
 כאלו כוא חלק מהכרד ולכן גס על סולד שכוה נמשי באש"ס
 איכא ג"כ האיסור דלגמתי' נמשי באש"ס דכוא ידך אמו
 וכוה חלק מהכס. וכיון דהאש אכור באיסור דלגמתי' ח
 אכור סולד דכוא נכלל ככאכר רק דמ"ס חוס' דלגמתי' ח
 חייט חל פ"ד שיוגד כוא כשיוגד ממילא דפקע באיסור דלגמתי' ח
 שיהי' עני' נמשי באש"ס כיון דלוי חיי' סולד חלק מהכס
 חתנס לאחר כלידה פקע איסור זה דשוב איכא נאכרס
 באיסור דלגמתי' שכוה על האש רק מחסס עמלו דנהשת
 כאגמתי' וזה כוא איסור חדש שלא חיי' נמשי באש"ס ופי"ו
 אמרי' שפיר דלוי חל פ"ד שיוגד. אמנס לענין האיסור
 דלוי זכוח זה לא פקע דכחו דממשי באש"ס חיי' אכור מחסס
 איסור דלוי זכוח כ"כ ככאר האיסור עני' לאחר שיוגד ורק
 נמשי באש"ס ככור אחת שחייט האש לפי שהיחס אז חלק
 מהאש ונכשו לריכס ככשר שחייט כפני עני' חל כמ"ס
 איסור דלוי זכוח חיי' עניו גס נמשי באש :

אמנם דברי חוס' לריכס' ביאור. חדל לאיזו ענין
 הולדכו לכריח' סני' דהולין כיון ששנדפס פ"ס
 ישיאה דוכס דאיסור חכר ואיסור חלב ולי' ערפס בדי
 הרדי קתיו וכינה חיילו כולס על איסור דלוי זכוח דכוא
 נמשי חוס. למס לא מקחו כשפיטוח האדך מבכחה איסור
 דלגמתי' ח שיהי' חייב עניו מ"ס חסד' דהאדך מני לחול ע"א
 דלוי זכוח. ובזה י"ל דכיו להקשות גס על איסור חלב
 ואיסור ערפס חס לא קשה על החורה האדך יכולי' לחול
 ע"א דלוי זכוח ד"ל כחמה דלוי חיילו רק לאחר שחייט
 דפקע איסור דלוי זכוח חל איסור חלב ואיסור ערפס ולכן
 מקשו רק מכוני' דהולין דמטואר כס דחיילו מהייס. אלא
 דכחתי קשה כהא דריוקן וז"ל ומכאי עממא חויקטי נמי
 למ"ד לאכרי' שזכוח איסור דלגמתי' האדך שפכחה לס
 וכו' הא כ"כ חיי' יכילוס להקשות גס על כמ"ד דלוי
 לאכרס עומדת האדך מבכחה איסור דלגמתי' ועוד חלחי
 לא מקחו ג"כ על איסור כשר מן כחי ועל איסור נכילס
 האדך יכוי' לחול על איסור דלוי זכוח. גס נחיי' לחדת
 דברי כוכוכים דוחכמה כוא עשה כמ"ס ח"ו דוחכמה לא חיי
 לאיסור דכנה"ה אכור ויכונה באיסור דלגמתי' ואלא
 מיהא באיסור נכילס ולד דבריכס לריכס' ביאור :

ונראה לעי"ד כיצד דברי חוס' פסי' דברי חוס'
 (חולין ? ד"ה אלהא) וז"ל הא הא איסור

דכר מן כחי דקייס כוא משום דלוי אפטר בענין
 אחר כיון דחורה ככרס גיד עכ"ל. ולפי' לא יכילוס
 להקשות על איסור נכילס ובהמה האדך יכולי' לחול על איסור
 דח"ו כיון דל"ס בענין אחר מדאכרס חורה נכילס ובמסתי'
 אורס לנו דכילוס לחיל על איסור דח"ו. חתנס על איסור
 חלב וטרפס מקשי' שפיר האדך יכילוס לחול ע"א דח"ו ד"ל
 דח"ו בענין אחר מדאכרס חורה חלב וערפס דילמח כחמש
 לא אכרס חורס רק לאחר שחייט דפקע מייח' דח"ו חל
 ח"ו ח"ו ע"כ חכמי דילמח כחמה לא חיילו וכיון דלא מיכח
 מס"ת דחיילו על דח"ו חקטי שפיר אכוני' דחולין האדך
 יכילוס לחול נחיי' חלחי' דח"ו וסא דמקשי על איסור דלגמתי' ח
 האדך מני לחול האיסור דח"ו חף דכוח שייך ג"כ מבוס דח"ו
 כמ"ס מדאכרס חורה אגמתי' ח"ל דהריכ"ל דחה לשעיח
 ככוכוני' דח"ו כוא איסור עשה ס"ו כספוקיס דכל חיי
 שיצור חאש"א. ולפי' חיי' להוכיח דאיסור דלגמתי' חל ע"א
 דח"ו ממוס' ח מדאכרס חורה אגמתי' ח"ל דלא חיי' טריח
 אכר באיסור דלגמתי' ח רק חכר דלוי כו צדו כשר חיי
 זו כויה כלידוק גידך ונלמח דכוח כיון דליכא רק ח"ס
 מאיסור דח"ו וכוה על כהכר. דהא על כו"ע פטור דלוי
 ככס כו"ע וכיון דלוי רק ח"ס שפיר חל איסור דלגמתי' ח

אלא דאי' לא יכוי' דברי חוס' באכרס' כנכילס טוף
 פטור דכוח כוה שפיר איסור כח אחת כיון דמיד
 לאחר שנתגלגל חלו חריוויכו וחייב עני' משום יו"כ חף
 נאכל חושה ח' כיון דכשי עוף דכוא רך חשיב כדרך
 אכילתו. גס לפמ"ל חיי' כדברי חוס' כמ"ס דכוח מני
 לאוקתי כשכד"א חסינו חיי' שיצור שלא כד"א דכוח יכיל
 איסור חורס וממילא דנדחי' דברי המהרש"ל כמ"ס. וז"ל
 דגס סיכא דחייב ככ"ס אש"ס כשי כד"א דוקא וכמו דמשמע
 מדברי חוס' פהסיס ח"ל כמ"ס דלגמתי' חף דכוא
 נמשי חוס' כשי ד"א י"ל כשי דברי דר"י כמ"ס או
 דס"ל כשיטת ח"מ שיהי' חריטכ"א או כשיטת הרמב"ד :

סימן ג

ועתה הוצא לשיב דברי דר"י שמש"ס חוס' דאיסור
 דיוכ"כ לא מני לחול לא נחיי' ולא לאחר מיהא
 על איסור דלוי זכוח דכוא נמשי באש"ס, ולכאר דברי חוס'
 כמ"ס לדחה דברי כוכוכים דוחכמה כוא ששכ דל"ס האדך
 מני לחול איסור דלגמתי' ח על איסור דלוי זכוח. ומתחלס
 אכאר כה דלוי זכוח חל נמשי באש"ס ואיסור דלגמתי' ח
 חייט נמשי באש"ס רק לאחר שיוגד. וגס דברי הרש"ע כ"א
 קידושין (ששחקטי ד"ק כסי' א') יס לעיין כמה שפי' כוא
 כדברי ר"ב דכאולג נכילס כיוכ"כ חייב חייב אלא אחת
 (לפי גרסאון) דסיינו חייב סיכא נכילס מעויוכ"כ לא מני לחול
 איסור דיוכ"כ על איסור נכילס וכחם נמכילס כיוכ"כ לא
 מני לחול איסור נכילס על איסור דיוכ"כ וכחם דאף
 דכאיסור דיוכ"כ לא סיכ מני לחול על הכהמה נחיי' על
 איסור דלגמתי' ח משכחה לס כבהמה שכולדס כיוכ"כ עלמה
 דחל עליס איסור דיוכ"כ ואיסור דלגמתי' ח ככ"א עכד"ק
 וככ"א כיון דאיסור דלגמתי' ח אינו חל נמשי באש"ס עד
 שיוגד' ולמס לא חל איסור דיוכ"כ על כו"ד נמשי באש"ס
 כיון דלוי עליס איסור דלגמתי' ח נמשי באש"ס (ואיסור דלוי
 זכוח כה לא ח"ל חריטכ"א כ"ל (כסי' ח') כיון דס"ל
 דכנולדס כיוכ"כ חל עליכ איסור ריוכ"כ) ולי' יחול חיי'

בשר כהאכר מ"מ הא לא מני לחול גם ע"א דח"ש - גם י"ל דס"ל דח"ש ע"מ אסור ג"כ ת"ס' ולכן לא הוסיף לחול לאיסור דאבמה"י ע"א דח"ש אף כחלו ע"י תמרוט. [ו"י] בשיטת הרמב"ם (דברים פ"א משפטים כ') דוחקת הוא מ"ע ולשיטתו דח"ש אמרי' אח"כ וכן ס"ל דח"ש ע"מ מזהר מנ"ח"ת רק דעדין ק"י כהוסיף קשה על הא דליסור חלב וערפס חל' ע"א דלויט זכות דבזו לכת' למימר דהתורה אמרה דחל כיון דיל' דלויט חל רק לאחר השחיטה. ולכא"י באיסור חלב כיוס מ"ק'ס לומר דע"י ודל' ליכא השעש דלויט זכות כיון דכתיב ונחת ואלכל ודוקא מכ שניהר ע"י השחיטה כבאכיל ע"ז נאמר והמת ואכלת משא"כ חלב דגם לאחר השחיטה כווא אסור לא קרי' כ"י ונחת ואלכל. וי"ל דמ"מ ח"י חל על החלב כתיב האם כיון דחלב דעליל ימיר בשחיטה האם ממילא כל זמן דהיא כתיבי האם קרי' כ"י ונחת ואלכל דש"י שחיטה האם יריב' מותר גם חלב השעל באכילת וקדיק ביה ונחת ואלכל. וכיון דכבר הוסיף עליו לאיסור כתיבי האם אמרי' דהו לא ספק. ונל"י בעפ"י ק"י הכו' כמק"י :

ואפשר

לומר דגם כתיב ונחת ואלכל דעפ"י חל דח"ש כווא ג"כ "מעט דח"ש בענין אחר דהתורה אמרה דהייל ונקדא כתיב וחלב נכילת וחלב ערפס ישיש לכל מלאכס וחלב לא חילוקו כרי דהו' אמרה כפירוש חלב נכילת אף דליכא שש איסור דח"ש אע"י דליסור חלב חל ע"א דח"ש דהא חל על נכילת ונכילת איכא איסור דלויט זכות. [ויש לשיין בזה כדא דלחמי' בנתיבס (דף ע' וכתולין ד' ל"ו) ואמר מר למאי הוכחא אמרס תורס יבוא איסור נכילת ויהו' ע"א חלב יבוא איסור תרפס ויהו' ע"א חלב וישיש"י כד"ב למאי הוכחא כולומר האו ואלכלו האלבוט לא לריק דהא כתיב כל חלב וכל דל לא תאכלו ותשום דהכנהגה או ערפס מי חל' ע"י איסור חלב וכו' עכ"ל. ולשמ"ס הא ליטע"י קדא לניפו ליהוי' דמגב נכילת אסור כלאו. דכ"ל' כיוס ס"ד לומר דדוקא לאחר השחיטה דשק איסור דלויט זכות חל ע"ז איסור חלב וממילא נכילת דעדין היא באיסור דלויט זכות לא מני לחול לאיסור חלב ע"א דלויט זכות וצ"י. ולא דמקרא' חל מוכח דליסור חלב חל ע"א דלויט זכות כ"כ י"ל דמוכח ג"כ דגם איסור ערפס חל ע"א דח"ש דמחל על כתיב דלויט כ"י מתיי איסור חלב ואיסור דח"ש [ויש להאריך בזה עוד כהוסיף דמוליק'ם ובתוס' ע"ש] ולפי' ממילא דליק ק"י כהוסיף על שיטת הסבורים דוחקת כווא איסור ע"ש. ונבא"ס לפי האמ"ס דאמרי' כולל ומוסף ממילא איסור דאבמה"י חל ע"א דלויט זכות דהוא איסור מוכיף דנאכר גם לנ"י וגם איסור ערפס י"ל דכתיב כאיסור מוסף דלאיסור דלויט זכות הוסיף ל"י כיהר בשחיטה ולערפס לית הוסיף כיהר ועמ"ל עוד כווא :

ועתה

אחרא ליישב שיטת רש"י עפ"י ח' הכווס' דס"ל דגם בנתיבגה כווא"ס אין איסור דייכ"כ חל ע"א דח"ש חל דחין ז'ס חסיק שיבס דברי רש"י דהא כסוד' כהבו ככ"מ דחין איסור דייכ"כ חל גמ' ממחא איסור דאבמה"י ודוקא לומר דתנא"ס הוא לאיסור דלויט זכות ויותר מזה קשה דברי רש"י כתיבין (ד' ק"א ע"ב כ"ס ור"י ל"א איסור טולג) חל' וי"ע דר"ס שמת' בעלמא דליט ל' כולל דמני האובל נכילת כיוסי' פטור מהעלאת שאין יוסי' חל ע"א חלב וצ"י דליכא דליסור חלב כולל כווא ככולל איסור ויהי' תמוסין יחד אפי' אלו' לא מני' ללוקמא משום דהא אף באיסור תמור אית ל' דלא חל דהא יוסי' כרת ועכילת לאו בעלמא כווא וצ"י לא חיל ותא' דלעיל כרת דכא' תמור אמרי' כולל עכ"ל. וכשע"מ תמה ע"ז חדא דמנ"ל דייכ"כ תמור מניביל דכווא בכרת דיימא נכילת תמור דסיח משמאה וגם יוסי' כווא בכרתה יניביל כווא

בגל דח"ש ולכן לא מקשי תוס' בלחך משמחה איסור דאבמה"י דע"י י"ל שפיר דמשמחה ל' חל ליכא כווא כשר כהאכר חל על ח' שיעור. אמנם מסוג' דחולין מקשי שפיר מחל דאמרי' משג חלב מן התרופה דגם איכא כווא חלב מדתיב ע"מ משום חל ומשום ערפס. וכיון דליכא כווא קשה בלחך מני לחול על לאיסור דלויט זכות וכמו כן מקשי שפיר למ"ד כתיב כתי' לאכריס שערס כג"ש דבזו כתי' דל ככתיב נהשכת כהנר אחר כמ"ל וכוס קשם הא ככתיב איכא כווא כשר והחין מני לחול לאיסור דאבמה"י על כשר שהוא ככתיב לויכא ע"ס לאיסור דלויט זכות ונל"י כתיב ג"כ עפ"י דברי רבינו א"ל קידושין וכמ"ל דהא דאמרי' דליסור חל על ח"ש כווא רק בשעת אכילת כבאיו אוכל יוסר מ"ס מתי"כ קודם אכילתו אף דכהאכר ליכא דק ח' ית כשר מ"מ איכא על כשר איסור דח"ש כיון דחלו' לניש לכווא ולכן מקשי תוס' שפיר דמני ככתיב ודל' קשה בלחך מני לחול לאיסור דאבמה"י על דח"ש דח"ש דמני' דכתיב נתי' לז"ע ומייל על כל ככתיב איסור דאבמה"י דליכא בלמח נתי' ליכא איסור דאבמה"י אף דל"י משום דל"ע לחול ע"א דח"ש והתורה אמרס רק אחר דלחך כווא. ואמ"ס על כתיב"י וענינ' כיון דבזו כתיב כווא דוקא. שפיר אמרי' הא דמיי' הא מתי' דח"ש דח"ש דח"ש דכא כהורס אמרס ככתיב וענינ' וכו' כתיב ג"כ הא דלחך מקשי דס"ל כ"ש לשיטת ח"כ כווא משמחה אבמה"י הא על השמחה כשר דליכא כהנר חייב משום ארתי' וימנ' דח"ש אבמה"י ע"א דח"ש וי"ל לייסוף דר"ס דס"ל כ"ש לפכות מוכח דכאיסור דאבמה"י חל ע"א דח"ש מדאכרס תורס אבמה"י ע"כ דמוס' הוא דחל ע"א דח"ש [וי"ל דשיטת כר"י יקר דל"י ר"ש כ"ס להכות רק כתיב' ולא ע"י תפירות. ממילא י"ל דכהנר דליכא כווא כשר רק בלחך גו"ע זכ הו' דק ח"ש ח"ש ל"ע כיון דלובל האנר ע"ס עס כווי' כווא כתיב ע"מ דמוחר מה"ס לר"ש רק באיסור דח"ש ומ"ל דהוי' דלויכא כווא כשר] :

והנה

ככתיב (ככתיב ע"ש שפיעה) כהבו ד"ל דלשיין איסור דח"ש לא על כווא ווא' מוכח ע"י אף ככ"ש דהא לא כתיב כ"י אכילת ואף דכתיב ונחת ואלכל האו אכילת כווא הוא ומכ"ס ירד לומר דיל' דהשנועה איש חל ח' ע"י על פחות מכשיעור והביא שם דברי הרמב"ם והס"ע דמנ"י דהשחיטה חל על ח' שיעור וע"כ מוכח דגם כווא כתיב כווא וממילא חל אמרי' דבאיסור דח"ש ל"ש ח"ש דלח"מ ק"י כתיב' החין מני לחול לאיסור דאבמה"י על דח"ש וכמ"ס סיכא דליכא כווא כשר כיון דח"ש כתיב מדאכרס תורס דלחך דליכא דק מכסו כשר הא לאיסור דח"ש ל"כ כווא. אמרי' בלמח דברי הספ"ק תמורי' דהא תמור כסוגי' דשנועה חל על ח"ש דח"ש דהא ד"ל ח' אי אהס מולא חלל בשפירש ח"ש ובמחז' קתי נכילת ג"כ וכו' וקשה אמאי יהו' השנועה על ח"ש מזה מוכח דגם באיסור דח"ש על פחות מכתיב חל' ע"א. וממילא ד"ל ע"ש :

ועוד

י"ל דאפי' לשיטת הסבורי' דגם על ח"ש אינו חל איסור לר"י דס"ל ח"ש אסור מתי' וצ"י כתיב יסיס מוכח דככל עיין חל מדאכרס תורס אבמה"י. מ"מ י"ל דכתיב"א ס"ל ככסבורים דח"ש ע"מ מותר מתי'. ולפי' ממילא י"ל ג"כ כתיב' דמתי' לא מוכח דאבמה"י חל על דח"ש דיל' דהתורה אמרס רק אחר דלחך כווא כשר רק בלחך גו"ע וכיון דלובל האנר ע"ס כווי' ע"י ליכא על כשר אף איסור דח"ש כיון דלויט אוכל כשר כתיב רק בלחך גו"ע ועמ"ל כווא :

ורפ"ז י"ל דלישטת הסבורים דוחקת הוא ע"ס ס"ל ככסבורים דגם על ח"ש אמרי' דחין איסור חל ע"א וממילא דמוכח דליסור דאבמה"י חל דח"ש משום דלא כתיב' כלא"ס מדאכרס תורס אבמה"י דלחך דליכא כווא

בכחה ע"ש. וק"ה דיותר ה"ל לרש"י לשימור דע"כ מוכח דר"ש ג"ל לחת"ה אפי' בטול דכוא אפי' בהתנבלה ביו"כ ס"ל ג"כ דאין יו"כ הל ע"ה כניבל ובזה ע"כ הא דאין הל אף דכוא איסור במ אחת הוא רק מתחמת כשש דאין זכות ויו"כ על כשש דאין ודאי כוא חמור על קל דאין מתחמת כשש דאין זכות וזכו וזכו ג"כ דשש דאין זכות כוא בכחה לא ככ"ש לר"ש ויו"כ כוא ככחותה דכא עשכ דאין זכות כוא רק איסור בעלמא ור"ש אסור ג"כ באיסור חורה משום יו"כ ולכן יוסר ה"ל לרש"י לנקוט באיסור דאין זכות מנבלה, ונדחה לעג"ד דרש"י נקט כן לקושטא דמילתא דג"ל דיו"כ איהו הל בטול אף ע"ה דאין זכות דמכ"ל הא דר"ל דודאי על כשש דר"ז כיון דאין רק איסור בעלמא כיה יו"כ הל עליו בטול וכה דאין הל איסור דיו"כ גס ביכא דהתנבלה ביו"כ כוא דאימתי אכ"כ יו"כ טול בשש כיו"כ דלא נאכר בכששות וזכא טול. אמנם אז לא כיה מלי לחול איסור דיו"כ עליה אף בלא איסור דאין זכות מתחמת האיסור דלחמ"ה דכיה עלי' כשכנס יו"כ אימתי יכיה הל לשהתנבלה דפקע איסור דלחמ"ה אז יכ"י הל איסור דיו"כ על איסור דאין זכות אמנם אז לא כיה רק חמור על קל ולא טול דהא כבד נאכר בכשירות מחמתו כשכנס יו"כ ולכן יו"כ על איסור דר"ז חמ"ד אז כיה חמור וכולל דכשכנס יו"כ דכיה טול וחמור ע"ה דר"ז י"ל דלחמ"ה כ"י הל עלי' אס לא כיה עליה גס כואיסור דלחמ"ה ושהתנבלה ביו"כ דפקע האיסור דלחמ"ה אמנם אז שוב לא כיה יו"כ טול. ולכן י"ל דלא כיה מלי לנקוט דר"ש ג"ל חמור על קל אפי' בטול מתחמת איסור דאין זכות והקט רש"י שפיר דנחיי בהכמה לא כיה מלי לחול משום אי"כ דלחמ"ה ו"ה נקט משום איסור דאין זכות דמכ"ל דגס על איסור דאין זכות דקיל טובה דלא כיה הל בטול דלחמ"ה הא דלא כיה הל כשכנס יו"כ דלא כיה טול כוא מתחמת איסור דלחמ"ה. ומילא דמיוכב ק' כשני' ג"כ מה דחמ"ה דלח"ה כהמס' בחי' לאו לא"ע איסור דיו"כ קדם. משום דנכב מ"ד כלחמ"ה יכיה מוכח מר"ש דלא ס"ל לחת"ה אף בחמור על קל אפי' ע"ה דאין זכות דלא כיה רק איסור עשכ בעלמא אפי' בטול. ורש"י לא נקט לחמ"ה רק לקושטא דמילתא דלח"ה דלא"ע י"ל דעמ"ה דר"ש דפסור דוקא ע"ה דלחמ"ה איהו הל אבל על איסור דאין זכות כיה הל אבל לח"ה דלא לאיכרי' שומדה כלחמ"ה מוכח דיו"כ איהו הל אפי' על עשכ דאין זכות כולל ומיוכב היסוד דכ"י דרש"י עש"י ק' כהמס' באיסור דאין זכות :

סימן ד

אחמ"ה וכה דקאמר לעיל דחייב עלי' משום אשח אח ומשום אחוה אשח לאו כשוגג לחייבו שחי העלמה אלא בחזיר ולעשות רשע גמור וכו' וס"ל אפי' דכחי לאו מחייבי ג"ד כוא כואיל ועבד חרתי קוברי' לי' בין רשעים ובערפס עכ"ל. וטוב' גד"ס בין רשעים גמורי' כהכו ור"ש סוגר דלח"ה שית בעבירכו ו' שני אכרסין כיון דלא חייבי אלא חלה אף קוברי' אורו בין רשעים גמורי' עכ"ל. מובאר מזה דלח"ה במקום דלחמ"ה כוא רק לענין עונש אבל פה"פ איסור הכי הל עליו ודמין אס עובד לרשע גמור כאלו עבד על שני אכרסי'. [והמכרסין נחידושוין נקודין בין יורה ליהר דכא דלחמ"ה דלחמ"ה ואיהו מחייב משום איסור הכי כוא רק ביכא דכוא מחייב עונש מתחמת איסור הראשון משא"כ אס לא סתרו כ"י משום איסור הראשון רק משום איסור הכי אז כוא מחייב מתחמת הכי ורואיינו מזה דלח"ה שס (פ) כהן כהן על לחמ"ה עשכס וזכא וזכא אפ"ה עשכס ג"כ חלל וקב"ה הא לחמ"ה אפי' דביכא דאין לחייבו מתחמת איסור הראשון חייב מתחמת איסור הכי עכ"ל ע"ש. ומכא עליו מדברי חס"י בימות (גב : ד"ה ומו חמ"ה) וי"ל דלחמ"ה ליה כיוון בחמורו ולא הל כלל איסור אשח איהו וחס לא סתרו כ"י משום חמורו אלא עשכס א"כ פסור ע"ש דמבאר מזה דלא כהמרי"ס. ולעג"ד פה"פ לא אירי ד"ל דמרי"ס לא כהב כן רק לפי החמ"ה דחי' ככא משלח איה עליו כאלו עשכ ב' וכו' וע"כ מוכח מתוך דלח"ה במקום דלחמ"ה מ"ה האיסור הכי כוא עליו לעג"ד איסור גמור ודוקא לענין עושהן איהו הל לא כהראשון אבל מ"ה משום איהו עליו כאלו עשכ שני אכרסי'. ולכן ס"ל למהר"ש כיון דכואיסור כיה עליו ממילא ביכא דלא סתרו כ"י מתחמת הראשון חייב מתחמת הכי משא"כ לס"ד דנח"ה ביבואה דלא כוא ידע מזה [דכחמ"ה חידש את זכ] וכה ס"ל כיון דלחמ"ה פקע באיסור גמורי' איהו הל עליו אף לענין איסור ביבואה. אז בודאי גס אס לח"ה לא סתרו כ"י משום איסור הראשון רק מתחמת הכי כוא פסור לגמרי וכיון דאין באיסור הכי הל עליו כלל מכח"ה יכיה מחייב דחוס' לא כהכו כן רק דכ"ה דנח"ה משא"כ לפי הלחמ"ה י"ל כיון דהל עליו עכ"פ לענין איסור ונכא פקע איסור הראשון חייב מתחמת הכי כמו קונס אס נה כ"י כשלאס מתחמת האיסור הראשון רק על שני חייב משום הכי. אמנם כלחמ"ה חובס ככולס דחו דכ"י המרי"ס כ"י גס מסויג' מוכח דלא כדבריו דכ"י רש"י כהב ביבואה דר"ש פסור מחמ"ה. וכה לענין איסור דכניבל ליהא העלמא ויכיה חייב מתחמת איסור דיו"כ ואכ"מ וע"י מש"ל מ"ה עכ"פ זה מובאר דלח"ה ביכא דלחמ"ה אלא ח"ה אפי' האיסור הכי רבוע עליו לענין איסור גמור.

הנה יש להעיר לשיטת הסוגרים דאין איסור דיו"כ הל ע"ה כניבל אפי' אס ונעמלה ביו"כ משום דאין הל ע"ה דר"ז ובששות כוא ברור אס אבל ממנכ דחייב עכ"פ משום כניבל ולעג"ד יש מקום עיון בזה דר"ל דביכא דהתנבלה ביו"כ אפי' אבל ככוחכת פסור לגמרי ואיהו חייב לא משום יו"כ ולא משום איסור ביבל. ובזה כיה מדוקדק הא דלח"ה ר"ש האכול כניבל ביו"כ פסור ולא ביהר מ"ה איסור פסור אי מאיסור דיו"כ או מאיסור כניבל. כיון דיש פנים לכאן ולכאן כ"ל כס"י ב' דר"ל דר"ש חייבי דהתנבלה ביו"כ ובזה כלחמ"ה פסור לגמרי ואף לענין איסור כוא כשה מאור דרש"י ולא משום איסור' ופ"ה לקובדו בין רשעים גמורים אפי' לענין עונש פסור לגמרי. כוא עפ"י סוגי' דנמרה יבמות (ד' י"ב) כפננתא דר"ל ור"ש בא"ה וחמורו דלחמ"ה שס ח"ר' הא עלי' חייב משום א"ה ואחוח אשח דכ"י ר"י רש"י חייב איהו אלא משום אחוה אשח בלבד וכו' אלא חמ"ה משל"ה איהו עליו כאלו עשכ ב' ואיהו חייב אלא אחוה וכו' ופירש"י גד"ס אלא חמ"ה רבא לעולם ג"ל לר"י

לר"פ מתיילא דלא מנכרי' לשיטת הסוגרים דגס ע"ה דלח"ה שיכור אף דאין משום כחורה אפי' חמרי' דאין איסור הל עליו כמו כן הוא ג"כ ביכא דר"ז איסור' ע"ה

כיו"כ ור"ש שוער לגמרי דליתו חיוב לא משום י"כ ולא משום נבילה :

ארא דאי' יקשה גם בסוגי' דיבמות (ג.) גבי זר שאכל מליקה דאמרי' בגמ' אלא מליקה בכח אחת הוא דמשכחה לה . וכחזו חוס' כד"ה אלא ואל"ס סיכא סויה ב"א והא מיד כי נמלקת הוי' לה נבילה וא"י זרות לא חל על אחר זריקה שיש היסור לכהנים וכו' . וי"ל דאיסור נבילה נמי לא חל עד לאחר סריקת דנפקא איסור מעילה דלא חל איסור נבילה על איסור מעילה דחמור מיני' וכו' . ואפ"כ דבר קפידא דשמעטין אית ל' בריש מעילה (ס') דכיתור זריקת שניט ומשכחה לזריקה נפיק מידי מעילה . מ"מ איסור איכא עד שזרק הילך לא חל איסור נבילה עד לאחר סריקת עב"ל [מטארא מוכ ג"כ דאפי' על איסור דשלמא אמרי' דלאחש"א דהא משעה שנתאס לזריקה נפיק מידי מעילה ולא נשאר רק איסור בעלמא ואפ"ס אמרי' דאין נבילה חל עליו] . ומשעה אם יימא כמ"ס בדאיסור שאינו חל לענין שוגג אש"ה אמרי' כיון דחל לפנין איסור לא מני אח"כ איסור אחר לחל עליו . ה"כ ב"ב יימא מיד כי נמלקת הא נאסרה משום נבילה וכו' דהאי' דנבילה לא חל אז לענין שוגג ע"א מעילה . מ"מ עכ"פ ה' חל עליו לענין איסור בעלמא ובא"ס אכלו אז ה' עליו שני דסותר לכהנים ויהי' חל איסור זרות יימא דעשיו אינו חל איסור זרות על איסור דנבילה דקדם דסי' רביע עליו משעה שנמלקת . ולא יהי' איסור דנבילה עם אי' זרות איסור ב"א כיון דנבילה ה' חל עליו קודם הזריקה לענין איסור בעלמא יימא דלא מני איסור זרות לחל ע"א נבילה וא"י יימא משום איסור זרות . וכו' דאיסור זרות חל ע"א נבילה לענין איסור בעלמא מ"מ לענין שוגג לא יחול כלל . ומזה יהי' מוכח דלא כמ"ס רק כיון דאיסור השני אינו חל עליו לענין שוגג שפיר מני איסור אחר לחל עליו . ולפמ"ס חוס' שם בחי' כ"ב וז"ל וטו"ל דר"ש דשמעטין לעשמי דאינו חל איסור זרות לפני זריקת דמיסר חסם במכות (י"ז) דזר שאכל עולק לפני זריקת דמיסר לוקח חמט עכ"ל . וא"כ שפיר כ"ה איסור נבילה ואיסור זרות איסור ב"א דמיסרס חלים מיד לאחר מליקה . אבל לחי' האי' דחוס' שם ע"כ מוכח דהיבא דאין האיסור חל עליו לענין שוגג לא אמרי' כיון דרביע עליו לא מני איסור אחר לחל עליו וז"ע עוד ב"ב :

אמנם דגם דברי חוס' שנושט (כ"ד) ד"ס האוכל ז"ע ב"ב . דחוס' דזה דדברי רש"י דל"ל דאיידי בנחנבלה כיו"כ דאי"כ ה"ל איסור ב"א ור"ש מודה באיסור ב"א וע"כ דכוונתו הוא לסוגי' זו דיבמות כמ"ס הריב"א קידושין ה"ל (בס"י ב') . וא"כ ה"ל כחבו ומיכו י"ל דאיסור דיו"כ אינו חל לא בחיי' ולא לאח"מ ע"א דאי"כ דאי"כ סדרא הק' למקומו מסוגי' דיבמות אמאי ימחיבו זר שאכל מליקה לאחר זריקה שחייט משום נבילה ומשום זרות משום דסוה איסור ב"א דשניטס חייט מני' דק לאחר זרות . דמ"מ הק' במק"ע דכמו דאיסור דיו"כ אינו חל על איסור דאי"כ אף בנחנבלה כיו"כ כמו כן לא יחול אי' זרות על אי' דאי"כ דקדם דהי' חל גם בחיי' וגם לאחר שנמלקת קודם סריקה .

וכי דאיסור דנבילה חל על אי' דאי"כ הוא משום דאי"כ בענין אחר מ"מ גבי איסור זרות מני' הא דחל איסור זרות על איסור דאינו זכות . ואף דסותרא אסרה דכתיב וכל זר לא יאכל קודש מנ"ל דזר קאי על מליקה דילמא הוא דוקא בקדש שבוחר בשחיטה לכהנים דפקע איסור דאינו זכות . משא"כ במליקה בחמט חייט וכו' זרות לגבי שוגג דלא מני לחול על אי' דאי"כ . ואין לומר ד"ל לחוס' דאיסור וכל זר לא יאכל קדש הוא נאמר בכל קודש אף במליקה . דהוה דוחק לומר דגם זה הוא בכלל אי"כ בענין אחר מדאסרה חורב איסור זרות דהא י"ל דלא קאי על מליקה . גם לפמ"ס

חפץ אחד ואיטו יכול לחול עליו לענין שוגג משעס דלאחש"א ואח"כ נולד עוד איסור אחר דאי' יכול לחול על איסור כראשון אבל לא על השני . לא אמרי' כיון דהאי' השני לא מני לחול על האיסור כראשון ה"ל כאלו אינו וממילא דיכול לחול איסור כג' . דהוה אינו כיון דרק לענין שוגג' לא ה' יכול לחול איסור השני אבל מ"מ רביע עליו לענין איסור גמור וכמאכל כיו"כ ממנו אסור מכה איסור העמאי' . ואמרי' בגמ' נפ"מ לקובדו בין רשעים גמורים . כתי דנאסר הכחך מחמת איסור השני ג"כ . וממילא דלא מני לחול איסור כג' מחמת איסור השני . והוא נכון בסברא להסודי' דגם על מני שיעור אחר' דלאח"מ . אלא אפי' לשיטת הסוברים דאיסור חל על מני שיעור הא [אין] זה מחמת דהוה איסור לן דהא לפי כחמס קימ"ל דגם חמור על קל אינו חל אם לא כבולל ומוסיף . רק הפעם הוא כיון דאינו מפורש בחורס רק אחי' מדרשה לכן חל עליו . משא"כ באיסור עשה אף דאין לוקי' עליו אפי"ס אמרי' דלא"ה עליו כמטארא בסוגי' . [ומעטסם כיון דאין כחבו דלא מני לחול איסור דיו"כ על איסור דאינו זכות כיון דהוה לאו ככא מחלל עשה . ולכא' גם זה אינו מפורש בחורס [והא ראי' דהא בחמת חוס' חולק' ע"ז וס"ל דנבחה לא כוכ איסור עשה] וז"ל דלוקח דס"ל דהוה איסור עשה מה מפורש בחורס . ולכן מקשי' חוס' שפיר עליהם וכו' לחול איסור אחר ע"א דאינו זכות] . ולפ"ז כמו כן י"ל ב"ב כיון דחל עליו מח"מ לענין איסור בעלמא אמרי' [דאין] אי' חל עליו וגם זה חשיב כאלו הוא מפרש כחורס . ומכ"ס להסודי' דגם על מני שיעור אינו חל איסור דודאי ה' סברא לומר דגם על איסור דהוה רביע על החפץ רק דליתו חל עליו לענין שוגג' מחמת דלאחש"א דאינו יכול לחול איסור ממש על האיסור השני דרביע עליו . ועי' בש"ך (ב"ב ע"פ ס"ה"ק) בשם ה"מ דאיסור דהעמאי' אינו באיסור עשה . וא"כ ע"כ מוכח דבאיסור דמחלי חלי' וקאי חמור מאיסור עשה דהא באיסור עשה ליבא איסור דהעמאי' ובאי' דמחלי חלי' וקאי איכא איסור דהעמאי' כמ"ס דמוכח כן מהא דחלב טרפה אסור . ולפ"ז כיון דאין איסור חל על איסור עשה מ"ס דאינו חל על איסור לאו דמחלי חלי' וקאי דחמור מיני' :

ומערה בנבחה שנתנבלה כיו"כ יימא ג"כ דכתיב דכתיב' לא חל לחול איסור דיו"כ על איסור דנבחה"ה או איסור דאינו זכות כמ"ס מ"מ עכ"פ הוה חל איסור דיו"כ עליו מיד כשנכנס ויה"כ לענין איסור בעלמא ובא"ס הוה אכל אנבחה"ה מנבחה כיו"כ גם עליו גם איסור דיו"כ לענין איסור וסוה חשיב רשע סוה כדאמרי' בגמ' מעטע עליו עליו כאלו עשה ב' נפ"מ לקובדו בין רשעים גמורים . ומעשה כשנתנבלה ופקע איסור דאנבחה"ה איסור דיו"כ אינו יכול לחול לענין שוגג על איסור דאינו זכות אבל מ"מ נשאר איסור דיו"כ עליו כמו שחיה חל אף בחיי' לענין איסור בעלמא . ומעשה יימא לגבי איסור דנבילה וכי דאיסור דנבילה מני לחול ע"א דאינו זכות משעס גזכ"כ דא"כ בענין אחר מדאסרה חורה נבילה זה דוקא על איסור דאינו זכות הוא חל אבל על איסור דיו"כ דודאי דלא מני לחול איסור דנבילה . וממילא כשאיכל מנבחה זו שנתנבלה כיו"כ לא חל עליו שוגג כלל לא משום יו"כ ולא משום איסור נבילה . דמחמת יו"כ פטור דאיסור דיו"כ לא מני לחול ע"א דאינו זכות עליו בחיים . ואיסור דנבילה דחל ע"א דאינו זכות . מ"מ לא מני לחול ע"א דיו"כ חל על הכהנים בחיי' עכ"פ לענין איסור . וממילא דלא כעטע חל על מחמת חיי"כ ולא מחמת נבילה . וכו' דעבר על שני איסורין על איסור דיו"כ וע"א דנבילה וסוה רשע גמור לקבדו בין רשעים גמורים מ"מ לענין שוגג פטור לגמרי . ואם יימא כן י"ל הוה דמי האוכל נבילה כיו"כ ר"ש שוער דאיידי דאלא במזיד ובנבילה שנתנבלה

בי' איסור דליתו זכות ולכן בסוטה מסיקא הוא מותר
אפי' באכילה :

ובסוגי' דרוב אמרתי ככה דלמרי' עם (חולין י"א):
ר"א אמר אחי מתיבט עמיה דרממנה אמר
שמוע ואכול ודילמא במקום נקב קא שמיט. ויש לדקדק
בדברי ר"א לאיזה ענין הולך לזה דרממנה אמר שמוע
ואכול דהא מה דכתיב וזנחה ואכלת דא"ל דזנחה הוא
מזון עשב ויחר כ"ל להביא כה"ל דניביל דרממנה אמר
לא סאכל כל ניבילה ויחוש שמא במקום נקב שחם ויכ"ל
ניביל. [ולשיטה הסבוכ' דליתו איסור עשב רק סיקון
הלאווי' ג"כ יוקשה למה האריך ר"א להא']. ויהי' ל"ל לישב
עפי' דברי הרמב"ם דס"ל דספיקא דא"ו מה"ס לקולא
ותצטרך דא"כ האך מוכח מזה דליתו' בחר רוב דילמא הוא
מותר מטעם דספיקא דא"ו מה"ס לקולא. ואף דניביל ספק
בשמיטה הוא נגד חוקה איסור ולכן אחר גס לשיטה הרמב"ם
כל ספק בשמיטה מה"ס משום דאוקמי' אחזקה. מ"מ כבר
האריכו בזה המחבר' ח"ל הטעם דספק בשמיטה חשיב
חוקה איסור מטעם שכתב רשב"א יבמות (ל' ע"ב) דלריך
לכרז א"ס נעשה מעשה המכשיר. ממילא היכא דידעי'
דנעשה מעשה השמיטה רק ספק הוא צניקא הו"ש לא
חשיב זה נגד חוקה איסור וע' בה"ד (בסי' ק"י) בניה הספק
ס"ק (ל"ו) ואכ"מ. אמנם אי אמרי' דליכא איסור דא"ל גס
בחי' ממילא גס אי כוב ספק צניקא הו"ש אף דידעי'
בדאי דנעשה מעשה בשמיטה אפ"ה חשיב נגד חוקה איסור
ואמרי' כיון דבחי' ה' אסורה באיסור דא"ל גס עשה
באסורה קיימא ובודאי הוא ניביל. וי"ל דמשו"ב לא קאמר
בספק דמוכה דליתו' בחר רוב מהא דנ"ח דילמא ה' נקב
בושע די"ל דהוא מותר מטעם ספיקא דא"ו מה"ס לקולא.
ולכן הביא סך דרממנה אמר וזנחה ואכלת [והוא בכלל במה
דאמר דרממנה אמר שחם אסור] מזה גלגל דמבטלי' איסור
הניביל איכא על בהמה איסור דליתו זכות וא"כ יחוש
דילמא במקום נקב קא שמיט דל"ל דמותר מטעם ספק כיון
דליכא מוז"א דא"ו. וי"ל קאמר דרממנה אמר שחם ואכול
דזכ הוא באיסור דא"ו. או די"ל עפי' דברי בה"ד (שם)
בשמיטה לביה (הספק) בישוב דברי הרמב"ם עפי' דברי רב
גידל בסוטה (כ"ט) דדרש דמקום דכתיב סבור אמרי'
סבור ודאי ולא ספק ונפקים דכתיב עמא אמרי' עמא
ודאי ולא ספק ולכן כ"כ אמרי' באיסור דאסרה תורה
כתיב ודרש אמרי' דרשם וניביל ודאי הוא דאיסור אכל
ספק מותר משא"כ מזה עשה כמו אכילה מלא אמרי' בודאי
יולא ולא בספק עכ"ד. ולפי' י"ל דרממנה איסור ניביל
לא ה' קשה דילמא הו"ש נקב בושע והוא ניביל די"ל דמותר
מטעם ספיקא כיון דהוא רק ספק ניביל ולכן הביא הקהל
דזנחה ואכלת בזמן אמרי' דוקא א"ס ודאי ה' שמיטה אז
היא כשרה משא"כ א"ס הוא ספק אסור כמו בכל מלות
ששם. ומזה יהי' ראי' לשיטת הסבורים דליכא איסור
עשב דליתו זכות :

עוד ה' קשה לי במה דלמרי' עם על מילתא דר"א ח"ל
ר"כ וכו' ודילמא היכא דאפשר אפשר היכא דלא
אפשר לא אפשר וישיש' היכא דאפשר לעמוד על ביביר
בדוקי' ולא סמכי' ארובה וריבין לדוק בהמה מכל י"א
פירוש וכו' והגן טולם משום דלא אפשר הוא עכ"ל. חס
קאי על דין תורה לחלק בין אפשר ללא אפשר. וק"ל דא"ס
נימא דאיכא דאפשר מדין תורה לריך לכרז א"כ בני עוף
דחי' הלכא למשם מסיני דכשר שמיטה גבי' הוא בסי' אחד
או בקום או בושע. ואמאי יהי' [מותר] לשמוע הו"ש
יחוש שמא במקום נקב קא שחם וזכה הוא אפשר לשמוע
שלא יתחם רק הקים וידוק השט. אמנם לשי מה דבגדתי
בעק"א לחלק בין רוב חוקה דלא הו"ש דאיכא לצבורי לא
שמי' על הרוב וזריכי' לזכרון מ"מ י"ל דעני' חוקה לא לריך

לכרז. וטעמם דהא דליתו' בחר רוב הוא רק מחמת ביביר
הענין דלמרי' דודאי הוא כהרוב משא"כ א"ס הוא כהמישע
נכשל באיסור שוגג ולכן לריך לכרז. אמנם ענין חוקה לית
מחמת ביביר דחוקה לא הו"ש ביביר רק הוא מנוכ"כ בכל
ספק דנעמיד דבר על חוקה והחריב הסורס הספק סיכא
דליכא החוקה להסיר. וא"כ י"ל דמשו"ב לא לריך לכרז
מה"ס כלל דהא אפי' א"ס לא יהי' כהחוקה אפ"ה לא יהי'
נכשל באיסור שוגג כלל. וזכר אמרתי בלומה רש"י עם (י"ב)
במ"ש אלא ודאי הללמ"מ הא דסמכי' ארובה אפי' היכא
דאפשר. א"כ אמרי' רבי' להטות משמע בין רובה דליחא
קמן בין רובה דליחא קמן ואהא מילתא סמכי' ולא בדקי'
כל י"ח פטרות וכו' אהא ואדרבי הו"ש דאמר נשחט
בחוקה היחר עומדה עכ"ל. ובארתי ז"ס היעז דרובה
דליחא קמן בלא עטם ביביר כענין מותר ג"כ כמו חוקה
דספק זכ פטרות הסורים. ולכן אי אמרי' דלמרי' רבי' להטות
הוא בין רובה דליחא קמן ובין רובה דליחא קמן. ממילא
אמרי' דגם רובה דליחא קמן בלא הטעם דביביר הענין הוא
מותר ג"כ משום דספק זכ החריב הסורס. [ובמ"ש הא"ס
ב"מ (ו' ד"ב קפז) נכש כה"ל ולכן ל"ל לכרז. ואהא
כוסף רש"י דמותר מעטס חוקה דמכרי' אדר"ב דאמר
נשחטה בחי' עומדה ובחוקה ל"ל לכרז. ולפי' י"ל בס"ד
דגמ' דהקשה ודילמא סיכא דאפשר אפשר הק' ה' דילמא
רובה דליחא קמן לא מהני רק מטעם ביביר ולכן לריך לכרז
[ובמק"א דלמרי' כ"ז סיבט ואכ"מ] ולפי' י"ל היכא דאסרה
תורה ודאי ולא ספק כיון דביה לא יוכל להיות נכשל בדי'
כלל. ולכן ל"ל לכרז כלל. ולכן חוקה בבמה דליכא
איסור דליתו זכות וע"כ הא דל"ח שמא במקום נקב קא
שחט הוא רק מחמת הרוב לכן לריך לכרז. משא"כ צנוף
דליכא איסור דליתו זכות וממילא בלא הרוב מותר ג"כ
מחמת דספיקא דא"ו מה"ס לקולא ולכן צ"ל לכרז מה"ס
כלל. וא"כ יהי' מזה ראי' ג"כ דאיסור דליתו זכות ליתו כעוף :

אמנם מכל זכ אינו ראי' בריב' ע"ו ומשפטה נכא
דגם צנוף איכא הטעם דליתו זכות מהא דלמרי'
(חולין י' ע"א) כל ספק דשמיטה אסור והוא כעוף ונחבו
הטעם דאוקמי' אחז"א והוא איסור דליתו זכות וכמ"ש עם
הפמ"ג בעלמו. ובכרמב"ם (ריש ס' שמיטה) מבורר בסוד'
דגם צנוף איכא הטעם דזנחה ואכלת וכן הוא ברמב"ם
בענין המלוח (מלוח קמ"ט מע"ש) ע"ש. וא"כ ממילא
דרכי' טוס' בסוגין קמ"ט מעווי' דינמוס כמ"ש (בס"ס
הקדום) דאמאי יהי' מל איסור זרות ע"א דליתו זכות. ואולי
י"ל כמ"ש דבאיסור זרות ס"ל לחוס' דחשיב כאלו א"ל בענין
אמר וכמ"ש דפסונו' דמכות דף י"ז נראה דכל קודם אכילה
סורס. והא דמקשי' טוס' מלוחא דאסרה האך מלי לחול
ולא לבני נח. וא"כ גס באבטחא"י ימא כן הא דחזרה
ובטנים כבר סיני הוא משום דהי' ס"ד לומר דדוקא לז"כ
דלא ה' נאסרים באיסור דא"ו לכן ה' מותרים באיסור
דאבטחא"י משא"כ כשלאטו בני ישראל על איסור דליתו
זכות ל"ל יהי' מל איסור דאבטחא"י על איסור דליתו זכות
ולכן בע"כ ה' לריך לסיבות חזרה ובטנים פ"ט. ולפי' י"ל
דעל איסור זרות ל"ל להו דבזה י"ל דחשיב כאלו א"ל בענין
אמר דהא פטרי' לא מקשי' מניביל וז"ל :

סימן ו

וענינה אשוח לפאר ימר דברי פסום' (שמיטה פ"ד.)
ה"ל

שערי שער ז בענין אין איסור הל על איסור סימן ז שמחה

כ"ל כמ"ש אי' דזנחה לא אחי לאיסור דכלא"ה אסורא וקיימא וכו' אלף נה לאסור את האסור וכו' עכ"ל . וז' לענ"ד דכנה לכ"ז לא הי' נאסר רק חבר ובשר מהאי אבל נכילה מותרת להם וממילא דלא הי' לריכוס שום דבר להכשיר כבשר באכילה לאחר מיסחה רק להמית את הכמה באיזה אופן שיהי' להוליא אותה מאי' דלבר ובשר מהאי . ובמדבר כשנלשנו ישראל על איסור נכילה פליגי בגמ' חולין (דף י"ז) ר"י ור"ע אי' בשר נחירה הי' מותר להם במדבר . ואק' קימ"ל כר"ע דבשר נחירה הי' מותר להם במדבר . וכתעם מוציא שם בגמ' משום דנחירתן זכ הוא שמיעתן והנחירה הי' לרין לסיח כסמימס [ופי' כסום] חולין דף כ' דר"ס לא אמרו] . ובכנהייר כותב גס כאי' נכילה . אמנם כשנכנסו ישראל לארץ נלשו על השמיסה דוקא דזי הוא כשאר האכילה להוליא מידי אי' דלכמהאי' ואיסור דנכילה אבל לא נחירה . ולאחר שנכנסו לארץ לא מהני נחירה כלל אף לא להוליא מידי אי' נכילה כמבואר בכ"מ דנחירה כוס נכילה וקו"י ע"י משום אי' נכילה :

ובסוגי' דחולין שם קמבעי' בגמ' איברי בשר נחירה שכתבינו ישראל לארץ מכו . ולכאורה למכ לא קמבעי' על איברי בשר נכילה ששאריו לישראל מקודם מתן טורח . אמנם הדבר נכון ששאר האצבע' בגמ' הוא כיון דגם במדבר הי' נאסר להם אכמהאי' וגם בשר נכילה . רק אז נחירתן זכ הי' שמיעתם ואנחירה החיר להם איסור נכילה . ולק' קמבעי' שפיר אף ששכנסו לארץ נלשו עכ"ס ולא מהני אחי' הנחירה כלהוליא מאי' נכילה מ"מ מה שנתרו כסיתר כשכיו במדבר דלא כחיר הכהירה איסור נכילה . וכיון דאיסור דנכילה כבר פקע מחמתן הכיבדים קמבעי' לי' אם הם מותרים באכילה כיון דלא דלריכי' הכשר שמיסה לאחר כניסתם לארץ הוא רק להסיר איברי' נכילה . וכיון דכבר הותר באותן האיברים איסור זה ממילא דלא בעי' שמיסה ומותרים הם באכילה . וכן מוציא כחידושי' הר"ן שם . אבל נכילה שנאסר להם מקודם מתן טורח כוודאי נאסר אחי' דמעיקרא לא היו נלשווי' על נכילה ועכשוו כשנלשו ואסרו . [ו]ממ"ל כנכחי' מהו בדברי' כר"ש שם כמ"ש דפי"מ לירדן נאחד שאסר על פלמו מין אחד זמנן קבוצ אס מותר לו עמם שנאמר לו מקודם דלא ג"כ באופן זה דאסר על עמנו מחשש איסור . כגון דאסר ע"ע מלאכול משמיסה פלוגי ואכ"מ :

אמנם דזי קשה לשיטה הסוגרים דזנחה הוא איסור עשה דלנשו כשכילה לארץ על תנאי זה וז' דזנחה ואכלת וכלל האיסור נכילה כוא אסור מפעם דליתו זנח . כזה הקו' במק"ע דמכ"ה יהיו מותרים באיברי בשר נחירה הא אף אם ליכא אי' דלכמהאי' ונכילה על אופן האברים כיון דכבר הותרו נחירה מ"מ יהיו אסורים באכילה ממנה כאיסור דליתו זנח . דוקא במדבר דלא היו נלשוים על מלחם שמיטה רק על איסור נכילה הי' מהני להו נחירה משא"כ כשנכנסו לארץ דנלשו עכ"ס מהכ"ה יהיו מותרים באכילה דמ"מ הם אסורים בשע"ש דליתו זנח . ודוקא לומר דכאיבעי' בגמרא הוא רק לענין מלקוח את לוקיס על האברים משום נכילה או משום אכמהאי' . אבל לענין איסור כוודאי הוא אסור דזי דוקא . ורש"י פי' שם כהדי' כהאיבעי' דגמ' מהו לאכלן אחר כניסתן עיי"ש . ומבואר דהאצבע' היא אם הם מותרים ממנה באכילה . ורש"י גופי' כ"ל דזנחה הוא איסור עשה . וא"כ מהכ"ה יהי' מותרים באכילה הא איסור דליתו זנח לא הותר ע"י הנחירה עלל [ולפמט"ל [כפי' ה'] ריש בגמ' לומר דכש"כ ליכא אי' דליתו זנח יש לדחוק דכאבעי' הוא בשוף] . ובפרט דגם בשוף אישא לפע"ה דאי' וכמ"ש בס"ס הקדום :

ואפשר וימר וליכא כזה לשון הגמ' כהאבעי' דקעם אברי בשר נחירה שכתבינו ישראל לארץ ולמה

נקט אברי' כולל נקוטו בשר נחירה שכתבינו ישראל לארץ כיון דגם על בשר נחירה סתם אם אינו אבר שלם שייך ג"כ האיבעי' אם נאסר להם אחי' משום נכילה כיון דלאחר שנכנסו לארץ בשר נחירה כוא בשר נכילה ממנו . ולזה י"ל דכנס כמו דלמדי' לירדן דהשמיסה מחיר כאי' דלכמהאי' ומיד לאחר השמיסה אף אם כנסתם עדיין מפרנסתם פקע האיסור דלכמהאי' כמבואר בחולין (ג"כ) כ"כ י"ל במדבר דנחירה הי' שמיסתן הי' הנחירה מחיר להם כהאיסור דלכמהאי' כמו השמיסה ממנו ומיד לאחר הנחירה אף בשוד שחי' הכנסתם מפרנסתם כ"י רשאי לחתוך ממנה אבר להאיסור דלכמהאי' פקע ע"י נחירה דה"ל אז כמו שמיסה ממנו :

והכריע [כפי' ר"י] קאשק למ"ד אין שמיסה לשוף מה"ס רק דרננן החמירו לכארין שמיסה א"כ יהי' מפרנסתם אסור בשוף דהא שמיסה אינה מסיר בשוף מה"ס וממילא דלא הי' כח ביד חמיי' לסלק ולהחיר אי' דלאו פ"י שמיטה עיי"ש . אמנם לפמ"ל לק"מ דהא גס למ"ד אי"ש לשוף מה"ס מ"מ כע"י נחירה עכ"פ נגד כסמימ' כמ"ש חוס' חולין (דף כ' דר"ס לא אמרו) הכלל ובשוף הנחירה היא כמו שמיטה ומחיר כהחירה ג"כ כאי' דלכמהאי' וממילא דמותר לאכול ע"י הנחירה ג"כ בשוד שמיסה היא מפרנסתם וממילא דמותר ג"כ בשמיטה דלא נרע מנחירה : **ורפ"ז** י"ל דזכו האיבעי' דגמ' בחברי בשר נחירה שכתבינו ישראל לארץ דכיון דלאחר כנחתן מכהמה מיד נלחך הנחירה בשוד שמיסה הכנסתם מפרנסתם אם אבר זה אסור אחי' כשכתבינו ישראל לארץ משום מהכ"ה . דכיון דלאחר שכתבינו לארץ לא מהני נחירה וממילא אבר זה אסור משום אכמהאי' . או דמימא כיון דכבר הותר אי' זה דלכמהאי' במדבר ע"י כהחירה שזיב לא נאסר אחי' . וזכ"ל ד"ל דגמ' דהי' כהאבר נאסר משום איסור דליתו זנח . ד"ל כמ"ש כיון דלכמהאי' ל"ל כיות בשר וסגי בכיות כזכורף גידין ועלמות ולא כווכ רק חלי שיעור מאיסור דליתו זנח . ולא מבעי' לרי"ד דס"ל ח"ש מותר מה"ס קמבעי' לי' שפיר כיון דאיסור דלכמהאי' הותר ע"י הנחירה ולא תארא רק איסור דליתו זנח וזיב אינו על בנידן ובעלמות רק על כבשר וכיון דכבשר אינו כשיעור ממילא מותר האבר באכילה מה"ס . והאיבעי' קאי' אי' ליכא איסור מורה [ולפמט"ל שם] אלף אפי' לרי"ד דס"ל חלי שיעור אסור מה"ס מ"מ יחא לשיטה הסוגרי' ח"ש ע"י הערבות מותר מה"ס וכיון דאכול הבשר כזכורף גידין ועלמות לא הוה רק ח"ש ע"י הערבות וזכורף ליכא איסור דליתו זנח על האבר רק איסור דלכמהאי' וזה כבר הותר במדבר ע"י נחירה . וי"ל דמבוא"כ קעם בגמ' האבעי' דוקא על אבר בשר נחירה ולא על בשר נחירה ממנו אם נאסר אחי' משום אי' נכילה משום דכבשר ודאי אסור באכילה כלל איסור דנכילה מחמת אי' דליתו זנח :

אמנם כ"ז לריכין לכסוגרי' דזנחתם הוא עשה אחר נלשוו מחדש כניסתם לארץ . משא"כ ח"ל דזנחתם אינו עשה כלל רק על לחתן כלל דנלשו . דבמדבר הותר נחירה איסור דנכילה וע"י נלשוו כניסתם לארץ לא יהי' טוד כשער ע"י נחירה רק בשמיסה דוקא לעילא מידי נכילה ולא כניסתם . כהאיבעי' דגמ' הוא שפיר דלכרי בשר נחירה שכתבינו לארץ כיון דכבר נתקנו איסור האצבע' ככשער במדבר מאי' דנכילה כוודאי מותר לגמרי אפי' לאכלס כארץ כיון דכבר פקע איסור נכילה מחמתן האצבע' במדבר מהכ"ה יחארו לאיסור . ויהי' דחי' משוגי' כי מ"ש ליכא האבעי' דלכרי בשר נחירה לשיטה הסוגרי' דזנחתם הוא עשה כוא דוקא :

עוד י"ל ליישב שיטת הסוגרי' דזנחתם הוא עשה ד"ל דאף דנלשוו כניסתן לארץ על חלות השמיסה זכ

לא י' רק עס דבי' ביום לשמוע בזה גענון שלא לאכול
 רק בזמנה. משא"כ במה דחי אפשר להם בזמנה והוא
 האכירם פכנינו לארץ ונשארן להם מהם שפיו נחריה
 במדבר ע"ז ל"ט העשה דחמחה כיון דל"ט נבו זמנה
 תמילא לא מילי פגעש דחמחה שליחו כיון דל"ט
 בזמנה. והאכירם דבילום נבר פקס ע"י הנחירם ולכן הם
 נחריהם בלתיאם ממש וכן לא מלמדיהם על הזמנה של דבר
 שא"ל ליום. וזוהו י"ל מה שפסעמי' להקשות בהא דנקט
 סגמ' האכירי' על אכירי' נחיר' נחיר' פכנינו ישראל
 לארץ דהוא רחוק במליחות שיהי' נשאר להם אכירי' וכן
 דב. ולמה לא נקט סגמ' חשיב' על כן פקוצה נכספה
 שנחמו במדבר דכחו דשמיסה מחיר לדין הכ"ט כמו כן
 החדיר להם המחיר ג"כ הכ"ט הנמלה נכספה. וע"ז יסכן
 יחסי חשיב' אם הכ"ט נשאר נכספיה. אבל בזה יחסי
 כיון דעל ג"כ עיי' שמיסה תמילא דחי' אסור לכו לאכול
 ממנה שא"ל דחי' דזה לא סופר להם ע"י המחיר ונכספיה
 לארץ ונלמוהו על שמיסה נשאר הכ"ט ג"כ מחמת הא"י
 דחי' כיון דיטול לקיים העשה דזמנה ע"י השמיסה וז"ל:
ובחורין (דף ז"א.) אמר ריב"ז ע"ד וסבוחו סגמ' וכן.
 סגמ' סגמ' [כן עיי' בילקוט] פרש להם ביה
 שמיסה. וכן עול ג"כ נכני' ממד' ג"כ נשאר לבי' .
 וכסופ' ד"ס כתי' כחבו וז"ל וא"ל דילמא לא נשאר להם
 ולפי"כ היו מקיימי' כמו שמיסה דחי' פרש להם כ"ט.
 וי"ל דמקלמך וכן שמיסה דנלמא לא משפירי. איני פרש
 להם כ"ט עיינו סופרם נלמא על המחיר ש"ל. [ונכו']
 א' ע' מהרש"א דוקא שמיסה ל' ליווי אבל ופנה אינו ל'
 ליווי כנראה שמיסה ע"ל. והוא דמירש' נחומה כמו
 ולפניה ענה ולהכן ואין ופנה ל' ליווי דחי' לו למד ופנה
 ע"ל. וכנס דמירש' ל' דגם וכן און ל' ליווי. סופ'
 ס"ל דוקא הוה ל' ליווי. ועל ח' ל' קשה דנראה ע"ד
 דלמנו על המחיר מהו כ"ט ג"כ נחריה במדבר
 בכסופי' שדקאמר פרש להם כ"ט לראות עס המחיר
 [ע' חולין (דף ס"ב)] נחמ' פנחה סגמ' וכן מה להלן
 שמיסה ראו' וישרש' דכתיב בי אחי יאכלו. ובאמת כ"ט
 מוחריהם רק על אגממתי' אבל מוחריהם נבילה וכו' כני
 לכראוהם להם שמיסה קודם שמיסה ארסם לאכירי' למתן ידעו
 דיאלה מאגממתי'. ולא לכראוהם להם כ"ט דוקא דמי
 איכפה לכו כהם נחריה כניס' או נמק"א. ועל ח' הא'
 חמה מהרש"א כה"ל דלם קיימי' מלות שמיסה כישארל
 מה מועיל דהוא להם שמיסה וימי ידעו שכניס' שיוסף
 וימי ישראלים סהם כלה שמיסה דפכ"ט הם ול"ט שמיסה
 כדון שמיסה ע"ז. [ומחמת קו' זו ע' מהרש"א פרש להם
 כ"ט עיינו עסם ישפנו. וכ"ט ע"י (ס"ג) כ"ט כ"ט
 ל' פרש להם כ"ט ע"ז סובל כ"ט מהרש"א. וכהו
 לכניסו דחי' מקו' ל' לישום דפכ"ט (ע"ד שמיסה ע"ז)
 ח"ל דגדר גדול גדרו בדבר שא"י ע"ז ע"ז ע"ז וכו'.
 ולמד מהו כ"ט ע"ז שאין ע"ז און שמיסה פסולה
 מה"מ. ולכן י"ל דזה כ"ט ידעו לכניס' שיוסף וימי אינם
 עובדי' ע"ז ושמיסה כשרה מה"מ ע"ד. אמנם הקו'
 נמק"א לשיבת חוסי' והוא"ל דהקו' על כ"ט ע"ז וכו' דמח"ל
 כניסו מדכתיב ונחמה ואלתו ודרשין מי שחבו מלווה על
 הזמנה שמיטהו כשרה וכו' וכ"ט כרא"ש ריש חולין.
 תמילא גם ע"ז שאין ע"ז שח"י. וא"ל קו' מהרש"א
 נמק"א. גם בדברי רמב"ם ע"ז יש ג' אחרת מה"מ הש"ך
 עס ונדר גדול נדרו שא"י כתיב שא"י ע"ז שח"י. והוא
 מסוגי' דחולין (ס:) דר"ז וכו' נחמו על שמיטה טובי'
 ואסרו וזה רק דנקט משא"כ שח"י שאין ע"ז פסולה מה"מ
 ואכ"פ להאריך. ויודר כ"ט ל' דברי מהרש"א דפיע' להם
 כ"ט עסם ישפנו בעלמם [וזכ' מדויק כפסוק בהא אח
 האשמים כניס' וענה ענה וכן. ולפירש' נחומה הוא

ולדברינו כ"ל י' לפרש דבי' החוס' נע"ט דחי'
 מוחריהם [מוכריהם] על שמיסה קודם ע"מ
 דזה לא כ"ט שמיסה ממש דהא ח"ף אם כ"ט מוחריהם
 [מוכריהם] דרך ע"מ ישראל מוחריהם נמלוח לאחר מתן
 שרי' וכ"ט משרין מתאכלות אסורות ונבילות וערפוח אפי'
 לא היו לריבין ככשר שמיסה דוקא רק ה' סג' לכו במחיר
 לדרך ע"מ ישראל ע"מ' במדבר לאחר מ"ס כשנלמא על
 לאכול נבילות אפי' ה' סג' במחיר ועל שמיסה לא היו
 נלמאוי' רק כשיכנסו לארץ תמילא קשניס' ח"ף דלם היו
 חולסי' נבילות אפי' ה' סג' לריבין שמיסה דק מחיר
 כסמיטי' כ"ל וזה אחר להם פרש כ"ט ע"מ למתן ידעו שבי'
 מחיר כסמיטי' וז"ל מאי' נכלס אבל לא שמיסה ממש
 דהא לא היו לריבין שמיסה [גם בשמיסה ממש י' לפקפק
 דגם במה דקאמר פרש להם כ"ט ע"מ] הא לא סגי דלמא
 נסכך פגוס ודומה הפוסל בשמיסה. אבל אם ל' פגוס
 מחירי' יחלה דבכל ענין מחירי' כסמיטי' :

ובנה עיושב קו' מהרש"א ד"ל כיון דהא דמח"ל הוא
 נכלס כעסם שמיסה דמחירי' ונכמה ואלתו דוקא
 עי' שחבו כר זביחה מותר לאכול מהשמיטה. ולפי"ז י"ל
 דזה הוא דוקא לאחר כניס' לארץ דחי' מלווין ע"ז וכבר
 דוחמחה ונלמא נאמר לאחר כניס' לארץ דכ"ט זביחה
 דוקא. משא"כ כשיסה ישראל במדבר דלם היו לריבין
 שמיסה רק מחירי' אפי' דהיה חסני' ג"כ מחירי' ככ"ט כיון
 דלן לכו ע"מ לפסול שמיטה. ויש לכוסיף עוד ד"ל דהא
 דמח"ל פסול הוא מתקם כ"ט דקו"ל דע"ז בשמיסה כח
 גברא וכנשחם מחיליה שמיסה כ"ט. מ"מ כיון דנכ"ד
 אינו בר זבוח תמילא הוה כנשחם מחיליה וכ"ט פסולה.
 משא"כ אי הוה אמרי' דבשמיסה לא בשי' כלל כה גברא אז
 מהכ"ט יפסול שמיסה ככ"ט יסי' כאלו קשחם תמילא דהיא
 כשרה ג"כ והוא נדון ככ"ט. והנה הא דכ"ט כה גברא
 ילפי' מקרא חמחה ואלתו כמבואר בחולין (דף לא) וא"כ
 תמילא נחריהם לא בשי' כה גברא ומתמילא גם נחריהם ככ"ט
 הוא כשר וא"כ תמילא השכניס' ח"ף אם קיימו החורב אפי' לא
 היו לריבין שמיסה רק מחירי' ומתמילא היו מוחריהם ח"ף נחריהם
 ככ"ט. והוא"ל לה מהרש"א ע"מ (דף ע"ג) דמבואר
 בדבריו דלמ"ד אין שמיסה לעוף מה"מ מותר העוף בשח"ז
 ואף דודאי ע"מ' נלמא מחירי' נגד כסמיטי' כמבואר בחולין
 (דף כ') ע"א ע"מ' נחו' ד"ה לא חמרון) וכספסם כיון
 דסג' נחריהם והקרא ונחמה לא קאי לעוף לכן גם שמיסה
 ככ"ט ככ"ט.

ולפי"ז י"ל דגם מ"ס החוס' בשי' ה' דפרע להם כ"ט ע"מ
 הוא מחירי' דע"ז נלמא. ו"ל דכזה מדשו דלם
 ככ"ט על סוס' דמי דלמך להם פרע להם כ"ט ה' ה' ה' ה'
 למתן לא ישפנו דהיא נכלס. רק לכוזא מאי' אגממתי'
 פרע להם כ"ט ע"מ. דג"ל ידעו ידעו דלמא הוא אגממתי'
 דנחה הנכמה לאכירי' כבוד שמיטה שפדכסה ולכן אמר
 פרע להם כ"ט ע"מ. שיראו הנחירי' וכיון דמחירי' מהני לכוזא
 מירי' אגממתי' תמילא ח"ף אם נחה הנכמה לאכירי' מיד
 לאחר הנחירי' כבוד שמיטה שפדכסה מוחריהם ג"כ להם.
 [וכבר האריך בזה בס"ד דקודם מ"מ חמרון כ"ט ח"ף

שערי שערי בענין אין איסור הל על איסור סימן ו שמחה

להקל וכמו דמתיב גמורים לח"כ להויתא מירי אבמח"י כ"כ
 סיה מתיב אף קודם . וע"ז כיון מלווין אס רויס לאכול
 אבמח"י ע"כ סיו לריכין לנחור]. והא דלא כהבו הסו"ם
 דהיה שחיטה גמורה א"ו סיה להויתא מירי א"ו אבמח"י .
 י"ל כיון דבאמת זה אינו שחיטה לא סיה מויתא מירי
 אבמח"י דלא סיה בעי' שחיטה גמורה להויתא מירי
 אבמח"י ממילא לא סיה מחי שחיטה אכשי בים יוסף
 כק"ו המהרש"א כיון דהם היו סובדים דהם נכרי' וממילא
 שח"י ולא מהי אף להויתא מירי אבמח"י . לזה כהבו תוס'
 לקושטא דמלחא דלא היו לריכין שחיטה להויתא מירי
 אבמח"י דגם נחירי סיה סגני' להויתא מירי אבמח"י כמו
 שסיה במירב ובחי' הראשון ס"ל לחוס' דהא דאמר להם
 פרע להם ביה"ט זה ודלוי א"ו סיה מחמת א"ו אבמח"י
 כיון דגם צ"ל תלויה על אבמח"י ונדוי לא סיה בים יוסף
 נחשד אלס לעבור על א"ו אבמח"י אש"כ לא סיה משום
 א"ו אבמח"י רק דכיו מקיימים הסורה עד שלא נלמו .
 ובחי' ב' חרשו זה די"ל דהא להויתא גם מספק איסור
 אבמח"י כי סיה ידא דלמא יסיה נחשד בעיניהם על איסור
 דאבמח"י :

ומעתה

יבארנו סיפב דברי הסו"ם בסגוי' דכחו
 שפיר דזנחת לא סיה איסור עשה אלא בא
 להחיר את האסור ופי' לך דשחיטה שרי ולא גמורה כמו
 בכבורה דדרי' חזכה ולא גזיה . וכונסם כיון דגם במדבר
 נאסר להם כבשות בחי' גזיה' אבמח"י ולאחר מיתתם
 משום נבלה ואפ"ה סיה מותר להם לאכול בשר נחירי וע"כ
 דהנחירה מחיר הא"ו דאבמח"י וא"ו דנבל . וא"כ אס
 ינימא דזנחת הוא עשה דלעטו עני' מחדש כשיכנסו לארץ
 ובלא איסור דנבלה לריכין שחיטה מחמת העשה דזנחת .
 א"כ מנ"ל דלאחר כניסתם לארץ לא מחי נחירה להויתא
 מאיסור אבמח"י ומאיסור נבלה . דלמא גב אה"כ מחי
 עכ"פ נחירה שלא יסיה לקי עליה מחמת א"ו דאבמח"י
 ואיסור נבלה רק דגם לאחר נחירה דפקע הא"ו דאבמח"י
 וא"ו נבלה אפ"ה אסורי' לאכול מחמת העשה דזנחת והוא
 איסור דלוי זנחה . אבל מ"מ לא יסיו מחויבי' עליה מלקוח
 כיון דא"ו דאבמח"י ונבלה פקע ע"י הנחירה . ומשום איסור
 דלוי זנחה ליכא מלקוח רק א"ו עשה . וממילא דכ"כ קשה
 בכל א' ת' דברי' דפוסלי' את השחיטה וכח גברא או בשחיטה
 נכרי או בסכין פגום מ"מ לא יסיה הייב משום נבלה כיון דהוא
 עכ"פ כמו נחירה ומס"ת ינחה לאחר כניסתם לארץ לא
 יסיה הנחירה מחי' לאיסור נבלה כמו שסיה במדבר . א"ו
 משום דלעטו על העשה דזנחת ואכלת הא זה הוא עשה
 בפ"ג דלא היו נלמו עני' במדבר וליכא רק א"ו עשה לאחר
 הנחירה אבל איסור דנבלה יסיה פקע :

סימן ז

ולשימרתם יש ליישב קו' הסו"ם (בריש ס' א') על הא
 דדרשי' בגמ' וזנחת מבקדך ומלאך כאשר
 לוייך מלמד שנלמדה משם על שנים בביתם וכו' והקשה
 הסו"ם למה לא דרשי' גם כזה כאשר לוייך במרה כמו
 דאמר' גבי שבת . והסו"ם חו' כיון דבמדבר הושר להם
 בשר נחירה מהכ"ה הקדיש הקב"ה ללווח במרה מלוח שלא
 יכיו טבוחה אלא בארץ עיי"ש . וא"ע דהא גם על פרס
 אדומה נלמו אף שלא סיה נוכחם אלא שיה אחר שהוקם
 המשכן . [גם עדיין קשה לג"י דס"ל דנשר נחירה לא
 סוחרה וגם במדבר סיו לריכין שחיטה]. ובפשיטתו י"ל
 לאוקן הסובדים דזנחת לא הוה עשה רק דללווח על
 השחיטה למען לא יסיה על הבשמה איסור נבלה . א"כ
 ממילא במרה דעדיין לא נלמו על הנבלה מהכ"ה יסיו
 לריכין שחיטה אלא ע"כ דלא נלמו במרה על השחיטה .
 ויש להוסיף עוד לפתח"ל דנשמת הסובדים דזנחת הוא
 איסור עשה הא דתל איסור נבלה וא"ו דאבמח"י על א"ו
 דא"ו הוא כמיש חוס' חולין הניל דהוא מנוסב כיון דלא
 סגי בלאיה דהחורה אסרה נבלה ואבמח"י . ע"כ גורה הורס
 דאיסורים הללו ויחולו על א"ו דא"ו וממילא היכא דיש לוי מקום
 דלא נלעך לומר דהוא מנוסב . ודאי דעדיין ספוי לומר
 דלא חרש חרש ביה לגזור דהאסורים סללו יחולו על
 אסורים הללו דמה"ס ינמא קן כיון דבכל מקום אמרי' דלוי
 אש"ה

וזמחה לא הוה עשה דלא נה רק לאסור הנחירה כהל :
ואפשר לומר דגם במדבר היה עליהם חי' דלוינו
זכות. דכמו דלחמ' כשנגנבו לארץ היה עליהם
מלוא עשה כשחטפו. כי כשכיו במדבר חף דהוה להם
בשר נחירה היינו משום דהנחירה כיה שחיטתן כדלמרי'
בגמ' חולין יז וכן הוא בשפוט הקהל דלאן ובקרי יאשמ
לסם וזה דני הים יאסף להם וכדיש פ"ז לחולין וליפין
מקרא זה דדניס ומגבי' אינן עשוין שחיטה משום דכתיב
אסיפס במקום שחיטה. ועי' חף דמדבר לא היו לרייזין
שחיטה וסיה פני גם בלאן ובקרי נחירה אש' כתיב יאשמ
לפי שגחירה סיה שחיטתן ונחירה סיה בלאר הכהונה
במקום השחיטה. ולפי' יל דחף דמקרא זמחה ואכלה
לחמ' סמי' זה לא סיה במדבר מימ' כיון דהנחירה סיה
שחיטתן קיימו גם בזה המע. וסיה עליהם גם במדבר
סיה' דלוינו זכות. רק הנחירה ידור להם איסור זה כמו
השחיטה לדין. ולפי' ליק מלא' ידעין דעכשו לא תכתי
נחירה להחיר האיסור דנכלה כמו כנחירה במדבר דידעי'
זכ ממילא כיון דמיד נמסר להם זה לאיסור דנכלה אינו
יבשר רק בשחיטה ובמדבר יסיה נחירה השחיטה. וכשנגנבו
לארץ בעי' שחיטה דוקא ולא נחירה. וממילא ידעי' וסיה
נכלה וז"ל ג"כ מהאיסור דגמ' בלוינו בשר נחירה פה
שקשחיהו לפיל כס' הקודם הא הנחירה לא החיר האיסור
דלוינו זכות. דהא גם במדבר החיר הנחירה סיה' דלוינו
זכות. וכמו קן יל דגם במדבר סיה פגלו נחירה נכרי'
דכמו דדעי' מקרא זמחה ואכלה מי שהוה מלוא על
הזביחה ישחוט ולא נכרי' כמו קן במדבר דסיה הנחירה
במקום שחיטה סיה לרי' להיות ג"כ מי שהוה מלוא על
הנחירה, וגם כה נבא' אצ' שחיטה ממ' כיון דזה סיה
שחיטה. וזה לק"מ. רק דל"כ יסיה דלחם מ"ש בישוב
קו' המהרש"א בדברי הו"ם חולין דסיה פני לכו נחירה לכן
גם נחירה נכרי' בשר. אינן ככתבו כפ"א דלהסבורים
דזמחה סיה עשה. י"ל כתי' המהרש"א. ויש לשי' גם
כזה גבי עוף דגם למ"ד אין שחיטה לעוף מה"ח דק סני
נחירה ד"ל כיון דזה סיה במקום שחיטה בעי' דוקא כה
נבדל ונחירה נכרי' פגלו ג"כ כמו שחיטה לדין. ומ"ש
גם למ"ד דאין שחיטה לעוף מה"ח אש"ה י"ל דלח' ב' איסור
דלוינו זכות כיון דהנחירה סיה במקום שחיטה וז"ל עוד
כזה :

וי"י לפלג עוד כזה מה דקתי במחתי ר"פ אהוה וזה
כנו דזוכג בפני הדין ופלג בפני הכיה. ובר"פ
שלה הין מפרש הגמ' טעמ' דקתי בפני הכיה ופלג בפני
כיה דבר'א סואיל ובענינא דקדוש' כתיב בזמן דלוינו
קדשים נכוג ובזמן דלוינו קדשים לא נכוג ד"ל דולאי גם
במדבר דהוה להם בשר נחירה סיה נאסורם בלאו וזה כנו
חף דהשמות ונמנבלה ידו ונמנדר ומעקף פסור משום
אינוה וזה כנו זה סיה דוקא כשנגנבו לארץ דלוינו להם
בשר נחירה וזה לא סיה נחירה שחיטה. מתל"כ כשסיו
במדבר דזה סיה שחיטתן לכן חייבו גם בנחיר משום אלוה
ואת כנו. אמנם עכ"פ סיה חט' דלוינו שלח בפני הכיה
דסיה מותר להם נחירה. וסיה דקרי מה"ח דמסנכ שלח
בפני הכיה בזמן שהיו במדבר. ובפני הכיה כשחיטתן
לארץ. י"ל כיון דכשחיטתן לארץ נאשו על כיון דהמ"ק
מבואר במב"ס ריש א' נוהגים, או דקאי על השבן,
רק כיון דלא ככתיבתי בעמודי מתבן וקודם לזה סיה רק
לפי עשה. ואח"כ סיה ככתיבתי כמ"ש במב"ס פ"א מה'
בית הנחירה. אש"ה סיה נוהג דקין דלוינו וזה כנו, וסיה
דקתי בפני הכיה י"ל דכזה סיה ג"כ הוה חף דלח"כ
נאשו על השחיטה דוקא ונחירה סיה נכלה, אש"ה נוהג
האיסור דלוינו וזה כנו. דכזה מה"ח ע' הקטב כשנחיה
בשבת דשחיטתו כשרה לרנב דס"ל כל מלה דל"כ ל"ס
אע"פ

אמתיא וסנה גם ארץ דמל דזמחה לא הוה מי' רק חיקון
הלאו זה אינו אלא חי' חמיקן דלא נאשו במרה על השחיטה
או שפיר יל דזמחה אינו עשה רק ב' להחיר הא' נכלה
דלחמ' שנאסרו נכלה סיו נאשוים ע"ש. משל"כ חי' סיה
אמרי' דמרה נאשו ע"ש או כפ"א ל"ל דלוינו ע"ש
משום חי' נכלה דהא לא סיה נאסרי' עדיין נכלה אע"פ
דזמחה סיה עשה וחף עדיין לא סיה נאסריים נכלה
אש"ה סיו נאשוים' זמחה שחיטה ונאסרו או בלא השחיטה
משום איסור דלוינו זכות. וזה א"א לומר דהא ע"כ מוכח
דזמחה לא סיה איסור עשה דלח' כן כחף נאסרו אחר כך
נכלה ונאסר מן סיה חף מ"ל לחול על איסור דלוינו זכות.
וכיון דפ"א מוכח דזמחה לא סיה עשה. ממילא ע"כ מוכח
דלא נאשו במרה על השחיטה :

עוד יש לעיין על טעם הסבורים דזמחה סיה עשה דקטב
האך יחול איסור נכלה ע"ל דלוינו זכות. ומשל' דחי'
אפשר בענין אחר כיון דהזכרה אחר' נכלה ובע"כ סיה
חל ע"ל דלוינו זכות עדיין יקטב מ"ל דהזכרה אחר' נכלה
לאחר כניסתם לארץ דלחמ' לא אסרה סמיה נכלה רק כ"ז
סמיו במדבר דלא סיה מוחרי' על טעם דזמחה וסיה
מותר להם בשר נחירה ממילא לא סיה נאסריים נכלה.
משל"כ לאחר כניסתם לארץ ונאסרו בלוינו זכות
פקע סיה' דנכלה משום דלוינו חל ע"ל דלוינו זכות. ג"ל
דכבמות שנתבלו קודם כניסתם לארץ בודלוי נאסרו גם
אח"כ קודם איסור נכלה דהא בלאותן דנחנבלו מקודם אסור
דנכלה קודם לניסור דלוינו זכות דלוינו נכלה סיה חל חף
במדבר וס' דלוינו זכות אינו חל רק בכניסתם לארץ. משל"כ
ארץ דנחנבלו אח"כ דלחמ' לא נאסרו משום נכלה משום
דלוינו חל על איסור דלוינו זכות. ודוק לומר משום דכתיב
גבי נכלה לגר אשר בעירך חגגה דמשמע דחף בכניסתן
לארץ נאסרו. גם קו' סיה נכתיב חף יוכל לחול איסור
דלחמ' סיה על איסור דלוינו זכות. ומשל' ג"כ בזה ליישב טעם
הסבורים דלוינו חל חף על סיה שיעור א"כ ע"כ א"א בענין
אחר. י"ל ג"כ דלחמ' לא נאסרו בלחמ' סיה קודם
כניסתם לארץ. ולא לה"כ :

גם מש"ל כתיב קו' סמיה על טעם הסבורים דזמחה
סיה עשה הא דחילי אמהיה ע"ל דלוינו זכות סיה משום
דל"א בענין אחר. זה אינו דל"א יסיה קטב סיה דלמרי' דכ"ז
מלוא על אבמהיה משום דמרה ונכסה כס"ם סיה מבוחר
כסוגי' דכסודרין ד' ג"ס דכל דבר סמיה ונכסה למזון
ל' ישראל נאסרם ולא לב"י. וגם כתי' אבמהיה ימח דמרה
ונכסה למזון. דנ"ל סיה אמרי' דוקא כ"ז דלח' סיה מוחריים
ע"ל דלוינו זכות נאסרו על אמהיה משל"כ ישראל כשנאשו
ע"ל דלוינו זכות מו ליכא איסור דלחמ' סיה משום דלח' מ"ל
לחול סיה' דלחמ' על טעם דלוינו זכות ובע"כ סורך
לכיות מחר ונכסה כס"ם לכוונה לנו דלוי' אבמהיה סיה חל
ע"ל דלוינו זכות משום דקן גזר' סמיה ד"סיה חל. וכיון
דמרה ונכסה למזון ממילא סמיה' לנכלה דלוינו חל : אחר
ולא לב"י. וי"ל דמ"ש מקשי הו"ם שפיר חף מ"ל לחול
חי' דלחמ' סיה ע"ל דלוינו זכות משום דל"ל כע"ס משום
דל"א בענין אחר דל"כ מ"ל דלוינו אכר מן סיה נאסר
לב"י :

וזה מקטב אפי' לפי סמיה דקיי"ל דלוינו עובד' חל על
חיקון וא"כ לכאורה כשפיעוהו י"ל דחל איסור דלחמ' סיה'
ע"ל דלוינו זכות דלוינו מוכיף דמשום אבמהיה נאסר
גם לב"י. אמנם סיה גופ' קטב מ"ל דנאסר לב"י דלחמ' לא
נאסר רק ל' ישראל ולא לב"י. וממילא דלח' סיה איסור אמהיה
איסור מוכיף וסיה אמרי' דלוינו מ"ל לחול ע"ל דלוינו
זכות. לכן חזרה ונשנית כס"ם לכוונה דל"א דלחמ' סיה לא
סיה איסור מוכיף וא"כ נאסר לב"י אש"ה סיה חל ע"ל ע"ל
דלוינו זכות. ומזה סיה ראי' לשיטת הסבורים דלוינו

שערי שער ז בעגן אין איסור חל על איסור סימן ז שמוחה

אמלית יומא ג"כ כיון דשטת באיסור דלא מחייב ופתיחותו סבולת ומי' דהא דלמרי' דלא מחייב הוא שיהיה מסוקן האיסור. ולכן נשואת בשנת דבז האיסור הוא משום נתינת נשמה בזב לא יביה מסוקן אחי' אם יתחל דלא מחייב עכ"ד;

והנה כרמב"ן יבמות דף ק"ב ע"ב ד"ה סדיל של עכו"ם לא סתמין ואם חללה חילולו כשירה. והרשב"א הביא ג"כ שם דבריו וז"ל. ויש מפרשים דלכחמילא לא סתמין משום דכתיב ומתירם לנכסיה ע"כ אבל כדעבד מילתיה כשרה. דכתיב ועבדה איסורא חילוליה לא מסתכלא גבתי. וכרמב"ן הקשה ס"פ מהא דר"ה נפ' רמב"ן ד"ה רבא אמר אחד זס ואחד זב לא יאל סדר רבא ח' זס וא' זב זס יאל מ"פ מזה לאו ליבנות נהנו אלמא סתמא משום דמילתא לאו ליבנות נהנו סא חילוי נהנו ליבנות ככן לא יאל, ופעמא דמילתא דכיון דהא לא יאל לא נכסד ולא עבד איסורא אמריק דלא יאל דכשחטה למר יאל עכשוו הוא שכיבא וא"כ כתיב כתיב ל' למיתר חילוליה סבולת כד' סלג סתמא ולא תפודר עכ"ל. [ומשמע דכשרה כרמב"ן הוא גם לאבתי מדסתמא כתיב סבולת סלגוהא דלכתיב ורבא]:

ולגמורא קשה סא כתיב ק' ה"מרה כבוגי' דמפורס דמריק לרבה דס"ל דל"ת מילתיה שנייה אבל לאבתי יתחל וזכר ל' אמריק דלא מחייב יביה ג"כ מסוקן האיסור ואש"כ לא מריק כגמ' רק לרבה. וכרמב"ם בחמתה כתיב סבולת ז רק לדברי רבא משא"כ לאבתי ככל פנין אמרי' דכתיב. [ויש לדחוק דגם כרמב"ן קחי לרבה והקשה לרבה לשיטתו];

אמנם כתיב סא כתיב מאוד דהא דמפורס מילתיה קשה סלגוהא יבתי דלכתיב ס"ל דמתיב דחי אמרי' דלא מחייב אחתי לקי ורבא דס"ל דל"ת ואש"כ לקי משום דעבד אחימרא דרמחמא. ולפ"ז לפנין איסור מלקות ליתא נש"ע אי יתחל דמתיב לא זיל מחייב לקי משום דעבד אחימרא דרמחמא וכאונס מירש אחי' ח"א דל"ת וכנידושיין כמאן דליטא דמי אח"כ לקי משום דעבד אחימרא דרמחמא. ופ"כ סא דכ' מתיב"ס ס"ל דמש"ס אמריק לרבה דל"ת מתיב מסוקן האיסור אין כונתו דגוף האיסור מסוקן בזב דהא לפנין איסור לא זיל מחייב נש"ע וגם ח"א דל"ת אח"כ אינו מסוקן האיסור ולקי משום דעבד אחימרא דרמחמא, רק דכוונה פכתיב"ס סא דהא דהאיסור מלקות לא יביה מסוקן מ"מ יביה מסוקן בזב דלא יביה נעשה משפט שסקסידה סורכ מלוי סלג יביה נעשה כמו כאונס שנייה דהקסידה סורכ סלג יביה נעשה משפט כנידושיין לכן חף דאם יתחל דל"ת יביה מחייב ג"כ מלקות משום דעבד אחימרא דרמחמא. מ"מ יביה מסוקן בזב סלג יביה נעשה משפט כנידושיין שסקסידה סורכ מילוי ואמרי' דלא יכול לטלחא על ימיו ולכן ס"ל לרבה דל"ת דעכ"ס יביה מסוקן בזב סלג יביה נעשה משפט כנידושיין ופ"ז סלג חילוי וס"ל דמתיב דאם יתחל דלא מחייב אחתי יביה לקי ואי משום דעבד אחימרא דרמחמא זב לא ס"ל. רק כיון דעכ"פ ככל ענין אחי' אם יתחל דל"ת לא יביה מסוקן פכ"ס האיסור דמ"מ יביה מחייב מלקות משום דעבד אחימרא דרמחמא וכיון דגוף האיסור לא יביה מסוקן משא"כ אמריק דמתיב משא"כ בני חילוי נכדיל של פ"ז דבז האיסור סא רק מחמת דהנהג' מפ"ז ואם יתחל דלא מחייב חליליה וסלגוהא לא יביה סבולת ולא יתמיה לזקו פ"י סלגוהא חל למפרע לא יביה כסלגוהא ולא יביה נעשה משפט איסור כלל כחילוי נכס כרמב"ן כיון מאוד דלמרי' דחליליה סא סבולת למתן לא יביה נעשה משפט איסור כלל דאם חתיב חליליה כשרה יביה נעשה משפט איסור דהיה נהנה מע"ז דחיליה כסדיל פ"ז דע"ז סא יתמיה לזקו. לכן אמריק דלא מחייב ולמפרע לא יביה ככל מן חליליה ולא נעשה

ובזה י"ל ק' סתום כר"ם אורח ואת כתיב כד"ס מנין לאורח ואת כתיב כרמב"ם דמקטע מלי ס"י ס"ד דלא חייבי קרא במקדשים סא סתמא כתיב עפמ"ס האסרויה לישב ק"ו סתומ"ס מוחסא כשבת. ד"ל דלא אמרי' דלא מחייב אל"א כתיב דאין סתמא מסקיה כ"א פ"י כוונה סתמא כיון מתיב ופירש וסורג ומחשבת כעשה סא כתיב סתומא דרמחמא וזוין סתמא כחילוי ח"ע. משא"כ ס"כ סתמא סתמא מסקיה כלא כוונ' דל"ת דהתעשה יתחל כתיב כיון דגם אם נעשה פ"י מרש זקס"ס וקטן סתמי ג"כ. ולפ"ז ס"ד דוקא בחולין דלא צ"י כוונ' ול"ס לומר דלא מחייב ולכן חייב בחולין. משא"כ בקדשים דע"י כוונ' לטחיטת ס"י ס"ד דלא יביה משכסם או"כ משום דלמריק דלא מחייב יביה מסוקן האיסור ולכן נקט קדשים. גם למש"ס דכ"י ס"ד דדוקא כדמרי' כשסור ל"ס כשר נחירה ס"י כוונ' או"כ כיון דבז ל"ס דלא מחייב כיון דלא צ"י שחיטה וכס נבדל. מילתא בקדשים דגם כדמרי' ס"י כתיב שחיטה דוקא. י"ל דגם כדמרי' לא ס"י נאכריס כח"כ בקדשים. וי"ל ג"כ סא דלמרי' בחמת דל"ת כוונ' גם לח"כ כשגלו סל כתיב ולא אמרי' דדוקא כדמרי' ס"י נאכריס. כיון דלפי סתמא ילפינן מקרא דל"ת ואת כתיב כוונ' גם בקדשים ונקדש"ס סא ס"י כתיב שחיטה ח"י כדמרי' דלא יביה ל"ס לומר דוונ' בקדשים ס"י מקום לומר דלא ס"י כוונ' גם כדמרי'. אמנם לפמ"ס ד"ל דגם כתיב ס"י כתיב כתיב נבדל וסורג כתיב ס"י סלג חף כדמרי' נסתר כ"ז ול"ע:

כר"ם

שערי בענין אין איסור חל על איסור סימן ה שמחה

אינו חייב משום אמהות' כיון דכל אחד בפני עצמו ל"ח
אבר וה"ל בזה שפיר י"ל דאיסור גיד חל על איסור דאבר
מכתי' דקדש כיון דבתחלה ידעו כבוד שלא הי' בהגיד
כיום הי' ענין איסור וזו לא הי' על כבוד איסור
דאמהות' כלל ואפי' איסור דמצי שיטור דלא הי' ראוי
לזרפו ולא לא הי' אופן שחייב על כבוד משום אמהות'
ושפיר הי' הל' זו איסור גיד. ועמילא כיון דהי' חל זה
שוב לא פסק האיסור גיד :

אמנם בלחם ג"ל דאין כונת הכוס' בקו' דאיסור גיד
לא יחול על איסור אמהות' משום דכאן נטור
אבר. דאפי' אם נימא דכבוד נעלמותו ל"ח אבר אפי'
מקשי חוס' שפיר. וכזה יהי' יומא ג"כ הא דסתמו חוס'
קושטתא הכין מצי לחול איסור גיד על איסור דאמהות'
דמשתמ' דלכ"פ קשיא וזו ולכאורס קו' זו ל"ח רק הי'
אמר' דיש בגידוין גו"מ משא"כ הי' אמר' דאין בגידוין
גו"מ וממילא דאין חייב על הגיד משום אמהות' ולכן
שפיר חל הכי' גיד. ולכן ג"ל דקו' הסוס' היא אפי' למ"ד
דס"ל אין בני' גו"מ. דלכאור' הייתי מסופק אם חייב על
אבר משום אמהות' אם לכתב בהאבר בשר רק גידים ועלמות
אם נימא כמו דחייב רחמנא משום אמהות' אף במשכו
בשר גידים ועלמות מעלימיה לכות וע"כ דגם בלחמיה
אסרה רחמנא גידים ועלמות אף לית בה עשם כלל כ"כ
י"ל דאפי' בלחם דאין בו בשר כלל רק גידים ועלמות אפי'
כאן חייב עליו משום אמהות'. או אם נימא דע"כ נצי
אשכו בשר דוקא דעל הגידים ועלמותו אינו מחויב כיון
לית בה עשם כלל ויעקב החיוב כאן רק על המשכו בשר
דאיה בו עשם ורק כבשר והגידים מפרים מנו"כ משא"כ
יכא דליכא אף משכו בשר על בנייה ועלמותו אינו מחויב
כיון דאין בה עשם כלל וע"כ כעבור והרובע דף ק"ח
ע"כ בגמ' א"כ הרכוזה בשר' שם וממילא אם נימא דגם
בלחמיה חייב על הגידים ועלמותו אפי' דליכא בשר
בכאבר כלל וזדאלי קשה קו' הסוס' הכין מצי לחול איסור
גיד על איסור דאמהות' כיון דהי' חייב על הגיד עצמו
משום אמהות'. אפי' לא הי' בנייה גו"מ. הנה אלו
אם נימא דלא מחויב בלחם שמתן בו בשר כלל משום אבר
מהתי' (וא"ל אין בגידים גו"מ) וא"כ ממילא דלא הי'
מחויב על הגיד ב"כ משום אמהות' כיון דאין בו עשם
דוקא משום גיד חייב מנו"כ דאין הוא והכורס אסרה
חלל לא משום אמהות' מ"מ י"ל דקו' הסוס' קשה אפי'
לדין דקמ"ל אין בגידוין גו"מ עפ"מס"ל כפי' קו' הסוס'
האין מצי לחול איסור גיד על איסור דאמהות' דכאן דאפי'
אם כבוד נעלמותו ל"ח אבר אפי' כיון דאמר' בהמה גמי'
לדברי' עומדת ועל הכמה בחי' איכא איסור דאמהות'
ובאם אכנה בחי' הוא מחויב עלי' משום אבר מהתי'
גדאמר' בסוגי' חלל יסור סבורה בחי' ככ"פ ממילא דכמו
אם חלל אבר מהתי' ואין בו רק משכו בשר והגידים
והעלמותו אכנה לכות דחייב עליו משום אמהות' ואף
דעל הכשר אסרה ועלמותו הי' מחויב משום אמהות' אפי'
צניוק' הגידים והכמותו מחויב. וא"כ ממילא האיסור
דאמהות' הוא גם על הגידים ועלמותו כמו על הכשר
כיון דחייב עליוסם בלחם אמהות' כמו על הכשר וכמו
פ"א אמר' בהמה בחי' לאכרי' עומדת היינו דכל בהמה
בל"ז אפי' הי' לו כף הי' צניוק טוב ג"כ דבזה הי' קשה
אמאי יחול איסור גיד על איסור דאמהות' דקדש
דמסתמא גם צניוק הוא כן דאיסור דאמהות' הוא קדש
כמ"ס חוס' וזכר לש"ל דכוס איסור ב"א. דהיינא כענין
העוף חל עליו איסור דאמהות' ולא איסור גיד. וזכר
י"ל דאם הי' טוב איסור גיד צניוק ע"כ הי' צניוק מצי לחול
פ"א דהל' היא מנו"כ כיון דכלל ענין אכנה הורס כהני'
ואפי' עשם. רק אפי' קשה דכאן צניוק אמהות' דאיהו חלל

איכא האיסור דאמהות'. וקו' הסוס' קשה אפי' למ"ד דאין
בגידוין גו"מ אפי' הא לאיסור דאבר מהתי' אינו על הגיד
לחולא רק כיון דאיהו בכלל בהכמה וכאן חלק מן האבר.
ולכן כיון דבהכמה איכא בשר דאיהו בו עשם ואי שפיר
מפרים אף הגידים דאין בהם עשם להאיסור דאמהות'
ולכן גם כבוד אף דאין בו עשם אפי' כלל באיסור דאמהות'
וכאן מצי לחול איסור גידים. והרבה מיושב בזה הא
דמקשי' חוס' דוקא האין מצי לחול איסור גיד על איסור
דאמהות' ולמה לא מקשי על איסור דאמהות'. ואף דלפ"מ
אין על הגידים האיסור דאמהות' כיון דהם עם בשר מין
באין מין. מ"מ הא דעם כמה פוקקים ס"ל דגיד הוא
כלל בשר והוא מ"מ עם בשר. [וגם אף דשימא הסוס'
בסוגי' דף ק"ב ע"כ בחוס' ד"ס שאין בו כזב בשר. הוא
דל"כ לאו לדמחתי' עומדת וממילא דל"כ האין מצי לחול
ע"א דאמהות' כיון דלאו לדמחתי' עומדת. מ"מ ס"ל להקשות
על שפ"מ דהיינו דהם דס"ל דל"כ דמחתי' עומדת כפרס
לפ"מ דעיקר קו' הסוס' הוא לשימא דש"ן]. ובל"ז יש לעיין
אמאי לא מקשי חוס' על השימא דס"ל דאיהו צנוה הוא איסור
עשם האין מצי לחול איסור גיד על איסור דאמהות' דבזה
לא יהי' שייך חי' האחרון של חוס' דכיה איסור בהם אפי'
דכאן איסור דאיהו צנוה הוא אף במצי האם כמ"ס חוס'
דשטותה ס"ל. אבל עפ"י כ"ל נימא דהא לא יהי' קשה לפי
האמת דאמר' אין בגידים גו"מ. וממילא דליכא על כבוד
לא איסור דאמהות' ולא איסור דאיהו צנוה ורק איסור דאיהו
מהתי' הוא עליו אף דאין בו עשם כיון דכאן חלק מן
בהכמה דיש בו בשר וחייב גם על הגידים צניוק סביר.
ולפי' ממילא דידמה מ"מ צניוק קו' הסוס' דו"ל דגידוין הי' חל
בגידוין שלא הי' בו כזב אפי' חייב משום הגיד ולא
מחמת אמהות' דהא דאיהו דודאי הי' חל בכלל בהכמה
כזב. וזדאלי הי' איסור דאמהות' על בהמה. וממילא
דכלל גם כבוד באיסור דאמהות' אף דלא הי' בו כזב.
מ"מ הוא חלק מהכמה דאכורס באיסור דאמהות' :

ורבה אף דהוס' הי' על קו' ג' תרולים לפי האמת
לא נבאר רק ע"י חוס' סו' האחרון דהוא
איסור ב"א דכולס אינוס מצי' רק כשזולר. דמ"ס בסי' ס"א
דחל לפי שטתו איסור חמור וזו אינו לפי דקמ"ל חמור
על קל אינו חל לא על ע"י כולל או מוסיק' וזדו לפ"מ
דכאן דאפי' הסוס' דאיסור דאמהות' אינו חמור כמקודשים
ולכן חל אף בכל מקום אינו חל חמור על קל הוא רק דכתי'
זה הי' ס"ל כיון דכתורס גלי' לן גידוין חל על איסור דאיהו
מכתי' כ"כ נימא דחל על מוקדשים. וע"י כמ"ס דו"ל
דמוקדשים חשיב חמור יותר ולכן אינו חל. ובה"כ צ' סדו
דדוקא על אמהות' דא"כ בענין אחר חלולא על מוקדשים.
ולכן ממילא לפי האמת דו"ל כתי' כ"כ בחי' דכאן דאיסור
גיד חל על איסור דאמהות' דכאן משום דס"ל איסור
ב"א ממילא דל"כ חי' סו' דמכ"ס נימא דסבורה גורס דגיד
יחול על איסור דאמהות' כיון דהוא איסור ב"א. וא"כ
ממילא דאמר' דהא דחל איסור גיד על איסור דאמהות'
הוא רק משום דאין בוה משום אמהות' דהא ס"ל איסור
ב"א ולכן ממילא יכא דאיסור דאמהות' הוא קדש
אמר' דגם איסור גיד לא מצי לחול עליו. וזכר יש לעיין
הא דקמ"ל בחמי' ואינו טוב צניוק מפני שאין לו כף. ס"ל
בל"ז אפי' הי' לו כף הי' צניוק טוב ג"כ דבזה הי' קשה
אמאי יחול איסור גיד על איסור דאמהות' דקדש
דמסתמא גם צניוק הוא כן דאיסור דאמהות' הוא קדש
כמ"ס חוס' וזכר לש"ל דכוס איסור ב"א. דהיינא כענין
העוף חל עליו איסור דאמהות' ולא איסור גיד. וזכר
י"ל דאם הי' טוב איסור גיד צניוק ע"כ הי' צניוק מצי לחול
פ"א דהל' היא מנו"כ כיון דכלל ענין אכנה הורס כהני'
ואפי' עשם. רק אפי' קשה דכאן צניוק אמהות' דאיהו חלל

בעוף משום דאין לו קף. ובאמת קימ"ל דגם בעוף היכא דיש לו אכור. וקשה יומא דגם בחיה לו מותר דאין איסור דגים חל על איסור דאבמה"ח דקדם דגים"ח ניימא דהוא מנזכ"כ כיון דיל"ל בעוף לא נאכר גיה. ואף די"ל דבכל ענין אכרס מורה היכא דלוח לוי קף ולכן בעוף ע"כ הוא מנזכ"כ. דמ"ע אה"ע חו"מ מקצ"ה הו' משוף אה"ע בעוף חמיר ה"ל איסור ב"ח וז"ע דמפסכו נראה גם בעוף לא היה איסור הגיד מיד כשיוולד :

איסור על הגידים אף דאין בהם טעם ממילא דיש לעי' במ"ס כיון דהאיסור דיו"כ כ"ו חל עלי' במעי האם. וכשיוולד איסור דאבמה"ח חל עלי' ואף דאין בגידים צנו"ס מ"ע הוא כולל בהאכר כמ"ס לעיל ולא יח"י מני לאחר יוה"כ לחול איסור דגיד על איסור דאבמה"ח דקדם ולאחר מיתה דפקע איסור דאבמה"ח אז לא נאכר הגיד וז"ע :

ועוד יש לעיין בזה שכתבו דאיסור גיד חל ע"א אכר מחמ"י משום דהו"ל איסור ב"ח וזה מספיק בבהמה כשרה דבזה הליט כולם חלחל כשיוולד ובמעי האם ליכא איסור משום כל בבהמה חלחלו מבטא"כ בבהמה עמאה דבז ל"ס כל בבהמה חלחלו כמבואר בסוגי' דף ק"ל לעיין ג"כ דמשו"ה טובג גיד בעמאה גם בשליל. כ"כ באמח"י אמרי' ג"כ דבעמאה חל אף במעי האם. כיון דל"ס כל בבהמה חלחלו ואין שחיטה האם מסהרחו. ומש"ה כ' החוס' בסוגי' ק"ב ע"א ד"ה כי אנערין דאיסור עומאה קדים לאיסור דאבמה"ח דאיסור עומאה חל בעוד שלא נקשרו איברים בגידין ע"ס. ולא כתבו דהאיסור עומאה קדים משום דהאי' עומאה ה' חל אף במעי האם והאיסור דאבמה"ח אינו עד שיוולד. דהוא ג"כ מטעם זה דבעמאה חל ג"כ בבהמה חלחלו גם האי' דאבמה"ח חל במעי האם וזה ברור. ולפ"ו יש לעיין דרי' דל"ל דהי' גיד ונגה גם בעמאה משום דהוא איסור חמור דנאכר לבני ועקב כמבואר בסוגי'. כהי' דלג איסור עומאה מני לחול דהוא חמור על קל. מ"מ קשה בזה קו' החוס'. הא"ך מני לחול בעמאה א"י גיד ע"א דאבמה"ח דאמח"י הוא ג"כ חמור דנאכר ג"כ לבני יעקב ומנור מיני' דאף עתה אסור לבני. ומש"כ לגיל בסי' ה'חו' דאמח"י אינו חמור כמו גיד משום דאבמה"ח בעי' כוית. זה לא שייך לרי' דס"ל דגם בגיד בעי' בזית וחי' של ה' חוס' דה"א בע"א ל"ס ג"כ די"ל דדוקא בכשרה אכרס סמוכה גיד טעום דבשכר הו"ס חי' ב"א כמ"ס חו' בסו' כהה"ר דכ"ו שהיא במעי האם ליכא חי' דאבמה"ח משום כל בבהמה. מכל"כ בבהמה צמאה דבזה האי' דאבמה"ח הוא במעי האם קו' החוס' במק"ע] וכי' יל"ל כיון דלרי' ג"ס נאכר לבני יעקב ואז לעיין לא היו מתיים על שחיטה. ולא הו"ס שחיטה האם מטעם א"ס הולד. וא"כ יקשה חמיר הא"ך נאכרו בני נח בגיד הא"ך ה' מני לחול חי' גיד על אבמה"ח. ועכ"ל דהוא נזכ"כ דגיד מני לחול ע"א אבמה"ח. ואמרי' ששיר לרי' דה"א בענין אחר דהחוסר גילי מן דאכרס גיד לבני דלז לא חי' אמרי' עדיין כל בבהמה חלחלו וכי' חמיר חי' דאבמה"ח קדים לחי' גיד ואפ"ה אכרס רחמנא. וע"כ דהי' גיד מני לחול ע"א דאבמה"ח. ומש"ה גם בעמאה חל חי' גיד ע"א אבמה"ח. ולא חי' לרי' ר"י לומר שזו חי' חמור רק לעיין שהי' חל ע"א עמאה [ועדיין יש לעיין לפ"ו לחיזה ענין סולרין ר"י ע"א דהל אעמאה משום דהוי' חי' חמור. גל"ז יומא כמו דאמרי' בסוגי' לעיין ערפס דהל ע"א אבמה"ח. דאמר מר סהורס אמרי' ויזול חי' ערפס ויחול ע"א חלב. כ"כ חל ג"כ ע"א דאבמה"ח. ומתן דפליגי הוא רק משום דחלב כותה מכללו אבל בלי"ז הו"ס אמרי' כיון דסהורס אמרי' דהל לחלב כ"כ חל איסור אבמה"ח. וא"כ יומא לרי' ג"כ כיון דסהורס אמרי' דיזול חי' גיד ויחול ע"א דאבמה"ח כ"כ יחול ע"א עומאה. ויש לישב. ובהי' יש לישב קו' חמו' בדה"ע ור"ס פוער דמקט"י כה ר"ס יל"ל אה"ע אפי' בא"י כולל ואפי' חמור על קל עיי"ש. דמתי' לעומר לר"ס ח"י גם דכ"כ לא אמריין אה"ע"א מ"מ בגיד כיון דגילי מן קרא דהל על איסור אכרס חמו' כ"כ חל גמי אעמאה] :

ועוד יש לעיין דכבר כבא"ח לעיל דברי הריטב"א קידושין במ"ס דגם לרי"ם משאכח לה שיכ"ו איסור דיו"כ חל על איסור נבילה ויהי' חייב צו משום יוה"כ ולא משום נבילה והיא בבהמה שגולדה ביו"כ דבזה חייב בשטת לידה חל איסור דיו"כ ואיסור דאבמה"ח בב"ח ולכן אכ"כ כשנאכלה ופקע איסור דאכר מחמ"י לא מני לחול איסור דנבילה על איסור דיו"כ דקדם. ובאגרי' לעיל ה"א דהולרין הריטב"א להא דאיסור דיו"כ חל בשטת לידה. ולמה לא יחי' חל על הולד אף במעי האם כיון דאיסור דאבמה"ח אינו במעי האם. ומחמ"י דהיי' דאיסור דאבמה"ח דעובר אינו במעי האם. מ"מ כ"ו שטעובר ה' במעי האם לא הי' מני לחול איסור דיו"כ על איסור דאבמה"ח שהיא על הולד במעי האם מחמ"י האם כיון דאם נאכר בתיסור דאבמה"ח וגם העובר הוא חלק מהאם וחל האיסור דאכר עמח"י גם על הולד. ורק כשיוולד דפקע האיסור דאבמה"ח שהי' עלי' במעי האם מחמ"י האם והאכרס היא בעמאה חמ"י איסור דאבמה"ח. אמנם אז חל איסור דיו"כ עם איסור דאבמה"ח בב"ח. אמנם הריטב"א לא כתב דאיסור דיו"כ אינו חל על העובר במעי האם רק לר"ס דלא ס"ל איסור כולל וכן במעי האם לא חי' מני לחול איסור דיו"כ על איסור דאבמה"ח. משא"כ לפי האמת דקימ"ל כרבן דרי"ם דבאיסור כולל ומוכיף אמרי' איסור חפ"א ממילא דאיסור דיו"כ חל על הולד גם במעי האם משום דיו"כ חל על איסור דאבמה"ח ככולל וחל כתיסור דיו"כ על האם ועל הולד שחבוט. ולפ"ו ממילא יש לעיין למ"ד ים בגידים צנו"ס בבהמה שגולדה ביו"כ לא יחי' איסור בגידים כיון דלפי האמת חי' חל איסור דיו"כ גם על הולד במעי האם דהי' נאכרה משום יו"כ וממילא אח"כ כשגולד כולד ביו"כ אז איסור דאבמה"ח חי' יכול לחול על חי' דיו"כ משום דהי' איסור מוכיף דמשום אבמה"ח נאכר גם לבני נח. אמנם איסור דגיד לא חי' מני לחול על איסור דיו"כ דהוא לא כולל ולא מוכיף וממילא גם לאחר יוה"כ דפקע איסור דיו"כ מ"מ לא מני לחול איסור גיד על איסור דאבמה"ח דחי' חל מאחמול סוף כשגולד ביו"כ. וממילא לאחר השחיטה דפקע עיני' איסור דאבמה"ח יול"ג דהל אח"כ איסור דגיד כמ"ס סהר"ש דבני גיד בעי' דאיסור לא כולל ולא מוכיף לענין איסור כלל וכמ"ס לעיל בחחולת חי' זה דבני גיד לא אמרי' דמכ"ס חל עליו לבנין איסור וא"כ ממילא בבהמה שגולדה ביו"כ ואפי' אם בבהמה לאחר יו"כ. יומא ג"כ דלא יחי' איסור בגידים משום דאיסור דגיד לא מני לחול גם לאחר יוה"כ על האיסור דאבמה"ח. ולמה"כ בהמה צמחי' לאו לאכרי' עומד ששיר ל"ל דהל לאחר יוה"כ מ"מ ז"ע בבהמה שגולדה ומחמ"י ביו"כ דלא יחי' איסור משום גיד כלל. וגם אם שחיטה כממנה השוחט ביו"כ יחי' הגיד מותר באכילה. ולפי האמת דאמרי' אין בגידים צנו"ס יחיא דאף דהי' חל איסור דיו"כ חל על הולד מ"מ הא לא חי' חל על הגיד כיון דאין בגידים צנו"ס ואינו חייב על הגיד משום יוה"כ. ולכן לא חי' על הגיד איסור דיו"כ. וממילא דחי' חל עליו איסור הגיד כשגולדה. ויש לעיין בזה עוד אם גמי יו"כ ליכא איסור. כלל על הגידים ועי' צה"ט שחג"ה ארי' ס"י ע"ל דהי' אמרי' א"ס לעיין וי"ל א"ס

ולפי יש לישב קו' חמו' בגיל בדה"ע אלא קסמה א"ך בגידין צנו"ס. דמקט"י דא"כ אמרי' חו"ס טובג בבהמה. די"ל ענין דרבנן דמפ"י דבב"ה גמלי' חלל שמיטה

שערי שער ז בענין אין איסור חל על איסור סימן ח שמה

מקומו. ולפי קודם שלטונו על השחיטה לא הי' איסור ניד כלל. וממילא ליכא דאי' דאי' גיד זה: פ"א דאבהת"י דיל' כתי' האחרון של אי' דהוא אי' ב"א. ומשום אינו נוהג בעמאם כתי' דאי' ניד הינו יכול להול' גזה ע"א אבהת"י ואי' אבהת"י טוח על הגיד אף אי' אין בנידין בטי' כתי' לשני כיון דמ"מ טוח בכלל בבכמה דאברהם ב"א דאבהת"י עם בנידין והשלמות:

ובזה יש לשנין גם לדין בבכמה דלא נכשרה בשחיטה האם כיון בהסב' שגולדס מכן פקוע הבא על בכמה דעלמא דלופה בכמה חין לה תקבא בשחיטה. וממילא דנס להולד לא מהני שחיטת האם כמותר בש"ע כסי' י"ג. ולפי' לא יחי' להולד זה אי' ניד. דבזו בקי' בפי' ע' סאך מני' להול' אי' ניד ע"א אבהת"י דקדס כקי' כתי' ולי' כתי' סתו' השייכס חתין ב"א כשיאל' לאורי' העולם.

דאם בנידין זה דאין לה סתור בשחיטה ולה קריין כל בבכמה פאלנו חלי' שייכס במני' האם וממילא אי' דאבהת"י קדיס כקי' כתי' וכיון דאין אי' הגיד מני' להול' ע"א דאבר מכה"י דקדס ואף דאין בנידיס בטי' מ"מ לשנין אי' אבהת"י נאכר גם הגיד מטעם זה כתי'. וממילא להחר' מיחה בבכמה דפקע אי' אבהת"י יחי' מותר הגיד דאין עליו לא אי' ניד ולא איסור אחר כיון דקיימל' חין בנידין בטי'. וכן יש לשנין בבכמה שנתעברה ובערס שקדשו' בסולד איברי' בנידין נטרפס האם בנקיבה הוושט ודומיה באופן דהאם היא נכילה דלא מהני בה שחיטה לבוליאס מטומאה נכילה וממילא דנס להולד לא מהני שחיטה לבוליאס מטומאה נכילה כמבואר בפי' כ"ו י"ג. ולפי' ממילא חל אי' דאבהת"י על הולד אף במני' האם בטי' שלא יקדשו איברי' בנידיס ויחי' ב"ב קי' כתי' במי' באופן זה לא יחי' חל אי' ניד ע"א אבהת"י דקדס. ולא יחי' אי' בהגיד להחר' השייכס דפקע איסור אבהת"י ופי' :

סימן ט

ורפי' יחי' מיושב קי' כתי' אחר הסחלנו בו דמי' דב"כ נאכר לבני' דלמא' היו מקיימים אוכו כמו מלוח שחיטה. ואלקדיס עוד ליכא בסל' קי' סתו' כבוגי' דף ק' ע"ב דב"כ וכת' חין בנידין בטי' דפקעי' דלפי' הי' יכול להקשות ממחני' דקאחר ר"י והלא מבני' יעקב נאכר דמשמע דמטעם זה חל איסור גיד אטמאה. די"ל דאף אי' חין בנידיס כיון כהר"ק ר"י להא דמבני' נאכר. דה"ל קשה בעמאם אורן מני' להול' אי' על אבהת"י. לזה סולדך לומר כיון דנאכר לבני' ואי' לא הי' יחיר בשחיטה אמו ולא הי' שייך ג"כ כל בבכמה תאלכו. וע"כ דהוא גזמ"כ דאי' גיד חל פ"א אבהת"י. ומשום טוהבגס בעמאם. הלא דאם נימא חל ק"מ לשנין מהא דפריך גמ' ור"ם פטר בחובל ג"כ מצהכס שמתא. אי' קבדן חין בנידין בטי' לחייב משום ניד. ולפי' האם חל גם דקבדן חין בנידין בטי' י"ל דאפי' פטור משום ניד. משום דס"ל כרבנן דרי' דבטי' נאכר. וא"כ בחיי' לא הי' מני' להול' איסור ניד ע"א דאבר פתח"י. ולמחר מיחה דפקע איסור אבהת"י ליכא שום איסור לא אי' אבהת"י ולא אי' ניד כתי' ומהרש"א ה"ל דבטי' שחי' אי' ניד מחיים. ולפי' במק"א הי' אפשר ליכא חל זה דעיקר דאי' דאבהת"י מעטרפין עם בנידין והשלמות. הוא דלפי' לאויה ענין אברהם טורה אבהת"י הא בלי' הוא אבור משום אבהת"י. כמבואר בבוגי' דהולין דף ק"ב ע"ב כהא דלמחר רב אבהת"י לריך כוית ע"ס. והקשיתו לרי' דס"ל כ"ס למכות עדיין הקי' במי' לאויה ענין אברהם חו' אבהת"י. הא מחייב על המשכו בשר שיש באבר משום אבהת"י. וכתבתי ליכא דלפי' עכ"ל דנפי'ט לנכור עליו במי'ס או אס סתרו בו משום אבהת"י ולא

מסוס במכה"י. ולפי' ממילא לרי' ליכא דאי' דאבהת"י. חייב ג"כ על בנידין כיון דאין כפי'ט כמבואר בנידין. וי"ל דלרי' באמה הא דמחייב כל אבהת"י הוא דוקא על כבדן ולא על בנידין והשלמות דכיון דלוי' נכור עטס לוח כדו איסור כלל. וממילא לפי' על בנידין ליכא איסור דאבהת"י לרי' כלל. וממילא דלדידי' ליק' קי' כתי' סאך מני' להול' אי' ניד על אבהת"י דאי' חין בנידין בטי' ליכא על הגיד אי' דאבהת"י. ופריך גמ' שפיר לרי' לשיטתו אי קסבר חין בנידין בטי' מחייב משום ניד ופי' :

ורפמי' י"ל מני' דקסא לי' לשיטת סבורים דלוי' וצותו הוא איסור עשה. ופי' בשבועות כולל כצו

דאיסור דלוי' וצוה כדו במני' האם. לפי' כתי' קסא למ"ד דיש בנידין בטי' סאך מני' להול' אי' ניד ע"א עשה דלוי' וצוה. דבזו ל"ל כולל דה"ל בטי'. דהא מיחה לרבין דכדו בבטי' נאכר. משום"כ לרי' דלכ"י נאכר יחי' קסא מני' באמה דניד אבור להחר' שלטונו על השחיטה. דלמח דוקא בני' יעקב דלא היו מוזכרים על השחיטה ולא לא הי' כלל איסור דלוי' וצוה הי' נוהג איסור ניד משום"כ עכשוו דלשטו ע"ס"כ דלמח יעקב אי' ניד משום דלא מני' להול' ע"א דלוי' וצוה. אבל לפי'ט ניחא כיון דלמ"ד דנאכר לבני' ע"כ הא דאי' ניד על אבהת"י משום דלא לא בטי'. ומשום"כ עכשוו דלשטו ע"ס"כ ופקע אי' דאבהת"י כ"ו סתו' במני' האם כולל' וליכא רק אי' דלוי' וצוה חל כתי' כ"ס כיון דהי' חל מקודם ע"א דאבהת"י מב"ש חל ע"א דלוי' וצוה דהוא רק אי' עשה. ולפי'ט' בחובל ליכא אי' דלוי' וצוה כיון דכתי' וצוה ואלכנס. ולזה ליכא אי' דלוי' וצוה רק חל שהוא מותר להחר' השחיטה ממילא דליק' ג"כ על ניד [ובדרך פלפול אצדתי' ליכא קי' כתי' הא דקדמי בבטי' כוית וזלה וכו' דעל מה דתי' כתי' חייבי' דקס' מוקדשים וכו' י"ל ק"ס דזו לא מני' שבהא יקוע שני דגדים שחס' ללא יציק כדו שהוא לאורך. ולפי'ט י"ל באופן שכתבתי לעיל לשנין לחוה וזהו כדו דנס כהא דקס' בבטי' כוית כדו ג"כ לרבותא ודאמרינן חולין י"ל דאי' דלוי' וצוה הי' כיון דהוא לרס כשר מחיים ולא הי' סאך דלוי' וצוה אי' מני' להול' אי' ניד ע"א אבהת"י כמבואר על סוהיטה חל מני' להול' אי' ניד ע"א דלוי' וצוה] :

ורפי' מיושב קי' כתי' אחר הסחלנו בו דמי' דב"כ נאכר לבני' דלמא' היו מקיימים אוכו כמו מלוח שחיטה. ואלקדיס עוד ליכא בסל' קי' סתו' כבוגי' דף ק' ע"ב דב"כ וכת' חין בנידין בטי' דפקעי' דלפי' הי' יכול להקשות ממחני' דקאחר ר"י והלא מבני' יעקב נאכר דמשמע דמטעם זה חל איסור גיד אטמאה. די"ל דאף אי' חין בנידיס כיון כהר"ק ר"י להא דמבני' נאכר. דה"ל קשה בעמאם אורן מני' להול' אי' על אבהת"י. לזה סולדך לומר כיון דנאכר לבני' ואי' לא הי' יחיר בשחיטה אמו ולא הי' שייך ג"כ כל בבכמה תאלכו. וע"כ דהוא גזמ"כ דאי' גיד חל פ"א אבהת"י. ומשום טוהבגס בעמאם. הלא דאם נימא חל ק"מ לשנין מהא דפריך גמ' ור"ם פטר בחובל ג"כ מצהכס שמתא. אי' קבדן חין בנידין בטי' לחייב משום ניד. ולפי' האם חל גם דקבדן חין בנידין בטי' י"ל דאפי' פטור משום ניד. משום דס"ל כרבנן דרי' דבטי' נאכר. וא"כ בחיי' לא הי' מני' להול' איסור ניד ע"א דאבר פתח"י. ולמחר מיחה דפקע איסור אבהת"י ליכא שום איסור לא אי' אבהת"י ולא אי' ניד כתי' ומהרש"א ה"ל דבטי' שחי' אי' ניד מחיים. ולפי' במק"א הי' אפשר ליכא חל זה דעיקר דאי' דאבהת"י מעטרפין עם בנידין והשלמות. הוא דלפי' לאויה ענין אברהם טורה אבהת"י הא בלי' הוא אבור משום אבהת"י. כמבואר בבוגי' דהולין דף ק"ב ע"ב כהא דלמחר רב אבהת"י לריך כוית ע"ס. והקשיתו לרי' דס"ל כ"ס למכות עדיין הקי' במי' לאויה ענין אברהם חו' אבהת"י. הא מחייב על המשכו בשר שיש באבר משום אבהת"י. וכתבתי ליכא דלפי' עכ"ל דנפי'ט לנכור עליו במי'ס או אס סתרו בו משום אבהת"י ולא

פל אומן נסתמו שכבר נולדו וגם מהסתמא ברגע זו נסתמו
 על הניד נולדו כסתמו בשולם. וכיון דלוי גיד הל עליהם
 אז חשיב כבד ג'כ' כולל. ולפי' אם ה' להם ג'כ' מהסתמא
 שמתה כבד ג'כ' ל'ש דלוי' ואל' אם ה' ג'כ' מהסתמא
 פתה בטול מ'מ לא נאסר כיון דכתיבן סיבא נאסר מחיים.
 ולפי' לא קשה ליתא כיון נאסר ע"ל גיד. דהא גם לאחר
 מ'מ לא יחי' אי' ישראל' ואלו הנידן נסתמו שכבר מתו
 ולא היו הם לריבן לזכר כזכ. [ויש להאריך עוד
 ברמב"ם ס"ז מה' מ'כ'ס דכהב דיעקב לטעום על ג'כ'
 וכלה"מ ובפי' הסתימות על הסתי' דסיני'] גם לפת"ל
 בישוב קו' הסו'ם דאיסור גיד קדש דהל כבוד שלא ה' כו'ס
 כניד. ויחא ג'כ' דהא סיחא לידן מס'ז'כ' לבי' דשיערוין
 ללא לבי' דמארו וחיובו אף במתום מכוס'. ממילא דלוי'
 אכנסת' קדים ללדיהו כו' נאסר גם משום אמכחי' אף
 פחות מכוס' ודוק:

סימן יוד

אמרת הלכתי פה פלגול מה שהוא נוגע להל' אם
 נמדבר דהוה להם כשר נחירה. אם סותר
 להם גם נחירת נכרי. והוא על קו' המפורשים על הא
 דמרי' טעם בעיקר דלורייתא מנישול נכרי'. והאסור
 למלא ט'ס הכבוד להגדיל מהסתמא כשר במל'. דכיון דלמלא
 ישחמשו ככלים חלב שנישלו גם הנכרי' כשר. וכעולם
 קו' כיון דקו'ס' ד' השחיטה נכרי' נבילה. ועל נבילה אינו
 חל ה'אי' כשר בחלב ט'ס א"ח ע"א. אמנם לפת"ס
 דכמדבר דסותר כשר נחירה וי' דגם נחירה נכרי כשר
 נדחה ז'ס. ויש להק' דכרי'ס דמסתמא הנכרי' אינו נהר
 כנגד סתימ'ס [ועמ"ס לקמן עוד בזה]. וכנה הגאון בעל
 פני' ה' קושי' זו ע"ד חו' פתחים כסוגי' דמשרת דמקש'
 מה ידע' כניד דטעם בעיקר דלורייתא דיל' דליפיק
 מנישול מדין דהא נזיר קול תכל אכורי' ולא מליק למילק
 נזיר מכל איסור וכו' דנמדון כו' כליות כושות מין
 ונאסרו למזי'ס ועפ"י כהב הפי' דיל' כיון דמליק כניד
 ע"כ' דהתורה אסרה להם כלי היין ממילא נמריק א"ח
 כל אי' שכתורה דלמרי' ג'כ' גביהו טעם בעיקר ק"ו ממזי'
 דקול עו"ש. אמנם לע"ד ל"ל כן דלפי סתמא [לכ"ע] [לר"ע]
 דלא אמרי' בכל אי' סותר מלערך לאיסור רק באיסורי'
 נזיר ממילא נזיר חמור מכל איסור נענין ז'ס דלמרי' נבי'
 סותר מלערך לאיסור אמרי' ג'כ' ע"כ' מש"כ' בכל אי'
 דלא אמרי' המל'א ל"א ג'כ' ע"כ' דוקא לרבך דס"ל
 נסתמ' ליתן טעם בעיקר ולא אמרי' גם כניד המל'א אמרי'
 מכאן אמרי' דן ולא [לכ"ע] [לר"ע] דמשיק להמל'א ומזיר הוא
 חמור מכל אי' לא מליק למי'ק שום דבר נמזיר דהוא חמור
 מכל אי' וה"כ קו' ה'כ'ל במ"ש מהא ידעין מנישול מדין
 ע"כ' דמנזיר לא מליק למי'ק ובשאר הכלים דהיו לריי'ס
 הגענו י"ל דהי' נסתמ' כשר בחלב:

ודי' י"ל נפקין קו' המפורשים עפ"ד הרמב"ן ע' התורה
 וי'ל לז' דרי' תלמוד והסודי אוחס עתה כסגננה
 י'ל מדין מל' בטוח' ולא אמר להם ז' מהסתמא כבדו סיחון
 ועון נסתמו ע"כ שללם וכו' והטעם כי סיחון ועון מלכי
 אמורי' כן ואלים נמלה ישראל' ה' וסותר ג'כ' כל שללם
 אפי' האסורים דכתיב וכתוב מנאים כל עוב אשר לא מלאת
 ואמרו אפי' כחלי דחורי' אשתרין אכל מדין לא ה' משבעה
 עמים ולא לקחו אח ארלם רק לנקום נקמתם הינו אוחס
 ולקחו שללם וכו' נסתמו כהו' כעולם ע"ל. והנה גם על הרמב"ן
 ע' לענין מדין נסתמו דוקא קושי' זו דה"ל נאסר ע"י
 כסגננה כלים כמלתא סיחון ועון ולמה לא הקשה דה"ל
 להסודי על כסגננה כלים להנה מ"מ דנאסרו בתחלואת
 אסורות וכו' כליות לריי'ס הגעלה מהסגנו' אי' שחי'
 מו

ככליות. ואולי י"ל כמ"ס הרמב"ן ה"ל דגם קודם מ"מ ה'
 מזכיר ישראל ממחלואת אסורות ע"י הקבלה שחי' להם
 מאנחותי'ס כקבלו זמ"מ מאנחות כקדושים להיות מזכ' בכל
 האסור עד שלא ניתוס ולכן לא היו לריי'ס להגדיל ככלים.
 אמנם אם יומא דלא היו מזכירי'ס במתום רק בלחך אבל
 לא כחלי' קו' במק"ע:

וי"ש לענין אי אמרי' דקודם מ"מ ה"ל דיון ג'כ' לחומרא.
 מ"מ י"ל דח"כ כסגנו' על השחיטה היו נאסרו
 כבשר שחי'ל מקודם מ"מ אף דכינו במתום שחיטה מ"מ
 כיון דסם לא היו נאסרו' ע"ש' ממילא דלוי'ס ככלל ונבנת
 ואכלת מי שז'ח מלואו ע"ש. דהא גם הם לא היו מלוי'
 ע"כ. וממילא שחיטתן אסורה כמו שחיטת נכרי', ויבט
 י"ל קו' סבור'א חולין דף ג"א כ"ד ח"ס' דלככות
 היו נאסרי' בשחיטה מה אמר יוסף להא'ש אשר על ביתו
 פצע להם ביט"ש בא אף אם נשמה כסיון מ"מ. שחיטתו
 אסורה כדיון שחי' נכרי'. דיל' דאף דהיו נאסרי' בכל המתום
 מ"מ כזכ' לא היו יכולים להיות מזכ' דגם אם הם יבחנו
 כא הם אינם ג'כ' ככלל ונבנת כיון דלא היו אז מזכירי'ס
 על שחיטתם ומה ע"פ' אם הם יבחנו אי' נכרי' דהם אינם
 מלוי' כמו נכרי' אלא דלפי' הרד"ק קו' נקמות אמאי לא
 היו לריי'ס להגדיל כליותם לאחר מ"מ המתם כשלו כבשר
 דכבול ככלים. דח"כ' כסגנו' ע"ש. ממילא כו'ס
 לריי'ס כבשר מעטם כבשר כסגנו' בהם כיון דקודם לכן לא
 היו נאסרו' ע"ש' וממילא עכשו נאסרו' לאכול מזבחם מה
 דשחטו קודם כסגנו' כיון דהו' לא היו ככלל ונבנת. אמנם
 אם יומא כמ"ס' כיון דנמדבר דהו' להם כשר נחירה
 ולהנזיר לא היה לרי' כה נזירא וגם שחיטת נכרי' כשר
 ממילא לא היו כליות לריי'ס כבשר כיון דגם קודם מ"מ
 היו מזכירי'ס נחירה כמ"ל. וה"ל דמחיה נכרי' ה'ס
 פסול ג'כ' ל"ל דקודם מ"מ ה'ס להם דין ישראל לכל דבר
 וגם שחיטתן כשר דה'ס ככלל ונבנת. וי"ל דגם קודם מ"מ
 אף דלא היו נאסרו' ע"ש' מ"מ כיון דסחוקו במתום
 שחיטה שפיר ה'ס כחלו נאסרו' דלא גזע מסו'י' דמבואר
 דיש חולין דסחוקו במתום שחיטה ה"ל כחלו' כיון נאסרו'
 ממש כדכ' קו' ה"ל ישראל' דיון קודם מ"מ וי"ע:

יעתה אחזור לדברי הרמב"ן מה דלא נאסרו על הגעלה
 במלתא סיחון לפי שחי' משבעה עממי' וסותר
 להם כחלי דחזיר, מש"כ' מדין דלא ה' משבעה עמי',
 וזו' י' טעם דברי המדרש הו'כ' כר"י' ט'ס מה'ס רבי'ס
 ק"ף עליהם החייתם כל נקבם כיון שפא לכלל כעם בא'
 לכל עשות טעמה בנישול מדין ובמפורשים נקביו מה ענין
 זה לזה. אמנם ע"ד הרמב"ן י"ל דהא מה'ס עממי' טעם
 כזה ג'כ' אשר ק"ף עליהם החייתם כל נקבם כדיון דעדין
 לא ה' משבעה עממי'ס לא נאסרו ע"ש' וה'ים ככלל לא חתו'
 כל נשמה דז' קאי על השבעה עממי'ס דוקא רק משה לכלל
 כעם בא ויהי סוד' לזין חלק בין שבעה עמי'ס לשאר
 האומות, וזולת כעם ג'כ' ולא לז' להם כיו'ס מזכירי'ס
 שלא להסתמ' ככני' נסתמ' בלישה ה'אי' כדיון ליתכא חלוק
 בין שבעה עמי'ס ממילא גם לענין ז'ס חין לחלק בני'ס
 ובכל האומות מותר להם כחלי דחורי' ולכן לא לריי'ס להיות
 מזכ' כמלשנת ה'אי' שבעה. אמנם טעם כזה. וי"ל י'ס
 לישב קו' ה"ל דל"ל חס התורה לריי'ס הגעלה מהמתה כשר
 בחלב ח"כ קו' הרמב"ן במ"ש אמאי לא אולך הכבוד להגדיל
 במלתא סיחון ועון. דל"ל כחורו' דהו'ר. להם ה'אי'
 שכללי' דהא במתא ליתכא ח"כ' ככללי' לענין חש'ס כ"כ'ס
 דימא דלזין נככל גם כשר לא אפכה ה' איסור ז'ס נחוב
 אלאו כעשה שבעה עם מו'ין כשר כהנב. וזה בודאי לא
 הו'ר חס מלאו כשר במלתא סיחון דלזין לנכלל כסתמ'
 כי ז'ס אינו משגל דודיה. י"ל דכיו'ס נסתמ' ע"י מה
 שלא ה'ס טעם שפא השגל לז'ס וי"ל דהי' ככלל השגל
 עובד

שערי שער ז בענין און איסור חל על איסור סימן י שמחה

שהוא נכס, דשם לא הוה להם רק האיסור. אבל לא טיפו השאין נהנה על הכלל אי' שלא היה מקורם. וכמו בכלל שם דין דלא הוה נכס, אלא ע"כ דלא הוה נכס כשר בחוב זה הכתוב להגדיל:

אמנם הדבר ידוע דמתח עמו אחרי לא נזכר הכתוב בהגדיל גם בהתחמת סיחון ועני התחמת הכתיבה תבשר בחוב הדום ל"ג ח' דרמ"ג. והנה לפת"ש דלשון דב"כ בעי' דוקא טיביה דקך ביטול ולא יהיה לפגם כלל משא"כ בלש"ה כיון דהוא פוגם קצת לא הוה דרך ביטול ולא חל אי' דב"כ יתה קצת, גם אם נימא ק' יחי' מיוכב בפשיטתה ק' הכל' דל"ל דהחזיר הריכס להגדיל מחשם דב"כ. אבל בשאר אי' לא עב"כ דאו' דאי' גם מחשם דב"כ נה' היו לריכס להגדיל. דאי' דב"כ אינו יכול לחול מכלייהו כיון דהכתיבה נכנסה קצת. ומשם לא כ"ל ל"י ל"כב' א' התפטרות דלמא זיה הכתוב להגדיל משום דב"כ דל"ל דלא הוה מטעם דב"כ יהיה קשה לחזרה עמך הולך הכתוב להחזיר אותם שלא תפטרם בהכל' בלא הגדיל, הא חף בלא זיו הכתוב להגדיל ופלה ישתמשו בהכל' בלא הגדיל הוה יודעים זאת מלמא דהאורי' להשתמש בכל' בלא הגדיל מחשם דב"כ. דשלמא אם לא נצטוו להגדיל מתמה דב"כ רק מתמה עמו הכתיבה כליהו מ'איסור' יתה דלא לא נצטוו על הגדילה הוה משתמשי' בהם ולא היו חוששי' על בלעתי' אי' כיון דלא היו חסדי' על עמו האי' וז"ל יודעים זיה דעמם עשיקך ולכן הוה משתמשים בהם וסולחן הכתוב להחזיר אותם על הגדילה ולחזרה להם דע"כ דהאורי' משא"כ אם עיקר הגדילה הוה משום דב"כ יקשה הא כל' הוה יודעים דב"כ דהוה אחרי' עמו עשיקך ונאזים עמך הולך הכתוב להחזיר על הגדילה ע"כ. אמנם הא עמו קשה אחרי' לא תפס בלתי' לאי' דב"כ. ובכלל האזכרה ס"ל להגדיל מתמה דב"כ דהוה הוה יודעי' עמו עשיקך דהאורי'. אם לא דעומא כמ"ס דהם היו סוכרים דחתיבה כנ"ל לא נאכר מתמה דב"כ כיון דהוא עמו לפגם:

ומ"ש לטיל הוה טעולם ע"ק הכל' יש לדמות דהא ללא עמם אינו עשיקך בשאר אי' דב"כ מתילת הולכו להגדיל מתמה דב"כ דלא דשמי' כדרי הוה נכלה וכן אי' דב"כ חל ע"ה נכלה. מ"מ הא אי' נכלה יתה דהא עב"כ אי' לאו דהו'. וממילא איכה אי' דב"כ יתה עמו משום האהבה' דהא אי' נכלה ליכא כיון דע"כ בשאר אי' לאו דהו'. אמנם במק"ה ככתבי ל"כב' זו דהא הכתיבה וז"ל בסוגי' דרוש בשלה תמהו האריך להפטר ומה עב"כ בשאר אי' לאו דהו' הא אחרי' הסמחי' לחזור לית יודעין וכל הויה' עמו. והי' דלא הוה אי' ע"כ קאמר. ופי' בנתיבות דהאורי' אם טעם נכ"ע אסור מתמה הסמחי' רק בפתיחות ומהו משום דל"א עב"כ דהאורי' היינו מה שזכרנו עמו האיסור לא השיב כאלו סוכרי' האי' ותמילא דהשגח' כדכונן. וכן עיקר טעמם דע"כ לאו דהאורי' הא רק מתמה ביטול כדכונן וכאשר בלתי' זה במק"ה. ופי' ית' בנתיבות כעולם דמשום דב"כ לא היו לריכס להגדיל כיון דהאורי' כדרי' נכלה אי' דב"כ חל על איסור נכס. ואין נזכר כיון דע"כ לאו דהו' ליכא אי' נכלה רק האי' דב"כ. דל"ל דהא על הכלי' עמו כשר שנכלב בקדשה הוה אי' נכסה חף ה"ה דע"כ לאו דהו' מ"מ כ"ז שהכלי' הוה בקדשה והוה ע"כ אי' איכה ע"ה אי' דהטמחי' ולא יכול לחול עמו אי' דב"כ רק לאח"כ כשתבטל כדכונן חלב ויכנס הכלי' עמו יתבטל האי' דנכלה כיון דבשאר אי' לאו עב"כ דהו' ומה"כ יכול ע"ה אי' דב"כ, אמנם אח"כ אי' טיב לא היה לחול אי' דב"כ משום דהוה ל"כ כד נ"ע כיון דהאורי' עמך קדשי' בסוגי' דנ"ע כד ל"כ דהוה משלום בקדשה שהיו מכללים בה החמול משום דהוה עמו ע"כ כתיבה. עמו אחד בנתיבות הר"ה ע"כ

אמנם יל' גם ק' המורש"א ע"כ סני' סכנוה רש"י בתחלת הסוגי' הוה דגריס וכן משתה ומפרשי' דאפי' לרנבן דלא דרשו כל וכל דרשו ולא הוה דהא פשוטין לקמן בא מייבני' ית' לכהנייהו משתה ליתן עב"כ. ולא חייש' יתה אלא עשש' ידי' מוכל וכו'. ונפתח"ל יש ל"כב' ק' רש"י על גי' זו דל"ל דק' הוה סני' בקו' כנ"ל והא תניא משתה ליתן עב"כ תחלה אהרן דן לכ"ה שבה' ואם נימא דמשתה אחרי' להגדיל דהאורי' נזכר בני' וכן איסוריוס לא התלה' משום דהוה מיר ותפלה ע"ה כדכונן כדכונן בסוגי' יסיה קשה האריך טולל ללמוד ע"כ ככל אי' מקו' תמיר הא ק"ו פריכה הוה דל"ל מה למיר דהאורי' ע"כ משום

השני בשלמים קודם עמיה אל האיסור דומר. ולכן לא חל האי' דומר אח"כ כיון דכבר נחבטל קודם שנעשה אי'. הי' כזה לענין אי' דב"כ הוה ל"כ בר ל"ע. משם באהרן כלי' ועמם השני כחוב דבשעם שנכלב בחלב קודם שמתבטל בלתי הבשר בהחלב לא היה יכול לחול כלי' דב"כ ע"כ דנכלה. ממילא לאח"כ כשתבטל לא יכול לחול כיון דכבר נחבטל בעמם השני קודם שחל עליו האי' דב"כ ובלתי"ס דל"כ בר ל"ע י"ל כיון דכבר נחבטל אינו מורז ואח"כ מתחמת דב"כ ובמק"ה ככתבי עוד מזה:

ורפ"ז י"ל דנמלחמת סיחון ועני דסי' משכבט עממים וכדבר להם כתיבי דחזירי. ממילא הוה נכס להם האי' דנכלה שטיח על הכלי' עמיה כקדריס. וכיון דהוה זו פקע ממילא חל עליו האי' דב"כ אלוניו. ולכן לא סולחן החוב וכדכונן דהוה על הגדילה דכלא"ס כיון דהוה' לריכס רשאי' להשתמש בהכל' בלא הגדילה מתמה דב"כ. משא"כ נמלחמת מדין דלא הוה נכס להם האי' היו סוכרים דל"ל להגדיל מכלייהו דב"כ דהוה אי' האיסור דב"כ חל ע"ה דנכלה. ומשה' דלמירי' גם בשאר אי' עב"כ לא היו יודעי' ומשום הוה יודעים זאת מלמא דהאורי' להשתמש בכל' בלא הגדיל מחשם דב"כ. דשלמא אם לא נצטוו להגדיל מתמה דב"כ רק מתמה עמו הכתיבה כליהו מ'איסור' יתה דלא לא נצטוו על הגדילה הוה משתמשי' בהם ולא היו חוששי' על בלעתי' אי' כיון דלא היו חסדי' על עמו האי' וז"ל יודעים זיה דעמם עשיקך ולכן הוה משתמשים בהם וסולחן הכתוב להחזיר אותם על הגדילה ולחזרה להם דע"כ דהאורי' משא"כ אם עיקר הגדילה הוה משום דב"כ יקשה הא כל' הוה יודעים דב"כ דהוה אחרי' עמו עשיקך ונאזים עמך הולך הכתוב להחזיר על הגדילה ע"כ. אמנם הא עמו קשה אחרי' לא תפס בלתי' לאי' דב"כ. ובכלל האזכרה ס"ל להגדיל מתמה דב"כ דהוה הוה יודעי' עמו עשיקך דהאורי'. אם לא דעומא כמ"ס דהם היו סוכרים דחתיבה כנ"ל לא נאכר מתמה דב"כ כיון דהוא עמו לפגם:

ומ"ש לטיל הוה טעולם ע"ק הכל' יש לדמות דהא ללא עמם אינו עשיקך בשאר אי' דב"כ מתילת הולכו להגדיל מתמה דב"כ דלא דשמי' כדרי הוה נכלה וכן אי' דב"כ חל ע"ה נכלה. מ"מ הא אי' נכלה יתה דהא עב"כ אי' לאו דהו'. וממילא איכה אי' דב"כ יתה עמו משום האהבה' דהא אי' נכלה ליכא כיון דע"כ בשאר אי' לאו דהו'. אמנם במק"ה ככתבי ל"כב' זו דהא הכתיבה וז"ל בסוגי' דרוש בשלה תמהו האריך להפטר ומה עב"כ בשאר אי' לאו דהו' הא אחרי' הסמחי' לחזור לית יודעין וכל הויה' עמו. והי' דלא הוה אי' ע"כ קאמר. ופי' בנתיבות דהאורי' אם טעם נכ"ע אסור מתמה הסמחי' רק בפתיחות ומהו משום דל"א עב"כ דהאורי' היינו מה שזכרנו עמו האיסור לא השיב כאלו סוכרי' האי' ותמילא דהשגח' כדכונן. וכן עיקר טעמם דע"כ לאו דהאורי' הא רק מתמה ביטול כדכונן וכאשר בלתי' זה במק"ה. ופי' ית' בנתיבות כעולם דמשום דב"כ לא היו לריכס להגדיל כיון דהאורי' כדרי' נכלה אי' דב"כ חל על איסור נכס. ואין נזכר כיון דע"כ לאו דהו' ליכא אי' נכלה רק האי' דב"כ. דל"ל דהא על הכלי' עמו כשר שנכלב בקדשה הוה אי' נכסה חף ה"ה דע"כ לאו דהו' מ"מ כ"ז שהכלי' הוה בקדשה והוה ע"כ אי' איכה ע"ה אי' דהטמחי' ולא יכול לחול עמו אי' דב"כ רק לאח"כ כשתבטל כדכונן חלב ויכנס הכלי' עמו יתבטל האי' דנכלה כיון דבשאר אי' לאו עב"כ דהו' ומה"כ יכול ע"ה אי' דב"כ, אמנם אח"כ אי' טיב לא היה לחול אי' דב"כ משום דהוה ל"כ כד נ"ע כיון דהאורי' עמך קדשי' בסוגי' דנ"ע כד ל"כ דהוה משלום בקדשה שהיו מכללים בה החמול משום דהוה עמו ע"כ כתיבה. עמו אחד בנתיבות הר"ה ע"כ

אמנם יל' גם ק' המורש"א ע"כ סני' סכנוה רש"י בתחלת הסוגי' הוה דגריס וכן משתה ומפרשי' דאפי' לרנבן דלא דרשו כל וכל דרשו ולא הוה דהא פשוטין לקמן בא מייבני' ית' לכהנייהו משתה ליתן עב"כ. ולא חייש' יתה אלא עשש' ידי' מוכל וכו'. ונפתח"ל יש ל"כב' ק' רש"י על גי' זו דל"ל דק' הוה סני' בקו' כנ"ל והא תניא משתה ליתן עב"כ תחלה אהרן דן לכ"ה שבה' ואם נימא דמשתה אחרי' להגדיל דהאורי' נזכר בני' וכן איסוריוס לא התלה' משום דהוה מיר ותפלה ע"ה כדכונן כדכונן בסוגי' יסיה קשה האריך טולל ללמוד ע"כ ככל אי' מקו' תמיר הא ק"ו פריכה הוה דל"ל מה למיר דהאורי' ע"כ משום

משום דאמרי' גבי' גם הזל"ה משוי' אמרי' ג"כ טכ"ט משל"כ כדאיסורים ליל' המל"ה לא ג"כ טכ"ט אש"כ דמפרת לא אחי' כלל להמל"ה וגם בזיר לא אמרי' המל"ה ופי' ח' הנת' הוא דאמר כר"ט וברייתא אחי' כרבך ובאמת [גרמ'] לא אמרינן דנתיבין פכ"ט נבל איסורים ממזר כיון ללדידי' אחייק במזר המל"ה חמור מזר מכל איסורין ולא מצינו למקם במזר דמזרין ק"י רש"י על הגי' דגרסי' וכל דאש"כ פריך הגמ' שפיר :

אלא דאם נימא כן ויכח ק"י הכוס' במזר במ"ט מאי פריך הגמ' ור"ט ככ"ט מאי ל"י בכל ח' דלמא בלמח לא ס"ל טכ"ט כיון דלגי' ו' המזוייגו מוכח ממסכתא ור"ט ח' הכוס' אהני' ל"פ י"ל בפשוטא דמדקאמר ר"י כל ח' ח' ח' המל"ה חזק מאי' מזר והאם לא קאמר ג"כ דבכל ח' ל"ה טכ"ט חזק ממזר . במשע דדוקא המל"ה ל"ה בכל ח' אבל טכ"ט אמרי' בכל ח' ופריך כמ"ה מל"ה טכ"ט בכל ח' דהא ממזר לא מליק למילף דהא למזר שכן המל"ה ותו ל"ק ק"י הכוס' מל"ה במזר דטכ"ט דהא במזר ידע' ויכול כני' הספר' . וכיון דידע' במזר דטכ"ט דאורייתא מוכל י"ל דמפ"ש לא הולך הכהוב להגטיל כ"י סיון במלמח סיחון ועוד דכל"ז הוא ידע' דלרבי' הגעלה כיון דהוא בודאי דאמרי' במזר טכ"ט מוכח . ושאר הכל' הנעילו משום כמ"ה כמ"ה :

ולפ"ז תמילא נדהה תי' המפרשים על הק' שמקשי' לסבכו הסבוכים דהיכא דמפרו הכור גם נוע"ל אסור אף האין מוכח דנוכ"פ אבוד מנישולו נכרי' דלמא כה דהלניך המכוב המכוב אף דהוא נוע"פ הוא חמש מבי"ט דהיבדלל יב"ל היתנו ח"י כפי"ל גם סוכרי דהמ"ד מבי"ט במסכו גם נוע"פ אסור . גם אגרי הקפסיו כעין זה לשיפה הסבוכים דהא ח"ה טכ"ט ל"ה דל"ה אפי"ה בממ"מ הוא דל"ה כיון דלד"י דגון טעם היול"ה ין האיסור אסור מתחא כממאי' והיו מותר רק אחת כמ"ה כמ"ה ומתמילא כמ"ה ל"ה כמ"ה דגם טעם א"כ והקפסיו דה"כ האין ילפיק טכ"ט מנישולו נכרי' דמא לאו הכהוב להגטיל משום מבי"ט דכוס' ודאי אחייק טכ"ט דל"ה . והעולם מתמילא על ק"י הנ"ל כיון דגם למורכס הולך הכהוב להגטיל מתחא כיון ונגזר ל"ש הכשש דממ"מ דהא כל מיין יין אסור לו . אפי"כ דהוא משום אינו מנינו ומוכח דנוטיל"פ אסור וגם דטכ"ט דל"ה . אמנם לפמ"ש נדהה זה דהא ממזר לא נוכל למילף לפי האמת דהוא חמור מכל איסור דאמרינן גבי' גם המל"ה . וגם נכח"ה כמ"ה דוכל מוכח להמל"ה מבינה דטכ"ט מוכח מתפסל מוכח ג"כ א"י . [ובל"ז י"ט להשיב על תירוקן זה דיעקר תירוקן חוס' הוא דגם כליב שבו מיהודים ליון העריכה תורה להגטיל . וזה אינו מחמת איסור תורה רק מה שנסתקף ממילא שפתי' . אבל זה לאו דווקא דהוא למזר . והכ"ז לאורז כקונס יין זה על דגם כמ"ה אסור (דלר"ס ל' ג"כ) לאו בשבועט . וש"מ דטכ"ט גם כיש סיהר לאיסורו וכו' . ומ"מ משכחה לן בזה מבי"מ דלמזר יין כיתבשל בזה יכוס מותר כיון דלא אסר עליו רק זה של מדין . ולכאורה ד' חוס' קשה . דילמא הוה הגעלה כשניל קונס דמ"ז שאסר עליו יין זה בהגאה נעולס . וכסי דיש סיהר לאיסורו כהסכמתה כריבס ש"ע רב"ח כע"י כ"א אבל מ"מ הוה איסור הנאה והאיסורו ח"ע ואכתי במזר מל"ה טכ"ט ואכ"מ להאריך] :

סימן יא

במ"מ בשבועט דף כ"ג ע"ב בנמרה . מפרש נתי גופי' סק"י אמילי מושבע ועומד מהר סיני הוא . ומהה סוכני' (בב"א כס"י ל"ו) ח"ל סן אחת תמה שאמר ככל מקום ובה . ומהה ועומד מהר סיני ולא אמר כהה והה

אחש"א משמע דלוי לא מושבע ועומד סיה סיה שבועה על איסור דדוקא שבועה על שבועה אינו חלש עכ"ל . ולי סיה אמרי' כן סיה מקום לסאריך בזה ונזמר דהא דמבואר כסוגי' דשבועה חל על ח' שיעור אפי' לרי' דס"ל ח' שיעור אסור מה"ט . הוא רק לענין ח'ן שבועה על שבועה דבזה אמרי' כיון דאיסור דח'י שיעור אינו מפורש בחורס ולא אחי' רק תרע"ה ל"ק לח' מושבע ועומד וכו' . אמנם היכא דל"ן האיסור חל ; מטעם דאחש"א י"ל אפי' אם אינו רק איסור דח'י שיעור חפ"ס אינו חל ועימ"ל עוד בזה . אמנם בלמח דכרי הטובי' דמוקי' דלמחי לא נימא גם גבי שבועה אחש"א . ול"ן לומר ל"ן דשבועה היא איסור גברא והיו אחש"א ל"ש אחש"א ל"ש ח'ן מדויק הלשון בהוס' שבועות (דף כ' ע"ב) כד"ה דכי לא נדר . כמ"ס כ"ס אחר קונס נבילות וספרות דלוינו חל משום דאחש"א עי"ש ד"ל כיון דנדר הוא איסור אחש"א שייך ג"כ נבי' הטעם דאחש"א ורק קעס זה אבל לא משום דס"ל מושבע ועומד מהר סיני דהא חפ"ס אינו מושבע מהר סיני ד"ל דהא יוה"כ אינו חל על ח' נבילה מטעם דאחש"א והא יוה"כ הוא רק איסור גברא . וגם כהן טמא לאכול תרומה כמאה אמרי' ג"כ דאחש"א ור"ט עוד בזה :

אמנם הדין בזה הוא כמ"ס השני מלואיס ח"ב בש"ח (בס"י י"ט) דהא דפריך והא מושבע ועומד הוא סיניו דלא ח'י למיכר נפשי' כלל והשבועה הוא כמאן ליתחא וסיניו דליכא זין הפסע דאחש"א וזין ח'ן שבועה על שבועה . דלמפתח דאחש"א סיניו לענין טעם אבל מ"מ האיסור רביע עליו וכדאחש"א כסוגי' דיבתות מעלס ח'י עליו כאלו עשה שמים . וכן אמרי' גם איסורא מויג"ל ח'י פקע איסור הראשון ח' איסור ב' , אבל שבועה הוא איסורא דרמי' לפפרי' וכל כמושבע ועומד ח'ן בידו לאסור על נפשו וח"ש טעום לא סיה איסור שבועה רמי' עני' דלמח חל כלל והפ"י לענין איסור בעלמא עכ"ד עי"ש . וי"ל דמב"מ לא פריך הגמ' ודא אחש"א דבזה סיה מקום לומר דלמח הוא דמחי' ס"ל דאחש"א אף ב"ה כולל ומוסיף ופריך הגמ' רק מושבע ועומד מהר סיני הוא ח'ן שבועה על שבועה . וכן אפי' והפ"י דס"ל אחש"א אפי"ה מודק דל"ן שבועה על שבועה . ולפ"י המייל"ה ד"ס מקום לפע"ל ד"ל דאף דמשמע כסוגי' דעני ח'י שיעור אמרי' דאחש"א . י"ל כיון דק"י הגמ' אינו רק מטעם דהוא מושבע ועומד . וע"כ ל"ל הא דלא פריך מטעם אחש"א משום ד"ל דתמא דמחי' ס"ל דאמרי' אחש"א ועי"ל י"ל דלרייז במפרש ח'י שיעור דבזה ל"ח מושבע ועומד כיון דאינו מפורש בחורס ולכן חל כיון דס"ל אחש"א חג' לפי האמת דקיימ"ל אחש"א י"ל דלרי' דס"ל ח'י שיעור אסור מס"ח ככל מקום אחש"א אפי' ע"ה דח'י שיעור ויעמ"ל בזה לישב ק"י הכוס' ברי"ס דמוקי' לה כדברי הכל דמחי' ולוקמי במפרש ור"ט ד"ל דזכ ס"י בנתי' דמוקי' כד"ה הויי חפ"י ח' אחייק ככל מקום אחש"א חס לא כולל ומוסיף ולכן תמילא לא ח'י לאוקמי סמחי' במפרש כיון דל"י ס"ל דח'י שיעור אסור מה"ט וח"כ הק"י במק"ט דהיי ג"ח מושבע ועומד מ"מ ח'ן חל שבועה מטעם אחש"א וכה דאמר דמוקי' לה כד"ה הוא חליבה דהלכה :

והנה ההנהגה אפריס (בס"י ז') לידד לומר דגם שבועה אמרי' דשבועה שני' חלש עכ"ל לענין איסור בעלמא . והיב"ח הוא דליכא הא שבועה איכא ודייק לה מסוגי' דנדרים ומדכרי הרמב"ם (בפ"י מה"ל שבועות) דפקד דאם איסתא על סני' חייב משום הראשונה דלמח דיכול להיות שאלו על סני' קודם ששאלו על הראשונה ולא אמרי' דל"ן מהיוד' כהדר ע"ז שיהול מזה מוכח דבלמח שני' חל מיד עכ"ד עי"ש . אמנם בלמח ח'ן מזה ראי' דהא שיקר השאלה על סני' הוא כד' שא"כ יכוס שאל אח"כ

פסוק דל' איסור בה אחת וממילא דנימא דהל גם אסור
 שנתבטל מכבר מטעם כולל . וכן יש לשיין במתני' דגדרים
 יש נדר במין נדר ואין שבוש בדרך שבוש כיצד אמר
 כיוני חיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת עיי"ש
 ובגמ' נחמ' דאמרי' דלין חיריות על חיריות ואמאי לא ניבטל
 דל' כליסור בה אחת כיון דשתיס חלי' כלאח כשאוכל
 אח"כ אח"כ דהו' לא איסור בה אחת דהא הוא מחסר שלא
 יאכל נבילות והוא מושבע ושומד ע"ז וכן הוא מושבע
 ושומד שלא יאכל ביו"כ ולכן ואפי' אם אמר קודם יו"כ
 שלא יאכל ביו"כ אח"כ אין כשבוש חל דהא הוא מושבע
 ושומד ע"ז נטרם שאר ע"ש כשבוש או נכד' ואמרי'
 דהא חת"א . דוקא כשבוש שנתבטל ביו"כ כחבו חוס'
 שפיר דל' איסור בה אחת דבהו הוא מוזר מתמלה על
 שתיס בשו' שלא יאכל ביו"כ שלא יאכל נבילות וטרפות
 ואין לאחד קדימם . ולכן כשנתבטל חלי' שתיס כאלה .
 משא"כ לאיסור שאר ע"ש כשבוש או נכד' שפיר אמרי'
 אפי' אם הכר נתבטל אח"כ אפי"ה אמרי' אין שבוש חל
 עליו מטעם דהוא מוזר ע"ז מקודם וכן הוא שם נכדרי' כיון
 דהוא מוזר מקדם על שבושו אם יאכל אינו חל כשבוש
 השמי' . אבל מ"מ כסוגי' י"ל כן דמשו"ה הולך הגמ' להא'
 דמושבע ושומד כו' דגל"ז אין מקום לומר דהל על ארס
 שנתבטל אח"כ דל' איסור בה אחת אמנם כיון דהוא
 מושבע ושומד שלא יאכל נבילות ולכן ממילא גם על אסור
 שנתבטל אח"כ לא חל כשבוש ג"כ דהא מושבע ושומד
 ע"ז ללא יאכל נבילות וממילא לא חל שבושו אף על אסור
 שנתבטל אח"כ דל' איסור בה אחת ועדיין י"ע בהו' :

ויש לסוסף עוד ע"ז עפ"ש הכי"כא בקידושין ד'
 ע"ה כשם הראב"ד דהא דפטר ר"ש באוכל נבלה
 ביו"כ ולשיטת רש"י הוא אפי' אם נתבטל ביו"כ והתם
 דהא בזה ס"ל איסור בה אחת וכתב הראב"ד דאיסור דנבילה
 קדם משום דהו' או דהו' לא תהיב אף רק על חתיכה
 ככיו"א זו והתם זה נאמר משום שנתעב גדול באיסור
 דנבילה כשוד שלא היה יו"כ ע"ש וי"ל דגם בחולקים
 על הראב"ד בזה הוא דוקא באופן כזה לענין איסור נבלה
 ויו"כ דאמרי' לסיפך דמשעם שנתעב גדול הוא מוזר שלא
 יאכל נבילות . ולא יאכל ביו"כ . משא"כ אם נשבע שלא
 יאכל ביו"כ או אמרי' דאין איסור שבוש חל על איסור
 דיו"כ ואפי' אם נשבע קודם יו"כ ל"ה ג"כ איסור ב"א
 כשכח יו"כ דאמרי' דהוא מחסר שלא יאכל ביו"כ קודם
 שארם על ענינו ואיסור דיו"כ הוא קדם . ולכן גם בזה
 אם נשבע שלא יאכל נבילות ומנכחו אח"כ אפי"ה לא חשיב
 איסור ב"א דהא הוא מושבע שלא יאכל נבילות כטרם
 שארם עליו כשבושו ולכן איסור דנבילה קדם לאיסור
 שבושו . ולפ"ז ממילא אפי' אי אמרי' דגם כשבוש הוא
 כן דאף דאין שבוש חל על שבוש אפי"ה כשבוש רביע
 על השבוש השניש אפי"ה אמרי' שפיר אם נשבע שלא
 יאכל נבילות דאין השבוש חל אפי' על אסור דנתבטל אח"כ
 ללא כו' איסור בה אחת דאיסור דנבילה קדם לפי שהיה
 מוזר על איסור דנבלה קדם . אמנם זה אינו רק מטעם
 דהוא מושבע ושומד מהר כיון ולכן חשיב איסור דנבלה
 קודם לאיסור שבוש . משא"כ בנ"ז רק מטעם דה"א
 חת"א שפיר היו חלי' דחוייבו על אסור דנתבטל אח"כ .
 וממילא דהל גם על אסור דנתבטל מכבר כטולל כמ"ש ולכן
 פריך הגמ' מושבע ושומד מהר כיון דהוא וממילא איסור
 דנבלה קדם לאיסור דשבוש וגם על אסור דנתבטל אח"כ
 אין חל שבושו דאיסור דנבילה קדם . וי"ל דמשעם זה
 כחבו חוס' דגם בקום שלא יאכל ביו"כ לא חל נכד' על
 איסור דיו"כ משום דה"א חת"א ואיירי אף דאמר כן
 קודם יו"כ ומ"מ לא היה איסור ב"א כשכח יו"כ דאיסור
 דיו"כ תשיב קודם לפי שהא מוזר על יו"כ משעה

שעשם גדול כטרם שארם ע"ע נכד' ואף נכדרי' ל"ש
 מושבע ושומד כיון דנדר האיסור הוא אחרת אפי"ה ע"ש
 מטעם זה חשיב אי' דיו"כ קדם לאיסור נכד' . ואף
 דהא דאינו חל הוא רק מטעם דאחאפי"ה כמ"ש חוס'
 אפי"ה מה דל"ה אח"כ איסור ב"א הוא כיון דהוא מוזר
 ומושבע ושומד שלא יאכל ביו"כ כטרם שארם ע"ש נכדרי'
 וממילא דיו"כ כפי' הגמ' בסוגי' אפי' אפי' דגם שבוש
 חל על שבוש כמו דהל אח"כ ואפי' יש לפקפק ואי
 אמרי' דגבי שבוש סיבא דאינו חל לענין שבוש כו' כמאן
 דליחא יתישב יוחר :

ורנה סוגי' דגמ' לריך ביאור נחמ' דפריך על הסמי'
 בה גופי' קשה אמרת שבוש שלא אוכל וכו' מ"ש
 רישא דפסוק ומ"ש סיפא דחייב בה ל"ק רישא כסחם
 וסיפא כמפרש מפרש גמי גופי' חיקי' אמאי מושבע ושומד
 חסר סיני הוא . דמזכר משמע אי הוה אמרי' דלא איירי
 כמפרש אנבילות וטרפות מחוייב דה"ל רחוי לאכילה לא
 היה קשה שבוש ושומד הוא והכר לריך טעם דע"ש
 קשה אמאי יהיה מחוייב עליהם בה ס"ל מושבע ושומד
 וכבר דברו מה המצברים . אבל בזה כו' כו' יחא דסיבא
 דנכד' כסחם שלא אוכל בזה ה"ל לשבוש מקום לחול
 על נכד' כסחם הו"ל דמשו"ה על אסור דנתבטל
 אח"כ חל כשבוש ג"כ משום דבהו ה"ל איסור ב"א .
 וממילא דהל על כולם כטולל . וכמו כן הוא חל על השקאי'
 ורמשי' דנחשו' אח"כ וכל כטולל על כולם . אמנם כמפרש
 דהוא מושבע ושומד ולא חל כשבוש כלל וממילא דאין
 לס מקום לחול אף על אסור דנתבטל אח"כ וזה הוא קי'
 הגמ' מפרש גמי גופי' חיקי' וכו' :

ועוד י"ל עפי' מ"ש כרמב"א והרשב"א יבמות ד' ל"א
 גבי אלמנה וענינים גרושה דחייב עליה משום שחי
 שמות דהו' אפי' אם נעשה ככן כיוול לאחר שנתגרשה
 אף דבהו איסור דגרושה קודם דהא אסורה עליו
 כעוד שחיב כהן הדיוט משום גרושה ונימא דלח"כ כשנתעב
 כה"ג לא מלי לחול אי' אלמנה על אי' גרושה . וכחבו
 דמ"מ כיון דהי' חל עלי' אי' אלמנה לכ"כ בשוד שתיסם
 אלמנה אמרי' כיון דכבר היה חל שוב לא פקע [שימש'ל
 בזה לישב דברי רש"י כהא דר"ש פומר בראובל נבלה ביו"כ].
 ולפ"ז ממילא ח"א כסחם בחיי' לאו לאברי' עומדת ואמרי'
 כמ"ש חוס' בסוגי' דג"ה האוכל נבילה ביו"כ . דבחי'
 בהסחם למ"ד דלאו ל"ע לא הוה שום איסור . ולכן גם
 לר"ש דס"ל אין איסור חל ע"א אפי"ה אם נתבטל בהסחם
 ביו"כ חייב עלי' משום יו"כ ואף דהסחם כפסגם משום
 דל' איסור ב"א דחלי' דחוייבו כשעם שנתבטל מ"מ
 בל"ז חל ג"כ איסור דיו"כ על בהסחם בחיי' וכמו כן י"ל
 היכא דנשבע שלא יאכל סחם ואמרי' דנכלל כשבושו בין
 כשרות ובין אבוי' אפי' ח"א דאין השבוש חל על האסורי'
 משום דאחאפי"ה אפי"ה חל על אסור דנתבטל אח"כ
 י"ל דחייב גם משום שבושו . והוא מטעם כיון דהשבוש
 היה חל על בהסחם כעוד בחיי' דלא ליבא עליה שום
 איסור אמרי' כיון דכבר היה חל שוב לא פקע וכן על
 עריפות דמפרו אח"כ אמרי' כיון דהשבוש היה חל עלי'
 כעוד שחי' כעירה שוב לא פקע וכו' כן בכך שקאי'
 ורמשי' דלא נאסרו רק אחר שפירשו אמרי' כיון דכבר היה
 חל ע"הסחם השבוש כעוד שלא פי' דהי' עומרי' כחכילה
 לכן גם אח"כ כשפירשו ונאסר משום שקאי' ורמשי' אפי"ה
 איסור שבושו כיון דכבר היה חל שוב לא פקע ולכן אי' חוס'
 אמרי' דחזמני' איירי סחם כשנשבע שלא אוכל היה אפשר
 לומר דאיירי בנבילות וטרפות שקאי' ורמשי' דנחשו' אח"כ
 ואין עליהם משום אחאפי"ה דהא כשבוש היה חל עליהם
 כעוד שלא היה עליהם איסור כלל ולכן סוב לא פקע וי"ל
 ג"כ דהל גם על ארס דנתבטל מכבר כטולל כמ"ש חל

שערי בענין אין איסור חל על איסור סימן יא שמוחה

חל עליו הכטועם בשעה שילא הכטועם מפיו ואף דמ"ת לא היה חל אז על הנבלה מטעם דאין איסור חל ע"א. אמנם ע"ו אמרי' דהאיסור שטועם מחלי חלי על איסור הנבלה פקע איסור הנבלה דהיינו כשאינו אוכל אח"כ רק ח"ש מנגלם חל איסור שטועם. וי"ל דמפיו"ת לא פריך כגמ' רק מטעם דהא מושבע ועומד ולא פריך ובה אלתפ"א משום דע"ו ה"י מקום לומר דבמחתי' איירי דלכל כוונת מלידוף כולם דבזו אינו מחויב משום נבלה ולכן חייב משום איסור הכטועם ולכן פריך כגמ' מושבע ועומד מר סיני הוא וממילא שטועם שילא הכטועם מפיו לא ה"י. הו"ל שטועם כלל. וממילא דהא אוכל אח"כ מכל איסור רק חלי שיעור אפ"ה לא יבא חייב מחמת הכטועם דהא הכטועם הוא כמאן דליחא דלא ה"י חל מיד מ"ע עוד בכל מ"ע.

סימן יב

ור"י לקח' אמר אי אחת נטלה חלה במפתח חלי שיעור וחליבה דרבנן אי כסחם אליבה דר"ע דאמר ארס אוסר עמנו ככ"ש. ויש לסתפק אי בעי' ג"כ שלא יבי' אוכל אח"כ רק ח"ש רק ח"ש או דייחא כיון דכשעה שילא הכטועם מפיו ה"י חל ולכן אפי' אם חל אח"כ שיעור שלם אפ"ה אמריקן כיון דכבר ה"י חל עליו איסור שטועם שוב לא פקע. כמ"ש כרמב"ן והריב"ז א יבמות גבי אלמנה ועשיה גרושה דחייב שחיס אף אם חלם להמנה לכס"ג לאחר שנתגרשה דה"י ע"י איסור כגרושה מקדם אפ"ה אמריקן דה"י חל ע"י אפי' אלמנה לכס"ג כשעה שחיסה אלמנה שוב לא פקע כ"ה בזה. והנה לפש"ל דגם בחירון ר"ל דמוקי במפתח חלי שיעור דה"י דהאיסור שטועם ה"י חל מטעם ששכנע מ"מ לא ה"י איסור דכטועם או על איסור הנבלה דאין לומר דחל על ח"ש מניילה דזו אינו דעל נבילה ל"ש איסור דה"י שיעור כיון דכל משכו ומשכו איבא עליו איסור דשיעור שלם דראוי להעטרק לכזים וכו' כמ"ש הריב"ז א קידושין דף ע"ח דהכי' דעת סי"מ ח"ל ויש שפי' דמשו"ס פסוק מיו"כ ולא חל החסידים זו שנתכלל ביו"כ כחייסור ב"א דאיסור נבילה קדם כה לליסור יו"כ ולא כה איסור ב"א דנבילה שיעורי' בזכיה ויו"כ שיעורו ככונחתה ול"ג דאין לאו לחיובי' להחיל לחיובי' אלא לדון בחסורי' הכין חלי' וחסידה זו שיש בו כונחתה כרי קדם וחיל ב' איסור יו"כ כשם שחל איסור נבילה על חיים שבו וכו' אחד מהם קדם לחיובו וזה פשוט עכ"ל. מבוחר מוח דבערם הכנילה ל"ל דאיסור אחד חל קודם כיון דעל כל כוונת חייב משום נבילה ולא משום יו"כ דהא יש כנילה זו לחייב עלי' גם משום יו"כ וממילא כזוית שבו נאסר באיסור גמור גם משום איסור דיו"כ כיון דראוי להעטרק לשיעור שלם. ולכתוב' ה"י מקום לומר דזו אינו רק כיבא דבשי' שיעור לתרווייהו כיון איסור נבילה ואיסור דיו"כ דם לנבילה בעי' טכ"פ שיעור כוונת בזה נכון דל"ל דאיסור דנבילה חל כיון דהוא כוונת דמ"ע על כל משכו ומשכו מהנבילה ל"ל דהא איסור דנבילה ולא ח"י דיו"כ דהא על משכו ליבא גם איסור דנבילה דמ"ע על כל משכו לשיעור שלם. וכ"כ חל איסור דיו"כ על כל משכו ומשכו דראוי להעטרק. משא"כ אם לא בעי' לאיסור נבילה שיעור כלל וכו' חייב פני' ככל שבו אז כהו אמריקן שיעור דאיסור דנבילה קדם דהא חל על כל משכו ומשכו דהא לא בעי' מלידוף קל. אמנם דזו אינו דהא דבני הריב"ז א"ה על הא דפוסר ר"ש כחאכל נבילה ביו"כ ור"ש ס"ל דכל שבו למכות וחייב איכילה ככ"ש. ובי"כ גם לר"ש בעי' ככונחתה ואפ"ה אמריקן דאין איסור דנבילה קדם והוא מטעם זה כיון דעל כל משכו ומשכו איבא איסור דשיעור שלם דהא הוא ר"ל הוא דהא שטועם חל על חלי שיעור דה"י חל על חלי שיעור וזוהו ולכן חלי שיעור דה"י חל על חלי שיעור וזוהו לכן

אי אמרי' במפתח שלא יאכל נבלות וטרפות שקלי' ורמשי' מציילא כל זמן דלא ה"י נאסרו מחמת נבילות וטרפות שקלי' ורמשי' לא היה חל הכטועם עליהם דהא לא נאסר עמנו אלא בחסורי' ולא כבשירות וכשמל עליהם אח"כ האיסור דנבלות שקור"מ דיימא דהאיסור שטועם חל עליהם ג"כ משום דה"י איסור ב"א זה לא אמרי' כיון דכשטועם בעי' סייסה חל מיד [כמ"ש בשש"מ והא"מ סג"ל] וכמוס' כסוגי' גד"ס אלא כדרכא כהנו כה דבשי' כולל דברים המחתי' וכל"י יימא דהוה כולל כיון דהא לנבילה כדוחה וכו' דנלא כולל דברי' כמותיים לא הוה נבילה כדוחה ככלל איכילא כיון דלא היה דפשו על דבר המחור כ"ה בזה אמרי' כיון דקודם שנתכללה דהוא כיחור לא היה חל שטועם כלל. אמנם לפי' ר"י דליירי בטולל דברים המחתיים עם דברים האסורים בזה י"ל דחשיב כולל כיון דחל אכילה ושפחה. אמנם אשקלי' ורמשי' דחייבי' התורה אף דאויס ראו' לאכילה כמו נבילה מוסרתה כה"ש חוב' א"כ יבוי קסה האין משכחה לה שקלי' ורמשי' כן. דאף דמוסרתה לא פקע כה"י מייסו. וא"כ ממילא ל"ל משכחה לה. כן. ואולי י"ל שקלי' דלא נאסרו רק אחד שפי' וסם נסחתי' קודם שפי' בזה לא מלי' לחול עליהם איסור חדש דבני' כיון דם כולל כדוחה מעיקרא. [ואולי י"ל הא דאמרי' דכשכחוהו אב"י ע"ע אף נבילה מוסרתה יימא דלא היה כוונתו רק חלי דהוא ראו' לאכילה ונ"ל כיון דאסור ע"ע גם שתיים דקמי' חלי לאכילה ואב"מ וי"ע עוד בזה:] **דריבה** נסחתי' קמי' שטועם שלא אוכל ואכל נבילות וטריות שקלי' ורמשי'. ובהו אפטר לומר דליירי דלכל כוונת מלידוף כולם נבילות וטרפות שקלי' ורמשי' דבזה ליבא מכל מין רק איסור דחלי שיעור וחי אמרי' דאיסורי' מבטלים זה את זה או דחלי שיעור ע"י הערבות מותר מ"מ ממילא דלא הוה אפי' אי' דחלי שיעור וא"כ יבוי קסה מהו פריך כגמ' מושבע ועומד מר סיני הוא הא לא אכל רק איסור דחלי שיעור מכל איסור וזהו ל"ח מושבע ועומד ומ"ש אם יימא דבזה ליבא אפי' איסור דחלי שיעור ואף דאשקלי' ורמשי' לא בעי' כוונת חייב עלי' ככ"ש מ"מ משכחה אם סם מרוסקי' דה"י חייב עליהם משום ברי' [ורק משום נבילה]. ומ"מ אינם מלטרפים לאיסור דנבילה כמבואר כסוגי' דנבילה ד' פ"ו ותשיב לניקן זה שני איסורי'. אמנם לפש"ל כסוגי' העמילה בזה דאמרי' דחלי זה נבלה טורח ע"ס חלי שבו עממא און מלטרפיה משום דאלחע"ו ואין איסור דנבלה חל על איסור עממא וקשה כיון דליבא בעממא רק איסור דחלי שיעור ואפי' אי' דחלי שיעור אינו לשיטת סבורי' דח"ש ע"י הערבות מותר ממילא דליבא איסור דעממא ויבוי חל' נבילה. אמנם בהרחי' דהא דאמרי' דאיסור חל על חלי שיעור זה אינו רק בשעה אכילה כשאינו אוכל מהאיסור הראשון רק חלי שיעור דה"י חייב עליו כ"ל כאליו פקע איסור הראשון וחל עליו אי' שני אכל קודם הכנילה ל"ש לומר דאיסור חל על ח"ש דה"י חייב עליו איסור דחלי ראו' דה"י חייב עליו איסור דחלי שיעור כיון דכל משכו ומשכו ראו' להעטרק לשיעור שלם וממילא על כל משכו כוה עליו איסור דשיעור שלם וכמ"ש הריב"ז א קידושין דנבילה על יו"כ ל"ל דהא בגדר דחלי שיעור כיון דנבלה הוא כוונת יו"כ הוא ככונחתה כיון דאיבא כנילה לחייב עלי' גם משום יו"כ ולכן בהרחי' דם כנבלה כיון דלא ה"י חל מיד בשעה שנתכנע איסור שטועם על איסור דנבלה דזו אינו כיון דה"י חייב כדל לחייב עלי' משום נבלה על הח"ש שבו איבא איסור דשיעור שלם. רק ח"י ר"ל הוא דהא שטועם הוא איסור נבלה ואף דאין הכטועם חל הוא רק משום דהוא שטועם וזוהו ולכן חלי שיעור דה"י חל על חלי שיעור וזוהו לכן

דכעסע אכילס דלא חל רק ח"ש דפקע איסור הרגשון חל איסור שני אבל נטרס שאכל באמת לא ה' חל איסור השני רק ה' מחלי חלי וקאי ולכן כשלא חל רק ח"ש דאינו חייב

ולפי ממילא דלא חל כחש"ל דהא דפריך סגמ' מושבט ועומד מרס סיני ולא פריך וזה אלא חש"א דהוא דלא ה' הכעושה מקום לחול רק דלא ה' חל לנפין עונשו' או ממילא על כניביות דנתכבדו אח"כ ה' חל משום דח"ל איסור ב"ח וכת"ש הא"מ כ"ל. וכחנתי ויש לכוסוף דלא חל על כולם בטולל. וא"כ ממילא יהי' קמס כיכא דכשכט על ח"ש דכזה חל עליו הכעושה ממילא ניומא דאפי' חס על הכניעות שנתכבדו מכבר לא ה' חל הכעושה מעטע חין חמ"א. מ"ע על אופן כניביות דנתכבדו אח"כ יהי' חל באיסור ב"ח וא"כ לא מכני' בנאמן שנתכבדו אח"כ בודאי יהי' מחויב אפי' חס אכל כוית מכס אלא אפי' גם חס אכל מאופן שנתכבדו מכבר יהי' ג"כ חייב גם על כוית מעטע כולל. ומכרעב"ס וכש"פ משמע דבכל ענין אינו חייב על שבוטתו חס אכל יותר מחיי שיעור ולכן יהי' ראי' למ"ש דגם בנאמן דנתכבדו אח"כ איסור דנכילס קדם דה' מוחרב עליוס חסילס עכ"פ זה מבוחר כרש"י ובש"פ דאף כיכא דכשכט על ח"ש אינו חייב רק חס לא אכל אלא חלי שיעור משא"כ היכא דאכל שיעור שלס פקע האיסור למפרע ולא חמריק דה' חל בחחילת אכילתו ושוב לא פקע :

ויש לכביא עוד ראי' לזה מדברי הרמב"ם שם סל' פ' דז"ל וכן כשכשע שלא לאכול חרץ' ואכל פחות מכזית כרי זה ספק. ה' כשכשע נזיר שבוט אסור בחתן בכיית ואכל ממנו פחות מכזית אינו חייב בשבוטע ביעוי סכרי און דעתו בשבוטתו אלא על כוית שהוא מושבט עליו ואין מושבט חלס עליו עכ"ל. ומה דרייק הרמב"ם בנזיר ואכל פחות מכזית כה אפילו חס אכל כוית דה' דשמו עליו אפי' אינו חייב מעטע דהוא מושבט עליו ואין הכעושה חל כלל. מזה נראה כמו שכתבתי דהא דחייב בנפיש ח"ש אינו רק חס לא חל רק חלי שיעור ולכן כוחרך הרמב"ם דהא חל חל רק פחות מכזית דחס ה' אכל כוית שלס או אפי' חס ה' דשמו בשבוטתו לאסור על עלמו גם פחות מכזית אפי' הוא פטור ג"כ דכיון שאכל שיעור שלס לא ה' חל הכעושה אף על חיי זית הרגשון. וכרמב"ם דבא להשמיענו דשעור משום דלא ה' דעתו רק לאסור עמזו בעיות לכן כוחרך לנקוט דוקא חס אכל חלי זית דזה חס ה' כונתו על תאי זית ה' חייב. אלא דב"ל דכרי הרמב"ם לריכס ביזוי בת"ס דפטור סכרי לא ה' דעתו רק על כוית שהוא מושבט עליו ואין שבוטע חלס עליו דמשמע דהא דפטור הוא רק כיון דאין הכעושה חלס עליו מחמת דכורא מושבט ושגד. ות"ל אף חס הכעושה ה' חל על הכוית אפי' פטור על פחות מכזית כיון דהוא לא נשכע רק על כוית ודאי לא אכל רק חלי זית וע"ז לא נשכע כלל ומה"ח יהי' מחויב כו :

ונראה לפני דכונתו דנל"א חמרו על הרמב"ם על כה דפסק דנזיר אינו חייב על פחות מכזית וכזה הוא פטור לגמרי ואין בזה ספק כלל ואמרי דכרי דהא בעי' דגמ' בנזיר נפשו דלא חמריק כיון דאסור בכזית כהמחא שבוטתו ה' על פחות מכזית כבוחר כבוגי' סס. מ"ה כה גם מחמר שאסר על עלמו חרץ' כוא ספק ואמאי לא יהי' גכ בנזיר עכ"פ ספק כמו בנזיר ובלח"מ כתב לישב זה דכרמב"ם ס"ל דאפי' א"ל בנזיר דכשעו ה' על פחות מכזית אפי' חלי ודאי דעתו רק על כוית דאזריק דעתו בשבוטתו לא ה' רק לגדר עלמו שלא יבוא ליסור חורה וכיון דאינו נאסר מה"ח רק בכזית ממילא דגם כונתו בשבוטתו לא ה' רק על כוית. ע"ש. אמנם דכרי בלח"מ ל"ע סבוגי' דכנא עמס דאמר ר"ל ח' אהה מנול' אלא בתפרט ח"ש חליבט דכנן או בכתא חליבט דר"פ דאמר ארס

דכעסע אכילס דלא חל רק ח"ש דפקע איסור הרגשון חל איסור שני אבל נטרס שאכל באמת לא ה' חל איסור השני רק ה' מחלי חלי וקאי ולכן כשלא חל רק ח"ש דאינו חייב מכה איסור הרגשון חייב מחמת איסור השני ולפי"ו ממילא דיל' דגס לר"ל דאזריק בתפרט ח"ש נכי דה' הכעושה חל עליו משום דל"ח מושבט ושגד מ"מ כה לא ה' חל על כניבילס מעטעס אלא ח"ש דכשכט נ"ש דה' חל על חלי שיעור דנכילס כיון דכל מהסו ה' רחוי לגרף לשיעור שלס ולכן דוקא חס לא חל רק חלי שיעור דפקע איסור דנכילס חל איסור הכעושה משא"כ חס אכל איסור בשיעור שלס בזה חמריק דה' דה' חל עליו הכעושה מ"מ כה אינו חל ע"א נכילס מעטעס ח"ש ח"ל וכן בעי' שלא יהי' חל חלי שיעור :

אמנם דיש סברא לומר דאפי' חס אכל איסור שיעור שלס אפי' חייב מחמת שבוטתו דכיון דמיד שאכל חלי שיעור מהכניבילס או ה' חייב מחמת הכעושה ולכן אף חס בחזן שיעור כוית כדרי אכילת פרס השלים להשיעור אפי' חמריק כיון דכבר ה' חל עליו איסור הכעושה כחלסם האכילס בעוד שלא ה' השלים להשיעור חו לא פקע ממנו ה' איסור דכעושה אלא דיל' דגם בחחילת האכילס לא ה' חל איסור דכעושה על איסור דנכילס דאף דלא ה' רק ח"ש מהכילס מ"מ חל דחמריק דאינו חל עליו כשכטע ששכטע כיון דכל מהסו ה' רחוי להספק לשיעור שלס כ"כ גם בחחילת האכילס לא ה' חל כיון דחוי לגרפו להחלי שיעור לאיסור דשיעור שלס. ולכן דוקא כחלס השלים להשיעור בחזן שיעור כוית כדרי אכילת פרס דפקע האיסור למפרע דנחלס דלא ה' בחחילת רק איסור חלי שיעור או חמריק דאיסור דכעושה ה' חל עליו מיד. משא"כ חס השלים להשיעור שלס בזה חמריק דלא ה' חל עליו מיד כי גם בחחילת האכילס לא ה' חל כיון דרחוי לגרפו להשיעור שלס וכיון דבאמת רפו להשיעור שלס לא ה' חל למפרע עליו איסור דכעושה ואין זה דומה להא דלאמנה ונעשית גרושה דכזה ה' חל איסור דלאמנה משא"כ בזה מעולם לא ה' חל איסור דכעושה על איסור דנכילס. ואפי' חס ניומא דה' חל מ"מ כיון שהשלים פקע האיסור למפרע. ולכן בעי' דוקא שלא יהי' אכל רק ח"ש דנכילס. וכן מבוחר כדרי' ברש"י בסוגי' דר"פ דהא דהי' ר"ל בתפרט חלי שיעור דהוא דוקא דלא חל ג"כ רק חלי שיעור דכחו שם בפ"ה ור"ל דלא מתכחט אלא באוכל חלי שיעור. וכ"כ שם בד"ה או כחסם וז"ל ומיאו כשאכל לא חל רק ח"ש עכ"ל כרי מבוחר לעמוד דבעי' דוקא שלא יהי' אכל רק ח"ש. ולבאור כה' חסיל כענין כולל כיון דנאסר בחלי שיעור חל ג"כ על שיעור שלס כבולל דהיי שיעור ולא יהי' ראי' מהא דכתבו רש"י בדברי ר"ל דאזריק כשלא חל רק ח"ש דיל' דרש"י לא כסב כן רק חליבט דר"ל דלא ח"ל כולל באיסור כהה מעלמו לכן בעי' דוקא שלא יהי' חל רק ח"ש משא"כ לדין דקיימ"ל כולל ממילא כיכא דכשכט על ח"ש חייב בכל ענין אפי' חל שיעור שלס דאף דל"ס בזה כיון דכבר ה' חל כמ"ס אפי' חל עליו כבולל ואולי דזה חשיב מוסוף כנהוסף איסור על זו כחחובה המתחילת לא היתה נאסרת רק בכזית ומעשוי נאסרה בכל שמו. אמנם באמת גם כרמב"ם בפ"ה מכל' שבוטתו ה' ז' מבוחר ג"כ כדברי רש"י דז"ל שבוטע שלא אורכ כל שבו מניביות וטרפות ואכל פחות מכזית חייב בשבוטע סכרי אינו מושבט על ח"ש. וכן הוא בש"פ במחבר בוי"ד כפי' ר"ל סוף ד' וז"ל ואם אמר כעושה שלא אורכ כל שבו מניביות וטרפות ואכל פחות מכזית חייב על הכעושה עכ"ל. הרי דרייק ואכל פחות מכזית מבוחר דחס ה' חל כוית לא ה' מחויב מחמת שבוטתו. כרי דגם לפי דקיימ"ל אפי' חל כולל אפי' חס אכל כשיעור

שערי שער ז' בענין אין איסור חל על איסור סימן יב שמחה

כר"ע וכה דהאריך כולל הוא למען יו"י חייב אפי' אם יאכל
אח"כ שיפור שלם . דבלא כולל לא הו' חייב רק אם לא
הכל רק ח"ש משא"כ כאלו שיפור שלם כזו פקע האיסור
למפרע ולכן טוב יותר לומר דמחתי' איירי בכלול ואז י"ל
דמחתי' איירי בכל גויה אפי' באכל כזית ודוקא אי מוקי
המחתי' במפרש לא אחי' המחתי' כר"ע כיון דגם במפרש
אינו חייב רק באכל אחי' שיפור :

ועוד

יש לכבדו רח"י מהא דפרין בגמ' בסוגי' למד' דגם
באיסור כבא ע"י עמלו אמרינן כולל מחתי' דיש אוכל
אכילה אחת וחייב ע"י ד' חטאות ליחתי חמט כגון שאמר
שבושע שלא יאכל חמרים וחלב. קשה הא אפי' אם לא אמרי'
כולל באיסור כבא עמלו קשה ג"כ ליחתי חמט כגון שאמר
שבושע שלא אוכל חיי זית חלב דע"י אינו מושבש ועומד
וחל שבושע אף בלא כולל ומוסיף ואין לומר מושבש דמתי'
לא קחשיב רק ד' חטאות כבאים כאלה בגמ' אכילתו . ולכן
ליכא למחתי' דאמר שבושע שלא אוכל חיי זית חלב דכיון
דכזה מיד שאלו חיי זית כראשון הוא חייב מחמת שבושע
ומשום שאר איסורי' אינו חייב רק בגמר אכילה כזית . דזה
אינו דכא המחתי' קא חשיב ג"כ יו"כ כדרי' האיסורים
ואיסור דיו"כ אינו בא ג"כ כאלה עם שאר איסורים
דחייב עליהם מיד בגמר אכילה כזית ומשום יו"כ אינו
חייב רק עד דאלל כבוחתם אט"כ דמחתי' לא דק כזה
דמ"מ כיון דעל אכילה אחת מחייב ד' חטאות וא"כ ממילא
הקי' בעמ"ע דליחתי חמט ורגוון דשכעע שלא יאכל ח"ש ומזו
יו"י רח"י למ"ש דכא דשבושע חל על חיי שיפור איש רק
אם באמת לא אכל רק ח"ש משא"כ אם אכל אח"כ שיפור
שלם פקע האיסור למפרע ומשום שם במחתי' דחייב ד'
חטאות דאלל כשיפור שלם אף אם נשבע על חיי שיפור לא
יו"י חייב ג"כ על השבועה דבגמ' אכילתו דאלל שיפור
שלם פקע האיסור למפרע :

ועוד

רח"י מדברי הריטב"א קידושין וז"ל לפיכך י"ל האוכל
נבילה ביו"כ פטור שהוא פטור מן האמרוץ שאם
נתגבלה מעיו"כ פטור משום יו"כ וחייב משום נבילה
דקדם ואם נתגבלה ביו"כ מעיקרא חייב ע"י איסור דיו"כ
ולא חייב ע"י השחא איסור דנבילה וכו' ורגוון מרדו כנתגבלה
ביו"כ ופליגי עלה כנתגבלה ביו"כ וכו' והאמרינן כנתגבלה
ביו"כ דחל ע"י איסור דיו"כ ולא מידותי משום אבמה"ח
אפי' לר"ש משכחה לה כנולדה כבמה ח' ביו"כ עמ"ע
דהייל עלה איסור דיו"כ ואיסור דאבמה"ח כי כדרי'
וכשמהה פקע אחי' דאבמה"ח ואשתאחר איסור דיו"כ ולא
חל עלה איסור נבילה מיזו לרבנן משכחה לה אפי' עולדה
בעיו"כ דאש"ג דאבורא משום אבמה"ח חייב עלה איסור
דיו"כ בכלל ככל עכ"ל . מטאוד כדבריו דכשנתגבלה ביו"כ
באופן דיו"כ ע"י איסור דיו"כ בחיי' דהיינו לר"ש כנולדה
ביו"כ ולרבנן גם כמלדה בעיו"כ לא אחי' איסור דנבילה
וחל על איסור דיו"כ ואחאי' הא איסור דיו"כ איש רק
בגמר אכילה כבבוחתם כיון דרבנן וכוין לר"ש . ובאיסור
דנבילה לרבנן הוא כזוים ולר"ש הוא כב"ש . וא"כ מיד
בחילת אכילתו כשאוכל נבילה ביו"כ על ל"ש הראשון
חייב לר"ש משום נבילה . ולרבנן חייב משום נבילה כשאלל
כזית מתנהו וכו' עדיין אינו מחויב מממת יו"כ דאיט חייב
רק בגמר אכילה כבבוחתם וממילא על כזוים הראשון חייב
חייב משום נבילה ואין כזה משום ח"א חש"א כיון דכזית
לגבי איסור דיו"כ אינו רק איסור דחיי שיפור וחל וכוין
דחיי' חל בבחילתו אכילתו יחא' דשבו לא פקע . וא"כ אחאי'
יחא' דכשנתגבלה ביו"כ דכין לרבנן וכוין לר"ש איש חל
איסור נבילה על איסור דיו"כ אדרבא יחא' דאיסור נבילה
חל ע"א דיו"כ אכילה דכ"ש כיון דבכר נתחייב משום נבילה
כשד' דלא הו' מחייב משום יו"כ ובאמת זה הוא קו'
השע"ע כפי י"ו מהל' ח"כ . אמנם לפת"ע דכיבא דאלל

אדם אוסר עלמו כב"ש ולדברי הלח"מ קשה הא י"ל דאפי'
לר"ע דאמר אדם אוסר עלמו כב"ש זה אינו רק כיבא דאסר
ע"י הכירא משא"כ כיבא דשכעע שלא יאכל האסור אמרי'
דמחמתא נשבע כן למגדר נפשו שלא יאכל האסור תורה
במחלוקת האסור ולא הו' כיבא רק אחיה דוקא . ולישב
דברי הלח"מ י"ל דלא כתב כן רק גבי נזיר והקעם הוא
דמחמתא דקמבעי' בגמ' בשבועה שלא אוכל חמץ כבמה מי
יחא' כיון דל"ח אכילתו דעמו אכל שבו והדר קמבעי' אח"ל
דגם בחמץ דעמו ואכילתו גבי נזיר מי יחא' כיון דעל כזית הוא
מושבש ועומד ולכן מסתמא דעמו אכל שבו . וי"ל דכפי'
הוא כן כיון דעל כזית הוא מושבש ועומד ואינו חל השבועה
כלל ומח"מ נשבע על דבר שאינו חל שבועתו ולכן מסתמא
דעמו אכ"ש דע"י יו"י חל שבועתו . ות"י כתב הלח"מ שפיר
בנות הכמ"ס דלפי האמת אמרינן דודאי גם כנזיר לא
הו' שבועתו רק למען לא יבא לירי איסור דח"י ולמגדר
נפשי' שלא יאכל כזית דמשום חיי שיפור לא הו' נשבע
למגדר נפשי' וממילא דל"ל דלא הו' כונתו רק על חיי זית
דכא על כזית לא יו"י חל שבועתו . דכא גם על חיי זית
לא יו"י חל שבועתו דכזית דלא לא יאכל אח"כ רק חיי'
זית יו"י חל שבועתו מ"מ לא כונתו לא הו' למגדר נפשי'
דחיי זית רק שלא יאכל כזית שלם ובאם יאכל אח"כ כזית
שלם לא יו"י חייב שבועתו אף אם באמת נשבע גם על
פחות מכזית מ"מ כיבא דאלל כזית פקע האיסור דשבושע
שהו' על חיי זית כראשון וכוין דכין כן וכוין כן לא יו"י
השבועה חל אם יאכל כזית אף אם הו' כונתו על כח"ש
מ"מ כיון דאוכל שיפור שלם הוא מושבש ועומד גם כחיי זית
הראשון משום אמרינן דמחמתא הו' כונתו על כזית כמו
דאמרינן בכל מקום כיבא דאסר עלמו בשבועה כונתו על
כזית דוקא משא"כ לר"ע דמ"ל דכמה שבועה בכל מקום הוא
אכל שבו ממילא גם בנבילות וערפות הוא ג"כ כב"ש וי"ל
דזה הוא בנות הכמ"ס בנ"ש שכרי אין דעמו בשבועתו
אלה על כזית שהוא מושבש עליו ואין שבועה חל עליו
כונתו כיון דלא הו' דעמו רק למען לא יבא לאכול אכילה
כזית דוקא . וממילא אפי' אם שבועתו הו' על פחות מכזית
אפי"ם לא יו"י חל שבועתו אם יאכל אח"כ כזית . ולכן
מח"מ יחא' כונתו הו' על חיי זית למען יו"י חל שבועה אח"כ
כשאוכל כזית . וביון דכין לט ככזה לומר כונתו הו' על
חיי שיפור למען יו"י לשבועתו מקום לחול כיון דגם על
חיי שיפור לא הו' חל . לכן אמרינן דלא הו' כונתו רק
בכזית דוקא ולמגדר נפשי' . כנ"ל נכון בדברי הכמ"ס . ומזה
יו"י רח"י נטויה דכא' השבועה חל על ח"ש הוא דוקא כיבא
דלא אכל רק חיי שיפור :

והא

דפרין בגמ' בסוגי' ור"י מחי עממא ל"א כר"ל הא
י"ל דמשום לא מוקי לה כר"ל דהוא ס"ל דסתמא
דמחתי' לא משמע כן דלא אכל רק חיי שיפור . ובמחתי'
סתמא איירי בכל גויה אפי' כיבא דאלל שיפור שלם ולכן
עדין לאוקמי המחתי' בכלל דאז י"ל דמחתי' איירי דאלל
אחי' שיפור שלם . אמנם דכחצו דאף אי הו' מוקי לה במפרש
חיי שיפור או אכילה דר"ע דאמר אדם אוסר עלמו בכל
שבו אין זה דוקא לומר דמחתי' איירי באכל חיי שיפור
דסתמא הוא כן . דלא אכל יותר רק מה דאסר אנפשי'
אדרבא י"ל דמחתי' יו"י רח"י לזכ' ג"כ דכזה י"ל דברי חוס'
כד"ה דמוקי לה כד"ה דכחצו דאף אי הו' מוקי לה במפרש
לא אחי' ג"כ כד"ה דכא' משמע דוקא במפרש חייב הא
בכסח פטור ולא אחי' כר"ע . ומתנהו ע"ז דכא' גם כי מוקי
לה בכלל לא אחי' המחתי' גם כר"ע דמשמע דדוקא בכלל
חייב הא בכל כולל פטור ולר"ע גם בלא כולל חייב כיון
דשבועתו הו' אכ"ש דאינו מושבש ועומד . ולפת"ע יחא'
ד"ל דלר"י דמוקי המחתי' בכלל שפיר אחי' המחתי' אפי'

שיעור שלם שיעור למפרע ינחא כיון דהריעב"א איירי דאכל שיעור כמותה דחייב עלי' משום יוס"כ ולכן נגמר דא"ל כמותה דחייב עלי' משום יוס"כ פקע לאיסור דנבילה שפי' בתחלה האכילה כשאלל כוזה בפרס גמר אכילה ככוחה :

והנה הריעב"א כחש גם דמסכהחאה מדויקות אשכחן קן דר"ש אומר האוכל נבילה ביוס"כ אינו חייב אלא אחת וסייט דפעמים חייב משום נבילה כיבא לאיסור דנבילה קדם ופעמים חייב משום יוס"כ כיבא לאיסור דיוס"כ הוא קדם . אמנם מ"ש הריעב"א שם דהא דפליגי רבנן עלי' דר"ש ובבבוי דחייב שתיים אינו רוק היבא דהאיכא דהאכלה מעיוס"כ דכזה פירו דהאיכא דיוס"כ חל עלי' נבילה בטולל . מבא"כ בזה דהאכלה ביוס"כ אין איסור נבילה חל עלי' דיוס"כ גם לרבנן לכאורה כי מקום לומר דגם לרבנן חייב בזה שתיים . כיון דהאיכא נבילה חייב בכוחה ואף דמעטס דחיי שיעור אינו מחויב כיון דאוכל כמותה פקע האיסור לתפרע מ"מ י"ל דעב"פ הוה איסור נבילה על איסור דיוס"כ איסור מוסף דמחוסף איסור על החסוכה להיות חייב עלי' אפי' בשמות מכתובת ורק ר"ש דלא ס"ל איסור מוסף ולכן אינו חל איסור נבילה על איסור דיוס"כ אף דכזה איסור מוסף . משא"כ לרבנן דס"ל איסור מוסף י"ל דחל מעטס מוסף . ולכן בכל ענין חייב לרבנן שתיים . ובזה הו' מקום לישב קו' הסו"ס בכריכות דכ"ג דהמס מ"ל דהא דאוכל נבילה ביוס"כ דר"ש פוטרי דלא ס"ל מוסף . ד"ל לפי הכוונת שבהו הריעב"א בדברי ר"ש דאינו חייב אלא אחת כיוון דפעמים חייב משום יוס"כ ולא משום נבילה מוכח דלא ס"ל מוסף . אמנם באמת זה אינו דל"ה מוסף מעטס זה דעל כוונת לא נחוסף איסור כ"ל דע"כ הוא קן מדברי הרמב"ם דפוסק גם באמת בשבט על ח"ש אינו חייב רק אם לא אכל רק חיי שיעור דאם יומא דזה הוא מוסף נבילה בכל ענין יהי' חייב כמש"ל :

והנה לכאורה לשיטת הסבורים דגם על ח"ש אמרינן דאין איסור חל עליו ל' יוהאן דס"ל ח"ש אסור עה"מ : ממילא דל"ק מהא דנבילה אינו חל על איסור יוס"כ לחייב משום נבילה על ההיכל אכילתו בכזים הראשון . דכה גס על הכזים אינו חל איסור דנבילה על איסור דיוס"כ כיון דעב"פ אסור משום יוס"כ באיסור דחיי שיעור . וממילא דליכא ראי' מזה לשיטת הסבורים דכל אה"ש באם אכל כוזה פקע כאיסור למפרע ד"ל דהריעב"א ס"ל באמת דאחתי"א אף ע"א דחיי שיעור אלא דיש לרוסוף דאחי"א ינחא קן אפי' ק"ו ז' בת"ע דיהי' מחויב משום נבילה בתחילה אכילתו דהנה דשע"מ הקשה עוד שם אמאי לא יחול איסור נבילה על איסור דיוס"כ מעטס איסור מוסף דמשום נבילה אסרה לגבוי כלאמרינן גבי טוטר דחל על חלב משום נאסר לגבוי . וחי' דהאיסור מוסף אינו חל בקל על חבור ונבילה על יוס"כ הוא קל על חבור דנבילה הוא בלאו ויוס"כ הוא בכחה ע"ש . ולפי' עדיין יהי' קשה מיד בסחילה האכילה כשאלל כוזה יומא דיהי' מחויב משום נבילה דאז כיון דלא הוה לגבי' איסור דיוס"כ חל עליו איסור דנבילה דהוא איסור מוסף דמשום נבילה נאסר לגבוי וכי הוא חבור על קל דמשום נבילה חייב מלקוח על הכזים ומשום יוס"כ אינו רק באיסור דח"ש אפי' ל' ג"כ כיון דאלל אפי' כשיעור והשלים לכוונתה לחייב עלי' משום יוס"כ פקע האיסור דנבילה למפרע דלא כי' חל עליו מחמת דלמפרע הנגלה דגם הכזים הראשון כי' נאסר משום יוס"כ באיסור דחיי שיעור שלם . וא"כ גם לשיטת הסבורים דאחתי"א דחיי שיעור מוכרח ג"כ לומר דהיבא דחל אפי' אם השלים אפי' לשיעור פקע האיסור למפרע : **והנה** לגי' הריעב"א דגרס בדברי ר"ש דאינו חייב אלא אחת . וסייט הכא דהאיסור דיוס"כ קדם לאיסור

נבילה אינו חל איסור דנבילה על איסור דיוס"כ ולכן אינו חייב רק משום יוס"כ ולא משום נבילה ולשיטת הסבורים דאחתי"א דחיי שיעור ממילא אם לא אכל מהנבילה כהנבילה ביוס"כ רק כוזה יומא דכזה פטור לגמרי ואינו חייב גם משום נבילה דהא אינו חל על איסור דיוס"כ אכל לפת"ש י"ל אם לא אכל רק כוזה בזה ודחיי חייב משום נבילה ואפי' אי אמרי' דאינו חל על חיי שיעור מ"מ בזה חל מעטס דהוא מוסף וחומר על קל . אמנם אף ד"ל קן אליבא דרבנן מ"מ הא ר"ש לא ס"ל גם איסור מוסף . אם לא דעימא כמש"ל . כיון דהא דח"ש אסור מס"מ יליף ר"י מכל חלב לרבות חיי שיעור . ולפי' ממילא לר"ש דס"ל כ"ש למכוח וע"כ דכל חלב לא אחי להאי שיעור וא"כ לר"ש לית לנו לימוד על חיי שיעור . ופי' ממילא לגבי' יוס"כ דגם לר"ש בעי' כמותה לא אסור לר"ש כלל חיי שיעור והפלוגתא דר"י ור"ל לענין ח"ש אינו רק לרבנן ולא לר"ש ואם יומא קן שפיר י"ל דאם לא אכל רק כוזה מנבילה פקע שנהנבילה ביוס"כ לר"ש חייב משום נבילה דלרבנן אף דס"ל דחיי שיעור אסור מס"מ מ"מ חל מעטס מוסף כיון דנאסר לגבוי ולר"ש דלית לי' מוסף מ"מ כיון דהוא ס"ל דח"ש מותר מס"מ חל בלא מוסף איסור דנבילה על ח"ש דיוס"כ . ולפי' ממילא יהיה הראי' כמש"ל דהיבא דהשלים לשיעור שלם דפקע האיסור למפרע לכל השיטות אפי' לאותן דס"ל דאין איסור חל על חיי שיעור דמ"מ אפי' במק"ע לר"ש דלחייב ע"כ חיי שיעור אינו אסור מס"מ וחל . אלא דבאמת זה אינו דודחי לר"י גם לר"ש חיי שיעור אסור מס"מ ועי' מש"ל :

ואפי' נומר עוד על קו' השפיע"מ דאמרי' לא יהול איסור נבילה על איסור יוס"כ מעטס מוסף דהא משום נבילה נאסרה גם לגבוי . ובזה יהיה מדיק דברי הריעב"א במ"ש דהא דנבילה אינו חל על איסור דיוס"כ היבא דהאכלה ביוס"כ אף דהוא איסור ב"א לר"ש משפחה לה בנווד ביוס"כ בפי' חל איסור דיוס"כ משפחה שזולד . ולרבנן אפי' בגולד עברי' יוס"כ ע"ש . ולמה נקט דוקא בגולד עבוי"כ ולא בכח סחם ולרבנן הוא בכל ענין כיון דלרבנן גם בחיי' חל איסור דיוס"כ ע"א אהתי"א בכלל ד"ל דבא לישב זה אמאי לא יחול איסור דנבילה על איסור דיוס"כ במוסף דנאסרה לגבוי ולכן נקט בגולד עבוי"כ . ולכן בזה לא היה איסור נבילה מוסף משום דנאסרה מהמהו לגבוי . דהא בלא איסור דנבילה כיחה אסורה ג"כ לגבוי משום מחוסר זמן . ולכן לר"ש בכל ענין לא הוה איסור נבילה מוסף כיון דלר"ש לא משפחה לה רק בגולד ביוס"כ ובזה חמיד היא אסורה לגבוי משום מחוסר זמן ולרבנן באמת כיבא דגולד שמונת ימים קודם יוס"כ דלא הוי חו מחוסר זמן כיבא חל איסור דנבילה על איסור דיוס"כ במוסף דיוס"כ דהיבא דחייב מחוסר זמן בזה אינו חל לרבנן ואין לומר דהא רוק עדיין הוא איסור מוסף דהא משום מחוסר זמן יהיה לו כיתור לאחר שמונת ימים ומשום נבילה לא יהיה כיתור . אולם דהא בלא"ה קשה אחתי' לא יחול איסור דנבילה על איסור דיוס"כ כיון דלאיסור יוס"כ יהיה כיתור ואיסור דנבילה הוא לעולם וכאפי' יבב זה עפ"י דברי הרמב"ם בפ"ד חס"ד שבוטח ה"ל יוד דכחש באם אמר שבוטח שלא אוכל ככר זה היום וחרז וכבצע על לעולם אינו חייב אלא אחת והאב"ד שבינו דהא ממחמת שבוטח ה"ב נאסר לעולם ע"ש . אמנם שיער הרמב"ם דזה לא חשיב מוסף ממילא י"ל דהריעב"א ס"ל ג"כ כשיטת הרמב"ם דזה לא חשיב מוסף ע"ש בשפיע"מ ולפי' ממילא ד"ל דגם לגבוי לי"ח מעטס זה מוסף . וי"ל עוד דאחי' לשיטת הראב"ד ל"ח נבילה על יוס"כ מוסף דהא לאיסור דיוס"כ לא יהיה לו ג"כ כיתור לעולם דאימת שיהיה יוס"כ נאסר . ובג"ל י"ל דלראב"ד באמת לרבנן בכל ענין חייב

שערי שער ז בענין אין איסור חל על איסור סימן יב שמיחה

לר"ל. אמנם באמת י"ל ק' הסו' שם על רש"י ד"ע דרש"י הלך בשיטתו דס"ל בימותא דביבא דהסלים פקע האיסור למפרע ולכן שפיר י"ל דליירי דלא סיה כחבר כיום בשר וכו' וכו' אמרם אחרת ושימט"ל דכחתיי כרבה לישב בזה שיטת רש"י. וכו' אמרם לשיעור. ואדרבה מק' הסו' על שיטת רש"י מוכח ג"כ דביבא דהסלים לשיעור פקע האיסור למפרע דבזה מיושב שיטת רש"י. וכו' אמרם [וי"ל] הא ברש"י וכו' אמרם מוטאר בהדי' בן]. אלא דיש לעי' ע"ו מסוגי' דשבוטות ד' כ"ו ע"ב:

סימן יג

מתני' שטעטע שלא אוכל ככר זה שטעטע שלא אוכלתה שטעטע שלא אוכלתה וכו' וכו' חייב אלא אחת. ואמר' ענה גמ' למ"ל למימי שטעטע שלא אוכל שטעטע שלא אוכלתה הא קמ"ל שמיחה דאמר שלא אוכל וסדר שלא אוכלתה דלא מחייב אלא חדא אבל אמר שלא אוכלתה וסדר אמר שלא אוכל מחייב תרתי כדרבנא דאמר רבא שטעטע שלא אוכל ככר זה כיון ששכל ממנה כיום חייב שלא אוכלתה אינו חייב עד שיאכל כולו עכ"ל גמ'. וכבר רש"י בד"ה אבל אמר שטעטע שלא אוכלתה וסדר אמר שלא אוכל וכו' וכו' כולה חייב שמים דחייב לא שטעטע שני' והוא שלא אוכלתה כולם משמע אבל מקאחא לה חבד עליו וכו' כדר אישהבטע שלא אוכל אוכל וסדר עלמו בבית ממנה וכו' אבל כיום קמא חייב משום שטעטע שני' וכי גמר וכו' חייב משום כראשונה אבל האומר החלב שטעטע שלא אוכל ואמר עלמו בבית ממנה כלך שני' לא חייבא דבכלל הראשונה היא דיוון דאיסור בבית הראשון כוב לא יאכל כלום ממנה כ"ש כולו עכ"ל. הרי דמבואר בהדי' שטעטע שלא אוכלתה וסדר שטעטע שלא אוכל דחייב שמים משום דבההוא הכריבא בבית הראשון חייב משום שטעטע שני' וכי דרר ואכל כולו חייב משום כראשונה. ולא אמרי' כיון דאכל כולו ואז חייב גם על הכריב הראשון מהנהא שטעטע כראשונה ולא חייב למפרע על הכריב הראשון איסור דבית שיעור כיון דהסלים עליו וכי כו איסור דשיעור שלם וימיח דפקע שטעטע שני' למפרע. אע"כ דאמר' דיוון דכבר כיה חל טוב לא פקע. וכדברי הוס' חולין ד' ק"ב הי"ל ומעילא דנדחה כל מ"ש ודרי דרש"י בר"פ יומא ובהמ"ס הי"ל ל"ע במ"ס כמפרס חיי שיעור ולא אכל. רק חיי שיעור כיה חל' אם אכל אח"כ שיעור שלם אפי"ה אמרי' כיון דכבר כיה חל טוב לא פקע. ובלא סי' רש"י כיה חפכר לדחוק ולומר דהא דאמר' גמ' אבל אמר שלא אוכלתה וסדר שלא אוכל מחייב דרתי לאו לענין חיובא קאמר שיהיה חייב בגבל כולו שמים. רק דשני שטעטות רביעי' עליו וכן השטעטע שני' חל. ופי"מ בזה אם לא אכל רק כיום אחד חייב מהמנה שטעטע שני' ובאם אכלה כולה חייב משום כראשונה דאיסור דהשטעטע שני' פקע למפרע משח"ל בשלא אוכלתה וסדר שלא אוכל בזה לא משתנה כלל עידי מחייב מהמנה שטעטע שני'. אמנם באמת הא מבואר בדברי רש"י בהדי' דאם אכל כולו חייב שמים. וכן מוטאר בהדי' בפ' כמשיחות לכרמזים ובהרמזים בפ"ה מהל' שטעטות וכן הוא באמת פספסא דלישנא דגמ' דקאמר חייב שמים דהוא לענין חיוב גמור. וכן מבואר בהדי' בסוגי' דכ"ה ע"ב בשבטע שלא יאכל תאנים וענבי' והדר ויבצע שלא יאכל תאני' ואכל חאני' וענבי' מחייב מהמנה שמיכה כיה אף כיבא דהסלים מחייב על החלב התאניא משום כראשונה אפי"ה אמרי' כיון דכבר כיה חל טוב לא פקע. וכן י"ל בפ' דברי גמ' במה דאמר הא קמ"ל שמיחה דאמר שלא אוכל וסדר שלא אוכלתה אבל אמר שלא אוכלתה וסדר שלא אוכל מחייב תרתי כדרבנא וכי' אינו הטעם בחי' גמ' דאמתי' בא' לאשמעינן

שמים אף כבתעבה ביה"כ משום דנבילה חל על יו"כ"ב מטעם מוכיף ורק לר"ש בכל ענין אינו חייב אלא אחת דר"ש ל"ל מוסיק. ובזה מיושב קו' הסו' בכדייתוח כ"ל דכא ע"כ מוכח דר"ש ל"ל מוסיק ואפי"ה להאריך בזה. מ"מ זה מוכח שיעור מנבדי ההיב"ל דריבא דאכל לשיעור שלם פקע האיסור למפרע דל"כ בלא כולל ומוסיף יכיה חייב משום נבילה כיון דכבר נחייב נבילה בזמן לרבך וכל"ש לר"ש קודם שבה לאיסור דיו"כ"ב דהוא בכדייתוח דוקא וימיח כיון דכבר כיה חל טוב לא פקע:

ויש לבוכיף עוד הסי' אי אמרי' דהיב"ל ס"ל בשיטה בסוכרי' דגם על ה"ס אינו חל איסור ואפי"ה י"ל דגם על הכריב אינו חל כיון דכ"כ איבא איסור דהאי שיעור משום יו"כ"ב ואף דעייני יכיה קשה לר"ש דס"ל כ"ש למחוק ח"א דלתיב' לא אמרי' הוי שיעור אסור מסי' יכיה כקו' במ"ס דביבא על גל ככריב הראשון. אמנם באמת זה לא נראה דודאי לר"י דאמר הוי שיעור אסור מסי' ח"א יבא דר"ש אמרה ופי"ה לר"ל. ובמ"ס כחבתי לישב זה ע"פ שיטת הר"י יקד דס"ל דלא חמר ר"ש כ"ש למחוק אלא בשיעור אלא לא בהשטעטות. ואפי"ה י"ל לר"ש אחי כל חלב לרבוח הוי שיעור ע"י שערבות. ואפי"ה מעילא ביה"כ ודאי גם לר"ש הוי שיעור אסור מסי' ח. אמנם בל"ז יכיה קשה כיון דלדברי הרמב"ם גרסי' בגמ' דר"ש האוכל נבילה ביה"כ אינו חייב אלא אחת. ופי"ה הוא או משום נבילה או משום יו"כ"ב. ואפי"ה י"ל דס"ל ח"ש מותר מסי' ח' מלהא דר"ש דאמרי' לא יכיה חייב משום נבילה כבההוא ביה"כ וימיח דחייב משום נבילה בכ"ש כראשון דהו לא היה עליו איסור דיו"כ"ב לר"ל כלל. אע"כ מוכח מר"ל דריבא דהסלים לשיעור פקע האיסור למפרע מעילא דכמו כן אמרי' לדיון לשיטת הפוסקים דס"ל במ"ס אמרי' דהח"א בזה אינו רק אם אוכל ח"ש משח"ל באוכל שיעור שלם האיסור למפרע:

ובסוגי' דיבמות ד' ק"א גבי זר שאכל מלוקח דס"ל גם לר"ש לר"ש לר"ש זיקקה אינו חל איסור דנבילה על איסור מעילא ובזה קשה ג"כ כיון דאיסור נבילה הוא לר"ש על כל שבו דראשון ואיסור דמעילא לא הוה רק משום פרוסה וכו' כההוא אכילתו קודם כהנהא שוה פרוסה דלא חייב משום נבילה יומא דלא פקע. ולשיטת הסוגריים דל"כ חל על דודאי קשה אלא אפי"ה לשיטת החולקים קשה ג"כ האף יתקן ר"ל דס"ל ח"ש מותר מסי' ח' ואיסור חל עליו מילתא דר"ש מזה מוכח ג"כ דיוון דאכל שיעור שחייב משום מעילא פקע באיסור דנבילה למפרע כמפרס בהדי' בדברי רש"י יומא ר"פ יו"כ"ב ובהרמזים כ"ל:

אמנם בחולין ד' ק"ב ע"א מבואר גמ' בהדי' לסיפך במה דתתא על שיטת רש"י דס"ל דלכ"פ אמרי' בכמה בחיי' לבשר מהאי' טומאה. ותמה ע"ז מהא דאמר' אכל אבמהאי' מן הערפס לר"ל חייב שמים. והשתא בלא ערפס יכיה מחייב שמים משום אבמהאי' ומשום במהאי'. ובזה דל"ל דהייב דהא חל בגבר רק זית זית בשר והסלים מפי"ה אחרת דבזה אינו חייב משום במהאי' כיון דליכא רק חיי שיעור. דל"כ גם למ"ד דלאו לח"פ קשה אמרי' לא יכיה מחייב שמים משום אבמהאי' ומשום ערפס דבזה ודאי דהא איסור דאבמהאי' על איסור ערפס כיון דליכא באיסור רק חיי שיעור ואיסור ערפס עכ"ד. ולפ"ה יקשה כיון דכ"כ חייב דהסלים לערפס ואכל שיעור שלם שחייב עליו' משום ערפס וזו ודאי פקע באיסור למפרע אפי"ה דהת' ס"ל דיוון דסיה חל איסור דאבמהאי' על אחרו האבר לו כיון דסיה חל בתהיילא הכריבא שוב לא פקע ובאמת לריב' לדחוק ולישב ק"ל הי"ל לשיטתם וי"ל דהת' ס"ל סבדו כשיטת דס"ל דלכ"י דאמר ח"ש אסור מסי' ח' על ח"ש אמרי' דאחתי' וכו' לא כחצו כן שם בחולין רק

לאשמועין דינה דרבא דבשלא אוכל מחסר בזכות ובשלא אוכלנס אינו חייב עד שזאל כולו דהא אין זה ענין לנשבע וחזר ובשבע . ובל"ז ה"ל לאשמועין מלהא דרבא כמו שאמר רבא רק ד"ל דום הוא עיקר הכידוש דהיה ס"ד לומר דלף דבשבעה שלא אוכל מחסר בזכות הראשון ובשבעה שלא אוכלנס אינו חייב עד שיאכל כולו . אפי"ה היה מקום לומר דסיכא דאכל כולו אינו חייב מחמת שבעה ששני' משום דאמרי' דיון דהשלים בזכות הראשון לשיעור גמור שחייב עליו מחמת שבעה הראשונה פקע האיסור בשבעה השני' למפרע . דוקא סיכא דלא אכל רק כזית אחד זזה חייב מחמת שבעה השני' משא"כ סיכא דאכל כולו ה' ס"ד דלא יהיה חייב מחמת שבעה השני' . דגמרא חילת כולו פקע באיסור למפרע . לזו קמ"ל דלא אמרי' כן רק סיכא דאכל כולו חייב שחיס משום הראשונה ומשום השני' דיון דהשני' היה חל על הכזית הראשון טוב לא פקע :

ובזה י"ל קו' המרש"א בתוס' ד"ה הא חו למ"ל חובבא הוא דליכא ד"ל זה הוא גי' בקול' ודייק מדמתן חלום זימני וכו' לכן נראה כשפירש"ל ד"ג במתני' דבכא חלום זימני ולי"ג הא חו למ"ל אלא ה"ג חובבא הוא דליכא כו' ודייק מדמתני חייב חייב אלא חלום כדדייק בגמרא אפי"ה דבכא ל"ע למתני אלא אחת דאזכרין למתני חייב לאשמועין הא שלא אוכלנס והדר שלא אוכל חייב שחיס מ"מ דייק פסיר מדלא קמני חייב חי' עכ"ל . והקשה המרש"א הא אף אם לא לא כוס תני רק אינו אלא אחת הוה שפעי"ג ג"כ זה מנה הא דשלא אוכלנס בקו' הנה"י עיי"ה אבל למ"ש יוחא דא"ל לא כוס תני רק אינו אלא אחת לא ידעי' דבשבעה שלא אוכלנס והדר שלא אוכל . ואכל כולו דחיי' שחיס ולא אמרי' כזו כיון דבשלים פקע האיסור למפרע זה לא הוה ידעי' רק הוה אמרי' דסיכא דהשלים הראשון פקע האיסור דשבעה למפרע . והש"י דמתני' הוא רק דוקא שלא אוכל וכדר שלא אוכלנס אינו אלא אחת . היינו דבזה האופן אין השבעה ששני' חל על הראשונה ולא משכחת לה שיהיה חייב מחמת השני' בשלא אוכלנס והדר שלא אוכל כזה חלון שחיס . ופעמים מחוייב משום הראשונה ופעמים מחוייב מחמת השני' . ובינו היכא דלא אכל רק כזית דבזה אינו חייב משום הראשונה חייב מחמת השני' וסיכא דאכל כולו דבזה חייב גם על הכזית הראשון מחמת הראשונה וכו' לא חייב מחמת השני' דאמרי' בגמרא חילתו דהשלים בזכות הראשון לשיעור גמור שיהיה חייב עליו מחמת הראשונה פקע האיסור שיהיה חייב עליו מחמת שבעה השני' לזו קמ"ל דלא אמרי' כן רק סיכא דאכל כולו חייב שחיס משום הראשונה ומשום השני' דיון דהשני' היה חל על הכזית הראשון טוב לא פקע :

ורנה דפה הר"ן הוא דבשבעה שלא אוכל ככרו מסבר בכל כזית זכות . אמנם כב"ח הוהק עליו וס"ל דאינו מחסר רק בזכות קמא עיי"ש בכו" ל"ג . ולמ"ש יהיה ראי' מדברי טיפא לשיטת הר"ן . דא"ל כב"ח דלא מחסר רק בזכות קמא ויהי קשה לשיטת ממתי' דקמני שבעה שלא אוכל שבעה שלא אוכלנס אינו חייב אלא אחת יתעא דלאחר שאכל כזית קמא חל שבעה על הנשאר . אמנם לשיטת כר"ן יוחא דהא גם על הנשאר הוא מושבע ועומד מחמת שבעתו הראשונה וגם לאחר שאכל כזית קמא אינו חל ג"כ שבעתו . [חזק קשה נמי א"ל דשיעור דעיי"ה הוא דס"ל דפי' וי"ד חייב כמו כולל דאמרי' כיון דחל על סיו"ד חל ג"כ חט' קשה נמי האריך יפרש במשנה יוחא כיון דחל על כל הככר חל ג"כ אכזית . ולי"ל כיון דקודם שאכל הכי מחסר כל הככר מחמת השבעה הראשונה דהא אינו מצויר בזכות דאחר הנשפ' דהא גם בנ" וי"ד הוא י"ן ולא האריך כזו . אמנם לדברי הר"ן יוחא . ובדין י"ן ללקטות על דבני כר"ן דהא משכחת לה שיהיה חל על חט' כזית בנרא' באופן דאינו מחוייב עליו מחמת שבעה הראשונה] ולפי' לשיטת י"ל דליק קו' הנמי לאיזו ענין נקט שבעה שלא אוכל שבעה שלא אוכלנס ולא נקט שלא אוכל חרי זימני ד"ל דהא לאשמועין לאסופי מדעת הכה"ן דאינו מיתסר רק בזכות קמא . דא"כ הו' מחוייב כזה שחיס . וזה לא הו' נקטת חי' ה' נקט שבעה שלא אוכל חרי זימני כיון דבזה אינו נאסר

ואפשר לומר עפ"י מש"ל דמחמת אפריס יזדד לומר דלף דאמרי' אין שבעה על שבעה אפי"ה עכ"פ שבעה חלה עליו דנסי' דלענין חובבא אמרי' אין שבעה על שבעה ואינו חייב מחמת השבעה השני' מ"ש עכ"פ שבעה השני' חלה על הראשונה ג"כ עיי"ה שביא ראי' לזו מהא דנשבעי' לקיים המזוה ע"כ דהשבעה חל עליו אף דהוה מושבע ועומד וכבר כתבתי דחי' אמרי' דבשבעה חלה עליו ממילא ד"ל כמו דאמרי' לענין אלאח"א דכ"פ מתני חילי וקאי פקע איסור הראשון ה"ל איסור פני כמו כן י"ל גם לענין אין שבעה על שבעה דסיכא דפקע איסור דשבעה הראשונה חל השני' . ולפי"ז י"ל מעמא דעיי"ה דס"ל דבשבעה ועשר חייב שחיס . דס"ל דגם שבעה אמרי' דמתני חילי וקאי ולכן לאחר דאכל חלום זימני מצוב הראשונה וחו ליכא איסור על השעירי מחמת הראשונה חל עליו שבעה ששני' וחייב על השעירי מחמת השני' ואין לומר הא עכ"פ בשבעה שאכל השבעה לא היה עליהם איסור לענין חובבא מחמת השבעה השני' . ממילא חל דבשבעה חל על השעירי מ"מ לא הוה לענין חובבא חל אלא אחת ואינו חייב מחמת שבעה השני' דזה ל"ל דחל באיסור גם על השבעה כיון דאינם בשלם שבכר נאכל . ע"ז י"ל דעיי"ה ס"ל כיון דנשבע מחמת על השבעה וחזר ונשבע על עשר ע"כ כוננו בשבעתו דהאיסור דשבעה השני' לא יהיה חל על השעירי . דהא על דהשבעה ידע דחין שבעתו חל אפי"ה דשעירי שטיפחו לא היה רק על השעירי . ולכן ממילא אף דבשבעה לא היה חל על השבעה אפי"ה הוא חייב משום השעירי דזה היה עיקר שבעתו רק חי' אמרי' דבשבעה היכא דאינו חל מיד בשעה שיהיה שבעה השני' חל עליו חל שבעה הוא מתוך דליכא . ממילא ל"ג לומר דחל עשה לאכל שאכל [לאחר שיאכל] השבעה . אמנם עיי"ה י"ל דס"ל דבשבעה חלה על הראשונה ולכן נהשע ועשר חייב שחיס :

ורנה דפה הר"ן הוא דבשבעה שלא אוכל ככרו מסבר בכל כזית זכות . אמנם כב"ח הוהק עליו וס"ל דאינו מחסר רק בזכות קמא עיי"ש בכו" ל"ג . ולמ"ש יהיה ראי' מדברי טיפא לשיטת הר"ן . דא"ל כב"ח דלא מחסר רק בזכות קמא ויהי קשה לשיטת ממתי' דקמני שבעה שלא אוכל שבעה שלא אוכלנס אינו חייב אלא אחת יתעא דלאחר שאכל כזית קמא חל שבעה על הנשאר . אמנם לשיטת כר"ן יוחא דהא גם על הנשאר הוא מושבע ועומד מחמת שבעתו הראשונה וגם לאחר שאכל כזית קמא אינו חל ג"כ שבעתו . [חזק קשה נמי א"ל דשיעור דעיי"ה הוא דס"ל דפי' וי"ד חייב כמו כולל דאמרי' כיון דחל על סיו"ד חל ג"כ חט' קשה נמי האריך יפרש במשנה יוחא כיון דחל על כל הככר חל ג"כ אכזית . ולי"ל כיון דקודם שאכל הכי מחסר כל הככר מחמת השבעה הראשונה דהא אינו מצויר בזכות דאחר הנשפ' דהא גם בנ" וי"ד הוא י"ן ולא האריך כזו . אמנם לדברי הר"ן יוחא . ובדין י"ן ללקטות על דבני כר"ן דהא משכחת לה שיהיה חל על חט' כזית בנרא' באופן דאינו מחוייב עליו מחמת שבעה הראשונה] ולפי' לשיטת י"ל דליק קו' הנמי לאיזו ענין נקט שבעה שלא אוכל שבעה שלא אוכלנס ולא נקט שלא אוכל חרי זימני ד"ל דהא לאשמועין לאסופי מדעת הכה"ן דאינו מיתסר רק בזכות קמא . דא"כ הו' מחוייב כזה שחיס . וזה לא הו' נקטת חי' ה' נקט שבעה שלא אוכל חרי זימני כיון דבזה אינו נאסר

ורנה בסוגי' ד' כ"ח אמרי' גמ' טיפא תני שבעה בי רבא פגא בי' אבימי אחיה א"ל שבעה שלא אכלתי שבעה שלא אכלתי מכו' א"ל אינו חייב אלא אחת . א"ל אישכנסת הכי יתח' שבעה לשיק שבעה שלא אוכל חשע ועשר מהו חייב על כל אחת ואחת . א"ל אישכנסת חי' חשע לא אכל עשר לא אכל . שבעה שלא אוכל עשר חשע מכו אינו חייב אלא אחת א"ל אישכנסת . עשר הוא דלא אכל כל חשע מיהא אכל . אמר אביי זימנין דמשכחת לה לכא דעיי"ה כדמר דאמר רבא פקע זה לא ידעי' רק מדקמני חייב . ול"ק קו' המרש"א .

שערי שער ז בענין אין איסור אל על איסור סימן יג שמחה

הי בטעות וחשיב כאלו אינו לתפטר תגלה שלא הי מחויב בקרבן כלל על החלה אכילתו והאך וכול לומר דבקרבן זה כי' מכפר על האיסור דהיי שיעור הראשון דהיי על אכילת הפסע דהא אז לא הי' מחויב בקרבן כלל ובקרבן שבויה כלא הי' ובודאי לייפא הקרבן נפסל אח"כ לתפטר ואמריק דה"ל כאלו הביא קרבן בטעות וביא מולק לעזרה והאך ימא בזה דבקרבן נכפס לו אכילת חסע כיון דלא הי' אז מחויב כלל לביא קרבן על חסע . ואך דלאחר אכילה חסע כי' מחויב קרבן מחמת שבויה כשני' מ"ת אח"כ כשהשלים נפסל הקרבן למפרע דודחי זה אין סברא לומר דאמריק דקרבן כי' מכפר לו ואז לא יבי' לירוק כהשגרי לכהשע וכיון דלא יבי' מחויב מחמת שבויה הראשונה ממילא דלא יבי' פקע שבויה כשני' כי' פקע למפרע ע"ז גופו אט דעין ואמריק דהשבויה כשני' פקע למפרע והקרבן הוא כמאן דליחא וממילא מחויב לביא אח"כ קרבן על שבויה הראשונה ואין לומר דבקרבן נמחל לו איסור דהיי שיעור עכ"פ . זה אינו דהא הקרבן לא הי' רק על השבויה כשני' ולא על הכו' הראשונה ובשבויה כשני' פקע למפרע וגם הא על הי' ביא קרבן דיעמא דהקרבן הי' מהני על איסור דהיי שיעור ונאפי' אס כי' מהני קרבן פ"א דהיי שיעור אפי' היבא דהשלים אח"כ לשיעור שלם בזה לא מהני כמו דאמריק בכריתות דף י"ח ע"ב דאין יו"כ מכפר על חיי שיעור . ורואינו בהמג' במ"ל פ"ב מה"ל חסע שבויה כפסח דלון יו"כ מכפר על איסור דח"ס ע"פ . ובאמה קילר במקום שבי' לו להאריך ולבאר . דודאי יו"כ מכפר על איסור חיי שיעור מב"ש מצויבור . רק בכריתות הוא לעיין לירוק לעיין משילה דאס נהגה קודם יו"כ האי פרוטה ולאחר יו"כ לרפו לשיעור עמל ולא אמריק דיו"כ הי' מכפר שבויה דלון יו"כ מכפר על חיי שיעור . וכן ימא דאך דגם על איסור דהיי שיעור יו"כ מכפר ולא נבאר עליו איסור דהיי שיעור מב"ש האיסור דלרפו אח"כ לשיעור שלם חייב למפרע על איסור דהיי שיעור משום איסור דהיי שיעור שלם דהיי שיעור מותר ולכן חייב . וכן הוא כמו לג"ל דה"ל דהיי שיעור מותר מה"ס וליכא איסור דהיי על חיי שיעור מ"ת אס לרפו אח"כ לשיעור שלם חייב עליו למפרע ובשששמה איסור החיי שיעור לשיעור כ"ב בזה דהיי יו"כ לא הי' מכפר רק על חיי דהיי' אז וכו' ואיסור דהיי שיעור מב"ש האיסור דנעשה אז כשהשלים עליו זה לא הי' יו"כ מכפר דהא איסור זה לא הי' עליו ביו"כ ורק עתה כשהשלים עליו חל גם על חיי שיעור הראשון כה"ל וכיון דהאיסור לא הי' ביו"כ לא יחכן דיהי' יו"כ מכפר עליו וכמו כן אס כי' גם סוף יו"כ מכפר ובי' אבל כו'ת [חיי זית] חלב בסוף יו"כ ולאחר יו"כ בהוק שיעור כו'ת כבדי אכילה פרס לרפו לשיעור שלם ואכל עוד חיי זית חלב בזה לא הי' יו"כ מכפר . אבל כשהשלים על איסור דהיי שיעור בודאי יו"כ מכפר . ועי' במ"ל פ"ב מה"ל שגגות . ולפי' ממילא אפי' אס כי' קרבן מכפר על איסור כהיי שיעור אפי' אס לרפו אח"כ לשיעור שלם כי' מחויב דהא איסור זה לא הי' אז סיי' הקרבן מכפר דומי' דיו"כ . והא דאמריק בסוגי' דלון מביא קרבן על חיי שיעור הוא דהא בקרבן הי' מכפר אף איסור דהיי שיעור שלם שחי' עליו מחמת השבויה כשני' דלא פקע' . וחפי' אס ודוק (לומר) גם לייפא לומר דאמריק דהיי מכפר ואז לא יבי' פקע האיסור דשבויה כשני' מ"ת קפס הא זה לא נלמד מכה דרשב"י שבויה שלא אוכל האניס וענינים וחזר ונשבע על האניס ופקע כלי על השבויה כשני' גם בהחלה אכילתו . ולכן ממילא לא שייך לומר דנשבע על עשר חסע ואכל חסע וכביא קרבן ואפי' אכל עשירי' דהיי ליי עשירי' חיי שיעור ואין מביא קרבן על ח"ס' והוא דכיון דכבר הביא קרבן על חסע ונמכר לו בקרבן ל' דלא חסע ולכן חו לא מפרטי' להשג' כיון ולפי'א בזה דהכל עשירי' והשלים להשג' עי"ז פקע האיסור דשבויה כשני' מהחשע ואמריק דמעולם לא עבר על שבויה כשני' ופי' ממילא הקרבן דספרי' זה

רק בכניס קמא מכה שני השבויה ולכן לייפא לא לריבוס לגוף לחי' גמ' דרקע לירוקא . וי"ל באמה דגם בשלא זולגוס ושלא אוכל אינו חייב רק ההא לייפא כמו בעשר ופשע . וי"ל ג"כ הא דפרי' נעמ' למ"ל למהני וכו' דפי' רש"י דלחיני שבויה שלא אוכל הרי זמני . ולשועה הב"ח דלחיני חייב רק על כניס הראשון ממילא דהוא זה רבוחא דלא אמריק דלאחר שאלו כניסו חל שבויה כשני' וכמו דס"ל לייפא בחשע ועשר . וי"ל דס"ל לנח' זה לסברא פשוט דלא אמריק גבי שבויה על שבויה דחלב ע"ז וי"ז :

ארינס הא דס"ל לייפא דשער חסע חייב חייב חלא חסע הדבר לירוק פסס . ורש"י פי' בד"כ אינו שיש בכלל עשר חסע לומר ששבויה חסע בכלל עשר לפי סעף בזה דמ"מ הא לא חייב על חסע מחמת שבויה הראשונה ומ"ס לא יבי' מחויב עליכס מחמת שבויה כשני' אס לא דיעמא דייפא ס"ל דגם על חיי שיעור אמרי' אין חאפי' וס"ל דגם זה הוא בכלל חיי שיעור ועמ"ל . אמנם לפי' י"ל דהא הוא עממא דייפא דודאי ס"ל דגם השבויה כשני' חל על חסע רק דס"ל דמ"מ לא משכחה לה שיהי' חייב שחיס . רק בכל אופן אינו מחויב רק החת דבהא לא חבל רק חסע אז חייב מחמת כשני' ולא משום הראשונה ואס חבל עשר אז אינו חייב רק מחמת הראשונה ולא מחמת כשני' עמ"ס דס"ל לייפא דהייבא דהשלים אח"כ על החלה כאכילה וחייב למפרע מחמת שבויה הראשונה אמריק דפקע איסור דהשבויה כשני' למפרע . ורק לעיין כהייב קאמר ייפא דח"ס רק אחת אבל מ"מ זה ס"ל דודאי אס לא חבל רק חסע דחייב מחמת שבויה כשני' ולכן לא קאמר אינו חלא חסע רק דהייב חייב חלא חסע והוא רק לעיין היוב דבזה אמריק דנמנר אכילה דהשלים הראשון לשיעור שלם לחייב עליו' ונכה שבויה כשני' פקע האיסור דשבויה כשני' ועי' ח"ל אשששמה דהוא ס"ל דאמריק כיון דכבר הי' חל שבויה לא פקע :

גבוה נראה לעי"ד לכתחיל דבני בזה דאמר זמנין דמשכחה לב דייפא דמנר דאמר רבה וכו' ופי' רש"י בד"ב דמנר רבה דאמר מר שבויה שלא אוכל חלטיס וענינים (ומזר) ואמר שבויה שלא אוכל חלטיס ופריש קרבן ואח"כ אכל ענינים לחודיכו וכל ענינים חיי שיעור וחיי שיעור לא מחייב קרבן כי' כמאן דאמר שבויה שלא אוכל עשר וחזר ואמר שבויה שלא אוכל חסע) וענינים יחד ביום אחד חבל חלטיס לחודיכו אוכל וחזר ואמר שבויה שלא אוכל חלטיס ואז כוה אוכל חלטיס וענינים ביום אחד כי' מחייב חסע דהיי חבל חלטיס מחייב אשבויה בתרא . ופי' הד' משלים לה כענינים מחייב אשששמה עכ"ל . הרי דרש"י פי' מה דאמר אפי' לכדמר הייט דאמר מר ולפ"מ י"ל דכונן אפי' הוא דזמני' משכחה לכה דייפא לכדמר דהיינו לרבה דוקא דפליג על הא דייפא משכחה לכה לכה דייפא כחוק זה . אבל לייפא הוא לכוין דלירוק לביא קרבן . והוא כיון דייפא ס"ל דנעשר וחשע אינו חייב חלא אחת ולפ"מ עמ"ס הוא דכיון דהשלים אח"כ לשיעור שלם וחייב למפרע על החלה אכילתו משום שבויה הראשונה פקע עי"ז איסור דשבויה כשני' למפרע . וה"ל כאלו לא עבר כלל על השבויה כשני' גם בהחלה אכילתו . ולכן ממילא לא שייך לומר דנשבע על עשר חסע ואכל חסע וכביא קרבן ואפי' אכל עשירי' דהיי ליי עשירי' חיי שיעור ואין מביא קרבן על ח"ס' והוא דכיון דכבר הביא קרבן על חסע ונמכר לו בקרבן ל' דלא חסע ולכן חו לא מפרטי' להשג' כיון ולפי'א בזה דהכל עשירי' והשלים להשג' עי"ז פקע האיסור דשבויה כשני' מהחשע ואמריק דמעולם לא עבר על שבויה כשני' ופי' ממילא הקרבן דספרי' זה

דכבר הי' חל שבויה לא פקע :

דוקא דס"ל דחייב שתיס בכל ענין אבל לעיפא דס"ל דהיכא דכשלים לזע חייב החמא שבועה השני' או אם הפריש מחמא קרבן לזיך להביא אח"כ קרבן על הפשירי דע"ו פקע האבור דשטעטע השני' ויבקרנן הוא למפרע כמאן דליהא :

ויש להכריז עוד בזה בנח' ד"ס שטעטע שלא אוכל האלים וענבים וחרז ואמר שבועה שלא אוכל האלים וז"ל זה הוא גי' הקו' ובספרי' ה' כחזר איפלא שלא אוכל האלים וחרז ואמר שטעטע שלא אוכל האלים וענבים ונראה דמחקר בקוביטת משום דקש' ל' דאי האלים וענבים כל חד וחד לתורה קאמר לא כוה ענבים חזי שיעור ואי בשנייהם בנה אחת אין השבועה השני' חלה מדי דהוה אחשע ועבר וכו' וז"ל ע"כ בין כך לכווא דע' וי"ד דהסם אוכל איבור שטעטע בכל ס' שואכל מהיך עשר קאי בנאי' שטעטע אבל כהא לא כי' איבור שטעטע בתחלה כלל על ענבים וכו' ע"ל וז"ל כה' בת"ע אחתי מחקו רש"י . אמנם לפת"ש י"ל דמעטע אחר זחוקו רש"י כיון דלחי דלמר זימין דמשכחה לכא דעיפא כדמר וכו' כ"כ בנזן שאמר שטעטע שלא אוכל עשר וחרז ואמר שטעטע שלא אוכל השם . וז"ל הא דלא אמרינן בזה כיון דכשלים פקע האבור למפרע ומתוולא הסקנן כי' בעשות כוה דע"כ מוכח מהא דרבה דלא אמרינן קן דפקע האי' למפרע ועי' וכו' הקרבן בעשות דהא רבה כוה דלמר שטעטע שלא אוכל האלים וענבים וחרז ואמר שלא אוכל האלים ואכל האלים והפריש קרבן דשעור . אמנם אם יומא כני' בדברי רבה שטעטע שלא אוכל האלים וחרז ואמר שטעטע שלא אוכל האלים וענבים ממילא לא יסי' לגמד זה מדברי רבה ד"ל דוקא כהא דרבה פשיר מקרבן דהא בזה לא כי' סקרבן למפרע בעשות אלא דהוה חזי דהא זה מוכח ממחנ' דלא אמר' דפקע האבור למפרע וגו' אהון דגרבו מדברי רבה שלא אוכל האלים וחרז ואמר שלא אוכל האלים וענבים נראה דהא גרסי' גם בזה שטעטע שלא אוכל ס' ועשר ואיירי בפרם השע חלו ועי' בהרמב"ם ומתוולא דכייט סך מ"מ לגי' כ"ל כדברי']י"ל כדברי' שיעא כה"ס ועוד הוון למודע לעינין בזה :

אמנם עכ"פ זה מבורר דבר' בסוגי' דכשטעטע שלא אוכלים וחרז שלא אוכל וכן בעשר ותשע דחייב שתיס דכל תחלה האכילת חייב משום השני' ובגמרא האכילת חייב מחמת שטעטע הראשונה ולא אמרינן דבגמרא האכילת פקע האבור דשטעטע השני' למפרע ואף דלפת"ש באתם זה הוא עשמה דעיפא דס"ל דבעשר ותשע אינו חייב רק אחת משום דס"ל דפקע האבור למפרע מ"מ כה אן לא קיימ"ל בזה דעיפא וכדאבני דא"ל אישכחשא . וא"כ מעילא מוכח דלמרינן כיון דכנה ס' חל שוב לא פקע . וא"כ יסי' כל סקו' בנ"ל בע"ז ודברי רש"י ביומא והרמב"ם ס"ל כה"ס על דברי ר"ל כמפרש חזי שיעור דאיירי דלא אכל רק חזי שיעור וז"ע :

והנה תוס' ס"ל דכחה סא דמחק רש"י גי' הספריים דגרסו בתלמוד דרבה שטעטע שלא אוכל האלים וחרז וכשכב שלא אוכל האלים וענבים עשום דקש' דאי האלים וענבים כל חד וחד קאמר לא כוה ענבים חזי שיעור ואי בשנייהם בנה אחת אין השבועה השני' חלה כלל מדי דהוה בע' יוד וכו' ובספר עוד וז"ל מיהו ס"מ לפדוש בעשע על חזי שיעור חז' וח"ש מזה אבל א"ל לתר כן דרך מילא דרבה איחא בע"כ הידורים ומורה כולה סוגי' כהו שכחבו בשפני' ולא כני' סקויט' ועשמה נזי' דאיירי בעשע שלא יאכל שנייהם מכל אחד שיעור שלם דמפורש עשמה מנו דחילא שטעטע אענבים חילא נמי אהאליס ואי בנאי' שיעור חז' אף שיה' ענו דלא כוה כלל עשמה ועשר וכו' ע"ל . ואי הוה אמרינן כה"ס דהיכא

דאלל שיעור שלם בזה פקע האבור למפרע מתוולא שפיר כוה מלינו למימר דאיירי בנאי' דלא יאכל האלים וענבים מכל חד חזי שיעור . והא דהו"ך בנאי' להא דהל ככולל . כוה כיון דרבה איירי דלכל כוה האלים דמחייב האליס מחמת איבור דשטעטע הראשונה ואכל שיעור שלם ממילא דבזה לא כי' חל השבועה השני' כלל . וא"כ מוס קאמר רבה דחזי מביא קרבן משום דלזין מביא קרבן על חזי שיעור בל"ז ליכא ג"כ עליו חיוב קרבן על אכילת ענבים דהא אין איבור דשטעטע השני' חל על אכילת ענבים כשיעור לחייב משום הראשונה ולכן הו"ך בנאי' דהא דהל ככולל . ולכן אף דלכל שיעור שלם לחייב מכת שטעטע הראשונה אפי"ס חל עליו שטעטע השני' ככולל . אמנם סתום' דמחנק ק"ו זו כוה דהא מוכח בסוגי' דלחי' אם אכל כשיעור אפי"ס חל השטעטע השני' עליו ולכן מקשי שפיר למ"ל כולל :

ארא דלחי' אם יומא דהיכא דכשטעטע כי' חל מחמלה שוב לא פקע . מ"מ יש לעיין על דברי הכוס' דהוה בלזין המבורר בסוגי' דכשכב שלא אוכלים וחרז וכשכב שלא אוכל ואלל כוה בזה חייב שתיס דלמרינן כיון דאיבור השבועה השני' כי' חל בתחילה אכילתו שוב לא פקע . וכן בעשר ותשע אמרינן דמיד שאכל השע הו' מחייב מחמת שטעטע השני' ולכן לא פקע . משא"כ בזה דשטעטע הראשונה כי' שלא יאכל האלים וכוה בכוח . ושטעטע השני' כי' שלא יאכל חזי זית האלים והזי זית ענבים דכתי' דאם אכל כוה בלזין האלים וענבים אמרינן דחייב על שטעטעו השני' ואפי"ס אם אה"כ סגלים לכוח האלים אפי"ס אמרינן כיון דבכר הו' חל שוב לא פקע מ"מ כוהא דלכל תחלה כוה האלים וכוה מחייב ע"ז מחמת השבועה הראשונה . ואח"כ אכל עוד חזי זית ענבים דיימא בזה דמאזיפריס חזי זית האלים לחזי זית ענבים שיהי' חייב עליו מחמת שטעטע . ובזה ודאי קשה אימתי יסי' חל האבור דשטעטע השני' על החאליס לאח"כ כשאובל עיד חזי זית ענבים והשלים בענבים להתאליס שטעטע חזי שיעור מחמת השבועה השני' או באכילת בענבים נעשה בלזין חייב גם באכילת החאליס מכת שטעטע השני' ובזה ל"ע דהא כשי"ס חל האבור על החאליס מחמת שטעטע השני' בכר כוה חייב עליו מחמת שטעטע הראשונה בחיוב גמור דלכל ממנס כשיעור וחו אינו בגדר חזי שיעור והאיך נוכל לומר בזה דחל עליו מחמת דלזין רק איבור דחזי שיעור דהא בפדוש שחול עליו בכר חייב עליו מחמת הראשונה באיבור דשיעור שלם . ולכן כהשלים אח"כ ואכל ענבים וכו' קשה האין יוכל לחול שטעטע השני' על השכוס הראשונה מס דהוא נאסר בשיעור שלם בפדוש שחול שטעטע השני' וא"כ חזי מקשי חוס' הא י"ל דבכ"ס הו"ך בנאי' שיהי' חל ככולל למזן יסי' חל אף על איבור כוה סגלים דהוא שיעור שלם לחייב משום שטעטע הראשונה כיון דרבה איירי דלכל תחלה כוה האלים :

והנה תוס' ס"ל דכחה סא דמחק רש"י גי' הספריים דגרסו בתלמוד דרבה שטעטע שלא אוכל האלים וחרז וכשכב שלא אוכל האלים וענבים עשום דקש' דאי האלים וענבים כל חד וחד לתורה קאמר לא כוה ענבים חזי שיעור ואי בשנייהם בנה אחת אין השבועה השני' חלה כלל מדי דהוה בע' יוד וכו' ובספר עוד וז"ל מיהו ס"מ לפדוש בעשע על חזי שיעור חז' וח"ש מזה אבל א"ל לתר כן דרך מילא דרבה איחא בע"כ הידורים ומורה כולה סוגי' כהו שכחבו בשפני' ולא כני' סקויט' ועשמה נזי' דאיירי בעשע שלא יאכל שנייהם מכל אחד שיעור שלם דמפורש עשמה מנו דחילא שטעטע אענבים חילא נמי אהאליס ואי בנאי' שיעור חז' אף שיה' ענו דלא כוה כלל עשמה ועשר וכו' ע"ל . ואי הוה אמרינן כה"ס דהיכא

ח"ש מאיסור כשני כחוק שכתבו חוס' גבי חללים וענינים
כזה יכול ללמד ח"ש חייב גם מהמא איסור כשני
לדמיון כיון דכבר י' חל שטובע כשני' אנכרא טוב לא
פקע דעל הפקע אין כזה מאס אהשע"א . ולפ"י שפיר ית
מקום לכל מ"ש ומיושב גם דברי כרמב"ם כזה דמיר
שנכבט שגא יחלל מרן דמיר הוא ג"כ איסור השגא
כמו דר' [ועי' חוס' שטובע דכ"ס ד"ס חומר ובמכרי"ע
ח"א סי' ל"ב ד"ס ומקור דכניירות יש גם איסור השגא
ממח איסור מורס שחברס סיון על המזין' ויש בו מאס
אהשע"א , ולפ"י ממילא דש"מ לדינא דהא דמבאר דגבי
שטובע שלא חוללה וכדו שלא חלל דחייב ח"סי הוא
רק כשטובע דמי רק איסור גבירא ואין בו מאס אין
איסור חל על איסור רק מאס דאין שטובע על שטובע
מח"כ כדו כנון דאמר על פלוגתא חלל כדו זה כדו
ואח"כ אחר על פלוגתא כזית מהכדו בין כדו בין כשטובע
ואכל כולו כזה לשיפת רש"י ובמכ"ס אינו חייב מהמח
שטובע כשני' כיון דכזה לא חל שטובע כשני' מפעם אין
איסור חל על איסור וזה חל רק כשעל חלל ולכן אמרי'
כזה דסיבא דהשגא לכהשע"א דפקע האיסור כשני
למפיע או דלא סי' חל מיד כח"ל כדו כפוס"י . [ועוד
ל"ע כזה ובמ"ש בריש סי' י"א משער חוס . וכפרס לפמ"ש
כר"ן כדורים דחי' מד"ס סילקו דל איסורי חורס כוו
איסור גבירא] :

סימן יד

בישלמא ר"י לא אחר כר"ל דמוקי' לה למחני' כד"ס
וכתבו ת"ס וז"ל וחס' לימא דכ"ס דלא
אחר כר"ל מאס דר"י סכר ח"י שיער האור מה"ס ובכ"ס
גמי מושבע ועומד הוא וי"ל כיון דליבא אלא איסור בעלמא
לא מושבע ועומד חשיב ל"י כדפ"ל והפ"י דאין איסור
לאו חל על איסור עשה וכו' מ"מ ח"י שיעור דליבא חפי'
עשה אלא איסור בעלמא ל"ע מושבע ועומד עכ"ל והרשב"א
כדודשויו כתב עוד בשלמא וז"ל ועוד דהס"ס ב"י כנראה
דיומא אהרין דמודר ר"ל דאבור מדרבנן ופריך עלה מסאי
ממחא דמוקי' ר"ל מחני' כח"י שיעור וכו' ואסיקנא כהס
כיון דאיה' ל"י סיח' דאו' מחייב עלה קרבן שטובע
דקלמא שבע דכל גו"ל כיהי' מדאו' קרי' מושבע ועומד
מכר סיני . וי"ל דחד מחני' עממי נקט ועוד וי"ל
דבעלמא ר"י ל"ד ר"י אהר' ר"י וכו' ושמואל דטלכו וכו' לא
שנשי' כח"י שיעור חי דאו' או לא עכ"ל . וכד"ן שם
ובחדשויו הקשה ג"כ קו' הרשב"א ובתב וז"ל ח"י י"ל דר"י
אי לא מאס עשע"א דמוקי' לה כד"ס שיער מני לוקומי
כר"ל והפ"י דאיכו איה' ל"י ח"ש אבור מה"ס כיון דלא
מחייב על"י קרבן ומלקות ס"ל איסור קל ודלמא חנה
דמחני' ס"ל איסור חמור חל על איסור קל וכו' וי"ל שאין
אנו צריכים לכל זה דאפי' לר"י דאמר ח"י שיעור אבור
מח"ס שטובע חל על דכל דליבא מפורש כחורס בעשה
או כלי' לא מקרי מושבע ועומד לענין שלא חחול שטובע
עליו וכו' וכסוד דאמר ביומא לר"ל דכיון דאיה' ל"י סיח'
מח"ס מחייב עליו קרבן שטובע דמי ליה ל"י סיח'
מח"ס לא מחייב לרומא דמלמא נקט לה מאס דר"ל
אמחי' ל"י סיח' מח"ס חלל אהר' דכל דליב' ד"י עשה או
ל"ס מפורש חפ"ס שהוא אבור מח"ס כח"ס לר"י מחייב
קרבן שטובע וכן מלאחי לרמב"ם וז"ל וכו' עכ"ל . והש"ך
ביו"ד כסי' רל"ע ס"ק כ' כיהי' דברי מהר"ל' לישב
קו' על הש"ס דכסי' ל"ח פסק כהרמב"ם דהשבע
לאטל פחות מח"ס נכילה חייב כשטובעו אף דח"י שיעור
אבור מח"ס וכאן פסק דהשבע לעבור על איסור דרבנן
איט' חל שטובעו וכדו ע"ז וי"ג כמ"ש בהש"ו מהר"ל סי'

ק"ג לדפס כר"ן דנכר האסור מדרבנן חמור פפי מח"ס
שאבור מח"ס דשכחא אבור מח"ס כיו מרבינו דכל דוקא
וליבא לאו מיוחד לאיסורו וכל שאין לאיסורו מפורש כחורס
חל על"י שטובע משא"כ כשאור אבור מדרבנן דליבא לאו
דלא חסור וכו' עכ"ל עי"ש ופ"י אף דר"ל דס"ל ח"י
שיעור ח"י אבור רק מדרבנן חפ"ס חל כשטובע עליו
ואיפא בלאו וכן . וז"ל דדוקא לר"ל דחי' דחייבי כמפרש
ח"י שיעור ע"כ ז"ל דאף דהשיעור דח"י שיעור מפורש
כחורס מכלאו דלא חסור חפ"ס כיון דח"י ל"י סיח'
מח"ס לא כוס מושבע ועומד וחל כשטובע עליו . מח"ס
לדין דהא קיימ"ל כזה כר"ל וקיימ"ל ח"י שיעור אבור
מח"ס אהרין דדוקא על איסור דח"י שיעור דל"י שיעור
כאיסור כחורס חל משה"כ איסור דרבנן חשיב כאלו הוא
מפורש כחורס ולכן אין שטובע חל עליו . ויש להוכיח עוד
ולומר דודאי מלך כסגרא י"ל דאיסור דרבנן כיון דכזה
כדו דחי' מלאו ד"ס אהר' לא יכו' מושבע ויבדע שלא
יכו' כשטובע חל עליו . רק לר"ל פ"י מוח מחני'
דסכ דקח"י שיעור שגא חוכ' ואכל כניגוס דחייב .
וגר"ל דאמר אי אהס מולא אלא כמפרש ח"י שיעור שטובע
דס"ל דכאיסור כה"ע ע"י עלמו לא אהרין כולל . והמתני'
אין לה לוקומתה רק כמפרש ח"י שיעור . וזהו מוכח
דאפי' איסור דרבנן דסוד כמפורש כחורס בלאו דלא חסור .
חפ"ס כיון דח"י ל"י סיח' מח"ס חל עליו השטובע .
משה"כ לדין דקיימ"ל דגם כאיסור כה"ע ע"י עלמו אהרין
כולל ממילא דליבא ראי' ממחני' דהכא דעל איסור
דרבנן דאיה' ל"י מח"ס לא כוס מושבע ועומד . וכיון
דאין לנו הכרח לזה מלך הסכר' אהרין כיון דגם איסור
דרבנן הוא מפורש כחורס בלאו דלא חסור לא חל על
השטובע ורק ר"ל כוכר' לוח ממחני' דהכא . וזהו מיוק
הלשון כדבריו חי אהס מולא אלא כמפרש ח"י שיעור
דאס סי' לו חי' אחר לישב כמחני' לא סי' ח"י מני לוקומי
מחני' כמפרש ח"י שיעור . כיון דיש לנו חי' אחר ל"ב
מחני' מצינא מלך הסכר' אהרין דגם על ח"י שיעור
כיון דכסוד מפורש כחורס בלאו דלא חסור ח"י שטובע .
רק כיון דחי' אהס מולא חי' אחר וע"כ מחני' איירי
כמפרש ח"י שיעור ומוכח מזה דכל דאיה' ל"י סיח' מח"ס
לא חשיב מושבע ועומד וחל עליו כשטובע . וממילא לדין
דקיימ"ל דכאיסור כה"ע עלמו אהרין כולל וסמח"י
איירי ככולל . וכל"ז אין אכן קיימ"ל כר"י דחי' שיעור
אבור מח"ס . שפיר אהרין דעל איסור דרבנן אינו חל
כשטובע דחשיב כאלו הוא מפורש כחורס . וכדבר שאינו
מפורש כחורס הוא דהשטובע חל זה מוכח מקו' הגמרא
דכא ור"י מ"ס לא אחר כר"ל וסא ר"י ס"ל דחי'
שיעור אבור מח"ס ע"כ דלא חשיב מושבע ועומד כיון
דאינו מפורש כחורס או כמ"ש כר"ן כרא' מושבע להיע
לעמו וי"ל דזה הוא מהכרח כמ"ש כר"ן שם :

ובזה סי' מקום לישב סוד דקאמר הגמ' ור"י מ"ע לא
אחר כר"ל וכן פריך על רב ושמואל . [ומ"ש
כרשב"א ובר"ן דעיקר קו' הגמרא באמת אינו רק לרב
ושמואל זה דוחק] ד"ל להיפוך כיון דרב ושמואל יש להם
חי' אחר לוקומי כמחני' ככולל דהם ס"ל דגם באיסור
כה"ע ע"י עלמו אהרין כולל ממילא לא קשה לדידו
אמחי' לא מוקי' כמחני' כמפרש ח"י שיעור ד"י דהא
סכרו כזה כר"ל דחי' שיעור מפורש מח"ס . ומעשה כיון
דלא חי' להם סכר' ממחני' דהכא דכאיסור דרבנן ל"ס
מושבע ועומד ולכן מלך הסכר' אהרין דגם ע"י איסור
דרבנן חשיב מושבע ועומד . כיון דכסוד מפורש כחורס
בלאו דלא חסור ובמ"ש דגם ר"ל דקסבר דכאיסור דרבנן
ל"ס מושבע ועומד הוא רק מנה הסכר' ממחני' דהכא
ולכן דייק בלשנו חי' אהס מולא . ולכן רב ושמואל דאיה'
יג

שערי בענין אין איסור חל על איסור סימן יד שטחה

ל' ח' על התנאי דכא כבול' לא מני לאוקמי בתמני'
במפרש ח'י שיער כיון דגם כזב הוא מושבע ושומד
ולקן לא פריך כגמ' רק על ר"י דכ"ל ח'י שיעור איסור
מס'ה ואח"כ מרבינו דכל חוב' . וא"כ בודאי חל כשטבע
עליו . וע"ז פריך כגמ' בשינוי' דיומא לר"ל אי אמרינן כחלי שיעור
במפרש ח'י שיעור . וכונתו לזכ לרבי כח"ע סס . אך לא
יבאר כדבר כפ"ש ע"ש שגבא כדבר ע"ז דברי הרמב"ם
דל דרבנן הוא כדמו' משום לא אסור . ולקן י"ל דליסור
דרבנן אסור מאיסור לאו דאיש מפורש בחורס :

ו"י עוד דביעה כסבורים דגל ח'י שיעור כיון דאיש
מפורש בחורס חל השטבעט ח'י לנו רח"י מקוב'
כגמ' ור"י מ"ע לא אמר כר"ל כקשויחם הא ר"י ס"ל
ח"ש אסור מס'ה ולי' כהרואס השני דכזב מני לאוקמי
התנאי בשלא דרך אכילתן . דממ"פ אי אמרי' דשלא
כדרך אכילתן הוא איסור טורס . ור"י לא אמר רק כל
איסורים שנתורס און לוקוס עליכס אבל לענין איסור
כזב איסור חורס וכמ"ס סמ"ל כפ"ה מהל' יסודי סמורס .
א"כ ממילא אס יומא דאף סע דאיש מפורס בחורס
ביון דכזב איסור חורס חשיב מושבע וממילא דלא
מני לאוקמי התנאי גם בשלא כדרך אכילתן . ופי' אמרי'
בשלא כד"ה ליכא איסור טורס כלל רק איסור דרבנן .
או בודאי לא מני לאוקמי התנאי שגד"ה ביון דכזב
אסור מדרבנן וממילא דמפורס בחורס משום לאו דלא
הכור . וע"ז דאיש ל' ח'י חמר על התנאי לאוקמי
בתמני' כבול . ולקן מ"ד סהגרא אמרי' דגם על איסור
דרבנן אינו חל השטבעט משום דגם זכ הוא כזבאיסור
חורס וזכ מפורס בחורס בלאו דלא חבור . ומכא המילא
דכל שאינו מפורס בחורס ל"ח מושבע ועומד ולקן פריך
כגמ' שיער לר"י מ"ע ל"א כר"ל :

אמנם כל זה הוא רק לפיפולא בעלמא אבל באמת
כח מנואר כגמ' לביבן דכא לריבן דחוק
עלמו ככונ' דיומא ככא דאמרינן לר"ל ביון דאיש ל'
סיגר מס'ה מחייב עלי' קרבן כשכזב דמשמע דאס לא ח'י
לו כיחכ מס'ה דלא מחייב דכזב רק לרווחא למנאח .
ולמס לא ככזב לר"ל דס"ל דח'י שיעור אינו אסור מס'ה
רק מדרבנן ממילא דכזב מפורס בחורס בלאו דלא
אסור . ולקן כולרך כגמ' לומר דביון דאיש ל' סיגר
מס'ה מחייב עלי' קרבן כשטבע אף דמ"ס הוא מפורס
מס'ה לאיבור . א"כ מוכח מוס לביבן דכמו דאמרינן
לר"י דס"ל דח'י שיעור אסור מס'ה . אפ"ס אמרי' ביון
דכזבאיסור דח'י שיעור אינו מפורס בחורס לאיבור לא
חשיב מושבע ועומד . כמו קן כל איסור דרבנן אף דכזב
מס'ה מלאו דלא חבור מ"מ סא כזבאיסור אינו מפורס
בחורס דלא נאמר כסגורס מס דאסרו רבנן . ונסי
דאח"כ דלכור חז"ל הוא כעין איסור טורס משם משום
לאו דלא חבור (מ"מ ע"ז) האיבור דח'י שיעור אינו
מפורס בחו' בפירוט רק אח"כ כשגורו חז"ל על ח"ש הוא
כזבאיסור חורס) . מ"מ אינו מפורס כהתורס כבד' מס
דגורו . וכמו דח'י שיעור דאסור מס'ה אפ"ס אמרינן
ביון דאיש מפורס בחורס כבד' דאסור חל כמו קן הוא
כזבאיסור דרבנן וע"ז :

והנה שיטה החוס' כזב כה דאחש"ה דח'י שיעור לר"י
דס"ל דח'י שיעור אסור מס'ה הוא ביון דליכא
רק איסור בעלמא ל"ח מושבע ועומד . ואש"ו דאין איסור
לאו חייל על איסור עשה דכא כגמ' דף כ"ה פריך אילימא
מתכס לעני מושבע ועומד מס'ס הוא דכסיב נתן סתן לו
מ"מ ח"ש דליכא אפי' איסור עשה אלא איסור בעלמא
ל"ח מושבע ועומד ע"ש בחוס' ולרדכי כר"ן דכזב שטעם
דחל על ח"ש ביון דאיש מפורס בחורס אלא מדרש חכמים
ל"ח מושבע ועומד ל"ק מגמ' . כיון דשכח נתן סתן מפורס
באיסור . וי"ל דלרדב"ה עמ"ז ע"ז רח"י לרדכי כר"ן
דדבר שאינו מפורס בחורס רק ממדרש חכמים ל"ח מושבע
ועומד דכא י"ס לעי' כא במוחס כלדקס בלא כשש דנתן
סתן ליכא ג"כ איסור לאוין דלא סתאין ולא חקפון
כמנואר ברמב"ם כפ"ו מהל' מתחט עיני' וצ"ש . סי'
רמ"ז ועל דברי חוס' ל"ק דכא כגמ' לא פריך דכזב
מושבע ועומד מתחט כלאוין אלא מתחט הטשה דנתן סתן
אמרי' על כגמ' קשכ דשכס כלאוין וקנע דכזב מושבע
ועומד מתחט כשש דנתן סתן מזה רח"י לרדכי כר"ן
דכמלוות סלדקס נאמר בקרא י"ב וי"ב קן בן ביון ונו' לא
סתאין ח'ס לבכר ולא בקראין ח'ס ידך מחתין סכבוין כי
פחות חששה ח'ס ידך לו וסשכב חשיבטו ונו' ופשטא
דקרא הוא דיון לו כעלמא . וע"ז כסיב בקרא אמ"כ

על שטבעה . וי"ל דכזב דמתמז זכ לזכ דכמו דאמרי' דליסור
חבור הע"ה קל כמו קן אמרי' ככא דאמרינן מושבע
ועומד מס' סיני כזב סיב"ד כזב חבור על קל און כזב
משום מושבע ועומד הוא . אלא דל"כ יסי' קשכ משאי
פריך כגמ' בשינוי' דיומא לר"ל אי אמרינן כחלי שיעור
אסור מדרבנן יומא דמושבע ועומד הוא . סא לג"ד
דס"ל דחבור חל על קל עמילא דכמו קן איסור חורס חל
על איסור דרבנן דודאי זה הוא קל על חבור ואין בו
משום אהש"ה . וי"ל דכמו קן אין בו משום מושבע ועומד
ככר סיני הוא . יסי' איסור דרבנן כחלי ח'י איסור
חורס אפי"ס עכ"ס אינו עדיק מאיסור קל על חבור דלא
אמרי' כי' מושבע ועומד הוא ודילמא גם עשה דר"ל
דשוקי כמפרש ח'י שיעור הוא דכזב הוא קל על חבור :
ג בחי' כ' של כר"ן י"ס אמרי' דכיון דאיש מפורס
בכורס לא סוס מושבע ועומד . אי אמרי' קן גם
לענין אהש"ה דיומא דכיון דאיש מפורס אמרי' דאי
ח"ה דכא חשכס לומר דרוקא מושבע ועומד לא סוס
ממילא אס לענין אהש"ה אמרינן דאף דאיש מפורס
בחורס ביון דכזב איסור חורס אסרינן גבי' דאחש"ה .
ואף דל"כ יקשש מאי פריך כגמ' ור"י מ"מ ל"א כר"ל .
דכא מ"מ כה"ך יכול לחלו איסור דכזבעט על איסור
דכזבילט ממשס און איסור ח"ה . י"ל דכא ק' כגמ'
אינו מעטס אהש"ה רק מעטס מושבע ועומד מסר סיני
כזב . וע"ז כ"י יכול לתרך כר"ל במפרש ח'י שיעור . וי"ל
דזכ הוא ח'י כגמ' דמוקי לה כד"ס לאו כד"ס משם רק
לפ"ש דכא דלא פריך כגמ' משום אהש"ה משום ד"ל
דחזק דמתני' ס"ל דאיסור חל על איסור וע"ז כ"י יכול
לתרך כמפרש ח'י שיעור . אמנם כזב לא סוס כמתני'
אחי' כעלכא דכא לפי כהחט קימ"ל דאחש"ה חס לא
כבולל ומוסיק . ולקן מוקי התנאי כבולל דלא אפי' בתמני'
כעלכא . אמנם בלמח זכ אינו דכא כר"ן כזבא דברי
הרמב"ם דס"ל דכיון דאיש מפורס בחורס ל"ח מושבע
ועומד וגם לסלכס פסק ברמב"ם זכא חסר ע"ע ח'י זי"ט
כזבילט חל כשטבעט . ואף דלפי כהחט קימ"ל דאחש"ה
אף כחבור וקל חס לא כבולל ומוסיק . ואפ"ס ס"ל לרמב"ם
דכזבעט חל על ח"ש . וע"כ כזב דאמרי' ביון דאיש מפורס
בחורס ל"ח מושבע ועומד כ"כ אמרי' לענין און איסור חל
על איסור וע"ז :

והנה בחי' סא' דכר"ן דכזב דר"י סוס מני לאוקמי
בתמני' כמפרש ח'י שיעור וכמסני' אחי' כמאן
דס"ל איסור חבור חל על איסור קל . ולכאורה לפמ"ל
סא דפריך כגמ' מושבע ועומד הוא ולא פריך וזכ און
אחש"ה הוא דכזב ח'י מניט למימר דחזק דמתני' ס"ל
אחש"ה ולקן לא פריך דכזב מושבע ועומד ואין שטבעט
על שטבעה . וא"כ קמילא ח'ס קאמ"ר ד"ל דחזק דמתני'
ס"ל דחבור על קל חל . דע"כ קשכ נסי דאין כזב משום
אהש"ה מ"מ עכ"פ מושבע ועומד הוא . ואף שטבעט חל

שערי **שער** ? **בענין** **אין** **איסור** **הל** **על** **איסור** **סימן** **יד** **שמוחה** **צח**

השטר לך פו יס' דבר עם לנכר לאמר קרנב שנתה כשבע שנת השמיטה ורעם עיקר כחציון כחציון ולא תתן לו וכו' וששמוס דקרא כיוון דשמיטה משמט יס' ירא ללואו . [וראיסו ככפולאס ככפולאס דף ס"ז שהכריע שם כספרי דדש ר"ש מתאי קרא חעביטע שאומרים לו ככה משטין עי"ש . וי"ל ל"ל דלא ליה ליונו בו כיוון דשמיטה משמט דהא בשלח על המטבון אינו משמטין . ור"כ י"ל דסלאוויין דלי"ח ול"ח אינם אלא דלי"ח ול"ח מלהטות לו אבל לא לייסן לו בחדש כחורף דקרא רק מדרש חכמים הוא כדרש"י שם גמ' דכחציון דף ס"ז ובקדושוין דף י"ז וכו"מ דף ל"א דלאש גאמר על דק"ה רק אם אינו רואה נחמס תתן לו כהלואה . וזה הוא רק ממדרש חכמים וחל השבועה עליו לזכ נקט גמ' השעש דנתן תתן לו . דזה מפורש בחורף . וזכר ויחא מה דל"ס על הרמב"ם בפ"י מס' ט"ע דז"ל מאזה עשה יתן דקרה וכו' שגאמר פתוח חפחה את ידך לו וכו' אמר' דכ"ע דף ל"א . ור"ש גמ' דשבוש דנקט מושבש ועומד מה"ס בגאמר נקט תתן לו . למס לא הכיר גמ' השעש דנתן תתן לו כלאמר כקרא קודם ועי' כפ"ת הפארתה זכי סו' ל"ו שהסיר בזה . אמנם לפת"מ ויחא כיוון דכתיב כקרא פתוח חפחה את ידך לו והשבע חעביטעו ופשטא דקרא דמאזה עשה לבלוח לו ורק עפי"ד דרש חכמ"ל השעש הוא גם על מלות דקרא ממילא כיוון דאינו מפורש בחורף חל השבועה עליו לכן נקט גמ' השעש דנתן תתן דמפורש בחורף :

מזן שומר ר"ש כואכל וכולה ביוס"כ ואף כיכא דאכל ככוחה כשעס אחס ככאכילס אחס וזכר כווס סמור על קל כיון דאכל כעישור כשעס אחס מ"מ גנף הסרס מראה דאש' אם לא סו' לזכר כשעס אחס אחס"כ ס"ל סמור על קל וז"ל כממ"ל כיוון דכיוס כח"ס כווס כהדא אכילס ולכן אמר' דלתפרע סו' גם סחלס סאכילס סמור על קל :

גמ' ככה דמבואר כסונו' דשבוש ס"ל דבעשר וחסע דחייב שחיס ממוס דכחחלס סאכילס כשאכל חשע סו' חל שבועה כשני' כיוון דלא סו' ממחמ שבועה דראשונה רק איסור דח"ס וכו' חל מש"ס לא פקע גם אח"כ ככ"ל . וקשה ניומד דכתי דלחש סאכל כהשעיו סו' חל שבועה כשני' על כראשונה . מ"מ כחחילס אכילתו כסונו חל על מד שמוס כיוון דלא לא סו' רק אי' דח"ס כן משבועה דראשונה וכן משבועה כשני' ויומדא דלחין איסור דחני שיפור משבועה כשני' חל על איסור דחני שיפור מהראשונה . וממילא כשאכל אח"כ כהשעיו יס' פשור מחמה כשבוש . כיוון דלא סו' חל שבועתו על חחלס אכילתו . וזכור לא יכו' שייך מ"ס דככא"פ השיב כהדא אכילס . כיוון דבעשר וחשע לא כעו' שיאכל ככא"פ . אמנם י"ל כממ"ל דזכר ל"ס דלחשע"א כיוון דלא כווס רק איסור גברא ולא איסור חפזא ועל סגברא אמר' כיוון דשבוש סו' חל כשאכל שבועה מפיו חו לא פקע . דלחין כווס משום אין איסור חל על איסור רק משום דלחין שבועה על שבועה ועי' מש"ל . משא"כ היכא דשייך ד"ג גם מפעם דלחין איסור חל על איסור יס' לעי' דיל' דגס איסור דחני שיפור אינו חל על איסור . ולכן אין ללרש אח"כ כשפסילס לשיפור :

והנה מדברי חוס' מבואר סה דאיסור חל על חני שיפור הוא רק משום דכוס סמור על קל ואף דבעלמא קומ"ל דסמור על קל אינו חל אם לא כולל ומוסף מ"מ איסור סמור על איסור קל כוס דחיית איסור דחני שיפור דלחין כו חני' איסור עשה חל . ופי"ס סו' מלוקס לעי' אם חני שיפור חל על איסור דח"ס כנוון ככהמס שנהנבלס כשיוס"כ כואוין דלחין איסור דיוס"כ חל על איסור דכילס למ"ד דליח ל"י כולל . ואכל חני זית מניבלס וכחוך שיפור ככא"פ כשלים לאיסור דיוס"כ ואכל עז כטיחנת מטיחא אם ניומד חל זית חייב משום יוס"כ דש"כ גס איסור דיוס"כ חל על איסור דכילס כשאכל חלה כיוון דלא סו' מאיסור ניבלס רק חני שיפור או דיומדא לטיחוף דכמו דלא סו' מניבלס רק ח"ס סה כמו כן חל סו' גם מאיסור דיוס"כ כחחילס אכילתו כשאכל ניבלס רק חני שיפור . ולכן אז לא סו' חל איסור דחני שיפור דיוס"כ על איסור דכילס אומחי יס' חל לאחרי כששלים האיסור דיוס"כ אז ככר נאכל והאיך ניומד חל אז למפרע דכיון דמחחלה לא סו' חל עליו חאי' דיוס"כ יכו' פסר אח"כ משום יוס"כ כיוון דעל חחלס כאכילס מהניבלס לא סו' חל איסור דיוס"כ :

והנה לשיטת הסוגרים דגס על ח"ס אמר' דלאחשע"א ח"כ יסו' קשה ממחי' דלקחן שבועה שלא חילב שבועה שלא חולבנה וקאמר גמ' סה שלא חולבנה וכו' שלא חולב חייב תרחי וטעמ' דשבוש כשני' חל על כזיות . ולשיטת הסור שם דס"ל דגס שלא חולבנה חסור ככל שהוא כדיון כל חני שיפור ומשמע דכוס איסור תורה ואשאי חל שבועה כשני' . וזה הוא קו' סב"ל כפי"ס פ"ט ואי אמר' דלחין השיפור דס"ל דלחין איסור חל על חני שיפור ס"ל ז"כ כוס ככר"ג דחני שיפור כיון דלחין שפארש כחורה לא חכיב מושבש ועומד רק דס"ל דש"מ סאיסור דחני שיפור אינו חל על איסור דניבלס מעטעס דלאחשע"א וככא"פ . ולכן לפנין פשיטע על שבועה דלחין טי משום אין איסור חכ"א ורק משום אין שבועה על שבועה לכן שפיר אמר' דחל על חני שיפור דחני שיפור מושבש ועומד . חלל דכחמת זכ אינו דמבואר דס"ל דגס כחני שיפור אמר' דמושבש ועומד הוא . וע"כ דס"ל דהכי דהי איסורא מעלמו ואמר שבועה בלא חולבנה או דלא חכר כלי כחני שיפור . ואם חכר כחני שיפור מ"מ איסור מס"ס חל מדרבנן ולכן חל איסור עליו . ואזכר דס"ל דחל על חני שיפור י"ל דכס סברי גס כזס דהסיר מס"ס . אמנם מכל הסוכקים יס' ראי' דלא אמר' כווס דהסיר מס"ס מדלג כביאז ראי' מנחמי' דשלא חולבנה דשגיטע חל על חני שיפור :

וי"ש לשון כוס דברי רש"י הויין דף ק"א פ"ב על סה דאמר' גמ' מחן חנא דלאחשע"א כחאסור כולל יח ל"י וכאיסור סמור אית ל"י דכחו דל"ל ר"ש הוא דכא ר"ש חני' כמסור על קל לא ס"ל כולל דהא יוס"כ אינו חל אל"ביי' על אי' ניבלס . ויוס"כ על ניבלס הוא סמור על קל דיוס"כ הוא ככרת וניבלס אינו חל לאו כעלמא עי"ש ואם ניומד כמ"ש גם ביוס"כ על ניבלס ניומד דכתי דכמלס ככשלים לכוטבתה כווס חמיר על קל דיוס"כ הוא ככרת וניבלס היא רק לאו כעלמא מ"מ כחתינס סאכילס בשלא חל רק כזית מהניבלס כווס סאיסור דיוס"כ על סאיסור דניבלס סו' קל על סמור דמושבס ניבלס חייב מלקיח אכזיח ומשום יוס"כ יח סו' רק איסור דח"ס . וממילא כיוון דאי' דיוס"כ לא סו' חל כחחלס סאכילס לא ניכל ללרף זכ להיחוט חייב עליו משום יוס"כ . ואף דיל' דחני שיפור חל ככל

גמ' לשיטת הסוכקים דעל חני שיפור אמר' דלאחשע"א ככר כחחתי' דזה אינו רק כשאינו אכול רק ח"ס דאינו מחויב ממחמ איסור כחחיון חל איסור כשני' . אבל כפרס סאכילס לא סו' חל כיוון דלא כל מהסי ומכאו סהיא כחחיהס אין זכ השיב כגדר חני שיפור כיוון דחני הוא להכשרוף לאיסור דשיפור שלס ונמ"ס כרישכ"א יבמות גבי כחילב ניבלס ביוס"כ דיל' דאיסור ניבלס חל כיוון דכוס ככזית ויוס"כ הוא ככרת . כיוון דש כחחיהס כדי לחייב עליו משום יוס"כ . וגם כרישכ"א כחכ כן אכזיח דר"ש דס"ל כל שהו למסות וא"כ סה לפנין ניבלס לא

נ"ן

לא נבי' צירוף כלל. אפי' הניו הל דכל מצרו וכבטו ראו
לכוננו: וליכור דביטור בלב. וכן פ"כ רוכח כל דהל
טל הכפץ הוא רק כשאלו. אבל לא קודם. וזוה יס
ליבב מ"ס הכ"ס כ"י פ"ו לביבת כסודים דעל ח"ס
האע"א ח"ב נבישל ח"י ז"ס נבילה עם מלב נימא כיון
דכוס ליכא איכור דנבילה חל איכור דבב"ח. כיון
דלאיכור ח"י חל רק בשבט כשאלו אבל לא קודם
פמיילא נב"ח כטיקד הוא ח"י חל עליו איכור דבב"ח
בשעת הבישול חייב ח"כ עליו משום נב"ח משא"כ ח"ס
לא ח"י חל אז איש חל עליו ח"כ. ולכן ממילא בשעת
בישול לא ח"י חל איכור דבב"ח על נבילה כיון דלא ח"י
ראוי לנרף באיכור דנבילה לשיעור שלם. להשלים עליו
ח"י ז"ס נבילה הארת. וממילא דלא ח"י חל אז האיכור
דבב"ח על נבילה. ולכן אינו חייב ח"כ כשאלו משום
בב"ח. וכמ"ס נפ"י המציות והמנב"ס בכריכות דמשו"ס
לא הוה בב"ח על נבילה מוכיף מחמת איכור הנאה.
דבעי' שיחול בשעת הבישול ח"ס בזה. ועמש"ל בס"י פ"ו
בסוגי' דמילין דמנואר ח"י דח"י ז"ס נבילה כסודם עם
פמחא ח"י מלכרשיה טע"ס אין איכור חל על איכור
וקשה לשיעור כסודים דעל ח"י שיעור אמרי' דאיכור חל
על איכור. ובתנאי ג"כ כיון דלא ח"י חל מיד אין עליו
איכור דנבילה כלל. וממילא דגם לבני בב"ח אמרי' כן:

סימן מז

והנה השיעור דס"ל לר"י דס"ל דח"י שיעור אכור
מח"ס [אין איכור חל על ח"ס] מפרשי קושי'
בגמ' ור"י מ"ס לא אמר כר"ל הוא דכוס לא לוקמי
במחני' שלא כדרך הנחתן כמ"ס חוס' נח"י ב' וז"ל ועוד
דמ"י לוקמי שלא כדרך הנחתן דאין אכור אלא מדרבנן
כמו ח"י שיעור לר"ל וכו' עכ"ל אה"כ לשיעור דמח"ס אינו
מדוקדק במה דאמר ור"י מ"ס לא ח"י כר"ל משמע דח"ל
ללוקמי במחני' במפרש ח"י שיעור. ואם נימא דר"י
דס"ל דח"י שיעור אכור מח"ס לא ח"י ללוקמי' במפרש
ח"ס רק במפרש שלא כד"ל. ע"ז לא יתכן למח"ס לא
אמר כר"ל רק ח"ל למימר ור"י מ"ס לא אמר כמו ר"ל.
דכמו דר"ל מפרש המחני' במפרש ח"ס כמו כן כ"ל ללוקמי
במפרש שלא כד"ל. גם במפרש ל' וכמ"ס ח"א מחבו דר"כ
מאי טעמא דר"ס דפוטנר עי"ש וכת"ל בפ"ה מהל' יודי'
סודכ הליך להחוב על דברי חוס' במ"ס דס"ל ללוקמי
כשלא כד"ל דאין אכור רק מדרבנן כמו ח"י שיעור לר"ל
דנחתה זה אינו דלא ח"י חל איכור תורה ורק דאין
לוקמי עליו עי"ש:

וְנִיבֵל ליבב כל זכ עפ"י דברי סוד אפי' נס"י ח"י ב'
דכתב וז"ל ובה דביב' שיעור דוקא לחייב כרת או
טעמא חבל איכורא איכ"א בכל שבו אבל בדבר שאינו
ראוי לאכילה כח אפי' בעורי דאפי' איכורא ליכא וכו'
שחה משקיס שאין ראוי' לשחי' וכו' פטור אבל אכור
עכ"ל משמע מזה דהוא איכור תורה וקשה דזה סודר
במ"ס בחובים שאינם ראוי' לאכילה דאפי' איכורא
ליכא. וכתב פ"ו הכ"י דז"ל דמה שכתב בחובים שאינם
ראוי' לאכילה ח"י' איכורא ליכא זכ קאי אמ"ס מקודם
לזה דבבבב"ח כראוי' לאכילה איכ"א איכור תורה אפי'
בשמות מכשיעור. וע"ז כתב דהוא דוקא בבב"ח כראוי'
לאכילה. משא"כ (או) בבב"ח שאינם ראויים לאכילה ליכא
איכור בפחות מכשיעור. משא"כ אם חבל אוחן שיעור
בזה איכ"א איכור תורה. וזוה איירי בבב"ח כמ"ס דהא
משקיס שאין ראוי' לשחי' דפטור אבל אכור. זה איירי
כיכא דשחה כשיעור עכ"פ עי"ש. וזוה אמרתי ליבב גם
דברי חוס' קידושין דף ל"ו במס' דמקשי' במקדש

באיכורי כנאה ח"י' מקודשת כיון דיכולה ליכנס בנאה
כדרך כנאה. והמס' כמ"ל דכ"א מ"מ איכ"א איכור בשבט
כדרך כני' דר"י דק' הכוס' דיוכלה לכנס בלא כדרך
כנאה פחות מכשיעור דכוס' ליכא איכור כלל. וז"ס
לכוסף דהא חוס' ח"י דאף דאשכח יוכלה ליכנס שלא
כדרך הנאמן מ"מ כיון דהאשכח כניסה שיש לה ליכנס
דרך הנאמן ואינו כן לא סמכה דעמה וזוה מקח טעם.
ושב מקשי' ובה ללא חשיב חמץ נפסה משום דקסנד
כריס"ג דשרי כסנאה וכו' עכ"ל. ול"פ דמה כדרך כיון דגם
לריס"ג דס"ל חמץ נפסה מותר כנאה מ"מ כיון דלריך
שריכס מחמת האיכור כל יראה רק דיוכל להטעם ממנו
בשעת שריפס וזכ הוא שלא כדרך הנאמן ואין כאשכח כסנכ
דעמך וי"ל עפ"י דברי חנני מלואים כמ"ס כ"ח ס"ק
דמס' על קו' הח"י מחמץ נפסה כיון דקיימ' קני' חמץ
נפסה לוקמי ממילא איכורא לא ייחא לה דלוקמי עי"ש
ולזה ז"ל דק' כחוס' הוא ח"ס קדשה בחמץ נפסה כמ"ס
שיש בו שוה פרוסה דלפנין קידושין חשיב ממון ומ"מ אין
עליו איכור דכל יראה כמ"ס המכריס' דלפנין איכור דכל
יראה לא אמרי' דח"ס אכור מס"ס וז"ל ח"י שפיר דס"ל
כריס"ג דחמץ מותר כנאה ויכולה ליכנס ממנו כדרך
הנאמן. וכיון דק' הח"י הוא רק על ח"י שיעור מקשי'
שפיר. דעל ח"י שיעור יוכלה ליכנס ממנו שלא כדרך
הנאמן מס"ס. ובכתתי בזה ליבב דברי בגמ' ריש חולין דף
ג' במס' דקקט' חכ"י גבי כמיטת כח"י ואם שחט מיתך
כזית כשר וטמן לו חלבו מותר לאכול משחיתו והף למס'
נקט כזית דוקא הא שיעורי' לישאל נחמך ולא לבני נח
וכנ"י בכל שבו ובגמ' שס בע"כ כהא דמלא בירו דקריא
של אישורן קוטע ראבו של אחד כהס אלא נקט כזית
ואמרי' ליבב דהא במ"ס דמנב"ס דשיעורי' לישאל נחמך
ולא לבני' דחייב על כל שבו וקשה נימא מי איכ"א מידי
לישראל אכור ולכני' שרי' וז"ל כמ"ס ח"י ח"י דף ל"ג
ד"ה אחד דכיון דכ"ס אכור לישראל טעמא ח"י שיעור
לאכור מח"ס ל"ס מי איכ"א מידי ולפ"ו ממילא ח"י שיעור
שלא כד"ל ח"י חל הוא איכור תורה כלל לישראל מותר ג"כ
לבני' טעמא מח"ס. אמנם שיעור שגם שלא כד"ל דאכור
לישראל מדין תורה אכור גם לבני' ועי' בחוס' פסחים
דף כ"ד ד"ה פרע לאכול חלב מי דכחבו ובה דאמרי' אבל
אכור טכורס כח"י נכ"ס. [ויש' לעי' למ"ס במ"ס דר"ס
דס"ל כל שבו למכות חייב ג"כ שלא כד"ל וממילא כאלל
אכור טכורס כח"י דחייב על כל שבו כיון דהוא כרי' גם
שלא כד"ל אכור מח"ס]. כאלו עוף כשוא רך וח"י
לאומלא חשיב כדרך כנאה עכ"ל. ולפ"ו י"ל דלדני' דנקט
חוקר כזית כשר הוא דחייב ומיד לאחר השחיטה עת' לו
בשר כשוא ח"י ואינו ראוי לאכילה. ולכן בעי' דוקא שחי'
כזית דפחות מכזית כיון דליכא איכור כלל לישראל. כיון
דהוא פחות מכשיעור שלא כד"ל. וממילא דשחט גם לבני'
מטעם מח"ס ולכן כני' כזית דוקא. משא"כ גבי עוף
דהוא רך וכו' כד"ל נקט קוטע ראבו דבזה לא בעי' כזית
דגם פחות מכזית אכור לבני' דשיעורי' לישראל נחמך ולא
לבני' ולישראל אכור עכ"פ באיכור דח"י שיעור:

וְרַמְזוּ ממילא י"ל ג"כ דהא דפריך בגמ' בסוגי' ור"י
מ"ס לא אמר כר"ל הוא דהוה מ"י ללוקמי
המחני' כר"ל בזה דליירי במפרש ח"י שיעור ורק לר"ל
סגי' בזה אף ח"ס הוא כד"ל כיון דס"ל ח"ס מותר מס"ס.
אמנם לר"י דס"ל ח"י שיעור אכור מח"ס ל"ל במפרש
ח"י שיעור ושלא כד"ל דבזה גם לר"י ליכא איכור תורה
כמו לר"ל. ולכן חל השבועות וכו' ל"ק קו' כמ"ל דהא
שלא כדרך אכילתן אכור מס"ס דכגמ' חוס' הוא ע"כ
דליירי כח"י שיעור שלא כד"ל. דהא כן מוכח מקו'
בגמ' ור"י מ"ס לא אמר כר"ל דמשמע דס"ל ללוקמי'
כר"ל

כנ"ל בה"י שיעור . וע"ז כתבו דלמיר בשלל כד"ה ואס"ס
מכרח לזקומי גם במפרש ה"י שיפור דכשיפור שלם לא
הל שבטוע ג"כ כיון דשיפור שלם שלא כד"ה הוא אסור
מס"ס . ומעילא דמיושב ק"י המרש"ל והמרש"ל דר"ש פוסק
כאז כיון דס"ל על סדו למטע חמילא לר"ש כל סבו הוא
איסור כמו שבטע . ואסור בכ"ס אפי' אם הוא שלא
כד"ה מס"ס ולק פוסק ר"ש דגם בכל סבו ושלא כדרך
אכילתן כיון דאסור לר"ש מס"ס הוא מושב ועומד ולא חל
השבטע עליו כלל :

ובזה כ"י אפשר למתחיק דברי רש"י ביומא דפי' שם על
כח דחצר ר"ל במפרש ה"י שיפור ועיבו כשחל
לא חלל רק ה"י שיעור . וה"ו בסוגי' דהכח לא מפרשי כלל
דברי ר"ל חז' ז"ע דהכח הוא שיקר בסוגי' לא מפרש
דבריו וביומא דלא הביא הגמ' דברי ר"ל רק להקשות ממנו
על כח דס"ל דה"י שיעור אסור מדרבנן מפרשי דבריו .
ולפ"ש י"ל דרש"י נה נבאר בזה ק"י הגמ' ביומא דאי
כח האמרי' לר"ל דמקו"מ ח"ס איירי אף בחלל חס"כ כשיער
שלם אפי' חייב . לא היה קשה ק"י הגמ' ביומא לר"ל .
וכאז דהא כבר (ככח ח"י) דברי הרמב"ם והרשב"א ביבמות
במ"ג גבי אלוטק ועש"ס גרוטס דחייב עליו' משום שני
שמות אף דמגורש אפי' חס"כ וממנו כן גדול דלא איסור
גרוטס קדם אפי' אמרי' כיון דכבר חל עליו' איסור אלתה
לכ"כ טוב לא פקע . ובחבתי דהא דלא אמרי' גם לר"ל
דכיון דבטע ש"ל השבטע מפיו לאסור ע"ע בכ"ס . והו'
ה"י חל ובמא דטוב לא פקע ואפי' אם חלל חס"כ שיעור
שלם יומא דה"י חייב מחמת שבטע דכיון דכבר כ"י חל
עליו איסור דהשבטע יומא דכ"ב אינו פקע . אמנם זה אינו
גם במפרש ה"י שיעור לאסור לא כ"י השבטע חל רק
אגברא משא"כ על איסור דנכילה לא ה"י חל אז דמה בכך
דאסור ע"ע ה"י שיעור מ"ת ראינא דנכילה שיעור לחייב
עליו' משום נכילה וכל משכו ומשכו ראוי להקריק לשיעור
שלם ולכן לא ה"י חל אז איסור דשבטע בטעם שילא מפיו
על הנכילה ורק בטעם הנכילה חל ולכן בע"י דוקא שלא
חלל רק ה"י שיעור דאל"כ גם טעשו אינו חל כמש"ל :
והנה המרש"ל כתב בח"י הכוס' דכוח מ"י לאוקמינ' בשלל
כד"ה ועעמא דר"ש דפוטר כיון דמחייב בכל אסורי'

מפרש . וע"ז דלא אמרי' כיון דכ"י חל טוב לא פקע .
כא לפס"ס זה אינו רק כיון דזשיקרא לא ס"י חל באיסור
דשבטע על איסור דנכילה ממעט דל"ה חש"ל ורק בטעם
אכילתן חל ולכן בע"י דוקא בלא יאכל רק' ה"י שיעור .
אמנם לענין שלא כד"ה ל"ש זה ד"ל דכ"ב ס"י חל ח"ד
על הנכילה כבוד שמים אפי' אפי' אם הוא שלא
דלא לא היה נאסר משום נכילה כמו שה"ה ח"כ כיון
דכ"ה שלא כד"ה ומשום השבטע נאסר גם . ולכן אף אם
בישלא חס"כ והקדוה שייכו ראי' לאכילה אפי' אמרי' כיון
דכבר היה חל טוב לא פקע אלא דכ"ב אינו למש"ל דלא
דאמרי' דאיסור חל על חס"ס הוא רק בטעם אכילתן בשלל
אוכל רק ה"י שיעור . משא"כ קודם לכן אינו חל כיון דכל
משכו ומשכו ראוי להקריק לשיעור שלם ולכן קודם להכילה
לא ה"י נגדר ה"י שיעור ואינו חל קודם רק בטעם שלא
אכל ממנו רק ה"י שיעור . ומעמם כמו כן הוא ג"כ לענין
שלא כד"ה כיון דאם חלל שיעור נאסר כד"ה הוא
אסור מס"ס ודוקא ה"י שיעור שלא כדרך אכילתן אינו
אסור מ"ת . ממילא קודם להכילה בטעם ש"ל השבטע
מפיו ל"ל דכ"י חל על הנכילה כפי' ח"י דז'אש"ב"ה .
דכ"ה אז כ"י עליו' גם כשיה"י ח"י איסור נאסר ד"ס ד"ס ד"ס
כ"י איסור חס"כ גם בשלל כד"ה והוא אם יאכל שיעור
שלם ולכן אז לא ה"י חל השבטע ורק חס"כ כשחלל אחר
שלא כד"ה אז חל השבטע . ולכן בע"י דוקא ש"ל ממנו
שלא כד"ה . משא"כ אם אוכל כד"ה אמרי' בטעם ש"ל
השבטע שיעור לא היה חל כיון דלא היה ראוי לנש"ו לשיעור
שלם ואח"כ אינו חל כיון דאוכל כד"ה . ולכן בע"י דוקא
ש"ל ה"י שיעור וגם שלא כד"ה . אמנם כל זה אינו רק
א"ה דה"כ דמפרש ה"י שיעור אינו אסור רק אם אינו
אוכל רק ה"י שיעור משא"כ אי היה אמרי' דה"כ דאסור
ע"ע ה"י שיעור חייב חס"כ אף כשאובל שיעור שלם . וע"כ
דאמרי' כמו דכ"י השבטע חל עליו' כשי"ל השבטע מפיו
כמו כן היה חל אז השבטע גם על איסור דנכילה על ה"י
שיעור שבו דאין עליו איסור דנכילה חל עליו' איסור
דשבטע ואמרי' כיון דכבר כ"י חל טוב לא פקע ממילא
דכ"ס כן ג"כ לענין שלא כד"ה כיון דבטעם ש"ל השבטע
מפיו לאסור עמ"ם בכ"ס דנאסר גם בשלל כד"ה כ"כ היה
חל השבטע על הנכילה כבוד שמי' ח"י שיכ"י נאסר בכ' בח"י
שיעור דלא היה אז איסור ולכן אפי' אם חלל חס"כ כשיעור
ואכל כדרך אכילתו אפי' אמרי' כיון דכבר חל על איסור
דשבטע כבוד שמים ח"כ שלא כד"ה כיון דאין ש"ל לא פקע :

ולפי' מיושב דברי רש"י יומא ד"ל דבא ליישב מה דקשה
בק"י הגמ' דפריק דה"כא מצינו לומר דר"ל ס"ל
דה"י שיעור אסור מדרבנן ד"כ כ"כ כ"כ מוקי המהותין
במפרש ה"י שיעור דע"כ כיון מדרבנן יומא דאינו
חל עליו השבטע . ולכ"ה' וי"ל יומא כ"כ דלכ"ה דה"י
שיעור שלא כד"ה ל"כא איסור כלל . וא"כ מה מצינו
לומר דר"ל דאסור במפרש ה"י שיעור הוא כיון דע"כ
נאסר גם בח"י שיעור שלא כד"ה . ובה ל"כא אף איסור
דרבנן לכן חל עליו השבטע חל"ל דה"ה אינו דח"כ ס"ל לפרש
דאיירי שחלל שלא כד"ה וי"ל דק"ה חס"כ והכל הוא בכל
ענין אף בחלל כד"ה ובה יהיה קשה הא ע"כ אינא איסור
דרבנן ואמתי' ייכו חל השבטע . אמנם ע"ז קשה יומא
כיון דהשבטע היה חל כבוד שמים ח"י דכ"י שלא כדרך
אכילתן טוב לא פקע וחיוב עליו' אף אם חלל חס"כ כד"ה .
כמו דמחייב במפרש ה"י שיעור אף אם חלל חס"כ כשיעור
וע"כ הטעם דכיון דכבר כ"י חל טוב לא פקע כמו כן
יומא אף אם חלל כד"ה כיון דכבר כ"י חל טוב לא פקע .
וע"כ כ"כ רש"י שפיר דגם לר"ל אינו חייב חס"כ חלל חס"כ
כ"י . וכאז דלא אמרי' כיון דכבר כ"י חל טוב לא פקע
כיון דלא כ"י חל על איסור נכילה ד"ל דכ"י חל על ה"י
שיעור

ולכ"ה כ"י חלל חס"כ לומר דה"כא דאסור ע"ע שלא כד"ה
דלא חל השבטע אפי' חלל חס"כ כד"ה אפי' חל
חייב דאמרי' כיון דכבר היה חל השבטע עליו' במה דאסור
אמרי' ח"י שיעור דכ"ב בכלל אפי' שלא כד"ה טוב לא פקע .
ואף דאמרי' דה"כא דאסור חס"כ כשיעור פקע באיסור

כסתתה כנישול קודם שלש בשול ועוד שלש סי' סצ"ב ראו לאכילת ולא תסייב עלי' משום תכלה אם סי' לזכ"ג דכח' איתו ראו לאכילת אז נאכר כבשר משום בנ"ח ולא סי' כ"ו משום אין איסור חט"א. דכא' כצו שיהא אז אין כ"ו משום איסור נכילת. ומתילא דלג' עמוד איסור דבנ"ח ולכן גם בגמ' בשולו דחייב על כבשר בנ"ח משום נכילת דאז כוא' ראו לאכילת מ"מ ימא' כיון דבכ"ר סי' חל שוב לא פקע ממנו האיסור דבנ"ח. ועי' שר' כב"פ כסי' פ"ז ס"ק פ"ו מ"ט דזוקא' לאחר שנתאסרה משום בנ"ח נאכר אף שלא כדרך חכילתן. אמנם אם פשט' נכרס' שנתאסר משום בנ"ח אז לא נכשה בנ"ח דבנ"ח דוקא' דרך כנישול וסי' פ"ט פטע' לשבח ע"ש מתילא דכ"ר י"ל גם שליש בשול דכל זמן שהיט' ראו לאכילת לא נכשה בנ"ח ועי' :

סימן טז

מתני' נמס' מעילת דף פ"ו ע"ב כל כנישולת מלטרפת ז עס ז' וכו' ובגמ' אמר רב ל"ש אלל' לענין עומאה לכל לענין חכילת סכורין כפי ענין ומתאין כפי ענין ולוי אמר הפי' לאכילת נמי מתערפס' כב"ל כמ" ורש"י פי' דעממא דרב כוא' דס"ל לאש"ה ולכן איט' חל איסור דכנילת ע"ה דעממא ולי דס"ל דמלטרפס' כוא' דס"ל לאש"ה וטוס' שס' בנ"ח אמר רב ל"ש אלל' לענין עומאה פי' כעממא דלי דס"ל אש"ה דעממא אמרי' אלאש"ה ככ"ה ס"ל דחל דגלי קרנ' כנישולת כדמרי' בנ"ח וחלכ' נכילת לכל לא חלכלוהו הבורח אמרי' יעוא' איסור נכילת ויחול על איסור חלב וכו"ס דלג' מדי' איסור נכילת אסתמא. והא' דפליגי' אי' מלטרפס' כוא' ללקח משום נכילת אם חלכ' כוית' משניכס' חזי' זית' מנכילת סכורח וזוי' זית' מנכילת עמאה' כמכורס' שס' כבוגי' וז"ל יכו' ה"ה לשיטת' סכונדים דעל' חזי' שיעור' אמרי' דחל' אש"ה אמאי' לא יעטרפו' ל"ה כוא' כל זית' מנכילת כיון דכוא' ליכא' באיסור' עמאה' רק חזי' שיעור' וז"ל כ"ה לאש"ה. וכרמב"ם כפ"ד מכל' מ"ה כלכ"ה פ"ו י"ז פסק' כרב' דה"ן מלטרפס' ע"ש וכדראב"ד וכו' שיעור' מלטרפס' כוא' דנחתי' שיעור' אמרי' דאיסור' חל על איסור' חט"א אמאי' פסק' דאין' מלטרפס' וכנר' חסמו' כ"ה המתחברים :

ורכאורה לשיטת' סכונדים דלפי' האמת דקיי"ל כר"י דחתי' שיעור' איסור' מס"ה לא אמרי' דאש"ה' גם על ח"ס' לא קשה ד"ל דמלטרפס' אין' מלטרפס' כיון דאיכא' איסור' עומאה' ובנ"ח לעיל. [אין' לענין כמ"ס ה"ש"ה וכו' כ"ה כנ"ה וכו' מ"ס' ל"ה כ"ל דכוא' לאו דוקא' לר"י דכ"ה ר"י דכ"ה דחתי' שיעור' איסור' מס"ה גם כהני' שיעור' כוא' משנכ"ה ועוד דק' כב"ה סי' ל"ב ושמואל' דלג' עממא' לכו' כהני' שיעור' ח"ה או לא. והא' מכונ"ה מוכח דרב' ס"ל דחתי' שיעור' איסור' מס"ה. דא"כ אמאי' ס"ל דלג' מלטרפס' מפשט' דלאש"ה' כוא' כהני' זית' נכילת' ליכא' רק איסור' דרבנן. ובגמ' ק"י ל"ג נ"ה כהא' דהורכו' חוס' לרחוק' כעממא' דלי' אמאי' לא' כהני' כפשיטות' דלי' ס"ל כר"ל דח"ס' איט' איסור' עמ"ה. ולכן מלטרפס' דאין' כ"ה לאש"ה]. וכמו' ק"י לענין לשיטת' סכונדים דחתי' שיעור' ע"ה הכנישות' מוס' מבי"ס' ולא איסור' רק מדרבנן. וא"כ מתילא' אם אוכל' סכורח' ובמאה' ביחוד כהערוכות' דכוא' ליכא' איסור' חורס' מסמך' איסור' דעממא' ויסי' חייב' מבוט' נכילת' וא"כ קשה' אש"ה לא' מלטרפס' גם סתמא' הוא' כן אוכל' כ"ה משניכס' יחד' גם כוא' טודאי' ככל' ענין' אין' מלטרפס' אף' חלכ' יחד' ויש' נשוי' כוא' על' דברי' הרמב"ם' שס' כב"ה' פ"ו ד"ל' כל' איסורי' שכתורה' אין' מלטרפס' זה' עס' זה' חוק' מלכור' מיר' לפי' סלוקח' מעט' חלב' ומעט' דס' ומעט' כב"ה' עמאה' וכיוצא' באל'

שיעור' שבו' דכ' ח"ט' כיון דכ"י ראו' לגרף לשיעור' שלס' מתילא' דכמו' כן אמרי' ג"כ לענין' סכ"ה דקודם' חכילת' אף' בשול' שכו' סכונדים' ח' ולא סיחה' ראו' לאכילת' סי' ע"ה ג"כ איסור' דכנילת' כיון דכ"י ראו' איסור' אם יאכל' ממנו' סכ"ה כשיעור' שלס'. ולכן על' כל' משאו' ומשאו' מכנישול' סי' ע"ה איסור' דשיעור' שלס' כיון דר"ה' לאסטרף' לשיעור' שלס'. וכן כשאוכל' חט"א אז חל' האיסור' דשטופה' על איסור' דכנילת' ובנ"ח דוקא' שלא' יאכל' רק כוית'. ולכן מתילא' ר"ל דמפרש' כהני' שיעור' ססתא' איירי' דהלכ' חט"א' כח"ס' אף' כר"ה' ע"ה פירך' כנ"ה שפיר' דממא' דכיון דבכ"ה' איכא' איסור' דרבנן' חייב' מושבע' ועומד' :

אמנם אם ימא' כפשטות' דברי' חוס' דכשלא' כר"ה' כוא' ככל' ענין' רק ח"ה דרבנן' ואפי' אם אוכל' כשיעור' שלס'. ואפי' להסתמריס' וס"ל דשלא' כר"ה' כוא' איסור' חורס' נראה' דזו' ראו' רק לר"י דס"ל דחתי' שיעור' איסור' מס"ה' ובזו' אמרי' דגם' שלא' כר"ה' הוא' איסור' חורס' משא"כ לר"ל דס"ל דח"ס' מותר' מס"ה' כמו' כן אמרי' דגם' בשכ"ה' ליכא' איסור' חורס' חפי' אם חלכ' שיעור' שלס' ועי' במ"ל' כפי' מכל' יכודי' חורס' ובפ"ד מכל' שבוטות' ואס' ניומא' כמ"ס' סכונדים' דסיכא' דאיסור' כמ"ס' איסור' חפי' סכ"ה. וא"כ עמילא' לר"ל דאוקי' כמפרש' חזי' שיעור' ודאי' נאכר' כשבוטותו' אף' בשלא' כר"ה. וא"כ כוא' סקי' כמ"ס' חפי' אם חלכ' חט"א' כר"ה' ואפי' אם חלכ' שיעור' שלס' אפי' ימא' חיון דכבר' סי' חל' איסור' דשטופה' על' כנישולת' כש"ה ח' דלג' ה"ה סיחה' איסור' משום נכילת' כמו' שיהא' ח' מס"ה' כלל' ואפי' אם סי' חל' אז מנכ"ה שיעור' שלס' חפי' לא' סי' ח' או חורס' משום נכילת' ואיסור' דשטופה' חל' עלי' בעוד' שיהא' ח' וימא' כיון דכבר' כוא' חל' שוב' לא' פקע'. וא"כ קשה' על' רש"י יומא' כמ"ס' דברי' ר"ל דאיירי' כמקדש' חזי' שיעור' דלג' חלכ' רק ח"ס' ומפשטות' דברי' חוס' נראה' דגם' לר"י דס"ל חזי' שיעור' איסור' מס"ה' חפי' בשלא' כר"ה' ליכא' ח' חורס' כלל'. ועמ"ה אם ניומא' כמ"ס' סכונדים' דלר"ס' דס"ל כל' שבו למכות' נאכר' אף' בשלא' כדרך' חכילתן. וגם' סיכא' דאסר' ע"ש' כל' שטופה' נאכר' ג"כ בשלא' כד"ה' מתילא' גם לר"י יכו' חייב' חפי' אם חלכ' חט"א' כדרך' חכילתן' ואפי' כוית' דממא' כיון דכבר' סי' חל' בשול' ה"ה ראו' לאכילת' שוב' לא' פקע' ממנו' ומתילא' דכוא' חייב' חפי' אף' בשלל' כדרך' חכילתן' ואפי' ח' אמנם' הא' כמ"ס' חכילתן' ואפי' אם חלכ' שיעור' שלס'. אמנם' הא' כמ"ס' סכונדים' ס"ל עמאר' לכוסוף' דכנ"ה ג"כ כוא' דחל' כיון דשטופה' על' חזי' שיעור' כוא' רק אם חל' אכל' חט"א' רק חזי' שיעור' :

וד"ה מקום' האריך' עוד' ולומר' דר"ל (לאוקמי') [מוקי'] שלא' כדרך' חכילתן' ולכן חייב' חפי' חפי' אף' אם אוכל' כדרך' החלקן' דזו' חכילתן' איסור' מוכיף' דהחתיכס' נאכרס' אף' שלא' כדרך' החלקן' ועיממ"ל' כוא'. ובכ"פ כסי' פ"ו ס"ק' י"ג כב"ה דמלטרפס' לא' חייב' מוכיף' כיון דלג' קאי' לאכול' אלל' כדרך' החלקן' ע"ש' כמ"ס' דמלטרפס' איתו' חל' איסור' בנ"ח' על' איסור' נכילת' אף' דמשום נכילת' איתו' נאכר' בשלא' כדרך' החלקן'. וי"ל ע"ה לפת"ס' כה"פ כסי' י"ב ס"ק' ג' על' הרמב"ם' דכמייס' כוא' דממרינן' כבוגי' דעמ"ה חלכ' כזו' כישול' אמרו' כנישול' כהורים' אוכלים' אחרו' וכתב' כוא' הטעם' ד"ל דכ"ה דאיתו' חייב' משום בנ"ח' עד' שליש' בשול' כוא' משום דקודם' לק' איט' ראו' לאכילת' וכו' שלא' כדרך' חכילתן' ופשוט'. וזו' איתו' רק למ"ד דיליף' איסור' דבנ"ח' מלא' חלכ' ובנ"ח דוקא' שליש' בשול'. משא"כ לפי' האמת' דילפי' האיסור' דבנ"ח' מלא' חלכ' והייב' אף' בשלא' כדרך' חכילתן' מתילא' ולא' כנ"ח' לענין' בנ"ח' שליש' בשול' ולכן' השמיט' הרמב"ם' דין' זה' עכ"פ' ע"ש'. ולפי' ככל' ענין' יכו' חל' בנ"ח' על' איסור' נכילת' דכוא' מיד'

כאלו משאר איסורים וזיקף מן הכל כוונת ואכלו אינו לוקח ודיוט כדון אכול חגי שיפור עכ"ל. וכנס זה ל"ק אי אמריק דאיסורי' מבטלים זה את זה וכו' כל אחד בטל ברוב ולא וכו' איסור כלל מביא ד"ל כיון דניכרי' ל"ש ביכול וגם כהו' חוקי' בעמטת וטעם בעיקר דאו' ול"ש ביכול רק דזה קשה על הרמב"ם דהכח דדיוט כדון אכול חגי שיפור דמובאר דליכא עכ"פ איסור חורס כדון חגי שיפור ואמאי כה אכול כל איסור בתשעו... דהא האיסורים אינם משום אחד וישי' כמו בכל יום באוכל חגי שיפור ע"י תערוכות דשקת הרמב"ם כוח דהיינו רק איסור דבכנ. ואולי י"ל דאחמריק חגי שיפור ע"י תערוכות אינו רק איסור דבכנ אינו רק באוכל ע"י תערוכות הישר ולא בתערוכות איסור. וה"כ ממילא דלשיטת הסבורים דעל חגי שיפור אמריק ג"כ דאחמרי' יתחא דוח ל"ח בתערוכות :

אמנם לער"ד בלא"ה לריבוי לדחוק ולישב סוגי' זו אף דמבואר בטעם דס"ל לרב דליון מלמדי' דהוא משום אחמרי' הוא רק דיון דאחמרי' ע"כ לא נאמר בלאו דנבילה על בהמה טמאה כלל. ולא נאמרה טמאה באי' נבילה כלל. וממילא ד"ל על הא דס"ל לרב דליון מלמדי' לשיטת הסבורים דעל חגי שיפור אמרי' אחמרי' דהא בשעת שמתכבד בהמה טמאה אז ודאי לא כ"י חל עלי' איסור דנבילה כיון דהיא כה שיפור לחייב עלי' משום טמאה וכו' איסור' קידושין בי"ל ולכן אף אח"כ כשיזקף יחס נבילה טמאה עם עטורס ואכלן יחד אף דשכחו' דליכא מאיסור טמאה רק חגי שיפור חפי' אמרי' כיון דלא כ"י חל עלי' נבילה בשעת שמתכבד אינו חייב עלי' משום נבילה כאשר יבואר לפנינו. ופ"כ ל"ל כן דאם יתחא דהא דאמרי' בעמטת דרב דליון מלמדי' הוא רק משום אחמרי' ויבואר רק ללקוח עלי' אבל מ"מ איסור דנבילה הוא גם אעמאה חפי' לשיטת הפוסקים דס"ל דעל חגי שיפור אמרי' ג"כ דאחמרי' ישי' ל"ע טובא סוגי' דנמ' :

דהנה כה דאמרי' דלאליה אין מלמדי' לאו דוקא ללקוח עליהם כדכונן את אכל כוונת ביריון שייסם. רק בכל עניני' אין מלמדי' וממילא דנפ"מ לשנין ביכול איסורי' את נשערו זית נבילה עטורס ח"ם נבילה עמאה סמוך שני זחיס ואינם יכרי' דבזה ח"ה דמלמדי' נאמר בתערוכות. משא"כ אי אמרי' דלא מלמדי' או כל אחד בטל ברוב הישר. ואי אמרי' דאיסורי' מבטלים. ממילא חפי' את ליכא רק זית אחד של הישר ונתערב עם שני זיקי איסור אחד נבילה עמאה ואחד נבילה עטורס כיון דלא מלמדי' כל אחד בטל ברוב. אמנם חפי' את נימא דליון איסורי' מסייעים לבטל אפ"ה את נשערו בשני זיקי' הישר כל אחד בטל ברוב הישר דליון חשני מסייע לא לאסור ולא לבטל. וכמו כן נפ"מ בתערוכות לח בלה באופן חל נשערו שני זחיס חלו במוך הישר ואין בתערוכות חל נבילה עמאה על טעם שייסם. רק לבטל כוונת אחד. ויבואר באופן דוחן מעט וטעם האיסור (עמ"ס) [גרנא] בתערוכות ממילא אי אמרי' דלא מלמדי' יחד לאסור או כל אחד נחבטל בתערוכות היכא שיש ס' נגד זית אחד חוסר התערוכות כדון הטובאר כמ"ס ל"ח. משא"כ אי אמרי' דשניסם עלמדי' יחד לאסור או כוס כאלו נפל שני זחיס נבילה לחוק התערוכות. ובעי' ס' לבטל שניסם. ובאם טמאי' טעם בתערוכות אי אמרי' טעם בעיקר דאו' ולשיטת ר"ם דכסך הישרה לכוונת איסור ולוקי' על כוונת התערוכות. ונתחא לרב דס"ל דליון מלמדי' הוא בכל ענין באופן כזה מאיסורי' התערוכות. ובהו קשה אמאי' לא ימערפו הא מובאר בסוגי' ביבמות דל"ב איסור **לשום** משום חגי וקאי שקט איסור אהא את חל עלי' ח"ס

איסור נכילה ולמו כן הא דאמרי' כסוגי' בחולין יכול חסי' ככלת' שוף עמא מטמא נגדים בנים ככלתס ח"ל נכילה וטרפה לא יחבל לעמא נס מי שאיסורו משום ב"ח נכילה . יאז זס שאין אסורו משום כל תאכל נבלה אלא משום כל תאכל עמא . י"ל ג"כ דלגמרי מיעטא הקרא ובטמא ליכא איסור דכל תאכל נכילה כלל אפי' לענין איסור בעלמא [וכמו דאמרי' כסוגי' דבטוח מעלה אפי' עליו כאלו עשה שחים . וא"כ אם נימא דבטמא ליכא איסור דנכילה משום דאין איסור חט"א אז עכ"פ לענין איסור בעלמא כ"י גם כאיסור דנכילה רבע עלי'] . אמנס כיון דהאסור מיעטא לגמרי לא הוה עליו איסור דנכילה אפי' לענין איסור בעלמא . ואף דאין להוכיח זס מלישנא דגמ' כמה דאמר יאז זס שאין איסורו משום כל תאכל נכילה די"ל דאין כונה בגמ' לענין איסור בעלמא רק לענין איסור מלקות . וע"כ ז"ל כן כסוגי' דפסחים דף ל"ב ע"ב כהא דאמרי' גבי מנה של פכל מי שאסור משום כל תאכל חמץ יאז זס שאין איסורו משום כל תאכל חמץ אלא משום כל תאכל עבל . ומפרש בטעם מבוט דא"א חט"א והכס ע"כ לענין מלקות קאמר דהא איסור דחמץ ודאי רביע על הטבל . אמנס כהמא י"ל דנכילה עמא ליכא איסור דנכילה אפי' לענין איסור בעלמא דלגמרי מיעטא קרא . ואף דליכא מיעוט אפי' כיון דאמרי' אין אהט"א אמרי' דאזי ככלל בלאו דנכילה כלל . וממילא דליכא עליו איסור דנכילה . גם לפמ"ש הרמב"ם והב"מ כ"ל לגמרי מיעטא קרא :

ובדברי חס' מכות יש לענין במה דתמכו וז"ל .
 אכל קשה האין יצטרף ואזו שלם לכזים נכילה והלא אין איסור נכילה חל עליו דכ"ז אמר במת' מעילה דאין איסור נכילה חל על איסור דבסמ עמא . וי"ל דהכא אחי' כתיב דא"ל אהט"א דליכא ח"ד הכס דלאיכלי גמי מטערפיה ללקות משום נכילה עמא ופסורה וכו' עכ"ל . וקשה למי מקשי דוקא על השלם ולא מקשי גם על כפ' הנדסקים כה מ"מ איכא עליהם איסור דשריט לחייב עליהם בכזים . ובאין חל עליהם איסור דנכילה . ובאמת כמ"ש ח"ל כ"ל הקשה כן . ואין לומר דעל הנדסקים י"ל כיון דליכא עליהם רק איסור חיי שיעור דשריט . ולכן חל איסור נכילה עליהו . ואף דשיעור החוס' הוא כמ"ש כסוגי' בחי' כב' דגם על חיי שיעור אמרי' דאין איסור ח"י ע"א . מ"מ י"ל דחוס' כחבו לטקשות גם על הנדסקים דכחו דעל חיי שיעור אמרי' דאחט"א . ובז"ז י"ל דעל הנדסקי' חיי אפשר לעד דבאמת ס"ל כר"ל דאמר חיי שיעור מותר . כה"ח וכן חל . ולכן לא הקשה רק על השלם דחייב עליו לחודא משום לאו דשריט . ובאין ייכל לחול . אמנס כה רח' החוס' הוא מכך דמעילה ושם הוא ג"כ חיי שיעור ואפי"ס אינו חל . וע"כ מוכח דגם על חיי שיעור אינו חל . ועדיין י"ל משום די"ל דרב ס"ל כר"ל דס"ל חיי שיעור אסור מ"ח ורבה ברי' ס"ל כר"ל . אמנס הא שם חייבי דאכלי כזים שלם שתיבי עלי' משום נכילה . וליכא איסור דחיי שיעור רק איסור דשיעור שלם . אמנס הא שיעור החוס' הוא אף כיכא דהשלים אח"כ לשיעור אפי"ס לא אמרי' דפקע האיסור למפרע וכמ"ש בחולין דף ק"ב ס"ל וי"ל דגם ס' במכות הוא כזה דליסק ע' במלים ואכלן וכי' אחד ח' ובשלטמו לכזים וכו' דאכל כפ' הנדסקים תחלה ולא חיי' רק חיי שיעור מאיסור דשריט . ולכן חל . ולכא' חיי אפשר לומר דמט"ס לא מקשי' רק על כשלא די"ל דחיי דגם לאחר דנדסקו חייב עליהו משום לאו דשריט' זס זס אינו אזור איסור דיי' עליהו בחיי' דהא אז חיי' לוקה עליהם משום שריט' ככל שכו ולאחר דנדסקו אינו חייב עליהו רק בכזים . ולכן י"ל דחייב כאלו גם האיסור דשריט' חיי' על עניינה לאחר דנדסקו . דהאיסור דחיי עליהו בחיי' פקע מתמא דנדסקו . וא"כ כהא איסור נכילה פס' חיי' דשריט' איסור

איסור נכילה ולמו כן הא דאמרי' כסוגי' בחולין יכול חסי' ככלת' שוף עמא מטמא נגדים בנים ככלתס ח"ל נכילה וטרפה לא יחבל לעמא נס מי שאיסורו משום ב"ח נכילה . יאז זס שאין אסורו משום כל תאכל נבלה אלא משום כל תאכל עמא . י"ל ג"כ דלגמרי מיעטא הקרא ובטמא ליכא איסור דכל תאכל נכילה כלל אפי' לענין איסור בעלמא [וכמו דאמרי' כסוגי' דבטוח מעלה אפי' עליו כאלו עשה שחים . וא"כ אם נימא דבטמא ליכא איסור דנכילה משום דאין איסור חט"א אז עכ"פ לענין איסור בעלמא כ"י גם כאיסור דנכילה רבע עלי'] . אמנס כיון דהאסור מיעטא לגמרי לא הוה עליו איסור דנכילה אפי' לענין איסור בעלמא . ואף דאין להוכיח זס מלישנא דגמ' כמה דאמר יאז זס שאין איסורו משום כל תאכל נכילה די"ל דאין כונה בגמ' לענין איסור בעלמא רק לענין איסור מלקות . וע"כ ז"ל כן כסוגי' דפסחים דף ל"ב ע"ב כהא דאמרי' גבי מנה של פכל מי שאסור משום כל תאכל חמץ יאז זס שאין איסורו משום כל תאכל חמץ אלא משום כל תאכל עבל . ומפרש בטעם מבוט דא"א חט"א והכס ע"כ לענין מלקות קאמר דהא איסור דחמץ ודאי רביע על הטבל . אמנס כהמא י"ל דנכילה עמא ליכא איסור דנכילה אפי' לענין איסור בעלמא דלגמרי מיעטא קרא . ואף דליכא מיעוט אפי' כיון דאמרי' אין אהט"א אמרי' דאזי ככלל בלאו דנכילה כלל . וממילא דליכא עליו איסור דנכילה . גם לפמ"ש הרמב"ם והב"מ כ"ל לגמרי מיעטא קרא :

ובסוגי' דחולין [דף ק' כסוגי' חט"א ח"ל דנכילה שוף עמא אינו מטמא משום שאינו אסור בלאו דנכילה] . כהנ המרש"ל וז"ל וכן הלכה כדאיתא בריש ביהודה דנכילה שוף עמא אינה מטמא . ואין לטקשות א"כ הא דמסקי' בפי' אלו הן הלוקין דיוקב ע' נמלי' והחד חו' כו' דחייב ג"כ משום כזית נכילה אף שגבר יש עליהם איסור עמא ז"ל שאני הכס דחייב קרא ונפש כי טעג בעל עמא או נכילה חיי' עמא או נכילה כהמא עמא או נכילה שוף עמא אלא מה מנינו לעוף עמא נקרא נכילה עכ"ל . וכתב עליו המרש"ל וז"ל חרזו דחוק ואין להאריך גם נעלם משיי הרב דברי החוס' שם בפ' אלו הן הלוקין וז"ל אכל קשה האין יצטרף ואזו שלם לכזים נכילה והלא אין איסור נכילה חל עליו וי"ל דהכא כו' ובעטס גמ' דמנינו נכילה חל על איסור חלב ואפי' למאן דליח ליי' אהט"א אמרי' דמלקות מכ"ע וכה"ג כתבו בפ' קדשי המזבח ובפ' ד"א עי"ש עכ"ל המרש"ל . ולגמ"ד דברי המרש"ל נכונים דהק"ו בת"פ על הא דריסק ע' במלים האין חל עליהו איסור נכילה ואין לומר דחיי' החוס' דהאי' נכילה אמרי' איסור חט"א דגלי קרא . דא"כ גם נכילה שוף עמא נימא דאיסור נכילה חל עליו . וזהו הקדים המרש"ל דכן הלכה . ובדאי לא פליגי ע"ז דנכילה שוף עמא אינו מטמא . וא"כ קשה כמו דאמרי' נכילה שוף עמא אינו איסור חט"א כמו כן נימא גם בשריט' אהט"א . וע"ז חיי' המרש"ל שפיר דבזי שריט' דקראס דתמא נכילה לכן אמרי' אהט"א ואסורי' משום נכילה . משא"כ גבי נכילה שוף עמא אפי' חיי' דאיסור נכילה חל עליו דהא לא הוה ככלל נכילה כלל . ודוק גבי נכילה כהמא עמא ושריט' דהוא ככלל נכילה רק דיימא חיי' אפי' נכילה חל אפי' דעמא ע"ז אמרי' כמו דחל תאכל חל ג"כ אהמאס . ולכן הוא ככלל נכילה לחסור חוס' משא"כ נכילה שוף עמא דלא מנינו דהאסור קראס וכן אינו ככלל נכילה רק דיימא דחל עליו כמו שאר איסורי' ע"ז אמרי' דאין איסור חל על איסור :

חאנים וענבים בליוף כוונת משיחה חל כיון דלא כוונת ריק חלי שיעור מוכח דככל ענין חל על חלי שיעור :

סימן יז

בשות מין רע"א (בסי"ס) מסופק באחד שאמר קונם עלי אכילת בשר נבילה זו ונתעברת בשוגג בשארי החיות במינה ולא הי' ראוי להכבד את נימא דהחיות בעל דבעלמא נדר לא ככל משום דכוס דבר שיש לו מחירי מ"ע ככא כיון דלחין לב כיתור בלא ביטול גם אי' הנדר בעל. או לנימא דמ"ע האי' נדר דכ"ל דשיל"מ לא בעל. והאר"ן בזה. ויש לי אריכות בדברים בכל דבריו ולא אדבר רק ממה שמגיע מעט לסוגי' דהכא.

הנה כביא שם שו"ת י"ל (בסי"ס) דלכתב כביאלא בזה בביכע טריפס שטולדס ביו"ט דין השאלה לכתוב דה"ל ביו"ט ע"י הביטול וכתב שם לפרש בזה דברי הרשב"א בשם' הובא בב"י (רבי' ק"ב). והי"ל כתב לאיסור כיון דעכ"פ איסור מוקף כ"ל דשיל"מ לא בעל. והי"ל ביאר דבריו דעכשיו קודם הביטול יש בו שני איסורים אסור ערפס ואיסור טולד דאף לאיסור ערפס קודם בעוד שהי' הבנה במשי הסרנוגות מ"ע כשולד ביו"ט חל איסור טולד ככולל דמנו דחל איסור יו"ט על שאר הכלים האלוים מכשירים חל גמי אפי' דברי כ"ל. וכתב עליו דזה אינו דדוקא מה לאיסורו בא בשעה שחל קדושת יו"ט מיקרי כולל כמו יו"כ על נבילה דמשקידש כיום חל יו"כ על דברים המותרים חל גמי על הכבילה. וכן תרומת חמץ כשביגע פסח דחל איסור חמץ על הסרוגות ככולל דחל על דברים המותרים אבל הכא כשקידש כיום דעדיין לא נולדה הכיבוס זו ולא נחשט האיסור על כיבוס זו וכשנולדה זו אין חידוש איסור זו גורם לשאר דברים וכו' עכ"ל ע"ש. אמנם דבזה יש לעיין ג"כ בדברי רש"י בבב"ב דחוי"ן דף ק"א ע"ב דכתבו על הא דאמרי' שם בגמרא מאן תנא דלחין איסור חמץ' באיסור כולל ל"ל ובהאיך חמור אית ל' הא דלא קאמר ר' שמעון הוא דל"ל כולל באוכל נבילה ביו"כ. דהא לר"ש גם בחמור על קל לא ס"ל ג"כ כולל דהא יו"כ על נבילה הוא חמור על קל דיו"כ הוא בכרה ונבילה אינו רק בלאו בעלמא. וזוהי יב' קשה הא"ך כוה יו"כ על נבילה כולל החמור הא קיימ"ל חוספת יו"כ הוא דאורייתא וזה אינו לפנין איסור כרה רק לאבויא בעלמא דכרת אינו עד יו"כ בעלמו וא"כ ממילא כולל והחמור אינו בזמן אחד דכשכנס חוספת יו"כ או נאכר בנבילה מכל דברים כמותרים אמנם אז לא הי' חל יו"כ גם על דברים האסורים ככולל דברים המותרים דהא אז לא הוי חמור על קל אדרבה הוא קל על חמור דמשום שאר איסורים חייב עכ"פ מלקות ומשום יו"כ אינו אלא איסור בעלמא. ואח"כ כשקידש יו"כ ונאכרו כל החיות משום יו"כ באיסור כרת וכוה חמור על קל. אמנם אז לא נחוסף איסור כלל דהא וכבר נאכרו כשכנס חוספת יו"כ. וה"כ גם לפי האמת יב' קשה אמאי יחול איסור יו"כ על איסור נבילה הא קיימ"ל דחמור על קל אינו חל אם לא ככולל. וגם כולל אינו חל על חמור. ומש"ע יו"כ על נבילה כשכחו כולל הוא קל על חמור. וכשעשה חמור שוב לא הוה כולל. ויש לעיין בזה בדברי רש"י שם דכתבו דיו"כ חל אשכנש לפנין איסור מלאכה דהוה כולל מחמת הכבילה דמסרת משום יו"כ. ולפ"ז י"ל דגם לשיפוך הוא כולל דאסור חוב כולל ע"ל דהאסרה במלאכה. והנה מהרמב"ם בפ"א מהל' שביעית עשור חל' ו' נראה דחוספת יו"כ אינו רק לפנין איסור אכילה אבל לא לפנין מלאכה ע"ש ובה"ע ג' ונ"ל אף דיו"כ לא

בט אקת דשייכס חלי' לאחר דמסקו. רק על השלם קשה דבזה האי' דבראים הוא קודם דה"ל חל עליו כשהי' חל' בערס שעת [ולע"ק על חוס' חולין' י"ז ע"ב בד"ה ר"י דכתבו ח"ל ואל"ח ואכתי למ"ל חל' אפי' מח נמי השיב ברי' וכו' עכ"ל. הא ע"כ איירי במה מחייב עליו משום נבילה וכמ"ש חוס' מכות] ואם נימא כן הי' מקום ליטב קו' החוס' שם במכות למ"ל ואחד שלם הא לקי' על בלאו דשיל"מ בזוית דנקט שלם לרבותא אף. דעל השלם איסור דשיל"מ הוא קודם אפי' חל עליו איסור נבילה ואין בו משום אף איסור חמ"א. אמנם דזה לא נראה דודאי גם לאחר שסקו השיב איסור שיל"מ קודם דה"ל חל עלייהו בחי' רק דה"ל חייב ב"ש וכשנמסקו לא הוה ברי' בעי' כוונת :

ורנה הרמב"ם דפסק כרב דלחין ממטרפים ואפי"ה פסק גריבס פ' נמלים ואחד חל' דלוקה עליהם משום נבילה וכוה דתחי דתחרי אהדרי. כיון דלחין ממטרפים ע"כ דלחין איסור נבילה חל אעמאכא. ולמה יב' חייב בזה בשיל"מ. ובכ"מ כתב שם על דברי הרמב"ם דמ"ש משום נבילה וכוה על שם שרן תמא ע"ש בפ"ב מהל' מ"א חל' כ"ב. וזה הוא לא חוס' מכות. ויש לעיין לפמ"ש חוס' בסוגי' דשבושת דכ"ד בד"ה אלא דכתיב שרלים הם גרוע מנבילה מוסרחה ע"ש. וא"כ נהי דלענין איסור דשיל"מ גלי לן קרא דחייב עלייהו אף דאינו ראויים לאכילה וכוה מנוב"כ מ"מ לגבי איסור דנבילה לא חמור נבילה בשיל"מ מנבלת בהמה דנאחר גבס לגר אכר בשעריך תחנכו ודש נבילה הראוי לגר קרוי' נבילה וכיון דעל נבילה מוסרחה שאינה ראוי' לאכילה אינו לוקה כמו כן בשיל"מ דאינו ראוי' לאכילה אינו לוקה עלייהו משום נבילה אם לא דדמק כמ"ש בגיר הנשם מבהמה עמאכא כיון דלחשבי' דחמא לאכילה משום גיר חייב ג"כ משום עמא ע"ש בסוגי' דר"פ ג"כ ה"ה בזה אמרי' כיון דחשיב נבילה לחייב עלייהו משום לאו דשיל"מ חייב ג"כ משום נבילה. וי"ל עוד דלענין איסור נבילה הוא כולל כדוחה מעיקרא כיון דלא הי' ראוי לאכילה בחי' וי"ל עוד בכל זה :

ומערה לפמ"ש דה"כ דעמא דרב הוא דכיון דמיטעמא דחמא לגמרי ואינו כולל נבילה כולל. דל"ל דשיקק עמא אינו רק משום דלחין איסור חל על איסור דא"כ קשה אמאי לא ילפרפו לאיסור היבא דאיסור אחד נחשב לגמרי בהערבות היסר דודאי ככל ענין ס"ל דלחין ממטרפים וכמ"ש. וכיון שכן ממילא לק"מ על שיטת הסוברים דעל חלי שיעור אמרי' [דלחין] איסור חל על איסור. [אדרבה לשיטתם י"ל דזה הוא עמא דלוי דס"ל דממטרפים וי"ל לבוא לבכרה החוס' דס"ל כיון דכחורה גילה דנבילה חל ע"א חלב רק י"ל דס"ל דלאחר דפקע איסור עמא חל. וב"כ היבא דשיל"מ לשיעור דליכא רק חלי שיעור חל. אלא דא"כ יב' קשה מהא דריב"פ ג' נמלים דשם איבא שיעור שלם לחייב משום שרלים וע"כ זריבים לבוא לחי' החוס'] :

ועוד הי' לי מקום לתקן ולומר דגם אותן השיטות דס"ל דשבושת חל על חלי שיעור זה אינו רק היבא דאיסור דיחול עליו חל בכל שהוא ולא לריך לירוף כלל בזה אמרי' דהוה חמור על קל ואי"ב. משא"כ היבא דגם איסור השני לריך לירוף כמו כראשון ורק דליכא כוונת מבראשון בזה אמרי' דלחין חמור מבראשון ואינו חל ולכן דוקא כשבושת דאכר על ענינו בכל שבו. אלא דזה אינו דהא גם כשבושת' לריך לירוף אפי"ה כתיב חוס' חולין דחל על חלי זית טרפס וזכו י"ל דעכ"פ לא לריך כוונת פטר וחייב על הגדלים והעלמות. אמנם הא חוס' שבושת דף כ"ט כתבו באם אכר ע"ש תלמי וכוה ואכר ע"ש

שערי שער ז בענין אין איסור חל על איסור סימן ז שמחה

כוס כולל מחמת האכילה משום דכבר נאסר באכילה מחוספת יוה"כ מ"מ כשנכנס יוה"כ כוס כולל חל האכילה ככולל דהאסר במלאכה אלא דה"כ יוה"כ קשה אמאי יוה"כ יוה"כ כולל על שם גבוי מלאכה ככולל דהאכילה. הא כשנאסר במלאכה ורואו כשקודם יוה"כ נעלמו כבר נאסר באכילה מחוספת יוה"כ וי"מ יש לעיין גם בתען נפסה כהא דאמרי' נפסחים דף ל"ח אין יוה"כ במלאכה של עגל וכו'. ועריך בגמ' ואיסורא דתען סיבן אולא וכו' דאחי' כר"ש דל"ח אין אחת"א גבי האוכל נביא כיו"כ וכו' וכו' נס לדין לא יוה"כ איסור דתען חל פ"א דעכל ואף דתען על עכל הוא איסור כולל וחסור דמשום תען נאסר בכל תען דעלמא וגם הוא ככרת מ"מ מיד לאחר שם דלח נאסר בכל תען דעלמא ואזו הוה כולל. ומ"מ לא חל אז משום דלא הוה חסור דלאחר שם אינו ככרת ורק באיסור נעלמא. וכשנכנס פסח דהאסר באיסור כרת ואז הוא חסור. אמנם שוב לא הוה כולל דהא כבר נאסר בכל תען לאחר שם. ומה דאמרי' לישב את זה יוה"כ מיושבים גם דברי הא"ז וי"מ בזה :

אמנם נל"ז ע"ק על ה"ל אמאי לא כנס בפשיטות דאיסור מוקף ה"ל דשיל"מ דאין לומר דאין איסור מוקף חל על איסור דערפס. דמ"מ לאחר שנחבטל ובטל האיסור ערפס ה"ל כאלו פקע האיסור דערפס ומל האיסור דמוקף וכמו דאמרי' בסוגי' דיבמות דל"ב איסור אחת אפ"ה מתיילא ח"ו וקאי פקע איסור וכו' חל כ"כ בזה לאחר דפקע איסור ערפס חל עליו איסור דמוקף. אמנם ד"ל דגם דבר שיל"מ לא אמרי' כן דהא היכא דטולד באיסור בהערבות גם דשיל"מ בטל כמבואר בש"ע כפי' ק"ב גבי גיגית מלאה עניינא וכו' ה"ס בזה כיון דאיסור מוקף אינו חל רק לאחר שנחבטל או חשיב כאלו הוא טולד בהערבות. אמנם במ"א בארתי דזה אינו רק בזה בלא דבזה אינו אסור רק משעמא דהר"ן בדברים משום דה"ל מין במינו. ולכן היכא דטולד בהערבות ד"ל ה"ס על שם סוהר נפתי עלמא אמרי' דל"ח מין במינו ובטל משא"כ בהערבות יבב ביבב דבזה האיסור ביבב עד שחאכלנו באיסור תחלנו כתייר. וזה אסור אפי' היכא דטולד בהערבות ונאחסי' זה היתב. וה"כ ממילא ד"ל דחשיב דבר שיל"מ דאחר שנחבטל באיסור דערפס חל איסור דמוקף. ובני' ה"ל דבזה דבר שיל"מ משום דה"ל דאין איסור חש"א אפי' הא אמרי' בסוגי' דיבמות מעלה אינו עליו כאלו עשה שחיס ונפ"מ לקודמו בין רשעים גמורים. וממילא גם בזה הא באיסור דמוקף ה"ס עליו גם קודם ההערבות ולכן יחשב דבר שיל"מ ולא כפל :

דהנה נכ"ו ד"ס דרפ"א כהנ על הספק בזה באומר קונם עליו כשר נבלה ונחערב ד"ל דלא הוה דבר שיל"מ כיון דקודם שנחערב לא הוה דבר שיל"מ דהא דנדרים כוס דשיל"מ הוא משום דמאסר להשאיל עליו. ולכן בזה דבוא איסור להשאיל עליו כיון דבוא כנדר לדבר מאסר ולכן לא הוה דבר שיל"מ. ואף ד"ל דלאחר שנחבטל באיסור דניבילא ה"ל דשיל"מ מ"מ י"ל דשיל"מ לא הוה רק היכא דבוא דבר שיל"מ קודם ההערבות ולא אחר ההערבות עכ"ד פ"ט. ולפי"ד נראה דאפי' אי אמרי' בכל מקום דגם היכא דבוא דבר שיל"מ גם לאחר הביטול דה"ל ג"כ דשיל"מ מ"מ כ"ד דלוי לא הוה דבר שיל"מ. דלא הוה דבר שיל"מ לא קודם הביטול ולא לאחר הביטול ולכן אינו נכדר דבר שיש לו מחירי' כלל :

דהנה כרמ"ט פ"ז מה"ל מדרים ה"ל י"א כהנ וי"ל נאסר כבש זה עליו כיון וכו' נחערב כיון זה שאסר על עלמו כיון אחר אפי' ערפס נחבית נאסר בכל מפני שיש לו להשאיל על נדרו נעשה כדבר שיל"מ שאינו כפל. ואמרי' לעיין דהא תרומם לא הוה דשיל"מ כיון

דליכא מאסר להשאיל עליו ואמאי לא ניהא דייסי' מאסר להשאיל על נדרו לאחר שנחערב משום עד שחאכלנו באיסור חאכלנו כתייר. וי"ל דהוה אינו דבש"י שייכס דשיל"מ ולא לא כפל אלא זה לא אמרי' דלא יחבטל למען ייבס דבר שיל"מ. והנה הא דנדר הוא מאסר להשאיל עליו הוא רק משום דחיישינן דלמא ייבסו על נדרו ויבוא לירי איסור. משא"כ אי הוה ידעי' כתייר דודאי לא יבטור על נדרו אף דנחמלא עשה טלא ככונן נמש דנדר אפי' לאחר דנדר שוב ליכא תעיה. אלא. וכן נראה דבדברי כרמ"ט פ"ז מה"ל י"א בשמים כ"ה ד"ה ק"ב פ"ט. ולפי' ממילא גם בדינא דהרמ"ט דאסר ב"פ יין זה או כשר זה ונחערב דאחר שנחערב ונחבטל כרוב ונכסף האיסור להיות סוהר. ושוב אי אפשר לו שיערבו עוד על נדרו וממילא דליכא שוב מאסר כהאסור ואמאי ייבס דשיל"מ. והיכא דאסר על עלמו כנדר כיון וכו' ולא חל נחערב כולו רק מקלח ממנו דאסר על נפש בזה ניהא דה"ל דשיל"מ כיון דמאסר שישאל על נדרו למען ייבסו לו מה דלא נחבטל דכזה יכול לטוב לירי איסור. אמנם היכא דנחבטל כל מה דאסר על עלמו וכמו דנחמטת משבטת לישבא דהרמ"ט. דאסר ע"פ יין זה ונחערב דמשמע דכל מה דאסר ע"פ נחערב ונחבטל קשה דלא ייבס דשיל"מ כיון דלא הוה מאסר כהאסור ואין לומר דכיון דהוה מאסר להשאיל קודם שנחערב חשיב דשיל"מ ולא כפל דשם הוה עליו מקודם שנחערב דמאסרי' דהוה כ"ה נראה כן מהא דאמרי' שם דלא' ודבנן לא מחללי' ומש"ס לא הוה דשיל"מ ע"פ והאם קודם שנחערב הוה דבר שיל"מ כיון דלא הוה גם זה מחייב מדא"ל ורק לאחר שנחבטל דאין מחייב מה"כ חו לא הוה דשיל"מ ה"ס גם בזה ניהא כן. וי"ל דמ"מ חשיב דשיל"מ כיון דקודם ההערבות ה"ס מאסר להשאיל עליו. וגם לאחר שנחערב אפי' אם ניהא דעכשיו ליכא מאסר מ"מ הא הוא כיון להשאיל על נדרו ולכן חשיב דבר שיל"מ דדוקא כהאסר דלאחר שנחערב אין כיון לחלל אמרי' דכ"ה דקודם שנחערב ה"ס דשיל"מ כיון דעכשיו אין כיון לחלל לא הוה דשיל"מ. משא"כ בזה כיון דקודם לכן הוה מאסר להשאיל. וגם לאחר ההערבות עכ"פ כיון להשאיל ולכן הוה דבר שיל"מ. ובני' ה"ל הא דאמרי' דנדר הוא דבר שיל"מ מחמת המאסר להשאיל הוא לא דוקא דה"כ היכא דאסר אפי' בשטתם דזה הוה מאסר כמבואר ברמב"ם סוף ה"ל שבועות לא יוה"כ דשיל"מ ובנחתא זה אינו. וזה ימי' אמרי' לבעיר בזה ומלאה כעם במתהא אפ"ה ש"כ דדוקא בהרומם אמרי' דלא הוה דשיל"מ משום דאין נשאלו' עלי' רק כשעם דהאסר אכל שבעים כיון דכיון להשאיל חשיב דבר שיל"מ אף דלא הוה מאסר בהשאלה. וממילא כעו ק הוא כנדר ד"ל דגם לאחר שנחערב הוא דבר שיל"מ כיון דכיון להשאיל על נדרו :

אמנם י"ל דמשמע אחר לא חשיב דבר שיל"מ לאחר שנחערב דכ"ה דקדמ"ל כחמישר דה"ל דאפי' באכילה כאלו נשאל עליו. מ"מ האריכו בזה דהא הוא דוקא היכא דאסר עכ"פ שיו' לעיין דבר כגון לעיין חיוב מלקוח או לעיין קרבן משא"כ אם ליכא שיו' כלל לא למלקוח ולא לקרבן בזה אמרי' גם לאחמיר היכא דאכל כולו אין נשאל עליו. וכו' כה"ל בסוגי' דיבמות ובהרמ"ט פ"ז מה"ל שבועות ובשע"מ שם כל פ"ז. ולפי' ממילא כיון דאסר פ"ט יין זה או כשר זה ונחערב כיון והכשר כולו. האף שייך חס לומר דה"ל דבר שיל"מ שיוכל להשאיל על נדרו. ובה כל ענין דבר שיש לו מחירי' אינו אלא דרכן. אבל מה"כ אמרי' כיון דנחערב כרוב הוה או כס' נאסר מוט היכא דלא נבב קטעם כפל האיסור כתייר ונכסף באיסור להיות שיתר

ועתה לדבר כמה שמפלט עוד כסוגי' בקו' הגמ' למי' דלחמי' כולל בציבור כהא מעלמו ליתני חמש שטופה שלא אוכל חמרי' וחלב ומי' מלחא דליחא בשאלה לא קתי. וכישוב דברי חוס' כרייתו דף י"ג ע"ב בד"כ ר' חנניאל ב"מ"ש השתא דזוקרין דמן כטיבנחא ליחא בשאלה. ותמוז דהא כסוגי' מי' הגמ' כבבזר ומי' דסוגי' דכבא חזי' למי' ד אכלה טול' און שאל' עליו ולכן גם שטופה ליחא עכשו בשאלה רק דקודם שאלו היה בשאלה ואף דהוא לדבר איסור. מ"מ י"ל כיון דלחייבי ככולל והיה מלי לשאלו על החמרי'. ומיילא דפקע השטופה גם מהחלב. וכושיבין כן מחסן שנשא נמי' בעצירה עי"ש. ולענין דע"כ י"ל כמ"ש כהא דגני כסן הא דמחסי הסהרה אף דהוא לדבר איסור דהוא משום דלשאר ההנאות מחסי ההרה פקע האיסור ממנה ג"כ מטעם דר' שמואל מקלחו הוחר כולו עמ"ש כסוגי' דנודרה על קו' הסוס' שם דמאי פרי' הגמ' דחזי' לגבי חסם וחדור על דבר זכ ותחכל לאלתר בפנינו דממה הא חסם עוקר הגדר מעיקרו. והשע"מ כ"ל המילא מזה דהיכא דליכא שויר (שיעור) לא אמרי' דחסם עוקר גדר מעיקרו עי"ש והניח עוד מי' כיון דליכא בזה חרטה דמעיקרא רק הא דסוגי' בחרטה דהשתא הוא כיון דהגדר אינו לעלמוז של דבר כמ"ש כרמב"ן. ומ"מ כיון דל"ל חרטה דמעיקרא לא אמרי' בזה חסם עוקר הגדר מעיקרו וכן מינו גי' עי"ש. ולפ"ו מניילא דנחמין דבריו דהא גבי כסן הנושא נשים בעצירה ליכא ג"כ חרטה דמעיקרא רק דסוגי' בחרטה דהשתא. וכיון דבזה אינו עוקר הגדר מעיקרו. וכן מינו גי' לא אמרי' גדר שמואל מקלחו הוחר כולו כמו דלא אמרי' כן גבי בעל:

גמ"ש שם גבי כסן הנושא נשים בעצירה לשיעור רש"י דנדר חל על דבר איסור י"ל דנדר הגאה ממנה כלא כולל וכן הגדר חל על דבר איסור זכ"ש דהא הניחם דנדר חל על דבר איסור. כיון דנדר הוא איסור אהפ"ה ואין חספן מוחזר. ומיילא בכסן הנושא נשים בעצירה דגם הוא מוחזר עליו' און חל הגדר עליו' וב"כ השע"מ שם אמתי' דסוף דברי'. וא"כ ע"כ י"ל דלחייבי ככולל. ועל קו' הש"ך הא לדבר איסור לא מהני הסהרה: כסוגי' דטורדה כחבתי לסיך דהא דלא מהני חרטה לדבר איסור אפי' בדיעבד הוא רק כיוכא דנעמי' חרטה דמעיקרא בזה אמרי' דאין סדרי דאף דמחרט עכשו מ"מ ודחי מעיקרא לא סי' מחרט כיון דהוא לדבר איסור. ולכן לא מהני הסהרה אפי' בדיעבד. משא"כ היכא דסוגי' בחרטה דהשתא אמרי' דגם לדבר איסור מהני הסהרה. ולכן בכסן הנושא נשים בעצירה דמהני חרטה דהשתא מהני הסהרה אף אם הוא לדבר מלו':

ועוד י"ל לדבריו דסוגי' דכבא חזי' למי' דאכלה כולו און שאל' עליו וכה דחי' הגמ' מיילא דליחא בשאלה לא קתי סינו דמעיקרא סי' בשאלה ואף דהוא לדבר איסור מ"מ סי' יטול לשאלו על החמרי'. דל"כ יבי' קו' זו כמ"ע לשיפת הסוכרי' דעל מי' שיעור חמרי' אהניח וא"כ קשה הא עשכח לה עי' שבע שלא יוכל מי' שיעור חלב. ועי' סי' חל גניבה. ומיילא לא בשאלה כיון דהוא לדבר איסור כיון דגם מי' שיעור אסור מה"ח. ולפנ"ש דהיכא דאכל שיעור שלם פקע האיסור לנפרע יחא חזי' דגם סוגי' דגמ' דכבא חזי' לנכלס דקיימ"ל אכלה כולו שאל' עליו. ומי' גמ' דליחא בשאלה הוא דגם עכשו הוא בשאלה. והשת"ל עכשו הוא לדבר מלו' לסיור לו האיסור שער ככ ע"י השאלה:

והנה כמה שמהילא השע"מ כ"ל מחסו' כסוגי' דנודרה דאף דקיימ"ל כאומיר ואכלה כולו דנשתע עליו דהא אינו רק היכא דליחא שויר למלקוח או לר'בן.

נמור. ומעשה יתכן למד דהוא דבר שיל"מ הא און להכחיס מקום לחול כיון דכבד נהבטל האיסור והוא כאלו אינו דחשך ליתיר והוא כאלו כולו ואין בזה שום שויר לא למלקוח ולא לקרבן ואין להכחיס מקום לחול ומיילא דלא חשיב דבר שיל"מ ע"י השאלה דהא בשאלה לא מחסי כיון דהוא כאלו טול ואין להכחיס מקום לחול ואפי' להסוכרי' דגם כמיוז בלא חרטה מהני חרטה כהא כהא כמ"ש הרא"ש כסוגי' דע"כ יש עליו איסור מלקוח. משא"כ היכא דליכא איסור כלל לכ"ע נ"ח שויר. ויש לעי' בזה דברי הרמב"ם (פ"ב י"ב מ"ש ס"ל א') דכבד דאף לאחר שלקח לא ינקט. וא"כ גם לאחר שלקח היכא שאל' עליו וזה אינו כמבואר כסוגי'. ולפ"ו י"ל דדוקא בשטופה היכא דליכא שויר (תחיל) (שאל) עליו כיון דחשיב לא ינקט זה השיב שויר. משא"כ נדרים בעיק דוקא שויר. אלא די"ל דהרמב"ם ל"כ כן אלא בשטופה לנשענר דליחא השטופה מפיו לשקך ולא בשטופה להכבא:

ואם אמרי' דגם היכא דליכא שויר כלל לא לקרבן ולא למלקוח. אפי"ה אמרי' דגם כאלו כולו שאל' עליו יחא חזי' בזה דברי הירושלמי בפ"ו לנדרים הביאו הסוכרי' חז"ל אינו נדרי' מה א"ח עביר לכוין כדשיל"מ או כדשאל"מ מסבירה דהוא חרטה דהניק חמו שחכס עוקר כנדר מעיקרו ע"כ. ועי' כמ"ש בפ"ו מ"ו מה"ל מ"א ס"ל ו' דמשמע פלומו דהא לחשיב דשיל"מ הוא רק משום דחכס עוקר הגדר מעיקרו עי"ש. אכל בזה י"ל דהירושלמי חייבי ג"כ היכא דאסר על פלמו דבר כנדר ומהערב טול ולא נשאר כלום מהגדר שיהיה הוא חרטה על מה דנשאר וע"כ הא דמסי בזה הסהרה הוא רק דיהיה כאלו כולו ואין בזה שויר כלל. מ"מ הא החכס עוקר הגדר מעיקרו. ובשע"מ שגדר ואסר ע"פ הים מקום לחול הסהרה. משא"כ אי כהא אמרי' דגם חסם אינו עוקר הגדר מעיקרו וכן מהיום וכלאה הוא מחיר בזה ודחי כהא אמרי' לאלתר שנחבטל והוא כמאן דליחא על מה יחול הסהרה ומיילא דלא הים דשיל"מ. חז"ל דוח כהא הירושלמי אינו נדרים דמיקן אס נחשיב טול וא"כ הוא כדשיל"מ או כדשאל"מ דעל מה יחול הסהרה ועי"ה כבד דכ"ל דשיל"מ כיון דהחכס עוקר הגדר מעיקרו. ובה י"ל דברי הרמב"ם בפ"ו מ"ו מה"ל מ"א ס"ל י"ב דכבד יראה לי דדבר שיל"מ אינו אלא פמיט ותמוז עליו למה כבד בלשון יראה לי הא זה מבוזר במחתי' לנדר' אבל לפנ"ש י"ל כיון דנמתי' לא קתי רק דאסר עי"ש כבד זכר ומהערב והחיר החבטל מוק' לא מוכח דבאני מ"מ חל כהא דשיל"מ רק די"ל כיון דשם האיר נוף כבד ולא נשאר כהחבטל רק בפנינו וזה כמ"ל גם בדשיל"מ ועי' בגו"פ כסו' ק"ב וזיו"ד ס"ק ד' ונשקד הקו' הוא מיון זה ומהערב דמה ממשה כיון דהערב ובזה הים מקום למד דלחייבי דכל כיון נחערב ולכן לא כהא דבר שיל"מ משום דהוא כאלו כולו ועי' כבד הרמב"ם בלשון יראה לי:

אמנם מכל זה מוכח הא דנדר הוא דבר שיל"מ אף לאלתר שנחבטל ובעל ברוב שוב לא הוא מלו' כהחרתו וגם יש מקום למד דשאלה לא מהני מחסו' דכ"ל כאלו אכלה טול דלחייבי שאל' עליו. וע"כ האי דחשיב דבר שיל"מ הוא דקודם שנחערב הים חל עליו הסהרה וזה הים מלו' להשיל' עליו ולכן כהא דבר שיל"מ. אמנם זה הוא דוקא כנדר דהים עליו מלו' להשיל' בערם שחערב. משא"כ כמאן קודם נבילס או עליו ומהערב דהוא קודם שנחערב לא הים מלו' להשיל' וגם הסהרה לא הים מהני ואפי' אם הים מהני בדיעבד מ"מ הא לא סי' חכס מודקק לך ולכן אז ודאי לא הים דשיל"מ כיון דליכא מלו' ועכשו לאלתר שנחבטל ונשקד ליתיר לא הים ג"כ דשיל"מ ולכן בזה האופן ודאי לא הים דשיל"מ:

שער ז בענין אין איסור חל על איסור סימן ז שמחה

גם לאמימר אין בשאל' עני' ולק דייקו חוס' ולדרוש שלא
חאכל ככר זה . ולא מקש' לכביא מאוחו מין דאכרס
על נפשא וסאלל לאלתר בפנינו כיון דקו' כחי' הוא גם
דכפרת הכחם לא יהיה מטיני ונחש נביא ממין זה דאכרס
על נפשא וחי' דכטבל לא יכול להפיר לה מאוס דכטבל
מינז גיין ולא מטיני הכהרס למפרע מ"מ הכהרס סהכס
יח' מטיני כיון דליכא שווק מכל סמין דאכרס על נפש
שפסיס מוסרת לאחר התרת הכחם . [ובזה לז"ט דברי
סר"ן בחידושו דכבז ח"ל וז"ל ובינא לאלתר ממין
שאכרס עליו ונחש חס חאכלנו בשלמא גבי שאל לא
אפשר למעבד כיון דהא קימ"ל אכלה טול בשאל עלי'
לפי שהכחם שווק סגוד מעיקרו אכל כטל דמינז גיין
מעבד סבי עכ"ל . ולא"ה עמ' סור"ך להא דקימ"ל אכלה
טול בשאל עלי' גל"ז הא אס נביא מאוחו מין וסאלל
יהיה שווק להחיר לה מתוך ולהכח אוחו סמין וז"ע] .
מ"מ מדברי חוס' דקפס ולדרוש מכבז זה ראי' בבורה דנבי'
שווק דוקא כמ"ש השע"מ ט :

ובזה נראה ג"כ מ"ש בשע"מ והסו"ג בישוב דברי
חוס' כמ"ש לדרוש על ככר זה וסאלל לאלתר
דכזא לא מטיני התרת חכס ח"ל דהכס שווק סגוד מעיקרו
ח"ל חזיר' כדלכ סמ"ל להכח" כמ"ש כהכחם כמ"ש סמ"ס
להרמב"ן ז' רכ"ט וסוכ"ג ככ"י בצור יו"ד סי' רכ"ח
ובסו"י רכ"ט ושם הביא נקול"ר שפסקה סא"ך אפשר
להכחם להחיר כלא מעטע דמעיקרא וככא כתי' היא איכא
מתחמקת דהא מחזקת נמשוח כמסחירס ואלולי סגוד לא
היהה מקבלת דמעות . וחי' דדוקא כשכבדו הוא לר"ן
עלמעותו של דבר כסודר אכל כשכבדו הוא רק לקנס שלא
יעשה עניכס פ' אין סגוד חוק ונחמטס דהשחא סני'
לי' פ"ט . ונראה דהא דלמיר' דהכחם שווק סגוד מעיקרא
דוקא כשכבדו ניהר ע"י חרסס דמעיקרא סווי ככר נמשח
וכומר למפרע אכל כשניחיר ע"י חרסס דהשחא לא מעיקר
סגוד למפרע כמו כשכבדו כטבל ואיסורא דעבד עבד
ובא"ן כיון שז"ל לה להחיר כדכס פ"י חרסס דמעיקרא
לא תקנן סאי' מה שכבדו אכל . ודעת סרמב"ן כדעת
סמ"ס פ"ט א' דיטל להחיר ככר כזא ג"כ ע"י חרסס
דמעיקרא דהיינו שמתחמקת ממחא שז"ל לסבול ממכ
סגודס ולקחס כמעות ונחמטת כמעות ז"ל לה שלא תקנן
סאיסור ככר פ"ט ושפיר חי' לפי שסמ"ס ז"ל . ושם ניימא
דעיקר קו' כהוס' היא דחאלה לאלתר כיון דליכא חרסס
נחמטת ואין כהכס שווק סגוד כזא למפרע סקו' כמ"ש
אמאי נקפס כהוס' לדרוש על ככר זה ולמח לא מקשי' כמו
דחמס סרמב"ן וסר"ן דחינא מאוחו מין וסאלל לאלתר
כפנינו כיון דכזא אין כהכס שווק סגוד מעיקרא . [ונעיקר
דברי סרמב"ן דכבדו שאינן לעלמעותו של דבר סגי' בחרסס
דהשחא יש לעני' מדריס דף סמ"י בחתי' ר"ד אומר
סוחזין כנולד . ובגמ' שם ע"ב מ"ס דר"א אמר ר"ח
דלמיר קרא כי מחו כל סאכוסים . וכא מתחא דטולד הוא .
וכא כטעס דל"ן סוחזין כטולד משוס ככזא ליח' ל"י חרסס
דמעיקרא כמבואר בש"ע יו"ד סי' רכ"ח כמבנדר ורמ"א
ספיק ז"ב י"ג וכא גם כמ"ש לא סי' לו חרסס דמעיקרא
כמבואר בסוסי"ט כשס סרמב"ן כסי' א' רק כיון דכבדו
לא סי' לעלמעותו של דבר סגי' כהרמס דהשחא וממילא
דפוחח' כטולד שס"ז ח"ח ל"י חרסס דהשחא אכל כעקוס
דכני' חרסס דמעיקרא מכל' לרי' דפוחח' כטולד ז"ע
אחנס גל"ז קשס כה מבויר כסי' גמ"א לעגשח סהטול
חרסס דמעיקרא מטיני וא"כ מאי ראי' מתשס דליזחא ע"י
זה דמח' סאכוסים סי' לו חרסס דמעיקרא וסאי' .
ולז' ג"ל דסמ"ס ס"ל דגס ככא דאלמנז י"ל דסי' לס
חרסס דמעיקרא כמ"ש סמ"י"ט . ובמ"א כחנחי עוד כזא
ואקוס כקארס דככס כלא"ס קשס על סרמב"ן דחי' דל"ט
דחאלל

יש לעיין דזכ אינו רק כגדר דכזא איסור חאלה וכיון
דאכל כזא וליכא שווק כלל לא בשאל עליו דכא כהפין
אינו כטולס וליכא שווק חאלה . ולכן דוקא היכא דליכא
שווק לקרבן ולמלקוח חל כההרס משז"ל היכא דליכא
שווק כלל לא מטיני כההרס . משז"ל גבי שטופס דכזא
איסור גברא י"ל אפי' היכא דליכא שווק כלל לא לקרבן
ולא למלקוח אפי' כיון דהארס שפאיסור הוא עליו הוא
לפנינו חל כההרס חף כזבלו טול [ומדברי חוס' לא מוכח
רק כגדריס כני' שווק דוקא אכל בשטופס י"ל דלא כני'
שווק כלל . וי"ל ג"כ כמ"ש לעמן דריס כזומר קונס יין
זה ונחמטד כיון דגבי דריס כני' שווק דוקא וסיכא
דנחמטד טול סה ליכא שווק . וזה לא נלמד מדין שטופס דגבי
שטופס לא כני' שווק . וי"ל כזא דברי סרושלמי וכרמב"ס
כמ"ש דכונס' כבדו ללמיר שחמטד י"ל דלא סיי' דשיל"מ פ"י
כההרס כיון דליכא מלוא וי"ל דלא מטיני כההרס כלל] :
ורב"ז ה' אפשר למיר דכא דלמיר אמימר אכלה טול
כשאל עליו הוא דוקא גבי שטופס ולא גבי דרי
וכע"ס חלוק הוא דגבי שטופס דמונח עליו סאיסור וכיון
דכזא קיים מטיני כההרס . משז"ל גבי כד דכזא איסור
חאלה וכיון דהפין ככר נאכל לא מטיני סהרס כזבלה טול
ובזו סי' מ"זכ"ד דברי כהוס' דנדרת כפניעות דכין
דשס הוא כבדו וכזא כזבלה טול אין נשאל עליו . אלא
דלס ניימא כן יחי' קשס מסיגי' דמכות כ"א דפריך שס
גמ' ולחני נמי שטופס שלא אחרוס בין כיו"ט בין כמול
וחי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני וסקדס איירי
ככבדו . ועי' כדרייב"ל דכזא ד'רד"ן כזא ח"ל לחזו"י
דשייבי כקדס שדא ליר גזכר שאין עליו שאלה . אלא
דניחא ל"י לחזו"י ככבדו . ולכנ"ן י"ל דהא דחי' בגמ'
ככבדו הוא ליכא גס להח"ד דס"ל אכלה כזא אינו נשאל
עליו דל"יבי' קשס ולחני נמי שטופס שלא אחרוס כזא
דליכא שווק לחז"ל וכזא כזבל כזא ענין דלמיר שטופס
שלא אחרוס ער לאחר יו"ט כזא ח"ל חל סכנועה
כזולד דיני חול דקודס יו"ט . אמנס לאחר יו"ט ליכא
שווק . ועי' ג"ל ספ"י דליזחא בשאלה הוא דקודס לכן
סי' בשאלה . וא"כ גס כקדס חי' לא איירי ככבדו סה
סי' לו שאלה קודס לכן . אלא דזכ אינו ד"ל כיון דשטופס
שכבדו ככר סי' כיד ככן דליזחא בשאלה . דדוקא לענין
איסור שטופס דסי' יכול להחיר לו סכנועה קודס שגבר
לזא חי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני . אמנס
נחמטת כשפסוס חי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני
סווי דהא יכול לתקן לחז' זכ ע"י שאלה ולכן לא קפני .
וכ"כ סריעב"א שס וז"ל פ"י לפי שהכחם שווק סגוד
מעיקרו וז"ל שאין כזא לאו כלל עכ"ל . וכסס סריעב"א
קשס שס לייסופת רש"י דדריס חני' על סאסורי' לקיימס
דקדס דהא דמי' ללוקסי כשפוס ככדו ואומר ככדו לאחר
קודס עלי כלי חריסס לתרוס ככס כיו"ט אלא דניחא ל"י
ללוקחי כשכבדו ובטול עכ"ל . ושם ניימא דגבי כדו לא
אמאי' אכלה טול בשאל עליו יחי' סקו' כמק"ש ליחני
כקודס חל ליזחא בשאלה . וגס יש להסויף כמ"ש כהש'
דש"א דהא קודס כני' לא סי' כזאלה כיון דהא דהא
דכדו איסור ולמיר שעבד דכזא אכלה טול אינו נשאל
עליו . מוס ראי' דודאי היכא דליכא שווק לקרבן או
למלקוח גס כני' נשאל עליו . ורק היכא דליכא שווק כלל
יש להקפן בין כדו לשטופס . ואריא עוד ראי' לזכ דכזא
מדברי חוס' ס"ל כסו"י דנדרת הוא ראי' בבורה דס"ל
כבדו חס אכלה כזא אין כשאל עליו דמתקשי' ולדרוש שלא
תאכל ככר זה וסאלל לאלתר כפנינו . וכזא לא יחי' קשס
על קו' בגמ' דחיול לגבי חכס ופרי לה דקשס כה קימ"ל
כארימר דנס כזבלה כזא בשאל' עלי' כיון דהכסם שווק
ככדו מעיקרו . חש"כ דס"ל לחוס' דסיכ' ל"גא שווק

וכע"ס חלוק הוא דגבי שטופס דמונח עליו סאיסור וכיון
דכזא קיים מטיני כההרס . משז"ל גבי כד דכזא איסור
חאלה וכיון דהפין ככר נאכל לא מטיני סהרס כזבלה טול
ובזו סי' מ"זכ"ד דברי כהוס' דנדרת כפניעות דכין
דשס הוא כבדו וכזא כזבלה טול אין נשאל עליו . אלא
דלס ניימא כן יחי' קשס מסיגי' דמכות כ"א דפריך שס
גמ' ולחני נמי שטופס שלא אחרוס בין כיו"ט בין כמול
וחי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני וסקדס איירי
ככבדו . ועי' כדרייב"ל דכזא ד'רד"ן כזא ח"ל לחזו"י
דשייבי כקדס שדא ליר גזכר שאין עליו שאלה . אלא
דניחא ל"י לחזו"י ככבדו . ולכנ"ן י"ל דהא דחי' בגמ'
ככבדו הוא ליכא גס להח"ד דס"ל אכלה כזא אינו נשאל
עליו דל"יבי' קשס ולחני נמי שטופס שלא אחרוס כזא
דליכא שווק לחז"ל וכזא כזבל כזא ענין דלמיר שטופס
שלא אחרוס ער לאחר יו"ט כזא ח"ל חל סכנועה
כזולד דיני חול דקודס יו"ט . אמנס לאחר יו"ט ליכא
שווק . ועי' ג"ל ספ"י דליזחא בשאלה הוא דקודס לכן
סי' בשאלה . וא"כ גס כקדס חי' לא איירי ככבדו סה
סי' לו שאלה קודס לכן . אלא דזכ אינו ד"ל כיון דשטופס
שכבדו ככר סי' כיד ככן דליזחא בשאלה . דדוקא לענין
איסור שטופס דסי' יכול להחיר לו סכנועה קודס שגבר
לזא חי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני . אמנס
נחמטת כשפסוס חי' בגמ' מילחא דליזחא בשאלה לא קפני
סווי דהא יכול לתקן לחז' זכ ע"י שאלה ולכן לא קפני .
וכ"כ סריעב"א שס וז"ל פ"י לפי שהכחם שווק סגוד
מעיקרו וז"ל שאין כזא לאו כלל עכ"ל . וכסס סריעב"א
קשס שס לייסופת רש"י דדריס חני' על סאסורי' לקיימס
דקדס דהא דמי' ללוקסי כשפוס ככדו ואומר ככדו לאחר
קודס עלי כלי חריסס לתרוס ככס כיו"ט אלא דניחא ל"י
ללוקחי כשכבדו ובטול עכ"ל . ושם ניימא דגבי כדו לא
אמאי' אכלה טול בשאל עליו יחי' סקו' כמק"ש ליחני
כקודס חל ליזחא בשאלה . וגס יש להסויף כמ"ש כהש'
דש"א דהא קודס כני' לא סי' כזאלה כיון דהא דהא
דכדו איסור ולמיר שעבד דכזא אכלה טול אינו נשאל
עליו . מוס ראי' דודאי היכא דליכא שווק לקרבן או
למלקוח גס כני' נשאל עליו . ורק היכא דליכא שווק כלל
יש להקפן בין כדו לשטופס . ואריא עוד ראי' לזכ דכזא
מדברי חוס' ס"ל כסו"י דנדרת הוא ראי' בבורה דס"ל
כבדו חס אכלה כזא אין כשאל עליו דמתקשי' ולדרוש שלא
תאכל ככר זה וסאלל לאלתר כפנינו . וכזא לא יחי' קשס
על קו' בגמ' דחיול לגבי חכס ופרי לה דקשס כה קימ"ל
כארימר דנס כזבלה כזא בשאל' עלי' כיון דהכסם שווק
ככדו מעיקרו . חש"כ דס"ל לחוס' דסיכ' ל"גא שווק

דמאכל לאלתר כיון דחכם נודד מתיקרא. דמי'ם הא
 גם זה איסור לעבור על הכור ארבע דליך לחכם אח"כ
 לבסוף לו מודו ומי' בשפ"מ טס. אמנם י"ל דהא עיקר
 הפעם דמדוקין אומה ולא אמרי' מינו דהסודר אמנונה
 מהי' משנה ג"כ לפטור על דרכה הוא משום דמנו דחשוד
 אמתון לא חשוד אשבוטת מספס דמתון אימי' במזרח
 וטובט ליתא במזרח. וכמי' דילתא ספק דמי' ישיב
 יש לו עליו. ומתון דליחא במזרח דעמו אס יתגלה לו דאין
 לו עליו יחזיר לו. ולזה מצביע' אורח דליחא במזרח
 ויפסוד מן שטבוטה וזה כתב שפיר ל"מ דמאכל לאלתר.
 כיון דגם דרכה ליחא במזרח דמלך לחכם להחזיר לה דרכה.
 ועל שפיר לדורו שלא תפאל ככר זו ומאכל לאלתר דלזו
 כתב שפיר מאי מהי' כנדר הא אס יכיה נודע לה שגבחה
 ממכונחה תחזיר הכונחה ותלך לחכם לבסוף לה דרכה
 ואז יכיה לה תרפס דמתיקרא. דאס הי' נודע לה אז
 שגבחה כמזכרה לא נדרה ואכ"מ להאריך בזה. ולכן מקשי'
 תוס' שפיר לדורו שלא תפאל ככר זו ומאכל לאלתר דלזו
 לא יכיה יכול הכסם להחזיר לה אף אס תחזיר המעות
 ויכיה לה תרפס דמתיקרא מי' לא יכיה מהי' ההפדה
 כיון דליחא שור. ומעשה זוהי' מהפדה' דגבי נדר אס
 אכל טול גתיין דליחא שור כלל. שאלו' עליו. וסכס
 כר"א'ם ככרי' דגודרת הקפס ג' ו"ל החוס' ו"ל וא"מ
 ידרוה שלא תפאל ככר זה אס גבחה כמזכרה ומאכל
 בפסוד עכ"ל. ופי' דק' הוא ג"כ דבזה אין לחוש שתלך
 לחכם לבסוף לה נדרה דל"ל דק' הוא דבזאון זה אין
 לחוש שיהכעל ויפר לה דל"כ ה"ל להקפוד להביא מתון
 שאח"כ עליו ומאכל לפסוד. דהא הבעל מינו גזיו. אע"כ
 דק' היא דגם הכסם לא יוכל לבסוף כיון דליחא שור.
 ואזי פ"ג דשבוטות כתב כר"א'ם ו"ל אמימר אמר אכלה
 כולה בשאל ע"י כו' אי במזיו מחוסר מלקוח ואפי' אס
 לא חסרו בו למלקוח מיסו שזנס מלקוח איבא ע"י' וא"כ
 דברי ר"א'ם סותר' זה אס זה. וי' מוכח כע"כ דדוקא
 גבי שבוטת דהוא איסור נבדא ס"ל להר"א'ם דלא לריך
 שור כיון דהוא קיים. משא"כ בנדר דהוא איסור חפלא.
 וכיון דאכל כולה אין ההפדה מקום לחול בדליחא שור.
 [ולפי דברי ר"א'ם נדרים דף י"א דנבדרים ג' איסור נבדא
 איז בי' אין חלקן בן. וי"ל דהא דס"ל להר"ן נדר איבא
 גם א"כ זהו מחמת איסור תורכ שאכרה על הנודר.
 ומדוקין בן בשבוטו טס דהוי ככל ל"ה שבהורה משום
 דלשפיתו כל בל"ח הוי א"כ. וכעין דכ' מהר"ם ח"ר סי'
 ג' דאס תפסי' חזיר ביני' ג"מ כיון דתלך
 מולא שפתי' הוי רק א"כ ואיסור חפלא הוי מחמת הסודר
 שאכרה עליו כמו חלב ודס ולכן הוי מחמי'ם בנדר
 הסבור. ואיסור בשפיעת דכל בל"ח הוי א"ח. כמו בן ס"ל
 לברין בנדרים דהוי גם א"כ מחמת איסור תורכ' ככל בל"ח
 לשפסוד. וכיון דכל בא'ם לא שפיתו כלל מהסדר ל"מ
 שאלה דעל א"ח ל"ש שאלה דאין על מה לחול. ועל א"כ
 לנדר ל"מ שאלה דהו הוא איסור תורכ ועל א"ח ל"מ שאלה
 בשלמא בכל בנדרים' מהני' שאלה כיון דא"ח נפקע ע"י
 שאלה הא"מ ממילא נפקע. ויש להאריך ואכ"מ].
 ושע"מ' סביא טס ק' החוות יאיר שפקשה דבין
 דלשימיר כיון דבזמן כזה דאין דין מלקוח וקרובן ולמה
 סביא שפוק' דין זה דלשימיר. ולפ"מ' ש יוחא דגבי
 שבוטת לכל הפסוק' ל"ש שור. אמנם השע"מ' סביא
 טס בשם הראב"ד דגם בשבוטת לריך שור ע"ש. ובש"פ
 בס' ר"ח שפיר כ' כתב המחבר נשבע על ככר זה שלא
 יאכלנו ואכלו אפי' כולו נשאל עליו ונפטור מבוטעתו עכ"ל
 וכבר עליו בנבדות דגול מרבבס וז"ל היינו אס הי' שוגג
 נפטור מקרבן ואס מיד נפטור ממלקוח אבל אס היה מודד
 ולא חסרו בו ל"ש שאלה כלל עכ"ל ותמתי' דל"כ לאיזה

ענין סביא המחבר דין זה כיון דבזמ"ל יבא דין מלקוח
 וקרובן. אש"כ דדינו דהמחבר הוא מדברי כר"א'ם בשבוטת
 דבשבוטת ל"ש שור וי"ל דמשי'ם לא הביא המחבר דין זה
 בנדר כיון דנבדד גם להר"א'ם לריך שור כמ"ס. ומעשה
 לפ"ז אפי' דלדעת כל הפוסקים בנדר לריך שור דוקא:
ולענין מחלוקת רש"י ותוס' אס נדר חל על דבר איסור
 הסודר בס' רע"ו סתם כשי"ת רש"י דנדר חל על דבר
 איסור והמחבר טס בשע"מ' ה' סביא השני דעמו. ולכא'
 מאי נפ"מ בזה? במחלקת הפוסקים' דלענין איסור בלא"ה
 אסור משום נבלה ומלקוח אינו טוב בזה". אמנם א"א
 דלשיפת הסוברי' דנדר חל על דבר איסור. ואס נחשוד
 אינו בעל משום דה"ל דשיל"מ נפ"מ ג"כ בזה לאסור
 התערובות. וי"ל דמשום הכי סתם הסודר כשיפת רש"י
 כיון דאין נפ"מ רק לענין דבר שיל"מ מחמרי' בזה לחוש
 לכל דעותו ועי' במ"א בס' שור וי"ל דנפ"מ
 אף האידנא לענין חולב שמוחר להאכילו נבילה שאין
 לריך להחזיר לו הנדר ולשיפת הסוברי' דנדר חל על
 דבר איסור לריכי' לבסוף לו הנדר כמ"ס הש"ך בס' ר"ח
 בס"ק כ' על המחבר הסיף ד' וז"ל אמר שבוטת שלא אורכ
 נבילות ופריפות ואכל אינו חייב משום שבוטת שהרי מושבע
 ועמד מה"ס הוא דנפ"מ לענין חולה אלא דגם לומר
 דדברי ש"ך יוחא גבי שבוטת לפי מ"ס לעיל בשם הא"מ
 דגבי שבוטת אמרינן דמושבע ועמד מה"ס הוא ואין
 שבוטת חל כלל. ולא שייך גבי שבוטת לומר כיון דאשכח
 רוחא חל דגבי שבוטת בעי' שוכי' חל חייב כשיאל שבוטת
 מפיו. משא"כ גבי נדר הא דנדר חל על א"ה הוא מעטס
 דאין חשד'א והוא רק לענין עושה אבל מ"מ האיסור
 רבוע עליו' ואס אשכח רוחא חל וממילא אס תכלה א"ח' והוא
 לו לאתל נבילות ופקע האיסור דנביא חל ג"כ האיסור
 דנדר דהא רבוע עליו וממילא דלריך לבסוף לו הנדר.
 ובזה יכיה מיושב ק' סוב"ב בל"ח סי' ל"ז על המח"י'
 דיומא מי שאלמו בלמוס מאכיל' אורח אפי' דברי סמאים
 וסקשה דהא סתמא דמח"י' הוא ביוס"כ ולפ"ז למ"ד
 אשח"א' דרברג לא נאכלי' לו היחר אלא דברים עמאים
 כיון דבסבורים חל עליו איסור דיוס"כ דהוא בדרת.
 ובדברי עמאים דאין חל איסור דיוס"כ משום אשח"א'
 רק איסור עמאים דאינו אלא לזו ולא בדרת ע"ש. אמנם
 בזה יוחא כיון דמ"ס איסור דיוס"כ רבוע עליו ועובר
 על שני איסור' וכיון דתכלה ופקע איסור דהסמ"ח' חל עליו
 גם איסור דיוס"כ ורביע' עליו' שני איסורים איסור
 דעמאים ואיסור דיוס"כ. ובזה שני לענין בזה שכתב
 במשנתנו דר"ע דלשיפת החוס' דס"ל דאין נדר חל לדבר
 איסור לא הוה דשיל"מ ואמאי הא עכ"פ איסור נדר רבוע
 עליו ועי' בש"מ בס' ק' במ"ז דב"כ ע"ש. וא"כ
 לריך עיין ק"ח על הסודר והמחבר מאי נפ"מ בזה". גם
 קשה לי על הסודר כשמע' רש"י והמחבר דסביא
 שני דיעות בזה :

ואתקיים מה שאמרתי בישב דברי רש"י גיעין דף ל"ה
 בתמני' נודרת ליטומים כל מה שירצו דח"ל
 יבחרו להס דבר קשה להדירה בו כגון קוגס מיי מוונס
 עלי אס נהניו ממכונחתי דכל' וחמתי דכא סנדר אינו
 חל כלל כיון דהוא דבר שא"א לעמוד בו כמו בשבוטת שלא
 אישן ג' ימים ע"ש בחוס' ד"ס ונודרת ואוסרת. ואמתי'
 לישב ע"י דברי הר"ן דכא נשם הרמב"ם אס נשבע שלא
 יאכל ז' ימים כתיב אורח ואכל לאלתר דהוא דמי' לשבוטת
 שלא אישן ג' ימים דה"ל דבשלמא שבוטת שלא אישן
 ג' ימים שבוטת זו אין בידו לקיימו דאין בידו לכיות
 בלא שיהי' וסביבה ממילא בזה. אבל כשנשבע שלא יאכל
 ז' ימים בידו שלא יאכל. מאי אמרה יעוה לכשיסתכן
 חדהה שבוטתו מפני סכנת נפשות. וכבר הר"ן דמ"מ
 הדין

הוא חסרו בו למלקוח מיסו שזנס מלקוח איבא ע"י' וא"כ
 דברי ר"א'ם סותר' זה אס זה. וי' מוכח כע"כ דדוקא
 גבי שבוטת דהוא איסור נבדא ס"ל להר"א'ם דלא לריך
 שור כיון דהוא קיים. משא"כ בנדר דהוא איסור חפלא.
 וכיון דאכל כולה אין ההפדה מקום לחול בדליחא שור.
 [ולפי דברי ר"א'ם נדרים דף י"א דנבדרים ג' איסור נבדא
 איז בי' אין חלקן בן. וי"ל דהא דס"ל להר"ן נדר איבא
 גם א"כ זהו מחמת איסור תורכ שאכרה על הנודר.
 ומדוקין בן בשבוטו טס דהוי ככל ל"ה שבהורה משום
 דלשפיתו כל בל"ח הוי א"כ. וכעין דכ' מהר"ם ח"ר סי'
 ג' דאס תפסי' חזיר ביני' ג"מ כיון דתלך
 מולא שפתי' הוי רק א"כ ואיסור חפלא הוי מחמת הסודר
 שאכרה עליו כמו חלב ודס ולכן הוי מחמי'ם בנדר
 הסבור. ואיסור בשפיעת דכל בל"ח הוי א"ח. כמו בן ס"ל
 לברין בנדרים דהוי גם א"כ מחמת איסור תורכ' ככל בל"ח
 לשפסוד. וכיון דכל בא'ם לא שפיתו כלל מהסדר ל"מ
 שאלה דעל א"ח ל"ש שאלה דאין על מה לחול. ועל א"כ
 לנדר ל"מ שאלה דהו הוא איסור תורכ ועל א"ח ל"מ שאלה
 בשלמא בכל בנדרים' מהני' שאלה כיון דא"ח נפקע ע"י
 שאלה הא"מ ממילא נפקע. ויש להאריך ואכ"מ].
 ושע"מ' סביא טס ק' החוות יאיר שפקשה דבין
 דלשימיר כיון דבזמן כזה דאין דין מלקוח וקרובן ולמה
 סביא שפוק' דין זה דלשימיר. ולפ"מ' ש יוחא דגבי
 שבוטת לכל הפסוק' ל"ש שור. אמנם השע"מ' סביא
 טס בשם הראב"ד דגם בשבוטת לריך שור ע"ש. ובש"פ
 בס' ר"ח שפיר כ' כתב המחבר נשבע על ככר זה שלא
 יאכלנו ואכלו אפי' כולו נשאל עליו ונפטור מבוטעתו עכ"ל
 וכבר עליו בנבדות דגול מרבבס וז"ל היינו אס הי' שוגג
 נפטור מקרבן ואס מיד נפטור ממלקוח אבל אס היה מודד
 ולא חסרו בו ל"ש שאלה כלל עכ"ל ותמתי' דל"כ לאיזה

קשה עכ"ל וכיוצא בזה דלפיכך דלשון דקדוק נקט במתני' י"ל דלאו מקרא ילפי' זה דכא ככתובות דרש"י מיני' למחר האב לשלומי כבעל וז"ל דמפניכא אמרי' כיון דכתיב אש בית אישה נדרה בני דוקא שחידוד בבית אישה סא אש נדרה בבית אישה אפי"פ שבעד אינו חל עד שנבא לבית אישה אפי"פ לא יוכל ללכר לה. והנה ז"ל רש"י במתני' שחכא עוררה ליתומים כל מה שירצו יבחרו להם דבר קשה לכדירה בו כגון קונס מיני מזונות עלי אש וסמתי מכחובתי וגובה כחובתה ואם נתקבלה חמלה כרי היא נאסרה ככל מוזן סיניך נא אי הדריש וקבלה דלא חשוד לעבור על נדרה עכ"ל. וזה ל"ג כיון דנדרה ואסרה על נפשה כל מוזן אש נתקבלה כחובתה ממילא אש נאסרה קבלה כחובתה נאסרה ככל מוזן אף אש לא תקבל שיה כחובתה אפי"פ ס"ל בדברי רש"י דנדרה ס' על תנאי אש קבלה כחובתה וגובה כחובתה שיה ס' נאסרה ככל מוזן לכן אש לא תקבל שיה כחובתה לא ס' נאסרה כל מוזן וז"ל דרש"י הולך לזה. דקמי' נדרתה ליתומים כל מה שירצו וסממא יבחרו דבר קשה שלא הוולג להסמיך בו וסוף שחכא עוררה מכל מוזן אמנם סא ביה לא חמול כנדר דקוה כמו שפירש' שלא חישן ג' ימים לזה עכ"ל הולך לנדרו אורח על הנאי אש לא תקבל כחובתה שיה וכיון דכירה שלא לקבל הכחובה שיה ואז לא חכא נאסרה מכל מוזן ס"ל לרש"י דבזה חל הנדר כמבואר בש"ע בס' ר"ב סעיף ס' על סא דמבואר במשנה בקונס על מוזן לא חל הנדר ובתב רמ"א אכל אש אמר בלשון עמוד אש אשעש דבר פגמי' יאסרו כל פירות עלי י"א דאסור. ולפי' מיושב' הישב דברי רש"י בגמ' דעל ס' הגמ' על הקו' לר"י כי לא יבית מי לבי מנסבא מיפר לב בעל דתי' הגמ' אין כבעל מיפר בקודמי' זה בפסיקות כיון דכנר גבחה הכחובה קודם שגשחת וס' חל עלי' אז הנדר בודאי לא יוכל כבעל להפס לה אמנם על ס' הגמ' על סא דתי' יבית נדרה וגובה כחובתה דנדרה מעיקרה בזה כיון דגובה כחובתה לאחר שגשחת ובה אז חל הנדר חל רק לאחר שגשחת וגובה כחובתה ס' ס"ד דיפיר לה כבעל לזה רש"י דאין הבעל מפר בקודמי' דכתיב ואש בית אישה נדרה הוא אף דכנר אינו חל עד לאחר שגשחת כיון דגוף כנר לא ס' בבית אישה לא יוכל להפס לה. וממילא יש ראוי' דרש"י דנדרה' אינו מרש"י טפו דל"ג ס"ל לרש"י להביא הקרא דנדר אלמנה וגרושה :

ומעתה

אש יומא דלישעה רש"י נס נאסרה על נפשה כנדר מכל מוזן חל הנדר יכ' קשה לתנאי הולך רש"י להא דדודור על תנאי ויש להאריך עוד בזה בדברי כר"ן עי"ש לבין רש"י דמחמת ג"כ דחידוד על תנאי אפי"פ כבוד דלא נבחה' כל פירות נאסר דס"ל כדעת ח"ס חולק' שביא סמ"א שם :

ומעתה

לדינא באסר על עצמי בין זכ ונחשבו כל מה שעתבתי לנכוחי חלקן בין נדר לשבועה דכנדר לכל הפוסק' לרין שיר דוקא וכו' דנתעבר ומי"ס בעל לגמרי לא חל הסרה כיון דליכא שיר הוא רק לנחמא דמילתא כי אפי' א"א דנס כנדר ל"ג שיר עכ"פ סגור הוא כמ"ש הרא"ש בשבח כיון דלעני' או איכא שיר בשבועה לעמין קרבן ובמודד למלקוח משא"ס א"ס יין זכ שאסר עליו נחשבו כולו אז ליכא עליו שום אוסור כל דכפך באיסור לביסר ודאי ל"ג שמה כחובות דתי' ר"י ונדר אלמנה הטעם דדבר שיש לו מתירין לא בעל משום עד שחאלט באיסור חאלטו כסירה הודאי ל"ג בזה דבר שיל"מ כיון דגם לאחר הסרה יאכלנו באיסור ע"י ביטול ברוב כיון דהתרה אין לה מקום לתול הוא כמאן' ליתא חלל לשיע' כר"ן דחשיב מין בעמי דלא בעל אפס' לדחוק ולומר כי

הרין אמר כיון דאש לא יאכל ז' ימים ישחכן ונאסר לא יאכל אז ימות והוא נשבע לבעל המאה דמוסר הוא שלא להמית אפי"פ. ובש"ע ס' ר"ו כתב הסו"ד כס"ק ס' על דברי המחבר ספ"ד' כשנבע שלא יאכל ז' ימים או ששבע שלא יאכל כל פירות שבעולם דמין אותו ויאכל נאסרה וז"ל כהנס ששבע שלא יאכל ז' ימים כחא ששבע להמית עצמו וה"ל נשבע לבעל אה המאה עכ"ל. ולפי"ו ממילא כיון דנדר חל על דבר מאוב ממילא כחומר קונס כל מוזן עלי חל הנדר ואסור בכל מיני מוזן. ולזה יומא סא דגרסי' שם נדרתה ואוסרת על פירות [וגם דנמקוס ס"ג' דשאי לעבור על נדרו כולו על כל פירותיו. אבל מ"מ חל הנדר מיקרי רק שגדחה מפני סכ"ג וסיכא דסוי רק מחמת דימיו ל"ס שוא לשיטת הר"ן שם. ולפי"ו חמוכים דר"ן רפ"ב כג' במידושו' דל' דבאוסרת נדר כל פירות דמי לקודם שלא חישן ג' ימי' חל' מלחתי כחמון ח' שביא קושי' ונח. והחוס' שם דתו ג' ז' ו"ל כס"ל כשיעה כרמב"ם דשלא אוכל דמי לשלא אישן. ואח"כ מלחתי כן מפרש כרמב"ם ואשחיק כל דבריו [וכפי הגר"ה יש בהם טעם הדפים] וז"ל ונדרה ואוסרת על פירות שבעולם ל"ד כל פירות שבעולם דא"כ ס"ל כמ"ד קיום שיש בניה ג' ימים דלוקא וישן לאחר וכו' א"כ אפשר לומר דבשביעה אש נשבע על דבר שא"ל לקיימו כיון שהוא אסור גבול בני הא דלמתי' לוקא משום שבוטא שוא אכל בני קונס דסוי אוסור חפלא לא כברי חל האיסור וז"ל חל' ככחל אוסור וכיון שאסר לא פרות עליו לא אסרה ל' למדתיים מיה אלא במחוק משום פקוח נפש ופיקו אפי"פ דהוא אוסור השאל ולא חל עלי' אוסור טעמא משום דהוא דבר שהוא משבעל מאליו ע"כ יתבטל בלא שום משיב' כחש"כ בחש"כ דלוינו מחבטל אלא במשנה דידו' עכ"ל :

ואקדים

מה דלמתי' עוד נשיב דברי רש"י דאוסרת כל מוזן דתתסו הא ה"ל שבועה שוא ועוד עמדתו על דברי רש"י בסוגו' דפריך הגמ' כי לא יוסת ממי לבי מנסבא מיפר לה הבעל ותי' הגמ' אין כבעל מיפר בקודמי' ופי' דרש"י נדרתה שקדמו לשולאי. והלו שם בחי' הגמ' לא נדרתה מעיקרא פי' רש"י וז"ל נדרה קודם גבוחי' גובה אף אחר נשואי' דאין הבעל מיפר בקודמי' דכתיב ואש בית אישה נדרה. עכ"ל. ויש לרקוק תנאי' לא כחבו רש"י כן בחי' דלשון בגמ' אין כבעל מיפר בקודמי' דכתיב אש בית אישה נדרה. וז"ל ובהו יסי' דרש"י כנדרים אינו מרש"י גופו כמ"ש בס"י חו"מ ס' קפ"ו [כביאו השם הגדולים ע"ש] דכנדרים (דף פ"ח ע"ב) במתני' ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה כילד אמרה כרתי נזירה לאחר ל' יום אפי"פ שגשחת חוק' ל' יום אינו יכול להפס וכתב רש"י ד"ס נדר אלמנה וגרושה כילד בנזירה עמין אחר קרא שנדר אלמנה וגרושה יקום עליה עכ"ל. מדברי רש"י נראה דמקרא זה עובת אף דנדר אינו חל רק לאחר הששוין לא יוכל כבעל ג"כ להפס כיון דגוף כנדר ס' קודם שגשחת וז"ל כר"ן שם וז"ל דודאי קרא להכי אחי וכו' עי"ש. אמנם מראשונה שכתבו דלשנה דקרא נקט עי"ש ביעב"א וגמ"י שבה' נדרים לרמב"ן וכו' ונדרה לזה משום קו' החוס' כחובות (דף מ"ט פ"א) ד"ס ונדר אלמנה וגרושה מה ח"ל וז"ל חומא דלישעתיך לכנדרת' כפ' בתרא דנדרים עכ"ל וע' בכו"מ בס"י ל"ד ס"ק ל"ב וז"ל כש"ה כחובות דתי' ר"י ונדר אלמנה וגרושה וכו' קשאו בחו' דהא אילעריך לכדפי' רש"י ז"ל כפ' בתרא דתנן כהם ונדר אלמנה וגרושה יקום עלי' כילד אמרה כרתי חיר לאחר ל' יום וכו' ודע דיש מי שפי' שם כנדרים דהא דקתי' סא בשתנה ונדר אלמנה וגרושה יקום עלי' לישנה דקתי' הוא ולא אקרא קאי ולכך פירושה לא

לפ"ו ממילא גם להר"ן אם אסר מחיבה כשרה עליו כגדר ונחערב באחרות דבעל מה"ח כרוב אין לאסור משום דבר שיל"מ כיון דל"ש עד שהאכלנו באיסור האכלנו כביהר דגם לאחר חכמה יאכלנו באיסור כיון דהתרה לא מהני כיון דליכא איור כלל אף לענין איסור. וגם בנידון כזה שאמר קובש עלי מחיבה כבילה ונחערב זהו גם מעיקרה לא ה"י בכלל דבר שיש לו מהיר"י כיון דלא ה"י מניח להסיר לו הסדר והדבר נכון כבבבא דלוינו בכלל דבר שיש לו מחירים ובעל כרוב :

דקודם שנחערב ה"י מהני התרה שם היחר עליו ולא בטל. אמנם לפת"ש במקום אחר דגבי יבש ביבש דגם לר"י מניח בטל ממילא דקשה אח"י לא יכיר בטל דבר שיל"מ ביבש ביבש וכבר דברו מהם המחברי' וכחצוהו באריכות דדוקא נח בלה ס"ל להר"ן דל"ש עד שהאכלנו באיסור האכלנו כביהר כיון דהאיסור כמאן דליהא אמנם יבש ביבש האיסור כמאן דליהא [ולכן בטומאה וכחמתן בפסח בלה בלה איש חוזר ויטעור ויבש ביבש חוזר ויטעור] ס"ל להר"ן ג"כ הפסע עד שהאכלנו באיסור האכלנו כביהר

בענין חצי שיעור ע"י תערובות

הקונטרס הזה נמצא בין כתבי הגאון המחבר וצ"ל ושייך למ"ש לעיל (בפתח השער ברך ה')

בענין חצי שיעור ע"י תערובות :

מלקות ל"ש לומר דהספק הביהר לאיסור כיון דגם על הא"י אינו לוקא. והאיסור אינו מהספק לביהר רק שיב"י כמורו. וכיון דאינו חייב על האיסור ממילא דאינו חייב על הביהר יותר ממה שבי' חייב על הא"י. ומש"כ לענין איסור דחלי שיטור גדוליו י"ל דלענין זה מהספק האיסור אה הביהר להיות כמורו ושיב"י כולו איסור שיב"י גם על גוף הביהר עכ"פ הא"י דח"ש :

ולפ"ז י"ל דמר בר"ה ה"י מוגלל בשיטורו כיון דהוא כבר ח"ש מותר מה"ח וכיון דלוינו על גוף הא"י איסור דאורייתא ממילא דל"ש לומר דמהספק הביהר לא"י דלוי'. דהא אינו מהספק אה הביהר שיב"י המור מן הא"י עלמו. ומהספק רק לאיסור דרכן. ולכן ה"י מוגלל בשיטורו. וע"ז השיבו האר"י ח"ש איסור מה"ח וכיון דליכא עליו איסור מה"ח ממילא אפי' ה"י אמרינן במ"ש הא"י דלוינו מהספק אורו לא"י מלקות מ"מ לענין זה מהספק אורו שיב"י טעמו נעשה איסור. ושלא יב"י כגדר ח"ש ע"י תערובות. דזה הוא רק בתערובות יבש ביבש דל"ש נהפך. אבל בתערובות לה (בלח) במקום דשייך נהפך אינו בגדר ח"ש ע"י תערובות כיון דע"י הפסע מהספק טעמו לאיסור ולענין איסור דח"ש ה"י הכל א"י ולא ה"י תערובות ביהר כלל ומיושב ק"י הר"ש :

ולשיטת רבינו חיים כהן ביטורו כה"ש דס"ל דהיכא דליכא כוזה כדרי אכילת פרס אז אמרי' נהפך כולו לא"י משא"כ בדליכא כוזה כה"ש לא נהפך כלל ע"ש. ולכא"י כיון דה"י שלביש וליכא כוזה כה"ש ולא נהפך נהפך במק"ע הא"י ח"ש על ידי תערובות. אמנם דגם ז"ל דדברי רה"ח הם רק לענין מלקות הימנא דהביהר מהספק לא"י שיב"י חייב על כל כוזה וכוזה. ע"ז כהנ שפיר דדוקא היכא דליכא כה"ש דלוי אף אם לא נימא נהפך מ"מ יב"י מהייב מלקות על הא"י אמרי' נהפך שכווא מהספק להביהר שיב"י כמורו. ויה"י חייב גם על הביהר. משא"כ היכא דליכא כה"ש ל"ש לומר נהפך דהא"י מהספק להביהר שיב"י כמורו ויה"י חייב גם על הביהר. דהא גם על הא"י אינו מהייב מלקות. אמנם גם היכא דליכא כה"ש עכ"פ לענין זה אמרי' נהפך הביהר לאיסור שיב"י כאלו ה"י כולו א"י לענין א"י דח"ש ושלא יב"י כגדר ח"ש ע"י תערובות. [אמנם כזה יש לענין דיל' דלשיטת הסוברים דח"ש ע"י מותר מה"ח. ממילא בדליכא כה"ש לא מהייב על האיסור

האחרונים חמכו על רבינו יקר [בחוס' מס' ע"ז דף ס"ה ע"ה ח"ד"ס ולידך] דהא דס"ל לר"ש כ"ש לפחות הוא רק בעינא אבל בתערובות לא. ותמכו מק"י גמ"י שבושת (כ"א ע"ב) דפריך גמ"י וא"י ס"ד בעלמא כר"ש ס"ל ל"ל לר"ק. ולשיטת סד"ר יקר ק"י הא בעי הליכא כיון שבושת בתערובות. גם חמכו על שיטת הסוברים דה"י שיעור ע"י תערובות מותר מה"ח וחמכו סד"ש ע"ב ע"ב יב"י (פ"ב מ"ג) מהא דחולין (י"ח) כה"ש פלגא דזיהא דהר"ב דפ"ל (ד"קולא דביב"ה סב"ר מר בר"ה לשער בתחתי) פלגא דזיהא וכו' ועוד הא אר"י ח"ש האור מה"ח וקשה הא ה"י ח"ש ע"י תערובות והוא רק דרכן. וע' בל"ח פסחים כה"ש דמשנת :

ונראה לפענ"ד יבש דהא ק' כהא דכבר מנכ"ה שער בתחתי לפי שאינו רק א"י דרכן. מה בכך דח"ש אינו אלא דרכן. הא הריבא עס גשר הוא מבא"מ כעטמא כמנזרח כה"ש כה"ש ופ"ך. וא"כ אם התרבה טעמו עטס כבשר אמרי עכ"פ דלוי'. ולשיטת רוס"פ אמרי' היכא דהרגש עטס האיסור מהספק גוף הביהר לאיסור. וא"כ אמאי ה"י מוגלל בשיטורו. דה"י ס"ל ח"ש אסור רק מדרכן וגם אם יב"י נרגש העטס לא יב"י איסור דלוי' רק דרכן ולכן ה"י מחיר דיכול להיות דגם בתחתי לא נרגש העטס וליכא אף איסור דרכן. הא ה"י לו לחוש דהרגש העטס ויהעבד כולו איסור ומייב על כל כוזה וכוזה. וממילא דיה"י אסור מה"ח :

והב"פ (כ"ב ז"ב) יודד לומר דאפי' להפסקים דאמרי' נהפך וזו הוא דוקא כגבע שיעור שלם דכייט כוזה כמאכל כזה אמרי' נהפך. משא"כ אם לא כגבע רק ח"י יב"י כזה לא נהפך כיון דגם על הא"י אינו מהייב מלקות ע"ש. ולפ"ז ל"ק דמ"ש ה"י מוגלל כיון דליכא רק ח"ש דבוש לא"י נהפך. [אמנם דדברי רש"י פסחים (פ"ד ע"ב ד"ס) מפת וסיק) מנזרח להיכך דעל הא דנזיר ששרה פתו כיון ויש בו כדי לנ"ף כוזה מפה ומייב חייב. כהנ דלוינו פסע איסור' בכל הפס לא ה"י פליגי רבנן ענה דהא ס"ל טכ"ע דאורייתא ע"ש. והא עס ה"י רק ח"י שיעור וא"כ חייב מתחת נהפך. אך אפי' לדברי כה"ש י"ל דדוקא שיב"י נהפך לא"י מלקות ע"ז י"ל כיון דלא ה"י רק ח"ש וליכא על האיסור חייב

כאיכור וגם לא אסור משום אי' דחיי שיעור כיון דעל גוף האיכור ליכא חו כעת שהוא בתערובות איכור דחיי שיעור. אך לשיטת ר"ח דכל ענין אמרינן נהפך י"ל כמ"ל :

ולפ"ש דמנ"ש כסוגי' דמסרת מוכח דאפי' נהפך רק חיי שיעור אפי' אמרי' נהפך כולו לאיכור אפי' למלקות י"ל דזה הוא דוקא לפי האמת דמ"ש אסור מס"ה וכן איכור עליו שייך נהפך. מבא"כ אי לא אסור כלל ל"ש לומר נהפך. וי"ל דמ"ש ה' ר"ח מלול בשיעורו. והשיב לו דמ"ש אסור מס"ה ואמרי' נהפך. ושוב לא הוי ע"י תערובות מחמת נהפך :

עוד י"ל בישוב דבר זה עפ"ד האחרונים [וכמ"ש לעיל בפנה השער בק"ח ע"א דג"ס וכו' וכו' עד דליכא משום טעם כעיקר. וירשעו כמעין משם] :

והנה לשיטת הסבורים דאי' דרבנן שפיל לפחות מס' מותר לכוסיף עליהם ולבטלם. חמסו בחוס' ביב"כ (דף ע"ב) מהא דאמרי' כסוגיון ח"ל אטרי לא חולו בשיעורין דרבנן ואמאי לא כוסוף עליהם עד ס' אפי' דגם אי' דרבנן שיש לו שורש גדאורייתא אסור לכוסיף. ודלא לתרן וקאדיס ליטב דבני כרמ"ס (פס"ו ממאכלות אסורות סיכ"ה) וי"ל אסור לנטל היכורי' של חורה לכחלה וכו' כי"ל כפי שפילא אפי' של עילה למוך פנה סאין שברי נאמר בכל י"ל ביב"כ מהא סאה אהדוה וירק כדי שיעלה באחד ומאחיים וכו' אבל באי' של דברייהם מנעלים האי' לכחלה כי"ל חלב שפיל לקדירה שיש בה כשר עוף ונתן טעם בקדירה מרבה עליו כשר עוף אחר עד שיבטל הטעם וכו' ע"ל. ועמד הלח"מ למת שיהי כמשל בדלח' נקט של עילה ודבר נקט כשר עוף בהב"ב גם בדלח' הו"ל לנקוט כשר בהמה בחלב. וי' דלק"מ דהא גם באי' דרבנן אסור לנטל האי' לכחלה ולא הוסיף רב לכוסיף עליו א"ס ופל לפחות מס' וכמו שנקט הרמב"ם מרבה עליו עד שיבטל. אבל לנטל לכחלה ודאי אסור אפי' בדרבנן. ואפי' כרמב"ם בא לאשמועינן דבאי' דלח' אסור חף לכוסיף עליו. וזהו לא ה' יכול לנקוט כשר בהמה דהא כזה א"ס ופל לפחות מס' ונתן בו טעם חו נבי כב"ח בודאי ע"כ דלח' ונהפך כולו לאי' ובא"כ בא אחי' לכוסיף ולבטל לדין לכוסיף שיהי' ס' נגד כולו דהא כל הקדירה נעשה איכור וזה לא מקרי מוסוף רב מנטל. ובאופן זה לנטל לכחלה גם באי' דרבנן הבור. לזה כיוון נקט הרמב"ם הדין בערלה שפיל סאה לתוך מאה. דשיטת הרמב"ם הוא דלא אמרי' נהפך כלל.

ואפי' לאותן השיטות דס"י נהפך אפי' סיכא דליכא טעם כמו בערלה בפחות מ' ואיכא ק' נהי דאסור מ"מ נהפך ודאי לא אמרינן ונשאר הכיחור בהחירו. וי"ל לכוסיף רב נגד הסאה כל איכור ואפי' אסור בדלח'. וכן ככשר עוף בחלב שיעת הרמב"ם הוא בדאי' כב"ח דרבנן ג"כ י"ל נהפך הכיחור לאיכור וי"ל לכוסיף רב נגד האיכור ולכן כ"י. [ועי"ז סי' ז' סק"ד]. ולפ"ז י"ל דסבורים דבאי' דרבנן מותר לכוסיף ס"ל דגם באי' דרבנן סיכא דלח' בו טעם אמרי' נהפך הכיחור לאי' ונעשה כולו אי' ולכן לא משכחא הדין שיהי' מותר לכוסיף רב ביב"כ כיכא הכיחור דביב"כ. אבל לא בלא דהוי כיון דליכא טעם אמרי' נהפך הכיחור לאיכור ונעשה כולו איכור ויהי' לדין לנטל כולו וזה אסור גם בדרבנן דלא הוסיף רב לכוסיף ולא לנטל :

ובזה י"ל קו' הר"ש על הרמב"ם דהוא ס"ל ג"כ דחיי שיעור ע"י תערובות מותר מה"מ כוודע. [ועל כרמב"ם ישאר קו' כ"ש מחולין (מ"ה) ה"ל. דל"ל כמ"ש דאינו נגדר חיי שיעור ע"י תערובות כיון דע"י נהפך טולו לחי'. זה אינו בשע"ת הרמב"ם דלא ה"ל כלל כך

דרבנן]. וי"ל דהגם דס"ל להרמב"ם דאפי' באי' דרבנן שיש לו שורש בדלח' מותר לכוסיף עליו. י"ל דזה רק סיכא דגוף האיכור (אפי' בעינת) אינו אלא דרבנן משא"כ סיכא דגוף האי' הוא מס"ה וקאדיס חיי מ"ס ה"א הבור מס"ה רק דשקויו שהוא בתערובות אינו אלא איכור דרבנן י"ל דגם הרמב"ם מודה דאסור לכוסיף. ויש להביא ראי' לזה מהא דנקט רמב"ם דבדלח' אסור לכוסיף כסאה של ערלה שפילא למאה דאסור לכוסיף עד ר'. וזהו דרבנן בערלה מאחיים אינו מס"ה דמ"ס"ה כל איכורים בעלים ברוב כמב"מ. ובה"מ נהבטל סיכא דלא נרגע הטעם. וא"כ מס"ה סיכא דליכא מאה מנטל כיון דודחי' לא נרגע בו טעם איכור ואמאי יחי' אסור לכוסיף עליו עד ר'. מהו מוכח כיון דשיקך באי' הוא מס"ה הגם דשקויו בתערובות אינו רק דרבנן אסור לכוסיף עליו :

ולפ"ז י"ל להרמב"ם כן כפי' גמ' לא חולו בשיעורין דרבנן וכמו שהוא עכשיו דליכא רק ע"כ שלמים אסור אפי' דליכא רק אי' דרבנן. ורק דע"ז סי' סק"ה לכוסיף עליו עד ס' כיון דגוף האי' אינו אלא דרבנן. וע"ז אמר ועוד ס' אמר ר"י ח"ש אסור מס"ה וכיון דגוף הכיחור אסור מס"ה כגם דשקויו כשהוא בתערובות אינו אלא אי' דרבנן כיון דהוא ח"ש ע"י תערובות ח"ש אסור לכוסיף עליו כיון דגוף האי' א"כ מס"ה וזהו להאי דודעוד [כא' אמר ר"י ח"ש אסור מס"ה] לריב"ן לזה ולא חולו בשיעורין דרבנן ולא בא רק לטעודף דלא יחי' רשאי לכוסיף עליו :

עתה אבוא ליב"ב דבני הר"י יקר מקו' האחרונים ה"ל. דהגם בדבני רש"י כסוגי' דמסרת כ"ל י"ס לעי' כמ"ס דחילו פסם איכורו בכל הפה לא הוי פלוגי' רבנן עי' דר"א דהא בלא המיל"א חייב משום טע"כ. דע"י הטעם איחשבה כל הפה איכור. וזה י"ע דהא גם ביב"כ ביב"כ סיכא דנרגע טעם האיכור כגון קתח חמין בקתח שיעורין אמרי' ג"כ ע"כ דלח'. ובא"כ ה' בתערובות איכור כדי לתת טעם בהיחור ויהי' נרגע הטעם גם זה אסור מס"ה מחמת טע"כ דלח' ונשימתו ו ככירו. והדרבה זה השיב טעם הבה מן הממס ואפי' להסבורים ע"כ ע"ז לח' דלח' מ"מ באופן זה בקתח העין בקתח שיעורין דהוא ע"כ טעם בלא מהנמס לבי"ז אמרי' טע"כ דלח' כמבואר ברין ורשב"א כסוגי' דורוע בטלה. ואפי"ה לא בזה נהפך היחור לאי' והוא כיון דכל גרעין שוחד כפי עצמו וחיי נותן טעם בחיבורו ומש"ה ל"ש נהפך. דהא דאמרי' בשאר דוכתי נהפך הוא מחמת בליעת טעם אי' הכנסת בתוך הכיחור כבליעת מהפך את הכיחור לאי'. משא"כ יב"כ ביב"כ דלא נכנס בליעת איכור כביסר לא נהפך. ולפ"ז י"ס לעי' במיור ששאר פתו כיון [כמ"ש בפנה השער כד"ה וכוה ועי"ש החיורין] :

מעתה י"ל דבני הר"י יקר דנקט לזוקק חי' רש"י דמיידי דלא נבלע היין בכל הפה. ורק סיבך על קו' רש"י כמ"ס הכו"פ (חי' ז"ב) ה"ל דבלא נבלע כו"ס שלם של איכור לא נהפך. אמנם כה חינה לדין דבשיבין כו"ס לענין חיוב מלקות. לכן כשנבלע פחות מכזית ל"ש נהפך דהא אינו מהפכו להיות מותר מן האיכור בעצמו. ועל האי' עצמו לא ה' לוקה כיון דא"כ כו"ס. משא"כ ל"ש דס"ל. ג"כ נמטות וכ"ש ל"ש כמו כו"ס לביב"כ. ממילא ל"ש אפי' בליכא רק ל"ש מהאיכור אמרי' ג"כ נהפך דהכ"מ מה"מ א"כ הכיחור כוודע. ושי"ה' גם על הכיחור חיוב מלקות. וי"ל דקו' כמ"מ בשבועות דאי כר"ש ס"ל למת כשיבין לזרוף ח"ל דחייב משום טע"כ ואיחשבה ל' טולו איכור. וי"ל מ"ס דאובל כמערובות

בחדשות דהא ע"י כטעם נעשה טולו איסור. חמסם זה פתח על הגמ' דנקפ' נייר שפסד ואייירי רס' שייעור כבישה בזה חייב משום טכ"ט. אבל כר"ר יקר נקט שנגלע. ו"ל דלא כ"י שייעור כבישה רק שנגלע בו כוית ובזה ודאי לא מחייב מחמת טכ"ט כמ"ס [בפתח השער ש] דמס שנגרש טעם היין הוא ענוף היין אבל ענוף הפח לא נכנס פסם כלל. ומת"ס בפי' לירוף. והנה ידירי מוס' נפסלי קשה לי ע"ד כר"ר יקר מירושלמי פסחים ר"פ אלף עברין דקתני בכרייתא על חמץ נדור ענוש כרח ועל עירובו סופג ארבעים. וקאמר הירושלמי תפטר שיש בו חמץ ואין בו זית וכר"ס דלאמר כ"ס למכות. כ"י דגם בפתרונות קאמר ר"ס. ובשכחיו לפ"ד הכו"פ כ"ל דגם ל"ס דלאמר' וזו ק"ר רק בנתערב כוית. ולתמ"ס למשל דל"ס דכ"ס לנחוח ממילא בכל ענין אמרי' הספך. ו"ל דבכרייתא ה"ל איירי בנתערב פחות מביצה וזמן בו טעם. מ"מ כיון דנתערב פחות מכחית ל"א נספך הכישר לאיסור ולכן אין לוקין. משא"כ לר"ס דס"ל כ"ס למכות נספך לחיוב מלקות. אבל לא לגבי כרח כיון דבט"י כוית ל"א נספך לחיוב כרח :

כגמ' דזכו הישר הוא לענין אין מבטלין. ובהחלטה דכ"מ אין מבטלין והכא מבטלין ומי' פתח דלסיכורא דא"מ הוא רק מדרבנן וזה קאי אדאורייתא [ע"פ ע"י קשק כיון דהי' מאה או ס' נגד ס"ל וממילא ליכא כוית ככ"פ ואז מותר מה"ס דהגם דלא פ"י מ"מ. הא ליכא רק אי' דה"ס ע"י קערוכות :

וצ"ל כיון דבקדשים אמרי' ג"כ המלא' ולכן האסור מה"ס לג"י כיון דמב"מ ל"ב ממילא דתמקף ביתר לאיסור והיו כאלו כלו איסור. ובהא דאמרי' דחמי שייעור על ידי הערבות אינו אסור מה"ס הוא רק באותן איסורים דל"א נביישו. כמל"א וז"ל אין הכישר נשאר בסחירו וליכא עליו ש"ס איסור. ממילא הוא אורל ח"ס איסור עם הערבות סהר. משא"כ סיכא דלאמרי' כמל"א אז סיכא דהאי' לא נתבטל ממקדף הכישר כהאי' ול"ס ח"ס ע"ס. ובאמת ה"א דלאמרי' בכ"מ דל"י מב"מ ל"ב אפי' בערבות לח בלה סיכא דליכא ככ"פ. זה רק מדרבנן אך גבי זרוע בשיטה דהוי קדשים ולאמרי' גבי' המלא' בזה איכא חי' דהו' לג"י. וזהו אמרי' לא נלכס חלה לרי' :

ורפ"ז מיושב בגי' בדברי רבא ל"ג חלה להסגלא. דהפ"ל עפ"ד כר"ן בסוגי' דגם דברי רבא קאי אליבא דרי' ע"ס. וזהו פירושו ל"ג חלה להישר מל"א וכו' דאי כיו אמרי' ג"כ בזה כמל"א או כ"י אסור לרי' משום דמב"מ ל"ג והנה דליכא בערבות חלה משאו ל"ס ה"ש ע"ס דכיון דל"ב אמרי' כמל"א ואינו נגדר ח"ס ע"ס דהוי טולו איסור כיון דגם הכישר ממקדף לאיסור רק דבזה ל"א כמל"א. ולכן מותר אפי' לרי'. דהגם דמב"מ ל"ב מ"מ כיון דאין שם רק משאו כיו רק ח"ס ע"ס דמותר מה"ס :

וממילא מיושב דברי כר"ר יקר מקו' האמרוניס ממנ' דקטעינת דף כ"ח [וכמ"ס בפסח השער דף ח' ד"ס וכו'. בסופו] :

ועתה הנה ליסוד ג"כ קו' הסוסי' (במס' ע"ו ס"ח ע"א) ע"י כר"ר יקר דסיבא רמי' דר"ש לא ס"ל כ"ס למסח כשהוא בערבות וכתב דה"ל לא חמלא איסור בעל כל לר"ס. והוסי' משבו ע"ז דהא כ"ס לר"ס ככחית לרבנן דמי וכתו' דליבנן נתבטל כוית כ"כ נתבטל לר"ס כ"ס הריכא דליכא טעם נתבטל והספך כהי' להישר ע"ס :

ואפ"ל בטוגת כרי"ק פ"ד תוס' בטבות (כ"ג ע"א ד"ס נבילה בטעם בשמיים) דמקשי וז"ל וחי' מ"ש דלענין עומתה משא לא מהני ביטול כדוב דס"ס הוא נשא כוית נבילה ולענין חי' מהני וכו' ובסוף ביאש גבי ליבטל מים ומלא לגבי עיבס זשייה עלה נתערב קב העין וכו' דאפי' לרי' ג"כ לרבנן מבטל בכל. וי"ל דלענין אכילה כל משאו ומשאו שנגעס בבית הבליעס קמא קמא כפל כדוב דמי למנע כשנגע עומה וזהו חלה מדרבנן דהא דמסתבר דלעומתה משא נשא וזהו חלה מדרבנן דהא נתבטל כדוב מ"מ כפי דגזור רבנן נענין כו' לא גזר לענין איסור דלא דמי מעטמה דפרישות עכ"ל. וד"ק לריבין ביאור דנחלא מקשייתס הא דלסיכורו לכיבא גס דסוקן ביאש גבי מים ומלא (על מה שהביאו מקודם דגבי איסורין שי"ך ביטול) הוא משום דמזיא ומלא קשה ניושר דזכ דמי ממש לעומתה מ"א. דהא סס הוא נשא אח המאכל חוץ לעירוב דמי ממש לעומתהו. חמסם ע"ז לא לרי' חיובו דכל משאו שנגעס בבית הבליעיה בטל הא בכיבס הוא לענין עירוב דל"ס זכ :

וא"ל דבאמת לא דלרי' מב"מ ל"ב הוא רק מדרבנן [דלכאוי ח"י שייעור על ידי הערבות וממילא לרי' דמב"מ ל"ב אסור בכל ענין אפי' בדליכא ככ"פ] ובאמת מה"ס לא נאסר לרי' רק בדליכא ככ"פ או בערבות ובהא סיכא דאכל אח הכישר בפי' עמלו. רק בדברנן אסור היכא דנלגע משאו איסור כהישר. דז"ה מדלמרי' אסור דרוע בטעם אהא דקתני זכור הישר הכא מכלל איסור ל"ג חלה לרי' דמב"מ ל"ב והכא בטל. וזה קאי אדיו תורס [כמ"ס כרשב"א שם הא דלא חי' עור

עור כ"ל בישוב דברי כר"ר יקר ואקדים ליבש דברי סוס' בסוגי' דרוע בטעם ע"ד רבא דלאמר לא נלכס חלה לטכ"ט דבקדשים אסור והכא שרי. וחמיה בסוס' דהא דרוע בטעם בשיטה ליכא טעם כיון דליכא לרי' ואין טעם כל שבו אסור בקדשים. וזכר שביחו גי' דנרביין דברי רבא לא נלכס חלה להישר דבקדשים אסור והכא שרי דבזה מיושב קו' זו וגם קו' תוס' שם דהא יקדש בעינן להמלא' ולא לטכ"ט. חמסם כפי' בגמ' זו אין לו הכנה דלכאן שי"ך בזה המלא' וסוס' שם דחקו בזה :

ונראה לפע"ד ליבש דהנה לסאונריס דחמי שייעור ע"י בערבות מותר מה"ס יס לענין לרי' דמין בתינו לא בטל אפי' בחלף. מה נכך דלא נתבטל מ"מ סיכא דליכא כוית ככ"פ ליכא רק איסור דחמי שייעור והיו ח"ס ע"י בערבות ומותר מה"ס. בשלמא גבי דס כפז ודס השעיר אמרי' שפיר כיון דל"ב עדיין שם השעיר עליו. ובשמייה נובל לנחוח מרס כפז ומרס השעיר אבל לענין איסור שיהי' כל ההערבות נאסר קשה כ"ל. וז"ל כיון דל"ב אמרי' נספך הכישר לטיוח טולו איסור. דז"א מב"מ דלא נגנש בו הכעס מהאיסור ודאי ל"ס לומר נספך. ונספך שי"ך רק באיני מינו סיכא דנגנש העעס. משא"כ בתינו. ושד דהא לרי' מב"מ אסר במשאו ובמשאו ודאי ל"ס נספך דהא גס אס כ"י אינו מיוט לא כ"י נגנש בו כעס איסור. ועוד דהא גס בערבות יבש ביבש ס"ל לרי' מב"מ בזהו לשיטת רש"י. ובהו ודאי ל"ס נספך דהא אינו חוץ טעם בתבירו [בערבות ויבש יבש סיכא דיוטל לטיוח דאכל ה"איסור בפני עמלו כגון בתחיתס בין כהיכות. בזה אמרי' שפיר לרי' דנאסרו כולס דענין דהא נתבטלס כהיכות דאיסור והוא יאכל אחת ולכן הכל אסור. אבל כגווגא דבשום טעם לא יאכל ככ"פ כגון קמח בקמח שנתערב וליכא ככ"פ בזה קש ככ"פ] :

וא"ל דבאמת לא דלרי' מב"מ ל"ב הוא רק מדרבנן [דלכאוי ח"י שייעור על ידי הערבות וממילא לרי' דמב"מ ל"ב אסור בכל ענין אפי' בדליכא ככ"פ] ובאמת מה"ס לא נאסר לרי' רק בדליכא ככ"פ או בערבות ובהא סיכא דאכל אח הכישר בפי' עמלו. רק בדברנן אסור היכא דנלגע משאו איסור כהישר. דז"ה מדלמרי' אסור דרוע בטעם אהא דקתני זכור הישר הכא מכלל איסור ל"ג חלה לרי' דמב"מ ל"ב והכא בטל. וזה קאי אדיו תורס [כמ"ס כרשב"א שם הא דלא חי' עור

בעי כוח האדם. זה ענין לחיבורם (וכפי הנראה דבזכ
 ס' יקרה פ' יציאה ולריך ביאור). וכל ספירוס בל"ק
 דהא ק' על יד' למלק דבני חיסור כל משכו ומשכו
 סכננס לבי' י' סכ. נסכבל ב'ב' . הכך רשאי לחבל
 המשכו הראשון. הא' משכו חסור מ'ה בלא ביוטול
 ברוב ו'כ' ב'ב' המשכו הראשון הא' נסכ'ב ב'כ
 המשכו חיסור דגס. זה חסור מ'ה' וסכיסר רק מהמת
 ביוטול ברוב ובזה ל'ס' ביוטול משוס דכו' כמו עומאת
 משא. ו'ל' בחיורוס י'ס'ל לחלק בין א' מלקות ובין א'
 משכו לבי' ע'ו' רק א' דח"ש מכל חלב דאיו חסור
 כמו א' פלקה. ודוקא נבי עומאת משא דסוח א'
 מלקות חסור חיסור זה לא נסכבל. משא"כ א' משכו
 לבי' רק א' בעלמא נסכבל. רק דיקסא הא' י'סכ'פ
 לכז' ויס' א' מלקות וע"ז נסכו כל משכו ומשכו
 סכנס לבית ככלי' ע'ל ואין לזרפו לחיסור מלקות :
וע"ז כסנו ש"ר וע"ג דסכסר דעומאת משא גופ'
 רק דרכו וא"כ ממילא ק' גם על משכו הראשון
 אמתא לא נזרו לחסורו כיון דע"כ איכא חיסור ע'ון .
 בעלמא אס הוא דח' י"ל וחלק בין שאר איורי חליב
 לעומאת משא כיון דזכ א' מלקות אין ללמוד ממנו א'
 קול. אבל כיון דסוח רק דרכו לכו' קכס לחלק. וע"ז
 נסכו דמ"מ ל"ג רק על א' לחו לא על א' קל. וממילא

דל"ק מהא דבי' דכס ליבא רק' א' החומין דסוח רק
 דרכו וזה לא נזרו כמו דל"ג על משכו הראשון :
ולכ"ז י"ל דזכ ראיות כר"ד יקר דאס נימא דגס
 נסכרובות ס"ל לר"ס כ"ס לחכות ממילא לא
 יכ' שייך ביוטול כלל דכ' כמו עומאת משא כיון דלס
 על המשכו הראשון אס לא יכ' מוסר מחמת ביוטול יכ' בו
 א' מלקות. ועיוש קו' הוס' דנשזו לר"ס כמו כזכ
 לרכו דמי דבשלמא לרכו נסכבל כז'ס וי"ד לעומאת משא
 מכוס דכל משכו. סכנס לבית הבליעה נסכבל כיון דעל
 המשכו הראשון גם בלא כביוטול ליבא על המשכו א'
 מלקות ולכן ל"ד לעומאת משא ונסכבל. משא"כ לר"ס כיון
 דעל משכו הא' בלא ביוטול ברוב כ' ג"כ א' מלקות לא
 יכ' שייך ביוטול כמו בעומאת משא. וע"כ דנסכרובות
 מוסר ר"ס ולכן על משכו הא' אפי' אס נימא לא נסכבל
 ג"כ לא יכ' ע'יו' א' מלקות כיון שאין נסכרובות רק
 א' בעלמא ולכן נסכבל ברוב וליבא א' כלל כזו לרכו
 ואמרי' גם לר"ס קמא קמא בטל. [ויש עוד לעיו' דח"כ
 לפ"ש למעלה דביבא דלמרי' המלא' בוס ל"ס ח"ס פ"ג
 נסכרובות כיון דגס כסיסר מטערק לא'. ו'ס' = סכ' ק'
 מוס' לדוכת' לר"ס באיסורין דלמרי' בכו המלא' לא יכ'
 שייך ביוטול ברוב כיון דזכ דמי לעומאת משא כדלמ'
 הכיוטול ס' חייב מלקות על המשכו הראשון]. ויש
 לסה"ך עוד כזה ככז"י .

**שמות האנשים אשר באו על החתום לקחת את הספר שעדי שמחה
 השם יגן עליהם :**

הרב הגאון מ' חל' חייס ר' מנחם מענדל פאראזאוסקי	הרב וכו' מ' שמואל זינגל ר' ישעי פרווסס
מיוזם האבדק"ק לאדווי מלוגעשק	קלפפסיס דוב"ל פס ק"ק ר' יכרמל משה ריבענבערג
ר' אברהם שלום עבוד נסמ"ד כרב המל"ג מ' שלום	ר' יעקב כהלעיר
הגדול דק"ק לאדווי אויטריכדך האבדק"ק לינעטין	הרב וכו' ביתאן זכר טעמאן ר' יחיאל מיכל סכסן
הח' פישל טריויב	ר' אברהם דאבדק"ק קלאדאווע ר' יוסף הופנאגעל
הח' פישל סכסן עביר האבדק"ק פנחס סכסן גרינפעלד	ר' אלעזר בלום
מ' שמור כהל'בוסקי משא'סנין ר' משה דוד לאנדוי	ר' שמוס קלייטער
ר' אלימלך דאברוינסקי	ר' אהרן בלום
ר' מרדכי שמאן טריויב	ר' משה פנחס פילסער
ר' יצחק ח'י"ק אויערבאך	ר' מרדכי כהנפעל
ר' אברהם בוכוויץ	ר' מרדכי פייגענבוים
ר' אברהם בעססער	ר' זעריאל פשעפיווקי
ר' ליי יצחק סכסן	ר' פנחס לאטניט
ר' יחזקאל בערלינסקי	ר' ראובן בלום
הרב וכו' מ' מאסיל כהנאן	ר' שמואל גדלי' טראקטענהיים ר' ישעי וויסלינדי
הקדו"ס מ' זאב שלי"ט'ל לאנדע	ר' שלמה זלמן וועגברייס
ר' מענדיל במ"ר מאיר ז"ל	ר' בעזאל דוד זאלבערג
הרב המלא'ג מ' ליי יצחק ג"ו	ר' שלמה הופנאגעל
האבדק"ק אונגאריאלי	ר' שמערל קלפפסיס
זעליג טערשפינקעל	הרב הגאון מ' חייס חליצור ר' שלמה ריוועבערג
ר' מחסר' אברהם זאסן	וואקס האבדק"ק קאלייש חסן ר' יעקב זיידע
ר' טרגא פייקל וויינגאט	הרב הגאון מ' ישראל ירסער ר' פנחס שלמה זיידע
ר' שלמה זלמן כהל'רי	ר' יעקב אחיסל
ר' חייס פנחס גראבאקאפס	ר' ישראל יחאן ווייכסעלפניס
ר' דוד ח"ר זעליג טערשפינקעל	
המחמ"ג מ' גרשון טענעלמאן	
האבדק"ק קראשנאוויטש	
	הרב הגאון מ' ישראל זאב גליקסמאן
	הרב וכו' מ' ישראל ירסער ר' ישראל יחאן ווייכסעלפניס

ספר

שאלות ותשובות

שערי שמחה

מהדורא תנינא

הוא חיבור נפלא בשערים המצוינים בהלכה מתשובות השייכים לחלק יורה דעה.

מאת הרב הגאון הגדול המפורסם בהריפות ובקיאות שר התורה צדיק ועניו בקש"ת מו"ה יעקב שמחה זצלה"ה הראב"ד"ק קעמפנא יע"א בעל המחבר ס' שערי שמחה על כמה סוגיות הש"ס. המפורסם.

הבא לביה"ט ע"י אב ובנו שראו את החידוש היה הרב הח"ב החסיד שלשלת היוחסין כש"ת מו"ה משה מיכל הכהן שליט"א מו"צ ד"ק ווארשא ובנו האב"ד הסופגן יר"א וש"ס מו"ה יעקב שמחה ב"ץ נ"י נכדו הגאון המחבר זצלה"ה:

וזל"מ חתנות הרב הגאון הצדיק וכו' מו"ה חיים יעקב נפתלי שליט"א זילבערבערג ביה"ה"א המפורסם מו"ה אברהם בנימין זצ"ל הנאב"ד"ק וויערשוב תלמיד מובהק של הגאון המחבר זצ"ל:

אצל ר' משה ליפשיץ מחוק בית ספר הספרים בווארשא רחוב גאליווקעס נ"ו 40.

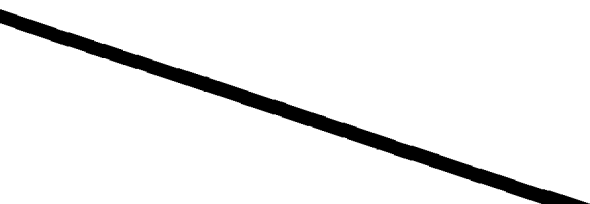
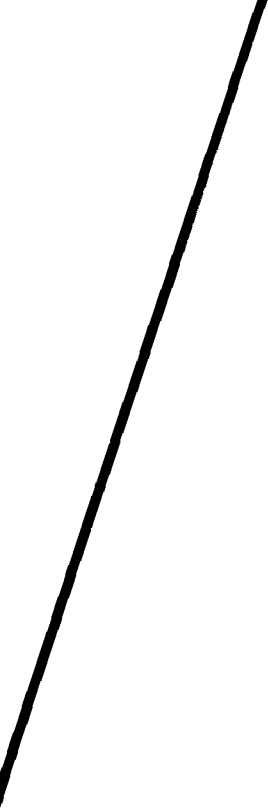
בילגורייא

ברומ של ר' נתן נטע קראנענבערג נ"י

שנת תרע"א לפ"ק

СЕРЪ ШАРЪ СМХА (часть 2)

Тпа. Н. КРОНЕНБЕРГА въ г. БѢЛГОРАЪ луб. губ. 1911 г.

הקדמת המוציא לאור נכד הגאון המחבר וצללה

רשימו קנאונים יועלצו קבאים בשערים המצוינים בהלכה. כתתי היום ברכה לפניכם. הוא חיבור נחמד ונעים מכבוד מר אבי וקני הגאון הנפלא צדיק יסוד עולם שר התורה כקש"ת מ"ה יעקב שמחה רעהפיש וצללה"ה הראב"ד רמ"ק קעמפנא בנקבי שם גם החיבור הזה שו"ת שערי שמחה אשר כבר יצא לי בנתיבין בחיבורו שערי שמחה שנפתחו בשנת תרל"ח. צדיקים באו במ ויתנו ההלכה ורב נאנוג. חכמים ראיהו ויהללוהו. נכונים ופארוהו. הכירו וירעו כי אך כפרוודור לסרקלין מה. יוענו ויאמרו שאו שערים ראשיכם ונזכה ונראה שפוני סמוני החכמה בכתי גואי ובכתי בדאי. ואמה יהנה הק"ם. כי כספה מן הים המה השערים האלה סוף ההמון כתבי ופסקי הרלכות אשר אא"ו וצ"ל השאר אחריו ברכה והמה ככתובים תחת ירי שמסרום לי כבוד אדוני אבי מורי הרבני המופלג היתק כו"ה צבי הכהן נ"י בן הרב הג' מוהר"ד יחזקאל וצללה"ה משראדו תקן אא"ו הגאון המחבר וצללה"ה. וגם פירז איה סאות רז"ב להנהיק הכתבים שיהיו ראויים להביאם לבית הרפוס. וסאו גדלני כי אא"ם שלי"מ"א על ברכי התורה והיראה ונגעתי בקצה מסה עזו ומעמתי סיערת רכשה של תורת אא"ו וצללה"ה. בלחה נפשי ורוחי להוציא לאורה את חירושי תורתו המאירות עינים ומשפחות לב. ואבל מסכות שונות ומצוקי הנה בעה"ד הקוטי נשארה מעל. וזה מקרוב כי עוררני כבוד אא"ם שלי"מ"א לאכר. מה לך נרדם. חוק ואמין. עוד יש נואלים בארץ. והלל המלאכה כי רבה היא. ואם חכם בני ישמח לבי גם אני וקח מצוה. ואו אשריך וטוב לך. לכן קסנו ונהשרד אני ובני הנחמד האכרך המופלג והשגון מ"ה יעקב שמחה נ"י לקיים סילי דאבות לעשות עמרה לראש וקגנו הגאון הצדיק וצללה"ה בהיום אמרו אמה בפיו על מסכבו כדרשת חז"ל על פסוק אנורה באהלך עולמים. יעלו חסידים בכבוד ידגנו על משכבהם. וואה תורת האדם ויתודנו כי התוה"ק לא תמש ספני לעולם והיא חיינו ואורך ימינו. ואולי על זה שאל החכם מכל אדם, מה יתרון לאדם בכל עמלו והשובתו בצדו, שיעמל תחת השמש לאמר, כי גם אתרי שקעה שמשו בעולם המדומה. נפשו עמלה לו ותורהו עומרת לעד. וע"י כ"ס חסידים ס"י תהשכ"ס :

תקוטי תשעשעני כי גדולים הקרי לב ישנו בצמא את חידושין ראורייתא ופסקי ההלכות של כ" אא"ו המחבר וצללה"ה. ויכיא ברכה לתוך כתיבה כמאמר חז"ל היכף לה"ה ברכה. והגני כמבשר ואומר כי כבר מסודר תחת ירי חיבור גדול ונפלא מאוד אשר כ" אא"ו וצללה"ה השחוקק מאוד להוציא לאורה בנקבו שם הספר **משכן העדות** על שו"ע ח"מ ואשר בין המון כתבי קודש וחל"ת הדינים אשר נשרפו בבית הרפוס ה"ל גם החיבור הזה. והוא נעצב עליו סאר. ואחזי ברוב עיון וגודל השקידה ימים ולילות כתבו והעריכו מחדש. ונפשו שוקקה מאוד להביאו על מכבש הרפוס ובעוה"ת אוציאו לאור בקרוב. ועדות תהי לכל גדולי תורה על רב נאנו ותדופותו של אא"ו וצללה"ה. וכולם יאמרו. שש אנכי על אמרוותך כמזא של רב. ואני תפלה כי וכות אא"ו וצללה"ה יעמד לי ולבתי ולרעי שלא ימשו רבני תוה"ק כמזא חתח ירי :

פה ק"ק **ווארשא** יום ה' הצוה מ' לחודש אדר אעתיד לפ"ק **ווארשא**. נאום נכד הגאון המחבר וצללה"ה **משה מיכל** כן לא"א סוה"ד צבי הכהן שלי"מ"א מו"ץ רפ"ק **ווארשא** תתן היכבדאון מ"ה אברהם צבי פערלמוטטער שלי"מ"א סלפנים אב"ד"ק ראוים וזכת **בווארשא**

מצאתי א"ע סחויב להוכיח בזה את כבוד רודי שמן תורק שבו היקר הרבני המופלא י"א איש המורה עשה ומעשה כ"ש מ"ה אשר אנשיל רעהפיש נ"י מברעסלאו אשר כבר שהשתדל ליקח סקרונינו סך מסויים להרפסת הספר הזה. פירז גם הוא סחויב סך מסויים. ושד ירו נמיו לצאה ברזח נדיבה ובהשהדלות להרפסת ה"ל משכן העדות. הנה סכרו אתו טבעל הגמולית. וזכה לחיי בני ומוני מתחת ירו ית"ל ויתע' ולעבור על שדה המעשה כאשר הסכין משירו עד היום הזה להפארת כל משפחתנו הרוסמה :

גם אחזי הוא דודי הנחמד והשר באדם כ"ש מ"ה **בצלאל** נ"י יובר לטוב :

ולטוב תזכר יודתי הצנועה והחשובה מ' **גימל פרענקיל** תח' ודודתי החשובה מרת **דבורה** תח' ובעלה היקר הרבני מ"ה **משה שמעון רייבערמ** נ"י יהיו חיים נעוטים ומאשרים ולראות דוד ישרים :

ולטוב יזכר שם אפי הצנועה הצדיקת מרת **חיה** ע"ה. אין סלה בלשוני להוכיח את סחדי אפי ע"ה אשר נמלה עלי סעורי לגדלני על ברכי התורה והיראה. וזכה הני נשי שאננות קא ויזין בזה ובכא. תעלה נשמתה מעלה מעלה ותזכה ליום ההח"ל אמן :

וביחוד הגני נתון את ברכתי ברכה תודה להרב הגאון המפורסם פאר המון החכם הכולל וכו' מ"ה **שרגא ראזענהאדל** נ"י הנאב"ד כרעסלאו יע"א וגם להרב הגדול וכו' מ"ה **יהודה לעווין** נ"י האב"ד"ק קעמפנא וזאהאנשים הנכבדים הנדיכים העושים צדקה בכל עת מ"ה **מאיר כסיה משה ליעבעס** ו"ל מברלין ופי"ה יעקב כסיה **אברהם יצחק** שלאמע ו"ל בברעסלאו יברשט בכל אנשי יליד קעמפנא כבערלין ובברעסלאו ובקעמפנא אשר נרכה רוחם אותם להביא על המלאכה. ושאר בני משפחתנו אשר גדכו יהיו רשומים בספר משכן העדות שיופס בקרוב איה :

יען כי גם שער שמחה אשר הוציאו לאור הרב הגאון העריק מ"ה אברהם בנימין וצלה"ה אבר"ק ויערשוב שנת תרל"ה הודפסו מכתיבי הנאונים מהרע"א והתח"ס וצלה"ה אשר יהנו עיניהם על ס' משכן העדות. אשר ה"י או כבוד אמ"י וצלה"ה רך בשנים ככן שלשים שנה. הגני גם אני לסדרם הגה:

הסכמות. מאה כבוד רבותיהו הגדולים הקדושים מאורות ישראל רשכבה"ג מרן עקיבא איג"ר ז"ע הרב אב"ד ור"ם בק"ק פונגא והסריגה. וסרן משה סופר ז"ע אב"ד ור"ם בק"ק פרעשבורג והסריגה:

שמחה לא"ס נמטתה פיו ודבר נעטפו עם סופר מהיר במלאכתו מלאכה שמים לפני מלאכים יהולב ס"ה הרב וכו' מור"ה שמחה נ"י דיינא רבא דק"ק קעמפנא יפ"א. אשר הנטימני טעם זק. ס מניסד נדבו קונטרס מחיבורו אשר מיצר בקירלו שמו משכן העדות פדום היו לכל באי פולס כי הרב החסד נ"י רב נוצר"י בעולם נקראו ועוזק עיונו עד להפליא. והחלק יעד על הכל. וכוה ה"י כל מוצרי המד מחוסס נלל כך אחינא יאשר כמו וחילו לאוריחא. וכשאלא מביה הדפוס ח"י"ה אקח א' בחמיר. ומלוא רבה לסייעו בכל מיני עזר וסעד לחמוכו והמקום ה"י בעזרו. הדב"ד פ"ק פ"ב גמ"י ליום ב' תענית אסתר הקצ"ו לפ"ק:

משה"ק סופר מפ"ס ח"י"ן:

מזוהר ושמתי לחק ולא יעבור נבדר אח"ן וחוק נבלתי חח הסכמה על חיבורים חדשים כטודע ביהודה ובסרלל. ואם אשר אח. מוקי מול כבוד ירידי הרב נ"י ואלדג שור כאלבחו. לגורה פן עד היסוד יורס נדרי כמובן: וזכהו ה' להוליא מחמכיהו ספוט מחא אל הפוטל. ובחמרו נכני וכוני ליקח ספסו ככפס מלא כאשר יושט עלי. ידעו דודס שליו הירחו בלב ונפס. הק' עקיבא בהרב מ"ה טשה גינז זל"ל:

מראות הגליון

ב"ה שו"ן פורים דשנת תר"ח לפ"ק קעמפנא יע"א. שו"ר לירידי וחביבי הב' הסופלג בתורה וביראה חר"ק ושנין זיה רענן השלם הספואר כ"ש יוסף ווישנין נ"י

אחדש"ה יקח מקטבו הנחמד לי מאור כן בא לירי לנבוך. שמתי מאור על חסדי ה' יח"ס אשר הפליח לעשות אמו הקים אורו מול"י וברכתי ברכה כרוך רופא מליס. כה יוסף ב' להראות לו הסדר ואמחו ויעלה מפלה מעלה על במתי הללמות ולכרתיח אה נבולו. למסן זכה ליבב הסקס ושאלן עלי עול המורה והעבורס בלי דלגה ופגעי חוקן כמפך נפשו סיקר. והיום כי חפן אנכי הסהנעשע אהו הנני להליע לפניו את אשר ה"י נדהה לי בציאור פסקי דמנילס מהא נדבר בלכס:

ויאמר המלך למכמים יודעי העמים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דח ודון וכו' ויהאמר מתוכן לפני המלך והשרים לא על המלך לבדו עומה ושמי המלכה כי על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוס וכו' אם על המלך עוב יאל דבר מלכות מלפניו וכו' ובציאור פסוקים אלו אקריס אתך אשר אהרתי נדבר הלכה: **הנה** הרבס פוסקים ס"ל דגס נפסול זמון בעי חמלתו וסופו ככשרותו כמו בכל פסולין וצדקו הדין הוא במס' כ"ב דף מ"ג בק"י הגמ' וכהנ"י בני עיר שנגנב ספר חורה שלס א"ן דנין בדיני אוחו העיר וא"ן מציא"ס דא"י מאנשי אוחו העיר. ואם היה ליסלקו בי הרי מינייהו ולידינו. והרבה פוסקים ס"ל בק"י הגמ' וליסלקו בי הרי קאי על הערים דליסלקו תרי שיכיו עדים וכב"ד דיינו על פיהן. דל"ל דק"י הגמ' הוא על דיינים דהא כ"ד לירך להיות שלס דוקא והל"ל וליסלקו בי הלה אע"כ דקאי על העידים. ומה מוכח בדפסול זמון לא בעי חמלתו וסופו בלכסו כי במס' פוסקים ס"ל דגס נפסול זמון בעי חמלתו וסופו ככשרות. וקו"ש הגמ' קאי על הדינים דל"ל דקאי על הערים דל"ל למימר וליסלקו בי הרי ויעידו. ומדקאמר ולידינו ע"כ דקאי על הדינים השא"כ על העדים לא מבי סילוק בניו דחמלתו בפסלות. והמילוק הוא דדוקא דיינים דהס א"ס בניו רק על מה ששמעו מהעדים וכיון דיסלקו נפסס קודם הגדת העדים מחילא כו"ל חמלתו וסופו ככשרות. משא"כ עדים דהס מעידים על פרא"י שלס

דלא לריכוס לסלק. כי גם בלא הסילוק יעולם ע"כ להוליא

מפואות הגריון

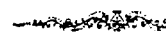
הס"ת מן הננוט פ"י דיינים אחרים. ומחילא דאסורים לסלק מן הדין שלא יפסידו חלקם מן הס"ת. ולשיטת הסבורים דקיס' הגמ' הוא על הסדים יחא בזה (הא דלא פריך הגמ' גס על הדינים וליסקין) ודרי' לומר דקיס' הגמ' הוא דמברייתא משמע דבכל ענין אינם יכולים לדון בדיניי אוחו העיר. ואף אם לא בני בלא"ה כעון העדים דרופים לילך למדינה היים וליכא שהות להמליץ דיינים מעיר אחרת דביניהם ילכו העדים למדע"י ויפסידו הס"ת. אפ"ה אינם יכולים לדון בדיניי אוחו העיר. וע"ז פריך הגמ' שפיר וליסקין דיינים ולידייני. כיון דבזה לא יפסידו ע"כ חלקם פ"י בס"ת. דגס אם לא יסקין. שוב לא יהי' ג"כ חלק בהס"ת כיון דהעדים ילכו למדע"י ולא יהיו יכולים להוליח הס"ת כלל מן הננוט. ומחילא דרשאים לסלק. ולפי"ז פריך הגמ' שפיר וליסקין כי חרי דוקא ולידייני כיון דמן הדין בדיעבד בני כפ"ד של חרי כיון דשנים שדנו דיינים דין. רק דלכתחלה בני שלשה. אהנם בני ס"ת כיון דסגו בדיעבד בחרי אכור להי' לסלק עמנו. לחטן לא יפסיד חלקו מהס"ת. ופלפלי בזה הרבה. ואכ"מ להאריך בזה :

ועתה אבוא לבאר פסוקי הג"ל. כי מחוקי המלך והמדינה הוא אף במלך שיש בידו שבע המושל לדון יחדי ולעשות משפט עמו לפי ראות עיניו. אפ"כ כמוסי המדינה בדבר הנוגע למלך בעלמו. כגון באחר שיש לו דבר משפט עם המלך. לא יתכן שיהי' הוא השופט והוא ידון בזה רק לריך להקריב משפטו לפני שופטים אחרים היודעים דת ודין. אשר לא יהיו נוגעים בדבר. אולם זה הוא רק בהם יכול להקריב את דבר המשפט לפני שופטים אחרים שלא יהיו נוגעים. או פסול המלך לדון כיון דאפשר להוידן הדין עפ"י כשרים. משא"כ אם הוא דבר הנוגע למלך ולכל אנשי המדינה. וכולם הם נוגעים בדבר וא"א להשיג שופטים שלא יהיו נוגעים בדבר. אזי הרבה פשוט שיהי' המלך בעלמו ידון גם בזה ואף דהוא נוגע. כיון דכפ"כ לריך להיות נכסם הדין עפ"י נוגע. המלך קודם לכל לאשר הוא שופט בכל הענינים אשר יוכל להיות נכסם על ידו. ודין זה יכול המלך בעלמו לדון כמו שופט אחר כיון דכולם הם נוגעים בדבר. וא"א למלוא שום שופט שלא יהי' נוגע ומש"ה כולם כשרים לדון. ומחילא המלך הוא השופט בעלמו והמשפט נגמר על פיו כאלו הי' כשר :

ובגמ' דמגילה (ד"ב ע"ב) אחרין ויאמר המלך לחכמים מלך חכמים רבנן וכו' אמרי הובא נביד נישא לי' קטלה לאמר פסיק לי' אמרא ובעי' לה מינן וכו' וי"ל דהטן הי' יר"ה ג"כ שיהי' דן חוזה להריגה. וזה ביאור הפסוקים ויאמר המלך לחכמים וכו' כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין. ביאורו אף דהמלך אחשוהו הי' דן יחדי. והי' בידו שבע המושל. אפ"כ המלך בהחכמים. כי כן דבר המלך דהוא דבר הנוגע להמלך. והוא דבר המלך מקריב משפטו לפני כל יודעי דת ודין. והטן השיב לא על המלך לבדו עושה ושתי המלכה. כי על כל השדים ועל כל העמים אשר בכל מדינות מלכותך. ולכן כולם חבובים נוגעים בדבר הזה. ולכן אם על המלך טוב ילא דבר מלכות מלפניו. שהוא בעלמו יגיד דבר משפטי. ויותר לא אוכל להאריך כי קשה עלי מלהכה הכתיבה. והמכתב הזה ההלכות לכתוב בשמן פורים ולא הי' היכולה לנמור עד היום הזה שהוא עו"כ לחדש. ואני שחב בשמון כהנר יעיד עלי כהן ידי ומליתי. והני דורש בשלום אביו יודו נפשי הוסיק לי' עם כל ב"ב הקרובים סיח' ובשלום אחיו המופלג עי'. כ"ד ידירו אוה"ג המלכה לחשונה הי' בקרוב הימים. 'עקב יבחרה רשעים :

הס"ת מן הננוט פ"י דיינים אחרים. מחילא דאסורים לסלק מן הדין שלא יפסידו חלקם מן הס"ת. ולשיטת הסבורים דקיס' הגמ' הוא על הסדים יחא בזה (הא דלא פריך הגמ' גס על הדינים וליסקין) ודרי' לומר דקיס' הגמ' הוא דמברייתא משמע דבכל ענין אינם יכולים לדון בדיניי אוחו העיר. ואף אם לא בני בלא"ה כעון העדים דרופים לילך למדינה היים וליכא שהות להמליץ דיינים מעיר אחרת דביניהם ילכו העדים למדע"י ויפסידו הס"ת. אפ"ה אינם יכולים לדון בדיניי אוחו העיר. וע"ז פריך הגמ' שפיר וליסקין דיינים ולידייני. כיון דבזה לא יפסידו ע"כ חלקם פ"י בס"ת. דגס אם לא יסקין. שוב לא יהי' ג"כ חלק בהס"ת כיון דהעדים ילכו למדע"י ולא יהיו יכולים להוליח הס"ת כלל מן הננוט. ומחילא דרשאים לסלק. ולפי"ז פריך הגמ' שפיר וליסקין כי חרי דוקא ולידייני כיון דמן הדין בדיעבד בני כפ"ד של חרי כיון דשנים שדנו דיינים דין. רק דלכתחלה בני שלשה. אהנם בני ס"ת כיון דסגו בדיעבד בחרי אכור להי' לסלק עמנו. לחטן לא יפסיד חלקו מהס"ת. ופלפלי בזה הרבה. ואכ"מ להאריך בזה :

אמנם כמה הי' קשה לי טובא על שיטת הסבורים דגס בניעוט ממין בעי' החלחו וכופו בכשרות למ"ד דס"ל דמן החורס בני' דוקא הפקר בני' שלשה. והוא מעטס שיהיו שניים עדים בדבר שהפקיר ואחר יכול לזכות בו כמנואר בנדדים (דף מה ע"א). האך משכחת עדים על ההפקר הא גם העדים היו נוגעים בדבר. דהא בני' דוקא בני' הפקר מחילא לכל העולם שיוכלו לזכות בו כל מי שירצה וא"כ שיהי' גם העדים היו יכולים לזכות לאחר שהפקירו קודם שזכה בו האחר. וא"כ האך יכולים להשיג אח"כ על ההפקר כה שפעה שהפקיר היו נוגעים בדבר. דהא גם הם היו יכולים לזכות בו. ולשיטת הסבורים בפסול ממון לא בני' החלחו (בפסולות) [בכשרות] יחא כיון דלאחר שזכה בו האחר שוב אינם נוגעים בעדות. כשרים הם להעיד. משא"כ לשיטת הסבורים דבני דוקא שיהיו כשרים ולא נוגעים בשעת הדחי' קשה: **ור"ה** ג"ל דמ"ל הא דפסלו חורה נוגע לעדות. ולדברי העיר ששן בני' ל"ז אינו פסול מחמת דחשיד לשקר. רק דהוא מגזירת הכהוב כמו קרוב. ואפי' להסמ"ע דחולק על העיר ששן וס"ל דהנוט פסול מחמת דחשיד לשקר מ"ח. זה הוא דוקא בנוגע בשעת העדות. משא"כ אם שכחו הוא כשר רק דהחלחו הי' בפסלות. בזה ודאי א"ו פסולו מחמת דחשיד לשקר רק מגזירת הכהוב דהוא כמו קרוב. והרבה פלפלי בזה בשיעוט הפוסקים דס"ל דנוגע לא בני' החלחו (בפסולות) [בכשרות] הם ס"ל כהסמ"ע דהטעם נוגע דפסול אינו רק משום דחשיד לשקר. ולכן אם הוא נכח כשר. שוב ליכא פסול מחמת הנגיעה. ולשיטת הסבורים דגס בנוגע בני' החלחו וסופו בכשרות. ס"ל המעט דהטעם דנוגע פסול מחמת קרוב. ומש"ה ע"כ בני' החלחו וסופו בכשרות.

ויזכר לטוב

האי גברא יקירא, הרבני הנגיד והחשוב

מו"ה חיים הערש ליימזידער נ"י

המשאיל ספרים להדפיסם לעילוי נשמת אביו הרבני החסיד

מו"ה אליעזר ב"ר שלמה ליימזידער ע"ה

נלב"ע ביום י"ג אדר תשמ"ה

ולעילוי נשמת אמו הצנועה טובת לב בעלת חסד

מרת ליבא בת ר' שלמה ע"ה

נפטרה ביום כ"ח חשוון תשמ"ב

תהא נשמתם צרורה כצורר החיים

למזכרת נצח

לעי"ב הרה"ח מוה"ר
בנימין בן ר' יחיאל מיכל ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

לזכר עולם ולעילוי נשמת מוה' נפתלי ז"ל בן מרה שמואל ז"ל

וונט מרת גיטל חיה עיה בת מוה' יהושע ז"ל

נעקיה נלב"ע י"סיון תש"ד

○

לזכר עולם ולעילוי נשמת מוה' יצחק ז"ל בן מוה' צבי ז"ל

וונט מרת בראצנה עיה בת מוה' דוד ז"ל

נעקיה נלב"ע כ"ח סיון תש"ד

○

לזכר עולם ולעילוי נשמת מרה משה ז"ל בן מרה יצחק אייזיק ז"ל

וונט מרת רייזל עיה בת מרה זאב ז"ל

נעקיה נלב"ע כ"י שבט תש"ד

○

לזכר עולם ולעילוי נשמת מרה משה ז"ל בן מרה נחום צבי ז"ל

וונט מרת אסתר פראדל עיה בת מוה' מרדכי ז"ל

נעקיה נלב"ע כ"ד סיון תש"ד

תהא נשמתם צרורה כצורר החיים

פתח השער.

בעניני רוב ועניני חוקה.

פרק א.

הרמב"ם (פ"ט מהל' אי"ב ה"ד) כתב ו"ל פנוי

שינה והמרה בן זה של פלוני הוא
 אם אוחז פלוני כשר הרי הבן כשר וכו' ואם אוחז
 פלוני ממזר אינו נאמנת להיות הבן ממזר ודאי על
 פי' אלא יחי' ספק ממזר וביאר ה"מ מעט הדבר
 דנאמנת להכשיר ולה' לפסול ו"ל שאין התבה נאמנת
 לפסול אלא האב בלבד והעפ"י שנאמנת להכשיר
 והי' נראה ש"ס לפסול לא היא ולהכשיר דבר
 טורח אין אנו נדיבים לה דהא מדינה לא הוה אלא
 ספק ממזר ובספק ממזר מה"מ תורה לבה בקהל אלא
 לדבנן גזרו עליהם והאזיניה בשל דבריהם, אבל
 לפסול כיון דמדאורייתא מותר לבוא בקהל ואסור
 בנזמרות ודלית ואם הי' מהמנינים אותה ומתירין אותה
 בנזמרות ודלית היו מקילים בכל טורה וכו' עכ"ל
 ודבריו תמוהים הרי ק"ו ה"ש (ס"ד ד' ס"ק ל"ט) דהא
 מה"מ ספק ממזר נהיה בנזמרות ודלית ע"ש, עוד
 תמוה האחרונים דהא היא נאמנת להכשיר עתה
 לכהונה וגם להכשיר בתה לכהונה, וזוה לא ש"ך
 בנדה ה"מ דהא לכהונה חסירה בספק כדן כל
 ספק חסור דאורייתא דהוא לחומרה, ואם נתיא דגם
 לענין כהונה חמירין בן דה"מ מותרת בלא דיבורה
 מתה חוקה כשהיה עלה וכן תורה בכל הספיקות
 חוקה' לחוקה וכו' בזה חוקה' אותה החוקה וגם
 הבה מותרת לכהונה מתה חוקה כיון דקיי"ל
 כמ"ד מין דוכשיר בה מוכשר בנדה דחוקה כשהיה
 שלה מהני גם להבה, ולכן מה"מ בין היא בין בתה
 כשהיה לכהונה בלא דיבורה וכן מודעת מטעם
 תורה בשלמא משום מעלה עמי בזה"מ של לחוקה'
 חוקה בלי טענת כרי שלה ולכן נאמנת להכשיר,
 דה"כ ה"ל לה"מ להלך בפשיטה להכשיר נאמנת
 דחייב לה חוקה ולא לפסול דהוא ענין חוקה
 כשהיה שלה, כיון דע"כ ל"ל דהא דנאמנת ב"כ
 לענין חסור כהונה הוא רק מתה חוקה, ונראה
 לענ"ד ליטב דברי ה"מ ומתחלה הבה בחינה אופן
 הוא בכלל ספק ממזר דמותר מן התורה לבה
 בקהל:

הנה הפני' המלי' בסוגיא דקידושין פ"י יומסין

דלענין ממזר לא חולין בתר רוב, וגם ברוב
 כשרים ופריש אחד מהם ובעל לא חמירין כל
 דפריש מרובא פריש ויולד הוא ידאי כשר וחיט
 בכלל ספק ממזר כמו דחמירין בכל התורה דחולין
 בתר רוב ונהנו יודאי מתמה הרוב, אמנם לגבי
 ממזר לא חמירין בן רק דגם היכה דליכה רוב
 להכשיר אפי"ה ה"ל בכלל ספק ממזר, ודליתו מהא
 (דס"ל לר"א) גבי שחוק ספיקן ביהוה מותר הא גבי
 שחוק רוב כשרים אלה יודאי בל' מספר ואמאי
 יחי' מותר בנזמרות הע"כ דלגבי ממזר לא חולין

בת"ר ע"ש, וכמו כן גם ברוב פסולים ופריש אחד
 מהם ובעל לא הוה ממזר ודאי שיהי' אסור לבה
 בקהל מן התורה, רק דגם זה הוא בכלל ספק
 ממזר, ועטם הדבר הוא משום דרוב לא הוה הכרעה
 ודלית דליכא ספק בדבר כלל, כיון דעכ"פ איכא
 מיעוט ויכול להיות דלא מן הרוב והוא מן המיעוט
 רק דבכל התורה חולין בת"ר, משא"כ גבי ממזר
 דחמרה תורה ממזר ודאי ולא ספק ולכן לא מהני רוב
 הן להחיר והן לאיסור, וכן החריך בזה הש"ס
 לקו"מ (ט"ב פט"ו) והביא דברי הש"מ ב"מ בסוגיא
 דהק"כ מ"ש בשם הרמ"ש על הא דקפן אחד מן
 המנינים לחוקן כולם פטורים ותמיה דנאמנת נכבשינה
 עד דגידו ויהי' טולס חייבים במעשר ומי' משום
 דהא דחמרה תורה דבכל מקום חולין בתר רובא
 לא היה ודאי רק דחמרה חמרה כל ספק שחא
 מתחוק מן הרוב ולכן במעשר דחמרה מורה עשירי
 ודאי ולא עשירי ספק לא חולין בת"ר, ממילא
 דגם בממזר חמירין בן ע"ש בש"ש, ומח"ל כונני
 לכל דבריו וגם, ובסוגיא דאין חושבין בפסחים
 (ב. י.) דפרין גמרא מחבר שחז ויהי' ממזר מלא'
 פרות אפילו בן בני וימן אפי"ה הם בחוקה מחוקקים
 וימא דאין ספק מוליד מידו ודאי ומיכן הגמרא
 ש"ה דחוקה על חבר שאינו מוליד מתי' דבר שאינו
 מחוקק, ו"ל הש"י כי היכה דשפיטא דעבילי
 משקרא ה"ל פשיטא לן דעשרינהו ואין גמזו
 יחלק אתה הרוב בדבר אלא חוקה ודלית על כל החברים
 עכ"ל, מביאר ג"כ מהו דהא דחולין בת"ר לא
 משום דהוא ודאי, ולכן גם על רוב חמירין אין
 ספק מוליד מידו ידאי, וכן הוא בתהד (ס"ו טה"ט)
 והביא בנח"א ח"מ (ס"ו ר"ס ס"ז) דחולין ואישו סבלו
 לחי' ומתו ובספ' א"ש יתן להם בן ל"ח שנה
 ילדו ואחי דחולין יורדים לתלה ו"ל חמנם בפי'
 בתה דבימות מוכח דרוב גמי' מתעברות ויולדות
 וה"כ חמתי' לא יול בת"ר, ואפי"ה דקיי"ל בשמאל
 דאין חולין בממזן אחר הרוב כי' הא הידחי
 חוס' ספק לא יחסור בסוגיא דגיפל דדוקא היכה
 דאיכה חוקה מתין נגד הרוב אבל בג"ד דאין אחד
 מהם שחוק שדירוסה מונה ביד ב"ד יול בתר רוב,
 ונראה דהא דקיי"ל אין חולין בממזן אחר הרוב
 היכה דאיכה חוקה מתין חש"ג דבשאר דבתי רובא
 וחוקה רובא עדיף דשחי' חוקה מתין דלית ב"י עמח
 דהמוליד מחברו ענין הרה' ורובא לא מקרי דחי'
 ואיכ' נראה דדמי' ב"ד להאי דפי' החולין ספק יוכס
 וכו' ואיכ' אי לא משום רובא דלעיל היו הנכסים
 בחוקתם ואין כה ברוב לכו"ל דבר מחוקק עכ"ל,
 מביאר מכל זה דרוב לא הוה ודאי ולכן היכה
 דחמרה מורה בפריש דענין ודאי ולא ספק ו"ל
 דגם רוב לא מהני וכמו דחמירין במעשר כ"כ הוא
 ג"כ גבי ממזר:

ולכאורה הי' ל"ל כהא דפליגי רב ושמואל

ב"מ

כימות (ס"ט ע"ב) בארסה שטיכרס דרב כירא
 ל"י הולד ממור ושמואל אמר הולד שמוקי, ופירש"י
 לרב דהולד ממור ודאי דבחר רובא דעלמא שדין
 ל"י ומאיכס אמרינא הוי טביל, ד"ל דרב ושמואל
 לשיטתיהו אולי בפלוגתא דפליגי אי הולכין בממון
 אחר סבוב דר"ל דהולכין בממון אחר הרוב
 ודאי ל"ל דהרוב הוא בכלל ודאי ואין בו ספק כלל
 דכיון דמוליאין ממון מחמת הרוב ואף דאמרינן
 בכל מקום הממש"ה ע"כ דס"ל דהרוב הוא ראי'
 וא"כ ל"ל דהרוב הוא בירור נמור כמו ראי' בעדים,
 אמנם שמואל דס"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב
 הוא מטעם דהרוב לא חשוב ראי' כיון דאינו בירור
 נמור ורק באיסורין התירה התורה ספק כזה אבל
 בממון הדרינן לכללא הממש"ה, וממילא לרב דס"ל
 דרוב חשוב ראי' ומאיכס בממון להוציא כמו כן
 אזלינן בת"ר גם לפני ממור להחיותו לממור נמור
 מה"ס מחמת הרוב, ולכן ס"ל לרב בארסה שטיכרס
 דהולד הוא ממור ודאי מחמת הרוב דבחר רובא
 דעלמא שדין ל"י, אמנם לשמואל דאין הולכין
 בממון אחר הרוב והוא מטעם דרוב לא הוא ודאי
 ולכן ס"ל בארסה שטיכרס דהוי שמוקי והיינו ספק
 ולא ממור ודאי :

אמנם מסויא קידושין (ע"ה.) נראה דגם
 לרב אין הולכין בני ממור בדר רוב, בהא
 דאמרינן שם בפלוגתיהו דרב ושמואל, דרב אמר
 הלכה כ"י בלעזר דאוסר ודאין כספיקן ושמואל פליג
 ואמרינן בגמרא ורמי דרב אדרב ורמי דשמואל
 ארשמואל, דאחמרא ארסוסה שטיכרס רב אמר הולד
 ממור ומותר בממורת ופ"י רש"י ב"ד"ה ורב אמר הולד
 ואסור בממורת ופ"י רש"י ב"ד"ה ורב אמר הולד
 ממור ודאי דאמרינן מרובא דעלמא הוא והכל פסולים
 אלאה אלמא לרב ספק כודאי משוינן ל"י בת"ק
 דאמר ספיקן כודאין מותר טביל, מבוואל דגם לרב
 אמרינן דאין הולכין לבני ממור בדר רוב דגם רוב
 הוא ספק וס"ד דגמרא דרב ס"ל בת"ק דספקן
 כודאין מותר ואף כספיקן רוב כשרים אלאה
 וינזיל בתר רוב לומר דודאי הוא כשר ויהי' אסור
 בממורת אש"כ דגם לרב לא אמרינן דרוב מחשב
 לודאי וגם הוא בכלל ספק, ובאם נימא דרב דס"ל
 הולכין בממון אחר הרוב ע"כ דהרוב הוא כהרעשה
 ודאי' וכדאי' חשוב לא הוה פריך הגמרא ד"ל דהא
 דס"ל בארסה שטיכרס דהולד ממור הוא מטעם
 דאולי' בתר הרוב והוה ממור ודאי, והא דאוסר
 ספיקן כודאין הוא ג"כ מטעם זה דאולי' בתר הרוב
 והוא ודאי כשר וכבר הרגיש בזה הפני יהושע, אש"כ
 ל"ל דגם לרב לא הוי רוב כהרעשה ודאי' וכדברי
 הש"ם הג"ל דאל"כ מה יפנה רב על ממני' דקפן
 אחר מן המטוים להוכין כולם פסולים דמקשי
 בכשנייהו עד דנידי, אמנם באמה הדבר תמוה
 תאוד כיון דרב ס"ל דהולכין בממון אחר הרוב
 ומוליאין ממון עפ"י הרוב אחאי' לא יהי' מהני רוב
 לפני משער וב"כ בני ממור :

אמנם ברשב"א קידושין בבוואל כהדי' דגם
 (בממור) [בממור] אזלינן בת"ר דכהב
 בסוגיא הג"ל (ענ' ד"ה כל) וז"ל מכלל שמועה זו
 נראה שלא אמרו ממור ודאי אמרה תורה ולא
 ספק ממור אלא כשמחנה מיהא כשרים אלאה דכל
 כי הא הוא דהוה ספק אבל כל היכה דרוב פסולים
 אלאה כממור ודאי משום לה דרובא דאורייתא אש"כ
 בדקו את אמו ואמרה לכשר וראוי לי נבעלי
 כד"ג ור"א ואבא שאול, וארסוסה שטיכרס דאמר
 לקמן שמוקי אש"כ דרוב פסולים אלאה שאני ארסוסה
 דתלינן בארסוסה כדאיפתא לקמן ור"ל כמחנה על מחנה
 כנ"ל פכ"ל [ובזה ניחא הא דפריך הגמרא דרב
 אדרב

והנה ש"ס הקשה שם אם נימא דלגבי ממור
 לא אזלינן בתר רוב אהך משכחת לה
 קהל ודאי הא בקהל ישראל איכא ספק דלמא לאו
 אביו הוא ואינו קהל ישראל ורק דאולי' בת"ר ובאם
 נימא דבממור לא אזלינן בת"ר ממילא לא משכחת לה
 קהל ודאי ע"ש, אמנם י"ל דהא דלא אזלינן בממור
 בת"ר הוא רק היכא דלא הוי' דנין מחלה לשום
 דרב ורק לפני ממור יש לנו לדון בנזן ברוב כשרים

אדרב

ממילא אחאי לא ייול גם בחפסר בח"ד כמו
בספק עומאה ברה"י דע"י הדין לא הוה בגדר
ספק כלל, ולבאר כל זה אקדים סוגיא דריש נדה:

פרק ב.

ברייתא מ"י נדה כתבו מו"ס (בר"ה והלל) וז"ל
אבל עמא שנגע באחד מן החביות ואינו יודע
באיזה מהם נגע הוה שניהם טמא מחפסר ואינם
עמאים בודאי דלא גמריין מסוטה אלא דבר שיכול
להיות והבא האחד הוא בודאי טהור וכו' וכן גבי שני
שבילין בפ"ק דפסחים מההרים שניהם וכו' התם
לא מסוטה גמרי' אלא דמוקימין כל אחד בחוקה
טהרה, ואז"ת והיכא ילפי' מסוטה לטהר ברה"י
אפי' ליכא חוקה הא סוטה אית לה חוקת טהרה
וי"ל כיון דקינה לה ונסתרה איחרע חוקתה, ואז"ת
אז"כ היכא ילפי' מסוטה דברה"י ספיקא עמא אפי'
איכא עוקת טהרה הא בשומא איחרע חוקתה וקרא
דוגמאה דאיתר לאגמורי בעלמא עומאה מסוטה
אימא דוקא היכא דליכא חוקה וזילעך קרא
לאשמיטין דהוי טמא ודאי אפי' שאינו אלא ספק וגם
לטהר ברה"י אפי' דליכא חוקה וי"ל דילפי' מסוטה
שעשה הכתוב ודאי עמא אפי' דאית לה חוקה
שאנה עמאה ודאי ולא איחרע אלא חוקת טהרה
ודאיה עכ"ל, ודברי חו"ס לריבין ביאור והמחברים
כתבו בכונת דבריהם כיון דגם לסוטה אית לה
חוקה עכ"ס לענין זה דלא הוה ודאי טמא והסורה
עשה עמאה ודאיה מזה מוכח דלא אזליין בחר
חוקה וכו' הל"מ בפסחים בסוגיא דלין מושעין
אמנם זה דוחק וגם הא פיקר קו' האו"ס היא
דלמא דיקא היכא דליכא חוקה לטהר דבא אס לא
יהי' ודאי טמא עכ"ס יהי' ספק עמא בזה גורה
תורה בספק עומאה שיהי' מספיקא ודאי טמא,
משאי"כ היכא דהוה חוקה לטהר דבזה לא הוה ספק
עומאה כלל דהא הוא טהור בודאי ממחמ החוקה
דלמא בזה לא למרה טורה דיהי' (ודאי) עמא דהא
זה לא הוה בכלל ספק עומאה דהא הוא ודאי
טהור ממחמ החוקה, ואז"כ מו"ס ל"ש למר בתי
ההו"ס דמ"מ גמריין כיון דהתורה עשה ודאי טמא
דלא אזליין בחר חוקה כיון דאית לה חוקה שאנה
עמאה ודאית, מה בכך מ"מ כיון דהוא ספק עמא
עכ"ס ובספק עומאה גורה תורה שיהי' כודאי טמא,
ובלא"ה ל"ש בזה חוקה דאיה עמאה ודאית, ולכן
דברי חו"ס ל"ב, גם לריבין להבין בח"ש מו"ס
במחמ דבריהם דלא גמרי' מסוטה הן לטהר ברה"י
וכן לעמא ברה"י רק דבר שיכול להיות והא דמסוטה
שניהם בשני שבילין אף דאחד מהם עמא ודאי
התם הטעם הוא ממחמ החוקה, הא גופא קשה נחא
גם לענין חוקה כן דלא אזליין בחר חוקה רק בדבר
שיכול להיות:

והנה ה"ש (מ"י ס"ב) כתב לישג זה דוקא
בסוגיא אס נטהר שניהם ממחמ דספק עומאה
ברה"י הוא טהור ודאי, דבזה איכא הוראה ודאית,
דמח"כ נטהר איתו כיון דהוא ספק עמא וליכא סברא
לטהר, וע"כ משום דגבי סוטה גורה תורה לטהר
ברה"י בתורת ביורא הוא דלמריין בנראה ודאית
ודאיה לא נעמא, ולכן בזה לא גמריין דבר שאי
אפשר להיות, משאי"כ גבי חוקה דהא דמסוטה דבר
בחוקתא אינו מטעם סוראה ודאית רק דלא נוצל

אדרב ולא אמריין בלרוסה שצ"ב עמא דרב הוא
מחמ הוב' הרי מובאר בהדיא בהש"א דאזליין
במחמ בח"ד והיכא דרוב פסולי' ה"ל מחמ ודאי,
וכ"כ הרשב"א עס בדבור שלפני זה אהא דאמר רבא
דבר תורה שמוקי כשר מ"ע רוב כשרים אלה
ומישוט פסולים אלה וזי אזלי אינהו לגבה כל
דפריש מרובא פריש אחי אמרת דלמא אולה איהי
לגבייהו וי"ל קבוע וכל קבוע כמ"מ דמי והתורה
אמרה לא יבא מחמ כו' הא ספק מחמ יבא וכו'
איכא למידק אחתי רובא כינהו דאי אזלי אינהו
ה"ל רובא וזי אולה איהי לגבייהו ה"ל מע"מ נחלא
הרוב להבשר, וי"ל לחומא דמלחא קאמר דאפי'
ליכא אלא קבוע התורה אמרה ספק יבוא, ומיהא
אחתי איכא למידק מ"מ קרא למישרי שמוקי למ"ל
לשתוק ואזא ידענא כדאמרין דהא רובא כשרין הן
יש מחל'ין דנפ"מ הוה דמויין דאזלי איהי לגבייהו
וכו' י"ל דנפ"מ לשיר שכולה מחמה כשרים אלה
ומחמה פסולים אלה ודלתי מדינה נעוליה ופ"ה
אמרה תורה (ספק מחמ) יבא עכ"ל, מובאר מזה ג"כ
דאזליין בחר רובא, אך קשה מה יענה הרשב"א
בהא דלמריין דשמוקי כשר מ"ע רוב כשרים אלה
וע"ז כייס רבא בקלא ודאי הוא דלא יבוא הא בקלא
ספק יבוא מובאר דשמוקי מותר גם במחומת, וע"ז
הקו' בחק"ט הא ה"ל רובא להבשר ובודאי הוא
כשר והאיך הוא נטא מחומת ובמחמ קהני כהדיא
דשמוקי מותר במחומת והלרשב"א קשה כיון דהוא
כשר ודאי מחמה הרוב האך מותר במחומת וכבר
דברו מזה המפרשים:

ג דברי הש"מ ל"ט בח"ש דגבי מחמ דלמרה
תורה עשירי ודאי ולא עשירי ספק לא אזליין
בה"ד דמ"מ בספק עומאה ברה"י דהוא טהור ודאי
וברכה"י הוא עמא ודאי ולא מהי חוקה לטהר
כמובאר בריש נדה בתוספת (ד"ה והלל) ואשילו הכי
בין ברש"ה הרבים ובין ברש"ה היחיד אזליין
בחר רובא בין לעמא ובין לטהר כמובאר
בתוספתא הובא בסוגיא דקבוע (בסוף פרק קמא
דמכות) גבי הטעם לפרדשים ופ"ק אחר ביניהם
וכן בעי' שר"ס ולפרדש אי ביניהם דבנמא הלך
אחר הרוב בין ברה"י בין ברה"ז, וע"כ הא (דלא
מהי) (דמהי רוב) ולא אמריין דמחמ דחוקה לא
מהי גם רוב לא מהי וכמ"ס הו"ס פסחים (י).
ד"ה ספק ביאה טהור) דהא דלא מהי כ"ס לטהר
ברה"י לרבנן וז"ל ורבנן כברי כיון דמהי אפי'
בספיקא אחמ הי' לטהר דאוקמי' החוקה טהרה
ואפי"ה עמא יהי' אפי' ביהי' ספיקא עכ"ל ואז"כ
אחאי לא נחמא כן גם לענין רוב, אמנם שיקר
החילוק בין רוב לחוקה הוא כמ"ס המחברים דחוקה
אינה הוראה ודאית דהא בשביל החוקה לא ישנה
המליצה והיכא דליכא רישותא לפניו אף דליכא
חוקה מ"מ הדבר הוא בספק אס ילא מחוקתו
הראשונה אס לא רק דהתורה אמרה בכל דבר אנו
מעמידים אותו בחוקתו, ולכן בספק עומאה ברה"י
לא אזליין בחר חוקה כיון דמ"מ הוא ספק ובספק
עומאה ברה"י גורה תורה כך דכל מה שהוא בכלל
ספק עומאה לא יהי' יודון בספק עומאה רק בודאי
עומאה אמנם רוב הא דמהי בכל מקום הוא מטעם
ביור דאיט בכלל ספק רק אמריין הוראה ודאית
דהוא מן הרוב, ולכן גם בספק עומאה ברה"י
אזליין בחר רוב לטהר וכיון דליכא רוב לא הא
עו בכלל ספק עומאה רק אלא ודאי טהור, ואז"כ

להוליא איתו מחקוה הקודמת מספיקא, וכמ"ש
הרמב"ם בפ"י המעניות (ס"פ בתרא דגזיר) וז"ל
שמקא עמא עמא שרגלים לדבר והטעם בזה מה
שאר שמקא עמא עמא ופי' רגלים לדבר שהענין
יאל לדבר שאין לו סוף ומלית כל זמן שלך אחר
האפשריות ואחמא העיקר כשמתקיים איהו ענין
שיהי' ניתוח בחוקו עד שיבוא דבר מבוחר
שיבטלו מוחא החוקה וכל דבר שיהי' בו ספק
ואפשרות אחר הכי זה לא יסתלק החוקה עכ"ל.
הכי דחוקה אינה הוראה ודאית אלא שאנו מניחים
אותו בחוקו עד שיבוא דבר מבוחר שיבטלו מוחא
החוקה ולכן גם היכא דעבדי' כודאי שקר כגון כשי
כזבלין אפי' אחרין כיון דכל אחד הוא בספק לא
עובד להוליא איתו מחקוה הראשונה משפק, אבל כל
היכא דאיכא הוראה ודאית אין אנו מורין אלא
בדבר שיכול להיות עב"ד ע"ש. ובה מיושב דברי
חוס' ונחמ' (פ"א. ד"ה אפי' אחת ברבוא) שהקשו
בהא דאמר ר"ש הנסקלים בנפרים ידונו בסקילה
דערפיה ומורה אחרי לא אולוין בתי' ותי' וז"ל
א"כ לא אולוין בתי' לחייב איתו שהוא ודאי
בסקילה, ומהאי טעמא לא תיקשי לן הא דאמרין
בפי' אלו הנשרפין דאדם דולח שלא נגמר דיו
שנמשך עם אחרים שנגמר דין כולן פעורים דמשום
רובא לא נעבד דבר שהוא שקר ודאי, ודאי יש
אחד שאינו בר מיתה כלל לפי שלא נגמר דיו ולא
דמי לאותו שהרב ודאי אלא דלא ידעין אי טרפה
הוא אי שלם הוא עכ"ל, וקשה ג"כ מ"ש משני
כזבלין דמטריין שניהם והא גם בזה עבדין דבר
שהוא שקר ודאי דהא אחד מהם הוא נעמא דודאי,
אבל בזה ניחא דבחוקה דלא היה הוראה ודאית
מטריין שניהם משפק, אמנם הא דאולוין בתי'
להרוב אח הפש הוא הוראה ודאית דהנין עליו
במורה ביורר יהיא כהרוב ולכן לא נוכל לעשות
דבר שהוא שקר ודאי דזה לא חשיב ביורר כיון
דמ"כ עבדין שקר בזה ושימ"ל עוד בזה:

אמנם י"ש לעיין מ"ל הא דגבי סוטה גזרה

אחרת לישב דברי ר' שמעון בסוגיא דגדה
(י.) דמ"ל דכל ספק עומאה ברה"א לא הוה רק
ספק עומאה והא דסוטה הוא ודאי עומאה הוא כיון
דאיכא רגלים לדבר שקינה לה ונסתרה אחרין
ודאי זינה ולכן הוה ודאי עומאה, וא"כ קשה
להיקר עכ"ל בכל ס"ט ברה"א דמחא מספק דלמח
כוח עוהר מחמת החוקה והא דסוטה הוא ברה"א ודאי
עומאה הוא זה הוה פ"כ מחמת רגלים לדבר ודאי
זינה, ולכן י"ל דודאי אם לא הימא האברה נלמדה
על בעלה ע"י הקטיו ובמורה או לא היה שום
ריעותא אף בקטיו ובמורה כמו דלא אסריין בלא
קטיו משום סתירה לתורא משום דלא נחשו בשביל
כך על העריות ואמרין דודאי לא זינה ה"ה ממילא
אם הי' הדין דגם לאחר קטיו ובמורה לא נלמדה על
בעלה או לא הי' איתרע חוקת עברה שלה לגמרי,
רק לאחר האברה תורה בקטיו ובמורה וידעת
היא דהתי' נלמדה על בעלה בכך ואפי' נסתרה
עם שלתי אחרין דודאי לדבר עברה נסתרה
ובדאי זינה, ולכן גם לר"ש ע"כ מוכח דספק עומאה
ברה"א הוא עכ"ל ספק עומאה דאם לא הי' אפי'
ספק עומאה או ממילא דמה"ד דלא תהי' האשה
נלמדה על בעלה ע"י הסתירה אף מספק וא"כ
ממילא ליתא רגלים לדבר כלל אם זינה משא"כ
אי אמת דספק עומאה ברה"א הוא עכ"ל ספק
עמא וא"כ יודעת דהתי' נלמדה על בעלה בסתירה
זו מספיקא או אחרין דגבי סוטה הוה כודאי עומאה
מחמת הרגלים לדבר ולכן י"ק ר"ש שזיר מטעמה
דספק עומאה ברה"א הוה עכ"ל ספק עמא, אמנם
גם לר"ש יש לעיין מ"ל דגבי סוטה היא ודאי
עמאה:

וידוי גראה דלפטר לומר דהא דמוכח מטעמה
דמ"ט ברה"א עמא ודאי הוא מהא דלמדה
רחמנא בסוטה גם לזבול ומה ע"כ מוכח דסוטה
אסורה מטעם ביורר גמור, עפי' דברי הרשב"א
קידושין (טו) שכתב בקו' הגני' כחטות (כב):
הבה עלי' בלשם הלוי קאי ותמהו חוס' הא בחטיה
קאי דהא תרי ותי' מה"ה אוקטיו אחוקה בחוקה
השת איש ותי' הרשב"א דלא אחרין אוקטיו אחוקה
להוליא אשה מבעלה כעטמ' בדי, ובית' הפ"י
כחטות טעם הדבר דלא אחרין אוקטיו אחוקה אלה
למי שהוא מטוסק ולא למי שהוא עושן כרי נד
החוקה ע"ש, ולפי' מהא דאסורה לזבול מוכח
דמעטם ביורר אסרה רחמנא לכוונה דאל"כ הרי
דלזבול י"ל דאסרה רחמנא מספק כיון דהיא
אינו יודע אם נבעלה אם לא דלא יוכל לעשן כרי
שלא נבעלה אבל לזבול אחרי האסרה שניהם אומרים
כרי, אפי' דלא מטעם ספק אסרה מורה רק דכל
ספק עומאה ברה"א אסור מטעם ודאי, ואפי' אם
באמת לא זינה מ"מ כיון דלאחר קטיו ובמורה
הדבר הוא בספק לפעמי' אם זינה אפי' אם
באמת לא זינה נלמדה ג"כ על הבעל ועל
הבעל, ולכן ממילא ל"ש לומר כרי לי דהא אפי'
אם באמת לא זינה נלמדה ג"כ עליו, ובה
ימשיכו דברי רש"י חולין (ט): על הא דאמרין סם
במחא התי' הלכתא גמורי לה בסוטה מה סוטה
ברה"א אף עומאה ברה"א כבד רש"י ברה"א מה סוטה
שקינה לה בעלה אל הסתרי' עם פלוני ונסתל,
כתב ונעמאה ד פעמיים אחד לבעל וכו' עכ"ל
ותמהו מה בעי רש"י בזה דכתב ונעמאה ב'
פעמים, ולפמ"ש מיא דהא דאמרין דספק עומאה
ברר"י

ברר"י

טענה כרי אפי' אם לא הי' נאסרה רק מספק ולא גילה לן קרא דאסרה לתרומה הימה אסורה ג"כ לאכול תרומה מספק ואולי י"ל כאשר יבואר לקמן דלפנין איסור (תרומה) [כהונם] לא מהני בענת כרי ענד החוקה אף בספיקא דברי ומרי, וביארתי כיון דגם כתיב וקדשמו והציווי הוא על הכ"ד ועיון דהכ"ד הם בספק מוזכרים הם לקדשו ולהפרישו ולא מהני בירור שלו ה"ה דאמרינן כן גם לענין תרומה דמוכרים שלא להפסידנה מדכתיב את משמרת תרומתי ועיון רמב"ם (פ"ג מהלכות תרומות) ואפשר דגם זה קאי על הכ"ד כדכתיב בקרא דבר אל אהרן. ויהי העטם שיהי' שכ"פ הא זה מביאר בתוס' דלפי' אם לא הי' האיסור רק מספק הי' אסור ג"כ לאכול בתרומה [לולי החוקה] גם זה מביאר בתוס' דגם לפי' האמת אי' לה בטובה חוקה להסיר דהא תוס' כתבו כן דהי' ס"ד דמוחרת בתרומה ממחמת החוקה ודוקא לענין בעלה דאיכא ספק חיובי מיתום כ"ד על ידו לא אוקמי אחוקה משא"כ לענין תרומה הוה אמרינן דאוקמי אחוקה [וזה לכאורה היפוך ממ"ש תוס' חולין וגדה דפי' קו"ס, אימרע חוקת סהרה וזאית - ולתוס' סוטה מתירין לתרומה מכה החוקה ודברי תוס' אלו מחאיתים לדרטו דהש"ש ש"א פ"ג הכ"ל - אבל למה שיחבאר בסמוך גם תוס' חולין וגדה אינם מולקים ע"ד תוס' סוטה]

ולכן

נראה לעי"ד דהא דמוכר מטובה דספק עומאה ברה"י הוא ודאי עמא הוא רק מהא דאסרה רחמנא בטובה לבעלה ולא מוקמינן אותה אחוקת היחר לבעלה כמו דאמרינן בכל ספק דאוקמי אחוקה מזה מוכח דאינה אסורה מעטם ספק רק הוא ודאי עמאה, וכן נראה מדברי רש"י ע"ס (סוטה נח:) דקאי' הגמרא וז"ת כהונה לא לריכא קרא שהרי עשה בה ספק זונה כוונה כתר רש"י ב"ה כהונה ל"ל קרא דמחילא אסורה שהרי עשה בה הכתוב בטובה ספק זונה כודאי זונה לאוסרה על בעלה וכו' עכ"ל, וי"ל דשיקר הרא"ה הוא רק מהא דנאסרה על בעלה ולא מוקמינן אותה אחוקה כמו בכל מקום דאין מוליאין הדבר מחוקתו ממחמת הספק, מזה מוכח דלא מספק מוליאים אותה מבעלה ורק בתורת ודאי ולכן הו' לא שייך לאוקמה אחוקה כיון דלא הוה הדבר בספק רק הוא בתורת ודאי והא דאמרינן בכל מקום דאוקמי אחוקה הוה רק היכא דהדבר הוא בספק וכ"ל בפ"י התשניות, וכ"כ רש"י חולין (פ. ד"ה בבהמה בתי' בח"ע) וי"ל שגרי' בכל דבר אמה אומר העמד דבר על חוקתו שהי' מתלה שאין יכול להוליא ממנה ע"י ספק נמלאת אומר שבתה זו אסורה שהרי בתוקף איסור הימה מתלה ומספק אהיה צא להסיר עמא נשחשה כראוי אל התורה מספק וכו' עכ"ל. מביאר מזה ניכ דהא דאוקמי אחוקה הוא שלא להוליא מחוקתו הראשונה מספק, אמנם בספק עומאה ברה"י דאין מוליאין אותה מספק דהא חשוב ודאי עומאה ומעטם בירור הוא ולכן לא מהני בזה חוקה, ולכן שיקר הדבר דספק עומאה ברה"י הוא ודאי עמא לא ידעינן רק מהא דאסרה חורה בטובה לבעלה ולא אוקמינן אותה אחוקה כמו בכל מקום אפי' דספק עומאה ברה"י הוא עמא ודאי ולכן בזה לא מהני חוקה:

והנה

דכתיב תוס' נדה הג"ל דבטובה ליכא חוקת

ברה"י דהוא ודאי עמא אינו רק מהא דכתיב ועמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד לבעל ומהא דנאסרה לבעל, ע"מ דהוא בודאי עומאה דאל"כ הא הוה מהני טענה כרי להוליא מן הספק, ולכן כתב שפיר דהלכתא נמיזי לה מאסיה הוא משום דכתיב ועמאה ב' פעמים:

והנה

(ש"א פ"ג) כתב לישב קו' תוס' דמנ"ל דספק עומאה ברה"י הוא סהור אפי' היכא דליכא חוקת סהרה, ומי' דההוכחה היא מהא דמוחרת ברה"י גם להבועל והא להבועל אי' לה וכתיב דהא אמרינן מחויקין מאיסור לאיסור וגומחה שני פעמים ע"ש, אמנם לפמ"ש ל"ש זה דמהא דמוחרת להבועל י"ל לס"ד דהוה דמוחרת ברה"י הוא ממחמת חוקת סהרה וכיון דחוקה מהני בטובה [ברה"י] ע"כ דלא הוה בירור נמור ולכן אולינן בתר חוקה ומחילא אף להבועל דאיכא חוקה איסור אפי' היא מוחרת ממחמת טענה כרי כיון דשנייה אומרים כרי ענד חוקה. אמנם דזה אינו מוכרח דיכול לעשוין כרי ענד החוקה דהא תוס' מולקים על זה, וגם י"ל דהרשב"א לא כתב כן רק בספיקא דתרי ומרי דבזה אימרע החוקה לגמרי דהא איכא שני עדים המעידים ענד החוקה משא"כ בכל מקום היכא דאיכא ספק אחר ודאי דלא יכול לומר כרי ענד החוקה [וכ"מ בבי"ת יעקב כחובות שס] ולפי' מחילא הקושיא במק"ש מנ"ל דספק עומאה ברה"י דהוא ודאי עמא דאין לומר מהא דאסרה להבועל אף דשנייה אומרים כרי דז"א וכיון דלהבועל אי' לה חוקה איסור ולכן לא מהני כרי:

ואפי"

דמוכר דס"ב ברה"י עמא ודאי מהא דאמרינן בטובה פ' כ"ש (כה.) דכתיב ועמאה שלשה פעמים אחד לבעל ואחד לבעל לתרומה, וי"ל דריבי' דמהבטל לא הוה ידעינן דנאסרה לבעל דה"ל דוקא להבטל נאסרה דהוא אינו יודע אם נבעלה אם לא משא"כ להבועל דאמר כרי דלא נבעלה לי"הא דלא נאסרה עלי', וגם מהבועל לא הוה ידעינן דנאסרה לתרומה דה"ה דוקא להבועל דאי' לי' חוקה איסור ומעטם דמחויקין מאיסור לאיסור נאסרה עליו ולא מהני כרי ענד החוקה, משא"כ לתרומה לא תהי' נאסרה כיון דהיא אימרת כרי לי' דלא נבעלה ולכן כתבה רחמנא ועמאה להורות דגם לתרומה נאסרה, אמנם מהא דנאסרה לתרומה מוכח שפיר דספק עומאה ברה"י הוא ודאי עמא בתורת בירור דאל"כ אחי' תהי' נאסרה לתרומה כיון דהיא אימרת כרי דלא נבעלה ולא נאסרה בתרומה וגם לענין תרומה אי' לה חוקה היחר:

אלא

דמחויא דבטובה לא נראה כן ע"ש, ובקוי' הגמרא וכו' מיהא כהונה לא לריכא קרא שהרי עשה בה ספק זונה כוונה תרומה נמי לא הכי קרא שהרי עשה בה ספק זונה כוונה וכתבו תוס' (כס. ד"ה סקן) מיתא אחי' לא אחר כיון דעמא הכתוב מספק מהכ"ל דמוחרת בתרומה ולהכונה וי"ל אי לאו קראי איכא למימר דלא עמאה אלא לבעלה דאיכא ספק חיובי מיתום כ"ד על ידו אבל לענין תרומה וכהונה ה"א אוקמי איתתא אחוקה וכו' עכ"ל, מביאר מזה כדריא דלפי' אי' לא הוה אמרינן לה רק בספיקא הימה אסורה ג"כ לאכול בתרומה אלמלא החוקה וע"כ דגם לענין תרומה לא מהני

פתיח השער

נוקמי' אותה אחזקה כמו בכל ספק השקל ומתי' מותרת לבעלה מחמת החזקה מזה מוכח דבספק עומאה ברה"י לא מהני חזקה לשטר כיון דגם בסוטה אינה לה חזקה להחיר אותה לבעלה כנ"ל נכון כפי' החוס', ולפי' ממילא י"ל כח"ש דהא דמוכח דספק עומאה ברה"י דהוא ודאי עמא ודאי מטעם ספק הוא רק מהא דלא חוקמי' אותה אחזקה מזה מוכח דהיא עמא בתורת ודאי ודאי מטעם ספק כלל ולכן לא מהני החזקה [ועמ"ש לקמן סי' ע"ד ע"ד חוס' גרה הניל']

בזיה אמרתי לישב ק"י חוס' חולין (י: ד"ה ודלמח) וי"ל אין להקשות היכא מוכח מהכא דחוקי מלחא אחזקה דלמח הכא עמא מספק דספק עומאה ברה"י ספיקא עמא עכ"ל, ולפי"ש מיושב הישג כיון דהא דאמרינן דספק עומאה ברה"י הוא עמא ודאי הוא רק מהא דאמרינן אותה לבעלה ולא חוקמינן אותה אחזקה, משא"כ אי' הוא אמרינן דבכל מקום היכא דהדבר עומד בספק לא חוקמינן אותה אחזקה אז לא הוא ידעינן דספק עומאה ברה"י הוא ודאי עמא רק הוא אמרינן דבאמח לא נאסרה לבעלה רק מספק, והא דאמרינן קרא לאיסור ספיקא הוא כח"ש לט"ל דאם לא גילה לן קרא דאשך נאסרה על בעלה לאחר קטוי וסמירה הוא אמרינן דגם לאחר הקטוי ליכא ספיקא כלל דלא נחשדו על העריות ולא חשדינן לה דזינתה והיא מותרת לבעלה מחמת חזקה כשרות דהוא חזקה המבשרת דמהני כמו רוב ולכן נאסרה רחמנא לאחר קטוי וסמירה וממילא דאז הוא הדבר בספק ונאסרה על בעלה מטעם ספק, כן הוא אמרינן אי' לא הוא אולינן בטום מקום אחזקה ורק עכשיו דחוקמינן בכל מקום אחזקה כנ"ל או מוכח דספק עומאה הוא ודאי עמא מהא דלא חוקמי' גס סוטה אחזקה חזקה היתר לבעלה ולכן ממילא ל"ל דהתם הטעם משום ספק עומאה ברה"י דהא התם מוכח דהטעם מטעם ודאי דלא צייר ל"י שיעור' קודם הסבר וצנכנס לפקד' מתי' קרבן וי"ל לחולין כעורה כח"ש חוס' ע"ה (ד"ה אלא)

עברה דחיתרע החזקה אין כוונתם דבסוטה ליכא חזקה כלל רק כוונתם לח"ש חוס' סוטה [כ"ח. ד"ה אינו דין] וי"ל דסמירה ע"י קטוי בסוטה הוא כספק מנע שברך שברי בלא קטוי לא הי' שום ספק בסמירה גרידא דלא נחשדו על העריות ה"ל מקטוי נורם הספק והפי' בחמ"י נרם החס' נבי' סוטה ובספק שרן הוא רשותא דהיינו השרן והבועל קמן אלל הסמירה והאשמה וכו' עכ"ל, מבוחר מזה דודאי גם לאחר קטוי וסמירה איכא חזקה להחיר כמו כמנע שרן, לזה י"ל דהפי' בדברי חוס' נדה הוא כך דמחמילה הקשו מ"ל דס"ט ברה"י הוא ודאי סהור כמורה בירור גמור ואפי' ס"ס לשמא לא מהני זה וליפנין מטעם דשפאה רחמנא ודאי טהור מה ידעינן זה ולמח הא דסוטה ברה"י עברה ודאי הוא מחמת חזקה והיינו דחוקה זו אינה חזקה כמו כל החזקות וכמו שהוא כמנע שרן דהתם אינה מטעם בירור משא"כ גבי סוטה איכא חזקה לט"ר והחזקה היא מטעם בירור דלשפאה אינה לה חזקה עברה והיא חזקה כשרות ואמרינן דודאי לא נחשדו על העריות ובודאי לא זינתה ולכן היא טהורה כשרות הרבים מטעם בירור דדינן עלי' דודאי לא זינתה וכן מותרת לבעלה, וי"ל ג"כ דמשו"ע בקושים חוס' ל"ל דמוכח דסוטה אינה מותרת מזה החזקה מהא דמותרת ג"כ להבועל דבזה הוא חזקה איסור כח"ש הש"ס (ש"א פ"ו) דהא להבועל ל"ת לה חזקה לאיסור המבשרת דודאי נאסרה עליו ורק דמחוקינן מאיסור לאיסור לכן בק"י חוס' דהוא סברי דסוטה ברה"י אינה לה חזקה לט"ר והיא חזקה המבשרת דמחמת חזקה כשרות אמרינן דלא נחשדו על העריות ובודאי לא זינתה לכן ממילא דמהני החזקה אף להחירה להבועל דאיכא חזקה לאיסור אש"ה הא ידעינן מזה חזקה כשרות דודאי לא זינתה חזקה זו עדיפא מחזקה איסור לבעול דלא חזקה המבשרת לאיסור ועמ"ש לט"ל (פ"ה) וע"י כתבו חוס' שפיר דגם ברה"י ליכא חזקה להחיר והוא חזקה המבשרת לומר דודאי לא זינתה כיון דקינא לה ונאסרה עמו וגם ברה"י שייך סמירה באשמה וכדומה וכח"ש חוס' ע"ה ולכן הדבר בספק הוא אם זינתה אם לא, ואף דמ"מ הוא חזקה להחיר זהו חזקה היתר לבעלה ובזה דהוא בכל ספק מנע שרן וי"ל דברירי הוא טהור מחמת חזקה זו, אמנם הא חזקה זו אינה מטעם בירור רק היא בחזקה בעלמא וא"כ קשה אמאי הי' ספק עומאה ברה"י ודאי טהור מטעם בירור הא בחזקה כזו לא הוא טהור מטעם בירור וגם לחי' החוס' י"ל כח"ש הש"ס כיון דלאחר הקטוי וסמירה שוב לא הוא החזקה מטעם בירור וא"כ יקשה אמאי חתי' מותרת להבועל דהיא ל"י חזקה איסור ולכן ע"כ מוכח דברה"י הוא טהור ודאי ולא מהני אפי' חזקה לאיסור, ושוב הקשו חוס' מ"ל דברה"י הוא עמא היכא דאיכא חזקה לט"ר דלמח רק בסוטה עמא בודאי כיון דליכא חזקה משה"כ היכא דאיכא חזקה י"ל דגם בספק עומאה ברה"י לא הוא עמא רק דחוקמינן אחזקה ומיעו דגם בסוטה אינה לה חזקה והוא כמו כל החזקות וכמו כמנע שרן והיינו החזקה דהיא בחזקה היתר לבעלה מעיקרא שאינה עמאה ודאי כוונתם דאף לאחר הקטוי וסמירה אף דאיכא רגלים לדבר זה אינו רק להוליא מחזקה ודאי עברה ולזה כתבו ולא חיתרע רק חזקה עברה ודאי אכל מ"מ הדבר הוא כספק וא"כ אמאי לא

פרק ג.

אמרי' בגמרא דמנובות (כ"ה:) אי"ר שלם שיצטו לקיים את השער וכו' עד שלא חתמו מעידין עליו וחוסם ופרידן הגמרא שירשור דמאי אי' ערשור דנולגותא הרי ותי' ניגור אי' עירשור דשגם משפחה נילו' מלחא בעלמא הוא ומשני לעולם עירשור דנולגותא וקאמרי' הני ידעי' ב"י דעשב משבוה, ובתב הרי"ף וי"ל אכל אי' חתי חרי' אמרינן ואמרי' לאו נולגא הוא דתתמי' לבקר לא חתים כלל דהוי ל"י מרי ותי' וה"ל נברא ספק פסול וכו' ורמי' לדבר הא דתי' שנים החתומים על השטר וממו וכו' שנים מן השוק ואמרו כתב ידם הוא אכל אטריס היו וכו' ומקשי' ומנבינן ב"י אמאי מרי ותי' ניגור אמאי לא אמרינן חוקי' נברא אחזקה ומסקינן ממוגא אפומי' עכ"ל, ובתב הרי"ף וי"ל אכל הדין נראה ברור ואי תימא והא אמרינן כפי' חזקה הבתים ב' כתי עדיי' המכחישים וא"ו זו בזה כפי' עליה ומעודה וזו בזה כפי' ענתה ופעודה, אלא אע"ג דפסלו אהדי' מוקמינן להו אחזקה יי'הו אפי' לאפוקי ממוגא וי"ל דהא דאמרינן מאי חוים דמאכתי אפי'

האני סמוך להני ולא מהני ל" חוקה קמייתא היינו
 כי הכא שיש לנו לרין צב"א על שני העדות ומשום
 כל בני מרי והרי לא משערין ל" דמאי חיות דממית
 האני סמוך האני אבל בשמי בתי עדים המכחישות
 זו את זו בשבחה כל אחת בפני עצמה אין אנו
 לריבין לדון אלא עלי ויבין שהי אחת מהם כשרה
 בודאי על כל אחת שבחה לפנינו בפני עצמה
 אמרינן שזו היא הכשרה ומפקיק ממונא אפומה
 עב"ל, ועוד נראה להביא רא"י לכשרה זו מסוגיא
 הגיל [דר"פ שני טורים] דע"כ מוכרחים אהנו
 לחלק בנדק דהיכל לריבין לדון בפעם אחת על
 שניהם לא חוקמינן חזוקה [ויבואר בסמוך]

והרשב"א הביא ג"כ דברי הר"ף והר"ח
 דחוקק עלי וכתב וז"ל ומסייע לה
 להאי שכרה דריה ז"ל מההוא דפ" כ"ה ופ" ח"ה
 שני כתי עדים המכחישים וז"ל וכו' וכן סייעתא
 ליתא דהאי ההם כיון שבאו זה אחר זה דמי לשני
 שבלין לפני עומאה שניהם טהורים ואפ"כ דלאשקו
 היא כיון שבאו וז"ל כשרים שאין הכתשה פסול
 ברור שאפי' באותו עדות קיימ"ל נתי דאתכתש
 באכילה באבהתא מי אתכתש אבל שני עדים שבאו
 לפנינו על אחד והאי פסלה לה אפומיהו דהא
 בנפק יוציא דינו מלפנינו, ודברי הר"ף ז"ל עיקר
 ללשול הך חוקה דתמונא בחוקת מרי מרענא עמי
 שהיא שב יאל תשבה וכו' עב"ל, והנה בחמת ל"ט
 לר' חסדא דפ"ל מחזיקיהו בסהדי שקרא למ"ל ובשמי
 כתי המכחישים וז"ל ס"ל דשניהם פסולים מה
 יענה על ראיות הרשב"א מהא דשני שבלין דמטהרין
 את שניהם, אמנם לפת"מ תבוס' וזכוס' [היבא
 לשל פ"ב ד"ה וזכ"ה] דנבי רוב לא אמרינן ק' והיא
 דדוקא בחוקה דלא הוה הוראה ודאיה וכל אחד הוא
 בנפק וכן דמנעט ספק אין אנו מוולאים אותו
 מחוקהו לכן משתדים שניהם משא"כ ברוב דהוא
 נעטעס והאי בזה אמרינן כמ"ש תוס' דבאופן זה
 לא אוליקין בשני ריב לפנות שקר בודאי, ולכן ס"ל
 לר"ח דדוקא בשני שבלין אמרינן דשניהם טהורים
 ויבזה לא הוה שקר כיון דהתורה התירה ספק טיה
 שלא להוילא מחוקהו ולכן כל אחד הוא טהור,
 משא"כ להכשיר אותם לעדות ולהיליא ממון על
 ידם בזה לא הוה לומר דמוליקין ממון מעטס ספק
 רק לריבין וזאת משעט כוונת דכשרים הם
 לכל עדות וזה הוא בודאי שקר דהא נוליא ממון
 שלא כדון דהא כתי אחת הוה ודאי פסולים לעדות
 ומשודים להשיד שקר, וחסו דרייק ר"ח מחוקק' בהדי
 סהדי שקרי למ"ל דהא כתי אחת ודאי הם עדים
 שקרים וזאת משעט א"כ שניהם נעביד ודאי שקר
 וזה ל"א כמ"ש תוס' וזכוס' דמשו"ה לא אמרינן כן
 בהנסקלים בהנשפטים, ולפ"י הו"י ז"ל דהיכא דהם
 נולו בתי חוקה לא יתי שקר כלל דיכול להיות דבר
 שאפשר להיות בזה לא לר"ח אמרינן דאוליקין
 (בתר הרוב)

ובזה אמרתי בסוגיא דעד זומם ליכא ק"י תוס'
 לר"ח דס"ל מחוקק' בהדי סהדי שקרי למ"ל
 הא לא הוה כשרים וזממין חידוש בזה דנפסלו
 קמייהו דהא גם בהכתשה הם פסולים, דכיון דעממא
 דר"ח הוא דבזה כאלו לא נולו לומר דמטמדיים
 אותם בחוקמיהו כיון דכתי אחת בודאי הם פסולים,
 והנה אי הוה הדין כשרים וזממין דאין האחרונים
 נאמנים יותר מהראשונים או הוה הדין דגם עיקר
 העדות מהראשונים נתקיים כיון דאזממין אינם
 בזה:

מכחישים גוף העדות ולכן הוא כמו דאמרינן במס'
 צ"ב הג"ל נתי דאתכתש באכילה באבהתא מי
 אתכתש והי' העדות מתקיים [והא דאמרינן בהמה
 שלא בפניהם נתי דהומה לא הוה הכתשה מיהו הוה והוא
 אפי' לנפול עדותן והוא שיטת הריב"ש עיין בש"ך
 (פ"י ל"ח) הוא רק לאחר דהאמינה תורה לבשרתי
 יותר מהראשונים אמרינן כל מה שהוא לגוף העדות
 האחרונים נאמנים לגמרי ורק לעשות בהם דין
 הומה אמרינן אין מוזמין את העדים אלא בפניהם,
 משא"כ אי לא הוה האחרונים נאמנים מן התורה
 יותר מן הראשונים אז הי' מתקיים גוף העדות,
 והנה לענין עדות היכא עדים העירו דבר שלא הי'
 שום תועלת בעדותן לא נפסלו כלל אפי' אם נכתבר
 דהי' שקר והעטס דחליקן דאמרי כן בדמיי ויולא
 בזה ודוקא בדבר שהוא תועלת בעדותן לריבין לדקדק
 פ"ו משא"כ בדבר שאין בו תועלת לא נפסלו כלל
 ואכ"מ, ולפ"י ממילא אם הי' הדין כשרים וזממין
 דאין האחרונים נאמנים יותר מהראשונים והוה
 אמרינן בזה כיון דהוא הכתשה מרי ומרי מוקמינן
 כל כתי חזוקה וגוף העדות מתקיים אז הי' דבר
 שאפשר להיות דשניהם כשרים הם לגמרי, כי אפי'
 אם בחמת המומים העירו שקר בזה שהומו את
 הראשונים מ"מ כיון דלא הי' תועלת בעדותן בשום
 דבר לא נפסלו כלל אפי' אם העירו שקר, ולכן
 אמרינן שפיר דהומה הוי חידוש בזה דנפסלו קמייהו
 דמה"ד הי' שלא יתי' העדות נכתבל וגם העדים
 יתי' כשרים מחמת חוקה כשרות ולכן אפי' אם
 העדים האחרונים שקר לא נפסלו ג"כ, ודוקא אם
 בהכתשה מרי ומרי דבזה כל כתי שהעירו שקר הם
 פסולים דהא אם האחרונים העירו שקר פסולים ג"כ
 כיון דהי' תועלת בעדותן לנפול גוף העדות בזה ס"ל
 לר"ח מחוקק' בהדי סהדי שקרי למ"ל כיון דבזה
 בעדותן שקר משא"כ בהומה דלא הי' נעטעס השקר
 ס"ל לר"ח ג"כ דגם כשרים ובמק"ל כתבתי בזה
 הרבה וכעת ראיתי שגומתי מזהבי לדברי הגאון בעל
 חמדת שלמה בי"ד (בס"י ד') אך לא ביאר הדבר
 כאשר כתבתי, וכתבתי ג"כ לר"ח דס"ל דהם כשרים
 והאי דבזה בעדותן שקר הוא עפ"י דברי תוס' ב"ק
 (ק"ח. ג"ה ותי' כפילה) דמה"א אפי' אם ידעין
 דנעטעט לשקר אפי' משביעין אותו שנית ול"א כיון
 דנעטעט לשקר יתי' פסול לשבועה, וכתבו העטס דכל
 אדם איה ל"י חוקה כשרות ומליגין דעשה השובה רק
 להכשיר אותו לעדות לא תליגין דעשה השובה מנו"כ
 אל השם רשע עד, וז"ל דזה רק אם הפסול מבורר
 משא"כ היכא דאין הפסול מבורר אז תליגין דעשה
 השובה ומש"ה ס"ל לר"ח דכל כתי הם כשרים לעדות
 דכיון דאין מבורר פסולותן אמרינן דלא נעביד שקר
 להיליא ממון שלא כדון דאפי' הכה שהעירו שקר יאשו
 תשובה ולא יעידו שקר פעם שנית ולא נעביד בזה
 דבר שהוא שקר בודאי דיכול להיות דלא יתי' שקר
 כלל דשניהם כשרים הם לעדות והאי הכה שהעירו
 שקר הם ג"כ כשרים לעדות, וגם י"ל הא דלא
 תליגין בעדות דעשה השובה הוא רק אם מבורר
 מטעם משא"כ היכא דאין מבורר פסולותם לא בעינן
 ג"כ שיהי' מבורר דעשו תשובה וכדאמרינן בחס"א
 מפורסם לר"ך לפירסם התשובה, ומש"ה דוקא אם
 ידוע דנפסל לעדות לר"ך שיהי' מפורסם התשובה
 משא"כ היכא דאין ידוע מטעם ל"ל לפירסם התשובה
 ולכן תליגין שפיר דעשה השובה ואכ"מ להאריד
 בזה:

ועתה אחרון לזכרי חוסי' נדה (הוא לטעם רפ"ב)
 כח"ש אבל עמא שנגע באחד מן החביות
 וא"י באיזה מהם נגע הוא שניהם עמאים מספק
 ואינם עמאים בזדו"ל דלא גמרינן מסופה רק דבר
 שיכול להיות ובשני שזילין דמטהרין שניהם ברה"י
 לאו משום דמטובה גמרינן לה אלא דמוקמינן כל
 אחד לחזקה, וממהו ע"ז דא"כ גם ברה"י בזה
 האופן היבא דלא נוכל לפתח אותם מחמת ספק
 עומאה ברה"י והוא בדבר שא"י אפשר להיות דעכ"פ
 הם עמאים מספק אחז"י לא נסתר אותם לגמרי
 מחמת החזקה וזהו קו' ת"ש ע"ש, והמחברים כתבו
 (ע' מהר"ם לובלין ונש"ט) דמשו"ה הם עמאים
 מספק דעכ"פ זה גמרינן מסופה דלא נעמיד אותם
 כחוקיה ויהי' עמאים כספק דזהו שאפשר להיות
 שיהי' שניהם ספק עמא ולכן ברה"י מעמאים שניהם
 מספק דזה גמרינן מטובה, אמנם לפת"ש (בפרק
 סקודם) דהא דלא חוקמי' בנ"ט ברה"י חזקה הוא
 רק כיון דהוא ודאי עמא לש"ל דחוקמי' חזקה
 וביארתי דהא דידענן דספק עומאה ברה"י הוא
 ודאי עמא כוח רק מזה דלא חוקמי' בטובה חזקה,
 וא"כ ממילא קו' זו בתק"ע בספק עומאה ברה"י
 היבא דהוא דבר שא"א להיות דלא גמרינן מטובה
 שיהי' עמא ודאי יהי' סבור ודאי מחמת החזקה
 דלון לומר דזה גמרינן מטובה דלא נוקמי' חזקה
 הא בטובה גופי' אם לא הי' רק ספק עמא הי'
 חוקמי' חזקה והא דלא חוקמי' חזקה הוא רק
 כיון דהוא ודאי עמא ולכן ממילא בדבר דהא
 להיות דאז"ל אלא ספק עמא אחז"י לא נוקמי' חזקה
 ויהי' ודאי סבור :

לכן נראה לפענ"ד דמזה מוכח לחלק כח"ש הר"ן
 הג"ל פ"ד הרי"ף דהא דחוקמי' בשני כתי
 עדים כ"ז כ"ח חזקה הוא על כל כח וכת הבאה
 לפניהם אלו דנין על כח זו בפני עמאה ואין אלו
 דנין על כח השני משא"כ היבא דלריבין לרון על
 תריווייהו יבבת אחת לש" לומר דחוקמי' כל כח
 חזקה כיון דכח אחת ודאי ילאה מחזקה ובהו אלו
 עושים שקר בזדו"ל, ולכן י"ל דוקא בשני שזילין
 חוקמינן כל אחד לחזקה משום דבזה אלו דניס על
 כל אחד ואחד בפני עצמו דהוא הלך באחד מהם וא"י
 באיזה הלך ומטהרין אותו מחמת חזקה טהרה וכמו
 כן דנין אח"כ על השני בפני עצמו ומטהרין אותו
 ג"כ, וכמו כן אם נגע באחד מן החביות ברה"י
 וא"י באיזה מהם מטהרין שניהם דמחילה דנין על
 חביות זה ואח"כ על השני ומטהרין שניהם מחמת
 החזקה, משא"כ היבא דנגע באחד מן החביות ברה"י
 וא"י באיזה מהם בזה ל"ל לטהר שניהם מחמת
 החזקה, דהא בזה אי אפשר לרון על כל החביות
 בפני עצמו, סברי' אם נדון על חביות אחד דהוא
 ספק אם נעמא אם לאו אז ע"כ נעמא את החביות
 בבירור כיון דספק עומאה ברה"י הוא ודאי עמא
 ולא מהני החזקה, ולכן אם נרלה לטהר את החביות
 ברה"י ע"כ לריבין לזה לרון על חביות השני ולומר
 דהספק הוא דנגע באחד מן החביות ואינו יודע
 באיזה מהם דבזה לא נוכל לפתח את החביות מחמת
 ספק עומאה ברה"י כיון דהוא דבר שא"י אפשר להיות
 ע"כ נסתר מחמת החזקה, אמנם בזה לא נוכל
 לטהר מחמת החזקה כיון דע"כ לריבין אלו לרון
 גם על השני כשמתהרים את זה ולכן לא מהני החזקה
 כיון דחז"י ילא אחד מן החזקה ומתב"ת נימא דזה
 ילא מחוקמי' ולא השני, ולכן דוקא ברה"י דבזה

נוכל לרון על כל החביות בפני עצמו דאף אם ידון
 דהוא ספק אם נעמא אם לא נסתר את החביות
 ג"כ ואפי' בלא החזקה כיון דספק עומאה ברה"י
 הוא סבור ולכן בזה נוכל לטהר שניהם מחמת החזקה,
 משא"כ ברה"י הא א"א לרון על כל אחד בפני עצמו
 דא"כ יהי' ודאי עמא וכיון דלריבין לרון על שניהם
 כאחת ולכן בזה לא חוקמי' חזקה כיון דהוא ודאי
 ילא מחוקמי', וא"כ סברת הר"ן מוכרת מזה :

ובזה הי' אפשר לומר דגם בחר חזקה לא חזקין
 רק בדבר שאפשר להיות כמו דמטהרין לבני
 ספק עומאה, והא דמטהרין שניהם בשני שזילין
 מחמת החזקה אף דהוא דבר שא"י אפשר להיות דהא אחד
 מהם ודאי נעמא דמשו"ה אין מטהרין אותם מחמת
 ספק עומאה ברה"י, ו"ל דבאמת אין אלו מטהרין
 שניהם מחמת החזקה רק החלה אלו דנין על אחד
 ומטהרין אותו מחמת ספק עומאה ברה"י דהא אחד
 נוכל לטהר משום ספק עומאה ברה"י דהוא דבר
 שאפשר להיות, ואח"כ דנין על השני ומטהרין אותו
 מחמת חזקה דזה הוא ג"כ דבר שאפשר להיות כיון
 דלא מטהרין מחמת חזקה רק אחד, ולכן בזה שפיר
 מטהרין שניהם אחד משום ספק עומאה ברה"י
 והשני מחמת החזקה, משא"כ לטהר שניהם מחמת
 החזקה בזה אמרינן גם בחזקה דלא ילפינן דלולין
 בחר חזקה רק דבר שאפשר להיות, ובהו מיושב
 בפשטות דברי חוסי' יבמות (ק"ח, ד"ה בת ישראל)
 בזה דאיתא שם האשה שהלכה היא ובטלה למדה'
 ובזה ואמרה חס בפלי טעמא וטובל בטובה ולרעה
 אטורה ואם בימה לרעה בת ישראל לכן האכל
 בתרומה וכחבו חוסי' מספקא ל"י להר"י אי דוקא
 בתרומה דרבנן, א"כ בתרומה דאורייתא דחוקמי'
 [להאשה המעריף] חזקה דדייקא ומנסבא ועל
 לרעה אין להאמינה ויחוקמה חזקה חזקה אשה
 איש מירי רהוב אשני שזילין, מיהא איתא דהא
 דעבד ליסור מחר"פ ובני האי גוונא לא ילפי'
 מטובה וכו', וממהו עובא וכן תהי' הש"ש הג"ל
 (ש"ז פ"ב) דהא בחזקה מטהרין שניהם מחמת
 החזקה כדאמרינן בשני שזילין דכל אחד טבור מחמת
 החזקה וגם מתי' פני טובה לכאן ע"ש ולפת"ש י"ל
 דזה הי' ספקא דהר"י אי אמרינן דהא דמטהרין
 שניהם בשני שזילין הוא מחמת החזקה וע"כ דחוקמינן
 חזקה אפי' בדבר שא"י אפשר להיות וממילא גם כהא
 מטהרין שניהם כל אחת מחמת חזקה, או דמיא
 כח"ש דגם בחר חזקה לא חזקין בדבר דא"א להיות
 כמו דמטהרין בטובה, והא דמטהרין שניהם בשני
 שזילין כאחת אין מטהרין שניהם מחמת החזקה רק
 אחד מטהרין מחמת ספק עומאה ברה"י והשני
 מחמת החזקה חס הוא דבר שאפשר להיות, ולכן
 הכא אם נתייר אותה להגשא מחמת החזקה והלכה
 בתרומה מחמת החזקה הוא דבר דא"א להיות ו"ל
 דבכר"ג כמו דלא מטהרים משום ספק עומאה
 ברה"י הה"ד דלא מטהרין מחמת החזקה, ולפי'
 ממילא אם הוא ברה"י א"א לטהר שניהם מחמת
 החזקה דגם בחר חזקה לא חזקין רק בדבר שאפשר
 להיות, אלא דא"כ יקשה אי דמטהרין בשני כתי
 עדים דכל כח בזה בשני עמאה ומטהרה, ו"ל בזה
 כח"ש הקטוה"ה (פי' ל"ד ס"ק י') ע"ש, ולפי'
 ממילא דל"ק לר"ח דאמר ביהדי סהדי שקרא למ"ל
 מהא דשני שזילין ד"ל דהוא ס"ל דמחמת חזקה
 לא עבדינן דבר שהוא שקר ובשני שזילין דאמת לא

לר"י דלענין שביבא העכבר לבית ומחא קבשי אי שרי באכינה אס לאו עכ"ל, ותמחה המחברים להי' ההוס' קשה לשון הגמרא דקאמר היינו עי' תיובת דמשמע דבר זה נוכל ללמוד מש' מניוח ולשיבת התוס' הא הוא חמש ס' מניוח ע"ש בפני יהושע, [ובדוקק י"ל כיון דהכא לא הוה קבוע רק לפי שהוא פ"י לפנינו כח"ש חוס' שם ועוד י"ל דליירי שפירש בזמן היחר אכילה ויהי' סדך כיון דנשטתה שפירש לא היו לנו לדין עליו אס הוא מותר באכילה אס לא ומש"ה כשמניח זמן איסור אכילה יהיו כאלו נולד הספק לאח"כ כשכבר פ"י דוב חשבו פ"י אפי' אס לקח מן הקבוע, אמנם זה לא אמריק דח"מ מיד שפ"י לפנינו יש לנו לדין אס יהי' מותר באכילה מוך הפסח, מ"מ אנו עי' מניוח ממש ולכן אמר היינו עי' מניוח]

ועוד קשה לי חוס' מהא דאמריק בנדה (י"ח.) אמר ר"י בני מקומות הלבו הכמים אחר הרוב ועשאום כודאי וכו' ופריך הגמרא והאיכא ב' מניוח וכו' ובגמלא הלך אחר הרוב וכתבו תוס' בנ"ה אחר הרוב הכא ליכא חוקה כנגד הרוב דבהמה בחוקה איסור עומדה ונבי' עי' לפרדטים נמי קאמר הלך אחר הרוב ואס רוב שרעס שמא"ס אש"ג דאיכא חוקה טערה דאי לא הוה חוקה ענד הרוב לא הוה פריך מידי דמנינו למימר דר' יתכן לא חשיב אלא היכא דאיכא חוקה ענד הרוב עכ"ל, ולפ"ו כמו דמקס' חוס' על שיטת רש"י דמה מדמה גמ' עי' לצורים לני' מניוח הכא הביט איח' עי' חוקה בדוק לפי' התוס' נמי קשה האך נוכל ללמוד מעי' מניוח התם איכא חוקה איסור דבהמה בח"ס והכא ליכא חוקה לאיסור, ויותר מזה י"ל דאדרבא הכא ליכא חוקה היתר דכמו שכתבו תוס' שם דאיכא חוקה איסור כיון דבהמה בתי' בחוקה איסור עומדה ולכן דנין על החתיכה דלא יאלס מח"א, כמו כן נבי' עי' ליצורין איכא חוקה היתר דהא כל עיבה בערס שחתקו הוא מלה ומחילא אמרינו כיון דהוא ספק אס הוא תמך או מלה י"ל דמוקמינו על חוקתו דהיי' מלה בערס שהחמין, והאך מדמה הגמרא עי' לצורין לחששה מניוח התם איכא חוקה איסור והכא איח' לי' חוקה היתר:

ונראה לענ"ד לישב שיטת התוס' דהנה קשה ע"ד תוס' נדה במ"ש דנבי' עי' מניוח איכא חוקה איסור מהא דאמרינו בחולין בסוגיה דרוב מלה הא מליה דאמרי דבנין זיל בחר רובא רובא דהיתר קמן כענין עי' מניוח וכוהדרין לא קמבעי' לן כי קמבעי' לן רובא דליחא קמן, ובתבו תוס' (ד"ה מ"ה) וא"ת כיון דאמרי' זיל בחר חוקה כ"ש בחר ריבא דרובא וחוקה רובא עדיף וי"ל דלר"א"י בעי' ריבא קיס לי' חוקה מקדח' ולמאי דמפרש רבינו תי"ס דהא דרובא עדיף מחוקה לא מסבירא אלא ילפינן מפריה אדומה דלולין בחר רובא אש"ג דאיכא חוקה ענד הרוב דלוקי גברא שמיין עלי' בחוקה כיון אחי שפיר הכא עכ"ל, ולדברי תוס' נדה יקשה כיון דבס"ד זו לא ידעינן דרוב עדיף מחוקה וא"כ מה קאמר רובא דהיתר קמן כענין עי' מניוח לא קמבעי', הא גופי' קשיא אמאי נימא בעי' מניוח בגמלא הלך אחר הרוב הא איכא חוקה איסור ובס"ד זו לא ידעינן דרוב עדיף מחוקה ממחילא תי"ס המחמיה אסורה ממחה חוקה איסור, ובמ"ן קשה לפמ"ש הרשב"א בסוגיא ג"כ כח"ה התוס' הב' דהא דרובא עדיף מחוקה הוא לפי האמת דלולין בחר רוב

מטהרין שניהם מחמת החוקה רק אחד מטעם ספק עומאה ברה"ר והשני מחמת החוקה, ואס נימא כן ממילא דל"ק בפשטות אהא דכתבו תוס' ובתים (סוגיא פ"ב ד"ה וכה) דמשום רוב לא עבדינן דבר שהוא שקר, דגם בחוקה אמרינו כן ולי"ט עוד בזה:

והנה ההוס' כתבו (בחולין וריש נדה) דנבי' שני שצילין מטהרין שניהם מחמת החוקה, אמנם ברש"י כתובות (כ.) מנואר דהא דמטהרין בשני שצילין הוא מחמת ספק עומאה ברה"ר, דכתב נד"ה סקורים דכל חד כי אחו לקמן חליין לי' בשהור הלך דה"ל ספק עומאה ברה"ר וספיקו סקור עכ"ל, וא"כ יהי' ק"י התוס' (ריש נדה הובא לשל רש"י) במק"ס דהא דנגע בחד מן החביות דנכרי' הי"ל ספק עמא אמאי כיון דלרש"י ע"כ ילפי' מחוסה אפי' דבר דא"א להיות, ושיקר הקושיא מההיא דרפ"ש שני מוריס] ולפמ"ש י"ל דרש"י ס"ל ג"כ בזה כחוס' דלא ילפי' מחוסה בדבר שא"א להיות, רק דס"ל דהא הינה היכא דלריכין לדין על שניהם כאלה בזה אמריק דא"א לעמא שניהם מטעם בירור משום דה"ל ספק עומאה ברה"ר כיון דהוא דבר שא"א להיות, משא"כ אס אנו דנין על כל אחד בפני עצמו בזה אנו מטהרין כל אחד ואין אנו דנין על השני ובל אחד בפני עצמו הוא דבר דאפשר לסיח, ולכן בנגע בחד מחביות ואינו יודע באיזה מהם אס הוא ברה"ר או בציון אנו דנין על שניהם כאחד למטן לא נפמא אהם כדירור מחמת ספק עומאה ברה"ר וכיון דאנו דנין על שניהם כאלה ה"ל כל אחד ספק עמא ולא ודאי עמא כיון דהוא דבר שא"א להיות וכמו כן לא מטהרין אהם מחמת החוקה כיון דהוא דבר שא"א להיות, אמנם בשני שצילין ברה"ר בזה אנו דנין על כל אחד בפני עצמו למטן יהי' סקור כודאי:

אמנם באלתם נבי' חוקה חלינו כמה פעמים דאף בדבר אי' אשכר להיות מטהרין מחמת חוקה ולקמן אכתוב עוד בזה, מ"מ זה צבור דהיכא דבע"כ לריכין לדין כאלה על שניהם בזה י"ל דלא מוקמינו על החוקה כיון דזה הוא דבר שא"א להיות, ומ"מ נימא הא דנקט רש"י בשני שצילין הפעם דטורין מטעם ספק עומאה ברה"ר ולא נקט נוסח דחוקה, דהא עדיף יורח אס הם עטורים מחמת ספק עומאה ברה"ר דבהם הם עטורים מחמת בירור בלי ספק כלל ומחמת החוקה אין בירור כ"כ וכמ"ש, גם הוא נפי"ט לענין ס"ס כאשר יבואר לקמן:

פרק ד.

בפסחים (ט:) עי' לצורים של מלה ואחד של תמן ואחא עכבר ושקל ולא ידעינן אס מלה שקל אי' תמן שקל היינו עי' מניוח פירש ואחא עכבר ושקל הוא סיפא דתמן עי' מניוח כולן מוכרות בשר שמועה ולחת מוכרת בשר כבילה ולקח מחמת תמן ואינו יודע באיזה תמן לקח ספיקו אסור ובגמלא הלך אחר הרוב, ובתבו תוס' (ד"ה היינו עי' מניוח) לפי מה שפ"ה לענין בדריק לא נהירא לר"י דהיכא מניוח ראי' מני' מניוח דהוא ספיקא דלורייתא ואלולין למומרא והכא ספיקא דריבין הוא כדאמרינן בסמוך וכו' ועוד קשה דנבי' עי' מניוח ליכא חוקה היתר אצל הכא אוקמי' אחוקה בדוק וכו' ונראה

פתח השער

ל' ודאי אביר מחמת חוקה איבור דחתיכה מהא
דגורדכו הוסיפה ליה דאיתו ידוע באיזוס מהס
נגע :

אמונה

באמת נראה דברי ה"ש דבאופן זה ודאי
לא מוקמינן אחוקה ובהערכות חד בחד לא
היה ודאי איבור, וכן מבורר בתוספת שרובין
(לו.) בדיה אבל טיבד בתרומה ספק עמאה ספק
טעורה כגון שהי' עני ליצורים לפניו אחד תרומה
עמאה ולי' פהורה ושירב בחד מהן לייבא חוקה
כלל עכ"ל, ולמה לא נישא ג"כ דהא החתיכה
שנעמאה הי' לה חוקה טעורה קודם שנעמאה וכיון
דהוא ספק אם חתיכה זו עמאה מוקמינן אותה
אחוקה דבודלי' היכה טעורה קודם שנעמאה הש"כ
זיה לא חשיב חוקה, יע' בתום מס' ע"א (לר:)
בדיה ו"א רוב איבא מייבוע מ"ש שס דמיה בראה
ג"כ דזה לא חשיב חוקה ע"ש, וכן נראה לי ראי'
מהא דפי' הגיזה דקתי ולקח בחדת מהס וזיתו
יודע באיזוס מהס לקח ספיקו אבור, ולמה לא קתי
ספיקו נבלה כיון דרנין עלי' דהיא נבלה משס מחמת
החוקה ונפ"מ דלוקין עלי' משוס נבלה הי'ל למימד
דספקו נבלה, דמאה דנקט ספיקו אבור נראה דלא
היה רק איבור ופירשו' דאבור מחמת הספק, דספיקא
דאורי' מהיה לחומרה ובאיזוס אבורא נס לשיטה
הרמב"ם הוא אבור מה"מ, ולכן במה דנקט ספיקו
אבור הפי' דהספק הוא אבור באבילה וכמ"ש רש"י
שס העטס דאבור משוס דכל קבוע כמפ"מ דמי,
אמנם מזה לא ידעינן דהוא נבלה ללקוח עלי', ונבי
ט' לפירעיס וסין אחד דקתי ג"כ ספיקו עמאה וההס
הפי' דהוא עמא ודתי משוס דה"ל ספק עמאה
ברה", ההס הא קתי ספיקו עמא ופירשו' היה
דהספק הוא עמא ודאי, ישיון כטענה דגדה גבי
דס הנמשא בפירוור דלס לא הי' עמא ודתי הי'
נקט ספיקו עלי' ומדנקט עמא הוא דהיה ודתי עמא
ואפי' לשרוף טלו' את הקדושים, משא"כ בטי' הגיזה
דנקט ספיקא אבור וזיה ג"כ הפי' דהיה (ודאי)
אבור באבילה ואפי' מה"מ אמנם הא דאבור הוא רק
מספיקא אבל לא ללקוח עליו משוס נבלה, דגם
על ספק איבור נישא ג"כ הלשון אבור כיון דהוא
אבור באבילה נגמתי' ולענין איבור אבילה הוא
כולאי דאבור לו מה"מ וטי' כהרמב"ם (פ"ג שמשיטה
הל' י"ח ובריש פ"ד), וכמה פעמים מליעו דקתי
אבור הכל מ"מ האיבור אינו רק מספיקא, מזה
מוכח באמת דלא אוקמינן ביה אחוקה לביזה לוקין
עליו משוס נבילה ויה הוא ראי' בדוכה לעבד מהא
דלא קתי ספיקו נבלה ולי' הי' קתי ט' הי' הפי'
דהיא נבלה ודתי' חף ללקוח עלי' ומדלא קתי כן
רק ספיקו אבור מוכח דבאמת לא היה נבלה ודתי'
והיו לוקה עלי' משוס נבלה ולא היה רק איבור
מספק כן נראה לי ברור :

ובזה מיושב היטב דברי מוס' פסחים הל' בת"ש
הוא לפעין אבילה, ד"ל דזה הפי' הוא
בגמרא ט' לצורין של מזה וכו' היינו ט' חכיות וכו'
דחקן ולקח כו' ספיקו אבור, ביאורו כיון דלצורה
הי' מקום לחלק בין ט' לצורין לט' הגיזה כ"ל דההס
איבא חוקה איבור והבא איבא חוקה היכה, אמנם
אש"ה קאמר שפיר היינו ט' גיזות, והוא פדקתי
שס ספקו אבור ולא קתי ספיקו נבלה מחמת
חוקה איבור וע"כ מוכח דזה לא חשיב חוקה איבור
ולכן לא היה רק אבור באבילה מספיקא ולא
ללקוח עליו משוס נבלה, כמו כן גם הכל אם
פירש

ע"ש וז"כ ממילא דקשה ג"כ קו' זו [ולקמן אבאר
דגם כס"ד דגמרא רובא דליהא קמן עדיף מחוקה
ותוס' והרשב"א לא כהו כן רק על רובא דליהא
קמן ע"ש]

עוד

הקשה הש"ש (ש"ד פ"ג) ע"ד מוס' נדה
מהא דאמרינן במתכות (כג.) אמר רב חסדא
נבלה בטלה בשחטה שתי אפשר לשחטה שהשטה
נבלה ושחטה אינה בטילה נבלה שאפשר לנבלה
שחטה שחטה דלכי מסרחה פרהה שומאחה, ופי'
רש"י שחטה אינה בטילה נבלה אם יש שתי
חתיכות נבלה ואחת שחטה ביניהן אינה בטילה ואם
נגעה אחת מהן בתרומה אינה נטרפה עלי' עכ"ל,
ומענה אם נישא דחתיכה של נבילה שנתערבה חד
בחד פס חתיכה כפרה הי'ל כל אחת ודאי איבור מחמת
חוקה איבור, וא"כ מאי נפי"מ דשחטה אינה בטלה
נבלה כיון דהפי' חד בחד הי'ל ודאי איבור מחמת
חוקה דאינה זכות וממילא אפי' אם אינה בטלה
יחי' ודאי עמא מחמת חוקה איבור דחתיכה ורנין
על החתיכה לודאי איבור וממילא הוא עמא בודאי
ע"ש, ולצורה הי' ג"ל דאדרבה משס יש להביא
ראי' להיפוך דגם חד בחד הי'ל ודאי איבור והוא
מ"ש מוס' שס (ד"ה שחטה אינה בטלה נבלה)
וז"ל והיכא דקבוע ברה"ר ואינו יודע באיזוס מהס
נגע ספיקו פהור עכ"ל והוא תמוה לאיזה ענין
כתבו מוס' דאינו יודע באיזוס מהס נגע כיון דחתיכות
נתערבו ואינם נכרים וע"כ הוא כן דלס יחי' נכרים
גם נבילס אינו בטלה בשחטה דהיכא דניכר ל"ש
ביטול אש"כ איירי דנתערב ואינו ניכר, וא"כ אפי'
אם ידעי' באיזוס מהס הוא ג"כ ספק וה"ל ספק
שומאה ברה"ר דהוא פהור, אבל אי נישא בהעריבה
חד בחד מחוקין כל אחד לודאי איבור מחמת חוקה
איבור דחתיכה לכן כמ"כ הולדכו מוס' לזה דאינו
יודע באיזוס מהס נגע, דלי' היה ידעי' באיזוס מהס
נגע אז היה אחריתו כיון דהוא מחוקין החתיכה
לודאי איבור ממילא גם היה הוא ודאי עמא וכמ"ש
דככל מקום אנו דניס בחמילה על הדבר שמסתפק
הספק ממנה, וממילא כיון דהוא מחוקים החתיכה
לודאי איבור הי'ל הוא ג"כ ודאי עמא, ולזה כהבו
מוס' דאיירי דאי' באיזוס מהחתיכות נגע דבזה ל"ל
דתי' ודאי עמא מחמת חוקה איבור דחתיכה דבזה
אמרינן שפיר כיון דאינו יודע באיזוס מהס נגע
והספק הוא רק באיזוס מהחתיכות נגע בזה ל"ל
דעמא אותו ומהן חוקה איבור דחתיכה כיון
דבזה יש לנו לדון בפעם אחת על כל החתיכות כיון
דהספק באיזוס מהס נגע וכיון דחתיכה של היתר
בודאי יבאה מחוקת איבור ולכן בזה לא אוקמי'
אחוקה דומיא דנגע באחת מן החכיות ברה"ר דהוא
ספק עמא ולא אמרינן דלוקמי' אחוקה דהוא כמש"ל
פ"ג) כיון דבעינן לריבין לדון על כל החכיות
ובזה לא טבל עמא איהם מחמת החוקה כיון דודאי
אחת הוא עמאה, ה"ה בזה אמרינן להיפוך כיון
דלריבין לדון על כל החכיות ואחת מהס הוא
טעורה בודאי, משא"כ היכא דהוא יודע באיזוס מהס
נגע דאין לנו לדון כלל על שאר החתיכות רק על
אחת החתיכה דנגע בה וביה אוקמי' שפיר החתיכה
על חוקתה ויהא חוקה איבור דומי' דגני שבלין
דשפטה שאנו רנין על כל אחד מוקמי' אותו אחוקה
היה בזה דלוקמי' החתיכה כמ"א דהיא ודאי נבילה
וממילא הי'ל הוא ג"כ עמא בודאי, וא"כ לא יקשה
מטענה א' אדרבה יחי' ראי' דגם בחד בחד היה

(פירש) [שקל] מן הקבוע אסור באכילה אף לחיבה חוקת היסר הא מוכח משם דזה לא חשיב חוקה, ואינו דקאמר היינו ע' מניות דדבר זה נוכל ללמוד משם אמנם באמת לא היה ממש ע' מניות משום דלכאורה יש לחלק ולומר דהתם איכא חוקה איסור ובהא הוה חוקת היסר רק משם מוכח דזה לא חשיב חוקה כלל מדקתני ספיקו אסור ולא קתני ספיקו נבלה והוה נכון לעבד, וממילא גם מדברי חו"מ כאן ראוי דזה לא חשיב חוקה כלל הן לאיסור והן להיסר וכמ"ס הש"ס שם וכאשר יבואר לקמן טעם הדבר דל"ח חוקה:

וי"ל ג"כ הא דכתבו חו"מ מנחות (כ"ג.) דל"ח חוקה נעט' באמת מן החמיכות ואינו יודע באיזה מהם נעט, אין הווינה דאם הי' יודע החמיכה שנגט הי' ודאי עמא מחמת החמיכה, רק הוא להיפוך, דהא חו"מ כתבו דל"ח חוקה נעט ברה"ר בזה הוא עהור דאם הי' ברה"ר הי' עמא מחמת ספק עומאה ברה"ר דהוא עמא ודאי, והנה זה ברור אף דהספק עומאה ברה"ר הוא עמא ודאי זה רק אם הספק נולד ברה"ר אם נעמא אם לא, משא"כ היכא דידעינן חמיכה שנגט בזה ברה"ר דהינה ודאי עמא רק ספק עמא, בזה י"ל דגם האדם שנגט בחמיכה זו לא נעטק ודאי עמא דהא לא גרע מהחמיכה שנגט בה, והוא כדברי הרשב"א עירובין דבכל מקום לריבין אנו לדון מחלה על לידה הספק ולא כמה שמתקף ממנה חו"מ, וכמ"ס המחברים דמשי"ה אמרינן בריש גרה העמד האשה על חמתה ולא אמרינן העמד עהרות על חוקתן משום דמתחלה אינו דנין על הדבר שנוכל הספק ממנו, וי"ל דבכל ספק עומאה דהוא עהור ודאי ברה"ר ועמא ודאי ברה"ר הוא רק היכא דאין לנו לדון על החמיכה שנגט בה אם החמיכה הי' עמאה אי עהורה, וכן כהה דל"ח (בפיה דעהרות) המסוכן ברה"ר והוליתו לרה"ר וכו' עכשיו הוא מה לפנינו ואין לנו לדון עליו וכן בשעה שנגט בו האדם ברה"ר או לא הי' לדון עליו אם הוא מי או מה דהא דבר זה אינו יסודי, וכמו כן נע' לפירוש דהספק הוא באיזה מהם נעט אם ברה"ר או בלפנינו, ולכן אמרינן דברה"ר הי' עמא ודאי וברה"ר הוא עהור ודאי, משא"כ ברה"ר דמתחלה אם נעט באמת מן החמיכות וידעינן באיזה מהם נעט בזה י"ל כיון דע"כ אנו מחליטין את החמיכה שנגט בה לספק עומאה ולא לודאי עומאה, דהא ל"ל דאמרינן דכל החמיכות עמא"ס ערה"ר משום ספק עומאה ברה"ר, דהא גוף החמיכות ודאי לא נוכל לעמא אחת בתורה ודאי כיון דיש בניהם חמיכה שהיא עהורה ודאי וזה לא ילפינן חמיכה לעמא דבר שהי' אפשר להיות ולכן נעט"ס החמיכות אינם רק ספק עמא וממילא דכ"כ גם האדם הנעט בהם אינו ג"כ אלא ספק עמא, וכמו כן י"ל להיפוך אם הם ברה"ר ונגט בהם ברה"ר ל"ל דהאדם עהור ודאי משום ספק עומאה ברה"ר דהוא עהור ודאי, זה אינו דהא גוף החמיכות לא נוכל להיסר אותם אף דהם ברה"ר כיון דשגט מהם הם עמא"ס ודאי וזה הוא דבר שהיא להיות דבולס עהורים ובהא לא נמרינן להיסר ברה"ר, והחמיכות לא נוכל לשהר כל אחת מחמת החוקה דהא חרבה החמיכות יש להם חוקה איסור, וא"כ ממילא כל החמיכות אף אם הם ברה"ר הם עמא"ס מספק, וממילא גם האדם הנעט בהם הוא עמא ג"כ מספק בין ברה"ר וכן ברה"ר, ומיושב בזה דברי רש"י שם במנחות הא

דלא כתב דל"ח חוקה ברה"ר, משום דלרש"י איירי דידעינן באיזה מהם נעט ובהו ליכא נפ"מ דבין ברה"ר בין ברה"ר הוא עמא מספק, ומשום"ה לא כתבו שם חו"מ לדחות דברי רש"י דמשמע דל"ח חוקה נעט ברה"ר, כיון דלרש"י איירי דידעינן באיזה מהם נעט ובהו אין לחלק בין ברה"ר לרה"ר רק בכל ענין הוא עמא מספק, והנפ"מ הוא רק מה דאין שחטופה בעלה ובכלה שלא יהי' עמא ודאי רק ספק עמא, אמנם חו"מ דבאו לפרש הנפ"מ שהי' עהור ודאי ולא יהי' אפי' ספק עמא לכן הולכרו לזה דל"ח חוקה נעט באמת מן החמיכות ולא ידעינן באיזה מהם נעט דבזה אין לנו לדון על גוף החמיכות רק כהאדם ולכן ממילא ברה"ר הוא ודאי עמא וברה"ר הוא ודאי עהור, ולפ"ז ממילא דמוכח ג"כ מדברי רש"י דגוף החמיכות לא הוה ודאי נבלה רק ספק נבלה וע"כ משום דזה ל"ח חוקה:

אמנם

הדבר לר"ך טעם אמאי לא יהי' זה חוקה, ולכאורה הי' אפשר לומר עפ"י דברי הפמ"ג (בב"י ק"י) שהעיר בקבוע דאמרינן דהוא כמתנה על מחלה ולא אולוין בהר רוב נימא דגם חוקה לא מהני בקבוע כמו רוב, וכמה ל"ש בזה ק"ו חו"מ על רש"י דפי' דהוא לענין בדיקה וחמהו דהא"ך מדמה הנמ' לט' מניות כיון דהכית איס' ל"י חוקת ברור דהא בקבוע לא מהני חוקה ע"ש, והי' נ"ל להוסיף דהא לשיטת חו"מ ע"כ מוכח דגם בקבוע אולוין נחמ' (רוב) [חוקה] דהא כשיעית חו"מ דבשני שבילין דמשהרין שניהם אינו מטעם דספק עומאה ברה"ר הוא עהור כיון דהוא דבר שהי' אפשר להיות ורק העטם משום דמוקמינן כל אחד אחוקמו, הא בשני שבילין הוא קבוע, וע"כ מוכח דגם בקבוע מהני חוקה, ולכן מקמי' חו"מ שפיר על רש"י דהא הכא איכא חוקה ברור דמהני אפי' בקבוע. אמנם רש"י דכתב בכתובות הנעט בשני שבילין דהוא משום ס"ט ברה"ר וכמ"ס (לשיל פ"ג) דס"ל דברה"ר דיכולין לדון על כל אחד בשני עומא עהור ודאי ל"ל כל אחד מחמת ספק עומאה ברה"ר, א"כ י"ל דבאמת ס"ל לרש"י דבקבוע לא מהני חוקה ולכן לא כתב רש"י בשני שבילין העטם משום חוקה כיון דהוא קבוע, ומיושב קושי' חו"מ לשיטת רש"י כמ"ס הפ"מ דבקבוע לא מהני חוקה, וי"ל הפ"מ בגמרא היינו כ"י מניות כמ"ס פ"י (לשיל ד"ה ובהו) בשיעית חו"מ כיון דקתני ע' מניות ולקח ספיקו אסור ולא קתני ספיקו נבלה מחמת חוקת איסור, מזה מוכח דבקבוע לא חוקמינן אחוקה ולכן לא הוה נבלה ודאי ללקוח עליו רק אסור באכילה מטעם ספק דקבוע כמע"מ וממילא דמוכח מבריימא זו דבקבוע לא מהני חוקה, והה"ד דגם הכא אם (פ"י) [שקל] לפנינו דהוא קבוע לא מהני ג"כ חוקה, אמנם בגוף הדבר נראה דודאי גם בקבוע מהני חוקה, ודוקא רוב לא מהני כיון דקבוע הוא כמתנה על מחלה ממילא לא הוה רוב, משא"כ היכא דאיכא חוקה אמאי לא נימא נהי דהוא כמע"מ יהי' כאלוה הוא ספק השקול ממש הא משמדין הדבר ג"כ בחוקתי וכן"ל (ריש פ"ג) דבכל דבר ספק מניחין הדבר בחיקתי הראשונה ואין מולוין מחוקה בספיקא בעלמא:

לכן

י"ל העטם הא דלא אמרינן בלקח באמת מהם וא"כ באיזה דהוא ודאי נבלה מחמת (הספק) [החוקה], דהוא כמע"מ (פ"ג ד"ה לן) דהא דאין מטעמינן, גם ברה"ר היכא דנגט באמת מן החמיכות ואינו יודע באיזה מהם החוקה, דהוא כיון דבזה לריבין

באמת קרוב לה מ"מ כיון דזה לא נודע שהוא קרוב
 לה ומחילא אם תבע הבעל ממנה כסף הקידושין
 לריבה להחזיר לו כיון דהוא ספק דלמא הוא שלו
 שהי קרוב לו לריבה להחזיר לו מחמת חוק מ"מ
 ומעשה אפי' אם באמת הוא קרוב לה אפי' חשיב
 ממונו של הבעל כיון דשום אדם לא יכול להוציא
 הממון ממנו ולפ"ו מחילא בעי לבורין ואחא עכבר
 וסקל רבוב החמיכה הוא בספק אם הוא חתן או
 מזה והדבר הוא בספק דאם הוא חתן נכללה בכל
 הביטול וליכא שלו ויכול לזכות בה מי שירלס
 ואם הוא מזה הוא של הבעלים, וכיון דהדבר
 הוא בספק אם ילא מנשות הבעלים אם לאו
 ולבעלים היה לנו חוק מ"מ קמא מחילא דשום
 אחר אין יכול לזכות בה ולהוציא מן הבעלים מחמת
 חת"ק, ומעשה כיון דאין אדם יכול לזכות בו
 אפי' אם באמת הוא של חתן וילא מרשותו אפי'
 נעשים עכשיו שלו לנחרי והוא ממונו אפי' לקדש
 בו אשה, וכיון דנעשה שלו מחילא עבר עלי'
 על כל יראה מה"מ, כי אף דבטלו מ"מ הא
 עכשיו נעשים שלו לגמרי והוא כאלו זכה בה
 מחדש ועכשיו אין אדם יכול לזכות בה ולהוציא
 מספיקא מן הבעלים בחוקת חת"ק, ואין לומר
 דמ"מ כיון דספיקא דהו' מה"מ לחומרא ומחילא
 דלריך לבעלו מספיקא דלמא הוא חתן ולכן אפי'
 אם באמת הוא מזה אפי' חל עליו הביטול כיון
 דלריך לבעלו מן הדין מספיקא דלמא הוא חתן
 ז"ל דהא בעיסה שנתחמה בתוך הספק מה
 המג"א (סי' תמ"ו סק"ה - ב') דזה לא נכלל בכלל
 הביטול שביטול בער"פ דהו' לא ביטול רק החתן
 שהי' לו או, ומעשה מחילא אם באמת הוא מזה
 אף דריך לבעלו אפי' מספיקא דלמא הוא חתן,
 מ"מ דודאי לא נכלל בכלל הביטול דהתמול כיון
 דהתמול הי' ידוע דהו' מזה ולא היה דריך לבעלו,
 ומעשה כיון דאם באמת הוא מזה לא נכלל בכלל
 הביטול מחילא שפיר חיישין דלמא הוא חתן ואף
 דהי' נכלל בכלל הביטול מאתמול כיון דהתמול
 הי' ידוע דהוא חתן, מ"מ עכשיו דלמי ידוע ואין
 אחר יכול לזכות בה מספק דלמא הוא מזה ולכן
 נעשים שלו ועבר עליו על כל יראה מן המורה ולכן
 אפי' היכא דבטלו ה"ל ג"כ ספיקא דהוריתא:

וה"ל דלחמירין בעני נזדין ובעי עכברין אחד נכל
 חתן ואחד מזה ולפניו כי בתים אחד
 בדוק ואחד שאינו בדוק היינו כי קשיה
 והולין משום דבדיקה חתן דרבנן, ולפניו
 ימא ג"כ אם עכשיו נעשים שלו כיון דאין אחר
 יכול לזכות בו מחוק מ"מ קמא, מחילא דהו' דהו'
 איירי דהחיות נכריים הם איזבו חתן ויחזיבו מזה
 ולכן החתן נכבטל מכבר ויכול אחר לזכות בהתקן,
 וי"ל עוד כמ"ש הראשונים בסוגיא דהתחיק' (ב"מ
 ק.) גבי זה אומר גדול לחמירי וזה אומר קמ'
 דל"ש לומר בזה דהבעלים היה לנו חוק מ"מ
 קמא בגדול משום דכמו דאית לי' חת"ק בגדול
 כ"כ אית לי' חת"ק בקטן, הה"ד בזה בעני עכברים
 חמירין דכל אחד יכול לזכות בכל אחת מן החיות
 דל"ל על כל חמיכה דודאי הוא מזה מחמת חת"ק
 דהא נס בהעני הי' לו חת"ק וע"כ דלמא מהס יא
 מחוקתו ואף דיש לפקק על זה מ"מ הדברים נעשים
 לע"ד ביטוב דברי רש"י מקו' האי' של קושי,
 ומיושב בזה מה דתמרו על הרמב"ם מוטע בעי
 נזדין ספק דלריך לחזור ולבדוק ובעי נזדין

לריכין אנו לרון בפעם אחת על כל החיות וכיון
 דאחת מהם ודאי יאלא מחוקתה לכן אין מעמידין בזה
 בחוקתו וכמ"ש הר"ן כתובות הג"ל, וי"ל דהה"ד
 בזה היכא דהספק הוא מחמת הערובות מחילא דלא
 נוכל לרון על החמיכה בעני עצמה, דהא לריכין
 לרון על מהות הספק ומחזיבו ענין נלמה הספק
 להסתפק ע"ו, ובע"כ אם (נכשיר הערובות)
 [גאסור החמיכה] מזה החוקה הוא אף דהספק הוא
 רק ע"י הערובות בשאר החיות או דלקח מן
 החיות ואינו יודע באיזהו אף מיד שאנו מחילין
 לרון על הספק נכנסו גם שאר החיות וכל החיות
 בהספק, ולכן בזה לא נוכל להשמיר על החוקה דהא
 אחת מהם ודאי יאלא מן החוקה והותרה בשמיטה
 ולכן בזה לא אוקמינן אחוקה, כשלמא בעני שביטול
 יכולים אנו לרון על כל אחד בעני עצמו, וכן כנעב
 באחת מן החיות ברה"ר יכולין אנו ג"כ לרון על
 כל חיות בעני עצמה דגודל לנו ספק אם נעמא
 חיות זו אם לא, משא"כ היכא דהספק הוא רק
 מחמת הערובות ומיד שאנו דנין על לידת הספק
 לא נוכל לרון באחת החוקה דהא בודאי יאלא אחד
 מהם מחוקתו ולכן חתן זה לא אוקמינן אחוקה
 וכאשר האריך בזה הש"ס הג"ל להוכיח דכחערובות
 אין מעמידין דבר על חוקתו, וא"כ מחילא קושיות
 הוסי' על רש"י במק"ש הא' הבית אית לי' חוקת
 בדוק :

וה"ל לישב שיטת רש"י, ומחילה אדבר בקו' הא'
 דתמרו חוב' מה דמדה גמ' לפ' מניות הא'
 שם הוא ספיקא דהוריתא והכא הוא ספיקא דרבנן
 ולקולא, ומ"מ חוסי' דאיירי בלא ביטול הוא דוחק
 דהא כל הסוגיא איירי בביטול, ונראה ד"ל דאפי'
 אם איירי בביטול מ"מ הוא ספיקא דהוריתא,
 עמ"ש המבשרים דהא דקו"ל בכל מקום ספיקא
 דתמונה הוא קולא לנכעב ולא נוכל להוציא מחמת
 ידו מחמת חוקת ממונו, ואפי' אם אין לו רק חוקת
 מ"מ קמא לא נוכל להוציא ממנו והוא שלו לגמרי
 ויכול לקדש בו אשה וכדומה, ואף דמ"מ הדבר בספק
 הוא ולמא הוא של חבירו ואינו שלו והא"ך יוכל
 לקדש בו אשה, אמנם הדבר נכון כיון דחבירו לא
 יכול להוציא הממון מחמת ידו מחילא אף אם הוא
 באמת של חבירו אפי' נעשה שלו והוא ממונו ממש
 לכל דבר, וכמתור' במ"ס ב"מ בסוגיא דתק"כ (ו')
 דפריך גמרא ואי אמרת תק"כ הין מויליין מידו
 הרי פוטר ממונו בממונו של כהן משא"כ אי
 חמירין מויליין מידו ל"ש דפוטר ממונו בממונו של
 כהן דלפ"ו אם באמת הוא ממונו דכהן מ"מ כיון
 דלא יכול להוציא ממנו נעשים שלו לכל דבר, וכן
 מבורר בריב"ז ב"מ (ה.) באל דלחמירין דיוקא
 דרמב"ם מהיכא, דכהן דאי חמירין הונב"י מליאה
 לחבירו לא קנה חבירו הקפי' הא"ך חמירין בגמרא
 דלא הוה שטעב שיה' דלמא מרוביבו כהני הדרי
 הגביות אדרבא אם שניהם הגביות כאחד לא קנו
 שניהם וסביה נעשים לשקר, רק הענין הוא כיון
 דאחר לא יכול לזכות בו משום דכל אחד אומר אני
 הגבתי סולו, וכיון דאין אחר יכול להוציא מהם
 נעשה שלהם, והוא ממונם ונעשים באמה שהוא
 שלהם ע"ש. [ובזה יש לשיין בספק בקידושין
 כיון בח' א"מ ממונא מביה כמ"ש רש"י ביבמות
 ד' לא ונכנין ע"ה אחי' נחמיר בזה להלכה נע נהי דעל
 חוקת פניו י"ל דמחמירין כיון דודאי זכא לה הקידושין
 וע"י ע"ס כתובות כ"ג ריש ע"ה מ"מ הא' אפי' אם הוא

זיל כתר חזקה כל שכן כתר רובא דרובא
 וחזקה רובא עדיף וי"ל לרמב"ם בעי דלא קים
 ל"י חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבנו מי"ס דהא
 דרובא עדיף מחזקה לא מסבירא אלא ילפינן מפרה
 ארומה וכו' אחי שפיר הכא עכ"ל, ובפרק הקודם
 (ד"ה ונראה) הקשיתי לפת"ש חו"ט (גדה ח. ד"ה
 אחר הרוב) דגני ט' חנויות איבא חזקה איבור א"כ
 יקשה בס"ד זו דרובא לא עדיף מחזקה אחאי
 כנמלא הלך אחר הרוב הא איבא חזקה איבור,
 ובתבתי להוכיח דה ל"ח חזקה כיון דהספק הוא
 מחלוהו מטת פריש ואידך ודאי ילאו מחזקה איבור
 ע"ש, אך יש להקשות לפת"ש לעיל (סוף פ"א)
 דהא דאולינן גם בספק עומאה ברה"י בח"ר אף
 דחזקה לא מהני, וליא נפ"ש חו"ט פסחים (י. ב"ה
 ספק ביאה טבור) דהא דלא מהני לרבנן ס"ס
 בס"ס ברה"י הוא כיון דמה"ד אפי' בפסיקא אחת
 ה"י לעבר דאוקמי' חזוקת עברה ואפ"ה עמא אחת
 בחרי ספיקו עכ"ל, ואמאי לא נימא דגם רוב לא
 מהני, אמנם טעם הדבר הוא דדוקא רוב דהוא
 מטעם בירור זה מהני גם ברה"י דהא התורה
 לא אסרה רק ספק עומאה ברה"י משא"כ היכא
 דאיבא רוב לטער לא הוה בכלל ספק עומאה
 רק הוא ודאי טבור, והא דחזקה לא מהני הוא
 משום דחזקה לא הוה בירור הענין וכנ"ל, אמנם
 לס"ד דגמרא דקמבעי' מנ"ל דאולינן כתר רובא
 וע"י קאמר רובא דליהא קמן לא קמבעי' רק רובא דליהא
 קמן, ואם נימא דרובא דליהא קמן לא מהני ע"כ הא
 ל"ל רוב מהני ממחמת בירור דא"כ אחאי לא יהי
 רובא דליהא קמן וע"כ דבס"ד זו גם רובא דליהא
 קמן דמהני הוא רק מנה"כ דאחרי רבים להטות
 [ומטעם זה כתבו בפ"י דברי הרשב"א דכתב ג"כ
 דהא דרובא עדיף מחזקה הוא לפי האמה דאולינן
 כתר רוב, דהוא ג"כ מטעם זה דלפי האמת דאולינן
 כתר רובא דליהא קמן וע"כ דרוב הוא מטעם בירור
 ולכן עדיף מחזקה משא"כ לס"ד זו דרוב לא הוה
 מטעם בירור רק הוא כמו חזקה מנה"כ י"ל
 דרוב לא עדיף מחזקה ומעמא לפ"י יקשה בס"ד
 זו מנ"ל דבספק עומאה ברה"י מהני רוב נימא
 כמו דחזקה לא מהני הה"ד רוב כיון דגם רוב
 אינו מטעם בירור ולכן אפי' אם הוא ספק עומאה
 ורוב הוא לטער הוה ג"כ בכלל ספק עומאה,
 ומנ"ל הא דרוב מהני גם בספק עומאה, וא"כ מאי
 קאמר רובא דליהא קמן לא קמבעי' הא גם
 ע"י קשה מנ"ל הא דאמרינן בתוספתא גבי ט'
 לפרדש'ים דגם בספק עומאה ברה"י היכא
 דהרוב הוא לפרדש'ים אמרינן כל דפריש
 והוא טבור מנ"ל הא דלמא כמו דחזקה לא מהני
 הה"ד רוב, ולמיך האי תמוס' לרמב"ם בעי דלא קים
 ל"י חזקה מקרא אשכר ליטב לכאורה לפת"ש
 לעיל (פרק ב) דהא דידעינן דספק עומאה ברה"י
 הוא ודאי עמא הוא רק כיון דבכל מקום אולינן כתר
 חזקה ובס"ט ברה"י ל"א כתר חזקה מזה מוכח
 דהוא ודאי עמא משא"כ אי לא הוה אולינן בשום
 מקום כתר חזקה לא הוה ידעינן דספק עומאה
 ברה"י דהוא ודאי עמא רק הוה אמרינן הא דעמא
 הוא רק משפיקא ע"ש, ולפ"י י"ל כיון דבס"ד זו
 לא ידעינן דאולינן כתר חזקה ממילא לא ידעינן
 דס"ט ברה"י הוא ודאי עמא, אך וז"ל וביני מהרש"א
 שכתב לפרש דברי תוס' דודאי הוה ידעינן דאולינן
 כתר חזקה אך לא מקרא רק מהלל"ם ואין ללמוד

פסק דא"ל ואכ"מ להאריך בזה [ובתבתי
 בזה במק"א ליטב קו' הלל"ח על פי' תמוס'
 דקאי לענין היתר הכילה ולשיטת הסבורים
 דבדבר שיש לו חמירין לומר כל דפריש א"כ אחאי
 בפריש ואחא עכבר ושקל לומר כבילה חוץ הפסח
 כיון דה"ל דשיל"מ לאחר הפסח - דבזה י"ל דל"ח
 דשיל"מ כיון דבע"כ יהי' צריך לבוא להיתר כל
 דפריש לענין כל יראה אם ישבה עד לאחר הפסח,
 והא דחשיב דשיל"מ לענין ביטול הוא כמו שכתבו
 דלענין כל יראה אמרינן דהיכא דהוא בתערובות לא
 חשוב כראה ומטי ואין התירו ממחמת ביטול כרוב,
 משא"כ בזה דהחמין הוא בפני טלמו ודאי צריך לבוא
 לכל דפריש לענין היתר כל יראה, ואין לומר דליבא
 איבור דבל יראה דהא ביטול החמין, [דהא לתוס'
 דביטולו איירין] וז"ל כיון דבאמת אמרינן כל דפריש
 ואין שום אדם יכול לזכות בו דהא אמרינן ודאי
 הוא מלה ממחמת כל דפריש וא"כ נעשית שלו. ובאם
 הוא מהמטוט והוא חמין בודאי עבר עליו על כל
 יראה וכיון דבפ"כ צריך לבוא להיתר כל דפריש לכן
 לא חשיב דשיל"מ]

ועוד יש לומר בפשיטות על שני קושיות תוס' על
 רש"י דנהי דה"ל ספיקא דרבנן מ"מ הא
 לענין הבדיקה החמירו חז"ל על הספק לבדוק כאלו
 ה"י ודאי תמוס' ושלל לפתוך על הביטול ואפי' על
 הספק מששו להחמיר לבדוק מספיקא אף דהביה
 ה"י לו חזקה בדוק דהחמירו בזה כמו בדאורייתא
 תמוס' וכוו חז"ל הוא בספק עומאה ברה"י החמירו
 לענין בדיקה (ועיין בס"י הל"ט ובמק"א) הה"ד
 בזה החמירו וי"ל דמשו"ה לא מהני חזקה בדוק כיון
 דהחמירו בזה כמו בספק עומאה ברה"י דלא אולינן
 כתר חזקה, ורק רוב מהני דזה מהני גם בספק
 עומאה ברה"י משא"כ חזקה דלא מהני בספק עומאה
 לא מהני גם בזה, ויש להאריך בכל זה בסוגיא דשם
 ד"ל דגם ס"ס לא מהני כמו בספק עומאה רק
 מה דמהני בעומאה מהני ג"כ בחיוב הבדיקה אמנם
 חזקה לא מהני, ובתבתי ליטב ג"כ דברי הרמב"ם
 שם דבביה אחר פסק דלרין לבדוק ובשני בתים
 פסק לקולא, ד"ל כמ"ש לענין בדיקה אף דהוא
 דרבנן החמירו שיהי' כדיון ספק עומאה ברה"י
 דספיקו הוא כודאי, ולכן בבית אחד החמירין אף
 דהוא רק ספק דרבנן משום דלא היה בכלל ספק
 איבור רק הוא כודאי איבור דגם בזה דנין ספיקו
 כודאי כמו דאמרינן בספק עומאה, משא"כ בשני
 בתים בזה לא נוכל לומר דהוא כודאי איבור
 כיון דבית אחד הוא ודאי היתר ובענין בזה גם
 בס"ט ברה"י ידון רק כמו ספק איבור [משום
 דבכר שא"ל ליתוס' לא ילפי' חסומה] והנה אסור
 כיון דהוא ספיקא דאורייתא משא"כ לענין הבדיקה
 דהוא ספיקא דרבנן ולכן אולינן לקולא כיון דבזה
 לא נוכל לומר דהספק הוא כודאי.

פרק ה.

בחורין בסוגיא דרוב (יא.) מנא הא מלתא
 דאמר רבנן זיל כתר רובא מנלן
 דכתיב אחרי רבים להטות רובא דליהא קמן
 כנון פי' חנויות וסנהדרין לא קא מחבי' לן כי
 קא מנע"י רובא דליהא קמן כנון קמן וקטנה
 מנלן, ובתבתי תוס' (ד"ה מנא) ואי"ת כיון דאמרינן

פתח השער

הרמב"ם מה"מ הא מותר בלא רוב כלל, דוקא
 בלקח בחמה מה"מ משום דה"ל קבוע ובא"ט
 מורה הרמב"ם, משא"כ בשר הנמלא בבוקר דלא הוא
 קבוע כיון דהוא פריש אפי' אי לא הוא חולין
 בשר רוב כלל ה"י מותר ג"כ מטעם דספיקא דאורייתא
 מה"מ לקולא ולפי' דין מורה לא בשנין בזה שיהי'
 מותר מתחת הרוב, ורק דכיון דבספק השקול
 מדרבנן איסור לריבין הרוב שלא יהי' איסור דרבנן
 אמנם הא סגיג'א דגנאי הוא לדין מורה :

וג"ל דהנה הכו"פ עמד על לשון הברייתא ודקני
 ולקח בחמה ספיקו איסור ובנמצא הלך אחר
 הרוב אחי' שינה התח' הלשון ולא קניי' ובנמצא
 מותר ע"ש, אמנם בחמה הרמב"ם מבאר פירושא
 דברייתא דו"ל (פ"ח מהל' מ"א ה"א) עשר מניח
 ט' מוכרות בשר שמוטה ואחת מוכרה נבלת ולקח
 בשר מאחת מהן הר"י איסור שכל קבוע במש"מ דמי
 אבל בשר הנמצא הלך אחר הרוב דכל דפריש
 מרובא פריש אס' ה"י רוב המוכרים כגו"ס איסור
 ואס' ה"י רוב המוכרים ימצא מותר עכ"ל, מנא
 מזה דהפי' דברייתא ובנמצא הלך אחר הרוב הוא
 להורות דבכל גוגא חולין בשר רוב אס' ה"י רוב בשר
 שמוטה מותר ואס' ה"י רוב בשר נבלה איסור הבשר
 הנמצא ודין עליו שהוא איסור משום נבלה, והא
 דהולך אחר השמיטתו ז'א דברוב מוכרות בשר
 נבלה שנס' הבשר הנמצא איסור משום נבלה הא זה
 הוא כש"כ זו כיון דאס' רוב מוכרות בשר שמוטה
 אמרינן בנמצא כל דפריש להתיכו בלילה מ"כ"ס
 אס' רוב מוכרים בשר נבלה דלמרינן כל דפריש
 שיהי' הבשר הנמצא איסור משום נבלה, י"ל דלש"מ
 הרמב"ם י"ל בזה חידוש דין דאס' לא ה"י קניי' רק
 ברוב מוכרות בשר שמוטה או בשר הנמצא הוא
 מותר בלילה הוא אמרינן דוקא בזה חולין כפי'
 כיון דמה"מ שלא הרוב מותר ג"כ לשיטת הרמב"ם
 כיון דנמצא רוב אינו קבוע ואמרינן בזה ספיקא
 דאורי' מה"מ לקולא ורק בלא רוב ה"י איסור מדרבנן
 והוא אמרינן דברוב לא גזירי' ומומר אפי'
 מדרבנן, משא"כ אס' ה"י לתישך דרוב מוכרים בשר
 נבלה ופריש מחיבה אחת הדגון על החמיבה בלאו
 הוא ודאי נבלה וללקוח עלי' משום נבלה ה"י מקום
 לומר דבזה לא חולין בת"י כיון דבלא הרוב מותר
 החמיבה מה"מ מטעם ספיקא דאורייתא, י"י מקום
 לומר דרוב לא מהני מה"מ כלל ורק מדרבנן מהני
 לשנין איסור דרבנן דוקא ולכן ברוב מוכרות בשר
 שמוטה ונמצא דבזה בלא הרוב ל"כ רק איסור
 דרבנן דמה"מ מותר מטעם ספיקא דאורייתא לקולא
 ולכן לשנין איסור דרבנן מהני הרוב משא"כ אס'
 רוב מוכרות בשר נבלה דבזה לשנין שיהי' החמיבה
 הנמצא אסורה משום נבלה כתיבוי' וללקוח עלי'
 משום נבלה לא הוא ידעינן ולכן אחי' הברייתא
 לאשמעין זה דגם ברוב מוכרות בשר נבלה אמרינן
 ג"כ ובנמצא הלך אחר הרוב ודין על החמיבה
 דאסורה משום נבלה כתיבוי' כתיבוי' ואמרינן דודאי
 היא מהרוב ולקוח עלי' משום נבלה [ובזה מושב
 קו' הנ"ל על הרמב"ם ד"ל דהלמה מקרא הוא לשנין
 רוב מוכרות נבלה דלוקח - ואדרבה מלשון הברייתא
 סייעתא לרעתו - והרמב"ם עליו מושב הקו' שעליו
 וכמו מביא סייעתא לבריו ועי' בסוף ד"ה ולפי'
 י"ל]

בזה אמרינן בסוגיא דקבוע (נחוצות טו.)
 דלמרינן

קל מהלכה ע"ש, וא"כ ממילא הא ידעינן דמ"ט
 ברה"י הוא ודאי טמא והקפידו במקומה עומדת אחי'
 קי"ל בס"ד זו בשר רוב בס"ט ברה"י. ובישוב כ"ו
 חקדו לברר ג"כ קנה הא דחקרו המחברים בענין
 כ"טול לברר אס' גם הימר נתבטל להיות איסור:
הנה הפ"מ בפתיחה להלכות מערובות (ח"א
 פ"א) כתב בהסתפק אי אמרינן דגם הימר
 בטל להיות איסור והביא בזה תשובה הרש"א (סי'
 רע"ג רע"ג) דתמה הרב השואל האך משכחה אס'
 תלוי והוא באיקבע איסורא והיינו מחיבה אחת מבי'
 מחיכות והא גם בזה לא הוא איקבע איסורא כיון
 דקי"ל דאפי' בדי אדס א"א לנמס ריה"י שניהס
 שו"ס לגמרי וא"כ הא יכול להיות דהייתר הוא
 יומר מהאיסור ונתבטל האיסור ברוב הימר ע"ש,
 וא"כ מה לאריקן בזה רק אכתוב מה ע"ס לעמוד אחי'
 נקט דוקא משום א"א לנמס הלא אפי' אס' אשפר
 לנמס ג"כ קשה דאף אס' הוא לפניו ב' מחיכות שהס'
 שו"ס לגמרי מ"מ מיד כשאוכל מהחמיבה [כפי דרך
 האוכלין שאין בולטין כו"ח בב"א] ונתמטטה החמיבה
 נכמות שיהיה אחי' לא תבטל החמיבה
 א"כ, ונהי דהמטע שאל תמלה ה"י איסור כיון
 דלא לא ה"י שייך ביטול ברוב מ"מ לאחר שאלל
 מטע ממנה וממילא דאיכא רוב בהחמיבה השני'
 יתבטל הנשאר בהרוב, ומעתה אי אמרינן דבהיתר
 לא שייך ביטול ממילא אס' אכל מחיבה אחת מבי'
 מחיבות שחשברנו ממ"מ י"י פטור, אס' אכל
 הייתר הרי הוא פטור לגמרי ואס' אכל האיסור
 אי מיד כשאלל מטע מהאיסור נתבטל השאר ברוב
 הימר, ואי אמרינן דגם בהיתר שייך ביטול או י"י
 כך אס' פגע בהאיסור ואכל האיסור או בחמה לא אכל
 איסור כלל דמיד שאלל מטע מהאיסור נתבטל
 ברוב הימר, אמנם אס' בחמה פגע בהיתר או אכל
 איסור דמיד שאלל מטע מחיבות הימר נתבטל
 היתר ברוב ותייב עליו כאוכל איסור גמור כיון
 דגם בהיתר אמרי' נהפך לאיסור וזה תמוה לכאורה.
 ובטיקרא קו' השואל להרש"א ה"י י"ל דבאלל מחיבה
 מבי' מחיבות מ"ד הטעם דתייב משום דאשפר להכרי
 ע"כ איירי באופן דטובל לברר איזוהי מחיבה היא
 תלב ואיזוהי שומן וגם למ"ד דבעינן מחיבה אחת
 מבי' מחיכות למשן יהי' איקבע איסורא עכ"פ י"ל
 דאיירי באופן כוס דאשפר לברר לידע החמיבה של איסור,
 ובה האופן ל"ס ביטול ברוב כלל כיון דאשפר להכרי
 אס' האיסור ול"ס בזה מערובות וא"כ מה לאריקן
 ילפולל בזה, וכבר כתבו דגם בהיתר שייך ביטול וראי'
 ברורה לזה מתמנות (ב.). בהא דלמרינן דשמוטה
 נבלה כנבילה [לרבנן דר' יהודה] וכראה דמסוגיין
 ג"כ ראי' דגם בהיתר שייך ביטול לומר דנהפך
 לאיסור גמור (ע' לקמן ד"ה ולפי' ממילא) :

דהנה ק"ל להרמב"ם דספיקא דאורייתא מה"מ
 לקולא וכתיב דהא דמייבין אשס הלוי הוא
 בתחובה אחת משתי מחיבות דאיקבע איסורא דבזה
 גס הרמב"ם מודה אבל בלא איקבע איסורא להרמב"ם
 מה"מ שרי', וקשה מהא דלמרינן באסוגין רובא
 דאיכא קמן כגון ט' תניות וסנהדרין לא קבעי'
 לן ובתב רש"י ברה"י ט' תניות וו"ל כולם מוכרות
 בשר שמוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ונמצא בשר
 בלתי הלך אחר הרוב דהא קמן חויג'א דרובא דהיתר
 עכ"ל, והרי באסוגין חולין לרינא דאורייתא כדלמרינן
 מכלן דכתיב אחי' רבים להטות [ומשמעות' דרינא
 דנמצא כו' ילפינן מאחרי רבים להטות] ולשיטה

דאמרינן קס גופא אחר ר"ז כל קבוע כמע"מ דמי ביון לקולא בין לחומרא מיל' לר"ז הא אלימא מני' מניות מוכרות בשר שמוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאתח וזונו יודע מאזיה מהס לקח ספיקו אסור ובגמלא הלך אחר הרוב, ההס לחומרא, אלא מע' לפרדעים ושך אחר ביניהס ינגע באחר מהס וזונו יודע באזיה מהס נגע ספיקו עמא התס גמי לחומרא עכ"ל הגמרא, ויש להבין (א) לחיוב עיני הולך הגמרא להביא סיוס הבדייהא דתשעה מניות ובגמלא הלך אחר הרוב הא אין זה שייך לקושיא הגמרא ובאמת גבי ע' לפרדעים קמי' ג"כ סס ובגמלא הלך אחר הרוב כנוונא הבדייהא בדה (יח.) והכא לא הביא סיוס הווספתא ולמה הביא בני' מנייה סיוס ובגמלא, (ג) הא דדמי הגמרא ההס לחומרא מינו מדוקדק כל כך דה"ל לומר אשכחן לחומרא לקולא מיל' כסוגי' הש"ס בכ"מ, (ג) כיון דהגמרא דמי דלה מוכח מתמי' דע' מניות משום דהתס לחומרא לאזונו עיני' מיירי' תו ראי' מע' לפרדעים וכבר העירו בזה המחכמים הש"מ והספלאה ע"ש, אמנס לפת"ש יתישב הכל על נכון דהא כבר בארנו (בפרק הקודם) דהא דקמי' בבדייהא ולקח מאחד מהס וזונו יודע מאזונו ספיקו אסור דהפי' הוא דאסור בהכילה מה"ס כיון דהוא ספיקא דאורייהא ולחומרא וגם דהרמב"ם דס"ל דהה"ס לקולא מ"מ באוקבע מודה, אמנס זה ל"א דיהי' איסור ודאי ולקוח עלי' משום נבלה דל"כ ה"ל למיהני ספיקו נבלה, והא דבאמת אין לוקח משום נבלה הוא כיון דזונו רק ספק נבלה וחוקת איסור ל"ס בזה כמע"ל [ואף דהרמב"ם נקט ג"כ בני' נחלא אס רוב המוכרים עכו"ס אסור, ואס רוב המוכרים ישראל מותר, ואחאי לא נקט אס רוב המוכרים עכו"ס נבלה דהא בזה באמת הוא נבלה גמורה ולוקח עלי' משום נבלה כיון דאזלינן בת"ר, לריבין לרמון בהרמב"ם דהוא לאו דוקא ואי"ל דנקט בלקח ספיקו אסור דבזה לא מצי לנקט נבלה כיון דזונו אסור רק מספק לכן נקט גם בזה אסור, גם דהא בזמן הזה אין נפ"מ כ"כ לעיני' מלקות, ואף דהרמב"ם נקט גם מה דנפ"מ לפני' מלקות וכדומה מ"מ כיון דזה לא מוכר בהדיא לא רק בזה, אבל בבדייהא אס' הדין דבלקח לוקח עלי' משום נבלה ודאי הי' נקט ספיקו נבלה מזה מוכח כנ"ל דבאמת אין לוקח עלי' משום נבלה: **ור"פ** קשה כמו דנקט בבדייהא כסיפא ובגמלא הלך אחר הרוב ולא נקט ובגמלא מותר והוא להורות הדין דגם ברוב מוכרות בשר נבלה אז בגמלא הלך אחר הרוב ולוקח עלי' משום נבלה כמו כן קשה אחאי לא נקט בבדייהא גם ברישא בקבוע בלקח באמת מהס וזונו יודע באזונו דספיקו אסור דגם ברוב מוכרות בשר נבלה ולקח וכו' דספיקו אסור לאשמיטין בזה דאמרינן קבוע כמע"מ אפי' לקולא, דהא מרישא דקמי' ברוב מוכרות בשר שמוטה ולקח באמת מהס ספיקו אסור מזה לא מוכח רק דאמרינן קבוע כמע"מ לחומרא דל"א דגזיל בתר רוב ויהי' הכשר עתה בהכילה משא"כ לקולא לא ידעינן, אבל אי הוה גמי ע' מניות מוכרות נבלה וכו' ספיקו אסור מזה הוה ידעינן דקבוע כמע"מ דמי אפי' לקולא, דהא ניהא דלקולא ל"א קבוע כמע"מ דמי משום דמה"ד אזלינן גם בקבוע אחר הרוב אז ממילא אס רוב מוכרות בשר נבלה ולקח באמת מהס וזונו יודע באזונו כיון דמדן מורה

אזלינן גם בזה בתר הרוב ממילא הוה הפסד ודאי נבלה ולא הוה ספק כלל וה"ל למיהני ע"ז ספיקו נבלה, ולכן אי אמרינן דגם לקולא קבוע כמע"מ קשה כמו דנקט בבדייהא ובגמלא הלך אחר הרוב להורות דאס רוב מוכרות בשר נבלה דאזלינן בת"ר להחזיק בהפסד הגמלא לנבלה ודאי' ללקוח עלי' משום נבלה כ"כ ה"ל למיהני גם בקבוע באופן זה להורות דלא הוה רק ספק נבלה, ומדלא קמי' כן ש"מ דבאמת ל"א בקבוע כמע"מ לקולא, וזה הוה הפי' בגמרא מיל' לר"ז הא דקבוע כמע"מ לקולא אלימא מע' מניות מוכרות בשר שמוטה ולקח וכו' ספיקו אסור ובגמלא הלך אחר הרוב התס לחומרא, ביאורו דנהפוך הוא דלא מעבי' דאין להוכיח בבדייהא זו דגם לקולא קבוע כמע"מ כ"א אדרבא משום מוכח להיטות דרק לחומרא הוא כמע"מ ולא לקולא אלא מיל' הדין בקבוע אס רוב מוכרות בשר נבלה כמו דנקט אופן זה גבי רוב, ולכונה זו הביא המקשן גם סיפא דבדייהא, ופי' הביא דאפשר לומר דמוכח מע' לפרדעים ולפת"ש לעיל (פי"ד ד"ה אהנס) י' מקום לומר דמזה מוכח שפיר דאף לקולא אמרינן קבוע כמע"מ מדקמי' ספיקו עמא ולא קמי' ספיקו הלוי מזה נראה שפירשו שהוא עמא ודאי' אף לשרוק עליו קדשים - ודמי דלמא התס גמי לחומרא ודקמי' ספיקו עמא י' לדמות שאין פירושו עמא ודאי' רק דהוא עמא מספק להחמיר אבל לא לשרוק עליו אס הקדשים, וע"ז הביא הגמ' דמוכח כן מע' שרליס וכו' דקמי' בבדי' ספיקו עמוד וזו אמרינן דקבוע כמע"מ רק לחומרא אבל לא לקולא אחאי ברה"ר הוה עמוד אפי' דאמרינן קבוע כמע"מ גם לקולא, ופירושו דספיקו עמא הוא באמת דהוה ודאי' עמא, ולפי' יקשה אחאי לא נקט בבדייהא דע' מניות הדין דקבוע כמע"מ גם לקולא ובאופן זה דאס רוב המניות מוכרות בשר נבלה דאפי' לא הוה נבלה ודאי', וזו אמרינן דגם בזה הוה חוקת איסור ולכן מה דקמי' בבדייהא ספיקו אסור הוא לאו דוקא ויהי' הוא דהוה ודאי' אסור ולוקח עלי' משום נבלה מחמת החוקה ניהא דל"א לאשמיטין ברוב מניות מוכרות בשר נבלה כיון דגם ברוב מוכרות בשר שמוטה לוקח עלי' משום נבלה, אמנס באמת דזה לא חשיב חוקת איסור כנ"ל (בפרק הקודם) ומכאן הראי' שהביא הש"ס גזיל, [ואי אחר' דאזלינן בזה בתר חוקה י"ל ג"כ הפי' בגמרא ההס לחומרא דע"כ מוכח דאזלינן רק לחומרא מדקמי' ספיקו אסור וליק ספיקו נבלה כיון דקבוע כמע"מ והוה ספק ספקול ממילא דאוקמי' אחוקה, אפי' דקבוע לא הוה כמע"מ ורק להימרא ולכן לא הוה נבלה ודאי' ללקוח כיון דמה"ד אזלינן בת"ר בדיק מחוקה ורק לחומרא בעלמא מחמירין בקבוע דלא גזיל בתר הרוב, ואי אמרינן כן ממילא לפי האמת דקבוע כמע"מ גם לקולא אמרינן דהא דקמי' ספיקו אסור הוא לאו דוקא ואפי' לעיני' מלקות לוקח מחמת החוקה וכו' **ור"פ** י"ל לשיטת הרמב"ם הא דאמרינן בגמ' רובא דאימא קמן ענון ע' מניות לא קמבעי' לן דזה קאי על דין טורה ואף דלהרמב"ם נבלה הרוב גם כן מותר מה"ס דספיקא דאורייהא מה"ס לקולא, י"ל דהא גם ברוב מוכרות בשר נבלה אזלי' ג"כ בת"ר ללקוח עלי' משום נבלה וזה הוה רק משום דאזלינן בת"ר דל"כ אחאי לוקח עלי' משום נבלה ובאס לא אזלינן בתר רוב אדרבא יהי' מותר מה"ס לגמרי, ולפי' יהי' מוכח מדברי

אמנם עכ"פ מוכח מסנהדרין דכל היכא דאם ניזיל
בחד הרוב יהי המיעוט כמחן דליחא בזה והאי
אולי בחד"ר כמו גבי סנהדרין דמוכח דבאופן זה
אולי בחד"ר דאל"כ מאי ידעין דהמיעוט הם מועטים
דלמחא הרוב הם מועטים בדין אפ"כ מוכח דאוליין
בחד הרוב, רק היכא דליכא מיעוט אף אם ניזיל
בחד הרוב י"ל דמישק להמיעוט, משא"כ היכא
דאם ניזיל בחד הרוב יהי המיעוט כמחן דליחא
בזה גמרי' שפיר מסנהדרין דאולי בחד"ר :

והנה ר' מאיר דחייש למשועא ברובא דליחא קמן
משא"כ רובא דליחא קמן מהני גם לר' מאיר
ואינו פליג על בר"הא דר' מנייה הוא מטעם זה,
דדוקא רובא דליחא קמן דליחא עכ"פ מיעוט, דרובא
דליחא קמן לא מהני רק מטעם בירור הענין ונשאר
עכ"פ מיעוט, לכן חייש למיעוטא דכיון דאם הדבר
הוא כהמיעוט נכשל בראיור שגב וכדומה חייש
למיעוטא דאף דליכא רוב ת"מ הא עכ"פ יכול להיות
דהוא כהמיעוט, משא"כ ברובא דליחא קמן דבזה
המיעוט כאלו אינו, וע"כ הוא כן דבא בביטול ברוב
מותר לאכול כולם ואף דבזה בודאי אוכל האיסור
ול"ל דהוא מטעם בירור הענין דהא בזה עבדין
שקר בודאי ובה ל"מ בירור כלל, וגם הא דאמרינן
כל דפריש ע"כ אינו מטעם בירור דהא גם בפרישו
כולם אמרינן ע"כ דמומרים פתחת דעל כל אמר
ואחד בפני עצמו אמרינן כל דפריש מרובא פריש,
וע"כ דהקטעט אינו מטעם בירור דהא באופן זה ל"מ
בירור כיון דחד מיניהו הוא בודאי איסור אפ"כ כיון
דעל כל אמר בפני עצמו אמרינן דפריש וברובא דליחא
קמן חשוב כאלו האיסור אינו דמח"מ נהפך האיסור
להיות היתר ופקע האיסור לגמרי ולכן חשוב ברובא
דליחא קמן כאלו המיעוט אינו דהא ע"מ דאוליין
בחד הרוב פקע האיסור לגמרי והאיסור נהפך
להיתר, ולכן לא פליג ר"מ ברובא דליחא קמן למוש
להמיעוט כיון דבזה המיעוט כאלו אינו, ומטעם זה
ניחא הא דלא אמרינן ברובא דליחא קמן סמוך
מישועא לחוקה [ולמ"ש תוס' גה"י. הג"ל מוכח דלא
אמרינן ברובא דליחא קמן סמוך מישועא לחוקה
מחא דר' מניויה] דהוא מטעם זה דברובא דליחא
קמן המיעוט כאלו אינו וכל החידושים בפ"ו
קאמרי' שפיר בגמרא רובא דליחא קמן לא קמבעי
דכתיב אחרי רבים להטות ומהו גמרינן מסנהדרין
דאולי בחד הרוב כיון דאם ניזיל בחד הרוב יהי
המיעוט כאלו אינו, כמו כן גם ברובא דליחא קמן
אם ניזיל בחד"ר יהי המיעוט כאלו אינו לכן אוליין
בזה בחד"ר כמו גבי סנהדרין דרובא דליחא קמן דמי
מחש לכהנהדרין דאם ניזיל בחד הרוב יהי המיעוט
כאלו אינו, רק רובא דליחא קמן דזה אינו רק
מטעם בירור הענין ולא מלינו בזה דאמרינן נהפך
ושיהי' המיעוט כאלו אינו בזה פריך הגמרא שפיר
מחא לן דאוליין בחד"ר דלמחא היכא דהמיעוט הוא
בעולם חיישין להמיעוט :

ורפ"ז אם ניחא דלא אמרינן רק סהפך האיסור
להיות היתר אבל היתר אינו נהפך להיות
איסור כלל, הקושיא בחד"ר בחד"ר דגמרא דלא
אוליין בחד רובא דליחא קמן ורק בחד רובא דליחא
קמן אוליין כיון דבזה המיעוט מליט אינו, אי"כ
הא דקמני בבב"הא ובגמלא הלך אחר הרוב [ולא
קמני ובגמלא מותר] והוא להורות דהיכא הרוב
מוכרות בחד נבלה אמרינן דבחד הגמלא היא נבלה
ודאי ולוקין עליו משום נבלה, ואמאי הא בחד
רובא

רש"י שפי' מ"ל דאוליין בחד"ר להחיר בחד הגמלא
דלא ס"ל כשעת הרב"ם דספיקא דאורייתא מה"מ
לקולא, ואי אמרי' דזה חשוב חוקה איסור כמ"ש
תוס' דבה ניחא דאי לא הוה אוליין בחד"ר הי'
איסור מה"מ תחת החוקה, ולקמן אבאר דבס"ד
דגמרא דלא אולי' בחד"ר ודאי אמרי' ספיקא דאורייתא
מה"מ לחומרא [וגם בס"ד דגמרא כבגויא דקבוע
דנ"א קבוע כמ"מ] וכן לחומרא י"ל דבס"ד זו
ודאי מוכח דבס"ד מה"מ לחומרא דכא תחתיה
על הרב"ם האיד משכחת אשם הלוי ותכלו כיון
דמיטב דאשם תלוי רק בחתיכה אחת משני חתיכות
ובאיקבוע איסורא גם להרב"ם מה"מ לחומרא, והא
מינה לפי האמת דאמרינן קבוע הוא כמע"מ מה"מ
משא"כ אי לא הוה אמרינן קבוע כמע"מ או מהכ"מ
להלך בין קבוע לשאר ספיקות והוה מוכח דבספיקא
דאורייתא מה"מ לחומרא] וא"כ ממילא ל"ל דהמיעוט
הוא דגם ברוב מוכרות בחד נבלה דאוליין בחד"ר
דמכשר שמעיה לא הי' מוכח דאוליין בחד"ר לקולא,
דהא ע"כ מוכח כן דהא בלא הרוב הי' איסור
מה"מ בס"ד זו מטעם ספיקא דאורייתא לחומרא,
ובל"ז י"ל לפת"ש תוס' כבגויא דתרי ותרי (כחובות
כ"ב: דיה בלשם תלוי) אפילו למ"ד חתיכה אחת
משני חתיכות הלא לא בניין שתי חתיכות וכו' ולמחן
דמפרש משום וכו' איקבע איסורא הי"ג איקבע
איסורא שהיתה בחוקה אשת איש עכ"ל, ולפ"ז י"ל
אף דתבתי דבב"ב לא אוקמי' לחוקה חוקה איסור
כיון דהספק הוא מחיזהו תנוה פריש ושאר המנייה
במוכרות בחד כשר ודאי ילאו מחוקה זו והם בחוקה
היתר, מ"מ עכ"פ משב לענין זה חוקה שיתמיב
אשם תלוי כיון דקודם לכן הי' בחד"ר ובמו דאמרינן
שם דמחויב אשם תלוי משום דהיתה בחוקה אשת
איש וא"כ ממילא דאמרינן בזה ספיקא דאורייתא
מה"מ לחומרא, ובל"ז יהי' הקו' בחד"ר להחולקיס על
הרב"ם יס"ל דבספיקא דאורי' מה"מ לחומרא
לחיזהו ענין נקטו ובגמלא הלך אחר הרוב להורות
דגם לחומרא אוליין בחד"ר, לכן נראה דבלא זה הוא
רעותא דגם ברוב מניויה בחד נבלה דניזיל בזה
בחד רוב :

והנה בלא"ה קשה על סוגיין דאמרינן רובא
דליחא קמן לא קמבעי' משום דכתיב אחרי
רבים להטות הא תוס' בריש סנהדרין תמהו אהא
דאמרינן אין הולכין במחן אחר הרוב הא דגמרינן
אולי' במחן אחר הרוב להיחא מחן ע"י הרוב
המחייבים ויתרלו דבני סנהדרין שאני דהמיעוט הוא
כמחן דליחא, ובכר הארביי בזה המעברים מחיזהו
עטם המיעוט הוא כמחן דליחא וכתבו דהוא משום
שהמיעוט לריבין לנבל דנתם כנגד הרוב ולהכריע
להרוב, יהי' העטם שיהי', קשה כיון דבסנהדרין
המיעוט הוא כמחן דליחא ממילא האיד שייך לילף
רובא דליחא קמן מסנהדרין הא שם המיעוט הוא
כמחן דליחא, ובכר דברו מזה המעברים, אמנם
הדבר נכון דמש' תוס' דבני סנהדרין המיעוט הוא
כמחן דליחא הכוונה כיון דהם מחולקיס בטעם
ובבאר הללו אומרים זכאי והללו אומרים חייב וא"כ
דמי מנהון מועטים הם דין, והרוב אומרים דהמיעוט
הם מועטים והמיעוט אומרים דהרוב הם מועטים,
ובזה אמרינן דאוליין בחד הרוב ובדאי האמת הוא
כהרוב והמיעוט מהו מועטים בדבר, וכיון דהמה
טענות ממילא דעתם הוא כאינה, ולכן גבי סנהדרין
אוליין שפיר בחד הרוב כיון דהמיעוט הוא כליחא,

שנים והאין פקרו דבר מה"מ בקר"ע אך הפעם משום דכל ומקדש ארעמא דרבנן מקדש ואפקטיהו רבנן לקידושין מיהו יקשה אמאי אש בל הבטל אח"כ הלא מזה ומזה והולך ממזר כיון דכבר אפקטיהו רבנן לקידושין אמנם הטעם דרבנן הפקיעו הקידושין רק כל זמן שלא יהי' נודע משא"כ לאח"כ דנודע לא הפקיעו הקידושין [עמ"ש לקמן בסוף הפרק] וכיון דמעטב אפקטיהו אחי עלה לך שפיר נובל להרגה כיון דאפילו אש בעלה הי' חי בעת שנשאת לזה אפ"ה כיון דלא נודע לנו מזה הרי הפקיעו הקידושין והיא אשם איש מן השני, ולזה אין ראוי' מהא דאין האחים יורדין לנחלה דלף דמיי"ד דלמא הוא חי מ"מ היא מותרת להנשא והקידושין קידושין משום דהפקיעו רבנן הקידושין מיהו אבל מ"מ אין האחים יורדין לנחלה כיון דהוא אשם דלמא הוא חי, מ"מ שפיר קטלין לה דהא אף אם בלחה הוא חי אפ"ה היא א"א להשני [אבל כפליגא דהאי סימנא כו' א"א למקטלי' דאין להמיר על האימון דר"ג ומתוך קו' מוס']

עוד ים לט"ן בקו' מוס' דהנה נקטינן אף דהולכי'ן אחר הרוב אפ"ה אין הולכי'ן בפקוח נפש אחר הרוב, דהא דאולין בכל מקום אחר הרוב ול"ה למיטעא הוא דרך הי' גז"כ דלא ניחוש להמיטע משא"כ בפקוח נפש אחרה מורה דמיישינן גם להמיטע שלא להרוג נפש חנם, וזו"ל הא דאולין בנ"כ כלל הני דמיימי הגמ' בסוגיא דרוב דלמא לאו אביו או דלמא הוא עריפה וקשה באתמ' אמאי יניול בזה בטר הרוב ול"ה להמיטע ניחא דהוא ג"כ בכלל זה דאין הולכי'ן בפקוח נפשות אחר הרוב ואמאי ירגז זה ניחא דלמא הוא טרפה ונהרג זה במס', אך זה לא קשה ד"ל דלפי האמת דאולין בנ"כ גם ברובא דליהא קמן ממילא קך הי' גז"כ בלא יפסה דבר שהוא עבד הרוב דדינן עליו כאלו עשה איסור והאי ולכן בכל איסורין כגון בבורג את הנפש הוא מותר עליו שלא להרגו ובאש הרגו יהי' מחויב מיתה מחמת העברה ששעבד כיון דדיינין ל' דודאי עשה איסור ובודאי הוא מחויב מיתה, ולכן ל"ש בזה לפטור אותו מחמת המיטע דבזה המיטע הוא כמאן דליהא דאבי' אש הוא באתמ' עריפה אפ"ה הוא עשה איסור שחייבין עליו מיתת ב"ד, דהא התורה גזרה כן לדון אותו כאלו הוא בבירור מן הרוב והוא מחויב מיתה על מה דעבד עברה דלוי' שיש בה מיתה ב"ד, ועי' בהשו' הרשב"א בס"י מ"ש הא דלא ילפינן דאולין בנ"כ מהא דמחייקין אותו לכן דלמא לאו אביו הוא ד"ל דרך גזרה מורה דיתל בטר הרוב ואפי' אש הוא מהמיטע יהי' נידון כהרוב מכ"ש בזה, אך קשה הא דאולין בנ"כ בלא אומר בשנים בבורג ואחד אומר בני' בחודש משום דרובא דאנשי טמו בעיבורא דירמי כדאמרין בסנהדרין (ס"ט.) וזוהי הקו' במ"ע הא אש ניחוש להמיטע ממילא הם עדי שקר ולא הרג זה את האיש שטולס ונהרגו במס' עפ"י עדים שקרים ואמאי לא ניחוש להמיטע שלא להרוג את זה ניחא דהוא בכלל אין הולכי'ן בפקוח נפש אחר הרוב והש"ך (בס"י ל' ס"ק נ"ד.) ושיין גזירה שחיים י"א ע"ב ד"ה מן ההם-המניה) הראה מקום בזה דהולכי'ן אחר הרוב לומר דעשו הא אין הולכי'ן במתן אחר הרוב עי"ש, ולא אדע למע' לא הקשה ביומא הא אין הולכי'ן בפקוח נפש אחר הרוב ואין הורגין את זה ניחוש דלמא כהרוב נקי חנם:

רובא דליהא קמן לא אולין כיון דמיישינן להמיטע וממילא אי אמרינן דהיכר לא יכול לההפך לאיסור ממילא בכרוב מוכרות בשר נבלה לא יניול בטר רוב ללקוח על בשר הנמלא משום נבלה דהא רוב הזה אף דליהא קמן דמי לרובא דליהא קמן דלמא הוא מהמטע המוכרת בשר שחופה ואם הוא בשר שחופה הא לא נבדק להיות איסור [ואי"כ גם על הדין היולא מלישנא דברייתא דמי' מניות איבא למיבטי' מעלן ואמאי קאמר ט' הנויות לא קמבטי' לן] אלא מזה מוכח דגם בביתר אמרינן דנהפך להיות איסור להיות לוקה עליו משום נבלה, ולפ"ז ממילא י"ל דהא דנקיש הברייתא ובנמלא הלך אחר הרוב [ול"ק ובנמלא מותר] הוא להורות דגם בביתר אמרינן דנהפך להיות איסור, והוא חידוש דזה לא הוה ידעינן מסברא אש לא הי' נקט עמאל רק ברוב מוכרות בשר שחופה דה"ל דוקא בזה אולין בטר הרוב כיון דבזה המיטע כמאן דליהא ופימשי"ל:

ולפ"ז ממילא מיושב הא דהקשיתי (ריש פרק זה) דבס"ד דבנמלא רוב לא עדיף מחזקה מנ"ל דאולין בס"י ברה"י בטר רוב, [בט' לפרדעים וכו' בנמלא] דברובא דליהא קמן דבזה המיטע כמאן דליהא בודאי בכל ענייני אולין בטר רוב, [גם לס"ד דל"א בנ"כ דליהא קמן] כמו גבי סנהדרין דאולין בטר רוב אפילו להוליא ממון ס"י מחזקתו ועכ"ל דהיכר דהמיטע הוא כמאן דליהא או הרוב עדיף יותר מחזקה ובכל מקום מהני רוב כמי' כמו דהוא בסנהדרין ולקמן דאכר עוד מזה:

פרק ו.

בחולין (ל"ה:) אחר רבא מרישא ה"א סימנא עדיף מעביעת עינא דהא מהדרין אבידתא בסומנא ולא מהדרין בט"ע שהאש כו' אמינא ט"ע עדיפא וכו' אחר ר' יתכן ברי' דר"מ תדע דאלו אהו בי הכרי ואמרו פליגי דהאי סימנא והאי סימנא [ובנ"א כחבתי מוס' ראוי' למ"ש המ"ב דשני סימני' אמששים ה"ל סי' מוכהק מדנקיע האי סימנא והאי סימנא דהיינו שני סימנין למטן יהי' סימן מוכהק] קטל נפשא לא קטלין ל' ואילו אמרי' איש לן ט"ע בגוי' קטלין ליה וכו', וכחבו מוס' (ד"ה פליגי) וא"ת והלא משויף אשה עפ"י סימן ואם לאחר שנשאת בלא עדים שונתה קטלין לה דמכתיבן אסימן למקטלה ולהחזיקה בחזקה א"א מן השני ואפי' אש נבחר ע"י עדים שנבעלה הראשון כבר הי' מת בשעת הנות וכו' וי"ל דבכה"ג נמי לא מכתיבן אסימנין למקטלה וכו' וכן אש נשאת עפ"י ע"א ושנתה לא קטלין לה אשפ"י שנבעלה הראשון נודע שהוא מת כבר בשעת הנות דלא לכל דבר מהמינין ל' דאין האחים יורדין לנחלה על פיו וגם לרעה שאורה עכ"ל, והאחרונים שפלפו בזה דמחזבי' גראה דמולקטים על הרמב"ם (פס"ז מסנהדרין) דס"ל באיסור שנחזק ע"פ ע"א סוקלין וזוהי ע"י, ואין זה ראוי' ד"ל דכיון דלא לכל דבר מהמינין ל' ואין האחים יורדין לנחלה הרי דלא מהמינין ל' בחורט בירור וע"כ דהדבר הי' בספק אולינו לכן לא נובל להרגה, וזה שהוסיפו מוס' דלא לכל דבר מהמינין ל':

והנה לפמ"ש (רש"י שנת דף קמ"ה) הטעם דע"א נאמן בעדות אשה אף דמס"ת בעינן

פתח השער

קשה הא אין הולבין במחן אחר הרוב, אמנאדאין זה קושיא דיל דבאמת בלון זה גם במחן לריבין לברוק אוסם באיזה יום (במזג או) [בשנות כדי לידע] אם ידעו בעיבורו של חודש ואח"כ:

ורפ"ז יש ליבב קו' חוס' חולין הגיל דיל' דסימנים מהני כמו רוב ואח"כ רובא דליהא קמן מהני ג"כ לפי האמת וכלן נשאת האשה ע"פ סימנים דאמריין דודאי מת זבול דהסימנים מבררים כמו רוב ומחירין אותה להנשא ומחירין אותה לאשקא איש גמורה להשגי ולחייב הכא עלי' משום אשת איש כיון דעבר על איסור ערוה דהא מה"ט היא אשת איש לכל דבר' מחמת הסימנים, אמנס אש אמר פליא דהאי סימנא קטל נפשא לא קטלין ל' דכאן הדרא לדוכמי דהאך מליטו להרוב אומי דע"פ ה"א היא מיטוש דיכול להיות דאין זה ההורג והאך נוכל להרוג אומי מחמת הסימנים דכמו דלין הולבין בפיקוח נפש אחר הרוב ומיישיקן להמיטוש כמו כן אין הולבין בפיקוח נפש אחר הסי' ולחוש להמיטוש למחן לא נהרוג נקי חנס:

ואפשר לומר דמוס' הקשו שפיר משום דס"ל דהא דאמריין בכל מקום דהיבא דלמו מחירין הדבר ע"פ הרוב או ע"פ ע"א הורגין עלי' אח"כ הוא רק היבא דלין הדבר ידוע בשולם דאט מחירין בעשות, והנס דאפי' היבא דהדבר יבורר אח"כ דבעשות היינו דין בהרוב מבורר בסוגיא דסנהדרין דקטלין ג"כ מחמת הרוב, כמו דאמריין קם בקטנה בה שלש שנים מהקדמת בניהה ומייבין עלי' משום אשת איש ואף דיכול להיות דיתברר אח"כ דהיא איילונית, אפי"ה הא עכשו אין הדבר מבורר עדיין ולכן דין עלי' דודאי לא מהי' איילונית ולכן הורגין עלי' משום אשת איש, משא"כ בהא דמשי"ין ע"פ סימן או ע"פ עד אחר דהחשש הוא דלמא בעלה מי ומבורר בשולם מיד דבעשות אט מחירין אותה לאשקא איש להשגי דזה הי' ע"פ עד שקר ובה"ג בסי' בלון סי' ה' לאוס' דלא נוכל לומר דה"ל כאיסור שנתחוק ע"פ עד אחד דהא החשש הוא דלמא מבורר דבעשה אט מחירין אותה לאשקא איש, ולכן מקשו חוס' שפיר הא ע"כ ז"ל הא דהורגין באשה הנשאת ע"פ סימנים או ע"פ ע"א דליטו מעשים כיון דהנס מחירין איהא לא"א דהא החשש הוא דלמא היא מי (ויבורר אח"כ) [ומבורר עכשו] דבעשות היינו דנים עלי' דהיא א"א, אפי"כ דהוא רק משום דחשיב דהוא בירור גמור כאילו הי' עדים אמנס ולכן ממילא גם עדים שאמרו פלניא דהאי סימנא קטל נפשא נהרוג ג"כ ע"פ הסימן מעשים בירור וליע:

ויש לשיין בזה בדברי הרשב"א מבית (ה.) בהא דאמרי' קם מהו דמזיא נימוס לנהרהר ביהא קמ"ל, וז"ל פי' ולא למימרא דמשום חזו דהימא דלא הי' אלא במיטושא קטל את הכידון בצריקין, אלא לומר מ"ד ניל את פקוח מה"ט ויהי' ה"א והס פטורים, קמ"ל דאין נילין בבהי דהא קמ"ל בפי' בן סורר דאוליין בדיני נפשות בחר רובא בין לקולא בין לחומרא וכו' עכ"ל, ולפ"ש ז"ל דלמאי ניל בזה אחר הרוב נימא דלענין לפטור את הבודים בפי"ב לדיכין אנו לחוש למיטושא שלא לקטול איהם כי אם באמת הוא דהמיטוש הצידי כדון ויהרגו חסד ואמאי לא נימא בזה אין הולבין בפיקוח נפש אחר הרוב, ומסוגיא דסנהדרין ליבא ראי' דמההוא דטעו בעיבורא י"ל כמ"ש דהמיטוש הוא כמאן דליהא, וגבי קטנה שאני

דעשה

ונ"ג ע"פ דברי חוס' פסחים (י"א: ד"ה זה ידע בעיבורו של חודש) וז"ל וה"ה דה"מ למימור זה ידע בחסרונו של חודש וזה לא ידע דחודש שעבר חסר ה"י, והקשה ריב"א ומה אלו דייקין בהני סהדי דתרווייהו ידעו בעבורו של חודש וה"ל עדות מוכחשת ואיך יקום ונקול' ומספיקא דהכי פריך בסמוך אש"י: דכ"פ בן סורר (ספ.) דייק מהכא דרובא דאיוגי טעו בעיבורא דירחא מ"מ מה נפסיד אש דקדוק בזה, וי"ל דהכא דייקין בזה שפיר כיון דשי"לו לכו באיזה יום יקמחוני ליום אחד ש"מ שזה לא ידע, ומ"מ שפיר מוכיח בן סורר מהכא דאוליין בחר רובא בדיני נפשות דרובא טעי בעיבורא דירחא דלי לא אוליין בחר רובא כיון שזה אומר בשנים וזה אומר בשלש מיד ה"ל מוכחשין וכי הדר מכוונים ליום אחד ה"ל חוזר ומניד וכו' עכ"ל [והא"ו"ת (פי' ל') תמה על דברי חוס' דהא קודם דר"ח יבולים להיות חוזר ומניד ע"ש, אך זה ל"ק כמ"ש הנתיבות (סי' כט) דהא עיקר הטעם דקודם דר"ח יבולים להיות חוזר ומניד כיון דהעדות עדיין לא נגמר וקודם שנגמר ה"ל כאילו לא העידו ולכן יבולים להיות חוזר ומניד, אמנס זה רק להיות חוזר ומניד לבטל את העדות בזה אמריין שפיר כיון דהעדות עדיין לא הי' נגמר אין בזה משום חזר ומניד, משא"כ היבא דהעדות נתבטל ע"י הקקירות לש' בזה ריב"א חוזר ומניד לקיים עדותן כיון דכבר נתבטל עדותן למרי ע"ש, ובוה י"ל קו' חוס' דה"מ למימור זה ידע בחסרונו של חודש דלי הוא נקט בן או הי' השעות בהראשון דלא הי' ידע בחסרונו של חודש ממילא רמזו לא הי' מוכח דאוליין בדיני נפשות בת"ר, דבזה היה אמריין שפיר אפי' אם לא ניל בדיני נפשות בצ"ר אפי"ה כיון דהראשון חוזר מדבריו קודם גמר הדין יכול לחזור בו, דלין לומר דכבר נתבטל עדותן דהא בזה לא הי' נתבטל קודם שחזר בו רק דליטו דין דירחא על יום אחד בשבוע וכיון דלא הי' נתבטל עדותו ממילא ליהא בזה משום חוזר ומניד, לכן נקט שזה ידע בעיבורו של חודש ובוה השעות בהנה השגי וע"כ מוכח דנס בדיני נפשות אוליין בחר רובא ואכ"מ ומעתה לפ"י ממילא בזה דלמחר דאוליין בחר הרוב ותלין דלא ידע בעיבורו של חודש ולא דין אותם כמחשבים הוה המיטוש כאילו אינו וידעין בציבור דטעו כיון דמכווני אח"כ יום אחד בשבוע מזה מוכח בביורר דטעו בעיבורו של חודש:

והנה בזה דלין הולבין בפקוח נפש אחר הרוב ממה ג"כ דהא בסנהדרין הולבין אחר הרוב להרוג נפש וכתבו ג"כ דבזה המיטוש הוא כמאן דליטו וע"כ דהוא ג"כ כמ"ש (בפרק הקודם ד"ה דהנה בלא"ה) דהיבא דלי' ניל בחר הרוב יהא המיטוש כמאן דליטא בזה הולבין גם בפקוח נפש אחר הרוב, ולפי"ל דמשורה הולבין אחר הרוב לומר דטעו בעיבורו של חודש אף בדיני נפשות כיון דבזה הי' המיטוש כאלו אינו כיון דיבורר הדבר לגמרי אם טעו אם לא אם ידעו ליום אחד בשבוע ובאופן זה אוליין גם בדיני נפשות [בפיקוח נפש] אחר הרוב כיון דבזה המיטוש כמאן דליטא, והש"ך כתב שפיר לפיין בדיני ממונות כיון דלפי האמת שקרו הכהנים הדוח מדיני ממונות ואין בודקין אותם נדו"מ ולכן גם אם טעו בעיבורא דירחא לא לריך לשאלו אותם אח"כ על איזה יום למחן יבורר, ובוה

בשרא ויבית הינ פסח ויקדים מחלל אלא היכא דלא
 אפשר לא אפשר הכי דזה חשבו א"ל לברכ כיון
 דמילת המורה בפסח וקדים שיהי דוקא בראשון דלא
 נוכל לברך ולכן חשבו א"ל [וההוסי' בדין פסח
 וקנשים כתבו דהא דל"פ הנמרח מכשר מאזה משום
 דכל זה הוא רק מדרבנן, אמנם הר"ן מ' דבשר
 האזה לא קשה דא"ל לר"מ דלא דברה תורה אלא
 כגדר סיגה"ר ע"ש הכי דזה קאי על דין חורה
 ואפ"ה חשבו א"ל] וי"ל לישב דברי הרמב"ם ע"פ
 דברי מהרי"ש ואפי' אי אמרי' דחשוב א"ל בענין
 אחר ובשעה שהקריב א"ל לברך אפ"ה מיושב דברי
 הרמב"ם:

ד'הנה הכו"פ (ס"א ק"א) הקשה בפסחים (פ"ח):
 חמשה שנהעברו שורות פסחין ונמלח [אחר
 זריקה] יבלת בא' מהן דפטורין מפסח שני משום
 דלא אפשר כיון דארכנשה מהן כבר ילאו י"ח פסח
 ויהי' חולין בעבורה כו' ופריך שיביא כל א' הנמח'
 דהא כבר ילא יהי' שלמים ומשני דאי אפשר משום
 דאיכא חוב ושוק דכחיה טוה דאכלי' לי' (ודלמח
 שלמים הוא) וא"ל להאכילו לכתן דלמח פסח הוא
 והוי שלא למטוין — והק' הכו"פ דאמאי יהי' אסור
 לכתן הא נובל איכא רוב סימך (דהא ארכנשה מס
 הס שלמים) ונחבטל החוב ושוק כרוב — ומי' הו"ד
 דלא שייך הפטרובות ואם לא הי' רק אחד לא הי' ספק
 מכת הפטרובות ואם לא הי' רק אחד לא הי' ספק
 דומי' דמנהדרין שיש רוב מוכיח ואילו לא הי' רק
 המוכיח או המתייבוס לא הי' ספק בדבר, משא"כ
 דבבר שאפי' לא הי' רק אחד נ"כ הי' הספק איכ
 כל חד וחד אסור בפני עצמו מחמת הספק שטולד
 על"י בפני עצמו וצוה ל"ש ביטול, והאי לזה מהא
 דאמרין בסוגין ור"מ דתייש למוטשא הדין אכיל
 בשרא, ומאי קשיא הא ע"כ ר"מ לא פליג אביטול
 כרוב וביטול כרוב הוא אפי' אחד כבוק העולם
 וכיון דרובא דעלמא כשרות הס יתבטל העריפה כרוב,
 ל"ו כן ורש"י לא הי' בעולם רק בנהא אחת הי'
 הספק בה ולא מלך המטרובות ל"ש ביטול כרוב
 עכ"ד, וכמו דמוכח דבזה האופן ל"א ביטול כרוב
 מוכח נ"כ דל"א בזה כל דפריש מרובא פריש, דאם
 נימא דאמרין כל דפריש ממילא הקרי' בח"ש מאי
 פריך ור"מ היכא אכיל בשרא נימא דאכל מעטס
 כל דפריש מרובא פריש דזה הוא נ"כ רובא דאיתא
 קמן, אט"כ מוכח דגם בכל דפריש כן הוא דל"א
 כד"פ רק היכא דהספק טולד מכת המטרובות משא"כ
 היכא דעל כל אחת בפני עצמה הי' הספק [ובסמוך
 סד"ה אמנם יבואר דהרא"י אודי מכל הכוונ' דרוב
 ולאו דוקא אכילת דר"מ]

אמנם אף דדברי הח"ד מוכרחים על דברי
 הגמ' ור"מ היכא אכל בשרא מ"מ אינם
 מספקים לישב בזה קו' הכו"פ, דהא י"ס לומר
 דודאי לענין זה שיהי' נחשב רובא דאיתא קמן וזה
 מחמת ביטול כרוב דנימא מחמת רובא דאיתא קמן
 המיוטע כאילו אינו דנהבטל כרוב, ע"ז אמרינן
 שפיר דהיכא דהספק אינו מחמת המטרובות דל"ד
 לטהורין ל"א בזה ביטול כרוב ולא חשיב רובא
 דאיתא קמן, אבל מ"מ חשיב זה רובא דאיתא קמן
 כיון דירשעין עכ"פ דרוב מהס הס כשרים וידומה
 מהכ"ח לא נימא בזה כל דפריש דאמרין מעטס
 כירור דודאי הוא מהרוב, ובגמ' קאמר שפיר ר"מ
 היכא אכל בשרא כיון דזה לא חשיב רובא דאיתא
 קמן ומחמת רובא דאיתא קמן לא מהני לר"מ דמיש
 למיטשא

דעשה איבור שחייב עלי' מימה מה"ד בזה לא שייך
 דיהי' פטור מטעם דאין הולכין בפקוח נפש אחר
 רבוי וז"ל לע"ד, גם בח"ש דל"ל דהס"ד הי'
 דנקטול את הגידון בעדותן כיון דלא הוה אלא במיטוטא
 בזה י"ל דשפיר הי' ס"ד שיהי' נקטל הגידון דכיון
 דהא דהבשראי נאמנים ליהוה את הראשונים הוא
 תודע דהכי אמרינן בגמרא חרי יהרי ניגאו, ולכן
 דוקא היכא דהס ידומים בחאשר זמם בזה רבה
 רחמנא דלא יהי' הקמחי נאמנים במורת עדות
 משא"כ כל זמן דאין אנו עושים בהס דין הומה
 הס נאמנים בעדותן במורת עדות וז"ל כאלו
 העידו עדות על דבר שהוא המיטוט וילא
 מהרוב בזה ודאי העדים נאמנים וכיון דהס מעידים
 עלי' שהרוב את הנפש ועדים אחרים מויתין אותם
 ואיכא מיטוט דיכול להיות דידועים את המעשה ע"י
 נהורא בריא הי' ס"ד דיהי' כידון הלה ע"פ עדותן
 ויהי' זה כאלו הי' עדים ע"ז, ויש לשיין בזה
 בסוגיא דפסחים (י"ב) ועי' בבי' ל"ו וז"ל והר"מ,
 [א"ה מ"ש לעיל (ד"ה בחולין) דרבנן הפקיעו רק
 כ"ז שלא יהי' טורף הכונה שהפקיעו בתנאי והיינו
 נדר אס קמי שמיא גליא שישר הדבר לעולם עומד
 כמו שהי' בהשגחת העד — אבל אס עמיד להבכר
 בזמן מן הזמנים אזי אינם חפשיים. לכן כשכא
 נבטל או עדים אגלתי מלחא שלא הפקיעו (ועש"ש
 ריש ס"ז) אך א"כ קי' האך שריא להגשא פן ימכר
 ואולי י"ל דלעמחא דאפקיעוהו לריכין לנרף גם עפמי'
 דהרמב"ם דנמלחא דע"ג כהאי נאמן מה"ה והא
 דאמרין משום שינונא הקילו וחתוך חומר כו'
 (בימות פ"ח.) היינו לדחומה דה"א רהוי להחמיר
 לבלי לסמוך אפי' בעל"ג כהאי הך משום שינונא
 ומחוך חומר כו' הניחו על ד"ה (ריע"ב"א ומהר"ק
 הובאו בש"ש סס) — אמנם אף שהניחו עד"ס
 לסמוך בעל"ג אבל אס יש לחוש שהי' על"ג כלל
 שפיעט שאין לסמוך ואפי' מדאי' והרי למשטות חין
 קן וכן יודע א"כ דאשר בשום אופן כשעולם
 שימכר שהוא חו' — אמנם לפי משג זה מופיל
 הפקעת הקידושין (דהא בזה הגז שלא יתברר
 הפקיעו וכה"ל) ולבלק החשב פן יתברר מועיל
 שפיר הרא"י החוקה מחמת על"ג כהאי דמושל
 מה"ה — טוב הראתי בעני' (חז"ש כו' קמ"ז
 ובבוק ח' חו"מ ע"ש — על הקו' דלעיל (ד"ה ע"ד)
 הא' חין הולכין בפק"ל אהר"ר עמ"ש לקמן (פ"ח)
 דלא קשה מידי]

פרק ז.

ועתה אבוא לישב דברי הרמב"ם הנ"ל בזה
 דעסק דספיקא דאורי' מה"מ לקולא, וממחו
 עלי' בסוגיא דהכא דיליף הגמ' דחולין בזה הרוב
 מקרבנות והא גם בלא רוב חומר מטעם ספיקא
 דאורי' דאולי' לקולא, ומהר"ש תירך דהיכא דנוכל
 לברך הספק בודאי אמרינן דאסור מה"מ ויליף הגמ'
 שפיר מקרבנות כיון דנוכל לברך הספק, אמנם
 עדיין קשה כיון דמלת המורה הי' שיהי' הקרבן
 דוקא בראשון זה דלא נוכל לברך ואיכ' י"ל דחומר
 מעטס ספיקא דאורי' וכן נראה מהגמ' בסוף
 הסוגיא דקאמר אמרימא לשמעמא קמי' דר"כ וא"ל
 ודלמח היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא
 אפשר דלמח"ה לר"מ דמיש למיטוטא הי' דלא אכל

פתח השער

למישוא, [ונן האלויות מקרבנות א"ש דהא לם"ד
 ל"א בת"ר דליחא קמן - ועל כה אט דנין] משא"כ
 לדין דאזלין בתר רוב אטילו כדבזא דליחא קמן
 י"ל דנס ניה האופן אולי בתר רוב מטעם כירור
 דהוא עכ"פ רובא דליחא קמן דמהי לפי האמת
 וא"כ יהי קו הכו"פ בת"ש. אמנם הדבר נכון עפ"י
 דברי התוס' וזכרם ה"ל בת"ש דמשו"ה בהסקל'ן
 בהנשרפין וכן כדבזא שלא נגמר דיו שנתערב
 כדולחיס אחרים שנמזר דינס לא אזלין בת"ר
 דמשום רוב לא נעביד דבר שהוא שקר כיון דא'
 מהם ודאי פסור וכדכתי (בפ"ב ד"ה והנה) הא
 דל"א ק נשני שבי"ן דמשהי"ן שניהם מחמת
 החוק והאיך עבדין דבר שהוא שקר וע"כ דהעטם
 כמו שכתבו דמקל אינו מטעם כירור רק מזה"כ
 להעמיד דבר לא וחסוק לכן משהי"ן שניהם משא"כ
 רוב דהוא מזל כירור העיני ולכן לא נוכל לעבד
 עפ"י הרוב דבר שהוא שקר דזה לא משום כירור.
 אמנם דמ"ז קשה הא בכל מפרובות מתירים כל
 התפרובות ואף ללמד אחד מותרים מה"ם וכ"כ בכל
 דפרש מתירים אף אם פירשו בולס והאיך עבדין
 דבר שהוא שקר, אמנם הדבר נכון דרובא דליחא
 קמן בלא כירור הוא מותר ג"כ מזה"כ מזל ביטול
 כרוב והמישוע כאלו אינו דהוא נשקף להיות הי"ר [והנה"ד
 בפירשו כולם אמר' חתף וכמש"ל פ"ה ד"ה והנה"ר"ח]
 לכן מהי"ן כולם מחמת הרוב ולא היה דבר שהוא
 שקר כיון דהמישוע הוא כאלו אינו דהשקף להיות
 גמור, [אבל לענין מיהא ליכא למימר נשקף לחיבו
 מיהא ובמ"ש לקמן פירק ח] אמנם זה הוא דוקא
 כרובא דליחא קמן משא"כ אם לא יהיר רק מחמת
 רובא דליחא קמן בזה ודאי לא עבדין דבר שהוא
 שקר ודאי, ולכן נבי חמשה שנתערבו פסמיהן ל"ש
 להביא פסח שני ולהתנה בשלמים האוס מזה וזוק
 כיון דבזה ל"ש ביטול כרוב כמ"ש הת"ה, וממילא
 מזל רובא דליחא קמן [שהוא רק מזל כירור למזל] לא
 נעביד דבר שהוא שקר להמיר טולס והנהיג יאכלו מחוה
 דהוא מכולל דלחא חסם הוא ודאי ליכיר דזה ל"ש כירור
 רובא דליחא קמן נעשה שקר ולכן לא מהני מטעם
 רובא דליחא קמן ומיזב קו הכו"פ. וזהו יהי נפ"מ
 לדיחא ככלשה בהמות דכל אחת מהם הוא ספק
 טרפה ולאחר שנתערבו טרפ לן ככירור ששנים מהם
 כשרים באופן שרבה סמ"ח [ריב הפתיחה להלכות
 מפרובות] להסתפק אם בזה שיק ביטול כרוב [משום
 שהי"ר לא הי' מזורר משיקא] ילדברי הח"ד
 כולם אכורים רבוב ל"ש ביטול כרוב [כיון שאין
 הספק מחמת התפרובות] אמנם לשמ"ש דהא דאינס
 מותרים מזל [כירור וכמו נב'] רובא דליחא קמן
 הוא משום רבוב עבדין שקר ודאי [וזה ל"ש כירור]
 לפ"ז אם אמ"כ שירשה דהא תהם י"ל דאזחה
 שירשה מותרת [מחמת רובא דליחא קמן] [מזל
 כירור דל"ז מרובא דליחא קמן] דלמרי"ן כדודאי
 שירשה מתרוב [כיון קזה אינו שקר ודאי] ובלא
 שירשה כולם אכורים [דלמרי"ן בולס הוא שקר ודאי
 ול"ה כירור ונבוא רק מזל דהמישוע כאלו אינו
 דנשקף האיכור להיות וכה"ל אבל ז"ח] כיון
 דבזה ל"ש דהמישוע הוא כאלו אינו [כיון שאין
 הספק מחמת התפרובות ועמ"ש לט"ל פירק זה סד"ה
 והנה] משא"כ אם לא שירשה רק אחת מהם יש לומר
 ולהמיר אחת [מחמת ביטול כרוב] [מזל כירור
 דל"ז מרובא דליחא קמן] והוא נכון לפי"ד - מ"מ
 זה כרוב דרובא דליחא קמן ל"ה ניה האופן] היינו

ולפ"ז לכאורה מיושב בפשיטות דברי הרמב"ם
 דכיון דהא לא יזיל בתר רובא דליחא
 קמן אזי לא יתבטלו הגריפות כבשטרות [כיון דאין
 הספק מחמת התפרובות] וכיון דלא נתבטלו כרוב
 ממילא י"ל להיפך דהשיב איקבע אישורא כיון דבכל
 הבהמות ודאי נמלחיס טריפות הרבה והם קבועים
 והיכא דליקבע אישורא מודה הרמב"ם דשפיקא
 דאורייתא מה"ם לתורא כמ"ש לתחבריה דל"כ לא
 משכחה אשם מלי, ולכן שפיר הוכחה הגמרא דאזלין
 בת"ר ואף דהיכא דליקבע אישורא הא לא מהני רוב
 דלמרי"ן כל קבוע כמע"מ דמי [והבס דבאין האשור
 ניכר במקומו ל"ה קבוע שיהי כמע"מ זהו עמ"מ
 מטעם ביטול - ע"י מוס' חולין נ"ה. ד"ה שפיקו
 ובראשונים ובי' לשון תוס' גיטין כ"ר. סד"ה אשור]
 ע"י י"ל דכיון דאזלין בתר רובא דליחא קמן ממילא
 אם לא הי' רק בהמה אחת בעולם היינו דנין עלי' ודאי
 היא כשרה מחמת הרוב וממילא דהא דהיישין לפרשה
 הוא רק מחמת התפרובות כיון דיש בכל העולם
 מפרובות בהמות [בשרות] [טריפות] וכו' אמר'
 שפיר ביטול כרוב ולא חשבו קבוע כלל כיון דנתבטלו
 כרוב הי"ר [וי"ל טעם נכון לדברי האו"ה הביאו
 הפ"ח דכתב בכל הדברים החשובים כגון גר'
 וכדומה היכא דהאיכור נולד בהתפרובות בטל ולאכורה
 מנ"ל הא דלא מליני רק בנרדרי רק בדשיל"מ וזהו
 כתבו הטעם כיון דלא הי' לו שם נשני עמ"מ ל"ח
 הי"ר ול"ש דשיל"מ ומנ"ל בכל הדברים החשובים
 דלמרי"ן כן. ד"ל דע"כ הוא כן מהא דלא נדקין
 אחר כל י"ח טריפות והוא משום דמחיקין על הרוב
 רבוב בהמות שררות כמ"ש רש"י בסוגין, וקשה
 כיון דבטלי מייס לא בטלי ממילא לא נתבטלו
 הטריפות בהכשרות ויהי עכ"פ קבוע מדרבנן
 דלא מהני הרוב, מזה מוכח דהיכא דהאיכור נולד
 בהתפרובות לא החמירו ונס בע"כ בטלו ולכן אמרי"ן
 אף דידוע דישנן בהמות טריפות אפ"ה בטלו כרוב
 הי"ר]

אמנם בהרמב"ם סא א"ח לומר כן כיון דהא
 ס"ל שפיקא דאורי' מהי"ה לקולא ולכן
 ממילא אם לא הי' לנו לדין רק על בהמה אחת
 הי"ה מותרת אף בספק השקול בלא הרוב, ממילא
 דלא מוכח דאזלין בת"ר דל"ז דמותר מטעם
 שפיקא דאורי' מה"ם לקולא, ואי דבכל העולם
 ישנם בודאי טריפות מ"מ י"ל דהם מותרים מחמת
 רובא דליחא קמן דבטלו כרוב אזי דלמרי"ן כל דפריש
 מרובא פריש, דהא לביטול הרמב"ם הא דיש לנו
 להבהפק א"ש הוא טריפה כיון רק [מחמת ביטול
 כרוב] [מחמת התפרובות כיון שיש טריפות בעולם
 הוי איקבע ושוב שיק שפיר ביטול כרוב] אלא
 דבזה י"ל שפיר כמ"ש מהיר"ם דהיכא דיש לנכר
 הספק

השטה וכל שנגד הכלל אסור, ופרכי' בגמ' ישיקו חזק להדי כלבא ואיך לשחרי ושפני הב"ע דעמי דמי כלב מחד מינייהו והאי טיפוניה דכלב שרי בטולה — וכתוס' שם דהסוגי' אזוי למד י"ב ע"ש. והרמב"ם (ספ"ד מה"מ) פסק כן דאם יש אחד מהם דמו דמתי הכלב מוליאו מן העשירה כנגד הכלב ויהי ממירו ושארן מותרים עכ"ל] ותמהו עלי' דהא בדאורי' פסקין דאין ברירה, והמתבררם כתב' לישב דברי' דשם מדין תורה מותר כל' מעטס ביטול ברוב ואף דבע"מ לא בעלי הא זה אינו רק דרבען ולכן סמכין אברירה, וכ"כ הי"ש ע"ש ב"ק ועי' בחקיקת (כס"י המ"מ) ואי אמרינן כן י"ל דהא בזה גם הבע"מ בטלים כיון דהאיסור נולד במעורבות וכמ"ש הא"ה הג"ל ד"ה ולפי' [א"כ ק' גדולא טפי אחאי לר"ך לברר] וי"ל להיפוך דהגמ' חמורה לא שפיר רק נברר לחומרא דאי אמר' ברירה חשוב לברר האיסור ממך הוימר ובאופן כזה ל"ש ביטול ברוב, ולכן גם לדין דקמ"ל איך ברירה מ"מ לחומרא אמרינן דיש ברירה ולר"ך לברר את האיסור, אמנם לעג"ד נראה דגם בזה האופן ל"ש ביטול ברוב כלל דהא לא חל נחטרי כל אחד בפני עצמו הוא בספק זה דלמא הוא סמכר כגב ויבין דעל כל אחד בפני עצמו הוא הספק ל"ש ביטול ברוב, ודאי' ליה מהא דאמרינן בבב"ב (י'.) גבי המח בבית ולו פתחים הרבה כולם עמאים והיינו לו הכלים שהם חמה כל הפתחים כיון דאמרינן אין ברירה, וקשה דמ"מ הא עבד' לא יוליאו את המח רק בפתח אחד וא"כ יהי' כל הכלים בטלים ברוב, אע"כ כיון דבזה הספק הוא על כל פתח ופתח בפני עצמו ואין הספק מהמת המעורבות הויא לא שפיר ביטול ברוב ועדין ל"ש בזה:

ורפמיש

דאורי' מה"מ לקולא א"כ קשה גבי מחיר כלב [בדל"ה טפי למה לר"ך לברר] אחאי לא יהי' מותר כל אחד בפני עצמו מעטס ספיקא דאורי' מה"מ לקולא, ואין לומר דזה חשיב איקבע איסורא כיון דודאי' הוא חד במעורבות דהוא מחיר כלב, ז"ל כיון דכל אחד בפני עצמו הוא מותר מעטס ספיקא דאורי' מה"מ לקולא מילא לא היה כלל איסור בתוך המעורבות גדולם הוא היתר גמור לשט"מ הרמב"ם (וכמ"ש לעיל ד"ה ויש להוסף) וי"ל דמ"מ כיון דמדרבען אסור עכ"ס ולכן לר"ך לברר אחד מהם [ולפינן דרבען שפיר סמכין אברירה], גם י"ל כמ"ש כיון דאפשר לברר האיסור עי' שיבדור ויהא דאפשר לברר ס"ל להרמב"ם דמה"מ לחומרא [וכדברי מהר"ע הג"ל] ולכן קאמר הגמ' שפיר לברר כיון דלישא לברר, ולכן גם לפי האמת דקמ"ל אין ברירה ממילא דאיך לברר האיסור ממילא דמה"מ מותר לגמרי מתמה ספיקא דאורי' מה"מ לקולא, ורק מדרבען אסור כדון כל ספיקא דאורייתא ונדרבען סמכין שפיר אברירה:

ורנה

בהא דאמרינן דכל קבוע כמות מתמו דהא בסנהדרין הכלים אחר הרוב אף דהם קבוע, וכתבו ג"כ משום דגבי סנהדרין המישוע הוא כמאן דליה [ועמ"ש לעיל פ"ה ד"ה דהנה בלא"ה] — ולפ"י דהיא דבאם ניזל בנה הרוב יהי' המישוע כמאן דליה בזה אוליג בנה הרוב אף בקבוע, א"כ יקשה הא דאמרינן בפי' מניוח בלקט, באמה מהם דהוא אסור מעטס קבוע כמ"מ ואמרינן

הספק גם להרמב"ם ספיקא דאורייתא מה"מ לחומרא, ולכן גם אם לא הי' רק בנהמה אחת בעולם אם לא היה אוליג בת"ר בודאי' הי' החיוב לבדוק אותה אם היא כשרה וכל זמן דלא דעינן ע"י בדיקה דהיא כשרה כרי היא אסורה דבאופן זה דנוכל לברר אמרינן דספיקא דאורייתא מה"מ לחומרא, ולכן אם לא נבדוק אותה היא [מוותרת] רק מתמה הרוב [וזהו לקושטא אבל לס"ד דל"א בת"ר דליהא קמן גם בנהמה אחת היחה אסורה א"כ אין הספק מתמה המעורבות] ובה אמרינן שפיר דה"ל איקבע איסורא דודאי' בעולם ישנם בהמות טריפות ובאופן זה גם להרמב"ם אמרינן דספיקא דאורייתא מה"מ לחומרא, ואף דבקרנן א"א לברר מ"מ כיון דלאכילה היא אסורה כיון דבה החיוב לברר ואף דיעינן דרוב בהמות בעולם הן כשרות מ"מ הא ה"ל איקבע איסורא וכיון דאסורה באכילה ממילא דאסורה נהקרה כמות בהרמב"ם (פ"ב מהל' א"מ) ובלי' כיון דשם איסור עלי' אסורה להקרה משום עריפה [ד"ו מנומנם לכאורה והעיקר כמ"ש בסמוך]

וייש

להוסף בזה ד"ל להיפוך להרמב"ם דספיקא דאורייתא מה"מ לקולא והוא מעטס דלא אסר דחמאן רק ודאי' איסור ולא ספק איסור, ממילא באופן זה אם לא נודע האיסור כלל ורק ידעינן דבמעורבות איכא בודאי' איסור מ"מ לא חשיב איקבע איסורא כלל, כיון דכל אחד מן המעורבות הותר לו באכילה כיון דכל אחד בפני עצמו הוא רק ספק איסור (מ"מ) [לכן] לא היה איקבע איסורא דהא לא הי' עלי' שם איסור מעולם וכל אחד בפני עצמו הוא היתר גמור ורשאי' לאכלו משום דהוא ספק איסור וזה הותר מה"מ, וא"כ האין שפיר בזה לומר דחשיב איקבע איסורא כיון דיעינן דיש במעורבות בנידור איסור הא ז"ל להרמב"ם דכל אחד בפני עצמו הוא היתר גמור ואינו נגדר האיבט' כיון דאינו יודע ולא חל עליו איסור מעולם, והא דחייב אשם תלוי במתוכה אחת חשתי חתיכה ול"א דלא היה איקבע איסורה משום דכל חתיכה בפני עצמה היא מותרת מעטס ספיקא דאורייתא מה"מ לקולא, וכו' רק בחתיכה שהיתה אסורה בנידור קודם המעורבות דהי' עלי' שם איסור קודם שהתערבה ולכן בודאי' היא אסורה, משא"כ בזה היכא דלא הי' עלי' שם איסור אמרינן דהאיסור כאלו אינו ומה"מ שרי' והאין ידון זה לאיקבע איסורא, ולכן מתמו שפיר על הרמב"ם האין מוכיח הגמרא דאוליג בת"ר דלמא כל אחת בפני עצמה היא מותרת מעטס דספיקא דאורייתא מה"מ לקולא, ועי' מדין מהר"ע שפיר דהוא דאפשר לברר האיסור גם להרמב"ם מה"מ לחומרא וא"כ ממילא בהנחות דהם עריפות אף דלא נודע דהם אסורים אפ"ה שם איסור עליהם כיון דאבדורים מה"מ מתמה דאפשר לברר האיסור, וכיון דשם איסור עליהם ממילא גם בקרבן דאיך לברר אפ"ה אסור אם לא ניזל בת"ר משום דה"ל איקבע איסורא כיון דכל השטח ודאי' ישנם טריפות, וי"ל דלפי האמת דאוליג גם בנה רובא דליהא קמן ממילא אין החיוב לברר מה"מ ולכן לא חשיב איקבע איסורא כיון דכל בנהמה בפני עצמה היא מותרת באכילה אף בלי בדיקה מתמה הרוב:

וייש

לשון בזה ליכא דברי הרמב"ם גבי מחיר כלב במחורה (ל.) דפסק הרמב"ם דיש ברירה [באספין שחלקו א' נעל " טלאס וא' נעל

פתח השער

ואחריו (כחובות עו.) מכלל הא יולף מהא דאמרינן
 דגם לזורק אבן לנו וע"כ דאורייתא בטי ישראל ומד
 חזרי דפסוקי אף בנמלא ישראל הרוג וע"כ הטעם
 משום דקבוע כמע"מ, וקשה מכלל הא דקבוע
 כמע"מ נישא בשלמה גבי זרק אבן לנו דבזה ליכא
 למיאר דהמישוע והוא המגרי הוא כמאן דליחא דהא
 בודאי אס ימלא המגרי הוה י"ה פטור, ורק היכא
 דנהרג ישראל יהי חייב ע"ז אמרינן שפיר קבוע
 כמע"מ ולכן אפי' אס נמלא ישראל הרוג פטור
 ג"כ משא"כ גבי פ' תניות מוכרות בשר שחוטת
 ואחת מוכרת בשר בכלה דבזה אס נמלא דניול
 בשר הרוג גם קבוע, י"ל דבזה המישוע הוא פתח
 דליחא דפ' הרוג אמרינן דההך האיסור להיית
 הישר ודלמא אוליין גם בזה בת"ר, אמנם י"ל דמ"מ
 מוכח שפיר דקבוע הוא כמע"מ דהא לפי האמת
 אוליין בת"ר ואפי' ברובא דליחא קמן ואפי' להרוג
 את הנפש וע"כ דהוא מטעם בירור דאמרינן בודאי
 הוא כהרוב, ויורה מזה דלפי' במקום דיהבדר
 אח"כ אס ה' מהרוב או מהמישוע אפי' הולכים
 בזה אחר הרוג להרוג את הנפש ולא חיישין דלמא
 יבורר אח"כ דה' מן המישוע ויגמלה דלא ה' מ
 מחויב מיפה כי דמיט עפי' בירור דודאי לא
 יאבדר דה' מהמישוע דודאי יהי כהרוב, וזה
 מביאר בכוונת דהנהדרין (ע"ע.) כהא דהביא
 הגמ' אף אבן גמי מניח בה שלם טעם ויום אחד
 מתקדשת בביתא וכו' ומייבס עלי' משום אשה איש
 ולפי' האמת הפסוק היה כפשוטו דאף אחר הכא
 עלי' חייב משום איהו ולא חיישין דלמא יגמלה
 אח"כ דהיא חייבונה ולא תפשו פה הקדושין,
 ולפי' קשה גם בזרק אבן לנו אחי לא יהי
 מחויב על זיקתו דאמרינן תחתיה הרוג דודאי יהוב
 יב"דל וכוון דלח"כ הרג בנאמא ישראל יהי חייב,
 ובזה נישא ג"כ דהמישוע הוא פתח דליחא [היינו
 לזון על פשוט ולזרע שיהרג מדר] כיון דלפי
 האמת גם ברובא דליחא קמן הולכים אחר הרוג
 להרוג את הנפש, וע"כ הטעם דקבוע חייב
 כמע"מ ומחילה דליכא יוב כנגד קבוע כיון דהיא
 פמע"מ, ולכן גם בפי' תניות אסור ואף דיל
 דגבי פ' תניות או אוליין בשר הרוג יהי קבוע
 כמאן דליחא [משום שנוף האיסור נהפך להיתר
 ואפי' אי לקח נבלה מ"מ מוחל] והוא דמי ממש
 לכהדרין, מ"מ י"ל דזה הוא מהבירה דבלקח מן
 הקבוע ל"ש לומר דהמישוע כמאן דליחא, דהא
 דאמרינן בנמלא דהמישוע כמאן דליחא הוה דאפי'
 אס הוא איסור אפי' מהד ביטול פרוג נגע ב'
 דאמרינן כיון דאורייתא ידוע נהפך האיסור להיות
 היתר, משא"כ בלקח מן הקבוע דהספק טולד לנו
 בשר שלקחו מן הקבוע ואז לא היי' שייך ביטול
 ברוג כלל דהא האיסור יצר ודוע, וכיון דלא
 נחבטל בזה רק דניחא דהוא מותר מוחמה כל דפריש
 מרובא פריש ואף דהוא לקחו מן הקבוע אמרינן
 דודאי לקחו מן הרוג, ע"ז אמרינן דהמישוע הוא
 כמאן דליחא [דליחא] דהא אס האמת הוא דנטלו
 מן המישוע הוא אסור דהא פיה ל"ש ביטול ברוג
 דהא כשלקחו היי' ניכר וידוע האיסור במקומו וכזה
 לא שייך ביטול כלל, וכיון דלא שייך ביטול והמישוע
 הוא כמאן דליחא ממילא לא אוליין בשר הרוג
 משום דקבוע ה"ל כמע"מ ולא הוה רוב כלל ואפי'
 רובא דליחא קמן לא הוה כיון דקבוע הוא כמע"מ,
 אמנם זה אינו רק משום דקבוע לא שייך ביטול

כיון דהספק טולד במקום הקבוע ואז הוא ניכר
 וידוע ולא שייך ביטול דגלוי הוה אוליין בשר
 הרוג כמע"מ, ולפי' ממילא הוה דמוכח דקבוע
 הוא כמע"מ הוא רק לפי האמת דאוליין בשר
 רובא דליחא קמן דקשה אחי' בזרק אבן לנו יהי'
 פטור יהי' דבזה ל"ש לומר דהמישוע הוא כמאן
 דליחא מ"מ יהי' מחויב מימה דהא הוא עכ"פ
 בכלל רובא דליחא קמן, ומוכח מזה דקבוע הוא
 כמע"מ, משא"כ אי לא הוה אוליין בשר רובא דליחא
 קמן אז לא הוה מוכח כלל דקבוע הוא כמע"מ
 רק הא דזרק אבן לנו הוא פטור כיון דבזה המישוע
 הוא כמאן דליחא ולא הוה לי' רק רובא דליחא
 קמן ואחר רוב בזה לא אוליין וא"כ ממילא לא יהי'
 מוכח כלל דקבוע הוא כמע"מ, ואף דמ"מ בלקח
 בנאמא מן הכניות ואינו יודע בנאמא מהס לקח עכ"פ
 אסור מהבירה כיון דבזה ל"ש ביטול והמישוע הוא
 כמאן דליחא ולא אוליין בזה בשר הרוג מ"מ עכ"פ
 לא ידעין דקבוע הוא כמע"מ, ואפי' ממילא נסתר
 מ"מ לישב שיטת הרמב"ם דקו' הגמרא הוא כיון
 דכלל העולם נמלא מדיניות הוא איקבע איסורה
 והרמב"ם מורה דבאיקבע איסורא אמרינן ספיקא
 דאורייתא לחומרא, דזה אינו רק לפי האמת [דאולי'
 בת"ר דליחא קמן וממילא מוחל] דאמרינן קבוע
 הוא כמע"מ ולכן חמיר ספק דקבוע משאר ספיקות,
 משא"כ אס לא נישא דקבוע הוא כמע"מ ממילא
 ההיכל דהוא קבוע שיה לנאמר ספיקות ואמרינן גם
 בזה ספיקא דאורייתא מה"מ לקולה, והוא נכון בסברה
 לע"ד :

אלא דלפי' שפיר מיושב הקו' על הרמב"ם,
 דהא כתבו הא דלא קשה לרמב"ם האריך
 פשטתה אשם הלוי כיון דהספק מותר מה"מ וכתבו
 דהיכא דאיקבע איסורא בודאי אמרינן ספיקא דאורי'
 מה"מ לחומרא, ולפי' תינה לפי האמת דאוליין
 בשר רובא דליחא קמן ומוכח מהא דזרק אבן ל"ש
 דקבוע הוא כמע"מ, ולכן לא מוכח מהא דמביא
 אשם הלוי דספיקא דאורייתא מה"מ (לקולה)
 [לחומרא] דיל' דאיקבע איסורא חמיר הספק
 ואחר' לחומרא, משא"כ בס"ד דלא אוליין בת"ר
 ברובא דליחא קמן ואז לא מוכח מהא דקבוע הוא כמע"מ
 וא"כ ממילא לא חמיר ספק דקבוע מהספק אחר,
 וממילא דמוכח דספיקא דאורייתא מן החורה לחומרא
 מהא דמביא אשם הלוי :

ועוד י"ל לדברי מהר"ט לק"מ קו' הס"ד שהקשה
 מאי פריך הגמרא ורי"מ האריך אבל בשב"ח הו'
 גם כ"מ מורה ברובא דליחא קמן, דיל' כיון דהא
 דאוליין בשר רובא דליחא קמן ולא בשר רובא דליחא
 קמן הוא רק דברובא דליחא קמן המישוע כמאן
 דליחא והוה תחתיה ביטול ברוב ויהי' (דא"ל)
 [דאפשר] להביר את האיסור לכבוד ממוקן התעורבות
 הא בזה ל"ש ביטול כלל, ולכן ממילא אס לא הוה
 אוליין בשר רובא דליחא קמן אז לא יהי' רובא
 דליחא קמן כלל כיון דאפשר להביר את האיסור
 ולבדקו, דגם לרי"מ אפשר לבדוק את הישע מה"מ
 מוכי' (כח : סד"ה אהא כי מהמחם קוש' דהא)
 ושינוי דאפשר בנדריק לא שייך ביטול וכיון דלא
 שייך ביטול ממילא הוה לי' מוכח דליחא קמן, ויה
 לומר דגם רובא דליחא קמן לא הוה רק לפי האמת
 דמהי משא"כ בס"ד דלא מהי' רובא דליחא קמן
 ורק סיהי' מורה לשיטת הרמב"ם מטעם דספיקא
 דאורייתא מן החורה לקולה על זה אמרינן כיון
 דלא

ללא שייך ביטול הדבר ה"ל קבוע [א"ה מ"ש כאן ד"ס והנה וד"ה ועוד ל"כ וכן נראה להפסד בפעוקה ועוד חזון למועד א"ה"ס]

פרק ח.

ועתה אנוא ליטב שיטת הרמב"ם דס"ל ספיקא דאורייתא מה"מ לקולא מקו' המחברים דא"כ לאוה ענין הולרבה המורה להחיד ספק מחזר ומ"ש הפני' דאמי להחיד אפי' ברוב פאוליס, כבר כתבתי לעיל (פ"א) בשם המש"א להיפוך, ואבאר דברי הרמ"ם בש"מ ר"ס ב"מ בנה שכתב דגבי מעשר דאמרה תורה עשירי ודאי ולא עשירי ספק אין הולכין אחר הרוב, דהוא תמוה כיון דהוכיח המחמת הרוב אחזי לא יזיל גם לענין מעשר בתר הרוב, והנה כבר כתבתי (פ"ב ד"ה והנה בש"ס) דהא דכתב מוס' (ר"פ כל הנוהגים) דהא דאמרינן הנכקלין בהנשפסין ידונו בסקילה אחזי' לא אזלין בתר רוב ומי' דמטוס רובא לא נעביד דבר שהוא שקר, כוונת דבריהם כיון דרוב הוא מטעם ביור והיכא דנעביד שקר ממילא לא הוה ביור ולכן אין הולכין אחר הרוב ודוקא בשני שבלין אמרינן כן כ"ל, ואף דבאמת מליט דהולכין אחר הרוב אפי' באופן זה והוא בתעורבות דאמרינן כל התעורבות לאכול ואף בזה הוא שקר דהא ודאי אינו אומר — וכמו כן אמרינן כל דפריש אפי' אם פירשו שלם וזהו הוא ג"כ שקר, אמנם הענין הוא כמש"ל (פ"ה ד"ה והנה ר"מ ופ"ו ד"ה אמנם אף) דהא אינו רק באיסורין דבזה ע"י הרוב אמרינן דנהפך האיסור להיות היתר והוא כאלו אינו ואמילא דליכא שקר, משא"כ לענין מיתה בזה לא שייך לומר דיהי' נהפך למיזב מיתה, ולכן ע"כ אם נהוה איהו הוא רק המחמת ביור דהוא דהרוב הוא מחדר דהוא מן הרוב, וע"י נחמו תוס' עשירי ולא נובל לעביד דבר שהוא שקר, ובהו י"ל מה דכתבו תוס' שם בא"ד כ"ד ח"רין [וב"כ בחולין י"א : ס"ד"ה ליהוש] דכיון דאמרינן הוה נהני לענין באיזה מיתה הוא נהני לא אזלין בת"ר, כונתם הוא ג"כ על רוב כוה דל"ל דהוא מטעם ביור דהא עבדינן בודאי שקר ורוב כוה אינו רק מנוה"כ ע"י כהנו דאפי' אי כהנו בכל מקום דאזלין בתר רוב כוה מנוה"כ ויחא דגם בזה יזיל בתר הרוב דהא בלא"ה הי' מחייב מיתה ורק באזוהו מיתה שיהרג אין זה ענין אם יזיל בתר רוב שהוא מנוה"כ, ע"י כתבו דאמרינן להיפוך כיון דתמנ"פ הוא נהני מהכ"ה יזיל בתר רוב כוה [וביורק"ש לכוון פ"ה ד"ה בחי' חולין ה"ל] משא"כ היכא דהוא רוב נמור שהוא מלך ביור אזלין בת"ר אפי' לענין איזה מיתה שיהי' נהני כיון דהא הוא מחמת ביור הענין, ודוקא רוב שאינו מחמת ביור רק מחמת מנוה"כ והוא ענין ביטול ברוב לא אמרינן משא"כ רוב דהוא מלך ביור ומחייבין על"י מיתה מהכ"ה לא יזיל בת"ר לענין איזה מיתה שיהי' נהני, וממילא מיושב מה שנקטו העולם מזה כיון דהתם הוא רוב נמור זה ודאי מהי' :

ולפי' נ רוב בנה דאמרינן כל דפריש מביבא פריש ונוס וזהו הוא גם מטעם ביור, כוה הוא המילוק אם לא פ"י רק אחת מהם בזה דנין על זה דפריש בתורה ביור דודאי הוא מן הרוב, וכלא הענין דביטול והמיושם כאלו אינו הי' מהי'

ג"כ כמו רובא דליחא קמן כיון דמחמת ביור דנין לי' דהוא מן הרוב, משא"כ בפירשו כולם לענין דניחא על כולם דהם מן הרוב זה ודאי אינו מטעם ביור דכיון דפירשו כולם הא בודאי איכא אחר דאינו מן הרוב וי"ל דהוא מטעם ביור כמ"ש תוס' זכמים דמזבז רוב לא נעביד דבר שהוא שקר, ורק זה מהני מטעם רובא דליחא קמן דאמרינן דהמיושם נכבשל לגמרי ונהפך האיסור להיות היתר, וי"ל דזה הוא פ"י הנמרח בסוגיא ריחא (פ"ד : ב"ה דמי' לא קשיא הא דפריש כולם הא דפריש מקלטה [בהא דא"ר] אמר שמאל לא הלכו בפק"י אחר הרוב דדאיכא ע"י עכו"ם וישראל אי' ונפל מפולת על אי' מהם משקלין הגל בשבת ופריך פשיטא כל קבוע כמ"מ ומשני ל"ז דפריש לחצר אחת (ושם נפל על אי' מהם) מ"ד כל דפריש קח"ל ופריך והא"ר דבפ"י לחצר אחת אין משקלין ומשני הא דפ"י כולו זכר ופירש"י דבפ"י מקלס אין משקלין] וי"ל דהיינו טעמא דהיכא דלא פ"י רק מקלס בזה הוא הרוב מטעם ביור ולכן גם נענין פקוח נפש אזלין בתר רוב כוה כיון דהוא הגדרה ודלית, משא"כ בפ"י כולו דבזה לא הוה רוב מטעם ביור דהא איכא בודאי חד שהוא מן המיושם רק דגבי איסור אזלין גם בתר רוב זה והוא מטעם רובא דליחא קמן דהמורה המירה ספק כוה, משא"כ לענין פקוח נפש לא אזלין בתר רוב כוה כיון דהוא ספק פקוח נפש ולכן מה"ד משקלין על"י אח הגל, וכמו כן הא דמהי' באיסורין ביטול ברוב זה ודאי לא הוה מטעם ביור ורק באיסורין המורה המורה ספק כוה ע"י ביטול ברוב, משא"כ היכא דל"ס זה דהוא מותר מטעם ספק נענין דיקא ביור אז ביטול ברוב לא מהני וגם אם פריש כולו לא מהני ג"כ, רק אם לא פריש אלא חד וכמו כן רובא דליחא קמן דהוא מטעם ביור מהני בכל מקום [א"ר] כיון דהוכיח על רוב זה בודאי הוא מטעם ביור [א"ה] הכוונה ליטב הקו' דלעיל (פ"ו) דאמרינן הולכין דב"י אה"ר והורנין את הגוש הא בפק"י אין הולכין אה"ר (ועוד ק"ו הוא דהתם אם יאחזו כהרוב ויניחמו הוי רק שיה"מ מ"מ נקטינן פהמישוע ומסקלין בשבת ובאן נקטינן כהרוב והורנין אוחו בקו"ט) ולפמ"ש באן לק"מ דהא ודא אחת היא דרוב שאינו מטעם ביור ל"מ דג"ג כמ"ש תוס' זכמים וכבש"ל (ד"ה ועתה) כיון דבר"ג ל"ס לומר נהפך למיזב מיתה ומהי' רק רוב שהוא מטעם ביור ורוב כוה באחת גם בפק"י הולכין אחריו והין משקלין בשבת בפירשו מקלסן כנמרח יוחא הגל] **וביעתה** י"ל דהוה דכתב השי"מ דגבי מעשר דאמרה תורה עשירי ודאי ולא ספק לא מהי' רוב, הי' דוקא רוב דאינו מלך ביור והוא ביטול ברוב שכתב שם השי"מ דלא מהני ג"כ גבי מעשר כיון דביטול ברוב אינו מלך ביור דהא איזה תעורבות איסור וכדומה ורק דגבי איסורין מותר ע"י ביטול ברוב דאמרינן דנהפך איסור להיות היתר, והיינו דהפך זה שהוא לחצר הכיפול היתר הכפוי, משא"כ גבי מעשר אמרינן עשירי ודאי ולא ספק ולכן איהו שהוא בתוך התעורבות דהוא פטור ממעשר ודאי לא יחייב במעשר, וכיון שכן ממילא דל"ס ביטול ברוב דל"ל דהי' מטעם ביור דהא בזה איכא חדא בודאי דהוא פטור ממעשר, וכן בהא דמקט' נייא נעכשיהו עד דניידי י"ל דס"ל כשעת

פתח השער

ברא"י לא מהני ס"ם לטרה, וההוסי' בפשחים (י. ברה"י ספק ביהא עהור) כתבו הא דלא מהני ס"ם וז"ל ורנן כברי כיון דמה"ד אפי' בספיקא אחת הו' לטרה דלוקמינן לחוקת טהרה ואש"ה עמא ה"ה אפי' בברי ספיקא עכ"ל ועימ"ל בזה, ואבאר קצת גם זה הענין דלא מהני ס"ם דלכאורה יש לענין דהא מינה אי אמרינן בטעמא דס"ם דאינו מטעם רוב רק הוא כמ"ש בטעמא דהרמב"ם כיון דספיקא דאורייתא מה"ם לקולא ורק מדרבנן למורא ולכן מהני ס"ם דע"י הספק הראשון הומו האיסור מורה וע"י הספק השני הומו האיסור דרבנן, או ניחא דבספק טומאה דספיקו טמא מה"ם וממילא דלא מהני ס"ם, משא"כ אי אמרינן בטעמא דס"ם דהוא מטעם רוב כיון דשני הספיקות טומים ללד אחד ה"ל כרוב וא"כ אמאי לא מהני ס"ם כמו רוב דמהני גם בספק טומאה, ואפי' רובא דליחא קמן כמ"ש תוס' ריש חולין (ב:) גבי טמא במוקדשין בכרי לי שלא נעתי סני כתבו תוס' הא דבעינן כרי לי הא בל"ז ה"ל ספק טומאה ברה"י הוא משום דרוב פעמים לא יכול להיות מזה מליגע, הרי דברובא דליחא קמן מעמאין ברה"י, וכמו כן גם ברובא דליחא קמן מטעמים ברה"י, וא"כ אף דס"ם לא הוה בין בכלל רובא דליחא קמן אפי' אמאי לא מהני כן ברה"י ובין ברה"י, ומ"ש תוס' כמו דחוקה לא מהני קשה להנין דהא יש לחלק טובא דהא הטעם דחוקה לא מהני ורוב מהני הוא כמ"ל דחוקה לא הוה הכרעה ודאי רק דמספק לא נוזיא דבר מחוקתו הראשונה ולכן בספק טומאה ברה"י דהוא ודאי טמא לא מהני חוקה כיון דגם בחוקה הוא בגדר ספק משא"כ רוב דהוא הכרעה ודאי מהני לטהר ברה"י, ולכן ממילא ס"ם דהוא כמו רוב אמאי לא מהני וזהו קו' פנ"י בקועטם אחרים לכמובות ע"ש, ובי"טוב דבר זה ל"ל דהא דס"ם הוא מטעם רוב הוא רק בליסורין דכל ספק בפני עצמו הו' לאיסור והו' להחיר לא ה"ל רק ספק ולכן בליסורין השני ספיקות יחד ה"ל כרוב, משא"כ בספק טומאה ברה"י דמחמת הספק ה"ל ודאי טמא דכן הו' גזירה דבספק יטמא בודאי, ולכן ממילא לא הוה ס"ם דהא לא נוכל לומר דלמא לא נטמא דהא כיון דהוא ספק טומאה ברה"י דהוא ודאי טומאה ממילא דלא הוה ספק כלל רק ודאי טומאה ולכן לא מהני ס"ם, וי"ל דזהו ביאור דברי תוס' דהא ה"ל דהא גם בספק אחד מה"ד דיהו' עהור דהא איכא חוקת עהרה ובכל דבר מעמידים הדבר על חוקתו וע"כ הא דלא מהני חוקה בספק טומאה ברה"י דהוא מטעם ה"ל כיון דהוה ודאי טומאה ולא ספק וכו' ל"ש לומר דלוקמי' לחוקה דענינא דחוקה היא דמספיקא לא נוכל להוויא הדבר מזה שה' מקדש כמ"ש הרמב"ם בפה"מ וברש"י חולין (ס:) משא"כ בס"ט ברה"י דלאו הספק מוויאו ממקדש רק הודאי מוויאו וכמ"ל פ"ב ד"ה ולכן] ומטעם זה גם ס"ם לא מהני כיון דכל ספק בפני עצמו הוא בגדר ודאי טומאה ואינו ספק טומאה ועימ"ל עוד בזה:

ובזה אפשר ליטב ג"כ מה דתהמו על תוס' כדיתום ר"פ ספק אכל (י"ז: ד"ה מדיסא) במ"ש דגם על ספק ספיקא מייתי אשם תלו, ד"ל דהא דמייתי אשם תלו על ספק אכילת איסור אינו רק מחמת ד' הספק דלמא אכל איסור, דהא אפי' אש בלמא הו' היתר אפי' לר"ך כפרה והוא בכלל נחכין לאכול בשר חזיר ועלמא כיון בשר עלה דלר"ך

הראשונים דתו' הקו' דמקשו על הא דפריך הגמ' בזכמים נכבשינהו עד דניידי ונימא כל דשריש מרובא פריש וף דהוא פריש לפנינו דאסור דזה חשוב כקבוע, דהוא דהיכא דכולם פירשו ולא נשאר קבוע כלל מותר אף בפירשו לפנינו, ולפ"ז הא דמקשי גבי נבי קפן אחד מן המגוים ניחא נכבשינהו עד דניידי הוא ג"כ שיהי' פירשו כולם ולא יהא נשאר קבוע במקומו כלל, וע"ז מ"י הרא"ש שפיר דרוב זה לא מהני גבי מעשר כיון דהיכא דפירשו כולם וכולם יהי' מחויבים במעשר זה ודאי אינו מטעם ביור דהא ודאי איכא חד דאינו מחויב במעשר, רק בליסורין מהני מחמת רובא דליחא קמן והוא דספק כזה המיר הכתוב, משא"כ במעשר דלמחר מורה פשרי ודאי ולא ספק לא מהני רוב מה, משא"כ היכא דהוא רוב גמור שהוא מטעם ביור הענין, והוא מהני גם בספק טומאה ברה"י ולענין מיחה [להרוב על ידו וכן בפנ"י הולבין אחר רוב כזה כהג"ל] ודאי מהני גם במעשר כיון דרוב זה הוא מטעם ביור ואינו מטעם ספק כלל, ותו לא קשה הליך משמחת מעשר בהמה דלמא הוא טריפה [ע"י לעיל פ"א ד"ה והנה הש"ס] דרובא דליחא קמן שהוא מטעם ביור ודאי מהני גם לענין מעשר כמו דמהני בספק טומאה ברה"י, ועדיין יקשה אם ניחא כן ממילא כס"ד דגמ' דלא אולינן בחר הרוב דליחא קמן ורק בחר רובא דליחא קמן קשה הליך משמחת מעשר בהמה, אלא דבלא דברי הרא"ש קשה ג"כ זה הליך משמחת מעשר בהמה דהא אם לא יזיל בחר רוב ממילא לא הוה רק ספק הסקול אם הוא טריפה אם לא והא גבי מעשר אחרין פשרי ודאי ולא ספק: **ורפ"ז** ממילא גם גבי ממזר אף דלמחר מורה ממזר ולא ספק אפי' אולינן בת"ר ואמרי' כל דפריש שיהי' ממזר ודאי, כיון דרוב הוא ביור ולא חשיב ספק כלל - דהא הורגין עליו וגם כש"ס ברה"י דהוא ודאי עמא אפי' אמרי' בע' כפרדעים כל דפריש והוא עהור ודאי, וע"כ דרוב הו' הכרעה ודאי. אמנם לדברי הש"ס הג"ל ולפי מה דבארתי במונחו דבפירשו כולם לא מהני רוב כזה גבי מעשר כיון דהו' אינו מחמת ביור, י"ל דרוב כזה לא מהני גם גבי ממזר וכן בס"ט ברה"י. והיכא דרוב רוב פסולים ומישוע כשרים ופירשו כולם ובעלו ויש גם לזון על כולם, כזה אפשר לומר דרוב כזה לא מהני גם לענין ממזר, כיון דזה אינו מטעם ביור כיון דבדאי איכא כשרים בנייהו ולכן כולם אינם בכלל ממזר [ודאי] כיון דלא הו' מטעם ביור אחרין כזה מחמת דאי' ולא ספק, ונ"ט עוד בזה [ובי"טוב הקו' הג"ל על הרמב"ם ע"י בסמוך פ"ט ד"ה ובה ומ"ב]

פרק ט.

ועתה אבוא ליטב קו' המפרשים אמאי מותר שחוקי במחמת כיון דרוב כשרים אגלה וממילא דמה"ם הוא כשר בודאי כיון דגם בממזר אולינן בחר הרוב [ע"י לעיל פ"א סד"ה אמנם] ונראה לעיני ד"ל דאפי' אי אולינן בממזר בחר רוב אפי' שחוקי הוא בכלל ספק ממזר, דהנה בספק טומאה ברה"י לא מהני ס"ם לטמא ובספק טומאה

כפרה כיון דהוא מזהר שלא לאכול ספק איסור מהחשש דלמא הוא איסור, לכן ממילא אפי' אם הי' סתור אפי' לריך כפרה דהא הוא עשה שלא כדון וע"ז לריך להביא קרבן אשם הגוי לכפר על מה שהגוי עשה עמו לאכול ספק איסור תורה, ולפי' ממילא יל' כמו דגבי ספק עומאה ברה"י לא מהני ס"ס משום דהספק הראשון לא הוי בגדר ספק כלל דהוא ודאי עמא, כמו כן לפנין אשם הגוי לא הוה ספק דהא אפי' אם באמת לא אכל חלב אפי' כל זמן שלא נחברר דלא אכל מחויב להביא כיון דאללו הי' הדבר כספק מחויב להביא קרבן שיהפך לו, ואף דהיא גידוש בדיבור דלא אכל חלב לא לריך להביא ע"ז קרבן כמה דהכניס עמו לאכול ספק חלב, מימ' כיו' שלא נודע יל' כיון דיכול להיות דאכל חלב וגם אפי' אם אכל שומן אפי' לריך כפרה ולכן מחויב להביא קרבן ולפי', [הגה"ה ויל' עוד דגם לפנין אשם חלוי גילה לן הכחוש דלא אוליין בנה חוקה דלג"ב הא"ך משעמא אשם חלוי הא א"ת ל"י חוקה פטור וכיון דלא אוליין בנה חוקה כי' לא מהני ס"ס [לפירו']

אמאי יי"ה שמוקי מותר במזומה הא איכא רוב כשרים ו"א דלפי האמת דגלי לן קרא דמזור ודאי ולא ספק וגם [בקהל ודאי כו' הא בם' קהל יבוא] דספק מזור מותר [במזומות] כחמור ודאי ממילא דלא מהני ס"ס כמו לפנין סומאה, ולכן מותר שמוקי במזומות מכסף דלמא אולה איכי לגבייהו ודאי דהוה ס"ס כ"ל מימ' הא לפנין זה לא מהני ס"ס כיון דהספק הוא כודאי, ובאמת היכא דיעינן דלוי' הוא לגבה או שמוקי אסור במזומות ודאי משום דזו אוליין בה"ר דהוא כירור ואינו בכלל ספק מזור רק הוא ודאי כשר, משא"כ היכא דלא ידעי' דלוי' הוא לגבה דליכא רוב רק ס"ס בזה עדיין הוא בכלל מזור ודאי ולא ספק, והא דכתב הרשב"א (שם) דיה' כל שנאסף בו הובא לעיל פ"א ד"ה אמת) דכרוב פסולים הוא ודאי מזור זהו רק אי ידעינן דלוי' הוא לגבה דזו הוא רוב ממש, משא"כ היכא דהוא ספק דליכא רק ס"ס הוה בכלל ספק מזור משום דלפי האמת דגלי לן קרא מזור ודאי ולא ספק וכסף הוא כודאי לא מהני ס"ס [ועדיין ל"ע במ"ש הרשב"א שם לחלק בין ההוא דארום דלא הוה שם מזור ודאי משום דאיכא למיתלי עפי' בארום, ק"ל דגם הוא ספק דלמא אולה איכי לגבייהו וי"ל]

ורפ"ז שפיר יי"ה מיושב ק"ו הג"ל דיל' כיון דגבי מזור אגרה תורה מזור ודאי הוא דלא יבוא הא ספק מזור יבוא וזה הוא מותר מטעם כירור נמור דלא אסרה תורה ספק כלל, וממילא דגם ס"ס לא מהני כמו בספק עומאה ברה"ר דלא מהני הס"ס לעמא כיון דבספק הוא ודאי עטור כמו כן אמרינן רוב גבי מזור, ורק רוב מהני דהוא ודאי ולא ס"ס כמו שהוא גבי ספק עומאה, ומש"כ היכא דאיכא רוב כשרים וידעינן דלוי' איכא לגבה בזה אמרינן כל דפריש וה"ל כשר ודאי מחמת רוב, משא"כ אם הוא ספק אם חזיל איכא לגבה או דלמא איכי לגבייהו בזה הוה ספק מזור, ואף דאיכא ספק ספיקא ספק אחד דלמא אול הוא לגבה ואמ"ל דלמא איכי לגבייהו דלמא הוא כשר הא לגבי מזור לא מהני ספק ספיקא, כיון דבמ"ש הראשון אינו מזהר מטעם ספק רק הוא מותר בתורת כירור ולכן ממילא דלא מהני ס"ס, ולכן אף בראי"כ רוב כשרים מותר ליהא במזומה כיון דהוא ספק דלמא אולה איכי לגבייהו ואף דהוא ספק ספיקא כיון דלפנין זה הוא מותר בספק כמו בודאי והוא דומה ממש לפנין עומאה, וממילא דמיושבים דברי הרשב"א קידושין (דף ע"ג) הג"ל (לעיל פ"א ד"ה אמת) שהעמיד דבריו על סוגי' דמ"ז בזה דאמרינן מ"ז אמרת דלמא אולה איכי לגבייהו וכו' וע"ז הקשה למה לריך להביא קרא ח"ל דעדיין איכא רוב מחמת ס"ס, דדוקא על סוגי' דנמרא קשה כן לאיחיו עינן סונדך הנמ' להא דמזור ודאי אמרה תורה ולא ספק ח"ל אפי' אי אמרינן דגם ספק מזור אסור מהי"ט מטעם ספק ובתו בכל הספיקות דאמרינן ספיקא דאורייתא להמירא אפי' מותר מטעם ס"ס, דהא אם לא היו במזור ספק כודאי הוה אוליין שפיר בנה ס"ס כמו בכל איסורין, וע"ז חזק לרומא דמלהא קאמר דאפי' יליכא אלא קבוע הטורה אמרה ספק מזור יבוא, ושבו הקשה למ"ל קרא להמיר שמוקי כיון דרוב כשרים אולה ספק קרא הוה ידעינן בלא דמותר מטעם ס"ס, והוא דאפי' אם לא גילה לן קרא דמזור ספק יבוא רק הוה אמרינן דספק מזור דינו כשאר ספיקי דאורייתא אפי' (ה"י מותר בשמוקי) [שמוקי מותר בשערה] מטעם ס"ס, וע"ז חזק דעיינן היכא דיעינן דלמא איכי לגבייהו וכו' כעיר שהוא מחלה על מחלה, ושבו לא קשה

ובזה מיושב מה דתמחו על הרמב"ם ד"ל ספיקא דאו' מהי"ט לקולא לאיחיו עינן הולדך הכתוב להמיר ספק מזור, ד"ל הא הולדך הקורא להמיר גם היכא דאיכא ס"ס לאיסור, והוא ג"כ היכא דאיכא רוב פסולים דמותר לפי האמת, אף דגם במזור אוליין בה"ר מימ' משבו שפיר ספק מזור מחמת הספק דלמא אולי איכי לגבייהו, ואף דהוא ס"ס לאיסור הא במזור דכתבה תורה מזור ודאי ולא ספק לא מהני ס"ס משא"כ אם לא אמרה תורה מזור ודאי ולא ספק וכו' הדין על פי ס"ס לאכרו דזו כש"ס היו מזור ודאי, ולכן כתבה רחמנא מזור ודאי ולא ספק. **ורפ"ז** מיושב דברי הב"ש (פ"ו ד' ס"ק ל"ט) במ"ש ע"ד (הר"מ פ"ג) מה"כ הובא לעיל ריש פ"ח) דמ"ש נאמנת להכשיר הולד משום דדבר תורה בלא דיבורה ג"כ כשר משום דהוה ספק מזור והקשה הב"ש הא בכחכות (י"ג): מבוהל דאפי' ברוב פסולים נאמנת להכשיר (וכ"פ הרמב"ם שם פ"ג) הי"א מה"כ"ז ועל דבריו אלו נאמרו דברי הור"מ) ובה לא שייך ע"פ המ"מ דהא רוב פסולים אסור מהי"ט כשירה דהא אוליין אחר הרוב וה"י הב"ש דאפי' ברוב אכתי ס' מזור הוא בלי דיבורה משי' דלמא אולה איכי לגבייהו ותמחו ע"ז דבכחכות כ"ס דמדתה ר' יהושע הך לשבו"י דמזו דשבו"י איז לומר עתורה איז שה"ד כאן איז לכשר נבעלתי ופריך הגמ' הא בשבו"י רוב פסולין אולה וכאן רוב כשרים אולה ומשני מאן דמכשיר מכשיר אפי' ברוב פסולין [ורוי"פ מדמה ר"י לשבו"י] ולדברי הב"ש קשה הא אפי' ברוב אכתי איכא ספק דלמא אולה איכי לגבייהו, ולפ"מ"ש הדבר נכון דהא ברוב פסולים אף דיל' דאיכא ספק דלמא אולה איכי לגבייהו מימ' הא איכא רוב לפסול והוא ס"ס דהוא מטעם רוב דלמא אול הוא לגבה והו"ל רובא ואמ"ל דלמא איכי לגבייהו הו"ל מחלה על מחלה [וכמ"ש הרשב"א הג"ל] רק דבמזור דאמרה תורה מזור ודאי ולא ספק לא מהני ס"ס לפסול כמו בספק עומאה, אמנם בגמרא דאורייתא לפנין להכשיר אותה לכהונה דהוה כמו כל איש"ר דדינן ע"פ ס"ס, ולפי' ברוב פסולין ס"ל

רוב לפסול דלמא חזל הוא לגבה ואח"כ וכו' כהנ"ל
ואפ"ה היא נאמנה להכשיר עלמא לכהונה (מזה מוכח
דמאן דמכשיר מבשרי הפי' ברוב פסולים ואף דבזה
איכא ס"ס להחמיר) וזה דומה לשנוי' ואפ"ה נאמנת
ומדמה הנמ' שפיר לשנוי' :

ויר"ב ג"כ קו' הב"ש שם בל ה"מ ה"ל שהקשה הא
כי היכא דספק ממזר מותר מה"מ בישראלית
כמו כן מותר ג"כ במזמזר משום דה"ל קהל ספק וא"כ
אמאי לא חיי' נאמנה ג"כ לפסול אוחוזי מהאי טעמא
דמה"מ בלא דיבורה מותר ג"כ במזמזר עפ"י דברי
הבית מאיר ש"ת: ביבוב קו' זו עפ"י דברי הרישב"א
קדושין (עג.) דרכא ל"ל הך דרשה בקהל ספק יבוא
אלא הך דרשה דמזמזר ודאי וכו' ומש"ה ספק ממזר
מותר מה"מ בישראלית ואסור במזמזר ומש"ה ה"ל
לה"מ דלמנה להכשיר ולא לפסול עב"ד הב"מ. והב"ש
נחקקה ש"ז דפרדין יוקשה לשיטת הרמב"ם דמסיקא
דאי' מה"מ לקולא וא"כ ממילא גם לרבה דלא ה"ל הך
דרשה דקבל ספק ממילא דמזמזר מותר ג"כ מן
התורה במזמזר ואמאי לא חיי' נאמנת לפסול ע"ש.
ולפ"מ י"ל דבזה הדרא לדוכתה קושי' הג"ל (ד"ה
ושה) ביון דרוב (פסולים) [בשרים] אללה אמאי לא
ניזיל בהר רוב. ואי משום דלמא חזלה אינה לגבייה
(וכמש"ל ד"ה ולפ"ז שפיר) הא אמאי איכא ס"ס להכשיר
[ולאסור במזמזר] וכיון דל"ל הך דרשה דקהל ספק
יבוא ולטעין זה הוא כמו שאר איסורין שפיר אזלין בזה
ס"ס. וממילא דבזה דהויא ס"ס שהוא מכשיר ואסור
במזמזר דה"ל ס"ס לאיסור. דהא בזה הל' אי אמרינן
הדרש דקהל ודאי וכו' וספק הוא כודאי אז לא מהני
ס"ס לאיסור. אבל אי ל"ה הדרש רק דיהי' מיהר
מעטס ספד"מ מה"מ לקולא כמו בכל איסורין אז ודאי'
מהני ס"ס. ועימ"ש' עוד בזה [לישב הקושי' גם
ברוב פסולין ועי' לקמן ד"ה וי"ל עפ"י דברי הרא"ה]:

וערה הגהר עוד מ"ש מה"מ דנאמנת להכשיר היא
משום דמה"מ בלא עדותה מותר ג"כ בישראלית
דס' ממזר מותר מה"מ. ומה"מ דהא בדיבורה
דבה ובמה הוא לכהונה ובה ה"ל כשאר איסורין דאסור
מסיקא. ואי משום חוקת כשרות א"כ ה"ל לחלק
בפשיטות בין להכשיר ובין לפסול להכשיר משיע מו"כ
ולפסול הוא גנד מו"כ. ועוד קשה אי נימא דהא
דנאמנת להכשיר עלמא ובמה לכהונה הוא רק משום
חוקת כשרות והוא ג"כ מעטס זה דמה"מ בלא עדותה
כשרים ג"כ לכהונה מעטס מו"כ [ורק מדרבנן משום
מעלה יחסין ל"מ החוקה] ולכן נאמנת וכמ"ש הב"מ.
הא בזה הדרא לרובתה חידך קושיית הב"ש הג"ל (ד"ה
ולפ"ז מיושב) דאמאי חיי' נאמנת ברוב פסולים דבזה
ליכא להכשיר מנה חוקת כשרות. ואין לומר דברוב
פסולים אמאי איכא ספק דלמא חזלה אינה לגבייה וליכא
רוב. דהא גם בזה איכא רוב כדברי הרשב"א הג"ל
מעטס ס"ס דלמא חזל הוא לגבה [והויא רובא] ואח"כ
דחזלה אינה לגבייה [שכ"כ ספיקא הוי] דלמא ה"ל פסול
ואיכא ס"ס לאיסור ולא מהני חוקה להחיר ויהי' אסור'
מה"מ ואמאי חיי' נאמנת להכשיר עלמא בדיבורה.
ובלא דברי הר"מ ל"ק ד"ל הך דהכשר מה"מ אינה
היא נאמנת וכמו כן מבוחר כהניא בדברי הרשב"א
קדושין הג"ל דכתב ברוב פסולים היה הולך ממזר ודאי'
ואפ"ה היא נאמנת להכשיר אוחוזי (והטעם י"ל עפ"י
דברי הר"ן קדושין גבי קדשי אה חתמה ואי' למי
קדשתי) וכן אחר ואמר ל"ק דשי' נאמנת (ואף דהא
גנד הרוב) [ואף שאין דשי'ע פסוח משרים] מ"מ כיון

דלא בא רק לברר נאמן. וכ"כ הרשב"א ר"ס האמ"ס
רבה דאף דמ"א אינו נאמן ענד חוקה מ"מ אס נעמד
חתיכה כשרה בין טריטוח נאמן העד לברר ולומר
חתיכה זו היא הכשרה אף דהוא ענד הרוב. וי"ל
דמש"ה היא נאמנת לומר לכשר נכעמתי וגם על הולך
נאמנת דזה אינו רק לברר דוח ה"ל כשר ול"ע עוד
בזה) אבל לשיטת המ"ש דאי' היא דבלא עדותה אסור
מן החורים הקושיא במק"ט :

ג"כ דאפשר לומר דהא בלא"ה לריבין להכין בזה
דאמרינן בסוגיא דכתובות שם (יג.) בפלוגתא
מאן דמכשיר בה מכשיר בבמה ומ"א מאן דמכשיר בה
פוסל בבמה. והטעם דמ"ד דס"ל פוסל בבמה הוא
דהבא לא ה"ל לה חוקת כשרות. ולכאורה קשה הא
מינח אס לא היינו מתיירין אה האס רק מחמת חוקה
שאינה חוקה המבדרת רק היא כמו כל חוקה דמטיקרא
דלא הוה מעטס ברור הענין רק מעטס גוה"כ. בזה
ה"ל נכון בסברא לומר דדוקא האס דאית לה חוקה
כשרות לכהונה מעמידין אותה על חוקתה הראשונה
ואין מוניאיה אותה מספק מחוקתה. משאי"כ הבת הא
ליה לה חוקה ומהכ"מ יהי' מהני לה חוקה האס כיון
דלא הוה חוקה המבדרת ועי' בש"מ בסוגיא' אמנס
בבאם הא גם ברוב פסולים מכשיר ר"ג וכו' ל"ל דהיא
כשרה מחמת חוקה דמטיקרא דהיתה כשרה לכהונה
ומסיקא אין מוניאין אותה מחוקתה דהא ברוב פסולין
אס ניזיל בתר רוב חיי' ודאי נפסלה לכהונה רובא
עדיף מחוקה. אע"כ דטעמא דר"ג דמכשיר אפי'
ברוב פסולין הוא כמ"ש חוב' (ד"ה השבתי) דאמרינן
חוקה אשה מונה בודקת ומונה. וחוקה זו היא חוקה
המבדרת ועדיף יומר מן הרוב. וא"כ קשה אמאי לא
מהני חוקה זו גם להבנת כיון דהוא חוקה המבדרת
דידעין דודאי לא נכעלה לפסול וממילא דהיי' גם הבת
כשרה לכהונה :

ויר"ב עפ"י דברי הרא"ה שהקשה בסוגיין דהאך נוכל
להחיר מנה החוקה דבודקת ומונה דלמא ה"ל
באונס דל"ש בודקת. וי"ל דרוב הוא ברזון דהא
החור' בסוגיא דפ"ט (שם ט. ד"ה ואנטי'א) כהנו דהא
ל"ה רק רוב מדרבנן. וא"כ ק' האך נוכל לבטול ע"ה להתי'
איסור תורה ע"ש. ובזה י"ל הא דנקט מאן דמכשיר
מכשיר בבמה והוא רק לרין כהונה ולא נקט מכשיר
זרעה לבוא בקהל. ד"ל כיון דספק ממזר מותר מה"מ
לבוא בקהל ורק מדרבנן אסור וע"ז ודאי מהני רוב
רזון דהוא רוב מדרבנן וממילא דמותר לבוא בקהל
מחמת החוקה דבודקת ומונה דהוא מזד ברור. אמנס
על הבת להכשיר אותה לכהונה קו' במ"ע דלמא היו
באונס ולא חיי' נאמנת לא להכשיר עלמא וגם הבת
[קמ"ל שנס בזה נאמנת אמנס בנפך הקושי']. לעי"ד
י"ל בפשטות כיון דהוא ספק השקול אס ה"ל באונס
או ברזון ע"ז אמרינן מחמת חוקת כשרות שלה דהוא
עכ"ש חוקה דמטיקרא דודאי לא נפסלה לכהונה ובודאי'
ה"ל ברזון ונבאין דלא מסתלי. וכמו בכל איסורין
דבספק השקול מעמידין הדבר על חוקתו והה"ד ביה
אמרינן [מנה חוקת היסר שלה] שבי' ברזון ואי היא
מותרת מעטס חוקה דבודקת ומונה. ולכ"ל לא קשה
להמ"ד דס"ל מאן דמכשיר בה פוסל בבמה. דהוא
משום דבזה תו לא הוה חוקה המבדרת דהא י"ל דהי'
באונס. ורק להכשיר עלמא מהני לה החוקה [דמטיקרא
היינו חוקת היסר] והמרינן מחמת החוקה דהי' ברזון
ואי ודאי נכעלה לכשר לה מעטס חוקה דבודקת.
אמנס להבנת לא מהני חוקה זו ומיישין דלמא נכעלה
באונס דל"ש בודקת. ולפ"ז שוב ל"ק קו' הג"ל (ר"ה
ועמ"ה

ועשה אבאר) דאמאי חיי' נאמנה ברוב פסולין הא
 איכא ס"ס לפסול. ר"ל דנגד זה הא איכא ס"ס
 להכשיר ספק דלמא הי' ברעון ואזי בודאי הי' מכשיר
 מחמת החוקה דבורקה דעריף מרוב פסולים. ואח"ל
 דהי' בלוט [עב"פ ספיקא ויו] דלמא הי' כשר. ואף
 ברוב פסולים אלה וי"ל דס"ס לא מהני איכא דנגד
 ספק אחד הוא רוב כח"ש בסוגיא דפ"ט (בהוס' הג"ל
 ד"ה ואב"א) מ"מ הא חזמי איכא ספק אפי' הי'
 באונס דלמא אולי איזי לגבינו וי"ל תקבוע ומש"ס
 ספיר ה"ל ס"ס להכשיר ג"כ. והא דחזמה הגו'
 לסבוי' משום דגם ברוב פסולים מכשיר ר"ז (ועמ"ל
 ד"ה ולפ"ו מיושב) אף דלמ"ש גם כרבי פסולים הוא
 ברוב להכשיר מכה ס"ס. וי"ל דהא לדברי ר' יהושע
 הוא דלא ס"ל חוקה דבורקה וממילא ברוב פסולים
 או ס"ס לאיסור דגם אם הי' ברעון יכול להיות
 דנבעלה לפסול. משא"כ לפי האמת לר"ז דס"ל חוקה
 דבורקה ממילא אף ברוב פסולים הוא ברוב להכשיר
 מכה ס"ס הוא לאיסור כרובו ולפי' דגם ברוב פסולים
 איכא ס"ס להכשיר וי"ל דמש"ס מחזיקין אימה וגם
 ולדה לכהונה אף ברוב פסולים. ואף דבזה לא מהני
 החוקה דהא רוב עריף מחוקה מ"מ הוא מעשם ס"ס
 דלמא הי' ברעון וגם דלמא אולי איזי לגבינו. אמנם
 הא הינח לענין לאיסור כהונה בזה וי"ל דחזיקין משום
 ס"ס אבל לענין ספק ממזר הא ל"ש זה דאף דהוא
 ס"ס מ"מ ע"פ הוא בכלל ספק ממזר [א"ה הסרן
 סיכור יש כאן] וע"ז כהה ס"מ דספק ממזר מחזר
 מה"מ. ויש להוסיף כיון דליכא רק איסור דרבנן
 כמח"ס ארוב דרבנן כח"ש דרוב דהורגין וברעון מזהר
 מחמת החוקה דבורקה דזה מהני גם לענין ממזר.
 ואף ריבואר לפנינו החוקה בעלמא דלא מהני בספק
 עומאה דכה"ל לא מהני גם בממזר מ"מ חוקה זו
 שבורקה ומונה דהוא מעשם ברירי ועריף מרוב מהני
 ודאי גם לענין ממזר. ובהו ו"ל ק"ו הכ"ש הג"ל
 [דאמאי אי' לפסול נבעלה] להחירו בממזרה כיון
 דמור'ו מחזיקי מזהר [ממזרה וי"ל לריבוי] לעיל
 [ד"ס וי"ל ג"כ] לי"ש ולהטעם הדבר דאי' ברוב
 כשרים ועודנה קשה דרבנן פסולין דהי' נאמנה
 ר"ל דאינה נאמנה לאיסור אפי' ברוב פסולים משום
 דאיכא ס"ס להכשיר [אי' להחירו בממזרה הי' ס"ס
 לאיסור] ואף דלענין ממזר לא חזיקין כהה ס"ס
 ומדאורייתא מזהר [ברב' לקהל] [בממזרה] בכל ענין
 מ"מ הא מדרבנן איסור. וגם בזה איכא איסור
 דרבנן דהא מדרבנן ל"ה לאיסור דהי' מיעוט ורוב הוא
 רעון והוה כשר ודאי מדרבנן מחמת הרוב דרעון
 והחוקה דבורקה ומונה :

ממזר כמו דהוא בספק עומאה דלא חזמי חוקה כיון
 דחוקה לא הוה ברירי ענין והדבר נשאר בספק ולכן בספק
 עומאה כל מה שהוא בספק עשה מורה כודאי. ומעשה
 כמו כן וי"ל דגם בספק ממזר לא מהני חוקה כיון דהוא
 ספק וספק ממזר מזהר מה"מ ורק רוב מהני דהוא
 הכרעה ודאי' וחו לא הוי ספק ממזר משא"כ חוקה
 (לא מהני) [דלא הוי ברירי] ולכן אפי' איכא דהוא
 חוקה אפי' הוה ספק ממזר ומזהר מה"מ בישראלית
 ובממזרה כמו כל ספק ממזר כיון דבדברי החוקה לא
 ילא מכלל ספק ממזר והוא דמי משם לספק עומאה דלא
 מהני חוקה ה"ה בזה. ומיושב בזה מה דחזיקין בסוגיא
 דקידושין במה דחזיקין מאי אחרת דלמא אולה איזי
 לגבינו ממזר ודאי ולא ספק וקשה הא אן קימ"ל כמ"ד
 מאן דמכשיר כה מכשיר בבמה משום דחוקה האם מהני
 להנה וי"ל אף אם הוא ספק דלמא אולה איזי לגבינו
 הוה ספק השקול ויהי' כשר מבמה החוקה והוא חוקה
 האם דמהני גם להלך. אבל בזה נישא דהא לקושטא
 דלמא דחזקה חורה ממזר ודאי ולא ספק ממילא
 דאין לחוקה שייכות לכאן כיון דע"י החוקה לא נחבר
 הדבר ואינו ילא בזה מספק ממזר. וא"כ מה"מ
 להנה' לומר שעם שאינו לפי האמת. ויש להחזיק
 בזה הלשון דמ' דקאמר מאי אחרת דלמא אולה
 איזי לגבינו והמורה אחרת ממזר ודאי ולא ספק וכפי
 הנראה משפיעות דברי הגמרא דגם זה הוא לקו' הגמרא
 דזה מורה לשון גמ' דה"ל לנקוט מאי אחרת דלמא
 אולה איזי לגבינו הא המורה אחרת ממזר ודאי ולא
 ספק אבל בזה וי"ל דגם זה שייך קהא לקו' הגמרא מאי
 אחרת דלמא אולה איזי לגבינו והמורה אחרת ממזר
 ודאי ולא ספק וממילא דל"ל דהוא מזהר מעשם
 החוקה רק כעשם הוא דספק ממזר מזהר מה"מ
 דממזר ודאי אחרת ולא ספק וגם וי"ל דהולך גם להא
 בקהל ודאי הוא דלא יבוא הא בקהל ספק יבוא דמעשם
 חוקה הי' איסור בממזרה כיון דע"י החוקה מעמידים
 אומו בחוקה כשר אבל בזה נישא דאף דלמא ל"י חוקה
 אפי' הוה ספק ממזר ומזהר לבוא בקהל ספק אף
 דקהל ס' אי' ל' חוקה כו' ומיושב בזה ג"כ מה דאמרו
 על הרמב"ם דה"ל ספיקא דאורייתא מה"מ לקהלא
 לחיזה ענין אחרת חורה ממזר ודאי ולא ספק ד"ל
 דכע"י שיהי' מזהר לישא ממזרה וע"ז הי' איסור מה"מ
 כיון דחזיקין בהר חוקה ויהי' חוקה האם דמהני לו
 לזה אחרת חורה ממזר ודאי ולא ספק מזהר בממזרה
 ג"כ כיון דהיא קהל ספק וחוקה לא מהני ויש לפקפק
 וכבר דברו מזה החכמונים להעיר אי חוקה לא מהני
 גבי' ממזר ועין בפני' יהושע בסוגיא דקידושין אמנם
 הוא לא ביאר הדבר מליזה טעם לא יכתי חוקה גבי'
 ממזר ולפ"ט ש הדבר נכון מאד והפ"י כתב עוד שם
 דמדברי הור' ר"פ האשה רבה ומחוס' כהונות ד'
 כ"ז נראה דגבי' ממזר מהני חוקה וכן מכתב הגר"ש
 ע"ש ולכן הנני לבאר עוד דבר זה בליזה ענין מהני
 ובאזה ענין רלא מהני :

פרק יוד .

הרמב"ם כפי' ע"ז מהל' א"כ הל' יוד כמב' וי"ל .
 וממזר ספק . זה טעם מספק ערוה
 כגון הכא על אשה שנתקדשה ספק קידושין או נתגרשה
 ספק גירושין . וכיוצא בזה מדברי סופרים ענין האשה
 שמשעה שחם בעלה ונשאת ויהי' בעלה קיים וכן בעלה
 הראשון עלי' והיא חתה השני' הרי' הן ממזר מדברי
 סופרים עכ"ל . והמורה עליו דהא שנתקדשה ספק גירושין
 או

איננו אם נישא כן יקשה לחיזה ענין הולך הגמרא
 להכשרה דבה מחמת החוקה ה"ל דמזהר
 מהנה ס"ס כח"ש . אט"כ וי"ל דמין דההיר הוה
 אפי' ברוב פסולים והפי' אם ידעינן דחזיל הכופל
 לנדה דבזה ליכא אלא מרס ספיקא דלמא הי' ברעון
 ומזהר מעשם חוקה דבורקה או דה' בלוט והאינה
 כודאי מחמת הרוב וכיון דהוא ספק השקול מעמידין
 אזהר על חוקה ואחרין דהי' ברעון מזהר מחמת
 החוקה דבורקה וי"ל ק"ו על ס"מ כח"ש דהא גם
 לענין ממזר וי"ל טעם זה :
איננו לפ"ט דגבי' ממזר דאחרת חורה ממזר
 ודאי ולא ספק וספק הוא מזהר מעשם
 ברירי כענין ולא מחמת הספק והוא דהוא משם לספק
 עומאה וכהנה' (לעיל ד"ה ולפ"ו ספיר) דמעשם זה
 לא מהני ס"ס . ומעלה וי"ל דגם חוקה לא מהני גבי'

או היא בחוקה אשה איש ויהי' הולד ממזר ודאי' ובהתקדשה ספק קידושין יהי' נודאי כשר מחמת חוקה עניו' . אמנם לפמ"ש סב"פ ע"ז דג"ז ממזר לא מהני חוקה דחוקה או לקרבו כיון דחוקה לא הוה בידיד ולכן ע"י חוקה אינו יולד מדי ספק ממזר ניהא . ולבאר דבר זה תקדים עוד דברי הרמב"ם בפ"ט מהל' שנוה ה"ד ד' במ"ש לענין חיוב אשה חלוי דו"ל וה"ס לספק מגורשה שברי נקבש האיבור אבל ספק מקודשה לא נקבש האיבור עכ"ל . וכבר הלח"מ הא דלא מחויב חטאה בספק מגורשה דהא היא בחוקה אשה איש ואין נקטינן לסלכא דתרי ותרי ספיקא דרבנן ומה"ס אוקמי' אחוקה . הוא כמ"ש חו"ס' בסוגיא דתרי ותרי דחוקה דדייקא מרע לחוקה אי"א אמנם למ"ש הר"ן שם דקו' בגמרא הכא עליו' באשם חלוי היא לרווחא דמלחא שיהי' קשה ג"כ למ"ד דתו"ס ספיקא דאו' . ממילא דלפי האמת דקמ"ל דמה"ס אוקמי' אחוקה ממילא הוא כמ"ש . ולכן ע"כ ל"ל דהרמב"ם ס"ל כשיטת החו"ס' ודלא כהר"ן עכ"ד . ולבארה דבריו המובנים דהא ע"כ ל"ל בדברי הר"ן דתרי' דתרי' דהוא לרווחא דמלחא דמה יענה בתי' בגמרא באומרת ברי לי הא זה לא מהני לענין חטאה . וע"כ ל"ל דהר"ן דכחך לרווחא דמלחא הוא כמ"ש חו"ס' בעלמס (במ"ס כ"ב ד' ל"ב בסד"ה אן מסקינן ל"י) דבס"ד דתרי' דלא ידע מאומרה ברילי' הא ל"ש דדייקא כלל וקשה בחטאה קאי . וסו' דבס"ד ספיק דהגמ' באשם חלוי למ"ד דס"ל דתו"ס הוא ספיקא דתו"ס . ולפ"ז ממילא גם הר"ן ס"ל כשיטת החו"ס' דלפי האמת אמרינן דחוקה דדייקא מרע בחטאה אשה איש וא"כ ממילא דבריו הלח"מ ל"ע דהא ע"כ ל"ל דגם הר"ן ס"ל כתי' ההו"ס [דבאומרת ברי לי דשייך דדייקא ונבעלה לאהר לא לאמר מעדי' מביא א"ת ולא חטאה] :

אמנם כדאזנן דברי הלח"מ נענינו דהא בדיאי מבואר בהר"ן גבי שלשה שישבו לקיים לה' השער דלא ס"ל כתי' החו"ס' דחוקה דדייקא מרע לחא"ה . דכ' שם דתרי' דבדו"ס אוקמי' חוקה מ"ס ל"א אוקמי' חוקה לבוליה' מהחך בעלה בטענת ברי ע"ש . ומיושב בפשיטות דברי הר"ן במ"ס לרווחא דמלחא פריך . דלפי האמת דתי' הגמרא באומרת ברי לי לק"מ דתו"ס אחוקה דהא לא אמרינן אוקמי' אחוקה לבוליה' כבעלה בטענת ברי רק לה"ס דלא ידעי' מאומרה ברי לי (וע"כ לריכא לבוליה' מבעלה) וקשה בחטאה קאי וע"ז חו"ס' דלרווחא דמלחא פריך . וא"כ ממילא לברמב"ם דמחויב אשה חלוי וע"כ דתו"ס אומר ברי דל"כ לא יהי' מחויב אפי' אשה חלוי (ולריך לבוליה' משום אשה חלוי) וגם הא הרמב"ם לא חירי כלל בגמרא רק בבא עליו' . ובהו להר"ן אוקמי' אשה אחוקה חוקה אי"א דהא אין מוליטין אשה ממנה ולכן בחטאה קאי . וע"כ דהרמב"ם ס"ל כשיטת החו"ס' ודלא כהר"ן במ"ש הלח"מ . והא דלא ס"ל להר"ן כחוס' בזה דחוקה דדייקא מרע בחטאה דהא לרי' טעם הא בהמה חוקה דדייקא עדיפא מחל"ה כמ"ש חו"ס' דמכ"ה עשה' מחירין אשה להגשא אפילו בדליכא עדים כלל וא"כ אחאי לא חתי' מרע חל"ה . וראה לענ"ד טעם כיון הא דלא ניהא להר"ן וכמו כן הוא ש"ה כרשב"א קידושין (דף כ"ו) דלא כחירין בתוספות : **דהנה** בזה דאמרינן דתרי' ותרי' ספיקא דרבנן ומה"ס אוקמי' אחוקה . תמכו המהברים עפ"י מ"ש החו"ס' ב"ק (עב' סד"ה א"ו) בהרי ותרי' המהברים : והא חו"ס' הקשו חו"ס' דבמרחי יתי' נאמיים בתו"ס דכפולו ליקרא' בגמרא ותרי' דמינו לא עדיף מעדים

ותרי' כמאה . וא"כ קשה אחאי ניהא דאוקמי' אחוקה ניהא ג"כ הא חוקה לא עדיף מעדים ותרי' כמאה . אמנם טעם דברך דמינו אינו רק מטעם ביורו דאמרינן ע"י המינו נחלחח דיבורו ולכן אמרינן שפיר דמינו לא הוה ביורו יותר מעדים ותרי' כמאה . משא"כ חוקה אינו מטעם ביורו רק מגוזה"כ דמספיקא אין מוליטין דברך מחוקתו הראשונה ולכן גם בספיקא דתו"ס אמרי' מספיקא אין מוליטין דברך מחוקתו הראשונה . וכבר כתבו בזה המהברים דמשו"ה דוקא בחוקה דמספיקא אינו מוליטין בספיקא דתו"ס דאוקמי' אחוקה . ומש"כ דמספיקא אין מוליטין אהו מחוקתו הראשונה . משא"כ בחוקה דתרי' מסבירא דתו"ס רק מטעם ביורו הענין כיון דתרי' ותרי' המהמשים או חו"ס זה לענין פרשנו' בתוך הזמן . לא אמרינן בזה להעמיד דברך בחוקה ומייב לפרוש לו מחמת החוקה דה"ן אדם פורע בתוך זמנו . כיון דחוקה זו לא מהני רק מלד ביורו ואמרי' שפיר ע"ז כמו דל"מ מינו משום דלא הוה ביורו יותר מעדים ותרי' כמאה ה"ה בזה בחוקה דלא מהני רק מטעם ביורו הא לא הוה ביורו יותר מעדים ותרי' כמאה ולכן חוקה כזו או רוב לא מהני וע"י בש"ס (ש"ו פ' כ"ב) . ובהו יש מקום להאריך בדברי הר"ן ה"ל במ"ש גבי שלשה שישבו לקיים השער בהכחש תרי' ותרי' לפסול אדם בגזירותא נשאר ספק פסול . או ניהא כמ"ש הפני' כסוגיא דנכח ביום דחוקה כשרות לא הוה חוקה דמטיקרא ורק חוקה דתרי' מסבירא דיכול להיות דעולד בשערו . ולכן בזה לא אמרינן דאוקמי' אהו אחוקה . ויש להאריך בכל זה ובסוגיא דשם וא"כ . ואם ניהא כן לקשה על חו"ס' דחוקה דדייקא מרע לחוקה אשה איש . הא חוקה דדייקא אינו רק חוקה דתרי' מסבירא וא"כ בזה ניהא הא בחוקה דדייקא לא עדיף' מחלו ה' כה אחת האומרת לא מח ובהו כיומה אומרת מה דהוה אמרינן ג"כ דאוקמי' אשה אחוקה דמטיקרא חוקה אי"א . ומ"ש חו"ס' דתרי' דחוקה דדייקא עדיפא מחל"ה דהא מהאי עממא מחירין אשה בדליכא עדים כלל . זה הנהו דדוקא בדליכא עדים כלל שפיר אמרינן דחוקה דדייקא עדיפא מחוקה אי"א כיון דחוקה דדייקא הוא חוקה המבשרת מחל"ה אינו רק חוקה דמטיקרא . משא"כ בהכחש תרי' ותרי' דהחוקה דהיא מטעם ביורו ל"מ בזה כלל דאמרינן דלא הוה ביורו יותר מעדים ותרי' כמאה . וי"ל דזה הוא טעמיהו דהרשב"ה והר"ן במ"ש ליישב קושיא החו"ס' דל"ה אוקמי' אחוקה לבוליה' אשה מבעלה בטענת ברי ולא ס"ל דחוקה דדייקא מרע לחא"ה . דהוא מטעם זה דחוקה דתרי' מכת סבירא לא מהני כלל בהכחש תרי' ותרי' :

והתוס' דהירבו דחוקה דדייקא מרע לחא"ה . י"ל דס"ל דהא דאמרינן בתרי' ותרי' דאוקמי' אחוקה ולא אמרינן דחוקה לא עדיף יותר מעדים כמ"ש חו"ס' לענין מינו דס"ל דג"ז תרי' ותרי' אמרינן סלק עדותן כאלו אינו ונשאר דברך כמו שתי' מעיקרא בלא העדים . לענין מנו של העדים עלמס כהבו חו"ס' שפיר דל"מ המנו דבמרחי' . דבזה לא שייך לומר סלק דהא אש חטאת עדותן כאלו אינו ממילא גם המנו נסתלק וע"י כהבו חו"ס' שפיר מרע אש ניהא דל"ה סלק רק דתי' נאמיים בתו"ס ע"ז אמרינן דמנו לא עדיף מעדים ואם תימא סלק הא ליכא מנו . ובהו י"ל דברי הכנס"ג הביאו החו"ס' בכללי מנו דהיכל דהבעל דבר אית לי' מנו מהני בתרי' ותרי' כיון דסלק עדותן וכאלו ליתניהו דמי עי"ש [ולא מוכן העטם מ"ש מנו דבע"ד ממנו דהעדים] ולפמ"ש חו"ס' דמינו לא עדיף מעדים חו"ס'

חוס' דגס בחוקה דחיי מחכ בכרה [כיון שחוקה אחת מחכ
 בענין] חוקה אחת דחיי רבני ו"ע"ב דעיקר העעס הוא
 משום דאמרינן סלק, וממילא רבני אס בעע"ד אית ל"מנו מהני
 ג"כ. וזוהו אחמתי לישב דברי רש"י בסוגיא דחיי ותרי דפי'
 באומרת כרי לי אין לבי נוקשה. והקשה הר"ן שם אחאי לא
 פירש כרי לי משום דחיי שמת ולי משום דאשה שאומרת מת
 בעלה גזאמנת לא בעדים מחמישים אומת ודאי דאינה גזאמנת.
 ד"ל דרי קסא רש"י למ"ד בהכחשת חיי ותרי חוקה' חוקה
 וע"כ משום דאמרינן כזה סלק עדותן כאלו אינו וא"כ ממילא
 אס יתי' כאלו לא א"י עדים כלל אז גזאמנת לומר מת בעלי וכהכתי'
 עוד מזה לישב שיטת החוס'. ולפי"ז י"ל דהרמב"ם ס"ל ג"כ
 כשיטת חיי' דחוקה דדייקא מרע לחוקה א"ל:

אמנם לפיכך מ"י הלח"מ אינו מספיק ביטוב דברי הרמב"ם
 מדא למה הולך הרמב"ם לומר דבספק קידושין לא
 מיימי אשם הלוי משום דלא היה חיקצע איסורה מ"ל בל"ז הא
 היה חוקה פנוי' וגם החוקה דדייקא מייט לחוקה פנוי'. ועוד
 אחאי לא כתב הרמב"ם בהדיא דליירי דהיא אומרת כרי לי
 [דבע"כ ליירי כן דאל"ה ל"ש דייקא וכתיב חוס' כ"ב ה"ל]
 כיון דדברי הרמב"ם אינו דייקא דגמרא וע"כ הרמב"ם ליירי
 דהוא אינו אומר כרי דאל"כ לא הי' מחייב אשם חלוי ולכן
 ה"ל לפרש דליירי דהיא אומרת כרי לי. וי"ל דבל"ז מוכה כן
 מדלא כתב דגם היא חייבת אשם חלוי וע"כ דליירי דאומרת
 כרי אמנם זה הוא דוחק. ועוד קשה מדברי הרמב"ם בפ"ב
 מנה"ל גירושין ה"ו דכתב וי"ל שנים אומרים בהגרשה ושנים
 אומרים לא בהגרשה אפי' הבעל עומד והיא אומרת לו גרשתי
 הכי וזו בחוקה א"ל שגורם מפני שהגורם סימכא אומת ואפשר
 שהענין פנוי' לשיכך אס נשאה תלך והולך ממור ע"כ. והנה גם
 מדברי הרמב"ם האלו נראה דבדרי ותרי מוקמינן החוקה אף
 בחוקה דחיי מחכ סבדא דאל"כ למה הולך לזה דאפשר שהענין
 נוחתא העדים אפי' אס הי' אחרינן דגם בעדים לא יוכלה
 להענין בפני בעלה אפי' הא העדים מחמישים אומת ואומרים
 דמעיוה פנוי' והעדים מחמישים גם את החוקה [א"ע"כ דה"ל
 דענת החוס' ור"י ה"ל מ"מ הא זה מנואר בהרמב"ם
 בהכחשת חיי ותרי בגירושין האלו והולך ממור מנואר דלייקא'
 א"ה החוקה א"ל:

פרק י"א

הנה כסוגיא דחיי ותרי (כהיות כ"ב) תהוו המפרשים
 למלוא עעס לדברי ר' מנחם כ"י וי"ב דהא אחיי אפי'
 אומר תלך בזמן שכלו עדים ואח"כ ניסא אבל ניסא ואח"כ
 כלו עדים לא הלא. מלחיהו עעס וסבדא מחלק כזו. ולפי"ש
 (בפ"ו) י"ל דס"ל לרמב"ם מש"כ כאלו עדים ואח"כ ניסא הלא
 משום ק"י חוס' כיון דחיי ותרי סיקא דרבען ימס"ה מוקמינן
 חוקה גם הכא נוקמינן אומת בחוקה א"ל ותי' הוי' דדייקא
 מרע לחאי' לא ס"ל לרמב"ם מעעס שבהכתי כיון דחוקה
 דדייקא הינה כן מעעס כיווד וזה לא מהני נגד עדים
 [גם לא ס"ל כדכא הרשב"א ור"ן דברי מהני נגד חוקה
 בכרי שלא להוילאה מעעלה] אמנם כהנה כאלו עדים
 לא הלא מעעס שיבאר [לקמן בד"ה וי"ל כזה מה וכו']:

ודו דלפי"ש דחוקה אינה מטעם כיווד רק מנה"כ
 להעמיד דבר בחוקה. כפרש בה"מ ודאי אינה
 מועעס כיווד כיון דלא היי ויכר כיווד מעדים ורק גזו"כ
 להעמיד דבר בחוקה. ממילא יש חקיס לומר הא דאלינן
 כדרי חוקה כהו"ה הוא דוקא מכלן ולהכנה לאחר שכלו העדים
 המחמישים את הרשעים והמרו לא מה או מכלן ולהכנה אס
 כא עלי' אחר כשגוג חייב חטאת. והן לומר אחאי יבא
 חטאת דלמא האמה עם העדים שאומרים מת ולא עבר על
 איסור חיוב חטאת. דע"ז אח"כ כיון דגזו"כ בדבר שיהא

ספק להעמיד אותו בחוקה. ממילא כ"ז שלא תבדור הדבר
 ועומד בספקיו גזו"כ הוא לרין אותו כאליו הי' ודאי איסור
 נוחתא החוקה כי כך הי' גזו"כ אע"פ שיכול להיות שי"א
 מן החוקה כל זמן שהיא ספק נעמיד את הדבר בחוקה ואף
 אס בלחיה מ"מ כיון דלא תבדור הו"ל כאליו עבר על איסור
 וימילא חייב חטאת. אמנם למפרע דהיינו כאלו עדים
 ואמרו מת וניסא ובה עלי' ואח"כ כלו כה אחרת והכתיבו
 את הרשעים והמרו לא חס כזה אפי' אס כאמר דאסור לבא
 עלי' מכלן ולהכנה נוחתא החוקה וכאס יבא עלי' יתי' מחויב
 חטאת מ"מ עד אותו הזמן שכלו העדים המחמישים לא נוכל
 לחייב אותו על אומת שעה חטאת דבהו הקושי' בחי"ע דלמא
 האמה עם העדים שאמרו מת ולא עבר על שום איסור.
 ואין לומר דנעמיד אומת על חוקה א"ל דהא כאלוהי שעה
 עדיין לא הי' כלו כה האומרים לא מה וכאס הי' מה בודאי
 לא אימעבר שום איסור והאך נוכל כזה לומר דלמפרע עשה
 איסור מחכ החוקה דהא אז לא הי' כלל החוקה (דהא לא הי'
 שום ספק לפעונו) והעדים האומרים מה הי' נחמסי' לחלוטין
 ובודאי כזה לא עשה שום איסור למפרע אס האמה הוא כדברי
 העדים האומרים מת וא"כ האך נוכל לחייב אותו חטאת דלמא
 האמה כדברי העדים האומרים מה ולא עשה שום איסור
 וליכא רק חיוב אשם חלוי דמי' היא ספק איסור וע"ז מהני
 ניסא לאחר מעד' ואומרת כרי שלא הי' מחויב למפרע אשם
 חלוי ויש להסו"ף דהא מנואר בהרמב"ם כהא דליסור שנתחוק עפי'
 ע"ה סוקלין דהוא דוקא אס נתחוק בצ"ד חללו וזו מכלן
 ולהכנה דגין כהחוקה אבל לא למפרע:

ודי' י"ג וכל הרשעים דמחבו בהח"ח קפי י"ל דקושי'ם
 אינו רק מכלן ולהכנה לאחר שכלו העדים המחמישים
 את הרשעים ובה עלי' אח"כ הי' חייב חטאת כיון דמכלן
 ולהכנה חוקמינן אומת החוקה אבל למפרע הדבר נכון בסבדא
 דלא שייך כן. אמת מדברי חוס' לא נראה כן דכתבו ועד
 נמי בהנך קפי וכתב בהמרש"ה הא דנקט עד משום דאחר יכול
 להיות דלא ידע מזה אבל הו"ל ודאי ידע ולפי"ש על
 למפרע ל"ל דהיי' מחייב הו"ל שעה עלי' קודם שכלו כה
 המחמישים אומת. דע"ז ודאי הקו' בני"ע האך נוכל להרוג
 אותו מספק הא יכול להיות דהאמה היא כדבריו שמת ואף
 אי מוקמינן אומת חוקה היא מכלן ולהכנה גזו"כ היא כן אבל
 למפרע הא הוא עושן כיווד דחייב מחויב חטאת ויכול להיות
 דהאמה כדבריו וגם מכלן ולהכנה מח"פ אס ידע מכלן
 המחמישים אותו או גם אחר מחייב חקן והוי בכלל סוקלין
 וסורפי' עס"ה. וכאס לא ידע מזה לא נוכל להרוג גם את
 העד כיון דהיא עישן כרי ויכול להיות דהנא אחת כיון
 דהוא ספק הסקיל [א"ה מזה ראי' דהגזו"כ דנקוט דהאמה
 בעדות החוקה וממילא נקטי' דהעד יודע ששיקר בעדותו.
 אמנם אס נפרש בחוס' דמסתמא העד יודע כמכחשת המחמישים
 אותו הו אין ראי' ובהמה בהמרש"ה כ"כ עיי"ש ומדלא כ'י
 בפשטא שידע ששיקר בעדותו ועוד ק' מ"ש שידע מהכחשה
 מה לו ולהמחמישים הא אס ראה שמת ללו בר הקז הוא יבא
 לא ראה גם כלה עדים כה עק' הוא מזה י' דנקט חידוש ה"ל
 שחידש מו"ר וז"ל] וגם על קושי' וכל הרשעים הקטן
 בחטאת קאי משי' דחייב מוקמינן חוקה ולא כתבו בהנך
 קפי דהא מכלן ולהכנה נעמיד אומת עדי"ה והכא עלי' בהנך
 וי"ל דק' חוס' הוא דלשון הבא עלי' עד היום שכלו עד' אס
 שמת ועד אותו שעה הי' שגוג וליכא חיוב חקן רק חטאת
 כי מכלן ולהכנה הי' אפשר לחוק דליירי דענת הוא מה
 וכמדומה שדברו מזה האחרונים. אמנם עד עת שכלו כה
 המחמישים שפיר יש ככרה לומר דליכא חיוב חטאת כי יכול
 להיות דלא עשה שום איסור:

וי"ד דהו כזה כונת הרמב"ם (כ' שגוג הו"ל לעיל בפ"ו)
 דחייב אשם חלוי הוא כזה על אשה שגולר כה ספק
 גירושין דהיא כאלו עדים דנמגרשה וכלו עלי' ואח"כ כלו
 עדי'

עדים ללא נהגשה ע"ז חייב למפרע אשכח תלוי דהוא ספק
 אם עבר איסור אם לא כי אם האמת נדבדרי העדים האומרים
 נחקשה בשעה שבה עלי' או לא ה"י חוקקה בעולם ולא ה"י
 מקום להעמיד אורה בחוקקה ולא איתעביד שום איסור ובודאי
 ליכא מיזב תפאח . וכן בקידושין איירי דכחו כח אחת ואמרו
 דנחקשה ובה עלי' ואח"כ בזה כח אחרת ואמרו לא נחקשה .
 בזה לא נוכל לפטור אותו מאשכח תלוי ממחמת חוקקה פנוי'
 דהא בשעה שבה עלי' או ה"י ודאי איסור אם האמת הוא כדברי
 העדים שאומרים נחקשה . כי אז לא היינו מעמידין אותה
 בחוקקה פנוי' כיון דלא לא ה"י שום ספק ובודאי עבד איסור
 ולכן מחייב אשכח תלוי . ואפשר לומר דגם בבאוי כח המעידים
 [לא] נחקשה תפלה [היינו שלא ה"י] מחמת נהקידושין] ובה
 עלי' ואח"כ בזה העד' שאומרי' (אב) נחקשה אפ"ה איכא
 חיוב אשכח תלוי כיון דחוקקה אינו רק מעטס גוה"כ להעמיד
 דבר בחוקקה . ולכן הוא רק מתאן ולהבא בשעה שדנין
 ומעמידין אותו בחוקקה . משעה זו מעמידין הכל אחזקה . אבל
 למפרע לא נוכל לפטור אותו מאשכח תלוי ע"י החוקקה דהא או
 לא היינו דנין להעמיד הדבר על חוקקה . רק היינו ממדין
 מחמת העדים וכיון דעכשו נתגלה שהעדים מוכחשים הם
 מחמת הכח המכחשים אותם מחייב אשכח תלוי מחמת העדים .
 ולא נוכל לפטור אותו מחמת החוקקה דהא או לא ה"י לנו לדון
 ולהעמיד על חוקקה . ומכאן העדים אין לפטור אותו דהא עדים
 ודאי הוא רק מעטס בירור דודאי האמת הוא כדברי העדים
 ובאם העידו שקר עשה איסור בשלמא בחוקקה כיון דאינו מעטס
 בירור רק דגורה המורה בכל ספק כל זמן שלא נהבדר לנו והוא
 בספק נעמיד הדבר על חוקקה בזה אמרינן שפיר ח"ק אם
 באתם ולא מחוקקה מ"מ לא איתעביד שום איסור דך גורה
 המורה בכל ספק דנין בחוקקה . ממילא ליכא חיוב אשכח תלוי דהא
 אש"י אם באתם ולא מחוקקה אפ"ה ליה לנו הכבוד להעמיד כל ספק
 בחוקקה . מחא"כ בעדים דאינו רק מעטס בירור הענין ובאם
 שקר הוא עבר על איסור בשוגג . ולכן מחמת החוקקה לא נוכל
 לפטור אותו למפרע . כיון דחוקקה לא היינו דנין להעמיד
 בחוקקה כיון דלא עדיין לא ה"י ספק לפנינו ולאח"כ כשבאו כח
 ההמשין דנין ה"י מיהרת מחמת חוקקה פנוי' הוא רק עכ"ל
 ולהבא מותרת להנשא דף אם באתם היא מקודשת אפ"ה לא
 איתעביד שום איסור דך גורה המורה להעמיד כל דבר על
 חוקקה והוא רק מתאן ולהבא הכל מה דאיתעביד עד השעה
 האחת דדנין דהוא כחחוקקה ודאי ה"י באיסור .

שית ועברך בדקה עלמה וגמלאה בנדרת בזה אמרי' כיון
 דגמלאה בנדרת עברך י"ל דגם כגמלאה יהיה בנדרת וליכא
 חוקקה נערוה אבל בקדשה אבי' בבוקר ולא נבדקה בזהו יום
 כלל . וכיום שלאחריו גמלאה בנדרת בזה ליכא מתאן דפליגי
 וכ"ע ס"ל דודאי היא מקודשת מחמת קידוש' אבי' כמבואר שם
 בסוגיא' והטעם דהיכא דלא נבדקה עברך וגמלאה בנדרת בזה
 אין מקום להסתפק כלל ואמרי' ומסתמא לא נחבדר עד לאחר
 השעה מדשים ודוקא היכא דגמלאה בנדרת ביומא דמישלים שית
 בזה כיון דנחבדרה ביום האחרון י"י להסתפק דלמא גם כגמלאה
 ה"י בנדרת . אבל אם לא גמלאה בנדרת ליכא מקום להסתפק
 כלל אם היא בנדרת אם לא ואמרי' מסתמא עדיין היא נערה .
 ויהיה מזה נראה שם בסוגיא' דהיכא דקדשה אבי' ביומא דמשלים
 שית ליכא ח"ק חיוב לבדוק אם היא בנדרת אם לא דמסתמא
 לא נחבדר . ולפ"ז י"ל דהוה סברה הסוסי' כיון דהא דלוה
 המורה להעמיד הדבר על חוקקה הוא רק היכא דיש מקום ספק
 אבל היכא דאין הספק לפנינו אין לדון אחר החוקקה כיון דדנין
 דודאי ילאה החוקקה . ולכן בקדשה אבי' בבוקר נעשה
 קידוש' אבי' לא ה"י לנו ספק כלל בקידוש' אבי' וסייעו דנין
 דודאי היא מקודשת גמורה כיון דלא לא נבדקה ולא ה"י בנדרת
 וסייעו דנין דודאי היא עדיין נערה רק לאח"כ כשקדשה היא
 עלמה וגמלאה בנדרת אח"כ נולד לנו ספק אם הייתה בנדרת
 בשעה קידוש' אבי' לא ה"י לנו ספק כלל כיון להעמיד בחוקקה פנוי'.
 ובה מובן סברה הסוסי' דעכשו אין להעמיד הדבר בחוקקה
 כיון דכעת ודאי ילא הדבר מחוקקה ובודאי היא מקודשת . ועל
 שעה שקבל אבי' קידושין או לא היו לנו לדון כלום ולהעמיד
 אותה בחוקקה פנוי' כיון דליכא שום מחמת לפנינו . ואם בשעה זאת
 באתם הייתה נערה בודאי ה"י קידוש' האך קידושין גמור' ובה
 ל"ל דנעמיד אותה בחוקקה על שעת קידוש' אבי' (דהוא) (דהא)
 רק מתאן ולהבא י"ל דמעמידין אותה בחוקקה פנוי' (והיינו בלא
 קידשה עלמה או בגמלאה בנדרת עברך מתדין אותה לבדוק
 דמחמת חו"פ מסלקינן קידוש' האבן] ואף אם באתם ה"י מחמת
 בקידוש' אבי' מ"מ גוה"כ הוא פה"ה מותרת מחמת חוקקה
 פנוי' ולא איתעביד שום איסור אבל בשעה שקדשה אבי' או
 לא ה"י לנו לדון כלל רק עכשו . ועכשו אין לנו להעמיד אותה
 בחוקקה פנוי' כיון דכבר היא מקודשת בודאי [ואף שלא היו ב']
 הקידושין בב"ב מ"מ נדון כלילי ה"י בב"ב וגם ל"ק מ"ס גליל
 הא ליהו היינו מחליטין אותה לפנינו אחר קידוש' אבי' כו' .
 דהא כיון שלא בדקה עלמה בבוקר ממילא מחליטין אותה או
 להקודשת גמורה :

וקצת ר"י נראה לעי"ד בסוגיא דקידושין (שם) גבי קדשה
 אבי' נדברך והיא עלמה עבד דפליגי רב ושמואל
 דרב ס"ל דהרי היא בנדרת לפנינו ושמואל סבר מושבין
 לקידוש' שניהם . והמחנה הו"ב אחאי לא פליגי בקדשה אבי'
 בלמוד . ומ"י דבזה גם שמואל ס"ל דהרי היא בנדרת לפנינו
 מעטס חוקקה פנוי' אבל בקדשה גם היא ל"ש חוקקה פנוי'
 כיון דבודאי היא מקודשת עיי"ש ופ"ז קשה ה"י מינה אם שניהם
 קבלו קידושין בשעה אחת ביום אמרינן שפיר כיון דממילא היא
 מקודשת או ע"י אבי' או ע"י עלמה טוב ליכא חוקקה פנוי' אבל
 לשיטת רש"י דאיירי בקדשה אבי' בבוקר והוא עברך . בזה הקו'
 במ"ע דגם בזה נעמיד אותה בחוקקה פנוי' ובשעה זו עדיין היא
 פנוי' . כמו לאחר נחקשה אבי' והיינו מחליטין להעמיד
 אותה בחוקקה פנוי' אם אח"כ קדשה עלמה ודאי לא אצ"ה
 דממילא היא מקודשת והוא כיון דכבר היינו דנין אותה לפנינו כ"כ
 ינחא בקדשה אבי' בבוקר בשעה זו ודאי יהיה פנוי' . גם
 הא בב"מ אולי בזה חוקקה דמעיקרא ואף היכא דילאה מן
 החוקקה מ"מ חליק על שעה האחרת דטוב להאחר לזמן שילאה
 מן החוקקה כ"כ בזה ינחא אם נחזיק קידוש' אבי' ילאה
 מהחוקקה בבוקר ולזה ינחא דמעמידין אותה בחוקקה פנוי' ולא
 ילאה מחוקקה או עד ערב דבשעה שקדשה אבי' כבר היא בנדרת
 ולא ילאה מחוקקה פנוי' רק עברך . אבל לפנינו ינחא ר"י
 דהא פלוגתא רב ושמואל הוא בקדשה אבי' ביומא דמישלים

ובגמלאה גם בזה י"ל אם בזה עדים והעידו דלא ה"י מחמת
 בקידושין יבאח לאחד ואח"כ בא כח אחרת
 ולאומרים דהיי קידושין גמורים . בזה אין לפטור אותו מאשכח
 תלוי מחמת חוקקה פנוי' דהא בשעת שבה עלי' לא ה"י לנו לדון
 להחיקה דהיכא נחקשה מחמת חוקקה פנוי' דהא או היו עדים
 בדבר והיינו מחליטין דודאי האמת היא כדברי העדים . רק
 אח"כ כשבאו כח המחייבין ונולד ספק לפנינו בשעת מעמידין
 אותה בחוקקה פנוי' אמנם זה הוא רק נוכחן ולהבא דהיינו
 דמותרת להנשא אח"כ מחמת חוקקה ואף אם באתם היא
 מקודשת גמורה אפ"כ הוא גוה"כ כל זמן שהוא בספק
 נעמיד אותה בחוקקה . אבל קודם שבלו כח המחייבים את
 הראשונים . אם באתם הייתה מקודשת עבר על א"י שוגג
 דהוא ספק עלמה על העדים והוא שקר ומעטס חוקקה לא ה"י
 מותר או . וכיון דנעשה איסור אם הוא כדברי כח המחייבים
 את הראשונים ממילא מחייב לבדוק אשכח תלוי וספק [ואתמחש
 מחרי הבא על אשה ערס שבלו כח המחייבים את
 א"מ והבא עלי' אח"כ פטור וגם מתידין אותה לבדוק] וז"ל
 הוא טעמא דהרמב"ם דס"ל בספק מערשה מביה
 אשכח תלוי :

ובריך כהני הרהרתי להפסיק לומר דגם החו"י ס"ל כשעשה
 הרמב"ם בזה דחוקקה לא ה"י למפרע היכא שגבר
 נעשה

נעשה

ומי"ש חוס' ועד נמי בחנק קאי. נראה דהם חפרש' קו' הגמי' הבא עלי' בחנק חלוי קאי אחתי אמר' לא חלא הא הבא עלי' יחי' מחוייב אשם. וכן דלמריקו' לו דלא חלא מ"מ הא יחי' מחוייב אשם חלוי דעבר על ספק איסור. ועי' מקשי חוס' אחתי לא יחי' מחוייב חטאת מחמת החוקה. וקוש' ה'הו'ס' אינו רק מחלן ולהבא. והא דלא מקשי יחי' מחוייב חנק. זה אינו דמיין דמחוייב לו כב"ד חלא לזא' ומוריס לו דלא חלא הכי דודאי פטור ממיתה רק טעמ' מחוייב חטאת דעבר על איסור בשונג. ועי' כתבו ועד נמי בחנק קאי הוא דלפי האמת דלמרי' מהבטח' היא א"א דלא ינאה מחוקקה נמי מוריס לו להוליא אוהב ומסתחא בודאי מה הבטל. אמנס הער יודע מזה דלא מת וכב"ד מועטי' בדבר ומילא יכול להיות דהוא מחוייב חנק ואף דבדמיה לא טבל לדון אותו בחנק דנס בזה יאמר האמת אחי ואשר בא עלי' מהיום ולהבא הוא עפי' הוראה כב"ד. אמנס קו' הו' הוא כיון דהורש' מה"א להעמיד דבר ע"ה הכי דלמנו דין דיוסטחא עדיין לא מת הבטל וממילא העד מחוייב חנק. ולפ"מ ממילא דיל' דנס הו' אינס חולקי' בזה על הרמב"ם דנס בחרי' והרי' לא אמרי' לנע ציד על החוקה מה שהוא ככר נעשה ועי' ודאי הוא אללנו בספק הסקול וליכא רק חיוב אשם חלוי וקו' הו' אינו רק מחלן ולהבא יחי' מחוייב חטאת :

ואדרבא יס לה"ר ליה דאש נימא דקו' הו' דמחוייב חטאת על למפרע כמה שכל עלי' קודם שבאו כח המכחישי' אוהס'. יקשה אש הו' בסוגיא דב"ב (ל"ב.) מקשי' אחתי' להב"ב בנימס' ויח"כ ברא עדים ל"ב חלא הא בזה ל"ש דייקא דהא בומכה על העדים ותי' דמ"מ שייך דייקא אש העמוד החת צבילה בעענה כרי' שלה ע"ש ולפי' ממילא חוקה דדייקא אינו רק עכשוו' מש"א"כ בשעה שכל עלי' קודם שבאו כח המכחישי' לא ה' אז החוקה דייקא ויח"כ יקשה קו' ה'הו'ס' בהטאה קאי' ואין לומר כהו' ה'הו'ס' דחוקה דדייקא' מרע לחוקה ח"א דהא בשעה שכל עלי' עדיין לא ה' כלל חוקה דדייקא רק חוקה ח"א לחוד. חלל הם נימא דנס ה'הו'ס' ס"ל דקודם שבאו עדים המכחישי' הרשעונים ל"ש לחוקי' אחוקה דלא ודאי ה' ע"פ כח המעידים עלה שבטלה מת. ורק מחלן ולהבא. ניחא. דער השעה שבאו כח המכחישי' לקמ' לחוקה בחוקה (היתר) [ח"א] רק ח"א"כ כשבאו ונגזר הספק. וחמ"כ הא חיבה חוקה דדייקא מרמע לחוקה ח"א :

אבנים הם נימא דח"א חמ"כ הו'ס' קידושין הכל' כיון דממנ"פ היא מקודשת ל"ש לחוקי' בחוקה פנוי' ובחרי' (לפ"ל דה' וקל' ראו') הטעם כיון דהספק טלד ח"א"כ שוב לי' א חוקה פנוי' וקודם לכן לא היינו דנים כלל על החוקה רק ח"א"כ וזו ליכא חוקה. ה"ה נס לענין חוקה ח"א אמרי' סן דקודם שבאו כח המכחישי' אח הראשונים לא ה' מקום ספק רק ח"א"כ כשבאו המכחישי' וזו ליכא חוקה ח"א דהא חוקה דדייקא מרע לחוקה ח"א. חלל לשולם י"ל דבמקום דמעמידין ע"ה"ח אוקמי' ע"ה"ח נס למפרע. ומא"כ היכא דבאו כח המכחישי' דמכלן ולהבא מוקמי' אחוקה ח"א. או גם על למפרע אמרי' עד היום מוקמי' אוהב בחוקה ח"א והבא עלי' בחטאה קאי'. אעפ"כ י' מקום לומר כמ"ש דגבי חרי' ותי' אף דמוקמי' אוהב לחוקה ח"א הוא דוקא לענין זה שבעשה מחלן ולהבא חלל למפרע לא :

ובאם נימא כן י' לפרס דבדמיה (כמכות כ"ו:) כמ"ש היכא דהשעה הוא דחטרע לא אמרי' בחרי' ותרי' דלוקמי' אחוקה ע"ש. והדבר לר"ך טעם. חלל למפ"ש י"ל דהא דלוה הוהיה להעמיד דבר ע"ה"ח הוא שלא ה' מוליא' בספק בדבר מוספק מחוקה. ולתשן ע"ה"ח יחי' נשאר הדבר בספק לזה פתורה להעמיד בחוקה. ולפי' ל"ל הא דלמרי' דלוקמי' על חוקה קמימא אף אש כעת בודאי יאל הדבר מחוקה ולא יקי'

נעשה כמ"ש. כי אפי' אש נימא לענין חיוב קרבן מהני נס על למפרע וכסוים אומרים מת ונכחא וכו' שנים ואומרים לא מת בזה הי"ב חטאת למפרע דזה הוא מנוה"כ להעמיד בכל ענין דבר על חוקה. מ"מ הא חינה לענין קרבן חלל לענין חיוב מיתה דמינו בבא עלי' העד שהעיד דמת דנימא דהוא מחוייב מיתה על למפרע. [בזימן אש לא נפטר אוהו מטעם דלא ה' ההרלה כגון אש ה' הכר למ"ד דחבר ח"ל ההרלה]. ודאי לענ"ד הוא דבר שח"ה להיוה. דהיי' דמינן ולהבא הם זא עלי' בעד חיוב מיתה דכן היו מנוה"כ להעמיד דבר ע"ה ולדון על החוקה בודאי איסור הוא דוקא לתמר שבינו דני' ומחלטיין לודאי איסור נזה החוקה וחמ"כ חסור לכה עלי' כל אש אף אש הוא יודע צבירור דילא מחוקה מ"מ כיון דלא נודע לנו גוה"כ הוא שיהי' ידון בודאי איסור והבא עלי' הי"ב מיתה. אמנס קודם שבה הבא השני היחכן לומר הם זא עלי' העד שיהי' ידון בחנק ה' הוא אומר כרי שהוא מת והדבר הוא בספק הא"ך נטבל להיו' אחי בספק ויהי' מזה ה' בחנות קי"ל דלון הולכין בפ"כ אחר הרוב. והוא דלענין מיתה לר"ך להיות צבירור נמור. חלל כ"ז שנשאר ספק אף שהוא בדרך רחוק אנו מליין להגיל נפש ולכן אין הולכין אחר הרוב. וח"כ לריכין להבין כלל הנסו דמימי הגמי' צבוי' לרוב ממסא אביו ואמו וכו' והנפש דייק הגמי' דאלו' בחר הרוב. מ"מ יקשה אחתי' נכרוה איתו ה' אין הולכין בפ"כ ח"ה"ר והא"ך נטבל להרוב אוהו מספק דלמ"ה הוא מן המיטוט וליכא חיוב מיתה. ע"ה"כ נוס שח"י כיון דהולכין גם לענין מיתה בחר הרוב ממילא נוס שלא להיו' נפש אף שהוא מיטוט ויכול להיות שהוא ערפס וכו' ומה ליה בזה אף דהוא מיטוט דלאו אביו הוא מ"מ ליה ה"ה לענין זה לדון כהרוב ובאש עבר ע"ה חיוב מיתה וכמ"ש הפ"י בסו"י [טמ"ש לפ"ל פרק ו'] ורק בפ"ג לענין לפקח הגל בזה ה"ן הולכין אחר' דהא אש הוא יברחל מחוייב לפקח הגל וממילא לענין חוקה חמ"כ ניב דדוקא הכי דבכר דני' כל זה והעמידו אוהו ע"ה"ח. אש עובר ח"ה"כ חיוב מיתה ואמרי' בזה בוקלין וכו' ע"ה"ח דכיון דמיה' מעמידין ע"ה"ח מחוייב הוא שגה לעבור ע"ה וליכא ספק כלל דודאי הוא מחוייב מיתה דח"ה"כ אש בחמת יאל מחוקה מ"מ גוה"כ להעמיד ע"ה"ח כיון דלא ידע צבירור והוא אש ספק לנו. חלל על למפרע בודאי קשה הא"ך נטבל להרוב אוהו מחסיקה דלמ"ה אינו מחוייב מיתה דבאמת הוה מת. ודאי דלמ"ה בחר החוקה ע"ה הדבר נטון כמו דלא חולכין בפ"כ ח"ה"ר ואף דרוב הוא מטעם צבירור ח"ה"כ לענין פ"ג הייטיק גם למיטוט מ"ש"כ דלא כול' כול' חוקה כיון דהוא רק ספקא וספק נפשות לקולא. וזה כבוד לענ"ד :

ובזה אמרי' ליכא דברי ה'הו'ס' בסוגיא דנהב ביום (גיטין ז' ד"ה משוס) בכה דלמרי' כס דהקנו זמן בגיטין שלא יחפה על בת אחוהו. וכתבו בחו' אף דרוס לה חוקה ח"א אפ"כ פטורה ממיתה דברי גרושה לפנינו ותמחו ע"ה דהא חוקה דמטיקא עדיף מחוקה דהשאה. חלל לפמ"ש ניחא ע"ה"ח שגהרמי' בנקי'ה דהיכא דהחוקה אויערע לפנינו בזה ודאי אינו נעטע צבירור מבוש דהוא ספק הסקול דכמו דילא עכשוו' מחוקה ל"כ יוכל להיות דבכר ודאי מחוקה. ורק מנוה"כ הוא להעמיד כ"ז יוכל לחוקה הראשונה חלל בזה הוה. הוא ספק הסקול. וא"כ מה שהוא נוגע לענין איסור לקרבן וכדומה. הו' על להבא י"ל דשפיר מעמידין ע"ה"ח והוא כודאי איסור חלל בזה הא"ך נטבל להרוב אוהו מספק כיון דהיא אומרת דלא הייה גרושה. והדבר הוא אללנו בספק הסקול ויכול להיות כמו שיהיה עכשוו' גרושה כ"כ נהגרה מנכר הא"ך נטבל להרוב אוהו מחסיקה ה' אש הייה גרושה לא ה' שום איסור מיתה בזה. ומספק לא נטבל להרנס. ובדף אף אש יחי' קלח צבירור וחוקה כמו מ"מ אין הולכי' בפ"כ אחר הרוב דהא אש בחמת הייה או גרושה פטורה ממיתה. ול"ל כיון דליכא חוקה ח"א היא בודאי דהא אז הייה מנושה בודאי דהא ככר נהגרה ואכתי' :

כח"ס או משום דכבר הוה ניסח ושיין בפני' או כדברי הרשב"א קידושין וכח"ס דלא אמר' אוקמי אחזקה להוילא וסווא רק היכל דלריכ' מיד להוילא בשעת שולד הספק לפניו. אבל בבאו עדים ואח"כ ניסח תלמי ממש דאוקמי' אוחה אחזקה א"א וסבירא הוה דחוקה דדייקא מרע לחא"א לא ס"ל כח"ס כיון דחוקה זו אינו רק מטעם ביורד וסוקה זו לא אמר' גבי עדי' דתרי כח"ס :

וי"ז להאריך עוד בזה ביבמות דף ל"ג גבי בני מיני' דר"ש ע"א ביבמה מהו א"ל תניהו אמר לה מה נכך ואח"כ מה בעלך וביבמתם ואח"כ אמרו לה מלך הדבר תלמי והולד ראשון והאחרון ממזר כ"ד אילינא תו"ח מחי חזית דסמכת אהני סמוך אהני ועוד ממזר ספק ממזר. ותמחו בתו' הא בחו"ס מוקמי' אוחה אח"א"א והכ"ל ל"ש דייקא כיון דתרתתא לי' דיי"ל דבזה כיון דנשאל בתחלה קודם א"ל כי קב בשעת דברי שלב א"א הראשונים לא אמר' תלמי מחמת חזקה א"א דלא אמר' אוקמי' אחזקה להוילא אוחה מחזקה בשעת דברי שלב. וי"ל ג"כ בפ"י דברי הגמ' ועוד ממזר ספק ממזר הוא הכי פ"י ועוד דאפי' אם יתאר דלירי דלוינה טוענת כרי דבזה ודאי מוליאין אוחה ע"י מחזקה א"ל כי רק בשעת דברי שלב און מוליאין אוחה כמבואר בדברי הרשב"א שם. וגם לתי' הוה דדייקא א"א גס בזה לענין דניחא דמרע לחא"א וממילא דבלא טוענת כרי ודאי דהו' דתלמי מחא"א. וגם מחמת חיוב אשם תלוי מ"מ הולד ממזר ספק ממזר הוא דאף דלתי' דלוקמה אחזקה הוה אז הוא רק עתק ולהבא אבל למפרי הא לא אוקמי' אחזקה כיון דלא לא ה"י לנו לרין כח"ס וממילא קשה דקמי' הולד ראשון וגם האחרון ממזר. והולד הראשון היינו קודם שמועב וע"י קשה תמאי יו"י ממזר ודאי הוה הוא ספק דהא עול קודם שנה הספק לפניו ובשעת לרתי לא ה"י דנין כלל להעמיד אוחה בחזקה ח"א ופ"י אם נימא דמכאן ולהבא מוקמי' אוחה אח"א"א ונבאם ניסת יו"י הבנתי ממזר' הוה רק מכאן ולהבא בזה כדבר נכון כיון דכבר היינו דנין עלי' להסרה מכה אח"א הוא כדאי וממילא אם תפסא יו"י הבנים ממזרים בודאי הכל הולד הראשון דהיינו קודם שמועב שפיר קשה תמאי יו"י ממזר ודאי הא לא הוה רק ספק ממזר כיון דלא לא היינו דנין להעמיד אוחה בחא"א ואין לימר דעכ"פ מעמיד' אוחה בחא"א ומועדי' הבנים ג"כ בחא"א ומשום חשיב ממזר ודאי. הא לענין ממזר לעשות אוחה לממזר ודאי לא אולי' בחר חזקה כיון דגם החזקה אינו ודאי רק ספק וגבי ממזר אחריו ממזר ודאי ולא ספק. ובת"ש הריב"ז דממזר ספק הוא שנה משה שזולד בה ספק קידושין או ספק גירושין חייבי ג"כ ככה"ג דהספק שולד לאחר שולד הולד דבזה לא אמר' שיהי' ממזר ודאי מכה החזקה דהא לענין ממזר לא אולי' בחר חזקה. אבל ודאי כבר שצידו אוחה בחזקה שוב הבנים כמה ממזר' ודאי מכה החזקה שכבר נהחוק כיון דסוקלין ושורפי' ע"ה"ח ממילא הוא כדאי רק קודם שנתחוק לא אמר' שיהי' ממזר אח"כ לתמזר ודאי כ"י חזקה זה לא אחריו ולענין ממזר לא אולי' בחר חזקה ולא הוה ממזר ודאי וספק גירושין ע"י חזקה כיון דחוקה אינו מטעם ביורד רק מטעם ספק וכ"כ לא הוה קהל ודאי כספק מקודמת דגם לענין קהל לא אולי' ג"כ בחר חזקה ולכן הוא ממזר ספק :

וי"ח לישב בזה ג"כ סוגיא הגמ' דפרך הגמ' על רב. מברייחא דרופני. ופי' הגמ' איסור כהונה שאני א"כ בבאו עדי' והח"כ ניסת ורמב"ן הוא. ע"פ שיטת הרשב"א דתי' על קו' הוה דתפתא קאי משום חו"א"א כיון דלומר כרי לי נדר החזקה ומבאר דבריו בעל פ"י כיון דחוקה אינו ביורד רק ספק יכול לומר כרי לי והפ"י תמה דא"כ הא"ך סוקלין ושורפי' ע"ה"ח הא תמיד יומר כרי לי נדר החזקה. אבל בלחמ זה אינו דדוקא היכא דלירעט החזקה דלא לא הוה החזקה מטעם ביורד רק מטעם ספק כמו בתרי ותרי ל"ל בזה דהחזקה הוא מטעם

יו"י עוד בגדר ספק ל"ל כח"ס למטן לא יו"י הדבר בספק עד עכ"פ. אמנם בתרי ותרי דער הטענה שגאו כח המכחישים לא מעמידין הדבר בחזקתו רק מכאן ולהבא ולכן היכל דעכ"פ יורעט לאיזה ענין נוקמי אחזקה עד עכ"פ יו"י בספק ומכאן ולהבא אף אם לא נוקמי אחזקה לא יו"י ג"כ בגדר ספק. ויש להוסיף דהא דאוקמי' בכל מקום אף בחזקה דלמרע אחזקה קמייתא הוא דכיון דקודם שולד הספק לא הו' בספק רק מחמת החזקה ולכן מוקמי' אחזקה. משא"כ בספיקא דהו"ח הא דלא ה"י עד שעת שגאו כח המכחישי' ספק לא ה"י מחמת החזקה רק מחמת הפעול' ולכן לא אוקמי' אחזקה (ועדין ל"ע כ"ז. ויש לפתול הרבה בזה בסוגיא דעירובין ולענין חזקה בכמה שמאלת עריפה לאחר השמיטה דגם בזה בחי' הכהמה היינו מתירים אוחה מחמת הרוב) :

ורפ"ט י' לתחוק סברה הוהם לקמן (כ"ו) דבשנים אומרים מה וניסת ל"ש לאוקמי אחזקה כיון דנשאל בהיורד ושנים הראשונים הוילאו מחזקה. והוה דהא על פיה שגטאה ע"פ העדים האומרים מה ל"ש לומר דהו' ה"י וטודלי היינו דנין דלחמה עם העדים ועיקר הספק הוא רק בשעה שגאו כח (הנומין) [המכחישים] או נימא אוקמי' אוחה אחזקה וכיון דכבר ניסת בהיורד אמר' דעדים הראשונים דהחירוב להשאל הוילאו מחזקה א"א וכעת שוב ל"ל לאוקמי אחזקה כיון דכבר הוה ניסח :

וי"י בזה מה דיש לשיין על חו"ס ג"כ דהקשו הא בתרי לא דייקא כיון דמופתח לחזור לו ול"ש חזקה דדייקא. ותי' דמ"מ שיך דייקא אם תמזור כעת תמה כבלה בעשנת כרי שלב. ומדברי הו"ס שמתע למ"ד וכן קי"ל דגם בשני עדים אסורה לחזור לו או דייקא מיד בתחלה הנשואין וזה דחוק כי אז סמכה על העדים והוכיח' חידוק כיון ודאי העדים אומרים אמת. ולפ"ו יקשה להפוך לפי ה"המה בניהו ותי' דייקא בזה עדים יו"י דנין דהלא דהא בתחלה נשואין לא דייקא מחמת העדים ועכ"פ לא יודוק כי הו' לא יו"י. שם [חומר] יורר מחילי ח"א שגאו. ודיק' אם לא תמזור הללו יו"י דנין ג"כ דהלא חוה ומה הכל בזה י"ל דהיכל דנשאלה בהיורד ליק קו' חו"ס ג"כ קי"ל כסדרת הו"ס כחזקת דהשניים הראשונים שגאו תמלה ועכ"פ על פיהם הבניטוה לחזקה היורד. ויש להאריך עוד בסברה הרשב"א קידושין דל"א אוקמי' החזקה להוילא דבר מחזקהו בשעת דברי עי"ש וי"ל דזה הוא בשעת חתלה ואח"כ בוא עדים על פיה שגטאה לא נוכל להסרה עליו מכה חזקה דהא אז עדין לא ה"י ספק בדבר. ידומה להא דקדשה אבי' בנדר כה"ל (ד"ה וקלה רתי) רק מכאן ולהבא לאחר שגאו כח המכחישים אח הראשונים ובה חתנה היכל דלא נשאלה או מוקמי' אוחה אחזקה א"א דלא הנשא וי"ל דגם אם נשאלה הלא כיון דכבר היינו דנין עלי' להסרה מכה חזקה א"א וכעשה כדאי איסור ומש"כ היכל דנשאלה ואח"כ בוא עדים בזה ממחלה לא היינו דנין עלי' לאוקמי אוחה אחזקה א"א דהא מכה חזקה אין לא מוליאין אוחה מבבלה בדיבדור ושוב ליכא חזקה א"א כלל והוה נכון בסברה. ולפ"ו י"ל בניהו ואח"כ בוא עדים אף דבזה ליכא חזקה דדייקא כמ"ס אפי' לא תלמי כיון דלתי' אנו מעמידין אוחה בחזקה א"א כלל ורק על בוא עדים אח"כ יוסט ע"ז קשה כיון דכבר היינו דנין להסרה מכה א"א יו"י דנין דהלא וע"ז ה"י הוה דחוקה דדייקא ומכנה מרע לחא"א. ויש להאריך בזה בדברי הראשונים דלא כ"ל כתי' הוה דיי"ל דהוה ג"כ מש"ו דעדין יו"י קשה בניהו אח"כ בוא עדים הא בזה ליכא חזקה דדייקא וע"ז כחבו דלא אמר' אוקמי אחזקה להוילא. משא"כ בבאו עדי' ואח"כ ניסת י"ל כתי' הוה דחוקה דדייקא מרע לחא"א :

ורפ"ז י"ל דזה עמ"ה רמב"ן דדוקא בניהו ואח"כ בוא עדי' ס"ל דלא תלמי משום דבזה ליכא חזקה א"א

האם מהני לולד דזה הי' דוקא לענין איסור כהונה בזה המנה חוקה משא"כ לענין איסור מחזר דלא מהני חוקה ל"ש בזה לומר דחוקה האם מהני לולד דהא על הולד לא מהני חוקה לענין שלא יהי' מחמת החוקה ספק מחזר . ומיושב ג"כ ק"י פ"ט ה"ג על ט"ו הכ"מ שח"י על ק"י הכ"מ הא דליתא נאמנה לפסול טיה"י מחזר זדחי ושי"ה מותר במחמת דהא מה"מ ספק מחזר מותר במחמת זדחי וחי' הכ"מ דס"ל כמ"ס . דלפי האמת לא ק"י"ל הא דקבל ספק מחזר . והקשה הש"ס הא לשיטת הרמב"ם כל הספיקות מותר מה"מ . וא"כ בלא פדושה מותר ג"כ במחזר מסיפקא אבל בזה יוחא דהא הוא כמו כל הספיקות . ומיילא איכא חוקה כשרות פסיה"מ כמו בכל הספיקות . ולבאר הדבר יוסר אקריס משגלענדי' בזה דפלגי' ה' חוקה האם מהני לולד הא לא באיזה טעם פלגו :

פרק יב .

ובזה יחי' מיושב ק"י הראשונים על רש"י בקידושין ס"ו גבי ינאי המלך דאמר' שם ב"ד הילמיה' תרי אחי' אשהבאי ובי תרי אחרי' וכל אשהבאי אחי' חיות דסמחה אחי' סמוך אחי' וכתיב רש"י ולי' אחרת איק' קדי' תרי אחי' אחתה חוקה ה"מ אי' סוף קתן וזיתא כהי' לביד' להחריב' אבל בנה זה הכידון אין לו חוקה כשרות שהרי מעיד' על מחלת לידתו שרי' בפסול ותמוה הראשונים הא ק"י"ל כמ"ד מאן דמכשר בה מכשר בנתה . גם תמוה הוא תרי אחי' ודרי' ספיקא דרבנן ועב"י מדרבנן לא חוקין אחוקה יע"ש אה"ש אין ק"י כ"כ ד"ל דבונה רש"י דמלך הגמ' להקשות . דלמא ס"ל כיון דמה"מ אוקמי' אחוקה רק דרבנן החמירו י"ל כמ"ס הפנ"י דכתיב' טו' לענין הרומה דרבנן לא החמירו ה"ה בזה כיון דכל שבוי אינו אלף דרבנן י"ל דלא החמירו עיי"ש בפנ"י עוד תמוה הנפושטי' דתו' בסוגי' גבי אלמנה ע"ה ב"ה אלמנה ע"ה ב"ה ב"ה הא דמחיריס האלמנה והב"ה פכולה הוא משום דלאלמנה אי' לה חוקה סיבה אבל הב"ה ליה לה חוקה ותמוה ע"ז דהא לן ק"י"ל כמ"ד מאן דמכשר בה מכשר בנתה דחוקה האם מהני להב"ה כו' אנוחי' לא יחי' מהני החוקה מהאלמנה ע"ה גם להב"ה . וכבר דברו מזה האהרונים :

ונראה לעג"ד ד"ל בנעם הפלוגתא ח"א דחוקה האם מהני לבת או לא . דמ"ד דחוקה האם מהני להב"ה ס"ל בטעמא דחוקה דהוא נועם בירור כיון דאיכא חוקה מורה קלה דלא נשתנה הענין וי"ל ה"ה בחוקה . וכן דהא חוקה בירור ממילא מהני החוקה גם על הבת ואף דבת ל"ל חוקה . מ"מ כיון דע"י החוקה ידעו' דהרב"ה לא נשתנה ולא יראה' מחוקתו והוא מטעם בירור ולזה אמרו' דמהני גם להב"ה ומאן דפליגי' ס"ל דחוקה אינו מטעם בירור רק מטעמ"כ וכן דלא הוה בירור כלל רק דרך גזרה התורה בכל ספיקא להעמיד דבר בחוקתו . י"ל דזה הוא דוקא על גוף הדבר דחיה' לי' החוקה בזה אמרו' דאין מולידין אותו מחוקתו . משא"כ בב"ה דל"ל חוקה לא מהני לה חוקה האם ולפ"י ממילא גם הח"ד דס"ל דחוקה האם מועיל להב"ה הוא דוקא היכא ד"ל דחוקה הוא מטעם בירור בזה הוה כלאו נאמר הענין ע"י החוקה ומיילא דגם הב"ה כשרה משא"כ היכא דהחוקה אינו מטעם בירור רק נגזר"כ י"ל דגם הוה מורה דחוקה האם לא מהני לב"ה . דכנה אף ח"א דחוקה הוא מטעם בירור זה הוא בספק הגולד שלא שפי' עדי' משא"כ בספיקא דתרי' ומרי' דחוקתו' ג"כ חוקה בזה ודאי ל"ל דהוא מטעם בירור כג"ל דהא חוקה לא היה בירור יותר מעדי' ותרי' כחאה . וע"כ דבזה הוה רק חוקה נגזר"כ לכן י"ל בזה האופן ודאי אמרו' מאן דמכשר בה פוסל בב"ה דה"ל לא מהני להב"ה כיון דבזה החוקה אינו מטעם בירור ולכן בקידושין ס"ה הא ספיקא דתרי' ותרי' וזוה החוקה אינו מטעם בירור כמ"ד רש"י שפיר דחוקה האם לא מהני להולד . ורש"י ס"ל דרק במקום ד"ל בטעמא דחוקה

מטעם בירור דהא איכא עדי' נגד החוקה וכו' לא הוה החוקה רק מטעם ספק יכול לומר ברי' לי . משא"כ היכא דלא אחרע החוקה כלל וזה הוא מטעם בירור ולא יכול לומר ברי' לי נגד החוקה . ובוה ייבשה' ג"כ דברי חוסי' גיעין ה"ל כמ"ס הרי' גרושה לפנינו דבונה דבזה כיון דאחרע' והיא גרושה לפנינו שוב לא הוה בירור והוא ספק הקבל דלמא נאגרשה מכבר ויכול לומר ברי' לי נגד החוקה . וי"ל עוד ודאי' אם היינו דנין מחתלה להעמיד הדבר על חוקה דמיעקף או בחוקה דתרי' ותרי' ובש"ה שיינו דנין להעמיד אותה בחוקה או לא המ"ד ברי' לי שוב אינו נאמן גם אח"כ לומר ברי' לי דכיון דכבר נהחוק לאיסור לכל עולם שוב סולקין וסורפין עדי' . ודברי' הרשב"א אינם רק היכא אם בשעת שולד הספק אחר ברי' לי נגד החוקה כיון דברי' ותרי' ואחרת ברי' לי היכא בשעת הכח המכחשין בזה אין ה"ו מעמידין בחוקה היכא לו כיון דהיא אומר ברי' לי וכן בזה דגיעין דבשעה שולד הריעוהא דהגט הוא לפנינו היה אומרה ברי' לי . משא"כ אם כבר הוחל' הדבר לאיסור שוב אינו נאמן לומר ברי' לי . אמנם יש לומר דזה אינו רק בתיסור הנוגע לו בזה אין להעניש אותו כיון דהוא אומר ברי' לי . משא"כ גבי כהן שנשא אשה פסולה בזה החיוב מוטל על הב"ד להפרישו מאיסור מכה הקרא וקדשוהו בש"כ . וכיון דהחיוב הוא לב"ד וב"ד מכה בספק ולא מהני ברי' שוב נגד אחרי' . ולכן הב"ד מחוייבי' להפרישו מספק איסור' אף אם היה טוען ברי' . וזה הוא ט"ו הב"ה איסור כהונה ש"ני כיון דבזה אין לדון רק לענין כהונה כמ"ס רש"י שם דלירי' דשכחו הוא מח' בודאי עיי"ש ולענין איסור כהונה לא מהני ברי' שוב דאלל' כב"ד הוא כספק איסור ולזה מוטל על הב"ד להפרישו מכל איסור ספק ול"מ לו הב"ה בלו לענין אי' כהונה . ובת"י הב"ה הוסיף הגמ' ע"ז הפ"י ח"א דגם לפנין אי' כהונה מהני ברי' שוב אפי"י י"ל דהכרייה' יירי' כרמב"י דס"ל בנשאלה' ואח"כ באי' עדי' הא הוה ע"כ מטעם ה"ל דלא ס"ל הא דחוקה דיקא' מרע לח"א מטעם שכתבתי כיון דחוקה דייקא אינו רק מלך בירור ולכן דוקא בנשאלה' קודם שבאו עדי' בזה ליכא ח"א כיון דכבר נשאל ע"פ עדי' שהעמידוהו בחוקה היתה . אבל בנשאלה' ואח"כ בוא עדים ס"ל לרמב"י דהלא מכה ח"א . איננו גם ברמב"י י"ל דס"ל כבכורה הרשב"א דיוכל לומר ברי' לי נגד החוקה רק הא דס"ל הלא הוא רק מטעם קום כמ"ס המפורשים ולפ"י י"ל דאף דלרמב"י באשם ישראל לא אמרו' דהלא מה"מ רק מדרבנן הוא משום דהוא אומר ברי' לי נגד החוקה אמנם הא נאמח תמיה דמה נעשה בזה מה"מ וכן הרבנן לא החמירו בזה דבזה הא ספק מחזר מותר מה"מ וכן הרבנן לא החמירו בזה כיון דמלך הדין רשאי לקיימה . אמנם זה קשה הא הב"ה יהיו ממוזרים ודאי מכה החוקה . י"ל כמ"ס דהא לא אמרו' לענין מחזר דנשמדו ע"ה"מ כיון דהוא בכלל ספק מחזר והא הינה נגד השם מחזרות אבל נגד השם פסולי כהונה בזה יהיו הב"ה הללו חללים מכה החוקה ולכן אמרו' בזה דופני' לענין לא יהיו הב"ה חללים ועדיין ל"ע בכתיב' בסוגי' דתרי' ותרי' :

ולפ"י מיושב' דברי' הכ"מ דס"ל להכשיר טעמא לכהונה וכן הולד טיה"י כבר לכהונה בזה היא נאמנה מהחז חוקה שלה וכדברי' גמ' דחוקה האם מהני לב"ה אמנם הא הינה לענין איסור כהונה בזה היא מותר מחמת חוקה משא"כ לענין הולד שלא יהי' בכלל ספק מחזר ל"ל דנאמנה מטעם חוקה דהא לענין מחזר בלא יחי' מחזר למשדע מחמת האם זה לא מהני דהא לענין מחזר לא אולי' בחר חוקה כמ"ס דגם בחוקה היא בכלל ספק מחזר לזה הווצר' הפ"ה הטעם דמוראו' ספק מחזר בלא ערובה ולכן נאמנה . ובה' מדוייק הלשון נגמ' ספק מחזר בה מכשר בנתה ולמה נקט בזה דהוא רק לענין איסור כהונה ולא נקט מכשר לולד דהוא לכא' לקהל ישראל . אבל לפ"מ"ס יוחא דהא הגמ' בא' לאשמעינן דחוקה

דחיה מטעם צירור זיה מוכני חוקה האם לכה ולה בנקים
ברוח מנוה"כ :

וי"ט ליהויק' עוד דכנס פלגותא חי הרי ומרי סדא'ו או דרבנן
מחילק' הפוסק' ודעם הרבה פוסקי' ס"ל להלכה דהו"מ
סדא'י' ויטעם פלגותא' י"ל דמ"ד דס"ל מו"מ סדא'ו הוא
תשום דס"ל דטעם חוקה הוא מטעם צירור ולכן לא מהני נגד
סדא' וימין דס"ל דהו"מ אוקמי' החוקה ורק דהוא סביקא
דרבנן ס"ל דעממא' החוקה הוא מנוס"כ ולא מטעם צירור ולכן
גם בנ"מ חיקמי' החוקה וי"ל להויק' כיון דאין קי"ל כמ"ד
מ"ן דמכשר בה טכסא בכתב ע"כ דטעם חוקה הוא רק מטעם
צירור ולכן גם בנ"מ הוא סביקא דהו"מ והא דמקשה רש"י
בבב"ב דהו"מ טעם תשום דחוקמי' איתו החוקה האם הא
בנ"מ לא חיקמי' החוקה לא דקי' רש"י מנ"ל לבגמ' להקשות
על דבא דלית דבא ס"ל דגם בנ"מ חוקמי' החוקה וע"ז
ה"ו שפיר דחוקת האם לא מהני ליגלי' דהא בנ"מ דא"א
דגם בנ"מ חוקמי' החוקה ע"כ חוקה הו"ו מטעם צירור רק
מנוס"כ ומחילא דק' מ"ד סדא' דהס"א ל"מ להב"ה :

אמנם דהו"מ לא נראה דמ"ד סדא'ו יסבור דעממא
דחוקה היא רק מטעם צירור ולא מנוה"כ דה"כ גם
כגני שבילי' אמרי' אמרי' אוקמי' החוקה הא בזה ל"ש צירור .
לפיכ' תוס' דהו"מ חוקה בלא עממא' דצירור מהני מנוה"כ וע"כ
ה"ו דאמרי' בנ"מ דהוא סדא' הוא דמ"ו לא מהני נגד עדי'
אף דהוא מנוס"כ א"א סבא' דה"ב עדי' נגד החוקה לא
חיקמי' החוקה רק דזה י"ל דבלא עממא' דהוא מנוס"כ הוא
חוקה צירור ג"כ והיכא דשיק' צירור מהני חוקה מטעם צירור
י"א דל"ש צירור מהני חוקה מנוה"כ . מחילא גם המ"ד דס"ל
בנ"מ חוקמי' החוקה י"ל דהוא מורה ג"כ דחוקה היא ג"כ
מטעם צירור היכא דשיק' צירור ומחילא דחוקת האם מהני
גם להב"ה רק ד"ל כמ"ס דכספיקא דהו"מ דזיה ל"מ חוקה
מטעם צירור ל"מ חוקה האם להב"ה :

ולפי'ן נראה הא דהכי הבת האלמנה עיסה ל"מ סדא' להב"ה .
דגם לא נובל לומר ג"כ דחוקה הוא מטעם צירור
כיון דהתירוב ספק חלל בנ"מ . ל"ל דחוקה כנ"מ חזק
דבעל לא ה"י הלל דהא כל המספחה איה לנו חוקה כנ"מ
י"ל א"א ששאה להלל ב"י' לה חוקה כנ"מ ודע' דהתא ויהא
י"א י"א מחוקקה רק דלא דע"י' איהו הוא ולכן גבי האלמנה
הנ"מ חוקמי' חוקה חוקמי' כנ"מ . והך דודאי' חתא מהני
י"א חוקה א"א מהני לה החוקה כמו גבי שני שבילין על
כ"א שאלו דנין בפי"ט חוקמי' איתו החוקה היכ' ביה על כל
א"א שאלו דנין חוקמי' איתו החוקה אמנם בזה לא הו"ו החוקה
ג"כ מטעם צירור כיון דיע' דהתא מהא ודאי' י"א מחוקקה
י"א רק מנוה"כ ולכן ל"ש חוקה האם ל"מ להב"ה ומנוה"כ
במ עיסה חוקמה :

והנה בתנ"י נאצי' בנ"מ איהו דנריס' צירור ס"י ק"י
מחלק' דכשר שאלו בלחוד ששטי' כנ"מ בנ"מ ודמ"כ
נחל' עדיפי' בלחוד מהס' ומתעורבו טרפוסה' בנ"מ וקודם
שילך הספק נמכר מ"י בנ"מ חתא חוקה כנ"מ ומחילק'
בדן הו"ו השאל' קודם שברו כיון דהתא' הנמכר מיהא מטעם
כל דמיס' מתיבא פריס' מתיב' גם הו"ו הנשאר בביתו . וקודם
ג"כ . וקודם כיון דאמרי' הו"ו הנשאר גם הו"ו הנמכר חסור
ובהו' סאמרי' דהא דין זה הו"ו פלגותא' מ"ן דמכשר בה
מכשר בכתב אם לא דהמ"ד דס"ל דחוקה האם מהני לולך
ה"ו גם בזה הרוב מתיבא' הנמכר מהני למה שבביתו . ומ"ד
דחוקה האם ל"מ להב"ה הו"ו בזה . שו"ן בש"ס ש"ד פ"ג ד'
ולפי"ס' גם להמ"ד דחוקה האם לא מהני להב"ה א"א רוב
מהני דהא עממא' דמ"ד דהו"מ ל"מ להב"ה הו"ו כיון דחוקה
הו"ו מטעם צירור רק מנוס"כ לכן חוקה מה דלית ל"י חוקה
ממ"ד' ע"מ ולא הבת מחילא גבי רוב דליתו מטעם נוס"כ רק
מתמם צירור ודאי' דמהני להב"ה חף השאר :

אמנם בלחוד נראה לעי"ד דהרבה דו"ל דגם המ"ד דחוקה'
מהני להב"ה א"א י"ל דהתא' הנשאר בביתו חסור .

דבשלמא גבי חוקה האם דמהני להב"ה הוא דהא אם גם הבת
ה"י לה חוקה איהו מותרת ג"כ מכת החוקה רק דהב"ה בלחוד
ליה לה חוקה ולכן אמרי' כיון דלגוד זה בזה הו"ל חוקה
האם כאלו גם הבת הו"ל איהו חוקה ומותרת ג"כ מכת
החוקה משפ"כ האם ה"י הו"ן דגבי הבת לא מהני חוקה . או
לא הו"ו אמרי' דחוקה האם איהו' מהני להב"ה דהא לא עדיף
חוקה האם מחילו הבת גופה הו"ל חוקה דלא ה"י מהני לה
ג"כ . ובהו' נראה הא דנקט מ"ן דמכשר בה מוכשר בכתב דהוא
רק לענין כהונה ולמה לא נקט ממזר בולדה כהו"ו מותר לבא
לקבל ש"א י"ו' חסור חספס' ממזר . דו"ל כמ"ס
דדוקא לענין כהונה דבזה חס' הבת האם הו"ל חוקה
היכה כשרה לכהונה אמרי' דע"י חוקה האם הוא כמו
הב"ה גופה ה"י לה חוקה ומותרת ג"כ . משפ"כ לענין ממזר
דל"מ חוקה כמ"ס ל"ל דהב"ה מותרת מכת חסו"א דהא ר"ס
הולך גופה ה"י לה חוקה איהו' חסרי' ג"כ דהא לענין ממזר
לא מהני חוקה . רק הא דנאמרי' לכו"מ הולך חספס' ממזר
הוא מטעמא' דה"מ כיון דבלא עממא' מותרת ג"כ (ו"ל
דגם המ"ד דס"ל מ"ן דמכשר בה פוסל בכתב הוא רק לענין
כהונה פוסל איהו' דהיכר' לכן כיון דל"ל חוקה כשנ"ו ומסו"א
ל"מ להב"ה ולכן לא מהני עממא' משפ"כ לבא לקבל ישראל
ס"ל ג"כ דמותרת לבא לקבל ישראל מוכשרה כה"מ ומש"ה
נקט מ"ן דמכשר בה פוסל בכתב הוא רק לענין כהונה פוסל
איהו' דהיכר' לכן כיון דלית לה חוקה כשנ"ו ומסו"א ל"מ
להב"ה . ולכן ל"מ עממא' משפ"כ לבא לקבל ישראל כמ"ס
חלל דלא נראה כן מקי' בנ"מ ל"מ דמכשר בכתב ומהב"ה
דקמי' הולך שמוק' מלי' לחו שמוק' וסבול . ולפי"ס' י"ו' ק"י
גם לכה' מ"ד דס"ל פוסל בכתב דהא גם הוא ס"ל דלענין
חש' ממזר נאמנא' לעממא' דה"מ וד"ל דכיון דלענין
חיסור כהונה איהו' נאמנא' גם לענין חש' מותרת איהו' נאמנא'
דאי' לתק . וע' מש"כ בנ"מ דחוקה דפיסל גם פוסל בכתב :
ומב"ה בנידון האלמנה דמתא' הנלו' . רובו הו"י הלל
הנשאר בבית דע"י' איהו' דין קבוע . וגבי קבוע
קי"ל דלא מהני רוב מוסס' שקבוע כהו"מ ע"מ דמי' ובמקרא'
בלחוד דלענין קבוע חף מה שריב' חס"ס ספק כיון דכ"י
שח' דנין על הקבוע לא מהני רוב . ודאי' חוק' איהו' מהני
בכתב הנשאר י"ו' מותר מחמת הריב הא רוב לא מהני בקבוע .
ודמ"י למ"ס הא דלא נקט מוכשר בנ"מ הוא דלענין חש' מוסס'
לא מהני חוקה האם כיון דגם האם היינו דנין על
הולך למורא וכו' להולך חוקה לא הו"ו ג"כ ספק ממזר כ"כ
גם לענין רוב כיון דבקבוע ל"מ רוב מחילא לא נובל להחרי'
הקבוע מחמת הריב דהא רוב ל"מ בקבוע והדרבא' י"ו' מיה
ר"י' דלא מהני מחילא נקט מ"ן דמכשר בה מוכשר בנ"מ
לענין חש' ממזר כמ"ס :

אמנם מ"ס בטעמא' דהמ"ד דחוקה' מחילא להב"ה דס"ל
דחוקה הוא מטעם צירור זה לא נראה דודאי'
חוקה לא הו"ו צירור . מרא' הו"ל דל"מ גבי ספק עומאה'
גם האם ינוא' דהוא מטעם צירור . וקשה אמרי' י"ו' מהני
חוקה גם לענין ממזר רק י"ל בפשיטות דהטעם דחוקה' האם
להב"ה הוא כיון דאמרי' האם ג"כ חוקה' השנו' בלחוד גם
הב"ה הו"ל חוקה כיון דלגוד זה בזה . ונמו' דמתיב' האם
עי"מ ע"כ דגם הבת כשרה דאי' לומר דהאם כשרה והב"ה
פסול דממ"פ' א"ס נכבול' לכשר גם הבת כשרה ודאי' נכבול'
לפסול גם האם פסולה . אמנם כ"ז הוא רק היכא דהו"ו
דנין על האם ומתיר' איהו' עי"מ בזה מכשרין גם הבת
כיון דאי' לחלק בנייסי' . אבל היכא דנין על האם רק על
הולך בזה ל"מ לאוקמי' אה הולך בחוקה כשרה דע"ז ודאי'
אמרי' דחוקה כשרה דהאם ל"מ לולך מטעם הו"ל כיון דחוקה
לא הו"ו צירור רק מנוס"כ לכן לא מהני רק דכשר שיש לו

חוקק ולכן כחב בקידושין גבי יגדו המלך דהוה"א ל"מ ליגדו
 כיון דלא כיינו דנין על האם להתיבא לא מהני חוקק האם
 ליעיל . ומטעם זה כיון דחוקק לא הוה ציבור רק מנהו"כ
 להעמיד דבר בחוקתו . לכן הוא דוקא הדבר בעלמא דאיהו ל"מ
 החוקק רק כיבא לדנין להעמיד אהורא דבר בחוקתו ממילא לא
 נוכל לחלק בניהם . ול"ק ג"כ מנה דחוקק עיבה דלא מהני לה
 חוה"א . דהא דנת עיבה פסולה אינו חוסר הכח שגולדה מהכסן
 שנשאה האלמנה . דזה דה"ה הכח פסולה א"כ לא כיינו מחיר'
 אהורא להנשא לכתן להרבות חללי' רק הפי' אהורא הכח שהי"ל
 מהכסף חלל וכן כחב כפי' ב"מ יעקב ע"ש . והוא ג"כ מט"ו
 דאהורא הכח שגולדה מכתן מחיר' אהורא משום חוה"א כיון
 דהיינו מכשירים את האם לכהונה עכ"ל להגשיר גם הכח
 שילד לה אח"כ . למ"ד דחוקק"א מיני ולדד גם כזה מהני לה
 חוה"א . אלא הפי' למ"ד דחוקק"א מיני למה י"ל דהיא דייקא אם
 בשעה אהה אינו דנין על האם והנה כזה ס"ל דדוקא האם
 דאית לה חוקק כשרה מכשר' אבל לא כנה . משא"כ כהא
 דאלמנה עיבה דבשעה שנשאה להכין לא ה"י לנו לדון על הכח
 רק על האם . והאם הכשרה מכתן חוקק כשרה . ממילא גם
 כהא כגולדה מנהו"כ כשרה ג"כ מכתן החוקק והוא בכלל
 סוקלין ושורפי' עה"מ . כיון דכשר היינו מהליטין להעמיד
 הדבר ע"מ הוא כודתי איב' א"כ גם כזה הוא כודתי
 הידר ע"י החוקק . רק כהא שגולדה מהכסף חלל כזה אחרי'
 שפי' דחוקק"א ל"מ ולדד . דכיון דבשעה שהיה האם נשואה
 להכסף חלל וזולדה כהא כשרה ששה לא ה"י לנו לדון כלל על האם
 להחיר' לכתן כיון דהוה יהיה נשואה ולא ה"י לנו לדון רק על
 הכח ומשום"א ל"מ חוה"א להנה :

ואף דלפ"י י"ל גם כשהאלה דהפי' הנלווי' בתרתי ג"כ
 כיון דמחיר' כל מה דנמכר מחמת כל דפריש ממילא
 לרובי' להחיר גם חלי' הבהמה הנשאר כיון דה"א להקם בהבהמה
 לשני' שהי' חלו' אסור וחלו' מותר . מ"מ עדין י"ל כמ"ס
 דאף היכה דנין על האם דמהני חוקק האם להנה הוא דוקא
 בחוקן מושיל החוקק להנה . כזה חוקק דנין על האם הו"ל
 כאלו גם הכח ה"י לה הבהמה ומתני ג"כ . משא"כ אם החוקק
 לא ה"י מושיל להנה בחוקן זה הפי' אם ימיר האם מכתן
 החוקק מ"מ הכח פסולה מ"מ לה נקט מכשיר כמ"ס דלענין
 מנזר דלא אול'י' בהר חוקק . לא נוכל להחיר מכתן חוקק האם .
 רק מעשה דהה"מ . ולכן קצתו דל"מ רוב כיון דקצתו
 כמחלה ע"מ אחרי' מה דפריש מותר להשגי' אסור :

ואדרבה י"ש לס"ד דכרוב לענין קצות לא אחרי' כל דפריש
 והדרבה אחרי' כיון דלרובי' לאסור הקצות י"ש מקום
 לאסור גם מה דפריש דהא כלהא המזוי על ר"י דהתר יואן
 דמכשיר כה מכתן ככהה ומאן דפוסל בה פוסל כבהה בעלמא
 כמחי' דנקט מאן דמכתן מכתן כבהה הוא מדוש דחוקק כשרה
 דהאם מהני ולדד . משא"כ כהא דמאן דפוסל בה פוסל כבהה
 ענה חידוש הוא . ולפ"מ י"ל דס"ד ה"ה דפוסלין האם ול"מ חוקק
 כשרה והוא משום מעלה עכו ביוחסין והדרב ריך עש' לחומרא
 זו לפ"מ כה"ל לענין דבר שלימי' דלא מהני רוב וס"ס
 ואעפ"כ כהוה החמירו' דחוקק חללי' . ולכן לר"י דחייב למיטות'
 ואפי' לא מיני דפליג לענין חוקק והדרבה מכתן מקיימות מוכח
 דגם ר"מ הו"ל כהר חוקק ובהרתי כעטם ע"פ החמור דרוב
 הוא מטעם בירור דוקא ולכן כיון דמ"מ היא ספק דלמא הוה
 כיון המיטות ומכיל אחר' עד שתחלטי' בה' תחללנו
 בהיר' ולא מהני רוב דבבר שלימי' וכן לה"מ חסיד דחייש
 למיטות' דלמא הוא כהמיטות . משא"כ בחוקק דהוה רק מחמת
 נזכ"ב דהוה' גורה בכל כסף שהי' עולד להעמיד הדבר עשה"ר
 ולכן אפי' אם כהאם יגלה הדבר מן הרוב אפי' לא הוה
 עבירה כלל כיון דקן גורה הכשרה כ"ו שלא כדבר הכסף
 דנעמוד אהורא ע"מ . יע"כ הוא כן דהא ה"י עבירה בידו אם
 הוא כהאם יגלה החוקק ה"י אסור מהכסף כיון דחוקק אינו
 ציבור כלל . ולכן מה"מ יחוס להחמיר בחוקק דלמא יגא הדבר
 מחוקקו ה"א חף אם כהאם יגא לה עלתה בירו' ח"ס' . ולכן י"ש

לענין אחתי מחמיר' כזה שלא כבתיך החוקק . הא חף אם
 כהאם יגלה מן החוקק ובעלה לכסול מ"ו לה עלתה עבירה
 בידו . דמה"מ לא מחמיר ר"א וכן בשל"מ לא מחמיר' :
ו"י כזה סוגי' דנמ' בקידושין כמה דלמרי' מה"מ שהיו מותר
 מ"ט רוב כשרי' ופ"י חולה איבי' לנבייה דהו"ל משה
 עמ"מ הא מחמיר ספק מותר מה"מ ופ"י עש' אסור משום
 שא"א יש' אהורא . ומתמו מלי' פריך הנמ' מחזיק עש' אסור
 כמו להרמב"ם דס"ל סרא"ו לקולא רק דרעקן אסור כ"כ כזה .
 אבל לפ"מ יחיא דאף כשיש' הרמב"ם דס"ל סרא"ו מותר
 מה"מ והוא ג"כ מטעם זה דהתורה אסרה ודאי ולא ספק
 אפי' היבא דידע' בודאי דיעשה איסור אסור ג"כ כמ"ס
 הפ"ח כפי' ק"י ע"ש ומשום"א אסור לרמב"ם כה"קצת איסור'
 משום דכזה חס' נימא דמותר משום ספקיה דלא' יחבל בודאי
 איסור . והרמב"ם לא מחיר ספק רק בחוקן דיכול להיות דלא
 יו'י' נשאל כבארי' איסור . משא"כ אם מרמ"ס יעשה איסור
 גם הרמב"ם ס"ל לחומרא כמ"ס הפ"ח דלשיטת הרמב"ם חף
 בלה הקרא דכפק מנזר מותר ה"י מותר ג"כ משום סרא"ו
 לקולא מ"מ ה"י אסור בישראל' ובחמרת משום דכזה ודאי
 אהה חיה אסורה לו . משא"כ לעמוד דפק מנזר מותר ליב'ת
 איסור חף אם נושא ישראל' ומזורה ע"ש בפ"ח . ולפ"י י"ל
 דאף דגורי' ככפק איב' דלא' דמותר מה"מ ואסור דמרבנן
 הוא משום דיכול להיות דהי' איסור וכו' הא"ס לא פקע דהא
 יחיא דהאיב' פקע יו'י' מותר חף אם יב'ת בודאי לירי' איסור .
 משא"כ ככפק מנזר כיון דכזה ציבור אס' אס' חופ' דיבא לירי'
 איסור מחזיק עש' אסור וע"י ה"י הנמ' מגזירה שא"א יש'
 אהורא . ולפ"י לענין חוקק כזה מותר מה"מ חף אם בודאי
 איבא איסור כגון בשני' שבינין דלמד חס' הוא יחיא בודאי
 אפי' הם עסורי' והוא מטעם זה דלענין חוקק גילה לן בהבדל'
 ליבא איסור ופ"י מחזיק עש' נחמור כיון דלא יוכל לבא לירי' ח"ס' :
והנה ח"א דחוקק אינו מטעם ציבור רק מנהו"כ ה"א חנה
 למי שהוא מסופק בדבר כזה י"ל דכן גורה התורה
 להעמיד דבר ע"מ ולא נעשה כזה כוס איסור . משא"כ כיש
 לנו לדון על כיון כגורע לאחר ציבור אם יגא מחוקקו חס'
 לא כיון באומרת לכשר נבעלתי להחיר אהורא להנשא לכתן מטעם
 חוקק . הא כזה י"ש לחוש דלמא נבעלה לכסול . ול"ל דהיא
 מותרת מטעם חוקק דהא כהאם חס' נבעלה לכסול הא ידעה
 מזה ועלמה איסור בידה חס' כמכאן לכתן ופ"י כיון דחוקק
 אינו מטעם ציבור יחוס דלמא נבעלה לכסול ואולה לא מהני
 החוקק כיון דהיא ידעה בציבור דלמא מחוקק . רק כזה אינו
 דהא מה שפוא נעוב אולה מהני צרי' לי כמו כהאם חלו' דמהני
 צרי' . ולכתן שהנשא לו שהוא מסופק בדבר מותרת מטעם חוקק :
ו"פ"י ה"י מקום לומר חף מחמיר' אהורא להנשא לכתן
 הוא רק לגבי ידעה דכזה י"ש לחוש דלמא נבעלה
 לכסול והוא ידעה מזה ויבוא לירי' ח"י כזה אחרי' שלה כבתיך
 עה"מ . משא"כ לגבי כהא חס' נימא דחוקק האם מהני להנה
 והו"ל כאלו ה"י להנה ג"כ חוקק כשרה כזה ח"ן חוקק להחמיר
 על הכח דהא גם חס' כהאם נבעלה לכסול מותרת ג"כ
 להנשא לכתן מזד החוקק לזה בא ר"י להשמיטין דמאן דפוסל
 בה פוסל כבהה ג"כ . (וכטעם אפטר דוהשום האם פוסל הכח
 דלא אפטר לחלק בניהם . הו דאפטר לפ"מ' דלהנה כהאם
 ח"ן חוקק רק כיון דנין להחיר האם הו"ל כאלו ח"ה חוקק גם
 לגבי הכח . ממילא כיון דר"י פוסל האם לית לה להנה ג"כ
 חוקק כשרה דהא ח"ן ח"ו דנין להחיר האם ולענין הכח ליבא
 חוקק ומשום"א מדויג' פוסל הכח להנה לית לה ח"ן חוקק . ו"ש
 להחיר' עוד ככ"ו כהא דאלמנה עיבה דלפ"מ הוה' ידעין .
 דהיא מופקת ג"כ ולפ"מ י"ל דגם ר"י מורה דאול'י' כה"ק
 חוקק . וגם כהא דחיינון מושל' . משום מעלה עכו ביוחסין
 החמירו' שלא לסמוך ע"מ כלל חף למי שא"י כיום לא פמני'
 וזה הוא המוש' וד' :

עיר דהא כהאם ר"י פוסל אפי' כרוב כשרי' והוא מטעם
 דמ"י דלמא אולה איבי' לגבי' כמחוי' כשיע' רש"י

בסוף הסוגיא ולכאורה יש לעיין ע"ז דהא בס"ס מכשיר ר"י
 באלמנה טיבה וברובו כשרי איכא ס"ס גמור דלמא אול איכו
 לגבה ואח"ל דאלא חיבי לגבייהו דלמא ה"י כשר. דכיון דעפמא
 דר"י דלא אול בחר רוב הוא רק מטעם דלמא אולא חיבי
 לגבייהו ומילא אס בלמא אול הוא לגבה גם לר"י מהני רוב
 זה. ולפמ"ל דלענין ספק ממזר לא מהני ס"ס נימא דר"ל
 דמשי"ס לא ממירי הבא מטעם ס"ס כיון דגם בס"ס היא
 ספק ממזר. רק דקשה אחרי פוסל האם לכהונה הא ע"ז מהני
 כ"ס ור"ל דהאם גבי אלמנה טיבה היא ס"ס גמור. משא"כ
 הכא הספק דלמא אול הוא לגבה לא היה ספק גמור דכיון
 דגם אם אול הוא לגבה יכול להיות דהוא מן המיעוט פסולין
 ונגד זה הוא כעין ס"ס להיפך דלמא אולא חיבי לגבייהו
 ואף דאול הוא לגבה דלמא אולא מן המיעוט ור"ל:
הל"א דיש ל"ע דר"י דהאס דלמא אולא חיבי לגבייהו זה
 הוא רק אם דנין עלי' בזה הוא האס דלמא אולא
 חיבי לגבייהו ונולד לנו הספק ממקום הקביעות. דתיקף שבה
 עלי' היו לנו לדון. משא"כ נגד הולד מ"מ בשעה שבה עלי'
 לא ה"י לנו לדון על הולד רק לאח"כ ששיתה מעוברת ונולד
 לו הספק במקום דפריש והוא עדיף מכשר הנמלא דשם ה"י
 ככשר בעולם והספק נולד בשעה שפירש מן הקבוע
 ופסלו הכי כיון דלא נודע לנו חשיב פירש. מה שאין
 כן הכא לענין הבת לא ה"י לנו לדון או כלל על
 הבת בשבט שבה עלי' ועדיף מהיבא דנמלא ערפות אח"כ דחשיב
 פירש כיון דלא ה"י לנו לדון מ"מ בזה. ופי' בספר
 הפלאה בסוף הסוגיא. ור"ל דמ"מ כיון דיש לנו לדון על האם
 ג"כ ולר"י לאסור האם מספק דלמא אולא חיבי לגבייהו
 חשיב נולד לנו ספק בחוקים הקביעות כיון דע"כ לר"י כיון
 על האם חשיב נולד הספק ממקום הקביעות:
ובזה ה"י ר"ל ליבא מה דה"י קשה ל"י לפעמא דר"י דמשי"ס
 מןן דמכשיר כב מכשר בבתה הוא משום דחוקה
 כשרה מהאס מהני גם לולד. ממילא היכא דהאס היתה גרושה
 או זוהי מכבר ואין לנו לדון על האם יסא הבת פסולה וא"כ
 האחרונים. ולפ"י ה"י קשה מאי פריך הגמ' לר"י מהברייתא
 דר"א בעדו' אשה בגופה אבל עדות אשה בבתה ד"ה הולד
 שחוקי. ולריך גמ' לנחוק ה"י י"ל הפ' בבב"מא היא
 דה"י בעדות אשה בגופה הוא היכא דיש לנו לדון על האם
 א"כ היא חכמה או יסא הבת כשרה ממנה חוקה האס דמהני
 לולד. אבל עדות אשה בבתה. דהיינו דעדוה האס אינו רק להכשיר
 לבתה ואין העדות נועט לה דהיינו בחוקין שהיא גרושה או זוהי הולד
 שחוקי דהא בזה ליכא חוקה אבל לפמ"ל י"ל להיפך דהא ר"י פוסל
 אפי' גרושה כשרה. ולשיעור רש"י חשש הוא דלמא אולא חיבי
 לגבייהו. ואף דלבת אפי' אס אולא חיבי לגבייהו י"י ג"כ
 כפריש דהא בעת הזאת לא ה"י לנו לדון בלוס על הבת. ור"ל
 כיון דמ"מ ה"י לנו לדון על האם. וממילא דאין לנו לדון כלום
 על האם רק על הבת. בזה א"כ אולא חיבי לגבייהו הו"ל ג"כ
 פריש. ויהי קשה אחרי לא נימא א"כ דפריש מרובת קא פריש:
וייש להאריך עוד בבב"ל ע"פ הש"מ דבבב"ר ר"י דלמא לרבני
 המכשיר כו' לרבני הטובל בה פוסל בבתה כהן ור"ל
 הקשו בקונטרסין נמי דבוסל בבתה וכו' וה"י דה"פ לה"פ בה
 דהיינו לכהונה פוסל ע"פ דבוסל בבתה. ולא שיה"י הכה פוסל
 מחזרת שיה"י מותרת בממזר ע"י"ל כיון דפסול ממזרות ה"י רק
 מיטות רוב עול' הס כשרי' מפסול ממזר. דגם מנכרי ל"ה ממזר א"כ
 בודאי אול' בר' דהולד בא ממזר. וזכור ל"ל דהאס הוא דלמא אולא
 חיבי לגבייהו והו"ל קבוע. דלמ' דמ"מ לענין הולד חשיב לשי"ס פ"י
 כיון דהספק נולד לאח"כ כגהשברה. ואין לומר דמ"מ נולד הספק
 על האם. דהא הינה לענין כשר ופסול בזה יש לנו לדון על
 האם משא"כ אס ה"י נכרי או ממזר ע"ז אין נפקותא כלל על
 האם דממ"פ האם נפסלה לכהונה ואין נפ"מ רק לענין הבת אס
 סה"י ממזרת אס נפסלה לכהונה וכו' ש"ר אחריון דאול'
 בחר הדבוס אפי' אס אולא חיבי לגבייהו:

וכן בדי' ר"א דלמא לר"מ בה פוסל בבתה כ' הש"מ ור"ל הא
 דלא קאמר פוסל בירשה שמיס דל"ע פוסל בבתה אס ליכא
 כהנת לא חוהרו כשרות לינשא פסולין ואס נפסול אשה בנייתה
 לא מפס"ל משום דחוקי אימחא בחוקה כי הכי דמכשר בלא מטעם
 חוקה מכשיר נמי אס בלא הכן על אשה מטעם חוקה הרה"ש עכ"ל.
 ולכאורה הא נפ"מ אס הוא בכלל שחוקי ואסור לבה לקהל ישראל.
 אבל לפמ"ל י"ל דכיון דהטעם דר"ה דמ"ל דמאן דמכשר בה פוסל
 בבתה הוא משום דחוקה לא הוה מטעם כירור רק מנזכ"ס לזה
 דוקא על גוף הדבר דהיה ל"י חוקה מהני כה"ש וכן מובאר בבב"ר
 בש"מ סס"ד ר"א ור"ל מ"מ דר"א בשלמא חיבי אית לה חוקה
 דכשרות לכ"י אית לה להימנה דחוקי אימחא אחוקה. דה"ה
 קשיא מ"מ כהה דפסולה הרי חוקה אמה מהני לבתה אלא הפ'
 דמרייה ה"י לנו לפסול האם והבן דהא חשקה לן אס נכעלה לפסול
 לה אי לא פסלי' את האם משום דלר האם היתמי מפרעי יומרי
 מיס חוקה האשה אבל הבת אכתי הספק במ"ע והלר"י שקול'
 הלך הכי היא פסולה ור"ש רש"י אית לה חוקה דכשרות ור"ל
 אשה זו בחוקה כשרה עומדת ומוסב איהי בל פסולה אל
 חפסלה חשק עכ"ל. מובאר כה"ש כיון דר"י חשקה לא נהפדר
 הספק ועדיין היא בספק רק האם מהני לה החוקה מנזכ"ס ולא
 הבת דאין לה חוקה. ולפי' אס ה"י האם מותרת מחמת כירור
 או גם הבת יהיה כשרה וקשה אחרי בלא נימא דהוה כירור
 דהוא כשר מחמת חוקה אשה חוגס לר"י ומונח. דהא חזון
 דמכשר דהוא ר"ב אית ל"י חוקה זו. ור"ל דהא הוה חש
 דלמא באווס ה"י ואף דרובו הוא ברעין אש"ה כיון דרובו זה
 אינו רק מדרבנן ל"מ נדר א"י דאורי' ולכן פוסלי' הבת. ה"ה
 הא מיכא לכהונה. משא"כ לענין חשם ממזר בזה כיון דהא"ה
 בלא עדות מותר ג"כ דכשק ממזר מחמת מה"ס. ולא הוה
 אלא א"י דרבנן מהני רוב דרבנן ואמרי' דרובו הוא רעין ואיכא
 חוקה דבורקה ומונח וזה עוה"י גם לבת כיון דזה הוא כירור
 גמור ולכן לא נקט רק מןן דמכשר בה פוסל בבתה וכו' רק
 לענין חשם כהונה דבזה בלא עדותה הבת פסולה לכהונה והו"ל רק
 כיון דל"ל חוקה לכן ל"מ עדותה. אבל לענין חשם מותרת דמה"ס
 כשרה כיון דהוא ממזר ס' וגם מדרבנן ה"י דאין דמכשר כיון דמכרנן
 רוב דרעין הוא רוב גמור רק דה"פ א"י מטעם שחוקי לכן מהני עדות:
ר"י דכ"ל דמח"א מהני להבנת חוקה כה"ש דתיקף העצם כיון
 דהוה דנין על האם להכשיר אותה לכהונה כה"ש דה"ה
 חלק. ואף דהו"ד ה"י הבת פסול' דאין לה חוקי כיון דחוקה זו לא
 הוה חוקה המכררת אפ"ה כיון דדנין על האם היא חלק בנייהס
 כיון דהא כהא תלי'. ואפשר דהוה ג"כ מטעם דהוה כה"י נחשוק
 ע"פ פ"א הו ח"פ חוקה דסולקין ושורפין כיון דנחשוק הוא כודאי.
 כ"ה בזה כיון דמכשירי' האס נחשוק לו חוקה וכו' כודאי.
 וממילא גם הבת כשרה. ור"ל בזה הפ' גמ' מאי שחוקי לא
 שחוקי וכשר כדשמואל דלמא שמואל עשרה כהני' עומדי' ופירש
 אחר מהס ובעל הולד שחוקי וכו' ופירש"י ור"ל שחוקי הוא
 בחוקה שאס כהן ה"י בטעל והשבר יהי' זכר שחוקי איהו
 מדין כהונה כדלקמן אבל כשר הוא ליהיין שאס קבש היא
 הנשא לכהונה ואס זכר הוא בהו ולאמנתו כשרות לכהונה עכ"ל
 והדבר קשה מיה דנקט בבב"ר אבל עדות אשה בבתה הולד
 שחוקי היא על הבת ליכא נפ"מ לענין כהונה רק. על זכר. ור"ל
 דאורי' כשרי' שטובל כהניס ופסולין דבזה א"כ אמרה לכשר
 נכעלתי הבת כשרה וה"כ אס היתה מעוברת ואמרה לכשר
 נכעלתי ונאמ' להכשיר הבת לכהונה וה"כ נימא אס ה"י
 זכר וי"י כהן גמור דהא א"כ חלק בנייהס כיון דמנו ולאמנתו
 כשרה לכהונה ע"כ דנין אותה דהוא מכשר. וכיון דהוא מכשר.
 מח"א ח"כ חלק בנייהס. והוא כהן גמור לכל עיני' כיון
 דה"ה חלק וכו' עיר שגילה כהניס. וממ"פ אס הוא מפסול
 בהו ולאמנתו פסול' לכהונה. ואס הוא מכשר הוא כהן גמור
 חש"פ אחר' הולד שחוקי דלענין זה מחלק' בנייהס
 וע"ז מיי' דבע"י ורעו מותרת אחריו. ואף אס הוא כהן אפ"ה
 משקטין אותה מדין כהונה:

לבאר דברי האגודה ב"ורד בס"א בשוחט דאירע
 ב"י רש"ת ר"א ר"ע ה"ל שחיטה. ולבאר כל
 עניניו בזה. באם דרעוהא דיע דשבת הדינים או שנאבד
 סמט כח הרגשה הבכין או שהרשיע באחד מן העבדות
 הנפסל עליו לשחיטה אם נפסלין את שחיטתו למפרע
 אם לא. גם הריבא ריש לו ההנצחה לומר שיגע
 הייתי על רשעתי אף דאינו נאמן סבאן ולהבא אם יש
 מקום להקל בזה שלא לפסול את שחי' למפרע. ולבאר
 בארובה בהא דארמינן בהמה בחי' בחוקה איסור
 עומדת. מאיזה טעם הוא כיון דהוא חוקה שלא
 נתבררה. ולבאר דעת גרולי הראשונים בזה ולבאר
 דעתם הריבא דהאליוד ריעותא כבהמה. באיזה אופן
 דלא יאקמ' אחוקתו :

סימן א.

ה' הרמ"א ב"ורד ר"ס א' כתב וז"ל ואם בדקו ח"וה
 שוחט ובודק וגמלא שליט יודע. אם נעל פעם
 אחד קבלה אין מטריפין למפרע מה ששחט דאמרינן השחא
 הוא דאחרע (חרושי אגודה) אבל אם לא נעל קבלה מעולם
 כל מה ששחט טרפה נגם כל הכלים ששלו בנן מה ששחט
 גריבין הכשר (רשב"א ס' ר"ח) עכ"ל מדברי האגודה והרשב"א
 הובא בר"מ וז"ל ואם בדקו השוחט' והבודק' וגמלאו שאינם
 יודעין כתב מ' אגודה ס"ק דחולין שאין להטריף למפרע מה
 ששחטו כבר וגם א"ל להכשיר הכלים החדש החדש בהמה
 לא אחרעו ופשוטו בחוקה היורד וזוקף השוחט בחוקתו ועד
 עתה ה"י יודע. אמנם בהשו' הרשב"א שהביא הכ"י על.
 הרובין שה"י ממונה וכו' וכ"כ גם ס' תרי"ט והר"ך בטעם
 ממונה וגמלא חסוד כנדיקח הכסין כל הכשר ששחט למפרע
 וכל הכלים אסורין עכ"ל. ואפשר דאף דברי האגודה אינו
 אלא בניו שה"ל חוקה טוב כגון שנגעל קבלה אבל בלא"ה אפשר
 אפשר רמודה להרשב"א וע"ל ס' פ"א עכ"ל. ודברי הרשב"א
 הובא בב"י בזה"ל כ' רשב"א בהשו' ס' ר"ח ששחל על
 ראובן שה"י ממונה על השחיטה והבדיקה ולאחר זמן בדקוהו
 וגמלא שליט יודע ויש ביד הקהל כשר מלות משמיטתו והשיב
 דבר ברור הוא שאין אומרי' רוב מלוין' אלא שחיטה מומח'
 הם צמי שבדק וא"י. וכן אין אומרי' העמד דבר' על חוקתו
 אלא צמי שהוחק מהחלמו אבל זה אינו חוקה יש לו כדי
 שגאחר העמידנו על חוקה שחל לא למד ולא ידע ולא הוחק
 ולפי' אינו רואה טוב הכשר למה ששחט ולא לכלים שנהבבל
 בהם שאין כהן אלא חדא ספיקא ספק חירע לו אחד מאלו או
 לא עכ"ל. ומה למד הרמ"א דהרשב"א לא אכר רק משום
 דלא ה"י מומח' מהחלה. משא"כ בנעל קבלה חמיר גם הרשב"א.
 ולא דבחה בשלוק הכשר דהאגודה ס"ל רשב"א לאסור דלא
 נעל קבלה הוא דמפסקו דברי האגודה נראה דחמיר אש'
 בלא נעל קבלה חמיר מלתק בכך בין נעל קבלה או לא רק
 להשוחט דבר האגודה ע"ס דברי הרשב"א כתב דהשאר לומר
 דגם האגודה אינו חמיר רק בנעל קבלה וכ"כ בס"ך בנדיק' ו.
 ולאורה הא"ך נוכל לומר להכשיר בלא נעל קבלה כיון דליכא
 חוקה לביהמה והבהמה היא בחוקה חסוד. אמנם שפיר ה'
 מקום לומר כן וגם הראש הר"מ ליינן ח"ש כס' פ"א דז"ל
 ע"ס ול"ע דבאן ס"ל להרשב"א דהוא"ל רובו בהמות כשר' הם
 דמקרי חוקה ואחר' העמד בהמה חסוד והשחא הוא דעגפיה
 ימ"ש לפ"ל כס' א' גבי שוחט חסוד הרשב"א בהשו' דלא
 דמרי' הוא"ל רובו מלוין' אלא שחיט' מומחין הם דמקרי חוקה.
 ואפשר למקל בין רוב בהמות כשרות שרובו הוא לכל בהמה
 שבעולם ולכן מקרי שפיר רובא אבל ה"ה דוקא רוב דמלתא
 אלא שחי' מומחין הם אבל רוב בני אדם אינם מומחין' ולכן
 לא מקרי חוקה זו מחמת רוב כ"ל. ועוד אפשר דלא דמי

דבאן איכא למימר דלא ילאה מחוקתה מחי' כי השחא סמוך
 לשחיטה נטרפה כמו שאכתוב למטה משא"כ בשוחט ולכן לא
 מוקמי' ע"ס חסודתו ככל עכ"ל. הרי דהרמ"א בעלמו ח"ו
 מחלטו למקל בכך ולא כתב רק בלשון אפשר. ולפי' י"ל
 דהאגודה ס"ל להחיר אש' בלא נעל קבלה דס"ל דגם בשוחט
 איכא חוקה מחמת הרוב ומכ"ש לחי' הכ' של הר"מ דמסו"ה
 הוה בבמה חוקה מחמת הרוב משום דאיכא למימר דלא
 ילאה מחוקתה מחי' כי השחא סמוך לשחיטה נטרפה משא"כ
 בשוחט והא חמיר ליכא דברי הרשב"א דהוא מן הסיכרי' דאיכא
 דירעין דילא מחוקתה מחי' נאסרו הנביטות ולשיטתו יש
 למקל בכך. משא"כ לשוחט הסיכרי' להחיר גבי נביטות אף
 בהוגלד פי המכה דידעי' בודאי דילא מחי' מחוקתה אש'יה
 הנביטות מומחי' מחמת החוקה דלחי' מכה רובא וכן סתם
 הרמ"א להלכה בס' פ"א. ומילא גבי שוחט אש'י בלא נעל
 קבלה אינו ל"י ג"כ חוקה דלחי' מכה הרוב ולפי' שפיר י"ל
 דהאגודה חמיר אש'י בלא נעל קבלה. וי"ל בטעם פלוגתא
 דהרשב"א והאגודה הוא מטעם זה דהרשב"א דאוסר נביטות
 היכא דילא מחוקתה מחי' הוא משום זה כיון דהנביטות
 אינם מומחי' רק מחמת חוקה דלחי' מכה הרוב וס"ל להרשב"א
 דאיכא דילא מחוקתה מחי' לא חשיב חוקה ולכן מסריף
 הנביטות. ומסו"ה גם בשוחט א"ל נעל קבלה מטרפי' למפרע
 כיון דזה ל"מ חוקה משא"כ האגודה ס"ל בשחיט החולק' על
 הרשב"א להחיר נביטות אף ביאלא מחוקתה בחי' וע"כ דגם
 בזה חשיב חוקה דלחי' מכה הרוב. וממילא גם בלא נעל
 קבלה אינו ל"י חוקה דלחי' מכה רובא. ולפי' ממילא לדינא
 דהם הרמ"א גבי נביטות שוחט החולק' על הרמ"א ומחירי'
 אף בהוגלד פי המכה ה"י מקום לומר אש'י בלא נעל קבלה.
 אמנם הרמ"א לא ר"ה למחוק ע"י להחיר אש'י בלא נעל כי
 י"ל דגם האגודה לא חמיר רק בנעל קבלה. כי אש'י א"א
 להחיר נביטות אש'י ביאלא מחוקתה מחי' אש'יה י"ל כח"ש
 הר"מ בחי' הא' דזה אינו רק שם שרובו הוא לכל בהמות
 שבעולם. אמנם חלוק' של הר"מ הוא מוקמי' בהמה. וכל
 המחברי' נלחו למחוק ע"ס וסבירא לדבריו ויביאו לפיטו ע"ס
 נכון לדבריו. ומסו"ה סתם הרמ"א לאסור בלא נעל קבלה.
 ובנעל קבלה דרעח הרמ"א דגם הרשב"א חמיר :

אמנם

הט"ו הרי"ך לדמות דברי האגודה ולהטריף למפרע
 אש'י בנעל קבלה. וחמילת דבריו כיון דהאגודה
 הוליא את דינו מהא דחמיר' משוחט בשכין' וגמלא פגוס דר"ח
 מחיר דבכין אחרע. כלה לא אחרעי. וכ"כ א"ל לאגודה
 דחמיר' גם בשוחט דלא ידע השוחט אחרע בהמה לא אחרע.
 וע"י מהה הט"ו דהא התי' ע"ס הק' מ"ש ממקום שגמדו וגמלא
 חסר דלא חמיר' מקוה אחרע ארס לא אחרע ותי' ג' חרולי'.
 חדא דשחיט מקוה אחרע ופוד דשחיט הכא דעלם ודחי
 פוגם. ועוד ח' דח"ל איחיליד רעוהא בבמהה ח' בשכין רק
 השי' הכי הוא שכין אחרע בהמה לא אחרעי ואיכא ס"ס להחיר
 שחא בעלם המספרקה נפגם ושמאל לא שחט נגד הפגימה ע"כ
 חתו' וא"כ בנעל קבלה ח' דמי ג"כ למקוה דשי"ך ג"כ חסר
 ויחאי דהין דרך לבנות כג"ס אחר'. ועל"ס ודחי פוגם
 ל"ש ג"כ בזה וע"כ דהאגודה ס"ךן עלמו על ח' ח' של הו'
 להחיר מטעם ס"ס. דהאגודה לא הביא רק ח' ח' וא"כ
 בשוחט איכא ג"כ כ"ס חדא דלמא ידע וחס"ל דלא ידע אפשר
 דאש'יה שחט שפיר. אמנם ע"י קשה דהא חמיר ל"מ משא"כ
 לדין דלא קי"ל כח"מ רק בשכין כה עממה ע"כ דס"ס
 לחודא בלא הטעם דעלם ודחי פוגם לא חמיר וא"כ ממילא
 גבי שוחט דל"ש טעם ודחי פוגם לא חמיר ס"ס וככל ענין
 אסור אש'י בנעל קבלה יורשב"א בחשו' ס' ר"ח שהביא הכ"י
 דכתב לאסור משום דלא הי"ל חוקה הוא רק לרעוהא דמלתא
 לפי שגאוחו ידון שגשאל לא ה"י מוחק השוחט לפתולה אבל
 לדינא אש'י ח' הוא מוחק מהחלה אסור ג"כ ע"כ טע"ו
 ופ"ט

ובפ"מ הסכי' עם הט"ו לר"ה להסור כל ענין אפי' בעל קבלה ודלא כהגוהו והרמ"א ע"י"ט :

והשיך בסי' ה' ובקו"כ מ"ב דברי האגודה דהיבא דנעל קבלה דלויכא תרתי מעלותא דהי"ל חוקה דהי"ד ידע

מתחלה וגם רובא חסייע דרוב סמולין אלל שח' מומחין הס ורוב וחוקה בהרדי ודאי מהני ולא דמי למקוה ולסכין שנמלא פניס דהתם ליכא רוב דמסייע לחוקה, והאגודה יליך מתח כ"ס כיון דהתם אמרי' סכין אחרע בהמה לא אחרע כ"ס היבא דאפי' ר"ה מודה, ועוד תי' דעיקר טעמא דהאגודה הוא מחמת ס"ס, ואף דגם בשעת בסכין ונמלא פניס איכא ג"כ ס"ס ואפי' מלכיון שיבר עלמות דוקא, ההם העטס משום דהספק במא לא שעת במקום הפנימה לאו ספק מעלי' הוא דרך בסכין להליך בעולו, אבל הכא דלויכא ס"ס גמור ספק ידע ואח"ל לא ידע דלמא שעת שפיר ומשירי' בכל ענין עכ"ד הש"ך ע"ס ולכאורה קשה דא"כ לא"זה ענין הולך האגודה כשעת דלמא אחרע בהמה לא אחרע כל עיקר היתיר הוא מעטס ס"ס, וגם אי' דעיקר היתיר הוא מעטס ס"ס גם בלא נעל קבלה נכסיר ידע דלויכא ס"ס ספק דהי' ידע מתחלה ואח"ל דלא ידע דלמא שעת שפיר, ואפשר לומר דהאגודה ס"ל בזה כתי' הגי' של הוסי' דעממא דר"ח דחזיר בשעת בסכין ונמלא פניס הוא מעטס ס"ס, והא דהולך הגמ' להא דסכין אחרע בהמה לא אחרע הוא דהא במתח קי"ל דס"ס במקום אהתיק אכורא לא אמרינן כמבואר בבי' ק"י וה"כ אחי' יהי' מהני בזה ס"ס הא אהתיק אכורא דבהמה כתי' בח"א עומדת, ולאו אמרי' סכין אחרע בהמה לא אחרעי וכיון דלא נמלא רעיונא דבהמה לא השיב ההתיק אכורא ולכן מהני ס"ס, זה עממא דר"ח והנן לא קי"ל כר"ח בלא שיבר כהני ועלמות הוא כמ"ס הש"ך דלא הוסי' גמור דדרך להולך הסכין בעולו, משא"כ בשעת שעתה דלויכא ס"ס גמור מהני גם לדין ולא הוסי' ס"ס במקום חוקה כיון דלמא אחרע בהמה לא אחרע ולהתם לא הי' חוקה לאיסור, משא"כ בלא נעל קבלה דבזה גם להתם ליכא חוקה לאיסור כמ"ס הש"ך דהא משולד לא הי' ידע בלוי, ולכן לא מהני ס"ס משום דהוסי' נגד חוקה ויש לעיין לפת"ש בהרמ"א בבי' ק"י דמדברני תשו' הרשב"א מוכח דאמרי' ס"ס במקום ההתיק ח"כ גם בלא נעל קבלה יהי' מהני ס"ס, ולכאורה הי' אפשר לומר דדוקא בעל חוקה רובא דמהתלה הי' ידע ואחתיק לשחוט יפה בזה אף אם בשעת אה"כ כדתי' אפי' הוא עכ"ס ספק שהקול דלמא שעת שפיר כיון דהוא מורגל בלשחוט יפה, משא"כ בלא נעל קבלה לא הוסי' ספק זה דלמא שעת שפיר ספק גמור כיון דלא ידע מתחלה אמרי' רוב משעו מקולקלין ולא הוסי' זה ספק כלל, ומש"ה בשי' נעל קבלה דוקא, ואמס ברשב"א בחשו' שהביא הב"י הביאר דהם בלא נעל קבלה איכא הספק דלמא שעת שפיר ולקמן הרב"ר עוד מזה, ולכבר דברי הש"ך, ומה שגראה לש"ך בזה :

(ב) והנה היבא דעשה חסוד חי פסלו שחיטתו למפרע אם לא המהבר והרמ"א שחיטתו דין זה משי"ע ולא

הביאו דין זה לא כתי' ח' ולא כתי' קי"ט, רק הב"י בנדה' בבי' קי"ט כהב' בשם ח"מ ט"ו שעת ההוספהא שח"י חי שהיבא חסוד למפרע שחט שחט וזקך חלב ואח"כ התיב בלוחו יוס הכל דער ע"ס, והרמ"א הביא בדה"ט השו' הרשב"א בבי' הרי"ט חר"ך הי"ל להיך דנעשה חסוד אכורי' שח' למפרע, והש"ך בסי' ח' החליש דבהסוד לא אכורי' שח' למפרע וכן הרמ"א לדינא, ובר"כ לוב ס"ס השעת בני שעת ואח"כ חסוד לזרוק דמה לע"ו שלא חזרו בה לא הי' ולא הוסי' משום דלויכא ידע מוכיחות דהשת בהשבעה זו הכל

אם עבר שעת אחת ובשעת אחרת וחשב עליו כשיבא דל"ש בזה הוסי' כופו על ההלכה ובראשונה נהנה לגמרי' ושובר מזה דלא פסלו שחיטתו כמב"ר, ובר"כ הרשב"א בבי' הרי"ט נעשה חסוד לאיסור אה ה"ל למפרע לא הי' כונה הרשב"א

לפסול שחיטתו למפרע קודם שנמזע שהוא חסוד, רק דסס הי' העובדה שהי' נחמד ב' עמ"י כדדוקא הסכין בומי"ט שיניס ולא העבירוהו בפעם הראשונה וע"י השיב הרשב"א דגם מה ששחט קודם שחמד פעם השני אכור ג"כ עכ"ד הב"ח ע"י"ט :

אמנם במתח כונה הרשב"א הוא בודאי לאכור הכל למפרע וכן מבואר בדר"מ הי"ל שהביא דברי השו' הרשב"א שהביא הב"י בני שנמלא שא"י ה"ל ש"ז דאכורי' הכל למפרע, וע"י כ' הר"מ וכו' הרשב"א בחשו' בבי' הרי"ט וכו' מבואר דגם בחסוד אכורי' למפרע להרשב"א, ואחרכא י"ל להיך דאפי' להאגודה דמכסיר בממלא שא"י ה"ל שח' מודה היבא דעשה חסוד, דהא עכ"ל בעממא דלמדה דמכסיר למפרע

אף דהוא חרתי במקום חרד דבהמה בחוקה חי' והשוחט אחרע לש"ך והוא דמי למקוה כמ"ס הש"ך או משום דבזה רובו מבייע לחוקה השו"ב, או משום דהוסי' ס"ס ספק ידע ואח"ל לא ידע דלמא שעת שפיר, והא היבא בממלא שא"י, משא"כ בממלא חסוד רכוב לא שייך בזה דמה בכך דהוא מונמח הא התעב הוא דהולכי ערפות מת', וגם הס"ס י"ל דל"ש בזה דל"ל דגם בזה איכא ס"ס דלמא הי' כשר ואח"ל דהי' פסול דלמא שעת שפיר, דכיון דהוא פסול מסתמא לא שחט שפיר ובראמרי' גמ' גבי מומר מנדה לא עשה לאהדורי' בהה סכין יפה, ומסתמא שעת בסכין שהוה פניס, ורואתי שנומתי בבי' לנדרי' החבו"ש בבי' ג' ס"ק ל"ב שהביא בשם השו' הרשב"א להסור ע"ס, ועכ"ל כן דהא דה"מ ס"ל בדעת הרשב"א בהגוהו דהיבא דנעל קבלה בזה לא מפרעי' למפרע כיון דהו"ל חוקה חוקתי' החוקה אמרי' השחט שחט, ולפי' יהי' קשה אחי' אחר הרשב"א בממלא חסוד אה"כ לאיסור הכל למפרע הא בזה הי"ל חוקה גמורה והוא חוקה בכרות דערוך מלל החוקות וכל ישרלל בחוקה כשרות קן ואחתי' לא נעמא בזה דלויכא' הונו על חוקתו שלא לאיסור אה שחיטתו למפרע אפי' דהוא מעטס זה דהא חוקה לא מהני בזה בלא הס"ס כיון דלויכא תתי' במקום חרד, ונני חסוד דלויכא ס"ס גמור דמי' למקוה ולבוהט בסכין ונמלא פניס דעשי' דוקא שיבר בה עומדה, ומזה יהי' ראי' לנדרי' הש"ך דעיקר טעמא דהרשב"א והאגודה חינו מעטס חוקה רק משום דלויכא ס"ס ולכן בעשה חסוד דל"ש הס"ס לא מהני חוקה וכל ענין אכורי' למפרע, הכל גם הר"מ בבי' קי"ט ס"ק ע"י כהב' ג"כ לאיסור בחסוד הכל למפרע, והש"ך דחתי' נעשה חסוד ליע' ליע' עממו, ואולי ס"ל בעשה חסוד איכא ג"כ חוקה ויבוא חוקה ח"ל דהא משולד כשר הי' בלא פסול מחמת עבירה ע"י אמרי' דהעמיד' אותו על חוקתו שלא יל' חוקה בכרות ורוב איכא ג"כ רוב ישרלל כשר' הס, ומסתמא לא יל' הוא מחרוב והוא ג"כ מהכשרים, וכיון דלויכא רוב וחוקה מהני אף דלויכא רעוהא דהרשיע לפנינו וגם היבא חוקה חי' דבהמה קן יש להיך ליבב דברי הש"ך, אמס לדינא קשה לשיך על תי' זה דרוב וחוקה מהני דהא במת רוב חינו מעיד דרך דמהתלה הי' ידע וזהו ל"ל רוב דכלי' ידעי' זה מחמת דנעל קבלה ולקמן ארבר עוד מזה והתבאר החליע לדינא לאיסור הכל למפרע ע"י ח"ס ליבב רתי' הפ"ח סוגי' דסי' השוחט חסוד דהשתע ויח"כ חסוד עלי' והתבאר שהביא הב"י בנדה' ע"י"ט :

ולענין נראה דלק"מ דהנה בלא בדיק בסימון אמרי' בפ"ק דחולין דף " דלא וכו' אמר ערפס ויאסורה באטילה בהתי' הני נבלה ומנומחה בשחט במתי קתולני בדר"ה דחזר בהנה כתי' בחש"ש מ"ס בחוקה חי' קי"מא והשתא מהה ומ"ס בח"א אמרי' בחוקה עובדה ע"כ אה"כ קי"ל כמ"ד נבלה ומנומחה בשחט ואפי' דלא הי' לה חוקה עומדה ארברא כתי' לא הויה עממא וינמא דתי' לה חוקה עבירה, הוא כיון דמחמת חוקה איכור את דתי' עלי' שלא שחטה ומחילי דמחמאה כיון דלא נעשה הי' נבלה ומנומחה ומ"ס דשי' שם בדי' מ"ס בחוקה חי' ארשטין עומדה שלא הויה שחט

שחט

שחט

שחט

שחט

שחט

שחט

ממון דעדיף מכל החוקות. ויומר מזה הובא ברא"ח ברו"מ
 סי' ל"ד עמ"י כ"ג במ"ה שהעיד עבד וחל"כ בלא עדים עליו
 שעבר עבירה אף על"י א"ש עבד העבירה קודם שהעיד
 או לחל"כ מוקמי' נכרה לחוקה ודינן ע"פ עדותו. ואמאי
 לא בזה איכא תרתי לרשותא עבד" ע"ש. והנתיבות כפי'
 ל"ד רובא לישב ק"ו זו דלא תרתי לרשותא רק בשתי חוקות
 המבדורות דבזה מצטרפי' לברר שנחשב מקודם משל"כ חוקה
 ממון דלאו חוקה המבדרת היא רק שאין יכולי' להוליך מן
 המזומן בלא ראי' לכן לא מצטרפי' לתרתי לרשותא עבד"
 אהמם דברי הגמ"ט ל"ע דהא ב"מ שהעידו העדים מקודם
 לא נהבעל אף אם העידו להוליך דבר מחוקה דמשערי' א'
 לשינן גי'ין וקידושין מהני ג"כ ועובדא דהשו' הריב"ש ה'
 כעירי קידושין דאיכא חוקה פנוי' ושם הוא חוקה המבדרת.
 ולכא"פ ה' אפשר לומר שע"ד ההו' בכחונות כסוגי' דמומין
 בדי' אבל דמקמי' אמאי לא נימא דאיכא תרתי לרשותא חוקה
 פנוי' והרי מומין לשינן דמי' דחוקה פנוי' לא תשיב' כלל
 חוקה לגבי חוקה הנוף ע"ש. ולפ"ז י"ל דחוקה כשרות
 דעד' ודאי עדיף מחוקה הנוף דהא עד' נאמני' בעדותן
 להוליך מחוקה הנוף וכיון דחוקה פנוי' לא מצטרפי' לתרתי
 לרשותא עד חוקה הנוף כמי' דלא מצטרפי' לתרתי לרשותא
 עד חוקה כשרות. ואף דבאמת אפי' אם העידו להוליך אדם
 מחוקה כשרות דינן ג"כ ע"פ עדותן ה' אפשר לומר דחוקה
 כשרות דעד' אל"ס ע"י דהא עד' נאמני' בחוקה כשרותן
 להוליך אדם מחוקה כשרות ואמאי יהי' נאמני' נימא דלא
 מעיד' שקר וק"ו דבעד' אית ליה חוקה כשרות כגיל גס
 ליה איה ל' חוקה כשרות אפי"כ דחוקה כשרות דעד' אל"ס
 ע"י ובהו ה' מקום לומר לישב דברי האומרי' נבי שיהט
 בנחלא חשוד פסלי' שמי' למפרע דלא קשה מהא דלא נהבעל
 עדותן למפרע ד"ל האם ע"כ דאינם מחוקה כשרות למוד.
 דהא הם נאמנים להוליך מחוקה כשרות וע"כ דח"כ שלם
 אל"ס שיבא או מטעם אחר לכן ל"א אמרי' בזה תרתי
 לרשותא. אהמם נבי שיהט שנומל' חשוד דמה שה' נאמן
 היעקרא על השמיטה היה רק ממחמת חוקה כשרות כגו' לכן
 אמרי' בזה תרתי לרשותא דדוקא נבי עדי' ע"כ דנבי
 עדות מטעם אחר מל"ע עדותן. ובהו ראייה ברא' בית
 אפרים כפי' ה' ע"ש. ויש לשינן עוד דהא גס אם כת' זו
 כשכל אח"כ היו מתייבשים כת' לתרתי והי' הכחשה הרי והרי
 דרדיו הוא דאולי' בזה המחוקה לשינן לוקי' העדים בחוקתייהו
 דאף גם לנת הפני' איה ליה חזו חוקה כשרות. אולם נכפול
 לח"כ יהי' כת' הפני' נאמני' בעדותן דנימא דהוה תרתי
 לרשותא חוקה כשרות מעבדים וחוקה כשרות דבעבדים המכתישי'
 אותם אחרת. ובלאמה זה לא אמרי' רק דעדות שהעידו
 מהחלה להכתישי' עד' אמרי' קיים וגם אם הזמן לכת' אמת
 בעמטו הייהם לא נהבעל בדיוקן מעבד' ידעין ע"פ עדותן
 לחייב הכת' שהזמן מתאשר וזו מומן או מימה. וכיון דלא
 נהבעל עדותן מה שהעידו מחלה נגד עדים אחרים כ"ש דלא
 נהבעל מה דה' עד חוקה. ול"ע עוד בזה. ולכא"פ עוד אם זה
 הקדים מחלה דעת' כהלשונים בענין חוקה דלתי' מכת' רובא.
 לכא"פ שעת' כל הפוסקי' בזה :

והנה מ"י כמולין כסוגי' דרוב כד"ה חתי' מזהה אדומה

כדב"ו וי"ל כיון דפרה בת שתי אפי' ח"כ דלמא היינו
 משום דחוקת' לחוקה וכו' ומיהו כאן י"ל דאיכא חוקה אחרת
 כעבד העבד פתח פ"ח מיהו לקמן דליק' משו' קשה וי"ל
 דכל חוקה שלא נהכררה ולא ערערה אפי' שעה אחת לא אולי'
 בהרה. ויש ללמוד חוקין כן הלכה למעשה דאם עשה גבוייה
 מכתה בהמות ואח"כ נשחטה אחת ונמאלת ערפה שכולם
 אכורין וכו'. מיהו בערפות ממחמת שהריאה היא שרובה דאם
 היינו נקיאי' לבדוק אפשי' שפי' לה היתר אין לאכור משום
 דהו"ל ספיק סתיקא וכו' עכ"ל. וכ"כ הו"ב ריש גדה ע"כ בדי' ה'
 דאיכא רשותא חוקין וכו' דהיתרו זה בל"ע להחיר הגבוייה
 וישעוהו הוא כיון דיל' כת"ש הראשוני' דלפי האמת דאוליין
 כבר רוב הו"ל חוקה המבדרת ממחמת רוב. ובמולין כתבו
 הו' א"ש עשו גבוייה ממחמת בהמות וערערה אחת רבא ופי' א'
 א"י תורה רק דרבנן דה"ל מן בנינו ברובא כגיל גס ולא
 התלישו לאכור ולא סמכו כלל על סברא זו דהוה חוקה דלתי'
 מכת' רובא אף להחיר א"י דרבנן. ובעדה דלתי' א"ש עשו
 גבוייה ממחמת אחת וערערה דזה היה ספק א"י דאורייתא
 ואפי"ה היתרו בל"ע. והרא"ש ב"מ דמולין כתב ג"כ לאכור
 הגבוייה ולהחיר בערפות ממחמת הסיבאל מטעם ס"ס. והח"כ
 כתב ועי"ל לחאי דמסקי' דאולי' בחר רובא כל הבהמות בחוקה
 כשרות ואפי' בתוך שנתן משום דרוב בהמות כשרי' הם ורובא
 עדיף מחוקה עכ"ל. ולכאורה משמע מדברי הרא"ש דהוא
 מחמת סברת הרא"ש הובא כהרשב"א וה"ן להחיר בכל הטרופה
 אף דלכא"פ ס"ס משום דלפי האמת הו"ל חוקה דלתי' מכת'
 רובא. אלא דא"כ יש לדקוק דמדברי הרא"ש נראה דהוא
 כתב כן מסברא דנפשי' מדלא הביא דברי הרא"ש. ועוד
 נראה דלא כתב כן רק בערפות ממחמת הסיבאל דבזה מחלה
 להחיר מטעם ס"ס. אולם ע"ז יש לשינן דהא הו"ל ספק
 ממחמת חסרון ידיעה דלא מהני בדאורייתא וע' בגי' בספ"א
 ל"ח ס"ק ו' (ובחו' י"ל דהו' בלתי' לא סמכו על הס"ס רק
 בלופן דנקטו מו' דעשה גבוייה ממחמת בהמות דבזה ליכא רק
 א"י דרבנן. וכן הרא"ש דנקט ג"כ אם עשה גבוייה
 מבהמות ונשחטה אחת מהם. אהמם אין זו משמע. ובהעור
 כפי' פ"א הביא דברי הרא"ש להחיר בערפות ממחמת הסיבאל
 בכל ענין) וע"ז הוסף הרא"ש דעוד י"ל דלפי האמת הו"ל
 חוקה דלתי' מכת' רובא. ואף דאין זו ברור בסברא דברי
 הו' גדה דהיתו זה בל"ע מ"מ ע"פם הוא ספק להקל בליקון
 הס"ס. ומש"כ נימא דברי הטור כפי' פ"א דלא כתב בשם
 הרא"ש רק להחיר בערפות ממחמת הסיבאל ועי' גי'ש' מולין
 כסוגי' דרוב :

והרשב"א כתב וי"ל ויש מביאין ראי' נאמן לאכור

גבוייה שעשו מכתה עמאלת ערפה לפי שלא
 הימה להכחמה זו חוקה כשרות ודאי' מעולם ואפי"כ שבטמה
 זו בת' י"ב חוש' והי' לנו לומר תרי החוקה כהמה זו שבטמה
 עולדה כשרה הימה והעמידנה ע"מ ועכשו' הוא עולד כהן
 ערפות לא אוליין בתר חוקה זו ובשם הרשב"א י"ל שאין
 לאכור הגבוייה משו' דה"ל מחמת שאין הולכים אחר חוקה
 יש לנו להחיר מכת' הרוב רובו בהמות כשרות קן וזו עכשו'
 הוא שנתערפ' וענין' שאמרו בענין חוקה כשרות גבי הפוס'
 ה"ה

ג) הנה כבר הנחתי לשינן דברי הרא"ש כפי' פ"א במ"ש
 לתקן דמקמי' אמרי' גבוייה חוקה דלתי' מכת'
 רובא משום דהמם רוב בהמות כשרי' הם והרוב הוא לכל
 בהמה שבשולם משל"כ ברובא דרוב מוליין אלל שמי' מיימין
 הם דרובא דעלמא אינם מומחי' רק המולי' אלל שמי'
 דדבריו לריבי' כחור. וקולת' משמע כדברי הרא"ש בהר"ן מולין
 כסוגי' דרוב דלתי' שהביא דעת' מהו' דחוקה שאינה מבדרת
 לא הוה חוקה ומש"כ אכורי' גבוייה הגעשה ממחמת שמהלא
 ערפה כתב וי"ל ובשם הרא"ש אמרו שאין לאכור הגבוייה מטעם
 זה שאפי' ח"ל שאין הולכי' אחר חוקה כיו' מ"מ שח"ה דה"ל
 חוקה דלתי' מכת' רובא ורוב בהמות כשרות הלכן אמריין

אם הכתובה ולא מלא לה כהולם וביטור גבי מומין ודרעמו
הכתי רבינו הרב ז"ל מלמדי' נכחיה בחוקה היסר עומדת
עד שידע לך כמה נטרפה ואמרי' עליה דאע"ג דאחיליד בה
רעוהא ואע"ג דליכא למימר דהאם שאני דרעוהא בעלמא הוא
שגלד בה וגופא דרעוהא לא אחרי' בודלוי אכל כאן ודאי
אחרע לי' בהמה דהאם מיור ערפה ודאי' הוא אש"ה
ליכא למשמע מיני' דהולין בהר חוקה הבאה מזה הרוב
דהאם משום דהולין בהר חוקה דאריא מזה רוב שאין רוב
במהום שרפיה הוא דהולין בה לקולא והלי' בואב ומיהו הי"ט
בטרפות שאפשר לומר דהאם סמוך לשחיטה משם טולד בה
אכל בטרפות סרבה ש"ה לרלוהם בשעם שחיטה בהא ודאי
אכורים דהא אי' לך לומר בה העמידה ע"ה דהא ודאי
נפקא לה מחוקקה ולי' אהה יודע מהו נטרפה ומיהו ילאה
חזוקקה וכיון דודאי ילאה חזוקקה ודאי יכול לברר מהו ולא
לגבי זכרון וכו' יודע אכרי' חומה לנפשו וכענין שאמרו בנה
נכח כחמי' וכו' והע"ג דגבי חוקה אמרו העמד אשה ע"ה
וכו' האם הוא דמי' ברשות כפכל נמללו ואין לנו להחזיק
משום ברשות וכו' ע"כ וכו' הרין עיי'ש אמנם הדבה פוסקים
הולקים ע"ה דמי' דאע"ג בנזילין וכו' האם וילאה מחוקקה
מי' אש"ה חוקה' אדוקקה וכן פה בהמ"ה לרינה גזרה מי'
פ"ה. ולענין ליתן טעם בלחיו ככרה פליגי. ומתמלה הבלר
הא דנבואר בכל הפוסקים דכ"ל להכשיר הנביעות דהוא רק
מזה חוקה דאריא מזה רוב. ולמה לא אמרי' להכשיר בפשיטות
מתחת הרוב כיון דרוב בבהמה כשרים ואף רוב ודאי ילאה
מכריב מי' על טעם המאחרים דטולד לומר דילאה
מכריב. כיון דתלי' בחוקה אמאי לא ניהא כן ברוב וע'
ביש"ש חולין בטוביא דרוב. ולמה כ"ו אדבר בלחיו ענין
הלוקים הם רוב החוקה:

חולין דף ע' ע"א ד"ה בהמה כתי' בח"ש וז"ל שרי בכל
דבר אהה אומר העמד דבר ע"ה כ"ד מתמלה שאין יכול
להולאה מזה ע"י ספק נמלא אומר שבהמה זו אכורה
שהיה בח"ה ומספק אהה כל להמירה אל חמירה מספק
וכו' עכ"ל מבואר דהא דמעמידים הדבר ע"ה לאו משום
בידור דהמירין מסתמא לא ילא אדבר מחוקקה. רק אף הוא
ספק אש"ה גזר"כ שלא להוליא הדבר מחוקקה הראשונה בשפן
ועי' בש"ס ס"ו פ"ב מ"ש בזה והביא פי' התשניות להרמב"ם
סוף גזיר ע"ה. אמנם רוב הוא הכרעה ודאי דדנין דסתמא
הוא מהרוב ולא מן החיובות ויותר מסתבר לומר דהיא מהרוב.
קלה משמע כזה בלשון הגמ' חולין דגבי חוקה אמרו מיל' הא
מלאה דאמרו רבין חיקמי' מלתא חזוקה. וכבר מיל' דהולין
בהר הרוב. דגבי חיק' איתו מטעם ביביר רק דאוקמי' מלתא
חזוקמי'. מש"כ ברוב הוא מטעם ביביר הענין ומש"ה. היכא
דליכא רוב חזוקה הרוב עדיף דהא חזוקה לא כוה ביביר
רק דך גזרה חמורה שלא להוליא היביר מחוקקה בשפן השקול
מש"כ היכא דהוא רוב נגד החוקה הכי' לא הוה שפן רק
דהוא כוה ביביר וכוה לא מהני חזוקה. ולכן כפי עומאה
ל"מ חוקה דהא גם היכא דליכא חזוקה עכ"פ נוף הדבר הוא
בשפן השקול אש ילאה מחוקקה אל' חוקה עומאה גזרה מי'
שהי' עמא בודאי. ולש"ל להפמיד הדבר בחוקה. דהא גם
הם חזוקה דהרוב בחוקה הראשונה היכא עכ"פ ס' וממלא
הוא אכור בודאי דגבי עומאה גזרה מי' ליתן אה הם' לודאי
איכור. וגם בזה ל"ש חולין רש"י חולין סג"ל דבכל דבר חין
אמי' גזריתין הדבר מחוקקה ס' דהא אמי' דנין איתו לודאי איכור
ולא לשפן איכור. מש"כ היכא דליכא רוב לעבר דבהי' .
דבה מחמת הרוב אמי' דנין הדבר כמורה ביביר לשפן
דאמרי' מסתמא הוא מהרוב ממילא זה לא הוה שפן עומאה
כלל דליכא שפן דבבר רק דאמי' מחליטין. הדבר לודאי עמיה
מחמת הרוב. והא דל' חין' פסחים הל"ל דס"ם ל"מ בש"ס
ברהי' כיון דגם חזקה ל"מ ואף דס"ם הוא ג"כ מטעם רוב הדבר
נכון לחלק בין איכור לשימחה. דגבי איכור הספק איתו אכור רק
מחמת ספק ולכן היכא דליכא שפן ספקיה להמיר אמרי' דגזריתין
השני ספקיה איכא רוב לעבר. מש"כ ל' ענין עומאה דכל
ספק בש"ע הוא ודאי אי' וליכא ס' כלל ומש"ה לא טולד לנרף
השני ספקיה כיון דבכל ס' הוא טולד אי' (והא דמורכו חין'
להא דתשו"ה ל"מ ס"ם בש"ע ברהי' כיון דגם חזקה ל"מ ולא
כנהו בפשיטות אש דל"מ ס"ם חין' דבכל ס' בש"ע הוא
טולד אי') והאם ניהא דכונת חוקה' הוא דמי' ניהא לנרף
השני ספקיה ביביר ויהי' כמו רוב וממילא לא יהי' ס'
עומאה כיון דס"ם הוא כמו רוב. ע"ז לא יהי' שייך חין'
חין' דס"ם ל"מ כיון דגם חזקה ל"מ דהו' איתו חזקה ל"מ
כיון דהוה ס' עומאה וש"כ בש"ס לא יהי' בגדר ספק עומאה
כיון דס"ם הוא כמו רוב ויהי' מהני כמו דמהני רוב ברהי'
באמרי' במקרא דטיק' סלימוד דש"ע הוא בודאי עומאה זה
לא ידעי' רק כיון דחזקה ל"מ ע"כ דהטעם הוא משום דהוה
טולד עומאה דהלי' רק ספק אמי' כ"ה מעמידים הדבר בחוקה.
וכאן ייבטרי' קי' החי' חולין בהא דילפי' דהולין בהר חזקה
דלמא בלר ל"י ששורי' דהמיה דלמא הטעם משום ס"ע ברהי'.
אבל בזה ניהא דהל"ה חולין' בהר חזקה כוה מקום לא הוה
ידעי' דס"ע ברהי' הוא ודאי עמא רק כוה אמרי' דלא הוה
רק ס' עומאה ואכמ"ל בזה):

הנה לענין עומאה קי"ל דהספק עומאה ברהי' הוא עמא
ודאי אש"ה היכא דליכא דהאם עמיה כמבואר בכ"מ
ואש"ה קימ"ל דגם בשימחה מהני רוב למה כמבואר בתוספתא
דמכריות הובא בש"ס דהביות ככונ' דקבוצ דהביא הגמ'
דאי' דקבוצ כמחמה חזוקתה ע' ע"ה ונפרדע ח' צינים
רובי' בלחיו מהם ויהי' בלחיו מהם נהר"ה ספיקו עמא
ברהי' ספיקו עמא ע"ה ופרש"י ברהי' ספיקו עמא חלמא
ככונ"ה דמי ולקולא דמי' לאו כמטמיר חין' כלן ספק ט' אהה
אלא ודאי עומאה דהא רובא ברהי' עכ"ד וכן מבואר בהדי'
בתוספתא ס' דאמרי' לענין עומאה כל דפריש מרובא פריש
וסדבר לרף עטם ניהא כמו דחוקה לא מהני לענין עומאה
כ"כ לא מהני ג"כ רוב. ואף דחין' ללמוד רוב מחזקה דהא רובא
וחזקה רובא עדיף וי"ל דגבי גזר"כ הוא דחזקה ל"מ מי' רוב
מכרי' עדין קשה לשפ"ש הוה' פסקי' דף י' גר"ה ספק
ביאה טהור ליתן טעם הא דל"מ ס"ם לעבר ברהי' וז"ל ורבין
סברי כיון דמכ"ד אפי' בספיקא אחת חין' למהר דאוקמי'
אחזקה טהרה והפ"ה עמא ס"ה אפי' בתרי ספקי' עכ"ל. ממילא
דכ"כ י"ל דגם רוב לא מהני ברהי'. כיון דמכ"ד הי"ל טהור
מחמת חזקה וחזקה ל"מ כ"כ ל"מ ברהי' עמא הוא

דבר נכון דחוקה ס"ע ברהי' ספיקו עמא הוא
דוקא היכא דליכא ספק השקול דגבי איכור תלי'
במהלוקה דהב"ס והרשב"א לבישת הרמב"ם ספיקו עמיה
מהי' ולשיטה הרשב"א ספיקו אכור אמנם עכ"פ איתו רק ספק
איכורו ולא ודאי איכור. ולענין עומאה גזרה החוק' דגם
כפי' יהי' עדין כודאי אמנם זה איתו רק היכא דהוא ספק
השקול. מש"כ היכא דלענין איכור לא עדין איתו לספק רק
לודאי. בזה חין' חלק עומאה איכור ומאו דגבי איכור דנין
איתו ודאי כ"כ גם עומאה דנין איתו לודאי ואין בכלל ספק
עומאה ולכן דוקא לגבי חזקה דבאכורים הא דבכל מקום
אוקמי' אחזקה איתו הכרעה ודאי דבשקול החזקה לא ישמנה
המחליות. וע"י חזקה לא נבחר לנו הספק רק דך גזרה
הס' בכל ספק להעמיד דבר ע"ה הראשונה וכמבואר בש"ס

אמנם הדבר נכון דחוקה ס"ע ברהי' ספיקו עמא הוא
דוקא היכא דליכא ספק השקול דגבי איכור תלי'
במהלוקה דהב"ס והרשב"א לבישת הרמב"ם ספיקו עמיה
מהי' ולשיטה הרשב"א ספיקו אכור אמנם עכ"פ איתו רק ספק
איכורו ולא ודאי איכור. ולענין עומאה גזרה החוק' דגם
כפי' יהי' עדין כודאי אמנם זה איתו רק היכא דהוא ספק
השקול. מש"כ היכא דלענין איכור לא עדין איתו לספק רק
לודאי. בזה חין' חלק עומאה איכור ומאו דגבי איכור דנין
איתו ודאי כ"כ גם עומאה דנין איתו לודאי ואין בכלל ספק
עומאה ולכן דוקא לגבי חזקה דבאכורים הא דבכל מקום
אוקמי' אחזקה איתו הכרעה ודאי דבשקול החזקה לא ישמנה
המחליות. וע"י חזקה לא נבחר לנו הספק רק דך גזרה
הס' בכל ספק להעמיד דבר ע"ה הראשונה וכמבואר בש"ס

יר"ב חף דכונא עדיף מחזקה כיון דרוב הוא מלך ביביר
מ"מ יש לחזקה לך אחד דהוא עדיף מרוב והוא
דברוב איכא עכ"פ משום כיון דרוב ל"מ רק מלך ביביר
הענין דאמרי' דמסתמא הוא מהרוב מש"כ אש בלחיה מן
החיובות ככאל בל"י שונג או חוים עכ"פ מש"כ בחזקה הא'
כנוהן דליתיה כיון דז"ה רק מנהי"ג דגזרה חורה בכל ספק
למטמיר דבר עמיה' ואף אש בלחיה ילא הרוב מחוקקה
אעפ"כ כ"ו בלא ידעי' דילא הוא כהימר גמור כיון דך
גזרה

מן הרוב . בזה שפיר י"ל דהוה חוקק דלח'י' מכת רובא כיון דהיינו מחליט' אוחה לכשרה מחמת הרוב יבצעה שטלדה ה'י' הנבחר לנו מחמת הרוב דהוי כשרה . י"ל: אף דילאף אח"כ מהרוב חלי' על שעה המאוחר דילאף ואף דברוב ל"א קן מ"מ בזה סוה חוקק דלח'י' מכת רובא . י"ל: ומילא חפ'י' אס הכשרה אינה י"ב חרש מ"מ כיון דחלילה וכוז כשרה אינה חולבוה אח"כ וילדות ידעי' דהויא כשרה דלא ערפא אינה יולדה ולכן חלוי' בנה חוקק דלח'י' מכת רובא ומתרי' כשהא הוא דנערפה . משא"כ אס ידעי' בביטור הכשרה זו היא מן המיעוט דמלכת אף דלא ילדה ומלאת ערפה .

בזה י"ל דל"ה חוקק דלח'י' מכת רובא כשרה :

ע"ד מ"ס דהוב חוקק דלח'י' מכת רובא העש' דלא נלחח ידעי' דכשרהה היא כשרה כיון דהיא י"ב חרש או כיון דמלכת וידעי' דילדה . רק דלא סוה חוקק המבשרה . לזה אמרי' כיון דחלוי' בנה הרוב ויטי' מחליט' הכשרה לכשרה מחמת הרוב . שפיר הוה חוקק י"ב חרש מכת מבשרה דנס כשרה לידה היינו מתרי' אוחה לכשרה . וי"ל כשרה דורה כסי' פ"ד וי"ל וי"ל דחוקק שלא הנבשרה דע"מ משעה שטלדה עד עכשו הייה בחוקק כשרות . והולכי' בנה רובא חרש' שזאה הכשרה נלחה עכשו סהי' און החמיש' מ"מ הרוב גורס לחוקק הנבשרה ויחוקק' לה לחוקק כשרות ע"ע וכשהא הוא דנערפה עכ"ל מבוחר מיה דעיקר החוקק הוא רק כיון דגולדה כשרה מדרימה ח'י' י"ב חרש . וכוז לא מהני רק דמחמת הרוב חשיב' לחוקק או חוקק הנבשרה . ומילא הוי ג"כ רק בחוסן שדעי' מחמת החוקק דלגדה כשרה כגון שהוי לחזק י"ב חרש או חוש' דמלכת ומבשרה נלדה וידעי' דהייה כשרה כשטלדה לכן אוקמי' אוחה לחוקק' ובשרק הכא יבחר עוד עש' אחר דלפי האמה דחלוי' בנה רוב איה לה חוקק נמורה :

ד) הריב"ש נכתב בנסיו הל"ט מיל' דר"ה בן פרעה דהו מינייהו הוא ספיקה שגורה בים דלא שרה כדי שהלא נפשו אטי' דרובוס למיה אפי' לא הלכו בזה אחר הרוב כיון דלח"א חרי חוקוק חוקוק הפגל שהו קייס חוקוק האשה סה"א בחוקק א"א דברי חוקוק עדיפי' מרוב . וע"ז מחשו החתומים דמיל' להריב"ש הו דברי חוקוק עדיפי' מרוב עוד חמה עליו הנכ"י חרש בשרה"ע ס' מ"ז הא כמו דמייחא מפרה ארומה דרוב עדיף מחוקק אמת ונחיש דהו' כיון דלח"א עדיף מחרי חוקוק משהו אהרס שמה בחוקק נקב קשמי' . ונקב חושב הוא נבלה וסוה חוקק איסור וממילא דלח"א חרי חוקוק חוקק עומאה דלרס וחוקק א"י דפרה ואש"ס הרוב עדיף ע"ש . ומ"ס המחברו' בזה דהף דנקב חושב הוא נבלה מ"מ ל"ש בזה חוקק א"י כיון דעיקר ח"א היא רק בחי' הרשב"א יבמוה א"א דעלך לכסיה דהו' שגשגה משה הנח' משא"כ הויא דידעי' בודחי' דעשה מעשה דהו' רק דיש לבסק דלח"א לא מהני השמיטה מחמתנק סה"א בזה ליכא חוקק א"י ויכיל וע"י כתי' דע"מ דר"ה סה"א חריב ואמ"ס :

ונלע"ד לישב דברי הריב"ש מנעופי' טבובות וס"ל דל"ה טעמות כסיני' דרוב . ולחמיה עש' נקב דלפי האמה היכא דלא נמלאת הכשרה ערפה . ורק דרשיחא בעלמא טולד צבהמה שפיר חוקמי' כהמה לחוקקה . אף לשעה הכובדים דלח"א דמלכת ערפא לפנינו לא חוקמי' אוחה לחוקק משום דסו"ל חוקק שזיהו מבשרה חפ"ה כרשומא בעלמא שפיר חוקמי' אוחה לחוקקה . ויהי' מיושב בזה מה דמחשו המחברים לשיעור דהו' דלא ס"ל רק דהר"ם דלפי האמה דחלוי' בנה הרוב סו"ל חוקק דלח'י' מכת רובא דהא כהו' מעריפי' טבובות וס"ל דל"ה טעמות ח"כ קשה מחוני' דיכחוש דף ל"א כד"ה אשה או כד"ה לסקי עומדת דמקשי כיון דכחל' אחר' דחוקמי' לחוקקה אף אס עולד רשוקא כעשה סה"י עומדת בחוקק איסור שגשגה ה'י עדין

גדה חתי' נס' א"י דמיחא הפחד דבר ע"ה . והוא כמו לטעמ' דהיינו דס"ל כדל"ה מיהו לקולא דהו' מעש' דהו' לא אכרה בין דל"ה אכל לא כסק' כ"כ אמרי' גבי חוקק הויא דהי' ספק לא אכרה כלל . וזה הוה העש' לר"מ דהיינו להשיב' ולא חיל' בנה הרוב ועל חוקק לא פליג וס"ל לר"מ ג"כ דהחמיר' הדבר ח"ה ואף דרובא וחוקק רובא עדיף . למהו דבר נקב דברוב פליג ר"מ כיון דלח"א ערפא מיעוטא לכן ק"י למחמיר' משא"כ בחוקק ליכא עש' מיעוט לחוס סה"י לכן נס לר"מ מחי' חוקק והרבה פלפלי' בזה בכמה מקומות ואמ"ס :

ביע"ה לפי סילוחו הראשון היה להחריג הדיעות מעש' דה"ל חוקק דלח'י' מכת רובא ולא מעש' הרב . כיון דרוב ל"מ רק מוד ביטור . והא הינה היכא דל"ה הכיפיקס אס הוה מהרוב או מן המיעוט בזה אמרי' דחלוי' בנה הרוב . י"ל: כל הכשרות אס בחוקק כשרות מחמת דחלוי' בנה הרוב ואמרי' שהמחל' מן כשרי' משא"כ היכא דהכשרה י"ל מהרוב והיא ערפא לפיכך כיון דהספק הוה על הזמן שלא מהרוב אס עכשו או מכת דבזה ל"ה ביטור ע"י הרוב והדבר ה"ל בספק הספק דיכול להיות דלא כשר מהרוב כמו עכשו כיון דבזה ל"ה ביטור ע"י הרוב לכן ל"מ רוב . ורק חוקק היינו כיון דהו' אטי מעש' ביטור רק כיון דהו' ס' הסקל חרי' וי"ה מחוקקה דהאשונה חממיר' הדבר ע"מ ותל' על שעה המאוחר שילא מחוקקה דהאשונה :

יע"ה סנה מה דהוה חוקק דלח'י' מכת רובא לכאורה הוה כשרה כיון דלח'י' מכת רובא ערפא היינו חרשי' אוחה לכשרה מחמת רוב . ומילא סוה כללו ידעי' בביטור דהוה כשרה . ולכן אף כמלאת אח"כ ערפא חל' על שעה המאוחר שילא מחוקקה פתחוק לן לכשרה מחמת הרוב . למהו ע"ז י"ס להרוב ולומר דהא כמו דהיינו מחליטין אוחה ה"ל לכשרה מחמת הרוב וס' לא ה"י רק מחמת דברוב ס'י' מחדר ל"י דהוה כשרה . כ"כ נס עכשו היינו מחליט' אוחה לכשרה מחמת הרוב . ואש"ס הוה ערפא . וע"כ דכשרהה וי' י"ה דהרוב ובשרק היינו מחליט' אוחה לכשרה . ומילא כ"כ י"ל דהיינו דכשרהה וי' י"ה לאלה מן הרוב וילדה ערפא . י"ל: כיון דהא דחלוי' בנה רוב איה רק מעש' ביטור וכיון דכשרהה וי' י"ה עכשו י"ן הרוב סו לא הוה ביטור כלל ע"י הרוב דיכול להיות כמו דהוה עכשו ערפא כ"כ טלדה ערפא י"ל:י' מחל' למפרע דחוקק בשעה לידה ה'י' הדבר ס' הסקל א"ה ערפא ח"ל ובשרק היינו דנין ע"ל' דהוה מהרוב כיון דכשרה נמלחה דל"ה ביטור כלל דיכול להיות טלדה ערפא ממילא ל"ה מחי' הרוב חוקק בשעה לידה כיון דל"ה רק מוד ביטור וכיון דנמלח' דל"ה ביטור הרוב כשהן דלח"א דהו' כיון דבשרק חושב' או לביטור וממילא דלא סוה חוקק כלל . וי"ס לפנינו עוד דלח'י' א"א דמ"מ ה'י' רוב כמחל' אש"כ י"ל: כיון דברוב אוחה פכ"ס מיעוטא דיכול להיות טלדה ערפא ממילא סוה דמלאת ערפא לפנינו והדבר הוה בספק אס ערפא עכשו הו' מכת . חפ"י א"א דהוה חוקק דלח'י' מכת דל"ה חפ"ה י"ל דהבביות אסוה' למפרע דהף דלח"א חוקק להרוב מ"מ אוחה ל"ה . והא דאמרי' סוהך מיעוטא דיכול להיות טלדה ערפא וילא מן הרוב למחל' דילחא מכת ערפא וי"ל: הוה דהחמיר' כד"ה האשה שגלה ביבמות ק"ג ודיפי' עדיף מחוקק . וממילא היכא דכשרהה הוה ערפא לפנינו י"ס לחסיד הבביות למפרע מעש' רוב חוש' סוהך מיעוטא לחוקק . וכמ"ס דס"ס זמני' אף נגד ספק ה'י' סוה רוב מעש' סוהך מיעוטא לחוקק והוה מודרי' ריב"ש הוה כשרה ככונ' דה"פ ע"כ ה"ה ביה י"ל אוחה ס"ס לאסור דהא דלח"א טלדה ערפא כיון דברוב אוחה מיעוטא . ואמ"ל טלדה ערפא דלח"א כשרה מכת . והוה ס"ס לח'י' דעדיף מחוקק :

הנ"מ אס הכשרה הוה י"ב חרש דבזה נמלח' למפרע דגולדה כשרה . וכאס היינו דנין עלי' מחמלה דהי'י

עדין חי וכוונתו אמרי' נשמה ביה עומדת ומשמת דוקא כדטוחא דנולד אחר שמיטה כגון כזה וזכר ושל הבני מעיין ללי' שמה בנקום נקב נקב. משל'ם בספק הנולד ממים כגון ספק דרוסה ל"מ חזקה הימור ומהו ע"ז דהא לשיטת ההו' בל"ז ליכא בנכמה חזקה הימור כלל:

והנה בכחוכות בכונני' דהו' בה מוקין נבואר' בנמי' דחזקה הנוף אליס טובא לר' גמילא דק"ל כיה' אפילו להוליא ממין ע"י חזקה זו. וע"ש בפני יהושע שבמז' דחזקה הנוף עדיף יותר מרוב המא' אין סוללין בממין אחר הרוב וחזקה הנוף מהני להוליא דמא' והש"ס כהב ביה ליטב שיטת החוס' ריש גדה דתמרו אחמי' אחריו כל השנים ד' שעתן מתחמת חזקה עתרה הא שס"ט ברה"י ל"מ חזקה. ועו"כ דגבי אשה היא כחזקה הנוף דודאי לא נשנה הנוף דזה מהני אף שס"ט ברה"י כיון דרוב מהני חזקה הנוף דעדיף מרוב ע"ש ב"ש"א פט"ו. אמנם לפני"ד לק"מ דהא דחזקה כנוף אליס טובא והוא עדיף מרוב הוא דוקא כ"ו דליכא רשימא לפנינו ואין דבר להגות דילא מחזקה דיהי' נשנה הנוף או אמרי' שפיר דחזקה הנוף אליס טובא ומסתמא לא נשנה הנוף מכמות שהי' ולא תחזק כלל לבסוף אה' ולא דבר מחזקה דמה"מ נספק בזה ולכן כ"ו דליכא רשומא לפנינו אט' מחלישים הדבר בהירוח בירור דודאי לא נשנה הדבר מכמות שהי' וזה מהני מטעם רוב דלרוב פטמים לא נכל שום שינוי והדבר אינו יולא ונשנה מכמות שהי' וזה הוא חזקה הנוף דאליס טובא והף דעדיף מרוב. כיון דזה איכא חרמי' למעלותא מעלני' הרוב מטעם בירור ידע' דלא נשנה הנוף ומעלתא החזקה להעמיד דבר על חזקה הראשונה. אמנם היכא דליכא רשומא כגון טילא הדבר מחזקה ואין להסתפק רק על הזמן טילא אה' להקדים או להאחר בזה הוא ספק הסקול בל"ז כיון יולא הדבר מחזקה. ולכן אין להאחר הזמן מטעם בירור דהא כגון דכזה יולא מחזקה טוב לא הוה בירור על הזמן טילא. רק דיש לאחר הזמן מטעם חזקה דכגל דהו' אט' מעמדיו הדבר ע"ש מטעם גוה"כ ולכן מחילא ג"מ בס"ט ברה"י ליכא דליכא רשומא לפנינו כלל ודאי לא נסתפק' אה' נכל שום שינוי ג"מ בס"ט ברה"י וזה מהני מטעם בירור. רק אה' נשנה הנוף יולא מחזקה. כגון אשה שרלחה דהסתפק הוא רק על הזמן דזה ליכא בירור ול"מ כג"מ חזקה הנוף ומחילא בס"ט ברה"י דל"מ חזקה מקסי' חו' שפיר דיהי' עמא ידע' מה' ס"ט ברה"י:

ובזה אמרי' להמתיק דברי הגמ' חולין דף י" ע"ב כהא דיליף מנעט דאול' בחר חזקה אמרי' ודקאמרי' ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט דיה' היכי דלא אחזקו אבל היכי דאחזקו אחזקו. ולכאורה כיון דגמ' בעי' למדנה דלא אולין בחר חזקה והאך קאמר' אבל היכא דאחזקו אחזקו הא החזקה ל"מ. ושקרא' אה' דהו' מחלישי' לנעט הוא רק ע"ז דרשומת' החלונות וישא' שפיר ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט. והי' ליל דהחוס' שם ברה"י ודלחא מקסי' גמ' היכי דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא וכן אחר משניש שנעמא ודאי דאולין ביה בחר חזקה. ומי' דה"כ איכא רשומא גדולה כגמלא חסר חזק' למהר להבשר ע"ש. ובאור דברי תוס' הוא רק דלמא דוקא היכי דליכא רשומא דבזה סוג חזקה אלימא והוא חזקה הנוף דמהני ג"מ מטעם בירור הענין דודאי לא נשנה הנוף וזה מהני מטעם רוב אכל היכא דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא שום להאחר הזמן בזה ליכא בירור. ורק דיהי' מהני מזה"כ. וכן דליחי' אחר משניש שנעמא בודאי דבזה ליכא בירור דהא אחר מה' ודאי נעמא ופסי' מהני. ויבין יותר שפ"ד חו' ר"פ כל הוכחי' ברה"י ע"כ הא דאמרי' ויבא' רובא שלא נזכר דני שנתערב אפי' חמרי' שגמרי' דיה' כולם פטורים ולא אולין בחר רובא לחייב כולם הוא דמשום רובא לא נעמד

דבר שהוא שקר ודאי דודאי יש אחד שאינו בר מיהא עכ"ד ע"ש. ולכאורה קשה אחי' בשני שצ"ל משערין שניהם ברה"י. והא זה הוא שקר ג"כ דהא אחד מהם ודאי נעמא. הינוס הדבר נכון דבשני שצ"ל דמשערין שניהם מטעם חזקה אינו מטעם בירור דהא חזקה היכי דנעמא שניהם טוב לא הוה בירור רק מזה"כ לבעי' דבר ע"מ בספק וזה אינו שקר כיון דשניהם בספק הם משערין שניהם. ומש"כ רוב דהוא מטעם בירור הענין דדנין הדבר לודאי דהוא כהרוב ועו"כ חו' שפיר דהא א"ל למי' שניהם מטעם רוב והוא מטעם בירור דאמרי' כל אחד הוא בודאי נהרוב וזה הוא שקר דהא בזה ליכא בירור ע"י הרוב דהא אחד מהם ודאי אינו בר מיהא. וזה כונת החוס' מ"ל לפי האמת בשני שצ"ל לערר שניהם דלמא הא דמיהא חזקה הוא דוקא היכי דליכא רשומא והוא מטעם בירור כמו רוב ומחילא בשני שצ"ל א"ל לערר שניהם דהא אז נעמד דבר שהוא שקר בודאי וע"ז חו' שפיר דהכא איכא ג"כ רשומא אה' נחסר לאחר שכמה וכיון דליכא רשומא לפנינו דהוא חסר ואין הספק רק על הזמן בזה טוב לא הוה בירור ויכול להיות דהי' נחסר קודם להבשר ואפי' אולין בזה בחר חזקה רוב ע"כ נג"מ כחזקה דאחרת אולין בחר חזקה. ובאמת מוכח דחזקה אינו מטעם בירור רק מזה"כ שלא להוליא דבר מחזקה מטעם. ומחילא ג"מ היכא דליכא רשומא אול' בחר חזקה:

ורפ"ז הא דלרבי' בפר' דנעט לעמא ביה מחמת החזקה הוא רק היכא דנמלא חסר לאחר שכמה דבזה יש לחוש דלמא הי' נחסר מכבר כיון דלא הוא בספק הסקול בל"ז אין זמן נחסר. מש"כ כ"ו דליכא רשומא לפנינו בזה אין להסתפק כלל דלמא נחסר כ"מ כי מחמת חזקה הנוף אט' יודעים מטעם בירור דודאי לא נשנה הנוף מחמתו. ולכן קאמר' שפיר בנמי' ודקאמרי' ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות כיון דאחזקו אחזקו דהא עכשו ליכא ספק כלל אה' נחסר כג"מ כיון דעדיין ליכא שום רשומא לפנינו דליכא רשומא מחזקה וכדן אט' לודאי דלא נחסר דוקא אה' דפחה ב"י טוחא לראות אה' נעט שלא נחסר הוא דכל"ז אה' חסר לאחר שכמה ויהי' רשומא לפנינו ויהי' מקום להסתפק למפרע וע"ה שפיר כיון דאחזקו כדן מחמת בירור הענין איחזקו דהא בל"ז היינו מחלישי' כמה חסות לודאי עמא:

ובזה אמרי' הא דכמה חו' ריש גדה דעומאה למפרע לא נמרי' מטעם. והוא דהא דס"ט ברה"י דהוא ודאי עמא הוא מזה"כ כיון דנולד בו ספק אה' אה' בלחא לא נעמא אפי' עמא כהני' לודאי עמא. אמנם זה הוא דוקא היכא דהא דהא להסתפק אה' נעמא א"ל ביה י"ל כיון דכ"מ הוא ב"י הו"ל ודאי עמא מש"כ היכא דאין להסתפק כלל אה' נעמא א"ל רק לבסוף נולד ספק למפרע בזה ל"ל דאף אה' בלחא לא נעמא או אפי' הו"ל ודאי עמא מזה"כ דהא אז לא הי' ספק כלל ומזה"כ י"י' נחמי' חוסו' לעומאה. ובח"ש חו' טועה דף כ"ה ע"ה ברה"י אינו דין דלא נמרי' מטעם לנעמא א"ל רק היכא דליכא רשומא והאך והכונן קמן ע"ש וכונתו כיון דבזה עכ"פ נולד הו"ל לפנינו ולכן נעמא אה' בחזרה ודאי. ולכן נבחר לנעמא עומאה למפרע כ"ו שלא דלמא ל"מ מקום להסתפק כלל אה' נעמא א"ל דהא אז הי' נעמד' אה' ע"מ חזקה הנוף דודאי לא נעמא מטעם בירור. ורק אח"כ כדלחיה הדבר בס' למפרע דלמא כדר דלמא נעמא מכבר. אמנם אין לעמא אה' למפרע דודאי מטעם ס"ט ברה"י והיינו דאפי' א"ל' דלמא או אפי' הי' עמאה בודאי מטעם ס"ט ברה"י ונעמא או לודאי עמא דז"א דהא אה' בלחא לא דלמא או ל"מ או ס' כלל למען לעמא אה' ויחדכא דנין לבירור ודאי לא נחסר ובודאי לא נעמא אה' או ולכן לא נולד לעמאה למפרע נחמה ודאי. ויבין דליחי' עמא ודאי מחילא דמעמא' אה' בחר חזקה כמו כל דבר דהא

ובזה אמרי' להמתיק דברי הגמ' חולין דף י" ע"ב כהא דיליף מנעט דאול' בחר חזקה אמרי' ודקאמרי' ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט דיה' היכי דלא אחזקו אבל היכי דאחזקו אחזקו. ולכאורה כיון דגמ' בעי' למדנה דלא אולין בחר חזקה והאך קאמר' אבל היכא דאחזקו אחזקו הא החזקה ל"מ. ושקרא' אה' דהו' מחלישי' לנעט הוא רק ע"ז דרשומת' החלונות וישא' שפיר ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט. והי' ליל דהחוס' שם ברה"י ודלחא מקסי' גמ' היכי דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא וכן אחר משניש שנעמא ודאי דאולין ביה בחר חזקה. ומי' דה"כ איכא רשומא גדולה כגמלא חסר חזק' למהר להבשר ע"ש. ובאור דברי תוס' הוא רק דלמא דוקא היכי דליכא רשומא דבזה סוג חזקה אלימא והוא חזקה הנוף דמהני ג"מ מטעם בירור הענין דודאי לא נשנה הנוף וזה מהני מטעם רוב אכל היכא דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא שום להאחר הזמן בזה ליכא בירור. ורק דיהי' מהני מזה"כ. וכן דליחי' אחר משניש שנעמא בודאי דבזה ליכא בירור דהא אחר מה' ודאי נעמא ופסי' מהני. ויבין יותר שפ"ד חו' ר"פ כל הוכחי' ברה"י ע"כ הא דאמרי' ויבא' רובא שלא נזכר דני שנתערב אפי' חמרי' שגמרי' דיה' כולם פטורים ולא אולין בחר רובא לחייב כולם הוא דמשום רובא לא נעמד

ובזה אמרי' להמתיק דברי הגמ' חולין דף י" ע"ב כהא דיליף מנעט דאול' בחר חזקה אמרי' ודקאמרי' ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט דיה' היכי דלא אחזקו אבל היכי דאחזקו אחזקו. ולכאורה כיון דגמ' בעי' למדנה דלא אולין בחר חזקה והאך קאמר' אבל היכא דאחזקו אחזקו הא החזקה ל"מ. ושקרא' אה' דהו' מחלישי' לנעט הוא רק ע"ז דרשומת' החלונות וישא' שפיר ביה אפל אין פוחתי' בו חלונות לראות אה' נעט. והי' ליל דהחוס' שם ברה"י ודלחא מקסי' גמ' היכי דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא וכן אחר משניש שנעמא ודאי דאולין ביה בחר חזקה. ומי' דה"כ איכא רשומא גדולה כגמלא חסר חזק' למהר להבשר ע"ש. ובאור דברי תוס' הוא רק דלמא דוקא היכי דליכא רשומא דבזה סוג חזקה אלימא והוא חזקה הנוף דמהני ג"מ מטעם בירור הענין דודאי לא נשנה הנוף וזה מהני מטעם רוב אכל היכא דליכא רשומא לפנינו כגון סקן שגמלא שום להאחר הזמן בזה ליכא בירור. ורק דיהי' מהני מזה"כ. וכן דליחי' אחר משניש שנעמא בודאי דבזה ליכא בירור דהא אחר מה' ודאי נעמא ופסי' מהני. ויבין יותר שפ"ד חו' ר"פ כל הוכחי' ברה"י ע"כ הא דאמרי' ויבא' רובא שלא נזכר דני שנתערב אפי' חמרי' שגמרי' דיה' כולם פטורים ולא אולין בחר רובא לחייב כולם הוא דמשום רובא לא נעמד

נה דלא חוקת" בכ"ט ברה"י עב"ח הוא רק כיון דהיא עמא
 בודאי ומתלה היכא דלא ניכל לעמא כודאי שפיר מעמידים
 גם ברה"י עב"ח ולפי"ו מתלה ס"ט ברה"ר ודאי משה"ר
 לחסרע ג"כ מכה כ"ט ועי"נ במוהרש"א ובמרמ"ל חלפ"ל
 בזה :

ואף דנבי מומין אולי' בתר חוקת הגוף להוליא ממון לר"ג
 בחוקת זו והסם אחרע ג"כ בחוקת דהא הרי מוח
 לפיך וע"כ מוכח דגם היכא דאיכא רעוהא לפנינו דליא הדבר
 מחוקתו מ"מ השנ"ו לבידור להאמירי זומן . הדבר נכון בדברי
 הרשב"א הרי"ל דכנה הפעם גבי מוינין דלין מחוקי' מרשות
 לרשות וכיון דרעוהא גולד כרשות הפעל ובשעה שילא מרשות
 האב לרשות הפעל אז עדיין ליה גיה רעוהא ובשעה האה
 היינו מחליט"י אהיה מוחתה חוקת' הגוף לבידור דודאי ליה
 מוינין כיון דל"ה אז רעוהא אמרי' הרעוהא שחלל אח"כ
 כרשות הפעל לא נרע כלל רשות האב . ולענין רשות האב
 הוב כללו ליה רעוהא כלל . והו"ה מתי חוקת הגוף מטעם
 בידור וכבר האריך ענין הכ"ט ש"כ פ"ר ע"ט . שחבאר הדבר
 היטב במ"ס דעיקר בזהו דר"ג הוא רלגבי רשות האב הוב
 כאלו לא הי' רעוהא כלל :

בזה אחרתי ליכב דברי הו"י עם כסוגי' דמומין ברה"י אל
 כנה דממהו על רבא דאמר לי"ח ר"י לא אזיל כהר
 חוקת הגוף כלל אלא כי לא אזיל היכא דאיכא חוקת דמומנה
 כי ליכא חוקת דמומנה אזיל גם ר"י בתר מה"ר . ופי' הכוונ'
 דהוא אפי' כיכי דאיכא חוקת אחרת כגון חוקת פטוי' ועי"ו
 חסמו הא הוב מרמי במקום חדא חוקת פטוי' והרי מוח
 לפניך והוא דמי' למקוה . וקשה אחלי' לא העמידו הו"י דכריסה
 ע"ד ר"ג דכ"ל דמוליאין ממון בחוקת הגוף ועי"ו ודאי קשה
 הא הו"ל מרמי במקום חדא חוקת פטוי' וחוקת הגוף ולר"ג
 איכא ג"כ חוקת ממון וזכר לא יחי' סיך הו"י הכוונ' ש
 חוקת פטוי' ל"ה כלל ענד מה"ר דמי' לר"ג הוא מרמי
 במקום חדא חוקת ממון וחוקת הגוף הוא חסד לפניך . וחוקת
 ממון ודאי חשיב חוקת גם ענד חוקת הגוף והף רי"ל בזה
 כמ"ס הגמיות הג"ל דחוקת ממון לא נוכל לנקי' למרמי
 לרעוהא כיון דל"ה חוקת המכרחה מ"מ עכ"פ יוקשה אחלי' לא
 מקיי' מו' קשיחס גם לר"ג . אלל לפני"ש יחא כיון דר"ג ס"ל
 דמוליאין ממון בחוקת הגוף ע"כ עטמו הוא משום דלין מחוקי'
 מרשות לרשות ולכן חשיב רשות האב כאלו ליה גולד רעוהא
 כלל ואו הי' בודאי מוליאין ממון כ"כ עכשו אף שגולד בה
 רעוהא מ"מ כיון דכבר היה כרשות הפעל חשיב רשות הוב
 כאלו ליה רעוהא כלל ומתלה ד"ק דהוב מרמי במקום חדא
 דהא לגבי רשות האב הוב כאלו ליה רעוהא כלל . ולכן לא
 מקשים רק לר"י דכ"ל דלין מוליאין ממון בחוקת הגוף ועי"כ
 עטמו מדגולד רעוהא בחוקת דל"ה רעוהא כלל בודאי גם
 לר"י מוליאין ממון וכיון דע"כ ר"י מחשב לרעוהא אף דגולד
 כרשות הפעל לרעוהא גם לרשות האב . ומתלה דמק"י שפיר
 אחלי' ליה חוקת ענד חוקת פטוי' הא הו"ל מרמי במקום חדא :

ומעתה עי"ו ילפ"ק הא דמי' חוס' על קשיחס דלמא כעטע
 כפרה משום חוקת ומ"ו או מוכס דאיכא חוקת אחרת
 כעגדה דהעמד פתח ע"ח . או משום דהו"ל חוקת שלא נכתרה
 ולפמ"ש יהי' ק"י המיס' במ"ע ויהי' נדמים הכ' מ"י . כיון
 דהא דמעמיד' הפרה בחוקת הראשונה דידע' דגולדה כפרה
 הוא חוקת אילמתא והוא חוקת הגוף והלו דלין מעטע בידור
 דודאי לא נשתנה גוף הפרה מממות שהי' בשעת לידה כיון
 דליכא רעוהא כלל וחוקת זו מחבי' לר"ג אפי' לטוליא ממון
 אף דרוב לא מהני . כ"כ יל גבי אי' דרוב ל"מ ואפי"ה מחבי'
 חוקת הגוף . וגם ל"ש מ"י הכוונ' דמ"ס הוא ענד מה"ר דהא
 חוקת שומאה לי"ח כלל לגבי מה"ר . ונדחה מ"י הא' של מוס'
 אס בתי' הכ' י"ס לעיין דהנה מ"ס חו' דחוקת שלא נכתרה
 ל"ה חוקת הדבר כיון כסכרה כיון דחוקת אינו מטעם בידור
 הפנין דע"י חוקת ליכא בידור כלל ר"ה דהוא ממוה"כ שלא
 לטוליא הדבר מחוקתו חספס ולהעמיד דבר ע"ח כמו שהיינו
 מחוקי' את הדבר קודם לידת הספק . והא הינה בחוקת
 שכתברה בשעתה דהיינו מעמידין הדבר ער עכשו בחוקת
 ש"ה אין אנו מוליאין אורח מחוקתה בספק . משח"כ בחוקת
 שלא נכתרה דגם עד עכשו לא היינו דלין כדבר בחוקת בזה
 מה"ס נחוק אח הדבר למפרש על החוקת הידועה לנו עכשו
 כיון דיכול להיות דכבר יאל הדבר מחוקתו ולדע"ה יומה הדבר
 כמו שהי' ע"כ בספק משה"י כ' חוס' שפיר דחוקת שלא נכתרה
 לא הוב חוקת אמנם דבר שהא מטעם בידור הפנין דידע'
 ע"י דבר נכתבר לנו חדש דהדבר הוא כך בזה בודאי מלך
 הכברה אזלין בתר"ף אף דל"ה מזכיר בשעתו דמה בקך מ"מ
 כיון דעכשו נכתבר דהוא כך דלין לודאי ממחט הבודור ולכן
 מתלה אי' אחריון בקו' הכוונ' דהפעם דפרה הוא מחמת חוקת
 הגוף דכיון רעולדה כפרה דע"י כמורה בידור דודאי לא נשתנה
 גוף הפרה ולא נפרפה אח"כ בזה לש"ל דלא אזיל' בתר חוקת
 זו כיון דלא הי' גולד לנו בשעת שגולדה דהיא כפרה דמה בקך
 כיון דעכשו גולד לנו אח זכ' ועי"ו דידע' כמורה בידור
 דודאי לא נפרפה בזה ודאי מהני :

ולישב אח זה אקדו' סוגי' דגמ' מלין דאמרי' מ"ל
 דאולי' בתר רובא רובא דהיתה קמן כגון ע"י
 מניות וכנהדרין לא קבבע' לן דכתי' אחרי דב"י דהיתה כי
 קבבע' לן רובא דהיתה קמן וכו' ולכאורה מלין ע"כ ע"כ
 רובא דהיתה קמן מריבא דהיתה קמן דרובא דהיתה קמן ר"ה
 בידור גמור כמו רובא דהיתה קמן . ופיר קשה לפני"ש הו"י
 כנהדרין הא דאמרי' א"ה במומין אחר הדוב מדות הולכין
 כנהדרין אחרי הדוב הוא דכנהדרין המיעוט כחלן דהיתה
 דמי' . וכבר האריכו בסנהדרין' לטוגה דברי מוס' ובשעתו דהיה
 הוא דכ"מ גבי רוב איכא עכ"פ גם משוע"ה משח"כ ככנהדרין
 וההרוב ממש' את המיעוט והמרי דהם מועט' בדבר
 והמיעוט כחלן דהיתה . ולפי"ו מתלה קשה אה"ך נוכל ללמוד
 גם רובא דהיתה קמן מסנהדרין הא דכנהדרין המיעוט כחלן
 דהיתה משח"כ ברובא דהיתה קמן איכא עכ"פ משוע"ה אמנם
 הדבר נכון הוא דמ"ס חוס' דכנהדרין אזלין בתר הדוב
 משום דהמיעוט הוא כחלן דהיתה והוא כיון דהרוב כחשיבן את
 המיעוט לומר דהם מועט' ולדבריהם הם כחלן דהיתה . וקשה
 הא כ"כ המיעוט ממש' את הרוב כחלן להיפוך ר"ה המיעוט
 הם . ומ"ל דהאמה הוא עם הרוב והמיעוט מופש' הם דל"ה
 האמת הוא עם המיעוט והרוב מועט' הם . ע"כ משום דאולי'
 בתר רוב ואמרי' דודאי האמת עם הרוב והמיעוט מועט' הם
 וא"כ ע"כ מוכח מסנהדרין דאולי' בתר הרוב ול"ה המיעוט
 אפי"כ ל"ל בתי' הכוונ' הוא דודאי מוכח מסנהדרין דאולי' בתר
 רוב רק ד"ל דוקא כנהדרין ללחור דאולי' בתר רוב או
 המיעוט כחלן דהיתה בזה אולי' בתר הרוב . משח"כ במקום
 דהף אס כ"ל בתר הרוב עכ"פ יחי' כחלן מיעוט בזה לא
 אולי' בתר רוב . ולכן במומין דע"כ איכא מיעוט ויכול להיות
 דמוליאין ממון שלא עדין לכן ל"ה במומין אה"ר :

ואתה

וי"ו בזה הא דמי' חו' דחוקת פטוי' ל"ה חוקת כלל לגבי
 כה"ג והוא הכוונ' מ"ס מחוקת שומאה גבי יוקה ע"כ
 בש"כ פ"ב ד"ל דבונה דהא באתה איכא מרשות לרשות ואין
 להחיק הרעוהא לרשות האב כלל ורק לענין ממון דחוקת
 ממון אלים טובא ועי"כ הי' מקום להסתפק קלה כשילא
 מרשות האב לרשות הפעל אם להוליא ממון אז לכן מלמד"ס
 הרעוהא אח"כ שלא להסתיק ממון . משח"כ חוקת פטוי' ל"ה
 חוקת כלל לגבי חוקת הגוף ולכן אין מחוקי' מרשות לרשות
 לענין חוקת הגוף (וי' להאריך עוד בזה ובהא דלין ומתלה
 חוקת גרם נרה . דהיא ג"כ דהיא חרשו' לרשות כיון דלחור
 הפרכה היא כרשות הכן והא הו"ל כחלוקת הפוסקים
 כראשונ' כסוגי' דמומין כליזה ענין השיב עי' שגולד ספק
 כרשות ואכ"מ .)

והנה ר"מ פליג על רבנן ברובא דליחא קמן וס"ל דתי' למטוטא אכל על רובא דליחא קמן כגון בשול כרוב או כל פריש ע"ו לא פליג ר"מ והטעם הוא דדוקא רובא דליחא קמן דלינו רק מטעם ביורד דחילין דהוא ככרוב אכל מ"מ המיטעם הוא כמאן דליחא דאם בחמת הדבר יא מהרוב והוא כמיטעם הוא כשול כמיטעם שגוג או אינם לכן ס"ל לר"מ דתייב למיטעו . משא"כ רובא דליחא קמן דבזה המיטעם כמאן דליח' דמי . וזה איש מטעם ביורד דוקא דהא דלינו דמוקד לאכול כל המטרונות וכן ככל דפריש אך איסור כולם פירשו והטרו כולם מטעם כל דפריש ובה בזה ל"ה ביורד דהא בזה איכא ודאי חדא דהוא של איסור . אע"כ רוב' דליחא קמן בלא הטעם דביורד הענין מותר כ"כ מלך בשול כרוב או כל דפריש ועי"ז אמרינן בהפוך האי' להיות היסור . וע"י רובא דליחא קמן פקע סאי' ויהיבך ליתר וזהו המיטעם כמאן דליחא דמי דהא אפי' המיטעם אי' כהפוך להיחר ולכן לא פליג ר"מ על רובא דליחא קמן לחוס למטוטא דהא בזה המיטעם כמאן דליחא דמי ומטעם זה נכתבו המכתבין' דלא אמרינן כרובא דליחא קמן מטוטא לחוקה כיון דכרובא דליחא קמן המיטעם כמאן דליחא שפיר טובל ללמוד דלואי' בזה בחר רוב מסנהדרין כיון דגם בזה הוא דומה ממע' לסנהדרין דאם יזול בחר הרוב יחי' המיטעם כמאן דליחא (ובזה אמרה ל'על הא דאמרי' בפ"ק דתמכותו בפי' מניחו ולקח בחמת מהן הוהו מטעם קבוע וילפי' זה מזורק אכן לנו דרוב וסרלא וחד מל' דפריש' וע"כ דלא חילי' נקבוע בחר הרוב . ויהא המרדכי הקשה גם בסנהדרין אמאי יזול בחר רוב הא הו"ל קבוע ותי' כ"כ דנבי סנהדרין המיטעם כמאן דליחא ויל' כ"כ כמי' דהיבא דאם יזול בחר הרוב ליכא להמיטעם בזה ל"ה קבוע' וליכא דלמא בפי' מניחו גם בבלקא חילי' בחר הרוב וזו אפי' המיטעם הוא כמאן דליחא תחת בטול כרוב . והוקף בורק אכן לנו דבזה ע"כ המיטעם כמאן דליחא דהא אם הרב למרי' ודאי פטור בזה לא חילי' בחר רוב) :

להא דאמרי' רוב בעילות אחר הבטל בעינן כ"כ רוב דרוב פעמים הוא כן דרוב בעילות אחר הבטל אכל מ"מ יש לחוש למיטעו עכ"פ דיכול להיות דליחא אף רוב בעילות אחר הבטל ה"י יחא דזה חשיב רובא דליחא קמן אמנם מנ"מ המטעם דלענין זה ל"ה לבד לרוב דודאי הוא כן תמיד דרוב בעילות הוא אחר הבטל וע' כס"ס סי' קפ"ה מ"ש בזה ליכא דברי הרמב"ם בפ"ה מ"ה א"ב דכתב מי שהזמיק בשאר בשר דנין בו על פיו אע"פ שאין שם ראי' כגריה שזה קרוב ומלקין ושורפין על חזקה זו . וראי' לזה מה שדנה תמו' במכה אביו ומתין לנו ראי' כגריה שזה אביו אלא כמחקה . ותמיהו על הרמב"ם דהא בגמ' ילפי' מזה דלואי' בחר רובא ורוב בעילות ממשל . וכתב ליכא דלוא בעי' חזקה דהי' ממוקף אלא דנהג עמה כדרך אישות ושיהי' רוב בעילות ממנו ע"ש . ואל"כ לזה דהי' רוב בעילות אחר' הוא מטעם חזקה ואינו משך דלמא מאחר נחשברה ח"ל יזול בחר רוב . וע"ז שפיר קשה הא זה הוא רובא דליחא קמן כיון דידעי' דהי' רוב בעילות מהבטל אמאי' לא ניתמ דמבטל נקלס הוהו (ובדרך לפול' אמרתי ליכא בזה דברי תו' ריש גרה ב"ה דליכא כשואל מנופה דכתב דחזקה שאינה מבוררת ל"מ חזקה כדמוכח בהכל שומטין דקאמר אחי' ממכה אביו ומפריה אדומה דלואי' בחר רובא והוא תמוה דהא ממכה אביו ליכא ראי' כלל דחזקה שאינה מבוררת ל"ה חזקה דהא בזה ליכא החשש דלמא אביו הוא טרפה רק דלמא לאו אביו הוא ובגאנות רי"פ הגי' בדברי תו' עדים וזממ' במקום מכת אביו דכדרי תו' חולין . אמנם בחמת בהמרדכי חולין מבוחר כהני' וגם ממכה אביו הוא ראי' דחזקה שאינה מבוררת ל"ה חזקה דז"ל ואין להחיר מטעם דחוקת' כל פ"ה חזקה קתייבא דההיא לא חיקרי' חזקה כדמוכח בפי' ס"ל דאמרי' מני' דלואי' בחר רובא אחי' ממכה אביו ואינו דרממא אחר קטלי' וכן מעדים וזממ' ומפריה אדומה ודלמא טרפה ניתנו אלא משום דלואי' בחר רובא ואמאי' דלמא משום דמוקמי' חזוקיייהו שאינה טרפה דפריה נח שתי' וכן הל"ל י"ש לו יזור על אזה כיון שיש לו כן וכן העידו' וכו' עכ"ל ע"ש בפי' הרמ"ה וכ"כ תהי"ד בפי' הרי מבוחר להריא דכ"ל ברה"י הגמ' ממכה אביו דלואי' בחר רובא דהוא הניחוש להלמא האב הוא טרפה וזה מחמתו גדול . ולהוור הקושי' אמרתי דהי' קשה לנו קו' הל"ל האך מוכח ממכה אביו דלואי' בחר רובא דליחא קמן הא בזה הוא רובא דליחא קמן כיון דרוב בעילות אחר הבטל . ולכן ס"ל דהא דחשיב במכה אביו רובא דליחא קמן הוא כיון דהחשש הוא ג"כ דלמא אביו הוא טרפה ואינו ראי' להוליד ולג"ל ולתלות כרוב הבעילות שזה אחריו דהא ספק הוא דלמא בעילתו אינו ראי' להוליד וע' באוה בפי' ל"ה . רק כיון דלואי' בחר רובא רובא אינם טרפה מניולא שפיר תלי' אחריו דרוב בעילות אחריו וחשיב רובא דליחא קמן משא"כ ח"ל יזול בחר רובא דליחא קמן אז יחי' החשש דלמא הוא טרפה ומיילא' לא יחי' רובא דליחא קמן . ואל"כ דעדיין קשה דהי' דל"ה חזקה מודח' האב י"ב מדש כיון דזה הוא חזקה שאינה מבוררת . מ"מ לאחר י"ב הושג לאחר הירוינה אגלא' מלמא למפרע דהי' רובא דליחא קמן . אפשר לומר דבס"ד זו דלא חולין בחר רובא דליחא קמן רק בחר רובא דליסור קמן וע"כ לזה חוש מטעם ביורד רק מנהיב דניול בחר הרוב והמיטעם כמאן דליחא דמי י"ל כמו דאמרי' דחזקה שאינה מבוררת ל"ה חזקה דבעי' שיהי' מבוררת כעטמה כ"כ אמרי' גם ברובא דליחא קמן והולכים אחריו דבעי' דוקא שיהי' הרוב מבורר כשע"כ בזה ובלאכזה קשה הא זה אם אינו מבורר כשע"כ בזה לא חילי' גם בחר רובא דליחא קמן דלינו מטעם ביורד ולכן ממילא כיון דכשעה שגולד הולך לא הי' מחוקק' לבנו אי' לאו דהא אז עדיין לא הי' ביורד דאביו לא הי' ערפה ואף דלמא י"ב מדש נקודע דלא הי' ערפש תי"מ אין מוחקים אותו לאב מחמת הרוב למפרע כיון דראוב

ובזה אמרתי ליכא הו' דאמרי' בסוגי' רמ"א אחי' ממכה אביו ואינו דא"ר קטלי' וליחוש דלמא לאו אביו הוא אלא לאו משום דאמרי' זיל בחר רובא ורוב בעילות אחר הבטל . והרבה דברו ע"ה המכתבין' הא ח"ל יזול בחר רוב האך נהי' מחוקק' אחד לכתב דלמא לאו אביו הוא . גם הפני' יושט הפלה בתי' לקידושין פ' יו"ד יוחסין דלגבי ממוז כיון דאמריה מוכיח ספק ממוז יכא לא חילי' בחר רוב משום דרוב לא הוה ודאי רק ספק אלא דהמורה התיב ספק ובממוז דבעי' ממוז ודאי ולא ספק לא חילי' בחר הרוב ע"ש והוא כעין דברי הש"מ ב"מ בסוגי' דחקי' לענין מעשר בהמה כיון דאמריה קו' עשירי ודאי ולא ספק לא חילי' בחר הרוב ע"ש ומהו ע"ז הש"ס בש"א פ"ה דא"כ האך משכחה לה קהל ודאי כיון דבכל מקום הוא דלמא לאו אביו הוא ויל"ה קהל ודאי ע"ש . אמנם זה קשה האך הי' ס"ד דלא יזול בחר רוב אפי' לא יחי' משכחה קהל ודאי . גם על הש"ס ע"ז דכתב דלענין מעשר לא חילי' בחר רוב משום דבעי' עשירי ודאי קשה דא"כ האך משכחה מעשר בהמה דלמא אחד מהם הוא טרפה ופטור מעשר ולא הוה זה עשירי . וזו דלואי' בחר רוב הא לענין מעשר לא מהני רוב דלא הוה עשירי ודאי :

עוד קשה לי דמסוגי' משמע הא דלואי' במכה אביו בחר רוב הוא דרוב בעילות אחר הבטל ואפי' אם זינחה עם אחר האפי' דנין עליו דהוא אביו מכת רוב בעילות אחר הבטל וכדאמרי' בסוטה ל"ו . ולכאכזה קשה הא זה הוא רובא דליחא קמן דלא דפי' מדי נקלט הורע . ואמרי' דודאי הוא מרוב בעילות שהוא מהבטל והוא דומה לכל דפריש מרובא פריש ורובא דליחא קמן ודאי מטי . ואל"כ האך מוכח ממכה אביו דלואי' בחר רובא דליחא קמן כיון דזה חשיב רובא דליחא קמן . בשלמא אי הוה אמרי' דגם

או לענין זה שיהי' קהל ודאי . וזה אמרין שפי' כיון דלפי האמת הוא רובא דליק כיון דרוב צביליה אחר הבעל ממילא מה דנוגע לענין אסור אמרו המיעוט כמאן דליחא וגם זה אמרין נהפוך האיסור להימר והף אס בחמת אינו כהן אפילו הכא גרמא הכוזב דניזל בחר רובא דליחא קמן ולהחזיק המיעוט הכרוז שיהי' פקע האיסור נס אס הוא הכרוז והא דכחז ספ"י לענין ממור לא אולי' בחר רובא הוא דוקא לענין ממור דבזה לש"ל נהפוך דאס בחמת הוא כשר לש"ל דיהי' ערפה אסור לנא לקהל וכוזא ג"כ בכלל מ"ש דבתימר ל"א נהפוך ילקן המיעוט כמאן דלי' משא"כ להפוך שיהי' בכלל ספק אס הוא קהל ודאי נזיא שפיר דהמיעוט הוא כמאן דליחא מהמת רובא דליחא קמן . וכוזא זה ברא דמטבא לענין ערפה דוקא מה שנוגע לענין מעשר אמרי' דבזה לא אולי' בחר רוב דבמטבא בעי' עשירי ודאי ולא ספק משו"ס גבי קפץ אחר מן המטבין לא מהני רוב . משא"כ לחוש שהיא ערפה . דהא דערפה פסור ממטבא הוא מזה"א ערפה . ובין דלענין אי' ערפה המיעוט כמאן דליחא התפך האי' להיות הימר . ולפי האמת לענין ערפה הוא ג"כ רובא דליק ולקמן אדבר עוד בזה . ובין דבדואי פקע האי' ערפה ממילא איך אס הוא בחמת ע"מ כ"כ כיון דליק בן אסור שפיר מטיב במעשר כיון דהאי' ערפה כמאן דליחא דמי לענין איסור :

ועתה אהזור לדברי חו' דמקסי האיך יליף מפכה דלמא הטעם משום רובא כיון דפרה בת שתי שני' ומהו ע"ז חו' דהא חו' מקשו מאי פריך הגמ' מגיל דלואי' בחר רובא כיון דלואי' בחר חוקה כ"כ דלואי' בחר רובא דהא רובא וחוקה רובא עדיף יחי' קמיבעי ללא יליף חוקה מקרא . וה"כ אס נישא דגבי פרה הטעם משום חוקה ממילא ידעי' דניזל בחר רובא מזה"א . והרשב"א כתב לדמות דהא דאמרי' רובא וחוקה רובא עדיף הוא לפי האמת דלואי' בחר רובא משא"כ בס"ד ללא ניזל בחר רובא לא ידעי' זה דרובא וחוקה רובא עדיף ע"ש ולא הבנתי דל"כ מאי קאמר בגמ' מגיל דלואי' בחר רובא רבא דליק לענין ע' מתי' לא קמבעי' לן והיינו ע' בתר רוב . והא חו' נדה דף י"ח ע"ב דב"ה אחר הכוזב כ' דגבי ע"מ איכא ח"א ענין רובא דהכמה בחיי' בחא"ש ע"ש וא"כ ע"כ הא דלואי' בחר רוב להסיר איך דליחא חוקה לאיסור הוא משום דרובא וחוקה רובא עדיף . ולפי' ממילא לס"ד דהיי' ללא דלואי' בחר רובא רבא דליק לענין ע"מ או לא ידעי' דרובא עדיף חוקה . וממילא כ"כ יחי' אסור מזה חוקה אי' . וזו קשה ג"כ לדברי חו' דכתבו בחי' ב' דהא דרובא רובא עדיף ילפי' מפכה ובל"ז היה אמרי' דחוקה עדיף מרוב . וקשה ג"כ דל"כ בס"ד ללא ידעי' מפכה גם ע' מתי' יחי' אסור מזה ח"א :

אמנם הדבר נכון דמ"ש הרשב"א דהא דרובא עדיף מחוקה הוא לפי האמת דלואי' בחר רוב טעמו הוא דהא מתי' לר"מ דמיה' למטבין ולא אולי' בחר רוב ואפ"ה ס"ל דחוקת' דבר אחוקה . והטעם כיון דלענין זה עדיף חוקה מרוב דבחוקה ליכא מיעוט כלל כיון דאינו טעם ביחוד רק מנה"כ . משא"כ דרוב דהוא מטעם ביחוד ואיכא עכ"פ מיעוט לכן לא אולי' בחר רוב דהא מיה' למיעוט . וממילא בס"ד דגמ' ללא ניזל בחר רובא דליחא קמן והוא כיון דליכא מיעוטא ותייחס למיעוט ממילא בס"ד ון לא מתי' למיך רוב מחוקה ד"ל דהא דחוקת' דבר אחוקה הוא משום דבזה ליכא מיעוטא משא"כ ברוב דליחא מיעוט לא אולי' בחר רוב . ורק לפי האמת דלואי' גם בחר רובא דליחא קמן מחמת ביחוד ולי"ה למיעוטא חו' מזה הסברא כיון דלא מיישין למיעוטא דרוב עדיף מחוקה כיון דרובא הוא מזה ביחוד וחוקה אינו מטעם ביחוד ובג"ל משא"כ לנאד רובא דליחא קמן מחוקה זה לא טובל לליף מזה כ"כ .

דכרוז לא הי' מבורר בטעמיה' . והף דלפי האמת דלואי' בחר רובא דליחא קמן י"ל דנס אלי"ה מבורר בטעמיה' מהני ג"כ רוב מזה ביחוד . מ"מ בס"ד דרוב לא כוז ביחוד לריך להיות דוקא מבורר בטעמיה' כמו דאמרי' בחוקה . ולכן מיי"ת שפיר דאי' ממכה אביו דחוקה שרינה מבוררה ל"ה חוקה אמנם כ"ז הוא רק דרך פלסול לחומר הקו' ומפסקוה דברי הגמ' נראה דכח"ל הוא רק דלמא חתפורה דחף דרוב צביליה אחר כבעל מ"מ נישא למיעוט וזהו קשה הא כוז רובא דליחא קמן ללא קמיבעי' לי' :

וְיִשָּׁב חו' זה נעתי' עפ"ד חו' זכחי' ד"פ כ"ה ס"ל במ"ש דמושי' אי' אחר הכוז בחד דנשקלין בנשרפין דמשי' רובא לא ענדי דבר דהוא שקר דהא אחר מהס הוא פטור בודאי . ולכאורה הא בכל מקום ברובא דליחא קמן בבטול דרוב מוחרי' כולם ועבדי' דבר שהוא שקר דהא אחר מהס הוא ודאי איסור . וכן כלל דפרי' מחזיקין כולם וז"ל בשנאם לענין בטול ברוב וכל דפרי' בזה המיעוט כמאן דליחא נהפך שיהי' ליתום היחא ר"ע"י רובו טומרו כולם והאיסור כמאן דליחא דמי כיון דהאיסור נהפך להימר אכל בזה לש"ל נהפך לענין שיהי' מחזיק מיהא דפי' לא אמרי' נהפך לחייב זכחי' כיון דהוא פטור מזה חוקה ל"ש נהפך דוקא לענין איסור אמרי' והפך שיהי' האיסור כמאן דליחא אכל לא לחייב זכחי' . וכן ל"ל בחו' דהס דכחזו דמושי' לא אולי' בהנשקלי' בהשרפין בחר רוב כיון דה"ל קבוע . וקשה דל"כ האיך שייך בטול ברוב נישא הימד דהוא קבוע . אע"כ דהוא חפ"י דגבי איסור ל"ה קבוע כיון דנחבטל והאיסור כמאן דליחא משא"כ לחייב אדם ל"ה בטול ברוב ובין דל"ה בטול ממילא דכל קבוע כמעמ"ד :

ואף דחו' הכוז כן גם על בחמה בנשקלי' בנשרפין ובכמה שייך בטול יחי' דחוס' ס"ל דבתימר ל"ה בטול דק באיסור והכמ"ל בזה המיעוט ל"ה בטול לחייב מיהא חמורה דזה חטיב כאלו נבעל בהייה שהוא פטור מתייחס חמורה לסיוס חייב מיהא חמורה . וזהו י"ל הא דמקסי חוס' שס בס"ד דגמ' דהוא מתי' הנשרפין בהנשקלין דכריך הגמ' ה"ל ברובא נשקלי' ניהו . ומהו חו' הא רוב לא מהני משום קבוע . ד"ל דלענין שיהי' נשטר מתייחס חמורה שייך בטול וממילא לא הוה קבוע ואכ"מ :

ולפי' י"ל דהא דלואי' בחר רובא דליחא קמן לפמ"ש בס"ד זו הא דגמרי' בכהדרין איך דהס המיעוט כמאן דליחא דהוא דנס ברובא דליחא קמן המיעוט ג"כ כמאן דליחא כיון דנהפך האי' להימר והא דלי' דהא מותר להכלול כל ההתרבות ע"י בטול ברוב וע"כ המיעוט כמאן דליחא דמי ולכן גמרי' מהנהדרין דלואי' בחר רובא דליחא קמן . ולפי' ממילא לענין מיהא לחייב מיהא מחמת הרוב דבזה גם ברובא דליחא קמן ל"ל דהמיעוט כמאן דליחא והא דלי' ללא אמרי' ביטול ברוב לחייבו מיהא וע"כ משום דבזה לש"ל נהפך לחייבו מיהא וממילא בס"ד דגמ' דהיכא דהמיעוט כמאן דליחא לא אולי' בחר רוב או לא אולי' בחר רוב לענין חיוב מיהא גם ברובא דליק כיון דרובא דליק לא עדיף מרובא דליק רק דבזה המיעוט כמאן דליחא ומיילא כיון דלענין דמי נשטח המיעוט כמאן דליחא וכמו ללא אולי' בס"ד זו בחר רובא רובא דליחא קמן . ולפי' יליף הגמ' שפיר ממכה אביו דלואי' בחר רובא דליחא קמן דלענין מיהא המיעוט כמאן דליחא וכרובא דליק לא עדיף מרובא דליק ובין דמוכה דלואי' בזה בחר רובא דליק מניילא מיהא דלואי' ג"כ בחר רובא דליק . כיון דג"כ מוכח דהא דלואי' בחרה אביו בחר רובא דליק הוא רק מזה ביחוד הענין דל"ה להמיעוט והף דהוא כמאן דליחא ממילא דל"כ אולי' ג"כ בחר רובא דליק דהוא ביחוד כמו רובא דליק :

ולפי' י"ל דממילא לענין זה דמחזיק אוחו לנא לענין כהוז

דיל דלא אזלי בתר רובא משום דהיינו למיטעא. ולפי
 ממילא כרובא דליחא קמן עגון כל דרשו דזה היה מטעם
 בירור דאמרי' דודאי פריש מן הכוזב. והמישט הוא ג"כ
 כחולן ליתא דפי' הרוב אמרי' דפקע אתי' לגמרי ונהפך
 הא' להיות סהר זכא דפי' מסבדא דרובא דליחא קמן
 עדיף מרוב כיון דהוא מלך בירור והמישט הוא כחולן דליחא.
 אמנם כ"ז הוא לישב דברי הרשב"א משא"כ ע"ד המוס' למי'
 הא' דהאיבעי' דגמ' קאי לראב"י דלא ס"ל חוקה מקרא.
 הק' במ"ע מאי מקמי' מסבדא דלחא העטס הוא משום חוקה
 דא"כ ידעי' חוקה מקרא. וממילא ידעי' דאזלי' בתר רובא.
 ידוקק לומר דק' המי' הוא ריק' למי' הכי' דהא דרובא
 עדיף מחוקה לא ידעי' רק משה :

והנה הר"ן כוסיף בקי' המי' דלחא כשהו העטס משום
 רוב ויחוקה שניהם מהני משא"כ רוב למודא ויחוקה
 למודא לא מהני. ויש להחמיק דברי ר"ל כמו דאמרי' לפי
 האמת דאזלי' בתר חוקה חף כס' הסקול והיא משום דהוא
 מנהיב להכיר ספק זה ע"י חוקה. כ"כ י"ל אזלי' בתר
 חוקה למודא בלא רוב עמו ודאי דכ' הסקול לא יחיר ע"י
 החוקה משא"כ היא דאזלי' רובא ולא נבאר רק מיטעו י"ל
 דספק שאינו רק מיטעו ספק זה יהיה מחמת חוקה ולכן
 רוב ויחוקה מהני כיון דכזה המיטעו כחולן דליחא דהוא יחיר
 ע"י החוקה וכיון דהמיטעו כחולן דליחא ממילא דאזלי' בתר
 רובא דליחא קמן כמו דאזלי' בתר רובא דא"כ מחמת בירור
 כיון דהמיטעו הוא כחולן דליחא. אמנם מפשטות דברי
 המי' לא נראה דקושיאם הוא מטעם רוב בירור חוקה
 דהי"ל לפרש :

ונראה לענ"ד דדברי המי' מיישב' בל"ז והוא דהא
 דאמרי' ר"ח רובא עדיף הוא דוקא בחוקה
 באינו בירור כ"כ והוא דכיבא דהתע' החוקה עגון ההוא
 דעט כ"ל משא"כ חוקה עגון דהוא חוקה הליחא וכלל דהא
 לפי האמת עדיף חוקה זו מרוב דהוא גם מטעם בירור הענין
 דאמרי' בוראי לא נשתנה הגוף. והכי דל"ל דחוקה עגון
 מהני מטעם בירור למודא דאמרי' מסתמא לא נשתנה הגוף
 דא"כ הא לא מהני החוקה רק מטעם רוב דאמרי' מלך בירור
 דודאי לא נשתנה ודאי דליחא עכ"פ מטעמא דיכול להיות
 דנשתנה וי"ל הגוף מקדמותו לזה ע"כ דליחא וכיון דליחא לזה
 ממילא מוכח דאזלי' ג"כ בתר רובא כמו דאזלי' בתר חוקה
 הגוף ול"ה להמיטעו דיכול להיות דנשתנה הגוף ע"כ דליחא
 להמיטעו ממילא כמו כן אזלי' בכל מקום בתר רוב ול"ה
 להמיטעו. רק דל"ל דאף דרובא ליחא מ"מ אזלינן בתר חוקה
 הגוף כיון דכזה היכא שניהם דהוא מלך בירור דאמרי' דודאי
 לא י"ל מקדמותו ולא נשתנה וזה הוא מטעם רוב. וגם
 חוקה הגוף מהני ג"כ מטעם רוב כיון דהי' מחלטה ק'
 מסתמא לא נשתנה ומשמיר'ס הדבר על חוקתו הראשונה.
 וחוקה הגוף ודאי עדיף מרוב כיון דכזה היכא שניהם מעליות
 הרוב דהוא ג"כ מלך בירור. וגם מטעם חוקה. ולכן
 מקמי' מי' שפי' דלחא כשהו העטס הוא משום חוקה דהיינו
 דליחא חוקה עגון כיון דידעי' דנולדה כשרה. ויחוקה זו
 אנו משמיר'ס אומה על חוקתה כיון דליחא הרמי' להשלימות
 מלך בירור ומלך חוקה י"ל דזה מהני משא"כ רוב למודא
 ויחוקה למודא לא מהני דעבי' דוקא חוקה שיהי' בו שניהם
 מלך בירור ומלך חוקה. וע"ז מי' דאי' חוקה אחרת דהעמד
 שחא ע"מ וממילא לא נוכל לומר דהעטס כשהו הוא מטעם
 חוקה וע"כ דלינו רק מלך בירור דודאי לא נשתנה הגוף וזה
 לא מהני רק משהו בירור וריק' עכ"פ מטעמא ולא עדיף
 מרוב. או דמשום חוקה לא מהני כיון דהוי חוקה שאינה
 מבוררת ל"ה חוקה. כ"ל בפ' המי' דעיקר קי' המי' היא
 דלחא מהני כשהו החוקה כיון דגבי פרה ליכא רשותא כלל
 ואיכא חוקה הגוף דמלך בירור הוא בירור כמו רוב. ומלך

חוקה עדיף מרוב כיון דכזה היכא חוקה כהני רוב. ומחוקת
 הגוף ודאי לא מלינו למילף רוב מחמת כ"ס :

ובזה יהי' מיושב ג"כ דברי מי' גבי מכה אביו בדי' עגון
 שהי' אביו אמו מכוש' כניהא"ס דכי' וי"ל ועוד הוא
 מלי למידק ולחמא משום דאזלי' בתר חוקה דהעמד העט
 בחוקה לזקוט עכ"ל ויש לעיין למח' נקפו מי' דוקא חוקה
 לזקוט ולא כשהו חוקה הימר לבעלה. ויותר מזה הי"ל לנקוט
 חוקה כשרות לכהונה דהא על חוקה לזקוט ויחוקה הימר לבעלה
 י"ל דהי' באונס כמ"ש התרש"א דלפי' האמת ל"ק קי' המי'
 משום דעדיין יש לחוש דלחא הי' באונס אבל חס' היחא
 דמעמירין אומה ע"מ חוקה כשרות לכהונה ליכא גם חס'
 אונס דהא גם באונס נהי' דלא נהסדה לבעלה מי"מ נפסלה
 לכהונה ובוהו יהי' קי' המי' במ"ע גם לפי האמת הא לא מוכח
 דאזלי' בתר הרוב דלחא העטס הוא משום חוקה כשרות
 לכהונה. אבל לפי"ס י"ל זה דיל' דזה לא הי' קשה להמיר
 אחי' לא דחה הגמ' דלחא העטס הוא משום חוקה משום
 דכזה י"ל כיון דאזלי' בתר חוקה מכ"ס דאזלי' בתר רובא
 דרובא וחוקה רובא עדיף ולא יוקפי' רק דלחא העטס הוא
 משום חוקה לזקוט והוא חוקה כשרות דהוא חוקה אלימחא
 כמו חוקה הגוף. דחוקה כשרות אלו מלך בירור דכל ישראל
 בחוקה כשרות הן ואינם משדדי' על איבור וזה הוא מלך
 בירור הענין דידעי' בבירור דודאי לא עברה על אי'
 אשח איש לזנות תחת בעלה. ובל"ז הוא ג"כ חוקה דמעיקרא
 דהא ודאי נולדה כשרה ומחוקה משען כ"כ מעמיר'ס אומה ע"מ
 הראשונה דעדיין היא כשרה ולכן בחוקה כשרות איכא תרווייהו
 למעלימחא בירור הענין וגם חוקה דמעיקרא בלירוף שניהם
 עדיף מרוב משום דחוקה זו אליס ציבוא וי"ל דדוקא חוקה כזו
 מהני ולא רוב ולכן לא מקמי' הוי מחוקה הימר לכהונה כיון
 דלין זה מלך בירור רק מחמת חוקה קמימחא וע"ז י"ל כיון
 דידעי' דאזלי' בתר חוקה נוכ"ס דאזלי' בתר רוב. ולדברי
 הר"ן דכתב בהק' משהו דלחא רוב וחוקה שניהם מהניס
 יהי' קי' זו במ"ע הדין טובה דאזלינן בתר רובא מחמת אביו
 דלחא חס' העטס הוא מחמת רוב בלירוף חס' לכהונה דדוקא
 שניהם מהני :

וי"ל עוד בסקדס מה שאמרתי ביישוב דברי רש"י בקידושין
 סי' גבי יבאי המלך דאמרי' גמ' אי' מרי אמו
 אישבהאי ומרי אמו לא אישבהאי מרי ומרי נישא ופירש"י
 דחוקה כשרות דהאם לא מהני ליבאי ומתנהו הראשונים דהא אפן
 קי"ל כחולן דמכשר בה' משכר כבהה משום דחוקה כשרות
 דהאם מהני גם להולד. והאמתו לישב דברי רש"י דיש לי'ם
 טעם לפלוגמיהו אי' חוקה האם מהני להולד. דל"ל דודאי אי'א
 דחוקה זו היא ג"כ בחולד דכיון דאין דנין ע"י החוק' כחורת
 בירור דלא נבעלה לפסול לה. וכיון דהוא בירור מה"ס לא יהי'
 מהני להולד משא"כ אי'א חוקה ל"ה בירור כלל רק דהוא
 מנהיב"כ להעמיד דבר ע"מ בזה הי' סברא לומר דדוקא הדבר
 דהי' לי' החוקה מעמיר'ס אומה ע"מ. אבל חוקה זו ל"ה לברר
 אחר דל"ל החוקה כיון דהחוקה אינו בירור כלל וי"ל דכזה
 פליגי מתן דם"ל מתן דמכשר בה' משכר כבהה ס"ל דחוקה
 כשרות היא ג"כ מטעם בירור ולכן מהני גם להולד. ומתן
 דם"ל פוסל כבהה הוא דהי' דל"ה בירור כלל ולכן דוקא האם
 דהי' לה מי' מעמיר'ס אומה ע"מ מנהיב"כ. אבל להכח דל"ל
 חוקה ל"ה חוקה האם וע' בש"מ כסוגי' דכחיות ואין דקי"ל
 כמ"ד דחוקה האם מהני להולד משום דחוקה כשרות דהאם
 מהני ג"כ בלא גוה"כ מטעם בירור ולכן מהני גם להכח :

והנה בזה דאנוני' ומרי דמה"מ אוקמי' לחוקה ולא
 כמ"ש מי' ב"מ דלין עדים האחרונים לאזנים במנו דהי'
 פסלו לקמחי' משום דמנו לא עדיף יותר מעדי' ומרי כחמה ולא
 האמרי' כן גם לענין חוקה דחוקה לא עדיף מעדי' ומרי כחמה
 העטס הוא דדוקא מנו דלא מהני רק מטעם בירור אמרי'

עדיף מחוקה לא ידעי' רק משהו :

והנה הר"ן כוסיף בקי' המי' דלחא כשהו העטס משום
 רוב ויחוקה שניהם מהני משא"כ רוב למודא ויחוקה
 למודא לא מהני. ויש להחמיק דברי ר"ל כמו דאמרי' לפי
 האמת דאזלי' בתר חוקה חף כס' הסקול והיא משום דהוא
 מנהיב להכיר ספק זה ע"י חוקה. כ"כ י"ל אזלי' בתר
 חוקה למודא בלא רוב עמו ודאי דכ' הסקול לא יחיר ע"י
 החוקה משא"כ היא דאזלי' רובא ולא נבאר רק מיטעו י"ל
 דספק שאינו רק מיטעו ספק זה יהיה מחמת חוקה ולכן
 רוב ויחוקה מהני כיון דכזה המיטעו כחולן דליחא דהוא יחיר
 ע"י החוקה וכיון דהמיטעו כחולן דליחא ממילא דאזלי' בתר
 רובא דליחא קמן כמו דאזלי' בתר רובא דא"כ מחמת בירור
 כיון דהמיטעו הוא כחולן דליחא. אמנם מפשטות דברי
 המי' לא נראה דקושיאם הוא מטעם רוב בירור חוקה
 דהי"ל לפרש :

ונראה לענ"ד דדברי המי' מיישב' בל"ז והוא דהא
 דאמרי' ר"ח רובא עדיף הוא דוקא בחוקה
 באינו בירור כ"כ והוא דכיבא דהתע' החוקה עגון ההוא
 דעט כ"ל משא"כ חוקה עגון דהוא חוקה הליחא וכלל דהא
 לפי האמת עדיף חוקה זו מרוב דהוא גם מטעם בירור הענין
 דאמרי' בוראי לא נשתנה הגוף. והכי דל"ל דחוקה עגון
 מהני מטעם בירור למודא דאמרי' מסתמא לא נשתנה הגוף
 דא"כ הא לא מהני החוקה רק מטעם רוב דאמרי' מלך בירור
 דודאי לא נשתנה ודאי דליחא עכ"פ מטעמא דיכול להיות
 דנשתנה וי"ל הגוף מקדמותו לזה ע"כ דליחא וכיון דליחא לזה
 ממילא מוכח דאזלי' ג"כ בתר רובא כמו דאזלי' בתר חוקה
 הגוף ול"ה להמיטעו דיכול להיות דנשתנה הגוף ע"כ דליחא
 להמיטעו ממילא כמו כן אזלי' בכל מקום בתר רוב ול"ה
 להמיטעו. רק דל"ל דאף דרובא ליחא מ"מ אזלינן בתר חוקה
 הגוף כיון דכזה היכא שניהם דהוא מלך בירור דאמרי' דודאי
 לא י"ל מקדמותו ולא נשתנה וזה הוא מטעם רוב. וגם
 חוקה הגוף מהני ג"כ מטעם רוב כיון דהי' מחלטה ק'
 מסתמא לא נשתנה ומשמיר'ס הדבר על חוקתו הראשונה.
 וחוקה הגוף ודאי עדיף מרוב כיון דכזה היכא שניהם מעליות
 הרוב דהוא ג"כ מלך בירור. וגם מטעם חוקה. ולכן
 מקמי' מי' שפי' דלחא כשהו העטס הוא משום חוקה דהיינו
 דליחא חוקה עגון כיון דידעי' דנולדה כשרה. ויחוקה זו
 אנו משמיר'ס אומה על חוקתה כיון דליחא הרמי' להשלימות
 מלך בירור ומלך חוקה י"ל דזה מהני משא"כ רוב למודא
 ויחוקה למודא לא מהני דעבי' דוקא חוקה שיהי' בו שניהם
 מלך בירור ומלך חוקה. וע"ז מי' דאי' חוקה אחרת דהעמד
 שחא ע"מ וממילא לא נוכל לומר דהעטס כשהו הוא מטעם
 חוקה וע"כ דלינו רק מלך בירור דודאי לא נשתנה הגוף וזה
 לא מהני רק משהו בירור וריק' עכ"פ מטעמא ולא עדיף
 מרוב. או דמשום חוקה לא מהני כיון דהוי חוקה שאינה
 מבוררת ל"ה חוקה. כ"ל בפ' המי' דעיקר קי' המי' היא
 דלחא מהני כשהו החוקה כיון דגבי פרה ליכא רשותא כלל
 ואיכא חוקה הגוף דמלך בירור הוא בירור כמו רוב. ומלך

שפיר ל"ה בירור יותר מעדי' . משא"כ חזקה דהוא רק מלך
 גוה"כ בכל ספק להעמיד דבר ע"מ הראשונה ולא מעטס בירור
 ממילא גם בפסיקה דתרי ותרי מהני ג"כ חזקה מלך גוה"כ .
 ולפי' ממילא אפי' בחזקה דהסני ג"כ מלך בירור אהנס בתרי
 ותרי ודאי לא מהני מלך בירור דהא לא הוה בירור יותר מעדי'
 רק מלך גוה"כ . ולכן בתרי ותרי לכ"ע לא מהני חזקה האם
 להולד כיון דכוח ע"כ ל"מ מעטס בירור ומיושב דברי רש"י :

וּלְפִי' י"ל כיון דכפ"ל דלא אזלי' בתר רוב וע"כ משום דזה
 ל"מ בירור וע"כ הא דמהני חזקה הוא רק מעטס
 גוה"כ ולא מעטס בירור כלל דכיון דרוב ל"מ בירור מכ"ס
 חזקה . ואיכ' לסד' זו ל"ה אמרי' ג"כ מאן דמכשר בה מכשר
 בבחש כיון דע"כ חזקה אינו רק מלך גוה"כ לכן לא מהני רק
 לאותו דבר שהי"ל החזקה וממילא כמו דל"מ חזקה האם להולד
 כ"כ אמרי' בזה דל"מ חזקה האם לרוב על הכן שהוא כשר
 ודוקא אם אנו דרין על האם מעמיד' אוחס אחזקה המזו"כ
 משא"כ להחזיק את הכן לכשר לזה ל"מ החזקה דהאם להחזיק
 אוחס ע"י חזקה האם לכשר :

וַי"ל ג"כ כח"ס דהא דאזלי' בתר חזקה כיון דאינו מלך
 בירור כלל רק מגוה"כ והדבר הוא בספק השקול רק
 דבאיכורי' אמרי' ספק כזה המיר הכחוש וזה להעמיד הדבר
 בבכח על חזקה . אחס הא מיהא לענין אי' י"ל שפיר דבזה
 ליכא אי' . משא"כ לענין מיהא להחזיק אוחס לאביו לדוגו במיהא
 משום מכה אביו זה לא נוכל לומר דהוא משום גוה"כ ואף אם
 בלמח אינו בנו אפי"ס הוא ממוייב ג"כ מיהא משום מכה אביו
 כיון דמחמת החזקה דרין אוחס לבנו דמה"ה נדון אוחס לבנו
 לענין חיוב מיהא אל מעטס בירור הענין והא דק"י"ל בכ"מ
 סוקלין ושורפ' עה"מ . הוא רק ביכא דכבר נתחמק ונתחמקה
 הענין ע"י החזקה בזה אנו אומר' כיון דכבר החזקתו את
 הדבר כך הוא כבירור גמור וסוקלין ושורפין עליו . אבל
 דבבבוי' דהק"י היה מתחלה לא חזיק אוחס לבנו לענין חיוב
 מיהא במכה אביו וע"ז ודאי לא נוכל לומר דמחזקי' אוחס מעטס
 חזקה והוא המזוה"כ דאפי' אם אינו בנו י"ה ג"כ מחויב מיהא
 דלא יתכן לומר כן דודאי אם אינו בנו הוא פטור מיהא .

להחזיק אוחס לבנו מעטס בירור גמור בלי ספק כלל . ומזה
 הוכיח הנ"ל שפיר דע"כ רוב הוא בירור גמור ול"מ לזיטועא
 כלל ואנו מחזקי' אוחס לבנו מעטס בירור גמור ולא מעטס
 חזקה וי"ל דהש"ס לקמי' מוס' רק מעטס חזקה דרקות ולא
 מעטס חזקה הימר לבעלה או חזקה הימר לכהונה כיון דחזקותו
 אלו אינם מעטס בירור רק מגוה"כ ממילא י"ל דזה ל"מ
 להחזיק לבנו לענין חיוב מיהא ולכן לא מקשי מוס' רק מעטס
 חזקה דרקות דחזקה זו היא חזקה אלימחא ובוה ס"ל למוס'
 דהמטועא כמאן דליחא דמי דליכא ספק כלל אם זימנה . וכמ"ס
 המחברי' דחזקה בכרות היא חזקה אלימחא טובא . וע"כ
 המור"ס א"ש שפיר דלפי האמת אין לדון אוחס לבנו מחמת חזקה
 זו ד"ל דלמח ה' בלוגס . ולפי' מיושב ג"כ קו' הג"ל דלענין
 להחזיק אוחס לכן או לקבל ודאי י"ל דהוא מעטס חזקה
 בכרות לכהונה וי"ל עוד הרעורר דברי' בזה וללחית' עוד
 להאריך יותר :

ועתה אחזור להג"ל דלפ"ס דקו' המוס' מפרה ה' מעטס
 חזקה הגוף דלמח מעטס כיון דפרה בה שמי שנים
 וידע' דנולדה כפרס בזה איכא חזקה דלא נטרפה משום דכ"ל
 דבר י"ס להעמיד על חזקתו הראשונה . ובירור הוה ג"כ
 דלמרי' גם מלך בירור דודאי לא נשמה הגוף וע"ז מ"י המוס'
 דה"ל חזקה שלא נתבכרה . והוא דמלך חזקה ל"מ כיון דלא
 נתבכרה רק מלך בירור . ובס"ד דל"ה כהר רוב ממילא ל"ה
 זה בירור גמור כיון דאיכא מעוט' ובלא ילמח מחזקתה ונשמה
 הגוף . ולפי' ממילא י"ל דהא הניח בס"ד דמח' דל"ה כהר
 רוב . משא"כ לפי האמת מוז' בתר רוב משום דזה השיב
 בירור . וממילא בכל דבר אנו מעמיד' הדבר ע"מ הראשונה

בלא מעטס דחזקה רק מחמת בירור דודאי לא נשמה הגוף .
 ממילא שפיר הוה חזקה הגוף חזקה שנתבכרה דהא מיד לאחר
 י"ב חדש דנמלדה דנולדה כפרה אפי' מחליט' אוחס עכשיו
 שהיא כפרה בודאי כי מחמת בירור אשד' דודאי לא נשמה
 הגוף ואין אנו מספקין כלל דלמח נטרפה אח"כ . וכיון שכן
 ממילא הו"ל חזקה שנתבכרה בשמהה דהא מיד לאחר יב"ה
 החזקה נסבכר כיון דנולדה כפרה גם עכשיו היא כפרה .
 ולפי' ממילא בלא הכוב דרוב בהמות כפרי' הם ה"ל ג"כ חזקה
 שנתבכרה לאחר י"ב חדש כיון דיעב' דבמהה זו נולדה כפרה
 ממילא ידע' בבירור דגם עכשיו היא כפרה דודאי לא נשמה
 הגוף דזה השיב בירור דכ"ז דליכא רשומא כלל אפי' מחליטין
 הדבר לודאי דלא יאנו מחסדי' מלך בירור ולכן ממילא לאחר
 דאזלי' בתר רוב דזה השיב בירור ממילא דגם חזקה הגוף
 השיב בירור וממילא שפיר הו"ל חזקה שנתבכרה לאחר ז'
 חדש :

וְלַפִּי' י"ל מניולא דמיושב דברי הריב"ס דחף דגבי פרה איכא
 שני חזקות ח"מ הא איכא רוב וחזקה הגוף דאליה
 עובא והמוס' לא נכחו לאשור בהבימות רק כיון דבכמהה
 נמלחה טרפה לפנינו שוב לא הוה בירור כלל דיכול לטיוה
 כמו דנמלחת עכשיו טרפה כ"כ מסבך נטרפה . אבל כ"ז שאין
 טרפוח לפנינו והפרה היא י"ב חדש דיעב' דנולדה כפרה .
 אזי אמרי' דודאי גם עכשיו היא כפרה מחמת חזקה הגוף .
 ולכן גבי פרה איכא רוב וחזקה הגוף דומין להרוב דעדף ע"י
 עמוקה עמא כהרי חזקה אישור . ובה דכתבו מוס' דהא רוב
 עדיף מחזקה ולפי' מפרס . ולפי' לא יד' ראי' לזה . י"ל דכיונה
 המוס' דע"כ מוכח מפרס דרוב עדיף מחזקה . כיון דמפרס
 ידע' דרוב הוא מעטס בירור דה"ל גבי פרה איכא חזקה
 עמוקה וחזקה אי' . ער ריב וחזקה הגוף . ואם רוב לא יד'
 מעטס בירור או גם חזקה הגוף אינו מעטס בירור . ואיכ' לא
 יד' מהני רוב וחזקה הגוף נדן חזקה ה' דפרס היינו המטס
 שחא במקום נקב קשתי כהרי חזקה עמוקה דאדם וכוון דיעב'
 דריב הוא מעטס בירור ממילא ידע' מסבכר דרוב עדיף
 מחזקה . אבל ח"מ לק"מ על הריב"ס ועמ"ל עוד בזה :

אמנם דא"כ ממילא ל"ה חזקה רק לאחר י"ב חדש דהא
 ה' מחזקי' אוחס לבערה בודאי דכיון דנולדה
 כפרה מחליט' אוחס גם עכשיו לבערה מחמת בירור דהא לא
 ילמח מחזקה הגוף . וגם מוך י"ב חדש אם יש לה חלב מחמת
 ילדה אזי מחליט' אוחס ג"כ לבערה משא"כ אם ה' לא חלב
 בלא ולר בזה ל"ל חזקה כלל כי דלמח עולה נטרפה . משא"כ
 א"א דהו"ל חזקה דאחי' בתר רובא מחמת הרוב כיון דאין
 היינו מחליט' אוחס לבערה דרוב בהמות הם בכרות אז י"ל
 דגם מוך י"ב באופן דיכול להיות דנולדה ערפס אפי' אינו לה
 חזקה דאחי' מכה רובא כיון דמחמתה היינו דרין אוחס לבערה
 נחמתה הרוב ניד שנולה אף קודם י"ב חדש . אחס לפ"ס
 י' לדון בזה הרבה דמוך י"ב חדש ודאי אין להסביר בהבימות
 כלל . ויותר מזה דמוך יב"ח לא הוה בהבימות ספק נטרפה רק
 ודאי נטרפה דהא לפ"ס חזקה הגוף היא חזקה אלימחא והוא מלך
 בירור ועדיף יותר משום דהיב"ח דאיכא רשומא אנו מחליט'
 לודאי דלא נשמה הגוף ולפי' ממילא יש סבכר לומר כמו דאי
 דרין לבירור מחזקה דמשקילא דודאי לא יאנו מחזקתו הראשונה
 דלא נשמה הדבר אוקמומו . כ"כ י"ל היב"ח דלא ידעין
 אופן הלידה בל"ה אופן שיה' או דרין מהמאוחר ליתר
 דמשמחא כמו שה' נמלח אח"כ כן ה' חזקה בשעת לידת ה'ן
 דזה הוא בירור דודאי לא נשמה הגוף מכיונה שה' הכי ידע'
 דכמו דנמלח עכשיו כן ה' חזקה בשמה לידה דהא ע"כ טולד
 כך כיון דאנו מחליטין דהגוף לא נשמה ונקדמותו . ואין לומר
 דזה לא חזקה חזקה משום דהוא חזקה שלא נתבכרה שוב
 דמחמתה ה' הדבר בספק לפנינו . דהא כיון דהוא מלך בירור
 היינו מה בכך דלא ה' נסבכר או מ"מ אמרינן בזה אצלנו
 הילתא

מלפא לארעט דכמו שמואל אח"כ כן ה' חוקק בשעת לידה הוא כען בסברה :

ובסוגי דמומין פלגמתי כזה בקוי הגמי על ר"א דחי' רישא מנה לאכא בירך ופריך הגמ' מצרימחא מורה

ר"ח לחכמים במומין דלארין לכא עמה מניח אבי' של האב לה"ר ואחאי מנה לי בירך הוא טו' . והולך הגמ' לדמות ביתר

והראי' הוא דראה ויפייס . ומתה המריט' עס אחאי לא ה' הגמ' כפשטום סברימחא דלא איירי בחרס דידע' בניכור

דטולד כן . רק איירי במומין דיש להספקא אם גילדה במומין הללו אי"ל דכבר הוא בספק השקול . דאו ממילא ליכא חוקה

הגוף כ"ל דהוא ספק דלמא גילדה עס המומין ומארה לריך האב לה"ר דלא גילדה עס המומין ורק אח"כ גילד כה המומין .

ומי' דגמי' ורוא לחרך גם לה"ה ורי' דס"ל כרי ושמא כרי פדיף בלא חוקה הגוף ע"ש כמורה"ט . ולפמ"ש הק' בח"ע

דאיכא בדברך בספק אם גילדה עס המומין אי"ל או אחרי' להיפך דאיכא חוקה הגוף דודאי גילדה עס המומין כיון דלמי

מחוק' דידאי' לא כהנהני סגוף מקדמוני . וממילא ידע' דטולדה עס המומין . ומאי' כ"ח כזה כרי ושמא ב"ע פ"ן דאיכא

חוקה הגוף ע"ד הכרי . ויותר מזה יש לשיין גם לענין כסף חקונ' דכאב הוא ממומין וי' ג"כ לריך לה"ר כיון דמחוקה

הגוף אמי מויליין ממון וי"ל דבפי' דוקא כרי כהדי חוקה הגוף והמיל' כזה . ולפי' ממילא הוי' ר"ב חדש אס נמלאה הכהמה

ערפה דבזה ליכא ביכור דטולדה כשהי' דף דרוב בהמות הם כשרות מ"מ כיון דבהמה זו י"הה מרובו הדבר הוא בשקול

דלמא גם מחמלה ילאס מרובו וגולדה כרפה ואפי' הם י"מח דמ"מ איס לה חוקה כשרות והוא חוקה דחתי' מכה רובא

דסיני דין עלי' בשעת לידה דהיא כשהי' מחמה הרוב וזה חשיב חוקה . מ"מ הא אפי' ידע' כשהי' מחמה חוקה הגוף מ"מ

ביכור דטולדה ערפה דכיון דמלאה ערפיה ערפה אמרי' כשהי' לא נשתנה בהמה מקדמותה ומכא דטולדה ערפה והיא מ"מ

ביכור כמו רוב . וממילא דלא מחיי' החוקה כשהי' מחוק' איהא לכשרה כיון דאיכא רוב מחמה חוקה הגוף המבדיר

לן היסך החוקה דערפה ערפיה וריבא ערף מחוקה וממילא יש להשיך על הגילדה ערפה דכיון דמלאה ערפיה ערפה חוקה הגוף :

ויותר מזה יש לזון אפי' היכא דלא ידע' אם ילדה אי"ל . דלכאורה כזה אם כערפיה חוק' י"ב חדש כיה כאלו

ידע' בניכור דטולדה כשהי' מחמה הרוב דלזון חילבוה אח"כ יולדות . אפ"כ יש לדון דיל' כיון דחוקה הגוף היא י"ב

ביכור כמו רוב . ועיי' דרוב דאינס חילבוה אח"כ יולדות מנדר לן דטולדה כשהי' מ"מ הא חוקה הגוף דדין דערפיה

היא ערפה מסתמא טולדה מנדר לן דטולדה ערפה . ומיל' לחיול כהר רוב דהיגס חילבוה אח"כ יולדה גייל כהר

חוקה הגוף . וממילא הי"ל ספק השקול אם גילדה כשהי' אי"ל וממילא דיש לאסור . אם לא דעתה דבפשיטות הי"ל חוקה דחתי' מכה רובא כ"ל :

עוד יש לשיין לפמ"ש הרשב"א בכתבו וכן קטנין להלכה כתי' פ"א דלודי' ערפה ל"ח י"ב חדש דהא דאמרי'

דערפה אינס חיי' יב"ח אינו ודאי רק דרוב פפמיס אינו חיי' יב"ח אבל משיטת איכא דחי' יב"ח לכן בספק ערפה

אולי' כהר רוב אבל בדודי' ערפה לא חיי' רוב . ועי' בפ"א כתי' גי' ס"ק יוד' מ"ס ליבט מה דקאם על הרשב"א מקי'

בתי' דפדה . דהא למ"ד דלא אולי' כהר רובא ממילא גם לאחר יב"ח לא סוה חוקה דטולדה כשהי' דלמא היא מן

המישוע . וכתיב דהא דהכורה לזו והת' ההי' אכול דזה טו' לערפה ויכינו אם גילד כה ספק ערפה להשבות אותה י"ב

חדש . ואפי' לטי האמה דלודי' כהר הרוב י"ל דרוב אינס חיי' י"ב חדש ואפי' מהני י"ב חדש מחמה הרוב . משא"כ

למ"ד דחי' דלא גייל כהר רוב פ"כ גהי' ג"ל דליכא אפי' שיטת דחי' יב"ח פ"ש . ולפי' ממילא גם אם הבהמה הי'

הי' יב"ח ינמלאה אח"כ ערפיה אפי' יחי' הנביעות אכורי וברמב"ם

ואפי' מקודם יב"ח כיון דחוקה סגוף מנדר לן דטולדה ערפה והוא ביכור כמו רוב ומיל' לחיול כהר רוב דאינס

חיי' י"ב חדש ולומר דהיא מהמישוע דסגוף כשהי' ימח איכא דהיא מן הרוב דסגוף לא כשהי' ובאמת טולדה ערפה

רק היא מהמישוע דחיי' יב"ח וממילא דהי"ל ספק השקול ויחי' אכורי' אי"ל דיתח' כתי' דבכל ענין פ"ל חוקה דחתי'

מכה רובא . וי"ע עיד כזה אי"ל דמחמה חוקה סגוף דלא כשהי' יחי' ביכור אף למפרע וי"ע . עוד יש לשיין בדברי

הרשב"א דס"ל דמישוע ערפום חיי' יב"ח כמש"ל דאי"כ אף אם הוא לאחר יב"ח אפי' אם לאסור דלמא היא מן המישוע דטולדה

ערפה והיא חיי' יב"ח . ואפי' אם גולדה כשהי' דלמא מכבר כערפה חוקה אחר הלידה וכי"כ הי"ל ס"ס משום פסוק

משיטת פלגא כ"ל וי"ל דהמשוע דערפום חיי' יב"ח הוא מישוע דמישועא ולי"ח פ"ז כלל וי"ע :

ו **ועתה** אבה לבאר עוד טעם אחר דלפי סאתה דאולי' כהר רוב דהי"ל חוקה דחתי' מכה רובא . ואקדים

דכרי כרמב"ם בפ"ב מה' א"כ ה"ל כי דיל' מי שהחוקה כשהי' כשר דנין בו ע"פ החוקה אפי' שאין שרי' בבורה

שהו קרוב וילקין ויפרישין על חוקה זו כילד פרי שהחוקה שזו אחותו או בתו או אחיו ובה עלי' כשרי' פ"ו לוקה או

שקף או נסקל ואפי' שאין שם דאי' בבורה שזו היא אחותו או אחיו או בתו אלא בחוקה בלבד ופי' ראי' לזין זה מה

כשרה חורה במקל' אביו ומכה אביו שימות ומתין על מה בבורה שזה אביו אלא בחוקה כך שאר קרובי' בחוקה עכ"ל

והרא"י סב"ב כרמב"ם ממכה אביו היא ראי' הירושלמי קידושין . ומתנו עליו דהא בסוגי' דהולין ילפי' מוס דאולי'

כהר רוב . אמנם דברי הירושלמי הוא כך דבסוגי' דהולין במדין שפיר דאולי' כהר רוב דאי"כ האך גובל לחוק אותו

לאביו דלמא לאו אביו הוא אפי' דאולי' כהר הרוב ומשום חוקה בשעת לידה נוכל להחיות אותו לבנו לכל דבר ושיחי'

חייב עליו אח"כ משום מכה אביו . אמנם אח"כ בגדלותו לחייב אותו משום מכה אביו אפי' מלא דענין דהוא זה כגון

הגולד לו . וכי יחי' עדים בדבר המעידים כי לא זו מביאם משעה שגולד עד היום ומעידים בניכור שידע' כמורת עדות

דהוא אותו שגולד לו . או שיכירו אותו בגדלותו כשישעין עין דהוא אותו הגולד דבר זה ודאי אינו ומתיד לא יחי' מלאי'

עדים במכה אביו שידע' שזו או זו שידע' אותו כשישועת עין משעת לידה . רק שמעיד' דלוחו חשב הוא ממוק לבני

מחמה שנמגדל אללו וכדומה הכה אותו . והא זה אינו דחי' כריכה דודאי הוא זה הבן הגולד לו מחמתו דלמא אחר הוא

אשר כפת אותו לביתו מזה מוכח דבוקלין וסורפין על החוקות וכיון דנתחוק אללו לבנו דנין אותו ע"פ החוקה שנתחוק

לנו ומתווייה לריבי דכ"ג דהולין הוכיח שפיר הגמ' דאולי' כהר הרוב דאי"כ לא הי' ממוק אללו מחמלה לבנו אף

כשהי' שידעט שגולד מחמתו . אפי"כ מוכח דאולי' כהר רוב . ואפי' פ"כ דאולי' ג"כ כהר החוקה דאי"כ ע"כ היו העדים

גריכוס לומר דידעט אותו כשישועת עין או דלא זה ידע מחוק ידע משעה שגולד עד היום סוה סבה אותו וזה הוא מהממע

אפי"כ מוכח דדין על פי החוקה שנתחוק אללו :

א **ד** **לפי'** דלפי' קשה מדוע נקטו הירושלמי והרמב"ם כהר' מחמה אביו דוקא הא ראי' זו היא י"ב ונתנה

לזו כיון דבזה הספק הא דלמא אינו זה הבן שגולד להס רק אחר הוא וממילא גם במכה אחי' איכא ספק דלמא לאו אחי'

היא כי אינו אחיו הבן שילדתה רק אחר הוא . ויותר מזה יש להקשות על הגמ' כשהי' דק דאמרי' במכה אביו

ואמו חי הוה כתיב אביו היא אחי' ודאי' אביו לאו ודאי' הוא . ולפמ"ש גם על אחי' הוא מחשב דלמא אחר הוא וגם

אמו אינו ודאי' (וזה קשה ג"כ כס"ד דנח' שכי' אביו ואמו כחשי' כנכ"א א"כ אביו הוא ודאי' כהו אחי' הירושלמי וברמב"ם

דבאר ע"כ מה שהיינו דנין עלי' מחמלה בשעה שגורלה דהיא כשרה זה לא ה' בעשות דהא ע"כ היחה או כשרה צדק י"ל דשפיר הו"ל חוקה כיון דדבר החוקה אוחה נחמלה לכשירב וזה ה' באחמ כן ולכן ה"ל על שעה המחומר דילאח מחוקקה משא"כ אם הבכחה אינה י"ב חדש דיכול להיות דמחמלה החוקה אוחה בשעה דהיחה מיד או ערפס . כיון דאין לא החוקה אוחה דק מחמח רוב ידרי בכמה וו ילאח מהרוב לכן לא תשיב זה חוקה :

אמנם זה נוכל לגמר דזה דהא דוקא היחא דהוא ערפוס בכור לפניו דודאי הוא ערפס ששעה מה' אמנם באופן דליכא רק רעוואל בעמלא דיכול להיות דלא הוה ערפוס ברור . או דיכול להיות דעשה לאחר מיחה . אף אם הוא אופן חוקק לאמור דעשה אח"כ דהוא קרוב לודאי דישעה מה' לא נוכל להכשיר גוף סבהא אשכ"ח ע"כ להכשיר החלב ומה החוקה ויותר כיון דבכר החוקה הבחמה לכשרה מתנה סרוב מלין לומר עכ"פ דלחמ"ט נערפס . ואין לומר דא י"ל דבשעה החוקה כיון דיש רעוואל גדולה המוכיח דבחמה היא ערפס ובשעות החוקה אוחה לכשרה . הא גם דניגא דהרמב"ם י"ט רעוואל גדולה אח"כ כשעה עלי' המוכיח דבשעות החוקה אוחה לקרובי' כמיש דזה הוא ענד חוקה כשרה וגם אינו מדרך העולם להיות בא על אמו וכמו ומהו נראה דאינם קרובים כאשר החוקה אוחה מחמלה . אש"כ דמ"ח כיון דיכול להיות דהוא אמת דגם כבא עלי' יכול להיות דהוא האם או הבת ובאמת החוקה אוחה לקרובי' . לכן דנין ע"פ אוחה החוקה . כמו כן לענין הגביות אף דליכא רעוואל אשכ"ח כיון דיכול להיות דהיא כשרה שפיר דנין ע"פ אוחה החוקה שהחוקה אוחה או לכשרה . וזה מהני אף טוך י"ב חדש אם ליכא ערפוס בכור י"ט להכשיר הגביות מעשם חוקה דלחמ"ט מה' היחא כיון דבזה יכול להיות דלא החוקה אוחה בשעות :

ובזה מיושב דברי הרמ"ש חולין ה"ל במ"ש להחמלה להכשיר בערפוס מחמת היררכה מעשם ס"ס . יחא"כ כפי ד"ל דלפי האמת דלחמ"ט בחר הרוב אינה חוקה להחיר אש"ח טוך י"ב חדש ר"ל דהא אינו דברי הר"ם רק דרמ"ש כפי כן מסביר דנפשי' דהר"ם החיר תמיד מחמת חוקה דלחמ"ט מחת רובא אף אם הוא ערפוס ברור לפניו אש"ח ה"ל על שעה המחומר דילאח מחוקקה . וזה לא ה"ל להרמ"ש מעשם דזה דמ"ח חוקה כיון דלפי האמת טועה דבשעות החוקה אוחה לכשרה כיון דהיא ילאח י"ן הרוב לכן בערפוס ברור לא מכשר הרמ"ש . ודק בשעות הכרעא כיון דיכול להיות דליכא ערפוס כלל ונהי דליכא רעוואל ולא נוכל להחיר גוף סבהא מ"ח לענין הגביות שפיר י"ט להכשיר מחמת חוקה דלחמ"ט מה' רובא כיון דיכול להיות דיש עשה היא כשרה מחמ"ט כשרים הגביות והא דניאון בחי' זה להחיר מעשם ס"ס הוא כפי' וכמבואר בסו"פ פ"א . ומיושב דברי הגור בסו"פ פ"א דהרמ"ש לא ס"ל כדעת הר"ם ודוקא בערפוס מחמת היררכה מהיר : **ואפשר** עוד לומר דלפי' עור לומר דלחמ"ט חוקה דלחמ"ט מוכח דובא יא"ף דבזה י"ל דמיד היינו דנין בשעות מ"ח י"ל עפ"ד השע"ה בשיעור מה' שיהא זה דלחמ"ט הוא בבכורות לענין בכור דהו"ל חוקה שחיוו בכור לפי שביכור אינו קדוש מרחם אם לכן הו"ל אוחה בחוקה כמיש' בתי' א"ה דא"כ לכל כהנים איש זה חוקה כשרה דהא שפיר האם לא שוכל בה ערפוס כמבואר בסו"פ י"ג ולכן מצמידו אוחה במהיר שהיחה מותרת כגילה בתי' האם ומהחמה גם אח"כ היא כשרה . רק כיון דאם נערפס האם שיעון שמיחה ול ערפוס שוכלין בה ומשאו' הו"ל חוקה שאינה מצדורה כיון דהספק דלמא האם היא ערפס עכ"ל וללחמה קשה דא"כ למח מקמי מו' קושי' וו דלמא העשם דפיה בת שתי שנים משום חוקה על כל הקרבנות דהא בקושיהם ל"ה ס"ל רק דחוקה שאינה מצדורה ל"ה חוקה . וממילא דקשה מכל הקרבנות דלמא העשם הוא משום חוקה דכיון דהאם ה' כשרה מדיה' ירדי

ורפ"ז י"ל דמשה' חשיב גבי בהמס חוקה דלחמ"ט מכה רובא כיון דלמו החוקה מלא הבחמה לכשרה מחמת הרוב חשיב זה לחוקה גמורה . ואף דעכשיו ילא הבחמה מחוקה וו היא ערפס לפניו מ"ח פד הזמן נטבל לקיים החוקה שהחוקה דנין ע"פ אוחה חוקה רק דיש תשלום ולומר דוקא כדילא דהרמב"ם בחוקה אוחה לבנו וכדומה דבזה יכול להיות דבאמת החוקה משה' דנין ע"פ אוחה החוקה . משא"כ הלא גבי כהמה הא דהחוקה אוחה לכשרה היא מחמת הרוב דהיינו דנין דבבחמה ו מהחמ"ט מהרוב בשמות דכשרי' הם . וכיון דנמלח הבחמה ערפס ורואינו דבשעות החוקה אוחה לכשרה ויכול להיות דכמו דהיא עכשיו ערפס כ"כ היחה מכבר ערפס דעל הזמן מה' נערפס ע"פ הו לא הוה רוב . וכיון דלמו לא החלטנו אוחה רק מכה רוב וכיון דעכשיו נחוודע דלא ס"י אז רוב י"ל דזה ל"מ חוקה . ובהם הבחמה היחה מי י"ב חדש

והרמב"ם מוכרח' להיר ממכה אביו דוקא כי ממכה אמו לא ה' מוכח רק דבר שהוא מחוקק אללנו מטעם כירור גמור בלי ספק כלל ע"ז דנין וסוקלין ושורפין . לכן במכה אמו ע"ז דהיא אמו ליכא ספק כלל בשעה הלידה משא"כ בדבר שלא מחוקק אללנו כירור גמור רק מחמת רוב וכדומה ענון בשנים שכלו ממדה"י ומחוקק אללנו לקרובי' דהחוקה או אינו ע"י כירור גמור רק דכאן כענין הרוב כיון דהם אומרי' כן מסתמא הוא כן הו"ל דע"ז לא ה' מחויב אח"כ כיון דהחוקה אינו ע"י כירור גמור רק עפ"י הרוב וע"ז ס"ר ממכה אביו דג"כ לא נחמקו אללנו לאב ככירור גמור רק ע"י רוב ואש"ח דנין אוחה אח"כ בחמה משום מכה אביו ופי"כ מוכח דכלל ענין סוקלין ושורפין על החוקה אף אם לא נחמקו אללנו ככירור גמור רק עפ"י הרוב וכדומה שה' יוכי' כקרובי' דנין אוחה ע"פ החוקה :

ועדיין יש לעיין בה' דלחמ"ט סוקלין ושורפין עה"ה כו ה"ל דהא דנחמקו אללנו הוא מכה הרוב וכדומה דהגנו זה ע"ס זה כקרובי' דמה מוכח דהם באמת קרובי' ומ"ל דמשה' ידון אוחה למהיה כיון דלרוב עפמי' לפי שהגמו זה ע"ס זה הם קרובים וסוקלין ושורפין ע"פ הרוב ולאיוס ענין לריב' להא דנחמקו אללנו לכך בל"ז הם מחויבי' מחמת הרוב או החוקה אשר על דם החוקה אללנו לקרובים . ולאיוס ענין נכרובו להחוקה שהחוקה אללנו . אמנם י"ל דאם לא ה' מוחוקי' אללנו י"ל דלא היו נדויים מחמת הרוב כיון איש ואשה שכלו ממדה"י והיו מחוקי' עמלם לקרובי' דהיא אחותו . דהא דנין אוחה דהוא כן דמה"ח יחוקה זה את זו לקרובי' אם לא שהיא באמת כן . אמנם אם אח"כ בא זה הללה לחייב אוחה משום אחותו הו"ל איש מקום לומר להיפך דעכשיו נתגלה דלמא נמכרת דבשקר היינו מחליטי' אוחה לקרובים כיון דכל עלי' ע"כ דאינם קרובי' וז"ל דהא מחמת חוקה כשרה דהיא לבו . ועוד דהא זה ענד מכה העולם לבא על אחותו או אמו או בתו . ומה נדון להפך דע"כ מוכח דאינם קרובים ול"ז ואף דהגנוהם מחמלה לפי רובא דרובא ה' קרובי' ע"מ הא אח"כ נתגלה דלחמ"ט י"ל ומג"ל דנין בחר הרוב דמכריע מחמלה שה' קרובים ול"ז ניול בחר השמא דגלגלי מלחא דאינם קרובים ול"ז . וזהו בע"י העשם דסוקלין ושורפין עה"מ שהחוקק אללנו . דנין דבכר נחמקו אללנו לקרובי' דנין אוחה עפ"ז אף דיל' ע"כ בשעות החוקה מחמלה אשכ"כ סוקלין ושורפין עה"מ . ולזה ה"ר ממכה אביו דהא באמה לא ידענו דהוא בנו הטורל לו רק לאשר נגדול אלנו והיינו מחוקי' אוחה לבנו נהני . ונימא להיפך כיון דהכה אוחה ואין זה מדרך העולם יחסם ברא חיינו על אבא וע"כ מיכח דאינו אביו והוא יודע אח או דאינו כיון . כלמח בני ודאי ה' נהיר ככדורו . מזה ראי' דבשקר היינו מחליטי' אוחה לבנו ואש"ח חייבו הכתוב משום מכה אביו מוכח מזה דסוקלין ושורפין על החוקה . אף אם יש רעוואל גדולה המעיד דבשעות החוקה אוחה לבנו :

כיון דלמו החוקה מלא הבחמה לכשרה מחמת הרוב חשיב זה לחוקה גמורה . ואף דעכשיו ילא הבחמה מחוקה וו היא ערפס לפניו מ"ח פד הזמן נטבל לקיים החוקה שהחוקה דנין ע"פ אוחה חוקה רק דיש תשלום ולומר דוקא כדילא דהרמב"ם בחוקה אוחה לבנו וכדומה דבזה יכול להיות דבאמת החוקה משה' דנין ע"פ אוחה החוקה . משא"כ הלא גבי כהמה הא דהחוקה אוחה לכשרה היא מחמת הרוב דהיינו דנין דבבחמה ו מהחמ"ט מהרוב בשמות דכשרי' הם . וכיון דנמלח הבחמה ערפס ורואינו דבשעות החוקה אוחה לכשרה ויכול להיות דכמו דהיא עכשיו ערפס כ"כ היחה מכבר ערפס דעל הזמן מה' נערפס ע"פ הו לא הוה רוב . וכיון דלמו לא החלטנו אוחה רק מכה רוב וכיון דעכשיו נחוודע דלא ס"י אז רוב י"ל דזה ל"מ חוקה . ובהם הבחמה היחה מי י"ב חדש

ומציל גם הולד איה לה חוקה דתי' כשר כמשי האם כיון
 ידעתי דהאם יהיה כשרה ומציל' דגם הולד הי' מותר או .
 ולפני' דקי' כתי' דכרה הוא משום דאיכא חוקה הנוף דתיא
 חוקה אלמחא דיש לה מעלות הרוב דהוא מלד בירור וגם
 ממלוח החוקה קמימא . ומחוקה זו חין ללמוד רוב מכה כ"ש
 ממילא יתיא הא דלא תקשי על ראי' הגמ' מלד הקרבנות דה"ל
 חוקה דלי' טרפוה פוסל כמשי האם . רבא באתא זה הוא
 חוקה גרוב דכמשי האם ל"ה טרפוה פוסל זה וכשולדה פוסל
 זה כמטרופה . והוא דומה לכ"ל הא דלא אמרי' בספק בשמיטה
 דיהי' פסור מלעטא מחמת חוקה דמתי' ל"ה מטמאה . רק
 דקי' כשע"מ הוא דכמו דאמרי' מחיבור אחיבור לאיבור כמו
 כן אמתי' לא יתיא מחוקים מתייהר לתייהר וכ"כ שם כשע"מ
 ע"ש אבל מי"מ ל"ה חוי' מלי' להקשות מיה' כיון דע"מ זה
 אינו חוקה הנוף דהא יכול להיות דהיתה טרפה כמשי האם
 והנוף לא נשמה כלל . ואינו רק חוקה בעלמא . וכיון שכן לא
 קשה דלמא כעטס הוא משום חוקה דה"כ מתי' דלולי' כשר
 רובא דרתי' רובא עדיף . ולפי' ממילא לפי האמת דאמרי'
 דהול' חוקה המכררת מחמת הרוב . ממילא האם שפיר הו"ל
 חוקה דכרה דתיא כשרה מחמת הרוב וזה ל"ה בעטות דהא
 גם ודאי היתה כשרה מחמתה דהא היתה יולדה וממילא גם
 לכולד איה לה חוקה והיא חוקה היתר שה"ל כמשי האם
 דהיתה מותר בשמיטה האם ולא הי' טרפוה פוסל בה . ולכן
 לפי האמת דלולי' כשר רוב שפיר ה"ל חוקה דתיא' מכה
 רובא דתי' חוק' י"ב מדש :

דיוצא

מל' לפי האמת דלולי' כשר רוב י"ל דה"ל
 חוקה דתיא' מכה רובא או מטעם דכיון דהכנהמה
 היא י"ב מדש או כיון דרובה הוא דליון חולבות ה"כ יולדות
 וידעי' דנולדה כשרה חוקתי' אוהה לחוקה דתי' לה בעת
 לדחה דהיתה כשרה והף דה"ל חוקה שהינה מתבררה בשמה .
 י"ל דלפי האמת דלולי' כשר הרוב ע"י הרוב ה"ל חוקה
 כדורה . והדבר נכון כשכרה דהא עיקר הטעם החוקה שלא
 נתבררה לא סוה חוקה היא כמ"ש כיון דחוקה היתר בירור
 לית גנוה"כ שלא להנייה אוהה נוספק מחוקקה שהי' קודם
 לית הספק . והא היתה היכא היינו מחוקקי' לודאי מכה
 בחוקה קודם לידה האמת כשר הרוב ע"י שפיר דמיקתי' אוהה
 לחוקה כמו שהי' מש"כ' אם גם עכשוי' הי' הדבר בספק
 מה"מ נעמוד בזה החוקה דכרה אמרי'ן כמו שביה עד עתה
 בספק כ"כ דנין אוהה מחלן ולהבא בספק כיון דהף דידעי'
 דנולדה כשרה הא עכשוי' הוא ספק דלמא נערפה מכבר ולפי'
 הא תימא א"ל"ה הוליקן כשר רובא או היינו מחוקקי' הבהמה
 לפסק טרפה מבינה שנולדה עד י"ב מדש בזה אמרי' שפיר
 דגם מבינה ויוליקן מחוקקי' אוהה מספק ולפי' החוקה דידעי'
 דנולדה כשרה כיון דל"ה נתבררה בשמה וע"ש היינו דנין
 עלי' לחוקה כ"כ כרפ"י ב"כ מחוקקי' אוהה נכחן ולהבא כי
 דלמא עכשוי' נערפה . מש"כ' לפי האמת דלולי' כשר הרוב
 וממילא דהיינו מחוקקי' הבהמה חייק' מטעם שילדה לבשרה
 מחמת הרוב . או ממילא לאחר י"ב מדש אף במקום דלא נוכל
 לכשכירה מחמת הרוב כיון א"כ עולד כהו' רעוהא והול' ספק
 דלמא נערפה דל"מ הרוב מחמת כרעוהא דנהמה גבה שוה
 בספק הסקול דלמא נערפה אפי"ה אמרי' דהוא כשרה מחמת
 החוקה דידעי' דנולדה כשרה להחיק אוהה גם נכחן ולהבא
 לכשירה כמו שהיינו דנין עלי' ע"ל להחיקה לוודאי כשרה
 מחמת הרוב . ומש"ה אף אם עולד בה רעוהא דלא נוכל
 לכשכירה מטעם רוב מהני החוקה :

היכא דנמלאת אח"כ טרפה . אטע"כ מתחלה בשעה שהיינו דנין
 עלי' בשעה הלידה ע"כ דלא היינו דנין עלי' בשעה דהא נתגלה
 דלא היתה כשרה וודאי כיון דהיתה חיי' י"ב מדש מש"כ' א"א
 דהחוקה ל"ה רק לאחר י"ב כיון דנמללה לנו דלא דהיתה כשרה
 בוודאי . כיון דהיתה חיי' י"ב מדש היתה כשרה בשעה שולדה
 בזה י"ל היכא דנמלאת אח"כ טרפה ומיין דהנוף דתיא לא נשמה .
 הוא ספק הסקול דלמא נערפה מכבר ובשעות היינו מחוקקי'
 אוהה לאחר י"ב מדש לבשרה מחמת חוקה הנוף דגם או היתה
 טרפה כיון דהנוף נשמה בפנינו . ולא הי' מתי' רק לאחר
 שתי טרפה דלא נתגלה ע"כ מדש שהיינו דנין עלי' מתחלה
 לאחר י"ב מדש זה לא הי' בשעות כיון דתי' חיי' לחמי' ג"כ
 י"ב מדש :

וי"ד

עוד דהחוקה דתיא' מכה רובה הוא ע"פ הרוב דהיינו
 דנין עלי' דהיא מרוב כהמות שהם כשרי' ומזה נעשה
 חוקה כהא דרמב"ם בפ"ב מה' א"ב הל"ל . אמנם דיש לחלק
 ולומר דהחוקה לא מהני כאן כיון דבעטות היינו מחלישי' אוהה
 שהיא מן הרוב . ואם הוא לאחר י"ב מדש דבזה ידעי' דמתחלה
 לא היינו מחוקקי' אוהה בעטות י"ל דשפיר הוה חוקה . רק אם
 בזה הוא חוק' י"ב מדש בלוקן להיות לטיות נולדה כשרה גם
 י"ל דתי' הרוב דהיינו דנין עלי' להיות ע"י חוקה דתיא' מכה
 רובא כיון דיכול להיות דמתחלה היינו דנין עלי' בעטות והיא
 נולדה ערפה אמנם זה הוא דוקא היכי דהוא ודאי טרפה דבזה
 ידעי' דתי' מחוקקי' אוהה בעטות מש"כ' בספק טרפה אף
 דאיכא רעוהא אטע"כ כיון דיכול להיות היינו דנין בעטות
 י"ל דהיינו החוקה דתיא' מכה רובה :

וביושב

בזה מה דתמורה המחבר' לשיטה החו' דלא ס"ל הק'
 דבר"ש דלפי האמת דלולי' כשר הרוב ה"ל חוקה
 דתיא' מכה רובא דהא החו' משריפי' הגביות וס"ל דלא הוה
 חוקה א"כ קשה עלי' מהני' דיבמות דף ל"א ברי"ה אשה זו
 בח"ה לשוק עומדת דמקשי' כיון דהכא אמרי' דחוקתי' לחוקה
 אף אם נולד רעוהא בשעה שהי' עומדת בחוקה אישוי' שבעלה
 הי' עריין מי ובחולין אמרי' נאשמה בחוקה היתר עומדת .
 ומשמע דוקא כרעוהא נולד' לאחר שהי' עומדת בזה זכר זכר
 הגני מעי' דל"מ שחא בחוקה נקב נקב . מש"כ' בספק הנולד
 מחו' נענון ספק דרובה ל"ה חוקה היתר והמהו ע"ל דהא
 לשיטה החו' בל"ו ליכא בבבמה חוקה היתר כלל . אבל לפי'מ
 יתיא דהא דלא ס"ל לחיוב דברי דה"ל חוקה דתיא' מחו' מכה
 רובה הוא כיון דהבהמה היא מרפה לפנינו ומיין דבעטות
 החוקה הבהמה לבשרה תו לא הוה חוקה . דיכול להיות דמתחלה
 החוקה ג"כ בעטות ומתחלה הבהמה י"ל מהרוב . מש"כ' לענין
 ספק דרובה דבזה אמרי'ן שפיר דעד עכשוי' ודאי הי' הבהמה
 כשרה מחמת הרוב כמו שהיינו דנין עלי' וא"כ מה"מ לא נוקמי'
 אוהה לחוקה כ"כ כרפ"י לומר דהבהמה לא ילכה מחוקקה דהא ודאי
 היכה כשרה ע"פ מחמת הרוב . וכ"כ כהא דזכר שנטל הב"מ
 דלי' שחא במקום נקב נקב כיון דבזה יכול להיות דלא היינו
 דנין עלי' בעטות וגם עכשוי' היא כשרה בזה שפיר ה"ל חוקה
 דתיא' מכה רובה כמו בדברי הרמב"ם בפ"ב מה"כ' דגם סב
 איכא רעוהא אח"כ דנוכל לומר דבעטות החוקה מתחלה . ובזה
 אפשר לומר מ"ש הוה' לבשרי' בעטות מחמת הסיכא
 מטעם ס"ס חיי' רק מחמת ס"ס דבדמתי' לפסק ע"ל ולא הוה
 דגם עתה היא כשירה בזה שפיר ה"ל חוקה דתיא' מכה רובה :

(ו) **ובזה** יבואר דברי הרשב"א הל"ל במ"ש לחלק בין הק'
 דזכר דלולי' כשר חוקה כיון דליכא רק רעוהא
 בעלמא . מש"כ' היכא דהוא ערפוח כדור לפנינו וכ"ל . והנה
 מדברי הרשב"א נראה דהא דלמח ר"ה נשמה כתי' עומדת
 אינו מחמת רוב רק מחמת חוקה וכ"ה בחו"ס יבמות ג"ל . וזה
 ולכאורה דלמא עממא דריה הוה מחמת היות כיון דרוב כהמות
 כשרי' אמרי' דמתחלה הבהמה לא ילכה מהרוב ומלי' דרעוהא
 כוזה

ואף דעכ"ל לחלק בין כך דנבינות לגוף הכהנים כח"ש המהב"ר
 בדעת רבינו יונה דס"ל בנשבר כסף וליטוי ידוע אם קודם
 שחיטה או אח"כ לאסור מה"מ מעטס סח"ו" לחומרא ואפ"ה
 מחיר הנבינות שעטסו מכהמה ומחלוא טרפה ועכ"ל כח"ש
 הכח"ש בנ"ה דף י"ד דעטמ"א דרבינו יונה הוא מעוס דלמתי
 כהמה אימרת הנבינות לא אימרטו. ומחיל"א דכ"כ י"ל בדברי
 הרשב"א דח"ו"ל בשיטת ר"י וס"ל דהכמה האסור מעוס דנחל
 צה רעוהא לכן לא חלינן דעשה לאחר שחיטה משא"כ הנבינות
 לא אחרתו. אמנם עדיין יש לשיין דהא בלמ"ה בדעה ר"י
 נראה דהא דלמ"ה נשחטה בכה"ע וח"ו"ל הרעוהא נעשה בזב"ח
 לאחר שחיטה הוא רק מחמת הכוב דרוב בהמות כשרי"ל לכן
 אמרי' דבכהמה זו היא מהכוב וח"ו"ל בזב"ח משא"כ הרשב"א
 דס"ל דעטמ"א דר"ה הוא מעטס חוקה וע"כ דגם היבא דחיב"א
 רעוהא לפניו ח"ו"ל בהר חוקה מחיל"א דהמו כן היבא דנוכל
 להכשיר נוף הבהמה ונוכל לחלוט שהערפות נעשה לאחר
 שחיטה אח"י לא נחלה ג"כ להכשיר אף נוף הבהמה מעטס
 חוקה אמרי' דעשה לא"ש :

ואגב אב"ה קמ"ה דברי רבינו יונה הנב"א גם כהר"ן בחולין
 דף י"ד ח"ו"ל מתי' בנ"ה שש"א את הושע ונחלאת
 הגרנות שמוטה וכו' כל ספק בשחיטה פסולה וכו' וכח"ה הרב
 ר"י דמח"א שמשנין דריב"א דנשכח נף העוף וכו' דחולין
 לחומרא וה"ה לכל שאר ערפות דכל היבא דליחיליד רעוהא
 ח"ו"ל לחומרא וכו"ל לדבר מדלמ"ה ב"ה ח"ש הריבא אימרת
 וכו' מחקיף לה רבינ"א ודלמ"א חוט השדרה נפסק ש"מ כל היבא
 דליחיליד רעוהא ח"ו"ל לחומרא וכו' עכ"ל מנה"ה מדבריו
 דנשבר כסף וליטוי ידוע אם קודם שחיטה אם אח"כ דלאחר
 הרי זה ליקף מה"א דנשחט הגרנות וה"ה אם קודם שחיטה אם
 א"ש דלאסור. דס"ל לר"י דגם נשחטה הגרנות אף דנחל"א
 ח"ל נבלה וי"ל דהיה פסול בשחיטה (מח"ה) אסור מחמת חוקה
 מיסור. אמנם באמת זה לא הוה פסול בשחיטה כיון בודאי
 נעשה מעשה השחיטה וכ"ל ועי' בה"ד בסי' ק"ו. והיבא
 דליחיליד רעוהא בעלמ"א ח"ו"ל אם נעשה מעשה השחיטה
 דלאסור זה ליקף מהרי"א אימרת"א ד"ה אלו ערופות מעוס
 דזה לא נלמד מה"א דנחל"א הגרנות שמוטה דיש לומר
 דחוקה צוה כיון דליב"א ערופה בידו לפניו ויבסקה הוא רק
 על היותו אם נעשה כמי' או לאחר מיתה צוה אסור. משא"כ
 היבא דהוא ספק ויכול להיות דגם עבש"ו ה"ה כשרה זה ערף
 דצוה חוקמי' שפיר החוקה לכן ליקף לה מהרי"א אימרת"א ד"ה
 ח"ש דהף היבא דהוא ספק אם נעשה ערפה אסור ג"כ מחקיף
 וכמו כן הריבא דנשכח כה"ל נוכל ללמוד מהרי"א אימרת"א
 דפ"ח"ש ד"ל"ל דגם כיון דהספק טולד מח"ה צוה אסור ולא
 חוקמי' החוקה דמבואר בר"מ בסי' ל"א גבי מ"ס במו"ת משא"כ
 בנשבר כסף דהספק טולד לאחר מיתה ויכול להיות דלא יבא
 מחוקקה מח"ה צוה חומר לכן ה"ד לאסור מנה"ה הגרנות
 שמוטה ח"ו"ל אם מח"ה או לאחר כה"ל אב"ה אף דזה
 לא הוה רק רעוהא בעלמ"א :

וגרמ"ה לע"ד ליטן טעם לשבח לזה בהקדש דברי ח"ו
 כהנזוה בסוגי' על הא דמתי' אם כהנה קודם לנשבר
 לכן עמ"א אם שער לכן קודם לכהנה עיבור ספק עמ"א ור"י אמר
 כהה מה אחר דב"ה כהה עיבור וכו' חו"ה ב"ה ספק עמ"א
 הקשה ר"ה ח"ש דרבינן דלמתי שח"א אח"י לא ח"ו"ל בהר חוקה
 דהא אמרי' בפ"ק דחולין מח"ה הא מלמ"א דלמתי רבינן חוקה
 נחלמ"א החוקה ומייתי' לה מקרא. אמר ר"ה דהא מירי' שזקק
 לשימאה שחי' נ"ו בע אחר שחי' או מניה קודם וכו' מוחל"ה
 מחמת וקודם שנשבר טולד זה ספק ואחר ששבר מן הראשון לא
 נשאר בו אלא ספק זה וכו' עכ"ל ונתקשה המרש"א הא ר"ג ור"י
 שליני' בסברות הפסוקות דבכו"ה דבמו"ת ס"ל לר"י דחוקה
 הנוף חלים כ"כ אפ"י להוציא מח"ה ור"י שליני' ובנש"א ח"ו"ל או
 בהר חוקה הנוף ורבינן בפני' ע"ש. גם ק"ו החו"ה ל"ה או
 איברי' בס"ש דרש"י הא צוה לא מהני חוקה. ותי' איברי' בהר"ד

בזב"ח. ומח"ה דכ' בחי' הר"ן על הא דלמתי' בנ"ה מ"ל דחולין
 בהר רוב"א זו קמי' לחלוא דר"ה דלמתי' נשחטה בכה"ע והוא
 מעטס רוב מזה ליבא ר"ה דעטמ"א דר"ה הוא מחמת הכוב דהא
 אפ"י ח"ה דעטמ"א דר"ה הוא מחמת חוקה אפ"ה ע"כ מוכח
 דחולין בהר הכוב. דהא ערף החוקה הוא מעוס חוקה
 דלמתי' מח"ה רוב"א ומחיל"א מוכח דחולין בהר רוב אמנם ברשב"א
 גופו דף י"ד גבי ספק בשחיטה דכריב"א דעה רבינו יונה בנש"ר
 הנ"ע ח"ו"ל אם קודם שחי' אם אח"כ דלאסור מה"מ נראה שם
 דעטמ"א דר"ה הוא רק מעוס דח"ו"ל בזב"ח מחמת הכוב. וכ"ל
 דס"ל לרשב"א דנראה ספק דהא דל"ה בזב"ח הוא רק מחמת
 החוקה ולא מחמת הכוב. דומי' דקאמר בהמה בחי' בכה"ע
 דזה אינו רק מחמת חוקה. ועל"ה קאמר נשחטה בכה"ע דזה
 ג"כ אינו רק מעטס חוקה. ונפ"מ באופן היבא דלא עוכל להמיר
 מחמת הכוב כיון באופן דהנקבים שח"ש שלא בתקום שפיר קשה
 לחלוט בזב"ח ולרוב פפמי' ח"ן הנקבי' האלו בח"ה מחמת הזב"ח.
 וכוה מ"ל לחיל"א בהר רוב בהמו' דהם כשרי' ולסמוך על
 המיטוט דיוכל להיות דהנקבי' הם מח"ה כיון דרוב הוא
 דהנקבים אינם מחמת הזב"ח הלינן דבהמה היא מהמיטוט
 דהיא ערפה וכוה הוא ספק השקול מח"ה מיטוט הנקבים הם
 וכוה ח"ן להכשיר הבהמה רק מחמת החוקה ומוכח מח"ה דל"ה
 האת"ה דחולין בהר הכוב דגין לכל בהמה דל"ה לה חוקה
 היתר והוא חוקה דלמתי' מח"ה רוב"א :

והנה מותר דברי הרשב"א מבוחר ג"כ דלמתי' בנ"ה
 מד"ע דגין ג"כ על הבהמה דל"ה לה חוקה דהא ר"ה
 ודאי קאמר נשחטה סוחרה אפ"י אם הבהמה הוא חוק וי"ג
 מד"ע מעטס חוקה. וכוה י"ה קשה כיון דפ"כ היינו דגין עלי'
 בטעות מחיל"א ח"ל ספק השקול ר"ל בחלמ"ה מיד ה"ה דגין
 עלי' בטעות. אמנם כה"ה דר"ה לחלוט בזב"ח שפיר י"ל דח"ו"ל
 חוקה דלמתי' מח"ה רוב"א דהא מחירי' נוף הבהמה ודלמתי' דל"ה
 דגין עלי' בטעות רק דבהמה היא בלמתי' כשרה ודגין דהעטמ"א
 הוא בזב"ח ומחיל"א ל"ה דגין בטעות כלל וכוה שפיר י"ל
 דח"ל חוקה דלמתי' מח"ה היבא דהערפות כדור לפנינו
 וע"כ דבזה היינו דגין בטעות דהא ח"ה אוסרי' נוף הבהמה
 וע"כ דרנע זו נשחטה הבהמה והיינו דגין עלי' הריבא כשרה
 זה ה"ה בטעות. וכוה י"ל שפיר דלאסור גם למשע"ה כל הנבינות
 ולא נסתך על החוקה דלמתי' מח"ה רוב"א כיון דפ"כ ה"ה בטעות
 ולא מיבעי' אם חוק י"ג מד"ע דבזה יכול להיות דמחמת
 היינו דגין עלי' בטעות ודאי יש לאסור רק אפ"י אם הוא
 לאחר י"ג הד"ס יש לאסור צוה ג"כ כהנה יבואר לפנינו עוד
 בדברי הרשב"א אמנם בלמתי' הרשב"א מחירי' אפ"י בערפות
 כדור לפנינו ה"ה טעם שכתוב לקמן וכו' טעה דברי הרשב"א
 לחלק בין רעוהא בעלמ"א ערפות כדור :

ועתה אב"ה לב"ה יתר דברי הרשב"א בנ"ה דהיבא דהוגל
 פי המכה או בערפות מחמת הכהנה דידע' דה"ה
 ג' ימים קודם השחי' מפרשי' דמפרש לב"ה טעמו ועט"ס
 הוסיף החולקי' עלי"ם וס"ל דבכל ענין מכשרי' הנבינות
 אף בידוע שהבהמות יבא מחוקקה מח"ה והנה הא דכתב הרשב"א
 דהא דמכשרי' הנבינות הוא דוקא בערפות דעכל לומר דלא
 אינע"ה לה רק כהנה יבואר דברי' בשמחת הבהמה דהא דנוכל
 לפלוט דלא יבא מחוקקה כלל כמי' אף רנע חמד רק לאחר
 השחיטה נהנוס ערפות. וכו"ה מחמת ח"ו"ל בל"ה הטעם דחולין
 בהר חוקה הנבינות מותר' גם כן מעטס ס"ס דלמ"ה ליב"א
 ערפות כלל וח"ו"ל דנשחטה דלמ"ה השח"א הוא דנעשה. ואף
 דהרשב"א אוסר גם בערפות מחמת הכהנה ולא כיון על
 ספ"ס הא צוה עכ"ל כח"ש בסי' פ"א דהרשב"א איברי'
 בשרות שח"ש ערפות כדור ע"ש נסי' פ"א בסי' ונש"ך ונפ"מ
 מ"ה צוה. עוד קשה דמח"ה כיון דנוכל להלוט דהרעוהא
 נעשה לאחר מיתה וליב"א ערפות כלל מחיל"א כמו דמחירי'
 הנבינות מעטס חוקה אח"י לא כשיר גם הבהמה מעטס
 חוקה כיון דפ"כ ס"ל להרשב"א דגם צוה היבא חוקה לכה"ה

הוא. וזה לא בעי' חזקת היתא ס"ט כה"ר טהור אפי' בדליכא חזקת טהרה:

ורישב אח זה כל דהא בלא"ה קשה הא דמטהר ר"י מטעם חזקת הגוף דאלים טובה אם מהני אף דאיכא חזקת אחרים ערו. ה"דך נוכל לומר בזה חזקת הגוף דהא הגוף צ"כ וצ"כ כיון נשתנה גודלו בזו בהרת ענין לבן. ומ"ל אם הבהרת קודם או נשתנה לבן הא בכל ענין הגוף ממנ"פ נשתנה וליכא רק חזקת בעלמא לטהר כיון דהי' טהור אוקמי' אהו אחזקת טהרה. אהגס חזקת הגוף לא הוה רק חזקת בעלמא וכבר דברו מזה המחבר"ט ע"ש כמזכירי"ט. ולישב אח זה י"ל דהא מנינו חזקת הגוף כזה א"כ היכא דהגוף ממנ"פ נשתנה והוא בכחובות ור"י גבי הי"א מוכח מ"ל ויה"א לא כי אלא דרוכס איש אח דר"ג ור"א סוכרי' דהיא נאמח מטעם חזקת הגוף והא ביה"ע פ"כ הגוף נשתנה בפנינו ומ"ל דנשתנה ע"י מוכח פ"ן או ע"י דרוכס איש כיון דהשני טוב היא והפ"ה דנין בזה לומר דמחמת חזקת הגוף חלי' דהיא מחמת ע"ן. אחת דהר"ן שם בסוגי' דר"ה ור"י א"א כרי ושמה כ"ע כחצ לטב אח זה דכהב על הא דאמר' שם דלמ"ד כו"ש לאו כ"ע א"ל דעמחא דר"ג הוא מטוס חזקת הגוף. וז"ל דאמר' חזקת החזקה דמסקי' אשעת איכוסין אי בחולה היא והעמד אהא החזקה גולה. ובח"דך פלוגתא דבכמוך דהיא מ"ע ח"י והיא לא כי אלא דהיא ח"ל נמי חוקמי' החזקה שחזקה בגוים ישראל שחין מנינו וכו' עכ"ל מבורר מדבריו דבזה חזקת הגוף כיון דהגוף ע"כ נשתנה. ולכן כחכ ה"ן מטעם חזקת טהרה דהיא אלים כ"כ כמו חזקת הגוף. ויש לעיין בזה בסוגי' דנכתב ביום כהא דאמר' דהקטו זמן מטוס כה לחימו. וכהבו שם ה"י והר"ן הא דלא קע"י לה מצוב חזקת א"א כיון דהיא גרושה לפנינו ואדרבא אוקמי' אותה חזקת כשרות ובודאי לא זינה כשרות א"א ע"ש. ולדברי הר"ן דהא ה"ה גם בפנינו איכא חזקת כשרות וע"כ יאהא מחזקת זו וע"ש בפני יבושע והב"מ להחריך בזה:

אבנים לענין יש לעיין בדברי הר"ן דאם נמצא בפסוקה טובה דבריו דמחמת ח"כ אמרי' דודאי לא זינהא וע"כ דהיא מוכח ע"ן. מהרה דמ"מ איכא ספק דלמא נבעלה בלוגם וכמ"ש המורשה בחולין בסוגי' דהוב על ח"י הנ"ל. ואין לומר דלפי האמת לא הלי' בלוגם כיון דהיא ל"ש ורוב הוא רלון. דזה אינו דלא מזהר בלוגי' דפ"ש דלוגם שכיח יותר ממ"ש דהא גמ' פריך שם הא אינה ס"ס ספק אונס ספק רלון וכו' ור"י גמ' ל"ל באשה כהן. והמהרה הא ערין איכא ס"ס ספק מוכח פ"ן ספק דרוכה איש וכו' הרבה מהכאשונים דספק דמי' ל"ה ס' כלל דהיא לא שכיח. ומוכח דמ"ע לא שכיח יותר מהלוגם. וגם מברט"ן כיון דלא נקטי' זה לספק כלל ולדברי ח"י ס' דל"ה ספק גודלה טענה י"ל זה. אחת לפמ"ש הראשונים דמי' ל"ה ספק דהוא ל"ש. ע"כ דמ"י יומר דבעלה בלוגם או ברלון ממוכה ע"ן ואף דזה הוא נגד חזקת כשרות. ול"ש:

ואורי י"ל כיון דמוכח ע"ן ל"ה פגם כלל להגוף וכמ"ש ה"י בסוגי' דפ"ס דלא חלי' במ"ש גדלה טענה דזה ל"ה פגם כמו בבעלה בלוגם. וע"כ דל"ה פגם כיון דמ"ע כמחמת מחמת' ודרוכס איש אפי' אם הי' בלוגם הפ"ה ל"ל רק מנה וע"כ דאם נטרו בחולי' ע"כ דמוכה ע"ן לא חשיב פגם כלל. ודוקא על ידי בעילה היא פגם ואין לה אלא מנה. ולכן אף דהגוף ע"כ נשתנה אפי"ה דנין בזה לומר דודאי הי' ע"י מוכח ע"ן כיון דבזה הוא חזקת שנינו הגוף ממנ"פ ע"י דרוכה איש דבזה נפגם הגוף ולכן אמרי' דודאי לא נפגם הגוף ושנינו דאינו חזקת לגוף לא חשיב שני:

ורפ"ז מיושב ג"כ ק"י הניל דעמחא דר"י בספ"ר אם הבהרת קודם או השער לבן דמטהר מחמת חזקת

הגוף ואף דע"כ הגוף נשתנה ממ"מ כיון דאם הי' השער לבן קודם לבהרת הוא טהור. וע"כ דזה ל"ה שנינו כלל למחא. מח"כ אם הבהרת קודם נעמח הגוף אמרי' מחמת חזקת הגוף דודאי לא נולד בו רעומח שהוא מויק להגוף. ובודאי הי' השער לבן קודם דזה ל"ה שנינו כלל והוא דמי ממח לאח דחלי' מחמת חזקת הגוף דהיא מוכח ע"ן. אחת עמחא דר"ג י"ל כתי' התי' דל"י דמוק לעומחא שיה' בו נשע אחר קודם שטולד זה. ולכן ס"ל לר"ג דבשעה שטולד בו הספק לא הי' נפ"מ להגוף אם הבהרת קודם או השער לבן כיון דהוא הי' טמא בלא"ה. וכיון דל"ה אז בזה חזקת יומר להגוף אם הבהרת קודם או השער לבן ממילא ל"ל בזה חזקת הגוף דודאי הי' הגוף לא נשתנה כיון דע"כ נשתנה מ"ל אם הי' הבהרת קודם או השער לבן כיון דבשעה שטולד ספק זה לא נפתח הגוף בבהרת יותר משער לבן. ול"ש בזה חזקת הגוף. אחת ר"י חולק ע"ז וס"ל כיון דאם הי' הבהרת קודם יחי' נעמח אפי"כ לבשיטה מהנע הראשונה שייך בזה לומר חזקת הגוף דודאי לא נולד בו דבר שיהי' מויק לו אח"כ. ור"ג פליג עליו בזה וס"ל כיון דבשעה שטולד לא הי' נפ"מ בזה ל"ה זה חזקת הגוף. והנהלפי האמת קיי"ל כר"ג דספק עמח. וע"כ דנקטי' דריחא כיון דע"כ נשתנה הגוף וכיון דבשעה שטולד הספק לא הי' נפ"מ אם הבהרת קודם אף דבזה הי' נעמח גם אח"כ מ"מ לא איכפת לן בזה ולכן לא חז"ל ר"ג בזה בחר חזקת הגוף. וכיון דקיי"ל כו"מ ממילא בכל מקום היכא דבזמן שהספק נולד לא הי' לנו נפ"מ רק אח"כ יחי' מקום לספק דבר לטמא או לטהר או לחשיב לדין דקיי"ל כר"ג ספק ול"ש בזה חזקת הגוף:

ורפ"ז י"ל דמח"כ הולך גמ' לאח דשגרונא שכיח מטוס כשרה לא שכיח דאם תריוויהו הי' שקיל' הי' אהור בספק דהין לומר בזה דמוחר מטעם חזקת כיון דודאי נעשה שנינו בבהרת זו וכמו דלא הי' פסיקת מח"ש כ"כ לא הי' ל שגרונא ולש"ל בזה דלוקמי' אותה חזוקת. ואי כיון דשגרונא לא הוה רעומח כיון דלא מפרשה בך ע"ז אמרי' כיון דהספק נולד לן בתי' הבהמה ולא הי' הבהמה אכזרית. והוא דמי ממח לאח דבהרת ושער לבן כמ"ש וי"ל בזה דברי כר"מ בסוי' ל"ה במ"ס כמותו ע"כ יאהא הבהמה זו מחזקהה ונשתנה לש"ל בזה דלוקמי' אותה החזקהה ועיין כתי' יבמות דף ל"א ובחומ"ד ע"ז גי' מ"ש שם כפי' דברי התי' יבמות במ"ש דגבי דרוסה שכיח ומוכח טפי הוא עפ"ד הרשב"א חולין דף מ"ז מ"ש דגבי דרוסה שכיח דהחול בה מעשה המעריף וזה כונת התי' דהוא שכיח דהחול לדרוס רק הספק נגמר מעשה הדרושה ולכן לא מוקמי' החזקה כיון דהחול בה מעשה המעריף ע"ש. וי"ל הע"ס כמ"ס דהי"ה דהחול מעשה המעריף לש"ל דלוקמי' החזקה הגוף דודאי לא נשתנה הגוף דהא ממנ"פ נשתנה. רק דהספק הוא אם נשתנה במעשה המעריף אם לא. וע"ז ל"ה חוקמי' החזקה כיון דהרעומח נולד בתי' בשעה שהי' הבהמה אכזרית והו' לא איכפת לן במעשה המעריף כיון דכלל ענין הבהמה אכזרית בתי':

ורפ"ז י"ל דבעי' דוקא שיהי' החול בתי' איהו השתנה רק דהספק הוא אם הי' מעשה טהרה אם לא בזה שפיר אמרינן דל"ל חוקמי' החזקה דלא נשתנה כיון דע"כ נשתנה ור"י דמ"מ טוקי אותה חזוקת ס"ל נקרפה ע"א שפיר כיון דרבי' היחה אכזרית ל"ה זה לחוקת. מח"כ בספק הוטל בבהמה ולא ידע' כלל אם נשתנה דבר בבהמה מחמת שיהיה בזה אנו מוקמי' אותה שפיר חזוקת והוא חזקת הגוף דודאי לא נשתנה הבהמה מחמת שיהי' ודוקא דומי' דמי' כמות דהחול בהשתנה בתי' הבהמה או בספק דרוכה ובישע לו קוק נושט כמ"ש הרשב"א הנ"ל. כן י"ל בשעת התי' יבמות ל"ה ואשר"ה כהנ שפיר ולפי' למ"ד דמי' לספק דרוכה אפי"ה בספק כלל ספק שוגרל מחיר מקום דבזה אוקמינן

אוקמי' אחוקה דודאי לא נשתנו בהמהו מכמות שהי' כיון דלא כותל בזה מעשה המטריף אמרי' אוקי אחוקה ובודאי לא נשתנה כבהמה מכמות שהי' כלל :

ומעתה י"ל דזה הוא מטעם דרבינו יונה דאוסר' בספק הפקיל הולד כבהמה בחי' דסבר דלא מוקמי' אחוקה כיון דבספק גולד בחי' כבהמה שאז היכה עדיין אסור וממילא ל"ש בזה חוקה היסר. ולא מיבעי' היכה דודאי נהמה ענין השמות כבהמה רק בחספק הוא אם נשתנה לפרטו גמור כגון בספק לרובס כלל ביטב לה קון בושט בזה ודאי לא אוקמי' אחוקה כמ"ש אפי' דבכל מקום אוקמי' אחוקה אף כטלד זו רעושה הוא דוקא היכה דאיכא חוקה היסר גמור כפי' שהי' הספק גולד משא"כ בזה. ויותר מזה ס"ל לרבינו יונה אפי' היכה דטולד לומר דלא נשתנה כלל מכמות שהי' אפי' אסור ג"כ. דהא מבואר ברשב"א בשיטת רבינו יונה דהא דמחירין בספק כלבא ספק שניא. הוא ג"כ משום דל"ש ואם נימא דכפי' דוקא שהי' הולד בזה מעשה המטריף הא בזה לא ידעי' אם הולד כלל עובד מעשה המטריף אפי' דס"ל לרבינו יונה בכל רעושה הטולד כבהמה בחי' לא אוקמי' אחוקה. והטעם הוא דהא דאוקמי' אחוקה היכה דטולד בו רעושה אינו מטעם צירור כיון דרעושה כפינו רק דהוא מנזיכ"כ שלא להוליא הדבר מחוקמו הראשונה בספק ולכן דוקא היכה דהדבר הי' מותר בשעה שגולד בה הספק ומספק אמה בא לאופרה אל האסרה מטעם. משא"כ היכה דהדבר הי' אסור בעת שגולד בה הי' רק דרבינו דנין דהבי' מותרת אח"כ בזה שוב ל"ה חוקה היסר כמו דאמרי' בס' בהרת קודם לרי'. ולכן כלל ענין אסור לרי' בס' השקול הטולד כבהמה בחי' אף אם הי' הוא אסור בזה ענין השמות אם לא:

המ"ש הנ"ל וממילא דליכא ראי' משם דאמרי' מחוקי' מאיסור לאיסור:

ובזה אמרתי לישב מה דקשה לרבינו יונה משובי' דיבמות דף ל"א דאמרי' ואילו בגירושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה ליק' מ"ט אמר רבה אשה זו בח"ה לשוק עומדת ומספק אחיה בא לאסרה אל האסרה מטעם. והא החס גולד הרעושה בשעה שהי' עליו איסור ואפי' אוקמי' אותה אחוקה וכמותה שראיתי בהחרון אחד שביאר טעמא דרי' דס"ל דהיכא דאיכא רעושה מ"מ לא מוקמי' אחוקה. וכגדאה גם מדברי הר"ן בפ"ק דקידושין גבי נחן הוא ואמרה היא. והא דמבואר בשובי' דיבמות דמוקמי' אחוקה החס טעמם כמו דאמרי' לרי' אף דאסור גוף הכהמה בספק השקול אפי' מחיר הבניות והוא מטעם דבהכמה אחרע הבניות אל אחרעו כ"כ אמרי' בשובי' שם כיון דהרעושה לא הי' בלדת הערוה רק בהערוה ולכן אמרי' אף דהערוה אהרעה אפי' לרוב הכרוה לא אחרעה ומעמיד' אותה אחוקה כיון דלא גולד בא רעושה היכה דטולד הרעושה אמרי' אוקמי' אחוקה ורק היכה דמספק גולד בזמן איסור ס"ל דלא מוקמי' אחוקה. י"ל זה הוא דוקא היכה היכה דטולד בה הרעושה אבל במקום דהרעושה לא גולד בזה שציר אוקמי' אחוקה דהא עכ"ל גבי גביות לישט"מ רי'. מ"מ כיון דעכ"ל הטעם דרי' הוא כיון דהרעושה ל"ה בהערוה. ממילא י"ל כמ"ש דס"ל דכ"מ לא אולי' בחר חוקה היכה דטולד בו רעושה. ול"ל למ"ש הוא דוקא היכה דמספק הי' בזמן אי' אמנם לעני' יש לדמות דברי האומרי' דס"ל לרבינו יונה דכ"מ לא אולי' בחר חוקה היכה דטולד בו רעושה רק כמ"ש דהוא דוקא ברעושה הטולד בזמן איסור כגון בחי' כבהמה **ואקדים** דברי מוס' בשובי' דיבמות דו"ל אשה זו בח"ה לשוק עומדת וראיה מינה כנס וחח"כ גירס שכבר הויה לרת ערוה אבל גירס וחח"כ כנס הא לא הויה בח"ה לשוק ועוד לרי' דוקא בגירס' ולבסוף כנס איירי וי"ל דמ"מ הוא בח"ה לשוק דמוקמי' הערוה בחוקה שלא נהגדשה. וא"כ הדא מוקמי' אשה בח"ה לשוק אפי' ששעה שגולד הספק היכה עומדת בח"ה שבעל עדיין הי' ובפ"ק דחולין כו' עכ"ל מבואר דעיקר החוקה הוא רק כיון דמוקמי' הערוה על החוקה דהא לרת ערוה ל"ה לה מעולם חוקה היסר וחח"כ כנס. ומעשה אם נימא דהרבינו יונה ס"ל בכ"מ לא אוקמי' אחוקה היכה דטולד הרעושה הקו' בחי' אפי' הערוה ע"מ הא גולד בה רעושה. וכיון דלהערוה לא מהני חוקה ממילא ל"ל דמוקמי' לרת הערוה ע"מ לא אוקמי' אחוקה דהא בחי' ל"ל חוקה כלל רק כיון דמוקמי' הערוה על החוקה ממילא גם לה מהני החוקה. משא"כ אם נימא דלא מוקמי' הערוה ע"מ מחמת הרעושה שגולד בה אז לרת הערוה ל"ל חוקה כלל:

והנה מהאמרוי' דהנו ג"כ כעין זה בדברי רבינו יונה דהא דאוסר בספק השקול הוא משום דהס' גולד בחי' כבהמה. אמנם הם כתבו דהרבינו יונה ס"ל דאמרי' מחוקי' מאי לאי' (עיי' בש"ש) אמנם לעני' א"כ לומר דהרבינו יונה ס"ל דמחוקי' מאי לאי' דהא מבואר מדבריו דהיכה דטולד בו ספק אסרי' מספיקא וכן בשגבר הגוף והספק הוא אפי' בחי' א"כ כ"ה דה"ל ס' דאי' ס"ל דמחוקי' מאי לאי' אפי' הי' אסור מטעם ס' נימא דהוא ודאי איסור דלא ס"ל דמחוקי' מאי לאי' רק דס"ל דכיון דטולד הספק בשעה דהי' אסור ל"ש בזה לומר דאוקמי' אחוקה היסר והחוקה היא כמאל דליחא לא חוקה היסר ולא חוקה איסור והו"ל ספק השקול ואסור כמו בכל מקום משא"כ לחומרה. וגם בזה דבהרת דקיי"ל כר"ג רספק טמא מבואר בהרמ"ם בפ"ב מה' שומחה לרעת ה"ל ע' דליה ודאי טמא רק ספק. וע"כ דהוא ג"כ מ"מ דהיי' דליכא חוקה סברה כיון דבספק גולד בשעה שהי' נזקק לטומאה אחרת מ"מ לא הוה גם כן חוקה עומדה ולכן הוה ספק השקול ואסור מספיקא:

ואף מדברי מו' בשובי' דמומין נראה דס"ל דמחוקי' מאי לאיסור. מ"מ ש"כ ג"כ היכי דליכא חוקה דמחומה אולי' בחר חוקה דגופא פי' אפי' דאיכא חוקה אחרת נגד חוקה הנוף כי הלא דרעומדת בחוקה פנו' וכו' והיה נמי דמימי איכא חוקה אחרת כנגדה כמו שאפרש עכ"ל והוא כמ"ש ב"ה ספק טמא דאיירי בנזקק לטומאה ואיכא חוקה עומדה כנגד חוקה הנוף מזה נראה דס"ל לחי' דמחוקי' מאיסור לאיסור אמנם ברבינו יונה מוכי' דלא ס"ל דמחוקי' מאיסור לאיסור כמ"ס והא"כ החי' דמימי מימי ראי' מהא דמספק כהה דס"ל לרי' דחוקה הנוף עדיף משאר החוקה הא סם ליכא חוקה אחרת כנגדה. י"ל דהרא"ה הוא דכ"מ קיי"ל דס"ט ברי"י עמא אפי' היכה דאיכא חוקה לטמא ולא מהני חוקה בס"כ טמא ברי"י. והא"כ ס"ל לרי' שבהרת דהוא חוקה. וע"כ אף דמוקמי' אחרת לא מהני אפי' חוקה הנוף מהני. וממילא מוכי' דחוקה הנוף עדיף מחוקה אחרת וכ"כ לרה"ר

לר"י כשה"י ברה"י ספיקו עיניו וכשהוא ברה"י ספיקו עיניו
 ר"ש אומר רה"י משפחה. וכיון דאין קו"ל כרצון ואין האחד
 מכריעו להאחר כ"כ גם בזה אמרי' מהני חזקה האם להולד.
 וכחז מלתא בעממא דפלוגתהיהו דרבנן ור"ש לשיטתיהו אולי
 דרבנן כ"ל בכל ס"ע ברה"י הוא ודאי עמא ולכן אין הרה"י
 מכריע לרה"י וברה"י הוא ודאי עמא וברה"י הוא ודאי עיבור
 משום דאין הודאי מכריע בזה הודאי מהני לר"ש דס"ל דס"ע
 ברה"י הוא ספק עמא וברה"י הוא ודאי עיבור בזה אמרי'
 שפיר דודאי מכריע לספק. ולכן שפיר מהני חזקה האם
 להולד. וכיון דהאם היא ודאי כשר ממחמ חזקה והבט היא
 כספק ולכן מכריע הודאי את הספק עכ"ל ולפ"ו ממילא היכא דלא
 הוה ספק רק ודאי בזה אמרי' דאין הודאי מכריע להודאי
 ולכן שיטת התו' דהא דאמרי' מחזיקין מחיבור לאיסור.
 וממילא א"ל יחי' מהני חזקה בטרוה להלכה או לא מהני
 הלכה בכלל כספק אם היא מותרת לשוק א"ל רק מהי כודאי
 איסור דאכורה לשוק משום דמחזקי' מחיבור לאיסור ובה"י יחי'
 קשה אחאי מהי' מהני חזקה הערוה להלכה נימא דהערוה
 אכורה בלאיסור א"ל משום דמוקמי' אותה אחזקהה וכלה
 אכורה ג"כ מטעם ודאי משום דמוקמי' אותה אחזקהה חזקה
 איסור איסור מחיבור לאיסור וכיון דהיא כודאי איסור ולא
 כספק איסור אין הודאי מכריע להודאי ולכן כוכיחו תו' שפיר
 דמחא מוכח דמוקמי' הלכה ע"ה אף דולד הרעוהא בשעה
 שתיבה אכורה. דהא ל"ל הטעם דמה לה חזקה הערוה דהא
 אין הודאי מכריע להודאי ומקמי' חוס' שפיר:

י"ג פ"ג וממילא לפמ"ש בשעת הרב"ש דלא ס"ל דמחזקי' מאי'
 לאיסור וממילא אף א"ל יחי' מהני חזקה הערוה
 להלכה. מ"מ לא מהי' הלכה בגדר ודאי איסור לביק רק כספק
 אי' כיון דאין מחזקי' מחיבור לאיסור וכיון שכן מהני חזקה
 הערוה להלכה דהודאי מכריע לספק. והרבה פלפלי בזה
 במק"א ונלחמי עוד להאריך יותר. היולא חבל מ"ש דעממא
 דרב"י הוא דהיכא דולד רעוהא כשעה שהי' הדבר בחזקה
 איסור בזה לש"ל דאוקמי' אחזקה כיון דבזה הוא ספק הסקול
 אם נשתנה הדבר וילא מחזקהו רק בזה גו"כ"כ להעמיד כל
 דבר ע"ה כמו שהי' עד שעה שולד בזה הספק והא מינה
 היולא דהי' הדבר בשעת לידת הספק בחזקה היתר בזה
 אלו מעמיד' גם מכאן ולהבא ע"ה. משא"כ אם הי' עד עכשיו
 באיסור מ"ה ועמיד בזה ע"ה הא ל"ה לו חזקה היתר ולכן
 הוא איסור כספק:

י"ד להאריך עוד בזה בדברי הד"מ בסי' ל"א נבי מ"ס
 כמות ובספק אם המוח מקיפו לאיסור. וכחז ויש שהיו
 רובים להכשיר מהא דאמרי' נשתתה הותרה. ולא דמי דהואיל
 והי' כאן רעוהא בדורה מחיים אין להכשיר זכ"ת מחוס' פ'
 ד' אחין וכו' עכ"ל והשך דבסי' ג' הו"ל הביא מהרמ"ל דהא מהו'
 שם מוכח להיפך דכתבו דררובה אכור משום דבניה ומורה
 טפי להסורא. ובהך השך דס"ל להרמ"א דהו' לא כתבו כן
 רק לרבה דאחר ואליו ספק בנידושין ליק אשה זו ברה"י לשוק
 עומדת וע"כ דס"ל דמוקמי' בחזקתה אף כספק העולד בזמן
 איסור. משא"כ לאבני ורבה שדס"ל מהי כקידושין והיה לגיבויין
 י"ל דבשיקרא דרין פליג על רבה וס"ל דלא חזקי' בזה החזקה
 כיון דהס' נולד בעידן האיסור ע"ש. ויש להיבדק דהא
 צ"פ מהי' עומדת קודם ה"ל ט"ה ספק גבי בהרה כהתיק
 דספק אם בהרה קודם או השער לבן עמא. ובהך שם הכ"מ
 וי"ל הי' עמא כסוף הפדק וכח"ק ואלעני דבפי' הפועלים ה"ל
 פ"ו אמרי' דקב"ה אחר עיבור לא בשמים היא ולא ע"ג דאמרי'
 מלן לוכח רבה כ"כ ואיכא אחר טהור וילא נשתתה בטרה
 י"ל כיון דבשעת ילידה נשתה הוא דאמר ה"י ככלל לא
 בשמים הוא אולי' כודאי להוליא מכלל שצידנו הגה' כתיק
 ושור כשתחלת ה"ל דעני' דג"ו סה"ס לן הגה' ה"י
 עכ"ל ולפ"ו י"ל דרבה ס"ל דק"ל כר"י כספק אם הבהרה
 קדם או השער לבן דהוא עיבור אמנם עדיין קיי"ל

כתיק דהוא עמא. ולכן רבה לשיטתו דספק גבי בהרה דהוא
 טהור וע"כ דס"ל אף דהספק נולד בזמן שהי' עמא כתיק תו'
 כ"ל דבתי' נזקק לעומתה איירי אפי"ה דנין בזה דלמי' לי'
 חזקה לטהרו כיון דהיינו דנין כשיטתה מהעומתה הראשונה יהי'
 טהור. ולכן קאמר שפיר אשה זו ברה"י לשוק עומדת ואף
 דהס' נולד בזמן שהי' בעלה מי' והיכה אכור משום א"ל מ"מ
 כיון דהיינו דנין עלי' שהי' מותרת לאחר מימת בעלה חשיב
 חזקה היתר דומי' דנע. וממילא גם כספק העולד כבהמה
 בחי' מותר ג"כ מחמת חזקה היתר. אמנם לפי האמת דקיי"ל
 כתיק וכ"כ נע אם ספק אם הבהרה קודם עמא משפיק וע"כ
 ל"מ בזה חזקה טהרה כיון דהס' נולד בזמן שהי' הי"ה דלא
 אמרי' בזה אשה זו ברה"י לשוק עומדת ומש"כ פליגי אבני'
 ורבה. וי"ל להיפך הא דספק הרמב"ם כתיק דר"י דעמא אף
 דמבו' כסוגי' הפועלים דרב"י אחר עיבור. ד"ל נרד אויל
 לשיטתו דס"ל ביבמות אשה זו בחי"ל עומדת וס"ל דאף דהספק
 נולד בחיי בעלה והו' הי' אכורה אפי"ה מוקמי' אותה אכורה.
 ולכן גם כנעט אמרי' כן משא"כ לדיון דקיי"ל לאבני' ורבה ולא
 אמרי' שם אשה זו ברה"י משום דהס' נולד בחיי בעלה הי"ה
 דלא אמרי' כספק בהרה קדם חזקה טהרה כיון דהי' או עמא.
 אמנם לפמ"ש המחבר' ביישוב דברי הרמב"ם ד"ס רב"י
 פוסק כתיק וזה הוא ככל הלשון עיבור טהור. ד"ל אם הי'
 עיבור מחמתה קודם שגולד ספק דבהרה עיבור. ולפמ"ש הטעם
 נכון דאם הי' עיבור מחמתה ודאי אוקמי' אותו אחזקה הגוף
 ורק אם הי' נזקק לעומתה בזה לא חשיב אחזקה הגוף כיון
 דהי' או עמא כתיק. וכדכר למות דאמרי' הא דלמי' בזה
 אשריך רב"ג דמוקי' טהור וילא נשתתך בעברה. הוא דבאמת
 רב"ג מי' רובה לסיים ולומר טהור עיבור עמא עמא. והוא
 דאם הי' עמא מחמתה הוא עמא ומה דהי' תומך עיבור טהור
 זה הי' החלה דבריו דהתא בטרה. אמנם הי' רובה לסיים
 דבריו עמא עמא ועו"ה אשריך דילא נשתתך בעברה בערם
 שומר עמא עמא. ואמכ"ל:

י"ה אבא לבאר גם דברי רבינו יונה מ"ש דגם כשנבר
 הגוף אף בחזקת דנוכל לומר דלא ילמא מחזקה
 בחי' ורק לאחר השחי' כשבר הגוף אפי"ה אכור. דהוא ג"כ
 מעי"ו דס"ל דאף כספק בחי' או לאחר מימת ל"ל דהלי' דהי'
 לאחר מימת מחמת חזקה היתר דהא בהכמה בחי' לא הי"ל
 הי"ה ובחי' היא אכורה והאיך נוכל לומר דמחמת מהי' תלין
 שהי' לאחר מימת הא בזה ליכא חיה כלל וס"ל דהא דאמרי'
 שזו מקום אף אם הדבר ילא מחזקה ה"י על שעה המאוחר
 שזה אינו רק היכי' דהדבר ילא מחזקה היתר לאיסור משא"כ
 היכא דלימא חזקה היתר אף ד"ל דמי' היכא חזקה דהי'
 הגוף שגם אפי"ה לא אמרי' בזה להיתר כהכילה כיון דלענין
 הכשר אכילה ל"ה להכמתה חזקה להתי':

אמנם דמולין בזה דליף מנע דאוקמי' דבר אחזקתו
 מנבור דאף היכי' ליתא חזקה לשיטתה אפי"ה
 מוקמינן הדבר אחזקתו דודאי לא נשתתה הדבר מקדמותו דהא
 הו"ה שם ברה"י ללא משום דמוקמי' אחזקה וי"ל דהא הי'
 דהו"ל לחומרא וכו' דאף לקולא מוקמי' הכא אחזקה דאם הי'
 הגנע גדול ובסוף השבוע הי' חסד ממה שהי' משהי' וניחוס
 דלמא ארופיק ואתי כלי' ל"י עשורי' והי' כשיעור שהי' כסוף
 השבוע. ונמלא שהנע עומד בעיניו ובעי' הסגר שני אלא דמאס
 דמוקמי' בשעת הסגר אחזקה עכ"ל. והא בזה הו"ה הי' עמא
 ובזה הי' חסד בשעת הסגר אוי' הבית עדיין הוא עמא רק
 דמוקמי' הנע בחזקתו ובהו הגנע הוא מחזקתו דהוא חסד
 לגניעו וגם הספק נולד בזמן שהבית הוא עמא ובחי' אכזבי'
 דהוה הוא רחי' דלא אמרי' מחזקי' מאי' לאו' ולא להדיק
 כעה בזה. מ"מ זה מנבור דאוקמי' אחזקה אפי"ה אם הדבר
 ילא כעה מחזקתו. ואפי"ה אם הספק נולד בעידן איסורו וי"ל
 דגם עתה נשתר באיסורו. וא"כ ממילא גם כשנבר הגוף אף
 דכספתה

הנהמה כי בחוק א"י בחוק א"י בחוק א"י נקמי בזה החוקה כמו גבי עב :

וְרָא יל דהאי גבי נגע כיון דכבר היינו דנין על הגעט בשעת הסגר כיון דלא לא הי' עדיין שום רעוהא ואז היינו מוקמינן געט שפיר בחוקתו ככ"ל ולכן אפי' אם נמלא אח"כ הסר אפי' דנין ע"פ אותו החוקה שנחזק לנו בשעת הגר בערם שנמלא רעוהא. והיא כמו איסור שנחזק ע"פ א"י וכהא דהרמב"ם בפ"ד מהנהדרין בני שהמוק בשלר בער דוקולין ושורפין עליו בזה כיון דכבר איחזק לן בשעת הסגר דהגעט עמד בעיניו דלא עדיין לא הי' שום רעוהא ושפיר היינו מעמידין הגעט בחוקתו. ולכן שפיר דנין על אותו החוקה שנחזקו אללנו בשעת הסגר אף דאח"כ יא הגעט בחוקתו והי' רעוהא מ"מ כיון דכ"פ יכול להיות דשפיר היינו דנין בשעת הסגר דהגעט עמד בעיניו לכן שפיר דנין ע"פ אותו החוקה והי' אף לחוש ללחא מיד אחר ההסגר הי' נחשב הגעט דאפי' עמאי' כל הני דנכסוי' לבית כמ"ש תוס' ריש גדה בד"ה החם חרמי לישוהא ע"ש. ובזה מרזיק הלשון בחוס' חולין כמ"ש דאפי' כנמלא אח"כ הסר דנין ע"פ אותו החוקה שנחזק לנו בשעת הסגר בערם שנמלא בו רעוהא. דהא כחבו וז"ל אלל משום דמוקי' בשעת הסגר החוקה ולא כחבו בפשיטות דאף דאח"כ הסר אפי' מוקמי' כעת הגעט בחוקתו וחלי' על שעה המאוחר דילא מחוקתו. דהוא דעיקר הגעט הוא כיון דכבר החוקתו הגעט לשלם בשעת הסגר :

אחוקה. ולפ"ו ממילא היכא דהדבר יאל עכשו מחוקתו דכיון הוא דמוקי' אותו עד עכשו על מחוקתו הוא רק מעטס דכיון דהיינו דנין עד עכשו דלא יאל הדבר מחוקתו דנין על אותו החוקה. ולפ"ו ממילא כפי"ק דמו"מ בדאיכא עדי' ואחרים שכבר הי' הדבר יאל מחוקתו ובעטות היינו דנין עד עכשו שהוא עדיין בחוקתו. וזו לא מלינו לרון ע"פ אותו החוקה דהא עדי' מחמיש' החוקה זו שעמידו אותו מחמת זכ על מחוקתו דהא עדי' אומרי' דבעטות היינו דנין אותו החוקה ומוקה זו כמאן דליחא דמו"מ ולכן הסברה לכונה דהיא דהדבר יאל עכשו מחוקתו לא אמרינן כפי"ק דחרי ותר' להשמיד דבר על מחוקתו :

וְרָפִיז נכון הדבר לא דהכשיר רבינו יונה הגביות הגעט' מכהמה שנמלאת ערפס והוא כיון דכבר היינו דנין על הגביות בשעת החליבה שהם כשירי' כיון דלא עדיין לא הי' שום רעוהא. ושפיר היינו מעמיד' אותה בחוקתה ולכן אף אם אח"כ יאל הנהמה מחוקתה מ"מ הגביות שכבר דנו עליהם שהם כשירי' נשארו בחוקת כשרות שלהם דנין ע"פ אוהו החוקה שהיינו דנין על' כמו גבי נגע והבטחה אכירה והגביות מותר' כי אמרי' דאח"כ נערפה הנהמה כיון דהגביות יאלו כבר בחוקת היתר קודם שזרע הרעוהא :

וְיֵשׁ להאריך עוד בזה ולחלק דהיא דהדבר הי' בחוקת היסר ויאל דבר אח"כ מחוקתו בזה אמרינן בפשיטות דמוקי' הדבר בחוקת היסר ומש"ה חלי' על שעה המאוחר שנוכל לחלות דהדבר יאל מחוקת היסר משא"כ דבר שלא הי' בחוקת היסר כיון דהוא החולין גבי נגע דבשעת הסגר הי' הכיז עמא ולבסיף שבוט אס לא נעמיד הדבר על מחוקתו וניחוש ללחא לרפיק ארפיק ואחא בצר לי' שיעורא הי' הביז עוד עמא פז' לש"ל דמוקי' מחוקת מחמת חוקת היסר דהדברא הביז אית לי' חוקת איסור ולכן בזה הוא דמוקי' החוקה הוא רק כיון דהיינו דנין על הביז בשעת הסגר בערם שהי' רעוהא דנין ע"פ אותו החוקה שנחזק מבני. והא דהולך רש"י בנדה לומר דהא דמוקינן האשה לחוקתה הוא מחמת החוקה דהיינו דני' בשעה שהיתה עובק בטהרות אף דשם האשה אית לה חוקת היסר כתבנו עוד בזה בחמ"א דהא בלחמא מחמו קו' שם דהא בש"ע ברה"ל לא מוקמי' לחוקה ואשה בכל ענין אינה עמא למפרע ע"כ ברה"ל וכתבו דעומאם למפרע לא נמי' חסוקה ועימש"ל וי"ל עוד כיון דבזה דנין ע"פ אותו החוקה שנחזק לן מבני קודם שנמלא הרעוהא. ואז לא היינו דנין על החוקה מעטס גז"כ דמוקי' החוקה רק דהיינו דנין מעטס ודאי קודם שזרע רעוהא לא נחזיקין לשפך כלל דנין בערות בירור דודאי לא יאל הדבר מחוקתו והוא חוקת הגוף דהוא מעטס בירור ולכן אף אם אח"כ הי' רעוהא והדבר הוא כספק למפרע מ"מ שפיר דנין ע"פ שהמוק אז דכולל כליסור שנחזק ע"פ עד א' וכההוא דהרמב"ם בפ"ב דמהדרין הא"ל דוקולין אח"כ משום דהוא כמו איסור בירור וזה מהני לעשר אפי' ברה"ל ולכן הולך רש"י גדה לחוקה שהיינו דנין אז בשעה שנחטטק בטהרות הללו דהל"ב ליה מהני החוקה אם הוא מ"מ ברה"ל ורק כיון דכבר היינו דנין על' מקודם דטהרות מותר' לא הוה בכלל ספק עומאם :

וְרָפִיז יל בשעתו דרבינו יונה כמ"ש בין דהבטחה בחי' הי' בחוקת איסור ולכן אם יאל אח"כ מחוקתה לא נהני רק על זה שכבר היינו דנין עליהם בערם שזרע שדבר יאל מחוקתו והוא חלב וימרה. משא"כ בבהמה לא אכירה דל"ש בזה לומר אוקמא לחוקה דהא גוף הבהמה לא הי' לה חוקת היסר דהא בחי' איהא אכירה ולכן ביאלה מחוקתה מחמת מההי' מקדם לא מוקמי' עתה בחוקתו :

וְבִזְהָ יל מה דקשה על שינוא החולקים על רבינו יונה וס"ל דהא דלחרי' נשתנה בחי' עומאם הוא מחמת חוקה דבהמה אית לה חוקת כשרות ולכן מליק דהרעוהא נעשה ללאר מיחא ואל"כ לדידהו קו' דרבינו יונה מהא מחמי' דנמלא האגרנט שמוקא ואל"כ אם בחי' או ללאר שמיחא אסור כמ"ע

וְכִיב יל הא דאמרי' בכל מקום דאף דהדבר יאלה מחוקתו מ"מ מחאמרי' הזמן בכל מה דנוכל לומר דלא יאלה מחוק' הוא רק כיון קודם שזרע לנו שהדבר יאל מחוקתו היינו דנין דודאי לא יאל מחוקתו וכן משמש מרש"י ריש גדה בד"ה העמד אשה ע"מ וז"ל שהרי מספק אהי בא לעומתה לענין טהרות דקודם ראי' ספק הוה לה דם מקודם לכן ספק לא הו"ל העמד אשה ע"מ שהיתה קודם ראי' כשנתעסקה בטהרות אלז עכ"ל. ויש לעיין למה כתבו דמשמדי' אותה בחוקתה שהי' לה כשנתעסקה בטהרות הא גס אז לא הי' לה חוקה טהרה רק מחמת הבדיקה הראשונה שהיתה מולאה טהרה. וממילא הו"ל דמוקי' אותה בחוקתה שהי' בשעה שברקה עמא ומולאה טהרה. אבל בזה דיל' דהיא דהדבר דמוקי' מ"מ מ"מ נללל על שעה המאוחר כיון דהוא ספק הקול איחא יאלה. ולכן כתב רש"י כיון דבשעה שהיתה עוסקת בטהרות דלא לא הי' עדיין שום רעוהא. ואז היינו מעמיד' אותה בחוקתה לטבר אח הטרופות. ולכן אף אח"כ שילאה מחוקת טהרות מ"מ אט דנין על אוהו החוקה שהי' מעמיד' אותה בחוקת טהרה קודם שנמלא בה רעוהא בשעה שהיתה עוסקת בטהרות. וזה לפי' שפיר מנגע דאף אח"כ הסר מ"מ דנין ע"פ אותו החוקה שנחזקו אללנו בשעת הסגר כיז אמרי' גס בזה. אבל זה לא אמרינן כיון דהי"ל חוקה אף דילא אח"כ מחוקת מחאמרי' הזמן דהמ"מ לומר כן רק הטעם כיון דהי' מוחוקת אללנו בערם שזרע שילא מחוקתו לכן שפיר דנין ע"פ אותו חוקה :

וְבִזְהָ יש ליתן טעם למה חוס' כתובות דף כ"ו דאמרי' בחרי ומרי חוקמי' החוקה הוא רק היכא דהדבר עדין לא יאל מחוקה. משא"כ היכי דמוקי' אהרע לפנינו וחס' מחמיש' עלמן בזמן בזה לא אמרי' כפי"ק דחרי ומרי דמוקי' חוקה ע"ש דיל' לפמ"ש הא דאמרי' כפי"ק דחרי דמוקי' חוקה ולא אמרי' חוקה אף עדין מעדי' ומרי כמאה הוא כיון דמוקי' לאו מעטס בירור רק מנוה"כ דכלל ספק לא נו"ח הדבר מחוקתו. ולכן גס כפי"ק דחרי ומרי כיון דאין כה מעדי' מחמיש' את החוקה והוה ספק לכן מעמיד' הדבר בחוקתו ולכן כתבו בחוקת דלמרי' מכת סברה כיון חוקה דאין אדם שזרע בחוק זמנו בזה בהכחשת הרי והי' לש"ל דמוקי' חוקה כיון דחוקה זו אינו אלל מעטס בירור והעדי' מחמיש' את החוקה ואומרי' דפרע חוק זמנו ל"ש בזה לומר אוקמי'

במע' אחי' לא ינחל בזה דמוקמי' חזקה ובודאי נשמטה
 אחר השחיטה. והיו לומר דס"ל דשמוטה הוה פסול בשחיטה
 דזה אינו כחש"ל כיון דרעיון בודאי נעשה מעשה השחיטה.
 ובל"ד אם ינחל הדוב פסול בשחיטה יתי' קשה הוה מחמתי'
 נשמט דליתו רק ספק טרפה בדיקתי' זה הוה מעשה ואמרו
 כל פסול בשחיטה חסר ולא חזק פסול או נכלה מבוחר'
 דליתו חסור רק מטעם ספק אלא הוה פסול בשחיטה יתי'
 כוודאי חסור ומהו נראה דודאי לא הוה פסול בשחיטה .
 וא"כ הקוש' במע' אחי' יתי' חסור למה לא ינחל נשמטה
 כוודאי. דמה לי ספק בשמוטה או ספק בערפות אחר אם
 הוה בתי' או לפתך שהיי' דמוקמי' בחזקה היתר :

ולפמיש י"ל דגם אורח השיטות החולקי' על הרבינו יונה
 ס"ל בזה כרבינו יונה דלא אמרי' אוקמי' חזקה
 בדבר שהוא יולא מחזקתו לומר דהשחא הוא דליתרע רק
 היכא דליכא חזקה היהר בזה אמרינן דאוקמי' חזקה היתר
 עד שעה החמור שגבל להלות. והיכא דליכא חזקה היתר
 מ"ת אם כבר דנין עלי' כמו גבי הנגע אמרינן כיון דכבר
 נהחוק ע"פ החזקה בערפ' שהי' זו נשואה דנין עלי' משא"כ
 בל"ז לא אמרי' אוקמי' חזקה היכא דנדבר ל"ל חזקה היתר.
 אמנם כפי"ס ס"ל דמוקמי' גוף הבהמה על חזקה כי הם ס"ל
 דגם בתי' בהבהמה היינו מחזיקים גוף הבהמה שהיא מותרת
 להכשר החלב וכל היולא מהבהמה דתי' מותר משום דתיים
 על הבהמה דהיא מותרת. ובאם ינחל דהבהמה היא טרפה
 נתי' לרין לאכור החלב וכל היולא מן הבהמה המ"ר והבנ"י
 משפוט לזה הוה ספק גוף בהבהמה הוא בחזקה היתר. ומשום
 שפיר תלינן על שעה החמור שגבל לומר דליכא מחזקה
 חזקה היתר כמו בכל מקום דאוקמי' הדבר בחזקתו הך דהשחא
 חיתרע וילא מחזקה :

והנה בהמת דברי הוס' יבמות ל"א חוקש' במה דמקשי'
 כיון דלחוקמי' הגדה ע"מ אף דהכפך נולד בתי'
 בעלה א"כ אחי' לא ינחל גם בהמה דאוקמי' חזקה הך
 אם הכפך נולד בתי' בהמה. ולפמיש הדבר קשה ביותר
 בפניו הילוי הוה חוקמי' הגדה ע"מ כיון דהכפך נולד בתי'
 בעלה. הוה כיון דלא הוה ל"ל חזקה היתר משא"כ גבי
 בהמה דגם בתי' הוה ל"ל חזקה היתר לטעם החלב ומ"ר והבנ"י
 משוף וא"ל דנעדרה מילימי' הבהמה בעוד שהיא בתי'
 מחזקה ואח"כ לא ינחל בזה אוקמי' חזקה כמו בכל מקום.
 והלכך לומר דס"ל לחו' חזקה דהחלב מותר מן הבהמה בתי'
 מ"מ י"ל דזה אינו מחמת חזקה מחזקי' בהמה לבשר. רק
 הוה מחמת הרוב כיון דרוב בהמות הם כשרי' ולכן מותר
 החלב. וממילא כיון דהשעם הוה רק מהרוב היכא דנולד
 רעווא. וכוה' ספק השקול אם נעדרה דהו' ליכא רוב לכן
 החלב חסור. ולפמיש י"ל דס"ל לכו' דתי' הוה אמרי'
 דבתי' חסור דל"ל חזקה היתר ל"ס חזקה רק רוב. ולכן
 לא מקשי' רק כיון דהסוגי' מוכח דבכל ענין הו"ל חזקה
 אחי' לא ינחל דגם באיכא רעווא דלין להחיר מטעם רוב
 מ"מ אחי' לא נכיר מטעם חזקה. וי"ל דזה ג"כ טעם
 דרבינו יונה דס"ל חזקה דהחלב הוה מותר מבהמה בתי' זה
 לא הוה מטעם חזקה רק מטעם רוב ולכן היכא דליכא
 רעווא דל"ס רוב חסור מטעם ספק. ומ"מ הגביטת מותרת
 משום דכבר ילאו בהיתר ומ"ל אם נהחוק היתר ע"פ חזקה
 או ע"פ הרוב כיון דהס' ילאו בהיתר מחמת הרוב שם
 היתר עליהם :

אמנם החולקים י"ל דס"ל כיון דגם בתי' הבהמה החלב
 מותר וע"כ דנין דגוף הבהמה היא מותרת ואינה
 ערפה וי"ל דגם בזה הו"ל חזקה דלתי' מכה רובא כיון
 דכבר היינו דנין על הבהמה דהיא מותרת ואינה ערפה כיון
 דהיינו מתידין החלב וכל היולא ממנה הו"ל בזה ג"כ חזקה
 דלתי' מכה רובא ונחזקה גוף הבהמה להיתר אף בתי'.
 ולכן בכל ספק אוקמי' אותה על חזקה היתר כיון דכבר

היינו מחליטים אותה בתי' להיתר. אמנם הא מינה לענין
 חיבור ערפה אמרינן שפיר כיון דכבר היינו דנין על הבהמה
 שהיא מותרת ואינה ערפה להחיר החלב היא לא חזקה
 דלתי' מכה רובא ע"ז שהיינו דנין עלי' שהיא מהרוב לענין
 החלב. וממילא לענין שמוטה כיון דקיי"ל דשמוטה לא הוה
 ערפה. רק דהלל"מ הוה דשחיטה לא מהני בזה ואף
 אם הבהמה לא הוה' לה חזקה כלל לענין שמוטה ומחזקי'
 אותה לשמוטה מ"מ החלב ממנה מותרת כיון דשמוטה לא
 הוה ערפה וכמוכר דרשב"א הוה' בר"מ בסו' כ"ד סעיף
 ע"ו. וממילא דל"ל דלית לה לבהמה חזקה כשרות לענין
 שמוטה ולכן שפיר אמרינן כשפס השקול. וי"ל דלפמיש דהא
 דלתי' דהו"ל חזקה דלתי' מכה רובא הוה רק חזקה
 דבהמה הוה' מ' י"ב חדש ממילא לענין שמוטה דלא הוה
 ערפה ויכולה לחיות לא הו"ל חזקה כלל אף אם הוה י"ב
 חדש ולכן שפיר חסור כשפס :

ועתה אפ"ל הרשב"א כיון דלפמיש הא דהחלב
 נעדרה מבהמה שנמאלה ערפה דמותרת הוה
 רק כיון דכבר היינו דנין עלי' בשעת החליבה שהיא מותרת
 וילאם בהיתר דנין ע"פ אותה החזקה שנחזק לן קודם שנמאל'
 הרעווא. וא"כ ממילא בהגולר פי המכה דיע' דתי'
 ערפה ג' ימים קודם ואפ"ה היינו דנין אז להחיר החלב.
 בזה הסברא להטריף כל החלב למכרע כיון דליכא לדון ע"ז
 במה שהחלטנו להחיר החלב כיון דבש"כ היינו דנין בשעום
 ולכן מערפי' כל החלב למכרע. ולפ"ז שפיר יש מקום לומר
 דמ"ס הכשב"א דורא' בערפות ע"ז נעשה סמוך לשחיטה הוה
 אף קודם שחיטה משם בלחון דבהמה היא ודאי ערפה
 ואפ"ה מכשרי' הגביטת. דעיקר כוונת הרשב"א הוה כיון
 דהיכא דבהמה היא ערפה לפיטו בזה אין הגביטת מותרת
 רק מטעם דכבר היינו דנין על החלב בשעת החליבה דהיא
 מותרת ודנין ע"פ אותה החזקה כמו גבי נגע כח"ס ולכן
 בהגולר פי המכה דתי' ג' ימים והיינו מתידין הגביטת גם
 בהג' ימים קודם השחיטה וזה ידפינן דתי' בעשות ויין
 דבע"כ היינו דנין בשעום טוב לא עובל לדון ע"פ אותה
 החזקה מה שהחזקנו מתחלה להחיר החלב מחמת חזקה
 כיון דדעי' דכירור דהחלטנו לעשות. משא"כ אם נעדרה
 רגע אחת קודם השחיטה בלחון דשעיה שנעדרה טוב לא
 היינו דנין על החלב כלל בזה שפיר אמרינן דמתידין החלב
 כיון דכבר ילאה בהיתר דהיינו דנין עלי' בשעת החליבה שהיא
 מותרת וזוה' יכול להיות דלא היינו דנין בשעום כלל וכל החלב
 שנחלב ממנה מותרת רק רגע קודם השחיטה נעדרה :

אלא דאם ינחל כן ממילא יתי' נפ"מ לדינא אם סוגר
 פי המכה רק דלא הוה' לה חלב ג' ימים קודם
 השחיטה ולא נחלב וממילא בזה לא היינו דנין עלי' השלשה
 ימי' קודם או לא נמאלו למכרע כיון דבזה לא היינו דנין
 עלי' בעשות וזה לא נראה גם כי ראי' הרשב"א הוה מחמס'
 ושם בכל ענין אם הוה יבש אף אם לא נמטסקה בעשרות
 רק זמן רב קודם אפ"ה ממאלין הכל למכרע. וגם הא
 לרבותי מהך דבהובל ומזיין והולך לה' לנין מחזקי' מרשח
 יש מומין א"ל דגם מיד לאחר הגשוחין אין לנו עוד נפ"מ אם
 המזיין מזה נראה דבכל ענין היכא דהיינו דנין עלי' דהיא
 כשרה וזה הוה' כשפיה אז מערפינן למכרע. וגם י"ל דגם
 בשעת שחיטה ע"כ היינו דנין עלי' דהיא כשרה והיא כשרה
 השחיטה דהא נעדרה לא מערפינן על השחיטה וכיון דהיינו
 מערפינן ממילא היינו דנין עלי' דהיא כשרה :

אמנם מ"מ י"ל כמ"ס הרשב"א הוה' דהיכא דהחלב ילא
 מחזקתו הוה' דלתי' עד שעה החמור שגבל להלות
 דילאם מחזקתו הוה רק מטעם חזקה קודם שגורם לנו שילאם
 מחזקה היינו דנין עלי' דמסתמא לא ילא מחזקה ודנין ע"פ
 אוחו החזקה שהחזקו אללנו כדברי הרמב"ם בפ"ב דטבחי' דל"ל

הג"ל ולכן היכא דע"כ היינו דנין עלי' בטעות בזה מטעמי' לחפרע כיון דהחוקק הוא רק כמה שהיינו דנין עלי' בערס שהי' טורע לנו שהדבר ילא החוקק וזה הי' בטעות ומ"מ הרשב"א דדוקא בצרפות שנוכל לומר שאירע סחוק לשהיטת הוא כמ"ס הרשב"א בשמחה הבית דהוא לאחר השחיטה והוא דלא חכשרי' גם גוף הבהמה כיון דיכול להיות דהיא כשרה הוא כמ"ס דהרשב"א שישל' שחיטת ר"י בשבט הגף אף דנוכל לומר דהי' לאחר השחיטה אפי"ה כיון דהי' בו רעוואל גוף הבהמה אסורה אבל מ"מ הגבויט נותר' יהי' העטס שהי' הא גם רבויט יונק ס"ל קן לאסור הבהמה ולהכשיר הגבויט :

ויש להסוף עוד ולומר לפת"ל בדברי הרמב"ם צ"ה שההדרין במ"ש דאם החזקו בעיר שלשים יום לשאר כשר סיקלין ושורפין על החוקק זו דכוונה דאפי' אחי"כ כשבא עלי' י"ל דמוכח מלמא דבטעות היינו מחוקק' אותו לשאר כשר. מדה מחמת חוקק כשרות שלהם ועוד דהוא רחוק שיבא על אחרות שהוא נגד הטבע אפי"ה דנין אותו ע"פ החוקק ולכאורה נימא גם בזה אינלתי מלמא דבטעות היינו דנין מהמלה להחזיק אותם לשאר כשר. אפי"כ כיון דעכ"פ לא מוכח דהי' בטעות דהא יכול להיות דבאמת דנין עליהם והפי"ה שזבא עלי' והוא רחוק מ"מ יכול להיות דהיא אחרות שזבא ל"ה חוקק בטעות דהא יכול להיות דהוא באיבוד כאשר היינו דנין עליהם. ולכן גם בדינא דרשב"א י"ל קן דדוקא היכא דהוגדר פי המכה דירע' בבירור דהי' בחי' והיינו דנין עלי' בטעות בזה אחר' הכל למפרע. משא"כ היכא דיכול להיות דלא היינו דנין עלי' בטעות מ"מ יכול להיות להלות כדך ענין באופן דנוכל לומר דהמטרות נעשה לאחר השחיטה. אף דזה הוא נגד הרוב ודומה דסתמא נעשה בחי' ולכן אין להכשיר הבהמה מעטס זה. מ"מ כיון דעכ"פ יכול להיות דנעשה לאחר שחיטה ולא היינו דנין על הבהמה בטעות מהני עכ"פ לרון ע"פ אותו החוקק שהיינו דנין על הבהמה בחי' הבהמה כיון דיכול להיות שלא היינו דנין עלי' בטעות וכל שיש מקום דלא היינו דנין מהמלה בטעות דנין ע"פ אותו החוקק וע"י מש"ל טור רא"י לזה :

ורפ"ז סברת הרשב"א דהוא דהחוקק אהרע לפנינו שילא עכשיו הדבר מחוקקו בזה ככל ענין אחריון דהיכא דזדלתי היינו דנין עלי' בטעות לא נוכל לרון עוד ע"פ אותו החוקק והפי"ה אם אינו חוקק דאחי' מכה רובא רק חוקק כרורה בשטת אפי"ה אין דכל עיקר העטס דהיכא דהדבר יא מחוקקו דמממדי' אותו בחוקקו עד שעה שנוכל הוא רק כיון דכפרס טורע לנו שילא הדבר מחוקקו היינו דנין ע"פ אותו החוקק. וממילא ככל ענין היכא דהדבר ילא עכשיו מחוקקו הו"ל כחוקק דאחי' מכה רובא דהא עיקר החוקק בזה הוא רק מה דהיינו דנין עלי' מקודם וכמ"ל בפירשי' ר"ש נדה :

מוערתה י"ל דשיטת החולקי' ע"ד הרשב"א וס"ל דאפי' היכא דהוגדר פי המכה דילא מחוקקה מהני אפי"ה מותר' הגבויט. ס"ל דהא דמממדי' הדבר בחוקקו אף היכא דילא מחוקקה אינו דמתחלה היינו דנין עלי' דלא ילאה רק העטס הוא בפשיטות כיון דממדין מוכנע להממדי' דבר בחוקקו ממילא עד שעה המחומר שנוכל להלות דלא ילא מחוקקו תלי' להממדי' דבר בחוקקו עד שעה המחומר שנוכל להלות דלא ילא מחוקקה. וממילא כפי"ה היכא דהיינו דנין עלי' בתחלה בטעות מ"מ מה כדך הא החלת החוקק לא הי' בטעות כי אז הי' החוקק כרורה בשטתה ולכן אף אם זמן מה היינו דנין על החוקק בטעות מ"מ אמה' לא נעמוד הדבר בחוקקו עד אותו הזמן שנוכל להלות ולכן אף בהוגדר פי המכה וירע' דבהמה יאלא מחוקקה ג' ימו' קודם השחיטה מ"מ אחר' דעד ג' ימו' קודם השחיטה לא ילאה כבהמה מחוקקה ומותר' הגבויט עד אותו

שעה שידע' בבירור דילא הבהמה מחוקקה : **ורפ"ז** י"ל להיפך דאפי' אותו הפוסקי' החולקי' על הרשב"א וס"ל דאף היכא דילא הדבר מחוקקו והיינו דנין עלי' בטעות אפי"ה מותר' מחוקקי' אותו. הוא רק בחוקק כרורה בשטתה משא"כ בחוקק דאחי' מכה רובא בזה ודלתי אחר' דהיכא דמתגלה דהיינו דנין עלי' בטעות שזב לא הוא חוקק כלל כיון דיכול להיות דמתחלה מיר היינו דנין עלי' בטעות ולא חוקק מהמלה ולכן בזה ודלתי לא נוכל לרון ע"פ אותו החוקק. ויש לה"ר לזה מסוגי' דנכתב ביום מדברי מו' הג"ל דכחצו דבנש שאין בו זמן אין הורגי' אותו מחמת חוקק לרקות וקשה כיון דבאמת לא הימה גרופה בטעה שזינחה ומסתמא הימה אחרת שעה מחמת שבלע וחינו מחוקקי' אותה לאשח איש מדוע יהי' גרע זה מדינא דהרמב"ם הג"ל בש"ס שבאו ממזרי' והחזקו בעיר לשים ולשמו אם בא עלי' אחר חייב משום אי"ה הי"ה בזה כיון דהיא תחתיו מסתמא היא עדיין אשמו ועדיין לא נתרשעה. דהא אם אימא דגירשה לא הימה תחתיו. אבל בזה י"ל כיון דהיא גרופה לפטו ועדיין היא תחתיו כרי' חזיק דבטעות היינו מחוקקי' אותה לאשח איש מחמת שהיא תחתיו ולכן לא נוכל לרון ע"פ אותה החוקק ואף דאשכח לדמות אה זה מ"מ הדבר שבלמו נכון בסברא בחוקק דאחי' מכה רובא היכא דירעתי' בבירור דבטעות היינו דנין ויכול להיות כמו דהיינו דנין עלי' אחי"כ בטעות כמו קן מיד בתחלה היינו דנין עלי' בטעות בזה ודלתי לא נוכל לרון ע"פ אותו חוקק ואח' דמכשרי' הגבויט בהוגדר פי המכה אף דבזה לינא ג' רק חוקק דאחי' מכה רובא י"ל כמ"ס דזה היינו דנין רק אם הבהמה היא י"ב חדש או מחמת הרוב לויט מולבטו אלא' וילוח דבזה ידע' בבירור דנולה כשרה. ולא מיבעי' לדברי השערי דורא דעיקר החוקק הוא רק מחמת דבהמה נולדה כשרה וע"י הרוב הו"ל חוקק המבוררת בשטתה. בזדלתי ה"ל חוקק גמורה. אלא אפי' אחי' בפשיטות דה"ל חוקק דאחי' מכה רובא כיון דהיינו מחוקקי' את הבהמה דילא מן הרוב. מ"מ היכא דבהמה היא י"ב חדש כרי' ידעתי' דאף דקודם השחיטה היינו דנין עלי' בטעות כיון דהוגדר פי המכה מ"מ זה כבוד דבתחלה לידתה ל"ה דנין עלי' בטעות כיון דע"כ חו' הימה כשרה כיון דהימה חו' י"ב חדש. לכן בזה גשיר דנין עלי' בטעות כג' ימים קודם השחיטה אולי' גם מהמלה הי' דנין עלי' בטעות דהא ע"כ הוא כשרה בשטתה :

וכ"ב אף אם הבהמה אינה חו' י"ב חדש וירע' ג"כ דלא ילדה רק אם הוא ערפול דנוכל לומר דמתהיה לאחר השחיטה ואף דבזה לא נוכל להכשיר גוף הבהמה מ"מ עכ"פ נוכל להכשיר החלב כיון דיכול להיות דלא היינו דנין עלי' בטעות כלל משא"כ היכא דבהמה היא חוק' י"ב חדש והוא ערפול דודלתי אירע להבהמה בחי' בזה לכל הפוסקים לא מכשרי' הגבויט דאין לומר בזה דחוקקי' החוקק דאחי' מכה רובא והוא דמה דהיינו דנין עלי' מתחלה לידתה דהיא כשרה כיון דע"כ היינו דני' עלי' בטעות קודם השחיטה וכמו קן יכול להיות דמיד בתחלת הלידה היינו דנין עלי' בטעות ומיד נולדה ערפול. ולכן לכ"ע מערפי' בזה הגבויט. ובזמן דברי הרא"ש מ"ס דאיכא חוקק דאחי' מכה רובא אפי' בחוק' י"ב חדש דהרא"ש לא כחך קן רק בערפות מחמת הפכרת דבזה כיון דל"ה ערפול כבוד דיכול להיות דעדיין אף כשרה ואף דבזה לא נוכל להכשיר גוף הבהמה. והפי"ה אם נימא דנס קין להכשיר החלב מעטס ס"ם בגיל מ"מ עכ"פ מהני להחלב לרון ע"פ החוקק דנמחוק לן הבהמה לכשרה מחמת הרוב כיון דיכול להיות דלא היינו דנין עלי' בטעות כלל :

ובזה י"ל קו' הג"ל על הכמ"א בחי' דכ' דנמלא שא"י אפי' שמיטה א"ל נעל קבלה מטעמי' למפרע. וע"ז ק' דהא מקור דנין הוא משמו' הרשב"א שביבא אר"מ. וי"ל דדוקא לשי' הרשב"א הוא קן דהא הדי"מ כס' י"א אקשה גם כלא נעל קבלה

קבלה אחי' לא מכשירי מחמת חוקה דלחיי' מכה רובא כמו
 גבי נביטת. ומיך כתי' ה' דנבי נביטת שאני דו"ל דסמוך
 לשחיטה נטרפה. ומיילא לדין דמכשירי' נבניטת אפי' בהוגלד
 פי המכה דלמא אף בלא נעל קבלה דאחרי' ג"כ השתא הוא
 דלחטרע. דו"ל דהא ביונה דמ"מ כתיובתו הוא דהא הכש"א
 לא מכשר אלא כטרפות דיל דסמוך לשחיטה דכזה ל"ה דנין
 עלי' בטעות. משא"כ בהוגלד פי המכה דע"כ דהיינו דנין
 עלי' בטעות אז לא נוכל לדון חו ע"פ אוחו החוקה ואוסרי'
 לחפרע. ולכן בלא נעל קבלה ל"ל דהוה חוקה דלחיי' מכה
 רובא רובא המזויין אלא שתי' מומחין הם דהא הוא לפנינו
 ולא ידע ע"כ דהיינו דנין עלי' בטעות. ולפי' י"ל דהך דלמא
 מכשירי' הגביטת אפי' בהוגלד פי המכה כמ"ס דלא ה"ל כזה
 כהכש"א דהיכא דלא הדבר מחוקתו הטעם דמעמיד' אומו
 מחוקתו עד שעה המאוחר אינו מטעמה דהכש"א כיון דהיינו
 דנין עלי' מחלה. רק הטעם הוא כשטעות דחלי' על שעה
 המחומר דלא מחוקתו ולכן גבי כהמה דה"ל חוקה כהמה
 בשעתה דגולדה כשרה מדחי' י"ב חרש לכן דנין ע"פ אומו
 חוקה. משא"כ בשעת דלא הי"ל חוקה כהמה רק חוקה
 דהתי' מכה רובא כזה אמרינן שפיר כיון דהיינן דהוא י"ל
 מחוקה ו' חו לא נוכל לדון ע"פ אוחו חוקה :

עוד הי' י"ל לדון להכשיר המלך מנהמה שמלך טרפה
 אפי' חוק יב"ח ואפי' היכא דודאי ילאה מחוקתה
 מחיי'. והוא לפי"ש דברובא דליחא קמן המיעוט כמאן דליחא
 משום דלחיי' כזה נפק האי' להיות הישר. ומש"כ מותר
 לאכול כולם דהמיעוט הוא כמאן דליחא ונבי' בהמות לפי
 האמה דאולי' כהר רובא הו"ל רובא דליחא קמן כיון דרוב
 בהמות שבעולם הם כהמה. ועיין במו"ד כתי' ק"ה ס"ק ד'
 ומיילא כהמה שאנו דנין עלי' כהיה כהמה מחמת הרוב כזה
 הוה בידוד גמור דודאי הי' כהיה אומיעוט הוא כמאן דליחא
 דהא אפי' אם בלחמא הכהמה אינה מהרוב והיא טרפה מ"מ
 כ"ז שלא טרע לנו שהיא טרפה האיסור כמאן דליחא מחמת
 בעל ברוב ונהפך האי' להיות הישר. ולכן כהנה הטעם
 מכהמה ונמלחט טרפה אלא ודעין אם הינה טרפה בשעת
 החליצה או דלחיי' נטרפה כזה יש כהנה לומר דשפיר הו"ל
 חוקה דלחיי' מכה רובא כיון דכבר היינו דנין על הכהמה דהיא
 כשהי' ולכן חלי' דלחיי' י"ל מהרוב והמלך הוא מותר. ואין
 לומר כזה כיון דבע"כ היינו דנין עלי' בטעות דהא היינו דנין
 עלי' שהיא כהמה אף קודם השחיטה והו' בידאי הינה טרפה.
 דזה אינו דגם קודם השחיטה לא היינו דנין עלי' בטעות
 דלחיי' אם הינה כהמה מן הדיון דהך דלחמא הוא טרפה מ"מ
 כיון דזה לא הי' טרע לנו אז הינה עתהה מלך הדיון. ונהפך
 האי' להיות הישר וגם אז עדיין הינה כהמה כיון דזה לא הי'
 טרע לנו היא מותרת מחמת רובא דליחא קמן. ולכן כזה
 ל"ה דנין עלי' בטעות בלא דגם אז הינה כהמה מחמת ביטול
 הרוב. ודוקא ברובא דליחא קמן דלחיי' רק מטעם ביטול
 הענין משא"כ אם אינו כמו שאנו דנין עלי' והוא מן המיעוט
 נעל כהיסור סוגג. כזה אמרינן שפיר דהיכא דהנו היינו דנין
 עלי' בטעות כזו לא הוה חוקה. דיכול להיות דגם מחלה
 היינו דנין עלי' בטעות כיון דכזה המיעוט כמאן דליחא דמי
 ולא ברובא דליחא קמן. ויש להוסיף עוד ולומר דהא אף
 בלחמא הי' כהמה טרפה מ"מ כשרה שהי' הטרפות טרע
 לנו הינה כהמה מחמת בעל ברוב רק עכשיו שטרע לנו
 הטרפות ול"ש בעול ברוב ממיילא אם הינה אז טרפה דלחיי'
 דהיא טרפה למפרע. מ"מ כזה אמרינן שפיר דלחיי' חוקה
 וכיון דקודם שהי' נודע לנו הטרפות הינה כהמה אפי' אם
 בלחמא הינה טרפה ולכן חוקת' אוחה חוקה דהיי' מותרת
 כשרה שטרע לנו הטרפות. וגם עכשיו שטרע לנו הטרפות
 לחיי' שהיא הוא דטרפה אבל כשעת החליצה הינה כהמה
 דא"ל כזה כמו שהיא עכשיו טרפה למאן גס אז הינה טרפה
 דהא אפי' אם בלחמא הינה אז טרפה מ"מ כ"ז שלא טרע

לנו ענין הטרפות האי' כמאן דליחא ול"ה בלחמא טרפה כיו
 האי' הי' נהפך להיות גמור. ולכן אף עכשיו נודע הטרפות
 לא לחיי' דהיי' כאלו ל"ה חוקה למפרע דזה אינו כיון דמ"מ
 אז הי' כשרה שפיר מוקמי' אוחה חוקה :
וי"ש לדמות זה למ"ס המחבר' והוא בש"ס ס"א פ"ב
 לענין ספק שיהא נמיטוט כהמה דמותר דלחיי' כזה
 חוקת' חוקה ומד ששפט הרוב כהמה איה' לה חוקה הישר.
 ואע"כ דלחיי' שיהא אפי' אינלא מלתא למפרע דלא הי"ל
 חוקה הישר משולם אפי' דנין כזה לחוקה הישר ודאי'
 לזה מהא דלחיי' ביפחות ר"פ האשה רבה אלא דלחיי'
 ידענא כ"י דליחא מלחיי' עלי' הוא נוסף מלפני ופירש"י הא
 הוה החוקה איבורא והא הכס כי ליחא מלחיי' הכס עוקר
 נדר משקרו ולא הי' חוקה למפרע אפי' כיון דקודם שהי'
 מהלך הי' חוקה לכן חשיב חוקה ע"ש וכמו כן י"ל גס כזה
 אף דעתה נודע הטרפות לא הי' שייך ביטול איסור למפרע
 מ"מ כיון דכ"ז שלא הי' טרע הטרפות הי' שייך ביטול
 ברוב ואז הי' האיסור כמאן דליחא ואף אם בלחמא הינה
 טרפה אפי' הי' מותר והיא כשרה מחמת בעול ברוב. ולכן
 אף עתה נודע חוקת' חוקה ואמרינן דהיה אז כשר בלחמא
 דלחיי' נטרפה :

ג לשמאל דהא דלא לחיי' גס גבי רוב דהיכא דהדבר
 י"ל לפנינו מן הרוב חלי' על שעה המאוחר דלא מהרוב
 הוא כיון דגבי רוב איכא בע"כ מיעוט מיילא היכא דהדבר
 י"ל מן הרוב כזה אמרינן סו"מ מיעוטא דלא הי' מחלה
 מהרוב למחלה דלמא מכבר ילאה מהרוב וה"ל רובא דכבר
 ילאה מהרוב. ולפי' הא מינה ברובא דליחא קמן דכזה איכא
 מיעוטא. משא"כ כהמה דליחא קמן דכזה המיעוט כמאן
 דליחא דמי שפיר לחיי' גס גבי רוב דלחיי' על שעה המאוחרת
 דלאה מהרוב :

ובפשיטות י"ל דדוקא רובא דליחא קמן דלחיי' רק
 מטעם ביטול דלחיי' מסתמא הוא כהרוב
 משרי' היכא דהדבר ילא עכשיו מן הרוב והספק אינו רק
 על הזמן דלמא נעבר ילא מהרוב כזה ל"ל דמחמת רוב חלי'
 על שעה המאוחר דליחא מותרת דלחיי' ימאן כן כיון דרוב
 לא מהני רק מטעם ביטול. וידיעה דלא עכשיו לפנינו מהרוב
 אז הדבר הוא כספק השקול דלמא מכבר ילא מהרוב ושוב
 לא הוה ביטול. ומיילא דלא מהני רוב. משא"כ רובא דליחא
 קמן דכלא ביטול מהני ו"ל מחא גז"ל כזו גבי חוקה. ולכן
 אפי' היכא דהדבר ילא עכשיו מהרוב ברוב ל"ה ביטול ויכול
 להיות דלא מכבר מהרוב מ"מ מחמת הרוב דמהני כמו חוקה
 משה"כ אף במקום דל"ה ביטול. ולכן חלי' גס כזה דלחיי'
 ילא מן הרוב. ולכן אפי' אם הכהמה אינה י"ב חרש וגם
 הוא טרפות ברוב דודאי ילאה מחיי' מן הרוב אפי' יש
 סברא לומר דחלי' על שעה המאוחר דליחא מן הרוב והנביטת
 מותרת דלחיי' נטרפה :

וי"ש דזה הוא כונה דמ"מ כתי' פ"ה כתי' הראשון דגבי
 כהמה הוא רובא דליחא קמן דרוב כהמות מותרת ולכן
 אפי' אם הכהמה ילאה עכשיו מן הרוב ויחא טרפה לפנינו
 אפי' מוקמי' אוחה לחוקתה ותל' דלחיי' נטרפה. משא"כ
 גבי שיחט דהוה רובא דליחא קמן דהא רוב העולם לא
 ידעו רק המזינין אלא שחי' ולכן כזה כיון דהוא לפנינו ולא
 ידעו ה"ל שיחטה והיינו דנין עליו בטעות כ"כ יכול
 להיות דכחלה היינו דנין עלי' בטעות ומד כשהחלי' לשחיט
 לא הי' ידע ולכן אוסרי' שחי' למפרע. ואף אם אין זה כונה
 דה"ו מ"מ חוקה דהדבר' ככונים כהמה :

ואפשר לומר דגם כהמה דהיא היכא דהדבר
 ילא עכשיו מן הרוב שוב ל"ה בכלל ביטול
 ויכול להיות דלא מכבר מהרוב או דל"ה מחלה מן הרוב
 רק דלחיי' הי"ל חוקה דלחיי' מכה רובא כיון דהיי' דנין
 עלי' מחלה דהוא מהרוב חיי' דנין ע"פ אוחה חוקה ודלחיי'
 דודאי

היינו דנין והמקומו בטעות בזה לא הוה כלל חוקה דאח"י מכח רובא כמ"ס :

יה ועתה חזב לנבא ה"י הש"ך על ק"י טע"ז הא דלא חמרי" גס בטעל קבלה להסור שחי' למפרע משום מרמי לרע"ו כמו גבי מקוה. וכחז הש"ך לנבא אז דהכא ליהא מרמי למעליותא חוקה ק"י רוב. אמנ"ס דבריו לריכ"ס בבור דמא נפ"מ בזה אי ידע"י דה"י ידע מחלה מחמת החוקה שנתחוקקו אלטו דידע ע"פ דיעס ברורה אס מסייע לו ג"כ רוב א"ל ומה בכך דנבי מקוה ליהא רוב מ"מ הא ידעינן ע"פ דיעס ברורה דהיתס כשרה מחלה. ומה יוספי חס הרוב בזה וגס כיון דהוא ילא כעס מן הרוב ושחט אף דלא ידע ממילא ל"ה רוב מחלה דהא יוכל להיות כמו דשחט עכשיו אף דלא ידע כ"כ ח"י שחט מחלה אף דלא ידע והא כשאר רק החוקה דה"ל קבלה וע"ז קסא אחז"י לא נימא דהא מרמי לרעו"תא כמו גבי מקוה. וליכ"ס דבריו אקד"ס בדברי הרשב"א ה"ל דס"ל דאס נעשה חסוד פה"ל שחיטו למפרע והקשיתי דהא בזה ודאי ה"ל חוקה גמורה והוא חוקה כשרות ואחז"י לא יהי' מהני כמו גבי נעל קבלה דס"ל להר"מ והרמ"א דבזה מבשר גס ההש"א :

והנה הפני יוסע גינין בסיג"י דנכחז ביום לידך לומר דמחוקק כשרות לא הוה חוקה בטעמו דמנ"ס ידעינן דה"י כשר מחלה רק הוא חוקה דאח"י מכח רובא דרוב ישראל הם כשרי"ו ומתקנה לא ילא הוא מכלל ישראל וענין עליו מחמת הרוב דהוא כשר ע"פ ולפ"ז ממילא לפת"ל דהיכא לריכ"ס חוקה ברורה רק דהוא חוקה דאח"י מכח רובא בזה אמרי" לכ"ע היכא דבש"כ היינו דנין עליו בטעות לא הוה חוקה למפרע כיון דיכול להיות דמחלה היינו דנין עליו בטעות וגבי בהמה שהני כיון דהכמה היא ר"ב מש או כיון דילדה מבורר דלא היינו דנין עליו מחלה בטעות לכן אמרי" גבי חוקה דאח"י מכח רובא. וכחבתי דזס העעס ג"כ בלא נעל קבלה אין דנין ע"פ הרוב כיון דע"ס היינו דנין עליו בטעות. וממילא דכמו כן י"ל לשינין חוקה כשרות דהיכא דמנ"ס שהרשעס לפנינו ע"כ דבטעות היינו דנין עליו דלא ילא מכלל רוב ישראל והוא כשר כיון דמנין דהוא רשע וממילא דכמו כן הוא ספק השקול דלמא לא ה"ל חוקה כשרות מעולם ומחלה היינו דנין עליו בטעות דהוא כשר והוא דמי ממש ללא נעל קבלה ולכן אובר ההש"א בזה :

אמנם בחמת קבלה דמחק כשרות הוא חוקה גמורה ברורה בטעמה והינה חוקה דאח"י מכח רובא רק דהוא חוקה בעל"ס כיון דלא ה"י רשע מחלה לידתו וגס כשנעשה גדול ל"ה ככלל רשע דהא בקעיטו אינו בר עינ"ש וגס דהא לא נולד רשע ולכן אוקמי' אותו מחוקקו. ודאי' ליה בדברי תו' בסוג"י דרוב ה"ל כמ"ס על הא דליף גמ"י דהלוי' בשר רוב תמכס חביו דהוה מני למידק דהס"ס הסיס דהעמד האס בחוקה דקדוק ואס נימא דזס לא הוה רק חוקה דאח"י מכח רובא. ודאי' ממילא כשר' ו' דלא נולד בשר רוב ממילא ל"ס בזה חוקה דקדוק אש"כ דאח"י א"ל נולד בשר הרוב אש"כ י"ס להעמיד האס על חוקה דגולדה כשרה. והאיני' האו' בזה כ"ס ביה הפרסי כ"ד ס"ו ע"פ דהעלה ג"כ מכח דתי' ו' דמחק כשרות היא חוקה בעל"ס :

ויש לה"ר ג"כ מהא דק"ל בב' כתי ער"י המכחי"ת וז"ל דכל אחס בלא כפ"ע ומשידה והעעס משום דמחוקקין כל כח בחוקה כשרות. ואס נימא דח"כ הוא רק חוקה דאח"י מכח רובא ולא ככלל חוקה קיימה ממילא כשביק"י דהרי ישרי אחז"י נה"י מוקמי' על מקוה ו' כיון דחוקה ו' הינה רק מעעס ביבור דאחרי' מסתמא הוא מברוב יכשיק"ה דהו"ת הא ל"מ חוקה שהוא מעעס ביבור כעל דמבור לא הוה יושר מער"י וקרי כמאה. וגס כיון דמכשרי' לא כח ובה להעד ובאס נימא חוקה כשרות הוא רק מעעס ביבור ממילא אין גולד להכשיר שניסס הא בזה נעשה ידאי' שלא כדן דהא אחס מהס

דודאי ה"י מחלה מן הרוב ומחלה ה"י ידע רק אח"כ ילא מן הרוב ושכח כמו כל החוקות. אמנ"ס י"ל דזה דוקא כבכמה דרוב בהמות כשרי' ומש"ה אף דבהמה ו' ילאה עכשיו מן הרוב והיא ערפה לפנינו מ"מ יכול להיות דשפיר היינו דנין עליו מחלה שהיא מהרוב דבאמת אז הינה כשרה ואח"כ נערפה ולכן דנין ע"פ אותו החוקה שנתחוקק אז בחלה שהיא מהרוב. משא"כ גבי שוחט שלא ידע. כיון דבדקקו"ו עכשיו ולא ידע חו' ל"ס גבי רוב מלויין אל"ס מומחי' הם דהא הוא שוחט א"ן דלא ידע והוא ספק השקול דלמא לא ידע מחלה. וכיון דהוא א"ן השקול ואין ראי' מהא דשחט דהוה ידע מחמת הרוב המלויין אל"ס מומחי' הם דהא הוא ילא מהרוב. ויכול להיות דלא ידע מיד בחלה וכיון דבש"כ אף אס ינימא דה"ל חוקה דאח"י מכח רובא אש"כ ס' השקול דלמא לא ידע מחלה. אזי ממילא ל"ה בכלל ס' השקול כלל רק דהוא ביבור ואחרי' דודאי ל"ה ידע מחלה כי מסתמא הוא מה"ר הרוב העולם א"י ה"ס. ומסתמא ג"ה לא ה"י ידע מחלה ואש"כ שחט. ול"ס בזה דניול בהר חוקה דאח"י מכ"ר דהא ידע"י דבשקר היינו מחלישי' אותו דיעס דהרבה בודאי ל"ה ידע כי מסתמא הוא מה"ר העולם דלא ידעו ה"ס ומה דשחט ל"כא ראי' דלא מהרוב כיון דרוב המלויין אל"ס מומחי' הם דהא שחט לא ידע ואש"כ שחט כ"כ י"ל דה"י שוחט מחלה ולכן היכא דלא נעל קבלה הוא מהורר ביבור דאחרי' ודאי' הוא מהרוב דלא ידעו ה"י שחיטה :

ורפ"מ יש לעיין בחי' הש"ך שב' על ק"י סד"מ דהכא ל"ס"ל דלוקמי' אחוקה כיון דמחלה ל"ה ידע דמא בכך דמ"מ כיון דמחלה לשחוט היינו דנין עליו דהוא מהרוב המלויין אל"ס מומחי' הם ואף דרוב העולם לא ידעו ה"ס אש"כ היינו דנין עליו מסתמא למד ה' שחיטה וידע ואש"כ אחז"י לא נימא בזה דה"ל חוקה דאח"י מכח רובא. ו"ס לדמות זה לפהמה דבחי' שומד באיסור ואש"כ מכשרים הנביטות כיון דהיו דנין אף דהיא באיסורא מ"מ הנביטות מותר' דודאי' היא מהרוב ה"ה בזה דב"כ הכו"פ וי"ל. גס כמ"ס כיון דלא ידע אחרי' מסתמא לא ה"י ידע מחלה כיון דלין דרך לשכות שח"כ בטעל קבלה ע"כ ידע ושכח. בזה י"ל לפת"ל דבמב"ס כפ"ד דסנהדרין כמי שנתחוק בעיר לשאר כשר הרג"ו על החוקה וכחבתי דאף אח"כ כשכא עליה נדאה דהיינו דנין עליהם בשקר לשאר כשר כיון דהיו מהדוך לכא על אחותו וכדומה ואש"כ כולקין וזורפי' על החוקה דהיינו דנין עליהם מחלה. ה"ה גס בזה י"ל כיון דמחלה היינו דנין עליו כשרה מומחה ומתה הרוב דמלוי"י אל"ס מומחי' אף אח"כ דלא ידע ונגלים לדבר דל"ה ידע מחלה אש"כ כיון דיכול להיות דידע ושכח אחז"י לא נימא בזה דנין ע"פ חוקה שנתחוק אלטו. אס לא הניחה כיון דהא דהיינו דנין עליו דיעס ה"י שחי' זה הוא רק מחמת דה"י שחט והוה אחרי' מחמת רוב המלויין אל"ס מומחי' ה"י. משא"כ עכשיו דמנין דשחט אף דלא ידע וההרע ל"י רק רובא ויכול להיות דה"י שחט ומחלה אף דל"ה ידע. ממילא אחרי' מעעס ביבור דודאי' ל"ה ידע ה"ס דה"ה ידע מסתמא ל"ה שחט ואגלתי למאח למפרע דבשקר היינו דנין עליו דידע דש"כ לא ידע ויין לדמות זה להא דהרמב"ם כפ"ב דסנהדרין דהסס יכול להיות עכ"פ דהיינו דני' עליהם בחמת לשאר כשר כיון דרוב פשמ"י הוא כן כשחט מחוקק לשאר כשר בודאי' הוא כן ואף דבא עליו אח"כ ואישרת קלח החוקה מ"מ עכ"פ יכול להיות דבאמת היינו דנין עליו מחלה. משא"כ בזה כיון דמא דהיינו דנין הוא רק מחמת דרוב מלויין אל"ס מומחי' הם. ועכשיו נחבדר דממתח וז' אין להחזיקו למנוחה דהא שחט כשה שלא ה"י ידע. וממילא אחרי' להיפק דודאי' לא הוה ידע מחלה כיון דלין נמלוח בטעות. אמנ"ס לפת"ל נימא גל"ז דהיכא דלא היינו דנין רק מחמת הרוב ודאינו דבשקר

יבואו לירי מכסול. ובליו יל' דל"ל חזקה רבה מבטן רק לענין זה שלא יקלקל את החזקתו. משא"כ לענין זה שהוא יתקן את המקולקל עגון בהמה שהיא אסורה באכילה והוא יבשרה לאכילה בזה ח"ן לדין בחזקת כשרות רק חזקה דאחי' מכה רובא דחזקה מבטן אינו רק שלי' פועל רע אבל לא להיות פועל טוב :

ורפ"ז ממילא יל' דלענין ערות דלית להו חזקה כשרות חזקה רבה מבטן דהא לא נולד פסול ולכן אף אח"כ יל' מחזקתו מ"מ מעמיד' אותו ע"ה עד השעה שנתברר בכיור דילא מחזקתו ואחרי' עד השתא ה' בחזקתו שלא יעיד שקר דמסתמא לא עשה רע בפועל שיה' נפסל לעדות משא"כ נבי שחיטה דנפסל גם במחשבתו ובניין דוקא שיה' בחזקת כשר הראוי לסמוך עליו בענייני השחי' וזוה ליל' רק חזקה דאחי' מכ"ר ולכן היכי דנפסל לפנינו לשחיטה וילא מן הרוב חו' ליל' חזקה ויכול להיות דלא ה' לו ח"כ מעולם ומסתמא ה' מכלל קלי הדעת ופסול לשחיטה ולכן זוה אסרי' את שחי' למפרע ולכן פסול הרשב"א כנעשה שחור שחיטתו למפרע כיון דזוה אין לו רק חזקה דאחי' מכ"ר והוא דמי' ממש ללא נעל קבלס וכמ"ש בטעם הדבר דבחזקה דאחי' מכ"ר בזה ל"ע אחרי' היכא דילא אח"כ מן הרוב בזה אם בספק השקול ללמא מיד לא ה' בכלל הרוב ובוה אין לדון אחר החזקה :

ועוד ה' מקום לחלק בין שחיטה לעדות דגבי עדות כיון דהעיד עדותו כב"ד נתקבל עדותו וכב"ד ה' גומחין הדין ע"פ עדותו זה סוה ודאי' כאלו הדבר נתחוק ממש והוא כמכור שנתחוק ע"פ עד א' דהקלין וסורפין עליו היה בזה כיון דכב"ד ה' גומחין הדין ע"פ עדותו נתחוק עדותו כב"ד ומו' לא מפסל אבל בשוחט אף דילא ההמה בהכשר מתי' אפי"ה ל"ה באלו ה' בחזקה בהמה לכשר דהא לענין שיה' שוחקו בעיני דוקא ל' יום ועיין בש"ס פ"ב. משא"כ מה דה' אומרים בפני כ"ד וכב"ד ה' הדין ע"פ עדותו שפיר יל' דה"ל כחזקתו. ותי דהא הוא ה' מוחק לטוב ל' יום יל' דע"ז לא נוכל לדון כיון דעכשיו נתגלה דתה דהיינו מחוק' אותו לכשר זה ה' בטעמו :

והנה הש"ס הג"ל כתב מלחא שנתמא ה' דלא אמרינן גם כנעשה שחור דפסלי' איתו למפרע דדוקא בחזקה או בסכין פגום דוספק הוא על החסרון או על הפגם הוא הימני נעשה אם עכשיו או קודם לכן בזה יל' דמחוק' את הסכרון או הפגם למפרע משא"כ בשוחט שרשעו ונעשה רשע לפנינו ואין הספק על המעשה הוה איתמי נעשה דהא דע"ז סתם שעתה המעשה רשע רק דהוה מחזקתו כמו שעתה עשה מעשה רשע כמו כן יכול להיות דעבר מקודם ג"כ על מעשה רשע אחר בזה מה"ה יחוש על מעשה החרת להוסף על המעשה זו והוא דמי' למ"ש תוס' ריש גמ' דף ג' ב"ה לאחי' איכא מוך ע"ה ובב"ב ב"ה אפריס ב"ה ה' כתב דלדמו דכרי' דודאי ח"ן לחזיקו על מעשה זו מעשה אחרת במקום דהספק אם נעשה עוד מעשה אחרת כמו בתוס' נדה דל"ן הוה מוסיף עוד דלית דס'. אמנם בזה הספק הוא על המחשבת שלא רוחץ שחוקו ענה בחמשתה רשע ופסול או מיראהו ולאו מחזקתו על הכרת היראה איתמי נעשה אם עכשיו או קודם לכן ה' יל' לכו רק רע זה הוא דומי' ממש למקוה עכ"ד ט"ס. ולפמ"ש יל' דזוה עמא דרשב"א דלענין שחיטה דנפסל בחמשתה לחוד בלא מעשה רע וזוה הספק הוא על מחשבתו רשע איתמי כד אמנו היראה מלא ולא לירי' להוסף מעשה אחר על מעשה רשעתן רק אמרי' כיון דע"ז מעשה רשעו מוכח דסר ממנו היראה וכמו כן יכול להיות דעבר כד אמנו היראה לכן מחוק' אותו לפסול לשחיטה למפרע ואחרי' דמחשבתו ה' רע מכבר. משא"כ לענין עדות שנתמא למסתמא לא נפסל לעדות בלא מעשה רשע אם עשה בפועל ממש וזוה ח"ן מקום הספק על הכרת היראה ממנו דהא רב' אס' ה' כד אמנו היראה מכבר וה' רע בחמשתה אפי"ה לא נפסל לעדות. והספק אי

הס' פסול' כודאי וזוה לא הוה כירור וממילא דלא מסרי כמיל' בתו' זכתי'. אע"כ דחזקה כשרות הוא חזקה בעלמ' כתי' כל החזקה ובלא טעם דכירור מהני מדר גוס"כ וא"כ ממילא הקו' הג"ל על הרשב"א במ"ע :

ואדרבה לדברי הש"ך יוקשה ביותר דהא בחזקת כשרות איכא ג"כ רוב וחזקה חזקה הוא כיון דנולד כשר אמרי' ומסתמא לא יל' מחזקתו. ורוב איכא ג"כ דמסתמא לא יל' הוא מכלל רוב ישראל דהם כמ"כ ומסייע הרוב לחזקה וממילא לא נומא בזה תרמי לרשעה :

ודר' ג"ר דיש מקום לחלק בין אס' מחזקתו עליו אס' עשה מעשה רשע בפועל ממש. לבין אס' אלו מחזקתו על מחשבתו אס' טוב הוא ולבו המים עמו להיות בומר בטוב ולמאס ברע. דהיכא דהספק הוא אס' עשה מעשה רע בפועל בזה יל' דשפיר אית חזקה כשרות והוה חזקה גמורה הנה מן כטמן משפט ליתמי. דה' חמי' כמעטוי ולי"ה עושה מעשה רע בפועל ומקומי' אותו על חזקה הראשונה דלא יל' חזקה כשרות שלו ולא עשה מעשה רע משא"כ היכא דלנו דנין ומסופקין על מחשבתו האך נוטה בזה ח"ן לו חזקה כל כך כי דלמא כיעלימו מבטן לא ה' לבו שלם וכמ"ש בהשו' בית אפריס כי ח"ן זה בטעם האדם לבחור בטוב כי הוא בעל בחירה חפשי' ומגביר' כי יל' ר"כ האדם רע מעטויו ולכן יל' דדוקא בדבר שאינו נפסל בחמשתה רק בחמשה. בזה יל' דחוקתו' אותו לחזקה כשרות הנה פגו משפט לידה דלא עשה מעשה רע בפועל. משא"כ בדבר שנספל בחמשתה לא נוכל לומר דמעמיר' אותו כמ"כ הנה מבטן כי דלמא ה' יל' רע מעטויו ולכן בזה לא הוה חזקה כשרות רק חזקה דאחי' מכה רובא :

והנה לענין עדות לא נפסל בחמשתה כלל אם לא עשה מעשה רשע בפועל ממש והא דאחרי' כסוגי' בע"ז כמ' העידו על גניבה וביניהם ומכירה והוחמו על עדות עכירה נהבטל גם עדות גניבה מה שה"ה הכ"ד אינו מטעם כיון דהעידו שקר חוב"ד אגלוי' מלמא למפרע דבטעם שהעידו עדות גניבה כבר ה' עבר בחמשתה להעיד עדות שקר ומתו"ה הס' פסולי' לעדות ונבטל גם עדות גניבה. רק מטעם שכ' רש"י סס דליתא דהעידו חוב"ד חטיו עדות אחת ונבטל מחמת עדות בטעלה מקלחה כ"כ ע"ה ובש"ה הג"הו ההיזות כמ"כ ע"ה ואכמיל בזה מ"מ זה מבוחר דמחמת מחשבתו רע נפסל לעדות רק אם עשה מעשה רע בפועל שהוא רשע בזה נפסל מטוב גזרי'כ. ול"מ ברשע דאינו דמאס דבע"ז דוקא לאו ש"כ מעשה דודאי לא נפסל בחמשתהו הרע לשווא או' כזה דהא ליכא בו מעשה. אלא אפי' אס' ה' מחשבתו להעיד שקר דהוה רשע דמאס ולא בע"ז לאו ש"ס בו מעשה אפי"ה לא נפסל ע"ה המחשבתו אמנם להיות נפסל לשחיטה לענין זה ודאי בעינן שיה' לבו שלם ויהי' המים בחמשתהו לדקדק אחרי' כל העניני' הפסולי' את השחי' ובע"ז דוקא שיהי' מוחקו בכשרות וע' בש"ך ר"ס ק"ע ולא יודאי' נחשב בחמשתהו להוליא דבר שאינו מחוק' מתי'. ויודאי' אס' אינו שלם בחמשתהו שהוא רע אף אם עדיין לא עשה מעשה רע בפועל ממש אפי"ה נפסל ג"כ לשחיטה והוה ג"כ מדר הכשרא דלענין עדות כ"ז שלא נעשה רשע בפועל לא נחמד להעיד עדות שקר. משא"כ בעניני' שחי' דבגל יוכל לירות היתר דבבר שהוא אסור מה"ד ולכן אף אם אינו רק בגל קל הדעת נפסל ג"כ לשחי'. ומאשה הוהכירו בשוחט ויחר מלענין עדות דלריך לדקדק אחרי' וכמ"ש דמאד מאד לריך השואם להיות ירא שמים. ולכן נכון הדבר לחלק דלענין זה דאינו רשע בפועל אית ל' חזקה גמורה מעשה לידה כמו כל החזקות דלא ה' פועל רע. משא"כ לענין זה שיה' דין אותו לירא שמים ועושה טוב בזה ליל' חזקה הנה מבטן רעה לא נולד ירא שמים וזה אינו רק חזקה דאחי' מכה רובא. רובו בני ישראל הס' כמ"כ שס' יראי' ומדקדק' בדבר א' שלא

רק דיכול להיות כמו דעשה עתה מעשה רע בפועל שפסל ע"י לערות כ"כ דלמח עשה מכבר עוד מעשה רע בפועל ופסל לערות מכבר. וזוהו נכון דברי הק"ם דמח"ס נוסף עוד מעשה אחרת וזמין מחשבה זה למעשה אחרת וזה הוא דמי מחש' לחוס' נדה. ולכן דבר נכון דאף בנעשה רשע לא נפסל לערות למפרע. מ"מ נפסל לשח' למפרע. וי"ל ג"כ דמ"ש בחוספ' הביאו הכד"ה דהי"א דהמיר אין לנו פוסלי' שח' למפרע הוא לענין הי"א דשח' ואחר עומד ע"ג וידע' דשחט שפיר רק דנפסל ה"ה שחיטתו מחמת שחיטת מומר וימח' ה"י מכבר מומר ולזה בעי' ג"כ מעשה רע בפועל ולכן אין להחזיק אותו על מעשה אחרת ואומר' השחח הוא דנעשה מומר כן י"ל בשו"ט הרשב"א :

וב"כ ל"ל ככונת דברי הס"ך במ"ש דהי"א דנעל קבלה משו"ס אין אוסרי' שח' למפרע משום דאי' ל"י חרי' חוקה ורוב כוונתו הוא ג"כ בלחפז זה דהנה הא דאמר' רוב המלוין א"ס מומחין הם הוא רק משום דחוקה ל"ן חוף איני' לשחוט ח"ל י"ה' מומחה. והרבה ס"ל דהוא מש"ן חוקה בשרות כיון דאי' ל"י ח"כ אמרי' דמסתמא לא ישחט ח"ל ידע ה"י שחיטה וכחצו דמקטב זה ס"ל לנכמ"ס דבמומר ל"א רוב המלוין' א"ס מומחין' כיון דזה ל"ל ח"כ ויכול להיות דישחוט חף דאי' מומחה. ולפ"ו ממילא בכל פעם שהולך לשחוט אי"א רוב מחדש דמסתמא כשהוא שוחט הוא מומחה וידע ה"י שח' ולכן אפי' אם בלחמ' שחט פ"ה חף דלא ידע. מ"מ אמרי' דודאי ישחוט שנית דאף דלא בשח' זו מן הרוב ושחט חף דלא ידע לא י"ה' חוף עוד הפעם לעשות כדבר הזה לשחוט ח"ל ידע. ולכן ממילא אפי' אם בדרקוהו ובמאל' דלא ידע וחזין דלא מן הרוב ושחט אפי' דלא ה"י ידע מ"מ מה"ס נחזיק אותו למפרע דלא ה"י ידע מחמתו. וי"א מיר מן הרוב דזהו ג"כ אמרי' דלא דין מרי"א מרוב זה כמו כן י"א מרוב אחר כיון דבכל שח' ושח' דין עלי' מחדש דיע' מחמה הרוב ואפי' אם י"א פ"ה מן הרוב אפי' לא שח' אותו שנית וא"כ בזה ודאי אין לפסול אותו למפרע וזה בי"ט דברי הס"ך דהי"א דנעל קבלה אי' ל"י חוקה דמחמת זה אמרי' לחלות על זמן המאוחר דלא מחוקתו. וגם רוב מלוין' ואפי' אם י"א כעת מן הרוב מ"מ אין לחסוד אותו דלא פעם שנית ג"כ מן הרוב :

ואף דאי' י"ה' קשה אפי' ח"ל נעל קבלה לא נאסור שח' מחמת הרוב המלוין' דגם בזה נראה דאף דלא נעשו מן הרוב. מ"מ מה"ס נחוט דלא פעם שנית מן הרוב. ואולי י"ל דזה ה"י בלחמ' טעם דהאגודה דכ"ל דאפי' בלא נעל קבלה אין פוסלי' שחיטתו למפרע. וישע"ה דהיי"א י"ל כמ"ס הס"ך דהי"א דלא ח"ל כזה קבלה אמרי' ליהיקר אם ה"י ידע מחמתה לא ה"י שחט וימח' דלא ה"י ידע מחמתה. משא"כ הי"א דנעל קבלה שפיר י"ל כמ"ס ויש :

ועוד נראה לענ"ד לחפז טעם להפוסק' דכ"ל דבשחוד לא פסלי' שח' למפרע עפ"י דאמר' ב"ק דף ק"ה ע"ב בעי' ר"פ חרי' מומחין או חרי' כפילי' בחד נכרת חרי' ה"ד שטען עשות אחד ונשבע והודה וחזר ונטען ענית אחד ונשבע והודה וכו' וכחצו חו' בדה' וחרי' כפילי' מחמת שנעשה פסול בנשבעה שני' משנה שנמלא שקדן בראשונה אין לפוטרו משום דחשוד על הנשבעה מדרבנן הוא דמסתמא כדאמרי' בשבועות דף מ"ה דקמי' ושכנגדו חשוד על השבועה והשחט החס' דמדרבנן הוא וכו' עכ"ל והטעם דחשוד עי"ה אינו מיפסל מה"ס לנשבעה הוא משום דכל אדם אי' ל"י חוקה בשרות ואפי' אם עבר עבירה אפי' אינו נחמד לפסול על עבירה זו שנית. דמחמת חוקה בשרות שלו אמרי' דמסתמא מחמתו על תפלו' ועשה תשובה. ודוקא גבי עוהה חדשה דמחמת דרשע פסול לערות עד שמתגלה וידע' בבי"ר דמשה דעבר עבירה וכו' ח"ל לענין שאר דברי' אפי' אם דיעין' חוקה מנו דחשוד אמתו' חסיד השבועה הוא כיון דהוא נחמד עתה דרעו' לנזול כ"כ י"ה' חשוד גם על שבועתו. אבל הי"א דכבר עבר ונשבע לשקר אינו חשוד מה"ס עי"ה דאמרין

דק דיכול להיות כמו דעשה עתה מעשה רע בפועל שפסל ע"י לערות כ"כ דלמח עשה מכבר עוד מעשה רע בפועל ופסל לערות מכבר. וזוהו נכון דברי הק"ם דמח"ס נוסף עוד מעשה אחרת וזמין מחשבה זה למעשה אחרת וזה הוא דמי מחש' לחוס' נדה. ולכן דבר נכון דאף בנעשה רשע לא נפסל לערות למפרע. מ"מ נפסל לשח' למפרע. וי"ל ג"כ דמ"ש בחוספ' הביאו הכד"ה דהי"א דהמיר אין לנו פוסלי' שח' למפרע הוא לענין הי"א דשח' ואחר עומד ע"ג וידע' דשחט שפיר רק דנפסל ה"ה שחיטתו מחמת שחיטת מומר וימח' ה"י מכבר מומר ולזה בעי' ג"כ מעשה רע בפועל ולכן אין להחזיק אותו על מעשה אחרת ואומר' השחח הוא דנעשה מומר כן י"ל בשו"ט הרשב"א :

אמנם עכ"פ הפ"ה י"ל דלון גם בדברי הרשב"א דפסול בתשוד לא שחיטה למפרע ופי"כ חף דחוקה בשרות הוא חוקה בכורה והיא חוקה המבשרת דאמר' דודאי הוא מהרוב דכערי' הם דהוא כיון דתגלה דבעוהו אנו מהזיקין אותו שהוא מהרוב כיון דנעשה רשע ותשוד לפנינו וגמו כן יכול להיות דהיינו דין ע"י מחמתה בנשעה ולא הי"ל חוקה בשרות מטעם מ"מ הי"א דיש מקום להחלל אותו שה"י שנג' דבר חף אם הוא דבר רחוק ולא נוכל להכשיר אותו לשח' מה"ל ולהכח' מ"מ כיון דכ"פ יכול להיות שלא היינו דין עליו בנשעה כלל וגם עכשיו הוא כשר בזה אין אנו אוסרי' שחיטתו למפרע ודוקא מבין' ולהבא הוא כשר ולא למפרע. וכמ"ל בנשעה דהרשב"א נחמ"א להבא ערפה אם נוכל לומר דנעשה סומך לשחיטה וכו' לאחר השחיטה אין אוסרי' הגביות. וכנבתי הא דלון אנו מכשירי' נוף בהנהגה. וגם לענין הגביות בלי' לא דמס' מומחה' מעשה אם דהא אפי' אם לא נוכל לרדן אח' זה לא נפסל דלמח' למפרע לאחר שהי"א דהוא הרוב לודאי דנעשה מה"י וממילא אין להכמיק' ה"ה זה לס"ס אפי' מה"י זה להכשיר הגביות כיון דכ"פ הוא מקום דיכול להיות דלא היינו דין עליו מחמתה ובסוף נעשות דהנהגה היא גם עתה כשרה ממילא דני' ע"פ חוקה שנתחוק לנו ע"י הרוב. וכמו כן י"ל בנעשה חשוד הי"א דיכול להיות דהוא כשר גם עתה דיש מקום לומר דה"י שנג' ומינעם חף אם הוא רחוק דה"י שנג' ולא נוכל להכשיר' אפי' שחיטתו להבא מ"מ י"ל דבלחפז זה אין אנו פוסלי' אם שחיטתו למפרע נגד למפרע אמרי' כיון דכבר היינו דני' עליו דה"י כבר י"ל להיות דל"י מחוקה בשרות כלל כמו שהיינו דין עליו :

והדבר נכון בסברא דהא דמחזיקין בכל מקום למפרע הוא רק במקום דלא י"א דבר מחוקה פסע' אחרת וזוהו הכפך מג"ל דלא י"א חוקה בשרות כלל רגע ורגע הוא חוקה י"א מחוקתו. משא"כ חוקה בשרות כלל רגע ורגע הוא חוקה בפי"ע ולכן אפי' אם ראינו בחדה שעבר עבירה פ"ה אפי' אין לחושדו דעבר עליו שנית דאמר' דה"ה ל"י חוקה בשרות ובודאי פסע' תשובה ולא ישבור ע"י שנית וממילא חו' אין מקום לומר כיון דלא עבשו מח"כ שלו יכול להיות דלא מכבר מח"כ שלו. דהא אם י"א מכבר מח"כ לריך' אהה לומר דמח' דלא מחוקה זו י"א ג"כ מחוקה אחרת כיון דבכל שעה ורגע י"ל חוקה בשרות מחדש דאפי' אם עבר עבירה אפי' עשה תשובה ובאם י"א מכבר ה"ל כאלו י"א מחוקה אחרת וזה לא אמרי' דמחמת דלא מחוקה זו ודאי אין לחושדו דלא מחוקה אחרת. ולכן חוקה בשרות א"ס עובא וכו' ודאי אין לחושדו למפרע ולכן ס"ל לה"י פוסקים דבחדו לא נפסל שחיטתו למפרע כי לא י"א רק מחוקה בשרות זו שראינו ש"א. אבל בנה שלא ראינו אין לחשוד אחרת. ואפי' דהא אין פוסלי' אותו מכאן ולהבא ולא אמרי' חף דעבר עבירה אפי' אי' חוקה בשרות ומסתמא ישע' תשובה זה ה"ה רק מלוחו ע"ה דנודע לנו בבי"ר דלא מחוקה בשרות שלו. וישע"ה החוס' ב"ק דף ק"ה ע"ב בדה' חרי' כפילא אפי' בנשבע לשקר משביעי' אותו שנית ולא נפסל מה"ס. דמחמת חוקה בשרות

דאמרי' מסתמא עשה השוכה ולא יבטע שניה לסקר ועיין סי' ל"ב בהל"ה ובקלוה"ה :

ומעתה לפי' לא מביעי' לרין מורה חי אמרי' דחשוד

פ"ט"ס משביעי' אורו שניה מה"ח משום דאמרי' ודחי עשה חשו' ומיאל' ארבע כרוזי כיכא דהוא נחמד לפיניו על דבר דעשה מחשה רע בשועל דאם נחמדו לחפרע דלמא כבד עבד על חי' אחר כיון דליתו חשוד אפי'ה מכלאן ולהבא דהלי' דעשה השוכה מחמת חזקה כשרות שלו מכ"ס דאין לחשודו להפרע . ואין לומר דהא חוי' דזה האדם יאל מחזקה כשרות שלו וכי' יכול ליהוי דלא הי"ל מי' משולם דהא גם חפי' אם דליתו הוהו דעבר עבידה מ"מ אמרי' דהיה לי' מי' והלי' דמסתמא עשה השוכה על רשעו ומיאל' דודחי חין לפי'הו לחפרע . אמנס אפי' לענין דרבנן דחשודו לעבוד על כשועמו לחשוד לפסול אורו להכשוע . ולא חשו לזה לומר דמה"ח נפסל אורו דלמא עשה השוכה מי' י"ל דזה הוא דוקא מהיום והלאה דלאחר דרליתו אורו דחשוד עי"ס חקנו דלא בשבוע אורו שניה . משל"כ דיימא דהי' אימרת מי' שלו לחפרע ע"ז אמרי' שפיר כיון דעד עכשו לא נודע לנו אם יאל מח"כ שלו הי"ל ולכן מספק לא נפסל כלל ואמרי' דהפי' דילא עכשו מח"כ שלו אפי'ה לא אחרע מי' שלו לחפרע און דלפילו דאחר דנשבע לסקר אין לחשודו דיבטע שניה לסקר מחמת חזקה כשרות מכ"ס לענין לחפרע . אלא דבזה יש לעיין היכא דנעשה מומר לדבר חמד והוא דעבר עבירה אחת שלם פעמיים או דעבר על שלשה עבירות בזה י"ל דהחזקו לרשע ולא חלי' דעשה השוכה וכאן זה י"ל דגם לשיטה חתי' נעשה חשוד להכשוע וכו' לא כתבו רק אם עבר פ"א לא אבד מי' שלו והלי' דעשה השוכה וכדומה אבל בעבר שלשה פעמים י"ל דלא חלי' דעשה השוכה וכדומה ולכן ממיאל' י"ל דבזה מחזקים אורו גם לרשע לנפרע . והנה נבלר דבר זה אקדם דברי חו' בסני' דשיחט בשבת :

הגה' בסוני' דשיחט בשבת דף י"ד כתבו חתי' דיה שוחט

בשבת וכו' וח"ל אפי' בשבוע בעי' לאוקמי תימא חי' במיד' האין שחיטתו כשרה יבא מומר להלל בשבת אסור לחלוט משחיטתו . ועוד דבנתי' בעי' לאוקמי במיד' זרמי' ור"מ אית' לי' מומר לדבר חמד הוא מומר לכהת"ס . וי"ל דהכא בפרהסי' והכא בלגעה . ומיבו למאן דמיקי כר"מ קשה . ועוד י"ל דחשום פ"א לא חשיב מומר וכו' עכ"ל . ולכחורה הי' אפשר לומר דחפי' אם ינימא בזה דאמרי' מומר לחלל שבתו אסור לחלוט שחי' דהוא רק אם חילל שבתו ב' וג"פ או הוא בכלל מומר דאסור לחלוט משחיטתו משל"כ חשום פ"א לא נאכר שחיטתו אפי' מקמי' חו' שפיר . ד"ל הא דבפי' דוקא שחי' חילל ב' וג"פ שבה . הוא דח"ל חילל שבת רק פ"א . או אמרי' דודחי עשה השוכה ומתחרע על מה שחילל שבת ומש"ה הוה שחיטתו כשרה . דהף דבאורו שפה שחי' מחלל שבת או באורו רגע ודחי חי' מומר לכסה' כיון דמומר לחלל שבת הוה מומר לכריה אפי' מה ששוחט אמ"כ הוא כשר דאמרי' חף דחילל שבת פ"א וחף דחי' או כדומר לכסה' אפי' חלי' דודחי עשה השוכה ושחיטתו כשרה . ולכן בעי' דוקא ב' וג"פ ואו חו' לא הליק דעשה השוכה . ומש"ה שחיטתו פסולה אמנס בשוחט בשבת נקטי' חו' שפיר דהא באורו רגע דשוחט והוא מחלל שבת באורו רגע ודחי הוא חשוד לכהת"ס . ואמתי' יחי' שחיטתו כשרה . ולכן אפי' ח"ה דבעלמא אפי' כיון ב' וג"פ מ"מ בשוחט בשבת שודחי יחי' שחי' פסולה דהא באורו רגע דשוחט והוא חשוד לחלל שבתו אורו הרגע הוא מומר לכהת"ס . וכי' מקמי חו' שפיר לחוי' דעבי' למימר בנתי' דליירי במיד' זר"מ . והנה ר"מ אית' חי' דחשוד דל"ה ח"ל חשוד לכהת"ס . והכריע' חמה בזה פ"ד מוס' דגם לר"מ לא אמרי' שחי' מומר לכה"ס ונחמו יחי' פסול רק הוא נחמד לכסה' אבל מי' ח"ה

שחי' כשרה באחרים עומדי' ע"ז ע"ס . אמנס לפי' דין זה קי' כ"כ דיל' לר"מ דאמרי' אליבי' דחשוד על ד"ה היה חשוד לכהת"ס . ולפ"מ חו' הי"ל חשוד על השוכה מוסרי' לו שביעה שניה חרי' דליתו נחמד מה"ח חף לאורו דבר ג"כ . וי"ל דבאורו יחי' בעי' לר"מ לענין זה אם הוא חשוד לכל חמי' שיהי' נחמד לשחוט ב' פעמים דלא ודחי הוא נחמד מה"ח ולא חלי' דעשה השוכה ומש"ה לר"מ הוא חשוד לכה"ס . ואולי' הא דלר"מ חשוד לר"ה הוא חשוד לכה"ס הוא כיון דרבנן פסלוהו חף אם אינו חשוד רק פעם אחת . ואז אמרי' בחשוד פעם אחר הוא חשוד לכה"ס מדרבנן . וי"ל אם עבר ג"פ נחמד לכה"ס ויהי' ובלא עבר רק פעם אחת אינו נחמד מה"ח כלל חף לאורו דבר ורק דרבנן הוא דפסלוהו לכן הוא נחמד לר"מ לכה"ס . ובהא אמרי' שפיר דהוא דוקא לענין חשוד בעלמא דאין לו נאמנות אבל לא לענין זה שיהי' בכלל מומר ונחמו יחי' אסור לזה אמרי' דחוקמי' אדאורי' יהא דנשכיל פעם אחת לא חשיב מומר כלל ונליק דעשה השוכה . אבל מי' מקשה חו' שפיר דהיכא דשוחט באיסור דבאורו רגע דשוחט ודחי הוא חשוד זר"מ הוה או חשוד לכה"ס ומיאל' דבזהו יחי' אסור מחמת דהוא כדומר לכהת"ס . וע"ד חו' דמוס' פ"א לא חשיב מומר . והוא דחפי' באורו רגע דהוא מחלל שבת חף דלא ודחי הוא נחמד לעבוד עבירה אפי' ח"ה כדומר מוס' דרבינו י"ל דאפי' יפריס ולא יעבור עוד ע"ז והוא עדיין בכלל זביחה :

ד"ה פ"א חו' מקום לומר לאוקמי הראשונים דחי' עקמי' ההו' דליירי בלגעה . ולכא' מכוון מדברי' דהס מולק' על חי' חתי' וס"ל דגם בפי' חשיב מומר ולפ"מ י"ל דודחי במיאל' שבתו ע"ז דבר אחר ואמ"כ הוא שוחט בזה בעי' דודחי שחי' חילול שבת ב' וג"פ דבלי' חלי' דודחי דעשה השוכה ידק בשוחט בעבת קמי' לומר דבזה חפי' דלא חילל רק פעם אחת מ"מ אורו רגע דחילל שבת ודחי הוא חשוד לכה"ס ויהי' שחיטתו פסולה ע"ז חו' דליירי בלגעה אבל בכ"מ י"ל דכ"ע ס"ל רבני' ב' וג"פ דוקא . אמנס חין זה משמע כדמור כפי' ב' ע"ס ובש"ך סק"ו מ"ס בזה :

והנה' חו' כתבו דבפ"ה לא נעשה מומר וכו' ר"מ ויהא דאמרי' לקמן בהויטא לא הבהמה לזרוק למה לפי' ר"ל חמר מומרת ופירסי' נותרה בחיבול ואמתי' לא יהי' מומר אפי' דבפעם אחר ל"ה מומר . ומפשטי' דברי חו' נראה דס"ל דבני' שחי' עובר על איסור ע"ז בחילל שבת ב' פעמים דוקא . אמנס הרשב"א והר"ן בחי' הביאו שיע' ח"ה דבאורו שחי' נפסל ע"ז לא נעשה מומר נשבע דוקא באורו שחי' לא נפסל אבל מלאומו שחי' ואליך נפסל שחיטתו מטעם שחי' מומר וי"ל הר"ן בחי' דב"ה שוחט בשבת אבל בחי' כחבו דחפי' במיד' ועבירה ח"ה שחיטתו הראשונה כשרה שחינו נעשה מומר חלל עד גמר שחיבה . ודחי' דבדר מדאמרי' כספק אורו ומה כנו דלרבנן דאמרי' שחיבה שח"ר שמה שחיטת שחי' רחבין לשולחתי ושני לפי' חייב משום אורו וח"ב ואם איתא דבשחיטה ראשונה שחי' מומר חשניקן לי' חתי' ומייבי' רבנן והלא אינו שחיטה כלל אלא חתירה בעלמא אלא ודחי נשחט שאין גם מומר עליו אלא מלאומו שחי' וליך . ויש דוחי' דל"ד שבת לע"ז דשוחט לע"ז כיון דליתו שובד אלא בגמר זבחו דהין הוא שטכסור שחיטתו הראשונה ח"ל שוחט בשבת בעתלה שחיטתו חלל שבת עכ"ל . אמנס דהין זה נשחט מבדרי' חייסתי' מהר"ה שביאו מחזיקי' מ"ה דאמרי' אפי' למ"ד ח"ה אסור דבר שחינו שלו ל"ה נכרי אבל ישראל לזשורי' קמכוון ופריך הגמ' חב' אומיין כפי'ן ובשחי' אהר' לשם אחר חלל אלו שחי' פסולה ומשני הב"ע בישראל מומר והב"ה כיון דמומר הוא בלא שום אחר חלל אלו הי"ל פסול ח"ל אלא חתירה וימא' לא חתירה שחיטתו נימא עכ"ל והם נימא דבגמר שחיטתו מיפסל קי' חו' כמ"ע כיון דמשני בישראל מומר חרי' דחי' מומר קדם

בשחי' אפי"כ דבנה החו' הוא דבפ"א לא מיפסל דבע"י שחי' פעמים דוקא . ולשיטה הסבוכים דבאיתו שחי' ל"ה מומר ככרי דעל ח' גמ' בישראל מומר ליק כיון דבזה א"ל יהי' פוסל כוונתו ישי' מהני השמיטה דלף דשחיטתו אינו מכרס מ"מ כל איכא אחד שהוא בר שחיטה וכו' וכו' כד"כ בתי' ב' ס"ק ל' ע"כ . והשו"ע ע"כ לא ס"ל כסברתו זו וסוכרים כיון דאינו ראויה לשחיטתו פוסל אמנם מ"מ אין זה ק"י על החולקים וכו' דבאיתו שחיטה דוקא הוא דלא נפסל . ובאמת ל"ט בזה ע"ד הר"ן בתי' בנדף מ"א בדי"ה ח"ר שנים אריונין בסבין ושחיטין וכו' כלומר ש"מ דלדס אוסר דבר שאינו שלו . והא"מ ודלמא הכא הי"ט משום דהו"ל מומר לע"ז ושחי' פסולה ללאו משום דא"א אוסר דבר שא"ס אלא שאין כאן שחיטה כלל . י"ל שגבר כדכתיב בפ"ק שאין אורו שחי' שגשגה בה מומר פסולה אלא מחמתו שחי' ואילך הלכך משום שחי' מומר לא מפסלה עכ"ל וקשה דמא"פ או ס"ל לבר"י כח"ס הש"ך הג"ל בשם הב"ה דבשחי' שחמו בסבין ושחיטו אין לפסול מחמת שחי' מומר כיון דשוחט עמו אחר שהיה בר זביחה . והאחר מכריע לאכליה אפי"כ לא מקשה הר"ן מדי' דגמ' פריך שפיר כיון דאין א"א דבר שא"ס יהי' השחי' פסולה דמשום שחי' מומר לא מיפסל דהא להכשר השחי' מהני שחי' האחר . הש"ך דבר"ן לא ס"ל כן רק כיון דהוא חסייע להאחר נפסל השחי' נכ משום שחי' מומר ומקשה שפיר אפי"כ מאי חו' הר"ן דבאיתו שחי' ל"ה נעשה מומר הא חו"מ הק"י במ"ט על ח' הגמ' דא"א בישראל מומר דכיון דהוא מומר מקודם הק"י במ"ט כל"ז יהי' השחי' פסולה מחמת שחי' מומר כקושי' החוססות בסוגי' דהכא ודכתי' הר"ן ל"ט לענ"ד :

ג י"ט לענין בזה ע"ד רש"י לודף ק"י פ"א ע"א דכתבו ע"ד רב"ז דאחר לא ש"ט אלא שחט הראשון לע"א ושי' לשלמנו וז"ל בדי"ה אלא שחט הראשון לע"ז ומזר ושחט זה השני לשלמנו לאלול דדיינין לוי' ברישא התרהה דהשני דהו"ו וזה בנו ומלקין לוי' וכדן דיינין אהתרהה דשחי' קמיהיה לע"א וקמ"י לוי' . אפי"כ בתי' ב"א וכו' עכ"ל וקשה או איירי בזה שחט הראשון לע"ז כהתרהה נעשה מומר לע"ז ושחי' פסולה משום שחי' מומר ומחילתו גמ' אינו מיחייב משום אורו ופי"כ בשלמא א"א דוקא בטיבן שיעבור שנים ונ' פעמים ניחא דלף דשחי' הראשון לע"ז לא הו"ו מומר בפ"א . משא"כ א"א דבאיתו שחי' הוא דלא נעשה מומר דהו"ו מחמתו שחי' ואילך הק"י במ"ט הא בזה כבר הוא מומר ע"י השחיטה ראשונה ולאחרי השחיטה דתי' דשחי' ראשונה ואילך כזה מומר ליק מחמתו דהכא י"ל לדידה איירי בשני ב"א ע"כ . ומא"כ רש"י דתי' אף בחדס אחד ע"ד רב"ל דא"א מחמתו שחי' ואילך ל"ה מומר בפ"א . והג"ט עכ"פ ל"ט על הראשונים דתמהו על סוגי' דחלוין פ"א דאמרי יהי' הי"ב משום אורו ופי"כ אם שחט השני לע"ז הא הו"ו שחי' מומר וחי' דבאיתו שחי' ל"ה נעשה מומר ומחילתו לא הו"ו דכתי' דשחי' ראשונה לשחט לע"ז והשני לשלמנו איירי אפי' בחדס אחד ובתרהה ובזה יהי' הק"י במ"ט הא בשחיטה השני כבר הוא מומר :

אבר או אמרי' במ"ט דהא דלמרי' מומר לע"ז שחי' פסולה יהי' דוקא בתי' דעבר כן ז' ונ' פעמים אבל משום פ"א לא נעשה מומר . והוא משום דהו"ו דאפי' אם שחט לע"ז פ"א אפי"ה חי' ל"ה ח"ו ומסתמא עשה השוכה ישב מדרכי דעה ונעשה שחי' השני דנין אורו לכפר בשחי' דמסתמא עשה השוכה זה ס"ל לכל השופקים והא דמקשי דשוחט בשבה ומחמתו אפי"כ הוא מומר והורגו להדס דבאיתו שחיטה דנפסל ע"י ל"ה מומר . הוא רק כיון דבשחט שחיטה זו שחוט לע"ז ודאי הוא מומר והף אם יעשה אח"כ השוכה מ"מ בשחט שחט הוא מומר ויהי' שחי' פסולה . וע"פ פ"י שפיר דאפי' דתי' או מומר אפי"ה שחי' כשרה דבאיתו שחי' שגשגה מומר לא מפסל . ומחמתו שחי' ואילך אם שחט אח"כ בודאי לא

מיפסל השחי' משום שחי' מומר דלמרי' אמרי' כיון דלא עבר רק פ"א חלי' דודאי עשה השוכה ובשחט שחי' השני' הוא כשר לשחי' דשחי' אינו מומר כלל . ולכן מיישב דברי הר"ן הא דמקשה על הא דשנים ששחטו דלמח' בלא דשחט דלדס אוסר ש"ל מיפסל משום שחי' מומר דהוא כיון דשוחט עשוי לע"ז הא בשחט שחי' ודאי הו"ו מומר ונכנסו שחט הוא מומר לע"ז ושחי' פסולה . וע"ז חו' דבאיתו שחי' לא מפסל . והש"ה חו' גמ' שפיר בישראל מומר דאי אמרי' לישחט קמחויין ואינו שוחט עשה לע"ז מחילתו לא מיפסל כיון דהו"ו מומר מקודם השחי' דלמרי' דעשה חור בהשוכה כיון דלא עבר אפי"כ רק פ"א . וכפי"כ י"ל בשחט הראשון לע"ז ושי' לשלמנו דלא נפסל משום שחי' הראשון לע"ז דחלי' דעשה השוכה ושוב אינו מומר לע"ז . אלא דזה אינו דכיון דעובר נכס בשחי' השני משום אורו וזהו בנו מה"מ ניחא דעשה השוכה וכבר האריכו האחרונים בזה הוא השוד ע"א דרבנן אבד חזקה כשרות שלו והוא השוד אפי' על אי' הורה . כי"כ י"ל בזה כיון דהוא עובר על אי"כור אורו ופי"כ שוב אין לו חזקה כשרות ומה"מ ניחא דעשה השוכה ולי"ט וע"ד בתי' :

אמנם זה מוכרח מדברי חו' רש"י דה"ל לענין מומר דמשום פ"א ל"ה מומר ואפי' מחמתו שחי' ואילך הוא כשר דמרי' מוכרח כן מח"ס בראשו ואפי' בשחט ראשון לע"ז ושי' לשלמנו הי"ב משום אפי"כ ולא אמרי' דהשחיטה היא פסולה מחמת שחי' מומר . ומדברי חו' ג"כ דהא כתבו בדי"ה דמשום שחי' לא נעשה מומר דל"ל דכונתו לראשון שחי' ששחט פ"י דאפי' מאי חו' בהא דתי' גמ' בשנים ששחט בישראל מומר במ"ט . ועוד י"ל דהא דהו"ו מקשי' דשחט בשחט יהי' השחי' פסולה משום שחי' מומר ולא חו' כיון דל"ה מומר רק בגמר השחי' ולא כבר בגמר השחי' ואין לישלמו מחמת שחי' מומר כיון דבגמר השחי' נעשה מומר הוא דתי' ס"ל כמ"ס הרמב"ם בפ' המעניות דמיר בהחלת השחי' הוא הי"ב מבי"ט בזה וכמ"ס הר"ן בתי' דמיר שגשגה כשרות הי"ב והף דהוא מקילקל הא הו"ו מקילקל ע"מ לחקן . וכפי"כ הא דמקשי' משום שחי' לע"ז הוא ג"כ דלא ס"ל דלמרי' כלומר בגמר זביחה הוא עובד ולכן מיר בהחלתו השחי' הי"ב משום ע"ז ומחילתו הו"ו מומר קודם גמר השחי' . דלפי"כ רק דניחא דק"י הו"ו אפי' א"ל נעשה מומר רק בגמר השחי' אפי"ה ניחא דגמר השחי' נפסל כיון דהו"ו מומר . אפי"כ קשה הא דמקשי' יהי' לר"מ דס"ל מומר לר"א הוא מומר לכה"ה יהי' שחי' פסולה . ולמה לא מקשי' ביומר לר"מ אפי"כ שחטתו שחי' הי"ב משום אורו ופי"כ כיון דעובר על אורו יחייב הו"ו מומר לכה"ה ומחילתו דשחי' פסולה ואינו מחייב המשום אפי"כ כלל וכן בשחטו חוץ החוץ ששחט שחי' הי"ב מומר זביחה הוא עובד ניחא דהו"ו אפי"כ וכן שחיטה חוץ אינו בא רק בגמר השחי' וי"ב אין לשלמו מחמת שחי' מומר דהא לא נעשה מומר רק לאחר גמר השחי' . ולכן לא מקשי' רק בשחט בשבה דבזה הי"ב נכס בהחלתו השחיטה . ולפי"כ מחילתו מחדש נעשה ניחא דבאיתו שחיטה ששחט ע"י לא נעשה מומר הא מ"מ הוא מומר בהחלתו השחי' ומכ"ס לפי"כ כמ"ס בפירוט המעניות דקודם ששחט השמיני' כבר הוא מחלל שבה ולכן לא כתבו רק דמשום פ"א לא נעשה מומר ונכנסו ע"י שלשה פעמים :

אבר סברתו התי' דמשום פ"א לא נעשה מומר הוא ג"כ מח"ס דאם אינו עושה חו' רק פ"א ופי"כ אי' זה לא ילא עדיין מכלל ישראל שיהי' שחיטתו פסולה ונכנסו יהי' בר זביחה . משום דלמרי' דלף דעבר עבירה פ"א דשחטתו יעשה השוכה ולכן הוא כולל ישראל ע"ד דשכר ז' ונ"ט שחי' אמרי' כיון דכבר אחתו לרשע ומסתא דלא ישיב עוד מדרכי דעה . ודאי דזה חלי' ג"כ כפולגת דרבי ויכנס חו' בתי' וימי הוא חזק או בחלתו דוקא דלרבי סגי' בשכר ז' פעמים ורכס בשו"ג או דיל' כמ"ס כיון דעבר ועשה נעשה לו כתיבה או לא כתיבה אורו ע"ז דמסתא יעשה השוכה . ומחילתו

ראי' חשיבה הוה ורשי' דיש חלקק אום עשה אי' פ"א נב' פעמים נחש'ל וליט עוד ככ"ז :

והנה גם מחו' ב"ק הגיל' ליל דלפטר לומר דאם עבר שלטה פעמים נעשה חשוד לשבועה מהי'ם דיל' מה שכתבו דלא נפסל אינו רק אם לא עבר רק פ"א מחש'כ היבא דנחמד לעבור עה"ש פני'ם ולשטה פעמים בזה הו"ל כחומר ליבטע לשקר והוחוק לעשות כן וישוב לו חליקן דעשה חשוכה והוא נחמד מה"מ פא"ש . וזכור ניחא הא דלחריקן ברי'ם חולין מומר לאכול נבלות להיחזיק בודק סבינו ובל"ז פסול . וניחא אף דנחמד לאכול נבלות הפ"ה לא אי' נחמד על שמיטה דאף חזק עשה איסור כן ניחא דודאי עשה חשוכה . ודומק לומר דזה אינו רק דרבנן וכמו דפסלוהו רבנן בשביעה כ"כ נפסל לשמיטה דנראה דהוא אסור מה"מ אבל בזה ניחא דהיבא דהוא מומר וטעם כן שלטה פעמים רשוב לא חסביקן לי' דעשה חשוכה ופסול הוא מה"מ . ולכן גם בשבועה אם נשבע ג"פ לשקר אזי חשוד הוא מה"מ וזכור חזן מוסרי'ם לו שבועה מה"מ . וכחמני' דשבועות דאינו נפסל רק מדרבנן לשיטה הוה י"ל דלא חיירי רק דל"ג נחמד רק פ"א לישבע לשקר אבל אם הי' נחמד לעשות כן הרבה פעמים י"ל דנפסל מה"מ :

ולכאורה הו' נראה להחמיק בזה דברי הגמ' בחזוה דף ל"ד ע"א ח"ל מחני' היא הראשונה נשבעה לבי' והשי' לשלישית ולשישית לרביעית ואלו הראשונה לשלישית לא קמי' וכו' ולכ"ז יליך אחאי נקט גמ' דוקא וחילו הראשונה לשלישית ליק' אחאי לא נקט לשלישית ולרביעית לא קמי' דהא אם הי' רדין דלא אחאי' הוא שבועה לאחד שבועה למאה והראשונה הו' לריכה לישבע לשלישית כ"כ הו' לריכה לישבע לרביעית וא"כ הו' לגמ' לניקט גם ואלו הראשונה לרביעית ל"ק י"ל דהא בל"ז קשה מאי הי' ס"ד דגמ' דהראשונה הו' לריכה לישבע שנית לשלישית . הא שבועה זו הוה שבועה ש"א דחמני'פ' אם נשבעה לפני בלחמה בודאי היא שפירה לבעט שנית . ואם נשבעת לשקר אזי מה"ד חין להשביעה אותה שנית כיון דהיא חשודה על השבועה וכמו דנשבעת לראשונה בשקר כ"כ הו' נשבעת גם להשלישית בשקר . והגמ' דהה ר'ק דלחריקן שבועה לאחד שבועה למאה . ובה בל"ז לא טבל להשביע אותה שנית דהא עיקר השבועה דתפרוש מלישבע בשקר וזו היא כבר משורה השבועה הראשונה :

אמנם הא בלחמה מצינו כ"שע חות' ב' פ"ז סעי' י"ד דבופר הכל ונשבע היבא בלא נקמ' ואח"כ חוד והביא ע"א חזיר ונשבע שבועה דחו' בנק"ח . וזכור קשה ג"כ אחאי ישבע שנית הא אם נשבע מתחלה בשקר אף שהי' בלא נק"ח בודאי נפסל מה"מ וחשוד הוא לבעט שנית אף בנק"ח זלמאי ישבע שנית ניחא חמני'פ' אם בלחמה נשבע הא ל"ל לבעט שנית ואם נשבע בשקר אזי הוא פסול לשבועה ומה"ד רחין להשביע אותו . וזה הוא קו' החזקרים וכתב הנתיבות ליבטע זה עפ"ד הו' ב"ק הגיל' בנ"ש דמה"מ חשוד פה"ש משביעין אותו שנית מסי' דמה"מ תלי' דודאי עשה חשוכה רק דרבנן פסלוהו והוא דוקא היבא דהוא חשוד נשבע בשקר מחש'כ היבא דלא ידע' אם נשבע לשקר בזה הוה גמירי' וכן ולכן מביעי' אותה שנית ולאחרי' דאף אם נשבע מתלה לשקר הפ"ה לא ישבע כעה שנית לשקר דודאי עשה חשוכה ויפרוש אי'ע מחני' שקר עכ"ד פ"ט . ולפי' גם בני' דכחוכות י"ל כן דהיא לריכה לישבע גם לשלישית דלחמני' ולחמני' כשהו' ופ"ה אי' חשודה לישבע לשלישית לשקר דלחמני' דתפרוש עלמה משבועת שקר ומשי'ה ליה בכלל שבועות שוה דחיי' דלחמ' נשבעת בחמלק בשקר ימשי'ה מוסרי' לה שבועה שנית :

ורפ"ז מתיילא לפי'ם דזה הוא דוקא ח"ל נשבע רק פ"א לשקר רבו' י"ל דלוקמ' אותו אח"כ דודאי עשה חשוכה ולא ישבע שנית לשקר . מחש'כ אם ידע' דכבר נשבע שני פעמי' לשקר לא מביעי' אם נקטיק להלכה גרבי' דס"ל כהרי' ונאמ' בזה חוקק דעמ' הרבה פוסקי' דס"ל כרבי' י"ל דודאי

הוה מוחזק בכך לשבע לשקר ולא חליקן חו דעשה חשוכה ובל"ז י"ל כיון דעבר ונשה נעשה לו כהיחר ולא תלי' דעשה חשוכה כיון דנעשה לו כהיחר וזכור י"ל דהוא חשוד מה"מ לשבע לשקר ולכן חו לא הי' להגמ' מקום להקיים אחאי' לא חמני' הראשונה נשבעת לשלישית ולרביעית . כיון דכבר נשבעה שני פעמי' לפני' ולשלישית חו מה"ד קו' זכרי' אותה עוד פעם שלישית לרביעית . וזכור אחרי' שפיר דהוא בכלל שבועות שוה דחמני'פ' אם נשבעת בלחמה מה"מ להשביעה עוד . ואם בשקר נשבעת הרי היא חשודה לישבע לשקר וכיון דכבר נשבעת שני פעמי' לשקר בודאי חו לא תפרוש אי'ע משבועת שקר ומה"מ הוא חשודה על השבועה :

וי"ש להאריך בזה כב"י בסו' ב' במ"ש דבמומר חוכל נבלות דאפי' ח"ל נחמד רק פ"א ודלא כמו דחשמת מהרמב"ם דבעי' דוקא שיהי' מועד בכך . וזכור פ"ט ע"ש סעיף י"ז ע"ש ובמ"ש ס"ק י"ז ובסו' קי"ט ע"ש הכ דנקט רנח מומר לאכול נבלות הוא כמ"ס הסב"ש דהוא לרבותא דגם בזה חמני' בדיקת הסבין ובל"ז עכ"ל דחמי' דנקטו מומר הוא ללו' דוקא דהא בסנהדרין דף כ"ז ע"א נקט גם לענין פסול עדות מומר לאכול נבלות לחיובין דיה פסול . ולענין עדות ודאי אף בפ"א נפסל מנה"כ אל תשט רשע עד ובסוג' ע"ד כחפזי' ע"ד מוח ד"ל דזה הוא לרובא דס"ל דרשע דחמני' יבטיקן ואל"כ' חין שפולו רק מחשש דיעיד שקר ולכן בעי' שלטה פעמי' דוקא שיהי' בכלל מומר . אמנם לשיטת החו' אפשר לומר דלחמני' כ"ו אינו אלא דרבנן כיון דהם שפלו גם בשבועה פ"א לשבועה כמו כן שפלו בכל מקום היבא דנחמד על בודק אפי' חו אינו חשוד רק פ"א . מחש'כ מה"מ דלא נפסל מסי'ם שבועה שקר וע"כ בגיל' דתלי' דעשה חשוכה כמו כן י"ל בכל מקום לא נפסל מסי'ם פעם אחד . יבטי' ולוקמ' שיהי' מועד ומוחזק בכך . ואזי אפשר דנפסל מה"מ וגם השבועה י"ל דבמומר לישבע שקר מופסל אף מה"מ :

ואר"י יש חלקק ע"ד ולומר דהיבא דעבר עבירה פעם אחד הוא בכלל ספק אם עשה חשוכה אם לא ולכן בשבועה אם נפסל אותו לשבועה ושי"ה . הדין מתקן שחיל' משלם נהי' מתיחין חמני' ממון וזה לא טובל להיבא מחסיקא כי דלחמ' עשה חשוכה ואינו נחמד עוד לשבועה ולכן לא מפסל מה"מ חספק . אבל לענין חסיקא י"ל דגם כפגמ' אחר חשוד ולא טובל להזמין לו מחסיקא חמני' דכ"ז הוא רק מחזק' ולהבא אבל למפרע כיון דטובל למחר דגם מכאן ולהבא כבר הפ"ה אם לא מחני' זה על מחזק' ולהבא ח"מ עכ"פ לא נפסל למפרע וכחש"ל :

והנה דברי הוה' ב"ק לריבין בלחמ' במ"ש דאף משבועות דחשוד פה"ש לא נפסל לשבועה מה"מ רק מדרבנן פסול דכחוכות בשבועות . לבלאורה חין חמס' רח"ל . כלל . וי"ל בכוונתה דהא החו' כחוכות בסוג' דשינתת כחכו דהא דקמי' במחני' נשבעי' וטעמ' הדחוד הוא דטעל בשבועה דהי' ס"ד דאפי' בשבועה לא יעלו (וזכור חמני'פ' ליבטע דברי' רש"י בסוג' דשבועות דף ח"א בק"י גמ' וכו' מה דין זה לטעם שפירו . וכתב רש"י ברי' וכו' מה דין זה לטעם דחזקן כחוכות הפונתה כחוכתה וכו' ומחמני' אחאי' לא נקט רש"י הכריחא דפונס שטרו חמס' . אבל בזה ניחא דהא קוש' הגמ' הוא וכו' מה דין זה לטעם . לאיזה ענין הולקי' ללחמני'פ' דפונס שטרו לריקן ליבטע הא בלא פונס לריקן ג"כ לישבע . וא"כ להחמ' דברייתא הוא הרבזתה להיפוך דלחמני' בפונס שטרו טעל בשבועה ולכן נקט בחמני' דפונתה כחוכתה ויבטי' ומחמני' לא תנח חמ' דחמני' רק אותן דהי' ס"ד דאפי' בשבועה לא יעלו . וא"כ קשה הא קמי' במחני' ג"כ הי' אחר חמס' חשוד עה"ש וזכור מה"מ הי' ס"ד דאפי' בשבועה לא יעלו דרובא מה"ד לא יחי' לריקן אפי' לישבע מטעם דלחמני' מתוקן שחיל'ם . ולפ"מ מו' ריש ב"מ בחד מו' הא דלא חמני' גבי חשוד מחש'לי'ם הוא כיון דהוא רולה לישבע רק חין אנו מניחי' לו לישבע ניחא .

על השבועה הא נהמת כ"ז שהוא חשוד עה"ש וזה
 נפסל מה"מ דהא דמוכרי' אותו לשבועה הוא רק דלמרי'
 דמסתמא עשה תשובה אבל גליו' ודאי פסול מה"מ ואש'
 שבועה שז"ה ידע' ולא עשה השו' מפסל מה"מ . משא"כ
 משחק בקובי' ומלוה בריב' חוץ הפסולי' אינם אלא מדרבנן
 ואפי' ידע' בכירור דלא עשה תשובה אפי' לא נפסל מה"מ
 כלל . וזבוב מדויק לשון הגמ' נקטת מני פסולי' דהו' ולא נקטת
 מני פסולי' לשבועה דהו' דבאמת בכל ענין לא ייפסל מה"מ
 משום דתלי' דעשה תשובה . רק דעכ"פ חשוד עה"ש הוא פסולי'
 דאורי' דעיי' הוא מיפסל מה"מ אם לא עשה תשובה ויש
 להוסיף לפתש"ל דאפי' אי"ל דחשוד עה"ש לא מיפסל מה"מ
 לשבועה דתלי' דעשה תשובה הוא רק באינו מושג לכך דלא
 ידע' דנשבע לשקר רק פ"ח דבזה תלי' דעשה תשובה משא"כ
 אם אימתוק לשבע לשקר או לה' תשובה וי"ל
 דמא"כ משני הגמ' שפיר דריש"א נקט פסולי' דהו' דעכ"פ פסולי'
 דהו' ופ"מ אם עשה כן ב' וגי' באופן דלא תלי' וימר דעשה
 תשובה או נפסל מה"מ לשבועה והף דמתני' לא חיירי בכך
 כיון דמתני' לא חשיב רק פסולי' שבועה דרבנן . אפי' נפ"מ
 דהם פסולי' דהו' באופן היכא דמועד לכך דהו' לא תלינן
 דעשה תשובה ומפסל מה"מ משא"כ משחק בקובי' ומלוה
 בריב' אפי' הם מועדי' לעשות כן אפי' לא מפסלי' רק
 דרבנן ולי"ע :

והנה אי אמרינן דחשוד עה"ש חשוד מה"מ עה"ש ואין
 מוסרי' לו שבועה שניה דלא תלי' דעשה השו' וא"כ
 הפי' גמ' הוא כפשוטו דתנא פסולי' דהו' ומני פסולי' דרבנן
 דחשוד עה"ש מפסל מה"מ לשבועה . אמנם דאי"ס להקשות לפי"ס
 חו' ב"מ דף ה' ע"ב ב"ה דהא דחשוד דלמרי' י"ס להקשות לפי"ס
 וי"ל נראה דה"ט משום דשבועה חמורה בראייה ביומה פ"ד
 ובשבועות ל"ט שהעולם מודיעו על ל"מ וה"ה אי"כ אמאי גזלן
 פסול לשבועה דאחר שכנגדו וי"ל דגזלן לא פסול לשבועה
 אלא מדרבנן ולעדות הוא דפסול דהו' משום אי"ה רשע עד
 עכ"ל (ובמ"א עמדה) בזה דהא בראייה לא נפסל גזלן מפסל
 י"ה דהא גזלן לא הוה רשע כיון דלין ב' מקלות . ולא תפסל
 רק מטעם דאל תשח חמס עד כמובאר בסוגי' דטהדרין כ"ו)
 ומ"ס בתו' דלמרי' בגזלן שכנגדו וי"ל הוא ש"ס גבי האי רישא
 דהו' גמ' שכנגדו דמיפסל . גם לא אמרי' במתני' בכל
 פסולי' דרבנן דמיפסלי' משום זבוב . וס"כ חו' כתובות י"ח ע"ב
 בתו' אחד דגזלן לא פסול לשבועה רק מדרבנן מש"ז דשבועה
 חמור . וזבוב יחיא' הא דקתי במתני' דשבועות הו' חשוד
 עה"ש ולא קתי גזלן . כיון דבכך בבא לא קחשיב אלא פסולי'
 דאורי' וזה הוא דוקא היכא דחשוד עה"ש דחמור בזה נפסל
 מה"מ משא"כ גזלן לא נפסל מה"מ . ובין פסולי' דרבנן אין
 מהלוקך למיחשב גזלן דהא משחק בקובי' ואידך פסולי' מטעם
 גזלן לחד טעם ומכ"ס דגזלן גמור פסול עכ"פ מדרבנן :

א"ל דאי"כ קשה נבוגי' דביק דף ק"ה ע"ב דהר"ם
 הכופר בפקדון עשה עליו גזלן וכו' ופריך גמ' דהו'
 חמו' רב"ח ושכנגדו חשוד עה"ש כי"ל אי"ה ש"פ ואחד שפי'
 ואפי' שבועה שז"ה ואם איחא כפסריה הוא דאפסל לי' ופי'
 רש"י בלא השבועה נפסל ג"כ כשעת כפירה מיפסל . ואם יוחא
 גזלן לא פסול אלא מדרבנן והחשוד עה"ש מיפסל מה"מ חו'
 קשה חמי' פריך גמ' חו' דבבבא ז"ה א' חמס חשוד
 עה"ש קא חשיב הנהו פסולי' דנפסל ע"י מה"מ . וממילא
 בכופר בפקדון אף דעשה גזלן מי"מ קודם ששבע לא נפסל
 מה"מ לשבועה . רק כשגשבע גזלן או מפסל מה"מ ובע"כ
 הילך דמתני' לנקוט חשוד על שבועה שפקדון דהו' הוא נפסל
 מה"מ . וי"ל דקו' גמ' דעכ"פ כיון דרבנן פסלו גזלן ממילא
 בלא השבועה נפסל ג"כ לשבועה מדרבנן עכ"פ ובמתני' משמע
 דאל"ה נשבע לה ה"י השכנגדו נשבע ונוטל וזה אינו דהא
 עכ"פ מדרבנן נפסל חו' גמ' דאורי' דוקא בלא
 וי"ה טופר בפקדון :

ד"ל דה' הס"ד דאפי' שבועה לא יעיל דהא בחשוד מה"ד
 לא אמרי' מחשאי"מ משא"כ להי' הכי' של חו' סס
 דמה"מ אמרי' בחשוד מחשאי"מ רק דרבנן היקנו שבועה על
 שכנגדו מטעם חקת החשוד בזה הקו' במ"ע אחאי' קתי
 במתני' חשוד עה"ש כיון דלא תני אלא הנהו דהי' ס"ד דאפי'
 שבועה לא יעיל . ובהמת זה הוא קו' הר"ן בתו' לשבועות
 ע"ס . משא"כ אי"ל דחשוד עה"ש לא נפסל מה"מ כלל ורק
 רבנן פסלוהו יחא' דהי' ס"ד דאפי' שבועה לא יעיל כיון
 דהוה רוצה ליבעט ומה"מ ליה חשוד כלל ומוסרי' לו שבועה
 שניה רק דרבנן פסלוהו כיה ס"ד דמחוק לא אמרי' בזה .
 כיון דיכול לשבע מה"מ . וממילא ד"ל דאפי' שבועה אינו
 נוטל לכן מני ג"כ חשוד על השבועה בתוך הנהו דהי' ס"ד
 דאפי' שבועה לא יעיל וזה הוא דריתת החו' דחשוד אינו
 נפסל רק מדרבנן :

עוד י"ל דרתי"ס הוא כיון דקתי במתני' שכנגדו חשוד
 עה"ש כי"ע אחת שבועה העדות ואחת שבועה הפקדון
 ואפי' שבועות שז"ה אחד חמס משחק בקובי' וכו' ולמה לא
 קתי שז"ה איכור כגון חובל בנלות וגבז וגזלן וכדומה מזה
 נראה דמתני' לא קחשיב אלא פסולי' דרבנן דומי' דמתני'
 דטהדרין דף כ"ה ע"ב דקא חשיב פסולי' עדות דקתי ואלו
 כן הפסולי' המשחק בקובי' ומלוה בריבית וכו' ונהכו חו'
 ב"ה וה"ה הפסולי' דמתני' לא חשיב אלא פסולי' עדות דרבנן
 דהא גזלני' לא קתי וכל פסולי' דמתני' פסולי' דרבנן הם ואפי'
 מלוה בריבית אף אי חיירי בריבית קולוה לא משמע לי' האיכור
 ע"ס . וכי"כ י"ל במתני' דהכא מלמא קתי גזלן ש"מ דלא
 חשיב רק איכורי' דרבנן . אמנם הא גופי' קשה כמו שגשבע
 לשקר דלא נפסל מה"מ ומתעטס דלמרי' מהתמא עשה
 השובע כמו כן נגזלן לא י"ל . ומפסל לשבועה דמימא ג"כ
 דעבד תשובה וזדוקת י"ל דבגולה משכחה לה אם הגולה הוא
 עדיין ה"י דבזה אפשר דלא תלי' תשובה וכדאמרי' גמ' בב"ק
 דף ל"ד ע"ב אי עשה השו' חמי' בעי גבי' איבעי' לי' להדורי'
 ויבואר עוד לפנינו כצ"ה :

אנינם בזהמת ק"ל ע"ד חו' דנחבזו דשבועות משמע דחשוד
 עה"ש לא מיפסל מה"מ רק מדרבנן . ולכאורה הא
 מובאר שם נהדי' נבגל' להיפוך דלמרי' שם ב"ד מ"ז ע"א
 הו' אחד חמס משחק בקובי' הא חו' למ"ל חנא פסולה דהו'
 יקתי פסולי' דרבנן פסולי' הגמ' ופשוטו כונח הגמ' הוא דבבב'
 דריבא הו' חשוד עה"ש וכו' מני פסולי' דהו' דבזה נפסל לשבו'
 מה"מ וצבא דפיסא הו' אחד חמס משחק בקובי' ומלוה בריבית
 הני פסולי' דרבנן דבזה לא נפסל מה"מ וכמ"ס חו' סנהדרין
 הנ"ל דאפי' בריבית קולוה לא מיפסל רק מדרבנן כיון דלא
 השמע לי' הרי מבואר בבב"ז דחשוד עה"ש נפסל מה"מ . וי"ל
 דכונתה גמ' הוא דתני פסולי' דרבנן הוא רק איכורי' דהו'
 ודרבנן דכריבא נקט פסולי' דמיפסל חמת איכור דהו' ובכפי'
 חני פסולי' דמיפסל חמת . איכורי' דרבנן דזה אינו דהא גם
 דכונתה מני איכורי' דהו' והוא לרוב בריב' . גם אין לומר
 דכונתה גמ' הוא דנקט פסולי' דהו' דעל"ס חשוד עה"ש הוא
 פסולי' דהו' לענין עדות והף דלא מיפסל לשבועה מי"מ עכ"פ שם
 פסול עליו מה"מ לענין עדות דזה דוחק . וגם הא במתני' מני
 ג"כ והפי' שבועות הוא וזבוב לא מיפסל לעדות לרבה דכ"ל
 דבב"ז לענין פסול רשע דחמס כמבואר בסנהדרין כ"ה ע"א
 וא"כ לרבה ע"כ ל"ל דקתי פסולי' עדות דהו' דהא שבועה
 הוא בזהמת לא נפסל לעדות מה"מ וא"כ לרבה עכ"ל דחשוד
 עה"ש נפסל מה"מ לשבועה . והף דאין קי"ל כאב"י וגם רשע
 דהו' כל חמס פסול ג"כ חשוד ומועד ע"ס הוא מפסל
 לעדות מה"מ וי"ל דמתני' חיירי לענין עדות מי"מ הא בזה
 לא פליגי גמ' ורבא אי חשוד עה"ש מפסל מה"מ א"ל . וכל'
 הדוחק מבואר דמימא דהא דרש גמ' הני פסולי' דהו' זה קאי
 לפנין עדות או לענין א"י :

ובדוחק י"ל דהא דלמרי' מני פסולי' דהו' הוא דבמתוך

היך בשבועת הפקדון דהו סי' רס"י ספ' דשבוטת העדות לא קמיבעי' כיון דהוא התראה ספק ומי' דהו זה כיון דלמחרה לא הו ספק. ולכך פ' דנבי' שבועות העדות אי אפשר ליעט לעולם אם הם מוידין דיכולי' לומר שחמו עיי"ש. ולפי' מחילא יהי' הקו' בח"ע דהא כתב הסמ"ק בס' ל"ב דהא דנפסל חמוס שבועות עדות הוא קרוב דלא יכול לומר אישחלי עיי"ש וא"כ בזה האופן יהי' ג"כ פסול לעדות אלא דנס לחוי' בקבועות קשה זה למה לא קבעי' שבועות העדות ובזמן קרוב באופן דלא יכול לומר אישחלי וכבר האריכו בזה האחרוני' עיי'ן ברות ז' בס' ל"ב ובקטוה"ס הל"ל:

וגראה לישב זה דהנה הר"ן הביא קו' הרשב"א דשבועות העדות מהן מוכח דעבר עלה בחיוד דלמח אישחלי' ולא מייד הוא והרשב"א ביח' קו' זו בליע' וסר"ן כתב וז"ל ולדידי' ל"ק דכל שהי' העדות קרוב כי' דלא' לתלות בו שמה לא אמרי' דלמח אישחלי' דכפ' א"כ דק ל"י דלמחי' גבי ע"ז נתיי' בכו מציקרה אמרי' אישחלי' אי בשעת מעשה פרשי' ולא משהי' הלמח כל שיש לתלות בו שמה קרי מציקרה וכל מהן לתלות בו שמה קרי שעת מעשה. ובמורה שבויד גמ' משכחת לה דאע"ז דלמח חמוס עמו רשע ה"מ לוסלו לעדות וכו' אבל זה שמחייב א"ע מחזן וכו' הודחה בעידכמהא עדים דמי עכ"ל. ולמחרה נראה מדברי הר"ן שבהי' רא' מפ' א"כ דבזמן קרוב לא יכולי' לומר אישחלי' דהו סי' פ' מרי' בכו בשעת מעשה זה קאי' על זמן קרוב דלא לא יכולי' לומר אישחלי' ומהו ה"ך דנס שבועות עדות לא יטולין לומר אישחלי' אלא דבאמת אש"ל כן דהא בלא"ה לריבי' להבין הא דהקשה הר"ן קו' זו על שבועות עדות דוקא דלמחי' יהי' פסולי' ויחמו אישחלי' ולא מקשה כן על שבועות הפקדון דבזה לא יהי' שייך ה'י' הב' דנאמן חמוס הודחה בע"ד דהא שבועות הפקדון נפסל ג"כ לעדות ומחוס הודחה בע"ד לא טבל לוסלו לעדות וזה מבוחר בסוגי' דהנהדרין כ"ו דמועלי' שביעית נפסלו לעדות וע"ז הי"ל להעמוד קוש' זו הדין משכחת לה דהיי' פסולין לעדות הא יכולי' לומר אישחלי' :

אמנם הדבר נכון כמ"ס האחרוני' הקול"ח ובתורה דוראי' מה ששבע לסקר אין לו התגלות לומר דשם את האמת דעלי' רמי' בשעת שבועת למידק לריות נזכר לכל יבא לשבועת שקר. מש"כ שבועת העדות שבועותיהו היא שאינו יודע לו עדות. ומחילא באם באמת שבת ויא' העדות או לא נשבע כלל לסקר וא"כ עה"ה לא יב"ל התגלות אה"כ לומר דשבת חמוס העדות ובאמת נשבע כמו בכל מקום דמשביעי' את האדם על עשנה א"י דהיא אמת דלמי' יודע. וע"כ דתלי' דלאמת ישבע שה"י ולכן מה"ס לא יהי' להעדי' התגלות דהי' שוכח' את העדות ובהמה היו נשבעי' דלא ידבו עכ"ד ולמ"ד נראה להוסיף עוד דהא עיקר שבועת העדות הוא נשבע מפי אמרי' אפי' אש"ל הוליה' שביעה מפי' כלל עם לא פי' אפי' קבלות שבועת דככל מקום לא חשיב זה שבועת כלל אפי' יב' שבועת עדות חדשה הוסיף דהיי' זה חשיב שבועת כאלו הוליהו מפייהם ומייבי' אה"כ חמוס שבועת העדות. אה"כ האם הא מינה היבא דהיו ראויי' להגיד העדות דהי' זוכרי' או העדות או הל עליהם השבועות ואף דלא הוליהו שבועת מפייהם ולא הי' אפי' קבלת שבע' אפי' חשיב כאלו נשבעו מפייהם ולא חמוס אם באמת לא הי' זוכרי' או העדות כלל מחילא בזה לא הי' ראויי' להגיד ול"ה השבועת הל עליהם כלל. ומחילא לא נשבעו כלל כיון דלא הוליהו שבועת מפייהם וא"כ שבועת א"י לא נשבעו ג"כ דהא לא הוליהו שבועת מפייהם וזה לא הי' בכלל עדות שהי' השבועת הל עליהם. ולכן בזה קו' הרשב"א שפיר אחאי' לא יכולי' לומר אישחלי' ובאופן זה ליה הל עליהם השבועת או כלל והוא כאלו ל"ה נשבעי' אף שבועת א"י ואחאי' יהי' פסולי'. ולכן לא קשה רק משבועת עדות. אבל שבועת הפקדון דבזה נשבע לסקר ודאי' לא יכול אחרך ולהכשיר את נפשו בעטנה אישחלי' כיון דעלי' ה'י' רמי' למידע

וא"א כשיפת התו' ז"ק דחמוד עה"ש מדרבנן הוא דמפסל ומתעטס הנ"ל דמה"ס לא השד"י ל"י דיפבור ע"א שבועת דמסמחא עשה השוכה. ולשיטה זו י"ל דגזון ודאי' כשר מה"ס לשבועת דב"ל' דשבועת חמוד דמועדיע העולם הא בגזון אפי' ב"כ סברה זו דמסמחא עשה השוכה. וא"כ פריך בגמ' חשיב כיון דאש"י לאחר שבועת לא מיפסל רק מדרבנן וא"כ למ"ל השבועת כלל הא בלא השבועת נפסל ג"כ מדרבנן כיון דהוא טופר בפקדון דעשה גזון ופסול עכ"פ מדרבנן. ושריין י"ל כיון דמחני' דשבועות אחא להורות דשכנגדו נ"י' ולמחיל' החדוש הוא ג"כ דלריך לשבע ול"א מחוק שאיל"מ. וא"כ הא י"ל הא דקמי' בחמני' חמוד עשה"פ הוא דאפי' בזה פריך השכנגדו לשבע וליעול ולא אמרי' מחשאי"מ. דאי לא הוה חזק ל"י ה'י' מקום לומר דדוקא באלו לא מיפסל מה"ס ולא לן אמרי' מחשאי"מ ומחוס עיי"ש פריך אריך השכנגדו לשבע. מחשאי"כ בחמוד עה"ש הפקדון ה'י' מקום לומר דבזה נפסל מה"ס ואמרי' בזה מחשאי"מ ולכן לרבותא נקט המחני' דאפי' אם הוא חמוד על שבועת הפקדון אפי' לא אמרי' מחשאי"מ ולכן השכנגדו לריך לשבע ולמחיל' דאף לדברי' ההו' ז"ק דחמוד עה"ש לא מיפסל מה"ס והוא מעטס דחלי' דעשה השוכה דהיבא דעבר שני פעמי' י"ל דבזה לא חלי' דעשה השוכה ולכן בטופר בפקדון דמשה סכר נעשה גזון וא"כ נשבע לסקר הוא עשה מעשה רשע שהוא נפסל ע"י לשבועת שני פעמים בזה י"ל דהו לא חלי' דעשה השוכה ויהי' נפסל בזה מה"ס ולכן בע"י דקיימא' חמוס דבזה ל"י טופר בפקדון ולכן אף נשבע אח"כ לא מפסל אלא דרבנן :

וגראה לעני' עוד לרון בזה ולומר דאפי' לשיטה הו' ז"ק דכ"ל דחמוד עה"ש לא נפסל רק מדרבנן אפי' יב' מקום לומר דגזון הוא פסול מה"ס דדוקא בחמוד עה"ש הל"ן דעשה השוכה ולא גזון וכאשר אב"ה. וזהו קו' הגמ' בב"ב על הא דטופר בפקדון אם הוא גזון ממחני' דהכא דקמי' אפי' חמוד בשבועת הפקדון הוא בשיעוה דלחיה ענין קמי' החמוד ע"פ הפקדון דבזה לא מפסל רק מדרבנן ה"ל דעשה גזון משנה שכבר בפקדון ובזה הוא נפסל מה"ס ובהם נראה כן דגזון פסול מה"ס י"ל באש"ל דהא דכתבו הו' דשבועות משמע דחמוד עה"ש לא מיפסל רק מדרבנן הוא כמ"ס תו' סנהדרין הנ"ל מלהל' חשיב גזון ע"פ דל' אלו לא היו רק פסולי' דרבנן. ויבא ע"י נראה דהא דקו"ל חמוד לר"ה אינו חמוד לכה"ה אבל לחמו' דבר הוא חמוד. ולר"ה אמרי' דחמוד לר"ה הוא חמוד לכה"ה. ומהא דקו"ל בס' ז' דבשביל פעם אחד נעשה ג"כ מומר דדוקא לומר דכ"ו אינו רק דרבנן. ולדברי' הו' ז"ק קשה כמו דלא נחמד עה"ש שהוא לחמו' דבר כמו כן נראה בכל מקום דלא נחמד עה"ש. ולבאר כ"ו אה"כ לדבר בענין זה בא"ה ענין חלוק נשבע על אי' שבועת מחי' יב' עבר עבירה אחרת שהיא איב"ה הורה. דו"ל דבאי' שבועת יב' לו התגלות יומר נשכח' היסורים :

יד) ועתה אבל לבאר א"כ יש לו התגלות לומר שנוג היי' או אישחלי' ונס בעבר שבועת דלה"ה אם נפסל ג"כ הנה הטור והמחבר בס' ל"ב כתבו וז"ל המחבר בסעי' ז' נקרא חמוד ח"י שנשבע לסקר אחד שבועת העדות והנה שבועת הפקדון וא' שבועת שוא וביעוי' וכו' עכ"ל המחבר וכ"כ בטור. הרי דחשיב נס שבועות עדות בדיניהו. אמנם בס' ל"ד דקחשיב שם הפסולי' עדות לא קחשיב החמוד ע"פ עדות דמבוחר שם בטור ובמחבר סעי' ה' דו"ל העובר עה"ש אחד ע"פ ואחר שבועת שקר על חמו' וביעוי' פסול וכו' ולא קחשיב שבועת עדות. והדבר לריך עטם למה בס' ל"ב לענין חמוד עה"פ קחשיב חמוד ע"פ עדות אפי' ל"ד לענין פסולי' עדות לא חשיב החמוד ע"פ עדות. וכבר הרגיש בזה הקול"ח בסיומן ז"ק וכבר לישב זה ע"פ דהיי' באה"ע סי' מ"ב דנעובר עברה ב"ש בו התראה ספק לא נפסל מה"ס עיי"ש המגם עדין קשה דהא הרי' בשבועות דק ל"ז ע"א בריה

לחידוק להיות זכור או שלא ישבע אם לא ידע בכירור דלא ישבע לשקר. ומטויה כתבו מו"נ ג"כ בשבועות עדות י"ל אישאל :

וּפְסוּ ממילא נדחה מה שבזו הרצן ראי' חללו נערום בדומן קרוב ל"י לומר אישאלו ד"ל דשם ה' המראה והם העידו אח"כ שקר דבזה היו לריבוי להיות זכור המראה לחמן לא יבואו לעדות שקר ולכן דוקא אם הוא זמן דיכולי' לומר אישאלו בזה יכולים לחמן ולומר אישאלו משא"כ אם הוא זמן קרוב דהדוך הוא להיות זכור לא יכולי' לומר אישאלו. משא"כ בשבועות העדות בזה לא ה' לריבוי לקדקק כלל ולהזכיר את פלוס דהא אפי' אם ה' יודעי' לו העדות מעיקרא אפי' אינם יודעי' עכשיו שוב איסור כיון דאינם נשבעי' רק דאינם יודעי' לו עדות. ולפמ"ש נשבע משני אחרי' אפי' שבועה זו אינם נשבעי' והשנו' הוא כמאן דליהא דמי :

וְבוּרָה יש לעיין ג"כ עמ"ש שור הרצן לדמות קו' הרשב"א דכבד דל"ל דהודה דהא אחמ"ע רשע. וע"ז כתב לפסול עלמו לשבועה לענין ממון פתח הוראה בע"ד. ד"ל דהא סהם שבועת העדות הוא דמשביע שני עד' דיעידו לו העדות. דהא עד אחד אינו בכלל שה"ט רק דהוא משביע שני עד' והם אחמו לו אין אנו יודעי' לך עדות. וכו'. אף דכ"א יודע בעלמו שהוא ה' יודע לו אז בשבועה נשבעו את העדות. מ"מ הא כל אחד אינו יודע בתבירו דלמא אף דה' הוא יודע לו העדות מ"מ תבירו ל"ה יודע לו בשבועה נשבעו את העדות. וכיון דתבירו לא ה' יודע לו העדות ממילא גם הוא ל"ה נרדף להעיד לו כיון דאינו רק ע"א. וממילא דלא ה' חל עליו השבועה כלל כיון דתבירו אינו יודע ואף דהוא יודע מה עליו השבועה כלל וזמלו לא נשבע כיון דהוא מושבע מפי אחרי' ואפי' אם הוא נשבעו נשבע מ"מ זה אינו בכלל שבועת העדות דהא השבועה לא ה' חל עליו כלל ומכ"כ אם הוא מושבע מפי אחרי' בודאי לא ה' חל השבועה עליו. ולפ"י קו' הרשב"א קשה דאפי' גם לשבועה לא נכפל דאף אם הוא מודה דהוא ה' יודע את העדות. מ"מ מה בנדך דלמא תבירו העד הסני כלל ה' יודע בלמא את העדות וממילא אם נשבע הוא בכלל לשקר. ולכן אפי' אם טיהם מודי' אח"כ דהני יודעי' העדות מ"מ ע"ז אחרי' דלאחמ"ע דאין כ"א לחמן כהודאתו על תבירו סו"ה ידון כאלו נשבע לשקר. וממילא כל אחד הוא כשר לשבועה :

אִמָּנָם אין זה קו' כ"כ דהא עמ"ש משכחה לה סו"ה נכפל ע"י הוראתו כיון אם הנה הו"ד עד השני עמוס כב"ד ולא השביעו רק להעיד השני דיעיד ג"כ כב"ד ויהי' שני עדי' והוא נשבע שתי' דבזה אם בלמא הו"ד ידע אז ה' חל עליו השבועה ומפסול משום שבועת עדות. או דמשכחה לה כהנסו דע"א מחייבי ג"כ משום שבועת העדות כמבואר בשבועות ל"ב ע"א. ובוה אף דלא נכפל לעדות משום דלאחמ"ע ובלמא ה' נשבע ממנו מ"מ ולמאן עכ"פ לפסול עלמו לשבועה מחמת הוראת בע"ד. ומשנה אם עימא השבועת עדות לא משכחה רק אם הודה דה' יודע לשקר משום הוראה בע"ד ניהא דדוקא בע"ד ל"ב דהוא לענין פסול לשבועה בזה משכחה לה סו"ה נכפל ע"י הוראתו משו"ה חשיב העור והמחבר גם שבועת העדות משא"כ כשי' ל"ד דהוא לענין פסול עדות לא משכחה לה סו"ה נכפל דהא יכול לומר אישאלו וזו הודה יודע ע"י אחרי' אחמ"ע ולכן לא חשיב שבועת עדות :

עוֹד יש לעיין בדברי הרשב"א דבאנו' דשבועות הניח ב"ע אחרי' יהי' פסול בשבועת העדות דאחרי' אישאלו ובהשו' הרשב"א הביאו בני' כשי' ל"ד מבואר דה"י לומר אישאלו דז"ל כתב הרשב"א בהשו' כלאחר שהעידו עליו שעבר שה"ש וטען שנגע הייתי איני להכשיר עלמו למסור לו שבועה שאם כן אין לך תשור אפי' שבועת העדות דיכול לומר עקמתי סכר

שכן ה' וכדאמרי' בפ' א"ג עירי וזמתי ממון משלם חלקי לא לקי משום דלאו בני דהרחה נינהו אחר רבא חדש נתיי' כהו מעיקרא אחרי' אישאלין עכ"ל ומשפטותו יאמא דהרשב"א במ"ש נא' שהעידו עליו. עדי' שעבר עמ"ש נראה דאחרי' דה' שבועה דלכא דנשבע על דבר ולא קיים שבועתו דעל שבועה לשעבר ל"ש הלשון דעבר על שבועתו רק דהעיד עליו עדי' שנשבע לשקר. ובס"י ל"ד כשי' ה' הביא המחבר הסני דמות על שבועה להבא אם מפסול דרפח הי"ח דאינו נכפל ע"ש הביא הרמ"א דברי הרשב"א וז"ל מי שבאו עירי' שעבר ע"ש א"ג לומר שנגע או אונס הייתי להכשיר עלמו וכתב הש"ך ס"ק ז' וז"ל א"ג לומר שנגע זה קאי' לסכר הרשונה ודוק עכ"ל וכתב הנתיבות כוונתו דברי הש"ך דהא לאזכרה קמה על הרמ"א למה נקט דין זה דוקא גבי שבועת דא"ל לומר שנגע היית ולא בשאר איסורי' וכפ"ל דבשאר עבירות הדינר פשוט דא"ל לומר שנגע דרמ"י עליו למידק בשעת משנה אם אינו דבר איסור דבא"י כדיל מיני' מחייבי ליהור משא"כ בשבועה שנשבע על דבר הישר דלא כדיל מיני' ה"א דלמאן לומר שנגע קמ"ל דא"כ. ולזה מוכח הש"ך דאחרי' דבשבועה דלכא דנשבע עבירה עסק בדבר שהחוק הישר משא"כ בשבועה דלשעבר דנשבעת השבועה ודאי דחייבי ליהור אם אינו עובר עמ"ש וכשרי' איסורים דמי עכ"ד ולפ"י ממילא הא דביא הרשב"א אף דא"ל לומר שנגע הייתי עמ"ש להבא משבועת עדות אף דג"כ הוא שבועה לשעבר. ואמנם הדינר כיון דהא שבועת העדות דהוא אינו יודע לך עדות ובוה אפי' אם הוא שבועה לשעבר אפי' ל"ל להיות רמי' עלי' למדק דהא בלמא הוא נשבע ויחור לפמ"ש דהא אפי' אינו יודע לו אינו בכלל שבועת העדות ואינו חל עליו השבועה כלל וממילא נשבעה עדות עדיף הוא משבועת דלכא דשם עכ"פ עליו רמי' למדק דהא עכ"פ עבר על אי' שבועה כשינו משא"כ בשבועת העדות לא יהי' ענין שום אי'. וא"כ הא"ך משכחה לה סו"ה פסול לשבועת עדות דאחרי' אישאלו וכו'. דע"כ דאפי' בשבועת עדות אינו יכול להחליט עלמו מעמדת אישאלו עמ"ש בשבועה דלכא דדאי לא יכול להחליט עלמו ולומר שנגע הייתי דהא זה ידע עכ"פ משבועת עדות דשבר עכ"פ ע"א שנגע :

וְבוּרָה ניהא דברי המח"ש כשי' ל"ב דהנה עמ"ש המחבר דחשוד ע"ש העדות נכפל לשבועה דבדרי הרצן דאחרי' בזמן קרוב דא"כ יכול לומר אישאלו. וממה הש"ך דהא מבואר ברמ"א כשי' ל"ד דאין לו התגלות לומר אישאלו אבל לפמ"ש ניהא דבס"י ל"ד דאחרי' בשבועה לשעבר. דבזה עכ"פ עבר ע"א שנגע ולכן אפי' דהדבר ה' הישר ולא ה' כדל מיני' אפי' עליו רמי' למדק לחמן לא יבא לדי' אף כלל אף לא' שנגע ולכן אין לו התגלות לומר שנגע הייתי כיון דגם אם ה' שנגע אפי' עשה איסור כשינו עכ"פ ולריך כשרה. משא"כ בשבועת העדות בזה אם אישאלו לא עשה איסור כלל אפי' איסור' שנגע יא"ל כשרה בזה אם אינו בזמן קרוב דלא יכול לתלות בשכחה שפיר יכול להחליט עלמו ולומר אישאלו כיון דבזה אם בלמא אישאלו לא עשה ה' כלל אף ה' שנגע לא רמי' עליו למדק כלל. ולפ"י הרשב"א בהשו' דה"י דאין יכול לומר בשבועה דלכא שנגע הייתי משבועת עדות ע"כ דה"ל דבכל ענין לא יכול להחליט עלמו משבועת עדות לומר אישאלו אף אם נשבע שא"ל לו עדות ודלא במ"ש בהמחבר' להניח בזה דברי הרצן והרשב"א דמי' הרשב"א דל"י לומר אישאלו הוא רק אם נשבע שיהי' יודעי' לו עדות דבזה נשבעי' משו"ה לא יכולי' לומר אישאלו דזה אינו כיון דהרשב"א הוכיח דאינו יכול לומר שנגע הייתי בשבועה דלכא ואף דבזה י"ל דליה רמי' עלי' למדק כ"כ ומשו"ה ה' ס"ד דזה עדיף מכל איסורי' הודם ויכול לומר בזה שנגע הייתי וע"ז הביא הרשב"א ראי' דאפי' במקום דלא רמי' עליו למדק לא יוכל לומר ג"כ אישאלו והוא משבועת עדות דוקא דבזה כיון דהשבועה היא אין ה' יודעי' לך עדות או כמ"ש כיון דהוא מושבע מפי אחרי' וכאם

לא יודעי' לא הל עליהם בשבועה כלל ולי' למידק כלל בשבועתו
 אפי' לא יכולי' לומר אשתלי ואיכ' לי' דהרשב"א איירי באופן
 דשבע לשקר והי' לריכ' לדקדק בשבועתו דאיכ' ליה מביא
 רא' ע"ז משבועה להבא אמ"כ דהרשב"א איירי משבועת
 עדות באופן להל' לדקדק אפי' כחב דלא יכולי' לומר אישתלי
 (אמנם באמת דברי הרשב"א כשני' תמוה' עוד כמ"ס שא"כ
 אין לך חסור אפי' בשבועת עדות דיכול' לטעון שכתתי סבור
 שכן הי' וכדאמרי' בפ' א"ז וכו' נחמי נכו מטיקרא אמרי
 אישתליין עכ"ל והוא רא' לבחור דהא מבוחר שם גמ' דיכולים
 לומר אישתלי ומי' האחרוני' הקלוה"מ והנתיבות לחלק דוקא
 לעני' התראה דבני כמ"ס מוך כ"ד דוקא וזה הוא מנהי"כ
 דיכולין לומר אישתלי לאחר כדי דבור דאין אין ללמוד לעני'
 חשד שיהי' נפסל מהתראה עיי' בקלוה"מ הג"ל. וי"ל דהרשב"א
 בא לדחות דברי סר"ן דכבד דליירי בזמן קרוב דלא יכול
 לומר אישתלי וזה בא לדחות דהא מלינו דמיד לאח"כ יכול
 לומר אישתלי ואין לך זמן קרוב יותר מלאחר כ"ד אפי' דאין
 לדחות ענין חשד מהתראה. ועוד י"ל דבא ליטב דאם נימא דגבי
 שבועת עדות לא יכול לומר אישתלי איכ' יהי' קו' ההו' ורש"י
 כמ"ס הא דלא קא מיבעי' הגמ' כהדי' בשבועת עדות. דלי' ל
 כתי' הוסי' דיכולי' לומר אישתלי דהא בשבועת עדות לא
 יכולי' לומר אישתלי אמנם דיל' דזוקא לעני' התראה אמרי'
 דיכולי' לומר אישתלי אבל לא לענין פסול והחוס' לא נחבו
 דיכולי' לומר אישתלי כוא רק לענין התראה. וי"ל ג"כ דראי'
 הרשב"א הוא מלשון הגמ' דהתובות כמה דניקט נחמי ככו
 לאח"כ אמרו אישתלי דחמט מלשון כתי' דהם יפסרו עלמס
 בשעתו אישתלי אבל אין לא מלי' בשבועת דאל"כ לא היה ענין
 קאמר אמרו הא אפי' אם הם אינם אומרי' אישתלי אפי'
 אם לא נוכל לקיים ככו דין התראה כי דלמא אישתלי ואפי'
 חס הם מודים דלא אישתלי ובשקר יעידו ככונס אף דהי'
 יודעי' מהתראה אפי' נימא אלאמרי' אפי' דאין לא מלי'
 דאשתלי ודוקא אם הם אומרי' לא נוכל לדון איהם בדין
 התראה וי"ע עוד בזה ואכ"מ) :

עוד ג"ל כונה אמר דבדרי הש"ך כפי' ל"ד ס"ק זי"ן וכוה

יהי' מדוייק יותר דברי הש"ך כמה שפעמי' דבדרי דוקא
 עמי' הרמ"א דאי' לומר שונג היי' דזה קאי לבכרה ראשונה
 וכוה יהי' נדחה כוונת הנתיבות הג"ל בדברי הש"ך כמ"ס
 דלי' דקאי אשבועה לשעבר דבזה אין שום רבוחא דלא יכול
 לומר שונג ואונס היי' דמאי' יכול לפעור עלחו כפענת שונג
 ואונס יותר מבשאר אי'. ולפע"ד נראה דהוא מירוש גדול
 דהי' ס"ד דאף בשאר אי' לא יכול לפעור עלחו כפענת שונג
 ואונס אפי' גבי שבועה הדבר נכון כפעמא דיכול לפסור
 עלחו נכך :

דהנה בשבועות דף כ"ו אמרי' בתי' אמר מר האדם בשבועה

פכה לתיבס ה"ד כדכר כהנא ור"א כי הו קיימי מקמי
 דכר מר אמר שזעהת דהכי אי' ומר אמר שזעהת
 דהכי אי' כי אהו לקמי' דרב אגב כחד מינייהו אי' ל
 אידך ואלו בשיקרא אשתבע וי' לךך אגבך וכו' ופריך
 הגמ' בנח עמי' רבא אמר אי' הו שנגה בשבעת ביטוי
 לשעבר אי' דידע מיד הוא אי' דלא ידע אונס הוא אי' ל
 באומר יודע אי' בשבועה זו אבירה אבל הי' אם מיביבס
 עלי' קרבן אי' ופירש"י בקו' הגמ' ביון דבתי' אדם בשבועת
 שאך משכחת לה שונג אי' דידע בשעת שבועת שהוא נשבע
 לשקר מיד הוא וקרא כתיב ועלס כשלמא להבא משכחת לה
 שבעת שבועת דעמו מיושבת עלי' ולאחר זמן נהעלס ממנו
 שבועת. ולפי' ממילא בשבועת לעובר ל"ש שונג רק שתי'
 ידע מתי' שבועת דהי' שונג על הקרבן. וכ"ס ברמב"ם
 פס"ה חגי שבועת ה' י"ד כחב לענין שבועת הפקדון וי"ל
 ויאו שיזד בפקדון או בזמון שיחייב לו יודע בו כשעת
 שבועת אם שנג וכפא טי' לו אללו מחון וכפר ונשבע הי'
 לתיבס ופסור מנכוס וכן אם לא ידע שאי' נשבע לשקר על פנייה

מחון הי' אונס ופסור עכ"ל ובהל' י"ג כחב כן וענין שבועת
 עדות וי"ל כינר שנגה שבועת עדות כגון שזעלס מחנו שחיבין
 עלי' קרבן וידע שבועת זו אסורה ושהי' שקר ודווקא שידע
 שחיבין עלי' קרבן. אבל אם לא ידע שהיא אסורה או שכתמו
 העדות וכשנעו ואמ"כ טועה לרס שהס יודעי' לו עדות ונשבעו
 על שקר הרי אלו אונסי' ופסורים אף מקרבן עכ"ל (ובמ"א
 כתבתי לדקדק ממ"ס אי' איירי במושבע מפי אחר' ממילא ליה
 שבועת כלל אל"ה יודעי' או העדות כיון דלי' ראיין להגדה.
 ואף כשנשבע מפי עלמס מ"מ כיון דלא היו בכלל אי' יגיד
 אין זה בכלל שבועת עדות רק בכלל שבועת כתי' ככל' ופולגמי'
 כזה ככונגי' דשבועות דף ל"א ע"כ כדברי רש"י וכו' שס ואכמ"ל
 בזה) מבוחר דלא משכחת שונג בקרבן :

ולפי'ן ממילא לענין זה שלא יהי' נפסל לעדות ולשבועה

אין מקום כלל שימנל עלחו בשבועת לשעבר כשעת
 שונג היי' דבזה קו' הגמ' כמ"ס אי' דידע מיד הוא אי' דלא
 ידע אונס הוא. דאין לומר דידע דבועת זו אסורה רק דלא
 ידע אי' מחייב עלי' קרבן דהא אין זה הפתלות למען יהי'
 כשר לעדות ולשבועת דודאי אף אם באמת ל"ס ידע שחייבין
 עליו קרבן מ"מ כיון דהי' ידע דשבועת זו אסורה והי' נפסל
 לעדות ולשבועת ואין לו התנלות וכן דלא ידע ששבע לשקר
 ואין זה שונג רק אונס. ורק בשבועת להבא שפיר משכחת לה
 שונג כמ"ס רש"י דבשעת שבועת הי' דעמו מיושבת עליו ועלס
 ממנו השבועת לאח"כ כשהי' עבר עלי'. ולפי' מיושב טיב
 דברי הש"ך דכחב שפיר ע"ד הרמ"א דכחב דאין יכול להתנל
 עלחו כשעת שונג ואונס. והי' דמלך שונג ואונס לשמי'
 ופ"כ דשונג אינו בכלל אונס. וי"ע שפיר דזה אינו
 רק להסבירא הראשונה דנס בשבועת להבא נפסל וכוה משכחת
 לה שונג דלא יהי' בכלל אונס כמ"ס משא"כ לרש"י היי'
 דשבועת להבא לא נפסל כלל רק בשבועת דלשעבר ממילא
 אין לו התנלות לומר שונג היי' דהא בשבועת דלשעבר לא
 משכחת שונג רק אונס. ועי' כחב הש"ך שפיר דזה קאי
 לבכרה הראשונה דס"ל דנס בשבועת להבא נפסל ג"כ.
 ודברי הש"ך מדוייקי' כמ"ס :

וי"ל עוד דמ"ס הרמ"א דאי' לומר שונג היי' או אונס

היי' להכשיר עלחו. דבמ"ס דאי' לומר שונג היי' יי' ל
 י"ל דהרבותא הוא כמ"ס הנתיבות כיון דהשבועת הי' על דבר
 הימר דלא גדול מתי' ה"ל דנאמן לומר שונג היי' יותר
 מבשאר איבורי'. אמנם מ"ס אונס היי' ע"ז קנה מ"ס אי'
 שבועת מכל אי' כמו דלא ה"ל בשאר אי' דהי' אונס כ"כ
 נס באי' שבועת מה"מ יהי' יכול להתנל עלחו כשעת אונס.
 ולזה י"ל דעיקר כוונתו הוא דלא יוכל להתנל עלחו כשעת
 שונג דהיינו דבשעת שבועת הי' לבו שלם עמו רק דפסיה
 שעבר הי' נעלס ממנו השבועת דזה חשיב שונג. ובענת
 האונס הוא דמיד בשעת שבועת לא לבו שלם עמו והי'
 שונג בדבר דבזה אף דבשאר אי' חשיב שונג אפי' באי'
 שבועת חשיב אונס כדאמרי' בגמ' אדם בשבועת פרט לנאוס.
 וזה עיקר הרבותא דהרמ"א דאף כשעת אונס כוה לא יוכל
 להתנל עלחו מכל אי' למען שיהי' יכול להתנל עלחו כשעת
 אונס כשנעו אין זה מרזש כמו דבשאר אי' לא תלין באונס
 דהוא לא שכיח כמו כן באי' שבועת אחתי נכשיר אוחו
 כשעת אונס. אבל באונס כוה דלא הי' אדם בשבועת
 הוא תדעו גדול :

יבזה י"ל דברי רש"י בשבועת מ"ז ע"א במתני' דהמלוה

שה"מ דקחני מי נשבע מי שהפקדון אללו שחא ישבע
 זה ויוליא הנה אה הפקדון ובהה רש"י ושחא לא דקדק זה
 בשומא ויפסלו לעדות ולשבועת ומהמו מו יכ' פכדני תקנה'
 לרשיע אבל לשמי' י"ל דבזה הווק שבועת מכל אי' דבשאר
 אי' אם הי' נכסל באי' כשונג המחמת שלבו אסור דהא הוא
 הי' סבור לתיבא אי' ונדומה כזה לר"ך אח"כ כפכה דאף
 דהי' עושע דבשר והי' סבור דאין כאן אי' כלל מ"מ לר"ך
 פכה

כפרה דה"ל לרמי' עליו למידק הרבה שלא יבא בזום
 אופן לירי אי' חף לאי' שנג' שהוא קרוב לאונס וכיון דלרדך
 כפרה אח"כ ממילא דע"כ דאפי' אם האמה הוא כדבריו
 הוא עשה שלא כדיון במה שהלך אחרי אומדנה דעליו הי'
 רמי' למידק שלא יבוא לירי ממשול: אמנם הא מינה בשאר
 איסור משא"כ בחי' שבוטה רבזה אם נשבע לשקר מחמת שהי'
 שנג' ומוטטה דהוא הי' סבור נשבע ששבע דהוא שבוטה
 אחת ואח"כ נהגלה ששבע לשקר רבזה האיסור כאן דלימא
 דמי ואפי' כפרה ל"ג כמ"ש סו' שם בשבוטות בר"ה אח
 לבך אהבך עי"ש ממילא רבזה לא הי' ראוי עליו למידק
 כלל בשעה שבוטה כיון דלא יכול לבא לירי אי' כלל כיון
 דהוא סבר דשבע לשקר וממילא אפי' אם נשבע לשקר ל"ה
 ג"כ שבוטה שקר מחמת דאחרי' אדם בשבוטה פרט לאנשים
 וממילא רבזה לא רמי' עליו למידק כלל ובאם הוא נלבו
 דשבע לשאח יכול לסמוך ע"ז לשבע כיון דלא יכול לבא
 לירי אי' כלל ולכן כתב רש"י שפיר מי נשבע מי שהפקדון
 אצלו דאם ייבט אירדך דלמא לא הי' נפק בשותא ויהא סובר
 דהי' שוב כמו שאומר ורשאי לשבע ע"ז כיון דלא יכול לבא
 לירי איסור ואינו עושה בזה שלא כדיון כלל במה דהולך אחרי
 אומדנה שלו כי מהדיון ריבול לשבע ואח"כ יוליח הבה אח
 הפקדון ויפסלו לעדות ולשבוטה דהא אח"כ לא יהי' נאמן
 להגלגל עמלו נשבעת שנג' ואונס ויהי' נפסל שלא כדיון
 ומויטב דברי רש"י :

ולפי' ממילא יש לומר דזה הוא חידוש בחי' שבוטה רבזה
 אם הי' שנג' לא הי' אי' כלל בשבוטתו ויהי' ס"ד
 רבזה יכול להגלגל עמלו בשבעת שנג' ואונס הייתי בשלמא
 בשאר איסורי' לא יכול להגלגל עמלו בכך כיון דגם אם
 הי' שנג' לרדך כפרה עכ"פ משוי"ה הי' לרדך לדקוק היטב
 שלא יבא לירי אי' כלל ואפי' אם הוא כדבריו אפי"ה עשה שלא
 כדיון לכן לא הלוי כלל דהי' שנג' דהא אפי' אם האמה הוא
 קר אפי"ה עשה איסור ל"ג שוב לומר דה"ל דהי' שנג'
 מחמת חוקת כשרות דא"כ הי"ל להיות רמי' אהפשי' למידק
 שלא יבא לירי אי' שנג' . משא"כ בשבוטה אם הי' שנג' בזה
 לא עשה שום אי' כלל וממילא דלא הי' רמי' אהפשי' למידק
 הוא ריבול להגלגל עמלו בשבעת שנג' ואפי"ה אחרי' דלא
 יכול להגלגל עמלו בכך א"ה הוא חידוש גדול . וממילא דנכתוב
 דברי הנמיכות ד"ל דאפי' בשבוטה לשבער הוא חידוש דלא
 יכול להגלגל עמלו בשבעת שנג' . אבל לפת"ש הדבר נכון
 דבזה הדין הוא דבחי' לשבער ל"ג שנג' כלל רק אונס ולכן
 ע"כ כונה הרמ"ה הוא על שבוטה רבזה ואי"ש בשבעת אונס
 י"ל דיה קאי על שבוטה לשבער ואיננו כזה היכא דהי' מוטטה
 בלבד ויהי' סבור דשבעת באמת :

וי"ש לעיין בזה חלקך בין שבוטה ערוה לשבוטה הפקדון .
 לפת"ש חו' בר"ה אח לבך אהבך הי' ר"ל ליטב כיון
 דל"ג אפי' כפרה אח"כ הא דאחרי' בניטין בההיא דאחריה יהנה
 סם המות באחד מבני שנעשה דבני ממון דמעיקרא הי'ל
 למידק שבוטה לבא לירי שבוטת אם האבדנו עי"ש . ופי"ז י"ל
 דבני שבוטה הערוה דלא הי' למידק ולכן יוכל לומר אישתי
 והי' סבור דלא ידע לו שום עדות ולכן אפילו אם
 נהגלה דשקר נשבע כגון שישבעו דל"ה יודעי' לו עדות
 מטייל אפי"ה יכולים להגלגל ולומר שנגי' היינו דהיינו
 סבורי' דהאמת הוא כן שלא היו יודעי' לו עדות משולם דלא
 הי' רמי' עניהם כיון דלא אפי' כפרה משא"כ בשבוטה
 הפקדון דלרי"ה כפרה ועניהם הי' רמי' למידק משוי"ה אין
 להם התגלות בשבעת שנג' כמו בכל אי' ולי"ע עוד :
ורפי"ז י"ל דמ"ש חו' ב"ק דהר"ה חסוד עי"ש משביעי'
 אחוה שנית וככתבו העפס דאחמת חוקת כשרות חלי'
 דודאי עשה השוכה י"ל כמ"ס לענין טפר במלוה או בפקדון
 דמשביעי' אחוה ולא אחרי' תנו דחסוד אחמתו חסוד ג"כ
 אשבוטת מאס דאחמת ספק מלוה יבא י"ל עליו חסוד

קיי"ל אם כוחק כפרן בעדות פסול לעדות ולשבוטה ולא
 חלי' דכפר משום מלוה יבא וכתבו העפס דרוקא היכא דהוא
 ספק אם נשבע לשקר או חלי' בספק מלוה ישנה משא"כ
 היכא דמתברר דכפר לא חלי' מטעם ספק מלוה ישנה
 הי"ה כזה דוקא גבי שבוטה רבזה אפי' אם נכתב ששבע
 לשקר אפי"ה עדיין אינא ספק דלמא לא עשה שום אי'
 שבוטת שקר כי דלמא הי' אונס שבוטה ובוזה השבוטה כאן
 דלימא רמי' ואף דמטעם זה לא חסוד לא חלי' ח"מ כיון
 דאינא עוד טעם להכשיר אחוה רלמא עשה חסובה .
 משוי"ה משביעי' לי' בכך כיון דהוא רק ספק פסול דיכול
 להיות דלא נשבע לשקר כלל ובספק משביעי' לי' מטעם דלמא
 עשה חסובה משא"כ בכלל נכלה או כגולן רבזה אין לו
 ההגלגול כלל בשבעת שנג' כ"ל כיון דעליו רמי' שלא יבא
 לירי אי' שנג' . ובודאי עשה אי' ולכן אחרי' אף ספק מילא
 מידי ודאי ולא משביעי' אחוה מטעם דלמא עשה חסובה .
 ולכן אף לשיטת החו' ב"ק גולן ואוכל נבלות פסולי' לשבוטה
 מה"מ רבזה לא חלי' להכשיר אחוה מטעם דלמא עשה חסובה
 וא"כ שפיר י"ל כמ"ש דמ"ש חו' דמסוגי' דשבוטות נראה
 דחסוד עי"ש לא מפסל רק דרנבן הוא כמ"ש חו' בשהרדן
 הג"ל מדלא קחני במהני' גולן . וי"ל ג"כ הא דאחרי' גמ'
 חני פסולי דהי' הוא דע"כ חסוד עי"ש הוא פסול דאחרי'
 דאי הוה ידעי' דכ"כ עבר עי"ש בחסוד דלא הי' שנג'
 הי' נפסל בזה מן החסוד :

אמנם י"ל כפשיטות דברי הגמ' בזה דמי פסולי דהו'
 דהוא בעבר ע"א שבוטה ושבע לשקר נפסל מה"מ
 ומטעם דלא חלי' בשנג' או בשעש חסובה ואפי"ה נחא הא
 דמי' פ"ו נשבעת היסח דלרדך ל"שבע שנית שבוטה דהו'
 ד"ל כמ"ש גבי ספק מלוה ישנה דכ"ז שלא נכתב דשבע
 לשקר משביעי' אחוה שבוטה שנית דיכול להיות דשבע'
 מהחלה בשנג' דהי' מוטטה ונכשו יחי' חסוד או דה"ל
 דעשה חסובה כיון דאיתו רק פסול דהו' להכשיר אחוה
 בכך משא"כ אם נכתב לשקר אחרי' אין ס' מילא
 מידי ודאי ולא משביעי' אחוה מטעם דלמא עשה חו'
 דלמא עשה חסובה ולכן כרישי' דמחני' דהי' חסוד עי"ש
 פסול מה"מ ובפשיטות הגמ' פני פסולי דהו' מחסוד כסוד'
 דנפסל מה"מ לשבוטה וכל מש"ל בישוב דברי חו' ב"ק הוא
 דוחק (ובקו' חו' ב"ק הא נעשה חסוד משביעי' ראשונה י"ל
 לפת"ש חו' שם בר"ה ענין טעמא אבר דאחרי' דלא הודק
 אלא לאחר זמן שבוטה עי' וא"כ בשעה ששבע שבוטה
 השני' לא הי' נודע דשבע לשקר וזו לא הי' מפסל משבוטה
 הראשונה כמ"ש ואח"כ) :

והרמב"ם בפ"ב חו' עושן ונפסן הל' ב' כתב ע"ז לא
 הנשבע לשקר שבוטה בשוי' אי שבוטה ערוה או
 שבוטה הפקדון או שבוטה חו' הי' חסוד עי"ש וכן כל הפסול
 לעדות משום עבירה בין פסלותו של חסוד כגון בע"י ריבית
 ואוכלי נבלות וגולני' בין פסלותו של דבריהם כגון משחק
 בקובי' ומפריחי' יוני' הי' חסוד עי"ש ואין משביעי' אחוה
 ע"כ וע"ז הביא הר"ה דברי הגמ' חני פסולי דהו' וקחני
 פסולי דרנבן עי"ש . ולכ"פ חו' ב"ק במהני' קחני מלוה קרינ'
 בין פסולי דרנבן ורמב"ם חשיב לי' בין פסולי דהו' אמנם
 הרמב"ם לשיטתו אי"ל דה"ל פשי' חו' עדות המלוה כריבית
 דהו' נפסל מה"מ עי"ש בה"ז ד' וע"כ דמחני' איירי כריבית
 דרנבן . ולכן הרמב"ם חשיב מלוה כריבית דהו' בין פסולי
 דהו' . ומלוה כריבית דרנבן ל"ל לחשוב בין פסולי דרנבן כיון
 דאיתו רק ריבית דרנבן בודאי לא נפסל רק מדרנבן ח"מ זה
 נראה מדברי הרמב"ם דהוא מפרש ג"כ דברי הגמ' כשפסל
 דמי פסולי דהו' דכרישא בתסוד עי"ש נפסל מה"מ חלי' ודלא
 כשיטת החו' ב"ק עי' עוד בהרמב"ם בפ"ה המשוי"ה על
 המחני' דשבוטות דחסוד עי"ש כ"ל עי"ש :

ורנבן בשבוטות חו' ע"כ פרך הגמ' גלימי נמי שבוטה
 נמי

כבוד רש"י ורמ"א יומר דה"ל נדעמו בשם השבועה לקיים שבועתו. דהא י"ל דהא דעבר אח"כ הוא משום דכפול יצרו ובשעת השבועה אחרת דבקושטא קמהבע. וכוונת רש"י אינו דלא מיסביל כיון די"ל דכפול יצרו רק בשפיטום לריב' לחלק דשבועה דלהבא הוא קיל מלהוליא שבועה שקר מפי'. רק דקשה דלמא בשעת שבועה משתבע לסקרא לזה הוסף רש"י דמסתבר טפי לחלות שבי' וכפול יצרו ומש"ה לא נחמד להוליא שבועה שקר מפי' :

י"ג כזה כה"ל כיון דגם כעשה חסוד לפניו אפי' אוקמי' איתו אח"כ שלו להלוש על שעה המאוחר דילא מחזיקו. וממילא גם כזה אפי' ה"י ספק השקול אם נשבע שקר מחילה והוא דמיר דבשעת השבועה ה"י נדעמו לעבור ע"ש. או אם פער ה"י אז רק הרשע אח"כ לעבור טה"ש אפי"ה מחמת ח"כ שלו אוקמי' איתו ע"ה ואמר"י דבשעת שנבע כער רק אח"כ הרשע לעבור ע"ש. ובל"ז י"ל דאפי' אם בשעת שבועתו ה"י לישבע לסקר אפי"ה כ"ו דלא עבר כ"ש ודאי מחמת הכוונה לחוד לא נפסל וכ"ל דכ"ו שלא עבר בפועל לא נפסל. אלא דא"כ יהי' קשה על הגמ' לאיזה ענין הולך הגמ' להא' דיל' דבקושטא קא משתבע ח"ל כ"ו דלא עבר לא נפסל וי"ל :

י"ד ה"י מקום לומר בכונה רש"י דס"ל ג"כ כמ"ס חוס' כ"מ ובכחונות הר"ל דגולן כער מה"ה לשבועה. והוא חסוד דנדעמו העולם וכוונתו חף דהוא חסוד על הגולה אפי"ה אינו חסוד לעבור על א"י שבועה דהוא חסוד. ולכן ס"ל לרש"י כמו דגולן לא מופסל מה"ה לשבועה משום דחסודו כמו כן אחרת' גם כנחמד על שבועה להבא אינו חסוד לעבור פל שבועה לשעבר להוליא שבועה שקר מפי' כיון דהוא חסוד דנדעמו העולם. ובשבועה דלהבא חף דעובר ג"כ ע"א שבועה אפי"ה כיון דבשעת שבועה ה"י נדעמו לקיים שבועתו לא הוליא שבועה מפי' לסקר. ולפי"ז י"ל דגם לשיטת רש"י נפסל עכ"פ בעיבור ע"ש כטוי מדרבנן כמו גולן דרבנן פסלוהו. והא דאמר"י בגמ' אבל שבועה כטוי דא"ל בקושטא קמהבע לא קמי' הוא רק דלא קמי' בבבא זו כיון דבכפול זה לא קמי' אלא פסולי דא"י וחסוד ע"ש כטוי לא נפסל מה"ה ולכן לא קמי'. ומיושב גם לשיטת רש"י לשון הגמ' דנקט לא קמי' כמו לשיטת ר"מ דודאי נפסל עכ"פ מדרבנן רק דלא קמי' כיון דלא הני רק פסולי דא"י ובהו מיושב ק"ו החוס' על שיטת רש"י מהא דהכותב כיון דעכ"פ מדרבנן נפסל. וכזה ה"י מקול לחלק בין עדות לשבועה דיל' דהוא נבי' שבועה דפסולו אינו רק מחמת דחסוד דלישבע לסקר. ולכן בשבועה דלהבא דאינו חסוד להוליא שבועה שקר מפי' לא נפסל. משא"כ לגבי עדות דפסול מנהיג"כ אל תשח רשע עד ולכן חף בעיבור ע"ש להבא ח"מ רשע הוא ופסול להעיד וי"ל כזה שיטת העור דבסי' ל"ב הביא הש"י דעוה דיל' דבשבועה דלהבא לא נפסל ובסי' ל"ד לפנין עדות לא הביא דעוה ה"א כלל. דיל' כיון דיש מקום לומר דגם המכשרין איתו לשבועה אפי"ה ס"ל דלענין עדות פסול. ואף דמכשרי העור מבוחר דלא כמ"ס ר"מ על שיטת רש"י לא נפסל על שבועה דלהבא אפי' דרבנן וממילא ל"ל כמ"ס ח"מ בל"ז י"ל כיון דנקטו כעמא דרש"י דיל' בשבועה דלהבא דא"כ כב"ו יצרו ולא נחמד לשבע לסקר ובה מיעה לפנין זה דאינו נחשב לשבועה אבל לענין עדות ח"מ רשע הוא ופסול לעדות חוס' :

עוד י"ל ליתן טעם דלא מיפסל בשבועה דלהבא. והנה ה"י אחרת' דגולן לא פסול לשבועה מטעם דאמר"י חסוד מחמת אינו חסוד אשבועה והוא כיון דמחמת איהא במזוה ולכן לא חסיד אשבועה דליתא במזוה. ולפי"ז ממילא בשבועה דלהבא דליתא ג"כ במזוה דהא קי"ל כאימור דס"ל בשבועות כ"ה דאפי' אכלה דולו נבאל עליו וממילא דגם א"י שבועה איהא במזוה. ולכן י"ל דאינו חסוד על שבועה לשעבר להוליא שבועה שקר מפי' דזה אינו במזוה דשבועה לשעבר ל"ש התרה. ולפי"ז מחילה

כטוי ופי' כי קמי' שבועה דכי קא משבע בעקרא קמהבע אבל שבועה כטוי דא"ל בקושטא קמהבע לא קמי'. ופר"ק חנה אוכל ולא אוכל אכלתי ולא אכלתי מאי א"ל. ופי' כי שבועה שוא וכל דמי' ל"י ופירש"י דבשבועה כטוי דלהבא לא נפסל כלל וי"ל כד"ה שבועה כטוי דלהבא כי משבע א"ל בקושטא משבע דעמו לקימה ופי' עבר עלי' כפולו יצרו אינו חסוד בכל עכ"פ עטבר להוליא שקר מפי' עכ"ל. אמנם סמו' כד"ה אבל הביאו בשם ר"מ דחולק על פירש"י וס"ל דודאי נפסל גם בשבועה דלהבא ורואי' מפי' סוכוב דאמר"י ה"א איהא דאיתיה שבועה ככ"ד דרבא א"ל בר"מ ידענא כה כהה"א איהא דחשודה אשבועה וככ"ד גרס ידענא כה דתקא ע"ש לבעלה ופירושו שנבעת ואינה מקימה ואפי"ה רבא אשבעה אפי"ה דא"ל בקושטא מישתבעה חסיב לה שדוה. ולכן פי' ר"מ דהא דאמר"י בגמ' דלא קמי' פי' דלא קמיירי במידי דבקושטא משבע ע"ש וברא"ש. והרשב"א כסוגי' דשבועות ס"ל ג"כ בפירש"י דבשבועה דלהבא לא נפסל ע"ש ובה"מ הר"ל. וכזה ל"ע לפמ"ל דהרשב"א בחסו' הר"ל דהכח בלחד שער עה"ש דלא יכול לומר שונג הייתי איירי דוקא בשבועה דלהבא דא"כ ע"כ מוכח דנפסל גם בשבועה דלהבא וזה הוא להיך נפסל בח"י. ופי' חסו' הרשב"א אין בידי לפנין בו ול"ש כזה. ועמ"ש דגם כמ"ס דגם בשבועה פסול לא יבולי' העד' לומר איהא ח"ל הוא ג"כ להיך ח"מ"ס בח"י דהניח ב"ע אח"י לא יבולי' לומר איהא :

ורענן הלכה העור ככ"ו ל"ב הביא הש"י דעוה וכהו דדעת הר"י וברמב"ם ע"ש. דבשבועה דלהבא לא נפסל וזממו עליו דהא בהרי"ף לא מבוחר כלל לאן דעמו נטוה. וברמב"ם מבוחר להיך דהא כחכ בהד"י כפ"ב דעוה הר"ל הנבעט לסקר בשבועה כטוי פסול. ולפי"ז אפשר לומר דהי' דמדברי הרי"ף כסוגי' דשבועות אין הכרח סיקן דעמו נטוה מ"מ כסוגי' דהנהדרין נראה דס"ל כשיטת רש"י מדרבנן שם כסוגי' דפי' זה בורר וי"ל והמול' בשבועה פסול' לדעוה ח' שבועה מחמת שבועה שוא דלית ה"ל כרבה דאחר רשע דחמס בע"י עכ"ל. והמ"א לא הביא ג"כ שבועה כטוי דהוא חידוש דגם כזה נפסל כרבה דה"ה לא נפסל בשבועה דלהבא (וקולא ל"ע שם כסוגי' דפר"ק הגמ' לרבא מאי לאו אחר שוא ואחר שבועה מחמת ופי' הגמ' לא אירי אירי שבועה מחמת איהא שבועה אשבועה דעלמא ואמאי לא ח' מאי שבועה אחר שבועה מחמת איהא שבועה ונבאופן דהוא רשע דחמס דבשע' שלא יוכל ואכל דעבר על שבועתו מחמת הנאחו דה"ל כחולב נבלוה לחיבונן ומהו יהי' דא"י דלא נפסל בשבועה דלהבא) וגם בדברי הרמב"ם י"ל מדמטי לשון המשנה דבמחנה קמי' חסמו' עה"ש כילד אחא שבועה דעדות וכו' והרמב"ם נקט אחר השבע לסקר שבועה כטוי או שבועה עדות כו' מזה נראה כיון דהרמב"ם נקט ג"כ שבועה כטוי ולכן לא ה"י מי' לנקוט לשון המשנה אחר חסוד ע"ש כטוי דזה הוה נחשב באם הוא חסוד לעבור ע"ש כטוי חף בשבועה דלהבא נפסל ג"כ וזה אינו דבאופן זה לא נפסל כיון דאיכא למימר בקושטא קא משתבע. לכן נקט הרמב"ם אחר הנבעט לסקר שבועה כטוי וכונתו הוא דוקא בנבעט לסקר והוא דאמר"י בגמ' בשבועה לשעבר שלא אכלתי ואכל דבזב מפסל כיון דילאח שבועה שקר מפי' ולא בשבועה דלהבא. וי"ל דמזה הוליא העור דדעת הרי"ף והרמב"ם כרש"י :

אמנם דכרי רש"י לריב' בלור כמ"ס דבשבועה דלהבא לא נפסל דיל' דבקושטא קא משתבע ונדעמו ה"י אז לקיים שבועתו ואח"כ כפול יצרו. דל"ל דכונתו הוא דלא מיפסל משום דיצרו חסוד. דאם בחולב נבלוה נכסיד איהו ג"כ לשבועה משום זה. ולכן י"ל דכונת רש"י דה"ה ינאח בעבר ע"ש דלהבא דבשעת שבועה ה"י נדעמו לקי' ואח"כ עבר ינאח כיון דעבר אח"כ משתבע בשעת השבועה לא ה"י נדעמו לעבור ע"ש וממילא הוא חסוד להוליא שבועה שקר מפי'. ולזה

דכבר נזכרה על שבוטחה כחה טעמי' והיא רגילה בך כזו
מסתמח מיד בשעה השבוטה משבטע לשיקרא. ומרויח בלשון
י'טנא דמקטעה ש"ס לבטלה דהוא מיד בשעת השבוטה מקטעה
לבטלה שבדעתה היא מיד לפיכך עה"ס וזוה ודאי נשטע
לשבוטה אף בשבוטה דלהבא. דהא הנח' לא קאחר הקעס דלא
נפסל בשבוטה דלהבא אלא דמח' דהיכא למימר דנקטעא
קא משבטע :

סימן ב.

ועתה הנני לבאר עפ"י הג"ע עור דברי האגודה כמ"ש
הש"ך בח"י הכ' ליישב דבריו משמע ספק
ספיקא וליישוב מה רקשה עליו ולבאר דעת הפוסקים
דמ"ס שהנינו נגד חוקק איסור. וגם היבא דאיסור החי'
לדעותא ודחינו היבא דהוא חסר לפיכך הסבירא
כריש גרה :

הנה הש"ך ר"ס א' כחז לישב דברי האגודה דטעמו
הוא משום ס"ס דלמח' הוה ידע עד שהח' ודלמח'
שחט ספיר ובשוחט בסכין פגום לא מהני הס"ס משום דלא
הוה ס"ס גמור דספק זה דלמח' לא שחט נגד הפנימה לא הוה
ספק דדרך להוליך הסכין ככולו. אמנם דרש"ן קשה לא פינח
אם חרטי לרעומא לא כוה רק ס"ס מקום לומר דהוה
ס"ס אמנם הא בסוגי' דר"ש נדה מנזחר דחרטי לרעומא הוא
כודאי איסור ולא ספק וא"כ ממילא גם כזה לא הוה ספק
כלל דלמח' הוה ידע דהא מחט חרטי לרעומא הוה כודאי איסור
ואמר' דודאי לא ה"י ידע או. והך דהרמב"ם בפ"ה מסל'
חרומה גבי חביות כה"י בודק את החביו' להיות מפריש ונמנה
חומק ספק דשליש ימי' הראשונים ודאי מכאן וחילך ספק כה"י
דס"ל לפי האמת דחרטי לרעומא לא הוה ודאי רק ספק.
אמנם באתה הא כבר נמחו המחביר' על הרמב"ם דהא
בסוגי' דנדה פריך הגמ' ומחו חביו' המקוה מ"ס האה ודאי
ומ"ס האה ספק ותי' הגמ' דאין הני חביות ר"ש הוה דגבי
מקוה נמי ספק משום ל"י כה"י דלרבנן דס"ל דגבי מקוה הוה
ודאי עתה גם בחביות הוה ודאי. וא"כ כיון דחוק ק"ל גבי
מקוה כרבנן וכמו שספק הרמב"ם גופו בפ"י מה' המקוה
ממילא גם גבי חביות הוה ודאי. וזה הוה ק"ל הראשונים
הרשב"א והרשב"א בסוגי' דקידושין דדמו דברי הרמב"ם מהל'
וממילא כיון דחרטי לרעומא הוה ודאי. מי לא הוה ספק ספיקא
וע' כזכ"פ מ"ס כזה. ובשו"ב דבר זה אקדים לבאר דברי
האגודה לישב ק"ו הס"י הא"ל :

ונראה לענין לישב דברי הרמב"ם דהנה בלא דאמר'
בסוגי' דנדה הפמד אשה ע"ה כחמו הא דלא
אמרין הפמד טפרוס ע"ה כחז הרשב"א סירובין תוס' דאין
לנו לדון חוקק אלא מהדבר שהספק בא ממנו ופליגי החלטה
הדבר שהספק בא ממנו ע"י החוקק כן הוא. ואין לנו לדון
עור אחריו החוקק שמתבטל ממנו א"כ כיון דכבר החלטנו על
ניח' הדבר שהספק בא ממנו לטעמי' הדבר הוה בחוקתו ע"י
כריש"א סירובין והוא דומה קמל' לרב' הרמב"ם בחיסור
אחוקק ע"ס ע"ה כולקין וזכרין עליו. ה"ס כזה כיון דכבר
היינו דנין על חפזן שהספק חלר בו והיי"ט דנין להעמיד דבר
ע"ה חשיב כודאי ע"י החוקק או אף אם אומי' א"כ ע"י
דבר אחר מחקומו אפ"ה כיון דכבר החקיקו מתחלה קודם
עולוד הספק השני דנין ע"פ אותו חוקק. ועב"ל אה דאחר'
גבי מקוה דלא חביו חוקק מקוה חסום כעוד אע"ה ע"ה ולא
אמר' כיון דמתחלה היינו דנין על המקוה הבהא כעוד ע"ה חממה
חוקקה. לא י"ה' מנרע א"כ חוקק עומדה דאדם את חוקק
המקוה כיון דכבר היינו דנין על המקוה בערם שעכל בו
האדם ויחא כבר החוקקו לחקק לכערה וימי מנרע חוקק
החוקק :

ממילא י"ל כיון דגולן פסול עכ"ס מדרבנן ועב"ל דבעבר על
איסור דליחא בחזרה נפסל עכ"ס מדרבנן. וכ"כ י"ל בעבר
על שבוטה דלהבא אף דליחא בחזרה נפסל עכ"ס מדרבנן
ובגמ' לא אמר רק קמני כיון דלא הני רק פסולי דא"ו וכר"ל:
א"ר אפי' א"ה דגולן פסול לשבוטה מה"מ ולפ"ו לכאורה
גם בעבר על איסור דליחא בחזרה נפסל ג"כ מה"מ
דהוא חסוד לפיכך עה"ס אף דליחא בחזרה. ולכאורה ממילא
גם בעבר על שבוטה דלהבא נפסל ג"כ מה"מ אף דליחא בחזרה.
אמנם בחמ"ס י"ל לחלק דבעבר על שבוטה דלהבא יש לומר דלכ"ע
לא נפסל מה"מ כיון דליחא בחזרה. והא דגולן נפסל הוה
דא"ו גזילה ליחא בחזרה. ובמנזחר כרמב"ם בפ"ה מה' השוטה
ה"י א' דו"ל וכן החובל בחבירו והמזיק ממונו אפי"ס שילם
לו מה שהוא חייב לו אפי"ס אינו מחכר עד שימודה וישוב
למעוטה כזה למולם וכ"ו עכ"ל והכ"ה הראה חוקק לד"ן זה
למח"י דסוף החובל דהך ל"ג דלע"פ שנתן לו אינו נחמל
לו עד שיבטח ממונו ממילא ע"י"ס אמנם הוה חממה דאין זה
ענין לזה דמח"י דב"ק הוה כענין עבירות שבין אדם לחבירו
דלע"פ שמחזיר לו מה שהזיקו אפי"ס לריך לבקש ממנו
ממילא דרין זה הוה כרמב"ם ע"כ הל"ט ע"י"ס אמנם כאן
אי"רי לענין עבירות שבין אדם למקום דלפי' אה המחיר לו
כגזילה אפי"ה העבירה הוה כידו איסור גניבה וכדומה
וע"כ לריך משובה. ולפ"ו ממילא גם איסור גניבה
ליחא בחזרה דהא אפי"ס מחזיר לו אחר כך לא
נחכרם לו ענין בלא חשובה ולכן פסול מה"מ. משא"כ
בשבוטה דלהבא דליחא בשאלה וזוה החכם עוקר הגדר משיקרא
והשבוטה הוה כמחן דליחא ולא עשה למפרע איסור כלל. והף
דודאי לכמלה אסור לעשות כן לפיכך על השבוטה ולבחיך
דיך אפי"ס לחכם להחיר לו הגדר ובמקרא פלפלי כזה הרבה
מ"מ י"ל דחטום זה אינו נפסל אם יאמר דבעתו ה"י להשאל
על גדרו ולכן לא קמני כיון דכזה אינו נחמד לעשות איסור
לתי' ל"י הרהר. ולכן אם עבר על שבוטה דלהבא לא נפסל
כלל ואפי"ס מדרבנן. וזוה י"ל דלא ק"ו החו' מהא דהכותב
דלפסל רבא אשכנזיה אף דלא הייה חסודה רק על שבוטה
דלהבא דאי דלא נפסל בשבוטה דלהבא ורבה ס"ל בשבוטות
כ"ה אכלה כולו לא נשאל עליו. וכיון שכן ממילא לרבה לשיטתו
גם שבוטה דלהבא ליחא לחזרה כמו שבוטה דלבעבר. ולכן
נפסל שפיר גם בשבוטה דלבעבר (ואין לומר דע"כ מוכח גמ'
השבוטה אינו דלא נפסל בשבוטה דלהבא משום דליחא בחזרה
דא"כ לאיזה ענין הולך בגמ' בשבוטה דלהבא דא"ל בוקטעא
קמחכבט ת"ל ד"ל דה"י דבעתו להשאל ע"ס. וגם אם דבעתו
ה"י בשעת השבוטה דיעבור על השבוטה רק דישאל אה ל"ה ג"כ
חשד להולי' שבוטה לשקר מפיו. י"ל דאם ה"י דבעתו מיד
להשאל אפשר דכזה אין לו חמרה כיון דלא ליה ל"י חמרה
דחשיקרא כיון דה"י ידע מתחלה דישאל ע"ס ובסוגי' דמדרת
פלפליה הרבה כזה). ולרבה ל"ל בקו' הגמ' הא דלא קמני
שבוטה כמיו כמו שפי' הר"ם בח"י הגמ' דלא קמני דלא אי"רי
כ"י. או ד"ל כיון דכמ"ס ה"י לריך לחלק בין אם אכלה כולה
ללא. דאם לא אכלה כולה דאין ל"י חמרה גם להבא לא ה"י
נפסל לכן לא קמני דהחמ"י לא חני רק באתן השבוטות דככל
ענין נפסל:

ועי"ר על ק"ו ר"ח על שבת רמ"י מהייה דהכותב דהא
הכה"ג גרם דיענה נ"כ בפסי' איתחא דמקטעה סס
שמים לבטלה. ופי' הוה ששטעט ולינה מקיימה. ולמה נקט
שמקטעה ש"ס לבטלה. מזה נראה דמחמת ששטעט ולינה
מקיימה לא הייה נפסלה לשבוטה חסום דהוה שבוטע דלהבא
ואפי"ס דבוקטעא קמחכבט ובדעתה ה"י בשעת ששטעט לקיים
את השבוטה רק דלח"כ כפלה ירע לעבור על השבוטה וזוה
לא נפסלה. לכן אמרה דיענה בהייה איתחא דמקטעה ש"ס לבטלה.
דכיון מיד בשעת שבוטה שמתבטל בשיקרא דמד' היא כדעתה
לעבור ע"ס. והיא הייה יודעת כן אולי ע"פ אומדנא או כיון

המקוה חוקה שומאה דלמס. אמנם זה אינו עיקר הדבר שיש לנו לדון על מקוה הוא רק לענין זה לפשר בה עמא' וכל ענין המקוה אינו אלא לשרה בו צדקה ומיד שאנו דנין אם המקוה היא כשרה לפשר בה או עמא מיד מנגד חוקה שומאה דלמס המקוה חוקה דקשור' זה בזה דכל ענין מקוה אינו אלא לפשר עמא' וכן כהנא המחבר' :

א"ל דזה קשה הא דאמר' בסוג' גם על חביות דאיכא התיי לרשותא חוקה עבל והרי החמין לפניך. וכוז סקו' במ"ע אחאי יו' מנגד חוקה עבל לחוקה היין אטו אין לנו לדון על היין אם הוא יין או חומץ רק לענין הפרשה חרומה. ואטו אין היין עומד רק להפיש מיני' חרומה דבר זה ודאי אינו ולכמה דברי' אטו דנין על יין ל"ג הוא יין או חומץ לענין קידוש והבדלה ולענין ברכה. וכוז הקו' במ"ע ינחא כיון דכבר החוקו היין דהוא יין דנין ע"פ איתו החוקה. ואינו מנגד ח"כ חוקה עבל את חוקה היין. ואם ניחא דס"ל כיון דליירי דהפריש חביו' לסיח מפריש ממנו חרומה ודע דהיין עומד רק להפריש חרומה הוא דמי ממש לחוקה. דגם כזה יש לחלק ומה שכן דהפריש את החביות לסיח מפריש מיני' חרומה ויותר מזה יש לענין לפתיש חוס' ריש נדה ב"ד' הי' בודק את החביו' דלפ' לרבינן דס"ל היין וחומץ מן אחד הוא היינו כשואו משתיין לתרום מן החומץ והכל מיירי שמתכוין לתרום מן היין ונמלא חומץ דס"ל חרומה בעשות עכ"ל. ולפ"ו דפכ"פ יכול לתרום מן החימוץ על היין בודאי ל"ל דחוקה יין וחוקה עבל קשור' זה בזה כמו נבי מקוה דהא חפ"י אם הוא חומץ אפ"ה יכול לתרום ממנו חרומה על היין. וכל"ו ודאי אין כשרה לומר לענין יין דהי' כמו מקוה דחוקה שומאה מנגד חוקה המקוה כ"כ גבי יין דמס"ה יניחא כן וא"כ הקו' במ"ע מהי פריך הגמ' ודמי חביו' אקוה הא י"ל דוקא גבי מקוה דאינה עומדה רק לשרה עמא' לק מנגד חוקה שומאה דלמס חוקה המקוה מש"כ גבי יין :

ג דברי התו' ריש נדה לריבין באור במ"ס שם ד"ה ההס התיי לרשותא גן קשה דאמר ההס ודלמא אדנעק ואחא בליד ל' שעורא וכו' וקשה אדרכא ינחא ההס הרי חסר לפניך חוקה נכרה בחוקה עמא' וי"ל דגבי מקוה רגילות להחמיר מעט מעט ולכן איכא לחמיר דמטיקרא חסר אבל הנגע רגילות להחמיר בנה אחת פתית מנגדים לכך אמר' השתא הוא דחסר וליקי הנגע בחוקה שם ביוליהו כל בהן מן פתית וכשתימא סתהן את הכיה אפי' נהחבר הנגע אח"כ קודם שנגע שם זה וכו"כ הוא שבתים עמא עד שיראה הכהן בסוף שבוע ויעהרנו עכ"ל. ודברי התו' לריבין באור לחיזה ענין הולרנו לכוף דברימס דששתימא הכהן את הכיה וכו"כ הוא דבית עמא אפי' אם נחסר אח"כ הא בל"ו מיושב ג"כ קו' חו' דלא אמר' בזה חרומה אפ"ה כיון דרגילות להחמיר בנה אחת. ואפשר לומר דזה הוא כהנ' צפ"ש והוא דהי' אם נגס בנגס לא הי' רגילות להחמיר בנה אחת אפ"ה לא היינו דנין בזה לחרתי לרשותא דהא עיקר הכשרה דמנגד חוקה המקוה מחמת רגילות להחמיר מעט מעט הוא כיון דע"כ מוכח דכבר נחסר המקוה וממילא דע"כ היינו דנין בסוף על המקוה בטעוה כמה דהיינו מוקמי' המקוה ע"מ. ולכן מוקמי' המקוה על החוקה וכמ"ס הרשב"א בגביות בהגולד פי' כהנה ולכן גבי נגע דמיר כשתימא הכהן את הכיה אפי' אם נחסר הנגע אח"כ קודם שנגס זה לנבית אפ"ה היינו דנין בסוף על המקוה ממילא מה שכן דהנגע נחסר מעט אפי' לא היינו דנין בזה בטעוה דלפ"י אם הי' נחסר גם מטיקרא אפי' הכיה והנגס בו הוא עמא. אמנם זה דוחק דמששתימא דברי תו' נכרה דולרתי' גם לזה לתרום וכוז עמדו בזה המחבר' לבאר דברי התו' ענין הולרנו לכוף דבריהם. ולעיל דראה ליכא דברי תו' על נכון כלשר יבאר לפנינו בעו"י :

ב הריב"ש במש"ו כתב דשני חוקות עדיפי מרוב. וסמכו עליו דהא רובו עדיף מחוקה הוא דילפי' מפרה וההס איכא שני חוקות. וכבר כתבתי לישב דבריו ולפי האמת דאולי' בחר הרוב וכמו דהרמב"ם דהל' חוקה דלמ' מכה רובא ובארתי דהוא כיון דכשרה ח' י"ב חרש ידפי' דנולדה כשרה. רק דאם לא יזיל בחר הדיב ליה חוקה כיון דאינו מבוררת בשעתה מש"כ לפי האמת דאולי' בחר הרוב ע"י הרוב ס"ל חוקה מבוררת ע"י הרוב וחוקה הנוף דאלים עובא מחרוב. ולפ"ו ממילא הוא נבל פרה רוב וחוקה וממילא דלא מוכח כלל מפרה רובו עדיף מחוקה וכמ"ס חו' דהא י"ל דהף דגבי פרה איכא חוקה שומאה מ"מ הא איכא רוב וחוקה הפרה דהיתה ח' י"ב חרש ואף אם לא עדיף הרוב מחוקה מ"מ חוקה שומאה דלמס דנחה מכה חוקה הפרה ומכתי הרוב. והה"ס דכתבו דהא רובו עדיף מחוקה ילפי' מפרה הוא רק לששתימא דלא ס"ל הך דהר"ם להחיר הגביות ממחמת חוקה דלמ' מכה רובא. ס"ל דגם לפי האמת ליכא חוקה פרה מוכח שפיר. אמנם הפוסקי' דס"ל כהר"ם לא מוכח כלל מפרה רובו עדיף מחוקה. וי"ל דס"ל כמ"ס הרשב"א דהוא מלך סברא וכנ"ל רובו הוא צירור יותר מחוקה. ולפ"ו ממילא לא מוכח מפרה רובו עדיף משני חוקות שומאה דנבנח וחוקה איסור דכשרה. דהא עדיף חוקה איסור דכשרה איכא חוקה יסור מרדיחה ח' י"ב חרש ידפי' דנולדה כשרה ולא הי"ל נקב בושט חוקת' אומה לחוקה וכוז הי' ינחא ג"כ דהא מדברי' חו' בגירות נראה דלא ס"ל כהר"ם דהא מחמו שם הא דקיי"ל במי' שאל"ם אם נשאת לא הנה' דהיי' לא ינחא דחל' מחמת שום מעוטא לחוקה וכו' דהיי' מעוטא דמטואל. ולמה לא מקש' ביותר הא הוא נד שני חוקות חוקה האדם וחוקה אשת איש מבורר מזה דמו' ס"ל רובו עדיף אפי' משני חוקות. דיל' דהה"ס אולי' לששתימא דס"ל דלא אמר' חוקה דלמ' מכה רובא. והא רובו עדיף מחוקה ילפי' מפרה ממילא מוכח דרובו עדיף אפי' משני חוקות חסך דפרה. אמנם הריב"ש י"ל דסובר דלחמיר' חוקה דלמ' מכה רובא וכמו דנקט' להלכס וממילא דלא מוכח מהא דפרה כלל :

ועוד יזיל דיל' דמעט אפי' לא מוכח לפי האמת דאולי' בחר הרוב מהא דפרה רובו עדיף גם משני חוקות. דהא בלא"ה לריב' להבין ה' דדחו התו' בחולין בסוג' רובו דליל דהעטס דפרה היא משום חוקה דפרה הי' בת שתי אים כיון דאיכא חוקה שומאה דנבנח כנגד חוקה זו. ולכאורה קשה דהא דוקא במקוה שומד ונמלא חסר הוא דמטואל' איתו לתשרע הא אם לא נמלא חסר ודתי' הוא שבור ולא אמר' דלריב' לידע צירור אחר העבילה דלא נחסר המקוה משום נגד חוקה המקוה איכא חוקה שומאה דלמס זה לא אמר' יע"כ כיון דמהחלה אינו מוקי' המקוה לרשותו אומה דמטואל' אמר' דהמקוה הוא שלימה ידאוי הוא לעבול בו ולכן עלמה צידו העבילה וע"י בחורם גיטין ריש חס' גיטין וא"כ גם כהא דפרה ינחא כן כיון דמהחלה הייט דניס על הפרה דהיא כשרה ורואי' היא לחזום לא השתא אחאי לא הי' חביו זה נגד חוקה שומאה דנבנח כמו גבי מקוה :

אמנם בזה י"ל כמ"ל דהא דמכשר' העבילה לשרה איתו משומחתו איל' ידעין את המקוה היא חסירה ח"ל מחמת חוקה המקוה הוא כמ"ס דהא דהי' פריך שם על הא דהי' העמד עמא ע"מ אדרכא העמד המקוה ע"מ ונמקה המרש"א על לטון אדרכא אמנם הדבר נטון דודאי חוקה המקוה כל זמן דלא דעי' את המקוה היא חסרה היא חליש יותר מחוקה דנבנח כיון דזה הוא חוקה הנוף דודאי לא נחסר המקוה ולכן פריך דלשון אדרכא העמד המקוה ע"מ. וחי' המקוה הוא חסר לפניך וכוז חוקה שומאה דלמס עדיף דמו' ליכא חוקה הנוף דנין דהמקוה נמלא עתה מסר

חסר ממילא דיש להפסק דלמא הי' חסר בשעת טבילה .
 אמנם הא תימא לפי האמת דלולי' בטר רוב משום דזה
 חשיב כדבור ממילא חוקק הגוף הוא אלים יותר מחוקק
 שומאה דאדם כיון דזה מהני מטעם כדבור . משא"כ בס"ד
 דנמ' ולא אולי' בטר רוב משום דכדבור לא חשיב רק
 במקום שאין חוקק כלל ולכן כדבור דאיכא עכ"פ מנושא
 למ' כדבור וא"כ בס"ד כיון דממילא חוקק הגוף המקוב לא
 אלים יותר מחוקק שומאה ונבדל כיון דשניהם אלים רק
 מנהי"כ להעמיד דבר ע"מ ולא מטעם כדבור וי"ל באמת
 בס"ד או לא יס' עלמה כדור העטילה רק אם יודע כדבור
 שלא נחסר המקוב קודם הטבילה . ולא אמר' בזה אוקמי
 המקוב אחוקמו כיון דגבר חוקק המקוב איכא חוקק שומאה
 דהרס . וא"כ ממילא כתבו מו' שפיר דאם לא יזיל בטר הרוב
 ממילא ל"ל הספס בפדה הדוא מטעם חוקק דהיא י"ב חרס
 דהא ער זה איכא חוקק שומ' ונבדל דאליס כמו חוקק הפרס:
אמנם דעין קסה נימא כיון דכבר היינו דני' על הפרס
 דהיא בת שתי גבי' להעמיד אוחה במקום שהיא
 כפרה כול' כאיסור שנתחוק ע"פ ע"א דוקלין ושורפין אח"כ
 משום דנעשה טורח ה"ס בזה כיון דכבר החלשנו כפרה
 לכפרה מחמת החוקק הול' כדבור דהיא כפרה ומהני אח"כ
 אף להוליא כגברא מחוקק שומאהו כמו דמהני מה דנתחוק
 לן ע"פ ע"א לסקול ולשורף . ובמקום י"ל כמ"ס כיון דהינה
 שומאה רק לטבר עמאי' ומתחלה אנו דנין אס המקוב היא
 ראו' לטבר עמאי' וממילא א"ל יזיל בטר הרוב ולא יס' ה'
 מהני חוקק המקוב להוליא אהרס מחוקק שומאה או לא נהי'
 נכשר המקוב לעבול בו מיד . ודוקק גבי ע"א דהחלת החוקק
 לא הי' לענין מיהה רק לענין איסור וע"ז הי' מהני בע"א
 לכן מהני אח"כ גם לענין מיהה . משא"כ גבי מקוב מיד
 אנו דנין דלה מהני חוקק המקוב נגד חוקק שומאה דנבדל .
 אמנם כפרה בזה חוקק דמ"ס דלשו אן לנו להכשר הפרס
 רק נעשה בו עמאי' הא נפ"מ לענין החלב וכל היולא מתנה
 להסיר כהכילה . וזה חכמתי' מחמת החוקק ולכן יס' מהני
 אח"כ גם לטבר אה העמא ולהוליא אוחה משומאהו כמו
 דוקל' ושורפין ע"פ ע"א כיון דנתחוק לן פדומו לענין איסור'
 כמו כן בזה כיון דנהולק ל"ל החוקק דפרה להסיר החלב
 יס' מהני אח"כ לטבר בו עמאי' ולהוליא אוחה מחוקק
 שומאה שלשה :

אבל לא שיהיו האחי' יורדי' לנחלה ושיהי' זרחה מותרת .
 וא"כ ממילא ל"ס בזה לומר דכבר נתחוק אללנו כדברי
 העד דהא דארכבא לא נהאמה לנו דברי העד לנחלי דהא
 אין האחי' יורדי' לנחלה . וממילא כמו כן לא נוכל לדון
 לחייבו מיהה דכמו דהיינו דני' מחללה דער העד נאמן
 לענין תמון כ"כ אינו נאמן לענין חיוב מיהה . משא"כ באיסור
 שנתחוק ע"פ ע"א דבזה לנחרי' הימני' לי' או גם הימני'
 האו' הוא כדברי הרמב"ם דוקל' ושורפין אח"כ ולפי הולרנו
 להוסיף בדבריהם הך דלא לנחרי' מהימנין לי' וכמו דמשמע
 מסוף דבריהם מ"ס לענין עשר כיון דמחללה מהיד להסיר
 לי' לכן נזכר' אח"כ ג"כ בשער ע"י"ס :

ורפ"ז

י"ל דהא דאמרי' ב"מ ב"ח' שנתחוק ע"פ ע"א
 או ע"פ הרוב וחוקק דוקלין ושורפין אח"כ ע"מ
 הוא רק היכא דנהאמה אללנו או הסנין ע"פ העד או ע"פ
 הרוב וחוקק דודאי הוא כן בלי ספק או ממילא אף דלא
 לא הי' מהני לענין מיהה אפי' חזר' דכיון דנהאמה אללנו
 שהוא כדברי העד או כהרוב וחוקק ולכן מהני אח"כ גם
 לענין מיהה משא"כ אס מיד מחללה לא היינו מחליט' שהוא
 אמת כדברי העד או הרוב וחוקק וכן היינו דנין ע"פ העד
 או הרוב וחוקק מטעם נזה"כ לרן ע"פ אף דהוא ספק
 בזה ודאי לא מהני אח"כ לענין אס עמאי' דנין ע"פ לענין
 מיהה ודוקק בזה דהורסה מנהי"כ לרן ע"פ נוכל לרן ולה'
 לענין מיהה . ומעשה לפ"ו ממילא אס נימא דרוב לא מהני
 רק חוקק וע"כ דלוינו מטעם כדבור דהא רוב הוא כדבור
 יותר מחוקק . רק דחוקק מהני מטעם נזה"כ . וא"כ ממילא
 לא נוכל לח"כ לרן ע"פ היכא דלוינא חוקק אחרי' כגברא
 כיון דלוינא מטעם כדבור רק מנהי"כ . ולכן גוף הפרס דאית
 לה חוקק מיקמי' אוחה אחוקקה והחלב וכל היולא מהס
 כפרה משא"כ לטבר הרס משומאהו דאית לי' חוקק שומאה
 אמרי' דמעמדי' אוחה בחוקק . ואין חוקק הפרס מכריע
 להוליא הארס מחזקת שומאה שלו כיון דגם הארס הוא ודאי
 טמא ואין ודאי מכריע אלא הספק ולא הידאי כגיל . ולכן
 מו' הו' שפיר דע"כ עמאי' דרס אינו מטעם חוקק רק
 מחמת רוב דהוא כדבור הענין ועד"ה מחזקת שומאה דנבדל :
ר"י להוסיף עוד דהא דאמרי' ב"ח' שנתחוק ע"פ ע"א
 דוקלין ושורפין הוא רק דאמרי' דמה דהיינו דנין
 או נעשה כודאי וממילא הוא כודאי כדברי העד ולכן חייב
 אח"כ גם מיהה כיון דהיינו דנין דהאמה הוא כדברי העד
 ונעשה זה כודאי . משא"כ גבי פדה אף דהיינו דנין
 להסיר החלב מחמת וע"כ דהינה או בשעת החליבה כפרה .
 מ"מ מזה אין ראי' דלא נערכה אח"כ וגם אס היינו מחירס
 ההלב ויכול להיות דמה' נטרפה אח"כ והיא בכלל מה דאמרי'
 שחא מה לא חיי' שחא ימות חיי' ה"ס בזה לא היינו דנין
 רק דהפרה היא כפרה בשעת החליבה אמנם זה יוכל להיות
 דמה' פרסה דילא מחוקקה אח"כ . ולכן גבי פרה אס נימא
 דהקטש הוא מטעם חוקק כיון דהפרס שתי עטים הי' הק'
 במ"ע הליך נוכל לטבר הארס אח"כ משומאהו הא אית לי'
 חוקק שומאה נגד חוקק הפרס ולי' דכבר היינו מחירס החלב
 מהפרס להכילה ובינו דני' או ע"ל חוקק כפרה מ"מ
 אף אס באמת הי' אי כפרה אף על פי כן נימא
 דכמוך למיהה נערכה וילא מחוקקה דאו לא היינו דני' ע"ל'
 דהיא כפרה . ודוקק ב"ח' שנתחוק ע"פ ע"א דליכא למימר
 דשומאה אח"כ בזה דנין ע"פ ערוקן משא"כ היכא דיכול להיות
 דשומאה אח"כ בזה ודאי לא נוכל לרן ע"פ חוקק שנתחוק
 מכבר אללנו דהי' כשר או . דהא גם עמא אין אנו מחייט' מה
 שהיינו דנין אוחה או לנכרה רק דאמרי' סה' יולא אח"כ
 מחוקקה אבל או הי' שחוקק . ולכן כתבו מו' שפיר דהא ע"כ
 חוקק שומאה נגד חוקק הפרס ואף דהיינו דנין על הפרס לענין
 הרוב שהיא כפרה וע"כ דאו הינה כפרה מ"מ אמרי' דלמא מיד
 אחר החליבה דלי' דנין או ע"ל' נערכה :

ר"י שיש אה זה הקדס דברי המו' חולין דף ל"ו בד"ה פלגיא
 דהאי סימני' והאי סימני' קבל נפשא לא קלתי'
 לי' דהנהו שס בלשה נפשהו ע"פ ע"א וינמה לא קלתי' לה
 ה"פ שאס ידעו' כדבור שבעלה הראשון הי' מה מכשר
 בשעה שזאת ארבע"כ כיון דהוא ספק דלמא הי' מי בשעה
 הקדושתן ע"י"ס וזוהו העלו המחברי' דהמו' חולק' על שיטה
 הרמב"ם במ"ס כ"כ בביכור שנתחוק ע"פ ע"א דוקל' ושורפין
 והוא מטעם דבשעה שזאו דנין ע"פ עדותו או לא הי' עדיין
 נגד מיהה לכן אף אס נכתב אח"כ מזה חיוב מיהה דנין
 ע"פ מה דמחוקק אללנו מכשר . דהא לבעת הרמב"ם גם בלשה
 הנשאה ע"פ ע"א נימא כיון דכבר היינו דנין ע"פ עדותו
 לטבר אוחה לנכשא אח"כ לא נימא דני' אח"כ גם לענין
 מיהה . אמנם לענין הי' נראה נכון להלק ביניהם כשנדרק
 כדברי מו' שס דכתבו וי"ל וכן אס נבאח ע"פ ע"א וינמה
 לא קלתי' לה וכו' ולא לכל דבר מהימני' לי' דאין האחי'
 יורדים לנחלה ע"פ ע"א ונאם אוחה אסורה עכ"ל . וי"ל כביאור
 דבריהם דודאי אי' שנתחוק ע"פ ע"א כיון דהיינו דני'
 ע"פ עדותו והיינו מחזיק' עדותו לאמת משו"ס נתחוק אללנו
 כדבור בלי ספק כדברי העד וממילא דוקלין ושורפין אח"כ
 ע"פ עדותו . משא"כ בשה הנשאה ע"פ ע"א דאין האחי'
 יורדי' לנחלה ע"פ ע"א ונאם אוחה אסורה . וע"כ דמיר
 דהיינו דנין ע"פ ע"א לא הי' מהימני' לי' לנחרי' משום דהיינו
 מהסיפק' אס אמת פדומו ודוקק להסיר לי' אס מהימני' לי'

ורפ"ז ממילא י"ל כמש"ל לנארץ דלפ"י דאזלי' בחר הרוב משום דזה חשיב כירור. וממילא גם חוקה הנוף הוא חוקה אלימא ויהא מטעם כירור וזאת לא נמכר שדכר י"א מחוקה הנוף לא נהמי' לספק כלל אם י"א אם לא ומטעם כירור אמר' דודאי לא נשתנה הנוף. ולכן שפיר אמר' נבי פרה דמהני אח"כ אפי' להוילא האדם עומתאחו. והוא מטעם זה כיון דכבר היינו דנין על הפסד דהוא כשרה כשהיה י"ב מודם להחיר ההלב כודאי לא נשתנה הנוף ועדיין היא כשרה ולא יראה מחוקקה ומהני אח"כ אפי' להוילא האדם עומתאחו. וכמו כן אפי' אם ה"ה הפסד מוך י"ב מדם י"ל כיון דעכ"פ היינו משחחים ההלב ממנה מחמת הרוב והיינו דני' דהפסד הוא כשרה. וממילא דני' כדכירור דכשרה כהליבה הי"ה כשרה. וממילא הו' אין להסתפק אם היה י"א אח"כ מחוקקה ונפרסה דלה' ל"מ מחמת כירור הענין אף להוילא אדם מחוקקה: **ובזה** האמרי' נבי פרה הא דקאסי' לפת"ש הש"מ כ"מ כסוגי' דתק"פ נ"ב קפ"ן אחר מן המטוי"ל לחובו דנבי מעשר לא מהני רוב משום כירור לא הוה דדאי רק ספק ובמעשר אמר' פשירי ודאי ולא ספק לא מהני ג"כ רוב. והי' קשה לי דאיך הא"ך משכחא רוב מעשר כהמה נימא דלמא חד מנייהו הוא ערפה ואינו בר פשורי וז"ל דאזלי' בחר רוב הא' לפנין מעשר לא מהני רוב. רק ד"ל כיון דהחוקה איתה לכשרה לפנין ההלב ה"ל כודאי ולכן מחוייב במעשר. אמנם לפת"ש עדיין קשה נטי דהתלמידי דלא היתה כשרה מ"מ בשטת ש"א לעשר נימא דלמא נכרפה עכשיו אמה מהם ומתהלה כשהיינו דני' על ההלב בלמא היתה כשרה רק דעתה נפרשה. וז"ל דגם פנה מחירי' ההלב וע"כ דמחוק' איתה גם עכשיו לכשרה זה ודאי לא מהני. משום דאמר' דוקא ההלב מהני' מחמת הרוב אבל לענין מעשר ג"מ זה. אבל לפת"ש נימא דמ"מ כיון דידע' דמתהלה היתה כשרה אין להסתפק כלל דלי"ה מחוקקה ונשתנה הנוף דזו אליס מוכ"א אף יותר מזה בת"ש כפי כתיבות ה"ל דהא מוליאין מתון בחוקה הנוף וכמו כן מהני גם לענין מעשר: **וי"ד** ג"כ דמ"מ מו' כ"מ ספק דרוב עירוף מחוקה דהא אזלי' בחר הרוב ולא מו' ש"א בחוקים נקב קשה הוא ג"כ כמ"ס דאם נימא דרוב לא עדיף מחוקה וע"כ דגם רוב אינו מטעם כירור רק עומתאחו לא עדיף מחוקה כיון דשניהם אינם מטעם כירור רק עומתאחו א"כ אחי' לא נישום דלמא נקב הו"ע ובחוקים נקב קשה. ואין לומר כיון דהיינו דנין מתהלה להחיר ההלב נשתנה כודאי היתה דהא יכול להיות דאחר כהליבה קודם השחיטה נפרשה. וז"ל חוקה היינו יודע' דהיתה כשרה ממילא בלא חוקה אית לי' חוקה הימר ג"כ דהא היתה כהליבה כשרה וא"כ נגד חוקה איכור דשהטעם איכ"א חוקה הימר דבהמה זה הינו לשיטת ההו' דס"ל דלא אמר' חוקה דאחי' מנה רובא. מזה תוכח דרובא עדיף מחוקה וכיון דרובא עדיף מחוקה דס"כ הוא מטעם כירור הענין ממילא לפי האמת לא הוה ספק כלל אם נשתנה הנוף ונשתנה נקב כושע מחמת חוקה הנוף ונלתי' להחיר יותר בזה:

ורפ"ז ממילא דלפ"מ על הריב"ש מהא דפרה דלפי האמת דאזלי' בחר הרוב דזה חשיב כירור אמר' שפיר מה נקב דהאדם אית לי' חוקה עומתאחו מ"מ כיון דכבר נהחוק הפרה אללנו דהי' או כשרה שפיר דנין ע"ז משום דהו"ל כאיסור שנחוק ע"פ ע"א דבוקלין אח"כ. ה"ה בזה מהני אפי' להוילא אדם מחוקה עומתאחו שלו. אמנם עדיין דברי הריב"ש עומתאחו דמ"ל להמני' דבר זה דשי חוקה עדיף מרוב. כפרש"י א"י אמר' העטם דרוב עדיף מחוקה הוא כיון דרוב הוא כירור ולא חוקה. וממילא אחי' ש"א חרף חוקה מהרי חוקה דמ"מ כיון דרוב הוא כירור ויותר עדיף אפי' מהרי חוקה וממ"ל להריב"ש להמני' דבר זה בלי ראי' גמ' אמר' להלך בין חרף חוקה לחרי' אמנם לענין דאם כסוגי' דהאב יהי' ראי' לדברי הריב"ש כאשר יבוא' לקמן ומתלה אכא"ר דברי חו' ריש דה' ה"ל:

ג **הנה** בעל מיני' שלמה כסוגי' דחולין כתב ליכ"ב ק"י ההו' כסוגי' כד"ה הסם הרחי לרישוא. דהא בלא"ה לריכ"י להבין אחי' לא כתבו ההו' דהוא חרפי לרשותא מחמת הבית דהא להבית אית לי' חוקה עברה והרי חסר לפניך וע"כ משום דנבי הבית לא שייך לומר חוקה עברה כיון דראינו רשותא והוא העפע שהי' כשיעור קודם שילא הכסן מן הבית. ולכן לא מקי' חו' רק משום חוקה עברה דלדס הנכנס בתוך הבית. ועו"א שפיר כיון דכבר היינו דני' בשעת הכנס על הבית שיהי' הבית עמא. והבית הוא מה"ד עמא דעל הבית ליכ"א חרמי לרשותא וכיון דהבית הוא עמא ממילא גם האדם הנכנס להבית הוא עמא. ואין חוקה עברה של האדם הנכנס בו מנרע. חוקה הבית להוילא חרמי עומתאחו דכיון דכבר היינו מחליט' הבית לעמא וממילא גם האדם הוא עמא עכ"ד עי"ג ודבריו הם כפימה על ק"י ההו' דהא זה דמי חמס לדברי הריב"ש"א שירובין דחמיר אלו דנין על הדבר כהספק עולד עליו עמ"ד הבית. דבזה אין לומר דהבית אינו עמא רק לענין זה דלא יכנס בו אדם והוא דמי להא דמקוה. דכ"ז הוא נש"מ דהבית וכל אשר בבית הוא עמא:

וי"ש אה זה נ"ל דהנה בזה דאמר' צמ" דחרסי לרשותא הוא כודאי עומתא דמי' לכאורה פשטיה נראה דהטעם הוא כיון דחוקה מקוה אחרע דהא הוא חסר לפניך וחוקה עומתא דלדס לא איכרע כלל ולכן חוקה עומתא דלדס עדיף מחוקה עברה דמקוה ואזלי' בחר חוקה עומתא דלדס ולא אחרע ולכן הוא ודאי עמא מחמת החוקה כמו בכל מקוה דאזלי' בחר חוקה ואף אם אינו מטעם כירור אפי"ה הוא כודאי דעמתי' הדבר ע"מ מזה"כ ולכן כיון דאיכ"א חוקה לעמא אזלי' בחר החוקה ולכן הוא סותר ודאי עליו מחמת החוקה:

א"א דא"כ יהי' קשה דהא גמ' פריך ס"ס ומ"ס מקוה דתמן מקוה שנמדד וגמלא חסר בין ברה"ר בין ברה"י עומתא לשחרי' קשו' למפרע להלל קשו' ודאי כו' וחילי' הנה עומתא ודאי. ופי' רש"י מדקתני ברה"ר עמא איהא כודאי מחי' לי' ומי' גמ' הסם משום דה"ל העמד עמא בחוקה ובריך אדרבא העמד עמא מקוה פ"מ חסר העטם משום חרמי לרשותא ותבואר דגם ברה"ר הוא עמא משום חרמי לרשותא. והי' קשה לי' דלכאורה נראה דהדבר נקב כשכרד כמו דק"ל דספק עומתא ברה"י הוא עמא ודאי אפי' במקוה דאיכ"א חוקה לעברה. והטעם כמ"ס כיון דזה עומתא דמי' ברה"י יהי' כודאי עמא וממילא לא מהני חוקה עברה כיון דחוקה לא הוה כירור. ואפי' במקוה דאיכ"א חוקה מ"מ הדבר כהספק הוא רק דבכל מקוה אנו מעמ' הדבר בחוקהו שלא להוילא חספק מחוקהו. ולכן כמ"ס ברה"י דהוא כודאי עמא ל"מ החוקה וא"כ ממילא כמ"ס ברה"ר דק"ל רשבור ודאי ממילא לא יהי' מהני ג"כ חוקה עמא נבי ס"ט ברה"ר דהא אפי' איכ"א חוקה לעמא מ"מ הדבר הוא רק ספק עומתא ובריה"ר כל ס"ט הוא כודאי עמא. וכמו דכר"י לא מהני חוקה עברה לטעור. כ"כ ברה"ר לא יהי' מהני חוקה עומתא לעמא דהא גם ברה"ר לא מהני ס"ס לעמא. והוא ע"כ ג"כ מטעם זה דהספק אינו בכלל ספק עומתא רק הוא ודאי עמא וע"כ כמ"ס חו' סס"ו הנ"ל לענין ס"ט ברה"י דלא מהני ס"ס לטעור כיון דחוקה לא מהני ה"ה ס"ס. וכ"כ אמר' גם ברה"ר והדבר נכון כשכרד. וא"כ יהי' קשה מאי מ"מ גמ' על הא דמקוה הסם משום דאמר' העמד עמא בחוקהו הא מ"מ הקו' במ"ט אחי' יהי' ברה"ר ודאי עמא הא ברה"ר לא מהני חוקה לעמא. ואין זה ק"י כ"כ ד"ל דעדיפא מיני' פריך אדרבא העמד מחוקה ע"מ. וכ"כ י"ל דכונת גמ' הוא על כיום ההו' העמד מחוקה הוא משום חרמי לרשותא העמד עמא ע"מ והרי חסר לפניך אמנם דבאמת קשה אחי' יהי' עמא ברה"ר מחמת חרמי לרשותא כיון דזה אינו

איו רק תחת חוקה כיון דחוקה המקוה אחרת וחוקה טומאה
 הדרת לא תהיה עדיף מאי' דלדע מחוקה טהרה דמקוה.
אמנם י"ל דגלגליה קשה קו' העביר שלחם על ק' סתו'
 הא י"ל דבני נגע שלחיו כיון דבכר היינו דרי' על
 הבית בשעת הסגר ויחינו נטמאי' את הבית כיון סי'
 עמא כיון דלפי' אם נחצר הנגע אח"כ הי' טעם ובכיתו ליכא
 תרתי לרשותא ממילא נס האדם הוא טמא. כיון דתחלה
 לריב' אנו לדון על הבית. ומה לנו כמה שנתקף אח"כ
 חמנו פון דהבית נשאר כודאי עמא ממילא נס האדם עמא.
 אמנם לפמ"ש יומא דקו' סתו' היא כיון דתרתי לרשותא הוא
 כודאי טומאה ומהני לטמא אף ברה"ד דלא מהני חוקה אחת
 לטמא מ"מ פ"י תרתי לרשותא הוא ודאי עמא וע"כ משום
 דזה משיב כבידור דודאי הי' צורך למשפט. וא"כ ממילא
 בזה יומא דהוב חרתי לרשותא חוקה טהרה דלדע הנכנס
 וברי' חסר לפניך ודאי לומר דשמי' הכא כיון דבכר חלשנו
 אף לטמא בשעת הסגר זה אינו כיון דשכשו נגלה תחת
 התרתי לרשותא דהנענע' סתו' או מיד קודם הסגר וכשנות
 ייטו דנין לכחלה דלא הי' מחסר קודם הסגר דהא כזה
 כבידור דתי' או חסר ממילא לא חמנו מה דכינו דנין עליו
 בשעת הסגר כיון דמוכת דזה הי' בטעות. ובאמת יומא
 דשכשו דנודע דהנענע הוא חסר לפניך נגלה אח"כ דנס
 הבית הי' טהור כיון דתמתי' דתרתי לרשותא הוא כמו ביביר
 הענין דתמתי' למשפט לטמא אף ברה"ד. וע"ז מ' סתו'
 שפיר דדוקא גבי חוקה כזה חרתי לרשותא מטעם ביביר
 כיון דרגילותו להחסר מעט מעט משא"כ גבי נגע כיון דרגילות
 להחסר בכח אחת זה לא תשיב תרתי לרשותא שיהי' מטעם
 ביביר. ולפי' חו' ל"ק דמ"מ אמאי יו' האדם עמא יומא הי'
 חוקה עברה שלו לא אחרת וחוקה הנגע אחרת. דע"ז תמתי'
 שפיר כיון דמ"מ הבית נפו' ודאי הי' עמא דתמתי' הבית
 בחוקה הנגע. ואף דהנענע הוא חסר לפניך הא חוקה דתמתי' קרא
 עדיף מחוקה דהשאה. וכיון שכן ממילא נס האדם הנכנס
 לביתו הוא ודאי עמא ומטעם כיון דבכר החוקה הבית
 דהספק נולד עליו לודאי עמא. וכדון החלשנו את הבית לודאי
 טומאה. ממילא עמא נס האדם הנכנס לביתו מטעם ודאי
 תחת החוקה שהחוקה את הבית לודאי עמא:

אמנם עדין קשה אמאי יו' עמא אדם הנכנס בבית
 נס? והבית עמא הי' עמא ההסגר מ"מ יומא
 דמיד לאחר ההסגר נחסר הנגע דבזה לשל' כיון דסלשנו
 הבית לטמא בשעת ההסגר דמה נפק דתי' או הנגע שלם
 הא סת' הוא דלמא נחסר לאחר ההסגר קודם שנגנס זה
 לתוך הבית. ובזה אין אנו נגרע' את החוקה שהחוקה בשעת
 ההסגר דהא נס עתה אר' דלא עדין לא הי' נחצר הנגע
 רק אח"כ בשעת ההסגר. וע"כ חו' שפיר דלפי' אם נחצר
 אח"כ מ"מ הנגע בחיוב עמא מנוה"כ הוא עד שיראו הכהן
 ויעשרנו:

ולפי' י"ל גם קו' הניל על הא דתבני' אמאי תרתי' ב' תרתי'
 לרשותא וחוקה הנגע נגרע חוקה כיון אמאי לא
 יומא כיון דבכר היינו דנין דהיי' עדין לא נתמך ולאוקמי'
 היין בחוקתו ממילא יחי' תפוזת ודאי דיל' ג"כ בת"ש כיון
 דתמתי' דע"י תרתי לרשותא הוא ודאי עמא אף ברה"ד וע"כ
 משום דתשיב כבידור כאלו הוא ידע' דמסתמא הי' נחצר
 מבכר. וממילא נס בכא דנין מה נפק דהיינו דנין חלה על
 היין מ"מ אח"כ הוא כאלו הי' ביביר דהיי' סי' או מופך
 ובטעות עליו החוקה להעמיד אותו בחוקתו. וממילא החוקה
 דהחוקתו עליו מקודם שגמלא לרשותא כחאן דליחא דמי' כיון
 דאגלתי למתא למפרע דהחוקה בטעות:

ומעתה י"ל דברי הרמב"ם דיל' דזה אינו לפי התקנה
 דנז' בהתי' ואכ"א היינו טעמא דר"ש נמר סוף
 טומאה מחלה טומאה ורובן כתי' השאה ההם נכרה בחוקה
 טהרה קאי מספק לא נחתי' ל' לעומת הכא נכרה בחוקה
 טומאה קאי מספק לא תפתי' ל' נטמא. והאמת' שם ערבי

אמר מילוי לא הי' רק חוקה אחת לעמא הוא
 כיון דזה איכא שני חוקות לעמא חוקה טומאה דלדע המוכר
 דלדע שו' טמא. וגם חוקה דהשאה דמקוה. דחוקה דהשאה
 כזה ג"כ חוקה רק דחוקה דתמתי' עדיף מחוקה דהשאה
 פ"מ כיון דהיכל לנפק חוקה דהשאה דמקוה לחוקה טומאה
 דלדע בלתי' השני חוקות יחד אלים טובא וזהו כודאי טומאה
 ואף אם לא הי' רק חוקה טומאה דלדע היינו מטהרי' ברה"ד
 משום דחוקה לא מהני לטמא ברה"ד. ולכאורה כ"ש הוא דלא
 תמתי' תרתי לרשותא דהא עד חוקה דהשאה דמקוה איכא
 חוקה דתמתי' דמקוה לטמא דעדיף מחוקה דהשאה. מ"מ
 אמאי' כיון דזה איכא שני חוקות לטמא אלים טובא וזהו
 כמו רוב דתמתי' ודאי לטמא ברה"ד אף דאיכא חוקה לטמא
 דריבא וחוקה רובא עדיף סיה היכא דאיכא תרתי לרשותא
 כזה כיון רוב ומהני לטמא אף דאיכא חוקה אחרת נכונה
 לטמא. ולכן דייק גמ' כיון דאיכא תרתי לרשותא כודאי טומאה
 דמי' ולא קאמר דהוא טמא תחת חוקה טומאה דלדע דעדיף
 מחוקה טהרה דמקוה כיון דתמתי' דמקוה אחרת ומת' דלדע
 לא תהיה. אבל בזה יומא דליל' דהנענע הוא תחת החוקה
 כיון דחוקה אינו מטעם ביביר ורק מנוה"כ וע"י החוקה
 ליה עדין בכלל ודאי טומאה רק ס'ט וע"כ קשה אמאי יו'
 עמא ברה"ד יומא דבזה לא מהני חוקה לטמא. ולזה דייק
 גמ' דתרתי לרשותא הוא כודאי טומאה ולכן אף ברה"ד
 היא עמא דהא בתרתי לרשותא לא הוה עור ספק טומאה רק ודאי:

ולפי' י"ל דהי"ל להריב"ש ראי' דשני חוקות עדיפי' מהרוב
 משום' דהכא כיון דחוקה טומאה לא מהני לטמא
 ברה"ד ואפי' אמאי' נס ברה"ד תרתי לרשותא לטמאה.
 וב"כ תרתי חוקה ביחד אימא חמרא חוקה דהוא כודאי
 טומאה ולא הוה בכלל ספק טומאה משום דהוה כאלו כודאי
 ביביר דהוא עמא וע"כ תרתי חוקות הוה ג"כ ביביר ולכן
 מהני לטמא נס ברה"ד כמו רוב דמהני לטמא ברה"ד. וכיון
 דשני חוקות הם ג"כ ביביר כמו רוב ממילא תרתי חוקות
 עדיפי' ג"כ מרוב. והיכא דשני חוקות הם עד רוב. דנין
 בחוקות כיון דהם ביביר כמו רוב וממילא מטעם ביביר
 הוא בשכח השקלו אם ניול בתר חוקה או בתר הרוב. ולכן
 חוקתו' דבכר בחוקתו דמהני בלא ביביר מטעם חוקה מנוה"כ
 כמו בתר' ומדי אוקמי' חוקתו' כמו כן בזה. כיון דשני
 חוקות מהנים מטעם ביביר ומטעם נז"כ עדיפי' מרוב מלד
 נז"כ והוא נכון לפי' דברי הרמב"ם:

ולפי' מוסב כיוצא דברי חו' דגלגליה לריב' להבין חו'
 האו' מ"ש לחלק בין הכוא דמקוה לההוא דנגע דגבי
 טהרה אמר' תרתי לרשותא כיון דרגילותו להחסר מעט מעט
 משא"כ גבי נגע ל"ה תרתי לרשותא כיון דרגילותו להחסר
 בשעת אחת. דזה יומא או אמתי' הטעם דתמתי' לרשותא
 היא דהוה מטעם ביביר הענין בזה י"ל דדוקא היכא דרגילות
 להחסר מעט מעט הוא תרתי לרשותא שיהי' נחצר ביביר
 ולא היכא דכולו להחסר בכח אחת בזה לא תשיב ביביר.
 מ"כ' או אמר' הטעם דתמתי' לרשותא הוא כשטותו כיון
 דחוקה דמקוה אחרת דהוא חסר לפניך וחוקה דלדע לא
 תיגרע עדיפי' חוקה טומאה דלדע מחוקה טהרה דמקוה.
 א"כ זה נפק דגבי נגע רגילותו להחסר בכח אחת מ"מ
 יומא כיון דחוקה הנגע אחרת וחוקה דלדע לא אחרת ולכן

גמר ס"ט מח"ט מקמי חימה דשפיר קאמרי רבין דהחם איכא חוקה פברה עכ"ל. אבל לפת"ס י"ל דזה עמיה דר"ש כיון דמתחיל עומחה ברה"ר הוא עטור ודאי אף בחוקים דליכא חוקה לטובה. וע"כ דהוא מנוה"כ דס"ט ברה"ר הוא ודאי עטור. אי"כ מתחילא מבשרא אפי' בחוקים דליכא חוקה עומחה אפי' ברה"ר הוא עטור ודאי כיון דחוקה ל"ה בירור והוא בכלל ספק עומחה וברה"ר כל ס"ט הוא עטור. אמנם רבין פליגי ע"ז וס"ל דלא נגמרי' רק תהלה עומחה משא"כ סוף עומחה לא נגמרי' מטובה ומחילה דחוקתא ארינה דויכא דליכא חוקה עומחה גם ברה"ר הוא עמא ודאי מעטס חוקה דכיון דבוק עומחה לא לפינן מטובה מחילה הוא כמו בכל מקום דחוקתא' החוקה וכו' ודאי עמא מתח החוקה. ולפי' מחילה לפי מקנה ל"ל להא דעמחה דתרחי' לרבייהא הוא מעטס בירור ועדין מחילו הי' חוקה בחר לעמח דגלי' הכשרה מה"ט נחשדה. רק אמרי' בפשיטות דהטעם דתרחי' לרעוהא הוא כנ"ל כיון דחוקה טהרה דמקוה אהרע דהוא חסר לפינן וחוקה עומחה דהרס לא אהרע מחילה עדין חוקה עומחה דאדם מחוקה דמקוה ולכן גם ברה"ר הוא עמא מחמת חוקה עומחה דאדם ומחילה הטעם דתרחי' לרעוהא הוא אינו מעטס בירור רק מטוס דבזו חוקתא' החוקה דלא אהרע. וכיון שכן שפיר יש לחלק בין כך דמקוה להרי' דתבוי'. דדוקא מקוה דאינו עומד רק לטהר עמא' דבזו אין נפ"מ אי' החוקה היא חסרה אם לא לכן א"כ קשורי' זה בזו ולא עולד לומר כיון דכבר היינו דנין על המקוה להעמיד אותה בחוקתה ומחילה גם האדם הוא פטור דמיר לא הי' מהני חוקה החוקה כיון דהוא נגד חוקה העומחה דאדם משא"כ בזה דבבית דין אינו עומד רק לזה שפירש מננו תרומה ולכן אמרי' דחוקה הי' אין לו ענין עם חוקה עולד ולכן פוסק הרמב"ם שפיר גבי מקוה דהו"ל ודאי עמא ונחמת תרחי' לרעוהא וגבי יין לא הוה רק ספק :

א"ר דאי' יהי' קשה זה שך אמאי יהי' ספק גבי יין אם ינחא דבזו ליכא תרחי' לרעוהא דחוקה העולד אינו מגרע חוקה הי'ן א"כ לא הי' אף ספק רק ודאי תרומה דאף דבין איכא רעוהא דנמלא הוא ויאל עבשו מחוקתו מ"מ ינחא השתא הוא דהסתמן כמו בכל מקום דחוקה דמטיקתא עדין מחוקה דהשתא ויהי' ודאי תרומה. ואפשר לומר לשי' דבזו יונה הנ"ל דס"ל דויכא דליכא רעוהא בגזו וסתתה יאל מחוקתו לא חוקת' בזו מחוקתו ובשכר הגף ואינו ידוע אם לאחר שחיטה אם קודם שחי' אושר מעטס סיקתה דאורי' וע"כ דס"ל דויכא דליכא רעוהא ויאל מחוקתו לפינן לא אמרי' בזו חוקתו החוקה והוה בכלל ספק טרפוה וע"כ ה' דאמרי' העמד אשה בחוקתה ומטרי' הסברות אף דהאשה יאלה מחוקתה והיא עומחה עמה ומחילה בזו לא חוקת' האשה בחוקתה י"ל דמ"מ הואיל ובעהרות לא הי' רעוהא לכן הס' טהורי' מתחת חוקה האשה. וכן כתב רש"י בכו"פ בד"ה תרחי' לרעוהא העמד עמ"מ ובחוקה טהרה דמקוה איכא רעוהא שרי חסר לפי' אבל באשה בנדה הוא דליכא רעוהא שבורע חוקה טהרה קלא שרי דס' לפי' ומשום הך רעוהא דהוה לא מרעין לה הואיל ובעהרות לא משכחה רעוהא אחריתא דכי אחרת העמידן עמ"מ בחוקה טהרההס' ה' עכ"ל עממה ג"כ דשיק' הטעם דמטרי' טהרההס' הוא כיון דבדבריה לא נמלא רעוהא. וזה הטעם דבזו יונה הנ"ל דלא מעטרי' תהליב בבהמה שנמלאה טרפה כיון דבהתלב לא נמלא רעוהא לכן הס' טהורי' דהוא דוני' לך דטהרות ולפי' י"ל בך דבבית דפריש תרומה וממלא אח"כ חומן דבההרותה בעלמה נמלא רעוהא דהוא עמה עומד לפי' לכן ס"ל דלא חוקת' ההרותה לחוקתה כיון דבההרותה נמלא רעוהא והוה ספק השקול אם הוא תרומה א"ל וכיון דלא הוה הריגה מתחת הרעוהא וכמו כן י"ל דגם הי'ן שפירש עליו ההרותה אף אם ינחא דחוקה עולד אינו מגרע חוקה הי'ן עמ"מ עכ"פ רעוהא מקוה כיון דהי' חוקה עולד ולכן הוה עכ"פ ספק אסור

כמו דס"ל לרבינו יונה דבכל מקום דליכא רעוהא לפינן לא אמרי' דחוקתא' החוקה והוא בכלל ספק אסור ור"ש עוד בזה : **ומערה** לפי' מחילה לפי' האמת נדחה דאי' הריב"ש מאוני' דהכא ואמרי' דרוב עירא אפי' מחרי' חוקה כמו דהוא מלך הכשרה כיון דרוב עירא מעטס בירור עשין. והיא דאמרינן גבי מקוה שנמדד דמחא אפי' ברה"ר משום ודאי לרעוהא הוא משום דבוק עומחה לא נגמרינן מטובה ולכן בסוף עומחה גם ברה"ר חוקתא' החוקה ומטרי' גבי מקוה דליכא תרחי' לרעוהא וחוקה המקוה חזרה חוקה עומחה דבבזו לא אהרע לכן עמא מחמת חוקה עומחה דנבשר. ולפי' מחילה י"ל דלא לריבי' להא לפי' האמת דהטעם גבי מקוה הוא משום דבגילוח להחמיר מעט מעט אלא אפי' אם הי' בגילוח להחמיר בזה אחת אמרי' גם כן דהוא עמא כיון דחוקה המקוה אהרע אולינן בחר חוקה עומחה דנבשר. ודוקא בס"ד דמ"ד דהטעם דתרחי' לרעוהא הוא מעטס בירור הוה לריבי' להא דחסר ואחרי' משא"כ לפי' האמת ל"ל להא. והא דמחמ"א' צנע כל הבעט' לבי' אף דליכא תרחי' לרעוהא הננע חסר לפי' דחוקה טהרה דאדם הוא שס' כיון דכבר היינו דנין על הבי' בשפת הסכר ולכן הוא כדורי' איסור ומחילה עמא גם הנכנס בו :

אמנם יש מקום לומר דגם לפי' האמת הא דמחמ"א' גבי מקוה הוא רק מעטס דחסר ואחרי' וכן נראה מריב"זא עירובין דף ל"ז ע"א דאמרי' שם רבא אמר היינו עמחה דהי' העמד עמא ע"מ ואימח לא עולד. ופ"י הגמ' ארבעה העמד מקוה ע"מ ואימח לא חסר וחי' בחוקה שלא נמדד. ובתב הריב"זא וז"ל. היינו עמנוה דר"י קסבר העמד עמא ע"מ פ"י אבל משנתו העמד עירוב ע"מ דקאי' בחוקה עטור ובתב חוקה העירוב אי' לן למיל' דעלה אחי' למידן ולא בתב חוקה דנבשר והיינו דברבי' דאי"כ ה"מ גמי' ארבעה העמד מקוה ע"מ בחוקה שלם כי' עכשו עליו נולד לנו הספק והוא האחרון ופרקי' בחוקה שלא נמדד פירש"י שלא נמדדה מחמתה ולא עמדה בחוקה כשרות. ולי' נראה פ"י בחוקה שלא נמדד מומן מרובה דחסר ואחרי' כדאמרינן ספק דהנחה עכ"ל מתבאר מדבריו דמחמ"א' גבי תרומה וגמלא' ספק משתשיכה לכן הוה עירוב כיון דהספק נולד על העירוב ממי נעמא לכן דנין עליו דודאי' נעמא משתשיכה כיון דהי"ל חוקה טהרה ולכן אין מוליאי' אותו מחוקה עד זמן האחרון והוה משתשיכה ולכן הוה עירוב. ואף דבזה גמי' מוליאי' את האדם מחוקה חמוס ביהו' אין צדק כלום כיון דספק נולד על העירוב. ועליו אנו דני' מהחלה ובין דמעמיד' אותם בחוקתו ומחילה הוה עירוב וע"כ יאל' נבשר מחוקה חמוס ביהו' וגם במקוה הוה לנו להעמיד המקוה ע"מ ולא להנתי' על חוקה עומחה דנבשר כיון דהספק נולד על המקוה רק יען דבחוקה איכא למימד דחסר ואחרי' חסר ואחרי' לכן חוקתא' האדם לחוקתו ומדבריו מוכח דלא אמרי' כמ"ס האחרונים דהש"ה אמרי' בחוקה דנין על המקוה ולא על האדם כיון דמקוה אינה עומדה רק לעטר עמא' דאי"כ הו"ל לנמ' חלק בפשיטות דבחוקה לא דנין על המקוה כיון דאינה עומדה רק לטהר ומאי' פ"י' הגמ' ארבעה העמד מקוה ע"מ והוא האחרון לפי' הריב"זא. ומה נראה דגם בחוקה הי' מקום לעטר את המקוה מחמת חוקה המקוה בזו היינו מעטרי' גם לעטר האדם כיון דמתחלה לריבי' אנו לרין על המקוה ואח"כ על האדם רק כיון דמקוה חסר ואחרי' ל"ש להעמיד המקוה ע"מ ומחילה מעמא' את האדם העולד בחוקה. ואם האדם עסק בטהרות מעמא' את הטהרות ולא אמרי' דהטהרות אי' לכו חוקה טהור כיון דמתחלה הספק הוא על האדם וע"כ בהריב"זא ח"ש בשם הרי"ם בר' שניאור ז"ל. ולכן בתרומה ונעמא דל"ש חסר ואחרי' דנעמא בפעם אחת שפיר מעמיד' הטהרות בחוקתה ומאי' להוליה האדם מחוקה חמוס ביהו' :

ומחילה וכן בזו ג"כ דברי' תו' גרה הנ"ל דמתהו שפיר אחרי' לא אמרי' צננע ג"כ תרחי' לרעוהא העמד

האדם בחוקתו וחוקת הגעש חרע דהרי חסר לפניך . ולי משום דמתחלה אלו דנין על הכיה דנוולד בו הגעש חס כמו כן נימא גבי מקוה מתחלה אלו דנין על המקוה . וע"ז מ' דגבי מקוה שאני דחסר ולאחי משא"כ גבי געש דנחסר בבת אחת אחרת שפיר דבזה דנין חתלה על הכיה כמו בעירובין לענין הרומה . ומתיי' הוליא את האדם אח"כ מחוקת ערסב שלו כמו שם בעירובין דמהני חוקת הרומה חף דאחרע לפניך להוליא האדם מחוקת חסום ביתו . וסיוס דגבי מוספות הוא כמש"ל :

ומדברי הריטב"א נראה כסוגי' גדה הפ' כן בגמ' דהא דפרך הגמ' מ"ש מחוקת ומי' משום דאל"ל העמד עמא ע"מ ופרך אדרבה העמד מקוה ע"מ ומתקפה המרש"א על לשון אדרבה אבל לדברי הריטב"א נימא דקו' הגמ' הוא נימא כעמד המקוה ע"מ כיון דהוא האחרון ושליו נוולד הכסף וממילא נצימד במקוה ע"מ וממילא יכי' סהורה האדם . וע"ז מ' הגמ' חתלה הרי חסר לפניך ופרך ה"ז הרי דס לפניך ואפ"ה מעמיד' האשה בחוקתה וע"ז מ' הגמ' שאני גבי מקוה דחסר ולאחי . ופרך דגם בגדה דלמא הגם הגם חזינה . וע"ז ה' הגמ' ההם משום דהוא תרתי לרשות' אהנס לדברי הריטב"א קשה כיון דהוא ס"ל היכא דשייך חסר ואח"י ל"ל דמעמיד' הדבר בחוקתו ולכן אין דנין חתלה על המקוה . ולפ"ז לפי' חס דרמשה הגמ' הך גדה למקוה לענין זה דגם בגדה י"ל הגם הגם חזינה דהוא כמו חסר ואח"י וא"כ אח"י נימא בגדה דחוקתין האשה בחוקתה והסבורות הס עמא' . ואפשר לומר דהיכא דשייך חסר ואח"י הא ללא מעמיד' הדבר ע"מ דאפ"כ חל' על געש המאחר דלאה מחוקתה . הוא כיון דאליד' צ"י רעווא לא חוקת' אחוקה כינא דשייך חסר ואח"י . משא"כ אל"ל ה"י מפמדי' איתו ע"מ חף היכא דשייך חסר ואח"י ולכן גבי גדה חף דבזה היכא ג"כ חסר ואח"י מ"מ מהני מחוקתה לענין הסבורות כיון דבסבורות לא נמלא רעווא וכמ"ש רש"י גבי גדה בדידה היא דאיכא רעווא ולא בסבורות והיכא דליכא רעווא שפיר חוקתין אחוקה . אהנס הא חינה גבי סבורות גדה דליה לבו רעווא ואדרבה חוקת סבורה אית לבו לכן אמרין שפיר העמד אשה ע"מ דבדר ללא נוולד געש רעווא . משא"כ גבי מקוה דגם בחדס איכא רעווא ולכן פתווי' לא חוקתין אחוקה :

ולפ"ז נראה מ"ש דנין עמא דגם גבי גדה שייך חסר ואח"י משום העעם דהגם הגם חזינה רק הא דמעבר' את הסבורות הוא משום דבסבורות לא ה' רעווא . ולפ"ז ממילא כמ"ש בש"עם דבדיונו יונה דלוסר נוף הסבורות שחירע ספק ערפות חף בערפות סיכול להיות חת' סח"ט ואפ"ה חסיר הגביות . ובגם העעם דבכמהה אידיע' הגביות לא אחרשו וא"כ גם אס ה' שייך בערפות ע"מ והר"י אפ"ה נימא להמיר הגביות כיון דבדידו לא נמלא רעווא :

ורשימת הסבורים בגולג' פי המכס אוכרים הגביות למפרע דבזה לא חוקת' אחוקה כיון דודאי יאלא מחיים מחוקתה ודני' עלי' בטעות לכן אסרי' את הכל למפרע . וכמבתי' לא דכנס הרשב"א דבשי' דוקא ערפה שיוכל להיות דכמוך לשחיטה ערפה וביאר הרשב"א במשנהה הבית דהוא לתמר שחיטה . דכוננו היכא דנוולד לומר דעשה סמוך לשחיטה חף דמ"מ לא נוכל להמיר נוף הסבורה כדאפן דאיתו ספק השקול . ויחסר יש לתמוך דעשה במי' מ"מ מהני להכשיר הגביות כיון דיכול להיות דלא ה' דנין בטעות כלל שפיר דנין ע"מ איתו החוקה כג"ל . ולפ"ז הא דאמרינן כסוגי' גדה דמשיה לא חוקתין במקוה אחוקה משום דחסר ואח"י חסר ואח"י יכ' רש"י גדה חסר ואח"י ואחרע לה לחוקה מקמי הכי טובא ולא ידעי' מחימה הלכך ריש טפי מאשה שכל' וכפי הגרסא הוא ג"כ משעמא דהרשב"א כיון דחסר ואח"י והאדם לה לחוקה מחוקתה הכי טובא ואפ"ה היינו דנין על המקוה דהיא כשרה ולכן בע"כ היינו דנין עלי' בטעות ולכן ל' נוכל הו' לדון על החוקה שהחוקת ער עמה החוקה לכשרה משעב ה"ל בדברי הרש ב"א . ולפ"ז ממילא עכ"ל דגם גבי מקוה אין לסי' כלל בזה שילאה מחוקתה כגד דלא נימ' דהוא ספ' ויכול להיות דכתי' הוא דחסר ולא חל' בטעות ער הסתא הא לפת"ש בזה אולי' בתר חוקה דמשקירא כיון דיכול להיות דכאמת היינו דנין עלי' ער הסתא . וחף דבסכתבר יוסר דחסר מעיקרא מ"מ אפ"ה מהני חוקה דמעקרא כמ"ש . וחף דהגמ' נקט בלשון שאני חסר דאיכא למימר חסר ואח"י משעב דאיכא למימר דה"י חסר מכבר אבל מ"מ יכול להיות דלא ה' נחסר ער עתה אשכח לומר הוא לאו דוקא דסתתא הוא כן . וי"ל כמ"ש דהמ' ס"ל בגולג' פי חתכה דידעי' בבידור דעשה מחיי' ויסי' דגם בטעות בזה אסרי' הגביות חף דכרעווא לא נוולד דגם אפ"ה לא נוולד להמיר אוחס כיון דבזה ליכא חוקה כלל כיון דבע"כ היינו דנין עלי' בטעות . רק היכא דיכול להיות דעשה בזה ע"מ הסבורה דנמלא כס רעווא לא חוקתין כיון דעכ"פ הוא רעווא לא אסרי' על חוקה ומי' דלמא מחיים ערפה רק התלב' ללא נמלא כס רעווא חזירי' והל' דלאחר מיהא נעדרת . ולכן פתדו דאיתו רק ספק דלמא הגם הגם חזינה חסירות הסבורות כיון דבדידו לא נמלא רעווא חל' דל"ה חל' בטעות . אפי' סקסו חף דיכול להיות ג"כ דהמיר

האדם בחוקתו וחוקת הגעש חרע דהרי חסר לפניך . ולי משום דמתחלה אלו דנין על הכיה דנוולד בו הגעש חס כמו כן נימא גבי מקוה מתחלה אלו דנין על המקוה . וע"ז מ' דגבי מקוה שאני דחסר ולאחי משא"כ גבי געש דנחסר בבת אחת אחרת שפיר דבזה דנין חתלה על הכיה כמו בעירובין לענין הרומה . ומתיי' הוליא את האדם אח"כ מחוקת ערסב שלו כמו שם בעירובין דמהני חוקת הרומה חף דאחרע לפניך להוליא האדם מחוקת חסום ביתו . וסיוס דגבי מוספות הוא כמש"ל :

ומדברי הריטב"א נראה כסוגי' גדה הפ' כן בגמ' דהא דפרך הגמ' מ"ש מחוקה ומי' משום דאל"ל העמד עמא ע"מ ופרך אדרבה העמד מקוה ע"מ ומתקפה המרש"א על לשון אדרבה אבל לדברי הריטב"א נימא דקו' הגמ' הוא נימא כעמד המקוה ע"מ כיון דהוא האחרון ושליו נוולד הכסף וממילא נצימד במקוה ע"מ וממילא יכי' סהורה האדם . וע"ז מ' הגמ' חתלה הרי חסר לפניך ופרך ה"ז הרי דס לפניך ואפ"ה מעמיד' האשה בחוקתה וע"ז מ' הגמ' שאני גבי מקוה דחסר ולאחי . ופרך דגם בגדה דלמא הגם הגם חזינה . וע"ז ה' הגמ' ההם משום דהוא תרתי לרשות' אהנס לדברי הריטב"א קשה כיון דהוא ס"ל היכא דשייך חסר ואח"י ל"ל דמעמיד' הדבר בחוקתו ולכן אין דנין חתלה על המקוה . ולפ"ז לפי' חס דרמשה הגמ' הך גדה למקוה לענין זה דגם בגדה י"ל הגם הגם חזינה דהוא כמו חסר ואח"י וא"כ אח"י נימא בגדה דחוקתין האשה בחוקתה והסבורות הס עמא' . ואפשר לומר דהיכא דשייך חסר ואח"י הא ללא מעמיד' הדבר ע"מ דאפ"כ חל' על געש המאחר דלאה מחוקתה . הוא כיון דאליד' צ"י רעווא לא חוקת' אחוקה כינא דשייך חסר ואח"י . משא"כ אל"ל ה"י מפמדי' איתו ע"מ חף היכא דשייך חסר ואח"י ולכן גבי גדה חף דבזה היכא ג"כ חסר ואח"י מ"מ מהני מחוקתה לענין הסבורות כיון דבסבורות לא נמלא רעווא וכמ"ש רש"י גבי גדה בדידה היא דאיכא רעווא ולא בסבורות והיכא דליכא רעווא שפיר חוקתין אחוקה . אהנס הא חינה גבי סבורות גדה דליה לבו רעווא ואדרבה חוקת סבורה אית לבו לכן אמרין שפיר העמד אשה ע"מ דבדר ללא נוולד געש רעווא . משא"כ גבי מקוה דגם בחדס איכא רעווא ולכן פתווי' לא חוקתין אחוקה :

וי"ל להכשיר יוסר לפת"ש דשיקר החוקה דלמו דנין בדבר שילא עכשו מחוקתה און רק חסר וקדוים שנוולדנו שילא הדבר מחוקתו וזו היינו דנין על החוקה כיון דזו עדיין לא ה' שום רעווא ועל חוקה זו דנין חף אח"כ ומפ"ה כתב רש"י על הא דהעמד האשה ע"מ שהיתה בשפה שהיתה עטוקה בסבורות והיא מעטס זה כיון דזו לא ה' רעווא כלל לכן דנין ע"מ איתו חוקה . וי"ל דזה הוא כיון לענין עתקות גדה דעשה שהיתה עטוקה בסבורות לא ה' שום רעווא דהאשה היתה אז בחוקת סבורה וגם הסבורות אית לבו חוקה דעברה . משא"כ גבי מקוה חף דעשה עכ"ל בה האדם עדיין לא ה' שום רעווא דהא לא ה' ח' רעווא כלל לא ה' רעווא כלל ה"י רעווא כלל ה"י חסירה והיינו דנין עלי' דודאי לא יאלא אז מחוקתה אפ"ה זה מקרי רעווא כיון דאדם הטובל סס ה"ל חוקת עומאה ולכן גבי מקוה שפיר היה תרתי לרעווא . וי"ל דמפעס חסר ואח"י אמרין מהסתא גם בשעה עכ"ל ה"י חסר מעט והוא אז רעווא :

השאל וכת"ש מלפני דל"ל מ"ח בל"ח הוא ג"כ רשומה דהוא בחוקה שומחה :

אמנם דוח אינו דהא גמ' שר"ך נבי נדה דלמא הנס הנס חזיקה ויה מבוחר בדה' דאינו רק דלמא והוא ספק ולשמי' ישי' קשה כיון דהוא ספק ממילא יצול בחר חוקה דחזיקתא. וברש"י' בסוגי' נדה כתב דקי' גמ' דלמא בנה הנס חזי' ואף דלמא אלה ספק מ"מ עכ"פ חזי' ס' עמ"ה ע"ש אמנם ע"כ מוכח דהא הוא ספק לא מוקמי' ג"כ אחזקה ועכ"פ הוא ספק השקול. וכמו כן כתבו מ"י שם בד"ה מרתי דנבי מקוה דנילוה להחמיר מטע מטע משא"כ נבי עב רנילוה להחמיר בבת אחת כנריה ע"כ משמע מזה דאינו דהאי רק דנביל להיות כ"ן ולכן הל"ה דודאי ה"י כן :

וי"ש להאריך עוד בסוגי' דגיפין דף ל"א בזה דהי"ח פירו' להיות מפרש עליהם מרובא ומעשר' וכו' אם אבדו ה"ו חושש עליהם מעל"ע. ואמרי' ביה' אר"ה הלוקי' עלי' חזירי' דחק מקוה שגמיר ונמלא חסר כל עבודת הנבש' ע"כ למפרע ב"ן ברה"י בין ברה"ר עמלוה. ושר"ך גמ' פשיטא וכו' וקשה הא בזה ל"ש חסר וחלתי' דיכול להיות דנאנח בבת אחת. אמנם בלחמא סהא אכידה אינו כירי אדם דנבי הגמיה פירוה ל"ש אכידה דהא הוא כירי אדם שר"ך לשון נגינה רק הפ' דאבדו ה"ו כח"ש גמ' ב"ך דף כ"ח בזה דהגמיה פירוה אלל חזירו אפי' הן אבדו' דהוא ע"י סככרי' או ע"י רקבון דבזה שר"ך ג"כ חסר וחלתי' וראיתי פלפול ארוך בזה בשער המלך כפ"ה מה' הרומה ע"ש ונרקבן הפדה על היבולתי גיפין דכבש ב"ן כח"ש וכוה דנ"כ מ"ש לחלק נבי מקוה ובין הריא דחזיות דנבי מקוה דוקא דהסא מקוה אינו רק לעבר עמאי' לכן מנרש היתק האדם אה חוקה המקוה משא"כ נבי חזיות דל"כ לא ישי' הלוקי' הרבנן על הא דר"ה דגיפין דגם שם י"ל דהסא פירוה חזיה עימתי' להפרש אוחס הרומה ומעשר. והגמ' שר"ך עוד שם פשיטא משמע דאין להלק כדך כלל דל"כ לא הוה מלחא דפשיטא כל כך. ול"ע :

ה' ועפ"ז אבא בל"ח דנבי האגודה דהנה לכאורה יש לדקוק ע"ד מ"י דבחולין דף י"ד ברה"י סבין

אחרש בנהו לא אחרש ה"י על קושי' זו אה דלא אמרי' גס כנזקה שגמיר ונמלא חסר עיקוה אחרש אדם לא אחרש ג' תיכילי'. דשאינו נבי מקוה דל"ל חסר וחלתי'. ושוד דנבי סבין אמרי' ע"ס דר"י פונס. ועוד דבסבין א"י ס"ס. ובסוגי' דריש נדה ברה"י סהא חרתי' לרעוהא דמקש ג"כ קו' זו אמאי לא אמרי' מקוה אחרש אדם לא אחרש לא ה"י רק ב' תיכילי' סאחרוני'. ולא הביאו ה"י זה דשאינו מקוה דחסר וחלתי'. והדבר לר"ך טעם מדוע מילין הסוסי' ביה' זה. ויותר מה קשה דמ"י בל"ד מ"י על הא דנע הא דלה חשיב ההס חרתי' לרעוהא חוקה עברה דהאס ויהי חסר לפניך דדוקא במקוה אמרי' משום דחסר מטע מטע משא"כ נבי עב רנילוה להחמיר בבת אחת חזי דגם הו' נדה ס"ל זה ללמח דכפי' דוקא חסר וחלתי' ומדוע לא ה"י גס על קו' הא' ה"י זה :

וביישוב דבר זה י"ל דהא הטעם דחסר וחלתי' הוא רק מ"מ דדוקא היבא דנוכל לומר דמעה י"א הדבר מחוקקו ולא היינו מחוקקי' בטעוה כלל בזה חוקמי' אחזקה ואמרי' דעד השתא ה"י כדבר בחוקתו הראשונה ובהא הוא דל"ל מחוקקו. משא"כ היבא דודאי דבבר ה"י י"א הדבר מחוקקו וע"כ דה"י מחוקקי' בטעוה בזה לא חוקמי' אחזקה. ויש להסתפק דלמא כמו דהחוקק בזה בטעוה כ"כ היינו מחוקקי' מכבר בטעוה. ולפי' יש לעיין נבי שומע בסבין ונמלא פגוס כיון דלפן מחוקקי' דהטור והבמני' אינם פגימי' אה הסבין ומתוהי' כנאכר הסבין לאחר שמיטה בלא בדיקה קי"ל דכשר. ובלא רובה לשחוט בהמה אחרת אחר הבדיקה הראשונה רשאי משום דמחוקקי' הסבין לכבר דודאי לא ה"י נגס מהטור. וממילא היבא דשחט בסבין ונמלא פגוס בזה ל"ל דבשחט בדיקה נגס דהא אז לא ה"י עוסק בבית דבר שי"א פונס אה

הסבין וע"כ דהסבין נפס בשמיטה דלאחר השמיטה ודאי לא נפס הסבין וא"כ בזה ע"כ היינו מחוקקי' אה הסבין להטור אוחו ע"כ בטעוה דאף אם ה"י נפס כמיטוט בחרח מ"מ הא גם לאחר מיטוט בחרח עד הבדיקה היינו מחוקקי' דהסבין לא נפס ויהטור כלל והוא כשר לשחוט בו בהמה אחרת. וא"כ ה"י בטעוה כיון כסוף השמיטה בודאי ה"י נפס. וא"כ ישי' קשה על מ"י הא' דמ"י חולין דנבי מקוה עמאי' דחסר וחלתי'. דבשלמא נבי מקוה אם לא ה"י חסר וחלתי' לא ה"י מחוקקי' המקוה לחסר לפנינו דהוא אמרינן השתא הוא דחסר ולא היינו דנין על המקוה בטעוה כלל. משא"כ נבי סבין אף בל"ש בו פגוס וחלתי' מ"מ כיון דע"כ היינו דנין על הסבין בטעוה ממילא דזה הוא כמו חסר וחלתי' כמו בטרפוה דבבז המדרכי' ל"ש סרף וחלתי' ואפי"ה דנין הוא היבא דאוגלר פי המכה בזה אוסרי' למפרע משום דכיון דהיינו דנין ע"ז בטעוה. וא"כ אמאי לא ינחא גס בהסבין כן כיון דע"כ היינו דנין על הסבין בטעוה בזה דהיינו דנין ללא נפס גס כסוף השמי' וחלתי' לא ישי' מנרש החוקה כמו חסר וחלתי' : **ואיין** לומר דמה דנעשה לאחר השמיטה שכבר נגמר בהשכר כמלן דאינו כיון דבכר נשחט ויאל הבמהה בתיבה הו ליבא נפ"מ א"כ נפס א"כ. והוא דהא ל"ש הרש"א הג"ל בערפיה דאפשר לא נפס דלאחר בהמ"י נעשה חוקמי' אחזקה. דזה אינו דל"כ במקוה נמי ינחא מה בך דחסר וחלתי' הא כבר עבד וע"כ דמ"מ היינו דנין על המקוה דהיא כשרה לעבול בו אחר וזה ה"י בטעוה ממילא ל"כ נבי סבין כיון דהיינו דנין דמ"מ כשר לשחוט בו עוד וזה ה"י בטעוה ובסבין דמי משם להא דמקוה ידוקא בטרפוה לאחר השמיטה אמרי' שפיר דמיד ששחטה חזי א"ן נפ"מ בזה ולי"ש דהיינו דנין עלי' הו בטעוה. משא"כ בסבין אם דנין עליו דרואי לשחוט בו הוא דמי למקוה דמחוקקי' למפרע. והוא מטעם דהיינו מחוקקי' למקוה לכשרה לעבול בו עוד ובה החוקקו בטעוה לכן מחוקקי' למפרע ה"ה דאמרי' כן בסבין :

ועוד י"ל דהא כבר כתבתי בדברי הרש"א דבבז כמגלר פי המכה כיון דה"י דנין בטעוה מחוקקי' למפרע

והקשה ע"ז מהא דמוין דנ"כ היינו מחוקקי' בטעוה להחליק לחלק דלפן מחוקקי' מרשות לרשות. וחלתי' לא ה"י כפשיטא דנבי מומין מיד לאחר הכישוףין או א"ן לנו לדון בזה עוד. וגם כהא דנעס הולכרו מ"י ריש גולה הג"ל לומר דהש"ס לא הוה חרתי' לרעוהא כיון דנעס נירוה להחמיר בבת אחת ולמה לא כתבו בפשיטות דנבי נעס מיד לאחר ההבדא אפי' אם נחסר אפי"ה הוא עמא כמ"ש מ"י שם. וא"כ אפי' אם ה"י נחסר לאחר ההסגר מטע מטע מה בך הא מ"מ מ"י לא היינו דנין ע"ז בטעוה וכ"כ כמו' כחזוהו בסוגי' דמוין הג"ל בזה דמק"י על הא דאחר רבא דהיבא דליבא חוקה מומין חולל ר"י בבר חוקת הנוף. ופי' בתי' אפי' נגד חוקה פניו ותמחו דהוי חרתי' לרעוהא חוקה פניו וה"י מוס לפניך. ואם ינחא היבא דליבא מ"י נפ"מ במה דהיינו דמי עלי' ל"ח מחוקקי' בטעוה ה"ל לתקן דדוקא נבי מקוה דחסר וחלתי' היינו דני' בטעוה בזה חרתי' לרעוהא. משא"כ נבי מומין אף דשי"ך ג"כ חסר וחלתי' דהא המוס לא נולד בבת אחת אפי"ה הא מיד לאחר הכישוףין או א"ן לנו לדון. וממילא לא היינו מחוקקי' בטעוה. מ"מ נראה דמ"מ היבא דשי"ך חסר וחלתי' אמרי' כיון דליבא רחי' ממה שחוקקו על עתה כיון דה"י בטעוה מחוקקי' למפרע מ"מ בסבין דיל"ל כמ"ש כיון דע"כ היינו דנין עליו בטעוה אף אם נפס כמיטוט אחרתן חשיב כחסר וחלתי' :

עוד י"ל מטעם אחר חשיב נבי סבין דהיינו מחוקקי' בטעוה דבל"ה קשה אמאי ישי' חוקה נבי סבין מה דהסבין ה"ל חוקה כדוק קודם התחלת השמיטה מ"מ הא קודם שמיטה הסומני' חופך פטור מהסכמה וא"כ ינחא דבזה חולל חוקה הסבין כיון דעמסה בו בדבר דיכול להיות נפס והוא דמי

דמי' לאה דנדס דף ס"ז דאם נחגס תבטיל לבנה בין חפיסה לטבילה לא עלתה לה הטבילה משום דליל דליח לה חוקה מחמת דביקתה ע"י החפיסה מ"מ כיון דנתעסקה בדברים המגרשי' החוקה אולא לי' החוקה ה"ה בזה. וז"ל משום דאין דינן על הכיין דע"י חתיכה הפזר ודלי' לא י"ה נפגם משום דרוב פפמי' לא נפגם הכיין כלל ע"י חתיכה הפזר וממילא כיון דחוקה הכיין כיון דחתיכה הפזר אינו פגם ולא מגרש חוקה הכיין. ולפ"ז היכא דחטט בכיין וגמלא פגום הא חזי' דבעשות החוקה מעיקרא בנה דהחלפנו דהכין לא י"ה נפגם מן העור. דהא ע"כ הוא נפגם מן העור וא"כ ממילא לא י"ה שייך חוקה על הכיין כלל כיון דשיקר החוקה הוא רק בנה שהחוקה דלא י"ה העור פגם את הכיין וזה י"ה בעשות דהא חזינן דהכין הוא עולו לפגום מן העור וכן מנואר כדרי' דרשב"א בסוגי' דר"ה מהיב דלא לשינוי לר"ה וכו' ע"ש"ה וע' כה"ד ר"ס א'.

וממילא כמו דלמרי' גבי מקוה דהיכא דשיקר חסר והלחי' מחוק' למפרע. ובעתה הוא כמ"ס כיון דבזה לא נוכל לדון פ"ו שהחוקה את המקוה לנשרה כיון דזה י"ה בעשות דע"כ ה"י המקוה נחמד תזמן רב מל"ס בזה. כיון דשיקר חוקה הכיין הוא רק מה שהי' מחוק' דלא י"ה נפגם מן העור וזה ה"י בעשות דלא נוכל לדון פ"ו איתו החוקה שהחוקה בעשות דכמו דהי' הכיין נפגם מהעור כוף השמיטה כ"כ יכול להיות דנפגם בעור קודם השמיטה ולא הי' להכין חוקה כלל וזה נרצח מהא דמקוה דאלמדת החוקה מעטס חסר והלחי' דהי' מחוק' בעשות מעטס זה אלו מנרשי' החוקה למפרע אף דמ"מ מחלה קודם טבילה הי' למקוה חוקה גמורה. מ"ס בזה דיכול להיות דלא הי' להכין חוקה מחלה כלל דקודם שהחיל נשחט הי' נפגם:

דמי' לא נמלא עלי' דבר חוקן כלל לא עלתה לה הטבילה משום דהחוקה כמחן דליחא ה"ה גם בכיין ירחא לו דליח חוקה כלל ואפי' לשיטה המכשירי' בבוטל פ' המכס הוא רק דאו עכ"פ הי"ל חוקה בדורה חלה מל"כ בזה. וקשה לרב חסדא דמכשר אפי' בלא שיבר בה עלם ומעטס חוקה הכיין הא היכא דלא שיבר בה עלם לא הי' להכין חוקה כלל וזה הוא כקו' הגמ' על ריח לפי' דרשב"א ע"ש"ה:

אמנם הדבר נכון לפתח"ל ובהו' מושב' דברי רש"י בבוני' דפי' בעמחא דר"ח רס"ל דשנירות עלם המפרקא הוא כשנירות עלמות משום דעלם המפרקא עולו לפגום ויחרן מן העור ולכן הל"י דלחא נגע בעלם המפרקא וכו' נפגם הכיין ומפגשות דעריו נראה דאפי' בלא ידעו"י נגע אפי' חסדא ר"ח דחלי' דנגע ודברך לריך ע"ס וע' דרשב"א בסוגי' דר"ה והלכתא כותי' דר"ח כשבר בה עלמות. וי"ל דכנה היכא דשיבר בה עלמות וגמלא פגום בזה ודלי' אול' בחר חוקה הכיין דהי"ל חוקה ברוק קודם השמ'. והלחי' דודאי לא נפגם ע"י חתיכה הפזר קודם השמ' משום דאין העור פגום הכיין כלל. ומה דמלא הכיין פגום הוא מהנלם ששיבר בה דעלם פגום עפי' מהעור. ובהו' הלחי' דלא הי' לכן בעשות כלל בנה שהחוקה בו הכיין כל נפגם קודם השמ' מחמת שהעור אינו פגום. והא דמלא הכיין פגום הוא מחמת ששיבר בה העלמו'. והלחי' עוד הכל' במחלוקת הראשונים בבוטל פ' המכה:

והנה לעיל בארתי שיטה דרשב"א דאורח המלב בבוטל פ' המכה רק בעשייתו דהוא ע"ד הגמ' נדה דרפ"ד גבי נדה נמי ירחא דלחא הגם הגם חותא ומ' הגמ' משום דרפי' לרשותא. ופירש"י דגבי נדה בדירה הוא דליכא רשותא אבל בעטרוס ליכא רשותא ולכן לענין הטהרות מהני חוקה האשה. ולכן היכא דליכא ליחמד דהשפחה אחרת לאחר הטה' או אפי' קודם השמ' א"כ דזה לא משיב דהיינו דני' בעשות כלל כ"ל בזה אף דלמרי' נוף בהבחה ולא מוקמי' אותה ע"מ כיון דנולד בה רשותא. מ"מ חלבו דלא נמלא בה רשותא מעהרי' מחמת החוקה כמו גבי נדה אהמס היכא דהוינדי' פ' המכה אכרי'. המלב וקף דבהחלב לא נמלא רשותא הוא מטעם ה"ל דרשב"א ס"ל דהיכא דהדבר י"א מהחוקה עיקר העטס דמעמיד' גם בזה החוקה הוא רק כיון דכבר פירין דני' עליו קודם שגודע לנן שהדבר י"א מחוקה דהוא פירין בחוקה. ודינן ע"פ חוקה שמתוך לן חלו'. ומש"ה היכא דני' א"כ דני' עלי' בעשות תו לא נוכל לדון ע"פ החוקה שהחוקה מחבר וממילא הוה כאלו לא הי' חוקה כלל ולאסור מדינא משום דר"ל ספק הסקל ולכן אפי' היכא דליכא רשותא אסור ג"כ. ור"ל לזו הוא מכהת דהיכא דהוא א"כ ממש"ל טהירות לחשר וקף דבעטרוס לא נמלא רשותא וע"כ דהוא מטעם זה דרוקא בזה הגמלא כדריקא דבזה יכול להיות דלא היינו דנין בעשות כלל יבשעת הכדריקא דלחם דס' וקף דהוא ספק דלחא הגם הגם חותא מ"מ הוא א"כ ספק וי"ל דמעמיד' ע"מ"ה דודאי בזה סוגיא רלחה ואל הי' הגם הגם רק בדירה כיון דמלא רשותא ל"מ החוקה אבל בעטרוס דלא הי' בזה רשותא דני' ע"פ אותו החוקה מל"כ בנחם א"כ הוא יבש או ע"פ היין ליכא חוקה כלל ולכן ממש"ל טהרות אף דליכא רשותא:

ובסוגי' דריש נדה נק' גמ' מהא דתנינא אחרת דבית הגמ' לפון כשרייפא כל ג' ימי' פראשונים ודלי' וע"כ רס"ל מ"ז דהא כשרייפא ל"ק רק כל ג' ימים ודלי' ובסוגי' דכ"ב עלינו בזה. אמנם לפת"ש י' לפתח"ל ו' דקו' גמ' אינו רק למ"ד ג' ימי' הראשונים הוא ודלי' הרובא ומש"ל וליק' הוא ספק. מש"כ למ"ד כל ג' ימים האחרונים הוא ודלי' חוקה מכלן וליק' למשרט אינו אלא ספק לק"מ קו' גמ'. דהא לפת"ש בשיטה דרשב"א דמדיא דהיינו דנין בודלי' בעשות בזה מלך דנין לפ"ל דלוקמי' חוקה דבזה ליכא חוקה כלל ונכח

ומה הראו' דבהם א"כ יהי' קשה מאי פריך גמ' מקר' המקא
 אנהא הא י"ל דדוקא גבי חביו' דהסר וואחאי והוא בדרך ודאי
 לבן לש"ל בזה דמוקמי' אחוקא דהא הוא דומה. ממש לבתם
 כיון דודאי היינו דני' בעשות' כיון דודאי הי' חסרה מקודם
 שנישט' החסרון. משא"כ בנדק דאינו רק ספק דלמא הנס הגם
 חויחא וע"כ הוא כן דלג"כ קשה מ"מ מכתם וא"כ מאי פריך
 גמ' לשבחי' ממקוה אנהא כמו דלא פריך מדה אכתם ועכל"ל
 לחלק בין ודאי לספק כ"כ י"ל גם במקוה. וי"ל או דגם
 במקוה אינו ודאי דהי' חסר מטיקרא דהך דהמו' ריש גרה
 הי"ל כתבו דגבי מקוה רנילוה להחסר מעט מעט מ"מ זה
 אינו ודאי רק ספק וכיון דאינו ודאי שפיר י"ל כיון דמ"מ י"ל
 דלא היינו דני' בתחלה בעשות' חביו' לה נוקמי' אחוקא. וזוה
 נסון מש"ל הא דהרשב"א כתב בפירושו שפטר' שמהוה לאחר
 שחי' המכשירים הנביטות ולא נוק' הכרמה אפי' אם הוא ערשות
 דרנילוה להיות קודם פשיטה ולכן נוק' בבהמה אפיר' לכ"ט
 רק כיון דכ"ס יש להסתפק גם בלאחר הפשיטה הוא דמי' להא
 דמקוה ושפיר דני' ע"פ המקוה שהוקמו מכבר. ודוקא בהיגלד
 פי המכה ידיע' בביור דהי' קודם השחי'. דאם הי' קלח
 ספק דלמא הי' לאחר השחי' הוא דמי' ממש להא דמקוה אף
 דרנילוה להיות חסר מעט מעט אפי' א"ל הי' הרמי' לרשיה'
 הי' דני' ע"פ שו"ט החוקה וע"כ כיון דכ"ס י"ל דלא החוקה
 בעשות' ולכן דייק גמ' בלשנא גבי מקוה דאיכא למימר חסר
 ואחאי דמוחל' כדדי' דהוא ג"כ בכלל ספק דאיכא למימר כן
 חבל ל"ה ודאי. ושו"ט י"ל דגבי מקוה שאני דהא אפי' אם הי'
 נחמר המקוה קודם מ"מ כ"ו שהי' נגלה בהמקוה ששור' מקוה
 לא הי' דני' בעשות' בזה שבשכר' היינו על החוקה. ולכן אף דהדק'
 להיות המקוה חסר מעט מעט ואפי' אם הוא כודאי מ"מ י"ל
 דער' הרגע האחרון הי' בהמקוה ששור' מקוה ורגע האחרון
 נחמר מהשנינו. וממלא' חך דהי' נחמד מטיקרא מ"מ כיון
 דהמקוה הי' כשרה ל"ה דני' עליו בעשות' ולכן אמר' גם בזה
 א"כ הרמי' לרשיה' היינו דני' על החוקה. אמנם בקו' גמ'
 מהא דחביו' למ"ה גם ימי' האהרונ' הוא ודאי חומך
 וליכא ספק כלל זה הוא דומה ממש להא דכתם ולק"מ מהביות
 על גרה. ולזה הביא גמ' בתי' ג"י דהשוכנים ודאי והוא דלא
 אהו ודאי יין מכלן והול' אהו ספק דלא גם הנביטות י"ל דלא
 היינו דני' בתחלה בעשות' כלל דברגע האחרון נעשה חומך
 ופריך גמ' שפיר:

ורפ"ז כיוודאי קשה על הא דשומט בסבין ונמלא' פגוס
 דבזה ל"ל כתי' הרשב"א גבי ערשות דהלי' לומר
 דלאח"כ נפגמה דהא גם לאלה"ש בעי' ג"כ דנוכל לומר דברניט'
 זו שטודע לנו הרעוה' נחווה הרעוה' וזה לא שייך גבי סבין
 דהא לאחר השחי' שוב לא חתך בסבין דבר אשר נוכל לחלות
 דבו נפגם ועכל"ל דבשעת' השחיטה נפגם ואפי' אם תלי'
 דבמשוט' בזה"ל נפגם מ"מ היינו דני' עליו בעשות' עד שעת'
 הדביקה וזוה לא הוה חוקה כלל. ובל"ז הסב"א נכניה
 כתי"ש דבזה כיון דנפ"ח אם מוחל לשחוט בו בבהמה אחרת
 הוא דמי' ממש למקוה דמתחת דהיינו דני' עליו בעשות' דהמקוה
 הוא כשרה אסרי' למפרע והא דכתי' במקוה תרמי' לרשיה'
 הוא רק כתי"ש משום דאינו דומה להוגלד פי המכה כיון דיכול
 להיות דלא היינו דני' בעשות' ובכ"כ האחרון נחמסה בעשה
 שנמלא' חסרה. משא"כ בסבין. וא"כ קו' דהמו' בח"ע אחאי יומא
 גבי סבין כיון דאחרע בזה"ל לא אחרע כיון דבמקוה דאינו רק
 ספק דל"ל חסר ואחאי אפי' ממשא' אפי' כ"ס בסבין דהוא
 ודאי דהי' נפגם קודם הדביקה ודמי' ממש להוגלד פי המכה
 ואחאי יומא בזה סבין אחרע בבהמה לא אחרע:

ויעתה אבכר עוד מה שהקשיתי ג"כ דגבי סבין קי"ל
 להיות דמתחלה היינו דני' בעשות' לא הוה חוקה
 כלל. דהנה לשיטת' המכשיר' הנביטות אפי' בהוגלד פי המכה
 יהי' קו' הרשב"א בנפ"ח מהא דכתם אם הוא יבש נשאל למפרע
 ואף דבהטהרות ודאי איכא רעוה' דהם בחזקת' טהרה ואפי'
 ממשא' אוחס' למפרע מ"כ דהי' לנו לאחור' החלב למפרע
 והש"ך בכו' פ"א ס"ב פ' כחכ' לכו' שיהא חן קי"ל דאפי'
 בודאי כירכא יש להחייב הנביטות קודם ג' ימי' דהי' דהוגלד
 פי המכה ולא אמר' כיון שפ"כ קודם לזמן שחי' ילאה מחוקקה
 א"כ הכל יהי' אסור למפרע כדלקמן סי' ק"ל גבי כחכ' יבש
 בחלוק' דש"א"י דרוב' בהמות שחי' הם ק"ל לנו לומר דער'
 השחי' היתה מן הרוב והשחי' הוא דנעשים מן המישיע ואפי'
 נמלא' בבהמה ערשה חוק' שנהה כהה דהא"ש דהכל מותר מטעם
 זה וכו' עכ"ל חמנס' דרבני' ל"ע דלמחי' לא יומא גם בבהמה
 דלוק' אחוקה להלוה ג"כ על שעה המאוחר'. ושו"ט דהא בבהמה
 איכא ג"כ רובא דרוב' פעמי' היא מרננה' ובין דעי' רלחה
 בלא הרגשה אחאי' לא נחלה דאח"כ ילאה מן הרוב. ולפ"מ
 לחלק בין רובא דא"ק לרובא דליחא' קאמן דברובא דא"ק כיון
 דבזה המישיע קאמן דליחא' מתחת' בשול' כרוב' אמר' נהפך
 הא' להיות הימר ולכן בזה י"ל דלא היינו דני' בתחלה בעשות'
 כלל ממילא י"ל בדברי' הש"ך לחלק דבהריה דכתם יבש דליחא'
 רובא דא"ק וממילא היינו דני' בעשות'. משא"כ בתלג' דליחא'
 רובא דא"ק קאמן כמש"ל:

וראה לענין דהנה בכשמים רבא בפי' ש"ב העיר ע"ד חו'
 ריש גרה מ"מ' על הא דאמר' העמד' אשה על
 חוקקה דמוה' מוכח אף דהשחי' היא עמאה בודאי אפי' דני' על
 החוקה קאייחא. וכמכ' ע"ו דאפי' אף להחייב הנביטות מתחת'
 חוקה דהיא י"ב חדש משום דהו"ל חוקה שחינה מחרתה בעשה'
 דא"כ הקו' בנפ"ח אחאי' אחר' העמד' אשה ע"מ א"ל בזה ה"ל
 ג"כ חוקה שחינה מחרתה בעשה' דאף דבדקה עמאה ומלאה
 טהורה מ"מ נחמוס' דלמא עס' בילוק' הי' רלחה ובשעה שאנו
 באין לדני' דהיא עהורה ע"ד העד' שבודקה בו נהי' דרעי'
 דהיתה עהורה בעשה' שבודקה בו מ"מ יכול להיות בעשה'
 רלחיה העד' ככר' היא עמאה דבשילוק' יד' רלחה דהא אף
 עיני' בין יד' שחדש' בביור' או שהעד' הוא נקי ע"ש. ונראה
 לפ"ד ד"ל כתי"ש דלפי' שאמתי' דלולי' בחר' הרוב ממילא נוכל
 לדון

ורמז הראו' דבהם א"כ יהי' קשה מאי פריך גמ' מקר' המקא
 אנהא הא י"ל דדוקא גבי חביו' דהסר וואחאי והוא בדרך ודאי
 לבן לש"ל בזה דמוקמי' אחוקא דהא הוא דומה. ממש לבתם
 כיון דודאי היינו דני' בעשות' כיון דודאי הי' חסרה מקודם
 שנישט' החסרון. משא"כ בנדק דאינו רק ספק דלמא הנס הגם
 חויחא וע"כ הוא כן דלג"כ קשה מ"מ מכתם וא"כ מאי פריך
 גמ' לשבחי' ממקוה אנהא כמו דלא פריך מדה אכתם ועכל"ל
 לחלק בין ודאי לספק כ"כ י"ל גם במקוה. וי"ל או דגם
 במקוה אינו ודאי דהי' חסר מטיקרא דהך דהמו' ריש גרה
 הי"ל כתבו דגבי מקוה רנילוה להחסר מעט מעט מ"מ זה
 אינו ודאי רק ספק וכיון דאינו ודאי שפיר י"ל כיון דמ"מ י"ל
 דלא היינו דני' בתחלה בעשות' חביו' לה נוקמי' אחוקא. וזוה
 נסון מש"ל הא דהרשב"א כתב בפירושו שפטר' שמהוה לאחר
 שחי' המכשירים הנביטות ולא נוק' הכרמה אפי' אם הוא ערשות
 דרנילוה להיות קודם פשיטה ולכן נוק' בבהמה אפיר' לכ"ט
 רק כיון דכ"ס יש להסתפק גם בלאחר הפשיטה הוא דמי' להא
 דמקוה ושפיר דני' ע"פ המקוה שהוקמו מכבר. ודוקא בהיגלד
 פי המכה ידיע' בביור דהי' קודם השחי'. דאם הי' קלח
 ספק דלמא הי' לאחר השחי' הוא דמי' ממש להא דמקוה אף
 דרנילוה להיות חסר מעט מעט אפי' א"ל הי' הרמי' לרשיה'
 הי' דני' ע"פ שו"ט החוקה וע"כ כיון דכ"ס י"ל דלא החוקה
 בעשות' ולכן דייק גמ' בלשנא גבי מקוה דאיכא למימר חסר
 ואחאי דמוחל' כדדי' דהוא ג"כ בכלל ספק דאיכא למימר כן
 חבל ל"ה ודאי. ושו"ט י"ל דגבי מקוה שאני דהא אפי' אם הי'
 נחמר המקוה קודם מ"מ כ"ו שהי' נגלה בהמקוה ששור' מקוה
 לא הי' דני' בעשות' בזה שבשכר' היינו על החוקה. ולכן אף דהדק'
 להיות המקוה חסר מעט מעט ואפי' אם הוא כודאי מ"מ י"ל
 דער' הרגע האחרון הי' בהמקוה ששור' מקוה ורגע האחרון
 נחמר מהשנינו. וממלא' חך דהי' נחמד מטיקרא מ"מ כיון
 דהמקוה הי' כשרה ל"ה דני' עליו בעשות' ולכן אמר' גם בזה
 א"כ הרמי' לרשיה' היינו דני' על החוקה. אמנם בקו' גמ'
 מהא דחביו' למ"ה גם ימי' האהרונ' הוא ודאי חומך
 וליכא ספק כלל זה הוא דומה ממש להא דכתם ולק"מ מהביות
 על גרה. ולזה הביא גמ' בתי' ג"י דהשוכנים ודאי והוא דלא
 אהו ודאי יין מכלן והול' אהו ספק דלא גם הנביטות י"ל דלא
 היינו דני' בתחלה בעשות' כלל דברגע האחרון נעשה חומך
 ופריך גמ' שפיר:

ורפ"ז ל"ל הא דכתב הרשב"א במשמרת' הבית דעכ"ל להיות
 ערשות' דנוכל לומר דנתחובה לאחר שחי' אין לומר
 דזה הוא כיון דלענין' החלב אמר' דגם עשה בבהמה
 היא כשרה ולא היינו דני' עליו בעשות' כלל משה"כ
 בערשות' שהוא נעשה בודאי קודם הפשיטה דהיינו דני'
 ודאי בעשות' לכן לאשכח' החלב אף דליכא רעוה'
 בתחלב' דהא גבי גרה דלמא עכשו ועכשוו' היא בודאי
 עמאה ואפי' מוכשר' הטהרות כיון דלא נמלא' בזה רעוה'
 רק הטעם ברשב"א במשמרת' הבית הוא דדוקא בבהמה אף
 דעכשוו' היא עמאה בודאי מ"מ יכול להיות דלא היינו דני'
 בעשות' כלל עד הדביקה היתה ערה' ובעשה' הדביקה הי'
 ילא דהם ולא היינו מחוק' בעשות'. משא"כ בבהמה שנמלא'
 גרסה אם יומא דהי' בחייו' ע"כ היינו דני' רגע אחת בעשות'.
 דהא ל"ל דהערפות' לא אירע' רק ברגע' זו שנמלא' הערשות'
 דא"כ לא הוה ערפות' דהא לא בדקוהו רק לאחר שחיטה
 ולא לא הוה ערפות'. ולכן הולך לומר דכתי' דוקא שחי'
 נעשה לאחר שחיטה. וזוה יומא ג"כ הא דהקשיתי לעיל דגם
 בערפות' דנוכל לומר דנעשה' לאחר שחיטה דמ"מ כיון דהוא
 שחי' ואינו פוסל' לאחר שחיטה אפי' יהי' כמו גבי מומין
 בסבין' דנחווה' ומוח' גבי נעשה' לאחר הכשר' דלע"כ הולך
 הרשב"א לומר גבי מומין הטעם משום דלון מחוק' מדשות'
 לרשות' חבל' בל"ז הוא אמר' דמחוק' למפרע כיון דהיינו
 דני' בעשות' א"כ גם בערפות' דנוכל לומר דנתחובה לאחר

לדון על החוקק כ"ז לדיכא רעוהא מחמת זירור והוא כמו רוב דוראי הנוף לא נשמה דזש עדן אף מהרוב וההו' לא נחשו דגבי פרה לה הוה חוקק משום חוקק שלא נהכררה הוא רק כס"ד א דלא גזיל בחר הכוז דזה ל"ח זירור מחילא ל"ל דגבי פרה מוקמי' אוהה אחוקקה חוקק זירור דהא רוב לא מהני ער דנימא דיהי' מהני מעטס חוקק ועוצ' חוס' שפיר דל"ס בזה חוקק משום דה"ל חוקק שלא נהכרר' בשעתה משא"כ לפי האמת דלול'י בחר הכוז י"ל דמהני מעטס זירור ממילא אף אם אינה ברורה בשעתה מ"מ נוכל לדון ע"ז מעטס זירור דמסתמא לא נשנה הנוף מקדמותה. רק דהו' אסרו שפיר גבינוסו כיון דבהכמה הנוף מחוקקה טוב לא הו' זירור והוא בספק השקול דלמא מכבר יאל המחוקק רק שיהי' מותר כיון דה"ל חוקק פטס אחת ס"ל חוקק שאינה מבוררת ובאשר בארתי אח ז' לפיל :

והה דלא אמרינן דדנין בזה ע"פ החוקק שהי' מוחזק אללנו קודם שנמלא הרעוהא ויהי' כח"ס הרמב"ם בפ"ב מ"ה סנהדרין ה"ל בני פהחוקק בשאר בשר דני' ע"פ אוהו החוקק וכתבתי לשיל דלפי' גם בזה הוא רעוהא אח"כ אפי"ה דניס ע"ז י"ל ג"כ כח"ס דהסח אף דליכא רעוהא אח"כ מ"מ הא יוכל להיות דלא היינו דנין בשעות כלל דמיקרא דלפי"ה האמה הוא כאשר נתחוק אללנו דהס שאר בשר. משא"כ גבי בהמה שנמאלת מרפס י"ל דהמו' ס"ל דוראי ספרפות הי' בחי' ולא ה"ל בלאחר שחיטה כלל וא"כ בזה בודאי היינו דני' עלי' מקודם בשעות ויכול להיות דבהתלה היינו דני' ג"כ בשעות ולכן לא נוכל חו לרון ע"פ החוקק שהי' מוחזק אללנו כיון דבט"כ היינו דני' עלי' מקודם בשעות. וחוקק דמיקרא ליכא הכה רק חוקק דהי' נתחוק אללנו וכיון דהי' מוחזק אללנו בשעות חו לא יוכל לדון על חוקק זו. דבזה ס"ל לחוס' כהרשב"א דהיכא דהיינו דני' בהתלה בשעות לא יוכל לדון הו' ע"פ חוקק זו :

וה"ב בני נדה היכא דנדוקק ע"פ ונמלא עמאה בזה דני' שפיר ע"פ החוקק שהי' מוחזק אללנו משעה שדקק עמאה ומלא עטורס מלא הייה נתחוק אללנו לחוקק עטור כי אף דהוא חוקק שאינה מבוררת בשעתה דהי' יכול להיות דעס סילוק ידי' ראהה מ"מ שפיר היינו דני' ע"פ חוקק זו מחמת זירור הענין כיון דיע' ע"כ דבתחלת כדיקה הייה עטור אמרי' דודאי עכשו הי' עטורה דודאי לא נשנה הנוף מקדמותה. וגם מולא הרגישא לרוב פטמי' לא נא דס מנה הרגשה וכ"ז לדיכא רעוהא היינו דני' ע"ז מעטס זירור דודאי עדיין הי' עטורה ושפיר היינו מחוק' אוהה לטבור. ולכן אף דבכשו ראהה ג"כ בלא הרגשה ונשנה הנוף ויש מקוס להספקא למפרע דלמא עס סלוק י"ל ראהה כיון דראהה עכשו ונשנה הנוף גם ראהה ולא הרגישא והוה ספק גם על למפרע מ"מ בזה דנינו שפיר על החוקק שנתחוק אללנו לטבור וה"ל כדניס דהרמב"ם בפ"ב דסנהדרין כיון דבזה יוכל להיות דלא היינו דני' בשעות כלל ועכשו בלאח הייה שפירור ורק בשעת כדיקה האחרונה נשמה ולא היינו דני' בשעות בזה שפיר אנו דני' ע"פ החוקק דנתחוק לנו קודם שנמלא בה הרעוהא כיון דבזה יוכל להיות דלא היינו דנין ע"ז בשעות כלל: **ובזה** נמא הא דהעמידו חו' דכריסה בנידון הגבינוסו עס גריס נדה דלון ע"פ מקומו וכבר הרגיש בזה הר"ש עיי"ש ד"ל דלמא כן תעס דבגדה הוה ג"כ חוקק שאינה מבוררת ואפי"ה אמרי' דלוקמי' האשה בחוקק שפיר ופי"כ דהוא מחמת החוקק שהיינו דני' קודם שנמלא הרעוהא ופי"כ יש לחזיק גם הגבינוסו אמנם בלאח סילוק גדיל הוא בנייה דגבי נדה אמרי' דלוקמי' לחוקק והשחא הוא דראהה ולא היינו דני' עלי' בשקר כלל משא"כ גבי טרפיות דבט"כ היינו דני' עליהם בשקר לכן לא נוכל לדון ע"פ אוהה החוקק שהחוקקו בטרם שנמלא הרעוהא. ולפי' ממילא נכון הדבר הא דמסתמא' למפרע גבי כחס משום דכיון דהוא יבש ע"כ הי'

מכבר ובשקר היינו דני' אוהה כשהיא עטור מחמת דמסתמא לא נשמה גנוף דהא כחפס הוא יבש ופי"כ דהיה עמאה מכבר ואפי"ה היינו מחוק' אוהה לפיכך וזה הי' בשעות ולכן כ"כ יוכל להיות דמיר היינו מחוק' אוהה בשעות ועס סילוק ידי' ראהה לכן ממסתמא' אוהה בזה למפרע :

וה"ג י"ל לפי שכתבתי לעיל הסיכור' להכשיר הגבינוסו אפי' כהוגל פי חתלה ס"ל דגבי כחוסו לפי האמת דלול'י בחר הכוז איכא חוקק זירור המבוררת בשעתה והיא או כח"ס הש"ד ה"ל כיון דבהכמה הי' י"ב חדש הא יע' עולה כשרה והרוב גורם לחוקק זו שעה"ז שבוררת בשעתה או כח"ס דכיון דיע' זכירור דמתלה לנדהה הי' כשרה ולא הי' דנין עלי' או בשעות דהא דודאי ונלדה כשרה ולכן שפיר נוכל לדון ע"פ החוקק שהחוקקו מתלה ע"פ הכוז דאף דפי"כ היינו דני' עלי' בשעות. מ"מ בזה ל"ל כמו דהיינו דני' עלי' בשעות כסופו כ"כ היינו דניס עליו בתחלה בשעות דהא נהגלה דעי' בזירור דהיה כשרה ולא היינו דני' בשעות. ולכן שפיר אמרי' דכ"ז דלא נהכררה דהיינו דני' עלי' בשעות שפיר נוכל לדון ע"פ אוהה החוקק שנתחוק אללנו ואף דהדבר יאל המחוקק מ"מ תלי' עד שעה המחוקקת דילא מחוקקה זו שהחוקק דדוקא היכא דנוכל לומר דמיר מחמת היינו דני' בשעות בזה לא נוכל לדון ע"פ אוהה החוקק לתלות על שעה המחוקקת דילאח המחוקק דהא יוכל להיות דמתחלה בשעה שאנו כחתלו לדון על אוהו החוקק זש הי' בשעות בזה אמרי' דלא הי' חו חוקק מעולם לל"ל לעמוד על החוקק ולתלות על שעה המחוקקת דילא מחוקק. משא"כ היכא דיע' דבהתלה הי' האמת כאשר נתחוק אללנו בזה שפיר דנין ע"פ אוהו חוקק כי אף דודאי יאל מחוקקו תלי' ע"פ המחוקק :

וה"ד י"ל דמשו"ה גבי כחס הנמלא בהחלוק והוא יבש דבזה הוא ספק לנאח מיר היינו דני' ע"ז בשעות ועס סילוק ידי' ראהה ולא הי"ל מעולם חוקק שפיר. בזה לא נוכל לדון ע"פ החוקק שהחוקקו בטרם שנמלא כחוס דהוא עטור דעו"א שפיר כיון דבט"כ החוקקו בשעות' כיון דבהכ"ה הוא יבש ואל נוכל לדון ע"פ אוהו החוקק שהחוקקו בטרם שנמלא הרעוהא כיון דבט"כ החוקק בשעות וכ"כ יוכל להיות דגם בתחלה החוקקו בשעות ומעולם לא הי"ל חוקק שפיר כלל ולכן בזה בודאי ממסתמא' למפרע אפי' לחוקק המחירי' הגבינוסו אף כהוגל פי המכה. ואף דעדיין קשה הא הינה כחוס הנמלא בחלוק שהיה לבוש בו חיקק ומיר בשעת כדיקה הראשונה בזה י"ל כח"ס דלא נוכל לדון ע"פ אוהה החוקק שהחוקקו או משעה הכדיקה ואילך שהיא עטורה דכמו דהיינו דנין עליו אח"כ בשעות כ"כ יוכל להיות דהיו דני' עלי' בתחלה בשעות. אמנם כהא דקמי' במהני' בגדה דף כן וכן כחס שנמלא בחלוק ממסתמא למפרע עד שתאמר כדקמי' את החלוק הוה ולא הי' בו כחס או עד שעה הכזיב יבזה קשה כיון דבדק את החלוק ולי"ה בו כחס מחילא נתגלה או דלא הייה עמאה בתחלה ובאמת היינו דני' עלי' או שהיא כשרה. וא"כ בזה האופן לא יאמ"כ למפרע כלל אף משעת הכזיב או הכדיקה ואילך כיון דבזה ג"כ לא היינו דני' עלי' בשעות מתחלה וא"כ נמא דשפיר דני' בזה ע"פ החוקק שהחוקקו מלא לתלות על שעה המחוקקת דילא מחוקקה כמו דאמרי' בבהמה כהוגל פי המכה ו"ל דהוה הוא בלאח מהטעם שלא נחלק כחמיוס וכח"ס הראשונ' דמשו"ה עמא אף כשהוה לח. ותרבהל מרוב בזה הא דקמי' במהני' עד שיאמר כדקמי' או עד שעה הכזיבס הא זה הוא מלאח דששאל בודאי לא ממסתמא' בזה למפרע כיון דבדקא ויבחה עטורה ד"ל דהמידוס הוא לסיפק דאפי"ה ממסתמא' לא משעת הכדיקה והכזיבס ואילך ומה"ד בלאח לא הי' לן לעמא בזה רק משום לא פלוג :

וה"ה עוד דהא דאמרי' כחוס דהוא ממסתמא למפרע הוא דבזה איכא טרווי' דהיינו דני' בשעות וזה איכא שפיר דלמא האם הגם מוחיא וזוה ממסתמא' למפרע משא"כ היכא דל"ס

דל"ש חסד ואח"כ חף דכיינו דני' בטעות אפי"ה לא מטמא' למפרע דנע"י דוקא דרווי' ודל"ש חסד ואח"כ או הגם הכס וגם דנהי' דנין עלי' בטעות. וזוה יל' גי' דברי סורדכי כ"ל כמ"ס להקשר הנביות כיון דל"ש טרף ואח"כ כ"ל והקשיתו דמשמע אם הי' שייך טרף ואח"כ לא הי' מכשר הנביות וזאתה ז' אינו דהא גבי נב"ה דשי"ך הגם כגון חזיחא דהוה כמו טרף ואח"כ ואפי"ה נמשה' הטהרות כיון דלא נמלא בהו רעוהא כ"כ יל' גבי נביות חף אם הי' שייך טרף ואח"כ לא הי' מטמא' הנביות דלא נמלא בהו רעוהא. וגם הא במקוה דמטמא' הוא גי' משום דתרי' לרעוהא ובל"ז לא היינו מטמא' הטהרות חף דשי"ך חסד ואח"כ אבל ז'וה נוח דיל' דכ"ל דבבבחה דנמלאה סרפה ז'וה הוה כאלו ידע' בבירור הטהרות נעשה בחי' וגם הא המרדכי התי' שם אפי"ה כהוגלר פי המכה וזוה אם הי' שייך טרף ואח"כ לא הי' מכשר הנביות כיון דל' הי' דומי' להא דכתיב דהיינו דניס בטעות וגם הוה אפי"ה דהי' דומי' אפי"ה ל' נמלא בהו רעוהא. ויל' גי' בחי' הגמ' ודה בקו' דחיות גי' הראשוני' משום דלמ"ד גי' האחרונים הוא ודל' חומץ ממילא ז'וה א"כ הא דהי' דהחמין ואח"כ וגם דודאי היינו דני' עלי' בטעות ויל' דמשה' שפד אסרי' למפרע דהוה דומי' דכתיב לכן לא פריך הגמ' רק למ"ד גי' ימי' הראשונים :

י"ט גשין ז'וה מקו' הגמ' לשמא' מאי דהקן ערך הנמלא במבוי מטמא' למפרע. וחי' הגמ' כיון דאיכא פירי' דניפי' ודל"ש מטמא' למפרע לרעוהא דמי וכתבו חו' נד"ה ובר"י דמטמא' דהא עיינין י"ה קשה מהנה הנמלא בחלוק דמטמא' למפרע וחי' כיון דכתיב הוה יבש וע"כ דמטמא' למפרע ע"כ ולכאורה הא' גם כשרך אירי' דהי' יבש כמבואר שם במהני' וימא ג"כ דמשה' מטמא' למפרע. ויל' יבש אפי"ה לא מטמא' למפרע כמו כהוגלר פי המכה. וי' להאריך עוד דיל' דגבי מבי' חו' גי' בחוקק אלוהי' המכירה בטעותה דהבוי' הוה בחוקק טהרה דהא אפי"ה בחבד' אוחה מ"מ יכול להיות כשרי' מחדש בלד מני' ו' והולך לבד ל' השני ניכרה חולדה וכיוצא בחוה' עד כשרה כדק' ומטמא' לא הי' להבוי' חוקק בדיוק כשהי' מחדש ל' ו' ולא מנה' אין להבוי' חוקק בדיוק כי דלמא' ימלא בלד השני ומשהי' כדק' גם ל' השני ולא מנה' י' לחוש דלמא' כשהיי' נפל כדק' בלד השני :

ורפמשי"י י' ליישב דברי רמ"י בחי' הגמ' ואב"א הי' ש' דמטמא' הואיל והנה' מרנשה בטעות. ומתהו' הא גם טכסין דלמא' בלא רחשה ופ"י ב' ליישב זה דיל' מה שעכשיו לא הרנישה כסבורה הרנישה עד הוה ומתהו' חו' על פירי' דמאמלא' גמי' נוחא אם שמה' ככרה הרנישה ששם הוה דיל' דטיק' חי' הגמ' הוה דהא דמטמא' במקוה ב'וה מטמא' דהב' ואח"כ ופ"י הוה דלמא' מתמלא' לא הי' להמקוה חוקק ככרות דחוקק ומד' עם טילוק יד' מהמדידה נחשבה וכ"כ גבי דה' שייך הגם הגם ויה' חי' חוקק ומד' בטעם הבדיקה ולא הי'ל מטמא' חוקק ככרות וע"פ חי' הגמ' דמטמא' ס"ל דלמא' מרנשה בטעות ולכן לא חיי' דרחשה בלא הרנישה ומה דלמא' רחשה ככרות הרנישה עד הוה מלא' ככרותה עממה ולא מלאה ודפי' היה' שיהי' מלאה' הרנישה ולכן שפיר הי'ל חוקק כשמות דהא כשרה ודפי' היה' שיהי' שפיר ולכן אינה מטמא' למפרע ומי' קי' הוה' דאף דיל' דגם אמתול רחשה וכסבורה הרנישה מטמא' הוה ע"כ שפיר כיון דמ"מ בטעם הבדיקה ודפי' היה' שיהי' ממילא חף דנוכל לומר דרחשה גם אמתול כהרנישה וככרה הרנישה משום ודומה הוה מ"מ ז'וה שפד' אנו מעמיד' אוח' ע"כ טהרה ואח"כ דהשחא הוה דמטמא' ולכן אינו מטמא' למפרע מטמא' גבי כסם כיון דשי' רחשה בלא הרנישה ממילא ז'וה חיי' דלמא' עם טילוק יד' רחשה בלא הרנישה ולא הי'ל חוקק למפרע לכן ז'וה מטמא' למפרע ולא הי'ל ע"כ שפד' אנו מעמיד' אוח' ע"כ ולפי' ממילא חף לשיטה' הסוכרים דגם כהוגלר על פי המכה שפתיים

למפרע' הנביות למפרע הוה רק פסוס דסם הי' חוקק כבורה ומתחלה לא הי' דניס בטעות מטמא' היכא דישול להיות דמתחלה הי' דני' בטעות ז'וה גם הא ס"ל דאסרי' למפרע ועכ"ל כן מהר"א דכתיב ולפי' ז'וה מטמא' ע"כ אירי' היכא דבכמה הי' חי' י"ב חדש. מטמא' היכא דהי' חוק' י"ב חדש יל' דגם אם אסרי' ז'וה הנביות היכא דהוגלר פי המכה וכ"ל :

ורפ"ז ממילא גם גבי סכין ששחט ומנאלא פומה זכרה עיקר חוקק הסכין הוה רק משום דאחרי' דחיתכה עור שבין הבדיק' להשחיטה כחולן דליחא דאחרי' דלון העור פוגם להסכין כלל. מטמא' חי' הוה אללנו בנדר ספק אם העור פוגמה להסכין או בודאי לא הוה חוקק כמ"ל כמ"ס הרשב"א הי"ל כיון דהי' כדבר' החולני' בין חשיפה לטבילה. ולפי' היכא דנמלא הסכין פגום לאחר השחיטה ולא שיהי' בה ע"כ וע"כ דהסכין בעור נעבס. וזוה הוה חיינו לרעוהא דהא ע"כ היינו דני' על הסכין בטעות דהא חיינו מטמא' דהסכין כשר הוה לשחיטה דלון העור מפגים ועכשיו נמנלה דלא כן הוה. והי' כהוגלר פי המכה לענין זה דידע' בבירור דהיינו דני' עלי' בטעות. ונרע מהוגלר פי המכה דסם ע"כ הוה חוקק כבורה קודם כיון דבכמה הי' י"ב חדש. ובודאי מתחלה היינו דניס עלי' דהא כשרה ז'וה מטמא' בסכין דכיל להיות דהיינו דני' בטעות דמיר' כחלה השח' נעבס. וכ"כ הא ז'וה ע"כ היינו דני' עלי' בטעות דהיינו אומרי' דליונו עלול לפגום כהעור ומהם חו' כי לא כן הוה וזוה נעבס כהעור. וממילא ז'וה חף דאסרי' הנביות כהוגלר פי המכה מ"מ ז'וה אסרי' כמ"ל דהוה דלא הי' א"ה ככמה י"ב חדש והוגלר פי המכה ז'וה כ"כ ס"ל דאסרי' הנביות למפרע כיון דוה הוה דמי' ממש לכמה וא"כ ממילא הי' קשה אפי"ה א"ה דבכמה לא אחרע אפי"ה יהי' אסור כיון דבאופן זה אנו אסרי' הנביות חף דודאי לא אחרע מ"מ בטעות. דהא כתיב אנו אסרי' הטהרות חף דהם בחוקק יבשה :

אבנים למטמא' מיושב הכל על נכון לפי' כדברי הראש' דס"ל להחיר חף חף הכהנה הוה חוק' שמה' וכמהי' דאף דז'וה ליכא רק רובא דרוב כהנה כשרים הם וכיון דבכמה ו' ילאה מרובו ויהי' כשרה לנפשו ממילא אח"כ נכשר חמתה הרוב נוחא כמו' דהי' ילאה עכשיו מן הרוב כ"כ היה' יולאח' מיד מן הרוב ונולדה טיפה. ואין לומר דאנו דנין עד מה שנתחבש ע"פ שהיה' מרובו כיון דבפ"כ היינו דני' ע"ז בטעות. וכמהי' דהראש' לא כתב כן רק בערשות מחמת הכשרה דז'וה אין התפוסה כדור דיכול להיות דגם ע"ה הכהנה הוה כשרה ואף דלא נוכל להכשיר ע"כ ע"ה הכהנה וי"ל דגם ס"ס לא מהני ז'וה. אמנם ז'וה נוכל להחיר מחמת החוקק שהיה' בחוקק אללנו עד עתה לכשרה. כיון דיכול להיות דלא היינו דני' בטעות כלל ויבוא' דים מקום לומר דלא היינו דני' בטעות שפיר דני' ע"פ החוקק שנתחבש עד עתה :

יב"ה י"ל דברי רמ"י שבינו' דורה בחי' האב"א דהי"ע דמטמא' הואיל והנה' מרנשה בטעות. ופירי' ח"ל ענה י"ל דכברה הרנישה העד הוה. דיל' דחי' האב"א הוה כיון דעד עתה היינו מחוקק' אוחה דודאי לא רחשה בלא הרנישה דניס ע"פ החוקק ו'. ואין לומר דהא ע"כ היינו דני' בטעות דהא רחשה גם עכשיו בלא הרנישה. ע"ז י"ל דלון זה כדור דרחשה בלא הרנישה דיל' דגם עכשיו הרנישה רק דכברה הרנישה עד הוה וכיון דיכול להיות דלא היינו דני' בטעות ולכן שפיר דני' ע"פ אוחה החוקק וי"ל גי' דברי רמ"י בקו' הגמ' והיכא כתיבם ופירי' דמטמא' למפרע ולא אסרי' חי' מטמא' הוה אכנה' ומהי' הראשוני' דהי' פ"י זה כי דלמא' כחמת לא ס"ל לשחא' דכתיב' מטמא' למפרע ופי' דקי' הגמ' הוה דאף מלא' ולהכא' לא הוה' שמה' כיון דהא בלא הרנישה י' לתלות דמנאלא אחי' דיל' דהי' ס"ל דמטמא' זה דדלמא' מטמא' אחי' לא נוכל לעקר מאין ולהכא'. דאף דרוב שפתיים

פעמי' הדם בא בהרשעה ואין לחלוק דבא מגופה כיון דהוא נגד הכוב ח"מ גם זה רחוק דיהי' בא מעלמא ולכן מחלוק ולהבא י"ל דגם לשמאי הוא עמא ולא חלי' לטבר אומה מחמה זה לחלוק דיהי' מעלמא ולכן פ"י רש"י דק"י הגמ' הוא דעכ"פ לא הי' לן לעמא למפרט כיון דשמאי ס"ל דיהי' שטתה. ואין לומר דהשטם בכתמי' הוא כמ"ס כיון דהנחם הוא יבש ובע"כ היינו דני' עליו בטעות. ולכן מצינו למפרט. דזה היינו דלענין זה ודאי נוכל לחלוק דלמלא הוא מעלמא למען לא נהיי' דני' עליו בטעות ולמען נוכל להכשיר מחמה החוקק שרי' נחמוק אללנו שתיבה כשרה כיון דיכול להיות דלא היינו דני' עליו בטעות כלל והכחם הוא מעלמא כמו דאמרי' בקדמות דהך דלא נוכל להכשיר נוק בהכמה מחסו זה דחלי' הרשעות נפשה אח"כ מ"מ מהני זה להכשיר הנביטות כיון דיכול להיות דלא היינו דני' בטעות כ"כ אמרי' גם כהמס. ופי' ת"י שפיר מורה שמאי בכתמי' ת"י בלשור לא נחמסקה בזוק של עכמי' לא שפדה וכיון דלא יוכל לחלוק מעלמא ופי' דהיינו דני' בטעות ולכן מעמי' למפרט :

רפ"ז י"ל דזה עמא דרי"ה דמכשיר מטעם שמה בטעם המפרקת נפגם כיון דהוא ס"ל דעלם המפרקת עלול לפגום יותר מעור וכו' פוגם מחס כמו ש"כר בה ע"כ ולכן שפיר אמרי' בזה לחמוק הסבין לכשר כלשר החלעטו או מחסו דעור אינו פוגם הסבין ודני' ע"פ החוקק דנחמוק אללנו דלא יהי' הסבין נפגם מחמה העור ואין לומר דלא מהני כיון דכשר היינו דני' בטעות והסבין פגום לפנינו דזה אינו דחלי' דנעט בטעם המפרקת ומה נפגם הסבין אבל עור אמרי' בודאי לא מי' לפגום חמ הסבין ואף דהוא רק ספק דלמא נעט בטעם המפרקת מ"מ כיון דיכול להיות דלא היינו דני' בטעות שפיר דני' ע"פ אותו החוקק שנתחוק אללנו דהעור אינו פוגם את הסבין ואזנרי' דהסבין אינו נפגם מהעור כלל רק דנעט בטעם המפרקת ומה נפגם. והו' ל"ק ג"כ מה שהקשיתי דיהי' זה כמו הוגדר פי' המכה דאמרי' החלב לשיטת הרשב"א דים לחלק ודוקא בגולגד פי' המכה דע"כ מהו דני' בטעות שפיר דני' ע"פ אותו החוקק שנתחוק אללנו משא"כ בסבין אף דנמלא פגום ואינו החלפטו את הסבין לכשר הוא מחסו דל"ה ידע' דנעט בטעם המפרקת והיינו דני' דודאי לא נעט בטעם המפרקת ומסתמא הסבין כשר משא"כ אי' הוה ידע' דנעט את הסבין ומחוקי' את הסבין לפגום מחמה דעלם המפרקת פוגם ובהו שפיר היינו דני' בטעות מה דהיינו דני' דלא נעט בטעם המפרקת אפי"כ מה דהיינו דני' דלאן העור את הסבין זה יוכל להיות דלא הי' בטעות כלל ולכן שפיר דני' ע"פ אותו החוקק דנחמוק דאין העור פוגם את הסבין ואתרי' דנעט בטעם המפרקת וכו' נפגם :

רפ"ח ממילא דמירנו ההו' שפיר בתי' הו' דשלי מקוה דהסר יתחיי' חסר ואתרי' והוה דשם מוקמי' ההדס לחמוקו חוקק עומאה דמקוה ל"ה חוקק כיון דהסר ואתרי' יאריבא רעומא משא"כ בסבין דל"ש חסר ואתרי' לכן חוקמי' שפיר הסבין ע"ה ויהי' זה דנפגם הוא מחסו דלמא נעט בטעם המפרקת. רק דע"ז שדיון קשה דהא ק"י הגמ' מבי' הך דעבד ועלמא ומלמא עליו דבר חוץ הע"פ שנתעסק בזהו מין כה"י כולו לא שפלה לו עבילה. ולפי' מהו ההס' י"ל לחלוק ג"כ במה דנחמסקה בזהו מין ושא"כ לא עלמה לו עבילה ופי' מחסו דזה חסר רעומא ולכן לא מוקמי' בזה ע"ה. ויהי' דמכשיר' בהכמה אף דלא נוכל להעמי' הסבין בחוקקו מכה הרעומא הוא רק כתי' הגמ' מחסו דסבין אהרע עמיה ל"ה חוקק עומאה חסר רעומא ואתרי' לא אמרי' כן גם בני בהמה דחשיב רעומא כיון דבהכמה בחוקק חיסור עומדה וזה קשה גם לחי' כה"י של חו' דעלם ודאי פוגם דח"מ ה'

סם לטעם מהו' הוא ג"כ קרוב לוחי' דמחמה שנתעסק בזהו המין הי' ושא"כ לא מוקמי' בזה לחמוקו ממילא גם בטעם אף דודאי פוגם מ"מ אהרע הסבין ואין חמו מעמיד' בסבין בחוקקו וממילא גם שבהמה אמורה כיון דמחמה חוקק חיסור ע"כ חשיב גם בהכמה חרש. ולפי' הני' של חו' י"ל קתה דיל' דדוקא גבי מקוה חסרי' הרעומא העולר בהמקום אללו הי' נולד בהארס כיון דרא"ה שיהי' מפקדה חסרה ויהי' עלמה לו העבילה משא"כ בסבין כיון דאפשר שיהי' נפגם ושא"כ שחט שפיר כמ"ס חו' דלמא לא שחט כנגד הכהנים ולכן הרעומא העולר על הסבין ל"ה אלמ' הי' נולד בהכמה וי"ל דאף דבהכמה אינו ל"ה חוקק חיסור אפי"כ ל"ה בזה רעומא : **ואפשר** לומר עוד עפ"ד הרשב"א שרובין הי"ל במה דכחז שכלל דבר אהו דני' מחלה על הדבר אשר עולר עליו הספק ואין לנו להשגיח על מה דנחמסקה ממנו אח"כ ומש"ה אמרי' בנדה העמד אשה ע"ה ולא הסתרות וכחז דהא דלא אמרי' נדה בחוקק העמד החוקק ע"ה דאית לה חוקק שלמה. וזהו ממילא יהי' עמוד הארס אף דאית לו חוקק עומאה. הוא מחסו דמקוה חסר ואתרי' ע"ה. ומבאר דאלי' בהדמקוה חסר ואתרי' או לא היינו משגיחי' על חוקק עומאה דלדע' כיון דדני' מחלה על המקוה ומעמידים הוהו בחוקקו וממילא הארס טהור. ולפי' ממילא גבי שוחט בסבין וכמלה פגום דבזה ל"ש חסר ואתרי' חסר ואתרי' ממילא דזה אמרי' העמד הסבין בחוקקו וממילא בהמה מותרת אף דאית לה חוקק חיסור. ואמס' לפי' דיהי' קשה גם על ספק הגמ' מהך דעבד ועלמא ונמלא עליו דבר חוץ אפי' אם נחמסקה בזהו מין כה"י כולו לא עלמה לו עבילה. הא י"ל דוקא דס' אף דלדע' העביל' אית לו חוקק דזוק מחמה החשיפ' מ"מ עליו דבר חוץ אמרי' נגד חוקק דזוק שלו ואלו חוקק עומאה ולכן לא עלמה לו העבילה. משא"כ גבי סבין דהסבין הי"ל חוקק דזוק ולכן אף דאריבא רעומא דהרי פגם לפי' מ"מ חוקק דמעיקרא עדיף ומעמידים הסבין ע"ה דלא גבי הסבין ליבא חוקק אחרת הארע חוקק דזוק שלו. וארי' אמרי' כמו כן י"ל להכמה חוקק חיסור בזה אמרי' שפיר דחמלה דני' אהו על הסבין וממילא בהכמה מותרת ודוקא גבי טבל ועלם דהארס בעלמא ש"ל חוקק דזוק אית לי' חוקק חיסור משא"כ בסבין דהסבין בעלמא חוץ לו חוקק לחיסור. ולכן י"ל כמ"ס הרשב"א לענין חוקקו לא לא הי' שייך חסר ואתרי' היינו דני' מחלה על המקוה ואתרי' על הארס הי"ה בזה נמא' כן. ואולי י"ל דזה הוא בכלל בתי' הגמ' דסבין אהרע בהמה לא אהרע והוא דהא הספק לא עולר לנו על בהכמה רק על הסבין ולכן אמרי' בזה מחללה דניס אהי' על הסבין להעמיד אותו בחוקקו. וממילא בהכמה מותרת :

ואפשר לומר דזה הוא טוה' חז"י דכתי' החשון כהבו דגבי מקוה שארי' דהסר ואתרי' יהוה דבזה ל"ל דני' מחלה על המקוה להעמיד החוקק שיהי' ממילא יהי' טהור הארס כיון דהסר ואתרי' כמ"ס הרשב"א משא"כ בסבין אמרי' שפיר דמעמיד' הסבין בחוקקו וממילא בהכמה מותרת ואף דגבי סבין איבא ג"כ רעומא דהוה פגום לפנינו והוא כהוגדר פי' המכה ותי' זה ס"ל לחי' מ"ס כיון דשמאי דרי"ה דלמא בטעם המפרקת נפגם. דהוא עלול לפגום יותר מהעור וי"ל דלא היינו דני' בטעות כלל דכחז חוץ חוקק עולר לפגום מהעור ולכן שפיר מעמידים הסבין בחוקקו וממילא בהכמה מותרת אף דאית לה ח"ה כיון דנגד נחמוק הסיני ע"ה דהיינו מעמיד' הסבין בחוקקו. ובחירוק ב' הישישו דרי"ה לא איירי' רק היבא דנעט בודאי בטעם המפרקת דמבואר בתי' ומש"ה אף דגבי טבל ועלמא דהוה ג"כ קרוב לוחי' כמו דס"ל לחי' דמה דנחמסקה בזהו מין חשיב בודאי שכל אפי"כ עכ"פ הוא רעומא קתה ולכן חוקמי' אותו ע"ה עומאה משא"כ בסבין

סבין

מטעם ס"ס כמו דאין מחירי' גם בשחט מטעם ס"ס והוסף בדבריו וז"ל וחו' כתי' י"ז אמרי' בשחט בסכין ונמלא פגום אפי' בעוף ואפי' אם נגע בעלם המפרקת אטור עכ"ל. וכוונתו בנ"ט כתי' י"ז הא דכחו אפי' עוף הוא דעורו רך וזבא יש להלות יותר בעלם המפרקת ממה שנחמד דפגום בהעור אפי' לא הלי' אמנם אפי"כ אין מנחל' ראי' ללא כהש"ך אמנם לענין נראה דמהא דפלי' אפי' בעוף חו' הוא ראי' בכורה לרחומו דכרי הש"ך:

ד'הנה נסתפקי' בשחט עוף ולא שחט בשחט כלל רק הקנה לחוד ואח"כ נמלא הסכין פגום אי אכרי' גם כזה בעוף דהא חמו' כהנו ונכי שחט בסכין ונמלא פגום איכא ס"ס שחט במיעוט בתרא ושחל לא שחט כנגד הפגימה והא דאכרי' הוא כמ"ס הש"ך דספק זה דלמח לא שחט נגד הפגימה ל"ה ספק משום דדרך להוליך הסכין כבולו. ולפ"ו היכא דלא שחט בעוף רק הקנה לחודא. דזבא חלי קנה פגום הוא כשר. וכ"כ לאחר שנשחט רוב הקנה חו' לא נפסל ג"כ השחי' מט"ח במיעוט בתרא. וא"כ זבא בודאי הוה ס"ס גמור דלמח נגסו במיעוט בתרא ודלמח לא שחט נגד הפגימה דזבא אין לומר דזה ל"ה ספק כיון דדרך להוליך הסכין כבולו אדרבה דהא עד חלי קנה לא מיפסל כלל אף שחט נגד הפגימה. וגם לאחר ששחט הרוב מהקנה לא נפסל ג"כ מט"ח. וגיכא לכוסי' זבא רק דכיל לסיח דאיתו הכל שאו של"ך לשחוט שחיטה פגומה והוא לאחר החלי קנה עד שהשלים לרוב זה שחט נגד הפגימה. אמנם זבא ל"ה דרך להוליך הסכין כבולו דהא אדרבה איתו החשו ודאי נשחט כבולו דאין בו פגום ואפי' אל"ה רק חו"מ ודאי הוא בגדר ספק השקול דלמח לא שחט חומו המשוה נגד הפגום וכיון דזבא איכא ס"ס גמור י"ל דאין להטריף העוף ואף דגם במיעוט בתרא אטור ג"כ מדרבנן וא"כ י"ל דבמיעוט בתרא נפסל בודאי דבמיעוט בתרא דהוא עכ"פ יותר ממשהו דרך להוליך הסכין כבולו. רק דזה אינו דהא עכ"ל בתו' דכתבו דהוא ס"ס ספק במיעוט בתרא ושחל לא שחט נגד הפגימה ואף דמשוט בתרא אטור עכ"פ מדרבנן ע"כ דמי' חייב ס"ס דמ"ח הוה ס"ס דטובל לזרף גם הספק שחט במיעוט בתרא נגסו ומדרבנן בני בספק אחר דלמח לא שחט נגד הפגימה דמסיקא דרבנן לקולא. ולפ"ו י"ל דהא איכא ג"כ ספק דלמח בתרא השחיטה נגסו או בעלם המפרקת ועכ"פ ספק אחר הוא דמי' להחיר האיטור דרבנן:

אמנם בפשטות נראה דאפי' זבא הוסיף איכא דלא שחט בעוף רק הקנה לחודא ונמלא פגום אכרי' ג"כ מולא חלקו הפוסקי' זבא. וקל"ה יש לה"ר מסוג' דפריך הגמ' לר"מ איכא' שחט את השחט ונוגלה הנגרדה שחיטה וח"י אם קודם שחיטה נשחטה זה ה"ו משעה ואחרו כל ספק בשחיטה פסול חלי לאו לאתווי כתי'. ומי' גמ' לא לאתווי ספק שיה ספק דמי'. ולפ"ו מנולה לדין דאכרי' בשחט בסכין ונמלא פגום מניחא ד"ל באתה דכל ס' בשחיטה חלי לאתווי היכא דשחט בסכין ונמלא פגום אטור מסיקא. ולפ"ו י"ה' קשה הא דפריך גמ' לקמן בהשחט דף כ"ט לר"ז דס"ל בני עוף או ויש חו' קנה מיהיב' שחט את השחט כ"י ואלו שחיטה בגרירה לא קמי' ע"כ ומאי פריך גמ' הא י"ל כיון דהבנייהא חלי להורות בך כל ספק בשחיטה פסול דאף בשחט בסכין ונמלא פגום ושו"ס לא הוה מי' לנזקט שחט את הנגרדה ונמלא הושט שחוט דזבא ל"ה כל ספק בשחיטה פגום ונמלא פגום דהא איכא דלא שחט רק הנגרדת באתם כשר דהוא בתל' דהכשר השחי' דהיינו חומו המשוה שאו לאחר החלי קנה שחט שלא במקום הפגימה ואף אם אינו רק ספק מזהו ג"כ מטעם ס"ס ולכן ע"כ הולך לנקוט בשחט הושט דזבא אכרי' שפיר ג"כ נמלא הסכין פגום משום דזבא ל"ה ס"ס כיון דדרך להוליך הסכין כבולו. מזה מוכח דאפי' ח"ל שחט רק הקנה לחודא אטור ג"כ נמלא הסכין פגום ואדרבה נרתיב זבא קו' גמ' ואלו שחיטה בגרירה לא קמי' דלמח הא דליק' משום דאין חילוק

בסכין דנוגף הסכין ליכא חוקה ענר חוקה כדוק שפיר מעמודי' הסכין בחוקה. ובת"י הג' י"ל דכוונתה ד"ל הא לא דלא אמרי' במקוה דמעמודי' המקוה בחוקה ומניחא הארס טהור הוא לפי דאי אפטר שיהי' הארס טהור אם פסל במקוה חסרה משא"כ בני סכין דאף אם הסכין הוא פגום אפי"ה יכול להיות דבהמה הלי' בכרה ולכן הרעומא דטולד בהסכין ל"ה רעומא לגבי בהמה וכן אמרי' כזו שפיר סכין אימרת בהמה לא אהרע:

ולפ"ו י"ל הא דלא ח"י חו' נגדה התי' דחסר ואח"י. הוא כיון דבקי' התי' לא היו יודעים מזה דעלם ודאי פגום מניחא ל"ה ח"י חו' דחסר ואח"י כמ"ס דאדרבה בסכין גרע טפי כיון דהיינו דני' נעטות על הסכין גם בסוף השחי' דאיתו נפגם מהעור והוא פגום לפנינו וע"כ דהיינו דני' עליו נעטות דמי להוגלר פי המכה דהוא גרע מחסר ואח"י כמ"ס אמנם בת"י התי' משום דעלם ודאי פגום י"ל גם הטעם לחלק בין סכין למקוה ממתח חסר ואח"י אמנם חו' לא לריכי' לחילוק זה רק הטעם הוא פשוט כיון דעלם ודאי פגום ל"ה רעומא ומשו"ס לא הביאו חו' זה דחסר ואח"י: **ויש** להוסיף עוד ולומר דבלי' דעלם ודאי פגום ל"ל כלל חו' דחסר ואח"י. לפת"י ככונה התי' כיון דל"ה חסר ואח"י שפיר מעמודי' הסכין בחוקה ומניחא בהנהגה מותרת עפ"ד הרע"ב"ה קידושין. ובי' קשה לשיטת רבינו יונה הנ"ל דאוכר בסבב הניף ספק אם הוא קודם שחיטה או לאחר שחיטה כ"ל רמ"ל סרי"א ולחומרה וע"כ דס"ל דהיכא דטולד ספק ואיכא רעומא לפנינו לא אוקמי' אחוקה. והא דמקשר הבניעות הוא משום דאמרי' בהמה אהרע נביעות לא אהרעו והוא דומה להא דגדה דאף דאין להעמיד האשם בחוקה מספק דלמח הגם חו"מ מט"מ מסכרי' הבהרות מתחת חוקה האשם וכמ"ס רמ"י ס"ס דני' חוקה מתחת הרעומא הטולד בה מ"מ בטהרות שלא נמלא זבא הרעומא מטהר' ונכי מקוה דמחל הארס הוא משום דסם חסוב חרתי לרעומא כיון דהארס חלי ל"ה ג"כ חוקה עומאה. ולפ"ו מניחא שחוט בסכין ונמלא פגום איכא ספק אם הפגום נעשה קודם שחיטה או אפי"ה אם לא היה מקום להלות שהוא לאחר השחיטה כגון היכא דידעי' דעע בודאי בעלם המפרקת לר"ח דס"ל דעלם המפרקת הוא פגום יותר מהעור. דאין שפיר חלי' כמ"ס הרב"ז דגם נגסבר הניף היכא דהוא דבר לפנינו לתלות שיהי' לאחר השחיטה חלי' משא"כ בסכין פגום חלי' ויש חו' נגד בעלם המפרקת זבא לשיטת הרב"ז ודאי ל"ה לאוקמי' הסכין בחוקה כיון דטולד רעומא בו. ולכן ל"ה להקשר בהמה מתחת חוקה הסכין רק דניחא סכין אהרע בהמה לא אהרע ויכול להקשר בהמה כמו שבניעות אמנם זה אינו דהא בהמה חלי' לה חוקה איטור דמסי' רעומא כמו דאמרי' בני מקוה בשלמא לשיטת החולקי' על הרב"ז ומכרי' בנשבר הניף משום דמעמודים כזו בהמה בחוקה ניחא דיש לומר כמ"ס דמעמודי' גם הסכין בחוקה ומניחא גם בהמה מותרת. ויש להאריך עוד בני' ונלחמי' להאריך יותר דנראה לענ"ד שטע' כגון ה"ה דאמרי' זבא סכין אהרע בהמה לא אהרע. משום דבהמה הוא דמי' ממש להא דמחירי' החלב מטעם דחלב לא אהרע: **והנה** הס"ך העלה לישב דברי בהנהגה רעומא הוא משום דאיכא ס"ס ספק דלמח חומו ידע ואח"ל לא ידע דלמח העכ"פ שחט שפיר. והא דלא חמי' ס"ס בני שחט בסכין ונוגלה פגום דאיכא ג"כ ס"ס כמ"ס חו' דלמח במיעוט בתרא נגסו ודלמח לא שחט נגד הפגימה הוא דספק זה דלמח לא שחט נגד הפגימה לא הוא ספק יחיד משום דדרך להוליך הסכין כבולו משא"כ בני שחט דלא ידע דהוה ס"ס גמור משום מטעם ס"ס. אלא דא"כ יהי' קשה ל"ל להאגודה העעם משום דאזרע אהרע בהמה לא אהרע וכו' מהא דסכין הא ע"כ דינו אינו דומה להא דסכין. והע"ז דחולק ע"ד שפ"ך דאין להחיר

חילוק בין וטע לגרנרת. אבל לפמ"ש נוחא דה"ל לנקוט כיון דהוא חידוש לפנין שוחט בסכין ונמלא פגום וע"ז מ"י הגמ' משום דגרנרת עבירא לאשתמושי משא"כ נקט שחט השוט ושחט הגרנרת:

אמנם בל"ז ע"כ מוכח דגם ה"ל שחט רק הקנה לחודא אסור ג"כ דהא בכל שחיטה הו"ל שוחט הקנה קודם לנטע כמ"ש רש"י דף ל"ב ע"ב כר"ה אבל ככ"מ לא וי"ל לעולם ה"ל קנה לשחוט תחלה לפי שהוא סמוך לעור והשט כמורך למפרקו עכ"ל וזה הוא קני' הגמ' לר"ג דס"ל או וטע או קנה ואלו שחיטה בגרנרת לא קהני. דה"ל למוקט יותר שחיטה בגרנרת דהא דרך השחיטה הוא כך לפגע בקנה תחלה. וה"כ יב' קשה בכל שחיטה עוף אך אם שחט שני הס'י הקנה והשט מ"מ הוא ס"ס גמור כיון דשוחט הקנה תחלה ומיד לאחר שחיטה הקנה נכשר השחי' והמ"מ ולא מפסל אח"כ אף אם שוחט את שחט בסכין פגום ורק מדרבנן אסור וא"כ תמיד הוא ס"ס דעל א"י הורה אינא ספק דלמא לא שחט אוחו המשכו מהקנה שרד"ך להטילם לאחר חלי הקנה להכשיר השחיטה כנגד הפגימה. ודלמא בעלם נפנס. ועל דרבנן דפוסל גם בצמנט נחרא כפי דבספק אחד דלמא בעלם המפרק נפנס ואפ"ה אסרי' כל עוף ס"ס דאפי' בס"ס גמור אסרי' ג"כ ומש"ה אף דגבי עוף דאינא ס"ס גמור דהספק דלמא לא שחט עני הפגימה הוא ספק גמור אפ"ה אסור. וזוהי נוחא הא דכתבו דשוחט בסכין ונמלא פגום אסור אפי' בעוף כמבואר בש"ס ס' י"ח סעי' א' מובאר דאינא רבוחא בעוף וכ"ז מדברי רש"י בסוגי' כר"ה והל' כר"ה דחייש לעור ועל ד"י ה"י מעשה ובורה ל' רבי בעוף לאסור נראה דהרבוחא הוא בעוף וכמו ה"ק בס"ק ג' דהרבוחא הוא דבעוף דעורו כך ע"ש אמנם לפמ"ש י"ל דגבי עוף הוא חידוש גדול משום דה"י מקום לומר דוקא בנכמה אסרי' דל"מ ס"ס משום דספק זה דלמא לא שחט עני הפנס ל"מ ספק דדרך להוליך הסכין כגולו משא"כ גבי עוף דהוא ס"ס גמור כמ"ש משום דדרך שחיטה לכהות הקנה תחלה הוה ס"ס למהיר לזה כתבו רבוחא דאפי' בעוף אסור. אמנם לפ"ז ממילא מוכח דלא כסד"ך מ"ש על האגודה להחיר משום ס"ס דדוקא גבי שוחט בסכין ונמלא פגום ל"מ ס"ס כיון דלא הוה ס"ס גמור. ה"ל להוליך הסכין כגולו דהא אסרי' אפי' עוף וזוהי הוה ס"ס גמור. וע"כ מוכח דאפי' ס"ס גמור לא מהני ומש"ה בעי' שיצד בה עמיה דוקא וממילא גם בטוחא אף דהוא ס"ס גמור אסור ג"כ:

וזהו דלא מהני בלמא ס"ס דלפמ"ש גבי עוף כודאי הוא ספק ספיקא גמור. י"ל בפשיטות משום דהוה ספק ספיקא נגד חוקת איסור כיון דהוא פסול בשחיטה ובהמה כמי' בחוקת איסור עומדת. וממילא דל"ל למ"ש הש"ך דהספק שחא לא שחט נגד הפגימה ל"מ ספק גמור. רק ד"ל אף דהוא ספק גמור אסור ג"כ מחמת חוקת איסור דהא עכ"ל כן גבי עוף. וי"ל לפמ"ש המחברי' דגם ס"ס אף אם ספק אחד אינו ספק השקול ופשוט נגד הרוב אפ"ה מרפ"י ל"י לס"ס. והוא ממשע דאמרי' סמוך משטותא לפגלא אלא ספק השני דהוא ספק השקול וה"ל רובא. ואכ"מ. ועיין בסוגי' דפ"ס בש"מ. ולפי"ז ממילא אפי' אם נוחא דספק זה דלמא לא שחט נגד הפגימה לא הוה ספק השקול כיון דדרך להוליך הסכין כגולו מ"מ כיון דע"כ משחמה לה עלה יב' שחט נגד הפנס כמ"ש מ' ח"ף דרוב פעמי' מוליך הסכין כגולו ואינא נגד הספק דלא שחט נגד הפגימה רוב נגדו דודאי שחט נגד הפגימה מ"מ אמרי' סמוך משטותא ללגולא לא שחט נגד הפגימה לספק זה דלמא בעלם המפרק נפנס דהוא ספק השקול ואינא ס"ס. וע"כ הא דאסור אינו רק משום דל"מ ס"ס משום דהוא נגד חוקת א':

אמנם לפ"ז נוחא הא דס"ל לר"מ להכשיר משום דלמא בעלם המפרק נפנס כמ"ש דמוקמי' הסכין בחוקתו והל"י דננט בעלם המפרק וזו נפנס דס"ל לר"מ דעלם המפרק

עולו לפגום יותר מהשור. ואף דלחליר צו רעוחא מ"מ אמרי' שפיר סכין חיתרע בהמה לא אחרעי והוא דמי' ממש לנא דמחירי' החלב לשיטת רבינו יונה ולהרשב"א הנ"ל אף דאסרי' גוף הבהמה ולא אוקמי' אותה אחרתה כיון דנמלא בה רעוחא. מ"מ מהני החוקה להחיר החלב דלא נמלא בה רעוחא והוא דמי' לנא דריש נדה דאף דאינא רעוחא דהא היא ממש לפניו וגם אינא למימד שחא הגם הגם חוימי' וזה הוא רעוחא אפ"ה מהירי' המפרקת מנח חוקת האשה כיון דלא נולד בה רעוחא ה"כ אמרי' לר"מ דמחירי' הבהמה בחוקת חוקת הסכין ואף דנכמה דהרש גבי מקוה. מ"מ ע"ז י"ל שפיר דהא בלמא אינא בבהמה ס"ס דלמא בעלם המפרק נפנס ושחא לא שחט עד הפגימה רק דוח ל"מ ס"ס כיון דהוא נגד חוקת איסור. ממילא מו' ל"מ רעוחא דהיי דהס"ס ל"מ נגד ח"א מ"מ עכ"פ ה"כ אמרי' שחט אף ה"ה חוקה שלא יב' ידון כודאי איסור דמי' הס"ס לא מיתשב רק ס' א' כמ"ש הש"ך בב"י ק"י ס"ק כ"ח בכללי' ס"ס דהיבא דאינא ס"ס בלא הספק הראשון ודאי רשבי דלא יב' י"ה אלא גופו של איסור הא הו"מ ג"כ בס"ס ע"ש. וכיון דע"ז ה"כ ס"ס שוב לא הוה ח"א על הבהמה ומוכח כאלו ה"י ס' השקול אמרי' שפיר להכשיר הבהמה מחמת חוקת הסכין ואף דבהסכין ל"מ חוקה כיון דחיתרע אפ"ה אמרי' סכין אחרע בהמה ל"א כיון דלינא בבהמה ח"א מנח הס"ס הוא דמי' ממש לחלב מבהמה שנמאלח טרפה דמחירי' אותה מחמת הבהמה איחרע החלב לא איחרע ה"ה כוה. ול"ק למח נפחה ח"ה האדם גבי מקוה אף דש"ך ג"כ מקוה אחרע אדם לא אחרע. דההם כיון דהאדם אה ל"י חוקת טימאה חשיב רעוחא משא"כ כוה דע"ז ה"כ חוקה נמאלך דלינא ולכן מחירי' שפיר מעטע זה דאמרי' סכין אחרע בהמה לא איחרע:

ומעשה לפ"ז יב' קשה הא דנקטי' להלכה דלא כר"מ הוכח לא שיבד בה עלמות ואמלי' והא שוחט בסכין ונמלא פגום לא גרע עכ"פ ממקוה שנמדר ונמלא חסד דש"ך גבי חסר ואמאי חסר ואמאי ואפ"ה הא דמחירי' האדם הוא גבי מחמת חוקת אחרע הרחי' לרעוחא פיו דהאדם לא י"ה חוקה עומאה ונמלא חסד האדם לא הי"ל רעוחא היינו מטיב' את האדם ג"כ מחמת חוקת המקוה וכמו דמסביר' את הא' גבי נדה אף דהיא עומאה לפניו וי"ל דלמא הגם הגם מו' אפ"ה כיון דהטהרות לא איחרע מטעמי' אותה חוקת חוקת האשה. כ"כ נוחא בטוחא בסכין ונמלא פגום כיון דמנח לינא רעוחא בבהמה דל"ל ח"א מחמת חוקת וימאה הסכין אחרע הבהמה לא אחרע:

אמנם הדבר נכון דהא כבר כתבתי דגבי סכין גרע ממקוה שנמדר ונמלא חסר. תרד דהא הסכין נמלא פגום לפניו וידע' צבירור דהיינו דנין עליו בטעוה דהא לתד השחי' צרע זו שדקת' אוחו ודאי לא נפנס דהא עכ"פ אינו עוסק בשום חמיכה לחלום דהסכין נפנס ע"ז. והוא ממש כהגולד פי המכה ולא מבעי' לשיטת האוסרים החלב בסיגל פי המכה אף דתחלב לא נמלא רעוחא יב' דהויגל פי המכה כיון דידע' צבירור דהיינו דנין עליה בטעוה גרע. וזוהי וזה גבי מקוה ולכן אסרי' החלב אף דלא נמלא בה רעוחא. וממילא גם גבי סכין נאסר הבהמה אף אם לא נחשב רעוחא לגביה. ואפי' להמחירי' החלב גם כהגולד פי המכה מ"מ כוה ודאי יש לאסור דהא עיקר חוקת הסכין הוא רק משום דדנין דאשיר שחוקך בסכין קודם שפגע בסימנים לא יב' פוגמי' את הסכין ולכן איה ל"י חוקה. וממילא אמרי' דנמלא פגום ורחינו דהסכין עולו לפניו מהשור ובעשותו החלטנו דלא יב' הסכין נפנס מהשור. וזהו תגלה נפשו דלא יב' להסכין חוקת מהחלב דמי' בחמיכה השור יב' ממזקת בדוק שלו וזוהי אסור לכ"ע ולפמ"ש דא"י לזה למה דאסרי' המפרקת אף דלא נמלא בה רעוחא וממילא נאסר הבהמה אף אם ל"מ רעוחא בבהמה. ר"י דנכחתי טעמא דר"מ הוא דס"ל לר"מ דעלם המפרק עליל לפניו וזוהי

דליכא חרתי לרעושה שפיר לא אסריי שחי' למפרע ואמריי' שפיר ארס חרעט כהנה לא אהרעה כיון דליכא חוקא איסור' כבהמה מחמה בסי"ס :

ואפ"י אם נישא דלא כהש"ך בזה שכתב בסי"ק דלפי' אם נישא דלא אמרינן ס"ס נגד חוקא איסור מ"מ ג' ספיקות מהני דלא יהי' אלא נישא של איסור ע"כ וזה יש לדמות דהא משני עממי' י"ל דלא אמרי' ס"ס נגד חוקא כאשר האריך בזה הפני יהושע בק"א לפיכוח ספק חרז' חי אמרינן דס"ס מהני כמו רוב משום דבסי"ס כיון דליכא שני לרדים ממילא איכא רוב . ממילא נהי' דס"ס מהני מה"מ נגד החוקא כמו רוב דקיי"ל רובא וחוקא רובא עדיף . כ"כ אמרינן בסי"ס דהוא כמו רוב עדיף ג"כ מחוקא . מ"מ יש לומר מדרבנן עכ"פ לא מהני ס"ס נגד חוקא . דהא גם ברוב נגד החוקא אמרי' סמוך מעושה לחוקא והוא פלגא ופלגא ואיסור מדרבנן כ"כ גם בסי"ס י"ל סמוך מעושה לחוקא וה"ל שלגא ופלגא ואיסור מדרבנן . א"ל דתשעט זה ל"מ ס"ס נגד חוקא ממילא הניכון כדברי הש"ך דשלשה ספיקות מהני דהא בפני ספיקות הראשונים תו ליכא רק ספק איסור דהא אמרינן סמוך מעושה לחוקא וה"ל פלגא ופלגא וליכא רק ספק איסור . וממילא היכא דליכא עוד ספק אחד ומ"מ . יש להאריך ולומר הכא דליכא עוד ספק אחד כיון דבדבר ה"ל רוב הי"ל כדרי רובא בזה אמרינן דהוי"ל כמעושה דמעושה ותו לא אמרינן סמוך מעושה לחוקא ואכ"מ מ"מ זה ברור דלעטס דל"מ ס"ס נגד חוקא משום סמוך מעושה לחוקא לא הוה רק ספק איסור :

(ח) דהנה בלחמא איכא עוד טעם אחד דלא אמרינן ס"ס נגד חוקא . והוא דכמו דקיי"ל בפ"ט ברה"י דל"מ ס"ס לעבר ורוב מהני . וע"כ דהוא מט"ו ואף דרוב מהני וס"ס הוא כמו רוב הוא רק היכא דנקט' כל ספק בפ"ט לספקא בזה אמרי' שפיר היכא דליכא שני ספיקות מלערפ"י וה"ל כמו רוב . הא"ס בפ"ט ברה"י דגו"כ דהוא כודאי' חי וכל ספק בפ"ט הוא ודאי' חי' תו ל"ל דמלערפ"י השני בספיקות וה"ל רוב אהרבה הו' בזה הוי"ל ודאי' חי' כיון דכל ספק בפ"ט הוא ודאי' חי' ומ"מ כל ספיקות שאמא יכול להרבות כדרי' קיי"ל דהס עמלוח והוא טעמ' חי' כיון דכל ספק בפ"ט הוא כודאי' חי' וטעמ' זה ס"ל דהוא נ"כ ס"ס נגד חוקא אף מה"מ כיון דזה נ"כ הוא מנו"כ להעמיד דבר ע"מ . וככל ספק אנו דנין כודאי' מחמת החוקא . ובספק חי' היכא דליכא חוקא חי' ל"ה ספק חי' רק הוא כודאי' חי' מחמת החוקא . ומעטס זה ס"ל דל"מ ג"כ ס"ס נגד חוקא כיון דכל ספק בפ"ט הוא כודאי' חי' ממת החוקא כיון דכל ספק בפ"ט כיון דליכא חרי' לרדים מחמת השני ספיקות דהא ליכא ספק חי' כלל רק כל ספק בפ"ט הוא כודאי' חי' כ"י ה"ן לומר לדמות את החוקא כיון דאם מלערפ"י השני ספיקות ניהו וה"ל ריבא ואז ממילא לא מהני חוקא דהא ר"מ ריבא עדיף וא"כ ממילא מהני ס"ס נגד חוקא . דאם נישא כן גם בסי"ס ברה"י יהי' מהני ס"ס דלש"ל כיון דכל ספק בפ"ט הוא כודאי' חי' ולא מהני ס"ס דהא כיון דאם נלעקף השני ספיקות יהי' רוב ולא יהי' שוב ככלל ספק שומאס כיון דליכא רוב ומהני כמו רוב וע"כ דמ"מ כיון דכל ספק בפ"ט הוא ודאי' חי' לא מלערפ"י יחד כ"ה דאמרינן כן בסי"ס נגד חוקא :

ודעת הסבורי' דאמרי' ס"ס נגד חוקא י"ל דס"ל לחלק בין ס"ט ברה"י דהסו' חטעס ודאי' יבין דחוקא דרוקא בפ"ט ברה"י דזהו הוא הורחא ודאי' דק' גורא הור' שפאס הי' ספק לפניו אם נשחא ח"ל והוא ברה"י אפי' אם בלחמא לא נשחא אפי"ה הוא טחא ודאי' כיון דיכול להיות דנשחא ואז אפי' ח"ל נשחא הוא ג"כ שחא ודאי' מה"כ בחוקא אף אם נדס בזה גורא חורב לילך אחר החוקא ולא יהי' ניוון כ"כ איסור רק כודאי' איסור' אע"כ לא הוה כודאי' מחמת . יע"כ לחלק בכך בדברי' מו' ריש גנה ברה"י והי"ל כ"י אחר דמוקי מלחא לחוקא כיון ס' נגד ספק לא נגד ייינו פקדי' כדברי' אבל ברה"י לא . מוקמי' לחוקא ויהא שומאס

מפסוד ולכן חלי' דננט בעלם המפרקת ומתנו נפסד ולא היינו דנין בעשות כלל דבאחמ הסכין הינו עול לפגום מן העור . ולפי' ממילא לדין דלא קיי"ל כר"מ בלא שיבר בה עלמות והוא מטעם דאין ס"ל בזה כר"ה דעלם המפרקת אינו עול לפגום ויחר מן העור . ולכן אפי' אם ידע' צבירור ודאי' נגד בעלם המפרקת אפי"ה הוא בשק השקול כמו דהסכין בעש בעלם המפרקת כמו כן יוכל להיות דג"כ דהי' נפסד מהעור . ולפי' ממילא היכא דנחמא הסכין פגום אפי' אם כודאי' נגד בעלם המפרקת אפי"ה ע"כ מוכרח דהיינו דנין על הסכין בעשות מה דהחלטנו דלא יהי' נפסד מהעור . דא"כ ל"ה נפסד גם בעלם המפרקת וכיון שכן ממילא חוקא הסכין כמח' דליחא דמי ונרט מחקוס דה"ל עכ"פ מחמלה חוקא דהיהה כשרה אבל הכא הסכין לא הי' לו חוקא למפרע . וגם בע"כ בשק היינו דנין על הסכין דהוא כשר ולכן אסרי' בהמה אף אם לא נחמא בזה רעושה כיון דהס"ס לא מהני מחמת חוקא איסור דבהמה וחוקא הסכין כמח' דליחא דמי ונשאר בהמה אפורה מחמת ספק :

וגיהא בזה הא דקיי"ל דהיכא דליה ברק הסכין לאה"ס ונחמד ואח"כ נחמא הסכין והוא פגום שחיטתו כשרה דהוי"ל וי"ל בריהו זה שמלחא פגום איבר שיבר בה עלמות ולאו אדעהי' דלוקי הסכין החוקתו והוא דין המבואר בש"ע בכ"י י"ה סעי' י"ג ע"ש ובש"ך ס"ק כ"ב דלכאורה הדבר קשה לבנין אמאי נסמך ע"ז לתלות דלימ' שיבר בה עלמות . אבל לפי"ס הדבר כיון מפור כמו דאמרי' לר"מ דכ"ל דעלם המפרקת פגום כמו שיבר בה עלמות לדין ולכן אפי' אם לא נגד בעלם המפרקת אפי"ה דנעט ובו נפסד . והטעם הוא כיון דהסכין הי' בחוקא ברוב רק כיון דנחמא פגום לא נוכל לדון ע"מ הסכין כיון דבע"כ היינו דנין עליו בעשות כיון דהסכין עול לפגום מהעור . וממילא דיכול להיות דלא הי' לו חוקא להסכין כלל והחמלה החלטת בעשות דלא יהי' נפסד מהעור רק כיון ונוכל לתלות דנפסד בעלם המפרקת ואז לא היינו דנין בעשות או דנין ע"פ חוקא הסכין ממילא לדין דהא ל"ה קיי"ל כר"מ הוא רק דס"ל דעלם המפרקת אינו פגום יותר מהעור ולכן היכא דליה בהמה בהכשר נלמד הסכין חלי' שפיר דלחא - שיבר בו עלמות ממש ומה נפסד כיון דיכול להיות דלא היינו דני' בעשות על הסכין דהינו עול לפגום מהעור ורק דשיבר בו עלמות ממש וכיון דיש מקום לומר דמהחלה היינו דנין בעשות שפיר דנין ע"פ החוקא שחוקתו מחמלה דאין הסכין עול לפגום מהעור דבהמה הוא כן והא דנפסד חלי' דהי' משבר בו עלמות כמו דמלינן לר"מ דלחא עש בעלם המפרקת ומעמידין הסכין בחוקא ואף דהיה ב' רעושה מ"מ משהרי' בהמה מעטמא דסכין אהרע בהמה לא אהרע וכנ"ל :

ורפ"ז ממילא מיושב' דברי' האגודה והרמ"א דהיכא דלא נעל קבלס בזה אסרי' למפרע אה שחיטתו . ולא אמרינן בזה כיון דרוב מלווין ח"ס מומחין הם נישא דלח"כ יאל מברוב כמ"ס כיון דע"כ היינו דנין עליו בעשות החוקא כמח' דליחא ויכול להיות דבהחלה היינו דנין עליו בעשות ומ"מ לא הי' מומחה . וממילא בהמה אפורה ואף דליכא ס"ס דלחמא הוה ידע מחמלה ודלחמא שחט שפיר הא ס"ס לא מהני כיון דבהמה היה לה חוקא איסור . משא"כ היכא דנעל קבלס אז היה לו חוקא דמהחלה הי' ידע ולכן אף דנחמא עשוי שחיטו יודע . אפי"ה לא אסרי' שחי' למפרע דאמרינן א"כ אהרע בהמה לא אימרט דכיון דליכא בהמה ס"ס דלחמא הוה ידע ודלחמא שחט שפיר ואף דהס"ס לא מהני נגד חוקא איסור . מ"מ גם חוקא איסור אינו רק ספק השקול ואמרינן שפיר ארס אפי"ה כהנה לא אימרטע וסוב לא קשה קושי' הפ"ז דלפי' אם נישא דזה הוא כמו גבי מקום מהם שד"ך ג"כ חסר ואח"כ אפי"ה מוכר נ"כ שחי' דהא גם גבי מקום אפי"ה חרתי לרעושה מחמת חוקא שומאס דאדס היינו שפיר' אם הארס מחמת חוקא חוקא ומש"ס גבי שומאס

טומאה ודאי דליפ' מטובה ודוקא ספק נגע ספק לא נגע הוא ודאי עומא אכל עמא סנעג כחמד מן הכבו' והי' באיזה מה' נגע הוא עיניה עמא' מפסק ואין עיניה עמאים בודאי דלא גמרי' מטובה אלא דבר שיכול להיות והכא האחד טהור בודאי . וכן משמע ברש"י שני נזירים וכו' והא דפריך הגמ' וכו' וכן נבי שני עבלי' כפי' דפסחי' מטהרי' עיניה בבואו לישאל זמא'ו אפי' שבודאי נעמא האחד ההם לא מטובה גמרי' אלא דמוקמי' כ"א בחוקת עברה וכו' עכ"ל וקשה כמו דאמרי' בספק טומאה דלא גמרי' אלא דבר שיכול להיות אמאי לא נימא כן נס נבי חוקה דלא אולי' בחר חוקה אלא בדבר שיכול להיות . ולי' כמ"ש הש"ש בש"ו פ"ב דדוקא בס"ט ברה"י

הוא הורחא ודאי דהוא טמא או ברה"י דהוא הורחא ודאי או לא וכול לגמור אלא בדבר שיכול להיות דהוא טמא ודאי זה טהור ודאי . משא"כ היכא דאחד מהם הוא ודאי טמא ואחד מהם הוא ודאי טהור . בזה לא נוכל לעמא ברה"י ולא לעמא ברה"י מטעם ספק טומאה כיון דזה הוא הורחא ודאי ועשין ודאי שלא כדון משה"כ לשינוי חוקה הו' דאולי' בחר חוקה אינו הורחא ודאי אלא דמכסיקא חין אטו מולאין אורחא מחוקמו הראשונה ולכן אף בחוקה דהוא עקר ודאי טושי' שלא כדון אפי' חוקמו' לחוקה . דהא לא מוקמי' אותו בחוקמו מטעם ודאי רק אמרי' דהוא ספק ורק מגוה"כ הוא להעמיד אותו בחוקמו עיי"ש . ויש להוסיף בה דמחלקי' בין חוקה לספק טומאה דמחיל' לחלק בזה נימא כמו גבי חוקה אינו הורחא ודאי ורק מגוה"כ הוא להעמיד דבר בחוקה . דלמא בטובה אינו הורחא ודאי רק הוא מגוה"כ . וי"ל דחילוק זה מוכרח מהא דממא"י בס"ט ברה"י אף היכא דאיכא חוקה טהרה . וי"ל בשלמא א"א דחוקה לא הוה הורחא ודאי וספק טומאה דממא"י הוא הורחא ודאי או הסבדא נכונה כיון דלא נוכל לדון ע"פ החוקה בתורת בירור דהוא טהור ודאי רק דהוא טהור מספק ולכן מולאין אדם מחוקמו שיהי' טמא ודאי בתורת בירור . משא"כ איך דבחוקה הוא הורחא ודאי דהוא טהור בתורת בירור מה"מ נו"א איתו מחמת ספק טומאה דהא אינו נגדר ספק טומאה דהוא ודאי טהור מחמת החוקה . ויורה י"ל לפי"ש חו' ריש גדה ע"כ בטובה ליכא חוקה עברה כלל וע"כ הא דגמרי' בטובה לעמא בס' טומאה ברה"י אף היכא דאיכא חוקה טהרה מגיל' זה דלמא דוקא היכא דליכא חוקה כלל . ועל"ל דפשיטות אמרי' כן הסבדא כיון דגם בחוקה ה"ל ספק טומאה וכיון דהוה כ"ט מחילא כ"ט ודאי טמא כמש"ל ולפי"א א"כ נימא דגבי חוקה הוא הורחא ודאי הקו' כמ"ל מגיל' לטמא ברה"י היכא דהוא חוקה עברה כיון דבזה דני' להורחא ודאי דהוא טהור ע"כ מוכח דגבי חוקה לא הוה הורחא ודאי רק דמסיקא חין אטו מולאין אותו מחוקמו הראשונה :

וכן יש להוסיף מהא דבבב הרשב"א קידושין ס"ו וכו' בה"ר' בסוגי' דבבבב על קו' הגמ' בסוגי' דהרי ודאי בבה דפריך הגמ' מנדי הוי"ה ניהו הבא עלי' באשם הלוי קלי וחי' גמ' כניסא לאהרן משה"י ואומר' כדי לי והמהו הא עדין יהי' קש' למד' דהוה ודאי ודאי מחוקמו' אמאי לא נו"א כיון דכס' בהש"ת . וחי' דלא אמרי' בחי"ת לאוקמי' לחוקה להוליא אשה מצעלה בשעתה כדי ועי"ש בסוגי' בפני יהושע וע"כ דיוכל לומר כרי לי נגד החוקה . וא"כ קשה בטובה דרש"י ונעמאה ונעמאה כשם דלחורבא לפני' כך חסורה לבועל ואמאי נימא כיון דהכא הוא עיניה לומר בני דלא נעמאה לא כפי' חוקה אף דרבי' ע"ל מחמת החוקה לודאי חי' ואיני' נגדר ספק אפי' יכולי' לומר בני כ"כ נימא נס בס' טומאה אף דרבי' ודאי חי' מ"מ אמרי' לומר בני לי אפי' מוכח דהא הוא החילוק והנהי' כ"ט ברה"י אמרי' בחו' ודאי דהוא טמא ודאי ואפי' א"כ בזה"ל לא נעמאה אפי' כיון דהוא עכ"ס ס"ס גוה"כ דהוא ודאי טמא . וי"ל לל' דאמרו בני לי שלא נעמאו הא אפי' א"כ הוא אמת כדברי' שלא נעמאו אפי' הוא

טומאה בודאי דכיון דהספק הוא לירדן אם נעמא א"ל גוה"כ הוא דאפי' א"ל נעמאה הוא ג"כ טומאה בחבורה ודאי מחא"כ גבי חוקה אף דמפחדי' כל דבר ע"מ ומייב עלי' טמאה כמו על ודאי חי' מ"מ אפי"כ ליח בירור גמור ורק דרך גזרה מורה . דכל זמן שלא ידעי' בבירור דהדבר יאל מחוקמו אף דהוא ספק דילמא יאל אפי"ה מוקמי' ע"מ וכיון דחוקה מטעם בירור טענין יכול לומר שפיר בני לי משום דחוקה לא אורח בירור כל כך כמו דאמרי' בספק טומאה ברה"י שהוא כמו ודאי :

ואבאר עוד הדבר עם מליצה טעם יש לחלק בין ספק ברה"י רמא' ודאי לבין הא דממא"י מטעם חוקה אף דהוא ג"כ טומאה ודאי אפי"ה יש לחלק בין זה לזה . בהקדמ' דרבי חיי ריש גדה כמ"ש דממאה למפרע לא גמרי' מטובה . והדבר נריך טעם . אמנם הדבר נכון ע"פ"ד החו' סוטה דכ"ח ע"א ב"ה אינו דין טעשה בן לרשע כדאי דמקשו אמאי לא פרכי' מה לטובה שכן רגלים לרשע שכן קינא לה ובמחנה כדפריך לעיל ברפ"ק דף ב' י"א לומר דלעיל איירי בטומאה ובחר קינאי ובמחנה דמיימא ע"א הם ודאי איכא רגלים לרשע אכל הכא ילפי' מחמירה דבחר קינאי גרידא וכו' דקינאי ל"מ רגלים לרשע . דהא ברש"י דהא גרה דמיימא הם מקמי שנמדד ונמא חסר כל טהרות שנעשו ע"ג בין ברה"י ובין ברה"י עמא"י רש"א ברה"י טהור ברה"י מולין ופשיס לא למדוה אלא מטובה רבנן סברי מה סוטה מה סוטה ספק ועשאו בודאי וכו' ופריך חי מטובה מה סוטה עמא ודאי חי' ע"א ודאי הכי השתא הם רגלים לרשע וכו' וי"ל דמחירה הם קינאי בטובה הוי כספק נגע שכן טהרי בלא קינאי לא הי' שום ספק בחמירה גרידא דלא נחשו על העבירות שלכן קינאי גורם הספק והכי פ"י במ"ש גדה הם גבי סוטה וספק שכן הרי רמא' דהיינו השק"ל ופועל קמן א"ל פסחיות והאש"ה אכל גבי מקוה קודם עבילה לא רמינו שום רמא' דאיכא לספוקי על ידו ולעיל ספק קודם העדלת פתי' לא הי' שום רמא' עכ"ל החו' מוזבא בדברי חו' החילוק בין טומאה למפרע לבין טומאה להבא דדוקא בטומאה להבא כיון בטובה או במתא שכן דאיכא רמא' לפני' והרבנן ספקו הוא אם נעמא א"כ לא בזה אמרי' שפיר אף דהוא רק ספק טומאה אפי"ה הוא עמא ודאי ממה נזכ"ר בס"ט ברה"י יהי' עמא ודאי כיון דאיכא רמא' דאיכא לספוקי גזרה טהרה שיהי' יודין בודאי טמא ואפי' א"כ בזה"ל לא נעמא אפי"ה המקוה עמא ודאי מחמת הרמא' דכן גזרה טהרה בס"ט ברה"י יהי' עמא ואפי' א"כ בזה"ל לא נעמא אפי"ה עכ"פ יהי' ספק טומאה היא עמא בודאי אמנם היא נימא היכא דאיכא רמא' לפני' בזה ע"ל דאפי' א"כ לא נעמא אפי"ה הוא ודאי עמא מחמת הרמא' מחא"כ בטומאה למפרע כיון גבי מקוה שנמדד ונמא חסר . דבזה בשעה שנעשו הטהרות ונעמא חי' שובל עמא בחמקה או לא חי' שום רמא' לפני' ולא הי' לעט שם ספק לאספקא ליה' עמא ומטעם הניח דהא כ"כ ללאו מלינו רמא' בחוקה לא הוה שום ס' כלל דלמא נחמד המקוה דמוקמי' המקוה עמא ודאי לא נחמד . רק דלמ"כ כשנאמא המקוה חסירה או יש להספק דלמא מחמלה הי' המקוה ג"כ חסירה . אמנם בזה הו' ליל דיהי' עמא ודאי מחמת ס"ט ברה"י ועכ"ל דאפי' א"כ חסרה בשעה שצבל שם אפי"ה הוא ג"כ עמא ודאי ממה ספק טומאה הא זה ליכא דאש' ל"ה המקוה חסר או ל"ה בכלל כ"ט כלל דהא לי' שום רמא' שיהי' נחשב זה לספק וא"כ א"כ המקוה חסרה או ודאי לא נעמא . ולכן לא נעמא להש"ת מחמת ס"ט ברה"י שיהי' ודאי עמא . דהא בזה א"כ המקוה או חסרה לא הי' בשעה שצבל שם בכלל ספק כלל עמא ודאי . ואכן ברה"י לא הוה רק ספק עמא . אמנם ברה"י הוא ודאי טהור לר"מ משום דבזה אמרי' שפיר דאפי' א"כ המקוה פוסק או חסרה אפי"ה כיון דזה הי' ספק לנו דלא הי' ידועם או הוה ע"ד טהור . ולרצון עמא בודאי בכל ענין מחמת תרתי לרמא' והא

והוא מטעם דהמקור הוא חסד לפנינו והאדם אינו לוי חוקק עומאח והוא עמא ודאי מתחת החוקק :

והנה לכאורה יהי מקום לומר דגם בחוקק אמרי' דהוא גרי מנהיב' לבעמיד דבר בחוקקו והוא חמס כמו בספק עומאה דק גורה תורה בכל רעיוהא שיהי' לפנינו ושיהיי' דבר בספק אם יא' הדבר מחוקקו אם לא גורה התורה דידון כאלו לא יא' הדבר מחוקקו . ולכן לא הוה בספק כלל דהא אפי' אם בלחמ' יא' הדבר מחוקקו אפי' כיון דהוא ספק ויכול להיות דלא יא' מחוקקו לכן אמרש תורה בכל ספק ידון כמו החוקק ולכן אפי' אם בלחמ' יא' הדבר מחוקקו אפי' הוא בחורט ודאי כמו החוקק אלא דאי' הוה מקום לומר דגם בחוקק אמרי' דלא ידענו חוקק למפרע כמו כהא דהקוב שמדד ונחמא חסד דמתחילי' למפרע מתחת חוקק עומאה דארס . והא בזה ליל גיב דהוא עמא בודאי מנה חוקק דכיון דהדבר הוא בספק הוא כודאי עמא מנהיב' דהא בשעה שטבל בו הדגס אם בלחמו טעה לא הימח החוקק חסרה הא לא הי' שום ספק בדבר להסתפק אם הוה עיור או עמא ובודאי הוה טיור . ובה ליל דכיון דלויכא רעוהא לפנינו אנו מעמיד' אוהו בחוקקו מנהיב' ואפי' אם בלחמ' הוא טיור אפי' כיון דלויכא רעוהא שגאר עמא דהא אם הוא עיור או לא הי' שום רעוהא והדבר ברור דדאי יא' מחוקקו ואפי' אמרי' בזה דלוקמי' אוהו מחוקקו . ועגליל משום דבחוקק לאו מטעם ודאי מעמאי' אוהו דבלחמ' אם הוה טיור והמקור לא הי' או חסרה ע"כ הוה טיור רק כיון דעבדינו נוכל הספק משיקאין אין אנו מוילין אוהו מחוקקו ולכן מהני חוקק גם על למפרע . והחילוק הוא היכא דהוה מעמאי' מטעם ספק עומאה ברה"י לבין שאלו מעמאי' מטעם חוקק דהא ספק מעמאי' בס"ס ברה"י עכ"ל אנו לומר דנעמא בלחמ' בשעה שטול הספק ומחמת הספק נעשה ודאי עמא . אמנם בחוקק אפי' אם או לא הי' עמא אפי' מעמאין אוהו עמא דדאי' עליו שלא להוילאו מחוקקו הרעוהא בשקיה' :

ובזה נבין החילוק מ"ס הי' הגל בריתו עומאה שטרק ביניהם דהוה טיור ודאי זה אינו מטעם ס"ט ברה"י

כיון דלא דני' מטעם רק דבר שיכול להיות וההא א"א שיהי' נעמאו שניהם . רק הטעם דמטהרין שניה' הוא מטעם חוקק . והחילוק הוא דהא אנו מטהרין מתחת ס"ט ברה"י . עכ"ל אנו לומר דבשעה שטול הס"ט כיון דהיי' ברה"י הוה טיור ודאי מנהיב' ואפי' אם נעמא אפי' הוא טיור ודאי דק גורה תורה אם הוא ספק אם נעמא אם לא דהיי' אם בלחמ' יהי' נעמא אפי' יהי' טיור בס"ט ברה"י וע"ל הוה לומר שפיר דזה אינו רק בדבר שיכול להיות . משאי' ברה"י עומאה שטרק ביניהם . אם ימאח דמטהרין אותם מתחת ס"ט ברה"י ע"כ כהי' גריבין לומר ולדון על אוהו טעה שהי' השמאה חוקק ביניהם ולומר כיון דהוה הי' ספק הוה נעמא מנהיב' וזה הוא בודאי שקר דהא אי' בודאי אפי' מהס נעמא ויהאך אפשר לומר דשניהם טיורי' מנהיב' הא אחד מהם בודאי נעמא ולכן כ"א בש"ט הוה בס' עומאה . רק כשאלו אפי' לשאלו או מטהרין שניהם ודנין על כ"א בש"ט לטהר אוהו מחמת חוקק טברה שלו דבזה לא גריבין' אנו לדון על טעה שטול הספק רק אם הוא כעת טיור' או עמא ובה מעמאי' אוהו מחמת חוקקו ודנין על כ"א בש"ט לטהר כל אחד מחמת החוקק . ולכן כל א' הוא טיור בודאי מחמת החוקק ולא מחמת ס"ט ברה"י :

רק דלפניו יהי' ק' הא דכ' חוס' דבעומאה שטרק ביניהם לא נוכל לומר דהם עמאי' גם ברה"י מטעם ס"ט ברה"י כיון דהוה דבר שא"א להיות ולכן כ"א הוה רק ס"ט . והביאור בדברי ח' הוה גיב מטעם שכתביו כיון דהא דהוה עמא ודאי בס"ט ברה"י הוא מחמת הספק והרעוהא הגולד בו הוא עמא ודאי ואפי' אם בלחמ' לא נעמא אפי' כיון דהוה ספק דלמא נעמא גורה תורה עליו שיהי' בודאי עמא כאלו נעמא . ולכן בלתינו עומאה שטרק ביניהם בזה ליל שיהיו שניהם עמאי'

בודאי דהא דבר זה א"א להיות ודואי אחד מהם הוא טיור ולכן שניהם עמאי' מספק אלא דזה קשה אמאי' לא יהי' שניהם טיורי' מחמת החוקק כמו בס"ט ברה"י וזה הוא קו' משום' בראי' דגדה וט' במורש"א ומור"א כסו' דמילין ומ"ש האור"ח דבש"ט ברה"י כהי' דלא נוכל לפתאומה בודאי ס"ט כיון דזה א"א להיות מ"מ הוא עמא מספק דזה יוכל להיות . ובש"ט ש"א ש"ז הוסיף דזה גמרי' ע"כ מספק עומאה דלא אוליין ביה חוקק בס"ט ולכן הם עכ"פ ספק עמא ע"כ . אמנם לענין זה אינו דאי' יהי' קשה גם בעומאה דלמפרע דלא עמאי' גם בס"ט ברה"י ובטעם כמ"ס ח' סוטה הג"ל דזה לא נוכל לומר מטעם כיון דלא הי' או רעוהא וז"ל דהוה עמא מחמת הרעוהא . וע"ז זה יהי' קשה בעומאה דלמפרע אמאי' יהי' טיור בס"ט ברה"י מחמת החוקק ימאח גיב דהוה עכ"פ ס"ט משום דזה גמרי' עכ"פ מטעם דלא אוליין גם בזה כמר חוקק ומחילא הוא ס"ט :

א"א שדבר נטון הא דמעמיד' בעומאה למפרע על החוקק ולא אמרי' דעכ"פ ילף זה מספק עומאה דלא נעמיד ע"כ דיל' כיון דעיקר הטעם דלון אנו מעמיד' ע"כ בס"ט ברה"י הוא רק כיון דספק עומא הוא עמא ודאי ומטעם הג"ל דהיי' אם בלחמ' לא נעמא אפי' כיון דלויכא רעוהא לפנינו והדבר הוא בספק גורה תורה אפי' אי' לא נעמא אפי' יהי' עמא ודאי מחילא לש"ל דלוקמי' אחוקק וימאח דלא נעמא דהא אפי' אם בלחמ' לא נעמא אפי' הוה עמא דהי' . וגם בזה ל"ס הטעם דמעמיד' הדבר בחוקקו משום דמשיקאין אין אנו מוילין מחוקקו הראשונה דהא עבדינו אנו מוילאי' בחורט ודאי וכנ"ל . ומעמא הא מינה סיבא דהוה ודאי עמא בזה מלד הסברא אין אנו מעמיד' דבר בחוקקו . משאי' אם הוא רק ספק עמא בזה מה"ס לא נעמיד דבר בחוקקו . דלש"כ כי היכא אין מעמיד' ע"כ היכא דהוה ודאי עמא כ"כ אמרי' בס"ט כיון דיש טעם ובכרא לחלק ביניהם . ולכן בעומאה דלמפרע דלא הוה רק ס"ט שפיר מעמיד' דבר בחוקקו . וא"כ מחילא הקו בראייתו עומאה שטרק ביניהם כמ"ס כיון דהוה רק ספק עומאה שפיר נעמיד אותם בחוקקם ויהי' ודאי טיור מנה חוקקו :

א"א דיל' ח' אחד על קו' הג"ל והוה דהא דמעמיד' שניהם בשני שבילי' וברחמי' עומאה שטרק ביניהם מחמת חוקק עברה שלכס אף דגרי' חוקק עברה שלו אלא חוקק עברה של חבירו והאך נוכל לומר דודאי לא ירק שפומאה עליו רק על חבירו מחמת חוקק עברה שלו הא גם לחבירו הי' ל' חוקק עברה . רק הדבר הוא דבשעה שאלו דני' על כל אחד אנו דני' רק עליו לבדו ונא על חבירו . ומטהרין כל אחד מחמת חוקק עברה שלו ולא דני' כלל על חבירו . אמנם הא מינה בראייתו עומאה שטרק ביניהם ברה"י דבזה נוכל לדון על כ"א בש"ט והוה דהוה בספק אם נעמא מעמאי' איתו מחמת חוקק עברה שלו ואף דהא לא דני' על חבירו ל"ע על חוקק עברה כלל רק מעמאי' אוהו מחמת ס"ט ברה"י מ"מ הא עכ"פ נוכל לטהר מחמת חוקק עברה גיב משאי' ברה"י בזה אם לא ידון רק עליו והוה אם לא בא לשאלו על חבירו רק דיכא לשאלו דהוה מאופק אי' ירק עומאה עליו ברה"י א"ל או נעמא אוהו מחמת ס"ט ברה"י . דמשיקו עמא דהוה וע"כ דהולך לברר ספיקו ולשאלו גם על חבירו . והוה הי' כי עומאה טרק בין שניהם ואחד מהם נעמא בודאי ואחד מהם ודאי לא נעמא דבזה לא נעמאו או שניהם מחמת ס"ט ברה"י כיון דהוה דבר שא"א להיות וזה בא לשאלו אם הוא טיור עכ"פ נעמא חוקק עברה וזו עכ"פ נעמאין לדון גם על חבירו כיון דעיקר הספק אינו קו' מחמת חבירו . ובל"ז לא הי' ספק כלל רק ודאי עמא ומחילא בזה לא נוכל לטהרו ומחמת חוקק עברה שלו דהא גם לחבירו איה' על חוקק עברה ולכן שניהם עמאי' מספק . יש להאריך עוד בזה וט' ברה"י הרעוהא בראייתו כ"כ וברש"א שם מ"ס בדברי הר"ף וא"כ :

ועפ"ז יש לעיין כהא דמבואר במתני' ספ"ה דטהרות ע"א או נעמא וע"א לא נעמא וכו' ברה"י עמא ברה"י

דמכוב כודאי חי' אפי' אם ב'חמה הוא יולא מחוקתו דומי' דספק עומאה דבלא טעם זה מח'ה לא ניתא ס"ס עג מחיק ונ"ע עוד י"ח :

י"ח צוה מה שמתכוון להחזיקו לשיטה הכוזבים דלא אמרי' ס"ס נגד חוקה מדברי' ה' חולין דף ק"ח ע"ב צ"ח ש' על ה' דמחנה על מחנה כרוב דאף דק"ל כרבען דריב"ג דא"ח ללמס מ"מ מהני זעעס' וזעעס' דא"ח הוא מחלה על מחלה מהני ודלמח הכשתי הוא י"ב . וזה מהני הא הוא נגד חוקה חיבור דבמחנה בחי' דא"ח עומדה ואמרי' מבחמה לא הוא הכשר שחיטה עכ"ד ויש להוסיף דהא צוה בלא חוקה א"י היבא דלא חוקה אחרת וכו' דמסתמא לא נשתני רוב ס"י והוא כחוקה הנוף וכבר ידוע צוה הנייה הפריס בכללי חוקה ס"י א"י ועיין צ"ח ש' דא"ח חולין נבי' לא בדיק בסמיני' דק"ל רובא דמלי' ב"ש . וממילא בלא חוקה חיבור איבא דלא חוקה הנוף דא"ח עדין לא נשתני הכימניס ויש לעיין דברי הר"ב ס"ל דא"ח חוקה עדיפי מרוב וא"כ ממילא י"ל בלא בדיק בסמיני' א"י מהני חף רוב כיון דאיבא סני חוקה עדיפי ערוב וכו' א"י דברי הרמב"ם דס"ל בלא בדיק בסמיני' ה"ל נבוא ודאי ד"ל חף דאיבא רוב כח"ס כהלכות נבי' לא בדיק בסמיני' ס"ל כדריב"ש דברי חוקה עדיפי מהרוב . וא"כ ממילא ע"י י"ח עדיפי צוה ס"ס דהא נס רוב לא מהני . והולי' י"ל דהא טעמה דרב דס"ל מחנה על מחנה הוא כרוב תיבוס דהא ח"ל דמחנה למטה לא תיבוס רובא כמבואר בגמ' ס"ס . הרי דלגמרי' המחנה למטה שפ"א יסיר מחנה י"ח כשר . וקשה א"י ח"ס הדין הוא דמחנה ע"מ הוא כרוב מ"מ ח"ס לא יסיר רק מחנה אפי' י"ח הסוד מעטס דא"ח ללמס . ובגמ' משני דהולמ"ו ה"י כס"א יסיר מחנה י"ח כשר ד"ל דכ"ה הללמ"ו דף דבמ"ח אמרי' א"ח ללמס ח"ס צוה י"ח כשר . ויולי' מש"ס דבוא היבא ס"ס דלמח הוא מ"מ והולמ' שתי רוב . והף דבעלמ' לא מהני ס"ס נגד ח"ס . אפי' הא ע"כ גוס"כ הוא דמהני מד"ל דמחנה למטה לא תיבוס . רובא הא מחנה הוא כשר . וי"ל עוד לדברי הס"ק דס"ס נגד חוקה אינו ח"ל ס"י חיבור . ממילא י"ל דלגמרי' א"י נבוא למה לא תיבוס רובא דנבי' ח"ס שותט המחנה והף דא"ח ללמס מ"מ י"ח נש"מ דלא י"ח רק ספק חיבור ולא ודאי א"י י"כ א"ח העטס דל"מ ס"ס נגד חוקה תיבוס סו"ק משני' לחוקה . ממילא דליבא רק דרבנן דהתמי' למהור ס"ס וזעעס' מש"ס מה"ס לא אחי' כלל סו"ק משני' . ה"ל א"כ י" לעיין הא דפר"ך הגמ' ס"ס הנין ח"י אחד בנוף ואח"ך וחי' דבמחנה בחי' פסולס א"ח מ"מ כרוב אחי' ס"ס וחי' הגמ' פסול מדרבנן דלמח לא אחי' למעבד טלמ' וי"ל לא ח"י הגמ' בפשיטות דמדרבנן חיבור ולא עמי' ס"ס . משום דתמרי' סו"ק משני' לחוקה וחי' נומר דק"י הגמ' הוא דמחנה מתקט שח' פסולה דהוא ודאי פסול והניו נגד ס"ס פסול וא"כ ניתא דמעטס הוא מבוס סו"ק משני' לחוקה ממילא דלא היה ח"ל ספק פסול אחד דזה אינו דגם נבי' ונ"ע הנגמרת וחי' ח"ס קודם שחיטה קמני' ג"כ שח' פסולה וחי' רק מעטס ספק ונ"ל דזה ל"ח חוקה א"י . ונס לפת"ס התי' דזה הכלל התי' לספק שיה ודמס דרבי' בחיבה רוב הכשר אפי' הכתי' פסולס נראה נ"כ דזה אינו דלא ספק א"ל . ועוד הא גיפו קשה מה"ס הו"ל למיסל משום דלמח לא עבד טלמ' כיון דבכל ענין עכ"פ מדרבנן חיבור ונ"ע :

י"ט להאריך עוד צוה בכתוב י"ד בסני' דהלמנה עישה דבריה רש"י וחי' ס"ס צוה דהיה ס"ס בדיק לה נט ספק קרוב לו ס"י קרוב לה . וזה הוא ס"ס נגד חי'חוק דהא אפי' בחוקה א"ח היה ונ"ע ספק קרוב לו או קרוב לה היה ודאי אפי' אינו מחמת החוקה . ונס תמרו הא הוא ספק אחד בנוף וספק אחד בפתרונות . דלמ"ס י"ל דהכל טעם אחד הוא דהא י"ל אחרי' ספק ח"י בנוף וספק אחד בפתרונות

הוא ג"כ כיון דלנו מחוקי' לודאי חי' חורה דהא אפי' ח"ס בלמח הוא מוסר אפי' הוא אכור מה"ס מחס הספק . והנה בזה דהוה ספק מחמת ספק קרוב לו . ספק קרוב לה . וי"ל או דלירי דהי' מלומס כמחנה על מחנה רק הספק הוא הוא נמי חי' קרוב כיון דא"ח ללמס ובלמ"ס בסני' דנישין ע"מ . האנס אשפר לומר דהא חי' הגט מונח על מקום בדיק לה הגט לא חי' ספק כלל דברב רחי' דרבי' צבירי ח"ס חי' קרוב לה או קרוב לו רק דלירי דלא השניחו לדעם נוקוס אשר חי' הגט מונח שם ולכן הדבר בספק הוא אם הגט חי' מונח קרוב לו או דחי' מונח קרוב לה . וכמו כן י"ל דלירי' בשני כיתות עדי' חסח אומרת קרוב לה ואח"ך אומרת קרוב לו . ולפ"ז וה"י ח"ס הגט מונח כל מקום שפילמו לפנינו יא"ך א"י ודעי' ח"ס הוא קרוב לו או קרוב לה . צוה שפיר י"ל דלא הוא בכלל ספק חיבור כלל כיון דמוקמי' אומה בחוקה א"ח ולכן אפי' ח"ס בלמח הגט קרוב לה אפי' כיון דלירי' הוא ספק ומוקמי' אומה בחוקה ממילא לא הוא מחס כהגט והפי' ח"ס הגט הוא קרוב לה אפי' אינה מנרשט וצוה שפיר י"ל דל"ה בכלל ספק כלל רק הוא כמו צבירי דודאי אינה מנרשט . ובמק"א פלפלינו עוד צוה ח"ס דאין קי"ל דספק מחס שחי' יכול להולי' בדימיס הוא שלו מחס ויכול לקדש בו אפי' כיון דחינו יכול להולי' מחסו בדיוני' אפי' ח"ס חי' נודע לו האמת לא חי' שלו אפי' כיון דהדבר הוא אללנו בספק ומחוקי' שהוא שלו לא היה אללנו בכלל ספק רק הוא כודאי דהוא מחסו וכאשר האריכו צוה המחברי' בסני' דתק"כ בק"י בגמ' ואס"ד תק"כ אין מוליחין אומת מירו' מחא שוער איש' במו"מ של כהן מבוחר דא"ח תק"כ מוליחין אומת מירו' לא הוא שוער במחוט של כהן יא"ך דהדבר הוא בספק ועיין בריב"ש ג"מ בסני' דשניס סגוביו מליאה ע"מ וי"ח . ולפ"ז ממילא בזה הגט הוא לפינו על מקום שפילמו והדבר הוא אללנו בספק ח"ס הוא מונח קרוב לו או קרוב לה . ממילא ח"ס הבעל הוצע נ"ך הגט למורה מה"ד דמחנה לו נ"ך הגט מחמה חוקה מחא קמ"ו וכיון שכן ממילא הגט הוא מחסו ולא י"ל מרובו ולא ענין לה כלום וכודאי אינה מנרשט דהא אפי' ח"ס בלמח הגט הוא קרוב לה כיון דמח"ד יכול להבעל להולי' נוף הגט מורה ממילא דאין ענין לו ונוף הנייר הוא שלו ולכן ממילא לא הוא בכלל ספק גירוסין רק ודאי אינה מנרשט וא"כ :

אמנם היבא דבשעת ודיקת הגט לא חי' ספק כלל דהא היינו יודעי' מקום ס"ס מונח שם ספק חי' דיעו לו ח"ס הוא קרוב לו או קרוב לה . רק דעכשו הוא ספק על מקום הגט בחיזה מקום חי' מונח או ח"ס חי' מונח על מקום שהוא קרוב לו או ח"ס חי' מונח על מקום שהוא קרוב לה . צוה לא נוכל לומר דל"ה ספק מנרשט כן היא א"ח ודאי מחס בספק דלוקמי' אחוקה ולכן אפי' ח"ס הגט חי' מונח קרוב לה אפי' אינה מנרשט . דזה אינו דהא ח"ס הגט מונח קרוב לה או ממילא בשעת ודיקת הגט לא חי' ספק כלל דהא ח"ס היינו משניתי' או על מקום הגט הוא דעמי' דהיא מנרשט נמירה . וצוה ודאי לא נוכל לומר דלפי' ח"ס חי' קרוב לה אינה מנרשט דזה אינו דהא ח"ס חי' קרוב לה כ"י בודאי היא מנרשט נמורה . וכ"כ בשני כיתות עדי' א"ח ק"ל וה"ח ק"ל דבזה ל"ל נ"כ דאפי' ח"ס האמת הוא כהנה הא"י קרוב לה אפי' אינה מנרשט זה אינו דהא או ליכא ח"ס ספק כלל ויודאי היא מנור' ואף דלפי' אחר' נס צוה דלוקמי' אומה אחיקתה לרון אומה כא"ח מ"מ צוה לא הוא מעטס ודאי רק דהוא בספק ורק מנור"כ דניול נס צוה בחר חוקה אכל מ"מ לא הוא ודאי רק ספק ולכן מהני ס"ס . וי"ל דבסני' דכתובות חיירי צוה האופן דהספק נוכל לנו אח"כ על מקום הגט ח"ס מונח ק"ל או ק"ל וצוה מהני ס"ס . וי"ל דהאופן אחר' חף ספק אחר . בנוף כיון דבזה ח"ס האמת הוא כדברי העיר' שהי' קרוב לה בודאי לא הוא א"י . ונ"ע עוד ככ"י . ולכאורה הסבירא נכונה לחלק כח"ס . וא"ס נישא כן שפיר י"ל

י"ל גמ"ש בין דגני טוחט אס הי' ידע או בצעה שהי' שחט לא הי' או שום ספק ברבר דלוי לא הי' שום רעוהא ויהי' כפי בודאי לכן אמר' ס"ס ע"ד חוקה אי' וכמ"ס כיון דבאופן זה נגד ב"מ ברה"י לא הוה רק ב"ט' וזו מהני גם ס"ס באופן אס הוה ס"ט למטרע. וכ"כ מהני גם בחוקה ס"ס אף אס הוה ע"ד ח"א וע' מס"ל דמטעם זה י"ל דגנ' חוקה דשפחה בלא חוקה דמטיקרא ודאי מהני ס"ס ע"ש :

עוד י"ל דאפי' להסבורי' דלא אמר' ס"ס ע"ד חיתחוק ואפי' אס נימא דהוא כודאי איבור מ"מ י"ל כמ"ס המ"ל בפי' מה' מקולות דהא הרמב"ם בפי' מה' תרומות טובס ב"ך דהביו' דה"ל ספק זעמ"ל על קו' הרמב"ם הי' דהא מצולר גמ' דכרייתא דתביות אהי' כר"ס ולכן קיי"ל לרבנן וממילא דהוא ודאי. והרמב"ם ס"ל דזה הוה הכל לפי' דגמי' משא"כ לפי' האמת י"ל דגם לרבנן אינו רק ספק וכמ"ס המ"ל ס"ס ולפמ"ס יבואר ביטב והוא כמ"ד דגמי' דרבנן ס"ל דגם סוף עומאה לפי' מהמלה עומאה וגם בזה אמר' ס"ס ברב"ד הוה עטור ודאי וכאשר באתי לעיל הפטע דכיון דה"ט ברב"ד הוה עטור ודאי וממילא לא אולי' בחר חוקה עומאה ברה"י כמו דלא אולי' בפי' ברה"י בחר חוקה עטרה. וכמ"ד זו הא' דלפי' רבנן ור"ס גבי מקוה ב"מדר וממלא חכר הוה דרבנן ס"ל דברה"י בודאי הוה עמא דהא לא גרע מכל ספק עומאה ברה"י. אמנם אפי' ברה"י דכל מקום הוה עטור ודאי אפי' בחוקה הוה עמא ודאי מכה חרמי לריעוהא דהוא ודאי עומאה. וזה גרע מחוקה אחת גלמי' לעמא ברב"ד אפי' בחרמי לרעוהא הוה עמא ודאי כמש"ל. ור"ס ס"ל גבי מקוה דברה"י הוה עמא מספק הוה אמר' זה דחרמי לרעוהא לא ס"ל ומס"ה אף אס בכל מקום אמר' דה"ט ברב"ד הוה עמא ודאי הוה דוקא היכא דליכא רגלים לדבר וכמ"ס חו' פטע והוה היכא דהסקן הוה קמן דליכא רעוהא ע"ל דגוי"כ הוה דאפי' ח"ל עמא אפי' הוה עמא ודאי מכה לרעוהא משא"כ ב"ך דמקוה דהוא עומאה למפרע וזו לא הי' שום רעוהא בזה ל"ל דהוא עמא ודאי לכן לא הוה רק ספק עמא. ואף דלפמ"ס ח"ל יהי' רק ס"ט ברה"י בודאי הוה אולי' בחר חוקה וחי"כ ברה"י אהי' יהי' ספק עמא ניזול בחר חוקה. אמנם דזה אינו דאפי' אס ר"ס כלל ח"ל לרעוהא שהי' ודאי עמא מ"מ חוקה עטרה ודאי אינו דהא ע"ד חוקה עטרה דמקוה איכא חוקה עומאה דאדם ולכן שפיר הוה ספק עמא. אמנם ברב"ד הוה עטור ודאי מטעם דבזה ודאי מסביר' למפרע מוכח כ"ס כיון דגם בליכא רעוהא לפנינו מטהרי' ברה"י בפי' מה"ס דלמפרע מחסרי' מנה ודאי. ולכן ס"ל לר"ס דברה"י הוה ספק עמא וברה"י הוה ודאי עטור. אמנם לפי' הי' הגמ' ואב"א הי"ט דר"ס גמר סוף עומאה מהמלה עומאה וכו' ורבנן הכי השתא וכו' י"ל דלה"י זה לא אמר' כלל חרמי לרעוהא אפי' לרבנן שהי' נמשך מטעם חרמי לרעוהא כודאי עומאה זה לא אמר' ולא הוה בחרמי' לרעוהא רק ספק ובהמה רבנן לא עממאי' גבי מקוה עומאה ודאי כלל אפי' ברה"י. ומה דס"ל כל תרומות הנעש' ע"ג למפרע בין ברה"י בין ברה"י עמאי' הוה רק עמא מספק דאפי' ברה"י לא הוה ג"כ רק ס"ט. וברה"י זה ס"ל לרבנן ג"כ כמ"ס חו' כוונה דבזה לא עממאי' בחרמי' ודאי כיון דלמפרע ל"ה שום רעוהא ולכן לא הוה רק ספק עמא והא דמטמאי' ברה"י אף דבזה יש לטעור גם למפרע כמ"ס הוה דס"ל דה"ך עומאה לא ילפינן מהמלה עומאה ומס"ה גם ברב"ד הוה ספק עמא. ור"ס פליג ע"ז ומ"ל דברה"י הוה עטור ודאי יליך סוף עומאה מחמלה עומאה ומס"ה הוה עטור ודאי. ולפי' ממילא לפי' האמת אמר' ס"ל לרבנן ל"ה חרמי לרעוהא שהי' ודאי עמא ורהמב"ם ס"ל דהא דפריך הגמ' מחוקה גם לבי' וקאמר לכלל ק"ל ודאי הוה כמ"ס רש"י דכיון דמטמאי' אף ברה"י אי' פ"כ דהוא עמא ודאי. ולפי' לפי' האמת דלא גמרי'

סוף עומאה מהמלה עומאה שפיר י"ל לרבנן בכל ענין לא כוה בחוקה רק ספק עומאה. וס"ל לרמב"ם דבמ" הגמ' ואב"א ב"ט דר"ס חור ב"י הגמ' מכה דה"י חוק' להמחש' דתביות רק ד"ל דגם כרבנן אהי' כי גם לרבנן חרמי לרעוהא לא הוה רק ספק. ובהמה לא דפסק הרמב"ם בפי' מה' מקולות גבי מקוה דהוא עמא י"ל דלא נקט רק לשון המשנה כדרכו אמנם בהמה אינו רק ספק עומאה וכמ"ס המ"ל ס"ס ואף דליכא חוקה עומאה דאדם ויהי' עמא מכה החוקה ע"ז י"ל דגנ' חוקה עומאה דאדם איכא חוקה עטרה דמקוה ואף דמקוה הוה חכר לפנינו. מ"מ י"ל דאפי"כ לא עדיף חוקה עומאה דאדם מחוקה עטרה דמקוה. ואולי' י"ל ע"ד דלפי' זה אמר' המקוה אחרע אדם לא אחרע כמו דאמר' סכין אחרע בהמה לא אחרע והרעוהא דהוא לפנינו לנבי' המקוה בלא הוה לפני' חוקה האדם ולכן אמר' שפיר דגנ' חוקה עומאה דאדם איכא חוקה עטרה דמקוה ולכן הוה ספק השקול. וכ"כ י"ל בזה דאמר' בחולין בסנין ע"ג סכין אחרע בהמה לא אחרע ולאמר' ע"ד חוקה אי' דבהמה איכא חוקה ברוב דהספי' והוה ספק השקול והחוקה הוה כמאן דלימא ולכן ממשר ר"ח שפיר מטעם ס"ס דלא הוה ע"ד חוקה איבור כיון דגנ' חוקה איבור בבהמה איכא חוקה ברוב דהספי' והוה ספק השקול דהני ב"י ס"ס. והא דלא קיי"ל כר"ס רק בביבר גם עממא הוה כמש"ל כיון דה"ן ס"ל דעלם כמפרק אינו פטע ע"ז מחסור ממילא בלא שיבר בו עלם ליכא חוקה הספי' כלל וזו ממילא דלא מהני כפי' כיון דליכא ע"ד ח"א דבהמה. ולכן גבי שומע שגל קבלה ודאי הי' לו חוקה עיבא אף דעכשו לא ידע ויאמרן חוקתו ודאי ס"ל אמר' בזה אדם דבהמה עממא לא איתרע לפנינו שהי' חוקתם ע"ד ח"א דבהמה והחוקה כמאן דלימא דמי' חסרי' שחיטתו כשרה ממחמ הספק ספיקא דלמא' הוה ידע ודלמא שחט שפיר דלא הוה ס"ס ע"ד חוקה כיון דהשומע אינו

ואפשר לומר דגנרע חוקה איבור דבהמה :
 לומר עוד דאפי' אי' דתבתי לרעוהא הו"ל כודאי אי' גם לפי' האמת ודלא כהרמב"ם גבי חביו' רק דגם שם הוה בודאי. והוה כיון דחוקה היין אחרע דהני' חומן לפני'ך וחוקה ע"ל לא אחרע ולכן הו"ל ע"ז חוקה ע"ל חוקה כיון וממילא הוה ודאי ע"ל מחמח החוקה. מ"מ י"ל דבזה לכ"כ מהני ס"ס כיון דע"כ ע"ד חוקה ע"ל איכא חוקה היין וליכא רק דחוקה היין איתרע וחוקה ע"ל לא איתרע י"ל דזה לא עדיף מחוקה דשפחה בלא חוקה דמטיקרא דגם זה ס"ס חוקה דמס"ה חזריקין גם בזה דהוא ודאי דאף דגנ' חוקה דמטיקרא דע"ל איכא חוקה דמטיקרא דין מ"מ ע"ל איכא חוקה דשפחה ג"כ. וכיון דליכא רק חוקה דשפחה יש לו' דבזה מהני ס"ס ואף באומרים דע"כ לא מהני ע"ד ח"א הוה רק בחוקה דמטיקרא לא בחוקה דהשחא :

וי"ש לה"י לזה מדברי ה"א בבי"ד דרוב ברה"י אהי' מפרה חדומה הי"ל דלאחר שהעלו דחוקה שלא נהפדרה לי' חוקה כהבו וז"ל ויש ללמוד מתוך כך הלכה למעשה דאם עשה גבינות מכהה בהמות ואח"כ נשחטה האמת ונמלאת ערפס עובלס אסורות דאין לי להעמוד פרה חזוקה ולומר שהח' היא דעטרפה מיכו' כפרפות מחמח שהריה היא ברובה דאם היינו בקיאין לבדוק אפשר שהי' לה סיהר אין להאבד דס"ל ס"ס ספק אינה ערפס ואח"ל ערפס אימא דאח"כ נטרפה ע"ל. והנה מ"ס חו' אס עשה גבינות מכהה בהמות ולא עתבו בפשיעות דאם עשה גבינות מכהה ומלאה ערפס כמ"ס חו' נדה. אמנם דזה הוה למידות דאפי' אס עשה גבינות מכהה בהמות ונשחטה אמת. ומלאה ערפס דבזה מה"ס ודאי ליכא אי' כלל דהא אפי' אס היתה הפרה או ערפס והחלב היו איבור מחמ' אפי' חומר ג"כ מה"ס כיון דמסחמח איכא רוב חלב הוה מכההות אמתה ומכעל מה"ס ברוב כדן מ"ז בפי' דכ"ל מה"ס ברוב וליכא רק איבור דרבנן דהמחמ'

כלל בלא דבעינן ששים אף כמין במינו. וכיון דליכא רק א"י דרבנן ה"י מקום לומר דיהי' מותר מחמת הספק להחיל אה"כ בערפה וליכא אף א"י דרבנן כמו דאמרין בכל מקום ספיקא דרבנן לקולא. ולזה כתבו התו' להשמיען מדום זה דהש"י אס עשה נביעות מחמת בהמות דליכא רק א"י דרבנן אפי"ה אסור מחסיקא :

אמנם בחמת ימי' קשה אחזי לא ניהא בזה סד"ר לקולא. ואין לומר כיון דהספק נולד על ההלב והי' נולד הספק על דהו' רק דאחר הפערוב' דהעשרב החלב חו לא הוה א"י דהו' ומיילא הו"ל ספיקא דרבנן ע"י נגלוג דהו' ולא אמרי' בזה סד"ר לקולא. ע"י ל' לפי"ה הספיקא דרבנן ע"י סיק' בשם הח"כ דהיכא דלא נורע הספק רק אח"כ שכבר נעשה א"י דרבנן אמרי' נס בזה סד"ר לקולא כיון דלא היינו רגין על גוף האי' קודם הפערוב' שחליט אותו לודאי איסור ע"י"ה בזה בעשה ספי' החלב כפי"ה לא הי' לנו מקום ספק להספק כלל ובכבוד היינו רגין דהחלב כשרה מחמת רובא רובו בהמות כשרים הם רק דלאחר שפירשה בהמה ומנחה ערפה נולד הספק דיוכל להיות שפירש ילאה בהמה מן הרוב והערה החליבה כבר היחה ערפיה ונעשה לידה הספק כבר נעשה החלב וליכא איסור דאורייהא רק דרבנן וזה אחזי לא ניהא סד"ר לקולא כיון דס' נולד לאחר הפערוב' :

וי"ד לפי"ה כפי' ק"י דהיכא דנחזק איסור לא אמרינן סד"ר לקולא דבזה לא הוה ספק איסור רק ודאי איסור' כיון דמוקמי' הדבר ע"ה. ה"ה בזה כיון דבהמה היא ערפה לפנינו ומוקם דהשחא הוא ג"כ חוקה רק דחוקה דמטיקלא עדין מחזקה דהשחא משא"כ היכא דליכא חוקה דמטיקלא בודאי אזל' בזה חוקה דהשחא ולפי"ה ממילא לשי' התו' דגבי בהמה ליכא חוקה כיון דה"ל חוקה שאנה מבוררת בשפחה וינין דלי' חוקה דמטיקלא ממילא חזי' בזה חוקה דהשחא והיו אנו הולין' בהמה לספק ערפה רק דמחמת החוקה דהשחא אנו מחזקי' אותה לודאי ערפה מכבר דכיון דהו' ערפה לפנינו אן מחזקי' אותה למערב לודאי ערפה מחמת החוקה. וכיון דהו' ודאי ערפה מניילא ניהא דמערפי' כל הנביעות הנעש' מבהמות ואף דהו' רק איסור דרבנן מ"מ הא אן אין אוסרי' החלב משום ספק דלמא נערפה מכבר רק בזהות כבוד דודאי היחה ערפה מכבר מחמת החוקה דהשחא ומיילא דאסור עכ"פ מדרבנן כמו בכל ספק איסור דרבנן בער חוקה אסור :

אמנם לפי"ה קשה אמר' תו' להכשיר בערפות מחמת הסד"כ משום ש"ס דלמא לא הוה ערפה ודלמא אח"כ נערפה הא ספק זה דלמא אח"כ נערפה לא הוה ספק כלל מחמת החוקה דהשחא דהו' ערפה לפנינו. ול"ל דע"ד חוקה דהשחא מהי' ס"ס ובהו' מדוייק' מאד דברי תו' כמ"ס דהש"י אס עשה נביעות מחמת בהמות אכורים ואף דזה לא הוה רק א"י דרבנן מ"מ מחמת החוקה דהשחא אמרי' דלא הוה ספק ערפות רק ודאי ערפה. ואפי"ה הכשרה' בערפות מחמת הסד"כ ולא אמרי' דמחמת החוקה דהשחא לא יהי' מהי' ס"ס. ולפי"ה ממילא מוכח מהה"ו וכל הראשונים האוסרי' הנביעות ומחזקי' בערפות מחמת הסד"כ משום הכ"ה דאמרי' ס"ס נגד חוקה דהשחא :

ורפ"מ ש"ס הטעם נשמה האסורי' דלא אמרי' ס"ס נגד חוקה כיון דזה הוה כפי"ה דברי' דמחמת הרשות' נולד בה הוה בודאי ניהמה מזה זב"כ ה"ה בחוקה אמרי' כן דכיון דמוקמי' ע"ה"ה לא הוה כספק א"י רק בודאי א"י ונבתי' דמוקמי' כמו דלא אמרי' ס"ט כה"ה דהו' עונה למפרע והטעם משום דהו' לא הי' רעוהא ול"ל דהו' טמא ודאי כ"כ נס בחוקה לא הוה בכלל ודאי עתא על לא תפרע היכא דלא הי' או רעוהא היינו דני' בזהות כבוד נגד החוקה. ולפי"ה ו"ל דגם כהן דנביעות אף דעכשו הוה רעוהא דהבהמה הוה ערפה לפנינו מ"מ בעשה שגשבו הנביעות עדיין לא הי' שום רעוהא כלל ובזהו בהמה טיהא או כשרה בודאי הנביעות הם כשרים

כבירור. ולכן אף דאולי' עכ"פ בזה נס על חוקה דהשחא שלא יהי' בכלל ספק מ"מ אמרי' בזה ס"ס. יהי' הטעם שהי' עכ"פ נראה מתו' והראשונים' בערפות מחמת הסד"כ משום ס"ס דע"ד חוקה דהשחא מהי' ס"ס. ולפי"ה י"ל כמ"ס דהרמ"ו לריעוהא אף דהוה ודאי מ"מ עכ"פ לא הוה ודאי רק מחמת חוקה דהשחא ולכן מהי' ס"ס והוה דבעי' בזהוט כספין סיבר עלמות דוקא הוה כהש"ל :

ואחר שבידרכי בעוה"י דברי רמ"א והאגודה נראה לע"ד לכוסיף טעם נכון שלא להצריך אח' שמיטתו למערב ואקדים סוגי' דחולין ע"י ע"ה ואחר ריא"ס כל שבת שא"י ה"ה אסור לאכול משחי' ואלו הן ה"ה שחי' דהש"י ופריך הגמ' מקמ"ל כולו חזינוהו והי' ל"ל שחט לפנינו שים ושלשה פעמי' (וזהו דקטע שני' ושלשה הוה משום פלוגתא דרי' ורשב"י אי' בחרי' וימלא הוה חוקה או כחלמא וע' בשבת דף ס' ע"ב בחו' ר"ה השחא וכ"כ הרמב"ם ע"ה. והרי"ף כתב מ"ד הא אחזקו מבוחר דלא נקטו ג' ור' רק מעט דיהי' אחזקו ולא ארע הא דקטע הרמב"ם וכש"ע ברין זה ארבעה וחמשה פעמי' ע"ה וז"ע) ושחט שפיר מ"ד מדאודך שחט שפיר ולא נמי שחט שפיר קמ"ל כיון דלא נגמר וימנין דשהו וררם ולא ידע עכ"ל הגמ' ע"ה ש"ס כה"ה וחו' דבה' כולו חזינוהו דהביאו ע"י הבה"ג דעיקור הוה שמוטה. ובה"ה כהנו דהבה"ג ס"ל דשמוטה לא הוה ערפה רק דהוה הלגומ' דאין שמיטה מועלת כפי' הנשחט ממקומו. ודאי' דהתו' הוה דלאס ניהא דהוה ערפה שפיטא דלא מהי' שחי'. אמנם אין קו' כ"כ דהא אף אם הוה ערפה אפי"ה עכ"פ נס בזה דלא מהי' קו' שמיטה דהוה בכלל ומשחאה. וע' ביש"ס שם ועוד י"ל דנפ"מ גס בזה דהנה לשיטת הבה"ג דעיקור הוה שמוטה עכ"ל הא דבעי' ריעד דשמוטה הוה בכלל הא אפי"ה ח"ל ידע זה מה"מ יחוס שמוטה הא רוב פעמי' לא הוה שמוטה. אמנם לשי' הבה"ג ודהי' דלריך לבדוק כפי' אחר שמוטה וכ"ה דהר"ן ע"ה אמנם הא דלריך לבדוק אחר שמיטה ולא מוכי' ע"ה"ר י"ל דר"ל כיון דשמוטה הוה בכלל והוה פסול בשמיטה הו"ל ע"ד חוקה איסור ואפשר דר"ל דלא סמכי' בזה אחר הרוב משום דאמרי' כהן משום אחרת לחוקה יהי' הטעם שיהי' י"ל דזה אנו רק על שמוטה הוה בכלל פסול בשמיטה משא"כ אם שמוטה לא יהי' נבלה רק ערפה בזה בודאי לא נעריך לבדוק אחר שמוטה ולכן אמרי' דהוה לריך ליעד גס ה"ה עיקור דזה הוה פסול בשמיטה. ומיילא דלריך לבדוק אחר שמוטה לשיטת הבה"ג דהוה אנו יודע דעיקור הוה מהי' שחי' אפי"ה אם הוה אנו יודע דהוה ערפיה אפי"ה אסור לאכול משחי' דמיי' דלמא הי' שמוטה והוה לא תש לבדוק אחר שמוטה כיון דהוה לא הי' ידע דהוה פסול בשחי' אפי"ה אם הי' יודע דנערפה בו מ"מ לא הי' לריך לבדוק משום דסמכי' בזה על רוב כמו בכל עניני ערפיה וז"ל לבדוק אחרתהם רק בערפות הריאה :

אמנם דיה קשה לי' ע"ל הבה"ג הא דהי' הגמ' ל"ל דשחט לפנינו ב' וג"פ ושחט שפיר וכו' הא תינה לענין שחי' דרסה חלה הנרמה ע"י תו' הגמ' שפיר דמ"ד כיון דחזין דלחזקו דשחט שפיר ניהא רתו ליח שחי' איכע לא פסול בשמיטה ואמרי' מדשהיא שחט שפיר אף דלא ידע אידך נמי שחט שפיר קמ"ל דאע"כ אסור לאכול משחי'. משא"כ על החסם דעיקור לשיטת הבה"ג דהוה דלמא נבתי' הסי' יפ"כ דאף דרוב פעמים אינם נחזק משום אפי"ה לריך לבדוק אחרתהם וה"כ מלי מהי' הא דשחט לפנינו ב' וג"פ הי' הסימני' נשחט'. מ"מ יחוס דלמא עכשו הו' שמוטה כיון דאין זה חלו' בשמיטתו. ואם ניהא דלבה"ג לא לריך לבדוק אחר שמוטה רק דמיי' כיון דלא הי' לשחט יהי' ששמוט הסי' ע"י שמיטתו ניהא דמיי' תו' שמיטתו ע"ה אפי"ה דהוה לא דשחט לפנינו ב' וג"פ ולא הי' נשחטו הסי' ע"י שמיטתו חו לא יחוס. אמנם לפי"ה הר"ן דלבה"ג לריך לבדוק אחר שמוטה סקו' כמ"ע מה מוהי' מה דשחט לפנינו ב' וג"פ מ"מ יחוס על שמוטה :

גנראה לענין ליכא אח זה דהא רש"י כחב על חי' הגמ' ב"ב ולא ידע וז"ל חי' יודע שאסור לעשות כן ומאכילה לנו עכ"ל והקשה הרשב"א דה"י יחי' בני אדם מודיע' אוחו אח"כ הבל' שחי' דה"י דרבה כו' פוסל ואם יאמר דלא אירע לו פסול בשחיטה יחי' מותר לאכול משחיטתו וחי' דה"י בוא' אח"כ בכרי דלא שיה ודרם אפי"ה אסור לאכול משחי' משום כיון דהוא מלחא דלא חי' רמי' עליו בשעת שחי' כיון דלא לא חי' ידע דזה פוסל לכן אמרי' דלאו אדעתיה' ויכול להיות דרסה ודרם ולא ידע ע"כ. אמנם דעדין יחי' קשה לאיזה ענין הולך הגמ' בחי' להא דל"ז דשחט לפנינו ב' וג"פ ושחט שפיר בל"ז יחא ג"כ דיל' דריא"ש בא לאשמעינן אפי' אם יאמר אח"כ כרי לי דשחט שפיר דחי' נאמן קמ"ל כיון דהוא מלחא דלא רמי' עליו חי' נאמן דזה הוא מידע' אף בלא שחט לפנינו ב' וג"פ ולאזהר ענין הולך הגמ' להא דחייבי דשחט לפנינו ב' וג"פ פעמי' ושחט שפיר :

ואפשר לומר דבב"ב הולך הגמ' לזה כיון דעיקר התיודע הוא אף דלומר אח"כ בכרי דשחט שפיר אפי"ה חי' כיון דהוא מלחא דלא רמי' עליו ולזה בעי' דוקא שיה' שוחט לפנינו ב' וג"פ דבל"ז אפי' אם ככל מקום חי' נאמן אף בלמלחא דלא רמי' עליו אפי"ה בזה לא חי' נאמן. והטעם הוא דהא בחמת חמהו למה יחי' השוחט נאמן על השחיטה הא איכא חוקא איסור דבהמה בחי' בחל"ע ועד חי' אינו נאמן נגד החוקה. וחי' כיון דחי' בידו לשחוט שפיר או לכנות ממומחה לשחוט והיכא דהוא בידו נאמן אפי' נגד החוקה. ולפ"י י"ל הא חינה היכא דהוא יודע בשעת שחי' ה"ל שחיטה יודע לומר מדברי' הפוסלי' בשחיטה בזה שפיר אמרי' דנאמן אח"כ משום דחי' בידו לשחוט שפיר משא"כ אם חי' כלל ה"ש ואפי' מזה ש"ל לומר בשעת שחי' בזה הק"י בח"ע אפי' אם מודיע' חי' אח"כ הדברי' הפוסלי' בשחיטה והוא לומר אח"כ דלא חי' אירע לו פסול בשחי' מ"מ לא יחי' נאמן כיון דהוא נגד חוקה. וזוה לש"ל דנאמן משום בידו דהא"ך שייך בזה בידו לשחוט א"ל"ה ידע בשעת שחי' ששחיטה יחי' נכסל ע"ז אוחן דברים הפוסלי' אה"ש כיון דלא ידע דה"ש נכסל בכל שייך בידו מה"מ יחי' נוהר דברי' דה"ש פוסלי' בשחי' והדבר נכון דהוא ודאי ל"ש הטעם דבדיו. ולפי' מחילא אפי' חי' אמרי' דנאמן גם בדבר דלא חי' רמי' עליו אפי"ה בשחיטה בודאי אינו נאמן אח"כ לומר דחי' נוהר מחילת דברים כיון דבזה הוא נגד חוקה איסור. ואפי' מחילת קו' הגמ' בח"ע מאי קמ"ל וז"ל דבא לאשמעינן דל"מ אפי' אם מודיע' לו הה"ש אח"כ והוא חי' דחי' נוהר בהם משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו וזה בא ריא"ש לאשמעינן דהא בל"ז חי' כיון דהוא נגד חוקה :

ור"י יחי' אח זה כ"ל שפיר הרמב"ם בפ"ד מה"ש ה"ל חי' וז"ל ישאל שחי' שחטנו דברי' שחטנו אה"ש וכי"כ מה"ל שחי' שחטנו וקחטו ביה לבי"ע אסור לאכול משחי' לא הוא ולא אחר וה"ו קרובה לספק נבלה והאכל ממנה כו"כ מנין אוחו מכה מדרות. ה"ל ב' ודפי' שחט בפנינו הרב"ש ומתעב עמי' שחי' שרטה והרי שחי' ו ששחט ביה לבי"ע שחיטה נכונה וגמורה אסור לאכול ממנה הו"ל חי' ואינו יודע דברי' המפסידים אפשר כפ"ד השחיטה והוא חי' יודע כיון שרטה או ידרוס או יח"ט בכפין פגומה ויכולא בלאו בלא כוונה עכ"ל מנא"ך דבדיו דה"י הוא בעלמו אסור לאכול משחי' כח"ש בה"ל חי' אסור לאכול משחי' לא הוא ולא אחרי' ולזה בעי' דוקא הטעם משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו ויכול להיות דרסה ודרם ולא ידע דל"ז הטעם דהוא לאכול משחיטתו משום דליתחמוק חי' ואין ע"ז נאמן נגד חוקה. דאיך קשה הא הגמ' אמרי' דאסורי' לאכול לבגדי דידהו אינו נאמן בעדותו ששחט שפיר :

משא"כ הוא בעלמו דיוודע דהאחא אוחו דשחט שפיר אפי' לא יחי' מותר לאכול משחיטתו כיון דהוא יודע בכרי דשחט שפיר ויכא מחוקק חי' ולזה בעי' הטעם דהוא מלחא דלא רמי' עליו. ולכן אפי' הוא בעלמו אסור לאכול דה"י אם לדעתו כרי לו דשחט שפיר חי"ש' דלמחא שיה ודרם ולא ידע ולכן גם הוא בעלמו אסור לאכול משחיטתו :

ועי"ד דה"י לענין זה לאסור שחיטתו על אחרי' בעי' ג"כ הטעם דמשום דהוא מלחא דלא רמי' לו. והוא דהא הרמב"ם בה"ל חי' כחב וה"ו קרובה לספק נבלה והאכל ממנה כו"כ מנין אוחו מכה מדרות. מנא"ך דה"י שחט נבלה לא הוא רק קרובה לספק נבלה. ועי' קשה דחי' אפי' ודאי נבלה כיון דהוא ספק אם שחט שפיר אם לא חי' נאמן דלוקמי' אחוקה דבהמה בחי' בחל"ע והוא ודאי נבלה. אמנם הב"מ י"ש דל"ז וז"ל שם דחי' חי' וחי' רבנו יחי' קרובה לספק נבלה טעמא לפי' שספק נבלה הוא כשנדבר דבר מה ואין חי' יודעי' אם הדבר ההוא פוסל זה אם לא אבל כ"ן לא נולד בה דבר שכבר שחט לפנינו שחי' ובל"ג ושחט שפיר אלא שחי' חוששי' דלמחא שיה ודרם ולא ידע כלומר שא"י שאסור לעשות כן ומאכילה לנו לזה כחב כיון קרובה לספק נבלה עכ"ל. מנא"ך מזה דלא הוא אפי' שחט נבלה גמורה כיון דשחט לפנינו ב' וג"פ ושחט שפיר אמרי' מהמנוח ג"ז שחט שפיר וע"כ דל"ז בזה חוקה איסור אח"כ יחי' ודאי נבלה ואפי' כיון דליתחמוק דשחט שפיר אמרי' מסתמא ישחוט שפיר אף דלא ידע דיני ה"ל שחיטה דק כיון דאיכא חוקה חי' לכן אסור אפי' בהחוקה לפנינו דשחט שפיר אבל מ"מ לא הוא נבלה ודאי מכה החוקה אפי' שחט נבלה לא חי' כיון דקרובה לספק נבלה. ולפי' מחילת בעי' הטעם דחי' נאמן אח"כ משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו. דל"ל הא דאסור לאכול משחיטתו הוא דחי' נאמן מחמת דה"ל לחוקה איסורא דבהמה בחי' בחל"ע. דזה חי' דהא אפי' אם חי' אומר כרי לי דשחט שפיר אפי"ה לא הוא רק נבלה ספק נבלה. וע"כ מטעם דכיון דשחט לפנינו ב' וג"פ ושחט שפיר אמרי' דמסתמא שחט שפיר ולכן לא הוא רק ספק נבלה. וכיון שכן בל"ז דחי' מלחא דלא רמי' עליו ושחט שפיר כיון נאמן דחוקה חי' הוא כחא"ן דליתא דחי' כיון דשחט לפנינו ב' וג"פ. ולכן דלאו נאמן חוקה הוא רק משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו. ולכן הולך הגמ' להא לאשמעינן דה"י משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו. הא בל"ז חי' משום דהו"ל לחימוק איסורא אף ע"ז נאמן בל"ז דהוא מלחא דלא רמי' עליו :

ור"פ מיושב קו' הנ"ל על הבה"ג דהנה אף דהבה"ג ס"ל דלרין לבדוק אחר שמוטה ואף דרוב שחי' לא הוא שמוטה ועכ"ל דס"ל לחמירי כיון דזה הוא נגד חוקה. אמנם אפי"ה כי ארס נאמן עליו דלא בשחי' הסכימו' ואף דבב"ב זה אינו בידו מ"מ י"ל שפיר דהוא נאמן כיון דנגד חי' דבהמה איכא רוב דהסכימו' אינם נשחטו יחי' הטעם שחי' מ"מ הא ע"כ כל שוחט נאמן ע"ז אף דחי' בידו. וכיון שכן לבנין שחיטה לא בעי' כלל להא דל"ז שחט לפנינו ב' וג"פ ושחט שפיר בל"ז י"ל דבא לאשמעינן אפי' אם יאמר אח"כ כרי לי של"ה חי' שחוט' אפי"ה אינו נאמן משום דהוא מלחא דלא רמי' עליו. ואין לומר דבל"ז חי' נאמן דהא ע"ז נאמן נגד חוקה. דזה חי' לענין שמוטה דכל שוחט נאמן בזה אף דחי' בידו וע"כ דזה ל"מ נגד חוקה. מחילת בעי' גם בשחט דלא ידע הטעם דהוא מלחא דלא רמי' עליו. והא דהולך הגמ' להא דל"ז דשחט לפנינו ב' וג"פ הוא רק נגד חוקה דרסה ודרם דבזה איכא חוקה איסור. ופי' חי' נאמן בל"ז דהוא מלחא דלא רמי' עליו. מכה חיות חי' לכן הולך הגמ' לחייבי דשחט לפנינו ב' וג"פ דבזה הח"א כחא"ן דליתא וחי' נאמן בחי' ערוה :

עדות אם לא רהוא מלחא דלא רמי' עלי' משא"כ לענין שטוטה
בל"ז ע"כ הא דריתו לאמן הוא רק משום דהוא מלחא דלא
רמי' עלי' :

ורפ"ז כיון דמוכח דהיכא דשטח לפנינו ב' וג"פ ושטח שפיר
אפי' אם ידעו' כבידור דלא ידע הל' שמי' אפי' לא
היו נבלה ודאיח מהחוקק א"י ולא היה רק ספק נבלה
ולשיטה הרמב"ם אפי' ספק נבלה נמורה לא היה רק קרובה
לספק נבלה ממילא כ"ש באחד דהי' ידע מחללה הש"ם ושטח
לפנינו ב' וג"פ ושטח שפיר ואחרי' נשכח ממנו הל' שמי' מ"מ
מה ששטח אחרי' אפי' לאחר שנשכח ממנו הל' שחיטה לא היה
נבלה ודאי' רק קרובה לספק נבלה דהוא זה לא גרע ממי שלא
הי' ידע הל' שחיטה מעולם רק דשטח לפנינו ב' וג"פ שפנינו
ושטח שפיר דלא היה ג"כ רק ספק נבלה אפי' זה דהי' ידע
מהחלה ושטח שפיר רק דאחרי' נשכח ממנו בזה ביודאי אפי'
מה ששטח אחרי' לא היה נבלה נמורה רק ספק נבלה . וכיון
שכן ממילא דשפיר מהני הס"ס דלמא היה ידע או ודאי' אם
לא היה ידע אפי' דלמא שטח שפיר מאי אהיה דהוא ס"ס
נגד חוקק איסור ומתחא חוקק דברגוהו אל מחוקק' אוהה למפרע
דהי' נשכח מנומו מכבר הל' שחיטה דזה הינו דהא אפי' אם
בלאח לא הי' ידע מכבר הל' שחיטה אפי' חוקק אי' דבהמה
היא כחאן דליהא מחמת זה דשטח לפנינו מהחלה ושטח שפיר
והש"ס אפי' מה ידעו' כבידור דשטח לאחר שנכח הל' שחיטה'
אפי' לא היה רק בכלל ספק נבלה . וע"כ דחוקק איסור כחאן
דלימא דמי ולכן מהני' שפיר אכפס ספקא . ואפילו לשיטה
הסוכרי' דלא מהני ס"ס נגד חוקק מ"מ בזה ודאי מהני דע"כ
מוכח מוכחי' ומרמזי' הס"ל דבזה ל"ש לומר דחוקק' אחוקק
שהי' ודאי איסור :

בלא חמירמו אשכר לומר דהוא נבלה ודאי דאפי' אם הוא ספק
השקול אם אירע לו פסול בשחיטה א"ל הוא ג"כ ודאי א"י
מכא החוקק דחוקקי הכהנה בחוקק א"י . וי"ל דגם מה דרשית
ב' הרמב"ם דגם לענין דבוקה הספין מהני אם שטח לפנינו ב'
וג' פעמי' לענין זה שלא יהי' נבלה ודאיח הוא ג"כ רק באומר
ברי' לי שלא שחטיי בסכין פגום ודע' :

אמנם הפ"מ בש"ד ס"ק ג' הביא בשם הגהות כנה"ג דבאש
אכד חוש הרגשה ואיט' מרגיש פנימח הסכין בזה אין אלו
אוהברי' למפרע משום דבזה שפיר אמרי' דעמה כרגע זו לאכד
וומנו חוש הרגשה וכבש הפ"מ דל"ל דלא דמי למקוה ע"ש .
והנה ממקוה יש לחלק ולומר דשם טיף חסר ואחאי משא"כ
בזה ד"ל דברגע זו אכד חוש הרגשה . אמנם עדין קשה הא
גבי שוחט בסכין פגום דל"ש ג"כ חסר ואחאי ודאי' כשינו
דוקא שיכר בזה עלמות . וי"ל כח"ש דגבי שוחט בסכין ונמלא
פגום אם לא שיכר בזה עלמות הוא גרע מחסר ואחאי חדא
דל"ל דברגע זו נפגם דהא לאחר השחיטה ודאי' לא נכנס
דהא לא עסק בחתיכות דבר וע"כ דריתו דמי' עליו בעשות
ועוד דבלא חוש שיכר בזה ליכא חוקק לפנינו כלל כחמ"ל :

וב' הגה' לעיל בארמי דברי הס"ך במ"ש דבנמלא חסוד דאין
מחוקקין אומו לחסוד למפרע דהטעם הוא כיון
דאנו דנין על כל רגע ורגע חוקק כשרות מחדש ואפי' אם
ביודאי הי' חסוד אפי' אית' ל' חוקק כשרות דמחמ"ל עשה
השוכה . ומשום כחבו מו' ב"ק דחוקק' אפי' אם נשבע לשקר
אפי' מוסרי' אומו שבוטה שנית . וא"כ ממילא דאין להחיק
אומו לחסוד למפרע . וכמו כן י"ל דהא בלאת חוקק דמטיקרא
עדיף מחוקק דהשאר רק דבזה איכא חסוד דמטיקרא דהוא חסוד
לפנינו וגם הכהמה אית' לה חוקק איסור . ומעתה לא נשתכל' דיש
לומר דדוקא בחקוק אמרי' חרמי' לרשימתא וחוקק האדם מנרע
חוקק המקוה דהא בחקוק אין גפי"מ רק לענין לפרע בו פמאי'
וכן בסכין ונמלא פגום לא פגי"מ בסכין רק לענין שחיטה
וכמו כן כל עיני שחיטה שאין בו גפי"מ רק להכשיר הכהמה
בזה מנרע חוקק הכהמה חוקק הסכין . משא"כ בחסוד דש"מ
בזה לשאר דברי' דלית ל' חוקק לאי' וכזה מה"ד אנו מעמיד'
אומו בחוקקי דהא חוקק דמטיקרא עדיף מחוקק דהשחא וכיון
דיש עליו לדון בלא חוקק הכהמה שפיר אמרי' דכיון דכבר
העמודו אומו ע"מ ממילא נס שמי' למפרע היא כשהה ג"כ .
רק דזה אינו כחמ"ל הרא"י מהא דחביות ומתא דנונית פירוח
להיות מפרים עליהם הוצאה ומעשיות דבזה ל"ל ג"כ דאית'
שומרות רק להפריש מהם חרומה ואפי' דמתה גמ' אוהס לא
מקוה ע"ש :

והנה היכא דלא נשכח דמי' שחיטה דזה ידע ביטוב כל
הדבר' הפוסלי' את השחיטה . רק דשכח דיני טרפות
הריאה ושאר הדיני' בעיני טרפות בזה כחבו דודאי אין לאסור
שמי' למפרע חדא כיון דבזה ליכא חוקק' אי' ואדרבא אמרי'
נשכחי' היתרה ולכן בזה בודאי חוקק' אומו מחוקקי דעד
עכשיו הוא ידע . ואף דשכח ולא ידע עמה אפי' חוקק דמטיקרא
עדיף מחוקק דהשחא . ועוד דבזה מלך הדין אפי' אם לא
ידע כלל דיני טרפות ליכא אי' כלל דבאמרי' ארובא דרוב
הדיני' כשרי' הם . ואפי' בלאכדה הריאה הא דמערבי' הוא
רק חטעם חומרא בעלמא אבל מה"ד הוא גמר וממילא דאין
להטריף שחיטתו למפרע :

רק דבזה יש לעיין לפי האגודה שכל שוחט שומן הק"כ והוא
מקבל ע"ש בשבוטה על כל דברים שהשוחט חייב להיות
זוהר בהם ובינם הוא ג"כ שיחזור על לימודו חמ"ד לחזור כל
הדיני' לכה"פ פ"א בחדש לתמן יהיו כל הדיני' שגורי' בפיו .
ומעתה כיון דבדוק אומה עשה ולא ידע הדיני' ידע' ממילא
דעבר על הקבלה והשבוטה שנשבע שיחזור על לימודו בכל
הדיני' בכל חמ"ד ודאי' לא הי' עושה כן לא הי' נשכח ממנו
הדיני' וכיון שכן ממילא בל"ז דריתו יודע דיני טרפות הוא
ג"כ פסול לשחיטה כיון דעבר על הקבלה ועל השבוטה ומטעם

והנה כנו"ס כתב לחלק דהיכא דשכח דיני שחיטה בזה יש
להקל ולסמוך על האגודה והמח"ל כיון דהי' יודע
מהחלה והי' שחט כהגון בזה י"ל ע"י שהי' בקי מהחלה ורגיל
לשחוט שפיר הרגל נעשה ענין לשחוט כהגון בלי שהי' ודרסה
וכל דברי' הפוסלי' בשחיטה ובוה י"ל דהיה ס"ס כח"ש הש"ך .
משא"כ אם נשכח הרגשה הסכין דריתו מרגיש אם הסכין הוא
פגום בזה ביודאי יש להחמיר דבזה ליכא ספק דלמא אפי' שטח
שפיר כיון דנשכח ההרגשה ממנו וממילא דהי' לבדוק את
הסכין יפה ובהם סכני' אינם בחוקק בדוקים ובה קרוב
לודאי דשטח בסכין פגום ולכן בזה ודאי יש להחמיר באיסור
מורה עי"ש . אמנם בהמב"ם הי"ל כה"ל ב' מביאר דגם לענין
השטח דשטח בסכין פגום מהני ג"כ אם שטח לפנינו ב' וג"פ
שלא הי' ודאי נבלה דהא ס"ס שכל' ב' על הא דאפי'
שטח לפנינו ב' וג"פ אפי' אסור לאכול ממנו ח"ל הואיל ואינו
יודע דברי' התפסיד' אפשר שיפסיד השחיטה והוא אינו יודע
ענין טיבה או ירסו או ישחט בסכין פגומה וכיוצא באלו
בלא ביטוח עכ"ל ומשטח דגם לענין הסכין אף דלא ידע' אם
שטח בסכין כשר או פגום ואם שטח לפנינו ב' וג"פ ושטח
שפיר לא היה ג"כ נבלה ודאי רק קרוב לספק נבלה כח"ש
כה"ל אי' וע"כ דגם בזה אמרי' כיון דהוא רגיל לשחוט בסכין
יפה אמרי' אף דלא ידע' דעבי' סכין יפה אפי' לא היה רק
ספק נבלה וא"כ ממילא גם נשכח ושכח ההרגשה י"ל ג"כ
הספק דלמא אפי' שטח שפיר :

ואפשר לומר עוד דמ"ש הרמב"ם דהיא קרובה לספק
נבלה הוא רק היכא דשטח לפנינו ב' וג"פ וגם
אמר ברי' לי דשטח שפיר דבזה איכא חרומי' למעלימא
דמחוקק לפנינו דשוחט שפיר וגם הוא אומר ברי' דשטח שפיר
ולא אירע לו פסול בשחיטה כי אף דזה לא מהני משום דהוא
מלחא דלא רמי' עליו . מ"מ עכ"פ מהני אמירתו שלא יהי'
בכלל נבלה ודאי מחמת ספק השקול דחוקקי' אחוקק איסור
דכיון דהוא אומר ברי' לי שלא אירע לי פסול בשחיטה ואף
דיכול להיות דאירע לי ולא ידע מ"מ זה הוא רק ספק רחיק
דלא ידע ורוב פעמי' אולי ידע אף דלא הוא רמי' עלי' . משא"כ

דעיקר מה דהיינו דני' עליו הוא דשטע שפיר וזה יוכל להיות אפי' דלא ידע אפי' שחט שפיר . והוא דומ' למקוה דחבר ואתאי ואפי' אליה תרמי לרעותא הוה מעהרין את הארס מחמת חוקת המקוה ואף דודאי המקוה הו' נחסר מכבר אפי' י"ל כיון ד"ל דער עמה ה' המקוה כשעור והו' פסר ולכן לא אסרי' בלא תרמי לרעותא כ"כ י"ל בזה כיון דיכול להיות דשטע שפיר ודוקא בהוגדר פי המכה דיעב' כדכורר דהו' ערפא אוסר הרשב"א למפרע . וכ"כ בנעשה חשוד י"ל כיון דיכול להיות דשטע שפיר . וי"ל ג"כ מ"ש החנו"ס דגני הרקס הוא דמי' למקוה דהרשעו מעט מעט אבל לפי מה שכת' כיון דגם במקוה בלא הטעם דתרמי לרעותא אין אתי אוסרי' אפילו לשיטת הרשב"א ממילא גס בהרשעו אין אתי אוסרי' כיון דלפמ"ש הוא דמי' לגדה דמיני חזקה לטענות כיון דבעהרות איכא רעווא . ה"ה בזה אמרי' אדם הוא דאחרט בהמס לא אחרט ואף דחיה לה חוקת או' . מ"מ הא החוקת אוסר' כחאין דליחא מחמת הס"ס כנ"ל דגני הרקס ל"מ ננד חוקת אוסור מ"מ מהני עכ"פ לדרוח החוקה והוא בספק השקול ומהני חוקת הארס להבטחה דלא אימרתאי :

סימן ג .

סע"א א' . י"א שאין להניח גסים לשחוט . וכן נוהגין . והוא לחוש לדברי הה"א א"י הביאו הו"ס והראשונים בסוגיא . והם דמו דבריו מסוגיא דזבחים ר"פ כל הפסולים ששחטו חלה קאמר שם דנקט דיעבד משום גסים . אמנס אין זה דיעבד כ"כ דהא הה"א א"י עכב דגשים לא ישחוט משום שדעתם קלות . ופעטות דבריו הוא דהם קלי הדעת ובקל יכולים להיות מוריס היחר בלשור דאו' . וממילא בלחד עומד על גבו וודאי ח"כים לשחוט אפי' לכתלה . וי"ל התני' דזבחים איירי אף בחדר עש"ג . והרשב"א בסוגיא הוסיף בקושטו על סל הה"א א"י חק דזבחים מולא קתני שם והוא סיח' אחר עש"ג ע"ש אמנס אין קושטא כ"כ במ"ש הו"ס דגני קדשים תחתא דמילתא אחר עש"ג הנהן לקבל דהם ע"ש . וי"ל הוסיף דאפי' דיכול להיות דהנהן לא ישיגו עלי' על משנה השמיטה אפי' י"ל דהוא מירחא דלחא ישיגו עלי' כמ"ל גבי מומר . אמנס הדבר לרין עעס אחאי לא תהי' האשה נאחנה על השמיטה כמו דהוא נאחנה על כל איסורין :

ובפסחים ד' ר' ע"ב גבי הא דאמרי' הגסים נאחנין על צדיקת חמץ כיון דצדיקת חמץ דרמין הימנהו דכין בצדיקת וכחכו חמץ שם וי"ל ואע"ג דכל דבר שהוא בידים מיהמנו להו לגשים וענדים ואפי' מדלוי' . דמששים בכל יום שאנו מאמינים לאשה ועבד על השמיטה ועל הניקור . כפי' הנוהרי גבי מאחילתו שאינו מושער משחט שבוך עליהם . לענין חלה ומשער . מ"מ גבי צדיקת חמץ אע"ג דבידס ת"מ אי הוה מדלוי' לא מיהמנא להו משום דאיכא עירחא יתירחא . ולרין דקדוק גדול . כדמוכח בירושלמי שאמרש מניי שגשים עלגלייתו הם וכו' עכ"ל . ומפסחות דברי התיב' נראה בכלל חלוו בערחה דהויא דהוא עורח לא מיהמנין להו לגשים בדלוי' . וי"ע הא דנאחנין בשמיטה וניקור . אף דגם בשמיטה הוא סורח כדאמרי' בסוגיא בשראל' מומר אוכל' נבילה לתואבאן בורק סגינו משום יתירחא לא ערס . ודוקא ליגמ דצדיקת חמץ איכא עירחא יתירס יתיר מניי שמיטה . ולפי דייקא חוס' גבי חמץ דאיכא עירחא יתירחא . ולרין דקדוק גדול . אמנס היס של שלמה ריש חולין כתב בלחמא הא דכתב חוס' דגשים נאחניס בשמיטה הו"ו רק היכא כהם מעידיס שהיא שחוט כראוי ממוחתה ע"ז הם נאחניס משום דהו' צידס לירך אלא מוחתה אבל הם נענתיס א"כ לאחוניס פי' השמיטה כיון דשמיטה הוה סורח והוה אוסור דהו' ע"ש **אמנם** אין מ משמע מדברי החוס' דהא הם חלקו על כל

זה י"ס לאסור את שחי' אפי' אם הוא יודע כל דיני השחי' רק דהיי' דיני טרפות . אף דמכח זה אין לפסול שחי' למפרע מ"מ י"ס לפסולו מטעם חשוד כיון דהוא חשוד על הקבלה ועל השבועה . וי"ל דהא חשוד זה לא נפסל לשחי' דה"ל כדמומר לשאר עברות . חו' להרמב"ם בעי' גם בזה בדיקת הסכין כמבואר בש"ע ס' ב' סע"ו ויו ואפי' לשיטת הרמב"ם הוא רק במומר דוקא אבל לא בחשוד על איסור פעם אחד . וי"ל דבזה לא הוה ג"כ מומר רק חשוד בעלמא דעבר ע"ש פ"א : **ורפ"ז** ממילא לפמ"ש דגני חשוד אין לפסול שחי' למפרע דאין חשד' לו למפרע וכמ"ש הטעם ממילא י"ל להיפוך אפי' אם שחט דיני השחי' אפי' אין לאסור שחי' למפרע כיון דקיבל ע"ש שיהזור על לימודו פ"א בכל חדש ובאם נחשד אותו ולא ידע מכבר דיני השחי' ע"כ דהו' עבר מכבר ע"ש ובוה לא חשד' ויותר מזה דהא ע"כ עבר כל חדש ומודש של שבועתו וע"ז לא חשד' אותו דוה דמי ממש למ"ש הש"ס הנ"ל דלא הספקין' על מעשה אחרת וכו"ש בזה אם נחשד אותו דשחט מכבר ע"כ דעבר ע"ש כמה פעמי' בכל חדש וע"ז לא הספקין' ולכן מוקמינן אותו ע"מ חו"י על שחט המאוחר דילא מחזקתו : **אמנם** עכ"פ אם לפי אומדנא הוא דכבר עבר ג' חדשי' אשר לא הו' חוזר לימודו . דאם הו' יודע דיניו לפי שלשה חדשי' כודאי הו' זוכרם גם עמה . ממילא בזה ה"ל מומר לעבור ע"ש ובוה הוא פסול לשיטת הרמב"ם ובע"ז דוקא בדיקת הסכין . וא"כ ממילא אפי' אם אינו יודע רק דיני טרפות דאין לפסול את שחי' מחמת זה אפי' י"ס לפסולו מחמת דהוא מומר ובע"ז בדיקת הסכין ג"כ ובל"ז הוא חשוד דלא יערס לחזור אחר סכין יפה . וכמו כן גבי מומר ודאי חשד' לו דיעבור עוד ע"ש . ואפי' לפמ"ש חו' ב"ק דאם הו' חשוד ע"ה"ס מוסרי' לו שבועה שנית . ומטעם הנ"ל דחלי' דודאי מחהרע ואינו נשבע שיהא לשקר זה הוא דוקא בחשוד בעלמא אבל לא במומר . דהם הוא מומר נשבע לשקר כודאי אין מוסרי' לו שבועה מהיה דהיי' נשבע לשקר . וממילא דבזה י"ס לחשוד אותו גם למפרע :

גם לפמ"ש הש"ך צמ"ה ה"ל על קו' הניזו הא דלא אמרי' בזה לפסול את שחי' למפרע משום דה"ל תרמי לרעווא דלא ידע לפנינו וחוקר אי' דבעהרה . דהוא כיון דמביע לחוקה שלו רוב ג"כ ובארתו דבריו דכל פעם שבועתו ולא ידע הוא ננד הרוב . וא"כ לשיטת הרמב"ם דבחשוד לא אמרי' רוב מליים אי"ס מוחמין הם ממילא ד"ל בזה אוסרי' שחי' למפרע מחמת תרמי לרעווא . אם לא דניחא דבזה איכא תרי חוקות למעליהא חדא חוקת דהו' ידע מחלה וכל' על שעה המאוחר דשחט ממנו הכלכות וגם חוקת כשרות שלו דודאי לא הו' עבר ע"ש ותלוי' ג"כ על שעה המאוחר דשעה חשוד :

ורפ"ז י"ל ג"כ אפי' אם שחט הריוני שמיטה . י"ל בזה דלא הוה תרמי לרעווא לפסול אותו למפרע משום דבזה איכא תרי חוקות להטרי מרד דהו' ידע מחלה . וגם חוקת כשרות שלו מסתמא לא הו' עבר על שבועתו . ומכ"ש היכא דיש לומר דשחט עשה בזה אין לאסור מחמת חוקת כשרות . דבזה חוקת כשרות שלו לא אחרע גם עמה :

והנה מש"ל ביישוב דברי הרמ"א והאגודה ותמלי' הדברי' כיון דעל גביהו איכא ס"ס והו' ליכא רעווא ולכן חוקמי' הארס ע"ה"ח ואף דליהרע חוקתו מ"מ אמרי' בזה אדם אחרע בהמה לא אחרע . ועדין י"ס לעיין הא הינה לדין מהידיס החלב כיון דליכא רעווא בחלב כ"כ י"ס להטרי בזה גם בהמה . משא"כ לשיטת הרשב"א דרוטר החלב כהיילד פי המכה אף דבהחלב ליכא רעווא כמו כן י"ס לאסור כהן בהמה אף דליכא רעווא כיון דהחוקה דשחט כאלו אינו כיון דהיינו דני' בטעות וזה נדע מחברו ואחאי חוקה כנ"ל . וי"ל עוד דהרשב"א ס"ל כיון דיכול להיות אפי' א"ל ידע אפי' שחט שפיר ממילא יוכל להיות דלא היינו דני' עליו בטעות מלל .

א"י וס"ל דגשים שחטים לכתלה . אבל מ"מ אין זה ק"י כי"כ ד"ל ההל' א"י ס"ל העטם דגשים אינם נאמנים לפי שהם טורח כבדוקה הסבין . ולפי' ממילא בלא טורח להם סבין בדוק דמהני גבי מומר גם גשים שחטים אפי' לכתלה . וממילא בזמן המשנה דס"י לייבין להרשות הסבין לחכם קודם השחיטה ה"י מותרת לשחוט אפי' לכתלה ומשום' לא לקאמר גמ' בזבחים דנקט דיעבד משום גשים :

אמנם הר"ן כבזבחי הוסיף בק"י על ההל' א"י דמהא דפסחים לכת' ראו' דאין גשים נאמנות באיסור חורה . דהא אמרי' שם בעטם בירושלמי מהוך שהגשים עלגלוהו הם כל שהוא והיינו מהוך שאין שם חמץ ידוע חולות לומר שאין שם חמץ ע"ש וכ"כ המרדכי בהם' פסחים והסמ"ג הביאו הג"א כבזבחי דחולין ע"ש גשים חולין ס"י א' ב' . ומבאר מדברייהם דה"ה דהא איסור ברור לאמנים אף באיסור חורה ורק היכא דיש להורות ולומר דאין כן איסור כלל אז אינם נאמנים באיסור חורה . ולפי' ממילא גבי שחיטה דבזה הוא איסור ברור לכן נאמנים . והל"ה בפני יהושע דכתב ג"כ ליישב דברי ההל' א"י דאינם נאמנים על השחיטה לפי שהוא טורח . אלא דהוא כבד כבדוקה הסבין הוא טורח ונשים אינם מטרחי לבדוק הסבין כלא"י ע"ש דהוא דחה זה דא"כ אחרי יו"ה נאמנים על הכדוקה דלחיה שחיטה . אמנם זה לק"מ דהא הכדוקה דלחיה שחיטה אינו אלא דרבנן . ובגאבד הסבין כסר . ועל דרבנן דאמנים הגשים בכל ענין . דהו"ה על הכדוקה דקודם שחיטה דהוא דלו' אינם נאמנים . ולפי' אם נימא דכדוקה הסבין הוא טירחא . י"ל דברי ההל' א"י אף לדברי הר"ן והמרדכי והסמ"ג ד"ל דהם לא יבדקו הסבין רק כל שהוא וסבין בלאווד דעתיק דשוב לא ימלאו הסבין פנים . ובג"ש הש"ש שם לענין כבדוקה דגים ע"ש :

אמנם דברי הפ"י לא נראים כלל דודאי כדוקה הסבין אינו טירח גדול . והא דאמרי' גבי מומר דבשי כדוקה הסבין משום דמערבא לא שחט פ"י רש"י שם כד"ה מטרח' לא ערח אם לא ימלאו יפה לא יחזיר אחר סבין אחרת עכ"ל . ימלאו פ"י דלא יצטרך לבדוק הסבין . משמע הכדוקה בעלמיהה ל"ה טירחא . ועוד ראו' מדברי הרשב"ה כבזבחי . וכן מובאר בש"ס כס"י ב' גבי מומר אם נמלא בידו שני סבנים אחד יפה . לאחן המומר לומר דביצה שחט . והיינו משום דלא שבק הירחא וכל איסורא . ואם נימא דלא מערה לבדוק הסבין ק' מנה ידע הוא ליהז מהם הוא יפה כיון דאינו מטרח לבדוק . א"ש"כ דאף הכדוקה ל"ה טירחא . ולכן אם יש לו שני סבנים בידו שניהם כי אולי יו"ה אחד מהם יפה . שיכול לשחוט בו משום לא שבק הירחא . ועמש"ל עוד בזה . ולפי' ממילא בלא דכדוקה הסבין ובג"ש יו"ה פנים או הוא איסור ידוע וזהו' טורחא לתזור אחר סבין יפה :

ורפ"ש הי"ש' דמדברי הסמ"ג נראה דלא תלוי מירי כבירחא רק היכא דאין האיסור ידוע אינם נאמנים באיסור חורה אף היכא דליכא טירח דהא אינם הקשה ג"כ הא דנאמנים על מליחה [וע"כ ג"ל דהסמ"ג סיבד בשניה הסבורים דם כביטלו הוא דהו' דלשיטת רוב הפוסקים דדם שבעלו אינו אלא דרבנן ממילא נאמנים על המליחה כיון דהומטו רבנן כרבנן . ואכ"מ] וכזה לא הו"י טירחא כלל . ממילא י"ל דגבי כדוקה הסבין חייש' דלא יבדק רק כל שהוא כי יו"ה הולית לומר כבדוקה כל דהוא דהסבין הוא יפה ; **והנה** הגהות מיימוני כפ"ד מהל' שחיטה כבד כעטמא דההל' א"י דגשים לא יחטו מני שדעתן קלות שחא יתעלפו . ובאיסור דבריו ג"ל עש"י דברי סמ"ג א' דכתב על הא דאמרי' עלופי ל"ה כיון דעטמא דעלופי הוא משום שהיי' וכיון שהי' ידע ה' שחיטה או שבה לא ה"י נוכל לו וזה ה"י לפלופי ל"ה . ורבינא הו"י ס"ל דהיי' דילמא יתעלפו ושהה כשישור והוא סבד שלא שבה כשישור . וגדתי דבריו דכיון דתעלף אינו יודע כמה שבה וס"ה ה"י מתעלפה ה"י אוסרה

מספק וכו' עכ"ל ע"ש . ולפי' י"ל דגשים דרשמן קלות מיי' שחא יתעלפו . ולפי' דאוח עיניהם ואומר דפסח יתלו דלא ה"י כבעילוף כשישור שהיי' ומולות לומר דאין כןן איסור כלל כיון דאין בזה האיסור ידוע ולכן אין להניח גשים לשחוט . וממילא אם אחר עומד על גביהם ודאי מותרים לשחוט . ושוב ל"ק מהא דזבחים כמ"ס הכו"ס דמסתמא ה"י שם סבין עש"ג . וחוס' דמקשו על ההל' א"י מהא דזבחים י"ל דהם סבורים העטם דההל' א"י דחשידו על כדוקה הסבין ולא ל"ה עש"ג דרילמא כסבין פגום שחט . כדאמרי' גבי מומר . משא"כ להעטם דמשום עילוף ודאי מהני אם אחר עש"ג דמסתמא ה"י דאחא יודע אם נתעלפה אם לא :

ויותר מזה י"ל קוש"י הראשונים על ההל' א"י דלפמ"ש עיקר העטם דלא יחטו דחייש' שחא יתעלפו ומחוך דרשמן קלות יתלו דלא ה"י כשישור שהיי' . ולפי' ממילא גבי קדשים דבשי למיעבד כמו ש"מור מעלי' אפי' היסח הדעת פוסל בהם וממילא אם תה"י נתעלפה בלא הפסול מהמת שהיי' נכסל ג"כ מטעם היסח הדעת דכשעה שנתעלפה היסח היסחה דעתה . וזה פוסל אפי' בכל שהוא . ממילא גבי קדשים אם נתעלפה הוה איסור ידוע ומשום' לאמתה גם באיסור חורה . ולכן בקדשים שחטים גשים אפי' לכתלה . ומיושב בזה הא דהוסיף הרשב"ה כ"ל דלא קמי' שם כמתני' דזבחים והוא שהא אחר עומד ע"ג . ד"ל דגבי קדשים יכולים לשחוט אפי' בלא עש"ג דס"ל דה"י ספק איסור רק ודאי איסור ול"ה בזה להורות ולומר כלל . והש"ש הנ"ל כבד להחמיר שלא להניח גשים לשחוט בזמ"י גם להחולקים על ה"ל א"י . וז"ל גם אפשר בימינו לא ה"י כ"כ טורח בשחיטה כי בשחיט לא נכסלו אלא כשישור . וכמה חמורות אשר נכסו להטריף כמתני' ואמר ל"ה בימים קדמונים וכו' . ואירא חש עלוף בומר וכו' עכ"ל ולפמ"ש נהפוך הוא . ד"ל דגם להל' א"י שלא להניח גשים לשחוט זה ה"י בזמניהם דבשחיט לא ה"י פוסלים אלא כשישור ולכן ה"י שייך החשש עילוף משום דליכא איסור ידוע כי מילוח לומר דהעילוף לא ה"י כשישור לכן אין נאמנים משא"כ בזה' דשהיי' פוסל כמשהו ממילא הו"י איסור ידוע דמיר שנתעלפה אפי' לא ה"י רק משהו פוסל ג"כ ובאיסור ידוע לא נחשדות גשים לעבור אפי' לא איסור דרבנן או מהנה . ולכן גם לשיטת ההל' א"י גשים שחטו בזמ"י . והפ"ה דבב שהא בזמ"י גשים שחטו ודלא כבעל ה"ל א"י ע"ש ולגמ"ש י"ל דגם ההל' א"י מודה בזמ"י . א"כ דאם נימא כן יו"ה ל"ש בעוף דהו"ד שיהה פוסל כמשהו יהיו גשים מותרים לשחוט עופות עכ"ס ; ואפשר עוד לומר דגבי עילוף שייך ספק גם לענין זה דהוא יתעלף אבל הוא כעלמו יהי' כספק אם נתעלף אם לא . וכן משמע מלשון הגמ' בזבחים' דרבינא ואם אחר כרי ל"י שלא נתעלפי שזיעתו כשירה משמע דרווקא אם כרי לו שלא נתעלף שזיעתו כשירה משא"כ אם הוא מסופק אם נתעלף אם לא שזיעתו פסולה . ולכא"י י"ל הא הוה ספק ספיקא ספק אחד דלמא לא נתעלף כלל ודלמא לא ה"י כס"י כשישור . ואף דלדידן פוסל שיהה שחטו מ"מ הא זה אינו אלא מדרבנן וא"כ ה"ל ספיקא דרבנן דעל איסור חורה איכא ס"ס ועל איסור דרבנן כיון כספק אחד י"ל בזה . מ"מ י"ל גבי אשה דרשמן קלות אם יהי' אילה ספק בזה אם שחטו דה"ל ספק לא הו"י לכסברי כי חאמר מסתמא לא ה"י עילוף שהיי' כשישור שהיי' מדחי' . ואפי' אם נתעלפה עכ"פ לא ה"י כשישור שהיי' מדחי' . ואף רש"פ איכא איסור דרבנן מ"מ כיון דהוא ספק אילה דבן נתעלפה או לא הוא מותר מדחי' מטעם דה"ל ספק דרבנן ולקולא . ומסוביא דזבחים ל"ק כיון דהם אף אם לא שבה כשישור מ"מ פסול מטעם היסח הדעת ועיין ברעש"ה כס"ג דה"י ודאם אחר כרי ל"י שלא נעטמו שחיטתו כשירה כה"י על קוש"י ההו"ס מאי אריח כרי ל"י הא כורה רה"ר וספיקו מהו"ר . וז"ל עוד מ' דשלי ספק עומאה דגבי שחמרת מקדשים דכיון דבטי

דבני למיטבר בזה שימור היסוד הדעת פוסל בהן לא שיהא
צוה ספק שימור עכ"ל. וה"ה ספק אם התעלה אהור
גיב וכ"ל:

והאחרונים נקטו הטובה בדברי הגהות מיימוני במ"ט
שדעתן קלות שמה יתעלפו הוא דרך הגשים
להיות מורק בלבבם ועלולה לעילוף. והכו"פ כהב ליישב בזה
הקושיא מוכחים כיון דשם שמחמא איכא עומד ע"ג ול"ש עילוף
פ"ט. אמנם דאיך עדיין ק' מחויבא דוכחים דהיא דל"ש התעם
דאיסור. מ"מ קשה אמאי ישחטו נזים כיון דעלולה להחלף
למה נבוא קדשים לבית הפסול ועימש"ל. עוד בזה בדברי
הב"י ה"ל:

ב) הב"י הביא בשם הכלבו שכהב בשם הר"י שגשים שוחטות
לעלמן משמע שאין שוחטות לאחרים. והמה ע"ז
הב"י דמה חילוק יש בין שוחט לעלמן או לאחרים והי"ש ריש
חולין ליד לומר דדוקא לאחרים אינם נאחמים. ע"י"ש. וכל
ליתן טעם לזה דהנה יש לרקדק קלח בדברי חוס' פסחי' ד"ד
בד"ה סימטה רבנן דרבנן במ"ט דגשים נאחמים גם באיסור
חורה וז"ל ובפ' המדיר גבי מחילתו שאינו מעושר משמע
שמוקף עליהם עכ"ל ונראה מדברייהם שאין זה ראי' מוכרעת
רק דמשמע כן ולכא"ו כה דבר מבוחר שם בגמ' דפריך על
מחילתו שאינו מעושר ראי' אי ידע נפרוש אי דלא ידע מאז
ידע הרי דומה לסמוך עלי'. ועוד דהא עיקר הטעם במחילתו
שאינו מעושר דיוולת קלא בכחובה לפי שאינו ראוי לקיימה
לפי שהיא מכלילתו. ובחס ניומא דמה"ד אינה נאחמת באיסור
חורה ואיסור לו לסמוך עלי'. לפ"ז ממילא לש"ל דאינו ראוי
לקיימה לפי שהיא ממשילתו. דאם ישעה כדיון ולא יסמוך
עלי' לא יבוא לידו מכשול על ידה. ולכא"ו הוא זה ראי'
ברורה דנאחמות באיסור חורה. ודוקא לומר דתלא לפי שהיא
מכלילתו באיסור דרבנן דראוי לסמוך עלי' דזה דוחק:

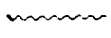
אמנם נאחמת הדבר מבוחר נשימ כחובות שם בשם י"מ
סה"ב ראי' מחויב' בגמ' דשם דלחין אשה נאחמת
באיסור חורה. מלישנא דגמ' דעל מחילתו שאינו מעושר פריך
הגמ' אי דלא ידע מאז ידע וגבי מחויב' נדה פריך הגמ' אי
דלא ידע נסמוך עלה מזה נראה דדוקא גבי נדה דלא בני
בל"ה שאל לסמוך עלי' הוא נאחמת משא"כ בשאר איסורים
אינו ראוי לסמוך עלי' ולכן לא פריך הגמ' על מחילתו שאינו
מעושר נסמוך עלה רק מאז ידע והוא דלא ידע אם הי' מעושר
אם לא. ובש"ז דמה זה דא"כ לא הי' ראוי לקונסה כיון
דהוא טעם שלא כדיון במה שהוא סמוך עלי'. ע"י"ש. ולענין
יש ליישב דברייהם דילן כמ"ט הרשב"א במשמרת הבית גבי
מומר לאכול כבילות אם אחר פלוגי מומחה שחט לי נאמן משום
דמירחת דעומד להבדר ועיין בש"פ סי' ב' סעי' ד' בט"ז
ובש"ך והיא ע"כ מטעם דמילתא דעבדי לאגלוי' לא משקרי.
ולפ"ז י"ל אף לשיטת הפוסקים דלחין אשה נאחמת באיסור
חורה מ"מ אם אומרת פלוגי מומחה שחט לי הו' חוקן הדרי
בדורא נאחמת מטעם דמירחת דהא לא גרעה ממומר. ולפ"ז
י"ל דזה פ' נקוט' הגמ' גבי מחילתו שאינו מעושר דהיינו
מאז ידע דהי' מעושר או שלא מעושר. וע"ז הי' הגמ' שפיר
דאמרה לו פלוגי כהן יקח לי אה כדרי. וע"ז היתה נאחמת
מה"ד כיון דהיא מילתא דעבדי לגלוי' וגם דהיא מרחת ואשחכה
שקרא. ולכן הלא שלא בכחובה כיון שהכלילתו במה שהי'
ראוי לסמוך עלי' מה"ד. ויש לעיין עוד לפת"ש י"ה מיושב
פל הנהו דכזברים דלחין אשה נאחמת באיסור חורה יוקשה עליהם
משעים בכל יום דהיא אומרת על השחיטה ועל הניקור. ד"ל
דהא בש"פ כהב סחם אם יש מומחה בעיר נאמן לומר מומחה
שחט לי. ומשפטא דלישאל נראה אף אם אינו אומר פלוגי.
רק דה"פ וה"שן סבבי דבני דווקא פלוגי. אמנם אפשר לומר
דגם באינו אומר פלוגי שייך ג"כ מירחת כיון דנוכל לברר
לשאל אומ' איזה מומחה שחט. ולפ"ז משעים בכל יום
דנאחמת על כשמיסה היא דאומרת מומחה שחט לי וע"ז היא

נאחמת משעים מירחת. ועל מליחה ליק כ"כ במש"ל כיון דשם
ששאלו דרבנן הימנו רבנן דרבנן וכן בהפדשה חלה בזה"ל
דהוא דרבנן:

אמנם הדבר לריך טעם כיון דלחין אשה נאחמת באיסור
חורה אמאי חתי' נאחמת לענין נדה ומ"ש הש"מ
הי"ל משום דלא בני בל"ה אין זה טעם מחפיק. לזה ס"ל
דדוקא להאכיל לאחרים אינה נאחמת משום דדעתן קלות ואסירי
לעבור על לפ"ע. משא"כ היא אינה חשודה לעשות איסור.
ולכן נאחמות גבי נדה כיון דזוה האיסור עלי' כמו על הבצל
ועיין ברמב"ן יבמות ר"פ האשה שהלך ומש"ה כתב הכל בו
שפיר דגשים שוחטות לטעמא. וי"ל ג"כ כיון דגם להל' אי
דלחין אשה נאחמת אין זה רק מחויב' דרבנן דמס"ח ואי
נאחמות בכל ענין. ולכן נדה דמילי בקרא כדריה דהיא
נאחמת לא הי' בידם לאסור כמ"ס הע"ז. והטעם דדוקא
לענין לפ"ע החזירו שלא חתי' נאחמת ולפ"ז י"ל ג"כ דלא
קשה נאחמת בכל יום דנאחמת על השחיטה וניקור דשמחא
דמלחא שגם היא האכל מזה ולגבי עלמה נאחמות:

ברמ"א וכן המנהג שאין הגשים שוחטות. הב"י מזה בזה
על האגור דלא ראינו אינו ראי'. ויש להוסיף ע"ז
עבדרי חוס' ריש גיטין דכחכו וז"ל ומה שאנו סומכין בנגשים
על השחיטה אפי"ג דלחין אשה נאחמת כיון דבידה ללמוד
לשחוט עכ"ל וכבה החב"ש הוא דנקטו חתי' דוקא נשים ולא
מקשו ג"כ מאמרים אשר ידענו דחתי' יודעים הל' שחיטה. הוא
לרבותא דאפי"ג נשים שאינן מחפיקי בשחיטה מ"מ הוי כבידה
ע"ש. והב"ש כתב בטובת החוס' ג"כ דגשים לא ישחטו
לכהתלה ואפי"ה הוי כבידה כיון דחתי' בדיעבד אולם לא הי'
לריך לזה דהא בידה ללמוד ולשחוט לפני אחד שיהי' עומד על
גבה. אמנם בפשיטות נראה דהחוס' לשיטתיהו אולי דהא באמת
שיטת החוס' הוא דלא כההל' אי' רק דגשים שוחטות
לכהתלה. ואפי"ה הי' ג"כ נאחמת שאין הגשים שוחטות.
מבוחר דלחין ראי' מהא דלחין הגשים שוחטות להל' אי'. ואולי
לפמ"ש הגהות מיימוני הטעם בהל' אי' דלחין הגשים שוחטות
משום עלופי. וכמ"ס האחרונים כיון דדעתה קלות ועלולה
לעילוף. מש"ה נהגו שאינם שוחטות כיון דהם עתולים לעילוף
והוא בכלל כל פשעים. ולכא"כ אם שחטו י"ל שחטתיו כבידה
וכמ"ס הב"י הטעם דאם היו נחטפו היו אומרים. ובלא"ה
באומרים ברי לי שלא נחטפתי נאחמת:

וראיתי בפ"ה בק"א שהביא דברי רש"י דהכח על הרמ"א
שכתב דלחין להניח נשים לשחוט דה"ה עבדים והפ"ח
ה"ג עליו דדוקא גבי נשים שדעתם קלות שייך עילוף ולא
בעבדים ע"י"ש אמנם מדברי חוס' נראה דלהל' אי' גם עבדים
אינם שוחטים. דלאחר שדחו דברי ההל' אי' כתבו ליישב מה
דלא קמי' במחתי' דחולין הכל שוחטים אפי"ג נשים משמע דלהל'
אי' נראה. ואם ניומא דכ"ל אהל' אי' עבדים שוחטים אפי'
לכהתלה הי' קשה קוש' החוס' גם להל' אי' אמאי לא קמי'
במחתי' עבדים. ולפתש"ל דאף להנכות מיימוני י"ל דלחין עילוף
מלוי נגשים יומר מנאמרים רק דהמש"ל הוא אם יתעלפו הי'
מורים היחר דלא הי' כשיעור שהי' מפני שהם קלי הדעה
בדבר שאין איסור ידוע ממילא י"ל דגם עבדים דמהה קלי
הדעת שייך ג"כ החשש דעילוף:

סימן ד

שו"ר דכבוד ירד נפשי הרב הטאה"ר הגבורים
ס"ה מנחם נחום גינזבורג נ"י הגאב"ד
סאכטשוב יע"א.

אחדשיה. מכחז ר"מ הגיעני אחמול ביום ש"ק העבר.
ומחלה עלמה במחשבה לפני שלא להשיב
כלל

כלל על מכתבו כי מה לי לזרה ו . להעביר על ריב לא לי . והי' לא אלמן ישראל בפרט במדינת פולין . הרבנים המוכתרים המוכים למקום משכן כבודו ידיו זיהו . בפרט בענין כזה חזן לדין אלמא מה שענינו ריאות . אם לרחק או לקרב . אם לאסור או להיתר כמבואר בהפוסקים והכל לפי מה שהוא אדם אם הוא איש מוחוק בכבודו . והכלל אותו ולדון אותו לכף זכות ולומר מוטעה הייתי . ואכתי מבחוק ולא אוכל לדון רק למראה עיני . ולזה לא אוכל להפך בזכותם . וכפי הנראה ש"כ"ב התא בני חורה ומלוה להפך בזכותם . ולזה אמרתי יפה הסתיקה . אולם למען כבודו שלא יהי' לו מניעת מכתבי כאלו פנמתי בכבודו הנני להשיבו . אמנם כ"ז להלכה ולא למעשה :

מבורר פסולו ראשי לאכול משחיטתו . ואבאר דבר זה בקלרה בנמי' דשבוטו ד' לי ע"כ אמרתי וכן עד שיוצט מבירור שהוא גולן מנין שלא יצטרף עמו ח"ל מדבר שקר תרחק . אמנם הרמב"ם ברש"י מהל' עדות כתב ח"ל ואפי' עד כשר שיוצט מבירור שהוא רשע ואין הייניס מביירין רשעו אסור לו להעיד עמו אע"פ שהוא עדות אחת מפני שמתערף עמו ומאלא זה הכשר השיא ידו עם הרשע עד שנתקבל עדותו עכ"ד ותמה הכסף המשנה אמאי לאי מיתוי הרמב"ם מהיכא דמיתוי הנמי' ממדבר שקר תרחק עיי"ש . ועוד יש לדקוק דבנמי' נקט סתמא מנין עד שיוצט מבירור שהוא גולן שלא יצטרף עמו . והרמב"ם הוסיף דיוצט עמו רשע ואין מביירין את רשעו מה דלא נזכר בנמי' וסתמא הוא כן דאם הי' הייניס יודעים את רשעו לא היו מקבלין עדותו . ולייסק את זה הי' ג"ל עפ"י ד' חוש' ק"ח ע"כ דלה' זכרי ופילי דכתבו דמדין חורה חף אם נשבע פעם אחת בשקר אפי' מוהרין לו שבוטע שנית . וזכירו המחברים דכל אדם יש לו חוקת כשרות ואף אם עבר עבירה פסס אחת ממחמת חוקת כשרות שלו אמרתי דודאי עשה תשובה ולא נחשב עוד לעשות היסור . וכחצו בזה ליישב דברי רש"י בריש ב"מ בקוש' הנמי' כשבוטע שומרין יומא מנו דחסוד אממונת חסוד נאם אשבוטע כתב רש"י דקוש' הנמי' הוא על שבוטע שאינו ברשותו . ולא פי' על שבוטע שלא שלח בו יד תשוב דבזה יל אף אם שלא בו יד אפי' לא נחשב אפי' אשבוטע דודאי עשה תשובה . אולם אשבוטע דלוינו ברשותו . הוא חסוד בלאותו כעט אממון כמו כן יבטע גם על שקר ולכן מהי' חף אי ידעתי דודאי עבר על השבוטע לא נעשה חסוד אלא מדרבנן :

אמנם זה אינו אלא לענין חסוד לגבי היסורין . אבל לענין עדות מיד כיון דעבר על עבירה דנפסל ע"י לעדות הוא פסול לעולם עד דגדת בבירור דעשה תשובה דלפנין עדות גזרה חורה לפסול אותו לעדות אם נחברר דעבר עבירה דנפסל ע"י לעדות ושלא להכשירו מספק דלמה עשה תשובה עד דגדת בבירור דעשה תשובה . ולפי' יל דהא דגזרה חורה היכא דמוהר פסולו ע"פ ע"י עדים עליו דהוא ודאי פסול . בזה אינו חוזר להכשירו אלא כשיבדר בבירור גמור דעשה תשובה . אמנם היכא דלא ידעתי בבירור פסולו לפסול אותו לעדות כגון כשני עדים המכחישים ואזי חף דידעתי דאחד מהם ודאי פסול והעיד שקר אפי' כיון דכל אחד כשני עלמו הוא כשר להעיד . יל בלוי' כשני עדים אח"כ להעיד ביחד . דכיון דלא נחברר פסולו מבירורין אותו מטעם דעשה תשובה . ואף דבשני כיתי עדים המכחישים ואזי ס"ל לר"ם מהויקינין כשהדי מקמי למ"ל . ולא תלינין דעשה תשובה . שם ע"כ"פ מוכחש שקרי עדים . מה"כ"ב כשני עדים המכחישים ואזי כיון דכל אחד אינו מיכחש אלא מאחד שפיר תלינין דעשה תשובה . וזה ענין החכמי' בריסק הג"ל . ומיישב בזה מה דתמהו עליהם מדברי הר"ן בסוגיא דהוי' דתמה על הא דאמרתי בנמי' מרובייתו בלשם איש קההדין הא אחד מהם הוא ודאי פסול . דיל' דקושיותו הוא דש בשתם פרוקין דמחוקין אותה בלשם איש ע"פ עדותן בלאותו רשע דודאי אחד מהם הוא פסול ותי' חסוד להעיד שקר וזוה' יל העש' דלא עשה תשובה . ויש להאריך בזה בחכמי' דשבוטע ד' ל"א ע"כ . שבוטע העדות בילד ודבריו הראשונים עיי"ש ובהקלו"ח כתי' ק"ח . ולפי' יל הא דאמרתי בנמי' וכן עד שיוצט מבירור שהוא גולן שלא יצטרף עמו מבוס מדבר שקר תרחק . הוא דלא נפסל לעדות עיי"ש שהוא גולן . המוס' דלא טועט זה רק להעד הכא להעטרף עמו לילך ליהות אח עדות בזה לפתולה לא יצטרף עמו . אף דבאמת הי' ראשי אח"כ להעיד עמו ככ"ד דכיון דאינו מבירר פסולו ולא טועט רק להעד השני מבירורין אותו מטעם דעשה תשובה . מ"מ לענין זה להעטרף עמו לפתולה לראות העדות . אמרתי גם ע"י מדברי שקר תרחק כיון דמ"מ הוא יודע דהוא רשע ופסול . ועיין בש"ך

הנה במכתבו נאמר בזה"ב בזה"ל בליה סרס הלכו לבהמע"ב לפתור הוי' בבות הרב ובה"ל ודבר רא' על השני דברי רסה . כלענין מנה . וכ"א אמר על הכבירו שהוא מאכיל עריפות ונשבעו שיהיה בבית הרב כמעמד הכ"ד בנקי' ע"י עכ"ל הנמאל דבר מכושר מזה . הא אחד מהם דודאי נשבע על שקר . ואם באתו לפסול את שחיטה ממחמת השבוטע . הוי' דכל אחד בפ"ע יש להשכיר את זמנו . וכן שחי' כיתי עדים המכחישים זה את זה . דכ"א בזה"ב לפ"ע ויוצרה . דהוקי' אח"כ . מ"מ אחד נוכח זו ואחד מכת זו פסולים כיון דאחד מהם הוא פסול בודאי . כמו כן יהי' אסור לבטל זנה על זה עם זנה על זה בקדירה אחת כיון דזנה על אחד מהם ונחתי אסור . וכמו כן כל אחד מהם יאסור לחלל זונה מבירור כיון דנשבע עליו דהוא מאכיל עריפות . ואף דהמרי"ק מזהיר גם להעד לחלל מזונה . מ"מ לפת"ש הפרי"ש שם ביו"ד סי' ב' שפי' כ"א דאם העד עומד דביבירו אסור לחלל מזונתו עיי"ש . ומחילא דא"כ ג"ד חכ' כ"ה אסור לחלל מזנה מבירור והאריס לא יוכלים לחלל מזנה שיהיה . וזה הוא נמשע מהנמשע ליהות טרה וזה כשני שוחטי דתחא . גם בל"ז חס אחד אוכל מזנה שניהם חף זה את זה . מ"מ ידעתי דחובל בשך פגול מזנה ש"כ"ב אחד דהוא פסול :

הנה בהלכות דוהנין חסוד להמיר שני שוחטים בבהמע"ב אכר זה הוא נחבג ויהיקין . ואין בידם לבעל מנה זה ויעיין בספר מהם סיפר יוד' סי' י"ג . מחילא בנדון כזה שחסוד מהם הוא פסול ודאי אסורים לחלל חף מזונתם ששחטו זה בשני זה כיון דליכא אלא ש"כ"ב אחד שזה כשר . והאלל הוא כגדר מוד ההנהגה שלא לחלל מזנה ש"כ"ב אחד :

ואף אם נאמר לגד להק' דלא נפסל לשחיטה ממחמת דבכר על השבוטע כיון דאינו חסוד לאותו דבר . ויומור לדבר אחד כשר לשחיטה . ואף לשימה הרמב"ם דמאריך לבדוק לו סנין . מ"מ הא זה אינו אלא כמותר דהיינו כשבר עבירה ב' פעמים אבל לא כהסוד כמבואר בש"ע סי' ב' שפי' ו' והי' מחילא ב"ד חף חס נדון בבירור דאחד וזה נשבע על שקר מ"מ אינו נפסל בכך לשחיטה . עדין יל כיון דכ"א נשבע על חבירו דהוא מאכיל עריפות . ולדברי כל אחד נפסל חבירו לשחיטה דהוא מומר לאותו דבר . ומחילא חס אחד מהם נשבע בשתי' ממל"פ נפסל השני . ולא נוכל להכשיר זנה שניהם . אפי' יומא דשניהם נשבעו בשקר ואין אחד מהם מאכיל עריפות :

אמנם בח"א כתבתי דלא נכחיס דברי ההב"ש בנמי' ככוונה המרי"ק דהא דהעד בעלמו ראשי לאכול משחיטתו אינו בעמוד דביבירו דלא נראה כן משפעות דבריו . גם מדברי הרמ"א ביו"ד סי' ב' שפי' ב' דכהה חיי שחטא וזכור עריפה פעם אחד מו"מ חס לא הוחוק בכך שוחק לאכול אח"כ משחיטתו . ומקור דין זה הוא מדברי מהרי"ק מבוהר דהפי' חס עמוד דביבירו . מותר לאכול ג"כ משחיטתו . וכ"כ חס אינו מבורר פסולו מי הוא הפסול . וכתבתי בזה הרבה ודברתי חכמי' בריסק הובא בש"ך מו"מ כתי' לא . וא"כ גם הכא אפי' חס נדון דודאי אחד פסול כיון דלא

רפי' ליד. אמנם הרמב"ם דקטק דינו דלא יטעף עמו להטיר כפי ביד. לכן הוא מוסף דלחין דידין מירין רשעו הא דהטיר יודע דעדים יודעים בפסולו ורק הדיינים אינם יודעים מזה דאיכא עדים שיוודעים שהוא רשע ופסול לעדות בזה כיון דפסול מה"ד אסור להטיר עמו משום אל תשיח ירך עם רשע :

ובזה אמרתי לעינין הא דאמרתי בנתי דחומר לאכל נבילות אסור לאכול משמיטתו כיון הפסול לא נפסל ה"ף אם הוא מומר לאותו דבר אלא כחומר לעשות כן ב' וג' פעמים הוא ככלל מומר כיון דעבר דעבר ונשבע ונעשה לו היסור לא חליק עוד להכשיר אותו ולומר דודאי עשה משוכה. משא"כ אם לא עבר רק פעם אחת מה"ח שחיטתו כשירה. דרוקא לענין עדות לא אמרתי להכשיר אותו מטעם דעשה משוכה. אבל להיות כשר לשחיטה שפיר אמרתי כמו דמוסרין שבוטה לחמך אשר ידועין בו דנשבע על שקר מטעם דחליק דעשה משוכה. כמ"כ משיריין אותו לשחיטה. וגם לגבי שבוטה יל כן אם ידעי' דנשבע ב' וג' פעמים לשקר שוב לא משיריין ל' ג"כ מה"ח. ובוה יחא דמשכתה מה"ח חשוד על השבוטה מטעם דנשבע לשקר היכא דהוא מוחזק בנך. ולאמרתי בזה הא דכתבו הראשונים בסוגיא דשוחט שכתב משום פעם אחת לא נעשה מומר דכאן דהוא ג"כ מטעם זה דעבוד דלא הי' עבר ונשבע חליטין דעשה משוכה. והא דחקשו חו"ט שם לר"ח דס"ל מומר לר"א הוא מומר לכל החורה אחאי הי' שחיטתו כשירה. הוא ג"כ כמ"ס דברבנא דרשחא שכתב והלא שבת הי' חשוד לכל החורה ואחאי יחי' שחיטתו כשירה. ומה דמבואר בפוסקים. דגם בעבר פעם אחת והו"ח עריפה מתי' הוא פסול. זה אינו אלא מדרכין דנעשה חשוד על השבוטה ג"כ משום פעם אחת :

ויובן בזה היטב דברי מהר"ק במ"ש דהטיר בעלמו יכול לאכול מומחו אח"כ דטעמו כיון דלחין פסולו נודע אלא להטיר הוא דהטיר עליו דשחט שלא כהוגן חליטין דעשה משוכה. אמנם עייין יל אם הפד יודע בו דהוא מוחזק בנך דעבר ונשבע בלא חמך לאכול מומחו עיי"ש בנהר"ק : **ומעתה** אבוא לנ"ד דכל אחד נשבע על חבירו דהוא האכיל טרפוח. ולבאר זה היטב זה כאלו הי' נשבע על עצמו דהוא רשע כיון דאם בלחמך הוא מאכיל טרפוח אזי אסור להטעף עמו. בחקם דמלכות' שני שומעים כיון דהוא יודע בהשני דהוא פסול לשחוט ומיילא דאסור לו להטעף עמו. ואמרתי גם בזה אין אדם משי' עלמו רשע. ועיין בנשכ"ח כחובות בסוגיא דעדים שחמרי על הא דהארי' אומר הי' ר"ח עדים שחמרו להם חממו שקר ואל יברנו. דכהב דלפי' אם אינו משי' על עצמו אלא דעבר על מנת חסידות אמרתי ג"כ אין אדם משי' עלמו רשע ע"ש. כמ"כ בנ"ד דאינו נאמן להשי' עלמו רשע דמלכות' עלמו עם פסול. ואף דנשבע ע"ז. ויל' כמ"ס הוב' מכות ד' י ד"ה ג' נבוע יל' כיון דידעי' דהוא רשע ל"ש אומר ע"ר. הי' גם בזה אם הוא שקר הא נעשה רשע כשכיל שטעמו ונ"ע עוד בזה. אולם עכ"פ יל' כיון דפסלות כל אחד אינו מבורר אמרתי אפי' כל אחד העיד על חבירו ונשבע על אחת. וידיעה הי' חשודים להאכיל טרפוח אפי' נוכל להכשיר אותם דעשו השוכה. אם לא רנימא דמשבטתם דלא הי' שם אחת ועברו ושטו ע"ז דלפ"מ יל' דלא חליטין בזה להכשיר דעשו משוכה :

אמנם כפי הנראה נעשה דנשבעים וע"ז שבוטתם הי' כנעם. ואולי יל' דמחוק כעסם בלו לכלל טעום והוא ככלל אדם בשבוטה פרע לאינם. דהא בלחמך דב"ד לא השגיחה על זה לחוש דאחד מהם הוא פסול מחמת שבוטתו ומיד אח"כ הלכו שניהם לשחוט בניהמ"כ. וע"כ דלא השגיחו ע"ז כלל. והבב לא סוריד אותם אלא על מה שזולו זה את זה. אבל לא נמוץ של שחיטה. להטור דאחד מהם נפסל בודאי מח

שבוטתם שנשבע כ"א ע"ה דהוא פסול לשחיטה : **ועתה** אבוא להכתב שקבלו השוחטים עליהם הנעשה בשבוטה עז"ר שלא יודע שאלה המבואר בספרי השוחטים שהוא שאלה חכם. ונעשה הכתב כאמר בזה"ל אמתו הש"ב כשה סאגניש"הז ח"ח מקבלים ע"פ בללה ובשבוטה דאורייתא כפ"מ בלי שום עמדה ומרמה וכלי שום הוראת היסור בעולם ובגדר עז"ר שאין לו הסרה עולמית וכו' וגם לכלי לפחוק ע"פ בשום שאלה המבואר בספרי השוחטים שלריך ש"ח וכו' ובאם שנעבור ע"ז ח"ו כפי' פסולים לעדות ולשבוטה וללרפנו לכל דבר שבקדושה. ויהי' קונם ידעו מלשחוט עוד כשה לשום דבר הלריך שחיטה. ויהי' הכשר משי"ב כיון דכין נו"ט וכו' ע"ל הכתב השבוטה בקדשה. ובנוסח זה י"ס לפקפק מזה דנראה דהשבוטה לא הי' עז"ר אלא הנדר. וגם זה לא חרש הח"ך יחכן שהם מקבלים עליהם שיפסלו לעדות ולשבוטה וללרפס לכל דבר שבקדושה. ממד"ש אם יסיו מה"ד כס"ל לאשר עברו על השבוטה ל"ל קבלתם ע"ז. ואם יהיו מה"ד כשרים מה מהני ע"ז קבלתם. גם מד"ש דש"כ שלהם יהי' כיון דכין נו"ט. אם הי' דבר ידוע שלהם כירס לאסור חיסור על ונחיהם. אמנם בזבח של אחר הח"ך יכולין לאסור דבר שאינו שלהם. ואחתי מזה והלרבה מענין השבוטה שקבלו עליהם שלא להורו בדבר שהוא ש"ח. סנה בעיקר השבוטת שנשבעין השוחטים שכל יורו ש"ח שבוטה זו הוא ע"ל היודע והוא לזרו מעשיו לדבר מלוה. לפ"מ התב"ש בנ"י י"ח ללמד וזכור על המקומות אשר השוחטים נוטלים יותר משכירות הוא כיון דלחין השוחט מורה שום הוראה בבהמה שהוא ש"ח. ולכן העלה במקומות שאין שם מורה והשחטת הוא המורה אין לו ילקח משכירות יותר מעריותו ועי"ש והבאת לא מבטי' אם גם שם נוטלים יותר מן הכשירות אזי אסור להם מה"ד להורו ש"ח ובודאי הי' שבוטתם לדבר מלוה. אלא אפי' אם הי' שפרס שיה ונוטלים חלקם מן העריות כמו מן הכשירות הוא ג"כ לדבר מלוה. ואפי' אם השוחטים הבה בני מורה ונקיטין בדיני טרפוח אפי' אימא הקלבים עליהם כדודע. אולם בלי הפך גם שמה נוטלים יותר מן הכשירות ובהם הי' שבוטתם לדבר מלוה ומיילא דיל' דלא יכולים לשפור משבוטתם כעמדה אדם היימי דמה"ח לא ינשבעו ע"ז כיון דהוא לדבר מלוה ובשבעין לזרזו נש"ח מסתמא הי' שבוטתם מר"טם הטוב. ואף אם הי' מוכרחים לשבע מ"מ מר"טם הטוב הי' משכיתם לזה. וכענין מ"ס הרמב"ם בנש מעושה. ומתנה לשיחור שפוסקים בש"ע בנ"י רכ"ח ע"ז. דאם נשבע לדבר חיסור לא מהני הסרה אפי' אם לא הי' שבוטתם עז"ר והף אם הכינים משכיתם להטיר שבוטה יל' רל"מ דהסרה כיון דהוא לדבר חיסור דמה"ד אינם דש"י להירות הוראה שהוא ש"ח. אם לא דנימא דאשפי"ח אין זה בכלל שבוטה לדבר חיסור :

אמנם מה שכללו גם בשבוטתם לשבע גם ע"ז שחא"ר יחי' איזה בן מורה בניהמ"כ וילנה לדחות סב"סן של שחיטה קודם שחיטה מר"טם להראותו בל"ש דהי' בעולם. משבוטה זו נראה דגלגל לדבר מלוה' הנוטים ב' בל"ט בודאי לא קבלי עליהם עול כזה שיהי' ביד כ"ל ואחד שיהי' מוכרחים לי להראות סב"סן. ובאמת לא שמעתי כזה משי"ב להטיר עול בזה על השוחטים יל' בנך שיהי' מוכרחים להראות לכ"א מנ"ד. מזה נראה דהיו מוכרחים לקבלתם את זה על עמנם בשבוטה. ויש מקום לדחות השבוטה דהוי' כחונם בשבוטה וכיון דשבוטה זה נכתבב י"ס מקום לומר דבם השבוטה הראשונה נהבטל מטעם נדר שהמ"ר מקלחו היסור כולו. ובלי' יל' וגם על השבוטה הראשונה יל' מוכרחים. גם כמה דהוסיפו כשאר יתוודע אף שום דבר ששעבר בענין השחיטה לפי דלות עיני' הב"ד אף שפ"י ד"ת אין לכסול אותם ענין יהי' פסולים מזה נראה ג"כ דשבוטתם הי' כחונם מיראתם שלא להטעיר אותם. וכבוד דר"מ הפריז בזה על המידה במ"ס ד"ש להם לרדים. מה בנך ע"פ ע"י המחלוקה הי' נרדפים. וי

וזה יודע האריך יפול הדבר מחזיה לך ינולח וייל דגם זה
משיב אונם וכאשר ים רגלים לדבר על העול שהועל עליהם
בשבעתם והיבא לדינא רגלים לדבר מבואר בש"ע בסי' רל"ב
סעי' י"ב בש"ך ס"ק דלאחר לומר אונם הייתי :

ואף דמבואר שם בה"ח בשם מהר"ק דלא מקרי אונם
בשבעתם אלא"כ הי' מניע לו איזה רעה אם לא הי'
נשבע אבל אם לא הי' מניע לו טובה וגשבע כדי שיהי' לו
טובה מזה אין מקרי אונם בשבעה. ולכא"ו י"ל דגם ב"ד
הוא דע"י השבעה מניע להם טובה דמילא פירכסם בחלאת
הזבח. וי"ל דרוקא בחמילת הקבלה אם אין רוצין הקבל למנוח
אחור לכו"כ אם כי יאסור האיסור על נפשו בשבעה. וזה
לא יכול לומר אונם הייתי למען יגיע לו הטובה למנוח אחר
לש"י. משא"כ ב"ד דהם מוכר שומעים דמחא. ומעשה
אם באמת היו ידאים אם לא יעשבו לעשות רצון הקבל יורידו
אחוס ויקחו אח פירכסם זה חשיב אונם בשבעה :

ויש להוסיף עוד דכפי הנראה מתוך השאלה ע"ן לא עברו
השומעים רק על השבעה שלא יורו בדבר הוראה
שהיא ש"ח דהיינו במורסא שהי' על הריאה ובשר בלי. אולם
על השבעה שני' שפאס ועברו על השבעתם בזה שלא יחטו
עוד זה אינו מבאר בהשאלה. אם שחטו זבח אח"כ אם לא.
והחלה אדבר אם לא עברו עד הנה על השבעה השני' ולא
שחטו לאחר שום זבח אם הנה פסולים לשחוט אח"כ מחמת
שבעתם :

ודנה בש"ע מ"ח בסי' ל"ב הביא המחבר שני
דעות אם נכפל לעדות או לשבעה בשבעה דלהבא.
והריב"ש הכריע שם אם שבעתו הי' סהול ולא אבל דלא עבר
על שבעתו בקום ועשה לא נכפל. ובמה דהלכה כדברי
המכריע. ואם זה הוא לבני עדות או להיות נאמן על
השבעה. מ"כ"ש לענין פסולת הש"י. לא משני' אם לא עבר
על שבעתו רק פעם אחת ושחט דעדין לא הוחק ב"ד
דמ"ד לא נכפל לשחיטה לדעת כל הפוסקים ובג"ל אלא
אפי' אם הוחק ב"ד ועבר על השבעה להבא ב' פעמים.
מ"ח כיון דלדעת רוב הפוסקים מותר לדבר אחד לא נכפל
לשחיטה כלל. רק הרמב"ם מרדך בזה לכדוק לו הסבין.
מ"ח אם עבר על שבעה להבא ל"ח אם לא עבר בקום ועשה
דלא נכפל אפי' לעדות מ"כ"ש לשחיטה. אלא אפי' אם עבר
בקום ועשה. מ"ח י"ל דאין להחמיר בזה לחוש לשעת
המחש"ס כיון דגם לשיטתו הוא נכפל לשחיטה לדעת רס"ל
דלא נכפל משום שבעה להבא כלל. ולפ"ו ממילא אם ע"ן
לא עברו על השבעה השני' כיון דבזה דעברו על השבעה
והורו ש"ח משום זה לא נכפל לשחיטה כיון דהוא שבעה
להבא וגם אינו בקום ועשה. והפ"ו אם הי' ג"כ בקום ועשה
מ"ח י"ל כיון דלא נכפלו רק לשיטת הרמב"ם מחז"ל על
הפוסקים דמשום שבעה להבא לא נכפל. אלא דמ"ח אסורים
לשחוט מזה שבעתם באיסור האיסור על נפש שפאס יעברו
ויורו ש"ח י"ו קונס ידוים מנאשט. אמנם כיון דעדין לא
עברו על השבעה השני' שער לא נאמרים לומר דהו' אונם
בשבעה מבואר שם בהרמ"א ורש"ים לשחוט מהיום והלאה
כיון דהשבעה השני' לא הי' תל. אלא אפי' אם עברו גם
על השביעה השני' ושחטו אח"כ הרבה פעמים. אפי"ו י"ל כיון
דלא נכפלו מחמת שבעתם אחרי דהוא שבעה להבא ע"כ
י"ו מודיעם לכשרותם לשחוט אפי' תכלין ולהבא :

או מזה להחיר לו להפקיע ממנו האיסור שצד למפרש.
ומה דמחזיקו ע"ו מדברי חוס' גיטין בסני' גטות ד"ה אבל
דמקסיין ולרדוהו ע"ד רביס. והא' לפת"ש חוס' שם שאינה
חוששת אלא בנדר שני' הוא שומדח באיסור כל ימי'. וה"כ
גם בעד"ר ל"ח כיון דעל האיסור פעם אחת אינה חוששת
דל"כ קשה שחבל לאלתר. וא"כ משבור פעם אחת על דעת
ואח"כ י"ו מזה בהמרה ויחירו לה אפי' אם הוא על דעת
רביס. אולם דהו' לק"מ לפת"ש בקו' החוס' דגם דמק"י דהאבל
לא ילמד לפניו ולא יכול התכס להחיר לה. דקשה הא קימיל
דגם באבלה כולו נשאל עליו. ומ"ו עפ"י דברי הרמב"ם דכתב
דכ"י אלאנה ליכא חרטה דמיעקרא רק כיון דהגדר דכתב
לעלמותו של דבר לכן סני בחרטה דהשחא. אמנם בחזון זה
ודאי אינו עוקר מהכס הגדר מעיקרו ורק מינו גי'ו. ולפ"ו
ממילא אף אם עברה פעם אחת אין מחירין לה דליכא מזה
כיון דע"י ההמרה לא נעקר האיסור למפרש אלא מחזן
ולהבא. וזה אינו לדבר מזה. ולפ"ו ב"ד נוכל להחיל לה
חרטה דמיעקרא. בחזון שיהי' נעקר האיסור למפרש והו'
י"ו מזה בהמרה. ונוכל להחיר להם הגדר אף אם הוא
עד"ר. ובלא דעמס אפי' אם הוא מומים שלא להחיר להם
החיוב הוא להחירם יען שחטו לדבר מזה. ויש להוסיף עוד
בזה דע"כ מוכרחים להחיר להם אף שבעתם :

דהנה כבר כתבתי דם לרקוד על לשון שבעה הנאמר
בזה"ל ובאם שנעבור ע"ו י"ו נהי' פסולים לעדות
ולשבעה ולרשימו לכל דבר שבקדושה. וי"ו קונס ידיו מלשחוט
עוד בזה שם דבר טעמן שחיטה. וי"ו הביא מ"כ"ש מ"ו או
יידון כדון נויט עכ"ל והאריך יתכן שהם מקבלים עליהם שאם
יעברו י"ו פסולין לעדות ולשבעה ולרש"י לטוב. ובר
שבקדושה. אם עפ"י דהן הם כשרים לעדות ולשבעה ולכל
דבר שבקדושה האריך נעשו פסולים ע"י קבלתם. וגם בח"כ
י"ו הביא מ"כ"ש יידון כדון נויט. אם מלך דהן הכבד
כשר האריך יכולין לאסור הזבח שאור של אהר. ובשלהא אם
זוכה הוא שלהם. י"ל דיוגין לאסור את שלהם משא"כ
זבח של אהר הא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ובתוך דלא
כתיב בהרבה אולי י"ל לפת"ש שב"ד קר"ו דהא כל זמן דלא
שוחט כל זמן שהבהמה היא החי' והפעלים משדו להם לשחוט.
חשובים הם ככפולים ונאמרים על שלהם יע"ש ובמורה דק
כתב הח"ד בסי' קכ"ו בישוב דברי מהר"ק בח"כ דשיטת
נאמן כשרים דקשה קוש"ט אפי"ו קר"ו דהא כל זמן דלא
העיד עדותו ב"ד ל"ח כשרים. ד"ל דעיקר טעמו כיון דהוא
בעלים על השחיטה נאמן בזה כשרים. וכיון דהוא חשיב
כפולים חשיב כאלו לפנין השחיטה הוא שלו לאוסרה. אמנם
באמת זה אינו כמובן ממילי. ולזה י"ל דמעתה אחר י"ל
דשחיטתם הוא כגבילה. וימילא יש לרין אם עברו ע"ו ושחטו
אח"כ י"ו יידוים כשדור לאחור דבר להאכל נבילות כיון
בזבחם הוא כשר נבילה וממילא דנכפל לשחיטה :

ודנה דנה בש"ע י"ד ס' א' יעני' י"ו הביא המחבר דהו'
הרמ"ם בתקום הקהל שלא יחטו אלא שבת ידוע.
ושחט אחר דשחיטתו אסורה. והפ"ו והפ"ד עמרו מה"ה י"ו
שחיטתו אסורה הא אינו חסוד לאחור דבר. והח"ד
כתב ד"ל הטעם כיון דתקנת הקהל לא הי' אלא
על השחיטה. אבל לא בנדר. ולזה אמר' זוכה אסור
משום כל מילתא דאמר דחמא לא חטבדו אף עבד לא
מגי'. בחזון דע"ו י"ו מחוקק התעשה שהקפידה
ההורה שלא י"ו נעשה ה"ה בזה מחוקק האיסור
יע"ש מ"ס ליישב הא דלא קסם ע"ו מחמני' דשוחט שבח
וכן הוא בחכר"ט בסני' ס"ט ע"ין ס. וכבר כתבו דהו'
תלי' אם באיסור שברה מלבו אף עבד לא מחני'
וע"ין בחזון משפט סימן ר"ח וביו"ד סימן ק"ל.
ושדו חר"ט בזה המחברים לפסל או נקטין להלכה
כאבי' או כרפא כפא דאם עבד לא מחני'. ולע"ז נראה דים
למך

לומר דבאופן זה לא עלינו אבי ורבא כלל ולכ"ע אמרי' בזה דל"מ. ובוט יובן היטב סברה הוסי' בתמורה כמ"ש דבאיסור שבה מלבו לא אמרי' דלא מהני. ותמיהו דהא אפי' באיסור דרבנן אמרי' דלא מהני. ותמיהו לא אמרי' באיסור שבה מלבו דלא מהני כיון דא"א איסור חורה. ואף דבדה מלבו אמרי' לא הוי כמו איסור דרבנן. ובמ"א כחבתי בזה הרבה. וכן אקלר באמרי' :

הרמב"ן יבמות ד' ק"ג ע"ב סו"ב ברשב"א שם ד"ה סנדל של עובדי' לא החלוץ ואם חלסו חליטו כשירה כמז וז"ל ויש משורשים ולכחמילה לא החלוץ משום שנהנית שחמירה להשא' ע"כ אבל ברעבד חליטה כשירה דנהי דעברה א"א כד"ר ראו"ב ב"ד רבא אמר אחר זה ואחר זה ל"י הדר אמר רבא אחר זה ואחר זה י"א. מ"ש מלוח לא ליהנות נהני הא אלו ניתנו ליהנות בהן לא יאל וטעמא דמילתא דכיון דאם לא יאל לא נהנה ולא עבד איסורא אמרי' דלא יאל דשאתתא אומר יאל עכשיו הוא שנהנה. וא"כ הכא הו"ל למימר חליטה פסולה כדו שלא חנה ולא תעבור ע"ל וכ"כ הט"א ב"ה גבי שופר על טולה וכן לאכ"י דס"ל בתמורה דאם עבד מהני. מ"מ היכא דאם נימא דלא מהני י"י' חוקן האיסור דע"ז דלא י"יני מעשיו לא י"י' נעשה איסור כלל גם לאכ"י אמרי' דל"מ ע"י"ש. ולכא"י קשה הא בכל קושי' הגמ' כסוגיא דתמורה כמה בפריך לרבא דל"מ כמו מואנס שז"ש אבל לאכ"י נימא ובוט אס נימא דלא י"י' מהני מעשה הגירושין הא י"י' מחוקן האיסור. גם המרי"ט ה"ל כחז סברא זו על שמועט שבעה לרבא דווקא אבל לא לאכ"י משום דלאכ"י ע"כ בכל ענין אמרי' דמהני. ובתשו' ברית אברהם א"י"ט ס"ו כ"ד הרגיש בזה :

אמנם הטעם נכון דהא כסוגיא דתמורה מובאר טעם פלוגתיהו דלכ"י ס"ל דמהני דהי אמרה דלא מהני אמרי' לקי ורבא ס"ל דלקי משום דעבר אמימרא דרממא. ולכ"י נענין מלקוח ליכא י"מ בין אבי לרבא דגם לרבא דל"מ לקין ג"כ משום דעבר אמימרא דרממא. יבאונס גירוש אפי' אס נימא דלא מהני והגירושין כמאן דליהא דמי אפי' י"י' לקי משום דעבר אמימרא דרממא. וע"כ הא דתנן סמרי"ט דמשו"ס ס"ל לרבא דלא מהני שיהי' מחוקן האיסור. אין טוונתו דגוף האיסור י"י' מחוקן חלא כוונתו דנהי דא"מ י"י' לקי אפי' י"י' מחוקן המעשה שהקפידה התורה שלא י"י' נעשה כמו באונס דבזה התורה שלא יגדשה כדכתיב לא יוכל לשלח לבן אס עבר וגירשה נהי דחייב מלקוח גם לרבא כיון דעבר אמימרא דרממא מ"מ ס"ל לרבא דאמרי' דל"מ הגירושין למתן לא י"י' נעשה מעשה הגירושין שהקפיד התורה עלי' כן ס"ל לרבא. אהנס אביי פליגי ע"ז וס"ל כיון דא"מ לקי וקף אס נימא דלא מהני מ"מ אינו מחוקן גוף האיסור דחייב עכ"פ מלקוח ולכן אמרי' לאכ"י דמהני. משא"כ היכא דאם נימא דלא מהני י"י' מחוקן גוף האיסור דע"ז י"י' פקע האיסור בזה מלד הסברא אמרי' דלא מהני שיהי' מחוקן האיסור. ולכן בתלמוד בסנדל של ע"ז דמה דהוא נהנה הוא רק בזה שהיא מותרת לשוק. ואס נימא דלא מהני ולא הו"י יתרת לשוק ע"י החליטה כסנדל של ע"ז מ"מ לא נחטבר איסור כלל כבהל"ה בזה סברה הרמב"ן ע"ז מחד דמה"ה לא נימא דלא מהני למתן שלא י"י' נעשה איסור כלל. ולכן באופן זה גם לאכ"י אמרי' דלא מהני כדו שלא י"י' נעשה איסור :

ורפ"ז דהמקיש הוסי' בתמורה ד' כ"ד"ה והשתא דנימא דפליגי בכ"י ענין אדם ששבע שלא יגדש את אשתו ואח"כ עבר וגירשה דלאכ"י מהני ולרבא לא מהני הגירושין כיון דעבר אמימרא דרממא. ע"כ ל"ל דקושי'ס היא דשבע שלא יגדשה גירושין המועילים לשלח בטע זה. משא"כ אס לא י"י' מהני טעם ע"ז לא י"י' שבוטו. דהא באופן זה גם לרבא אמרי' דל"מ גירושין למתן לא י"י' נעשה איסור דעבר על

השבוטה אס י"י' ממשות בטע. אהנס אס לא י"י' מהני לא עבר על שבוטו כלל. אפי' דקושי' הוסי' הוא דשבע שלא נעשה מעשה הגירושין כלל באופן דאפי' לא מהי' תמורה כהנע שנתן לה עבר ג"כ על השבוטה. וע"ז מקשי' הוסי' ספיר דלאכ"י מהני ולרבא ל"מ כיון דעבר על מיתרא דרממא. דעבר במעשה הגירושין על השבוטה. וע"ז ח"י הוסי' שג"י כיון שאין האיסור כמו לא יוכל לשלח אלא שהוא בדה את האיסור ככה"כ לא אמר רבא דלא מהני. וכונתה כיון לרבא אף דלא מהני מ"מ אינו מחוקן אה האיסור כיון דרממ"פ לוקח אלא דאמרי' דלא מהני שלא י"י' נעשה המעשה שהקפידה התורה עלי' שלא י"י' נעשה. והא חונת באונס שגירש דאמרי' חורה לא יוכל לשלח והקפידה התורה שלא י"י' נעשה מעשה הגירושין משא"כ אס נשבע שלא לנגשה. הא בזה ענין המעשה הגירושין משא"כ אס נשבע שלא יגדשה. והא חונה באונס שגירש דאמרי' לא הקפידה תורה. ורק הוא בדה מלבו שלא יעשה מעשה גירושין במעשה זו לא איכפת לן. אס נחטבה אס לא. כיון דגם אס יחטבה המעשה לא יגלל ג"כ מן האיסור ככ"ל נכון דכדרי הוסי'. ומיושב בזה חוק' הסמ"ט צ"ח ר"ח כיון דגם באיסור דרבנן אמרי' דלא מהני מדוע י"י' מהני באיסור שבה מלבו. דווקא במעשה אשר נזרו רבנן עלי' שלא י"י' נעשה אמרי' דלא מהני לנתן לא יקיים המעשה שהקפידו חו"ל שלא י"י' נעשה אבל לא באיסור שבה מלבו :

וגם הא המעשה לא יחטבל כלל כיון דשבוטו י"י' דלא יעשה מעשה הגירושין בכל ענין. אף אס לא י"י' הגירושין מושלים :

ורפ"ז ממילא כנשבע שלא ישמוע מלא באיז חופן נשבע אס שבוטו י"י' דלא ישמוע חטופה המכסיר להכילה. באופן דאס נימא דלא מהני יגלל מן האיסור. דכיון שיהי' שחטתו איסור משום עבילה לא הוי בכלל שחיטה באופן זה גם לאכ"י אמרי' דלא מהני שלא י"י' עבר על שבוטו. אהנס אס שבוטו י"י' כהנס שלא יעשה מעשה השחיטה כלל באופן דאם אס נימא דלא מהני אפי' עבר על שבוטו. וזו גם לרבא אמרי' דמהני כיון דהאיסור לא י"י' מחוקן גם אס נימא דלא מהני. והמעשה שבה מלבו לא איכפת לן. וגם בל"י כיון דשבוטו י"י' על מעשה השחיטה בכל ענין ממילא גם אס נימא דלא מהני לא י"י' מחוקן המעשה דחסור על נפשו ולכן אמרי' דמהני גם לרבא. והשתא ל"י מה דכתב בזה שבוטה ויהי' קונס ידיו מלחיים ויהי' הכשר מו"ב ידיו כדן נ"ט דהיא דהשבוטה י"י' באופן זה דלא ישמוע שחיטה המכסיר להכילה דווקא ולכן ידיו שחיטתם כו"ט משום דאס עבר לא מהני :

ובערתה ממילא אס שבוטו י"י' על מעשה השחיטה בכל חופן ואף אס נימא דלא מהני אפי' עברו על השבוטה באופן זה וזכא הוא כשר להכילה. ולא עברו אלא על איסור שבוטה. אבל מ"מ אס כשירים לשחיטה כיון דלא הוי מותר לאחור דבר. אולם אס שבוטו י"י' רק על שחיטה המכסיר להכילה. ומעתה כיון דאמרי' דלא מהני ממילא דלא עברו על שבוטם כלל. מ"מ בזה מרע נרע דרבין אוחס לחטורים לאחור דבר כיון דעברו על לפני מור להכיל אס וזכא דאיסור משום עבילה ונפסלו לשחיטה כדן מימר אצל נכילות לחאבנן :

אמנם אף דהדברים נעלמותה סתה נעונים מ"מ חליט דבין אוחס עפ"י שטעמא כחומר לאחור דבר דור"י לא משמע לכו שיהי' שחיטתם מה"ד כנבילה דהוא דבר החלו כדן. מ"מ זה ברור אס עברו וחסרו חטורים אהנו להתיר להם אס שבוטתם למתן י"י' שחיטתם למרע שחיטה אבונה וסיהי' פקע איסור נבילה להליל רבים מענין אוחס שאכלו על זבחים. וזו בודאי הוא לדבר מזה להליל רבים מענין ימחירין **השבוטה** אפי' אס י"י' ע"כ בלא דעתא כיון דהוא לרבא מזה :

גם יש תקנה וקודם שיחירו הבד' את שבוטתם ששכעו שלא יורו סוס דבר שהם בכלל שאלת חכם ישכעו בפועל ממש שיח' ע"ז שמהיום והלאה יהי' חל עליהם השבועה . וסוד נוכח להחיר אוחס השבועה ששכעו התלה ע"ז חף דהי' לדבר מלוא דמה"ד אינם רשאי לבורוח ש"ח אפ"ה אין בזה שמים דאין ממידין נדר של שמוק וכדומה . דכא מכלן ולהבא יהי' חריים ע"ז בשבועה מכת שבועה השני' דלאחר דמחירין אוחס את שבועה הראשונה בחרטה דמיקרא יהי' חל השני' ועיקר היתיר אינו אלא למשן שלא יהי' נכשלים באיסור למפרע ולהל' אוחס מעון . והמרה זו ודאי הוא למלוא . ואם בזה ג"כ אפי' את שבועתם הראשונה הוא לטובה אחרים כיון דאין בהמרה זו אלא להקיש את האיסור . דומיא למ"ש הרשב"א הא דלא הוי בנדר האלמנה כטוביא דמזורה לטובה היחומים והרבה פלגמי בזה כטוביא דרס :

ועתה אם לא היה על השורש שם אדם אלא כמה דעברו על שבועתם שהורו ש"ח . לא מצויה אם לא עברו ע"ז כי אם פעם אחת הא לא נפסלו כלל . אלא אפי' אם היו עברו כמה פעמים להקשר לשחיטה . כיון דלא נפסלו אלא לשיעור המצויים יש להסוך על הפוסקים דס"ל דבשביעה דלהבא לא נפסל וכאשר הכתיב הר"ב וכו' . רק דהם פסולים לשמוע מחמת שבועתם השני' דאם יעברו ע"ז יהי' קונס ידיהם מלשחוט . אולם על השבועה השני' יש מקום לומר דנאמנים לומר דהוי אנוסים בשבועה זו . ולא מצויה אם עדיין לא שחטו ולא עברו על שבועה השני' דמה"ד נאמנים כמבואר בש"ס בסי' רכ"ח הל' א' אלא אפי' אם עברו היחא דאיכא רגלים לדבר נאמנים להכשיר עמם :

גם אז נימא דשבועתם השני' לא הוי חל דהוי אנוסים . ומתנה אם נימא גם בזה נדר שהיהרה מקנהו הותר טולו להא' הנדרים כ"ה ע"כ ראה רובלים וכו' דאמרי' כיון דעל אהר' לא נדר בשבועה הותר טולו . וכמבואר בש"ס רל"ב וע"כ דלריכיים לחלק בין זה למ"ש השער המלך פמ"ב מה"ז שהביא ר"ח . ממילא דנהבטל כל הגדר והשבועה ששכעו גם שלא יורו שום ש"ח . אלא דיל' להיך כיון דע"ז נדרון אותו לאונסין בנדר השני' והבטל גם הראשון . וע"ז הראשון כבד עברו שז אינם נאמנים לומר דהוי אנוסים כיון דכבר עברו על איסור שבועה וע"ז ינללו . רק דיל' דעל הגדר להראות הסכין לכל בן תורה שהי' צביהמ"ע איכא רגלים לדבר דהי' אונסין ומחילא דנתבטל הכתב לגמרי אלא כיון דבניד כל אהר הוא בשבועה לפני עמלו והוא דמא' לה"מ הרמב"ם פ"ב הנדרים קונס ליה ולוה . ולמ"ש הר"ב"ש בסי' רכ"ה שהביא ר"ח לא אמרי' בזה נדר שהותר מקלחו הותר טולו . אלא דה"כ שפיר י"ל אם לא עברו על הגדר השני' שפיר מקום לקיום דבריהם מה שאמרו שמהא אנוסים כיון דעדיין לא עברו :

ואם בניד לא היו קבלו עליהם את השבועה בפועל ממש . וגם הם לא כתבו גוף הכתב רק חתמו עמם על הכתב דבזה לדברי הגו"ב בסי' ס"ח חף להפוסקים דמהני שבועה ככתב לא מהני ג"כ . אמנם אפי' אם נימא דגם ע"ז שחם עמלו על הכתב מהני ג"כ דבזה מקבל על עמלו השבועה מ"מ י"ל באופן זה אמרי' נדר שהותר מקלחו הותר טולו חף את השבועות חלוקים הם . דדוקא אם קבלו עליהם השבועות כפה או אם הי' בשלמם כוהבים הכתב י"ל דכל אחד הוא שבועה בפני עמלו ובאמירתו אי בתיבתו הוא מקבל ע"ש כל השבועה בש"ס ואין זה כולל נדר שהותר מקלחו הותר טולו . משא"כ כשהיא חתם עמלו על הכתב ובחתימתו מקבל עליו כל השבועות הנאמרים על הכתב בפעם אחת . בזה תשיב כאלו כולם הי' יולאים מפיו בפעם אחת או בכל פנין אמרי' בזה נדר שהותר מקלחו הותר טולו כיון דקבלו עליהם כל השבועות בפעם אחת ע"י חתימתו . ולע"ג הוא נכון בסבא . ומחילא דבניד כיון דעל השבועה שריכיים להראות הסכין לכל בני תורה שהי' צביהמ"ע בודאי נאמנים דהי' אנוסים נהבטלו כל השבועות

שקבלו עליהם בחתימתו ועדיין לריך עיין בזה : **ובענין** שאר ענינים הנאחר בתכנתו בזה"ל שנהגו בן של שהלך לבהמ"ב עם ר"י א"ר שראש שהי' סירכא של"כ ואלל הסירכא ממש הי' נקב והכשיר ר"י . ומפאה שלא אחר בן ר"י ח"ק ואלל אחר איזה ימים לא העיפו אותו לאחלואותיו שלכן לא הרעיט ח"ק יען עזן לא ידע הדין על כדוריו ומשג לבטור ש"י כוא ש"ג מכבד בעת יודע שאין משג בזה . ואחר עיונו היטב שהוא טריפה גמורה ח"ק לעק ככרוביא ע"ז לא שחטנו לדברים אלו לאשור וע"ז ר"י ש"ב . אפ"ס העברנו אותו על משך ששה שבועות וע"ז נלמח הכתב שיעתק לחסה לכל ימחנו השוחטים ע"ש בשום ש"ח המוצא בספרי השוחטים שהוא ש"ח חף שידעו בעלמם הדין על נכון פכ"ל ולא אבין כמה שהי' בשאלה זו ש"ח אם הי' מקום לחלות הקב בשחטוש יד השחט . אלא כיון דהוא סמוך לסירכא של"כ ל"מ כמ"ש בס"ח והש"ב הכשיר לחלות גם בזה ביד השחט כיון דהסירכא עברה במיעוק . או השוחט הכתיב לבן ר"י לגמרי דלא הי' נקב כלל . או דלא הי' סמוך לסירכא ממש דבאופן זה יש מקום להכשיר לדברי הפמ"צ בסי' ל"ו במ"י ס"ק ז' [חף דלא יוכל לבדוק ע"י פושרין אפ"ה הא לדברי הפמ"צ לאחר שהעביר הסירכא ע"י מיעוק כשר גם בגלגלה הריאה . ואמזן קן א"א בשחטו דהפ"מ דבסירכא של"כ לא תלי' בשחטוש יד' דפנחא . מחילא אם ידע בבירור דעשה הקב כבר . משא"כ להחזיק גם בזה הוא טריפה דמ"מ לא יוכל לבדוק ברוק . דבאופן כזה בקל יוכל לטעות מי שחטו ש"י דהללו הוא סמוך לו ממש כי אם לא הי' מקום לחלות ביד הטבח הא"ך הי' יוכל להגלגל עמלו בנו של ר"י שהי' סבר שחט כשירה נקב בריאה ידוע גם להמתקלים שהוא טריפה חף בלא סירכא כלל . ומתמני על ר"ח שלא כתב בזה ההגללות הש"ב :

ומ"ש ר"ח דלא השגיחו על דברי בנו של ר"י לאשור לא בא ח"ק . זה ימים דמתי בזה ליישב דברי ההוס' בשבועות ל"ב דר"ה הכל חזדים בעד כוונה . דהתמוה טשה ותמוה . ותמה המ"ל בפ"ג מהל' סופה הא היכא דליכא ע"ז אין המים בודקין . והגו"ב מהיר"ב בסי' ק"א כתב לישב דהוי אינו רשאי להעיד כיון דהשכישו שיעידלו ואחר אינו יודע ואמרי' כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד . ואמרתו דעדיין קשה לפמ"ש הר"ן בשבועה העדות דמחייב יודע לומר לא הוי חוזר ומגיד . והא דאינו יכול לחזור ולהעיד הוא כיון דעבר על אם לא הי' יגיד . מחילא בקוש' ההוס' דהעד אחריו מחייב להעיד ואינו בבורח שבועת העדות . יכול להיות חוזר ומגיד . וקוש' המ"ל במ"ע . וישבעו בזה ג"כ דיל' דאם הי' יודע שהוא נעמחח הי' מחייב להעיד ולהפירם מאיסור שלא יהי' נחמק הם ע"ז שטשה ותמוה . ולכן כשאומר אח"כ שנתמחה המים עמלו רשע ואינו נאמן . וה"ה בזה כיון דלא בא רק אחר איזה ימים . ובלי ספק כי בנחם נאכל מהבשר . והחז"ב הי' עליו שאומר ח"ק ואחמ"ר :

ובב"ד ר"ח כתב דלא רלה לקבל ההגללות של בן ר"י ולכן לא פסיג אהו . לא ארש ג"כ הא"ך ונכל לפסול אותו עפ"י ע"א בהכתשה כמ"ש מהר"ק . ואולי כיון דכבר הוצי' טריפה מתי' בעוד שהי' הכב אבדוק פלאק שם וכמ"ש מהר"ק אמנם בזה נוכח לשאול את הכתב הזה אם הי' נחבדר שהוליא טריפות . גם כבוד ר"ח הרב מה' הי' משפט הש"ס והגלים שמתבטלו בהם בעד מהבמה זו . כי לדין המ"ש רס"י ל"ט בהמהא אכורה . ואנכי דמתי באופן זה . דכבר נאכל מהבמה להכשיר את בהמהא ג"כ בהערה נכונה ואכ"מ להאריך בזה :

ומ"ש בזה"ל שיהא ריחא שהכשירו שהי' מורהא ועלי' בשד בלוי ולא הכשירו הש"ב ללאות אם הוא שלם ויפה . ור"י השיב כי לא השגיח ע"ז כי הוא לא שחט מחמת העברה ור"י שא"ז כיב רק שפטה לה א"כ מקרס מריאב

כריש גמייבש. וכאמח לא קן הוא אלא שהי כשר בלוי חתם. לא ארע למה לא רעה לזכות אם רי"ז דודאי הי' מוטעה בדבר דאם הי' מויד בודאי הי' חסיד כב"ב וכמ"ס לענין טירכה הנמאל אחריו. ומ"ס כבודו דאין להמלל אוחו בזה דפי' ירא להסיר כב"ב פן יראו הקלבים שלא יהי שלם ורע ופסלו בעיניהם. המהנו כמו שדשו הקלבים דבטי ביה' שלם ויפה כ"כ ידעו דלניד להסיר כב"ב. וגם הא הי' יבולן להסיר המירסא עם הדיב. בפרט שראיתי שנהגין לפסול אח הריסא אם היא כשירה. הי' יבולן לפסולו במקום זה. הפרט על רי"ז עדן לא הי' ערשור וזלמי מה שזכר ב"חום פי' שפיפר אחד שרש לא ממנו קלות. אמנם מי יגידו על ספורי דברים כזה אם לא יפרט מה ראה חתנו גם לא ר"ע אם הי' זה ידוע בעת הוואה שהי' ערשור עליו על הריסא. [ולדברי הפ"מ דלאחר דעברה במיעוד ונעברה הריסא כשירה ממילא כיון שעיניה שוין דעברה הסירכה ופ"ן מחמישים וז"ל אלא אם הי' נקב או לא הי' כלו מחמיס וז"ל בדריקה הרוק אמרי' דסקל עומק ויהי כשירה].

גם מה שאמרים הקלבים שמחה בנים טעלים שבר להורות להם ש"ח. הגם כי לא נוכל לפסול אותם לשחיטה משום זה. אמנם הדבר מטער מאוד. ואולי יש מקום לומר כיון דלא נוכל לפסול אותם מטעם זה לא נאמנים הקלבים בזה קף או יאמרו כן בחזרת ערות. כי גם בחוק נכתבו נאמר שהוא נמוסקת אם הקלבים נאמנים להעיד עליהם. רק לא ביהר מחזיק טעם הוא בספק אם הנה נאמנים בשאר ענינים ובשירים לעדות אחאי לא הי' נאמנים גם בזה. אולם ד"ל דגם בזה אמרי' אין אדם משים עמו רשע כיון דגם שר עושים שלא דרין בזה שמוחין להם שבר שהם יפקו ולא יעשו ש"ח וככ"ל בשם הרשב"א בחזרה דפי' אם הוא חסיד ט"ע דעבר על מידת חסידות אמרי' ג"כ אלאו"ד. רק ד"ל דפלגיני דבורא ואף דאינם נאמנים לגבי עליהם מ"מ נאמנים על השחיטה. אמנם ב"חון זה קשה לאמור פלגיני דבורא וכמ"ס הרשב"א הביאו ב"ב פי"ב והוא פ"ן רעה ולא ארבר מזה. וי"ל עוד לפ"מ ה"ס בחזרה סוגיא דעדים שאלמו דביה ואלאמרי' דכיון דקיום שערות דרבינ' ל"ה פלגיני דבוראי' לפסול את השטר. והיינו דהא הפ"י אין ניעא ח"מ מ"מ אינם נאמנים מן החזרה. וה"כ בזה דהא קף אם ניעא פ"ד מ"מ לא יהיו פסולים מה"ח:

ובג"ה דהבר לענין פסולות אדם לשחיטה מי יגידו לדעת דברי המרי"ק ה"ל כמ"ס בעד שהעיד על השוחט דשחט שלא כהניו אינו ענין לפסולו משום דהוא ט"א בהכחה. או מטעם הכי. וכי"ס פ"ק דחולין סי' ע' מבואר דעיקר דברי המרי"ק אינו אלא לענין פסולות הש"ס וכן הוא במהרי"ן ג"כ הביאו המחברים. וז"ל מבואר מדברייהם דהא דאינו נאמן לפסול אוחו לשחיטה הוה רק משום דהוא ט"א בהכחה. וממילא אם שחיטת העדים לפסול את השוחט קף אם אינם נאמנים בחזרה ערות כמו נשים אפ"ה נאמנים לפסול אוחו לדברי המרי"ק דלפסול אוחו הוא כמו ערות העדים לענין איסור וממילא כבאמתות איסורים אולי' בהר רוב ערות ובנים נאמנים יורעו ששכר זה הוא עריפה וע"ז אדבר קשה מאוד להעיד על אדם שהוא רשע לפסול אוחו מחזקת שטרות ולדון אוחו לרשע דפסול לשחיטה ולקפח את פרנסתו. אחאי לא ניעא בזה דבטי כל משפטי העדות. שני עדים כשרים להעיד. וכמו דבטי שני עדים לפסול אדם לעדות. הגם ד"ל דמ"מ כיון דזווארים דהוא רשע ופסול לשחיטה קף דלא נאמנים עליו מ"מ לדבריהם וזכו הוא אסור וחטו דרין ח"כ על שחיטתו וזה הוא בכלל ערות לענין איסורין. וסיכא דמעידים שני נשים ב"הם אחד שהוא רשע וקפח ח"כ ה"ל כללו העידו ששכר זה הוא עריפה וע"ז נאמנים וכמ"ס הפ"ח וההנ"ש על דברי המרי"ק במ"ס העד פעלמו מומר לאלל מוכחו וככ"ל. עדין ח"י נקב בזה.

ובענינים

כאלו לריכין הב"ד להיות מחויבים דרין ולאיים את העדים המעידים לפסול את הש"ס ולקפח את פרנסתו כמו בעדות נמור ש"ס. אומרים בחזרת אם לא יגיד. והקבלות ערות יפי' בפרישה ב"חון אם יגידו שקר יהי' עוברים על איסור דל"ה דבזה קף אם העד הוא שוגא מהש"ס כשר הוא להעיד משום דלא נאמרו על כך להעיד ערות שקר. והנהג"ג וכן הב"א בר"ס לג"כ הביאו דברי הר"ם הלוי חלק ח"מ סי' י"ח דכתב דגם במילחא דאיסורא שוגא כשר להעיד וספר זה אינו בדי' לעיין בו מקום הספק בזה. ואולי שפיקו דבאיסורין אין לדבר ברור אם העדים עוברים על לאו דל"ה. ש"ן בספר פתח בניה בענין נאמנות ע"א. וז"ל י"ל דשוגא פסול להעיד כיון דעיקר העעם דשוגא כשר להעיד הוא משום דלא נאמרו להעיד שקר:

וכמו

כן בענין זה אין לקבל שום ערות שלא יהי' דבר ברור ושי"ה נפסל ע"י לשחיטה. אמנם בדבר דלא נוכל לפסול אוחו פ"י ערות זה ואין בו חוטא אלא לענין זה לחקור אם הוא ירא ומרד לדבר הי' אם לא. מ"מ כיון דבגוף העדות אין בו חוטא שיהי' נפסל על ידו. ממילא דבזה אינם עוברים על הלאו דל"ה. ומדו דרין דשוגא פסול להעיד בדבר דאם הוא שקר אינו עובר על לאו דל"ה. ויש לדון בזה על ערות הש"ס עליהם שהמה קלי דעת הנאמר ב"חון פי' דאין להמך ט"ו כלל. בפרט כל זמן דלא העיד הדבר בב"ד בחזרת ערות בודאי לא נוכל להמך על הפערי דברים בעלמא: **ורפ"ן** נחזור להכ"ל מח"ל"פ אם ניעא דלפסול אוחו מחמתו ולקפח את פרנסתו בני שיהי' העדים כשרים ושיעידו כב"ד בכל משפטי ערות וזו גם בוגא כשר להעיד דלא נאמרו להעיד שקר לעבור על לאו דל"ה. אולם אם ניעא דלפסול השוחט לא בענין משפטי ערות שהוא בכלל ערות לענין איסורין פי' לרין דשוגא פסול להעיד עליהם:

ורכין

מי שאינו בפנים בענינים כאלו קשה לרין בזה. וכאמח יפלא מאוד בעיני לאשר כי נכתבו נאמר דהעדים המה לר השוחטים. והלא זה עודע דמדקדקים הרבה פי' ושי"ה שוחט ירא ומרד לדבר הי' שלא יהי' נכשלים בבשר פגול. ועמה נהפוך הוא. ולכן המוכרח שדבריהם להביא לשם ב"ד השוב וזהו ידוע בזה. ואלקי' נ"ג בעדה וגו' כי בענינים כאלו קשה שה"ד בעיר ידעו בזה בפרט סיכא דאיכא לדון. ויש דם מקום לדברי החתם סופר דבטי עיר לא יבולין לדון בזה. בפרט אם המה בכלל ששואלים או המה פסולין לרין מה"ד:

סימן ה.

ב"ה ר"ב דבטי תורה רפ"ק קעסנא יע"א שו"ר לכבוד הרב וכו' סוהר"ח ג"י אבד"ק דיהרנפורט יע"א
ב"ה ש"ן בבכתבו שחי"ב כנגד חקנות הק"ה נפסל לשחיטה דנמרי גם בעיר אחרת לא כן דמא.
הנה המחבר ב"ה"ד (סי' סע"י י"א) כשב וז"ל אם הפילו הכל

קנה פרה שלא ישחט אלא בענה ידוע ושחט אחר. יא שמיטתו לזכרה. ובתנ ע"ז הרמ"א ולא תכעלה התקנה כל השוחטים בחוקה כשרות כמו בראשונה עכ"ל וכנה העד על דברי המחבר בס"ק ל"ח וז"ל משום דמי' לטקוד לאותו דבר הראש וכו' ע"כ. ופיר משמע מדבריהם דלפי' בלא חרס אסור כיון דהקבל פסלו שמיטת הכל וכו' עכ"ל וביאורו דמי' עשמים י"ב נפשו' הרמ"א חרף דמי' כח' ביד הקבל לאסור דבר המותר. ועוד משום דהשוחט הוא כמקוד לאותו דבר לאשר עבר על החרס בעניני השחיטה. ומש"כ בלא חרס אף דל"ג בזה הענין השני דרמ"א לאסור שמיטתו מטעם דה"ל כמקוד דהא לא עבר על החרס כלל אפי' איברים שמיטתו מתחת טעם הראשון. ונפ"מ בזה היכא דלא נזויר בחרס ע"כ מותר זכחו לשיר אחרת דלוינס עכריס אחרי' תקנת הקבל דהעיר היתה. וכן הורה הלכה למעשה בעל יורה דעה בספרו ח"א ביו"ד סי' א'. ואולי אין פירו' חמ"י הגני להעתיק לו לשונו וז"ל והנה כל זה שהכריזו בחרס ועבר השוחט על החרס אבל בעובדא דמר לא הכריזו בחרס וא"כ אף שפער השוחט על ליווי הקבל והכר בשביל זה אין להקטו שיהי' משוד. אבל מ"מ כיון שהכריזו בפירוש שמה שישחט שוחט אחד לבדו הוא ערפ"ש וז"ל אסור להם מזל הקבלה. שהרי רש"ין הגבור לקבל על עמלן ואיכא אסור על נפשא דבר' המותר ונפ"מ שמוחר לשיר אחרת וכו' עכ"ל וכיון דגם השחיטה שהי' באיסור מותר לשיר אחרת מ"כ אין השוחט נפסל לשחיטה בעיר אחרת היכא דלא הכריזו בחרס. ונכ"ד דעוד דלא הי' חרס. ממילא לא נעשה בחרס משוד כלל וכלל. ומותר להיות שוחט בכל מקום וזה ברור:

ויותר מזה אפי' היכא דעבר השוחט על תקנת הקבל

דמי' בחרס אפי' לא אפסל בשביל כך לשחיטה בעיר אחרת לא מנש"י לדברי הפרי חדש ע"כ בס"ק ל"ח דהב"ח דברי השו" הראש"ם וכתב עליו וז"ל גם מ"ש הרב לדמותו למותר לאותו דבר. הוא המזה דלפי שחוקד לעבור על החרס אינו משוד לאכול נבילה. וחרס קיל לאינשי עובא לגבי נבילה לשי"ב איני רואה מיעיקר הדין לחוש לדברי הרמ"א אלא שהי"ב הדבר נעשה הוא בעלמו. ולפי"כ בהפ"מ י"ב להחיר בדין זה עכ"ל וכיון דלפי' אותו שמיטה עממו שחט באיסור ועבר על החרס ממיר בהפסד מרובה וכ"כ דאין להוריד אותו מאוונתו להיות שו"ב בעיר אחרת ולשחוט שמה בהיירה. דהא באמת לא הי' משוד כלל רק דמכוער הדבר וראוי לקטו ובלו זה הוא מה דשחט באיסור. אמנם מה דשחט אח"כ בהייר מותר לגמרי אפי' בלא הפסד מרובה. אלא אפי' אי' לא נקטינן להלכה כדברי הפ"מ ומה דשחט באיסור החרס הכרי' אפי' בהפ"מ. מ"מ מה דשחט בהייר מותר אפי' בלא הפסד מרובה. וזה מובא ברי"א בהתב"ש בס"י ב' סע"י כ"ב וז"ל דלמ' שחט שחט זה שעבר החרס הגובר במקום אחר בלי"ן סס תקנה זו. או במקום זו אחר ביטול התקנה כשרה השחיטה בדיעבד אפי' שלא במקום הפסד דרוקא בלי"ו שחיטה שעבר על החרס והתקנה י"ב לאסור או מטעם דה"ל ככה איסור מתחת התקנה זו אף שחט שלא יועיל מנש"י דקעבר איסורה. אבל אם שחט אח"כ בהיירה לא עכ"ל פשט דברי הרמ"א נפ"ש ואם תכעלה התקנה כל השוחטים בחוקה כשרות כמו בראשונה. נראים ג"כ דבריו אפי' אותם דשחטו באיסור ועברו החרס אפי' שפירס אח"כ לשחוט בהיירה. הרי מובא ברי"א דלפי' אם עבר על תקנת הקבל בחרס אפי' לא יפ"ל רק מה דשחט באיסור אבל לא מה דשחט בהייר אפי' שלא במקום הפ"מ. וממילא דמותר להיות שו"ב בעיר אחרת בכל ענין ואפי' אם סי' שחט עבר תקנת הקבל והחרס:

ואם יתמקד אחד לומר הלא התב"ש אינו מחיר את זכחו רק בדיעבד ולא להחמיר. גם זה אינו דלכאורה הי' כ"ל דאף דהתב"ש כחב להחמיר להחמיר סתמא דמשו בלי ראי'.

אולי יש להביא ראי' לדבריו מדברי הרמ"א נפ"ש ואם נתפסלה התקנה כל השוחטים בחוקה כשרות הם ככראשונה. מה כראה קלה דכיונתו על אופן השוחטים דלא טרדו לו אם עברו על תקנת הקבל אם לא. מעמידים אותם בחוקה כשרות. אלא אם ינחם כן בכונתו יחי' קשה מה"מ לא נעמיד אינם בחוקתם. ואולי י"ל דכונתו אפי' עכ"ל לבדר אפי' מנעין אפי' אם עברו או לא אפי' אין אלו אחראין לבדר. ואף דבג"ל מקום היכא דלוי"א לבדו לא סמכין אחזקה ארוב. אפי' בזה לא לריכ"ן לבדר כיון דגם אם יפיר יחי' ג"כ שמיטתו כשרה בדיעבד. ממילא גם אם כן הוא אינו מהלוק לבדר אם שחט פה השוחט גביר או באיסור כיון דגם אם שחט בליסור שמיטתו כשרה ג"כ בדיעבד. אמנם באמת בכונת הרמ"א הוא מספק מהרי"ו נראה כפשוטו דבכל ענין אין לפסול אח"כ אפי' אם עברו על תקנת הקבל. ומסקי מהרי"ו אין בירי לעי"ן זו. והתב"ש לא התמיד להחמיר רק משום דבני בלא"ה. משא"כ להוריד חרס מחוקתו בזה אין להתמיד כלל וכלל. דכל המשיין בלדק יפסוט דזה לא הי' להחמיר רק בדיעבד. וגם זה הוא נכון וברור בעיני:

נוסף על כל זה מה דמובא בפ"מ ס"ק כ' דלמ' הוא

שוגע שמיטתו כשרה. ושוגע אינו דרוקא דלא סי' ידע מהאיסור והחרס. רק גם אם הי' ידע רק דהוא אומר מותר זה חשיב ג"כ שוגע כמבואר בכל מקום וביו"ד סי' ל"ג. ומעשה לא מנש"י בלמ' שחט השוחט עפי' הוראה חכם דזה חשיב כאונס ומכ"כ דהוא כשוגע. אלא אפי' אם לא הי' בהוראה חכם. הדבר ידוע לעי"ן כל לדון שחט כשוגע ואומר מותר. כי האנשים האלו אשר בחרו בשוחט זה לשחוט להם ע"ד תקנת הקבל אינם חזלי' העם וכאשר שחט עליהם כבודו. רק הם מפא"ר הקבלה יראים ושלמים מדקדקים במילת סי'. ועבר כל הון לא יפירו חלילה אף על איסור קל. ומהם בני מורה מוכהקם כאלה הממורים יושבים כעת על כס סוראה. ומש"כ הי' לו להשוחט להרבה אחריהם דיהי' זכחו אסור עפי' הדין ולמשוד אותם דיאלו את זכחו באיסור והי' ברור אללו דאין ממשות אותם בתקנת הקבל והרב. אבל הדבר נעשה אלא השוחטים כהי"ר לשחוט בשעת מחלוקת ע"ד תקנת הרב והקבל. וכאשר כן הוא כעת ברוב המקומות הגדולות. ולכן אפי' אם ינחם דזכחו הי' פה אסור עכ"כ מפא"ר תקנת הקבל מ"מ עכ"כ לא נעשה משוד כלל ושמיטתו כשרה בעיר אחרת:

ובזה נדמה ג"כ מה דיש להתמקד עוד בזה עפי' דברי

הת"ד דכתב דהוי כמשוד לאותו דבר דשמיטתו הוא פשוטה מחמת אי עבר לא מהני סה"ל בחרתי כל זה הישג דהא מובא בתב"ש הראש"ם בהדיא דאינו חוסר מטעם אם עבר ל"מ רק מטעם דמטעם הדבר ומטעם קנס. לא בליסור שברה מלכו ובתקנתו הקבל מובא בהדיא בתב"ש הראש"ם דלא אמרי' דלא מהני וכבר האריך בזה בתב"ש סה"כ סופר בס"י ו' ודמה זה מלכו והה"ל הארכתי בכל זה:

אמנם אפי' אם ינחם אפי' מ"מ אין לפסול שחטו בשביל כך להיות שו"ב למקום אחר כיון דהתב"ש האיסור והחרס לא נעשה משוד להאכיל נבילה כמ"ס הפ"ח והתב"ש רק לדברי הת"ד ממילא התחיל נבילות. אמנם השוחט דרואי לא נעשה משוד בשביל כך דבדבר דהי' נעלם מכל האחרונים עד הגאון בעל א"י ולא ידעו מזה לפסול את שמיטתו מטעם אם עבר ל"מ ורואי לא ענה על דעת השוחט שידע מה דזכחו הוא נבילה ועכ"כ הוא לעי"ן זה כשוגע ואומר מותר ולא נעשה משוד לאוכל נבילות ואין לפקק זכוחו:

דיוצא מתב"ש דה"ל והש"ך והפ"מ יבאנו וכו' ע"כ

מבוארים בהדיא אף בשחט שחט באיסור ע"ד תקנת הקבל כמו בנ"ד. ולהרבה דעה דלמ' הסו"ב ע"ד כל גדולי הפוסקים אין לתמוה כי לרי"א אינו משגיח עליהם. וכאשר יא' הוראה מאתו זה הי"ו שבוטאו לפקעיל ב"א באכילה

כשר נבילה מחוטט שלו שתי מבורר ג"כ בנב"י ובחב"ט
וכו"פ לאסור וכיון דלא חס לדבריהם להחמיר כ"ס דא"ל
לחוס לדבריהם להקל . אמנם על כדורו יס להפליא הכלל וכלא
מדוע לא שס עינו ולבו לדברי הפוסקים הנ"ל ולקפח פניהם
ש"כ אשר מפלי תלוי ב"י ולא חסל לזעקה האשה וילד"י
לאמור הנו לנו להם :

ב"ר זה חומר אי לרווחה דמילתא דאש"י חס ה"י הנוטע
שחט פס בחיבור אש"י כל נפש היפה יאלכו מוצת בעיר
אחרת . אמנם לקוטעא דמילתא וצחו פה ה"י בהיתר גמור .
וכהפוך הוא כי אנכי הקדמתי לה וצחו לזבח שומטי דמחא
משטס הכחז אל"י . וגדולא וסופרס חפה קהילהי ומתקומות
אחרים אכלו מוצתו ולא עלה על דעתם להרהר אחריו .
וזה איזה חדשים שה"י פה האנן אב"ד"ק שגלגלנו וכו"ל לא
אכל משום וזה דשומטי הפירה שלא להכניס עלמו בשאלוקה
כי הוא ה"י רוצה להחוך השלום . והשמשטי אחו בענין זה
והלעתי לשני ענין אחד על הקטות הקהל בזה"ו וקלסוה עד
מאוד . והוא ספר לי זה איזה שני שה"י הוא אחר מהרדני
כ"ד אשר הוצאח לק"י וורעבנא לדון בזה על השומט שחט
נגד חקנת הרב והקהל ויאל הדבר מאחו להחיר . וראה שס
ג"כ פסק דין מהאנן אב"ד"ק לטסלא להחיר וכו' נאחר דראה
ודע בשס האנן בעהמ"ח ספר בית אפרים . שהקטות הקהל
אינו רק בעת סגל הוא על מנתו לא כן בעת מתלוקה
שחולקס על הקהל . ולא אחר"כ בזה . רק זה אדע דסס ה"י
עוד ריעותא דשקוטס ה"י מזהר ממת שנועמו שלא ישחט
בלי קרופקע וספר שאחר הוא הפס שהחיר . כי הרב דפה
שה"י מלפניס אב"ד סס החוק יד הש"ב והחיר לו לשחוט
עוד שנועמו . ונגד הליסור דהקטות הקהל . והכרס ה"י לי
לרעות בזה . אמנם בעת הוא עת לחטוה . בעוה"י
ה"י עת לדבר . ועמה אסיכס בזה שפלי כדורו מועל
לתקן אח אשר קלקל . ולפעוט כל התפעלות בזה
לדבר חמוטס כפ"י אש"י עיר הוו . שלא יבניהו
על שום דבר כי שחיתת הש"ב ח"ן בו שום נגדור
חיסור חלילה . ואלו אה"י ידו אוה"י :

יעקב שמוחה דעפשיש

סימן ו

עוד דהרב הנ"ל

מחזיקים בזולת שחטה בכל ענינים כישראל לכן ובחס חומר
מש"כ בישאל דחשבע . ועודו מהר סיני לקבל עליו תורה
שכבה ותורה שבע"פ . וכיון דכורו אינו מחזין בחורה שבע"פ
הוא כופר ושחיתוהו נבילה ח"ל אחרים רוחים שחטט שפיר
כמו נכרי . ובמ"ס ברמב"ם ח"ל השונה דחשיב כופר . ועוד
דאינו בכלל ישראל והוא דחמ"י שחטה הלזוק וכדיהיסיס
אס אחרים רוחים שחטט שפיר אף דהס אינם מחמינים בחורס
שבע"פ הוא כג"ס הד"מ ס"ס ח"ל למדע רבינו מחז"י דחיק
מח"י בהכל שומטין ואש"י כוחיס בישאל פש"י . ואש"י דלא
נפ"מ לגבי כוחיס דהא אסיקתא ששאלו אוחס בעו"מ גמורים
לכל דבריהם . מ"ה נפ"מ לגבי לזוקים וביהוסים דהלזוקים
וביימוטיס לדין כחוסים קודס ששאלוס כחוסים דמו עכ"ל .
וביחוד דכינו הוא עש"י דהרמב"ם שפ"י מה"ל עומרים ה"ל א'
ד"ל מי שאיני מורה בחורה שבע"פ אינו זקן ממנה האומר
בחורה אלא ה"ו בכלל אפיקורסים . יכו' . [ונס כאן ל"ל דלא
דייק דבה"ל חשיבה מנה אוחס בין הנופריס] ונאחר שד"ס
הוא כופר בחורה שבע"פ וכו' ה"ה כשהר אפיקורסים והלומרים
אין תורה חן השמים וכו' סל אלו אינם בכלל ישראל וכו'
כד"ל כמי שנוכר בחורה כחשכנתו וכדכריו שרלו לו ופ"ק
אחר דעמו וסריותו לכו וככר בחורה שבע"פ לזוקים וביהוסים
וכן כל החושים אחריו חבל בני הקדושים האלו וכני בניהם
שדירו חוחס אכוסים ולמוז בני הקדושים ונדלו אוחס על
דעהס הרי הוא כחיותק שבע"פ ביניהם . ואינו זקן לחמו
בדרכי המלות שהרי הוא כלונס ואש"י שחטטו אש"י שהוא
יהודי וראה הירושלמי דוח"י ה"ה כלונס שהרי נדלוהו על
שעומו . כך אלו שחטטו החושים בדרכי אכוסים הקדושים
שדירו לפיק דלוי להחוסים לתשבוה ולמשכס בדרכי כלום .
עד שיחזרו לחיתן החורה . עכ"ל . מעתה בני הקדושים האלו
שחטטוים כלונטיס בודלוי אינם נדושים מהבוסים קודס שזכו
עליהם . וכן מבורר בהד"א ברמב"ם בפ"י מה"ל עבדים ד"ל
לכל דבריהם אנו בדין מהן שהלזוקים הרשעים אשר היו
כופרים בחורה שבע"פ כחש"י נפש ודלוי נדושים מהבוסים . רק
הלזוקים שבו"ה"ו דחשיב כלונטיס הס כהבוסים קודס שזכו
עליהם . ומ"ס ברמב"ם אלו הלזוקים והלומדיהם וכל העושה
אחרים שלינס מחמינים בחורה שבע"פ שחיתקן הסורה וזה
שהנו בענינו ה"ו מזהר כוונתו על הלזוקים שבו"ה"ו דהנה
להטיס וכוחיס קודס ששאלוס ככרנים דמ"ה וכו"ל דהנה
כלונטיס כוונתו קודס שזכו עליהם ושחיתמו מותרת אס
אחרים רוחין שחטטו כהונן :

והתב"ש (בס"י ב"ק ל"ה) כהנ לזוקים וביהוסים
שלינס מחמינים בחורה שבע"פ אש"י שחוקין
בדני שחטטו לנהו כהס כישראל כו' אין מחמינים להם והס
בדוק להס וישאל עש"י וראה שחטט יפה שחיתו ככיר- שאין
דניו כזומר רק ישראל עופה הוא כלבוסים . אכל חס לא
חוקין בדני שחטטו שבע"פ אש"י ידע בבידור שחטט כראוי
ובסכין בדוק שחיתו נבילה דלאו בני שחטט נעוה . ולכן
הקדושים שבו"ה"ו אינם מחזיקים כישראל וכחיתמו ונבילה
אש"י שחטט כראוי עכ"ל והני כיון דנינס כמו כוחיס
בשי עכ"פ אש"י מחזיקים בכל דני שחטטו שחטטו
למרע"ה ע"פ דחזוקים בלא כחיסא מחני ג"כ בנ"י מש"כ
הקדושים בזה"ו כיון ביהמה ישראלים ובמה דלא מחזיקו בחורה
שבע"פ מהה כלונטיס דנועסא אכוסים בידעיה מה כקך דאיהס
מחזיקים במלות שחטטו בכל מה שחטטו למרע"ה ה"ה גם על
זה מהה כלונטיס ולמה לא יחי' שחטט עש"י כשירה כמו
שחטט חש"ק . ה"ה גם מהה אינם מחזיקים בדני שחטטו
ואשפ"כ שחיתקן כשרה בעש"י דחמ"י דהס בכלל ובמה
דהנה בני זביחה ובמ"ס החתבר והתב"ש בס"י א' ח"ק ר"ע
בש"ס חש"י מהר"ל כהר"ס שוסס ע"ה מלות יבינה ופקמי מוחוסים
עליהם ח"ל דמי ה"י ככהנה יחבט שחיתקן אש"י אחרים עש"י
כשחטט בני וקף דפסול מוצתת ואלגלת עיי"ס כחשוכס הנ"ל

הדברים הלכיים דו"ח על זה, וכל זמן שלא יתברר הדבר
הבשר בחזקת איסור נחזק כבשר נבילה ועריסה. וקמו אנשים
מבני עירו ולא שמו לב לדבריו ולא יסבור אדם יאל מצוי לאסור
את הבשר. וקמו מהבשר בפומבי ובפרסום. כן נשאת פה.
ולא יאומן כי יסופר גדול חילול השם הנלחח מזה כי גם
פה קהלתינו נהנהו חיזה פעמים כזה שקמו משבר אשר לא
ה' יודעים בטוב ואפרתי בשום והכלים שנחשלו בהם
הבשר. וכעה מה יאמרו. אם גם בחדינה פולין אשר האנשים
במובן ונחזקים ליראי ה' ויקיים בשר כזה אשר לא נודע מי ה'
ש"כ נוסף לזה אינם משגיחים לקול הורים ומורים והאסור שילא
מפי הרב אביד' אן מה נשנה אבדבר'. ואם אמת הדבר הזה
איננו יולא כבוד ידיר נפשי י"ח ומחוייב ידירי כי לא יענה ולא
ישקוט עד כי יעשה רושם בהאנשים החששים האלו בפשות
והל ידלח מלומה כי יולחם לו רעה חלילה מזה. ש"ס כ"ה
מבטחו. ויקיים בו מ"ש וכל קרני העצים אגדע. תרומתה
קרנות לר"ק. כי הגם כי לא חשקע עומי כעת בדבר הלכה.
העפ"כ בפשיטות הדבר ברור. כי מרי איסורי רביעא על
הבשר הפיגול הזה עפ"י דמ וזין פורטוט הקדושה.

דעתם דמ"י הם בכלל זבחת כיון דאסור להאכיל אוחס מה
ז"יזו זכות ואח"כ לא י"י בכלל זבחת בעלמא ישראל מומר
בא"ו מאמין בתורה שב"פ אף דאסור בלוחו איסור משום
לפ"פ מ"מ כיון דז"יזו מאמין בדברי ח"ל ובחורה שב"פ
ואינו בכלל ישראל כמ"ס הרמב"ם ה"ל לכן זבחו אינו כמו
שחיטת חש"י ול"ע עוד בזה. [וגם גרי הקראים שחיטת חש"י
מה ה' י"י כשר עכ"פ]:

ובמו כן יש לפיין בשחיטת חש"י מן המוגרים ואפקורסים
א"י המה כמו שחיטת חש"י מן הנכרי. ועיין הרמב"ם
ס"ה ה"י י"א ובלח"מ ה' י"ב כמד בשניה הרמב"ם דפסול קטן
הוא משום דאחי לכלל גדול ויעבוד ע"ז ז"א כן גבי החומר
דאחי לכלל גדול וי"י ג"כ מומר משום מנהג אבותיו אמנם הא
קטן י"י' אונס ושחיטתו כשרה. ועי"ל בשחיטת חש"י מן
פנכרי דל"ס דאחי לכלל גדול ול"ע. מ"מ זה ברור בלי ספק
דשחיטת ישראל הכופר בחורה שב"פ כש"ע נפש הוא נבילה
כיון דאחי בכלל ישראל:

ואולי י"ל מ"ס הרמב"ם בה"י ה"ל דשחיטת הפיקורס והוא
הכופר בחורה ובמשה רבינו דמלשון נראה דווקא
הכופר בחורה שכתב כמ"ס הלח"מ. אשכח כמ"ס הרמב"ם
בה' דרש"י בנ"ח מחדש הפסוקים בפ"י ע"ן הדר הוא אהרונ
דוודאי לא היו מופקדים בדבר שעשו מיוחד משה רבינו וי'
יודע דמכשר לתשה רבינו דפרי ע"ן הדר הוא אהרונ אלא דכל
מה שלטנו ח"ל מחדש הפסוקים הכל הוא ה"ל למח"ס אלא
מה דנלשנו ד"ס במדרש הפסוקים היו מנינים לדאו' ומה דלא
לג"י מחדש הפסוקים מנינים בשם הלל"מ וכמ"כ בחורה
שב"פ כוודאי א"ן להסתפק על חורה שב"פ בלא נחסר לנו
משה רבינו דהיתכן דלחזינו החמיל אומנו שקר לאחור בשם
משה רבינו כל מה דהוא בכלל חורה שב"פ דור אחר דור
מיוחד משה. אמנם טופרים בחורה שב"פ הוא בדה מלבו
ולא נחסר לו מן השמים וזוילא הכופרים בחורה שב"פ
ומאמינים בחורה שבכתב המה שמאמינים בחורה שבכתב אבל
לא נמשך ולכן מ"ס הרמב"ם אף האפקורסים והוא הכופר
בחורה ובמשה מ"ס בחורה הוא חורה שבכתב ומ"ס במשה
הוא חורה שב"פ. וזה שהינם מאמינים במשה שנחסר לו מן
השמים. ואומרים שהוא בדה הכל מלבו. ולכן הלכות בחתלה
הי זכחם נבילה כיון דלינם מאמינים בחורה שב"פ אינם
בכלל ישראל ובמבואר ברמב"ם בה"י מחדש ה"ל אמנם בניהם
בז"יזו דהמה כלטוטים ושחיטתן כשרה. ומחילא בת החדש
אשר טופרים בחורה שב"פ יל"ו מכלל ישראל לקהל הקדושים
והמה גרועים מהם טופרים בחורה שב"פ כש"ע נפש זבחת
נבילה אף בחתרים עפ"י. ויתר לא חובל להאריך. ונגני לברך
אזינו בברכתה המה כחסן נפשו ומפן ידירי:

סימן ז

ב"ה ע"ח אדר תר"ז לפ"ק קעמנא יע"א:
שור"ד לכבוד ידיר נפשי ה"ה הרב המאוה"ג הרי"ף
ובקי המפורסם לשבח ודחתה כשי"ת מרה חיים
משה ה"יזו ג"י אב"ד"ק פראשקע יע"א:

אחד לאשר כי לא נודע בטוב את השוחטים. והנה הראשונים
תמהו על הא דלחמ"י בנ"ח רוב המעין אלל שחיטה
מומחין הן אחאי לא נימא סמוך מיעוט לחוקה דכמה בחי'
בחוקת איסור עומדת. ותעלו דמיעוט דז"יזו מל"ס לא ש"ח
כלל והוא בדר מיעוט דמיעוט א"כ ר"ח לא ח"ס למיעוט
כזה. ולכן גם לדין לא אח"י במיעוט דלא ש"ח סמוך
מיעוט לחוקה עכ"ד. וזה ה' בזמנ' דר"י מצינים און לשמוע
דברי החכמים ולא נחלל שוחט שליט מומחה כי אם אחר מי
לפנים. לא כן הוא בעמים הללו בעו"ה"ר הוא מחילת דש"ח
עובד שוחטים אינם יודעים שחיטת הוצח. ואינם בקיאים
בטוב הדברים. ובהרנסת המעין. אף אם נימא דלשע"כ רוב
שוחטים בקיאים הן. מ"מ המיעוט דלינם מומחים הם. אינם
בכלל מיעוט דמיעוט. ועיין ע"ן מחילת הבשר המועט ואינו
יודע עי"ב השוחט אסור מדינא משום סמוך מיעוט דלינם
במח"ס לחוקה. בהמה בחי' בח"ל עומדת. ואסור כש"ע רוב
נבילה ועריסה. ומחילא דגם הכלים אשר נחשלו בהו' חבשר
הזה אסורין כד"ן כל"ס שנחשלו בהם ספק בשר נבילה.
אמנם לז"י יש חקנה אם נחודע ח"כ"כ דהבשר ה"י משחט
מימחה:

אמנם הא בנ"ד איסור אחר רביעא עלה והוא האיסור אשר
לא ממנו בהסכמת סקל על הבשר. אשר על זה
א"ן חקנה אפי' אם יתברר ח"כ"כ כי הבשר הזה נשחט משוחט
מומחה. כיון דע"י איסורו נעשה הבשר כחדינה דאיסורא.
ואיסור זה חמור מהאיסור האחר בתשו' הרא"ש הובא בש"ע
בס"י א' סעי' י"א. בחקנה הקהל. יע"ן כי האיסור הזה הוא
גם בהסכמתו ואף כי לא אשר את הבשר אלא עד כי יתברר
לו אם השוחטים מומחין. אמנם האיסור ה"י למען לא יאכל
בשר שיתברר הדבר דל"י ה' גוף הבשר בחתיכה דאיסורא.
מחילא אף כי יתברר אח"כ דשחט אותו מומחה אעפ"כ הבשר
שאלנו קודם ה"י אסור והכלים לריבים הבשר. ואומן הכלים
דמחיני בבו הנעלה יעשלו. ולכלי חרס א"ן חקנה [ואולי לג"י
ש"י אם הוא הפסד מרובה יש להקל לאחר מעל"ע לאשר הוא
נוטלינ]. כן הוא לעי"ד. ואם כבודו יע"ן כי לא יעניחו
גם בזה על דבריו. לא אלמן ישראל. ועליו להקד' מחתכים
לדדולי ומנינו כי יעשו דין בזה. וכבוד רומ' יכול להרסם את
הדבר גם משמי. ויתר לא חובל להאריך כי א"י מועיל על
המיעוט. ה' ירחם עלי לרפא"י ולחוקיני ויאלח רפואה לכל
מכותי. ממני ידירו או"ה"ג בלב ונפש. הכותב בדי"ס רפ"מ:
יעקב שמחה דרעפטיש

כיון דלא סייק רוק חומרא בעלמא לא יהי' ברכה לבקלה. ולכן יהי' מחויב לגמור השחיטה :

ורגה הרשבי"א כריש מולין חמה שחיטה שיראל מומר אוכל נבילות לחיבתו אחי' יהי' מהני בודק סכינו ונומן לו. הא חין לו נאמנות צדיקה הסימנים. ומי' דהוא בודק סכני' ואם רואה שלא נשחט רובם ממחר לגמור השחיטה בשבט שיהי' שיעור שהי' הפוסלת מהי' והמחברים ביארו דכרו דלף לדין דקיי"ל דשיעור שהי' בכל שהו אפי' הוא גומר השחיטה למטן יתקון איסור חורה כדאמרי' גמ' במתן של פ"ע מותר מפני שהם מחליפין. ועל איבוד דרבנן הו"ל ספיקא דרבנן ולקולא פ"ש בש"ע. ובפ"מ (בב"י ב') כהב לענין אחי' ימאח ספיקא דרבנן לקולא הא סייק אחמוק איסורא. וי"ל דס"ל לרשבי"א כיון דליכא רוב דרוב פעמים שחט שפיר רוב סכני'. רק הא דאמרי' בלא בודק סכני' הוא נבילה משום דהוי רוב החלוני. במעשה. והמדרכי ריש מולין כהב דאמרי' בזה פתור מישוטא לפלגא. אבל מ"מ החוקה הוא כחאן דליחא ואמרי' בזה סדיר לקולא דל"מ דאיחוק דהחוקה אינו מחמת הריב :

אמנם הרמב"ם כפ"ד מה"ל שחיטה כהב לא בודק בב"י הוא נבילה ומשחט דהוא נבילה מהי'ם. ופ"כ דס"ל כתי' השני דכ' המדרכי ריש מולין משום דלא איסבר הכוב דכיו"ל להיות דליכא רוב כלל ולכן הוי נבילה מהי'ם וכי' האחרונים החב"ש והפ"מ בב"י כ"ד. ולפ"י ל"ל הא דמכתי' בישראל מומר על צדיקה הסימנים הוא בפשיטת דאמרי' סדיר לקולא אפי' כינא דליחוק איסורא :

א"ל דא"כ יהי' קשה חי אמרי' דהיכא דליחיד רישא לא מבכרי' קודם השחיטה כמפורש בב"י י"ט משום דחייש דלמא יהי' פדפה. הי"ך מבכרי' בכל שחיטה קודם השחיטה דלמא לא יאמט רוב סכני' דברכה לבטלה דהא לשחיטה הרמב"ם והמדרכי לא הוי רוב בזה. ומדינא דגמ' לא קשה כיון דהו"ל לא הוי פוסל שיעור שהי' בכל שהוא שפיר הי' ראוי לברך קודם דלי יראה דלא שחט רוב גמורא אח השחיטה. אבל לאחר דחמירו דלאכור בכל שהוא. יהי' קשה למא יברך קודם דלמא לא יאמט רוב סכני' והאי אסורה כתיבא ויהי' ברכוהו לבטלה. אבל א"ל דכל היכא דגמור אח השחיטה כיון דברך דהורה מהי'ם לא הוי ברכוהו לבטלה ממילא יכול לברך וזף אי לא יאמט רוב גמורא אח השחיטה ולא יהי' ברכוהו לבטלה :

ורגה כהא דאמרי' גמ' מי שאכרו מי' ותרעולו ומלפין שחיטים במקום הכר הרוב מליים הלל שחיטה מושפין הם מותרים מחמת הרוב. ומינא דגמ' אפי' אם בערם שברך בב"י נחקר ראשם ולא הוי יכול לברוק בב"י אפי' הם מותרים מחמת הרוב. דהא חין לחוט לדלמא לא שחט רוב סכני' כיון דכידו לגמור אח השחיטה. וגם בשוף דמהי'ם שיעור שהי' הוא כריש. וי"ל כמ"ס הכה"ש דכידו לשחוט הקנס החלס. ולכן במלפין שחיטים מותרים אפי' אם נחקר ראשם שלא בודק בב"י. משא"כ לדין דקיי"ל שיעור שהי' הוא בכל שהוא ממילא אם לא שחט רוב סכני' יגמור אח השחיטה. דדוקא מומר לאכול נבילות לחיבתו הוא גומר כיון דכלהו לאכילן למטן יתקון איסור חורה משא"כ חמר דלוי פתור לאכול אפי' איסור דרבנן. [[בג"ה הרב מ"ה נפתלי (ניי) ולפ"י אשפתן פתורא דשחיטה מומר יוכשר ויגמור משחיטה חרס כשר דבשחיטה מומר הוי סדיר ובאדרם כשר הוי דהו"ל מהי'ם יגמור אח השחיטה. ולכן י'ס לתמוה אחי' לא נמלא דין זה בש"ע דהא דמותרים בנחלא שחיטה. זה אינו רק אם בודק בב"י משא"כ אם נחקר דראשם קודם שברך אסורים משום דבזה הא י'ס לחוט לאיסור חורה דלמא לא נשחט רוב סכני'. ולרמב"ם בלא בודק בב"י הוא נבילה מהי'ם. אבל חי אמרי' דגם לדין נריך לגמור השחיטה כינא דיל דמותרים אפי' אם לא

ב"ה עש"ך ד' אדר תרי"ב רפ"ק קעמנא יע"א. שזום וישע רב דכבוד ירד נפשי ריע באח די. היה רב הסאה"ג הנאמן ספורם לשם ודההרה בקשה סויה יוסף ליב פערער ניי :

אחדשיה וט' ופ"ד מורכ כה"ס נמכתב אשר דברת דבר חמה בדברי המג"א סי' ח"יז שאין הכפל יכול לכופ' את אשמו על המלאכה ברי'ם. וכתב הפ"מ דמשו"ה היא אינה מטענדת לי' ואם בקדישה קדוש. וא"כ קשה אחי' לא קאמר גמ' בסוגיא דהמקדיש דחל הקדישה על מעשה ידי' ככולל כיון דחל על רי'ם [והוא כעס באומן יוסף סי' ה"ל] אולי י"ל כיון דנהגו שלא לעשות מלאכה ברי'ם. לכן אם הקדישה כהם מעשה ידי'. אם עשה מלאכה ברי'ם אינה קדוש. כי אמרי' כוונתה לא הוי על רי'ם כיון דאסור לה לעשות מלאכה ברי'ם. ולכן אחי' גמ' שבעה שלא אמרי' בין בחול ובין ביו"ט. הא אם נשבע סתם שבעה שלא אמרי' ומרש ביו"ט אינו חייב מחמת השבעה. משום דאמרי' מתחמא לא סי' כוונתו רק על חול. וכן שבעה שלא אוכל נבילות ושחיטות. אלא אם חמר סתם שלא אוכל בשר. אמרי' דלא סי' כוונתו רק על דבר המומר לו בלא איסור שבעה ואין זה דומה לנשבע לא אוכל מזה אפי' א"ל דחל גם על הפסח בשתם כיון דשבעה שלא אוכל בודאי גם פסח הוא ככלל דל"כ כ"ל לפרש חוק מפסח. משא"כ היכא די"ל דלא הוי ככלל כיון דאסור לו בלא"ה מחמת איסור. לריך לפרש כהדיו. וא"כ גם בבקדישה מעשה ידי' י"ל דאין רי'ם בכלל. וי"ל :

ואגב אינע לפניך דבר קטן הל"ע לדינא דמחמרי' בשיעור שהי' כריש. אפ"כ לענ"ד יש לדון ולומר דשוחט שברך כסומים וראה דלא שחט רובם וצידו לגמור שחיטתו בטרם שיהי' שיעור שהי' הפוסלת מהי'ם. יהי' חייב לגמור השחיטה להשכירה להבילה מהי'ם. די"ל דבזה מתקן שלא יהי' נכסל להאיסור ברכה לבטלה. וזף דהכרעות אינם אלא מדרבנן וכיון דמרבנן אסור. י"ל דבזה ברכוהו נ"כ לבטלה כמו דלא מבכרי' על איסור דרבנן. י"ל דלא מבכרי' אלא מדרבנן וכיון דמרבנן אסור. י"ל דבזה ברכוהו נ"כ לבטלה כמו דלא מבכרי' על איסור דרבנן. י"ל דלא מבכרי' הר"ל דס"ל כוונתו להלכה דמרבנן על טריפה כיון דשחיטתו מהני לטובה מדי' נבילה פ"ש. ולפ"י ממילא די"ל דכתי' דחול' החמירו בשיעור שהי' בכל שהוא זה אינו אלא להבילה אבל לא לענין סומה. וא"כ אם לא יגמור השחיטה יהי' בהמה נבילה גמורה מהי'ם. משא"כ אם יגמור השחיטה פ"כ לא חיי' בהמה נבילה. אפי' מדרבנן. דמהי'ם ימא דגם בזה החמירו. ונחמא שלא יהי' עבר למפ"ש על איסור ברכה לבטלה. אלא אפי' א"ל דלא כריש' דלא מבכרי' רק היכא דחשירו לאכילה. ובכשירה לאכילה לרפואה להלכה שאין בו סנהה דהומרה לו לגמרי. ובזה מחשב להיות מוכשר לאכילה. וי"ל דע"ז מרבנן. ושכ"פ לא הוי ברכוהו לבטלה. [לי ל"ע מר"ן ורמ"א יו"ד קי"ו דחולס שאכ"ס פכ"פ אסור לאכול ולשהות אד"ר]. (מהרי"ג מ"ה נפתלי ניי) :

וי"ל קת' ראי' לזו מהא דאמרי' בריש בילה אושפיכנא דרי'א ה"ל ב"ס מיו"ט לשבעה ובעת מהו לכווינהו האידנא ומתו כיון דאסור ביזמא ממילא דלי'ס הואיל ואיקלע לי' אורחים. דהא לא יהי' חזו לכו והאך מומר לבטל מיו"ט לשב. וכתבו המחברים הואיל וישב עש"ד חוס' א"ל הואיל ויחטעו כל המלאכה בינמא הואיל וחזיא לחולה שיש בו סנהה. ומי' דחולה שיש בו סנהה לא שכי'ת. ולכן י"ל דחולס שאכ"ס שכי'ת ואמרי' הואיל. וה"כ בזה ימא כיון דהוא שכי'ת הרי פתור לאכילה וזף ריש חלקן מ"מ י"ל בני ראי' מסברא דבזה

לא נזק כפי' דאיסור הורה ודאי ליכא דהא אפי' לא נשמו
 רובם מחמת לגמור את השחיטה למען לא יהי' ברכה לבעלה.
 ולכן לא הוי רק פיקח דרנבן ולקולא :
ארא דנאמח אין השוחטים נוהרים בזה הרבה לדעתם אין
 לגמור את השחיטה ואולי הוא מחשש הרואים שלא
 להכשיר את שחיטתו. וכמוצא במוס' ריש חולין בד"ה שח
 ובש"ע כפי' כיח ע"ש כפי' ס"ק כ"ד אמנם כאלה אין זה ענין
 לשם. וגם הא בספק נבילה מחויב לכסות בלא ברכה ול"ע
 לדעת לעמיד :

ממני יידיך זוה"כ בכל לב ונפש דבק מלח :
 יעקב שמונה רעפמיש

סימן ט.

לכאור קלח הארץ לנהוג בנדיים ופלאים ועגלים הנקחים מן
 הנכרים ולא טרע לישראל אם הם בני שמונה. אם
 לסמוך על הנכרי במסל"מ. ועל הסימנים המצוואר בהמחברים
 הפר"ח והתפוס' בשם הרי"ק'ס לסמוך על סימני שניים וקריים.
 וכבר נזכר מזה מגדולי רבותינו הראשונים. הרב המחזירי על
 מ"ס שנת בסוגי' ד' קל"ז. ובכרדב"ז ח"ב כפי' כש"ז עיי"ש
 בנרדנ"ז דכסב דאין לסמוך על מל"מ. רק על הסימני' בשניים
 אם זה הכלל הוא אמת שמוך מ' ימים אין לו שנייה פשיטא
 דיש לסמוך עליו אבל אם זה הכלל אינו נדוק אין סומכין
 עליו להיליז מידו ספק דהו' עיי"ש. וכבר האריכו בזה
 המחברים :

הרשבי"א נהשו' כפי' נהג' כהנ"ל שאלת נדיים קטנים
 הנקחים מן העכו"ם אם סומכין על עכו"ם שאומר
 סתם בן שמונה ימים אם לא. תשובה ערות העכו"ם אינו
 כלום ולא מליץ בשום מקום שהוא נאמן להקל אלא בעדות
 אשה בלבד. וכל מקום שאינו מושגין בלינה בן שמונה מחמת
 קטנותו לא ילאנו מידי ספק בחזירה העכו"ם וכ"כ במקום
 זה שהוא אומר להשיב מקחו וכו' ע"ל. וכן סתם המחבר
 בש"ע כפי' ס"ו. והע"ז בס"ק ד' תמה אמתי לא יהי' מותר
 מעטס ס"ס ספק שחא כלו לו חרשו והכ"ל לא כלו שחא
 יש לו מ' ימים. ואל דהוה דבר שיש לו מהירין הא סתם
 סדמ"א דלעורר יש להקל ומי' דזה לא חשיב ס"ס עיי"ש
 ובקפ"כ והמתכרי' כהנ"ל בזה הרבה לרחות הדין :

אמנם אנכי מלאמי בנכר המחזירי שנה מצוואר דס"ס
 מהני בזה. דכסב שם כסו"י ד' קל"ה ע"ש בד"ה
 כל ששה שלשים יום בחרם אינו נפל וז"ל כל ששה שבועה ימים
 בנפשה אינו נפל ורואי להקריבה ופחותה מלחן אפי' שטרע
 שבלו חרשו אינו ראוי להקריבה עד שיפברו שמה ימים ולענין
 ארלה כלי שטרע שבלו לו חרשו מותר לאחור ובספק
 הדבר מלוי שבשעה ובשנייה שבפס מותר להכלו כחמלת
 שמיני אבל בחוק שבפס אסור. ומנשי' ברללונג כתבו שאין
 העכו"ם נאמן עליו וכן הדין שאין העכו"ם נאמן בחיבורין
 אלא שיש מקילין לומר שאינו כן ר"ל כשדברים מוכיחי' שאינו
 כן שבשעה אבל בשאין שם שום הבהמה מותר מזה הרי ספיקו
 שחא בן שבשעה הוא ואח"ל שאינו בן שבשעה שחא כלו חרשו
 ואי משום דבר שיש לו מהירין ס"ס אינו נאסר מחד דשיל"מ
 אלא שגדולי המפורשים מוליקים בסברה זו כפי' י"ע. וכבר
 תעמנו מי שנתן בזה ס' שכל זמן שחולס טיבורו אינו בן שבשעה
 וכן שכל שיש לו שבשעה שניים יש לו שבשעה ימים שכל יום
 מחוספס לו בן אחת עכ"ל מצוואר דהיכא דהוא ספק השקול
 אם פברו עליו ז' ימים מותר בשפשוטה מזה הס"ס. ורוקא
 היכא דהיכא הוכחה דאינו בן שבשעה אבי' אבל בספק השקול
 מותר מעטס ס"ס :

ולכאורה הי' נראה דיש להעמיס בן גם בכונה הרשבי"א
 כהשו' כפי' שכל וכל מקום שאינו מושגין שאינה בן

שמה מחמת קטנותו לא ילאנו מידי ספק בחזירה העכו"ם
 לא כוננו דע"י קטנותו הוא אלוניו בספק השקול אם הוא בן
 שבשעה אם לא דהו' הי' מוכח מהרשב"א דלא מהני בזה ס"ס. בן
 אלא די"ל דכוננו דמחמת קטנותו הוא וכונה דאינו בן
 שבשעה ואז לא נכנס זה בגדר ספק דילמא הוא בן שבשעה
 ולר"ך עדות דוקא וע"ז אינו נאמן הנכרי במסל"מ. אמנם
 היכא דליכא הוכחה דאינו בן שבשעה והוא בספק השקול י"ל
 דגם להרשב"א מותר מעטס ס"ס. וכן הי' מקום לומר גם
 בדברי המחבר. אמנם פשוטו דברי הרשב"א לא גר"ה בן
 רק כוננו היכא דהוא ספק מחמת קטנותו דילמא אינו בן שבשעה
 אסור וגם מזה דכחז דאין נכרי מסל"מ נאמן אלא בעדות
 אשה נראה דקאי היכא דהיכא ספק השקול :

אמנם ראיתי בחשכ"ן ח"ד ס"ו כ"ז דנראה ג"כ מדבריו
 דהרשב"א לא חיירי אלא היכא דהיכא הוכחה להפוך.
 דז"ל שאלהני בני על ענין גדי שנשחט שנסחפתה בו אם עברו
 ח' ימים ללידתו אם לאו ורלו לאסורו מספק זה קלח בעלי
 הורה ואתה כנספתה בזה' ודעתך להחיר. תשובה מבורר הוא
 כפי' ר"א דמילה דלא הולדו ח' ימים אלא מספק נפל. וא"כ
 הנדי הזה שנסחפתה בו י"ל שהוא מותר מעטס ס"ס דק"ל
 ככולו דוכחי דס"ס מותר אפי' בדאו' דהא גדי זה ספק
 כולו יש לו ח' ימים אם לאו. ואח"ל אין לו ח' ימים שחא
 כלו לו חרשו. כ"כ שחמרת בגדי הוב שרבו בני האדם
 האומרים אותו שהוא בן ח' ימים מאותם האומרים שאינו בן
 שמונה. והע"ז דהרשב"א ז"ל כתב בתשובה שאין סומכין על
 הנכרי בנדיים קטנים הנלקחים כשחמר שהם בני ח' ימים
 מכלל דהוא ז"ל מלר"ך ראי' שיש לו ח' ימים. י"ל דלא אמר
 הרשב"א ז"ל דברי' הלו אלא בגדי קטן כל כך דלית ליה
 הוכחה שהוא בן ח' ימים אלא עפי' עכו"ם אבל כ"ך שקלת
 בני הדין אומרים שהיא בן ח' ימים לפי אומדנה דרדו והע"ז
 שקלת אומרים דעדין אין ליה ח' ימים לפי אומדנה דרדו
 הו"ל ס"ס כדאמרי' ומותר עכ"ל הרי מצוואר דבריו
 דהרשב"א לא חיירי אלא היכא דהיכא הוכחה דאינו בן
 ח' הא בספק השקול גם להרשב"א מותר מעטס ס"ס וי"ע
 עוד בזה :

ובתוך כפי' זה ראיתי בשו"ת רמ"י שאלה ביו"ד ס"ו
 י"ב שהביא ג"כ דברי התשכ"ן והביא ג"כ דברי
 הכרי מותר דכחז ג"כ דהרשב"א חיירי בעגל דניכר לעיני כל
 דנוול לימים מועטים ויגון דא לא מקרי ספק דילמא הוא בן
 ח' משא"כ בספק השקול גם לדברי הרשב"א י"ל דהוא מותר
 מעטס ס"ס וספר פרי מוצא אין בידי לעיניו בן
ומעתה יש לנו שלשה פמודי עולם לישגן עליהם הדב
 המחזיר והתשכ"ן והפרי מותר להקל בספק השקול
 ולהחיר מעטס ס"ס. ור"כ פה"מ דיש לו הדי' בשניים הק'
 דתשקפיק' בזה לומר דהרבה פעמים יש לו שניים חוק' בשעה
 לידה. עכ"פ ע"י השניים נכנס בגדר ספק השקול דילמא יש
 לו ח' ימים דלרוב פעמים אין לו השניים. עד ח' ימים ואף
 דלא מהני בזה הרוב. מ"מ מהני בלר"ך הס"ס ולסמוך בזה
 על גדולי המחברים. וגם לא נמלא כהרשונים לשיק' כמ"ש
 דגם הרשב"א והמחבר מודים לזה כי לא דברו אלא מחזיקין
 דניכר בהו' דאינם בן ח' דליכא ס"ס. ובל"ז ע"י הסמנים
 מחזירי גם הרשב"א והמחבר בספק השקול דלמא הוא בן ח' :

הלכות טרפות.

סימן י.

נשיאלתי בנידון הקזה העושים לתבוסות תחנות
 בעת בכל המדינות. אם ישמע פטרתיקים
 שפחה אהה שוטות בבהמות. פטרתיים בעדי
 הבהמות

הבהמות דלקיו אותן . וזה הוא למען שלא תבוא
 הסחלה לערס . וזה דרכה כמעט בכל שנה .
 והקוה נעשה באופן זה . שהאוסן המקוה אותן
 פקשר תכל תחת ראש הבהמה . וע"י הדחוק מאסירי
 החבל . יבוא הגיד שהוא מקוה בו לסדאה עינים
 בגלוי . ומקוים בתוך הגיד תחת אוזן הבהמה .
 ונשאלתי הא"י לנהוג עם הבהמות הללו ועם הרלב
 היוצא מהם תוך י"ב חודש אם יש איסור בדבר
 מחשש דירמא ע"י הקוה נקבו הסינים :

לדבריהם מכה החוקק שנשחטה היצור . וע"כ דוח ע"י כפול
 בשחיטה כאשר יצוהו לפניו בס"ד .
ומעתה לפ"ז ב"ד אם לא הי' רק ספק השקול אם נקבו
 הסינים ע"י ההקוה אם לא . כ"ז דליתו שניה
 יותר לאיסור מלהיחר הי' מותר מכה ה"ז נשחטה הותרה .
 ומכ"ש ב"ד לשניה טובא הרבה להיחר מלאיבור . כאשר
 עיניו רוחו ורובו ככולן אוקו בהנהמות שמקיזין אותם כולם
 חיים יותר מ"כ חודש . ואינו מוזק להם מעשה הקוה .
 וע"כ כי לא מוזק להם הקוה להסינים . הכי נודע בפליל
 שהרשעה הנולד לנו בבחמות ע"י הקוה זו . שניה יותר
 להיחר מלאיבור . גם כרואה מעשה הקוה יראה ויבין כי
 הוא חרוק מחד שיפט המקוה בסינים . ואינו מקו
 רק בגיד אשר הוא נראה לו . ובזה אין שום פוסק בראשונים
 ואחרונים אשר מחמירי בזה . ולא אדבר בעת רק ה"י ב"ד
 הדבר אם לא הי' רק ספק השקול . ולא הי' שניה יותר
 להיחר מלאיבור דג"כ הי' מותר ב"ד . ואף ד"ל כיון דבזה
 הוא חשש נקיבת הסינים דיה" כפול בשחיטה ואחריו בזה
 בתי' בח"א עומדה עד שיועך ק"ך כמה נשחטה ואיבור בתי'
 השקול . (ולקמן אבאר יותר ד"ל דגם רוב לא י"ה מדי בזה
 מכה חוקק איסור משום דלחמירי סמוך משווא לחוקק ואיבור
 כס' השקול . וכמו דלחמירי היכל נולד ספק בשחיטה ל"ח
 הרוב ה"ה בזה) אמנם הא ע"כ ל"ל בן דהא הראב"ן והרא"ש
 מחמירי ביטב לו קוה בושט משום דלא שניה יותר לאיבור
 מלהיחר ומותר מחמת נשחטה הותרה . וע"כ דוח ל"ח פסול
 בשחיטה . ומותר ב"ד השקול . ל"כ ב"ד הי' מותר ל"ח אף
 אם לא הי' רק ספק השקול מחמת נשחטה הותרה :

אמנם הרמ"ה בר"מ בס"י לא"ה כהנ' בהחמיר בספקא היכא
 נולד הרשעה מחיים . וז"ל שם מעשה זה לדידו
 בראש נהמה שהי' בו מ"ס וקודם שידעו הרשעה חסרו
 הגלגולת לשטים . ומקלה המוח עם הגלגולת . ולא הי' נודע
 אם המוח הקיפו אם לא ואחריו . ויש שהיו רוצים להכשיר
 מהא דרמי' נשחטה הותרה וכו' . ולא דמי' הואיל ויש כאן
 רישותא ברור מחיים אין להכשיר משום זה . וכן משמע
 מהוס' בפי' ד"ה ד"ה ל"א פ"ל . וכן פסק בס"י ל' ברימ"ה
 לאיסור בספקא היכל נולד הרשעה מחיים . מוציא מדכ"ו
 דלא כהראב"ן והרא"ש שמכשירי' ביטב לו קוה בושט משום
 דהוא ספק השקול . ולדברי הרמ"א י"ה איסור ולא נוקמינן
 לחוקק ברשעה הנולד מחיים :

ורישב דברי הרמ"א שלא י"ה סתירה לדבריו מהראב"ן
 והרא"ש אקדים לישב דברי הרמ"א מקו' בההר"ה
 ליבלין הביאו הש"ך בס"י נ' . דהר"מ הביא ראי' לדבריו
 מדברי מוס' יבמות ל"א . ונהפוך הוא . דהא מוציא בחוס' שם
 דגם ברשעה הנולד מחיים אוקמינן לחוקק בספק השקול .
 והש"ך כהנ' לישב דבריו . ד"ל דההוס' ביבמות לא כ"כ
 דברשעה הנולד מחיים אחריו ג"כ נשחטה הותרה . רק
 לרבה דס"ל בנירושין בני ספק קרוב לו . אחריו אשה זו
 בח"ה לשוק עומדה . אבל אב"י ורבי דפליגי על רבה ומי'
 בתקלה דסוגי' שם חגי בקידושין וה"ה בנירושין על קרוב
 לה' מולדת ג"כ פליגי בעיקר דיעא על רבה . וז"ל דאין
 מעמידין על החוקק משום . נולד רשעה מחיים . ואף ד"ל
 דגם לאב"י ורבי מוקמינן לחוקק ברשעה הנולד מחיים . ורק
 מהחמיר דרבנן לריבה חליט' גבי נט' ס' קרוב לו . וכמו
 דכתב בנחמ' הכ"י שם וכתבשעט בפשטוה דברי' ה"ה .
 הרמ"א לא ס"ל בן רק דלשיקרא דיעא פליגי אב"י ורבי .
 וס"ל דלא אוקמינן לחוקק משום הרשעה הנולד מחיים .
 ומש"ה גם נמים במות וכדומה נולד ספק מחיים לא
 אוקמינן על האמת דקמ"ל בצ"י ורבה על החוקק . ולא
 אחריו נשחטה הותרה אלא היכל דלא נולדה רשעה מחיים .
 ע"כ הש"ך :

והנה בנחמ' לריבין להבין שיטה הראב"ן והרא"ש הג"ל ונדולו
 הפוסקים

א **אמרינן** בחולין ד' מ"ג ע"ב אמר עולא ישב לו קוה
 בושט א"ח שמה הכריא . ופריך הגמ' מאי
 שנה מספק דרוסה . ומטי קסבר עולא אין חוששין לס"ד .
 וכמו החוס' ב"ה קסבר עולא . לדודן דקמ"ל דחושש
 לס"ד ממילא דגם ביטב לו קוה בושט חוששין ג"כ שמה הכריא .
 ומתנו ע"ז אח"י לא נימא נשחטה הותרה . וז"ל כיון נולד
 בה רשעה מחיים . ובה בפי' ר"ה אמרינן ואלו בני נירושין
 ספק קרוב לו וכו' ל"ק . משום דלשה זו בחוקק היחר לשוק
 עומדה . מוציא דגם בספק הנולד מחיים אוקמינן לחוקק
 כיחר . ומי' ע"ז דשאי' הכא דדרוסה שניה וכו' פ"ד . וכן
 כתבו הוס' ביבמות ס"ד א"ה שם ב"ה לשוק עומדה .
 רק דשם לא מקשי מוס' קושיא זו למ"ד דחוששין לס"ד רק
 לריבה כאשר יצוהו לקמן . ובתירוטס הוסיפו עוד וז"ל וחר"י
 דהתם חייש' לס"ד משום דשניה ומזכה מילתא לאיבורא עפי'
 להיחרתא . וכן הווא' דישב לו קוה בושט דחיישין שמה
 הכריא לחמ' דחייש' לס"ד כדאמר בר"ש א"ע ד' מ"ג וכו'
 ע"ל מוציא מדבריהם ה"ה דאמרינן בס"ד וכן ביטב לו קוה
 בושט ולא סומינן על החוקק שנשחטה הותרה . הוא משום
 דשניה עפי' לאיסור מלהיחרתא . משא"כ אם הי' ספק השקול
 הי' מותר מחמת החוקק :

והרא"ש בחולין בסוגי' הביא דברי וקינו הראב"ן דספק
 אף לפ' האמת להיחר ביטב לו קוה בושט . וז"ל
 והב"ן זקני פסק כעולא . וכביא ראי' ממחש' שנמלא בעיבי
 בית הכסות מליא כסירה . ולי"ה לשמה הכריא . וזה דמי'
 לס"ד משום דיש רגלים לדבר כדמסר לקמן . וגם שניה .
 ומש"ה מפיקין ל"י מח"ה כמו ספי' החוס' . והגמ' דקתמ'ר
 קסבר עולא אין חוששין לס"ד לה' שמה להאריך ולהלק כמי'
 שחלקתי וכו' פ"ל והרא"ש הסכים ג"כ לדברי הראב"ן דקמ"ל
 בנחמ' כעולא . וז"ל דמשי"ה כתבו הוס' ביבמות . וכן הווא'
 דישב לו קוה בושט דמי' לשמה הכריא למ"ד דמי' לס"ד
 כדאמרינן בר"ש א"ע . ולא כתבו דבריהם לפסק הלכה דקמ"ל
 ביטב לו קוה בושט דחוששין לשמה הכריא משום דלא
 ביריא ל"י לההוס' קמ"ל עולא . משום ד"ל
 כהראב"ן דלפי האמת קמ"ל כעולא משום דישב לו קוה בושט
 אינו שניה לאיבור מלהיחרתא . ולזה לא כתבו רק בפי' א"ע
 דמדתה הגמ' להדי ע"כ בס"ד זו דגם ביטב לו קוה בושט
 שכיחא ג"כ יותר לאיבור מלהיחר . ואף דלא קמ"ל כהראב"ן
 על הראב"ן . וז"ל הוא משום רוב הראשונים חולקים בזה
 מלהיחרתא . אכן על גוף דרין אינם חולקים בזה על הראב"ן
 וכל הפוסקים מודים בזה בספק הנולד מחיים ולא שניה יותר
 לאיבור מלהיחר רק הוא ספק השקול . אחריו נשחטה הותרה .
 ומוציא ג"כ דלח"ה נולד ספק בושט . וז"ל דזה הוה כספק
 נשחטה דהא נקיבת הישט היא נבילה . וא"כ אדרבה נימא
 כל ספק בשחיטה איסור . אפ"ה ע"כ מוכח דגם בס' בזה
 אחריו נשחטה הותרה . דהא זהוהו דישב לו קוה בושט
 דנשחט הוא שמה הכריא הישט ויהוה נבילה . ואפ"ה מכשיר
 הראב"ן מספק דלחמירי נשחטה הותרה . והפוסקים החולקים
 על הראב"ן הוא רק משום דביטב לו קוה בושט שניה יותר
 לאיבור מלהיחר . משא"כ אם הי' ספק השקול הי' מותר ג"כ

ליבם. דבזה אם מה הפעל קודם מסירת הגש לידה אסורה משום איסור יבמה לשוק (והלשון דברי רש"י בסוגי' דגיטין שם אינו מדויק דכחב בדי' גע און אפטר וי' ל"א לתי' לתי' דאי מ"י אין שולח נט לאשמו און ענינו פ"ל חו' ל"א דהא מי שאשמו אינם זקוקים ליבם והוא שגל' לה הגש להחיר אותה משיגין שמה' מותרת להגש. בודאי יכול להחיר אותה משיגין ע"י הגש. ולאחר נתינת הגש מה' מותרת להגש מתי"פ. אם מה הפעל מיסת הכעל המירה. ואם ל"א מה מותרת ע"י הגש. רק אשה שהיא זקוקה ליבם לא יכול לשלוח לה גש. ואינו מדויק הלשון ברש"י שכתב שאין לך שולח גש. וגם באשה שהיא זקוקה ליבם יכול להחיר אותה ע"י הגש וחליה מיבם. ואז היא מותרת ע"כ מכה ממ"פ דאי מה הפעל מחלה מותרת ע"י החליה. ובאם לא מה מותרת ע"י הגש ולע"ק) ואפ"ה קרי' ב"י מוס' מומר אש' אש' ופ"כ דגם זקוקה ליבם אף שאינו רק לאו בעלמא אפ"ה היא בכלל מומר אישות. ולכן מחמיר' גבי' יומר מבשאר איסור תורה. ול"א אכל הגיש לגבורות וכו' רק בשלה גש. ולא נשאר עניני' וכו' י"ל הכא דאף דקמ"ל באמת כאב"י ורבא וכו' גש גש כנסק קרוב לה חוללה אפ"ה כיון דאינו מדינא רק מחומרא דרבנן. דוקא יבמה לשוק. דהיא בכלל מומר היא החמירו ולא בשאר איסורי' וזה הוא הטעם גדולי' הפוסקים דס"ל באמת בשאר איסורים לסמוך על החוקק כשחשבה הותרה אף ברישומא הנוגד ממייס. והש"ך הולך להא דהרמ"א ס"ל כאב"י ורבא פליגי חשיק דהיא ודלא כהכרז"פ:

ועוד י"ל דפ"כ י"ל דאם אינו רק מחומרא דרבנן לא מחמירין בשאר איסורי'. ודוקא במה דמלינו בבי' גירושין כנסק קרוב לה. דהנה דבדי' מוס' הלין מ"פ נבי' יש לדקוק. אמאי הולרכו להקדים את דלדין דקמ"ל דמושין לבי'ד. גם ביטב לו קון בושט לשמא הכריה. וע"ז מקש' אמאי לא חמירין נשחטה הותרה. וקי' הא בל"ו ה"ל להקשה למ"ד דהושין לס"ד אמאי לא חמירין נשחטה הותרה. ויומר מזה קשה על דברי מוס' יבמות. דהשערו קי' על דברי רב הונא דפ"ק דמלין דאמר דבמה בתי' כנסקת איורי עומדת עד שידוע לך במה נשחטה. ונשחטה כנסקת היכר עומדת עד שידוע לך במה נטרפה. ואחמירין שם דבא להשמיצין אש"י דלחילוד בה ריעותא כגון זאב ונעל הב"מ. ולמה לא נקט ריעותא דלחילוד ממייס כגון בי'ד עי"ש. ויש לחשוב אמאי לא מקש' בפשיטות על המ"ד דמיס לס"ד אמאי לא חמירין נשחטה הותרה. דהא מרב הונא ל"ק כ"כ דיש לחמוק ולומר דבאמת הוה מלי' לניקוט גם ברישומא הנוגד ממייס. וגם הא דבא זאב אינו מדברי רב הונא רק מסתמא דגמי'. ואמאי לא חמרו על מ"ד דמי' לס"ד. ולזה י"ל דהא בלא"ה יש להקשות על קי' החוס'. דהא מבואר בסוגי' דביקדושין ספק קרוב לה חוללה ואינה מתיבמת. ואע"ג דהי' חזקה היתר ליבם ומהי' מותרת גם להתיבם. הוא משום חומרא דרבנן. והא דלא חמיר' ג"כ גבי גירושין כ"א קרוב לה דמהלך מדרבנן. הוא כמבואר שם בגמ' דהוא חומרא דחיי ליידי קולא. דאי' חמלון חתיבם ג"כ ולפ"י בשאר איסורים עכ"פ הא דהוי חומרא דחיי ליידי קולא. שמהלך ד"ל דמתמירין עכ"פ מדרבנן שאלו לבחור על חוקק ברישומא הנוגד ממייס:

וְלַפְּתִיזֵן ל"ק קי' מוס' דאמאי ליא בסי'ד נשחטה הותרה כא גבי ספק גירושין. הא י"ל דדוקא בגירושין דלא הי' יכולין להתמיר משום דהוי חומרא דחיי ליידי קולא ליה לא החמירו. משא"כ בסי'ד אם נותרה דחיי ליידי קולא בזה החמירו הרבנן כמו בסי' דביקדושין:

וְדָרִי י"ל ד"ל. דאף דמבואר. דבאם לא הי' בגירושין מותרת דחיי ליידי קולא הי' מחמירין. אפ"ה אין ללמוד שאר איסורי' מזה. משום ד"ל דדוקא בסי' דגירושין מחמירין לענין חליה. משום דזה חמיר' בלכתביה'. כיון דבקל יוכל להחיר ה"ס ע"י ריעותא הנוגד גבי ממייס כ"י חליה. לזה החמירו

פוסקים דס"ל דחוקמין לחוקק אף ברישומא הנוגד ממייס. והש"ך הפכים עממם שם וכ' דיש לסמוך עליהם בהפ"מ. דמה ישנו על דברי הס"ך הא מבואר בסוגי' דיבמות לפי האמת לאבי' ורבא דלא חוקמין לחוקק ברישומא הנוגד ממייס. וחף ד"ל כמ"פ הס"ך שם דהנה סוכני' דאבי' ורבא לא פליגי על עיקר דינא. רק דס"ל הא דלריכה חליה גבי גש בסי' קרוב לה הוא רק מחומרא דרבנן. אמנם באמת דברי הס"ך לריבין גיבור טוב. דהוא נושא קשה כמו דהחמירו הרבנן שם כנסקת גירושין להלך חליה. כ"כ נחמיר בכל איסורי' דהו' ושלא לסמוך על החוקק ברישומא הנוגד ממייס. ונישבו דבר זה י"ל דדוקא היא דחשיקא דדינא פליגי אבי' ורבא וס"ל דלא חוקמין לחוקק מה"ס ברישומא הנוגד ממייס. אוי גם באיסורי' חמירין כן. משא"כ או חמירין דגם גבי גש אינו אלא מחומרא דרבנן. בזה י"ל דדוקא גבי גש החמירו ולא בשאר איסורים. וכמו דכתב בס"פ באה"ט בסי' מ"ז ס"ק ג' לתקא הא דמתמיר' כנסקת דתרי' ותר' בקידושין ולא חוקמין אותה כנסקת פני'. ולא דמי' להא דסי' ג' דמשיגין תרי' ומרי משום דמלי' דלישות שאני טי"ש. כ"כ י"ל ג"כ בזה הא דהחמירו שלא לוקמי לחוקק ברישומא הנוגד ממייס. הוא דוקא בעניני' אישות ולא בשאר איסורים. והכרז"פ כחב ל"ש זה כיון דאבי' ורבא מחמיר' גבי גש לחלוק. וכבו ליבא איסור ערוה. רק איסור יבמה לשוק דאינו רק לאו בעלמא ומאי אולמא קך לאו משארי לאוני' כחורה. א"כ כי היכא דמתמירין בלאו חליה מדרבנן שלא לסמוך על החוקק ברישומא הנוגד ממייס. כ"כ מחמירין בכל איסורי' תורה עי"ש. אמנם לענין זה אינו מדין דאם יבמה ככל י"י קשה על קי' הנח' בסוגי' דיבמות ד' ל"א ע"א דפרק הגמ' א"ה גירושין גמי' לימתי וליצרכה חליה וכו' הא י"ל דדוקא בקידושין כנסקת קרוב לו בזה החמירו הרבנן שלא ליבמה. כיון דבזה אם היה אסורה עליו הוא איסור ערוה אשה אח שלא במקום חלוא והוא ככרה והשיב מלי' דלישות לכן החמירו. משא"כ גבי גירושין דליבא רק איסור יבמה לשוק דליבא רק לאו בעלמא. ואינו בכלל עניני' אישות בזה לא החמירו הרבנן כלל והחמירין לחוקק. אפ"כ דגם איסור יבמה לשוק הוא בכלל דבר נשכררה. ואינו חלוק משאר עניני' אישות. וכמו דהחמירו בכל איסורי' ערוה כמו קין החמירו בזה. (וכ"כ בתוס' בטורח ד' ע"ב בדי' חלב פטר ד"ל הא דקמ"ל כרשב"ג גבי נפל הוא משום חומר איסור ערוה החמירו וע"י יבמות ר"פ האשה שהלך ובהו"ס שם בדי' מחמירתא מחי' ר"מ הוא. וכן מבואר בסוגי' דשם דאין לחלק בין איסור לאו לאיסור כרת עיני' ב"ב ד' ק"ה ע"א בזה דחמירין שם לאיסור א"א לא חששו. וזה יקאי שם על איסור יבמה לשוק עי"ש מכ"ז מבואר דגם איסור יבמה לשוק הוא בכלל עניני' דבר ערוה ומחמיר' גבי' יומר משאר איסורי'). (ויכר דברי מזה האחרונים דגם באיסורי' יבמה לשוק אין עד אחד נאמן משום דגם זה הויב דבר שבערוה. ואין כלן מקומה):

עוד י"ל להביא רא"י כחורה דגם באיסור יבמה לשוק מחמירין יומר משאר איסורי' תורה. משום דגם זה הוא בכלל עניני' אישות. מדברי מוס' יומא ד' ג"ה ע"ב בדי' והנה שולח חטאמו מחמיר' מקריבין אותה כנסקת שהוא קיים. דמקש' דאמאי לא ימוש המל' דלימא הי' וכן סבגי' לגבורות. דביטין כ"ח ע"א חמירין ל"ש חלל שלה הגיש לגבורות וכו' ומי' וי"ל א"כ י"ל דהא דקאמר ההם אכל הגיש לגבורות לא. ה"מ מבטיא גש משום חומר דאש' אש'. אכל בשולח חטאמו אף חמלון בין הגיש ללא הגיש עכ"ל. והא ההם ל"ל ככונה חוס' כפשוטו דהוא משום חומרא דא"א. דהא האיסור דא"א ודאי קשה. דאף אם ליבא משאמ' בנט דמה בעלה קודם שיתן לה הגש. הרי מיהה הכעל ההירס מאיסור דא"א. רק הא דחמירין שם דטענין לה כנסקת שהוא קיים הוא באופן דהיא מותרת במימא הכעל כגון שהיא זקוקה

כרען להחמיר ולהגדיר חליצה ושלל לסמוך על החוקה ברישומא הנוגד בה מחיים. כיון דבכל יוכל להחיר אוחה להנשא ע"י חליצה. משא"כ בשאר איסורין לענין לאסור הדבר אף בדיעבד ברישומא אגודל מחיים. י"ל בזה לא החמירו. כיון דלא מליטו בשום מקום דהחמירו ברישומא הנוגד מחיים רק בני נעם כס' קרוב לה לענין חליצה. וזה הוה כלכחמילה:

ורפ"ז ממילא גבי איסור היכא דאפשר הדבר לברר ע"י בדיקה. בזה הדבר נכון לברר. ולחייב לבדוק ושלל לסמוך על החוקה ברישומא הנוגד מחיים. כיון דהוא ג"כ כלכחמילה כיון דבירו דאפשר ע"י הבדיקה מה"ח לא נחמיר ולהגדיר בדיקה לכתחילה כמו דבטי' גבי גירושין חליצה. ולפ"ז לא ה"י מצי להקשות למ"ד דס"ל דמישיגין לס"ד משום דהוי מקום לומר דהא דמייס הוא רק לכתחילה לענין דלר"ך לבדוק וע"ז חייב ויל"א נשחטה הוה ממחם הרישומא הנוגד בה מחיים:

אמנם לר"ס מקשי שפיר. דקאמר נשחטה הוה ממחם בחילוד כס' רישומא לאחר מיהא כיון בא זאב ונפל הכ"מ. וס"ל להשמיטנו חידוש יומר אף היכא דחילוד בה רישומא מחיים כגון דהוי ס"ד ואח"כ בא זאב ונפל הכ"מ באופן דלא נוכל לבדוק אוחס דהו הוי דיעבד. ומשום מוחר מחמת נשחטה הוה ממחם. וקו' ההו"ס הוא דס"ל להשמיטין ספק דרוסה בגירוף בא זאב ונפל הכ"מ. וע"ז ח"י דבאחא מחמירין כס"ד אף בדיעבד משא"כ דבטי' לר"ס יומר מלהיחר:

ורפ"ז ממילא אף א"א דלפי האמת דקומ"ל כאב"י ורבא דגם גבי ספק גירושין חוללה. וכ"כ גם בשאר איסורין מחמירין אפ"ס י"ל דהוה דוקא לכתחילה לענין להגדיר בדיקה בזה מחמירין כמו לענין חליצה. משא"כ לענין דיעבד לא החמירו הרבנן כלא אף ברישומא הנוגד מחיים:

ויומרקו גם בזה דברי החו"ס שם בזה דסימו וי"ל וכן הוה דיבב לו קוץ בושט דמישיגין לשמא הכריז

לחמן דח"י לס"ד כדחמירין כפ' אלו גירופות עכ"ל. ודוקקתי לעיל אח"י לא הסמירי דבדריסה לפי האמת דקומ"ל דח"י שחא כבד"א. משום דהא רש"י בחולין ג' כ"ג ע"ב פ"י על ה"ה דשחא הכריז. אחר שחא ע"ה בו קרוס מחמת מכה. וזה דהא כהכ"ז"א שם ע"י"ש. השע' פ"י דמישיגין שחא ניקב לחין וא"ל לבדוק דהא' חו"ט ח"ן לו בדיקה מחזון. ופ"י זה לא ס"ל ג"כ להגמ"ר. דהא הוה"ס חולקין בזה על רש"י. וס"ל דלענין נקב י"ס לו בדיקה מבחין. כמבואר בהו"ס חולין ד' כ"ח ברי"ה אח"א. ולא נשאר רק הפ' דהוא לענין בדיקה. דקומ"ל דח"י שחא הכריז ולר"י בדיקה מבחין. ולפ"ז י"ל דלפי האמת דקומ"ל כאב"י ורבא. וגם גבי גירושין כס' קרוב לה בע"י חליצה עכ"פ מדרבנן. כ"כ בכל איסורין בע"י לכתחילה בדיקה כס' השקול ולא סמכין אחוקה היכא דנוגד בה רישומא מחיים. וממילא דל"ל לומר דיעבד לו קוץ בושט שכיח יומר לאיסור מלהיחר. דאף אם הוא ספק השקול בעיני ג"כ בדיקה לכתחילה. ולא כחב"ב רק לס"ד דבמ' כס' א"י דחקשי ושלל מח' דרוסה. והא עולה ע"כ ס"ל כס"ד זו דגם ברישומא הנוגד מחיים חמירין ג"כ נשחטה הוה ממחם. ולכן לא בעי אף בדיקה. ומאי פריך מס"ד והא י"ל דגם אסור. כיון דהוא שכיח לאיסור. ולזה ל"ל דגם דיבב לו קוץ בושט שכיח ג"כ ומחב"ב מילא לאיסור. וי"ל ג"כ דמשום הקדמתו חו"ס חולין דלפי האמת דקומ"ל דח"י לס"ד חיישי' ג"כ שחא הכריז. ושבו מקשי' ע"מ נשחטה הוה ממחם. ד"ל דחוס' כסוגי' בעי להקשות על פ"י רש"י דס"ל דהו הוה חיישי' לשמא הכריז הוה אסור אף בדיעבד. ועיקר קוש"י הוא רק לעיני רש"י. דא"א ה"י שחא הכריז דהוה לענין בדיקה ס"י מקום לומר דגם המ"ד דחיישי' לס"ד הוא רק לכתחילה לענין בדיקה. וע"ז החמירו הרבנן שלא לסמוך לכתחילה על החוקה היכא דנוגד רישומא מחיים. ולזה הקדמנו כיון דבגמ' מדמה פרווייטו לברדי. וכאם נימא דכס"ד אין חוששין רק

לכתחילה ומשום חומרא דרבנן לא ה"י פריך הגמ' מירי. ד"ל הא דשולל ל"ח הוא משום דיבב לו קוץ בושט כיון דאין לו בדיקה ולר"י בן אב"י לאסור אף בדיעבד בזה סמכין אחוקה אף ברישומא הנוגד מחיים. ולא כספק דרוסה דהוה רק לכתחילה. אע"כ דמאן דאמר כס"ד הוא אף בדיעבד ומקשי' חוס' שפיר נימא נשחטה הוה ממחם:

ועפ"ז נדח' דברי הפ"ז כס' מ"ח ס"ק מ"ח ל"ב דברי הרמ"א מקו' המר"מ ס"ל. דגם במ"ס בתנ"ח שכיח יומר לאיסור מלהיחר כיון דבעינן בדיקה לכתחילה ע"י"ש. ולפ"ז זה אינו דריכ"א דאפשר לבדוק בזה מלך הד"ן לר"ך לבדוק ושלל לסמוך על החוקה ברישומא הנוגד מחיים. אף אם לא הוה רק ספק השקול. לפי האמת דקומ"ל כאב"י ורבא והחמירו הרבנן גבי נעם להגדיר חליצה ולבלי לסמוך על החוקה כיון דנוגד בה רישומא מחיים. כ"כ בכל איסורין חו"ס. י"ל דהחמירו לכתחילה לבדוק. משא"כ הרמ"א דאוסר אף בדיעבד דנפחא קודם שידעו הרישומא וא"ל חו לבדוק. בו הקו' במ"ט דנימא נשחטה הוה ממחם:

ובמ"א נדח' ג"כ דברי הפ"ז ביו"ט דברי הרמ"א כיון שדמה דבריו הפ"ח (כ"ט ק"ט). דמאי מקשי' הו"ס לר"ה. הא י"ל ר"ה חז"ל לפי המסקנא דקומ"ל כאב"י ורבא. ולא סמכין אחוקה היכא דנוגד רישומא מחיים. והכ"פ כהב ל"בש זה. דקו' החוס' הוא לרבה לשיטתו. דס"ל דח"י לס"ד כמ"ס הרשב"א בחולין ע"י"ש. וזה הוא דוקא ונשחט מחיליו. גם א"י חוס' סברו בזה כהרשב"א לא ה"י מקשי' ברוך כ"ח על שיטת רש"י דס"ל דגם לנקב ח"ן * בדיקה דחמ"י לא קאמר רבם הנפ"מ לספק נקב דהא י"ל דרבה בא להשמיטנו דחוששין לס"ד כמ"ס הרשב"א שם. וגם לא ה"י לר"י בן לאה דסימו בדברי רבם. כהא דעל אר"י בנשים ונזאל לפרוק כהא דחמירין רב לטעמ' דשם שכיח ג"כ לאיסור יומר מלהיחר. הא בזה בודאי י"ל דגמ' קאי שם להמסקנא דחמירין אף כס' השקול ברישומא הנוגד מחיים. גם לפת"ש הא ל"ק חז"א דח"י לס"ד כמ"ס משום ד"ל דח"י לכתחילה לבדוק. ועיקר קו' החוס' הוא רק לר"ה דנשחט דאוסר אף בדיעבד. וע"ז קו' הפ"ח במ"ט:

אמנם יוכנו בזה דברי הפ"ך בזה דהב"ב לאסור היכא דלא אפשר לבדוק מחמת חסרון הכמה וידיעה. דלפת"ש י"ס לוס יסוד מדינא דהיכא דנוכל לבדוק בזה מלך הד"ן דלר"י בן לבדוק ושלל לסמוך על החוקה ברישומא הנוגד מחיים. וכמו דהחמירו לפי האמת להגדיר חליצה גבי נעם כס' קרוב לה. כ"כ לר"י בן בדיקה לכתחילה מדינא. וכיון דא"ל לבדוק מחמת חסרון ידיעה אחר מן הד"ן. כיון דהחיוב הוא לבדוק מלך הד"ן. ואין אנו בקיאים בבדיקה ממילא דאסור:

ורפ"ז כ"כ דה"י מקום לאסור א"ס ה"י כס' השקול אף לשיטת החוס' דאוליגין במד חוקה ברישומא הנוגד מחיים מ"מ כיון דבעי' בדיקה ואין אנו בקיאים (ובזה י"ל מה דקשה לשיטת החוס' ועמ' דבאוריה דבספק השקול מחמירין אחוקה אף ברישומא הנוגד מחיים. א"כ אח"י חמירין בברייתות מחמת הסירכא. הא זה אינו רק ספק טריפות דאין אנו בקיאים לבדוק. ויכול להיות דהוה כשירה. ונימא נשחטה הוה ממחם. ואין לומר דגם בזה שכיח יומר לאיסור מלהיחר. דא"כ אח"י מהירין הגבויטע בעטרפות מחמת הסירכא משום דהוה ספק ספקא דדילמא הוא כשירה ודילמא עכשו עטרפה כמבואר בחו"ס חולין י"א ד"ה אח"י מפרה ש"ן דספק זה דילמא היא כשירה אינו ספק השקול הא לא חמ"י ס"ס כמבואר בחו"ס כמבואר בסוגי' דהוה ספק השקול אפ"ה כיון דהוה מחמת חסרון ידיעה חמירין בספקא):

אמנם י' לדון ולומר דבכ"ד במ"י הבכמה. ואין אנו דנין על גוף הבכמה רק על החלב א"ס לאסור מחמת הרישומא ולענין החלב א"א בבדיקה. ובל"ז אין בדיקה לושט זכמן:

שורף ומתקב הכ"מ. ובאם לא בא הארס תוך האברים הפנימיים ובכשר שכנגד לא הי' שום התחלה לאיסור. וזה אינו מטייע כלל לגמר המעשה. דאם בא להצ"מ הוא טריפות מחמת עצמו ולא מחמת התחלה הדריסה. ודווקא לכא דבימותה גבי גע דלא נחשב. התחלה מעשה האוסרת כיון דזריקה הגע אינו מטייע שהי' נאסר. כ"כ גם כזה והוא נכון לעני' בסבבא:

וה"פ מבוחרים היטב דברי חס' חולין ובימותה כולל. דילי דגם החוס' סוכרים כזה כהרשב"א דהיבא דהתהלך בה מעשה המעריך רק דאנו מסופקים בגמר המעשה לא מוקמינן על החוק. ולכן לא מקמי חוס' בימותה על ד"ה רק דאחאי לה נקט רישוהא מחיים בס"ד. ולא מקמי ג"כ ביטב לו קון בושט. רמזה לא קשה דילי דבזה לא מוקמינן על החוקה כיון שבוטל בה מעשה המעריך. ולא מקמי רק מס"ד דבזה לא הותל מעשה המעריך כיון דבזה אס לא עיל או דבא בגמר הדריסה האוסרת לא הוב אף התחלה להמעשה האוסרת. והוא רק ספיקא הטולד מחיים. וזה הוא דומי' דגס דאליקן זו בחר החוקה. וע"ז הי' דא דהא דהי' לס"ד משום דשכיח ומוכח מילתא לאיסור שפי מליהור עכ"ל:

וה"פ הרא"ש כבונ' דחולין. וזה דמחיי' לס"ד משום דגס כגלים לדבר כדמפרש לקמן וגם שכיח. ימשו"כ מפיקין לה מחוקק היבר כמו שפי' החוס' עכ"ל. ובודאי ליל כבונת הרא"ש כמ"ש הרשב"א דגבי דרוסה כגלים לדבר שדרסין רק דהוא ספק בגמר המעשה אם דרס דרוסה האוסרת. וכיון שבוטל בה מעשה המעריך לא אוליקן בהר החוקה. דע"כ ל"ל כן דהא הרא"ש אולי בשוטה הראב"ן דספק באתה טעולא וביטב לו קון בושט אי"ח שחא הכריח ואוליקן בחר החוקה אף שבוטל בה מעשה המעריך שפי' מחמת החוקה אמרינן דלא נגמר בה מעשה האוסרת. וממילא דהי' קשה בס"ד אס נימא דהוא בגדר ספק אס נגמר דרוסה האוסרת הי' מוהר. רק כדונת הרא"ש היא דרגלים לדבר הוא דדרס וגם הוא שכיח דדרס דרוסה האוסרת. ולכן לא אוליקן בחר חוקה. והרא"ש כהב כן בשם החוס' הי' דגס כונת החוס' כן דגבי ס"ד שכיח יוהר לאיסור מליהור:

וה"פ באתה לפסק הלכה דכ"ל לחוס' דלא קימיל כפולא אפי' ל"ל לומר דביטב לו קון בושט שכיח יוהר לאיסור מליהור. דגם אס שוין קס אפי' אסור ולא אוליקן בחר החוקה כיון דהותל בה מעשה המעריך. ולזה לא כבונת החוס' רק לפי דמדתה הגמ' בפ' א"ט ס"ד ליטב לו קון בושט. והגמ' פריך מזה לעולא דלא חיי' ביטב לו קון בושט שחא הכריח מס"ד. ומאי פריך הגמ' כיון דעולא כ"ל דגם בזהויל בה מעשה המעריך אוליקן ג"כ בחר החוקה. ואמרינן דלא נגמר מעשה האוסרת. ואי נימא דגס"ד שכיח יוהר לאיסור מליהור לא הוב פריך הגמ' מדי. דילי דכס"ד לא אוליקן בחר חוקה כיון דהוא שכיח יוהר. וב"כ בס"ד זו ס"ל להגמ' דגם ביטב לו קון בושט שכיח ג"כ יוהר לאיסור מליהור. האמס לפי האמת לפסק הלכה ל"ל ביטב לו קון בושט ל"ש יוהר לאיסור מליהור ואפי' לא אוליקן בחר חוקה מחמת הרישוחא שטולד זו מחיים. ולכן בחולין דמקמי' קושיתם לפי האמת לפסק הלכה לא כבונן כן על יטב לו קון בושט. כי לפי האמת אף אס הוא ספק השקול. אפי' לא אוליקן בחר החוקה מחמת הרישוחא הטולד בה מחיים והותל בה מעשה המעריך ודברי החוס' מדויקים:

וה"פ דזה הוא כונת ה"מ. דגם במים במוח הותל בה מעשה המעריך מחיים. דהא מים במוח הוא עיקר העריפות. ואין אנו מסופקים רק בגמר המעשה. דהא אס לא הי' המוח מקיפו. וזהו לא אוליקן בחר החוקה ואסור כספק השקול וע"ז כהב וכן קשמט מחוס' פי דלא כמה שדייקו דרוקא למחן דמחיי' בא"ט שחא הכריח ל"ל דהוא שכיח יוהר לאיסור. מבוחר דלפסק הלכה לא ל"ל בזה דיטב לו קון

מחנן ומישיקן דלמא במקום נקב קא שטיט. וקס דיו דהתכל מוהר לגמרי מכה החוקה. ולקמן דאכר עוד דיש לדון היבא דכבר דנו על התכל וילאה דהיבר הוהרם גם הבהמה לאחר השמיטה: **ב) אמנם** כ"ז הוא רק לשיטת הש"ך דמטיק דלא כהרמ"א. אמנם לשיטת הרמ"א דאוסר כספק הטולד מחיים. ולפמ"ל גם כ"כ השקול אסור. וממילא יש לדון לאיסור גם כ"ד. אמנם כ"ל ביטב דבריו דהרמ"א הוילי דיו מדברי חוס' בימות. דהי' קשה לו בדברי החוס' ק"י הג"ל כמה שכהב וכן ביטב לו קון בושט למחן דחי' בפ' א"ט לס"ד. אחאי לא כבונן כן להלכה דקימיל דחושקין לס"ד כמו שכהבו חוס' חולין. וכ"כ ק' דבמות בימות סוסיפו זה וכן ביטב לו קון בושט. ובחוס' חולין לא דברו מזה כלל. ולא הי' רק מס"ד דהוא שכיח. ולמה לא חיי' גם על יטב לו קון בושט ג"כ:

והי"ש כ"ז ע"פ דברי הרשב"א חולין (ד' מ"ו חוק ד"ה הי' מרש' אורי דכרתי האדרי). דכחז על הא דמטיק שס דכירכא תלוי' אפי' בדיקה א"ל. וי"ל ואפשר לומר דאפי' בדיקה א"ל. ואין דומה לס"ד וליטב לו קון בושט. דהתם איחיליד בה רישוחא בבהמה כ"ל שבוטל בה מעשה המעריך אלא שאלו מסופקים בגמר המעשה. שהרי אמרינן לקמן על ארי ונמלא לפורן וכו' דרגלים לדבר שדרסין וכו' אלא שאלו מסופקים אס דרסין דרוסה האוסרת אס לא. וכן אס יטב לו קון בושט מסופקים אס בגמר הקון לנקוב וילא למחן אס לא. וכיון שכן חס' לריכס בדיקה. אבל כיו שחין כאן הוכחה ולא התחלתו וכו' אף בדיקה א"ל. והגע שהרי היבא דעל ארי' ביניהם והוא שהק תלוי' לקולא דאימר שלמא הוא דעבד. ולא וודאי אלא אימר. וא"כ א"כ גבי אחרתא דהוב גבי ריח שגרונא שכיח הוט כהדרה לא שכיח. דהשמש דחי כהרדי כינוי חיי' ולריכס בדיקה. לא הוא דהתם איחיליד בה רישוחא. דאפי' דאמרינן שגרונא שכיח לא שכיח מחט קאמר אלא עפי' מפסוקת הוט כהדרה. ומיהו שגרונא גמי ל"ש. והלכך א"ל דחוט כהדרה ל"ש כוה"י גמי הי' מליכין לה בדיקה עכ"ל. ולכאורה יש לשיין לזכרי רבה דכ"ל בימותה בזרק לה גע ספק קרוב לה אמרינן אשה זו בחוקה היבר לטוק עומדת. אחאי לא נימא ג"כ הא איחיליד בה רישוחא והתחיל מעשה האוסרת דהוא זריקה הגע אלא שאלו מסופקים בגמר המעשה. והוא. אס נגמר הדבר והגס הי' קרוב לה. ובזה הא לא חוקמינן אחוקה:

אמנם דזה אינו. דרוקא בס"ד או ביטב לו קון בושט כזה אמרינן שפיר דהותל בה מעשה המעריך דהא דרוסה אסור. וכן ביטב לו קון בושט. וניקב עור הפנימי זה הוא התחלה לאיסור. ובאם נגמר מעשה האוסרת וילא הקון למחן וניקב גם עור החי'ן. הטרפיפות הוא משום נקיבת עור הפנימי כמו בגמר המעשה וכו' נקיבת עור החי'ן. דהא בפ"י נקבו שניהם. ובאם לא הי' נקב עור הפנימי רק עור החי'ן הי' כשר. וזכור אמרינן שפיר דהותחל בה מעשה המעריך. דהא ההתחלה מטייע לגמור לאיסור. ובלא התחלה לא הי' בה לגמור המעשה האוסרת. משא"כ בימותה גבי גע זריקה הגע לא חשיב אפי' התחלה למעשה האוסרת. דהא אס הגע הי' קרוב לה מנודסה מכה זה דהוא קרוב לה וזריקה הגע לא מטייע כלל למעשה האוסרת. ולכן ל"ש בימותה רישוחא כ"ל: **והנה** מדברי הרשב"א נראה דכ"ל דגם כדריכה חשיב ג"כ הותל בה מעשה האוסרת מחמת באתה ל"ל לחלק לדניא: ביטב לו קון בושט. וניקב עור הפנימי כזה חשיב שפיר הותל בה מעשה המעריך. דהא נקיבת עור הפנימי הוא ההתלה למעשה האוסרת. דאם הכריח למחן נאסר בלידיו שניהם מחמת התחלה ומחמת הגמ'. וע"ז נגמר דהוא נקיבת עור החי'ן בלא התחלה והוא נקיבת עור הפנימי לא הי'ה גערף. ולכן הותל בה מעשה המעריך. אמנם בס"ד י"ל דזה ל"ח הותל בה מעשה המעריך. דהא גוף הדריסה אינה אוסרת רק ע"י הארס שמתיל הדורס על האברים הפנימיים. והוא

קון דשכיח יותר לאיסור רק מזה הירשואה . שהולך בה מתיים ומיושבים דברי הד"מ :

וראיתי בח"ד נבי"ו ש"י נ"ב כזה לישב דברי הד"מ . אמנם הוא כתב בנזות המוס' דגב בדרוסה אינו שכיח יותר לאיסור מלהיטור . ורק גם נס' לא אוליגן בהר החוקה דחשיב נ"ב הולך בה מעשה המטרף עיי"ש . ולענין הכוון כמ"ש דהא מדברי הרא"ש שכתב על ס'ד דהוא שכיח יותר . והביא כן בשם המוס' . ובדברי הרא"ש ע"כ ל"ל דכוונה הוא המוס' דשכיח לאיסור יותר מלהיטור . דהא הרא"ש קאי בשעת הראב"ן כמ"ש :

ומעתה לפ"ז נג"ד ל"מ לפמ"ש בנזות המוס' דגם ס"ד לא חשיב הוחל בה מעשה המטרף כיון דנזק הדרוסה אינו אוסרת . ודוקא ביטול קון בושט או מים מים במוח זה חשיב מפשה האוסרת כיון דזה הוא ההחלה להטריפות . ובגמר המעשה בלירוף ההחלה אוסרת ולא המוס' הנמר לחור . ממילא נג"ד דהא שמקוין להך הגיד אחרי הארון זה לא חשיב רישואה מתיים כלל . כיון דזה אינו עריפות בעלמומו ואינו מטייע לגמר המעשה כלל . וממילא דבזב אף אם הוא ספק השקול אמרינן נשמתה הוהרה מזה החוקה . דאף לישטח הרמ"א דתחמיר ברישואה הטולד מתיים זה ל"מ שום רישואה רק ספק הטולד מתיים . ובוה אוליגן בחר החוקה . אלא אפי' אלא שפשה הרשב"א דגם ס"ד חשיב הוחל בה מעשה המטרף . אפי"ה י"ל דהוא דוקא בס"ד דעכ"פ ע"י הריב"ה נאסרה . משא"כ נג"ד דנקיבת הגיד שמקוין בו אין שום דבר המטרף . ובוה ל"ש כלל הא דהוחל בה מעשה האוסרת . והא דהוא אמתא שגרוגא נקטי' כהב הרשב"א כיון דהוא שכיח ואין בו טריפות מלך עלמו רק מתחמם פסיקה הוהב ל"מ רישואה כלל . ופ"ש בח"ד ג"ל . דכתב בנשבר הגף ואינו ידוע אם קודם שחיטה אם לאח"כ לא חשיב נ"ב מעשה המטרף כיון דהין בו עריפות מלך עלמו רק מתחמם דלמח ניקבה הריאה . מכ"ש נג"ד בפתך הגיד שמקוין בו שאין שום עריפות ועל ידו אינו נלחם שום טריפות . דל"מ רישואה כלל ואמרינן נשמתה הוהרה :

ורבאורה ה"י ג"ל בדברי הרשב"א בש"ס דתחמירין ברישואה הטולד מתיים והוחל בה מעשה האוסרת בה מעשה האוסרת לריב"ה דהרשב"א ל"א כן רק דלכתחילה לריב"ה לתחמיר ולבדוק . וה"י מקום לומר דהרשב"א הו"א דינו מסוג' ריבמות הג"ל . ולפי האמת דקומ"ל כאב"י ורבא וגיב נט מולנח . והוא מתחמם הרישואה הטולד מתיים ע"י זריקה הנט . ופ"כ ס"ל להרשב"א דבכל מקום סיכא דנולד זה רשותא מתיים . והוחל מעשה האוסרת מתחמירין לכתחילה . והרשב"א ס"ל בלמה דגם ביבמות זריקה הנט נחשב נ"ב הוחל בה מעשה האוסרת ע"י זריקה הנט . ודלא כמ"ש . ולפ"ז י"ל בלחמ הא דתחמיר הרשב"א הוא רק לכתחילה לענין חיוב הבדיקה . משא"כ סיכא דה"א לבדוק כמו נג"ד דלנו דרין על החלב היולא מן הבהמה בחי' דבוה לא מלינו לבדר הספק ע"י בדיקה י"ל דבוה אמרינן דחוקמין אחוקהה אף ברישואה הטולד בה מתיים . רק אם לא ה"י שגרוגא שכיח ומוט השדרה כל שכיח ה"י מן החיוב לבדוק . אפי"כ סיכא דהיכא דלא הוחל בה מעשה המטרף לא מתחמירין אפי' לכתחילה . וממילא דל"ל דהרשב"א הו"א דינו מסוג' ריבמות . והוא מדינא וא"כ י"ל דביטול מתחמירין :

אמנם עדיין יש מקום לדברי . דגם לענין ס"ד יש לבדוק אם ימלא צוודאי דרוסה . גם י"ל דאם ימלא אח"כ ארמימות אף דבלא דרוסה ל"מ זה רישואה כלל מ"מ אם הוא ס"ד אפי' אם לא מתחמירין בס"ד מ"מ היכא דנחלא בו ארמימות חי' מן הרין . ודומה לח"ש הרשב"א חולין ר' ג"ה ב"ה ר"י וז"ל . היכא דרדף ארי' לפנינו ופחשם ונחלאם שחקה הריאה שלה ל"ש כיון דאיכא קאן מידי למחלי . או חליקן משום דרוב בהמות בחוקה כשירות וכו' והשחא היא שיראה ולמקח הריאה מתחמם בדרוסה . וכענין שהיא שאמרינן בבא זבב ועל הכ"מ וכו' או דילמא נבי זבב וירא דשכחא דוקא הוא דקאי' משום דר"ס וכו' אבל זו דודאי מתיים חוקה לה וכו' ה"ל שפיקא דאוי' ולחומרה עכ"ל מבואר דאף ריש לפנינו לתלוו בהכרי מ"מ כיון דמאיטו רישואה שיכול לבדוק וי"ל דהוא כ"י אדם אסור משפיקא . מכש"כ בזה דאיכא ס"ד לפנינו ונחלא אח"כ ארמימות אף דיכול לתלוו הארמימות ע"פ חוקה וכדומה מ"מ מתחמירין ול"ש בזה בזה) ולפ"ז הא דכתב הרשב"א דגם בס"ד לריב"ה לבדוק ע"כ הוא מדינא ולא משום חומרה לכתחילה . כיון דבס"ד ל"ש לתחמיר לדברי ההב"ש . אמנם דמ"מ זה מבואר מרשב"א דהיכא דל"מ רישואה מתיים כמו שגרוגא ל"א אפי' לבדוק ממילא נג"ד לפמ"ש ל"מ רישואה כלל כיון דהגיד שמקוין בו אינו דבר המטרף . וגם כמו שגרוגא ל"מ רישואה כיון דהוא שכיח כ"כ נג"ד כיון דהוא יותר שכיח לבחיר מלאיסור ל"מ רישואה כלל ומוהר אף לכתחילה נג"ד אף בלא בדיקה אפי' לכנסת הר"מ דתחמיר ברישואה הטולד מתיים :

ועתה אבוא לבאר דברי הד"מ באופן שכתב ההב"ש ע"פ דרך מושגל וכוון בעו"ס . כי בלחמ דברי המוס' יבמות וחולין ששמהו אחאי לא רימא בס"ד נשמתה הוהרה . לריבין ביאר כאשר חמה עליהם בכר"פ בסי' ג' והגיה דברייהם בל"ש . דמה חוקה היקר טי"ד בבהמה . הא המוס' בעלמם הפלו בחולין בסוג' רובו דחוקה שאינו מבוררת לא היה חוקה כלל . ואף אם הבהמה חי' י"ב מוש . דלא איגלאי מלחא למפרע דטולד כשירה . ואפי"ה ל"מ חוקה כיון דהוא חוקה שאינו מבוררת . ומחוך קך כרבו לדינא בלחמ עשו גבינוה מתבהה ונחלא עריפה דהבגינוה אסורים מספק דילמא ה"י עריפה מנכר . ולא אמרינן דאף איגלאי מלחא למפרע דבשעה שטולדה כשירה היה ונזקמי אותה על החוקה דמטיקרא כמו בכל מקום היכא דאיכא חוקה אף אם החוקה דמטיקרא איטרע לפנינו . אמרינן דחוקה דמטיקרא עדיף מחוקה דהשחא ומחמירין הוון בכל מה דנוכל להתחמיר שיהא הדבר מחוקה דמטיקרא . ומחאי לא ינחא קן בזה . הוא הדבר כיון דגבי הבהמה ליכא חוקה דמטיקרא כלל . כיון דהוא חוקה שאינו מבוררת . ולפ"ז מה תתמו המוס' דכמו דאמרינן לענין בא זבב ועל הכ"מ נשמת הוהרה . כ"כ ניהא בס"ד . הא י"ל דדוקא בבא זבב ועל הכ"מ חליקן בזה . הוא מתחמם כיון דזה ידענו דרוב בהמות כשרים הם . אמרינן מסתמא גם בהמה זו היא מן הרוב והליגן הרישואה בזה . משא"כ בספק דרוסה וכדומה כיון דהוא ספק השקול לא נדרסה אם לא ממילא איטרע הרוב בבסמה זו . ול"ל דהיא מן הרוב דכשריה הם . דהא איחילי' בה רישואה מתחמם ס"ד . והוא ספק השקול אם לאיסור אם להחיר . ממילא דלריבין לאסרה מתחמם הספק . כמו בכ"מ שפיקא דאורייתא לחומרה . ואין להחירה מתחמם החוקה לא מבעי' היכא דלא חי' עולד י"ב חדש . בוה לית לה חוקה כשירות כלל . כי דלמח טולדה עריפה אלא אפי' אם חי' י"ב מוש . אפי"ה לא הוה חוקה . כיון דהוא חוקה שאינה מבוררת דלא הוה חוקה . ומש"ה לריבין לאסרה מספק . ומחוך קו' זו הפלו הכ"פ והכ"ש דקו' המוס' אינו רק מס"ד לישב לו קון בושט דבזה הוה חוקה שגמבררה דכא בשעה שטולדה לא היה דרוסה וכו' לה קון בושט . ולכן אף אם דלא נוכל להחירה מתחמם הרוב נוכל להחירה מתחמם

החוקה שהי' לה משעת לידת עיי"ש. ולקמן בשיטת רבינו יונה כחבתי ישוב נכון לזה בעוה"י :

ורבאר זה אקדס חיוב הקדמותו. מחלה מה שאמרתי ליטב דברי רש"י בקידושין ד' ס"ז ע"א גבי יבאי המלך דפרין בגמ' אילימא דבי מרי אמרו אישכתי ובי מרי אמרו לא אישכתי. מתי מיתא דמתי' אהני סמוך אהני. וכחכ רש"י ברי' סמוך אהני וז"ל ותי אמתא אוקי מרי לכהדי מרי ואוקי אמתא אחוקה. ה"מ אם היה קמן והיתה בזה לב"ד להחירה אבל בזה זה הנידון אין לו חוקה בכשרות שהרי משידין על מחלה לידתה לפסול עכ"ל והמוב' שם ברי' מתי מיתא מחבתי דמ"מ מיהי ל' חוקה דלמו שהיתה בחוקה כשרות. דהא אמרינן בפ"ק דכתובות ד' י"ג לדברי המחשיר בה מכשיר בבהה עכ"ל וכן מחבתי כל הראשונים. ונדו מפי' רש"י רק כתבו בדבשיקא דהרי ותרי לא אוקמינן אחוקה :

ורעניד נראה ישוב נכון בדברי רש"י. והנה בזה דלולין בכל מקום מה"מ בחר החוקה. כחבו ע"ז שני עשמים. מחד דע"י חוקה נהבדר לן הכסף. וחוקה הוא מחומר בירור. דאמרינן מהמחא לא נשמה הדבר מקדמותו. וכמו ברוב דלולין בכ"מ דהוא מחמת בירור. דאמרינן מהמחא הוא כרוב. וכ"כ הוא בחוקה. אמרינן מהמחא לא ילא הדבר מחוקמו הראשונה ולא נשמה מקדמותו. גם י"ל אף אי אמרינן דגבי חוקה ל"ש ברור. דבשומא ברוב שפיר חשיב בירור ודחי' הוא כמו הרוב. מש"כ גבי חוקה ל"ש זה. ואפי' דחי' לכדבר חוקה דמטיקא בקל יכול לביות דילא הדבר מחוקמו. ובפרט דתיבא דבירור דבר לפיכך אש"ל הדבר מחוקמו אש"ל לאו דהו ע"י חוקה לא נהבדר לו הכסף כלל. והוא אלילי' בס' השקול אש"ל ילא הדבר מחוקמו אש"ל לא. רק הא דלולין מה"מ בחר החוקה הוא מגזירת הכתוב. דההורס לזב עליו כן להעמיד הדבר על חיקו הראשונה ואינו מחוקין הדבר כמות שהי' קודם לידת הכסף :

ועפ"ז יבואר היטב הפלגה דפליגי בגמ' אי חוקמינן גם בספיקא דהרי ותרי על החוקה מה"מ אש"ל לא. דהמ"ד דכ"ל דהרי ותרי הא ספיקא דלורייתא. ומה"מ לא אוקמינן על החוקה בספיקא דהרי ותרי. הוא ס"ל בעמחא דמפניד' הדבר על חוקמו הוא מחמת בירור. דהחוקה מכיר לן שלא נשמה הדבר מקדמותו. וזה ל"ש בספיקא דהרי ותרי כמ"ס חוס' וכל הראשונים בפניו שתי כיתי עדים הכחשים זה את זה. הא דלא חוקמינן לבקראי בתנו דפכלו לקדמי' בגולותא דמנו לא חשיב בירור ויחד מעדים ותרי כחא. ולכן לא אולין בספיקא דהרי ותרי מה"מ בחר חוקה. אמנם המ"ד דס"ל דגם בספיקא דהרי ותרי חוקמינן הדבר על חוקמו. הוא ס"ל דחוקה לא הוה בירור כלל. רק הא דלזב הכתוב להעמיד דבר על חוקמו אינו מחמת בירור. רק הוא מגזירת הכתוב. וכן הרשב"א על התורה בכל ספק הטולד לנו. להעמידו על חוקמו הראשונה. וכמו שהיתה קודם לידת הכסף. כן יקום לאחר לידת הכסף. ומחילה דוח סייך גם בספיקא דהרי ותרי. כיון דהוא ספק משמדין הדבר על חוקמו הראשונה. ואין לו ענין למנו כההני חוס' והראשונים דלא מהני במקום עדים. משום דמנו לא מהני רק מעטס בירור. ולכן במקום עדים ל"מ בירור. מש"כ בחוקה אמרינן בספיקא דהרי ותרי להעמיד הדבר על חוקמו :

וכמו כן נראה לעניד לא דלנינו בפ"ק דכתובות אי מן דמכיר בה מכשיר בבהה או פוסל בבהה הוא ג"כ בסבא זו. דמ"ד מן דמכשיר בה מכשיר בבהה ס"ל דחוקה הוא מעטס ברור. ולכן כיון דנהבדר לנו הדבר ע"י חוקה האם. ודחי' לא נפלה. משמדין גם להבה. ואף דהבה לית לה חוקה מ"מ כיון דנהבדר לן ע"י חוקה האם דלא נעלה לפסול. ומחילה על הביור וכשר גם הכה. וכלאו העדים העידו על האם שלא נעלה לפסול. בזה בודאי מחשדין גם להבה. ואף העדים לא העידו גם על הכה. מ"מ הא

נחבדר לנו הדבר ע"פ העדים. ומה לי אש העידו על כהה אש לא. כן הוא בחוקה. אש נחבדר לנו הדבר שכן הוא שלא נעלה לפסול מחילה כוכשר גם הכה. אמנם המ"ד דס"ל דמ"ן דמכשיר בה פוסל בבהה דחוקה לא משונה בירור כלל רק הוא מגזירת הכתוב דלזב לנו להעמיד כל דבר על חוקה הראשונה. ולכן אמרינן דוקא האם דחי' לה חוקה כשרות מעמדין אומה על חוקה הראשונה. ולא הכה. דלא הי' לה חוקה כשרות משולם נשארם בספק. והוא נכון לפנ"ד בסבא. והנה אכן קימ"ל כמ"ד דהרי ותרי הוא ספיקא דרבנן ומה"מ אוקמינן על החוקה. וקימ"ל ג"כ כמ"ד מ"ן דמכשיר בה מכשיר בבהה. והוא לפני האמת מהני חוקה משני העשמים הללו. דחוקה הוא מעטס בירור. דמסתחא להי שגמיה הדבר מקדמותו. וז"ל מהני מ"ד גזירת הכתוב להעמיד הדבר על חוקמו הראשונה. ואף בלא בירור אמרינן כן. ולכן בספיקא דהרי ותרי אף דכזה ל"ש הטעם דבירור. כיון דלא הוה ברור יותר מעדים. אפי"כ מהני הטעם השני דמפניד' הדבר על חוקמו הראשונה. ואמרינן ג"כ מ"ן דמכשיר בה מכשיר בבהה. דכזה אמרינן כיון דהחוקה הוא ג"כ מעטס בירור. ומחילה דנהבדר לן הכסף גם על הכה :

ורפ"ז י"ל דאף דקימ"ל מ"ן דמכשיר בה מכשיר בבהה זה הוא רק בספיקא בתלוי' ובמה כחאוש. ובה כחאוש מדברת. דשם י"ל דחוקה הוא משום ברור ולכן מחשדין גם להבה. אמנם בספיקא דהרי ותרי אף דגם כזה חוקמינן מה"מ על החוקה. ומ"מ הא בזה ודחי' לא מהני חוקה משום בירור. כיון דחוקה לא הוה בירור ויחד מעדים ותרי כחאש. רק דכזה מהני חוקה משום גזירת הכתוב להעמיד הדבר על חוקמו הראשונה. ולכן בזה ל"ש אמרינן מ"ן דמכשיר בה פוסל בבהה. ודוקא האם דחי' לה חוקה כשרות מעמדין אומה על חוקה הראשונה ולא הכה דלא הי' לה חוקה כשרות משולם. ומיושבים היטב דברי רש"י דדוקא בזה דהחוקה דשם אינו ספיקא דהרי ותרי. ובה מהני חוקה מעטס בירור. אמרינן מ"ן דמכשיר בה מכשיר בבהה. אמנם שם בקידושין גבי יבאי המלך דשם הוא ספיקא דהרי ותרי דל"מ החוקה מעטס בירור. אמרינן ל"ש מ"ן דמכשיר בה פוסל בבהה. ודוקא הכה אמרינן חוקה על חוקה הראשונה. ולא הכה דלא הי' לה חוקה כשרות משולם :

ועפ"ז נבוא ליטב דברי החוס' גישין ד' י"ז ע"א בסוגי' דנכתבו ביומ דב"ה משום כה אחוה דכחבו וז"ל שלא יתפסו בשאין זו יום דלא אמרינן אוקמינן אחוקה אש"ל אש כיון דהרי היא גרושה לפנינו. ומתה בעל פני יבושע. דהא בכל מקום אולין בחר חוקה דמטיקא אף נגד חוקה דכשחא. והל' על שעה ההואתרה שגובל לתלוא דילא מחוקה הראשונה. ואמאי לא ינאח כן גם עיי"ש :

ואמרת ליטב דברי החוס' בהקדס דברי הרשב"א קידושין ד' ה"ג. דכתב שם ליטב קו' התוס' ככתובות ד' כ"ב ע"א בסוגי' דהרי ותרי ד"ה האם על' ב"שח חלוי קאי דתמה מה משני הגמ' בשניטא לא מעדי' ואומרת ברי ל' הא בעד בתוק קאי כיון דהוא שפויא דהרי ותרי. ומה"מ חוקמינן בחר החוקה דחוקה אש"ל אש. וז"ל הרשב"א בקידושין. דלמאי דמסקין דליירי בייטא לאחר מעידו' ואומרת ברי לי אפי' למ"ד דהרי ותרי ס' דרבנן לא מסקינן לה. דהא אינוהו בדיה אחריו. ולגבי עלמא יאמנו בדיעבד עכ"ל ומתנו ע"ז לפני דברי הרשב"א דיולד לומר ברי לי נגד החוקה. איך סוף אמרינן דסקלין וסודפינן על החוקה. הא כל אחד יאמרו ברי לי שיאל הדבר מחוקמו ולגבי עלמא שלא יחי' דגונו כמיתה יבוי נאמני' :

ובישוב דברי הרשב"א כ"ל ד"ל דגם הא דחי' נאמן לומר ברי לי נגד החוקה. מלי' ג"כ בשני העשמים הללו. אי אמרינן דחוקה לא הוה בירור כלל. רק דרך הרצה לנו התורה להעמיד הדבר על חוקה הראשונה

הראשונה. אז שפיר י"ל דזה אינו רק למי שהוא מחוסר-
 בדבר אם יאל מחוקקו אם לא. הוא מנה ע"ז לפעמיו
 בדבר על החוקה. משא"כ למי שאינו ספק אללו יודע
 בזכור שאל הדבר מחוקקו. עליו לא אמר שפמוד הדבר
 על חוקקו. דהוא ראה יודע שאל הדבר מחוקקו. ואי
 דאינו נאמן. כצק שאל הדבר מחוקקו. זה אינו. דאמאי
 לא י"י נאמן כיון דחוקק אינו בזכור. וגם אללמי הוא
 כספק אם יאל מחוקקו אם לא. רק דאין כיון דלא
 ידענו ולא ראינו. דאל הדבר מחוקקו לריב"י להעמידו בחוקקו.
 ולא למי שאומר כרי לי שאל מחוקקו. ונאמן הוא כצק כיון
 דחוקק אינו מטעם בזכור. אמנם אי אמרינן דחוקק מהני
 מטעם בזכור דאמרינן מסתמא לא יאל הדבר מחוקקו ראשונה
 ולא נשתנה מקדמותו ממילא דלזו אינו נאמן לומר כרי נגד
 החוקק כיון דחוקק מבדלת לן שהוא משקל בדבר. ומסתמא
 לא נשתנה מקדמותו. ועדין היא בחוקקת הראשונה. ולפי"ז י"ל
 דהרשב"א לא אמר דבזכור ידבול לומר כרי לי נגד החוקק רק
 כספיקא דחרי ומרי דבזה הא דמעמידו הדבר על חוקקו אינו
 מטעם בזכור כיון דלא הוה בזכור יותר מעדים. ורק בלא
 בזכור כלל אמרינן דצק הרשה לנו הוכחה להעמיד הדבר על
 חוקקו הראשונה. ובוה ס"מ"ח אינו יוכל לומר כרי לי שאל
 הדבר מחוקקו. דאין לומר דאינו נאמן כיון דחוקק מבדלת
 לנו שלא יאל מחוקקו. דזה אינו דהא איה לי מרי עדים.
 המסייע לו שאל הדבר מחוקקו. וכיון דל"ש בזה בזכור נאמן
 לומר דאל. אמנם הא דטובלין וסורפינן על החוקק הוא היכא
 דלא הוה ספיקא דחרי ומרי. ודא החוקק הוא מטעם בזכור.
 וממילא דאינו נאמן כצק לומר דהוא יודע שאל מחוקקו
 הראשונה. ובוה סוקלין וסורפינן על החוקק:

והנה הראש בחולין בסוגי" דרוב וכן הראשונים חולקים בזה
 על דברי ההוס' הג"ל דלוסר"י הנביטות אם נחלאת
 הכהנים. עריפה. משום דל"ל לוקמינן חזוקה והשתא הוא
 דנערפה משום דהוה חוקק שאינו מבוררת. אמנם הר"ש המיר
 הנביטות. משום דהא דאמרינן דחוקק שאינו מבוררת לא הוה
 חוקק הוא רק בס"ד דנמ" דלא חוליקן בזה הרוב. משא"כ
 לפי האמת דחוליקן בזה הרוב. הוה בכל הכהמות ספק אם
 נשתכרה ע"פ הרוב וחוליקן בזה"י ואמרינן דעכשיו יאלא
 מהרוב ע"י"ש:

וראינו כ"ס בריה אכרסה כ"ס' כ' שהביא כמה הערות
 לעיני פ"ז דמוכח דלא אמרינן כן נבי הרוב.
 וכשאל הדבר מן הרוב הוא אללמי כ"ס' הסקול על הזמן שאלה
 מהרוב ולא תלי' על טעם המאומר שאלה מהרוב. והג"ל בכמה
 הערות היינו כן גילו. גם בסוגי" וז"ש להעיר ק"ח דנימא
 גם כן כיון דרוב אינם מנרשים כחזוקת פה"ב גיעין בסוגי"
 דבעלו מבוטל כד"ס נימא גם מחמת הרוב אף דאין חזיקן
 דהוא יאל מן הרוב לגרס תלי' על טעם המאומר שאלה
 מהרוב. ובאמת ההוס' לא כהבו כן רק מחמת החוקק ולא
 מחמת הרוב:

ורבנא דבר זה י"ל דדוקא נבי חוקק שיק לומר דאוקמינן
 על החוקק דמטיקרא נגד חוקק דהשתא ותלי' על
 טעם המאומר שאלה מן החוקק אבל לנבי רוב ל"ש זה. ובאם
 חזיקן דאל מן הרוב הוא אללמי כספק הסקול אם מכבר יאל
 מן הרוב ולא תלי' על טעם המאומר שאלה מהרוב. והחילוק
 בין רוב לחוקק הוא י"ב מטעם זה. דהא דרוב מהני. וחוליקן
 מ"ה"ה בזה הרוב. ואינו רק מטעם בזכור הענין. דהרוב
 מבדל לנו שהוא כמו הרוב כיון דיותר משהבד סיה" כמו
 הרוב. ממה דנימא סיה" כהמיטע. ולכן בזה דמליט מה"ח
 דרוב מהני. זה הוא רק מחמת בזכור הדבר. ולכן היכא דאל
 הדבר לפעני מן הרוב וחזיקן עכשיו דהוא מן המיטע. או
 לא הוה שום בזכור כלל לתלות על טעם המאומר דיליה מן
 הרוב. כיון דאין זה בזכור והוא כספק הסקול. וכמו שאל
 עכשיו מן הרוב. כ"כ יכול להיות שמכבר יאל מן הרוב. ולכן
 מטעם

בזכור היכא דאל עכשיו מן הרוב לא תלי' על טעם המאומר.
 כיון דע"ז ליכא שום בזכור וכבר לומר על טעם המאומר
 שאלה מן הרוב. משא"כ בחוקק דכלא הטעם דבזכור מאקמינן
 ג"כ בזה חוקק דצק הרשה לנו מ"ה"ה להעמיד דבר על חוקקו
 הראשונה. ולכן אף אם יאל הדבר מחוקקו הראשונה. אף
 דזה ליכא בזכור לומר דמחמת החוקק נהבדר לן לתלות על
 טעם המאומר. כיון דזה ל"ה בזכור כלל. וכמו שאל עכשיו
 מן החוקק כ"כ יכול להיות דמכבר יאל הדבר מן החוקק. מ"מ
 מוקמינן על חוקקו הראשונה. ותלי' על טעם המאומר שאלה
 מחוקקו הראשונה. למען להעמיד הדבר על חוקקו בכל מה
 דבול. ואף דזה אינו מטעם בזכור. מ"מ הוה מחמת גזירת
 הכתוב להעמיד הדבר על חוקקו הראשונה:

והנה בזה דכחו הראשונים בחוקק שאינו מבוררת לא
 הוה חוקק. ומש"ה בכמה אף לאמר י"ב חודש
 יודעינן בזכור דגולדה כשירה. אפי"ה לא חוליקן בזה. כיון
 דלא ה"י חוקק מבוררת בטעמה. י"ל ג"כ דאלין בשני הטעמים
 הללו. אי אמרינן טעמא דחוקק אינו משום בזכור. רק הסויה
 גורה כן להעמיד הדבר על חוקקו הראשונה. אמרינן שפיר
 דחוקק שלא נחבירה בטעמה לא חוליקן בזה. דבזה ל"ש
 לומר להעמיד הדבר כמו שפיהה בתמלי. דהא גם בחמלה לא
 נחזוק לנו הדבר וה"י לנו ג"כ כ"ס' השקול. ואדרבא אם נימא
 דחוליקן בזה חוקק שאינו מבוררת. וכמה לאמר י"ב חודש
 עוקמינן אותה על החוקק שגולדה כשירה. אזי לא נעמיד הדבר
 על חוקקו הראשונה. דהא ע"ז חודש שיינו מחזיקין הבהמה
 כספק עריפה. ובאם נימא להזיק אותה מזה החוקק דנחמלה
 לנו כעה למפרש וה"י כשירה בודלי. או נה"י מוליקין אותה
 מחוקקת הראשונה שיינו מחזיקין אותה כספק עריפה. ועכשיו
 אנו מחזיקין אותה לודאי כשירה. ואדרבא נימא דמעמידין
 הדבר ככרשאונה. וכאשר ה"י ע"ד עכשיו כספק כן היא המיוס
 ולהלאה. (וכמ"ס ההוס' בריש נדה כד"ה והג"ל דהא דאמרינן
 דספק טומאה כד"ה עמא אף היכא דליכא חוקק ערה. ואף
 דבסופה ליכא חוקק טהרה. הוא דנ"מ מוליקין אותה מחוקקת
 כיון דלא ה"י לה טומאה ודאי. ועכשיו מחזיקין אותה כשפאה
 בודאי עכ"ז ע"י"ש מוכח היכא דה"י מעיקרא ספק אם חזיק
 אמ"כ לודאי חשוב דמוליקין בזה מחוקקו הראשונה). ולכן תלך
 הסברה דחוקק שאינו מבוררת לא הוה חוקק:

אמנם אי אמרינן דחוקק הוא משום בזכור דאמרינן מסתמא
 לא נשתנה הדבר מקדמותו. מעילא גם בזה לאמר
 י"ב חודש יודעינן בזכור דהבהמה טהרה כשירה. ונבדל לנו
 ע"י החוקק דודאי לא נשתנה מקדמותו. וכאשר הינה כשירה
 בטעם ליה כן הוא עכשיו כשירה. ומה כצק דלא ה"י לנו
 החוקק מבוררת בטעמה. מ"מ כיון דעכשיו יודעים דגולדה
 כשירה. הא ידעינן ע"י בזכור דלא יאלה מחוקקת הראשונה
 ולא נשתנה מקדמותה. וגם עכשיו היא כשירה. ומסתברא דגם
 חוקק שלא נחבירה י"י חוקק. ולפי"ז י"י קשה לפי האמת
 דאמרינן דהחוקק הוא ג"כ מטעם בזכור אמאי לא נימא דחוקק
 שלא נחבירה הוה חוקק נאמר. וג"ל בזה. ולקמן אכתוב

ובעת החומר ליכא דברי הר"ש דהכשיר הנביטות. ד"ל
 דההוס' דאכרו הנביטות ס"ל כיון דחוקק שלא נחבירה
 לא הוה חוקק ואפי"י אי אמרינן דגם חוקק הוא מטעם בזכור. ואז
 אפשר לומר דגם חוקק שלא נחבירה הוה חוקק. ואמרינן דמסתמא
 לא נשתנה הדבר מקדמותו והוא בזכור לנו ע"י החוקק דגם
 עכשיו כשירה. וי"ל כיון דעכשיו נערפה וילאה הבהמה מן
 החוקק שגולדה. ובוה לא הוה שום בזכור והוא כספק הסקול
 אם יאל מכבר אם לא. ול"ש בזה לפעמד על חוקקת הראשונה
 מטעם בזכור ודאי לא נשתנה. דהא נשתנה לפעני. וכמו
 שכתבנו כעה מקדמותה. יכול להיות דנשתנה מכבר. ולא
 נשאר רק דלעצ"כ מוקמינן אחרק ואף דאינו בתורת בזכור
 מ"מ אמרינן כן להעמיד על חוקקו הראשונה. אף אי אינו
 מטעם

מעטם בירור. וכמו בפסקא דתרי ומרי. מ"מ בכרי חוס' דבזה חין עייך להעמיד הדבר על חוקה הראשונה. כיון דגם בראשונה לא היינו מחזיקים אם הבטחה לוודאי כשירה. רק היינו מסופקים בדבר. ולכן אמרין דילמא מכבר נערפה. ואכרינן הגביתו:

ועיז כחב הר"ש שפיר לפי האמת דאוליגן בהר הרוב. וא"כ גם כערס שנודע לנו ממחמ החוקה שהי' ח"י י"ב חודש אפ"ה לא היינו מחזיקין אותה לספק כלל. רק היינו אומרים. דהיא כשירה ממחמ הרוב. ודו"ה הי' מן הרוב שהם כשרים. משו"ה אף דנערפה לפנינו וילאם מן הרוב. מ"מ הגביתו הם כשרים ממחמ החוקה. לא מעב"ט חלב דבזה כיון דחין חולכה אח"כ ילרם. וכיון שכן ידעינן בבירור דגולדה כשירה. בזה ודו"ה י"ל דהוקמינן אותה על חוקמו הראשונה דגולדה כשירה ותלינן על שעה המאוחרת שילאם מחוקקה. כיון דלפי האמת דאוליגן בהר הרוב קודם שגולדה ביה כשיריה והיא טריפה לפנינו. היינו מחזיקין אותה לבשרה. גם לאח"כ כשהיא טריפה לפנינו מעמידין אותה על חוקקה הראשונה. שהי' מחזיקין אותה לבשרה. וזה אינו ממחמ בירור רק מגזירה הכהוב להעמיד הדבר על חוקמו הראשונה. אלא אפ"ה אם היא עין בחוק שמה י"ל דמ"מ כיון דמחזיקין אותה בכשירה מעמידין אותה על החוקה. ואינו ממחמ הרוב. דע"ז אמרין לאחר שילאם מן הרוב שוב לא הוה בירור ריבול להיות כמו שילאם עכשיו כ"כ ילאם מכבר רק ביה מעט חוקה. דזה מהני אף בלא בירור כלל:

ויובן בזה היטב דברי העשירי דוחא כפי' פ"ד ח"ל וא"ל דחוקה שלא נהבדרה וכו' דמ"מ משעה שגולדה עד עכשיו היתה בחוקה כשרות והולבין בהר רובא. אפ"ה שזאח הבהמה גילהא עכשיו שהיא מן המועט. מ"מ הרוב גורס לחוקה שנהבדרה ואוקמינן לה אחזקה כשרות עד שעה ועכשיו היא דאטרפא עכ"ל מובאר מדבריו. דלאו משום הרוב הלגין. דיבין דילאם עכשיו מן הרוב. רק מחמ החוקה. והרוב הינו מסייע רק דע"ז הרוב נעשה חוקה המבדרת והוא מעטם שנהבתי. ובכר דברו האחרונים קאמר מזה. אמנם לא בלתי הדבר הינו נכונה ככתבתי:

ורפ"ז ממילא דמ"מ הערות בעל ברית אברהם. דהוקא נבי חוקה אמרין דחוקה דמתיקרא עדיף מחוקה דהשפא והלגין לומר על שעה המאוחרת שילאם מן חוקמו הראשונה. כי אף דע"ז החוקה לא נהבדרה לספק זה ויכול להיות כאשר ילאם עכשיו מן החוקה. כ"כ ילאם מכבר מן החוקה. מ"מ הא חוקה מהני אף בלא הטעם דבירור. רק דבך הדעה לנו החורה להעמיד דבר על חוקמו. וכ"כ הוא ג"כ אף אם ילאם הדבר מחוקמו מ"מ מחזיקין אותו בכל מה דאפשר מעמידין הדבר על חוקמו הראשונה. משא"כ לענין הרוב לא מהני רק מחממ בירור. בזה אמרין שפיר דהיכא דילאם הדבר מן הרוב שוב לא הוי בירור. ויכול להיות דבכר ילאם מן הרוב. ולכן חין מחזיקין אותו כלל מחמה הרוב כאשר ילאם הדבר מן הרוב לפנינו:

ורפ"ז מייבשים ג"כ דברי ה"הו"ט גיטין. כיון דמזכה דהיכא דילאם הדבר מחוקמו אף גם בזה מעמידין הדבר על חוקמו הראשונה. ומאחרי' הו"ת בכל מה דעובל. מ"מ הא זה אינו מחממ בירור. רק אף דהוא ספק השקול אפ"ה אמרין כן גזירה הכתוב העמד הדבר על חוקמו הראשונה. והוא כספק הרי ומרי וממילא דכמו בספקא דתרי ומרי שכתב ה"הש"א דיוכל לומר כרי' לי' שילא מחוקמו. ובמחממ הטעם. כיון דבזה לא הוה חוקה מעטם בירור נאמן בדרך שילא מחוקמו. כ"כ היכא דילאם הדבר מחוקמו ולא ידעינן הו"ת ויכל לומר כרי' לי' שכתב ילאם הדבר מחוקמו. כיון דזה בזה הא דמעמידין על חוקמו הראשונה אינו מעטם בירור. ובמחממ חוס' שפיר דתרי גרושה לפנינו. ואף דהו מעמידין אותה בחוקת א"ה ומל"ה על שעה המאוחרת. מ"מ פיון דהיא חמיר שכתב ילאם

מחוקקה הראשונה לא מכל לתלקטה. (ויש להאריך בזה בסניג' דהי' בה מומין בה' רב אשי דרשאי מהה לאכא בירך וכו' דחוקה הגוף דבנה ל"מ לאב. דהוא ג"כ דהתם איבא חוקה דהשחח נגד חוקה הגוף דהא הרי המום לפניך. וצוה לא הוה חוקה מעטם בירור ולכן לא מהני חוקה הגוף דבנה לאב ומיישב קו' הר"ן עיי"ש בסוג' ובל"ז י"ל דלענין מומין היכא דלא הוה בירור ל"מ. אף אם דחוקה הוה בטומא דהחוס' מ"מ הדברים בעלמאות נמוים בטומא:

וביעתה הי' מקום לומר דבר חדש. אף דכתבו חוס' והראשונים בסחם דחוקה שלא נהבדרה לא הי' חוקה. והוא אפ"ה במקום דליכא חוקה דהשחח נגד חוקה דמתיקרא. ולא ידעינן כלל אם הבהמה היא טריפה. אפ"ה לא אוליגן בהר חוקה. דהא כתבו זה ליבש הקו' אפי' נזיל לילף דאוליגן בהר הרוב מהרה דרומה כיון דפרה בתי שתי שנים הי' אית לה חוקה שגולדה כשירה. וע"ז ח"י דלא הוה חוקה כיון דהוא חוקה שלא נהבדרה. וזה כפרה ליכא רישומא לפנינו ואפ"ה אמרין כיון דהוא חוקה שלא נהבדרה בשעתה ל"מ חוקה. אפ"ה י"ל דהו"ט לא כתבו כן רק כס"ד או דלא אוליגן בהר רוב. משא"כ לפי האמת דאוליגן בהר הרוב אז חוס חוקה שלא נהבדרה הוה חוקה. וכל זמן שלא ידענו בבירור שילאם מחוקקה:

ודו"ה דלפמ"ש דא"ה דלעטס חוקה הוה מעטם בירור. אז גם חוקה שלא נהבדרה מהני ג"כ. ואמרין כיון דאוליגן מילאם למפרע דהי' לה חוקה אמרין מסתמא לא נשמה הדבר מקדמותו. ולפ"ז י"ל דוקא אי' לא הוה אוליגן בהר רוב אז לא הוה חוקה שלא נהבדרה מהני ששים ענין אף אם לא ילאם עדיין מן החוקה הראשונה. ולא לפי האמת דאוליגן בהר רוב. והטעם הוא דהא באמת קי"ל בכל מקום דרובא וחוקה רובא עדיף. והוא משום דרוב הוה בירור יותר מן החוקה. ולפ"ז אי' לא הוה אוליגן בהר רוב אז לא הוה מלטי לומר בעטם דהלבין בהר החוקה הוה מעטם בירור. דהא הרוב הוה בירור יותר מחוקה. ואפ"ה לא חשיב בירור לשמוך עליו. משכ"כ דהחוקה לא הוי בירור לשמוך עליו. וע"כ לא דאוליגן בהר חוקה הוא רק מגזירה הכתוב. וכן כרעה לנו החורה להעמיד הדבר על חוקמו הראשונה. אף אם אינו בירור שלא ילאם מחוקמו. ולפ"ז כס"ד או דחוקה אינו מעטם בירור ממילא הדבר כיון דחוקה שלא נהבדרה בשעתה ול"ש ביה להעמיד הדבר על חוקמו הראשונה דלא הוי חוקה כלל:

אמנם לפי האמת דאוליגן בהר רוב. ואמרין דרוב הוה מעטם בירור. ממילא דר"ל דגם חוקה היא בבירור דמסתמא לא ילאם הדבר מחוקמו ולא נשמה מקדמותו. והא דרוב עדיף מחוקה הוא דרוב הוה בירור יותר מחוקה. אמנם גם חוקה מהני מ"מ מעטם בירור ומידי חתי נחלק בין הרוב לחוקה. ואמרין דגם חוקה מהני מעטם בירור. (וי"ל מה דקשה לעג"ד על דברי חוס' מהא הא דקאפי' כיון דפרה ביה שתי שנים דילמא היא מעטם חוקה. ותי' דליכא חוקה אחרת כגדה דהעמד טמא על חוקמו. לפמ"ש דאוי"ג דהי' זו מומין דגם ר"י אינו בהר חוקה הגוף ואף דליכא חוקה אחרת כגדה דהעמד טמא על חוקמו. ומשו"ה מביטין בה במקום שהי' נמדד ועל עמא כ"ז שלא ידעינן שהמקום הוא סהר מוליגין אותו משומאחו. ואף דגם חוקה המקום איכא חוקה עומאה. וגיטין דליכא נחב המקום. אפ"כ כ"ז דלא ידעינן דליכא רישומא מוקמינן המקום על חוקה הגוף דהוא עדיף מחוקה עומאה. א"כ גם בזה כיו"ט דחוקה עומאה ל"מ נגד חוקה הגוף דפרה. דאמרין מסתמא לא ג"ח ה' הגוף. אבל לפמ"ש י"ל דהא דחוקה הגוף עדיף מחוקה אחרת היא משום דחוקה הגוף הוה חוקה המבדרת ביהודי מכל החוקות. והא הינה לפי האמת דאוליגן בהר הרוב משום דזה חשיב בירור. כ"כ אמרין דגם חוקה הגוף אית לי' מעלימא נגד שאר חוקה נחמממ הבירור משא"כ כס"ד דלא אוליגן בהר הרוב

הרוב. וגם חזקה הנוף אין לו מעליהם מחמת הכירור רק
מכה החזקה ממילא דלא עדיף מכל החזקות):
ורפ"ז י"ל הא דכתבו כל הראשונים בישוב ק"ו מפנה ארומה
דל"ל דהטעם הוא משום חזקה כיון דסוה חזקה שלא
נתבררה הוא רק לשב ק"ו וכו' וכו' כחבו שפיר דאם נימא
דלא אולי' בחר הרוב. ואז ע"כ טעמא דחזקה אינה משום
כירור. וממילא דחזקה שלא נתבררה לא הוה חזקה כלל. אמנם
לפי האמת דאולי' בחר הרוב. ואז י"ל דגם חזקה הוא כירור.
ושפיר י"ל דגם חזקה שלא נתבררה בשעתה משונה חזקה.
והוא מטעם כירור דאמרינן מבחמא לא נשמנה הדבר מקדמוה.
וכא דכתבו חוס' והראשונים לפסק הלכה. אם נמלאת הבהמה
טרפה. והנביעות אסורות הוא רק דהיא דבהמה יאלא מחזקהו
והיא טרפה לפנינו. דבזה לא הוה הדבר מטעם כירור. כיון
דכיון הוא מברר בנפיק. ולא הוה אמרינן נבי הרוב להלות
מכה הרוב על שעה המאוחר דילא מן הרוב מכש"כ דגבי
חזקה דל"ת כירור. והוא בספק דילמא מכבר יאל הדבר
מחזקהו ורק דאפ"ס אולי' ככ"מ בחר חזקה דמעיקרא משום
דלא כירור אמרינן ג"כ להעמיד הדבר על חזקה ובה אמרינן
שפיר חזקה שלא נתבררה לא מהני בחזון זה. היכא דילא
הדבר מחזקהו. כיון דבזה אינו מטעם כירור. אבל היכא
דילא חזקה דהמחא בזה אולי' בחר חזקה דמעיקרא כיון דבזה
הוא מטעם כירור ואמרינן דודאי לא נשמנה הדבר מקדמוהו:
ונרו"ח בזה ק"ו המפורסמת בשם בעל נש"ר על שיטת
הסבורים דחזקה שאינה מבוררת לא הוה חזקה.
האין אפשר לפרה אשה לבעלה ע"י בדיקה הפסקת טהרה
כא חמיר י"ס להספק דילמא עם כירולק יד' ראמה. ואף
שה' רואה את העד שהוא נקי ויודעת בשעת בדיקה שה'
טהורה. מ"מ הא הוה חזקה שלא נתבררה. כי דילמא עם
כירולק יד' ראמה. אבל לפת"ש י"ל דהיא דהחזקה לא איתרע
וייכל להיות דגם עכשיו לא יאלא מחזקה מהני גס חזקה
שלא נתבררה מטעם כירור. דאמרינן ביודאי לא נשמנה הנוף
ולא יאלא מקדמוהו. ויש לפלפל בזה הרבה דר"ש נדה ועיין
ב"ס חמדת שלמה בזה:

ורפ"ז נבוא לישב דברי ה"ד"מ. דלא מנע' לשיטת ה"ר"ש
דכ"ל לפי האמת דאולי' בחר הרוב סוה חזקה
שנתבררה מחמת הרוב. ממילא ל"מ היכא דבהמה ח' י"ב חודש
או בלא חובות אית להבהמה חזקה גמורה. כיון דגולדה כשרה.
מסתמא לא נשמנה מקדמוהו. ועדיין הוא כשרה. אלא אפי'
אם ענין הבהמה אינה בה י"ב חודש. מ"מ נראה מדברי
ה"ר"ש ריש חולין דגם בזה חשיב חזקה דאחי מכה רובא.
ואמרינן דכמו דה' דנין עליה מחמת הרוב. דהיא כשרה
מסתמא גס עכשיו היא כשרה. ובלא הרוב י"ס להכשיר אותה
מכה החזקה דאחי' מכה רובא:

ורענ"ד י"ס לרון עוד בזה לפ"ס שיהיה בשער המלך
המסופות ביבמות עומתוהו מה דכתב לפני
לפת"ש המפורסם ביבמות בפסק האשה שהלך ב"ר"ס
מחזקתא מחתינו ר' מאיר הוא. דל"ל בזה דחלב אינו
פוטרי איכא חזקה ענד הרוב דאוקי הבהמה בחזקה שלא ילדה
דחירבה בעמד הוולד בחזקה שאינו קרום בכבורה שה' חולין
ב'מעי' אמו עכ"ל וכו' חוס' בכבורות וכ"כ הרא"ש ש"ס. ולפ"ז
גס לענין טריפות נימא ג"כ דלכל הבהמה איה לכו חזקה
המכרר שגולדה כשרה. והוא דוקמינן אותה על חזקה שה'
לה ברמא אמה דאז הותרה כשחשבת האם ואין שום עריפות
פוטל בה כמבואר בבי' י"ב. ונימא דמסתמא גולדה ג"כ כשרה.
וח' דגם אז הוא חזקה שלא נתבררה. כיון דיכול להיות דהאם
הימה עריפה. ובאם האם עריפה היא עשויה שחיפה וכל
הטריפות פוטלין בה עכ"ד. ולפ"ז ממילא ח' אמרינן דהיא
שלא נתבררה כוה חזקה אז ממילא אף אם הבהמה לא ח'
עדיין יב"ת איה לה ג"כ חזקה הימר שה' לה מרמא אמה.
כיון דהאם ח' לה חזקה מחמת שחיפה ח' י"ב חודש ילדה.

ומוקמינן אותה על חזקה שה' לה מרמא אמה ול"ע עוד בזה:
ורפ"ז לשיטת ה"ר"ש לכל בהמה איה לה מבלעדי הרוב. חזק.
שנתבררה ע"י הרוב אף אם היא עריפה לפנינו.
מכ"ש היכא דגולד בה ריעותא ויכול להיות דגם עכשיו עדיין
היא כשרה. בזה בודאי מוקמינן אותה אחזקה. ולפת"ש י"ל
אף לשיטת החולקים על ה"ר"ש. וס"ל דהיא דהבהמה היא
טריפה לפנינו לא חוקמינן אותה על החזקה דמעיקרא. משום
דהוי חזקה שאינה מבוררת. וכמנתי דהוא דוקא היכא דילא
מחזקה הרשונה. משא"כ היכא דיל' דגם עכשיו היא כשרה.
י"ל דגם לשיטת החוס' אולי' בחר החזקה מחמת כירור.
דמסתמא לא יאל הרבר מחזקהו. ולפ"ז ממילא בהגדון דר"מ
דגולד בה ריעותא דאיה לה מ"ס בחמו. ואף אם נימא כמ"ס
בזה הדב"ש דאין להכשיר מכה הרוב. דרוב בחמו הסם כשרים
דילמא הוא להיפך. דרוב בחמו דאיה לכו מ"ס בחמו הסם
טריפה. ולכן אין להכשיר בזה מטעמא דרוב. מ"מ יש מקום
לומר ולהתיר מכה החזקה. והוא כיון דירע' דבשעה שגולדה
בהמה ח' כשרה. אמרי' מחמתא גס עכשיו לא נשמנה
מקדמוהו וגם עכשיו היא כשרה. ולשיטת ה"ר"ש דהוה חזקה
גמורה דאחי' מכה רובא. נימא אף דגולד בה ספק מכה מ"ס
בחמו. ולא ידע' אם יאלא מחזקהה אם לא מעמידין אותה
על חזקהו ואמרינן דעדיין היא כשרה. וכמו בכל החזקות
דמעמידין הדבר על חזקהו אף דהיא ריעותא לפנינו כמבואר
בחולין ד' י' ע"א בחמו' ד"ה ודילמא ע"א"ש כ"כ נימא בזה
אף דגולד בה ריעותא בבהמה מ"מ מתירין אותה ע"י החזקה
דאיה לה שגולדה כשרה:

עוד ח' מקום לומר מטעם אחר חשיב חזקה המכררת לפי
האמת דאולי' בחר הרוב משום דכמו דאמרינן ביבמות
בני ספק גירושין אשה זו בחזקה המור לשוק עומדת וחזקה
זו נהוהה מחמת דהיינו דנין עליו מחמלה שאם ימות בעלה
מה' מותרת להגשא לשוק. ומש"כ זה לחזקה גמורה. ואף
דאחיליד אח"כ ריעותא ע"י הגס בספק קרוב לה. מעמידין
אותה על חזקהה הראשונה בזה דהיינו דנין עלי' קודם ריעותא
דהה" מותרת לאחר מיתת בעלה. כ"כ י"ל ג"כ בזה
דלפי האמת דאולי' בחר הרוב. והיינו מחזיקין הבהמה לכשרה
ובאם נשמנה מה' מותרת. ע"ז נחזקה לה חזקה גמורה.
ואף אם אחיליד גבה ריעותא מעמידין אותה על החזקה
הראשונה. דה' דנין עלי' דהה' מותרת לאחר השמיטה.
והחוס' כתבו שפיר בחולין גבי גבינות דהס' אסורים מחמת
דהוי חזקה שאינה מבוררת משום דשם נמלאת טריפה לפנינו.
ול"ל דאיה לה חזקה דהיינו דנין עלי' שה' כשרה לאחר
השמיטה. דהא עכשיו דאיהו דבשקל היינו דנין עלי' כן מחמלה.
דהא נשמנה וממלאת טריפה. ונהנלה דבשמיטה סינו דנין עלי'
מחמלה כן. ונדחה החזקה זו שהיינו דנין עלי' מחמלה. רק
ד"ל דכלל חזקה זו איה להבהמה חזקה גמורה. כיון דגודש
לנו עכשיו שיהיה ח' י"ב חודש. דגולדה כשרה. ע"ז נימא
דודאי השמא יאלא מחזקה חזקה גמורה. וע"ז כתבו חוס'
שפיר דזה חשיב חזקה שאינה מבוררת בשעתה. ואין להכשירה
מחמת חזקה זו. וגם מחמת החזקה דהיינו דנין עלי' אין
להכשירה. כיון דנתחלה לנו שה' בשמיטה. וכ"כ ח' חוס' שפיר
על הא דפרה דהוה חזקה שאינה מבוררת. משום דהי לא הוה
אולי' בחר הרוב לא ח' ש"ך לומר חזקה בזה ששינו דנין
עלי' מחמלה. דהא אם לא נייל בחר הרוב מחמלה. לא נהי'
דנין עלי' להמירה לאחר השמיטה. ולא נשאר רק החזקה דגולדה
כשרה. וזה הוא חזקה שאינה מבוררת. אבל לפי האמת
דאולי' בחר הרוב. י"ל דמזה נלמח לנו חזקה מבוררת. ואף
אם אחיליד ריעותא אמרינן דודאי לא יאלא מחזקהה הראשונה
ובאם נשמנה היא מותרת. וכמו דהני גבי ספק גירושין.
וממילא דאם נימא כן. גס דנימא דר"מ בחמו בזהו אף
דאחיליד ריעותא ואין להתיר מחמת הרוב. מ"מ אמרינן
דמעמידין על החזקה הראשונה. דהיינו דנין עלי' מחמלה דהה'

מחמת חזקה שה' לה מרמא אמה ול"ע עוד בזה:
ורפ"ז לשיטת ה"ר"ש לכל בהמה איה לה מבלעדי הרוב. חזק.
שנתבררה ע"י הרוב אף אם היא עריפה לפנינו.
מכ"ש היכא דגולד בה ריעותא ויכול להיות דגם עכשיו עדיין
היא כשרה. בזה בודאי מוקמינן אותה אחזקה. ולפת"ש י"ל
אף לשיטת החולקים על ה"ר"ש. וס"ל דהיא דהבהמה היא
טריפה לפנינו לא חוקמינן אותה על החזקה דמעיקרא. משום
דהוה חזקה שאינה מבוררת. וכמנתי דהוא דוקא היכא דילא
מחזקה הרשונה. משא"כ היכא דיל' דגם עכשיו היא כשרה.
י"ל דגם לשיטת החוס' אולי' בחר החזקה מחמת כירור.
דמסתמא לא יאל הרבר מחזקהו. ולפ"ז ממילא בהגדון דר"מ
דגולד בה ריעותא דאיה לה מ"ס בחמו. ואף אם נימא כמ"ס
בזה הדב"ש דאין להכשיר מכה הרוב. דרוב בחמו הסם כשרים
דילמא הוא להיפך. דרוב בחמו דאיה לכו מ"ס בחמו הסם
טריפה. ולכן אין להכשיר בזה מטעמא דרוב. מ"מ יש מקום
לומר ולהתיר מכה החזקה. והוא כיון דירע' דבשעה שגולדה
בהמה ח' כשרה. אמרי' מחמתא גס עכשיו לא נשמנה
מקדמוהו וגם עכשיו היא כשרה. ולשיטת ה"ר"ש דהוה חזקה
גמורה דאחי' מכה רובא. נימא אף דגולד בה ספק מכה מ"ס
בחמו. ולא ידע' אם יאלא מחזקהה אם לא מעמידין אותה
על חזקהו ואמרינן דעדיין היא כשרה. וכמו בכל החזקות
דמעמידין הדבר על חזקהו אף דהיא ריעותא לפנינו כמבואר
בחולין ד' י' ע"א בחמו' ד"ה ודילמא ע"א"ש כ"כ נימא בזה
אף דגולד בה ריעותא בבהמה מ"מ מתירין אותה ע"י החזקה
דאיה לה שגולדה כשרה:

ורענ"ד י"ס לרון עוד בזה לפ"ס שיהיה בשער המלך
המסופות ביבמות עומתוהו מה דכתב לפני
לפת"ש המפורסם ביבמות בפסק האשה שהלך ב"ר"ס
מחזקתא מחתינו ר' מאיר הוא. דל"ל בזה דחלב אינו
פוטרי איכא חזקה ענד הרוב דאוקי הבהמה בחזקה שלא ילדה
דחירבה בעמד הוולד בחזקה שאינו קרום בכבורה שה' חולין
ב'מעי' אמו עכ"ל וכו' חוס' בכבורות וכ"כ הרא"ש ש"ס. ולפ"ז
גס לענין טריפות נימא ג"כ דלכל הבהמה איה לכו חזקה
המכרר שגולדה כשרה. והוא דוקמינן אותה על חזקה שה'
לה ברמא אמה דאז הותרה כשחשבת האם ואין שום עריפות
פוטל בה כמבואר בבי' י"ב. ונימא דמסתמא גולדה ג"כ כשרה.
וח' דגם אז הוא חזקה שלא נתבררה. כיון דיכול להיות דהאם
הימה עריפה. ובאם האם עריפה היא עשויה שחיפה וכל
הטריפות פוטלין בה עכ"ד. ולפ"ז ממילא ח' אמרינן דהיא
שלא נתבררה כוה חזקה אז ממילא אף אם הבהמה לא ח'
עדיין יב"ת איה לה ג"כ חזקה הימר שה' לה מרמא אמה.
כיון דהאם ח' לה חזקה מחמת שחיפה ח' י"ב חודש ילדה.

יחזרה לאחר השמיטה. ואמרינן גס עכשיו היא כשרה מחמת החוקה:

אמנם יל' דמחוס' יבמות מוכח דגם לפי האמת ליכא שום חוקה בבבבחה משום דהו"ל חוקה שאינה מבוררת דהא יש לרקקא ענין הקדמו חו"ל כדכריהו הך קו'. דמינה כגם ואח"כ גירש. אבל גירש ואח"כ כגם הא לא הוי חוקה הידר. וחי' דמי' מש"ב חוקה סיחר דמוקמינן הערוב בחוקה שלא נבגרה. וע"ז מקש' דגם גבי בבבחה ניחא נשחטה הותרה מחמת החוקה. ואח"כ לא מקשי קו' זו בלא ההקדמה זו: **גברירך** פלגול הו"ל יל' לשב. דלפתח"ל הא דליכא גבי בבבחה חוקה אף דהוה חוקה שאינה מבוררת. והוא משום דהיכא דליכא חוקה דהשאלא עדי חוקה דמטיקלא. דבזה הוה חוקה ג"כ מטעם ברור. מהני גס חוקה שאינה מבוררת מטעם ברור וקו' הומוס' הוא דניחא נשחטה הותרה מחמת חוקה שהי' לה שגולדה כשרה אמרינן דמסתמא לא נשחטה מקדמוחה. ולפי' הו' מקום לומר. אף דחוקה הוה ג"כ ברור. מי' היכא דליכא רישותא לפנינו רף דמינו ערופות ברור מ"מ מו לא הוה ברור ע"י החוקה. אף דהחוקה מהני גס בזה מזה גזירה הכתוב להעמיד הדבר על החוקה. דשבי דרו' אמרינן בזה גבי בבבחה נשחטה הותרה. דכיון דגולד כה רישותא הא לא הוי חוקה מטעם ברור. ורק מגזירה הכתוב. וזה ל"ש בבבבחה משום דהו"ל חוקה שאינה מבוררת. וגם מחללה הו' בכלל הספק. וכמ"ס. ולא יהי' קשה קו' הומוס' לזה הקדמו הא בגירש ואח"כ כגם לי' לא חוקה הידר כלל וז"ל משום דמטיקדין הערוב בחוקתו ושל' נבגרה. ויבאש ניחא היכא דגולד רישותא טוב לא הוה חוקה מטעם ברור. ורק מגזירה הכתוב. אי' יהי' קשה אח"כ יהי' מהני חוקה הערוב ללרה ניחא כיון דבזה לא הוה החוקה ברור הענין. ניחא כמ"ס נעיל לחד' מאן דמבשר כה פוסל בבבחה משום דהוה כ"ל דחוקה לא הוה מטעם ברור. כ"כ ניחא גס בזה. אע"כ דגם גולד רישותא כל זמן דליכא חוקה דהשאלא גנר חוקה דמטיקלא הוה חוקה מטעם ברור. ומקש' תוס' שפיר ניחא נשחטה הותרה ע"פ החוקה. שגולדה כשרה:

אמנם באמת יל' כוונה אחרת בדברי תוס' דהקדמו בדריהו ליהומו מש"כ. דו"ל דגם גבי בבבחה ליכא חוקה ע"פ מה דהיינו דנין עלי' מחלה דהה"ל מותרת לאחר השמיטה. כמו דהכל דהשיב חוקה היחר לשוק ע"ז. אמנם ע"כ הלא ליכא החוקה. מחמת דהיינו דנין עלי' מחלה קודם הרישותא. דהה"ל מותרת לאחר מיתה בפלה. דלי' יהי' קשה בגירס ואח"כ כגם הא בזה ליכא חוקה כלל. אע"כ יל' דמטיקלא חוקה הוה רק בזה דמוקמינן הערוב בחוקתה. ולפי' יל' דגם בכגס ואח"כ גירש ע"ז שהיינו דנין עלי' מחלה דהה"ל מותרת להנשא לאחר מיתה בעלה זה ל"ש חוקה כלל כיון דעכשיו כשגולד רישותא דנין עלי' להיפק דהה"ל אבורה. רק עיקר החוקה הוה מזה הערוב דה"ל לא חוקה מבוררת חוקה אלא. וזה מהני גס להכרה. ומחילה דגבי בבבחה ליכא חוקה כלל ע"ז דהיינו דנין עלי' מחלה. והא דמקש' תוס' שם דניחא גבי ספק דרוסה נשחטה הותרה. יל' לפתח"ל הכרו"פ יסתובש' שם דלענין זה הוה חוקה הנוף דגולדה בלא דרוסה ובלא קו' בושט:

וביאר הענין הוה כן. כיון דלפי האמת היכא דליכא רישותא אוליגן בחר הרוב ואמרינן דודאי בבבחה זו הוה מן הרוב והוה כשרה ואין בה שום ערופות. ומחילה היכא דגולד כה ספק דרוסה או ספק ע"ז הקו' דבזה אמרינן כיון דמחמת הרוב נבחר לן שלא הו' ערופות בבבחה. רק דו"ל דע"ז הקו' נשחטה שמינו בבבחה. וע"ז מטיקדין הוה על חוקה הנוף. וכמו שגולדה כשרה כך עכשיו לא נחלה כה שמינו. (וזה הכיור ראי' לזה תוס' כתובות כס"ג) דהיינו ד' ע"ז ע"כ בר"ה כלה בבית הני' ולקדושין בח"ס וז"ל וסוד מאי פריך מההיא דמחט שנמלאת כשגולדה ליחא יהוהו כר"ג

ואיהו כר"י עכ"ל מבוחר דבזה ליכא חוקה הנוף גמור. כיון דהנקב נההו ע"י המחט מוקמינן בבבחה מחמת החוקה שגולדה כשרה בלא המחט. וכ"כ הוה ג"כ בס"ד ויבש"ב לו קו' בושט). ודוקא שם גבי נביעות דבבבחה טריפה לפנינו. ויאלה עמלמה מחוקקה. בזה א"ן להחירה מחמת חוקה. כיון דהוי חוקה שלא נבגרה. ואי נבגרה ע"י הרוב זה לא ס"ל לחוס' כיון דעכשיו היא טריפה לפנינו הוא ספק השקול דיכול להיות דמבשר גולד כה הערופות. אמנם היכא דו"ל דגם עכשיו היא כשרה. וע"ז מטעם הקו' או מטעם אחרת אומעבר לה שמינו באבבחה. בזה אמרי' דודאי לא אשחטה מקדמוחה כלל. וחוקה זו ללא נשחטה בידים ע"י מטעם הקו' וכדומה. היא חוקה נמורה כמו גבי הערוב. וקו' תוס' הוא שפיר דבזה ניחא נשחטה הותרה מחמת חוקה הנוף. ובזה ניחא הא דנקטו תוס' דחוקא הרישותא בס"ד ולא בערופות מחמת עמלו כגון נחלא מ"ס במזה כשגולד דר"מ. (דזה הוה רבוחא ביומר חו"ל דלפתח"ל חשיב זה רישותא מחיים. וגם בזה לא שייך חוקה הנוף. וגם בזה הא לינו שכיח יותר לאיסור מלהיחר ולא הוה רק ספק השקול ולא יהי' שייך חו' תוס'. אע"כ מוכח דבאב"ק זה באמת אין להחיר) משום דבזה ליכא דהא ע"י הרישותא דמיס במיח חירטע הרוב. ומחמת החוקה אין להחיר ג"כ. משום דה"ל חוקה שאינו מבוררת:

וזה הוה ראי' דר"מ מהו' יבמות דמדנקט דחוקא רישותא הוולד מחיים בס"ד ולא בספק אחר דלא יהי' שייך חו' תוס'. ע"כ דבאב"ק זה באמת אסור. כיון דבזה ליכא חוקה רק בס"ד דליכא חוקה המבוררת דגולדה בלא דרוסה בזה היינו מתירין אס' הו' ספק השקול. ולכן לא הביא דר"מ דברי תוס' חולין דשם מקשי לפסק הלכה דחושבין לס"ד אמאי לא אמרינן נשחטה הותרה מזה החוקה. ויש מקום לומר דגם בכל ספק ערופות וכשגולד דר"מ במ"ס במזה אמרינן ג"כ נשחטה הותרה. אבל תוס' יבמות דמקש' לרב הוגה שפיר קשה כמ"ס מחמת דילא דר"מ:

ור"י ב"ד דבזה הספק הוה דילמא פגע בהקו' בבסימנים. והוה דומוס' ונחש לכפר דרוסה. ובהו' ליכא ג"כ חוקה שנבגרה לפנינו זה דלא עשה נקב בבסימנים בידים. ולכן אף אם לא הו' רק ספק השקול הו' מקום להחיר מזה החוקה. ומכ"ס ב"ד שידוע לנו דרוסה דרוסה במיח החקיקים ליחא הוה כשרה. דבאב"ק בזה גס כשגולד דר"מ. אס' הו' נחש לנו דרוס מבהמות הגמולאים בהם מ"ס במזה המה כשרים. או הו' מותר גס כשגולד דר"מ מזה הרוב. מכ"ס בדרון דנין דיש להחיר מזה הרוב דידעין דרוס במיח החקיקים אותם הם כשרים:

ובאמת לפתח"ל יש לעיין עובד על הד"מ כיון דהוה ספק לקמן כה"י פ"א סעי' י' כשיטת הר"ם להגשיר בגביעות. וע"כ דה"ל דלפי האמת דאוליגן בחר הרוב הוה חוקה שנבגרה מחמת הרוב. והיכא דהיא ערופה לפנינו דלא נוכל להחיר מחמת הרוב אפ"ל מחיקי מחמת החוקה. ואי' גס כשגולד דר"מ במ"ס במזה חו"ל דלא נוכל להחיר מטעם הרוב. כיון דהיא מהרוב מ"מ ויהי' מותר מחמת החוקה. וניחא מטיקדין אה בבבחה על חוקתה ועדין היא כשרה. ואי' וק"ס רוב בבבחה חו' י"ב מודש דידעין דגולדה כשרה. ולא בלא חוס' הוה חוקה המבוררת ע"י הרוב. קשה ליכא לא מוקמינן אותה חוקה כמו בכל מקום דמוקמינן חוקה אף ברישותא גולד כה. וכ"כ יש לעיין ב"ד לענין הרוב כיון דידוע לנו שבבבחה נולדים כשרים מחילה אף בזה הו' מקום להקל ולהחיר ב"ד מחמת חוקה היולדת מן הרוב. לדין דקמ"ל כה"ר' דלפי האמת ה"ל חוקה המבוררת זל"ע. ובר"מ לריבין לומר כ"ל דמ"מ כיון דידעין דגולד רישותא כו' נכפ. יבזה לא מוקמינן חוקה. וע"ז בבב"ש בס"י כ"ס דמבוחר ג"כ כמ"ס:

ה' ועתה אבוא לבאר דיון ב"ד לשיטת סריבני וזהו ופ"עטא

כספק דרבנן פ"י נגזלו דהוריימא חמירין קן. עיין בפ"מ
בש"פ פ"א במזו ס"ק ה' :

אמנם י"ל דהא בלתי נס חוקה דהסחא הוה חוקה. ולענין
שומאש אמרינן כל השומאיה בשעה מליאתן. ורק
באיסורי חמירין דחוקה דמשיקרא עדין מחוקה דהסחא. ובהרמי
במקום חדא מחגי חוקה דהכחה לחוקה חוקה דמשיקרא.
ומילא היכא דליכא חוקה דמשיקרא לל. י"ל דחולין בתי
חוקה דהסחא. וכ"כ מה האחרונים :

ורפ"ז כהנו החוב' שפיר באם עשה הגביטות הכמה בהמות
ואח"כ נגרפה אחת. קף דבזב לא הוה רק ספיקא
דרבנן. אפ"ה אסורים הגביטות. דלאו משום ספיקא חמירין
לבו רק מחמת ונדאי. כיון דבזב ליכא חוקה דמשיקרא מחמת
דזבו חוקה שאינה מבוררת. אוליג בתי חוקה דהסחא.
ואמרינן דמחמת החוקה הוה ספק דבזב וכבר נגרפה. וע"ז
הוביטו דח"א אם העריפות הוא מחמת סירכס דמותר מחמת
ספק ספיקא. ואף דהמוס' כהנו דלא חמירין גם ס"ס במקום
חוקה. ומילא דלא יהי' מחגי ס"ס נגד חוקה דהסחא. אפ"ה
מוותר מחמת ספק ספיקא. ואכ"מ להאריך בזה :

דיוצא מזה דהמוס' סוברים דהסחא דליכא חוקה דמשיקרא
אוליג בתי חוקה דהסחא. ולפ"ז יהי' קשה במחגי'
דנמלא הנגררת שמוטה וא"י אם קודם השמיטה או אח"כ.
דמבואר דלא חמירין לה רק מחפיקא. ואחאי לא נימא לשיטת
הפוסקים דחוקה שאינה מבוררת לא הוה חוקה. וכמחגי כיון
שכן אוליג בתי חוקה דהסחא ומילא גם בזה נימא כיון
דנמלא הנגררת שמוטה. ואיכא חוקה דהסחא דליהדע לפנינו.
ולכא חוקה דמשיקרא דניזול בתי חוקה דהסחא וס"ה אסורה
מחמת ונדאי ולא מחמת ספק. ואין לומר דלענין שמוטה הוה
חוקה המבוררת כח"ש הכרו"פ דהא דיעין דלא נעלה שמוטה.
א"כ בלתי הוה מותר מחמת חוקה דמשיקרא בדדוף מחוקה
דהסחא. וא"ל דגבי שמוטה חמירין לסיפק. דהוה פסול
בשמיטה. ואמרינן בזה בהמה בתי' כח"א עומדת עד שיוצא
בהם נשחטה. אי"כ בודאי קשה יהי' אסור מחמת ונדאי בנמלא
בנגררת שמוטה. כיון דהוה פסול בשמיטה. וגם איכא חוקה
דהסחא דנשחט לפנינו. ובמחגי' נשחט דנמלא הנגררת שמוטה.
דלא הוה רק ספק בעלה. וכמבואר ברמב"ם פ"ג מה"ל שמיטה
הל' י"ד ובש"ס סי' כ"ד בש"פ ס"ק כ"ז. ואם נימא דהוה
הוה פסול בשמיטה. אחאי יהי' ספק בעלה. יהי' נבילה בודאי
מזה החוקה דלחמירין בהמה בתי' כח"א עומדת עד שיוצא
לך בהם נשחטה :

ועיין בהר"ן בחש"ל ספק בשמיטה לחלו"י ספק שבה ס'
דרם. וכתיב דבא להרבות אף בזה גם הרוב. ומבואר
דבספק שמוטה הוה ספק השקול. ואי"כ נימא דהוה נבילה
בוודאי. והפ"ך כתיב שם והוה ספק נבילה ובש"ס הוה.
ולפע"ד ל"ט טובא בזה. דיהי' נבילה בודאי. והאשכח לומר
כח"ש דלענין שמוטה אף דבזה הוה פסול בשמיטה. ובהמה
בתי' כח"א עומדת. מול נגד חוקה איסור איכא חוקה היתר
והי' חוקה הנגררת שחי' לה בשעה ליהדע שלא נעלה שמוטה.
וחוקה היתר מזה לח"א. ומקום במאן דליחא דתי' והוה
ספק השקול. ולכן לא הוה נבילה ונדאי. אלא דעדין יש
לענין. הא הוה מתיב במקום חדא. חוקה איסור וחוקה
דהסחא. וי"ל דמה ששחט לפנינו כיון דהוה אחר השמיטה לא
הוה שום ריעווא. ול"מ חוקה דהסחא וי"ט בזה. ולאחר
כתיב וזה מלאכי בש"מ אם שהרניש בזה :

והנה גם להרבינו יונה קשה זה דהאריך מזהם נשבר הגוף
ונשחט דרגל לשמוטה הנגררת. דכמו דהני' במחגי'
נמלא הנגררת שמוטה וא"י אם קודם שמיטה דאסור כ"כ בשבד
ס"ף. הא י"ל דדוקא בשמיטה הנגררת אסור משום דהוה
שחט בשמיטה :

ורישב דבר זה. אקדם דבברי' הרשב"א יכמות בסוגי'
הג"ל. דמקשה על דלחמירין קשה א בחוקה היתר

עומדת. דאחאי לא נימא דמחויקין מחיבור לאיסור. וכיון
דבתי' בעלה אסורה לכל העולם מחמת איסור א"א. נעמידנה
גם לאחר מיתה דבעל הבעל כלל השולם. מחמת איסור
יבמה לשוק. דהא בעלמא נמי מחויקין מחיבור לאיסור.
כדלחמירין בחולין בהמה בתי' כח"א עומדת. והי' באיסור אכר
מן התי'. ומש"ה אסורה עד שיוצא לך בהם נשחטה ומשחטין
לנבילה עכ"ל עיי"ש בהרמב"ן ובהרשב"א. ובלאגרא קשיאי
אינו רק לשיטת רש"י דשי' בהמה בתי' כח"א עומדת דהוה
איסור אכמה"מ. ומבואר ע"ז דהא איסור א' מיה בודאי ספק.
דהא בהמה מחה לפנינו. והי' ע"ז משום דמחויקין מחיבור
לאיסור. וע"ז מקשי הרשב"א גם ביבמות נימא דמחויקין
מאיסור לאיסור. מש"ה"כ לפי' החוס' ביבנה ד' כ"ה ע"ז דה"ה
במקום איסור עומדת. דהוה מחמת איסור דאינו זמון. דהי'
על הבהמה בתי' כח"א וגם בחיטתה כ"ז שלא נשחטה כסוגי'
נשחטה באיסור זה לק"מ קושיית הרשב"א. דדוקא בלתי
איסור עלמו מחויקין ולא באיסור אחר. ופאם נימא בן י"ל
רש"י הוה ע"פ מ"ש נבי משרכסת דליכא האיסור דלחמירין
משום דהשמיטה מחיר איסור זה. והיכא דפסול בשמיטה או
נשחט באיסור דלחמירין עד שמה. ובמה שהי' משרכסת עדין
הי' באיסוריה מחמת איסור אחיה. וכמבואר בחולין ל"א :
ורפ"ז י"ל דבנות רש"י הו' כיון דבהמה בתי' כח"א אחיה
עומדת. ולזה מחמירין כל מה דעכל להסחיר הוה
דלא מחיבור זה ואמרינן דהי' פסול בשמיטה ולא ינאה מחיבור
אחיה עד שמה וכ"ז שהי' משרכסת היכה באיסור הקודם
והוה איסור אכמה"מ. ולפ"ז מחיבור גם לשיטת רש"י לא קשה
מזה דיבמות משום דלפ"ז י"ל דגם לרש"י לא מחויקין איסור
לאיסור רק בלתי איסור עלמו שהי' עומדת מקודם :

אמנם בלתי גם לשיטת היתר קשה נ"כ ק"ו הרמב"ן
והרשב"א דהא מחגי' דיבמות מוכח ע"כ דגם בלתי
איסור עלמו לא מחויקין. מזה דלחמירין בסוגי' נבי ספק
קידושין קרוב לה חשה זו בחיה ליב' עומדת ואל תחברנה
מספק ליב'. ולנבי היב' מחיק אוחה לאוסרה על היב' בלתי
איסור שהי' עלי' בתי' בעל. דלא היכה אסורה עליו מחמת
איסור דלתי' אח. ומחיק באיסור זה. ונימא דעדין אסורה
עליו מחמת איסור דלתי' אח. משום דבקידושין דעריה הו'
קרוב לה. וא"כ בש"כ מוכח מזה דאף בלתי איסור עלמו לא
מחויקין ואמרינן כיון דקודם שגולד הריעותה היינו דכין עלי'
דיחה מותרת ליב' אם החוה בעלה. איך לה חוקה היתר
ליב'. וכבר דברו מזה המפורשים. ויש להוסיף דעל שיטה
החוס' רס"ל דלא מחויקין מאיסור לאיסור רק בלתי איסור
עלמו. וקשה ביותר ק"ו א' מחגי' דיבמות. משום דפל
שיטת הסוברים דמחויקין מאיסור לאיסור ל"ק כ"כ. די"ל דמשיב
לא נובל לחמיק גם מאיסור לאיסור. דנבי נירושין אמרינן כמו
דנוכל לאסרה לכל העולם ונימא דמחמתה הי' גבש קרוב לה. משום
דמחויקין מאיסור לאיסור. כ"כ נימא לסיפק דבגט הו' קרוב לו
משום דמחויקין אוחה מאיסור לאיסור גם על היב'. וכמו
דבתי' הבעלה אסורה עליו קודם שגולד הריעותה. גם עכשו
אסורה עליו. והוה בתי' הרמב"ן סכת ז"ל. ועוד שזו בודאי
במקום איסור ליב' עומדת. וע"כ בחיה לשוק עומדת עכ"ל
עיי"ש ובין נבי קידושין אמרינן דהוה בחוקה היתר ליב' עומדת
דהא בחוקה היתר לשוק עומדת ופאם נלחמה על היב' משום
דמחויקין מאיסור לאיסור כ"כ לאסרה על כל העולם
ולענין החוקה דמחויקין מאיסור לאיסור הוה לנבי היב' ולכל
העולם. הוה כהרי' חוקה דמחירי אהדי' ואמרינן דמחין
דליחא דתי'. אולם לשיטת החוס' דלין מחויקין מאיסור לאיסור
רק בלתי איסור עלמו הקו' בקידושין במש. דדוקא לנבי
ליב' נשחט בלתי איסור בעלמו. והוה באיסור אכמה"מ
מחויקין לאיסור ואמרינן דגם לאחר מיתה נשחט עליו מאיסור
זה. מש"ה"כ לכל העולם כלו. דבתי' בעלה היכה אסורה מחמת
איסור

איכור האשה איש. ואיכור זה וודאי פקע ע"י מיתת בעלה רק דינא דהי' אסורה לכל העולם מחמת איכור יבמה לבוק. ע"ז אמרין דאין מחזיקין מאיכור לאיכור. ומשום על היבם מהי' אסורה ולכל העולם מהי' מותרת. והע"כ מוכח דגם באותו איכור אין מחזיקין מאי' לאי'. וקטויה דהמבין וברשב"א יוקשה ביומר לשיתם היום:

ועוד תסבגי אחאי לא הביאו ראי' ממקום דלפינן דאלוין בנה חוקה. מזה מוכח דאין מחזיקין מאי' לאי' דהא כל פני חוקה ילפינן בחולין ד' ע"ב מנשיב דניחוש דילמא אדניפק ודאי בליר ל' שיעורא אלא לאו משום דאמרין אוקמינן אחזיק' וכבזה הוב' שם בדי' אלא לאו וכו' ואין לומר דשאי הכא דאלוין למתירא וכו' ועוד דאף לקלא מוקמינן הכא אחזיק'. דאי הי' הניט גדול וכסוף השבוע הי' חסר מהא שה' מטבירין. וניחוש דלמא אדניפק אלא בליר ל' שיעורא. והי' כשישור שהי' בסוף השבוע והתא שבעט עמד בעיניו ובעי' הסגר שני אלא משום דמוקמינן ל' בשעת הסגר אחזקתו עכ"ל. והרי בזה דיש לפעמיד הבית באותו איכור עלטו שה' מקודם ופר עמה הי' הבית עמא נחזיק מאי' לאי' באיתו איכור עלטו. וימא דגם עכשיו לא יב' בית מוטמחאו הראשונה ועדיין בטומחאו עומד וחלין דהניט הי' חסר מד קודם ההסגר ומלא שניט עומד בעיניו ובעי' הסגר שני. אש"כ דלא מחזיקין מאיכור לאיכור אף באותו איכור. ואמרין לאלהי סופן שחסר הניט בכל מה דנוכל. ובוודאי לאחר ההסגר נחשו מניט. והרי דגם לא איכ' ריעוהא לפנינו דהא נמלאת הניט חסר. ואש"כ לא מספקין להחזיק מאיכור לאיכור ומתבירין את הבית. אש"כ ל' לא דמחזיקין בבמהא מאיכור לאיכור. דדוקא גבי במהא ליכא חוקה היתר כלל. כיון דהיא חוקה שחינה מבוררת. ויסקר חוקה מהי' במה שאנו דנין להכשירה לאחר השחיטה ולפינן אין מחזיקין מאיכור לאיכור. דזה אינה חוקה גמורה מש"כ גבי גנע שהי' להניט חוקה המבוררת והוא חוקה הנוף. וכן ג"ל בפ"י דברי הרשב"א ביבמות דכן הוא כונתו:

ובדרייך היטב דברי הר"ן. דמחמת מקדים דהא כל ספק בשחיטה חבור. הוא לאהויי ספק שהה ספק דרם. אף דבזה איכ' רוב להכשיר. וכונתו כיון דכא לרבות זה אף דמסתבר יותר להיכר מלאיכור. אש"כ אש"כ בספק שחטת הגרנה ל"ח רובא להכשיר רק הוא ספק השקול. וה"ל קשה בלמא אחאי לא יב' רק ספק נבילה. למה לא נוקמי אחזקה ויהי' ודאי נבילה. ועכ"ל דזה לא הוה פסול בשחיטה לפני זה דינמא גבי' דבחוקת איש. ואש"כ אסורה משקיף ולא אמרין שחטתה היתרה כיון דגם בזה ידעינן דנעשה משעה מחשבים. וכ"כ יליף אל הרבינו יונה דבכל ספק איכור כגון שבר הנוף או שמוטט הרגל חבור יב' ספק משום דזה דומה לנשמת הגרנה:

וי"ו להוסיף עוד ולומר בעצמא דרבינו יונה דכל דאף אלא דהיבא דאיכ' חוקה לא אמרין מחזיקין מאיכור מאיכור לאיכור. וילכאורה בזה לפנינו נבד' הני. ושמעיה הרגל לפני זה איכ' חוקה הנוף והיה חוקה המבוררת ככלל. אפילו הכי בזה כיון דתריפות ברור לפנינו אמרין גם בזה מחזיקין מאיכור לאיכור. (וי"ל ראי' לזה מה' דבוק גור ירד ועכול בשמרה ואנזה מה בקרקע המערה מה' שחוקת טמא עמא. וכן בזה דאמרין משוקק לביבה אין בודקין איתו והביא מזה האר"י בח"א בס' פ"ב ראי' דמחזיקין מאיכור לאיכור ע"י"ש ו"ל דדוקא כמו ההם דאיכ' ריעוהא ברורה לפנינו מחזיקין מאיכור לאיכור. אבל היכא דליכא ריעוהא לפנינו אין מחזיקין מאיכור מאיכור ומשום הכי בשבר הבק דאיכא ריעוהא לפנינו מחזיקין מאיכור לאיכור) ולכן נגד חוקה היתר איכ' חוקה איכור. ואש"כ לריכין לחלק בכך ולומר. דהיכא דליכא מדיפות ברור לפנינו אמרין דמחזיקין מאיכור לאיכור. דאל"כ יב' קשה דגם בשחטת הגרנה איכ' ג"כ חוקה הנוף. וימא ג"כ דמוחר חממה חוקה הנוף. ובוודאי נשטע לאחר השחיטה. אש"כ חממה נעטע זה. כיון דאיכ' מדיפות ברור לפנינו מחזיקין מאיכור לאיכור. וכ"כ חסר נב' בשבר הני:

וי"ז שבו ק' מהמ"ל על הרבינו יונה דחמה עליו כיון דרבינו יונה ס"ל כשיב' אר"ם הנ"ל להחיר הגבינות. משום דלפי האמת דאלוין בנה הרוב סוה חוקה דלמי' תפא רובא. ואמרין שהתא הוא דנעטפה. וה"ל קשה דאש"כ בזה אחאי לא ימא שהתא הוא דנעטע. ועבר וליכא שום מדיפות כלל. דר"ל כיון דהיכא הניטס הוא משום דמחזיקין מאיכור לאיכור. י"ל דמי' דוקא היכא דלש' לאו נחזיק מאי' לאי' נו"ה דבכר מחוקקת סהסור. וי"ה מאיכור לימאר בזה אמרין דמחזיקין מאיכור לאיכור. ואמרין דהבכר נפטר בליכורו. מש"כ בכך דגבינות הף אש' ימא דהשתא הוא דנעטפס ה"מ לא נו"ה דהשטת מחוקק איכור. דאפילו אש' הי' כשרה

איכור האשה איש. ואיכור זה וודאי פקע ע"י מיתת בעלה רק דינא דהי' אסורה לכל העולם מחמת איכור יבמה לבוק. ע"ז אמרין דאין מחזיקין מאיכור לאיכור. ומשום על היבם מהי' אסורה ולכל העולם מהי' מותרת. והע"כ מוכח דגם באותו איכור אין מחזיקין מאי' לאי'. וקטויה דהמבין וברשב"א יוקשה ביומר לשיתם היום:

ועוד תסבגי אחאי לא הביאו ראי' ממקום דלפינן דאלוין בנה חוקה. מזה מוכח דאין מחזיקין מאי' לאי' דהא כל פני חוקה ילפינן בחולין ד' ע"ב מנשיב דניחוש דילמא אדניפק ודאי בליר ל' שיעורא אלא לאו משום דאמרין אוקמינן אחזיק' וכבזה הוב' שם בדי' אלא לאו וכו' ואין לומר דשאי הכא דאלוין למתירא וכו' ועוד דאף לקלא מוקמינן הכא אחזיק'. דאי הי' הניט גדול וכסוף השבוע הי' חסר מהא שה' מטבירין. וניחוש דלמא אדניפק אלא בליר ל' שיעורא. והי' כשישור שהי' בסוף השבוע והתא שבעט עמד בעיניו ובעי' הסגר שני אלא משום דמוקמינן ל' בשעת הסגר אחזקתו עכ"ל. והרי בזה דיש לפעמיד הבית באותו איכור עלטו שה' מקודם ופר עמה הי' הבית עמא נחזיק מאי' לאי' באיתו איכור עלטו. וימא דגם עכשיו לא יב' בית מוטמחאו הראשונה ועדיין בטומחאו עומד וחלין דהניט הי' חסר מד קודם ההסגר ומלא שניט עומד בעיניו ובעי' הסגר שני. אש"כ דלא מחזיקין מאיכור לאיכור אף באותו איכור. ואמרין לאלהי סופן שחסר הניט בכל מה דנוכל. ובוודאי לאחר ההסגר נחשו מניט. והרי דגם לא איכ' ריעוהא לפנינו דהא נמלאת הניט חסר. ואש"כ לא מספקין להחזיק מאיכור לאיכור ומתבירין את הבית. אש"כ ל' לא דמחזיקין בבמהא מאיכור לאיכור. דדוקא גבי במהא ליכא חוקה היתר כלל. כיון דהיא חוקה שחינה מבוררת. ויסקר חוקה מהי' במה שאנו דנין להכשירה לאחר השחיטה ולפינן אין מחזיקין מאיכור לאיכור. דזה אינה חוקה גמורה מש"כ גבי גנע שהי' להניט חוקה המבוררת והוא חוקה הנוף. וכן ג"ל בפ"י דברי הרשב"א ביבמות דכן הוא כונתו:

וי"ח ג"ל העיקר בח"ש הרשב"א ביבמות ה"ל ובעי' דבריו נראה לפענ"ד. דבשלמא ביבמות ההם דאיכ' חוקה היתר לבוק. כיון דמקודם לכן כיינו דנין אש' ימות בעלה מהי' מותרת להנשא והרי מה וקברו מוכיח עליו. ומשום מוקמינן אותה אחזקה דהיינו מחזיקין אותה שהי' מותרת לשוק בשמות בעלה. ולא מחזיקין מאיכור איכ' לאיכור יבמה לשוק כיון דאיכ' חוקה היתר שהיינו דנין דההי' מותרת לאחר מיתת בעלה. מש"כ בזה דאמרין בבמהא בחי' בח"א עומדת עד שיועד לך במה נשחטת. ההם לפנינו הפסול שנתהוה בשחיטה ל"ש לומר חוקה היתר. דהא לא כיינו דנין על הבמהא רק אש' נשחטת כהגון מהי' מותרת אבל אש' הוא ספק אש' נשחטת כהגון בזה וודאי אסורה מחמת ספק השקול. וממילא דאמרין ל' הליכך דאיכ' הך חוקה לאיכור משום דמחזיקין מאי' לאי'. ואמרין דלא הי' השחיטה כהגון וגם עכשיו הבמהא אסורה מחמת איכור נבילה. עד שמה' מבורר ששחטת כהגון. ואי היא מותרת. וארברא אז איכ' חוקה היתר מחמת החוקה שהיינו דנין עלי' שהי' מותרת לאחר השחיטה. ומשום לפנינו איכור מדיפות אמרין נשחטת הותרה ולא אמרין דמחזיקין מאיכור לאיכור דכיון דנשחטת כהגון אמרין דאיכ' חוקה היתר. והוא דומה משום להא דיעמות. וכל היכא דאיכ' חוקה להכיר. וודאי לא אמרין דמחזיקין מאיכור לאיכור מזה הר"ל דנעטע ומתא דיבמות. ואפי' באיתו איכור עלטו כמ"ש. וכן בח"ש הוב' ג"ה הנ"ל דהא דאמרין בבמהא בחי' בח"א עומדת דהי' איכור דאיתו נזות הוא משום דר"ל דמאיכור אהר אינו מחזיקין כלל רק באותו איכור מחזיקין שיכ' דליכא חוקה להחיר. ושיכ' דאיכ' פסול בשחיטה דליכא חוקה להחיר מחזיקין לאיתו איכור עלטו:

ורפ"ו מדינינו דברי רבינו יונה כמ"ש הח"ד בפ"י ק"י ס"ק

עד נשפין. ס"מ סיכה באיסור אבר מן החי. או באיסור דאינו זכוח. וכיון דכזה לא נזכיר מן האיסור. לש"ל דמחויקין מאיסור לאיסור. ולכן אמרין הבהה הוא דנערפה. ויהא דומה להא דאמרין בגמין כ"ח שחא מת ל"ח שחא יומם ח'. משום דבהא דאמרין שחא יומם ח' מוליחין הדבר מחוקהו. כ"כ בהגביות כמה דאמרין השחא הוא דנערפה לא מוליחין מחוקה איסורו ול"ע עוד כזה:

ומעתה לריגא לשיטה הרבינו יונה ושיטתו. אף דמשמע מדברי הרב"י דבהא דנערפה הנה ושמוטה הרגל אסור מדריגא דר"ח וכמ"ס שם ר"ה ספיקא דר"ח ולחומרא. ח"ו דזה הוא דוקא בנשכר הנה ושמוטה דזה הוא ערישות ברור לפנינו משא"כ היכא דליכא ריעווא בשלמא כמו בס"ד וכשהוא דשגורא אף דר"ח אסור ג"כ מ"מ זה אינו רק מדרכין. ור"ח' לזה כמ"ס דלא יחא דגם זה מדריגא אסור. כי גם זה נלמד ממחתי' דנעולא הגרנדה שמוטה. ויוקשה אה"ך ישרה המ"ד דמ"ל דלא ח"י' לס"ד. וכן עולא דמתייר בישב לו קוץ בושט המחתי' דנעולא הגרנדה שמוטה. אע"פ ל"ל ולחלק כמ"ס ד"ל דדוקא היכא דהטריפות ברור לפנינו אמרין דהוא בס' איסור דאסור אבל בנעווא בשלמא לא אמרין כן. ולכן לא הביא הר"י ר"ח' לזה רק מחא דשגורא. ולא ממחתי' :

ורפ"ז ה' מקום לומר כמש"ל דבאמח המ"ד דהוטר בס"ד. וכן בהא דאמרין גבי שגורא אס לא ה"י שכיח להיחר הוא מטעם דמחויקין ביבמות דגם גבי גירושין בס' קרוב לה מולא ע"פ מדרבנן. וע"כ דמדרכין אסרין הריעווא הנוגד מחיים. ולא ס"ל לחלק בין עיני אישות לשאר איסורים. רק כמו דלא מחויקין שם ביבמות על החוקה מחא הריעווא הנוגד מחיים כ"כ בשלמא באיסורי חורה. וממילא למ"ס לעיל דיש לומר גם באיסור חורה לא אמרין רק לכהמלה לענין בדיקה. ה"י מקום לומר אף דר"ח' אוסר הוא ג"כ מטעם זה בין דע"כ נע"י בדיקה וכיון דלפי האמת לא בקיאי' בדדיקה מחמת חסרון ידיעה. ולכן אסור מתייר. וכן גם מחא דשגורא ליכא ראי' לענין דיעבד ד"ל דאס ה"י שכיח ה"י ע"כ להר"ך בדיקה: **ורפ"ז** היכא דל"ע בדיקה כמו בנ"ד ה"י מקום להחיר אף אס ה"י ספק השקול. רק דלאן זה משמע מדבריו רק דמשמע דאפילו דיעבד אסור. מ"מ זה נראה לפענ"ד לגנון דע"כ ליכא כזה איסור דלוח"י ורק דרבנן. וממילא דה"י' לד להחיר כמ"ס לענין סידום דיון דהוא אומן בכך השהמח רואה שלא יוק סכ"מ. עכ"פ ס"מ' ס"ק' ה"י ס"ק' כזה כיון דליכא רק איסור דרבנן סמכין ס"ז. אמנם דל"ל לזה כיון דבנ"ד ידעינן דהוא שכיח להיחר יותר מאיסור. וזוהו גם לשיטת ר"י מומר. וכמו שכתב גם בנשטת הגרנדה ולינו ידוע אס לחסר השמיטה ומ"מ היכא דעלל תלויה בידא דבשחא ה"י משום דכזה שכיח ההיחר יותר מן האיסור וכ"כ ענ"ד הג"ר הוא ידועה שלא ברא"י דרובא מבהמות שמקויים חוהם תמה כשרים. דכזה ליכא שיש איסור אף להר"י:

ו **ומעתה** אורכר כמה דיש ללמד דהמחיר עוד בנ"ד. הנה כל הראשונים תמהו על לא דאמרין רוב מלוגין אלא שמיטה מומחין הן. אחאי לא יחא סמך מיטועא לחוקה וה"י אסור כמו בכל פסול בשמיטה. דלא מהני רוב מטעם זה. וכמהו משום דהוה מיטועא דמיטועא. ונפ"ז בנ"ד דהוא משע דלמא נקב הוושט ע"י הסקה ולא מהני אח"כ השמיטה. דהא נוקב הוושט הוא נבילה כמבואר בסוגי' דמולין ד' ל"ב ובכמ"ס כפ"ו מהל' שמיטה ה"י י"ט. וא"כ אף דידעינן בנ"ד דגם דלחון הבהמות שמקויין רובן מהם כשרין מ"מ לא ניוול כזה בחר רוב משום דנימא סמך מיטועא לחוקה. ואף ד"ל דגם בנ"ד הוה הנימא דמיטועא. דרובא דרובא בהמות שמקויין אוחס מיון וע"כ דלא נערפה. אע"פ ים להחמקם ולומר דלא הוה בכלל מיטועא דמיטועא. וע"י מדרכי סוף מולין בשם רבינו משולם דכפ"ו אשהר מני אלק נמלא כן ללא מיטועא דמיטועא ח"י' עד היכא דליכא שני דרדים. דלמ"כ

בקמן וקטנה גמי נימא הכי עיי"ש. ואף דא"כ יו"י קשה בהא דרוב מלוגין אלא שמיטה מומחין הן אחאי ח"י' מיטועא דמיטועא. י"ל כמ"ס הרשב"א בחולין משום דגם בלוגין מומחין איכא מיטועא דיכול להיות דשחטו שפיר עפ"י מקרה. ואיכא נ"כ שני לרדים דנשחטו כהוון. וממילא בנ"ד לא הוה מיטועא דמיטועא. וא"כ י"ל סמך מיטועא לחוקה. אלא דאס נימא כן י"י קשה על הראב"ן והרא"ש דמכשרין באמח בישב לו קוץ בושט משום דאינו שכיח לאיסור יותר מלהיחר. י"י קשה הא הוה עד חוקה איסור. וכן מקי' החו"ם וכל הראשונים דחמחו אחאי לא נימא נשחטה חוהרה. מוכח דגם כזה הוה חוקה היחר. וגם בס"ד הוא חשך דילמא דרם נגד הסימנים והוה נבילה. וגם הא דהולך הרא"ש דלחוק ולחלק בין י"ב לו קוץ להחמס ובה"כ דלמאי לא כחז בפשיטות דיושב לו קוץ כוה חוקה איסור:

ואדבר מעט בענין נקובת הושט. כזה האחרונים העלו דר"י כרורה מדברי הרא"ש בנ"ד דמולין ס"ו ו' דנקובת הושט לא הו"י רק ערפה. דכזה שם על הא דשהה בייטוש סימנים דרבינו חס מפרש בייטוש קחא דושט. ומכש"י ל"י דלע"ג דמערפה בנקיבת הושט. דלמא לא פלסל (שיעור) סה"י] רק במדריגא דמחנבלה ב"י. והוא בחר רוב הסימן שיי"ש מבוחר דנקיבת הושט לא הוה רק ערפה. וכן כחז בשאר דרע"א בס' קנ"ח ראי' משרש מוספספחא מסיק דמולין דמבוחר שם כהר"י שחט מיטועא של וושט ושהה ויחר לשמיטה או שניקב הוושט ואח"כ שחט שניהם עריפה ושמיטתו מסהרמו. מבוחר כהר"י דגם לאחר השמיטה לא הוה נקיבה (כזה נקיבת) הושט רק עריפה ולא נבילה. ובכשרות ב"א בס' ק"ד אה"ך כזה. דלף דמבוחר גמ' דנקיבת הושט היא נבילה. הוא דוקא דשחט במקום הנקיבה. אבל שלא במקום נקב י"ל דלא הוה רק עריפה עיי"ש ובס"מ ס"י ל"ג בס"ד ס"ק ה' ואנכי פלפלתי גם כזה. דיש לומר דאס התחיל לשחט בושט באותו ד' שניקב הוא בושט. רק שלא במקום נקב למעלה או למטה באותו ד' שניקב שם. כזה לא הוה רק ערפה. משא"כ אס ים לחוש דשמיטה ה"י בלוחו ד' שניקב הושט אז יש לחוש לנבילה משום דחמ"י ה"י וושט נקב אס נפסק הרוב מחטו. וא"כ יוד כששחט חמ"י סימן הוושט נפסק חמ"י ע"י חמ"י שחט כההוא דהנקב. דבחרווייהו נפסק רוב הושט. ויאל חמ"י שלא בשמיטה. ובאופן כזה הוה נבילה וכמבואר בסוגי' דמולין כהא דשחט שלים וכו' בדרף י"ט ע"א ולי"ע :

ואם נימא כן ממילא דקודם ששמיטה ליכא עדיין שום חשש בנ"ד כיון דליכא רק איסור עריפה. והוא אופן דיכולים להכשיר בשמיטה איסור דנבילה. וממילא דבמ"י הבהמה לפנין היחר תחלב לש"ל דחשיב חוקה איסור. רק דהוה כאלו רוב ה"י' לא חוקה היחר ולא חוקה איסור. ואוליין בחר רוב וניבולל ריעווא אסר דיעינן דרוב בהמות כשרים בריעווא ו' חולין בחר רוב והחלב מותר. אמנם דאפילו אס עינא דניקב הושט בכל ענין הוא נבילה מ"מ עדי"כ לא הוה רק חוקה איסור דהא הבהמה ליט לה חוקה שח' נבילה רק לאחר השמיטה לומר דהותרה על' השמיטה. וא"כ עדי"כ לא חוקה שלא נשחטה. ולידין לכבר דנעשה מטעה השמיטה. וזה חשיב חוקה איסור דהא ח"ח לה חוקה שלא נשחטה. מ"מ כעם כהם שאנו דנין על החלב לנ"ז וליכא שום חוקה לאיסור. וממילא דעלל להחיר תחלב מחמת הרוב דרוב בהמות הם כשרים בריעווא ו'. ומשחמא גם היא מן הרוב ולא נערפה. אמנם אפילו לשיטה רס"ל דנקיבת הושט הוה נבילה אשה"כ ע"כ לי"א כזה סמך מיטועא לחוקה כהר"ך כזה הרשב"א בשמרת הבה דה"ש ש"א. דלמ"כ קשה אה"ך אכלינן בשחא ניחוש שחא במקום נקב קשחט. ואף דהוה ענ' היוב. מ"מ נימא סמך מיטועא לחוקה. וגם הא דפרע דליכא חוקה עומאה דנכרא כמ"ס הו"ס קשה ג"כ נימא סמך מיטועא דברייתא לחוקה עומאה. אע"כ דכזה כיון דרוב מסלק החוקה ומיטועא כחין דלימא דמ"י לי"א סמך לחוקה. ועיין בהרשב"א מולין כהא

ללא בדיק בהסימנים כתב הטעם הא דלא מהני הרוב משום דרוב תלי' בתעשה עיי"ש. ולפי' ממילא על חשש דילמא נקב הוושט ולא שייך זה כיון דתעשה בהסימנים ודאי נעשה. רק דלא תלי' כמני משום האשש דילמא נקב הוושט. דזה דלא תלי' בתעשה על זה אמרינן שפיר נשחשה הוהרה. ואולינן בחר הרוב. ולא אמרינן כלל סמוך מיעוטא לחוקה. ויש להביא ראייה לדבריו ממחיתין דתשע מניוס מוכרות בשב שטיפה וכו' ובגמלא הלך אחר הרוב. ל"ק נימא סמוך מיעוטא לחוקה כמו שב' חוס' נדה ד' י"ח ע"א כד"ה אחר הרוב. דגם כזה חוקה איסור. ורמיזי' בח"ד כס' א' שכתב ליטב זה משום דהכא הוא רובא דאיחא קמן. וכזה ל"א סמוך מיעוטא לחוקה עיי"ש ולפענ"ד י' לפקפק פ"ז דפ"כ מוכח מחוגי' דגמ' נדה דלענין סמוך מיעוטא לחוקה אין לחוקה בין רובא דאיחא קמן לרובא דליחא קמן. וכיון דלדין גס ברובא דליחא קמן אולינן בחר רובא. ואמרינן דמיעוטא כחוקן דליחא דמי. ואפ"כ היכא דאיחא חוקה מחמירין לומר סמוך מיעוטא לחוקה. כ"כ גס ברובא דאיחא קמן י' להחמיר. ואדרבא מסבדי יומר להחמיר לענין זה ברובא דאיחא קמן מרובא דליחא קמן. דברובא דאיחא קמן איכא האיטוט לפנינו. וי"ל סמוך מיעוטא לחוקה. משא"כ ברובא דליחא קמן. כיון דאולינן בחר הרוב ליכא שום מיעוט מהמנגד להרוב והוא גרע מרובא דאיחא קמן דעכ"פ המיעוט הוא לפנינו. ובאם אמרינן ברובא דליחא קמן מיעוטא לחוקה. מכ"ש ברובא דאיחא קמן:

וי"נ להאריך עוד בזה ולומר. דהנה לשיטת הסוכרים דלרבנן אמרינן ג"כ סמוך מיעוטא לחוקה. יסוד הדבר הוא מחוגי' דיבמות ר"פ האשה שהלך שתי' להם ט"ו בסוגי' דגס אמר רבא לעולם רבנן הוא עיי"ש ובהרמב"ן ובהרשב"א. ולפי' ה' מקום לומר. לפמ"ל דגם מאיסור יבמה לטוב אף דלא הוה רק איסור לאו בעלמא אש"ה לא נוכל ללמוד שאר איסורי חורה מיני' משום די"ל דרוקא בזה התמירו משום מומר דא"א. דגם זה הוא בכלל עניני' אישות. כ"כ י"ל ג"כ לענין סמוך מיעוטא לחוקה. דרוקא לענין איסור יבמה לטוב רהוא עניני' אישות התמירו לומר סמוך מיעוטא לחוקה. ולא בשאר איסורי חורה. ויחייבנו בזה כל הקו' הגל' (ולפ"מ' חוס' ט' דיבמות ובבביות דהא דקומ"ל כרשב"ג בגל' הוא מומחר דאיסור ערוה מיישנין למיעוטא י"ל דכמו כן אמרינן גס כן סמוך מיעוטא לחוקה וגם זה אינו רק בליסור ערוה. ויחייבנו בזה דברי הרי"ף שביא המחני' דריש פ' האשה שהלך כוודמה עיי"ש בהמ"כ דיש לומר ברישא דתמיתין מחמירין משום סמוך מיעוטא לחוקה. ובסיפא דסיחא לה חמיה מחמירין משום ליכא חוקה להחר משום דלאה מלאה ויחייבנו דמיעוטא דהוא א"א ערוה) אמנם יען כי לא נמלא דבר זה בדרשונים לכן נעמי' מדרך זה וליט' בזה:

והנה בתוס' בכורות ד' כ' ע"א כד"ה חלב פטור. מבאר דלא ס"ל כהרשב"א דחמיה ג"כ קו' הרשב"א על הא דאמרינן ריש חולין רוב מזין אלל שחיפה מומחין בן אחאי לא נימא סמוך מיעוטא לחוקה. ומי' משום דהוה מיעוטא דמיעוטא. ונתקשה המרש"א בקו' הרשב"א הג"ל אחאי לא חק"י' על הא. דניעוש שמה במקום נקב קשטת מחמת סמוך מיעוטא לחוקה. ומי' משום דנקיבת הוושט לא הוה עבילה רק עריפה. והפ"מ הנה עליו דמה יענה המרש"א בקו' זו על הרוב"ש דס"ל דנקיבה הוושט הוא עבילה. וס"ל ג"כ ה"ה דיבמות דאמרינן סמוך מיעוטא לחוקה עיי"ש. ולפ"מ' י"ל דהרמב"ם ס"ל לחלק בין עניני' אישות בשאר איסורים. ורוקא בליסור יבמה לטוב החמירו ולא בשאר איסורים ודווקא על שיטת הסו"ס דס"ל בכל איסורי' אמרינן סמוך מיעוטא לחוקה ק' קושי' המרש"א. או דנשיטת הרמב"ם ה' מקום לומר דמי' הרשב"א הג"ל. אבל הסו"ס דמק"י' מרוב חולין ע"כ דלא ס"ל כמי' ד' מ"ש בחולין בבוס' ד"ה אה"י משה. ליטב ג"כ קו' הרשב"א הג"ל אחאי ל"א כפרה סמוך מיעוטא לחוקה. והי' משום דעריפה הוה רק מיעוטא דמיעוטא. תמילה דלא ק' לפי האמה ניחוס שמה במקום נקב קשטת משום דזה הוה מיעוטא דמיעוטא. וקו' המרש"א בבביותו הינו אלל על קו' החוס' דמק"י' מרוב חולין. אחאי לא העמידו דבריהם על הא שמה במקום נקב קשטת יע"ש. אמנם דאין זה קו' כל קך משום דמהא דרוב מזין אלל שחיפה קשה ביותר. דעל חשש שמה במקום נקב קשטת. הי' השפך לומר כיון דלרבנן הא דאמרינן סמוך מיעוטא לחוקה אינו אלל מומחר דרבנן. ולכן בזה דלא השפך לא מחמירין. וכמו דמי' הגמ' חולין על הא דפרין הגמ' ט' גרי"ש היכא אביל' בשרא. ומש' היכא דא"א שאני. כ"כ י"ל לרבנן דהיכא דא"א לא אמרינן סמוך מיעוטא לחוקה. ולכן לא מקשי' רק מהא דרוב חולין אלל שחיפה. אמנם מי' המרש"א דעריפות הוה מיעוטא דמיעוטא הינו חסיפוק. דהך דהא דליח' הגמ' חולין דאולינן בחר רובא ל"ק דיל' כמי' הפ"מ ט' דמה"ה חין לחלק בין מיעוטא למיעוטא דמיעוטא. מ"מ קשה מלי' פריך הגמ' לר"מ האך חילי' בשרא דלא י"ל גמ' ר"מ אף דמי' ניישעו אינו חושש למיעוטא דמיעוטא. אפ"כ דזה הינו חסי' בכלל מיעוטא דמיעוטא:

ובישוב דברי המרש"א הג"ל להסביר הענין לדין דאמרינן סמוך מיעוטא לחוקה. ולא בניעוטא דמיעוטא. ד"ל דאיכא ראייה שני מיעוטים הוי כהרי רובא. ואמרינן על רוב אחר סמוך מיעוטא לחוקה. והוה פלגא ופלגא דמסני

וראי' ברורה לזה דלענין סמוך מיעוטא לחוקה אין לחלק. מהא דאמרי' ט' אחר ד' יוחנן בשלשה מקומות הלבו חכמים וחר הרוב שפאטוס כוודאי. מקור. שלי'. חתיכה. ופריך הגמ' אמר ליכא וכו' איכא השש מנייה וכו' ומחמירי' תשע לפרדעים וכו'. ובאם נימא דיומר מהסבדי לומר סמוך מיעוטא לחוקה ברובא דליחא קמן מברובא דאיחא קמן. הי' קשה מלי' פריך הגמ' מחמירי' הללו ה"ה ר' יוחנן ל"א אלל היכא דאיחא חוקה ענד הרוב. כמי' חוס' ט' דג' הג"ל. ולפי' י"ל דרב יוחנן ל"ה רק המקומות ברובא דליחא קמן. דגם במקור הוא רובא דליחא קמן כמבואר בהוס' כ"כ ד' כ"כ כנגדי' כד"ה ושי"ת רובא דאורי' והטעם: ל"ל משום דאף דרוב דס הוא במקור אשפי"כ אין זה קמן. רק אמרינן. כיון דברוב גסי' הוא סמוך מחמת גס בשה' זו הוא כן. דדס המקור שלה מרובה מרס בעליון. וז"א רק רובא דליחא קמן. ובשלי' ומהיכא וודאי הוא רובא דליחא קמן. וא"כ מלי' פריך הגמ' הא י"ל דר"י לא בא להשמיטעו רק דאפילו ברובא דליחא קמן ל"א סמוך מיעוטא לחוקה. משא"כ מהתני' דתשע חיות איירי ברובא דאיחא קמן. וכזה וודאי ל"א סמוך מיעוטא לחוקה. אפ"כ דלענין סמוך מיעוטא לחוקה אין לחלק בין רובא דאיחא קמן לרובא דליחא קמן. וכיון דגם ברובא דאיחא קמן שייך לומר סמוך מיעוטא לחוקה. ממילא דפ"מ מחמירי' דתשע חיות דליא סמוך מיעוטא לחוקה כלל. ובת"ש הרשב"א במשנתם ביניה יע"ש:

וכ"כ יש להביא ראי' מהא דאמרינן בחולין ד' ו' ע"א דר' גור על שחיפה כותי משום דרמיה יונה מלאו להם בראש הר גריזין שהיו עובדי' אוהו. ור"מ לפעמי' דמיש למיעוטא וגור רובא חסו מיעוטא. וקשה גס לרבנן הי' אסור מחמת סמוך מיעוטא לחוקה דהא שחיפה נכרי הוא. וכוה ק' ייחד דלי' דגס הוה רובא דאיחא קמן. דא"כ גס ר"מ לא הי' לו לגזור. דהא גס ר"מ מודה ברובא דאיחא קמן המיעוט כחוקן דליחא. אפ"כ דזה ל"א רק רובא דליחא קמן. וא"כ גס גס לרבנן הי' אסור. אפ"כ דלא אמרינן בזה סמוך מיעוטא לחוקה. ובה דאמרינן כפסול שחיפה סמוך מיעוטא לחוקה. הוא כדברי הרשב"א הג"ל כיון דלא דפיק אס נעשה חששה בהסיפה לא חולין בחר הרוב. משום דהוה רובא דהלי' בתעשה. משא"כ היכא דרשיען דנעשה חששה בהסיפה. אולינן בחר הרוב:

דמהני הרוב הכני כיון דחו ליבא חוקה דהא החוקה נחה
 חמה הרוב החמך וכחמך ליתחא דחי ומהני הרוב הכני . האמס
 הא חינה לרבנן דס"ל דהיבא דחמרינן סמוך מיעושא לחוקה
 סוב פלגא ופלגא . משא"כ לר"מ דס"ל דהיבא דחמרינן סמוך
 מיעושא לחוקה אימרע רובא . והמיעוט עם החוקה אליה יומר
 מרוב ממילא היבא דחיבא מיעושא דמעושא עם חוקה בזה חייס
 למיעוט עם החוקה . משום דחמרינן סמוך מיעוט לחוקה .
 ועדיין המיעוט לא נדחה לגמרי . ומחילה כמו דחיישין כמ"מ
 למיעוט הכני ס"ל לחימוס ולכן פריך גמ"ה שפיר . ולר"מ
 היבא חביל בשרא הוא משום דחף דהוה מיעושא דמיעושא מ"מ
 הא חיבא גיב חוקה . ופי"ן בחש"ו דרע"א כס"י שכתב כעין
 זה חף לא ביאר הדבר היטב כמ"ס האמס כל זה דוחק ועדיין
 ק"ו הרשב"א בח"פ :

וה"ה . נראה לעני"ד ליטב ק"ו הרשב"א הג"ל חף לשיטת החוס' .
 דהנה גם בסוגי' דריש גיטין יש להקשות כוונ' דהא
 דחמרינן סם רוב בקאים הם ואפי' לר"מ דחיי' למיעושא סמס
 ססרי דריינא גמיר גמירי . וקשה הא גם לרבנן ל"ל ח"ה גמ"ה
 דהסם כפרי דרייני גמיר גמירי . ולר"מ קשה נישא סמוך
 מיעושא לחוקה דלשת איס . וליטב אה כ"ו נראה לעני"ד עפי'
 דברי הרמב"ם בפ"י ע"ז מה"י סנהדרין ה"י דהסק בליסור
 שחוקק ע"פ שא"ל לוקין עליו אח"כ והענין הוא דבשעה שבעד
 הנידון או ה' נאמן מה"מ והחוקק עשה אח"כ שהוא כדברי
 העד . ולכן נעשה פוודאי ופוקלין וסורפי' ח"כ עליו :

והאחרונים נחבזו עפ"ו ליטב ק"ו ההפלה סוף פ"ק
 דכבוכות וק"ו המפורסמת על הא דבת כרן
 דנימוס דילמא לאו חביה הוא וחי דאולין בטר רובא מתייהב
 למייה לא אולין אפי' רוב . וכבזו דגם לענין רוב חמרינן
 ק"ו . כיון דכבר החוקקו מחתלה שאב"י הוא לענין שאר הדברים
 מחמת הרוב . נעשה כוודאי וחי ככל הדברים אשר לא היינו
 הולכין אחר רוב . אפי"ה היבא דכבר נחחוק לנו שהוא כן
 עפי' הרוב סוב כוודאי . וגם איבזי כחלתי רח"י לזכ מרבי
 הרא"ש הביאו הש"מ כמ"מ בסוגי' דהק"ד ד' על הא דתנן
 קפן אחד מן המניין כולם פטורות . ומתכוו הדאבטויס נישא
 רבבטיבוטו עד דנידו ונימא לח דפרוס מרובא קפריס
 וגמחיבו כחשאר . וחי' ע"ס כמ"מ בשם הרא"ש משום דגם
 רוב לא סוב כוודאי דמייל ליהיה דהוא מן החיטוט . רק
 דרחתנא חסור ספק בזה . וגם מעשר דררשינן פשירי וודאי
 ולא ספק לא אולין בחר רוב עי"ש והקשיתי דא"כ הא"ך
 שכתבת מעשר בהמה דלמא חי' אחד תתעשה טריפה ולא היה
 זה עשירי . דהא טריפה פטור מעשר . וחי דאולין בחר רוב
 הא לענין מעשר חמרינן פשירי וודאי ולא ספק . מה
 מוכח ג"כ כסברא כה"ל דדווקא גבי קפן חי' מן המניין לענין
 נבבטיבוטו עד דנידו דבזו מחתלה דנין רק לענין מעשר .
 ופי"ן חמרינן דגם רוב לא מהני מחתלה פשירי וודאי ולא ספק .
 משא"כ לענין ערופה קודם שבה לכלל מעשר כבר היינו דנין
 עליהם לענין החלב דהנה מרוב וכשירים הם חמרינן פשיר
 דחמרינן כחשאר מחמת הרוב דכבר היינו דניס עליהם לענין
 החלב ונעשה פוודאי וחי' חף לענין מעשר :

וה"ה מיושב ס"ל מרוב גיטין דהא האם בשעה
 שחטד השליח על הגט ואמר כניס יבגיה לא כל
 לכוילא מחוקקה רק דהא אומר דגט זה רחוי לגרס ט .
 וכיון דלא חי' עד חוקה ח"ה וודאי אולין בחר רוב .
 וכיון דנחחוק לן שגם כשר לגרס טו מחמת הרוב
 קשיב כוודאי ויכול לגרס אח"כ חף להוליא מחוקקה .
ובזה י"ל ג"כ ד' רש"י בקידושין הג"ל בח"פ הא דלא אוקמינן
 לחוקה כיון דאין האם לפנינו ויבא לא חי' לש חו"כ
 מעולט . והמהו דהא קי"ל חי' דמכיר כס מכיר ככחה .
 ד"ל דהא דווקא היבא דהס לפנינו דנין על האם והכשרנו
 אותה מחמת חוקת טריפות שלם . או נחחוק לן היסתר על
 ידס . ומחילה כחמרינן עם לפלג מחמת החוקה שחחוק לן כמה
 י"ן

דמחרינן להאס משא"כ סם בקידושין דאין האם לפנינו לרין
 על"י רק כבת ולדירה ל"ל מ"ה כלל :

וה"ה מיושב ג"כ הק"ו הג"ל דלר"מ דס"ל דמה"מ חמרינן
 סמוך מיעושא לחוקה אפי"ה היבא חביל בשרא . נישא סמוך
 מיעושא לחוקה איסור ונימוס שחא כמקום נקב קשט . ד"ל
 כיון דחוקת איסור זו הוא רק למה שמייה דנימא דהותרה
 ע"י השחיטה . ע"ז חמרינן בהמה בחי' בח"ל עומדת . והוא
 בחוקה דלא נשחטה כראוי עד דרשינן כבידור דחי' שחיטה
 התעשרה . אמנם בחיי הבהמה לענין החלב בזה ליבא חוקת
 איסור כלל . דווקא לאחר השחיטה דנין להסירה לחיילה
 ולהוליא מחוקת איסור דלכתחילה או מאיסור לחי' וזכור
 ע"ז חמרינן דחמיקין מאיסור לאיסור . משא"כ בחי' לענין
 החלב חף א"ס אמר החלב מ"מ לא נוליאנה מח' איסור .
 והוא כמש"ל בש"מ דבינו יונה . חף דאיסור נוף הבהמה
 כשכבר הניף מ"מ הוא חסור החלב . משום דלענין היסר החלב
 דלא דנין להוליא מח"ל לש"ל דחמיקין מאיסור לאיסור .
 (ואף דע"ז דלטו מחזיקין אותה כעס לבשירה וחי' לה נקב
 כוושט נוליאנה מן האיסור לאחר השחיטה . אין בקך כלום כיון
 דעכשיו אין מוליאין אותה מאיסורו ודמי' להא דחמרינן בניעין
 כ"ש שחא מח' ל"ש שחא ימות חי' משום דאין מוליאין עכשיו
 מן האיסור ואף דע"ז מוליאין אח"כ מחוקתו אפי"ה אין בקך
 כלום) . כ"כ בזה . וגם א"ל כעצמת דחמרינן כבסול בשחיטה .
 משום דעליך להביא רח"י דנעשה מעשה המכשירה . וס הוא
 דווקא לענין נוף השחיטה אס דנין עפ"ו לענין שכר השחיטה
 חמרינן דהוא בח"ל כ"ו שלא נתבשרה שחי' שחיטה המכשירה .
 משא"כ בחיי הבהמה לענין היסר החלב וודאי ל"ש זה עד
 היסר החלב וודאי ליבא חוקת איסור ואולין בחר רוב דרוב
 בהמות כשרים הם . וכיון דכבר החוקקו הבהמה שחי' מן
 הרוב וחי' לה נקב כוושט . נעשה הרוב כוודאי ומותרת הבהמה
 אח"כ בשחיטה חף דבשעת שחיטה היבא חוקה . ויכול לומר
 דכמקום נקב קשט מחמת סמוך מיעושא לחוקה . מ"ס כיון
 דכבר היינו דנין עליו רוב זה נעשה כוודאי . ומהני אח"כ חף
 א"ס הוא עד חוקה :

וה"ה האחרונים העלו מחוס' חילין ד' ל"ו ע"א כד"ה פלגי'
 חולקים על סברת הרמב"ם דהא כתבו סם באשה
 ששאת עפי' ע"א וזינתה לא קפלי' לה עי"ש ואחתי לא נישא
 כיון דכבר הימנה להעד נעשה כוודאי ופוקלין ט"פ פדוחו
 כדברי הרמב"ם . אפי"כ דהחוס' חולקים על שיטת הרמב"ם .
 ולפי"ו ה' מיושב דברי המרש"א בכבורות הג"ל . ד"ל דלשיטה
 הרמב"ם לא קשה נישא סמוך מיעושא לחוקה . ד"ל בח"ש
 כיון דכבר היינו דנין על החלב בחיי הבהמה והחלטנו לפסיד
 החלב מחמת הרוב נעשה כוודאי . ולא חמרינן אח"כ סמוך
 מיעושא לחוקה . ולק"מ ק"ו המרש"א רק לשיטת החוס' החולקים
 על הרמב"ם בזה ולא ס"ל רק כסברא כיון דנחחוק ס"ל
 כוודאי . וביז קשה דחף דחיי' הבהמה היינו פולכין לענין
 לענין היסר החלב אחר הרוב מ"מ לענין היסר השחיטה .
 נישא סמוך מיעושא לחוקה . וע"ז ח' המרש"א דבשיטת החוס'
 י"ל דס"ל דנקיבת הושט לא סוב נכילה . ואף דהוא חמוק
 לפסידים זה כבוות המרש"א חמנס דרברים כעליוהם כענינים :
אמנם חף דחמרינן החליטו דחוס' חולין לא ס"ל כשיטת
 הרמב"ם . מ"מ לפענדין דלדרבנא מוכרי' חוס'
 דהס הוא רח"י לשיטה הרמב"ם . וז"ל החוס' סם וכן אס
 נשאר עפי' ע"א וזינתה לא קפלי' לה וכו' דלא לכל דבר
 מהמענין ל' דאין האמס יורדים לנמלה ע"ש וגם נראה אפריה
 עכ"ל . ודברי חוס' בזה לריכין ביאר לאיזה ענין הוסיפו זה דלא
 לכל דבר מהמענין ל' . וי' אכל לשיטת הרמב"ם נישא . דחוס'
 בזה לרמז דלא נישא דקעלין לס מחמת עדות העד כיון
 דהער החוקקו שהוא כדברי העד . וסוקלין וסורפי' אח"כ
 עליו . ע"ז הוסיפו דהא גם מחלילה לא היינו מחזיקין שחי'
 כדברי העד לגמרי דהא לא מחמיקין ל' להעד להיא אמו
 יורדים

כס וולד . מחלה יש בהס רוב וולד ומחלה אין בהס רוב וולד
עכ"ל וי"ל דדייקו דהסא הוא כן למען נכל לומר סמוך פלגא
לחוקה . ואכ"מ :

ורפ"ז יש לעיין במ"ש חוס' שס כיון דהיא ספק מאיזה
לד הוא רוב לא זולתין בחד חוקה . כ"כ בכל ספק .
כיון דלדברי הריב"ש בכל ספק יש להשחמק איזה לד שכיח
יותר . ולא יזיל בשום אופן בחד חוקה . כי דילמא לד השני
שכיח יותר . ואיכא רוב נגד חוקה . ובחמק זה אינו . גם
חוס' בסוגי' דפ"ט כתבו שם להקשות גם על ספק דליטו המחמי
הג"ל . אי אמרינן דעמחא דחוקה הוא מטעם ביור . מחילא
בזה אם הלד השני הוא שכיח יותר . ולא מחייב החוקה חו לא
משיב ביור . והף דילד דעי' החוקה יתבדר דהרוב הוא בלד
המשיב לחוקה . וי"ל במ"ש דמטעם החוקה לא ישמחה המליאות
משא"כ היא דבלא ביורו מחייב ג"כ החוקה סך הרשע המורה
להעמיד סודר על חוקאי . גם בספק כוז לזמרי' דמ"ח כיון דהוא
ס' בדבר מוקמינן על חוקתו . וכמו בספיקא דמרי ודרי . דבזה
וודאי לא שייך ביור . ואפ"ם מוקמינן בחד חוקה . והנה
גם בספיקא דמרי והרי בחד העלו המחזרים ללא אמרינן בזה
דמוקמינן בחד חוקה . רק בספק כוז דמייקרא . אבל לא בחוקה
דאחי' מכה סברא . והוא מטעם זה דדוקא חוקה דמייקרא
בלא ביור . מחייב ג"כ מצוירת הכוז להעמיד הדבר על
חוקתו הראשונה ולכן מחייב גם בספיקא דמרי ומרי משא"כ
חוקה דאחי' מכה סברא דזה לא מחייב רק מטעם ביור
ובספק דמרי ודרי ללא הוה ביור כלל . ולכן לא מחייב חוקה
דאחי' מכה סברא :

ורפ"ז י"ל דגם החוס' חולין לא כתבו דלענין זה לא אוקמינן
לחוקה . רק בהא דבהמה בתי' בחלא עומדת דזה
לא היה חוקה דמייקרא . רק חוקה דאחי' מכה סברא .
דאמרינן דעלך לכרד דנעשה מטעם השמיחה . וכיון דחוקה
זו אינו רק מטעם ביור . ולכן כיון דהוא ספק בחיזה לד
הוא רוב לא מוקמינן לחוקה . אבל קו' חוס' כתיבות בספק
אינם הוא להשמיד אותה על חוקה הראשונה שהי' לו חוקה
הישר . ולכן גם בזה אופן זולתין בחד חוקה . כמו בספק
דמרי ומרי . ולפ"ז נבי בהמה דליכא ג"כ חוקה דמייקרא .
כיון דליטו חוקה דמטורדת במ"ש רק חוקה דאחי' מכה סברא
דהיינו דגן פלי' תמיד אם נשמחה תהי' מותרת . ומטעם זה
אמרינן ללא ילאה מתוקה . אמנם חוקה זו אינה רק מתחת
ביור . ולא היה חוקה דמייקרא . ולא בעי' דדוקא לידע
בהספק הנוגד בה שהוא שכיח יותר להמיר מלאיסור משא"כ
אם נולד בה ספק אשר לחמנו מסופקים דזה אם הוא שכיח
יותר לאיסור או שהוא יותר שכיח להמיר . בספק בזה לא
מוקמינן לחוקה . כיון דאם הוא שכיח יותר לאיסור לא
מחייב החוקה . וי"ל דמטעם זה אנו מחזירין בכל ענינים כגון
בחלש נוטה . או בחמט שנמלא בחלל הגוף . אף דלא נודע
ג"כ אם הוא שכיח יותר לאיסור מלהמיר . אפי"ה כיון דהוא
ספק איזה לד שכיח יותר לנו אוסרין מטעם דילמא הוא שכיח
יותר לאיסור מלהמיר . ועריין ל"ע עוד בזה . והוא שבימי
עניי ומרודי אין בכחי להעמיק ענינים בזה :

ועי"ז יאל לאור דיינוו סתלבט והבהמות מותרים לשיטה
כל הפוסקים דלשוניס ואחרוניס . דלש' החוס' והרא"ש
והרמב"ן אף אם לא הי' רק ס' השקול מותר ג"כ מתחת חוקה
הישר . והף להרמ"א דאיסור ברישוחא הנוגד מחייב . מ"מ
לפמ"ל זה הוא דדוקא בהולל בה מטעם שמטריך ובסוף גם
פ"י בהחלל המששה ולא בספק הנוגד מחייב וליכא
רק רישוחא בשלמא ולא החללה לפנין שריפות גם
לפמ"ש התצו"ש הג"ל הוא דדוקא היכא דליכא חוקה התבדירה .
משא"כ בלד דהתשס הוא דילמא פ"י מטעם ספקיה נעשה נקב
בכשיטתם ביור . וזה הוא דומה ליכא לו ק"ן בושט דבזה
אמרינן נשמטה הוסרד אף לבישת הרמ"א והף לשיטה בכיניט
יגא

ורפ"ז לזיל דאמרו בספק קרב . דלענין זה יש לו בדיקה
מלמדין . אמנם הרא"ש הביא דברי ריב"א בלשון אחר . וי"ל
ורבי"א פ"י היכא דהלי' בקי' או בכלבא לא בעי' בדיקה כלל
דלי' לנקיבה . ובשמעתי' אירי בס"ד עכ"ל כרי בהדי' דלשונא
הרא"ש דעה הריב"א הוא דמסק נקב לא בעי' אפי' בדיקה .
ואפשר דהוה באתה מטעם זה . משום דזה הוא ספק השקול .
ואמרינן נשמטה הוסרה . ולשיטת החוס' אפשר לומר דס"ל דגם
אי חלי' בכלבא מ"מ לא הוה בגדר ספק השקול דכיון דניקב
מטור של ביה השמיטה משבו שכיח לאיסור דבקל יקבו השמיטה .
ופדיון ל"ע בהנכו דברי' המבורחי' כתי' כ"ג ובס"י ל"ג ובס"י
לא לאיסור . דנימא דכלל כתי' ידוע לט דשכיח יותר לאיסור
מלהמיר . דזה לא מחמט דכפי הנראה המה בכלל ספק השקול :
ורפ"ז נראה לפענ"ד להעיר עפי' דברי חוס' חולין ד' פ"ב ע"א
בדיה מ"ט דר"ג דכתבו וי"ל והקשה הרא"ש מוזרדין .
ורבנן מ"מ אם רוב מעשיהם מתוקנים א"כ יתי' מותר לאלל
משמיטין ותי' פלגא כמור פלגא דמוקללין לחוקה
דעומדה בח"א וכו' וי"ל דמספקא להו לרבנן אי רוב מעשיהם
מתוקנים או רוב מעשיהם מוקללין והשתא לא מחייב חוקה ידרי
עכ"ל . מבוחר מדברי חוס' דחוקה לא מחייב רק אם הוא
ספק השקול . אבל אם הספק במליאות והספק הוא איזה אופן
שכיח יותר . בזה לא אמרינן לדל המחייב לו חוקה הוא שכיח
יותר . דהא אם נימא לדל שכנגד החוקה הוא שכיח ממילא
החוקה כמו דלימא דמי' . דהא רובא עדיף מחוקה . ובס"י
הנראה מטעם . דהנה הא דמוקמינן לחוקה הוא לכרד הדבר
שהי' כמו החוקה . ובספק איזה לד שכיח יותר לא מחייב ביור
פ"י החוקה . כיון דרוב הוה ביור יותר מן החוקה . והוא
בספיקא דמרי והרי דקמ"ל דנכ"ס מדרבנן לא זולתין בחד חוקה :
ורבנן רוב וקרוב במשנה ב"ב ד' כ"ג אמרינן ליכא
בסברא אי קו' הנוס' עם בדיה מלאו בין שני
שוכנין דמחיה אה"ך הי' ס"ד דהוה דמחייב אירי דנפשי' א"כ
אה"ך קמיי מחלה על מחלה . יתלוקו . הא היכא דלא היה קרוב
בוודאי זולתין בחד הרוב . ואמרינן ליכא בסברת החוס' חולין
קמ"ל . דהא זה מבוחר בכ"מ דהי' אפשר לנחמס שהי' בלמחיס
גמור שלא ישי' נוטע לדל אחר יותר מללד השני . ובמבואר
ברמב"ם עם ב"פ"ט מהלי' רוחא לענין ע"ע עי"ם . וא"כ ל"ל
הא דאמרינן בחמלה על מחלה יתלוקו . אף דזה הוא א"א
לנחמס בוודאי לאחד מהס הוא קרוב יותר מלהשני . ובס"ד זו
גם אם קורבא קורבא דלא מוחה ג"כ יותר זולתין בחד קרוב .
אלא דבאתחא כן הוא . היכא דהוה מחלה על מחלה אף דזה
ידעינן בביורו דהוא קרוב לאחד מהס ולא הוה מחלה על
מחלה גמור מ"מ כיון דלא ידעינן לאיזה מהס קרוב . ה"ל כלל
ממון המוטל בספק דמולקין . ולפ"ז לא ק' כ"כ קשי' החוס'
דזיל דבס"ד זו דקרוב עדיף מרוב . בחמלה על מחלה הא
דמולקין הוא מחמת הספק דלא ידעינן לאיזה מהס קרוב יותר .
ואז ל"ל דזולתין בחד הרוב כיון דהספק הוא דלמא הוא קרוב
יותר להמיעוט . ובאם הוא ל"מ הרוב והקרובא אדחה להרוב .
ופלפתי בזה הרבה עם . ואכ"מ להאריך בזה :

והנה הריב"ש בתי' הביאו הסי' בסוגי' דפ"ט כתב ליכא
עם מה דמתחו על חוס' דאף דס' דהוה הוא לא שכיח
מ"מ אחאי' לא נימא סמוך נישטתא דהוה לפלגא דליטו
מחמיו וה"ל רובא . ובכתב דהא דאמרינן סמוך מיעוטא לפלגא .
הוא דדוקא לפלגא בספק זכרים ונקבות . דזה ידעינן בביורו
שהוא ספק השקול . כי כן יחד מתוך מלבו של עולם לקיים
המין שיהי' מחלה זכרים ומחלה נקבות . משא"כ הך ספק
דליטו מחמיו . ל"ע לומר סמוך מיעוטא דהוה לפלגא דליטו
מחמיו . דמי יסיד ע"ז דליטו מחמיו הוא פלגא דילמא הריב'
הוא מחמיו עי"ם (וראיתי' בס"פ בנדה דף י"ח כחוס' ד"ס
פלי' בתי' מתחם על דברי הריב"ש מחוס' שם דנהנו גם
לענין שלי' סמוך מיעוטא לפלגא . אמנם לפענ"ד דברי הריב"ש
מדויקים שם דברי החו' דז"ל דפמ"ש שלי' שילמא מקלמה ויש

ויגד דהחמיר מאד לאכור בספק השקול בכל ענין מ"מ י"ל כמ"ש דזה אינו רק דרבנן. ושמעין כנ"ד על הא דלחון לא מרע חוקמי. אמנם ל"ל לכ"ז רק אם ה" ספק השקול. משא"כ כנ"ד אשר נודע לנו בעליל דרובא דרובא בכמות מתקיים אוהם הנה כשרים וחי' יומר מ"כ חודש ומולידין ובעליל דרשינן כדכור דגם כרישואה הוטל בה רוב כשרים הם. בזה ליכא שום דעה להחמיר ובזוהי שמעין ארובא. ובספק נשמיעה לא הוה כאשר בררתי הדבר בעוה"י:

אמנם כל הפילפול הזה אינו מן הלורך לנ"ד אשר ידוע לנו מקום הקום שאינו נוגע להסמינים כלל. ובהו הדבר כשר בלא כל הנדרים הכתובים ב"ל. וכל דברי הג"ל לא נלמרו רק אם לא ה" נודע לנו משעה הקוה וחי' מקום להסתפק דלמא ההקוה הוא במקום הסימנים. ואיכא משש נקובת הסימנים אפי"ה מותרים מחמת הנסיד לנו דרובא דרובא מקום המקיים אוהם הנה כשרים. והכירה הוא כדור ולולו בלי פסק כלל וכלל. והאכור בזה הוא מן המהמורים ושמד ליתן הדיון על שמו"א לנו על מהגן על ישראל שנהפשת להם ההימר. וכמ"ש בעל ברית אכרסה דאם נישום לזה הא"ך אבליגן כשרה הוא טעם לנו שלכל הכנהות מקיים אוהם וסיים דזה עוד הנח לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם. וגם האכור בזה הוא מכלה ממונם של ישראל במגם. וחי' יעלנו משנאות ויראנו מותרו ונפלאות. כ"ד הכותב ונלמא על פנעי חזון והמלפא לישועת חי' בקרוב:

אמנם דברי רש"י מואר"י בדר"ן ריש ח"ט ענין כדריקה ובטול דו"ל אלא כך הוא עיקרן של דברי"ה שום

שאמרה חורה חשיבו יבול להקיים בלחור מנ' דברי"ה אם שיבעל בלבו כל חזן ש"ס כרשימו וכו' או אם לא בעלו בלבו כלל ל"ך חס"ח שיבדוק אחריו בכל מקום שהוא רגיל להתאמץ שם ויבעטרו מן העולם וכו' אלא חס"י נבטלו זה הלוי נחשפתו של בני אדם ואין דעותיהם שוות והאשר שיקלו בכך ולא יו"איהו מלגן לגמרי ראו חכמי' להחמיר שלא יספיק בטול והלרשימו כדריקה וביטול שהוא מחסיק ג"כ מה"מ וכו' ונחשפתו הגנה דחמ"י לא בני בטול כלל אלא כדריקה וכתבי סוגי' ל"י לפי שמכיון שכל יא"ה ח"ט שמה ימאל אח"כ גלוסקא יפי"י יבערה לאלתר שמה האחר למצדע עבר עלי' ליתא שרי סוכה מורה על החקוקה וכל שדק אוחן מקומות שגילו להתאמץ בהן חזן יא"ה ואין לחוש לו לכבר בשמי הקורה ולפי"ה הנה דחמ"י לא הוכר בטול אחר כדריקה כלל אלא שבא ריא"ר ומדיש ואחר הבדוק ל"ך שיבעל. ומתק"י בנתי' דחי' שמה ימאל גלוסקא יפה ודעתו עלי' ופירש"י יל דשמה מחוך דשעתו עלי' וישה אוהה מלבערה ומלמא עובר עלי' כדכור משעת מציאתה וחילין הכל מקמי הכי לא שכבר יא"ה כדריקה כדכתובת עכ"ל. מוצא מדבריו דכתיב לחין לחוש שיה"י עבר על החזן שמה למצדע על ב"י מהטעם שכתב הר"ן דכיון שגשה כדן שדק בכל המקומות שוב יא"ה וחי' אפי"ה חזן בביטול מה"מ ע"כ על עלי' דהוא בכלל אוהם דרחמנא פשר"י שרי סוכה המורה בכל מקום על החקוקה. כמו כן אין לחוש למחא ימאל גלוסקא יפה לאחר זמן איסורו ולא יחי' בידו לבערה. כגון ש"מלאכה בשבת ויו"ט. ולפי האמת דלאחר זמן איסור לא יכול לבטל ומלמא דעובר עלי' על ב"י. אפי"ה מחשש זה לא ל"ך לבטל דגם זה הוא בכלל אוהם דרחמנא פשר"י כיון דבדק כדן יא"ה. ולכן אין לחוש על השט דעובר על ב"י שגוג כיון דזה בכלל אוהם. ולכן הולך רש"י להא דיהי' בידו לבערו מן העולם רק דהוא יחי' חס עלי' מלבערו מן העולם. ובהו הוא עובר על ב"י במיד כיון דהוא בידו מלבערו. מחסי' חידש ריא"ר הבדוק ל"ך שיבעל לחזן לא יחי' נכשל באכור ב"י. במיד שיהי' בידו לבערו והוא יחי' חס עליו מלשורפו. וע"כ ל"ל לשטת רש"י והר"ן כפי' החו' ודעתו עלי' דלא בשל מיליו. דמה בכך מ"מ כיון דאין בידו לבערו אינו עובר עלי' דהוא בכלל אוהם: ולפי"ה

ויגד דהחמיר מאד לאכור בספק השקול בכל ענין מ"מ י"ל כמ"ש דזה אינו רק דרבנן. ושמעין כנ"ד על הא דלחון לא מרע חוקמי. אמנם ל"ל לכ"ז רק אם ה" ספק השקול. משא"כ כנ"ד אשר נודע לנו בעליל דרובא דרובא בכמות מתקיים אוהם הנה כשרים וחי' יומר מ"כ חודש ומולידין ובעליל דרשינן כדכור דגם כרישואה הוטל בה רוב כשרים הם. בזה ליכא שום דעה להחמיר ובזוהי שמעין ארובא. ובספק נשמיעה לא הוה כאשר בררתי הדבר בעוה"י:

אמנם כל הפילפול הזה אינו מן הלורך לנ"ד אשר ידוע לנו מקום הקום שאינו נוגע להסמינים כלל. ובהו הדבר כשר בלא כל הנדרים הכתובים ב"ל. וכל דברי הג"ל לא נלמרו רק אם לא ה" נודע לנו משעה הקוה וחי' מקום להסתפק דלמא ההקוה הוא במקום הסימנים. ואיכא משש נקובת הסימנים אפי"ה מותרים מחמת הנסיד לנו דרובא דרובא מקום המקיים אוהם הנה כשרים. והכירה הוא כדור ולולו בלי פסק כלל וכלל. והאכור בזה הוא מן המהמורים ושמד ליתן הדיון על שמו"א לנו על מהגן על ישראל שנהפשת להם ההימר. וכמ"ש בעל ברית אכרסה דאם נישום לזה הא"ך אבליגן כשרה הוא טעם לנו שלכל הכנהות מקיים אוהם וסיים דזה עוד הנח לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם. וגם האכור בזה הוא מכלה ממונם של ישראל במגם. וחי' יעלנו משנאות ויראנו מותרו ונפלאות. כ"ד הכותב ונלמא על פנעי חזון והמלפא לישועת חי' בקרוב:

יעקב שמוחה רעפ"ש.

סימן יא

הרשבי"ה בחולין דף ט"ח האריך לתמוה על הסודרי' הנאבדה הריאה עריפה חדא מהא דחמרי' כסוגי' בא וזכר וטעל כמ"מ דגם הריאה הוא בכלל הב"מ וכיון דהל"י בזהב מכ"ש ריש להקיד בנאבדה דליכא רעווא כלל כמבאר בסוגי' ועוד ראו' להי' כנאבדה הריאה משגא כלל ערובה ופרה הדומה וסעיר השתהל דח"א לבדוק הריאה. נ"ס מהא דחמרי' בבינה דף כ"ה דהפשת ונתוח לשולה ואין הפשת וניהוח להל"י מוכה דל"כ כדריקה כלל. ומשום הפסד חזון מתיר' שם לאכול בלא כדריקה. וכן רש"י השיב לפני דבריו שיהו מחמיר' בדבר אחר האתול אכלנו מחלבה ועכשו נחיק אוהה כשרפה. והאחרונים כתבו דודאי מלך הדיון היכא דנאבדה הריאה סמ"י ארוב וחוקה והכמה כשרה. רק היכא דנאבדה הריאה מכה פשיעו בזה ראו' לקום אותו ולהעריף את הכמה למען שלא ירגיל עצמו לבעוה קן להאבד את הריאה במיד. ומש"ה חסום לא פלוג מחמיר' לאכור את הכמה בכל ענין ח"ף היכא דנאבדה באונס. דל"כ לא הוטיול החמתי' בתקנתם לקום ולהעריף את הכמה כנאבדה הריאה מכה פשיעו. כיון דיאמר דנאבדה באונס עכ"ד ולענ"ד נראה ליתן טעם נכון דהיכא דנאבדה הריאה מכה פשיעו אכורה הכמה מן הדיון ולא לריב' להא דאסרוה משעם קנס. וביון דמלך הדיון אכור כנאבדה הריאה שפיר י"ל כמ"ש דמשום לא פלוג אסרוה בכל ענין ח"ף היכא דנאבדה באונס. וליתן טעם להחולקי' ומחיר' היכא דנאבדה הריאה ולהחמיק בזה דברי רש"י סוף סוגי' דרוב דו"ל היכא דאיחמרי דאפרטה הריאה ולא בדק מהאכלת דמחתי' אהא ואדרב הוה דאחר נשמעיה בח"ס עומתו עכ"ל ולאיוה ענין הולך להא דרי"ה מ"ל דמותר בטעם הרוב דדוקא היכא דחיליד רעווא לריב' להא דרי"ה משא"כ היכא דנאבדה הריאה לריב' רעווא כלל כמבאר בסוגי' דהכא. ולישב כ"ז אחרך מתחלה בכמה מקומות בסוגי' השייכי' לענין זה. ויבאר ג"כ בזהב שגכשל באיסור ע"ז דסקת על רוב וחוקה. ולכסוף נהגלה דילא מן הרוב אם ל"ך כשרה:

ורשימות כשי' והרצן נוחה הא דפרדק הגמ' וכי משכחה לה לבטלה ולמה לא פריך וכו' משכחה לה לבטלו ע"י שרפה. כיון דזה הוא עיקר התי' בגמ' ודעתו עליו דהם עלי' לכוּפס. לכן לא פריך הגמ' רק וכי משכחה לה לבטלה. וכח"כ המפורש' דלכּטל לא יתי' חס. משא"כ לשיטת החו' קשה אחזי' לא פריך הגמ' לבטלו. דע"ז לא יתי' שייך תי' הגמ' דלכּטל זמן אי' לא יכול לבטל דמ"מ הא יכול לבטלו. והמפורש' הו' דיש לחוש דיתלכּדה בשבת ויו"ט דאינו יכול לבטלו. וזה דמוק לא חנטי' לשיטת הבוכרי' דהמשהו חתן כדי לבטלו אינו עובר עלי' כשי' ממילא אף אם יתלכּדה בשבת ויו"ט כיון דמשהו אחרו' לבטלו אח"כ אינו עובר עלי'. ודווקא לומר דהמשהו הוא שיתלכּדה ביום האחרון וכבר דברו חו' המפורש' :

אמר לישב קו' זו גם לשיטת החו' והנה הא דלא ס"ל לחו' כשיטת רש"י והרצן דאין לחוש שיטבוט על כ"י בשוגג דמיון דעשה כד"ן ובדק בכל המקומות ילא יח' לרדך טעם. והחו' ר"פ כל שעת כד"ס ואי אכמתי' מ"י משום דהנלמה ל"י נהבו וז"ל ואין עובר במ"ס בל יעמין דכל יעמין נפקא לן מלא ימלא ואין זה מניו כיון שאין ידוע היכן הוא וכן משמע כשי' דפרדק וכי משכחה לה לבטלו משמע דכל כמה דלא משכחה לא עבר כשי' ע"ל. ולמה לא ניהא לחו' כשכחה הרצן דכיון ובדק כדיון אין טל לחוש לכן כמו בכל מקום דמכתי' אחוקות והוא ככלל אונס דתי' פער'. אמנם הדבר נטון כשכחה דס"ל לחו' כמו דמבואר בכל מקום היכא דנוכל לבדר הדבר בקל לא סמתינן ארוב וחוקה ואף דהחורה זיה לסמוך ארוב וחוקה מ"מ קיי"ל בכל מקום דהיכא דהיכא לבדורי החיוב הוא לבדור ולא לסמוך ארוב וחוקה. והוא כענין דבר שיש לו מתידין דלא אולי' להרבה שיטות בהרוב כלל ולא אמרי' נ"כ כל דפרש' משום האמרי' עד שחאכלט באיסור ע"י הרוב האכלט בהרבה ושלא נסמוך על הרוב. והוא דהא דחוליקן בהרוב הוא דהאמרי' דמשהו הוא המרוב אבל מ"מ יכול להיות דהוא מן המיטוט ולכן בדבר שיש לו מתידין אמרי' עד שחאכלט בה"י ע"י היוב האכלטו בהרבה ושלא לסמוך על הרוב. ובמ"ן כן בכל מקום היכא דנוכל לבדר החיוב הוא לבדר ושלא לסמוך חתוקה ממילא גם לשינן בעול ניהא כן אף דמדהו' כבדריה לתורה בני ויהי' הדק בכל המקומות שגיל להתלא ילא יח' וכמתי' אחוקה דמשהו לא נשאר חתן כדשומן אפי' אחזי' לא נחוש דלחמ' מוכח חתן כדשומן והוא לא ידע מזה. כיון דנוכל לתקן חשש זה בקל ע"י בעול שיבטלו עליו. וזהו ד' יתי' יהו' החיוב דביטול ושלא לסמוך ע"ה"ה. ומעטס זה לא ס"ל לחו' כשכחה הרצן והב"י שפיר ראי' לדבריהם דעל למפרע לא עבר כשי' כיון דלא ידע היכן הוא ולא הו' מניו אללו בזיומן זה הין עובר עליו על למפרע רק משום מילתו ואל"ך ופי"ו שייך הגמ' וכי משכחה לה לבטלה ולא יתי' עובר עליו גם מחאין ולהבא. וע"י תי' הגמ' דלאחר זמן איסורו לא מהני בעול. ולשיטת החו' יתי' עובר כשי' בשוגג. ומשום' לרדך לבטל למען לא יתי' נכשל באיסור כלל אף בשוגג. ושלא לסמוך על החוקה דלא חטיב אונס כיון דכידו' לבטל כל"ל בשי' הויב' :

אמנם דאי"כ יתי' קשה נתי' דליק מקו' הגמ' וכי משכחה לה לבטלה שיהי' עבר למפרע עד שעת שמלחה כח"כ חו' כיון דלא ידע מזה ולא הו' מניו אללו אינו עובר כשי'. מ"מ הא יעבור על כל אונס רגע שמלח' חתן עד שחטפלו דלענין כ"י אינו עובר. ויכ"כ אונס רגע עובר על כל וממילא חוקה כשדושה את החתן שמלח' עובר כשי' דהא או הוא מניו אללו. ואף דתיקף חטפלו מ"מ הו' עובר אונס דהגע' העשה שמלחה עד שחטפלו כשי' ודך דע"י הוא שיגג אונס דלא יכול לבטלו חתוקה משום שמלחה עד זמן הביטול. מ"מ עכ"ל לשיטת החו' דס"ל דהא הוא עובר על כשי' בשוגג כל"ה"ה הו' מתידין' בעול למען לא יתי' נכשל אף בשי' שוגג. ושלא לסמוך

ומשום' סוכיחו דהיכא דאינו מניו אללו אינו עובר כשי'. וממילא דקשה מה הועילו בזה הא מ"מ יתי' עובר בכל יראה חתנע שמלחה עד שחטפלו :

ועכ"ל דשיטת החו' הוא בשיטת רש"י מוכח לקמן דף כ"ט ע"ב בחו' ד"ה רב אחי' אמר דכ"ס דר"ל ומחאין מוכיח ר"י שהמשהו חתן נפסח ודעתו לבטלו אינו עובר בזמנו שתי' דתי' אחרת עובר אפי' אחזי' מעל לר"י הא מיד כשיפרה אונס הוא שלו ומידה ר"י דשך אי' הוא רואה אללו ודתי' לא עבר. ומשום' חשום דלא יראה חוקה נפסח ולכן אינו עובר כשחטפלו לבסוף ע"ל. ממילא כמו כן אינו עובר מרגע שמלחה עד שחטפלו על אונסו שתי' דהא הוא בכלל התשעה חתן כדי לבטלו דאינו עובר. ואף דמשהו דרתי' הוא משום דלא יראה הוא לא הויבוק לגעש והא מתיב היכא דמקיים העשה אח"כ היינו דמבעי' מה"ט ע"י שרפה בזה אינו עובר על הלאו כיון דהוא מקיים את העשה. ממילא היכא דאינו מקיים את העשה. ומחאין את החתן בזיומן דאינו בכלל העשה דהמכחי' בזה ודתי' הוא עובר כשי'. וממילא כיון דאין ביעור חתן אללו שריפה. אף אם בעול מהני לאחר זמן איסורו מ"מ אינו מקיים בזה את העשה. ותי' עובר משום שמלחה עד הרגע שתי' מבעל כשי' :

ורישב אה זה נ"ל דהא חו' דקדך ד' ע"ב כד"ה בדלוי' בעול בעלמה אפי' דתו דברי רש"י דל"ל דהפעם הוא מדכחיב תשביחו והשכחה הוא כלב מסוגי' דהכא דמבואר דלאחר זמן איסורו לא מהני ביטול ומשביחו אמרי' לקמן מתך חלק שאלו משם ולמעלה ע"ש ולפ"י יל' הא חטיב לפי האמת דהוא מני' לבטל לאחר זמן איסורו עכ"ל דהמכחי' הוא ע"י הספדה ונ"ל ע"י בעול. משא"כ אי הוה אמרי' דגם לאחר זמן איסורו יכול לבטל נ"כ או שפיר הוה אמרי' כדברי רש"י דהמכחי' הוא ע"י בעול כלב כיון דגם לאחר שם מהני הביטול כלב וממילא דגם ע"י בעול כלב מקיים סמ"ד ולכן כשי' דקו' הגמ' וכי משכחה לה לבטלה דתי' ס"ל דגם לאחר זמן איסורו מהני בעול ומקיים גם ע"י הביטול העשה דהמכחי' שפיר אמרי' דאינו עובר משום שמלחה עד הביטול על כל יראה משום דהוה משהו חתן כדי לבטלו. דהא ע"י הביטול מקיים ל"כ העשה :

אמנם לפ"י יתי' קשה מאי תי' הגמ' דלמח' משכחה לה לאחר זמן איסורו ולא מתי' לבטלו מה כדן דהא מח"כ' אפי' יתי' בידו לבטלו ע"י שרפה עדיין קשה כשי' משכחה לה לבטלו. ואי דהמשהו הוא דלמח' יתי' בשבת ויו"ט דלא יתי' בידו לבטלו ע"י שרפה מה בכך מ"מ הא דעתו לבטלו אחר שבת ויו"ט ממילא אינו עובר כלל על אונסו שיהי' דהא הוה משהו חתן כדי לבטלו. ואי דהמשהו היא דיתלכּדה ביום האחרון על פסח דלמח' הפסח אינו מקיים העשה דהמכחי' וממילא יתי' עובר על אונסו שיהי' דוה אינו נראה מלשון הגמ' דתי' דלמח' משכחה לה לבטל איסורו וכו' משמע דהמשהו הוא דיתלכּדה באונס זמן שיהי' לבתר זמן איסורה. ול"ל כח"כ המק"ח ר"ס הל"א לישב שיטת הר"י דהמשהו חתן כדי לבטלו אינו עובר עליו מקו' הש"ס מהא דכילד מפרשי' חלה בשומאה. דהא דלמח' דהמשהו חתן כדי לבטלו הוא דווקא היכא דאינו משהו את החתן וזכר מן השיעור הנרדף לבטלו מה"ט לקיים העשה דהמכחי' דהיינו דאינו משהו את החתן רק אונס זמן שחטפסוק כשי' דומי' דההא דשפדוה ומכחי' חוקה משא"כ אם משהו הוה"ה יזכר מן שיעור הנרדף לקיים העשה דהמכחי' אף אם הוא בזיומן דהוא אונס על אונסו שיהי' דלא יכול לבטלו מקודם מחמת איסור שיעור שח"י' על ההעברה אפי' אינו בכלל משהו חתן כדי לבטלו ועובר על כשי' ע"ש. ויש לבחוק דכדיו כיון דכלל רגע ורגע שחטפה חו"ה הוא עובר כשי' וע"י קיום הפסח אינו מחאין רק מד' לאו ואכתי' ממילא מ"י הגמ'

ישה את החמץ בחור פסח ע"ש. וכן נראה מרמזים הרמזים
דאין הכיבוד של עשה מועיל לפי שהוא אינו ברשותו. ועל
שלעבר בפשיטות לא מהני הביטול להפקיע האיסור דכל יראה
לחמץ. אשכ"ח דקאי על להבא :

והמגוא בפי' חל"ד פ"ק ה' המל"ח מדברי הרמב"ם בזה
דנקט שהי' דעו"מ עליו. ושכמו מלבערו. ודוקא
באופן זה עובר על ב"י אף דהיי' שוגג. משא"כ אם לא היה
ידע בו משולם אינו עובר עליו בשוגג ע"ש. ואי אמרי' כדברי
הה"מ דקאי על להבא ודאי ל"ל כדברי המג"א. אלא אפי'
א"א דהפ"י ה"ו עבר הוה על לשעבר ובאופן אם לא מלא
את החמץ עד לאחר השעה שעובר עליו בכ"י אפי' יל'
הרמב"ם ס"ל דכל ענין עובר ע"ש בשוגג דלא ס"ל כסדרת
התור ר"פ כ"ט. ומ"ש שהי' דבטחו עליו ושכמו מלבערו.
הוא בפשיטות דבא הרמב"ם קאי עת"מ מקודם בזה. ו'
דבשעת הבדיקה יבטל כל חמץ שהוא ברשותו ואינו רואהו.
וכוונתו דהחמץ שידע מה"מ יבטל הא יכול להכלה או למכרה
לנכרי ולכן אינו כולל בביטול אם החמץ שדעתו עליו רק החמץ
שאינו רואהו. וע"ז כתב לפי"ק אם מלא חמץ שהי' דעתו
עליו דזה לא נכלל בביטול שהי' בשעת הבדיקה ולכן עובר
עליו בכ"י. משא"כ אם מלא חמץ בפסח שלא הי' דעתו עליו
בדאי אינו עובר דזה הי' נכלל בביטול בשעת שבדק את החמץ
בליל י"ד. משא"כ בלא הביטול יל' דלהרמב"ם בכל ענין הוא
עובר בכ"י בשוגג ודלא כפי' הה"מ. ר"פ כ"ט רק כמ"ש הטור
שם חל"ד :

א"א דא"כ יחי' קשה לפת"ש דאזון הפוסק' דלא ס"ל
כדפ"ה הר"י דמשהחן חמץ כדי לבערו אש"ע ע"כ ס"ל
כפירש"י והר"ן דעיקר החשש הוא שלא יעבור אש"ע ע"כ
במוד דלשוגג ל"מ כיון דעשה בחיוב מיל' ילא א"א דל"א
מאי פריך הגמ' וכי משכחה לה לבערה כ"ל. ממילא הרמב"ם
דפסק בפ"א הל' ג' בקנה חמץ בפסח לוקה עליו וע"כ דלא
ס"ל דבי' הוא לאו הניקח לבעה ממילא דה"ל בפשיטת רש"י
והר"ן. וא"כ קשה אמאי פסק בזה מלא חמץ שהי' דעתו
עליו ושכמו מלבערו עובר בכ"י. הא כתב שפ"ה ב'פ'
כ"ד הרגל בזה הי' אכן מונחת לו בחיוב ושכח ועמד ונפלה
פניו מל' דכ"י משום דאי בחר שעת הבהמה אולתין כיון
דיכול להזכר בה בההיא שעתא לאו פושע הוא ואי משום
דשכחה אגוס הוא לגבי שעתה כדאמרי' ג' שפ"ה ב'פ'
אנכך וכן פסק המחבר ב"א"ח בפי' ק"ח סעי' ח' לפנין הפלה
אם לא החפלה דהיי' כבוד שיש לו עוד שהוא ואש"כ שבה שחיב
אונס ע"ש ובמג"א ס"ק י"א משום דשכחה הוא אגוס. וא"כ
ממילא גם בזה כיון דבדק וביטל כיון בליל י"ד. והחמץ שהי'
דעתו עליו שלא בטלו זה הי' דהשאר לאכול או שימכרו לנכרי
ובדק עשה דאין החיוב עליו לבעול רק החמץ שאינו ידוע לו.
וא"כ אף אם שנת אחיב לבערו אמאי יחי' עובר בכל יראה
הא הוה אגוס הדוא הי' סבור לבערו ושכחה הוא אגוס וכיון
דבדק עשה ויחי' עובר בכל יראה כמ"ש הר"ן :

ו"א אמרינן בפי' דברי הרמב"ם כמ"ש הפ"מ דמ"ט ה"ו
עבר. זה קאי על להבא ח"ל יעברו קודם זמן הא'
דב"י יעבור עליו חוץ פסח בכ"י ימא ד"ל דקין דבדו
לבערו לאחר שחלטה וזהו לאחר שש קודם שזא זמן הא'
ולא ביטרו שחזר מיד ועובר עליו בכ"י משא"כ איז כבונה
הרמב"ם דקאי אלשעבר דכבר עבר ואיירי בלא מלא רק לאחר
זמן הא' דב"י קשה לא יחי' עבר כלל על ב"י כיון דעשה
הכל בחיוב מיל' ילא יחי' ושכחה הוא אונס :
והנה האגודה פ"ו שחמץ חמץ על הר"ן וס"ל בני
שגדו למסוח דבר מוח שלשים יום ונאכזו ביום האחרון
ל"ח אונס ומייב דה"ל להקדים ואלא להחמין עד יום האחרון
משום דלמא ימארי' ל' אונס ביום האחרון וראייתו מהא'
דאמרי' שם דב' פ"ד גבי בני ערי תומת כדאשונה הי'
נעמן הקנה יום שנים עשר חמץ החמץ יל"ל שפי' זורק
העמות

חמץ ע"כ דלמא משכח לה לבתר זמן איסורו באופן דלא
יחי' בידו לבערו חוץ עון שיהי' בשבת וי"ט או דלא
יחי' ע"ש מלוי אללו לבערו חוץ ויחי' לריך לחזור אחר
ע"ש לשורפו או בפשיטות יחי' שיהי' רגע אחת ויחי' עובר
עליו בכ"י כיון דשהי' יותר משעור הכזרה. ונחלוזם כן
שישה אף אם יחי' בלגוס על אותו שהי' מ"מ עובר על כל
יראה בשוגג ולכן לריך בטול דוקא :

ולפ"י מיושב הטעם הא דלא פריך הגמ' וכי משכחה לה
לבערו. דכמו הרד"ן הוא במלא חמץ בפסח וב"דו
לבערו דלריך למחר בכל ראשון לקיים מצות משניות. ובאם
משהי' אפי' רגע אחת ומחטל בהכזרה אף אם בדעתו
לבערו לבסוף מ"מ אינו בכלל משהי' חמץ כדי לבערו ועובר
בב"י. כ"כ אי הוה אמרי' דגם לאחר זמן איסורו יכול לקיים
מצות משניות בביטול. או כוונת הר"ן בחמץ בפסח אם מלאו
לריך לבעול חוץ בשעה שמלאו. ואלא להשבות החמץ לבערו
מה"ע ע"י שרפה. כיון דלוח לריך זמן להמטק עם החמץ
בשריפתו. והביטול הוא חוץ ברגע שמלאו. ובאם לא יבטל
את החמץ חוץ ויהמטק לבערו ע"י שריפה ממילא אותו זמן
שממטק בשריפתו עובר ע"י. ואינו בכלל משהי' חמץ כדי
לבערו. כיון דמשהי' החמץ יותר ממשעור שיכול לקיים
השעה המשניות. דהא יכול לקיים השעה ע"י בטול והוא
משהי' כדי לשורפו על חמץ הזמן דלריך להשבות בביטולו
ע"י הכזרה יותר מבאם הי' מחטלו הוא עובר על ב"י.
ולכן אי הוה אמרינן דגם לאחר איסורו מהני בטול או הי'
הר"ן במלא חמץ חוץ הפסח לריך לבעול דוקא ולא לבערו.
כיון דלבעול לא לריך להשבות החמץ כל כך כמו באם מבערו
ע"י שרפה. ולכן פריך הגמ' דוקא וכי משכחה לה לבעול ולא
לבערו דמהי' לריך דוקא בטול ונפגלתי עוד בזה הרבה
ואכתיל בזה כ"ל בשעת ההו' :

ולפ"י י"ל הא דלא ס"ל לרש"י והר"ן כפי' ההו' בהך
ודעת' עליו דלא בטל מחילוי. והביטול הוא למשן
לא יבא לידו איסור כל יראה כלל אף בשוגג ואונס. משום
דהם לא ס"ל כ"ל במרת המוס' ע"כ כל שעה דהיבא דלא ידע
מהחמץ אינו עובר עליו. רק ס"ל בכל ענין עובר עליו.
וזה כן אם ימא דהביטול הי' שלא יבא לידו איסור שוגג
קושה המוספות במק"ש מאי פריך הגמ' וכי משכחה לה
לבערה. הא כמ"ל מקום יחי' עובר עד שעת הביטול על כל
יראה. והבילו אי אמרינן בזה ככזרת המוס' דכיון דלא מני'
אללו אינו עובר על כל יראה כלל. מכל מקום יש לומר
דהם מולקין על סדרת הר"י וס"ל דהמשכה חמץ כדי לבערו
עובר עליו. ואם כן ממילא הקושי' במק"ש מאי פריך הגמ'
כי משכחה לה לבערה נהי דלא עבר עד שעה שמלאו חמץ
דלא הי' מני' אללו מכל מקום יחי' עבר הרגע שמלאו עד
דביטול מזה מוכח דכל איסור שוגג ל"מ כמ"ש הר"ן דכיון
דעשה בחיוב מיל' ילא יחי'. ולא חיישין רק דיהי' חס
עליו עשה ויחי' עובר בכל יראה כמ"ש :

ועתה אבא לבאר שיטת הרמב"ם וז"ל בפ"ג מה' תו"מ
הל' ו' ח' וכשגומר לבדוק אם בדק בליל י"ד
או ביום י"ד קודם שש לריך לבעול על חמץ ששאר ברשותו
ואינו רואהו וימא דלא חמץ שיש ברשותו בלא ראייתו
היי' הוא בטל ויחי' הוא כעפר. אבל אם בדק מהחלה שעה
ששית ולמטלה אינו יכול לבעול שהרי אינו ברשותו שכבר נאסר
בהנאה. הל' ח' ל' לפי"ק אם לא בטל קודם שש ומשם שעה
ולמטלה מלא חמץ שהי' דעתו עליו ויחי' בלבד ושכחו בשעה
הביטול ולא בחרו בהי' זה עבר על לא יראה ולא ימא שפ"ה
לא יעבר ולא ביטל. ואין הביטול עמה מועיל לו כלום לפי
שאינו ברשותו וכי' עכ"ל. והנה מפשטות דברי הרמב"ם נראה
כמ"ש הה"מ דמ"ש הרמב"ם הרי' זה עבר אין כוונתו למק"ש
דהי' עבר עד שעה שמלאו. דהא שיטה הרמב"ם הוא דמק"ש
עד בלילה אינו עובר בכל יראה רק שהי' הוא שיעבור אם

המטות לחרד. מדוהרך הילל לחקקה זו בליז לא יהי לו חלום הביט משום דהלא הוא חנום מזה מוכח דלי"ח אונס. והרמ"א ביו"ד בסי' רל"ב פשי"י י"ב הביא דעת הגדולה. והמג"א בסי' ק"ח הג"ל הכניס את דלא הביא הרמ"א גם לענין הפלה דעת הגדולה. ויש קצת ראי' לדברי הגדולה מסוגי' דהכח דפר"ך ויבטלה בחתם וחי' כיון דלא זמן איסור הוא ולא זמן כיצורא הוא דלמא פשע ולא חבטל לי'. ופירש"י פשע ישכח ויבוא לדי פשע שטי' מה יזכור אבל שכחי שפסוק כבדוהו יזכור עכ"ל ולשיעור רש"י דהשש הוא דלאחר שימאל החתן יהי' חם עליו לשרפו ויהא דחף דשכחה הוא אונס מ"מ כוונת הגמ' הוא דע"י הכשחה יבוא לדי פשע דהיינו כשימאלהו יהי' חם עליו לשרפו. וזה שכחה רש"י ישכח ויבא לדי פשע והיינו כשימאלהו. משא"כ לשיעור החו' דכונה הגמרא ודעתי' עלי' דלא נחבטל מחילוי יהי' קשה על לשיין הגמ' דלמא פשע ולא חבטל לי' הא שכחה הוא כב"ל אונס והאיך חשיב פשע: אבל לדברי הגדולה י"ל דהו"ל למחר ולבער מעיקרה או לבעל מחשבו דלמא יבא אח"כ לדי אונס: **ובזה** הי' מקום לומר כפי' דברי הגמ' שחא ימאל גלוסקא יפה ודעמו עלי' כמ"ס הרמב"ם שחי' דעמו עלי' וחי' ידע מזה וסכתו לבער. והגמ' הולך לזה כמ"ס הר"ן דאין לחוש שחא יהי' חתן כרשוהו והוא לא ידע דכיון דשטה כתיקון חו"ל ילא י"ח וקף אם ימאל אח"כ חתן דלא הי' נודע לו בשעה הביעור אפי"ה אינו עובר עליו על ב"י משום דהוא כמו אונס ורחמיה פטרי'. ולזה ר"ח שיהי' חם עליו לשרפו דאטו כרשיעו עסקין ככ"ל. ולזה אמר' דמ"מ לריך לבעל שחי' שחא ימאל גלוסקא שחי' דעמו עלי' וישכחי מלבערו. ובהו יהי' עובר על ב"י דחף דעד שעה המליאה לא יהי' עבר כסדרת החו' ר"פ כל שעה כיון דלא היה מזוי' אללו ח"מ יעבור על להבא ולה' יהי' כב"ל הטעם כיון דחי' דעמו עליו וסכתו לבערו זה חשיב פשיעה ויעבור על ב"י. והגמ' דפריך ובי משכחה לה לבעלה אף דמ"מ יהי' עבר באותו רגע שמאלהו. הוא כמ"ס בשעת החו' דכתיבו רגע אינו עובר משום דחשיב כשכחה חתן כדי לבערו:

וי"ד דהרמב"ם מפרש ג"כ שחי' ודעתי' עלי' כמ"ס דהיי' נודע לו מהחתן יהי' דעמו עליו דק דשכחו מלבערו. וי"ל אה דהולך הרמב"ם לזה משום דלענין זה ס"ל כהר"ן דלי"ח שחא יעבור על ב"י בשוגג. דכיון דשטה כתיקון חו"ל ילא י"ח שחא כב"ל אונס. ומה דפי' הר"ן ודעמו עלי' כפירש"י שיהי' חם עליו לשרפו ויעבור על ב"י כמ"מ לריח לא ס"ל כ"ל דאטו כרשיעו עסקין שיעבור על איסור כמ"מ. ויש להוסיף עוד דהנה בהרמב"ם בפ"ב מה' הוי"מ הל' ב' נראה דלא ס"ל בזה כהר"ן דניטול הוא מחשבו הפקר דק כשיעור רש"י וח"ל וזה היה השכחה זו האמורה בתורה היא שיבטל בלבו ויחשוב אוהו כעפר וישים בלבו שאין כרשוהו חתן כלל ויבטל חתן כרשוהו. והיו הוא כעפר וכדבר שאין בו איך כלל עכ"ל מפורש דכ"ל דעיקר הביטול הוא שהחתן לא יהי' חלוף שום דבר שחוב דכ"ל הוא כעפר ופשי"י י"א מרשומו. ולפ"ז אם ימאל דהיי' חל עליו לשרפו יהי' קו' החו' כמ"ס מאי פריך הגמ' ובי משכחה לה לבעלו הא יהי' חם עליו וח"ל כמ"ס המשורשים דדוקא לשרפו יהי' חם עליו אבל לא לבעל. דהא חתם א"כ צביל הוא מעטם הפקר. בזה אף אם יהי' חם עליו לשרפו מ"מ מהני הביטול מעטם הפקר. משא"כ א"כ דעיקר הביטול הוא דהחתן לא יהי' נחשב אללו כלוס ויהי' נחשב צביליו כעפר. ממילא אם הוא חם עליו לשרפו. חו לא נחשב אללו כעפר ולי"ה צביל כלל. ולכן להרמב"ם ע"כ ל"ל כפי' הר"ן דהיי' חם עליו. ולכן מפרש דלמא חתן שחי' דעמו עליו מקודם וסכתו לבערו. דזה ל"ח אונס כדברי הגדולה ויעבור אח"כ על ב"י:

א"ת דלמ"ס הרמב"ם לה ס"ל כסדרה כפי' דמשהה חתן כדי לבערו אינו עובר. כיון דפסק הקוגה חתן בפסק

לוקה. יהי' קשה מאי פריך הגמ' ובי משכחה לה לבעלה הא יהי' עבר אוהו רגע שמאלהו ולפ"ז דגם הרמב"ם ס"ל דבי' הוא לאו היתהק לעשה. רק דהרמב"ם איירי בקנה חתן ביום האחרון של פסח כיון דחו לא יוכל לקיים הפשה לכן לוקה. ממילא ד"ל דגם הרמב"ם ס"ל כפי' דמשהה חתן כדי לבערו אינו עובר עליו ופריך הגמ' שפיר ובי משכחה לה לבעלה ולא יהי' איסור ב"י כלל דהוה כמשהה חתן כדי לבערו כמ"ס בשיעור החו'. וי"ל עוד כי ממיון דתמ' דלמא משכחה לה לבתר זמן איסורו נראה דהמתקן חידש זה דחי' שימאל לאחרי זמן איסורו. כי המקנה יהי' ס"ל לבער דאם ימאלו ימאל קודם זמן האיסור נשעם הביעור שמכבדן חו' הביט ופ"י פריך שפיר ובי משכחה לה לבעלו. ופ"י חו' הגמ' דחי' דלמא ימאל לאחרי זמן איסורו ואפי' אם ימאל משש ועד הלילה ולא יהי' עבר או על ב"י אפי"ה כיון דלאחרי איסורו לא מהני כב"ל ממילא יעבור להבא על ב"י. וכן נראה מלשון החו' ר"פ כל שעה דכונה דמסוגי' משמע דאינו עובר למפרע. נראה מלשום דליכא ראי' מוכרחת רק דמשמע קו. וכו"ל מעטם שכחתי כיון דיש לפרש בקו' הגמ' דהיי' ס"ל דמסכתא ימאלו קודם זמן הא'. וע"כ להרמב"ם בלחמ' י"ל כן בקו' הגמ' וממילא ד"ל כמ"ס דיש להרמב"ם בפ"י הגמ' ודעמו עלי' פי' אחר מרש"י וחי':

אמנם כ"ז הוא א"כ כדברי הגדולה. משא"כ לשיעור הגמ' וכן הוא עיקר הלכה דשכחה הוא כב"ל אונס כמבואר בסי' ק"ח הג"ל לחמ' לח"ס. וי"ל בפשיטתו דהרמב"ם מפרש ככולו כפי' רש"י והר"ן דלאיסור ב"י בשוגג לא חיישינן דאונס דממלא פטרי'. דק דחיישינן שחי' חם עליו לשרפו ויעבור על ב"י כמ"מ. וזה דכח הרמב"ם חתן שחי' דעמו עליו וסכתו מלבערו י"ז עבר על ב"י לא קאי על למפרע שם שכבר עבר כיון דהרמב"ם קאי על הלכה זו דמבואר שם דשעה בדיקה אינו חבטל רק החתן שאינו ידוע לו. ופ"י כתב דאם מלא חתן שחי' דעמו עליו דהוה לא הי' כב"ל הביטול ולכן עובר ע"י בבי' ממילא אם לא מלא חתן החתן עד חוץ פסח לא יהי' עובר למפרע על ב"י דזה חשיב ג"כ אונס כיון דעשה הכל כתיקון חו"ל וביטל החתן שאינו ידוע לו כשעה בדיקה ולהרמב"ם כן הי' כתיקון דלא יבטל דק החתן שאינו ידוע לו (ובמ"א כחבתי מזה ד"ל לפ"ז כדברי הרמב"ם דלחמן ידוע לא מהני צביל ולכן שפיר חבטל רק חתן שאינו ידוע לו) ולשרוף החתן הידוע לו א"כ אח"כ שחמ לבערו הא זה הוא ג"כ אונס ורחמיה פטרי'. אלא הרמב"ם איירי במלא לאחרי שם ומ"ס י"ז עבר הוא כפי' הכ"מ אם ישטו עד הפסח יעבור על ב"י דחו לא יהי' אונס כיון דחי' בדי לבערו לאחר זה:

אמנם בעיקר דברי הר"ן כמ"ס דלי"ח לן למחשבו דלמא יהי' חתן צביליו שלא ידע כיון דמשהה סומני' על החוקה ממילא אף אם ימאל חתן אין בכלל כלוס דהוה כב"ל אונס בזה יש לעיין הרבה. לדבריו בענין כב"ל מקום דמחתי ארוב וחוקה אם נחבדו לח"כ דבעטוהו יהי' מצטנדי' דבר ע"ח הראשונה ועשה איסור למפרע אפי"ה כיון דהוא עשה כדיון חורה לבחון על החוקה האיסור דעשה כחמן דלימא דמי שחיה כב"ל אונס ולי"ל כפרה על חטאו כלל. דאין עליו שום שחיה דהוא כאיסור נגזר. דאם כיחא היכא דהגלה אח"כ ששעה איסור לריך כפרה. ממילא דעתי' דברי הר"ן דלמחי' לא נלריך אוהו שיבטל החתן לחתן לא יהי' עליו שום נדנוד איסור. ובמ"א פנים מאירות ח"ב סי' מ"א הוי"ח ג"כ דבאופן כזה לי"ל כפרה מדברי תוס' ביה דף כ"ה ע"כ צד"ה אורח ארעה קמ"ל ד"ל פירש"י ולא משום א"כ ערפה מימא דבפסוק משמע שיש איסור בדבר דקאמר נעשה מקדשה רגליהם דקל"ב. וי"ל דודאי ליכא איסור דשכחה היא עומדה בחוקה יהיה מיכא אם נמלא ערפה לאחר שאלו הוא נשעם כשוגג ולא כאונס שלא פיר' למחר כ"כ עכ"ל ממילא דהכל מקום הינא דרשאי

שערי הלכות מדינות סימן יא בענין נאבדה הריאה שמחה

מורה היכא דאקבע אסורא דמחיס למוחרא. אמנע עדיין יהי קשה האך משכחא חטאת לרמזים כיון דבשעת אכילה הי' עושה והוא הי' סבר דהוא שומן וגם אם הי' ספק אללו אם הוא חלב או שומן הי' מותר נבי' לרמזים דסדרא' מחיס לקולא מרז' אם הי' טעם ובבד שהוא שומן דודאי הי' מותר לאכול מן הדון ואמאי יהי' מחוייב לבדא' אחי' דתגמול דהי' חלב הא בשעת אכילה לא הי' עיס היסוד טה' וזיל דעל חטאת לקמי' נהי' דהחירה חורה ספק זה הי'ו רק כל זמן שהוא ספק איסור ע"ז אחרי' דהחורה לא אכרה רק ודאי ולא ספק. אבל אם נתגלה אחי' דהי' ודאי איסור אף דבשעת אכילה הי' אללו ספק הא זה הי' בטעות. וכיון דתגמול עשבו שחל ודאי איסור חייב חטאת. ועי' בהו' בימות דף נ"ח ע"ד צד"ה ויקרא האיש משון דתבנו וז"ל וי"ל דהכל כיון בשעת התקאה יודע שכל ע"ל בחיבור אפי' בא ע"ל בשוגג לא חשיב מנוקע משון אבל ע"ל נגלוו שאינו יודע בשעת התקאה מנוקע משון ויהי' כשחל חלב בשוגג אף אם כל זמן שלא נודע לו מהאיסור חשב התקא משון אבל כשנודע לו מן האיסור לא חשיב מנוקע משון ויהי' כשחל חלב בשוגג אף אם כל זמן שלא נודע לו מן האיסור ליכא ע"ל שום טון להרמזים דס"ל דסדרא' מחיס לקולא מחיס אחי' כשנודע לו שחטא' לו עין ולרדף להביא חטאת לבבדא'. וז"ל דהוא אלוס ויהי' פטור מקרבן. כמו כן גם היכא דבשתי' ארוב וחוקה זה' או רק כל זמן שהוא ספק אללו טה' נורה חורה לטעמי' דבר על חוקתו. אבל אחי' כשעוד טה' ודאי איסור יש עון עליו ולרדף להביא קרבן לבבדא'. והרי אם בא בשל ע"ל בשוגג שלא ידע ששכחה. כזה דודאי יהי' מחשב לאכול נמור. דמן הדון מותר לבא ע"ל ויהי' חייב חטאת מותר לבא ולא לרדף לחוש על הסחורה. ויחבר הוא נורה חורה מלה או למלות עונה או שחייב לשמות איתא דדרבנא כמבואר בשני' דפסחי' ויהי' כאלו בא ע"ל. שלא בשעת ובתה' ויכרה נדה דפטור מקרבן. ואפי' כמבואר הו' דעם טעם לו אחי' קודם דהתקאה לא חשיב מנוקע משון. מרז' במקום אחר היכא דסדך עלמו על רוב וחוקה ולבדא' נתגלה דהי' בשעת דיהי' לרדף כפרה :

ובזה הי' אפשר לומר בקו' ההו' ר"פ כ"ט על הא דהי' עבר עד גמתי יכי משכחתי לה לא לבבדא'. הא הי' עבר עד שעה שגמלה. וכבר כתבתי דלן זה קו' כ"ב ד"ל דזה חידוש לן החרגן דלמח משכחה לה לבתר זמן איסורו ככל. אמנע ב"ז כתבו לאחיה עינן הולדך רבא למה דשחא ימלא גלוסקא יפה ודעתו עלי' ולפי' ההו' הוא דלא הי' בכל מחיליו הא אף אם לא ימלאו כלל אפי' יהי' עבר עד כ"ז. ולא הוליל רק שחא ימלא כדשמוה גלוסקא יפה. אבל לפת"ש י"ל דיהי' דלמח מונה כדשמוה גלוסקא יפה שלא נודע ליה לית לן לחיוב כדברי הר"ן דסדרי' ארוב וחוקה וכל זמן שלא נודע שהוא נגד חוקה החירה החורה. ויודך בזה דבר איסור לכן הוסיף רבא שחא ימלא גלוסקא יפה ויהי' ע"ד אחי' מן הא' שעבר על כ"ז. וכיון דנודע י"ש עין בידו. ולכן הולרכו בשול משליכ' אם לא הי' נודע לו כלום דעבר על כ"ז. לא הי' לריכ' ביטול כלל כמ"ס הר"ן דהיכא דלא נודע מן הא' כלל בזה ודאי אחרי' דכל זמן שהוא ספק חורה חוסר להשמיד דדע ע"ה ואף אם באמת י"ל מן החוקה מ"מ ליכא א"י. רק אחי' כשהי' נודע או יהי' שפחה בידו כדברי החו"ס יבמות הנ"ל ולכן הולרכו בשול וי"ל בחתה הא דלמח ריחיה נירא שחא ימלא גלוסקא יפה לא דווקא בפסח. אלא אחי' אם ימלא הגלוסקא אחר פסח אפי' כיון דיהי' ע"ד אחי' מן האיסור דב"ז שעבר יהי' עברה בידו ולכן מלך בשול למח לא יבוא לידו איסור אם ימלאנה אחי' ודאי יאירע שחא :

ורבא העינן יותר הענין ע"ד הרמב"ם דס"ל דסדרא' מחיס לקולא. והבאשוני' תמיהו דא"כ האך משכחה אשם הלוי ומחיה כהכל ספק חלב ספק שומן. והא כיון דהוא ספק מותר לאכול ספק חטאת והאך עיך טה' מחוייב אשם הלוי. וע"ז הי' קו' דלפינן אשם הלוי בעינן התיבס אחת משתי' החיכות דבזה איקבע איסורא גם הרמב"ם כשפטים

מחיס לקמן על החוקה נחשב כאונס נמור ולא נענש עליו כלל ע"כ והוא נ"כ כדברי הר"ן. ונגס דאם נימח כן יהי' קשה על הא דס"ל לר"מ דקמן וקטנע לא חוללי' ולא חייבין מחיס שחא ימלא סרים ויהי' טעם בלחא שלא במקום מלה. מה בכך הא לזה ל"ה כיון דמותר מהי' דגם לר"מ הולכי' מה"מ אחר הרוב ממילא לאחיה עינן הולרכו החכמים להחמיר הא אפי' לא יהי' עליו שום עון כיון דהוא בכלל אונס כמ"ס הר"ן : **ובזה** אמרתי ליכא קו' המחמיר' דאמאי כני' ליכא לאחרי' נ' חדשי' טה' לדיכא למחמיר' נ' חדשי' ונ' ימי' מהשש דלמח לא נקלט הזרע עד יום הב' נקו' ההו' בימותו דף ל"ז ע"ה לענין הכתבה ומי' החי' לשם לענין יבוס דבזה אם יהי' ניכר אחי' יהי' פוגע בחלחא אח' שלא בחי'מ'. דלפת"ש ההי' י"ל דמה החי' ר"פ בחולין כתבו על הא דאחרי' במתה' הטעם אח' יבמות וממלא משיבחה וילדה בזמן שהולד של קיימא חייבי' בקרבן וז"ל החי' דר"פ נמאלח בחולין הו' נ' חדשי' איירי דומי' דסיפא דבזכר אח' יבמות ראיירי הו' נ' דאי לאחרי' נ' אחי' דומי' קרבן כיון דרוב ע"ה עוברות ניכר לשליש ימי' וזו הוולד ולא ניכר עיבור ממי' הוול' למעבר וכה"ג אחרי' כשנעוטה פרט לאחיה נבי' שלא בשעת ופחה ע"ל והוא נ"כ כדברי הר"ן כיון דמקום על הרוב הוא כאונס נמור ופטור מקרבן. ולפת"ש הרבה מחדשי' דרוב הנקלטי' קולטי' ביום א' ובמק"א כתבתי דאפי' אם נימח דהוא ספק השקול א"ה נקלט הזרע ביום א' או לא וכמו דמשמע מחי' נדה דף ל"ה ע"ה ר"ה שפירא גרס טי"ס מ"מ לענין היסוד ליכא חשוד כמו רוב. דאפי' אם היא מעוברת איכא נ"כ מיעוטה דתהי' וקוקה ליכא והוא דלמח לא יהי' הולד של קיימא. ולכן לענין היסוד ליכא אחרי' כמון מיעוטה דנפלה למחלה דהודע נקלט ליום א' והוא ריבא. ואין להחמיר דלא יזיל בחר רוב ולהמתין עוד נ' ימי'. דמה"מ נימח לזה הא אפי' אם נתגלה אחי' כדבשעת הי' דנין שהוא מפורז. והודע לא יהי' נקלט רק לאחר נ' ימים ויהי' בן קיימא מ"מ ליכא איסור דחשיב אונס ופטור מן הקרבן :

ג) אונס אם נימח היכא דבשעת דנין חשיב כאונס יהי' קשה מרז' האשה דבה דף ל"ה דאחרי' בשבטח ע"פ פרי' חייבה בקרבן. וזה ודאי הי' כדון למחך על ע"ו ולא הי' ספק בדבר. ואף אם נתגלה אחי' דהי' ע"ד שקדים אשפי' ממי' ה"ל למעבר ויהי' פטורה מקרבן דההי' הטעם. מכלן יהי' ראי' דלא כהר"ן. ונס דאם נימח כן יהי' קשה על הא דס"ל לר"מ דקמן וקטנע לא חוללין ולא חייבין מחיס שחא ימלא סרים ויהי' טעם בשעת אח' שלא במקום דבר. מה בכך הא לזה לא חייבין כיון דמותר מן הדון דגם לר"מ הולכי' מה"מ אחר הרוב ממילא לאחיה עינן הולרכו החכמים להחמיר הא אפי' לא יהי' עליו שום עון כיון דהוא בכלל אונס כמ"ס הר"ן. וראינו' כ"ס מורה שגמלה חרובה על עינן זה בוירד טי' א' והביא נ"כ סוגי' דהאשה דבה. וההר"ך עוד בשוגי' דפסחי' דף ע"ה ע"ה דאחרי' עס שחמו וממאלח ערסה בסתר פטור. ופי"ש"י מחוס דהוא אלוס. אמנע הו' עס דף ע"ה צד"ה שחמו וממאלח ערסה דהו' פ"י זה ויהי' דל"ל כעטס דמיתשב אונס כן הטעם מחוס אשם דהוא טעם דבדב מלה. וגם כהא דמבואר גם בשוגי' באשה שהיתה אולנה כחרומה ואחרו ל"ס מח' כשנך השלמת קרן וחומס ואף דהיתה מותרת לאכול מנד' הדון מחי' מוכה אף היכא דהי' מותר עפ"י הדון מ"מ אף דרון אוקו לאונס נמור טה' נפטר מקרבן ולא יהי' לרדף כפרה :

ורענ"ד נראה להסביר יותר הענין ע"ד הרמב"ם דס"ל דסדרא' מחיס לקולא. והבאשוני' תמיהו דא"כ האך משכחה אשם הלוי ומחיה כהכל ספק חלב ספק שומן. והא כיון דהוא ספק מותר לאכול ספק חטאת והאך עיך טה' מחוייב אשם הלוי. וע"ז הי' קו' דלפינן אשם הלוי בעינן התיבס אחת משתי' החיכות דבזה איקבע איסורא גם הרמב"ם כשפטים

בפסמי' עכ"ל הרי דהא העמידו קושיהם על כרי לי ובחולין
העמידו דבריהם על מי' הגמ' דליהא קמן דנשיילי וז"ל ואש"נ
דטורה ר"כ"ר הוא ותי' לני לטריד כמן מספק האי ספק לא
דמי לשאר ספק שומאה ברה"ח משום דרוב פשמים לא יכול
להכיר מליגע עכ"ל. ועל כפי' החולין לא קשה למה לא
העמידו קושיהם מקודם על כרי לי שלא נעשה. משום דבזה
י"ל כתי' החו' כדה דברי לי לאו דוקא. משא"כ על ה'
גמ' דליהא קמן דנשיילי ל"ש זה. הולס דברי החו' כדה
ל"ע. אחזקי לא מקשי' ביומה על מי' הגמ' דליהא קמן
דבזה ל"ש מרוס. ואם ס"ל ה"י החו' חולין דרוב פשמים
לא יכול להיות נזהר מליגע. ממילא דליק על כרי לי והוא
דוקא דאם חזי' ודע' אסור מחמת הכוב דרוב פשמים לא
יכול להיות נזהר מליגע :

ואמרתי לישב דבריהם עפ"מ שאמרתי בזה דמחכו על
הרמב"ם דס"ל סדא"ו מה"מ לקולה הא"ך יליק
גמ' בחולין כסוגי' דרוב דהא דאליין בזה הרוב יליק'
מקרבנות דאי אפשר לבדקן וימוש דלמא הם עריפה. והא
להרמב"ם אף אם אינו רק ספק הקול מותר מה"מ
ומוכל להקריב הקרבנות מספק דלמא הם כשרים והמרי"ט מ"
פ"ו דגם אי"א סדא"ו לקולה הוא דוקא בספק דלא טבל לברר.
משא"כ סיבי דנוכל לברר מה"מ מספק עד שגבר.
משה"מ גבי קרבנות דנוכל לעמוד על ביורו ולמזקק מודה
הרמב"ם וסדא"ו למורא. וע"כ דלא נלריך לברר מחמת
הרוב עכ"ד ולא הננתי מהא דאמר' שם כסוגי' אר"א
אחרימא לשמעהא קמי' דרב כהנא וז"ל. ודלמא היכא דאפשר
אפשר ויכילא דלא אפשר לא אפשר ופי' רש"י היכא דאפשר
לעמוד על הביורו בדיק' ולא כהנא' ארונה ורבי' לבדוק
בהמה מכל י"ה טרפות וכו'. הרי ע"כ דפסק וכל הקרבנות
דלא בדיק' להו חשיב לא אפשר. משום דמזנות הוא להקריב
איהם שם ולא לנחא חוסיס לבדוק. ויכין דהוא בכלל אי
אפשר לברר הקו' במ"ע על הרמב"ם הא"ך מוכח דהז"ל בזה
הרוב דלמא הוא מותר מחמת הספק כיון דה"א לעמוד על
הביורו :

ודר' ג"ל להטעים מי' המרי"ט והוא דבאמת כהנו בהחבתי'
לישב קו' הראשוני' דהא היכא דאיקבע אסור'
גם להרמב"ם אולי' למורא ויכין דה"ל יול בזה הרוב כל
ההמותו שבעולם הם בגדר ספק ובחוד הטרפות כל בהמות
שבעולם ידוע הוא דמלאים טרפות והוה הקבע אסוריה דגם
להרמב"ם לחורא. ומ"ל גם אכתי הנהגה בזה ובמ"א באתי
זה הי"ב. אמנם כ"ל דזה ליתא דהנה הא דס"ל להרמב"ם
סדא"ו מה"מ לקולה ע"כ ל"ל העטם דמשום הספק מקולי'
לומר דהדבר הוא היי"ר דזה לא יתכן והא"ך טבל להקל
כספיקא. משא"כ דהטעם דהרמב"ם ס"ל דהמורה לא אסרה
רק ודאי אסור ולא ספק אסור ולכן אם היא ספק אף אם
באמת הוא אי' מ"מ כיון דזה לא נודע לנו יאלנו הוא בספק
וספק אסור לא אסרה מורה כלל. ואף אם היא אסור הוא
היתר גמור לנו מחמת הספק. ויפ"ו ממילא יהו ל"ל על קו'
הראשוני' על הרמב"ם כיון דבכל ההמות שבעולם ישנו
בבירור בהמות טרפות חשוב הקבע אסרה. אדרבה בכל
הבהמות ליכא אף אחת מהם שלא נודע שיהי' טרפה. דכיון
דאלנו הוא ספק אם הוא טרפה או לא ממילא אף אומן
שם באמת ערפות הם מותרים לנו כיון דהוא ספק אלנו
וגל בהמות ערפות הם כשרי' וקשי' שפיר על הרמב"ם הא"ך
יפ"ו דהז"ל בזה הרוב כיון דהספק מותר מה"מ ממילא כל
הבהמה כשרה להקריב אף אומן דהם באמת ערפה אי"א כיון
דלא נודע לנו והמורה לא אסרה רק ודאי ולא ספק :

והנה כבר כתבתי הא דלא קשה על הרמב"ם הא"ך מחמת
שיבא מחמת על ספק אסור כיון דה"י מותר לי
לאכול. דהא כיון דטעמא דהרמב"ם דהמורה לא אסרה רק
ודאי אסור ולא ספק אסור' והא הינה כל זמן שהיה אלנו

בספק אז הוא מותר מה"מ. משא"כ היכא דנחנלה אח"כ
דאלו ודאי אסור מו לא מיקרי זכ ספק אסור כיון דעכשו
נחנלה שתי' ודאי אסור רק הוא אי' מועטת דברר דה"י
סבור דהוא ספק אסור. ויהי' נכשל באסור' שפניג דהוא ה"י
כבר על ודאי אסור שהוא ספק אסור ופי' אח"כ מחמת
והב"י ביו"ד כתי' קפ"ט כהנ' ד"ל דבזה לאחר עבילה
אסורה מה"מ לשמש מחמת התקש שמה תהיה וסמור. דאם
מוזהר מה"מ שלא לעשות דבר שיבא אח"כ לירי אסור.
ודלה כהו"ס ר"ה דף י' פ"א דב"ה שנים ע"ש ולקמן אדבר
עוד מזה :

ורפ"ו י"ל היכא דהאסור עומד להחברר אח"כ גם
להרמב"ם סדא"ו מה"מ למורא. דאסור להנטיס
עלמו בזה כיון דיכול להיות שיתברר אח"כ שיהי' ודאי אי'
ויהי' נכשל באי' למפרע. ודוקא באי' דיכול להיות שלא יתברר
לעולם ס"ל דספק בזה היתר הכתוב. משא"כ אסור דעומד להחברר
ודאי אסור מחמת הספק דלמא יתברר אח"כ דזה ה"י ודאי אי'
ויהי' נכשל באי' שגג. ובזה יובן אף דתכחו לישב דברי הרמב"ם
על קושי' זו הא"ך משכחא חשכ הלי ומי' כיון דבכ"י מחיבה
אלה משמי מחיבות הוה חיקצו אסור. ולמ"ד דבעי' מחיבה
אחא משמי מחיבות משום דאפשר לברר ע"י מחיבה הנשארת
ל"ש הא אין ענין להחמיר משום זה לענין ספיקא דאורי' .
אבל לפמ"ש נוחא דכיון דאפשר לברר אסורו ממילא הוא
מותר מה"מ על הספק כי דלמא יתברר אח"כ ע"י החיבה
הנשארת דאלו אסור ויהי' נכשל באסור. ולכן אמר' בזה
סדא"ו מה"מ למורא דהא הוא אכול ספק אסור דיכול להיות
שיחברר אח"כ שיהי' ודאי אסור. ולכן על ספק בזה שצומד
להחברר מחוייב לבדאי חש"מ :

ומעתה מי' המרי"ט שפיר דבספק דנוכל לברר גם
להרמב"ם סדא"ו מה"מ למורא והטעם הוא אז
כיון דאפשר ולברר החיוב לברר. או כמ"ש דבזה כיון דיכול
להיות דתחברר אח"כ דה"י ודאי אי' ממילא יהי' נכשל בידאי
אי' ולכן ספק בזה ודאי אסור מה"מ ואף דעדכין קשה הא
בכל הנכו קרבנות דהביא הגמ' רחי' דהז"ל בזה הרוב אי'
אפשר לבדוק ולברר הא' כהנאור' בנ"ו. ודלמא היכא דאפשר
אפשר. מ"מ בזה שפיר י"ל כתי' הנ"ל דחשיב איקבע אסור'
דבכל העולם בודאי ישנם בהמות טרפות. והבהמות דהם
באמת ערפיה אף דהוא ס' מ"מ כיון דאפשר לברר לבדוק אסור'
בלא בדיקה. וממילא שם אסור על אומן בהמות שם ערפיה
וכיון דהם אסור' ממילא חשיב איקבע אסור' :

ורפ"ז מיישב שפיר דברי חו' כדה דהנה הא דאמר'
דמ"ט ברה"ר עהור סו' ג"כ כנ"ל לענין ספק דאורי' .
דמותר מה"מ לשעתי הרמב"ם ועדף ע"פ דהא ס"ט ברה"ר
עהור ודאי וע"כ דק' ה"י גו"ב"א אם אינו רק ספק עומאה
יהי' עהור ודאי. ואפי' אם בלתי נעמא אפי"ה כיון דאלנו
הוא בספק גו"ב"א הוא ריבוי' אסור ודאי אפי"ה דזה נכשל
במ"ע ברה"ר דהוא עהור ודאי אם נחנלה אח"כ דנעמא
דנעשה עומאה למפרע דטוב לא הוה ספק שומאה רק ודאי
שומאה ועמא אף ברה"ר והאכולו קודם שיתגלה שהוא גמא
ודאי נכשל באסור שגג דהוא אי' סבור. דהוא עהור מחמת
דהוא רק ספק עומאה ופשוט נחנלה דהוא ודאי עומאה ונכשל
באסור שגג ולריך כפרה :

ורפ"ח דאדם מוזהר ע"י מה"מ שלא להנטיס עלמו
דברר שיכול להיות שיבא אח"כ למפרע לירי
אסור ממילא גם לענין ס"ט ברה"ר דהוא עהור י"ל
דזה אינו רק היכא דאין דברר עומד להחברר ויכול להיות
דלא יכא לירי ביורו לעולם אז כיון דהוא ספק גורה מורה
דהוא עהור ודאי ואין בזה טוב ספק אסור. משא"כ אם
איהרמי לו ס"ט ברה"ר ואללו הוא רק ספק אם נעמא אם
לא. אבל יודע שאחר ה"י אז עמו והוא ראה וידע עמא
אז לא ואינו עומד לפנינו לשאל אומא ביורו דברר אם
נעמא

נעמא אס לא אולם בין היום למחר יבא לבימו ויהבדר הדבר על פיו. בזה הסברה נכונה דהוא מוחרר ע"ז שלא לאכלו ולהכניס עלתו כספק חיבור. כי דלמא יחברר אח"כ שהי' טומאה ודלי ויהי' נכשל למפרע בחיבור שוגג. דהוא סגנ בזה דהי' כבוד דהוא רק ספק חיבור ועסקא נתגלה דהוא ודלי חיבור דהוא ודלי וטמאה :

וממילא דמיושב שפיר דברי החוס' נדה דעל חי' הנמי' דלימא קמן דנשיילי' לא הי' קשה להו יחי' טבור וטמאה ס"ט ברה"ר משום כיון דהלך ידע בבירור אס נעמא אס לא ממילא דחסור דחסור ממחא הספק דדלמא בין סיום למחר יבא ויאמר דהוא ודלי טמא ועשה חיבור כשוגג ומספק חסור לאכול ולכך דריך שיהי' אחר פע"ג. רק על כפי לי מקשו שפיר כיון דהוא לפנינו ממילא אף אס אומר דהוא מסופק ולא ידע אס נעמא אס לא נגע יחי' ג"כ מוחרר משום דהוא ס"ט ברה"ר ולאוהו ענין בפנין דוקא שחומר כפי לי וע"ז חי' שפיר דברי לי לאו דוקא :

עוד

י"ל ביישוב דברי החו' נדה ולהסביר יותר מ"ס לשיטת הרמב"ם וסדא"ו מה"ס לקולא. אח"כ יחי' מחוייב אח"כ הטמא אס נתגלה דהי' חלב. ד"ל כיון דטמאה דהרמב"ם הוא דלא אסרה תורה רק ודלי חלב אבל לא ספק ולכן היבא דהדבר אללנו בספק אס הוא של חיבור או של הימר אף אס בלחמא הוא של חיבור כיון דאללנו הוא בספק הוא מותר מה"ס. וכיון שכן י"ל דהא חיצה בדבר טמאה אללנו בספק נאמר ולכן נעמא כלא אס זה הוא חיבור או לא מחאיב אס ידעינן דלאחרים נודע בירור הפנין אס הוא של חיבור או של הימר. רק דליכא לפנינו ולכן הוא בספק י"ל דבוא ודלי חיבור דלש"ל דהתירה לא אסרה רק ודלי חי' ולא ספק חיבור. דהא י"ל דהחתיכה או חמטת דנין עלי' ודלי ודלי חי' ואף אס אללנו הוא בספק מה"ס אין לבנות על חתיכה או לספק חי' דהא יכול להיות דהוא ודלי חי' ובאופן זה ודלי נס לשיטת הרמב"ם הספק חיבור מה"ס ולכן אס נתגלה אח"כ דאלל חלב כשוגג חייב טמאה ולש"ל דלא נעשה חיבור כיון דלהרמב"ם הספק מותר מה"ס דזה הוא דוקא היבא דהחתיכה הוא בלחמא ספק חיבור. משא"כ בזה הא החתיכה היבא ודלי חיבור רק דהוא הי' מוטעה בדבר דסבר דהוא ספק חיבור וזה השוגג וחי"ב טמאה דאלל חיבור כשוגג דהוא סבר דלאכול הימר כיון דהוא ספק וזה אינו דהוא ודלי חיבור :

ובזה יש לעיין ג"כ לענין ס"ט ברה"ר דהוא טבור ודלי. ונעמא דהוא מנהיב דס"ט ברה"ר טבור נודלי מ"מ יש לומר דזה הוא דוקא היבא דיכול להיות דהרבר הוא בספק לכל העולם ולכן הוא ככלל ספק טמאה דלא אסרה תורה. משא"כ היבא דאללנו הוא בספק טמאה ברה"ר דנודע לנודע שריכס לפנינו בירור הפנין אס נעמא או לא. בזה י"ל דל"ס בזה להחרי' מחמת ס"ט ברה"ר דהא יכול להיות דהוא ודלי טמאה דהעדים ודלי טעמאה וממילא נדס זה לא היה ככלל ס"ט ברה"ר דהוא טבור דזה אינו רק דהחתיכה שאלו דנין עלי' הוא ספק טמאה. משא"כ אס החתיכה הי' בלחמא ודלי טמאה. רק אללנו הי' בספק ויינו דנין אותה טעמוהו לספק טמאה וכיון דהס דהחבר אח"כ דהי' ודלי טמאה נכשל בנאי' כשוגג דעשה כל ודלי טמאה דהוא ספק טמאה ממילא דחסור לאכול מספק דלמא הי' ודלי טמאה :

ולפי"ז ממילא דיויב היבא דברי חי' נדה דעל חי' הנמי' דלימא קמן דנשיילי' לא הי' קשה להו יחי' טבור

ג"כ מחמת ס"ט (וי"ל בזה הרבה במחני' פ"ה דהסרות ע"א אומר נעמא וע"א אומר לא נעמא ברה"ר עמא ברה"ר טבור וע"ז ברה"ר מ"ס לענין מרי ודלי ברה"ר. נס אס ניחא כמ"ס ממילא דיש לרין כמ"ס ברה"ר דספיקא טמא ודלי מ"מ אס נודע ללחך בירור הפנין ואללנו הוא בספק לא יחי' ג"כ טמא ודלי. כי דלמא הוא ודלי טמאה נעמא דהוא על חוקתו. ויש לעיין בזה גבי סוטה בליכא עד אחד במדעי' לא יחי' טמאה ודלי וגם כהא דהורה התמוד וכו' מחשבי' הרשב"א דנחמק אס התמוד נלחמן חמטס פלגינן דכורא וחי"ב בכל ענין יודע אחד שחוא חלוי להעיר אמתית הדבר אס נעמאה אס לא) :

ובזה אחרתי לישב מה דהרניס הש"ס ע"ז פכ"ז דמחי' החוס' חולין דתבוא וחי' חייבי בנבוא חמי שפיר. מבוחר דכמ"ט ברה"ר דהוא טמא ודלי ע"א נלחמן לטבר. ומי"ל הא ניחא כמו דחוקק לא מהני כמ"ט ברה"ר ונעמא הוא דהא דלולי' בחר חוקק הוא דלין מולחין הרבר מחפק מחוקקו הראשונה. והוא דוקא היבא דהדבר יחי' בספק אס לא ניזול בחרי חוקק. משא"כ כמ"ט ברה"ר דהוא בודלי טמא נל שייך לומר כן. משום דחוקק בדבר שחוא בספק טעמדי' דבר ע"ז ולא נעמא ברה"ר בחוקק ודלי. כ"כ לעיין עד אחד. דכל מקום דהחומר האמיני לפד הוא דוקא על דבר ספק. משא"כ כמ"ט ברה"ר דהוא ודלי טמא מני"ל דהעד נלחמן להוליא מודלי טמאה לטברה. כמו דע"א ח"א להוליא דבר מחוקקו לשיטת הסוברי' דע"א חי' נגד חוקק. הוא ג"כ מטעם זה כיון דע"י חוקק הוא אללנו כודלי אין הסד נלחמן מ"ס בספק טמאה ברה"ר. ד"ל כיון דליכא ע"א יודע בירור הדבר אס נעמא אס לא אין זה בגדר ספק טמאה. דאף דאין לא ידע' אס נעמא אס לא. מ"מ כיון דהעד ידע דהי' הוא ככל הספיקא ועד אחד נלחמן בזה :

ה דאס ניחא כן יחי' ק' נס לעיין רוב חוקק דמבוחר בכל מקום דאף היבא דיכול להתפרר דה"ס אח"כ

ויותר מזה חפי' אס כפר הוא מבורר כהי"א דה"ס האשה בתרא בלשם שבלך בעלה ודנהא למדע' דהעמוד' אותה על החוקק אף דיכול להיות דנודע אס שילאה מן החוקק. וכסהיה דהשם שבלך בעלה למדע' דלובלחא בתחומה מכת החוקק אף דיכול להיות דמח בעלה חכבר. וכדומה לענין רוב בתיים שאלים דמותר להגשא מה"ס מחמת דבר מתי'. אף דיכול להיות דבעלה נחלש. הוא מן החיטוט. ודלמא ביה החופן לה אולי' בחר רוב וחוקק כיון דכל ענין חוקק ולימי' נעמא דדלמא דהנסיק יחתי בליר ל' שפורה. וסס לא יבא לירי בירור לעינ' וכן כל הכוה דליפי' דלולי' בחר רוב. יכול להיות דלא יבא לירי בירור. ואל' לפת"ס המחבר' ויבואר לפנינו דהא דלולי' בחר חוקק אינו מטעם בירור דחוקק לא הוה הוראה ודליה. רק נגזיה"כ להמיר ספק ע"י חוקקו. וכן כהרוב טוב' דנרין דהבר כאלו הוא בבירור כהרוב. ואפי' אס קמי' טמא גליא דהוא מן החיטוט מ"מ כיון דאללנו הוא ספק טמא נורה מיה דכ"ז שלא נחברר דהוא מן החיטוט כיון אחי' כהרוב. וספק כוה חסיר הכתוב ולקמן דהרבר בעוה" דהה"ס ס"ל לרבנן דנעמיא כמלן דלימא דמי דהא אפי' אס הוא מן החיטוט אין סס חיבור עלי' כיון דספק כוה הוא מותר מה"ס. ואל' דלמא היבא דלא יבא לירי בירור לפיכך בזה לא יבא לפיכך לירי חיבור. דלעולם יחי' בספק דחסיר הכתוב. משא"כ היבא דיבא לירי בירור דלא אס יחברר יחי' נכשל בחיבור שוגג. ומכ"ס היבא דנחברר הדבר במקום אחר בזה עומד דיכול להיות דהחתיכה הוא ודלי חיבור. וממילא כהרבר טמא כמ"ס אס הוא חיבור או מותר מני"ל בזה דלולי' בחר רוב וחוקק :

ובאמת זה אינו דמבוחר בכל מקום נדס בפנין זה אולי' בחר רוב וחוקק אף היבא דיבא לירי בירור ואפי' הי' דהרבר כפר בל לירי בירור במקום אחר. וע"כ רכינן דכמי' שחוא לפנינו דלון עלי' אין סס חיבור מחמת רוב וחוקק. אף דיכול

על למפרע. אמנם אח"כ הוא חנוט וי"ל לחוש לזה דאונס רחמנא פטרי' והף דמי' לרי"מ דס"ל בקצת וקצתה דלא מובתי' משום שמה ימלא סריס ויהי' פונע ברא' שלא בסי"מ הרי אף דיהי' פטור אח"כ מחמת אונס אפי"ה גזרו רבנן שלא יבוא אף לכלל אונס. מ"מ יש לחלק ויבוא יהי' מיישב ג"כ הא דפליגי רבנן על ר"מ :

דהנה במקום אחר כדלתי הא דפליגי רבנן ור"מ אם מיי' למשטא' אם לא אף דודאי לרי"מ מה"מ אוליגן בחר רוב ולא פליגי רב אס משטא' כמאן דליהא דמי אס לא דר"מ סבר דמשטא' כמאן דליהא דמי וע"ז חולקי' רבנן וס"ל דכמאן דליהא דמי. ופעם פלוגמיהו י"ל דהרבנן ס"ל דהא דלול' בחר רוב הוא כמש"ל בשם תשוב' הרשב"א ופני יהושע בכתובות. דקך ה' גוה"כ לרין בכל דבר שטוח כמו הרוב. וממילא אף אס בלחמ' יאל הדבר המרוב הוא כמשטא' מ"מ גוה"כ הוא כ"ז שלא נודע שיהא מרובו תשוב' כאלו שיהא דרובו דרובו כזה הריד הכתוב וממילא דמשטא' כמאן דליהא דמי דהאך גיוזש למשיטוס. הא אפי' אס בלחמ' הוא מן המשיטוס מ"מ נחשב כאלו הוא מרוב. וע"ז פליגי ר"מ וס"ל דהא דלול' בחר רוב הוא רק מעט בירור. דע"ז הרוב ידע' דמסתמא אינו מן המשיטוס ולא אמרי' דקך ה' גוה"כ דדון אה המשיטוס כאלו הוא כרובו זה לא אמרי' רק אס הוא מן המשיטוס נפשה איבור שוגג. רק דאין לא מיי' דהוא מן המשיטוס. מחמת בירור דמסתמא אמרי' דהוא מן הרוב. ולכן אמרי' לרי"מ דמיטבא' כמאן דליהא דמי ל"ל דאס נודע אח"כ שיהא מן הרוב והיה מן המשיטוס סיבה' דדון אותו כאלו הוא חנוט כיון דלר"מ מיד שבה עלי' אף קודם שנחברר שהוא מן המשיטוס נכסל ג"כ בלי' שוגג דהא גם אז ה' עליו שם הרי' והו' ה' בידו לפרוש ולכן ל"מ אונס ומתרה ס"ל דאין מייבתי' משטא' שמה ימלא סריס ויהי' נכסל בלי' שוגג. משא"כ לרבנן אף אס ימלא סריס אפי"ה לא יהי' נחשב לאיבור שוגג רק לאונס ילגן לא גזרו ומותר להתיבס מחמת הרוב. והו' לקי' על הפך' והדרבה יהי' ראי' מזה לדברי הר"ן מהא דפליגי רבנן על ר"מ ש"מ דלא גזרו ע"כ כיון דיהי' אונס אח"כ :

ורתי' דחולקי' על סברת הר"ן וס"ל דלר"ך לבעל למען לא יהי' נכסל אח"כ באיבור ב"י בשיגג וכנ"ל י"ל דס"ל דכיון דבירור לחקן את זה שלא יבוא לירי א"י ב"י אח"כ כשימלאנו ע"י הביטול ממילא ל"מ אונס דהא ה' בידו בלה יבא כלל לירי אכור. והף דמי' ר"פ התיק' ס"ל דזה הוא אונס. ולפני"ש טעם רבנן דפליגי על ר"מ הוא ג"כ מטעם זה י"ל דשם הוא אונס כיון דלא נוכל לחוש להמשיטוס ולהמתין עד שימכר הדבר בטיב ולא יהי' נשאר שום משיטוס כיון דעליו מלות יבוס לא משיטין ומיקף לאחר ג' חדשים מוכרח לטובה מלות יבוס ולכן הוא בכלל אונס. משא"כ לפנין בשול כיון דבידו שלא יבא לירי איבור כלל ע"י הביטול ל"מ אונס ומתרה לר"ך לבעל אונס הר"ן ס"ל דלא לריבוס לחוש כלל להגריטו ביטול כיון דיהי' אח"כ אונס :

ויי"ף ג"כ בדברי הרמב"ם הנ"ל הא דכתב בנמנא מתן שהי' דפתי עליו וזה' בלבו וכחכו לבערו היה עבר בנ"י דכיון דהטעם הוא דחשוב אונס מחמת החוקה הוא כמ"ש כיון דקודם שנמלא לא ה' עליו שום איבור אף איבור אונס דכיון דלא ה' ידוע שיש מתן בנשואו ספק כזה הריד הכתוב מחמת החוקה רק אח"כ כשמלאו תשובה הרי' למפרע ויב הוא בכלל אונס. והא מינה היכא דלא ה' ידוע כלל דנמנא מתן בנשואו כזה שפיר י"ל דבספק הרי' כמאן דליהא דמי. משא"כ היכא דהי' נדעוהו ולבו עליו רק דשכח לבערו. אז אינו בכלל ספק כיון דהי' ידוע לו שיש מתן בנשואו. וממילא הוא הוא בכלל שוגג ולא אונס. וי"ל שכן הפ"י בנמ" ודפתי עלי' כמש"ל :

אל"א דעדיין ל"ע ע"ד הר"ן במ"ש כיון דיהי' אונס אח"כ אין לחוש שמה ימלאנו גימא דכמו דאמרי' בזה גדולה אף דמס"מ מיד לאחר הטבילה מותר לבא עלי' והיא טבילה

לבעלה וממילא כיון דמותר לבא עלי' י"ל כמ"ש דאין לחוש לדאח' מרחא והסחור כיון דליה לה חוקה עברה טובתי' על החוקה. והף כשתראה נסחר החוקה למפרע כבר בחבטו דאפי"ה היה חוקה ועי' בש"ש ט' פ' וכל"ז היא בחוקה משולקה דמתי'. וממילא אף אס בלחמ' רחמנא אח"כ אפי"ה לא יהי' על הבעל חיוב קרבן דהוא בכלל אונס כיון דמותר מה"ד לבעל עלי' וגם כזה בשעה שבה עלי' לא יהי' שום א"י רק אח"כ נחזקו הרי' למפרע וגם אס יהי' מותר לבע' עלי' יהי' לדבר מזה ולפני"ש הוא בכלל אונס כנ"ל. והאפי"ה אסחורו החתמי' לבא עלי' שמה הראש והסחור. וע"כ דחשו דלמ"י למען לא יבא אף לאיבור אונס. ואח"כ אמרי' לא יינא' גם לענין זה דלר"ך אותו לבטל נזקוס שמה ימלא מתן הרי"ס ויבוא עכ"פ לירי א"י והף דהוא אונס כיון דבפ"ל יוכל להיות שגמר אפי' מזה מה"מ לא יהי' מוזיב לבטל מה"ד למען לא יבא כלל לירי א"י אף לאיבור אונס גם דבבר ש"ל מותרין גזרו רבנן שלא לסמך על הרוב והאפי' בביטול בירוב דמס"מ אמרי' נהפך הרי' להיות סריס והאפי"ה כיון דהוא דשלימ' אמרי' עד שתאכלנו בלי' תאכלנו בסיסר. אף דבזה הרי' כמאן דליהא דמי אפי"ה כיון דיש תקנה להמתין שלא יבא כלל לירי א"י ממתי' ג"כ גימא ג"כ לענין א"י דב"י כיון דיש תקנה ע"י הביטול למען לא יבא אף לרי' אונס מה"מ לא יהי' ממייב לבטל למען לא יבא כלל לירי איבור :

ועוד ג"ל דאף דמי' ר"פ החולק' הבי"ל כתבו דלאחר ג' חשיב אונס כיון דכתב על הרוב. הוא דוקא בלירוק אונה מחמת הרוב ממילא הוא ממייב לישא' שלא לטובה המלוה. ודוקא היכא דהי' אונס מחמת המלוה כזה תשוב אונס. משא"כ היכא דליבא מלוה טעון לענין בשול דהי' בידו לבטל ולא יביטל כזה ל"מ אונס כיון דלא ה' דבר המונע לו שלא יבעל. ויותר ומה נראה לעיני דהא בלחמ' דבמי' חו' פסתי' ע"ב ה"ל ל"ע במ"ש שחטו ומלאה ערפה לא הוה הטעם דפטור מחמת אונס רק מחמת עשה בנכר מטה. אמנם בלחמ' קשה אמרי' לא יהי' זה בכלל אונס כמו פה' דר"פ החולק'. דהכא לא נודע ג"כ שהוא ערפה. וגם הוא לדבר מלוה דמתי' ליבמה לאחר ג' דפטו מטעם אונס :

ונראה ד"ל ענין מ"ש הרשב"א בנדרים ט"ו ע"ב כזה בלא דאמרי' שם בלומר הנאה תשמישך עלי. ומסתו דאמרי' גימא מלוה לאו ליבוסה נתנו. ותי' כיון דלאשכר לקיים מלוה פרו ודכו בלחמ' לא אמרי' כן. ולכן דוקא בזה דיבוסה דהי' ממייב לישא' אותה דוקא מחמת מלוה יבוס בזה חשיב אונס. דהא האיבור בה מחמת שהי' רוגז לקיים המלוה וזה חשיב אונס. משא"כ בפק דפסחים נתי' דשפת הפסח לשם מלוה לקיים מלוה הפסח מ"מ הא ה' יכול לקיים המלוה בפסח אחר שטוח כבר. דהא אין עלי' חשיב ליקח דוקא פסח זה וי"ל פסח זה ליכא מלוה. רק דהוא עשה דהי' סבור דהוא כבר. וזה אינו בכלל אונס רק שוגג. כיון דלא ה' עלי' חשיב ליקח דוקא פסח זה. ומיישב ג"כ מה דהקפתי בהא דלאשכר דהא בנשאת ע"פ עדי' לא יהי' הבטל מחייב אח"כ בקרבן דהוא אונס כיון דהי' מותר מה"ד לישא' אותו וזה ג"כ לדבר מלוה דהוא מלוה אפי' דכיון דאין ממייב דוקא לישא' אותה. ויכול לקיים מלוה זו בלחמ'ת. והוא ג"כ כיון שבכחה דבעי' דלא ה' בידו לפרוש מן האיבור מחמת חיוב המלוה. וזה הוא דוקא היכא דלא ה' יכול לקיים המלוה בלי'. משא"כ היכא דהי' יכול לקיים המלוה בלא העבירה רק הוא עשה זה ל"מ לאונס רק לשוגג :

ומה שהבאנו ראי' מהי' בינה דכתבו ע"פ וי"ל דודאי ליכא איבור וכו' מהו' אס אונס ערפה לומר שכלל הוא נעם בשיגג ולא באונס א"י לו לומר דא"כ עכ"ל וזכור בודאי קשה דהא ליכא קיום מלוה כלל ויחאמי' יהי' נחשב כאונס. אמנם מהי' אין ראי' ג"כ דהוא אונס גמור רק דבכחו דמתיבס כאונס. דכיון דהי' מותר לו לטול ע"פ הדין מחמת הרוב

ומה' לא יחי' בזה היום ולפי' . שכל' מוכח מכל זה דכיון דרובקן אסרוהו מו לא הוה בכלל אונס ולכן חייב קרבן דהוה כאלו נכשל מתעב באיסור שונג :

ורפין ממילה מיישב קו' החו' דשפיר פריך גמ' דאם אהו אומר החוקן מחיבים . ועי' דהסבוכו החכמים לכתחלה ליבם אנרע גרע דאם לא אסרוהו ליבם או חף אס' בלחמה יאלה מחוקק היתר ליבם והקידושין ה' קרוב לה אפ"ה לא נעשה איסור כלל חסוב דהוה היום דהפך על החוקק וגם הוה דבר מלוה . משא"כ עכשיו דהסבוכו ליבם . מחילא אס' החיבים ויכל לבח' לירי איסור . דשוב לא יחי' בכלל אונס כיון דנעשה שלא כדיון דהסוכר ליבם אהוה מדרבנן יחי' אונס ויהי' נכשל מתעב חיי' שונג מתעב דהוה מחוייב עלין קרבן מהי' . כיון באס' בא' עלי' בשעת וכתה חף דליכא רק ח' דרבנן אפ"ה חייב עלי' קרבן מהי' . וזה דמי' גמ' עי' מחיבים ומה בכך דקיימין אחוקק יבואר לקמן בשו"ת :

ורפין י"ל נ"כ דברי הר"ן ומה שהקשיתי אח"כ לא ינחא דהחכמי' הולרסוכו בעול למען לא יחי' נכשל כלל באי' דבגל יראה אפי' באונס . דויל בוס כה"ס בקו' הגמ' יבמות דהדרבא גרוב גרבו בתקנתא דעי' דהולרסוכו ביטול יבול לבוח לירי אהו' ר' יראה . משא"כ בלא תקנתא לא הי' עניו ח' דבגל יראה כלל . והוה לפמ"ש הר"ן דהא דמלרבי בדוקא ולא בני' בביטול לחד דהתי' מהי' . זה הוה מפי' שביטול זה תלוי במתעבועו של בני' אדם ולוין דהיחסי שוה ואפשר שיקלו בכך ולא ויעלוהו ולכן למדי' ראו חכמי' להחמיר שלא יפסדו בעול ויהיו יבולו בדוקא וביטור טביל . ומשע' זה י"ל דל"ל נ"כ דה' דהזריכו בעול נ"כ הוה כדו טלא יבא' לירי איסור אונס . דההפך הוה אס' יחי' מניח הדבר על דין הורה שיהי' בני' בדוקא וביטור ולא הזריכו בעול כלל ממילה חף אס' יחי' נעשה חוק' בהשטו שלא ידע מזה וחק' אס' ימלאהו אחיב מ"מ לא יחי' עניו החי' דבי' כיון דחשיב' אונס דעשה כדיון ויהי' יחי' . משא"כ אס' יהיוכו ביטול נ"כ מתעב שמה יבול חתן טלא ידע בהשטו או בהשטו לנחא לא יבעלו כלב שאל ואו ממילה אס' יחי' חתן בהשטו יעבור על בני' דלה' הוה אונס כיון דלא עשה כתיקון חז"ל דאם הי' מבטל כלב שלם לא הי' בא' לירי החי' דבגל יראה ומחילא לירי' דהזריכו בעול להגיל אהוה מהיסור אונס . דהדרבא עי' ביה אהוה לחי' גמור . ומחלוהו עש' עניו דלא הניחוהו עי' שיהי' בני' דביטול למוד דהוה מעש' למח' לא יבעל כלב שלם מעש' זה ליל דהחמירו לבעל בלא יבא לירי איסור אונס דהדרבא עי' ביה לירי איסור שונג . לכן הולך הר"ן לומר דהא דהזריכו בדוקא הוה מעש' שכתב רש"י דלחא ימלא גליסקא יפה ודעהי' פלי' שיהי' חס' עלי' גבועה ויבוא אפי' לירי איסור מוד' . דעכ"פ הושו'ו בתקנתא טלא יבא לירי איסור מוד' :

ויי' דמשיב' הוסי' לשיעור' דלא ס"ל טעם דהר"ן דלא בני' כביטול מחוס' דלחא לא יבעלו כלב שלם רק הטעם מחש' דלחא אחי' למחיל' חז"ל כמבואר ביה' ריש מהי' דהי' חוה להרבעה שבר' . ועי' דמ"ל דלוח' ליה' דלא יבעלו כלב שלם וכיון שזו ממילה לא יוכל להסתפק שום איסור עי' הניעול ויחיר' מאס' לא הי' מבטל . ועי' הביטול ילאו מדי' כל התשטור' היז' לא יבוא לבוס איסור חף ליהיוה אונס . משיהי' הי' שפיר דביטול הי' למען לא יבא אח"כ לירי איסור בבונג וחק' אס' החי' ס"ל בזה כהר"ן דלא יחי' שונג רק אונס מהי' י"ל דתקת' הביטול הי' למען לא יחי' נכשל באיסור דבגל יראה חף בהיום כמב"ל דמנינו דהחמירו טלא יבא' נ"כ ליהיוה אונס :

אמנם לפי' י"ל הוה דרבנן הר"ן דל"ח שמה יחי' לו חתן בהשטו טלא ידע דכיון דעשה כתיקון חז"ל יחי' יא' מ' והוה בכלל אונס לא אונס גמור קאמרי' רק כמב"ל דרבני' כחתי' :

החוס' ביזה דהוה קרוב לאונס דמה חז"ל למעבר דבגל מ"מ הוה בכלל שונג . והא דלא הזריכו בעול למען לא יבא לירי ח' שונג הוה כמ"ס דלא הושו'ו בתקנתא דהדרבא עי' ביה לירי איסור מתעב דלא יבעל כלב שלם ואו אס' יחי' חתן בהשטו אס' החי' דבי' עי' טלא ביטול כלב שלם וחק' אס' לא מחיבט' לו כחזיר כיון דהוה הי' סבד דחק' חתן בהשטו אפ"כ הוה שונג מתעב . וחק' אס' חתן להשטו כן בהשטו הר"ן דמשמע מדבריו דהוה אונס גמור . אפ"כ דהכרי' בעלמאותן נכוי' . דחק' דלא הוה אונס רק שונג . אפ"ה ע"כ לא היו יכולים למקן ביטול למען לא יבוא לירי איסור שונג דהדרבא מנרע גרע . דאם לא הי' לירי ביטול ויעלוהו על דין תורה למחוק על הסדוקא או עכ"פ הוה קרוב לאונס דעשה כתיקון חז"ל . משא"כ אס' יהיוכו בעול והוה לא יבעל כלב שלם יעבור על איסור דבגל יראה עי' ששיעור' טלא ביטול כלב שלם והוה קרוב לחזיר ולכ"פ הוה שונג גמור :

ובזה י"ל דברי הרמב"ם הנ"ל במ"ס אס' חתן שיהי' דעתי' עליו ובכחו לבפרו היז' עבר על בגל יראה . ומתנה אח"כ יחי' עבר על למפרע הוה ע"כ ליל דליכא על למפרע ח' דבגל יראה או במ"ס החי' ר"פ כל"ס כיון דלא הי' מניו גללו או כהני' הר"ן כיון דהוה אונס דל"כ מתי' פריך גמ' ובי' משכחה לה לבעול הוה ח"ו שונג עד שעת המלוא' על בני' . והנ"ל"ח כתב ליבס דברי הרמב"ם עי' הנ"ל דכתי' דהחמי' בגל' עלי' בשעת יחסה דחייב קרבן דכיון דהחכמי' אסרו לבא עלי' שוב לא הוה אונס . כ"כ בזה חז"ל דהחכמי' הזריכו בעול שוב לא אונס ועבר על בני' כיון דלא עשה כתיקון החכמים לבעול . אהני' לפמ"ש דהחכמי' חף על מ"ס בה"י זי"ן דאיוו מבטל רק החתן שאינו ידוע לו . ועי' כתב בה"י ח' לפיכך אס' מלא חתן שבוו דעתו עליו דוב לא הי' בכלל בהביטול ולכן עובר . וכן ראינו בל"ח שהדגיש בזה מחילא דהחמי' דבריו דהא בלחמה עשה כתיקון חכמי' לבעול כדיון ואח"כ יחי' עבר על בני' בבונג ח' עי' דהוה אונס . אבל לפמ"ש ניהא' דויל דהרמב"ם ס"ל דחק' דעשה כתיקון חכמי' אפ"ה אס' מלא אח"כ חתן חזינו בכלל אונס רק הוה שונג כיון דהי' יוכל לבטל כל החוק' כל החתן הירוש' לו . ועבר על בני' דעשה כתיקון חז"ל לא הוה בכלל אונס . ואפ"ה פריך גמ' שפיר ובי' משכחה לה לבעול חסוב דעל איסור שונג לא חייבוהו לבעול כיון דיכול להיות דלא יבעל כלב שלם ויהי' עבר על כל יראה מתעב ששיעור' לכן לא תקנו החכמי' לבעול חסוב איסור שונג . אבל חז"ו אס' מלא חתן בהשטו טלא יבא' בכלל הביטול כמו שכתב הרמב"ם שובר על בגל יראה בבונג :

ח **ויתרה** אבא לבאר הטעם הפוסקי' דס"ל יתבדה הריאה טרפה . דהניס' בגל התורה טולא חז"ל בזה הריב' ובכנתה אין הולגים אחרי' כמבואר בחולין דף ע"ח ע"ב ובטעם הוה לא מבני' לפמ"ל דגבי רוב המיטעין דין דליחא דמי' כיון דספק ביה החיר' הסורה בודאי לקי' בשלחא לגבי ח' ל"ל לחוס' להמיטע' דמתאן דליחא דמי' דספק ביה הוה מותר מהי' משא"כ בכנתה לירי' לחוס' להמיטע' דלחא יא' דבר' מן הרוב והוה מן המיטע' ויבא לירי' סכני' . מעש' זה חז"ל באיסור בזה רוב ובכנתה לא חזינן בזה רוב . אהני' יא' מינה או אחיני' דקדוב' איסור' כמתאן דליחא דמי' דק' הי' גמרי' להחיר' ספק ביה . משא"כ ח"א דרוב הוה רק מעש' בירור . דעי' הרוב ובכנתה ל"ל דחז"ו מן המיטע' והוה מן הרוב . ולאו מניבס' דספק ביה החיר' כמבואר דק' דלחא יא' הוה בהרוב משא"כ אס' בלחמה הוה מן המיטע' נכשל באיסור . ולפמ"ל הוה בהרוב מבורר במקום אחד גמור אס' נפל לחוס' סא"ל"ס להחיר' אה' אשהו להכני' מתנה דרוב מדי' במי' סא"ל"ס בזה לא נעל לומר דהמיטע' הוה מתאן דליחא וספק ביה החיר' הסורה . דהא בלחמה אס' הוה מן המיטע' חז"ו בכלל ספק איסור רק ודאי איסור . דהא בעל' מו ויודעי' אשהו חסורה רק דלחא מיטעי' !לאנו' דודאי מה ביה לשל' דהמיטע' כחתי' :

יחי' אונס וי"ל דזה הוא ג"כ לפי ה"מ ואל"מ :
וּלְפִי' מְחִילָה דלפמ"ד דה"ה דלול"י בל"יכור בחר רוב ובסכנתא
 לא אול"ינן תמוס דבני' איכור אף אם הוא בנחמ' כמו
 המיעוט אפ"ה אין עליו שום חטא ואינו כד"ר המיעוט
 לו לבחוק על הרוב הוא בכלל אונס דמתנתא פטרי' משא"כ
 בסכנה דל"ג זה חיי' להמיעוט . ומיל"א בל"יכור דגם בל"יכור
 אם יחי' מהמיעוט יחי' נכשל בל"יכור דלא יחי' בכלל אונס
 רק שונג . בזה גם בל"יכור לא אול"י בחר רוב וחיי' להמיעוט
 כמו בסכנתא . ומח"מ דלא אול"ינן בחר הרוב היכא דחס הוא
 מן המיעוט יחי' נכשל בל"יכור . ולפ"ו ממיל"א לפמ"ד דאף
 דמ"ד' אם חבל מן הכהנה קודם הפשט ונימוח ומל"א ערפ"ה
 אח"כ דל"ל כפרה כיון דהוא בכלל אונס . מ"מ לאחר דל"י
 רשאי' לאכול קודם הפשט ונימוח ומל"א דרך חר"ן אם נמל"א
 אח"כ ערפ"ה חסוב כשיגג ולא כלאונס . ממיל"א דמ"ד' אסור
 לאכול קודם הפשט ונימוח ולא אול"י בזה בחר רוב כיון דחס
 יחי' מהמיעוט ומח"מ נמל"א ערפ"ה יחי' עליו איכור שונג .
 ובל"יכור דיהי' נכשל אח"כ בל"יכור אם הוא מן המיעוט חייש'
 גם בל"יכור למיעוטא כמו בסכנתא . ומיושב ספיר דברי רש"י
 דכחז אורח ארעא ולא מתחמא איכור דמעטס איכור לא הוה
 הוה אסרי' חסום דסמכ"י ארובו כמו בכל מקום רק קא
 דעמ' הפשט ונימוח הוא רק תמוס אורח ארעא . וכיון דלאסור
 מתחמא אורח ארעא ממיל"א מה"ד' אסור' ארוב ואסור
 לאכול מן הדין קודם הפשט ונימוח דיש חי' מתם בדבר .
 דמן הדין אין לבחוק בזה על הרוב כיון דיכול לבוא אחר
 כן ל"ד איכור :

וּבְזָדָה י' לטוסף על מש"ל בישוב קו' החו' ב"ה על רש"י
 דפי' אורח ארעא וחיינו מתחמא איכור ומקסי דהא
 בנח' משמע דיש איכור בדבר דקאחר נעוטה מקטעה רגליהן
 דקנב"י . ובהבחי' דלאחר דנורה חורה שלא יאכל קודם הפשט
 ונימוח מתחמא דרך חר"ן . ממיל"א אם נמל"א אח"כ ערפ"ה תו
 לא תשיב אונס . כיון דעפ"ה שלא כהונן לאכול קודם הפשט
 ונימוח . וזה נכון אם נמל"א ערפ"ה בזה י"ל כן וכמש"ל בשם
 הה"מ שפ"ה מה' שגוה דליד' לומר דאף בל"יכור שיש לה וסת
 דלא בעי' בדיקה מה"ד' רק הנוטות בודק' אפ"ה לא הוה
 בכלל אונס . הי"ב בזה דל"י רשאי' לאכול קודם הפשט ונימוח
 מל"ד דרך חר"ן דלא נחשב אח"כ אונס . אמנם אפ"כ אינו
 מיושב כל לכוו' דמתמחא משמע שיש איכור בדבר לאכול קודם
 הפשט ונימוח ולשיטת רש"י בא איכור ליכא לאכול מקודם
 דאף אם נמל"א אח"כ ערפ"ה יחי' נחשב כשונג ולא כלאונס
 אפ"ה הא מן הדין רשאי' לאכול קודם הפשט ונימוח ולסמוך
 על הרוב . כמו בכל מקום דסמכ"י ארובו אף במקום דיכול
 להבדר אח"כ דהו' מן המיעוט וחי' נכשל בל"יכור שונג
 אפ"ה לא חיישינן לזה דמתחמא יחי' כהרוב ולא יחי' נכשל
 בל"יכור איכור ה"ה גם בזה לא יחי' איכור אבל לפמ"ד י"ל
 דמן הדין הוה לאחר דאין לו לאכול קודם הפשט חסום דרך
 חר"ן איכא גם איכור בדבר דהנה היה וסתיה דרבנן אבל
 מה"מ מותר לבא עליו אפי' בשעת אונס . והדבר ל"ד ע"פ
 אח"י' לא יעו"ב להא דאורח ארעא בל"יכור דהיה לה חוקה ערפ"ה
 אפ"ה ע"פ סוד בנדר ס"א י"א הו"ב א"ס לא ואמאי לא יחי'
 מחוייב לפרוש עלתו מנה הספק שלא יבא ל"ד איכור . והי'
 כ"ל דלפ"ה לומר כיון דלאחר דמתחמא חורה לבא עליו אפי'
 בשעת וסתה . ממיל"א אף אם יבא הו"ב אפ"ה לא יחי' עליו
 שום איכור דהוה אונס כיון דהי' מותר לבא ע"י מה"ד' והוה
 ג"כ לדבר מנו"ב . משא"כ לא חיישינן דירוש ל"ד ספק איכור
 דהא האיכור כחאן דליה"ה דמי דאונס דמתנתא פטרי' . ובוה נכון
 מאור הא דמתחמא דלאחר איכור החכמי' לבא עליו בשעת וסתה
 חייב קרנן דכיון דלאחר דאסתרו החכמי' ממיל"א בקל יוכל לבוא
 ל"ד איכור אם יבא הו"ב דשוב לא יחי' אונס כיון דאסור לבא עליו
 עכ"פ מדרבנן כ"ל וכיון דיכול לבא ל"ד איכור ממיל"א
 אסור מדרבננ"י לבא עליו סמוך לוסתה לתנן לא יבא ל"ד איכור
 דהא דמותר מה"מ לבא עליו הוא רק כיון דלא יוכל לבא ל"ד
 איכור מתחמא דיהי' אונס . וכיון דלאחר דאסתרו החכמי' שוב
 לא יחי' בכלל אונס וסוד הו"ב א"ס הו"ב א"ס . וזה י' למהתיק
 הא דנחשו להנשו פוסקי' דש"ל וסתיה דרבנן הא בנח' גמרינן
 מקרא וסורח וכו' לפרוש סמוך לוסתה וכו' דאסתרו אקרא .
 ד"ל מקרא וסורח חס' ב"י משומחו' וכו' וכו' כנראה לא
 גמרינן רק דהוה מחוייב להיות נזכר שלא יבא ל"ד אי' . רק
 מה"מ ל"ל לפרוש כיון דלא יבא ל"ד אי' כלל משא"כ לאחר
 דאסתרו החכמי' דיכול לבא ל"ד איכור ממיל"א הוא מחוייב
 לפרוש עלתו מה"מ מקרא דלפ"ו מיני' דמחייב וכו' וכו' דנ"ד
 להיות נזכר שלא יבא ל"ד איכור וממיל"א דלאחר דאסתרו
 החכמי' איכא איכור מה"מ והו"ב א"ס לנע"ד (רק דיש לעיין
 דהא מותר דמי וסתיה דרבנן מה"מ יוכל לבא עליו אף לאחר
 שעת וסתה וכו' כיון דכבר היה עמלה נזכ' שוב לא

וּמְחִירָא דמעטס נכון לא דל"יכור' בל"יכור הריאה בששיע' .
 אף דמל"ד דהי' לאחר הפשט ונימוח בהתמה מותר
 מתחמא הרוב ולא חיישינן על מיעוט דערפ"ה . זה הו' אם לא
 הל"יכורו מתמים לבדוק הריאה וחי' סומכ"י על הרוב בזה לא
 יוכל לבוא ל"ד איכור דאף אם יחי' מן המיעוט ומח"מ נמל"א
 ערפ"ה אפ"ה לא יחי' נכשל בל"יכור דיהי' אונס . משא"כ עש"ו
 דאסתרוו לאכול מן הכהנה קודם בדיקה הריאה ומעטס
 המבואר בהל"יכורו כיון דבדיקה בה רשותא . או תמוס דהוה
 כמעטס עין כמבואר בהרשב"ה חולין ולכתחלה אסור לאכול
 מן הכהנה קודם בדיקה הריאה . ממיל"א גם נאכדה הריאה
 בכשיע' אסור לבחוק ע"ז מה"ד' כי רחמ' הכהנה היא ערפ"ה
 וחי' יחי' נכשל בל"י גמור דלא יחי' בל"יכור כיון דזה בא מתחמא
 פשיעמו דהי' מאכ"ד הריאה בדיק' . ובכ"ה הי' עשה כדן ובידק
 א"ס הריאה לא הי' בא לכלל איכור וכיון דיכול לבא ל"ד
 איכור אם הוא מהמיעוט בזה מה"ד' חיי' להמיעוט ולא אול"י
 בחר רוב . ומש"ה בחיי' הכהנה ספיר סמכ"י ארובו לאכול חלבה
 כיון דהו' מותר מו"ד' לבחוק על הרוב ממיל"א לא יוכל לבא
 ל"ד איכור דאף אם הכהנה היא ערפ"ה אין בזה איכור דמחייב
 אונס . משא"כ בששיע' דאסתרו לאכול קודם בדיקה הריאה
 שוב לא יחי' אונס לכן לא אול"ינן בחר הרוב ואסור מן הדין .
 וממיל"א כיון דחס נאכדה בששיע' אסור עפ"ו הדין ממיל"א ד"ל
 דגם בנאכדה בל"יכור אסור מוסס לא עלוג גמ"ל :

וְיִישׁוּ לעיין בזה במה דמבואר בשו"ת וכו' וכו' דקא"ל במ"ס
 ש"ל"ס דלא חטא לכתחלה ובדיעבד אם נבא' לא חלא
 ובהסו' מוה"ר"ס הביאו הרמ"א כפי' י"ז סעיף ל"ד דדוקא היכא
 ששאלו ע"פ חס' או בעשות שסבר שיהי' מותרת אבל אם
 שאלו בעבריינות הלא ולפ"ה י"ז ליתן ע"פ ע"ז דהא גם
 במ"ס ש"ל"ס מותרת רק מתחמא חס' ל"יכור כשעל' מן מוס
 דרוב מתי' במ"ס ש"ל"ס . וי"ל נ"כ הא דלא חיי' למיעוט
 ודלמ"א בעל' חי היא דאף אם יחי' חי מ"מ כיון דהוה נשאל
 בהיכר עפ"ו הרוב לא יחי' נשאל חי' תמוס דמחייב אונס כ"ל
 ולפ"ו לאחר דאסתרו רבנן ל"יכור במ"ס ש"ל"ס ממיל"א אם בנחמ'
 בעל' חי נכשלים בל"י דל"ל דהא אפ"ה כיון דלא הי' רשאי'
 ל"יכור לכתחלה מתחמא איכור דרבנן . וכיון דחס הוא מהמיעוט
 יחי' איכור ממיל"א חייש' להמיעוט ומל"א אף בדיעבד . אמנם

זה הוא היכא דנשאת באיסור. משא"כ אם היו ע"פ הוראה חכם או דהיתה בטעות י"ל נס בזה חשיב כאונס משו"ה לא מלא :

ועתה אכא ליכא סוגי' דבינה ואקדם ליכא קו' הגמ' יבמות לא תתיבס ומה בכך חוקמי אחוקה. דלעיל

כחכמי נקו' הגמ' דלא"א חוללה תתיבס. דע"ז דאסרי' אותה ליבס יבוא לירי איסור אם תתיבס. דלא"א היינו אוסרי' ליבס לא הו' בא כלל לירי איסור דהוה בכלל אונס. משא"כ עכשיו דאסורה ליבס לכתחלה ממילא אם תתיבס באיסור לא יהי' אח"כ בגדר אונס. ולפמ"ש דהיכא דיכול לבוא אח"כ לירי איסור לא סמכי' ארוב ממילא ד"ל דקו' הגמ' היא תתיבס ויהי' הוא איסור עפ"י הדין כיון דעכשיו דאסרוהו ליבס יהי' נידון אח"כ כסוגו ולא כאונס ממילא עפ"י הדין אסורה להתיבס כיון דיכול לבא לירי איסור. אמנם לפ"ו לא ח"י הגמ' מירי תתיבס ומה בכך חוקמי אחוקה הא באופן זה לא חוקמין אחוקה היכא דיבוא אח"כ לירי אי' כמו בסכנתא דלא מהני חוקה כמבואר בסוגי' דמולין. ולפמ"ש הדין כן באיסור היכא דיכול לבוא אחר כך לירי איסור לא סמכין אחוקה :

אמנם בחמה הדבר נכון לחלק בין רוב וחוקה וחס"ג דרובא וחוקה רובא עדיף. כיון דאזענין זכר וזכר עדיף

מרובה. דגבי רוב חוקה כחוק דהיכא דמי'. משא"כ בחוקה. ודאי' לזה מר"מ דמי' למיעוט. ולא אזיל בהר רוב. ולענין חוקה לא פלוג וס"ל ג"כ דאולי' בהר חוקה. והענין ג"ל דרוב אינו רק מטעם בירור הענין הרוב הוא הוראה ודאי' ומשו"ה אזיל בכל כהורה בחר הרוב דמי' חשיב כמו בירור ודאי' הוא מהרוב ולא מן המיעוט. ובין דאינו רק מטעם בירור ממילא אם בחמה אינו כן ואלא מן הרוב והוא מן המיעוט אז עסקר היינו ענין הדבר להחיר מחמת הרוב דהא בחמה אינו כהרוב ונהעיד איסור צבוג' לא צבוג' ומשו"ה ס"ל לר"מ דמיעוט בחמה דהיכא דמי' משא"כ חוקה ודאי' אינו הוראה ודאי' וכ"ל דתשום החוקה לא ישנהה המלאכות וכל היכא דהיכא רעוהא הוה ספק השקול. רק דמזכ"כ הוא בכל ספק עמיד

דבר על חוקמי הראשונה. וכ"ל בשם הפ' משנינו בפ"ט דטיר ויהי' דהיכא ספק גזרה תורה להעמיד זכר ע"מ ולכן עדיף רוב מחוקה דרוב הוא מטעם בירור וחוקה אינו מכרר הענין רק דגוה"כ הוא דבספק השקול עמיד דבר ע"מ והיכא דהיכא רוב דהוא מכרר שהוא כהרוב ממילא לא שייך חוקה דהא ליכא חו ספק דק ודאי' דהוא כהרוב. וצוה לא נוכל לומר דבא בחמה יהי' הדבר מחוקה הוא נכשל באיסור. דא"כ קשה אחי' יול בחר חוקה הא הוא ספק השקול לדעת רוב הפוסקי' חוקי' על ההצ"ס וס"ל דסדאי' מה"ט לחומרא. ואח"כ יהי' חסני חוקה הא ע"י החוקה לא תבכרר הדבר והוא שמה כספקי' ודלמא יין מן החוקה יבוא לירי איסור. ע"כ דק' ה' גוה"כ להחיר ספק בזה. וכך גזרה הו' דאף דספק דהו' מה"ט לחומרא לרוב כפוסקי' והחורה אסרה גם ספק איסור. הפ' היכא דהיכא חוקה גזרה חורה להעמיד הדבר ע"מ. ודקין אורח בירור כאלו לא ילא מחוקה. ואפי' אם בחמה בירור מחוקה אפי' ליכא שום אי' דהיכא דהיכא חוקה לא אסרה חורה שפק איסור כלל. וגם אם ילא מחוקה כ"ו שלא ערע שאל מחוקה אין שם איסור עליו. ולכן ר"מ דוקא ברוב מ"י למעוט כיון דבוס המיעוט כחוק דהיכא דמי' ובאם הוא מן המיעוט ממילא הוא איסור כיון דרוב אינו רק נחמה בירור ולכן חייב למעוט. משא"כ בחוקה דהאיסור כמו דליחא דמי' כיון דספק בזה החיר הכתוב לגמרי לא פלוג ר"מ וס"ל ג"כ דאולי' בחר חוקה :

יבזה אמרתי ליכא דהא דהקשה בל"מ פסח' דף י"ז פ"ג בקו' הגמ' לחומרא דשכר ר"י טיחאח חסקי' לעמא טומאה בלי' דלוי' וכו' והקשה הא הפ' אי טיחאח חסקי' לעמא בלי' אינו אלא מדריבין אפי' ספק משקה חממה בלי' כיון דיש להם טהרה במקום הול' דבר ש"ל מחירי' דהיכא

אפי' כבד"ר כמבואר בבבלי ד' פ"א. ויבז שם הל"ה ד"ל דהיכא דהיכא חוקה סברה מקולי' בגדר שיל"ט. והדק עלמא שם כיון דרוב לא מהני בספק"מ ע"ש אבל לשמ"ש הדבר נכון בענין דדוקא רוב דאינו רק מטעם בירור ואסורה כחוק דהיכא דמי' אמרי' בדשיל"ט עד שחאלנו באי' חאלנו בהיכא. משא"כ בחוקה דהאיסור כחוק דליחא דמי' כיון דספק כוס לא אסרה ולא נקרא על ספק איסור היכא דהיכא חוקה להיחיר שם איסור כלל חו לא שייך עד שחאלנו באיסור דהא האיסור כחוק דליחא דמי' ומשו"ה אף דרוב לא זיהי' כדבר שיל"ט אפי' חוקה מהני ואח"כ בזה :

ר"פ"ן ממילא אף אי אמרי' דהא דאולי' מה"ט בחר הרוב הוא דלא יבא לירי איסור דהא י"ל בכלל אונס לזה לא לריכ"ו לבא רק גבי רוב דזה אינו רק מטעם בירור ואסור כחוק דהיכא דמי' ובאם הוא מהמעוט הוא אסור. משו"ה י"ל הא דל"מ להחשום הוא כיון דלא יהי' איסור מחמת שהוא בגדר אונס. משא"כ לגבי חוקה לא לריכ"ו לזה רק כיון דהיכא חוקה להחיר ספק בזה לא אסרה חורה לגבי חוקה. ואפי' אם ילא מהחוקה אפי' הוא היכא גמור מן החורה. ולפ"ו ממילא דל"מ לומר היכא דהסכמ' אסרוהו לכתחלה אף דישבד אסור כיון דבזה לא יהי' אח"כ בכלל אונס. דהא היכא דהיכא חוקה לא נעשה אפי' איסור באונס כיון דהסמיה לא אסרה רק ודאי' ולא ספק היכא דהיכא חוקה להחיר. וממילא אף דהסכמ' אסרוהו לכתחלה אפי' דישבד לא נעשה אף כלל מה"ט כיון דהאי' כחוק דליחא דמי'. וגבי חוקה אף אם בחמה ילא מן החוקה אפי' לא נכשל באי' אונס רק הוא היכא גמור. וזה הוא ח"י הגמ' ביבמות תתיבס ומה בכך חוקמי אחוקה ויהי' דהפ' אם תתיבס לא יבא ג"כ לכלל איסור כלל כיון דחוקמי' אחוקה וצוה האיסור כחוק דליחא ושוב לש"ל דהאי' אסורה להתיבס לאחר דאסרה הרבנן כיון דחו לא הוה בכלל אונס. דהא לגבי חוקה ליכא איסור כלל ואפי' איסור אונס רק דספק בזה הסרה החורה גבי חוקה והאי' כחוק דליחא דמי' :

ובינייב ג"כ הא דהקשינו בסוגי' דבינה דקאמר אילימא לאשוקי' מה"ט דחמיר נכאפע בכה"ע משום דאם לא הו' חוקה להחיר רק רוב הוה מלינו לחמיר דלר"ך כפשט וגיטוס מה"ט דגם בס"ד הו' דע מזה דמזד דרך חק' מהראוי' להחמין עד לאחר הפשט ונתוח רק דהוה ס"ד דר"כ"א דינא קאחר ולא בא להשטיקן גיחו חק' דין. ובין שכן אי הוה אמרי' דליכא חוקה דק רוב הוה ניימא ד"ל כיון דחממה דרך חק' לא יהי' אח"כ בגדר אונס ממילא דבזה לא סמכי' ארוב כמ"ש כיון דיכא אח"כ לירי איסור. לכן פריך גמ' אילימא לאשוקי' מדכ"ה דאמר בבה"ע כמי' בחא"ע נכאפע בכה"ע. ובין דהיכא חוקה ממילא מה"ט דאי' לזבול חממה קודם הפשט ונתוח דאף דלא יהי' אח"כ בגדר אונס מ"מ הא בזה האי' כחוק דליחא דהחורה החיר איסור בזה לגמרי. וע"ז פריך גמ' הא חממה משיע לר"ס. וע"ז ח"י הגמ' אלא כב"א אורח ארעא קח"ל ופירשי' ולא משום איסור. וממילא דאם ניימא כן נחמה מ"ש ביישוב קו' התיבס על רש"י :

אמנם לפי הג"ל דהיכא דהוא מבורר אח"כ שהוא עבד חוקה לש"ל דהחורה החיר ספק בזה ע"י החוקה דהא אגלאי' מלאח למפרע דהי' ודאי' אי' ולא ספק אי'. ובאופן דאינו עשור מחמת אונס בודאי' לר"ך כסרה. ולפ"ו כיון דהא דעשי' הפשט ונתוח הוא דלמא נגזלה ערפא ולא לא יהי' אללו שפק ערפא רק ודאי' ערפא דק דמעיקרא היינו מויעט' בדבר ור"ך כסרה אם אינו בגדר אונס ממילא אף לר"ה דהיכא חוקה שייך זה. וסוגי' דפריך אילימא לאשוקי' מר"ה ל"ע לעני' ח"מ מ"ש ביישוב דבני הגמ' בסוגי' ריבמות ניימא דאם לא יבכרר דהיכא לעולם אם הי' קריב לה אי לא וצוה מחמת החוקה ליכא אי' כלל כיון דספק בזה

כהיה גמור נחשב והאיסור כמאן ליתחא דמי' :
וי"ד דמסורה כתבו לרחוץ דברי האוסרי' בנאבדה הריאה
 דסמכי' על דא דר"ה דאמר נשחטה הותרה . כיון
 דבזה לא יבואו ג"כ לירי בירור לעולם ממילא כיון דליכא
 חוקה או לש"ל הטעם בהאוסרי' כיון דיכול לבא לירי אוסור
 שוגג דבזה לא יבי' אונס דהו' יסכן לרחוץ הרוב ולא החוקה .
 דהיכא דלא יבוצר בחוקה האיסור כמאן ליתחא דמי' כתיב' .
 אמנם אין זה קו' כ"כ על טעם האוסרי' בנאבדה הריאה .
 ושור ל"ט ככ"ז :

וי"ד עוד לפת"ל דגם ברוב אמרי' ג"כ דהאי' כמאן ליתחא
 דמי דספק כזה המיר הכתוב כתיב' הש"מ כ"מ הג"ל .
 אולם כבר בארתי כזה אינו רק היכא דלא נחברר אח"כ
 שילא מן הכוב וזו לעולם הוא בכלל ספק אוסור בזה אמרי'
 דהאיסור כמאן ליתחא . אמנם אם נחברר אח"כ שילא מן
 הכוב חו לא שייך לומר דהאי' כמאן ליתחא דספק כזה המיר
 הכתוב דהא חו אינו בכלל ספק אי' רק ודאי אי' ובוה לא
 מהני רוב וחוקה ובוה נכסל באיסור למפרע רק בזה ל"ל
 דאש"כ אין עליו איסור כתיב' הר"ן בפסחים כיון דהתורה
 המיר לסמוך על רוב וחוקה משב כאלוים ורחמנא פטרי' .
 אולם זה איננו תוקף דהי' מותר לו לכתחלה לסמוך על הרוב .
 משא"כ היכא דאסור מדרבנן שוב לא הוה בכלל אונס כ"ל
 ולפי' י"ל כתיב' דאוחן המחמיר' בנאבדה הריאה חף דליכא
 רוב וחוקה משום דיש לחוש דלמא חתי' נמלאת אח"כ הריאה
 וסתי' לריכה בדקה וזויה כזה נמלאת ערפה . ובוה שפיר
 יהי' נכסל בתי' שוגג כיון דבזה שוב לא יהי' אח"כ בכלל ספק
 איסור רק ודאי אי' ואונס לא יבי' כיון דהוא גרם ליה שלא
 בדיק חס הריאה . ולפי' היכא דירעוין דלא יבא חולידי בירור
 לעולם בזה י' להכשיר דחף דהו' בכלל אונס מ"מ כל זמן שלא
 נחברר דלא מן הרוב וחוקה אמרינן ספק כזה המיר הכתוב
 ע"י הרוב וחוקה . ותו לא קשה הא דהתירו מדוע תלי' היכא
 דמשמש ידא דטבחא בריאה לשיטת הסוברים דנאבדה הריאה
 ערפה דבזה כיון דירעו' דלא יבא לירי בירור לעולם ובוה
 אין לחוש שוב אח"כ לירי איסור בזה מחמירם בכל ענין :

ולפמשי"ר דהיכא דלא נודע האיסור לבסוף אדם בעשה
 שריטו כומתי' אז הרי"ח חו הוא אח"כ
 כשהודע בכלל אונס . כיון דבשעת איגלת הא"י היינו כומתי'
 על הרי"ח וזו ה"י הא"י כמאן ליתחא מחמת גז"כ דהיכא
 דליכא רוב וחוקה הא"י כמאן ליתחא דספק כזה המיר הכתוב .
 רק אח"כ כשהודע האיסור נולד הא"י למפרע ולו כבר נעשה
 הא"י והוא בכלל אונס . ולפי' אי' דוקא בחוקה המיר
 המורה הספק ולא ברוב דאינו מורה מחמת הספק רק מחמת
 בירור . ממילא בזה דוקא היכא דספק עלמו על חוקה ולא
 ה"י נודע אז הא"י כולל ודאי' תמיד ה"י נכסל באיסור רק
 כאלוים . משא"כ ברוב כיון דהי' נכסל באיסור רק
 דהוא לא ה"י ידע אינו נגדר אונס רק שוגג וי"ל דבר'ם
 פ' החולין דכתבו חו' דהוא בכלל אונס חף דשם ליכא רק
 רוב כמ"ל דשם הוא אונס מחמת המלוא דמוזרז הוא שלא
 להשקות מלוח יבוס . ואפשר לומר עוד דשם איכא חוקה
 ג"כ חוקה היתר ליבס וחוקה רקנות ובוה ה"י הא"י כמאן
 ליתחא מחמת הא' :

ולפי' י"ל דמסורה קאמר דגמ' בניה איגילתא לאסוקי
 מדר"ה דהמר נשחטה כתיב' דבלא ר"ה חף דהיכא
 רוב אפי' י"ל דרעו' השטע ונכות בי דלמא יהי' נמלא אח"כ
 ערפה ויהי' נכסל בתי' שוגג . משא"כ אי הוה חוקה ממילא
 חף אש יהי' נמלא אח"כ ערפה לא יבי' ידון רק כאלוים .
 ונמילא דמיושב בזה הא דקשה על הגמ' בילה והאן הני
 במתני' כדריה דהני רש"א חפ' ביה ח' חבית עביחיה חו' לחו
 מניה עביחיה מתם . ותי' הגמ' לא נתיקם טעמיה חבילתה .
 וקשה דלמאי לא פריך הגמ' אי ליהא לדרי' וע"כ דליכא רוב
 בנחמות דהא כהמה ביו"ט היכי שטיקן דמפוזר בסוגי' דבילה

ל"ד פ"א . אבל לפמ"ש נחא דודאי ע"כ אמרי' רוב בהמיה
 הם כשירי' ולכן אכלין מחלבה קוד שמיטה וגם מותר לשמוע
 הבכמה ביו"ט מחמת הרוב . רק דיל' דליכא חוקה מסורה
 קודם הפטע וימותו חיישין דלמא חתי' ערפה כתיב' ויהי' נכסל
 באיסור שוגג :

וממילא דמיושב לשיטת האוסרי' בנאבדה הריאה מה
 דחמהו דהא מפוזר בסוגי' דבילה דבמורה בחסומת
 לאכול בלא בדיקה הריאה משום הפסד זמון . כי' בנאבדה
 הריאה דכיון דהתם לא הולרבו בדיקה חף לכתחלה ממילא
 שפיר סמכינן ארוב וחוקה דגם אש חתי' נמלאת אח"כ ערפה
 יהי' ידון כאלוים כיון דהוא ה"י רשאי לאכול קודם הבדיקה
 מחמת הרוב וחוקה . ודוקא בנאבדה הריאה דהי' עליו חיוב
 הבדיקה בזה אמרי' אפי' בדיעבד מעטם שכתבתי :

ובזה י"ל תמיכה האחרוני' בסוגי' דר"ה דף וי"ן כה'
 דאמרי' שם בכור מחמירי' זמון לו שנה וכו' בעל
 מוס מלי אכיל ל"י . ופי' רש"י ביום שולר דלמא נפל הוא
 ואין שמיטה מעהרמו עד שיטה שמונה ימים רשון גבוק ל'
 מכלל נפל דחתי' רשג"א כל ששה"ל למד יום בארם אינו נפל
 ובבבחה שמונה ימים עכ"ל ותמחו דהא כ"ז אינו רק מדרבנן
 אבל מה"מ לא בעי' שיהי' כלל משום דאולי' בזה רוב . וכיון
 דלגבי בכור גם בבב"ל מוס לירך לאכלו חף שמו דוקא כ"ל
 מצינו למימר דמשום חומרא דרבנן יקל' באיסור מורה כיון
 דמה"מ דרשו לאכילה מיד ביום שולר מחמת הרוב . אבל למש"ס
 י"ל דודאי אש לא ה"י מחמירי' החכמי' והציוו הדבר עדי'ם
 לסמוך על הרוב . ה"י מהרשו' לאכול חף ביום שולר משום
 דסמכי' על הרוב ואף ש' בלחמ' יב"ח מן המיעוט מ"מ הוא
 כמו אונס דרחמנא פטרי' . משא"כ עכשיו נגזרו החכמים שלא
 לסמוך על הרוב ולחוש להמיעוט ממילא אש אכלו מיד ולשמי'ם
 גליי שהוא מן המיעוט בזה נעשה על חשאו דהו' לא היה בכלל
 אונס כיון דעשה שלא כדון ועבר על איסור דרבנן שוב לא
 הוה בכלל אונס כ"ל בענין וסתמו ועבר על איסור מורה כתיב'
 וכיון דיכול לבא לירי איסור דאורייתא ממילא מותר הוא
 מה"מ שלא לאכלו עד שמונה ימים לשמן לא יבוא לירי איסור .
 ולאחר דאסרוה חז"ל אסור מה"מ ואינו רשוי לאכילה עד שמונה
 ימים מה"מ לאחר דאסרוהו החכמי' ופריך דנמלאת שפיר בעל
 מוס מי מלי אכיל ל"י :

סימן יב .

ב"ה כ"ה תמוז תר"ש רפ"ק קעטנא יע"א .
 שיהי' לבבד ידיר נפשי דיה הרב הסאה"ג הספרים כתיב'
 פיהרר חיים ואפט ג"י אבן פינה בק"ק פראנקפורט דמיין
 דלמיר עשרת הנולה בעל התהם יב"ד אק"ס :

אחרשה"ט וכו' והנני להביטו מעט ע"ד תורה הבאים
 במתכחה אשר העלה דהא דתמרינן מיהה
 עושה נפול זה אינו אלא לישראל אבל לא לבני ידיר לאן
 הוא לענ"ד שהדבר ברור דגם לבני אמרינן מיהה עושה נפול
 והפ"ח ב"ורד (רס"י ס"ב) הביא ראי' לשעו' הרמב"ם דהב"ר
 המדולרל אסור מה"מ מהחוסספאה דתי' עמי"ס פ"ט דגריסין
 שם על ז' מלות נלטשו ב"ג על אבר מה"מ כולד אבר המדולרל
 בכמהה ואין בו להעלות ארוכה וכו' אסור לבני ישראל
 הכי דאמר אבר המדולרל אסור מה"מ עכ"ל יע"א :

אמנם לענין הוא תמוז דהא החוסספאה קאי על השבט
 מלות שלטשו הב"ע וע"ז קאמר דלענין על אבר
 המדולרל וע"כ כוננו על איסור הכתחה' דאבר המדולרל
 ודאי אינו מו' מלות אלא דהחוסספאה קאי לענין איסור
 אכספתא' ואיירי אש הכמהה מזה אח"כ יום רבא או כשלטשו
 על אבר מה"מ עוד לא ה"י נלטשו על השמיטה וגם אש נשט

היו כנבילה דלים וזמח ואכלת כיון דלא הו' נלטו על השמיטה וביין דמיא עושה נישול ואסור גם לב"ב מטעם אישור

זוה שנים רבות אשר היינו נהוג בה' כלפי שאלה בשוף שנשבר הגף ושאל אותי אם יהי' העוף כשר לאחר השמיטה אף אם רחמי שהוא כמון להגן ויהי' טריפה אשכ"כ לויי לשחוט את העוף אחר עופות אחרים כדון בדבר דלוחילד בו רעימא ולהביא לפני העוף אחר השמיטה . ופשט אתה הי' אללי פ"ח ושאל אותי הא זה הוא טריפות כדור ואמרתי לו שאני משתק בדבר זה אם רשאי למכור העוף כמו שהיא לגנדי יב"י הנכרי יומי העוף כמו שהיא וימיה עושה נישול ויהי' הגף הכור לב"ב מה"ח משום אבר מה"ח ואח"כ כתב סבן מלא מפורס מחמד הכהשונים כדבריו וזה כדור לעג"ד דגם לב"ב אסור וימיה עושה נישול ודברי החכם סופר תמורה' לעג"ד : **ג** אשר כהב כדור יד"ג במהביו לדמות את דברי אשר הי' כדור אללי בעיבור שהוליא את האבר וחקק את האבר להכור לב"ב משום אברמה" וכו"ד רומ"ח כתב לדמות לעג"ד כדור דגם לב"ב אסור משום אברמה" וכפשטא ליבא להדמב"ס אמנם זה אינו רק אם נהקק האבר לאחר שהוליא אבל אם לא יחקק האבר רק אם נשחט בהמה או י"ל דאינו רבמה"י גמור רק היא כהבמה"י כיון דהין לו הקנה בשמיטה ובעת אשר כהבתי לכדור הקושי' על הגמ' פסחים א"כ"ה . מכיס דברי הגאון התהב"ר זלל"ה נראה שהקשה ע"ד הש"ס פסחים (כ"ב .) דנביא רתי' רבמה"ח מיהר כהגאה מברייתא דר"ז ולמה לא הביא דא' משורשה חולין (ס"ט) : המכרת המקשה לילד מחקק אבר אבר ומשליכה לכלבים כהבתי קושי' ו להגאון אכד"ק שאלהנאן נ"י וכתב לי כי הוא קושי' עומה ובאם ארע הי' נכון אהוב לו :

אמנם אכ"י בעניי לא מלאמי ישוב הון לרברי דר"מ דסוגי' (רפסחים) דחולין י"ל דמשליך לכלבים של הפקר והא דנקט ומשליך לכלבים דאם יעלך איתו במקום הפקר יש לחוב דילמא ימלאנו נכרי ויאלצנו ויהי' נכשל באיסור אברמה"י אמנם בלא דלא יושט פדון כגו' שפרד הא לכלבים שרי דהיא דומי' דלא יושט לב"ב אפי' היבא דאית לי' הנאה אבל גם זה הוא דומק לומר דמשליך לכלבים היא של הפקר דוקא :

ב **רמ"ז** י"ל כדור יד"ג כדאזנן שקנה סמוכה אלל משעון וא"ל ששלת הסמוכה ע"י לוי' ולוי שנק מי ואול לעולמו ואח"כ תובע דאזנן הסמוכה משמע ומסוב לו דעה שליחתו ונהנה ללוי אם המוכר לר"ך ליבבע עכ"פ ס"ה דעשה שליחתו ונהנה ללוי וכתב כדור רומ"ח דיש להביע ש"ה להמוכר דאף דליכא עענה כרי מלוי מ"מ חזקה דשליח עושה שליחתו מחייבו שבוטה ואע"ג דלענין דלוחייהא לי' חשש'ס וכו' :

לכאורה נלעג"ד להוכיח והקדם מה דאמרתי זה יומי רבי' להמתיק דברי הגמ' בי"מ (ג"ד) : ע"כ להא דאמר ר"ה ומשביעים אותו שבוטע שאינו כדושמו ויכ"ר הגמ' המחלוקת אית על המשכין כו' כמא יבבע זה ויוליא הלה את הפקדון הדיא אילמא אסיפא ח"ל דשבוטע גבי מלוה וכו' ונכחו' הא זה אין לו ענין לסוגי' דגמ' דהבא ולמה לא הקשה הגמ' כפשטות דקתני שחא יוליא הלה את הפקדון וביין דנשבע שאינו כדושמו כאלך יכול מפי' לה ואמרתי כד"ך פלסול קלת עפי' מה דמבאר (ר"כ) פ"ו בעיי' וי"ו) בע"ך אבזרח' בשבועות מו"מ או שבועות שומרים וימי כתי' עדים מכתישין זה את זה דר"א דלא לר"ך ליבבע כיון דאת אחת משייע לו פסור משבועה ע"י ע"כ :

וא"כ לכאף י"ל על קושי' על הגמ' כיון דלר"ך ליבבע שבוטע שאינו כדושמו מהיבא מפי' לה הא י"ל דגמ"מ כאם חרי' ומרי מחמיס' זה את זה שניס אומרים דלאכר ומטייעים לו ואשכ"כ אללי' הוא ספק דילמא האמה עס הכח

השני' המחמיס' אותו וע"ו אמרינן מי יבבע מי שפקדון אללי שחא יוליא הלה את הפקדון אלל דר"ל כיון דקאי אסיפא דרישא דהמלוה באל להוליא מיד הלוה שפיר לר"ך המלוה ליבבע שאינו כדושמו ואף דמשייע לו עדים לא יכול לומר קום לי כדעדים החשייב'ים לי שלא נאכר ממנו ולר"ך ליבבע שאינו כדושמו מחמלה ויכ"ר הגמ' היכי מפי' לה נושא"כ אי הוה אמרינן דהממני' דקתני מי יבבע קאי באופן' אחר אם הלוה באל להוליא מיד המלוה שפיר הוה מלינן לאוקמי באופן' כזה דלויי' בהסתמ' חרי' ומרי' :

אמנם באמת האחרונים מחלישים דלענין שבועה לא יכול לומר קום לי לפסור המשבועה והפסק דרוקא לענין ממונ' דלא נוכל להוליא ממון' משפיקא ולכן היבא דאיתא ספיקא דריבא לא כשפיקא דהו"מ יכול לומר קום לי ולא נוכל להוליא ממון' משפיקא דריבא דאיתא עוד ספק אחר לב"ד לא נוכל להוליא ממון' אבל שבועה דתיבא דהממנ' כשפיקא ממילא גם היבא דאיתא עוד ספק אחר לב"ד לא נוכל לפסור איהו משבועה ולומר דלא נוכל להוליא שבועה משפיקא כיון דשיקק השבועה הוא רק על הספק יעיי"ש ובזא"ח ובגמ' ובקלה"ח משתמשו בכשרא זו כמה פעמים :

ר"פ"ז מחילא יש מקום לומר גם כדור דגה הוא שפיקא דריבא אי אמרינן חזקה שליח עושה שליחתו אם לא ולכן כדלוחייהא לא אמרינן חזקה זו אלל כדרכנן וכדון שפיקא דאורי' לומרמא וס"ד לקולא לכן יש מקום לומר דמתייב ליבבע מעטת חזקה שט"ס ואף אם אינו אלל ספק מ"מ הא שיקק השבועה היא רק על הספק :

אמנם באמת מוכח דחזקה שרי' אינו מחייב שבועה וכדומה מפיקא דשט"ס קכ"א שהביא רמ"א וז"ל הרשב"א יקדושין כסוגי' דהן הן ערי' וא"מ ומלוה להא הוא נשבע והלא זה אומר לו הלויתי ואיני יודע אם החזרתי לך אם לאו כיון דעדים יונעים בעדותן הן י"ל דה"כ כיון שזה כרי ששאלו כיון וחזקה שט"ס והעדים טוענים כרי ששאלו לו עושים עעמנו ככרי עכ"ל והנה הרשב"א לל"ע כמ"ס בקושיותיו דלמה המלוה לר"ך ליבבע דהעדים הן נוגע' בעדותן מזה נראה דאם לא הו' העדים יונעין' בעדותן דרמ"מ אין עס פרות עליהם מ"מ הי' מיחשב עכ"פ טענה כרי לחייבו שבועה ושיקק קושי' כיון דהס יונעים לא יחשב ככרי כמבואר באמת ס"ס ע"ה דברי ע"פ קרוב חסוב טענה כרי ולא עפי' יונעים . וזה ל"ע דהא לפי האמת דהעדים לריכיס ליבבע דרפשו למלוה הא באמה לא חשיבי יונעים כיון דאית להו מינו דהחזרנו ללוה ואי דלעג"ד ליבבע הא גם עמה לריכיס ליבבע ולי"מ יונעים ואף דו"מ ל"ח עדים מעטת עד הלר"ך שבועה כמבואר בתום' סה ובפוסקים מ"מ לא הו' השבול מעטת יונעים רק מעטת זוא"כ ותו הו' כמו קרובים ואחאי לא יבוליס לחייבו שבועה עפי' ככרי שלהם ולל"ע . מ"מ זה מבוחר מדברי הרשב"א דתשום חזקה דשט"ס למודא בלא טענה כרי שלהם אין לחייבו שבועה בלא טענה כרי :

אמנם כ"ד גם דעמי' מהכחא דלעמי' דהמוכר לר"ך ליבבע ובמבואר בהה"ד בס"י ש"ס שהביא חותמ' דכל היבא דידוע הוא דבא מעני' ליד מכירו ומכירו עוש' שנאכר או נהקלקל או באיזה ענין שהוא נפסד מן הכעלים לר"ך ליבבע שהוא כדבריו ואשילו' את מכירו כעגדו אינו יודע בודאי להכחשו והכי איתא בהה"ד במדברי פ' ש"ה חשע"ב ומייה' רח"י מה' דאמרין דמשביעין אותו שבוטה איהו כדושמו או קשי' לו כו' (אסכרא הדיא דהרמב"ם והסמ"ג דכתבו את מה הא' א"י להשביע את הב' משמע אם את הב"ה ח"י להשביע את השלים חגי' דלר"ך לפרוט עניה לירכיס דהא אם אין היודעים כושבים אותו אי"כ ודאי'כנר נפרט יודעים ומשיע' דא"י להשביע השליח אי' היודעים מוכעים אותו אפי"ה ח"י להשביע השליח כשענת שחא י"ל דהחס' השמא גרוט מאור דלמא י"ל לומר דלא עשה שליחתו הואיל ואינו מחמיס' לפני' והוא האמת לו לפוט

לעוף כשירה לא אסרה' לחורא דטוב כמה קני אלא קבנר ר"ג יש חכמה בפחות מעשרה איתיה' רבא לר"ב הי' פחותין מעשרה טעמים ונפל לחוכו שור או חמור וזח פפור וכו' אלא היינו טעמא דר"ג סבר מכריבא דחורא לארעא כמה הו' ארבעה אורייתא דללאי כמה הוי שיהא הא עשרה אישתמח דכי קא חזקת מעשרה היא דקא מחבט וכו' עב"ל הגמ'. ובעטו (דפוס ווילנרמסדארק) איתא ו"ל כפולה אסורה כינר בהמה שפלה מדבר גבוה או שפלה לבדו אם י"ל מכריסה עד המקום שפלה שם י' טעמים חוששים שחא נהרסקו אברי' ואפי' טורקין אוחה ומולין אוחה שלימה חבל איברי' ערפה שודאי (ס"א) שחא) נהרסקו איברי' אפי' שפין רחין בה שום שנינו וכן כל כיוולא בזה כגון שערפה כחולא או דרסה ברנליו או הכה בלכין ככל גופה וכן הדיון בעוף שחבט על דבר קשה. ואם שחמה מעליש יאלא מכלל ריבוק איברי' ויפתח ע"י דיקא וכו' עכ"ל. וכפי הגרסא מ"ש כטור ס"א שחא היא שפיקר שכן כתב בחתומה דבריו חוששי' שחא נהרסקו איברי' אמנם מ"ש חוששין ל"ל דכל ענין נפילה הוא רק ספק שחא נהרסקו איברי' ואפי' לא הוה אלא ספק ערפה דזה א"א לומר דהא נחמתי דה"ט דקא חשב נפילה כדני י"ח ערפות שהמה הלכה למשה מחייב והמה ודאי' ערפה. ובגמ' שם שמונה מיני ערפות נחמרו למשה מחייב ואחד מהם נפולה ודומי' לשאר ערפות לחייב ב' מלקות משום ערפה ומ"ש העור שחא נהרסקו איברי' הוא רק אם ליכא כבוד רק ששה טעמים ומכריסה עד ארעא ר' טעמים בזה לא הוי אלא ספק ערפייה גם י"ח מומת מדברי' העור דבחי"מ בסי' ח"י סתם דכתי' דוקא שיהי' כבוד יו"ד עפ"י אלא כתב דהוא דוקא אם נתגלגל וע"כ הוא כמ"ש הרמ"ל הביאו הטו"ז בר"ס כ"ח והכו"פ שם דמכריסה עד ארעא הוא ספק ומש"ה לגעין איסור אולי' לחומרא ואסור כול על דיקא דאי' ונמוקין אמרי' להיפך דמוילא מחבירו עליו הרא"י רק דהם כתבו דהספק הוא בדליכא יו"ד טעמים כבוד רק מכריסה עד ארעא אם יש בו כדי להחיה ודחוק הכו"פ דאי"כ מה פריך הגמ' לר"ג מחמתי

לענין נוקן הא נוקין פטור מהסוס המצט"ה ע"ש : ולענין י"ל דורא' לחמתי המשנה לא הי' ספק בדבר רק ר"ג הי' מסופק בזה ומתחלה הי' ס"ד דגמ' דר"ג מסופק אם יש חכמה בשש עמתי' ופריך הגמ' מחמתי דמוכח דליכא חכמה בששה עמתי' ולכסוף חסיק דכפיקא דר"ג הוא אם מצטרפי' ליו"ד עמתי' מכריסה עד ארעא דלזה ליכא ראי' מחמתי' די"ל דאיירי כנתגלגל ו"ל לחוקו כדי הכו"פ ע"ש רק דק' מגיל העמוד הא דר"ג הי' מסופק בזה דילמא הוא חלוני כדור דמכריסה עד ארעא חשבי' ליו"ד עמתי' והוא בכלל נפולה דהוא ערפה ורדית גם דברי' סוס' בסוגי' דב"ק לריב' ביאור דבריה אם שהה מעליש כחבו ו"ל ב"א א"ש ר' נ"א ביאור עמדה אי' מעליש דיקא ודאי' בעי' הלכה אפי' דיקא לא בעי' אבל כשההה מעליש אין להוכיח תשס' אי' בעי' דיקא אי לא מחוקר הי"ג משמע דבעי' דיקא שפירא' אין בקי איין כדדיקא ולדין בעי' י"ב חמש עב"ל וקשה למה סוללי' להביא ראי' מחבטי' אחאי לא ראי' מגמ' דחולין ר' ל"ו ובגמ' בחו' גפי' בחולין ר' נ"א ע"כ בר"ס עמדה אי' מעליש אבל דיקא ודאי' בעי' ו"ל אבל לא עמדה בעי' ודאי' מעליש ובעי' נמי דיקא כדמתיא לקמן ר' ל"ו דרסה וצרפה כחולא או שרינלחה בהמה לריך מעליש ואמר בגמ' משום ר"א כ' נתי' אחו' או שרינלחה או לריכה דדיקא עכ"ל ועי' בש"מ ב"ק שם שהקשה מאי ראה חו' להסתפק בזה בסוגי' וכ"ק דליון שם מקומו ועי' פ"י פ"ק דמחילה כתב דכפיקא דמי' הוא כדריקא דמחייבו היכא דעמדו וגם שההה מעליש אם לריכה דיקא ונחמתי' דעתה הדין דבאופן זה לא לריך דיקא ע"ש אמנם דעל זה ליכא ראי' מכה"ג דהא לא איירי שם בעמדה וגם שההה מעליש וגם מה ענין זה לכאן אין זה מקומו. גם רש"י בסוגי' כתב וסור זה לא עמד מרי' ערפייה רב נתן אמר ר"ג אי שקיל מרי' להכשיר אוחה ובדריקא וזיל הנא' שם מדרשא אם שהה מעת

ליווח שלית עכ"ל שחורחא דקין וכוונת דבריו כפשיטות דהטעם דל"ל ליבעט השליח כמה המלוה אף במקום דלריך לשלם לסיטומים הוא כיון דליון מי שיכחיש ח"ה השליח לומר דלא עשה שליחו ועי' אמרינן מהתמחא עשה שליחו מחאי"כ כ"ד דהלוקח קנה סחורה בודאי והסחורה הי' כיד המוכר והוא כל כפת לפפור נפשו ולומר דמנהגו שלמוחמ"ה יתי' נאמן בזה בלא שנועה ויש לרמות זה להא דר"א דמשביעין אותו שנועה שליחו דרשותו וגם בזה איכא דגלים לדבר דלא נהנו לשליח מהתמחא חוקה דשליח עושה שליחו :

הג"ה (א) חוקן הדברים דמחא חשש"ם אין חייב שנועה ביכה כשחא דמוכע כדמוכח מהרשב"א וכ"פ בש"ט (סיק"א סעי"ט) דמחא השליח אין המלוה חייב לישבע ש"ה : (ב) **אמנם** במסר ממזון לחבירו וכו' יכול להכשירו אפי' כעונו הוכזע שחא ויהא דינו של החאי"ד הג"ל כדמוכח מדינא דרב הולא דמשביעין אותו שנועה שא"כ : (ג) **אולם** כדאיכא חשש"ם לשיעורו לפוטרו פטור משנועה כדמוכח מחא דמחא המלוה א"י להכשיע להשליח אף דמסר לו ממזון וכו' :

נמצא דכ"ד יכול להכשירו ממזון דינו דמסר ממזון וכו' דהא כ"ד לא זו דליכא חוקה דשליח ע"ש לשיעור לפוטרו אדרבא משיעט לחייבו :

ויותר לא אוכל להאריך כי אנו כותב במחילה רבה ואין לי דירה מיוחדת [אחר השריפה הנוראה רמ"ל]. אשר שיחד אוח כדברנו בעו בהתחש"י הנינו למלאות ח"ה שאלתו באם יבוא למדה זו ויכול ללמוד אללי :

צר לי מאוד כי ראיתי בכתבו כי איהרע ל"י חוקה הגוף ואינו בק"ש בשלימותה יתחוקקו ויאחלנה וירחיבו את גבולו ויכנס עוד ללמוד וללמד מחוקר שחמה בהרחבת הלכ' כחפן נפשו החשובה וחפן ידיו אהי"ג בכל לב ועש . יעקב שמחה רעפ"ש .

סימן יג .

גשארתי בלחוד שתי' לו כשכירות בהמות מאיזו ישראל נחליבה ונפלו לחרין פחות מעשרה טעמים רק מכריסה עד המקום שפלו שם הי' ערפה טעמים ולא יכלו קום עד אחר ג' ימים . ואח"כ עמדו והלכו ורק דלא יכולין להליך כדבראשונה שנינו לנעש . וכשאלתי ע"ד החלב היולא מהם אם יש להחיר החלב . היווח כי הי' בכלל הפסד מרובה לאסור לזה שחתי עויני בדבר זה :

והנה בנידון זה יש ג' בסיפיה להחיר א' כיון דלאחר שעתה ישארה מעליש מותר ללמד שמיטה כדדיקא ממילא בחיים לגעין החלב הוא ספק איסור וזה הוא היכא דהאסרו חמש כנפילה מחאי"כ כ"ד דלא הי' יו"ד טעמים כבוד רק מכריסה עד ארעא . לש"ש המכריסין כבונת העור כיו"ד ס' כ"ח דהא דמלרפינן מכריסה עד ארעא ליו"ד טעמים . אינו ודאי אלא ספק . ממילא יש להחיר החלב משעם ספק ספקא ספק דילמא לא הוי נפילה כלל ובספק כ' דילמא לא נערפה כנפילה ו . כ' . שיעט הרי"ו וכו' דנלירוק שיהיה דמחור וסו' מעליש ל"ל דדיקא כלל . ג' . דעת הכה"ג ובעל העיבור דכ"ל בזה דקיי"ל הלכה א"ל דדיקא . לא בעי' הילוך יפה כנדראשונה רק בהילוך כל דהו סני אפי' אם הולכת ונולעת ואפי' עקרה רנ"ל להלך מהני ג"כ וליה דעת הרא"ש כסוגיא ודמח' העור כס' נ"ח ואפי' להחליקין י"ל דוקא לאחר שהשיטה דב"ק נוכל לבדוק ולברר ע"י הכדיקה החיוב לבדוק מחאי"כ בחיי' ולענין החלב . והני לבאר כל זה :

(א) **במ"ס** ב"ק ר' י' ע"כ הוה תורא דנפל לאריהא דללאי שחטי' מרי' ערפייה רב נתן אמר ר"ג אי שקיל מרי' דהאי תורא קבא דקמחא ואזיל הנא' שם מדרשא אם שהה מעת

להו' להספק או בעי' בדיקה לאחר מעל'ט. ואחרי כי יש ראי' מהי'נ דעבי' בדיקה מיושב דברי העור דמוכח מר'נ גופו הי' משום ס' אי מלטרפ'ס חכריה ולעד ארעא ל'טפח'ס ורק לפני איסור אמר' מספיקא ולענין ממין אמר' הממש' : **בפי' דביה דף ל"ד אמר' ננו' חן דרסה וטרפה כמותל ושהתה מעל'ט ושחטה כשרה אריא כו' משס ראב"ט לריכה בדיקה בעא מינ' ריי מר'ז מהו לשחטה ב"ט מי מחוק' רעוהא ביו"ט א"ל וכו' ולא אפשרטא וכחז הר"ן כיון דהוא ספיקא דהו' נקט' להחמיר. אמנס הרוב'ס והרשב"א והר"ם פסקו להקל וכהז' הגאון בעל שאג"א בסי' ס"ד דעמחט הוא משום דהו' קשה להו מלי קובע' לגמ' מהו לשחטה ביו"ט מה"מ נחלק בין אי מלאכת יו"ט מאי' טרפה הו' מלאכת י"ט היא אי' חורה כמו אי' טרפה. אע"כ דס"ל להגמ' לדבר כבוד דכל ענין הבדיקה לאחר מעל'ט אינו מדין חורה. ורק דרבנן החמירו להלד'ן בדיקה ומשי' סהם הנה דמתי' דרסה וטרפה כמותל ושהתה מעל'ט ושחטה כשרה ולא חמי דלריך בדיקה ובילתי' דשחטא קמא אסורה. משום דהנא דמתי' דין חורה קאמר דלאחר מעל'ט חורה בלא בדיקה. וע"ז קמצי' מהו לשחטה ביו"ט. משום דיל' הבדיקה אינו אלא מטעם חומרה משום דאפשר לברר לאחר שחיטה ע"י בדיקה משי' הולכו רבנן בדיקה. משא"כ לענין אסור לשחטה ביו"ט שפיר רמי לשחטה ול"ח שחתי' לריכה אח"כ בדיקה כמו דל"ח לענין בדיקה הרי"ק. ועוד יל' דהך דלענין טרפיה החמירו בכל ענין להלד'ן בדיקה מ"מ גבי יו"ט משום מניעה שמח יו"ט הקילו עכ"ד ע"י"ש. והנה אפי' אי אמר' דהבדיקה זו אינו אלא חומרה ע"כ ל"ל דכל עיקר הבדיקה אינו רק מטעם חומרה שהחמירו אח"כ ולא הי' בזמן המשנה דזה אינו דהא מנחה ככנו' דנחמ' בפי' התעורבות דמוק' ר"ל המהני' דהתעורבה כטרפה דלוי'כנפילה ומשום דס"ל הלכה לריכה בדיקה. הו' דגם בזמן המשנה הי' הדין דלריכה בדיקה. ואין להק' ולומר דזה הוא דוקא בבדיקה שחיה בעמדה וו' כהנהג' לר"ל הכל לאחר מעל'ט היא חומרה בלא בדיקה מדינא דמהני'תון דזה אינו דאי' אחי' קתי' בתמי' כס ירשו עד שיהחלבו הו' יש תקנה להמתין מעל'ט ויהי' מותר' בלא בדיקה כו"ס הי' תול' דף כ"א בדי' עמדה א"ל מעל'ט אע"כ מוכח דודאי חיוב הבדיקה לאחר מעל'ט ככז' הי' מדינא דמהני' רק דעכ"פ החיוב בדיקה אינו רק חומרה ומאז דמתי' דין חורה קאמר. ויש להסביר הענין דהא מה דנקט' ההלכ' דמהני' ברי"ם א"ט נפלה קון הגג זה קאי על דין טרפות והוא בתוך י"ח טרפות שנמסרו להשם חסדי' כח"ס רש"י בתמי' ונחמ' אמר' ח' דברי' נמסרו למשם חסדי' ואחר מרס היא נפולה. הדי דמהני' איירי מדין חורה. וע"ז קאי דמתי' דדרסה וטרפה כמותל להשמיטין דין נפולה בעוף. וזה הוא ג"כ מדין חורה. ולכן סהם ההנהג' דמתי' כשהתה מעל'ט כשרה. ולא קתי' דעבי' בדיקה משום דמתי' כשרה בלא בדיקה אבל יודאי מדרבנן גס מדינא דמהני' הי' לריך בדיקה כדמוכח מסינ' דנחמ' :**

וראי' לזה י"ל דהא לשי' גדולי הפוסק' דס"ל דס' אי' בנזק וספיקא' בתעורבות מטיב ס"ם נגזר. אי' ק' מסוב' דוכחיס כנמטרב כנפולה אחי' ירשו עד שיהחלבו הא הוה ס"ם ס' אחד דלוח' הנפילה הוא כשרה וספק השני בתעורבות. וזה היא קו' השך בס"ם ק"י. ולדברי הש"א דס"ל דכל עיקר הבדיקה לאחר מעל'ט אינו אלא מדרבנן יהי' קשה קו' זו חליצה דכל הפוסק' דהא טעם הפוסק' דלא אמר' ס' א' בנזק וס' השני בתעורבות' היא רק כיון דכבר היינו מחליט' הנזק לודאי איסור מה"מ שוב לא הוה כגדר ס' א' וממילא סיכא דליכא תק' א' דרבנן דבזה לשי' דהחלטתו גוף האיסור לודאי איס'ס בזה לכ"ע אמר' ס' א' בנזק וס' השני בתעורבות וכ"כ סב"ז בס"ם ק"י ע"ס ואכ"מ וא"כ ממילא קשה לכל הפוסק' אחי' ירשו עד שיהחלבו הא הוה ספק אחד בנזק וס' השני בתעורבות. דהא נזק הא"י הוא הבהמה שנגלה אין עלי' אי' תורה והבדיקה אינה אלא מדרבנן. יענ"ל כח"ס לריך שס דמה' מוכח דגם בס"ם היאם דנוגל לברר החיוב לברר ומשי' פסול להקרבה. והא בזה החיוב לברר בודאי אינו רק נזעטס חומרה בעלמא ואפ"ה נפסיד כל הזבחי'. ממילא ממומרה בעלמא ומשום דאיכא לברורי' ואפ"ה כיון דעכ"פ בעי' בדיקה מחומרה פסולי' כל הזבחי' :

ורפ"ן ממילא הי' אמר' כו"ס השאל"א הוא דקא מיובע' כנמ' ביה מהו לשחטה ביו"ט דאי' משום דיל' דכל עיקר הבדיקה אינו אלא משום דאיכא לברורי' אי' ממילא במי' הבהמה ויאו' דנין על החלב לאחר ששהה מעל'ט בזה נקט' להקל ולהחמיר החלב בלא בדיקה כיון דאי' לברורי'. והך דלאורך ל' דהי' ס"ד דנמ' דאסור לשחטי' ביו"ט ע"כ דהוא מדינא ואינו כבדיקה הריאה. ממילא דגם החלב אסור מ"מ י"ל כמו דנקט' דקתני' נחמרה כטרפה ירשו עד נזעטס שג' השג"א כיון דכל עיקר הבדיקה אינו אלא דרבנן נקט' לקולא כמו בכל ספיקא דרבנן. וממילא דמזו כן י"ל גם לענין החלב כמו דאלינין לויסור אי' יו"ט לקולא מחמת דהוא ספיקא דרבנן ואמתי' דהבדיקה אינו רק מטעם חומרה כי"כ אלינין לקולא גם לענין החלב דאי' מלאכת יו"ט הוא אי' דאורי' כמו איסור חלב טרפה וממילא דבני' הי' מותר החלב לאחר ששהו הנזעל'ט לגמרי : **אמנס** האמת יורה דרכי' דודאי' גם החלב במי' הבהמה נאכר גי' דחלי"כ יהי' קשה אחי' קא מנעתי' דנוגל לברר :

אמנס באמת זה אינו דאפי' במקום הבדיקה הוא רק מטעם חומרה אפי' י"ל דפסול להקרבה משום הקריבתו נא לפתוך כיון דעכ"פ בחולין הי' לריך בהמה בדיקה מחמת דרעוהא הנולד בה פסולה להקרבה. והך דככל בהמת קדשי' הי' בעי' בדיקה כדן דעבי' בדיקה הריאה. הוא ג"כ בזה כיון דלא סגי בלא"כ להביא בהמה אחרת לקרבן שלא חתי' לריכה בדיקה כיון דכל בהמות לריכי' בדיקה ממילא בזה הי' מותרת להקרבה ע"י בדיקה הריאה. והכו"ס בכ"י נ"ח ס"ק י' כחז מהו להכות דבדיקה אבר אחד אינו פסול בקדשים דחלי"כ לרי' חזיר דמתי' למיטוטא וממילא בכל בהמות לריך לבדוק הריאה החיך נקח בהמה להקרבה ע"ש ומזה נראה דלדין לא הי' קשה כיון דהבדיקה אינו אלא מטעם חומרה ומשום דאפשר לברר משי' בקדשים ליה לריך בדיקה בלא. אמנס באמת לעיני' דכבר נזכר כו"ס דגם לריך היינו נודקי' הריאה כיון דלא סגי בלא"כ ל"ס הקריבתו נא לפתוך. וכמו כן גם לרי"מ הי' הדין בכל קרבן דלריך בדיקה ולא נפסל משום זה כיון דאין בידו להביא קרבן אחר שיהי' כשר בלא בדיקה. ודוקא בבמהה דלריכה בדיקה ע"י הרעוהא שיעלר בה דבזה בידו להביא קרבן אחר שלא יהי' בו הרעוהא בזה אמר' סקריבתו נא לפתוך דעכ"פ נגאי' הוא להביא קרבן הנולד בה רעוהא ויהי' לריך בדיקה כבהמה חולי' :

וראי' לזה י"ל דהא לשי' גדולי הפוסק' דס"ל דס' אי' בנזק וספיקא' בתעורבות מטיב ס"ם נגזר. אי' ק' מסוב' דוכחיס כנמטרב כנפולה אחי' ירשו עד שיהחלבו הא הוה ס"ם ס' אחד דלוח' הנפילה הוא כשרה וספק השני בתעורבות. וזה היא קו' השך בס"ם ק"י. ולדברי הש"א דס"ל דכל עיקר הבדיקה לאחר מעל'ט אינו אלא מדרבנן יהי' קשה קו' זו חליצה דכל הפוסק' דהא טעם הפוסק' דלא אמר' ס' א' בנזק וס' השני בתעורבות' היא רק כיון דכבר היינו מחליט' הנזק לודאי איסור מה"מ שוב לא הוה כגדר ס' א' וממילא סיכא דליכא תק' א' דרבנן דבזה לשי' דהחלטתו גוף האיסור לודאי איס'ס בזה לכ"ע אמר' ס' א' בנזק וס' השני בתעורבות וכ"כ סב"ז בס"ם ק"י ע"ס ואכ"מ וא"כ ממילא קשה לכל הפוסק' אחי' ירשו עד שיהחלבו הא הוה ספק אחד בנזק וס' השני בתעורבות. דהא נזק הא"י הוא הבהמה שנגלה אין עלי' אי' תורה והבדיקה אינה אלא מדרבנן. יענ"ל כח"ס לריך שס דמה' מוכח דגם בס"ם היאם דנוגל לברר החיוב לברר ומשי' פסול להקרבה. והא בזה החיוב לברר בודאי אינו רק נזעטס חומרה בעלמא ואפ"ה נפסיד כל הזבחי'. ממילא ממומרה בעלמא ומשום דאיכא לברורי' ואפ"ה כיון דעכ"פ בעי' בדיקה מחומרה פסולי' כל הזבחי' :

ורפ"ן ממילא הי' אמר' כו"ס השאל"א הוא דקא מיובע' כנמ' ביה מהו לשחטה ביו"ט דאי' משום דיל' דכל עיקר הבדיקה אינו אלא משום דאיכא לברורי' אי' ממילא במי' הבהמה ויאו' דנין על החלב לאחר ששהה מעל'ט בזה נקט' להקל ולהחמיר החלב בלא בדיקה כיון דאי' לברורי'. והך דלאורך ל' דהי' ס"ד דנמ' דאסור לשחטי' ביו"ט ע"כ דהוא מדינא ואינו כבדיקה הריאה. ממילא דגם החלב אסור מ"מ י"ל כמו דנקט' דקתני' נחמרה כטרפה ירשו עד נזעטס שג' השג"א כיון דכל עיקר הבדיקה אינו אלא דרבנן נקט' לקולא כמו בכל ספיקא דרבנן. וממילא דמזו כן י"ל גם לענין החלב כמו דאלינין לויסור אי' יו"ט לקולא מחמת דהוא ספיקא דרבנן ואמתי' דהבדיקה אינו רק מטעם חומרה כי"כ אלינין לקולא גם לענין החלב דאי' מלאכת יו"ט הוא אי' דאורי' כמו איסור חלב טרפה וממילא דבני' הי' מותר החלב לאחר ששהו הנזעל'ט לגמרי : **אמנס** האמת יורה דרכי' דודאי' גם החלב במי' הבהמה נאכר גי' דחלי"כ יהי' קשה אחי' קא מנעתי' דנוגל לברר :

גמר דוקא הא בעי' אם מותר נשחטו כיו"ט. ולא קאמנע' זכ לענין מחלב כתי' הכהונה אם היא אסורה בלא בדיקה א"ל והבדיקה אינו אלא משום דאפשר לברר ואלו מחלב מותר. או למה הבדיקה הוא מדינתו והמחלב אסור מזה נראה דהחלב דהוי' אסור משום הבדיקה הוא מטעם דינו ורק לענין יו"ט נשחטו הנמ' וכח"ל דה"ל דמשום מניעת שמחה יו"ט לא החמירו. אבל המחלב בוודאי אסור. מ"מ כיון דשג"פ לדברי הס"א הבדיקה אינה אלא מדרבנן ממילא יש לגדוד להקל במידי דרבנן. והש"ס חולין כס' ס"ה הביא ב"כ דברי הרבניו ורוחם וכתב עליו ופסדה כזו לא ידע' מנין לו להקל בשריפו' בא"י דא"ו וכו'. עכ"ל. אמנם לדברי הס"א הא לא היה רק א"י דרבנן וספירי יש לגדוד להקל בזה בניד' לסוּך על גדולי הפוסק' המחמירין בזה יען כי כל ענין הבדיקה אינו רק דרבנן :

אמנם כחמה דברי הס"א לא נראה' דמדברי גדולי הראשונים נראה דהבדיקה דהוא לאחר מעל"ש הוא מה"ס. והש"ס ד"ס י"ח הביא ב"כ דברי הס"א והוא כהב לחלק בין הבדיקה שהוא לאחר מעל"ש לבדיקה שהוא לאחר שמוחה. דלאחר מעל"ש אינו אלא דרבנן. ולאחר שמוחה הבדיקה הוא מה"ס עיי"ש וזה לא נראה לחלק בכך. ובדברי הס"א מובאר דהוא ס"ל דגם לאחר שמוחה הבדיקה אינו אלא דרבנן כמ"ש ע"ס ב"ח' הגמ' בסוג' חולין הב"ע שהפריס עיי"ק טו"ס. וכן ס' לה"ר מדברי המוסמחא בפ' א"ט הג"ל דז"ל נפלה מן הגג ומתסקו איבריו או חללה חכמה ומתסקו איבריו' אי שמה מעל"ש ושחטתו כשרה אם עומה מיד ב"כ וב"כ כשרה עכ"ל ולדברי הס"א דע"כ דהבדיקה אינה מה"ס מלא אכזר במתמיהין חיוב הבדיקה עכ"ל כן בהתוספתא הולך נוכח הבדיקה רק סמם אם שמה מעל"ש כשרה ע"כ דבלא בדיקה קאמר והיא מדין מורה. ממילא נוכח דגם בעמדה א"ל בדיקה מדי"ס ולכן סתם התוספתא עמדה ב"כ וב"כ כשרה והיינו גם בלא שמה מעל"ש כשרה סתם והיא ע"כ בלא בדיקה דהא קאמי סתם כשרה וגם דהא בלליעו יתר עומה ושמה מעל"ש משמע דבענין אחד הם כשריו' והיינו ע"כ בלא בדיקה כלל. גם מה"ס לחלק בנייהם כח"ש הש"ס בעלמו ס"ס. ומ"ס מהו' ב"ק ויבאר לקמן בעמוד' עוד כתב שם דהש"ס דהב"ב דהב"ב הר"ן כהא דזבד' המגמתי' חושש' דהפ"ט מהב"בן הוא דהושט' ובדיקה בעי' בלא שיהי' מעל"ש ועמידה וכתב עליו הר"ן וה"ן נראה אלא בדין נפילה מחש' ומה דנקט חושש' משום דכולהו מלתא דריבוק איבריו ל"ה אלא חששא בעלמא ומלשון זה וראה דאינו אלא חשש דרבנן עכ"ד עיי"ש. ודבר זה אינו דהא בהר"ן מובאר כדל' דחיוב הבדיקה הוא מה"ס הוא פסק כהא בעי' דביב"ה לתומרא יען שהוא ספיקא דא"ו. וכן מובאר בהד"ו. בדבריו בסוג' חולין ובפרש"א וסר"ש. והנהי לבאר סוג' דגמ' בזה וליב"ש קו' הס"א דלי הבדיקה הוא מה"ס אמאי לא נוכח חיוב הבדיקה במתני' ויבאר בזה ג"כ דברי הרבניו ורוחם. גם ח"ס"ל לגדוד עמיד' בה"ס' ובשעה"כ לגדוד להקל בניד'. ויבואר ג"כ מחלוקת הפוסק' בהא בעי' דביב"ה מהו לשחטה כיו"ט ואקו"י' הגמ' דגמ' ר"ב א"ט :

במתני' א"ט ע"כ נפלה מן הגג וכתב רש"י ח"ל כפלה מן הגג ושחטה מיד ערפס א"ט' שאין שבר נראה בה חוששין שמתסקו איבריו' ואין טעם בטרפות שהלכה לחטה מחייו הן ובגמ' דף ג"א אמרו' שם שהתא מעל"ש ושחטה כשרה ואט"ס שלא עמדה עכ"ל ומ"ס רש"י ושחטה מיד ללאורה כיוונתו שלא שמה מעל"ש. אמנם בלא זה דברי רש"י לריב"ז מרא' במ"ס ואין טעם בטרפות שהלמ"ח הן מאי בעי רש"י בזה. ואמאי כתבו זה על נפילה דיקא ולא על שאר ערפוס דקאמי במתני'. וכבר הביא הרשב"א דברי רש"י בזה ויבואר לקמן. גם זה קשה עובא במ"ס ובגמ' אמרו' שאם שמה מעל"ש כשרה ואט"ס שלא עמדה

וכוונתו למה דאמרו' בגמ' עמדה א"ט מעל"ש. מובאר מזה דמעל"ש מהני בלא עמדה. אמנם זה אינו רק מדיוקא בעלמא ואמאי לא הביאו חמה מפרש"א לקמן דף כ"ז גבי ערפס טעוף דקמי' במתני' דהנה ועמדה כמותל ומתכנסת ושמה מעל"ש ושחטה כשרה. מובאר בהד"ו דמעל"ש מהני ואין לומר דבמתני' מהו ס"ד דמעל"ש לא מהני בלא עמדה דכדווייתו בעי' שהתא מעל"ש וגם עמדה וזהו הביאו הנמ' דאמרו' עמדה א"ט מעל"ש דמובאר דמתני' מעל"ש בלא עמדה. ודו"ל לא יתכן לומר דהמתני' דקמי' ושחטה מעל"ש כשרה הוא דוקא בלדיקו עמדה. דא"כ הו"ל למתני' בהד"ו ועמדה ושחטה מעל"ש כשרה א"ו דשחטה מעל"ש מהני גם בלא עמדה. ואדרבא פשט' דמתני' בזה דקמי' ומתכנסת ושחטה מעל"ש כיוונתו כמה דקמי' ומתכנסת הוא דהוי' רק מתכנסת והיא בכלל משיכת' דלא יכולה לעמוד אפי"ה כשרה לאחר מעל"ש וא"כ קשה טובא לאיזה ענין הביאו הנמ' רש"י ע"ז דמעל"ש מהני ואין זה רק מדיוקא כיון דבדבר מובאר בהד"ו במתני'. גם קשה אמאי לא כתבו דגם לאחר המעל"ש אינה כשרה רק בבדיקה כמבואר לקמן כ"ז ע"כ משום דרש"י :

ואמרו' ליב"ש דברי רש"י עמיד' רש"י בסוג' דביב"ה דף ל"ד הג"ל דז"ל בדיה ארובי' כי שמה מעל"ש נמי לריב"ה בדיקה לאחר שחטה שמה שמתכוון רוב ללשונ' או נשברה השרה ינפסק האטו שלה או אחר מחבר מיני ערפוס. ושהה דמעל"ש אשכ"ח ל"י דא"ל שמה מעל"ש אינו ערפוס ולא מלא בעי' ס"י ערפוס ערפס שו' אמה מ"ח ערפוס וקרא ריבוק איבריו' שאיבריו' מתסקו' כולם ואיני' שאין רושם ניכר בה וכו' ס"י שאם שמה מעל"ש בידוע שלא מתסקו איבריו' דקמי' ליה לרבנן מהני דריבוק איבריו' אינו חי מעל"ש אבל שאר מיני ערפוס חי יב"ש חש' עכ"ל מביאר מזה דרש"י ס"ל דלחש' דריבוק איבריו' לא מהני בדיקה כלל משום דר"א אינו ניכר. והא דמתני' אם שמה מעל"ש הוא דקמי' ליה לרבנן מהני דר"א אינו חי מעל"ש וממילא כיון דשמה מעל"ש חי אין לחוש לר"א כלל ולי"ל בדיקה משום דהא ר"א חי משום שאר ערפוס. וי"ל דחש' רש"י בסוג' ואין טעם לנפירות דהוא הלמ"ח זה קמי' עמ"ס אם שחטה מיד ערפס מאפי"כ בשמה מעל"ש היא כשרה וע"כ קשה מאי מהני מעל"ש הא ערפס חי' כל יב"ס ע"כ כ' ואין טעם בטרפות שהלמ"ח הן וכך ה"ו ההלכה מהני דר"א אינו חי מעל"ש :

ובזה י"ל ג"כ הא דלא הביאו רש"י המתני' דלקמן דדרסה וערפס כמותל דמעל"ש מהני עמיד' הר"ן במ' דכתב על מהני' ח"ל וכו' מהני' נמי שמה מעל"ש בני טוף הי"ב לכהנה ורבותא קמ"ל שאפי"ן עוף שחיטתו קל אם שמה כשרה בבדיקה עכ"ל ולפ"ו ה"ו מקום לומר להפך דשמה מעל"ש לא מהני רק גבי טוף כיון דשחטה מעל"ש מהני הוא דקמי' ליה לרבנן דבערפות דר"א אינו חי מעל"ש. וא"כ ה"ו מקום לומר דדוקא עוף דחיטתו קל בזה אמרו' דבערפות דר"א אינו חי מעל"ש מאפי"כ כשהה דחיטתו רב אולי דגם בערפות דר"א יכולה להיות יותר ממעל"ש כי מדר הכשרה אין לדמות ול"ו וא"כ ה"ו מקום לומר דהנה דמתני' מדיוקא נקט הא דאם שמה מעל"ש כשרה גבי טוף ולא גבי כשהה משום דדוקא בעוף מהני מעל"ש ולא גבי כשהה. לכן לא הביאו רש"י ראי' דמעל"ש מהני כשהה מהני דדרסה וערפס כמותל רק מתני' דאמרו' עמדה ל"ל מעל"ש דמובאר דמעל"ש מהני גם כשהה וע"כ דקמי' ליה לרבנן דגם כשהה אינה חי מעל"ש בערפות דר"א וע"כ הא דמתני' ההנה דמתני' מעל"ש גבי טוף הוא כח"ש הר"ן לרבותא דרש"י עוף דחיטתו קל מהני ג"כ מעל"ש. וי"ש הוא דמעל"ש מהני כשהה :

ובזה י"ל הא דלא כתב רש"י דבעי' בדיקה לאחר שחטה מעל"ש ד"ל כיון דהא דבעי' בדיקה לאחר מעל"ש אינה נוכח בגמ' גבי כשהה. רק בגמ' אמרו' על המתני' דדרסה וערפס כמותל משום אמרו' דבעי' בדיקה. וי"ש כתב לקמן :

לקחן במתני' בד"ה או שריללה בהמה וז"ל אם שהתה מעליט
 יחסיה כשרה ונדקרה בעי' כדאוקמינח בפ' דף נ"א ע"ל .
 אין כונת כשרה' שם להירד דשהתה מעליט בעי' בדיקה דזה אינו
 מבוחר בנמ' כזו רק בנמ' דהתא אחרון כי משום ראבי' רק
 כונת כשרה' הוא דלא תימא דלא בעי' בדיקה רק בחוט השדרה
 אלא דבעי' בדיקה כנגד כל החלל כמו דלמדי' גבי עמדה
 ועיי' שם בחי' הרשב"א על המחני' . ומעשה כיון דהכדיקה זו לא
 טובת בנמ' רק בעוף ולא גבי בהמה' אולי י"ל דדוקא בעוף
 דחיותו קל הוא דבעי' בדיקה לענין שאר סי' ערפות משא"כ
 בהמה לאחר מעליט דלאה מחשש ר"א ל"ב בדיקה כלל . ודוקא
 בעמדה דמבוחר בנמ' דבעי' בדיקה כבהמה הוא דמלכדי' בדיקה
 תפא"כ כבהמה מעליט ל"ב בדיקה כבהמה וקאם רח"ו
 הוא ג"כ מהא דלרין' בסוגי' בית הדין אין זו משום ריבוק
 איברי' ופי' רש"י להלך'ך להפאיהו מעליט . וקשה למה לא כתבו
 ג"כ להלך'ך בדיקה לאחר מעליט אבל אם תימא דבהמה
 בהמה ל"ב בדיקה לאחר מעליט תימא דבדיקה בכל ענין
 לא בעי' :

ובבבב' ביק דף נ' ע"ב אמרי' הווא הורא דגבל לארימא
 דגליי' שהטו' ור"י ערפי' ר"י ר"י ר"י ה' שקיל מר"י
 דהאי מורא קנא דקתמא וזול' ימא' כי מדרשא' אם שהה מעליט
 כשרה לא חפדי' לתורא וכ' רש"י בד"ה עמדה' ר"ג משום ר"א
 דתנן נבלה מן הגג וז"ל דלא חותין בי' משה אלא שאין יכול
 לפמוד ואמרי' ההם דף נ"א אם שהתה מעליט ושעתה כשרה
 והם עמדה והלכה א"ל מעליט וכו' זה לא עמד ע"ל וגם
 בדברי רש"י וז"ל לא דלא הווא המהמיון דררסה וערפה כמותל
 הוא ג"כ בח"ש משום דמשש' ל"א ר"א דבהמה מהני מעליט
 וכתוב' בד"ה אם שהתה מעליט ושעתה כשרה כתבו וז"ל
 בפ' א"ע דף נ"א אימא עמדה א"ל מעליט בדיקה ודאי בעי'
 הלכה אפי' בדיקה ל"ב אבל כשהתה מעליט אין להוכיח משם
 הי' בעי' בדיקה א"ל וימתן' ג"כ עמדת דבעי' בדיקה שפי' הני
 לא בקיומין בדיקה ולדין' בדיקה ופי' ע"ל ע"ל הווא' המהמיון
 תימא דלא הווא' המהמיון דררסה וערפה כמותל דמבו' דגם לאחר
 מעליט בעי' בדיקה . ובסוגי' דחילין' בד"ה עמדה א"ל מעליט
 אבל בדיקה ודאי בעי' כתבו וז"ל אבל לא עמדה בעי' ודאי
 מעליט ובעי' גמי בדיקה דתמי' לקחן דררסה וערפה כמותל
 לריך מעליט ואמא בנמ' משום דרבי' א"ו וא"ו לריכה בדיקה
 ע"ל הכי דהו' גופייהו כתבו רח"ו ממחני' ולמה לא הווא'
 רח"ו זו מהמיון דר"ק . ולמה ג"ל דהמיון סברו ג"כ דיש לחלק
 ולומר דאין ללמוד בהמה משוף דק דמי' חותין ס"ל לכשרא
 פשוטא דאין לחלק בדיק' בדיק' רח"ו לחלק בין עוף לבהמה דשהתה
 הם שווים אפי"כ לא הבלישו זה ולודאי' שיהי' רח"ו כדורה שאין
 להשיב עלי' . וכן נראה מלכסוס דכתבו אהל לא עמדה בעי'
 ודאי מעליט ובעי' גמי בדיקה . הכי דמעליט כתבו דבעי'
 ודאי והוא דזה הוא דבר כבוד אבל לענין בדיקה לא כתבו
 גלשון ודאי דאין זה כבוד כ"כ משום דיש לחלק בין עוף
 לבהמה . רק אפי"כ כתבו דבעי' גמי בדיקה דתמי' לחלק בלי
 רח"ו המיון בסוגי' דר"ק דברי ר"ג דתקו' ל"גם כפרה' דתוקא
 לחלק בזה והוא מדרש' ר"י וזול' הנה כי מדרש' א"ו שבה
 מעליט כשרה ולא הווא' הדין' הדין' . והא' אין כונת ר"י הוא
 דה"ל לבה' לריחם שונה הלכות . רק להורות לו הדין
 כמ"ש רש"י שם וז"ל ע"כ הו' לריכי' כהורסה זו דבעי' בדיקה
 לאחר מעליט לחסן' לא יבא לידו' מכלול' דהוא יסבור דהוא
 כשר בלא בדיקה . מהו יבא לריחם דהתאחר המעליט לא בעי'
 בדיקה . וימיש' יומר ע"ד הש"א הנ"ל דהא דלא טובת הכדיקה
 במחני' הוא דתמיהה לא קמי' רק דין חורה . ובדיקה זו אינו
 רק דרבנן וא"כ ר"י בודאי' ה' לנך' לריחם שונה לו אם שהתה
 מעליט ושעתה כשרה כבדיקה כשרה' בעי' בדיקה
 עורבנן וז"ל דתקו' רח"ו' לסקח' דאולי' כחמת לאחר מעליט
 ל"ב בדיקה וע"כ לחלק בין עוף לבהמה לענין בדיקה :

וארי' יב תיקון אהל בין נפולה גמורה לרק דררסה וערפה

כמותל ע"ד הר"ן בסוגי' דכתב על הא דאמרי' הלכה א"ג
 בדיקה ואף דערפה יכולה להלך מ"ו בזה אם היא
 דמחמת הכתב נערפה בודאי לא היא יכולה להלך עיי"ש .
 ולפי' י"ל דגם לענין מעליט אמרי' כן אם אימא דמחמת
 הכתב נערפה לא היא יכולה לריחם מעליט וכמו דאמרי'
 לענין ר"א לשיטת רש"י כ"כ י"ל גם לענין שאר ערפות . ודוקא
 גבי דרסה וערפה כמותל בזה אין הכתב גדול כ"כ י"ל לחוש
 דערפה ואפי"ה מ"ו ויומר מזה י"ל עפ"מ' הר"ן כהנה במקל
 כנגד השדרה דכזה מ"ו לר"א ולא מהני הלכה ג"כ . והוא ג"כ
 מש"ו כיון דאין הכתב גדול כיכ ואינו רק על מקום א' ויכל
 לריחם דנערפה ואפי"ה יכולה להלך . ממילא כ"כ י"ל בדרסה
 וערפה כמותל או שריללה בהמה יכול לריחם דכזה לא בעי'
 הכתב רק על מקום אחד ומש"ו לא מהני מעליט בלא בדיקה
 ואולי אם תימא כן י"ל גבי דרסה וערפה כמותל דגם הלכה
 לא מהני והוא משפט זה דתי' דלמא לא נדרסה מהבהמה רק
 במקום אחד וכ"כ לא מהני ג"כ מעליט אבל כנפולה גמורה
 דמהני הלכה י"ל דמה"ט מהני ג"כ מעליט דאם אימא דנערפה
 בודאי' לא היא יכולה לריחם מעליט וי"ל דמשה"ה כתב רש"י
 ג"כ הא דהלכה מהני משום דס"ל דמדרי' דלא מוכרי' הכדיקה
 נראה דמחמת לאחר מעליט לא בעי' בדיקה . וזה שכתבו ג"כ
 לתוס' ב"ק לירי' ספק אם לא הווא' מעליט בעי' בדיקה והולכנו
 לה"ר דבעי' בדיקה מדברי רמב"ם אצל רש"י י"ל דס"ל לחמת
 דנפולה לאחר מעליט כבהמה ל"ב בדיקה ולקמן ארבר' עוד
 מזה בדברי רש"י וכתו' עיי"ש ב"ק מ"ח בדברי ר"י נתחן ב"ק
 נראה דהוא סובר דלא בעי' בדיקה לאחר מעליט ולכן כתב
 רש"י ג"כ בדברי ר"י כהא דבית הלל' אין זו משום ר"א
 דהוא שא"ל להשקות מעליט ולא כתב ג"כ לענין בדיקה משום
 דר"י לשתיהו ע"כ ס"ל דבשהתה מעליט מותרת בלא בדיקה
 כלל מהא דאמר בסוגי' דר"ק ומי' ושהה מעליט כשרה ולא
 הוכרי' הכדיקה דבדברי ר"ג ל"ש מ"ש הש"א על המחני' הא'
 דלא טובת הכדיקה משום דלא הני' אלא דין חורה דהא' כרי'
 ל"ש זה אפי"כ מוכח דס"ל דל"ב בדיקה . ויהי' מזה ג"כ רח"ו
 לדברי' הש"א דהולל' טובת הכדיקה שיה' דל"ב בדיקה דהא' מה
 דתקו' לתו' ב"ק לחלק בה"ל ויומר דלאחר מעליט ל"ב בדיקה
 זה אינו רק משום דלא טובת הכדיקה . בדברי ר"ג . אחת אין
 זה רח"ו ד"ל כמ"ש דהא' כונת ר"ג לא ה' רק להורות לו הדין
 כי'ד יעשה שלא יפסד שורו וכו' ע"כ ה' הולך' להורות לו
 דין הכדיקה כי מנה ידע מרא' דהוא' הדין דבעי' בדיקה אם
 לא שיגיד לו זה . משא"כ במהמיו' ג"ו דלא הני' כן כהדי' משום
 דהוא מלמח דפשיטא והוא א"ל לפסד דברי' :

אמנם בל"ז הוא רח"ו מדברי' הו' ב"ק לדברי' הש"א
 מדוטרבו' לה"ר דגם כשהתה מעליט בעי' בדיקה
 מדברי' הבה"ג . ולמה לא ה"ר מדברי' החוספתא הנ"ל בזה
 דתמי' שם נבלה מן הגג או ריללמה בהמה אם שהתה מעליט
 כשרה עמדה כ"כ וכ"כ כשרה . וכיון דהחוספתא משום עמדה
 לשהתה מעליט וא"כ ע"כ מה דיעא איה' לכו' וכיון דעמדה אין
 כשרה אלא בכדיקה כמותל' כדברי' בנמ' ממילא גם כשהתה
 מעליט אינה כשרה אלא בכדיקה . וכ"כ מה דכתבו' כונת
 הווא' לחלק בין נפולה ממש לדרסה וערפה כמותל' או להכריח
 בהמה דכזה י"ל כיון דיש לחוש דתכתב' לא שלט רק באבר
 אחד וכו' לא מהני מעליט ג"ו אינו דהא' החוספתא כלל יחד
 כשרה בזה נבלה מן הגג או ריללמה חברה' או שהתה מעליט
 כשרה ע"כ מה דיעא איה' לכו' וז"ל דרייללה כדכחה לא מכשרה
 אלא בכדיקה כ"כ כנפולה אינה כשרה אלא בכדיקה אבל לדברי'
 הש"א תימא דעג"ל גם על החוספתא הא' דלא הוכרי' הכדיקה
 משום דהחוספתא לא הני' ג"כ רק דין חורה . ומד"מ ודאי' חד
 דיעא איה' לכו' דרשיה' כשרה' בלא בדיקה . והמיון לא משפוט'
 רק בדברי' רב"י דאמר על המחני' דררסה וערפה כמותל
 דבעי' בדיקה והוא רק מדרבנן ד"ל דהוא דוקא על מחני'
 דשם דהוא גבי עוף . או גבי דרסה וערפה כמותל' משא"כ

גבי כהמה או בפילה נמש אפטר ללא בעי' בדיקה :
והנה נדברו ראב"י דאמר אחז זו וא"ו לריכה בדיקה .
 ופשוטו נראה מובדו דקאי על התהימון בין שרפה
 או בין שטרפה כיון או רללחה מברחה ככולם לריכי' בדיקה .
 אמנם לכאורה קשה ה"ל בל להשמיטנו בזה מה"ח תלך בניהם
 ולכאורה ה"י ל"ל דראב"י קאמר בזה התוספתא . דקמתי
 תרווייהו דשהתה מעליש מהני ונס עמדה מהני וע"ו קאמר
 ראב"י א"ו וא"ו לריכה בדיקה והיינו בין ששה מעליש בין
 עמדה לריכה בדיקה . וה"כ קשה על התו' ב"ק מאי מספקא
 ליה אם ששה מעליש לריך בדיקה הא ראב"י קאמר ריע
 על התוספתא . ובתוספתא הני ג"כ נפולה מחם . ולפתיש מ"ס
 לחלק בין טוף לכהתה י"ל דתו' מסופקי' דאלי' ראב"י לא
 קאמר זה רק גבי טוף דבמספקא מיני נס בטוף ג"כ משא"כ
 א"ל לחלק בין נפולה לדרסה כמותל ל"ש זה דנס ג"כ מתי
 סס בהתוספתא נפלה מן הגג וכמ"ס הרשב"א והר"ן בח"י הביאו
 דכ"י התוספתא אבל באתח נחא דא"ל לחלק בין נפולה לדרסה
 כמותל כמ"ס דגבי דרסה בשתל י' לחם דלחא לא נדרסה רק
 באבר אחד . ממילא י"ל מה דאמר ראב"י א"ו וא"ו זה קאי
 על המחני' ובל להשמיטין דלא תלך ולומר דדוקא בדרסה ח'
 ולא שלם החכט בכל האיברי' רק באבר אחד ולא בטרפה
 כמותל . וממילא בזה לא י"ל לריך בדיקה לאמר מעליש ליה
 בא ראב"י להשמיטין דבכל הנהו דהני בתחתי' לריכי' בדיקה .
 והתו' מסופקי' דלחא ככולם ח"ו דלחא לא נדרסה רק באבר
 אחד . משא"כ בנפולה מחם אפטר לריכי' בדיקה כמ"ס ולכן
 שפיר מסופ' התו' ב"ק בזה כי מובדו התוספתא לייכא ראי'
 מדבכל עמדה ושמה מעליש יתר דמד דיעא אימ' ליה כיון
 דהתוספתא לא קאי תך עדי"ה :

והנה נדברו ראב"י דאמר אחז זו וא"ו לריכה בדיקה .
 ופשוטו נראה מובדו דקאי על התהימון בין שרפה
 או בין שטרפה כיון או רללחה מברחה ככולם לריכי' בדיקה .
 אמנם לכאורה קשה ה"ל בל להשמיטנו בזה מה"ח תלך בניהם
 ולכאורה ה"י ל"ל דראב"י קאמר בזה התוספתא . דקמתי
 תרווייהו דשהתה מעליש מהני ונס עמדה מהני וע"ו קאמר
 ראב"י א"ו וא"ו לריכה בדיקה והיינו בין ששה מעליש בין
 עמדה לריכה בדיקה . וה"כ קשה על התו' ב"ק מאי מספקא
 ליה אם ששה מעליש לריך בדיקה הא ראב"י קאמר ריע
 על התוספתא . ובתוספתא הני ג"כ נפולה מחם . ולפתיש מ"ס
 לחלק בין טוף לכהתה י"ל דתו' מסופקי' דאלי' ראב"י לא
 קאמר זה רק גבי טוף דבמספקא מיני נס בטוף ג"כ משא"כ
 א"ל לחלק בין נפולה לדרסה כמותל ל"ש זה דנס ג"כ מתי
 סס בהתוספתא נפלה מן הגג וכמ"ס הרשב"א והר"ן בח"י הביאו
 דכ"י התוספתא אבל באתח נחא דא"ל לחלק בין נפולה לדרסה
 כמותל כמ"ס דגבי דרסה בשתל י' לחם דלחא לא נדרסה רק
 באבר אחד . ממילא י"ל מה דאמר ראב"י א"ו וא"ו זה קאי
 על המחני' ובל להשמיטין דלא תלך ולומר דדוקא בדרסה ח'
 ולא שלם החכט בכל האיברי' רק באבר אחד ולא בטרפה
 כמותל . וממילא בזה לא י"ל לריך בדיקה לאמר מעליש ליה
 בא ראב"י להשמיטין דבכל הנהו דהני בתחתי' לריכי' בדיקה .
 והתו' מסופקי' דלחא ככולם ח"ו דלחא לא נדרסה רק באבר
 אחד . משא"כ בנפולה מחם אפטר לריכי' בדיקה כמ"ס ולכן
 שפיר מסופ' התו' ב"ק בזה כי מובדו התוספתא לייכא ראי'
 מדבכל עמדה ושמה מעליש יתר דמד דיעא אימ' ליה כיון
 דהתוספתא לא קאי תך עדי"ה :

ורפ"ז ממילא ל"ל לדחוק בדברי רש"י בסוגי' דר"פ א"ט
 כמה דתתמו וכתבו ובתני' אמר' אס שמה מעליש
 כשרה אש"נ ולא עמדה מדלא כתבו דבעי' בדיקה דס"ל באתח
 כס"ל דתו' ב"ק דגבי נפולה בכהתה ליה בעי' בדיקה כלל לאמר
 מעליש . דילי' דבאתח בזה לרש"י בודאי בעי' בדיקה . ורש"י
 לא תלך מן רק לשרש דברי התהימון כהא דקמתי נפלה מן
 הגג דהוא ערפה כהוא רק בתוך מעליש אבל לאמר מעליש
 ה"ו שרש . וכו' הוא לרין חו' . דהא המחני' איברי' מר"ח .
 ולכן לא כ' רש"י דבעי' בדיקה דבאתח מר"ח ל"כ בדיקה אבל
 מדרבנן י"ל דודאי נ"ס רש"י ס"ל דבכל ענין בעי' בדיקה לאמר
 מעליש וכדברי ראב"י על המחני' דדרסה וערפה כמותל דבאתח
 לא ס"ל לרש"י לחלק בין טוף לכהתה או בין נפולה לדרסה
 ודרפה כמותל . וכמובאר ברש"י בסוגי' דובחי' דבכל ענין בעי'
 בדיקה לאמר מעליש ולקמן אביה דדריס כשה"י . ומיושב
 שפיר דברי רש"י ותו' ב"ק א"ל כמ"ס ה"ה דבכל ענין
 הבדיקה לאמר מעליש הוא רק מדרבנן ומש"ה לא נזכר
 הבדיקה בתחתי' :

דריגה ויל התשנה בך ג"ו דרסה וערפה כמותל או שרפולתה
 כהמה ומתרכסח ושמה מעליש ושמה כשרה עכ"ל
 ולא"ה ענין נקט התנא דמתני' הך ח"ה ופטר דהוא ליתיה
 ולמה לא סתם ופטר מעליש כשרה . דמד' דהוא התעליש
 כשרה . כי נס בחי' הוא נפ"ח ביה לענין הבעי' דשיתל קתא
 דהס מותר' מיד לאמר סיימו מעליש אש"כ מוכח דהתנא
 דמתני' כיוון נקט ופטר ליתדות בזה דדוקא לאמר שייטה
 היא כשרה . משא"כ ח"ה אף לאמר התעליש ה"ו ענין בתוק
 איסור והבעי' דשיתל קתא אסורי' עד לאמר ה"ו ענין
 דכשרה מעליש אינה מסכסר בלא בדיקה . ולכן דוקא אם
 שמה דאפטר למבדק ה"ו היא כשרה ע"י הבדיקה . משא"כ
 בחי' דא"ה למבדק ה"ו הוא בתוק איסור ערפה והבעי'
 דשיתל קתא אסורי' ה"ה אף לאמר מעליש שמש בין דענין
 מסכסר בדיקה . וזה מוכח מהא דנקט התנא דמתני' הך ח"ה
 ושמה . ואין לומר דא"כ מאי בעי' ראב"י בזה דקאמר אחז זו
 וא"ו לריכה בדיקה פשוטא הא ע"י ח"ה מוכח קן מחתני' בחד'
 מוקמתי ושמה . דכ"ל דרש"י דרש"י דבעי' בדיקה ה"ו
 אמר' לסיפך דהמתני' מכשר לאמר שייטה התעליש בלא בדיקה
 כלל . והא דהני ושמה הוא לרבותא דל"ל שמה וה"ו
 בחי' ואנו דנין על הבעי' דשיתל קתא דהס א"ל למיסק אש"כ
 דתלחא ולבדק בזה בודאי ה"ס מותר' בלא בדיקה . אלא אש"כ
 אס שמה דאפטר למיסק עלה דתלחא ולבדק אש"כ ה"ס
 מותר' בלא בדיקה קן ה"ו מוקם לומר אי ה"ס אמר' דמתני'
 מכשר אש"כ בלא בדיקה . ליה בא ראב"י להשמיטין דא"ו וא"ו
 לריכה בדיקה . והוא קאי על התנא' ליתדות דהתהימון ה"ו
 מותר רק ע"י בדיקה דוק ויהא דמי ושמה אינו ליתדות
 בעלמא רק לריכא הולקך לנקיט ושמה דדוקא לאמר שח'
 היא מותרה ע"י בדיקה וסב"ל דשיתל קתא בחי' ראי'
 למבדק באתח אסורי' . פון דמתסרה בדיקה ומשמה לשי'
 שפיר נזכרה הבדיקה בתחתי' כמה דנקט ופטר מעליש
 ושמה כשרה :

אמנם באתח בהרשב"א והר"ן והרא"ש בסוגי' מובאר
 ליתוק דכתבו בחד' הבדיקה הוא מה"ח והוא
 כהא דאמר' בסוגי' אר"י אמר רב עמדה א"ל מעליש בדיקה
 ויהי בעי' הלכה א"ל בדיקה . דהב"א אמר א"ו וא"ו לריכה
 בדיקה . אריכ"ה אמר רב ששק ידה לעמוד אש"ס של עמדה
 עקה רנ"ל להלך כש"ה אש"ס אש"ס אש"ס אש"ס יערה לעמוד
 אש"ס של עמדה . וה"ל ה"כ דנפלה מן הגג דלחא ידעה
 ושמה ולא הלכה לריכה בדיקה וא"ל מעליש הלכה אש"י
 בדיקה נמי ל"ל עכ"ל הגמ' וכתבו חו' בדר"ה והלכה הא דלק"ה
 הלכה כריב"ה מוסב דבה להשמיטין עמדה לתעו' פשעה ידה
 לעמוד וערפה לעמוד עכ"ל ולבדקיה מובאר בחד' גמ' ונח
 ה"ל דהלכה א"ל בדיקה . אמנם ה"י"ף לא הביא הך דאמור
 גמ' וה"ל ה"כ דנפלה ינו' בהלכותיו וכי הרשב"א והר"ן
 יהרא"ש משום דלין זה שיקר גמ' ובתוספתא יפעה ליתא .
 ואש"כ שפיר ה"י"ף והרשב"א כ"ה אמר רב דהלכה א"ל
 בדיקה וכתבו הרשב"א והר"ן והרא"ש אף דרביה' פליגי עלה

אמנם באתח בהרשב"א והר"ן והרא"ש בסוגי' מובאר
 ליתוק דכתבו בחד' הבדיקה הוא מה"ח והוא
 כהא דאמר' בסוגי' אר"י אמר רב עמדה א"ל מעליש בדיקה
 ויהי בעי' הלכה א"ל בדיקה . דהב"א אמר א"ו וא"ו לריכה
 בדיקה . אריכ"ה אמר רב ששק ידה לעמוד אש"ס של עמדה
 עקה רנ"ל להלך כש"ה אש"ס אש"ס אש"ס אש"ס יערה לעמוד
 אש"ס של עמדה . וה"ל ה"כ דנפלה מן הגג דלחא ידעה
 ושמה ולא הלכה לריכה בדיקה וא"ל מעליש הלכה אש"י
 בדיקה נמי ל"ל עכ"ל הגמ' וכתבו חו' בדר"ה והלכה הא דלק"ה
 הלכה כריב"ה מוסב דבה להשמיטין עמדה לתעו' פשעה ידה
 לעמוד וערפה לעמוד עכ"ל ולבדקיה מובאר בחד' גמ' ונח
 ה"ל דהלכה א"ל בדיקה . אמנם ה"י"ף לא הביא הך דאמור
 גמ' וה"ל ה"כ דנפלה ינו' בהלכותיו וכי הרשב"א והר"ן
 יהרא"ש משום דלין זה שיקר גמ' ובתוספתא יפעה ליתא .
 ואש"כ שפיר ה"י"ף והרשב"א כ"ה אמר רב דהלכה א"ל
 בדיקה וכתבו הרשב"א והר"ן והרא"ש אף דרביה' פליגי עלה

ורפ"ז מושב היטב דברי חו' ב"ק הג'ל כמה דכתבו דמסוגי' דגמ' דף ג'א און להובית אס בשהה מעל"ע לר"ך בדיקה רק מדברי הבה"ג מוכח כן ועכ"ל לדחות הא דלא ניחא ליה לפשוט זה ממתי' דדרשה וטריפה בטול עמש"ל . אמנם קשה מה דחקו חו' לחלק בכך . וגם אח"י הפעמיו דכריהם בטוגי' דב"ק דוקא רחין שם המקומו עיי"ש בפני' מ"ש בזה אבל לפת"ש הדבר נכון מאוד דוקא הגמ' שם אר"י וכו' ואולי וחסא כי מדרשו אס שהה מעל"ע כשהה לא הפסדי' לתורא עכ"ל . ויש להחזיר על ר"ג מדוע השמיט כך חיבת ושמטה ולמה לא הני לישנא דרמ"ק ע"כ אס שהה מעל"ע ושמטה כשהה . וכדלוי' הדבר זה לר"ך עמ"ס על ר"ג דלא הני לישנא דמתני' והשמיט חיבה ושמטה . וזה הדבר דחקו לחו' ליכנס בפירלה דחוקק להלך בהג"ל ולומר דלחר מעל"ע בהמה לא בעי' בדיקה ולכן במתני' בערפח סוף דבעי' בדיקה דוקא לכן בע"כ הולך לבגוי' ושמטה דלוי' הוא כשהה ע"י הדדיקה משא"כ בחי' לענין גפילה בעי' אכורי' משא"כ ר"ג דלחר כן על נפולה בבהמה דבזה ל"ז בדיקה כלל . ממילא דמיד לחר המעל"ע היא מותרת בלא בדיקה ואפי' בחי' אס ש' לנו לדון על החלב היא ג"כ כשהה . ולכן כיוון לא נקט ר"ג ושמטה כיון דבאמת לא בעי' שמיטת ואפי' בחי' בלא בדיקה היא מותרת ג"כ ככ"ל נכון בדברי החוס' :

א"ר דא"כ ליכא ראי' מבב"ג ד"ל דדוקא לאחר שמיטה דלפטר בבדיקה לברוך הבה"ג בדיקה משא"כ בחי' הבהמה עלה החלב דל"ל לברוך החלב מותר בלא בדיקה כמו דהוה בבדיקה הריאה . ולכן לא נקט ר"ג ושמטה כיון דבע"כ גם בחי' מיד לאחר המעל"ע החלב מותר . וי"ל דשמטה לכו דבעי' בדיקה מדינא דל"כ לא הו' מחמיר הבה"ג דלא לבחוק על בדיקתו . וכזה ניחא הא דכתבו חו' בלשון משמט מבב"ג משום דחין ור"א מוכרעת ד"ל דלף אס הדדיקה היא מטעם חומרא אפי' החמיר הבה"ג דלא לבחוק על הדדיקה וכמו שאכתוב לקמן עיי"ש (ואף דגמ' דנרסס שם בתום ב"ד"ה אס שהטה מעל"ע ושמטה כשהה . בוודאי הני' כמו שהוה בגמ' הוא היעקב וחסדך דזה הוא עשות הדפוס או חו' כיוון הפעמיו דלכר בזה משום דהמי' בעלמס מסופקים בר"ן אס כיוון השמיט כתיבה ושמטה) ולפ"ו נראה ראיות השאג"א דכח דב"כ מוכח דהדדיקה הינה מותרת מדלא נזכר במתני' . ולפת"ש נזכר הדדיקה במתני' כמה דנקט ושמטה דהוה לתמר . ולפ"ו ממילא י"ל דהדדיקה היא מה"ש וכמוכר כן בבדי' ברשב"א ור"ן והרמב"ם ושמחא הוא כן כיון דמתני' קאי ע"ד הורה :

לאחר כתיב כל זה ב"ה לר"י ספר חור זרוע ושמתי לרהוט כי י"ש מקום לדברי אשך כהכתי' ביטוב חוס' ב"ק דספיקו הוא מושב י"ש עמ"ס לחלק בין עוף לבהמה ד"ל בהל' עריפות ס"י ה"ע . מתני' גפילה מן הגג פי' רבינו שלמה ז"ל גפלה מן הגג ושמטה מיד עריפה אע"פ שאין שבר גראה בה חוששין שהא נתרסוק ונפסקו כל חיברי' והאין טעם בפריפות שהלכה למ"מ הם . ובגמ' מפורש אס שהה מעל"ע כו' כדלחר בגמרא והל' היכה דגפלה מן הגג בלא ידעה ועמדה הלכה לריבה בדיקה ול"ל מעל"ע ואס הלכה אפי' בדיקה ל"ל . ופי' ר"ח ז"ל ורבינו יצחק ז"ל דה"ל היכה דלא עמדה עריפה וריבה כמו כן בדיקה כי הוי דלחר' בעוף דלחר' לקמן דרסה וערפה בטול ובהה מעל"ע ושמטה שמיטה כשהה מחמיר הוי [כמו כן] בבהמה דדרוסה ועריפה בעוף הוי דומיא דנפולה בבהמה ובי היכה דהתם גבי עוף חמיר' שר"ך בדיקה ה"ל הא . והכי מוכח גבי בהמה דחק לקמה אפי' בעוף דלחר' וערפה בטול או שרינלטה בהמה ומפריכה ושהה מעל"ע ושמטה כשהה וחמר בגמרא אחר ר"א ב"ה משום כ"א אחת זו ואחת זו לריבה בדיקה פי' אחת בהמה ואחת עוף לריבה בדיקה לאחר שתיים מעל"ע וכו' פי' רבינו שבט ז"ל וה"ל ראי' מחוספסח

דחתי כפ' א"ס בבהמה נפלה מן הגג ונחרסוק אכרי' או לרסה נחרסה ונחרסוקו אכרי' אס שהטה מעל"ע ושמטה כשהה אס עמדה מיד בין כך ובין כך כשהה וכלשון הוה הוי גבי עוף כפ' א"ט בעוף וכו' אלמא דשוו בשהייתה ובעמידה דהריווי'ו בעי בדיקה וכ"כ רבינו יואל הלוי ז"ל שאס אחת פי' חילוק בין בהמה לעוף לענין זה הו' קשיא הא דחתי לריבה בדיקה ופי' עמדה ובהמה מעל"ע לריבה בדיקה וכו' עוף נשבר העלס אע"פ שלא יקב קרוס של מוח ואס אחת כהא גמי יתר עוף שלאחר שהי' בעי' בדיקה משא"כ בבהמה אל"ל ודאי בהמה ועוף דין אחד פי' להם דבין עמדה ובין שהטה לריבה בדיקה וה"ס עמדה ושהה מעל"ע לריבה בדיקה וכו' עכ"ל . הכי דלר"ך להביא ראי' דשווי' בהמה לעוף להר"ך בדיקה לאחר מעל"ע . וממילא דחין זה דומק לומר כן בטובת החו' דהי' מחוספי' דיש לחלק בין בפסג לעוף . ודחקו לחלק ביניהם כמ"ס מדמשט ר"ג חיות ושחטה ולא יקום לישנא דמתני' והא דלא הביאו ריב"ז האור ורוע י"ל דלא ה"י בראה להם ראי' כדורה כי מ"ס ראי' מדלמתי' בגמ' אחת זו ואחת זו לריבה בדיקה . והפי' היא אחת בהמה ואחת עוף . ד"ל כיון דקאי על המתני' דחתי דרסה וערפה בטול או שרינלטה בדיקה ועי' קחמר אחת דרסה בטול ואחת שרינלטה בהמה לריבה בדיקה ומ"ס רש"י דא"א לחלק לענין בדיקה בין בהמה לעוף מהא דחתי לוי כל הפרפות בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהם עוף נשבר העלס וכו' ולא קחמר דיתר עליהם עוף דנפולה דלר"ך בדיקה לאחר מעל"ע . י"ל דלא נקט רק עיקר ערפות דהא גם לענין בדיקה איכס שווי' לגמרי דלמתי' ד' ג"ז חזי און יריאה לעוף וכו' און לו לינבל ופי' דא"ל לבדוק הריאה (וי"ש לעי' ב"ש"ג במתני' א"ט בעוף ב"ד"ה או שרינלטה בהמה דהיכה לתימות בניי תלמא משום ריטוק חיברים אס שהטה מעל"ע ושמטה כשהה ונדדיקה כ"ס כדמוקמי' בפרקין ד' ג"ה . ולפ"ו ל"ע מדוע לא הביאו הגמ' שם ע"כ על המתני' אריא אחת זו ואחת זו לריבה בדיקה וז"ל דכונתם כד' ג"א מוכרס דלריבה בדיקה כנגד בית החלב בינו ושם בע"כ כהר רש"י ב"ד"ה לריבה בדיקה אע"פ שהה מעל"ע דמהא נכשרה העלס ונשכח החוט עכ"ל משמט ז"ל בדיקה רק בחוט השדרה וזה חינו' רק דזה ל"ע דלמתי' הא דהוכרחו חו' לחלק בין בהמה לעוף היא מדמהשמיט ר"ג חיבה ושמטה המוכר במתני' ה"ל להביא ראי' מחוספסח א שהיאו האור"ז דחתי א"ט ושמטה כשהה מן הגג וכו' אס שהטה מעל"ע ושמטה כשהה וכלשון הוה הוא גבי עוף כפ' א"ט בעוף . דלמתי' כונת האור"ז כיון דהא דלמתי' גבי עוף דלר"ך בדיקה זה נלמד מדקחתי במתני' אס שהטה מעל"ע ושמטה כמ"ס וכיון דכמוספסח קחתי גם בבהמה אס שהטה מעל"ע ושמטה ממילא דגם בבהמה לריבה בדיקה ראי' זו ה"ל לחו' להביא . והבשר לומר דמסופקי' כיון דר"ג השמיט בבהמה חיבה ושמטה ע"כ מוכח דמוספסח זו נראה מהלכה לזה הביאו ראי' מבב"ג דפסק בבהמה ג"כ דלר"ך בדיקה ופי' :

ומערה כיון דמוכח מבב"ג . וגם מחוספסח דגם בבהמה לריבה בדיקה לאחר מעל"ע הקו' במ"ע למה אמר ר"ג אס שהטה מעל"ע כשהה ולא אמר לישנא דמתני' אס שהטה מעל"ע ושמטה כשהה . וז"ל דמהו הו"ל העור דלר"ג אפי' הו' ספק אס מערפי הדי עומים שיש מכריבא עד ארעא ליו"ד עפתי' ואפי' ספק דרין ספיקא דלוי' לתומרא . משא"כ לענין ממון חמיר' החמטה . ולכן . דוקא חוק מעל"ע דליכא רק ספק אחד ערפה . משא"כ אס שהטה מעל"ע דליכא ספק ספיקא ספק אחד דלמלא ליכא ראי' כלל בהכ"ז היכה דליכא בלריאה אפי' יו"ד עפתי' . וספק דרין דהיינו דשהטה מעל"ע דלמלא לא נחרסוקו חיברי' ולא מערפה בפילה כלל ולכן אפי' אס לאחר השמיטה לריבה בדיקה ובמ"ס השור היא דגם בפ"ס היכה דוכל לברר י"ס לברר . מ"מ בחי' לענין החלב מותר כיון דבחי' לא עכל לברר ומותר החלב מע"ס

משמע ס"ס . ולכן השמיט ר"ג ושמיט . להורות דגם בתי
כשרה . והכריע כחזק ניגוד הטור דכ"ל דסברא זו דמלמדי
הי' פתחי' ט"ס וזכרונה עד ארמא לאו בריר לן ולכן לענין
מזון המעט' והדיק עלמו בקו' הגמ' וכבר כתבתי לר"ג
הי' ספק בזה וקו' הגמ' הוא דומה ממנהי' דאין להסתפק
בזה . והכריע כחזק טור וז"ל וכן ל"ל דהך ספיקא אליס ומתם
קרוב לודאי דל"כ למה טרפה ר"ג ואחר אליו שהה מר"א
דמורה מעל"ט הי' מכשיר בכדוקה . וקשה הא הוה ס"ס
דילמא ליכא ר"א כלל בכ"ס היכא דליכא בדרוחא . ואח"ל
דליכא דילמא לא נמסקה ולא נפרשה וכו' ע"ל ע"ס
ומלשנו משמע דקו' היא למה טרפה ר"ג דגם חוץ מעל"ט
ליכא ס"ס ולענין דדאי חוץ מעל"ט לא הוה רק ספק אחד
דילמא לו מלמדי' מכריעה עדי ארעא ליו"ד פתחי' דהך
ספק דילמא לא נמסק . לא חתמי' ספק כלל דנפולה חוץ
המעל"ט הוא אחת מ"ח טרפות שנמסרה למ"מ . והיא
טרפות ודאי לחייב עליו משום טרפה . ורק אם שהה מעל"ט
אח"כ לא הוה רק ספק טרפה . גם מ"ס דלאחר מעל"ט
הכשיר ר"ג בכדוקה לא חתמי' על ר"ג הי' מלמדי' דקו' לא
לאחר מעל"ט ארבע מדהשמיט ושמיט נראה דלא בעי'
בדיקה כמ"ס :

דכ"ל עיני' הוא טרפה אפי' אם שחטה מיד בערס שברק
אם יכולה להלך ח"ל אפי' היא טרפה מדלא קמני כהדי'
במתני' נבלס מן הגז וחי' להלך . ואפשר דז"ה כוונת רש"י
במ"ס נפלה מן הגז ושחטה מיד דייטו אפי' ח"ל טועט לט
דהי' בה רעווא כלל אפי' היא טרפה . ואפי' לאזו ענין
דייקו רש"י בזבחי' ואינה יכולה להלך . ובסוגי' דב"ק דף
ט"ז כ' רש"י ג"כ ברי"ט טעמי' ר"ג ח"ל משום ר"א דהיא
אחת מ"ח טרפות דמתן נפלה מן הגז ואפי' דלא מתי' בי'
מכה אלא שאין יכולה לעמוד וכו' ע"ל מזה נראה ג"כ
דנתי דהיא טרפה אפי' דלא מתי' בה מכה אפי' בעי' ע"כ
שיהי' בה רעווא דלא יכולה לעמוד . אמנם בדברי רש"י
ב"ק אפטר לומר דהא דבעי' דוקא רעווא הוא משום דכ' שס
דנפלה היא אחת מ"ח טרפות ואפי' בעל"ל דהיא ודאי טרפה
כיון דנמסרה למ"מ לטרפה ע"כ דהיא ודאי טרפה ולא ספק
טרפות דומי' לאיך טרפות שנמסרו למ"מ דכולם הוו ודאי
טרפי' . ולזה בעי' ע"כ שיהי' בה רעווא דלא יכולה לעמוד
דלא מחמת הריעווא הוא אלאנו כודאי דנמסקו איברי' ומשום
הוה ודאי טרפה דאחרי' דודאי נהנהו לא מחמת הנפילה ר"א
בזוודאי לא מחי' מעל"ט . משא"כ ח"ל טועט לט אם יש בה
רעווא ח"ל דנתי דהוה ע"כ ספק טרפה מחמת דלמא נמסקו
איברי' ע"כ לא הוה בכלל ודאי טרפה קו' ח"ל בדברי רש"י
ב"ק אמנם בדברי רש"י זבחי' נראה דהיכא דליכא רעווא לא
הוה אפי' ס' טרפה וזה לר"ך באור דהיכא לא תתי' ספק
טרפה אפי' בליכא רעווא לפנינו :

ד ועתה אברא לחיוב טעם הבדיקה לאחר מעל"ט
הוא מה"מ . ואברא ג"כ הא דנפולה היא אחד
מ"ח טרפות אם הוא טרפות ודאי או טרפות ספק כיון דלא
שהה מעל"ט כשירה ממילא לא יהי' רק טרפות ספק . וכבר
כתב מזה הפ"ח בר"ס ג"ח . גם למ"ס דהבדיקה דלאחר
מעל"ט הוא מדר"א לחיוב הבדיקה וכבר בחשונה במה דקמני
ושחטה . ממילא ח"ל כמ"ס דהא דלא ח"ל רש"י ברי"ט ח"ט
חיוב הבדיקה לאחר מעל"ט משום דרש"י קאי שם ע"ה .
דלא מה"מ לר"ך בדיקה . גם ל"ל במ"ס להלך בין דרסה
לנפולה או בין בהמה לטוף . ולפ"מ מוכח מהוספתה ה"ל
גם בבהמה אם נדרסה אינה כשרה לאחר מעל"ט בלא
בדיקה . וז"ל המוסתא בר"ס ח"ט נפלה מן הגז ונמסקו
איברי' או שריגלה מנדה ונמסקו אברי' הי' שהה מעל"ט
ושחטה כשרה וכו' ע"ל הכי דקמני גם בנפולה בהמה וברגלה
חכמה ושהה מעל"ט ושחטה כשרה . וזה יהי' ג"כ להורות
דאינה כשרה רק לאחר שחטה והוא בבדיקה . ממילא מוכח
דבכל ענין בעינן בדיקה לאחר מעל"ט . גם בזה יהי' קשה
ג"כ על חו' ב"ק הא דלא הביאו החוסתא זו להוכיח דגם
בבהמה בעינן בדיקה דוקא ולישב כיו' אקדם דברי רש"י
בסוגי' זבחי' :

ויותר מזה קשה בדברי רש"י דמובחר אפי' היכא דליכא
רעווא לפנינו דחיי' דאינה יכולה לעמוד אפי' ח"ט
לא הוה רק ס' טרפה . וזה אינו נראה בסוגי' דר"פ ח"ט
דקמני ומשיב נפלה מן הגז כבדי' ט"ח טרפות שנמסרו לח"ה
מוסיני והם טרפות ודאי . ובגמ' שם אהרי' שמונה מיני טרפות
נמסרו לח"ה וחי' מהם נפולה והוא דומי' לשאר טרפות דהיא
ודאי טרפה . ובלי' לא יתכן לומר דנתי דנמסר למ"מ לספק
טרפה . גם יש לעיין ח"ל יהי' רק ספק אם נמסקו איברי'
פ"י הנפילה ח"ל או מה"מ לא יהי' אפי' ספק טרפה כיון
דהוה ספק הסקול אוקמי' אוחס' אחזקה דהיכא כשרה קודם
הנפילה כמו בכ"מ ספק אם נפלה סודר מקדמותו מהיכא
לאי' דמוקמי' דהיא אחזקה אחאי' לא נוקמי' גם בזה אחזקתי
אפי' מוכח דל"ה רק ס' טרפה . ולא ודאי טרפה . ומפ"מ
הסוגי' דר"פ ח"ט נראה דאפי' היכא דליכא רעווא לפנינו
דלא בבדיקה קודם שחטתה הוה ודאי טרפה והכל כ' רש"י
דאפי' היכא דליכא רעווא דחיי' דלא לעמוד אפי' לא הוה
רק ס' טרפה וזה ל"ט :

דבפ' התעוררה בזבחי' דף ע"ד ע"ב מוקי' ד"ל החתמי'
דנמסרה בערפה כגון דאיערב בנפולה ופרך הגמ'
נפולה נמי לבדקה . ומשני קסבר פתרה לריבה מעל"ט
(וגי' חמו' מולי' לא עמוד ח"ל מעל"ט) הלכה לריבה
בדיקה וכו' כ"ל לא אחרי קסבר עודה ח"ל מעל"ט הלכה
ח"ל בדיקה ע"ל הגמ' ובי' רש"י ע"ה נבלס מן הגז ואינה
יכולה לעמוד ספק טרפה היא ואם שחטה קודם ששהה מעל"ט
טרפה משום ריטוק איברי' ואפי' בדיקה ולא מלא בה קבוצת
הריאה או חטמי' ולא שיקת חוט השדרה ושם ס' טרפות .
וזה שהה מעל"ט ושחטה לריבה בדיקה מכל ס' טרפות .
וכיון דאחזקו בה ספק טרפות איך מכניסי' אותה לעורה
לשוחטה משום הקריבוהו נא לפתחך ע"ל . ובדברי רש"י יש
לדקוק הרבה במ"ס נפלה מן הגז וז"ה יכולה לעמוד ספק
טרפה היא דנמשך דדוקא היכא דליכא רעווא לפנינו דבדיקה
לאחר הנפילה ודאי ושחטה לריבה לעמוד או מחמת הרעווא
ודאי' להלך היא ספק טרפה . משא"כ היכא דליכא רעווא
לפנינו כגון היכא דנפלה ושהה מיד לאחר הנפילה ולא טועט
לט אם פ"י בה רעווא דלא יכולה לעמוד או לא בזה לא
שוה אפי' ספק טרפה . ובאמת מכל השוכני' לא נראה כן וכן
במתני' דר"פ ח"ט שחטה דברי"ט נבלס מן הגז ומשמע

ועוד יש לעיין במ"ס רש"י נפלה מן הגז וחי' לעמוד ספק
טרפה הוא . ואם שחטה קודם ששהה מעל"ט טרפה
משום ר"א ואפי' בדיקה ולא מלא בה וכו' שם ס' טרפה
ע"ל . מדלא כתב ואם שחטה קודם ששהה מעל"ט ספק
טרפה היא מזה נראה דכ"ל לרש"י דנשחטה קודם המעל"ט
הוה ודאי טרפה . וכדבר יבא דלאחר הנפילה בערס שחטה
לא יהי' רק ס' טרפה ולאחר שחטה יהי' כודאי טרפה אחאי'
כמו דהיכא קודם השח' בספק טרפה כ"כ גם לאחר הבחי'
לא מהי' רק ס' טרפה . וייתר מזה ח"ל דכיון דבחי' לא
היכא רק ס"ט . מזה משמע דל"ה רק ס' הסקול ח"ה טרפה
ח"ל דהא ל"ל דל"ה ס' הסקול רק הוא בגור הכוב דודאי
חיי' טרפה רע"ז לשל' הלשון ספק דלא חיי' ודאי טרפה
מחמת הרוב . אפי' דמ"ס רש"י דהוא ס' טרפה דכוונתו
דל"ה רק ס' הסקול ח"ה אפי' אפי' ח"ט . וכיון דבחי' לא
רק ס"ט ממילא לאחר שחטתה והבדיקה מכל ס' טרפה
לא חסי' אפי' ס' טרפה . דהא נפולה ח"ה אפי' ח"ט וכן
אחר דלמא נמסקו איברי' . ולחשוד לא חסני בדיקה דאין
זה ניכר לשיעור רש"י ואם דמותר לאחר מעל"ט הוא דקמני
להו לרבען דכ"ה לא ישלח לחיות מעל"ט . ויחד השם אחר
ל"ט

בלא ר"א ויחא דלמא חידע לה מחמת הנפילה ערמות ה' משאר י"ח ערפות בא' מאבר' ולחשש זה מוכיח בדוקה גם בחוק מעל"ע . רק בדמיון מעל"ע היא ערפה דלמא חידע חו חשש כשי מ"ח הוא ערפו' מחשש דר"א . וה"כ ממילא בחי' הכהמה ריש לחוש היא ערפה מחמת כשי חששות חשש דר"א וחשש דאחר ערפות ארפי' לה רק ה' ערפה . כיון דבגירוף הגני חששות אינו אלא ס"ט . ממילא באם שחטה בחוק המעל"ע ולא מלא כה שום ס"י הערפיו' . משאר כערפיו' . ולא נאמר רק חשש דר"א והוא חשש דר"א לא י"ח אפי' ה' ערפה . דע"כ בחשש דר"א לחוד אינו ס"ט . דאם ימא דר"א חשש זה הוא ס"ט ממילא ס"ט הכהמה דר"א חידע שני חששו' שהי' ערפוש ודאי דהוה רוב להעריף . ומאז הסביר כיון דבחי' הכהמה בגירוף עני החששות אינו רק ס"ט מנוולא לאחר שחט' ובדוקה ל"ה ערפו' כלל דהוה כמו רוב להכשר ומדברי רש"י רואה להפך דבחי' הכהמה אינו רק ס"ט ערפה ולאחר שחט' הוא ודאי ערפה וזה תמוה :

ג ים לעיני הא דכ' רש"י בנבחי' דגם לאחר המעל"ע בעי' בדוקה מחמת שחר מיני ערפות . ורש"י הולך לזה דה"ל קשה אחי' קהני בנבחי' בנעמרב בערפה והוא נפילה לר"ל ירשו עד שיסתאבבו הא י"ח מותר' לאחר מעל"ע בלא בדוקה ויהי' כשר' להקדמה . וכח"כ חו' בחולין בשיני' דר"ה שמהם א"ל מעל"ע ואח"כ לא כ"י גם בחולין דר"ה א"ע דגם לאחר מעל"ע בעי' בדוקה לר"ל כאש"ל דרש"י אינו מפרש מהתי' והוא רק על דין חו' כש"ל דע"כ מוכח דמה"ס בעי' בדוקה א"ל דהה"ד ר"כ' בדוקה לאחר מעל"ע גם בנפילה . ונכחו' הי' גיל דאפי' א"ל לדין בשהמה מעל"ע ל"ב בדוקה כלל אפי' שפיר כהנו רש"י בנבחי' לדין בדוקה לאחר מעל"ע . דה"ל קשה י"ח קשה אל חוס' בסוגי' דחולין דה"ד דלאחר מעל"ע לריב בדוקה מחמת' דדרשה וערפה בביהל . ובסוגי' דב"ק לא נוח לכו לחו' בראי' זו כמ"ל יהוהרכו לה"ה מדברי הבה"ג ואח"כ לא ה"ה חסונו' דר"ל מוקי בנפילה ובאם ניהא דלאחר מעל"ע ל"ב בדוקה אח"כ קהני ירשו עד שיסתאבבו הא כולם י"ח מותר' להקדמה לאחר מעל"ע אפי' דגם לאחר מעל"ע בעי' בדוקה . אמנם י"ח ל"ק ד"ל דהתי' אינם מסופקי' רק לדין דק"ל הלכה א"ל בדוקה . וי"ל דההמה מעל"ע חשיב כמו הלכה ומותרת : כ"כ בלא בדוקה . מש"כ בסוגי' דנבחי' דר"ל דמוקי לה בנפילה והוא נשום דס"ל הלכה לריב בדוקה . וא"ו בודאי גם לאחר המעל"ע אינה מותרת גם בבדוקה . ולפי' ממילא ד"ל גם בדברי רש"י כן דבסוגי' דנבחי' דכ' הו' זו הליצה דר"ל דר"ל הלכה לריב בדוקה כהנ שפיר דגם לאחר מעל"ע לריב בדוקה . מש"כ בחולין דכ' לפרש כהמנה הליצה דה"ל דק"ל הלכה אפי' י"ל דגם בשהמה מעל"ע א"ל . אמנם דזה דוחק דחשמו דרש"י מפרש ה"ן דנפלה גם לדין בחתלת חו' הנח' בנפילה כפרס דחסיק לר"ל דר"ל הלכה ל"ב ס"ל ג"כ להכשר פשוט דבשהמה מעל"ע לריב בדוקה .

ג דברי רש"י חולין בפרס א"ע לריב' בלוד עוד בנש"כ וא"ן טעם בערפות דהוא הלמ"ה לריב ענין כ"י זה . ואח"כ כהנ זה בנפלה דוקא . ומ"ל בטובה דברי רש"י היה קהני על סוף דבריו בח"ס א"ס שהמה מעל"ע ושהמה כשרה . דבזה קשה אח"כ מתי' מעל"ע הא ערפה חו' י"ח ועכ"ל כח"ס רש"י בילה דק"ס לכו לריב חסוני דבר"א אינה חו' מעל"ע . וזה כונת' בח"ס וא"ן טעם בערפות . דזה לא נראה דמלכות משמע דא"ן טעם בערפות להעריף ולא לענין ההכשר דלאחר מעל"ע . וגם דא"כ הו"ל בקד"ס י"ח מחתלה דא"ס שהמה מעל"ע . וטעם בערפות להעריף וכו' דהוה מחמת דמי' א"ס בערפות הוא דמחיות טעם י"ח ערפה בנפילה זה ל"ב . והרשב"ה בחי' לחולין בסוגי' עמד בזה בדי' מחמת נפלה מן הגנ' וי"ל בלוד אפי' שלא ראויה בה עבר או מנה הא"ל ואינה יכולה לעמוד א"ס שחטה קודם ששהמה מעל"ע

כרסה ואפי' כבדוק לא סגי' לה וכדאמר' בנח' דשחטה לריב בדוקה הא לא שהיה ולא עמדה על הנלי' אפי' כבדוקה ערפה וטעם פענין לפי שכלה ממקום נכות והיא כואבת ואינה יכולה לעמוד מוטען שמה נחשקו כל איברי' וחוליות' וא"ן ערפוש יוכר בה מיד עד שחטה מעל"ע וא"ן על אבר' ש"ס כה מוסק הפסד לזוהו וימלא כשהמה וכן כעמדה על הנלי' אפי' בלא שהמה מעל"ע כבדוקה מיהו סגי' לה שא"ס נחשקו חוליותיה ריסקו גדול שאינו יוכר מיד לא הימה עומדת . אבל רש"י י"ל כ"י שהיה הלכה למ"מ וא"ן טעם נידע לכל הערפיות והטעם שכתבו מסיק לענין עכ"ל . ואולי י"ל דגם הרשב"ה פי' כן בכונת' רש"י והוא דא"ל לרש"י הטעם דמהני מעל"ע הוא דק"ס לכו חסוני דבר"א אינה חו' מעל"ע וכן הא דלמדי' עמדה א"ל מעל"ע הוא ג"כ לרש"י הטעם דק"ס לכו דבר"א ח"י לעמוד ומי' לשיטת רש"י לאחר ששהמה מעל"ע או לאחר שחטה ל"ל בדוקה לענין ריסקו איברי' רק לענין שאר ערפיות כמבואר בסוגי' פי' ברש"י דר"ה אבל בדוקה ודאי בעי' ובסר"ן בסוגי' . אמנם הרשב"ה ס"ל כשיטת הרמב"ם דגם לאחר מעל"ע לדין לבדוק משום ריסקו איברי' משום דס"ל דר"א חו' מעל"ע כמו בכל ערפיו' דיכולה לחיות י"ח חו' כ"כ בר"ה רק הא דמהני מעל"ע הוא דא"ו יוכר הר"ה ומהני בדוקה מש"כ בחוק מעל"ע אינו יוכר . וכ"כ גם בעמדה א"ל דהרשב"ה כתב בעמדת דהתי' עמדה להחיות כבדוקה שא"ס נחשקו איברי' וחוליות' ריסקו גדול שאינו יוכר מיד לא הימה יכולה עומדת כ"ל הוא רק דע"ז שחטה דע"ז דלא נחשקה בר"ה שלא י"ח יוכר דא"כ ל"ה יכולה לעמוד אבל מ"מ יכול להיות שאר' זה ריסקו איברי' ויהי' יוכר ומי' מותרת בעמדה ע"י בדוקה ובעי' בדוקה גם על ר"א . וע"ז הרשב"ה ל"ל בענין לאחר מעל"ע וא"ן טעם בערפות דהוא הלמ"ה דבר"א לא יכולה לחיות מעל"ע וגם דלא חושל לעמוד . אמנם ג"ל כונה אחרת בדברי רש"י בנש"כ וא"ן טעם בערפות וכו' ואולי גם הרשב"ה כיון לזה בכונת' הרש"י דא"ל ליתן טעם על ערפות הנפילה שהוא מטעם הלמ"ה וא"ן טעם בערפות דהוה כמו גוה"ס וע"כ ד"ל לזה :

והנה גם בדברי הרשב"ה מבואר ג"כ כ"ל ברש"י ונבחי' ובי"ח דהא דמערפו' בנפילה א"ך דבדוקה לא מלאכי בה שום רעושה הוא רק מחמת דאיכה רעושה דאינה יכולה לעמוד דהא מדויק בדבריו אפי' שלא ראויה בה עבר או מכה הוא"ל וא"י לעמוד א"ס שחטה קודם ששהמה מעל"ע ערפה ואפי' כבדוקה לא סגי' לה וטעם הפנין לפי שכלה ממקום נכות והוא כואבת ואינה יכולה לעמוד מוטען שמה נחשקו כל איברי' וכו' ע"כ מבואר חוס חו' דחסי' אפי' ח"ל נמאז בה רעושה אחר השחיתה באיברי' הפנימי' הוא רק מחמת הרעושה דה"ל לאחר הנפילה דחוי' דל"ה יכולה לעמוד . ולפי' ממילא היכא דשחטה מיד לאחר הנפילה ולא נודע לנו שום רעושה יכול להיות דהתי' יכולה לעמוד . וגם בדק"ה אינה לאחר השחיתה י"ל דהתי' שום רעושה באיברי' הפנימי' בה ל"ה לר"א כיון דליכא שום רעושה מ"ס"ה נחום לר"א . דהרשב"ה אמר' להיפוך א"ה ר"א בודאי ה' יוכר רעושה באיברי' הפנימי' . אמנם בחמת זה אינו דאפי' ח"ל נודע לנו שום רעושה אפי' בנפילה ושהמה בחוק מעל"ע היא ערפה מחמת ר"א . גם ל"ל לזה הא"ל דאר"כ בסוגי' ביה הרחם א"ן בו מסי' ד"א יתמה דהאשוי' ששמה דה"ל כל העול' ימחו' וכו' דלירי' דבאיכה רעושה דאינו עומד . וא"כ דוקא ביה הרחם דליכא רוב דעול' דחיי' בזה בעי' רעושה מש"כ בנפילה דליכא רוב להחיות ל"ב שום רעושה להעריף . וכ"כ הא דלמדי' בסוגי' עמדה ח"ל מעל"ע בדוקה ודאי בעי' ופניני בעקבה דנ"ל להלך י"ח במסור"ק הבינו הכ"י דס"ל דהא דמחמי' עקרה דנ"ל אחר' כיון דעקרה הנ"ל להלך מחמתה הפך דמכרה

לר"א ויחא דלמא חידע לה מחמת הנפילה ערמות ה' משאר י"ח ערפות בא' מאבר' ולחשש זה מוכיח בדוקה גם בחוק מעל"ע . רק בדמיון מעל"ע היא ערפה דלמא חידע חו חשש כשי מ"ח הוא ערפו' מחשש דר"א . וה"כ ממילא בחי' הכהמה ריש לחוש היא ערפה מחמת כשי חששות חשש דר"א וחשש דאחר ערפות ארפי' לה רק ה' ערפה . כיון דבגירוף הגני חששות אינו אלא ס"ט . ממילא באם שחטה בחוק המעל"ע ולא מלא כה שום ס"י הערפיו' . משאר כערפיו' . ולא נאמר רק חשש דר"א והוא חשש דר"א לא י"ח אפי' ה' ערפה . דע"כ בחשש דר"א לחוד אינו ס"ט . דאם ימא דר"א חשש זה הוא ס"ט ממילא ס"ט הכהמה דר"א חידע שני חששו' שהי' ערפוש ודאי דהוה רוב להעריף . ומאז הסביר כיון דבחי' הכהמה בגירוף עני החששות אינו רק ס"ט מנוולא לאחר שחט' ובדוקה ל"ה ערפו' כלל דהוה כמו רוב להכשר ומדברי רש"י רואה להפך דבחי' הכהמה אינו רק ס"ט ערפה ולאחר שחט' הוא ודאי ערפה וזה תמוה :

ג ים לעיני הא דכ' רש"י בנבחי' דגם לאחר המעל"ע בעי' בדוקה מחמת שחר מיני ערפות . ורש"י הולך לזה דה"ל קשה אחי' קהני בנבחי' בנעמרב בערפה והוא נפילה לר"ל ירשו עד שיסתאבבו הא י"ח מותר' לאחר מעל"ע בלא בדוקה ויהי' כשר' להקדמה . וכח"כ חו' בחולין בשיני' דר"ה שמהם א"ל מעל"ע ואח"כ לא כ"י גם בחולין דר"ה א"ע דגם לאחר מעל"ע בעי' בדוקה לר"ל כאש"ל דרש"י אינו מפרש מהתי' והוא רק על דין חו' כש"ל דע"כ מוכח דמה"ס בעי' בדוקה א"ל דהה"ד ר"כ' בדוקה לאחר מעל"ע גם בנפילה . ונכחו' הי' גיל דאפי' א"ל לדין בשהמה מעל"ע ל"ב בדוקה כלל אפי' שפיר כהנו רש"י בנבחי' לדין בדוקה לאחר מעל"ע . דה"ל קשה י"ח קשה אל חוס' בסוגי' דחולין דה"ד דלאחר מעל"ע לריב בדוקה מחמת' דדרשה וערפה בביהל . ובסוגי' דב"ק לא נוח לכו לחו' בראי' זו כמ"ל יהוהרכו לה"ה מדברי הבה"ג ואח"כ לא ה"ה חסונו' דר"ל מוקי בנפילה ובאם ניהא דלאחר מעל"ע ל"ב בדוקה אח"כ קהני ירשו עד שיסתאבבו הא כולם י"ח מותר' להקדמה לאחר מעל"ע אפי' דגם לאחר מעל"ע בעי' בדוקה . אמנם י"ח ל"ק ד"ל דהתי' אינם מסופקי' רק לדין דק"ל הלכה א"ל בדוקה . וי"ל דההמה מעל"ע חשיב כמו הלכה ומותרת : כ"כ בלא בדוקה . מש"כ בסוגי' דנבחי' דר"ל דמוקי לה בנפילה והוא נשום דס"ל הלכה לריב בדוקה . וא"ו בודאי גם לאחר המעל"ע אינה מותרת גם בבדוקה . ולפי' ממילא ד"ל גם בדברי רש"י כן דבסוגי' דנבחי' דכ' הו' זו הליצה דר"ל דר"ל הלכה לריב בדוקה כהנ שפיר דגם לאחר מעל"ע לריב בדוקה . מש"כ בחולין דכ' לפרש כהמנה הליצה דה"ל דק"ל הלכה אפי' י"ל דגם בשהמה מעל"ע א"ל . אמנם דזה דוחק דחשמו דרש"י מפרש ה"ן דנפלה גם לדין בחתלת חו' הנח' בנפילה כפרס דחסיק לר"ל דר"ל הלכה ל"ב ס"ל ג"כ להכשר פשוט דבשהמה מעל"ע לריב בדוקה .

ג דברי רש"י חולין בפרס א"ע לריב' בלוד עוד בנש"כ וא"ן טעם בערפות דהוא הלמ"ה לריב ענין כ"י זה . ואח"כ כהנ זה בנפלה דוקא . ומ"ל בטובה דברי רש"י היה קהני על סוף דבריו בח"ס א"ס שהמה מעל"ע ושהמה כשרה . דבזה קשה אח"כ מתי' מעל"ע הא ערפה חו' י"ח ועכ"ל כח"ס רש"י בילה דק"ס לכו לריב חסוני דבר"א אינה חו' מעל"ע . וזה כונת' בח"ס וא"ן טעם בערפות . דזה לא נראה דמלכות משמע דא"ן טעם בערפות להעריף ולא לענין ההכשר דלאחר מעל"ע . וגם דא"כ הו"ל בקד"ס י"ח מחתלה דא"ס שהמה מעל"ע . וטעם בערפות להעריף וכו' דהוה מחמת דמי' א"ס בערפות הוא דמחיות טעם י"ח ערפה בנפילה זה ל"ב . והרשב"ה בחי' לחולין בסוגי' עמד בזה בדי' מחמת נפלה מן הגנ' וי"ל בלוד אפי' שלא ראויה בה עבר או מנה הא"ל ואינה יכולה לעמוד א"ס שחטה קודם ששהמה מעל"ע

לר"א

ולקמן ארבע עור מזה וא"כ איירי גדליכ רעווא ואל"ה
בע" דוקא שמה" עקרה רגלי' להלך . משמע דבלי"ז אפי'
אם ליכא רעווא כלל לא מהני ג"כ בלא שהיו מעלי"ע או
בלא חו" דעמדה . גם הרשב"א נופ' בזה"כ הארוך והקצר
בית ב' ש"ג סהם בדבר וז"ל נפילה שלא שמה מעלי"ע ולא
עמדה על רגלי' ושמה טרפה ואין לה בדקיה שכל שלא שמה
חוששי' וכו' אפשר שיש ריבוק איברי' ואינו ניכר בו' עכ"ל
הרי דלא כתב נפילה של"כ יכולה לעמוד מחלה מזה נראה
דבכל ענין סיכא דלא ראינו דיכולה לעמוד אפי' אם ליכא
רעווא להסיק דלא ראינו דאינה יכולה לעמוד אפי"ה אם
שמה חוץ מעלי"ע היא טרפה מחשש ר"א אפי' אל נמלא
שם רעווא בפנימ' :

גם בזה חוששין דיכול להיות דאיבע לה ר"א שאינו ניכר ח"ש
זה לא הוה ודאי בגדר הרוב וכן נראה לשון הרשב"א בזה"כ
דבי' וז"ל ואין לה בדקיה שכל שלא שמה מעלי"ע חושש'
דכו' אפשר שיש ר"א ואינו ניכר מעלי"ע ע"ל דלא כתב בודאי
התסקו איברי' ואינו ניכר . רק בלשון אפשר שיש ר"א ואינו
ניכר ולשון זה מורה דאינו רק חשש בעלמא דאפשר שהוא כן
שאינו מהמנע אבל עכ"פ בודאי בזה ל"ה רוב להעריך וא"כ
הקו' בח"ש אח"י אם שמה חוץ מעלי"ע אף סיכא בדקיותו
ולא נמלא בה שום ריעווא אפי"ה הוה ודאי טרפה משום ר"א
עכ"פ לא יהי' רק ס' טרפה כיון דאינו רק חשש בעלמא
ולכאורה לא יהי' אפי" ס' אבל ח"מ ודאי לא הוה :

ורבאורה ה"י מקום לומר דהיכא דראינו בה רעווא לאחר
הנפילה דל"ה יכולה לעמוד בזה אחר"י שער
דהוה ודאי קריפה אף דלא ניכר בה שום רעווא באיברי'
הפנימי' לאחר השחי' ח"מ הירעווא לא היתה יכולה לעמוד קודם
הנפילה מעיד ע"ז דודאי נטרפה ע"י הנפילה . וע"כ אף דלא
נמלא בה שום רעווא הוה משום דאיבע לה ר"א דאינו ניכר .
ובזה י"ל דהרשב"א בח"י כתב שפיר על החשש דקחשיב נפלה
מן הגג בין הי"ח טרפות דהם בודאי טרפה וא"כ מסתמא
נפולה דומי' דאיך וכווא ג"כ טרפות ודאי . ולכן הולך הרשב"א
לומר דאיירי דאי' לעמוד לאחר הנפילה ומזה"ה הוה ודאי
טרפה . משא"כ היכא דלא חזיק בה הירעווא דלא יכולה
לעמוד עגון דשמה מיד ואין ידוע א"ה יכולה לעמוד אל בזה
י"ל דאף אל נמלא בה רעווא בפנימ' הוה ג"כ טרפה משפך
חמי' כהא דלמא אף דלא ראינו בה שום רעווא אפי"ה חוששין
שמה נתסקו איברי' ואינו ניכר . ומזה ח"מ הרשב"א בחו"כ
דאינו מחלק בין היתה יכולה לעמוד אל כיון דבכל ענין
הוה טרפה משפך ודק החמתי' דאיירי בודאי טרפה הולך
הרשב"א לאוקומ' בזה"ה יכולה לעמוד :

אונס מלישנא דהרשב"א משמע דאפי' ליכא דהי' בה
רעווא דל"ה יכולה לעמוד אפי"ה ליכא בגדר הרוב
שנתסקו איברי' אל נמלא בה שום ריעווא לאחר השחיטה
דהא כתב חו"ל ועטם הענין לפי ששנפלה ממקום גבוה היא
ויאבה וא"י לעמוד חוששי' שמה נתסקו כל איברי' ומוליות'
ואין ערפתה ניכר בה מיד וכו' עכ"ל הרי דלא כתב לפי ששנפלה
ממקום גבוה וא"י לעמוד מסתמא נתסקו איברי' רק כתב
חושש' שמה נתסקו איברי' וזה לא הוה רק ספק ומצוה מזה
דאפי' ברעווא דאי' לעמוד אפי"ה ל"ה רק ספק דלמא נתסקו
איברי' וי"ל דהוה כיון דלא נמלא בה רעווא וזה חשש רמק
הוה שיהי' ר"א דאינו ניכר . ואולי דהי' לרשב"א דכ"ל דהיכא דל"ה
בה רעווא כלל לא קודם השחי' ולא לאחר השחי' בזה ל"ה אפי'
חשש בעלמא . דאין בלן מקום ספק כלל לשפך ברי"א . רק
היכא דהי' בה רעווא דאי' לעמוד לאחר הנפילה בזה איכא
עכ"פ חשש ר"א אף דאינו ניכר . וא"כ אפי' בדאיכא רעווא
דאי' לעמוד קשה ג"כ אח"י יהי' נפולה בכלל ודאי טרפה ה'
לא הוה רק ס' טרפה וברכ"י ובמי' מביאה ביה"י . כן דאפי'
בדאיכא רעווא דאי' לעמוד ל"ה רק ס' טרפה . ואפי' בחי'
אל נבדקה עדיין בפני אפי"ה ס"ל לרש"י דל"ה רק ס' טרפה
כ"ל מ"כ אם שמה נבדקה ולא מלא בה שום רעווא בפני'
דאח"כ בודאי אינה יותר חס' טרפה . ואררבה בזה לא התי'
אפי' ס"ע כ"ל מ"כ' דלא יהי' בכלל ודאי טרפה . והנבי'
העור בבי' נ"ח דנקט בלשון דודאי נתסקו איברי' ל"ע :

ואפשר לומר דהיכא דאיכא רעווא דאי' לעמוד או היכא
ומיד לאחר הנפילה דנין עלי' דודאי נטרפה בפילה
בערפו' ר"א או טרפות אחר' וכח"ש הרשב"א כיון דנפלה ממקום
גבוה והי' כוונתו וא"י לעמוד אח"י . דקריב לודאי הוה
דערפה וא"כ בחי' הבהמה א"ה חנו דנין עלי' לענין התלב'
בזה שפיר חנו מחליטין התלב' לודאי טרפה כיון דנתבדר לט'
ע"י הרעווא דאי' לעמוד ע"כ ביורד דודאי טרפה ומסתמא
אם ישמש אותה יהי' ניכר הירעווא באיברי' הפנימי' וכוון
דבחי'

ונלענין בזה דהרשב"א בחי' לחולין דכא לשרש
דברי המנהג דקחשיב נפלה מן הגג בהדי'
הי"א טרפות . וע"כ דנפלה מן הגג היא דומי' דאיך טרפות
דקחשיב בחמתי' והוה טרפות ודאי ואינו ס' טרפה . דהא
הוה טרפות הנמסר למ"מ . וע"כ הוה טרפות ודאי ומש"ל
אמנם הדבר לריך טעם אח"י יהי' נפילה בכלל טרפות ודאי
לא יהי' רק ס' טרפה דהא יכול להיות דלא נתסקו איברי'
כנפילה . ובא"ל שמה היתה שמה מעלי"ע והיתה פומדה .
ולכאורה ה"י מקום לומר דהא דהכרה חו' נפילה הוה רק אם
ידעי' ודאי נתסקו איברי' וכמו דנראה מלשון הטורפות
הנ"ל דקחי' נפלה מן הגג ונתסקו איברי' . דמלשון זה
משמע דירע' דנתסקו איברי' אמנם אין זה משמע מחמתי'
דקחי' סהם נפלה מן הגג משום זה משמע דבכל ענין הוה
טרפה רע"ג דלא נראה שום רעווא באיברי' הפנימי' וכח"ש
רש"י והרמב"ם בפ"ט מה"ש ה"ח כ' וז"ל נפילה כויד הרי
נפלה הבהמה ממקום גבוה שזכרנו י"ט או יוהר ונתסקו
אחד מאיברי' ה"ו טרפה וכ"ל הוה הריבוק וכו' עכ"ל מזה
נראה לכא"י ג"כ דאיירי דניכר הר"א דהא כתב ונתסקו
איברי' וכ"ל הוה הריבוק . ומזה מוכח דאם נפל בפומה
משער אפי' בדאיכא רעווא באיברי' הפנימי' דנפלה לודאי'
אפי"ה ל"ה ר"א . דהל"כ אח"י הולך הרמב"ם י"ט דוקא
כיון דהרמב"ם איירי דמוי' בה רעווא וז"ע עוד בזה והפ"מ
הי"ח נ"ח הביא בשם הלבוש הטעם דהוה טרפות ודאי משום
דאיכא רוב לאיכו דרוב הנפילות נטרפו ע"י נפילה ברי"א
לכן נפילה היא בודאי טרפה מחמת הרוב ע"ש בפ"מ . ובאם
נימא דהוה טרפה מחמת הרוב עכ"ל דאפי' היכא דבדקוהו
לאחר שחיטה ולא מלאנו שום רעווא בפני' באיברי' הפנימי'
אפי"ה איכא ג"כ רובא להעריך . דהא החמתי' איירי אפי'
אם בדקוהו ולא ראינו בה שום רעווא אפי"ה הוה ודאי
טרפה וע"כ דהוה מטעם רוב . וז"ל דכיון דברוב פעמי'
נערפה מחמת הנפילה ברי"א לכן אפי' אל נמלא בה רעווא
אחרי' דודאי נתסקו איברי' ומה דלא חנו בה רעווא הוה
כיון דר"א אינו ניכר בחוץ מעלי"ע לשיטת הרשב"א ומזה"ה
בכל ענין הוה ודאי טרפה וכן מצוהר בעור בבי' נ"ח דז"ל
ואפי' בודק' הוה ומולאי' שלמה מכל איברי' טרפה שודאי
נתסקו איברי' אפי' שאין רואין בה שינוי עכ"ל הרי דנקט
בלשון ודאי נתסקו :

אמנם הפנין קשה מאוד היכא דבדקוהו ולא ראינו בה שום
רעווא שיהי' בגדר ודאי טרפה מחמת הרוב הימא
להיפוך מסתמא בכל הנהו דנטרפו בפילה מסתמא ניכר בזה
כ"י הערפות באיברי' אפי' בחוץ מעלי"ע וזו הוה אל
ואין ניכר בה שום ס' טרפה מסתמא אינה מן הרוב ולא נטרפה
כנפילה ברי"א ודאי ר"א אינה ניכר בחוץ מעלי"ע ומחילא
דליכא ראי' מדלא נמלא בה רעווא דלא נתסקו איברי' אפי"כ
לא יתכן ע"ז לומר דהוה בגדר רוב להעריך דאפי' אם נימא
דרוב הנפילי' נתסקו איברי' ח"מ בודאי ניכר הירעווא מיד
באיברי' הפנימי' . ומחילא דאחרי' להיפוך הוה אל נמלא בה
שום רעווא מסתמא לא נתסקו איברי' . ודאי אם נימא דמי'

דבחי' אטו דנין אוחה לודאי ערפס י"ל דמוד כשנפלה ולא יכלה לעמוד ויכיו מחוקי' אוחה לודאי ערפס וזס חיבור עלי' באי' ערפס וכו' כאלו חשבה שפלה נחזקה בחוקה חיבור גמור וחבורה אף אח"כ אם נחשבה ולא נמלא בה רעומה באברו הפנימי' דאגלאי' מלהא למפרע דבעשות החוקה אוחה לודאי אי' היינו מחוקי' אוחה דודאי יו' ניכר בה רעומה אש"ה חשיב זה כאלו היה בחוקה אי' . ולכן כיון דעל"פ הוא גם לאחר שחי' בס' ערפס דהא יכול להיות דנחמסקה חיברי' ואינו לכר ממילא חוקמי' אוחה החוקה חוקה אי' שהי"ל קודם שחשבה ובה גם אח"כ ודאי ערפס אמרי' דנחמסקו חיברי' ואינו ניכר מתחת דחוקמי' אוחה החוקה וע"פ עיר דזה משום דהי"ל דזה ל"ה חוקה חיבור כיון דאגלאי' מלהא דבעשות החלטת אוחה לודאי ערפס . גם אש"ה אם נמלא כן ביישוב דברי הרשב"א מ"ח כשיפס רש"י אי"ל לומר כן דהא ברש"י זכוחי' הג"ל מבואר דגם בחי' כהנאה ל"ה רק בס' אי' אף דחי' בה רעומה דל"ה יכולה לעמוד . ויכול להיות שיהי' ניכר הערפוס כפני' הפ"ה ל"ה לרש"י רק ס' חיבור . ממילא דל"ל דהחי' אח"כ ודאי ערפס מתחת דחוקמי' החוקה דהא ארדכ"ה בחי' לא הוה נ"כ רק ס' אי' ערפס וממילא לענין שלא חחי' ערפס ודאי י"ל דחי' חוקה היכר דל"ה ממחלה ודאי ערפס כח"ס חוס' ריש גרה בד"ה והלל כן אמר דחוקי' מלהא החוקה כו' וז"ל וי"ל דל"פ' מכוונס דעשה הכתוי' ודאי עמאה אש"ה דחי' לא חוקה שאינה עמאה ודאי כו' עכ"ל ל"ה דהי' :

ה' רבן נלעגי' דהא דשולס הוא ודאי ערפס זה הוא מגז"כ לזון אוחה כודאי ערפס וענין דאמרי' בספק עמאה ברה"א דהוא ודאי עמא מגז"כ לנשות ספק כודאי כ"כ הוא כשפלה אף דחינו רק ספק דלמא נחמסקו חיברי' מ"ח גזרס חו' שיהי' ודאי ערפס . ובהו יבוארו סיטע דבחי' רש"י ברש"י ח"ט ויבטוי' דוחכ"י ובהחלה הדבר משע ובקולור דהא דספק עמאה ברה"א סנה בספק עמאה ברה"א קיימ"ל דהוא עמא ודחי' משום דכ"ה מוגז"כ דס' ברה"א יו' דנין כודאי עמא . והש"י חוקה לפסר לא מהני נ"כ כמבואר בריש גרה והעטס בהרבו במק"ל . עפתי"ס דהא דהעמידו' דבר על חוקהו הינו מעטס בידור הענין דע"י החוקה נהבדר הספק דוח' החוקה ל"ה צירוק כלל . דנין דטלר רישואל לפענו הוא ספק אם הדבר י"ל מחוקהו א"ל . דנין בכל מקוס גזרס חור' בכל ספק להעמיד דבר על חוקהו ולדון אוחו ידאי פ"י החוקה אמנס זה הינו רק במקוס דח"ל ניזל בחר החוקה יו' הדבר עומד בספק בזה חולי' בחר חוקה שלא יו' הדבר נשאר כספק . משל"כ ב"ם עמאה דחי' אוחו לודאי עמא ולא ספק עמא לכן לא מהני גם חוקה לפסר . דהא החוקה ל"ה צירוק יעדיין הדבר נוגד בספק . ובס' עומאה כן גזרס חו' דס"ט יו' כודאי עמא . ולכן בכל ס"ט ברה"א דני' כאלו הי' ודאי עמא ואורפין על"ה את הקדוש' כאלו הי' עמא ודאי :

אמנם הא דחמשי"ב כל ספק עומאה לודאי עמא הוא רק היכר דהדבר הוא כשסיקא ואין הדבר עומד לבדר משל"כ אם הדבר הוא כספק ידענו שהי"ס או למחר יבורר הדבר אם הוא עמא או עורק דזה ני"ל דלא ניכל להחליט הדבר לודאי עמא אש"ה עולו את הקדוש' כיון דיכול להיות דלמחר יבורר הדבר שחי' ודאי עורק ובהו אמרתי לישב דברי' החוס' נהדק ה' ע"ב דדבדיסם שס המוסיף (ויחמק בזה מש"ל דברי' אף דגזר"כ הוא לעבו' ספק כודאי ערפס מ"ח היכר דהדבר עומד לבדר לא הוה ודאי ערפס) . דכ' בד"ה וס' אי' אפש"ה אש"ה נעט עמא וז"ל זכן בריש שחי' מלין אמרי' והס אמר ברי' לי שלא נעשהי' לאו דוקא ברי' דעורה ר"ה היה דחממין כספחי' עכ"ל וקשה דהא הקו' כח"ע על חי' אח' דשס דליה קמן דשיילי' . ויבאחם בחולין שס העמידו חו' דכריהס' רק ע"ז ומי' דרוב עמתי' לא יוכל להיחד חלעט ובהו דלא העמידו חו' שס דכריהס' ע"ז הוא משום דכיהו הי' מקוס לומר דבחי' לי הוא לאו דוקא . ועפ"י דבחי' חוס' גזר' ל"ע

רוב היס בזה גורה דברא בחששא בעלמא היא ערפה
 בודאי וגם רוב לא מהני . ואפי' אם ינחא דברא ודאי מהני
 ריב להחיר ורק ס' שקול אסרה הורה והוא למרי כמו ס'ט
 דרס' מ'מ' זה ודאי דגם ספיקא לא מהני בריסוק איברי'
 כמו כס'ט ברה' כיון דגם בזה ספק ר"א הוא ודאי ערפה :
ועתה אבא לנאר דברי רש"י מ"ט שם דר"פ א"ט ואין
 טעם בדפוס דהוא הלמ"מ דכא ליבן זה כיון
 דע"כ נפילה הוא ודאי ערפס כמ"ל . והדבר קשה אמאי יחי'
 ודאי ערפה הא באמת אינו רק ספק וחשש בעלמא דילמא
 נהרסקו איברי' . ואמאי יחי' בגרר ודאי ערפה ע"ז כ' ואין
 טעם בדפוס דהוא הלמ"מ וכן ה"י בהלכה דהם נפלה ממקום
 דאיכא חשש ר"א דהה"י גידון בהששא בעלמא כאלו היסה ודאי
 ערפה ומש"ס היכא דנפלה כ"ז שהיא חששא ריסוק איברי'
 השבן בחששא בעלמא כודאי . ערפה ודוקא היכא דהוא ספק
 לפניו לא נפלה בזה לא אסרי' אופס ספק כחבואר בסוגי'
 מש"ס היכא דודאי נפלה והוא ספק אם נהרסקו איברי' בך
 נפילה בזה היסה הלמ"מ דהה"י גידון כודאי ערפה . וכדאמרי'
 גמ' מ' מיני ערפוס נהרסקו למשה בסני' וא' מהם הוא נפילה
 ואף דנפילה אינה רק חששא בעלמא לר"א אפי' נהרסקו למ"מ
 לדידי' ערפה ועז"א שפיר ואין רק חששא בעלמא דלכאורס הוא
 דחוק מן השכל אמאי מהי' גידון בחששא בעלמא לוודאי ערפה
 אונס כן הוא מנאכ"כ מטעם הלמ"מ . וזה הוא ג"כ כוננו
 הר"ן הג"ל במ"ט בהא דשוורי' המנח"י דהא דנקט מושטין
 הוא משום דכל ענין ר"א אינו אלא חששא בעלמא . והפ"מ
 גמ' י"ח לירד לומר דהר"ן ס"ל דהבדיקה אינו אלא דרבנן .
 אונס זה אינו דהא ברה"י מבואר ברה"ן בילה בסוגי' דהבדיקה
 הוא מה"מ כג"ל . רק כוננו הר"ן הוא דאינו רק חששא בעלמא
 ואפי' גזר הורה סיי' גידון כודאי ערפה בחששא בעלמא .
 אבל מ"מ כיון דר"פ אינו רק חששא בעלמא לכן נקט מושטין .
 וי"ל דמש"ס כהנ דרש"י על הא דנפלה מן הגג ושחטה מיד
 כיונחו אפי' אם מיד לאחרי הנפילה שחטה בטרם שגודע דאיכא
 בה רעוהא דאינו הולך . וי"ל משום דמהני' מחמת לנו דאיברי'
 בכל ענין אפי' היכא דלא ראינו ריעוהא כלל . וי"ל נ"ל
 מוקדמי' בחתני' דדרסה וטרפה בנולה ונפירסה ושהיה
 מעל"ט כשרה דפשיטא ליטנא דמפירסה הוא דאינה יכולה
 לנמוד רק היא מפירסה ובמהני' דהכא לא נקט ומפירסה .
 מזה נראה דחשנה דלקומן דנקט להבטיחה דהה"י מעל"ט מהני
 לכן נקט מפירסה והרור' דאפי' דדאיכה בעלמא לכו דאינו עומד
 אפי' היא כשרה לאחר מעל"ט . אמנם מהני' דר"פ א"ט
 דנקט לאכורא דנפלה מן הגג אכור מחשש ריסוק איברי' לא
 נקט מפירסה לרבותא ג"כ דאפי' ליכא ריעוהא כלל הוה
 ודאי ערפה . ולכן כ' רש"י שפיר אפי' אם שחטה מיד וליה
 בה ריעוהא קודם השח' וגם לאחר השחי' בדקוה ולא מלא
 בה שום רעוהא דבזה ודאי הוה ריב להחיר . וכמ"ל דהא
 אפי' היכא דאיכא רעוהא דאי' לעמוד הוה ג"כ לביעה דרש"י
 לאחר השחי' א"ל מלא בה שום ריעוהא ריב להחיר . כיון
 דרש"י ס"ל דגם קודם שחי' דאי' ג"כ רק ס' ערפה ובג"ל .
 ואי' מ"מ היכא דלא ה"י רעוהא לא קודם השחי' ולא לאחר
 השחי' בהבדיקה דבזה הוה ודאי ריב להחיר דהוה הוא רק
 חששא בעלמא דניחוש בזה לר"א דאינו ניכר . אמנם אפי'
 ע"כ דהא ודאי ערפה ודאי ערפס רש"י שפיר ואין טעם לפרשות
 דהוא הלמ"מ דמה' נחשבה לוודאי ערפה בחשש דר"א בחששא
 בעלמא ובענין זה חלוק הטרפות דר"א משאר ערפוס . דבשאר
 ערפוס ודאי לא נטרפו בחששא בעלמא מש"ס בטרפות
 דר"א היכא דידעו דבירור דנפלה ממקום גבוה הראוי להיות
 אירע לה מחמת הנפילה ר"א נזה"כ הוא דהה"י גידון כודאי
 ערפה בחששא בעלמא ולכן לא כ' רש"י כך דא"ט בטרפיו'
 בשאר הערפוס רק בני נפילה :

אמנם נראה דאפי' דהלמ"מ ה"י דבטרפות דר"א מהי'
 נחשבה כודאי ערפה אפי' בחששא בעלמא . מ"מ
 ז' אינו רק לאחר שחטתה בזה אמרי' דאף אם בדקו ולא
 מלא בה שום רעוהא אף דזה הוא חששא בעלמא דניחוש דיש
 לה ריסוק אברי' שאינו ניכר אפי' היא כודאי ערפה מנאכ"כ
 מחמת הלמ"מ אמנם כ"ז סבבהה היא בחי' ואנו דנין על
 החלב שנחלב ממנה בתוך המעל"ט לנפילה בזה אפי' קודם
 ששהה מעל"ט לא נוכל לרון לאכור החלב משום ודאי
 ערפה . דאף דר"א בחששא בעלמא נחשבה כודאי ערפה . מ"מ
 כיון דהבהמה היא בחי' והדבר עומד להחברר דיכול להיות
 דהה"י שבה מעל"ט ויחברר למפרע דאינה ערפה ממילא
 אף כן נוכל לאכור החלב מטעם ודאי אם באמת אינו רק ספק
 כי דלמא לא אירע לה ר"א וכו' תהי' הבהמה מעל"ט ויחברר
 למפרע דל"ה ערפה . ולכן בחי' הבהמה לא נוכל לאכור החלב
 מטעם ודאי רק מטעם ספק . ודוקא אם שחטה קודם המעל"ט
 דלא חו' לא יחברר הדבר לעולם אם נערפה ברה"א א"ל בזה
 שפיר אמרי' דאפי' אם באמת ל"ה אירע לה ר"א אפי' היא
 ערפה כודאי . דקר ה"י הלמ"מ דבשחטה בעלמא מהי' נחשבה
 כאלו היסה כודאי ערפה . ולכן בשחטה תוך המעל"ט דע"כ
 איכא חשש ר"א לכן נחשבה כאלו היא ודאי ערפה דאפי' א"ל
 הי"ל ר"א אפי' היא ודאי ערפה מנאכ"כ . אולם בחי' הבהמה
 לענין אף' החלב בזה א"ל באמת לא נהרסקו איברי' או נחשבה
 הבהמה מעל"ט ויחלה דלא היסה ערפה והחלב מותרת
 לנפוש ממילא בזה לא נוכל לומר דכחלכ יחי' אכור מטעם
 ודאי דהא הוא ספק דלמא חשבה מעל"ט וחי' החלב מותר
 ולכן בחי' הבהמה ודאי דלמא חשבה מעל"ט וחי' החלב מותר
 ס' ערפה כי לוחא חשבה מעל"ט :

וה"ל מיושב היטב דברי רש"י בזה'י דכחש שפיר נפלה מן
 הגג ואינה יכולה לעמוד ספק ערפה היא דכל זמן
 שהבהמה היא בחי' לא נוכל לרון אותה לוודאי ערפה כיון
 דהוא ספק דלמא מהי' שם מעל"ט . ואם שחטה קודם
 ששהה מעל"ט ערפה משום ר"א . כינוי דלאו היא ערפה
 ודאי ולא ספק כיון דבשחטה לא יחברר בזו הדבר לעולם
 לכן נחשבה כודאי ערפה מנאכ"כ דהלמ"מ ה"י דבשחטה
 בעלמא מהי' נחשבה כודאי ערפה . וזהו ינחא דאף דבחי'
 הבהמה דה"י לנו לחוש על שני חששו אחד לר"א ואשני
 דלמא אירע לה אחד משאר י"ח ערפוס ואפי' ל"ס רק ס'
 ערפה ממילא לאחר שחטה שדקה משאר ס' ערפוס
 ולזה מהני' הבדיקה ולא נחלה רק החשש דר"א לחיר
 ומחילה דלא מהי' אפי' ספק ערפה . אמנם בזה ינחא
 דלאחר שחטה כיון דחששא דר"א לא יחברר שוב לעולם
 אף דאינו רק חששא בעלמא והוא בנדר מועט אפי' הוא
 כודאי ערפה מנאכ"כ . וי"ל דמש"ס כהנ דרש"י
 מולין צפ' א"ט על הא דנפלה מן הגג ושחטה מיד וכו' ולכאף
 לאיזה ענין הולירו להא דשחטה מיד ולא פי' דאיברי' דהבהמה
 הוא מ'י ואפי' היא נחשבה כודאי ערפה לענין אף' החלב
 שנחלב תוך מעל"ט . אבל בזה ינחא כיון דמהני' קחשיב נפילה
 ודאי ערפה . ממילא בחי' לענין אף' החלב אינו כודאי ערפה
 ורק ספק כי דלמא חשבה מעל"ט לכן שפיר' דאף על גוף
 הבהמה אם שחטה דשוב לא יחברר לעולם ולכן שפיר נחשבה
 לוודאי ערפה בחששא בעלמא מטעם הלמ"מ :

וה"ל עוד דמש"ס כהנ דרש"י בזה'י היחול ואינו יכולה לנחך
 ספק ערפה היא . דדוקא היכא דאיכא רעוהא דאינה
 יכולה להלך בזה רגלי' לירב דנחשבה כודאי ערפה וו וחי' דאינו
 בירור ע"י רוב וכדומה עכ"פ נאסרה מטעם דהיא ספק השקול
 אם נאסרה א"ל לכן גם אם דני' על החלב בחי' אסרי' גם
 החלב מטעם ספק . אמנם היכא דאי' רעוהא כלל בזה ל"ה
 אפי' ספק השקול דבזה שנים יחידה מלאיכור דכיון
 דליכא רעוהא מחמתא לא נאסרה בניפלה . ואף דאפי' אם
 שחטה הבהמה בתוך מעל"ט אפי' אם נדקק ולא נמלא גם
 בפניו שום רעוהא נאסרה הבהמה ג"כ משום ריסוק איברי' זה
 אינו רק משום דבענין ר"א החמירה מהי' היכא דנפלה לנפוש
 ספק

רוב היס בזה גורה דברא בחששא בעלמא היא ערפה
 בודאי וגם רוב לא מהני . ואפי' אם ינחא דברא ודאי מהני
 ריב להחיר ורק ס' שקול אסרה הורה והוא למרי כמו ס'ט
 דרס' מ'מ' זה ודאי דגם ספיקא לא מהני בריסוק איברי'
 כמו כס'ט ברה' כיון דגם בזה ספק ר"א הוא ודאי ערפה :
ועתה אבא לנאר דברי רש"י מ"ט שם דר"פ א"ט ואין
 טעם בדפוס דהוא הלמ"מ דכא ליבן זה כיון
 דע"כ נפילה הוא ודאי ערפס כמ"ל . והדבר קשה אמאי יחי'
 ודאי ערפה הא באמת אינו רק ספק וחשש בעלמא דילמא
 נהרסקו איברי' . ואמאי יחי' בגרר ודאי ערפה ע"ז כ' ואין
 טעם בדפוס דהוא הלמ"מ וכן ה"י בהלכה דהם נפלה ממקום
 דאיכא חשש ר"א דהה"י גידון בהששא בעלמא כאלו היסה ודאי
 ערפה ומש"ס היכא דנפלה כ"ז שהיא חששא ריסוק איברי'
 השבן בחששא בעלמא כודאי . ערפה ודוקא היכא דהוא ספק
 לפניו לא נפלה בזה לא אסרי' אופס ספק כחבואר בסוגי'
 מש"ס היכא דודאי נפלה והוא ספק אם נהרסקו איברי' בך
 נפילה בזה היסה הלמ"מ דהה"י גידון כודאי ערפה . וכדאמרי'
 גמ' מ' מיני ערפוס נהרסקו למשה בסני' וא' מהם הוא נפילה
 ואף דנפילה אינה רק חששא בעלמא לר"א אפי' נהרסקו למ"מ
 לדידי' ערפה ועז"א שפיר ואין רק חששא בעלמא דלכאורס הוא
 דחוק מן השכל אמאי מהי' גידון בחששא בעלמא לוודאי ערפה
 אונס כן הוא מנאכ"כ מטעם הלמ"מ . וזה הוא ג"כ כוננו
 הר"ן הג"ל במ"ט בהא דשוורי' המנח"י דהא דנקט מושטין
 הוא משום דכל ענין ר"א אינו אלא חששא בעלמא . והפ"מ
 גמ' י"ח לירד לומר דהר"ן ס"ל דהבדיקה אינו אלא דרבנן .
 אונס זה אינו דהא ברה"י מבואר ברה"ן בילה בסוגי' דהבדיקה
 הוא מה"מ כג"ל . רק כוננו הר"ן הוא דאינו רק חששא בעלמא
 ואפי' גזר הורה סיי' גידון כודאי ערפה בחששא בעלמא .
 אבל מ"מ כיון דר"פ אינו רק חששא בעלמא לכן נקט מושטין .
 וי"ל דמש"ס כהנ דרש"י על הא דנפלה מן הגג ושחטה מיד
 כיונחו אפי' אם מיד לאחרי הנפילה שחטה בטרם שגודע דאיכא
 בה רעוהא דאינו הולך . וי"ל משום דמהני' מחמת לנו דאיברי'
 בכל ענין אפי' היכא דלא ראינו ריעוהא כלל . וי"ל נ"ל
 מוקדמי' בחתני' דדרסה וטרפה בנולה ונפירסה ושהיה
 מעל"ט כשרה דפשיטא ליטנא דמפירסה הוא דאינה יכולה
 לנמוד רק היא מפירסה ובמהני' דהכא לא נקט ומפירסה .
 מזה נראה דחשנה דלקומן דנקט להבטיחה דהה"י מעל"ט מהני
 לכן נקט מפירסה והרור' דאפי' דדאיכה בעלמא לכו דאינו עומד
 אפי' היא כשרה לאחר מעל"ט . אמנם מהני' דר"פ א"ט
 דנקט לאכורא דנפלה מן הגג אכור מחשש ריסוק איברי' לא
 נקט מפירסה לרבותא ג"כ דאפי' ליכא ריעוהא כלל הוה
 ודאי ערפה . ולכן כ' רש"י שפיר אפי' אם שחטה מיד וליה
 בה ריעוהא קודם השח' וגם לאחר השחי' בדקוה ולא מלא
 בה שום רעוהא דבזה ודאי הוה ריב להחיר . וכמ"ל דהא
 אפי' היכא דאיכא רעוהא דאי' לעמוד הוה ג"כ לביעה דרש"י
 לאחר השחי' א"ל מלא בה שום ריעוהא ריב להחיר . כיון
 דרש"י ס"ל דגם קודם שחי' דאי' ג"כ רק ס' ערפה ובג"ל .
 ואי' מ"מ היכא דלא ה"י רעוהא לא קודם השחי' ולא לאחר
 השחי' בהבדיקה דבזה הוה ודאי ריב להחיר דהוה הוא רק
 חששא בעלמא דניחוש בזה לר"א דאינו ניכר . אמנם אפי'
 ע"כ דהא ודאי ערפה ודאי ערפס רש"י שפיר ואין טעם לפרשות
 דהוא הלמ"מ דמה' נחשבה לוודאי ערפה בחשש דר"א בחששא
 בעלמא ובענין זה חלוק הטרפות דר"א משאר ערפוס . דבשאר
 ערפוס ודאי לא נטרפו בחששא בעלמא מש"ס בטרפות
 דר"א היכא דידעו דבירור דנפלה ממקום גבוה הראוי להיות
 אירע לה מחמת הנפילה ר"א נזה"כ הוא דהה"י גידון כודאי
 ערפה בחששא בעלמא ולכן לא כ' רש"י כך דא"ט בטרפיו'
 בשאר הערפוס רק בני נפילה :

אמנם נראה דאפי' דהלמ"מ ה"י דבטרפות דר"א מהי'
 נחשבה כודאי ערפה אפי' בחששא בעלמא . מ"מ

ספק. כדלמי ואפי' בחששא בעלמא נאסרה מטעם ודאי אסרה
 היכא דהכחמה הוא בחי' וליכא רובא להיחלף דבזה כיון דלמי
 דנין מחמת הרוב דנדלמי לא נעפרה מחמת הר"א ונדלמי
 חמי' הכחמה וחסשה מעלמי ויחלפה דל"ה ערפה בזה מותר
 החלב לגמרי מחמת הרוב דמחמי ע"ז דודאי יחלפה למפרע
 דהחלב היפה כשרה ולכן בזה ליכא על החלב אפי' אי' ספק
 ערפה. ולכן דוקא היכא דליכא רעוהא הוא גם בחי' על החלב
 אי' ספק ערפה משאיכא בדליכא רעוהא ל"ה על החלב אפי'
 אי' ס"ע. ולכן בר"פ א"ט דלא הייבי ברא' רעוהא כח"ש
 פ"כ הולך רש"י לומר נפלה מן הגג ושחטה. דליל דהמחמי'
 קחשיב נפלה שריא ערפה אפי' בחי' מחשש ר"א ונפ"ת על
 החלב דנאסרה מה"ח ע"כ מחבק דכיון דליכא שום רעוהא
 ל"ה על החלב שום אי' חוי אפי' ספק אי' (ובח"ה כחכתי בזה
 לענין ס' שומאה דק"ל דברכ"י הוא ודאי עמא וברכ"י הוא
 ודאי יסודר א"ס הוא ספק דיתגלה אח"כ ויתברר הדבר אם הוא
 טמא או סודר. בזה לא נוכל להחליט הדבר לודאי כיון דהדבר
 יתברר אח"כ למפרע ואכ"מ) והדבר נכון כשברא כח"ש לחלק
 לענין גוף כהכמה לאחר שחי' דבזב לא יהי' זכור שפיר י"ל
 דהוא ודאי אי' משאיכא בחי' הכחמה דיתברר הדבר לש"ל
 דהוא ודאי אי' :

ורפ"ז אפשר לומר ג"כ כהא דנקט המחמי' דכסה וערפה
 כבוחל ושהיה מעלמי' ושהיה כשרה. הא דנקט
 ושהיה הוא לרבותא דל"מ א"ס הכחמה והטוב בחי' והטו דנין
 על החלב והבני' דשהיה קמח דכ"ס מותר' לאחר מעלמי'. כיון
 דלאסור החלב והבני' ל"ל דהם אסורי' מחשש בעלמא כיון
 דהדבר עומד להסדר כדלמי כח"כ על הרוב וכיון דכסה
 מעלמי' י"ל דילא חכלל ר"א ואפי' אם טמא דעלמי' עדיין נשאר
 חשש רמוק דלחיות להיות דהך דהשהה מעלמי' הפ"ה נחמסי'
 היצרי' מ"מ כיון דהכחמה והטוב חי' ודאי ליכא' אחר הרוב
 שבתמא חי' י"כ מרס ויתברר דהם כשרים ויחלפה דהחלב
 והבני' מותר' מטעם רוב. הלא אפי' אם כשהיה הפ"ה הכשר
 כשר משום דלאחר מעלמי' לא נשאר אפי' חשש בעלמא לשיעור
 רש"י הוא משום דר"ה אינה חי' מעלמי' ולשיעור הרמב"ם
 והרשב"א הוא דלאחר מעלמי' ניכר הר"ה ומוהר ע"ז בדיוק.
 אמנם אפי' אם עינא בדברי' כשהיה היכל דבדיקה זו אינו הלא
 דרבנן ומחמי' ד"ח קאמר אפי' י"ל דהא דנקט המחמי' ושהיה
 דהוא לרבותא ויחמ"ל ע"ד בזה :

ומיושב בזה ג"כ מה דחי' קשה על רש"י במ"ש ונפלה מן
 הגג ואינה יכולה לעמוד ספק ערפה הוא דו"ה
 מד"ח ואחמי' יהי' ס' ערפה אחמי' לא יוקמי' אותה החוקרה
 דהיתה כשרה ומסתמה לא נחבסקה היצרי' דיל דהא באתה
 לענין ר"ה בזה גזרה חוי' לעשות סודר' אי' ולאסור בחששא
 בעלמא כגלו הוא ודאי אי'. רק דבחי' הכחמה מ"מ אינו רק
 ספק אי' כיון דיוכל להיות הכחמה מעלמי' ויחלפה דלא
 נעפרה אמנם אפי' ל"ל בזה דחוקת' אינה חזקה דהא
 נחלקת א"ס נעשהה בתוך מעלמי' יהי' על הכחמה ודאי אי' :
ורפ"ז חו' לק"מ ע"ד רש"י רק דעדיין ל"ב בדברי' רש"י
 זכח' במ"ש נפלה ואינה יכולה לעמוד ובחולין ר"כ
 אי' לא זו וע"כ דככל ענין נאסרה משום ר"ה אפי'
 בדליכא רעוהא לפנינו. ונ"ל י"ל כיון דבר"א ע"כ מחמרי'
 לאסור בחששא בעלמא מחילא כיון דליכא דאיכא רעוהא דאינה
 יכולה לעמוד בזה נאסרה מטעם ר"א מחילא אפי' היכא דלא
 נדקוהו א"ס יכולה לעמוד היל' נאסרה ג"כ מסיפקא כי' דלמ"ה
 לא היכה יכולה לעמוד. ואף דיל' כן בכוונה רש"י בזכמים דהיה
 קן טולה נאסרה דכיון דליכא רעוהא דלא' לעמוד. מחילא
 אפי' א"ל בדקוהו א"ס יכולה לעמוד א"ל נאסרה ג"כ מסיפקא.
 ודאי דיל' דעדיף מסיפקא דדין עלי' כיון דנפלה ממקום גבוה
 ודאי לא היכה יכולה לעמוד. וי"ל על מדברי' הרשב"א הג"ל.
 אמנם בל"ז קשה על רש"י בזכמים מודע כסוגי' דוחמי' דאין
 קלן מקומו לענין נפילה האריך רש"י בזה. ובר"פ א"ט דס'

מקומו לא כתב רש"י : ו נפלה ואפי' לעמוד. גם לענין הכדיקה
 מדוע לא כ' רש"י כסוגי' דר"פ א"ט כ"ל. אמנם לפת"ש יהי'
 דברי' רש"י מיושבי' גם בזה. דדוקא כסוגי' דזכמים הולך
 רש"י לכה דלא' לעמוד ויבאר לפנינו לישב דברי' רש"י על נכון :
(ו) בחורין דף נ"א ע"א א"ר נחמן ב"ח הכהם אין בו משום
 ריבוק איברי' ופירש"י להגריך להשחיתו מעלמי'.
 וממנו ע"ז פשיטא דלא חיי' לר"א דלליכ כל הגולרי' ימותו.
 והראשונים פי' בדברי' ר"ן דליידי היכא דליכא רעוהא. החי'
 פי' דליכא רעוהא דחינו הולך. והרא"ש כ' דליכא רעוהא
 דחינו עומד. עכ"פ עכ"ל בדברי' ר"ן דליידי בדליכא רעוהא.
 ורש"י דפי' מלחא דרי"ג דליכא רעוהא קו' החי' במ"ש. ועוד
 קשה אחמי' לא פירש"י ג"כ דהיי' לרי' דישק ג"כ לאחר המעלמי'.
 עוד מקשה' כהא דלחמ"ה גמח' ח"ש פבל שגלד ביו"ט וכו'
 ומשני' הב"ע שהשרים ע"ג קרקע. וא"כ ענה לאחרי' לז' דוחמי'
 היכא דטולד רעוהא ובעי' בדיוקה אסור לשיחמו ביו"ט מחילא
 מי' משני' הגמ' הב"ע שהפדים ע"ג ח"מ ע"י' בדיוקה
 דהא בעמדה לכ"ע לריך בדיוקה מחילא דהאסור לשיחמו ביו"ט
 וע"י בש"א הג"ל. ובפשיטות י"ל דר"ן דלחמ' ב"ח הכהם א"כ
 משום ר"א מזה נראה דודאי לענין חשש שאר טרפות דחי'
 כנפולה בלא חשש דרי"א זה ודאי ל"מ כביי"ר הלא אפי' חשש
 ר"א ל"מ ג"כ ככה"כ. ומבואר קאמר רש"י שפיר דמלחא דרי"ג
 הוא שלא להגריך להשחיתו מעלמי'. דהוא משום חשש דרי"א
 שח"כ הכדיקה לאחר המעלמי' שהוא משאר מיני טרפות
 זה ודאי ל"מ ככה"כ ומש"ה לאחר מעלמי' ל"ב בדיוקה כלל כיון
 דלאחר המעלמי' הכדיקה אינו מחשש ר"א לשיעור רש"י. וכ"כ
 חזני' הגמ' שפיר שהפדים ע"ג ח"מ הוא עמדה דחו' ל"ב
 בדיוקה משום ר"א ומשום שאר טרפות ל"ב בדיוקה ככה"כ דרק
 לענין החשש דרי"א בא ל"ה כשהשני' דלפי' חשש דרי"א ל"מ :
ור"ה החי' נקטו דר"ן בא להשמעי' אפי' ברא' רעוהא דחינו
 הולך. והרא"ש נקט דחי' רעוהא דחינו עומד. וי"ל
 דחו' ס"ל כשיעור הרמב"ם והרשב"א דגם בעמדה לריכה בדיוקה
 לענין ר"א דעמדה לא מחייב דק' לענין זה דחי' ניכר ברי"ה
 ילכתי כ' שפיר דלפי' עמדה רק דחי' להלך בא ר"ן להשמעי'
 דלי' לר"ה עכ"פ לענין זה להלכיה בדיוקה. והרא"ש ס"ל
 כעמדת רש"י דלאחר בעמדה לא חוי' בדיוקה לחשש דרי"א כלל
 רק לענין חשש שאר טרפות ומחילא דליל דרי' איידי בעמדה
 רק דליכא רעוהא דחינו הולך. דלפי' בפשיטות ליכא החשש
 דרי"א מחמת דעמדה ואפי' ב"ח הכהם הי' בו החשש דרי"א מ"מ
 בעמדה ל"ה לריכה משום ר"א רק משום חשש שאר טרפות
 ר"ן דקאמר כה"כ א"כ משום ר"א ע"כ דליידי דחי' רעוהא
 דחינו עומד. אמנם באתה על ר"כ קשה אחמי' נקט דוקא
 החשש דרי"א ולא החשש דשאר טרפות כמו גבי כפילה מחש' :
אמנם לפת"ש הדבר נכון מאוד לישב בזה דברי' רש"י דיל'
 דודאי לשאר חששות בעניני' טרפות ל"מ ככה"כ כגלו
 אפי' להגריך בדיוקה כיון דליכא רוב להמיר דיעי' ולא נחלף
 שום טרפות בדיוקה דלח"כ רוב הגולרי' ימותו. ודאי דיעי'
 ע"פ הרוב דלא איירע טרפיה ככה"כ ודאי ל"ה אמנם החשש
 דרי"א דבזה חיי' אפי' בחששא בעלמא ממו"כ ל"ה הלל"מ
 דא"ס נפלה ממקום שהוא רחוי' לר"א א"כ א"ס ליכא רק חשש
 בעלמא ואפי' א"ס אינו רק חשש רעוהא דחי' רעוהא בעלמא
 ואפי' גזרה תורה דכחששא בעלמא חיי' לר"ה ושיי'י' חשוב
 לודאי אי' וא"כ הי' מקום לומר דככה"כ יש לחוש לרי"א כמו
 גבי נפילה. ומחילא אף דלרוב עומד ר"א ככה"כ דלפי'
 רוב הגולרי' ימותו. מ"מ נ"י דליכא רוב להמיר מ"מ הא איכא
 ע"פ חשש חשש בעלמא ולענין ר"א חייש' לחששא בעלמא אף
 במקום דליכא רובא להמיר. והי' ס"ד גם ככה"כ יחוש עכ"פ
 לחשש דרי"א לזה בא ר"ן להשמעי' דכה"כ א"כ משום ר"א
 כלל דל"כ אפי' מחשש בעלמא. ולפי' מיושב ג"כ הא דרי'
 רש"י דכה"כ א"כ משום ר"א הוא שלא להגריך להשחיתו מעלמי'
 ולא כ' ג"כ לענין בדיוקה לאחר המעלמי' :

דהנה מ"ש בשיטה רש"י דס"ל דבטי' ר"ח ע"כ החמירה
 תורה לעשות ספק כדו"ח א"י ולאסור כל נפולה
 כדו"ח א"י אף דליכא רק חשש בעלמא משום ר"א ואפ"ה היתה
 הלל"מ דנפולה נאסרה משום ר"א כדו"ח א"י . האנס זה אינו
 רק לענין חששא דר"א בזה ע"כ מוכח מדאסרה חו' נפילה
 מטעם ר"א ע"כ דהחמירה חו' בזה לאסור בחששא בעלמא
 כדו"ח א"י ודאי א"י האנס לענין שאר ערפות דא"כ מטעם
 ר"א בזה ודאי לא מחמירי' לאסור מחששא בעלמא דמה"ס נימא
 כן . ונפולה דאסרה הורה בחששא בעלמא הוא רק מחמת דלמא
 אירע לה ר"א דאינו ניכר אבל מטעם דלמא אירע לה א"י
 משאר ערפות לא דהא זה ניכר כבדיקה . אש"כ דלא אסרה
 חו' רק מחשש ר"א . וממילא דדוקא בחשש ר"א אסרי' בנפולה
 בחששא בעלמא . אבל לא מחשש שאר ערפות . ובל"ז י"ל דוקא
 מחשש דר"א דלא מיכרך בזה י"ל דנזכ"כ ה"י שיהא ספק כדו"ח
 א"י . אבל השתר' החששות דמיכרך לשל' דנורה חו' שיהי' אסור
 כדו"ח א"י דהדבר עומד לברר אם הוא ודאי טרפה א"ל וממילא
 א"ל אירע טרפות אחר ע"י הנפילה יהי' מיכרך ע"י הבדיקה
 ויהי' כשרה ולכן בזה ודאי לא אמרי' דהס' הוא כדו"ח א"י .
ובזה י"ל גם לשיטת הרמב"ם דס"ל דהחשש דר"א הוא גם
 לאחר המעל"ע . וא"כ לכאורה אם נימא דר"א הוא
 מנזכ"כ לעשות ספק כדו"ח א"י . ממילא לשיטת הרמב"ם דגם
 לאחר מעל"ע היה בספק ר"א אז גם לאחר המעל"ע הוא ניכ'
 כדו"ח א"י מנזכ"כ האנס דמחמת זה אינו דהא טעמא דהרמב"ם
 דהבדיקה לא מחתיק רק לאחר מעל"ע הוא דר"א אינו מיכרך רק
 לאחר המעל"ע ולכן דוקא חו' מעל"ע דלא מיכרך דר"א בזה
 י"ל דהחוי' טעמה כד' א"י כדו"ח א"י משה"כ לאחר מעל"ע דמיכרך
 אם אכלו בלא בדיקה ליל שיהי' חייב על אכילתו כאלו אכל
 ודאי א"י ומטעם דאפי' א"ל נתרסקו חו"ב"י אפ"ה כיון דהוא
 חסד ר"א אף א"ל נתרסקו חו"ב"י הוא חשיב ניכ' כדו"ח א"י .
 דגם ודאי אינו דהא א"ל נתרסקו חו"ב"י ממילא היה מותרת
 ע"י בדיקה ככל היסוד דעלמא . ולכן אפי' אם הוא אכלה
 בלא בדיקה מ"מ בזה ל"ב רק ס' א"י דלמא ה"י בה ר"א והוא
 אפ"ה . חו' דלמא ל"ב בה ר"א והוא מותרת . ולכן בע"כ
 חסד א"י חו"ב"י דהוא גורם כדו"ח א"י ה"י כדו"ח א"י דזה
 אינו רק מעל"ע אלא דאין להכיר ר"א בזה י"ל דהבבבב
 נאסרה משום ר"א אפי' אם באתחם היה היסוד אבל לאחר
 מעל"ע חו' לאחר שצמדה דהו' י"ס להכיר הר"א ומהני הבדיקה .
 בזה כדו"ח א"י בלא הבדיקה אינו רק ס' א"י היכא דהוא ס' השקול
 הוא נטרפה כר"א א"ל . וממילא דליכ' היכא דליכא ס' השקול
 רק דהוא רוב להחיי' בזה מותרת מה"ה מחמת הרוב לגמרי
 אפי' בלא בדיקה כמו בכ"מ דסמ"י מה"ה על הרוב אף
 בחקוק שיש לכרך ע"י הבדיקה . ולכ"ז י"ל ניכ' ה"י בנמ'
 כמ"ש דר"ן בלא להשמיע דבתי' א"ב משום ר"ה לענין
 לשהותו מעל"ע . דבהך מעל"ע לא מהני הרוב דאיכא להחיי'
 בבב"ל כיון דבחשש ר"א לא מהני רוב ונטרפה בחששא
 בעלמא . ולכ"ז מיושב' דברי רש"י דכ' שפיר דאין חוששין
 לר"א הוא רק שלא להלכיד להשקותו עד לאחר מעל"ע .
 ונזכ"כ לאחר המעל"ע לא בעי' בדיקה ככל משום דלהחיי'
 מעל"ע כדו"ח א"י . וכן רוב וכמ"ש דא"כ רוב הנולד' ימיהו
 ולכ"ז בדיקה כ"כ משני הנמ' שפיר שהפריס ע"ק דילמא מחשש
 ר"א ולכ"ז בדיקה לשאר ערפו' מחמת הרוב :

והנה הר"ן מפרש דהא דר"ן כד"ר א"ב משום ר"ה
 דבא להשמיע' משום ר"ה ס"ד דאף דברוב ולדות
 אין כחו ר"א דא"כ רוב הנולד' ימיהו . אשפ"כ ה"י ס"ד
 דבכ"ז מיוטט דשכיה הוא שיהי' כד"ר ריבוק חו"ב"י .
 יא"כ ממילא דר"ן הוא דלריך להמתין בכל הולדות מעל"ע
 כיון דבכל נובל . לברר הדבר לגמרי מהרואי דלא למחוי' על
 הרוב כיון דליכא לברורי בקל ע"י השיו"ב דמעל"ע ע"ש כהר"ן
 על הרי"ף ובתי' וממילא חו' הנמ' שפיר על הא דעל שגולד
 ביו"ט כהפריס ע"ק וליק' ה"ה כשי' בדיקה . ד"ל כיון

דבהרוב ליכא ר"א משום לשוחטו ביו"ט כמו שהוא בבדיקה
 הריאה וב"כ הש"א שם ע"ש וכן י"ל בשיטת החו' והרא"ש
 דכ' דר"ן בלא להשמיע' אף כדו"ח א"י רשומא דאינו עומד או
 אינו הולך . וא"כ קשה מאי דריך הנמ' בעגל הא שם ליכא
 רשומא . האנס י"ל דכוונתם היא דאם כדו"ח א"י רשומא חושש'
 לר"א ממילא ה"י דר"ן בכל הולדות דלריך להמתין מעל"ע
 ולא נסתיק ע"כ' כיון דנוכל לברר ע"י השיו"ב דמעל"ע וה'
 הוא קו' הנמ' מעגל שגולד ביו"ט וע"י משני הנמ' דאיירי'
 בהפריס ע"ק ול"ש להמתין מעל"ע ומותר לשוחטו ביו"ט
 מע"ש הרוב ורואימי שכוונתי בזה להפסיק בכבוד שור ע"ש :
ויר"ף דמשה"כ רש"י כדברי ר"ן להלכיד לשהותו מעל"ע
 ולא לענין הבדיקה . כיון דפיקר הטעם שהוא משום
 דהו"ל מלמא דנוכל לברר בקל לא סמכי' על הרוב . ולכן
 דוקא לענין להשהותו מעל"ע לענין זה חשיב תלמא דהיכא
 לברורי משא"כ לענין בדיקה שיהי' לריך לברוק כל הבבבב
 בכל חלל הגוף זה הוא דבר עורח גדול ול"מ איכא לברורי .
 וממילא דסמכי' ע"כ' ומש"ה דוקא לענין ערפות הריאה .
 מזריכי' בכל הבבבב לברוק ולא בכל חלל הגוף דיל' דגם
 בערפות הריאה הוא רק כיון דשכיה לא סמכי' על הרוב .
 משא"כ לברוק בכל חלל הגוף זה הוא דבר עורח גדול ול"מ
 איכא לברורי וספיר סמכי' ע"כ' ולכ"ז לברוק הבבבב משא"כ
 ערפות ה"ה בזה ולכן פירש"י רק לענין להשהותו מעל"ע .
 וממילא חו' הנמ' בעגל שגולד ביו"ט שהפריס ע"ק וחו' ל"ז
 לברוק הבבבב כלל אחר השחי' דסמכי' ע"כ' :

ורפ"ז ממילא יהי' מוכח מדברי הר"ן דלא אסרי' כדו"ח
 מחששא בעלמא היכא דאיכא רוב להחיי' . דא"כ
 ה"י יכול לפרש כדברי ר"ן כמ"ש דא"ה החשש ר"א בבב"כ
 ה"י מה"ד דלריך להמתין מעל"ע מחשש דר"א . וא"כ ממילא
 ל"ל כמ"ש כדברי הר"ן כמ"ש דר"א אינו חלל חששא בעלמא
 האנס גם כהר"ן י"ל כמ"ש דבר"א גזכ"כ הוא שיהי' הס'
 כדו"ח א"י אסור . רק דהר"ן ס"ל דזה אינו רק היכא דהוא
 ספק השקול אם נטרפה מחמת ר"א א"ל בזה י"ל דהוא ודאי
 אסור כמו בספק עומאה כד"ה משא"כ היכא דהוא רוב להחיי'
 ס"ל להר"ן כיון דזה מהני גם כפי' עומאה כד"ה לטור ה"ס
 דמהני בזה להחיי' ולא א"ל כמ"ש בשיטת רש"י דכ"ל דבבבבב
 בעלמא הוא ערפות ודאי מנזכ"כ והוא כעין מ"ש גבי משטר
 עשירי ודאי ולא ספק דל"מ גם רוב זה לא ס"ל להר"ן .
 ולכן כדברי ר"ן דבתי' א"ב משום ר"א דאיכא רוב להחיי'
 הולך הר"ן למדולס . האנס אפי' אם נימא דדני רוב ל"א
 דנורה תורה שיהי' ספק כדו"ח מ"מ י"ל דר"ן בלא להשמיע
 זה . משום דלכאורה ה"י מקום לומר כמו דנורה חו' בספק
 השקול כ"כ לא יהי' מהני גם רוב להחיי' :

וירפ"ז י"ל דברי הגור ופ"ע דבתי' ג"ח כ' דמחמדיה
 מלטרף ג"ח להחיי' עשה' ונבא גם לברר שהוא
 שיהי' עשה' נאסר משום ר"א וכמבואר בסוגי' דכ"ק דף כ"ג
 כדברי ר"ן ובגמ' דשם האנס בחומ' סו' ה"י סהס דבטי' דוקא
 שיהי' הכור יוד' עשה' ולא כמד דהוא דוקא אם נתגבל .
 כי בל"ז חייב גם בשבש עשה' ע"ש בחמ' סו' ה"י וביבוי'
 כסו' ג"ח ובס"ז והכ"ז כהנ' ליכא דיל' ה"ה דמלטרפי'
 הנוכח שיש בין כרסה לארץ לחכש יוד' לא כדריה כדריה מהר"ף
 ובמורטי' דזה הוא רק ס' ומ"מ מחמירי' לא' ספק חו' ולחומל'
 ובמקו' שהוא ממון פטור כיון דהוא ספקא אחר' המחמיר'
 ע"י"ש האנס דקשה מ"ל הוא דהא הוה רק ספק ומכ"ה
 למדש ד"ו בלי ראי' ונמ' ואדרבא סתמא דגמרא נראה דאין
 דאין בזה שום ספק כלל . אבל לפת"ש י"ל דהי"ל ראי' מדברי
 ר"ן דערפיה ואמר אילו הוה הנה בני מדרשה אם שם מעל"ע
 כד"ה לא אפסדי' להורא וב"י וע"ז קשה למה שפירס ה"בבב
 וסחמיה דהני בחמתי' ולפת"ש הוא להורות דגם לאחר מעל"ע
 איכא כשריה רק בבדיקה . ובל"ז ה"י החיוב על ר"ז להורות
 לו בהוראה דבטי' בדיקה כניל' חוה מוכח דבאמת לאחר
 המעל"ע

המעליט י' כשר בלא נדיקה. אמנם הדבר קשה מחמת טעם י' כשר בלא נדיקה הא ע"כ מוכח דבני נדיקה ידאטיק מו' שם. חבל א"ל כמו שבחתי דהא נפילה נאסר מחמת ר"א והוא כודאי א' אף דליתו הלא ספק דלמא נתרסקו איברי' א"ל כוה מטעם גזאי' מנה הללמ"מ דספק ר"א י' נחשב כודאי א' והוא דומי' כספק טומאה ברה"י. ולפי' י' דמשי"ה טרפה ר"ג לתורה ולא אמרי' דהוא כשר מטעם ס"ס ספק א' דלמא לא נוערפי' מה שהוא מכריסה עד לארץ. וספק השני דלמא לא נערפה ברי"א כלל כמ"ס הכ"פ שם ע"ש אמנם הדבר נכון וספק זה דלמא לא נערף ברי"א לא חשיב ספק כיון דזה הוא כודאי א' ואפי' א"ל נערף הוא ג"כ כודאי א' מנהיב' ולכן ממילא לא מהני ס"ס בזה כמו דלא מהני ס"ס גבי ספק טומאה וי"ה לטהר. אמנם הא חינה לענין ס"ס דר"א. משא"כ לאחר המעליט דשוב ליכא ספק ברי"א רק על שאר הטרפות וזה ל"ה כודאי א' בזה שפיר מהני ס"ס ולכן גם בדיקה לא בעי' לאחר מעליט ומשי"ה לא הנריך ר"ג בדיקה לאחר מעליט. וי"ה מזה ראי' לשיטת הסוכני' דבס"ס י"ג לברר כלל או כמ"ס דהוא טורה גדול לא חשיב איכא לבררי' ואפי' מוכח מדברי ר"ג דהא דמלטרפי' מוכרסה עד הארץ הוא רק מטעם ספק מהא דלא מזכיר הכדיקה וממילא דיישוב הש"ע כמ"ס הכ"פ:

והנה י' אמרי' הטעם הא דהוה נפילה ודאי טרפה ולא ספק כמ"ס הג"ח דמחמת הנפילה אמרי' ודאי נתרסקו איברי' וכמ"ס העור בסי' ג"ח וי"ל ואפי' בודקי' אותה ומולאי' שלמה מכל איברי' טרפה שודאי נתרסקו איברי' אפי"ס שאין רואי' בה שנינו עכ"ל דמבואר מזה ג"כ דנפולה הוא ודאי טרפה דאמרי' ודאי נתרסקו איברי' בנפילה וכמ"ס ממילא גם לאחר מעליט או מחוקי' אותה לודאי טרפה אם לא תלי' ג"כ במחלוקת הש"י והרמב"ם דלשיטת רש"י דלאחר המעליט י"ה מכלל ריבוק איברי' ממילא י"ל דלאחר מעליט טוב ל"ה בכלל ודאי טרפה רק הוא בכלל ספק טרפה. כיון דלמא חס' דר"א. ולא נשאר ספק רק הא אירע לה טרפות אחת מי"ה טריפות מחמת הנפילה וזה אינו רק ספק. משא"כ לשיטת הרמב"ם והרשב"א דלריב"א לבדוק אף לאחר מעליט על ר"א ממילא כמו דבדוק מעליט מחוקי' אותה לודאי טרפה מחמת הריב כ"כ י"ל דגם לאחר המעליט הוא ג"כ בכלל ודאי טרפה מחמת הריב דהא אמרי' ודאי נתרסקו איברי' וכודאי י' ניכר הר"א לאחר המעליט ומשי"ה גריבה בדיקה מה"ס לשיטת הרמב"ם והרשב"א כיון דמחוקי' אותה לודאי טרפה:

ואם נימא לשיטת רש"י גבי דעי"ה הטעם דהוא ודאי טרפה בדוק המעליט אינו כמ"ס מנהיב' סיה"י ספק טודאי. רק מ"ס רש"י בר"פ ואפי' ואין טעם בטרפות דהוא כללמ"מ דהוא רק הא דמהני בדיקה לאחר מעליט אף דר"א אינו ניכר עוד ר"ג ואין טעם בטרפות דהא הללמ"מ דטרפות דהוא ודאי אינה חי' מעליט. א"ל ממילא י"ל דלאחר המעליט דמו ליכא חשש דר"א ממילא טוב י"ה מטרפות ודאי ומו ל"ה רק ס' טרפה מחמת שאר מיני טריפו'. מ"מ אפי"ס י"ל בזה דלכו"ה מדלוי' בלא בדיקה כיון דהוא ס' השקול אם נטרפה משאר טריפות וספקא דהו' מה"ס לתומא. ול"ש בזה לומר בהשגחה ע"ה חוקה היתר דה"ל קודם הנפילה. דאדרבא אמרי' להיפך כיון דמד' לאחר הנפילה יהיה נאכרה מחמת הנפילה והיינו דנין עלי' דהוא ודאי טרפה. שוב אין לה חוקה היתר אדרבא י"ל דבזה חשיב כאלו ה"ל חוקה איבור ובעי' בדיקה מה"ס אפי' לאחר מעליט ואפי' דיל' דזה ל"ה מ"מ גם חוקה היתר אינו והוא כאלו ל"ה חוקה לא לא' ולא להיתר ואסור כספק השקול כיון כל כד"ה מה"ס לתומא ובעי' בדיקה מה"ס לאחר מעליט וכמ"ס דמשי"ה חיי' במחתי' ושהיה מעליט ושהיה כשרה דק' ושהיה להורות דבעי' בדיקה:

ורשימת רש"י י"ל גם בזה כדברי ר"ג בסוגי' דב"ק הא דאמר ושהיה מעליט כשרה ולא הנריך בדיקה לאחר מעליט כמ"ס כיון דזה הוא ספק היכא נפילה והוא י"ס מוכרסה עד הארץ אם נטרפה ע"י נפילה זו מחמת ר"א. ואפי' קשה ואמאי טריפי' ר"ג כוה ס"ס א' דלמא לא נטרפה בנפילה זו כלל מחמת ר"א וספק השני אמ"ל דזה הוה נפילה גמורה מ"מ דלמא לא נתרסקו איברי' ע"י הנפילה. אמנם דספק זה דלמא לא נתרסקו איברי' ע"י הנפילה ל"ה ס' כלל כיון דנפילה היא בחוקה ודאי ערפא ומשום דאמרי' ודאי נתרסקו איברי' ע"י הנפילה ולא נשאר רק ס' א' ומנו: ספקא אכורה דסד"א לתומא. אמנם הא הינה בתוך המעליט משא"כ לאחר דשהה מעליט דילמא מחשש ר"א ולא נשאר רק חשש דלמא נטרפה בשאר י"ה טריפות. וזה לא הוה ודאי רק ספק השקול ותומא בלא בדיקה מטעם ס"ס. ומשום' לא הולך ר"ג בדיקה לאחר המעליט. וממילא דמוכח מנמ' דהא דאמרי' בסוגי' דמכרסה עד הארץ מלטרפי' לה"ט אינו רק ספק ומשי"ה ל"ק על הש"ע דיל' כמ"ס הכ"פ דלענין א' אולי' לחו' ובמנוון אמרי' המע"ה:

וראיתי בבה"ט דהבית דברי ר"ן בסוגי' דב"ק וי"ל ההוא תורה נשאל לרימא דלמא אול מרי' שחפי' אסרי' ר"ן להבוא תורה אר"ן א' שקל מרא דתורה קבל דקמחא אול הנא אם ששהה מעליט ושהיה כשרה מי הוה מספיד ל' להורא דקאי עלי' בכמה אלמא קסבר ר"ן ש' כבט לפחות מעכרה עכ"ל הרי דגרס במלמא דר"ג במחא אם ששה מעליט ושחט. ואפי' י"ל הא דלא הזכיר ר"ן בדיקה לאחר המעליט משום דזה נכלל בזה דמתי ל' אם ששה מעליט ושחט. ילפי' א' הוה אמרי' כפי' ההו' ב"ק כמ"ס דהא דהביאם לספק בך רק אם לאחר מעליט בעי' בדיקה הוא רק כיון דלא נודע במלמא דר"ן הק חיבה ושחטה. ממילא דיל' דלא הי"ל לה"ר מדברי הבה"ט לפת"ס דהא דחוקי' הו' לניכס פטרלה דהוקה לחלק בין עוף לבהמה וזאת דמה דמכר במחתי' דהרבה וטרפה נכחול ובעמ' דבעי' בדיקה דמכר מעליט הוא דוקא בעוף הוא רק כיון דהס לא גרסי במלמא דר"ג ושהה מעליט ושחטה. ממילא הבה"ט דגרס ושחטה ממילא מני' לחלק בין עוף לבהמה אדרבא ממלמא דר"ן מוכח דגם בבהמה בעי' בדיקה לאחר מעליט כיון דר"ן נקט גם בבהמה אם ששה מעליט ושחטה. אם לא דנימא דקט דיל' דבהמה ל"ב בדיקה כלל לאחר מעליט. ומה דנקט ושחטה הוא להיפך להורות דלפי' לאחר שחטה דכולל לבדוק אותו בקל אפי"ה הוא מותר בלא בדיקה ול"ל בדיקה אפי' לתומא וכגו"ה דהוא טורה לבדוק כל הבהמה. וזה נראה מדברי ר"ן דה"ל בדה"ד דבעי' בדיקה כיון דהא להורות ל' דהו' וכוודאי הוא לא יבין מזה דבעי' בדיקה דוקא כיון דיל' להיפך דהוא מותר אפי' בלא בדיקה ושימ"ל:

ור"פ י"ל ממילא א' אמרי' כמ"ס הג"ח דהא דהוה טרפה בתוך מעליט הוא מטעם ודאי דרוב פשמי' נתרסקו איברי' בנפלה ממילא לשיטת הרמב"ם והרשב"א דבעי' בדיקה גם לאחר מעליט על ר"א ממילא גם לאחר מעליט בהמה בחוקה ודאי טרפה כמו בתוך המעליט. אמנם לרש"י י"ל דלאחר מעליט כיון דילמא מכלל ר"א חו ל"ה ודאי ערפא רק ספק ערפא ואפי' ספק ערפא י"ל דל"ה רק הכדיקה היא מחוורה וא"א כמ"ס דלענין ר"א מחוורי' שיהי' ס' כודאי אפי' בחששא בנפלה מנהיב' מחמת הללמ"מ. בזה לרש"י י"ל דלאחר מעליט דילמא מכלל ר"א טוב לא מחמת' כ"כ שיהי' ספק כודאי ודאי דלענין החשש דשאר מיני טריפות לא אמרי' קן: **ומענה** לפי' דלאחר מעליט כודאי ל"ה רק ס"ס ושחטה ממילא א"א דהא דמלטרפי' עבור של ששה טריפות הוא רק מספק וממילא דהוה ספק ספקא כלי'. ואפי' י' קשה בזה הא מבוחר דגם בעי' בדיקה לאחר מעליט ואמאי הא הוה ס"ס. ועפי' דס"ל דכיון דכולל לברר

שערי הלכות טרפות סימן י' בדיני נפילה שמחה

מיד ולא ידעו' אי הו' בה רעווא דלינה הולך משו"ה מותרת
לאחר מעלי"ט אפי' בלא בדיקה:
ורפ"ז ממילא דמוכח מדברי רש"י דאף היכא דליכא רעווא
דאפי' לעמוד אפי' גם בתוך מעלי"ט ליה רק ספק
טרפה . ואפי' ממילא לאחר מעלי"ט דלי"ה רק ספק .
ואפי' ספק השקול לא הוה כניל דהא לאחר מעלי"ט ליכא
חשש דר"א . ולכן ממילא דנוכל לרף ספק זה לסי' ולהחיר
החלב בתי' דא"א לצדקה :

ורשימת הרמב"ם והרשב"א דס"ל דגם לאחר מעלי"ט
ולאחר שצמדה לריכה לבדוק גם על החשש
דר"א ממילא א"א הא דמחוקי' נפולה בתוך מעלי"ט לודאי
טרפה אפי' אם בדקה ולא נפלה רעווא באיברי' הפנימיים
הוא מטעם שכתב הפ"ח דגם הלבנה דהוא מתפשט רוב הרוב
נכרפי' כר"א מחמת הנפילה וכמבואר בבדי' בסעי' כ"ט . י"ח
דז"ל ואפי' בדקו אותה ומלאו אותה שלימה מכל איברי'
טרפה שודאי נתרסקו איברי' אפי' שאלו רואין בה שום סימני'
עכ"ל . מבואר דהא מטעם בירור דודאי נתרסקו האיברי'
ולפי' ממילא אם שפחה מעלי"ט או לאחר שצמדה לריכה
בדיקה מדינא דתי' כיון דרעין אותה דודאי נתרסקו איברי'
ע"י הנפילה ועי"ז דשהתה מעלי"ט לא ינאח מחשש ר"א
לשיעמיהו דלה ס"ל כמ"ס רש"י דר"א אינו חי' מעלי"ט רק
דס"ל דר"א הוא דומי' דשאר טרפות דיכולה לתי' בפק יב"ח
ואיכ' גם לאחר המעלי"ט אלו דעין אותה לודאי טרפה כיון
דרוב נטרפי' בנפילה . וכ"ס הוא אם בתוך מעלי"ט אף
כשבדקוה מאחר מיני טרפות ולענין זה מהני הבדיקה
וינאח מחשש דשאר מיני טרפות ע"י הבדיקה זו ואפי' הוא
ודאי גם לאחר שצמדה ר"א לחורא מ"כ"ס לאחר מעלי"ט
דר"א והחשש דשאר טרפות דע"ז ודאי אנו מחוקי' אותה
לודאי טרפה עד לאחר הבדיקה משום ר"א ומשום שאר מיני
טרפות . וממילא דחייב הבדיקה הוא מה"ח דמחוקי' אותה
דודאי תתי' טרפה מחמת הרוב . וז"ל מליבא דהרמב"ם
כפי"ב מה"ס יו"ט הל' ד' דז"ל בתמח' חולין שנפלה מן הגג
ועמדה מעלי"ט וה"ה לריכה בדיקה שותפי' אותה בזיו"ט אפשר
שמתלא כשרה והתכל' עכ"ל ולכן אפשר מורה רובו הוא
שתי' טרפה רק דאפי' כיון דהא אפשר שתי' כשרה משו"ה
שותפי' אותה בזיו"ט . ומשום שכתב הפ"ח בסי' מ"ח ס"ק
י' והל"ה ככוננו' דלי"ה דכיון דהוא אפשר שתי' כשרה משו"ה
חשיב לנרף קלח ומותר מטעם מתוך שהתירה לנרף כותרה
שלא לנרף ולתכל' בזה מ"ח מזה ידעה דהבדיקה היא מה"ח .
וע"כ כמ"ס דהבדיקה מוכר במשנה כמה דנקט ופחה מעלי"ט
ושפחה כשרה דבא להורוח בזה דרוקא לאחר השחיטה דיכול
לבדקה היא כשרה :

ורפ"ז דעבי' בדיקה לאחר מעלי"ט הוא מחמת' דדרסה וטרפה
צכותא ומפרכסה ושהתה מעלי"ט ושחטה כשרה . ואמרי'
עלה בשם ראבי' ולריכה בדיקה . וכמ"ס דז"ל דהבדיקה
שניה במשנה כמה דנקט ושחטה . אמנם י"ל דז"ה דוקא
היכא דליכא רעווא דאפי' בליך צוה לריכה בדיקה . וי"ל
דחשי"ה תנא בתנתי' ומפרכסה דהוא שאינה רק מפרכסה
אבל לא יכולה לעמוד כיון דותנתי' בא להורוח בתך דשחטה
כשרה דרוקא לאחר השחיטה היא כשרה משום ולריכה בדיקה
זוה אינו רק היכא דליכא רעווא דלי"ה לעמוד בזה בעי'
בדיקה . משא"כ היכא דליכא רעווא כלל בזה היא מותרת
לאחר מעלי"ט אפי' בלא בדיקה :

ורפ"ז מיושב דברי רש"י בזבחי' כמ"ס נפלה מן הגג ואפי'
לעמוד . כיון דבתי' הגמ' טס בזבחי' דאיירי בנפולה
ע"כ הא דתרי בתי' רעו עד שיסתאבו אף דיהי' מותר'
לאחר מעלי"ט הוא כיון דעבי"ט לרי' בדיקה משו"ה פכולי'
להקדבה ואיכ' ע"כ איירי באופן דעבי' בדיקה לאחר המעלי"ט .
וזה אינו רק היכא דליכא רעווא דאפי' בליך בזה החמירו
הרבנן לבדוק גם אחר המעלי"ט אבל היכא דליכא רעווא
בזה לרי' בדיקה . ומשו"ה כמ"ס א"ט טע דהא דנפלה מן הגג
דטס לא איירי בדליכא רעווא דאפי' בליך רק איירי דשחטה
דלי"ה

ורפ"ז דעבי' בדיקה לאחר מעלי"ט הוא מחמת' דדרסה וטרפה
צכותא ומפרכסה ושהתה מעלי"ט ושחטה כשרה . ואמרי'
עלה בשם ראבי' ולריכה בדיקה . וכמ"ס דז"ל דהבדיקה
שניה במשנה כמה דנקט ושחטה . אמנם י"ל דז"ה דוקא
היכא דליכא רעווא דאפי' בליך צוה לריכה בדיקה . וי"ל
דחשי"ה תנא בתנתי' ומפרכסה דהוא שאינה רק מפרכסה
אבל לא יכולה לעמוד כיון דותנתי' בא להורוח בתך דשחטה
כשרה דרוקא לאחר השחיטה היא כשרה משום ולריכה בדיקה
זוה אינו רק היכא דליכא רעווא דלי"ה לעמוד בזה בעי'
בדיקה . משא"כ היכא דליכא רעווא כלל בזה היא מותרת
לאחר מעלי"ט אפי' בלא בדיקה :

ורפ"ז מיושב דברי רש"י בזבחי' כמ"ס נפלה מן הגג ואפי'
לעמוד . כיון דבתי' הגמ' טס בזבחי' דאיירי בנפולה
ע"כ הא דתרי בתי' רעו עד שיסתאבו אף דיהי' מותר'
לאחר מעלי"ט הוא כיון דעבי"ט לרי' בדיקה משו"ה פכולי'
להקדבה ואיכ' ע"כ איירי באופן דעבי' בדיקה לאחר המעלי"ט .
וזה אינו רק היכא דליכא רעווא דאפי' בליך בזה החמירו
הרבנן לבדוק גם אחר המעלי"ט אבל היכא דליכא רעווא
בזה לרי' בדיקה . ומשו"ה כמ"ס א"ט טע דהא דנפלה מן הגג
דטס לא איירי בדליכא רעווא דאפי' בליך רק איירי דשחטה
דלי"ה

ורשימת הלבוש' והעור דתסם נפולה הוא במקום ודאי
טרפה ומדבריי' נראה דאפי' היכא דלי"ה
רעווא כלל לאחר הנפילה כיון שלא בדקוה אף יכולה לעמוד
ה"ל הוא ג"כ מחוקק ודאי טרפה דהא העור לא הביא רק
דלי"ה

פ"י בבדיקה לא שמי' אסי' ולריכי' לברר אמנם בדיקה זו
ודאי אינו מדינא ורק מחמת' כיון דנוכל לברר בקל ולכן
ממילא בתי' הבחי' ואינו רעין על החלב דבזה לא נוכל לברר
סי' י"ל דהחלב מותר לאחר מעלי"ט . אמנם דז"ל היכא
דתי' רעווא דלי"ה הולכת בזה גם לאחר המעלי"ט דעין עלי'
לודאי טרפה מחמת הרעווא . וזוה בעי' בדיקה מה"ח .
וממילא דלי"ה גם ס"ס כיון דמחוקי' אותה לודאי טרפה וממילא
דגם החלב והכ"ל אסור :

אמנם מדברי רש"י מוכח להיפך דאפי' היכא דליכא רעווא
דלי"ה הולכת אפי' ליה ודאי טרפה . ואדרבא אפי'
ספק השקול לא הוה דהא שטת רש"י הוא דלאחר מעלי"ט או
לאחר שצמדה לרי' לבדוק יותר אחר רישוק איברי' משום דקיס
לכו לרבנן דבר"א אינה חי' מעלי"ט וגם אינה יכולה לעמוד .
ושיקך הבדיקה הוא רק על שאר טרפות . וממילא אם נלריך
לבדוק מה"ח בדיקה זו עכ"ל דהוא ע"כ ס' השקול אם
נטרפה בנפלה מחמת שאר ס' טרפות . דהא כחששא בעלמא
ודאי לא אסרוין משום שאר טרפיו' כמ"ס בשעת רש"י . וגם
כיון דהחשש שאר טרפות הוא דבר שנוכל לבדוק בזה לשי' ה
דבחוזה אסרה ספק כודאי . דהא בחמת א"ל נאסרה בנפולה
מחמת שאר טרפות בודאי היא מותרת לגמרי וכמ"ל בשעת
הרמב"ם . אפי' אם נלריך בדיקה זו מה"ח ע"כ דהוא ספק
השקול אם נטרפה בנפולה בשאר טרפות בלא ר"א אם לא .
אמנם ברש"י ל"ל כן כיון דמדד כשצמדה אף מוך מעלי"ט
וגם בדליכא רעווא דאפי' בליך אפי' ליה לרש"י רק ספק
טרפות כמ"ס רש"י בזבחי' וזוה אפי' שני משום להעריך אחר
החשש דר"א והשני החשש דשאר טרפות ואפי' בליך אפי' שני
החששות ליכא רק ס' השקול ממילא לאחר ששהתה מעלי"ט או
לאחר שצמדה דהו ליכא החשש דר"א ולא בשאר רק חשש דשאר
מיני טרפות ממילא הו לא הוה אפי' ספק השקול . ואדרבא
בע"כ שכיח יותר להחיר מלאיסור . וליכא רובא להחיר .
ולפי' נראה דהבדיקה אינה מה"ח ורק דרבנן הגריבוה ואלו'
מעטם או משום דבקי' נוכל לברר לחיוב לברר . אלא דליכ' בדיקה
יהי' החלב והכ"ל דשחטא קמח מותר' בלא בדיקה כלל
דהא בתי' הבתומה א"א לברר וזה לא נראה כחש"ל . ואפשר
לומר כיון דמתמלת הנפילה בטרם ששהתה מעלי"ט או בערם
שצמדה לאסרה עכ"פ חספק איסור . הוה קלח חוקק אפי'
חשי"ה החמירו לבדקה אפי' לאחר מעלי"ט או לאחר שצמדה .
ואף דא"כ ינאח מחשש ר"א מ"ח לריכה בדיקה מחמת שאר
ס' טרפות . אמנם י"ל דהבדיקה זו אינה מה"ח רק דרבנן :

ורפ"ז דעבי' בדיקה לאחר מעלי"ט הוא מחמת' דדרסה וטרפה
צכותא ומפרכסה ושהתה מעלי"ט ושחטה כשרה . ואמרי'
עלה בשם ראבי' ולריכה בדיקה . וכמ"ס דז"ל דהבדיקה
שניה במשנה כמה דנקט ושחטה . אמנם י"ל דז"ה דוקא
היכא דליכא רעווא דאפי' בליך צוה לריכה בדיקה . וי"ל
דחשי"ה תנא בתנתי' ומפרכסה דהוא שאינה רק מפרכסה
אבל לא יכולה לעמוד כיון דותנתי' בא להורוח בתך דשחטה
כשרה דרוקא לאחר השחיטה היא כשרה משום ולריכה בדיקה
זוה אינו רק היכא דליכא רעווא דלי"ה לעמוד בזה בעי'
בדיקה . משא"כ היכא דליכא רעווא כלל בזה היא מותרת
לאחר מעלי"ט אפי' בלא בדיקה :

ורפ"ז מיושב דברי רש"י בזבחי' כמ"ס נפלה מן הגג ואפי'
לעמוד . כיון דבתי' הגמ' טס בזבחי' דאיירי בנפולה
ע"כ הא דתרי בתי' רעו עד שיסתאבו אף דיהי' מותר'
לאחר מעלי"ט הוא כיון דעבי"ט לרי' בדיקה משו"ה פכולי'
להקדבה ואיכ' ע"כ איירי באופן דעבי' בדיקה לאחר המעלי"ט .
וזה אינו רק היכא דליכא רעווא דאפי' בליך בזה החמירו
הרבנן לבדוק גם אחר המעלי"ט אבל היכא דליכא רעווא
בזה לרי' בדיקה . ומשו"ה כמ"ס א"ט טע דהא דנפלה מן הגג
דטס לא איירי בדליכא רעווא דאפי' בליך רק איירי דשחטה
דלי"ה

ורפ"ז דעבי' בדיקה לאחר מעלי"ט הוא מחמת' דדרסה וטרפה
צכותא ומפרכסה ושהתה מעלי"ט ושחטה כשרה . ואמרי'
עלה בשם ראבי' ולריכה בדיקה . וכמ"ס דז"ל דהבדיקה
שניה במשנה כמה דנקט ושחטה . אמנם י"ל דז"ה דוקא
היכא דליכא רעווא דאפי' בליך צוה לריכה בדיקה . וי"ל
דחשי"ה תנא בתנתי' ומפרכסה דהוא שאינה רק מפרכסה
אבל לא יכולה לעמוד כיון דותנתי' בא להורוח בתך דשחטה
כשרה דרוקא לאחר השחיטה היא כשרה משום ולריכה בדיקה
זוה אינו רק היכא דליכא רעווא דלי"ה לעמוד בזה בעי'
בדיקה . משא"כ היכא דליכא רעווא כלל בזה היא מותרת
לאחר מעלי"ט אפי' בלא בדיקה :

ורפ"ז מיושב דברי רש"י בזבחי' כמ"ס נפלה מן הגג ואפי'
לעמוד . כיון דבתי' הגמ' טס בזבחי' דאיירי בנפולה
ע"כ הא דתרי בתי' רעו עד שיסתאבו אף דיהי' מותר'
לאחר מעלי"ט הוא כיון דעבי"ט לרי' בדיקה משו"ה פכולי'
להקדבה ואיכ' ע"כ איירי באופן דעבי' בדיקה לאחר המעלי"ט .
וזה אינו רק היכא דליכא רעווא דאפי' בליך בזה החמירו
הרבנן לבדוק גם אחר המעלי"ט אבל היכא דליכא רעווא
בזה לרי' בדיקה . ומשו"ה כמ"ס א"ט טע דהא דנפלה מן הגג
דטס לא איירי בדליכא רעווא דאפי' בליך רק איירי דשחטה
דלי"ה

ורשימת הלבוש' והעור דתסם נפולה הוא במקום ודאי
טרפה ומדבריי' נראה דאפי' היכא דלי"ה
רעווא כלל לאחר הנפילה כיון שלא בדקוה אף יכולה לעמוד
ה"ל הוא ג"כ מחוקק ודאי טרפה דהא העור לא הביא רק
דלי"ה

טרפה. דלענין ודאי טרפה אחרי' להיסק מיל' לומר דהיא מהרה' דנערפו בפולה ומהמיעוט דחי' י"ב חדש נימא להיסק וכיון דלא הוה לאחרי י"ב חדש רק ספק טרפה ממילא וי"ל מקמי' אח"כ הס"ס ס' אחד בנוף וס' השני בתערובות וי"ל דבזה כיון דמתחלה נאסרו כולם לכן נאסרו באיסורם ותיא קלם כעין מחוק איסור. ולא אחריו בזה דהא בלחמא מבואר בהדי' דגם בפולה מהני י"ב חדש. ולדברי הפ"מ י"ה מה ראי' דבלחמא לא הוה נפולה בכלל ודאי טרפה דמחמי בפולה י"ב חדש. אמנם בלחמא דברי הפ"מ אינם מוכרחי' די"ל דמיעוט דטרפות שחי' הוא מעוטא דמעוטא ולכן בכל ענין מהני י"ב חדש וגם בדורסם מהני י"ב חדש ולכן גם בפולה מהני י"ב חדש ואחמיל בזה גם מהא דס"ל להרמב"ם והרשב"א בזה אכע"י דבילה דמוחר לשקו ביו"ט בלא י"ה ודאי טרפה. הדבר ל"ע אחאי י"ה מותר לשחטו ביו"ט אחאי לא ניול בהר רוב דודאי תהי' טרפה ול"ע :

ובתוך

כחמי זב בל לדי טור דפוס אחר ורואי' שיש גי' אחרת בטור דמקום שכתב בטור שודאי נתרסקי' אצברי' כתב גי' אחרת ערפא שמה נתרסקו איברי' ולג' ז' משמע דהוא רק ספק דלמא י"ס בו ר"א. אבל מ"מ י"ל גם לגי' זו ודאי בסתם נכלל אנו מחמ"ט' אותה לודאי טרפה דאחרי' דודאי נתרסקו האיברי' מחמת הנפילה. והא דכתב בטור שמה נתרסקו איברי' זה קאי' על מ"ס בנפוק דבריו דחי' שמה נתרסקו איברי' ואינו ניכר דזה הוא ספק בעלמא כיון דלאו ניכר הרי"א מו לא הוה בנדר ודאי. אבל מ"מ בזה י"ל דלענין הבדיקה לאחר המעל"ע הוא כודאי חי' בלא בדיקה דאחרי' דבורא אירע לא ראי' הוה הנפילה ובלחמא י"ה ניכר הרי"א. גם בזה הוא חסם וימר לענין שחר י"ה טרפיה דלמא אירע לה ע"י הנפילה וא"כ בזה י"ל הבדיקה מה"ס :

אמנם

דהיהא טרפיה ואינה יכולה לעמוד יש לחוש דלמא נתרסקו איברי' בזה אשכח' לומר דכע"י דוקא שחי' רעוהא' גליה יכולה לעמוד בזה חיי' לר"א. ממילא י"ל דהא דחי' גרי"א לאחר המעל"ע הוא ניכר רק בדאיכא רעוהא דאי' לעמוד אבל בדאיכא רעוהא כגון שלא בדיקתו ויורר מזה היכא דעמדו אף דעמידה לחורא לא חמי' לענין בדיקה מ"מ בזה מהני המעל"ע שלא להרדק בדיקה דהא דחי' בדיקה לאחר המעל"ע הוא רק בדאיכא רעוהא וכדנראה משפוט לישטא דמהני' ומפרכסת דהוא דאינה יכולה לעמוד משאי"כ היכא בליכא רעוהא ל"ב בדיקה לאחר המעל"ע. ובוה י"ה יחא דא דכ' הרשב"א בעבודת' ה"ל לענין מחלוקת בסוק' בטיף הדרס אם מותר לשחטו ביו"ט שיה' מעל"ע ולא עמד הוא מטעם זה דהיכא דעמד הא ליכא רעוהא ובוה ל"ב בדיקה לאחר המעל"ע ומותר לכע"י לשחטו ביו"ט ואף דמבואר בהדי' בהרשב"א בסוגי' דגם בשעה ובעמ' בעי' בדיקה י"ל דרך בדיקה אינו רק מטעם מומחל ועמד כיון דאי' לברורי' כמו בדיקת הדיחה. ומסירה לענין חי' לשחטה ביו"ט אחרי' כיון דבחי' ח"א לבדוק מותר לשחטו כמו דהוא בבדיקת הדיחה. וא"כ ממילא היכא דעמדו וספקה י"ל דהחלב מותר ג"כ בלא בדיקה כיון דח"א לברר. ואף דבהרשב"א הוא דוחק לומר כן כיון דמבואר להדי' בהרשב"א בסוגי' דגם בלידוק שניהם בעי' בדיקה מ"מ לשיטת רש"י לפת"ש נראה כגון דס"ל בדליכא רעוהא לא בעי' בדיקה וממילא בלידוק שניהם ל"ב ג"כ בדיקה :

וי"ל

עוד לגי' העור שמה נתרסקו איברי' דהוא כיון דמטור איירי' בנפל לצור שהיה פחות מעשר ורק מדרס' עד האגן הוא יו"ד טעמי' ובוה הא ליכא רק ספקא דלמא י"ס בו ה"א דמסירה פטור בנזק' כחש"י וכח"ש הי"ש ב"ק סי' כ"ה ע"ש. וי"ל הא דהלדק השור בדיקה אף דואו ס"ס כג"ל. הטעם כיון דנזק' לברר ע"י בדיקה אחיז' לברר וכשיטת האבירי' הי"א דאיכא רעוהא לפנינו כדון הוא דלדק' לברר

גליה יכולה לעמוד מבואר דבכל ענין הוא ודאי טרפה וא"כ ממילא דבכל ענין לרי' בדיקה מה"ס אף לאחר מעל"ע אפי' במקום דליכ' רעוהא כלל בדיקה שומד. והא דנקט במתני' דדרסו ונפיקה בבזל ומפרכסת דמשמע דלי' לעמוד אינו כח"ש לכרות דדוקא באופן זה בעי' בדיקה רק לרעוהא נקט דאפי' היכא דאיכא רעוהא דאינו שומד מותרת בבדיקה :

ותמהני

מחוד על הגאון בעל שא"א דכ' ליכא שיטת הרמב"ם והרשב"א דפסקו לאיבעי' דבילה לקולא דהוא מטעם דס"ל דהבדיקה דלאחר מעל"ע הוא דרבנן. הא"ך והנן לומר כן כיון דהם סברו דגם לאחר מעל"ע לריד לבדוק על ר"א מטעם דס"ל דבראי' יכולה לחיות. והמעל"ע מהני מטעם דאי ניכר הרי"א. וא"כ נימא דהאם שחטה בתוך מעל"ע ודאי דאסור מה"ס וא"כ מה"ס כיון דאחר מעל"ע לא בעי' בדיקה מה"ס כיון דעיקר החשש דר"א דוערפה ע"י בתוך מעל"ע הוא ג"כ לאחר המעל"ע. רק בתוך המעל"ע א"ל בדיקה ולאחר המעל"ע י"ל בדיקה אבל מ"מ כיון דבתוך המעל"ע הוא ערפא מה"ס ע"כ דחשש נמיר הוא ומשום דאינו ניכר לכה"ט טרפה. וא"כ ממילא לאחר המעל"ע אף דהוא ניכר עכ"פ בעי' בדיקה. ויורר מזה כח"ש דהא בתוך מעל"ע אפי' א"ל מלא רעוהא בשאר מיני טרפיה אפי' טרפה מחשש ר"א לחורא. מ"ס לענין הבדיקה דלאחר מעל"ע דהוא משני חששות אחאי לא נכחי' בדיקה מה"ס. ולשיטת רש"י דלאחר המעל"ע מו ליכא החשש דר"א ניחא דיש מקום לומר דעיקר הטרפות הוא רק מטעם ר"א. משאי"כ לשיטת הרמב"ם והרשב"א. ודאי קשה לומר דהבדיקה דלאחר מעל"ע אינו מה"ס. אם לא דנימא דחשש דר"א אינו רק חשש בעלמא והוא רק כמיטות רק בתוך המעל"ע דאינו להכיר הרי"א בזה י"ל דהאברהם בחששא בעלמא כאלו הוא ודאי חי'. משאי"כ לאחר המעל"ע דניכר אם חי' בו ר"א א"ל בזה יש מקום לומר דהבדיקה אינה רק מדרבנן מה"ס ל"ח כיון דאינו רק חששא בעלמא ובמש"ל דהיכא דניכר הרי"א ל"ל דנאכר מטעם השם בעלמא כאלו חי' ודאי חי'. אמנם הגאון ס"ל דלא דרך בדרך זה לא אדע הא"ך עלה ע"ד דהבדיקה דלאחר מעל"ע לא י"ה לשיטת הרמב"ם והרשב"א מה"ס :

אלה

דיש לענין דהא בפולה הוא ודאי טרפה הוא מטעם שכתבו הטור וה"ב"ם דאחרי' ודאי נתרסקו איברי' וא"כ ממילא דלשיטת הרמב"ם והרשב"א דלרי"כ לבדוק גם לאחר מעל"ע גם על ר"א דבזה גם לאחר מעל"ע ודאי טרפה. אי"כ לא מהני שחי' י"ב חדש כדון המבואר בדודאי טרפה לא מהני י"ב חדש וא"כ חש' חש' דגם להטור והלבנו"ש לא הוה לענין זה לודאי טרפה דאף דכתבו דודאי נתרסקו איברי' זה לא הוה ודאי רק מטעם רוב דרוב פעמי' מתרסקו' אצברי' מ"מ איכא מיעוט דלא נתרסקו מ"מ יש לענין בזה עפ"מ הפ"מ בס' י"ז ס"ק מ"ח לשיטת רש"ל דהא דאחרי' טרפה אינה חי' י"ב חדש אפי' מטעם ודאי אלה מטעם רוב ולכן אם היא ודאי טרפה לא מהני י"ב חדש ומשוקף הפת"ג לפ"ו אם איכא דבר בבטחה דאיכא רוב דנערפו בזה י"ל דלא מהני י"ב חדש דמה תו"מ דחלו"י בתר רוב ערפא דאינה חיה' י"ב חדש וע"ז אמת דהיא מן המיעוט דלה' דנערפס ע"י רעוהא זו. נימא להיסק דהיא עקרוה הכתפ"י ע"ז רק דהיא מן המיעוט דחי' י"ב חדש ע"ש. וא"כ גם בפולה כיון דלאו מחוק' אותה לודאי טרפה מחמת הרוב דנערפו ע"י פליה' מה מהני י"ב חדש דנימא דמתחא היא מהבזבז דליה' חיי' י"ב חדש והוא מהמיעוט דלא נערפי' בפילה. נימא להיסק דהיא מהבזבז דנערפי' ע"י הנפילה רק דהיא מהמיעוט דחי' י"ב חדש. ואם נימא דלא מהני י"ב חדש מיושב קו' הכופ"י בס' י"ז דהקפא אחאי ירע עד שחלחלו הא י"ב חדש י"ב חדש י"ה מותר' בלא בדיקה. דהא גם לאחר י"ב חדש חיי' נאשרה באסורא. אלא די"ל הא דעכ"פ לאחר י"ב חדש לא הוה הנפילה ודאי טרפה רק כ' :

לכרר ע"י בדיקה. אבל תמו יל הבדיקה זו אינה מדינה רק מחומרה בעלמא כיון דנוכל לכרר בקל ומש"ה נזכר בדיקה זו בדברי ר"ן כסוגי דב"ק דאחר ואזל הנא כי מדרשא אם שם מעל"ט כשרה ולא נקט ושחטה כמו דקמי' במתני' כיון דממתני' איירי בבדיקה שהיא מדינה, משא"כ בזה הבדיקה לאחר מעל"ט אינה מדינה דבזה מותרת בלא בדיק מטעם ס"מ והבדיקה אינה רק מחומרה בעלמא כיון דאפשר לכרר ע"י הבדיקה החיוב לכרר. ולפי' ממילא צידון זה דהי' מוכרח עד הארץ ויד עפתי' בחיי הבהמה והוא דנין על החלב דאי' לכרר י' סניף להקל ולומר דהחלב מותר מטעם ס"מ לאחר המעל"ט או עמדה. ועמדה. ועמדה. ועמדה. אלא יוש לעיין אם ינמא הבדיקה לאחר מעל"ט ועמדה. ונס היכא דנפל לבזר ששה ספחי' אינו רק מטעם חומרה בעלמא. וע"כ אף דאיכא רוב להחיר לא סמכי' על הרוב כיון דאיכא לברורי. והל"כ קשה מ"ש מהא דלא בדקי' חמיר אחר כל י"ח טרפות. והק בטרפות מחמת סיכא בע"י בדיקה מטעם שכהו דהא כמעל"ט פין מיני' או דהוא מטופא דשיכח אבל לברוק אחר כל י"ח טרפות הוה טירחא. אמת י' לתקל ולומר דהבדיקה הוה בכל בהמות בזה לא נוכל להחמיר ולברוק למשן נכרר דהו' י"ח דנין דלעטרך בדיקה בכל בהמות ששחטי' וזה הוה בודאי טורח גדול. משא"כ בבהמה דנולד בה רעוואל בזה החשש אינו רק על הבהמה דנולד בה רעוואל שפי' י"ל לגריעה לברוק אותה כיון דנוכל לכרר ע"י בדיקה וזה לא חשיב טורח כ"כ :

ורפ"ז י' לעיין בהמה שנולד בה ספק טרפות וניהיה לאחר י"ב חדש לפת"ש דהא דפרשה אינו חי י"ב חדש אינו רק בנדר רוב ומיעוט מ"י בזה יהי' הדין דלריך לברוק אחר י"ב חדש דלמא הוה המחוייב דחי'. ואם ינמא כן יהי' חייבב קושיא הכופ' בסי' ג"ז על סוגי' דזבחי' אחאי ירשו עד סיכאטבו הא יהי' מותר' לאחר י"ב חדש ד"ל הא גם אח"כ יהי' לריכי' בדיקה ופסולי' להקריבה. אלא דזה לא משמע דב"ל ענין חובי' י"ב חדש בלא בדיקה. והרי הבה"ג דהב' דהין לסמוך דברכה ובפסולה פל בדיקהו ולהגריך יב"ח מוכח דלחא"כ ל"ל בדיקה בלא. אם לא נתימא דהבה"ג לא כחב כן רק פל בדיקה דהיא מדינה אהנס הבדיקה דהוא מטעם חומרה והין חל תקנה שפי' סמכי' על בדיקתו. והא' אם ינמא דלאחר יב"ח לא בעי' בדיקה בלא דהך דטרפות אינן ח' הוא רובא דרובא. וי"ל דהמיעוט דחי' הוא מטופא דמשוטא וז"ל לזה מ"מ י"ל צנונא שכתב הפ"מ להסתפק היכא דנולד בה רעוואל דרוב נטרפי' בזה אם מהני י"ב חדש כנ"ל. ואם ינמא דבטרפה דחי' י"ב ליכא רק משוטא דמשוטא ממילא דהני' זה אפי' אם נולד רעוואל דרוב נטרפי' בזה. ע"מ י"ל דעכ"פ לריך בדיקה אח"כ דכיון דרוב נטרפי' חו' לא הוה משוטא דמשוטא. וי"ל כן קו' הכופ' מהא דנפולה אח"כ דנפולה איכא רוב בהקריק ונכ"ל :

ח) ועתה אכא לבאר עוד שיטה דחי' ה"ל בנ"ש דהיכא דשהתה מעל"ט ועמדה בלירוק שיהא לא בעי' בדיקה דחמור מנ"ל וכנר כתבתי לה"ר לדבר' ושכן משמע בהד"י בתו"כ הקד'. ובפשיטות י"ל כיון דחי' וכל הרשאוני' נולדו לה"ר גם לאחר מעל"ט בעי' בדיקה ממתי' דדרסה וערפה כטול. וממאי דלחמיר עלה בנתי' משום ראב"י דבעי' בדיקה ואם ינמא דהבדיקה היא מלך הכבדא כיון דבמחך מעל"ט אם שוחטה הוה בודאי טרפה מחשך דחא'. וא"כ ממילא לשיטת הרמב"ם והרשב"א גם לאחר מעל"ט בעי' בדיקה על ר"א ע"כ מוכח דהבדיקה היא מח"ס בנ"ל הול"ל לגריעה בדיקה מחבדא משום ר"א ונס על ראב"י. וזוה קשה מאי חידש בזה דלחמיר דבעי' בדיקה הא עכ"ל כן דבעי' בדיקה כיון דגם לאחר מעל"ט היה חשך ר"א. דזה דוחק לומר תשוב דבלי ראב"י הוה מלנו למימר כשיעט רש"י דלאחר מעל"ט ילאה

מחשך ר"א ומש"ה אף בדיקה לא בעי'. דמס"ח ינמא כן כיון לשיטת הרמב"ם והרשב"א לא אגרי'. זה דקום ליה דרנבן מסיני דבר"א אינה חי' מעל"ט. וא"כ הדבר פשוט דגם לאחר המעל"ט החשך דר"א בנתי'. ובתו' ב"ק משופקי' בזה א' בעי' בדיקה לאחר מעל"ט וע"כ כמש"ל דס"ל לתקן בין שוק לבתיה והולכתי לה"ר מבחי' דבעי' בדיקה אחאי לא ינמא ליה בנ"ל דע"כ מוכח דבעי' בדיקה לאחר מעל"ט כיון דאוסרי' אותה בודאי במחך המעל"ט משום ר"א לחודא אפי' אם לא נמלא בה רעוואל מח"ס דלריך לברוק אחר מעל"ט מחשך דלחא דע"כ חתי' ס"ל כשיטת הרמב"ם והרשב"א דגם לאחר מעל"ט ועמדה לריך בדיקה גם על ר"א מדכחו בזה דלחמיר ר"ן בה"ר אין בו מלוה ר"א דחי' בלויכא רעוואל דלויכא יבולה להך ומשמע דלפמור ואפי' אם הי' בבחי' החשך דר"א הי' חי' בזה לר"א וע"כ דגם בעמדה חי' לשיטת החשך לר"א וממילא דה"ה בשהתה מעל"ט חי' גם לר"א. ועכ"ל לא היינו מלריכי' בדיקה י"ח העשם שיהי' מ"מ עכ"ל כן. וא"כ י"ל בפשיטות דמדברי ראב"י אינו מוכח דבעי' בדיקה רק י"ח לאחר המעל"ט איכא ענן רעוואל לוח יטולה דמקור כיון דהוא קאי על החמתי' דקמי' ומפרכסת משא"כ היכא דעמדה לויכא רעוואל לא בעי' בדיקה אפי' לשיטת הרמב"ם והרשב"א כיון דהין לנו ראי' דגם בזה לריכי' בדיקה וי"ל דזה הוה העיקר טעמא דרבינו ירוחם דס"ל בעמדה ושהתה מעל"ט לא בעי' בדיקה כיון דלא מלניו ראי' ע"ז אין לנו להחמיר בלא ראי' להגריעה בדיקה. ומאני' דזבחי' ליכא ראי' דגם בשהתה מעל"ט וגם עמדה בעי' בדיקה. דלח"כ אחאי לר"ל דמוקי' בנפולה ירשו עד סיכאטבו הא יהי' מותר' לאחר המעל"ט ד"ל כמש"ל ע"ד רוס' חולין וז"ל דכיון דה"ל ס"ל דגם הלכה בעי' בדיקה י"ל דגם בעמדה ושהתה בעי' בדיקה דלא עדיף יותר מהלכה משא"כ לדין דקיי"ל הלכה אפי"ב י"ל דגם שהתה ועמדה בלירוק שיהא ליב בדיקה :

והנה נבנה"ה בקול"ס ה"ר לרבינו ירוחם מהתוספתא סנ"ל דו"ל נפלה מן הגג וכו' אי' שהתה מעל"ט ושחטה כשרה אם עמדה מיד כי' וב"כ כשרה פכ"ל והיינו היכא דעמדה בין אם שהתה מעל"ט בין א"ל כשהתה מעל"ט כשרה וע"כ הנה"ס דהיי' דבמחך מעל"ט פליג גמ' דהין על התוספתא מ"מ בחירך ריחא דהיינו בעמדה לאחר מעל"ט דלא מלניו דפליג גמ' דהין על התוספתא קיי"ל בהתוספתא עכ"ד ע"ש. ולחאי' נראי' דבריו דמה דלא מלניו כהדי' בנתי' דלנין על התוספתא נקטי' דברי התוספתא להלכה דהיא גם הרשב"א והר"ן בתי' הג"ל בחי' ג"כ ד' התוספתא ריחא כנ"ל. ורואי' בנתי' מאיר נהיבוס דמה דרמינו דבתי' הנתי' דהין לא פליג כלל על התוספתא דמי עדיפא התוספתא ממתי' דדרסה וטרפה כבוחל דחסם בשרה ואוקומ' בנתי' משום ראב"י דהיינו בבדיקה וב"כ גם התוספתא דקמי' עמדה ב"כ וב"כ כשרה י"ל דהיא בבדיקה עכ"ד. וממילא אי' ינמא דהתוספתא קאמר בבדיקה ממילא דמוכח מהתוספתא דלא כרבינו ירוחם כיון דכלל יחד שיהא כחוד עמדה ב"כ וב"כ כשרה מחמתא חד ריחא חות לכו וכיון דבעמדה מחך מעל"ט אינה כשרה רק בבדיקה כ"כ גם בעמדה לאחר מעל"ט אינה כשרה כן בבדיקה ויהי' ראי' מהתוספתא דלא כרבינו ירוחם ופת"ש הש"א על התנתי' דדרסה ומתסא כבוחל דהא דחסם כשרה ולא מני דגריעה בדיקה הוה משום דחא' דמתי' דין תורה קהני' ומתסא בנתי' לא בעי' בדיקה ממילא דגם בהתוספתא הוה כן דהא דחסם כשרה ולא קאמר דלריך בדיקה אפי"ב דגם התוספתא דין תורה קהני' ובכל ענין כשר בלא בדיקה וא"כ לא קשה מהתוספתא על רבינו ירוחם דהא התוספתא גם בעמדה מחך מעל"ט ליב בדיקה אהנס לפת"ש דלא כהש"א רק דהבדיקה נזכר בנתי' בתי' דקמי' ושחטה וא"כ ממילא גם בהתוספתא נזכר הבדיקה

בזה דקתי ושחטה. וא"כ ממילא יחי' ראי' מהחוספתא נגד רבינו ירוחם דהא משמע מהחוספתא דגם לאחר מעל"ט אינה נכשרה רק בבדיקה :

ואינו לפימ"ל דהחוספתא אינה ראי' ברורה לדברי רבינו ירוחם כי זה הוא פ"י הכותב נפלה מן כנגד אם שהיה מעל"ט ושחטה כשרה. ולפימ"ס הפ"י הוא דבעי' דוקא חרווייהו להכשירה דהאי' שהיה מעל"ט וגם ושחטה דבתי' אפי' אם שהיה מעל"ט היא טרפה משום דחוסבר דביקה. וכ"כ גם אם שחטה בחוץ המעל"ט היא ג"כ טרפה דאפי' דביקה לא מהני בחוץ המעל"ט ולכן הני דבתי' דדרסה וטרפה ככולל וכן בהחוספתא ובהמה מעל"ט ושחטה הלוויה דבעי' דוקא חרווייהו להכשירה ופי' הני בהחוספתא עמדה ב"כ וב"כ כשרה דהיינו בין אם שהיה מעל"ט לבדה. ובין אם שחטה לבדה היא כשרה. דבעמדה ובהמה מעל"ט היא כשרה לגמרי ול"כ בבדיקה ולכן גם בתי' היא כשרה ה"ק דחוסבר דביקה משום דבבדיקה שניה ל"כ דביקה וק' בעמדה ושחטה הו"ק מעל"ט היא כשרה ג"כ דבעמדה ככל ענין מהני דביקה ה"ק בחוץ מעל"ט וא"כ הרי מבוחר בדברי החוספתא כשיטה :

עוד ה"י ג"ל בפי' החוספתא דהא בלי' קשה הא דלא הובא בנתי' דילן החוספתא בזה דאמרי' בסוגי' דחולין עמדה א"ל מעל"ט דביקה ודאי בעי' הו"ל לבדיח החוספתא. ויותר מזה לני' בספרי' בסוגי' דבב"ב בחילתא דר"ל דס"ל עמדה לריבס מעל"ט והא זו הוא דגד' החוספתא דמבוחר כה"ל עמדה ב"כ וב"כ כשרה. וע"כ דבעמדה לא בעי' מעל"ט. ולכן ג"ל דאפשר לומר משום דיר' דמה דקתי בהחוספתא עמדה ב"כ וב"כ כשרה. זה קאי על מה דקתי בהחוספתא ובהמה מעל"ט ושחטה כשרה דבעי' גם בכהנה מעל"ט ושחטה דוקא. משא"כ בתי' היא טרפה אף לאחר מעל"ט משום דחוסברה דביקה וע"ו קתי עמדה ב"כ וב"כ דהיא בין אם שחטה בין א"ל שהמה היא כשרה משום דבעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ דביקה. והחוספתא לא מיירי כלה לענין עמדה הי' לריבס מעל"ט או לא רק בעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ ושחטה דוקא דהו' גם בתי' היא כשרה. ולכן לא הובא בנתי' דילן החוספתא בזה הי' עמדה א"ל מעל"ט משום דזה לא מוכח משם דיר' דביקה בזה החוספתא היא להורות דבעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ דביקה ולכן גם בתי' היא כשרה וע"כ ובהמה דוקא. וק"ו ראי' היא דהא גם בפרסומי העוף הני ק"ו בהחוספתא דהו' דגם לא הני ה"ק אם שהיה מעל"ט דיר' נפלה מן הגג וכו' או הנזקה הברכה כו' ובהמה כשרה אם עמדה מיד ב"כ וב"כ כשרה ע"ל הרי דבתי' לא קתי בעוף ובהמה מעל"ט ופי' משום דהיא מלתא דפשיטא כיון דכבר קתי כן גבי בהמה דבעי' מעל"ט מ"כ גבי עוף דחיותו קל והחוספתא לא קתי רק להורות ההבדל בעוף דגם בעוף כשרה בהבשר זה כמו גבי בהמה ולכן לא הולך גמורה דבעי' מעל"ט או דיר' כיון דבתי' עוף קתי בנתי' ושחטה מעל"ט כן לא הני בהחוספתא. אולם כיון דלא הני בעוף ובהמה משום דבעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ דביקה יב"כ כשרה דזה קאי בין אם שהיה מעל"ט ובין א"ל שהיה מעל"ט דהא בזההא לא נזכר ה"ק מעל"ט בהחוספתא. מה נראה דהפי' בהחוספתא הוא כמ"ס עמדה בין אם שחטה בין לא שחטה היא כשרה משום דבעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ דביקה כדברי רבינו ירוחם :

וא"כ דא"כ יחי' קשה להיפוך כיון דלפי' ע"כ מוכח מן החוספתא דבעמדה ובהמה מעל"ט בלירוף שניה כשרה בלא דביקה וא"כ ה"ק' בנתי' כמ"ס דיר' דענין המהני בנפולה. ומשום דס"ל בזהה' לריבס דביקה אחתי ידעו עד שיסחטבו. הא יחי' כשרה להקדמה לאחר המעל"ט דכזה כעמדה ובהמה מעל"ט ל"כ דביקה. ומש"ל דלר"ל דס"ל הלכה לריבס דביקה גם בעמדה ובהמה ל"כ זה אינו דהא ע"כ גם לר"ל אמרי' כן כיון דהוא מבוחר כן בהחוספתא ובנתי' לא הני

דפליג בזה לחוספ' ויש להאריך בזה כמ"ס הכו"פ בפי' ל"ז ס"ק ו' הא דמתי ידעו עד שיסחטבו אף דע"כ יחי' כשרים לאחר י"ב חדש בלא דביקה ויחי' כשרי' להקדמה. וז"ל דר"ל מוקי המהני כר"י דס"ל כמ"ס דנתי' וכיון דנתי' בחוץ י"ב חדש אידמו לגמרי. וכ"כ י"ל גם לענין מעל"ט אף דיהי' כשרי' לאחר מעל"ט מ"מ כיון דהי' נדחים חוץ המעל"ט נדחי' לגמרי. וק"ו הגמ' לבדקה בבחון הוא דבזה לא נתי' כלל כיון דיש חקנה להכשיר מיד להקדמה ע"י הדביקה בבחון. וע"ז מ"י הגמ' דס"ל הלכה ל"כ וממילא אין חקנה לבדקה בבחון ואי דמ"מ יחי' מותרת' לאחר המעל"ט בזה אמרי' כיון דאדתי אדתי לגמרי ולפי' י"ל דגם לר"ל אמרי' היאם דעמדה ושהמה מעל"ט מותרת בלא דביקה דלפימ"ס ע"כ מוכח כן מהחוספתא. אלא דמחוי' בפי' א"ס מבוחר דלר"ל ע"כ דליכא חקנה לפתחין עד לאחר המעל"ט וע"כ דלא ס"ל ה"ק כיון דאדתי אדתי ועב"ל לר"ל דגם לאחר מעל"ט בעי' דביקה וא"כ ה"ק' מן החוספתא כמ"ס :

ואולי אפשר לומר עוד דמהחוספתא לא מוכח רק היבא דעמדה ובהמה מעל"ט דהו' על כשרה אפי' בתי' ול"כ ושחטה דוקא ופי"מ הוא אם לא רבין על החלב והבליים מותרת' הם שפיר מיד לאחר מעל"ט אם עמדה ג"כ. וי"ל דזה הוא דוקא אם הבהמה בתי' דאיא לבדוק אורה או החלב והבליים הם מותרת' בלא דביקה ודוקא בשהה מעל"ט ולא עמדה או החלב והבליים אסורי' בלא דביקה. משא"כ בעמדה ג"כ בזה ל"כ דביקה מדיחא ולכן החלב והבליים חיי' בכהנה מותרת' לגמרי. אבל מ"מ י"ל דע"כ לאחר שחי' בעי' דביקה משמע מותרת' כיון דאפשר לברר ע"י דביקה מה"מ לא יחי' החיוב לבדוק כיון דנולד בה רעוהא. והחוספתא לא חייבי' רק בתי' היא מותרת בלא דביקה. וכיון דבעי' ע"כ בזה דביקה לאחר שחיטה משמע דאיכא לבדורי פסולה להקדמה משום דאפשר בלחמה להביא בהמה דלא נולד בה רעוהא זו ולא תהי' לריבס דביקה משום הקריבובא נא לפתחין ובג"ל וממילא דיש לנו ראי' לגמ' בדברי הרשב"א דס"ל דגם בעמדה ובהמה מעל"ט דבעי' דביקה דיר' דהדביקה זו אינו רק דביקה ונכחי' עמדה דביקה כריבס אבל בתי' מותרת בלא שחיטה ולכן בעמדה"ק לרשב"א לפינן איכור לשחיטה ביו"ט מדייק שהיה מעל"ט ולא עמדה. אמנם מ"ל לומר ד"ו בלא ראי' אבל בזה ניחא דאיכא רעוהא ובהמה דכשרה בתי' בלא הדביקה מוכח מן החוספתא. והא דבעי' דביקה ע"כ לאחר שחיטה מותרת' כיון דנולד בה רעוהא זה מוכח מאוקימתא דר"ל דאוקי' המהני דבתי' בנפולה ומשום דס"ל עמדה לריבס דביקה ולא בני' אם ישהה אורה מעל"ט. וה"ק דלא קיי"ל כר"ל מ"מ בזה דמלך דביקה לאחר מעל"ט בעמדה משמע מותרת' לא לא נפק טוהי' בזה. (ולפי' י"ל ג"כ בדברי ר"ל הא דאמרי' דכבר הלכה לריבס דביקה אשכח לומר דהדביקה זו גם לר"ל אינו רק משמע מותרת' ואינה מדיחא ולכן גם בשהמה ועמדה ל"כ מותרת'. וה"ק דא"כ ממילא דלירין דל"כ דביקה בהלכה א"כ משמע מותרת' י"ל דגם בשהמה ועמדה ל"כ דביקה בלא כמו בהלכה) :

ורבאורה ה"י אפשר לומר דהיבא דהי' רעוהא מיד לאחר נפלה דלא הייתה יכולה לעמוד. בזה י"ל אף דעמדה אח"כ מ"מ כיון דמהחלה הי' רעוהא חיי' ללמא מחמה החבט אירע לה ערפוש בל'אדתי' וה"ק דעמדה אח"כ היא דהא כל טרפה יכולה לעמוד. ולכן בזה חיי' לערפוש ובעי' דביקה בכל ענין אפי' לאחר מעל"ט. וכ"כ גם א"ל טרעו' לנו אם הי' רעוהא מחמה א"ל. י"ל דחיי' ג"כ לומר דלמא הי' רעוהא מיד לאחר נפילה ולא הי' יכולה לעמוד ולכן מסיקא לריבס דביקה. משא"כ אם מיד ותיקף אחר הנפילה עמדה הרי דחיי' דלא חירע לה רעוהא מחמה חבט הנפילה בזה מקיל' וי"ל דזה הוא הפירוש בהחוספתא עמדה מיד ב"כ וב"כ כשרה הוא אם עמדה מיד לאחר הנפילה כיון דטרעו' לנו דלא הי' רעוהא זו ל"כ כלל ומיתתם בכל ענין וי"ל דמטויה לא הביא הגמ' בסוגי' דברי חוספתא

התוספתא להקשות מיני לר"ל דמ"ל עמדה לריכה מעל"ע דר"ל לא איירי רק היכי דה"י רעוהא בשעה שפלה שלא היכה יכולה לעמוד. ואולי גם בלא עושה כלל מחמירי' דלמא ליה יכולה לעמוד חייק' משום דהוא ספק דלוי' כמ"ס והתוספתא איירי בידע' דלמא ליה רעוהא מיד לאחר הנפילה ומש"ה דייק התוספתא עמדה מיד. והפ"י מיד הוא חייק' לאחר הנפילה. וממילא שם יומא כן לריכה ראי' מהתוספתא לדברי רבנו ירוחם כיון דהתוספתא לא איירי רק היכא דידע' דלמא ליה רעוהא לאחר הנפילה. אמנם בפשטות נראה דהך עמדה מיד הכוונה היא בעמדה חוץ המעל"ע או צ"כ וצ"כ הוא שפיר. דהך א"ס שחטש בתוך המעל"ע היא ג"כ כשרה. וי"ע עוד בזה:

עוד הביא בבבב"ה בבקו"ט ראי' לרבינו ירוחם מדברי חו" ב"ק הנ"ל דה"י ס"ד להחיד לאחר מעל"ע בלא עמדה בלא בדיקה. ודף דמקו' דבש"י בדיקה מדברי הבב"ה מ"מ היכא דשקח ועמדה מה"ס יומא דבזה נמי נלריך בדיקה ע"ש. ולכאורה הוא ראי' כוונה בזה מוכח מדברי חו" דה"י ל"ה ראי' מפורש דבש"י בדיקה מדר הסבירא לא מלרבי' בדיקה ממילא בשקחה ועמדה לריכה ראי' להלריך בדיקה אחרי' דבאמת ל"ב בדיקה. אמנם לעי"ד נראה להיך מדברי חו" ב"ק מוכח דלא כדבב"ה ירו' חדא דל"ע ע"ד חו"ס ב"ק אחרי' לא הביאו מחמירי' דררסה וערפס בנותל ומ"ל לחלק בין שוף לבתמס או בין נפולה לדרסה על זה יש לשי' הא דבב"ה ראי' מהב"ה מהא דתקן לא בקאי' בבדיקה ס"ל להביא דברי הבב"ה דמבואר לה"י דלאחר מעל"ע לריך בדוקא כמ"ל וגם ק' אחרי' לא הביאו דברי התוספתא הנ"ל בדבדיקה דגם בנפולה ובבשחה בע"י בדיקה לאחר מעל"ע כיון דלפ"ס מוכר הבדיקה גס בהתוספתא במאי דקמי' ושחטה כשרה. ועוד יש לעיין בדברי חו"ס כמ"ס דמדברי הבב"ה משמע נלריך בדיקה ולשון משמע מורה דלוי' מדברי הבב"ה ראי' מוכרעת רק דמשמעות בעלמא הוא כן. ובאמת הא דבר מבואר בבב"ה בדברי הבב"ה דבש"י בדיקה לאחר מעל"ע מהלוי'ך להמתין י"ב חדש ולא כג' במעל"ע וזה הוא ראי' ברורה. ולא יתכן לומר על ראי' כזו לשון משמע. ועיינו בדברי הבב"ה וראינוהו שם דבב"ה מבואר בדבריו דלאחר מעל"ע בע"י בדיקה דו"ל היתא דנפל מאיגרא אבורה משום ראי' וא"ס שחטה מעל"ע ושחטה כשרה ולריכה בדיקה עכ"ל וא"כ קשה עובא לריכה עיני הולך חו" להביא דברי הבב"ה כמ"ס דלריון דלא בקיאי' בבדיקה בע"י י"ב חדש להוביח מזה דמעל"ע לא מחייב בלא בדיקה יותר ס"ל להביא דברי הבב"ה דב"ה דגם בבשחה לאחר מעל"ע בע"י ג"כ בדיקה ו**לכ"ן** ה"י נ"ל כוונת חו" כמ"ס הפ"י שם דהו"י מסופקים בדיעה דרבינו ירוחם א"ס בשקחה מעל"ע וגם עמדה א"ס גם בזה בע"י בדיקה. וע"י ה"ר מרדכי הבב"ה דו"ל אחרי' רבנן נפלה שאחרו להלך בדיקה ודרוסה שאחרו ל"ב ותקן נמי דרסה וערפס בנותל או שרל"ה בבתם והיא מפרנסת א"ס בזה מעל"ע ושחטה כשרה. אלא"כ משום ראב"י ולריכה בדיקה היכא דלא איתרמי חכס בקי' דידע לייבדק שש"י. עב"ד' להו כרז הוא דאמר א"ס ערפס כל י"ב חדש עכ"ל. ובשטות דבדיו בזה דקאמר נפולה שאחרו ל"ב זה קאי היכא דעמדה. דהא היכא דשקחה מעל"ע הביא חו"ס המתני' דררסה וירפס בנותל. וגם הנפולה שאחרו מכלל כל עיני נפולה דלריך בדיקה והוא גס בעמדה. וגם ע"ז קאמר הבב"ה דלריון דלא בקאי' בבדיקה לריך להביא חו"ס ע"י חו"ס ג"כ בעמדה א"ס זה להביא בלא בדיקה בע"י י"ב חדש ודף חו"ס ג"כ בשקחה אורה מעל"ע ולזה כוונת חו" לה"ר מדברי הבב"ה דגם בעמדה ושחטה מעל"ע בע"י ג"כ בדיקה. אמנם אין זה ראי' ברורה כ"כ דו"ל דבב"ה לא איירי רק בשקחה מעל"ע דוקא ולא בעמדה ומה דתקן נפלה שאחרו הוא על ביהוה דמתני' דררסה הוא רק בעוף. אמנם בלמא אין זה משמע מדברי הבב"ה ולפ"ו ממילא ראי' מחו" ב"ק ומבב"ה דלא דרבינו ירוחם:

אמנם מדברי חו" ב"ק לא נראה דה"י כוונתם היכא דשקח

ועמדה דה"ל לפרש דבריהם ולא לטחוס ועוד דאי אין עיני זה לסוגי' דב"ק ולמא הביאו חו" דבר זה דוקא שם כב"ק בסוגי' דחולין הו"ל נבאר זה דה"ס מקומו אבל לא בסוגי' דב"ק דהא שם איירי באופן זה בשקחה ועמדה. דהא ע"כ השור לא ה"י עומד קודם השמיטה דל"כ לא ה"י ערפ' ר"ל דהא ה"י יכול לבדוק אחרו כדן בעמדה דמתני' בדיקה. ולכן ל"ל דו"ל הכונה בדברי חו" כמ"ס הפ"י הנ"ל דה"י מסופקי' א"ס הבדיקה דלאחר מעל"ע הוא מדינא כמו עיני הבדיקה בעמדה או לא. רק דהפ"י כתב שם בקלור דספק חו" הוא בעמדה הוא מה"ס ובשקחה הוא מדרבנן. ולע"ז אפי' א"ס דגם בעמדה הבדיקה אינה מה"ס אפי' יש מקום לחלק בין הבדיקה שביא לאחר מעל"ע להבדיקה שביא בעמדה. ואדרבה מזה ירי' ק"ה ראי' מדברי הבב"ה דלוי' הבדיקה שווין מרכיב שם נפולה שאחרו לריכה בדיקה ותקן דרסה וערפס בנותל כו' לריכה עיני הולך גס המתני' דררסה וערפס בנותל. כיון דבש"י נפולה לא שחטה על הבדיקה ממילא ל"כ גס בשקחה מעל"ע לא שחטה על הבדיקה מזה נראה משום דה"י מקום לחלק דהך דב"י עמדה לא שחטה ע"כ אפי' בשקחה מעל"ע סמ"י לזה הולך הבב"ה להשמיע דגם בשקחה מעל"ע אין לבחוק על הבדיקה ובע"י י"ב חדש דוקא:

ד'הנה בזה דל"י אחר רב עמדה ח"ל מעל"ע בדיקה ודאי בע"י נראה דהבדיקה היא ודאי מדינא ולא משום חומרא. דמיא דהוא רק משום דאפשר לברר ע"י השמיטה מה"ס לא ירי' הרין דלריך לברר כיון דליתליד זו רעוהא. ודוקא הלכה א"כ והוא מטעם ש"ס הרין דהא אינה ערפס ונפילה בנפילה בנפילה ל"ה יכולה להלך משא"כ בעמדה מה"ס לא נלך בדיקה מחומרא. דלא נראה כן בסוגי' חדא דהא ר"י אחר רב קאי על המתני' דר"ס א"ס דקתשוב נפלה מן הגג בב"י י"ח ערפוס דה"י ודאי ערפס. וע"ז קאמר ח"ר עמדה ח"ל מעל"ע בדיקה ודאי בע"י מזה נראה דבש"י בדיקה מה"ס י"ב. ועוד הא במתני' דר"ס ח"ס קמי' סהם נפלה מן הגג ל"ה קמי' ושחטה. ובדאי לא איירי המתני' דוקא א"ס שחטה היא ערפס משא"כ בח"י לא הו"י ודאי ערפס דל"כ אחרי' לא ערק בבב"ה ושחטה מזה נראה דמיד לאחר הנפילה היא בחוקה ערפס וסב"ל ממנה אבורה מתמי' חלב ערפס. והר"ה יומא י"ח י"ס להבדיק בח"י מלאכה השמיטה. דהא א"ס שחטה ובדיקה ולא י"א בזה שום רעוהא בזה בעל"ל הא דהוא ערפס משום דה"י לריכוק חב"י דה"י ניכר וזהו לריכוק' לחוק מליחא ע"ס ירי' ערפס ודאי כמ"ל דל"ל דנין על"י דהוא ערפס מתחת הרוב דודאי נחשקו האיבירי' מתחת הנפילה כיון דלא נראה בו שום רעוהא משא"כ בח"י הבשחה לאחר הנפילה היא ודאי ערפס מתחת הרוב דה"י נודאי נחשקו איבירי' מתחת הנפילה ובאמת ירי' ניכר הר"ה באיבירי' הפנימי' ולכן קמי' סהם במתני' נפלה מן הגג דהבשחה היא ערפס ודאי בין בח"י בין לאחר השמיטה. וע"ז קאמר ר"י אחר רב עמדה ח"ל מעל"ע בדיקה ודאי בע"י ודאי כ"כ בכל עיני' א"ס הבשחה חו" ואינו דנין על החלב א"ס להסיר אורה בעמדה. ע"ז קאמר בדיקה ודאי בע"י ואבורה החלב בח"י בבשחה דהא א"ס להבדיק א"כ ממילא מוכח דחייב הבדיקה בעמדה הוא מטעם דניא ולא מטעם חומרא כיון דאפשר לברורי' ע"י בדיקה. דהא בח"י הבשחה כשאנו דנין על החלב א"ס לברורי' ע"י בדיקה ואפי' חלב אבור בלא בדיקה מזה מוכח דהבדיקה בעמדה הוא מטעם דניא בלא מטעם חומרא. אמנם הבדיקה לאחר ששחטה מעל"ע דהבדיקה זו קמי' בדברי ראב"י על המתני' דררסה וערפס בנותל ושחטה מעל"ע ושחטה כשרה. ובלג קאמר ראב"י ולריכה בדיקה. בזה שפיר י"ל דהבדיקה אינו מדינא רק משום חומרא בעלמא כיון דאפשר לברורי' כנ"ל לאחר שחטה לכן בע"י בדיקה ובאמת יש מקום לומר דבחי' א"ס חו" דנין על החלב לאחר מעל"ע כיון דרא"י לברורי' החלב מזה בלא בדיקה:

ובל"ז י"ל כיון דר"י אחר רב עמדה ח"ל מעל"ע בדיקה ודאי

ידאי בעי' מוטון ודאי מוכח דהוה מדינא דאם הבדיקה לא הי' רק מטעם חומרא כיון דאפשר לברורי לא יתכן שי' לומר לטון ודאי דאין זו מלחה דפשיטא בך דאפשר לומר דלא בעי' בדיקה ואף דאיכא לברורי זה לא חשיב איכא לברורי בקל דזה כוונ' שורה לבדוק כל חלל פניהם ובאופן זה באתה לא בעי' בדיקה מטעם חומרא. ומלפני דלר"י ח"ר בדיקה ודאי בעי' מזה מוכח דהבדיקה היא מדינת משא"כ בלישאל דלמרו משום ראב"י על המחנה דדרסה א"ו וא"ו לריב"ה בדיקה בזה שפיר י"ל דהבדיקה אינה רק מחומרא בעלמא ובל' להשמיטין ולא הימח דל"ל אפי' בדיקה מטעם חומרא כיון דהוא עירוב בבדיקה לזה בל' להשמיטין לר"ך בדיקה בע"פ מחומרא אהני זה אינו רק לאחר שחיסה דאפשר לברר משא"כ בחי' הפניה והטו דנין על החלב היא מותרת לאחר מעלי"ט בלא בדיקה. ואפשר באתה לומר דמדון המשנה ליה לר"ך בדיקה בלא לאחר מעלי"ט ומשום נקט המשנה ושחטה לברוח דאפשר דהו' עובד לברר ע"י בדיקה אפי"ה היא כשרה בלא בדיקה בלל. ורק הרב"י הוסיף חומרא זו דבעי' בדיקה. ומסוגר' דוכתי' לא קשה לר"ל דמוקי המחנה בנהערבה בעשרה בנפולה. הא י"ט תקנה להחמין מעלי"ט ויחי' כשרה מדינא דמחנה בלא בדיקה דל"ל כח"ש או דר"ל דס"ל דגם בהלכה לריב"ה בדיקה מחילה גם לאחר מעלי"ט בעי' בדיקה. ורק לר"ך דקיי"ל בלכה א"כ כי"ט גם לאחר מעלי"ט לא בעי' בדיקה. ועוד הי' מקום לומר כח"ש ד"ל בתי' ר"ל דהו' אליבא דמד' דס"ל בע"פ נדחי' ויזון דהנהך בהך המעלי"ט נדחה למחנה ומש"ל. וזהו יחי' דמוקי ליבאל' להוסי' חולין בדיקה עמדה לריב"ה מעלי"ט חבל לא עמדה ודאי לריב"ה מעלי"ט ובדיקה נמי בעי' דתתן לקמן דהנה וכו' ע"ל דמעלי"ט נקטו. בלשון ודאי דהוה מדינא חבל הבדיקה י"ל דהוה מדינא ולזה לא כתבו רק ובדיקה נמי בעי' ולא כתבו ובעי' ודאי בדיקה משום ד"ל דהבדיקה ללאחר מעלי"ט אינו מדינא רק מחומרא משום דאפשר לברר ויזון דנולד בה דעומה מהיה לא יחי' מחוייב לברר ע"י הבדיקה:

ורפ"ז י"ל דזה הוא כוננו החי' בב"ק במ"ט בע"פ א"ט אריא"ר עמדה ח"ל מעלי"ט בדיקה ודאי בעי' הלכה אפי' בדיקה ל"ל חבל בעשהה מעלי"ט אין להוכיח משא"כ בעי' בדיקה ע"ל כוננה חלל הי' מוכח משם דגם כשהו מעלי"ט לריב"ה בדיקה או הי' מוכח דהבדיקה היא מדינא דהא שם ח"ירי בענין הבדיקה שיהו מדינא כח"ש אהני כהנהך משא"כ אין להוכיח בלא אי בעי' בדיקה דהוה מדינא כח"ש אהני כהנהך משא"כ כטובל וכו' אהני משא"כ לריב"ה בדיקה מדינא ד"ל דהבדיקה אינו רק מטעם חומרא בעלמא ולפ"י מחילה בחי' הפניה והטו דנין על החלב דה"ל למדקק החלב מותרת בלא בדיקה וע"י כתבו דמדברי הפניה מבא"ט דגם לאחר מעלי"ט בעי' בדיקה מדינא דהא הפניה כהני על מעלי"ט כהני גם על הבדיקה דהוה לאחר מעלי"ט דלדין דלא בקי"ן בדיקה בעי' י"ט חסד דוקא ותו' ס"ל לכשרה דאם הבדיקה אינה מדינא מה"ה להחמיר בבדיקה זו ולומר דאין להו בקי"ן בבדיקה דמה"ה נחמיר בבדיקה זו שאינו רק מטעם חומרא. ומח"ש אהני ח"ן אנו בקי"ן מחילה חשיב כהו' אפשר לברר ויחי' מותר בלא בדיקה מזה נראה דגם לאחר מעלי"ט הבדיקה הוא מדינא וי"ל הא דהביא הפניה גם המחנה דדרסה ומפיה כטובל משום דאם לא הי' קאמר כן רק על הא דלמרו רבנן בנפולה דלכיהו בדיקה הוה מקום לומר דדוקא בעמדה הבדיקה הוה מדינא ובה מחמיר' חבל לא כשהנה מעלי"ט לכן הביא גם המחנה דדרסה להורות דגם בזה חייב הבדיקה הוא מדינא ולכן מחמיר' גם בבדיקה בלאחר מעלי"ט שלא לשמוך על הבדיקה. אהני דאין זה ראי' כשרה משום ד"ל דלתי' בדיקה שוה מטעם חומרא אפי"ה אין להו סומךין על בדיקתו ומחמיר' להחמין עד י"ט חסד והפניה דהביא המחנה דדרסה הוה באתה לברוח דאפי"ה בזה דקיי"ל הבדיקה אינה מדינא אפי"ה בעי' י"ט חסד רק מו' ס"ל לכשרה שחטה שנא"ס הי' כה

הבדיקה רק מטעם חומרא לא הי' מחמיר' בבדיקה זו ולכן לא כתבו צדדיו דמוכח כן מבה"ט כיון דאין זה ראי' כשרה ולזה כתבו רק דמשמע כן מבה"ט. ונראה ג"כ הא דלא הביאו דברי הפניה במ"ט חומרא דנפל מאיגרא אפורה משום ר"ח ואם שהנה מעלי"ט ושחטה כשרה ולריב"ה בדיקה ע"ל דמבואר בבדי' דגם לאחר מעלי"ט בעי' בדיקה דהא מזה אין ראי' דהבדיקה היא מדינא ד"ל גם. בדברי הפניה דהוה רק מטעם חומרא ולכן נקטו הפניה שם ושחטה כשרה ובעי' בדיקה. דהיינו דלאחר שחטה כיון דאפשר לברר ע"י הבדיקה החיוב לבבר. משא"כ בחי' הפניה י"ל דהכשרה הוה מ"ד לאחר המעלי"ט להחיר דהחלב אפי"ה בלא בדיקה כיון דמח' הפניה ח"ל בבדיקה. והמחנה דדרסה וערפה כטובל דקתי א"ס שהנה מעלי"ט ושחטה כשרה וכאם הבדיקה אינה מדינא לריב"ה ענין נקטו ושחטה הוה כמש"ל לברוח דמדינא אפי"ה לאחר שחטה דאפשר בבדיקה אפי"ה הוה כשר בלא בדיקה. וע"י קאמר דלר"ך בדיקה לאחר מחנה משא"כ בחי' הפניה לענין החלב דה"ל בבדיקה החלב מותרת למחיר. ומשום ר"י ודאי הולך להורות דהבדיקה דהוה ע"פ מחומרא. וי"ל דהשו"ה לא נקט ר"י ושחטה כיון דגם בחי' היא כשרה מ"ד לאחר מעלי"ט והחלב מותרת כיון דלא אפשר בבדיקה ועיקר ראי' הוה מבה"ט הוה רק כח"ש ד"ל דלא"ה הבדיקה רק מחומרא לא הי' מחמיר כ"כ:

ומה דהביאו לחי' כסוגי' דב"ק להסתפק בכך י"ל ג"כ כמש"ל מלישאל דר"י דלמח' א"י וכו' ואלו הנהי' כי מדרשא א"ס שנה מעלי"ט כשרה לא אפשרי לומר וכו' ע"ל. ואח"כ השמיט ר"י חיוב ושחטה דקתי מחמיר' וגם אח"כ לא פי' לו ר"י דבעי' בדיקה לאחר מעלי"ט כיון דהוה הי' שאל דבר היראה בע"כ הי' לר"ך לפרש לו כ"כ ענין הבדיקה. מזה נראה דהשור לא הי' עומד לשחטה בלא רק לר"י ודומה. והנה דשחט' מרי' דתורה זה הי' בעשות דהוה הי' כשר בלא יוכל עוד לחיות. וע"י קאמר רק אי חיי א"ס שנה מעלי"ט כשרה לא אפשרי לומר דמדינא כיון דהוה הי' עומד לר"י ולכן לא הי' לר"ך לומר ולהוכיח לו ענין הבדיקה רק להודיע לו דלאחר מעלי"ט הוה בחוקה כשרה על און הפסדו בשחטה דמסתמא כיון דהיה כשרה יחי' ויפתחם לו לעבודתו. ומזה נראה דלאחר מעלי"ט כשרה שיהו בחי' היא בחוקה כשר למחיר אף בלא בדיקה וע"כ דהבדיקה אינו מדינא רק מחומרא משום דאפשר לברר ובחי' דה"ל לברר היא בחוקה כשר. ומחילה חבל חשופה לאחר מעלי"ט היא כשרה בלא בדיקה:

ורפ"ז מיושב ג"כ הא דלא הביאו החו' דברי המוספתא הג"ל דהא נפי' זה ע"ל דהוה הי' ס"ל דאך דקתי בחמנה דדרסה וערפה כטובל ושחטה מעלי"ט ושחטה כשרה אפי"ה י"ל דהבדיקה אינה מדינא ורק מחומרא בעלמא. ולפ"י מחילה דמח' כן י"ל ג"כ בהתייבשות דדוקא בשחטה לריב"ה בדיקה מחומרא בעלמא ויך דח"כ אינו דומי' להא דקתי שם בחוספתא עמדה כ"כ וכו' כשרה דהא בעמדה הבדיקה ודאי מדינא. אין בכך א"ס אינם שוין יחי' לאחר השחי' בעי' כהר"י:

אמנם כ"ז אינו רק לפ"ד חו' דל"ל לחוק בחו' דכותס הי' לדינא דרבינו יוחנן דזה ח"ל לפרש חבל מ"מ לענין דרבינו יוחנן הא מבה"ט בהפניה דגם בעמדה ושחטה מעלי"ט בעי' בדיקה. דהא בעל ענין פילה דלריב"ה בדיקה וגם בעמדה הולך להחמין ע"כ אין חסד דוקא ומוכח דלא כני' עמדה ושחטה מעלי"ט להחיר בזה בלא בדיקה א"ס לא דמיא כמש"ל בדברי הרשב"א וירב"י ונחי' דהביא דעמדה ושחטה מעלי"ט אף דגם בזה בעי' בדיקה. מ"מ הבדיקה אינה מדינא רק מחומרא בעלמא כיון דאפשר לברוח אחר שחטה. ולכן בחי' הפניה החלב מותרת בלא בדיקה וזמנו כן דמותר לשחטה ביו"ט לכ"ט כנראה מדברי הרשב"א בעטויק. וי"ל ראי' לזה מחנה דב"ק מהא דלר"ג ואלו הנהי' כי מדרשא א"ס שנה

הוא כוננו החי' בב"ק במ"ט בע"פ א"ט אריא"ר עמדה ח"ל מעלי"ט בדיקה ודאי בעי' הלכה אפי' בדיקה ל"ל חבל בעשהה מעלי"ט אין להוכיח משא"כ בעי' בדיקה ע"ל כוננה חלל הי' מוכח משם דגם כשהו מעלי"ט לריב"ה בדיקה או הי' מוכח דהבדיקה היא מדינא דהא שם ח"ירי בענין הבדיקה שיהו מדינא כח"ש אהני כהנהך משא"כ אין להוכיח בלא אי בעי' בדיקה דהוה מדינא כח"ש אהני כהנהך משא"כ כטובל וכו' אהני משא"כ לריב"ה בדיקה מדינא ד"ל דהבדיקה אינו רק מטעם חומרא בעלמא ולפ"י מחילה בחי' הפניה והטו דנין על החלב דה"ל למדקק החלב מותרת בלא בדיקה וע"י כתבו דמדברי הפניה מבא"ט דגם לאחר מעלי"ט בעי' בדיקה מדינא דהא הפניה כהני על מעלי"ט כהני גם על הבדיקה דהוה לאחר מעלי"ט דלדין דלא בקי"ן בדיקה בעי' י"ט חסד דוקא ותו' ס"ל לכשרה דאם הבדיקה אינה מדינא מה"ה להחמיר בבדיקה זו ולומר דאין להו בקי"ן בבדיקה דמה"ה נחמיר בבדיקה זו שאינו רק מטעם חומרא. ומח"ש אהני ח"ן אנו בקי"ן מחילה חשיב כהו' אפשר לברר ויחי' מותר בלא בדיקה מזה נראה דגם לאחר מעלי"ט הבדיקה הוא מדינא וי"ל הא דהביא הפניה גם המחנה דדרסה ומפיה כטובל משום דאם לא הי' קאמר כן רק על הא דלמרו רבנן בנפולה דלכיהו בדיקה הוה מקום לומר דדוקא בעמדה הבדיקה הוה מדינא ובה מחמיר' חבל לא כשהנה מעלי"ט לכן הביא גם המחנה דדרסה להורות דגם בזה חייב הבדיקה הוא מדינא ולכן מחמיר' גם בבדיקה בלאחר מעלי"ט שלא לשמוך על הבדיקה. אהני דאין זה ראי' כשרה משום ד"ל דלתי' בדיקה שוה מטעם חומרא אפי"ה אין להו סומךין על בדיקתו ומחמיר' להחמין עד י"ט חסד והפניה דהביא המחנה דדרסה הוה באתה לברוח דאפי"ה בזה דקיי"ל הבדיקה אינה מדינא אפי"ה בעי' י"ט חסד רק מו' ס"ל לכשרה שחטה שנא"ס הי' כה

שערי הלכות טרפות סימן יג בדני נפילה שמחה

הנה מעליט כשרה משמע דלר"י בכל ענין לאחר המעליט כבדיקה אינה מדינה ואפי' אם מחמיר לאחר המעליט לומר דכזה מדינה עכ"פ איכה דהתמה ועמדה. כזה הבדיקה אינה מדינה :

ור"י נכחה כהנה"ו דאפי' בבדיקה דאינה רק מחומרה בעלמא אפי' החמיר שלא לסמוך על בדיקתו ולר"ך להסתמך עד י"ב חדש. וי"ל דגם לכה"ג איכה דשהה מעליט וגם עמדה הבדיקה אינה רק מטעם דאיכה לבדורי ובאמת בחיי הכהמה החלב מותר לאחר ששהה מעליט וגם עמדה אפי' לכה"ג. ולפ"ו מחילא דליכא ראי' מדברי הרמ"א כסעי' וי"ו שהביא הש"ך בס"ק ה' ללסור החלב מכהמה ששהה מעליט וגם עמדה ד"ל דרוקף לאחר ששטח דבטי' בדיקה מחמיר' אבל לא ללסור החלב בחיי כהמה כיון דה"ן עליו חיוב הבדיקה כלל והרמ"א לא הביא רק דברי הבה"ג :

והב"י בס' ג"ח הביא דברי הרבני ירוחם וכתב עליו והכלבו חולק וקולא י"ס לרקוק כן מדברי הסמ"ק עכ"ד והי"ט חולין הכל הביא ג"כ דברי הר"י וי"ל ור"י כתב עמדה ושהה מעליט אפי' לאחר בדיקה לא בעי כמו הלכה ופסדה כזו לא ידעי' מנין לו להקל בלי' הורה ומן הסמ"ק אין לזכירה שכתב ששהה מעליט או עמדה ל"ב דמשמע הא חריו"ו לא בעי' בדיקה אין זה ראי' דהא גופו קמ"ל דלכל חזק וחדו חמני בדיקה לאספקי' לא ששהה ולא עמדה אפי' בדיקה לא מחני' והא דנקט לישאל דבטי' בדיקה ולא קאמר חמני בדיקה לישאל דלמחודת נקט דחייבי כמה דבטי' בדיקה עכ"ל. וי"ל ע"ד ש"ס וקאמר דמה דנקט דבטי' בדיקה הוא לישאל דנח' דגם בנח' לא קאמר לישאל דבדיקה דזה אינו שום חדוש רק קאמר עמדה א"ל מעליט בדיקה ודאי בעי' גבולר מזה ולטנין בדיקה לא הוה שום רבואה דבטי' בדיקה ולכ"י נקט בלבוש ודאי. אלא שיקר הדודש הוא דלא בעי' מעליט וי"ט מחילא הסמ"ק דקטק לישאל דבטי' הוא ליוקא דרוקף כל אחר לחוד הוא דבטי' בדיקה מחל"כ בלידוק שיהיה אף בדיקה לא בעי' עכ"פ הי"ט הולך לישב דברי הסמ"ק שלא יהי' ראי' לרבני הר"י. והב"י כתב דמדברי הסמ"ק נראה דחולק על הר"י. ובי' סמ"ק אין בידי עינין בו. ודאיכ"י דגם' מאיר נתיב"ס דכתב דבוגת הכ"י הוא לבדורי הסמ"ק שם דכתב וי"ל בכל מקום שיש לחוש לרי"א עקן ופילה ימחין עד שתלך ד' אמות ומורהם בלא שום בדיקה. וכתב כהנכות סמ"ק דחילו עמדה או ששהה מעליט בעי' בדיקה ואין לה בקיאי'ן בבדיקה וכבב שור ואם הוא כו"ל לסמוך על בדיקתו ימחין עד שהעמוד או ששהה מעליט עכ"ל ומחילא קאמר דמה'ן עד שהעמוד והשהה מזה הוליא הכ"י דחולק על הר"י וי"ל דגם בלידוק שיהיה בעי' בדיקה עכ"ד עי"ט. אמנם לפח"ט ד"ל דגם בלידוק שיהיה בעי' עכ"פ בדיקה מחומרה י"ל כיון דהוא אינו רולס לסמוך על בדיקתו בעכ"ל להסתמך עד שתלך או עד י"ב חדש כיון דגם אם תעמוד והשהה לרי"ך ג"כ בדיקה מטעם חומרה. גם י"ל דבדורי הסמ"ק ביק כפשוטו דשיק שטיקס הוא אם בלידוק שיהיה בעי' ג"כ בדיקה. ולזה פ"ר מדברי הבה"ג דבטי' בדיקה מחני' י"ל דגם לישטת החיי' הבדיקה זו י"ל דחיי' רק מטעם חומרה ואפי' מחמיר' ולא לסמוך הידעא על הבדיקה ולר"ך להסבותו עד י"ב חדש אמנם זה י"ל גם לישטת הסמ"ק דהחלב בחי' כהמה היה מותרת כיון דבחי' אי"ל לבדוק מותרת בלא בדיקה דחייב בדיקה זו לא הלי"ס מחוקק הריאה דלאחר שטיקס בעי' בדיקה דוקא ובחי' החלב מותרת בלא בדיקה :

פלפתי הרכה דבדורי הרא"ש. וחד מן הקשו"י ע"ד הרא"ש הוא לענין מהבטי' שיפוסם גם ע"כ"פ הא זה ל"מ לפני בדיקה והא קמ"ל דגם עמדה בעי' בדיקה ולי' דבטי' שיפוסם עני"ק יחי' מחני בדיקה הא בל"ו מחני בדיקה כיון דשהה שמונת ימי' וכשהה מעליט בני' שיהי' מותרת בבדיקה. אמנם לבדורי הרבני ירוחם נראה ד"ל דמשהה הולך הרא"ש שיפוסם עני"ק הוא שיהי' ששה וגם עמדה ולא יהי' לרי"ך בדיקה ולפ"ו י"ל דהרבני ירוחם הוליא דינו מדברי רבד הרא"ש והוא ראי' נכונה. אמנם מדברי הרא"ש י"ל דכ"פ בעי' בדיקה מטעם חומרה עכ"פ והרא"ש הולך חריו"ו' למתן לא בעי' בדיקה מדינה. ולא מותר לשחטו ביו"ט. וזה ראי' נכונה לבדורי הר"י דהוא חולק בשטת רבני הרא"ש והנה הרשב"א בשו"ג הביאו הש"ך בס' ג"ח מנבחר דלא כהר"י דכתב דבוק ב"ח מוק ר"ה ארי"ס וז"ל וכל היכא דאמרי' בשעתה ששחך לה וכו' דא"פ שצמח או ששהו וכן ששהו ועמדו לרי"כ בדיקה עכ"ל הרי המבואר בדברי' דגם בלידוק שיהיה לרי"כ בדיקה אמנם ראי' בדברי' הרשב"א גופי' כספרו שבוה"ק דתין אפי' ובישול ס"י מי דכתב ח"ל עוף שטרפו כבוחל וכו' ושהה מעליט ולא עמד לרי"ך בדיקה ויש מי שבורה שאסור לשחטו ביו"ט וכו' ויש מי שבורה להקל ולהחיר וכוה יראה לי עכ"ל הרי דיוק הרשב"א ושהה מעליט ולא עמד לרי"כ בדיקה ויש מי שבורה שאסור לשחטו ביו"ט מלשון זב מנבחר אבל אם ששה מעליט וגם עמד ל"ל אפי' בדיקה וכוה מותר לשחטו לבי' אפי' דברי הרשב"א סותרין וז"ל. אמנם אם נראה דרי"כ דשהה מעליט ועמד הבדיקה אינו רק מטעם חומרה כיון דלפ"ר הרשב"א בחידושו דבטי' בדיקה י"ל דזה אינו רק מטעם חומרה כמו בדיקה הריאה וזה אינו רק לאחר שטיקס ומחילא דמותר לשחטו ביו"ט אף להחמיר' בעוף הנדרס וי"א רק ששהה מעליט ולא עמד דבזה ענין הבדיקה הוא מדינה מחל"כ ששהה ועמד הבדיקה אינו רק מחומרה שומר לשחי' ביו"ט כמו דלחמין ב"ח דהשתר לשחטו ביו"ט וי"ט לבדיקה הריאה כמבואר בשו"ג דרי"ה דף ל"ד ה"ה בזה : **ור"י** מחילא י"ל כן לענין היכר החלב בחיי' כהמה היכא דשהה מעליט וגם עמד דבזה ענין דבבדיקה אינו רק מטעם חומרה כיון דלפ"ר דברר והוא כמו בדיקה הריאה מחילא בחיי' דא"א לבדור החלב מותר לגמרי וכמו דמותר לשחטו ביו"ט ה"י דהחלב מותרת בלא בדיקה ולענין החלב אין ראי' ללסור מדברי' הרשב"א ונקראי' הכ"י עוד ראי' לבדורי אמנם חמני' דבדורי יראה שאין כזה ראי' מוכרעת לבדורי הר"י ומ"ש ראי' מאוני' דוחמי' לבדורי חוס' חולין לא יבואר לתתן מדי' שכתבתי נראה דכ"פ י"ס להקל על החלב בחיי' כהמה היכא דשהה ועמד והוא ספק גדול להקל ב"ד :

ט) ויערה אלא לבשר דעת השו"ת' הי בעי' דוקא הילוך יפה כדכ"לשונה או אם כבי' בהילוך כל דהו ודאי' כהולכת והיא פולעת מחני' ג"כ. והנה בנח' אמרי' ארי' א"ר עמדה א"ל מעליט בדיקה ודאי' בעי' הלכה א"ל"ב רחב"א אלא אי"ו וי"ל ג"כ. אריב"א א"ר שטיקס יורה לעמוד אע"פ שאל עמדה עקרה רנ"ל להלך אפי' שם בלא הלכה. ור"ח אמר שטרס לעמוד אע"פ שלא עמדה. וה"ל היכא דהשלה מן הנג דר"ל ידע' ועמדה ולא הלכה ל"ב ואל"ל מעליט הלכה אפי' בדיקה י"ל עכ"ל גמ'. וכו' הנה' דרי"ה וכו' הא דלא קאמר ה"ל כרי"א משום דכל בדיקה דוקא עמדה להמטי' שטיקס דה לעמוד ויער' לעמוד עכ"ל. ולשיתסם איפסק ה"ל בנח' בהר"י דבטי' דוקא עמדה חמ"ה ולא כפי' כפסטה ידה לעמוד ויערה לעמוד. ואף דלא יזכר בנח' לבנין הלכה א"א נ"ל דלא מחני' אלא עקרה רנ"ל. אמנם מה"ס ח"כ וגם בטי' שיפוסם ע"י קריק. וכבר מחמו המחברי' להקשה ע"ד הרא"ש בס' ג"ח וביור"ד בס' ט"ו עי"ט וכפי' ובמק"א לקט

לקמן על הטובדא בההוא אימרתא דהוה שגנן כרעא בתרייתא כ' חו' בדמ' דהא שגרי' כרע' כרע' כרע' לא בנפילה איירי עכ"ל. ובודאי אם הי' אפשר לומר דהך טובדא איירי בנפילה דהוה אמרי' להך זיה מהני. ומי' בבהיא אימרתא כ' שפיר דלא דלא איירי בנפולה כיון דסא איכא רעווא דחזין דאי' להך כדרכה. ולכן כ' חו' דבא למעט פשטה ידה לעמוד ולמס לא כ' גי' דבא למעט עקרה רגלי' להך. ואף דנראה כמו דמישט מהא דנקט עמדה עמדה חמש ולמ' פשטה ידה. כ"כ י"ל דממעט מהא דנקט הלכה דבטי' הלכה חמש. ולא סגי' בעקרה רגלי' להך. ואולי י"ל דמפשטה ידה לעמוד ממעט' מדנקט ועמדה ולא הלכה לאיזה עיני נקט ולא הלכה דהוה למותר אם לא דבא למעט. ומסויה אין למעט עקרה רגלי' להך.

חזיה עיי' שעקרה רגלי' להך דאמרי' מסתמא חלהך כדרכה ובאם נימא כן ממילא די"ל גם לשיטת המו' הני' אמרי' כן דל"מ רק פשטה ידה לעמוד ויטערה לעמוד אבל עקרה רגלי' להך זה מהני. ומי' בבהיא אימרתא כ' שפיר דלא דלא איירי בנפולה כיון דסא איכא רעווא דחזין דאי' להך כדרכה. ולכן כ' חו' דבא למעט פשטה ידה לעמוד ולמס לא כ' גי' דבא למעט עקרה רגלי' להך. ואף דנראה כמו דמישט מהא דנקט עמדה עמדה חמש ולמ' פשטה ידה. כ"כ י"ל דממעט מהא דנקט הלכה דבטי' הלכה חמש. ולא סגי' בעקרה רגלי' להך. ואולי י"ל דמפשטה ידה לעמוד ממעט' מדנקט ועמדה ולא הלכה לאיזה עיני נקט ולא הלכה דהוה למותר אם לא דבא למעט. ומסויה אין למעט עקרה רגלי' להך.

ישותם לימא להך פסקא כלל. וא"כ ממילא כיון דנקט להלכה דברי ר"י א"ר כהא דעמדה א"ל מעלי' בדוקה ודאי כפי הלכה אפילו בדוקה לא כפי'. וריב"א לא בא לחלק ע"ד רב רק לפרש דבריו ממילא דנקטי' גי' להלכה כריב"א אמר רב וכו' אם פשטה ידה לעמוד ויטערה לעמוד ועקרה רגלי' להך. והרשב"א הביא דכמה רבנותא ס"ל כן וכן פסקו בעל ה"ב ובעה"פ והרא"ש הסכי' גי' לדבריהם. ומבואר בדבריהם כמו דמהני עקרה רגלי' להך כמו כן מהני אם היא נולכת ונולפת. ולדבריהם הטובדא דההוא אימרתא דהוה שגנן כרעא אבהרי' איירי בנפילה ואפיה חשיב הלכה ומלי' מה דלולפת בשגנומא והנה"ג גרס כהד' בך טובדא דההוא אימרתא דנפלה מחינרא וכו' ועייני' דבדרי' הבה"ג ולא הביא כלל לא דברי ר"י אמר רב ועמדה א"ל מעלי' א"ל דברי ריב"א אמר רב דבטי' בפשטה ידה לעמוד רק הביא והל' עמדה א"ל מעלי' אבל בדוקה כפי' הלכה אפי' בדוקה נמי ל"ב עכ"ל. ואם יהי' זה לקוח מסוג' דגמ' ממילא מוכח דקי"ל דבטי' עמדה דוקא ולא סגי' בפשטה ידה לעמוד וממילא דל"מ גי' עקרה רגלי' להך ונראה דמאי דאמרי' בבה"ג הלכהא כו' מסבירא דנפ"י פסק כן. ועין כי לא הביא הבה"ג דברי ר"י אמר רב ל"ב דיפסק כוותי' אפ"כ ל"ט הא דלא הביא בך סלכא דבטי' בפשטה ידה לעמוד ויטערה לעמוד. אם לא דנימא דסמך עלומו על מי' בהטובדא דמאי דאמרי' דנפלה מחינרא דמוח דבטי' בעקרה רגלי' וכו'.

והרי"ף לא הביא הך פסקא דאמרי' דגמ' בהלכותי מזה נראה דגם הוא ל"ה גרס כן בגמ' ואפי' השמיט גי' הך דריב"א אמר רב דבטי' בפשטה ידה לעמוד ויטערה לעמוד. מבואר דמ"ל דבטי' דוקא עמדה חמש והלכה חמש ולא סגי' בפשטה ידה לעמוד. רק דקשה דכיון דלא הביא הך פסקא דגמ' ממילא דאי"כ מה"מ לדחות דברי ריב"א א"ר דלא מלינו בגמ' מולק' עליו והוא לא בא רק לפרש דברי ר"י אמר רב. והרשב"א הביא דברי הרמב"ן דכתיב דמסויה ל"מ עקרה רגלי' להך משום דזה לא מפי' לן מי' פסיק' חוט השדרה עד שהלך כדרכה. ואפי' דאמרי' בגמ' בההיא אימרתא דפסיק' חוט השדרה מי' שכי' זו שפלה שפיר מי' לפסיק' חוט השדרה. ואפי' הקשה הרשב"א מהא דאמרי' כבטי' גבי עוף דמחי' אפי' ע"פ המים מלא קומתי' ואפי' מלמעלה למטה. והא' אין לך הילוך ע"ג קרקע גבי מזה. אלא"כ חאמר דהכט ע"פ המים אינו מיוק כ"כ. והלכך כבטי' כל דהו' וזה לא שמעי'. וסי' הרשב"א ופארי' רבינו גדול ו"ל הכין מסיק כו' כספרים שכתב בתוס' והלכתא עמדה א"ל מעלי' הלכה א"כ אפי' דלא כבטי' רבינו ו"ל בהלכותיו עכ"ל. והוא כיון דכתיב כן בגמ' דבא למעט פשטה ידה ועקרה רגלה. עכ"ל לתרן מהא דשוף דהכט ע"פ המים אינו מיוק כ"כ. והרי' חזין כזה דנימא דהרי"ף הך על הך פסקא כיון דאין זה משיק' רגמ' וי"ל ה"ן אבל אפי' להמך זה מעובדא דאימרתא דבי רבתי' דאפי' דאשכחא דהוה פסיק' חוט השדרה הימיה מלכת וטוקרת די ונל דוקא חסם משום דלא נפלה הוא דל"ה לחוט השדרה אבל הא כיון שיש לחוט זה וזריכה דקנה עמדה שפלה אין סלוכה ראי' שהיא חסרה עד שחלק כדרכה עמדה מלכת כדרכה אפי' שאפשר שנקרעו דקי' ודל"ה וכו"כ כיון שכדרכה מלכה בחוקק ברייאה היא אבל מהלכת שלא כדרכה א"כ עוקרת רגלי' להך חזי ראי' היא שלא חאמר אם הבה"ג. ואפי' דההיא אימרתא נפולה הו' ואפי' כיון דההיא מהלכת כלל ל"ה חסשו לה דאי"כ היכא נוסיימי' דחוט השדרה לא שכי' והרי בה"ג ו"ל שהוא גורם דנפל מחינרא מסי' זה הכי ואפי' דאשכחא כדכתיב ה"ל כד' יימר (וע"כ עשות הוא דברי הר"ן כתיב הגי' להך דברי רבינו) וכן ראי' בחוק דברי הבה"ג כפלו עיי' (שם) דבגרוות' שכי' חוט השדרה לא שכי' אלאו נפולה אין מחזיקי' אוהיה בחוקק ברייאה אלא בהילוך ישה וכיון שכן עקרה רגלי' להך אינו הוכחה כלל עכ"ל. ובבאור דברי הר"ן י"ל דלכאורה הי' מקום לומר דעמדה ריב"א א"ר דבטי' עקרה רגלי' להך מהני גי'. דהא הר"ן הקשה דמאי אמרי' הלכה א"כ הא כל טרפות הולכי' ומי' י"ב חקק. ומי' דאם אימא דמהמת החבט הנפולה מטרפה בודאי לא הימיה יכולה להלך. ובה דבר זה אינו מנר השכל והסבירא ועכ"ל דקום ליה לרבנן אף דכל טרפות הולכי' מי' זה בהחבטה חבט גדול אם אימא דמטרפה בנפילה לא הימיה יכולה להלך. ולפי' דלמא הטעם דמהני גי' עקרה רגלי' להך אף דיכול להיות דלא חסי' יכולה להלך כדרכה נוחמא פסיקת חוט

והרי"ב כפי' ימא הביא כפי' מהרי"ף דס"ל עקרה רגלי' מהני כמו הלכה פחות מד"א ו"ב בדוקה אם יכולה להלך א"ל מסתמא כיון דעקרה רגלי' היא לן למימר דראוי' היא להלך אבל אם אנו ראי' עקרה רגלי' לעני' דעקרה רגלי' אפי' אי' להלך א"ל מהכשרה בלא בדוקה וכו' עכ"ל וכו' מהרי"ף אין בדי' לעיין ולא ארע הא ס"ל דגם בפשטה ידה לעמוד מהני גם חסום דהוה ס"ל להלכה לגמרי' כריב"א אמר רב כיון דלא פליג על ר"י א"ר. רק דהיא מחלק וכו' דדוקא היכא דליכא רעווא לפנינו כזה מהני פשטה ידה ועקרה רגלי' ולא מלכתי' בדוקה דאמרי' מסתמא תעמוד ותלך כדרכה השאי"כ היכא דלא יכולה תעמוד או להלך כזה ל"ה עקרה רגלי' ופשטה ידה והמרי"ף ל"ב גי' הך ס"ל דאמרי' דגמ' דבא למעט עקרה רגלי' להך. או אמרי' לומר דס"ל דמאי דאמרי' בגמ' והל' עמדה וכו' לא בא למעט רק פשטה ידה לעמוד אבל לא עקרה רגלי' להך ויפסח י"ל דהיכא דהימיה עמדה ידה לעמוד כזה לשיטת רש"י לריכה בדוקה מ"ב חבט' חסום ק"ל כריב"א אמר רב. או משא"כ שרפית ע"י הנפילה כ"ל וכוה קודם שעמדה מחזיקי' אוהיה לודאי טרפה דאמרי' דודאי נתרסקו חזירי' ולכן אף אם פשטה ידה לעמוד לא מחזיקין אוהיה עיי' להנזיחה חמשה ודאי טרפה דמאי' דלמא לא חובל בעמד משאי"כ אם ככר עמדה אם שהה מעלי' עמדה חו' ל"ב עקרה רגלי' להך עמדה השאר גרפית. וכוה חו' לא הוה טרפה ודאי רק פסק. ואפי' טרפה חמשה י"ל דלא הוה כפי' עכ"ל. ולכן כזה מחזיקי'

השדרה מ"מ קי"ז אם היחה נטרפה בהנפילה לא היחה יכולה לעקור רגלי' להלך ומדעקרה רגלי' להלך בע"כ לא נטרפה בהנפילה. וממילא אפי' חיוק אח"כ דאי' להלך ע"כ דהוא מחמת שגרונו לילך דהוא מחמת פסיקה חוט השדרה. דאי' ליה יכולה לעקור רגלי' להלך. ולזה הביא הר"ן ראי' מדברי הבה"ג דגרס כה"י אמרחה הנפלה מאונחה לארעא. ועל א"ל קאמר' וחס"ג דחשכח כוונ' דרבינא ה"ל כר"י מ"ט שגרונו שכיח פסיקה חוט השדרה לא שכיח. ואם נימא דהנפילת דעקרה רגלי' לא מהני דקי"ל א"ה מטרפה בהנפילה בודאי ליה יכולה לעקור רגלי' להלך א"כ מה ענין לזה פסיקה חוט השדרה לא שכיח ח"ל אפי' אם בכל מקום הי' שכיח פסיקה חוט השדרה. מ"מ בזה ע"כ ל"ל דנפסקה חוט השדרה מדעקרה רגלי' להלך ע"כ דלא נטרפה בפסיקה חוט אפי' מוכח מדברי הבה"ג הא דאמרין דהלכה מהני זמזום דאם איחא ומטרפה בהנפילה לא היחה יכולה להלך. הוא רק בזה סולכת כדרכה היא בחזקת כריאה. משא"כ אם אינה בחזקת כריאה זה לא חשיב הילוך. ולהכי הולך הבה"ג להא דמזע השדרה לא שכיח וס"ל בשגרונו והרי הוא כאילו הולכת כדרכה ופ"ו חולק הר"ן וס"ל דאפי' אם בכל מקום לא תלי' בפסיקות חוט השדרה משום דלא שכיח מ"מ בזה דנפלה ודאי שכיח דנפסק חוט. וממילא דזה ל"מ הילוך אם היא סולכת ונולפת. וממילא דל"מ ג"כ אם עקרה רגלי' להלך דמי' דלמא לא חלק כדרכה כיון דבזה שכיח פסיקה חוט. ואי' חלק כדרכה אסורה ולריבא בדיקה דאז זה ל"מ הילוך כ"ל הפי' כדברי הר"ן :

ומיושב בזה ג"כ מה דקשה ע"ד הר"ן דנהי דהי"ל להרי"ף ראי' מהאי' עובדא דהביא אימרתא היכא דהיא הולכת ונולעת דזה לא מהני ומשום דזה ל"מ הילוך מ"מ אחתי קשה דלמא אפי' מהני עקרה רגלי' להלך משעמא דמהרי"ק דאמר' דסתמא דמלמא כיון דעקרה רגלי' להלך דחלק כדרכה אלא כיון דהר"ן ס"ל דבנפילה שכיח פסיקה חוט מחמת הנפילה. וא"כ מה"מ נימא מחמת דעקרה רגלי' להלך דחלק כדרכה אדרבא נימא דסתמא לא חויל להלך כדרכה מחמת חוט השדרה י"ב נפסק כיון דזה שכיח. והא בזה ה"ל אי' אמרי' דבהולכת והיא נולעת לא יאלה ע"י הלוכה זו מחשב טרפה ממילא בעקרה רגלי' להלך מי' דלמא לא חויל להלך כדרכה. ולכן לא פסק הרי"ף כוונת' דהריב"א א"ר דמהני עקרה רגלי' להלך :

אמנם לעני' ז"ע עובא דהיון מלינו בזה דהרי"ף ידמה דעת מ"ד הנאמר בסוגי' בלי חולק עלי' מחמת איזה קוש' בלי ספק פשטו ונימוקו עם המ"ד דס"ל כן וכל זמן דלא מלינו בנמ' ראי' מפורשת דלא קי"ל כן לא יתכן לומר לדברי גדולי הראשונים דלחומם דברי הר"ן מהלכה מחמת איזה קו'. וגם הא באזוה קו' הרשב"א קשה עובא דאם נימא כ"ז דלא ידע' בבירור דהולכת כדרכה ל"מ א"כ אחתי מהני בשוק שחבט ע"פ המים חוט שט מלמעלה למטה. הא זה ידוע דבסיוט כל דהו חויל לטוס שמה' קדמה איהו לציבא ועב"ל דחבט ע"פ המים אינו קש"כ כ"ז ול"מ בזה לפסיקה חוט. ע"ז ק' מ"ל לחלק בכך בלי ראי' מהגמ' כיון דהר"ן לא הי"ל הני' בנמ' וה"ל היכא דעמדה דבא למטע פשיטה וא"כ בלי ראי' אמרי' דמסתמא דמי' אהדדי וכמו דמהני בשוק שט ע"פ המים אף מלמעלה למטה דשט בסיוט כל דהו כמו כן מהני הילוך כל דהו כח"ש הרשב"א :

ולמהנהו דהי"ל הג' בנמ' וה"ל היכא דעמדה דבא למטע פשיטה ידע. אפשר לחלק עוד ולומר הא דמהני בשוק שט ע"פ המים מלמעלה למטה היא דשוק דחיומו קל בפרט שוק המים קים ליה דאילו הי' נמחה לה טרפות בהנפלה לא סיחה יכולה לטוס אפי' בסיוט משא"כ בבהמה דחיומה רב וכמה חלק מ"ל הא דאמר' גם בזה אם איחא דמטרפה ל"ה יכולה להלך בסיוט. אמנם בלי ראי' מ"ל לחלק בכך. ובמ"ש כמה

דמהני גם בבהמה שיהו מעלי' ולמד זה מחמת' דררסה וטרפה כדחול' ושהחה מעלי' דקחי גבי שוק ולשיטה רש"י דס"ל דמעלי' מהני משום דקי"ל לרנן דבר"א אינה מי' מעלי' ודלמא זה אינו רק בשוק אפי' אין לחלק בכך. ולפנ"ש בדברי רש"י ר"פ אי"ט דמיימי ח"ל דמהני מעלי' מסוגי' דנמ' דף ג"א בזה דאמר' עמדה ח"ל מעלי'. הא דלא ק"ר מחמת' דררסה וטרפה כדחול' משום דש' אחרו בשוק ולא מוכח מזה בבהמה ממילא י"ל גם בזה דבהמה לא נוכל ללמוד משוק. רק דעדין קשה כיון דע"כ מוכח מהא דשוק שט ע"פ המים מלמעלה למטה דאמר' אם איחא דמטרפה בהנפילה ל"ה יכולה להלך אפי' בסיוט ממילא ד"ל דזה עמא דריב"א א"ר דס"ל דמהני עקרה רגלה ועפשה ידע. משום דקיס ל"ה גם בבהמה אמרי' כן אם איחא דמטרפה בהנפילה ל"ה יכולה להלך גם בסיוט ומ"ל דלחומם דברי' מהלכה וחלק ע"ז מסבירא בלי ראי' נמנ'. ואף דאי' יהי' ק' על הבה"ג מהא דגרס גבי העובדא דאימרתא דנפלה הולך לאח דנפסקה חוט השדרה ל"ש וע"כ דבעי' הילוך גמור כח"ש. מ"מ אף דקשה על הבה"ג מ"מ כיון דהס לא גרסי כבה"ג וממילא דלא הי"ל ראי' מהעובדא דאימרתא דלא קי"ל כריב"א א"ר דל"מ פשטו ידע :

ואורי' י"ל גם דברי הבה"ג כמה דקש' גבי אימרתא חוט השדרה ל"ש ד"ל כיון דעב"ל הא דמהני פשטה ידע לעמוד לריב"א אמר רב. הוא משום דקיס לכו אם איחא דמטרפה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להלך. אמנם י"ל דזה אינו דקך כדור בל"ש כלל רק הוא דעין רוב דלרוב פשמי' היכא דעקרה רגלי' להלך סתמא דמלמא לא אירע לה טרפות בהנפילה אכל מ"מ איחא ע"פ מיעוטא דיוכל לזווח אפי' אם נטרפה אפי' יכולה לעקור רגלי' להלך. והא דזה דעפשה אינה מי' י"ב חוט אמרי' ג"כ דאיכא מעש' דמי' יב"ח רק דריב' חדש מהני מחמת הרוב כ"כ אמר' ג"כ לעי' זה אף דאיכא מיעוט דיוכלה לעקור רגלי' להלך אף דמטרפה. מ"מ ל"ה לזה ויכא דעקרה רגלי' להלך אמרי' סתמא היא מהרוב ולא נטרפה. אמנם לפ"ו היכא דאיכא רשוחא לעי' בזה שפי' י"ב לחוט דלמא היא מהמיעוט דמטרפה א"ה ליהוי עוקרה רגלי' להלך ובודאי יהי' בעי' בדיקה מה"ד ולכן בהביא אמרתא דאיכא רשוחא דנולעת בזה קשה אחתי ה"ל יתרת בלא בדיקה נימא נהי דלרוב פשמי' היכא דמטרפה א"י לעקור רגלי' להלך וזו מדעקרה מסתמא היא מהרוב מ"מ כיון דזו נולעת נימא ליהויך מדנולעת ע"כ היא מהמיעוט דעוקרת רגלי' להלך אף דהיא טרפה. ולזה אמרי' חוט השדרה לא שכיח. פי' אף דנפלה אפי' ל"ש דחתי' נטרפה בפסיקה חוט כיון דעקרה רגלי' להלך ולרוב פשמי' היכא דמטרפה בהנפילה אין בבהמה ליהוי עוקרה רגלי' להלך ולכן תלי' בשגרונו דהוא שכיח. ול"מ דהיא מהמיעוט דנפסקה חוט אפי' היחה יכולה לעקור רגלי' להלך כיון דזה היא ל"ש ולפי' ממילא מיושב קו' הר"ן על הבה"ג :

ד"י דזה הוא דעת האור"ק דס"ל דמהני עקרה רגלי' להלך ואפי' בהולכת ונולעת אסורה. דדוקא היכא דעוקרת רגלי' להלך זה מהני דאמר' אם איחא דמטרפה בהנפילה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להלך משום דלרוב פשמי' היכא דמטרפה בהנפילה א"י לעקור רגלי' להלך. ולכן היא כשרה מחמת הרוב. משא"כ היכי דחויק דהולכת והיא נולעת ל"מ בזה אמרי' כיון דאיכא רשוחא דאינה הולכת כדרכה מי' דלמא היא מהמיעוט דמטרפה ואפי' היחה עוקרת רגלי' להלך כיון דאיכא רשוחא. ואין דנוכל לחלום בשגרונו דשכיח. אפי' חשיב רשוחא דנפילה וא"י להלך יכולי' לחלום בפסיקה חוט כמו בשגרונו ולכן בזה ל"י בדיק' :

ובדברי' הרא"ש נראה דס"ל ג"כ בזה כמהרי"ק דדוקא עוקרת רגלי' להלך מהני משא"כ היכא דהיא הולכת והיא נולעת ל"מ. יראי' לזה דהא הרא"ש שמיך להלכה כבה"ג

ככה"ג דבני' בעקרה רגלי' להלך. וא"כ מסתמא הך עובדא דהביא אימרתא דהיכה שוגרת כרעא אבתרי' איירי בנפילה דכיון דמלינו לפרש קך עובדא בנפולה מסתמא מוקמי' לה בנפולה דמדיחיה כגמ' הך עובדה בין הנהו דאיירי בנפולה. וא"כ קשה על הרמ"א דהביא הך עובדא דהיכה אימרתא ולמה לא מפרש דאיירי בנפולה. כיון דע"כ הוא כן אם נוכל לפרש דאיירי בנפולה. מזה נראה דר"ל כהמרי"ק דהיכה דאיכא רעווא דלולעה לריכה בדיקה. ולכן גם להרמ"א הך עובדא דהיכה אימרתא לא איירי בנפולה. ולולי דהמספיקא הייתי אומר דגם כהנה"ג מודה דהיכה דהולכת היא לולעה כיון דאיכא רעווא דרינה הולכת כדרכה בעי' בדיקה ויהי דהה"כ בהכ"ג גרס בעובדא דהיכה אימרתא דאיירי בנפולה. ואפ"ה מביק דמזע השדכה ל"ש י"ל כונה אחרת כהנה"ג דר"ל היכה אימרתא דהיכה כי רחמינו ונפלה מאיגרא דהוה שרין כרעא בתייבה דהיכה עכ"ל ושון דהוה לשעבר משמע דגם קודם הנפילה היכה משדחה כרען אבתרי' דאם איירי דהך מהמא הנפילה הי' משדכן כרען אבתרי' ה"ל וכו' ועי' בהרשב"א בסוגי' דגרס בלמה והוה אונס כהנה"ג גרס דהוה מזה נראה דהאימרתא הי' לולעה' גם קודם הנפילה. וכן להשמעין בזה חרמי' מזה אף דהי' בנה רעווא אבתרי' דאם איירי דהיכה כדרכה אפי"ה לא חלי' בחוס"ס דהוה ל"ש וחלי' בשנוונא דשכיח. ועוד נא להשמעין בדנפלה ל"כ הלכה דוקא רק בגי' בעוקרת רגלי' להך דאם נימא דבעי' הלכה דוקא והוה דליכא ראי' דלא מערפה בנפולה רק סיכא דהולכת הי"לך גמור כדרך הכריאות. וממילא בזה אף דליכא רעווא מהמא הנפולה מזה דאינה הולכת כדרכה דאירע לה טרפות כיון דגם קודם הנפילה ל"ה יכולה להלך כדרכה. מ"מ עכ"פ ליכא ראי' מהלכה זו דלא מישרפה בנפולה כיון דעכ"פ אינה הולכת כדרכה. ויול להיות דאירע לה גם טרפות אחרת. ולזה נא להשמעין דלא הי' דהך דהיכה הולכת כדרכה מ"מ ה' עכ"פ ליכא רעווא כיון דגם קודם הנפילה ל"ה יכולה להלך ממילא דהיכה שרה דהוה כמו עקרה רגלי' להך דמהי מטעם דאמרי' אס אינה דמערפה בנפילה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להך ה"ה בזה אמרי' כן אס אינה דמערפה בנפולה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להך ומהי משא"כ גמ' דאיכא רעווא לפינוי ע"י הנפילה י"ל דגם להמרי"ק מושגין בזה וז"ע שור :

והנה הרמ"א בבי' נ"ח סעי' ד' כ' ו"ל ולא נקרא הלכה רק כשהלכה היא הי"לך יפה כמו שהלכה קודם הנפילה או בשאר בהמות עכ"ל דהוה מוא"ה בפ"ו דמ"ג ע"י ו"ל וכ"כ הא"י דעמה אין להחיר אלא כשהלכה ד"א בעי' כמו שהיכה רגלה מקודם ולא נראה שום שינוי בהליכה מקודם או מדחק שאר בהמות א"ל ראה אותה מהלכה וכו' עכ"ל ובתשו' דרע"א ס"ס פ"ג פ"י בכוונתו דהו"ה בת"ם דאין להחיר א"כ"כ שהולך בהילוך יפה כבחתלה. הוא דר"ס הליכו מהחלה בכת חוק יומר משאר שורי' ולאחר הנפילה אינו הילך רק כשאר שורי' דזה לא מהני וכבוד דמכל הפוסקי' לא נראה כן ודוקא כשהולך והוא לולע זה ל"מ הכל אס הוא הילך בהילוך יפה אף אס קודם הנפילה הי' הילך בהילוך חוק יומר אפי"ה חשיב הליכה. וראי' לזה הוא חסוני' דזכתי' דף ע"ד הנ"ל מזהל מפרשי המחני' דאיירי בהכ"ג בשור שהי' כוחו חוק יומר משאר בהמות ונפל והולך כשאר שורי' ונחשדו בחתיה הש"כ מוכח דמק לולעה הוא מוקרי' פילוך יפה בעי' ע"ש. ולענ"ד אפשר לומר דנהפוך הוא דהאזי"ה לא כן להחמיר רק להקל והוא אס אינו יודע' דהי' לולע גם קודם הנפילה בזה אס הולך א"כ"כ בהילוך יפה כבדאשונה אף דמ"מ הוא לולע ואינו הולך בהילוך יפה כיון דזה אינו מהמא הנפילה מהני כיון דבזה ליכא רעווא מהמא הנפילה. וא"כ יהי' מוכח דגם לדין דבעי' דוקא הי"לך יפה ול"מ אס עקרה רגלי' להלך אפי"ה אס הוא לולעה מהחלה ולא נשתה הולכה לגרעווא מהמא הנפילה חשיב הי"לך אלא דבאמת ל"ש לשעת הפוסקי'

דס"ל ול"מ עקרה רגלי' להלך. משום דבעי' דוקא שיהי' הילוך גמור ואז ידעי' דלא מערפה בנפילה משא"כ בדלת דאינו דהלכה בהילוך יפה מ"י לפסיקא מה"ס וממזת זה לא מובל להלך כדרכה וא"כ ממילא גם בהיכה לולעה מהחלה אפי"ה מ"י דלמא ע"י הנפילה מערפס וזה לא חשיב הי"לך דהא עכ"פ אינה הולכת בהילוך יפה ולכן ל"מ. ולפי"ז ממילא ל"ל דהאזי"ה בא למעט אס הי' כבחתלה כמו חוק יומר משאר שורי' בעי' דוקא שיהי' ההילוך יפה כבדאשונה ולא מהי אס הולך א"כ"כ כדרך שאר שורי' וז"ע :

אמנם לשיפת המרי"ק דס"ל דהיכה דליכא רעווא מהני עקרה רגלי' להלך ורק היכי דהי' לולעה לא מהני. ממילא באופן זה היכי דהיכה לולעה מהחלה דבזה ליכא רעווא כלל מחירי' ג"כ. אף דר"ל דגם להמרי"ק לא אמרינן דמהני עקרה רגלי' להלך דאמרי' דמסתמא יהלך בהילוך גמור כדרך הכריאי' אמנם זה שהולך והוא לולע אף דליכא רעווא מ"מ לא הוה הי"לך גמור. אמנם אז אינו דהא עיקר צעמא דמהמרי"ק אינו רק כמ"ס דע"כ סמ"ד דס"ל דמהני עקרה רגלי' להלך היא דאם היכה מערפה לא היכה יכולה לעקור רגלי' להלך. ולכן כיון דעקרה אמרי' מסתמא לא מערפה ומתלך כדרכה רק היכה דלא יכולה להלך כדרכה בזה איכא רעווא וחלי' דהיא מהמיעוט דמערפה ואפ"ה עקרה רגלי' להי'. וא"כ ממילא היכי דהיא לולעה מהחלה דליכא רעווא שוב אמרי' דאם היכה מערפה לא היכה יכולה לעקור רגלי' להלך. ולשיעת המרי"ק ל"ק מהלך דמהני בעוף שש ע"פ המ"ס אפי' מלמעלה למטה. דכיון דליכא רעווא אמרי' מ"י וישע לשע ע"כ דלא מערפה בנפילה :

ורשימת בהנה"ג סעי' מ"ג כל הפוסקי' דס"ל דאפי' אס היא הולכת ולולעה מהני ג"כ ל"ל העשם כמ"ס. כיון דהוה א"ל דמהני עקרה רגלי' להלך וע"כ דהוה מטעם זה דקום לבו דאם היכה מערפה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להלך. ולכן היכה דהולכת ולולעה חלי' בשנוונא דהיכה שכיח משא"כ כפסיקת מה"ס הוא ל"ש בזה כיון דעקרה רגלי' להלך מסתמא לא מערפה בך נפילה. וכו' ל"ק חסוני' הגמ' לשיפת כל הפוסקי' : **ורפ"ו** ממילא הקי' במ"ע על הרי"ף דלא הי"ל גמ' גמ' וה"ל היכא דעמדה דבא למעט אס עקרה רגלי' ופשיטא ידה ממילא דבפשיטות נקטי' כריז"א אחר רב דבשטת ידה לעמוד כיון דהוה לא בא רק לפרש מלחא דרב וכיון דהוה פסק רבב דעמדה א"ל מעלי' הלכה א"כ ממילא דקי"ל גם בזה כרב דאפי' עקרה רגלי' להלך מהני ג"כ. והוא מטעם דקום לבו לרבב אס אינה דמערפה בנפולה ל"ה יכולה לעקור רגלי' להלך. וכ"כ גם בהולכת והיא לולעה י"ל דמהני ג"כ ששים דחלי' בשנוונא דשכיח. ולא חלי' כפסיקת מה"ס דל"ש כיון דעקרה רגלי' להלך. ובפשיטות העובדא דקך אימרתא כיון דתיימי הגמ' העובדא בין הנהו דאיירי בנפולה ע"כ נראה דג"ז איירי בנפולה ומכיל להמרי"ק לדמות כונו' זו דגמ' מהלכה. וז"ע אס נימא כמ"ס ה"ה דס"ל להרי"ף דהיכה דהיא לולעה בודהי' ל"מ כיון דאיכא רעווא חלי' כפסיקת מה"ס מהמא הנפולה וא"כ עכ"ל דקך עובדא לא איירי בנפולה. מ"מ אחי' י"ל דמ"מ מהני עקרה רגלי' להלך וכמ"ס המרי"ק דאמרינן ודעקרה רגלי' להלך מסתמא תלך כדרכה. כיון דעכ"ל כן בדברי ריז"א אחר רב ומכ"ל לדמות דברי האמוראי' מהלכה אשה לא מנינו בגמ' חוקק עינו. ואודבא הוה גמ' מהני בסוגי' על הא דרבי"ג בית הרמ"א ח"ב משום רישוק איברי' הכ"ע שפירסו עמ"ק ופירשי' נגער לעמוד ומחב פרסותיו לעמוד וכו' עכ"ל והכופ"ס בסי' ס"ה ה"ה האריך דע"כ הולך גמ' לתוך דאיירי באופן זה דנגער לעמוד דל"ל דאיירי בעמדה או בהלכה עיי"ש. אמנם בל"ז כיון דסמס דגמ' תי' דאיירי בנגער לעמוד ולא דאיירי בעמדה או בהלכה ע"כ כיון דג"ז מהני חלי"בא דביע עלי' חוקק וכן קי"ל להלכה. דל"ג למה לא תי' הגמ' דאיירי בעמדה ולאזי"ה ענין הורגו לתוך שלא חלי"בא דהיכא

מעטות דשכית שהיא בבה"ר ר"א. וזיון דבהפריס ע"כ איכא ג"כ רוב דנערפי' לא יכילי' לטקור רגליהם ולפשוט ידם לעמוד זמ"מ ע"כ ב"דירוף שניהם י"ל דל"ב בדיקה אפי' מדרבנן. ובל"ז יתחא ג"כ כיון דעכ"פ הק' בדיקה אינו רק מדרבנן מותר לשחוט ביום דסומני' על הרוב דהיי' כשרי' כמו דל"ח לפנין שחיטת יו"ט על בדיקה הריאה:

ואף דאם יתחא כן מחילת לא יהי' ראי' מתי' אחר רב הלכה אל"ב דק"ל כן להלכה כי דל"ח זה אינו רק מדרבנן אבל מדרבנן גם בהלכה ל"ב. זה אינו דהא בלא"ה כ' הרשב"א וטר"ן בדעת הר"ף הא דמסק' כרי' א"ר בהלכה אל"ב אף בדבדאו' אולי' לתומרא. והוא כמ"ש דהא בסוגי' מחולק' הם על ר"מ כיון דקאי' על המחנה' דר"פ א"ט דאיידי' מר"ח וכסבו דהר"ף הול"י דינו מסוגי' דובחי' דאמר' שם טוליה כר"ל לא אמרי' ס"ל עמדה א"ל מעלי'ע הלכה אל"ב והשם מוכח דאפי' בדיקה מדרבנן לא בעי' דא"ה בעינן ע"כ מדרבנן בדיקה סי' פסול להקריב משום הקריביוה נח לפתק' ובג"ל. ומה שוכח דאפי' מדרבנן ל"ב בדיקה בהלכה. אמר' מסוגי' דובחי' לא מוכח רק בהלכה ממש משא"כ במקרה רגלי' להק' להר"ף והרמב"ם דמלך הסבירא נראה דעכ"פ מדרבנן בעי' בדיקה דלא עדיף משרפות הריאה דמיי' להחמיר מדרבנן ולבעי' בדיקה. ומשום השמיטו דברי ריב"א אחר רב ד"ל דנהי דק"ל כותי' על ד"ס. מ"מ אפשר מדרבנן ס"ל גם ריב"א דבעי' בדיקה ע"כ מדרבנן ובפסקתה ידה לעמוד מחמירי' ג"כ מדרבנן להפריך להסתוות מעלי'ע. ולכן השמיטו הר"ף והרמב"ם דינא דריב"א א"ר כיון דיל' דעכ"פ מדרבנן בעי' בדיקה:

לר"פ מחילת ד"ל דגם לשיטת הר"ף והרמב"ם לריגא כמו היכא דעקרה רגלי' להק' ל"ב בדיקה מריגא רק מטעם חומרא בעלמא כמו בבדיקה הריאה כ"כ גם בהלכה ויהי' זולתת מה"ס מותרת בלא בדיקה דחלי' בשגרונו ולא חלי' בפסיקת מה"ס מהמת הרוב דרובא היכא דנערפו בנפילה לא יכילי' לטקור רגליהן להק' וזו מדעקרה מהתמא היא כשרה ומה דלולעא היא שגרונו דהיא שכיח ורק מדרבנן בעי' בדיקה כיון דע"כ מיעוטא דשכיח דיכול להיות דנערפה ואפי' עוקרת רגלי' להק' בעי' בדיקה כמו בבדיקה הריאה. אמר' הל"ה יהי' נפ"מ דעכ"פ בעי' הבהמה דר"א לנדוק החלב מותר בלא בדיקה היכא דשכיח רגלי' להק' או היכא דהולכת והיא זולתת ועדיף טפי למעט במחלוקת הפוסקי'. ולומר דנהי דהר"ף והרמב"ם חולקי' על הבה"ג ובה"ש וס"ל דבהולכת זולתת לריצה ג"כ בדיקה מ"ש בדיקה זו אינו אלא מדרבנן ובח"ש דעכ"ל כן בדב"ש סוגי' דשמעתי דק"ל כריב"א אחר רב. ולפי' מחילת בני' דהולכי' ולולעי' אף דנוק בההמות אין להחיר בלא בדיקה והאידיגא דלא בקיאי'ן בבדיקה לריך להמתין. וכן מ"ש בהבה"ג והרמ"א בפס"ק וי"ז מ"מ אפשר לומר דחלב בני' דבהמה מותר לגמרי. ואף דאין לסמוך ט"ז לחורא להחיר החלב מטעם זה. מ"מ ע"כ הוא סניף לדברי הרבנו ירוחם ס"ל דס"ל בעמדה וסתהה מעלי'ע מותר בלא בדיקה. ולפ"מ י"ל אף כהה פוסקי' החולקי' עליו הוא רק לתומרא כיון דאפשר בבדיקה משא"כ בני' הבהמה לעיני' החלב י"ל דכ"ס י"ל דבעמדה וסתהה מעלי'ע החלב מותר כיון דבבדיקה אינה מטעם חומרא וכמ"ש דמשום כ' הרשב"א בעבוה"ק דבאופן זה מותר לשחוט ביום אל"בא דב"ש זכ"ל:

י' והנה לשיטת הר"ף והרמב"ם דס"ל דבהולכת זולתת בעי' בדיקה. וכאורה קשה כיון דע"כ עיקר הרי"א דס"ל להלכה דבהלכה ל"ב הוא מסוגי' דובחי' דאמר' בלא כר"ל לא אמרי' ס"ל עמדה א"ל מעלי'ע הלכה אל"ב. ומסוגי' זו יהי' ג"כ ראי' דאפי' בהולכת זולתת ל"ב ג"כ בדיקה. דאל"כ אכתי קשה אחא לא מ"י כר"ל דהמתני' דובחי' אינו בנפולה. ובגון דנחשב נפולה שא"ל להלך כדרכה רק הולכת ויחא

דמלמא אפי' דק"ל כן להלכה דסני' בנערט לעמוד וא"כ מ"ל להר"ף הא דלא ק"ל כריב"א אחר רב מה דשמעט מחילה סוגי' דמ"י להי"ך:

רבן י"ל דאפשר לומר דבאמת הר"ף והרמב"ם נקמו ג"כ להלכה כריב"א א"ר דמהני עקרה רגלי' להק' ואפי' השמיטו דין זה אליבא דלמח. ד"ל דגם הם פי' עממא דריב"א א"ר דהוא כיון דעקרה רגלי' להק' משמחא חלך כדרכה וע"כ דהוא מש"י דקם להו דאם היחה נערפה ל"ה יכולה לטקור רגלי' להק'. אמר' אעפ"כ ס"ל מסבירא דהיכא דאיכא רעוחא לשיטת דחוי' דא"י להלך כבראשונה דהולכת והיא זולתת אמרי' כיון דאיכא רעוחא לריך בדיקה וכמ"ש דהק' דקם להו בנערפה א"י לטקור רגלי' מ"מ זה אינו ודאי רק דלרוב הוא כן אבל עכ"פ איכא מיעוטא דיכולה לטקור רגלי' אף אם נערפה. ולכן הכי דאיכא רעוחא מיי' דלמח היא מהמיעוט ולריכה בדיקה. וכ"כ י"ל אף דגם היכא דהיא זולתת הי' מחמירי' לחלוט בשגרונו דהוא שכיח. ומה"ס לחלוט בפסיקת מה"ס מ"מ י"ל כיון דעכ"פ איכא רעוחא מסבירא דבדיקה:

וי"ש להוסיף עוד עב"ד כר"ן בחי' בסוגי' על הא דאר"ן בס"ר אל"ב משום ר"א דחמכו מתי' קמ"ל פשיטא דאל"כ רוב הגולדים יתמו. וכי' הר"ן וז"ל ח"ל דודאי פשיטא לן דברובא ליכא ר"א אלא מיטו אי איכא מיעוטא דמחמסקו בשעת יורה הוה מיעוטא דשכיח כיון דאיכא למיקם פלס דמלמא כשהיי'ה דמעלי'ע לא סמכי' ארובא דכתיבנא לעיל דמה"ס לריך לבדוק בסרכות הריאה דמעטות דשכיח יתמו. ומשום קמ"ל ר"ג דמתי' דמחמסקו בבה"ר מיעוטו דל"ש הוא ולי"ה כלל ומה"ן דחיי' ל"י ס"ל דמעטו דשכיח הוא כג"ל עב"ל ולפ"ז י"ל ג"כ דזה ודאי סבירא לומר אפי' א"א דברובא היכא דעקרה רגלי' להק' ודאי לא איכא להו ערפות בנפילה. דאל"כ ל"ה יכילי' לטקור רגליה' להק'. מ"מ אפשר לומר דב"ה מעטות דשכיח הוא דיהי' נערפי' ואפי' יכילי' לטקור רגליהם להק'. ומחילת מסבירא היכי דעקרו רגליהם להק' עכ"פ בעי' בדיקה דלמח לא חלך כדרכה אז עכ"פ בעי' בדיקה מחמירא כמו בדיקה הריאה. ואפי' קאמר שפי' ריב"א אחר רב שפעה ידה לעמוד אפי' לא עמדה עקרה רגלי' להק' אפי' לא הלכה. ד"ל בעמ"ל כיון דר"י אחר רב עמדה א"ל מעלי'ע בדיקה ודאי בעי' הלכה הלכה אל"ב הוא קאי' על המחמיר דקחני נפלה מן הגג דהיא ערפה ובא ר"י אחר רב לפרש המחמיר' הא דנערפה בנפול מן הגג הוא בלא עמדה משא"כ בעמדה כשרה בבדיקה. ובהלכה אפי' בדיקה ל"י. וכיון דמהמתי' אינו מדין חורה דהא הוא בנך י"ח ערפות דהוא הללמתי' וכנ"ל וע"ז קאי' דברי ר"י אחר רב מחילת דלא מוכח מה"ס אחר רב רק דין חורה. אבל דין דרבנן מה שבו מטעם חומרא לא מוכח כג"ל מר"י א"ר. וכ"כ י"ל הא דבא פלג' ריב"א דברי רב דב"ש דב"ש ידה לעמוד ועקרה רגלי' להק' הוא לא בא לפרש רק דברי ר"י אחר רב דקאי' על ד"ס. ומד"ס בני' אפי' פסחה ידה לעמוד ועקרה רגלי' להק' וכיון דבזה איכא רובא דאיכא עוקרי' רגליהם אם נערפו מחילת דמחמירי' מדר"ס דאולי' חמר רוב בכל מקום אפי' היכא דאיכא לברזי' בקל'. דהא מה"ס ל"ל לבדוק גם הריאה. אבל על דין דרבנן ליכא ראי' כלל מריב"א אחר רב. וי"ל דג"ה מודה דע"כ מדרבנן בעי' בדיקה בכל ענין כיון דהוא מעוטא דשכיח דיכולי' לטקור רגליהם אף אם נערפו בעי' בדיקה עכ"פ מדרבנן כמו בדיקה הריאה ובפסקתה ידה לעמוד לריכי' להסתוות מעלי'ע. כי מסוגי' ליכא ראי' דגם מדרבנן ל"ב בדיקה ד"ל דהס' לא בעי' רק לפרש המחמיר דקחני רק ד"ס:

ותו לא קשה הא דתי' הגמ' על ר"ג דאמר בה"ר אל"ב משום ר"א דבב"ש בנערט ע"כ. הא עכ"פ בעי' בדיקה מדרבנן חמ"ל כיון דלדברי הר"ן בל"ז הוא ג"כ רק

הוא נולעט בחוק שאר זבחי גוררתי נגליהם מחמת שגרותו אינו ניכר הנפילה אפי"כ דגם בהולכה ונולעה היא כשרה בזדיקה. וזה הוא ק"י רע"א בשם"ו (ט"ו פ"ג) הג"ל. וז"ל אמרתי כמש"ל דבזבחי ל"ב זדיקה שהוא מטעם מותרת בעלמא שלא להסדיר הקדשי' או כמש"ל דהוי' לדיכא דיק מעטס חומרא ל"ב זדיקה בס"ס דהעיקר הוא דבס"ס ל"ב זדיקה אפי"כ הוי' דאיכא לזבדורי. ומסויה עכ"ל כתי' גמ' דאיירי בנפולה הא דאינו מותר מטעם ס"ס. וז"ל או כדעת הפוסקי' דלא אמרתי ס' אחד בנזק וס' הבני בתפוצות. או כמש"ל דנפולה קודם בזדיקה אלו מחליט' אוהב לודאי איסור' דאמרתי דודאי נהרסקו איברי' ע"י הנפילה ול"מ זה לטמא כלל דלמא לא נהרסקו איברי' ולפי"ו ממילא לפת"מ דהיכא דהולכת והיא נולעה בזדיקה אינה רק מדרבנן ואפי"כ ל"מ לאוקמי באופן זה כיון דהזדיקה אינה אלא מדרבנן. וז"ל זבחי' דמותרת בלא זדיקה כלל. או דמותרת מטעם ס"ס ול"ב זדיקה כלל:

א"ל דלפתח"ל דהך דהזדיקה אינה אלא מעטס חומרא אסורי' כולם משום הקריבות וזה לפתח"ל כיון דע"כ בחולין בע"י זדיקה פסולי' להקדש. ולפת"מ עכ"ל כן דאל"כ מ"ל להרי"ף והרמב"ם דבהלכה ל"ב זדיקה אפי" מדרבנן. דילמא ע"כ מדרבנן בע"י זדיקה וכמ"ס. ואפי"כ הקו' במ"ע (ולפת"מ) סבוי"ם הג"ל דבזדיקה שהוא בזהר אחד לא קפדין בקדשים אפטר לומר דלכ"ע הוי' דהולכת ונולעה ל"ב זדיקה רק בחוט שדרה. וזכאם הוא אפי"כ כיון דהוא מחמת שגרותו אמנם בחמת נראה מגל כפוסקי' ומתני' הג"ל דבטולא נולעה ל"מ הילוך זבחי' זדיקה לגמרי. וראיתי כן בהב"ט ס"ס ל"ב ע"ש. גס דברי הפוסקי' לא נראי' כמש"ל:

אמנם לשיטת דבינו ידועים הג"ל דס"ל היכא דשהתה ועמדה בזירוף שניהם ל"ב זדיקה. וז"ל דהך דמסוגי' דזבחי' מוכח דגם בזירוף שניהם בע"י זדיקה דל"ב הוי' מוקי ר"ל דאיירי בנפולה ומשום דס"ל הלכה ל"ב הא עדיין קשה אחאי' ירשו עד שיסתאכו הא יחי' מזהירי' לאחר המעליט וז"ל כמש"ל דר"ל דס"ל הלכה לריכה זדיקה והוי' גם בזירוף שניהם לריכי' זדיקה דלירוף שניהם אל עדיף מהלכה וז"ל. ולפי"ו חיי' גמ' שפיר כולחו כ"ל לא אמרי' ס"ל הלכה אל"כ. ולפי"ו ממילא עמדה ושהתה מעליט' מותרת ג"כ בלא זדיקה והוא כמו הלכה וממילא לדיכא לאוקמי ככה"ג דנהערט נפולה שהיא נולעה בקו' שאר זבחי' דאינה נולע' ופה מחמת שגרותו עדיין קשה אחאי' ירשו עד שיסתאכו הא כולם יחי' כולם מותר' לאחר מעליט' דעכ"פ הלכה זו היא בכלל עמדה וגם שהתה מעליט' ומותרת בלא זדיקה:

ובער הנה"ה בנזק"ה ה"ר לזבדי הרבינו ירוחם מדברי חו' חולין דף ג"א ב"ד עמדה א"ל מעליט' דהתמו על בני' דגמ' בזבחי' לר"ל דס"ל עמדה לרי' מעליט' הלכה ל"ב לאיזה ענין נקט עמדה לרי' מעליט' הא בסוגי' דחולין כ"ע ס"ל דעמדה א"ל מעליט'. ומה מריות בזה סוגי' דזבחי' ביה דקאמר עמדה לרי' מעליט' הא וז"ל בזה בלא הא דהלכה ל"ב. ודב"ל קשה לבדקה בהלן. ועוד לשיטתו מעליט'. ומה ה"ר דמעליט' כשרה בלא זדיקה כיון דאיכא מעליט' וגם עמדה כרי' ובעל מזהר נתיב' כתב ע"ז דכפי הנראה זה הוא עיקר דאי' הנהגה"ה הג"ל אמנם יחי' זו היא הרעועה שבכולם דהא לדעת החולקי' על רבינו ירוחם אמרתי' דגם לירוף שניהם דיינו עמדה ושהתה מעליט' ל"מ כמו הלכה. ולדעת ר"י אמרתי' דלירוף שניהם הוא כמו הלכה אבל ודאי לא עדיף מהלכה. וממילא בסוגי' דזבחי' דהוי' לר"ל דס"ל הלכה ל"ב ממילא גם שהתה ועמדה ל"ב עכ"ד אמנם בחמת טה כבונת הנהגה"ה דהיא מפרט כן בבונת הו' דהי' קשה להו' לאיזה ענין קאמר גמ' לר"ל דס"ל עמדה לרי' מעליט' כיון דאין בזה נפ"מ כלל דלא סגי' בזה ביישוב קו' גמ' דגם בלא הא דהלכה ל"ב. דהא אפי"כ נישא דהלכה אל"כ ל"ל ביישוב קו' גמ' עס בזה דאמר ס"ל עמדה לרי' מעליט' דקשה עדיין לבדקה

בהלן. ועוד לשיטתו מעליט'. דהא אפי"כ נישא דהלכה אל"כ ממילא גם אפי"כ שהתה מעליט' ועמדה ל"ב. אפי"כ הא דלא סגי בשהתה מעליט' הוא משום דס"ל הלכה ל"ב. ומסויה גם לירוף שניהם לא מהני. וממילא דעיקר חיי' גמ' הוא רק משום הלכה ל"ב ומקשה חו' שפיר לאיזה ענין קאמר גמ' לר"ל עמדה לרי' מעליט'. אמנם עכ"פ ראיית' חמו' הוא דהיא דהלכה אל"כ מהני שהתה מעליט' וגם עמדה מהא דכתבו לשיטתו מעליט' ואפי"כ ראי' הנה"ה מדברי' חו' נכונה:

אמנם עדיין ילפי"ק לטעם רבינו ירוחם מסוגי' דזבחי' דניחא כמו דס"ל לדין כיון דשהתה מעליט' מותרת בזדיקה וכ"כ גם עמדה מותרת בזדיקה משו"ס בזירוף שניהם ל"ב זדיקה כ"כ נישא גם לר"ל כיון דמעליט' מותרת בזדיקה והלכה מותרת ג"כ בזדיקה ממילא דלירוף שניהם דהלכה ושהתה מעליט' יחי' מותרת בלא זדיקה. ואפי"כ גם לר"ל קשה בשהלכה יסודתה עד מעליט' ויהי' כולם ראי' להקדשה ואחאי' ירשו עד שיסתאכו הא יחי' מזהירי' לאחר מעליט'. ואף דאין זה קשה רי"ל דעיקר עמדה דרבינו ירוחם הוא משום דלירוף שניהם הוא כמו הלכה וזה ל"כ לר"ל וגם י"ל דוקא לדין דמנין מקום בהלכה דל"ב כ"כ בזירוף שניהם מותרת בלא זדיקה משא"כ לר"ל דבכל ענין ל"ב גם בזירוף שניהם שהתה והלכה ל"ב. מ"מ נלע"ד לישב זה וזכר יחי' מיושב בחמת קו' הפוסקי' חולין לשיטת הרבינו ירוחם רי"ל דעיקר חיי' גמ' הוא רק מהא דעמדה לריכה מעליט' ואינו מטעם ס"ס ל"ב: **והנה** הפ"ח כ' ראי' מסוגי' דזבחי' לרבינו ירוחם ס"ס דלמרי' לר"ל דס"ל עמדה לריכה מעליט' הלכה ל"ב ולרי' עמדה א"ל מעליט' הלכה אל"כ דגמ' נקט כן לקושטא דמלתא דעמדה ושהתה מעליט' הוא כמו ה"ל ולכן לר"ל אמרתי' עמדה לריכה מעליט' ולרי' אמרתי' עמדה א"ל מעליט' ע"ש. וז"ל דעיקר חיי' גמ' דל"ל דלמרי' בנפולה משום דס"ל עמדה לריכה מעליט' הלכה ל"ב. הוא רק כיון דר"ל ס"ל עמדה לריכה מעליט' הלכה ל"ב ממילא גם שהתה מעליט' וגם עמדה ל"ב דהא לירוף שניהם לא עדיף מהלכה. ולפי"ו י"ל דמתני' איירי דהתערב נפולה דהיא נולעה בחוק זבחי' דכולם נקטו שגרותו ולכן ירשו עד שיסתאכו ולא יחי' מיתירי' לאחר מעליט' דאו יחי' שהתה וגם עמדה. דהא ר"ל ס"ל דגם הלכה ל"ב ממילא גם לירוף שניהם בע"י זדיקה. והא דקאמר גמ' לר"ל הלכה ל"ב הוא רק למען לא יחי' הי' הישר לאחר מעליט' שניהם שהתה וגם עמדה. וז"ל דבבאמה הא דלא סגי' גמ' בלא דהלכה ל"ב. דודאי משום דזבחי' יחי' קשה לשהו' מעליט' ויהי' הרה"ל לשיבוחא הלכה וגם שהתה מעליט' אמנם אי' איירי בזיון זה דהתערב נפולה שהיא נולעה דזה ל"מ רק כעמדה ומסויה אינה מותרת לאחר מעליט'. ועוד דרי' לא קאמר כ"ל משום דס"ל עמדה א"ל מעליט' הלכה אל"כ ממילא ל"ל דאיירי בכה"ג. דהא יחי' מותר' לאחר מעליט' מטעמא דרבינו ירוחם:

ואין לומר דזה דוקא לאוקמי המהני' בכה"ג דהתערב בזבחי' שהי' כולם גוררי' נגליהם דהא ר"י דרוק המהני' דהתערב בדרוסה ע"כ איירי ב"כ דהא ר"י דהתערב דרוק המהני' בחוק זבחי' שיש בכולם נקיבת הקוץ. ואדרבא יחי' מיושב בזה מה דקשה עק"ו גמ' לר"ל דמוקי בנפולה דמחאי' לא מוקי כרי' דאיירי בדרוסה ודילמא הוא משום דאינו רואה לאוקמי המהני' בכה"ג דהתערב בדרוסה הוא משום דזבחי' שיהי' לכולם נקיבת הקוץ. וכמדומה שראיתי בכ"פ שהקשה קו' זו אבל בזה יחי' נישא דהא גם לר"ל דאיירי בנפולה איירי ג"כ בכה"ג דהתערב נפולה שהיא נולעה בין זבחי' דכולם גוררי' נגליהם מחמת שגרותו. ולפי"ו מיושב סוגי' דזבחי' לשיטת הרבינו ירוחם והמרש"ל דהיא מפרט על הרבינו ירוחם מ"ל להחליט' זה דשהתה ועמדה מהני. ולפת"מ י"ל דמוכח כן מסוגי' דזבחי' דאל"כ הקו' במ"ע אחאי' לא מוקי ר"י בנפולה וככה"ג דהתערב נפולה שהיא נולעה בין זבחי' דכולם גוררי' נגליהם כמו דמוקי דהתערב בדרוסה הוא בנקיבת הקוץ אפי"כ מוכח כרי' ובמ"ס

ולר"מ הלכה אל"כ מחילה מהני שהכה ועמרה :
 ור"מ אור"ח ה' מקום לומר דהא ביהא תלי' דלשעה הסוברי'
 דבש' דוקא הילוך יפה וכוונתם וזולתם לא
 מהני . ע"כ מוכח כרבינו ירוחם דשהכה ועמרה מעלי'ע מהני
 דאל"כ הקי' בחי'ע ואחאי' לא מוקי' הגמ' בזכחים לר"י ככה"ג .
 אלא להפוסקי' דס"ל דלא בש"י הילוך יפה רק בגי' בעקרה
 רגלי' לבדך או כהולכת והיא זולתם . מחילה דלדידהו ל"ק
 מסוגי' דזבחי' ואינו מוכח דינו דרבינו ירוחם . ולכן כהנו דס"ל
 דל"כ הילוך יפה י"ל דלא ס"ל דינא דרבינו ירוחם . ולפ"ז
 מחילה י"ל הא דכחתי' בש"י הכו' בסוגי' דב"ק
 בהא דמספקו' אי' בש"י דב"ק לאחר מעלי'ע הוא כדניא
 דרבינו ירוחם היכא דעמרה וגם ששהה . וע"ז הר' משה'
 דס"ל דגם בזכירוף שיהי' בש"י ג"כ בדוקא וכמש"ל . לפ"ז י"ל
 דהכה"ג לשיטתו' אויל דס"ל דל"כ הילוך יפה ואש"י אם הולכת
 יזולתם מהני ג"כ בלא בדוקא וא"כ מחילה דליכא ראי' מסוגי'
 דזבחי' לדינא דרבינו ירוחם . משא"כ אי' דבש"י הילוך יפה
 ע"כ מוכח כר"י מסוגי' דזבחי' ואש' ימא' כן מחילה כר"י
 דהיא הולכת וזולתם וגם שהכו מעלי'ע מותר' לכל הפוסקי'
 דלשיטתו כה"ג דחולק על רבינו ירוחם מותר' כיון דזה
 משיב הילוך . ולדין דלא קי"ל בזה ככה"ג רק דבש"י הילוך
 יפה . מחילה דמס' ירוחם . מטעמא דרבינו ירוחם . דהא
 בכה' הלי' דהי' אחר' דבש"י הילוך יפה ע"כ מוכח כר"י
 מסוגי' דזבחי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא' הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

והכו"פ ר"ס ל"ח . וכאשר בהב"י ד"ל דמוכח כן מדברי ר"י
 דאחר שם בב"ק אלו אלו חטא ושה"ל מעלי'ע כשרה ולא שוכה
 ושחטה כמו שהוא במתני' אש"כ דש"ל דבמתני' לא קאמי רק
 הבדיקה שהוא מדינא או מה"מ . ומש"ה בזה דליכא ספק
 דלמא לא נאסרה בכך משום נפילה . ולכן לאחר ששהה מעלי'ע
 מותרת בלא בדוקא מדינא והיא דמותר' בש"ע בכל ענין
 בדוקא לאחר המעלי'ע אף באופן זה כמבואר בטור ובש"ע י"ל
 דעכ"פ בש"י בדוקא מתוחרא דאף דליכא ס"ס כיון דטובל
 לבדר המיזב לבדר . מ"מ אם הוא בחיי' סבהמה ואטו דינין
 על החלב כיון דבחי' א"א לבדר אולי יש מקום להשגיר ע'
 החלב ולסמוך . כיון דזה נראה דהוא ס"ס וכיון דאי' לבדר
 החלב מותר בלא בדוקא . ומש"ה לא קאמר ר"ג שם ושחטה ע'
 כשרה דגם בחי' הבהמה מיר' לאחר המעלי'ע החלב שגיר
 כיון דהו' אי' לבדר ולעצור על הבדיקה החלב מותרת
 בלא בדוקא :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

סימן יד .

אמרי' בנמ' אר"ה ס' לערפה י"ב חטא . זמית' ס'
 לערפה כל שאינה יולדת דשכנ"א משכחה
 הולכ' בידוע שהיא כשרה מתהוה . והולכה בידוע שהיא טרפה'
 וכו' עכ"ל הגמ' ועי' רש"י ס' לערפה י"ב חטא ס'
 ק' ח' בידוע שכל אשה וזמית' כחצו בדי' לא לערפה אם
 שאינה יולדת וז"ל יש כמה בכמות שפוסקות מלידה ולא מחוק'
 לכו בערפות אלא בש' למירא אם יולדת בידוע שאינה טרפה'
 עכ"ל מבואר מדברייהם דבכמה שיעור כה ספק טרפה אש"ג
 דפוסקת מלידה לא אמרי' ע"ז נחוק אותה לודאי טרפה .
 משום דרוב בכמות מתעברות ויולדות וזו דילתה מן הרוב
 ופוסקת מלידה מסבירא י"ל דזה הוא מחמת הפרשות דעלך
 בה אינה ראו' לילד ולגלות הרשות דפוסק לילד מחמת
 הטרפה וע"ז נחוק אותה לודאי טרפה . אמנם החו' לא ס"ל
 כן דאם נימא דמתחמ רשותא דשיבת לילד נחוק אותה
 לודאי טרפה . א"כ כל בהמה שהיא ראו' להוליד ופוסקת
 מלידה נחוק ג"כ אותה לערפה וזה אינו . וע"כ דזה לא
 משיב רשותא וא"כ אף אם נולד בה ספק טרפה ופוסקת מלידה
 אש"ה לא מחוק' אותה לודאי טרפה . וכמו דאמרין לרשב"ג
 מתנוונת והולכת בידוע שהיא טרפה . ובזוה"א אם לא יולד
 בה רשותא והיא מתנוונה והולכת בזה בוודאי לא מחוק'
 אותה לערפה וע"כ דל"כ כן לרשב"ג רק היכא דליכא רשותא
 כ"כ י"ל היכא דפוסקת מלידה דוקא דליכא רשותא מחוק'
 אותה לודאי טרפה :

אמנם בחתום זה אינו דעתנו כחם פוסקי' דס"ל כשיטת
 הר"ף והרמב"ם דל"מ עקרה רגלי' להלך ואש"י
 חולקי' על רבינו ירוחם כמבואר בדברי הפ"ך בס"ק ה'
 בשם הפת"ק והא"י והא"י הם ס"ל ג"כ דבש"י הילוך יפה .
 וכדמשמע גם מדברי הרמ"א בספ"ק וי"ו דגם כהולכת וזולתם
 ל"מ אלא י"ב חטא דוקא ולא מעלי'ע . וגם הא' הרשב"א
 בסוגי' דחולק ג"כ על דינא דרבינו ירוחם כנ"ל וס"ל ג"כ
 דבש"י דוקא הילוך יפה . והף לפתש"ל ד"ל דשיטת הרשב"א
 הוא דבזכירוף שיהי' ל"כ בדוקא רק מדרבנן מ"מ תו ליכא
 ראי' לזה מסוגי' דזבחי' כמש"ל דגם משום דדוקא דרבנן
 אכריזין לכל הקדשי' :

הוא כיון דאיכא רוב גמור דרוב בהמות כשרי' הם ולכן אפי' אם פוסקת מלידה תלי במקרה או בדבר אחר ולא מחוקי' אותה לטעמה מחמת הרוב דמסתמא לא ילצה מן הרוב. משא"כ בבהמה זו דשלג בה רעוהא והוא אלגנו ספק השקול אם נטרפה ע"י הרעוהא או אם לא נכון הדבר נבשרה אם פוסקת מלידה דמחוקי' אותה ע"י לודאי טרפה וימאח כיון דרוב בהמות המתערבות ויולדות וזו שילצה מן הרוב ופוסקת לילד ע"כ דנטרפה ואינה ראוי' לילד. ואין לומר דא"כ גם בבהמה כשרה שפוסקת לילד ימאח דע"כ מחוקי' אותה לספק טרפה כיון דבהמה זו ע"כ ימאח מן הרוב דפוסקת לילד. אמאי ניזיל לקולא וימאח דהיא כשרה מחמת הרוב דרוב בהמות כשרי' הם וילאח מן הרוב בהמות המתערבות ויולדות ניזיל לתומא וימאח כיון דהיא פוסקת מלידה מ"י דילאח מן הרוב בהמות דהם כשרי' ועכ"פ יהי' ספק השקול ומהי' ספק טרפה. בזה י"ל דרוב בהמות כשרי' הם עדיף מרוב בהמות המתערבות ויולדות ולקמן הדבר עוד מזה. גם בזה אינה גם כן חוקה כח"ש דלפי' האמת דהז"ל במה הרוב שפיר איכא חוקה דאחי' ממה רובא וממילא ה"ך דהוא ספק השקול אפי' הכהמה מותר מחמת החוקה משא"כ היכא דנולד בה ספק טרפה וע"כ דהוא באינן דלא מחייב החוקה ממילא ליתכא לא רוב ולא חוקה ממילא אם פוסקת אח"כ לילד ע"י רוב בהמות המתערבות ויולדות נודע לנו דמה דילאח מן הרוב הוא דנולד בה טרפה שאינה ראוי' להוליד :

ובצינו כמה שפיר' בבהמה זו והיא דליבה רעוהא לא מחיק לנו דעבד' דנולד. והיא דהיא רעוהא רעו' מחוקי' אותה לטרפה. והיא בשאר בהמות אם נמלא בציבורי' הפנימי' דחיימות אפי' הכהמה כשרה והלין האורס בהולדה או בדבר אחר. ובאם נולד בה ספק דרובה ה"ך אם לא נמלא בה רק קלת דחיימות אפי' מחוקי' אותה לטרפה. ובאזן כן לנפין נשלה אם רואין אח"כ שינוי בציבורי' הפנימי' ה"ך דחיי שינוי המערף ואינו פוסק בכל תיקוס אפי' מחמת הרעוהא דנפולה מטרפי' ע"י בגמ"א ב"ה ת"כ ס"ק י"ד. וה"ה בזה י"ל דהיא דליבה רעוהא כלל מן מחוקי' זה דפוסקת מלידה לרעוהא כלל משא"כ בבהמה שילד בה ספק טרפה שפיר הוה רעוהא וע"י מחוקי' אותה לודאי טרפה. והחוק לומר דה"ך דמטוהא כמה פשמי' היכא דנמלא קלת רעוהא בציבורי' הפנימי' ה"ך דחיי שינוי המערף אפי' היכא דהי' רעוהא בבהמה זו בחיי' חיי' גם לאו ע"י כשרי' ב"ה י"ב כשרי' בזה בגמ"א לאור ונמלא אח"כ שינוי שאינו פוסק דלא הי' שני רק לאחר שלקן ע"ש בגמ"א ובש"ר. אפי' י"ל דחיי' ה"ך דחיי' מ"מ לא הוה רק ספק טרפה ולא אחרי' כיון דנולד בה ספק טרפות מחיים והח"כ נמלא רעוהא ע"י רעוהא זו מחיקי' אותה לודאי טרפה זה לא אחרי' וע"כ כיון דבגמ"א הספק שולד בה מחיים לא הי' זה רעוהא כלל ולכן ה"ך דחיי' לזה אם נולד בה ספק טרפות מחיים מ"מ לא הוה רק תש"כ בגמ"א ולא מחוקי' משום זה לודאי טרפות. ולכן כ' תוס' שפיר כיון דכמה בהמות שפוסקי' מלידה ואפי' לא מחוקי' אותה לטרפות כלל ואפי' לספק טרפה דזה לא תשיב רעוהא כלל ואי"כ אפי' ימאח רכיון דנולד בה ספק טרפה חיי' גם לרעוהא זו. אפי' בזה לא מחיקי' אותה לודאי טרפה כיון דלא הוה רעוהא דמערף כלל והיא דלא נולד בה ספק טרפה ופוסקת לילד לא הוה אלגנו ע"י ספק טרפה וע"כ בזה :

והנה בזה דאחרי' בגמ' ובתקנה כל שאינה יולדת דעה המורש"ל בי"ש בסוגי' דחיינה תלוי בעבור לפי דבט' ג"כ לידה אבל עיבור לחוד ל"מ דאפשר שהתעבר ולא תבוא לידו לידה אחת זו וכן מורה פתשטות לישא דהפוסקי' ובש"ע י"ז סעיף י"ח כח"ש או עקבה שהתעבר ויולד חמשת דעבור לחוד לא מחייב משום דגם טרפה יולדה להתעבר רק דלא חובל לילד. והפ"ח חולק ע"ז וס"ל דאם התעבר לחוד מחייב ג"כ להוליד מחלל ספק טרפה משום דטרפה לא יכולה

הראשונה דמקמי וא"ח נתי דנכילה הויה מ"ח לא פקע מינה
א"י טרפוח ומ"י אף משום טרפוח עכ"ל. והיה בזה אם
משה חזק י"ב חדש הויה טרפה ודאי ונפ"ח לחיוב עלי' אך
משום טרפה :

ואפשר לומר דנפ"ח לאחר מיחה לרוב חוחה למפרע
לטרפה ודאי לענין החלב והבלי' היולמי' מהם
לאחר שגולד בזה ספק טרפוח דערן החלב חזו היו אללנו בספק
אם הם כשירי' א"ל. משא"כ אם מהו אח"כ שילאו למפרע
מספק טרפה רק חשיב כודאי טרפה וממילא החלב והבלי'
אינם אסורי' מחמת ספק רק הם כודאי איבור ונפ"ח מה
לענין ספק שפיקא א"ח נחמנדו החלב והבלי' ככשרות באופן
דמתי' ס"ס. ולשיטה הסוברי' דאמרי' ספק אחר בגוף וס'
השני כשטרבו' ממילא אם נהערב ברוב ס' מותר מחמת
ס"ס ספק אחר דלמח לא הוה טרפה כלל וספק השני דלמח
לא זה הוא. וגם בחלב י"ל דנהערב יבש ביבש דה"ל איזה
כלים של חלב היחר ונחערב חלב זו. וגם להאוסרי' ספק
אחר בגוף וס' אחר כשטרבו' יש למחוא ג"כ נפ"ח בזה
ואכמ"ל בזה וכחזו ח' שער דמשמע דאיירי לאחר מיחה
ונפ"ח לענין החלב והבלי' שיהי' נחשבים לודאי חי' :

ובזה ארמתי לענין בקי' החי' שהי' דמקמי וא"ח דנקט חי'
טרפה לאשמועי' שם חזק כוזה בשר ממ"י דלקי אף
משום טרפה עכ"ל והולך לרחוק למחוא נפ"ח לענין מלקוח.
ולכאורה הוה מ"י לאשמועי' נפ"ח לענין החלב לפי"ש הפוסקי'
דלדעת הסוברי' דשמועה לא הוה טרפה רק דהללמ"ח היא
שאינו מועיל שמיטה כתי' הוה טרפה וכחזו דנפ"ח בזה להחרי'
החלב והבלי' כמבואר בש"ע יו"ד סי' נ"ד סעי' ט"ו ברמ"א.
וכחזו דף דאסרי' החלב באבר היולא. הוא מטעם דאבר
היולא חמור מאיבור אבר מחי' דל"ל היחר משא"כ בזה
ש"ס כתי' דקו"ד ודעת הב"י להחרי' ג"כ החלב בגן פקועה
הנח על כהמה דעלמח דלוחו ולד אין לו חקיה ואש"כ החלב
מן הולך מותר ועי' כתי' י"ד כתי' ובש"ך ב"ק י"א דחולקי'
על הכ"מ וסברו כיון דאיסור דכוח על גולד משום דה"ל
טרפה כיון דמ"י כשמוט ממילא אסור ג"כ החלב ע"ש.
ולפ"ו כששמוט ה"ל לחום להקטות יחיא דנקט טרפה דנפ"ח
לענין החלב דאי' לא הוה אסור. משום טרפה כלל רק משום
נבלה או כתי' הבהמה ליכא חי' על הבהמה דאי' נבלה ליכא
דאי' לא הוה נבלה ממ"י רק לאחר השמיטה כשהיה מחה
משום דבזה לא חמתי השמיטה. ונבלה כתי' ליכא חי' דנבלה
וממילא דאין לאסור החלב מחמת נבלה כפרש' לפי"ש במק"א
דגוף החלב ודאי אין לאסור מחמת חי' נבלה וטרפיה אף אם
הבהמה אסורה כתי' מחמת נבלה אפ"ה דנימח דיהי' החלב
אסור מחמת נבלה כמו דאמרי' בסוגיא דחוקי' כשסמרי' ר"פ
ל"ט טעם דרם ל"ה ככלל נבלה וטרפה כמו כן גם החלב לא
הוה ככלל נבלה וטרפה. וחלב טרפה אינו אסור רק מחמת
איסור הדממחי' דהוה יולא מהחלב טרפה. וממילא אף אם
הי' הבהמה אסורה כתי' מחמת חי' נבלה הי' החלב ג"כ
אסור מחמת חי' היולא מן הנבלה. משא"כ כיון דעל גוף
הבהמה כתי' ליכא חי' דנבלה. ממילא ל"ל דהחלב הי'
אסור כתי' נבלה מחמת דבר היולא מן הנבלה. ואף לרשנין
החלב י"ל כיון דאין בזה חיות הוה ממש כנבלה מ"ח החלב
לא הוה ככלל נבלה. וא"כ חלב מותר דאי' נבלה ליכא ואי'
אמתי' ליכא ג"כ על החלב בזה וקמי' ואלו ערפית לבורות
דבהמה אסורה מטעם מרפה וממילא דגם החלב היולא חמתי
אסור ג"כ משום חי' טרפה כמו בכל חלב טרפה וליע' :

אכנים דזה קשה לפי"ש ח' הגיל דל"ל דמשום דאינה
פוסקת מליד מחוקי' אוהה לטרפה דהא כמה
בהמות פוסקות מליד ואפ"ה לא מחוקי' אוהה לטרפה ולא
נחתיק לחלק דהנח שאני כיון דטולד בה ספק טרפה ממילא
בזה ליכא למחר כיון דמחה אח"כ מחוקי' אוהה לטרפה
ודאי. דגם בזה י"ל דהרבה בהמות מחמת ואפ"ה לא מחוקי'
וי"ש להוסיף עוד הא דקמי' על שאין כמחזו ח' לפי"ש
הרשב"א כשהי' דלודאי טרפה ל"מ י"ב חדש ואף אם
חמי' שנים ברוב אפ"ה כשטרפוח ברוב לא חמתי. והמורכ"ל
ביש"ש כתב דהא דאמרי' טרפה אינה ח' י"ב חדש אין זה
דבר ברור בכל הבהמות דעכ"פ אינה מעושא דחיי' י"ב חדש.
רק היכא דטולד בבהמה ספק טרפה והדבר הוא אללנו בספק
אי' היא טרפה א"ל או ח' חמי' י"ב חדש אפ"ה מחמת
היא כשרה כיון דר' בהמות טרפוח אינם חיי' י"ב חדש וזו
דחי' מסתמא היא כשרה. משא"כ כשטרפוח ברור אף
דחיי' י"ב חדש ע"כ הוא מן המישוע דחיי'. ולפ"ו
זה הוא החדוש במתני' כל שאין כמחזו ח' י"ב חדש טרפה
דחיי' ח' א"רע ברו לקי' שאין כהמה לקי' ודנמחה ח'
י"ב חדש אף דבהמה זו חיי' י"ב חדש אפ"ה היא טרפה כיון
דלקי' זו אהחוק לנו לודאי טרפה ע"י אומן הבהמות שמתו בלקי'
ולכן אף אם הבהמה זו חיה י"ב חדש אפ"ה אחר' דזו היא
מן המישוע דחיי' והיא טרפה. וזה הוא תירוץ דלמ"א דהשיקק
מלי' כחיות י"ב חדש ועימש"ל בזה קמ"ל דהשיקק הוא
אם הוא טרפוח ברור אם לא :

ורפ"ז י"ל הפי' בסוגי' דגמ' ג"כ י"ב לטרפה דחיי' בבהמה
שגולד בה ספק טרפה חסי' הוא להחיק אוהה לודאי
טרפה כל שאינה מליד. ע"כ לקחה מזה שכל בהמה שאלהי'
מכה כזו פוסקת מליד וזה נחמק לן חי' פעמי' בבהמה
חרות שהי' להם מכה כזו ופוסקות מליד ע"י מחוקק לנו לקי'
זו לודאי טרפה. וכ"כ כל שאינו חיי' י"ב חדש והוא ג"כ כאם
נחמק לן שגם פעמים בבהמות אחר' שהי"ל ספק טרפה
כזו ולי"ה חיי' י"ב חדש ע"י נחמק לנו זה לודאי טרפה ולא
לספק. וכ"כ לרשב"י דאחר משבתה והולכת בידוע שהיא כשרה
מחמתה והולכת בידוע שהיא טרפה הווינה הוא ג"כ אם ילדה
אינה בבהמות שארע בזה מכה כזו והולך חמתי' והולכי'
בידוע שזו היא טרפוח נמורה. ולהיפך אם הבהמות שהי"ל
מכה כזו כולם הי' משבתה והולכת בידוע שהיא כשרה :
והתנן דמי' בזה דאמרי' סי' לטרפה כל שאינה יולדת
דכוח אם יולדת בידוע שהיא אינה טרפה עכ"ד וע"כ
דפי' הוא כך כיון דמי' לטרפה שאינה מליד ממילא אם ילדה
בידוע שהיא כשרה. אמנם דלר"ך ביאור אמתי' לא קאמר סי'
לכשרה כל שהוא מליד כיון דע"כ הפי' בנמ' לשיטת החוס'
דקאי על הכשר שאם ילדה בידוע שהיא כשרה ובל"ז לשיטת
החוס' הלשון דגמ' תמוה דנקט סי' לטרפה כל שאינה מליד
דמיה משמע דזה הוא חסי' וזו אינו דהא כל בהמות פסקן
מליד ולא מחוקי' להו כשרה. ויומר הול"ל סי' לכשרה כל
שהוא מליד דע"י ודאי כבידור דהיא כשרה דאם היחה כשרה
לא היחה מליד :

ולפניו יולד דליכותה הוא דנקט הכי לא מכתי' בבהמה שגור בה ספק טרפה וילדה דזה ודאי מהני דבזה ליהא שום נדנד ספק עוד שתי' טרפה כיון דזה הוא ברוב י' ערפה אינה ילדה . וכמו כן אם בהמה אחרת שהי' בה ספק ערפה כיון וילדה מטעמי' גם אחרת דשיז' שילדה נודע לנו בכירור דליון זה טרפות כלל אלא אפי' להיפק אם בהמה אחרת שהי' לה מכה דוגמחה וטרפה מליד בזה הי' מקום לומר דאפי' לא נחזיק אחרת לודאי וטרפה כסגרת החי' דכמה בהמות טרפי' מליד קמ"ל כמ"ס :

והרין בחי' ר"ס א"ט ב"ד"ה אלא רמז לטרפה שאינה חי' מ"ל הקשה וז"ל ודאי והאך נחלקו חכמי ישראל בדבר שאפשר להפגיד עליו ושהו את הטרפות י"ב חדש לרואה אם הם חיים א"ל . י"ל שכבר שיעו מהם הרבה ולא הי' מתקיימת ואפי' מי שאומר טרפה חי' מדרך קבלתו או מדרך מחמתו לא הי' חזר בו שהי' יכול לומר במק"ל מהה ולא שהחלי' גרם לה או שהי' חולה ואומר אילו הי' טבעה חוק הריה מתקיימת עכ"ל וז"ל דלמ"ד דטרפה חי' א"ל הי' זה אללו בדרך קבלה או בדרך מחמתו דע"כ הוא דבר שיכול להיות דטרפה חי' או הי' סימן ע"פ על רח"י ששיאו הרבה בהמות טרפות ולא הי' חיים י"ב חדש מזה נחוק אללו דטרפה אינה חי' רק היות כי זה ברוב ארצות יולד לחיות ולכן ע"כ כן הוא שאותן לא חי' י"ב חדש הוא במקרה וכדומה משא"כ למ"ד דטרפה אינה חי' י"ב חדש מטעמי' י"ל אם לקחה בהמה בדבר אשר נחזקו אללו טרפה פעמי' בבהמות שלקות מזה כזו ולא חי' י"ב חדש . מזה נראה בעליון דזה הוא טרפות גמורה ושוב ודאי טרפה דמהי' נהלה לומר שכל המחטו הי' ע"פ טבעה ולא מחמתו כטרפות . וכמו במה אחיו מחמת מילה אם נחזקו אללו כן תלין דפי' מחמת מילה ולא מיתה טבעיית' הי"ה בזה . ולכן שיער אחר' כל שאין כמותו חי' טרפה דהיינו שנתחוק אלליו טרפותו שלקחו מכה כיון לא חי' י"ב חדש כזה טרפות ברוב ולא הוה חי' ספק טרפה . וכ"כ גם בהא דאמר' הי' לערפה כל שאינה יולדת הוא י"כ בחוקן זה כמ"ס :

וה"מ זה י"ל אם נחזקו אללו ע"י הרבה בהמות שלקחו מכה כיון לא חי' י"ב חדש ע"י נחזקו אללו זה לודאי טרפה ולא חי' תלין דמתקן הי' במקרה וכדומה . מ"מ אם ראוה אח"כ בהמה אחת שהי' לה י"כ רעושה או ומיתה י"ב חדש . בזה מטעמי' אח"כ י"כ הטעמות כאלו . כיון דזה הוא דבר ברור דטרפה אינה חי' כל חדש וא"כ ע"כ כן הוא דמכה זו לא הוה טרפות אלא וטעם דמתו הך י"ב חדש הי' במקרה ולא מחמת טרפות . כיון דע"כ זה לא הוה טרפות כלל כיון דמיתה י"ב חדש וטרפה אינה חי' וכמו דלמ"ד דמ"ל דטרפה חי' לא הי' ברור אללו ע"י הרבה בהמות טרפות דמתו הך י"ב חי' כיון דמ"ל הוא במקרה כמ"ס כיון דהי' ברור אללו דטרפה חי' כ"כ אם נחזקו אחת מיתה י"ב חדש מהני (למסרי') [להכשיר] כל אוחן הערפי' ע"י מכה זו . ולפי' מחילא משתכח לה אם הי' נחזקו אללו דבר אחד לודאי ערפות מחמת זה דרלונו שררבה בהמות שהי' להם רעושה או וכולם שזקוקים מליד ומתו הך י"ב חי' נחזקו לנו רעושה או לודאי ערפה . אפי' אם בהמה אחת שהי' לה רעושה או מיתה י"ב חי' זה הוא הי' רעושה או לא הוה טרפה כלל ואותן דפסקו מליד ומתו הך י"ב חי' נחמת רעושה או רק הכל הי' במקרה כיון דזה יכול להיות דאוחן דמתו הך י"ב חדש הי' במקרה . ואומה דמ"ל י"ב חיות ע"כ לא הי' במקרה דהא ערפה אינה חי' בכירור י"ב חדש :

והיישוב בזה הא דקמחי' בחמני' דר"ס א"ט זה הכלל כל שאין כמותו חי' ערפה ורובה לא נקט להיפוך כל שהיא חי' כשרה . ד"ל לפת"ש הר"ן על הא דאמר' דהללתי' הי' דטרפה דאינה חי' דנפ"מ בזה אם הי' נולד לנו ספק ערפה אם חי' אח"כ י"ב חדש מהי' יולדת מכה ערפה לודאי הי' נכרה דערפה אינה חי' ע"ש ולפניה קשה לא

מדיע' לשיעור הרמב"ם דמ"ל בכל מקום דכדאי מה"ח לקולא ממילא גם אם הי' נולד ספק ערפה בבהמה מה"ח היא מותרת לגמרי ולא צריך להחמין י"ב חדש כלל . אלא אפי' לשיעור הפוסקי' דמ"ל כדאי מה"ח לומר' אפי' אם נולד בבהמה ס' ערפה היא מותרת מה"ח מכה החוקה לפת"ש דלפי האמת לודאי' בחר הרוב נחזקו בהמה אללו להיחר' ואיך לה חוקה סימ' והוא חוקה דאחיה מכה רובה וממילא בספק השקול היא מותרת מחמת חוקה היחר' ושימש"ל בזה :

אבר לפת"ש הרבד נכון ד"ל דנפ"מ אם לקחה בהמה מכה שנתחוק אללו לטרפה ע"י שלשה בהמות שהי' מכה כזו ופוסקוס מליד ומתו הך י"ב חי' (ובוונת) [וביוני] דטרפה אח"כ י"ב חי' ואינה יולדת נחזקו אללו רעושה או לודאי טרפה ומטעמי' כל בהמות ברעושה או אחתם אם חיתה אח"כ בהמה י"ב חי' מטעמי' רעושה או דשיז' נודע לנו דרעושה זו לא הוה טרפות . וכ"כ מה דמתו כולם זה הי' ע"פ מקרה . ולכן נקט המחנ"י כל שאין כמותו חי' ערפה דלכ"פ לפת"ש לא הי' רק על אופן זה להורות לנו אם יקרה ספק טרפות שהי' נחזקו אללו כי לא תוכל לחיות במכה זו שהי' טרפה . אבל ל"ל דהללתי' הי' מחמתה אם הי' נולד ס' ערפות דהיי' כשרה אם החי' דנלא"ה היא כשרה מה"ח לשיעור הרמב"ם כשרה מחמת הספק ולכחולקי' עליו היא כשרה מחמת החוקה רק הל"מ הי' שאם מהי' לקחה במכה שאין בהמה לקוי' דוגמחה דליו לחיות כזו שפירש' בחמני' דר"פ א"ט ע"ש שהי' ערפה דנל"ו הי' נדון אומה לכשרה . אבל מ"מ י"ל דמהני גם בזה י"ב חדש כמ"ס :

והנה הרשב"א בחנ"י סי' ל"ח אחר' דנכח' בענין ששאל מאחד על ימרת אבר שהי' בבהמה והשבתה הי' חי' אוחה שנים וכשב' ע"ז הרשב"א דזה הוא דבר שא"ל להיות ע"פ כלל מו"ל ערפה אח"כ י"ב חדש והמערד ע"ז אחר' דהוא מעיד שיקר' או דהוה יושעיה דנחלק לו בהמה בבהמה דל"ל דמה דאמר' ערפה אינה חי' הוא רק ע"פ ריבא דרובא שם ערפות אינה חיים אבל ע"פ משועה חי' . דאיכ' בעיה כלל משנתנו שכן אמרו דרך כלל ערפה אינה חי' וכי' וישר שהרי שיענו בכרייתא ריב"א אף נקבה המרה ערפה וכי' וישר' ל"י מאיבו דאמר' ישפוך דלחך מררתי וערפין איני קיים אלא הי' אוח' וזו מוכיחו ערפה נכ"ס . הא בל"ז י"ל דהי' מחמישית וכי' ויסי' אודן איני אומר שלא אמרו ימרת אינו חי' אלא כך אמרו שכן קבלה למ"מ שהימרת כנטול וכל שאילוי יעלו אינו חי' י"ב חדש כן ימרת ערפה . וכן כהא דאמרו ערפה אינה חי' זה אינו רק בערפות שאירע בה אח"כ לאחר הלידה . אבל אם נולדה ערפה יכול להיות דמתו' אבל מ"מ היא ערפה דהי' כאלו נעל ממני אח"כ דלא הי' כו' עכ"ד ויכולו מדבריו דהא דטרפה אינה חי' היא דבר ברור וליכא אפי' משום דחיי' אחתם זה הוא דוקא היכא דלא נולדה ערפה רק נולד לה אח"כ . משא"כ בערפה בענין או ימרה בזה . ויכול להיות דיכולו' לחיות יומד מ"יב חדש וכלל דברי' מו"ל ערפה אח"כ הוא רק בערפות שגולדו אח"כ ולא בערפת מן הבטן :

והפ"ז לא הי' קשה קוי' החו' בסוגי' דרוב בדיא אחי' ערפה דהוה דמקמי' קמי' קמי' דרבה בת שתי' שתי' בימיה הי' דלמא הוא משום דלוקמי' אחזקה למ"ד ערפה אינה חי' ד"ל דמ"ס יחוש' דלמא נולדה ערפה או דיש לה ימרת אבר דבזה יכולה לחיות ואפי' היא ערפה . וכ"כ האחרוני' . וע' בבז"ב בס"י כ"ז ס"ק י"ד דכתב דעל הכשר"א גופו י"ב לחמיה דהא בסוגי' דרוב הביא י"כ קוי' החו' ובימיה מכתן דחוקה שאינה מבור' לא הוה חוקה ואם ינאח' רכל היכא נולדה ערפה יכולה לחיות ממילא דליכא דאי' כלל דקוי' החו' הוא דלמא נולדה ערפה : ואם ינאח' כמ"ס הרשב"א דהיכא נולדה ערפה יכולה לחיות ואם אשכח לומר וליכא בזה דברי' הרמב"ם בפ"ה מה' יוכיכ"פ הל' י"ח דכתב דאם השעיר משתלה הוא ערפה פסול מקרא דיעמוד חי' פתע לטרפה והוא נגד סוגי' דנח' מולין דקאחד הפסד דליו יגורל קונע אלא ברבה הראוי' להשא' . וכלת"מ :

וכלמ"ח כבש אם דבא דהולך הרמב"ם להטעם דיעמוד חי ולא קאמר הטעם דנח" דאין הגורל קובע אלא בדבר הראוי להטעם ד"ל רנפ"ח בזה אם נטרפה אח"כ לאחר שהגדיל. משא"כ על הגמ' קשה למה לא קאמר הטעם משום דיעמוד חי. ד"ל רס"ה גם על הא דילפי' דאלו' דבחר רוב משעיר המשחלה קשה ג"כ כקו' המו' על פרה ארומה דהא קי"ל שיעיר בן עשרים כח"ס הרמב"ם בפ"א מה' משעיר' הל' י"ד ע"ג כח"ל. וא"כ דלמא הטעם דאלו' דבחר חזקה דטרפה אינה חי. ומשום ס"ל להרמב"ם דקו' הגמ' הוא רק דלמא נולדה טרפה דבזב יכול לחיות י"ב חדש וליכא חזקה רק רוב. וכיון שכן ממילא לא חי יכול לומר הטעם דפסול מקרא דיעמוד חי בזה לזה לא חי"ש דלמא נטרפה לאחר לידה. דלענין זה חזקת' החזקה ובודאי לא נטרפה אח"כ. רק עיקר הטעם הוא דטולדה טרפה ובזב כיון דיכולה לחיות לא נוכל למטע זה מקרא דיעמוד חי כיון דיכולה לחיות הוא בכלל חי ומקרא זה לא נוכל למטע רק היכא דנטרף אח"כ דלא יכולה לחיות אבל לא בטרפה מן הבטן. ולכן בעי' פירושו היכא דטולדה טרפה אף דלא יכולה לחיות והוא בכלל יעמוד חי אפ"ה פסול משום דאין גורל קובע אלא בראוי להטעם והיכא דנטרף לאחר הגורל פסול מקרא דיעמוד חי כיון דבזב לא יכולה לחיות :

אמנם ד"ל דאף בטולדה טרפה ויכולה לחיות לשיטת הרמב"ם הוא רק דיכולה לחיות יותר מ"ב חדש. אבל מ"ח כיון דהיא טרפה מחנונת והולכת וכופה למוח מטרפות זה כח"ס חי למ"ד דהל' דטרפה חי הוא רק דיכולה לחיות יותר מ"ב"ח אבל מ"ח סופה למוח ע"ז. כ"כ למ"ד טרפה אינה חי לענין טרפות מבטן ולפ"ז כח"ס חי כסוגי' דע"ז דף ו"ו פ"א בזה דאמרי' שם מכל החי אמרה תורה בזה בזה שחיי' דא"י איברים שלה. האי מיבעי' ל' למשעי' טרפה דלא מרפוח מלחיות זרע נפקא טעמא למ"ד טרפה אינה יולדה אלא למ"ד טרפה יולדה מח"ל אמר קרא אהך דזומין לך. ודלמא נח גופי' טרפה הוא תמים כח"ס וכו' עכ"ל הגמ' והכוונו מו' בריה אלא למ"ד טרפה יולדה מח"ל פי' ולדרי' אלוטריך מכל החי למטע טרפה. וא"ח טרפה נמי היכא מימטע מהאי קרא הא מחן דאיה ל' טרפה יולדה כ"ש דאיה ל' טרפה חי' וכו' וא"כ היכא ממעטת מקרא מכל החי הכי ראויה היא לחיות. וי"ל דנפשה לקרא הכי מכל החי שיהא כולו בריה וורח ואלה ח"ה וטרפה א"ע"ג דהוא חי מ"ח אינה בריה אלא חולה כל חי' וכו' עכ"ל וה"ה גם בטולדה טרפה לשיטת הרמב"ם ד"ל דמ"ח לא קרוי חי וממילא גם בטולדה טרפה אימטע ג"כ מקרא דיעמוד חי :

וממילא דבזה דגמ' ג"כ מ"ס המפורשי' ביישוב דברי הרמב"ם הג"ל דהא רב אחא בר יעקב הוא דאמר דאחי משעיר המשחלה. והאב"י ס"ל דטרפה חי ומשום ס"ל דטרפה פסול בשעיר המשחלה מקרא דיעמוד חי דהא הוא ס"ל דטרפה חי. ולפ"ה"ש נדחה זה כמו דממעט' שם בסוגי' דע"ז טרפה מקרא מכל החי דלא קרוי חי כיון דהוא חולה ואינה בריה וורח ה"ה דממעט' גם מקרא דיעמוד חי נטרפה אף למ"ד טרפה חי' דזה לא נקרא חי כח"ס חוס' הג"ל בסוגי' דע"ז : **ואדרבא** למש"ש ד"ל דגם למ"ד דטרפה א"ח יב"ח יולדה בן מקרא דאיה החי' אכול ע"כ דס"ל דא"י חי' יכולה לחיות אף דכופה למוח אשפי"ג זה קרוי חי. וא"כ ממילא דל"ל אליב"י דממעט' מקרא דיעמוד חי היכא דטולדה טרפה כיון דבזב יכולה לחיות ואף דכופה יחי' למוח מ"ח אליב"י קרוי זה חי משא"כ למ"ד דטרפה חי' ע"כ דאפ"ה לא קרוי חי כיון דכופה למוח מזה לא נוכל למטע טרפה מקרא דיעמוד חי :

וי"ל ג"כ לדברי הרמב"ם הסוגי' בע"ז דהו"י שם בריה' ודלמא נח גופי' טרפה חי מקרא אשפי"ג שחי' לאחר מתן שטים רבזב ע"ג. ולכאורה הא דלא מקרא' דכבר חי' חי

והוליד ע"כ דלא חי טרפה אלא דזה אינו משום ד"ל ולמא לאח"כ נטרף ובשעה דא"ל הקב"ה אהך דנחמ' לך לעת הוואה חי' טרפה. אמנם לפ"ז יוקשה הא דמיימי הגמ' תמים כח"ס ב' והא בקרא כח"ס חמי' חי' כו' ויולד נח שלשה בני' הא י"ל דהי' תמי' מקודש וחל"ל כוליד שלשה בני' ושעשה טרפה אח"כ בערס דא"ל הקב"ה אהך דנחמ' לך. אמנם י"ל דהא לדברי הרמב"ם י"ל הא דחוקי' תמי' דמיימי דהי' חי חל"ל ע"ס רבזב ד"ל דקו' הגמ' דלמא נח הוא טרפה מבטן דלא הוא יכול לחיות וגם לכוליד זה הוא עיקר קו' הגמ' דזה לא קשה דלמא אח"כ נעשה טרפה משום קו' החי' כיון דחי אח"כ בודאי לא חי' טרפה. רק דזה קשה הא יכול לביות דטולד טרפה וע"ז חי' הגמ' עפ"י דכתי' תמים חי' ע"כ דלא חי' נולד טרפה :

אמנם זה יש לעיין בדברי הרמב"ם דס"ל דביתרם אב"י יכולה לחיות כמה שני' רק דזה חי' הללמ"ח דאשפי"ג היא טרפה דכל יתר כנטול דמי וזו לא חי' יכול לחיות. אבל כמו שהיא עתה יכול לחיות. וא"כ הא דאמרי' בגמ' דלמא נח טרפה הוי ומו תמים כח"ס. ודלמא חי' בריהת אב"י דהוא תמים ויכול לחיות אבל מ"ח הוא טרפה וזה י"ל : **וגם** בזה דאמרי' דטרפה פטור מחשבת דכתיב כל אשר יעבור מחתה הכשט פדע לטרפה שחינו עוברת ועי' בריש' במתנות דף ו"ו פ"א דכחז פרט לטרפה שא"ע משום דאין לה חיזם עכ"ל ועכ"ל דגם למ"ד טרפה חי' אפ"ה תשיב אליהם עוברת כח"ס תו' הג"ל דזה לא תשיב חי כיון דהולכת למוח אבל מ"ח א"י היא טרפה מחמת תולד אב"י דבזב היא בריה אולם ככל הבהמות. והא דהיא טרפה הוא דק מחמת הללמ"ח דכל יתר כנטול דמי. אבל מ"ח לענין מעשר מ"ל דזו חשבו אינה עוברת כיון דהיא חי' ואין כופה למוח מחמת הימרת. והיכא דהיא נולדה טרפה בזב י"ל כח"ס דאף דבזב יכולה לחיות מ"ח לא תשיב חי כיון דכופה למוח מחמת מרפוח זה. משא"כ ביתרם מ"ל דגם בזה אב"י :

וב"כ י"ל הא דאמר טרפה לקרבן דאמרי' שם בגמ' דלזעיריך דתי' תמסקי' ישראל הו"א היכא דלא הי"ל שעת הכושר וחי' כחז רחמנא לכל אהך יעבור חתה ה"א ש"מ היכא דנטרפה ואח"כ הקדישה ע"י"ש ולכן היכא דהיא ימרה וטולדה ק"ב בזה אב"י דהקדשה תמסקי' ישראל מן החומר לישראל כיון דזה אב"י חסוד באב"י מזה אב"י טרפות חשש דכל יתר כנטול דמי כיון דבזב לא חי' שעת הכושר רק היכא דנטרפה אח"כ דזה לא נוכל ללמוד מחשבת ישראל כיון דהי' לו שעת הכושר. אמנם זה נלמד מכל אשר יעבור חתה השבט אמנם בלמא גם לענין ימרה אמרי' דהיא פטור מחשבת דמ"ח הוא טרפה ול"ע וזוה י"ל ג"כ כח"ל לישב דברי הרמב"ם אף ב' ויהי"פ כח"ס דהא דילוף הגמ' משעיר המשחלה אף דבזב י"ל דמותר מחמת החזקה הוא רק דלמא יש לו ימרה. ובזב וחי' מדויק הא דבדריך הגמ'. דהא יתר בלמא הוא בריה רק דהוא פסול מחמת דכל יתר כנטול דמי וי"ל דאיתו פוסל לשעיר המשחלה ובזב פסול מחמת ימרה חי' : **והנה** הרמב"ם מחלק גם את לשחי' דאפי' א"ח ביהמ"ס דיכולה לחיות כיון דאין בזה טרפות רק מחת כל יתר כנטול דמי מ"ח י"ל דהיכא דטולדה טרפה בזב לא יכולה לחיות כיון דבזב היא טרפה בעלמיהו הרמב"ם בזה לא כתב רק אפי' אם יחי' נחבדר דגם טרפות מבטן חי' י"ב חדש י"ל דזה הוא דוקא היכא דטולדה טרפה. אבל מזה הסבירא י"ל דאף אם ימרה ויכול לחיות מ"ח טרפה מבטן לא יכול לחיות. וקלה נראה דגם טרפה מבטן לא יכול לחיות מנח' נדה דף כ"ג ע"ב בזה דאמרי' ושבו נקוב אמו עמאה לידה פירש"י וחי' דקבבר דגם טרפות מבטן חי' משום דלמ"ד ע"א"ח כיון דלא יכול לחיות אף אמו עמאה לידה ואף דשם נולד רק וע"ג כהראשונים ונחי' הר"ן מ"ח שם בפי' דברי הגמ' ע"ג : **ורבא"י** חי' מקום לומר על קו' האחרוני' הג"ל דלשיטת הרמב"ם

הרש"א דביקרת אמר' דיכול לחיות דא"כ מה מקסי' הו' והראשון' מהא דפרש' דלמח שס הטעם מזה החוקה כיון דהיא בת שמי שמי' הא' י"ל דקי' גנמי הוא דלמח הוא טרפה מחמת יתרת. די"ל לשיטת הרמב"ם דס"ל סרד"ו מה"ח לקולא ומחזרו ע"ז דא"כ הא"ך יליף גנמי' דאולי' בחר רוב מקרבנות דל"ח דלמח הם טרפה הא' י"ל דמותר מזה סרד"ו לקולא והו' האהדינוס' עדיק' טעמא דרמב"ם הוא דודאי' חיסור' חסרה רחמנא ולא ספק. ומשום' היכא דהוא ספק ליכא חיסור כלל מה"ח. אמנס' נבי קרבן דלמח רחמנא תמים יחי' בעי' להיפוך שיהי' ודלי' תמים ולא ספק וע' בחור' ס"ב ק"י. אמנס' איז' הא דרפרש' פסול לקרבן היא רק מחשק' ישראל' מן המותר לישראל' ממילא בזה לש"ל כדבריהם דמ"ח כיון דהוא ספק מותר לישראל' חשיב מחשק' ישראל' כיון דלא חסרה חסרה רק ודאי' ולא ספק ולכן היכא דהוא ספק חיסור' חשוב מחשק' ישראל'. וזוהי' לא חסרה רק מטעם דכתיב תמים בעי' דוקא תמים ולא ספק. ולפ"ז ממילא כל דקי' גנמי' הו' בקרבנות ימוש' דלמח כס' יתרת מבני' דבזה ליכא חי' כלל להקרבנה היכא דלא נודע' שהיא טרפה מחמת יתרה דלין לפסול' להקרבנה מחמת תמים ההו' דבעי' ודאי' ולא ספק דהא יתרת הוא תמים כיון דהיא יכולה להיות והוא תמים כדאי' כמו שאר בהמות וי"ל דזה מקרי' ג"כ תמים וא"ל דפסולו דמ"ח חסור' מטעם מחשק' ישראל' מן המותר לישראל'. דע"ז י"ל כיון דהוא ספק חיסור' והחוסה לא חסרה רק ודאי' ולא ספק ומהי' בהכילה ממילא דחשיב מחשק' ישראל'. אע"כ דקי' גנמי' הו' דלמח היא טרפה בלחמ' דפסול' להקרבנה דקי' דהוא מותר' בהכילה מ"ח פסול דבעי' תמים ודאי' ולא ספק וע"ז מקסי' הו' שפיר דלמח כפרה כיון דהי' שמי שמי' מותרה' מטעם חוקה. והנה' אם נימח' כן דביקרת' אין סופו לחיות מחמת' זה רק לענין טרפה אמר' והוא מנהיג' דכל יתר כנגול' דמי ממילא כהורג' נפש' שס' לו יתרת יחי' מייב' מיתה כיון דלענין מה דהוא תלוי בחיות' הוא כדאי' אולם כחצר'. ואף' דגס' למ"ד טרפה הי' אפ"ה כהורג' את הבהמה' פבור' ג"כ. זה הוא דמ"ח חשיב גברא קטילא קטל כיון דשופו למוח' מטרפות' זה מח"כ' ביקרת' גברא דבזה לענין החיות' הוא כמו אמר'. יחי' מחוייב' ג"כ מיתה ואם' נ"ח דבאמת' הוא מחוייב' מיתה בזה ממילא מוכח דחוקה שאינו' מבוררת' לא הוה חוקה מהא דעני' זוממ' ועימש"ל: **א"ל** דלמ' נימח' כן יחי' קסא' כהא דקי"ל' בגבינות' שבעי' מבהמה' ומלאה' בעי' דהגבינות' מותר' והוא דלפי' בלחמ' דלח"ו' בחר רוב' שפיר' איח' חוקה היכא דהוא חוקה דלמח' חוקה דלח"ו' מזה רובא' דודאי' היא כשרה וכמ"ס' כל הראשונים' בסוגי' דרוב' ומשום' מחמת' החוקה תלין' שסמוך' לשחיפה' ילאה' מהרוב' ובמקרא' שלפני' בזה הרבה' דהא דלמח' דלפי' הלכה' איכא חוקה דלח"ו' מוכר' הוא רק היכא דהבהמה' הי' ח' י"ב חדש'. או דהולידה' דבזה נחבדר' לן דבעשה' שטולדה' גשיה' היכא דהו' כהנז' דזה לא הוה חוקה משום' דהו' חוקה שאינה' מבוררת' ומכר' הי' בספק'. משום' לאחר' דאולי' בחר רוב' ממילא' בעשה' שטולדה' הי' החוקה מבוררת' דהא היינו' מחוק' אוהה' ודאי' כשרה מחמת' הרוב'. ולכן' הבהמה' היכה' ח' י"ב ח' או דהולידה' דע"ז' נחבדר' שבעשה' לידה' היכה' כשרה אף' דמלאה' אח"כ' טרפה אפ"ה' חסרה' דעכשו' נטרפה' אמנס' שיק' החוקה היינו' מחמת' הרוב' דהא חזינ' דהבהמה' זו ילאה' עין הרוב' רק דע"ז' הרוב' נקרי' חוקה מבוררת'. וכן' הביאו' בשם' השערי' דורה' כפי' פ"ד ח"ל' וא"ל' דחוקה' שלא נחבדרה' וכו' דמ"ח משעה' שטולדה' עד עכשו' היכה' בחוקה' כשרות' והולכי' בחר רובא' אע"ז' דלמח' הבהמה' גילתה' עכשו' שהיא' מן המיעוט' מ"ח הרוב' יורג' לחוקה' שבהכרח' וכו' עכ"ל' מבואר' מזה דהעיקר' החוקה' הוא רק דע"ז' דהיכה' ח' י"ב חדש' דע"ז' דטולדה' כשרה' ועיין' בנשמים' ראש' סי' ע"ב' ואכמ"ל: **וה"ל** יחי' קסא' להיפוך' אף' דבהמה' הי' ח' י"ב ח' אפ"ה

מנ"ל דטולדה' כשרה' דלמח' טולדה' טרפה' וזוהי' יכולה לחיות' והפ"ה' הגבינות' אסורי' כמו בכל' טרפה' דהיא ח' י"ב ח' דהיא טרפה' והחלב' אסור' ממילא' אם הבהמה' נמלאה' טרפה' הי' כל החלב' למפרע' אסור' מספק' ואף' קודם' י"ב חדש'. דמטעם' רוב' ליכא' להכשיר' דהא הבהמה' ילאה' מן הרוב'. ואין' לומר' דחוקה' אחוקה' דטולדה' כשרה' מהיכה' ח' י"ב ח' דזה אינו' ראוי' דלא' טולדה' טרפה' דהא יכול' להיות' טולדה' כך והיא' טרפה' מן הכפן' וזוהי' יכולה' לחיות'. ומספק' יחי' הגבינות' אסורי' משעה' שטולדה' כי דלמח' טולדה' טרפה': **וידבר** מזה י"ל דאיכא חוקה' להיפוך' דודאי' טולדה' טרפה'. דהא' בכל' מקום' אוליין' בחר חוקה' הגוף' ואמר' מהסתמא' לא היכה' שינו' בגוף' ועיין' בפני' בסוגי' דהי' בזה מומין' שכתב' דחוקה' הגוף' עדיף' מכל' החזקות' ועדיף' אפי' מרובא' דהא' לר"ג' חסני' חוקה' הגוף' אפי' להוליח' ממון' וע"כ' משום' דזה הוא חוקה' אלימא' דודאי' לא נשאה' הגוף' מכלמות' שהי' וא"כ' ממילא' אם הבהמה' נמלאה' טרפה' ולא ידע' אם טולדה' טרפה' או דהיכה' כשרה' בעשה' שטולדה' ואח"כ' עלר' בזה הערפוח' אמרינן' מחמת' חוקה' הגוף' דודאי' הגוף' לא נשאה' אח"כ' ומסתמא' כיון' שהיא' עכשו' טרפה' טולדה' ג"כ טרפה'. דודאי' לא נשאה' הגוף' וכמו' שהי' בשם' לידה' כן הוא ענה'. וכן' דאיכא חוקה' הגוף' החבדר' לן דטולדה' טרפה' ממילא' אין' חסרי' נמלאה' טרפה' נחיק' אוהה' לודאי' טרפה' משעה' שטולדה' ויחי' החלב' אסורה' למפרע' אף' קודם' י"ב חדש': **ובר"ז** י"ל' בפשיטות' דהא' בלחמ' נס' חוקה' דהשחא' הוא חוקה' רק דחוקה' דמשיק' עדיף' בלחמ' מחוקה' דהשחא'. אמנס' היכא דליבא' חוקה' דמשיק'א' כהנז' דבזה אולי' בחר חוקה' דהשחא' וממילא' היכא דנמלאה' טרפה' דבזה הוא ספק' אם טולדה' כשרה' או אם טולדה' טרפה' ועל' ספק' זה ליכא' חוקה' כלל'. ממילא' כיון' דעכשו' היא טרפה' חשיב' ג"כ חוקה' ואמר' דמעכשו' היא טרפה' כמו' כן מזה' היכה' טרפה' וטולדה' טרפה': **ואפ"י** אם נימח' דכל' ענין' הלי' לפי' האמת' דאולי' בחר רוב' וחוקה' דלח"ו' מזה רובא' כיון' דמחמת' הרוב' היינו' דנין' על' הבהמה' דהיא מותרת' זה חשיב' חוקה' גמורה' ותלי' על' ששה' המחומר' דוכל' לומר' דילין' מן הרוב' וכמ"ס' הראש' בסוגי' דרוב' דלפי' בתוך' שנתן' איח' לכו' חוקה' כשרות' ע"ש'. וא"כ' י"ל' דמשום' חסרי' הגבינות' משום' דבהמה' איח' לה חוקה' כשרות' והוא חוקה' דלח"ו' מזה רוב' דלמח' דודאי' היא כשרה' והיא טולדה' כשרה' ומסתמא' עכשו' טרפה': **ב"ב** יש' לעיין' כהא דמבואר' בהרשב"א' וכן' ק"י' ל' כפי' פ"א' סעי' ב' דהא דמחיר' הגבינות' הוא רק היכא דיל' עכשו' נטרפה' משא"כ' בהגולד' פי המכה' דבזה' ידוע' שלשה' ימי' קודם' השחיפה' נטרפה' או כל' הגבינות' הנעשי' מן הבהמה' לעולם' אסורי' משום' דבזה' לא חזיקי' אוהה' ע"כ' כיון' דבעשותה' היינו' מחזיקים' אוהה' לכשרה'. וכתב' שם' הש"ך' בס"ק' דמ"ח לא מטרפי' החלב' מקודם' י"ב חדש' דכל' חוקה' לא מטפי' ג"כ' החלב' מקודם' י"ב ח' כיון' דהיכה' ח' י"ב ח' אלא' למלח' למפרע' דהיכה' או כשרה' עי"ש' אמנס' לחבד' הרשב"א' דהיכה' דטולדה' טרפה' יכולה' לחיות' ממילא' דמה"ד' הי' לנו' לאסור' חלב' למפרע' אף' מקודם' י"ב חדש' מספק' כי דלמח' טולדה' טרפה' מבנין' דיכולה' לחיות' כיון' דבזה' ליכא' חוקה' מחמת' בהגולד' פי המכה' וכו"ס' לפי' י"ל' דבזה' אולי' בחר חוקה' דהשחא'. וכפי' י"ל' כמ"ס' דבזה' אולי' בחר חוקה' הגוף' ואמר' זמסתמא' לא נשאה' הגוף' וכמו' שהיא' עכשו' טרפה' כ"כ' טולדה' טרפה' דהא' טולדה' כשרה' ע"כ' דהגוף' נשאה' אח"כ' ויחי' החלב' אסור' אף' קודם' י"ב חדש': **ג** בלא' הגולד' פי המכה' יש' לעיין' ג"כ' דהחלב' חסרי' אסור' לעולם' אף' מקודם' י"ב ח' ודאי' טולדה' טרפה' דל"ל' כמ"ס' כיון' דהוא חוקה' דלח"ו' מכ"ד' ולשיטת' הראש' אף' בתוך' שנתן' איח' לה חוקה' זו וע"כ' דמחמת' הרוב' איח' לה חוקה' וממילא'

ומחילא דליה לה חוקה נולדה כשרה . מ"מ מה נצק דליה
 לה חוקה כשרה המורה לן נולדה כשרה . מ"מ חוקה הנוף
 מזכר לן הכיפוך נולדה ערפה דמסתחא הנוף לא נשמה
 אח"כ והא חוקה הנוף עדיף מחוקה דעלמא כמבואר בסוגי'
 דהי' בה מוזין ומחילא דעדיף ג"כ מחוקה דהיי' מנה רובא
 ומחילא נאכר כל החלב ששה שטולה מחמת חוקה הנוף
 דעדיף מחוקה כשרי' . גם הנה חרמי במקום תרף דנגד חוקה
 כשרה איכא חוקה הנוף וגם חוקה דהשתא דהיא ערפה
 לפניו ולכן בכל ענין נאכר החלב למפרע :

אמנם כ"ז לחא דהא דכח הרשב"א ביהרמ דיבולה
 לחיות לא חתך לן לודאי . רק אף אם יתברר אללה
 בבירור גמור ובציינו ראינו יתרה אכר דהי' חי י"ב חדש
 או לקיים דברי חז"ל דאמרו דהרפה אינו חי בע"כ נהי'
 לריבי' להקל ולומר דדוקא טרפות נמור לא יכול לחיות י"ב
 חדש משא"כ יתרה יכול לחיות י"ב חדש . וכ"כ אם יתברר
 בבמה שטולה ערפה והימה חי' בי"ח או ג"כ נהי' לריבי' נש
 לחלק בין ערפה מבטן או בערפיה שטולד אח"כ דהא דאמרו
 ערפה אינה חי' הוא רק אם הערפיה טולד אח"כ ולא בערפיה
 מבטן . אמנם כ"ז יחי' אם יתברר בבירור נמור שהיא כן
 שנמלא בבמה שחי' לם יתרה ומיחי' בי"ח . או בבמה שטולה
 ערפה ומיחי' בי"ח . אבל עד עכשיו דלא נחבר הדבר ע"פ
 נסיון שהוא כן סתמא דעלמא הוא כפשטא ודאמרי' דרך כלל
 אחרו טרפות אינה חי' יב"ח . ובכל ענין אמרו בין ביהרמ
 או בטולה ערפה בשום ענין אי"ל לחיות יב"ח . ולכן שפיר
 בבמה שחי' יב"ח ליכא שום ספק דודאי הימה כשרה קודם
 יב"ח דגם אם נולדה ערפה לא יכולה ג"כ לחיות יב"ח . וכל
 דברי הרשב"א אינו רק אם הי' מבואר להיפך או לקיים דברי
 חז"ל יחי' מהסכמה להקל בכך כמבואר שם בהד"ו ברשב"א
 אמנם כל זמן שהי' מבואר לא מחלקי' בזה (אמנם אפ"כ
 אצל ביהרמ דלא יחי' סופה למות מזה דא"כ בהורי' נש
 ש"ל יתרה יחי' פשיד וזה אינו וע"כ דודאי בזה יחי' סופה
 למות מזה וכמ"ס התמרי' דכל החיות שיכנס להאכר זה
 מהחלק ונגמם כשניהם ולכן יחי' סופה לחיות ע"ז . רק דכלל
 זה דלינה חי' יב"ח לא נאמר בזה . ומחילא דבכל ענין
 ביהרמ לא הוה ג"כ בכלל חי' כמו בערפה נמורה ודמה מש"ל :

ולכן מקשי' הו' וכל ראובני' שפיר נבי פרה אדומה דלמא
 הוה העטם השום חוקה דהא כל זמן שאינו מבואר
 דטרפות מבטן יכול לחיות מסכהמא אחרי' דדרך כלל אמרו
 ערפה אינו חי' ואף בערפיה מבטן הוא כן . ומג"ל להנמי'
 להוכיח דאולי' בחר דוב הא מסכהמא בכל ענין נאמר ע"מ'
 ואף ביהרמ או ערפה מבטן נאמר כלל זה דא"מ ולכן בכל
 ענין טרפות אחרי' כיון דחי' יב"ח הנלוי מלהא למפרע דהימה
 כשרה קודם יב"ח ולאח"כ בערפה . ולכן מקשי' שפיר הא"ך
 ילפי' מפרה כיון דפרה בה שחי' ע"ל הימה . כי כל זמן שלא
 נחברר הדבר להיפך אחרי' כלל זה דא"מ גם על יתרה וגם
 הינה דנולד ערפה :

אמנם עדיין יש לעיין דהא אין אוסרי' במגלה לחמר
 שמישה ערפה ביהרמ כל החלב למפרע אף מקודם
 י"ב חדש כמבואר ברמ"ה בבי' פ"א . וע"כ משום דהין מחוקי'
 דיהרמ בודאי הוה מבטן ומחילא דנתגלה הללו דביהרמ
 יכולה לחיות יב"ח . ומ"כ מחילא לפי האמה דשמדנו על
 הנסיון דביהרמ יכולה לחיות יב"ח מחילא דהו' ליכא דאי'
 דחוקה שלא נכתברה לא הוה חוקה מבה דילפי' דאולי' בחר
 רוב מפרה אף דפרה הימה בה שחי' שני' ד"ל דקשה דלמא
 היא ערפה מחמת יתרה . גם בענין יתרה מחילא אף אם
 נטרפה ביהרמ דלא ידעי' בבירור דהי' מבטן ויכול להיות
 דאח"כ טולד נהי' הימה אפי"ס א' לאכור חלב למפרע משש
 שטולה דבזה ליכא חוקה כי דלמא נולדה עם היתרה . ואף
 ד"ל דכיכא דיכול להיות נולדה בלא היתרה מחילא אחרי'
 דהחלב היא כשר והוה מחמת חוקה דהי' מכ"ד ומליני' על

שעה המאוחר' דילמא דמחוקה הא ביהרמ כיון דודאי בלא בזמן
 רב לא שייך זה . וגם לפת"ש בזה י"ל להפך דליכא חוקה
 הנוף ומסתחא הנוף לא נשמה ויכמו שהיא עכשיו עם היתרה
 כ"כ נולדה עם היתרה :

ולכאורה הי' אפשר לומר עוד דהא הרשב"א כתב דל"ל
 דהא דאמרי' ע"מ' הוא רק על דרך הדין רוב
 פעמי' הוא כי דטרפה אינה חי' אבל מ"מ איכא משועש .
 ודמה זה דדרך כלל אמרו פ"מ' דמשמע דליכא אפי' מיעוט
 וגם מהא דאמרי' בלויז ע"פ גם שאני ולא קאמר דהי' בדרך
 הטבע והי' מן המיעוט . ולפי"ז י"ל דמה דכתב הרשב"א
 אח"כ אם יתברר ביהרמ או מטרפה מן הבטן דחי' יב"ח לקיים
 דברי חז"ל אמרי' דהם לא דברו רק בערפיה שטולדו אח"כ ולא
 בערפיה מן הבטן י"ל דדוקא בערפיה שטולד אח"כ בזה אמרו דרך
 כלל ערפה אח"כ נלמרי' וליכא אפי' מיעוט משא"כ בערפיה מן
 הבטן לא אמרו כלל זה . אבל מ"מ יש סברה לומר
 כיון דבערפיה שטולדו אח"כ ליכא אפי' מיעוט
 דחי' מחילא בערפיה מן הבטן נחתי' חד דגמא דע"כ
 איכא מיעוט דחי' אבל מ"מ גם בזה איכא רוב . דרובא לא
 חי' יב"ח אף אם הי' ערפה מן הבטן ומה דראינו ביהרמ
 דהי' חי' הוא מן המיעוט אבל לרוב פעמי' גם ביהרמ או
 ערפה מן הבטן אינה חי' יב"ח ומיכא בזה גמי' נדה ה"ל
 בהא דושטו נקוב אמו טמאה לידה מזום דגם בזה אולי'
 בחר רוב :

וכ"כ י"ל בהא דמקשי' מפרה אדומה דלמא העטם הוא מחמת
 החוקה כמ"ס האמרוני' דהין לחוס דלמא הי' יתרה או
 ערפה מן הבטן דזה הוה משועש דמיעוט דרוב הם כשרי'
 נלמרי' ואין בנן יתרה . ואף אומן הטולדי' עם היתרה דובס
 אינה חי' י"ב חדש ולכן לזה לא חייה' בודאי שיהי' נולדה
 עם היתרה . רק דיש לחוס דלמא אח"כ ערפה וע"ז י"ל
 דבמתי' אחזקה וכ"כ גם לפי האמה הינה דהוא ספק אם נולדה
 ביהרמ א"ל לא מטרפי' ג"כ החלב למפרע משום ד"ל דלי"ח
 דלמא נולדה עם היתרה כיון דלרוב פעמי' גם בזה אינה חי'
 יב"ח ולכן אם נוכל לומר דנולד ביהרמ אחרי' מתי' יב"ח
 ע"כ מחמת הרוב דלויז חי' מסכהמא נולדה בלא יתרה . רק
 היכא דודאי נולדה עם ביהרמ בזה ע"כ דהיא חי' המיעוט
 דחי' יב"ח . ובזה יתישב ג"כ הא דתמהו על הרשב"א הא
 דחוק הנמי' למ"ד ערפה אינו מוליד בהא דלמי' בולד ערפה
 אי קרב ומוקי' לה בעיברה ולבסוף נערפה הא י"ל דאיירי
 דהי' ערפה ביהרמ אכר דבזה יוכל להוליד ועי' בבי"ס דבי"ס
 כ"ז ד"ל בזה כמ"ס הכי"פ בבי"ס . ס"ק ג' בבי"ס דבי"ס
 המרש"ל ע"ש ולקמן אדבר עוד מזה עי' מש"ל בהות' :

והנה המורש"ל ב"ש"ש החוקי' סברה הרשב"א מה שבי' רובא
 לומר דהא דאמרו ע"מ' הוא רק ע"כ הרוב אבל
 מ"מ אינה מיעוט דחי' ע"כ בפי' אפי' כי שכתב וז"ל
 והנראה צעני' שהי' הראשון שדחה הוא השיקר צעני' שלפתי'
 אחד מחלקי' יבא הענין שערפה חי' ונחמי' לא נחמו כלל אלא
 כל שכמות חי' אינה ערפה אבל לא נהנו כלל בכמות חי'
 שבודאי כשרה חסרי' לא תכשרי' כשהיו אלא כשפך ערפה .
 גם החכמי' שכתבו להיך מהנהו שבודא שחי' יותר מיב"ח אלא
 להיזיא מכלל ערפיה דבר שגפ"ל עלי' מחלוקה וכו' עכ"ל
 וכונתו דמשרי' אחרי' כל שכמות חי' אינה ערפה . דזה הוא
 הפי' אם חי' יב"ח בידוע שזה אינה ערפיה . ומזה סוד הוא
 הוה ערפיה כלל . אבל לא אמרו כל שדאי חי' כשרה דלא
 הי' מקום לומר אף אם בבמה דהי"ל ערפיה ברוב אם היא
 חי' יב"ח כשרה וכשרה הוי"ל בהש"ו הרשב"א . זה לא אמרי'
 רק דזה ל"מ רק היכא דוכל לומר דזה אינו מחיקר הערפיה
 ולכן הסכמי' שהביאו ראי' מהא דחי' חי' יב"ח היא דמהו הוא
 ראי' דדבר זה לא הוה ערפיה כיון דאולי' בחר רוב ודמה'
 חי' יב"ח ידעי' דזו אינה ערפה . ועי' בבי"ס דבי"ס כ"ז מ"ס
 לישב ג"כ הא דקשה מאיבוי' לחיות ענין הולך הנמי' לומר
 פ"ט

עשוי הוא כשרה. או דיש לומר דנפ"ח בזה לענין החלב
וכבלי שיהי מקורס י"ב חדש.

ארא דאם נימא כן י"ח קשה ה"ק משכחא לה ודאי ערפה
הא חף א"ס נמאלא בדרבנא ערפוט גמור א"ש"ה הוא
ספק דלמא א"ס לא היתה נשחטה ביחיה וי"ב חדש וז"ל אגלי
יגלהא למפרע דלא ליתן או ערפה. וזה נכון לדמות ג"כ דעת
השואל בהשו"ה הרשב"ה להחיר חף בערפוט גמור לאחר י"ב.
והוא ע"כ מעטעט ז"ה כיון דחי' י"ב חדש ידעין דלא נשחטה
בריאהה מחמת הערפוט א"כ כלל נוקוס לא י"ח ודאי ערפה.
ואי דאמרי' בגל מקוס סוכא דלא ראינו דחי' י"ב חדש לאחרי
הערפוט אמרי' דמסתמיה לא החי' י"ב חדש משום לרוב
פעמים הוא כן דחי' י"ב חדש א"כ מילא נ"ס לרעה השואל
עכ"ל דרוב פעמים חייה חי' י"ב חדש מילא דנולא להחיה סברה
זו דנחא חייה י"ב חדש הריא מותרה כיון דיל' כסברת הרשב"ה
לודאי ערפה לא מחי' י"ב חדש רק הא דמחי' הוא משום
דאולי' נחר רוב ואמרי' כיון דמחי' י"ב חדש מסתמיה לא הו'
ערפוט וי"ל. אמנם בס"ד דלא דאולי' נחר רוב בודאי ל"ל
דאם חייה י"ב חדש היא מותרת דא"כ ה"ק משכחא לה ודאי
ערפה הא בגל מקוס הוא ספק לגמרי ה"י ערפה לחיות י"ב
חדש. ולכן בע"כ אי לא אולי' נחר רוב י"ח לא מחי'
לודאי ערפה י"ב חדש:

ורפמיש במק"א ליבא דרבי רש"י בחמת' רש"י ח"ט נח"ש
גבי נפולה דרובי ערפה. ואין מעט לערפוט
דהלכה למ"מ הוא ובגמ' אמרי' א"ס שיהי מעלי' ערפה.
ולמה נחב רש"י כן דוקא גבי נפולה. ואמרי' דה"י קשה
לרש"י דמחמת' נראה דנפולה הוא ודאי ערפה דהא ק"א חשיב
בהדי' שאר ערפוט וגם בגמ' ק"א חשיב נפולה בהדי' הללמ"מ
ויקשה אמאי י"ח בגל ודאי ערפה הא הוא ספק לגמרי א"ס
לא נשחטה ביחיה חי' מעלי' והיתה יולאת או מכלל נפילה.
לזה נחב רש"י דלין מעט לערפוט אלא דרך ה"י הלכה לגמרי
דנפולה י"ח ודאי ערפה ודאי דהוא ספק לגמרי היתה חי'
מעלי' א"ש"ה כך ה"י גמרי' דקורס ששהה מעלי' חת'
נשחטה לודאי ערפה. ובא"ס ששהה מעלי' חת' נשחטה.
נימא כן י"ל גם בזה דוח ה"י מזה"כ א"ס חייה י"ב חדש
וידעי' בבירור דבשעה שגולד לה הערפוט היא היתה עקודה
לחיות י"ב חדש או היא כשרה. ובא"ס ששהה קודם י"ב חדש
הלכה למ"מ שיהי נשחטה לודאי ערפה ולא לשפק י"ב חדש
דחף א"ס היתה עמידה לחיות י"ב מ"מ כן הוא מזה"כ שיהי
ערפה ודאי כמו נפולה וי"ע בזה:

ור"ל דברי סכ"פ י"ל הא דמחמת על ת' ה"י חת' דמחמתו
ומהכא לא קשה דיל' לדיכא חוקה אחר' דמחמת'
העמא על חוקתו. הא חת' נקבי אמאי לא יליך דאולי'
נחר רוב מק"ו מחוקס כיון דאולי' נחר חוקה ב"ס נחר רובא.
דרובא וחוקה רובא עדיף. ומי' או דלח"ה"י ק"ו דלא ק"ס
ל' חוקה מקרא. ולפ"ו לא קשה ק"ו חת' דל"ל דנשחטה בשרה
מחמת חוקה דל"כ ה"י מזה"כ מקרא דאולי' נחר חוקה ודאי'
כ"ס דאולי' נחר רובא וע"ז דק"ו חת' הוא לתי' השני
דכא דאמרי' ד"ה רובא עדיף ה"י ל' דלמא דליתן נחר
רובא בשרה חף דלמא חוקה נשחטה נחר רובא. ולפ"ו לתי'
זו דגבי פרה איכא חוקה. דנלדע ערפה רק דחוקה ל'ה
מחי' מחמת חוקה עומאה. ממילא הריא דמוכח ל'ה אהמה
דרובא רובא עדיף הא י"ל דגבי פרה אולי' נחר רוב נגד
חוקה עומאה כיון דמשיי' ל' להרוב דלמא דרעה דנולדע
בשרה. אמנם לדברי סכ"פ נימא כיון דלפ"ו אמר דאולי'
נחר רוב. עומילא אמרי' דנשחטה עומאה חת' י"ב חדש
וא"כ קשה אמאי י"ח מחי' בשרה הרוב דלמא חת' נימא
דכפרה היא מהמיעוט דחי' י"ב חדש כיון דלמא חוקה עומאה
כנגדו. וזכור ל"ל משום חוקה בשרה. דא"ס נימא דכפרה היא
מהמיעוט דחי' י"ב חדש ממילא ל"כ חוקה מוח מוכח דרוב
עדיף מחוקה:

ט"פ א"ס שאני ולמה לא קאמר דחי' מן המיעוט משום דיל'
דק"ו גמ' ה"י א"ס היא ערפה לא ה"י רשות להשטן להכחוש
אלוהי ממה מוח ע"ש:

גמ' הא דמחמתו על המורס"ל ג"כ מק"ו חת' מהא דפרה
למא החס שאני משום חוקה כיון דרביה נה שתי שתי
וקשה ג"כ הא אי לא אולי' נחר רוב ממילא ל"כ חוקה דיוכל
להיות דנולדע ערפה והיא מן המיעוט דחי' ומי' א"ס הכו"פ
כיון דזה ה"י הללמ"מ דערפה אינה חי' וכתבו הראשונים
דהלכה זו ה"י א"ס י"ח ספק ערפה מושל' א"ס יסרו אחי' י"ב
חדש. ולפ"ו ממילא ל'י האמה דל"ל' נחר רוב י"ל דנשחטה
חי' והא דמותרת לאחר י"ב חדש הוא מחמת הרוב וזה"ל
א"ל י"ל נחר רוב ע"כ י"ח מוכח מהא דמותרת לאחר י"ב
לדיכא מיעוט כלל דחי' י"ב חדש דאי ה"י מיעוט הא ל'ה הוה
אולי' נחר רוב ורוב חי' למיעוט. ולכן בע"ד דה"י דקושיה
הוא מיל' דאולי' נחר רוב דלמא לא אולי' נ"כ והכא העטס
הוא מעטס חוקה מקבי שפיר דא"ל י"ל נחר רוב או בע"כ
לא י"ח א"ס משום דחי' י"ב חדש דלמא אמאי מחי' כספק ערפה
י"ב חדש דלמא היא מהמיעוט וע"כ לדיכא חת' מיעוט ומקסי חו'
שפיר דלמא נשחטה משום חוקה עדי' ע"ש:

אמנם חירונו אינו מספיק דאם נימא דהא דא"ס אינו
נדרך כלל רק הוא עפ"י רוב אכל מ"מ איכא מיעוט
דחי' י"ב חדש ממילא גם א"ל אולי' נחר רוב מ"מ לא י"ח שנינו
במילואו וכמו דרוב נחמה דמיעוט ערפוט חי' י"ב חדש. כן הוא
אחי' א"ל י"ל נ"כ ודבר רוב בודאי ה"י ידוע לחי' האמה
כמו שהוא במילואו דמיעוט חי' וא"כ נחמה י"ח קשה בס"ד
דלא אולי' נ"כ אחי' י"ח מחי' כספק ערפה י"ב חדש שפ"ו
מזכיר דלמא ערפה הא י"ס להוה מהמיעוט דחי' ודאי המילואו
לא נשחטה ה"י אולי' נחר הרוב או לא:

ואפשר לומר דבס"ד דלא אולי' נחר רוב ע"כ נהי מוכח
לומר הא דמחי' י"ב חדש להויה אומה מספק
ערפה דהוא כדעת השואל בהשו"ה הרשב"ה הנ"ל דחי' א"ס
הכרחה בזהה ערפה א"ש"ה ה"י מותרת לאחר י"ב חדש ודאי'
עוד לנו שהערפוט אינו חזק לה ובהה חזק ובריא כאלמנה
ואף ד"ס לחוס דלמא אח"כ נחלכה מחמת הערפה וממילא לא
חתי' מהיום י"ב חדש והיא אכורה סוף י"ב חדש אפשר לומר
דבזה חוקת' היתה ע"מ ראשונה ואמרי' כמו שהיתה עשרה
בשעה שגולד לה הערפוט ולא ה"י חזק לה ל"כ גם עכשו
היא כשרה. ואף דיש לרין דוח לא הוה חוקה ובפרט היא
חוקה העשויה להשתנות כיון דכופה י"ח למיה מחמת הערפוט
אפשר עוד לומר דהוה ס"ד דוח הוא מזה"כ כאל' בזהה
ערפה חת' י"ב חדש נחלה כעט עקודה י"ב חדש היתה כשרה.
דאולי' מלמא למפרע דלא ה"י חזק נ"ס הערפוט. ודאי דחי'
נוף הכהמה אכורה מהשחט דלמא בסוף י"ב חדש נחלשה מחמת
הערפוט וזכור ה"י ראו למפרע חי' עוד י"ב חדש. מ"מ נפ"מ
בזה החור החלב ובע"ז למפרע מה שיהי' א"לנו ספק בשעה
שגולד בה הערפוט וא"ס היינו חזקתו או החלב עכשו'
לודאי ערפה דהיינו באופן שגולד בה ודאי ערפוט והיינו דין
עלי' שודאי לא החי' י"ב חדש א"ש"ה א"ס היתה אח"כ י"ב
גלגלי' מלמא למפרע דקורס י"ב חדש לא ה"י חזק לה הערפוט
ואו היתה כשרה. וממילא החלב ובע"ז היולאי' חי' מוח
ה"ס כשרה ועפ"ו נכ"ה דחי' לענין החלב ובע"ז ובס"ד ז"ה
נחמה גם לודאי ערפה ה"י הקנה ז"ה להמתין י"ב חדש להכריח
החלב ובע"ז רק ל'י האמה דאולי' נחר רוב או אמרי' שפיר
לודאי ערפה לא מחי' י"ב חדש רק לספק ערפה והיא מותרת
מחמת הרוב אמרי' לודאי ערפה לא מחי' י"ב חדש. מזה"כ
בס"ד דלא אולי' נחר הרוב בע"כ נהי' ל' דהא דמחי' י"ב
חדש הוא כמ"ס דבזה נחלה שלא ה"י חזק לה הערפוט וז"ל
הי"ס כשרה. או דיל' ע"ס נוף הכהמה כשרה ג"כ ואף דיש
לחוס דלמא לומר היא עומאה לחיות חת' י"ב חדש מחמת הערפוט
ע"ז אפשר לומר דגם בזה מחי' חוקה ואמרי' מסתמיה גם

בשעה לידה עם היתרה וימיה דה"ב אכור מעולם אף מקודם י"ב חדש :

דקרי כל דאפשר לומר כיון דלפי האמת לא אמרי' חוקה שאינה מבוררת. וי"ל כמ"ש המוס' דלא אמרי' מדיחיה י"ב חדש אגלילי מלמא דאפשר דיתיה כשרה בשעת לידה ואוקרי' אוחיה על חוקמה משום דכיון דלא חי' נכשרה החוקה בשעה לידה לא הוה חוקה כמו כן אמרי' גם כזה אף דמלמא עכשיו ערפית ומסבירא י"ל דגם בשעת לידה חי' בה הערפית כי מהתא חוקה הגוף אמרי' מסתמא לא נשמה מחמתה שיהיה בכלל חוקה שאינה מבוררת דלא הוה חוקה. אמנם במק"א ביארתי הא דחוקה שאינה מבוררת לא הוה חוקה הוה משום דכל הענין דאזילי' בחר חוקה אינו כך מחמת גזאי' ולא מחמת בירור. כי ע"י החוקה לא נשבר ענין החוקה אינו מטעם בירור רק דקך גזרה הויה להעמיד דבר עמוס"ר ולא נוליא בספק וכבר הארכינו בזה אחרונים. ומשום חוקה שלא נשברר לא הוה חוקה דבזה לא שייך להעמיד הדבר על חוקיה דהא החוקה לא חי' בבירור גם עד עכשיו חי' הדבר בספק. ולפי' הא חינה כיחא דאזילי' חושש ענינו אל כל ברוב וכדומה דהוה מטעם בירור מהני אפי' בחוקים דלא חי' מבורר בשעתו אפי' כיון דאח"כ נשברר הדבר מהני ג"כ ולפי' ממילא גם חוקה הגוף דזה הוה מטעם בירור דאזילי' ע"י מחשבות הוה פודק מרוב אחאי' הוא מטעם אפי' אס לא חי' מבורר בשעתו מכל מקום כיון דהוה בירור אגלילי שמתמא לא נשמה הענין מקדמותו :

ובמק"א כתבתי הא דחוקה חוס' מפרש ומי' דלא הוה חוקה משום דהוה חוקה שאינה מבוררת וכתב דמשום' בבהמה שמתלמא טריפה הנביעות אסורי' דלא הוה חוקה משום דלא הוה מבוררת בשעתה. ולפי' מה' קנה אחאי' יומא גבי פרס לא מהני חוקה משום דהוה חוקה שאינה מבוררת הא ההם איובא חוקה הגוף דמתמא לא נשמה הגוף מחמתו שחי' וזה הוה בירור גמור ומשום אף דלא הוה מבוררת. אמנם הענין גמור דהא דאמרי' דחוקה הגוף הוה בירור אף דלא הוה בירור גמור דאיובא מישוט דהגוף מתמא לפעמי' אפי' הוה בירור דלרוב פסמי' לא נשמה הגוף מקדמותו והוה בירור מטעם הרוב. ולפי' הא הויה לפי האמת דאזילי' בחר הרוב אזי הוה חוקה הגוף בירור מטעם הרוב. משא"כ אס לא ניול בחר רוב וע"כ הוה לא משיב בירור כיון דאיובא ע"כ משום ממילא דלא מהני חוקה הגוף ג"כ מטעם בירור רק מטעם חוקה והיא גמור כשברא. ולפי' מהו' דמקשי' לא אזילי' בחר רוב משום דרוב לא הוה בירור והכא גבי פרס לא מהני דק מטעם חוקה. ע"כ דמה לא הוה מטעם חוקה הגוף דהוה מטעם בירור רק דיהי' מהני מכת גזאי' להעמיד דבר עמוס"ר וע"י טי' שפיר דל"ל ניול בחר רוב לא יחי' מהני מטעם חוקה כיון דהוה חוקה שאינה מבוררת. ולזה ע"כ מטעם מחמת הרוב בירור משיב בירור. אמנם לפי האמת דאזילי' בחר רוב משום דזה הוה בירור. ממילא בלא הרוב מהני כפרה ג"כ החוקה דהיא חוקה הגוף כיון דנוליא כשרה מתמא גם עכשיו הוה כשרה וזה הוה מטעם בירור הענין :

והא דכתבו הוסי' לאכור הנביעות משום דהוה חוקה שאינה מבוררת. הוה דכיון דמתלמא עכשיו טריפה טוב לא הוה בירור כלל דיכול להיות כמו דילמא מן הרוב כמו כן יאלה מכשר מן הרוב וכיון דלא נוכל בזה להסיר הנביעות מטעם בירור רק דיתמא דאפי' טריפה חוקה עמוס"ר גזאי' להעמיד דבר על חוקתה וי"א שפיר דלא מהני משום דהוה חוקה שאינה מבוררת כיון דבזה לא נוכל להכשיר אותה מטעם בירור רק עמוס"ר וכתבתי הרבה עוד בזה אחרים : **לפי' יחי'** קשה היכה דבהמה נמלאת טריפה אחאי' לא נעריף אס הנביעות אף מקודם י"ב חדש ויחא כיון דמישוט

והנה כר"ן נחידושו מקשה ג"כ ק"י מהו' דלמא כפרה הטעם משום חוקה דק הוסיף לישב קושי' זו כיון דאזילי' בחר חוקה מה"ש כפר רוב. ולזה קשה דלמא הטעם משום דהוה רוב חוקה. וגם בקושי' מהו' י"ל דהוה משום דהוה רוב חוקה. ולפי' י"ל ג"כ בדברי המוס' דהא בלא"ה י"ל בדברי הראשונים כמ"ש דלזה חי' הלכה למ"א בזה יקרה בבהמה ספק טריפה להמתין על לאחר י"ב חדש דלא חי' יוליא' מכלל ספק טריפה. ולמאורה בל"ז מהי' הבהמה ג"כ מותרת מכה חוקה היחר כיון דבהמהה היתה מוחזקת לנו בכשרות אמרי' דמתמא לא יאלה מחוקקה כמו בכל מקום דמעמיד' הדבר על חוקתו הראשונה ואף א"ל דבהמהה ליכא חוקה כלל משום דהוה חוקה שאינה מבוררת הוה רק בלופן שכתבו חו' דיתמא כיון דלאחי' י"ב חדש אגלילי מלמא לנשמה דחי' כפרה לא נשמה משום דהוה חוקה שאינה מבוררת משא"כ לענין זה שזול ספק בבהמה מחמתו קוף וכדומה דיתמא דנשמהה הגוף ע"י הרעווא שגולר בה בזה מעמיד' אותה על חוקתה ואמרי' מתמא לא נשמהה הבהמה מחמת שיהיה וכבר דברו בזה המחברים' דגבי דרוסה איובא שפיר חוקה והרבה פלפלי' בה במק"א. וי"ל דהלכה למ"א חי' בלופן דלא מהני חוקה כמ"ש חו' ביבוייה ל"א דדרוסה לא אוקמי' אחוקה כיון דדרוסה שחי' ע"י וי"ל דבלופן זה מהני לאחר י"ב חדש. ולפי' י"ל דאפי' אס רוב לא מהני בכל מקום אפי' בזה מהני בבירור חוקה. כיון דבהמהה חי' לה חוקה שלא נשמהה הגוף מחמתו שחי' קודם הרעווא. רק דחוקה לחודא לא מהני בזה וזה חי' הלכה למ"א להמתין י"ב חדש ואזי יחי' משיע ג"כ רוב לחוקה דמדיחיה י"ב חדש רוב פסמי' טריפה אינה חי' י"ב חדש הרוב מעיד כמו חוקה דודאי' לא נשמהה הבהמה ולא אירע בה ערפות ולכן בקו' מהו' דהוה רק ד"ל רוב חוקה מהני. כ"כ י"ל דהלכה למ"א חי' להסכות ספק טריפה למען יחי' אח"כ רוב חוקה. משא"כ כפרה דליכא חוקה דהא יכול להיות דנוליא טריפה חס' הוה המחמיש רק רוב חוקה דהא יחי' חוקה מהני חו' מפרה הא א"ל ניול בחר רוב. לא יחי' גם כן חוקה דהא יכול להיות דהיא מן המישוט דחי' :

ועוד י"ס לענין גם לשיטת המור"ל כמ"ל בלוח על כרש"א בזה דקיי"ל דהיכא דמתלמא הבהמה טריפה לאחר השמיטה אס הוה ערפית דיכול להיות דנוליא סמוך לשמיטה מחירי' כל הנביעות ואס הוה טריפות שידע שחי' קודם השמיטה אסורי' הנביעות למפרע עד י"ב חדש ולא מקודם כמבואר בס' פ"א ולשיטת המור"ל יחי' קשה יחי' הנביעות אסורי' מעולם מטעם לידה דיכול להיות דנוליא טריפה. י"ל בזה דחי' למישוטא דלמא נוליא טריפה ואפי' חימה י"ב חדש ואזי דאזילי' בחר רוב מ"א אחאי' לא יומא בזה סמוך משום לחוקה דהוה חוקה דשפחה דהוה טריפה לפעמי'. וגם בזה איובא חוקה הגוף כיון דהוה עכשיו טריפה אמרי' מתמא לא נשמהה חוקה מחמתו שחי' נוליא טריפה ולע"ז חי' חוקה גמורה וי"כ בכל ענין יחי' הנביעות אסורי' היכה דנוכל לומר דנוליא טריפה מכת החוקה והיא חוקה הגוף : **והנה** בירמת המלוא בבהמה לאחר השמיטה אסורי' מלכה מעולם אף מקודם י"ב חדש כיון דיתמא נוליא לבוא מבטן. אולם הי"ש בשי"ק דחולין סי' ה' הוה גם ביהמה החלב שמתלבה מונגה קודם י"ב חדש כמבואר בס' פ"א ע"כ בש"ך ס"ק. ולפי' יחי' קשה הא המור"ל י"ל דהא דטרפה א"ח י"ב חדש הוה רק רוב וי"א חי' יומא דיתמא כיון דרוב עמישם בא מבטן מ"א חויה דילמא בחר רוב זה דטרפה אינה חי' י"ב חדש ומתא חי' אסורי' דיתמא הוה לא בא מבטן יומא להיפך דרוב יתמא בלו מבטן ויתמא זה הוה מהרוב דהא מבטן רק דהוה המחמיש דחי' י"ב חדש. ובהו חוקה ג"כ משיע להרוב דיתמא בא מבטן דאמרי' מתמא לא נשמהה הגוף וכמו שה"ש עכשיו ביהמה כמו כן יתמא גם

דמיטוס טרפות חיי י"ב חדש ממילא מכה חזקה הנהגו
 חמרינו דכבהמה לא נמנההו כמחוס שיהיה בשעה לידה
 ומכאיו נולד ערפא. דמה חיות נולדה בחר רוב זה נדערה
 אינה חי י"ב ומסתמא לאחר י"ב חדש נערפה. ניול לחומרא
 מחמת רוב זה וימא לרוב פעמים לא נשנה הגוף מקדמיתו
 וכיון דהבהמה היא ערפה לפניו אמרי' מסתמא נולדה ערפה
 ויחי' אסור מסיפא. ובתקום לניול לומר דמכארי' הנבינות
 עד שעת שחיטה משום דאוקמינן אומה על החזקת דחמי' מכה
 רובא יל דגם בזה הוא מעטס חזקה כג"ל אמנסי היכא דל"ס
 להעמידה על חזקה היחר ענין היכא דלריכי' לאסור עד י"ב
 חדש קשה. וכלזו עכ"פ יל כיון דליכא חזקה הגוף וחזקה
 דהשטח אחי' לא נימא לפי האמת סמוך משטח לחזקה
 ולאסור אה כל הנבינות למפרע מעת שנולה מספק דלמא
 נולדה ערפה :

וצ"ל דמי' המורש'ל דמיטוס ערפות חיי' י"ב חדש הוא
 רק משטח דמשטח והוא לא שיה נמרי ולכן בכל
 ענין לא אכרי' למפרע מקודם יב"ח כי משטח דמשטח כחפן
 דליהא דמי וגם ר"ח דחייש למשטח אפי"ה לא חייש למשטח
 דמשטח וכן לדידן חף דחמרי' בכל מקום סמוך משטח לחזקה
 אפי"ה כמשטח דמשטח ל"א סמוך משטח לחזקה משום
 דבזה משטח כחפן דלימא דמי' ומא"ה גם בימח הנפ"ל
 בבהמה הכסיר המורש'ל מקודם יב"ח ואף דרוב יתרה כחפן
 מכתן ואיך קשה מ"ל ליל כהר רוב דליכא חיי' יב"ח ניול
 בחר רוב יתרה דכאין מכתן וימא דגם הבהמה זו היא מן
 הכרוב ונולד עמה היתרה רק היא המיטוס דמי' י"ב חדש.
 משום דרוב דליכא חיי' יב"ח הוא אלוס טובא דליכא רק
 משטח דמשטח דחיי' יב"ח ולי"ה לזה כלל. ומקמי חוס'
 שפיר דהא י"ל דחף חי לא אולי' בחר רוב אפי"ה למשטח
 דמשטח ודאי לא הייטין ולכן אה הבהמה חי' י"ב חדש
 ידעו דודאי נולדה כבהה ומתני מעטס חזקה. ומכ"כ חי'
 אצרי' בקו' החוס' כמ"ס הרשב"א והר"ן בחי' הנ"ל דקו'
 החו' חי' רק דלמא הטעם כבהה משום דליכא רוב וחזקה
 וביניה מהני'. והא דחמי רוב וחזקה גם לר"ח מחוהר
 כמה מקומות דזה הוא משום דכיוון דליכא רוב וחזקה הי"ל
 בחדר משטח דמשטח. ולפ"י ע"כ דקו' החו' הוא דמיטוס
 דמשטח מהני. וממילא דלי"ה הא הוה עכ"פ משטח דמי'
 י"ב חדש כיון דזה הוא בכלל משטח דמשטח ויה מהני כמו
 דמהני רוב וחזקה :

ואפי"ה דגם המורש'ל דכבר רי"ל דהא דחמרי' ערפות
 אינה חי' הוא רק מחמת רוב לא קאמר רק א"ס
 יחי' נהבדר כערפות נמור דחי' חי יב"ח או נימא דהא דחמרי' א"ס
 ערפה אי"ה הוא רק דרוב פעמי' הוא כן. אבל כל זמן שלא
 נהבדר זה לפניו אמרי' גם לשיטת המורש'ל דדרך כלל אמרו
 ערפה א"ח וליכא אפי' מיטוס. ובטרפות כ"ו שלא נהבדר
 דחי' חי יב"ח מסתמא ל"ה כלל להמיטוס. אמנסי דגראש דכבר
 נהבדר בערפה דחי' חי יב"ח נערט בימח דזה הוא מלמא
 דשכיח בבהמות ומסתמא זה הוא מן הכענין. אבל מי' י"ל גם
 לשיטת המורש'ל חף אה נהבדר נבי יתרה אפי"ה כ"ו שלא
 נהבדר בערפות נמור או מחלקי' גם לשיטת המורש'ל ככבר
 הרשב"א לחלק בין יתרה לערפות נמור. והמורש'ל לא נהב
 רק א"ס יתבר דחי' בערפות נמור או לקי' דכרי חמ"ל לר"ך
 לומר דהא דחמרי' נבי ערפה דחי' יב"ח הוא רק עפ"י
 הכרוב ונ"ע :

עוד י' לעיין בדברי הרשב"א הנ"ל במ"ס דיתרה יכול לחיות
 כמה שנים ואינו נכבד כהרפס אינה חי' רק דהלכה
 לחי' חי' דכל יתרה כנוול דמי. ואמרי' לגיל לפיין א"ס הוא
 פסול לקרבן מחמת חמיו יחי'. אמנסי דבר זה מבוהר בבבבורה
 ל"ע והוא בהרשב"א בפ"כ מה' חיסורי מונח ה"ל י"א דגם
 א"ס חסר אחר מן האיברי' דלה מטרפה בהם כעון שנעל הפסול
 ודיוק' פסול להקרבה משום שנאמר חמימי' יחי' לנס. וכן
 ביתרין חסר בזה ללא מטרפה אפי"ה פסול ג"כ משום דכל יתרה
 כנוול דמי ולי"ה חמיו ע"ש מבוהר דגם זה ל"ח חמימי'
 וע"כ כמ"ס דכל יתרה הוא כנוול למדני דחמיו של אחר זה
 מהחלק ונכנס לכתובים ומא"ה סופו להיות חסר. ול"ע על
 הגמ' דחולין דליף הגמ' מיקרבוה דלמא הוא ערפא. וזהו
 קשה קו' החו' דלמא משום דפרה בה שחי' שנים וטרפה אינה
 חי'. הא בלי' אחי' לא נימא דלמא נעל אחר מהאכרי' שאינסי
 מטרפי' ויכול לחיות ואפי"ה פסול להקרבה משום חמימי' יחי' :

והאחרונים נכתבו בהא דחמרי' חי' לגרע כל שאינה
 ילדה. חי' הוה זה סימן גם בזכר שנולה בו
 ספק ערפה והוליד אחי' חי' הוה זה חי' דלמי ערפה ע"ש
 ש"ס פ"ס. והספק הוא אי"ה דעיוור למודא לא הוה חי' רק
 ע"ס הלידה. י"ל דוקא בנקבה דע"י שחי' ערפה לא יוכל לבא
 לידו לידה מחמת הולשתה וזה ל"ס נבר זכר. או דלמא דע"י
 דשיק הטעם הא דערפה אינו מוליד דלא יכול להוריש זרע
 שחי' הולד בר קימא. חי' הולד הוא בכלל נעל ונעט מזה
 דלא יוכל לבא לידו לידה ל"ה. ומילא גם בזכר אמרי' כן.
 יחי' החי' ח"ה דוקא דנקב בנימי' בזכר כל י"ב חדש בנקבה כל
 שאינה יולדה דהוא רק בנקבה ולא בזכר חי' זה ראי' מוכרעה
 דבזכר הוא לא שכיח דנוכל לעמוד על הכיור דהוא הוליד
 ודלמא מאחר נהבדרה. וכ"כ לפת"ל דהא דחמרי' כל שילדה
 הוא א"ס נהבדרה בשלשה פעמי' כבביות שחי' לכה ערפות וזו
 והולידו ובזכר הוא דבר רחוק שחי' כחמיו קן בשלשה פעמי' :

והב"א ח"ה כ"ס הפרי"ח כפסו מ"ס חייס מסיני' דניטין
 מ"ז כבה דחמרי' מי' עבר יחי' ב"ח שקודם חשה
 מי' ח"ס חמיו מי' שחיו עבר וחי' ב"ח טוקן מי' קנס לרבו
 וחי' עבר לרבו וחי' קודמו וחי' קודמו וחי' קודמו וחי' קודמו
 רח"ה ששאו ערפה ומחי' יודשו נש" ע"כ סיני' דמי'
 ומעהר א"ה הערפה מוליד לא חי' לר"ך לדוק וירשו נש"י
 רק י"ל כפשוטו שהוליד אחי' אפי"ה ל"י יודש' חיה ראי'
 נדערה

ועדיין ל"ע דמי' המורש'ל הוא בכלל משטח דמשטח וילן שפיר קשה
 או דליכא אפי' מיטוס דחי' י"ב חדש כשיטת הרשב"א בה"ס.
 חי' דגם להמורש'ל הוא בכלל משטח דמשטח וילן שפיר קשה :
 ודע כי חיי' מהני אפי' מיטוס אחר דשידך הגמי' דלמא בחוק'
 דמשטח כמ"ס דגראש א"ס לא ניול בחר רוב או
 לא יחי' מהני אפי' מיטוס אחר דשידך הגמי' דלמא בחוק'
 וקנ קא שחי' וזה הוה בכלל משטח דמשטח וגם מהא דליף

הי' באי' למייבו כופר דהא אף אם ישא אשה מסתמא יהי' הוא מן הרוב דאינו מוליד' ויהי' פטור מכופר וכיון דהם לא באי' למייבו ככופר והם פטורי' מן הכופר . ממילא דלא לרדך ליתן כופר מכה ערווה כיון דהי' ערוה שאיל' וכמואר כסוגי' דסנה' הג'ל' ולפי' ממילא דליל דליידי בלאוין וזו דנשא אשה אחי' והוליד' . וזוהו קמתי נותן חלי' קמס לרבו וחלי' כופר לירשיו . דהא בלאוין זה לא מחייב ליתן כופר לירשיו משום דהי'ל ערוה שאיל'הי' :

אמנם עדיין יש מקום להחליט דהי' מחייב כופר לירשיו . והוא באם נראה העדי' מלפני' עד לאחר דשחמרת ונשא אשה והוליד' ואח"כ באו עדי' והעידו עליו שגמגמ שר של חבירו . דכזה ודאי העדי' מחייב' לשלם אח"כ מכלאך זמס דליל דהם לא באו למייבו ככופר . כיון דבשעת ערווה כבר הי'ל יורשי' והי' יודעי' שיהי' מחייב' ליתן הכופר לירשיו' וזוהו וזוהו ודאי היה מחייב' לשלם הכופר מכלאך זמס . וממילא גם כלה מחייב' ליתן הכופר לירשיו' . ואח"כ עדיין קשה הא משכחת לה דמחייב' לשלם הכופר לירשיו' בלאוין זה הינא דכבר הי' לו יורשי' בשעת שבעדו עליו העדי' וי"ל דהא דקמתי בברייתא נותן חלי' קמס לרבו וחלי' כופר לירשיו איירי דבאו העדי' אח"כ לאחר ששחמרת והוליד' :

אמנם י"ל דזה אינו דבאופן הלזו פטור מקמס דהא ליל דנשא אשה והוליד' בשעת שחי' הי' עבר וחלי' ב"ס דהא או לא הוה יורשו כיון דקי' לא הוה קידושין וכמואר שס בחי' אטע"ל דרבו שחררו דרבו אכ"כ והא אשה והוליד' בן ראו כיון דקידושין הוו קידושין מלפני' הוה יורשו . אח"כ בלאוין זה לא זכב הארון בקמס כלל כמו דאמרי' בנערה שנתפחה בנרה עד שלא העמיד בדין קמסה לענשה והוא כיון דקמס אינו מחייב' רק בשעת עמדה בדין וכיון דנתבשרה קודם שצמד בדין ואז כבר יצאה ממשותף ה"כ וכנסה לרשות עלמה הו' לה הוה הקמס לחבי' רק הקמס הוה של עלמה . וממילא דגם בקמס של עבר אמרי' מן א"ש שחרר הרב את העבד קודם שצמד בדין ואח"כ נחייב' בקמס על הוה הקמס של הארון כיון דכבר יצא ממשותף והקמס הוה של העבד ממילא בברייתא דקמתי נותן חלי' קמס לרבו ע"כ ליל דלאו באו העדים עד לאחר ששחמרת . דאי"כ אמאי יהי' הקמס לרבו הא בשעת העמדה בדין יצא ממשותף רבו . ואח"כ בברייתא דקמתי נותן חלי' קמס לרבו איירי דבאו עדי' קודם ששחמרת וזוהו ניחא דלרדך ליתן החלי' קמס לרבו . וזוהו בלאוין ממילא קו' הגמ' בח"ע יורשי' מ"ל דליל בהא דקמתי וחלי' כופר לירשיו הוא בלאוין זה דלאחר שבעדו כופר' שחמדו רבו ונשא אשה והוליד' יורשי' משום דזוהו פטור פטור מעטע דזוהו ערוה שאיל'הי' דאם יוזמו העדי' יהי' פטור' מנכופר . ודאזוהו אזו לא באו למייבו כופר כיון דבשעת הברית אז לא הוה לו יורשין והם לא ירשו אדעתיה' רישא דרבו והוא ישא אשה ויוליד' יורשי' וכיון דהם פטורי' ממילא ליכא חיוב כפל משום דהי'ל ערוה שאיל'הי' :

ולפי'ן ממילא כל אחד בפני' נשכחת לה שפיר דהיינו חלי' קמס לרבו משכחת לה אם באו עדי' קודם ששחמרת . אמנם או ליכא כופר דאף אם הוליד' אח"כ אפי' פטור . רק דע"כ' נשכחת לה כופר לירשיו באופן זה דבאו עדי' לאחר ששחמרת והוליד' רבוהו בשעת שפ"ו העדי' כבר הי'ל יורשין והוה ערוה שחמה ירשיו ומייב' ככופר . אמנם או ליכא חלי' קמס לרבו כיון דכבר יצא ממשותף הארון . וי"ל דזה הוא מי' רבא רחוי' ליעול אפי' לו הוא דרשי' ליעול כ"א בש"ע קמס רחוי' ליעול אם באו עדי' קודם ששחמרת . וכופר רחוי' ליעול אם באו עדי' לאחר ששחמרת . אמנם כרוחיהו כאתר לא משכחת להו ויהי' הוא הפי' רחוי' ליעול שיהיה ואין לו טימס . דהמח"ס אם באו עדי' קודם ששחמרת ליכא כופר . וכברו קודם ששחמרת ליכא כופר כיון דלא ליתן כופר הוא ערוה שאיל'הי' אכל' היא בפני' רחוי' ליעול :

דגרסה אינו מוליד . והשע"מ כתב ע"ז דלכאורה יש לדמות ראי' זו דהא גופו יהי' קשה לזיהו ענין הולדך התנא דברייתא לנקוט דין זה על יורשיו . והוא באופן רחוק דהוליד' אח"כ כיון דהי' יכול להשמיטין דין זה בלא יורשי' רק דנותן חלי' קמס לרבו וחלי' כופר לנפש' . ולכן הי' ראב"א דנאמרה הפי' בירושאי הוא לנפש' אמנם דזה אינו מקו' רבא דהם דפריך שחי חשיבות בדבר חדא דירשיו קמתי . ועוד כופר הוא וחלי' משחלה אלא לאחר מיתה . ופי' רש"י דבשלמא קמס ללא חביב כ"י מיהא אלא נגיחה וכו' אבל ככופר של בן חורין חביב והמית אי"ס או אשה עכ"ל ולפי' ממילא דהי' דגרסה מוליד' אחי' אחר רבא מחוקקתא דראב"א הי' י"ל דליידי בלאוין זה דעשאו טרפה והוליד' אח"כ וזהו ל"י יורשי' והברייתא הולדך להשמיטין דין זה בירושאי ולא לגבי נפש' כיון דכופר אינו משחלה אלא לאחר מיתה אח"כ מוכח דגרסה אינו מוליד' ע"ש וכו"מ כ"ס ס' ח' :

וביישוב דבר זה המרחי' דהנה בל"ז לרדך ביאור בגמ' דהם כתי' רבא רחוי' ליעול ואין לו . ואח"כ נפ"מ בזה כיון ואין לו . ובסוגי' דעטמו מיטין בב"ק ח' רבא ג"כ רחוי' ליעול ואין לו לחסם שם נפ"מ לענין חפיסה וזה לא שייך כבוגי' ולכאורה הי' כל דכלא"ה יש להקשה לרדכי המורש"ל דה"ל הא דאמרי' טרפה אינה חי' או דאינה יולדת הוא רק דרוב פעמים הוא כן אבל עכ"פ איכא מעוטא דחי' י"ב חרש ומולידים כ"ל . ולפי' בל"ז קשה ג"כ על סוגי' דנח' דהם הפי' אי' אחריון דגם זכר טרפה אינו מוליד מ"מ קשה הא עכ"פ איכא מעוטא המוליד' ואי"כ משכחת לה שגשא אשה והוליד' דאית ל"י יורשי' . אמנם י"ל דאין היורש יכול להוליד' הכופר . רבא אמרי' דלמא לאו אבי' היא ואינו ממנו . ואין לומר דזה דאזלין בנה הרוב ורוב בעילות הוא אחר הבעל וגם רוב אינס מזינס . דמ"ל דניול בחד רוב זה ניחא להיפך כיון דרוב פעמי' טרפה אינו מוליד' מה"ס דניחא דהוה מהמעוט הוליד' ניחא דהוה מהמעוט דמונת תחת בעלה ולא חביו הוה דאזיו לא הי' יכול הוליד' . וכיון דזוהו עכ"ל דהוה מהמעוט אמרי' להיפך דהוה מהמעוט דלאו אביו הוה והוה בספק השקול וממילא דלא טבל להוליד' ממנו דהוה הכופר מיד המחוקק :

ולשיטת הסוכרי' בכל ספק מיוון מהני חפיסה הי' אפשר לומר דגם בזה אם תפס היורש מהני כיון דהנה ספק השקול אם הוא היורש אם לא בזה מהני חפיסו ולאחר דתפס לא טבל להוליד' ממנו חס' ואמרי' דלמא אביו הי' מהמעוט דמוליד' והוא יורשו והכופר שלו . וזוהו הי' מקום לומר כתי' רבא רחוי' ליעול ואין לו כפי' כבוגי' דעטמו מיטין דמהני חפיסה . כיון דהוה ספק השקול אם חסם מהני . ויש להפריך בלאוין דמהני החפיסה בספקא דמחויב' כיון בחפס דברשות דזוהו מהני לכ"ע בספק השקול :

ויותר נ"ל דהא בקמס בעי' ערוה שיכול להזימה . וכ"כ ככופר בעי' ג"כ ערוה שיכול להזימה . ולפי' ממילא בעדי' שבעדו של שורו שחרר חלו עבר וחלו ב"ח רבא הוא לא שחרר את העבד אח"כ ונשא אשה והוליד' . או פטור הוא מיתן כופר כיון ואין לו יורשי' רק אם הוליד' אח"כ דאית ל"י יורשי' בזה ניחא דהי' מחייב' ליתן הכופר לירשיו . אמנם גם בזה פטור משום דהי'ל ערוה שאיל' דהם יורשו אה העדי' שהי' מחייב' איהו ככופר יהיו העדי' פטורי' מלשלם כופר מכלאך זמס . דכתי' דאמרי' בסנהדרין בל"ש מבירה ובעדי' נערה מאורסה שהוזמו דפטורי' משום דיאמרו לאושרה עדי' בעלה באנו ג"כ אם כהו העדי' יאמרו הוה לא באין כלל למייבו ככופר כיון דבשעת שבעדו אז עדין לא הי' לו יורשי' . ואז לא הי' מחייב' ככופר אף אם הי' מת . ממילא אף דאח"כ נשא אשה והוליד' יורשי' ח"ו בשעת ערווה לא הי' לו יורש ולא הי' להו לאיביק' אדעתא דישא אשה ויוליד' אח"כ יורש . בשעת חיה דגרסה אינו מוליד' . או בנודאי לא

ורפ"ז ממילא ליכא ראי' מסוגי' דזכר טרפה אינו מוליד ארבעא י"ל דמוליד דלתי' רבא ראי' ליעול ואין לו הפי' הוא דראוי ליעול כופר בבאנו הער'י לאחר שהוליד וא"כ סי"כ דראוי להוליד ואף דזה אין ראי' כ"כ די"ל דטרפה אינו מוליד ואפ"ה משתכח דהי' שהוליד דהי' מהמישוע טרפי' דמוליד' כ"ל דמש"ל דהי' פטור מטעם דלמא לאו אביו הוא י"ל כמ"ס חו' בסוגי' דרוב דלפי האמת מעמיד' את האם בחזקה לדקות ומסתמא לא יזכה ואף דליכא רוב מ"מ מחוייב הלכ' ליתן כפ"ל ואכמ"ל בזה מ"מ ליכא ראי' מסוגי' דטרפה אינו מוליד (ועי' סם במהרש"א דכחב ל"י ג"ס חזקה לדקות כי דילמא הי' בלויס ואף דלויס לא שכיח הא גם טרפה ל"ס להוליד אמנ"ס כמ"ל כחבתי דיש חזקה דמעיקרא חזקה היתר לבטלה חזקה כשרה לבטלה דק"ש ע"כ הכל הוא אי' לא אולנין נהר חזקה כמו שכתבו חו"ס (ס) והאבתי מלואים כשור' בס"י ח' כחב כעין זה רק הוא חידש דגם קנס אינו משלם רק לאחר מיתה עיי"ש וזה לא נראה. גם ה"ל ברש"י בסוגי' מבוחר' להיפך :

ורפ"ח מסוגי' הר"ן בסוגי' דמחשין ללנו חו"ל ויש לפרש שכל ק' כסף של בטל נחלקו וכגון שהביא הכפל עדים שזינחה והאב' נא' לב"ד ואחר שזי"ס את העדים וכוונתו כזוהמה זו אינה אלא כדי שיגבה מזה כסף לא להרוב את העדים וככה פליגי ר"מ סבר הואיל ואינו כל אלא לגבות ממון מבטל יכול לבוא לב"ד על ג' ויקבלו הזמת העדים ומחייבים לבטל ליתן מאה כסף. וכשיאלא ב"ד לרון את העדים המחמין דעי' נפשות יחזרו ויקבלו הזמה כ"כ שהעדות שקבלו ה"ל מהזמה אינו כלום לגבי חיוב העדים וכו' עכ"ל מבוחר' דליתן העדים בעלמא יכולין להעד עדותן שנית לחיוב דעי' נפשות. ומתעב כמו כן משתכח דהי' ליתן קנס לרבו ויפטר ליוזבין. כגון שהעדות החלה העדות כטרם ששחררו ואז הקנס הוא לרבו. ואח"כ כששחררו נשא אשה והוליד יעידו עדותן שנית לחיוב הכופר ליתן ליוזבין :

אב"ג מסוגי' דמוקשי' ללנו כחבתי לעיל על דברי הר"ן הא"ך יבולין להעד אוחו העדות שנית על דעי' נפשות הוא דהס' נוע"ל להעד עדותן שנית דעביד לאחזוקי דברייתא שלא יחמרו דנשקרי העדות חמלה. ועוד הא' ה"ל עדות שאי' אהי יכול להזימה שאם יומ"ן או יפסלו למפרע. ומת עדותן שכתביו החלה על יומ"ן כסף כתי' הגמ' ב"ק ווא"ל למפרע נפסל וכו' ומתעה כמו כן לא יכול' גם הכא להעד עדותן שנית אמנ"ס משתכח לה ליתן הכופר ליוזבין. אם יבואו עדים אחרים ויעידו עדותן לאחר ששחררו והוליד לענין כופר. ואולי י"ל דהי' ראי' ליעול אם ימלא אח"כ לאחר ששחררו והוליד עדים אחרים' שיעידו לחיוב ליתן כופר ליוזבין' ואין לו אם אין לו עדים אחרים' או אינו לו עפ"י עדים הראשונים :

סימן טו. הלכות תולעים

נשאלתי על מרקחה וסקרין איינטימאכין סקערשין שצארת שנתעורו בהמחבה לעשיה סם מרקחה מצאו בהכ"י סמוי סנחנים על"י של"טה הי"עים והמרקחה כבר נעשה. ונשאלתי ע"ז כמה פעמים וזהו עיניתי מצ"ע בזה. ואישי"ם ז"ל אורב"ן סה שהי' נראה פענ"ד דרון בזה :

הנה דבר זה מבוחר' בש"ע בס"י פ"ד סעי"ט ובס"ס ק' דעי' ג' תולעים נחזק ומחזיקין המאכל בתולעים יאכלו לאכול מהמאכל וממילא דאסור בנ"ד. אמנ"ס נראה לשניד דיש לנדר להקל דלא מבוחר' ע"כ בש"ע הי"ל דליכא ס"ס חזקין. ווא"כ בנ"ד י"ל דהוא ס"ס ספק אחד דילמא

ליכא יזכר מאותן שנמל"ו. ואח"ל דליכא סמא נמוס' ע"י הכישול הרב כדרך שעושין מרקחה. והא' דמבוחר' בש"ע סם באם נמלא ג' תולעים בתכשיל דאסור סהם כיון דנמלאו לאחר הכישול לא הוה ספק דילמא לימוס' דהא חזיקין דהם לא נימוס' . והוא נחמק ע"י ג' תולעים שלא נימוס' ולזה אמרינן דהתכשיל מוחזק בתולעים שלא נימוס' . משא"כ בנ"ד דמלאו אותם בכבלי שהי' מומים עליו כשהי' חי בזה שפיר איכא ספק דילמא נימוס' . רק די"ל דלא הוה ספק דילמא ליכא יותר. כיון דעי' השלשה חילטי"ם הנמלאים חשיב אחזק וכוה כמו וודאי. דמוחזק דליכא עור תולעים במוכה וב"כ הפ"מ במ"ז ס"ק ל"ב עיי"ש. אמנ"ס דעי' י"ס לעיין ג"כ די"ל דאפ"ה חשיב ספק וטיימ"ל :

דהא לפי"ס גדולי המפורשים דליכא ראי' סם וספק אחד הוא ספק השקול והספק השני לא הוה ספק השקול והוא נגד רוב אפ"ה חשיב ס"ס וספק הדבר הוא בחוס' נדה " דר"ה שלא בבית ובחוס' ספחים ד' ז' ד"ה לפני ועי' ובכתובות בסוגי' דפ"ס בחוס' ד"ה ואב"א עיי"ש ובפני יתבטע אי"ס ובק"א והטעם כיון דהא דמתי' ס"ס הוא מטעם רוב כיון דליכא שני לדרים להחיר וליכא רק ל"ד אחד לאיסור. וא"כ גם הי"ל דספק אחד אינו ספק השקול אפ"ה איכא רוב משום דאמרינן סמוך מעוטא לפלגא וכוה רוב וא"כ גם בנ"ד אם נדחוק בתולעים מ"מ זה אינו וודאי כיון דרוב אינו וודאי כ"כ חזקה. ואיכא עכ"פ מעוט דכיוול להיות דליכא תולעים יותר. ולזה אמרינן סמוך מעוטא לפלגא דילמא נימוס' וכוה רוב ויותר. וכן מבוחר' הלשון בש"ע סם שעי' " דו"ל אכל הירקות עמ"ס אם נמלא בהם ג"פ י"ס לחוש סמא י"ס ואי"ס ניכרות עכ"ל הרי דחפס רק לספק סמא י"ס ואף דודאי לא הוה ספק השקול. וא"כ הי' מותרים גם הירקות כיון דליכא רק ספק דרבנן דמה"מ נחבטל אף דהוא ברי' וביה דהוא ספק אם נתערב איסור כלל יהי' יותר מחמת ספקא דרבנן. אפ"כ דליכא ספק השקול. אפ"ה י"ס דעכ"פ בלירוף הספק דילמא נימוס' מותרים. וגם בס"ס ע"ד חזקה כתבו דאמרינן הוא לאותן דס"ל דלא אמרינן הוא משום דכסף הראשון הוא אסור מה"מ ל"ס בזה הטעם דמחבר' בס"ס לשיטה הרמב"ם כיון דעי' דהספק הראשון נעשה איסור דרבנן ולכן בספק השני הוה ספקא דרבנן ולקולא. משא"כ הי"ל דליכא חזקה בזה ע"י הספק הראשון לא הוה איסור הכא כמבואר בש"י בק"א לכתיבות. וגם להטעם דס"ס הוא מטעם רוב י"ל ג"כ כיון דרוב לא מהני לפי האמת מדרבנן באסורין ע"ד חזקה דקמ"ל דאמרינן סמוך מעוטא לחזק. ולכן לא מהני ג"כ ס"ס. אמנ"ס בל"אסור דרבנן ל"ס זה לומר דאמרינן סמוך מעוטא לחזקה וכוה פלגא דהא' אם גם דהוא פלגא מ"מ מותר ג"כ דספקא דרבנן לקולא ולכן בנ"ד הי' מקום להקל משום ס"ס אף דאחזק בתולעים מ"מ מותר משום ס"ס :

אמנ"ס דיש לרחוק בזה זה דהא' מבוחר' בהרשב"א והר"ן המבואר סם בש"ע דבעינן דוקא שיהי' יותר משום ס"ס אכל משום ספק נימוס' לחוד אסור. והדבר ליתן ע"ס כיון דליכא רק איסור מדרבנן. אח"ל לא יהי' מותר בספק אחד ור"תינו בפ"מ בנ"ד ס"ק ל"ב דכתב הטעם דספק נימוס' לא הוה ספק השקול עיי"ש ולפ"ז ממילא בנ"ד לש"ל בזה ס"ס כיון דנגד כל ספק איכא רוב. ע"ד הספק דילמא לא הי' יותר איכא רוב מחמת דנחזק בתולעים. וגם ע"ד ספק נימוס' איכא רוב ול"ס בזה לומר סמוך מעוטא לפלגא. ומש"ה אסור בנ"ד אף דיש חרי מעוטא להסיר :

ז"ה ימים אמרינן בזה ל"ס דברי הר"ף בסוגי' דפ"ס דקס"ה הא' איכא עדיין ס"ס דילמא היא מוכח ע"ן ומי' דמי"ט פתחה סתום. ומתכו' ע"י. דא"כ הקו' במ"ע למי' הגמ' על המחמ' לא דקא עינין עינתי מ"מ. והר"ן דהס' מקי' זו אומה הניסחא. ואמרינן ל"ס. וכמו מתיק הלשון בהר"ף דהמתי' קיימתי על חי' הגמ' בלשון כהן. ולמה לא הקשה קושיא זו

אחריו ע"ו כל דפרים . כיון דנשחנה הוא מהרוב . י"ל דשם לא היה ספק השקול דאדרכתא אחריו דוודאי מהרוב נשחנה . וי"ל אם כ"ו ספק השקול ה"ו בלחם מותר . לחנם מפשטא לישאל דש"ע נראה כיון דליתו חולין אם גם דהוא ספק השקול הוא אכור רק אם חולין דהאיכור חוץ רובא אז ספק מותר . וגם חף לטעם דהפ"ו י"ל דהאיכא ספק השקול דלא נחב דק כנגד זה דנימא דהאיכור הוא ברובא איכא רוב אחר כנגדו דחשיב כל דפרים ומו ליכא רובא רק ספק השקול ולי"ע :

ובאם יומא דספק השקול לא מהני בזה יהי' הטעם שיהי' אפשר לישב קצת דכרי הש"ך הני"ל כח"ס כס"ק ל"ב דתשו"ה ל"א דמותר מספק דילמא נימוח משום דספק אחד לא הני . והקשוני ח"ל הא בזה איחזקו בחולטים שלא נימוחם דיל דבנות הש"ך הוא ג"כ כחמ"ל דמרי מעוטים הוה עכ"פ ספק השקול . וזכור איכא ספק קל"ה וזכור חרי מעוטא . ספק אחד דילמא ליכא יותר מג' חולטים . והף דאיחזקו מ"מ איכא פדיון ספק דילמא ליכא יותר דאיחזקו לא עדיף מרוב וגם איכא ספק דילמא נימוחם . דהף דאיחזקו שלא נימוחם מ"מ עדיין איכא ספק קל"ה . וע"י הכרי מעוטים יהי' ספק השקול ויהי' מותר ולזה נחב דמו ספק ל"מ ובעיני דוקא ס"ס ולפ"ו י"ל דספק נימוח הוא ספק . השקול . ומחילה מהני כניד משום סמוך מעוטא לפלגא . וה"ל רובא : **וראיתי** בספר ד"ח להגאון בעל קטוה"ס שהביא בשם הריב"ם דספק דאחריו סמוך מעוטא לפלגא הוא דוקא כההוא דיבמות סמוך מעוטא דמשילוח לחמה דנקיבות וההם מחלה זכרים ומחלה נקיבות הוא וודאי ובהכרח כי כן יסד המלך מלכו של עולם . לקיום חמין . וא"כ הובדים טולדים הוא וודאי דליתו רק מעוט משום מעוטא דמשילוח . משאי"כ בעלמא לא אחריו סמוך מעוטא לפלגא . ומש"ה לא הכני הוסי' כההובות בסוגי' דפ"ס דאמרי' סמוך מעוטא לפלגא עיין שם . ומחילה דבהכרח גם כניד לאמור סמוך מעוטא לפלגא :

דאחריו סמוך מעוטא לחוקה והוא פלגא . ולגא מ"מ מותר משום דהוה ספיקא דרבנן דחוקה נדחה מחמת הרוב . וזכור אחריו לישב דכרי הרשב"א דריש חולין גבי הא דלא נדק בסומנין דק"מ"ל דאכור דמקסא דח"כ אחזי מהני בישראל מותר איכא כנילות לחיובין כבודק סבינו ויטון לו . הא מ"מ חשיב כלא נדק בסומנין דעל כדוק בישראל מותר לא יכולין לסמוך . דגם אם לא שחט הרוב מ"מ הוא אובל . וכחב לישב אם זה דבישראל מותר הוא בודק וכאם לא שחט הרוב הוא גומר קודם שיעור ספיקה עי"ס וכוונת דכריו דהף דמדרבנן ספיקה כל דהוא פוסל . וז"ל דמ"מ הוא גומר השחיטה שלא יהי' אכור מדלוי' דמרות עב"ס שלא יעשה איכור דלוי' רק דזה מקשי' דמ"מ הוא ספיקא דרבנן וחשיב איחזקו איכורא דבהמה בתי' כח"א עומדה וכבר הכניס בזה הפ"מ ולא נכפסו דקא יוסף אבל בזה נימא דהא כחב הרשב"א גבי לא נדק בשומנין דרוב פעמים שחט הסימנים רק דאכור משום דאחריו סמוך מעוטא לחוקה וא"כ החוקה כחאן דליחא מחמת הרוב . והדר ה"ל ספק דרבנן לתורא ומותר . וא"כ גם כניד דליתו רק דרבנן יהי' מותר ג"כ מ"מ הא לשמ"ר בזה אם גם דהוא דרבנן סחמירו בזה כמו באכור דלוי' . ואכור כספק השקול דמש"ה כספק נימוח לתור אכור . ה"ה גם בזה י"ל כן אמנם לפמ"ש הטעם דספק נימוח אכור משום דהוא נדק חוקה י"ס מקום לומר דכזה כיון דחוקה כחאן דליחא מחמת הרוב שהוא משום סמוך מעוטא לפלגא וא"כ גם דהדר ה"ל ספק השקול מ"מ מותר מדרבנן ולי"ע :

ג י"ל בזה כמו דליחא חוקה איכור כספק נימוח כמו כן איכא חוקה היתר בהמעט דילמא לא יהי' חולטים יותר . דהחבל בעלמא הוא היתר . וכאם נימא דה"ו כי עוד חולטים . הוא אכור מחמת אפולטים . ולזה מחמת היתר הנהגל אחריו דליכא חולטים יותר . ובמקרא פלפמי הכנה מזה דזה חשיב חוקה חף דלא גם דליחא חולטים מ"מ הנהגל בעלמא הוא מותר . ולא אכור רק מחמת חולטים . ועיין בפ"ס ש"ג פ"ו . וא"כ החוקה היתר הוא נדק חוקה איכור . וכאשר רוב מחמת סמוך מעוטא לפלגא דחוקה איכור כחאן דליחא מנה חוקה היתר . [ו"ס לעיין עוד ד"ל דבזה חשיבין מרי חוקה דלגבי נדק הרוב דאיחזקו בחולטים חשיב חוקה וז"כ כהספק נימוח הוא נדק חוקה . ובמרי חוקה נדק הרוב פלפלו ג"כ האחרונים וכחמו דמפרה אדומה מוכח דרוב עדיף ג"כ מחרי חוקה דליכא חוקה עומדה ודילמא במקום שחט נקב ה"ו דבהמה בתי' בחוקה איכור עומדת] מ"מ ה"ל זה ספק להקל כיון דכ"ו ליכא רק איכור דרבנן וכל"ו מאומדן דעת איכא וודאי ולא ספק וודאי הם נימוחם . וגם אם נימא דהוא רוב דרוב פעמים הם נימוחם . ואפ"ה לא מהני רוב דנימוחם משום סמוך מעוטא לחוקה כח"ש . מ"מ היכא דליכא עוד מועט דילמא לא יהי' חולטים יותר הדר אחריו סמוך מעוטא לפלגא ומותר ג"כ מחמת הרוב ולי"ע למי"ד בזה :

ורב"י כס"י ק"ה הביא דכרי הארוך שהביא בשם הרמב"ן כדרי' בנחמך ממנו אכור בעי"ל דלא אפשרט בשם' מיר לענין מלקות וה"ה לאיכור ומיהו כרי' דלא בעלה דרבנן הוא ולקולא עכ"ל עי"ס וק"ה י"ס לעיין לפמ"ש בזה הוא ספק נדק חוקה כיון דאכור לא הוא בפני עצמו מדלוי' מחילה כיון דלא יהי' מותר רק מחמת ביטול דהכף ליתר וזכור חשיב איחזקו איכורא [ובזה ל"ש מ"ס דבשפיקא דריחא לא אחריו אוקמי חוקה כיון דהספק הוא על חוקה וקל"ה משמע קן בחוס' כ"ב גבי הא דמחין לחוס' לרש"י דבזה לרש"י זה דהא אכרי' נחב הוא לענין מלקות . וע"ו לש"ל אוקמי חוקה מחא"כ לענין ביטול י"ל חף דליתו דרבנן אפ"ה אכור מחמת חוקה] וזכור י"ל ג"כ על מ"ס דהספק דכרי' הוא כמו ספק דאיכור מורה . רק דפ"ו י"ל כחמ"ל דהוא היכא דהכרי' בוודאי כרי' מחא"כ כספק דילמא לא נהערב . כלל בזה ה"ל ספיקא דרבנן : וראינו .

אכנים כההוא הדבר מבוחר בתום' נדה ד' י"ח פ"א ד"ה שלא בבית ובתום' ססחים ד"ו ד"ה לפני דגם בזה אחריו סמוך מעוטא דלוי' כי ולר לפלגא שלא י"ל רוב הולד ומבוחר דלא כהריב"ם . ורחמי' כש"ה רע"ה אש"ה"ו ה"ו ק"ו שכתב לישב הסמיכה מהוסי' דגדה להוסי' כהובות . דכחובות לא אחריו סמוך מעוטא לפלגא משום שחט שני ענינים נפרדים . משאי"כ כההוא דגדה המיעוט ופלגא שניהם מורין דלא י"ל רוב ולר עי"ס וכן מבוחר ג"כ בטעם מקובלת כהובות כהובי' דשחט פחות עי"ס סה"ק ק"ו הריב"ם על התום' מהא' דיבמות . ולפ"ו מחילה כניד דהמעוט דלא יהי' כי הולט והפלגא דנימוח' שניהם מורין דלא יהי' כי חולט שאינו נימוח . וכיון שכן דמ"י להוסי' דנהי וי"ל דכזה לכ"ע אחריו סמוך מעוטא לפלגא כיון דספק נימוח הוא ספק השקול בפי"ש כניד דלאומדן דעת הוא קודם לוודאי והם נימוחם מביטול רב בזה . וק"ה אם אי"ע רק ספק השקול יהי' מותר ג"כ משום סמוך מעוטא לפלגא כח"ס :

י"ד דכניד ל"א סמוך מעוטא לפלגא דהא כההם מחיה לשיטת הסבורים דאחריו ס"ס חף היכא דאיחזקו איכורא הא ס"ס הוא מטעם רוב ורוב לא מהני לפי האמת גם לדיון נדק חוקה משום דאחריו סמוך מעוטא לחוקה והוא פלגא . וא"כ ג"כ כס"ס נימא סמוך מעוטא לחוקה . וז"ל נח"ס כההו' רע"ה כח"ס הני"ל דע"כ ל"ל דכ"ס עדיף מרוב עי"ס . ולפ"ו י"ל דהיכא דבספק אחד איכא רק מעוט . ולי"ע דק משום דאחריו סמוך מעוטא לפלגא זה אם גם דמהני שוה רק משום רוב . אבל לא עדיף מרוב וא"כ אחריו בזה סמוך מעוטא לחוקה והוה פלגא ופלגא ולי"ע ס"ס ואכור : **א"ה** דהאיכור דרבנן בכל מקום כוס וודאי מהני דלאם גם

הלכות בב"ה. סימן טז.

ב"ה ואת חנוכה תר"ג דפ"ק קעסנא יע"א.

שו"ר דכבוד ידו נפשי האברך המופלג בתורה ובעבודה קנקן חרש סלא יסן הרב החריף ובקי תרוץ ושטן הרהוק מ"ה נפתלי נ"י וברנה"צ ב"ה אברהם בנימין זצ"ל אבר"ק ווייעשט.

אחדש"ה יקרא מכתבך זה ליום שצופות הגיעו מאד

ממחתי לראות את מינך ושלום וסורחך כה יוסף ד' להוסיף חסדו ואמיתו עמך לעמן וסוד לישן השקף וסאק עלי עול הטורה והעבודה מוחך כהנכה כחפך נשך לשיבה. ועתה ידירי אחרי כי ארע כי תביים לך דברי נדברי תורה וכעת קרה לפני מקרה שהור שגודר ה"ך ידיר נשך הנאון כי ישן למקום חשק כנווך הגר להשע לפניך ליום הערוך ב"ה. בחולין בסוגי דפ"ח אמרין בנ"י נופא ח"י ז"ת בעד וח"י ז"ת חלב שבשלים וז"ו אמר רב לוקה על אכילה ואינו לוקה על בשולו ופריך הגמ' מה"ש אי מנדרפין אבישול נ"י ללקי ואי ל"מ אכילה נמי לא ללקי. וד' לשול ל"מ וכבא מיתרה גדולה. לוי אמר אף לוקה על בשולו וכן הני לוי במחתי כשם שזוקה על אכילה ק' לוקה על בשולו. ובא"ה נישול אמרו בנישול שחמרים חולקים אמרו מחמת נישולו ופי' רש"י אחרי' נכרים כלומר שמתבטלו כל לורבו עכ"ל ופ"ח וכן ה"ח ב"ה ז"ל נקטו ק' להלכה:

ובזה אמרתי לדון במשנה שד"ס בשולו בעד להבטיח לנכרים ונודע א"כ רבאמר קרייה בישולו בו חלב וה"י לית ליה כלל בישול הכשר להב"ד ולדעת ר"ח לית ליה פונס ואף דאין לא קומיל כ"ה כמבואר ב"ה ק"ג מ"מ מבואר בה"ח כלל י"ט היכא דליבא טוד בעך טבל ללקי דעת ר"ח ע"כ. וזמרתיו ללקי לזה כיון דר"ה הכלי דמתי בה העטלה ולכן בחמילה בישולו נפלט עם החלב מהכלי לתוך הכשר והחילה הבישול הוא כמו העולה. ויהאכל עם החלב כנודע אמנם אז לא ה"י גאסר הכשר בעל"ה כיון דלא נגמר הבישול כחאלב כן דרוסחי ונספח הבישול שמתבטל הכשר כמב"ר או לא נאסר הכשר מחמת טעם החלב שבעל בו בחמילה בישולו משום דלא הוא י"ט בר י"ט טעם אחד בהכלי וטעם השני בהכשר כיון דבחימילת בשולו כמב"ש טעם החלב בהכשר לא נאסר הכשר ונגמר בישולו ח"י לחלל משום הכליטעם אלא איסור חדש דכבר נתבטל בהכשר דמי' דגומר שכתבו דל"מ לחול איסור וזמר משום י"ט בר י"ט [ואמרתיו] בוס לישן ק"ו המחברים האין מוכח טעם פשיק פשיקו נכרים דילמא ליה להגביל משום כ"ח דהיינו דהגב"י בשל בה חלב ואין לשל בו בשם משום דבזה הכשר מותר משום י"ט בר י"ט ובתו כן אין לחוש בהכלי שנגבל בה חלב דילמא בישל בה הנכרי בעד כיון דשמיטת נכרי נכילה ולשיטת הרמב"ם אין איסור ב"ה"ח חל על איסור נכילה אמנם אי"ל טעם פשיק לחו דל"ו וליכא על הגליטעם שמתבטל איסור הנכילה י"ה חל עליו איסור דכבר נכ"ב:

אמנם כ"ל לפת"ש הראשונים בב"ה דרוס בשילה. האין

נוכל לומר טכ"כ ל"ד ס"ד דרש"י הטמאים לאסור לידן ורועטן וכל היולא חסן וכבש הריטב"ה ח"ה הוא ב"ה קאזר והיינו דהתערבות בעל כבוד וכן ע"י רש"י בה בב"ה דטע"כ לחו דל"ו ומה"ח בעל כבוד. ומעשה נכרם שכתב טעם הכשר מוך החלב לא ה"י מל לחול איסור דכבר שכתב על איסור נכילה ורק אח"כ שכתבטל ופיק איסור דנכילה מחוץ טעם שבר אז י"ה"י חל איסור דכ"ה אמנם אז לא ח"י לחול עליו כיון הכוא י"ט בר י"ט טעם אחד בהכלי וטעם השני מוך החלב לאחר שמתבטל טעם הכשר מוך החלב דזה תשיב י"ט בר י"ט כמו נ"י וזמר דחשיב י"ט בר י"ט טעם אחד בהכלי וטעם השני מוך הכשר ולא ח"י לחול עליו איסור

וראיתי כספר חתרוני אחר והוא ס' בינת אדם ס' ל"ז

שכתב וז"ל ושמיטת ש"ס מוריס לנכ"ל אזה"ס וא"כ י"ה ס"ס שח"ל לא ה"י וספק יומות אבל זה בורכא דכיון דמוחוק לן לא נקרא ספק עכ"ל ולפת"ש אין לרחות דברי המורים כן ד"ל דאף ע"ד מוחוק חשיב ג"כ ספק להטורף לס"ס כמ"ס. ובפ"ח על בעל המחבר היה שלא הכיח דברי הש"ך בס"ס ל"ב ה"ל לרבר מהו כלום. ואם נדגד זה דפס הסיוע לנכ"ל אף לכתחילה יש לעיין כמ"ס י"ה איסור משום דאין מבעלין איסור לכתחילה. דל"ס בזה ג"כ היכא דהוא ספק אם נהפצר איסור כלל. ל"ס בזה אין מבעלין דבזה כיון דמוחוק ל"ח ספק מ"מ כ"ד דכבר נתבטל המרחקת בשוגג ליכא איסור דאין מבעלין:

והנה כל מ"ס לעד להקל הוא רק אם אותו המין לא

מוחוק בחולטים. וכן ה"י ב"ד שדקתי מלוחת הקערטין שטע"כ בחולטים ולא מלוחת בהם חולטים כלל. ולזה החולטים ט"כ נאום מעלמח שה"ו על הענין או על הקערטין. אבל אם אותו המין מוחוק בחולטים יש להתמיר יותר ועיין בש"ך ס"ק ל"א. ויש להאריך גם בזה ובדברי המג"א בס"ו ה"ס"ו ס"ק י"ב. דאם יומא בדבר דאחי מעלמח ל"ח מוחוק ממילא יש להקל ב"ד יותר:

ובעת כתיב זה ענה כנעוטי ד"ס לעיין אח"י לא י"ה זה

בגדר דבר ש"ס לו מתיירין דהא לאמר י"ב חודש מותר משום דהחולטים נששו כעפרת ועי' פ"ח. וא"כ יומא בזה דה"ל דש"ל"מ להמתין י"ב חודש וי"ה מותר אף אם בוודאי הם חולטים כמאלל אם יומותים א"ה מותר וי"ה זה כמ"ס בס"י ק"ב ככ"י של איסור שנתערבו ככ"י דחשיב דבר ש"ל"מ להמתין עד לאחר מעל"ט כמו כן בזה לא י"ה. וזהו אף ס"ס לחותן דכ"ל דש"ל"מ לא חמתי ס"ס. וספק השקול אפי' הם יומא דהנה כ"ה מהני כיון דלוי רק מרובקן. מ"מ לא י"ה מהני הנה דבר ש"ל"מ. וכספק אחד בוודאי איסור לכ"ט בדבר ש"ל"מ ואף בדרכין מ"ס"ס בזה וי"ט:

קוד"ה ה"י נזכר ב"ד דהכל מהמרחקת קודם שיעוד להם בזה

הוא שאלה חס"ס. אם יש מקום להתייר מזה הדין המבואר בש"ס ח"י ק"י בכל דברים אלה נתבטלו וזמחה משיבות אם נאכל וזהו כשיעור דההויה כלל משום דהוא כמו אם נפל אחד חס"ס ל"ס. ה"ה ב"ד אם יומא נהי דע"י ג' חולטים מחו"קין דליבא טוד חולטים בהחלל מ"ח אם גם ידועין דליבא טוד חולטים כמאלל הוזהו ג"כ דכיון דנאכל הליקן דהאיסור נאכל או דמיתא דהאיכא דמוחוק בחולטים ל"ס דדוקא היכא דידועין דלא נפל רק אחד [או] אם ידועין דנפלו בהם שנים נאכל ש"ס דמוסר ג"כ כמבואר] דבזה אם הוכר א"כ"ס האיסור דמיתא השאר. בזה הליקן נשבל דהאיסור נפל. מ"מ"כ ב"ד אם נאכלו א"כ"ס טוד חולטים לא הותר המחלל דהדרב"ה דליהחוק י"ה בחולטים י"ל דלא מהני לומר נאכלו החולטים. דאם גם ידועין בבירור דנאכל חולטים. מ"מ ליהחוק יותר בחולטים ואיסור ג"כ. או ד"ל דמ"מ כיון דנאכל חליקן החולטים דה"י בחוסה נאכלו וי"ט לעג"ד:

וגם יש ספק ב"ד להקל לדעת הסבורים דברי' בטילה בתק"ס

ובג"ד זה כדור דליכא יותר מתק"ס. וגם דעת באו"ה וב"ה הריטב"א בחולין דברי' בעלה באינו מוט. ואף דחליטס להקל משום זה. דמבואר בהדיא בש"ס ליהיטך כמבואר בס"י ק'. אש"כ הוא כיון להקל וטעם הג"ל מלח רב"ד לאומין דעה בב"שול חזק בזה שהיא בערך ג' פשוה. ומגודל החמומה שיהי' בהקטר ומחמת הטיעור קרוב לוודאי שנימוח. ואינו נזכר ספק כלל. ואח"כ שהיא רק ספק. מ"מ זה הוה וודאי ספק השקול. ולדברי הש"מ אג"ל בש"ד ס"ק ל"ב ספק השקול מהני כיון דלוי רק איסור דרכן. ואף אם יומא דספק השקול לא מהני מ"מ י"ל סמוך משועט לפלגא ומותר לכ"ט:

איכור נזכר כיון דכבר נחשבט והוא עש טעם קלוש :
וזה ימים אחרתי לישב בזה מה שהביאו בשם תשובות שער
 אפרים דמותר להדליק נר מנחה במחאה שנחשב בקדשה
 של בשר ב"י אף דבשר בחלב איכור בהגאה משום דמלוט לאו
 להנות נחמו ומתכוו האל"ז וטעם מובא בשע"ת (כס"י תרע"ג)
 דהא בלא איכור הגאה איכור ג"כ להדליק משום איכור ביטול בב"ח
 אבל לפתש"ל יחא דלענין ביטול בב"ח הוה נ"ע בר ג"ס טעם
 אחר נכבלי וטעם השני במחאה וכו' לא מ"י לחול עליו איכור
 מחדש איכור ביטול וכעת ראיתי קן בתשובה דר"ע בהשמועה
 כס"י פ"ד עיי"ש :

אמנם האחרונים כתבו מלא נזכר דין זה בהרמב"ם ובש"ע
 דבב"ח לא נאסר אלא בנזר ביטולו כהאש דדין זה
 נדחה מהלכה. וה"ל כ"ל ג"כ רא"י לזה מהא דאמרינן במנחות
 ד' ק"א פ"ב ומורה ר"ם שמתחא טומאה אוכלין הוה"ל והימא
 לו טעם הכוסר ופי' רש"י ומוס' דה"י מרי ל"י כולי' יומא בחלבא
 שרי עד שיבטל. ואחרי לא פי' בפשיטת דה"י לו טעם הכוסר
 כהחילת ביטולו. אמנם כ"ל כיון דלא מלינו בנז' מ"י שחילוק
 ע"ז מוכח דנקט' כן להלכה :

והר"פ כתב כיון דבהוספתא קתי' כמה יחבל ויהי' חייב
 כדי שיהיה דבכל משום ביטול. ולא סאל כמה יבטל
 ויהי' חייב. מזה נראה דכל הביטול חייב מיד ורק על האכילה
 אינו חייב רק בגמר ביטולו שיהי' ראוי לאכילה. דקודם גמר
 ביטולו פטור על האכילה משום דהוא שלא דרך אכילתו והך
 הנה ילף איכור אכילה מלא האכלו נא כמנהגה בחולין ד'
 קט"ז ולכן בעינן דדרך אכילתו משא"כ לר' ד' דנפקא לן מלא
 כנסל וחייב אף שלא בדרך אכילתו ממילא חייב על האכילה
 אף קודם גמר ביטולו ע"ד ש"ס :

אמנם לענ"ד ז"ע בזה דהא נחא דקודם גמר ביטולו חייב
 ג"כ על אכילתו משום בב"ח י"י קשה לביטע הרמב"ם
 דה"ן איכור דבב"ח חל על האכור דבילה ונראה ונהי דל"ח
 איכור מוסיק דנאסר בב"ח אף שלא בדרך אכילתו כמ"ס הרמב"ם
 בפי' המשניות בכרייתוהו על איכור הגאה דל"ח איכור מוסיק
 כיון דע"ז אנו דנין עיי"ש. אמנם דזה קשה כיון דהחילת ביטולו
 לה ה"י על הכסר איכור דבילה משום דהו"י ש"א ש"א בדרך
 אכילתו וכו' ה"י חל עליו איכור דבילה טוב לא בעל' כמו
 דאמרינן ביבמות באלמנה ונעשה גרושה דחייב שמים כיון דה"י
 חל עלי' איכור אלמנה ש"ב לא פקע כ"כ יומא נס בזה. ובל"ז
 דשיקר ראיית הכו"ם מר"ל שאל כמה יבטל ויהי' חייב ואשתמיט
 מיני' הוסיפתא דמכות פ"ד ז"ל שם המשב"ל בב"ח ה"ז חייב
 כמה יבטל ויהי' חייב כה"י ד"ל וז"ל שם ומהי' זית חלב כדי שיהי'
 זה זית כו"ם וכסם שחייבים על ביטולו כך חייבים על אכילתו.
 כמה יבטל ויהי' חייב כדי שיהי' נאכל מתחת ביטולו עכ"ל
 מובאר דגם על הביטול אינו חייב אלא על גמר ביטולו שיהי'
 ראוי לאכילה בדרך ביטול אברה הורה. והתוספתא בחולין
 דחיי"י לענין אכילה נקט כמה יחבל. והתוספתא במכות דהוא
 לענין ביטול נקט כמה יבטל. והא דקתי' בהוספתא דמכות
 וכסם שחייבים על ביטולו על חייביו על אכילתו יבואר לקמן
 בדברי הרמב"ם. ומחילת גרושים דברי הכו"ם :

והר"ב בהפתיחה הל' ב"ח כתב וז"ל וישעיר ביטולא לא
 נחבאר בר"מ ז"ל ובנז' שם אמר' ונחיים ביטול
 שחורים אוכלי' ובזה הפ"ח כל שלא הוה כחאכ"ד אין איכור
 עיי"ש ומיהו לדינא בלאר ומלקוהו אחמיר דה"ן ליקר אלא דרך
 ביטול ומ"ס הפ"ח שלש ביטולו רש"י לא כתב קן אלא שנחשב
 כל לזרכו ולדינא ז"ע אבל איכור הוה באכילה ובהגאה אף בלא
 שלש ביטולו כסתימת כל הסוכסוקים בחמיכה לורה וסלקוהו מיד
 ודוכתי טובא עכ"ל וא' ארע מה איכור יהי' בזה. ועיין
 ביו"ד בסיומ' ז"א ס"ק ו' דכ"ז בהלכה דקודם שלש ביטולו
 הכסר נאסר באכילה ומיהו נכב"ל כמו בב"ח דרבען :
והנה"ד כעת יח' לאור ס' בית מאיר על יו"ד וכס"י פיג הביא
 דברי הר"ב חייב חייב ולידד לומר דמ"מ נס מחילת ביטולו איכור

מה"ס כמו כל ח"י שיעור לאסור מה"ס והביא משו' חז"ל דכ"כ
 אסורים אמרינן ח"י שיעור לאסור מה"ס והביא דברי רש"י שנה
 ד' ג' דכתב דבעקירה בלא הגמה אינו אלא איכור דרבען .
 ודברי המח"ל בפ"ח מ"ל שכת עיי"ש. ולענ"ד שפי' א"א
 דעקירה בלא הגמה אסור מה"ס מטעם ח"י שיעור היינו משיב
 דאינו חייב על הגמה בלא העקירה. ולכן אסור העקירה בלא
 הגמה כיון דחוי' לזרופי שיהי' ע"י העקירה. משא"כ בביטול
 בב"ח בודאי אס' ה"י דה"ן דאינו חייב משום ביטול בב"ח אלא
 אס' ביטול בשר המחילתו עד סופו בחלב וכו' ה"י שפיר לחייב
 על מחילת ביטולו מטעם ח"י שיעור כיון דחוי' לזרופי לחייב
 בגמר ביטולו לזרף מחילת הביטול עם סוף הביטול. אמנם
 בחאח לא כן הוא אלא אפי' אס' ה"י מחילת בשולו במים
 וגמר ביטולו בחלב חייב ג"כ. הכי ה"א דחייב על גמר הביטול
 אינו משום דמחילת ביטולו ה' ג"כ בחלב. דאפי' אס' ה"י במים
 ה"י ג"כ חייב. ואינו חייב רק על גמר הביטול. והא"ך נימא
 בזה ח"י שיעור איכור מה"ס משום דחוי' לזרופי. א"א ח"י
 יבטל במים נימא דאיכור מה"ס משום דחוי' לזרופי נמי
 הביטול בחלב. ולכן לענ"ד כדור דה"ן בזה איכור מורה משום
 דחוי' לזרופי ואינו אלא איכור דרבען ומותר בהגאה וכן מובאר
 בדה"י בהרע"ב"א בסוגי' דס"ח דז"ל שחורים אוכלים אותו
 פי' רש"י ז"ל א"ה אוכלים אותו שנחשב כל זרופי ע"כ
 ונחבאר דכל לזרכו היינו כחאכ"ד שדרך א"ה לאכלו קן וכו'
 לענין איכור מורה ולדינא דרבען אפי' ל"ן בזמן אסור עכ"ל .
 מובאר בדה"י דקודם שלש ביטולו אינו איכור אלא מדרבען .
 אלא דדברי הרע"ב"א ל"ע"ע (דנב"א דאמרי' בנז' דבט"ז) גמר
 בשולו והוא כחאכ"ד. הוא דנב"א הכסר ל"ח ביטול אלא א"ה
 הוא כחאכ"ד כיון דאינו ראוי לאכילה. אבל מ"מ החלב ודאי'
 נאסר מיד מתחת טעם הכסר הנכב"ל בחיבור. וכ"כ הח"ד בס'
 ז"א. ובנז' לא קאמר רק דה"ן לוקה על אכילתו כיון דליכא
 רק ח"י זית חלב וגוף הכסר לא נאסר משום בב"ח עד כחאכ"ד.
 וכיון דהחלב נאסר ממילא יאסר הכסר מן החומר מתחת טעם
 החלב הנכב"ל מ"ך הכסר והרע"ב"א כתב דאינו אלא איכור
 (דורבנן) :

ופרפ"רתי הרבה בזה בסוגי' דרע"ח ובזמן חנוכה בקדשה
 הרמב"ם בפ' מהל' מ"ח כתב וז"ל בעל' א"ב א'
 בב"ח איכור לבשלו ואסור לאכלו מה"ס ואסור בהגאה וכו' ומי
 שיבטל משנים כו"ם כחד לוקה וכו' וכן האוכל משניהם מנסר
 והחלב שנחבטו כחד לוקה וטע"פ שלא ביטל. ב"י לא
 שחק קכתבו מלאסור האכילה אלא מפני שאסור הביטול בלי'
 ואפי' על ביטולו איכור וחלל אכילתו וכו' עכ"ל דה"י דייק
 הרמב"ם דעל ביטולו אינו חייב אלא שיבטל משניהם כו"ם כחד
 ולא כתב קן על האכילה וכן האוכל משניהם כו"ם כחד
 הוא דעל האכילה ל"ל לאוכלם כחד רק אם אוכל כו"ם בחד
 אכילה פרס חייב. משא"כ על הביטול ליק' לזית שיבטל כו"ם
 משניהם כחד משא"כ אס' ביטול ח"י זית משניהם ובמד' אכילת
 פרס ביטול עוד ה"י זית א"ן מערפיין דשיעור כו"ם כחד אכילת
 פרס לא נאסר רק לענין אכילה. ולא לעני' ביטול. ולכן לא
 מערפיין. וא"כ הרמב"ם ח"י האוכל משניהם מהכסר והחלב
 שנחבטו כחד לוקה מובאר וזה דרוקא הינא דהוא חייב כדי
 הביטול או לוקה על (ביטולו) אכילתו משא"כ הינא דאינו לוקה על
 הביטול כגון שיבטל שני פטמים בכל' אחד ח"י זית דהו' אינו
 חייב על הביטול. אינו חייב ג"כ על האכילה. אף אס' ה"י אוכל
 שני ח"י זיתים כפטם אחת. או כבדי א"פ הוא כיון (דוקא) דקרא
 רחמנא אכילה בלשון ביטול אינו חייב על האכילה אלא באופן
 שה"י חייב על הביטול. וז"ל הרע"ב"א לשה"ל ל"ז ובזה מורה
 גדולה פי' לפולם ל"מ לשמות איכור אחד חייב ה"י בכל אחד
 מהם ממחילה כשיעור וכן לוקה על אכילתו בזה מורה
 גדולה שהבטלה בה בשר וחלב. מכל אחד מהם כשיעור והאי'
 דרב לדרים אמרה וס"ק ח"י זית חלב שבת חמורה גדולה לוקה
 על אכילתו. אבל פשאינו בא' חמורה גדולה אפי' על ביטולו
 ח"י

אילו לוקה דלא אמרין בישול כ"ד אשר רחמנא וכיון דכן פשיטא דאילו לוקה על אכילתו דכל דליח ב"י משום בישול לית ב"י משום אכילה דלהכי אפקי רחמנא לאכילה בלשון בישול דכתיב לית ב"י עבול :

ובישוב יומר למ"ס הרמב"ם בה"ב ב' דאיכור אכילה הוא כמ"ס דאיכור בישול ומחילה היכא דאילו חייב על הבישול איכור באכילה מה"מ. ולזה י"ל דלהכי קמיני בחוספתא מרחיב וכספ שקוקה על בישולו כך לוקה על אכילתו. וכיון דלענין בישול לא נאמר השיעור כוונת בא"פ מחילה לא אמרין בבישול חיי שיעור איכור מה"מ לא מבע"פ לפת"מ הש"א דלענין כל יראה לא אמרין חיי שיעור איכור מה"מ כיון דל"ס חיי ללרופי בחוק שיעור בכא"פ מחילה גם בבישול אמרין כן. אלא דזה ל"ס דהרמב"ם בפ"א מה"מ גניבה כתב דאיכור לנגוב חיי פרוסה משום חיי שיעור חף דכזה ל"ס ג"כ חיי לאמטרופי. וכן לפנין הולאח שבה כמבואר במ"ל בפתי"ח מה"מ שבה. וי"ל דחיי להצטרף הוא בגניבה ראוי להצטרף פרוסה זו עם עיר חיי פרוסה. וכן אם הו"א בשבת פחות משיעור חיי להצטרף חיי שיעור זה לחיי שיעור ומחילה נדחיס דבריו הש"א לענין כל יראה חיי לנרף חיי זית חתך עם עוד חיי זית דהיינו אם הי' שיעור שלם ומחילה גם לענין בישול בב"ח אם בישל חיי שיעור. י"ל דאיכור מה"מ משום דא"פ שיעור שלם הי' חייב. מ"מ מש"ל דעל החילת בישולו ל"ס איכור דחיי שיעור וכיון דמחילה בישולו ל"ס דחי' חיי ללרופי לגמרי בישולו דהיינו אם הי' גמר בישול דחיי' בישול זה דמחילה בשולו לא חיי' ללרופי ולדברי הש"א בודאי לענין בישול בב"ח לא אמרין חיי שיעור איכור מה"מ והפ"ח הי"ל כהספק בזה עיין שם וי"ל בזה ג"כ דברי השער הפרים הי"ל ב"מם בתמאה שנהבבל בבלי בשך מותר לנר חטפה. ותמורה דחי' איכור מעטם בישול בב"ח כיון דבהלכה לא נהבשל שיעור אחר. רק בזה אחר זה ולכן חף בזה איכור דבישול בב"ח. (חף לשיטת הסבורים דע"י בישול איכור עטם השעי דל"ס מש"ל דמותר לבשל דגד איכור בישול הוא כ"פ ב"ר ג"ט) יחי' חף שיהי' היתיר ברמב"ם דאילו משום בישול בב"ח אלא אם נמשל כוונת אחר :

והנה חף דנקעי' להלכה דהבשר לא נהבשל עד שהוא כמחב"ד אילו רק הבשר מש"כ החלב ודחי' נהבשל מיד בחמילת בישולו והוארה מחמת עטם הבשר הנבלע בחבוי. ובגמ' לא אמרין חיי חיי זית בשך ומתי זית חלב ששבלו זה עם זה כפי' כמחב"ד. דחף החלב נהבשל מיד מש"ל ליכא שיעור למלקוח. מש"כ כוונת חלב ששבלו עם בשר חייב על החלב בחמילת בישולו כיון דהחלב נהבשל מיד עם עטם הבשר שבו. ומחילה נאכר גם הבשר מן החורה מחמת עטם הבשר הנבלע בחבוי (ובזה אמרתי על הא דהשקפ"ה חיי' חיי' אמרין) עטם כשיקר דחי' בשר שנאכר מחמת חלב וכדומה לא יחי' נאכר אח"כ משום בשר בחלב כיון דע"י עטם החלב נהבשל הבשר להיות איכור וסוף כמו נכילה דחין חל עליו איכור דכתיב. דח"כ ככל מקום היכא דאיכא חלב כוונת לא יחי' נאכר הבשר משום בב"ח כיון דמחילה בישולו בערס שנהבשל הבשר כמחב"ד נאכר הבשר מעטם החלב ולא יחול עליו בגמ' בישולו איכור דבשר בחלב :

אמנם זה אילו רק אם הי' כוונת חלב מש"כ חיי זית חלב שנישלו עם חיי זית בשר בזה חף דהחלב נהבשל בחמילה עם עטם הבשר. מ"מ כיון דאילו עובר על הבישול כיון דליכא רק חיי שיעור מחילה לא נאכר החלב באכילה מה"מ. וכמ"ס הרמב"ם הי"ל ודריש"ה דהיכא דאילו עובר על הבישול לא נאכר באכילה וכו'. אמנם זה אילו רק א"א לענין בישול בב"ח לא אמרין חיי שיעור איכור מה"מ אז לא נאכר דחיי זית חלב מה"מ קודם גמר בישול כפי' שיהי' שיעור שלם ואז חייב על הבישול וגם על האכילה. אמנם

אם יחא דלענין בישול אמרין ג"כ דחיי שיעור איכור מה"מ מחילה מיד בחמילה בישולו נאכר החלב מה"מ מחמת עטם הבשר שבו כפי' ביישור דחיי שיעור. ואז איכור החלב אם הבשר מה"מ חף קודם גמר בשולו מחמת עטם החלב הנבלע בחבוי :

והר"פ בס"י פ"ו ס"ק י"ג כתב להספק ח"א גם בב"ח חין בישול אחר בישול כמו שהוא בבישול שבה. ויש להעיר מקו' הגמ' על רב דאמר חיי זית בשר ומתי זית חלב ששבלו זה עם זה לוקה על אכילתו ואין לוקה על בישולו. אי מלערפי אבישול נמי ללקי וחי לית אכילה נמי לא ללקי. וז"ל בב"ח חין בישול אחר בישול. י"ל הא דאילו לוקה על בישולו הוא כיון דהחלב נהבשל מיד ומ"מ לא עבר אז על הבישול חלב כיון דליכא רק חיי זית. ובגמרא הבישול דאז נהבשלו שניהם הבשר והחלב יחד. אמנם אז לא נוכל לנרף דחיי זית חלב לחיי זית בשר לחייב על הבישול כיון דעל החלב אילו עובר בגמרא בישולו משום בישול בשר בחלב כיון דחין בישול אחר בישול. וחי דמלערפי יחד הבישול מחמילת בישולו דאז נהבשל החלב. לגמרי הבישול דנהבשל הבשר. הא לענין בב"ח לא מלערפי' ובע"פ ששבלו כוונת בב"ח אחר. ואין עבר דחי' חיי קשה אמאי יחי' לוקה גם באכילה כמבואר ברמב"ם ובריש"א הי"ל. דל"כ בפשיטות הי"ל נגמ' להקשות כיון דאילו לוקה על הבישול לא יחי' לוקה על האכילה ובאמת זה אילו קו' הגמרא. וע"כ משום דזה לא הי' קשה לה. משום ד"ל רב ס"ל כמנא דחולין ד' קע"ו דליק איכור בב"ח מלא החבלו. וחליב"י י"ל חף דאילו חייב על הבישול איכור עובר על האכילה. ולכן לא פריך הגמ' רק ממנ"פ חיי מלערפי' וכו' ומחילה אי אמרין חין בישול אחר בישול לא יחי' קשה. אפי"כ דבב"ח אמרין שם בישול אחר בישול ולכן פריך שיעור אי מלערפי' אבישול נמי ללקי אסוף בישול שנהבשלו שניהם יחד. וכן ללוי דאמר כפי' שקוקה על אכילתו לוקה נמי על בישולו. מוכח ג"כ דיש בישול אחר בישול ולוקה על בשולו על גמר הבישול :

דיוצא דמיכא דנחשב בשר בחלב כוונת. אז נאכר הבשר מיד חף קודם גמר בישולו מן החורה מחמת עטם החלב שנגבל בחבוי. והחלב הי' נאכר מיד מחמת עטם הבשר הנבלע בחבוי מחמילת בישולו ואז נאכר הבשר מן החורה. ולשיטת הר"ש"א בב"ח דה"ל דגם באיכור הנאה אמרין עט"כ"ס נאכר חף הנאה. מחילה נאכר הבשר קודם מחב"ד הנאה מחמת עטם החלב הנבלע. ולשיטת הסבורים דבאיכור הנאה לא אמרין נהבשל לענין הנאה הבשר איכור מה"מ באכילה ומותר בהנאה. אמנם אם לא הי' רק חיי זית חלב דאז לא נאכר גם החלב מחמילת בישולו מחמת עטם הבשר כיון דאילו אלא חיי זית ואילו עובר על הבישול. וכיון דאילו עובר על הבישול לא נאכר החלב גם באכילה מה"מ ואז לא נאכר החלב והבשר אלא מדרבנן ומותר בהנאה :

ור"פ מיושב ג"כ דברי הר"ש"א בח"ש דקודם כמחב"ד נאכר הבשר מדרבנן והקפיה דאשר מ"מ מחמת עטם החלב הנבלע בחבוי. ולכא"י הי' ל"ל כדומה דה"מ מחמת נאכר מדרבנן מחמת בב"ח שיהי' ידון באיכור מחמת עלתו. דהריש"א לשיטתו דס"ל בחולין כדומי דקפיה דגם איכור דרבנן חייב איכור מחמת עלתו לאכסור משום דבר התעמיד. ולפת"מ יחא ח"כ דל"ז דריש"א כתב כן על חיי זית בשר ומתי זית חלב ששבלו זה עם זה. דלא נאכר החלב ג"כ בחמילת בשולו מה"מ כיון דאילו אלא חיי שיעור ואילו עובר על בישולו. ומחילה דאילו איכור באכילה מה"מ ורק דע"כ מדרבנן איכור הבשר והחלב כמו לוקי בלוקי. עתה מאד לשאת אסור במחב"ד עם מידושי' חורה. תראה להסגי לי הקונטרס ש"ס תח"י ואם לא חמלא איש להשתיק השלם לי הקונטרס שלי בחורה. ואולי תוכל לשלוח לי גם העתק מזה"כ זה כי גם שהדברים

הראשון. אפי"ה הי' לריך ס' לנצל גם אח זית דהאיור הראשון. דאס גם דהוא נותן טעם לפנים מ"מ הא כיון דליכא ס' נגדו נחבטל ולא נרגש הטעם פגום. ומלך עם זית השני דהוא נותן טעם לשבח ואוסר כיון דנרגש טעם איסור וזה אינו ובהדי' מבואר בש"ע (בב"י ל"ח סעי' ה') דנגד הכליטה מאיסור שהוא נותן טעם לפנים ל"ל לשער כלל משום דהוא נותן טעם לפנים. ואם כימא כמ"ש עכ"פ יהי' לריך לשער כי דלמא נפסל מהאיסור הראשון רק דנחבטל עצמו שהוא לפנים ולא עצמו כלל דנחבטל בס' והפי"ה אסור דמתחמי לא נחבטל הכליטה השני' שהוא נותן טעם לשבח. ומבואר בהדי' דלא כמ"ש. אמנם באמת הדבר לע"ג לדעמי אחי' הא נרגש רק טעם דהאיסור. ויריכין לדחוק ולומר דהכלוט השני' מחוק להכליטה שהוא נותן טעם לפנים. וכמו דלא נחבטל נוף עצמו. ל"כ לא נחבטל העצם פגום אף דליכא ס' ועדין הוא נותן טעם לפנים. ונרגש הפגום מחמתו. ולי"א אמנם בכבוש דרק המטהו מהפליטה האחרונה נותן טעם לפנים. והשאר נותן טעם לשבח וכו' ודאי לא נרגש הטעם פגום מהמטהו כיון דאינו רק מטהו. אבל טעם דאיסור נרגש והוא לשבח. ולכן אסור כיון דכזה הטעם שהוא לפנים מהמטהו ודאי לא נרגש. כיון דאינו רק מטהו. והטעם שהוא לשבח לא נחבטל על הפליטה הראשונה ולא נרגש רק טעם איסור שהוא לשבח וזה ודאי אסור והוא נכון מלך לע"ג בעז"ה:

ואצ"ע לפני כבוד מר ידיו כ"י איזה דברים אשר אמרה בב"מ במתני' השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר יבצע השוכר שמחה כדרכה וכו' ויש לעיין מדוע לא יבצע גם השוכר שלא שלח בה יד קודם שישאלה לזה דלא חייב גם באוסין והריע"ב"א הקשה דילמא שלח בו יד השואל עיי"ש אבל דילמא השוכר נופו שלח בה יד **ואמרת'** ליבצע דהנה הרה"ט הקשה אחי' לא יהי' השואל עד המסייע לפטור את השוכר משבועה כיון דהוא אינו טעם כיון דתשלם. והי' דהנהיג' לא איירי מדין עד המסייע. ואיירי דהיכא דהוא פסיל לפדות עוד חי' כיון דהי' הדין מחוק שהיל"מ ומהו אין פד המסייע עומד דאינו קם למנוח עיי"ש וע"ז קשה דאחמי' יבצע הא בני' בעיטין כרי שמחה כדרכה דאו הו לא הוב משאל"מ ומחיל"א דהעד שוערו וז"ל כתי' ה"ל כהר"ט וזה הוא הוהק:

אמנם כקו' הרה"ט מקש' על התורה דכתיב אם ערף יערך וביא"הו עד העריפה. וכל זה מבואר בכ"מ דכל מקום דכתיב עד הוא שנים. ואחמי' בעיטין שני עדים הא בני' בעד אחד לפטור אותו משבועה. וע"ז ל"ש חירו"ט דהרה"ט. וז"ל עפ"י דברי הרין בסוגי' דקל"ה דכתב הא דלא מקשה רבא קו' זו שבועות שומרין איך משכחת בלא דברי שמואל והי' דהא דחייבו הו' שבועות שומרין הוא דחשיבין לו דאומר בדרמי'. דהוא פשטו כי רק דהוא סובר לאנסה. ואומר דלאנסה בדרמי' ותו ל"ק דיהי' להמן דלאנסו בדרמי' קשה עיי"ש. היולא מהו דשבועות שומרין הוא משעס דחשיבין ל' דאומר בדרמי' ותו כתב על הא דפרקי' הנ"מ שם אפי' קל"ן כתי' דקו' הנ"מ הוא כהנ"מ דיהי' הדין משאל"מ עיי"ש ומהו מוכח היכא דאמר בדרמי' הדין משאל"מ:

ולפי"ז ששבע שאלמה חשיבין ל' דאומר נלאנסו בדרמי' ומחיל"א דאו הדין הוא נותן שאל"מ. כיון דאינו יודע אם הוא נאנסה מייב להחזיר. וכו' חייב משום אינו יודע אם פרעתיך אפי'. ועי' בקל"ה"ט בב"י פ"ו ס"ק מ"ש בזה. והוב חז"ב ממון וכו' וזו לא יכול העד לפטור כיון דהוא קם לממון ומחיל"א אף אם הוא עומן כרי אפי"ה כיון דלאנוי מוחיק לספק לא יכול העד לפטור מטעם דאין עד קם לממון ומטו"ה בעיטין שני עדים דוקא:

ולפי"ז לאחר ששבע שאלמה דאו ידעין דלא הי' אומר כן בדרמי'. כיון דשבע מחיל"א לנפרש ידעין דלא

שהדברים כחכים הל"ל. השע"כ אין בהמ"ד בלא חידוש ודי יתוק אורק לחורה ולטובודה והזהר ללמוד וללמד בהכנתם הל"ל כמפן נכפך ומפן יודיק אהי"ג בכל לב ונפש:

הדושי"ה יעקב שמחה רעפיש.

הלכות כבוש. סימן יז.

בעזרי' כבוד הגאון אבדק"ק ברעס"א.

ער קושי' מר ידידי על דברי החו"י הובא בכו"פ בס' ק"ה על הא דכבוש כלי' נאסר ולא אמרינן חימת הוא כבוש לאהר מעל"ס והו הוא נותן טעם לפנים וכתב משום דשולט טעם טעם וקשה כבוד ר"מ דעדין קשה הא אף הפליטה הוא נותן טעם לפנים כבר הרגיש בזה החו"מ דעת בס' ק"ה: **א** ונראה לעי"ד לעדוק דברי החו"י והוא דהנה הפ"מ מסופק במתיחה להל' הערבות כתי' זיהיס ממין אחד שגפלו לירקיה זית אחד של איסור ואחד של היבר ואיכא ס' נגד זית אחד. אם ימא בזה כיון דאיכא ס' נגד זית אחד ממילא הו"ט של איסור נחבטל ומותר. או דילמא כיון דמ"מ מחמת הכו"ח של היבר המסייע לימן טעם. והוא מחוק לטעם של איסור ומחמתו לא נחבטל טעם האיסור ונרגש טעם האיסור ולא נחבטל משום טעם בעיקר. אמנם בזה מבואר כמה מקומות דמוח דאף דנרגש הטעם הוא טעם דהיבר דטעם של איסור נחבטל:

רק דכזה אינו מסופק כתי' זיהיס של איסור שפלו לחבטיל והשני זיהיס הם ממין אחד וטעמם שוה. רק דכתי' אחד הוא נותן טעם לפנים בהתאבל. וכתי' השני הוא נותן טעם לשבח. ואיכא ס' נגד זית אחד. בזה נמא דאסור דכזה נרגש רק טעם דאיסור. דהא הרשב"א והר"ן מקש' בסוגי' דנוטל"פ. אחמי' נותן טעם לפנים מותר משום דמרינן מניבילה שאינו ראוי לגר דמותר הליך נוכל דמותר זה לנבילה שאינו ראוי לגר. דזה אינו ראוי לנבילה כלל. ונותן טעם לפנים כתי' לנבילה. והרשב"א ח"י מניבילה לא נמדרינן רק מזהר שאינו נהנה מותר. מחיל"א בעטם פגם אין הטעם אוסר. כיון דאינו נהנה מהטעם. וכיון דטעם כזה אינו אוסר לא אמרינן בזה עכ"ע דהו'. ומחיל"א דמותר מחמת ביטול כדוב. דכזה לא עכ"ע דהו' כיון דהוא טעם פגום. והר"ן לא ס' ח"י הרשב"א דמ"מ לא שייך בזה ביטול כיון דנרגש הטעם. רק דכתי' דמטו"ה מותר כיון דאינו נהנה מטעמו דזה נמדרי' מניבילה דהיכא דאינו נהנה מותר ומטו"ה היכא דהגדיל האיסור מדתו דלא נהנה באמת אסור. ויבטול"ה כהנתי' הרב"ה מזה: **ו**לפי"ז בין לטעם דהרשב"א ויבן לטעמא דהר"ן בזה כיון דאיכא ס' נגד התיבה אחת. או לא נרגש כלל הטעם שהוא לפנים דזה נחבטל בס' והל"ל הטעם פגום בעולם מיטומו. ולא נרגש כלל הטעם שהוא לפנים. אמנם הטעם דאיסור נרגש דנלך על הו"ח אחד של איסור ומחזיקים זה את זה ולא נחבטל טעמם. וכו' הוא מרגיש טעם לשבח מאיסור נמוך. דנעלם השטיהם הם איסור רק דמותרים נותנת הטעם פגם. וכו' כיון דלא נרגש הטעם לפנים אינו אסור. וכמו כפנס ולכנסק השטיה דהאסור. כיון דהייתר הוא רק מחמת סה"י לפנים. ועכשיו דהדר לשבח חיוב לאיסורו. ה"ס בזה. כיון דאיכא ס' נגד האיסור שנותן טעם לפנים ולא נרגש הטעם פגום רק הטעם שהוא לשבח יהי' אסור. ומאז הסברא הי' נראה לע"ג דבאמת אסור: **א**ל"א דאו אפי"ה לומר כן דאיכא מחיל"א אם נבלע בקדירה דכל הקדירה מחזיק ס' זיהיס. ונבלע זית אחד של איסור ואח"כ נבלע עוד זית אחד של איסור מחמתו האיסור הראשון ונבלע אח"כ בקדירה. רק דמכליטה איסור הראשון הוא אינו כן ומה'. והוא נותן טעם לפנים מהאיסור

אמר בדמיון. וממילא עכשיו ידעין לתפרע דהי' העד פוגר
אורו מהשבוטה וכו' ליל לשבע שלא שלח בו יד כיון דשבוטה
זו אינו רק ע"י נגלוה ולתפרע ידעין דהעד הי' פוטרו .
וייל דמשה' לא קמתי כחמתי' שלא שלח בה יד דע' פטרו
השאל כיון דשכחו ידעין דלא הי' אומר כן בדומי :

ג) נסתפקתי בהא דאמרין בגיטין כ"ג רבשכוס' לא
מהי אם גדול עומד ע"ג . משום דנכרי

ארעמי' דנפשי' עבד ובחשיו' מהני עומד ע"ג . אם בנכרי
קטן מהני ע"ג דיל' דה' דנפשי' דנפשי' עבד דהא
גדול הוא ויש בו דעת ואשכ"כ שזה אומר לו כן שמה הוא
נמר בלבו לשם אחר אבל קטן אין בו דעת אלא למה שזה
מזוהו עכ"ל ומדבריו מבואר בנכרי קטן ל"ש ארעמי' דנפשי'
עבד ומהני ע"ג כיון דהוא קטן השמע לו . וגם הי' אמרין
ארעמי' דנפשי' עבד דבבבון דלא אהו מהמקוין לעשות ארעמי'
דנפשי' זה ל"ש ג"כ בקטן שאין בו דעת . ומלך הסברה נראה
דמהני בקטן נכרי ע"ג :

אמנם דא"כ הי' קונה הא דדעת הרמב"ם דחלייה היליח
לא בעינן טובה כלל . ואף אם חלי' שלא כגונה
לשמה כשרים ג"כ . והוילא דינו מהא דלריבין קרא דבר אל
בני ישראל ועשו להם ליליח למעט נכרי ח"ל הא בל"ז ידעין
ג"כ בליליח שעשין עבדים דסבולין כיון דלאו בני כונה הם .
ומשה' נסוי' דלא כתיב למעט עבדים פסול ג"כ לשיטת
הרמב"ם משום דבעינן טובה . וא"כ מזה מוכח דנפשי' לא
בעי' כונה כלל ומשה' הי' ס"ד דנכרי כשר ג"כ . ושיטה
החולקים הוא דס"ל דבזה מזהי אחרים ע"ג ומשה' לריבין
קרא למעט כאלע"ג . אמנם הרמב"ם ס"ל דגם כעווי' ל"מ
אש"ג . ומשה' ל"ל למעט עבדים ע"י"ש בסי' י"ד ובמ"א
ב"ק א' . ולפ"מ"ש יהי' קשה הא לריבין קרא למעט אם עשין
נכרי קטן וישראל ע"ג דבזה מלך כונה מהני . ואפ"ה פסולין
דהקרא ממשע עשיות נכרי ומיל' דלא בעינן כונה . אש"כ
יהי' מוכח דבקטן לא מהני ג"כ גדול ע"ג . ול"ע אחי' לא
מהני זה . וקולא ראי' הוא ג"כ מהרמב"ם דכ' הטעם דעבדים
פסול לכמוז גע משום דלדעת' דנפשי' עבד . והקשו דה"ל
דלאו בני שליחות הן ובזהו דהרמב"ם כ' הטעם כדי לגלו
אף מומר מהם . ולפ"מ"ש קו' קשה ביותר הא נפ"מ בנכרי
קטן ששכח גנב דמשה' דלדעת' דנפשי' עבד מהני אש"ג
ומשום בני שליחות לא מהני בזה דאין שליחות בעבדים יגרת
מקטן דלא אחי' לכלל שליחות :

ולענין דדברי הרמב"ם הם ע"י דברי התפרע בכונת
דברי הירושלמי דו"ל הירושלמי מני רשב"ג אומר
בד"א בזמן שנטע לסיני ולקורות ולעלים דבר שהוא ראוי להם
וכו' יאומ' אמר רשב"ג מ"ט דרבנן א"ר זעירא כחשנה סדר
נטיעון' לעלים בלעוף ופי' התפרש וז"ל הא אינו ראוי להם
לאו למיתרא כגון נפן אלא מיירי שנוף האילן ראוי לקירות
ולעלים אלא אינו ראוי להם ששנה סדרי' נטיעון' דסדר נטיעה
לעלים היא כרוףא וכו' והוא לא עשה כן לפי' מחייב רשב"ג
מבואר הוכחה לפטור ורבנן פטרי דלא בעינן הוכחה עכ"ל
מבואר מדבריו דמה דא"ר זעירא כחשנה סדר נטיעון' הוא
דהי' נעט אומן כדרך נטיעה למאכל ושינה מסדר הנטיעה
לעלים וזוהו רשב"ג מחייב ורבנן פטרי ופסק הרמב"ם כרבנן
משום דריח ורבים הלכה כרבים . ואף לפי הכלל כל מה ששנה
רשב"ג כחשמיטו הלכה כחמו . מבואר בכללי' התלמוד דזה
אינו רק כחשמיטו אבל לא כדרייחא :

אמנם הראש' והטור וכו' הם מפרשים דברי הירושלמי
כחשנה סדר נטיעון' דעמיימו' דרבנן דפטרו דלף
דהוא דבר שאינו ראוי כיון דניכר דנעט לקורות ולעלים
לכן פטרו וגם הם פסקו כרבנן . יהי' נעט שיהי' עכ"פ זה
מבואר בהרמב"ם דלא בעינן שיהי' ניכר וא"כ ממילא הא דברי
רו"מ הם לישב דברי הרמב"ם ולשיטתו הא א"א לומר דמה
דכתיב אשר הדע הוא משום דבעי' היכר :

ובעיקר הדין מה דפשיט ליי' להכר המהמר דבנטעו לקורות
ולעלים אסור להשמיחו . וראיהו' כיון דלא דרשי'
בגמ' על הקרא כי לא עין מאכל הוא דנטעו שלא לשם מאכל .
וגם מדלא הביא אחר מהפוסקים דין זה . ולענין עינין ל"ע
בזה . דא"כ הא דאמרין בפירלה לקורות ולעלים . ע"כ
דלא הי' כונתו לקטוף אותם כשהיי' ראויים לקורות ולעלים עבד
ששוען פירות . כיון דהו' אסור להשמיחו לעלים ממילא לא
מהני מהשבתו . וב"ש הוא מהא דמבואר בירושלמי דהיכא
דבטלה דעתו איל כל אדם לא מהני מהשבתו . וב"ש גיריך לומר
דנטע אוהו לעלים ולקורות עת כ' יוקף ולא יהי' עושה פירות
או יכרות אומו לעלים ולקורות . ואפ"ה אין בו משום ערלה
כיון דשיקר נטיעוהו לא הי' לפירות רק לעלים לשחיב"ש . אמנם
אין משמעו דפשוטה הוא דנטע לעלים לכשהיי' ראוי לעלים .
ומהני מהשבתו דמחר להשמיחו ח"כ . וי"ל דהא דלא הביאו
הפוסקים דין זה דען הנוטע לעלים מותר להשמיחו משום דזה
ללמד מהא דערלה כיון דמחשבתו מהני לפוטרו מערלה ע"כ
כיון דכונתו היא לעלים היא בכלל אילין סרק :

ואולי י"ל לדברי הרמב"ם דהא דאמרין בגמ' אשר הדע
זה עין מאכל . אין הכונה להחיר עין מאכל עת כ'
יוקן ואינו עושה פירות . דזה ידעין מסברה כיון דאינו עושה
פירות הוא בכלל אילין סרק . ואפ"י אם עושה מועט פירות מ"מ
כיון דזה ללמד משני' דב"ק דמשום המועט שבושה אינו כדאי
לערום עליו . כמבואר שם ב"מ ממילא ידעין דהיא אילין
סרק . רק כונת הגמ' הוא ע"י אשר הדע זה אילין מאכל
דהיינו אם הוא בפלמוהו אילין מאכל רק דהוא נטוע לעלים
דמותר להשמיחו בזה בעינן שדוע כבידור דנטוע לעלים
דמספיקא לא חלי' בכך כיון דהוא לא שכיח . כדברי רו"מ
ג"י . ול"ע לענין עוד בזה :

והנה בעיקר הקו' לכאוי' י"ל דלא קשה מידי על הרמב"ם
כיון דס"ל לרינא דאילין כהטעם פירות אסור להכריחו
דכך השתתה . אבל אילין סרק מותר להשמיחו אפי' דרך השתתה .
וע"כ דהוא כן מנוה"כ דמלך הסברה אין לחקן בנייהם כיון
דהוא דרך השתתה . וי"ל הא דאסרו רבנן להשמיח סלים דרך
השתתה כמבואר שם בהרמב"ם ולא אסרו גם אילין סרק דאין
להשמיח אותו מזה ראי' למ"ש דדבר דכתיב בפירוש ההיתר
מה"מ לא גזרו רבנן אסור . ולכן אילין סרק דכתיב בנתיב
אורו משתתה לא אסרו רבנן בכללי' דו"ל דהוא דומה לאילין
מאכל דגם זה היא לפירות בזה גזרו עכ"פ לחלק בין אילין
שטופס

סימן יח .

עוד דבגזון הגי' .

בענין סד"א להומרא .

הנה ראויה הערה אחת משמי' דרו"מ ג"י בשו"מ מהר"ן
בסי' ל"ג על הקו' המפורסמת לשיטה הרמב"ם דמספיקא
דהי' מש"מ לקולא האידן יפרש הקרא רק עין אשר הדע כי
לא עין מאכל הוא אותו השתתה . דמבואר הא ספק אסור .
וע"י הדין כבוד רו"מ דו"ל כתיב דאמרין בפ"א דערלה דהנוטע
לפי' ולקורות אין בו משום ערלה . כ"כ י"ל דמותר ג"כ
להשמיחו . אמנם בזה בעינן דוקא שיהי' נדע שנטעו מהתלה
לקורות ולעלים . דספק ודאי אסור כיון דהוא לא שכיח ליעט
לקורות ולעלים אילין מאכל עכ"ד . והרב המהמר הוסיף להטעים
הדבר עפ"י דברי הירושלמי דבעינן דוקא שיהי' ניכר שהוא
המספיקא ולעלים עכ"ד . ולענין דברי המהמר בזה כמה בכלל כל
המספיקא גורע . דהנה אף דמבואר כן בהראש' והטור והמהמר
שכתיב דברי ר' זעירא כהירושלמי הלכה מ"מ הרמב"ם מולך
ע"י דנפשי' מהל' משכר ונ"ט' השמים דברי ר"ז והג"י בסי'
ג"י' הביא דבריו וכתב לישבו בדוקא :

אחוקמו מה"ח כמו בכל מקום היבא דאחיליור ספק דאוקמי' הדבר על חוקמו דודאי גם להרמב"ם אסור וגם דהא זה לא היה בכלל ספק איסור אלא הוה כודאי איסור מחמת החוקה אלא אפי' היבא דלא אוקמי' להבא על חוקמו ואינו נידון להבא רק בספק איסור. אפי' כיון דהרבר ה' לו מחמת חוקה איסור והי' אסור כגמס שגולד הספק חשיב איקבע איסורא. ודבר זה מוזאר בחוס' כתובות בסוגי' דמרי ודרי על ק"ה גמ' טבא עלי' באשם חלוי קאי דתמרו כחמאח קאי מחמת חוקה איסור דאשח איש ותי' דחוקה דדייקא מרע לחוקה א"א וכמבו עוד דאש"ח חייב אשם חלוי דחשיב איקבע איסורא כיון דהיתה בחוקה איסור עיי"ש פרי אף ללהבא היא בכלל ספק איסור לפעני' אשם חלוי אפי' חשיב איקבע איסורא. והטעם י"ל בפשיטות דהא צבולל חמיכה חמת משני חמיכות אם אנו דנין על שעת אכילתו הא לא הוה איקבע איסורא דהא אז לא הוה החמיכה השני כנגד הספק ועי"כ י"ל כיון דבשעה דלקח החמיכה משני חמיכות הוה הו איקבע איסורא לכן חייב. וכ"ש הוה כשהחמיכה גופ' הי' אסור מחלה דחשיב איקבע איסורא ועי"כ מוכח כן מהוס'. אמנם זה הוה רק היבא דאין לדון על להבא לאוקמי' החוקה משא"כ כמקום דיש להעמיד החוקה גם להבא וודאי אסור והוה כודאי איסור מחמת החוקה :

ובזה המהוה על הרמב"ם בפ"י מהל' כלאים הל' כ"ז דז"ל כגד למר שאבד בו חוט של פסאן וכו' וכילד הקטנה כגד זה לטובע שאין הלחור והפסאן עולים בלבט אחד ומיד הוה ניכר לו ויטויטו וחס לא ניכר הרי זה מותר שמה נשחט והלך לו. שפיר ברק אל מולאו. וכבר בארנו בהלכות כ"א שכל איסור בסיקוט מדברי סופרים ולפיכך הקלו בספק עכ"ל מוזאר מדברי דוה הוה ס' השקול אם נאבד החוט אם לא. ועי"כ דאף דרוב פעמים ניכר הלבט אפי' לא אמרינן דודאי נאבד כיון דגם הוא לא שכיח שיהי' נאבד ולכן אינו אלא כנגד ספק השקול ואינו מותר רק כיון דבסיקוט דהו' מה"ח לקולא יאף דכ"מ מדרכנן אסור מ"מ בזה הקלו. אמנם דוה ל"ע הא כנגד הו' לו חוקה לאיסור כיון דקודם שלבטו ודאי הי' אסור משום כלאים ועכשיו לאחר הלבטע כיון דאיבא ספק אם אסור עדיין נשחט כלאים אחרי' לא נוקמי כנגד על חוקמו הראשונה וימא דעדיין הוה אסור משום כלאים. וכ"ש דקשה יותר לפת"ש חוס' כתובות הגיל דחשיב אחתוק איסורא לפי שהיה בחוקה איסור. כ"כ ימא הכא דעכ"פ הוה אחתוק ויהי' אסור הספק מה"ח. אמנם בל"ז קשה אמרי' לא נוקמי גם הכא אחתוק כמו בכל מקום דאוקמי' החוקה :

ושישב את זה נראה לעי"ד דהנה הרבה זיהאחורונים החליטו דספק אם נקב הושט הא ספק בשמיטה כיון דניקב הושט הוא ככלה. והנ"פ כח ליבב הקו' מה דתמרו על הרמב"ם בסוגי' דרוב דר"א אמר אחי משמיטה דנישחט שמה במקום נקב קשטע. ולשיטה הרמב"ם קשה דילמא הוה מותר בשמיטה ספק. עי"כ כתב כיון דספק ניקב הושט הוה ספק בשמיטה ממילא אסור בספיאק משעש חוקה איסור. אמנם אחתוקים חולקים עליו דע"כ מוכח בסוגי' דמולין ד' מיג ע"א מהא דישב לו קין נושט א"ח שמה הכריח דפריך גמ' מ"ש מחמיכה אחת משני חמיכות ומשני חמס' החתוק איסורא. ואם דספק בניקב הושט הוה ספק בשמיטה כ"ש זה דחשיב אחתוק איסורא. והרד המחדר כהד דחמיכה אחת משני חמיכות חשיב יומר אחתוק כיון דעדיין הויסור לפניו. אמנם דכריו תמוהים דודאי אחתוק ע"י חוקה חשיב יומר אחתוק מחמיכה משני חמיכות. דהא ע"י חוקה הל' כודאי איסור. ובל"ז י"ל כמ"ש דגם בזה לא הוה וודאי איסור דהא אין לדון רק על החמיכה שאלל ועי"כ הוה כן תמוס' כתובות הגיל :

והנכון בזה כמ"ש הח"ד בס"י ק"י עפ"י דברי הרשב"א יבמות ד' ל"א הלא דאמרינן שם השה וי בחיקה

היהר לשוק עומדת. והקשה הרשב"א אדרבא הא צ"ח בעלה יהיה אסורה באיסור אשה איש. ומתוך וי"ל דהתם נבי בהמה כל שלא מתה או שמתה מאל"י או שלא נשחטה כחלבה אסורה עד שיחמדש בה דבר המכשיר. והלכך כיון שמתה בה לומר שנשחטה בה דבר המכשיר עליך. הרא"י ודכותה הכא כיון שזו מחמתה לרה לערוה ואלו מת בעל ממילא הותרה לביק והרי מת וקברו מוכיח עליו. וכאשרה בה לומר דנשחטה בה דבר האוסרה עליך הרא"י עכ"ל הרשב"א אומעם זה לא הוה ספק בשמיטה רק אם הספק הוה אם נשחטה בהמשה משעה השמיטה. משא"כ אחרי דידעינן דנשחטה בה משעה השמיטה. ואחיה בה לאסור מחמת ספק נקובת הושט זה לא הוה בכלל ספק בשמיטה אדרבא אמרינן גם בזה משעה הותרה. כיון דהיינו דנין דהבהמה מהי' מותרת אחר השמיטה. והא ידעינן בבירור דנשחטה משעה השמיטה הל' חוקה היתר. כמו דאמרינן ביבמות אשה וי בחוקה היתר לשוק עומדת אף דחמי' בעלה הוה אסור באיסור דאשח איש עכ"ד הח"ד. ובמק"א כתבתי הרבה בזה דמ"מ י"ל דוה הוה רק לפי האמת דלולין בחר רוב ודיינו דנין דהבהמה מהי' מותרת לאחר השמיטה משו"מ גם לענין ניקב הושט הל' חוקה איסור. משא"כ אם לא כויל בחר רוב אז גם ממש ניקב הושט הל' חוקה איסור כיון דהוה נכילה. ובהו מיישב דברי הכ"ס במ"ש ליבב דברי הרמב"ם וז"ל :

וה"פ י"ל דוה הוה הטעם כנגד שאבד בו כלאים לא חשיב חוקה איסור כיון דתמאח דנימלא הוה דלאחר הלבטע ניכר החוט שנאבד ותיכף כשנאבד החוט היינו דנו דוה חקמו לנכטו וימינו דנו בבירור שיהי' מותר לאחר הלבטע. וכיון דנשחטה משעה הלבטע. והדבר הוה בספק אם נשחט החוט אם לא. הו לא חשיב חוקה איסור כיון דהיינו מחוק' שיהי' מותר לאחר הלבטע. ומעשה וי נשחט אף דיש להלק ולומר זה ע"כ הוה מחוסר משעה כיון דלא היינו דנו שיהי' מותר לאחר משעה הלבטע אם לא שמוט החוט וכיון דהוה ספק אם נשחט נימא דאקמי' אחתוקי' אעפ"כ י' לדמוק ולהעמיד הדברים לעי' דברי הרמב"ם ול"ע עוד בזה. ובש"ע יו"ד בס"י ש"ב סעיף א' בעור וש"ע ונפ"י וז"ל :

וה"פ דגם לשיטת הרמב"ם היבא דאחתוק איסורא ואפי' אם לא הוה חוקה גמורה רק שיהי' מעיקרא בח"א חשיב כאיקבע איסורא. ואומרים בזה גם לשיטת הרמב"ם שפיאק דהו' מה"ח לחומרא ממילא אפי' בספק אם הוה אינן ספק או עין מחלה מותר לשיטת הרמב"ם משעש ספיאק דהו' מה"ח לקולא. מ"מ אם ידעינן בוודאי שהוא אינן מחלה רק הספק היבא אם חוקין ואינו עושה פירות עוד אם לא. בזה יודאי אסור להשחיטו. כיון דבזה הוה חוקה איסור כיון דנשיקאט בעור פה' עושה פירות בוודאי הי' אסור להשחיטו יצאה דהוה ספק אם עושה עוד פירות אם לא חוקמינן אחי החוקה. ואמרי' דאחרי להשחיטו. ואפי' אם לא הי' חוקה גמורה. אפי' חשיב כאיקבע איסורא כיון דהי' בחוקה איסור כמ"ש חוס' כתובות הגיל. ולפ"י י"ל דוה הוה אפי' בנמ' אבד תדע זה הוה עין מחלה רק עכשיו חוקין ואינו עושה עוד פירות דמותר להשחיטו. אמנם בזה בעי' שיהי' טרם בבירור שהוקין ואינו עושה עוד פירות. דהא הוה ספק אסור משום דאוקמי' אחתוקי'. או משום דה"ל כאיקבע איסורא. כי לא עין מחלה הוה זה אינן ספק ולא בעי' באמת בזה שיהי' נודע שהוא אינן ספק אלא אפי' אם הוה ספק אם הוה אינן ספק מותר נ"כ להשחיטו כיון דבזה ליכא חוקה לאיסור. וגם לא הוה איקבע איסורא ואמרינן בזה ספיאק דהו' מה"ח לקולא אפי' הרמב"ם ששמי' דין או דלילן מחלה אסור להשחיטו בספק דוה ידעינן מכברת כיון דבכל מקום חוקמינן דבר אחתוקי' ויהי' להרמב"ם ראי' מהכא :

והנה הש"ס הנה' בשם המשפטים הריב"א דלא נמלא סמוך למצור

החוקק כמו כן אסור למזבח מחמת החוקק. וע"כ ל"ל כן י"י
 הא דכתבו חו"ס בסוגי' דרוב הא דגמרי' מפנה דלולין בחר
 רוב דילמא טעם הוא מחמת החוקק. ומי' דאיכא חוקק
 עומאה כגודו. וקשה ג"כ ימא הא מ"מ עכ"פ מותר
 באכילה אע"כ לר"ך לומר כמ"ס:

והר"פ כתב ליבש ג"כ הא דלמרינן שם דילפינן מחז"ס:
 עלמא דלמך רחמנא שמוז ואכול ודילמא במקום
 נקב קשמיט דקשה ג"כ דילמא מותר מספיקא. ד"ל כ"ן
 דנקב השוט הוא נבילה ה"ל איחמוק איסורא. וזוהי ה"ל
 להחזיק דברי בגמ' במה דקאמר רב אשי אחי' משמיטה דלמך
 רחמנא שמוז ואכול. וניחוש דילמא במקום נקב קשמיט.
 לחיזה ענין הולך להא דלמך רחמנא שמוז ואכול ולא קאמר
 בפשיטות דניחוש דילמא במקום נקב קשמיט וה"ל נבילה
 אכל לשיטת הרמב"ם הדבר נכון. דהא כבר חמיה הראשונים
 אמואי ימא כספק בשמיטה דה"ל חוקק איסור כיון דלמרינן
 האמר מה"מ ודל"י פקע ומ"ס הרשב"א ימחוס הנ"ל ל"ש ג"כ
 בהכחש דילמא במקום נקב קשמיט. כיון דזוהי ידעינן דעשה
 מעשה השמיטה. אמנם לי' אמרינן דוונחת ואכלת הוא לאו
 הבא מכלל עשה. ובלא איסור דנבילה איכא ג"כ איסור דמיט
 זכום כתי' בהמה ונס לאחרי' מיחשה הוה שפיר גם בהכחש
 שמוז במקום נקב קשמיט חוקק לאיסור כיון דבמ"ה ה"י אסור
 באיסור שאינו זכום אוקמי' לחוקק ולומרינן במקום נקב קשמיט
 ואסורה בלא איסור נבילה באיסור דמיט זכום. ושיטת הרמב"ם
 הוא דמיט זכום הוא לאו הבא מכלל עשה כמבואר בדבריו
 בפ"א מה"ל שמיטה וי"א המלווה מלוה קמי' ע"ש [וזה]
 מביאר דנס צניף איכא טענה דלמיט זכום וספ"ו כשצחק
 צוה] ולפ"ו דמרוק הלשון בגמ' במה דקאמר ר"א אחי' משמיטה
 עלמא דלמך רחמנא שמוז ואכול דהוא ונחת ואכלת וממילא
 דאיכא איסור דמיט זכום. וה"ל איחמוק איסורא וניחוש שמוז
 במקום נקב קשמיט. ומש"כ בלא האיסור דמיט זכום לא ה"י
 מונח כלל דלולין בחר רוב מבוס דהוה אמרינן דמותר
 מספיקא. והדרבנא יחי' ראי' מסוגי' לשיטת הרמב"ם מזה
 דנקט ר"א דלמך רחמנא שמוז ואכול ועיין בחו"ס בילה ד'
 כ"ה ע"א בד"ה בסתמא בתי' בחוקק איסור עומדת:

אמנם היומר נכון בסתמא הרמב"ם כמ"ס הח"ד בסי' ק"י
 דהרמב"ם הולין כן בגמ' דבועה כ"ע מה"ל דלמרינן
 רב נידול רמי כתיב והכשר אשר יע כל עמא לא יאכל
 עמא וודאי הוא דלא יאכל אכל ספק יאכל וכו' מביאר
 וזוהי דבלא ימורא אחרי' ליטנא דקרא שמתעושה על היודאי
 וזה על הספק. וה"ל בכל הלואי דלמך רחמנא אחי' זה
 לה האכל חזיר ותלב אמרינן וודאי חלב הוא דלא יאכל הא
 ספק יאכל. אמנם במלות עשה שהוא בקוס ועשה כנין לקיחה
 אחרונא ואכילת מלך אמרינן דבעי' אחרונא ומזה וודאי לא בספק
 אינו יולא. וה"כ לגבי קרבן צניף שיהי' עובר וודאי לא ספק
 עש"ד. ויש לעיין על דבריו בה דפריך בגמ' מנחמות ד'
 ע"כ למ"ל קרא לאסור עריפה לקרבן והלא דין הוא ומה בעל
 זכום וכו' כ"ס עריפה שאסורה להדיות לאסור לגביה ע"י"ש הא
 בעי' הקרא לאסור ספק ערפה לגביה אף דמותר להדיות ו"ל.
 ובדבריו י"ל ג"כ דהא דנקט ר"א אחי' משמיטה דלמך רחמנא
 שמוז ואכול. דהוא ג"כ כמס' זה דבעינן ונחת וודאי ולא
 ספק ומש"ה אף בספק לא הוה איסור משום נבילה אפ"ה אסור
 באיסור דמיט זכום:

ובזה הי"ל ליבש קו' הוסי' עינין ד' י"י ע"א על הא דלמרינן
 שם מזה עומי' מותרת ואלי' יולא בה י"ת כספא. וכמ"ס
 הוסי' זו אף זו קמי' ואשתעינן דבקה כשימור לשם מזה עכ"ל
 ד"ל דגם מה"ל דלמך יולא בה י"י מונחתו כספא. לא ה"י נשטע
 דמלך כוהי' מותרת באכילה. לפת"ס הוסי' שם דביבוי הקודם
 אף דבכוחים חשידי' אלפי' עור הוא דלמרינן דלחן להבוי' מזה
 אחרת והוא אכול ממנה ע"ש. והנה הכוונת וודאי דלא סברי
 מילחא דלאסור מרבנן. ולפ"ו אם לא הוה קמי' רק ארס יולא

ימור אין ספק וכל האילנות הם הילין מחלב. או נס האילן
 של מחלב מותר להשמיטו לנורך. והמורה לא דברה רק אם
 נמלא סם הילין מחלב והילין ספק או הילין מחלב אסור
 להשמיטו והאילן ספק מותר ע"ש. וזה כוונת הנקרא כי
 הוצר אל עיר וכו' לא השמיט אחי' ע"ה וכו' רק ע"ן אשר חדע
 כי לא ע"ן מחלב הוא אותו השמיט וכו'. ולפ"ו ע"כ ל"ל
 דמה דכתבו חז"ל אשר חדע הוא דאם הוא ספק הילין מחלב
 אסור להשמיטו. דזה אינו דאפי' לי' אמרינן ספיקא דלמי' מה"מ
 לחומרא. מ"מ הע"ן שהוא מותר להשמיטו מטעם מחז"ס
 דאם הוא הילין ספק בוודאי מותר להשמיטו. וגם אם הוא
 הילין מחלב מותר להשמיטו ג"כ. כי דלא לא נמלא הילין
 ספק. ומותר להשמיט אפי' הע"ן מחלב. ופ"כ כוונת הקו' במ"ע
 להשמיט כל הפוסק' אפי' איכא ספיקא דלמי' מה"מ לחומרא ה"ה
 גם ספק מותר להשמיט מטעם מחז"ס. וזהו י"ל בהשו"ך
 דמוכח מזה שיטת הרמב"ם דספיקא דלמי' מה"מ לקולא. וזהו
 הכנה מורה אשר חדע לאסור האילן של מחלב דאי ידעי'
 בוודאי שהוא הילין ספק או אסור להשמיט האילן של מחלב.
 מספיקא אם הוא ספק או אסור האילן שהוא ספק בוודאי
 מותר להשמיטו מטעם מחז"ס. אלא אפי' האילן של מחלב
 מותר גם כן להשמיטו מספיקא. כי דילמא גם האילן שאינו
 מספיקא עליו הוה ג"כ ע"ן מחלב והו' לא נמלא רק ע"ן מחלב
 ומותר להשמיטו. ולכן צניף דוקא שפיר נדעט צניפור שהוא
 הילין ספק. והו' אסור להשמיט הע"ן מחלב. ויהי' ראי' מזה
 לשיטת הרמב"ם ד"ל ספיקא דלמי' מה"מ לקולא:

וי"ש מקום להפריך דגם הרמב"ם י"ל כדעת הפוסקים הללו
 דאיכא דלא נמלא כמורק רק הילין מחלב מותר להשמיטו
 רק דזה הוה אלא היכא דהוא לנורך. וזוהי ה"ל הוה כדרך
 השתתה ומותר גם בהילין מחלב. ומ"מ מוכח שפיר דמותר
 בהילין מחלב. אפי' בדרך השתתה. מדהתיר בהתיב להשמיט
 הילין ספק אפי' אם הוה אלא בדרך ספק מהילין מחלב. וה"כ
 ממילא ניושב הקו' על הרמב"ם. אדרבא הוה ראי' לשיטת:
אמנם י"ל דגם לשיטת הרמב"ם הילין שהוא ספק אם
 הוא הילין ספק אסור להשמיטו. ואפי' אם לא ה"י
 נאמר אשר חדע אפ"ה הוה אסרינן ספק הילין מחלב וע"כ
 לריב' לומר דהא דכתבו חז"ל מותרת חדע לשיטתו כמו דלמרינן
 לשיטת הפוסקים דבשפיק דלמי' מה"מ לחומרא:

דהנה הראשונים חמיה לשיטת הרמב"ם מה"ל דלמי' בחולין
 דלולין בחר רוב מקרנטה דאי' לבדוק' וליהוש
 דילמא הם עריפה ודילמא טעם דבשפיק דלמי' מה"מ לקולא.
 וללאורה ה"י כ"ל כיון דהא דעריפה פסול לקרבן ילפינן בגמ'
 במנחות ד' ו' ע"א ובהמורה כ"ס מקראי' ממטעם ישראל מן
 המותר לישראל. או מן הבקר או מכל אשר יעביר תחת
 השבט פקע לעריפה שאינה עוברת. ובגמ' שם קאמר דלריב'
 לפולשו והנה הקרא דכל אשר יעבור תחת השבט נאמר במעשה
 וגמרי' שאר קרבנות מיני' בגמ' כמבואר שם ובבבבבות ד'
 כ"ז. ולפ"ו י"ל דלחן גז"ש למחלה וכל שאינה עוברת תחת
 השבט למעשה פסול להקרבה וספק עריפה אינה עריפת תחת
 השבט למעשה דלמרינן בפ"ק דב"מ בסוגי' דתקפו כן
 דעשרי' וודאי אמר רחמנא ולא עשרי' ספק וממילא דפסול
 להקרבה ויליך בגמ' שפיר ע"כ טעם משום דלולין בחר
 רוב ולא הוה בכלל ספק כלל וז"ע עוד צוה:

והר"פ כסי' ק"י כתב ליבש קו' זו ולפינן קרבן ג"כ
 אחוקק דהא ה"י בחוקק מיוז להביא קרבן וגם
 איח' לי' חוקק עמא ע"ש גם לעיין א"ל דעריפה פסול
 לקרבן דלמרינן מונשקה ישראל מן המותר לישראל מה בך
 דאיח' לי' חוקק מ"מ אחי' לא ימא כיון דמותרת באכילה
 ממילא הוה כשר להקרבה. וכמו כן יהי' קשה גם לי' לפינן
 מאידך קראי' וז"ל כיון דעש"ה זה ידעי' דעריפה פסול
 להקרבה. דמנו דלאסור באכילה כמו כן אסור לכ"י מוכח.
 ממילא כיון דהיכא דאיכא חוקק לאסור אסור באכילה מחמת:

י"ח כפסת טוב אמרינן דדוקא אם הכותי אוכל ממנה ללא
 כס י"ח מלה. או הישראל יולא ג"כ כה י"ח מלה. דאין לחוש
 דילמא אירע ספק בהנכנס דא"כ לא י"ח אכלו הכותי ג"כ כיון
 דבשפיאק אינו יולא י"ח מלה מה"מ דע"י מלה וודאי ולא ספק.
 אבל לענין זה שיהי' המלה מותר בחכילה בשאר ימי הפסח
 לגבי איסור חתך לא מהני מה שהכותי אוכל ממנה. משום דיש
 לחוש דילמא אירע לו ספק אם נחתקת אם לא והוא אוכל ממנה
 כיון דמה"מ מותרת דחתך דוקא אסור ולא ספק ואיסור דרבנן
 לא ס"ל. משא"כ לישראל י"ח אסור חספק לזכ הולך המלה
 להשמיטין דמותר בחכילה ול"מ לאיסור חתך דמה"מ נימוש
 לספיאק [ונס י"ל דמותר ג"כ לגבי איסור חתך מתמת החוקה
 ולא"מ להאריך בזה]:

ורפ"ז אפי' אם לא הי' כחוב בקרא אשר חרש כי לא ען
 מחבל הוא רק היה כחבי רין הפך אשר לא ען מחבל
 היא אותו השמים. היה אמרינן ג"כ דדוקא הען אשר היה
 בוודאי אינו ען מחבל זה מותר להשמיטו. אבל ען שהיה
 ספק ען מחבל אסור להשמיטו. כיון דחקרא הראשון הנחמד לא
 השמים את ענה אינו נחמד להוליא אין ספק וכל ען בתשמיט.
 ולכן הקרא הנחמד להמיר חילין ספק בענין דדוקא דברים ככתבן
 כי לא ען מחבל הוא הייט דיעינן בוודאי שאינו ען מחבל.
 אבל לא ספק:

וי"ש להאריך עוד בזה וצדדי הרא"ש הובא בש"מ ב"מ כסוגי'
 דה"כ כהא דאמרינן עשירי ודאי אמר רחמנא ולא ספק
 דאפי' רוב לא מהני כיון דרוב לא היה וודאי אלא דההורה
 התיר ספק כזה שהוא נגד רוב. ולכן לגבי מעשר דאמרינן
 עשירי וודאי ולא ספק גם כרוב ה"ל עשירי ספק ופסור ממעשר.
 ובמ"א כהה דלפ"ז ה"ל שמתחב מעשר בהמה נימא דילמא אחת
 מהם ערפה ולא היה זה עשירי דהא ערפה פסור ממעשר.
 ואי דאול"י בתר רוב הא לגבי מעשר אמרינן עשירי וודאי ולא
 ספק ולא אול"י בתר הרוב ויריבין לומר דלענין ערפה כיון
 דכבר החוקה דהיא כפרה לענין אכילה ה"ל כוודאי וכמו באיסור
 שנתחמו עפ"י ע"א דלוקין עניי וכמו דבוקלין וסריפין על החוקות.
 והש"מ לא כתב בן רק היכא דאין ענין לדון לדבר אחר רק
 לגבי מעשר. ולפ"ז כיון דגבי מעשר אמרינן דה"ל דהיא נגד
 רוב לא היה ברור רק ספק. ממילא כ"ש הוא בתה דנחמד
 בקרא אשר הדפ כי לא ען מחבל הוא אותו השמים דבענין
 דדוקא שיהי' ידעיה כבירור כי לא ען מחבל הוא אבל רוב לא
 מהני. כגון באופן אם רוב חילוט כמותו המס חילטי ספק.
 אפי' לא מהני זה בכלל חרש כיון דרוב הוא ספק ומי"ל לא
 מהני ידעיה דגם כרוב הוא ספק. ומ"ל דגם רוב לא מהני.
 ויהי' נימא לשיטת המכריס דבשפיאק דלד"מ מה"מ לחומרא הא
 דכחב רחמנא אשר חרש הוא דלא יהי' מהני בזה רוב. כיון
 דרוב לא מהני ידעיה כבירה. וא"כ ממילא דלא קשה גם
 לשיטת הרמב"ם דהא ע"כ הוא נוס"כ בזה דבענין אשר חרש
 וודאי אבל ספק לא מהני והא ראי' דגם רוב לא מהני [ובזה
 י"ט כחש"ל דלענין קרפן דוט כחש"ל ומ"ל כח"ס]:

אמנם במ"א כתבתי הרבה על דברי הרא"ש בזה במ"ס
 רוב לא היה וודאי רק ספק. דהא כספק עומתה
 ברשות היחיד דבשפיאק עומא וודאי ואפי' חזקה לטבר לא מהני
 כמ"ס תוס' פסחים כסוגי דאין חוששים ל' ג"ה ספק
 ביאה טהור עיי"ש. ואפי"ה רוב מהני לטבר כמבואר כסוגי'
 דקבוצ סוף פ"ק דתכובות וע"כ דדוקא חזקה דאינו מעשה
 כירור הענין ורק מנה"כ. ולכן כספק עומתה לא מהני חזקה
 כיון דמ"מ הוא ספק ולענין עומתה נודה תורה שיהי' אסור
 כספיאק אבל רוב דהיא מעשה כירור ולא היה ספק כלל ולכן
 מהני גם כספק עומתה. ולכן ממילא גם גבי מעשר מהני רוב
 דלא היה בכלל ספק רק דהוא בוודאי. אבל מ"מ זה י"ל
 לדברי הרא"ש לגבי מעשר אמרינן עשירי וודאי ולא ספק דחוקה
 או ס"ס לא מהני כמו כספק עומתה כה"י דלא מהני ג"כ
 חזקה וס"ס. ולפ"ז י"ל גם בזמן שהוא ס"ס להמיר כגון

דהוא ספק דילמא היה חילין ספק. ואפי' אם הוא ען מחבל
 דילמא אינו עושה עוד פירות אפי"ה לא היה בכלל אשר חרש
 ואסור להשמיטו ונ"ע עוד בזה:

ור"ב המחבר הקשה ג"כ על שיטת הרמב"ם מהא דאמרינן
 בע"ד ד' ס"ז לא אסרה תורה אלא קדימה בת יומא
 והא תורה האריך להגטיל כולם. וע"כ דהוא משפיאק דהכלים
 כיון דהיו כהו מערובות כלים ששם בני יומם ומוכת דספיאק
 דאי' לחומרא. וכתב לישב כיון דעכ"פ בשלו כהו הנכריס
 איסור חשיב אימתוק איסורא ע"ד ולענ"ד י"ס לדון על חרובו
 דזה לא חשיב אימתוק איסורא כיון דאין לנו לדון על חרובו
 הקדימה רק על הבלוע שבחובה. והכלות אפי' אם הוא אינו
 ב"י אפי"ה כל זמן דהכלות הוא בפני עמנו היא אסורה. כמבואר
 בהר"ן סוף ע"א על הא דהלכות תורה שצירה בכלי חרש אף
 דהיא נוהג עכ"פ לפני. ויש לשיין במ"ס המכריס כהא דה"י
 קכ"ז בע"א חשיב על יקור הגיד אם זה חשיב אימתוק איסור
 ואין כאן מקומו:

וגם אם נימא כחירולו דמשום תעביבות הכלים סודרכו לנכיל
 יהי' קשה אחרי' לא יתבטלו הכלים שהם בני יומם כרוב
 שאר הכלים כמבואר בש"ע כפי' ק"ו ודח"ל דהא זה הכלים סודרכו
 דילמא לא היה בשאר הכלים רוב נגד"ל דהוא כס"ס דילמא
 ה"ל רוב ודילמא אינם בני יומם. ואין לומר דהא היא ס"ס
 נגד אימתוק דבכל י"ס לדחום זה. ובחזק"א כתבתי לענין הא
 דהלכות תורה להגטיל הכלים. והא וודאי לא כל הכלים נאסרו
 מעין איסור אחד רק מהרבה מיני איסורים ויתבטלו כל הכלים
 כרוב כרין איסורים מבטלים זה את זה. ואם נימא דהא דאמרינן
 לא אסרה תורה אלא קדימה בת יומא דהוא מעשה ספק תעביבות
 קשה יותר הא איכא תעביבות הימך ותעביבות כלים דהם חשיב
 איסורים ויתבטלו כרוב:

ובעיקר הדברים משפוט דברי הגמ' לא אסרה תורה אלא
 קדימה ב"י מבואר דה"י כרוב אכליתו דהם ב"י חילין
 הכלים הגטילו אבל הכלים דלא הי' בת יומא לא הגטילו כלל.
 והא דה"י נודע לנו איזה כלים ששם בני יומם י"ל דהא
 הכי"פ הקשה ע"ז הימכן דכל מלתת מדין ה"י ביום אחד
 יבאונו היום ה"י נאשונו על הגעלה. והכ"ל ראי' לזה מדין
 דחוממו ב"י מ"ס חז"ל בפסח. ומש"ה קודם שגלטנו על הגעלה
 ה"י בשלו כהכלים וחסרו להיות בני יומם ע"כ דמיושב בזה
 מה דמחיה דילמא לזה הכותב להגטיל וימא בש"ר תחלב דהא
 בזה אין לחוש להחמו כהו מ"ס דהא מה ששאר כהכלים הוא
 לגמס ומה דילא לחמו וחסר להכילי מותר מעט י"ט כ"ד ג"ע.
 הם היו יודעים בזה כלים שחוממו כהו מ"ס:

ובק"ו הכי"פ היא כתובה בהר"פ א"ב ע"ז ויהי' דהש"י ה"י
 מבטלים כהו. וצוה י"ל הא דכתב הש"י על הא
 דק"ף עליהם מהה החימים כל נקיבה מתוך כעס בא לכלל
 עשות בניעולי מדין כיון דהעיקר הגעלה היו כיון דהיו כל
 נקיבה דכל"ל לא הי' לריים להגטיל הכלים כיון דהם אינם
 בני יומם:

סימן יט. הלכות חלב עב"ס

ב"ה לכבוד ידיר נפשי הרב הגדול ס"ה **אבינדרור**
יהודא הלוי נ"י ואח"כ נתקבל הגאון הג"ל
 ראב"ד בק"ק קריל"ו:

ע"ד שאלתו במעשה שנה לפני בא' שלח המשרת להכיל
 לו חלב מניו ולהעמיד אלא החליטה ענין והביאה חלב
 ולא טרד שלקח מחלב שחלב טרם בואה. והחלב ש"ג
 נחפרט עם עוד חלב כהה צדוק ויחלב כלים והשאר מרובה.
 וקל"ס כלי זכוכית. והחלב עוד שומר. ונפ"ד ר"מ לר"ד
 להק'

להקל ולהכביר הכל כ"י ש' מקום לרין ולהכביר גוף החלב
 אחרי שנתערב בחלב כשר ובעל כבוד עש"ד הש"ך ביו"ד
 סי' ק"ח ס"ק ח' דהבז לכן בני בחלב מוחס' אחד ולא
 בני מב"מ כיון דאיתו אלא משג דרבנן דוראי אין לחוש
 להחליף כילו בחלב עמא כדאמר' בגמ' טהור חזיר עמא
 ירוב רק השמש הוא דלמא החליף עשג חלב בחלב עמא
 ואיכא הערוכות חלב עמא וכו' דמין דמיון בעל חז"ח כדבז
 וליכא רק אישור דרבנן לכן בני בחז"ח אחד טכ"ד איכ'
 כיון דאין דרוש לנו כמה עירב הגוי וכמה המטע הוא בשמערב
 אח"כ רין להקל מטעם דהליקין דאיכא ס' נגד החלב עמא
 דומיא דשקל דתקולין בא' דרבנן ה"ה בזה עכ"ד הר"מ .
 וכן עוד לרדים להקיר כאשר יבאר לפנינו :

א) הגה הש"ך הביא ג"כ ש' דברי הפרישה ד"כ ומה
 על הב"ח לרדוד לומר דבהלכ איכא אישור חורה .
 ולא אדע מדוע לא הביא דברי הרד"י משג (בס') קפ"ו אות
 ג') דהבז ג"כ כדבריהם ע"ש . ויש לשיין הא חלב עמא
 משונה בשעמו מחלב עשור . וא"כ בשלמא על הד"מ לק"מ
 כיון דהוא סוס כדמלא בני' ל"ח דלעין מב"מ אולי כשר
 שחא באס הס שיון בשמא אף דהליקין כשעתה חשיב ג"כ
 מב"מ ובעל מה"מ כדבז . ומחילה דליכא בחלב ש"י רק
 אי' דרבנן משא"כ הש"ך דמולק שס על הרמ"א ומחליט
 דהיכא דהבז מטעם בוראי לא נהנבל מה"מ דעשג בעיקר
 וא"כ מדוע לא יהי' בחלב ש"י אישור חורה מחמת הערוכות
 חלב טהור דלו יהי' דבז הוא חלב עשור מ"מ אישור מה"מ
 מחמת טע"כ . והבז"ט (מה"מ האו"ח סי' ס"ז) כ' ליישב
 דברי הש"ך כיון דטע"כ לפי' או מחמתה או מגיעולי טהור
 לכן דוקא אישור לאוין דומיא דטהור חלב לא באי' שאין בו
 מלקוח או באישור טהור . וכיון דבהלכ עמא ליכא רק
 אישור טהור דאין לוקון עליו כדמבאר בדמב"ס לה אמרין
 בזה טע"כ עכ"ד ע"ש . [ויש להאריך בזה עפ"מ"ש כשער
 א' על סניף דנוט"פ בישוב דברי הרב ר' אלי' ז"ל בחו"ס
 כסוגיא דעג"ש . דמחזיקה אין לוקון על טע"כ כיון דהא
 דטע"כ דאורייתא לפי' מחמתה או מגיעולי טהור דאין זה
 אלא עשג בעלמא ע"ש .] ובע"ד עדין קשה עפ"מ"ש הרשב"א
 והר"ן בסוגיא דרוש בשלה דלפי' אי אמרין עכ"ש לאו דאורייתא
 מ"מ כשעס בהא מן החמש בוראי אחת"י טע"כ דאורייתא
 ודאי' לזה מהא דעשה עיסה מן האורז ומן הדומין דהי' י' בו
 טעם דגן חייב בחלה ואדס יולא ידע בשפת ע"ש . ומחילה
 כשערוכות חלב עמא עס חלב עשור בזה הוי טעם הבא
 מן המחש דהא הוי הערוכות לה בלב . וע"כ בני' הר"ן
 בסוגיא דרוש בשלה וכו' אמר' עש"כ דא"י בכל ענין דלש"ס
 בהא מן המחש ל"י לימוד כלל . וע"כ ל"ל דש"ך סובר דגם
 שעתם טהור . ואולי י"ל דמוכח גמ' כן מודלה פירך גמ'
 ולשעתם קפילא כמו פירך וגי' . ויש לדחות דאי' זאה
 עש"ד הרשב"א שבויר לקמן וליע' עוד בזה :

עוד יש לשיין בדברי הש"ך דמבאר בדבריו דגם לדברי
 הר"ד בני' דבהלכ בני' בחז"ח אחד הוא ג"כ משעס זה
 כיון דאיתו אלא אישור דרבנן דה"מ מב"מ בעל כבוד ויש לעמוד
 הא בעל המירא בגמ' הוא רב ומחיל וס' ס"ל להלכה כב"י
 דמב"מ ל"כ ומחילה לדירוס ה"ל בחלב אישור חורה . ולפ"מ
 הירושב"א שס בע"ז דע"כ בדיה רב וסמואל דמדלה אמר'
 בגמ' כחזאי מוכח דרב ושמואל אמריוהו למולתיהו אפי'
 לרבנן דאין מב"מ בעל כבוד כדברי רב ושמואל דפלטגיתיהו
 הוא דאין חוסר דרבנן סברי דמה"מ בעל מב"מ אף מדרבנן
 גס לרבנן מב"מ ל"כ ע"ש . ינחא דכיון דמה"מ איתו אלא
 אישור דרבנן . אמנן להרבנן' שהביא הירושב"א שס דס"ל דגם
 מה"מ לרב ושמואל מב"מ לא בעיל ע"ש ויכדמב"ן הק' .
 במ"ס . [ולכאורה יש לעין לגביר הירושב"א האף [יתרן]
 לרב ושמואל הא דאמר' ככולי' תלמודא דדבר ש"ס לו מתירין
 ל"כ חס איתו אלא לרבנן דרבי' כיון דדבר טיל"מ הא דאיתו

עוד יש לשיין מהא דאי' בע"ז (לי' .) ושמואל אמר מפני
 שמעמידין אוהב בעור קיבה נבילה יתבו בחוס' שס
 וי"ל וא"ת מאי אריא נבילה אפי' שחטה נמי הסורה משום
 כשר בחלב . וי"ל דדוקא נקט נבילה דלא איכא אישורא
 דאורי' אבל בשחטה משום כב"ח ליכא אישורא דאורי' דאין
 בלוקן הוא ואע"ג דחוקמי מקומי איתו אישור אלא מדרבנן
 עכ"ל . ובחולין (ק"ו .) בדיה החמירי היסוה כדבריהם
 בחירוסין וי"ל דמשום כב"ח לא אישורין משקן משום
 דליכא אלא אישורא דרבנן דרך ביטול אפרה חורה עכ"ל .
 ומשעסות דברי החוס' נראה דס"ל דדבר שמעמד אישור מה"מ
 כמ"ס

וכת"ש המג"א (בסי' תתי"ב ס"ק י"ג) בשע"ה העור עיי"ש . והא דמותר נש כנביית מחסות אחד לנאורה ע"כ ל"ל כשיטה רש"י בד' ל"ט עיי"ש ובתוס' ד"ה אחר רב וכו' . ומעשה אם נמצא דבבל על גוי ליכא רק ספק איסור דרבנן דמדיא כפל כרוז י"ה הקו' כו"ש אח"י גזרו על חלב עמאה כיון דכוח ליכא רק ספק א"י דרבנן . והף"ה אם נחוק לומר דמחול לשיטתו דס"ל מין כמותו ל"כ הל' ספק איסור דלור"י מ"מ הא גם אן נקטינן כן להלכה . וגם לשיטה הרמב"א דלרב ושמואל ג"כ מה"ה בטל מ"מ כרוז הקו' כו"ש . וי"ל דכונת התוס' הוא דכל היכא דליכא א"י איסור הורה כגון בעור כבילה אף ללאחר התערבות לא י"ה הל' איסור דרבנן כזה גזרו אף מספיקא כיון דיש להאיסור עיקר מה"מ משא"כ לגבי כב"מ דאין להאיסור עיקר מה"מ כזה לא גזרו מספיקא . וזהו י"ל דגם לשיטה התוס' דבר התעמיד אי"ו אלא מדרבנן והא"כ גזרו כיון דעור (בהמה) נביא איסור מה"מ ומש"ה כחלב דליכא חשב איסור חורה אה"ו אף ללאחר ההפרות וה"ו אלא איסור דרבנן :

כיון דכתי' גו"ש דוקא דכיון דהרתיח מחסילה עור הקיבה עם החלב ולאסרה מה"מ ע"י ביטול ועשה איסור מחמת עמאה וסוב הו"ל כחתיבה נכילה והא"י לא הו"י אוסרת אח"כ משום דבר התעמיד . בשמאל א"ל דל"ה דרך ביטול דמ"מ הא עור הקיבה קיבלה טעם מהחלב והתא אוסרת משום דבר התעמיד ד"ל כו"ש החסדר דבאיסור דרבנן לא נעשה איסור מחמת עמאה . וע"י בח"ד (ס"ס פ"ז) . וכן הוא כדל"ה ב"ר (כ"ל מ"ז אות ד') וי"ל כה"כ המרדכי והרמב"ם גביטת דהעמידו בעור קיבה שחיטה שאין כאן אלא משום איסור כב"מ הנביית חומר' דבכ"מ בטל כ"מ עכ"ל והע"פ שנעשה לטעם הו"ל ועור הקיבה מותרת בש"ע לא החשב כ"י והא"כ אם נאסרה קודם כבישת קיבה דהא אין איסורה מנופה דהא דבשר בחלב חשיב איסור . מנופה ה"מ ע"י ביטול שהוא דלור"י לכן אין לומר מטעם שאין כאן גוף האיסור הלא טעם בשמאל שכתב אפי' מברי' שחיטה דבדבר דנעשה לטעם לא אמרי' הכי עכ"ל הא"כ . מובחר דהם נאסרה מחיל' ע"י ביטול ודאי חשיב איסורא מנופו . ואוסר משום דבר התעמיד כמו עור נכילה :

וי"ש להוסף עור עש"ד הראב"ד הובא בתוס' האריך להרשב"א ש"ו וי"ל והקשה הר"י מנא"ש מנא"ש נכילה דנקט וכו' ויחא לי דאי משום כב"מ לא נ"הרש"א אלא כהניית טעם דכיון דתרווייהו דהיתרא ניכשו ואינם נאסרות אלא ע"י הערבות כע"י גו"ש דדרך (גו"ש) ביטול אסרה הורה אבל נכילה דאיסורא כיון דאוקמי' קא מוקים חשיב ל"י כאלו נביית ולא בטיל . והראב"ד וי"ל ח"י ללבנ"מ ל"ה דלפי' ודאי דרבנן הוא דלוק כגון מדלור"י שרי ורבנן הוא דגזרו והו"ה ל"י ספיקא דרבנן ולקולא ודקט"ל מ"מ לא אלו"י כ"י כו"ש ל"ק דכל דבר של נכרים לא הלכו בו כמח"ס אפר גו"ש ואין משעינן אותן לקפילא אלא כיון דשטיח בהם טעמו איסורין אותן לשולט כ"י ע"ה וכו' עכ"ל . ובב"א דב"י הראב"ד הא דלא כתב דאף דליכא גו"ש איסור ג"כ משום דבר התעמיד דלא בטיל . הוא ד"ל הראב"ד ס"ל דזה אי"ו אלא מדרבנן אבל מה"מ בטל . וכנ"ש הש"ך (בסי' ק"ח סק"ה) וה"כ דהראב"ד הקו' לרובת' כיון דלפי' אלא איסור דרבנן י"ה מותר בספיקא . לזה הולך הראב"ד לומר דבשל גברי' ל"ש ביטול כלל . ודוקא בעור קיבה כשירה דכלא הביטול ליכא ג"כ רק א"י דרבנן כזה ל"ג מספק משא"כ בעור קיבה נכילה דכלא הביטול היכא איסור חורה לא יחזכו על הביטול . ואסרו ג"כ בספק דבשל גברי' ל"ש ביטול . וי"ל דגם כונת התוס' הוא כן דגבי נכילה כיון דכלא הביטול היכא איסור חורה לכן אסרי' וגם תוס' ס"ל דרבנן התעמיד אי"ו אלא מדרבנן מ"מ כיון דאי"ו מותר אלא מחמת הביטול ובשל גברי' הא ל"ש ביטול וי"ש לעיין א"ה דמ"ס ע"י הערבות אי"ו אלא דרבנן או כלא ביטול הוא דמ"ס מותר מה"מ וי"ל ולפי"ו תמילא כחלב עמאה דכלא הביטול אסור מה"מ לכן אסרו גם בספיקא מתעמא דהראב"ד :

והג"ז ביו"ד בסי' ל"ה ס"ק י"א כ' וי"ל בשמאל בע"ר שומן בתוך ויחל חלב שפיר כעיל כ"מ כיון שאין האיסור מלך עמאה רק מלך התערבות וכיון שיש ס' אין כאן הערבות עכ"ל וגם כזה יש לעיין נ"ה דהחלב המרובה לא קיבל טעם מהשומן כיון דליכא ס' כענין מ"מ המעט שומן בודאי קיבל טעם מהחלב וי"ה נאסר השומן מטעם כב"מ כיון דהוא דרך ביטול וסוב י"ה איסור מחמת עמאה ויחשב מטעם דבר התעמיד :

וזה ימים דכתי' כזה לפני הביט עק"ה וזה"ל דכיון דהשומן ימות ולא נאסר בו מחמת לא נאסר ג"כ מטעם כב"מ עש"ד התב"ן גבי גנים ומוסות ד"ל דגבי כב"מ כעין סיקולו ע"ש זה מזה . וכיון דבבשר לא (כיון) [יכול] להעשים טעם חלב לא נאסר ג"כ ע"ש הבשר :

ובזה ה"י ג"ל כבוד דהם שומן דבשר הוא מחמה והיא כעמאה כזה ודאי אוסר מטעם דבר התעמיד דכיון דהכל על טעם החלב ולאסר מה"מ . ומותר כמו כן בעור הקיבה אם מרתיחה אותו בודאי נאסרה מה"מ כיון דכונתו זו בלישה נעשה איסור מחמת עמאה ויאסור אח"כ משום דבר התעמיד :

ורבאורה ה"י ג"ל דהא דלא יחא להראב"ד כחוקו הרא"ה דס"ל דגם אם נאסר מחמת כב"מ דרבנן נעשה איסור מחמת עמאה ואיסור מדרבנן מטעם דבר התעמיד כו"ש הח"ד כשיטת הראב"א ולכן עדיין קשה גם בכשירה יאיסור מדרבנן עכ"ל . ולכן הולך דהא דלא גזרו כיון דספיקא דרבנן לקולא . והר"מ ע"כ ס"ל דגבי דרבנן לא נעשה איסור מחמת עמאה . ול"ה דבר התעמיד אפי' מדרבנן . אמנם אם מרתיחים אותו בודאי קשה אח"י לא י"ה נעשה דבר התעמיד מחמת טעם החלב הנכלט בעור הקיבה ע"י ביטול דנעשה צביל ע"ה . ולענין דה"ה ל"מ על הרמב"ם [כי דוקא לומר דב"ל דאפי' נאסרה מחמת כב"מ כביטול מ"מ ל"ש דבר התעמיד דהעצם הנכלט ממנו אם נאסר ממנו טעם החלב נעשה גם טעם הבשר מותר דו"ה כמובחר כמוביל דעיי"ה חלב דרב"ח נעשה איסור מ"מ] :

ובישוב דברי הרשב"א ה"י ג"ל בהקדמ' מה שכתבתי מה ימים על מה דנשתק כו"ש (בסי' פ"ז סק"ג) אי אמרי' גם כ"י כב"מ אין ביטול אחר ביטול כמו דאמרי' גבי ביטול שנה . והר"ף הביא דאי' דאמרי' י"ב אחר ביטול מה' דאמרי' כ"ל כל הבשר שחא יעלה בחילוף רוחה עיי"ש . ועי' י"ב לסק"ה מה' דילתא דוקא על הביטול השני ליכא איסור מטעם ביטול דוקא ואי"ו חייב על ביטולו אכל מ"מ י"ל דנאסר בחילוף מטעם כב"מ . ומד דילתא דוקא יעלה דכ"ר נחשבל מחילה עם בשר שור [או] אי"ו שוכר

ובענין זה נתקשרתי בדברי הרשב"א ע"י כענין דו"ל הקשה הר"מ דכל אפי' בעור קיבה שחמה נמי הרי הוא איסור משום כב"מ כדמ"ה התעמיד בעור הקיבה אם יש בו כו"ש הר"י אסור וכו' דהתם בדיוק עמאה דל"ג דאוקמי' קא מוקים דרך ביטול אסרה חורה אבל דבשחא בעור קיבה נכילה ל"ג עמאה כיון דאוקמי' מוקים והראב"ד ח"ק דאי משום חשב עור קיבה שחמה לא ייטו אוסרים על הספק כיון דלפי' ודאי איסורא דרבנן הוא . ואין זה מספיק לשי"ת שמועט להעמידו בעור הקיבה נחמתינו בחמילה ואח"כ מעמידו וקמא עיקר עכ"ל . והנה כו"ש מרתיחו בחמילה ואח"כ מעמידו ע"כ דמרתית עור הקיבה עם החלב כגוונן דנאסרה עור הקיבה מה"מ מטעם כב"מ כיון דהוא דרך ביטול . דהם מרתיתו העור כלא החלב מה כ"כ מ"מ אח"כ כשמתמידו הוא לוקן כגוונן וליכא איסור חורה . ולפי"ו תמוה לי אחד דבריו דל"כ דהה"ה ג"כ כחוקו הרא"ה מ"מ דמטעם כב"מ אין לאסור

טוב על כיוון שהי' משא"כ אם הביטול הראשון הי' בלא חלב לא חשיב כביטול נגד האי' דבב"ח וי"ל :

ואמרתיו להביא ראי' דבב"ח אמר' י"ט ביטול אחר ביטול מחא דאמר' כסוביא דר"מ נופח אחר רב ת"ו

בשר ומ"ו חלב בשלשן וע"ז לוקח על אבילתו ואינו לוקח על בשולו ממ"ז אי' מלמדין אבילותו נמי ליקח וכו'. והנה הכו"פ הק' לדברי רב דאמר ובאזוהי ביטול אמרו כביטול שמתיר אובלגן אותו. אי"כ הא דפרקי' הגמ' על כו"פ בשר שנספ למחך חלב. בשר אסור חלב מותר. חלב נבילה היא. הא שמחא דמילחא ע"ז נפילת הבשר להחלב לא הנכשל הבשר ע"כ כמחלל כ"ד ולא נאסר מה"מ אלא מדרכין ושבו לא היו חלב נבילה דכדרכין לא נפסה איסור מחמת עלמו. והכו"פ הביא שם דלמלוחות הבשר הנכשל היקף. אמנם בל"ז יחא דדוקא לגבי הבשר בעי' כמחב"ד דקודם לכן ל"מ ביטול לגבי הבשר אמנם נוף החלב ודאי נהכשל מיד ולגבי החלב מיד בהחלל הכשול חשיב ביטול דהחלב קיבל מיד טעם מהבשר. וטעם הבשר עם החלב נאסרים מה"מ בחמילת הביטול. ור"ב ל"ק דבעי' כמחב"ד אלא בה"ז בשר ומ"ו חלב ששלים וע"ז. דקודם לכן כיון דנוף הבשר לא נהכשל עדין אינו חייב על הביטול דהיי' דהחלב נהכשל הא בהחלב ליכא רק ח"מ ואינו לוקח עליו וכן היא בה"ז דהחלב נאסר בחמילת הביטול כמדרשת בס' ל"א י"ט :

והנה כבר העלו המחברים דאישור כו"פ כח"פ אינו חייב אלא לענין אבילה דה"מ אכל ח"מ ובהרף א"פ השלים לשיעור שלם ע"ז נאסר. ה"לכה למ"מ דמלמדין משא"כ לגבי איסור אחר כגון לענין איסור דב"ז לא י' שיטור זה. ובה"מ הי' לו ח"ו המק' ובהרף אבילה פרי' הי' לו ח"ו אחר אין מלמדין לחדרי דבעינן שיהי' עובר בפעם אחת על שיטור שלם. וכן הוא לגבין איסור דביטול דבב"ח אם כו"פ ח"מ ובתוך א"פ ביטול ח"מ אחר כדורתי אינו טיבה דה"ן מלמדין ובעי' דוקא שיכשל בפעם אחת שיטור שלם וכן הוא בפ"מ בפתיחה לבב"ח וע"מ. ומעשה זה כו"פ ינוח דבב"ח אמר' ג"כ אין ביטול אחר ביטול וכו'. קשה מאי פריך הגמ' אי' מלמדין אבילותו נמי ללקי' הא י"ל דהש"ס אינו טיבה על הביטול כיון דל"ה גבוש פטע ביטול שיטור שלם כו"פ דהחמילת הביטול דנכפשל מיד החלב ע"ז אינו חייב כיון דהבשר עדין לא נהכשל או ולא עבר רק על ביטול ח"מ ע"י החלב וכשמגיע הבשר למחב"ד נהכפשל גם הבשר כו"פ אינו חייב על ביטול דהחלב כיון דכבר נכפשל החלב בחמילת אמר' טוב אין ביטול אחר ביטול. ובשנהכשל החלב עדין לא נהכשל הבשר ואח"כ כשהנכשל הבשר אי"ה על (הבשר) [הביטול] אינו חייב ביטול אחר ביטול מזה ראי' דבב"ח אמר' י"ט ביטול אחר ביטול ולכן חייב על סוף הביטול כשהנכשל שניהם. הבשר והחלב וכתבתי עוד הדעה מזה והל"מ :

ולפי"ן י"ל דברי הר"עב"א ד"ל דהיי' דמרתוחים אח שיר הקיבה וזהו ח"ב חשיב ביטול הוא דהחלב נאסר מיד כיון דעור הקיבה עומק בו מיד טעם ובאכזה מה"מ וכמו כן עור הקיבה נאסרה מה"מ כיון דנכלט כהו"ו טעם חלב ע"י ביטול ובאכזה מה"מ אכל מ"מ נוף עור הקיבה לא נאסרה מה"מ דע"ז דמרתוחים כדורתי לא נהכשל כמחב"ד ולי"ה ביטול לגבי עור הקיבה שיהי' נאסר מה"מ ואינו אלא חמ"מ דרכין ול"מ דבר המעמיד ולכן הר"עב"א דחה שסיר דברי הר"עב"א דכיון דמרתוחים נאסרה החלב מה"מ דהש"ס ביטול. אכל מ"מ י"ל דעור הקיבה אינו איסור מחמת דבר המעמיד ביטול לגבי עור הקיבה כדורתי לא נהכשל כמחב"ד לכן לא חשיב איסור מ"מ שאלמך המעמיד דבר המעמיד כו"פ ביטול דברי הר"עב"א :

ועדיין י' לפי"ן דכיון דמרתוחים אוחה י"ה קשה כפי' הגמ' כסוביא דר"מ חלב אמאי מותר חלב נבילה הא הי' בזה הא' חשק חלב נכלט בשר הקיבה ונכפלו

המעט למחך איסור מה"מ לשאול דס"ל מב"מ ל"ב כיון דלריכס לבזח דמותר מעטם כיו"ט לט"ל דמותר מחמת ספיקא דרכין דכשל וכרי ל"ט כיו"ט ו"ט עוד בזה :

ומעתה כיון דעיקר הטעם דאסרו חו"ל חלב וגבינות של עו"מ"ס ח"ף דליכא רק ספק דליכא רק ספק איסור דרכין כיון דליכא רק ספק אי' נחשבת בהחלט חלב עמ"מ וכן גבינות ליכא רק ספק דילמא העמיד בעור קיבה נבילה. וכיון דמה"מ אפי' אי' הוי ידוע בבירור הי' מותר ג"כ מחמת כיו"ט כדב"ב דכתב הוא מו"מ וגבינות נחפשל ג"כ טעם עור הנבילה דבר המעמיד אינו כשל אלא מדרכין ומתהר"ו שיהי' מותר מטעם ספיקא דרכין לקולא ע"כ י"ל כחש"כ הר"עב"א דכשל וכרי ל"ט כיו"ט כלל :

ולפי"ן ממילא אם החלב של עו"מ"ס נחשבת אבילותו כבזח חלב עמ"מ כמורה למורה מחד י"ה החלב מותר מטעם סד"ר לקולא כיון דמה"מ אפי' אי' הוי בבירור חלב איסור חבל ש"י נהכשל כבזח וימילא כיון דהוא ספק דייקין בזה כמו כל ספד"ר לקולא דבזה ל"ל כיון דקודם שנחשבת אבילותו היינו מחליטים לודאי איסור כמבואר בסוף ס' ק"י כיון דגם אז לא היינו מחליטים אלא לפסק איסור דרכין. אמנם בלח"מ ז"ל כמבואר בס"ך (בס"י קפ"ו סק"י) דהול"ו מדברי הרמ"א דחלב וגבינות עו"מ"ס אינם בגלים כבזח ובעי' דוקא ס' כמו בכל איסורים דרכין והביא כן בטעם השמות הרשכ"א והגא"י פ' הערל ובאשר יבואר לפנינו. אמנם הדבר ל"ך טעם אמאי לא ינאח בזה כיון דהנחשב כבזח סד"ר לקולא :

אמנם הדבר נכון עפ"י דהיי' אבילות כלל כ"מ הביטול המ"מ (בכלל מ"ג דין ז') הביטול הס"ך (בס"י ק"י דנין ס"ס ס"ק י"ו) דהכחו דגבינות ש"י אפי' שיעור איסורו אינו אלא מדרכין מ"מ חשיב כגופו של איסור ודאי ואם נחשבת אינו יתיר וטעם ס"ס לומר שח"ל לא נחשבת זו דבר עמ"מ וא"מ נחשבת אינו זה שגאלל ע"מ. וכיון דלאו דנין אותו לגופו של איסור ומשיב איסור ודאי ומילא אם נחשבת כבזח ל"ל שיהי' מותר מטעם סד"ר כ"כ לקולא כיון דלא חשיב ספק כלל ודין אותו לודאי איסור :

ולכאורה הי' מקום לומר דהיי' דרכין אותו לודאי איסור הוא רק לענין ספק דל"ה דהיי' כגדר ודאי ש"י אמר' כיון דח"ל אסור ה"ל כדורתי אמנם עפ"י ל"מ כולו איסור כיון דרכין לא אסרו החלב רק מחמת הערבות חלב עמ"מ. וכן גבינות מחשש שמו העמידו בעור קיבה נבילה וממילא ח"ף דשא"ו כדורתי הוא רק לענין זה דרכין על החלב והגבינות כאלו הי' בבירור דנחשבת בהחלט חלב עמ"מ. והגבינות העמיד בעור קיבה נבילה ומ"מ נכ"מ אם נחשבתו אח"כ דלא בעי' ס' נגד כולו רק לפי שיטור המדומע. ואם נחשבתו החלב לא בעי' יותר משלשים כיון דידעי' בבירור דבזח הוא חלב עמ"מ ול"י (לשאר) לבטל רק מערבות חלב עמ"מ שמתערב בו דה"מ ינאח דמרתוחים עמ"מ כספיקא להחמיר יותר כדורתי הוי ידוע לנו בבירור דיש בו מערבות חלב עמ"מ דלא היינו לריכס לשער ג"כ נגד כולו. אמנם כ"ס זה אינו דמדברי הרשכ"א והגא"י סבניו הס"ך ה"ל כ"כ דה"ה דבעי' ס' דוקא לבטל ולא כ"י בעקר שגש"ס וכן ל"ל גבינות דהיי' הוי כ"י לשער נגד האיסור המדומע לא הי' גבינות של גוי איסורים מערבות של חלב בלא כלל כיון דה"ן בו איסור רק מחמתו מעור קיבה נבילה וי"ה דבהגבינות לא נהכשל הטעם מחמת דבר המעמיד אלא כמחלל שמתערב אינו דבר המעמיד והנכשל בכל ענין. ובלח"מ מבואר כן בל"ה שיתבאר לקמן ומדברי הרמ"א והפוסקים מובאר דגם גבינות ש"י איסור הטעם אי' נכלט כמחלל והאיסור נוף גבינות ולא ש"י רק הטעם אפי' איסור. וגם אי"ה דגבינות ש"י חשיב חמ"מ כדורתי להחשב כמבואר בס' ק"א כדורתי ע"כ ל"ל ולח"מ

דלאחר דאסרו רבנן חשיב איסור מגופו ונעשה כולו איסור ולכן לריבוי לשער נגד כולו:

י"ג להביא קלח רח"ל לזה מהא דאמרי' בחולין (ד' ו') אמר ר"י אפשר נזרו על תערובות דמאי' ומתהייע' מילתא דרב אבי למיכל איסורא שהתא בהתמן ש"ל אין הקב"ה מביא הקלח ע"י לדיקים עלתם לנ"ש. וקשה הא איסור דמאי' אינו חסוק דילמא אינו מעושר ואפי' שקה השקול לא הוי כמבואר בכ"מ דרוב פ"ה מפשרין רק דרבנן גזרו לחוש להמיעוט ואפי' הא יכול להיות דאף אם היו גזרו על התערובות דמאי' אפי' לא אירע הקלה לר"א ודאמו תערובות של דמאי' בחמה הי' מפורס' ואיל' דמאי' חשיב חקלה כיון דהי' אסור לאכול מספיקא מדרבנן. ואפי' חס' הא הי' מעושר עבר בזה על דברי דרבנן דמאי' קשה דהא כהבו דהא דאמרי' דאין הקב"ה מביא הקלה לדיקים זה אינו רק במידי דאכילה דוקא ואפי' אי נימא דנוף המאכל הי' כיתר ורק הוא עשה שלא כדיון במה דלא חש לאיסור דרבנן. ליכא ראי' דיל' דחקלה בזה כיון דאינו במידי דאכילה הי' אירע לו אפי' מוכח דלאחר דאסרו רבנן דמאי' חשיב גופו של איסור והף דלא אהרו אלה מספיקא אפי' חס' חס' בחמה הוא מעושר חשיב גופו של איסור והאכולו כשכל במידי דאכילה הי' בחלב ובגבינות ש"ג חשיב גופו של אי' ואפי' חס' בחמ' ליכא העדר' חלב עמא כלל אפי' חשיב איסור מגופו וגם לא אמרי' דאיל' לשער רק לפי ערך המדומע דלאחר דאסרו רבנן חשיב כאילו כולו הוא גופו של איסור וכדאמרי' בגמ' חולין (נ"ח ז') כיון דאמרו רבנן וכלא עמא אסור שוינו רבנן כחתיכה דאיסורא לשער ככולו ע"ש:

ובזה אפשר להמחיק דברי רש"י בע"ד ר' ל"ה דכתבו על דברי ר"ח דאמר דמשי"ה אסרו גבינות ש"ל לפי שא"א לה בלא לחצותי חלב. וז"ל רש"י בין גזרוהו של גבינה נשאר מן החלב וחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו איסור דילמא עירב בה חלב עמא וחלב עמא אינו עומד ואם עירב עמא עירב גבינה העמא נשאר עם נסיוני דחלבא הפסוד וכו' עכ"ל ויש לעיין לחיזה ענין הולך להקדים דהמחמס אכרו חלב ש"ג אחאי לה פי' בפשיטת דמאי' דילמא הי' בין החלב חלב עמא הנשאר עם נסיונה דחלבא ולפמ"ש אפשר לומר דהא מוכרח בש"ע והוא מדברי המדרש בע"ז דהנה דמודה ר"ח היכא דחלבו גוי לנורך אכילת חלב או לעשויה כוחא ומעשה נאסרה מטוס חלב שחלבו גוי חס' גמלך אח"כ ועשה ממנה חמאה אסור דאמרי' שפסדוהו לא הוהרה עוד ומ"מ אין חוששין לזה בספק לאסור על המאפה שהרי בגבינות לא אלא לזוהר דקאי ביני איספי' עכ"ל. ולכאורה לרש"י דס"ל דאיסור הגבינות הוא כיון דחלבו הי' אסור מהחילה מטוס חלב ש"ג אחאי ל"כ בפשיטות כיון דכבר נאסרה החלב נאסרה גם הגבינה הנעשה ממנה וז"ל דס"ל לרש"י כיון דעיקר טעם איסור החלב הוא דילמא נתערב חלב עמאה וליכא סי' נגדו וממילא אח"כ כשעשה ממנה גבינות דיעשין דלא הי' חלב עמאה רק מטעם עמא דמנו איסור חלב ש"ג. רק דזה י"ל כיון דכבר נאסרה החלב והי' גופו של איסור עכרים טעם ממנה גבינות. רק בפסק לאחר עשיית הגבינות אפי' דפקע ממנה האיסור. ע"ז אמרי' כיון דיל' דעדין איכא חלב עמא המעורב עם נסיוני דקאי בינו ואף דאינו רק מטעם וכדאי' איכא סי' ומ"מ דאינו נתבטל בס' כיון דקודם לכן הוי כולו איסור. ויש לדמות חומס המדריש במה שרקקה דם דהיכא דהסיל המבטל נולד בתערובות ל"כ ביטול הי' בזה היתר שיבטל נולד בתערובות. דנוף החלב הי' מחילה כולו איסור והיתר המבטל נולד בתערובות אכ"ז מוכח דחלב ש"ג חשיב גופי איסור ודין אותו לאיסור ודאי ולא לפסק איסור ומדולי' השקיס חומס דעדין לשער נגד כולו ולא נגד איסור שנתערב וממילא (דנידונס) דברי ר"ח דיהי' מותר מטעם [דחלין] לומר דאיכא סי' דהא מוכרח דע"י סידוקא:

ג ואבוא (לכבד) חס' יש למלא היקר לסמוך על החי' וכן

הביאו הפ"ד דגבינות ש"ג בטל ברוב. והנה הפ"ן בס"ק י"ז הוליא מדברי הרמ"א מ"מ בחמאה ש"ג אפי' במקום שהגנו בה איסור אינה אוסרת ולא לתערובות שלה שאם נתערב בהיתר הכל שרי כדלעיל גבי פת של עגורים דמזה נראה דע"פ רוב מיהו בעינן כולעיל סי' קי"ג גבי פש"ע ולפי"ז משמע דרעה הרמ"א דגבינות ש"ג אינה בטלה כרוב כתבשיל ודלא כהא"ה בכלל מ"ז דפקע להדיא דגבינות ש"ג בטל ברוב והביא דברי הרשב"א בחו"ב הא' דכחב כהדיא דכל שאסרו חכמים שליטמו אסור כמוהו דהא אפי' שמו של גיד. שאינו חלל מנהג קדושים אוסר תערובתו בין בתערובות גופו בין בל"ו ורועבו וכן כל איסורים של דברים כחל וגבינה ש"ג וכו' עכ"ל וכיון דנתבאר בס' ק' דשמו של גיד אוסר עד סי' ה"ה גבינה ש"ג ואפי' דהכשכ"א אוסר אף בש"ע עד סי' וכבר נבאר בדברי הרמ"א בס' קי"ג דבש"ע בטל ברוב וז"ל דהרמב"ם מחלק בין גבינות ש"ג לבש"ע וז"ל דשאלו גבינות ש"ע שגזרו בו מחמת חשש איסור דלאו בגופו ומדע דהא הא"ה גופי' אוסר הכלים שנתבטל בהם גבינה ש"ג ומתיר כלים של בש"ע ש"מ דגבינות ש"ע חמור מבש"ע וכן מביאר בגמ' בפ' הערל דגבינה ש"ע לר"ך סי' ופתן ובישוליהם בטל ברוב. מיהו כספ"ר באר שבע מדרגה גבינות ש"ג לבש"ע עכ"ד הפ"ד. ובדבריו אין הכרעה לא לאסור ולא לכהני:

וראיתי בחכמת אדם ככלל סי' אות ה' דכתב וז"ל ובהפ"מ אפשר יש לסמוך על או"ה דמתיר אפי' בגבינה ש"ג שנתבטלה דבטל ברוב ואפי' עכ"פ בחלב דקיל מיני' י"ל לסמוך עליו אפי' דגבינה אסור עד סי' עכ"ל ורומח"ק שנה צוה כי הגם שחלב ש"ע קיל מגבינות ש"ע לפעון זה דחלב ש"ע חס' דיעו בבירור דליכא תערובות איסור כגון דלא הי' דבר עמא דדיר מותר. ובגבינה ככל ענין אסור אפי"כ המעיין בדברי הא"ה יראה כי נהפוך הוא דמתבטל ש"ג גם לדעת הח"ה בפ"ה סי' דוקא דז"ל בכלל מ"ז אות ז' ומ"מ מאחר שגבינותיהם רק מדרבנן מחמת העמים דלעיל חס' נפל חתיכה של גוים חוץ תבטיל של חלב א"ז סי' נגד כולו אלא לפי איסור המדומע שבה והוא דבר קיל דהא י"ס סי' גבינה עמאה. ענין האיסור והלבן ברוב עמאה בטל פי' שיש שנים בחיבור נגד כל החינות הגבינה ואפי"כ ש"ג ר"ש שעתה אין בהם ספק אלא ידאי איסור היינו לענין ספיקות אבל לגבי בעולין מאחר שיש בכל גבינה סי' נגד התערובת אפי"כ שאוסר בתשבו לא"ה כל התערובת נ"ג דהיאחא לטיל וכו' אין לומר שתבטל כולה ככלל ועש"ה דכל דהויקן רבנן בעין דלדורי' מיקון דרבינו דוקא לענין גבינה עמאה ולא לענין דבר שנתערב בה וכו' ומ"מ רוב בעינן דאל"כ הי' נחשב ככולו איסור כדאיחא לטיל בתשבו נע"ל מזה האיסור. אפי' הכלים מותרים ולא יעדרו הנעלה אפי' לכהתילה דהא נהבטל בו האיסור וכל תבטיל שנתבטל בו האיסור אף הכלים מותרים אבל ודאי חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואהו שיש חשש דאי' כלל החלב חס' נפל למאכל בזה א"ל שר"ך סי' נגד כולו עכ"ל בקל"ה. הרי מביאר דגבינו דבש"ע חלב ש"ג לא נתבטל ברוב ועפי"ז דוקא ודלא כהתבאר אדם:

ובזה י"ג גם על הפ"ד בח"ס דביטול ש"ע קיל מגבינות ש"ע י"ג ומתיר הכלים בש"ע עכ"ל. ובחמה הא"ה אינו אוסר הכלי מגבינות עכו"ם דהא ג"כ הי' בהתבטל מים ונתבטל הטעם בכמים וממילא ליכא איסור בהכלים ודוקא בחלב ש"ע אוסר הכלים כמבואר בכלל מ"ה הביאו הפ"ד בס"ק סי' ע"ש דחוק על הא"ה האוסר הכלים ומתיר התבטיל זה י"ג דהא"ה אינו אוסר אלא הכלים מחלב עכו"ם אבל לא מגבינות עכו"ם ויחלבו עכו"ם גם להא"ה אוסר התערובות אלא דדברי הפ"ד י"ג ל"כ דהא מביאר בא"ה הטעם דמתיר הכלים מגבינות מטעם דנתבטל האיסור בחמו. ממילא חס' לא הי' רוב בתמים ע"ג גבינות אוסר הכלים וביטול עכו"ם בכל ענין מתיר הכלים מזה מוכח דבש"ע קיל מחלב ש"ע ולק"מ על הפ"ד מ"מ זה מביאר

מבואר נהא"ס דחלב ש"ע אינו נחטבל ברוב וכע"ז ס' דוקא ומחילא דאין להקל גם לשיטת האו"ה :

אמנם

כחמת ל"ע עיין בדברי הה"ה מדוע נבדלה ש"ע סודר דנחטבל ברוב והטעם כחמ"ס דהרי דהוי כנופ"ט של איסור ז"ל רק דאטק דנין עליו דהוי ספק איסור אלא הוי כאלו בודאי העמיד בעור קיפה כגילה אבל מ"מ ל"ל לשער לבטל רק עטם עור הקיפה. ואח"כ לא יומח כן גם נחלב יהיה דלא נחטבל ברוב בעלמא. דנחטלח נבדלות ש"ע נביטול רוב ידע"ו דאיכא ס' נגד עור הקיפה. ונחלב ברוב בעלמא ליכא ס' נגד החלב עמא מ"מ אס יומח דעכ"פ זה ידע"ו דנחלב ש"ע הוא רוב חלב עהור כנ"ל עכ"פ לא יהי לר"ך ס' עד כולו ויהי סני לכל היוהר כשליש דאפי' אס נהעטר שיה צבוס איכא ע"כ ס' נגד החלב עמא שנהווב. ובהד"א מבואר בדברי האו"ה דנחלב ליכא רק חמש מערבוות חלב עמא דז"ל שם בכלל מ"ה אוח"ז מיהו כחוסה אחד מותר להניח כד נ"ו וכו' וכן בכל איסור דרבנן. והע"ז דודאי חלב עמא הוי איסור דאורייתא מ"מ מאחר דרוב החלב המלי ביניו הוי חלב עהור וה"ה אס כה נבני חלב ע"י מערבוות דנחטלח חלב עמא ניכרת בפ"ע מדלא קבע נחמ' אלא שחשבו חכמים למפרכות חלב עמא הוי סתם חלב רק דרבנן ודין כספיקו להקל עכ"ל. ועיין דלדברי האו"ה לא אהד"ו דע"י גזירה חז"ל נעשה גופו של איסור לא לר"ך ס' נגד כולו ורק לפי ערך המדומה מה"מ לא יומח כן גם נבני חלב ווא"ו בחמת מ"ס האו"ה דנחלב בע"י ס' נגד כולו הוא לאו דוקא ולא בא למעט רק רוב בעלמא לא מה"י. אה"כ עכ"פ שלישי בודאי מה"י ואפי' פחות מל' כיון דגזרו חכמים דודאי רוב הוא מחלב עהור וכנ"ל וז"ע עור דגו. ויהי נ"פ"מ צ"ד על הכלים דנחטלח ביה מחומו חלב נבדלות קאזעט דלא לר"ך לשער רק לפי חשבון הנבלע מהחלב עמא. ונגד זה בודאי יהי בחלל הקדירה ס' נגד חרסת הקדירה עשיר חשבון הנבלע הנבלע בהררסת מחלב עמא. אבל על גוף החלב אף דנחטבל חמ"כ ברוב אין סומך לשיטת האו"ה :

אמנם

ברמב"ן יבמות כ"ג הער"ד פ"ב מבואר דכל איסור דרבנן כגון שומן כרוב בע"י ס' דוקא כמבואר בחולין ד' ל"ז וכו"ס חז"ל אבל כל שאין לו עיקר כגון נביטות עמו"ס כה"י הוא כחרמות חז"ל ובעל עכ"ל וכן כ' בכ"פ חמ"ס קיצערס החרון חז"ל וכן דרין נראה בכל איסור של דבריהם שאין לו עיקר בשל תורה כגון בלאי הגדרה כחוק להר"ך ובגון נביטות של עמו"ס אעפי' שחוששים לתערובות ח"י של תורה אינה אלא גזירה וכן כל ביטולי עמו"ס כולם בעלים ברוב עכ"ל. ואף דאינו מבואר ברמב"ן אס גם נחלב ש"ע מקול"י וי"ל דכל ג"פ כלו"ה דרק נבדלות ולא נחלב אה"כ זה לא נראה דכל הסוסקס שיהו להר"ד. וי"ל בעטמא דס"ל דאף דשומן הגיד דאינו אלא מדרבנן וכע"ז ס' הכ"ס נגד דגזרו על שומן הגיד כה"ס אפי' ניד וי"ף הגיד אבוד מה"ס. ולכן חשב עיקר של תורה חמ"כ נביטות ש"ע דנבדלות יהי' החשב דנחטלח חו"ה בעור קיפה כגילה והוא דבר התעמיד ואינו בעל. אה"כ ג"ו אינו אלא דרבנן דמ"מ אף דבר התעמיד בעל ולכן ל"ח עיקר של תורה דהא אפי' אס הוא התעמד בעור קיפה כגילה לא הוי נ"כ איסור תורה ולכן ברוב יומח"ל מעטס זה גם חלב של נ"ו בעל ברוב ולי"ח עיקר של תורה כיון דלא גזרו רק מעוס המרבוות חלב עמא. ועיין דאיכא רוב חלב עמא ובעל מה"ה ברוב וליכא רק איסור דרבנן ומשה"ל ל"ה עיקר של תורה דומ"ח דנבילות של עמו"ס. וכן ראיתי נבשמים הרא"ש כפי' דחז"ל ושמתי של ניד לר"ך לבטל אבל לא חלב שחלבו נ"ו ולא נביטות ובלק"ה וכל הדומים עכ"ל מבואר ג"כ דחלב ש"ע בעל ברוב בעלמא דרבנן הרמב"ן :

ובסו"ה

דברי הרמב"ן כ' וז"ל עוד כ"ל שלא בעלו איסורין שאין להם עיקר בתורה כגילה אלא בחינן אבל שלא בנינו לא היכי ריב"י עמא אכירא. דעמא לא

בעל וכו'. עכ"ל וי"ל בעטמא דהרמב"ן עי"ד החכמים שהביא רי"מ להעיד מדוע לא יחטבל איסור דרבנן ברוב בנינו. דמה"ס יומח בזה דגזרו' אפי' אינו מינו כיון דגם חמ"כ ליכא איסור דאו' גזירה לגזירה וס"ל דהרמב"ן דבדבר ש"ס לו עיקר מה"ס גזרו' אפי' אינו ולי"ח נגזרו' כיון דיש לו עיקר מה"ס וע"כ ל"ל כן דאל"כ למ"ד דע"כ עיקר לאו דאו' יק' אח"י לא יחטבל בנינו ברוב מעטס דגזרו' אפי' אינו מינו הא גם בחמ"ס נחטבל מה"ה ברוב דעכ"פ אינו אלא דרבנן ועכ"ל כיון דיש לו עיקר מה"ס גזרו' ולכן גם לר"ך נחטבל איסורים דיש להם עיקר מה"ס עשיר גזרו' אפי' חמ"ס מאפי"כ באופן איסורים דאין להם עיקר מה"ס. לא גזרו' אפי' חמ"ס כיון דגם באינו מינו לא הוי אלא גזירה כ"ל בעטמא דהרמב"ן שפיר הו"ל גזירה לגזירה ולכן בכל ברוב בנינו כן י"ל בעטמא דהרמב"ן : **דבריהם** כלל כ' אות כ' י"ז וז"ל ולענין אס נחטלו דגיס עמאים עם דגיס סהורים כהו א"ו הלכה למעשה דאין לריב"ס ס' דמאחר דליר דגיס עמאים דרבנן כפי' ל"י נבונה בעלמא עכ"ל. אבל האשד"י כתב שפ"ק דבילה דאף באיסורי דרבנן לריב"ס ס' וסני מה"י. וכן פסק פה"ד ס' כ"ד עכ"ל. ומתה שם המנחת יעקב דה"ה הרא"ש והתה"ד לא כתבו רק דאין להוסיף עליהם ולבעולם לכחילה אבל לשולש לענין ביטול ברוב קאי ע"ש. ואשד"י ש' לומר בכונה סת"ה דודאי גם להסוסקס דס"ל דבאיסור דרבנן מותר להוסיף להוסיף עליו. זה אינו אלא אס נחטבל מחטילה ברוב חו"ה דאס ה"י רוב איסור הא נחטבל היתר בתוך איסור ונעשה כולו איסור ולי"ח מוסיף רק נחטבל. וא"כ מחילא מוכת מדבריהם באיסור דרבנן שנתבעל ברוב באיסור מ"מ על הא"ו ל"ק [כלל] ד"ל דהער דגם ליר דגיס עשיר אין לו עיקר מה"ס. והס"ח חולק עליו בזה אבל בדבר שאין לו עיקר מה"ס כגון חלב ובניטות ש"ע י"ל דגם לה"מ בעלים ברוב בנינו. וכוס י"ל דמ"מ מהרא"ש ומה"ד ליכא דאו' דנפ"מ אס מותר להוסיף אס נחטבל בחמ"ס דלא נחטבלו ברוב גם לשיטת הרמב"ן :

דבריהם מחילא דליכא דאו' מרובי הרמ"ה דחולק על הרמב"ן דמ"ס הס"ך מדאוסר באופן הגיד עד ס' הא גם הרמב"ן ס"ל כן משום דזה חשיב עיקר מה"ס וגם חמ"כ כחמ"ה ש"י דאינה איסור הכלים ולא מערבוות ד"ל דנפ"מ אס נחטבלה בל"ו מינו וסתת"ה הו"ה כן דנבדלות או"ה העטס באינו מינו מחמ"כ בחמ"ה. ובגמ"ו כ"פ הער"ל שהביא הס"ך אינו מבואר בהדיא שחולק על הרמב"ן דז"ל והרמב"ן ז"ל מקל להחריב ברב"ס למד י"ס שאוסרים שאין להם עיקר מה"ס כגון חלב חז"ל אלא שאשד"י לומר דחלב חז"ל עמא אחרינא הוא ומפני שאין איסורו בכל מקום הדע שלא היתרו כפי"ס איסורא דרבנן לבע"ו ברוב אלא הסם ובהה"א דע"ס עשירו מן הדקל ביו"ע. ומעשה אין לנו דאו' לבטל אפי' איסורים של כותי כגון חלב ומחאה ובנינה כפסח חמ"ס. ומיהו עיין ענין חמ"כ וביטוליהם בל"ו מינו שאין איסורו שום בכל הו"ה אשד"י דבעל חר כהני כן נראה בעיני עכ"ל. והנה כמ"ס על דברי הרמב"ן אלא שאשד"י לומר דחלב חז"ל עמא אחרינא הוא וכו' ודאי אין כוונתו דאין להביא מרובי הרמב"ן על שאר איסורי דרבנן דגזרו דהרמב"ן מוסר חלב חז"ל דעמא אחרינא הוא. דהא ברמב"ן מבואר בהדיא דכל איסורי דרבנן שאין להם עיקר מה"ה כגון נביטות ש"ע בעל ברוב. אלא כוונתו דאין ראו' לדברי הרמב"ן להחריב שאר איסורים דרבנן כגון נביטות ש"ע כיון דילי בנייהם. וי"ל דמ"ס כתב בלשון אשד"י כיון דברמב"ן חתום להחריב כל איסורי דרבנן שאין להם עיקר מה"ס אינו מחליט לחלק על הרמב"ן. ומעשה כיון דברמב"ן ובשמים הרא"ש ובבב"ר כע"כ כתבו כפי' להחריב נביטות ש"ע ברוב וסתת"ה ליכא דאו' ברורה דחולק עליהם ד"ל כמ"ס דנחמ"ה ש"י חת"ר אף בחטבוות אינו מינו מחילק כה"מ לפסוק עליהם. אוח"ז אוח"ז ודאי' הפה לפסוק עליהם באיסור דרבנן כמו חלב ובנינה ש"ע :

ומעתה

כ"ד גנס שיש לפקוק ע"ז ולומר דל"ה הפ"מ דאף בצירוף כל הכלים היו הפ"מ מ"מ אלו דנין על כל הכלים כפ"ע וע' בחשו' רעק"א בסי' מ"מ יש לעיין עלנ"ד אם היא כמו י"ד דכבר נאכל מהחלב [ויש לדון עוד על החלב הנשאר לפת"מ הריכא דהקל"ה בהפ"מ כ"כ מקל"ה לכבוד שבת ולכבוד אירוחים כ"כ בזה שהוא דבר מנוגד אם נכלל באיסור אולי י"ל דגם הוא חש"ב הפ"מ כמו לכבוד אירוחים ול"ש] מ"מ כיון דיש להמיר גוף החלב בהפ"מ ממילא דיש להמיר הכלים לאחר מעל"ט בלא הפ"מ כיון דה"ן בזה איסור רק משום נזירה אפי' ב"י. ובוזה ל"ש לנזור כיון דגם ניומו יש להמיר בהפ"מ כן נראה לענ"ד כיון להקל באיסור דרבנן:
ג) יש ללמד להקל דהנה כמנחה יעקב הביא בשם נחלת יעקב דכ' בשם חכמי ווילנא דהא דהב"י עלי שאינו ב"י משום דנזרי' אטו ב"י זה הוא דוקא בחזקת כלים דיש להם חקיה בהגעלה משא"כ כלי חרס דלר"ך שצ"ר חש"ב דיש דיעבר ומחירים הכלים לאחר מעל"ט והשיק שם להקל בהפ"מ ב"י"ם. והמחזירים המחו על החכמים דאזכרים להקל נכ"ח לאחר מעל"ט כיון דלר"ך שצ"ר הוא ריעבד מר"א מר"א שהביא הר"ן פסחים ד' ל' בזה דאמר רב קרירות בשפ"ט ישבדו דכ' הר"ן ו"ל אפי' ו"ל ח"ד נוטל"פ מוהר"מ דיעבד אבל לכתחילה לא אט"ע דלר"ב אי"ה שלא לשבדו אפי' הקדירה אפי' ל"ה כדיעבד והר"א דלכ"ד עו"ל כל הכשר האי פילנא דהוי ב"י ר"א דמלח בה ב"ש"ר"א ותכרה וחי כדיעבד דמ"א ל"ל לחיטוב"י ל"ל ע"ד למחר א"ו פינכא וקדירה אט"ע דלר"ך לשבדו לאו כדיעבד דמ"א ע"כ. מובא בדה"א דגם כ"ה לר"ך שצ"ר עור קשה מדברי הגאון אשר"י סוף ע"ז רכ' דהא דאמר' נז"ח דאינו ב"י איסור משום דנזרי' אטו ב"י זה ק"י אי"ה דלר"ך שצ"ר חש"ב דיעבד ולכן אינו איסור אלא מטעם נזירה משא"כ דיש להם חקיה בהגעלה ב"ל"ז איסורים משום דנוטל"פ לכתחילה איסור ב"י"ם ס"ם ק"ז:

ונראה

לענ"ד להחליץ צערם דהנה אף דמדברי הרמב"ם (בפי"ז מהל' מ"א ה"ח) נראה ג"כ מדברי הגאון אשר"י ה"ל דכ' ו"ל קדירה של חרס שנחשב"ל בה צ"ר נזילה וכו' לא יבשל בה בשר שחוטף בחזרו וכו' ולא אכרה מורה אלא קדירה ב"י וכו' ומדברי סופרים לא יבשל בה געולם ע"כ. ומתקשה למה נקט כלי חרס דוקא ע"ש אבל לדברי הג"א ינחה דהרמב"ם לא הביא אלא דילג דנז"ח דמסיק דאיסור משום דנזרי' אטו ב"י וזה הוא דוקא ב"י דהכלים דיש להם חקיה ב"ל"ז איסור משום דהוי לכתחילה [וכדברוש על סוגיא דנוטל"פ כחבתי לעיין בזה על הגאון ד"מ ושי"ם]:

אמנם

דברי הג"א אינם נוכרחים דהא מובאר מדברי הרשב"א הובא בש"ע בסי' ג' וסי' קכ"ב בכלי שנכלע בה איסור מועט והד"ך להשתמש בה כשפע בחזקת שא"א לבוא לידו נמינת עטם מותר להשתמש בהו בלא הגעלה וע"כ ל"ל דאף דיש להם חקיה בהגעלה לאו"ח אוח' דה"ן בזה משו' חבט"ן איסור לכתחילה כיון דה"ן נזורה לנכלע בה ומטעם דשלי"מ א"ל להגעיל כיון דהוא מורה הולאה מובאר בש"ע גבי כלים שנחטפו ולפ"ו מה איסור יהי' בכלים לאחר מעל"ט דהטעם פגום ובחזקת החבט"ל יבטל הטעם למרי' מה"ה לא יהי' רשאי להשתמש בהו לכתחילה לאחר מעל"ט כיון דה"ן כוננו לבטל ווא"ל לנ"ה לידו נמינת עטם לכתחילה אם ל"ן משום נזירה דנזרי' אטו ב"י:

ורפ"ז

מחילה ד"ל דהא דאמר' נז"ח דע"ז דקדירה שא"א איסור משום דנזרי' אטו ב"י זה הוא דוקא בכלים דהמ"י בהו הגעלה. דהוי לכתחילה לכן נזרי' בהו. משא"כ כלי חרס דהוי דיעבד לא נזרי' בהו אטו ב"י ונדעת החכמים הג"ל. וכן לר"ך לעיין בהר"ן פסחים הג"ל דהו"ך להביא ראי' דגם נכ"ח אשר"י אטו ב"י מפינכא דר"ה ולמה לא הביא סוגיא דע"ז וכדברי הגאון אשר"י דעיקר הגזירה

הוא רק על חבלי די לכו חקנה הנעלה ע"כ כח"ש דמסי' דגמ' ליכא ראי':

ג) בהר"ן בחולין מפינכא דר"א כ' דמחזן יש להוכיח דנוטל"פ איסור לכתחילה דא"ל לשהיכו עד למחר. דק"ה ג"כ אחי"י לא הביא סוגי' דע"ז דמובאר דאיסור משום דנזרי' אטו ב"י ור"ה"י במחזרים שכתבו דר"ה הר"ן הוא לאיסור אף איסור דרבנן שנכלע בכלים. אמנם זה לא נראה מדבריו דהא עיקר חסר מן הספר דה"ל לפרש בדה"א דנוטל"פ איסור אף באיסור דרבנן. ויזמר נראה כח"ש דנזורה להוכיח דגם בכלי חרס אשר"י א"י וכדבריו בפסחים:

אמנם דעיינן יש לחמוה על הר"ן בחטובה בסי' ט"ע ד"ל הדבר פשוט כדח"ש שאוסר לכתחילה לבשל שום דבר בכלי שא"א דהא אמר' סוף ע"ז וכלים שנשתמש בהו עד שלא הגעיל מני מר"א איסור ומני חר"א מותר הא כמ"ד מותר עטם לפנ"ס איסור ב"א כמ"ד נוטל"פ מותר והא כ"י ש"א דברייתא דכלים שנשתמש בהו וכו' קמ"י דהו"ך כל השמים מן הנכרי' א"ת שדרכו להגעיל יגעיל וכו' אלא"ה אפי' למ"ד נוטל"פ מותר דוקא כדיעבד הוא רש"י אבל לכתחילה לא. ועוד ראי' מדאמר' בפ"י כ"ה היא פינכא דהוי ב"י ר"א וכו' ע"כ וכדברי הר"ן הוא ג"כ בחשו' הרשב"א (ב"י ח"ה) וכמה"כ ה"י כד' ד"ש ע"ש ויש להפליא למה הולכ"י להוליא כן מתשמעות הב"ייתא הא בדה"א מובאר שם בנ"ח דצ"ר מחזן ואילך לישחרי' ומשני נזירה שא"א משום קדירה ב"י ומזה נראה דלא הי' להם ב"י וכו' נז"ח כלל. וכן נראה מדברי הר"ף שם דלא הביא קו' הנז"ח ומידו"ל והפ"ח (בסי' ק"ז) כ' ג"כ ו"ל והמעיין בסוף ע"ז הגירסא שלטו מחזן ואילך לישחרי' ע"ש וה"כ ממילא דדברי הר"ן נכונים כפשוטו דהו"ך להביא ראי' לזה דנוטל"פ לכתחילה איסור וממילא דל"ק להנהו דס"ל דבכלי חרס דה"ן להם חקיה ע"כ ל"ל לאחר מעל"ט. דמברייתא ליכא ראי' אלא להכלי דיש להם חקיה בהגעלה ול"ק עליהם אלא מפינכא דר"א:

ו) ה"ל חזו"ם ג"כ מקו' ו'. וחקרים מה דאמרי' בנז"ח דנוטל"פ לישב דברי הרשב"א פסחים דכ' ב"י שז"ב קו' החוס' על כ"ה דצ"ר דנז"ח וליעבד בהו שלא בחיטו דמתקין הא ח"ן מבעלין איסור לכתחילה ומ"י הרשב"א כיון דלאחר הפסח זמן הימור הוא ל"ש לנזור אטו ב"י דהא לא המלא כלי שהוא ב"י ומק"י דברי הרשב"א אהר"י דבכשו' הרשב"א הביאו הג"א בסי' ט"ה כתב בבב"שול שנה דקדירה איסור לעולם. וגם בזה יוס' אחר אחר שבת לישחרי' דל"ש אטו ב"י ואמתי' ליישב דברי הרשב"א נכונים בכלי חרס דה"ן להם חקיה בהגעלה ומש"י דיעבד ועיקר האיסור דבב"ייהו באינו ב"י הוא משום דנזרי' אטו ב"י בזה הסברא נכונה בחשו' הרשב"א כיון דלא המלא כלי ב"י מותרה משא"כ בכלים דיש להם חקיה בהגעלה דכלא הטעם דאטו ב"י איסור ג"כ משום דנוטל"פ לכתחילה איסור. וממילא גם בחקוס דל"ש לנזור אטו ב"י איסור ג"כ לבשל בלא הגעלה משום דנוטל"פ לכתחילה איסור ולפ"ו אם סבת הרשב"א בנ"ח דאושר בבב"שול שבת לעולם הוא בכלים דיש לו חקיה בהגעלה כפ"טעו"ל לק"מ. ה"ה אפי' א"א דסתם דברי הרשב"א נראה דגם בכלי חרס איסור לעולם מ"מ ל"ק לפת"מ הפ"מ שם דבב"שול שבת ג"כ לכלי חרס מהני הגעלה כ"י בבב"שול ע"כ ע"ש וכיון דמהני הגעלה ממילא איסור לעולם בלא הגעלה מטעם דנוטל"פ לכתחילה איסור:

והנה הרשב"א בנז"ח הג"ל הו"ה מודברי הרשב"א במ"י הרומות דא"ס נכלע איסור דרבנן בכלי חרס מר"י בהו הגעלה שלש פעמים כמו דמובאר שם בירושלמי דמהני לחרומה הו"ה והוא מודבניה"ה והקשה ע"ז מפינכא דר"א דאימל"ח בה ב"ש"ר"א ומתרה וה"ה דס' שחלמו אטו איסור אלא מדרבנן ואח"י חכמה לישב"ד בה הגעלה ג' פעמים וכו' ו"ל דאפשר דכיון דבש"ן הגעלה חלח"ה זמני לא משנה לה דילת"ה פ"ט

שע נה בינתיים וכו' עכ"ל. ויזון לזיה לה הקנה בהגעה
 ג"פ ממילא מן סדן אסור להשתמש בה אחר מעל"ע בלא
 הגעה כיון דטעמ"ל לכתחילה אסור ולכן הברה דילמא
 ישע וישתמש בה בלא הגעה ופשיטתו כיון דיש להו תקנה
 בדבולה ג"פ ממילא אסור מזה להשתמש בלא הגעה משום
 דטעמ"ל אסור לכתחילה ולכן הברה דמיס דישתמש בהו
 בלא הגעה ג"פ כן ר"ל להחליץ בעד החכמים וסבורים להחיר
 כלי חרס לאחר מעל"ע אמנם לדינא הדבר מוכנס מכל
 הפוסקים דאף בכלי חרס אסור לאחר מעל"ע. ומטעם
 נזירה דילמא ישתמש במוך מעל"ע ואפשר הוא בנמי דע"ז
 בני' שפנתי נזירה אטו בני' וכדברי הג"ה הנ"ל:

והנה המנהג הוא שם בשם המרלב"ח דהפסד מרובה
 יש להחיר בכ"ח לאחר מעל"ע דהו כדיעבד וראייתו
 הוא דהא דברי הר"ן בפסחים סוהרים וז"ל דבני הנזיר כהב
 דאף רוז"ג לכתחילה אסור מ"מ כיון דהטור אין לו תקנה
 אלא בנתיא הו כדיעבד ואלו בני קדירה בפסח ישכרו
 ובחולין בני פינכא דר"ח כהב דאף דאין לו תקנה אלא שבירה
 לא הו כדיעבד והוכיח מזה דיש חילוק בין טעם דהפסדו
 מרובה לפינכא דר"ח דהו הפסד מועט וזוהי מדייק לישא
 דהר"ן בפסחים דייק בלשונו אי' פינכא וקדירה אפי' דלר"ך
 לשכרן לאו כדיעבד דמיא ובתשובה דר"ח אפי' מ"ג העלה
 דכתיבן דוקא דנוף הכלי הנאחר יה' בעלמא והה"פ
 משא"כ אם אינו הפ"מ רק ע"י לזמן מהרבה כלים אין
 דנין בזה להקל וראייה מהא דאמר' קדימה בפסח ישכרו
 דפסחא דמילתא בהקדימה על כל ימות השנה יש בזה הפ"מ
 עכ"ד עיי"ש :

והרבה מחכמים מקילין בכלי חסוב פערליין דהו
 הפ"מ לסמוך על דברי המרלב"ח דכפ"ח
 מוכח מדברי הר"ן דהשיב ריעבד ושהו לאחר מעל"ע כיון
 דהסורי' דאינו אלא משום דטעמ"ל אסור לכתחילה.
 וי"ל הא דכ' הר"ן דתמך ובפינכא דר"ח דמוכח דטעמ"ל
 לכתחילה אסור דתמך ל"ג לנזיר אטו בני' כיון דלאחר הפסח
 הוא הישר ובפינכא כיון דלא נבלע בתוכו אלא איסור דרבנן
 דהו משלח. מותר מהו ל"ג לנזיר משום דהו"ל נז' לנו'
 ולכן כהב דאסור כיון דטעמ"ל לכתחילה אסור. אמנם זה
 דוקא בקדירה ובפינכא דלא הו אלא הפסד מועט השיב
 בלכתחילה משא"כ בכ"ח שנבלע איסור דרבנן והו הפ"מ כיון
 דחשיב ולי' לנזיר אטו בני' יש לנדר להקל:

אמנם לפת"ש י"ל דהא דהור"ך ל"ה דכפ"ח וקדירה
 ל"ח דיעבד כיון דאינו רק הפסד מועט הוא כיון
 דלא הו' בני' נמי נזירה אטו בני' רק הטעם דאינו בני'
 אסור משום דטעמ"ל אסור לכתחילה ומשום עכ"ל דנס בכלי
 חרס חשיב לכתחילה משא"כ לנ' שלנו קדירה שאינו בני' אסור
 משום נזירה אטו בני' ומה. וכדברי הג"ה דבע' טעם זה
 לאסור אף כלי חרס דהו דיעבד כיון דאין להו תקנה וכן
 מוכח מהמ"ס פסחים ר' ל' כ"ה לשהיה וכו' ע"ש ממילא
 בכל ענין אסור קדירה שאינו בני' מטעם אטו בני' ומשום נס
 בכפ"ח אף דהו דיעבד אסור ג"כ. ומתוס' והר"ם מוכח ג"כ
 דהא דאמר' בנמי' אטו בני' זה קאי אכלי חרס מדתקו למלא
 טעם דמה ראו על כהב לאסור הכלי ולהחיר המחל ולא כהבו
 דלכלי הו לכתחילה ואיכ' ממילא לדין אין לנו היתר בכ"ח
 אף בכפ"ח אם לא לבשרה הר"י והש"ב דס"ל דהא דאמר'
 הכלי לאחר מעל"ע הוא חסוב דחשבו לכתחילה יש כתיב להקל
 בכפ"ח [נס] אין אהי לירש עשמו ותפשטו נראה
 דכן אף אם לא הו הכלי בכ"ע והפ"מ רק ע"י לירש דנין
 ג"כ לפ"מ וכן מפור' ג"כ בחבטות חלח יפקן :

עוד לזירו הפתחים להקל באיסור דרבנן הנבלע בכלי חרס
 להחיר לאחר מעל"ע דלא שייך לנזור בו אטו בני'
 משום דנס ביומו אינו אלא איסור דרבנן וכבר מוכח סברא
 א' בע"ז כפי' קל"י ס"ק ו' [ונעב"ז] מסוד"ח בחלק יו"ד סי'
 משא"כ

כ"ח כ' ג"כ מזה חמס לא כהב להחיר. אמנם ברש"י הנ"ל
 מפור' להשיך דנס באיסור דרבנן אסור' בכלי חרס ממש
 הרא"י מפינכא דר"ח מ"מ י"ל דמה' דמ"ה ג"ס ומכ"ח.
 והפ"מ כפי' ל"ג הכי נס שר"ה דבר שמואל בכ"ח פערלייניס
 באב"י להחיר בכפ"ח וכו' ויראה דאין להחיר כמפור' מהמ"ס
 ומתב"א ואלם כאם בלע באיסור דרבנן יש לנדר בהש"מ
 דמפינכא דר"ח אין ל"כ ראי' דהו דשיבנו הו עיקרו דאי'
 עכ"ל עיי"ש. וי"ל עוד לדברי הר"ן דכפינכא אף דלר"ך שבירה
 אפי' ל"ה דיעבד וע"כ כיון דהו הפסד מועט לא חשבו לנס.
 וכיון דהו בנדר לכתחילה משום נס באיסור דרבנן אסורין
 מטעם דטעמ"ל אסור לכתחילה אף באיסור דרבנן משא"כ אם
 נבלע איסור דרבנן בכ"ח חסוב באופן דהו הפ"מ דחשיב
 כדיעבד ואין בזה איסור אלא מטעם דנזיר' אטו בני' שער י"ל
 כיון דאינו אלא איסור דרבנן לא נזיר' אטו בני' משום דהו"ל
 נזלג"ז כיון דנס ביומו אינו אסור אלא מדרבנן :

ויותר יש לנדר להקל בחלב ש"ג שנבלע בכלי עשי' שיה
 הרמב"ן יבמות הנ"ל חלב ש"ג בטל כרוב כיון
 דאין לו עיקר מה"מ ואינו אסור אלא מגזירה דרבנן לכן בטל
 כרוב בצינו. ולפת"ש הטעם כיון דאינו אלא נזירה בשלמא
 לכן לא נזיר' במיט אטו אי"מ משום דהו"ל נזלג"ז ממילא דמי
 קן י"ל אם נבלע בכה"ל מאותן דאין להם עיקר מה"מ וכל
 להשקות אותן עד לאחר מעל"ע והם מותרים דבהג"ו ל"ס
 לנזור אטו בני' כיון דאיסורם אינו אלא מגזירה שער הו"ל
 נזלג"ז ודוקא באופן איסורין דרבנן שיש להם עיקר מה"מ
 דל"ח נזירה כמו ש"ל הרמב"ן נזייתו אסורין נס אב"י אטו
 בני' ולכן כפינכא דר"ח הברה מגזירה אטו בני' משא"כ בחלב
 ש"ג ל"ג והו נכון בסברא לעי"ד. מכש"כ בראי"ה הפ"מ דיש
 להחיר. ויש לעיין משפטיה לישא דהרמ"ח ד"ל חלב ש"ג
 אסרה כלים שנחשבו כהאד איסור אעפי' שאינו רק ספק
 שחא עירב בה דבר גמא וכו'. משפטיה דרב"ו נראה דאסורה
 כלים ככל איסורים וממילא לא חגי' לשהיהו מעל"ע שיה'
 עט"ל. ויש להוסיף דתמך מעל"ע דבורי יה' אסור אף דאינו
 אלא ספק איסור דרבנן ולקולא ת"מ כיון דאיכא תקנה להתמן
 עד שיה' אב"י הו"ל דש"ל תחש"כ הר"ך בפירוטו כלים.
 וברש"י"מ מחמיר' נס בספק איסור דרבנן. ומדברי הרמ"א
 נראה דבכל ענין נאסרו הכלים ויהי מזה ראי' דהרמ"א חולק
 על האו"ה וס"ל דבישול עכו"ם אסרה התערבות ואינו בטל
 אב"י במיט דל"ח נזלג"ז. ודלא כהרמב"ן יבמות הנ"ל וי"ל
 דבכלי דיש לו תקנה בהגעה ודאי יש לאסור חמס דטעמ"ל
 לכתחילה אסור אבל לא בכ"ח. והפת"ג באו"ה בהגהות הורחא
 או"ה כ"ג אות כ"ה סתם לאסור נס איסור דרבנן שנבלע בכ"ח.
 ובאות כ"ז כ' ומ"מ אם בישלו נביטו עכו"ם בקדירה חרס חסוב
 זו חלב עכו"ם אפשר להחיר הכלים אחר מעל"ע דהיה בספק
 איסור חורה אין להחיר לאחר מעל"ע ע"י נילגול הו דרבנן
 משא"כ נביטו עכו"ם וחלב עכו"ם בסתף דהו נזלג"ז ישרין
 ל"ע ולר"ך להתיישב דבר עכ"ל. וכנ"ד פת דהיתא עדיף
 כיון דהחלב ש"ג נחטל בכתחילה כרוב דיש מקום להחיר
 נין החלב ובמ"ס :

עוד יש סתף להקל כחש"כ ר"ח עכ"ד הרשב"א הובא בש"ע
 כפי' ל"ע וכו' ק"כ כאם נבלע איסור מועט בכלי
 שרכו להשתמש בו כשע"ה היתר וא"ל לנזיר לירי נמיט טעם
 מותר להשתמש לכתחילה ופ"ה ביומו. ובחנ ר"ח דהנ"ד
 דהכלים אינם נאסרים אלא ע"י עירוי מכלי דאשון דאינו אסור
 אלא כרי קליפה וכבר כ' הש"ך דהה"ד איכא ס' בחלל הקדירה
 ע"ד כרי קליפה מחרסת הקדירה. והני לדבר מעט בזה.
 הנייר כפי' ק"כ כ' לנחות דברי הרשב"א וי"ל דאי' להחיר
 מק"י דאפי' קדירה שאב"י שהיא מותרת אסורה נזירה אטו בני'
 כש"כ באומו כלי עלמו אעפי' שאין דרך להשתמש בו בהיתר
 מועט דירא שחא ישתמש בו בהיתר מועט עכ"ל. והב"י כהב
 ליישב דברי הרשב"א דל"ח אלא לדבר שרכו להשתמש בו.

משה"כ לרבר שאין מלוי להשתמש בו מה"ח לחוש לזה ע"ש . ולכאורה כי י"ל דגם הסור ל"כ לדמות דברי הרשב"א אלא על מה דמחיר להשתמש בכלי אף ביומו . ע"ז כחז לדמות מקו' דש' לחוש דילמא ישתמש דבר מועט אבל להסבות הכלי ע"ד לאחר מעל"ט ויהשתמש בכו אח"כ ע"ז אינו מולק הסור דבזה ל"ט כקו' שכתב הסור כיון דלריבוי לגזור שתייהם דישתמש ביומו דבר מועט ומכ"ח לחוש לזה להוסיף גזירה מה דלא מלינו בגמ' דלא נאמר אלא דגורי' אב"י אטו ב"י אבל דגזור אב"י אטו ב"י ודילמא ישתמש דבר מועט מה"ח ינאח כן לחוש שחי חששות . ואף דמלינו כן בפנינא דר"א דכתבו דהא דהבבא אף דה"י יבול להשתמש בה בזמן הוא דיש לחוש דילמא ישתמש בה רוחה . וקשה דה"י להמחין עד שפתי' אב"י והא ישתמש בו בזמן . וז"ל דה"י שני חששות דילמא ישתמש ביומו וכד' א"י . וי"ל דהתם דרכו הוא להשתמש בו ברוחא משא"כ דביתא דהרשב"א דאין הדרק להשתמש בו דבר מועט מה"ח יחוש דביומו ישתמש בו דבר מועט . וי"ל ניכ' הא דהולך הרשב"א להביא רא' לדיו מקנקי י"ג והמתכרים דמו ראינו זה אינו רק על מ"ש הרשב"א להמיר אפי' ביומו ואפי' בכלים דליח לכו הקנה בהעלה דנביהו מסבא גס לאחר מעל"ט אסור משום דטול"פ לכתחילה אסור משא"כ אם נבלע איסור מועט בכ"ח דליח לכו תקנה מסבא דמותר לאחר מעל"ט דה"י טול"פ דל"ט בזה לגזור אטו ב"י כמ"ש וגם כהולקס על הרשב"א מודים בכ"ח שגבלע בזה איסור מועט . ובהו"ס פסיח' ד"ל בני קדירה נפשו ישברו דפרק גמ' ולשניהו עד לאחר הפסח וליעבד בכו שלא כמינו וכתבו בהו"ס אף לכתחילה אסור . הוא כיון דליכא הרחי משהו וטול"פ מותר אפי' לכתחילה . ועוד כיון דכ"ח הן וזכר שפירה חשיב ריעבד . ולפי"ז ממילא באיסור מועט שגבלע ככ"ח לשיטת התוס' שפיר יש לכו הקנה להמחין עד שפתי' אב"י ויהי' משהו וטול"פ וסוכו דיעבד . כיון דהכלי לריך שפירה . ובאמת אן לא נהי' כן וכבר הסור בזה הפ"ו בס' ל"ו הג"ל ע"ש דהעלה דמחזיקין בזה ד"ל כחשו' הרשב"א במוה"ב דבני חמך לאחר הפסח ל"ט לגזור אטו ב"י כיון דלינו מלוי שס' כלי שפתי' נאסרו מ"ב ע"ש :

אם נבלע איסור מועט בכ"ח מדיח אסור להשתמש בו ביום דאף [ד"א ל' לכו] לירי נתינת פסח מ"מ אסור משום א"ן מצט"ן איסור לכתחילה [שס' ביארתי דאף דגם טול"פ אסור כמ"ש המחברים דהא בעי' נבב"ל שיה' נפסח עד שלא יהי' ראוי לגר וע"כ כמ"ש דנפסח פסח ל"א ע"ש דא"י ובסל ברוב . וכיון דגם שס' ימחין עד שפתי' אב"י לריך לבא לירי ביטול ממילא אין לו חקנה להמחין עד שפתי' אב"י . דהא גס אח"כ לריך לכווא שיהי' מותר משפס בשול . אמנם ז"א דהא הי"ך כחז בכלים שנתעברו להמחין עד שפתי' אב"י משום דבר שיל"ח וע"כ ל"ל דלאחר ב"י ל"ל לבוא לירי ביטול כלל ואכ"מ להאריך בזה] . כיון דיש תקנה להבשר הכלי להמחין עד שפתי' אב"י והא חשי' מותרת פדמ"א וכיון דאסור לבשל בה ביומו אסרי' גס אב"י משום אב"י וכן אסרי' לפי האמת אף אם נבלע איסור מועט בכ"ח אף לשי"ת הו"ס : **ואפשר** לומר דא"י גס לכו מפדמ"א דר"א דחמלה עליה בישרא ומכרה . והוא משפס דמליח הוא כרוחה כבזבזר בגמ' דאמרי' מליח הוא כרוחה וכנסו כמבוסל וכיון דמליח אינו אלא כרוחה דללי ממילא דליח נאסר מזהב"א אלא כדי קליפה כרוחה דללי וכבר ל"י הי"ך דאף דאין כלי' ס' עד נבלעו בהחטא הכלי מ"מ לא חשב מהכלי אלא כדי קליפה דנין להי"ך דמסתמא יש תמיד ס' בחלל הקדירה עד הכדי קליפה . וא"כ יהי' קנה למש פדמ"א הא מסתמא יהי' ס' נגר בלוב מהאיסור ולדברי הרשב"א יבול להשתמש אפי' ביומו ולפ"ז ימחין עד שפתי' אב"י מזה נראה דבכל ענין אסור אף באיסור מועט שגבלע בכ"ח ועדין ל"ט כוס דהא ע"כ ל"ל דלינו דומה לרינה דרשב"א לכלי שרבו להשתמש בשפס שלא יוקשה עליו מפנינא דר"א וי"ל :

ב"ב מ"ט נטן כסבא דכלי שגבלע זה איסור מועט ודרכו להשתמש בשפס אף אם ינאח דגם בזה אסרי' אב"י ונעטע דאטו ב"י אף דבזה סתמא ישתמש בשפס ויהי' גוס' ומה איסור יהא דבר דמ"ח ישעבד איסור דאין מצט"ן איסור לכתחילה ולפי"ז ממילא אם נבלע איסור מועט בכלי שדרכו להשתמש בשפס רב ובאוסו איסור אין בו משום א"מ איסור לכתחילה כמו בנ"ד אם נתעבר חלב ש"ב ברוב חלב ככ' . לשיטת הרשב"א וסייעתו דכיון דאין לו עיקר מה"ח מותר להוסיף עליו ומצט"ן כמבואר בס' ל"ט פ"ט ב"ב והאחרונים אם נבלע ממנו דבר מועט בכלי שדרכו להשתמש בשפס י"ל דבזה לא גזרי' אטו ב"י כיון דליכא רק איסור דאין מצט"ן א"ל . וכיון דכבר הוא מעורב הא רשאי לבטלו לכתחילה ומותר לבשל בה לכתחילה . ולהו"ס נבלעו מהשתה הקדירה ולעלה לאכילה . וממילא דאין אסור בזה משום דגורי' אטו ב"י דהא באמת רשאי לכתחילה לבשל בה ולהו"ס נבלעו לאכילה ואין בזה משום א"ן מצט"ן איסור דהא רשאי לבטלו :

ר"פ ז"ל ממילא כ"ד לא מיתעבא הכלים ששתמשו בחלב וז ע"י עירורי מבלי רשקין דלא נאסרו אלא כדי קליפה דמסתמא איכא ס' בהכלי עד הקליפה דמותרים אלא אפי' הכלי הולכה ביטול משום יש לומר גס כן דמסתמא יהי' ס' נגר האיסור כיון דהחלב נתעבר ברוב חלב טהור ואין המדומע מדמע אלא לפי המצט"ן וממילא דלא נבלע בהחטא סקדירה רק לפי הערך המחלב שיהי' א"ל לשאר לבשל אפי' חלי החמטא א"ל כיון דרוב חלב טהור ולפ"ז לבשל בחלב ש"ב ג"כ לא ליעבד עד כל החלב כיון דרשקין כבירור רובו הוא חלב טהור וממילא כ"ד ל"ל לשאר רק נגר חלב רבוע ממתכסת ויותר מזה דרך לשמות החלב עם הקאווע וכדוראי' יש רוב קאווע ואמרי' דגם מתקאווע נבלע בהחטא והא מסתמא יהי' ס' דהא כתבו דגלגוס ס' כהכלל נגר חמטא הקדירה וכניד לפי ערך אף אם לא יהי' אפי' שלשים רק עשר פעמים נגר החמטא הוא מותר ג"כ . והע"ז בס' ל"ט דחולק על הרשב"א מ"מ בטול"פ ובאיסור דרבנן שגבלע בכלי אינו מבואר דחולק וע"י כפ"מ שס' ד"ב ג"כ באיסור

והנה זה ימים אחרתי בזה בדרך פילפול והוא כהדרוש על סוגיא דטול"פ [גורפס בשפ"ס שער ח' דף י"א] והוא דהו"ס פסיח' כחזו בתי' הא' כיון דליכא תרהו משהו וטול"פ מותר אפי' לכתחילה וכמב' דעריין יהי' ק' א"ל דרב ביבי טול"פ אסור וע"ז חדשו בת' השני כיון דכלי חמטא הן ואין להם תקנה אלא שפירה חשיב ריעבד . והא דגורי' בע"ז אטו ב"י חמטא בלע איסור הרבה וכונתם בכלל איסור הרבה ל"א חמטא דילמא ישתמש ביה ויהי' נבלל באיסור דהא יתני' בו ע"ש האיסור משא"כ נבלע איסור מועט ל"א חמטא דילמא ישתמש ביומו דהא גס ביומו רשאי להשתמש בו כיון דלא יתני' הע"ס ואין בזה טוס איסור בזה דישתמש בו ואף דמ"ח אסור לבטל איסור לכתחילה וא"כ ינאח דאסור להשתמש משום דפי' מצט"ן באיסור יש כחזו דמ"ח ריעבד כיון דאין לו הקנה אלא שפירה . ולפי"ז י"ל להיסק דודאי אם יהי' הקנה להכשיר הכלי באופן אחר או גס לשיטת הו"ס יהי' אסור להשתמש בו אף דליכא רק משכו ויהי' לבא לירי גזירה טעם מ"מ אסור לבטל אף איסור משהו מבטל איסור לכתחילה . רק כיון דאין לו הקנה ל"א נבלל איסור לכתחילה וכמבואר בהו"ס דכתבו דמותר להשתמש בו כיון דאין לו הקנה :

ר"פ ז"ל דהו"ס כחזו שפיר כן על קו' גמ' וליעבד בזה שלא כמינו דהוא אליבא דרב דס"ל טול"פ אסור . וא"כ אין להם חקנה כלל . להמחין עד לאחר מעל"ט שיהי' הפסח פסח דהא לרב טול"פ אסור ולכן רשאי להשתמש בו גם ביומו דליכא טוס איסור דבר משא"כ לפי האמת דנקט' להלכה דטול"פ מותר . והיינו' מדיח באיסור שגבלע בקדירה ויכל להסבות אוחו עד לאחר מעל"ט שיהי' טול"פ . וממילא

באיסור דרבנן יש ללמד להקל מבטיח באיסור דרבנן כמו
 בגיד שהוא מחלב ש"ג דיש להקל. (ש"ב נה לירי השו' נחלת
 יעקב אשר השאלתי בו לענין ענין הנתיבין ב"ח לאחר מעליץ
 כ"ל וראיתי דמס ה' השאלה ג"כ שהשתחוה בהכלים חלב
 ש"ג וע"ז כ' להחיר להקל בפ"ח דהיי דישבד. ולא כמס מזה
 כלום להקל מאחר שאינו אלא איסור דרבנן ל"ש לגזור אטו
 ב"י. גם כ' שם להקל יטן כי בחלב ש"ג אינו רק ספק איסור
 דרבנן דלא כמ"ס דלאחר דהכרזה ח"ל מספק הוא בודאי
 איסור. והוא דהקל שם ליישב דעה הסוברים דבכ"ח יושיל
 להסחות אהוסם עד לאחר מעליץ כיון רובה חשיב דיעבד
 דקשה עליהו מפניא דר"ה וכן ממעשים בכל יום דדין שצירה
 לב"ח וכתבי ר"ל דהוא דוקא ע"י בליעת בשר בחלב שם
 איסורים בהנאה. ואולי י"ל גם בפניא דר"ה היתה של חלב
 עכ"ל ע"ש כמ"ס מ"ז ולא ארע בנתי. הנה דמה נכך דהוא
 איסור הנאה. מ"ח הכלי מותרת דוקא הכלי לא נאסרה בהנאה
 וגם בפניא דר"ה אפי' אם נדמן דהי' של חלב אפי"ה כיון
 דלא הי' דרך ביבול רק ע"י מליחה לא נעשה בב"ח דהי'
 ומהוה בהנאה. וא"ל דהי' אסרה אם יבשל אח"כ. וז"ל דהא
 אח"כ כשיבשל כשהי' אינו ב"י דהוא נטע"ל לא הי' נאסר
 משום בב"ח. גם מובאר שם ג"כ לחלק בין הפסד מוטע
 להפסד בשם מהרלב"ח ע"י"ש) ונלתי עוד להחריך בזה :

שקראים סקן התכמים החיובי לגוס ולכולם הפחמים לאכול
 בשם שקלים יקראו והרי אמרו לטון תורה למוד ולטון חממים
 למוד וכו' ומיהו לא בכל מקום דבריש פ"ח דבטורות ופ"ק
 דכריתות ופ"ג דגדה דהיי בהמה וחי' בפ"ע ואינם כלולים
 בשקלים דבהמה וחי' דהיי עמא נמי בשמיע ודחשים לאחר
 ולא תעמאו את נפשותיכם בכל הפרך הרומש על הארץ וכן
 המינים הנכבדים בשמיע ובגופי הנבילות כיון דמה וזושה
 וכו' עכ"ל ולפ"ז ממילא דליכא רחי' מחמתי דהכא דבעמאים
 איכא ג"כ איסור סחורה כיון דיש מקום לומר גם במחמתן
 דהכא דעמאים אינם נכללים בשקלים ודחשים כמו דלא כללם
 התנא דחמתי דהיי שקלים דכריתות וגדה אמנם בחמת מ"ח
 במחתי דפ"ז דשביעית מ"ד דגם שפחמים איכא איסור
 סחורה דקמתי החם לירי חי' ועופות ודגים שנתמנו להם מיני
 עמאים ומחרים למחרס ודמיק' בנע' דפסח"ר כ"ג דדוקא
 בנודמנה אבל לכתחילה איסור משום דח"ק יהי' בהוייתן יהי'
 והרי גם בליירי חי' קמתי ג"כ נודמנה דוקא וע"כ מוכח דגם
 בחי' עמא איכא איסור סחורה וע"כ ל"ל הא דלא קחשיב
 מחמתי דחין עופו' סחורה גם בהמה וחי' עמאם כמ"ס המוס'
 יו"ט ד"ל דהוא נכלל בדי' שקלים כמו במחתי דפ"ז דמטה
 וע"י"ש בזה שיבוס דברי הארז"י ר"ס כ"ס :

סימן כ.

בדין אין עושין סחורה בנ"ט.

ע"ד שאלנו ממנו אם נכון הדבר אשר נהנו הנשי עירו אם
 נעדרו העושות שולשימים אולם מוכדים אותם לישראל
 למכור ולגבוי להרות וע"ז מהו רוח"מ ל' יטן כי נקיבת השטע
 הוא נבילה איסור לפשות בה סחורה (ובאם גם אם אינו רק
 עריפה אסור לעשות בו ג"כ סחורה אם לא עפ"י דברי הב"ח
 יעקב דז"ד להקל בפריפות בפ"י דברי הרמב"ם דכל העריפות
 טון דרוסה הם מהלכה לח"מ ועפ"י דברי הר"מ דגם הלח"מ
 נכלל בדברי סופרים אמנם דבריו דחיים הם ע"י"ש) האמת
 אהו דחף דהק"ו בסי' ע"ב ס"ק ר' מהיר כנענין זה כל
 המהברים השינו עליו ועפ"ח כתב עליו דחין מהלך להשיב
 על דבריו יע"ש. וזה ימים רבים עלה בחשבה לפני להחיר
 להכפסאי ישראל למכור בשר אחרים משערה אלא עשה ישראל
 למאכל לגבוי וגם בזה הייתי מיראי הוראה אמנם כשה כבוא
 מתכחו אלי עיינתי בהלכה זו וזה הנראה לע"ד בזה לתאול
 מקום לישב המגזב שסעד עליו הע"ז דנהנו בו היחר :

וי"ט לענין עוד על המחתי דחין עושין סחורה כיון דקחשיב
 כל איסורי' דזכור לעשות בהם סחורה אחתי לא קחשיב
 ג"כ חלב ודס ואבר חן החי וזיר הגשה דההוה אסורי' ודאי
 אינם נכללים באיסורי' דקחשיב להו ובאבר מה"ח וג"ה לא
 קשה כל כך כי גם במחתי דפ"ג דמטה לא קחשיב להו
 ג"כ משא"כ על חלב ודס דקמתי להו מהל דמחתי דמכות יש
 לפיין מדוע לא קחשיב להו ג"כ במחתי' דהכא וזוה יהי' רחי'
 לשמיע הרמב"ם בפ"ח מהח"א ס"ו כ"ו דכתב דבחלב ליכא
 איסור סחורה שהרי לאחר בו יששה לכל מלאכה וי"ל דהרמב"ם
 הוליא כן מדלא חשיב במחתי' גם חלב גם יחי' רחי' מזה
 לדברי הפרי חואר בסי' ק"ז דהחליע דבדס ליכא איסור
 סחורה כיון דבטויא דפסחים ל"פ' היתה הנאה גדם משום
 דחיתקס למים ואין היקס למחלה ולכן לגבי איסור הנאה
 לגמרי חיתקס למים דמותר בהנאה חף לכתחילה ע"י"ש :
ובזה הי' מקום ליישב ג"כ הא דלא קחשיב מחמתי' אפיה"ח
 עפ"י דברי הגו"ב מהר"ם ח"א סי' ס"ב דהסכים
 שם לדברי הפ"ח דבדס ליכא איסור סחורה ובאבר דמשי"ה גם
 באבר חן החי ליכא איסור סחורה כיון דהיתר הנאה דירי'
 הוא דחיתקס לדס חיתקס ג"כ לגמרי חף להיתר הנאה
 לכתחילה ע"י"ש. לכאורה הי' אפשר לומר דגם בגיד דבדס
 ליכא איסור סחורה כיון דאיסור סחורה אינו אלא בגד דבדס
 העומדים לאכליה ולא בדברים העומדים למלאכה כיון ק"ל
 כיון דקמ"ל אין בגידין בנ"ט וען הוא והסורה אסרי' לכן
 אינו בכלל הדברים העומדים לאכילה לגבי איסור סחורה וחי'
 מדויק בזה התשנה דחין עושין סחורה הא דל"ח אסורים הללו :
אמנם לע"ד א"א לומר כן דבדס לא הי' איסור סחורה
 מדחיתקס למים מקו' הגמרה בסוגיא דפסחים
 דפריך ולמקו' לחה ה"ל חיתקס דס למים הא בעי' חיתקס
 להחיר בהנאה חף לכתחילה ושלא יהי' עליו איסור סחורה
 והטוב' העלה מתוך קטיוו ו דחיתקס סחורה אינו מה"ס רק
 איסור דרבנן ע"ש ולפ"ז ממילא א"א דאיסור סחורה הוא
 איסור סורה ע"כ מוכח דגם בדם איכא איסור סחורה וכה
 דלא חשיב התנא דמחתי' דחין עופו' סחורה גדם אין זה רחי'
 מוכרעת דהא בחמת החום בשי' מוכרעת חולקים על הרמב"ם
 וס"ל דגם בחלב איכא איסור סחורה וע"כ ל"ל דהא דלא
 קחשיב התנא חלב דהוא דהיי ושייר כמו כן הוא דגם
 ובירושלמי בפ"ו דשביעית סה"כ כל דבר שאיסורו מן הסורה
 אסור לעשות בו סחורה ולא הוליא מן הכלל חף חלב ואולי
 דוח הוא יעקב דהיי חולקים על הרמב"ם בחלב וממילא
 דלשיעסם גם בדם איכא איסור סחורה וגם מוכרע הרמב"ם
 דהא

לראש ולא הוליא מאיכור סחורה רק חלב אבל לא דם אמנם באמת ובטוב דבר זה חקוק כל דברי הרמב"ם בפ"ח מהל' מ"א הל' ג' ע"ז וכו' ומזה י"ו ומהו י"ו בעל"ז ראו' ברורה לדברי הס"ז בס"ז ק"י"ו ס"ק ב' בזה שחלטי' לדעת' בעריפות שזדמנה צבית ישראל רשאי גם ישראל אחר לעשות בו סחורה: והנה ז"ל הרמב"ם הל' ע"ז כל מקום שחזר בעתה ליה' וכו' אחר איכור חכילה ואחר איכור הגאה במשמע

עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט בצבילה שחזר לגר אשר בשעריך מהנהג ואלהה ובחלב שחזר בו יעשה לכל מלאכה או עד שהתפרט בעורה בעט"פ שהוא מותר בהגאה ענין שקלים ורמשים (ובזה ז"ל דלא נכלל' בהמה וחי' עמאים דבזה מפורט בעורה היורה הגאה דכתיב לא תהרוג בשור ותמור וכש"ל) ודם ואבר מוח"מ וזהו וכו' הל' י"ו כל מהכל שהוא איכור בהגאה אם נהנה ולא אבל אינו לוקה וכו' וכל דבר שאסור בחכילה ומותר בהגאה העש"י שהוא יומת בהגאה איכור לעשות בו סחורה ולכין מלאכיו בדברים אסורי' חוץ מן החלב שחייב לחזר בו וישם לכל מלאכה לפי שאין עושין סחורה לא בצבילות ולא בעריפות ולא בשק"י ולא בדמשים והל' י"ו הו"ד שזדמנו לו חי' או עוף ודג עמאים מותר למוכרן וכו' ובזה"ל י"ח זה הכלל כל שאיכורו מד"מ איכור לעשות בו סחורה וכל שאיכורו מדבריהם מותר לעשות בו סחורה עכ"ל הרמב"ם ופשוטו דברי הרמב"ם בל"ט י"ו במ"ש וכל דבר שאסור בחכילה טובבים והולכים גם על האסורים הגאמרים כהל' ע"ז דם והצמחה וזה מובא' דגם בדם והצמחה וזהו איכא איכור סחורה והכלל' לזודים מן הכללות שחזר בהם חוץ במ"ש הרמב"ם זה הכלל' כל שאיכורו מה"מ איכור לעשות בו סחורה בזה נכללו כל איכורי מורה והח"ל הוליא מה דגם באיכור עשה איכא איכור סחורה עי"ש מכ"ש דם והצמחה דאיכא גביהו איכור סחורה וכן חלב הוליא הרמב"ם מכלל זה ולכאורה בצמחה"ל ליכא נפ"מ באיכור סחורה דהא בצל"ה איכור להכריז לגברי משום לפני עוד מ"מ י"ל דנפ"מ למכרו לגברי לנלבים או למלאכה א"ה דגם איכא איכור סחורה ועיין בבב"י בס"י ק"י"ו אמנם הדבר נדון ע"ש אחי' י"ח' דגם איכור סחורה וליהיק גם למים לענין היתר הגאה אין היקף למחלה וליהיק גם למים גם ליתר סחורה: (ב) ונראה' שגיעת הרמב"ם דס"ל דליכור סחורה הו"ה איכור מורה מדכחז כל דבר שאסור בחכילה ומותר בהגאה איכור לנפ"מ בו סחורה חוץ מחלב שחזר בו יעשה לכל מלאכה וחי' איכור סחורה אינו אלא מדרבנן ליכא ראו' מקרא הנאמר בחלב דהא בכל איכורים ליכא איכור מורה אלא ודאי דשע"ה הרמב"ם הוא דליכור סחורה הוא איכור קבלה דמי הו"ה רהיור הגאה לא תהרס בעורה אלא חפי קבלה וכמ"ס הרמב"ם בחל' ע"ז גם איכור סחורה נחפרט נפ"מ הקבלה וזמני חלב שמתפרט היכור מהחורה והא דליק' הגמ' בעמשים איכור סחורה מזה דליק' י"ח' כהיינו י"ח' י"ל חוץ מהרמי או דבין קרית' דרבה נמורה נעשו אלא דקרא להו חפי הקבלה לפי שאינו מפורט בהדיא בקרא א"ה הצמחה בעלמא ניהו אבל היורים נחאריים הלכה להם חסדי ומיקרי איכור דאורייתא עכ"ז עי"ש ומסו"ה גם באיכור דם אף דלפני היתר הגאה גבי מדהיהיק למים מ"מ הא באלו אין היתר מפורט בעורה בין חפי הקבלה פמ"ש הרמב"ם בחל' ע"ז. וגם מנהג' בהרמב"ם דכל מה שהוא הגמ"מ נכלל בדברי ספרים וכ"ש דלא משיב מפורט בעורה אלא חפי קבלה ואחר' דהקבלה ה"ל דלא חיהיק למים רק ליתר הגמ"מ ולא ליתר סחורה או כמו שאכתוב לקמן וי"ל דע"כ מוכח דגם בדם איכא איכור סחורה מקו' הגמרא בעמשים לחוק' לחיי הלכתי' ליהיק לדם הא בעי' הייק ליתר סחורה וסוב"י העלה מתוך ק"י' זו דליכור סחורה

כראש ולא הוליא מאיכור סחורה רק חלב אבל לא דם אמנם באמת ובטוב דבר זה חקוק כל דברי הרמב"ם בפ"ח מהל' מ"א הל' ג' ע"ז וכו' ומזה י"ו ומהו י"ו בעל"ז ראו' ברורה לדברי הס"ז בס"ז ק"י"ו ס"ק ב' בזה שחלטי' לדעת' בעריפות שזדמנה צבית ישראל רשאי גם ישראל אחר לעשות בו סחורה: והנה ז"ל הרמב"ם הל' ע"ז כל מקום שחזר בעתה ליה' וכו' אחר איכור חכילה ואחר איכור הגאה במשמע

עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט בצבילה שחזר לגר אשר בשעריך מהנהג ואלהה ובחלב שחזר בו יעשה לכל מלאכה או עד שהתפרט בעורה בעט"פ שהוא מותר בהגאה ענין שקלים ורמשים (ובזה ז"ל דלא נכלל' בהמה וחי' עמאים דבזה מפורט בעורה היורה הגאה דכתיב לא תהרוג בשור ותמור וכש"ל) ודם ואבר מוח"מ וזהו וכו' הל' י"ו כל מהכל שהוא איכור בהגאה אם נהנה ולא אבל אינו לוקה וכו' וכל דבר שאסור בחכילה ומותר בהגאה העש"י שהוא יומת בהגאה איכור לעשות בו סחורה ולכין מלאכיו בדברים אסורי' חוץ מן החלב שחייב לחזר בו וישם לכל מלאכה לפי שאין עושין סחורה לא בצבילות ולא בעריפות ולא בשק"י ולא בדמשים והל' י"ו הו"ד שזדמנו לו חי' או עוף ודג עמאים מותר למוכרן וכו' ובזה"ל י"ח זה הכלל כל שאיכורו מד"מ איכור לעשות בו סחורה וכל שאיכורו מדבריהם מותר לעשות בו סחורה עכ"ל הרמב"ם ופשוטו דברי הרמב"ם בל"ט י"ו במ"ש וכל דבר שאסור בחכילה טובבים והולכים גם על האסורים הגאמרים כהל' ע"ז דם והצמחה וזה מובא' דגם בדם והצמחה וזהו איכא איכור סחורה והכלל' לזודים מן הכללות שחזר בהם חוץ במ"ש הרמב"ם זה הכלל' כל שאיכורו מה"מ איכור לעשות בו סחורה בזה נכללו כל איכורי מורה והח"ל הוליא מה דגם באיכור עשה איכא איכור סחורה עי"ש מכ"ש דם והצמחה דאיכא גביהו איכור סחורה וכן חלב הוליא הרמב"ם מכלל זה ולכאורה בצמחה"ל ליכא נפ"מ באיכור סחורה דהא בצל"ה איכור להכריז לגברי משום לפני עוד מ"מ י"ל דנפ"מ למכרו לגברי לנלבים או למלאכה א"ה דגם איכא איכור סחורה ועיין בבב"י בס"י ק"י"ו אמנם הדבר נדון ע"ש אחי' י"ח' דגם איכור סחורה וליהיק גם למים לענין היתר הגאה אין היקף למחלה וליהיק גם למים גם ליתר סחורה: (ב) ונראה' שגיעת הרמב"ם דס"ל דליכור סחורה הו"ה איכור מורה מדכחז כל דבר שאסור בחכילה ומותר בהגאה איכור לנפ"מ בו סחורה חוץ מחלב שחזר בו יעשה לכל מלאכה וחי' איכור סחורה אינו אלא מדרבנן ליכא ראו' מקרא הנאמר בחלב דהא בכל איכורים ליכא איכור מורה אלא ודאי דשע"ה הרמב"ם הוא דליכור סחורה הוא איכור קבלה דמי הו"ה רהיור הגאה לא תהרס בעורה אלא חפי קבלה וכמ"ס הרמב"ם בחל' ע"ז גם איכור סחורה נחפרט נפ"מ הקבלה וזמני חלב שמתפרט היכור מהחורה והא דליק' הגמ' בעמשים איכור סחורה מזה דליק' י"ח' כהיינו י"ח' י"ל חוץ מהרמי או דבין קרית' דרבה נמורה נעשו אלא דקרא להו חפי הקבלה לפי שאינו מפורט בהדיא בקרא א"ה הצמחה בעלמא ניהו אבל היורים נחאריים הלכה להם חסדי ומיקרי איכור דאורייתא עכ"ז עי"ש ומסו"ה גם באיכור דם אף דלפני היתר הגאה גבי מדהיהיק למים מ"מ הא באלו אין היתר מפורט בעורה בין חפי הקבלה פמ"ש הרמב"ם בחל' ע"ז. וגם מנהג' בהרמב"ם דכל מה שהוא הגמ"מ נכלל בדברי ספרים וכ"ש דלא משיב מפורט בעורה אלא חפי קבלה ואחר' דהקבלה ה"ל דלא חיהיק למים רק ליתר הגמ"מ ולא ליתר סחורה או כמו שאכתוב לקמן וי"ל דע"כ מוכח דגם בדם איכא איכור סחורה מקו' הגמרא בעמשים לחוק' לחיי הלכתי' ליהיק לדם הא בעי' הייק ליתר סחורה וסוב"י העלה מתוך ק"י' זו דליכור סחורה

אמנם דעדיין י"ח' קשה דהא בל"ז על הרמב"ם

חלב דכתב היתר בפ' בעורה כמו כן גם בצבילה לא י"ח' איכור סחורה דמפורט לגר אשר בשעריך מהנהג או מוכר לגברי וזה הוא קושית הדגול מרבה בס"י ק"י' ומהררי' ליכא זה עש"י שיעת הב"מ והס"ד דחולקים על הס"ז וס"ל גם בזדמנה צבית ישראל איכור לסחורה לישראל אחר דרק לזה שזדמנה לו היתר לעשות בו סחורה עי"ש ולכן י"ל דטעם הרמב"ם כיון דבחלב כתיב יעשה לכל מלאכה וזהו ככלל כל הנאות והסורה דרשאי לעשות בו כל מה דרשי' ובוהו נכלל ג"כ דיכול למכרו אפי' לישראל אחר למכור לגברי להרויח בו וע"כ מוכח דגבי חלב ליכא איכור סחורה דל"כ הא איכור למכור לישראל אחר להרויח בו כיון דאיכור לישראל אחר לקנות ממילא דגם הוא איכור למכור לו תש"ס לפני שור ולכן אפי' אם הקרא דחלב איירי בזדמנה אפי' מוכח היתר סחורה מש"ס גבי צבילה דכתיב או מוכר לגברי ליכא ראו' כלל על היתר סחורה דו"ל דהקרא איירי בזדמנה לו ודוקא לגברי רשאי למכרו אבל לא לישראל אחר משום איכור סחורה (וי"ל עוד דהא חו' ז"ק חולקים על הרמב"ם וס"ל דליכא בחלב איכא איכור סחורה וקשה הא כתיב יעשה לכל מלאכה וי"ל דס"ל כמ"ס הס"ז וכיון דהקרא איירי בזדמנה מותר למכור גם לישראל ועי"ה מה שכתבתי לשל עוד בזה) וכונתי בזה לדברי הטוב"י עי"ש:

ומילא הקשה' במקומה עומדת לא י"ח' דגם ג"כ

איכור סחורה דגבי דהקרא דליהיק בו למים איירי בזדמנה לו מ"מ ע"כ מוכח דליכא גבי איכור סחורה כיון דליהיק למים אמרי' אין היקף למחלה וכמו מ"ס דרש"י למטר לישראל כ"כ מותר למכור הדם לישראל אחר וממילא דמוכח דליכא בדם איכור סחורה וזה אינו כמ"ס דהרשב"א לא הוליא רק חלב ולא דם וכן מוכח מקו"ה הגמרא ולחוק' לחיי הל' ליהיק דם למים כמ"ס הטוב"י. וזהו נראה' לשי"ד דהרשב"א מקו' זו מוכח שיטת הס"ז בזדמנה צבית ישראל רשאי לישראל אחר לקנותה לסחורה ומסו"ה כיון דהקרא דה"ל דליירי בזדמנה לא מוכח היתר סחורה דהייחא בזדמנה הותר. ועל קו' הד"מ י"ל כיון דבחלב משום גבי היתר סחורה אין להוליא עי' הקבלה סקרא משפטי' דלא רק בזדמנה דסתמא בכל ענין איירי דדוקא בדם דלמי מפורט היתר רק עש"י לחיי הלכתי' ליהיק לדם הא בעי' הייק ליתר סחורה וסוב"י העלה מתוך ק"י' זו דליכור סחורה

אמנם דעדיין י"ח' קשה דהא בל"ז על הרמב"ם

חלב דכתב היתר בפ' בעורה כמו כן גם בצבילה לא י"ח' איכור סחורה דמפורט לגר אשר בשעריך מהנהג או מוכר לגברי וזה הוא קושית הדגול מרבה בס"י ק"י' ומהררי' ליכא זה עש"י שיעת הב"מ והס"ד דחולקים על הס"ז וס"ל גם בזדמנה צבית ישראל איכור לסחורה לישראל אחר דרק לזה שזדמנה לו היתר לעשות בו סחורה עי"ש ולכן י"ל דטעם הרמב"ם כיון דבחלב כתיב יעשה לכל מלאכה וזהו ככלל כל הנאות והסורה דרשאי לעשות בו כל מה דרשי' ובוהו נכלל ג"כ דיכול למכרו אפי' לישראל אחר למכור לגברי להרויח בו וע"כ מוכח דגבי חלב ליכא איכור סחורה דל"כ הא איכור למכור לישראל אחר להרויח בו כיון דאיכור לישראל אחר לקנות ממילא דגם הוא איכור למכור לו תש"ס לפני שור ולכן אפי' אם הקרא דחלב איירי בזדמנה אפי' מוכח היתר סחורה מש"ס גבי צבילה דכתיב או מוכר לגברי ליכא ראו' כלל על היתר סחורה מש"ס גבי צבילה דכתיב או מוכר לגברי ליכא ראו' כלל על היתר סחורה דו"ל דהקרא איירי בזדמנה לו ודוקא לגברי רשאי למכרו אבל לא לישראל אחר משום איכור סחורה (וי"ל עוד דהא חו' ז"ק חולקים על הרמב"ם וס"ל דליכא בחלב איכא איכור סחורה וקשה הא כתיב יעשה לכל מלאכה וי"ל דס"ל כמ"ס הס"ז וכיון דהקרא איירי בזדמנה מותר למכור גם לישראל ועי"ה מה שכתבתי לשל עוד בזה) וכונתי בזה לדברי הטוב"י עי"ש:

ומילא הקשה' במקומה עומדת לא י"ח' דגם ג"כ

איכור סחורה דגבי דהקרא דליהיק בו למים איירי בזדמנה לו מ"מ ע"כ מוכח דליכא גבי איכור סחורה כיון דליהיק למים אמרי' אין היקף למחלה וכמו מ"ס דרש"י למטר לישראל כ"כ מותר למכור הדם לישראל אחר וממילא דמוכח דליכא בדם איכור סחורה וזה אינו כמ"ס דהרשב"א לא הוליא רק חלב ולא דם וכן מוכח מקו"ה הגמרא ולחוק' לחיי הל' ליהיק דם למים כמ"ס הטוב"י. וזהו נראה' לשי"ד דהרשב"א מקו' זו מוכח שיטת הס"ז בזדמנה צבית ישראל רשאי לישראל אחר לקנותה לסחורה ומסו"ה כיון דהקרא דה"ל דליירי בזדמנה לא מוכח היתר סחורה דהייחא בזדמנה הותר. ועל קו' הד"מ י"ל כיון דבחלב משום גבי היתר סחורה אין להוליא עי' הקבלה סקרא משפטי' דלא רק בזדמנה דסתמא בכל ענין איירי דדוקא בדם דלמי מפורט היתר רק עש"י לחיי הלכתי' ליהיק לדם הא בעי' הייק ליתר סחורה וסוב"י העלה מתוך ק"י' זו דליכור סחורה

בניה נתי דהיה הנהא מפורש בחורה מ"מ הימר סחורה אינו מפורש נתי' כיון דכתיב בקרא לגר אשר בשעריך חתונה והכלה או מכור לנכרי ולא כתיב מחזור כמ"ס חתונה ומעשה ים לפרש טומה הקרא הן ליחיר סחורה והן לאיבור דכמו דאזי מכור לנכרי ים לפרשו דקאי על ישראל דרשאי למכרו לנכרי כמו כן ים לפרשו דתי מכור לנכרי לא קאי על ישראל רק על הגר וביחוד הקרא הוא לגר אשר בשעריך חתונה והכלה או ימכור לנכרי דהתי דרשאי לעשות זו כל מה דבעי לאכול ולמכור לנכרי אבל ישראל איבור למכרו לנכרי משום איבור בחורה ולפ"י ממילא לא חביב הימר סחורה מפורש בחורה ונתי דרשאי הקבלה הוא דרך או מכור לנכרי קאי על ישראל וכדאמרני' בגמ' בפסחים להקדים נתינה לגר למכירה דנכרי מ"מ אמרי' דהקבלה ה' גס ע"ז דהקרא איירי דוקא אם נודמנה לו או מוכר למכרו לנכרי (ונזה נדמה ראיית' ה' כדנודמנה כתיב ישראל דרשאי יסאל אחר לקנות להדיח ודייק קן מלישא דקרא דכתיב או מכור ולא כתיב מחזור דב' להודות דהמכירה יכול להיות ע"י אחר ע"ש ולפ"י י"ל דבכיון נקט מחור שלא יתי' הימר סחורה מפורש בקרא דתי' כזה כתיב המחור לא ה' כדנבילה איבור סחורה כמו חלב וליכא רחי' מקרא לכת"י (א"ל דלפ"י ממילא רח"כ דרשאי להע"ז מדם דרתיקס למי' וסממא דרשאי למכרו לישראל אחר ולפ"י איכא ברם איבור סחורה ועי' מש"ל עוד בזה :

עוד ים לפי' דב' הרמב"ם דמבאר בדבריו דגם בחי' שמהא איכא איבור סחורה מהא דנקט ידיו חי' שטרותן לו חי' שמהא והא כפמאלי' מפורש ג"כ היתה בחורה כדכתיב ולא ירבה לו כוסים וגו' דמבאר דרשאי לקנות כוסים למלאכה אלא דזה לא קשה דהא בדברים השומדים למלאכה ליכא איבור סחורה כלל כמבואר בפוסקים והוא יורושלמי בפ"י דשבוטות וירושלמי גס מבואר ג"כ בהרי"ם במ"ס הרמב"ם דכל איבור חורה איבור לעשות כזה סחורה וכל איבורי דרבנן מותר ע"ש וירושלמי לא הוילא קף חלב מכל איבורי'.

ג) ועפ"י זה איכא לבאר כוונת דגמ' בחילוקת הפוסקים זה איבור סחורה והו' איבור חורה או דרבנן וגם לעשות הסובבים והיא חורה חס ככל איבורי' הוא איבור חורה [דבה] בפסחים (כ"ג.) [פריך] והרי טעמי' ונ' ש"ה דרשאי' לכס שלכס ח"ה אפי' לכתחילה נתי' ש"ה דרשאי' יתי' בהוייתן יתי' ולחוקי' וכו' א"ל מקי' עמה' דידי נתי' מנכא עכ"ל הגמ'. ומתני' בעי' קו' הגמרה [לחוקי' הו' בעי' לכס דכל"ו הו' ילפי' מיחי' דאיבור כהנהא אפי' בדיעבד כמ"ס מהרש"ל ומהרש"א ולא אחר"ך דדבריהם. גם על קו' הגמרה ח"ה אפי' לכתחילה נתי' קשה ג"כ הו' ח"ן בלא ח"ה"ב דגם ח"ה דלא יחל לא משמע רק איבור אכילה ולא איבור הנאה קשה ג"כ אפי' לכתחילה נתי' ועיין בפ"ה ח"ה עוד ים להקרא על הגמרה דמתני' בפ"י דשבוטות קתי' ידיו חי' ושיעור שטרותן להס מיני עממ"י למכרן והגמ' בסג"י הוסיף על לבן המשנה מותר' למכרן לנכרים ותי' כהנהא לי הגמ' הוסיף הית' לנכרי על לבן המשנה דבא זבא לפרש המשנה דלא נעשה לומר כהא דנקט כהס מיתר' למכרן דהו' אפי' לישראל ולהו' הוסיף לנכרי דוקא אבל לישראל איבור ותי' מהי רחי' דלא כדבריו ה"ע' דמתני' כדמחנה' כתיב ישראל למכור לישראל אחר לחיותו עליו ולמכור לנכרי' רק בהחילוקים עליו יס"ל דדוקא לאוהו שטרותיה אלא הו' מותר לעשות זו בחורה אבל לא לישראל אחר דרשאי קשה בס"ד דגמ' דפריך משנה זו (ברי' וחוקי' ותי' ס"ד להודות משנה זו דלא יחל לא משמע רק איבור אכילה ולא איבור הנאה והו' בודאי הימר כל הנאות שבוטות עממ"י על לבן המשנה מיתב לנכרי' הו' גס לישראל מותר למכור :

במ"ס על דברי הרמב"ם דכתיב דכתיב ליהא איבור סחורה כיון דכתיב בקרא בפ"י יעשה לכל מלאכה דהו' דוקא כזה דלא ידעי' סימך הנאה רק מפי הקבלה אמרי' כמו דתי' הקבלה להחיר כהנאה כמו כן ה' הקבלה לאיבור כהנאה לכתחילה משא"כ בחלב דמפורש בחורה כהנאה הו' הימר הנאה לא אמרי' לאיבור כהנאה עפ"י הקבלה ולהנאות הפקרא משבוטות ע"ש ולפ"י י"ל דקף דמבואר בהרמב"ם בפ"ה מהל' מ"א הל' ט"ו ה"ל דכל איבורי' אכילה וזלל חלב ונבילה אין הימר מפורש בחורה רק עפ"י קבלה י"ל דזה אינו רק לפי האמת דתי' הגמ' ח"ה יתי' בהוייתן יתי' ולכן לא חביב מפורש היתר בחורה דקף דכתיב לכס שלכס יתי' ומשעות דקרא הוא דתי' לכס לכל לרתיבה אפי' לא חביב היתר מפורש כיון דכתיב יתי' לאיבור הנאה ונתי' להשנות השני דרשות עפ"י הקבלה והמלק בין לכתחילה וכן יושבד משא"כ בס"ד דגמרה כקו' הגמרה ח"ה אפי' לכתחילה נתי' ודתי' ס"ד כיון דלתי' הגמ' ש"ה דרשאי' לכס שלכס חביב כאלו חי' היתר מפורש בחורה לנכרי וממילא דל"ס גם בזה לאיבור הסחורה עפ"י הקבלה כיון דהיתר מפורש בחורה כמו גבי חלב וים להוסיף עוד לפמ"ס הגמ"י בס"י ח"ה הו' דעשרא דהרמב"ם דכתיב ליהא איבור סחורה כיון דכתיב יעשה לכל מלאכה דכזה נכלל ג"כ דרשאי' למכרו אפי' לישראל אחר לנכרי וממילא מוכח הימר סחורה דלתי' חי' איבור לישראל אחר ודלא כה"ע ולפ"י ים לומר גם בחוקי' הגמרה לכס לכל לרתיבה כזה נכלל דרשאי' למכור גם לישראל אחר וממילא מוכח הימר סחורה ולפ"י פריך הגמרה על חי' הגמ' ש"ה דכתיב לכס שלכס ח"ה אפי' לכתחילה נתי' דבשלמא ח"ה דלא יחל לא משמע רק איבור אכילה אבל לא איבור הנאה מ"מ לא הו' סימך כהנאה וסחורה מפורש בחורה וי"ל דהא נודמנה בדיעבד משום דלכתחילה איבור עפ"י הקבלה משא"כ בחי' הגמ' ש"ה דכתיב לכס שלכס ח"ה חביב היתר מפורש בחורה ונתי' דרשאי' למכור לישראל אחר לחיותו ונתי' ש"ה דרשאי' למכור לישראל אחר לחיותו פריך הגמ' ש"ה דרשאי' למכור לישראל אחר לחיותו עפ"י הקבלה נתי' חביב היתר מפורש בחורה וי"ל דהא דהוסיף הגמ' תיבת לנכרי להודות איבור סחורה דגם בס"ד דלא יחל לא משמע רק איבור אכילה ה' יודעים ג"כ דאיבור למכור עפ"י הקבלה ולכן דוקא לנכרי מותר למכור אבל לא לישראל :

א"ה דרשאי' קשה דהא ע"כ י"ל הו' דלא פריך הגמרה לחוקי' מיתבה ותי' עממ"י דנותרים כהנאה ועי' בפ"י דהו' כתיב דבהנאו כתיב היתר מפורש בחורה דכתיב לא חתרום בשור וחמור ולא ירבה לו כוסים ועי' ותי' דהא יבואר לפי' דכתיב ירושלמי' בפ"י דשבוטות ולפ"י קשה הו' כמחמתן קתי' ג"כ ידיו חי' שטרותי' להס מיני עממ"י ונתי' הו' ליכא לומר דאיבור עפ"י הקבלה כיון דהיתר הנאה ים לתי' דוקא הו' דנקט לבן דיעבד או דיל' כמ"ס הירושלמי דדוקא בדברים השומדים לאכילה איכא איבור סחורה ולא בדברים השומדים למלאכה וי"ל דכן הו' עפ"י הקבלה וזה לית היתר מפורש בחורה כיון דהקבלה לא ה' רק לאיבור כהנאה דברים השומדים לאכילה או דיל' דתי' איבור לכתחילה דהרבנן משום לא פלוג כיון דבשקלים לאיבור סחורה הו' מ"מ נתי' דכס גם על עממ"י ח"ה דמפורש בתי' היתר סחורה דלא כה"ע דג"ס קו"י כאשר יבואר לפי' :

ו'פ"י מוילא כיון דאיבור סחורה בדברים איבורי' איבור עפ"י הקבלה ותי' דאמרי' כהנאה ש"ה דרשאי' יתי' בהוייתן יתי' הקרא הו' רק אסמכתא בעלמא למתי' סמך על דברי הקבלה וקרא' וממ"ס הרמב"ם בהקמתו לומר דרשאי' גבי חתרום דודאי' כל חתרום הו' דקבלה ח"ה מפי' ח"ה מהלכה למשה חשבי' ורק היתרתי' ח"ה חתרום הנאות סמך על הקבלה

ו'רישבו כל זה הינ"ל עפ"י דברי הפ"ה ברי"ם קו"י הינ"ל

הדרג האחר נשקלים או מסכרה לא היינו מחלקים בין אם עומד לאכילה או למלאכה רק היה אמרינן כיון דהטעם הוא דלמלאכה אסור בסחורה הוא משום דלמלאכה אסור בהנאה מה לי אם עומד לאכילה או למלאכה ואף למ"ש הטעם באיסור סחורה דהיא מנוירה דילמא אחי למיכל מני' ממילא דזה לא ש"ך רק בדברים העומדים לאכילה מ"מ י"ל לפתח"ל דהא דמחלקים בזה הוא כיון דמזינ דהתורה לא אסרה רק בדברים העומדים לאכילה ע"כ מוכרח גזירה הכתוב באיסור סחורה היא מחשב דילמא אחי למיכל מינה והא מינה לפי האמת דמוכרח לחלק בין דבר העומד לאכילה או למלאכה מקו' הירושלמי והא איכא חמור משא"כ אם לא כו' קשה לנו קו' הירושלמי ה"ו אמר' דהאיסור סחורה הוא מטעם דלסור בהנאה למלאכה ואין לחלק בין אם עומד לאכילה או למלאכה והדרבה ה"ו ראי' לזה מהא דלמחר תורה גם בשלמים אף דממאי' ממי' ובראי' אינש מינה ואינו עומד לאכילה מזה מוכרח דאף מה דאינו עומד לאכילה איכא ג"כ איסור סחורה ועל קושיא הירושלמי והאיכא חמור והאיכא סוס הוא אמרינן דבאמת ליכא גבי עמאי' איסור סחורה כלל כיון דמפורש גבי' הימר סחורה כמ"ש הרמב"ם גבי' חלב משו"ב ע"כ בעמאי' קרא מיוחד על איסור סחורה כמ"ש הרשב"א והרא"ש ולאחר דגלי' לן הקרא האיסור גביהו דריכס לחלק בין עומד לאכילה או למלאכה מקוש' הירושלמי והאיכא חמור ולפ"י ממילא דל"ע על רש"י דלא הביאו רק יו"ה הנאמר בשלמים מכל איסור סחורה בעמאי' אדרבה ינחא מקוש' הירושלמי והאיכא חמור דבעמאי' ליכא איסור סחורה כלל ורק גבי' שרשים אסר הכתוב ולא בעמאי' :

ידון לא נוכח הדרג' הירושלמי אולי ס"ל לרש"י דלמאוד דין לא ס"ל הדרג' דעמאי' יו"ה לכו' לא דהו' בירושלמי אינו אלא אסמכתא בעלמא ובגמרא דידן לא אמרינן רק יו"ה בהוינן יו"ה וזה לא קאי רק על יו"ה האחר כשרשים אבל היינו הנאמר בעמאי' ע"כ א"ל לומר דבא לכוונת על איסור הנאה למלאכה כיון דבעמאי' מפורש היתיר בקרא ואף דיש לחלק בין דבר העומד לאכילה או למלאכה לא ס"ל לרש"י לחלק בזה ממי' כיון דמה דאסר מה"מ הוא משום איסור הנאה מה לי אם עומד לאכילה או למלאכה ובג"כ ע"כ דמ"מ לא מחלקין בזה דהא סוס שרשים אינם עומדים לאכילה ולכן מה"מ ודאי ליכא איסור סחורה בעמאי' ורק דבג"כ אסרו בעמאי' ג"כ משום הגזירה דילמא אחי למיכל מינה ומטעם זה שפיר יש לחלק בין דבר העומד לאכילה או למלאכה בדבר העומד למלאכה לא ש"ך החשב דילמא אחי למיכל מינה ולכן ליכא בזה איסור סחורה לדברי הפ"י ר"ס ק"ז לא ה"י לכו' כח לאסור משום דהתורה היתיר דבדבר העומד לאכילה אינו מפורש היתיר סחורה ולכן לשיטת רש"י בשלמים האיסור מה"מ משא"כ בעמאי' ע"כ לא באמר כהו' איסור סחורה כיון דמזינ היתיר סחורה בתורה [ועל דין דלוח'] אין לחלק בין עומד לאכילה או למלאכה כיון דהטעם הוא מחמת איסור הנאה וי"ל דמשו"ב באמת בשלמים בכל ענין אסור אף אם אינו עומד לאכילה ובזה מושג דברי הא"מ הביאו הג"י מ"ש בעשוקה המדברים ויבאר עוד לקמן משא"כ בעמאי' כיון דליכא רק איסור דבג"כ מחלקין בזה ובמח"י דקטנו ידו' מ"י הוא דבזה איכא איסור דבג"כ :

ובזה י"ל ג"כ דברי הנרטרות על המח"י דאין עושין סחורה דבג"כ וי"ל ולא נבדלות ולא נבדלות ולא נבדלות דבמה דתמהו עמאי' הם מה לי הו' ועמאי' יו"ה לכו' אלא אחר לאיסור אכילה ואחר לאיסור הנאה וא"ה והו' חמור וכו' שאני הני דלמלאכתן הם גדלי' ולא אסרו לעשה סחורה אלא בדבר העומד לאכילה ע"כ ועבדויו הוא ג"כ בה"ש ע"ש. (וכתב עליו החו"ע דמלחן ולא אסרו לעשות סחורה משמע דבג"כ הוא דאסרו והרי מקרא הוא דריש ועמאי' יו"ה לכו' הוא מהירושלמי וכו' אשכח לומר דקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ה

ובזה יו"ה מיושב מה דיש לעיין לפתח"ל החו"י בתשיבה בס"י קמ"ב דנבדלות וערפול כמ"ע אינו רק איסור דבג"כ דלא נוכל ללמוד איסור כהו' בעמאי' משום דליכא למפ"ך מה לעמאי' שכן לא ה"י לכו' שעת הסוטר ויבאר לפנינו . וא"כ יו"ה קשה מה מביא' ראי' לנבילות ופרישות מהדרג' הנאמר גבי' עמאי' הא מזה ליכא ראי' לאיסור סחורה בנבילות ופרישות דהו' לכו' שעה הסוטר אבל א"ה דגם בעמאי' אינו רק איסור ועדיפות איכא איסור סחורה מטעם זה כג"ל דאשכח לומר בש"ע רש"י ובנרטרות והר"ש דס"ל רק בשלמים הוא איסור הורס ולא בעמאי' (אלא דא"ה יו"ה קשה על הנרטרות דכל המהני' דלדו' מ"י שגדמנו לכו' מיני עמאי' מותרים כתבו דמוטר כגודמנה הוא משום דכתיב גבי' נבילה או מטר לנכרי והא"ך מביא' ראי' להכריז גם בשלמים גודמנו מקרא האחר גבי' נבילה א"ה דנבילה ליכא אסור סחורה מה"מ ע"ש ע"ל) :

אמנם הרשב"א בתשובה וברא"ש בתשובה מולקי' ע"ז וה"ל דמה דאמר' בגמ' א"ה יו"ה בהוינן יו"ה בזה נכלל גם היינו הנאמר בעמאי' ודרגה גמורה הוא דגם בעמאי' איכא איסור סחורה מה"מ ואף דבעמאי' מפורש היתיר סחורה כקו' הירושלמי והא איכא חמור ע"כ כהו' הירושלמי משום דלמלאכתן הם גדלים וע"כ מוכרח החילוק בין דבר העומד לאכילה או למלאכה מה"מ מקו' הירושלמי ולפ"י ממילא י"ל דגם בשלמים מחלקין אם עומד לאכילה או למלאכה כהו' בעמאי' :

ורפ"ז ממילא דמושב"ק ה"ה הרמ"ל על קושיא הגמרא ולחוק' לא לכבוד לא י"אכל ולא ע"כ לכו' וזו דהו' אסור' מקרא דהו"י אפי' בדיעבד י"ל כמ"ש מהרש"א דהו"י לא משמע רק למלאכה ולא דיטבד דהא ע"כ הוא כן גבי' יו"ה האחר בעמאי' דבא ג"כ לאיסור הנאה ועמאי' בודאי אינם אסורים בדיעבד או ד"ל דגם יו"ה האחר בשלמים לא ע"כ דנכלל ללמוד כהו' איסור סחורה בעמאי' דשרשים נוכל ללמוד מעמאי' . ועיין מש"ל עוד בזה למה בעי' ש"ס פסוקים על איסור סחורה :

(ו) **ועתה** אבוא לבאר שיטת הח"ס בסוגיא דפסחי' כתבו מו' ב"ה א"ה יו"ה ו"ה א"ה א"כ סוסי' ומחורים' היכא זבנינן וי"ל דבתידי דלכילה מיירי דוקא וביירושלמי מ"מ שביעית כפ"י פריך והרי חמור וגמל ומשי' למלאכתן הם גדלים יו"ה דאמר' בתורה אשכ"ל ויש ליבאל לגדל מחורים ח"ל דמדאורייתא אסור זבני' ע"כ . ויש לשי"י בקו' החו"י סוסי' ומחורים היכא זבנינן לכו' הא מפורש בתורה היכא לקנות סוסי' באחר ולא ירצה לו סוסי' ולהיפך ה"י לכו' לתעמיד קשייתא

קושיהם על הגמרא דמטי אמר קרא יהי בהיומן יהי וע"כ
 דגם בעמלים מרכיני איבור סחורה דכא בההני מן נמי לירי
 חי' ע"ז יהי להם לסקוה האין נוכל לומר איבור סחורה בבהמה
 וחי' עמלה בא מפורש בחורה להכיר. וישנו דבר זה ל"ל
 דכ"ס דמו' דלא חי' יודעי' לחלק בין דבר העומד לאכילה או
 למלאכה בודאי ליכא למימר דבעמלים איכא איבור סחורה
 מה"ט כיון דמפורש בבדיא בקרא הו"מ סחורה וע"כ היינו
 מוכרחים לומר כס"ד זו דהא דחי' הגמרא ש"ה דאמר קרא
 יהי' בהיומן יהי' זה אינו דרש גמור רק הוא אסמכתא בעלמא
 דהא בעמלים נאמר ג"כ עמלים אינו' ואפי'ה מפורש בחורה
 הדיבר נבייתו אינו' רק דקרא יהי' אלא אסמכתא ומדריבין
 איבור ואפי' אם ימא' דבשקלים הוא איבור חורה מ"מ בעמלים
 ודאי אינו איבור חורה ורק מדרבנן אסור. ובס"ד זו יהיו
 מוכח דלא כס"ז כס"ח ק"י ודכח דמה דמפורש בבדיא בחורה
 להכיר לא חי' כה ביד דממילא לאבור ולכן לא מקשי' חי' על
 חי' הגמרא דא"ק יהי' כה הדיבר סחורה מפורש בחורה
 ומעמלים דבקושיהם חי' מוכרחים לומר דחי' הגמרא אי' דלא
 דרשו רק שהיו הנאמר בשקלים ולכן דוקא בשקלים הוא דחי'
 משא"כ בעמלים לא הוי רק איבור דרבנן או דמוכרחים לומר
 דכלל עין לא הוי רק דרבנן וקרא אסמכתא וע"ז חי' החו'
 לחלק בין דבר העומד לאכילה או למלאכה והביאו דברי
 סירושלמי ע"ז ולפ"י ממילא לא מפורש הדיבר בחורה בעמלים
 וא"כ בודאי סתמא דהס"ח הוא דאיבור סחורה הוא איבור
 חורה ואפי' בעמלים וממנו שפיר מהא דאסור לגדל חזיר
 מ"ל דמדאורייתא אסור - וימוש ג"כ ההמשך בדברי הסו"ס
 הא דהקדמו' להביא סירושלמי משום דכל"ז ע"כ היינו מוכרחים
 לומר דליכא איבור חורה בעמלים :

ובזה יומתקו דברי הו' ב"ק (פ"ב: ד"ה) לא יגדל הדם
 חזירי' דו"ל וחי' ח"ל דאסור לעשות סחורה בכל
 דברי' עמלים כדמין בזה' שביעה אין עושין סחורה בנרמט
 ובפס"ט נמי ואמר לירי חי' ועשוהו וחי' שזדמנו להם מיני
 עמלים דוקא וזדמנו אבל לכמהילא לא כדדרש' הס"ח יהי'
 בהיומן יהי' ובהו"כ נמי דרש' שקן הוא ל"ל ל"ל לעשות
 סחורה כן וחי' ר"ח דוקא בדבר העומד לאכילה אבל אם
 מגדל למשוח עורות בשמן או למכרן לישראל שימשח בהן
 שרי וכל חכ' מורה למכור היכא דלא קאי לאכילה ובירושלמי
 נמי מפרש כהני פירקא דכוסים וממורים שרי לעשות כן סחורה
 משום דהם העלה ע"ל. והבוב"ל מנהה הא דלא העמידו
 קושיהם על חזיר גופו הא מדאורייתא אסור בקי' החו' פסמי'
 דהכא לא מקשי' רק מה אירי' חזיר מ"ל דכל דברים עמלים
 אסור יותר מ"ל להקשות על חזיר גופו מ"ל דאסור מה"ה
 והבוב"ל העלה מקי' זו דחוס' מ"ל לפי האמת דאיבור סחורה
 אינו' דחי' והחו' בפסחים דכתבו דהו' דחי' הוא רק בחי'
 הגמרא דא"ק יהי' בהיומן יהי' משמע דהו' דחי' משא"כ לבה'
 דפריך הגמ' לחוקי' לכחוש לא יאכל ולא בעי' לכס' וחי' הגמרא
 ח"ל חוקי' עמלא דירי נמי ומקרא דקשה קי' המרש"ל ומהרש"א
 ע"ל י"ל דהו' אלא דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא ע"כ
 ע"ש. ולפ"י דא"ק קי' המרש"ל הא י"ל דגם לפי האמת הוא
 דאורייתא. ובג"ז דברי הט"ז דחוקים מאוד דהו' יקשה כוסים
 וממורים היכא ובענין לכ"ד :

אמנם לפ"י דברי החו' נכדים ובהרובים מאוד דחי' כ"כ
 בקושיהם דלא יודעים לחלק בין דבר העומד לאכילה
 או למלאכה ע"כ מוכרח אף אי אהני' דגם בעמלים אסור
 לעשות סחורה מ"מ ליכא רק איבור דרבנן כיון דהדיבר מפורש
 בחורה ולכן החו' בקושיהם החילה הביאו ראי' דאיבור סחורה
 הוא ג"כ בעמלים ממחני' דאין עושי' סחורה לא בנרמט שקלים
 ורמשים אמנם אין מזה ראי' כי' דו"ל כיון דאיבור סחורה
 אינו' אלא מדרבנן דוקא בנכילות ועריפות שקלים ורמשים
 דבזה אין הדיבר סחורה מפורש בחורה בזה גמור רבנן משא"כ
 בעמלים הדיבר סחורה ומוכח בחורה לא גמור רבנן כלל

ובסברה הע"ז דמה דמפורש לדיבר בחורה לחי' חי' כה
 להחמשים לאסור ודוקא בנכילות ועריפות שקלים ורמשים אסור
 לעשות בזה סחורה אבל בעמלים מוכר' ובאמת י"ל דעמלים
 אינם בכללים בשקלים ורמשים. ולזה הוסיפו להביא ראי' מחתני'
 לירי חי' דמוכר' דגם בעמלים איכא איבור סחורה דהא
 סתמא דמלתא לירי חי' נזדמנו להם לירי חי' עמלא וימין
 דבעמלה איכא ג"כ איבור סחורה ממילא ע"כ דגם בעמלים
 בכללים בשקלים ורמשים מ"מ כהי' דמוכח דבעמלים איכא
 ג"כ איבור סחורה מ"מ זה מוכרח דליכא איבור חורה רק
 איבור דרבנן ולכן לא מקשי' על חזיר גופו מ"ל דאסור מה"ה
 דהא בקי' החו' ע"כ מוכח דליכא איבור חורה ולכן לא
 מקשי' רק מה אירי' חזיר הא בכל מיני עמלים אסור לעשות
 בזה סחורה וע"ז חי' לחלק בין דבר העומד לאכילה לדבר
 העומד למלאכה והביאו דברי סירושלמי דמוכר' כן בבדיא
 ולפ"י ממילא אין מפורש הדיבר בחורה כיון דכוסים
 וממורים ליכא איבור סחורה כלל דעומדים למלאכה וממילא
 דמפרש' דברי הגמ' בחי' ח"ק יהי' בהיומן יהי' כפשיטן
 דאיכא איבור חורה ודרשא גמורה הוא ולא אסמכתא כ"ל
 כיון דבברי החו' רחוי' פסחים וחי' כ"כ אינם סתמיים
 זה אלא זה החו' פסחים דהעידו קושיהם לאחר דממילא
 דברי סירושלמי ואז שפיר אמר' דהוא דאורייתא וחי' כ"כ
 דמקשי' בערס דירש' לחלק בין דברים העומדים לאכילה או
 למלאכה או ע"כ ל"ל דהוא דרבנן :

דיוצא מזה דשיטת החו' הוא דאיבור סחורה הוא איבור
 חורה וכן מוכח מדברי חו' סוכה ד' ל"ט ולימוד
 הביאם הע"ז בר"ס ק"י דע"כ מוכח דס"ל דהיא איבור חורה
 דאל"כ האין הביאו ראי' לאיבור סחורה מקרא' דלא מוכר'
 לכרי' כיון דהס"ח ודאי מותר ומ"ש הע"ז ד"ל דראי' החו'
 הוא כיון דמפורש הדיבר בחורה אין נח ביד דממילא להחמיר
 ע"ש לפיכך אין הדיבר מפורש בחורה כיון ד"ל דאו מוכר'
 קאי על הגר דיעשה בנכילות כרטיט או דחללה או דימכרה
 לכרי' וחי' ממילא אין הדיבר מפורש בחורה רק מוכר' קבלה
 דמוכר' כן בשיטת הרמב"ם גם לפ"י הא מוכר' מחו'
 להיפך כיון דכ"ס דהי' סובינים דאיבור סחורה אינו' אלא
 דרבנן משום דמפורש הדיבר בחורה הרי דאפי' חי' כה
 ביד החכמים לאסור ודאי' כפ"ז בש"ע החו' וממילא דמוכח
 בש"ע החו' דס"ל דאיבור סחורה הוא איבור חורה כפשיטת
 לישנא דחוס' פסחים וסוכה ועימש"ל עוד חו' :

ובזה מלאה ירי לישב דברי רבינו אבי העזרי הכיאו
 המרדכי כ"פ כל ששה עשר סהמים מאוד דו"ל
 המרדכי פסק רבינו יחיאל דאסור לעשות סחורה בדבר האסור
 באכילה ובדבר עמלא ודאי' מהא דאמר' תוספת' פ"ו דשביעית (ול'
 דעשות הדפוס הוא ו"ל במתניתין לירי חי' ועושהו ודגים שזדמנו
 להם חי' ועוף ודגים עמלים מוכרי' למכרן דוקא וזדמנו
 דכל לא נזדמנו אסור לעשות בהם סחורה וכן מוכח מהסירושלמי
 דשביעית והתם פריך דאיכא חמיר והאיכא גמול והאיכא סוס
 ומשי' התם למלאכה הם דגלי' חמיר דבני אבי העזרי' כהן
 דמותר לעשות סחורה בדבר עמלא והביאו ראי' חס' כל הכשר
 חיים הראשונים האכילו בשך חזיר ואכסלו ידוהי סוה התם
 ע"ל ולכאורה דברי' החושים דהא"ק יתכן החמיר דאין
 עושי' סחורה בנכילות ועריפות שקלים ורמשים וגם על
 המרדכי יש לתמוה למה הביא ראי' מחתני' לירי חי' ועשוהו
 דמורה לעשות סחורה בדברים העמלים דהתם ליכא ראי'
 רק מניוקא מהא דקש' נזדמנו דוקא ולמה לא הביא מחתני'
 דאין עושי' סחורה דמוכר' קן כהרי' וגם לא קדום בפרקי'
 דאחי' בעמלים כס"ח ק"ז דדחה דברי ר' אבי העזרי' מחתני'
 דאין עושין סחורה חמיר' דזה היה תמורין על האבי העזרי'
 והמרדכי הא"ק חי' נפסח וזה החמיר' דאין עושין סחורה
 בנרמט שקלים ורמשים :

ולכן כ"ל דודאי לא עלה על דעת אבי העזרי' להחיר איבור
 סחורה

סחורה כנבילה ועריפות ורק בנהמות עמאים היתר איסור סחורה מכת ראייתו הנמרח דפ' כל הכשר והטעם לחלק בנייהם הוא כמ"ס כיון דכלא חי' הירושלמי על הקר והאיכא חמור וכו' כיון דלמלאכתן הם גדלים לא היינו מחלקים בין דבר העומד לאכילה לעומד ללאכזה ואדרבא היינו אומרים כיון דכס' שקלים ורמשים אינם עומדים לאכילה ואש"ה אסרה רמחמא איסור סחורה ע"כ בכל ענין אסרה חורה אף בדברים שאינם עומדים לאכילה ואם לא היינו מחלקים בכך ע"כ ה' מוכח בדעתאם ליכא איסור סחורה מקרי ירושלמי והאיכא חמור והאיכא נמל והאיכא כוס דמשרש בסורה היתר סחורה וכמ"ס הרמב"ם גבי חלב וס' לאכזי העורי כיון דלא מלינו בש"ס דין חילוק ירושלמי בין אם עומד לאכילה אי למלאכה וגם איכא הוכחה מנמ' דכל הכשר דליכא איסור סחורה חמור מזה מוכח דכס' דין חילוק בזה על הירושלמי וס' דאין חילוק אם עומד לאכילה או למלאכה ולכן אי אחר' דכלל איסורים איכא בליתיה סחורה איסור תורה דהי' הוא דרשה גמורה ולא הסתמך אש"ה עמאים שוהרים בסחורה וכמ"ס הרמב"ם דחלב בין דההיתר מפורש בסורה לא אחר' לאסרו עפ"י הקבלה דזקא אהון דאין היתר מפורש בסורה שלא מפי הקבלה אמר' כי איכא דההיתר הוא מפי הקבלה כ"כ איסור לפתחיה מפי הקבלה:

י"ג בפ"ה ד"ב ק"י כ"כ אחר' בעמאים כיון דההיתר מפורש בסורה ליכא איסור כלל וכמו כן אי אחר' דאיסור סחורה אינו אלא מדרבנן וקרא אסתתה בשלמא הוא דל"ל כמ"ס הרמב"ם להיתר חלב דהוא ככברת הט"ו כיון דההיתר מפורש בסורה לא ה' כה ביד החכמים לאסרי כ"כ אחר' גם בעמאים ולפ"ו מחילא לא קשה מחמת' דאין עושין סחורה כנבילות ועריפות שקלים ורמשים ד"ל כמ"ס עמאים אינם עומדים לאכילה ורמשים כמ"ס ולכן לא הביא המרדכי דהי' לאסור עמאי' בסחורה רק מחמת' ליידי חי' ועופות ודגים שנדמנו להם חי' עמאים מותרים למכרן כיון דקקט גם חי' שנדמנו מיכא דגם בעמאים איכא איסור סחורה וגם כתיובלמי מפורש בן בהד"ה ומ"ה חזק התהיון ל"כ על רבינו אבהו העורי דירושלמי לא קשה כיון דהי' לו סוכתה מש"ס דאין נגד הירושלמי והחילוק דהירושלמי בין דבר העומד לאכילה או למלאכה לא מוכר בש"ס דאין ס' דהכ"ס דאין חילוק על הירושלמי מחמת' ליידי חי' עופות ודגים אף לרש"י בהד"ה הוא שנדמנו להם חי' עופות ודגים עמאים מ"ה און זה לשון המשנה רק שהם שנדמנו להם מיני עמאים וכו' ש' לחיך ויומר דגם בלידי חי' משכחה שיהי' נדמנו להם מיני עמאים אשר הם בכלל שקלים ורמשים שנאמר בהו שן קק' והם אכורים אבל מיני עמאים באמת אינם אכורים בסחורה או ד"ל דקקט שנדמנו לשון דיעבד משום עופות ודגים דלאחר בהם שן והם אכורים מה"ת כן ג"ל בישבוב רבינו אבהו העורי שלא יהי' דבריו חמושים כל כך ומי' שבו רחבה יתכן דבריו רבינו אבהו העורי בואוין אחר:

ולכאורה עדיין יצט על אבהו העורי לפת"ס דנוט"ר והי' ס' דאיסור לעשות סחורה כתבואר במתני' בהד"ה ורק בעמאים חמיר איכ' עדיין קושיות על הגמרא דכל הכשר במקומה עומד דהא אחר' ש' כי אהא רבין אמר ראשונים האכילו כשר נבילה וכו' אמנם באמת זה ל"ק דהא בל"ה ג"ל הא דלה הביא אבהו העורי ראי' מהא דמרכבה דאיסור לגדל חזירים מוכח דבשאר עמאים ליכא איסור ע"כ ל"ל דמהא לא הי' ראי' חדא ד"ל כמ"ס הו' והכ"ס ש' דליידי דרענו לגדל לשמות בהם עורות דבז' ליכא איסור ימנ"ס הירושלמי דזקא דבדר' דהוא עומד לאכילה אכורי' לכן הולך להביא ראי' מהא דכל הכשר דהי' הכסנא וכו' מחילא לנכרי' כשר חזיר מזה מוכח בדעתאם בכל ענין מותר והש"ס דאין חילוק על ירושלמי ועוד דבבב' י"ל כתיובין הכ' בהי' דליידי דהו'

נודמנו לו דנפלו לו בירוש' משא"כ בהא דבב' דהי' אכסנאי וכו' מוכר כשר חזיר בתמידות בזה לא יתכן לומר דהי' לו תמיד כשר חזיר מזה שנודמנה לו ומזה כביא שסיר ראי' בדעתאם ליכא איסור סחורה משא"כ על הא דאמר רבין ראשונים האכילו כשר נבילה לא קשה כלום דע"ז שסיר י"ל דבשר נבילה עריפה ה' לו ממה שנודמנה לו כבימו בתמידות כבילה בפסול בשחיטה ולדברי רש"י דס"ל דנודמן כבימו ישראל רשאי ישראל אחר לקנות לסחורה יש להוסיף ג"כ דהי' לו כשר נבילה בתמידות דהי' מוכרים לו ישראלים מהנבילות שהי' נודמנו אליו מה שא"כ כשר חזיר לא שפ"ה שיהי' נודמן גם לאחרי' :

והנה רש"י בחולין בדי' האכילו כשר חזיר כתבו ח"ל שהי' חנוני ישראל מוכר כשר שחמשה לישראל ובשכנרי בא כמטוהו מחילו נבילות ובה יתירי אחד לאכול ולא נפל ידיו והאכילו כשר חזיר עכ"ל ויש לדקוק דפחה וסיים כבשר חזיר ולמה שיהי' בלשוננו כמ"ס ובשכנרי בא כמטוהו מחילו נבילות למה לא כתבו מחילו כשר חזיר ואולי י"ל דרש"י בא לי"ש קי' אבהו העורי ולכן דקדוק בלשוננו מחילו כשר נבילה דהוא בתמידות האכילו כשר נבילה לנכרי דזה הי' לו מזה שנודמנה אללו ורק פשט אחת נודמנה לו כשר חזיר והאכילו לישראל זה שלא נפל ידיו אמנם מרש"י יומא ד' פ' ע"ב משמע דבתמידות האכילו כשר חזיר שיש' (ואולי אפשר לומר עוד בהא כי אחא רבין דאמר ראשונים האכילו כשר נבילה דהוא מטעם זה דל"ל חזיר דהא איסור לעשות סחורה בעמאים ולכן הוסיף רבין דחזיר לאו דזקא אלא דהי' כשר נבילה ממה שנודמנה לו כבימו) וכן ה' משמע ל' להאבי העורי: **והב"י** ככ"ס ק"י הביא ג"כ דברי המרדכי והאבי עורי וכתב עליהם וז"ל ודברי רבינו יחאל עיקר וכן דעת ה"ש"ס וזהו דהאכילו את החזיר אינו ראי' דאיכא ליתר ישראל רשע הוה יוצר דליתא במדרש דבימי השמד הי' ובפרהסיא הי' מחזיקים עליהם לגוים עכ"ל. אמנם אין מזה קוש' על האבי העורי דאולי לא ראה יוצר דברי המדרש ובל"ל הי' קשה ל' נהי דהי' בימי השמד זמ"ל בזה לא יבדל' מיבדל' לעשות סחורה בדברים האסורים ומ"ס ד"ל דישאל רשע הי' ס' ל' דחוקק ויש לעיין עוד לפת"ס הרמב"ם והמחבר נקט כותי' כתי' ב' דמותר לדבר אחד איסור לאכול שחיטתו כ"ס דדיקא הסבין דחסי' להאכיל נבילות לתאבון איכ' מחילא כיון דהי' איסור תורה לעשות סחורה בדברים אכורים והוא הי' מוחזק בכך כיון דהי' אכסנאי ס' ל' מותר לדבר אחד והאין הי' ישראלים אכילים כבימו דליתא מחילא להם כשר עריפה ולכן יומר הי' נראה לו בדעתאם ליכא איסור סחורה ומחילא דמיושב קי' הוה מזה דמרכבה וכו' לקימ' על אבהו העורי ד"ל דס"ל דבשאר אכורים איכא איסור תורה לעשות בהו סחורה ויומר מ"ה ס' ל' דלפ"ו דבבב' דהוי' עומדים לאכילה איכא ג"כ איסור סחורה וע"כ הוא כן לפת"ס בעטמו בדעתאם ליכא איסור סחורה כיון דמלינו היתר מפורש בקרא:

והנה כל הפוסקים כתבו ליתן עטם לאיסור סחורה והוא משום דליתא אהי' ליתרל מנייה ולכן גזירה חורה שלא לעשות בהו סחורה וע"ז חמור כיון דהוא איסור תורת הא לא דרש"י ענינא דקרא ועל מי' הט"ו ככ"ס ק"י וכעין דבריו הוא כתיוב"ט בפ"ו דשביעית יש לפקפק ובכר דברו מזה המחברים ואולי י"ל בפשיטות כיון דמכואר ירושלמי דהמורה לא אסרה אלא בדברים העומדים לאכילה מזה נראה מה דהאיסור אינו משום דאסור להיטי לפתחיה אמנו דאיכ' מה לי אם עומד לאכילה או למלאכה מזה נראה דהמורה לא אסרה בסחורה רק מטעם דליתא אהי' למיכל מניה אם יהי' לו כבימו בתמידות והוא ענין מה שכתב הר"ן ריש פסחי' ד"ל הא דגזירה תורה בתחן על כל יראה הוא משום דלא בדילי' מני' והוא איסור כרת על לחוס דליתא למיכל מני' והר"ן

והר"ן הלריך מריוכו דליסור כרת למוד אינו מספיק מדלא
אסרה חורה כל איסור כרת לשהות צביונו ומעטס דלא צדילי
מני' למוד ליל ג"כ לשעמ' הסבורים דנחמן נוקשה וחמן גמור
ע"י הפדויות אף דליכא לאו צביליה אפי"ה אינו עובר
עליהם צבול ירעה לכן כולרך נחמן גמור מחמה איסור כרת
החמירה חורה יותר ויש לעשות סמוכים לזה מקרא דכתיב
שבעה ימים שאור לא ימלא בתיכם כי כל אוכל חמץ ונכרהה
דהוא נותנה כיון דכל אוכל חמץ ונכרהה לכן לא ימלא שאור
שלא יבוא לידו אכילה וכדומה דכ"כ הסמ"ג על טעם דכל
יראה. לכן י"ל גם הכא לצדי איסור סמורה אף אם אינו אלא
איסור לאו אפי"ה נזרה חורה יותר כיון דיכול להיות צביונו
בצמיתות אם לחוש יותר לדימחא אחי למיכל מניה ונזרה חורה
גם על איסור לאו ודוקא צביון חמץ דליכא נב"י איסור רק
שבעה ימים לא נזרה חורה צבאית לאו משא"כ בציבורים אם
לא יב"י איסור סמורה יב"י צביונו כולו שחא ויש לחוש יותר
דילמא אחי למיכל מניה ולכן החמירה חורה בכל איסור כן י"ל
להמתיק דברי הפוסקים במ"ש דהוא מעטס נזרה דלמא אחי
למיכל מני' אמנם כבר כתב הח"י דלין זה מעיקר העצם
ואין לסמוך על טעם זה להקל בציבורים במקום דלי"ש החשב
דאחי למיכל מני' ע"ש ועימח"ל עוד בזה:

והנה הח"ל בפ"ה מהל' ח"א כהנ' דגם באיסור עשה
היסור לעשות בו פתורה דכן מוכח מלישני' דהרמב"ם
שם הל' י"ח דכתיב זה הכלל כל שאיסורו מה"ה איסור לעשות
בו סמורה וכל שאיסורו מדבריהם מותר לעשות בו סמורה
עכ"ל הרי דלין היסור בסמורה רק באיסור דרבנן אבל באיסור
חורה איכא איסור סמורה בכל איסורים אף באיסור עשה ע"ש.
ולכאורה ל"ע מ"ל להרמב"ם דלא דגם באיסור עשה איכא
איסור סמורה כיון דמחתי' דפ"י דשביעית לא חשיב אלא איסורי
לאוין ולא איסורי עשה מזה נראה דליכא איסור סמורה באיסור
עשה דח"כ יותר ה"ל להצמיעין דגם באיסור עשה איכא איסור
סמורה וגם להסבורים דהוא איסור חורה וליפנין מה"ה הנאמר
בשק"ם וגם מה"ה הנאמר בעמ"א כמ"ש הרא"ש במרובה
או מהדקס רירושלמי דילמא דוקא באיסור לאו אסרה חורה
איסור סמורה ולא באיסור עשה והר"ם לשמ"ס הפוסקים
דהעפ"י הגורס הח"י לאסור סמורה הוא דח"י דילמא אחי
למיכל מני' הא י"ל דלא נזרה חורה רק באיסור דלא דחומר
אבל לא באיסור עשה דקיל כמ"ש בחתך א"ה דכל יראה הוא
מעטס דלא יבוא לבאול ולא נזרה חורה רק בחתך גמור
דהוא בכרת אבל לא בחתך נוקשה דהוא בלאו כ"כ יש לחלק
באיסור סמורה בין איסור לאו לאיסור עשה. אמנם הרמב"ם
הולך כן מירושלמי בפ"י דשביעית הג"ל דכתיב ג"כ בלשון
הזה כל דבר שאיסורו מה"ה איסור לעשות בו סמורה וכל
דבר שאיסורו מדבריהם מותר לעשות בו סמורה עכ"ל דבזה
נכלל ג"כ איסור עשה ומפסטיה לישנא דירושלמי נראה דגם
באיסור עשה כיון איסור חורה וי"ל בין דלא מצינו הכרח
להחיד באיסור עשה מה"ה נחלק בין איסור לאו לאיסור עשה
ומ"מ אם י"ל לנו ר"י' מנח"ל או ע"י קבלה דליכא איסור
סמורה באיסור עשה אין זה תימה לומר דלא נזרה חורה רק
באיסור לאו אבל לא באיסור עשה וכ"כ לשמ"ס דהוא מנזירה
ודילמא אחי למיכל מני' דיש טעם וסב"ל לחלק כך וע"י
בטוב"י ח"א בל"ח בס"י כ"ז במ"ש דבאיסור עשה לא
עבדו הרחקה:

(ט) **ובזה** י"ל קו' ההוי"ט והמ"ל שם על הסבורים דאיסור
סמורה איסור מה"ה מבכרות ד' דח"י דח"י הגמ'
ודלמא לסמורה הא אם חלב יב"י היסור בצבילה מה"ה יב"י
איסור ניכ' בסמורה ומ"ש הוי"ט לישב כיון דאיסור החלב
אינו רק או באיסור דם או באיסור אבר מה"ה ובוה ליכא
איסור סמורה כיון דגם אהקק למים ואבמה"ה לדם כבר
כתבתי לעיל דזה לא נראה מדברי הרמב"ם ומדברי הירושלמי
כיון דכתיבו הסה כל דבר שאיסור מה"ה איסור לעשות בו

סמורה ובוה נכלל גם דם ואבמה"ה וע"כ במש"ל דדוקא
בחלב דהיחיד מפורש כמורה ליכא איסור סמורה משא"כ
בדם דלין היחיד מפורש כמורה רק מפי הקבלה י"ל דהקבלה
הי' ג"כ דהקרא דאיסוקק למים הוא רק בצומחה לו דאו
מותר בסמורה כמו בכל איסורים וא"כ ממילא קאזינה סמור' ו
והי"ל במ"ש עוד קשה על הי' הגמרא שם דלמא לסמורה
הא י"י אמרינן חלב איסור משום אבמה"ה ממילא איסור גם
לבן נח משום אבמה"ה וממילא דאיסור בסמורה למיכור להם
לאכילה משום לפני טור וזה ימים אמתי בישוב קו' ו:

דהנה הפמ"ג בס"י ס"ב בש"ד ס"ק העיר בתלם כבדה
מה"ה לא יב"י עליו איסור דאבמה"ה דכמו דאמתי'
בצבורות דאי' לא היה גלי' לן הקרא ממילא גמל לאיסור חלב
עמאה הוה אמתי' דכמו דהיחיד הבורה בחלב איסור דם
ואיסור אבמה"ה הומו ג"כ איסור עמאה כמו כן ינחא גבי
כבדה כמו דהיחיד הכתוב איסור דם כמו כן לא יב"י עליו
איסור אבמה"ה ואיסור עמאה ע"ש ואמתי' דלין דלמיה זה
לזה דבטיבוי' דבכרות דשרי' גמל' למ"ל גמל ח"ל דאיסור
משום העמא' לאיסור כל היולא מהם והוא חלב אין לאיסור
בעלמחומו משום עמא דאינו בכלל בשר ככתובר צבוי'א
דפסחי' דגם אינו בכלל בשר וכ"כ חלב רק דש"ס הוא איסור
משום העמא דהא הוא דבר היולא מהעמא וע"ז קו' הגמ'
כיון דגם נעכר ועטשה חלב ונבי דלין לאיסור החלב מחמה
דס חמש משום דאולי' נמר השחא דלא' חלב דס מ"מ עמ"ס
יב"י איסור משום העמא כיון דנתיבוס מרס שהוא איסור וכמ"ש
גבי נבילה שנתהפכה לדבש וע"י במ"א בס"י ריוו ס"ק ג'
מזה מוכח דאיסור דהעמא' לא יאסור גבי חלב כמו דלמינו
בזר דגים עמא'ם דלא יאמרינן בכו איסור דהעמא'ם כמו כן
הי' ס"ד דגם בחלב לא אמתי' איסור דהעמא' וממילא דגם
חלב עמאה מותר ג"כ וליכא עליו איסור דהעמא':

ובזה אמתי' לשב קו' המחברים על הא דבש' למילך
היסור החלב מה"ה חמא דאסרה רחמנא בשר בחלב
ח"ל דהחלב איסור בל"ו ומתח"ה ח"א דאיסור החלב הוא משום דם
ממילא דלאחר הכישול דשקט איסור דם דהא קימ"ל דם
ששגלו מותר כולרך חמורה לאיסור משום צב"ח וכב"ה אינו
איסור אלא דרך ביטול ואז פקע באיסור דם. אבל לפמ"ס י"ל
דהא בלחמ קשה אלא יב"י דם ששגלו מותר נה' דאי' משלל
דס עכ"פ יב"י איסור משום העמא' כמו נבילה שנתהפך
לדבש וע"כ הטעם כיון דכל חלב הוא חדיש דיי' איסור
משום העמא'י ר"א"ה דם נעכר ועטשה חלב קשה דיי' איסור
משום העמא' דנתיבוס מ"איסור דם ולמ"ד אבר' מהפדקים
דליכא איסור דם עכ"פ יב"י איסור באיסור העמא'ם מחמה
איסור אבר מה"ה דהא דאמתי' דהחלב יב"י איסור משום
אבמה"ה אין הכונה דה" אבמה"ה גמור דחלב לא הוה אבר
דבעינן דוקא אבר שאינו עושה תליפין אלא הפי' הוא דש"ס
יב"י איסור מנה איסור העמא'י דהוא דבר היולא מ"איסור
אבמה"ה ואפי"ה שרי' דחמנא וע"כ דלא אמרינן בזה איסור
דהעמא'י ולכן גם דם ששגלו מותר ולא נאסר משום העמא'ם
משא"כ זה הוה אסר' חלב משום איסור העמא' דנתיבוס
חמס או הוה גם דם ששגלו באיסור ג"כ באיסור דהעמא' ולכן
בע"י גמל דבג"ל הוה אמתי' דאיסור דהעמא'י לא נאסר
גבי חלב וממילא דגם חלב עמאה דליכא גבה איסור אחר
רק איסור העמא'י ואיסור זה היסור הכתוב יב"י מותר ג"כ
לכן בע"י גמל גמל משא"כ גבי כבדה נה' דסמורה חמורה
איסור דם איסור אחר לא היסור הכתוב ונדחיס דברי הפ"ח
וממילא דמיושב ג"כ הא דח"י הגמרא ודילמא לסמורה לא
קשה דיי' איסור למיכור לנכרי' משום לפני טור דחומר'י על
איסור דאבמה"ה דהא לא הוה אבמה"ה גמור רק איסור
העמא'י וע"י אינם מותר'י דאיסור דהעמא'י לא נאסר להם
וכ"כ הכ"פ בס"י ס"ב ע"ש:

והנה איסור דהעמא'י אינו אלא איסור עשה ואין לוקין
עליו

עליו עי' כרמ"ס בפ"י מהל' מ"א. ולפי' מהיל' איז דנאיסור עשה לביא איסור סחורה מה"מ כלל ידאי לא קשה ק"י התייזס והמ"ל דמי הנח' שפיר דילמא לסחורה אלא אפי' איז רלפי האמה איכא גס באיסור עשה איסור סחורה מה"מ אפי' דמי הנח'א שפיר דילמא לסחורה דהא גס איז למילף מזה דחלב לביא איסור אכילה ע"כ ליל דאף דהמד' הו' לנו דלפי חלב באכילה אפי' כיון דמילטו מדברי קבלה דחלב מותר באכילה ע"כ דהי' להס כך בקבלה בהלכה למ"מ דליכא איסור אכילה בחלב כ"כ דמי הנח'א דילמא לסחורה והי' להס בקבלה מהל' למ"מ דאיסור סחורה אינו באיסור עשה וזה הוא רק אי' הוא אמרינן דליכא איסור אכילה בחלב או הי' מוכח דליכא איסור סחורה באיסור עשה אמנם לפי האמת דחלב מותר גס באכילה הו' חין לנו הוכחה להמיר איסור סחורה באיסור עשה אמרי' שפיר דנס באיסור עשה איכא איסור סחורה מה"מ כמ"ס המ"ל דגראה כן מדברי הרמב"ם ומוכרי' הירושלמי דסמס כ"כ בלישנא דהרמב"ם כ"ל משמע דכל איסורי תורה איכא בסחורה איסור תורה :

ובעמאים כתיב ובעמאים יהי' : גם כמ"ל גס הרמ"ס כ"ק והרשב"א כחשו' משא"כ בכל איסורי תורה גבילו וטריפות ליכא איסור תורה רק דבנן אכ"ר ומתנה מהמני' דאין עושין סחורה כמ"ס שקור"מ לנדרים קתני דבנויט לא סוה רק איסור דרבנן ובשור"מ איכא איסור תורה ודף דהמני' כוללים יחד מ"מ חוקים בזה דכא' האמה' קתניב סס כבודות ומרומות ובוה ודאי ליכא רק איסור דרבנן כ"כ י"ל בנויט אינס דומים לשקלים דכמ"ס ומרומות. ולגאורא הי' נראה ולא משמע כן מהרמ"ס כ"ק הג"ל כמ"ס וז"ל ולא יגדל יגדאל מויר ככ"מ ואפי' כדי למשוח בו עורות דאלי למוכרו לנכרי חף מדאורייתא איסור דכתן חין עושין סחורה כמ"ס שקור"מ ובפ"ג דריש מקרא דכתיב עמאים יהיו כבויקס יהי' עכ"ל. ומשקטוס דבריו נראה גס בנויט איכא איסור סחורה וראיית הרמ"ס דהוא כמ"ס איסור תורה אינו רק מני"ט דמשקלים ורמשים ליכא ראי' לעמאים כמ"ס ד"ל דעמאים אינס נכללים בשקור"מ דמחוי' לא נוכל ללמוד משקור"מ דתמירי דאסורים כמשהו וגס הוא מידוש :

ונראה ד"ל דמשה' הביא הרמ"ס ראי' משקור"מ דמזה מוכח דנס בעמאים איכא איסור תורה. ובוה יהי' מיושב כ"כ הא דלא הביא הרמ"ס ראי' מהמני' דלידיו ח"י ועופות שנודמו להס מיני עמאים דדוקא נודמו ומתמני' קתני בהדיא ח"י עמאה ועל מתני' זו הביא הגמ' הרד"ס דיהי' כהויקס יהי' מניאר דנס בעמאים איכא איסור תורה ד"ל דמהמני' דלידיו ח"י ועופות לא הי' מוכרח דעמאים אסורים בסחורה מה"מ דהי' מקום לומר דדוקא שקלים אסורים מה"מ אבל עמאים אינס אסורים רק מדרבנן וכמ"ס או ד"ל דלא דכ"י רק יהי' הנאמר בשקלים כמ"ס רש"י בפסחים. או ד"ל כמ"ס בישוב רבינו חזי העזרי ד"ל דבעמאים ודאי ליכא איסור סחורה מה"מ כיון דמפורש בזה הימר בעמאים ולא מתלקין מסבדא בין דברים העומדים לאכילה או למלאכה ורק איסור דרבנן הוא גביהו ורבנן החמירו בעמאים בדברים העומדים לאכילה ובעמתי' דלידיו ח"י ועופות לנדרים קתני וגבי ח"י איכא איסור דרבנן ובעופות ודגים דהס ככלל שכן הוא איסור תורה אמנם מהמני' דאין עושין סחורה בנויט שקלים ורמשים הביאו שפיר דאי' דנס בעמאים איכא איסור תורה כיון דע"כ מוכח מהמני' דנודמו דע"כ בעמאים איכא איסור דרבנן :

ובר"ז י"ל דהרמ"ס ח"ל דע"כ מדרבנן דהי' אסורים כמו נויט וז"ל ע"כ דלא דלך קתניב מהמני' דאין עושין סחורה גס עמאים דהס נכללים בהדי שקלים ורמשים וכיון דהמני' כלליהו יחד כחלף ע"כ דמד דמיא חיה לבו גבייהס אסורים מה"מ דחל"כ לא הוה ל"י להנא דמתני' לשללס יחד רק לימני עמאים בפ"ע ושקור"מ כמ"ס מזה מוכח דליכא גס בעמאים איסור תורה אמנם הא דידע' דאיח בכו איסור תורה הוא מהקרא הנאמר בעמאים דהייט יעמאים יהי' לנס כמ"ס הרמ"ס ופי"כ כיון דבטי' על עמאי' קרא מיוחד דלא נוכל למילף מיהו הנאמר בשקלים וכמ"ס כיון דשקלים חמירי מביחל כמו כן אמרינן גס בזבילות ועריפות וכלל איסורי' דהי' להס שעת הכושר דלא נוכל ללמוד אותס גס מעמאי' ולכן שפיר כמד החו"י דדוקא בשרעים ובעמאים הוא איסור תורה אבל ע"כ אינו רק איסור דרבנן ולא אמרי' דיהי' מגלי על כל גס דאסור דכחילה דאי' כמ"ס בעמאים קרא מיוחד אלא דלמשל ע"כ כע' בעמאים קרא מיוחד דב"ז לא הוה מתלקין בין דבר העומד לאכילה לדבר העומד למלאכה והוה אמרי' דעמאים ליכא איסור סחורה כיון דההיתר מפורש בתורה מ"מ קשה לבישך למ"ל קרא בשרעים יולף מיהו הנאמר בעמאים וממ"ס י"ל אי כע' ככל אחד קרא מיוחד משום דליכא למילף זה מזה מכא פירכא מתילא לא נוכל ללמוד גס שאר איסורים מיניסו זאס ימא דנוכל ללמוד זה מזה אי' ע"כ הא דכפכה תורה השני

אמנם דנ"ע יוכל הא דנס באיסור עשה איכא איסור תורה כיון דמקרא יהי' הנאמר בשרעים ובעמאים לא נוכל ללמוד איסור עשה וגס גבילה וטריפה קשה הי"ך נוכל מעמאים דהא איכא למישרך מה להנהו שכן לא הי' להס שעת הכושר וכמ"ס בלחמ' החו"י אשר יבואר לקמן ואפשר כמ"ס וכמ"ס בפ"ח דהא דילפינן איסור סחורה מקרא דיהי' חו"י משיקר הרד"ס דרק דוקא זה ילפי' איסור סחורה אלא דאיסור סחורה הי' להס בקבלה מהל' למ"מ ואסמכתא אקרא דלא יומא כיון דכתיב להס מפורש סחורה הימר הנאח אפי' דכחילה ד"ל יהי' כהויקס יחא דאס הי' ההיתר סחורה מפורש בקרא לא הוה אמרינן דאיסור עפי' הקבלה כמ"ס הרמב"ם גבי חלב ויהי' מורה דלכס לא הוה כמפורש ההיתר סחורה כיון דמילטו למימר כהויקס יהי' ולכן שפיר י"ל דאיסור סחורה הוא מה"מ עפי' הקבלה וכמ"ס הפ"ח כע' ק"י הנאמר איה אפילו לכחילה נמי דהוא כיון דההיתר מפורש בתורה דהמני' ויבין דמוכח דלכס הנאמר בשרעים ובעמאים לא הוה הימר כיון כ"כ אמרי' בכל איסורי' דלכס לא הוה לכחילה וי"ל דאסורי' בסחורה עפי' הקבלה בכל איסורי תורה כ"ל כשישם הסופקים דכ"ל דאיסור סחורה הוא איסור תורה בכל איסורי תורה :

והנה החו"י כמשינה כס' קמי' כמד דאף הסיכורים דהוא איסור תורה זה אינו רק בשקלים ובעמאים דגלי לן הקרא דיהי' הנאמר בכו משא"כ בזבילות וטריפות לא הוה לכ"ע איסור תורה כיון דלא מילטו גביהו קרא על איסור סחורה ומשקלים ומעמאים לא מילטו למילף לבו כיון דהי' להס שעת הכושר ולכן בנויט לכ"ע לא הוה רק איסור דרבנן עכ"ד עיי"ש וכבר כתבתי ד"ל דמשה' כע' קרא לאיסור בעמאים משום דלא מילטו למילף עמאי' משקלים חלף כדאמרי' דע"כ מוכח דע"כ ס"ח דהוא חידוש דבדילי' מניה ואפי' אכרה תורה ולשית חו' סס הוא חידוש נגזר ומחידוש לא ילפי' וכל"ז לא נוכל ללמוד עמאים משקלים דתמירי דחייב בכו כמשהו וכ"כ הבאר יעקב ומשה' כע' קרא מיוחד לאיסור בעמאי' וקנה ראי' לדברס מזה דמי' הנאמר בפסחים על מהמני' דלידיו ח"י ועופות שאלי הנא דאמר קרא יהי' זאס ימא דאיסור סחורה הוא בכל איסורי תורה ויהי' הנאמר בשקלים ובעמאים מגלי לן על כל איסורי תורה שיה אסורים בסחורה לטון דגמ' שאלי הנא אינו מדוקדק כל כדן דהא בכל איסורי תורה איכא איסור סחורה בכל לדבריו מיושב דדיוק הגמ' הנא והוא במהמני' דלידיו ח"י ועופות ודגים דמי' ה"א עמאה ועופות ודגים הוא ככלל שקלים ודוקא גביהו הוא איסור סחורה מה"מ משום דכתיב יהי' כהויקס יהיו זה קאי' אחרויהו בשקלים כתיב שכן יהי' לנס

סוקים הוא שיה' עני כמותם כחמד ואין מלמדי' וליע עוד כזה :

אמנם לדברי הסו"י י"י קשה קשיות הע"ז ר"ס ק"ו מחו' סוכה ל"ט דמיימי ראי' לאיסור סחורה מקרא דלו' מצור לנכרי וע"כ דגם כנבילה ליכא איסור סחורה מה"ט ושור' לשיין במ"ס ברמב"ם דגבי מלך ליכא איסור סחורה כיון דכ"י יעשה לכל מלאכה הא כ"י י"ל דגם חוב לא יפיק מטמאים דגם חלב הי' לו טעם הכוסר דאינו נוהג בשליל וגם י"ל גבי חלב י"ל בליז דלא נוכל ללמוד משאר איסורים דמלינו ב"י קולא דמותר לנטוה ולקמן דרבי עוד מזה מ"מ לריגא הסנימו הממכרים לדברי החו"י ע"י"ש טוב"י וממלא דיש ללמד להקל כ"ד כיון דאינו רק איסור דרבנן יש להסמך על הע"ז ולקמן אבאר עוד כי הפוך הוא אי נקט' דאיסור סחורה הוא איסור מורה ככל איסורים דברי הע"ז מוכרחים :

ועתה אבוא לבאר דפח הסוכרים דאיסור סחורה אינו איסור מורה והוא דעת גליון חו' הביא' ההפ"ד כס"י ב' דכח ע"ד חו' פסחים בקוביאם זמנ' דמרבזה דאיסור לבדל חורים דמקמי הא נדלוח"י איסור דה"ן טומא לאיסור מורה משם דמלח אינו איסור מורה יקרא אסמכתא הוא רק כונתו כיון דכבר אסרוהו החכמים והמטווה על הקרא ממילא דהוא איסור גמור וכוה מיוסבים בפשיטת דברי חו' ב"ק ה"ל במ"ס טוב"י דנראה מדברייהם לייכא איסור מורה ולכאורה נראה כן מדברי הרב החזירי הביאו כמ"מ ב"ק דחי' על הקו"י ה"ל דהה"ס מה"ד דנש"מ לויקום עלה בלחור ואם הוא איסור מורה נט דהחור קט מה"ס כדכתיב ארור אשר לא יקום אה דברי סחורה הוא לעשות אותם וי"ל דהא נט אינו אלא מדרבנן ע"כ בלחור כיון דגם על זה מותר מה"מ בלאו דלא אסור ומה דהביאו לכך לחומר דמ"ס חו' דלוי' הוא לאו דוקא (וזה אינו דהא נט חו' פסחים חו' כן וזו"י י"ל דמזה הו"ל גליון חו' דקרא לא הוה רק הסוכה) אז"ל י"ל משום דברי חו' ב"ק או ד"ל משום קו' הנח' לחוק' לא לכחוד לא יחל ולא בעי' להם וכקו' המהר"ל והמח"ס מזה י"ל דאינו מה"מ וכ"כ המהר"ם וז"ן להביא ראי' עד גליון סו"י מלך הראשונים המש"א והה"א"ש והנח"י ב"ק והה"א"ש הביאו הנח"י דכתיבו דאיסור סחורה איסור מדאורייתא דיש לחוק דכדיהם ב"כ דלאו דוקא דאורייתא דאסמכתא בעלמא הוא רק איסור גמור דמטווה על הקרא ואדרבה יש לומר דמשה"ס כתבו הפוסקים העשם באיסור סחורה משום דגור' דילמא אינו למיל מני' מזה מזה דאינו רק מדרבנן דה"י איסור מורה אין לדבדש טעמא דקרא וכן מצויר כה"ל בנח"י מנחם עזרי' כס"י כ"ט דאינו אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא ע"י"ש אלא לפתש"ל ליכא לזה מדברי חו' ב"ק וגם מקוש' המהר"ל ומהר"א :

והמ"ז כר"ס ק"ו הקשה על הגליון חו' מדברי חו' סוכה ד' ליע כד"ה וליחוב במ"ס ו"ל ואפשר הקונה מחבירו כדי להרויח ולמכור ביוקר היינו נמי סחורה ובפ"ז דשביעיה ה"ק שאין עושין סחורה כפי' שביעיה ולא כבכורות ולא כמדות ומה כנבילות ולא כעריפות ולא כשקלים ולא כדמשים לא משכחה שיהי' כולם שוין לענין סחורה אלא כה"ג דבהרי"ט שרי רחמנא למכור בדכתיב או מצור לנכרי עכ"ל ולגליון חו' מתיי' ראי' וקרא כיון דהה"ט ליכא איסור סחורה כלל והע"ז כתב כמות החו' דכיון דמלינו היתיר מפורש סחורה לא הי' כח ביד חכמים לאסרו ע"י"ש ולפתש"ל כמות דברי החו' פסחים ב"ק דה"י סוכרים בקושים דהה"ט וה"י עמ"י מורה כסחורה כיון דההיתיר מפורש בקרא רק הי' סוכרים דליכא איסור מרבנן מניילא ע"כ דחו' ס"ל דגם היכא דההיתיר מפורש כמורה הי' ביד חכמים לאסור אלא דזה י"ל ולומר דכ"ס הי' מוכרחים לומר כן אבל לא לפי האמת מ"מ זה קשה לפתש"ל דברי רמב"ם הר"י"ה ח"ב מכלל איסור סחורה כיון דכתיב יעשה לכל מלאכה ולא הו"ל נבילות מטעם זה

וכתבתי דכנבילות אין היתיר סחורה מפורש בחבורה דו"ל דקאי על הגר דהוא ימכנה לנכרי וא"כ מתילא אין היתיר סחורה מפורש בקרא ויהי' הקו' במ"ט :

אמנם נחמתי קו' הע"ז קשה ג"כ לשיטת הסוכרים דלח"ט סחורה הוא איסור מורה מ"מ לפת"ש החו"י דדוקא כשקלים ובטמאים דיש לנו קרא על איסור סחורה הוא איסור מן הסורה אבל לא כנבילות ושביעיה וכיון דיש להו שזה הכוסר לא נוכל ללמוד דאיסור נבילות משקלים ומח"ט קשה ג"כ קו' הע"ז והח"י בעלמא הקשה כן ודחה פי' הע"ז דק דכחב ע"ס דהדברים תוקפ' בלא"ה דהקרא דלו' מצור לנכרי הוא כמדרגה לו ע"י"ש וכדוק י"ל הפ"י בחו' דלאו להביא ראי' דגם לקנות להרויח אסור דלא ינחא דליכא איסור רק ללקוט ולמכור להרויח הי' דגבי שביעיה וככורות גם כשירותיה וכתבתי הוא אסור מ"מ גבי נבילה ודאי מורה דכדאי כתיב סחורה או מצור לנכרי והיינו כמדרגה אלא ודאי מורה וללקוט ולמכור הא זה הוא מדרגה אלא ובלא"ה זה מורה כנבילה ומשה"ס לא מלינו דאיסור סחורה שיהי' שום כסחורה אלא כה"ג לקנות להרויח וק"ו דעדין י"ל דכנבילה אסור לחומר אחר נבילות לקנות חיה' למכור להרויח ואין לומר דה"ס נח"ד לקנות להרויח מניילא אסור ג"כ לקנות להרויח מש"ס לומר ע"ס וסכרה לח"ק ביטע"ס לפת"ש דכדאי אחרת מקרא איתו לא לר"ך הוכיח להיות לו כונה לקנות והפ"י בלא דעתו יכול להקנותו ולכן י"ל לקנות להרויח כוה יכול המוכר להקנותו בלא דעתו כלל וכוה ליכא איסור דהא הוא לא עושה מש"ס ממילא דהוה א"כ מותר דלאחר דעשה שלו הוה כמדרגה לו מש"ס ללקוט נבילות מהשקל למכור דע"י"ש שיהי' כונתו לקנות אסור ועמ"ל עוד כוה וכמו כן י"ל דכנבילה אסור לחומר ולכלל כידים למכור מ"מ אין זה דומה לפי' שביעיה וככורות דאסור גם ככמותו שדעתו לו ועדין לע"כ מ"מ אין חו"י ע"י"ש על גליון החו' דבלא"ה לריב"ס לטע קו' ו לפשת החו' :

והנה הרי"ט מדעטורה כתב על החמ"י דכפ"ז דשביעיה דאין עושין סחורה כמ"ס וי"ל דמלח דכתב רמב"ם פתח"ש ח"ס מה' ז"ל הי' ועמ"ס יחי' לבס אלא ח"ד לאיסור ח"ב"ה ואחד לאיסור ה"א"ה ח"ב"ה ח"ב"ה ח"ב"ה ח"ב"ה ופיר' ש"ה דלמלח"ה"ן ח"ס גליון ולא אסור לעשות סחורה אלא כדבר העומד להכילה וכו' עכ"ל והא דביב"א הדרש דיושמי' ולא הדרש דלאחר בנח"י י"ל דהא ליחן טעם גם על עמ"י דלא נוכל ללמוד דה"ס אסור ובתש"ל אמנם מ"מ"ס בלשון ולא אסור לעשות סחורה כה"ס גליון חו' דאינו אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא אלא דהתירו"ס כתב ליעב דבריו והוא ענין דברי הע"ז כר"ס ק"ו ע"י"ש אלא דיש לשיין מתי' הכרעטורה ע"ס על החמ"י דליידי הי' ושיטת דה"ס שדעתו להם מתי' עמ"ס מותרים למדקן וי"ל דהא כתיב או מצור לנכרי הא לא אסרה מורה אלא לקימן לפשות כהן סחורה אבל בעדמתן מורה עכ"ל ע"י"ש ובתירו"ס ולדברי החו"י דאיסור סחורה מה"מ אינו אלא כשקלים יבטמאים אבל לא כנבילות קשה מה מימי הכרעטורה ראי' להסיר ח"ס מדרגה לו נבילות דכתיב או מצור לנכרי הא כנבילות ליכא איסור סחורה כלל מזה נראה דס"ל בגליון חו' דגם כשקלים יבטמאי' לא היה איסור מורה וקרא אסמכתא ורבנן אסרו ככל איסורים ולכן הביא שער ראי' כיון דכנבילה מפורש היתיר סחורה ח"ס מדרגה לכן לא נח להחתיים לאסור כמדרגה :

י"ו והמ"ז והפ"ח הביאו ראי' דאיסור סחורה הוא איסור מורה מדברי רמב"ם בפ"ח מ"מ מ"ח מ"ח חו"י מן מחל"ב דכתיב יעשה לכל מלאכה וי"ל איסור סחורה אינו אלא מדרבנן הא ליכא ראי' מקרא ע"י"ש ובתירו"ס על החמ"י דאין עושין סחורה כתב דמדרגה רמב"ם ליכא ראי' מוכרעת א"ס ס"ל דהוא איסור מורה או דרבנן וי"ל דלפי דברי הע"ז דע"ס מפורש סחורה להיתיר לא הי' כח לחז"ל לאסור י"ס לפרש גם דבריה רמב"ם כן דה"ק דאיסור סחורה אינו אלא דרבנן מ"מ

מ"מ כיון דמפורש בחזרה יעשה לכל מלאכה לא ה"י להם כח לאסור וכדכתיב הע"ז נחב ג"כ ה"מ כפ"ג מ"ס מלכים ה' ז' על מה שכתב הרמב"ם דמלכות בית דוד דנו אח"כ הוא כיון דנביאיו כתיב בקרא דהיה דני לבקר השפ"ט לא גזרו ההכמים עליהם שלא לחזיק על הכתיב הנאמר בפ"י דרנים אולם ע"ש :

ובזה ה"י ג"ל ליתן עטם להא דמבזר בהרמב"ם בפ"ו מה' מלכים ה"ל דמבזר שם דהא רבסיה תורה לקון ען מאלל הוא רק אם הוא בדרך השחמה וע"כ דאילן סרק מותר אפילו בדרך השחמה ונבי כלים ונזין הוא איסור דרבנן להשחית אותם ע"ש והדבר לר"ך עטם כיון דגזרו על כלים שלא להשחיתם אמרו לא גזרו גם על אלו סרק אבל בזה נראה דדוקא בכלים דאזני מותרם הסיור בחזרה דגבול לדמותם לאילן מאלל בזה גזרו משא"כ אילן סרק דמפורש הסיור בחזרה לא גזרו לאסור דבר המפורש בחזרה להחיר ו"ל ג"כ הא דמקש"י מדברי תו' כ"מ ד' ע' ע"כ בהא דפרך הגמ' על הא דאיסור מדברי נכרי מדכתיב לנכרי השך ומתהו בכו' מאי פריך בגמרא הא אינו אלא דרבנן וה"י כיון דהיא מזה לא ה"ל להחכים לאסור ונחבו להוכיח מהאן דהו לא ה"ל סברה הע"ז דלדברי אפילו אם לא הוה מזה מ"מ כיון דמפורש בחזרה להחיר לא ה"י יכולים לאסור ולפי עפ"י דברי הספרנו דכחב ו"ל לנכרי השך חתן לו הרבים אם הפתח עמו ולא חבנדו וכו' ע"ל (וכן ראיתי בחינוך ויומן על פסוק לנכרי השך ו"ל לנכר עממין חיוף מ"י כריטותא ע"ל.) ולפ"ו ממילא לא מותר בקרא היה ליקח ממנו הרביית כיון דיש לפרשו דוקא ליתן לו רבים מותר רק ד"ל דקבלה ה"י דכונה הקרא הוא דמותר ליקח ממנו רבים אמנם אעפ"י כן אינו מפורש היתר בחזרה רק עפ"י הקבלה וה"י כח ביד החמים לאסור ומש"ה הולחנו לתו' כיון דעכ"פ הוא מזה עפ"י הקבלה לא ה"י להא לאסור :

אמנם בל"ז לכתב קו' על הרמב"ם אם ה"ל כבכזה הע"ז כיון דבאמת ה"י שפירש קו' הגמ' הא כתיב לנכרי השך והאך ה"י להם כח לאסור (וכמ"ס הב"מ כפ"ג מה' מלכים וכמו כן י"ל בעטמא דהרמב"ם דס"ל דמחלב ליכא איסור סחורה כיון דמפורש בקרא להחירו וכן דאיתי בכתו' מנחם עזרי' רב"י כ"ט מה' ג"כ דהוי סחורה אינו אלא איסור דרבנן ובכו' ל"י כתב בפ"י דמחלב ליכא איסור סחורה כיון דהסיור משום בחזרה דכתיב יעשה לכל מלאכה לא גזרו כ"י רבנן ע"ש וא"כ ממילא דגם בהרמב"ם י"ל כן :

וזה הוא כונת התו"ש בגוים דבהרמב"ם אין הכרח ומתך עממו על ד' הכ"מ דמה דמפורש בחזרה להחיר לא יזרי עליהם והתו"ש ע"כ נופו הניחו כסתודין פ"ב מ"ב וס"ל כו"י ע"ש ומש"ה אין הכרח בדבריו ד"ל דס"ל דבכל מקום מוז' מחלב הוא איסור סחורה ג"כ י"ל דבכל מקום לא הוה ג"כ רק איסור דרבנן ומחלב לא גזרו כיון דמפורש בחזרה להחיר ולפ"מ התו"ש דנכבילה ועריפה לכ"ע לא הוה רק איסור דרבנן וא"כ ה"י ה"א דהרמב"ם ס"ל דבשקלים ובעממיהם הוא איסור תורה אפי' כיון דע"כ נכבילות ועריפות גזרו קשה אח"י לא גזרו גם על מחב וע"כ ג"ל כיון דמפורש בחזרה להחיר וממילא דליכא דא"י מרמב"ם בלל ד"ל דגם בשקלים ובעממיהם ס"ל דלא הוה רק איסור דרבנן וג"ל להביא רא"י דש"ש הרמב"ם הוא או דס"ל כמ"י החו"י דנכבילות ועריפות וה"י ליכא איסור תורה או דס"ל כגליון תו' דבכל איסור תורה ליכא איסור תורה אם לא מחלקין בשלמים כבכזה התו"ש :

דלמה כבר חתמו המחברים על דברי הרמב"ם דלמה היתר סחורה מחלב וקרא יעשה לכל מלאכה חכמי' דכתי' דמ"י בגמרא ור"ע איסור ויתר ל"ל קרא ויטינו היתר הנה ידע' משום דכשהותרה נכבילה היא והלכה הותרה ומהו יליף ר"ע דהקרא דיעשה לכל מלאכה הוא למלאכה גבוה דאינו משמא משום נכילה ולישיבת הרמב"ם הא בע"י הקרא גם לסודות להחיר מחלב איסור סחורה ומהו ידע' דא"י דש"ש

הרמב"ם הוא כגליון החו"י דאיסור סחורה אינו אלא דרבנן וכן י"ל דס"ל דה"ל דה"ל דה"ל דה"ל כבכזה החו"י דהיכא דה"י לו שעה הכוזה ליכא איסור מה"מ וינאח דגם חלב הוא בכלל זה ובמש"ל כיון דאינו נהנה בשביל אלא רח"י מוכרז לא גזרו ד"ל בפשיטות על קו' זו דר"ע ס"ל כיון דמפורש כבזה היתר מחלב נכילה דוקא ולא בקרא הקדום דכתיב כל מחב סור וכשב וכו' ל"מ מזה מוכח דבא להחיר לנבזה שלא ידע' עממא : וטומאה נכילה ואף דהו דוקא דא"כ ל"ל להא דרע"י היתר להדיוט משום כשהותרה נכילה העפ"י כן ה"י מקום לדחוק ולומר כן בדברי הרמב"ם שלא ידע' נד רוב הפוסקים דס"ל דה"ל דאיסור סחורה :

א"כ דנל"ז קשה ג"כ איך בשיטת הרמב"ם דבכל איסורים גם בנכילה ועריפה הוא איסור תורה והא בקרא כתיב ומחב נכילה ומחב עריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא חאלכותו ואמרי' בגמרא אמרה חזרה יבוא איסור נכילה ועריפה ויחול על איסור מחב לחייב על אכילתו גם משום נכילה ועריפה וא"כ ממילא כיון דליכא עלה איסור נכילה לגבי אכילה אח"י לא ה"י על המחב איסור נ"ע גם איסור סחורה ויותר מזה אפי' אם לא ה"י איסור נ"ע חל על איסור מחב לגבי אכילה משום אין איסור חל על איסור נ"ע לגבי איסור סחורה דליכא על המחב איסור ודאי ה"י על (ובזה) י"ל כיון דחל לענין סחורה ידפיין דחל גם על אכילה דה"י ל"י איסור מוסף דמשום נכילה נאסרה לסחורה) :

ובזה אפשר לומר לשיטת החומים דאיסור סחורה הוא רק מניחה דילמא אח"י למחלב מיני' ממילא אם לא ה"י חיוב על אכילתו משום נכילה לא ה"י אסור ג"כ בשחירה משום נכילה אמנם בל"ז כיון דחל איסור נ"ע על המחב בודאי הוא חל גם לאיסור סחורה וא"כ ידע' קשה כמו דס"ל להרמב"ם דגבי מחב ליכא איסור סחורה כיון דכתיב יעשה לכל מלאכה הא מקרא זה מוכח דגם בנכילה ועריפה ליכא ג"כ איסור סחורה וכיון דהקרא יעשה לכל מלאכה כתיב על מחב נכילה ועריפה ובל"ז האיסור מחב חייב עליו גם משום נכילה ועריפה ממילא אי' לחייב דנכ"ע איכא איסור סחורה ה"י מחב זה אסור לסחורה משום איסור נ"ע דהוא עליו :

ואפי' אם נדחוק וליחזר דגם זה הוא הוא מנוה"כ דאף דנכבילה ועריפה ליכא איסור סחורה אפי"ה על מחב נכילה ועריפה ליכא איסור סחורה וינאח דזה הוא כנה הקרא ומחב נכילה ומחב עריפה יעשה לכל מלאכה ולא אסרי' לו בסחורה משום נכילה ואכול לא תחלוטו משום נכילה וזה הוא דנזכר תורה דלגבי איסור סחורה לא רביע עלה איסור נכילה ועריפה לפענן אכילה היא עליו איסור נכילה ועריפה (ובזה) ה"י מקום ליכא הא"מ שהז"ח הב"י דס"ל דמחלב חזיר ליכא ג"כ איסור סחורה דס"ל דאם נאסור מחב חזיר משום איסור חזיר כתיב כן נאסור מחב נכילה משום איסור נכילה זל"ק מה דתתנו עליו) מ"מ ידע' הקו' בח"ש על הגמ' דאחרין ורע"ק איסור ויתר לא לר"ך קרא הא בשיטת הקרא להחיר איסור סחורה מחלב והתורה כבזה על מחב נכילה ועריפה דוקא להורות דאף היכא דה"י על המחב גם איסור נכילה מותר ג"כ בסחורה דזה לא הוה ידע' אם הוה כתיב על הקרא הקודם דכתי' דה"י ידע' דעל איסור מחב ליכא איסור סחורה מ"מ הוה אחרין דאם הוא מחב נכילה ועריפה אסור בסחורה משום טעם וממילא לר"ע דהתורה חתמה לנבזה. ובל"ז קשה ג"כ ממילא לחתמי' נזכ"כ כזה דאף דחל עליו איסור נכילה לגבי אכילה אינו חל לגבי איסור סחורה יותר מסתבר לומר דגם על נכילה ועריפה ליכא איסור סחורה אלא ע"כ רא"י ברורה ל"י לדברי החו"י דנכבילה ועריפה ליכא איסור סחורה כלל. ובאמת ידע' דא"י לדבריו וקרא זה או כגליון תו' דכל איסור סחורה אינו מן התורה רק דרבנן ומ"ס הרמב"ם מחלב מותר משום דכתיב יעשה לכל מלאכה הוא כמ"ס כיון דהיתר מפורש בחזרה לא גזרו עליו וכיון דמפורש לא נאמר היתר רק מחלב לכן

רצון לא נזרו אלא בחלב משחכ כאשר נכילה ועריפה דליו מפורש בדיחא סמורה להחיר נזרו בסמורה דרוקא מה דמפורש היתיר בחורה לא נזרו :

עוד י"ל להוכיח כן ממ"ש הפ"ה דרס כיון דאחשק למיס ליכא נבי' אפי' סמורה וכבר כתבתי ד"ל רח"י לזה מילא קחשיב מחמ"י בפי' דשביעי' שה חלב ורס כמו דחשיב לזה מחמ"י רפ"ג דמכות אלא דמה ר"י הרמב"ם בפ"ה לא נראה כן מודחם זה הכלל כל דבר שחיסרו מה"ס אסור לעשות בו סמורה ולא הוליא אלא חלב מזה מפורש דרס דאיכא איסור סמורה ועדיין י"ל דנהי דמה"ס ליכא איסור סמורה מ"מ מדרבנן אסור וזה מוכח מירושלמי דהוליא הרמב"ם כן כמ"ש ה"פ"ה דכחב ג"כ כל דבר שאיכורו מה"ס אסור לעשות בו סמורה ומ"מ י"ל דמשח"ה לא קחשיב המחמ"י נס דס כדרי ט"ט שקור"מ משום דלא חשיב אסורים רק הנהו דאסור לעשות בהו סמורה מה"ס ואף דחשיב בכורות ותרומות דאינס אסורים רק מדרבנן מ"מ אסורי אכילה י"ל דלא חשיב רק הנהו דאסורים מה"ס ודלא כמ"י אלא דהא נופי קשה כמו דכתב ליכא אף איסור דרבנן כיון דמפורש היתיר סמורה כ"כ גס דרס לא יחי' איסור כלל כיון דמפורש היתיר ג"כ בחורה דאחשק למיס ואין חשק למהלך וי"ל כמ"ש דזה לא חשיב היתיר משום כיון דליו מותר רק דאחשק למיס וכמ"ש הרמב"ם דכל דבר הנלמד מ"מ מודח לא הוה בכלל דאורייתא וכמ"ש הרמב"ם בפ"ה כהל' ט"ו דיתיר דס אינו מפורש בחורה רק מקבלה ולכן אסורי התכמים ודוקא חלב המפורש היתיר בחורה לא אסורו ולפ"י ע"כ מוכח לומר בכונה הרמב"ם דהרבנן לא אסרו חלב כיון דמפורש היתיר סמורה ולפ"י ממילא דליכא רח"י מהרמב"ם כנגד גליון הקו' :

אבנים דזה אינו דמפתי' דאי ארסי' דככל איסורי' איכא איסור הורה ע"כ נס דרס אסור בסמורה מה"ס מקושיות הגמרה ולחוקי' למאי ה' אחשק דס למיס הא בעי' להיתר סמורה כמ"ש הגב"א אפי' כמ"ש דרוקא בחלב דמפורש היתיר בחורה לא אמרי' לאיסור עפ"י הקבלה ולומר דהקבלה איירי דוקא בנדמנה לו משח"ה דס דליו מפורש היתיר בחורה רק עפ"י הקבלה אמרי' כמו דהקבלה ה' להחיר כמו כן ה' הקבלה להחיר לכחילה והקרא חייבי' בנדמנה לו ממילא דברי הרמב"ם ה"ס כפשוטו דחלב מותר כיון דההורה היתיר בסמורה : **והנה** ה' ג"ק חולקים על הרמב"ם וס"ל דגס בחלב אסור לעשות סמורה ולחורה ה' אפטר לומר דה' אינס חולקים על דברי הרמב"ם כזה דכתב מפורש היתיר בחורה רק דס"ל דעב"פ מדרבנן אסור דס"ל דה' כח בירס לאסור אף מה דמפורש בחורה להחיר וכדמחמט פשיטת דברי חו' כ"מ ד' ע' ה"ל אלא דלא' בשיטה הוסי' דככל איסורים איכא איסור הורה וגס בנ"ט פשיטת דברי חו' נראה דגס בחלב הוא איסור הורה גבי' דקרא יעשה לכל מלאכה הוא בנדמנה לו דוקא וי"ל דגס חו' ס"ל סמרה הפ"י :

ויותר ה' י"ל בחתולקס הרמב"ם וחוי' בחלב דהא שיעה החו' שס אי' דגס דבריהם הפומדים לאכילה ליכא איסור סמורה רק אס מוכר לאכילה משח"כ למלאכה כגון חלב לתשו' על שירות מותר ולאכורה ה' לעיין מ"ל לת' הא והרשב"א בשם' הביאו גב"י כמ"י חולק בלחמ' על אכרת החו' ע"ש וי"ל דהוכיחו מהא דחשיב בחלב יעשה לכל מלאכה דבזה מפורש גס היתיר סמורה וכיון דס"ל דככל איסורים איכא איסור סמורה מה"ס הוליא חלב מכלל רק אמרי' דמורה לא חשיב לעשות בו סמורה אלא לאכילה אבל לא למלאכה וע"י נאחר יעשה לכל מלאכה דוקא דלמלאכה מותר לעשות בו סמורה ואין חילוק בזה בין חלב לשאר איסורים ומסתמא ה' הקבלה כן על כל איסורים דלא נאכרה בסמורה רק לאכילה אבל הרמב"ם ס"ל כהרשב"א דבמורה לאכילה אסור לעשות בו

סמורה אף למלאכה וע"כ מוכח דכתב ליכא איסור סמורה ולפ"י י"ל דהא בזה חילא דלא' דכתב ליכא איסור סמורה ע"כ מוכח דגס למלאכה איכא איסור סמורה דל"כ הא לא מוכח כלל מקרא דכתב ליכא איסור סמורה וע"י ר"ם ק"י והמחבר דפסק הרמב"ם דכתב ליכא איסור סמורה וע"י דככל איסורים גס למלאכה איכא איסור סמורה ולפ"י חזילה דליכא רח"י חשיב החו' דלא ס"ל סמורה הפ"י חו' **והנה** לסברה הפ"י מיושב ג"כ קו' הפ"ה על גליון חו' מקו' הגמרא א"ה אפי' לכחילה נמי דקשה כיון דאיסור סמורה אינו אלא דרבנן מאי פריך הגמרא אף דמראוב"י מותר אפי' רבנן אסרוו כמ"ש בפני יבוסע והפ"ה דפס"ד דגמ' דלכס שלכס ממילא היתיר משום בחורה והאיך ה' כה למח"ל לאסור וזה הוא קו' הגמ' וע"י חו' הגמרא ס"ה דל"כ ה' בהוי"תן י"ה וכו' דליכא למימר כן ממילא לא הוה היתיר מפירש בחורה וכמ"ש הרמב"ם שם כהל' ט"ו ומשום הכי ה' כה להחמ"ס לאסור וחוי' לק"מ על גליון חו' מדברי הרמב"ם ומסוגיא דגמ' גס על חו"י לא קשה בזה דהולך הרמב"ם להא דכתב ליכא איסור סמורה כיון דמפורש היתיר יעשה לכל מלאכה ומ"ל דהא ה' לו שעת הנזכר כמ"ל ד"ל דהולך להא שלא יחי' ע"י דברי איסור דרבנן כמו בנ"ט :

ד' ואדרב עוד משע' לדברי החו' דכחב אסורים דה' להס שעת הנזכר ליכא איסור סמורה דלפ"י י"ל דגס דרס ליכא איסור סמורה כיון דקמ"ל דס ארסי' שלא פ"י מותר ואינו נאכר רק לאחר דפי' לחון וממילא דה' לו שעת הנזכר ליכא נבי' איסור סמורה וזה ימים אמרתי על מש"ל דהא דאמרי' בסוגיא דבכורות דה' ס"ד דל"כ יחי' אסור משום דס כיון דרס נעבר ונעשה חלב ונזכר לעיל דפ"י בגמרא דה' נאכר משום איסור דהפתי' כיון דהחלב תהוה מחיבור דזה נראה ממ"ש הח"ל כהל' שומאית לרעת מהרא"ל אלפאגורי דהחלב שומרה בחילה ככל אכר ונאכר וזה תהוה החלב וזה"ש ואח"כ יודים לחון הרד ע"ש ולפ"י ממילא דאין לאסור החלב משום העמאים דהא בשמחהו החלב מחדס לא ה' איסור כלל על דס כיון דה' דה"ס בחוק האכרים ודס האכרים שלא פ"י מותר רק ע"כ י"ל דלחיל' בזה השאל' והפ"י בגמרא דעכשיו לאחר שפ"י החלב מחוק האכרים מה' נאכרה כמו דרס שפ"י :

י"פ ממילא לכו' זו הוה על החלב איסור דמחט בחיבור אלו נזכר כמו א"ה ה' דס וא"כ מסת' מש"ל לישב קו' התינו"ש והמ"ל על הסבורים דאיסור סמורה הוא איסור סמורה מסוגיא דגמ' דחוי' דלחמ' לסמורה וכפסתי כיון דליו רק איסור שעה י"ל דה' הקבלה דבזה ליכא איסור סמורה דלפ"י הא הוא איסור לאי אכל לדברי החו' יחא דכיון דלא נאכר רק לאחר שפ"י ממילא ה' לה שעת הנזכר וליכא בזה איסור סמורה כלל . וממילא דמיושב ג"כ קו' הגב"א על הא דפריך הגמ' ולחוקי' למאי הלכתא אחשק דס למיס דלחמ' אחשק לענין היתיר סמורה דלא"ה ליכא איסור סמורה דגס כיון דה' לו שעת הנזכר (אולי י' סוף) עוד ולומר כיון דה"ס י' לו היתיר לאיסורו לאחר הביטול דפיק סמורה דס ומותר אפי' באכילה אין לדמוהו לעמאי' :

וראיתי בחו' השמי' דכחב לישב קו' התינו"ש וי"ל ונראה דלק"מ דפסתי' כ"כ מפורש דלכמה"י מותר בהנאה מזהחשק לרס א"כ גס חלב כס שיהו ככלל איסור אכרתה ה"ה שהוא בכלל היתיר הנאה וק"ל וא"ל דיש חילוק בין הנאה לסמורה דח"א לומר כן בפסחים שם כהל' הטיגיא גס היתיר מזהחשק לרס וס איכה נאכר לנגיס ע"ש כמ"ל . ולא חרס שנתו דודאי כל איסור אכילה אף דמותר בהנאה אסור לכחילה לעשה בו סמורה לכחילה וזה דמנן נאכר לנגיס הוא כיון דזה ה' נדמנן להס לכן מותר לסמורה וחי' דמותרו דגבי' הגמ' אסור בסמורה יחי' מוכח לשיטת החולקים על הפ"י וס"ל דגס בנדמנה בנית' ישראל אסור לאחר בסמורה לחלל

דאלל הגנני לא הי' בכלל סחורה כיון דהוא לזרכס בסרע לשיטת ההוי' דדוקא לעשות סחורה לאכילה אסור :

והנה לדברי החו"י דחיסור סחורה אינו דלוי' אלא בשקלים ובטמאים דלוי' לן קרא בכריתא אבל לא בנבילות וטריפות דלא נוכל ללמוד לחסור מיניה משום דליכא למיפקד דמה להנהו שכן לא היו להם שעת הכושר וכדלמרי' במתני' דפי' בהמה המקשה ד' וכבר כהנהי לעיל לענין למ"ל שני פסוקים בשלטים ובטמאים וכו' דבטמאים דפי' קרא דלא נוכל ללמוד משלטים דתמירי וכדלמרי' דפי' דע"ז דהוא מידוש ובלא"ה הוה אמרי' דליח ביה חיסור סחורה כיון דמפורש בסחורה גביהו הימר סחורה ומכבדא לא היינו מחלקים בין דבר העומד לאכילה או למלאכה אלא דזה קרא למ"ל קרא בשלטים כיון דנוכל ללמוד דאיהם בטמאים . ובלא"ה הי' אפשר לומר דבשקלים ורמשים אסורים לסחורה מה"ח אף אותם דאינם עומדים לאכילה ובתמא' הוא כן דרמשים אינם עומדים לאכילה ואפי"ה אסור' בסחורה וע"כ דהא דמחלקי' בין דבר העומד לאכילה או לסחורה הוא רק גבי טמאים דפי' לל"כ מקו' הירושלמי והאיכא חסור משא"כ בשלטים אמרי' לסיפק כי רסחם שלטים ורמשים אינם עומדים לאכילה ואפי"ה אסורים בסחורה מסתמא בכל ענין אסורים בסחורה ומש"כ דפי' קרא מיוחד לאסור בשלטים בכל ענין דפי' אם אינם עומדים לאכילה וממילא גם בעושות ודינם דנאמר דהוה שכן דהם בכלל הקרא שכן יהי' לכס אסורים בסחורה אפי"ה אם אינם עומדים לאכילה : **ובזה** יהי' מיושב דברי הא"ח הביאו הב"י דהבז דטופות המדברים מותר לגדל דאיהם אבל לא לסחורה ותמה הב"י כיון דהענין עומדים לאכילה יהי' מותרים גם בסחורה ד"ל כיון דטופות בטמאים הוא בכלל שכן יהי' לכס ולכן אסורים בסחורה אפי"ה אם אינם עומדים לאכילה דרק בטמאים או בדברי' הגאונים מדרבנן בזה מותר אם אינו ראוי' ועומדים לאכילה כיון דהם אינם אסורים רק משום תמא' דטמאים אבל כהוה דנאמר ביה שכן אמריק דלחיסור אפי' אם אינם עומדים לאכילה וכו' :

טו) ולפמ"ש החו"י דבנבילה וטריפה לא כוה רק חיסור דרבנן י"ל הא דרבנן אסוריהו הוא רק מחשש דילמא אחי למיכל מיניה ובטמאים הוא מדינא ובנבילה וטריפה אינו אסור רק דילמא אחי למיכל מיניה . ובהו הי' אפשר ליבש דברי הטור בסי' ק"ז דהביאו המחנ"י דפי' דשגיפות דבנדמנה לו חי' ועופות ודינם טמאים מותר למכרן וכבר וכן אם נודמנה לו נבילה מותר למיכרן ע"כ וסב"י כתב על זה דהוה מקרה מלא לגר אשר בשעריך חתונה ואכלה על חי' מכור לכרי' . וקלמ' ל"ע לאיזה ענין הולנד' הטור להביא דיון זה בנבילה דהוה כ"ש אם מותר לזכות בשקלים ובטמאים שנודמנו לו מן ההפקד' למכור להריוה מכ"ש דמותר למכור בהמה שנחבבלה אכלה מזהמסור ושימ"ל . דרמב"ם בזהה לא הוה דיון זה דגריסה והיינו דהוה כ"ש ובה"ח כתב ליבש זה וז"ל פי' לא זו דבלייד חסירו שלא יפסיד ערחהו וחו כיון לזייד הוא מחויב ליתן חס מן הגידה א"כ אם מחייב' לי' להפקיד את הענין' מפסיד טובא אלא אף זו היכא שיש לו בהמו טמאים לאכילה ודומן לו ו"ע יוכל למכורה עכ"ל . דבכריו דחוקים דאם לא יהי' ראוי למכור בהמהו שנחבבלה אלא ודאי מפסיד כל דמי המכירה שנהן בעדה . ולכן הי' כ"ל דאפשר לומר דהי' סיד דאף דבטמאים מותר למכרם אם נודמנה לו אפי"ה בנבילות וטריפות יש להחמיר אפי' אם נודמנה לו .

והנה כבר הנאחי לעיל דברי ר' אבי העזרי דס"ל דמותר לעשות סחורה בטמאים מזה הרא"י דפי' כל הבשר והוא תמאים דאם אסור לעשות סחורה בנ"ט אחי' יהי' ראוי לעשות סחורה בטמאים ואפשר לומר דס"ל דפי' דהי' הגמרא בפסחים א"כ יהי' בדייתתו יהי' דהוה לא קאי רק על יהי' הגמרא בשקלים כפי' רש"י ולפי' י"ל דדוקא בשקלים הוא דלוי' משא"כ

בכל הדברים האסורים באכילה אינו רק מדרבנן דגורו שלא יבוא לאכול מיניה וא"כ יש מקום לומר דדוקא בנ"ט הבשר הוא מבמה טמאה והוא בשר הגאכלי' והאיסור דנ"ט הוא עליו אינו ניכר והבשר הוא דומה ממש בבשר הגאכל בזה יש להו' דילמא אחי למיכל מינה משא"כ בשר המכנה טמאה י"ל דהוה ניכר דהוה בשר טמא ומזוהו מוכיח עלי' דלוי' מראהו כמראה בשר אשר הגאכל ולכן ל"ח כלל דילמא אחי למיכל מי' וס"ל להאבי העזרי דבשקלים ורמשים איכא חיסור סחורה מה"ח וגם בנ"ט אסור רבנן משא"כ דילמא אחי למיכל מיניה משא"כ בטמאים לא הי' לכו לרבנן לגזור כלל ולכן מותר לעשות זו סחורה כן ס"ל לאבי העזרי מזה הרא"י דכל הבשר בזה דמיס הראשונים האכילו בשר חזיר דס"ל לראי' דבריה דליכא חיסור סחורה בטמאים :

ורפ"ז הי' מקום לומר לשיטת החו"י דבשקלים וטמאים הוא חיסור חורה ובנ"ט אסור רבנן מהמשש דילמא אחי למיכל מינה דנ"ט חמירי לפנין זה דגם בנדמנו אסור להשהותם אלא דדוקא בטמאים דליכא התשש דילמא אחי למיכל מינה ולכן נוס"כ הוא דאסור בסחורה בתמילה ומש"ה בנדמנה אלא דהוה דיעבד מותר למוכרו משא"כ בנבילות וטריפות דהתשש הוא דילמא אחי למיכל מי' גם בנדמנה אלא שייך התשש דאם יהי' מותר למוכר להשהות אלא יבוא לידי חקלה לאכול מיניה ולכן הי' ס"ד לומר דדוקא בטמאים דליכא למזון משום דילמא אחי למיכל מיניה מש"ה מותרים בנדמנה משא"כ בנ"ט ולכן הוסיף הטור דגם בנ"ט מותר אם נודמנה אלא ובטמאים כיון דלא אסור רק משום תמא' דטמאים לא חמירי מטמאים נופיבו והא דכתב הב"י הענין משום דמקרא מלא הוא אף חו"י אינו אלא חיסור דרבנן י"ל ג"כ לטכרת הע"ז כיון דמפורש בסורה להחיר' לא אסור רבנן . [וי"ש להאריך עוד דפי' המחנ"י דליידו חי' ועופות ודינם שנודמנו להם מותרים למכרם בהענין שכתבו כיון דנותן מה חסירו משום פסידא ולשיטת הסובוריים דהוה חיסור חורה מנ"ל להקל בזה וליקן טעם להא דחמירי סחורה אם נודמנה דהוה משום פסידא דילמא הוא מנזיכ' אבל מה"ח לנחמיהו אינו ראוי לזכות בו ועיי' בתשובת מהנחם עזרי' בסי' כ"ט ולא להאריך עוד בזה וי"ע :]

טז) דייצא מכל מ"מ דבאיסור סחורה לחיסורי' דלורייתא יש שלש טעמות . א' ד"ל דבכל איסורי הורה הוא חיסור דלוי' לעשות בהן סחורה ואף דליכא קרא לאסור רק בשקלים ובטמאים א"כ ימא' דלא נוכל ללמוד מיניהו רק אותם אסורים דנאמר ביה שכן או טמא אבל לא שאר אסורים וב"ש איתן אסורים שהי' לזכ' שעת הכושר מ"מ י"ל במ"ס הפ"ח דגוף חיסור סחורה באסורים לאו מקרא ילפי' אלא דראיסור הוא בקבלה מה"ל למ"ח . ואסמכתוהו אקרא ולפי' י"ל דגם בהנהי אסורים דליח לן קרא לחסור מ"מ אסורים בסחורה עפי' הקבלה מהללתימ' ב' ד"ל דהא דחמירין בנמ"א א"כ יהי' שבויתן יהי' זה הוה דיון זה דגריסה ומקרא זה ילפי' חיסור סחורה ויש לנו שרי פסוקים בשקלים נאמר ושכן יהי' לכס ובטמאים נאמר טמאים יהי' לכס ומש"ה אסורים דנאמר ביה שכן וזמא אסורים בסחורה מה"ח משא"כ שאר איסורי חורה י"ל דלא נוכל ללמוד משקלים וטמאים משום דליכא למיפקד מה להנהו שכן לא הי' להם שעת הכושר ולכן הנהו שהי' להם שעת הכושר אינם אסורים בסחורה רק מדרבנן . ג' הוה שיטת גליון החו"י דחיסור סחורה אפי' בשקלים ובטמאים אינו דלוי' רק דרבנן דקרא לא הוה דרשה גמורה רק אסמכתא בעלמא :

והנה החל"ט דחיסור סחורה אינו חיסור חורה משני ראיות חדא מהו' בנ"ק דפי' מרובה דנראה דלא הוה חיסור חורה אמנם כבר כתבתי לעיל דלחות ראייתו עוד הביא דחי' מקו' הגמרא ולחוקי' לחאי' הלכתא אהקס דס ליכא חיסור הא י"ל דבני סחורה לאיסור סחורה אפי' דמח"ס י"כא ליכא הגמרא בכל איסורי עב"ד עיי"ש אמנם אפילו לדברי' ליכא ראוי' דבשקלים ובטמאים ליכא חיסור סחורה דהא י"ל כמ"ס החו"י דרש"י

שערי בדין אין עושין סתורה בנרטי סימן כ שמחה

דדוקא באיסורים שהי' להם שעת הכושר ליכא איסור סתורה מהי'ת וכנס ליכא נ"כ איסור סתורה מהי'ת דהי' לו נ"כ שעת הכושר בעשר פירש לחון אמנם להחיי' ליכא ראי' מזה רי"ל כח"ס כיון דשיקרא איסור הוא ע"י הקבלה אחר' דגם ע"ז ס"י הקבלה דהקרא איירי בעדממה לו ואלו הוחקק למי' וע"ז לא בעי' הדיקס להימר סתורה כדלמ"ס מותר בעדממה לו ונראה לחי"ט סטנ"י וכלא"ה רוב המחברים כחבו דאיסור סתורה הוא איסור תורכ מ"מ כנ"ד כנבילות וטריפות י"ל כח"ס החוי' דח"י' להסונדרים דהוא איסור תורה גבייהו ד"ס להם שעת הכושר ודל' אינו אלא דרבנן וכבר כתבתי ראי' לזה תמס כח"ס א"ה בחשו' והר"מ דבעממלים הוא איסור תורה מקרא ושמאים יחי' לנס וע"כ הא דבעי' קרא מיוחד על עמאים ולא ילפי' מקרא הנאמר גבי עקלים תורה משום דעמאי' מקטלים לא נוכל ללמוד ממ"ס כ"כ דהם סתורה שהי' להם שעת הכושר לא נוכל ללמוד גם מעמאים ולכן בע"מ ל"כע לא הוה רק דרבנן וכבר הסיכמו המחברים לדברי החוי' והכ"ס ד"ס לדרק דעת גליון חתו' דכלל איסורים הוא דרבנן ומ"ס חו' דחו' הוא ללו דוקא וק' הפ"מ עליו כבר כתבו המחברים לישב וכמ"ס והפס"ד הסיים לדבריו וגם בחשו' מנחם עזרי' כפי' כ"ס מנואר נ"כ דכלל איסורים לא הוה איסור תורה ולכן עכ"פ כנבילות וטריפות נקטו להלכה דאיסור סתורה גבייהו אינו אלא איסור דרבנן :

(ועיין בחשונה מנחם עזרי' כפי' מ"ס הפ"י במחתי' פ"ז דשביעית ליידי ח' וכו' ר"י אומר ח"ק מי שמחמה לו לפי דרכו לוקח ומוכר ובלבד שלא מהא לוממוו כדק' ומכמים אוכרים דפי' דפלוגמיהו הוא אם נודמנה לו דברים עמאים בדברי מקח ומכר ר"י מחיר דאם כזה ומכמים אוכרים והרמב"ם כפי' המסניות פסק כר"י ונרמב"ם כפי' מהל' מ"א חזר בו עיי"ש ויש לעיין בלישאל דהרמב"ם כח"ס וי"ל וכל דבר שאסור באכילה ומותר בהנאה אסור לעשות בו סתורה ולכונן מלאכתו בדברים אסורים עכ"ל ותהי' זה שרייק ולכונן מלאכתו דמזה נראה דאיסור סתורה אינו אלא במכיון מלאכתו בדברים אסורים דהוא עוסק בהם בסתורה המיד משל"כ בעדממה לו לקנות דברים אסורים כזה ליכא איסור כלל וזה הוא כר"י במחתי' דפי' וי"ל דגם בעבור הרמב"ם לא חזר ממנו כפי' המסניות וגם שם פסק כר"י ואולי י"ל גם בזמנ' החי' כח"ס דאפשר דלסור לקנות להרויח הוא נ"כ משע"ס זה דמחמילה כחבו דחינו אסור אלא במכיון מלאכתו כדק' כח"ס ובלבד שלא יעשה פלגור וחמ"כ הוסיפו דכלל ענין אסור לקנות להרויח ואפילו באקראי בעלמא דהיינו אם נודמנה לו לקנות אפי' אסור בדרך מקח ומכר והעטס או משום דאחר' כפי' המסנה דפי' כח"ס המחברים דדוקא בליד התיירו לו או משום דנקטי' להלכה כרבנן בדברך מ"מ בכל ענין אסור וז"ע עוד כזה :

עוד כל דהנה המ"ל כחב לישב סק' הנ"ל מה דקשה על הסוברי' דאיסור סתורה הוא איסור דאורייתא אמר' דבכורות דהי' ס"ד דמוכח דחלב מותר מן החי' משע"ס חרי' חלב דמי' ידלמא לשחורה וק' אי חלב אסור באכילה ממילא דאסור גם לשחורה והי' המ"ל רי"ל דהי' נודמנה לו דהיינו שהי' מגדל עוים לאכילה והי' להם חלב מהם יחמה הניב"י דהיי' דמותר לשחורה לשי' אפי' דוד מ"מ מי הסור לשחור בהם לשר האלף ומהו הי' ראי' להי"ו דבעדממה בזה ישראל מותר גם לישראל אחר לעשות בהם סתורה וכמו לדמות ח"ט זה כיון דחב"י דוד שלט המרויחם חלב למתנה לשר האלף הי' גם לשר האלף נודמנה לו ומותר גם הוא לעשות בו סתורה עכ"ד שיי"ש אלא דיש לעיין בזה כיון דח"ק נקטינן להלכה כרבנן דחולקים על ר"י וי"ל דגם בעדממה היי' עמאים מהפסק אינו מותר רק ליידי דוקא וכמ"ס המ"ס כיון דהוא נוהג מס למלך אבל לא לחי' אחר (ולכאורה יש לשיין כי נודממה לו מהפסק ח"ק אם נאסר לו להנות מעבדים מ"מ עכ"פ רשאי ללוו' אותם לכורס ותחיי' לא יהי' אחר"כ בכלל נודמנה לו כיון דרשאי לזכות בהם לעשות סתורה כהפסק אינו מותר רק ליידי דוקא וכמ"ס המ"ס מותר לעשות סתורה גם בהפסק כיון דבהיתירה ב"א לידו יע"י מ"ס בזה המחברים וז"ע) וז"ל כמו אחר דחינו רשאי לזכות מהפסק ח"ק אם נודמנה לו אחי' הי' רשאי לזכות אם אחר עתה' לו כהנהגה דיוחק לומר דאם אחר נזמנה לו כהנהגה הי"ל כאלו נזכה מוכרי על חובו דאי' לה דעביד לו יח"ט נפשי' לא הי' נזמנו לו דזה דוחק. ולכן כל דיל' דדוקא אם נזכה מהפסק דבזה בעי' דעתו שזכה מן ההפסק בסתורה וזה אסור משא"כ בלחון דלא בעי' דעתו לקנות כלל דאף בלא דעתו הוא קני' לו' כזה ליכא איסור וכמ"ס חו' כסוגי' ב"א נפלה לו בירוש' הוה בעדממה לו וסווא משע"ס זה דאף מהפסק לא מתי' לזכות סווא משום דבזה בעי' דעתו לקנות והקנין ב"א על ידו משא"כ בירוש' דממילא ב"א ח"ק בלא דעתו ונזמנה לו לזכות בו הוה כנודמנה לו והנה זה כחבו המחברים ח"ק דכלל מקום בעי' כונה לזכות דוקא זה אינו רק אם נזכה מהפסק משא"כ הי"ד דרעת אחרת מקנה אותו קונה בלי דעתו ומשמחתו וכן חבול' כרעב"א גיעין ר' כ' נ"י הא דזקן ונבנ"י ז"ב מ"א נ"י הי' עקל בידקא בארעא עיי"ש :

והנה' חו' בוכה לא אסור לקנות למכור להרויח כדק' כדור רק כחבו בלשון הפ"ד והם כמחשבים כזה :

דעתו ומחשבתו לזכות אמרי' דאסור לזכות בו כיון דהיא אסור לכתחילה בהנחה משא"כ במתנה דזוכה בו בלי דעתו ומחשבתו וממילא בלא לזכותו זה הוה כעודמה לו כמו ירושה כיון דאיהו בלא לשמוח מתא קנינו רק ממילא בלא לירו מיהא לא יהי' כעודמה לו ולכן שפיר כתב הטוב"י כיון דבטון לו במתנה הוה כעודמה לו. ולפי"ז יש מקום לומר להש"י א"כ דאדם אחר אינו יכול לזכות מהפקדן הוא כיון דשם בעי' קנין לזכות בו והוא הוא הקונה משא"כ בדרך מו"מ דאחר זוכה לו ולא בעי' כוננו לזכות בזה ליכא איסור סחורה כיון דהקנין לא נעשה על יד אלא דיל"ל כיון דהקנין הוא דרך מו"מ וכאם לא הי' יודן מעות לא הי' האובר מקדש לו לכן אסור וזכה מהפקדון הו' אם גם לקנות להריוח אסור ג"כ משום דיש מקום לחלק ביניהם ונ"ש :

(י) והנה לפת"ש מוס' סוכה בלשון ואפשר והוא כאלו הי' ספק אם אסור לקנות להריוח ממילא הי' מקום לומר לשיטת הטוברי' דאסור סחורה אינו אלא דרבנן דיש להקל בזה כיון דהוא ספק הוא וכלל שפירא דרבנן לקולא אלא דבאמת זה אינו והמו' בעי' ר"ע הסובר את הפועל כתבו צבירור לאסור לקנות להריוח אמנם דאם ימא דאיסור סחורה אינו אלא איסור דרבנן ובשע"ט הו' דאסור רבנן הו' מעשה שכתבו הפוסקים דחששו דילמא אחי למיכל מניה שפיר יש מקום לדברי הט"ז דהיכא דבנדומה בבית ישראל רשאי גם אחר לקנות להריוח כח"ש בחשבוה חתם סופר בס"י ק"ו דכיון דבמתנה אלוהו חסדו לעשותה בו סחורה ולא חשו דלילמא אחי למיכל מני' עמי הפסדו וכמו דלא חשו באיסור שנדומה אלוהו על הפעלים דילמא יבואו למיכל מניה כמו כן אין להוסיף גם לאיס אחר כי מה לי ישראל זה או ישראל אחר סקנה ממנו ועי"ש דכתב לשיטת הטוברי' דהאיסור הוא רק מחשש דילמא אחי למיכל מניה הדבר נכון בסברה כח"ש הט"ז רק דהוא כתב דעלמנו מדברי הט"ז דברי המו' סוכה . אמנם חמתו עליו הוא הט"ז הביאו דברי המו' במקומו רק דס"ל דבגבילה שנדומה אלוהו מותר אחר לקנותו ודוקא נדברי אסור לקנות וכמו כן גם לדברי מחלקי' נתי בין אם נדומה בבית ישראל או לקנות מגברי' להריוח אלא להטוברי' דאיסור סחורה הוא איסור תורה קשה להקל מחמת העשה שכתבו הפוסקים דחיי' דלילמא אחי למיכל מניה להתיר היכא דל"ש חששו זה כח"ש המו' דאין לבדוה עשה להאיסור תורה לסתור עליו להקל ובשע"ט העשה דאסור להטות לכתחילה מאיסור אכילה וזה שייך אף בעודמה בבית ישראל :

(כ) אמנם לענין נראה לשיטת הטוברי' דאיסור סחורה הוה איסור תורה פ"כ מוכח דהיכא דנדומה בבית ישראל הותר איסור סחורה לגמרי' וק"ל ישראל אחר מותר לקנות להריוח דהנה ז"ל הסו"ר ד"ם ק"ו כל הדברים האסורים מהי"א אשפ"י שמוחרי' בהנחה אסור לעשות בהן סחורה כדעתן אין עושין סחורה בגוים שקור"מ אבל אם נדומה לניד מו' ועוף ודגים עמאים או שלד עמאים ושהורים מותר למכרם ובלבד שלא יבאנו לראו וכן מי שזדמן לו נבילה ועי"ש יכול למכרה לגוי או למנה לו במתנה ופי' ר"ח דוקא בסתם שאינה מוכרה לו בחזקת כשרים וכו' עכ"ל וכתב הב"י על הא דכתב הסו"ר וכן מי שזדמן לו גו"ט יכול למכרה זה הוא מקרא מלא לי"ח כל נבילה לנר אשר בשעריך חתונה ואלהה או מוכר לגברי' עכ"ל . ולכאורה מ"ש הסו"ר וכן מי שזדמן גו"ט מותר למכרה לגוי זה הוא מלאח דפשיטא כיון דמפורש כן בקרא וגם הוא נלמד מחכ"ש מליד דזדמן לו מיני עמאים דמוכר לזכותו בהם מהפקדן מכ"ש בזה דהי' לו בהמה לאכילה ונתעבלה לו דמותר למכרה לגוי (וקל"ה י"ע על הבריטורא דכתב על המתנה דליד מו' שנדומה לו מותר למכור דזה נלמד מדמכרי' או מוכר לגברי' א"י יש לחלק דדוקא בעי' לו ככר מותר למכרה דזה חשיב נדומה לו אבל מ"מ אינו רשאי לזכות מהפקדן) וי"ל דבאמת הסו"ר לא נקט

זה לרבותא רק בלא להשתעשע דמותר ליתן לגוי במתנה וגם הי"ן דאסור למכור לו בחזקת כשריה שאם נגיבנה דעת : **ובזה** י"ל הלשון בטור דנבי' ליידי מו' ועופות ודגים נקט סתם מותר למכרם וגי' עי"טו ופרישות כתב יכול למכרם לגוי או ליתנו לו במתנה משום דנבי' עמא עיקר חסדוהו הוה דבנדומה לו מותר למכרם נקט סתם דמותר למכרם ואפי' לישראל למכור לגברי' להריוח וכח"ש הט"ז משא"כ בגו"ט דשיקף חסדוהו הוה דרשאי ליתן לו במתנה ואסור למכור לו בחזקת כשריה ולכן נקט בגו"ט יכול למכרה לגוי או למנה לו במתנה דזה הי"א שיקף חסדוהו ומוהו י"א קל"ה דר"י לדברי הט"ז . אלא דל"ש דבמתנה בעי' דשבי"ח נקט ליידי מו' ועופות ודגים שנדומה להם מיני עמאים מותר למכרם ונבני' דשחיס הוסיף על ל"שן המתנה מותר למכרם לגברי' ואולי דמשו"ה הוסיף הגמ' על ל"שן המתנה כדי שלא נעשה לומר דמותרים למכרן אפי' לישראל ובספרת הט"ז וזהו הוסיף הגמ' לפשר דברי המתנה דדוקא לגברי' מותרים למכרם אבל לא לישראל ועי"ש (אמנם זה אינו דהא הקו' בנמצא הוא להוכיח דלא יאכל אינו רק איסור אכילה ולא איסור הנאה ובס"ד זה מותר להגות גם לכתחילה דהא עדיין לא ידעו מאיסור סחורה וא"כ בס"ד זו ודאי דמותר למכור ואיילו לישראל ועי"ש הא דנקט לגברי' הוה לאו דוקא אלא לפמש"ל בקו' הנמצא א"י' אשילו לכתחילה כיון דהיתר מפורש בחורה אין לאסור מפי הקבלה וא"כ בס"ד יש לומר דהי' ידע דאסור לכתחילה ופי' הקבלה נשפיר י"ל דנקט לגברי' דוקא אמנם לשיטת המו' דאסור זה מלבד למחורה לא שייך זה :

(ח) והנה כבר כתבתי ראי' לדברי הט"ז מדברי הרמב"ם דס"ל דבכתב ליכא איסור סחורה כיון דכתיב יעשה לכל מלאכה ומתחילה השבתי לנכון בחי"ש הטוב"י דבזה נכלל ג"כ דיכול למכור אף לישראל אחר וזאם הי' איסור סחורה הא לרי"ך למכור לגברי' דוקא ולא לישראל ויהי' מזה ראי' דלא כהט"ז אלא דאי"כ יהי' קשה אחאי לא הוליד הרמב"ם מכלל רק מלבד הא ע"כ מוכח דגם בדם ליכא איסור סחורה כיון דחשק למי' ואין היקף למתא וממילא כמו מים יכול למכור אף לישראל לעשות בו סחורה כמו כן גם דם וקף אם נחמק לומר דבדברי הרמב"ם דגם בדם ליכא איסור סחורה מדחשק למי' מ"מ הא איכא ראי' מוכרעת בגמ' דאין למעט דם מתחת דחשק למי' דאל"כ מאי פריך הגמ' ולחוקי' לאיהו עיין הוהקם דם למי' א"כ בעי' שלא יהא בו איסור סחורה אפי"כ ז"ל כח"ש דהא דכתב הרמב"ם דבמלבד ליכא איסור סחורה הוא כח"ש בפ"ח כיון דהיתר כתיב בקרא בהרי"א אין לאסור מתחת הקבלה ולכן בדם דל"מ כאלו הוא כתיב בחורה בפירוש כמבואר בהרמב"ם כול' ש"ו אמרינן שפיר כמו דהקבלה הי' להתיר כמו כן הי' גם הקבלה לאסור לכתחילה ועי"כ הקרא דכתיב ב' היתר הנאה הוה רק בעודמה לו כדפי' :

וה"פ ממילא מוכרח סברת הט"ז דהל"כ הא אפי' אם ימא דהקרא ליידי' דביושב דהי"א מוכח היתר סחורה מדיחיקאק למי' ואין היקף למתא ועי"כ דיכול למכרה גם לישראל אחר ועי"כ דלי"ח ב' איסור סחורה אפי"כ מוכח דהיכא דנדומה לו בכל איסורי' מותר למכרו לישראל אחר ולכן אין ראי' להיתר סחורה בדם מחשק למי' כיון דהקרא ליידי' בעודמה ופריך הנמצא שפיר ולחוקי' למי' ה"ל דחיקאק אפי"כ **וה"פ** הביא ראי' מלישנא דקרא דכתיב או מוכר ולא כתיב המוכר כמו דכתי' לנר אשר בשעריך חתונה אמנם לפמש"ל הא דאמרי' דגם בגבילה ליכא איסור סחורה כיון דהיתר מפורש בחורה דבעי' דוקא שיהי' היתר סחורה מפורש בחורה ולכן דכתיב או מוכר וי"ל דאסור בסחורה ומה דכתיב או מוכר קאי' על הגר ממילא ליכא ראי' לסברה הט"ז דיל' דהא דלא כתיב מתכור הוה שלא יהי' היתר סחורה מפורש בקרא מ"מ מה שכתבתי ראי' לדברי הט"ז מה

מהא דבדס ליכא איסור סמורה לעגיד הוא ראי' בבורה :
כז ו**לקרב** סודר אל הסברה יל' דלשפיה הסודרים
 דהוא איסור מורה העטם הוא כפסוקו דההורס
 לא הוירס בהנאה אלא דביעדר אבל עכ"פ לכחילה אסור
 ליכנות ממנה ולכן אסור לקנות להרויה וכדומה ממחא איסור
 הגאה דרכיב גם על איסור אכילה ולפי' כנכילה שזדמנה
 צבימו דההירי כחורה להנות ממנה אין עלי' שום איסור
 הגאה כלל דזה ודאי לא מסתבר לומר דרק כנעלים היא מותרת
 בהנאה ולאחר אסורה בהנאה דלא מלינו כזה בכל איסורים
 שתי' אסור בהנאה ליה ולאחר תפי' מותרת בהנאה ובאם
 היא אסורה בהנאה אסורה לכל הפעולם ופי' אחרי' כן דבכילה
 שזדמנה צבימו ליכא עלי' איסור הנאה והיא מותרת לכל
 הפעולם בהנאה וע"כ הוא כן דאם ימא היא אסורה בהנאה
 לכל הפעולם לא יתי' אחד רשאי להיות סרסור לחוברו דאסור
 להנות ממנה וכיון דהיא מותרת בהנאה ממילא רשאי לקונה
 להנות ממנה דכל זמן שהוא בכלל זדמנה ליכא עלי' שום
 איסור הנאה ומהי' יתי' איסור לקוונה וכיון דבההירא
 בנה ליד הקונה ממילא גם אח"כ בשהיא קנוי' לו הדר היל'
 מדרמה אללו כיון דבההירא בה לידו וזו לא קשה מהו' סוכה
 כמ"ש בדברי הס"ז דהו' לא כחבו כן רק על פי' שביעי' דשם
 איסור סמורה אינו מחמת איסור הנאה ליכא חילוק בין
 דזמנה או לא והוא נכון בסברה לפי ענייה דעמי' :

כיון דאיסור סמורה צנינות וברייתא איש רק איסור דרבנן
 כמ"ש האי' כיון דהי' לפי שמה הסודר יל' דגם איסור
 סמורה צניד אינו רק דרבנן דגם גיר כגבא פי' לו שפמ
 כסודר דאינו רק כשילד וכל זמן שיהא צמתי יהא ליכא
 איסור גיר כמ"ש חו' חולין דף ר"א א' אשכ' ליה
 דבגיד ליכא איסור סמורה כמ"ש כיון דקח"ל דאין צנידן
 בעתן טעם ועין הוא והסודר אסרה לן סוד כדברים שאינם
 עומדים לאכילה דליכא גביהו איסור סמורה ואף אם ימא'
 בשקלים ורמשים אסור אפי' אם אינם ראויים לאכילה לא מנעי'
 א"א הפעם כמ"ל בשיטת הרא"ח תפי' חין ללמוד גיר משקליב
 ובלא"ה שקלים חשובי' יומר ראויים לאכילה מציד דהא לשיטה
 רש"י בע"ז ד' ס"ח לא הוה הפי' צנורא דהוא חידוש דהי'
 יתיב עליהם דזה הוא מהדין משקליב צניד כיון דהוא פני אש
 לא אסרה תורה לא הי' מיני פלד אף אם הוא מנכילה
 ועריפה ומסאז וכמבואר ברש"י ע"ש א"ש כמ"ש בדברי
 הרמב"ם דדוקא לפי האמה דתייב פלדו משום גיר אשפתי'
 רחמנא לתייב עלי' גם משום שפמ גיר דחשוב אינו ראוי
 לאכילה כלל ומהי' ימא לאסור בההירא ותי' משום שזמן
 הגיד דאסור וכוא רהוי אלא דבאשכ' ל"ז איש דהא שזמן הגיד
 אינו אסור אלא מדרבנן ובאיסור דרבנן ליכא איסור סמורה
 ובלי' אשכר לומר כמ"ש שם פי' כיון דשזמן הגיד אינו
 אסור אלא אשו הגיד היכא דלישכ' איסור על הגיד מהי' א
 נאשר משום שזמן הגיד אלא דבאשכ' ל"ז לזה כיון דבאיסור
 דרבנן ליכא איסור סמורה ומזה ליעזר ראי' מדברי הרמב"ם
 הא דאינו מוליא מן הכלל אלא חלב וכל' גיר כיון דהוא לא
 איירי רק בדברי' הראוי' לאכילה דאינו גביהו איסור סמורה :
ואין לאסור מחמת החלב דהוא כבשר אחרים ויבטלו הוא
 חלב גמור דאסור מהי' חין דאין נקיים לכולל
 בשיטת הרמב"ם דחמלב ליכא איסור סמורה כיון דכתיב
 בהדיא יעשה לכל חמלכם וכמבאר בפי' ק"י שם סו' ולכן
 אפי' אם הי' כולו גיר או חלב הי' תקיים לומר דליכא גביהו
 איסור סמורה מכ"ש לאסור בשר אחרים מחמת החלב וסודר
 המעורב זו :

ובפי' ד' בק"ה בסי' ע"ד כתב להבד' על הניה הילל דאסור
 לקנות דבר מחלב שהיה מטעמו למטור לגברי
 להרויה מטעם דאין שזמן סמורה צניד איסור וע"ז תפי'
 כפי' דהא אינם מחמתים בגוף הטלעים כי אם כבאלכל
 טלמו ואינו נמכר ביוקר מחמת הטלעים והאיכל עילא אף
 לישראל מותר פי' דיוקא ולכן אין צוה איסור סמורה עכ"ז פי' ש'
ובזה יל' גם כבשר אחרים דהא חין כהני לעשות סמורה
 בגיד רק כבשר ד' ל"ט ע"ב ד"ה ופי' חין צנידן
 בגוף טעם דאף גיר אסור בהנאה ח"מ מוכרים כשר
 אחרים אף שגיר כחובו משום דרבנן דאינו נושא משנת אלא
 ע"ד ע"ש זו טעם ואלו משום הגיר דדוקא חין עלימה אסור
 לשלום לגברי לפי שמתכבד יותר כשגיר ימא עכ"ז ולפי'
 ממילא אבגאי דאינו נושא לחטול רק עלם שיש מרויה כלל
 מחמת הגיר דהאובל אינו נושא משנת רק על דבר ע"ש פי'
 ששם כשכרתם ואם דיל' דמרויה צנידן הגיר והחלב המעורב
 זו אף כזה ליכא איסור סמורה ופי' צנידן שיש ע"ז
 דבזדמנה צנידן ישראל ליכא סמורה אף לאחר הי' הי'ט
 להקל בשטת חנוך לספור לאכסנאי לקטח כשר אחרים
 מטעם ישראל לאכיל לגנבים אלא דיש תקום להחמיר גם
 כזה ולומר דהי' לפקא דלימא חין גם הוא לאכול חין
 ולכאורה יש להביא ראי' דלי' חין כהני לקטח המדברי רבינו
 אבי העזרי' סכ"ל כשה דביא ראי' דמחיר לעשות סמורה
 בעמאים מהא דמיס ראשונים אכילו כשר חיר ואכסנאי הי'
 וכמנהו לפיל כסונא כיון דהי' אכסנאי ופי' חיר כשר חיר
 כמחירות לא יפקן לומר דהי' חיר לא כשר כשר חיר
 והבי' העזרי' לא חין לו בתי' סכ"י ודע' הי' כמ"ל חין

דמנה או לא והוא נכון בסברה לפי ענייה דעמי' :
ופי' ד' דיעה לא מנעי' לשיטה הסודרים דאיסור סמורה
 הוא איסור מורה צודאי' דינו דפי' מוכרח כמ"ש כיון
 דמוכח מסוגיא מקו' הגמרא ולחוקי' למאי היל' התקף למיס'
 זדום איכא ג"כ איסור סמורה וע"ז דהקרא איירי כזדמנה
 ופדין קשה הא ע"כ מוכח הוירס מההיקף דהתקף למיס'
 מקוש' ג"כ למיס דרשאי לחוברה לא לישראל אחר אלא אפי'
 לשיטה הסודרים דאינו רק איסור דרבנן וא"כ ממילא דליכא
 ראי' לכשרה הט"ז חסוביא דגמ' תפי' יל' כמ"ש החתם סופר
 דהא אינו רק איסור דרבנן או צודאי' יל' דלא אבדו רק
 מנירה דילמא אפי' לחיל' מני' וכיון דבזדמנה לא משבו לזה
 מה לי ישראל זה או אחר וגם מסברה הט"ז והכ"ה כהה
 דבזדמנה לא הוירס רק משום כפודא וזה לא חין רק על
 הצעלים וע"ז יש לפיין אם הוא איסור מורה חיל' לבדום
 טעם דההיקף הוא משום ספדה ויורם מסתבר דגירא כהכוח
 הוא כן דגל איסור שזדמנה לא הי' עליו איסור כלל והפי' א"א
 כשכרה הנהי' אפי' יל' כשכרה הט"ז דמשום ספדה דכנעלים
 מותרת גם להשר לקנות לחבור לגברי' דא"כ אם לא יטולים
 כנעלים לחבור לגברי' רק ע"י אחר יפסידו . וכיון דלפי
 האחר יל' דרוב הפוסקים הוא דבכילה וברייתא ליכא רק
 איסור דרבנן דהגליון מוכספות וההי' דאסור' ממחם עזרי'
 ס"ל דכל איסור סמורה אינו אלא דרבנן ואפי' איש דהוא
 איסור תורה ח"מ סבימו המחברים לדברי' התו' דבכילה
 וברייה ודאי לא הוה איסור סמורה ולכן יש להקל ולהעלים
 עין מהקונים צנילות ועריפות שזדמנו צנידן ישראל להרויה
 למורכס לגברי' ולסמוך על כפי' ולקיים הנהוג דבגו להקל
 בך כאשר שער' הט"ז דבזמניה נגאו כן וגם כשפר חאר
 יעקב מבואר דהמנהג הי' כן גם צימו וח"ש הוא דהמנהג
 שזרבו מספק עריפה ולא צודאי' עריפה ע"ש ויש לי' לזון
 על דברי' ולא חאריך עוד כזה רק לפעג' כמ"ש וכיון
 דבכילות ועריפות אינו אלא איסור דרבנן ונדרבנן שומעין
 להקל וכדאי הוא הפי' לסמוך עליו ולקיים המנהג . ולעג' ד
 נראה דכל מ"ש יש לו פנים להלפס לסמוך ע"ז צביסור דרבנן :
גז' ורפי' ד' דיעה דיש מקום להחיר לאכסנאי ישראל
 לקנות בשר אחרים מחמתה כשירה מטעם
 ישראל לאכיל לגנבים דכזה מעלגדי' הי'ר הפי' יש להחיר
 ג"כ כיון דהגוף הכשר הוא כשר ומוחר כבילה לאחר
 היקוס ואינו אסור רק מחמת גיר הגשה כמבואר והוא אינו
 פוסק סמורה כבגיד רק בכשר . ומ"ש דיש לסמוך על הט"ז

כא עליו כתיב נמור דמיה' ל"ג חלום . ולכן מ' דנו רק עליו דאש' היא לא לריבה כפרה כיון דלחין עליו המיוז לבדוק בזמן לילכת סהרה . ולכן גם היא ל"ג כפרה ובשל מ"ש' ל"ג כפרה . וכן יש לומר דרומח משימ' דברי הרא"ש כמה שהוסף והא' אשה מזריכה כפרה לבו נוקפו ופורש ע"כ דגם הבטל ל"ג כפרה דל"ג כפרה הא יהי' לבו נוקפו ופורש דמה לו בזה אם היא ל"ג כפרה כיון דהוא לר"ך כפרה-וי"ל דמעטס זה כחב הרמ"א דא"ל כפרה לא הוא ולא היא . יהוא בדרך לא זו אף זו דהוא דהוי' ל"ג כפרה אלא אש' היא ל"ג כפרה . אמנם לעני' ד"ס זוג :

והנה נחשו הרא"ש הוסף על דברי הרמ"א דל"ג כפרה משום דא"כ לבו נוקפו ופורש . ולמאורח נראה דמחרי פשי' כל שאל להצריכה כפרה מחא דחשיב אונס . ואפי' אם לא חשיב אונס כיון דהיה' יכלה לבדוק מחילה אפי' ל"ג כפרה משום דלבו נוקפו ופורש . וכ"כ הטוב' מהדו"ח ביו"ד סי' ל"ו . אמנם לעני' ד"ס לא יתכן לומר כן דנמ' דנה' (י"ב) . לא קאמר פעם זה דלבו נוקפו ופורש אלא לעני' כיון דבזמן לילכת סהרות לא לריבה בדיקה מה"ד לכן אינה רשאי לבדוק ענחה מחילה וסוף משום דא"כ לבו נוקפו ופורש ומ"ש מוס' שם דהוי' דלא לריבה בדיקה מה"ד יחשב אם לא הרגישה בודאי לא היתה בודקת פלגה ויפרוש ממנה ולכן לא יכולה להחמיר ולעשות לפני' משורה דה"ן לבדוק פלגה . אמנם כל זה אם לא נודע דנכשל באיסור אמר' דה"ן להחמיר בבדיקה . משא"כ אם נודע א"כ דנכשל באיסור כאלו' דה"ן מחוייב קרבן בודאי דלר"ך כפרה לכפר עליו על שגגתו . דה"ן לפוטרו מכפרה משעס דלבו נוקפו ופורש . כיון דהוא מחוייב מה"ד כפרה . כמו דלא נפטר מקרבן אם נמלא סתמה וזה ברור לעני' ד"ס כ"י דברי טוב"י ל"ע לעני' :

וְלֹא י"ל כונת דברי הרא"ש לאחר שהביא דברי הרמ"א דמה"ד ל"ג כפרה . הוסיף כיון דפטורה מה"ד ח"ן להחמיר עליו יוהר כיון דע"ז יהי' לבו נוקפו ופורש . אבל זה ברור אם היתה לריבה כפרה מה"ד . ח"ן זה פעם לפוטרו מכפרה . ולכן מיקר הטעם דלא הריכס כפרה ל"ג משום דהיא אונס ורמזתא פטורה וכדאמרי' בשבועות בנא על סהורה וראתה דס בשעת תשמיש כמבואר בדברי הרמ"א :

אמנם דזה ל"ע דהא מבואר בנמ' דנדה י"ב דזה לא חשיב אונס דקבע' אש' מהו שחבדוק ענחה לאחר התשמיש לחייב בעלה אש' תלוי' וקאמר דלא חבדוק משום דלבו נוקפו ופורש [והאיבע' ע"כ היא שלא בשעת וסאה דבשעת וסאה ל"ס דלבו נוקפו ופורש דהא לר"ך לפירוש ממנה מה"ד] ומבואר דאם בדיקה ומלאה ענחה חייב קרבן וע"כ דזה לא חשיב אונס . וא"כ ממילא הרי לריבה כפרה . וכבר האריך בק"ו זו הנוב"י שם . ומסיק דשיקר הטעם דל"ג כפרה משום דלבו נוקפו ופורש . אמנם לעני' ד"ס אינו כמ"ש ודברי המרדכי וברא"ש ל"ע . דכיון דמחוייב בקרבן ממילא נ"ל א"כ אונס ולר"ך כפרה :

וְלִישב דבריהם י"ל דהא תהיה גם על הנמ' דנדה דקבע' אשה מהו שחבדוק לחייב בעלה סתמא ולא' אש' תלוי' דלמה נקטו האיבע' דוקא על הבטל לחייב בקרבן הא גם עליו' הוא חייב קרבן כמבואר במתני' נדה י"ד נמאל על שלב וכו' עמ"ס ומייב' בקרבן . ולמה לא נקט הנמ' האיבע' גם עליו' דאשה מהו שחבדוק לחייב פלגה ובעלה קרבן . והנוב"י המלא' מח' קו' זו דוראי האיבע' דנמ' אינו לעני' קרבן ממא' אש' חייב' סתמא או אש' תלוי' דמקרבן בודאי הם פטורים כיון דה"ל אונס . ומהו דאביע' דמשי' דנמ' תלוי' בעלה אש' תלוי' ע"כ ל"ל לעני' אש' תלוי' ממא' לפי האמת דקיי"ל דבע' מחיבה אשה משני מחיבות הא ליה אש' תלוי' כמבואר בנמ' לקמן ד' י"ז . אש"כ י"ל דאביע' דנמ' אינו לעני' אש' תלוי' ממא' אלא לאיסור אש' תלוי'

סוכית דבשמי' ליה לאיסור סהרה ונאם נמאל דנלא איסור סהרה איכא ג"כ לאיסור אחר דמ"י להקלה עדין קשה הוי' קשה ה' לו חסיד למכור בשר חזיר דאיסור מהדין משום דמ"י להקלה אש"כ דבאופן זה לא מ"י להקלה :

והפ"ם בסי' פ"ד בש"ד ס"ק י"ח כתב לישב דברי הנ"כ דאוסר לעשות סהרה בפי' מחולעט' משום איסור סהרה ועל קושי' הפ"ח דהא אינו מרזיח בנוף החולעט' נחב ולא ידענא למה דחאו דהא דה"ן פושין סהרה דנדר פטורא לאכילה וכווא חסור מה"מ הוא שמה' יבוא לאכול ממנו בשעת חמירה כמבואר בסי' קס"ז ה"ה כה"ן ד"ס לחוש לזה ואף שרואה בו חולעט' נחב כמו חזיר וכדומה ולקלה מ"י ואף להכיל' פדיו' ושפמחו לזמן מרובה מ' דילמא אחי למייל ע"כ ל"ע על נזה מקילים העולם להבטח דברים מחולעט' ע"כ ונהגו במ"ש דאף אם הוא לאיסור חורה לא הוה העטס אלא משום דילמא אחי למייל מנ' ח"ן זה ברור ומ"ש החו"י ואפי' היא לאיסור סהרה הוא מדרבנן ונזה נראה דמיקר הטעם הוא דק משום דילמא אחי למייל מיניה אש"כ י"ל דרבנן לא חסרו אלא לפטור בו סהרה אש"כ אם אינו עושה סהרה בנוף האיסור בזה לא נזרו וע"ז סמכו העולם לעשות סהרה בו מחולעט' ומ"ס להכיל' לפועלים לזמן מרובה אסיר ג"כ משום תקלה לא אדע מ"ל הא :

סימן כא

הלכות נדה

נשאלתי סאחר שבא על אשתו ט"א בשעת יפתה יפאתה הטעמים נמצא דם על עד ט"א אם צריכי' כפרה .

תשובה דין זה מבואר בדברי ברא"א ס"ס קפ"ה וז"ל ואם שמתה שלא בשעת וסאה ומלאה אחר התשמיש דם אש' אם נמאל על עד שלו מיקרי אונס אש' לא בדיקה מחילה וא"ל כפרה לא הוא ולא היא ע"כ . אמנם לעני' ד"ס בזה מקום עיון דמקור דה"ן היא מהמרדכי וחסו' הרא"ש הביאם הב"י בסי' זה והס' לא דנו רק עליו' אם היא לריבה כפרה . וכברו דל"ל כפרה ואמרו' משהו דין אשה לאש' דכמו דהיא לא לריבה כפרה כ"כ גם הבטל . ולעני' ד"ס מקום לחלק ביניהם דאף דהיא ל"ג כפרה מ"ה הבטל לר"ך כפרה וז"ל כנ"י כתב המרדכי בר"ש מוס' שבועות בש"ס ס"מ שאלתם על האשה ששמתה וסאה כמה ההכפרה לפי שמתרת שימושה מלאה דם על הסדין ולא ידענא מאי היבע' לך חדא דאונס היא ורמזתא פטרה דחששת בפ' ידעוה סתומאה . ושור דבפ"ק דנדה י"א אמרו' דלנבי בעלה לא החמירו לבדוק אלא בזמן דאינו סהרה . וא"כ מאי כפרה ש"ך כה"ן . ובתשו' הרא"ש בכל כ"ט על אשה ששמתה שלא בשעת וסאה בלא בדיקה ובשמי' מלאה ענחה עתמה אם אשה טובה לבלריכה כפרה . ר"מ ז"ל לא ה"י מעיל עליו' שום דבר כי בפ"ב דשבועות קאמר אי שלא בשעת וסאה אונס היא ואם אשה מזריכה כפרה לבו נוקפו ופורש . וכו' ע"כ מבואר דלא ה"י מעיל עליו' שום דבר דהיינו על האשה . אמנם על הבטל אינו מבואר . ולמאורח י"ל דהיא כ"ש דעל"י הטעם דל"ג כפרה כיון דלא החמירו לבדוק אלא בזמן דליכא סהרות . וממילא בזמן דס' טובה סהרה אם לא בדיקה מחילה ואחר התשמיש מלאה ענחה בודאי לריבה כפרה דלא ה"י בכלל אונס אדרבא היא בכלל פטורה כיון דמה"ד לריבה בדיקה ויכול להיות אם בדיקה או מלאה דדם . אבל הבטל י"ל דל"ג כפרה כיון דה"ן עליו' מועל' לשאלה אם בדיקה ענחה דה"ן כיון דהחמיר הימטה כדאמרי' וספרה לה לענחה . וכווא

אלא דזה לא נראה מהא דפשא ר"י בר בון ממאני דהמשמש בעידים הרי הוא כפקודי ע"כ מוכח דהאיבע' דירושלמי היה על גוף הדביקה דעבי' לאחר התשמיש (והיא כשצופה בטהרות) אם לריכה הדביקה ליהיה בתוך אומיוס דוקא. אמנם דע"ז בודאי קשה כי בדוקת עלמה קודם תשמיש ויהא שלא בשעת וסחה הא ה"ל אונס ופסורי מקרבן :

ורבן

לפני איסור קרבן ונפ"מ שיה' הכפל טמא טומאה שבעה בודאי והמראה הפנים כגב הא דלא קאבצי' דירושלמי האיבע' [דא"ד] דמה שחברק לחייב אשם מלוי פ"ט. ואם ימצא לטמא אה בעלה בודאי ה' יכול לחיבצי' אפי' למד בעי' חתיכה אחת מב' חתיכות מ"מ יהי נפ"מ לטמא אה בעלה. אמנם הדביקה על ארץ התשמיש הא היא בלחמא לטמא אה בעלה כמ"ס נד' ע"ז דע"ז בשי"א דכחבו דאם היכה בודקה בשאר כשהיא טומאה ח"כ אינה בודקה סמוך לתשמיש לטמא בעלה שבעה עכ"ל ונזכר דבאחת הדביקה היא לטמא אה בעלה ול"ע עוד בזה. אמנם אם ימצא דהאיבע' דירושלמי היא לאו לפני קרבן ממש דירושלמי י"ל כן דלא נזכר דהאיבע' לחייב קרבן. אמנם דהאיבע' דגמ' דידן דמבואר לחייב קרבן בודאי האיבע' היא לחיוב קרבן ממש. או לאיסור אשם הלוי ממש והקי' במ"ע :

ג'ישב

ק"ו : הקדים דברי הרמב"ם בפ"ה מהל' שנתה הל' ג' וז"ל הבה ע"כ אשמו שלא בשעת וסחה דיהיה דם בשעת התשמיש הרי אלו פטורים מקרבן טמא מפי כזה כאונס ולא כשנוגע טהונו ה' לו לבדוק ולדקוק ואילו דק יפה יפה ודקוק כשאלות לא ה' בה ליד שגגה ולפי שלא עמד בודאי' ואח"כ ישעש ל"ך כפרה. אבל ז' לא לנשוא הרי טהורה יהיה ושלח בשעת וסחה בעל א"ן זה אלא אונס לפיכך בין שנמלא דם על עד שלה ובין שנמלא על עד שלו פטורים וכו' עכ"ל וסיוס דברי הרמב"ם היא כיון דהיכה דהתהה בשעת תשמיש פטורים ממלא אף אם לא הרגישה כלל בשעת תשמיש ורק לאחר התשמיש מלאה דם אפי' פטורי' ג"כ כיון דזה היא ג"כ בכלל אונס. אלא דא"ל לומר כן דהא מבואר בסוגי' דאם נדקה לאחר התשמיש ומלאה דם חייבי' קרבן וע"כ דזה לא חשיב אונס. והאיבע' דגמ' נפ"מ פ"כ קאי על שלא בשעת וסחה כמ"ס היב"ז דאל"כ ל"ם לנו טוקא ופושט דרצבא ירוש'. ומוכח דאפי' שלא בשעת וסחה ל"ח אונס. וע"כ ל"ל כמ"ס הנוב"ל לחלק בין היכה בדקה לפני התשמיש ללא בדקה. וז"ל הכ"מ טס. ומיהו אפשר דהא דחשיב ל"י אונס היינו דוקא לפני התשמיש. אבל אם לא נדקה קודם התשמיש ל"ח ל"י אונס כיון שהוא ז"ל סובר שם א"ן לה וסמ אסורה לשמש עד שחברוק ואפי' יש לה וסמ דרך הלטוטות לבדוק אפשר שאף בזה אם לא נדקה אינו אונס עכ"ל ול"ק דגמ' ר"ל דהאיבע' היא אם לא נדקה קודם תשמיש. אלא דא"כ ל"ע על הכ"מ בחזי' דכחז' בלשון אפשר דבכלל נדקה ל"ח אונס הרי דלא חמר כן במחולק רק בלשון אפשר ויהי' במסתפק בזה. הא ע"כ ל"ל כן בדומת גמ' מהאיבע' דמה שחברוק לחייב בעלה טמאה דא"ן ליבב הכוונ' בל"ז דליידי בלא נדקה לפני התשמיש :

ג'ישב ביטב דברי הכ"מ דהנה הנובי' טס לידד לומר דהא דמניעה הדביקה משוי' לשונג ולא לאונס היינו אם אפשר שאם היכה בודקה לא היכה בגבלה בחטא זה. אבל היכה דאפי' ידע' בבידור דאפי' אם ה' בודקה ה' נכסלה ג"כ בלייבד זה או מניעה הדביקה ל"ח מוריד. וגם בלי' נדקה חשיב ג"כ אונס כיון דאפי' אם ה' בודקה ה' בא עלי' ג"כ והי' נכסל בענין זה. ולכן במחז' דשנועות ביה' משמש פס הטהורה דיהיה דם דם איידי דהיה מניעה דנפחת מקורה והרס בה' באמצע תשמיש על עלי' בבידור דם זה לא ה' לפני נדקה בה' וממילא אם היכה בודקה קודם התשמיש יהיה מולאה טהורה. והמכשול אינו ממש מניעה הדביקה. ולכן בכל ענין חשיב אונס

תלוי וכיוצא בזה כתבו חוס' ככריתות ד' י"ז ב"ה חמר דמי דאשם תלוי היינו איסור אשם תלוי. והעיקר האיבע' דמי' דאשם שחברוק עלמה סמוך לבעילה לטמא אה בעל טומאה שבעה חוס' בטול גדה. וכמ"ס חוס' ד' ט"ו ע"א דב"ה כשנאי' דכל היכה דהיכה אשם תלוי טמא הנובע מיהמה שבעה. ובהו אחי שפיר. דתלה הדבר בבטל דלדידה ל"כא נפ"מ דבלא"ס היא טמאה נדה. אבל חיוב קרבן ממש א"ן כהן לא עלי' ולא על בעלה כי אנוסים מהם שלא בשעת וסחה כסוגי' דשנועות ומחז' דלקמן וחייבי' בקרבן מוקף לה כשנועות בסמוך לוסחה עכ"ד ע"מ ולפנ"ד אף ר"ל דהאיבע' דגמ' לחייב בעלה אשם תלוי דהיא בלייבד אשם תלוי. מ"מ דהאיבע' לחייב בעלה טמאה קשה לומר כן. וסחה דלו יהי' הפי' גמ' בלייבד אשם תלוי עכ"פ מוכח דעליו איסור אשם תלוי ובהי' דא"ן חיוב קרבן ממש מ"מ ל"ך כפרה על טמא. והם ימצא דפטורים מכפרה ממש דא"ן עליהם שום איסור דמסוגי' אונס' ממילא דליכא אף איסור אשם תלוי. וזה ודאי דוקא דמלא דהאיבע' דגמ' לא ה' לפני איסור כלל אלא לטמא אה בעלה :

וראותי דירושלמי נדה על המחז' דנמלא על שלה אומיוס טמאים וחייבי' בקרבן וז"ל מהו שחכה לריכה בדקה בתוך כדי האומיוס חמר רבי בא אם אומר אה שהא לריכה בדקה בתוך כדי האומיוס בטל האומיוס. חמר ר"י בר בון אם אומר אה שחכה לריכה בדקה סמוך כדי האומיוס ולא כפקודה הוא למטע' מנח לפע' ותנין הפקודה היא ממטע' מנח וכו' עכ"ל דירושלמי. ובעל פני משה פירש דהאיבע' דירושלמי ור"ל מה שחכה אשם לריכה בדקה לאחר התשמיש בתוך כדי האומיוס טמא המלא ויהתייבו בקרבן. אם אומר אה בעל האומיוס כלומר היכה משכחה לה שחברוק מנפנים ויהי' בתוך כדי האומיוס שהי' לקטוה אמרו ולא לבדיקה וכשחברוק כבר בטל האומיוס. ר"י בר בון מסיק כשנמלא דבלא"ס שעת' דא"ן הדביקה לריכה מיד בדוקא דאם אומר אה שחברוק עלמה בתוך כדי האומיוס א"כ ולא כפקודה היא למטע' מנח לפע' בהמ' וכלומר שהרי אורה הדביקה שלאחר ההנשום כפקודה היא כדתינין כפ"ק. ומשמשה בעד' ה"ז כפקודי' וממטע' מעל"ע. ואבדיקה שלאחר התשמיש קאי כדאמר' טס. וזו אמר' דכדביקה בתוך אומיוס קאי ומטעמא טמא ממלא טמאה ויבואו לידו חיוב קרבן א"כ למה אמרו כפקודה היא מ"ל דבלא"ס לריכה היא בדקה מיד. אלא ודאי מדאמר' כפקודה היא אלמא דמסוגי' היא דהיתקנה ולא מטעמא טמא ממלא טמאה ויבואו לידו חיוב קרבן והל"ך נמי אינה לריכה בלחמיוס עכ"ל. מבואר מדבריו דגם במחז' דהמשמשה בעדים י"ל דהדביקה לאחר התשמיש היא לחייב קרבן. אמנם דזה ל"ע. דאף אם ימצא דהאיבע' דגמ' דידן דאשה מה שחברוק לחייב בעלה טמאה היא קרבן ממש. וע"כ הא דל"ח אונס היא ממש ולא נדקה עלמה קודם התשמיש וכמ"ס הנוב"ל וכאשר יבואר לפנינו. אמנם בהא דמשמשה בעדים דנדקה עלמה בעד קודם התשמיש או אם המלא ח"כ בעד שלאחר התשמיש - בודאי הם פטורים מקרבן. כיון דהיא שלא בשעת וסחה. וגם ה' בדקה קודם התשמיש בודאי ה"ל אונס' ופטורי' מקרבן :

ורבאורה ה' י"ל דהאיבע' דירושלמי מה שחכה לריכה בדקה בתוך כדי האומיוס. ופי' בעל מראה הפנים דזה היא האיבע' דגמ' דידן ע"מ. ולפנ"ד זה אינו דהאיבע' דגמ' דידן היא אם האשם יכולה להחמיר על עלמה כבדיקה זו לחייב בעלה. אמנם מה"ד הא ל"ל בדקה כלל. והאיבע' דירושלמי היא אם לריכה בדקה מה"ד. ולזה ה' ל"ל דהאיבע' על המחז' דנמלא אומיוס חייבי' בקרבן דמוקף לה כגמ' כשנועות דהיידי בכה ע"מ סמוך לוסחה וע"ז קמייבד' באופן זה דהא עלי' סמוך לוסחה אם לריכה בדקה מה"ד למנע' יפי' חייבי' בקרבן. דהא באופן זה הם חייבים קרבן.

אונס. ולכן כסוגי' דשבוטות י"ל דליירי אפי' אם לא היטה בודקה לפני תשמיש. מחא"כ בהאיבטי' גנח' גנדה דמהו שהנדוק לחייב בעלה קרבן בזה אם תמלא הדם על בעד שפיר י"ש לכספק דילמא דם זה הי' אף קודם התשמיש ולא אם היטה בודקה מחילה הי' נולדים מעון זה דלמ' מלאה עמלה לא הי' בא עלי'. בלאופן א"כ חשיב שונג ולא אונס כיון דיכול לסיים דעי' ולא בודקה מחילה נכשלו והוצא בן מדברי הרמב"ם במ"ם דשונג הוא במקום שאם הי' מודקק יוכל להיות ולא הי' בא לירי ממשול [מחא"כ היכא דידעי' אף אם הי' מודקק הי' בא ג"כ לירי הממשול ל"מ שונג אלא אונס]. ומ"ם הכ"מ דלמ' אם לא בודקה מחילה ל"מ אונס זה קאי על סיום דברי הרמב"ם בנחמל דם אחר התשמיש על הפד עכ"ד ע"מ :

אמנם לפני' נהפוך הוא דכונת הכ"מ היא רק על החילה דברי הרמב"ם בזה על ההטורה ורה"ה דם בלאמע תשמיש דאף דבזה ידעי' צבירור דהדס לא הי' קודם התשמיש ואין הממשול בא פ"י מיטת הבדיקה אפי' י"ל דהיכא דלא בודקה מחילה ל"מ אונס כיון דבא עלי' של' דין כיון דדרך בלשונות לבדוק שוב ל"מ אונס ואף דידעי' צבירור דדם זה לא הי' קודם התשמיש. וגם אם בודקה לא הי' נולדים הפיה ל"מ אונס. ודוגמא לזה כסוגי' דשומר שמכר לשומר דרע"ה הרי"ף לאבי' החילמו בצשיטה וכו' שבוט' חייב הוא אפי' היכא דידעי' דהאונס לא בא פ"י הפשיטה אפי' כיון דהי' מחילה בפשיטה ל"מ אונס. הי' בזה אף דהממשול לא בא פ"י הפשיטה ולא בודקה אפי' כיון דהי' לה לבדוק ל"מ אונס. ולכן כתב הר"מ בתוספתא בזה כיון דיש שכלל לומר כיון דהממשול אינו חלד מיטת הבדיקה חשיב אונס. מחא"כ בדין השני בהרמב"ם בנחמל דם על הפד לאחר התשמיש דבזה י"ל דהממשול בא פ"י הבדיקה בזה אף לכספק כלל דודאי ל"מ אונס אם לא בודקה כיון די"ל אם היטה בודקה היטה מלאה עלמה מלאה ולא הי' בלו לירי ממשול. וע"כ ל"ל בן דמוכח מנח' דגדה דלמ' נחמל אחר התשמיש עמלה חייב' בקרבן וע"כ דהי' מטעם כיון דלא בודקה מחילה ל"מ אונס : **וי"ד** דמנח' דגדה מוכח ע"כ דלפי' היכא דידעי' צבירור דהממשול אינו חלד מיטת הבדיקה אפי' כיון דהי' לה לבדוק שוב ל"מ אונס. דאף מחי' דנח' בהאיבטי' אשה מכו שהנדוק לחייב בעלה אשם תלו' שפיר י"ל דתחייב אשם תלו' כיון די"ל א"י בודקה הי' מלאה עמלה ולא הי' בא לירי הממשול. ומספק הוא מחייב אשם תלו' דילמא לא הי' הדם אלא "מ"מ לפי האיבטי' דנח' מה שהנדוק לחייב בעלה מחיל' אף אחי' יחי' מחייב מחילה דילמא לא הי' הדם לפני התשמיש ואם אף אם היטה בודקה לא הי' נולד מעון ומחיל' דשפור משום דחשיב אונס. ובכל ענין לא הי' להביא אלא אשם תלו' מספק דילמא הי' הדם או כי להגד דלא הי' לפני תשמיש שפור לגמרי מחיל' אונס. מזה מוכח דלפי' אם ידעי' צבירור דלא בא ע"י מיטת הבדיקה מ"מ כיון דהי' צבירור ל"מ אונס :

אונס. וי"ל דלפי' ל"מ אונס כיון דהי' בירו ללאול אוחה קודם. וכן כתב הרמב"ם בפ"י מהל' שונוה ה"י הי' דלמ' בא על אשתו נדה חייב מחילה מפני שלא י"ל אפי' יבטול ואף דכל ה"מים בחוקה פהרה לבעליהם ויכול לבוא עלי' אף אם לא שאלה כתבוהו בנדה ע"י אפי' אם נמאלת נדה ולא שאלה ל"מ אונס ומייב קרבן ויהי' בזה א"כ לא שאלה אם בודקה מחילה ל"מ אונס ומייב קרבן :

וי"ד כיון דמוכח דאף אם ידעי' צבירור דהממשול אינו בא מחמת זה דעשה שלא כדון אלא אפי' אם עשה כדון הי' בא ג"כ לירי ממשול אפי' אמרי' דל"מ אונס מחילה נפ"מ ג"כ אף אם האשה בודקה עלמה לפני תשמיש כדון רק פהר בא עלי' ולא שאלה אם בודקה אם לא שוב ל"מ אונס ומייב קרבן. ואף דהממשול אינו בא מחמת זה דלא שאלה. אפי' כל שלא הי' מחד צבירור ויהי' יוצל לבוא ע"י לירי ממשול שוב ל"מ אונס. ולפי' י"ל דהאיבטי' דנח' אשה מה שהנדוק עלמה לחייב בעלה. היא בלאופן זה דהיא בודקה עלמה כדון רק דהיא לא שאל אוחה אם בודקה אם לא וסתמא דילמא היא בן ולכן היא פטורה מקרבן דהשבוט אונס. מחא"כ שפעל חייב בקרבן כיון דלא הי' נזהר לשאול אוחה אם בודקה. אלא דזה דומק לומר דבעי' דוקא שיהי' שאל אוחה מחילה אם בודקה. ועדיין י"ל בזה :

ודנה צבירי' הכ"מ מנואר דהא דכלל בדיק' ל"מ אונס היא כיון דשיער הרמב"ם היא דכונטונו בודקה אפי' תשמיש. משמע דכל"מ הי' חשיב אונס. ומחיל' דכ"מ אפי' לשיעת החום והפוסקים דס"ל דהי' אף ללאול לבדוק לפני תשמיש שלא יהי' לבו נוקפו ופורש בודאי ל"מ דעי' העדר הבדיקה לא יהי' חשיב אונס כיון דלא היטה יכולה מתקנה חז"ל. ולשיעוריהו בהמני' דשבוטות ביה' משמע עם הפהרה ורחמיה דם הוא אם לא בודקה עלמה מחילה וכמחא"כ א"ן כן כיון דאין עלי' לבדוק ואיני רשאי לבדוק מתקנת חז"ל [ולמ' אם נחמל דהיא צבירור דם לבעל בעי' בדיק' וא"כ מחיל' דקו' על גנח' נדה בתי' מה קמי' אשם מהו שהנדוק לחייב בעלה קרבן כיון דעי' היא בשלא בשעת וספתי ויהי' פטור כיון דהי' אונס כד"ר רשאי לבדוק לפני תשמיש. והגיב' הביא שם בשם חכמי אחר דמסוג' דנח' דגדה ע"כ מוכח דכלל בדיק' ל"מ אונס. ומחיל' עמלה קמתי בתמני' דשבוטות הי' פטורה עם הפהרה ביה' ידועה לכוונת דידעי' צבירור דהיטה עמלה ע"כ בודקה עלמה קודם התשמיש דבזה ודאי חשיב אונס שיהי' בודקה ובי' לא ישמע לעולם. אבל בלא בודקה אף דאינה רשאי לבדוק מ"מ כיון דלפטר בדיקה ואפשר אם הי' בודקה הי' מנאלת הדם קודם התשמיש ולא הי' משמע עמה ולכן יוקרי' שונג ולא אונס דזה דומה ללמ' ששאלה ע"מ שני עדים ומוכ"כ בא בעלה דחייב' מחיל' כתבוהו בתמני' ביבמות ע"י ופי' רש"י דאין זה אונס לפטור מן הקרבן דהאיבטי' לה לאחיי' הי' אף דהי' היטה יכולה לישאה ע"מ עידים אפי' ל"מ אונס כמו כן הלא אף דלא הי' יכולה לבדוק קודם תשמיש מ"מ ל"מ אונס כיון דלפטר לאחיי' ויהי' שם כהנ' לכוונת דברי' בת"ם לדמות אשה שלא בודקה לכהנ' ע"י עידים דלמ' לא מיחו בידם החכמים לאחיי' ולמירד חבל אשה שלא בשעת וספתי שמיחו בה החכמים לבדוק אף כימ' אפי' אונס כיון דלפטר בדיקה לעשות שלא בלתי הכמים או ודאי חשיב א"כ ע"י ע"מ. ומסביר' היא כן כיון דלא יכולה לבדוק עלמה מתקנות חז"ל א"כ בדיקה. ובוט' ל"מ ג"כ דהי' לאחיי' דבי' לא ישמע לעולם כיון דחמיר' לה הובל לבדוק עלמה לפני תשמיש :

ודנה לכאורה הי' מקום לומר דדוקא בתמני' דשבוטות דהי' תשמיש עם הפהרה ורחמיה דהי' בלאול תשמיש דהכניסה הי' בטיהר כיון דלא היטה שבורה ולא יכול לחייב על הכניסה למה בא עלי' כיון דכאמתי גוס עמה לא עשה שום איסור בהכניסה מחיל' דלא נוכל לחייב איש' על העין שבה לירי דלפ"כ

ובזה הי' מקום לשיב' א"י הע"ל אחי' נקט גנח' האיבטי' דוקא לגבי הבעל ולא ע"י דהא דכ"מ הכ"מ דלמ' דלא בודקה מחילה ל"מ אונס לשיעת הרמב"ם דלנוטיה בודקה לפני תשמיש ומייב' בקרבן. משמעות דברי' גרהה דשניהם חייב' בקרבן הבעל והאשה. ולכאורה י"ל כיון דהכ"מ לא כהנ' דל"מ אונס כיון דהי' עלי' בודקה קודם התשמיש. מחיל' דלמ' לא הי' עלי' שום חיוב לבדוק קודם התשמיש או בכל ענין הי' חשיב אונס כיון דאין עלי' חיוב לבדוק קודם התשמיש. ולפי' י"ש מקום לומר כהי' דהי' חייב' בקרבן כיון דלא בודקה לפני התשמיש מ"מ הבעל הי' רשאי לבוא עלי' על סמך זה דודאי עשה כדון ובדקה עלמה קודם התשמיש דהא אף עליו החיוב לשאול אוחה קודם התשמיש אם בודקה עלמה. ומחיל' בכל ענין יהי' הבעל פטור מקרבן אפי' אם היא עשהה שלא כדון ולא בודקה עלמה מ"מ הוא חשיב

דראה דם בחמץ שמשים דזה ודאי היא אונס גמור כיון
דפטר בא עלי' והוא עשה זה חשב מחש כאלו אונסו לאיסור.
ולכן פטור. משא"כ אם בא על אשה בכדחה אף במקום דלא
כי' יכול לידע אם היא נדה מ"מ כיון דכניסה כי' מדעתו
וברטט וכו' כידו לפרוש ממנה וטאל לבוא עלי'. אף דואו
הי' מופטת נדבר וכו' סבר דהוא סתורה. ומה"ד רש"י לבוא
עלי' מ"מ זה דומה לנשאת ע"פ עדים. ולימ"ד ששעה עפ"י
הוראה כ"ד דוראי הוא אונס כיון דסבר דהוא מותר ואומר
מותר הוא אונס בפרט אם עשה עפ"י הוראה כ"ד. ואפ"כ
אין קימ"ל דחייב משום דזה ל"ה אונס אלא שוגג דהי' מופטת
עפ"י העדים ועפ"י הכ"ד. ה"ה בזה היכא דטבל לומר דהי'
טחלה בשעה שבה עלי' ולחייב אותו על הכניסה. דלא הי'
באונס לא נוכל לפטור אותו מקרבן כיון דבא עלי' באיסור רק
הי' שוגג ומופטת עפ"י הדין דלא לריבה נדיקה וליינס רש"י
לכדוק וזה דומי' ליעוד דעשה עפ"י הוראה כ"ד דהוא מופטת
ג"כ עפ"י הכ"ד ועליו לשמוע דברייהם אפ"כ לא חשיב אונס
אלא שוגג לכן חייב בקרבן. אלא דאם נימא כן יהי' קשה על
דברי החום' ר"פ הוה"ק כ"ד' ונמלאת מעוברת דכתבו בחולק
חוק ג' מדשים איירי דומי' דסיפא דטונס יבמתו דאיירי חוק
ג' דלא לאחר ג' אח"י חייב קרבן כיון דרוב נשים עוברות ניכר
לשנים וחו הוליל ולא הוכר טובתה מזה ה"ה לתיטב וכה"ג
אמר' בשבועות פרט לאונס גבי שלא בשעת וסתא עכ"ל. ומה
דאי' היא משבועות שם הי' הכניסה בסיפא ואח"כ כשככל
בחמץ שמשים זה הי' באונס גמור. משא"כ בכונס יבמתו
דכניסה הי' באיסור ועל הכניסה ל"ה הי' אונס אלא מופטת
עפ"י סבוב דהי' סבר כיון דלא הוכר טובתה לא נחשבה וזה
ל"ה אונס רק מופטת ולא סדוף מחלו הוא מופטת עפ"י
הוראה כ"ד דל"ה אונס אלא שוגג. גם מלך הסדרה י"ס לחלק
דביבמה סיך דלפטר לו לאתחוויו וזה ל"ה על הטהורה
יראה דם דאין לחייבו על הכניסה ואח"כ בפ"כ הי' נכסל
באיסור ולא הי' כידו להיות ניטול מן האיסור:

ובישוב דברי הוב"י י"ל עפ"מ"ס במ"א דהא דאולי' דבר
רוב והוא ג"כ מטעם כיבוד דאמר' דודאי' לא יא
סדבר מן הרוב אפ"ה הא רוב לא הוה כבוד גמור כמו
פירים. ועיקר הענין דאולי' בהר רוב הי' כיון דיש סבדא
לומר דהא מן הרוב ואף דיש ספק דלימא י"א מן הרוב ספק
כא הכיר הכבוד וכמ"ל הש"מ בשם הרא"ש בסוגי' דחק"כ
דנמשך לא אולי' במר רוב כיון דרוב לא הוה ודאי אלא
ספק רק ספק דזה הכיר הכבוד ולכן במשטר דאמר' מודה
עשירי ודאי ולא ספק לא אולי' במר הרוב. ולפ"ז ממילא באחד
ספק כל הרוב אף אי קמי' שמים גלי' דהדבר י"א מן הרוב
מ"מ אין עליו שום חמא ועון אפי' לא איסור שוגג ואונס
כיון דספק זה סתיר הכבוד. וכן היכא נודע אח"כ דהדבר
י"א מן הרוב נשעה איסור למפרע כיון דאח"כ נמגלה דלא
הי' ספק איסור אלא ודאי איסור. משא"כ ה"ה לא נמגלה הדבר
כיה נתימר ממש משום דספק ציה סתיר הכבוד וסיה דומה
חמש לפסוקא דהי' דמיה' לקולא לשיעור הרמב"ם דזה הי'
דהטורה לא אברה אלא ודאי ולא ספק ולא הוה איסור כלל
בספק איסור אפ"ה אם נמגלה אח"כ דהי' איסור הוא מחייב
הטחא כיון נודע דלא הי' ספק איסור אלא ודאי איסור.
כמו כן אמר' לדין דקטני' דספיקא דהי' מיה' לתומרה דזה
אין אלא בספק הסקול. משא"כ היכא דריכא רוב להתיב
דלימא רק קאם ספק דלימא י"א מן הרוב ספק זה כל זמן
דלא נודע סתיר הכבוד ואפי' אם הי' המשיעט ליכא איסור
כלל כ"י דלא נודע דסדבר י"א מן הרוב:

ורפ"ז י"ל דהוה ספיר דביבמה לאחר ג' ליה דשבעות
בבא על הטהורה וראתה דם. דאף דשם הי' הכניסה
בתיטר גמור. הא גם ביבמה לאחר ג' כיון דדומה לבוא עלי'
ויבמה מחמת הרוב וישי' אם באמה י"א מהסוב וסיה
מעוברת מ"מ על זמן דלא נודע לט דהיא מעוברת אין עלי'

שום חמא וזמן אפי' איסור שוגג ואונס כיון דספק זה סתיר
הכבוד ואם הייה חמה לאחר שבה עלי' ולא הי' נודע שסיה
מעוברת אף דקמי' שמי' גלי' דהי' מעוברת אפי"כ הוא לא
חייב כלל כיון דלא נהדר דהדבר י"א מן הרוב ספק זה סתיר
הכבוד. ולכן אף אם נמגלה אח"כ שהיא מעוברת מ"מ אין
לחייבו על הכניסה כיון דלא נאחז לא הי' עליו איסור. ורק
עכשיו נודע דהיא מעוברת נעשה איסור זה למפרע. אמת
עכשיו הי' אונס גמור דהא כבר בא עלי'. ואין לחייבו על
הכניסה כיון דלא נאחז לא הי' איסור. ולכן פטור מקרבן.
ואף דלשיעור הרמב"ם דס"ל ספיקא דהי' מה"מ לקולא ולא הי'
אז נגדר ספק. אפי"כ אם נמגלה אח"כ דהי' איסור חייב
מחמת ונימא ג"כ דחשיב אונס כיון דנשעה שאל לא הי' עליו
שום איסור וכו' הימר גמור יהי' בכלל אונס אפי"ה י"ס לחלק בין
ספק הסקול לרוב דבספק הסקול לריך לחוש דהמלה אח"כ שיהא
איסור. משא"כ ברוב דהי' כתיב. ונס בשעת מעשה אין ליינס
למשיעט והאי' הוא כחולק דלימא. והעיקר האי"ו נולד אח"כ שיתברר
ד"א מן הרוב וזה שפיר הי' אונס. ויש לרמות זה למ"ש חוס'
יבמות ד' י"ח ע"ל כד"ה וקרא האיש משון דכתבו ח"ל וי"ל
דבא כיון בשעת השקאה יודע שבה עלי' באיסור אפי' בא
עלי' בשוגג ל"ה מתוקה שזון אבל עפ"י גלגול שאינו יודע בשעת
השקאה מתוקה משון קריין ב"י עכ"ל וי"ל דהוא חפצט זה כיון
דרשאי לבוא עלי' מחמת החוקה דהיא לה חוקה סתיר ורוב
נשים אינם יודעים. לכן אף אם נודע לו דבא עלי' באיסור.
חשיב כאלו עשה עכשיו באיסור ולא על למפרע ולכן אם לא
הי' נודע לו בשעת השקאה חשיב מתוקה משון כ"ה במוס' יבמות
לאחר ג' ונמלא מעוברת כיון דנשעה שבה לא הי' איסור
כלל כשנמגלה חשיב כאלו עבר עשה על האיסור. וכעת הוא
אונס כמו בבא על הטהורה:

ורפ"ז י"ל דזה הי' החילוק בין רק דחולק לנשאת עפ"י עדים
וימ"ד ששעה עפ"י הוראה כ"ד דלריך קרבן. דשם
בשעה שנשאה או ששעה עפ"י הוראה כ"ד הי' איסור עלי'
בכדור. ורק הוא הי' מופטת עפ"י עדים או עפ"י כ"ד וזה
ל"ה אונס אלא שוגג כיון דלא הי' מוכרח לך וכו' לו לאתחייב
ונוף הכניסה הי' גם אז באיסור קדרי' נעלם מח"מ וזה הוא
שוגג. משא"כ ביבמה לאחר ג' כיון דלא לא נודע לישא אדם
דהיא מעוברת ולא הי' אז שום איסור עלי' אף לא איסור שוגג
ואונס כיון דספק בזה סתיר הכבוד ועיקר באיסור נולד אח"כ
כשנודע שהיא מעוברת קטב לא הוה כספק איסור אלא ודאי
איסור. ואח"כ הי' אונס. ודוקא בידע ששעה עפ"י הוראה
כ"ד חשיב שוגג כיון דנשעה מעשה נכסל מיד באיסור שוגג
דסדבר בשלמו הי' איסור רק דהוא לא ידע:

ובזה אמרתי להפיר במח"י ר"פ הא"ר דקמי' כ"ס ע"פ כ"ד
מלא ופטורה מן הקרבן. וכו' רש"י דיימד ששעה עפ"י
הוראה כ"ד פטור. והרמב"ם כפ"י התשניות כחכ דהא באמת
קמי' להלכה דיימד ששעה עפ"י הוראה כ"ד דחייב. ד"ל
רש"י לשיעור דכתבו בשכח (קמ"ה) דהא דהיתמיה רבנן לעד
המיהה לפיכך דבר מן הטהרה הי' משום דכל התקנה אדעתא
דרבנן מקדש ואפקיעיהו הרבנן הקדושים מיני'. וע"כ פא
דאם בא בשלם הלא ממנו והולך ממור ומייבית בקרבן אף
דאפקיעיהו הרבנן הקדושים מיני' ממילא דלא הייה אשח' אש.
סיה דלא אפקיעיהו הרבנן הקדושים אלא על זמן דלא נהדר
דהערב בקרבן אמתם לאחר דנהדר דספק לא אפקיעיהו
ולפ"ז י"ל שפיר נשאתה עפ"י פ"א דאי ממש להתיב דחולק
דשם בשעה שנשאה לא הי' איסור כלל מחמת אפקיעיהו הרבנן
הקדושים. ורק אח"כ כשנודע נעשה איסור למפרע ומא"ס
חשיב אונס:

ורפ"ז י"ל דהא דמתיבד צ"מ בחולק בכונס יבמתו לאחר
ג' פטור מקרבן כיון דנכסה בתיטר דספק על הרוב
זה היא דוקא דהי' דשם דלא הי' נודע באיסור לשום אדם ולא
הי' יכול להחבר בזה אמר' שפיר דחשיב אונס וכמ"ס דבש"י
שנכסה

שכנסה לא סי' שום איסור עלי' משא"כ אם טרם האיסור אז בשעת השטה לאחר ורק הוא ה' מוטעה וסמך על הרוב בזה חייב השאלה בין דבוק ה' שם איסור על החמיכה רק דהי' שפלט ממנו ואין זה כגדר אונס אלא שוגג. וחייב השאלה כמו בחדר שטעה שפ"ד הוראה ב"ד וכחז מה לישב בסוגי' דפסחים בשטחו ונמלא עדיפה כחז רש"י הטעם דפטור כיון דהוא אונס דשם לא יכול האיסור להגבל קודם השמיטה וליכא אז איסור כלל ולכן הוא בכלל אונס. משא"כ כהא דמשכו הכעלים ידיהם אז אחד מהם נעמח הרי האיסור ידוע רק ה' נעלים ממנו ואף דלא לרין למש לזה מ"מ לא פטור מטעם אונס רק מטעם דטעה בדבר מזה. וכתבתי בזה לישב דברי הרמב"ם שם ואכ"מ. ועי' בשם' חמדה שאלה ב"ד סי' ה' :

ורפ"ז י"ל ג"כ היכא דנח על אשמו שלא בשטח וסחה אם בלחם ה' או טעמה נדה חף דהוא לא ידע מזה וכוא אונס כיון דמחמו בה החכמים לבדוק מ"מ אין בה שום אונס כיון דל"ל דלא ה' עלי' שם איסור דזה אינו כיון דאם נדקק אז היכה מלאה הדם לכן שם איסור עלי' כיון דהאיסור ה' יכול להגבל. ורק הוא ה' מוטעה דלא ידע דהיא טעמה נדה אין זה כגדר אונס אלא שוגג ומוטעה ולכן חייב קרבן ולכן קמיבעי' שפיר הגמ' דהטעם מהו שדבוק לחייב בעלה קרבן כיון דלא נדקק ויכול להטעם מהו דהוא ה' מחילה והכניסה ה' בשוגג דלא ידע מזה והוא מוטעה בדבר :

אלא דעדין קשה על האיבעי' דגמ' מהו שדבוק לחייב בעלה הטאה. בזה הקי' בת"ע אחאי' יחייב הטאה דילמח בלחם לא ה' דם בחמילה כשכא עלי' ולא ה' עלי' שום איסור על הכניסה. ומחילה דפטור אח"כ כשיאלה הדם דהיא אונס ולא ה' לו לחייב אלא אשם חלוי משפק דילמח ה' דם בחמילה דאם ראהה אח"כ חשיב אונס ולי"מ כלום. וע"כ ל"ל דלא חשיב אונס כיון דלא נדקק קודם החשמים וכנ"ל דאפי' אם ידעי' כבירור דאין המכשול ב"ע מניעת הבדיקה מ"מ כיון דהי' מוטל לבדוק חשיב אונס. אמנם לשי"ת החס' לא יתכן לומר כן דהאיך טבל לומר דלא חשיב אונס כיון דטעמה כג"מ חז"ל דמחמו לה לבדוק. וגם ל"ש בזה דהי' לה לאחמתי דל"כ לא יכול נגוס עלי' לעולם :

ורב"ז נראה לעני' דבדיוק נקט הגמ' האיבעי' על הכעל דמהו שדבוק לחייב בעלה הטאה והיא דחף דהאשה לא יכולה לבדוק בעלה קודם השמים מחקת חז"ל מ"מ זה כורסה להכעל לטווח עלי' שדבוק קודם השמים. דהא פירק' בטעם דמחמו לה לבדוק שלא יבי' לבו נוקפו ופורש ופי' חוס' דיסבור כיון דהחכמים לא כתיבו עלי' הבדיקה ולכן אם לא הכניסה לא היכה בורקה עתה ויפרוש ממנה. והא הי"מ אם נודקק עתה בבדיקה שאינו מטיל עלי' משא"כ כשהכעל חז"ל עלי' הבדיקה חייבו עלי' לבדוק דל"ש לבו נוקפו ופורש דהא ידע שדבוקה זו הטיל עלי' ובל"ל לא היכה בורקה ובודאי לא הכניסה. ולכן זה ברור דהכעל יכול להטיל עלי' הבדיקות. וקודם שגא עלי' יכול לטווח עלי' שדבוק [וראיתי כן בס"ס גמ' גרה שם וכחז לישב דהא דחמך שאלתינהו וכו' כי אחו רבנן מני רב עמרם דבדיק דחף דמח"ד אינה רשאי לבדוק שאל אוחס אם פלריכו בדיקה כיון דהם מטילי' עלי' ל"ש לבו נוקפו ופורש כמ"ס פ"ט יב"ט י' ס"ק כ"ז] :

ורפ"ז קמבעי' שפיר הגמ' דהאשה מהו שדבוק לאחר השמים לחייב בעלה הטאה שפיר מחייב הטאה דליתו נגדר אונס כיון דהי' בידו להטיל עלי' הבדיקות. ולטווח עלי' שדבוק לפני השמים ולכן ל"מ אונס כמ"ס הרמב"ם בפ"ב דטעום הג"ל בזה על אשה נדה חייב הטאה שמים דלא שאלה חף דמח"ד לא לרין לשאל אוחס. ח"כ חייב כיון קמי' בידו לשאלה ל"מ אונס אלא שוגג איה גס בזה חף דמח"ד ל"ל להטיל עלי' בדיקה קודם החשמים אפי' כיון דבידו לטווח עלי' שדבוק שוב ל"מ אונס אלא שוגג ולכן חייב הטאה. וזה היא דוקא על הכעל. משא"כ האשה כיון דהכעל לא הטיל עלי' הבדיקה ושוב

לא יכולה לבדוק מחקת חז"ל שפיר היא אוחסה ופטורה מקרבן. ולכן דייק הגמ' לחייב בעלה הטאה שמים דהיא פטורה דטעם אונס כנ"ל נכון :

ורב"ז חף לרעה החכם בטובי' דכחז דחף דלא יכולה לבדוק אפי' ל"מ אונס כמו בשאלה שפ"ד פדים דחייבה בקרבן שמים דה"ל לאחמתי ה"א סבא. י"ל ג"כ דזה אינו אלא לחייב אה בעלה קרבן דלא חשיב אונס דהי' יכול לאחמתי ושלאל לבדוק עלי' משא"כ לגבי האשה כשכא הכעל עלי' לא מוכל למנוע עתה החשמים דהיא משועבדת לו ואם לא תהרלה להודקק לו היא בכלל מורדת אשר זה איסור לה מח"ד. ולכן לגבי האשה ודאי הוה בכלל אונס דה"ל לאחמתי כיון דאיסור לה להמחין ולמנוע ממנו החשמים שלא מה' מורדת וגם לבדוק לפני החשמים אינה רשאה. ולכן האשה ודאי היא בכלל אונס ופטורה מקרבן. ולכן לא קמיבעי' הגמ' רק דחבוק לחייב בעלה הטאה דלגבי הכעל ל"מ אונס כדעת החכם דתי' ל' לאחמתי :

ורפ"ז י"ל הא דכתבו המדרי' וחשו' הרא"ש דאין לפסוקי' עלי' שום דבר לכפרה בדיוק נקטו עלי' דהיא לא לריכה כפרה כיון דהיא בכלל אונס דלא מוכל לבדוק עתה קודם השמים מחקת חז"ל וגם בפ"כ לריכה להודקק לו להשמים שלא מה' מורדת ולכן היא אטעם וכמו דמוכח מגמ' שפ"ד מחייבה בקרבן מדלא נקטו האב"ט' גס עלי' כמו כן ל"ל כפרה. משא"כ הכעל דמבואר בגמ' דחייב קרבן וע"כ דלא חשיב אונס הי' הטעם שיהי' כיון דמחייב בקרבן כמו כן כפרה בחקוק קרבן :

עוד נראה לעני' להוסיף בהאיבעי' דגמ' ד' י"ב דמחמילה בעי' מהו שדבוק לחייב בעלה הטאה. וא"ל מי משכחא לה לבדיקה כשיעור וסא. והשיב אלא מהו שחקת. א"ד הכי בעא מיני' אשה מהו שדבוק עתה כדי לחייב אשם חלוי ועי' רש"י בבדיקה משם. והיינו לענין אשם חלוי משכחא חשיכה אחת חשתי חתיכות הא לא משכחא אשם חלוי. וגם דנראה דר"ה דהשיב לו דלא שדבוק שלא יהי' לבו נוקפו ס"ל דבעי' חתיכה אחת חשתי חתיכות כנראה בגמ' דכריתות י"ז ע"כ והאיך [ע"ש וגו' וזהו ה"ל ד"ל דגם בא"ד אשה מהו שדבוק לחייב בעלה אשם חלוי לריכ' ג"כ להא דהבדק הוא לאו דוקא אינה מהו שחקת ואפי' י"ל טעם וכברא דפליגי אי חף אש חלוי דר' אבא דקמבעי' מהו שדבוק לחייב בעלה אשם חלוי הוא ס"ל דלא בעי' חתיכה אחת חשתי חתיכות. ור"ה דחשיב לו חף דהוא כבד דבעי' חתיכה אחת חשתי חתיכות היא חשום דפי"מ גס א"ל יבא דרעה אש חקת עתה לחייב בעלה אשם חלוי (ובפשיטות י"ל דר"ה השיב לו דהא נפי"מ אש חקת לחייב בעלה הטאה) :

ורב"ז (בדף ע"ו :) הביא הגמ' על המהני' נמאל על שלה לאחר זמן טעמא' משפק ופטורי' מן הקרבן מני חייבי' אשם חלוי ומאל ריזן מ"ס בעי' חתיכה אחת חשתי חתיכות וכחזו חוס' בדיק' בעיני' וז"ל וא"ח בדיק' ספק אכל דפיר' להבדיל דבעי' חתיכה מנ' חתיכות מברייתא זו דהא וחסתי ר"א היא וכו' דחמקשה מברייתא לסייעי' ממנה' דהא דפשיטתו מקרבן. וי"ל דשחא מהני' לא פשיט' אלא מחמטת ולא לגי' אברייתא ויהא דקאמר ומאל ריזן הכי קאמר אח"ל דמחתי' שטורה חס' תאשח חלוי ד"ס דכבד דבעי' חתיכה מנ' חתיכות ככ"ל : ומחתי' דלא הביאו חס' הירושלמי על המחתי' דלאה' דקמבעי' מהו שחמ"ל לריכה בדיקה בתוך אוחסיה ס"ס ופטורי' מן הקרבן ופטורי' מן הטעמא' ויחייבין בל"ש חלוי ככ"ל. ופשיטתו דחף על היתנה' דקתני לאחר זמן פטורים מן הקרבן ע"ז קאמר דפטורים מן החמטת ויחייבין בל"ש חלוי וכן סי' השני מש"ע דהירושלמי מפרש למ"ד דלא בעי' חתיכה מנ' חתיכות מיבש החמ"ל דאיכס פטורים אלא מחמטת וכריתות (י"ז :) בתום ד"ה ומני' עלי' תמשיג"כ קי' החוס' דהא

דבא . ומתו עוד ועוד קנת קשה אחזי לא קאמר מהא דכוריו (ח') ומציא' אשם תלוי על עשה ועל ל'ם שבגדה ואפי' דליכא שמי חתיכות עכ"ל . ויראה לפניך דאפשר למלא חיוב אשם תלוי בגדה אף למ'ד דבטי' חתיכה אחת משמי חתיכות משום דבטי' איקבע איסורא י' למלוא מקום שיהי' מחוייב גם בגדה אשם תלוי משום דהיא כליקבע איסורא :

איסורא רק היא ספק אם היא כשנת מחמת דבר' שלא בשעת וסמה או דל'ת אונס דהיי' בשעת וסמה ועל ספק זה בודאי מחוייב אשם תלוי :

ורפ"ז ה' אפשר לומר בהירושלמי במ"ש ופטורי' מן הקרבן ופטורי' מן החטאת ומייבי' באשם תלוי . דזה לא קאי על המחני' דלאח"ו פטורי' מקרבן דמייבי' באשם תלוי כיון דלאן קימ"ל דבטי' חתיכה אחת משמי חתיכות ופטורים גם מאשם תלוי . וזה דוחק דירושלמי יפרש במחני' שלא אליבא דהלכתא אלא דקאי על ה'איבע' מכו שמה לריבך בדיקה באומות . ופסקוה דברי הירושלמי היא ג"כ לענין קרבן ובאופן דלא בדיקה עלמה קודם השמיש דלא ל'ת אונס ע"ז סיים אם מלאה דם מוך אומות והיינו ע"י קגוח אפי' פטורי' מחטאת כי דילמא לא ה' הדם קודם השמיש ומשיב' אונס ורק מייבי' אשם תלוי מחפק :

א"א דא"כ קשה מאי פריך הגמ' בסוגי' דשכחות מחנתי' דנמלא על שלו טמאי' ומייבי' בקרבן דיהי' פטורי' מטעם דחשיב' אונס' נימא דהמחני' איירי בדלא בדיקה קודם השמיש ואזו הא יכול להיות דהדם ה' קודם . ונהי דפטורי' מחטאת כי דילמא לא ה' או הדם דילמא הפי' במחני' דמייבי' בקרבן דהיינו אשם תלוי . בשלמא למ'ד דלא בעי' מחיבה אחת משמי חתיכות ע"כ ל'ת דלא אליב' ע"כ הפי' מחנתי' נמלא על שלו לאח"ו פטורי' מקרבן היינו מחטאת אבל עכ"פ מחוייבים באשם תלוי . ומחילא ע"כ כדשאל דמייבי' בקרבן היינו בחטאת . וע"ז פריך הגמ' שפיר מחטאת י' פטורים כי דילמא לא ה' הדם קודם השמיש ומשיב' אונס' . משא"כ למ'ד דבטי' חתיכה אחת משמי חתיכות . דהפי' במחני' לאח"ו פטורי' הוה אף מאשם תלוי כיון דלא כוה איקבע איסורא . הא י"ל בריש' באומות קתני מייבי' בקרבן דהיא אשם תלוי . כיון דכזה היא איקבע איסורא . י"ל דפסקוה המחני' דקתני טמאי' ומייבי' בקרבן זה היא חטאת :

ורפ"ז י"ל גם בהאיבע' דגמ' בגדה ע"ז דמחילה קמבעי' ר"א לר"ה דקשה מה שהדוק עלמה לחייב בעלה חטאת וע"כ הא דל'ת אונס היא חייב דלא בדיקה מחילה . ואף ולס'ד זה ע"כ דמ"ל בהעדר הבדיקה מחייבו חטאת . ואף דיכול להיות דגם אשם בדיקה לא ה' ניול' מהטון ואין בהכחול בא משום דלא בדיקה . אפי' ס"ל כיון דלא ה' רשאי לבוא עלי' בלא בדיקה ומש"ה ל'ת אונס אלא שוגג ומייב בחטאת . ובמ"ד דבר מזה וס"ל דאין לחייבו משום זה חטאת כי דילמא לא ה' הדם קודם ואין בהכחול בא משום דהבדיקה ולכן אינו מחוייב חטאת אלא אשם תלוי . מחפק כי דילמא אשם בדיקה היחה מלאה עמאש ולא ה' באים לדי . בהכחול ועל הספק הוא מחוייב אשם תלוי . וי"ל דהאיבע' היא גם לדין דבטי' חתיכה אחת משמי חתיכות כליבע' היא גמ' שהדקת והמלא באומות ויהי' איקבע איסורא או אשם נימא דהאיבע' דר"א היא בפסקוה מהו שהדקת משום דכוא ס"ל דלא בעי' חתיכה אחת משמי חתיכות . מ"מ ר"ה הסיב לו כיון דבטי' גם לדין שלא חקנה לחייבו באשם תלוי :

וי"ש לענין עוד בזה דבנה המחברים תמכו על הא דנמלא על שלה לאח"ו מחוייבי' באשם תלוי למ'ד דלא בעי' חתיכה אחת משמי חתיכות . ראמאי מייבו באשם תלוי כיון דע"כ ל'ל דהיא ספק דילמא הדם בא לאחר השמיש דאליב' יהי' מחוייבים חטאת . איכ' נימא דמוקמי' על חקתה חזקה מהרה לאחר הזמן כמה דנוכל ולומר דהדם בא לאחר השמיש ויהי' פטורי' לגמרי מקרבן . והמ"ד ברי"ם קפ"ו כהב לישב זה עפ"י דברי ה"ם נדה ד' ס' ע"ב ע"ז אימא דהבנו העטם דחויב חטאת היא אף דיכול להיות שיהי' אחר השמיש משום דרוב פשמים בא מקודם . וה"ג בשו"ע דלח"ו ג"כ רוב פשמים בא מקודם רק דאין הריב חשיב כ"כ דליכא מיטוט לגבי חוקה וזהו פלגא ופלגא כמ"ש מוס' ברי' י"ח ברי"ה למטות עכ"ד עיי' ש"ס וזוהי י"ל ג"כ קו' התוס' הגיל' הא דלא כהיא פ"י ע"ה

ואחזור עוד להג"ל באשם שהי' לריבך לבדוק קודם ההשמיש כגון בשבוקה כפפרות ולא בדיקה ואמ"כ נמלא על שלו אש מחוייבי' חטאת או אשם תלוי דזה הלי' א"א דהעדר הבדיקה אפי' אם ידעי' דבירור דאין בהכחול בא ע"ז דלא בדיקה אפי' כיון דשפאו שלא כדיו' דלא בדיקה . ומכ"ד לא ה' רשאי לבוא עלי' מו אינו בכלל אונס . ולכן הוא מחוייב חטאת ואף דיכול להיות דהדם לא ה' או כשכא עלי' . והכניסה ה' בהימר גמור . וגם אשם בדיקה עלמה היחה מלאה פטורה ולא ה' ניול' משום זה ואזו ה' פטור לגמרי משום דה' חשיב אונס אפי' כיון דלא בדיקה ובא עלי' באיסור טוב ל"ת אונס ומייב חטאת כיון דנכשל באיסור נדכ' בשוגג . משא"כ א"א דהיכא דירע' דבירור דהמכחול אינו בא מחמת המכ"ס הבדיקה ל"ת שוגג וכמ"ס הנובי' הג"ל דכן משמע מהרמב"ם דבנה דשוגג חשיב היכא דאש דיקב' ויבדק יפה לא ה' בא לדי' חבא . ומחילה היכא דירע' דגם אשם בדיקה יפה ה' בא ג"כ לדי' חטאת או אינו בכלל שוגג כיון דלא ה' לו מקום להיות ניול' מן החטאת אלא בכלל אונס . ולפי' היכא דבא עלי' בלא בדיקה ואמ"כ נמלא על שלו אינו מחוייב חטאת אלא אשם תלוי דאין עליו חיוב חטאת כיון דהיא ספק דיכול להיות דגם אשם בדיקה לא ה' ניול' מן החטאת דהיחה או פטורה והאך יבוא חטאת [על ספק] אמנם אשם תלוי מייבי' מחפק דילמא היו ניולים מן החטאת ע"י הבדיקה וזו ל"ת הו"ב אלא שוגג ומייב ע"ז אשם תלוי . מחפק . ובבר' כהנתי לט"ל דזה הלי' במחלוקת הפוסקים בהא דאמרי' בז"מ בסוגי' דבומר שמכר לשוקר גבי מחילתו בפשיעה וטופו בלונס חייב דהיא דמייב אפי' היכא דירע' ר"א האונס בא מכה הפשיעה . וע"כ כיון דשש חטאה הו' ניול' מן החטאת גם בזה היכא דבא עלי' שלא כדיו' דהיא כעין פשיעה אף אם ידעי' דהאונס אינו בא מכה הפשיעה דהיינו מחמת דלא בדיקה אפי' טוב ל"ת אונס אלא שוגג ומייב חטאת . משא"כ א"א דבטי' וקא שיהי' האונס מכה הפשיעה . אבל אשם האונס אינו מכה הפשיעה פטור משום הג"ל אונס כ"ה גם כהכ' לא נוכל לחייבו חטאת כיון דיכול להיות דהאונס אינו בא מכה הפשיעה דגם אשם בדיקה עלמה מלאה עלמה פטורה ומשיב' אונס ופטורי' מן החטאת רק אשם תלוי מציא' מחפק דילמא היחה מלאה עלמה טמאה ויהי' ניול' מהמכחול ול"ת אונס אלא שוגג . ואין דיקמ"ל ע"ס דהיכא דירע' דאין האונס בא מכה הפשיעה פטור מחילא גם כהכ' לפי האמת היכא דלא בדיקה קודם השמיש ונמלא על שלו בשטור אומות אינם מייבי' חטאת אלא אשם תלוי מחפק דילמא אשם בדיקה לא ה' בא לדי' העון :

ורענ"ד נראה ברור דבאופן זה חייבי' אשם תלוי אף למ"ד דבטי' אחת מבי' חתיכות כיון דכזה הא איקבע איסורא דודאי בא עלי' באיסור נדה כיון דנמלא על שלו או אומות וידעי' דהי' הדם בשעת השמיש רק דפטור מחטאת כי דילמא דם זה לא ה' בשעת כניסה ומשיב' אונס . אמנם עכ"פ היא ספק דילמא ה' או הדם ול"ת אונס ומספק . נריך להביא אשם תלוי . כיון דודאי נכשל באיסור נדה רק דהיא ספק דילמא היא אונס ועל הספק הוא מחוייב אשם תלוי . ולפי' מחילה משכחה לה אשם תלוי בגדה אף למ'ד דבטי' חתיכה אחת משמי חתיכות באופן זה דלא בדיקה והמלא הדם על שלו או אומות ול"ק קו' התוס' כ"היהוה מהירדות . (וי"ל עוד דבא עלי' ונמלא דם על שלו או אומות ויהי' ספק אשם בא עלי' בשעת וסמה או שלא בשעת וסמה דבזה איקבע

העומאה מה נראה דאין תפוסה כן בנת' להדי' אלא דמשמע
 כן וליכא ראי' ברורה משס' וזה ל"ע דהא מנואר כן בנמ'
 בהדי' דבשלא בשעת וסבה פטור אכניסה משום דה"ל אוס' :
וְנִי"ץ דאפשר לומר כגומרו דהא הנובי' תמה שם ג"כ אחזי
 לא מוקי בגמ' הממני' דנמאל על שלו עמאי' ומייבי'
 בקרבן שלא בשעת וסבה וכשלא בדקה לפני השמים ובשוקה
 בטערוס דלריכס בדקה מדינא וזיין דלא בדקה ל"ח אוס'
 [ואף דלפמ"ש י"ל דקי' בגמ' אינו אלא דלא יחי' מחייבי'
 מטאח כיון דהיא ספק דילמא לא המכשול מספער הבדיקה
 אבל מ"מ י"ל דחייבי' כששם תלוי וא"כ מילילא דלריכס' כפרה
 מחייבי' אשם תלוי . י"ל רס"ל למרדכי דאם לא חשיב אוס'
 הוא מחייבי' אפי' השאח' ולכן מוכח בגמ' דאף דלא
 בדקה חשיב אוס'] ולדברי המרדכי דמנואר מדבריו דכיון דלא
 העילו התכמים עלי' הבדיקה . אם היחה ויכול להתמר ולבדוק
 אפי"ה כיון דאין הבדיקה מוטל עלי' תשובה אוס' :

ורפ"ז י"ל דגם בשטוקה בטערוס דבט"י בדקה מדינא
 אפי"ה אם לא בדקה גבי דהיא לא תשובה אנוסה
 כיון דהי' עלי' מדינא לבדוק . מ"מ הבטל חשיב אוס' כיון
 דלא מוטל עליו לשאל אוסה קודם השמים אם בדקה כדן
 המוטל עלי' כיון דהסוהר הימנוס ממילא מדינא דאין לתסוד
 אוסה דלא בדקה בבדיקה המוטל עלי' מדינא ולכן מדינא
 דרשאי לבוא עלי' . ול"ל לשאלה אם בדקה מדינא . וכיון שכן
 דיכול לבוא עלי' בלא שאלה ע"ס דהוי' בדקה ממילא . שוב
 חשיב אוס' גמור . ולכן אפי' בשטוקה בטערוס ולא בדקה
 אף דהיא חייבת בקרבן משום דל"ח אוס' כיון דהיא' מספקת
 לבדוק מ"מ הבטל חשיב אוס' . ולכן לא מוקי בגמ' הממני'
 דחייבי' בקרבן בשטוקה בטערוס בלא בדקה . דאכתי יחי'
 קשה גבי דהיא חייבת בקרבן מ"מ הבטל יחי' פטור מקרבן
 כיון דהוא ככלל אוס' דהי' רשאי לבוא עלי' מדינא . ובממני'
 קמי' ומייבי' בקרבן דגם הבטל מחייבי' :

ובזה י"ל דברי המרדכי הביאו הב"י ס"ס קפ"ה לאחר
 שהביא דברי המרדכי ה"ל כהב עוד וז"ל כהב עוד
 המרדכי במ"ס שנוטוס ששיב ר"ט על מי ששייכה אשמו
 נדה בשעת חשמי' ופי' בלבר חי זה הא"ש שגב שנגנת כרח
 ופי' אבל אשמו אינה כפרה ע"ל . וכן היא ברימ"א
 שם וחמיה כל המחברים עליו דהא זה היא עגד סוגי' דגמ'
 שנוטוס דמוקי' להא דנמאל על שלו עמאי' ומייבי' בקרבן
 שלא בשעת וסבה ומייבי' על הפרישה הרי דגם היא חייבת .
 אהם לפמ"ש י"ל דהמרדכי ס"ל לסבדא שנוטוס דהיא אינה
 חייבת על הפרישה דהיא לא עבדה מיד . ולכן ס"ל כפי'
 בגמ' כמ"ס דפ"ל לא פריך בגמ' מדי ד"ל דאיידי דלא
 בדקה קודם ולא הוה אנוסה . ועיקר קו' בגמ' היא רק על
 הבטל דהוא יחי' פטור מטעם אוס' . וע"ז מ"י הגמ' בלא
 הבטל ד"ל דחייב על הפרישה . וגם לחי' בגמ' איירי בלא
 בדקה ממילא והיא חייבת על הכניסה והוא חייב על הפרישה .
 ומוכח בגמ' כמ"ס דאף היכא דלריכס לבדוק ולא הוה היא
 ככלל אנוסה . מ"מ הבטל חשיב שינג כמ"ס :

ורפ"ז י"ל גם דבריו הר"מ שצמדרי בש"ס ושאלתם על
 האשם ששמהם שלא בשעת וסבה כמה מהתכפרה דהי'
 קן על שניהם על הא"ש והאשה אם שניהם לריכס כפרה .
 וע"ז השיב חרד דאנוס היא דוח קאי על הבטל אפי' אי
 היה הדין דלריכס בדקה לפני השמים אפי"ה הוא דהיינו לשאל
 מהשב אוס' מטעם שכתבתי דהא אינו מוטל עליו מהי"ד כשלא
 אוסה אם בדקה . וע"ז כתב שפיר דמשמע בשנוטוס מולא
 מלני דאיידי בלא בדקה ע"כ מוכח דאפי"ה חשיב היא אוס' .
 וגם מהי"ד בגמ' דחייב אפרישה ע"כ ל"ל להר"מ לשיטתו דוח
 קאי רק על הבטל והיא חייבת על הכניסה . ובנואר דאף
 בלא בדקה המוטל עלי' מדינא אפי"ה הבטל חשיב אוס' . אלא
 דא"כ היחה האשה לריכס כפרה . וע"ז הוכיף ועוד דבפ"ק
 דנדה אמרי' דנבי בטלה לא התמירו עלי' לבדוק אלא בזמן
 דליכא

העומא נמיד דבט"י חתיכה אחת חשמי' חתיכות מחמני' דכחא
 דפטורי' לאחי' משום ד"ל דהטעם דפטורי' היא משום
 דמוקי' אוסה אחוקה . וזכור דמוקי' גמ' דחמילה הביא הב"י יחי'
 תהא ומייבי' כששם תלוי . וע"ז קאמר ותמא דידן דכלא הב"י יחי'
 הי' מקום לומר דפטורי' משום דמוקי' אוסה אחוקה וזכור
 דהבטל . תמא חספן משום דכוח מחמני' כמנואר ברי"ש נדה
 אבל לפנין קרבן כיון דפטורי' מדינא לא טובל לחייבי' . וע"ז
 הביא הב"י יחי' דתמא ומייבי' כששם תלוי . וע"כ ל"ל דאין
 לפטורם מקרבן ממחמ החוקה . וע"ז קאמר שפיר ותמא דידן .
 ולפ"ז ממילא לחייבם כששם תלוי משפך דילמא הי' הדם קודם
 השמים שפיר י"ל דמוקי' אוסה אחוקה ויודאי לא הי' הדם
 קודם השמים . אמנם כמק"ל כהנתי' פלגול ארוך בזה דמאשם
 תלוי אין לפטור על לשעבר מכה החוקה וראי' לזה מקו'
 המ"ד ובארמ"ו זה היטב . וע"ז בשפ"ו תמח"ט שלמה כשש"ז
 ס"ה וא"כ"מ להאריך בזה :

יבעתה לדינא נ"ד הכ"ד הביא דברי המרדכי וחשוב'
 הר"ש"ס דפטורי' משפך [וע"כ ל"ל אף דמנואר בגמ'
 דהבטל מחייבי' כששם תלוי . וע"ז דל"ח אוס' וממילא דהי'
 מחייבי' כפרה . כמ"ס דגמ' דייק לחייב לבטלה אשם תלוי .
 אבל היא פטורה דתשובה אוס' כיון דחייבו לה התכמים לבדוק .
 משא"כ הבטל דהי' בידו לשבט עלי' בדקה קודם השמים
 ל"ח אוס' ומחייבי' מטאח' . וכ"כ ל"ל דהמרדכי לא דן רק עלי'
 דהיא פטורה משפך . משא"כ הבטל דהי' כפרה במקום קרבן]
 ובש"ע השמים המחבר דבריהם . והעצם דהא בב"י הביא
 ג"כ מ"ס כפ"מ דלשיטת הרמב"ם דהלשטות בודקי' לפני
 חשמי' ל"ח אוס' ומייבי' כפרה . ולכן המחבר דהביא [בכ"י
 קפ"ו סע"ו א'] דברי הרמב"ם השמים דבריהם דלליכא
 דהרמב"ם כיון דהי' לו לבדוק קודם ולפמ"ש ע"כ חייבי'
 כששם תלוי ממילא דלריכס' כפרה . אהם הרמ"א דהם שם
 כשיטת החוס' וכתב דכן וטובי' דלא הובל לבדוק קודם השמים
 ממילא דחייבי' אוס' . ולכן הביא דברי המרדכי וחסו' הר"ש"ס
 להלכה דאף אם לא בדקה קודם השמים אפי"ה ל"ל כפרה
 כיון דחייבי' אוס' כיון דהתכמים מייחו כס שלא חמדק .
 אלא דלפמ"ש דברי הרמ"א ל"ע דכהב דאפי' אם לא בדקה
 ל"ל כפרה לא הוה ולא היא והוליא כן מדברי המרדכי והשו'
 הר"ש"ס . וע"כ דמדמה אוסה להדי' כמו דכהבו דהיא ל"ל
 כפרה כ"כ גם הוא ל"ל כפרה . ולפמ"ש הוא י"ל דלא דנו שם
 אלא עלי' דהיא ל"ל כפרה כיון דהיא ככלל אנוסה . משא"כ
 הבטל כיון דכלא בדקה מחייבי' מטאח' כמנואר בגמ' [וע"ז
 כמ"ס דהבטל אינו ככלל אוס' כיון דהי' בידו לזווח עלי'
 שצמדוק קודם השמים] וממילא דהי' כפרה במקום קרבן :
ובישוב דברי הרמ"א ל"ל דס"ל דשי' מוכח מדבריהם דגם
 הבטל ל"ל כפרה מ"מ המרדכי ועוד דבפ"ק

דנדה אמרי' גבי בטלה לא התמירו לבדוק אלא בזמן דליכא
 סהרוס . מנואר מזה דאפי' אם היחה יכולה לבדוק אפי"ה
 כיון דהיחה מחייבת מדינא פטורה מללא כתב כיון דהתכמים
 מייחו לה לבדוק . וממילא מטעם זה גם הבטל פטור דהי'
 דיכול להטיל עלי' הבדיקה קודם השמים ה"ה אינו מחייבי'
 בזה התקנה חז"ל לכן גם הוא כפרה :

ועוד י"ס הוכיף דהנה דברי המרדכי ל"ע כמ"ס ח"ל ושאלתם
 על האשם ששמהם שלא בשעת וסבה כמה מהתכפרה
 לפי שנתחם שמושה מאלה דס על הסדין לא ידענא מתי'
 מינני' לן חרד דאנוס מדינא כדמשמע ב"י ידענא השומאה .
 ועוד דבפ"ק דנדה י"א אמרי' גבי בטלה לא התמירו לבדוק
 אלא בזמן דליכא עהרוס עכ"ל הרי דהא מחרי' עמאי' דהיא
 אוס' ועוד דהתכמים לא העילו עלי' הבדיקה דמשמע לשעם
 כראשון דפטור משום דהיא אוס' אפי' אם הי' מחייב עלי'
 לבדוק מדינא חשיב ג"כ אוס' וזה דהי' אינו כיון דהבדיקה
 היא מדינא ודאי ל"ח אוס' וכאשר תמה בזה הנובי' . ועוד
 יש לדקדק על השלשן דכתב דהיא אוס' כדמשמע ב"י ידענא

לחיינו על הכניסה משום דהוא אונס אם אינו אונס על הפרישה
או הוא מחוייב על הפרישה :

הנהגה לכאורה כי מקום לומר נכח על אשתו שלא בשעת
וסתה ופירש ממנה בקישוי ומלאה דם בתוך שיצור
וסתה נתי דלין לחייבו כיון הכניסה כיון דהוא אונס . מ"מ יש
לחייבו על הפרישה . דדוקא על הכניסה אין לחייבו כיון דהוא
אונס דבא עליה בהיתר . ואף דלא הי' אונס לבוא עליה גם זה
חשיב אונס כיון דהוא מחוייב לפקוד אונס ולקיים השבוע ובי
לא יבוא עליה לעולם ולכן הוא אונס ופטור . משא"כ על
הפרישה זה י"ח אונס כיון דיכול לבוא עליה ולפרוש ממנה
באחד מה . ובמה דפרש ממנה בקישוי אינו בכלל אונס אלא
בכלל שונג דהיי' סדר דהיא פטורה . ולכן בבא עליה שלא
בשעת וסתה ופירש ממנה בקישוי נתי דלין לחייבו קרבן על
הכניסה מ"מ יש לחייבו על הפרישה :

אמנם דאי' לומר כן דהא מבואר בסוגי' דגמ' דשבועות
במה דמוקי בהמני' דנמלא על שלו פתאים ומייבי'
בקרנן בשלא סמוך לוסתה ואפרישה וייטו דהיי' מרגש דראשה
דס והוא פרוש ממנה בקישוי ועי' פירך הגמ' והא נמלא קהני .
ואם ינחא דעל הפרישה י"ח אונס הא ל"ז לאוקמי בהמני'
דמרגשה . אלא דפריש ממנה בקישוי ובחך שיצור הוסת מלאה
דס ולכן מחוייבים על הפרישה . אפי"כ מוכח דגם על הפרישה
חשיב אונס ופטור ולכן אינו חייב גם על הפרישה אם לא
דארגישה . וכן מוכח מהמנב"ס בפי' שגמות הניל' במ"ס
לפיכך בין שנמלא דס על עד שלה בין שנמלא על עד שלו
פטורי' ובנמלא על עד שלה ע"כ איירי דפריש ממנה בקישוי
דאלי"כ לה הוה הכדיקא כשיצור וסת כמ"ס חו' הניל' ויחי'
חייב על הפרישה . אפי"כ דגם על הפרישה פטור דגם זה הי'
בכלל אונס כיון דרשאי' לפרוש ממנה באחד מה . ול"ז לחוש
שחא היא עמאה . ולכן אף אם מלאה אח"כ דס כשיצור וסת
פטור גם על הפרישה משום דה"ל אונס כיון דלא הי' לו לאשק
אדעתא דהתי' עמאה למצן יפרוש ממנה באחד מה ולכן איש
מחייב הן על הכניסה והן על הפרישה :

אמנם ל"ל דמסוגי' דשבועות י"ל ליכא ראי' דחשיב אונס
גם על הפרישה דהא לכאורה יש לטין על דברי
חוס' כד"ה לעולם אימא לך שלא בשעת וסתה ואפרישה חבטו
וס"ה דהוה מתי למימר בסמוך לוסתה וסתה ופרישה עכ"ל וקשה
דתי הוה זוקמי' בסמוך לוסתה או אז הייט לרד' לאוקמי'
דאיירי במרגש רק כיון דהיא סמוך לוסתה חייב על הפרישה
דלא הוה אונס כיון דהיא סמוך לוסתה ולא הי' קשה קו'
הגמ' והא נמלא קהני דבאמת י"ל דאיירי דלא הרגישה כלל
רק דמני' ע"כ איירי בפירוש בקישוי דאלי"כ ל"ז דנמלא
בתוך שיצור וסת כמ"ס החוס' ומסו"ה חייב על פרישה וא"כ
קו' החוס' קשה לפי האמת אמאי לא מוקי בסמוך לוסתה ולא
יהי' קשה קו' הגמ' והא נמלא קהני . אלא דבאמת לק"מ דהא
הגמ' לרד' לבניא רבנ' דחייב גם בשעת וסתה ופרישה
ואפרישה . משום ד"ל דגם בסמוך לוסתה חשיב אונס כמבואר
שם בהמפורשים הך סוגי' וי"ל הרשב"א א"ל ראב"מ לרבא
לעולם אימא לך אידי ואידי סמוך לוסתה ואפרישה וכו' פי'
הא דקאמר שלא בסמוך לוסתה לאו דוקא דלרדי' אפי' סמוך
לוסתה לא מחייב אכניסה דאטם היא דאפי"כ דאמור רבנ'
שגרד' לפרוש ממנה סמוך לוסתה לאו דאורייתא הוא אלא
מדרכנן היא דלמסבזה אורחיהם את בני ישראל משתחלס .
אכל מ"מ כיון [דבהקדמה] ימירה היא] שיכול לבטול
אפי' דרשה נדה שבדיו משום אונס היא אלא הא דאוקמי'
בשלא סמוך לוסתה פירש משום ד"ק דמרגיחו בניו חייב
על הפרישה וכו' עכ"ל פי"ש ובמ"ס . וכיון דכס"ו זו גם
בסמוך לוסתה אטם היא מחילא גם אי הוה זוקמי' בסמוך
לוסתה ואפרישה ע"כ דארגישה דאלי"כ אש נמלא אח"כ סה'
עמאה כשפי' ממנה בקישוי אפי"כ פטור משום דה"ל אונס :

ובזה י"ל דלפי אמתא דשעת וסתה כיון דמשיא לפרוש
מדרבנ'

דאיכא עכרות . ומחילא כיון דעכשוו אין לנו עכרות ולא
לריכה בדיקה מדינה גם היא לא לריכה כפרה משום דגם היא
חשיבה אונס . ולפי"ו מחילא מוכח מדברי הר"מ דשניהם ל"ז
כפרה . ומיזבז היבז דברי הרמ"א דהרמ"א מוכח דגם
הבטל ל"ז כפרה :

וי"ש לטוסף עוד דברמ"א דמשה אורו לכרדי שער כמו
דהאשה ל"ז כפרה כ"כ גם הבטל ל"ז כפרה . דאם
ינחא לחלק ביניהם דדוקא האשה דלא הי' יכולה לבדוק לפני
חשמים לא לריכה כפרה . משא"כ הבטל דהיי' בידו להטיל
עליה הכדיקה לרד' כפרה . וא"כ ע"כ התקש דתי' דילמא הי'
הדס קודם חשמים . אי"כ האשה ודאי חתי' לריכה כפרה .
כיון דקמי"ל דבטי' שחרית בי"אחיה . ובכלל הרגשה אינה עמאה
מכ . אלא אם מלאה דס היא עמאה . כיון דחוקה הדס שחא
הרגשה . ואמרי' ודאי יהיה מפרגשט והיה סכרה דהיא
הרגשה מי רגלים . אמנם בטעות זה לפטור על הרגשה דס
דהיא מי רגלים בודאי לא נוכל לומר דהיא בכלל אונס כמ"ס
המחברים בשם מהרי"ו דלין הרגשה מי רגלים שיה להרגשה
דס כהא מן המקור . ובודאי אלו הי' מדקדקה שפיר לרמי'
אנפשי' למידק כמיו הוה יודעת דהיא הרגשה הדס . ולא הי'
נא לידי המכשול . וכוה ודאי נחשבת שונג . וכיון דאפי"כ ל"ז
כפרה . מל"ס הבטל דלין לו לידע אם הרגישה דחשיב אונס
ובודאי ל"ז כפרה . וי"ל דהמדרש דין על האשה היא מטעם
זה דהבטל ודאי ל"ז כפרה אלא אפי' האשה די"ל דהיא דקדקה
יהיה מרגשה דהדס יאל מן המקור אפי"כ ל"ז כפרה .
ומיזבז' דברי הרמ"א :

אמאי דאי' קו' הניל' כמ"ס הא עמ' מוכח מהאיבעי' אשה
מחו שבדוק לחייב בעלה חטאת דהוא מחוייב חטאת
ואמאי לא יהי' לרד' כפרה . וי"ל ליבז אה זה גם דברי
הירושלמי נדה דקמי"בטי' מה שסתא לריכה בדיקה בתוך שיצור
אוחיים . וזה הוא אפי' אם בדיקה חתילה . ועו' ודאי קשה
כיון דבדיקה חתילה בודאי נחשבי' אונס' ואמאי יהי' חייבי'
בקרנן כני"ל וכוה קשה בסוגי' דגמ' דהס ע"כ דבברי רשב"א
באשה שאין לה וסת דהחכמי' ס"ל דאסור לשמש עמה ורשב"א
אומר משתמש בשני עדים וכן עיוות' ומיקוני' . ופי' הרמב"ן
והרשב"א בשני עדים אחד לפני החשמים ואחד לאחור החשמים
והן חיקוני' לתקן אונס ועיוותי' לחייב בעלה בקרבן חטאת או
אשם הגוי עי"ש וקשה ג"כ כיון דרשאי' לבוא עליה ע"י העד
שלפני החשמים אמאי יהי' מחוייב בקרבן אם נעמאה בשעת
חשמים הא ה"ל אונס כיון דהכניסה הי' בהיתר גמור ועי'
בדיקה . ואמאי לא יהי' בכלל אונס דפטור מקרבן :

ונראה לנעדר ליבז כ"ו דהנה לכאורה הי' נראה בהאיבעי'
דגמ' אשה מחו שבדוק לחייב בעלה חטאת וכן
בהאיבעי' דירושלמי מחו שסתא לריכה בדיקה בתוך שיצור
אוחיים . ויהי' ג"כ לחייב בעלה חטאת . דזה היא אם תמלא
דס בתוך שיצור אוחיים יהי' מחוייב חטאת על הכניסה כיון
דבעל נדה בסוגי' . אמנם לנעדר אי אפשר לומר כן כיון דלין
קמי"ל המשמש מח בעריות פטור וכחבו חוס' בשבועות בסוגי'
ד' י"מ פ"א בדי' המשמש מח בעריות פטור וי"ל והא דתקן
בפי"ק נדה ד' י"ד נמלא על שלב כשיצור וסתה חייבי' בקרבן
ומפרש נתי' משל לשמש ועד זה נכנס זה ויאל' זריק' לאוקמי'
דפירש בקישוי דתי' בפירש מח אין זה שיצור וסתה עכ"ל
[ובזה ינחא בסוגי' דשבועות דתי' על המני' דנמלא שלה
אוחיים לא אפרישה . ולכאורה קשה דה"ל לומר הכ"ס דפריש
באחד מה ומיזבז על הפרישה . אמנם כוה ינחא כיון דע"כ
איירי' בהמני' דפריש באחד מה דאלי"כ הא לא משכחת בדיקה
כשיצור וסת לחייב חטאת] וכיון שכן י"ל דחייבי' בקרבן על
הכניסה ועל הפרישה כיון דע"כ איירי דפריש באחד מה . ויהי'
דאינס חייבי' אלא אחד כיון דבהעלם אחד עשה הכל כמבואר
בהמנב"ס פס"ה מה' שגמות מ"מ הקרבן ומחוייב י"ל דחייב
על הכניסה וגם י"ל דחייב על הפרישה . ועפ"מ במקום דלין

מדרכין מו' לא חשיב אונס ומייב על הכניסה כ"כ מחוייב נ"כ על הפרישה. וי"ל דנמנאל על טלה אוחיוס עמאי' ומייבי' בקרבן זה היא גם על הפרישה וי"ל דתשויה' חני' עליה זה היא מלוח עשה שבנדה כיון דחייב גם על הפרישה :

ולפי'

אפשר לומר עדיין דבשאל' בשעת וסבה נתי' דחשיב אונס זה היא על הכניסה כיון דכא' עלי' כשהיחה עטורה ומיהי' לחוש שחשאה באת' השמיים. משא"כ אם פי' ממנה באבר חי וממלאה ממאה י"ל דחייב קרבן דל"ה אונס אלא שונג כיון דהיתה עמאה כשפי' ממנה והוא לא הי' אונס לפיכך ממנה באבר חי. ואף דמזבח חסוני' דגם על הפרישה חשיב אונס זה היא כפי' דו' דגם בשעת וסבה חשיב אונס וחינו מחוייב על הכניסה והיא כיון דרשאי' לבוא עלי' מדין חורה והוא הי' סבר דיבוא עלי' בהיה' תשויה' חשיב אונס ממילא דחשיב אונס גם על הפרישה כיון דרשאי' לפרוש ממנה בהבר' חי. וי"ל לחוש שמה נעמאה בדס"ד זו ליכא לחלק כמ"ש דדוקא על הכניסה חשיב אונס כיון דכפ"כ לבוא עלי' וכי לא ישמש לעולם. משא"כ על הפרישה ל"ה אונס דהא כפי' דו' גם בשעת וסבה חשיב אונס ול"ה וכי לא ישמש לעולם כיון דחינו אלא בשעת וסבה וזכ' חסיד' דלא יבוא עלי' וחס"ה חשיב אונס ול"ה גם על הפרישה חשיב אונס. משא"כ לשי' האמת דבשעת וסבה חייב על הכניסה ודוקא שלא בשעת וסבה פטור דלוי' חשיב אונס שפיר יש לחלק בין על הכניסה להפרישה. דדוקא על הכניסה חשיב אונס ולא על הפרישה : **ואם** יניחא כן שפיר י"ל דהמחנ' דנמנאל על שלו או על טלה אוחיוס חייב זה היא אפי' שלא בשעת וסבה רק דחייב על הפרישה כיון דפי' איירי דפי' ממנה בקושי כנ"ל וע"ז קחני שפיר זה מלוח עשה שבנדה דעיקר הקרבן אינו אלא על הפרישה. אמנם באמת זה אינו אלא דגל' בשעת וסבה הוא אונס ופטור בין על הכניסה ובין על הפרישה כיון דכא' עלי' בהיה' ורשאי' לפרוש ממנה בהבר' חי. ולא השילו עליו החכמים לחוש פי' ולהחמיר עליו שיפרוש חמיר באבר מה ולכן גם על הפרישה הוא אונס ופטור :

ואדרבא

י"ל דעל הפרישה בודאי הוא חשיב אונס כיון דרוב דה' כ"כ בהרננה. והיא מרננה חמיר כשנפתח המקור ללא ר"ה. וזו כיון דלא הרנינה הי' סבר דודאי היא עטורה. דהיה' לו לחוש דנפתח מקורה. והיא סברה דהרננה עדי' היא ע"ז ודאי אין לו לחוש דסבה אשה מרננה יליאה דס. וכיון דהאשה לו לבוא עלי' אף דיכול להיות דהרנינו יליאה דס כחלוצ' השמים. מ"מ דרשאי' לפרוש ממנה באבר חי. וי"ל לחוש דלילמא נעמא כיון דהיא שלא בשעת וסבה. ונס היא לא הרנינה כלום בודאי היא עמאה ולכן סוה אינוס גם על הפרישה. ולכן המחנ' דנמנאל על שלו או על טלה אוחיוס דחייב בקרבן ע"כ איירי בשעת וסבה וזהו חייב בין על הכניסה ובין על הפרישה אמנם ל"ה אלא אחד כיון דהוה בהעלם אחד [וע' בהעל' המאור וברמב"ן כסוני' דנדה. דבשפ"ה נראה דהוא מפרש המחנ' דנמנאל על שלו אוחיוס היא. גם אם פירש ממנה באבר מה ע"ש וזה ע"כ אינו כרברי' חוסי' הגל' דבאבר מה לא הוה בדריקה בשיעור וסבה. גם כמ"ש בהפ"ה דאירי בדריקה קודם השמיים יתרמב"ן דהה' דכריו זה שייך למש"ל אם בהעבר' הדריקה חשיב חמיר לחייב אפי' שפאה או אם יניחא דל"ה אלא אונס במקום דהי' טול' ע"י בדריקה מהמבול' ולכן סוה הרמב"ם כפי' מהל' שנוט' הר"ל בנמנאל על טלה אוחיוס פטורי' משום דחשיב' אונס' ופטורי' כן על הכניסה והן על הפרישה משום דחשיב אונס גם על הפרישה :

כא על אשתו והרי היא נדה חייב חטאה מפני שלא שאלה וכו' עכ"ל וביאר הל"ה דברי הרמב"ם דס"ל דגם באשתו נדה אפי' חשיב עשה מלוח כיון דקיים מלוח עונה ע"ש ולס"ז יש לעיין למה הולך כפי'ה סס בנמנאל על שלו או על טלה דפטור משום דהוא אונס דהכניסה הי' בהיה' מ"ל כנ"ל פטור משום דפטור דכבר מלוח ועשה מלוח כיון דכא' ל"ה דה"ל לשאלה כיון דל"ל לחוש לזה ונס היא לא ידעה ובלא עמאה דאונס יהי' פטור נ"כ מקרבן. אבל לפת"ש י"ל דהולך לעמאה דחשיב אונס למחן לא יהי' יחוייב על הפרישה במה דפרש ממנה בקושי' דכא' לא עשה מלוח. ואין לפוטרו משפט עשה דכבר מלוח כי אם מעמאה דאונס. ויש אחי' עוד הרבירי דברים בזה וכו' :

אמנם

מ"ש דפי' מוכח דהיכא דכא' עלי' שלא בשעת וסבה ופירש ממנה בקושי'. ואח"כ מלאה דס בתוך שיעור וסח דפטור גם על הפרישה משום דזה חשיב אונס כ"ל דזה היא דוקא לפי האמת דלוי' עלי' החיוב לבדוק לאחר השמיים בתוך שיעור הוסח והיא משום דל"ה כלל לשמה רחאה בשעת השמים. ולכן הוא אונס גם על הפרישה כיון דלא ה"ל [לבאקוי' דרעמ' לחוש שמה היא עמאה למחן שיפרש ממנה באבר מה. ואשה הוא פטור גם על הפרישה. משא"כ אם הי' הדין בכל אשה דלריבה לבדוק עמאה לאחר השמיים בתוך שיעור הוסח ע"כ כיון דהחכמים השילו עלי' בדריקה זו מדינא דהיא משום דיש לחוש דילמא רחאה בתוך השמים ולכן היא חייבת בדריקה זו. מדינא. דמי' שפאה רחאה בתוך השמים ממילא דיר' דנתי' דלא מלאה דס בתוך שיעור הוסח דהבעל פטור אכניסה. דמ"מ הוא חייב על הפרישה דלא הוה אונס כיון דידע דהחכמים השילו עלי' בדריקה לאחר השמיים בתוך שיעור וסח ע"כ משום דיש לחוש דלילמא רחאה בתוך השמים. ממילא דלמר' הדין הי' לו להבעל גם לחוש לזה ובלא יפרוש ממנה באבר חי. כיון דיש לחוש דשפאה נעמאה חוץ השמים ואסור לו לפרוש ממנה באבר חי. וזה פירש ממנה בקושי' אף דהוא בכלל שונג דהי' סבר דהיא עטורה. מ"מ בכלל אונס ודאי לא הוה כיון דה"ל לאשקוי' ארעמ' דילמא חסי' עמאה נתי' [וכמו חייב בכל' עלי' בשעת וסבה אף דהא דחייב לפרוש סמוך לוסבה אינו אלא מדרבנן אפי' כיון דחיקו לפרוש לריך לחוש לזה ולא חשיב אונס. כ"כ כיון דהחכמים חיקו שחבוק לאחר השמים בשיעור הוסח ע"כ דמושטין דילמא רחאה חוץ השמים מחיימו השמים לריך גם הוא לחוש לזה אלא יפרוש ממנה באבר חי. וזה פי' בקושי' נתי' דעכ"פ חשיב שונג מ"מ לא הוה אונס. ועי' מש"ל בהא דחמיר ר"ז בעל נפש לא יבטול ויטעה וכו'] וממילא אם הי' הדין דלריבה בדריקה לאחר השמים חייב שיעור הוסח או אם מלאה דס אח"כ חוץ שיעור הוסח הי' חייבים קרבן על הפרישה. דאלו דקדקו יפה הי' יודע לריך לפרוש ממנה באבר מה מחשש דילמא היא עמאה [וכס"ט בס"י ס"ק כ"ז כהנ' כמ"ס חשונה לא ביאר הרב' היטב ע"ש] : **ורפ"ז** מיישב כל הגל' דהא"ש' בירושלמי מכו שפאה לריבה בדריקה בתוך אוחיוס זה קאי על המחנ' דקחני אוחיוס עמאי' ומייבי' בקרבן וע"ז קחנבי' אם כל אשה לריבה בדריקה לאחר השמים בתוך שיעור הוסח. וי"ל דקחנבי' על הדריקה דקחני באת' דקחני ומשפחה בשידוד דבזמן דאיכא עטרוס מדינא לריבה בדריקה לאחר השמים וקחנבי' אם מהי' לריכו' דריקה חוץ שיעור הוסח. משום דמי' דילמא רחאה חוץ השמים. וכיון דלריבה בדריקה מדינא ממילא חייבי' בקרבן כיון דפי' איירי דפירש ממנה בקושי' דל"ה לא נשכחה לה בדריקה חוץ שיעור הוסח. ולכן חייבי' על הפרישה. דל"ה אונס' כיון דמדי' לריבו בדריקה ע"כ שפיר דיש לחוש דלילמא רחאה חוץ השמים ממילא דה"ל לפרוש ממנה באבר מה מספק דילמא היא עמאה ול"ה אונס ומייבי' בקרבן על הפרישה. וי"ל דמשו"ה קחנבי' בשידולמתי כן כיון דקחני

ובזה

י"ל מה דיש לעיין על הרמב"ם דכפ"כ מהל' שגגות הל' ה' כהנ' הרמב"ם וי"ל כל הנוסח מלוח מן המלוח וכלל עשייתה נשפית עטורה שחייבי' עלי' כרת בשגגה הי' פטור חסני' טעשה בדרשות. כיצד הבא על יבמתו נדה והוא לא ידע הי' פטור מחטאה שהרי עמאה כרשות. אבל אם

דקתי במתני' דמנאח על סלה אוהיוס חייב בקרבן וזה דוק לאוקמי המתני' דבה עלי' בשעת וסחה דסחחא משמש בכל ענין אף אם היא שלא בשעה וסחה וע"ז קשה אחתי יתיי' בקרבן הא הי'ל אונס. משא"כ היא דהבדיקה לריך להיות חוק שיפור הוסח מדינא שפיר י"ל דהמתני' איירי בכל ענין אף שלא בשעה וסחה רק כיוון דהתמיים הטילו עלי' הבדיקה ה' מהדיון לחוס לזה שמה היא עמלה ולפרוס ממנה באבר מה ומייבס חמלה. דהני' דעל הכניסה הם פטורים כי דהם אונסים דברקו קודם השמים. והכניסה היא כהיתר מ"מ חייבי' על הפרישה. וע"ז מסיק בירושלמי דמדינא ל"ל להיות נודקת חוק שיפור הוסח. וממילא אף אם בדיקה ומנאח דם חוק שיפור הוסח פטורים מקרבן אף על הפרישה משום דה"ל אונס. וע"כ המתני' מייבס בקרבן איירי דבה עלי' בשעת וסחה כאוקומחא דגמ' בסוגי' דשנפוח :

מדינא דראוי להחמיר ולחוס לשמא רחאה מחמת הפמיש ממילא טוב לא הוה אונס על הפרישה ומייב. וע"ז אסדר לי' דלא חבדוק משום דלבעלה ל"ל בדיקה כלל לאחר השמים בחוק שיפור זה לחייב הסוף או אשם הלוי. וממילא כיון דל"ל בדיקה כלל לבעלה משום דאין לחוס כלל לשמא רחאה מחמת השמים. ממילא אם בדיקה ומנאח דם חוק שיפור לחייב להבעל קרבן אפי"ס הוא פטור מן הקרבן דכיון דל"ל בדיקה פ"כ דאין לחוס לזה כלל ול"ל להחמיר ולבדוק ממילא דנס הוא לא ה' לריך להחמיר דפרוס ממנה באבר חת ולכן אפי"ס אם נמלא דם פטור מקרבן נס על הפרישה משום דה"ל אונס. וע"כ קאמר לי' ומבדוק ומה נכך. דכיוני דהוא כהני' לו שני דברים דלא לריבה בדיקה וגם דלא חממיר לבדוק. וע"ז השיב לו כיון דל"ל בדיקה מדינא וממילא אף אם חסדי' חמלה בבדיקה יפי' ג"כ פטור מקרבן כיון דה"ל אונס. וה"ל דככל ענין יהי' פטור מבדוק ומה נכך דהא לא יבוא בבדיקה זו שום מומד להחמיר על ידי הכניסה. וע"ז השיב לו דלא חבדוק ת"כ דלא יחי' לבו עוקא ואורש :

ורפ"ז מייבס ג"כ הא רחמנ"א דאמר באשה שאין לה וסח ומשפחה כשדמים וכן פיוח"י ומיקוני' והיינו דאם מנאח דם על הפד לאחר השמים חייבי' בקרבן. ואף דבדיקה עמלה קודם השמים והייתה טורח והכניסה כיחה כהיתר אפי"ס אם מנאח לאחר השמים דם בחוק שיפור וסחה חייבי' בהש"ח דהא ע"כ איירי דפרוש ממנה בקישוי דה"ל לא משפחה בדיקה שיפור וסח ולכן חייבי' בקרבן על הפרישה. דכיון דהולרבו בדיקה לאחר באשה שאין לה וסח. ע"כ כיון דאין לה וסח קבוע עוללה לראוח בשעת השמים מחמיר השמים ומשאו דלמלא רחאה והולרבו בדיקה לאחר השמים בחוק שיפור הוסח. וכיון דם לחוס לנדה לדימלא רחאה מחמת השמים. והטעם זה הלריבו החכמים [בדיקה לאחר השמים ממילא נס הם ה' לריבוס לחוס לזה ח] לפרוס ממנה באבר חי מס' דילמא חמלא חמ"כ דם. ולא הוה בכלל אטובה. ונהי דאין לחייבו על הכניסה דהיי' כהיתר מ"מ הם חייבי' חמלה על הפרישה :

ורפ"ז מייבס שפיר האיבוס דגמ' גרדה אשה מהו שחבדוק עמלה לחייב בעלה חמלה. ויבוס יהי' יחאה הא דנקט דיקא על הבעל ולא עלי' דהנה בחידושי הר"ן נדה פ"י האיבוס' וי"ל ג"ל דהפי' נהי דמטוס בעלה לחוד אינה רחאי לבדוק דאי"כ לבו עוקא ופורש הובא דמסקוק בטערוח מהו שחבדוק אומו בדיקה ש"ס עלי' לבדוק אחר השמים בסמוך לו כדי לחייב בעלה בחטאה או באשם הלוי. והאדרו לי' דאי"כ לבו עוקא לומר בשעת השמים רחאה דם ועם הטמא שחמתי ופורש ממנה פוד עכ"ל. וע"ז קשה נמי כיון דהאיבוס' דגמ' היא כעטוקא כעטוקא דבעיה בדיקה הם קודם השמים וא"כ לאיזה ענין לריבה בדיקה לאחר השמים חוק שיפור הוסח לחייב בעלה חמלה. הא גם אם חמלא דם יפי' ג"כ פטור מהטמא כיון דהייתה טורח כשבה עלי' לא מחייב על הכניסה דאונס הוא. ולכן ל"ל גם לפי דברי הר"ן כמ"ס כהניבוע' דירושלמי.

ורפ"ז הר"ן האיבוס' דגמ' דידן היא חמס האיבוס' דירושלמי דלא כן יחאה דלריבה בדיקה חוק שיפור הוסח. ע"כ דם לחוס דילמא רחאה דם בשעת השמים ולכן נהי דאין לחייב על הכניסה כיון דהוא אונס. מ"מ אם פ"י ממנה בקישוי חייב על הפרישה דה"ל לאסוקי אדעתא' כיון דמייבוס הרבנן בבדיקה חוק שיפור הוסח ע"כ דים לחוס לדימלא רחאה דם בשעת השמים ופלא להפריש ממנה בקישוי. ומל הפרישה ל"ח אונס אלא שגם ומייבס בקרבן על הפרישה :

ורפ"ז מוכרח דגמ' דהאיבוס' היא רק על הפרישה דעל הכניסה הייתה גם היא חייבת כמו הבעל. ומהו מוכח דודאי על הכניסה ליבא חייב כלל לא עליו ולא עלי' כיון דהם אונסי' ולכן לא קאמרי' רק על הפרישה וכיון דהאיבוס' דגמ' הי' לשיעור רוב הסופקים אם לא בדיקה חמלה מוכח דאפי"ס חשיבי' אונסי' ואינם חייבי' כן חמלה ולא אשם הלוי. וממילא דל"ל כפרה כפסק הרמ"א מן גראה לענין נזון. וע"ז נב"ש בש"י ק"ל ס"ק מ"ז דכהן ג"כ כמ"ס אונס לא ביאר דכבר חייב כמ"ס. ע"ש. ועדיין ל"ז בכל מ"ס :

ורפ"ז ק"י ל"ל בעי' האיבוס' לשיעור לא הסופקים לפמ"ס דהאיבוס' קמייחא מהו שחבדוק לבעלה כו' מי אמרי' דה"ל בעי' בדיקה לבעלה קל היא שיקולו הכתמים הילכך אם באח לבדוק הרי זה משובח. או דילמא תומר היא שחממיו כעטרוח אכל לבעלה לא לריך כלל עכ"ל הר"ן בחידושי. ופי' דרמנ"ן. ולפי' גם האיבוס' דגמ' שני' היא ג"כ מי יחאה רחאה לנשפ"ל ל"ל בדיקה לאחר השמים קל היא שיקולו גמ' דהחמורה הי' לחוס ולפרוק לאחר השמים כמו דבעי' בדיקה לענין טערוח. ולפי' לס"ד זו דבדיקה זו היא

שוב הוגר לי כי הדבר הוא כפסק אם בעד שחמלא עליו דם אינו קודם השמים כי בדיקה ע"פ השד הזה גם קודם השמים אונס לא דקדקה לאחר הבדיקה פקודם פשמים לראוח אם יש עליו דם. והנה אם הדם ה' של השד קודם השמים מנאח דלריבה כפרה אף דרשאי לבוא עלי' בלא בדיקה אפי"ס אם נמלא חמ"כ עליו דלריב' כפרה כמבואר בגמ' נדה ד' ע"ז ע"ב בדברי רב דאמר בדיקה בעד ואבר אסור לשמש עד שחבדוק מתקוף לה ר"א אילו יחאה מי לא משפחה אפי"ס דלא ידעה השתא נמי ששחם א"ל רבא זו מוכיחה קיים וכו' ופי' רש"י כרי בעד לפניו ולחמיר חמלה זו ומקני לה לשהרות דכי אלוני רבנן לשמש בעדים משום שבהות היא וגם אם יחאה דם בלאוהו שלפני השמים חבוי חמלה כפרה עכ"ל מבואר אף דלא לריבה לבדוק בעד קודם השמים כיון דהא דהלויטוס דרבנן בבדיקה היא רק לטערוח. אפי"ס אם לא בדיקה ומנאח דם לריבה לבדיקה חמלה. וממילא לריבה כפרה במקום קרבן. ועי"ש בחמולוק הסופקים אם קל אשד דלפני ששפטים או לאחר השמים. ואם לריבה לבדוק קל

לפני התמיד לאור הנר. מ"מ לרש"י דל"ל לבדוק לאור הנר ואש"ה ס"ל דהייבת בקרבן (חסר סיום התשובה):

סימן כב :

שאלה איש אחד נשא בתולה צנועה ובשורה. ובביאה הראשונה לא מצא דם בחולים והי' פורש מטנה ברין. ובמביאה השני' בא עלי' כמו ד' ה' פעמים ולא מצא דם ושוב בא עלי' בתחלת הלילה ולמחרתו השכימה ומצאה דם על הבתונה שלה מעורב בש"ו והגירה לבעלה ופי' מטנה. ולראות הסבילה השלישית כשבא עלי' ופי' ראתה דם ס"ח. ולפי דיבורה אין ספק אצלה דגם בפעם שלפניו הי' כן הדם שלא ראתה עד הבורק. וכ"ז פתחת הבאב שהרגישה אז כן עתה בשעת התשמיש הבאב דדארה גם אז בשעת התשמיש ואחר הסבילה הרביעית צוה הבעל עלי' לברוק א"ע היבך וסוד לאחד התשמיש ובא עלי' חזרה וראתה ס"ח. ובכל פעם כשראתה הרגישה כאב וצער והכל הי' שלא בשעת וסחה. ויש לה וכן בקועה בכל הנשים. ושלא בשעת התשמיש אין לה כאב וצער כלל. והיא אמרה שאין ספק אצלה הרבה הבאב שיש לה בשעת התשמיש שהיא דם בתולים ולא דם נדה ועכ"ל השואל :

תשובה. החזר בסי' קפ"ז סת"ף י"ג כתב וז"ל הבעל את הנהולת כמה פעמים וראתה דם מ"מ לפולם מחזיקים שהם דם בחולים עד שהתמש פ"א ולא תראה דם וכו' והרמ"א הוסיף ואש"י אם לא ספקה לרה"ט ש"א אם אין לה צער כלל בשעת תשמיש הי' ככל הנשים עכ"ל. ונשמעוהו מובאר בבי' שם דהביא רש"י לזה מחוספסה בפי' דגדה כולם בודקים אותם בשפופרת חוץ מן הבתולה דמתי' עהורים וע"כ בדיקה דם מ"מ אייבי דלתיב בדיקה שפופרת מתי' עבדוהא והביא עוד הסוגי' דגדה ד' י"א דמבואר בקטנה כ"ז שלא ספקה לרה"ט מ"מ חלין הכל בדם בחולים. והף לדין דאין נותנין לה רק בביאה הראשונה מ"מ לענין שלא להחזיקה בדיקה דם מ"מ. כיון דמתי' דאיכא בחולה בעלמא דכל שלא ספקה מ"מ מחזיקין לה בדם בחולים בכי' ט"ו למילך לכולהו בחולות אף להניע זמנה וראתה לענין שלא להחזיקה בדיקה דם מ"מ כיון דרובא מתי' ליה דהא בלוח מ"מ הוה מטופא דמטופא וכו' עכ"ל בקלרס. וי"ל בצננו דלף דמתי' דמ"מ דבניע זמנה לרה"ט וראתה אין נותנין לה רק לילה הראשונה לב"ב כמבואר בבי' פ' הנותק. י"ל דוודאי איכא מטיעא דיש לה דם בחולים יותר מלילה הראשונה. רק כיון דרובא אין לה רק לילה הראשונה. ולכן טוב לא חלי' דם לראתה בדם בחולים דחליקין בחר רובא. משא"כ שלא לדין אותה בחזקת רוחא דם מחמת תשמיש אחרת כיון דהם מטופא דמטופא יותר יש לחלוק דם המומע דיש לה דם בחולים אף לאחר לילה הראשונה לומר דהם מטופא דמטופא דהם רוחא דם מחמת תשמיש. ואפי' אם הנה נבדק אחד דגידיה אינם כן מטופא והוא ספק השקול מ"מ יש להקל כיון דאיכא חזקה עברה ואף וודאי מטופא אותה מחמת הדם. ואפי' אם הוא מדינא מ"מ י"ל דזה אינו רק לפתא אלא הדם דהוא ספק איסור הורה. משא"כ לאסרה על בעלה נגדו רוחא דם מ"מ דזה אינו רק איסור דרבנן דהא האיסור אינו אלא משום דה"ל כלנו יש לה וספק לרה"ט מ"מ כמ"ס תוס' נדה ד' ס"ו בדי' ונשמעה. והמחברים האריכו בדברי הכ"ז דמחוספסה איכא ראי' בדירה לדבריו. אמנם לדין איכא דיש לה כזב ולפר' בשעת הביאה מסכימים כולם להחיד כדעת המחבר והרמ"א וכויו"ב כי בדי' אין ע"מ בזה דהא אם נחלה בדי' בדם בחולים מחילה הי'ה

ואם מחילה לראתה כיון דלא ראתה מחילה. וביאה הראשונה בוודאי מהי' חלי' בדם בחולים והף לדין דמחזיקין להיום פורש ממנה אש"ה אף ללגף ראי' זו לאוסרה משום רוחא דם מ"מ ולכן לא אחרך בזה :

א"ר מה דיש להספק בדי' כיון דלא ראתה בחמילה וכו' פליגי ר"ח ור"א ברי"פ המיוקק אי חלי' בביאה השני' בדם בחולים דרי"מ פ"ל דהא עמאה דהא איכא דהוה דם בחולים מעיקרא הוה אחי' ואין קומץ כרי"מ כמבואר בהרמב"ם בפ"ס מהל' אי"ב ס"ל כ"ו. ור"ח דאמר עמאה בוודאי הוא עומאת וודאי דהא כ"ו ספק בדבר גם לרי"מ הי' עהורה מחמת חזקת עברה. וכל"ז נראה דלרי"מ היא עמאה ודאי' לשרוק עלי' קדשים גם ע"מ לדינא דהי' דבמה לא בעי' נקיים דמחזיקין דם זה לדם נדה וודאי' אחי' אם תראה עוד חטובל בשביעי וע"כ לילתא ספק כלל לחלות בדם בחולים ומחילה היא נאכרה בי"ב משום רוחא דם מ"מ דכיון דלא ראתה מחילה טוב לא חלי' בדם בחולים דאחרת אחי' דהא דם בחולים מעיקרא הוה אחי'. וכ"כ הת"ד בס"ס קפ"ז ע"ש וא"כ מ"כ בנ"ד דהא עלי' כמה פעמים דלא חלי' טוב בדם בחולי' ונאכרה לבעלה משום רוחא דם מ"מ :

ורבאר זה הקדס סוגי' דמ"י בפלוגתא דרי"מ ור"א ברי"פ הלכות אי"ח בגמ' איחזר בעל ואלו מלא דם וחזר ובעל דם רבי מיניא אחר עמאה וכ"כ אחי' אחר עהורה. ר"ח אחר עמאה דהא איחזר דהוה דם מעיקרא הוה אחי' ור"א אחר עהורה דילמא אחרתי ל"י כשמחיל דה"ש יוכלו לבעול כמה בעולות בלא דם ואיך שא"י שמואל דרב גוברי' עכ"ל הגמ' ומו"ס ברי"מ ר"א אחר עהורה כתבו ואע"פ דל"ל רק ככר' אם איחזר דהוה דם מעיקרא הוה אחי' מיהו ס"ל שפיר הא דרי"מ דלבי' בפ"ד ד' י"א דהא פסקה מ"מ וראתה אחי' מ"מ עמאה דהא איחזר דדם בחולים הוא מעיקרא כשמשנה הוה אחי' ולא ה"ל למשק מ"מ כיון דבתחילה בעל ומלא דם אחי' שגשאר עוד דם בחולים לא ה"ל לפאוק כשמשנה אבל הכא היידי דבעל ולא מלא דם ולכ"ה איחזר למיזר דבעל כדשמואל עכ"ל ויש לעיין כמו דל"ל כשמחיל בלא ראתה מחילה דהיא עהורה משום דילמא אחרתי ל"י כדשמואל וע"כ דף דהוה ספק השקול וכדנקט דילמא אחרתי ל"י כדשמואל אש"ה הוה עהורה. וע"כ כיון דהוה ספק אוקמינן אותה לחזקה עברה כמו כן אם ראתה מחלה ונסקה מ"מ אם תראה אחי' ונ"מ אחי' לא נסתר ג"כ משום זה דילמא אחרתי לה בביאה השני' דלא ראתה כדשמואל דהי' בעל כבטי'. ומש"ה לא נא הדם מחלה. ודוקא כיון דכבר בעל אותה והביד בחולים הי' לדין הדם ללאח בכל ענין אף אם בעל כבטי' או דהתי' ליש רק כבהולה דמחיל הי' :

וה"פ ע"פ דברי הר"ן בדבריו על הר"ף בבל' נדה דכתב על דברי ר"ח וז"ל אם איחזר דהוה דם בחולים מעיקרא הוה אחי' ה"ל אחרת דדם נדות הוא זה והאי דלא אשכח דם בחולים אש"ה מועט ונאכר בש"ו או שנבעלה קודם לכן עכ"ל ומ"ס או שנבעלה קודם לכן יעד לפענ"ד דהא הבעל אינו עומן עשת פתח פתוח מלאי' ומורה דהי' בחולים. וע"כ י"ל כתיובן הראשון דכיון דרי"מ ס"ל דלא חלי' כדשמואל ע"כ דהדם בחולים כיון דהי' מועט נאכר בש"ו. וי"ל דאש"כ אחרת דהדם בחולים הי' מועט ונאכר בש"ו. וי"ל דאש"כ דהי' לה דם בחולים הרבה מעיקרא הוה אחי' ולא הי' נסתר בש"ו. וע"כ י"ל לרי"מ אף דם זה הוא מילתא דלא שכיח לומר דהדם בחולים הי' מועט ונאכר בש"ו. וא"כ כמו דתי' למילתא דל"ש בזה שהוא נאכר בש"ו. יותר ס"ל למחילי אחרתי ל"י כשמחיל אף דהוה לא שכיח דהא ע"כ לדין למחלות מבדי' דלא שכיח. מהר"א יותר לחלות ומוחם מלאי' דל"ש לטבר אותה. ולהעמידה על חזקה חזקה עברה. וי"ל דס"ל לרי"מ דהא דשמואל הוא לא שכיח כלל. ושי"ה דם בחולים מועט ונאכר בש"ו הוא שכיח יותר מאד דשמואל :

ולפי יל דנס ר"ח המספר משום דילמא אחרמי ל"י כשמואל ס"ל נ"כ דהוא לא שכיח שיהי' אחרמי ל"י כשמואל רק דס"ל כיון דגם זה הוא לא שכיח שלא יהי' לה רק מועט דם בחולים ושיהי' נסתר בש"י. וכיון דשניהם הנה מילתא דלא שכיח. תלין במילתא דלא שכיח לטהר מחמת חזקה סברה. אמנם הא חזקה היכא דלא רחשה בחתלה דבזה ט"כ לר"ך לתלוה במידי דלא שכיח לכן מטעה. משא"כ אם רחשה סתלה ופסקה אח"כ מ"ח. ושוב רחשה מ"ח בזה ס"ל נ"כ דלא תלין בדם בחולים. מטעם דלא"ח דהי' לה עוד דם בחולים מעיקרא הוה אחי'. אפי"כ דכלו בחולים בביאה הראשונה דזה הוא מילתא דשכיח. ומכ"ח לתלוה דאחרמי ל"י כשמואל דהוא לא שכיח :

ולפי ה' מקום לומר דהיכא דבעל ולא מלא דם. וחזר ובעל נ"פ. ובכל פעם היכא רוחא דם מ"ח אפשר המקילין בזה גם לר"ח. כיון דפעמא דר"ח הוא דלא תלין דאחרמי ל"י כשמואל דהוא ל"ש. ולכן תלין דהוא דם מה. והדם בחולים ה' נסתר בש"י. והא חזקה היכא דלא רחשה מ"ח רק פעם אחת. ומש"כ אם רחשה נ"פ. דגם זה הוא ל"ש שיהי' רוחא מ"ח וכמ"ח בכ"י הני"ל דרווחא דם מ"ח הוא מטועא דמטועא נס לר"ח הוא ספק השקול ויש לטברה משום חזקה. וכ"ש דהי"ן לאיסור אוחה על בעלה משום רוחא דם מ"ח דהוא רק דרבנן. אמנם דזה לא נראה דמחמת דמילתא לר"ח לעולם היא עמאה. וגם דאם נימא כן לפמ"ש רבא דאם פסקה לראות טוב לא תלי' גם לר"ח דאחרמי ל"י כשמואל הוא כיון דשמואל לא שכיח ושיהי' כלב בחולים שכיח. א"כ נימא נ"כ אם רחשה נ"פ מ"ח הדרר ה"ל נס זה מילתא דלא שכיח לתלוה לר"ח בדם בחולים וזה לא נראה מפשטות מילתא דר"י ב"י י"א ע"י"ש ונ"פ :

ומדברי מוסי' מבורר דס"ל לר"ח דדוקא אם לא רחשה חתלה מטער משא"כ אם רחשה ופסקה לראות ס"ל נ"כ דאחרין אם אינה דהוה דם בחולים מעיקרא הוה אחי'. וזה הוא מתיקן להיך משיעה כהי"ף והרמב"ם דכתבו במילתא דר"י א"ש ל"ש אלא שלא פסקה מ"ח ורחשה שלא מ"ח אבל פסקה מ"ח ורחשה שלא מ"ח עמאה. דמבורר מהי הא אם רחשה מ"ח אפי"ה אם פסקה מ"ח היא סבורה ולא אחי' אם אינה רחשה דם בחולים מעיקרא הוה אחי' ופולגנא דר"ח ור"ח פסקו כר"ח לעמא משום אם אינה וכו' ע"י"ש בהר"ף ובהרמב"ם כפ"ה מה"ל א"כ ה"ל כ"ד כיה ונ"פ : **והנה** רש"י בסוגי' ב"ב דהוה וכו' ובעל כחב במקור ד' לילות עכ"ל ועמדתי משתומם מה בעי רש"י בזה ולכאורה ה"י ג"ל דבונה רש"י דגמ' י"ל דאפי"ה אם בעל בעילות הרבה ולא מלא דם ומה"כ מלא דם תלי' נ"כ דכל הבעילות ה' בהי"ו ולכן כהב רש"י במקור ד' לילות וכוונתו דדוקא ג' בעילות תלין בהי"ו אבל לא יומר. ואולי הוילוי כן כיון דפעמא דר"ח הוא דילמא אחרמי ל"י כשמואל לאחר יוכלי לבעול כהב בעילות בלא דם ובלשון כמה לא נכלל רק ג' בעילות. אמנם דזה דוקא וגם כיון דר' לילות דנחמין לה הוא אפי"ה אם בעל בדם בעילות הרבה. וראייה בס"ע בחי'סוף על המ"ה דהרשב"א בזה וכבד בכותב רש"י דס"ל דפלוגמיהו דר"ח ור"ח הוא בעל חתלה ומלא דם ופסקה לראות כגם אחת מחמת ששמים ופלוני. אם הראה חוק ד' לילות אי תלי'. בדם בחולים דר"ח ס"ל דלא תלי' דאם אינה רחשה דם מעיקרא הוה אחי'. ור"ח ור"ח דתלין דמה שפסקה לראות מ"ח דאחרמי ל"י כשמואל והנה לישב מ"ח ההוסי' הני"ל דא"כ יתלוה ר"ח על ר"י ע"י"ש. ובאמת י"ל בפשיטות על קו' החוסי' דהא בר"ג אינו מפורש בהר"י בזה דקאמר אבל פסקה מ"ח עמאה. אם הוא אף כרחשה מ"ח. או דליתו אלא כרחשה שלא מחמת ששמים אבל מ"ח. מ"ח תלין וכו' ס"ל באמת כהי"ף והרמב"ם הני"ל. ולכן י"ל דמ"ש רש"י לעיל דר"ח במילתא דר"י דאם פסקה מ"ח עמאה אף כרחשה מ"ח הוא לדין דקטין להלכה

כדברי ר"ח משא"כ על ר"ח לא קשה מאד דר"י דס"ל דדוקא כרחשה שלא מחמת ששמים מ"ח משא"כ אם רחשה מחמת ששמים ל"ח כמו דס"ל להר"ף והרמב"ם להלכה כמו כן י"ל לשית רש"י דהוא מפרש כן בלא. אמנם דקשה מני"ל לרש"י הא אחי' לא מפרש פלוגמיהו בלא רחשה חתלה דבזה פליגי ויהי' מפורש מילתא דר"י גם לר"ח. אפי"ה אם רחשה אח"כ מחמת ששמים. וי"ל דס"ל לרש"י דאם לא ה"י רחשה בחתלה הביאה ע"ז לא הוה פליגי ר"ח לומר דלא תלי' בהי"ו משום דהוא מילתא דל"ש. כיון דפי"כ הוא כן מדלא רחשה דם בחולים פי"כ דבעל בהי"ו. ואי ד"ל דם בחולים ה"י מועט ופסקה בש"י ס"ל לרש"י לכסברא פשוטה. כיון דגם זה הוא לא שכיח מסמכר יותר לתלוה במידי דלא שכיח להעמיד אוחה בחזקה סברה. ולומר דבעל בהי"ו. ולכן מפרש פלוגמיהו רק דאם רחשה בביאה הראשונה ושוב לא רחשה. ואח"כ רחשה. ור"ח ס"ל דלא תלי' בהי"ו כיון דהוא לא שכיח. ותלי' יומר דבביאה הראשונה כלו דם בחולי'. ור"ח ס"ל דגם בזה תלי' בדם בחולים. ומו לק"מ על רש"י [דפי' אם פלוגמיהו] י"ל דאי"רי דבעל חתלה ומלא דם. וכן נראה מלשון החוסי' ב"ב ר"ח דסיימו אבל הכא אי"רי דבעל ולא מלא דם וכו' עכ"ל וזה הוא נוכח קו' החוסי' דר"ח לא יתלוה על ר"י. אבל כיון דלפמ"ש ליק קו' זו. ולכן יומר מסמכר לומר דלגמיהו הוא בעל חתלה ומלא דם ורק בזה ס"ל לר"ח דלא תלי' בדם בחולים. משא"כ היכא דלא מלא דם חתלה גם לר"ח תלין בהי"ו דל"כ הי"ן הוא כדם בחולים. ולפי' ממילא מכ"ש לענין איסור דרווחא דם מ"ח דליתו רק דרבנן י"ל דאם לא מלא דם בביאה הראשונה ושוב מלא דם בודאי תלי' דבעל בהי"ו. דל"כ הא ה"ל נס בחולים ויותר מהו כיון דרווחא דם מ"ח הוא מטועא דמטועא וגם לר"ח תלי' בזה כשמואל כני"ל בשעת רש"י :

והנה בעיקר הדין דרווחא דם מ"ח דמבורר בש"ע דאפי' אם לא רחשה בשעת ששמים מחמת ששמים רק סמך לתשמיש כשיעור לחיוב בעלה אשח חלו. הוא נ"כ בכלל רוחא דם מחמת ששמים. לאיסור אוחה על בעלה. זה ל"ש כיון דאיהו רק ספק דילמא רחשה בשעת ששמים ידול להיות דהי' סמך לתשמיש ולאחר התשמיש וע"כ הוא כן מדלא חיוב בעלה חתלה רק אשח חלו. וא"כ קשה כיון דאיסור רוחא דם מ"ח אינו אלא איסור דרבנן וגמיה' בזה ספקא דרבנן לקולא. וכבר תמה בזה הס"ד ר"ס קפ"ז. וכבר לישב כיון דהספק נולד בדאורייתא לענין חיוב אשח חלו. והיינו מתייבס אוחו באשח חלו מספק. ולכן אף אם נגבולא אח"כ להסתפק בזה ראי' דרבנן איסור נ"כ ע"י"ש וע"ז יש לענין חרא מדס"ל להמחבר והרמ"ח דבבבולה תלין לעולם בדם בחולים. שלא להחזיקה ברווחא דם מ"ח. ואף בזה בודאי לריבין לעמאותה בבירור כיון דמדיא לא תלי' לטולה בדם בחולים. ממילא נהבדנה כיון משום רוחא דם מ"ח. ופי"כ נ"ד דאפי"ה כיון דרווחא דם מ"ח אינו אלא דרבנן מקולי'. בזה. ועוד קשה באשה ריש לה וסה קבוע דבעלה פטור מקרבן כיון דהוא בכלל אונס. כמבורר בשבועות ד'. ובזה אין לנו לרין לענין חיוב אשח חלו רק לענין איסור רוחא דם מ"ח לא נהבדנה משפקא. ולכא"ה הני"ל דהיכא דרחשה סמך לתשמיש ג"כ מחמת חזקה אוחה ריש לה וסה להיות רוחא דם מ"ח אחרין דלגמיהו מילתא לתפרע דוראי רחשה בשעת ששמים מחמת. וראייה שנונית בזה ל"ס מחמת ששמה בסי' כ' ע"י"ש אלא דזה אינו דל"כ נימא היכא דרחשה ג"כ מ"ח סמך לתשמיש ג"כ בעל מחמת חזקה אוחה אינו. ולריבין לרחוק דבזבז קו' זו כיון דמ"ח בעלה בחיוב אשח חלו איסורם לבעלה כמ"ש בהי"ו בס"י קפ"ג [וכן נראה מחוסי' ר"ה ד"י עמא בדי' שנים ע"י"ש] דהוא מוזהר מה"ח שלא להכניס עלמא במקום שיכול לבוא אח"כ לדי' איסור מורה. ונ"פ :

ואתם עוד דבר אחד אשר אחרמי זה ימסי כמבורר בסוגי'

סגנו' דפי' דלמך ר"ח האומר פחה פתוח מלאחי
 פאמן לאוסרה עליו וכחך רש"י וטענה דמיס אין לו סהוא
 מתשפתח דוקקטי או שאלכרה מנתו המפה וכו' והי' קשה לי
 דא"כ הא דלמך אביי אף אקנ גמי מנינא בחולה נשאל ליום
 ד' וכו' מחי' לאו דקטעין טענה פ"פ. ופי' בחוס' דס"ד
 דמגרי' הי' דבעטנה דמיס כיון דהוא טענה כבונה ל"ח לאקרוכי
 דמחי' וא"כ לשיפה רש"י קשה היתכן דהתקנה הי' משום
 משפתח דוקקטי או מחשש דילמא יהי' נאכד המפה דהוא לא
 שכיח דכא הי' שזביון שלא יהי' נעשה כמאוח. והמחי' **י**
 כישוב דכר זה למה לא פי' רש"י דהי' דם רק כיון דהוא
 טען פ"פ מלאחי והוא נאמן ע"ז כביכור כיון דקיס לי' בפ"פ
 אמרינן חוקה א"ח קורה כבסבור ומפסידה ע"כ ודמס הוא
 דם גדה או ד"ל דהי' דם רק כיון דכרור לו דהי' פ"פ ע"כ
 ודמס הוא מד' לילוח :

ובאמת הרבה מהראשונים כתבו כן. והמחי' לא ניח' **י**
 לרש"י בזה. והמחי' ליכז דלרש"י הי' קשה לי'

קו' החוס' שם בר"ש ואיבעינא אימא דגם לחי' הגמ' וא"י
 או בנאש ישראל וכוון דקיבל אבי' קידושין פתוחה מבת ג'
 שנים אבתי איכא ס"ס ספק מוכח עץ. וס"ל בזה כחי' הרי"ף
 דמ"ע לא הוה ספק כיון דמ"ע לא שכיח וכו"ל לרש"י דאי הוה
 דם רק להלכות דמס הי' דם גדה דגם זה הוא לא שכיח
 דראשה שלא בשעת ופחה או דבעטנה מקודם גס זה הוא
 נגדר לא שכיח וא"כ יהי' הקו' במ"ע נימא דאיכא ס"ס ספק
 מ"ע ואף דהוא לא שכיח מה שזה דם גדה הוא ג"כ לא שכיח.
 ולכן הולך לישב דהוא ממשפתח דוקקטי או דנאכדה המפה.
 והנה רש"י במתניתין פי' דהתקנה הי' שיהי' נשאל ב' משום
 שחא יתכרך הדבר ע"פ עדים שפיר י"ל דקו' הגמ' דהתקנה
 הי' דאטי' אם יהי' דם יאמר דהוא דם גדה וחי' דאכתי איכא
 ס"ס מ"מ התקנה הי' שחא יתכרך הדבר :

והנה הרי"ף העמיד הקו' דאכתי איכא ס"ס דילמא הוא **י**
 מ"ע על חי' הגמ' ל"ל בנאש כהן. והי' דמ"ע

פחה כחוס. ותמיה דא"כ יהי' הקו' במ"ע על חי' הגמ' על
 המהיתין בחולה נשאל לא דקא טעין טענה דמיס. [ולשיטה
 רש"י דהתקנה הי' שחא יתכרך ר"ל] והמחי' דגם הרי"ף ס"ל
 דמוכח עץ לא שכיח והא דהקשה דאיכא ס"ס דילמא היא
 מ"ע הוא דס"ל כהריב"ש הוהא בפ"מ שם בסוגי' [על קו'
 תוס' האין נוכל ללרף לספק אונס] לספק דאינו מחתיו הא
 אונס הוא לא שכיח דרוב הוא רגון. וכמו ליכז במ"ע חוס'
 גדה ד' י"ח ד"ה שלא בבית]. דלס"ס היכא דספק אחד
 הוא ספק השקול נוכל ללרף עמו ספק אחר אף דאינו אלא
 מעוט משום דאמרינן סמוך מעוטא לפלגא וה"ל רובא. ולכן בנאש
 כהן דהספק דילמא היא אינו מחתיו. הוא ספק השקול ונוכל ללרף
 עמו הספק דמ"ע דאף דמ"מ הוא לא שכיח. אפ"ה אמרי'

סמוך מעוטא דמ"ע לפלגא דאינו מחתיו וה"ל רובא וכ"כ
 בתשו' מ"ט בסי' ק"נ ע"פ דבריו המהוים. וכוזו נימא

הא דלא העמיד הרי"ף קושיות על חי' הגמ' בנאש ישראל
 ובקיבל אביה קידושין פתוחה מבת ג' כיון דגם הספק דאונס
 הוא ג"כ לא שכיח רק לספק דאינו מחתיו דהוא ספק השקול
 נוכל ללרף אואו. משא"כ לספק דמוכח עץ דהשני ספיקות הם
 לא שכיח לא חשיב ס"ס. ולפי"ז י"ל דלחי' הגמ' לא דקא
 טעין טענה דמיס י"ל דהתקנה הי' משום אשת ישראל וקיבל
 בה קידושין פתוחה מבת ג' ועולים דברי הרי"ף כהוגן א"ח
 דלס"ס נוכל ללרף לספק השקול ספק אחר אף דאינו רק
 מועט מעטס סמוך מעוטא לפלגא. [ורחי' בתשו' מ"ע כ"י
 ק"ו שהעלה ג"כ דמ"ע מ"ע נוכל ללרף לספק אף דהוא לא
 שכיח ע"פ וכתב בחי' הגמ' לא דקא טעין טענה דמיס
 דהתקנה הי' משום אשה כהן ופתוחה מבת ג' ע"פ וכוזו
 תמוה דגם בנאש ישראל נימא כמ"ס ול"ע:]

אונס וא"כ יהי' קשה אחתי יהי' מחויב אשם חלוי אם **י**
 ראשה סמוך לתשמיש. כיון דזה הוא ספק השקול

דילמא ראשה אחר התשמיש מדלא מחויב רק אשם חלוי. וא"כ
 נימא סמוך מעוטא. דהוא דם לנדיס לפלגא דראשה אחר
 תשמיש וה"ל רובא. ולא יהי' מחויב כלל אשם חלוי. וכלל
 מקום היכא דראשה סמוך ל"ק כ"כ ד"ל דמס לנדיס הוא
 מעוטא דמעוטא כדאמרינן בנמ' דרוב ומלוים הוא דם המקור
 אמנם אם ראשה ג"פ מ"ח לאמר התשמיש כבדי שיעור חיוב
 אשם חלוי בזה יהי' הקו' במ"ע דהא מבוחר דלמדי' חיוב
 בסוגי' בזה דאמר ממלאה ונפלה היא דזה הוא מין חלוי
 והוא ספק השקול אשם הוא במקור או בלנדיס ע"פ. ועיי'
 בח"ד בפ"ק ב' דכתב דרואה דם מ"ח הוא שני משתות משש
 אחר דילמא הוא מחמת החלוי וכוזו הוא ספק השקול אשם
 היא כהמקור או כבלנדיס רק דאיכא עור דהוא ספק השקול אשם
 ובה מ"ח. ולכן היא אסורה לבעלה דרוב הוא לאיסור עיי"ש.
 ולפי"ז ממילא כרואה דם מ"ח לא הוה ספק לנדיס מעוטא
 דמעוטא דאשם הוא מחמת החלוי או הוא ספק השקול דילמא
 הוא מן הלנדיס ונהי' דעכ"פ איכא רוב לאיסור כיון דאיכא
 ג"כ משש דהוא ובה מ"ח. עכ"פ אשם ראשה סמוך לתשמיש
 נימא סמוך מעוטא דהוא דם לנדיס לפלגא דילמא ראשה אחר
 תשמיש וה"ל רובא והמחי' יהי' מחויב בנאש חלוי. וכל"ז קשה
 ג"כ דהא זה הוא ס"ס נמוך דהא משו"ה מותרת לבעל שכי
 בלא דניקה עיי"ש בח"ד. והיניל דלפני' לומר כמ"ס הח"ד
 שם ע"פ דברי תוס' גדה ד' ס' דרוב פעמים בא הדם קודם
 ועיין בחמדה שלמה דביאור דברי תוס' כיון דרוב דם בא
 בהרגשה לכן יש לחלוח דהי' דשעת תשמיש והיא סברה דהוא
 בהרגשה השמש עיי"ש והא דאשם מחויב רק אשם חלוי ולא
 מטאח כיון דאיכא רוב דהי' בשעת תשמיש והח"ד כתב דכיון
 דאיכא מועט וחוקה ה"ל כפלגא ופלגא. אמנם זה אינו לירין
 דזה מיעוט פהלו אינו והא דאמרי' סמוך מיעוטא לחוקה אינו
 אלא מדרבנן אבל לא לבעור אותו מתימאח. דמה"ח אולי'
 במר רוב. ולכן הי' נ"ל דמשו"ה אינו מחויב רק אשם חלוי
 כיון דאיכא חרי מיעוטים עד הכוז מיעוט אחד דילמא
 הי' אחר התשמיש. ואפי' אשם הי' בשעת תשמיש. דילמא הוא
 מן הלנדיס. וחרי מיעוטים נגד הרוב ה"ל כפלגא ופלגא
 [ואף דא"כ יהי' קשה אחתי יהי' מחויב אשם חלוי. נימא
 כיון דהוא ספק השקול אוקמינן אוהה החוקה. בארמי' במקום
 אחר. דבאוקין זה לא אוקמינן אוהה אחוקה לפשור מאשם חלוי
 ולהשמיש אינו מחויב רק אשם חלוי. ע"כ דהוא ספק השקול.
 א"כ ממילא אשם ראשה ג"פ מ"ח דבזה איכא עור ספק לשיפה
 דדילמא ממלאה ונפלה היא והוא מן הלנדיס לא יהי' מחויב
 אשם חלוי ול"ע עור בזה:]

ר"פ ממילא כ"ד היכא דלא ראשה בביתה הראשונה. **י**
 וראשה אח"כ ג"פ מ"ח מ"מ מקום לומר אף דקומ"ל

כר"ח ללא חלוי' בהע"י הוא נושס דהוא לא שכיח. אבל
 עכ"פ איכא מיעוטא נימא דהיזח דהתרמי לי' דבעל בהע"י
 והוא דם בחולים ימא סמוך מעוטא דהוא דם בחולים
 לפלגא דהוא ספק בנ"ז אשם הוא עמאה כיון דליכא רק חיוב
 אשם חלוי. אפי' בלא ספק דילמא הוא דם בחולים
 וממילא כבדי ספק דמס בחולים. לא יהי' אפי' חיוב אשם
 חלוי ול"ע :

ר"י להוסיף עור דהא להרמ"א בנע"י ראשה שיש לה **י**
 וסח קבוע חולין בנמה אפי' אינה ידועה דהיא מולאה

דס. וכ"ש אשם ידועה דהוא מולאה דם רק דהוא לא שכיח
 דהל"י בה. כיון דבאית לה וסח קבועה לא שכיח ג"כ שיהי'
 רואח דם גדה שלא בשעת וסחה. ולפי"ז י"ל ג"כ דגם לר"ח
 י"ל דהוא מיעוט דיכול להיות דהוא דם בחולים רק דאוקין
 בתר רוב דלי"ח דבעל בהע"י. אבל מ"מ בנאש שיש לה וסח
 קבוע. וראשה ג"פ מ"ח לענין שלא חיה' נאכרה על בשלה
 משום רואח דם מ"ח אשכר דהל"י בדם בחולים אפי' לרי"א
 דע"פ ס"ל בכלל מכה דאינו ידוע אשם היא מולאה דם א"ע :

אונס וא"כ יהי' קשה אחתי יהי' מחויב אשם חלוי אם **י**
 ראשה סמוך לתשמיש. כיון דזה הוא ספק השקול

דילמא ראשה אחר התשמיש מדלא מחויב רק אשם חלוי. וא"כ
 נימא סמוך מעוטא. דהוא דם לנדיס לפלגא דראשה אחר
 תשמיש וה"ל רובא. ולא יהי' מחויב כלל אשם חלוי. וכלל
 מקום היכא דראשה סמוך ל"ק כ"כ ד"ל דמס לנדיס הוא
 מעוטא דמעוטא כדאמרינן בנמ' דרוב ומלוים הוא דם המקור
 אמנם אם ראשה ג"פ מ"ח לאמר התשמיש כבדי שיעור חיוב
 אשם חלוי בזה יהי' הקו' במ"ע דהא מבוחר דלמדי' חיוב
 בסוגי' בזה דאמר ממלאה ונפלה היא דזה הוא מין חלוי
 והוא ספק השקול אשם הוא במקור או בלנדיס ע"פ. ועיי'
 בח"ד בפ"ק ב' דכתב דרואה דם מ"ח הוא שני משתות משש
 אחר דילמא הוא מחמת החלוי וכוזו הוא ספק השקול אשם
 היא כהמקור או כבלנדיס רק דאיכא עור דהוא ספק השקול אשם
 ובה מ"ח. ולכן היא אסורה לבעלה דרוב הוא לאיסור עיי"ש.
 ולפי"ז ממילא כרואה דם מ"ח לא הוה ספק לנדיס מעוטא
 דמעוטא דאשם הוא מחמת החלוי או הוא ספק השקול דילמא
 הוא מן הלנדיס ונהי' דעכ"פ איכא רוב לאיסור כיון דאיכא
 ג"כ משש דהוא ובה מ"ח. עכ"פ אשם ראשה סמוך לתשמיש
 נימא סמוך מעוטא דהוא דם לנדיס לפלגא דילמא ראשה אחר
 תשמיש וה"ל רובא והמחי' יהי' מחויב בנאש חלוי. וכל"ז קשה
 ג"כ דהא זה הוא ס"ס נמוך דהא משו"ה מותרת לבעל שכי
 בלא דניקה עיי"ש בח"ד. והיניל דלפני' לומר כמ"ס הח"ד
 שם ע"פ דברי תוס' גדה ד' ס' דרוב פעמים בא הדם קודם
 ועיין בחמדה שלמה דביאור דברי תוס' כיון דרוב דם בא
 בהרגשה לכן יש לחלוח דהי' דשעת תשמיש והיא סברה דהוא
 בהרגשה השמש עיי"ש והא דאשם מחויב רק אשם חלוי ולא
 מטאח כיון דאיכא רוב דהי' בשעת תשמיש והח"ד כתב דכיון
 דאיכא מועט וחוקה ה"ל כפלגא ופלגא. אמנם זה אינו לירין
 דזה מיעוט פהלו אינו והא דאמרי' סמוך מיעוטא לחוקה אינו
 אלא מדרבנן אבל לא לבעור אותו מתימאח. דמה"ח אולי'
 במר רוב. ולכן הי' נ"ל דמשו"ה אינו מחויב רק אשם חלוי
 כיון דאיכא חרי מיעוטים עד הכוז מיעוט אחד דילמא
 הי' אחר התשמיש. ואפי' אשם הי' בשעת תשמיש. דילמא הוא
 מן הלנדיס. וחרי מיעוטים נגד הרוב ה"ל כפלגא ופלגא
 [ואף דא"כ יהי' קשה אחתי יהי' מחויב אשם חלוי. נימא
 כיון דהוא ספק השקול אוקמינן אוהה החוקה. בארמי' במקום
 אחר. דבאוקין זה לא אוקמינן אוהה אחוקה לפשור מאשם חלוי
 ולהשמיש אינו מחויב רק אשם חלוי. ע"כ דהוא ספק השקול.
 א"כ ממילא אשם ראשה ג"פ מ"ח דבזה איכא עור ספק לשיפה
 דדילמא ממלאה ונפלה היא והוא מן הלנדיס לא יהי' מחויב
 אשם חלוי ול"ע עור בזה:]

אמנם

כל מ"ט הוא רק לרווחא דמילתא דב"ז נראה לענ"ד
טפ"י מה דמבואר ברי"ף הל' נדה דהביא פלוגתא
דרי"א ורי"א וסיים ובלכתא כרי"א דספק איסורא לחומרא עכ"ל
היי דלא פסק לגמרי כרי"א רק דהוא ספיקא דרינא וכיון
דספק איסורא לחומרא לכן לא חזי' לרס בחולים דהוא ספק
איסור חורה. ואף דלפי האמת אין נפ"מ בזה כיון דהרי"ף
נפ"מ הביא שם הא דרב ושמואל דאמרו הל' בועל בעילה
מלוה ופירש. וא"כ גם אם הלכתא כרי"א לריד לפרוש ג"כ.
מ"מ הא הרי"ף הביא שם כל הדינים הכוזבים במשנה ובגמ'
ר"פ התימיקא. והכ"י בסי' קל"ג תמה. באמת למה הביא כל
הדינים דאין נפ"מ בזה. יחי' איך שיהי' זה מבואר בהרי"ף
דאינו פוסק כרי"א רק משום דספק איסורא לחומרא. וזה
הינה לפתחא מחמת הדם דזה הוא ספק איסור חורה.
וא"כ אם ראהו גי' מ"ה לאוסרה על בעלה כיון דזה אינו
אלא איסור דרבנן דארכא אחרין ספיקא דרבנן לקולא ונקטי'
דכל' כרי"א דמילין בדם בחולים ולא נאכרה לבעלה משום
רוחא דס' מ"מ. ואין לומר כיון דהספק הוא גם עליו' אם
לשמאורח או לטריה ומשמאים אורה משום דזה הוא ספיקא
דאו' ולחומרא הדר הל' ספיקא דרבנן ע"י גילגול דאו'
כמש"ל בשם הח"ד. דאם נימא כן גם על המחבר קשה. במה
דס"ל דבכחולס מולין לעולם בדם בחולין כל זמן שלא פסקה
לראות. וקשה ג"כ כיון דספק נולד בדאו' והדס בודאי'
משמאים תהי' דמהי"ד הל' יתיר בדם בחולים. אל' לא
כפי סומן המבואר במשנה ובגמ' ר"פ התימיקא. ואפ"ה לענין
רוחא דס' מ"מ תלי' בדם בחולים. כ"כ גם בפלוגתא דרי"א
ור"א ובי' דמשמאים אורה משום דזה הל' ספיקא דאורייתא
מ"מ לגבי טעם דרוחא דס' מ"מ דהוא דרבנן מקילין בספיקא
כמו בכל ספיקא דרבנן דנקטי' לקולא. והי' י"ל דאפשר להביא
ראי' דמוכח מר' הרי"ף דגם לענין רוח' דס' מ"מ ס"ל להחמיר כרי"א:
דהנה המ"ו כב"ס קפ"ז כתב על דברי הבי"ו במה דהביא
ראי' מהפוסטא דמילין לעולם בדם בחולים. דמגיל
הא דלמא' לא תד לפי דינו כמבואר ברי"פ התימיקא. ואף
דאין זה קו' על הבי"ו דמיל' דודאי' כל הזמן דמילין מהי"ד
בדם בחולים ל"ש בדיקה שפורה כיון דהוא עבודה לגמרי.
וגם הא בבדיקה שפורה כתבו דזה לא מהני רק שלא לאכרה
על בעלה משום רוחא דס' מ"מ. אבל לא מהני לטכר את
דם. ובניין בכל פס"ו י' נקיים. והוא מניחא בנחן הזמן
דהל' מהי"ד בדם בחולים ל"ש בדיקה השפורה. מ"מ י"ל
כמש"ס המ"ו להשי' על הבי"ו מהו"ס נדס ד' ס"ה ע"ב בד"ה
ובולן שפופת דמפרס' דברי תוס' שפופת מוחך ד'
לילות לאחר ד' לילות. והבי"ו בס"ק כ"ט כתב ל"ש בזה קו'
הבי"ו הג"ל על הרי"ף בהל' נדה במה דהביא כל הלוקין דינים
שהוא במשנה ובגמ' ר"פ התימיקא. כיון דלפי האמת נקטי'
להלכה דבועל בעילה מלוה ופירש וממילא דליכא נפ"מ בכל
הדינים שביא שם דמיל' דנפ"מ דאין רוחא דס' מ"מ. דכל
זמן דמיל' מניחא דגמ' בזה בדם בחולים דברי דמחמיר'
לפרוש ממנה מיד לאחר בעילה מלוה מ"מ בודאי' לא אחרין
אורה על בעלה משום רוחא דס' מ"מ עכ"ד עיי"ש. אמנם
דבי' לדעת הבי"ו ולעולם הל' בדם בחולים תהי' י"ל בישוב
הרי"ף ברי"ף כיון דנעשה הרי"ף והרמב"ם הוא באתר דרי"ג
בפ"ק ד' י"א דאמר ל"ש אל' שלא פסקה ג"ח וראהו שלא
מ"מ. אבל פסקה מ"מ. וראהו שלא מ"מ הוא דמחמיר.
משא"כ אם הדר ראהו מ"מ עוברה דמילין בדם בחולים
עיי"ש. וא"כ י"ל דנעשה הרי"ף הביא הרי"ף כל הדינים משום
דנפ"מ לענין רוחא דס' מ"מ אם פסקה לראות מ"מ והדר
רוחא מ"מ אם הוא בנחן הזמן דמיל' מהי"ד בדם
בחולים אין לאוסרה משום רוחא דס' מ"מ. משא"כ אם פסקה
אח"כ אחרין אורה משום רוחא דס' מ"מ. והבי"ו שם
כתב לענין על הבי"ו למה החמיר אם פסקה לראות כיון דלדעת
הרי"ף והרמב"ם תלי' בראהו מ"מ אף אם פסקה. וכתב שלא

נדה המחבר להקל כ"כ אחר שרש"י וחס' חולקים וס"ל בהא
דר"ג דגם מ"מ עמאה עיי"ש ולפ"מ מוכח מדברי הרי"ף נוט'
דאף דס"ל בפסקה הל' ג"כ דזה הוא דוקא בעוד דמילין בדם
בחולים מהי"ד. משא"כ לאח"כ אף דמילין לעולם בדם בחולים
שלא לאוסרה משום רוחא דס' מ"מ אם פסקה פס' אחת
לא תלי' לאחרי' הזמן דלא תלי' מהי"ד בנייבו בדם בחולים
דאל"כ הקו' במ"ע למה הביא הרי"ף בהל' כל הדינים דמשנה
וגמ' דרי"פ התימיקא ולפי' דהא דהביא הרי"ף כל הלוקין דינים
הוא רק דנפ"מ לגבי רוחא דס' מ"מ ע"כ ל"ל דס' בהא דהביא
הפלוגתא דרי"א ורי"א וכתב דכיון דהוא ספק מילין לחומרא
זה הוא ג"כ לאוסרה על בעלה אח"כ אם תהי' רוחא מ"מ
ועי' כתב וספק איסורא לחומרא. דלחיות מזהה בל"ז הוא
עמאה כיון דנקטי' כרב ושמואל דבועל בעילה מלוה ופירש
וא"כ יחי' מוכח דגם משום רוחא דס' מ"מ מחמירין בדם
[ואדרבה י"ל דנעשה הרי"ף כיון דלפי' אסור אל' ספיקא דרבנן
לענין רוחא דס' מ"מ לא אכרי' כיון דלא הוה אל' איסור דרבנן]:
אמנם דאין ראי' בצורה דשפופת דברי הרי"ף נראה דמחמיר
כרי"א כפי הכלל המפורס' בדינו דספיקא דאו' מהי"מ
לחומרא. וממילא בחיבור דרבנן מילין לקולא. ויש להוסיף
עוד ולומר דאפי' אם נימא דנעשה הרי"ף דמחמיר גם לפנין
רוחא דס' מ"מ י"ל דזה אינו רק אם ראהו גי' למהר כד'
לילות כיון דמדינא לא תלי' מו בדם בחולים והיא עמאה מהי"ד
רק דימא דמ"מ תלי' שלא לאכרה על בעלה משום רוחא דס'
מ"מ בזה כמו דמחמיר' אם פסקה אח"כ פס' אחת כ"כ לא
מקילין אם ראהו חתלה בביאה הראשונה משא"כ הראשון לאחר
ביאה הראשונה שש מוחך ד' לילות י"ל דלא מחמירין כיון
דרי"א תלי' בזה מדינא בדם בחולים תהי' לטריה חתלה כיון
דהוא ספיקא דרינא לגבי רוחא דס' מ"מ. נקטי' לקולא כיון
דהוא דרבנן נקטי' דכל' כרי"א דגם בלא בעל חתלה תלי'
אח"כ בדם בחולים תהי' לטריה. ומ"מ דלא מחמירין בראי'
מדי' לילות לאוסרה לבעל משום רוחא דס' מ"מ:
ואפי' אם נחמיר גם בזה. מ"מ הוה דלא ראהו בעשה
משום משום רק סתין להמשום בדי' שפופת חוב'
אשם תלוי דאו עכ"פ הוא ספק דלמא ראהו חז"ל. ולידך
דחוק. הא דמסרינן אורה משום רוחא דס' מ"מ. ולא אחרין
בזה ספיקא דרבנן לקולא ככל' מ"מ בלא ראהו בביאה
הראשונה. ואח"כ היא רוחא מ"מ. דהוא פלוגתא דרי"א ורי"א
והוא ספיקא דרינא. י"ל דליכא תהי' תיובת אשם תלוי. משום
דה"ל ס"ס ספק אי' דלמא הל' כרי"א ותהי' בדם בחולים. ואפי'
אם לא תלי' בדם בחולים דלמא לא ראהו בעשה המשום רק לאחר
המשום. והוא ס"ס נמור כנו"ס המחמיר דגם ס' דמיל' מילתא
לס"ס ואפי' אי"א דגבי אשם תלוי לא מהני ס"ס. כמש"ס הו"ס
כריעות ר"פ ספק אכל. מ"מ לענין איסור דרוחא דס' מ"מ
דמקילין בס"ס מקילין גם בזה ורי"א היה היתר נכון לענ"ד:
ומעתה בנ"ד דבראי' הראשונה לא הי' בעשה המשום
[ובפי הגרלה גם הכריעות החתומות לא הי' בעשה המשום
המשום] ורי"א דס"ל בלא ראהו חתלה תלי' מהי"ד בדם בחולים
וכמש"ס הטעם דאף דהוא לא שכי' מ"מ כיון דלא היתה דס'
בחולים דהוא ג"כ לא שכי'. ומכ"ס דאין לפרק דהי' זה
לאוסרה משום רוחא דס' מ"מ. ואף דנפ"מ בעל בזה פשיט'
בחתלה ולא ראהו דס'. נראה דלרי"א כמו דמילין בביאה
אחר דאחרת ל"י בשמואל והוא משום כיון דליכא דס' בחולים
כ"כ י"ל אף אם בעל במה עשי' תלי' בך כיון דמניחא
הראשונה לא ראהו דס'. ע"כ דבעל בעל' גי' בזה הוא
ידי' מוכימות דהי' כן כיון דמניחא הראשונה לא הי' ל"י
כאז ועטר. ורק בביאות שראהו בזה דס' הי' להשיב
כאז ע"כ הוא כן בביאות הראשונה לא הי' ביות
נמורות ולא השיב בזה את הבתולים. ומכ"ס לא הי' לה דס'
ולא הי' לה כאז ובביאות האחרונות הי' משיב בתולים ויש
הוא דס' והנאז שיהי' לה. ואולי בואין פה גם לרי"א תלי'
והי' ע

ולפי כזה מ"מ לרא' י"ל דבזה וודאי תלינן אפי' בדיאות
הרבה. ויש להוסיף עוד ולומר דחלינן בניד אפי' לר"מ:
דהנה הוסי' בדי' שאני שמואל דרב גוברי' תמוה מהא
דאמרינן בריש כתובות רוב בקיאים הם. ומי' דרוקא
לבעול בעילה גמורה שיהי' ראוי להסתער בזה אין בקיאי'ן. והי'
י"ל דא"כ ממילא כל פלוגתא דר"מ ור"א הוא רק אם אומר
דבעל בעילה גמורה שהיא ראוי' להתעבר. משא"כ אם לא
הי' בעילה גמורה בזה גם לר"מ חלי' דהי' בעיני' דרוב בקיאים
הם. ויותר וחסבר לחלוק בזה מלומר דרם נדה הי' מועט
ונסתר כפי' דבוא' לא שכיח. ויותר מה דאפי' הבעל מסופק
בזה אם בעל בעילה גמורה לא חלי' ג"כ דסתמא לא
הי' בעילה גמורה. מדליכא דם בחולים. ודאיחי מפורש כן
כפי' בחידושים על הגמ' ועל הש"ע בסי' קל"ג עיי"ש מה
שהביא דברי הוסי' הגינה. ולפי' ממילא בניד' אם לא ידע
הבעל דבעל בעילות הראשונים בואה גמורה. חלינן דלא הי'
ביה גמורה עד איומן הביאות דהי' לה כלכז ועוד וגם ראשה
בהי' דם. דזה הם ידים מוכיחות דהוא כן. וגם הוא מילתא
דכפי' עובא דלא יוכל לבעול כבחיילה בעילה גמורה רק אחר
כזה ביאת. ומיה' לא נחלה בזה גם לר"מ שלא לאסרה על
בעלה. משום רואח דם מחמת טמאים. ד"ל דאפי' לטבח
אם הדם יש לחלוק בזה מדינא. מכ"ש שלא לאסרה משום
רואח דם מחמת טמאים דהיו רק איסור דרבנן:

ועתה אבוא למ"ש עוד כבודו כי האשה אומרת דידועת
בנידוד דהוא דם. בחולים רק דהוא מסופק ע"ז
אם היא נאמנת בכך בוא' דהוא לא שכיח לאשר כי בא עלי'
כמה פעמים. ולא ראשה דם. הנה זה מבוחר בהרמ"א דאשה
נאמנת לומר דהדם אינו מהמקור. ואף דהוא רוב. ענה רוב
דמים באים מן המקור. ומבוחר בגמ' ביב בסוגי' דרוב וקרב
דהוא רוב ומלוי ומקחו מן המקור. אפי' היא נאמנת דם
זה אינו מן המקור. וכבר הניינן בזה הש"ע [ש"ו פ"ז] עיי"ש
ולא אחר כך בזה דמשפטים נראה דאשה בכל ענין נאמנת לטבח
עלמה והחורה הימנה דחייב והסרה לה. לה לעלמה והיא
נאמנת לומר דלא ראשה בשעת ובה. אפי' למד דבסות
דא' משום דחוקה אורה בזמנו ובה. אפי' היא נאמנת לומר
דלא ראשה והיא עהורה. ה"ה בכל ענין היא נאמנת אפי'
במידי דלא שכיח:

ובסוגי' נדה דכ"ז אמרי' תיבוי הג"ה שהובא ברשב"א
בבב"ב ונאמנת אשה לומר מה יס לי במקור שממנה
הדם יולא כ"ה ידוע דמזה נראה דבעינן שדע בנידוד דם
זה הוא מן המכה וזה הוא תמוה דנאמנת נהי דבעינן שיהי'
לה מכה שהיא מולאת דם מ"מ אם זה י"ל לידע שם זה
הוא מן המכה כדקמי' ואם יש לה מכה חולין במכה הרי
אף דהוא ספק חולין דהדם הוא מן המכה. וכבר האריכו
בזה המחברים. ואמרי' ליב עפ"י הגי' דהוא בגמ' שם ה"ר
הרואח דם מ"מ וכו' מכלן וליקר' ל"ה עד שהבדק כילד בודקה
אפי' מצאה שפופרת וכו' ואם יש מכה חולה במכה ואם יש
לה וכה חולה בוסתה ואם יש דם במכה משונה מדם רחיהה
אינה חולה ונאמנת אשה לומר מכה יש לי במקור שממנה הדם
יולא וכו' ע"ל הגמ' ויש לדקדק לגי' זו למה שהשק' בין
הדבוקי דקמי' אם יש לה מכה חולה במכה. ואם יש לה
וסת וכו' ה"ל לבאר כל דעי מכה. ולימר וחולה במכה ואם
דם במכה משונה וכו' ואמ"כ ליהי' ואם יש לה וסת. כיון
דהוא ענין כפי'. גם יש לעיין על פי' רש"י בד"ה ואם יש
לה וסת לקבלוק הוה שאינה רואה כל שעה מ"מ אלא לפרקים
חולה בוסתה ומשונה בלא בדיקה בין וסת לוסת ע"ל. מה
דבוחא הוא בזה גם עמדי' על ענין התוספתא כפי' דנדה
דקמי' בבדיקה השפופרת בזה"ל נמצא על ראשו הי' עמאה
מפני שהוא דם המקור. ועל הגדרים הי' עהורה מפני שהוא
דם הקיטום ע"ל מבוחר דבעינן שיהי' נמצא בבדיקה השפופרת
על הגדרים או היא עהורה. ולפי' הא בגמ' מבוחר להיפך

דאפי' אם לא נמצא על השפופרת כלל היא מותרת ג"כ.
ובישוב כל זה י"ל כמי' החיד' ברואה דם מ"מ אינה שני
משעות. משש אחר דילמא יש לה וסת לראות מ"מ ואז בודאי
הוא דם מן המקור. ועוד משש יש דילמא הוא מהחולי
ממלאה ונופלת ואז הוא ספק השקול אם החולי הוא במקור
או מן הגדרים. והנה להשש דילמא אימ' לה וסת קבוע
לראות מ"מ ע"ז וודאי לא מהני בדיקה שפופרת. כיון
דהוסת הוא מחמת תימוד החשמים ובשפופרת ליה לה
לראות ע"כ. אמנם להשש דיכול להיות דאית לה חולי
ממלאה ונופלת בזה מהני בבדיקה שפופרת. דע"ז ידעי' דאם
החולי הוא כהוך המקור קים לכו דהי' לריך להיות הדם
על ראשו. משא"כ אם החולי הוא בגדרים אינו לריך להיות
נמצא על גדרו השפופרת כיון דהשפופרת אינו דומה ללבעל.
ומה דאמרי' בגמ' לא נמצא על דם דלשו ביודע דהוא מן
הגדרים היינו דזה הוא ידוע אם מחמת חולי ממלאה ונופלת
בוודאי החולי הוא בגדרים. אמנם גם לאחר הבדיקה אינה
משש דילמא הוא מחמת וסת הנקבע לה להיות רואח מ"מ.
ע"ז אמרינן כיון דוסתו דרבנן אמרינן ספקא דרבנן לקולא
ותלי' דהוא מחמת החולי ואז בוודאי הוא מן הגדרים. אמנם
זה אינו כן להמיר אוקה ע"ז בבדיקה לבעלה שלא תהי'
לאסרה משום רואח דם מ"מ. אבל מ"מ היא עמאה מדינא.
דמי' דהוא דם נדה ורואח ע"ז הוסת דתימוד החשמים ולריכה
להיות לה ז' נקיים עכ"ד עיי"ש. ומו לק"מ דהתוספתא במה
דנקט נמצא על הגדרים הי' עהור מפני שהוא דם הקיטום
דהתוספתא איירי לטבח אוקה לגמרי שלא תהי' בעי' ז' נקיים.
וע"ז בעינן דוקא שיהי' נמצא על הגדרים דאז ידעי' דהוא
מחמת החולי ממלאה ונופלת דהחולי הוא בגדרים ואז היא
טהורה לגמרי. ובגמ' לא איירי רק לעינן שלא לאסרה משום
רואח דם מ"מ דבזה בני אף אם לא נמצא דם כלל על
השפופרת:

רפ"ז מחילא אם יש לה וסת קבוע לראות ע"ז החשמים
לפרקים דלא ידעינן בבירור דמה דרואח מ"מ היא
ע"ז הוסת נקבעת לה לפרקים להיות רואח מחמת תימוד
דחשמים. דאם הי' מחמת חולי מנוללות ונופלת הא הי'
לריכה לראות תמיד דהא קים לכו דלריכה להיות גם ע"ז
השפופרת אם הוא על המקור. ולפי' הי' קשה כיון דכל
רואח מ"מ מהני לה בבדיקה שפופרת ע"כ כיון דעיי"ש מבוחר
דאינה מחמת חולי רק דהוא מחמת וסת החשמים וקולי' בזה
ול"ה להוסת. מ"מ כ"כ אם יש לה וסת קבוע לראות ע"ז
החשמים לפרקים ידעינן ג"כ דאינה מחמת חולי רק מחמת
הוסת ובה לא החמירו ברואה דם מ"מ. וא"כ גם בזה לא
נחמיר ויהי' רשא' לבוא עלי' אפי' בשעת וסת. אמנם דזה
אינו דרוקא היכא דרואח תמיד מ"מ דאם יחוש להוסת יהי'
לריך להוילא בעט לכן לא החמירו להעמיד תחת בעלה.
משא"כ אם רואח לפרקים דאפי' אם יחוש להוסת תהי'
מותרת לו ג"כ דהא יכול לבוא עלי' שלא בשעת וסתה ומיה'
לא יחוש לה כמי בכל וסת לריך לפרוש ממנה בשעת וסתה
אמנם בשעת וסתה כפי' לריך לפרוש ממנה דע"ז לא מהני
שפופרת כלל כיון דבלי' ידעינן דהוא מחמת וסת. וכמו כן
הא דקמי' אם יש לה מכה חולה במכה זה אינו רק אם
הי' רואח תמיד מ"מ דלא תלי' דהוא מדם המכה. וגם
דרוקא ברואח תמיד יש להכשיר בבדיקה השפופרת דאפי'
ל"ה להוסת דחלי' להקל כהשקא דרבנן ולומר דהוא מן
הגדרים דרואח מחמת החולי [משא"כ אם יש לה וסת לראות
הפרק' מחמת חשמים אינו לא נוכל לחלוק דם מחמת
המכה דאם הי' בא מהמכה הי' לריכה להיות רואח בכל
פעם. וכיון דהיא אינה רואח אלא לפרקים ע"כ דהוא מחמת
החשמים ולא מהמכה. ולכן בשעת הוסת איסור לשמש עם
בעלה. וזה הוא הפי' בבב"י דרואח דם מחמת חשמים וכו'
איסור לשמש עם שחנדק וביד דרוקא וכו' בבב"י רפ"ז

דע"ו ידע"ו לחינה מתמת חולי רק מתמת ובה ול"ת לוסה
 שלא חת' נאסרה על בעלה. וגם חלתי' יהוה מתמת הגרדים
 והדר קחתי ואם יש לה מכה חולה במכסה וע"ז קחתי בכרייהא
 ואם יש לה וסת חולה בוסתה דנאסרה בשעת וסתה ולא מהני
 בדיקס שפורח וגם לא חלי' בעלה בין דידע"ו בבירור יהוה
 ע"י וסת ולא מתמת המכה וכדר קחתי ואם דם המכה משונה
 מדם הראי' לא חלי' ג"כ במתנה לומר דהשמש ענכן כמבואר
 בש"ע. וע"ז קחתי ונאמנה אשה לומר מכה יש לי במקור
 שמתנה הדם ויאל דוק מהו על מה דקחתי דאם יש לה וסת
 קבוע לא חלי' במכסה. והוא מסביר דהא אם הי' מתמת
 המכה מדוע אינה רואית רק לפרקוס או דאם דם מתנה
 משונה מדם הראי' אינה חולה ג"כ במכסה. וע"ז קאמר
 דנאמנה אשה לומר דידועה בבירור דדם זה הוא מן המכה
 והיא טעורה אפי' יש לה וסת ללאות לפרקוס או אפי' אם דם
 כראי' משונה מדם המכה ואף יהוה לא חלי' בש"ע כיון דהיא
 אומרת בבירור דידועה יהוה דם מכה נאמנה על זה ויהי'
 מזה גם כן ראי' דאשה נאמנה לעיר את הדם אפי' אם הוא
 מליצח דלא שכי':

ועוד יש סיף להקל בכ"ד דעת המרדכי הובא בש"ע ס"ק
 כ' דמפרש מה דקאמר בגמ' אם יש לה וסת חולה
 בוסתה. דלא נאסרה משום רוחה דם מתמת משום. רק
 חת' דסתתה הוא דם לרדים. ומה דמתמו על המרדכי
 מסוגי' דשכשוש י"א דמוק' להא כנמאל על שלו מייבי' בקרבן
 שלא בשעת וסתה. אמרתי לישב דס"ל להמרדכי דודאי זה
 לא דאשה רק פשט אחת. וודאי יש ללמוד במקרה דרש"ה
 דם נדה שלא בשעת וסתה. דמאי' כיחא דראשה ג"פ מ"ם.
 או חז' דאינו עפי' מקרה. דהאיך יתמרי דתהי' רוחה עפי'
 מקרה ג"פ דוקא בשעת שמיש ולכן יש לחוש לשני משמות או
 דהוקבע לה וסת קבוע לראות בשעת שמיש מתמת חמוד
 התשמיש או דים לה חולי' המתמלת ונפלה וסתה היא רוחה בשעת
 התשמיש. וס"ל להמרדכי דמשום החולי' ממלאת ונפלה חולה לא
 היינו אוסרים לה כלל כיון משום דאם הוא מתמת החולי' הוא
 ספק השקול אם הוא מהמקור או מהגרדים ובספק השקול הוא
 עבודה מדין חורה כמו בכל ספק השקול דאוקמי' מדין חורה
 אחוקה. ה"ג אוקמי' אורה אחוקה עברה שלה. רק הא דלמדין
 אורה על הכנס משום דה"ל ס"ס להמיר דילמא הא דרוב
 מ"ם הוא מתמת הוסת דחמוד התשמיש דלוי' וודאי הוא מן
 המקור. ואח"ל יהוה מהחולי' מ"ם הוא ג"כ ספק דילמא הוא
 מהמקור:

אבות כ"ד נ"ע דהיי' דלפ"מ הר"ן במידושו על הרי"ף
 בעטמא דר"ח דמתמנה דדם נדה י"ל כיון דהי'
 מושט נסתר בש"ז בזה ל"ק שיהי' היא נאמנה לפרה אח
 הדם. כיון דגם היא מסופקת בזה ולא יודעת ג"כ אם היא
 דם בחוליה דבעל כבעי' או יהוה דם נדה ודם בחוליה
 נסתר בש"ז בניהא הראשונה. אמנם למ"ס הר"ן בחי' השני
 או דבעלה מקודם. יהי' קשה כיון דהיא יודעת בבירור דלא
 כבעלה היי' יודעת יהוה דם טבור ואמתי' לא חת' נאמנה.
 אפי' דלר"ח לא חלי' בשום אופן דבעל כבעי' ויהי' אם לא
 מ"ם אם יהי' ספק להבעל אם בעל בעילה נמירה אם לא
 בזה י"ל דהיא נאמנה לומר דהוא דם בחוליה. והוא. כיון
 דידועה בעלמה מתמת הכאב והעצר יהוה דם בחוליה. וע"כ
 דלא הי' בעל אורה בעילה נגזורה וזה מהני גם לר"ח כמו
 שכתבתי לעיל:

ועיין בהמרדכי שם דכתב דם דמתמת לבעל השני בלא
 בדיקה. הוא מטעם ספק שיקא' שמה בלא מן הגרדים
 ואחתי' מן המקור שמה לא יבוא להשני' דה"ל כל האלכשות
 שוות עייש ואמתי' יהי' זה ספק דילמא הוא מן הגרדים כיון
 דהוא רוב ומלוי'. דרוב דהי' הוא מהמקור. ויבשר דלמ"ל
 דבעי' דוקא שיהי' כל השני' שפיקות ספק השקול משום דלא
 אמרינן בזה סמוך מיעוטא לחוקה. וי"ל דבטוהו יהוה ספק
 אחר דילמא הוא מתמת החולי' ואז יבוא להיות הדם הוא
 מהגרדים ואחתי' דהוא מן המקור דהיינו יהוה מתמת חמוד
 התשמיש דא"כ בוודאי הוא מהמקור. ע"ז אמרינן דהוא ספק
 כיון דה"ל כל האלכשות שוות ודילמא לא יהי' לה הוסת מ"ם
 בבעל השני. וכיון דאם הוא מתמת החולי' הוא ספק השקול
 עפ"י יש לומר דהיא עבודה משום חוקת עברה שלה. ומה
 דעמתי' אורה הוא רק משום דהוא וסת מ"ם. וי"ל דס"ל
 להמרדכי דהיכא דיש לה וסת קבוע או לא חלי' כלל שיהי'
 נקבע לה וסת אחר ומלינן דהוא יודעי' ע"י החולי' דממלאת
 ינפלה. וי"ל ספק השקול ומהקורן אורה מתמת החוקה.
 ואפי' אחתי' דע"כ מדרבנן הוא עמאה דלא אוקמינן בזה
 חוקה כיון דלוי' דעווא' נמורה. מ"ם דה"ל דאין אובינן אורה
 על בעלה משום רוחה דם מ"ם. דכמו דוסתיה הוא דרבנן
 משום דמ"ס אף דמחוקק להיום רוחה ג"פ לא מחוקקין לה
 בזה שיהי' רוחה חמוד. כ"כ י"ל אפי' אם הוא מתמת חולי'.
 אינה מחוקקת להיות חולה בכך על ימי' הוא ג"כ בעלה וסת
 דרבנן ולכן אין אוסרינן אורה על בעלה משום רוחה דם מ"ם:

והמרדכי הביא שם דעת ר"ח דלא משתתח דין זה דרואת
 דם מ"ם אלא בשלש שנים אחר נשואין נתקבל
 בעלה ג"פ. ולא הי' לו ביאות הימר שאל הורגלה ג"כ
 בביאות הימר שוב אין אובינן אורה על בעלה ועי' בנב"י
 מהדו"ב בסי' ל"ד ולרבנו י"ל דזה הוא הפי' בכרייהא הראשה
 דם מ"ם הוא דבמתילה. נשואין היא רוחה דם מ"ם. רק
 רבנו

דע"ו ידע"ו לחינה מתמת חולי רק מתמת ובה ול"ת לוסה
 שלא חת' נאסרה על בעלה. וגם חלתי' יהוה מתמת הגרדים
 והדר קחתי ואם יש לה מכה חולה במכסה וע"ז קחתי בכרייהא
 ואם יש לה וסת חולה בוסתה דנאסרה בשעת וסתה ולא מהני
 בדיקס שפורח וגם לא חלי' בעלה בין דידע"ו בבירור יהוה
 ע"י וסת ולא מתמת המכה וכדר קחתי ואם דם המכה משונה
 מדם הראי' לא חלי' ג"כ במתנה לומר דהשמש ענכן כמבואר
 בש"ע. וע"ז קחתי ונאמנה אשה לומר מכה יש לי במקור
 שמתנה הדם ויאל דוק מהו על מה דקחתי דאם יש לה וסת
 קבוע לא חלי' במכסה. והוא מסביר דהא אם הי' מתמת
 המכה מדוע אינה רואית רק לפרקוס או דאם דם מתנה
 משונה מדם הראי' אינה חולה ג"כ במכסה. וע"ז קאמר
 דנאמנה אשה לומר דידועה בבירור דדם זה הוא מן המכה
 והיא טעורה אפי' יש לה וסת ללאות לפרקוס או אפי' אם דם
 כראי' משונה מדם המכה ואף יהוה לא חלי' בש"ע כיון דהיא
 אומרת בבירור דידועה יהוה דם מכה נאמנה על זה ויהי'
 מזה גם כן ראי' דאשה נאמנה לעיר את הדם אפי' אם הוא
 מליצח דלא שכי':

והנה כ"ד בלא כל הג"ל הסיור ברור. כיון דהר"ח
 הראשונה הי' מופלג הרבה מן התשמיש דבא עלי'
 בהחלה היללה והיא לא בדיקה עד הבוקר ובה האותן לא
 נאסרה משום רוחה דם חת' אם דאשה בערי' הביאות
 בשעת תשמיש מתם. ולא אמרינן בזה הוכיח סופו על חתילהו
 כמבואר בנדי' בש"ע ס"ק א'. רק מע"כ משש בזה כיון
 דהיא אמרה דהוא אללה ברור דגם בפעם הראשון הי' בשעת
 תשמיש מתמת הכאב והעצר שהי' לא כמו בשני ביאות האחרונים.
 אמנם בלחמ' גם בזה לא אמרינן הוכיח סופו על חתילהו.
 ואף דבעי' ביאות האחרונים ראתה בשעת ביאה עם הכאב
 בביאה הראשונה לא ראתה או רק מופלג הרבה מן התשמיש
 כי מנא ידעה דהדם הוא מן הכאב. ויש להוסיף עוד דהי'
 באחמ' ורדו קח' לומר דרבני' הכח"א דס"ל דבאשה ש"ס לה
 וסת קבוע. חל' אפי' במכה שאינה ידוע אם מולאת דם
 כ"כ חלי' גם בכאב דחשיב ג"כ במכה שאינה ידוע אם היא
 מולאת דם. ומולקיס ע"ז משום דכאב לא יהוה אפי' במכה
 שאינה ידוע אם הוא מולאת דם עיי' בש"ע בסי' ה':

ומעתה אם תאמר לנהוה דגם בביאה הראשונה מתמת
 ראתה בשעת התשמיש מתמת הכאב שהי' לה
 או. א"כ ע"כ לר"ן לנהוה דהדם הי' בא מתמת הכאב. וא"כ
 ממילא לביא כלל איסור דרואת דם מ"ם דאם נגע דהכאב
 גרם שיבוא הדם או חלי' בו בכל ענין. ולא נאסרה כלל
 משום רוחה דם מ"ם בפרט כ"ד דאשה יש לה וסת קבוע.
 וא"כ ממתי' לא נוכל לאסרה משום רוחה דם מ"ם דאם
 תאמר דהכאב הוא הנורם לרם שיבוא א"כ ליכא איסור רוחה
 דם מ"ם כלל דכיון דרואת דם מ"ם דאם מולאת דם וודאי חל' בו.
 ונאם נאסר אורה ע"כ דלמרי' דהכאב אינה הסיבה שרואת
 דם. וא"כ ממילא ה"ף עוכל להחליט מתמת הכאב שראשה

עניה וחנני לשום עיוני עוד בזה ולשאול פי גדולי זמנינו מה דעתם בזה. וה' יצילנו משגיאות ויראלנו מחורבות נפלאות:

סימן כג.

שו"ף לכבוד יודי נפשי חרב הגדול הפוסרם כש"ח טו"ה אביגדור יהודא לייב נ"י ואח"כ נחקב"ד הנאון הג"ר לאב"ד ח"מ דק"ק קיי"ר יע"א :

אחדשיה. יקרא ממכתבו הגיעני בלילה העברה. והגם כי קשה עלי מאוד להשיב כעת בדבר הלכה לא אוכל מלגז מלהשיב לבנידו דבר מה בלי עיון כלאו וי"ל אשה בדקה עלמה. (בימי עהרה). בעד הבדוק ובמוך הבדיקה ה' כעין קו ארום דק וכו' כעין מוט דק מכוך מוך העד והמוט הוה הוא ה' הארום סוה והולאתי זה ולא יכולתי לידע מזה או מוט כמו מש"א שער ולחתי כי הולאתי לא ניכר עוד שום ארמויות עכ"ל. והנה אם המוט הוא עדין לגיון הא כגו' בבדיקות פושרין מעל"ט לראות אם נמוח כמבואר בנתי' ובש"ע בס"י קפ"ח או למתך בלשוני. אמנם אם לאב"ד המוט בזה ל"ע. ורואיני שם בס"ט בסוף הס"י הביא בשם חשו"ב כ"י ס"י ס"ה ספק אחד דילמא פ"י ממראה ארום שהוא בשר כיון דאין לא בקיאי במראות חשיב זה ספק. וספק השני דילמא ה' נמוח. מילא דמוחר גם בכ"ד. אמנם הס"ט דמה דכריז דספק זה דילמא ה' דים עהור ל"ט ספקא כיון דרוב דמים עמאים ישי"ש וגוף הס"י אינו בינו ולכאורה ה' חמוס לפלגל בזה עש"י דברי המחברים לדידו לומר בספק ספקא אף אם לגד ספק אחד איכא רוב מ"מ אם ספק השני הוא ספק השקול יהי' מהני דאמרינן סמוך מעוטא לפלגא אמאי חשו' כמובות כשי"ג דפ"ט מבואר להישוך וכבר הביא שם הס"ט דברי הריב"ש בזה דלא אמרינן סמוך מעוטא לפלגא אלא כהא דיבמות סמוך מעיטא דמפילות למחלה דנקבות דהיא כן חמיר אבל לא במקום אחד כיון דרובא כמאן דליהא :

והנה מדון חובה דאמרינן רובא חזקה רובא עדיף דהמישע הוא כמאן דליחא אמאי הרבנן התמירו בזה לפתמיר דאמרי' סמוך מעוטא לחזקה והיה פלגא ופלגא אבל להקל ודאי לא אמרינן כן ולפ"ו י"ל היכל דאיכא חזקה לטובה כמו בנד' דהאשה עומדת בימי עהרה בזה מדון חובה אף בספק אחד היא עהורה משום דלוקמי' עהרה. אלא חזקה החמירו בזה שלא להעמיד חזקה היכא דאיכא רעווא כמו בכל מקום. ולפ"ו יש מקום לומר דבזה מהני ס"ס אף אם עגד ספק אחד איכא רוב. כיון דמן החירה אף בס"י אחד היא עהורה. מטעם חזקת עהרה. ורק הרבנן החמירו בזה. י"ל דעל דרבנן מהני ס"ס דרבנן כיון דהם אמרו לחוש למעווא ולומר סמוך מעוטא לחזקה. ממילא בזה אמרי' סמוך מעוטא דרס עהור לחזקה דחזקת עהרה והוא ספק השקול. וכיון דאיכא עוד ספק דילמא לא ה' נמוח חשיב ס"ס דמאדו' מהני ספק ועוד ומרבנן הוה ס"ס ועשין זה כהה הש"ך בל"ר דגים עמאים :

והנה המחברים הביא הקו' הש"ך הרא"ש להרשב"א על הא דאמרינן בנתי' שאלו לרופאים ואמרו אשה זו יש לה מכה בתוך מעי' דאי"כ גם אם תהי' נמוח תהי' ג"כ עהורה ועי' בס"ט ובח"ד ובפ"י המחמיר להרשב"א על המחמיר דהמפלה מבואר דהא דמלבינין בדקה הוא דר"ל דואת הקליפה אפטר שהם מדם נדום שנהקשש בחום. וכן לריך על השערות וזה יחייב שמעתי גודל או מחבר אחד דלידו לומר הא דאמרינן בנתי' כ"כ ע"כ כבד"חא מעשה באשה אחת וכו' שז משעה באשה אחת שחיהה כמין שערות ושאלו לרופאים יאמרו להם שומא יש לה בתוך מעי' שממה משלה כמין שערות ידוונות חשיב לחים אם נמוח שחיהה עכ"ל. דזה עשות הדפוס

דכזמן שובל לחלום בדם בחולים לא נאכרה משום רואה דס מ"ח. רק לאחר זמן דים לחלום בזהולים מ"י ונאכרה לבעלה ומוכח מיני' דלא כהב"י. אמנם דברי ר"ח לריב"ן ביאור מה"ס לא חת"י נאכרה גם בתי' לה ביאות הימר משום רואה דס מ"ח. וי"ל דס"ל דדוקא אם לא ה' לה ביאות הימר כלל אז יש לחלום דהוא דס מוסח הנקבע לה ע"י חומוד ההשמיש משא"כ באם ה' לה ביאות הימר לא נחהין להסחפק בכך שהי' נקבע לה הוסח ע"י ההשמיש. רק אמרינן דהוא המחולי ומוחרת כספיקא כמו דאמרינן לשיטת המרדכי ואכ"מ להאריך בזה. כי לרינא כל הפוסקים מולקים על המרדכי וי"ל מחרי עטמים מרא דגם בי"ש לה וסח קבוע מ' ג"כ לוסח ההשמיש וגם זה נראה דלפי' אם ידעי' בנידוד דמה דרואיה דס מ"ח הוא מחמת המחולי נאכרה ג"כ משום רואה דס מ"ח :

והנה זה מבואר בהרמ"א ככע"ג והוא מהנהגות מיימו' דאם מרגשה לער וכאז בשעת השמיש לכ"כ יש לסמוך אבדיקה כבעל הראשון כיון דמהו ידעינן דהוא מחמת המחולי. והשטעס מבואר עש"י דברי הח"ד דהא דלא מהני בדקה כבעל הראשון הוא כיון דע"י הבדיקה לא נבכרר רק התפש דילמא הוא מחמת מחולי דאם הוא מחמת מחולי או ידעינן ע"י הבדיקה דודאי הוא כהלדרי' מ"מ עכ"פ נשאר כספק דילמא הוא ע"י וסח עי"ש. ולכן בי"ש לה כאז ולער ידעינן דחיהה מחמת וסח מהני בדקה אפי' כבעל הראשון. אלא דאי"כ יהי' קשה בי"ש לה כאז ולער בשעת השמיש יהי' אסורה להנשא לבעל אחר בלא בדקה. דכמו דהוא אסורה לבעל הראשון. כ"כ יהי' אסורה גם לבעל שני כיון דיעי' דאיו מחמת וסח ההשמיש. וה' מקום לומר בזה הפ"י בנתי' כהא דאמר שמואל ממלאה ונופלת היא לזון לה הקנה. דקשה מנא ה' קבע דהוא מחמת החולי ממלאה ונופלת מרלא רחמה ע"י בישוואה. דילמא היא רואה מחמת וסח ההשמיש. וי"ל דהי' ידוע לי דאיו מחמת וסח דהי' לה לער וכאז בשעת ההשמיש ומהו הבין דהוא ע"י חולי. והא דאמר אין לה הקנה בדקה ודאי מהני כמבואר בחידושי הר"ן שם. רק דאין לה הקנה בלא בדקה להנשא לאחר דכיון דיעינן דהוא ע"י חולי ממילא כמו דאסורה לבעל הראשון בלא בדקה היא אסורה ג"כ לבעל שני. ולעני' ל"ע בזה כמו דמהני לשיטת הפוסקים דס"ל דלא מהני בדקה לבעל הראשון אפי' באית לה כאז ולער מהני וע"כ משום דבזה ל"ט בוסח ההשמיש ממילא דמהי' אסור' לשיט בלא בדקה ולע' [אמנם הנהגות מיי' שם כאז וי"ל ונראה קל"ה כי חולי ומכה יש לה ויש לסמוך על הבדיקה אף לפיה וכו' כהה הש"ך בש"ק ע"ז ובי"ש דאיו בידוי' ס"י דהוא רואה מחמת חולי ויכול להיות דהוא ג"כ מחמת ההשמיש משו"ה מוחרת לשיט בלא בדקה] :

מ"מ גם מזה מוכח דלא כהמרדכי דלפת"ש לשיטתו באם ידעינן דאיו מחמת וסח ההשמיש מוחרת לגמרי ממילא היכא דאית לה כאז ולער יהי' מוחרת ג"כ אפי' בלא בדקה. ואפי' לבעל הראשון. מ"מ הרבה מחברים הביאו ג"כ דברי המרדכי לסיק בעלמא וכו' בנד' דההכאז והלער נודע ג"כ דהוא מחמת חולי. וכ"כ בנד' דהיא בחולה ונראה מהכאז והלער שהוא דס בחולים. וכ"ל דים לחלום גם לפי האמת עדיין בדם בחולים ובל"ז כיון דהחתי' הראשונה ה' מופלג מחד מההשמיש דאין לגוף ראי' זו לאוברה משום רואה דס מחמת השמיש :

ומעשה לרינא לדעתי העני' מל הטעמים ה"ל דאין בנד' אסור משום רואה דס מ"ח. ויכול להיות יורדת לטובה לאחר ז' נקיים. רק דלא ישמש עמה בליל טבילה אלא בליל אחרת כמבואר בש"ע י"א יהי' ירחם עלי' לרפואתה שלא תראה עוד מ"ח. ובאם תראה עוד הפעם אי לריך ישוב גודל אם לא עובד להחליא לה הימר עש"י החירי' ה"ל לחלום בדם בחולים בפרט אם יאמר הבעל והאשה דכביאות הראשונים דלא ראתה ביה לא ה' ביאה נמורה ויודיעני

הוא. ומה דנאמר בנמי' תפיל למיס אינו מצריחה רק היא מילתא בנמי' נפשי' מראה מקום על מה דנאמר בזהמיה' תפיל למיס לפרש דברי רבנא' כאשר הוא בכל מקום והמדרשים הכניסו בתוך הברייתא. ולא נכנסו דבריו בחזיו כי גם בבבא הירושית הברייתא בנמי' שיהא מפלג כעין קליפות קהני ג"כ תפיל למיס. אמנם כעה ראייה בהוספתא ש"ד נדה באתח לא חזר שם כך דתפיל למיס בנמי' ופ"ו ופ"ו י"ו מקום לומר דנאמח לדברי הרופאים הוא כשר בכל ענין. ורק בנמי' קהני תפיל למיס. ולכן בכל ענין בעי' בדיקה והיינו מעטס חומרא. אמנם עכ"פ נפ"ח היכא דאיל' בבדיקה כגון דנאכד השערות לסמוך על דברי הרופאים על דלכן שאלו שם להרופאים דלא ה' השערות לפניו לבדוק ולסמוך בזה על חשו' הכי' דכתב להמיר ולסמוך על הס"ס :

וציע

גם אם נימא גם בזה היכא דנאמ' כעין שער דרוב פעמים בא בהרגשה. אולי בזה לרוב פעמים אינו כן או עכ"פ הוא ספק השקול והשכר לומר בזה דהא דנאמ' בנות ישראל החמירו על ענין אפי' ראהה טעם דם כחדל לישב ו' נקיים ומאזו ל"ל כיון דמוטע הוא הא בנדי' קמי ומעמלות בנ"ס. ד"ל כח"ס הכי' דהעטס דהחמירו הוא כיון דאיכא זבה דהררס דלריכה ו' נקיים יפי' בנ"ס כס"ס קפ"ג. והנה כבר האריכו החכמים דאם ראהה שלא בהרגשה אינה סותרת ג"כ ודלא כסחוטו דעת כס" קפ"ו. ואל"כ זה המידוש דהפי' אם ראהה טעם דם כחדל דהוא מוטע וי"ל דהא שלא בהרגשה ואין לחוש ע"ז אפי' החמירו. ואולי גם בזה הוא ספק דילמא לא ארנשה אלא דאין לסמוך עכ"ז ובפוסקים כתבו ע"ז ספק דאיור חורה :

אמנם

נניד כחא דהמירא עדיף כיון דרומ' מסופק אם הוא חופ משי וע"כ דים להסתפק דלמא בא החוט ממקום אחר. ודילמא לא ה' הפד ברוק כ"כ. וכמה פעמים ה' אללי בזה ורלתיי כהוא חופ של למר נפן ופי' ג"כ מוכיב חוק הער הכשר ה' והיא רגלים לדבר דהיא בתוך העד קודם הבדיקה. וכס"ס הוב ס"ס נגזר. דילמא הוא ממקום אחר. וגם כיון דה' מוכיב רגלים לרבר דהיא כן ויותר לא אוכל להאריך. ולא בעת כוחבו לוחרשא לכבוד חותמו כה"כד. כ"י ידווש בעטורי אח שלמו. ויבקש ממני בעטורי דיקקע בעטורי הספרים הגדפים שמה ס"ס בול. ממני ידו אוהבו בלוגיה. הדש"ה ובטלוס על ב"ב ובטלוס ידו"ג מו"ה מיכאל נתן כ"י :

יעקב שמוחה רעפשיש :

סימן כד.

שו"ר לכבוד ידיר ר' יודיר נפשי הרב הגאון הגדול הכבודסם ג"י ע"ה פ"ה בקש"ת סו"ה ישכר ג"י אב"ד קוד"ק משענ"ס טבאב יע"א.

אחדש"ה, פקדוהו דמר שפרה נפשי ושפתי עויני בדבר השאלה בפתחי' נדה הנאמר בטכתבו ואנכי בעניי לא ארע מה הרעה הוא בדבר השאלה רלתיי אסור הותרת פתח כש"ע כס" קצ"א ברברי הרמ"א אסור והיא משה' הרין ופשוטית לישנא דהרמ"א נראה דגם כאב ל"ע יאפי' בדיקה אינו סבור בהר"א אם עריכה בזה הר"ל בטכה ידועה וכ"ש בנירון דידן ריש לה באב וכובר בדיקה אי"ע ג' פעמים בבדיקה סתרי"ל מ"ה"ה לא יהי' לה הותר שלא בשעת וסתה אעפ"כ הגני להשתעשע אהו בפקדו הענין ולהציע לפניו איזה הערות בענין זה והגני להעתיק לשון השאלה :

אשה אחת רכה בנשים ואירע לה מקרה זה שנה וכעני חולי הארין וינדה המבוכר בש"ע כס" קל"א ומענה כפי הרופאים שהם בא ממיס הכתן או מהמערידען כי יש

לה חולי זו מנעורי' וזה ט"ו חדשים שכל פעם שמתלה מר"ג משובב במר"ג חטיין ארומים ואם מתמשש או מתעך בזה ביד הוא דם למ וזה לא ימלט כמעט נ' או ר' פעמים שמתעלש' לשמלת מר"ג או מוליה רעי מולתא בלוחו מקום חוטיין דם ויש לה כלב נדול בלוחו מקום שמתעל מר"ג או מוליה רעי ועשהה הבדיקה בתוך ופי' המוך למעלה לדר הנוף והרחם נקי ולמעט לדר חון מלוכך ארומ' והחוטין ארומים מעורבים בתוך מר"ג וגם אחר העלה מר"ג אם הקנה א"ע בעד תמלא חוטיין ארומים כזה רק אחר שעה או שמים אם הכדוק א"ע היא נקי' ושאלתי לה אם בע"ז שאירע לה נוקרה זה ה' בחוקה טוהרה או עמאה ואינה זוכרת עכ"ל בכתבו הא'. ודנהי מזה כי עכשו מעת שאירע לה מקרה זה אין לה עוד וסת קבוע כי אם היא רואה ג"כ דם בנמי' וסתה כדרך הנשים הא אין לה אם אירע לה מקרה זה בימי טומאה וטהרה דבלא"ה היא עמאה נדה מוכהה. וע"ז שאלתי אותו אם יש לה וסת והיינו אם ה' לה וסת קבוע בערס שאירע לה מקרה זה. והגיועו מחכב שניה ממה כבוד חגי' ידיר נפשי הרב כהמ"ג אב"ד דיקק וייערשאו והעתיק לי לבטור דמר בכתבו אליו וי"ל אידות השאלה בנמי' שיש לה וסת קבוע וכל יום מעלה מר"ג נקי' ומר"ג עם דם ומראה הדם כמו חוטיין ארומים ושניה מוס' ראייהה (עי' בשו"ת ושב הכתן סי' ל"ג) ובדיקה א"ע כנצנצו בסי' קל"א ג' פעמים ומאל' נקי' המוך ולפי' בשעת העלה מר"ג בדיקה א"ע בתוך ולמעלה נקי' רק במקום הקלות אינו נקי הרופאים ישראלים אמרו שכל מימי השמן עכ"ל וזה ה"ס הגיעני מחכב מלח' כ"כ וי"ל כניד ביושבת ורואה דם עם מר"ג וכן בשעת העלה רעי ויש לה וסת ומשניה רעי' בשעת נרבי' מעטת ראייהה ויש לה כלב והרופאים אמרו שכל מימי השמן והם ישראלים. כשחרכה בקנהים קודם חמימה המוך ועכ"ז כשחברק בתוך ג"פ תמלא המוך למעלה כולו נקי רק למטה לדר הקילות אינו נקי וכו' עכ"ל מזה נראה דיש לה גם היום וסת קבוע. אמנם גם בכתבו לי נאמר שחוקר אותה אם אירע לה מקרה זה בימי טומאה או עברה. והנה ספר ושב הכתן אין אחי ורלתיי שאלה בזה בספר ארבי מלואים לבצל קלו"ח"ה בשו"ת סי' כ"ג והעלה למהר האשה ובי"ג היא בניד דתה דהמירא עדיף עפי' ומקור ענין זה דהוא חשו' מהר"ל ומהר"ו אינם חת"י לפני' בדבריכם הקדושים. והגני להעתיק דבריכם מהוך ספר הארבי מלואים ולחקור במקור הדין בנמי' ופוסקים :

המהר"ר בחשו' כס"י כ"ה כתב ה"ל והלא הפסוע אחינא לדקוק ולהמלא הותר לאשה בנמי' בשעה שהמר"ג מלערות אותה או חבדק א"ע קודם העלה. ח"ר בתוך נקי' וזו אם המר"ג מלערות אותה בשעה שיואלים מן הקבד וכמאל דם בתוך הספל והמוך שהנעימה בלמי' הוא נקי' או אין לפקפק דודאי בא עם השתן ולא בא מן סחוקר כו' וי"ל דעדיף הלי' מאשה שיש לה מזה בלוחו מקום כיון שמוערת בשעת העלה מר"ג מוכחא מילתא שכל הדם עם המר"ג ממקום מר"ג עכ"ל ובשמי' מהר"ו בסי' כ"ג כתב בנמי' שראתה עם המר"ג כלוחו שרואה הארין וינדה אפי' רגיל לומר לגשים לבדוק דבר זה להגשים מוך וכו' וכ"ז לגשים שהי' להם וסתות ושלא בשעת וסתן אבל זו שכתבתי עלי' שאין לה וסת אי"כ יש להתמיר דאל"כ ובי לעולם לא חסא עמאה כמ"ס רבוותי וי"ל אכן אם יש לה עונה כדרך הנשים אפי' אין לה וסת קבוע כגון שמהרה או הומירס ג' או ד' ימים או שבוע או פחות או יותר רק שיהי' לה לפחות עונה קבוע עד שניגלה להמתין לכל הפתח מסוף רלתי' עד החלת רלתי' כך וכך ימיר לעמוד לסמוך עליו חקקה זו וע"ז דברי רבוותי וי"ל להתייר בלוחו הימים אע"פ בימי טומאה אף כי ה' רלתי' להמיר אפי' בימי הטוהה ע"י הקנהה לנעיל הוילי וכתבתי שמאור מלערות במר"ג דנכ"ג השב' מוסרי"מ והר"ס

אף אם אח"כ נבצת הימים ידעו עפ"י אומדנא כבוד ודומה
דבטעות החזקה אפ"ה לא מנדי' חזקה בשעתה :

וראי' לזכ מהא דאמרי' ביבמות ר"פ האשה נכרה ה' לה
חמות אין חוששת ואמרי' העטם נגמ' משום דכל
היולדת היא מחלה זכרים ומחלה נקבות ומיעוט מפילות לכן
אמרי' סמוך מיטעא דמפילות למחלה דנקבות והיל' זכרים
מיטעא ולמיעוטא לי' וקשה הא מינה אם לא עבר עלי' רק
זמן עיבור אחד בזה י"ל שפיר דל"ה שחא טולד לה יבם משום
דזכרים הוא מיטעא משא"כ היכא דעברו עלי' עיבורים הרבה
דחמוה היתה נמדה'י משך עשרה עיבורים דבזה אלו דנין
מהם החזקה רובו הגשים מהטענות ויולדות וכל עיבור
טולד לה ולר וכיון דמחלה זכרים ומחלה נקבות דנין דטולד
לה חמשה זכרים ומחלה נקבות וף דליכא ג"כ מיטעא מפילות
מ"מ אז הוא כצירור דעכ"פ טולד לה במשך כל עיבורים
זכר אחד ואמאי' מהי' מותרת לשוק הא זה הוא ג"כ כידועה
שלא כראי' דבמשך זמן רב שהי' חמוה נמדה'י ודאי עפ"י
הרוב טולד לה יבם וכבר העיר בזה הגאון בעל המדה שלמה
בסי' ט"ו וכזה דמשי'ה הביא הרמב"ם עטם אחד מה דלא
זכר בנ"ה והיא דמשי'ה מותרת לשוק משום דמעמידים אותה
בחזקה הימר לשוק ע"פ ולעני' דנראה דלריב'י' הרווייה ומטעמא
דהרמב"ם ע"ס עטם הנלמד בנ"ה היא מותרת לשוק :

דהנה ז"ל הרמב"ם בפ"ג מה' יבום ה"י י"ז האשה שח
בעלה והיבם לה חמות נמדה'י אלא שחא ילדה
חמוה וכבר נתן לה יבם נמדינה אחרת שלא גזרו בדבר זה
אלא נעמוד אותם על חזקה והרי היא מותרת וכו' עכ"ל
וס"ל דהרמב"ם נא להוסיף על טעמא דמבואר בנ"ה משום
דע"ז וקשה דכ"י דבעיבור הראשון ה"ה היא מותרת משום
דזכרים ה"ל מיטעא מ"מ חמוה השני הא בודאי ה"ל זכרים
רובא ואמאי' מהי' מותרת ולכן הוסיף ליתן עטם זה דאוקמי'
אורה על חזקה דכיון דבעיבור הראשון ה"ה דנין דודאי' לא
טולד לה יבם כיון דלא ה"י זכרים מיטעא וע"ז נחזקה
בחזקה הימר לשוק ונעטם כודאי' היא מותרת לשוק וכמו כן
בעיבור השני ובעיבור השלישי בכל עיבור בפ"ע היינו דנין
שלא מהא טולד לה זכרים והיינו מעמידים אותה בחזקה וף
דעכ"ז בלירוף כל העיבורים אלו דנין למפרע דבעיבור היינו
דנין עלי' להעמיד אותה בחזקה כיון דבכל עיבורים הוא
כבוד ודאי' טולד לה בן זכר אפ"ה כיון דלא היה עיבור נגזר
דעכ"פ איכא מיטעא דיבול להיות דבמשך כל עיבורים לא
טולד לה בן זכר משי'ה לא מנדי' ע"י זה החזקה אלא דנין
על כל עיבור בפני עצמו דהיא בחזקה הימר לשוק וף דבלירוף
כל עיבורים איכא כמו רוב להוליא אותה מחזקה :

ווי"ל הרמב"ם בפ"ג מה' יבום ה"י י"ז האשה שח בעלה
והיבם לה חמות נמדה'י אין חוששין שחא ילדה
חמוה וכבר נתן לה יבם נמדינה אחרת שלא גזרו בדבר זה
אלא נעמיד אותה על חזקה והרי היא מותרת עכ"ל וי"ל
דכא להוסיף אפ"ה אם ה"ה חמוה נמדה'י כמה עיבורים וא"כ
בזה קשה נימא דהוה ערוב דודאי' טולד לה יבם ולזה הוסיף
דמעמידים אותה בחזקה ובמ"ש כיון דבכל עיבור היינו דנין
עלי' דלא טולד זכר מעמידים אותה בחזקה] אלא דבאמת
הדבר ליר' עטם דני' דלית לה חזקה הימר לשוק מ"מ הא
רובא וחזקה רובא עדיף וכיון דהוא כעין רוב דבמשך כל
עיבורים טולד לה יבם ונימא דהרוב עדיף מחזקה ונאכרה לשוק :

ורבאורה ה"י י"ל כמ"ש הו"ס בחולין בבבויא דרוב דחזקה
שלא נמדינה בשעתה ל"ה חזקה כמו כן אמרי'
גם בזה דאף דרובא וחזקה רובא עדיף ו"א רק היכא דהרוב
מבזיר בשעתה בזה אמרי' דעדיף מחזקה משא"כ היכא
דחזקה היא מבזיר בשעתה והרוב אינו מבזיר בזה לא עדיף
מחזקה ולכן הכא כיון דבכל עיבור בפני עצמו ה"ל זכרים
מיטעא ומשי'ה אף דלח"כ בלירוף כל עיבורים היבם רוב
לפיכך דנין מחמה הרוב דבלירוף כל עיבורים בודאי' טולד

לה יבם אפ"ה רוב כזה לא מהני לדחות החזקה אשר ה"י
מבזירת בשעתה ובכל עיבור בפני ה"י מבזיר החזקה ומבזיר
לא ה"י מבזיר דהא בעיבור אחד איכא רוב נקבות רק בלירוף
כל עיבורים ולכן רוב זה לא מהני . אמנם דאין זה עטם
מפסיק ובמ"א ככתבי מזה דהו' לא כחבו דחזקה שאינו
מבזירת לא הוה חזקה רק היכא דחזקה לא מהני מחמת
צירור כגון היכא דחזקה אימרת בפנינו או כס"ד דגמ' דרוב
לא מהני מחזקה מהני ע"כ דחזקה אינו מטעם צירור ורק
מגוה"כ להעמיד דבר בחזקה הראשונה ולכן דוקא אם ה"י
מבזיר החזקה דנין עלי' להעמיד אותה בחזקה משא"כ אם
לא ה"י החזקה מבזיר בשעתו ועד עתה ה"י הדבר בספק לא
אמרי' כיון דלמפרע מבזיר דה"י חזקה אמרי' להעמיד עתה
הדבר בחזקה אדרבא אמרי' כיון דה"י ע"כ בספק כ"כ הוא
מכאן ולהבא ע"כ בספק . אמנם דבר שהוא מטעם צירור
הפנין מה"מ לא ה"י מהני אפ"ה אם לא ה"י מבזיר בשעתו
ולכן רוב דהיא מטעם צירור יה"י מהני לדחות החזקה אף
דלא ה"י מבזיר אפ"ה כיון דמבזיר עכשיו דילא הדבר מחמתו
אמאי' לא נדון מזה הרוב וי"ל עפ"ד הש"מ בבבויא דח"כ
דרוב אינו מטעם ודאי רק דהכריה מהיבם ספק זה ולי"ע
ורבארה לעני' ביאור הענין הוא דהא קי"ל סולקין ושורפין
על החזקה וכמוכר בקדושתין כהא דבב"ב כרוך
אמרי' וכמ"ש הרמב"ם בפ"ג מה' א"כ ה"י ז' וי"ל מ'
שחזוק כשאר כשר וכו' עפ"י החזקה אע"פ שאין שם ראי'
כדורה שזה קרוב ומלקין ושורפין על החזקה בילד הרי שהחזק
שהיא לחמות או בכו או אלו ובא עלי' בעדים ה"ו לוקה או
שקרף או נסקל וכו' עכ"ל וי"ל בבבואר דכיון בא"ס וז"ל שבו
ממדי' והיינו מחזיקים אותה לזכ ובתו וכדומה ואח"כ נא
עלי' ח"כ מיטעא מ"מ חמוה החזקה שנתחוק אלו . ולכא"ו נימא
לפיכך כיון דבא עלי' אח"כ אינלא מילתא דבעשות החזקה
אותה לאכ ובתו דהא אין זה מנהגו של עולם שאכ יבא
על בתו אפ"ה לא אמרי' כן רק כיון דבכר החזקה אדרב
לאכ ובתו ה"ל הדבר בודאי' בצירור גמור דכ"י מולאים הדבר
מחזקה הראשונה אם לא עפ"י עדים ברורים . ולא עפ"י
אומדנא וכדומה ולכן כיון דאין החזקה אותה לאכ ובתו ה"ל
בודאי' כל זמן דלא נתברר עפ"י עדים כי לא כן הוא ולכן
סולקין ושורפין על החזקה וה"ה כתי' לה חמות נמדה'י אמרי'
כן כיון דבכר החזקה אותה דהיא בחזקה הימר לשוק כ"ל
כודאי' וה"י' אם נכחה שם חמוה כמה עיבורים וה"ל כרוב
דטולד לה יבם אפ"ה אמרי' בזה אין ספק מוליא מיד ודאי'
דהיינו כמה שהחזקה אותה החלה בחזקה הימר לשוק וכו' דלא
ידע' בצירור עפ"י עדים דילתא מחזקה ה"ל בודאי' ודנין
עלי' דודאי' לא יללה מחזקה :

וי"ש להחזיק עוד הענין עפ"י דברי' הה"ד והוא מדברי
הרמ"א בפ"ג מה' יבום בסי' ר"פ ה"ו דו"ל הרמ"א וכן
כל ודאי' וספק אין ספק מוליא מיד ודאי' ולכן ראוין שלא
בנו למדי' ואין יודעים אם הי' אלא לא אין אחי ראוין יודעים
לנחלל בנכסי' ראוין שמוקמתין בני על חזקה שהוא מי' אכל
אם ראוין ולאטו ילוא למדי' וספק אם ניתן להם כן (וינ'
הוא ל"ד כמ"ש בסמ"ע) ל"ה שחא ילדו ואח"י ראוין יודעים
אם ראוין עכ"ל הרמ"א והקט"ו"ח הביא שם דברי' מה"כ
ו"ל אמנם בפ' בחרת דיבמות מוכח דרוב נשים מהטענות
ויולדות וא"כ אמאי' לא ניול בחר רובא . והא"פ דק"ל בשחול
דאין סולקין בממון אחר הרוב הא הויביתו מו' כפי' לא ימכור
כ"מ דניסול דדוקא היכא דליכא חזקה ממון ער הרוב אכל
כ"מ דאין אחד מהם מוחזק שבידוה' מונח ביד כ"ד ג"ל
בחר רובא ונראה דהא דק"ל אי' בממון אחר הרוב סיכא
דליכא מ"מ אע"כ דבשאר דוכתי' רובא רובא עדיף
דשאי' מ"מ דאין ב"י טעמא דהמ"ה ורובא לא מקרי ראי'
וא"כ נראה דמאי' נ"ד ממש להב"ה דחולין ספק ויבם שבו
לחלוק בנכסי' מיטעא וכו' גפי' ל"ד נמי אשר אחי' גר ודאי' טולד
(פניו)

לפנינו לירש את אחיו ואין ידוע אם קרוב לירש יותר ממנו
 וא"כ אם לא משום רובא דלעיל ה"י הנכסים בחזקתו ואין
 כא צדוק להוילא ממון מחזקתו ואשר קרי לה ככה"ג מוליא
 נמלה בני ספק ייבם עכ"ל הה"ד והקלה"ת חמה עליו שם
 חז"ל אמאי לא יתי' חובי רוב להוילא מידי חזקה זו ועוד הא
 כדון דמה"ד ליתא רוב כלל דהא בדיק רובא דנשים מחשברות
 ויולדות אית בהו מיעוט מפילות וכיון דהך מיעוט מפילות
 מן הכוב חמה מסלקו דהיינו מחלק המרובה למחשברות יש
 מיעוט מפילות לית רוב כח"פ הרשב"א שם ביבמות עכ"ד
 ע"ש אמנם לפע"ד י"ל דכוונת הה"ד הוא למ"ש דנתי דה"א
 לא ה"י עבר עלי' רק עיבור אחד כזה ל"ל דמעמידים אותו
 בחזקתו מחמת החרי מיעוט מיעוט דהיינו מחשברות ומיעוט
 דהם מפילות י"מ אם עבר עלי' כמה עיבורים כזה ואיכא רוב
 דנולד להם כודאי ולד על קיימא ע"ז כהב הה"ד כיון דרוב
 לא הוב ראי' ולא הוב בירור גמור כמו עדים אמרי' כזה
 אין ספק מוליא מידי ודאי כיון דכלל עיבור החזקו והנכסים
 הם בחזקתו ע"ז נעשה הדבר כודאי ואין אלו מוליאיים הנכסים
 מחזקתו אלא כבידור גמור כמו עדים אבל רוב דלא הוב
 בירור גמור אמרי' ע"ז אין ספק כודאי הוב דליכא עכ"פ
 קיה ספק דילמא הוא מהמיעוט מוליא מידי ודאי דהיינו ממה
 שהחזקו כחמלה בכל עיבור דהנכסים הם בחזקתו וע"ז הביא
 ראי' מהא דספק ויבם דבאו לחלוק בנכסי מיתנא דלמרי'
 דהיבם חשיב מחזקו והנכסים הוא בחזקתו והוא במה דהחזקו
 מיד לאחר מיתנא כבעל דהנכסים הם בחזקת היבם . ולכאורה
 קשה דארכבה נימא דודאי אינם בחזקתו כיון דרוב נשים מחשברות
 ויולדות וכודאי יתי' נולד לה ולד על קיימא וע"כ ל"ל כהעטם
 דהיינו מחזיקים את הנכסים בחזקתו הוא כיון דליכא חרי
 מיעוט מיעוט דלינס מחשברות ומיעוט המפילות ולכן הנמנו
 את הנכסים בחזקתו . ולפ"ז יתי' קשה עכשיו דלא הפילה יולדה
 ולד על קיימא נימא דהנכסים הם בחזקת הספק מחמת הרוב
 דרוב נשים מחשברות ויולדות וכודאי היא הבן מהמיתנא הע"כ
 ל"ל דלמרי' כזה כיון דכבר החזקו את הנכסים בחזקה יבם
 ספק כודאי וכזב לא הוב בירור גמור ואמרי' כזה אין ספק
 מוליא מידי ודאי ול"ע עוד כזה ולפ"ז י"ל דמשה' בה' לה
 חמות כדמדי' אמרי' ג"כ כיון דכלל עיבור היינו מחזיקים אותה
 בחזקת היורש לשוק ועשה כודאי ולכן אע"פ דמה' דנין בירור
 כל העיבורים דעפ"י הרוב כודאי ע"ז יבם אע"פ כיון
 דהינו בירור גמור כיון דע"פ איכא מיעוטא דיכול להיות דכלל
 עיבורים לא נולד לה וזכר ה"ך דליכא רוב אמרי' אין ספק
 מוליא מידי ודאי והיינו מה דהחזקו אותה בחזקת היורש לשוק
 ומותרת להנשא מחמת החזקה :

וְיִשָּׁב את זה י"ל דהא בל"ה לר"ך להבין מה"ד דס"ל
 ובסוטה דרבנן ואמאי לא נימא דנימא לוסתה מהמא
 החזקה דהחזקה ב' פעמים ושור חזקה גמורה כמו כל החזקות
 והבזב"ז כפי' נ' כזה כיון דבגד החזקה דלורח בזמנו כזו
 איכא חזקה עברה ע"ש אמנם י"א כיון דחזקה אורח בזמנו כזו
 הוא חזקה המבכרת אמאי לא חזקה עדיפא מחזקה עברה דהיא
 רק חזקה דמעיקרא וחזקה המבכרת עדיפא והיא בכלל רובא
 וז"ל רובא עדיק וכמ"ס נתיב' מחזקות בסוגיא דהרי ורבי
 דאשה שאמרה מת בעלי נאמנא מחמת החזקה דרייקא א"ך
 דליכא חזקה אי"א והוא מפעם זה וז"ל כמ"ס סה"ד בס' קפ"ג
 דס"ל דחזקה דלורח בזמנו כזו לא הוב חזקה גמורה משום
 דהיא חזקה העשוי להשתנות ולא הוב חזקה ע"ש אמנם לפ"ז
 מהילא דל"ל דמה"ד דס"ל ובסוטה דרבנן הוא דמה"א לא הוב
 חזקה כלל ואנו דנין בבידור דודאי לא רחשה נדה בזמן כוסה
 דזה אינו דכיון דעיקר העטם הוא רק דלמרי' דלא מחזיקים
 אותה לודתי רואה בשעת וספה מחמת החזקה דיכול להיות
 דשנתה החזקה אבל מ"מ הוא ע"פ ספק דילמא עדיין לא
 נשנה וספה ורואה רק כיון דהוא בכלל ספק היא ע"אורה
 מחמת חזקה עברה שלה כמו בכל נוקוס היכא דנולד כהך
 לפעמי' והדיון הוא כהפסק השקול ה"ו מעמידים על חזקתו
 הראשונה ה"ה גם כזה כיון דהדבר הוא ספק אם רחשה אם
 לא אלו מעהרין אותה מחמת חזקה עברה ספק כמו בכל מקום
 היכא דנולד ריעובא בחזקה אפ"ה אינו מעמידים הדבר בחזקתו
 ה"ה כזה :

והנה הרמב"ם בפ"מ מה' א"ב ספק דוכחות דרבנן ותמיהו
 עליו דסתר משנתו מ"ש כפ"י התשניות פ"ד משנה
 החריגה דוכחות דאו' ע"ש ולענ"ד דהפך הוא דגם כפ"י
 המשניות ע"כ דס"ל וסוטה דרבנן דז"ל שם כל י"א יום בחזקה
 עברה וכי' אלו הי"א יום הם אהון אשר בין נדה לגנה אם
 הם הלל"מ וכו' אמנם אחר הי"א יום אפשר שתקבע לה וזכ
 ולכן יחויב אשה שהבדק א"ש המיד אחר הי"א יום וכי' ואם
 יצבה ולא בדקה בין שבעלה הבדיקה בלזנז או בשננה לא
 בזדון היא בחזקה עברה . ואם הגיע 'שעה וספה ולא בדקה
 וזח"ו בדקה ואפ"י מאלה עמנה עברה ה"ה היא עממה ובחזקה
 נדה מאשר לא בדקה עממה בשעה וספה עכ"ל ואם נימא
 דעממא דהרמב"ם דהיא עממה היא עממה דס"ל ובסוטה דאו'
 לזוה ענין הולך העטם דהיא עממה לאשר לא בדקה בפשיטות
 היא עממה מחמת החזקה דלודתי בזמנו כזו . ומזו י"ל דלדרכה
 דמזה מוכח דהרמב"ם ס"ל דוכחות דרבנן ועיקר העטם דהיא
 עממה היא רק כיון דהתמיס הגליוו בדקה בשעת וספה והיא
 עברה ולא בדקה ולכן בדקה עממה ועטם לזה י"ל עפ"י דברי
 הר"ן בריב' פסחים כענין בדקה דל"ל הא דהלזיכוהו ביטול
 הוא מהתש' דחי' שמה י"א שאר חזק' כבימו לאחר הבדיקה
 שהרי סמכה תורה על החזקה וכל שבדק אותן המקומות שרגיל
 להיות בהם חזק' י"א י"מ עכ"פ ע"ש ומשעט מזה דהא דמסתי'
 על

לפנינו לירש את אחיו ואין ידוע אם קרוב לירש יותר ממנו
 וא"כ אם לא משום רובא דלעיל ה"י הנכסים בחזקתו ואין
 כא צדוק להוילא ממון מחזקתו ואשר קרי לה ככה"ג מוליא
 נמלה בני ספק ייבם עכ"ל הה"ד והקלה"ת חמה עליו שם
 חז"ל אמאי לא יתי' חובי רוב להוילא מידי חזקה זו ועוד הא
 כדון דמה"ד ליתא רוב כלל דהא בדיק רובא דנשים מחשברות
 ויולדות אית בהו מיעוט מפילות וכיון דהך מיעוט מפילות
 מן הכוב חמה מסלקו דהיינו מחלק המרובה למחשברות יש
 מיעוט מפילות לית רוב כח"פ הרשב"א שם ביבמות עכ"ד
 ע"ש אמנם לפע"ד י"ל דכוונת הה"ד הוא למ"ש דנתי דה"א
 לא ה"י עבר עלי' רק עיבור אחד כזה ל"ל דמעמידים אותו
 בחזקתו מחמת החרי מיעוט מיעוט דהיינו מחשברות ומיעוט
 דהם מפילות י"מ אם עבר עלי' כמה עיבורים כזה ואיכא רוב
 דנולד להם כודאי ולד על קיימא ע"ז כהב הה"ד כיון דרוב
 לא הוב ראי' ולא הוב בירור גמור כמו עדים אמרי' כזה
 אין ספק מוליא מידי ודאי כיון דכלל עיבור החזקו והנכסים
 הם בחזקתו ע"ז נעשה הדבר כודאי ואין אלו מוליאיים הנכסים
 מחזקתו אלא כבידור גמור כמו עדים אבל רוב דלא הוב
 בירור גמור אמרי' ע"ז אין ספק כודאי הוב דליכא עכ"פ
 קיה ספק דילמא הוא מהמיעוט מוליא מידי ודאי דהיינו ממה
 שהחזקו כחמלה בכל עיבור דהנכסים הם בחזקתו וע"ז הביא
 ראי' מהא דספק ויבם דבאו לחלוק בנכסי מיתנא דלמרי'
 דהיבם חשיב מחזקו והנכסים הוא בחזקתו והוא במה דהחזקו
 מיד לאחר מיתנא כבעל דהנכסים הם בחזקת היבם . ולכאורה
 קשה דארכבה נימא דודאי אינם בחזקתו כיון דרוב נשים מחשברות
 ויולדות וכודאי יתי' נולד לה ולד על קיימא וע"כ ל"ל כהעטם
 דהיינו מחזיקים את הנכסים בחזקתו הוא כיון דליכא חרי
 מיעוט מיעוט דלינס מחשברות ומיעוט המפילות ולכן הנמנו
 את הנכסים בחזקתו . ולפ"ז יתי' קשה עכשיו דלא הפילה יולדה
 ולד על קיימא נימא דהנכסים הם בחזקת הספק מחמת הרוב
 דרוב נשים מחשברות ויולדות וכודאי היא הבן מהמיתנא הע"כ
 ל"ל דלמרי' כזה כיון דכבר החזקו את הנכסים בחזקה יבם
 ספק כודאי וכזב לא הוב בירור גמור ואמרי' כזה אין ספק
 מוליא מידי ודאי ול"ע עוד כזה ולפ"ז י"ל דמשה' בה' לה
 חמות כדמדי' אמרי' ג"כ כיון דכלל עיבור היינו מחזיקים אותה
 בחזקת היורש לשוק ועשה כודאי ולכן אע"פ דמה' דנין בירור
 כל העיבורים דעפ"י הרוב כודאי ע"ז יבם אע"פ כיון
 דהינו בירור גמור כיון דע"פ איכא מיעוטא דיכול להיות דכלל
 עיבורים לא נולד לה וזכר ה"ך דליכא רוב אמרי' אין ספק
 מוליא מידי ודאי והיינו מה דהחזקו אותה בחזקת היורש לשוק
 ומותרת להנשא מחמת החזקה :

וְיִשָּׁב מתיילא גם כדכחה דם מחמת מכה דמה"ד דה"י
 במכה אפי' בשעה וספה כיון דוכחות דרבנן ומוקמי'
 אותה אחזקה ומה כ"ך דלשולם לא הוב עממה נדה והיינו
 נדרות הימים אם מחזיקים אותה כבעל הא ידעי' ודאי כמחך
 הזמן דאמה דס' נדה מ"מ כזו כמו בה' לה חמות כדמדי'
 דידעי' ג"כ דודאי עפ"י הרוב נולד לה יבם אפי' מחזיקים אותה
 להנשא לשוק מחמת החזקה דהיינו מחזיקים אותה בכל עיבור
 דהיא בחזקה היורש לשוק כ"ה כזה כיון דכלל וזכר כפ"פ אנו
 מחזיקים אותה לבעלה מחמת החזקה ה"ך דכרבות הימים יתי'
 אכרנה עפ"י הרוב דלחברו דס' נדה הפ"ה היא מותרת לבעלה
 מחמת החזקה ואמרי' גם כזה אין ספק מוליא מידי ודאי והיא
 מותרת לבעלה כמו בה' לה חמות דהיא מותרת להנשא לשוק;
 ד) **וְלִבְנָר** הדבר יותר אקדים ליישב ג"כ מה דקשה לי עוד
 לשיעת הרשב"א דכח דהא דחי' לוסתה הוא
 רק היכא דאפשר אבל לא לאסור אשה על בעלה מחמת וסוטה
 א"כ הא דלמרי' בגמ' לקמן ד' ס"ז ברו"ה דם מחמת שמשים
 דלאסרה לבעלה וזכר כזה אינו רק מחמת דחי' לוסתה ולמ"ד
 וסוטה דרבנן לא הוב כזה ג"כ רק איסור דרבנן מחמת וסוטה
 כמבואר בפוסקים ובפי' קפ"ו ולדברי הרשב"א קשה לה לאסרה

על החוקה הוא כיון דהו' נזיר כן לכוון לכתולה על
 החוקה ולכן ה"פ' אם בלחמ' יוא' הדבר מחוקה אין עליו אום
 טון ויהא בכלל אונס דרמחמ' פיר' כיון דהו' ה' רשאי מה"מ
 לכוון על החוקה ולפ"ו י"ל כמ"ש הנחמדים למ"ד דמ"ל
 וכוהו דרבנן יו"י קשה משנעוהו י"מ דמזכיר דאם לא עלו'
 בשעת וסחה ופרסה נדה חייבים בקרבן אח"י כיון דוסהוה
 הוא רק דרבנן וסח'רן יצאו קרבן הא הוא חילין בעצרה כיון
 דמה"מ פטור מחוק' וכחבו דהא עיקר הטעם דשלא בשעת
 וסחה דפטורים מקרבן משום דה"ל בכלל אונס דרמחמ' פיר'
 ולכן ממילא לאחר דאכרו החכמים לבא עלו' בשעת וסחה דרבנ'
 לא הוה אונס ממילא מחויבים בקרבן מה"מ ומעשה כמו כן
 י"ל בזה דמוקמי' דבר מחוקה הוא רק היכא דינ' פטור
 מה"ד חף אם בלחמ' יו"י ולא הדבר מחוקה מטעם דהוא בכלל
 אונס או הוא רשאי לכוון על החו' כיון דלא נעשה איסור
 אפי' אם בלחמ' דכדכר י"א מחוקה משא"כ היכא דינ' נהעבר
 איסור אם יו"י הדבר י"א מחוקה בזה בודאי אסור לכוון
 על החוקה מביקרא כי דילמא י"א הדבר מחוקה ויעשה איסור
 שחייב עליו קרבן וכ"ש אם יו"י נעשה איסור דהוא קרוב
 לגוי' בודאי אסור לכוון לכוון על החוקה ולפ"ו י"ל
 דהמ"ד דמ"ל וסחה דרבנן הוא מהטעם שבהנהו כיון דהוא
 ספק בטקול אם י"א מחוקה או לא הוא עבודה מהמה החוקה
 וזו אפי' אם בלחמ' רתהו והיא עמחה נדה אפי' אין
 עליהם טון דהם בכלל אונס דרמחמ' פיר' כיון דמה"ד
 היא עבודה מהמה החוקה אמנם לאחר דגזרו רבנן שלא לכוון
 על חוקה ולחוש לחוקה כוסת והיריבה להיות בודקה בשעת
 כוסת והיא עברה בזדון ולא בדיקה אפי' בשעת כוסת בזה אם
 בלחמ' רתהו בשעת וסחה אם י"א הנעל עלו' אח"כ יו"י
 עליו השא ועון דל"ל דמה"ל בכלל אונס דהא זה בא מכה
 פשיעה דאם יהיה בודקה עלמה כיון הוועל עליו' ה' טודע
 לה שהיא עמחה נדה וזו יו"י נעשה איסור שהיא קרוב למזיד
 ולכן מדין חורה לריבה לחוש לוסחה למען לא תהי' נכשלה
 בהאיסור כרת ולריבה לפרוש מזה כמו בכל ספק איסור נדה :
ולפ"ו י"ל דזה כוונה הרמב"ם בפי' התביעות דמהמה כהב
 דלאחר הי"א ויס' חף דהיא מחויבה לבדוק עלמה נ"כ
 לקבוע לה הוסה אפי' אם עברה ולה בדיקה אפי' כמזיד
 היא עבודה משום דזוה לא מספקי' כלל דילמא רתהו משום
 דהיא בחוקה מוחלקת בדיקה ואף דלריבה בדיקה הוא רק
 דהיא דילמא רתהו אבל מ"מ לא מספקי' בזה כלל דילמא
 רתהו וע"י כהב דבשעת וסחה דהו' היא פלוסה ללחמ' אפי'
 למ"ד דמ"ל וסחה דרבנן ומ"מ היריבוה בדיקה אפי' לרדון
 דקיי"ל וסחוח דרבנן מ"מ כיון דהדבר הוא כבספק דילמא
 רתהו היריבוה רבנן בדיקה ולכן היכא דעברה ולא בדיקה אפי'
 בשעת וסחה היא עמחה מחוקה נדה משא"כ לא בדיקה עלמה
 בשעת וסחה והם תהי' נעמחה נדה יו"י עלו' איסור נדה
 ולכן לאחר דחייבו רבנן בדיקה לריבה לחוש לוסחה אפי' מה"מ
 וי"ל דכוונה הרמב"ם בלחמ' היא הוסה דעברה י"א בדיקה
 אפי' כמזיד :

דאז"ל בחר רוב כיון דעבר' דבר שהוא שיק בודאי' אמנם
 זה הוא הטעם דרוב הוא מחמת בירור ולכן לא עובל לשנות
 דבר שהוא שיק משא"כ חוקה הוא רק דבספק כזה מותר מה"מ
 וממילא נעובל לפרש גם את ענינים כיון דכל אחד אינו רק
 ספק ומעמידים אותה על חוקה ובספק זה מותר מה"מ ולכן
 ר"מ דחיים למיעוט אפי' לא פלוג לחוקה ואף דרובא ומוקמי'
 רובא עדיף מ"מ זה הוא טעמו דדוקא ברוב דאינו רק מחמת
 בירור ואם בלחמ' י"א הדבר מהרוב וכוהו מהיטעם
 נעשה איסור ולכן ח"י למיעוטא למען לא יו"י נעשה איסור
 משא"כ בחוקה אפי' אם בלחמ' י"א מחוקה אפי' לא הוה
 איסור כלל ולכן גם לר"מ מוקמי' דבר על חוקה ולפ"ו ממילא
 אפי' במקום דע"י פשיעוהו מהמה הספק דלא ידע אם הדבר
 י"א מחוקה אם לא אפי' אין עליו איסור ופון אפי' אם
 הדבר י"א מחוקה דהא מה דנורה חורה להעמיד דבר על
 חוקה אינו מטעם דלא יו"י נעשה איסור משום דהי' בכלל
 אונס רק דבספק זה מותר מה"מ ולא נעשה איסור בזה כלל
 רק דבספק זה חסירה החובה :

ובזה אמרנו דבר נכון בפי' הנמרה ביבשות ד' לא ע"א
 בק"י גמ' ה"ל אם אמה חומר חוללות תיבמות ומפני
 והחיים ומה בכך החוקה קא קיימא ע"ל גמ' והחייב בנה'
 ב"ד"ה ה"ל חיה דמוקמי' פיר' אל חלחלה וספק וכוהו
 להסירה ליבס לכתולה והשאל פיר' דאפי' חלינה חבשי
 גזירה שמה החיים עכ"ל אבל למפ"ו ו"ל דמקמי' וההנהג' מחולקים
 בזה הסברה דמקמי' ה"י ס"ד הא דאוקמי' על החוקה בספק
 השקול כמו דהא דהוא ספק אם בטא ה"י קרוב לב הוא מטעם
 דכיון דמה"ד היא מותרת להחייב מטעם דאוקמי' אותה
 לחוקה ולכן אפי' אם בלחמ' י"א מחוקה והנ"ס ה"י קרוב
 לה אפי' הם פטורים משום דה"ל בכלל אונס דרמחמ'
 פיר' ולפ"ו פיר' גמ' שפיר לאחר דלחמו החיים להחיים
 או רבורה מה"מ להחיים מטעם דילמא י"א מחוקה והו'
 חייבים משום ה"א שלא במקום מזה דלאחר דאסרו החכמים
 להחיים הו' לא הו' בכלל אונס רק דנחשבים כחזירים ומפ"ס
 פיר' גמ' אם אמה חומר חוללת מחייבת ומחלטי ה"י להנהי'
 הדבר על ד"ה וס"ל לגזור רבנן עליו להיות חוללת וכו'
 גמ' והחיים ומה בכך החוקה קא קיימא הוא דאפי' דלאחר
 דלחמ' ליבס אפי' אם חייבים לא יו"י נעשה איסור כלל
 כיון דמוקמי' הדבר על החוקה ובספק כזה הותרה לגמרי מה"מ
 והא דאוקמי' הדבר על החוקה אינו מטעם דה"ל בכלל
 אונס רק דלא נעשה איסור כלל דבספק זה מותר מה"מ נגמרי'
 ה' **ובזה** יש מקום ליבס קישור הראשונים על הפוסקים דמ"ל
 וסחוח דרבנן דמחבו הא דרשקין גמ' וסחוחם את
 בני ישראל מלחן אברהם שפרשו מגיסיס עינה סוף לוסחה
 והלך יתכן דוסחמות יו"י דרבנן וטענה בסמך לוסחה יו"י דלוי'
 ע"פ מה שחזרתי בשיטת הרמב"ם דמ"ל פייקא דלוי' מה"מ
 לקולא ומחבו עליו מהא דילפ' בסוגיא דרוב מקרבנות דל"ח
 דלמא הם ערשה ודלמא היא מטעם ס"ד לקולא חייב והחייב
 כהב דהי"א דאפי' לברר איסור גם הרמב"ם ס"ל למוח"מ
 ואחזרתי להסביר הענין דהא תמחו להרמב"ם הלך משתח
 חשם חלו' ומ' דבאיקבש איסורא גם להרמב"ם חולין לחומרא
 דאמנם עדיין יוקשה למ"ד דע"י חמיבה אחת משני חייבים
 דאפשר לברר איסורא אפי' יו"י הקושיה בפי' דמ"ל אם היא
 חתיבה אחת או שני חייבים ולכן י"ל ביהו הענין דהא בל"ח
 לריבים להבין להרמב"ם הלך משתח חמ"א דחייבו בכלל חתיבה
 שהיא ספק חלב' ס' שזון וטורג' לו אח"כ דהוא חלב הייב משאל
 וימא כיון דהותרה לו ללחול החתיב' אח"י יו"י מחייב אח"כ מטעם
 וי"ל דהא להרמב"ם י"ל נ"כ ח"כ דלוי' אפי' חתי' חתי' לקולא
 היא משום דסחוח' לא אסרה רק דלוי' אפי' חתי' חתי' לקולא
 ולכן כ"ז דהדבר הוא כבספק י"ל דלא הוה איסור כלל דהתורה
 לא אסרה רק דלוי' אבל לא ספק אח"כ אפי' נחלה חתי' דפי'
 חלב בודאי יחילא דעשה איסור לחמ"מ וחי' חמ"א וזו
 דלוי'

דאינו פטור מטעם דהו"ל אונס דהא ה' מותר לאכלו מה"ד
 הוא דבזה לא הוה אונס דהא לא ה' מהחייב לאכלו והי'
 מוטל עליו להיות חושש דילמא יחודש אח"כ דאכל ת"ב ויהי'
 נכסל באיור למפרע ולכן להרמב"ם לא אמרי' ספ"ד מה"ה
 לקולא רק באיור דלא יכול לבה לבי בירור לעולם דבזה ל"י
 לדיוק כלל משא"כ היכא דהדבר יכול להתברר אח"כ גם לשיטת
 הרמב"ם היא לתומרא מטעם דהוא מוזהר מה"ה שלא יכניס
 עלמו בדבר דיכול לבה אח"כ לדי איבור כמ"ש הנ"י בס'
 קפ"ג בשיטת הרמב"ם דבזה ביום ו' אסורה לשמש מה"ה
 מהשש שמה חראה ותסבור ע"ש ובתוס' ר"ה ד"י ע"א כד"ה
 שנים עי"ן ע"ס. ועי' בתוס' יבמות ד"ה ע"א כד"ה ונקט
 ה"ה מש"ן :

רפ"י י' לומר דהא דקיימ"ל וסחוח דרבנן הוא דוקא
 אם עבר זמן הוזהר לא חיישין שמה רחשה אף דהיא
 ספק השקול אם רחשה אם לא מ"מ כיון דאיהא לה חזקה
 עברה מוקמי' אוהה על חזקה ואפי' אם בלמח רחשה אפי' לא
 לא נעשה איבור כלל ואפי' איבור שוגג ואונס כיון דספק זה
 מותר מה"ה לגמרי מנהו"כ בכל דבר הספק להעמיד אותו כל
 חזקתו משא"כ שובא על"י בעונה הסמוך לוסתה חיישין שפיר
 דילמא חראה בשעה שחשמי' ויהי' נכשלים עכ"פ באיבור שוגג
 ואונס ומש"ה גזרה חזקה שפירשו עונה סמוך לוסתה למען
 לא יבואו לירי איבור כלל אף באיבור שוגג ודוקא בעבר זמן
 וסח ולא רחשה היא מותרת ממחמה החזקה כיון דבזה לא
 נעשה איבור כלל (והא דאמרי' בנדה ע"ו הנ"ה מן הדרך
 נשתייבה להם בחזקה עברה למ"ד ובהוה דרבנן והסח ל"ש
 זה דהא י' לחוס דלמא יהיה מרנשה שרחשה בשעת וסחה
 ויהי' מוכשלים באיבור נדה הוא כמ"ש תוס' ע"ה כד"ה אפי'
 הביע זמן וסחה כיון דהיא ספק רחשה אמרי' ספק עברה
 מוליאה מספק רחי' ובארתי עוד זה ומ"מ אפי' אם נישא כמ"ש
 הראשונים דגם עונה הסמוך לוסתה אינו אלא דרבנן אפי'
 י"ל דעכ"פ יש לגזור בעונה הסמוך לוסתה מוזן הוזהר גופא
 כיון דבזה לא יהי' נעשה איבור כלל ובעונה הסמוך לוסתה
 יהי' נעשה עכ"פ איבור שוגג ולכן י"ל גם בשיטת הרשב"א
 דאף דמ"ל דהא דרבנן חשבו לוסתה הוא רק היכא דאפשר
 משא"כ ברואה דם מחמה מכה דהוא א"ה הניחו הדבר על
 כיון חורה הוא רק כיון דבזה לא יהי' נעשה איבור כלל משא"כ
 ברואה דם מחמה שחשמי' אף דבזה לא הוה ניכ' רק מהשש
 וסחוח מ"מ אם חראה בשעת חשמי' מ"מ יהי' נעשה
 איבור חמור לכן בזה גזרו רבנן יותר לאסרה על צלה למען
 לא יבואו לירי איבור כרה כיון דגם למ"ד וסחוח דרבנן עכ"פ
 היא כספק השקול ונקל יבוליס לבה לירי איבור ודאי לכן
 הסחוחו בזה יותר ולפי' מילא גם בזה דאמרי' בכל ספק
 דמעמידו דבר בחזקה והוא דספק כזה לא אסרה תורה
 אפי' אם נהביר אח"כ דאכל איבור עשה איבור למפרע וע"כ
 הא דסוגי' גם באופן זה לחזקה הוא רק מטעם דעכ"פ יהי'
 ככלל אונס דרמחנא פטרי' : רפ"ז מילא ביה' לה ממוח דבזה
 אם נולד לה יבם במדמי' הא הוה הדבר ידוע לעין כל בנזקים'
 שריבם הוא גם והדבר עומד להסתבר ואעפ"כ אין לנו מדרש'
 בזה החזקה בעשה ובינוי מטעם הנ"ל כיון דבכר החלטנו
 אוהה לחזקה היסר לשוק נעשה כדאי' ולכן אפי' אם בירורף
 כל עיבורים הוא כרוב דנולד לה יבם ובעשות סחוקו אוהה
 שהיא מותרת לשוק אפי' אמרי' בזה אין ספק מוליא מירי ודאי
 כ"ס הכא דלפניו זה דנינו ועי' לעולם לא הרי' עמאה נדה
 ודבכל זמן שאלו דנין עמאה דהוא כספק השקול אם
 חראה אם לא ואנו מעמידים אוהה בחזקה דודאי לא רחשה
 ונעשה הדבר כהיכר גמור ואפי' אם בלמח רחשה אפי' אין
 עליהם שום איבור ואף לא איבור שוגג ואונס כיון דספק זה
 החירה המורה ודבר זה אינו עומד להתברר לעולם וא"כ מן
 בכך דליבטור ומעיס הרבה ויהי' כרוב דודאי רחשה עכ"פ מן
 דאיכא עכ"פ מיטעוה דיכול להיות דלא נעמאה נדה אמרי' בזה

אין ספק מוליא מירי ודאי דבכר החזקה אוהה שהיא עטורה
 ואפי' אם בלמח רחשה במשך הזמן והוא עמאה נדה אפי'
 היא עטורה לגמרי משום דספק זה המורה החירה לגמרי ולא
 נעשה איבור כלל לא בשוגג ולא באונס. וכל המעשין בלדק
 ישפוט כי יותר י' לח"ש ביה' לה חמוח דנולד לה יבם (ולחוס)
 [מלחוס] בזה ותי לעולם לא הפא עמאה נדה :

ר"י לחלק ולומר דבשלמא ביה' לה חמוח איכא עכ"פ
 מיטעוה דיר"ל במשך כל העיבורים לא נולד לה זכר
 דהוא דבר ההוה והוא כמעטות דשכיח משא"כ בזה לא שכיח
 כלל לאשה שלא הפא עמאה נדה במשך זמן רב. אמנם גם זה
 אינו דהא ודאי לא נולד לדון זה ולדאי דהיא עמאה נדה דולו
 לא רחשה כלל במשך כל הזמן דם נדה ואפי' אם רחשה יכול
 להיות דהי' שלא בהרנשה בפרס דיר"ל דהי' נחערב דם מכה
 ויר"ל דהי' הרנשה דם מכה כמ"ש המחברים. ורחמי בש"ה
 תמס סופר בהרבה ששוכות כחד ליטב קו' זו על הרשב"א ובי
 לעולם לא הפא עמאה נדה דיר"ל דלע"ג דרוב נשים מיליאס
 דם נדה מ"מ אם יש לה מכה יש לומר דכל דם סחחקה
 ומקבל במקום המורסא ולעולם לא הפא עמאה נדה כל זמן
 שהי' לה המכה עכ"ד עיי"ש. ואף דלא נראה כן מדברי
 הרשב"א גופי' מהא דחמה על הא דתלי' במכה הא אמרי'
 בנדה הא י"ל בליח לא מכה ל"י לזה כי י"ל דליח לוסתה
 מחמה המכה אמנם עכ"פ סברא לומר דליחא עכ"פ
 מיטעוה כמו ביה' לה חמוח דיכול להיות דאינה עמאה נדה
 ולכן ממילא אפי' אם היא בלמח עמאה נדה אפי' לא נעשה
 איבור כלל כיון דספק כזה החירה המורה ואמרי' בזה אין
 ספק מוליא מירי ודאי מה דנחמקו הללו לומר גמור ע"י
 החזקה ויר"ל דזה הוא טעמא דרשב"א דיר"ל דתלי' במכה
 ולי' להא דוכתי לעולם לא הפא עמאה נדה :

ר"י דמהשינא יהיה לומר כינה אחרת בדברי ההו'
 כמ"ש דלמא הוא ספק אם הוא דם מכה או דם נדה
 לבי' חיישין לוסתה משום דובי לעולם לא הפא עמאה נדה דהא
 קודם המכה ביה' לה וסח. דהנה בזה דקיימ"ל וסחוח דרבנן
 כהבו הפעם אף דבכל המורה אלו דנין עפי' חזקה שהחוק
 הללוני ג' פעמים ואמתי' לא נדון בזה עפי' החזקה שחוקק
 להיות רואה ג"כ בשעה ובהה ויחל חזקה דלורה בזמנו בא
 והנובי' ביה' ג' כהב הפעם כיון דליחא חזקה עברה נגד החזקה
 דלורה בזמנו בא עיי"ש ובש"ה שחחרי'. אמנם לעיל ז"א דלמ
 יחל דגם למ"ד וסחוח דרבנן ס"ל עכ"פ החזקה דלורה בזמני
 בא אי' ממילא החזקה זו עדיפא מחזקה עברה כיון דחזקה
 דלורה בזמנו בא הי' חזקה ההכרחה הספק והיא מטעם בירור
 ועדיפא מחזקה קמייהא והוא בכלל רובא וחזקה רובא עדיף
 וכמו דאמרי' באשה עולה בלמח אף חזקה חזקה א"ה
 משום דחזקה דרבנן מרע לחזקה א"ה כמ"ש תוס' א"ה
 בסוגיא דתרי ותרי ה"ה הכא אמתי' לא נדון אמרי' החזקה
 דלורה בזמנו בא :

ר"ב עכ"ל כמ"ש המחברים דהחזקה דלורה בזמנו בא
 הוא חזקה העשו' להשתנות בכל עמ דרגילי הנשים
 לשנות את הפקידות ולשנות את והסח מוזן לומר חמחם דגם ע"ו
 קשה הא בלמח גם חזקה העשו' להשתנות חשיבה חזקה גמורה
 לדון על"י וכמובאר בסוגיא. דקדושין גבי קדשה אבי' בדרך
 והיא עלמה בעיר בבוגמח דר"י ור"ג ורק בזה חזלי' בבר
 השתא וככה האריך בזה ש"ס כפ"ג פ"א דהא דמובאר בחשו'
 הר"ן והטור כפ"ע ויר"ב ביה' ר"ה בני מקוה דרגילי להיות
 מימיו מחמעי' מ"ה סאה דהקובל סם לא עלתה לו הטבילה
 משום דהיא חזקה העשו' להשתנות הוא רק כיון דליכא חזקה
 עמאה משא"כ בל"ו היינו דנין אחר חזקה המקוה אף דהוא
 חזקה העשו' להשתנות וא"כ ממילא גם בחזקה דלורה בזמנו
 בא אמתי' לא נדון אמרי' החזקה זו אף דהיא עשו' להשתנות
 ויר"ל ע"כ כיון דבזה איכא חזקה אחרת נגד חזקה זו וסח
 חזקה עברה דלמא ואף דגם חזקה זו עשו' להשתנות דהי'

וכי לעולם לא תהי' עמלה נדה מ"ח י"ל דהוה כמו ספק
 שקול אם רחאה אם לא ולכן מניחים הדבר כמו שהי' עד
 עתה כמו בכל מקום ולפי' י"ל כח"ש הטובי' שם היכא דהיא
 עמלה לפינו ע"ש וי"ל עוד דהמ"ד דס"ל וסחוט דרבנן לא
 דלי"ח לוכחא מספק כיון דהחוקהו הוא כמאן דליחא מחמת
 דשמיס עשוי' להשתמי' כוחו כמו דמזביר בדיש נדה דהלל
 סבר דמעמאיה אהיה למפרע ומשטס דס"ל ולא חלוי' בתר
 חוקה עברה כיון דלשה עלולה לרחות והוא ג"כ משום דהוא
 כעין חוקה העשוי' להשתמי' ולכן מעמא למפרע הוא דוקא
 היכא ולא מזבירי' למדש ראי' אחרת רק ד"ל דהרס הגמולא
 עתה כבר יאל ממנה מקודם וכוולי' כה"ר העמידה בזה מעמא
 למפרע משא"כ אם הי' צבור דרס זה יאל ממנה עתה ורק
 דמחשד ולומר כמו שרחמה עתה כמו כן רחמה כבר ונפל
 לארץ זה לא אמרי' ומשום דלא מחדשי' ראי' אחרת כמזביר
 שם בסוגיא דב' ג' ובתומ' ע"כ דר"ם לאבוי' איכא מוק' כמ"ש
 דר"ל דללישנא דרי' הוי דס' העיקרא הוי אחי' מודה נמי בשו"ס
 דשחא דס' אחר נפל קורס בדיקה משום דמשמע דעל דס'
 שנחלא עשוי' קאחד עכ"ל הובאר מזה דרין אנו מוסיפ'ס
 מספיקא למדש ראי' אחרת ועמא דהלל דמעמא למפרע הוא
 רק דפי' דרס זה כבר הי' בבית המלט וכוולי' כה"ר העמידה
 ומשוי' למ"ד וסחוט דרבנן הוא כיון דהדבר הוא בספק לא
 מתדשי' ולומר דרחמה דס' נדה ואמרי' כמו דלא הימח רוחא
 ע"ש כמו כן לא רחמה גם עתה :

אמנם

לפי' היכא דרחמה בשעת וסחוט והוא משופקי' אם
 הוא דס' נדה או דס' מכה בזה קשה אחי' לא ניחוש
 לכ"ש לוסתה דנהי דחוקה דאורח בזמנו בזה הוא חוקה העשוי'
 להשתמי' הא כ"כ גם חוקה עברה עשוי' להשתמי' וסחוט הוא
 לפינו ואין אנו מתדשי' ראי' דודאי רחמה ואחאי' לא ניחוש
 בזה לוסתה וכ"ש א"א דרס מכה הבא מן המקור הוא עמא
 ומעמא אה' האשה שומאח ערב דודאי נהנה האשה מכמות
 שהי' מקודם אחאי' לא מעמא אהיה גם לבעלה משום נדה
 וי"ל דהוה הוא דמי' למ"ש טוב' נזיר ד' ס"ו גבי השנוקא לעומאה
 דאם הוא ספק א"א בלו בשפ"א אם צב"א כיון דמותר עכ"פ
 יוס אחד מותר כל שבעה מספק הי"ה בזה בשלמא או ידעי'
 צבידור דהרס שילא עתה הוא מן המכה ואין להסתפק רק
 דלמא יאל עס דס' המכה דס' נדה בזה אמרי' שפיר דלמ"ד
 וסחוט דרבנן מן מחדשי' ראי' אחרת ליחוש דילא ממנה גם
 דס' נדה כמו דמסתרי' אהיה אם ספק א"א רחמה בשעת
 וסחוט משא"כ היכא דהרס הוא לפינו והדבר הוא בספק אם
 הוא דס' נדה או דס' מכה בזה אחאי' לא ניחוש לוסתה וי"ל
 דזה כונת החוט' במ"ש דאם הוא ספק אם הוא דס' מכה או
 דס' נדה לכ"ש ח' לוסתה משום ובי לעולם לא יהיה עמלה
 נדה כונתה כמו דלמרי' דחוקה דאורח בזמנו בזה הוא חוקה
 העשוי' להשתמי' כמו כן גם חוקה עברה עשוי' להשתמי'
 משום ובי לעולם לא תהי' עמלה נדה ולכן אחאי' לא ניחוש
 לוסתה בשלמא אם חוקה עברה שלה לא הי' עשוי' להשתמי'
 נדה היחא דלא חוקה דאורח בזמנו בזה הוא כמאן דליחא נדי
 חוקה עברה אבל כיון דשמיס עשוי' להשתמי' אחאי' לא ניחוש
 לוסתה מספק ולפי' לא הי' ק"מ על שיטת החוט' דהיכא
 דרעי' דהרס שילא עתה הוא מן המכה בזה ל"ח לוסתה משום
 דלא אחאי' להסתפק צב"א אחרת וכמו כן אם אין לה וסת
 כלל או בימי עונה היא עברה מחמת חוקה עברה שלה
 דעיקר קו' החוט' הוא רק דלמאי' לא ניחוש לחי' הוכח דהוה
 חוקה כמו חוקה עברה :

אמנם

באמת כל הפוסקים לא הלכו בדרכו זה וס"ל דקו'
 החי' הוא בפשיטות דהיחבן רלא תהא עמלה נדה
 לעולם וי"ל דזה לא הי' קשה להם אחאי' לא ניחוש לוסתה
 כיון דשני החוקות הם עשוי' להשתמי' דמ"מ כיון דהוה ספק
 שקול מניחים אהיה על חוקתה כמו שהימח ציבורה ע"ש
 [ובל"ז יס' לרין ד"ל דאף דחוקה העשוי' להשתמי' הוא ע"כ

חוקה זה אינו רק בחוקה דמעיקרא דבזה מ"מ מעמידים סדבר
 על החוקה שהי' ע"פ משא"כ חוקה בזה לחמר דמחנה סדבר
 מקדמונו מחמת חוקה העשוי' להשתמי' זה לא אמרי' וז"ל:
מ"מ לפי' הדבר כיון דר"ל דאפי' המ"ד דס"ל וסחוט
 דרבנן הוא רק לענין דלא ניחוש דרחמה בשעת וסחוט
 אבל מ"מ הימים שבין וסת לוסת היא בחוקה מסולקת וממים
 גם להמ"ד דס"ל וסחוט ורבנן הוא כיון דרחמה ג' עשוי'
 שח"י מסולקת ממים ביהמים שבין וסת לוסת ממילא הוה
 חוקה גמורה לרין עלי' דאף דהיא חוקה העשוי' להשתמי'
 ומש"ס לא מחוק' אהיה לעמלה בזמן הוסת מ"מ אם זה אינו
 רק משום דחוקה טהרה היא עד חוקה הוסת משא"כ בל"ז
 הוה דין על החי' הוסת אף דהוא חוקה העשוי' להשתמי' כמו
 בכל מקום דדין על חוקה העשוי' להשתמי' ולכן בימים שבין
 וסת לוסת שהחוקה ג' פשימ' בחוקה מסולקת ממים שפיר דין
 עפי' אהיה חוקה אף דהיא עשוי' להשתמי' דהא ליכא חוקה
 אחרת כעגדה אדרבה חוקה עברה מביעת לה ולכן בימים
 שבין וסת לוסת שפיר דין עפי' החוקה דהיא מסולקת ממים
 אפי' למ"ד וסחוט דרבנן (וי"כ) כה"ש בפי' קפ"ח ס"ק
 ע"ש אמנם לא צ"ח סדבר היעז כח"ש) ולכן כתב הרמ"א בפי'
 קפ"ו דלשה שיש לה וסת שלא בשעת וסחוט ח"י' חכה אפי'
 אם אינו יודע דהיא מושיא' דמי' משום דאפי' לדין דקיי"מ
 וסחוט דרבנן אפי' היא בחוקה מסולקת ממים ביהמים שבין
 וסת לוסת וחלי' יותר בהמכה דפי' דרוחוקה לסיחוט מסולקת
 ממים שלא בשעת וסתה דין דודאי הוה שרחמה הוא ח'
 המכה כיון דאפי' צב"א יודע אם המכה מושיא' דס' עכ"פ לא
 לא הוה המכה בחוקה מסולקת ממים ולכן יותר יס' לחלוח
 בהמכה מדס' המקור (ויזון ג"כ דבר המדברי' על הסריחא
 דב' ס"ו צב"א דרס מחמת תשמי' ואם יס' לה וסת היא
 בוסתה אפי' א"א בדיעת המדברי' דהוה אפי' לעיה' אם הי'
 לגמרי) ואף דוסתה דרבנן מ"מ י"ל ביהמים שבין וסת לוסת
 שפיר טובל לתלות בוסתה אפי' מה"ס ופי' לטער דהרס כמ"ש
 הב"ש בשעת הרמ"א שם :

(ו) ועפ"ז אבא ליטב דברי' הכות' במ"ש דאם אינו יודע שהרס
 שילא עתה הוא מן הנוכה לכ"ש ח' לוסתה משום
 ובי לעולם לא תהי' עמלה נדה דודאי אין זה משום מורה מכה
 הרא' שכתבה מהא דהי' לה החוט ולכן היכא דלמא לתק'
 חשש זה ובאם ניחוש לזה ודאי אהיה ללעול צב"א ל"ח לזה
 כמו דל"ח בפי' לה חמות ודאי ס"ל כה"א ס"ל לחוט' מסבירא דחי'
 להא ובי לעולם לא תהי' עמלה כיון דיש לתקן זה דמסביר
 שבעה ומסביר לנכסוף וסחוט עברה אפי' אם בלחה הימח
 עמלה נדה ואף יבול להיות דלא חובל לפסור שבעה נקיי'
 יותר מזה דלא חובל הינה פוסק בעברה י"ל דס"ל לחי' כיון
 דמאי' היא עברה לגמרי' כיון דוסתה היא דרבנן וחלי' דהרס
 שרחמה שהיא דס' מכה ורק הא דמעמאין אהיה הוא משום
 ובי לעולם לא תהי' עמלה נדה הי' קודם מכה הי' לה וסת
 ולכן חיד לאחר שסברה שפעת מיס' חובל לעולם אפי' אם לא
 הפסיקה בעברה אפי' חלי' כל מה שרווח שלא בשעת וסחוט
 כדס' מכה ואף היכא דרחמה צב"א נדה בזה מרין חורה
 צריכה להיות פוסק בעברה ומדרכנן ע"ש שבעה נקיי' מ"מ
 זה אינו רק היכא דרחמה ודאי דס' נדה משא"כ בספק דהוה
 ספק אם רחמה ומה"ס היא עברה לגמרי דחלי' דהרס מכה
 מחמת חוקה עברה שלה ורק מדרבנן ח' לוסתה מהחשש
 ובי לעולם לא תהא עמלה נדה ולכן היכא דוסתה שבעה
 ומצבול דבזה אורח החשש זה דהא אפי' אם בלחה רחמה
 אפי' חובל לסיחוט עברה אם בלחה הרס שרחמה שלא בשעת
 וסתה ח' דס' מכה ממילא חו' לא שייך החשש ובי לעולם לא
 תהא עמלה ודאי דהו' דבר שא"דדין דמסרה שבעה וצב"א
 הוא דבר שאפשר שכל הדינים שרחמה שילא בשעת וסחוט ח'
 דס' מכה ולכן היא עברה לאחר שבעה אפי' אם רחמה דס'
 בתמידות ולא הפסיקה בעברה :

ובזה מיושבים דברי המהר"ל ב"ש דבין וסח לוסח מלי' בנס המכה למ"ד וסוחו ורנבן משום דלמ"ד וסוחו דלוי' כיון דלנו חוקים אוהב לודאי רחמיה דהו' ומש"ה לא עלמה משומחה ע"י נקיים לה שבעה נקיים ועב"פ לריכה להיות פוסקת בטהרה :

אמנם י"ל יותר עפ"מ הב"ש ב"ש ק"ל ס"ק כ"ג בש"ה ש"ס לה וסח קבוע והיא מוחזקת להיות מסולקת בדמים שלא בשבעה וסח ורנילה להיות השבעה נקיים ולחיות פוסקת בטהרה דבזה אם לא הפסיקה בטהרה אם לא דהה"י טעמה מחמת החוקה שמוחזקת להיות מסולקת בדמים שלא בשבעה וסח ומש"ה גם היא פוסקת בטהרה ורא"י לזה מהה' דלמ"ד בסוגיא דגדה ר' ע"י ה"א ב"ה דה"ק בש"ה מחשב ימי וסח והוא דמחשב הימים שהיא רנילה להיות עמאה נדה וסח"ה טעמה וע"כ דלא מהפ"ק לדינאחא חידע לה מקרה דלא הי' יכולה להיות פוסקת בטהרה ע"י ל"ה ה"ה בזה אמנם הס"ע כתב לדחות זה מהה' דלמ"ד בנדה ר' מ"ה אם לא הפסיקה בטהרה היא עמאה וזה מספק ומשמע בכל ענין אפי' אם יש לה וסח קבוע ויודעת דהיא פוסקת חמיר בטהרה ע"ש :

אמנם רא"י וי' לדחות כמ"ס בחשו' רע"א ב"ש ס' דווקא הי"א דלמ"ד דהיא ר' דס נדה והיא צודא עמאה או חיה עולה משומחה וע"י שהה' טעמה צודא וסח"ה פוסקת בטהרה מש"כ אם הוא כפק אם פסקת בטהרה אף דלית לה רוב או חוקה דרנילה בן להיות פוסקת בטהרה מ"מ גם ע"י אמרי' ח"ן ספק מוליא מידי' ודאי וביון דהיא צודא עמאה נדה חיה עלמה משומחה עד שהה"י לה הפסק טעמה צבירור אמנם וק' אינו רק הי"א דלמ"ד דס צודא מש"כ הי"א דהיא כפק אם עמאה אם לא בזה אמרי' שפיר כמו דהיינו מעמאים אוהב מהחלה מחמת החוקה דלורה בזמנו ב"ה כמו בן א"י משפטים אוהב הח"כ מחמת החוקה וז' דודאי בזמנו והיא ב"ה מסולקת מדמים ב"ן וסח לוסח דכמו דעמאה מחמת החוקה כ"כ היא טעמה מחמת חוקה וי' והדרבה לזה היא שפיר רא"י מהה' דלמ"ד בש"ה מחשב ימי וסח והוא כיון דלא הוי רק ספק רחמיה ולכן מחשב הימים שרנילה להיות טעמה ה"ה ב"ה כ"ה הי"א דעמאים אוהב מספק מחמת חוקה הו"מ מחמת חוקה לא לא הי"א טעמה צודא ודאי וסח"ה אפי' אם לא ידע' אם הפסיקה בטהרה אם לא אפי' דנין פלי' דודאי הפסיקה בטהרה וע"כ הוא בן דל"כ אפי' חמ"ה אמרי' דבעלה מחשב ימי וסח ניחוש דלמ"ד לא הי"א יכולה להיות פוסקת בטהרה וע"כ אפי' דל"ה לזה כיון דרוב עפ"מ היא פוסקת בטהרה וע"כ אמרי' שמשנה כל הנשים בחוקה טעמה לצע"הם ולי' למקרה בלתי טעור דלא הי"א יכולה לטער עמאה לצע"ה :

ורפ"ז כהבו חוס' שפיר דה"ס לא ידע' דהד"ס ב"ה מן המכה ח' לוסח לב"ע משום וכו' לעולם לא הה"ה עמאה נדה והוא כ"ס דיש לחוש לזה משום דיש הקנה שהספור שבעה וואהם הימים שרנילה לטער עמאה ולחיות פוסקת בטהרה אוהב הימים הספור והטובל אח"כ ואפי' אם לא הה"ה יכולה להיות פוסקת בטהרה ואפי' אם הניג' דל"ה מחמת דס מ"מ כיון דהוא ספק אם הוא דס מכה או דס נדה היא טעמה לגמרי דלמ"ד כמו דהיינו מעמאים אוהב מחמת חוקה וסח והיא כיון דרנילה לרלוה בשעת וסח הי"א דנין מחמת חוקה וי' דודאי רחמיה דחוקה דלורה בזמנו ב"ה כמו בן א"י משפטים אוהב מחמת חוקה וז' וסח"ה דודאי דה"ס שרלוה ב"מי הספירה ובשעת הפסק טעמה צודא הוא דס מכה דחוקה דלורה בזמנו ב"ה וכמו שרנילה תמיד להיות צדוקת הימים בחוקה מסולקת בדמים כ"כ צודא היא גם עתה מסולקת בדמים וכל הדמים שרלוה הוא דס מכה ולכן היא טעמה לאחר שבעה אפי' אם לא הי"א יכולה להפסיק בטהרה והוא דל"ה מחש' דה"ה ע"י ב"ה מן דה"ק דספק טעמה מוליא מספק רא"י כ"כ בזה כמו דמחלה היינו מעמאים אוהב מספק מחמת החוקה כמו בן א"י משפטים אוהב משומחה מחמת החוקה וסח"ה ב"ש ק"ל ס"ק כ"ג כה

דנראה דמ"ס בש"ע ב"ש ק"פ לטעה ברוחה דס מחמת מכה היא רק ע"י נקיים והפסק טעמה ע"ש אמנם ח"ן זה משמע מדברי הש"ע ובמ"ס הא"מ ע"ש ולענ"ד הכונן כמ"ס דהא דב"ש ו' נקיים והפסק טעמה הוא רק כי"א דלמ"ד ודאי נדה מש"כ בזה כמו דהיינו דנין מהחלה לעמאחה מחמת חוקה כ"כ א"ו מטעמין אוהב מחמת חוקה ומש"ה כיון דיש לה הקנה שלא חמ"ה עמאה לעולם כהבו חוס' שפיר דיש לחוש להא וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה ואין זה דמ"ה להא דב"מ ב"ש לה חמ"ה דלא ח"ה להא הוא משום ד"ס לא וכל לחקן ח"ה זה וא"ס ניחוש שתימן לה יב"ס במשך כל עיבורים א"ו חוברים אוהב לעולם ולכן ל"ה לזה מש"כ ה"א דל"ה חמ"ה חמ"ה לחקן זה חמ"ה לא ניחוש לבטור' וז' וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה :

ומיושב בזה ג"כ הא דלא הי' גם בא"ן לה וסח כלל להא וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה הא עכ"פ הי' עמאה נדה קודם שהי' לה המכה ר"ל דבא"ן לה וסח אם נעמאחין אוהב או לא הי' לה חקנה דהא כמו דהיינו מעמאחין אוהב לתלוה דה"ס שרלוה ב"ס נדה כמו בן א"י עמאה אם לא הוכל להיות פוסקת בטהרה דמ"מ לא ניחוש ש"ס שרלוה בשעת שרנינה להיות פוסקת בטהרה ב"ס נדה וכו' הוא אם צעת שהי' חוקה טעמה היינו מעמאים אוהב מחשב מ"כ"ס ב"מי לבונה דלית לה חוקה עמאה אפי' אם ניחא דל"ה בחוקה עמאה עכ"פ הא לא הוי בחוקה טעמה וצודאי דל"ה לתלוה דס זה ב"ס נדה וביון דלא הי' לה חקנה לכן ל"ה לזה וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה כמו דל"ה ב"ה לה חמ"ה :

ורפ"ז י"ל ג"כ בדברי המהר"ל דהא מצובר בשוגיא דגדה ר' ע"י ב"ה דבעלה מחשב ימי הוסחה דזה אינו רק ח"ה אמרי' וסח"ה דרבנן מש"כ או אמרי' וסח"ה דל"ה לא חמ"ה וע"כ זה מה דרנילה להיות חמיר מסולקת בדמים שלא בשעת וסח"ה לענין זה שהי' בעלה מחשב ימי הוסחה וסח"ה דהיא כפק רחמיה ואמרי' גם בזה ח"ן ספק מוליא מידי' ודאי ולכן גם ברוחה מחמת מכה ח"ה אם לא הוכל לפסוק בטהרה (וי"ל לפת"ש דה"ס הוא רק משום דהוא ג"כ ספק אם צעלה אם ל"ה ולכן י"ל ברוחה מחמת מכה אמרי' שפיר גם למ"ד וסח"ה דל"ה כמו דהיינו מעמאים אוהב מחמת חוקה וז' כמו בן א"י משפטים אוהב מחמת חוקה וז' וכו' :

א"ל דלפ"מ י"ה ק"ל המהר"ל כמ"ס דבא"ן לה וסח קבוע היא עמאה ולא חמ"ה צמחה משום דוי' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה ולפ"מ מוכח מהו' להי"ק דבא"ן לה וסח קבוע צודאי חמ"ה צמחה ולי' להא דוי' לה חמ"ה עמאה נדה לעולם כיון דא"ס ניחוש לזה לה הי' לה חקנה וסח"ה נאסרה לצע"ה לעולם ולכן לזה דמ"ה דה"ה חמ"ה חמ"ה וי"ל דב"מי צדוקת חמ"ה מש"ל בטהר"ו דמדבריו נראה דה"ה אפי' ידע' צבירור דה"ס י"ל מן המכה אפי' אסר"ה בא"ן לה וסח קבוע וזה צודאי אינו דה"ס צדוקת זה מחמיר אוהב אפי' בשעת וסח"ה ולי' להא וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה והוא כמ"ס הש"ך ב"ש ק"פ ס"ק ב"ה וי"ל עוד כיון דה"ה חמ"ה חמ"ה וכו' לעולם לא חמ"ה עמאה נדה אינו אלא חמ"ה דרבנן ולכן הי"א דהיא ודאי דה"ס י"ל מן המכה וספק אינו אלא אם נמשך ג"כ דס נדה בזה לא הוי יכולים לגזור כמו דל"ה גזרו בשעת וסח"ה לחבור אוהב מספק דלמ"ד רחמיה וע"כ משום דלא מספק"ה מחמת דלמ"ד רחמיה הוא דלא מחשב"ה ע"י ר"ה כ"כ הי"א דידע' צבירור דל"ה דס מן המכה לא מחשב"ה ע"י עוד רא"י דה"ה י"ל חמ"ה גם דס נדה ודברי מהר"ו בזה י"ע לענ"ד :

ושיבת המהר"ל היא כמ"ס דה"ה חמ"ה חמ"ה חמ"ה חמ"ה על דין דל"ה לא צריכי לחוש לדלמ"ה רחמיה כיון דכל וסח"ה אינו אלא דרבנן ואי משום וכו' לה ה"ה עמאה נדה הא גם

זו אינו משק דלוי רק ד"ל רמ"כ ה"י לחוש מדרבנן אמנם מדרבנן אין לחוש לזה כיון דרע"ל לא טובל ללא ידו ורובן כיון דמדרבנן היא לריב"ה ז' נקיים ועכ"פ לריב"ה להיות פוסקת בעברה דזה טוהר מטה"ת וחלי"ה לא מהי"י יטובל לפסוק בעברה ומה"ל דל"ל לפסוק בעברה כיון דלא הוה רק ספק דאחיה דהיי דמשמתי"ה אוחה מחמה חוקה רובם כ"כ נערי"ה אוחה מחמה חוקה רובם זה לא ס"ל לרשב"א וב"ל דהיינו דזה לגמרי על דין מורה דלוקמי"ה אוחה מחוקתה :

ח) והנה בחמולוקה ההו"ס והרשב"א אי בעי' דוקא שיהי' ידועה שהם ש"ל עמה נשעת וסמה הוא מן המכה הש"ך כפי' רמ"ק כ"ז נחז' דכל השופקים חולקים על הרשב"א ודעת הרשב"א הוא דעה יחיד ע"ש אמנם לענ"ד יפלה על מחור עיניו הש"ך לאשר לא שם עיניו על דברי רש"י כסוגי' ד' ס"ו דמבואר בדבריו כשיעט רשב"א דס"ל כפי' דגמ' דרשב"א ור"י מתוקים ו"ל ופחות דהו"י או דרבנן לרשב"א דס"ל ודחמות חמ"ל במכה אפי' אם אינו ידוע דהם ילא מן המכה ולרבי דס"ל וסמה דהו"י אם ידעי' כדבריו דהם ילא מן המכה אפי' מי' דילמא דם נדה מעורב ב"י וזה מבואר בדבריהם במ"ס חמילתא דרשב"א דלחמ' אפי' בחוק ימי נדה ע"הו"ל ח"ל בלומר דמי"ה שיהי' למודה לראות דהיינו שעת טונחה או שעת וסמה ע"הו"ל במכה שבאותו מקום ע"ל ולשון חמ"ל היא כוונת דהיינו ידוע אם הים ילא המכה אם הוא דם נדה חמ"ל במכה לומר דהו"ה דם מכה דהיינו ידועי' דהוא דם מכה לענין דלא מי' שנס דם נדה מעורב בו ל"ש הלשון חמ"ל רק ח"ל לומר דלא מי' שאל דם נדה מעורב ומבואר יומר בדברי רש"י במ"ס על דברי רבי דלחמ' אם י' לה וס' חושש לוסמה ח"ל כלומר כשאין לה וס' קבוע מודיע' לך שיער"ש שבערה עונתה הולא אבל אם י' לה וס' קבוע ורמחה ביום וסמה אפי' מחמה מכה ח"י שאל שאל דם וזעורבה בו ע"ל ב"אורו היא כשאין לה וס' קבוע כ"ל לרבי דאפי' ביום עונת חמ"ל במכה והיינו אפי' אם הוא ספק אם הים הוא דם מכה או דם נדה חמ"ל במכה אבל אם י' לה וס' קבוע אפי' מחמה מכה היינו אם הוא ידוע דלחמ' מחמה ונכ"ה ח"י לנעה דם מעורבה עם' מבואר בד"ה דה"ה וס' חמ"ל רובן חמ"ל במכה אפי' אם לא ידעי' דהם ילא מן המכה וממילא לפי האמת דקיימ"ל וס' חמ"ל רובן ככל ענין חמ"ל במכה והיא כשיעט הרשב"א :

ולבאורה ה"י מקום לומר דכל רש"י לא כתיב כן רק כס"ד דגמ' חמילתא דרשב"א דס"ל מקור מקימו עמ"ל ודם המכה הכה מן המקור עמ"ל זה חמ"ל דם המכה אפי' אם לא נודע דהיא ילא מן המכה משא"כ לפי האמת דקיי"ל דדם מכה הכה מן המקור דהוא ע"הו"ל כמבואר בהרמב"ם והטעם במ"ס ה"כ"כ ב"י קפ"ח ס"ק . ובא"מ שם דפסק כדכונתו דהעירוי על דם מכה הכה מן המקור דהוא ע"הו"ל שפיר י"ל דבעי' דוקא שיהי' ידוע דדם זה ילא מן המכה וכו' וזהו ידוע דברי רבי' ב"י קפ"ח ש"ה דהעירי כהן ונאמנה אפי' לומר מכה י' לו בלחות מקום שם זה ילא ממנה וכתיב הכ"י פלוגתא דרבי ורשב"א ופסקו השופקים דברי' לחמ' הכי ע"ל והיא חמ"ה דהא ר"י ורשב"א לא נחלקו בזה אבל לפת"ש י' לישב דברי' כפי' דס"ל דזה חמ"ל בפלוגתא דר' ורשב"א ח"י מקור וקיימ"ל עמ"ל דהנה חמ"ל דם' קפ"ו ס"ק ב' החל"ע דב"י נקי' וביבסקת ע"הו"ל אפי' אם ש"ל ממנה בלא כהנה כוחר ע"כ כיון דקיימ"ל מקור מקימו עמ"ל וממנה עומת ע"הו"ל וזו עומתה מפסקת ביניהם ולא כפי' ואחר הטיהר שלא יחי' עומתה מפסקת ביניהם וכדלחמ"ל בגמ' ב"י כיון דממנה מבני"ה כבחוק ח"ל רואה ופי"ג שלא כהנה דהוא ממנה והוא סוחר כמו ש"ז ע"כ. וא"כ ממילא ח"י חמ"ל דדם מכה הכה מן המקור דהוא עמ"ל עומתה ע"הו"ל כמו דם נדה הכה שלא כהנה זהו נס דם מכה הכה מן המקור הוא סוחר נ"כ כמו דם הכה שלא כהנה :

ורפ"ז ממילא נחמה חמ"ל על דברי חוס' במ"ס דהם לא ידעי' דדם זה כהן מן המכה לבי"ע חוששים לוסמה מקום וכו' לא חמ"ל אשה לעולם דזה הוא כיון דיש מקנה שספור שבעה ואפי"פ שלא טובל לזיוח פוסקת בעברה אפי"ה הא חמ"ל דם זה במכה כיון דלא רדין עלי' דהיא שמה רק מחמה חוקה רובם ולכן ממילא דהיא ע"הו"ל משום חוקה זו והיינו דם זה כהן מכה כיון דהיא בחוקה מטולקת בדי"ה אולם אם נחמה כמ"ס חמ"ל ממילא אפי' אם הוא דם מכה הא סוחר נ"כ דהא בעי' שלא יחי' עומתה מפסקת ביניהם וכיון דגם דם מכה ממנה משום מקור עומתה טוהר והוא סוחר ע"כ ולכן שפיר י"ל דלרשב"א דס"ל מקור מקימו עמ"ל חמ"ל במכה אפי' אם אינו ידוע שדם זה ילא מן המכה ול"ה ללא וכו' לעולם לא חמ"ל עמ"ל נדה דהא ליהא תקנה לזה ובא"ש נחמה לכה חמ"ל נאכרה על ככלה לעולם דהא י"כ לזיוח דלא מובל להשפיק בעברה ואלו הוא סוחר אפי' אם הוא דם מכה וכיון דלא יחי' מקנה ל"ה חמ"ל אפי' אם חמות משא"כ לר' דכ"ל מקור מקימו ע"הו"ל ודם מכה הכה מן המקור הוא ע"הו"ל לגמרי ולכן לא חמ"ל במכה אם אינו ידוע שדם זה ילא מן המכה כיון דיש חקנה שהשפור שבעה וחמ"ל הים שפרכה בהשפיק ע"הו"ל המכה כהן חמ"ל דהא חמ"ל דהא חמ"ל רבי' לקמן ד' ס"ו בדבריהם דלחמ"ל ונאמנה אשה לומר מכה י' לי בלחותו מקום שהדם ילא ממנו דברי רבי מדנקט שהם כפי' הידיעה ע"כ דבעי' שדעו שדם זה ילא מהמכה כמ"ס החכ"ל ב"י ח"י והוא משום דרבי' דס"ל מקור מקימו ע"הו"ל אפי' אינו ידוע שדם זה הוא מהמכה חמ"ל במכה משום וכו' לא חמ"ל עמ"ל לעולם ופי"ג פליגי רשב"א ואמר מקור מקימו ע"הו"ל ולכן אפי' אם אינו ידוע שזה הוא דם מכה חמ"ל נ"כ במכה ופי"ג כתב כפי' דלפי האמת דקיי"ל כרבי' בזה דדם מכה הכה מן המקור ע"הו"ל ולכן בעי' דוקא שיהי' ידוע שדם זה ילא מן המכה ולפי"ג י"ל דגם רש"י לא קאמר דלפי' במכה רק לרשב"א ולא לפי האמת :

אמנם בלחמ' השיקך בזה כמ"ס האגני' מלואים דודאי דם מכה הכה מן המקור אינו סוחר ודם שלא כהנה אינו כוחר דאף דקיימ"ל מקור מקימו עמ"ל ודם שלא כהנה משמא עומתה ע"כ מ"מ אינו ממנה מבני"ה כבחוק כמבואר בהדו"ה הרמב"ן והר"ן בנדה ד' ח"א ע"כ בד"ה מקור מקימו עמ"ל דרק בי"חמו לחוק היא דממנה וממילא דהיינו סוחר ודוקא ש"ז סוחר משום דזה נפל מרס יחי' ונכ"ה משמא מבני"ה כבחוק אבל לא דם שלא כהנה ע"הו"ל וממילא דהיינו מדרבי רש"י כשיעט הרשב"א :

וארבה יומר י"ל להיפך דלרשב"א דס"ל מקור מקימו עמ"ל בעי' דוקא ע"הו"ל שדם זה ילא מן המכה אבל לרבי' דס"ל מקור מקימו ע"הו"ל ל"ש שדעו שדם זה ילא מן המכה וזהו פליגי' וי"ל דגם חמו' שכתבו דבעי' שדעו שדם זה הוא מן המכה אינו רק לרשב"א דס"ל מקור מקימו עמ"ל אבל לפי האמת דקיי"ל דם המכה הכה מן המקור הוא ע"הו"ל חמ"ל במכה אפי' אם לא ידעי' שדם זה ילא מן המכה :

ד) דהנה בחולין ד' ט' ע"א לא נדק כשימי"ה וכו' נכלה וממנה כמ"ס וכו' נקי' להלכה כמבואר בהרמב"ם ב"י ח"י שחיעה ה"י י"כ ומדבריו נראה דס"ל דהיא נכלה מח"ה וממנה כמ"ס וא"כ מחמה נחמה ע"הו"ל דמחוקי' מחיבור לאיסור דנח"ה היא אסורה כבבילה באיסור דחבר מן החי מחוקי' לענין איסור חבילה דגם עמה הוא אסורה כבבילה משום נכילה וכיון דרדין אוחה לנכלה לענין איסור חבילה ממילא דהיא עמ"ל דהא נכלה ממנה ואף דלענין עומתה אי' לה חוקה לעבר דהא נח"ה לא הי'ה עמ"ל דהא אכתי' אינה עמ"ל וא"כ לענין עומתה נחמה להיפך דמחוקי' מהי'ה להי'הר וכמו דנח"ה לא הי'ה עמ"ל א"כ אינה עמ"ל נס ע"כ מוכה דזה לא חמ"ל רק כיון דמחוקי' מלי'הו"ל לאיסור לענין חבילה ומחוקי' אוחה לנכלה ממילא

טומאה ה' להביא זה וראיתי בענין מהדומה דהקשה כן ולא אדע ישונו אבל באה י"ל דבא להורות כיון דאין קיי"ל דברים טעור ולכן בעי' שחדש שיהיה זה י"א מן המטה :

אמנם יש לעיין עוד בכלל כיון ולומר דדוקא בכל דבר כשיש בו טומאה אחרת וכן מדויק בדברי רש"י שם דמכבו כיון מאיכור לאיכור ואינו חורסים בחלוקה משום נבלה וממילא דהיא מטמאה וא"ל דאדרבה נשמדנו לענין טומאה על חוקתה כמו דלא ה' מטמאה בחי' כ"כ לא מהי' מטמאה לאחר מימחה לענין טומאה לש"ל דלוקמ' על חוקתה דהא בחי' לא ה' שייך טומאה כלל וכן מדויק בדברי רש"י שם דמכבו כיון דלוקמ' אומה בחוקת נבלה ממילא דהיא מטמאה משא"כ לענין טומאה נדה לש"ל מחוק' מאיכור לא' דהמ' להפך דהא לענין טומאה נדה ה' לה חוקה פטרה והש"י בעבר הראשון דכיחה טמאה טמאה ערב ח"מ ויהיה טעורה לבעלה וכיון שכן ממילא דלוקמ' אומה על חוקתה דהראשונה דהיא טעורה לבעלה ומחוק' הדם ודאי לרם מכה ולכן ממילא גם לענין טומאת מקדש וקדשו איכה טמאה רק ערב הראשון אבל בערב שני היא טעורה גם לענין מקדש וקדשו דכיון דאיכה חוקה נמורה לעבר אומה לבעלה ולהחיק הדם כדמ' ויהיה דאיכה חוקה לעהר לא אמרי' מחוק' מאיכור לאיכור והגוב' כפי' ו' כהן כן ד"ל מחוק' מאיכור לאיכור פ"ש אמנם לענין י"ל כמ"ס ו"ש עוד בכלל זה ופלאהי עוד בזה בדברי הנובי' בזה דרם המאכל בפירודו והאי"ת ויש להאריך עוד בדברי ארשב"א הא דנקט הכרימא הרוחה דם מחמת מכה פירושו הוא אשה שניגלה לרחות דם מחמת מכה וזה י"א היא גריג' לרחות בחמדותה אף שלא בשעת ובה ומה מוכח דהוא דם מן המכה כיון דבשאל בשעת הוסת היא בחוקת מטולקת ממתי' ולכן הלי' דהרם ב"א מן המכה ומש"ה הלי' דדם המכה אפי' בשעת וספה וי"ל עוד דבעי' שיהי' לה מכה שניגלה לרחות דם ממיד דכזה איכה חוקה משם אם לא נמלה במכה יכול להיות דמהי' נאסרה על בעלה לפיכך משא"כ ג"ל לא היינו מלי' דדם המכה ומה"ס הרשב"א בשם הרמב"ן בזה דלא הלי' דדם בחולי' ולדינא כבר הכריע הפ"ק דלה' כהרשב"א רק דבעי' שיהי' טוער בכיבוד דדם זה י"א מן המכה :

אמנם כהא דרש"י בכיבוד דדם זה י"א מן המכה וליכא ספק רק ה"ס נחפרך דדם זה גם דם נדה בזה י"ל

דליק יימא דהיא טמאה גם לבעלה משום דמחוק' מאיכור לאיכור דדוקא היכא דהוא ספק השקול וליכא חוקה כלל לשהר בזה אמרי' מחוק' מאיכור לאיכור ולא היכא דליכא חוקה לשהר ולכן היכא דיעי' בכיבוד דדם זה י"א מן המכה לא מטמק' כלל אם ראהה גם דם נדה משום דלא ממדשי' עלה ראי' אחרת ולענין להוסף עליה עוד ראי' מדם נדה הי"ל כחוקה ודאי לא דחהה עוד ראי' אחרת ול"ס לומר דמטמאים אומה משום דמחוק' מאיכור לאיכור כיון דה"ל כאלו איכה חוקה לפטרה משום נדה דאין להוסף עלי' עוד ראי' משא"כ היכא דהיא ספק אם היא דם מכה או דם נדה וכזה הי"ל ספק השקול כמ"ס דכמו דחוקה הוסת הוא חוקה העשוי' להשגיח כ"כ גם חוקה עברה שלה היא חוקה העשוי' להשתטת וכיון דהיא ספק השקול הוצי' לה יימא גם בזה דמחוק' מאיכור לאיכור וההי' טמאה גם משום נדה :

י"פ"ז י"ל דבזה פליגי רשב"ג ורבי דפשוטו דלישנא הרוחה דם המכה מכה הוא רדעי' בכיבוד דדם זה י"א מן המכה דבזה מפרש רשב"ג ויהא כיון דרשב"ג ס"ל מקור מקומו טמא ולכן אם לא ידעי' בכיבוד דדם זה י"א מן המכה מחוק' מאיכור לאיכור והיא טמאה גם משום נדה ועי' פני דבי ד"ל מקור מקומו טעור ולכן בכל ענין הלי' במכה ולפי' י"ל דהמטה דכתבו דבזה ספק אם הוא דם מכה או דם נדה מטמאים אומה לכ"כ משום ובי' לעולם לא תהא טמאה נדה זה הוא רק לרשב"ג דס"ל מקור מקומו טמא וכוונתם כמ"ס וכי' לעולם לא תהא מקום לומר דליה לה חוקה עברה דלעולם לא הוי' טמאה נדה שפיר י"ל דלא מחוק' מאיכור לאיכור כיון דיש לה חוקה עברה אמנם בלחמ' הא ליה לה חוקה דלעולם לא תהא טמאה נדה וחוקה עברה שלה עשוי' להשגיח כמו חוקה הוסת והאי' חוקי חוקה עברה כפי' חוקה הוסת ובלאו איכה ממילא דמחוק' מאיכור לאיכור ולפי' ממילא ל"ס האמת דקיי"ל דם המכה הוא מן המקור הוא טעור דלי"ס לומר מחוק' מאיכור לאיכור י"ל דגם לחומ' בכל ענין הלי' במכה אפי' אם לא ידעי' בכיבוד דדם זה י"א מן המכה :

י"ז הי' מיושב דברי הר"ף שלא הביא דברי רבי ב"ד ס"ו הרוחה דם מחמת מכה יש לי במקור שיהיה יולא ממנה ד"ל ובלחמ' אשה לומר מכה יש לי במקור שיהיה יולא ממנה ד"ל כיון דס"ל מקור מקומו טעור לענין דם מכה הנה מן המקור ולכן לא דוקא הכרימא דהרוחה דם מחמת מכה דמזה נראה דבעי' דוקא שיהיה זה יולא מן המכה והכמ"ס בש"ח מהי' אי"כ הלי' י"ד כתב וי"ל וכן אשה שראהה דם מחמת מכה שיש לה במקור אפי"ס שראהה בשעת וספה היא עטורה ונדם טעור שהוסתו מדבריהם כמו שכתבנו בה' שומאח' משכב וישנו ע"ל והמורה דהא ענין זה דהרם מכה הנה מן המקור דהוא טעור וי"א מטמא טומאה ערב אינו ענין ללח' רק בה' מחוקה

מוחזקת להיות פוסק בטהרה וזה הוא כ"ס מ"ט מהרי"ו דלא תלי' בין וסמ' לטח' בדם המכה למ"ד וסמ"ח דל"ו מ"ט הכ"ה הי"א דר"ע' בנדרים הדרס' שראתה בשעת וסמ"ח ה"י' דס' נדה אמתם הי"א הדרס' המכה הוא משונה מדם רח"י' בשעת הוסת בזה י"ל כמו דר"י"ו המציאים אותה בשעת וסמ"ח מחמת חוקת הוסת ומשום הדרס' רח"י' משונה מדם המכה כמו כן אנו מטפסים אותה שלא בשעת וסמ"ח ותל"י' דהיא דם המכה משעם זה כיון דהיא בחוקת מולקת בדם'ים שלא בשעת וסמ"ח מחמת חוקת הוסת ומשום הדרס' מכה משונה מדם רח"י"ה ולכן תל"י' בכל ענין בהמכה :

והא"מ כהנ' ג"כ ליבש דברי מהרי"ל ב"מ"ט רבין וסת' לוסת תל"י' בדם מכה למ"ד וסמ"ח דרבנן משום דלמ"ד וסמ"ח דל"ו' כיון דלעו' מחזיקים אותה לרואה ודל"י אמיל"א דלר"כ' ז' נק"י' מדינא וזו הו"ל ורואה תמיד לית לה נק"י' וחוקת טהרה אין לה בימי הספירה ממש הראשונים דהא דע"א נאמן באיסורים ילפ"י' מגדה וז"י ס"ד דלית לה חוקת היתר הא לא מוכח מזה דהיא נאמנת משעם ע"א נאמן באיסורים דבלא"ס היא מותרת מחמת חוקת היתר וז"ל דלפ"י' מנדחאמת על הפסק טהרה דלא משמע כן ממו"י ריש גיטין וביבמות דמשמע הא דמורה דע"א נאמן באיסורים מגדה הוא רק משום ו' נקיים וכן הוא להר"י' בתרושי' הר"ן ריש גיטין שכתב ז"ל ע"א נאמן וכו' אלא מוספסה לה נפקא וז"ת פירסה עמו נדה במטה מחל"ל דהא איחזוק איסורא ליתא דכל שרואת טובלת בסוף שבעה ויו"א מחזיקה הראשון מיהו י"ל לאו דע"א נאמן באיסורים ה"י' ראוי ליהוש' שמה רחמיה לאחר מכן זה י"ל עכ"ל מנח"ל דכל ימי הספירה אין לה חוקת שלא תה"י' רואת נדה ורואי' למוש' שמה רחמיה ח"כ' וזו ש"ס לה מכה ורואת תמיד א"א לכהר"ה בין וסמ' וסמ"ד וסמ"ח דל"ו' כיון שחוקת נדה ודל"י' וכן כהנ' ומה"ל דדוק"א למ"ד וסמ"ח דרבנן עכ"ד ע"ש וילפ"י' ממילא נגס לדין דקיימ"ל וסמ"ח דרבנן מ"מ הי"א דר"ע' בודל"י' סמ"ח שראתה בשעת וסמ"ח אינו מן המכה רק הוא דם נדה בזה ודל"י' לא תלי' בדם מכה בכל ו' נקיים אמתם אין זה נמשע ש"ש' ה"י' ק"א וז"ל דם הרמ"א להחיר' ביש לה כהנ' ורואת תמיד במר"צ' ביש לה וסמ' דפשוט דש"ע' הוא ביש לה נגס עמה וסמ"ח ואין להסתפק כלל בשעת וסמ"ח לדם מכה. ורואי' ב"ס' חסם סופר ב"ס' קצ"ו דהשיב להשו"ל שג"ל לידו שאלה באב"ש שיש לה ובה פלל הנשים א"ס רואה דם במר"צ' ובדקה דיקת מוהר"ל ועלמה בידה ופסק' שפסק' בטהרה וכל דם שה"י' רואה בו' נקיים עם מר"צ' אינם סותרים דתל"י' במכה אף מלא ח"כ' בהל"מ שמלך"ך להפסקת טהרה וספירת יום אחד מימי נקיים עוד פעם בדיקת מהרי"ל וכתב להלן דהל"מ לא כהנ' כן רק בנידון דר"י' דלא ה"י' לה וסמ' כלל משא"כ באי"א לה דברי עדיין וסמ' ל"ל רק הפסק טהרה ע"ש וז"ל ארע' הא לדברי הא"מ הי"א דלית לה וסמ' נגס עמה נבט"י' ז' נקיים ודיקת וז"ל דיל' דהל"מ לא כהנ' כן הפסק דברי המוהר"ל ודיקת דבריו י"ל כמש"ל' הו' כיון דלא מושב' לספור ו' נק"י' הניחו על דין הורה דל"כ נקיים משום דאין דנין אפשר משא"א ועוד כיון דיש לה וסמ' קבוע האר"י' דהיא בחוקת מולקת בדם'ים בין וסמ' לוסת ויה מתי' עכ"ל לענין הו' נקיים ומ"מ לא קשה מו' הר"ן דיל' דע"א מוכח נאמנת ע"א מגדה דהא היא נאמנת על הו' נקיים א"מ' א"ס אין לה וסמ' כלל דבזה לא הוב' בחוקת מולקת בדם'ים יבז"י' למוש' לרמ"א רחמיה נגס ח"כ' ולבאר דבר זה יומר חק"ים לבאר מה שהבי' שם הא"מ ג"כ בשם הטוב"י' א"ס חו"ך ימי ספירה א"ס למה חוקת עומא"ס יב' ה"גה הטוב"י' כהנ' בכהנ' מקומות דהא דתל"י' בדם מכה כיון דזה הוא משום חוקת ע"ה דהשת' לכן אל תל"י' רק א"ס אירע' לה מקרה זה להיות רואה מחמת מכה בימי ספירה דלית לה חוקת טהרה אבל א"ס אירע' לה זה וסמ' בימי הספירה דהיא בלא"ס עומא"ס נדה וז"ל דלית לה חוקת טהרה אדרבה הא אינה לה חוקת עומא"ס ולכן אין לה תקנה וכתב דיל' דזה תל"י' בחלוקת רש"י' והו"ס' בוצמ"ס כ"א ע"א ע"ש אמתם אין זה רח"י' כמ"ש הח"ד ב"ס' קפ"ו סק"ה והאנ"י מלואים כהנ' דלחומ' דבריו וסמ"ח איסורא ורואה לא סוב' דל"כ ה"ך כהנ' הראשונים דהשת' נאמנת משעם ע"א הא ע"א אינו נאמן בחלוקת איסורא ע"ש אמתם בפשוט י"ל דודל"י

לספור שבעה נקיים דהיא רואה היתר מחמת המכה בזה א"מ' א"ס דר"ע' בנדרים שראתה בשעת וסמ"ח אינו ממכה והיא עמא"ה נדה בודל"י' מ"מ י"ל לענין שבעה נקיים דאינו רק מדרבנן ומחמת דר"י' דבנות ישראל החזירו על עולמם א"פ' רואה טיפ"ה דם הנדרל ליבש שבעה נקיים וי"ל דזה הוא דוקא הי"א דאפשר בך משא"כ הי"א דל"א וזכ"א נישום לכה דהשת' שבעה נקיים ח"י' נאברה על בעלה לעולם בזה י"ל כמו דכהנ' הרמב"ן והר"ן והרש"א הי"ל על"הא דחמ"י' הדקדק דהוא דוקא הי"א דאפשר כמו כן י"ל נגס הא דהחזירו ע"ע ליבש שבעה נקיים הוא רק הי"א דאפשר ואין דנין אפשר משא"י אפשר שא"ס אהה אומר כן להר"ה י"ב שבעה נקיים דוקא אהה אוסרתה על בעלה לעולם :

ועוד י"ל דנהי דמ"ש הס"ס הנ"ל דלענין הפסקת טהרה לא סמ"ח' על הא בזה דהיא מוחזקת תמיד להיות פוסקת בטהרה מהר"א' דהיא נכפ"ק וזה לא פוסקת בטהרה מ"מ י"ל דזה אינו רק לענין הפסק טהרה דזה בע"י' מה"מ משא"כ לענין ו' נקיים דהיא רק מוחזקת דרבנן וכל הנשים אינם בחזוקת ויב"ש אדרב"ה רוב הוא להיך ויב"ש זו דיש לה וסמ' קבוע ולכן לענין ספירת ו' נקיים שפיר סמ"ח' ע"י' הא דהיא מוחזקת להיות מולקת בדם'ים בימים הללו מזה דר"ע' בנדרים מחמת החוקת דהיא תמיד מולקת בדם'ים ודמ"ס האלו הם דם המכה ורואי' ב"ס' הפלגת נבי' ב"ס' ר"מ' שהבי' שאלה כו' בשם שו"ם כ"י' ואין בדי' לענין זו ומשנה"ל י"ל כמו דל"ה לוסתה הי"א דל"א דל"ק דזה הוא ג"כ מדינא דנ"ח דחמ"י' הדקדק כ"כ ל"ח ל"ו נקיים הי"א דל"א וז"ל :

וי"ענין הפסק בטהרה מ"ש הח"ד דגם דם הבא שלא בהרגשה סוהר ככר כהנ"ה לעיל בשם ח"מ דזה אינו וגם ב"מ"ט הח"ד דרעיון הפסק עהרה בע"י' דוקא בדיקת מורים וסדקים וה"ס' משום דח"י' לדם שלא בהרגשה כהנ' ג"כ הח"מ דהייק"ר היא כמ"ש הטוב"י' ב"ס' ג"ע וז"ל ועיקר הבדיקה הוא משום דבשעת בדיקה הוא נוהגת דעתה להרגיש א"ס דם וז"ל מן התיקור ומה שאינה נרגשת שהדם יולא מן המקור מקרי הפסק טהרה עכ"ל ע"ש וי"ל ליבש בזה דברי הרמב"ד דמתב' דלא בע"י' בדיקת מורים וסדקים רק להטהרות אבל לבעלה לא בע"י' בדיקת מורים וסדקים ומהמו עליו דהי"א לומר דלטהרות י"ה' חמור מלבעלה דהיא איסור כהנ' דיל' דעיקר בדיקת מורים וסדקים הוא רק לדם שגם בלא הרגשה ולכן לטהרות דח"י' דזה כיון דח"מ' עמא' משא"כ מקור מקומות עמא' לכן בע"י' בדיקת מורים וסדקים משא"כ לבעלה לדם'ם שלא בהרגשה ל"ה מה"מ לכן לא בע"י' מה"מ לבעלה בדיקת מורים וסדקים וז"ל כיון דהדרבנן דגם בדם שלא בהרגשה היא עמא"ה נדה לכן בע"י' נגס לבעלה בדיקת מורים וסדקים :

ויר"י עוד עפ"י דברי הח"ד ב"ס' קל"ו שכתב הטעם דרעיו' בדיקת מורים וסדקים כיון דהא באמת היא חוקת טהרה מבוררת בשעת דלחמ' עסק סילוק יד"י' רחמיה לכן בע"י' בדיקה שלא ה"י' שום עסק ע"ש וי"ל כשלמא' ה"י' נגס לדם שלא בהרגשה בזה ס"ל חוקת טהרה מבוררת דלחמ' ע"ס סילוק ידי' רחמיה שלא בהרגשה משא"כ א"א ללדם שלא בהרגשה

גדה בימי הספירה היא בחוקת איסור דהא אמרי' בכל מקום דמחוק' מאיסור לאיסור וכ"ש בזהו איסור רק דאפי' האשה לאמנה נדנד חוקת איסור איכא חוקת אחרת דלא מחדשי' עלי' לחוש לראי' אחרת ולענין ראי' אחרת הוא כעין חוקת דלא רחשה עוד הפעם ואוקמי' חוקת נדר חוקת והדבר נשאר בספק השקול וע"ז נאמן בה וזה הוא דוקא היכא דהוא ספק אם רחשה אם לא משא"כ היכא דהדס הוא בפנינו רק הוא ספק אם הוא דם נדה או דם מכה בזה אמרי' מתמה החוקת דמחוק' מאיסור לאיסור ודאי הוא דם נדה כיון דכזה ל"ל לחדש עוד ראי' רק תל' ראי' זו נדס נדה מתמה חוקת עומאה דמחוק' מאיסור לאיסור ויש להוסיף עוד דגראה מדברי הראשונים נוסיירו דבהך ימי הספירה הוה בחוקת נטמא :

ע"ש ובארתי דבריו במ"א כמו דאמרי' בספק עומאה דבה"י דהוה אף היכא דאיכא חוקת עבודה עמא ודאי ולא מוקמי' הדבר בחוקתו משום דהא דמוקמי' בכל מקום דבר בחוקתו הוא שלא ללאח מחוקתו מספק אבל בספק עומאה דבה"י הא אין לנו מוליחין בדבר מחוקתו מספק דהא הוא ודאי עמא ולכן אמרי' שפיר אפי' היכא דאיכא חוקת לטהר מי"מ כיון דטולג' רעווא לפנינו והדבר הוא בספק השקול אם ילא מחוקתו אם לא אף דבכ"מ גזרה תורה להעמיד בחוקתו הראשונה ושלא להוליא בחוקתו מחוקתו אומנם בספק עומאה דהוה ודאי עמא ממילא לא מהני חוקת לטהר וכמו כן היכא דאיכא ע"ז להטיד על חוקת דליתרע והדבר היא בספק אם ילא מחוקתו אם לא כזה הא אין לנו מוליחים בדבר מחוקתו מספק דהא יחי' כודאי מתמה עזותו של עד ולכן בזה החוקת היא כחאן דליחא והעד נאמן עליו ובמ"א בחלמי' זה ע"ז ולכן ילא גם בחוקת הספיו' להסתמו אף דבכל מקום דנין ע"ז חוקת זו היא רק שלא להוליא מחוקתו בספק אבל מי"מ ע"ז נאמן עליו לשטות כודאי שהדבר ילא מחוקתו ולכן כזה הרמב"ן שפיר דאף דגדה היא לה חוקת לטווא מ"מ הא הוא חוקת העשוי' להסתמו דהא אינה בחוקת שמהא רוחא כל ימי' וזו אפי' הספירה הא יחי' שלמו והדבר הוא בספק אם כבר שלמו ולכן בזה ע"ז נאמן (והא דהקשה אח"כ משמיטה אף דגדה הוא ג"כ חוקת העשוי' להסתמו וחוקת אבמה ודאי יחי' פקע הוא משום דשם כתי' יחי' נעשה מעשה המספירה והיא שמיטה ואח"כ) :

דהנה הרמב"ן מביא גיטין בזה דפי' נאמן בחיבורין כמב וז"ל וי"מ נשים דכתיב וספרה לה לעלמה וק"ל הא איהחוק איסורא דפי' פרסה נדה עמו במטה או שילדה כושרה לעלמה ונאמנה על טבילתה ועמר מיני' דפי' נאמן בחיבורין אפי' בחיחוק ובחום' מירלו דהסם בידה לתקן שהספור וחטובל אפי' שחין בידה לתקן עכשיו אם לא שלמו ימי' מי"מ יכולה היא לספור ולטבול וכל שבידה לתקן ע"ז נאמן אפי' דליחחוק איסורא כדאמרי' כפי' הא"ר עכ"ל ובוזה נראה דקי' היא נייחא אפי' בחיחוק איסורא כיון דאמרי' וספרה לה לעלמה והיא נאמנה דכבר שלמו שבתה ימי הספירה וזה הוה כליחחוק איסורא דרני דעדיין לא שלמו ימי הספירה ופי' בקדושין דף מ"ד כהא דמיני' בני זכר כן וכן ויש אחד נאמן לגדרים וכתבו כמות' סימה הא אין ע"ז נאמן בחיבור' אלא במה שבידו וי"ל כיון דסופו לגדל עשאוהו דכבר שבידו ע"ש וי"ל דגם סכא הוה איחחוק מעטס זה כיון דיל' דעדיין לא שלמו וע"ז כתיב דמי"מ הא הוא בידה לספור ולטבול אח"כ וכס"ש ש"י פ"ט ביאר דבריו דס"ל דאפי' אם אינה בידה עמה רק לאחי' חשיב ג"כ בידו ולאמן ומהא בזה מדברי הוס' כסוגיא דגיטין ויבואו דלא נראה מדבריהם כן דהא כתיב דמי"מ לאמנה משום דלינה בחוקת רוחא כל שעה וכעצמיה שבתה עבודה ממילא והטבילה היא דבר נדה ע"ז ע"ש וי"ל דמי"מ חשיב איחחוק בזה דנאמנה דשלמו ימי הספירה :

דלפי' ממילא י"ל דבגדה חשיב בחוקת נטמא מתמה מחוק' מאיסור לאיסור ומי"מ ע"ז נאמן בחוקת כוונ כיון דהיו מתמה בירור הענין רק דמחוק' מאיסור לאיסור ובחוקת כוונ ע"ז נאמן ובמ"א ככתבי דבחוקת כוונ דמחוק' מאיסור לאיסור לא אמרי' סמוך מיעווא לחוקת משום דהא דאמרי' מחוק' מאיסור לאיסור הא בעלמאמו לא הוה זה חוקת כלל ורק היכא דהוה בספק השקול אמרי' דמחוק' מאיסור לאיסור משא"כ היכא דליכא רוב לטהר ממילא החוקת הוא כחאן דליחא ול"ש ב"י סמוך מיעווא לחוקת ורק בלא דנק בטימיה כלל כתיב דיל' סמוך מיעווא לחוקת דהסם היא חוקת נגמיה דלא נשטו הסימנים וכדומה שרתימי כן במחבר אחד ואפי' ממילא אפי' אם אמרי' דאין ע"ז נאמן בחיבורין בכל ענין להוליא דבר מחוקתו אף בחוקת דליתרע או בחוקת העשוי' להסתמו מ"מ היכא דליכא חוקת כלל רק דאמרי' מחוק' מאיסור לאיסור בחוקת כזה ודאי ע"ז נאמן דהא בעלמאמו לא הוה חוקת ורק בספק השקול אמרי' מחוק' מאיסור לאיסור אבל ע"ז ודאי נאמן ב"י ולפי' ממילא בכל ספק דליתרע בימי הספירה נסיר י"ל דאיכא חוקת לטמא משום דאמרי' מחוק' מאיסור לאיסור ולא מבעי' קודם שהספיקה בעברה י"ל דעלולה היא לראות וליח לה חוקת לטהר כלל רק אפי' לאחר דהספיקה בעברה י"ל דהיא כעין חוקת לטמא ככל ספק משום מחוק' מאיסור לאיסור דראי' האבני מלואים נדמה כמי"מ דאפי' אם נדון דהיא חוקת לעשר מ"מ ע"ז נאמן בחוקת כוונ :

והנה הרא"ש בנהר ד' סי"ח במ"א לדחות דברי הר"ז הלוי כתב וז"ל וחי רוחא נאן ספק דמתכבדא דעדיף האמצע יוחר מן הסוף דליחחוק בעברה כל הימים שאחר כבדיקה עכ"ל והב"י קל"ג בס"י ומ"ש שמתני' לתורים' ולבדיקים הביא דברי הרשב"א בחוב"ב ש"כ בשם הרמב"ן וז"ל שהרמב"ן הכריע בדבר ואמר דבבדיקה בהספקתה שהיא להעלותה משוממה לעברה לריבוי מורים ודקים אבל בדיקה הו' דבחוקת טברה עומדת בבדיקה כ"ד כפי' עכ"ל וי"ל דמי"מ גראשונים דאשם אינה בחוקת שהיא רוחא כל ימי' היא רק קודם הפסקת טברה אבל לאח"כ היא בחוקת עבודה והמ"ד ס"ל הביא דברי הרמב"ן וכתב דיל' לאחר שהספיקה בעברה הוא כעין חוקת סמוך דבחוקת שאינה רוחא עומדת ע"ש אמנם י"ל דזה הוא דוקא היכא דהיא חוקת אח"כ אם לא בזה חוקת בחוקת מכולקת דמי"מ כיון דהספיקה בעברה ואמרי' מסתמא

אמנם בביתור דברי הרמב"ן ל"ל דנומנו מבואר דבריו ביבמות ר"פ הא"ר דפי"ט ע"א גר"ה מ"ד ההס וכו' דיל' וז"ל ומשפטו ל' מנדה דלחר רמחמא וספרה לה לעלמה אפי' שחוקתה נדה נאמנה לומר עבולתי ושמה אין בידה לתקן עכשיו וכו' ועוד דהסם לעבילס קייחא ופי"ט שהיום נדה למחר טוסקה ומינה יטובלה אבל בפי"ט שמה לא הלא מאיסורא לעולם וכן הקדש וקוגמה וכן עבד בשרות אחד כוחק איסור ולא יבא לבלל היתר לעולם ותמיהה לי אלא מעשה מלא תרגוליס שחטיס כשוק או נאשעה ונא ישראל ואמר כשרה עכשיו נשחטה מי לא היתון ואפי' שחוקתה באיסור דבהמה כמי' בחוקת אפי' וברי' אם נבלה היא אין בידו לתקן ואפי' בשל עמלו לא יחי' נאמן אלא בשחטת לעלמו או שרלוה שחוט מחמר או הוא כשר שחוקת היא שחוט ובידו לתקן וכו' עכ"ל ומקושימו נראה דטיקת הקי' היא החיך היא לאמנה דכבר שלמו ימי הספירה ובכונה היתולו נראה לעגיד דס"ל דהא דפי' אינו נאמן בחוקתה הוא רק היכא דטולג' להיות דהיא נשאר בחוקתה בעולם משא"כ בחוקת העשוי' להסתמו והדבר עומד להסתמו מחוקתו אף דבכ"מ דנין גם על חוקת כוונ מי"מ כיון דלא הוה חוקת נגמיה והדבר הוא בספק אם ילא מחוקתו רק דבכ"מ אנו מעמידים הדבר בחוקתו הראשונה ככל הספק שחולל מ"מ בחוקת כוונ ס"ל להרמב"ן דפי' נאמן כב ויחי' מזה ראי' למ"ש כפי' קדושין כסוגיא דהאומר קדשתי את כמי' ואפי' למי קדשתי דכתב דהא דאמרי' דאין ע"ז נאמן בחיבורין באיחחוק דוה הוא דוקא דלא איחשה דהאומר קדשתי היכא דהיא רעווא לפנינו אף דבכ"מ אנו דנין ע"ז חוקת אף היכא דאיכא רעווא לפנינו מ"מ בחוקת כזה ע"ז נאמן

לא רחצה עוד משא"כ היכא דודאי רחצה וכדום הוא לפניו רק דהוא ספק אם הוא דם נדה או דם מכה בזה י"ל דמחוקי' לרם נדה מעטס דמחוקי' מאיבור לאיבור ואפי' אם ימא דלא חמר' מחוקי' מאיבור לאיבור עכ"פ הוא בנדר ספק השקול דעכ"פ חוקה עברה לא הוה דמי' הרא"ש והרמב"ן דאיכא חוקה עברה הוא רק שלא הוסיף לחוש שרחצה עוד הפעם אבל היכא דהרם הוא לפניו עפ"י י"ל לחוש לאיבור מספק השקול: **אמנם** י"ל בזה כמי"ס הח"ד ע"י דגם באמצע ו' נקיים אחר ספירה ג' ימים דלא הוי תו כגלל רואה והוא מחוקה שלא חרצה עוד והטבול לאחר ו' ימים ממילא אית לה חוקה עברה ככל ספק העול דומי' להא דאמר' ביבמות ל"א אשה זו בחוקה הימר לבוק עומדת ומחיריס אותה מחמת חוקה זו אפי' אם הספק אירע לה במי' הבטל כמו כן אמר' בזה כיון דהיינו דנין עלי' דספירה עבודה לאחר שבעה שהספור והטבול ה"ל חוקה עברה והף דיש לתקן ולומר ביבמות אמר' שפיר כיון דהיינו דנין עלי' שחיה' מותרת לבוק לאחר מיתה הבטל שיהי' פסק ממנה איבור א"א וכיון דשכחו שיהי' בעלה וכדוראי' פסק ממנה איבור א"א לפנין שחיה' אבודה משום יבמה לבוק שפיר י"ל דהוי לה חוקה להחיר משא"כ בזה דהיינו דנין עלי' דהפ"י עברה לאחר שבעה דלא לא חיה' כלייבור נדה וכיון דהוא ספק השקול ויכול להיות דהיא עדיין בלייבורה הראשון וי"ל דבזה לית לה חוקה לטבר מ"מ י"ל כדברי הח"ד דהפ"י ה"ל חוקה לטבר דהא ע"כ ל"ל כן מכה הראי' שכביא מניר דס"י דאמר רבא ל"ל חוקה ספק חוהי אלא ודאי חוהי ספק מחמת ש"ז ספק מחמת יבמה ופי' ב"בוס' כגון שנתק ומלא על בגדיו ש"ז חויבה ולא נודע אם בא חויבה לבדו ושומר כל ז' או אם באו ביהו ואינו שומר רק יום אחד עכ"ד ומבואר מזה אם הוא ספק ראה ש"ז או יבמה בזה מעשרים איתו לגמרי דתלי' דהו' ס"ז וע"כ מוכח דחשיב בתוך שבעה חוקה עברה עכ"ד ע"ש והעט"ס י"ל דהוא דחשיב חוקה כיון דהיינו דנין עלי' לטבר אותו לאחר שבעה ולכן דוקא בהספק שמתבו מוס' דהוא בספיקא אם נסתר כל שבעה או רק יום אחד בזה ל"ל החוקה כמה שהחוקה אותה שיהי' עבוד לאחר שבעה כיון דע"כ החוקה הוה כשבעה דהא יום אחד ודאי כוונת ואלו החוקה אותו שיהי' עבוד מיד לאחר שבעה וכיון דלא נוכל לדון אחרי החוקה שהחוקה ממילא הוא עמא לגמרי ואמר' דנסתח כל השבעה וי"ל דהוא כודאי עמא משום מחוקי' מאיבור לאיבור משא"כ היכא דהוא ספק אם חרצה ש"ז או יבמה דבזה אם הי' ש"ז איתו כוונת כלל אף יום אחד ובוה שפיר ה"ל חוקה לטבר והוא החוקה שהחוקה אותו חתלה שיהי' עבוד לאחר שבעה וע"כ מוכח דזה חשיב חוקה אפי' היכא דנין דהוא עדיין באיבור הראשון :

מכה והוא או משום דה"ל חוקה שהיינו דנין דהתי' עברה לאחר שבעה או משום חוקה הנוף דתלי' בדם מכה דע"ז הא לא נשחנה הנוף כלל והוא דמי' משם להסוף דמי' וכן ראינו בחמ"ס סופר דהתלי' ג"כ נגס בימי' הספירה ה"ל חוקה עברה: **אלא** דעדיין ל"ע אם יש לה וסת קבוע אפי' לא נוכל לתלות הרם שראת בשעת וסתה בדם המכה והוא רואה גם אפי' אם נוכל לומר בזה דאית לה חוקה עברה לאחר שהיינו מחוקים דהתי' עבודה לאחר שבעה הלא כיון דידעי' דהוא ממוחק להיות רואה חמיר' חו ל"ש לומר דהיינו דנין עלי' דהתי' עבודה לאחר שבעה דזה יתכן לומר באזהרה דהיא בחוקה מסולקת בנמים בימי' הספירה דבזה דני' דהתי' הפסקת עברה דהתי' בחוקה מסולקת בנמים ודאי' עבודה לאחר שבעה אמנם אשה דהיא רגילה לראות חמיר' אם היא ספק דם נדה או דם מכה הא"ך נוכל לומר בזה דה"ל חוקה עברה ע"ז דדנין עלי' דהתי' עבודה אחר שבעה הא מיד הדבר הוא כספק דהא ידעי' דהיא רגילה לראות חו ימי' הספירה אם לא דנימא דעכ"פ הוא בזה ג"כ כעין חוקה הנוף וכדוראי' לא נסתר הימים שספירה כבר וז"ע :

אלא דנין ביש לה וסת קבוע בלי' ים לתלות בדם המכה כיון דהיא בחוקה מסולקת בנמים כיון וסת לוסה וי"ל דאפי' אי אמר' מחוקי' מאיבור לאיבור אפי' כיון דמחוקה זו דהיא בחוקה מסולקת בנמים בין וסת לוסת היא חוקה המזכרת ופי' כחוקה גיורה לטבר וממילא דל"ש לומר דמחוקי' מאיבור לאיבור כמי"ס ע"ז לעיין עוד בזה דנדה דס"ח אם בדיקא ומאלה עמא"ז ולא הפסיקה בעהרה דהיא ספק ובה אחי' לא חיה' ובה נמורה מעטס דמחוקי' מאיבור לאיבור וז"ע : (י' **ועתה** אבה ל"ג מ"ס כבוד ר"מ דאפי' א"א דכאם אירע ספק זה בימי' עומאה לא אמר' דתלי' במכה כיון דאית לה חוקה עומאה בניד דהוא ספק אם אירע לה זה בימי' עומאה או בימי' עברה י"ל דאולי' בפק רוב ואשה רוב ימי' בעהרה ומסתמא אירע לה זה בימי' עברה דונמא לדבר ובמנעות והיסעות ה"ך חמר הרוב גם אהני בימי' בזה לדברוי' אמנם אפי' נבדק ד"ל דחשיב קבוע כיון דהיי' לה גם ימי' עומאה כודאי' והוא ספק אם אירע לה זה בימי' עומאה או בימי' עברה והרי בעשה מלאכה בשבת בין השמות מייב אשם חלוי משום דהוי' איקבע איבורא כמו כן י"ל בזה ומשיב נולד הספק במקום הקבועות דהא חיד שראתה דם בחתלה והספק הוא אם הוא דם מכה או דם נדה וכעת לא ידעי' אם אירע לה בימי' עומאה אחי' לא ידעי' זה בקבוע :

אמנם לעני' נראה אם נימא דהיכא דנולד לה הספק בימי' עומאה היא מקולקלת לבעלה ואין לה מקרה לטבר עמא"ז לבעלה ממילא דאמר' בזה דאית לה חוקה עברה וע"ז אמר' בחתני' דנדה ד"א כל הנשים בחוקה עברה לבעליהן וכדאמר' גמ' בעלה מחשב ימי' וסתה ולא חיי' דילמא בימי' הספירה אירע לה מקרה דלא ה"י יכולה לטבר עמא"ז לבעלה כיון דהי' בימי' עומאה וימא דהוא בחוקה עומאה אלא דאמר' דאית לה חוקה דהתי' יכולה לטבר עמא"ז לבעלה ה"ס בזה אית לה חוקה דלא דהתי' מקולקלת לשולם ומסתמא חוקה זו חלי' דאירע לה מקרה זה בימי' עברה והף דיש לפקפק ע"ז מ"מ הוא ספק לטברה דהא בלי' נפשו המחשבים דגם בימי' הספירה חשיב חוקה עברה וכנ"ל : **והנה** י"ל לעיין בזה דאמר' בדם שנמאל במר"ג דמסתא לר"ג כיון דחיים למיעושא ומי' דמר"ג דהר"י למקור אפי' לר"מ דחיים למיעושא מ"מ הא זה ס"ל לר"מ ג"כ דאוקמי' דבר' אחוקתו וכנ"ל ואפי' אחי' חיי"ס ר"מ למיעושא דמר"ג דהר"י למקור דמ"מ בעהר אותה מחמת חוקה עברה לא ובמ"ס הרשב"א דתלי' במכה מחמת חוקה עברה והאשר למה דהא אף דאוקמי' מה"מ כל דבר אחוקתו מ"מ היכא דאיכא ריעושא לפניו מדרכין לא אוקמי' אחיקתה כמי"ס מוס' בשי"ב דתרי' ומר' דכיון דדקא לה ודאי' לא אוקמי' אחוקתה ובמ"ס הפ"י

וי"ג עוד עפ"י דברי ה"ס' כחובות בסוגיא דהי' בה מומין בנ"ה ספק עמא בנ"ס בשם ר"מ דהכא מיירי שזוקק למומאה שהי' בו נגע א' שהין או מכה והי' מוחלט ממנו וקודם שנתער נולד בו ספק ואחר שנתער מן הראשון לא נשאר בו אלא ספק זה עכ"ל ומסתו דל"כ למה מעהר ר"י משום חוקה הנוף ה"ל חוקה הנוף איכא הא בפ"כ הנוף נשחנה ומ"ל אם בהכרת קודם או השער לבן לפנין חוקה הנוף ע"ש במהר"ר וסכ"ל דדבר דאיתו מתיק לניח כלל לא חשיב שינוי ורק בדבר דחוקה נשחנה על ידם להוילאו מטהרה לשומאה זה חשיב שינוי ולכן אמר' מחמת חוקה הנוף כודאי' השער לבן קודם והוא עבוד ולא נשחנה הנוף כלל ומעשה כמו כן אמר' בזה דמיר' דחשיב ג"כ כעין חוקה הנוף דלא נשחנה מקדמותו דהי' עלול שיהי' עבוד לאחר שבעה ולכן דוקא אם הוא ספק אם שומר יום א' או כל שבעה דבזה עבודה עברה הנוף ולכן אמר' שחוקה עמא עמא ואמר' דבותר כל הו' משא"כ היכא דס"ל דלא ה"י כוונת כלל כגון כרואה ספק ש"ז ספק יבמה הלי' ביבמה מחמת חוקה הנוף ולפי' ממילא גם אם רחצה בימי' הספירה וספק אם הוא דם מכה או דם נדה ה"י הילין בדם הפ"י

כעין קרטיין ומלך ארום ועורב עם דם חמש ולאחר הטלה מר"ג גמלאים נ"ב קרטיים עם דם חמש בזה י"ל כיון דע"כ מוכח דהדס הנמלא במר"ג עם הקרטיין הוא מן המכה אח"כ לא נמלה דגם הקרטיין עם הדס הנמלא אח"כ הוא נ"ב מהמכה וי"ל דהש"ך לא איירי רק היבא דבמר"ג לא נמלא רק קרטיין ואח"כ נמלא דם חמש או אפי' אם במר"ג נמלא קרטיין מעורב עם דם ואח"כ לא מלאה רק דם לנודו משאי"כ באופן זה דבמר"ג נמלא קרטיין עם דם ואח"כ מלאה נ"ב קרטיין עם דם מה"מ לא נמלא דגם הדס הנמלא אח"כ הוא מן המכה וזה הוא כאלו ידענו ודאי דהדס שינא עמה הוא מן המכה כיון דנמלא קרטיין וידענו דזה הוא מן המכה דל"מ שמה דהערב נס דם מן המקור ואפי' בשעת וסחה מל"מ דלין לחוס לזה שלא בשעת וסחה וע"כ נ"ב עם מ"ש בזה עם דם הפמ"א ונ"ע :

והנה מש"ל דמדברי הר"ן נראה ללא לריבא אפי' בדוקה חף דהר"ן כחב שם להחיר ג"כ מעטעם כיון דבדוקה עלמה מ"מ המעיין בדבריו יראה דהוא כחב איזם עשמים להחיר ובל"ז כיון לדברי הר"ן חסידו ג"כ כמכה ידוע כיון דנודע דזה בא מכליות ולי"מ לרס זה מן המקור כיון דהוא בשמחה מדס רחוי"מ וכמ"ס הר"ן דאפי' לדברי הרמב"ן. דבי"ל דעשיו לא חלי' בהמכה כיון דלין אנו בקיאים להכתיב אם עשמה דם מכה מדס רח"י ע"כ ל"הר"ן וי"ל ועד"י י"ל שאינו ענין לנידון שלפנינו שלא אמרה הרב ז"ל אלא דגם שהוא דומה לרס נדה כמו דם בחוליס אי"נ דגם מכה אכל בדגון זה שהדבר ידוע ומפורסם שאי"מ עשמים כיון חפץ ארום רגילים ממיד להולד בכליות ואין יואיץ עם הדגות כבנון זה הדבר צורך שחילה בכלב שחלום שיש לה שאפי"ן שאין אלו בקיאים במראות הדמים אין הבלד זה מלך המראה אכל מלך עלמי הדברים שהם מובדלים ובחלקים וגו' עב"ל מנואר מדבריו דעשמו כיון דזה הוא מיבדל מדס רחוי"מ שהוא דם גרס אמרי' דזה הוא כדבריו ממכה ומחילא כי"כ בג"ד החו"י' אדומים שרומח בור"י חלי' במכה ואפי' בלא בדוקה כלל ויותר מזה אפי' דוקה עלמה ומלאה החוטין על ראש המוך מה בכך וידע"י דבא מן המקור מ"מ כיון דנחבדר אללנו שאין זה דם נדה רק דם מכה יחי' ממכה שיש לה במקור הוא עבודה נ"ב :

ועוד בג"ד הוא דומה לה' דהשו' הר"ן שהוא כרמ"א ס"ס ק"א ומפסקות דברי הרמ"א נראה ל"ב בזה אפי' בדוקה וי"ל השו' הר"ן כשי' מ"ע ואני אומר עוד דאפי' לר"מ אהנה שר"י שבבר כהנדי ללמיטע"ה דלא שניה לא חייס ר"מ והא ודאי מיעוטה דמיטע"ה ודלא שניה הוא משום דכי מ"י ר"מ למיעוטה היא כשיולא עם מימי הנליס כעין אוחו הרגיל ללאת מן המקור אבל כהן שאינו יולא אלא כמין חפץ ארום שהיא מפורסם לרואים שרגיל להולד בכליות בשעת וסחה והוא היא רואה ר"מ ככאש גוים שאיך נאמר דכי הדרי מר"ג למקור חפקי דם כי האי ובשעת אחרת אינו יולא ממנה כעין אוחו הדס כלל הא ודאי מיעוטה דלא שניה היא כלל דאפי' ר"מ לא חייס לה עכ"ל ומשפוט מדבריו דזה הוא מודיעא אפי' בלא בדוקה כלל וכמו כן בג"ד כיון דמולאת חוטין אדומים וזה ידוע דהוא מן המכה דהא בשעת וסחה אינה רואית דם כזה ואף אם מולאת נ"ב כהדי חושים אדומים דם ארום מ"מ כיון דע"כ חושים אדומים מוכח דלא הדרי מר"ג למקור והחוטין אדומים הם מחמתיות החושים הנשארים ממר"ג וכיון דעכ"ל דגש"ל דנשאר ממר"ג מה"מ לא נמלא דגם הדס הנמלא אח"כ הוא נ"ב מהמחלית הדס הנשאר ממר"ג דכיון דעכ"ל נשאר ממר"ג מה"מ נחוס למלחא דלא שניה דהחוישים יחי' נשארים ממר"ג והרס יחי' מהמקור :

ואף דנש"ך בסק"י מנואר כהנדי על דך דהשו' הר"ן דדוקה נמלאה רק קרטיין אבל אם מלאה דם נ"ב עמא"ה ע"ס מ"מ אינו מנואר כהנדי בדבריו אם הוא באופן שגמלא

הפ"י בסוגיא דפ"ב בקו' התוס' דגם דעוקי אוחה בחוקה היתר לבעלה ע"ס מ"ס בשם הפ"ח ד"ל דאף דכלל מקום היבא דריבא רישותא לפנינו לא אוקמי' מרבנן אחוקה מ"מ להוליא אשה מבעלה אוקמי' אחוקה וכ"כ י"ל דגם שגמלא במר"ג עמא"ה ר"מ משום דמי' למיעוטה ואחוקה לא אוקמי' כיון דריבא רישותא לפנינו מ"מ זה אינו רק בגמלא פעם אחד דריבא חקנתא לטבר עתה לבעלה משאי"כ בלשה שרגילה לרואה תמיד בתוך מר"ג דזה אם לא נוקמי' אחוקה לא יחי' לה תקנה והי' נאכרה על בעלה לבעול בזה אוקמי' אחוקה ול"ע עוד בזה :

עו וכו"ז כבוד רוח"מ י"י כיון דבדוקה א"ע בתוך ג"פ נמלא למעלה נקי רק סמוך לקילוח אינו נקי הוי זה לראי' דיש לה מכה כהלדדים כמו דלמרי' גר' ס"ג כדדוקה שפופרת והנה הח"ד כשי' קפ"י סק"ג ובסי' ק"א ס"ק מ' כהב דהא דלמרי' בגנ"ל לא נמלא על ראשו בידוע שהוא מן הלדדים והוא רק לענין שחיי' מותרת לבעלה ולא נאכרה משום רואה דם ממנה השמים כיון דזה אינו רק מחשש וסחוח ולכן חלי' דהוא מן השפופרת או ידוע לגמרי דהוא מן הלדדים דהא דלמרי' בידוע שהוא מן הלדדים הוא רק אם הוא מהחילי' מהלכה ונפולא או בע"כ הוא מהלדדים יעו"ש אמנס לענ"ד ויא' דרק אם לא נמלא דם על השפופרת כלל משאי"כ אם נמלא על גדי השפופרת או ידוע לגמרי דהוא מן הלדדים ומותרת לגמרי אפי' בלי ספירה ו' נקיים ורח"י לזה לענ"ד דהא כדריי"ה דלקחן קמי' לא נמלא דם על ראשו בידוע שהוא מן הלדדים והיינו דלא נמלא על השפופרת דם כלל וז"ל הא דחלי' הלדדים מ"מ הח"ד אמנס בהתוספתא בפ"ח דנה דקמי' כהנ"ל נמלא על ראשו הוי זו עמא"ה משני שהוא דם המקור ועל הלדדים הוי עבודה מכני שהוא דם הקיטום עכ"ל הוי דבמסכתא קמי' אם נמלא דם על גדי השפופרת אלא דהוא כן בדגו"י לא איירי רק לעירא אשה לבעלה דלא חתא נאכרה עליו משום רואה דם ממנה השמים ובהו היא עומרת אפי' אם לא נמלא כלל על השפופרת אמנס התוספתא איירי לפטר אוחה לגמרי אפי' בלי ו' נקיים ולכן קמי' נמלא דם על הלדדים דבזה הוא עבודה לגמרי ולא מלמדי' אפי' ו' נקיים מנואר מזה דנמולאת הלדדים אוחה לגמרי וע"כ מש"ל כדברי תשו' הר"ן :

ועוד בג"ד הוא דומה לה' דהשו' הר"ן שהוא כרמ"א ס"ס ק"א ומפסקות דברי הרמ"א נראה ל"ב בזה אפי' בדוקה וי"ל השו' הר"ן כשי' מ"ע ואני אומר עוד דאפי' לר"מ אהנה שר"י שבבר כהנדי ללמיטע"ה דלא שניה לא חייס ר"מ והא ודאי מיעוטה דמיטע"ה ודלא שניה הוא משום דכי מ"י ר"מ למיעוטה היא כשיולא עם מימי הנליס כעין אוחו הרגיל ללאת מן המקור אבל כהן שאינו יולא אלא כמין חפץ ארום שהיא מפורסם לרואים שרגיל להולד בכליות בשעת וסחה והוא היא רואה ר"מ ככאש גוים שאיך נאמר דכי הדרי מר"ג למקור חפקי דם כי האי ובשעת אחרת אינו יולא ממנה כעין אוחו הדס כלל הא ודאי מיעוטה דלא שניה היא כלל דאפי' ר"מ לא חייס לה עכ"ל ומשפוט מדבריו דזה הוא מודיעא אפי' בלא בדוקה כלל וכמו כן בג"ד כיון דמולאת חוטין אדומים וזה ידוע דהוא מן המכה דהא בשעת וסחה אינה רואית דם כזה ואף אם מולאת נ"ב כהדי חושים אדומים דם ארום מ"מ כיון דע"כ חושים אדומים מוכח דלא הדרי מר"ג למקור והחוטין אדומים הם מחמתיות החושים הנשארים ממר"ג וכיון דעכ"ל דגש"ל דנשאר ממר"ג מה"מ לא נמלא דגם הדס הנמלא אח"כ הוא נ"ב מהמחלית הדס הנשאר ממר"ג דכיון דעכ"ל נשאר ממר"ג מה"מ נחוס למלחא דלא שניה דהחוישים יחי' נשארים ממר"ג והרס יחי' מהמקור :

ואף דנש"ך בסק"י מנואר כהנדי על דך דהשו' הר"ן דדוקה נמלאה רק קרטיין אבל אם מלאה דם נ"ב עמא"ה ע"ס מ"מ אינו מנואר כהנדי בדבריו אם הוא באופן שגמלא

בבבד היא הכל למפלוותא דתי' לה וסת ויש לה כאב בשפת
 הסלת מ"ר ודס המכה משונה מדס רחיתה בזה אין
 גם אחר שיחזיר וזה הוא ביורד דהוה כמכה הידועה דמולתא
 דס ונדולוי בהימים שבין וסח לוסח חלוי' בדם מכה וחמתי על
 כבוד ר"מ שכתב שהינחה מיי' מחזיר בזה הוא אדרבה גם
 הוא מקיל בנ"ד דיש לה כאב ויומר מה הוא משונה מדס
 רחיתה מנ"ל הא דמחזיר מה בזה :

בבבג לטני' להלכה ולא למעשה רק בהסכמת ר"ק להחזיר
 האשה לאחר שהספק בעטרה מספור שבעה וכל הדמים
 חוכל לחלוט בדם מכה דין המצוטר בש"ט ובנ"ד חיבה טור
 סניף להקל עפ"י דברי הרופאים דמשיד' עלי' דהיא דס מכה
 וי"ל עוד דלאחר שהספק בעטרה אפי' אם רואה דס נדה
 אפי"ה אין בזה חשש איסור טורה דמנ"ח ניוסו דהיא זכר
 והינה רק בחוקק נדס בפרט בנ"ד דיש לה וסת קבוע מה"מ
 נחלה דהיא טמאה זכר ויבין דמנ"ח לא לריבה נקיו' רק
 מדרבנן . והדמי' שראש' חלוי' במכה מחמת חוקק ערה
 כיון דכבר עברה מנדחה וגם היא שלא בשעת וסתה י"ל דזוה
 סמכ' על דברי הרופאים . ולכן אשה זו חפסק בעטרה כמ"ס
 האבני מלואי' ובחוק רמי' הספירה לא חבדוק כלל וכלל ווא
 היא מותרת לבעלה . וכ' יללנו משניות וראשו בחורמי נפלות:
 נאום יעקב שמחה רעפמיש .

סימן כה :

ב"ה יום וי"ו עש"ק פ' נצבים וי"ך שנת תרל"ד רפ"ק קעפגא .

בבבד ירד נפשי היה רבב הגדול החריף ובקי הסיפני
 פלא פלג החריץ וסיני בשש"ק יקי ערך בשבת ט"ה
 אפרים שלמה ולמן ג"י האבד"ק פלעשין יע"א ונכתב אבד"ק
 ציפנאו :

אחדשה"מ נאחנה פתחין בעברה בצרכת מו"ס מהרמח
 קהנו תורה ודאמורה זכרה ה' לחון פני העיר
 בכל מילי דמיטב להלם על מונוי העירה והיראה כאשר פס
 לבנו העוב . . . מכחבו העינים בדי"ח קבלתי לנכון ורחמי'
 דבריו היקרים והוטב בניני עד לחמד . אולם ארבי לב
 חולשתי איל' לישא וליחון דבריו הנחמדים רק בקל"ה אשגבש
 עם ר"מ כ"י ויסלח נא על אשר עבבתי עד כה כי ובי' קשה
 עלי' לשום עיוני דבכר הלכה למעשה לגודל חולשתי עד כה וגם
 עתה אבא בקלירת אמרים וזה החלי' בעוה"י .

בבבב האשה שיואל' מנופה זכר דבר לח וללול כמים ושברואה
 חירק הנה הוא לבן וזך וכשתפסיבש חוזר למרחא שטרותי
 ולא שחור ממם האריך כתיב' ג"י בפלפול בשריותא דהאי אחתא
 והגני להסכים עמו כי כדאי הוא החכ"ל למוקד עליו וגם הכינס
 מאיר הגדפס מחדש על הי"ד הכינס עם החכ"ל . ולי נראה
 ראי' לדברי החכ"ל דלפילי' נשנה אח"כ למרחא הדומה או
 שחורה עהורה היא אם מיר בשעת שרואה החכם הוא לבן או
 ירוק דהנה הט"ו כתי' קפ"ח השיג על הב"ח שהחזיר להמתין
 במרחא לבינה או ירוקה עד שמייעבש מהא דתי' כ"כ בני נבלה
 לאור דכתב העיר דאם נשפח' הכמאה אחר שלקן עריפיה
 ונפ"ה מורה לאכלן לציני' ולא חיישק' שמה אם שלקן הי'
 משחטים . והחוו"ד לגוי' על הט"ו זליבא חזר ראי' דהכס
 מוחר מטעם דנשטטה בחוקק היתה שומרת עיי"ש יואל' לט

מזה לדברי המחמירים שס בני צבחה שפלה לאור דאסור
 לאכול ללויין בלי עליקה משעתא דאיכא לכרורי עיי' עליקה
 אע"פ דאיכא חוקק דנשטטה הוהרי' ובחוקק הוהר' שומרת מנ"ס
 הכא כשיואל' מרחא עהורה נר"ך להמתין עד שיהיבש דילתא
 ישמנה למרחא עמאה דכבא ליבא חוקק כדברי החוו"ד . וכרי'
 הרמב"ם מוצא בהג"ה א"ו"ה המצוטר בש"כ כתי' ג"כ סק"א
 דסובר היכא שפלה לאור נר"ך עליקה ועיי' בש"מ שם מה
 שהניח

סוף וכדאמרי' שס בנח' אבנ ויפה מכוין כיון עיי"ש ולפ"ז
 י"ל דמהא עמח' הולך הרמ"א שהנדיקה התי' ג"ס דפעס
 אחר מישי' דילתא איחמתי דהדס ירד למטה דרך חורי' וסדקי'
 ולא עע בהסוף אמנס אם עשמה הנדיקה ג"פ והמיד מלחה
 דס בנדיקה ובחוק' הוא נקי בזה ידע' בביורד דהדס הוא מן
 הגדרים כמו בכ"מ היכא נפתחוק אללינו דבר ג"פ הוא חוקק
 גמורה לר"ן עלי' והיה בזה ג"פ ודאי בביורד דרס לנדים
 הוא דלא יתכן לומר דכלל ג"פ יסי' מיחמתי דהדס ירד דרך
 חורים וסדקים ולא יגע בהמוך ובחוקק זו ודאי דנין עלי' אמנס
 בהר"ן כהשו' דכתיב דנדיקה טובה הוא כמו הנדיקה בשפופרת
 דנראה מדבריו דהא דומי' להדרי' וכמו דהדס בני' בשפס אחר
 היה כאן אפשר לומר לחלק בין דס שהוא לגול דרס שהוא כמין
 חקן ארוס או מיטין אדומים דדוקא בדבר לגול י"ל דחיישקין
 דיירד דרך חורים וסדקים ולא עע בהמוך משא"כ חוטיין אדומי'
 דיש בהם ממשות בזה דבר רחוק הוא דתי' יודעים למטה דרך
 חורים וסדקים ולא יסי' המוך מעכב אוחס לירד למטה ול"ע
 עוד בזה :

וי' הויצא בזה בנ"ד אם אירע לה מקרה זה בימי טהרה
 או אם יש לחלוט דרס שרואה בשעת וסתה ג"כ
 בדם מכהה ווא לסי' כרשב"א היא עהורה לגמרי משום
 דחלי' חף בשעת וסתה בדם המכה ורק לשיטה החוס' לא
 חלי' כיון דלא ידעה בביורד שהרס שילא ענה הוא מן המכה
 ולכן היא עמאה מחשש ובי' לא חתי' עמאה לישום מ"מ בזה
 י"ל דחלי' אם לא סי' לה אפ"ה בדימי' האלו שיהיה רגילה
 יכולה להיות פוסקת בעברה בדימי' האלו שיהיה רגילה
 להיות בהס חסולקת בדימי' והינה סופרת תמיד בימים האלו
 לז' נקיים הס עוליס לה ג"כ ענה לעברה משומחה ומחשב לה
 ימים האלו לז' נקי' ואף דבאמת רואה בהס דס אפי"ה שפיר
 חלי' כל הרס שרואה באותן הימים בדם המכה ומשעס שבהמי'
 דכמו דנמחלה מכה החוקק דלורח בזמנו בא כ"כ אנו מחמירין
 אוהה מחמת חוקק זו וואנו חלי' כל הדמים שרואה בימים
 שרגילים להיות לה ז' נקי' בדם המכה מחמת החוקק דלורח
 בזמנו בא וכו' היא הוא דמכ וכוני כן אם לא יוכל לחלוט
 הדס שרואה בשעת וסתה דמכה להשר שדס מכהה משונה
 מדס ראי"הה או אמרי' ג"כ דכל הדמים שרואה בהימים שרגילה
 להיות מסולקת בדימי' והימים האלו כיו' לה המיר לז' נקיים
 עוליס לה גם עתה לנקיים מטעם זה דכמו דהיינו משתמים
 אוהה בשעת וסתה מחמת החוקק דלורח בזמנו בא וכו' דירק
 כיון שהרס שראתה או משונה מדס מכהה כמו כן אנו משהינים
 אוהה וחלי' דרס שרואה בימים שיהיה למידה להיות בה'
 נקיים מטעם זה דחוקק אורח בזמנו בא ומשהחל כל הדמים
 שרואה בה' חלי' גם מכה כיון דרס משונים מדס ראי"הה
 דכיון דמה דנמחלה אינו מטבס ביורד רק מחמת החוקק כ"כ
 מהני לה החוקק לפהר אוהה :

וביש אם יכולה להיות פוסקת בעברה אפי' אם רואה בחוק'
 הז' נקיים אפי"ה היא דומה לזו רוק דרבנן והיא בחוקק
 חסולקת בדימי' בימים האלו וגם בזה הא הוא דבר שא"ל
 שאם אשה אומר דבעי' נקיים דוקא אשה היכרה על בעלה
 לעולם לכן י"ל דאמרי' בזה כמ"ס כל הראשונים על הא דלי"ה
 לזכרה לשיטה כרשב"א בכל עיני היכא דוכלל לחלוט בדם
 המכה ולשיטה החוס' היכא ארע' בביורד דרס שילא ענה
 הוא מן המכה דמ"מ קשה אם אמרי' חבדוק וכו' לדין דנין
 אפשר משא"ל היה דאמרי' ג"כ לענין ז' נקיים :

ואף דבנ"ד היא כפך אם אירע לה מקרה זה בימי טומאה
 או טהרה מ"מ יש סניף לומר דחלי' דהיא בימי טהרה
 מחמת רוב ימים היא בטטה וכל' דמקרה זה בא לה ברוב
 ימים . ועוד די"ל דמשיקא אוקמא אוהה אחוקקה חוקק הימר
 לבעלה לאחר שהספור והטבול ויהי' לה חוקק שלא חתי'
 מקולקלת לבעלה וכו' הא העלו המחברים דגם בימי טומאה
 חשיב כאלו הי' לה חוקק לבעלה לאחר שהספור והטבול :

והיזהר לטובל ששם שנית א"כ כל כמה דלה טבלה עוד הפעם
 אחר השכחה ימים עמאה היא ומשמחה עם בעלה בנדוזה
 ושניג אלא :
 הכ"ד יד"ג אוה"ג בכל לב ונפש הכעס"ח בידים רפות .
 יעקב שבחה רעפ"יש .

סימן כו :

ב"ה י"ט סיון תרמ"ו צ"ג .

שניידר רבנור ירוד נפשי הרב האה"ג המפורסם אב"ד
 דק"ק פראשקע יע"א :

אחדשה הגוי לברכבו בברכת מו"ט על כי הרים ד'
 בנכוד את כבוד אהיו ידוד נפשי הרב נ"י .
 להשיבו על כסא רננות בק"ק בלאשק"י יע"א . ימ"ד שיה'
 לכל בני משפחתו וכלל אהובים בעלמא הראשון ונחאלמנה
 מהרה רפואה שלמה למחלת כבוד אהיו ידוד נפשי הגאב"ד נ"י
 ולאמו הרבנית חת"י כפי חפץ נפשם לטובה . ועוד אשר שאל
 אחי בתכבדו אשר הגיט"י זה היום באשה אשר חדל ממנה
 להיות לה אורח כגשים צדקה בחתם בעלם הראשון ונחאלמנה
 וגשאל לאחר (ובלי ספק כי ה' לאחר ימי הכתובה) ולא טבלה
 ועסקה זאת ע"פ דעת נשים שאהרו לה דא"ל טבלה לאחר כי
 חדל ממנה אורח הנשים צדקה חתם בעלה הראשון וכבר
 טבלה לנדה ומסופק כבוד רומ"ח לריבה הרמקה נ"י חדשים .
 והגם כי מבוחר בגי'ד בוי"ד כב"י קל"ז ובסוף ס"י קל"ז להקל
 בז"ג כיון דאיתו אלא מדרבנן . ויותר מזה כ' הנקוב"כ לתקן
 בין זה לבין דש"ט אה"ע כב"י י"ג ובתב דמירא יוראה הוא
 לסניידר בזה על דעתו עכ"ד . גם דעתי מסכמת לדעתו ומטולם
 לא נשמת להחמיר להחמין ג' חדשים . וכן משמע ממ"י וש"ע
 ברואה דם מחמת תשמיש דאיירי מחתלת גשואין בגי' הרא"ש
 בגמ' ואפ"ה לא שמענו להחמיר וע"כ כדברי הנקוב"כ . גם י"ט
 לדמות דין זה בגי'ד להא דמבוחר אה"ע כב"י י"ג סעיף ה'
 דבנשאל כעשות אם היחה קטנה שאינה ראוי לילד אינה לריבם
 להחמין מחוס דכל דבר שאינו מתיי כדב"ד גזרו ז"ש לא
 שלוג . וה"ה בגי'ד כיון דהיא זקנה דאינה ראוי לילד ובא עלי'
 כעשות בזה אין לגזור . וי"ל בזה הא דמתקן בגי'ד ס"ס קל"ז
 באם היחה חתם בעלה אם לא . ולא אמרי' לגזור הא אהיו הא .
 כיון דהוא כעשות ל"ס לגזור וה"ה בגי'ד . אמנם כ"ז הוא אך
 לחמיר והדבר פשוט דא"ל להפרישה בגי'ד וכמ"ס רומ"ג נ"י :
וי"ו לא אוכל להארץ ימחין לי ידדי נ"י כי ברלוני ה'
 להשיב על כל מהכתיבו הבא אלי מכבוד רומ"ג בפרט
 להשקטעטע אהו נד"ח הבא בתכבדו אילם הוא מהנמנע ממנה
 שפמיס ולא יאשים לי מחומה בזה . וערם אכלה לברך אשחר
 אח כבודו היום שכבוד דודו הגאב"ד"ק ויפטרעשבו הגי'ד לי
 כהיותו זה זה אינה שנועית כי ישנו מח"י איהו שפמיס שוק"ה
 חדת שלמה והבטיח לי כי יתבונן לכבודו לשלח לי אחד מהם
 ולא ארע האם כבד לעבודו מזה . ולכן בני לשחר אוהו כי
 ישלח לי אחד . ואנכי אשיב לו החמיר ע"י המוקדם . או ספר
 אחר אם ימוצא חמ"י . ויותר לא אוכל להארץ :
 ממנו ידודו אוה"ג בכל לב ונפש בותב בנחילה רבס .
 יעקב שמחה רעפ"יש .

סימן כו

ירוד נפשי הרב וכו' ס"ה אביגדור יהודה הגי"ס נ"י .
עד שאלתי ממנו כמה דמבוחר כש"ע ס"י קל"ז סעיף א'
 בענין הפסק טהרה לטעולם ילמד ארס בחי' כיתן שפחה
 טורמט

שהכיו בשם האחרונים כעמא דהרמב"ם ע"י"ט וא"כ לשיטה
 הרמב"ם י"ה דין כשיואל מראה פורה שימחין הכבס עד
 שמיירבש . ואפ"ה כסא הרמב"ם צ"ה מה"ל אהורי ביה"ה ה'
 י"ב וז"ל וכעת שיראה הכבס מיד יטמא או יטהר עכ"ל הינה
 לעמא . לטהר למה לא ימחין דילמא ישמנה ויראה אח"כ
 שיה"י הכריה עמאה כי לדודי' למה לא ימחין אע"כ רבובר
 כהכ"ל דאפילו אם ישמנה אח"כ למראה עמאה אם כשעם
 יראה מגופה היא מראה טהרה לית לן בתה ששמנה אח"כ
 א"כ שפיר כ' הרמב"ם שיראה מיד ויטהר דאם לא יראה מיד
 ויראה אח"כ יבנור שמעיקרא ה"י נ"כ מה"ה עמאה ויעמא
 שלא כדון . וגם החו"ד הכביס עם ההכ"ל :

ובגיד יש לנו עוד ד' הרה מטעם דהוי כעין ס"ס חרה
 דילמא כהכ"ל דמטהר אפילו אם נשחנה למראה
 הדומה בטוה"ה ודוא"ה ואפילו אם נומה דליה הילכתא כהכ"ל
 דילמא מראה כחורה דאינה ברתה דק דיהא היא מחמלאות
 בטוהרות דהטו נטמחין מספקא כהכ"ל כ"ח נ"י וכפרט
 בגי'ד דגם בחורה אינה רק טויה למראה שחורות ומשעם
 דאוכא לברורי ליכא להחמיר שיה' לך להחמין עד שתיירבש
 דילמא ישמנה למראה הדומה דהו ליכא כ"ס הגם בגי'ד נסחר
 זאת דכבר נחחוקה להשקטעטע לשחירותי כאשר כ' כח"ה נ"י
 מ"מ אפילו לא נחחוקה ליכא להחמיר ולהחמין עד שתיירבש
 דס"ס מעלייחא היא . וזה ל"ה איכא לברורי . דהנה הביאורי
 מהר"ש"ל על כהכ"ל במטה ק"א הפלה דהיכה דהוי על אוכל
 ספק חולטיס א"ל לברוק מחוס דהוה ס"ס דילמא לא ימלא
 אפילו אם ימלא דילמא לא נשמש מן האוכל עדיין וז"ל
 להחמיר ולברוק דזה ל"ה איכא לברורי דאפילו ימלא לא יתברר
 רק ספק אחר ועל הספק השני דילמא לא ה' פרוש עדיין זה
 לא יתברר לעולם הו ל"ה איכא לברורי רק היכא שיתבררו שני
 הספיקות או לך לברר אבל היכא דרק ספק אחד יתברר לה
 מיקרי איכא לברורי וה"ל לברר כלל . וכן העלה הגמ"י והחוו"ד
 לענין רואה דם מ"ה ועי"י בחו"ד בכ"ה הספק ס"ק ל"ה :

ובזה אמרתי לחדש היכא דאיכא שני שוחטים שאינם לריבם
 שיהיב לברוק הסכין אחר השחיטה רק א' מהם .
 ולכאור' קשה למה לריבם כלל לברוק אחר השחיטה הרי איכא
 כ"ס דילמא לא נפגם כלל ואפילו אם נפגם דילמא בעצם
 הנופיקה נפגם . ואיכא לברורי ל"ס דלא יתברר רק ס' אחד
 [אפ"כ מלאחי כה"ה דרעקא שעתד בזה והידוע ל"עק שני
 ליישב מטעם חזק איכור הרי איכא חזקה הסכין וגם רוב
 פעמיים אין הסכין נפגם בהשחיטה . ועוד הארזתי להק' על
 מירולו ואכ"מ] אך נכון הדבר לרין לברוק דהנה החוס' העלי
 הא דמחמיריס כעגלים להחמין שחונה יי"ס ולא אזלין בהר
 רובא דכלו חדשו העצם מחוס דהוי מיטוט הגלי דהגלי
 שהנחמה יולדה מקודם ה"ל למיזל בהר רובא דהרי אם ט"ל
 בהר רובא יתכשרו כולם אפילו אוחן שלא כלו חדשו כי מלוויס
 המה ויהעביד עי"ז שאנו סומכים על הרוב איסורא בביורי
 בזה ל"א בהר רובא כ"ג הבא דס"ס לא עדיק תיבונן ומז"י
 הוא שפגם הסכין בהשחיטה ליכא למיסמך על הכ"ס ומש"ה
 לריבם לברוק אחר השחיטה וזה דוקא שאחר מהשחיטה לך
 לברוק . אבל השני א"ל לברוק מטעם דאיכא כ"ס ואיכא לברורי
 ל"ס כאן . וזה ליכא רובא דברוב עיירות דעלמא ליכא שני
 שוחטים ואפילו אם יהי' ברובא דעיירות כ' שוחטים זה ל"ס
 רובא שא' לא יבניש והשני דאינה הפגימה לאח"ש א"כ ליכא
 רובא בזה רק להחמיר מטעם דהיכא לברורי וזה לא מיקרי
 איכא לברורי שלא יתבררו שני הספיקות :

ורמנען אהכתי לרומ"ג נ"י אודיעבו מה דחמ"י לי בה"י ענינא
 כסבהרין דק פ"ו ע"ב כש"י ד"ה הירוק עקני'
 כ"מ מחמא כו' ומשמחה עם בעלה כ' ימים בנדוזה לפי ט"ס
 הירוק טהור הוא יעו"ש וממ"י בעיני למה כ' רש"י ז"ל דדוקא
 כ' ימים משמחה עם בעלה בנדוזה הרי טבלה בהך השבעה
 ימים לנדוזה דהירוק טהור הוא ולא עלתה לה הטבילה כלל

בדוקה ביום הפסק טהרה כמון דחוק ושיהי' שם כל בהש"מ .
 וזה אינו מדינה רק חומרה בעלמא . ושמע שמקלין בזה באמרם
 דהוא חומרה דלמי לדי קולא ושחר אומי לשיין בזה ולהגיד
 לו דפמי . למלאות רלונו הטוב עיינתי בזה והגני לבאר הדבר
 מסוגי' דגמי' נדה (ד' ס"ח) דגם מקור דין זה :

א) במתני' . עהור שדקא ענינא יום ו' שחרית ומלאה
 טהורה ובהש"מ לא הפרישה ולאחר ימים
 בדיקה ומלאה עמאה ה"ה בחזקת טהורה וכו' ור' יהודה אומר
 כל שלא הפרישה בטערה מן המנחה ולמעלה ה"ו בחזקת עמאה
 וחכ"א אפי' בשנים לנדחה בדיקה ומלאה עכו"ה ובהש"מ לא
 הפרישה ולאחר זמן בדיקה ומלאה עמאה ה"ו בחזקת טהורה .
 ואמר' שם עלה שח' ר' יוס' ור"ש וכו' עכ"ל הגמ' . וכתב
 בעיני' כל בהש"מ יפה אחס אומר עכשיו אימר עם סילוק
 יד' רחאה מ"ל הפרישה בטערה ב' מן המנחה ולמעלה מ"ל
 הפרישה בטערה בראשון . וראשון מי איכא למ"ד . אין והמניח
 אמר רבי שאלתי את ר' יוס' ור"ש וכו' עכ"ל הגמ' . וכתב
 רש"י בראשון מי איכא למ"ד וכו' אפי' רבנן בתראי בשני טלה
 ה' דקאמר אבל בראשון דהוי פתיחה מעיינה ליכא למ"ד דאם
 בדיקה בלתיים ומלאה טהור דתהוי הפרישה עכ"ל . מכאור
 בדבריו דדוקא בדיקה לתיכא למ"ד דמהני בראשון אבל
 בדיקה בהש"מ י"ל דמהני אפי' בראשון ורבנן דליירו בדיקה
 שחרית לכן נקטו שני וכ"כ הש"י בסו' קט"ו עיי"ש . אלא
 דאי' קשה מהי לרין הגמ' על הכרייהא דילמא ה' דאי' מ"ל
 הפרישה בטערה ב' מן המנחה ולמעלה מ"ל הפרישה בטערה
 בראשון הוא דגם בראשון ימי' מהני בחזקת מ"ל המנחה
 ולמעלה כמו ב' ולדברי ר"י קאמר' לדבריך דמזרין ב'
 מן המנחה ולמעלה בדיקה כמו ימי' מהני גם בראשון :

ובר"א דברי רש"י ל"ק על הגמ' דיל' דה"ל לגמ' הי'
 אמרין דבראשון לא מהני בדיקה שחרית כיון דמשניה
 פתוח ממילא כמו כן לא מהני גם בדיקה בהש"מ דחי' דילמא
 עם סילוק יד' רחאה וכו' הס"ס ס"ק ט' עיי"ש אמנם
 וולגון רש"י דמבואר דדוקא בדיקה שחרית מוכח דס"ל לרבנן
 דל"מ בראשון אבל בדיקה בהש"מ י"ל דגם לרבנן מהני הק'
 במק"ט . ול"ל בפשיטתו דקי' הגמ' אלא דלמא מלבין הכרייהא
 דאי' כמו דמהני לדיך בדיקה ו' בהש"מ כ"כ מה"ד יהי'
 מהני גם בדיקה שחרית בראשון דל"מ ה"ל למימר מ"ל הפרישה
 בטערה מן המנחה ולמעלה ב' מ"ל אס הפרישה בטערה מן
 המנחה ולמעלה בראשון ומדלמתי סתם מ"ל הפרישה בטערה
 בראשון משמע דכל עיני' מהני אף בשחרית ואין יום הראשון
 תמור מיום ו' ולקמן אהוב עוד מזה :

והסוד"י הריך לתמוה על הכתיב' בכע"י ב' דהחבר
 כתב דבראשון לא מהני אפי' הכרייהא בטערה
 בבהש"מ והי' לה מוק דחוק כל בהש"מ . וכו' הרמ"א בדעו"ע
 מהני בלא מוק דחוק כל בהש"מ ומהה ע"ז כיון דהחבר
 וסכמ"א סתמו דברייהם תלעתי גדולי' הפוסקי' . דנקטי' להלכה
 דביום הראשון ל"מ הפסקה בטערה בשחרית . אי"כ ע"כ דגם
 בדיקה בהש"מ לא מהני ג"כ כקו' הגמ' מ"ל הפסקה טהרה
 מן המנחה ולמעלה ב' מ"ל הפסקה טהרה בראשון ומה
 מוכח דבדיקה בהש"מ לא עדיף מדבדיקה שחרית מעטס דחי'
 דילמא עם סילוק יד' רחאה . וממילא אי' דביום הראשון
 לא מהני בדיקה שחרית ממילא לא מהני ג"כ בדיקה בהש"מ
 דחי' דילמא עם סילוק יד' רחאה ובעי' מוק דחוק כל בהש"מ
 מדינא ואמאי כתב הרמ"א להקל בזה בדעו"ע . ואף דיש לחלק
 דיון בדיקה שחרית לבהש"מ נמש' חו' בסוגי' נדה אי'ל
 לישב אליבא דר"י . מ"ו ח' דברי יהוי' דמוקס רק הם
 הולדכו לזה מקוטייהם לר"י אמנם זה הוא לשיטתם דס"ל דחי'
 איירי אס רחאה שחרית וס"ל ל"מ בדיקה שחרית
 ושא"כ לשיטת ספוסקס דבשחר יומי' אפי' אס רחאה שחרית
 מהני ג"כ בדיקה שחרית . דע"כ ל"ל דר' יובי' איירי דלא
 פי' לה בדיקה כלל וכתי' החי' בנך ג"כ וממילא ליכא הוכחה

למי' יהוסי' ומסבאלא אמרין כמו דלא מהני בדיקה שחרית
 כ"כ ל"מ בדיקה בהש"מ עכ"ד עיי"ש . ולבאר דבר זה הקדים
 דברי המוס' ולבאר דברייהם דמסבאלא ש לחלק בין בדיקה
 שחרית לבהש"מ :

דהנה י"ל המוס' בנ"ה אי'ל וא"ת חקיקי דר"י רחאה
 דקאמר דבני לה בהפרישה שחרית אררי' דבפרק גא
 סימן דקאמר ומה אלו נדה שלא הפרישה בטערה מן המנחה
 ולמעלה וכו' וי"ל דההם מיירי בשהפרישה ביום שראתה בו
 שחרית וכו' וקשה דאי' כי פכתי לר"י לימא ר"י לנפשי' וי"ל
 לנפשי' ל"ק בין דהחוק דואה שחרית דין היא להזריכה
 הפרישה מן המנחה ולמעלה בלא חומרה אלא מה"ד ואין לנו
 להחמיר ולספק שחא עם סילוק יד' רחאה להזריכה בדיקה
 בסוף היום אבל ר"י שבא להחמיר ולספק דאפי' בלא רחאה
 שחרית אלא בבדיקה עמאה ומלאה טהורה הוא מזרין הפרישה
 גם בסוף היום ה"ו לו להחמיר ולבדוק מספק שחא עם סילוק
 יד' רחאה עכ"ל וביאור דברייהם דהכא דרחאה שחרית מה"ד
 ל"מ בדיקה לתיכא דביום שראתה רגילה לראות כל היום ובמ"ד
 הרמב"ן בסוגי' העטס דל"מ בדיקה שחרית ביום הראשון עיי"ש
 וכאבר בינאר לפנינו ולכן י"ל דגם ר"י יוסי' ס"ל דלפיקא ל"מ
 כיון דפסקה בטערה אי'ל לא חוקק דלא רחאה שחרית רק דביום
 שראתה לא חשיב ספק רק הוא טורחי' דהכא פשיט' אי'נה
 שוסקת ביום שראתה ולכן מן הדיון ל"מ בדיקה שחרית אבל
 בדיקה סמוך לבהש"מ מהני כיון דבגד עבר רוב היום . ובזמן
 מועט כזה סמוך לבהש"מ עד סוף היום שוב לא קנה בגדר
 וודאי דהראה עוד דדוקא כל היום טהור וודאי שחרית עוד
 אבל לא סמוך לבהש"מ וכיון דלא הוי אלא בגדר ספק דלמא
 תראה עוד טיב ל"מ מחמת החוקה דפוסקה בטערה וע'
 בהר"א ביהו"כ דלמא שבער רוב היום שוב ל"מ שראתה
 וי"ל בטובתו כמי' . משא"כ לר"י דמחמיר אפי' אס לא רחאה
 בחיוב יום ואף דבזה לא הוי אלא ספק השקול וי"ל דמחמיר
 כבשיקא כ"כ יש להחמיר ג"כ אפי' אס בדיקה סמוך לבהש"מ
 דלמא עם סילוק יד' רחאה ולפי' ממילא דיל' דאפי' אס
 מחמיר' ביום הראשון ל"מ בדיקה שחרית ובמ"ד הרמב"ן
 כבשי' דאינה רגילה לפסוק ביום הראשון הוא קרוב לוודאי
 דהראה עוד מ"מ סמוך לבהש"מ דשוב לא הוי קרוב לוודאי
 דהראה ואף דהיא עדיין בגדר ספק דלמא תראה מ"מ לפיקא
 ל"מ כיון דפסקה בטערה אוקמי' אותה החוקה :

אמנם זה אינו דלשיטת המוס' ע"כ מוכח דאי'ל דביום
 הראשון ל"מ בדיקה שחרית טיב ל"מ בדיקה בהש"מ
 אס אין יד' בין עיני' כל בהש"מ דהא המרש"א הקשה
 לשיטת המוס' דביום שפסקה הו' לא מהני בדיקה שחרית אי'
 מה קאמר רבי בראשון עימי' שלא שאלתי לר' יוסי' מהי'
 מצע' ל' כיון דר' יוסי' ש"ל דגם בשאר הימים ל"מ
 בדיקה שחרית אס פסקה ביום שראתה בו כ"ש ביום א' ות'
 דמצע' ל' הו' מהני ביום הראשון בדיקה מן המנחה ולמעלה
 דילמא בראשון כיון דמעיה' פתוח אינו מוביל אף בדיקה
 בהש"מ דחי' עם סילוק יד' רחאה ע"ד וא"כ ממילא אי'ל
 דביום הראשון ל"מ בדיקה שחרית ע"כ דחי' לפיקא דרבי
 ע"כ דל"מ אפי' בדיקה בהש"מ וכ"כ המחבר' הס"ס והמ"ד .
 אלא דהדבר לדין עטס לחלק בין יום ראשון לשאר הימים כיון
 דע"כ לדין ולמר דגם ביום שפסקה בו עלולה לראות כל היום
 ואי'נה מהני בדיקה בהש"מ ע' :

ב) עוד יש לשיין בדברי חו' דהנה י"ל הא דאמר' ל'י'
 לר"י אלו יד' בין עיני' כל בהש"מ עכשיו דילמא
 עם סילוק יד' רחאה מ"ל הפרישה ביום ו' מאנחה ולמעלה
 מ"ל ביום הראשון ואמאי לא אמרין כן גם לתיק דמחמ'
 דס"ל דדוקא [ביום ו'] שחרית מהני בבדיקה ולא בשאר הימים .
 ואס נימא דמיום הראשון והלאה אינה עלולה יוהר [לראות]
 אי'כ לתיק דמתי' קשה ג"כ דילמא לאחר בדיקה שחרית
 רחאה . ומ"ל בדיקה שחרית דיום ו' משאר ימים וע"כ ל"ל
 לח"ק

לחוק דמתי' לא הי' קשה ד"ל דדוקא בשאר הימים ל"מ
 בדיקה שחרית דבזמן רב לאחר הבדיקה הוא חזו עוד וס"ל
 ל"מ דמתי' ל"מ בשאר הימים השקפה שגרה אף דלית לה
 חוקה דפסקה לראות מ"מ היא דבר המלוי ואינו בגדר ספק
 השקול ולר"ן ל"מ חוקה ורק ביום ה' לאחר בדיקה שחרית דלא
 כזה עוד בגדר דבר המלוי שפירא וקף אם היא ספק השקול
 מ"מ בזה מהני החוקה . ורק לר"י קשה דס"ל לנ"מ לסברא
 ששונה לאחר בדיקה שחרית דיום ז' לא היה עוד בגדר דבר
 המלוי ואינו רק ספק דילמא הראה עוד וע"כ דר"י מצינו
 מספק ומקשה שפיר דגם בדיקה בהש"מ לא יהי' מהני דניחוס
 עם סילוק ידי' רחאה . דע"כ ספק השקול היא גם לאחר
 בדיקה בהש"מ . רק דזה קשה כיון דר"י משתא בספק השקול
 א"כ אפי' אם הי' ידי' בין עיני' כל בהש"מ קשה ע"כ נימא עם
 סילוק ידי' רחאה קודם הבדיקה וז"ל דס"ל לר"י
 דדוקא חוק' ז' לנדה נחתי' לסיפקא דילמא רחאה
 דחוק' ז' מעיניה פתוח ועלוה לראות וכח"כ סמ"ל
 בפ"ט מהי' א"כ ה"ל כ"ש עיי"ש משא"כ לאחר ז' לא
 לא מספקין כלל דילמא רחאה ומילא לאחר בהש"מ דס"ל
 יום ח' לרתיבה ל"מ כלל לדילמא עם סילוק ידי' רחאה . ולפ"ז
 כיון דר"י אינו מצינו רק כיון דחוק' ז' מעיניה פתוח ועלוה
 לראות גם לר"י ו"ל כח"כ הו' לר"י יוסי דמן המנהג ומעלה
 לא חושקי' יומר דילמא רחאה :

וי"ד דמוס' כחבו שפיר לר"י יוסי דס"ל דביום שראתה בו
 ל"מ בדיקה שחרית ע"כ מוכח דלאו משום ספקא מצינו
 דכא אית לה חוקה דפסקה לראות רק ע"ל דביום שראתה
 שחרית אינה רגילה להפסיק בזהו יום והיו כוודאי דראתה
 ולכן כחבו חו' שפיר דמן המנהג ולמעלה דהו' אינו בגדר
 וודאי דרחאה וקף דכא אינו מצינו מספק משא"כ לר"י
 ע"כ ל"ל דאינו רק ספק דילמא רחאה ור"י מצינו מספק
 דכא ר"י אינו מצינו אלא בנמצא עתהה א"כ משא"כ אם
 נמצא עתהה לא מצינו ואי הו' בגדר ידי' דראתה יתוך ימי
 נדה גם בנמצא עתהה ה"ו ל"כ עתהה א"כ ל"ל דלא הו'
 רק ספק דלמא רחאה ולכן דדוקא בנמצא עתהה מצינו דיהי'
 כעין חוקה דרחאה וכיון דלא היה אלא ספק ואפי"ה מצינו
 שפיר קאמרי' ל' דניחוס דילמא עם סילוק ידי' רחאה ומ"מ
 ל"ל דלא ח"י דילמא רחאה קודם הבדיקה לאחר בהש"מ
 דלאחר ז' לא נחתי' לספק דילמא רחאה וי"ל עוד דלאחר ז'
 כיון דיהי' עומאה חדשה לא מחדשי' וכח"כ סמ"ל עם עיי"ש
 וז"ש עוד בזה :

ורגה רש"י בנ"ד ל"ג ע"א סי' דבדברי ר' יוסי דאמר ומה
 אלו נדה שלא הפרישה בטורה מן המנהג ולמעלה
 לא מהא בחוקה עתהה וז"ל גלא הפרישה בטורה כשביעי
 שלא בדיקה בהש"מ לא מהא בחוקה עתהה ואינה עינלה לשרב
 ואפי"ה שהפרישה בטורה שחרית אלא מהא שראתה היא כל היום
 בחוקה חזרת ורואה עד גמר היום וכו' עכ"ל ועיי' במש"ל
 בדברי רש"י לר"י ודאי כ"כ שראתה שחרית והש"מ הניח
 דברי רש"י ב"ש דהא אם נימא לר"י בראתה שחרית לריבה
 בדיקה בהש"מ דדוקא א"כ ע"כ הא דאמר רבי בראשון לא
 שאלתי' הוא אם מהני בדיקה בהש"מ והא רש"י פי' בקו' גמתי'
 מראשון מי' איכא למיד דמתי' בדיקה לריבה דמוס' משתע
 דדוקא בדיקה שחרית ל"מ אכל בדיקה בהש"מ מהני עיי"ש
 אהניס זה י"ל דהא רש"י כחב כן לפדש קוסי' גמתי' מי איכא
 למיד דהיא דהא אפי' להבין בתרא' מוכח דבראשון ל"מ בדירה
 מראשון מי' א"כ דוקא . ומהו זה מוכח רק דבדיקה שחרית
 ל"מ אכל בדיקה בהש"מ י"ל דמהני כח"כ דכיון דרבנן בתרא'
 נקטו אפי' כשני אס' בדיקה שחרית הולרנו לנקוט שני דוקא
 אכל כהא דאמר רבי וראשון לא שאלתי' י"ל דנקט על בדיקה
 בהש"מ :

ובר"א דברי רש"י דפי' בדברי ר' יוסי דאמר ומה אלו נדה
 שלא הפרישה בטורה מן המנהג ולמעלה דזה היא
 זה . [עיי' לקמן בסוף ההשגה א"ח א'] :

ג) ודאי גזל להעזי עוד בזה דהנה לשיטת רש"י וחו' דגם בשאר הימים אם רחצה בזה בשחרית לא מהני בדיקת להרים רק בדיקת כהש"מ. וא"כ הרבנן כחרי' דלמרו אפי' בשני מהני בדיקת שחרית ע"כ כוא אם לא רחצה בשחרית. וממילא גם נימא דמה נדקטו בשני היא למטעם יום הראשון דלא מהני ב"ו בדיקת שחרית. ע"כ דהוא אפי' אם לא רחצה ביום הראשון בשחרית דומי' רש"י דהא ברחצה אפי' בשני ל"מ בדיקת שחרית וע"כ הא דהוא ראשון לנדהה כיוני מכה רחיצה בלילה שלפניו והלילה נמשך אחר היום וכל המעל"ע מחשב יום ראשון ואחרי' דמפניה פתוח ונרעיה לראות כל היום בתוך מעל"ע ולכן ל"מ רק בדיקת כהש"מ. אמנם זה היה רק ביום הראשון מה"כ בשאר הימים אפי' לשיטת רש"י וחו' דס"ל אם רחצה בשחרית ל"מ רק בדיקת כהש"מ מ"מ זה אינו אלא אם רחצה בחחילת היום בשחרית מה"כ אם לא רחצה ביום כלל רק בלילה שלפניו ביום המהני בשאר הימים בדיקת שחרית ומ"מ נקטו דוקא דרחצה בשחרית. והטעם היה בששיטתו דבשאר הימים אינם בחוקק הרוצה אלא בתוך עתה שראתה או ביום או בלילה וי"ל כהש"ל דחליטן רחיצה כהילוך החמה והבנה ולכן אם רחצה בלילה אינה בחוקק רוחה ביום שלאחריו ולפי' מובא דלמיר בראשון לא שאלתיו הוא כל בדיקת שחרית דאיירי בלא רחצה בחחילת היום דומיא דשאר הימים ומיושב ממילא מ"ש רש"י שני אבל לא ראשון ל"מ בדיקת להרים כיון דע"כ הוא דומיא דשני דאיירי בלא רחצה בשחרית אבל בדיקת כהש"מ י"ל דמהני אפי' בראשון וע"כ ל"ל בדברי רבי כמה דלמיר בראשון לא שאלתיו היה על בדיקת שחרית דהא כהש"מ דר"י ויפ' דהוא כהרף עין וודאי מהני ה"ק ביום הראשון כיון דלא שייך התשש דלמא עס סילוק יד' רחצה :

וראיתי ברמב"ן הביאו הה"מ בפ"ו מהל' אי"ב הג' כ"ו ח"ג רחצה בזמן כזה ביום הראשון בשחרית ושקקה בו ביום אינה מונה מיום המחירת עד שחזורו לבדוק ויהי' יד' בין עיני' כל כהש"מ וכו' ע"כ מבוחר מזה דדוקא אם רחצה בו בשחרית היה דל"מ בדיקת להרים מה"כ אם לא רחצה בשחרית ה"ק דהוא יום הא' לנדהה דהיינו דרחצה בלילה שלפניו מהני ב"ו בדיקת שחרית. ואולי י"ל דזה חלי' במחלוקת הפוסקי' דלשיטת רש"י וחו' דברחצה בשחר' ימים בשחרית ל"מ ג"כ בדיקת שחרית. וא"כ ע"כ הרבנן דלמירי אפי' בשני היה בלא רחצה בו שחרית. וממילא דמטעמ' מזה יום הראשון דומי' דשני ואפי' בלא רחצה בו שחרית ל"מ בדיקת להרים אפי' אם רחצה בו בשחרית. וי"ל דרבנן איירי ה"פ' ברחצה בו בשחרית. וי"ל דלא בוא למטעם יום הראשון אפי' רחצה בו בשחרית דוקא : **ואי** אמרתי דלשיטת כל הפוסקים הא דל"מ בדיקת שחרית ביום הראשון אינו אלא אם רחצה בו בשחרית דוקא י"ל להיסק כיון דהרבנן דמהני' דקאמרו אפי' בשני בוא למטעם יום הראשון. וע"כ דיום השני היה אפי' אם רחצה בו שחרית דהא יום שני הוא דומי' דיום ראשון דל"מ ב"ו בדיקת שחרית מהני בשני ובאמת נימא דמוכה מזה דרבנן דמהני' מולקיס בזה על ר' יוסי וס"ל דבשאר ימים אפי' אם רחצה בו בשחרית מהני ג"כ בדיקת להרים ורש"י וכו' לא כתבו רק לר' יוסי ע"כ ל"ל לחלק בין רחצה בו בשחרית אם לא. אבל רבנן דמהני ע"כ חולקי' עלי'. וזהו הי"ח מיושב מה דתמה הח"ד בר"ס ק"פו לתה לא הביאו הפוסקי' שיטת רש"י וחו' דגם בשאר הימים אם רחצה בשחרית ל"מ בדיקת להרים. ד"ל לדין דק"ל כרבנן דמהני' דלמרו אפי' בשני מוכח דבשאר יומי מהני בכל עיני' בדיקת שחרית. ורש"י וחו' לא כתבו רק דלר' יוסי לריבוס לחלק בין רחצה שחרית. אבל לא לדין וי"ג בכל זה :

ולפי'ו ממילא דליבא רח"י דל"מ דביום הראשון לא מהני בדיקת שחרית דה"ק בדיקת כהש"מ לא מהני דל"מ ה"ק המחיצה כה"מ ונדברי הח"ד דהא י"ל דל"מ דל"מ דר' ה' :

על בדיקת שחרית. ואיירי בלא רחצה כה"מ. ובתורה כחזי ענה ברעיוני ד"ל דרבנן כחרי' דלמרו אפי' בשנים לנדהה איירי וכל עיני' אפי' אם רחצה שחרית ואפי' לשיטת רש"י וחו' דס"ל דגם בשאר היומי' אם רחצה שחרית לא מהני בדיקת להרים. דהא בדברי רבנן לא נזכר בדר' בדיקת שחרית דמה דלמרו רבנן אפי' בשנים לנדהה בדיקת שחרית ומאלה טעוריה ובהש"מ לא הפרישה ולא"ו שנייה ומאלה טעוריה ה"ו בחוקק טעוריה. אף ללכא"ו כונחם דבין השמשות ביום השני לא הפרישה. וא"כ ע"כ דלא ה"ו רק בדיקת להרים. אלא דל"מ לומר כ"ו דביום השני מ"ל בדיקת שחרית מ"ל בדיקת להרים. וי"ג ע"ו לומר לרבנן דבדיקת שחרית מהני דמסביר אס מהני בדיקת כהש"מ ול"מ דרחצה ביומי' האחר' כ"כ מה"מ לא יושל גם בדיקת שחרית. דדוקא ביום שחריבוס לפסוק כשהרה יס לחלק בין בדיקת שחרית לבדיקת כהש"מ מה"כ ביום השני לנדהה מאלה טעם וסבירא נחלק בזה. וא"כ ל"ע על הרבנן כמה דלמרו אפי' עני לנדהה בדיקת שחרית ומה"מ לא הפרישה דמה איכפת לן בזה אם הפרישה כשהרה ביום השני אם לא. אמנם כונחם דבנייהם מבוחר בפי' המשיגות להרמ"ס ומביר אפי' אם בדיקת ענמה ביום הני לנדהה בשחרית ומאלה טעור י"ל אבקה ענמה יומר מזה ויבני ע"ו ב"הש"מ ולא הפרישה וכו' ע"כ מבוחר מדבריו דמה דלמרו רבנן ולא הפרישה כשהרה קאי על יום ה"ו רק דודאי לרבנן מהני ביום השני בדיקת שחרית כמו בדיקת כהש"מ דמה"מ לחלק ביניהם. אמנם כיון דלא נזכר בדיקת כהש"מ רבנן דאיירי בדיקת שחרית י"ל להיפך דהחכמי' סתמו דברי' אפי' בשני לנדהה בדיקת ענמה ומאלה טעוריה. משום דאיירי בכל עיני' ובאם לא רחצה ה"ו בשחרית או מהני אפי' בדיקת שחרית. ואם רחצה בו בשחרית או לא מהני בדיקת שחרית כיון דעוללה כל היום לראות וזהו ע"כ שח"ה הפרישה כשהרה בדיקת כהש"מ דוקא. ולפי' ע"ו דרבנן דלמרו רש"י בשני בלא למטעם ראשון דה"ק דבשאר הימים מהני בדיקת כהש"מ מ"מ בראשון לא מהני משום דחי' דל"מ סילוק יד' רחצה :

אמנם הדבר קשה לחלק ביניהם דלשיטת הסבורים דגם בשאר הימים אם רחצה בשחרית לא מהני בדיקת להרים וע"כ הטעם כה"מ רש"י (ג"ג. ד"ה לא חתה) דכל ביום שראתה בו היא בחוקק חזרת רחצה. ואפי' מהני בדיקת כהש"מ ול"מ שח"ה עם סילוק יד' רחצה. וע"כ הטעם כה"מ דבזמן (אחרך דהיינו) כל היום עיני' טובה דחרי' ומקו"ס לא מהני החוקק. מה"כ בזמן קלר דהיינו כל כהש"מ לא הוה בחוקק דודאי חרי' ואף דהוא בגדר ספק מ"מ חוקקי' אומה אחוקקה דפסקה לראות כמו כן י"ל גם ביום הראשון אפי' אי חרי' דלא מהני בדיקת שחרית משום דביום הראשון היא בחוקק רוחה ע"מ אח"י לא יחי' מהני בדיקת כהש"מ דבזמן מופט בזה ל"מ לומר דהוא כנדר וודאי דרחצה דלא יחי' מהני חוקק :

ויוד אפשר לומר דהא כל כהש"מ היה כהש"מ ספק יום ספק לילה. וא"כ אפי' א"ה דביום הראשון היה בחוקק רוחה דהוא קרוב לוודאי ומ"מ לא מהני ב"ו חוקק מ"מ כל כהש"מ לא היה רק כנדר ספק כיון דכהש"מ היה ספק יום ספק לילה וכח"מ הב"י כפי' ק"פו ע"ג וכו' דלא הוה רק ספק ממילא מהני החוקק מה שכתב ל"א. ולכן דוקא ר' יהודה דאוסר כהש"מ השקל יש לחוש לדילמא עם סילוק יד' רחצה ולא לדין כהש"ל כפירוט דברי הח"ו. ולפי' ליק קו' ה"ט דתמה על הרמ"א דכמה על המחבר כהש"מ ב' דסתם המחבר כהרמב"ן דביום הראשון לא מהני בדיקת שחרית רק כפי' בדיקת כהש"מ וסיק' מוך דחוק כל כהש"מ. וכמה הרמ"א דבדיעבד מהני אפי' אם לא היה מוך דחוק כל כהש"מ ומהה ה"ט אח"י לא ניחוש דלמא עם סילוק יד' רחצה כמו רח"ל לר"י ולפ"מ' הדבר נכון לחלק ביניהם :

והנה ז"ל הרמב"ן בחידושי' (ג"ה פ"ה.) על דברי רבנן דוקא

דוקא בעשים אבל בראשון הוחיל והחזק מעין פתוח לא
 דחלה נדה אין דרכה לפסוק ביומה וכו' ומיהא בעשי אפי'
 רחשה בשמריה ופסקה עברה באמצע יום ובהש"מ לא הפרישה
 ואחר הימים מלאה עמול היו בחוקה טהרה ובברייתא דרבי
 חסדא אפי' במלאה טהור בראשון ואין לפרש דלא פליגי אלא
 שני והיה לראשון דמדי' רבנן בתראי לאטפוי מילתא אתי דחק
 רישא שביעי קאמר ואוסיפי אינשו אפי' בשנים איכ לימרו
 ראשון וכו' עכ"ל ובדבריו ליכא הכרח דבעי' ג"כ שיהי' יד'
 בין עיני' כל בהש"מ ד"ל דדוקא בדיקה שמרית לא מהני
 ובפי' הפסקה טהרה בבהש"מ אבל ח"מ לא בעי' שיהי' יד'
 בין עיני' כל בהש"מ ומעטס כ"ל ארצה לכא' נראה מדבריו
 דלא בעי' יד' בין עיני' כל בהש"מ דהא פיקר ראייתו הוא
 מרבנן דמתראי דאמרו אפי' בעשי ולאטפוי מילתא דחק אמו
 איכ לימרו ראשון אפי' בראשון לא מהני ומיילא דליכא מנה
 רק דבראשון לא מהני בדיקה שמרית אבל ח"מ י"ל דבדיקה
 בהש"מ מהני. ורבנן בתראי לא נקטו ראשון כיון דאמילתא
 דחק קאי דליירי בבדיקה שמרית. ואין לומר דח"מ קשה כיון
 דלאטפוי אמילתא דחק אפי' כ"ל אפי' אם הפסיקה בעברה
 בראשון בהש"מ ומכ"ש ידע"י דמהני בדיקה שמרית דשני
 ומוז מוכח דלמח לא מהני בראשון כ"ל בדיקה בהש"מ. דאיכ
 עריין יוקשה דה"ל למימר אפי' אם הפרישה בעברה בבהש"מ
 דראשון וכו' לה יד' בין עיני' כל בהש"מ. אפי' כזה ל"ק
 וכן דרבנן. בתראי קאי אמילתא דחק דליירי בבדיקה שמרית
 כיון נקטו שני בממילא דכ"ש בבדיקה בהש"מ מהני אפי' אם
 לא הי' יד' בין עיני' כל בהש"מ וכמ"ס הב"י בש"ס הרמב"ם
 דס"ל כרמב"ן דבראשון ל"מ בדיקה שמרית דח"מ י"ל דבדיקה
 בהש"מ מהני עיני' :

אמנם בנחה מבוחר ברמב"ן שהביא הה"מ שם דביום
 הראשון בעי' דדוקא שיהי' יד' בין עיני' כל בהש"מ.
 וכן מבוחר בחדושי הר"ן בשם הרמב"ן עיני' וע"כ ל"ל כ"ל
 דחק דליכא ראי' מרבנן בהראי' בבדיקה בהש"מ לא מהני ד"ל
 דנקטו אפי' בשנים הולית ראשון כיון דקאי על הדיק דליירי
 בבדיקה שמרית ח"מ ס"ל מסבירא דבעי' יד' בין עיני' כל
 בהש"מ דבין בדיקה שמרית ל"מ מיילא ידע"י מסבירא דגם
 בדיקה בהש"מ לא מהני מחשש דלמח עם סילוק יד' רחשה.
 ח"מ מו ל"כא קי' כ"כ על הרמ"א אם ס"ל לחלק דדוקא בדיקה
 בהש"מ טענין דביעבר אבל לא מוך דחוק כל בהש"מ :

עוד יש לעיין בדברי הרמב"ן בתירושו דסיים על הא דכח
 דביום הראשון לא מהני בדיקה שמרית ו"ל ומסתברא
 אפי' מלאה טהורה כשדקא אחיב הוי זו חושש דכיון שאין
 הפרישה של ראשון לנדה הפרשה גמורה אין בדיקה של עכשיו
 מחויבה בטהרה למפרע ויש לדון בדבר אלא שהוא חומרא
 עכ"ל. ויש לעיין אם יצא [דלרבנן לא מהני] בדיקה שמרית
 משום דמשייבה פתוח ועלולא לראות וכמ"ל דאינו בגדר ספק
 כשקול דילמא תראה דאיכ' ה"י מהני חוקה רק דכיו קרוב
 לוודאי והיא בחוקה רואה ולכן לא מהני חוקה. ואיכ' מה יוסף
 אלא מלאה טהורה אחיב ח"מ דח"מ אמו מחויבין אוחה
 למתאה כיון דביום בראשון היא עולוב לראות ודני' עלי' דודאי'
 רחשה. ולמה הולך הרמב"ן לכה דאין הבדיקה של עכשיו
 מחויבה בעברה למפרע. מזה היה נראה דאף דביום הראשון
 דנו עלי' דהיא עולוב לראות כיון דמשייבה פתוח. זה אינו רק
 דמשייבה נחמי' למהתפק עלי' דילמא תראה אחיב דבשאר הימים
 מיד שהפסיקה בטהרה ואנו דני' דודאי לא תראה עוד ולא
 נחמי' להסתפק ברה"מ. משאיכ' ביום הראשון ע"ש דהיא עולוב
 לראות נחמי' להסתפק ולכן לריבה הפסקה טהרה בבהש"מ דוקא.
 ולפי' מיילא מזד הדין ההא לריבה להיות יד' בין עיני' כל בהש"מ
 כיון דהיא כשפיקא דלמח תראה עוד. מיילא דח"מ דלמח עם סילוק
 יד' רחשה וכמו דל"ל רבנן לר' יהודה :

ובדבריו הרמב"ן יש לעיין בדבריו ר' יהודה דאמר כל שלא
 הפרישה בעברה מן המנהג ולמעלה ה"ו בחוקה

עמאה. דזה היה אפי' אם מלאה טהורה אחיב. וזה נכלל
 בדבריו במה דאמר כל שלא וכו' דנח' להוסיף אחיב דש"ל
 דאף בדיקה שמרית כו' מהני ואפי' אם מלאה טהורה
 וע"ז בא ר"י להוסיף על שלא הפרישה ממנה ולמעלה היא
 בחוקה עמאה ואפי' אם לא מלאה טהורה כלל ויזמר מזה אפי'
 אם מלאה טהורה ומעטס שפכת רמב"ן דכיון שאין הפרישה
 של שמרית היא הפרשה גמורה. אין בדיקה של עכשיו מחויבה
 בעברה למפרע. אלא ד"ל לסיך דדוקא במלאה עמאה
 אחיב מחמיר ר"י אבל אם לא מלאה עמאה הוא מעטס אפי'
 אם לא מלאה טהורה כיון אם לא תראה עמאה עסקא בפירושו
 וליחא קמן לנדה. ולכן דוקא ביום הראשון ללא הוה הפרישה
 אחיב מלאה טהורה כזה כחב רמב"ן דאין בבדיקה של עכשיו
 מחויבה בעברה למפרע משאיכ' לרי' דלא לריבה לנדיקה של
 אחיב כלל לכן מהני אם מלאה טהורה אחיב. ואפי' אם לא
 מלאה טהורה כ"ו דלא מלאה טהורה עמאה לרי' דדוקא
 אם מלאה עמאה עמאה וכו' :

וה"ו מקום להחריך עוד ולומר אף דמבוחר בדברי הרמב"ן
 דביום הראשון לא מהני בדיקה שמרית אפי' אם מלאה
 אחיב טהורה זה היה רק בדיקה שמרית והוא מטעם שכחב
 הרמב"ן דביום הראשון משייבה פתוח ועלולא לראות משכח
 בדיקה בהש"מ בלא מוך דחוק זה מהני אם מלאה אחיב טהורה
 כיון דבהש"מ הוא ספק יום ספק לילה. ולכן כיון דהוי ספק
 אולוי' בתר חוקה דכשחא ו"ל עוד טעם זה :

ד והנה הרשב"א בחוב"ב חולק על הרמב"ן ו"ל ואפי'
 דרבי לא שאל בראשון דקסבר דבראשון לא עליה
 לה בדיקה אחיב הפרשה טהרה בהש"מ הוחיל והחזק מעין
 פתוח. ולבסוף נמי לא אשכחן דליפשיטא ל' לגמרי דהא
 טעמיה שלא שאלהי קאמר מ"מ כיון דליהו קאמר טעמיה
 שלא שאלהי וקאי יהיב טעמיה דמסתבר מטהר בראשון כבשאר
 הימים ואשכחן בבדייתא דליפשיטא בדה' מ"ל וכו' שפתי' חגי'
 דראשון בעשי דכיון דפסק ספק וכ"ש עכשיו שהולוב' פתוח
 דחוק שאין ל' בדיקה גדולה. ולפיכך אפי' שכל הנשים
 ספק נדות ספק זבות ואפשר שהיו רוב ומשייבה פתוח ה"ו
 כל שהפרישה בטהרה ואפי' ביום הראשון הרי זו בחוקה שמרית
 ויש מחמירי' בדבר עכ"ל. ויש לעיין בח"ס ילפי' הש"ס ע"ל
 הנשים ספק נדות ספק זבות ואפי' שהיו רוב ה"ו ח"מ
 אפי' כל שהפרישה בטהרה ואפי' ביום הראשון כ"ו מהני
 דמבוחר דלשיטת הרמב"ן לא מהני הפסק טהרה ביום הראשון
 ולכא' אמאי לא יהי' מהני מנהג מחמירי' אם היא נדה ומשייבה
 פתוח הא מהני הבדיקה דשאר הימים ואפי' בדיקה שמרית
 מהני. ובז"א היה זבה ולריבה להפסק בטהרה ביום הראשון.
 הראשון. ואנו לא הוה מעינב פתוח ומהני בדיקה שמרית דים
 דחומר מטעם מחמירי' עיני' כזו :

וה"ו בתירושו היה דברי הרמב"ן והרשב"א ו"ל כחב
 הרמב"ן ו"ל דדוקא בעשים לנדה אבל בראשון
 לא לריכא למ"ד ה"ו וכו' הי"לכך נקמ' ככח' ממני' דדוקא
 בעשים לנדה אבל בראשון לא הוה הפסק טהרה אחיב יד'
 בין עיני' כל בהש"מ. אבל הרשב"א ו"ל כחב דכיון דאשכחן
 לרבנן דברייתא דל"י רבי' אפי' בראשון ורבי' נמי כדר בי'
 הכי נקטיין ואפי' דרסמ' מהני מוכח דדוקא בעשי אבל בראשון
 לא רבי' היא דבמ"מ למחמי' מהני לפום מילא דכבר מעיקרא אבל
 לסיף הוא דרבי' כ"י עכ"ל ולכא' ל' מדבריו דמכ"ס' להרשב"א :
וה"ו כ"י קל"ו הביא הש"ס דעמו וכח' ו"ל ומלשין איא
 ו"ל יראה שצריכה שתפסוק בעברה בהש"מ שבה
 ו"ל מחמיר שיפסק הדם מתוך עליה יפה ופ"ה בבדיקה ח' מהי'
 בהש"מ ביום שתפסוק בו מלראות עכ"ל העור והב"י כחב
 בכונת הרא"ש דלא כחב כן לפסק הלכה אלא לרווחא דמילתא
 דאפי' מאן דרובנן דאפי' ביום הראשון מהני בדיקה שמרית
 מידה דבא"ה יום שתפסוק עדיף טפי לבדוק בהש"מ דמרחקא
 נכסה

לא מחמיר לכתחלה כ"כ שיהי' לה מוך דמוק כל בהש"מ וי"ל :
(חסר סיוס המאכזה וחבל על דאגדין .)

סימן כח .

לכבוד ירדיו הרב טו"ה ברון נ"י מ"צ דיער לאגרוסקעיני .

ער ספקת מעכ"ח בשני נדות מילה שהי' ביום אחר . ואמן
מכס היא מילה שלא בזמנו . והחליטו ב"ס נדות אברהם
בסי' י"ט בלא"ח והמילה בזמנו הוא קודם משום מבינה מזה
בשפחה . והדיר קודם . ומשלחו כחב ד"ל להיפוך דלא בזמנו
הוא קודם דהוא מזה עוברת כיון דעובר בכל שעה ששעה
לימול . וכמובאר בהי"ס בימות ד' ע"כ ע"כ ד"ה ח"ן לימול
דכתבו דמשמיה וחי'ך כל שעתא זמנו הוא ע"כל מא"כ במילה
בזמנו דמבאר דכל היום כשר לימול וליכא רק משום זמנים
מקדמים למזה . ולכן יש להקדים המילה שלא בזמנו עכ"ד :

ורענוד הדון עם בעל ז"א דהא מבאר בעור ובח"א
בסי' רפ"א בעבר ולא מל דייקו בלשונם ובכל יום
עוזרים בעושין אלו ע"כל ואחאי לא כהבו בכל שעה ורנע
ששעה עוברי' . אפ"כ כמו במילה בזמנו דהחיות הוא מיד
בשעה שגמ' יום השמי' ואש"ה ליכא קפידא וכל היום כשר
למול . כמו כן במילה שלא בזמנו ליכא קפידא על השעה וכל
היום כשר למול בו . רק הא דנהגים למול למחרתו הוא כ"כ
רק משום זמנים יתקדמים . אם נס דהחיות הוא פלוג מחבר
למול אפ"ה אחריון ק' . ואי כרבני מעלה נ"י במילה שלא
בזמנו הי' להקדים ולמול חתק עם הגן החמה . ואף קודם
המפילה . כיון דזה הוא מזה עוברת . והפילה אינו מזה
עוברת . וכיון דלא נהגין כן ש"מ דנס בזה לא קפדין על
השעות רק על היום (נס כיון דלא לימול בלילה רק בשמיני
אור היום או החיות עליו למול אף אם הוא מילה שלא בזמנו
המילה י"ל כיון דהחיות מחד לא ח"א רק על חבא פתח
מזאתו כל היום כמו מילה בזמנו) ולזה דייקו ויכל יום וכו' :

ואף דמוס' בימות דייקו כל שעתא זמנו הוא . אם נס י"ל
דכונת סתום' דכל יום הוא הזמן רק דזה דמוק בחוס' .
אמנם בל"ז ינחא כ"כ דלענ"ד י"ל דזה הו"ל פלוגתא דאחא
שס' ביבמות אי מילה שלא בזמנו ח"ן מלין בלילה . והוא
דהנה הא דכל היום כשר למילה הוא משום דכתיב וביזם
השמיני ימול לא קפידא סתומה רק על היום דלירך לכות
באורו יום . וא"כ לת"ק דס"ל דמילה שלא בזמנו ח"ן מלין
כ"כ בלילה משום דרשנין וביזם דקתי על מילה
שלא בזמנו . ממילא נס מילה שלא בזמנו הדון ק'
דכשר בכל אורו היום שגור הח"ל למול בו דהיינו
לאחר חלילה . משא"כ לראש"ש דס"ל דמילה שלא בזמנו מלין
אף בלילה משום דלא דרשי' וביזם השמיני דקתי על מילה שלא
בזמנו . י"ל דעובר אפ"י כל שעה ששעה למול . ומבאר י"ל
ק' דא"א ח"י מחויב למול וכו' עובר בכל שעה דמשה .
אחאי לא יתי' לירך למול אף בלילה כיון דכשר מיטל טלח
החיות למול . בשלמא במילה בזמנו ינחא ד"ל דאין החיות
עליו למול רק בשמיני אור היום . משא"כ בזה שגור מחויב
כשר . אע"כ דאין הקפדה על השעות רק על המעל"ש שיטל
למול בו דלירך למול ונח"ס לא לימול בלילה . כיון דס'
שהוא למול כל היום כמו מילה בזמנו . משא"כ לראש"ש דס"ל
דלימול בלילה י"ל דה' מיעטס זה כיון דכשר הוא מחויב בנס
הוא שעה עוברת . ולכן סתום' ביבמות דהכחו זה לראש"ש כהנו
שפיר כל שעתא זמנו הוא . משא"כ לירך . דק"מ"ל כדכתיב ונס
מילה שלא בזמנו אינו ח"ה ביום לא קפדין על השעות רק על
הימים וזה דייקו . ובכל היום עוזרים וכן סתום' רס"כ
דל' היום כשר למול אפ"י :

נפשה מיד נודו ספק וכ"ס לכסידרים דביום הראשון לריכה
מדינא דריקא בהש"מ ממילא לכהתלה אינו לן לאורוי
דבשפסוקא בשאר ימים נתי מנדק בהש"מ וכו' ע"כ . ולכא'
י"ל אם ינחא בעטמא דהראש' דמלירך הכריקא בהש"מ הוא
דכ"ל לבכרנא שפוטא דאף דריקא שחרית מהני מ"מ עדיף
טפי לבדוק בהש"מ דמרחקא דבפשה מידי נודו ספק וכו' כעין
דבר שיש לו מהיר' דאמרי' מד שחלכלנו בספק איסור האכלנו
כהיתר נמור ה"ה בזה עד שחזקת עומה בשחרית ויהי' מהני
דריקא זו מחמת החוקא שפוטא מלרשות אמרי' דאוקמי' אזהה
אחוקא דלא רחשה בהש"מ עדיף יומר לבדוק בהש"מ ושלח
לסמוך על החוקא . אלא דא"כ קשה אחאי לא ילירך הראש'
ג"כ שיהי' יד' בין שני' כל בהש"מ דהיינו דהדדוק במוך
דמוק כל בהש"מ דזה עדיף טפי דלא נשאר הספק דלימא עם
סילוק יד' רחשה . וי"ל דכ"ל הראש' דזה הוא טורח גדול
שיהי' לה מוך דמוק כל בהש"מ וכמו בדבר שיש לו מחיר'
אמרי' היכא דהיא טורח לא חשיב דבר שיל"מ ה"ה בזה
אמרי' דלא מחמיר' במוך דמוק כל בהש"מ . אלא דא"כ י'
לעין לפת"ש המחברים דהא דאמרי' בכל מקום היכא דא"כ
לכרוי לא סמכי' על החוקא ורובו כיון דוקא היכא דלא יתי'
נש"ר שום ספק כלל אז מחויב לברר . משא"כ אם נס אח"כ
יהי' נשאר ספק קלה אז ל"מ איכא לכרוי כיון דנס אח"כ
לכרוי לבוא להעמיד על החוקא וכבר כתבו בענין ספק ספקא
דריקא היכא דאיכא לכרוי לא סמכי' אפ"ס הוא דוקא היכא
דהשני ספקיו יבורו . משא"כ היכא דלא יכול לברר רק ספק
אחד לא לירך לברר . וא"כ ממילא נס בזה ינחא דהא אפ"י
אם הכדק עלמה בבהש"מ עריין איכא השג דלימא עם סילוק
יד' רחשה ולא יהי' מהני הכריקא דבהש"מ רק מחמת החוקא
דריקא בטהרה לכן ח"ן להחמיר על' לבדוק בהש"מ כיון
דמדינא מהני נס דריקא בשחרית . ולכן ס"ל להטור בעטמא
דהראש' דמלירך דריקא בהש"מ משום דס"ל כשיטה הרמב"ן
דבהשפחה ביום הראשון מה"ד בעי' דריקא בהש"מ ולכן החמיר
נס בשאר הימים לבדוק בהש"מ דלא לימי להחלוף . וממילא מוכח
דס"ל לראש"ש כשיטה הרמב"ן ולכן על העור ולפ"ו ממילה
מוכה דהטור ס"ל ע"כ כשיטה הרמב"ן דאפ"י ביום ראשון
דבעינן מדינא דריקא בבהש"מ מ"מ לא בעי' שיהי' יד' בין
שני' ויהי' לה מוך דמוק כל בהש"מ דא"כ אחאי לא הלירך
הראש' שיהי' לה מוך דמוק כל בהש"מ וכמו כן מראה לבע"ד
לפרש דברי המחבר בהש"מ :

דהנה זיל המחבר והרמ"א ר"ס קל"ו שפחה ימים שהוצה
סופרת מחתלים מחמרת יום שפוסקת בו וכן משפחה
אם תראה ב' ימים או ג' וספקת מלרשות בודקה ביום שפוסקת
כדי שפוסקת בעברה ובריקא זו חס' כיון לבהש"מ (וכן
מהניס לכתמילא ונדיעוד אפ"י לא בדיקא עלמה רק שחרית
ומלחה עומה טבורה סני' בך) ולעולם ילמוד ארס (להחמיר
לכתמילא) במוך ביום שחאה בודקה ביום שפוסקת במוך דמוק
ושיא' עם כל בהש"מ שזה בודקה מוילאה מודי כל ספק וכו'
סני' ב' רחשה יום א' בלבד ופוסקת בו ביום לריכה לבדוק
עומה במוך דמוק ושיא' עם כל בהש"מ (ונדיעוד אם בדיקא
עומה סמוך לבהש"מ ומלחה עלמה עהורה אע"פ שלא הי' המוך
אלהה כל בהש"מ סני' אכל בדיקא שחרית לא מהני הוא"ל
ולא רחשה רק יום אחד) ע"כ המחבר והרמ"א . וי"ל
דהרמ"א דסיים דהבריקא במוך דמוק כל בהש"מ אינו מעכב
דביעוד אינו נס לחלוק על דברי המחבר רק לפרש דבריו
דע"כ מוכח דנס המחבר ס"ל דאפ"י ביום הראשון אינו
מעכב הכריקא במוך דמוק דביעוד . מדכתיב המחבר בסי'
א' בהפרישה בטהרה בשאר הימים לירך להיות הכריקא לכהתלה
בבהש"מ . אבל במוך דמוק אינו מלירך דלא כתיב אלא לעולם
ילמד ארס במוך ביום שהיא בודקה במוך דמוק כל בהש"מ
יהי' אינו מדינא רק לאריות בנפלא והוא מזה מן המוכרח .
ונכא' כמו דמלירך (לכתמילא שיהי' הכריקא בבהש"מ אחאי

ועדיין יש לפיין ק"ה דמ"ט לא הוב מלוא אדאי כמו
השאל בזמנו כיון דכזה איכא ע"כ מופט דהם
נפלים . [וכר"כ פתבו דהא דלמדין בכל מקום דאין ספק
מיליא מדי ודואי לא יוהי ג"כ רוב] ובה אפי מסתפק אם
המילה בזמנו הוא בלחמ ספק נפל ובאופן דלא מחללין עליו
שבת ומבואר בג"ש ביו"ד סי' ע"א ופ"י ש"ס כ"ב
ובש"ך ח"ט אחאי לא נכח למול איתו בשבת תשום ממ"ט
דמחקר בשר בטלמא . ולש"מ י"ל דגיה כיון דאיתו עושה
מלוא ודואי גזרינן שמה ועיברט ד' אמות ברה"ר כמו בשופר
ובלולב דל"פ ח"י דהרשב"א . וא"כ בזה י"ל למול המילה שלא
בזמנו . כיון דטו"ל ודואי וחיליה בזמנו הוא ספק דילמא איתו
עושה המלוא כלל . ואמרינן פ"ז אין ספק מוליא מדי ודואי .
ומכ"ש אם שנייה הם בזמנו . ורק זה שהוא ספק נפל גולד
קודם בזה יש למול מה שסוף בוודאי מלוא דכ"יו מה שהוא
מהרוב דאינם נפלים . קודם . כנלענ"ד :

סימן כט :

אבאר ק"ה אם נתקלגו ב"מ אומיות השם פנון שנפסקו
באופן דלא מהני גבי הפילין העברת קולמוס עליהן
מבואר באו"מ סי' ל"ב אם יש מקנה גבי פ"ה באומיות השם
להקנס או להעביר קולמוס עליהן גם כן אפי דמהני העברת
הקולמוס גבי הפילין מבואר שם כבש"י כ"ז אין מהני זה גם
ב"מ ועב"ה"מ מהגאון המבואר הובא שם שו"מ מצ"ל לאסור
גבי אומיות השם להעביר בקולמוס ש"י"ש :

המור כיו"ד בסי' רע"ו כהנ ח"ל יש בו דנק באומיות השם
יש לו לגררו ואין ל"ך אח"כ להעביר עליו קולמוס
ולקדשו וכו' פכ"ל והוא מצטובה ה"א"ש הביאו ה"י שם . וז"ל
בכלל ג' אות י"א דביקות פסול בסי"ט דבש"י שיהי כל אות
שיוקף גייל וכו' ואם גייר הדביקות בספק הוכשרה וגם בשם
אם גייר הדביקות כשר וז"ל להעביר עליו הקולמוס ולקדשו כי
השם נכתב כהלכתו בקדושת השם אלא באומיות לא היו
כהלכתן ובשתיקן אומיות הרי שם בקדושתו עכ"ל . ומגלגון זה
נראה דלא מצע"י דליכא איסור בהעבדת קולמוס על אומיות
השם אפילו שיקון תשוב בהעבדת קולמוס עליהן לשמה מדכתב
ואין ל"ך להעביר קולמוס עליו ולקדשו וכאם י"י איסור דכבר
ה"ל למיחר ואסור להעביר קולמוס עליו מזה כדאם דליכא
איסור כלל בזה רק במקום שלא נכתב לשמה מהני העבדת
הקולמוס עליו ולקדשה ולזה כתב דביש בו דנק כיון דהשם
נכתב לשמה לכן אין ל"ך להעביר הקולמוס עליו :

ובש"י כ"ל כתב המחבר וז"ל בכל פעם שכותב שם
מחשבות ש"ינים מתק"ל ל"ך לומר שכותב לשם
קדושת השם ואם לא עשה כן פסול עכ"ל וכתב פ"ז הש"ך
בס"ק ב' ואם לא עשה כן פסול ולא מהני העבדת קולמוס
עליהן לשמה עכ"ל אמנם בזה ה"י מקום לומר דהוא דוקא היכא
דכל אוכרות שפ"ט נכתבו שלא לשמן דבזה לא מהני העבדת
הקולמוס עליהן משום דמימי' כמבואר במבואר געיון ד' ג"ז
ש"כ מש"כ בחדא אוכרה שכתבה שלא לשמה שפ"י י"ל דמהני
בזה העבדה הקולמוס עליו לקדשו וכמו שגראה משפעות לשון
הר"ה"ש והסוד הנ"ל וכן משמע מ"ב ש"י"ש :

אמנם בהב"מ עכ"ל מה"ל הפילין בהנזקן אמרי' דהוא
אוכרה שכתבה שלא לשמה לא מהני ג"כ העבדת
הקולמוס עליו דז"ל שם ה"י ע"ז הוהב ס"ח או הפילין או
מוזהב ובשעת כתיבה לא ה"י לו כוונה וכתב אוכרה מן האוכרות
שכתב שלא לשמן פסולין עכ"ל וכתב הפילין בהנזקן אמרי' דהוא
דלמ"ס ס"ה שכתבה אוכרות שבו לא כתבה לשמן וסל"ר ח"י
הס"ח ומוזהב הס"ה דלפ"י באוכרה שכתבה שלא לשמה מספיק
עכ"ל ודכ"יו לריכ"ס ביאור דהיא אוכרה משם דגם באוכרה
לחמ עופ"ל ה"י מבואר שם דפסול משום דהוא מימי' כמבואר
כמבואר

ולזה כ"ל הא דכתיב המנא (בסי' רמ"ט סק"ה) דמשמתי
ואל"ך כל שעתא וטעה זמנו מהו"ס ח"ק ד' ח'
וראיתו מבואר לקמן בסי' תרס"ח . ול"ט אחאי לא הכיח
דכרי המוס' יבמות דמבואר בהד"י כן וממו"ס ח"ק ל"ך
לזכירה זה מכת כוכבה . ד"ל דמוס' יבמות ליכא רח"י ג"כ
תשום ד"ל דזכ ת"י בפלוגתא הנ"ל דלרנבן דס"ל במילה שלא
בזמנו אין מלין בלילה . ע"כ כיון דכבר עבר זמנו מן ליכא
שום קפידא יותר כמו בפדיון הבן . דה"ל אחאי לא יכ"י
מחויב למול בלילה שלא יעבור על השעה שמשנה אותו יותר .
בשלמא במילה בזמנו בזה יחא דאין מלין בלילה משום דבזה
בלילה פדיון לא הכי עת החיוב למול דלא בא עד ספק החתום .
ומש"כ במילה שלא בזמנו דכבר מועיל עליו החיוב קשה אחאי
לא יכ"י ל"ך בלילה . אש"כ כיון דכבר עבר הזמן ליכא מו
שום קפידא . מש"כ לראש"ש דס"ל מלין בלילה י"ל שפיר
דטובך בכל שעה שמשנה אותו ולכן ל"ך למולו בלילה . ולזה
ליכא רח"י מהו"ס יבמות דכתבו כן אליכ"ה דרה"ש . והכיח
רח"י מהו"ס ח"ק דכתבו זה להלכה לדין דקמ"ל כרבנן .
אש"כ דגם לרבנן איכא קפידא . אינם בלחמ איתו על השעות
רק על הימים כמ"ס ומש"ה אין מלין בלילה והא דנקט המנא
כל שעתא ושעתא זמנו הוא לאו דוקא רק כל יום ויום .
וזמילא דהדיון כמ"ס בעל ברית האבדה המילה בזמנו הוא
קודם משום דכ"יב מלוא שהוא בשעתו ומשום דהדיר קודם :
ובעת דלא עלה ברעיוני באופן אם המילה שלא בזמנו
נתעכב עד לאח"כ שלשים לליתו זהו י"ס מקום
לומר להקדים המילה שלא בזמנו משום דהא זה מבואר בשבת
ד' ק"ל דכל זמן שלא עשה שלשים לא יזה מחלל נפל ואיכ"ה
ספק אם עושה מלוא והא דמלין בשבת דהאמרי' שם בנ"מ
משום מחי"פ דאם הוא נפל מחק"ך בשר בשלמא וא"כ במילה
בזמנו איכ"ה ספק דילמא לא הוה מלוא כלל דהוא ספק נפל
ובמילה שלא בזמנו . ע"כ בוודאי המלוא ובה אמרי'
אין ספק מוליא מדי ודואי . והמילה שלא בזמנו היא קודם .
אם לא דיתהא כיון דלפי האמת דאולגין בזה רוב זריב אינם
נפלים . אי"כ גם המילה בזמנו הוא עושה מלוא ודואי וליכא
ספק דמסתובא הוא מהרוב דליתו נפל והוא כן קיימא :

והא דפר"ך הגמ' בשבת הנ"ל מיהל היכי מחלין מ"ל
הא אולגין בזה רוב וה"ך לכתב"י דלא אולגין בזה
הרוב מ"מ הא זה מבואר בזה"ב כדכונה מקומות דהו איתו רק
מדרכן . וה"י הגמ' היא על דאורייתא כגב דכ"ו מזה
האחרונים . וה"י דק"י הגמ' הוא לכתב"י דלי"ך מקד"ה הנ"ך
שיה"י ה' ימים כמבואר שם וע"כ ל"ל ח"ך דמח"ה אולגין
בכ"מ בזה רוב אפ"ה בזה החמיר הכתוב דלא גייל בזה רוב
כיון דליכא ספק דמסתין ח' ימים ולכ"ה פ"י ביה"י וע"כ
פר"ך הגמ' שפ"ר מיהל היכי מחלין הא גם בזה איכא תקנה
לכ"רור . וע"י כשי"ח שפ"רתי לבי ח"י ס"ו :

ובזה מחורין ק"י האחרונים על הרשב"א דהקשה אחאי
גור"י כיו"ט בהנזקן שמה ועיברט ד' אמות בהד"ר
בשופר ובלולב וגבי מילה לא גזרינן כן וה"י גבי מילה המלוה
הוא כר"ו וודאי עושה המלוא מש"כ ביו"ט בהנזקן לפנין
אופר ולולב דהוא ספק דילמא איתו עושה מלוא . כיון דהוא
ספק וי"ע גזרינן עכ"ל הרשב"א ותמיהו עליו דא"כ מה ח"י
גמ' דמח"פ מוהלין דאם הוא נפל מחק"ך בשר בשלמא מ"מ
כיון דהוא ספק דילמא איתו עושה מלוא ע"כ שמה ועיברט ד'
אמות . אבל לפת"ש יחא כיון דעיקר ק"י הגמ' הוא על
ההורה אחאי מוהלין דילמא הוא נפל וה"ך דהוא רוב מ"מ
איכא לכ"רור . וע"י ח"י הגמ' שפ"ר דהד"מ יוכל להחיל השום
מח"פ דמח"ה על ש"ך געוזה מלוא ע"כ שמה ועיברט ד'
למול מ"מ מה"ה מחויב עליו למול לח' ל"ך למול וגם הוא
עושה מלוא ודאי מחמת הרוב דרוב אינם נפלים . וא"כ גם
לענין להקדים המילה בזמנו אשר ג"כ דגם במילה בזמנו
עושה מלוא ודאי דרוב אינם נפלים :

כתובתו הם נכחם עד כאן לא קאמר ר"י אלא נחמד אומנם
 אבל רבנן ס"ח לא משום דמחוי כחמור וכו' דליכא ראי'
 חסוניא דשם דמהני בעברת הקולמוס נחמד אוכרה דהא הגמ'
 דגיין לא קאמר דמהני בעברת הקולמוס נחמד אוכרה רק
 לר"י משא"כ רבנן פסלו אפי' נחמד אוכרה וכיון דאין קימ"ל
 כרבנן ממילא דלא מהני בעברת הקולמוס אפי' נחמד אוכרה
 מ"מ דברי הכ"ח ל"ט במ"ס דמוכח בן חסוניא דשם ומשם לא
 מוכח כלום דהרבה מפשטא קו' דנחמד דשם כחאן נימא דלא
 כר"י נראה דקימ"ל כר"י דאלי"כ לא הוה פריך הגמ' דלא
 כר"י צודאי לא ס"ל כר"י דהא אין קימ"ל כרבנן ואף דלי"ד
 מ"מ יוהר ה"ל להביא הכ"ח ראי' כיון דרבנן פסלו אפי' נחמד
 אוכרה וכיון דאין קימ"ל כרבנן ממילא דלא מהני בעברת
 קולמוס אפי' נחמד אוכרה ואלויהם ענין הביא חסוניא דגיין
 דמשם ליכא ראי' כלל ובודוק לומר דראי' משם דבשם אחר
 שנכתב שלא לשמה נפסל הכ"ח מראשית ע"כ ל"ק ר"י אלא
 בשם אחר ועיי' בכ"י בסו' רע"ה שהביא ג"כ דלא מהני
 בעברת הקולמוס חמ"ס גייעין :

(ד) אמנם ג"ל דגם לטקא את היריעה אינו ראוי לעשות
 לכתחילה רק את א"ס הוא הכרח והיבא דים מקום
 לתקן אינו ראוי לטקא את היריעה משום דבזה מורידין אותה
 מקדושהה ונס הוא בזיון וכבר רכחו מזה החמברים רק היבא
 דאי אפשר לתקן בזה מן הסברה לטקא את היריעה (וז"כ
 המ"ב בסו' י"ז נראה דודאי אין ראוי לטקא היריעה אלא
 יתקן באתר מהדרכים הנזכרים דכל כמה דאשכח לתקן אשור
 לזולת בקדושה ס"ח ובשמות הקודש להורידן מקדושתן ולכביאן
 לירי גניזה דאפי' בשמשים קדושה קימ"ל בכל מקום מעלין
 בקודש ואין מורידין וק"ו בקדושה עתמה עכ"ל) ולגנוז אותה
 וזה ג"ל פי' הגמ' במנחות ד"ל ע"כ הטעם בשם וכו' רש"י
 אומר משום ר"מ אין טומאים את השם לא על מקום אגרא
 ולא על מקום המחק ואין מוליין אותו כיצד עושה מטקא את
 היריעה כולו וגוזה ולאכורה הלשון כיצד עושה אין לו סבבה
 דמשמע הלשון זה דאיכה עלה לתקן ועי' קאמר מטקא היריעה
 הא בזה ל"ט עשים ולכן ג"ל דיי"ל דגם לר"מ דאמר אין טומאים
 על מקום אגרא וכו' י"ל דזה אינו רק על לכתחילה דאין זה
 מן המובחר לעשות כן אבל זה י"ל דגם ר"מ ס"ל דאינו נפסל
 בכך רק דס"ל דאין זה ענה לפשום כן לכתחילה אמנם בדיעבד
 מורה ר"מ ג"כ דאין ס"ח נפסל בכך ד"ל משמע הלשון דאין
 כוהבין על הגדר וכו' דזה אינו רק לכתחילה ועי' ש"ך שפיר
 כיצד עושה כיון דכל זה אינו דרך לכתחילה אין כוהבין על
 גירד ועל המחק ואין מוליין ובוה ליכא ענה דיה' מותר
 לעשות כן לכתחילה דהיינו לגנוז את היריעה דהא ג"ס זה
 אינו ראוי לעשות לכתחילה ועי' קאמר ר"מ כיצד הוא עושה
 כיון דאינו לפניו לפשום דבר שיהי' מותר לעשות לכתחילה
 דאין כוהבין על הגדר ועל המחק ואין מוליין ואין גוהין את
 היריעה לכתחילה ועי' קאמר דמ"ח דרך הגזון היא לגנוז את
 היריעה אף דגם זה אינו דרך על לכתחילה אפי' זה עדיף
 ע"י י"ט להאריך עוד בזה ועי' בסו' ד"ה ר"י אומר ולפי'
 י"ל ג"כ בהא דאמרו רבנן אין זה מן המובחר אף דנאמרו גם
 הם העביר עליו קולמוס לשמה כשר גם לרבנן אפי' כיון דאין
 זה מן המובחר נוח יותר לגנוז את היריעה מהלעביר עליו
 הקולמוס אף דבזה לא י"י נפסל בדיעבד :

(ה) אמנם צנוף הדבר אי מהני בעברת הקולמוס על שם
 שלא נכתב לשמה נחמד נחמד בהפוסקים דלא מהני
 ומקורו הדין הוא מהא דאמרי' בניעין ר' כ' ע"א אומר רב
 חסדא ג"ט שנכתב שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה באתו
 להמלוקת ר"י ורבנן דתיארי סרי שה' לריך לכתוב את השם
 ונחטוין לכתוב יהודים וטפה ולא תהיה בו לרי"ח מעביר עליו
 קולמוס ומקשו דברי ר"י ומכאן אומרים אין השם מן
 המובחר אחר ראב"י דלמא לא הוא עד כאן לא קאמרו רבנן
 בהם דבעי' זה אלו ואמרו וליכא אצל הכא לא עביד הגמ' :
 ולענין דינא קימ"ל בהחמ"ס כתובתו כהר"ש והרשב"א והר"ן.
 ובהר"ף והרמב"ם אינו נחמד דין זה לענין כך דינא דפלוניא
 דר"י ורבנן הוה קימ"ל דהם השמיטו דין זה לגמרי רק
 הרמב"ם בפ"ג מהל' גירושין הל' ד' כ"ב ו"ל וכל ג"ט שנכתב
 שלא לשמה אפי' שהעביר עליו קולמוס לשמה אינו ג"ט עכ"ל
 מנזכר מזה דפוסק בהחמ"ס וק"ח דלרבנן כתב העליון לא
 סו כתב ומש"ה פסול כגם לגמרי ואינו פוסל מכהונה
 לחומרא ועי' באה"ט בסו' ק"א :

והר"מ כתב שם דאפי' לר"י דס"ל דהעביר עליו קולמוס
 ומקדשו מ"מ כגם לא מהני זה משום דבעי' כרייהו
 וליכא עי"ס חמ"ס כתר תתרו ע"ז דהוא גדר סו"ה דה"ס רק
 דבפשיטות כונה הרמב"ם הוא דבס"כ כר"ח ורבנן עי"ס כ"ח
 שהביא דברי הרשב"א דכתב כיון דראב"י דלמא הוא דקאמר
 לכן פסק כר"ח חמ"ס ח"ה פסק כיון דלא אהדר בכה"ה
 כלנחא כחאן ולכן ח"י ל"י ובג"ט שנכתב שלא לשמה והעביר
 עליו קולמוס לשמה ח"י להחמיר עי"ס ברשב"א והר"ן והרשב"א
 ובכ"י ובה"ט בסו' ק"א ובש"ע שם הובא דעה הרמב"ם
 דלא הוי ג"ט פלל ודעת הר"א דתי' לה וכו' ג"ט לחומרא :

(ג) והנה גם בפלוגתא דר"י ורבנן איכא נפ"ח לדינא אי
 קימ"ל כר"ח או כרבנ' ולדברי ראב"י דאמר עד
 כאן לא קאמרו רבנן אלא בס"ח דכתיב זה אלו ואמרו משמע
 דזה אינו רק לכתחילה כמנזכר בטובה בזה דרבנן דר"י ס"ל
 דלובל מליה לאגרו משום זה אלו ואמרו יאם לא אגרו כשר
 י"ה בזה לא נפסל לרבנן רק לכתחילה וכדמשמע פשטא דלישנא
 דרבנן דאמרי' אין זה השם מן המובחר דזה אינו רק לכתחילה
 חמ"ס למעט דר"ח דרבנן דפסלו הוא דכתב העליון לא הוי
 ככתב ממילא דפסול אפי' בדיעבד וכירושלמי ביבוי' הרשב"א
 פי' לר"ח הא דאמרי' רבנן אין מן המובחר דמשמע לכתחילה
 לעשמייהו דר"י קא אמרי' עי"ס :

ולכאורה ה"י ג"ל דמה דאמרו רבנן אין זה מן המובחר
 לראב"י דאינו רק לכתחילה כוונתו הוא דמוכח
 לגנוז את היריעה מהלעביר עליו בקולמוס וכו"ס הב"י לענין
 מחיקת קלף מן סה"ס שם על הטקא את השם ו"ל ולי"ל דכל
 שחיקה שטול ליתקן שרי דהטקא אכן מן המובחר לא מחייב
 פסול

פסול הסיה כי דלמא לא נכתב בקדושה וכוה אס לא יהי מיקון ע"ז שיעביר עליו אה הקולמוס לקדשו יהי לריך לסלק אה היריעה ולגנוי אפטר כזה דגס רבנן סביחא לכו דמטביר עליו אה הקולמוס ומקדשו וחף דלין זה מן המוכתר מ"מ סא כזה ליכא חקקה אחרת ומשוב דיעבר דגס לרבנן עדיף טפי להעביר עליו אה הקולמוס הלסלק אה היריעה ולגנוי דודאי גס לכחוב חמילס השס על המחק און זה מן המוכתר רק דרבנן ס"ל כיון דפטס ובאס לא יכחוב אה השס על המחק יהי לריך לסלק אה היריעה ולכן מותר לכחוב על המחק כ"כ י"ל לפנין העברה הקולמוס דהיכא דליכא חקקה אחרת לחקן היריעס מותר להעביר עליו הקולמוס לרבנן כיון דזה משוי דיעבר באס לא יהי מהני זה יהי לריך לגנוי אה היריעה :

פ וואן לומר דהיכא דהוא ספק אס נכתב השס בקדושה אס לא כמו דלמא רבנן למחקו כהפק דלמא נכתב בקדושה כמו כן אסור להעביר עליו הקולמוס ג"כ מטעם זה דהא עיקר הכתוב דמהני העברה הקולמוס הוא משום דכתב פליון הוא כהכס וכהני הפליון העיקר ומכעל הכתב החתומן ומשוב לשמה וממילא משוי כחוסק הכתב ההתומן כמו דאמרי' גניטין ד' י"ט כמעביר דיו על גבי סיקרא כהכס דהייב שמים אחד משום כותב ואחר משום מוחק ממילא דגס אס מעביר הקולמוס על השס הנכתב בקדושה משום ג"כ מוחק השס ואסור להעביר הקולמוס על אומיות השס הנכתב בקדושה כמו דלמא למחוק חי אמרי' דכתב פליון הוא כהכס :

אמנם זה אינו כלל מצינו לפת"ש מו"ש שם בסוגיא גר"ס דיו ע"ז דיו פסור דחף לרי' דה"ל דכתב הפליון הוא כהכס זה הוא דוקא היכא דמחקו בהכס הפליון עון דכתב החתומן לא נכתב לשמה והוא מעביר עליו הקולמוס לשמה אבל היכא דהני מחקו כהכס הפליון לא הוי כהכס ומשויס הא דאמרי' בסוגיא דיו על גבי דיו פסור הוא אפי' לרי' כיון דכתב כהני אפי' מחקו ל"ח כהכס והא דאמרי' כפ' הנונה על המחתי' דקדמי כהכס על גבי כהכס פסור מחתי' ולא כרי' משום דבהמה אייבי ככל ענין חף היכא דכתב השני מחקו ולראזי' דה"ל דגס לרבנן משוי כהכס בהעביר עליו קולמוס לשמה ע"כ מהני' דפ' הנונה אייבי דוקא היכא דלא מחקו כהכס השני ואחרי כ"כ ע"כ דהוי ממילא דלפ"ו היכא דהוא מחוסק אס השס נכתב בקדושה מותר להעביר עליו הקולמוס מטעם מחתי' דאס לא נכתב השס לשמה הא רשאי למחוק אוחו ומתיני העברה הקולמוס לפנין זה סה"י נכתב לשמה ואלו השס נכתב לשמה ממילא דלא מחקו כהכס הפליון ול"ח כהכס כלל וכמו דפטור לפנין שמה היכא דהני מחקו דל"ח כהכס כ"כ אינו חייב משום מוחק השס דהיכא דהני מחקו ל"ח כהכס ולא הוי מוחק השס ולכן מחתי' רשאי להעביר פליון הקולמוס לקדשו :

א"ל אפי' לפת"ש שם בסוגיא הרמב"ן והר"ן בחידושי' והריטב"א דלא כחי' וז"ל הרמב"ן שם גר"ס דיו ע"ז דיו וסיקרא ע"ז סיקרא פסור חי דק"ל ויהי אמרי' לקמן כהכס הנט שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה בלאו לחלוקת ר"י ורבנן וא"ח שלא אמר ר"י ולא דמהני כהכס אבל לא יחי' כהכס לפנין שמה והתקן כפי' הנונה כהכס ע"ז כהכס פסור ואמרי' עלה אחר ר"ח דלא כרי' דאי כרי' סא אחר כהכס פליון כהכס וכו' מיהא הא לרא' קושי' הוא כלל דכחא אליכא דרבנן אחי שמפטין וכו' וחי קדש לראזי' האחר לקמן ע"כ לא קאמרו רבנן אהס אלא דבעי' זה אלי ואנוהו הא דחקו ההס כהכס ע"ז כהכס פסור מי אוכא למימר מוקף לה כהכס ע"ז דוד"ה א"נ סבר חיכו שאני לשמה משבת דבני שמה מלאכת כפי' ולא אהני משפיו שכבר נכתב ע"ז הרמב"ן וכו' הר"ן והריטב"א וחכואר מדברייהם דלרי' דקאמר גס שכתבו שלא לשמה והעביר פליון הקולמוס לשמה בלאו לחלוקת ר"י ורבנן ע"כ אליכא

לרי' ככל ענין כהכס פליון הוה פתח אפי' אינו מחקו כהכס הפליון ולא ס"ל כחי' החי' רק דהא דקמי' דיו ע"ז דיו וסיקרא ע"ז סיקרא פסור אחיה דלא כרי' ולא חי' דבזה לא הוה כהכס כיון דהני מחקו וכו' כרי' נראה דלראזי' דקאמר ע"כ לא קאמרו רבנן ההס אלא דבעי' זה אלי ואנוהו ממילא לרבנן ככל ענין כהכס פליון הוא כהכס אפי' היכא דהני מחקו דלאזי' אחרי דחק עלמו כחי' דהאשון דלראזי' אייבי סמהני' דשמה כהכס אייבי דהני מחקו כהכס הפליון ויותר מוס ג' לפני' דע"כ כחי' זה דמחתי' אייבי כהכס ע"ז דיו אייבי החתומ' דוקא היכא דהני מחקו כהכס הפליון ויבאר כזה כמה דפליגי חי' והמבין :

ו דהנה הרשב"א בסוגיא דשמה כפ' הנונה סביחא דכרי הירושלמי דיו וז"ל כהכס פסור ודוקא דיו ע"ז דיו אבל דיו ע"ז סיקרא אחר' גניטין כפ' המחתי' גניטין סביחא חייב שמים אחת משום מוחק ואחת משום כותב וכסיקרא ע"ז דיו פלגיני כה ההס אחרי לה חייב ואחרי לה פסור אחרי לה חייב מוחק הוא ואחרי לה פסור מקלקל הוא ויבדולשמי כפ' דכחא גרסי' והוא שכתב דיו ע"ז דיו וסיקרא ע"ז סיקרא אבל אס כהכס דיו על גבי סיקרא וסיקרא ע"ז דיו חייב ר"י כר משרשי' כהכס רבנן דחמן חייב שמים משום כותב ומשום מוחק עכ"ל ולפי הנראה הירושלמי פליג אבתי' דידן דמשס משמע דגס כסיקרא ע"ז דיו חייב שמים וצמ' לידן מבוחר לסיק דאמרי' לה דהוא פסור לגמרי ואינו חייב אפי' אחת משום דהוא מקלקל והאמרינן לה דהוא חייב מ"מ אינו חייב רק אחת משום מוחק הוא וכח"ס מו' בסוגיא גניטין גר"ס מוחק הוא ומשוי' לוי מוחק ע"מ לכחוב דמחמתא עומד לחזור ולכתוב עליו בדיו ומקלקל לא הוי דעל כתיבה זאת אהת כתיבה הפליונה רשומה ניכר משאם היחה הסתמונה לכדס פכ"ל ויבדולשמי מבוחר דחייב שמים ועייני' בירושלמי שם בשמה וראויי דרי' ור"ל גופיהו קאמרו שם דחייב כסיקרא ע"ז דיו ויהי' ספוך סמנויה גניטין דתלמוד דידן לה"ש :

ובתוך כתיבי עייני' בירושלמי גיטין וז"ל מן חנין כהכס ע"ז כהכס פסור ר"י ור"ל דאמרי' דהייבו והוא שכתב דיו ע"ז דיו וסיקרא ע"ז סיקרא אבל אס כהכס דיו ע"ז סיקרא וסיקרא ע"ז דיו חייב ר"י כר משרשי' כהכס רבנן דחמן חייב שמים משום מוחק ומשום כותב ע"ז דיו חייב ככל חקקי' דהרה לפי מה דחסיק משמע דחייב שמים אפי' כסיקרא ע"ז דיו והרמב"ם פסק כפ"א חז"ל שמה סיקרא ע"ז דיו פסור וכתב סה"מ דפקס כלישנא בהרא דגמ' דאמרי' לה פסור וקסא למה שניק דברי הירושלמי דמשיב' ללישנא קמא דחייב וז"ל כיון דגס ללישנא קמא אינו חייב רק אחת משום מוחק ולא משום כותב ויבדולשמי מבוחר דחייב שמים וע"כ דתלמוד דידן פליג על הירושלמי עכ"ד ע"ש :

ו ור"ע נראה להשוות דברי תלמוד דידן עם תלמוד בירושלמי דזה נראה כבוד דחף ללישנא דאמרי' בתלמוד דידן כמותב סיקרא ע"ז דיו דפטור משום דמקלקל הוא הוא דוקא היכא דהני מחקו כהכס הפליון כהסיקרא משא"כ היכא דהוא מחקו כהכס גנוי גס נכתב בדיו שלא לשמה וכפטור עליו סיקרא לשמה כזה ודאי חייב רבנן ל"ח מקלקל דהא הוא מחקו דבתחילה לא הוי ראוי לגרס בו ואח"כ ע"י זה שהעביר עליו כסיקרא לשמה רחוי הוא לגרס בו ויותר מוס אפי' אס בלמה ה' נחשוב מקלקל חף דהוא מחקו לפנין זה דהוא לשמה אפי' ה' משוי מקלקל דהא כזה מחויב שמים שמה כח"ס הוי בתולין ד' מ' ע"א על הא דאמרי' סבין של ע"ז מותר לשמוס כה מקלקל הוא ונהנו הוי סא דמחייב בשומס כהכס וכו' ולא משטר מטעם מקלקל ח"ל שאני שמה דמלאכת המשנה אסרה חזרה וכו' שם חקין פורחא משוי מלאכת המשנה שלכן נחטוין אפי' שקלקלו יחר על חיקוין אבל לפנין נכנה מע"ז ל"ח הגאה כיון שקלקלו יחר על חיקוין עכ"ל וכ"כ בשמה ד' ק"ח פ"א גר"ס חקן מחובל ע"ש ופ"א אפי' אה

אם י'י' מעצור סקרא לשמה ע"ג דין סנכב שלו הקולקל יחד על התיקון ה' ע"כ הייב משום שבה דמלככה מחשבת אסרה מורה וזיון דהוא מטון להטעיר עליו סקרא לשמה להכשיר אה גנוט מייבי משום שבה ומכ"ס בזה דכאמח הוא מחקן גמור דמטיקרא לא ה' רחוי לנתיבה ושכשו ע"י דמעצור עליו סקרא לשמה מחקנו שיהי' רחוי לנתיבה וזוה הוא מחקן נמור ובודאי מייב שמים אחת משום כותב דכותב עליו בסקרא והוא תיקון גמור. ולחמה משום מוחק דמוחק דריו והוא ע"מ להקן להכשירו ע"י בהעצור סקרא עלי' לשמה:

ולפי' ע"כ הא דפוטרי' בחלמוד דין במעצור סקרא ע"ג דיו משום מתקלקל הוא דוקא היכא דרזינו מחקן בכחב עליון דבזה שפיר השוב משום מתקלקל משא"כ היכא דהוא מחקן מייב שמים לכ"ע ולפי' ממילא הירושלמי דקאי על המחנה' דהבונט דקמתי כחב ע"ג כחב פטור ושם איירי בכל ענין אפי' היכא דמחקן כחבב סעליון כמ"ס חו' כ"ל ומשוי"ה דוקא דריו ע"ג דיו דכחב העליון לא הוי כחב כלל בזה פטור משא"כ בדיו ע"ג סקרא או בסקרא ע"ג דיו דבזה כחב העליון כוה כחב וממילא גם בסקרא ע"ג דיו ל"ה מתקלקל והוא מחקן שמכשירו לנתיבה ומשוי"ה שפיר מייב שמים משום כוהב ומשום מוחק:

ומיושב ג"כ הא דכחבו חו' דהא דקמתי כסוביא דגיטין דיו ע"ג דיו פטור אחי אפי' כר"י דאיירי היכא

דלזיו מחקן כחבב העליון והא דאמרי' בשב"ה דפ' הבונה על המחנה' כחב על גבי כחב פטור דלא כר"י הוא דמסתמא איירי בכל ענין אפי' היכא דמחקן כחבב העליון גם נט הנכחב שלא לשמה והטעיר עלי' הקולמוס לשמה ולכאורה י' להקשות כמו דאמרי' דמסתמא מחנה' דשבת איירי בכל ענין כ"כ נימא ג"כ הא דאמרי' בניטין דיו ע"ג דיו פטור איירי ג"כ מסתמא כלל ענין אבל לפת"ש נימא דבניטין ע"כ לא איירי היכא דהוא מחקן כחבב העליון גם בסקרא ע"ג דיו מייב ג"כ שמים דהוא מחקן וכ"כ דע"כ אינו מחקן כחבב העליון לזה י"ל דהוא אפי' לר"י משא"כ מחנה' דשבת שפיר איירי היכא דהוא מחקן ודוקא דיו על גבי דיו פטור משא"כ דיו על גבי סקרא או סקרא על גבי דיו בלחמ מייב שמים כדברי ר"י ור"ל בירושלמי:

ובזה ה"י מקום לשב דברי הרמב"ם הג"ל בה"ל בירושין כחב דפסק בנע סנכבב שלא לשמה והטעיר עליו קולמוס לשמה שאין מושגין לה ולא פסלה מן הכהונה ודלא כר"ס דס"ל להלכה כיון דלא איתמר גמ' כדדיל לא כשר ולא פסול חיי' ל' וכחב הרש"ב כסוביא דגיטין וי"ל ושם התיקון לרב ז"ל לומר קן מפני שבמקומה דפ' הבונה בשב"ה גבי מחנה' דקמתי כחב ע"ג כחב פטור אחר עליה מחנה' דלא כר"י ולא איתמר תסם הא פלוגתא דפליגי עליו ר"א דעלמא הא דריק עיקר ובר"א דמייב בעלמא הוא עכ"ל ולפת"ש י"ל דיו דר"י ור"ל דאחריו בירושלמי דגם שהטעיר סקרא ע"ג דיו מייב ג"כ שמים ולפת"ש י"ל היכא דמחקן כחבב העליון ופת"ה דר"י דיו פטור ע"כ מוכח דהא לא סברו כראב"ה ואמ"י היכא דהוא מחקן כחבב העליון ל"ה כחב ולכן פסק דלא כראב"ה כיון דגם ר"י ור"ל לא סבירא להו כותי':

והרמב"ם כפי"א מהל' שם בה"ל י"א הביא דיעה דמחנה' דהבונה כחב ע"ג כחב דפסור יב"ל י"ו כחב המעצור דיו ע"ג סקרא מייב שמים א' משום כוהב וא' מוחק הטעיר דיו ע"ג דיו וסקרא ע"ג סקרא ה' סקרא ע"ג דיו פטור עכ"ל ובה"ש ע"ג כה"מ דהא' מהבונה דגיטין ופסק כל"טא כחבב חו' דיו ע"ג דיו וסקרא ע"ג סקרא כחב ע"ג כחב ע"ג כחב הנוצר למעלה וכן מפורש בירושלמי עכ"ל מבוחר מה דלא בש"ס רק מחנה' דבונה איירי היכא דלזיו יתקן כחבב העליון דלא"כ בל"י איירי אס' הוא מחקן גם בסקרא ע"ג דיו מייב שמים ולפת"ש לומר דשיטת הרמב"ם הוא לעצמן דלא ליבא פלוגתא עין חלמוד ירושלמי לחלמוד

דין רק דפליגי דפ' המחנה דבונה דחלמוד ירושלמי מוקי המחנה' בלופן דהוא מחקן כחבב העליון דמסתמא הוא כן לאויה ענין כותב כחב ע"ג כחב אס' אינו מחקן ומסתמא כותב לחקן בלופן זה דהוא לא נכחב ע"ג כחב הוי כחב לענין לשמה שני לשמה דהוא סבר דכחב ע"ג כחב הוי כחב לענין לשמה ולכן דוקא דיו ע"ג דיו פטור משא"כ סקרא ע"ג דיו מייב שמים וחלמוד שלו בעלגותא דר"י ור"ל זה קאי ג"כ אהנה"י דבבונה כמבואר בירושלמי גיטין דקמ' התן מנין כחב ע"ג כחב פטור ר"י ור"ל דאמרי' וכו' ובזו כן גם בחלמוד שלו פלוגתיהו קאי על המחנה' דבבונה רק דהם מוקמי המחנה' היכא דליבא תיקון כחבב העליון וזוה סקרא ע"ג דיו פטור ולכן הרמב"ם מפרש המחנה' בלופן דליבא תיקון ומשוי"ה פסק בסקרא ע"ג דיו פטור אמנם זה הוא דוקא היכא דליבא תיקון: **ורפ"ז** ה"י מקום לומר להפוך דיו דר"י ור"ל מוקמי המחנה' דהבונה היכא דליבא תיקון מוחק חוה גרלה ר"ל כראב"ה לשפח החו' דע"כ המחנה' איירי דליבא תיקון כחבב העליון דלא"כ גם בדיו ע"ג דיו י"י' מחויב וי"ל דהם מפרשו המחנה' בכל ענין בין היכא דליבא תיקון כחבב האחרון ובין היכא דליבא תיקון כחבב האחרון וחלמוד ירושלמי מפרש המחנה' היכא דליבא תיקון כחבב העליון ובחלמוד שלו מפרש דיעה דמחנה' היכא דליבא תיקון ודריש ליבא פלוגתא בין חלמוד ירושלמי לחלמוד שלו:

ח **עוד** ל"ל להעיר בזה ודקדק דבר אחר שראינו בבב"ב י"ד הגדפס מחדש כס"י רפ"א ס"ק י"א הביא דין מחדש וי"ל כחב כס' חמודי דהיל' כ"י סופר ששבע של' יכחוב כחבי קודם בעיר הלאה ועבר ונכח ס"ת גרלה דפסולה ע"כ ומש"ל ס"י ר"י' ב"ס השבחה וכוון יוקף עכ"ל וכוונה דשם היבא בשם זכרון וכוון כס"י הגדפסם בחיבור שצברו על החרט שגורו שלא להדפס במשך הזמן מותר לחמוד מותר ודאי' לזה דהא' יהושע השניע של' יבנה יריחו ואחר עבר על החרט ונבנה וספ"ה ה' ירה"ל דרים בה עכ"ד וספ"ה הללו אינם ס"י אמנם לעני' דין ל'גדוה הענינים לכדרי דהך הדספריים הגדפסם בחיבור מותר לחמוד בחוקן מ"ה כס"ה י"ל דהם פסולים מהדן דיש עשם גדול לחלק ביניהם:

דרי"ר כמ"ס האחרונים על המחבר ביר' ס"י א' שני' י"א דכחב אס' העילו הקהל חרס שלא יתחוב אלף ענה ידוע ושם אחר י"א ששמינו אסור עכ"ל ובהבו האחרונים העשם עפ"י דברי המרי"ט שהקשה בהשועט כבב"ה אחי' י"י' השמיטה כסורה נימא כל מיד דאמר דחמא לא תשביד אס' עביד לא תהי' למד' דס"ל כן בתמורה ד' ר' ותי' המרי"ט דעשאר דמד' דס"ל אס' עביד לא תהי' כדו שמי"י ה'י' מחוקן מעשה החיבור שהקפדה החורה של' י"י' עשה כח' בלונס צנירס דהחורה הקפדה של' י"י' עשה ועשה בירושין ובאס' נימא דלא הוה בנירושין לה' י"י' עשה מעשה שהקפדה החורה עליו ומשוי"ה אמרי' שפיר דלא מחני למען י"י' מחוקן מפשה החיבור משא"כ בשועט כבב"ה דזהו מעשה שהמיטה לחד' החיבור בשועט כבב"ה דהך אס' נותר מייב ג"כ משום נעילה בשמה ושיקר החיבור דשועט כבב"ה הוא רק משום נעילה בשמה החיבור זה לא י"י' מחוקן אף אס' נימא דלא מחני השמיטה וי"י' כאלו נותרו הפ"ה לא י"י' מחוקן החיבור דעכ"פ י"י' מייב משום נעילה נעשה אסור' לא דלא מחני כיון דע"ז לא י"י' מחוקן החיבור עכ"ד אמרי' וכחבו דזה העשם בקהל שגורו שלא יתחוב אחר אלף הענה הא הקהלה לא י"י' רק אס' יתחוב אחר כמנשה השמיטה דוקא דבזה עבר על החרט משא"כ כמור דלא נעשה מעשה השמיטה ע"ז עבר נצור ולכן אס' נימא דלא מחני לא י"י' נעשה מעשה החיבור כל דיה' בכלל נותר ולא בכלל שומע וכוון דיה' מחקן דזה החיבור אמרי' דאס' עביד לא מחני ומשוי"ה הוה כחורה למען י"י' מחוקן החיבור לא כחב מעשה שפיר דמשימושו הוא נעילה מעשם אס' עביד לא מחני עכ"ד כס"י א' י"ל

י"ך זה הוא הטעם בסופר ששבע שלל יתכונ כחבי קודם
 דהפ"ח שכתב פבולה רבוא כונחו לא הוה רק שלל
 יתכונ כחבי קודם כשירם חסיד דלוי י"ה עבר על שבועתו
 משאי"כ שלל יתכונ ס'ה פבולה ע"ז לא נשבע דוה אינו בכלל
 כחבי קודם ולכן ממילא חף אם כחב ס'ה כשירה אפ"ה אמרי'
 דהוה פסולה מחמת כל מדי דלמך רחמנא לא העביר אם
 עביר לא מהני ובוה כללו כחב הס'ת בלא כונה דלף דה"י
 לו כונג כס"ם ובחאזכרות אפ"ה כיון דוה הוא בליכור אמרי'
 דלא מהני והכונה הוא כחאן דליהא ובאם ינמא דלא מהני
 ממילא י"ה מחוקן האיסור דהא הוא לא נשבע רק דלא
 יתכונ ס'ה כשירה וחו אין זה ענין לטפשים הגדפסים באיסור
 או למשי"ב שצושה ששבע יבועש שלל לבנות ידיות דבזה
 ל"ג שום כונה ודמי למ"ש ח' דבני לורם אונן בככור ל"ג אם
 עביר לא מהני דהא חף אם נפל המום משלמו נפסל ג"כ
 ס'ה בזה אמרי' כן ודוקא בני ס'ה דע"י דוקא שיהי' נכחב
 בכונה ובאם נכחב משלמו הס'ת פסול בזה ש"ך דלא מהני
 דלמרי' דכוב כללו נכחב מחליו בלא כונה והס'ת פסול לה :
ע) ולרבאר הדבר יותר אקדם ליכב דברי חו' בסוגיא דחמורה
 ד' ו' ע"ה ב"ה והשתא דתתמו הא נפ"מ
 בין אב"י לרבא נשבע שלל לנרס דלמ"א דלא מהני הנע בעל
 וכו' דבאיכור שברא מלבו לא אמרי' דלא מהני ע"ש והוא
 קשה הנהג דלמ"י באיסור דרבנן אמרי' דלא מהני ואמאי לא
 נימא כן באיסור שצושה דלף שהוא איסור שברא מלבו מ"מ
 הוא איסור דלוי ואמרי' בבאיכור דברי חו' ע"י דברי הרמב"ן
 יבכום ד' ק"ג ע"כ ד"ה סנדל של עכו"ם לא חתלון וא"כ
 חללס חליאתה כשירה וההש"א הביא ג"כ שם דברי חו"ל ויש
 מפרשים דלכחמילה לא חתלון משום דנהנה שניתרה להנשא
 ע"כ ר"ב דביעבר חליאתה כשירה דבני דעברה איסורא
 חליאתה לא מפסלה בבני והרמב"ם הקשה על זה מהא דר"ה
 ב"פ רלווה ב"ד רבא אמר חסד זה ואחד זה לא ילא הדר
 אמר רבא אחד זה ואחד זה ילא מ"ש מנות לאו להנות נתנו
 אלתה שעתא משום דמלוח לאו להנות נתנו הא אי נתנו להנות
 בתן לא ילא ועתה דתלתא דכיון דאם לא ילא לא נהנה ולא
 עביר איסורא אמרי' דלא ילא דבשעתה אומר ילא עכשיו הוא
 שנהנה וא"כ הבה ח"ל למימד חליאתה פסולה כדי שלל חמילה
 ולא העביר עכ"ל וכ"כ העירי אכן ב"ה נבי שופר של עולה
 דגם לאב"י דס"ל בתמורה דכל מידי דלמך רחמנא לא העביר
 אם עביר מהני מ"מ היכא דאם ינמא דלא מהני י"ה מחוקן
 האיסור דאם לא מהני משעו"י לא י"ה נעשה מעשה
 האיכור גם לאב"י אמרי' דלא מהני כדי שלל י"ה נעשה מעשה
 האיכור כלל ע"ש ולכאורה קשה הא בכל קו' הגמרא בסוגיא
 דתמורה דפריך לרבא דס"ל דלא מהני מ"מ כגירסא חבל
 לאב"י נימא ובוה אם ינמא דלא מהני י"ה ג"כ מחוקן האיכור
 ואפ"ה לא פריך הנה"י רק לרבא ס"ל והמרי"ט הג"ל כתב סברא
 זו לדברי רבא הא דס"ל דל"מ הוא רק היכא דיהי' מחוקן
 האיכור משפ"כ לאב"י בכל ענין אמרי' דהה"י :

הנידושין לכן חף דאם ינמא דלא מהני י"ה מחויב ג"כ מלקוח
 משום דעבר אמירא דרחמנא מ"מ י"ה מחוקן בזה שלל י"ה
 נעשה מעשה הנידושין שהקפידה התורה עליו ואמרי' דלא יוכל
 לשלחה כל ימיו ולכן ס"ל לרבא דלא מהני דעכ"פ י"ה מחוקן
 בזה שלל י"ה נעשה מעשה הנידושין ופ"ו פליגי אב"י וס"ל
 דמהני דאם ינמא דלא מהני אמאי י"ה לך או משום דעבר
 אמירא דרחמנא זה לא ס"ל רק כיון דעכ"פ בכל ענין אפי'
 אם ינמא דלא מהני הא י"ה מחוקן עכ"פ האיכור דמ"מ י"ה
 מחויב מלקוח משום דעבר אמירא דרחמנא וכיון דנוף האיכור
 לא י"ה מחוקן משו"ס אמרי' דמהני משאי"כ גבי חללה בסנדל
 של ע"ז דבזה האיכור הוא רק מחמת דנהנה מש"ו ולא דאם
 מהני החליטה והחליטה הוא פסולה ולא ינמרה לזוק ע"י
 החליטה או למפרע לא י"ה הנאה החליטה ולא י"ה נעשה איסור
 כלל בחליטה בזה סברת הרמב"ן כיון מאור דלמרי' דהחליטה
 היא פסולה למען לא י"ה נעשה מעשה איסור כלל דהא סמא
 דחללה בסנדל ע"ז דע"ז היא ניתרה לזוק לכן אמרי' דלא
 מהני ולמפרע לא נהנה כלל מן החליטה ולא נעשה כלל מעשה
 האיכור ולכן בזה גם לאב"י אמרי' דלא מהני למען לא י"ה
 נעשה מעשה איסור כלל :

והנה האחרונים מהוה על הרמב"ם דפסק בקנה מתן בפסח
 לזוק ואמאי ינמא דלא מהני נעשה הקנין בהתקן
 משום כל מלתא דלמך רחמנא לא העביר אם עביר לא מהני
 וראייתו במקנה קידושין דמ"י ע"ז דמ"ס הוא לך משום דעבר
 אמירא דרחמנא אמנם דבכ"י הם ממוסים מאור דלא חף כ"ז
 בהורה שלל יתקנה חתם חתן דכתיב רק דכתיב לא יראה לך חתן
 וכיון דקנה והתקן הוא שלו ממילא עבר על לא יראה לך וע"ז
 קשה ינמא דלא מהני מעשה הכתיבה ולא י"ה התקן שלו
 וממילא לא עבר על כל יראה וכו' ל"ג דלך כיון דעבר
 אמירא דרחמנא דהא חף אם ינמא דלא מהני הקנין בהתקן
 ממילא לא י"ה עובר על כל יראה דהתקן אינו שלו ולא י"ה
 נעשה מעשה איסור כלל ולא עבר כלל אמירא דרחמנא דכמו
 שכתב הרמב"ן גבי חללה בסנדל ע"ז דבזה אם ינמא דחליטה
 היא פסולה לא י"ה נעשה מעשה איסור כלל דהא עיקר החילול
 הוא רק שיהי' נהנה מש"ו וכיון דהחליטה חת"י פסולה ממילא
 לא י"ה לו הנאה ולא נעשה מעשה האיכור ס"ה בזה אמרי'
 דלא מהני הקנין בהתקן ולא נעשה מעשה איסור כלל ודברי
 המקנה ממוסים מאור ובמ"א כחבתי להיפך דבזה לכ"פ אמרין
 דמהני אפי' לרבא דהא אפי' לרבא דס"ל דלא מהני הוא רק
 למען לא י"ה נעשה מעשה שהקפידה התורה עליו שלל י"ה
 נעשה והא הינח בהנהגו דסוגיא דתמורה גבי אונס שירס דבזה
 אמרי' שפיר דלא מהני למען י"ה מחוקן שלל י"ה נעשה
 מעשה הנידושין שהקפידה התורה ואמרי' דלא יוכל לשלחה כל
 כלל דהיכא מלינו בהורה שלל יקנה מתן בפסח והאיכור הוא
 רק מחמת האיכור דכל יראה כיון דקנה ממילא התקן הוא
 שלו ועובר עליו על כל יראה אמנם איסור כלל יראה לא י"ה
 י"ה עובר עליו על כל יראה ואמא אחריות התקן שהוא עליו
 דהנכרי לא יתיר לו משעו"י אם לא יתיר לו התקן וכיון
 דהתקן הוא באחריות ממילא חף אם ינמא דלא מהני מ"מ
 עבר עליו ע"כ בכל יראה מחמת האחריות וכיון דגם אי
 אמרי' לא מהני מ"מ לא י"ה מחוקן האיכור דכל יראה ממילא
 אמרין דמהני ונתקיים הקנין כיון דעל גוף הקנין לא הקפידה
 התורה ועיקר הוא רק האיכור דכל יראה וזה לא י"ה מחוקן
 דמי ממש להא דשומע בשבת שכתב המרי"ט דלא אמרי' בזה
 דלא מהני כיון דבזה לא הקפידה התורה על מעשה הבטיחה
 דוקא רק על האיכור נעילה נשמה וזה לא י"ה מחוקן חף
 אם ינמא דלא מהני ולכן מהני חף מעשה השמיעה ס"ה דלמרי'
 כן בקנה מתן בפסח :

וּלְפִי יִבֵּן יִסְטֵב כְּבָרַת הַמֶּה' בַּחֲמוּרָה דַּכְתּוּ שְׂפִיר דְבִאִיּוֹר
שְׂכָרָה מְלֻבָּה לֹא הִמְרִי' דָּלָה מְהִי וְהוּא מְטַעַם מִמְכֵּי
בְּחַיָּה אֹפֶן נִשְׁבַּע שָׁלָה יִרְשָׁה אִם שְׁבֻעָתוֹ הִי' שָׁלָה יִרְשָׁה
בְּאוֹפֶן הַמְּוִטֵל מִשִּׂאֵיכָא אִם לֹא וַיִּטְלוּ מַעֲשֵׂה הַגִּירוּשִׁין עַל אוֹפֶן
זֶה לֹא נִשְׁבַּע וְכֹאֵל לֹא יִהִי' מִגַּם מַעֲשֵׂה הַגִּירוּשִׁין לֹא יִהִי'
טוֹבֵר כֻּלָּה עַל שְׁבֻעָתוֹ וְהוּא כְּלוּפֵן זֶה נִכְזֵב לִאֲבִי אֲמַרְי' דְּלֹא מְהִי
לְמַטְן לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר כֻּלָּה דָּאֵם נִימָא דְלֹא מְהִי
הַגִּירוּשִׁין וְלֹא עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה הַגִּירוּשִׁין הַמְּוִטֵל כֻּלָּה לֹא יִהִי' עוֹבֵר
עַל שְׁבֻעָתוֹ וְהוּא דוּחַה מַחֵם לְחַלְלָה בְּסִדְלָה שֶׁל ע"ו כְּכִיל וְע"כ
דְּשְׁבֻעָתוֹ הִי' שָׁלָה יִרְשָׁה בְּגַם כֻּלָּה בִּין אִם יוֹשִׁיל מַעֲשֵׂה
הַגִּירוּשִׁין בִּין לֹא אֲמַנְסָה בּוֹה גַם לְרַבָּא אֲמַרְי' דְּמַחֵי דְּמַחֵי
נִימָא דְלֹא מְהִי הֵא עַל אִיּוֹר שְׁבֻעָתוֹ לֹא יִהִי' תִּיקוּן אִף אִם
נִימָא דְלֹא מְהִי דְּמַחֵי יִהִי' עוֹבֵר עַל שְׁבֻעָתוֹ וְחֵי דְּמַחֵי יִהִי'
מְהוּקָן שָׁלָה יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה הַגִּירוּשִׁין הֵא גּוּף מַעֲשֵׂה הַגִּירוּשִׁין
לִיכָא כֹּאֵן שׁוּם אִיּוֹר וְלֹא עֲקִידָה מוֹרָה עֲלֵיו גַם לִיכָא בּוֹה
אִף אִיּוֹר רַבְּדָן וְהַאִיּוֹר רַק מַחֲמָה הַשְׁבֻעָתוֹ וְגוּף אִיּוֹר
הַשְׁבֻעָתוֹ לֹא יִהִי' מְהוּקָן וְחֵי דְּמַחֵי לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה הַאִיּוֹר
שְׂאֵר עֲלָמוֹ עֲלֵי' בְּשְׁבֻעָתוֹ שָׁלָה יִהִי' נְעִשָׂה בּוֹה אֲמַרְי' שְׂפִיר
מַה אִיִּשְׁפָּה לֵן בְּגוּף מַעֲשֵׂה שְׂאֵר עֲלָמוֹ עֲלֵיו כִּיּוֹן דְּבִנְיָו
הַמַּעֲשֵׂה לִיכָא שׁוּם אִיּוֹר כֻּלָּה רַק הוּא עֲלָמוֹ אֲסַר עֲלֵיו וְלֹא
אִיִּשְׁפָּה לֵנו בּוֹה בְּגוּף מַעֲשֵׂה וְגוּף הַאִיּוֹר הַשְׁבֻעָתוֹ לֹא יִהִי'
מְהוּקָן וְלֹכֵן בּוֹה אֲמַרְי' גַם לְרַבָּא מְהִי וְחֵי מִירְבָּה שְׂפִיר דְּלִיכָא
נְפִישׁ אִם נִשְׁבַּע שָׁלָה לְבַרֵּשׁ כֻּלָּה עֵינִן :

וּלְפִי גַם בְּשׁוֹפֵר נִשְׁבַּע שָׁלָה לְכּוּבֹשׁ כְּחָבִי קוֹדֵשׁ בּוֹדֵאי'
אִם שְׁבֻעָתוֹ הִי' שָׁלָה יִכְתּוּב בְּשׁוּם אוֹפֶן אִף אִם יִהִי'
פְּטוּלָה הַכְּחָבִי קוֹדֵשׁ בּוֹה שְׂפִיר וְיִל' דְּהַסִּיחַ בְּשֵׁר וְאִף דְּפַבֵּר
עַל שְׁבֻעָתוֹ מ"מ הִסִּיחַ כְּשִׂירָה וְיִל' בּוֹה דִּימָא דְלֹא מְהִי
דְּמַה דְּרִיחַ בּוֹה הֵא גּוּף מַעֲשֵׂה הַכְּחָבִי כְּחָבִי קוֹדֵשׁ לִיכָא בּוֹה
שׁוּם אִיּוֹר רַק מַחֲמָה הַשְׁבֻעָתוֹ וְהַשְׁבֻעָתוֹ לֹא יִהִי' מְהוּקָן אִף
אִם נִימָא דְלֹא מְהִי וְהַסִּיחַ פְּטוּלָה מ"מ עֵבֵר עַל שְׁבֻעָתוֹ רַק
אִם שְׁבֻעָתוֹ הִי' שָׁלָה יִכְתּוּב סִיחַ כְּשִׂירָה בּוֹה כִּיּוֹן הַדְּבַר דִּימָא
דְלֹא מְהִי וְהוּא חָלְטוֹ הַסִּיחַ נִכְתּוּב כֹּאֵן כּוֹנֵה לְמַטְן יִהִי' מְהוּקָן
הַאִיּוֹר דְּמַחֵי דְלֹא מְהִי וְהַסִּיחַ פְּטוּלָה אוֹ לֹא עֵבֵר כֻּלָּה
עַל שְׁבֻעָתוֹ וּמְהוּקָן גּוּף הַאִיּוֹר וּמְמִילָה בּוֹה הַאוֹפֶן דִּיהִי'
מְהוּקָן גּוּף הַאִיּוֹר גַם לְאֲבִי אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי לְמַטְן יִהִי'
מְהוּקָן גּוּף הַאִיּוֹר :

אִם נִימָא אִם נִימָא כֵּן יִהִי אִם קֵשֶׁה בְּחֵי' בְּסוּגִיָה הַגִּל בְּחֵי'
דְּהֵא דְּאֲמַרְי' בְּסוּגִיָה דְּרִיּוֹ ע"ג דִּיּוֹ פְּטוּר אִחֵי
אִפִּי' כְּרִי' רַק דְּאִיִּירִי הִיכָא לִיכָא תִּיקוּן וְכַהֲגַמ' דְּשַׁבַּת דְּקִאֲמַר
נִמָּאן דְלֹא כְּרִי' מַשׁוּם דְּמַחֵי' דְּהַבּוּנָה אִיִּירִי כֻּלָּה עֵינִן אִפִּי'
הִיכָא דְּמַחֵקָן עֵינִן בְּגַם שְׁכַחְתּוּ שָׁלָה לְשַׁמָּה וְהַעֲבִיר עֲלֵיו קוּלְמוֹס
לְשַׁמָּה דְּהוּא מְהוּקָן וְהַפִּיחַ פְּטוּר וְזֶה דְלֹא כְּרִי' וְלַפְתָּאֵם הַרְבֵּה
כִּיּוֹן דְּפְטוּר בְּשַׁבַּת אִפִּי' הִיכָא דְּהוּא מְהוּקָן וְהוּא דְּמַעֲבִיר עֲלֵיו
הַקוּלְמוֹס לְשַׁמָּה אִפִּי' הִיכָא הוּא עֵבֵר דְּאֲמַרְי' בּוֹה דְלֹא מְהִי
מַעֲשִׂיו וְלֹא שְׁהַעֲבִיר עֲלֵיו הַקוּלְמוֹס לְשַׁמָּה נִמָּאן דִּימָא דְמִי
דְּאֲמַרְי' דְּלֹא מְהִי שָׁלָה יִהִי' תִּיקוּן וְזֶה לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה
אִיּוֹר כֻּלָּה דְּכִיּוֹן לִיכָא תִּיקוּן מְמִילָה לֹא הוּא כְּחַבִּי הַעֲלִיּוֹן
כְּחַבִּי וְלֹא נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר כֻּלָּה וְכַהֲגַמ' דְּרַעֲבִיק בְּשִׁי' קִבִּיט
הַעֲבִיר גִּבֵּר בּוֹה רַק דְּהוּא כְּחַבִּי כֵּן אֲלִיכָא דְּרַבָּא אִי אֲמַרְי' דְלֹא
מְהִי וְלַפְתָּל בּוֹה לְרִיגָה אִי קִימָל כְּחָבִי אוֹ כְּרַבָּא עִי"ס אֲמַנְסָה
לְשַׁמָּה גַם לְאֲבִי דְבִיל כֻּלָּה מְהוּקָן דְּמַחֵי אִפִּיחַ בּוֹה הֵא נִימָא
דְלֹא מְהִי חֵא לֹא יִסִּי נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר וְלֹא יִהִי' כְּחַבִּי
הַעֲלִיּוֹן כְּחַבִּי וְלֹא עֲשֵׂה אִיּוֹר כֻּלָּה בְּהַעֲבַרְתָּ הַקוּלְמוֹס עֲלֵיו וְכֹה
בּוֹדֵאי אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי כְּסִבְרָה הַרְמַבְּרָן גְּבִי מְלָה בְּסִדְלָה שֶׁל
פ"ו דְּאֲמַרְי' דְּהַחֲלִילָה פְּטוּלָה לְמַטְן לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר
בְּהַחֲלִילָה הִי' בּוֹה נִימָא דְלֹא מְהִי וְלֹא יִהִי' נְעִשָׂה אִיּוֹר כֻּלָּה :
וְיִוָּדֵר מַה לְפַתָּאֵם בְּחֹרָה גִּיטִין בְּשׁוּב קוֹ' הַהַרְשָׁאָה עַל
מ' הַמֶּה דְּהֵא דְּאֲמַרְי' דְּרִיּוֹ ע"ג דִּיּוֹ פְּטוּר הוּא רַק
הִיכָא לִיכָא תִּיקוּן וְתַקְשָׁה הַהַרְשָׁאָה דְּאִי' מִאִי בְּשִׁי' גַּמְי'
גְּבִי עֲדִים אִם כְּחַבִּי עֲלִיּוֹן הוּא מַחֵב אוֹ לֹא הֵא בּוֹה בִּין

דְּכַחַבִּי הַעֲלִיּוֹן מַעֲבִירִים עוֹשֵׂה לְשַׁמָּה וְדַחֵי הוּא כְּחַבִּי וְחֵי בְּחֵי'
ע"ו דְּרִיּוֹת הַמֶּה' בְּחֵי' דְּהִיכָא דְּמַחֵקָן כְּחַבִּי עֲלִיּוֹן הוּא כְּחַבִּי
הוּא דְּחַשׁוּב כְּמַחֵקָן בּוֹה הַכְּסַבִּי הַרְשָׁאָן אֲכַל זֶה לֹא אֲמַרְי' דְּהוּב
כְּמַחֵקָן כְּחַבִּי הַרְשָׁאָן וְהוּא כְּחַבִּי בְּפִי עֲלָמוֹ דְּחַשׁוּב כְּמַחֵקָן
לְכַחַבִּי הַרְשָׁאָן וְלֹכֵן גְּבִי עֲדִים אִי' זֶה הוּא כְּחַבִּי הַרְשָׁאָן לִיכָא
כְּחַבִּי הַעֲדִים וְהוּא דְּמַחֵקָן הַמֶּה' עֲדִים לְשַׁמָּה הוּא לְמַטְן דְּבִיל
דְּחִיבִי שְׂחִים אֲחֵה מַשׁוּם כּוֹהֵב וְאֲחֵה מַשׁוּם מוּחַק וְכִיּוֹן דְּהוּא
מוּחַק לְכַחַבִּי הַרְשָׁאָן מְמִילָה ע"כ לִיל' דְּחַשׁוּב כְּמַחֵקָן כְּחַבִּי
הַרְשָׁאָן רַק דְּהוּא כְּחַבִּי בְּפִי עֲלָמוֹ וּמְמִילָה דְּמַחֵי גַם גְּבִי
עֲדִים מַשִּׂאִיכַי הִיכָא דְלֹא הוּי' מוּחַק אֲמַרְי' שְׂפִיר דְלֹא מְהִי
כְּחַבִּי בְּפִי עֲלָמוֹ רַק הוּא כְּמַחֵקָן כְּחַבִּי הַרְשָׁאָן וְלֹכֵן מְהִי גְּבִי
נַע וְגְבִי סִיחַ עִי"ס וְחֵי' כִּיּוֹן דְּעִיקַר הַשְּׁטַעַם דִּיהִי' מְחִירֵי לְרִי'
כְּכַחַבִּי ע"ג כְּחַבִּי בְּשַׁבַּת הִיכָא דְּהוּא מְהוּקָן לְשַׁמָּה הוּא רַק כִּיּוֹן
מְחַלְכַם הַכְּחָבִי עַשְׂבִּיר הַקוּלְמוֹס דְּמַחֵי זֶה לֹא הוּא כְּחַבִּי בְּפִי
עֲלָמוֹ וְעִיקַר תְּיֹבָא הוּא רַק מַחֲמָה דְּמַחֵקָן כְּחַבִּי הַרְשָׁאָן וְכֹה
וְדִי' הַסִּבְרָה נִיכּוֹן דְּאֲמַרְי' דְלֹא מְהִי וְלֹא הוּא תִּיקוּן כֻּלָּה
וּמְמִילָה לִיכָא אִיּוֹר כֻּלָּה לְמִיּוֹן מַשׁוּם שְׂכַח וְחֵי' לְסִבְרָה הַמֶּה'
דְּגַם לְרִי' לֹא הוּא כְּחַבִּי הַעֲלִיּוֹן כְּחַבִּי רַק דְּהוּא תִּיקוּן לְכַחַבִּי
הַמַּחֲמָקָן קֵשֶׁה מִאִי קִאֲמַר גַּמְי' בְּשַׁבַּת מְהִי' דְלֹא כְּרִי' אִם אִף
אִם הַמַּחֲמָקָן אִיִּירִי דְּהוּא מְהוּקָן כְּכַחַבִּי הַעֲלִיּוֹן מ"מ פְּטוּר לְרִי'
מַשׁוּם דְּאִף דְּכּוֹנְמוֹ לְמַחֵקָן מ"מ לֹא הוּא תִּיקוּן כֻּלָּה דְלֹא מְהִי
מַעֲשִׂיו דְּאֲמַרְי' דְלֹא מְהִי הַתִּיקוּן לְמַטְן לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה
הַאִיּוֹר מוֹה מוּחַק דְּחֵי' לֹא סִיל' כְּסִבְרָה הַרְמַבְּרָן יִבְחֹחַ דְלֹא
אֲמַרְיָן זֶה דְלֹא מְהִי לְמַטְן לֹא יִהִי' נְעִשָׂה אִיּוֹר רַק כְּדַעַת
הִי"א שְׂכִיבָה שֶׁם דְּלַחֲמִילָה אֲסוּר לְחַלּוֹן בְּסִדְלָה שֶׁל ע"ו מ"מ
אִם חָלָן הַחֲלִילָה כְּשִׂירָה וְהַאִיּוֹר דְּעִבִיר עִבִיר וְהִיכָא בּוֹה לְרִי'
דְּעִבִיר עִבִיר וְקִאֲמַר גַּמְי' שְׂפִיר דְלֹא כְּרִי' אֲמַנְסָה בְּחַמְבִּים
הַגִּל דְּפַסְק בְּהַעֲבִיר סִיקְרָא ע"ג דִּיּוֹ בְּשַׁבַּת פְּטוּר יִל' שְׂפִיר
דְּהַרְמַבְּרָם אִיִּירִי כֻּלָּה עֵינִן אִף הִיכָא דְּהַעֲבִיר סִיקְרָא לְמַחֵקָן עֵינִן
שְׂחֵי' הַגַּם נִכְתּוּב שָׁלָה לְשַׁמָּה וְהַעֲבִיר הַסִּיקְרָא לְשַׁמָּה דְּמַחֵי בּוֹה
מְהוּקָן אִפִּיחַ אֲמַרְי' שְׂפִיר דְּפַסְק כְּסִבְרָה הַרְמַבְּרָן יִבְחֹחַ הוּא
דָּאֵם לֹא יִהִי' מְהִי הַתִּיקוּן יִהִי' פְּטוּר מַשׁוּם דְּלֹא יִהִי' מְקַלְקַל
מְמִילָה אִף אִם טוֹנְהוֹ הִי' לְהַעֲבִיר עֲלָה הַסִּיקְרָא לְמַחֵקָן לְעֵינִן
לְשַׁמָּה אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי הַתִּיקוּן לְשַׁמָּה אֲמַרְי' כֵּן לְמַטְן לֹא יִהִי'
נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר דְּמַחֵי נִימָא דְלֹא יִהִי' מְהִי מַעֲשִׂיו מְמִילָה
דִּיהִי' פְּטוּר מַשׁוּם דְּלֹא הוּא מְקַלְקַל וְלֹכֵן אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי
מַעֲשִׂיו וְחַשׁוּב כֹּאֵלָּה הַגַּם נִכְתּוּב שָׁלָה לְשַׁמָּה וְהַגַּם פְּטוּר הוּא
מְמִילָה דְלֹא עֲשֵׂה אִיּוֹר כֻּלָּה בְּהַעֲבַרְתָּ סִיקְרָא ע"ג דִּיּוֹ מַשׁוּם
דְּהוּא מְקַלְקַל וְיִל' דְּהַרְמַבְּרָם אִיִּירִי כֻּלָּה עֵינִן אִף אִם הַעֲבִיר
עֲלֵיו הַסִּיקְרָא לְמַחֵקָן אִפִּיחַ כִּיּוֹן דְלֹא מַשׁוּם תִּיקוּן פְּטוּר מַשׁוּם
מְקַלְקַל גַם כְּדַבְּרֵי הַיְרִוּשָׁלַיִם יִל' דְּהַסִּיקְרָא ע"ג דִּיּוֹ אִיּוֹן חֵיב
רַק מַשׁוּם מוּחַק אוֹ דְּאֲפַשֵׁר לְמוֹר דְּהַלְמוּד שְׁלַט עַם תְּלַמוּד
יְרוּשָׁלַיִם מְחֻלְקִים בְּסִבְרָה הִים מְפַרְשִׁים עַם הַרְמַבְּרָן יִבְחֹחַ
גְּבִי הַלָּה בְּסִדְלָה שֶׁל ע"ו דְּתַלְמוּד יְרוּשָׁלַיִם סִבְרָה כְּסִבְרָה הִים
מְפַרְשִׁים דְּאִף דְּחַשׁוּב לְחַלּוֹן בְּסִדְלָה שֶׁל ע"ו מ"מ כְּדִיעֵבֵר
אִם חֲלַלָה חֲלִילָה כְּשִׂירָה וְהַאִיּוֹר דְּעִבִיר עִבִיר וְלֹכֵן גַם בְּהַעֲבִיר
סִיקְרָא ע"ג דִּיּוֹ לְמַחֵקָן דְּכִיִּישׁ דְּשַׁפְּטָה עַל הַגַּם שְׁכַחְתּוּ שָׁלָה
לְשַׁמָּה אֲמַרְי' כְּדִיעֵבֵר מְהִי הַתִּיקוּן וְהַאִיּוֹר דְּעִבִיר עִבִיר וְכִיּוֹן
דְּמַחֵי הַתִּיקוּן מְמִילָה חֵיב שְׂחִים מַשׁוּם טוֹבֵב מַשׁוּם מוּחַק
וְחַלְמוּד שְׁלַט סִיל' כְּסִבְרָה הַרְמַבְּרָן דְּכִיּוֹן דָּאֵם לֹא יִהִי' מְכַבֵּר
כְּדִיעֵבֵר לֹא יִהִי' נְעִשָׂה אִיּוֹר כֻּלָּה אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי לְמַטְן לֹא
יִהִי' נְעִשָׂה אִיּוֹר וּמְמִילָה נִימָא כְּמַעֲבִיר סִיקְרָא עַל גְּבִי דִּיּוֹ
אֲמַרְי' דְלֹא מְהִי הַתִּיקוּן לְשַׁמָּה לֹא יִהִי' נְעִשָׂה מַעֲשֵׂה אִיּוֹר
וְיִהִי' פְּטוּר מַשׁוּם מְקַלְקַל וְחֵי' לְמַחֵקָן חֵיב מַשׁוּם מוּחַק
מ"מ עִי"ס הִי' מְהוּקָן בּוֹה דְלֹא יִהִי' חֵיב מַשׁוּם כּוֹהֵב וְלֹכֵן
כֻּלָּה עֵינִן אִיּוֹן חֵיב אֲלֵא אֲחֵה וְהַרְמַבְּרָם פְּסַק כְּתַלְמוּד שְׁלַט
דְּאֲמַרְי' דְלֹא מְהִי מַעֲשִׂיו וְעִיקַר מַשׁוּם מְקַלְקַל יִבְחֹחַ הוּא
דְלֹא נִיכְרַם בִּירוּשָׁלַיִם מִחֵן דְּשַׁמְטוֹ מַשׁוּם מְקַלְקַל כִּיּוֹן דְּכַהֲנָה
דְּמַחֲמָקָן

כתב דמהי כלשמה אבל בשבת מלאכה מחשבת אסרה חורה וכל שנכתב כבר לא חשוב ע"כ הר"ן בחידושי ומש"ה לענין שבת פסור לגמרי אף בדיו ע"כ ד"ו ושפ"ר י"ל דר"י ור"ל ס"ל ג"כ כראב"י רק דזה יהי קשה לה דליכע"ו ר"ל מר"י עדים שלא יודעים לחתום מה שיכתבו להם בסיקרא ויהאמו כתב עליון כתב או אינו כתב ור"י השיב לו דלית כתב דמפני שאטו מדמין נעשה מעשה והא לראב"י לענין גט ודאי היה כתב עליון כתב וכדמוכח מחמ"ה דפלונית ר"י ורובן ביה"ל לר"ך לכתוב השם דר"י סבר דמעביר עליו הקולמוס ומקדשו ורובן ס"ל ג"כ דהוה כתב רק דל"ן זה מן המוכשר אבל כגט ודאי היה כתב וממילא דמוהר לכתוב להם בסיקרא ויזכר מזה דאש"י בדיו מיהר לכתוב להם והעדים יעברו הקולמוס עליו כיון דכתב העליון כתב וזה הוא כק"י המהרש"א וע"ז ל"ל ג"כ כמ"ש החו"ג הג"ל דהא לר"י ורובן לראב"י וכתב עליון היה כתב הוא רק דכתב העליון בכל ענין הוא מחוק מה הכתב ההחמון ולכן היה כתב ומכ"י להכשיר השם שלא נכתב בקדושה ע"י העברה הקולמוס עליו לשמה משום דכתב העליון הוא מחוק ומשכ"ה את ההחמון וכיון דהוא מחוק את ההחמון ממילא חשוב כאילו הכתב ההחמון נכתב לשמה דהוא העברת הקולמוס עליו הוא לשמה וזה הוא משכ"ה הכתב ההחמון משכ"ה שיכתוב ד"ו והעדים יתאמו עליו ודאי לא מהני דאף דמחוקים בזה את הכתב ההחמון מ"מ את זה לא היה כתב העדים רק כתב ההחמון ודוקא ד"ו ע"ג סיקרא דבזה כיון דחשוב מחוק והוה כאלו הפדים מחוק"ה הכתב ההחמון וכותבים את העליון זה זה הוה ס"ל לר"ל דמהי וע"ז השיב לו ר"י דמשום שאטו מדמין נעשה מעשה משכ"ה ד"ו ע"ג ד"ו אף אם היה כתיבה לענין שבת ולענין לשמה הוא דוקא כיון דבזה מחוק כתב ההחמון י"ל דחייב משום שבת ומשכ"ה לשמה אבל גבי עדים ודאי לא מהני :

בשבת הכתב העליון או ה"י חייב עליו משום שבת דאף ללא הוה כוזה גמור אש"ה כיון דזה הוא חיקון הכרי"ך לכתב ההחמון חשוב מלאכה שיהי חייב עליו משום שבת רק דס"ל כיון דגבי שבת אף אם מעביר הכתב השני לשמה מ"מ לא הוה חיקון משום דאמר"י דלא מהני וממילא כיון דלא היה חיקון טוב לא הוה מלאכה וממילא ח"י דגם ס"ל סברו בזה כהרמב"ן דבכל ענין בכתב העליון מחוק כתב ההחמון אף דלא מחוק לענין לשמה רק היבא דלא הוה חיקון לענין לשמה ל"ח מלאכה לגבי שבת אף אם מחוק בזה כתב ההחמון ולזה הולכתי שיהי חיקון דוקא וסברת הרמב"ן ביבמות לא ס"ל למ"ה דלא אמר"י דלא יהי מהני החיקון שלא יהי נעשה איסור רק דאש"י מעשיו והאיסור עשה עשה ולכן חשוב חיקון וי"ל דזה הוא כוזה הרמב"ן במ"ש ביה"ש השני לראב"י לא הוה כתב רק לענין לשמה אבל לא בשבת דמלאכה מחשבת כיון שא"ל דלא אש"י מעשיו שכבר נכתב הוא ג"כ ככ"ל כיון דאש"י דוקא בשבת כבר נכתב וזוה דמחוק כתב ההחמון לא חשוב מלאכה שיהי חייב בה משום שבת רק היבא ד"ש חיקון כמה דמחוק כתב ההחמון בזה י"ל דחשוב מלאכה מחשבת כמה דמחוק כתב ההחמון כיון דהוא לחיקון ארנס בשבת כיון דלא אש"י מעשיו לא חשוב מלאכה מחשבת :

ו'פ"ז ממילא גם לרמב"ן והר"ן והרישב"א לא השיב לראב"י כתב העליון כתב גמור שיהי בכלל מחוק כתב ההחמון ומחדש עליו כתב העליון דזה ע"כ אינו דא"כ יהי מהני גם גבי עדים לכתוב להם על הגט ואש"י בדיו והם יעברו עליהם הקולמוס ודבר זה בודאי אינו אש"י דגם לראב"י כתב העליון לא הוה כתב לענין זה שיהי כתב מחדש רק דהוא כמחוק כתב ההחמון ומהני לענין לשמה ודוקא לר"י אליבא דר"ח לר"ך דכתב העליון הוא ג"כ גמור מהא דאמר"י דלא כר"י ואי אמר"י דגם לר"י אליבא דר"ח אינו רק כמחוק כתב ההחמון אבל לא הוה מלאכה לענין שבת ממילא ד"ל דמחוק"ה אש"י כר"י אש"י דר"ח ס"ל לר"י הוא כתב גמור ולזה קאמר ר"ח בשבת מהני דלא כר"י משכ"ה לראב"י הן לרובן והן לר"י לא הוה רק כמחוק כתב ההחמון ודוקא בדיו ע"ג סיקרא או סיקרא ע"ג ד"ו דחשוב מחוק כתב ההחמון בזה הוה הכתיבה העליונה כתב גמור משכ"ה בדיו ע"ג ד"ו ללא הוה מחוק כתב ההחמון אף רק כמחוק כתב ההחמון : **ו'פ"ז** ממילא גם לרמב"ן ור"ן ורישב"א מותר להעביר הקולמוס על השם הנכתב בקדושה שנחתק קל"ה ורישמו עבר וכמו כן על תפילין כד"ה הש"ע בס"י ל"ב סע"י דאש"י אי חייב לראב"י להלכה דס"ל כתב הוה כתב מ"מ זה אינו כמחוק הכתב ההחמון רק הוה כמחוק כתב ההחמון ולכן מותר וכן מובאר בברו"ח בכה"פ"ד שם דמוהר משום דלא היה רק כמחוק ולפ"מ ע"כ דגם לרמב"ן והר"ן והרישב"א הוה כן וכיון דמחוק כתב ההחמון השק"ר הוה כתב ההחמון וגבי השם לא הוה כמחוק את השם וכן לענין תפילין לא הוה שלא כסדרן משום דבדיו ע"ג ד"ו בכל ענין אינו כמחוק את כתב ההחמון רק החשוב כמחוק כתב ההחמון :

ובזה י"ל כוזה הרמב"ן והר"ן והרישב"א בחידושי לראב"י אף דכתב העליון הוא כתב הוא לשמה משכ"ה לגבי שבת דמלאכה מחשבת חורה לא הוה כתב ד"ל דבאמת כיון דכתב העליון לא הוה כתב בפני עצמו ולא חשוב רק כמחוק כתב ההחמון ודוקא לענין לשמה מהני דחשוב כמחוק כתב ההחמון שיהי כאלו נכתב לשמה משכ"ה לענין שבת מה בכך דמחוק כתב ההחמון מ"מ זה אינו מלאכה שיהי חייב עליו משום שבת דבש"י דוקא כוזה שתי אומיות דבזה מחוייב מחמת כוזה משכ"ה אם מחוק כתב ההחמון בזה אינו מחוייב מחמת כוזה כיון דבאמת לא הוה כוזה גמור דהא בעניניהו לא הוה זה כתיבה מחדש רק דהוה מחוק כתב ההחמון וזוה אינו מחוייב מחמת שבת דבש"י דוקא מלאכה מחשבת דהיינו שיכתוב ולא שיחוק כתב ההחמון ומה בכך שמחוק כתב ההחמון מ"מ לענין שבת לא הוה מלאכה לחייב עליו :

ו'י"ח דבזה מחולקם הו"ו עם הרמב"ן והר"ן והרישב"א דשיעור הדין הוא דה"ך דכתב ע"ג כהה לא הוה כתב רק דהוה כמחוק כתב ההחמון דמ"מ אם מחוק בזה דהיינו דלא יהי נכתב לשמה וכמו מעביר עליו קולמוס לשמה בזה הוא מחוייב משום שבת דאף דלא הוה כוזה מ"מ כיון דהוה מחוק בזה חשוב מלאכה שיהי מחוייב על ידו משום שבת דמה דמחוק ע"ז משום מלאכה משכ"ה היבא דליכא היבא דמחוק בזה כתב ההחמון מ"מ כיון דליכא חועלת בזה לא הוה מלאכה לענין שבת דדוקא היבא דאש"י חועלת חשיב מלאכה והרמב"ן והר"ן והרישב"א סברו דאש"י בדאש"י חועלת בכתב העליון כגון דמעביר עליו הקולמוס לשמה כיון דלא הוה כוזה רק מחוק כתב ההחמון לא הוה מלאכה שיהי חייב על ידו משום שבת : **ו'פ"ח** ש כבשרת הרמב"ן ביבמות גבי חלנה כשנדל של ע"ז ל"ש בשבת כלל לומר שיהי חייב מחמת חיקון השני לשמה משום דאמר"י דלא מהני מעשיו שלא יהי חיקון למען לא יהי נעשה מעשה האיסור ממילא י"ל דגם הרמב"ן והר"ן והרישב"א ס"ל בזה כה"ו דאם ה"י מחוק

למען

לחטן יחי' מהודר יחר) ולכאורה מזהה טעם פליג ר"י ארבען
 כיון דטוב יותר למחוק את השם ולכתוב שם אחר במקומו
 וזה הוא מובחר יותר מלהעביר עליו הקולמוס מזהה טעם
 חולק ר"י ארבען דלפ"מ הדבר נכון דרכן ס"ל דמחוקי וכוונת
 שם אחר ובמ"ש השם שלא נכתב לקדושת השם מותר למחוק
 לזורך מיקון כמ"ש בס"י מ"ק משו"ה ס"ל דמחוקי
 והוא לזורך מיקון ור"י חולק על זה וס"ל דמעביר עליו הקולמוס
 ומקדשו וכיון דזה מהני משו"ה אסור למחוק את השם דלא כזה
 לזורך מיקון כיון דיכול לתקן בלא מחיקה השם דיעביר עליו
 הקולמוס ומקדשו וכוונת לא יחי' מוחק השם דה"ל דמחוקי
 הוא כתב הוא רק לענין לשמה משום דזה הוה כאלו מחוק
 הכתב הראשון וע"י העברת הקולמוס חסוב כאלו הוא נכתב
 לשמה אבל מ"מ לא הוה כמחוק השם ומשו"ה כיון דיכול להעביר
 הקולמוס עליו לקדשו ויכול לתקן בלא מחיקה השם ממילא
 דאסור למחוק השם לכתב דלא הוה לזורך מיקון כיון דכלל
 מחיקה השם איח' ל"י מיקון וע"י העברת הקולמוס וע"ז
 השיבו הרבנן דאין זה שם מן המובחר ומשו"ה מותר למחוק
 את השם ולכתוב שם אחר במקומו דחשוב לזורך מיקון דה"ל
 דיכול לתקנו ע"י העברת הקולמוס מ"מ כיון דזה אינו מן
 המובחר ממילא הוה המחיקה לזורך מיקון ומותר למחוק השם
 אמנם כ"ז יוחא אי אמרי' דלר"י אף דכתב עליון הוה כתב
 מ"מ לא הוה מוחק את התחתון וארבעה מחוקי או יוחא
 כמ"ש דר"י ס"ל דאין למחוק את השם בנכס דלא הוה לזורך
 מיקון כיון דיכול לתקן בלא מחיקה השם ע"י העברת הקולמוס
 לשמה משא"כ אי אמרי' דלר"י דכתב עליון הוא כתב גם כזה
 הוה כמחוק את השם ממילא ק"ו היכל במ"ש אחאי ס"ל לר"י
 דמעביר עליו הקולמוס ולא ס"ל כרבען דמחוקי דעדיף טפי
 כיון דגם עכשיו בהעברת הקולמוס עליו מוחק ג"כ את השם
 (יד) וגם בהא דאמרו רבנן אין זה מן המובחר דאחי' במ"ש
 בס"י ל"ג ס"ק ו' בעל קרבן העדה דהפירש משום
 דמחוי' כמנומר וכן ראי' בחס"י דרע"א צ"ט ו' ומשו"ה כתב
 דגם כשם הנכתב בקדושה אסור להעביר עליו הקולמוס מטעם
 זה דמחוי' כמנומר ע"ש ולפ"ד גראה בן ורא"י משו"ה הרא"ש
 והטור הי"ל במ"ש בא"ש י"ס דבן מותר לגררו ולא לריך להעביר
 הקולמוס עליו לקדשו ולקטן אחר דכוננו הוא דאם הי' ק"ח
 ספק בדבר אם חסוב כאלו נכתב השם בקדושה הי' עדיף
 להעביר עליו הקולמוס ולקדשו משום דגם לפי האמת איחא
 ספיקא דילמא קי"מל כר"ב"י דכתב העליון הוא כתב וכאם
 יוחא דה"ל כשם הנכתב בקדושה אסור להעביר עליו הקולמוס
 דמחוי' כמנומר ממילא ליכא ספק לזה להעביר עליו הקולמוס
 כ"ז דלמא נכתב בקדושה ומגרע ע"י העברת הקולמוס עליו
 לשמה דרע"ז מחוי' כמנומר לזה נראה דבשם אחר לא מחוי'
 כמנומר רק הא דאמרו רבנן דאין שם זה מן המובחר הוא
 כיון דעיקר השם נכתב בלא בקדושה רק בהעברת הקולמוס
 עליו לשמה מתקן הכתב הראשון וע"ז נעשה כאלו נכתב לשמה
 אחת אין זה מן המובחר כיון דעיקר הכתב הראשון מהשם
 נכתב בלא בקדושה ומן המובחר הוא שיהי' עיקר כתב השם
 נכתב בקדושה :

אבל דכ"ל"י ס"ח לא משום דמחוי' כמנומר ע"ל הגמ' והנה
 כהא דמבאר דשם הנכתב בלא בקדושה מותר למחוקי (כתב
 הכ"י כדכ"ה בשם התשב"ץ וכו' בהרמ"ט משא"כ בס"י ל"ז וכן
 הוא במתנה אפרים וכו' ויש לעיין ע"ז מירושלמי פוכה בפ"ג
 ד' ח' ובמגילה בפ"ק ד"ו כהא דהביא הפלוגתא בהל"וי' אם
 יתן לי ארש ספר תהילים וכו' ר"מ מוחק את כל הל"וי' שבו
 לא נכתוין לקדשו ע"ש בקרבן העדה דזה מובחר כל שלא נכתוין
 לקדשו מותר למחוקי) במתנה אפרים בה"ל ס"ה דהוא דוקא היכא
 ולא הוטל בה דל"ח דלא הי' כוונתו לכונן השם בזה ס"ל לרבנן
 דמותר למחוקי משא"כ אם כוננו הי' לכתוב השם רק דלא הי'
 מקדשו אפי' ח"ל דבס"ח לא מהני עד שיכין לקדשו ואף אי
 כוס ידע דכותב השם אפי"ה כל שלא הקדשו ס"ח פסול זה
 הוא דוקא לענין זה דבס"ח פסול אבל מ"מ אסור למחוקי
 ורא"י לזה ממה שכתב בהרמ"ט דשם שכתב על ידו מהל"י
 דמסתמא לא נקדשו אפי"ה כתב הרמב"ם דלקי ע"ש וכוונת
 יוחא ג"כ הא דנקט בפלוגתא דר"י ודרבנן במתכוין לכתוב
 יבודה ולא הוטל בו דל"ח ולמה לא נקט פלוגתיהו אם כתב שם
 בס"ח ולא קדשו וע"י כ"ה ובפ"י בס"י רע"ז מ"ש בזה אבל
 ח"א דכל שם הנכתב בכונת השם אף אם לא קדשו והס"ח
 פסולה אפי"ה אסור למחוקי יוחא דבא לאשמעין לרבנן מוחקו
 וכונת השם במקומו וזה הוא דוקא היכא כוננו הי' לכתוב
 יבודה ולא הי' לו כוונת כלל לכתוב השם משא"כ אם הוה ידע
 דכותב השם בזה הי' אסור למחוקי דה"ל דבס"ח פסולה מ"מ
 אסור למחוקי :

יעוד

נ"ל להביא ראי' מקו' הגמ' דפרק על ר"א דאמר
 דמפסיד השכר להצרי ולעביר עליו הקולמוס ולקדשו
 כחאין יוחא דלא כר"י מבוחר דאי ס"ל כרבנן יוחא דלא
 מהני העברת הקולמוס עליו ואם יוחא דכל שם שלא נכתב
 בקדושת ס"ח מותר למחוקי גם לרבנן קשה הא יכול למחוק
 כל האזכרות ולכתוב שם אחר על המחק או על הגדר ואחי'
 אם יוחא דלפי חי' הגמ' דמחוי' כמנומר נ"ל אם יגדל כל האזכרות
 פסול ג"כ משום מנומר מ"מ בס"י דגמ' דלא ידע מזה קשה דה"ל
 גם כרבנן לא מצי סבר דרוחק לומר דמזה הוה ידע גם בס"ד
 דבחקק או בגדר חסוב כמנומר רק בהעברת הקולמוס הי' סבר בש"ד
 דלא מחוי' כמנומר וכ"כ הרשב"א אם לא דלא פריך דיקוף כל האזכרות
 משום דבס"ד הוה ידע ג"כ דזה משום מנומר דזה הוא דוחק
 ייותר מזה קשה לפת"מ התשב"ץ במ"ש בס"י קב"ז דמבייה
 על הגדר לא מחוי' כמנומר כלל ובה"ל ראי' לזה מהא דאמרי'
 בהקומן רבה דארבעה טעמו בכל דף יתקן ביהמות וכו' וזו'
 לריך לגרוד ולכתוב על החקק כמנומר' מזה דרע"ז דר"י ע"ז
 דיו מיתו כמנומר דיו ע"ז ג"כ לא משוי' ל"י כמנומר ע"ש
 וא"כ גם לפי האמת קשה בגדר כל האזכרות ויכתוב השם על
 הגדר דזה מהני מה"ד אפי"ה דשם כיון דהוה ידע בשפה
 כתיבה שיתב' את השם רק דלא הי' ח"ה מקדשו ולכן אין כן הוא
 דלא הי' מקדשו ס"ח פסול מ"מ אסור למחוקי אף לגרוד זה
 השם משום מוחק השם ומשו"ה אין לו תקנה במחיקה ומשו"ה
 גם הרשב"א לא מקשה רק לקוף את השם ולא לגרוד דכל
 ענין היכא ידע שכותב ע"הן אסור למחוק :

יעוד

נ"ל להביא לזה דכדו ע"ז דיו אפי' ח"ה רכתב
 עליון הוה כתב מ"מ לא הוה כמחוק כתב הראשון
 מהא דאמרי' בניעין ג"ד ע"כ הוה דאחי' לקמי' דר"א ח"ל
 ס"ה שכתבתי לפלוגי אזכרות שלו לא כתבתי לשמן ח"ל ס"ח
 כדו מי ח"ל ביד לוקח ח"ל נאמן אחיה להפסיד שדך וחי' אחיה
 נאמן להפסיד הסי' ח"ל ר' ירמי' נהי דהפסיד שדך אזכרות
 שדך דס"ח כולו מי הפסיד ח"ל אין שכל ס"ח שאין אזכרות
 שלו כתובי' לשמן אינו שוה כלום ולעבור עליהו קולמוס
 ולקדשו כחאין יוחא דלא כר"י דתני הרי שיה' לריך לכתוב את
 השם והכיון לכתוב יבודה ולא העיל בה דל"ח מעביר עליו
 הקולמוס ומחוקי דכ"י ומחוקי אומרים אין השם מן
 המובחר ואחי' ר"י עד כאן לא קאמר ר"י אלא בחדא אזכרה
 נ"ס

גם לר"י דימביר עליו הקולמוס מזה ראי' למ"ש דגם אי אמרי' דכתב העליון הוא כתב אינו רק דהוה כחמוק כתב הראשון ומתקן לפניו זה שיהי' כאלו נכתב לשמה אבל מ"מ לא הוה ככלל מוחק כתב החתומן וכמ"ש דזה הוא הטעם דר"י ס"ל משביר עליו הקולמוס ומקדשו ולא ס"ל כרבען דמוחקו משום דמ"ל דאסור למחוק השם ככלל היכא דאינו לעורך חיקון ולכן כיון דיש חיקון ע"י"ו משביר עליו הקולמוס אסור למחוקו ומש"ה גם כזה פריך הגמרא שפיר דלעביר עליו הקולמוס ולקדשו כיון דכזה אינו מוחק את השם וזוהו הוא ראי' ברורה דהך לר"י דכתב עליון הוה כתב מ"מ אינו ככלל מוחק רק כחמקן הכה החתומן כמ"ש :

עו' ועוד י"ל בנבואה הא דלא פריך הגמ' דיגדר את השם ולפמ"ש מו' במצותו ד' מצ' בד"ה ואל ימול כוה"י כהר מו' דמ"ש אזכרות לא כהבתי לשמן היינו לומר שבהבט שלא כבונט השם ע"י"ו ולפ"ו י"ו הקו' במ"ע אחאי לא פריך הגמ' יגדר את האזכרה וכ"כ אי אמרי' דשם שכתב בס"ת בחופן דהס"ת פסול בכל ענין יכול למחקו לחקן וי"ל דדוקא אם כהב על ידוה ככלי' כיון דכזה ל"ל לקדש את השם לכן הליכר למחוק משא"כ אם נכתב בס"ת אף דהוה ידע דכתב ה"ה השם כל פסול קדשו וחס"ת נכסל ע"י"ו מותר למחוקו וז"ל ה"ה פריך כזה ורא"י הקו' במ"ע אחאי לא פריך הגמ' דיגדר האזכרה ד"ל דבמחא א"ן הווער נה"ן לפסול הס"ת כיון דהיא ביד הלוקה וס"ת הוא כשר אף לקרות בו ממילא דלסור למחוק את השם כי אף אי כוה ידע' דהשם נכתב שלא בקדושה השם כ"י רשאי למחוקו מ"מ הא כהא לא ידע' דגם נכתבים שלא בקדושה והסובר אינו נאמן ע"י דכתב האזכרות שלא לשמה ואמרי' דהס"ת כשר דמסתמא נכתב כהגון ממילא דלסור למחוק את האזכרות והך אי הוה מו' על חמירה הווער למחוק הוא רק לתקן הס"ת אבל לא למחוק את האזכרות זה הוא ודאי' אסור מה"ד כי דילמח נכתבו בקדושה ואסור למחוק וזוהו י"ל ג"כ קו' הרעעב"ה דקלוק' את האזכרות ד"ל כיון דיכול להיות דהס"ת כשר ממילא אסור לקלוק' את האזכרות ולסוריד אותה מקדושה ס"ת לנזוס ויש להסריך כזה גם בדברי' הב"ה בסו' רע"ו ע"י"ו והגמ' פריך רק להעביר עליו הקולמוס ולקדשו משום דכזה ליכא איסור ככלל דגם אם באמת האזכרות נכתבו לשמה אפי"ה ליכא איסור מחיקה השם כמ"ש דהך אי כהב עליון הוה כהב מ"מ ליכא כזה משום מוחק השם דהדבר מהקנו ולכן פריך הגמ' שפיר ניוס עכ"ל דלבריו להעביר עליו הקולמוס ולקדשו אין דיכול לתקן בקל לנזוס מן הספק דעי' העברת הקולמוס עליו יאל מכל החששות דאפי"ה אם לא כהבס לשמה מהני סעברת הקולמוס עליו ולקדשו וכאם נכתבים לשמה מ"מ אין כזה שום איסור במה דמעביר עליו הקולמוס :

זו' ובוה י"ש להעיר הא דהי' בגמרא ע"כ לא קאמר ר"י אלא במדא אזכרה אבל ככולי' ס"ת מו' אחר משום דמימי' כמנומר ד"ל דודאי משום דמימי' כמנומר לא נפסל דביעבר והא דקאמר ע"כ ל"ק ר"י אלא במדא אזכרה הוא דדווקא אם תר אזכרה נכתב שלא לשמה כזה סבר ר"י דעדיף טפי להעביר עליו הקולמוס מלמחוק את השם כמי' דס"ל לרבען משום דזה לא חשוב מוחק ע"מ לתקן כיון דיש חקנה לחקנו ע"י העברת הקולמוס ול"ל למחוק את השם נגמס והך דשם שלא נכתב בקדושה אין בו איסור משום מחיקה השם אפי"ה כיון דנוכל לתקן בלא המחיקה עדיף ע"י משא"כ אם כל האזכרות נכתבים שלא לשמה כזה גם ר"י ס"ל כרבען דמוטב טפי למחוק אותם ולכתוב השם על התקן דכזה הוה המחיקה ללידך חיקון דהא ישביר הקולמוס על כל האזכרות יחי' מימי' כמנומר משא"כ אי יגדר האזכרות ויכתוב השם על סגרי' לא מימי' כמנומר כמ"ש ההסב"ן ג"ל ולכן גם לר"י הוה המחיקה לעורך חיקון ועדיף טפי למחוק או לגדר את האזכרות מלהעביר עליו הקולמוס אמנם גם כהעברת הקולמוס

אף דמימי' כמנומר י"ל דאינו נפסל דביעבר והיכא דליכא חיקון ע"י המחיקה כגון דהאזכרות היו נכתבים לקדושה כשם ומחוקו או דמתקלקל בחופן דאין להם חיקון כי אם בהעברה הקולמוס עליהם משום דאסור למחוקם כזה י"ל דמותר להעביר הקולמוס על כל האזכרות למטן לא יהי' נפסל ס"ת והגמ' לא מו' דע"כ לא קאמר ר"י אלא במדא אזכרה הוא רק היכא דיש לו חיקון אחר למחוק את האזכרות ומ"מ מו' הגמ' שפיר דכזה אינו רשאי להעביר הקולמוס עליו כיון דעפ"י הדין ס"ת כשר לגמרי ואינו נאמן לפסולה רק הוא מעביר ומחליט דהודאיה בע"ד כמאה עדים דהס"ת פסול ואין לו שבר אבל דנו מחיקוס אוהה לגמרי לכשר ממילא דאסור לשמות בו חכר דאינו רשאי לעשות כן לכחילה ובס"ד דגמרא דהי' סבר דהא דמעביר עליו בקולמוס לא מו"ק ככלל להס"ת ולא מנרע גרע כזה בשום ענין כפרט לפמ"ש הא דאמרו רבנן דאין השם מן המנומר אינו מעטעט מנומר רק כיון דמחילה נכתב כשם שלא בקדושה אף דמחקנו אח"כ זה אינו מן המנומר ולכן פריך הגמרא שפיר וליעביר עליו הקולמוס ומחליט את נכתבו האזכרות שלא בקדושה מהני זה לר"י ואם נכתבו בקדושה הא לא מנרע כזה ע"י העברת הקולמוס ועפ"י מו' הגמ' דמנרע כזה כיון דהי' מימי' כמנומר ולכן אסור להעביר הקולמוס עליו כיון דהס"ת מחוקי' אותה לכשיהא אסור לעשות דבר לסוריד אותה בשום ענין משכרמה משא"כ בחופן דליכא חקנה רק לפסול הס"ת לגמרי י"ל דאיכא חקנה אף להעביר הקולמוס על כל השמות ובחשב"ן ג"ל לא נראה כן מ"מ דעביר הוא הסרה נכונה והוא דבר המני' דמעביר הקולמוס על הכרה מיכות בס"ת ולא אמרי' דהתי' מימי' כמנומר כ זה לי אס הוא כמנומר מחמת האזכרות או מחמת דעביר הקולמוס על מיכות אחרות ול"ע לעביר כזה :

יח' ובוה אמרי' לישב ג"כ כהא דאמרי' בגמ' בבבלי' דנאמן לפסול את הס"ת ופריך הגמ' מ"ש מר"א ומי' דהתם טפי דבר' ימי' ופי' ר"ח דהי' סבר שיעביר עליו הקולמוס ויקדשו ואינו חושש לעורה כמי' לעברו והקדש עליו דמכ"ן דלהעביר עליו הקולמוס דר' יסורה היא ע"י"ו ד"ל לפמ"ל דלראב"י דסבר דגם נכתב כזה העליון הוא כתב לענין נט רק גבי ס"ת לא מהני משום דאין מן המנומר וכבבתי ד"ל דגם כרבען לא פסלו משום זה דביעבר לסלק את הידועה רק דס"ל דהתקנה למחוק את השם ולכתוב אחר באקומו עדיף טפי להעביר עליו הקולמוס כיון דאין זה שם מן המנומר משא"כ היכא דליכא חקנה למחוק גם לרבען איכא חקנה ולעביר עליו הקולמוס ולקדשו ולפי' י"ל דר' ימי' ס"ל כראב"י דגם לרבען כתב העליון הוה כתב ומהני להעביר עליו הקולמוס ולקדשו היכא דליכא חקנה אחרת ומש"ה הלא דאין לו חקנה לגדר את האזכרות כמ"ש כיון דמחוקי' לס"ת כשיהא אס כמש"ל דלסור למחוק השם ככלל כהא היכא דכתב יכ"ה השם אף אם לא הי' מקדשו מש"ה ס' סבר דיעביר עליו הקולמוס לקדשו דזה מהני דביעבר אפי' לרבען ע"י יאל מכל החששות אמנם ר"א לא רלה כזה ופריך הגמ' נאמן דלא כר"י משום דהגמ' לא מ"ל למפיק דהא זה גמ' לרבען מהני לראב"י כי ר"א סבר כר"ה דלרבען לא הוה כתב ככל ולכן פריך הגמ' דעכ"ל כר"י ודאי לא סבר' ועפ"י מו' הגמ' דאין זה חקנה כיון דמימי' כמנומר כמ"ש ובמ"ה קאמר הגמ' שפיר ע"י ברר' דמי' דהי' סבר דגם לרבען מהני כאן העברת הקולמוס עליו ולקדשו :

אמנם כל זה נראה אי אמרי' כמ"ש דגם לר"י דס"ל כתב עליון הוא כתב מ"מ אין כזה משום איסור מחיקה כתב החתומן משום דאינו מוחק כתב החתומן ואדרבה מחקנו ע"י"ה לשמה משא"כ אי אמרי' דלר"י דס"ל דכתב העליון הוא כתב הוה כמחוק כתב החתומן ודוקא שם כ"יבוסד דמותר למחוק ס"ל דמותר להעביר עליו הקולמוס ולא בחקיס דלסור למחוק קה מו' פריך הגמ' נראה דלא כר"י הא י"ל דהכא לא

דמי' להלכה דכחב עליון לא הוה כחב לרבנן הוא דוקא בדיו
 ע"ג דיו משא"כ בסיקרא ע"ג דיו או דיו ע"ג סיקרא ודאי
 הוה כחב העליון כחב גמור וכ"כ ר"י ור"ל גופיכו דפסרו
 בדיו ע"ג דיו ורק בסיקרא ע"ג דיו או בדיו ע"ג סיקרא בזה
 הוה כחב ודיו ע"ג וזכר הוה ג"כ בדיו ע"ג סיקרא ויה בודאי
 אכור משום דהוה כחבא כמחא משא"כ בדיו ע"ג דיו שפיר י"ל
 כמ"ש רבזה ליכא אכור כלל לדימ' לשיטת הרמב"ם דפוסק
 גמרי כר"ח בזה לא הוה כחב העליון כחב כלל אלא אפי'
 לפוסקים דמיי' לראב"י אפי' לא הוה כחב העליון כחבא
 כחב החתחון כמו שכתבתי ומכל זה ליכא סתירה מהשב"ץ
 אהנש ע"ג דיו ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
 כחב ע"ג דיו ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
 שהוא קרוב להטשטש יש בו כמה גרדי והיקיטס אכ הוא פסול
 ולדין גניזה או לא תשובה כיון שהוא כ"כ יאן והיך לחמק
 ולהעביר דיו ע"ג המחק הוא מנהרו גימור כמו שאמרו בפ'
 הש"ל ולהעביר עליו הקולמוס ולקדשו ה"ל מותר ועוד יש
 לאכור להעביר דיו על השם דקמ"ל כחב ע"ג כחב הי"ב משום
 מוחק החתחון וכן כתבתי בהשגחה בס' משונו הרש"ן בס'
 קצ"ו ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
 דיו ולענין ע"כ אי אפשר לומר כן כדגה החשב"ן חזק ממש
 דקמ"ל כחב על גבי כחב ע"ג משום מוחק החתחון ודדיו
 ע"ג דיו אחרכה הא קמ"ל לפי האמה דפטור משום דלא הוה
 כחוקא וכפשוטו דמחיי' דבנה וגם ר"י ור"ל אמרי כדריא
 דדיו ע"ג דיו פטור וחס' נימא דאכורו הוא לראב"י דס"ל כחב
 העליון הוא כחב ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
 מוחק והא דלמרינן בדיו ע"ג דיו פטור הוא דוקא היכא דליכא
 סיקון כחב' חו' גס זה אינו דלדרכה הא לא קמ"ל לראב"י
 רק כר"ח וגם מ"ש כחב' בח"א ס' קצ"ו ועס לא זכר רק
 בדיו ע"ג סיקרא דבזה הי"ב משום מוחק וכמו כן בדיו ע"ג
 וזכר משא"כ דיו ע"ג דיו ודאי פטור :

ורבן ג"ל דאפשר לומר דשם מחתך דהס"ח הי' בלוי הרבה
 יכול להיות להחבב ונשנה לגמרי והוא דומה ללבן
 שהוכה מראשו או לדגוס ובה כיון דנשנה הכתב ונעשה
 למראה אחרת ס"ל דזה הוא דומה לדיו ע"ג סיקרא דבזה הי"ב
 משום מוחק והוא כיון דדיו יש לו מראה אחרת מבערה אין
 לומר דהוא מוחק כבנה החתחון רק דהוא מוחקו לגמרי ומייב
 משום מוחק וכ"כ ס"ל א"כ אס' הי' נכתב המחילה בדיו מ"מ
 כיון דנשנה אפי' למראה אחרת אס' מעביר עליו הקולמוס
 אפי' בדיו ע"ג ע"ג דיו ע"ג דיו ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג ע"ג
 הוה מוחק ומייב משום מוחק אה' השם :

והמתברר בס' ל"ב סע' כ"ז כחב אחרות והיבנות שמתקין
 קנה אס' רשומן ניכר וכו' מותר להעביר עליו
 הקולמוס וכנה עליו הנמ"א בס"ק ל"ח שמתקין קנה אבל אס'
 בתחילה הכתב לא הי' הדיו שחור אלא דומה ללבן שהוכה
 מראשו או לאדום ולדין לה יביר עליהם הקולמוס הי' שלא
 כסדרן ספר הכרונות כ"ד עכ"ל ואולי דהוא ג"כ משעם זה
 כיון דמתחילה הי' דומה ללבן או לאדום אף אס' הי' כשר
 הדיו מ"מ אכור להעביר אפי' הקולמוס משום דזה הוה כדיו
 ע"ג סיקרא דחשוב כחוקא שחתחון והוי שלא כסדרן וי"ל
 דהשב"ץ איירי ג"כ בחוקן דנשנה הכתב ללבן וכזה מדמה
 לדיו ע"ג סיקרא דמייב אבל היכא דלא נשנה למראה אחרת
 רק הוה כדיו ע"ג דיו בזה לא מבעי' לפסק הלכה דקמ"ל
 כר"ח דכחב העליון לא הוה כחב בודאי דלא הוה כחוקא אלא
 אפי' להפוסקים דמיי' לראב"י אפי' בזה לא הוה כחוקא ומ"מ :

(כ) **וראיתיה** יפרי מנדיס אר"ח כמ"ז ס"ק ע"ז דהוא
 המוכר למה דמתמרי' בס' ק"א לחם לחומרא
 לראב"י דס"ל דגם לרבנן כחב העליון הוא כחב אפי' אס' כחב
 חפלין וסגל אפי' על הוה דיו או העביר אפי' הקולמוס
 שלא לשמה לדעת הפוסקים דמיי' לראב"י דכחב העליון הוא
 כחב החפלין פסול ע"ג ושיטת החו' והרשב"א בסוגיא

דגיטין דכחב עליון דהוה כחב לראב"י הוא רק היכא דמתקין
 בכחב העליון דמתחילה הי' שלא לשמה להעביר עליו הקולמוס
 לשמה משא"כ היכא דליכא חיקון לבי' כחב העליון לא הוה
 כחוב וכפשוטו דמחיי' דבנה כחב ע"ג כחב פטור ממילא בזה
 דלא הוה מחוק ואחרכה הוא מחלקל דכחב הראשון הי' לשמה
 וכחב השני לא הי' לשמה דודאי לא הוה כחב ע"ג ולפניה
 דבכל ענין לא הוה מחוק רק כחוקא בזה הפתחי' אפי'
 מה בכך דהעביר עליו הקולמוס שלא לשמה מ"מ הא
 הכחב הראשון שהי' לשמה נשאר והוא כשר ולא ארע מה
 יענה הפ"מ על המחבר בסע' ו' דמותר להעביר הקולמוס
 על היבוח שנמחקו קנה נימא ג"כ דיש לחוש לשיטת הי"א
 להלכה דלימא קמ"ל כראב"י דכחב העליון הוא כחב ומבטל
 כחב החתחון ואף דהוא מעביר הקולמוס לשמה וחשוב לשמה
 מ"מ כיון דהוא מוחק כחב החתחון שכול משום דחשוב שלא
 כסדרן ודברי המג"א ל"ע לפני' דהבדל ברור כמ"ש דאף אי
 כחב עליון הוה כחב מ"מ בדיו ע"ג דיו לא חשוב כחוקא רק
 כחוקא כחב הראשון לענין לשמה ודוקא בדיו ע"ג סיקרא משום
 מוחק אבל לא בדיו על גבי דיו וכמו שכתב החרומות הדשן
 בס' מ"ח עיין סע' :

ורפ"ז אחרות השם שמתקין קנה ורישומן ניכר בודאי מותר
 להעביר עליהם לביטול רישומן הכתב ולקדשו ולא
 הוה בזה חשש דלימא קמ"ל כראב"י דכחב העליון הוה כחב
 והוה כחוקא השם משום דאף אי הוה כחב הוא דוקא לענין
 זה שמתקין ומחוק כחב הראשון לענין לשמה וזהו חלוו כחב
 הראשון הי' כחב לשמה אבל מ"מ לא הוה כחב מוחק שיהי'
 חשש מחיקה השם כמ"ש דאפי' לשיטת הרמב"ן והר"ן והריב"א
 בניטין הוא כן וכמו דמבואר בש"ע אר"ח ס' ל"ב סע' כ"ז
 דמותר להעביר הקולמוס בתפילין ולא הוה משום שלא כסדרן
 כ"כ הוא בס"ה וליכא חשש מוחק השם :

(ג) **ויורה** מזה היכא דהוה ספק א"כ השם נכתב בקדושה
 בתורה שם אס' לא כעבודת הנוצר כחש' דרע"א
 בס' ע' י"ל דמותר להעביר הקולמוס על השם ולקדשו ואז
 הס"ח כשר מעטס ס"ס ספק אחר דילמא נכתב השם בקדושה
 ואח"ל דלא הוה נכתב בקדושה מ"מ איכא ספק דילמא קמ"ל
 כראב"י דגם לרבנן הוה כחב העליון כחב ומחייב העבירה
 הקולמוס עליו לענין לשמה ומ"מ שם כחשונה דר"ש דאין זה
 ספק דאס' הי' נכתב בקדושה אכור להעביר עליו הקולמוס לרבנן
 משום דאין שם זה מן המוכרח זה אינו לפניה' דהא דלמרו
 רבנן דאין לשם מן המוכרח לא הוה מעטס משום מיוחד רק
 דאין זה מן המוכרח שלא יהי' השם נכתב מיד לשמה ועיקר
 הכתב יהי' נכתב שלא לשמה רק העבירה הקולמוס עליו יהי'
 לשמה ממילא היכא דהשם נכתב מיד בקדושה אינו מיק' העבירה
 הקולמוס עליו דבזה לא הוה כמגומר כיון דליכא רק שם אחר
 לא מחייב כמגומר ואפי' אי אמרינן דמחייב כמגומר מ"מ לשמ"ש
 דהא דכסדרו רבנן דאין זה מן המוכרח הוא רק לכתחילה משום
 דיש לו חקנה אחרת לחקוק אה' השם ולכתוב שם בקדושה
 במקומו אבל לסקל היריעה זה חשוי דיעבר' ובפואן דבזה לא
 יהי' חיקון ע"י העבירה הקולמוס עליו יהי' לדין לסקל אס'
 היריעה בזה גם לרבנן מחייב החיקון ע"י העבירה הקולמוס
 עליו ממילא היכא דהוה ספק אס' נכתב השם בקדושה אס' לא
 מותר ממ"מ להעביר קולמוס עליו ולא אמרי' דילמא נכתב
 בקדושה והוא כמגומר דמ"מ אס' לא נעביר הקולמוס עליו
 יהי' לדין לסקל היריעה דאו לא יהי' רק ספק אחר דילמא
 נכתב לשמה ולכן מוטב להעביר הקולמוס עליו למען לא
 נלעזר לסקל אה' היריעה :

(ג) יש מקום לומר במקום דאיכא ספק בכל אחרות שכתב
 אס' נכתבים בקדושה אס' לא איכא חקנה להעביר הקולמוס
 על כל האחרות ויהי' מותר ג"כ מעטס ס"ס דילמא נכתב
 לשמה ודילמא הלכה כראב"י דכחב העליון הוה כחב ומחייב
 העבירה הקולמוס לענין לשמה ואף דמגומר בסוגיא דגיטין דזה
 פסול

פסול משום דחמי כמנומר מ"מ לפמ"ס י"ל דזה לא פסול רק לכחילה ולכן דוקא שם כטוביא דניטין דה"ס הוא אל"נו בעמק כשרות גמור וקו' הגמ' אינו רק לללאה מכל החשבות בעביר עליו הקולמוס דזה לא מוסיף אף אם כ"ס"ה היא כשרה וע"ז מ"י בגמ' שפיר דזה היא כשרה מנרע גרע דע"ז יו"י מחיי כמנומר משא"כ אם בל"ז ה"ה"י ה"ס"ה פסולה ולא יו"י חקנה רק ח"ה לריבה ג"יזה בזה ה"ה"י א"ס כ"ס"ה מוחיי כמנומר כשרה ג"כ בדיעבד ומוטב לתקן אזהרה באופן זה ושלל לנגזר את ה"ס"ה לגמרי ומ"מ אין זה משמע מהפוסקים וע"כ כ"כ ע"כ :

כד ודנה אם נחמק קלה דיו מאוהיות השם והאות נשאר שלם רק דקפלה הרינו במקום אחד מן האות באופן דנפסל האות דלא ה"י רשימה יכיר דנבי הפילין באופן זה אי אפשר לתקן משום דהוה שלא כדקדק כמנומר בס"י ל"ב כע"ז כ"ז במג"א מ"מ בשם מ"ס"ה ה"י נ"י דמותר לתקן וליתן דיו על מקום ש"ה קפלה הרינו מן האות ובוך נתקן השם דנוף האות הנשאר מחתיבה הראשונה כבר נתקדש החמילה בשעת כתיבה הסופר השם ומה דמחקו בשם יתן לתקן לשם כונה וקדושת השם וא"י דהוה שלא כדקדק ה"ה כספר תורה לא בעינן כדקדק : **ואין** לומר דלא נוכל לתקן השם כיון דמבואר בשם' סופרים כ"כ בפ"ט כמנומר את השם אפי' המלך שולל בשלמותו לא יפסוק וכמנומר בעור וע"כ רש"י הרי דמליה שיה"י השם נכהב ב"י הפסק ומחילא אם קפלה דיו מאוהיות השם באופן דהשם נפסל ממילא דאין לתקנו דלא יו"י הפסק גדול בין נוף האוהיות כשאריות מחתיבה הראשונה לחיי דמחקו עש"ו אמנם זה אינו דודאי משום זה לא נפסל בדיעבד כמנומר ב"י שם ד"ל כתיב הגהות מ"י כ"כ"י וכשם מ"ס הפסיק בחמלע השם הרי זה לא יקרא בו ע"כ נחמקו דבפסוקי לשאלו שלום או דיבור אחר בחמלע השם משמות הקדוש איירי וא"כ הוא י"ס לתחום למח לא כתיב דמפסל כתיב וגם הרמב"ם לא מחיל בדברים הפוסלים אבל מחילי דהש"ה הרמב"ם שכתבו הכל בו והר"ד אבודרה"ם שפ"י דהפסיק בחמלע השם ששעה שם אחר בשתי אמות וכו' עכ"ל מבואר דאם השם נכהב כהונן חפ"י אם ה"י הפסקה בחמלע השם לא נפסל בכך וגם י"ל ראי' לזה מ"מ"ס בא"ס נמחין לכתוב שם וכתב יתורה דעושה מ"י ה' וינח דמ"מ הא ה"י הפסק מתמה ה"ה"ה האחרונה וי"ל :

כח אין לומר כיון דהשם לריק להיות נכהב לשמה לשם קדושת השם וכיון דנפסל השם ע"י שקצף הרינו מן האות ולא נשאר שם שלם ממילא כיון דנפסל השם י"ל דפקע גם קדושת השם אף ממה שנשאר דכיון דנפסל ממילא דפקע קדושתו ולכן אף אם נתקן אח"כ את השם לריק לקדש אח"כ אף מה ש"ה נשאר מן הכתיבה הראשונה מן האות דפקדושה הראשונה נכתב ע"י הפסול וזה אי אפשר לקדש אותו עתה דאף אם יעביר עליו הקולמוס לשונה על כל האות אף על אותו חלק שנשאר מ"מ לא זה לא מהני דה"י קימ"ל כ"ר"ה דלכבן כתב העליון אלא הוה כתב כלל ולא מהני לעיני לשמה ומחילא לא מהני העברת הקולמוס על מה דנשאר מחתיבה הראשונה לקדשו לשמה ולכן לא הוה מיקון לאוהיות השם שנפסלו כיון דמה שנשאר מן האות הוה כאלו לא ה"י נכתב לשמה ואף לעיני מתיקן ודאי אכ"כ את מה שנשאר האוהיות השם היא דעכ"פ נשאר גם עליו קדושה ואסור למחוק אבל מ"מ הקדושה פקע לעיני זה דלריק לקדשו שנית (וע"י כנח"מ"פ בפתיחה שכתב בס"י רש"י ס"ק ע"ו דהניא כן בשם בני יונה דמה קדוש שנחמק קולמוס בשוגג אפי"ה אסור למחוק הנשאר דמה רש"י ס"ק ד' דמשי"ה בשם הנפסל מותר לתחוק את השם לנגזר משום דפקע קדושתו והביא זה בשם הרבה מחבריו ואין הספרים הללו החזי די' לעיני נכהב) וכיון דלפי האמת לא מהני העברת הקולמוס ממילא מה שנשאר מן האות משום כאלו לא נכהב לקדושת השם ומשי"ה אסור לתקנו דמ"ס"ה נימא כן אטו אם כתיב את השם כותב אותו בשעת אחת

אפי"ה ה"ה"י מה דהוה כותב לשם קדושת השם הוא קדוש ונמיר השם נגזר כל השם בקדושה ה"ה בזה אחרי' דמ"מ מה דנשאר נכהב מחמילה לשמה ועכ"פ ע"י התיקון נגמר כל השם לשמה ומשבו כאלו החמיל לכתוב השם לשמה והפסיק בנתיים ואח"כ נמרו לשמה גם אם נימא דיה"י אסור לתקנו משום זה דה"ה"ה דנפסל פקע קדושתו ולריק לקדש אח"כ גם הנשאר נימא כן בשאר החיבות מוסי' דעכ"פ לריב"י להיות כותב לשם קדושת ס"ה נימא ג"כ אם נפסל קלה מאות משאר החיבות פקע הקדושה מאות זה ואסור לתקן את האות אלא דלגרוך את האות טולו ולכתוב מחדש לשם קדושת הכתב וזה אינו ואף ד"י לתקן בנייהם מ"מ אין זה עשם גמור לפסול ה"ס"ה ולגזר את הירישה שלא יו"י מהני מיקון אם נפסל אות אחד מאוהיות השם דמ"מ י"ל כיון דנכהב כל האות לשם ס"ה וזה עכ"פ הוה מתקן לשם ס"ה מהני :

וראיתי כנח"מ"פ הג"ל כס"י רש"י ס"ק ג' וי"ל עיין בס"י בני יונה שכתב דאם כתב ב' או ג' אמויות מן השם בכתב ולא קדש לשם השם וזכר כשרה להבליס אותו וקדשו כבר דקדושו ונימרו בלאו לאחד (והביא ש"כ בתשובת הלק"ט וכ' ונש"י שאין למדין הימנו מ"מ מלש"ק לדעת אחרת) אבל אם בחמילה הו"ה כוונתו למחל אחרת כגון ש"ה' לו לכתוב השם והקוין לכתוב יתורה וזכר קודם ה"י האחרונה שריק להיות כאן השם וגומר לשם השם לא מהני ע"כ וע"י כ"כ הפסקת חכמים לזו ג' ש"כ"כ בשם הרמ"ע מפלני ס"י ל"ד אם לא קדש את השם אלא לבסוף דמהני והביא ראי' מהא דה"י לריק לכתוב את השם דה"ה חזני את עושה מ"י ה"ה ע"כ וע"י מ"ס לקמן ס"ק כ"ד בשם הלבוש והתפ"ל דהשם מיי"י שידוע שקדשה ששעת דלא א"ל ה"י עכ"ל וכו"כ כ"ד כתב ע"ז וי"ל ע"י כ"כ מפלני למשה דוקא בשידוע שקדשו כגון שהסופר בעלמו כאן וכ"כ בלבוש שכתב ה"י לו לכתוב השם יקדשו את הנחל כס"ה במקום ש"ה דה"י לכתוב השם כהו"ה יתורה י"ל חמקו לעשות מהדל"ה ה' דילמא לא קדשו הסופר (לש) וגם העברת הקולמוס לשם לא מהני כמ"ס הב"ך ס"ק ב' גם למחוקו אסור דילמא קדשו וה"י נכהב י' ד"ו בקדושה ונ"ע לתעשה ועי"מל ס"ק כ"כ שם ס"י בני יונה ובשם הרמ"ע שדעתם אינו כן עכ"ל י"ל (ולתפ"ל ד"י לזכר דגם העברת הקולמוס מהני לפי אמתה משום דילמא קי"ל כראב"י דגם לרכב כתב העליון הוא כתיב ממילא בזה מהני העברת הקולמוס משום דהוה ס"ה שפך קדשו הסופר ודילמא מהני העברת הקולמוס) :

ורבאורה ה"י י"ל להביא ראי' דגם בנמחין לכתוב יתודה וזכר בחמלע לאחר שכתב יה"י מהני ג"כ את גומר לכתוב ה"ה האחרונה לשם קדושת השם ומקדשו מהא דנקט בפלוגתא דר"י ורבנן הרי ש"ה לריק לכתוב את השם ונתכוון לכתוב יתודה ועשה ולא הוה כ"ה"ה וכו' ולא"ה עיין נקט כנח"מ דעשה שמה עמיס את ה"ה לו לכתוב השם ועשה ונתכוון לכתוב יתודה וגם בכתיבת יתודה עשה דלא העיל כ"ה ולא"ה לא נקט כנח"מ דה"י לו לכתוב השם ומחין לכתוב יתודה וכתב ה"י וזכר ש"ה' לו לכתוב השם עליו בקולמוס ומקדשו ואין לומר דנקט כן לרבוש לריק דגם שם ש"ה מותר לנמח"י ה"ה דה"ה בנמ" לא זכר בשום מקום דרבנן ס"ל דמחוקו ובל"ז הא גם כתיב שם איכ"ה ג"כ שם פ"ס ד"ה הוא ג"כ שם שלם אבל אי אחרי' דגם בזה מהני אם גומר השם לשמה לשם קדושת השם נימא חלל ונ"י לנקוט כנח"מ דלא השליס את יתודה וזכר קודם שכתב ה"י דה"ה איכ"ה למימר י"ל"ס את ה"ה האחרונה לשם קדושת השם ומהני לכ"כ וי"ל למחוק ולא להט ביר עליו הקולמוס אלא לדחמה הוא מבואר ס"י בני יונה דאם בחמילה הו"ה כוונתו למחל אחרת כגון כ"כ לו לכתוב השם ונתכוון לכתוב יתודה וזכר קודם ה"י האחרונה דהוה לא מהני אם גומר ה"ה לשם קדושת השם וכן נראה ג"כ מרש"י

מחוק א"ח השם ונטעה משם יבורה וזה אסור כח"ס נבב"ה ה"י
 הוא משום דבבב"ה הא' ה' כונה לכתוב יבורה וטעה ולא
 העיל בו דל"ת דלא ה' לו כונה כלל לכתוב השם וזה ל"כ
 אסור לחוק א"ח השם כגיל מש"ה מזהר לחלות הדל"ת למעלה
 ואף דהוה בזה כמות א"ח השם דהא מזהר לעשות שם כזה
 הנכבש שלא בחמתיו משא"כ בבב"ה ה"י דה"י טוהו לכתוב
 השם דאסור לחוקו ונש"ה אסור לכתוב משם זה ח"ב"ת יבורה
 וז"כ שם הרמ"ע מפלגו בלוחו השני ע"ש ובתש"ו דרע"א
 בס"ע ה' הביא כן בשם הלבוש והוא לרדד לומר להיכא דלא
 עשה מעשה בנזק האוח ל"ס מחיקה השם וחתמי על של"ה
 הביא הח"ס אך בבב"ה ה"י לר"ך לכתוב יבורה ונחמיו לכתוב
 השם וכו' דמבואר דאסור לכתוב הד' ולעשות מה"ו הנכתב
 לשם ח"ב"ת יבורה וע"כ דהוה מטעם מחוק השם וע"כ הא
 דבבב"ה הא' מזהר לחלות הד' זה ה' ה"י כיון דהשם נכתב שלא
 בטובה לכתוב השם דבזה ליכא אסור לחוק משו"ה יכול לחלות
 הד' והל"מ :

ורפ"ז ממילא הבב"ה הש"י א"ח השם וכב"ה יבורה עשה
 מדל"ת ה' ומחוק ה' האחרון ח"י"י ע"כ דלא עשה
 בהכונה רק בבחיבה דטוהו ה' לכתוב השם והב"ה לשם
 קדושה השם רק דעשה בבחיבה דלאחר שכתב הדל"ת דה"י
 לר"ך להטיל בהדל"ת הרגל של ה' ולעשות מדל"ת ה' עשה ולא
 העיל בה רגל וכב"ה ה' אח"כ וע"ז ממילא כב"ה בבב"ה נכתב
 יבורה לשם קדושה השם וכו' מה"ד א"ח מחוק ה"י שח"כ
 ועשה רגל ה"י בחוק הדל"ת לשם קדושה השם ממילא נכתב
 כל השם ממחילה ועד סוף לשם קדושה השם דמחילה כתב
 יבורה לשם קדושה השם ואם ה' נזכר א"ח הדל"ת להטיל בו
 הרגל ה"י ה' נכתב כל השם לשמה כדל"י רק דלא העיל בו
 הרגל ה"י וכב"ה אח"כ דל"ת א"ח"כ רגל ה' בחוק
 הדל"ת עשה כאלו נכתב השם בקדושה ממחילה ועד סוף לא
 יח"י מהני בזה להטיל אח"כ הרגל ה' בחוק הדל"ת א"ח"כ י"ל
 דאף דכתב ממחילה יח"ד לשם קדושה השם ואף דל"ת נכתב
 לשם קדושה השם להטיל כל רגל ה' מ"מ לאח"כ שכב"ה ה'
 לאחר הרגל השם ממילא נכתב אחריות יח"ד ש"ה כונה לכתוב
 ממחילה לקדושה השם דטוהו ה"י להטיל רגל בחוק הדל"ת
 ש"ה נכתב השם עכשיו נשמה לשם יבורה וממילא פקע קדושת
 השם מאותיות יח"ד דהא לאח"כ שכב"ה ה' לאחר הדל"ת לא
 מן השם המה האותיות יח"ד רק יבורה וז"ל נ"מ דאף
 לכתחילה ה"י נכתבים כל אותיות יח"ד לשם קדושה השם דאף
 לאח"כ שכב"ה ה' לאחר הדל"ת פקע קדושה השם דטוהו ה'
 כוה שם כלל רק יבורה ואח"י מהני א"ח משיל רגל ה'
 בחוק הדל"ת ומחוק ה"י האחרונה נ"מ לר"ך לקדש השם
 מחדש כיון דנהבטל קדושת השם ופקע הקדושה הראשונה ע"ז
 דעשה מאותיות יח"ד ח"ב"ת יבורה וז"ל מהני א"ח משיל רגל
 ה' בחוק הדל"ת ע"כ כיון דה"י כותב ממחילה האותיות יח"ד
 לשם קדושה השם אף דהשם נפסל אח"כ ולא נזכר כלל אותיות
 המה"ה ועד א"ח וצ"ב"ה ה"י וז"ל הי"ע דב"ה הרמ"ע
 כשחוקק ה"י האחרונה ומטיל רגל ה' בחוק הדל"ת מהני וזהו
 כאלו נכתב כל השם בקדושה ממחילה ועד סוף :

כו' ורפ"ז בעובדא דרמ"ע מפלגו שגל"ה דב"ה באותיות השם
 להדל"ת כוה מיד לאחר כתיבת יח"ד והדל"ת מן אותיות השם
 השם לאחר שכתב רגל ה"י בחוק ה"י טוב נשמה א"ח הדל"ת
 לה"י"ת וממילא מ"ס אח"כ לאחר א"ח הח"ס אף דטוהו הוה
 לשם קדושה השם מה נכתב הא' זה לא כוה מן אותיות השם
 והי"ך ש"ך דזה יח"י נכלל לשם קדושה השם א"ח ח"י כתיב
 אותיות השם וז"ל א"ח קדוש הא"י בעשות השם שהוא ח"ל
 רש"י לחוקו דאף דקדוש הוה כח"קש בעלי מוס מכ"ס כוה
 הנ"ע עליון א"ח יכתוב מיב"ה א"ח שח"י מן השמות לשם קדושה
 השם יח"י אסור לחוקו זה יח"י ח"י וז"ל גם בזה ח"י ה'
 ח"י"י דה"ו"ד והדל"ת הנכתבים קודם שכתב הרגל ה"י בחוק
 הדל"ת המה משום קדוש להשם כיון דזה ה' ב"דו לגמרי א"ח
 השם

מ"ש"י כתיב"ה דניטין דכתב ג"ה מעב"ר עליו הקולמוס על
 כל אוח ואוח עכ"ל וכ"כ בבב"ה בס' הבוכה ע"י"ס ולא"ה
 עני לר"ך להטעיר הקולמוס על כל אוח ואוח הא כ"י א"ח
 מעב"ר הקולמוס על ה"א האחרונה לגמור נ"כ השם בקדושה
 ומהני ואין לומר דלכתחילה עדיף שפי א"ח כל השם נכתב
 בקדושה ואף א"ח דב"ענ"ר בני א"ח השלים השם לשמה א"פ"ה
 עדיף ע"י ש"ה"י כל השם נכתב לשמה וכיון דיכול להטעיר
 הקולמוס על כל אוח ואוח לר"ך לעשות כן זה דוחק דמ"ס
 נראה דאף דב"ענ"ר מעב"ר וגם לח"ס הפ"י כב"ה דאח"י רב"ן
 ח"ן זה שם מן המוכתר הוא משום דח"י"י כחומר ממילא עדיף
 ע"י שלא להטעיר הקולמוס על כל השם א"ח"ס מזה ח"ן רח"י
 כ"כ דל"ל דוקא א"ח השם לא נזכר עדיין ד"ס לו לכתוב ה"א
 האחרונה מהני א"ח כותב ה"א האחרונה לקדושה השם דאח"י
 דגמורו וקדושתו כתיב כאחד משא"כ כוה דכל השם נכתב ככ"ר
 רק דהוה מעב"ר עליו הקולמוס כוה א"ח דגמורו וקדושתו כ"י
 כאחד דהא עיקר השם ככ"ר נזכר בפרט לפתח"ל דגם לר"י
 דפ"ל דכתב העליון הוא כתב הוא רק דהוה מהקן כתב
 ההחתון וכוה הכתב ההחתון ככ"ר נזכר א"ח"ס גם מרב"ן ח"כ
 רח"י דמבואר במ"ס דמחוק השם ולא"ה ענין מחוק כל השם
 הא כ"י א"ח ח"י מחוק רק ה"א האחרונה וי"ל מ"מ י"ל הא
 דקטע דעשה ולא העיל בו דל"ת ולא נקט וזכר קודם שכתב
 הדל"ת הוא לרבותא דר"י דה"א דכעברת הקולמוס ע"ס השלמה
 אוח א"ח מן השם זה זה דוקא מהני וז"ל להשמיטין דא"י א"ח
 ככ"ר נזכר כל השם מניט העכ"ה הקולמוס : ובעיקר ה"י
 דה"ס לא קודם א"ח השם רק לבסוף מהני ג"כ והז"ל המעב"ר
 ה"ל כן מה"י"י הרמ"ע מפלגו כ"ל א"ח"ס לע"ד לא מוכח
 זה מדבריו דכתבו בס"י ל"ו ככתבן על השלמה בס"ה ש"ה"א
 ז"ל דבוקות בו וכל א"ח מהם נולד א"ח ועם בכל הא"ח
 ה"י כן וכב"ה שם בחוקן הא"ח"ה בגרודת הרגל הסג"ל כוה
 משה למעלה ע"ז ה"י הוא מחוק א"ח הח"י"ת או מה שח"י
 ה"א ממחילה ועד סוף ולא הי"ע לשלם אותה התעורה הנחמקת
 להיות ה"א לא כתיבתה ולא בגרודת דכ"ג שהוא ממחילתו
 לא נחמקת השם ויכתבו אוחו אח"כ מחדש לשם קדושה השם
 וכ"י"ס שם באותו השוכה וז"ל וז"ל א"י משיק"ה אול"ה לה
 לקדושה השם כב"ל דב"ר רגל ה"י"ה לנגה הי"ך יספוק עכשיו
 לכוין בחוקן הרגל י"ל דמלא מין א"ח ח"י ויט"ר להכריז כי
 א"ע"י שח"כר להפסיק בכתיבת א"ח"ה וז"ל מ"ך יט"ר"ה שאל
 בשלמו לה יט"ר"ה ומלוח הוא המוכתר לכתוב אוחו ככ"ר קמ"ר
 אלו ר"ה ללמד וז"ל ח"ן זה מדברים הפי"ס"י והשם מחמקת
 לחלוץ שיטה לקדושה ממחילה ועד סוף וז"ל משה"ה א"ל
 לבסוף א"ח בשם קטן משם גדול כגון א"ל מ"ל"ק"ס וכו' ולא
 נח"ק א"ח דב"ר וה"י זה דומה למי שכתבין לכתוב שם וכב"ה
 יבורה וככ"ר זכרנו מזה למעלה עכ"ל ומה דב"ה רח"י מה"ה
 דמחוק לכתוב השם וכב"ה יבורה זה הוא כ"ע"י ס"י רע"ו ס"י
 י"ב ובמ"ס פ' תמי"ס ה"י ב' וז"ל הלכה זו ב"ה"י סופרים
 המה"ה ועד א"ח וצ"ב"ה ה"י וז"ל הי"ע דב"ה הרמ"ע
 מפלגו מ"ס להביא רח"י מזה הכותב יבורה ולא נתן בו דל"ת
 יהלנו מלמעלה א"ח השם וכב"ה יבורה עושה מדל"ת ה"א ומחוק
 ה' האחרון ה"י לר"ך לכתוב יבורה ונחמיו וכב"ה א"ח השם
 א"ע"י שלא כתב מעב"ר וכוח יבורה א"ח עכ"ל ומהא דנקט
 ב"ך דה"י לר"ך לכתוב יבורה ונחמיו וכב"ה א"ח השם
 מזה מבואר דמה דכתב מקודם ג"י הכותב יבורה ולא נתן בו
 דל"ת יהלנו מלמעלה וכן כתיב א"ח השם וכב"ה יבורה דזה ח"י
 דה"י טוהו לכתוב כדל"י ר"ך דעשה בבחיבה וכב"ה האחרון
 עשה בהכונה שרי' חמיון לכתוב השם ולא עשה ככ"ה דכתב
 יח"י וזכ"ר לר"ך לכתוב יבורה א"ע"י דלא נזכר עדיין א"ח השם
 א"פ"ה ככ"ר הוא מקודש ולא יכול לגרף מה שכתב לכתוב השם
 לבורה ובש"י ככותב קמ"י לא עשה בהכונה רק עשה בבחיבה
 ומש"ה ג"י הטובה יבורה ולא דל"ת יהלנו מלמעלה ולא
 אחר"י דהוה כמות א"ח השם דכ"ר ע"י שח"ה ה"י מלמעלה הוא

השם כהונן ומשוי' אה"כ כשדבק הרגל ה' בחוך הדלת
 מ"מ לא פקע מהם בקדושה וכשמחוק אה"כ השם הרי הם
 בקדושתן מחמילה ועד סוף מ"מ הוי' והדלת שכתב אה"כ לא
 שייך לומר דהם חשוכי' לשמה לשם קדושת השם דהא שכתב
 סו"ר אה"כ כבר נכתבה הדלת לחי"ת הוי' כתיב יח"ו וזה אין לו
 שינוי להשם והא"ך נימא דכל חשוכים קודש מחמה כונמו
 ליהם לפעטרי זה הוא ג"כ כדל' מקדש דבר לקרבן מה שאינו
 ראוי להקרבה כלל דבזה ל"ה ודאי קודש ואם נימא דמ"מ כיון
 דנמנר אה"כ השם בקדושה דהיינו כשנורד רגלי החי"ת מחמה
 למעלה ומחיל אה"כ רגל ה"י לשם קדושת השם בזה נמנר
 השם ונמנר השם עם קדושתו בלי' כחוד ממילא אם כן הוא
 אפי' אם לא כתב כלל כוננו השם רק ה' כונמו לכבוד יבונה
 דבזה חף דמחוסר כוננו מ"מ הוא אומות השם אבל בזה לא
 בזה אומות השם כלל והא"ך יתכן דהי' עליו שם קדושת השם
 על דבר שאינו ראוי להיות מן השם דמיד דעשה מדלת חי"ת
 האומות שח"כ לש"ל בכו שיהי' עליהם קדושת השם :

ור"ל ארע לחלק בין אם כתב אומות הראשונים בטוה השם
 רק דלא קדש ליהובי דכתבן שאלו כוננו השם רק לכבוד
 יהודה כיון דכשם לא מחי אף על הוא ידע דבזה שם אה
 אינו מקדשו ובלש מהני מה דמקדשו לבסוף ואמר' דנמנר השם
 וקדושתו בלי' כחוד כמו כן אף אם נמנין לכבוד השם וכונמו
 ה' לכבוד יהודה ונוכר כיחא ג"כ דנמנר השם בלי' פלח
 הכמר והכונה והקדושה וספרים הללו אינם חס"י לעיין בהם
 ידע דבידור טעמם וימוקס אמנם מ"מ דגם מהרמ"ע מוכר
 כן לענין און זה ברור רי"ל כמ"ש דעיקר העשם שם משום
 כיון דכתב השם לשמה ואף הדרכיק רגל הדלת' עד שנראה כחי"ת
 מ"מ בזה לא פקע רק קדושת הרגל דאף שכתבו גם הרגל
 לשם קדושת השם על זה לא מצי להגדל החי"ת הם בקדושת
 ראוי להיות מן השם וכוה כאלו מקדש להקרבה דבר שאינו
 ראוי להקרבה אבל מן האומות שהם ראוי עור להיות קודש
 לא פקע הקדושה ועדיין הם בקדושתן כמו שבי' קודש שהדריק
 הרגל ה"א לדלת' דאף דלא ה' נמנר את השם אפי' ה' קודש
 כיון דראוי' הם להשלים עליהם השם וכ"כ גם אה"כ
 כשהדריק רגל הדלת' והוא כחי"ת מ"מ הם בקדושתן ועדיין
 ראויים הם להשלים עליהם השם וכ"כ הו"ד ש"ל אה"כ לאחר שכתב
 הדריק רגל הדלת' אפי' כיון דכתבם לשם קדושה וראויים המה
 להשלים לאומות השם אם יתכן להגדל החי"ת הם בקדושתם
 כמו אם ה' כתב יח"ו דאף קודש שיעיל רגל להדלת' האחרונה
 ועדיין לא נמנר השם אפי' הם בקדושתן כיון דראויים הם
 להשלים השם אם יעיל אה"כ הרגל ה' לתיק הדלת' האחרונה
 כמו כן בזה ומשוי' שמהקן אה"כ ומנר רגל הדלת' ומשיל
 רגל אחר שיהי' הדלת' ה' הוה הם בקדושה מחמלה ועד סוף
 (כח) **ובזה** ה' מקום לומר אם הדריק רגל ה' בהדלת' אף
 דמהני כשנמנר הרגל מלמעלה למטה כמ"ש הרמ"ע
 וכמ"ש דאף דנפסל השם כשהדריק רגל מ"מ לא פקע מן
 האומות הקדושה כיון דראוי לגמור בקדושה ולתקן הססול
 מ"מ קודש שתיקן הססול מותר לתחוק כל השם מחמילה ועד סוף
 דאף בקדושת השם עליהם מ"מ כל זמן שלא נמנר השם מותר
 למחוקו כמו ש"ד מש"י וז"ל מכתובת כוננוה ביד דבי' דע"ו
 סו"ר יוד דאף דתיקף כשהחיל לכתוב ש"ד זמן ה' מקדש
 האומות ובדעתו ה' לגמור את השם אפי' כל זמן שלא נמנר
 השם מותר לתחוק האומות אף שכתבם לשם קדושת השם
 ה"ה בזה דמיד כשהחיל לכבוד יד' קודש שיעיל רגלה לתוך
 הדלת' בודאי מותר לתחוק דוקא י"ה דהיא ש"ד בעני עצמו
 אסור לתחוק משאי"ד בודאי מותר לתחוק וכו' דאפי' דבס
 רגל לגבו של הד' מעשה מדלת' ח"ת דזה לא הוה שם כלל
 ומחילה דמונר לתחוק כל השם דאף בקדושת השם עליהם מ"מ
 כל זמן שלא נמנר עדיין השם מותר לתחוק האומות אף אם
 הוה נכתבם לקדושת השם אפי' באופן זה מותר לתחוק
 כל האומות אמנם לא חמט כן בכו"כ בסי' רע"ו כמ"ש בספ
 מהר"ו גבי עי"ש ויש להאריך עוד בזה וכמ"ש בה"ח על דברי
 ה"כ"י כמה שפי' בדברי הגהות מ"י הספיק באחמט בע"ז און
 קריין בו דהיינו שמילק הי"ב אחת לשיטת וכתב ע"ז הספיק
 הא דנקט דוקא כן בבהם ולא נתיבנה אחר משום דתיבנה
 אחר אפשר לתקן ע"י גרידה משאי"כ בהשם אסור לגמור
 ולפנים י' לעיין דאם חלק שם אחר לשיטת כן אד י' דבזה
 אחאי' לא יחי' מותר לתחוק כיון דכל מיכה בעני עצמו לא הוה
 שם ואף דכתב איתן לקדושת השם מ"מ כיון דהשם נפסל ולא
 נמנר השם מחמילא מותר למחוקו ואם נימא אף דנראה כחי"ת
 מ"מ מחוי' כמותק את השם וכמו דמסופק בה"י והרמ"ה ב"ה
 רגל ה"ה נע רק קא"ת אחר מותר למחוקו דאף דהשם נפסל מ"מ
 נראה כהשם זה דוחק דבשתי יחיות נקט ונס ביקר דינא דהרמ"ה
 הרבה פוסקים ס"ל דמותר לתחוק העי"הם הגה"הם כפי' שפי'
 חשונה עיי"ש :

וצריך לומר כמו ה' כונמו לכבוד השם וכמו יהודה דמהני
 אם עושה מדלת' ה"א אף דפקע הקדושה מן האומות
 אה"כ לא הוה השם רק יהודה ועדין כיון דמחמילה היה ראוי
 להיות קודש רק דלא נמנר לעיני' הקדושה הם מקודשים ואף
 אה"כ כשכתב ה"י לאחר הדלת' דנפסל השם מ"מ לא פקע
 מהם הקדושה כיון דעדיין כמה ראויים להיות קודש באופן זה
 דעושה מהדלת' ה"י וכיון דראוי להשם לא פקע מהם הקדושה
 כמו כן בזה דהיינו מפלוג' כיון דמחמילה כתב יוד' דל"ה
 לכוננו השם וכן חשוכים קודש ואף דאפי' עושה מן הדלת'
 מ"מ אפי' לא פקע מהם הקדושה כיון דעדיין הם ראויים להיות
 קודש ולעשות מן החי"ת דל"ה דהיינו באופן שכתב הרמ"ע
 דנמנר רגל החי"ת מלמעלה למטה ולהטיל אה"כ רגלה בחוך הד'
 ויהי' אומות השם מחמילא גם האומות שכותב אה"כ לקדושת השם
 חל עליהם הקדושה דראויים גם המה לזרזן לאומות השם אם יתקן
 החי' יהי' אומות השם ולכן פסיר תל קדושת השם עליהם ומחילה
 באם נמנר אה"כ רגל ה' ועושה מן הד' ה' הוה כאלו נכתב
 השם בקדושה מחמילה עד סוף ודוקא רגל שבי' מדבק אומות
 מיד בהדלת' זה לא הוה קודש אף דכתב אומות לקדושה דהא
 על רגל זה ל"מ לחול כלל קדושה ובע"כ יהי' נריך לתחוק אומות אם
 ירבה לתקן את השם ומש"ה אף דכתב אומות בקדושת השם לא
 מהני ירשאי למחוק משאי"כ האומות דהם ראוי להשם חל
 עליהם הקדושה אפי' קודש נמנר השם כיון דראוי שיהי' נמנר
השם אם יתקן העשות ומשוי' כתב הרמ"ע פסיר דרגל הדריק
 בדלת' מותר לתחוק אומות אף אם כ' אומות כוננו השם אפי'
 לא חל עליו קדושת השם דהא אינו ראוי להיות מאומות השם
 אבל מ"מ שאר האומות לא שקעו מהם הקדושה כיון דהוה
 ראוי ובידו לתקן שיהי' כשרים להשם :

וב' פ"ז מחמילא לא מוכח כלל דהא כתב מחמילה אומות
 השם שלא בקדושה וכאוח האחרון נמנר בקדושה
 ה' נמנר השם וקדושתו בלי' כחוד כחמ"ל דיקא שם ביהודה
 דכתב כל האומות לקדושת השם וכן בזה דהרמ"ע מפלוג' מן
 דכאומות נכתבם לקדושת השם ולכן אף דנפסל עשות או
 דהדריק הדלת' ברגל החי"ת מ"מ לא פקע מהם הקדושה כיון
 דראוי לתקן און ואח"כ שמהקן ומנר רגל החי"ת ועושה
הדלת' ה' הוה גמור השם עם החמלתו מחמילה ועד סוף לשם
 קדושת השם משאי"כ אם לא כתב מחמילא האומות לקדושת
 השם רק הוא גמור באות האחרון לשם קדושת השם י"ל דלא
 מהני דגבי השם בעי' שיהי' החמלה והסוף לשם קדושת השם
 י"ג הרמ"ע מפלוג' שם דעושה לתחוק רגל הדריק בהדלת'
 כיון דמחמילמו לא נמנר השם וכמו רק דהרגל לא נמנר
 לשם כמ"ש ומשוי' מותר למחוקו משאי"כ האומות דראוי
 להיות קודש להשם בודאי הוה עליהם קדושת השם מחמלה ולא
 פקע מהם כיון דראוי להיות אומות השם לאחר שתיקן :

כע **וי"ד** דזה הוא העשם דאם אוח דעוקה למכתבה באומות
 השם מותר לתחוק ולגמור דהריק כי אף דהשם כשר
 אה"כ

אח"כ ולא לר"ך שום חיקון הוא כיון דמהי חיקון ע"י הגדר שיגדר מה שהוא דבק ממילא לא פקע מהם הקדושה שנכתבים לשם קדושת השם אבל מ"מ כיון דכל זמן שהם נדבוקו יחד לא תשוב שם שיהי' מידי משום מוחק את השם דהא השם נפסל ע"י הדבק וכל זמן שלא נתקן הוא פסול ולכן אין בזה משום מוחק את השם וי"ל בזה בשם' סופרים שהביא טעמה מ"מ' הג"ל דז"ל בפ"ב הל' א' אם עירב את האומיות או שהפטיק בחמטע השם אל יקרא בו עכ"ל ובפי' אם עירב את האומיות נראה שם דהיינו דבנקס יחד דלא ניתן ריוח ביניהם ולפמ"ש הב"ח הג"ל הא דנקט או שהפטיק בחמטע השם אל יקרא בו משום דבהיכה אחרת יש חקנה לגרור ולחקק משא"כ בשם לא מהי חקנה א ממילא מוכח דגם באם אורח דבוקה לחברה מאומיות השם אין לו ג"כ חקנה דהא בחס"ם נקטג"כ זה דוקא בזהויות השם ע"י"ש ויש להאריך עוד בכל זה ועימש"ל באות: (ל) ורפ"ז כי מקום לומר דגם בשם שנכתב לשם קדושה ולכסוף נחלקלך דקפך הדיו מפליו עד כי נשמך לגמרי ולא ר' יונה כשם דלא כי מותר מה"ד לחתוק את הנשאר מן השם דהא דחבור לחתוק אל השם הוא דוקא אם השם במלואו מה"ד חבור ולמוחק מה"ם והוא רק ששום איסור מוחיקת השם ואפי' אם לא נכתב לקדושה השם רק באם הי' ידע דחובב את השם ולא הי' כוונה לכחוב חיבה אחרת אסור ג"כ למוחקו כנ"ל משא"כ על דלא עמר השם מותר לחתוק האומיות חף דמיד הי' מקדשם להסם כגון ע"ד משדי דודאי קדשם ומיד הם בקדושה חף דעדיין לא עמר השם אפי"ם מותר למוחק ממילא כמו זה חף בשם שהי' נכתב בקדושה אפי"ם אם אח"כ נפסל ע"י קפילת הדיו מפליו עד שלא נראה השם אפי"ם או אמרי' מ"מ על מה שנאמר מהו השם נשאר עלי' קדושה השם ולא נתבטל הקדושה מהא וכו"ל דהא אפשר לתקן את השם להעביר עליו בקולטום או בל"ז ליתן ריו לשם קדושה השם על המקום שקפך מפליו דיו אפי"ם מה בכך הא גם אומיות שנכתבו לקדושה השם כל זמן שלא עמר השם מותר למוחקם ה"ה בזה חף דנשאר קדושה על מה דנשאר מהשם מ"מ כיון דנכשיו לאחר דקפך הדיו מפליו מה לא אומיות השם י"ל דמותר למוחקם אמנם ראיתי שם בבא"ש הג"ל בס"ק ט"ו בשם בני יונה להיפך דכבד דשם קדוש שנחקק מקלטו מפליו או ע"י אדם בשוגג או מיד אפי"ם אסור לחתוק הנשאר ע"י"ש עכ"ל ולא אדע פעמו ואולי הוא רק מנעם מותרת בעלתא אבל מזה הדין הי' נראה דמותר לחתוק הנשאר ולכתוב שם אחר במקום הראשון דהיבא אחת אסור לכחוב דכבד נקדש מקום שהי' השם כחוב בו וכמו שכתב חוספוט טרתין דף א' ע"י"ש :

לענין חיקון הי' נראה לעני"ד דמותר לחקן שם זה ולהעביר דיו על מקום שקפך הדיו לשם קדושה השם וכל השם נכתב או בקדושה מחמילה ופך סוף דגם שקפך הדיו מן השם ונפסל מ"מ לא פקע הקדושה ממה שהי' נשאר מן השם והוא כ"ס מהיכל הנפסל השם קודם שנגמר עגון בעבודת הכרמ"ש הג"ל מ"ש בזה דלא פקע הקדושה כיון דראוי הוא לחקן ולהעביר דיו על מקום שקפך הדיו מפליו ונמש"ס הוה נכתב השם בקדושה מחמילה ועד סוף וראי' לזה מהך דיהודה דעושה מדל"ה הי' וכו"ל מ"ש בזה דמותר לחקן את השם ע"י"ש שיתן דיו במקום שקפך הדיו מפליו לשם קדושה השם ולא מצע"י לפמ"ש כ"ס בני יונה דחף אם לא נכתב השם בקדושה רק לכסוף גשעמ נמר השם מהי ג"כ דודאי י"ל דחף אם הי' פקע קדושה השם נבטל אפי"ם כיון דמותר עכשיו את השם לשמה ויתן דיו על מקום שחסר מן השם לקדושה השם דמהי חמטע אפי"ם אם נימח דלא מהי זה רק דבעי' שיהי' נכתב לשמה ויהי' נחקקת מחמילה ועד סוף אפי"ם יכול לחקן אותו בזה האופן והוא שם מן המונחת דבזה הוא נחקקת מחמלה ועד סוף כמ"ס :

דוקא ע"י"ש ולפי"ו ממילא אם נפקח מאומיות השם כ"כ עד דאין רישומו יוכר באופן דפוסל בחפלין ולא מהי בזה חיקון משום דמשוב שלא כסדרן ל"כ גם כס"ה חף דמשי בזה חיקון משום דכס"ה ל"ז להיות כסדרן מ"מ באומיות השם דלר"ך להיות כסדרן לא מהי גם כס"ה וראיתי בבא"ש הג"ל בפי' רע"ו ס"ק ב' שכתב על הרמ"א בפי"ו ע"ז וי"ל בפי"ו גימח וורדים חמ"ה כלל ב' סי' י"ב כתב דהשם לר"ך להיות כסדרן דוקא ובא"כ פסול לס"ה אלא דמ"מ אסור לחתוק ולהרמ"א כאן מיירי בה"י האחרונה ע"י"ש וכ"כ בפי"ו טו"ז וכו' וכן משמע כ"ס חפ"מ ע"י"ש עכ"ל וספרים הללו אינם חזת ידי לעיין בהם מקור דתין זה דשם לר"ך להיות כסדרן דוקא גמ"ל להמילא דבר דלא חקר בהראשונים דנבי שם לר"ך להיות כסדרן דוקא ולהוליא דברי הרמ"א משפוט דמשמע דגם בה"ה הראשונה יוכל לחקן שוב שפמתי דרש"י הגינה וורדים דבעי' כסדרן בהשם דוקא בזה דאחר"י שבטעות ל"ד דהנעטלים להשם לפני השם נחקקים ולאחרים אינם נחקקים שכבר קדשו השם ובאם נימח דלא בעי' כסדרן ויכול לכחוב את השם למפרע אחאי לא קאמר הגמ' אים להיפך דפעמים הלאחרים נחקקים והנעטלים לפנייהם אינם נחקקים כגון אם כתב לאלוקים למפרע דלא הכי"ם שהוא נעטל לאחרים נחקקים כיון דנשעמ שכתבם עדיין לא הי' כחוב השם ולא נחקדשו אבל ה"ל שהוא נעטל מלפניו לא נחקק דכיון דהלמ"ד נחקדש בהשם שכבר הי' נכתב השם ומהו מוכח דבעי' כסדרן דוקא ולא הוה השם מקודש אם לא כתבו כסדרן עכ"ד אמנם ראי' זו אינו שפיר דהא אפי' אי בעי' בהשם כסדרן דוקא מ"מ בהנעטלים להשם ודאי לא בעי' כסדרן כחובאר בפי"ו יו"ד בפי' רע"ו ס"ק ו' בשם המ"כ בענין השם על חלקינו ששם הכוסר הי"ד וכתב חלקנו דעמח המ"כ לחלות הי"ד והמרמ"ל בפי"ו והפי"ו דחולקים עליו הוא משום דגם הי"ד הוא משפיק השם משא"כ אם הי' מהנעטלים הי' רשאי לחלות ופי"כ דגם הנעטלים לא בעי' כסדרן וא"כ עדיין קשה אחאי לא נקט הגמ' גם להיפוך באופן זה שהי' לר"ך לכחוב לחלקינו וכתב הנעטלים לכסוף דהיינו הג"ל וראי' כתב השם דהיינו חלק כסדרן ולאחר כתיבת השם כתב הלמ"ד דזהו הנעטלים לאחר"י והוא ל"ו נמחק והלמ"ד אינו נמחק :

ובעיקר הענין דהנעטלים מלפניו דנחקק והנעטלים לאחר"י דהיינו נמחק לפניו אין זה מעשם כיון דהלמ"ד נכתב קודם כתיבת השם והנעטלים מלאחר"י כיון דנכתבים לאחר"י הם נקדשים מהשם דא"כ יהי' קשה לפמ"ש"ל בשם בני יונה והרמ"פ מפלטו דחף אם לא קודם את השם אלא לכסוף בזהו האחרון אפי"ם הוה השם מקודש משום דגמורו וקדושו בזהו כחמד כמו כן נימח מן הנעטלים מהשם אפי"ם דבשעה שכתב הלמד לא הי' חלה עליו קדושה אפי"ם לאחר כתיבת השם נחקדש גם הנעטל מלפניו כמו באם כתב י"ס ו' שלא בקדושה ולכסוף כתב הי"ה אחרון בקדושה דרפי' גמורת השם בקדושה נחקדש סה"ה ו' שכתבו שלא בקדושה כמו כן נימח בגמר השם נחקדש ג"כ הנעטל מלפניו ומה לי אם כתב הנעטל קודם כתיבת השם או מאחר"ו ומ"ל אי נחקדש מיד בשעת הכתיבה או אי נחקדש לאחר שכתב השם מ"מ בגמר כתיבת השם נימח דלא נחקדש גם הנעטל מלפניו כמו דבגמר השם נחקדשו גם אומיות השם הנכתבים מלפניו שלא בקדושה כמו כן נחקדש גם הנעטל מלפניו בגמר כתיבת השם ולכאורה הג"ל דמחא זה נראה דהשם לר"ך כסדרן דוקא והוא דמ"ס בספרים הג"ל דחף אם לא קודם השם אלא לכסוף מהי ג"כ נראה דזה אינו רק אי אמרי' דגם לא בעי' להיות כס"ה כסדרן דוקא אי"כ בזה י"ס מקום לומר דבמחילה כתיבה מאומיות השם ל"ל להיות מקודש רק בגמר השם נחקדש משא"כ אי אמרי' דבעי' כסדרן דוקא י"ל דכל אורח ואורח מהשם יש לו קדושה ותיקף בכתבת האורח הוא המקודש ובעי' כסדרן דוקא דקדושתו הוא דוקא באופן זה שיהי' השם נכתב כסדרן זה אחר

אחר זה וא"כ י"ל דכל השם לר"ך להיות כהוב בקדושה השם ולא נחקד למפרע רק על כל אות חל הקדושה ובגמר השם נגמר בקדושה ולא אמרי' זה דבגמר השם בא הקדושה למפרע וכו' וכן כבדא לע"ד וא"כ י"ל כיון דמבואר בגמ' דהנעטל מלפניו נמחק ולאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם וקשה ניחא דגם הנעטל מלפניו נחקד אמרי' כשנכתב השם לאחריו כמו דאמרי' בשם גופו וע"כ מוכח מזה דלא אמרי' דנחקד לנעטל כלל וגם השם לא נחקד למפרע ולא אמרי' דגמורו וקדושתו באים כאחד רק דכל האות לר"ך להיות נכתב בקדושה השם וא"כ י"ל דבש"כ נמחק כסדרן משא"כ שלא כסדרן פסול והוא משום דלא אמרי' דנחקד למפרע והקדושה חל על כל האות מהשם ח"ק בשעה כתיבה האות זה אחר זה אמנם אין רא' מכתבה דגם זה יש לדחות וגם דלפ"ז יהי' הקו' הג"ל כמ"ע דמ"מ אחי' לא נקט בגמ' גם להיפך אם כבוד הנעטל מלפניו לאחר כתיבה השם הוא מקודש ואסור למוחקו מזה נראה דלא כתיבת השם גורם לאסור למוחק הנעטלים מלאחריו: **וראיתי** בירושלמי בפ"ק דמגילה וז"ל כל האותיות הכתובים עם השם מלפניו הרי אלו מול ונמחקים וכו' עק' מאלו בנין שהוא מוביל ממנו קודם למ"ד מלמען והשם מלמען כל האותיות הכתובים עם השם הכתובים הרי אלו קודם ואינם נמחקים וכו' ע"כ והמפס"י פ"י בנתיבו דהם קודם משום דכבר קדשו השם אמנם לע"ד יש לומר דפשוט דברי הירושלמי נראה דהנעטלים האחרים להם שייכות בנזק השם אבל הנעטלים מלפניהם אין להם שייכות בנזק השם כלל כמו דהי' גבי הל"ך דהלמ"ד נכתב בפ"ע ופ"כ דל"ן דל"ן להם שייכות בנזק השם כלל ולכן נמחקים וראיתי בטוב"י מהדו"ב ביו"ד בס"י קס"ט דכתב דהך מקלה איה מן השם בלשון שגורא טורח האות עליו אף דבזה ודאי ליכא חיובך טורח משום מחיקת השם דהא השם נשאר במלואו אפי"ה אסור למוחק דלא נרע מהנעטל להשם וכו' ומה על המר"מ הלשק שכתב הכ"מ בפ"ו מהל' יסודי הטורה דמשם שדי יכול למוחק עד אף אם נכתב השם כולו וע"ז הקשה הטוב"י דהא לא נרע מהנעטל להם ובאם ניחא דהעיקר היא ר"ך כיון דלא עדין לא נכתב השם ממילא י"ל בשם נכתב קודם נזר השם ה"ל הדין מהנעטלים לנתיבם ונמחק בלשון דליכא מחיקת השם אבל באמת ניחא דלא תלה כלל בכתיבת השם רק אם שייך להשם הם לא ולכן שפיר השיב על המר"מ הלשק דמ"מ בשם גופו ודאי כל האותיות לא נרע מחוקן הנעטלים להשם מאחריו כיון דבזה ודאי גם חתימת האותיות שייכים להשם ועל מ"ס הטוב"י דגם מקלת האות אינו רשאי למוחק מפשט נעטלים זה יש לדחות כיון דלא לר"ך מקלת האות לנזק השם ממילא נרע מהנעטלים ללאחריהם וזה הוא בכלל הנעטלים מלפניהם ונרע מזה דשם בעי' ע"כ ה"ל משא"כ בזה אין לו ענין להשם כלל כיון דבלא מקלת האות נחקד השם ג"כ ומה דהוא למוחר בבואו אין לו שייכות עם השם:

ולכתוב יו"ד במקומו משום דיהי' שלא כסדרן ואפי"ה אסור למוחק כל השם ולע"ד נראה בעובדא דלי' ה' ויחד למוחק כל האותיות ואין בזה משום מחיקת השם כיון דנכתב ברי"ש ורה"ס לא הוה שם כלל ויותר מזה ראיתי בבא"ה"ע הג"ל בס"ק ט"ו בשם בני יונה אם כתב ו"ה ויעשו ה' לכוסיף לפניו ב' אותיות הראשונים דהא"ס למוחק עכ"ד וכפי הנראה ס"ל דשם לא לר"ך להיות כהוב כסדרן דוקא דלא"כ לאו"ה ענין יכתוב שלא כסדרן ואפי"ה כבוד דרשאי למוחקו כמ"ס לפי דעת הגינת וורדים דשם לר"ך להיות כסדרן דוקא וממילא אם כתב רה"ה דזה לא הוה שם ואינו ראוי להיות שם כלל מה"מ לא יהי' רשאי למוחק לה' המיכה:

לה' והנה הרמב"ם בפ"י מהל' יסודי הטורה הל' ב' הביא גמרא דשבוטות ל"ד דשבעה שמות הם שאינם נמחקים ובהל' ד' כתב וז"ל כתב א"ל מאלקים י"ה מהי"ה אינו נמחק ואז"ל י"ה שהוא שם בפני עצמו מפני שזה השם מקנה שם המפורש הוא אבל הכתוב ש"ד משני ל"ב מנבואות הרי זה נמחק עכ"ל והשיב עליו הרמב"ד וז"ל ה"ה זה אינו כלום שלא אמרו אלא ב' ל' מאלקים וי"ה מהשם אבל ש"ד משני וז"ב מנבואות הרי אלו נמחקים עכ"ל דברי הראב"ד מחוי"ה הם דהא דבריו הם דברי הרמב"ם וכבר שם הכ"מ וז"ל ואפשר שגודמנה להראב"ד דבדרי דבריו נוסחא זה כתב א' ל' מאלקים ו' ה' מ"י אינו נמחק וכן נראה שדיתה נוסחא ההנהגות וכו' עכ"ל וכיוצא דבהנהגות מימי' כתב שם וז"ל י"ה מ"י לא דמי לל"ב מן נבואות דל"ן מיידיש עליו משום דל"ב אינו שם בפני עצמו דש"י ה' משום דשם המפורש הוא מוסבית בשבוטות עכ"ל ובאם הי' גי' הנהגות מ"י דבדרי הרמב"ם ה' ה' מהשם לא הוה מקשה מ"ש מזה מנבואות הא בפשיטות ניחא דגם לא הוה שם בשום מקום אבל ה' ה' הוא שם גם בפני עצמו כמבואר טעם זה בהירושלמי בפ"ק דמגילה מזה נראה דנתיבמו בדברי הרמב"ם ה' ו' ה' מהשם ועל זה קשה הא גם ו' ה' לא הוה שם בפני עצמו ואחרי לא יהי' נמחק וע"ז הו' ד"ה מנעלה יותר דהך דרשאי שם בפני עצמו מ"מ כיון דהוא משם הו"י לכן אינו נמחק כמ"ס ח"ו בשבוטות וכוונתו ח"ו שם ר"ח נהם א"ה ח"ו אד נ' אינו נמחק וסימנה דמ"ס מל"ב מנבואות וש"ד משני דנמחקים לפי שאין שם בפני עצמו ושם משום דשם המיוחד הוא יש להחמיר בו יותר עכ"ל הביא הגהות מ"י שפיר ראי' דגם ו' ה' משם הו"י אינו נמחק אף דזה לא הוה שם בפ"ע ח"ו הוא כמו א' ד' מאלג"י דלא הוה שם בפני עצמו ואפי"ה אינו נמחק משום דהוא משם הו"י כמו כן גם ו' ה' כיון דהוא משם הו"י אינו נמחק ולפ"ז ממילא מבואר דגם ו' ה' אינו נמחק ידלא כמ"ס בבני יונה הג"ל ואפשר דמסו"ה החמיר גם בעל גינת וורדים שלא נמחק רה"ה אף דזה הוה שם מ"מ י"ה לחוש לגי' הנהגות מ"י דרמב"ם ולקמן יבואר טעם לגי' זו ו' ה' ולא י' ה' שישל:

לה' אמנם לגי' זו נראה דראי' דגבי שם לא בעי' שיהי' נכתב כסדרן דגם לגי' ה"ה דאי' ד' מאלג"י אינו נמחק אף דרשאי שם בפני עצמו מ"מ כיון דכתבו לקדושת שם הו"י להשלים ע"ז השם חל עליו הקדושה ומסו"ה אינו נמחק אמנם הא מיתה היכא דיכול להשלים להשם בזה י"ל דגם על האותיות הללו דהמה מהשם חל הקדושה לענין זה שלא יהי' נמחקים משא"כ אי אמרי' דבעי' כסדרן דוקא יהי' קשה אף אם כתב ו' ה' לקדושת השם ידעוהו ה' להשלים לפניו השתי אותיות ו' ה' מ"מ אין צדק כלום כיון דהוא דבר שא"כ כיון דל"ף א"ס ויסיף עליו א"כ"כ השתי אותיות מ"מ יהי' השם נכנסל משום דכיון שלא כסדרן ולפ"ז ממילא א"כ"כ דעתו ה"י לקדש השתי אותיות האחרונות דהיינו ו' ה' לא הוה קדשן דבזה הוה ודאי נמחק דבר שאינו ראוי להקדשה דלא חל עליו הקדושה וכג"ל כ"כ גם בזה כיון דרשאי ראוי שיחול עליהם קדושת השם לא הוה מקדש' ולא דמי לא' ד' מאלג"י דשם ראוי לקדושת השם א"ס י"ה א"כ"כ נ"י ע"ה"ה

ועוד יש לומר בזה דעיקר החילוק מהנעטלים מלפניהם מהנעטלים לאחריו דרשאי מחמת הכתיבה רק דהנעטל מלפניו כבדוהו שפתי' בשעה שמו"ה השם מפיו הוא קודם השם משא"כ בלאחריו הוא חמיד כמבטא לאחר השם ולכן כנעטל לאחריו מקודש יותר מלפניו דבאמורה השם עם הנעטלים האחרון מקודש יותר כיון דבאחריהם השם בשעה שמו"ה העפל לאחריו כבר הוא מקודש מחמת דהוא חמיד לאחר השם וזכ"ב י"ל ג"כ על דברי הטוב"י הג"ל וי"ל דמסו"ה היכא דפעה נעטלים מלאחריו לא הוה מקודש דלא ת"י כלל בכתיבה אם נכתב מלפניו או לאחריו רק דת"י הא"ך הוא יולא כמבטא ולכן היכא דרשאי נעטל לאחריו רק דהוא טעיה אינו מקודש יהי' א"ך שיהי' אין ראי' בעל גינת וורדים ראי' מוכרעת דבעי' בשם כסדרן דוקא:

גם מ"ש בעל גינת וורדים על עובדא דלי' ס"ה שאלה שהיו"ד משם ס"ה ה' נראה דרי"ש ואוסר לגרוה הרי"ש

משי"ה הל הקדושה עליהם משא"כ על ו' ה' כיון דלא מלי להגלים אומיות השם לא חל כלל הקדושה עליהם מזה ראי' הפל דכשר שלא כסדרן ומשוא"ה גם על ו' ה' יתול לחול על קדושת השם כיון דבדעתו הוא להגלים עליו אומיות השם ולבסוף לפניו ה' ה' ולכן שפיר הוא דמי' לא' ד' מאדרי"ה דאסור לחמוק ועיי' בתו' טובע ד' ה' ע"א ד"ה י"ה ובמו' בסוגיא דשעוועו מ"ש בזה :

ו) ולענין ה' אשפר לומר דה"ל לראב"ד ולהנהיגו מ"י ג' אחרת בדברי הרמב"ם בחופן שימישבו דברי הרמב"ם והראב"ד ג"כ והוא דלפמ"ש העשם דהא דאסור לחמוק ח"ל מאלקי וי"ה מהשם לפי שהוא שם בפני עצמו יש לפיין אם כתב י"ה ו' מהשם ואלו מאלקי י"ל דה"ן בזה איסור לחמוק דהא מיבט חלו לא הוה שם בפני עצמו וממילא הוה כמו לב מצאנוט וש"ד משדי דנמחק' ואף דבחמילת שהחיל לכתוב י' ה' ואל' ה"י אסור לחמוק זה ה"י משום דלא ה"י שם בפני עצמו אמנם לאח"כ כשהוסיף עליהם עוד ו' דעיי' הנבטל שם ה' ה' ושם ח"ל שוב אין בזה איסור מחיקת השם דע"י הווספה לא הוה הו' שם בפני עצמו י"ל דאין בזה איסור מחיקת השם ואף דודאי אינו רשאי לכתבילת לחמוק כיון דמ"מ ה"י כותב לשם קדושת השם ודוקא אם כתב י"ה"ו ונדעטו ה"י לכתוב יסודת בזה מותר לחמוק משא"כ היבא דכונתו ה"י לגמור השם וכמבואר במ"ם בתו' לריך לכתוב יסודת ונמכוין לכתוב השם וכתיב י"ה"ו ונזכר דאסור להטיל דל"ת משום דמבטל בזה הקדושה מהאומיות שכתבים לקדושת השם מ"מ י"ל דאשפי' כן מו לא הוה בכלל מוחק השם שיהי' בזה איסור דדאי וי"ה"ו מחוייב מחוקת משום איסור מחיקת השם דכמו שכתב עתה י"ה"ו לא הוה שם כלל ול"ש בזה איסור מחיקת השם :

וכמו כן כ"ל דהם כתיב י"ה לכותב השם זה ולא ה"י בדעתו להגלים שם הו"ו רק לשם זה בודאי הדבר פשוט דאסור להוסיף עליו אח"כ ו' שיהי' כמותו י"ה"ו דזה משוב ג"כ כמותק השם דעיי' גורס מחיקת שם וכניל במ"ם וכו' ל"ע לעני"ד במ"ם ה"טו' והמ"ב והממ"ל ב"אם ה"י לריך לכתוב אלקיני ושכח הי"ד וכתב אלקינו לידד לומר דיגרי' הוטעלים דהיינו כ"ו ולכתוב אח"כ י"ה ע"ש דהרמב"ם הניל דהש"י השבטע שמוח שאינם נמחקים וז"ל ושבטע שמוח הם השם הנכתב יוד' ה"א וי"ה ה"א והוא השם המפורש או הנכתב אה"י ואל' אלקי ואלקיס ואלוק ושדי ונצאנוט כל המוחק אש"י אוח אחת משבטע שמוח חלו לוקה עכ"ל בודאי מפשטות לישנא דהרמב"ם נראה אם כתב אלקיס ומחק אות האחרון דהיינו ה"י לוקה ג"כ משום מוחק השם ואף דבזה אינו מוחק השם דאף דאחר שחחק ה"י מ"מ נשאר שם שלם והוא שם אלקי ואחאי י"ה"ו לוקה וליריך לומר כיון דכל אחד הוא שם בפני עצמו משו"ס חק דלאחר החמקת השם י"ה"ו נשאר שם אלקי מ"מ כיון דמחק שם אלקיס לוקה ולפ"ו ממילא אם כתב שם אלקי אסור להוסיף עליו אח"כ מ' ולעשות משם אלקי אלקיס כיון דגם בזה חשיב כמותק אח השם ולפ"ו ממילא כעובדא דהע"ו לא ה"י רשאי להוסיף אח"כ יוד' על מיבא חלה כיון דגם זה הוא שם שלם כמ"ם ה"טו' בסופו העפמים נכתב חסר וממילא דעיי' שסוסיף היוד חשוב כמותק השם וז"ל כיון דבזה נראה דטעם וכונתו ה"י לכתוב אלקינו רק דטעם ושכח לכתוב יוד' ממילא בזה לא הוה איסור משום מחיקת השם אלק דהא בחמילה נכתב זה לשם אלקי ולא לשם חלק בלא יוד' ומו' לא חשוב כמותק רק השם שלם עכשיו השם כמו שה"י במחשבתו לכתוב מחמילה :

לז) ולפ"י נראה לעני"ד היבא דה"י לריך לכתוב אלקיס וכתיב אלקיסם וכתיב בנחש"ו ע"ה"ג בסי' ל"ה הובא בנשו' דרע"א בסי' ע' לעשות מש"י דבזה אין איסור משום מחיקת הוטעלים מאחריו דבזה הוא מעלין בקדושת דמי' שבי' בחמלה מהטעם נעשה עכשיו אחת מהאומיות השם אמנם

לעני"ד זה אינו דבזה הוה כמותק שם אלקיס דעיי' שטעה מהכ"י מ' גורס שיהי' נמחק שם אלקי י"ה"ו שם אלקיס וזה אסור דכמו דאסור לחמוק כ"כ אסור להוסיף לגרוס מחיקת השם כניל ובלא"ה ל"ע לעני"ד קדושת השם כיון דהוא ה"י כתב מחמילה אלקי לשם אלקיס ולא לשם קדושת השם אלקיס ממילא חק אם הוא מוסיף אח"כ ה"י מ"מ שם אלקי לא נכתב לשם קדושת השם מאלקיס ואף אי אחרי' דשם מתקדש בסופו נגמר וכניל מ"מ בזה י"ל כיון דכונתו ה"י לשם אחר ולא לשם זה מהני אם משלים אח"כ ה"י לקדושת השם וכניל כמו כן י"ל גם בזה :

וברה דאחרי' בנמ"י מ"י חל מאלקיס אינו נמחק לריכוס לדיבן מה"מ ה"י נמחק ח"ל מאלקיס כיון דהוא שם בפני עצמו והוא מהשמות שאינם נמחקים מה"מ אם כותבו לשם אלקיס י"ה"ו נמחק וי"ל דהא כמו בזה כתב יסודת ועטע ולא הטילבד דל"ת דרשאי לחמוקו כיון דלא ה"י כונתו לכתובת השם רק ליסודת ולכן נמחק וכניל כמו כן ה"י ס"ד אם כתב ח"ל לכותב אלקי ולא גמר בזה י"ה"ו מותר לחמוקו דאף אם כתב שם ח"ל הוא בשמות שאינם נמחקים הוא דבזה ה"י כונתו לשם זה לכן כיון דהוא משמות שאינם נמחקים אסור לחמוקו משא"כ אם כתב ח"ל לכותב השם אלקי ה"י א"א דמותר לחמוק ואין בזה משום מחיקת השם על ח"ל דהא לא ה"י ליכא כלל לשם זה רק לשם אלקי' ושם זה לא עמר עדיין לכן איבא בזה איסור מחיקת השם והוה כאלו כונתו לכתוב יסודת ולא הטיל בה דל"ת דרשאי לחמוקו לזה בא להשמיע דאשפי' כיון דכונתו ה"י לכתובת השם דאסור לחמוקו :

אמנם הא מינח בא"ל מאלקיס בזה י"ל דאשמעין כיון דלא ה"י כונתו לשם ח"ל הא דמותר לחמוקו משא"כ בשם י"ה מהשם אחריו' דגם שם י"ה הוא משמות שאינם נמחקים בזה הקו' במ"ע מה השמעין בזה דרי"ה מ"י אסור לחמוק הא שם י"ה הוא מהשמות שאינם נמחקים ול"ל דהא להשמעין כיון דלא ה"י כונתו לכתוב שם י"ה רק להגלים וי"ה ולכתוב שם ה"י ה"א דמותר לחמוק וזה לא שייך בשם י"ה דהא עיקר דשם י"ה הוא מהשמות שאינם נמחקים הוא משום דהוא מקלת שם המפורש שהוא שם בפני עצמו ולפ"ו ממילא אם דכונתו ה"י לגמור השם מ"מ ה"י כונתו ב"ה לכתוב מקלת השם וממילא כיון דזה הוא שם בפני עצמו דאסור לחמוקו דנשלמא גבי ח"ל מאלקי שפיר י"ל דשם אלקיס הוא שם אחר חק ח"ל לזה הוה ס"ד לומר כיון דלא ה"י כונתו לשם ח"ל רק לשם אלקיס דמותר לחמוק משא"כ בשם י"ה משם הו"ו הא שם חמד כיון והא דשם י"ה אינו נמחק הוא משום דהוא מקלת השם וכיון דכונתו הוא ע"פ"ס לכתוב מקלת השם ממילא הוא מהשמות שאינם נמחקים ומאי קת"ל דשם י"ה מ"י אינו נמחק הא בל"י שם י"ה הוא משמות שאינם נמחקים :

וי"ד דזה הוא כונת הרמב"ם שם ה"ל ד' במ"ם כתב ח"ל מאלקיס י"ה מ"י אינו נמחק ואל"ל י"ה שהוא שם בפני עצמו משני שזה מקלת שם המפורש הוא כניל דכונתו הוא לשם דהא דקתני ח"ל מאלקיס וי"ה מ"י אינו נמחק הוא זה ואל"ל זו דגבי שם ח"ל מאלקיס הוא מידות דאף דלא כיון לשם ח"ל אשפי' אינו נמחק משא"כ בשם י"ה דע"כ"פ כיון לכתוב מקלת השם בודאי אינו נמחק דהא כיון לשם זה ובודאי אינו נמחק כיון דשם י"ה בפני עצמו הוא ג"כ משמות שאינם נמחקים כמ"ם שם הכ"מ :

ולפ"י אשפר לומר דהראב"ד והנהגות מ"י ה"י לכו הגי' בהרמב"ם ח"ל מאלקיס וי"ה"ו מ"י דבזה הוא מידות בתרומתו דגבי ח"ל הוא מידות אף דלא כיון לשם זה אינו נמחק וגבי י"ה"ו הוא מידות דע"כ"פ כמו שהוא כתב עתה אינו לא הוה שם אשפי' ח"ל מאלקי או משום דרי"ה הוה שם ממילא קודם שסוסיף הו' ה"י עליו קדושת השם ואין לחמוק או דאף דאינו שם אשפי' כיון דהוא משם כו"י אינו נמחק כמ"ם בנכות מ"י

מ"ו וע"ז כתב הרמב"ם שפיר ואל"ל י"ה טבוח שם בפני עגמו
 מתיי שזה השם מקלה שם המפורש הוא וכונתו הריכ"א
 דכתיב י"ה בזה ליכא מידוש כלל דליתו נחמק כיון דשם זה הוא
 כהשמות שאינם נחמקים וי"ל דהמידוש הוא דלא ה"י כונתו
 לשם י"ה רק לשם הו"י הא פיקר הטעם דהוא שם בפני עגמו
 לפני שמות שאינם נחמקים מתיי דהוא מקלה שם המפורש
 ומה"מ כח"ס ה"י כונתו לגמור בשם שיה"י נחמק חבל אם ה"י
 כתב ר"י דזה לא הוה בפני עגמו שם כלל ולכתיב בע"י שה"י
 כונתו לגמור את השם הו"י ובל"ז ה"י נחמק כיון דליתו שם
 בפני עגמו (וזה הוא הטעם לג"י הנהגות מ"י והכתיב הכ"ת) :
וע"ז זה השיב הראב"ד דכתיב לא אמרי' אלא ח"ל מחלקים
 וי"ה מהשם חבל ו"ל מנבחות וס"ד מתיי נחמק
 וכטעם כיון דזה הוא שם בפני עגמו וזה אינו שם בפני עגמו ממילא
 גם י"ה"ו לא הוה שם בפני עגמו נחמק ומה דקשה הא
 אם לא כתב רק י"ה מה"מ נימא דנחמק הא שם י"ה אינו
 נחמק משום דהוא קלה שם המפורש בזה הראב"ד ס"ל כח"ס
 הכ"ת דשם י"ה אף דהוא שם בפני עגמו מ"מ אינו משמות
 הנחמקים ולכן דוקא היכא דכתב י"ה מהשם בזה אינו נחמק
 חבל שם י"ה בעגמוהו הוא משמות הנחמקים ובה ללא נחמק
 הוא רק כיון דה"י כתב לגמור השם כולו והוא גם שם בפני
 עגמו ומה"מ דבר נחמק כלל :

ורפ"ז י"ל הא דנקט הגמ' י"ה מהשם אינו נחמק דכתיב י"ל
 דוקא מפני שהוא משם הו"י אינו נחמק הא בחוץ
 שמות שאינם נחמקים איכא ג"כ שם אה"י כמבואר שם בכ"מ
 וחאזי לא נקט י"ה מה"מ דה"י כתב י"ה וה"י דעתו להוסיף
 לפניהם א"ה שיה"י שם אה"י דגם בזה אינו נחמק כיון די"ה
 הוא שם בפני עגמו ודעתו ה"י להשלים לשם שאינו נחמק
 ובפשיטות קשה ג"כ אחזי לא נקט י"ה מהשם י"ה מה"מ ומה
 ה"י ראי' דגבי שם בע"י דוקא כסדרן ולכן לא מתיי לנקוט י"ה
 מה"מ דכתיב לא יכל להוסיף לפני' א"ה דהשם י"ה נפסל
 מטעם דהוא שלא כסדרן וכיון דלא יכל להוסיף י"ל דנחמק
 (ומירוכלמי בפ"ק דמגילה בהא דאמרי' שם אם יתן לי אדם
 ספר היגיונים של ר"מ מוקה אני את כל הללו"י מונח דמיכ"מ
 י"ה הוא אחר משמות שאינם נחמקים ע"ש) :

אמנם גם זה אינו ראי' מדעתנו שם לפ"ש דשם י"ה בפני
 עגמו לא הוה משמות שאינם נחמקים והא דלא נחמק
 הוא משום דה"י כונתו להשלים שם הו"י ולא שם אה"י דליתו בכלל
 שם הו"י כח"ס הג"ז כתיב רפ"ז ס"ק ט"ל מה שכתב הרמ"א
 בכ"מ ע"י וכן ח"ד דכתיב א"ה מה"מ ויש ממחירי' בזה
 ע"י"ש ובח"ס כסובי"א דשבוטות הג"ל ובבב"ט הג"ל וגם
 בש"ש יש לעיין כיון דנקט א"ה מה"מ דהוא נחמק ח"ל לומר
 י"ה מה"מ אינו נחמק ויה"י קלה ראי' מזה דכתיב כסדרן :
וע"ז הא הגמ' דשבוטות וכן הרמב"ם לא איירי דוקא
 בענין כתיבה מספר תורה כמבואר שם בגמ'
 ר' ל"ה גבי הטעמים דקתיב לפניו כי"ל ל"י וכו' ש"י שמוחק
 ובכל התורה לא נמלא שיה"י נעפל להו"י ויפין בזה כ"ס' בית
 אברהם א"ה ס"י י"ב וע"כ דהבב"קא לא איירי בשם"מ רק
 אם כתב השמות לנורך אתר וזוה בודאי יכול לכתוב
 השם בחזרה אופן שיראה דאף דכתיב כ"ס' כסדרן
 דוקא מ"מ אם אינו להשג"ר ס"ת מפילין ומזווח בודאי יכול
 לכתוב כ"ס' בחזרה אופן שיראה אף שלא כסדרן ואפי"ה אינו
 נחמק כח"ס הגינה וודים בעגמו וממילא דליכא ראי' מזה
 לא לכאן ולא לכאן :

השם למפרע כדכתיב לפ"ש הג"א כ"ל דע"כ לא איירי גבי
 ס"ה גבי הטעם להשם לענין זה שיה"י מקודש דה"י אסור
 למוחקו בע"י דוקא דעת ובלא נכתב שלא בכונה לא הוה מקודש
 ובפ"כ אם רוצה למוחקו איירי באופן דה"י טעות בס"ה וזוה
 הא מותר למוחקו אפי"כ דלא איירי בס"ה רק אם כתב נעפל
 להשם לנורך דבר אחד ואמ"כ רוצה למוחקו וזוה הק"י במ"ס
 אלא ע"כ כח"ל דאף אם באתה כתב למפרע אפי"ה דוקא
 שלאחריו חשבו מן הטעמים ולא משלפניו כ"ל וממילא דליכא
 ראי' כלל אמנם באתה ל"ל לומר דהנמלא איירי
 שכותב כן באגרת או לנורך דבר אחר כח"ס הג"א
 רק דאיירי ג"כ בכותב שאר ספרי קודם בניאי' וכמוכ"י ש"י
 נמלא כההלים מ"ד שד' אלקיו וע"י כ"י כ"י רע"ו דכתיב
 דמוכה מירושלמי דמגילה שהדינים של גורר ומוחק והולין הם
 ג"כ כנביאים וכמוכ"י ע"ס ואולי לענין זה דלנורך לקדש השם
 קודם הכתיבה הם דומי' ג"כ לס"ה וממילא אי' בע"י כסדרן
 כ"ס' ה"ה כנביאים וכמוכ"י בע"י דוקא שיה"י כסדרן אמנם
 כנביאים וכמוכ"י ל"ש בזה פסול ולנורך עיין עוד בזה :

ורכ"אורה סי"ל להביא ראי' דבע"י כסדרן דוקא מתיי
 פ"ב הל' הג"ל דקתיב שם אם עירב את האותיות
 או שהפסיק באתעם השם אל יקרא בו עכ"ל וע"י הכ"י בשם
 הרשב"א והמרדכי דהפסיק באתעם השם היינו שפסע שם אחר
 בשני שמות כזה ראו כן דזה הוא פסול וכתיב הכ"ה ע"ז הא
 דנקט כן דוקא בשם הא גם בשאר תיבות אם נחלק ח"ב
 אחת לשתיים פסול ג"כ הוא דבשאר תיבות אפי"ה לתקן משא"כ
 בשם אי אפשר לתקן דכתיב לתקן אות אחת מהשם עכ"ל
 ולפ"ז ממילא ה"י דהפסיק באתעם השם הוא באופן זה דכתיב
 י"ה וי"ה דפסול משום דנראה כתיב (ואי גמי) וא"כ לפ"ש
 המג"א כ"ס' ל"ב ס"ק ל"ג דאם מושך ג' ס"ו ויגית הרגל
 במקומו כזה ה"י כ"כ ג"כ כי ה"ה הוא כתיבונה אפילו
 אם אין הרגל בפסוק ממילא הוא הפסיק באתעם
 השם וכתיב י"ה וי"ה כתיב תיבות בזה אין תקון להשג"ר
 כ"ס ה"א הפליונה עד הו"י שיה"י נראה כ"ס' גמור וכשר דכתיב
 דהוא מושך ג' ס"ו ודאי אינו כמותו השם אדרב"ה הוא מקטק
 ומהו ה"י ראי' דגבי שם בע"י כסדרן דוקא ובלא מושך אח"כ
 אפשר דגבי שם חשבו כסדרן ופסול אפי"ה אין לו תקן
 וע"י"ש במג"א הג"ל ובבב"ט ממהר"מ ס"ק ל"ה מ"ס בשם
 דבר שמואל ע"ש :

ומ"י כח"ס הג"ל אם עירב את האותיות וכו' נראה הטובה
 לאה דירושלמי בפ"ד דמגילה הביאו הכ"י כ"ס' ל"ב
 וי"ל הירושלמי כזה וכו' והכי איכא חסם עירב האותיות א"ת
 תני כשר וא"ת תני פסול מ"ד כשר מלמסה מ"ן דאמר מלמטה
 כגון ארצו הפארתנו וכו' וכתיב הרשב"א בש"ס מלמטה פסול
 ל"י שער שלא נפשי"ת אות נפסלה לורחה והלך אם בא לנורך
 ה"ל חקק הו"ו שלא נפשי"ת אות משולם עד עשוי שהוא גורדו
 וכו' עכ"ל וי"ל דגם מ"ס כח"ס עירב את האותיות הוא ג"כ
 בחזון זה דער שלא נמלא תורה היתה נדבק בהאות שלפניו
 דכזה אכור לנורך משום דה"ל חק תוכו ובע"י דוקא שירב"ל
 האוה ולכתוב את האוה מחדש ולפ"ז בחזון זה אם נפסל
 האוה קודם שיעמר לורחה מהותיות השם מה"ד דרשאי' למוחקו
 ואין בזה משום מוחק את השם דה"ל אות זה משולם לא נפשי"ת
 בהשג"ר ומ"ד שגורב נפסל ורשאי' למוחקו וי"ל דמ"ס בה"ס
 באתעם השם זה קתיב גם על רק כתיב דרשאי' את האותיות
 דכתיב בע"י דוקא באתעם השם דלא ח"ס בחזון זה י"ל לנורך
 אות האתרון ולכתוב את האות מחדש משא"כ אם הוא באתעם
 כ"ס אין חקק לנורך את האות ולכתוב אות אחר דלא אין
 בזה איכור מחמת חתיקת השם מ"מ לא מתיי התיקון דפסול
 משום דהוא שלא כסדרן דפסול בשם גם כ"ס' וכ"כ יש לומר
 בפשיטות הא דכתיב או שהפסיק באתעם השם כונתו דלא נמך
 אות אחד מן האותיות שהם באתעם השם כמבואר בש"ס כ"ס'
 ל"ב דהיינו דנפסק אות אחת מן האותיות בחפילין דלא הכתיב
 התיקון

חיקון כיון דהא שלא כסדרן כ"כ אם נפסק אוח אחת באמצע
השם לא מהני חיקון ג"כ משום דהוא שלא כסדרן וגבי אוח
האחרון ה"י מהני חיקון משא"כ באמצע השם ל"מ החיקון ולפ"י
י"ה' מנאן ראי' דגבי שם בעי' כסדרן דוקא :

ובזה יתיישב יותר הפ"י במ"ם דלא שהפסיק באמצע השם
מפ"י הב"י והב"ח דלא ינאח כמ"ם הב"ח והפסיק
באמצע השם הוא שה"י מחלק השם כשמי חיבות כזה י"ה ו"ה
ובזה לא מהני חיקון משום דלאביר לנרוד משום מחיקת השם
כזה יש לעיין כ"ל אחאי לא י"ה' רשאי לנרוד הו"ה ולקרב
הו"ה ל"ה שיהי' חיבה אחת ולש"ל דכזה כמותק השם כיון
דהם שמי חיבות והשם נפסל ע"ז ממילא לא הוה כמותק את
השם כיון דהוא שמי חיבות ממש וא"ל כאלו כהב ו"כ וכונתו
ה"י לכחוד השם כולו להשלים לפניו י"ה דאפ"ה מותר למחוק
כ"ל ה"ה כזה כיון דזיה לא ה"ל ליקוף עם הו"ה דהם כשמי
חיבות ודוקא לומר דכ"כ' אביר למחוק משום דמיחוי כמותק
השם וכמבואר בהרמ"ח בסעי' י"א דלא גרל הה"א אינו נוגע
רק מעט י' להפך בדבר אם מותר למחוק ובהטו הע"ז והש"ך
דאפי' דהשם נפסל בכך אפ"ה כיון דנראה טכ"ס כה' מיחוי
כמותק השם ע"ש דכזה גרע כיון דהוה כשמי חיבות ממש
י"ל דלא מיחוי אפי' כמותק השם :

גם בעיקר דברי הרמ"א דלא אינו נוגע רק מעט יש להספק
בדבר בתשו' טו"ך בית יהודה סי' ע"ה כביא תשו' בשם
מהר"ל מפראג שזמור לנרוד גם כזה חף אם אינו נוגע רק
מעט מ"מ כיון דהשם נפסל ע"ז לא תשוב מחיקת השם ע"ש
ולפני"ד ראי' לזה מפלוגתא דר"י ורמב"ן בה"י לר"ך לכהוב השם
ונתחיל לכתוב יהודה ולא הפיל דלא ל"מ דה"ל לר"ב דמחוק
וכתוב שם אחר במקומו ושם ודאי נראה כמותק השם דהא
כזה נכתב השם כנורו ממש ואפי"ה מותר למחוק לנרוד חיקון
ואין מ"מ משום מחיקת השם וא"ל דשם העצם כיון דהשם נכתב
שלא כמותק השם כלל וכ"ל דהא כזה רגל ה"א ודאי נעשה
בפסול גמור דהא הוא פסול ובהו ודאי ליכא איסור רק ריה"י
אביר משום דמיחוי כמותק השם וזה שייך גם שם בפלוגתא
דרי' ורמב"ן ע"כ דלנרוד חיקון ליכא איסור כלל וז"ע לעני' ד
על הרמ"א :

ורפ"ז ממילא גם אם הפסיק באמצע השם וכתב י"ה ו"ה
כשמי חיבות כזה ודאי לא י"ה' איסור למחוק ר"ה
ולכתוב אח"כ ויה כדתי א"ל הו"ה שיהי' השם כשר וא"כ עדין
קשה הא גם כהשם נגמור מהני חיקון אבל לפ"ש הפ"י
בהפסיק באמצע חיבה דהוא נפסק אוח אחד ובאמצע השם
באופן נפסל האות אצל מ"מ נראה בהשם ממש לא מהני חיקון
כזה משום דה"ל שלא כסדרן ינאח ועדיין ל"ע דגם כזה ינאח
השם ואולי י"ל דנפסק לאחר שכבר ה"י כתוב ו"כ דכזה אביר
למחוק דכבר נתקדם מ"ש ע"י ה"ה' כמש"ל :

והש"ך בס"י רע"ו ס"ק ד' כתב דלא כהב"ח דכתב הא
דנקט דוקא דין זה והפסיק באמצע השם גם שם
חף דגם כתיבה אחרת נפסל ג"כ הוא דגבי חיבה אחרת אפשר
לחקן משא"כ גבי השם וע"ז כתב הפ"י דכל חיבה קבוי שם
כמבואר בכמה מקומות ע"ה גם אה"מ לפ"ש י"ל הא דנקט דוקא
הפסיק באמצע השם הא גם האות האחרון נפסק ונחלק
לשתיים פסול ג"כ ולאזיה ענין נקט דוקא הדין ב"ה האחרון
גם לפ"ש עירב את האותיות דקמי' במ"ס' נמשך ג"כ על
סיוס הלכות באמצע השם ובתהלה כתב עירב את האותיות
דכיון דהוא שמי חיבות נוגע באות השני באופן דנפסל ואין לו
חיקון לנרוד את הדבך וע"ז הוכיח או שהפסיק באמצע השם
דכיון דנפסק אוח אחד והוא נחלק לשתיים דזה פסול אפי'
באות האחרון מזה מוכח דק"י על שם הקודש דוקא ולכן נקט
באמצע השם משום דהוא האחרון ה"י מהני חיקון משא"כ
באמצע השם ל"מ חקן משום דהוא שלא כסדרן ומש"ה שפיר
מוכח דאיידי בשם קודש דוקא ומוכח דבעי' כסדרן :

אבנ"ם במ"ס' הב"י לדמות דל"ל הפ"י בהפסיק באמצע השם

כפשיעו והפסיק בדיבור וכדומה דא"כ למה לא מוזכר
דין זה באחד מהפוסקים לפסול דריענד הי"ה דהפסיק בששם
גם הרמב"ם לא מנאו בחוק דריענד הפוסלים כ"כ י"ל ג"כ
כזה אם ינאח דבעי' בהשם דוקא כסדרן אחאי לא מוזכר דין
זה בהפוסקים ובש"ע וגם אחאי לא מנאו הרמב"ן בחוק
הפסול"י מזה נראה דלא בעי' כסדרן כלל ובמס"ס י"ל כפי'
שהביא הב"י בשם הרשב"א :

מח' ולכאורה ה"י ג"כ ק"ח ראי' מחא דקומ"ל דמולין
בס"ס ואין מולין בתפילין והעטם דגבי
תפילין בעי' כסדרן דוקא וראי' בבאה"ט מהר"מ בס"י ל"ב
ס"ק ל"ו שהביא בשם דבר שמואל דאפי' אם הוא כסדרן אין
מולין בתפילין והוא באופן אם נודמן להסופר שהשיטת דמוקה
מהכיל החיבות שפיר לה אין להחיר שימלה חיבה אחת למעט
בין השיטות ואח"כ יכחוד למטה כסדר השיטות ואף דכזה לש"ל
העטם דפסול משום דהוא שלא כסדרן דהא הכתיבה הוא
כסדרן אפ"ה פסול זה בתפילין דזה גופו חשוב שלא כסדרן
ממחוי שמי הכתיבה דככתב הוא חוק השיטה ומינה אחר
הלוי ע"י"ש ולפ"י ה"י מקום לומר הא דאמר' במנחות וכן
קומ"ל בש"ע בס"י רע"ו ספ"י ו' בשבט לכתוב השם כולו מילה
אחור בין השיטות אבל מק"ח השם בשיעה ומקלח ה"י פסול
ובשאר חיבות אם שבת כותב מק"ח חתיבה נעשה ומק"ח
הלוי ע"כ"ל וה"י אפשר לומר דזה הוא העטם דגבי השם דבעי'
כסדרן דוקא ולכן אם כל השם חלוי למעלה כשר משום דזה
חשוב כסדרן דכל השם הוא למעלה מהשיטה משא"כ אם מק"ח
השם הוא בחוק השיטה ומק"ח ה"י פסול משום דזה חשוב
שלא כסדרן דאף דכתיב כסדרן אפ"ה השיטה דלא כהב כסדר
דחלוי הוא חוק השיטה ואפי' חלוי זה חשוב ג"כ שלא כסדרן כמו
גבי תפילין ולכן פסול ומש"ה שג"ר חיבות דלא בעי' כסדרן
כשר חף אם המק"ח הוא חלוי וי"ל דעיקר העצם דאין מולין
הוא רק משום דבעי' כסדרן. אלא דא"כ י"ה' מוכח מתק'
ד"ר"ש שזכיר דמחשיר למלות חף מק"ח מן השם דלא בעיין
כסדרן עיין בפלגותיהו במ"ס' סופרים פ"י :

ובזה ה"י ינאח ג"כ הא דלא כבידו הפוסקים דין זה דגבי
השם בעי' כסדרן דוקא וגם הרמב"ם לא מנאו בכלל
דברים הפוסלים דר"ל דזה ככלל במ"ס' דמולין שם כולו אבל
מק"חו אין מולין ובהרמב"ם מבואר דאם מילה מק"ח השם
נפסל הס"ס ולפ"ש העטם כזה כיון דלא הוה כסדרן ואח"כ
הי"ה דלא כהב השם כסדר ממש ודאי נפסל דיותר כזה שלא
כסדרן אם השם ממש נכתב ממש שלא כסדרן מזה דמק"ח
השם בחוק השיטה ומק"ח חלוי למעלה לשיטה דלא נפסל
הי"ה דמק"חו חלוי מ"ס' אם נכתב שלא כסדרן דודאי פסול :

אבנ"ם באמת מבואר בתשו' הר"ן סי' ל"ט דחל"י כסדרן
תשוב דכתב על הא דאמר' בירושלמי בפ"ק דמילה
על הממני' דהתם דתקן אין בין ספרים לתפילין וכו' ופי'
קאמר דבירושלמי מולין בספרים ואין מולין בתפילין לומר
הא"ך אמרו אין בין ספרים לתפילין הא י"ש ביניהם ג"כ לעיין
חל"י וה"י ספרים שכתבם בתפילין ומזוזה אין מולין תפילין
ומזוזה שכתבם בספרים מולין לומר הא דאמר' אין מולין
בתפילין הוא מפני שכתיבתם דקה מש"ה אין מולין ע"ש והוא
דע"כ ק"י בירושלמי אינו דאין מולין בתפילין מפני שהוא שלא
כסדרן דא"כ אחאי לא מקשה בפשיטות דהא בס"ס' כשר כסדרן
ובתפילין בעי' כסדרן משא"כ דק"י בירושלמי הוא דגבי תפילין
אפי' כסדרן אין מולין וע"ז ה"י דבאמת אם התפילין כתובים
כספרים מולין גם בהם וע"כ דזה חשוב כסדרן ומטעם אחר
אין מולין ועיין שם בבאה"ט ה"ל שביבא הפעם בשם גימ' ניח
וורדים משום דמיחוי כממנר ובתפילין מתמריק עפי' ש"ש וא"כ
ממילא ע"כ הא דאין מולין מק"ח השם אחרת דחשוב ואל"כ
כסדרן וגם אין זה לכל הפוסקים באם חולה מק"ח השם שיהי'
פסול דריענד ע"י"ש בב"י ובב"ח בס"י רע"ו ולפ"י ממילא פ"כ
ל"ב

ל'ג נבי שם כסדרן מדלג הביאו השופקים לפסול אם הוא
שלא כסדרן:

מב) ושמייתי אומרים קלה ראי' מרע"א דלא בעי' כסדרן
היא דר"ל לכהן שופקים להבשר ס"ח
שנדפס בדפוס ואף כי לא ימלט דאוח אחד מן אלהיות השם
נדפס קודם מלואו שלפניו ע"ד (דמאיט כחבו לאחור הפלין
ומזויזו שדפסו דחשוב שלא כסדרן ועי' בע"ז כס"ו
רע"א סק"ז ובהשו' מ"ג סי' ג"ט ובתשו' מו"י סי' קפ"ד
כתב לאסור וכ"כ בני יונה הובא בבאר היטב הג"ל
ע"ש) אמנם אם ינאח כן י"א לכתוב ראי' דבעי'
כסדרן דוקא דהא לכתחילה בודאי דרך הגנון הוא לכתוב כל
ד' אחריות השם בכה אחת כי הא דבר קמלר בפ"ג דיומא
דאמרו עליו שם רשעים יקרב לפי שלא הי' רזה ללמדו וא"כ
ליטות הסוגרים דפי' הדפוס כשר אמאי לא אישתמש אחד
מהשופקים לכתוב דבר זה שמכרואו בשם הי' דפס דוקא למען
יהי' נדפס בפעם אחת אפי' משום דתיי' דלמא יהי' אוח אחד
נדפס קודם להבירו ויהי' נפסל משא"כ אם לא יהי' הפסול
דיבעד ניומא דשוב יותר שיהי' נדפסים דיכול להיות שיהי'
נדפסים בפעם אחת אמנם גם זה אינו ראי' הן לאיסור
וקן והתיר :

מג) וי"ש לעינן ג"כ כהא דאמרי' בקידושין ד' ע"א רבי
אבינא רמא כתיב זה שמי וכתיב זה זכרי ואמר
הקב"ה לא כשאי נכתב אני נקרא נכתב אני ב"ה ונקרא
בל"ף דל"ה ע"ל גמ' ולכאורה נראה מלשון זה דנקט כשאי
נכתב ולא כשאי נכתב מזה נראה דקא על תחילה הכתיבה
דכתיבה השם הוא כסדר יו"ד ה"י וע"ז קאמר הקב"ה אף
שאי נכתב כסדר הזה יו"ד ה"א הקריאה הוא בל"ף דל"ה
ודוקא הכתיבה הוחר להיות באופן זה יו"ד ה"י אצל לא
הקריאה וזוהו משמע דבעי' כסדרן דוקא דל"כ הא יכול
לכתוב שלא כסדר ה' יו"ד ובאופן זה יכול להיות נקרא ג"כ
ול"ש לומר לא כשאי נכתב אני נקרא דהא יכול לכתוב השם
שלא כסדרן ה"י יו"ד ובאם יהי' הקריאה באופן זה בודאי
ליכא איסור דה"א כזה אינו שם ה"ה מזה נראה דבעי' כסדרן
דוקא ויש להוסיף עוד לפי מה ששער בשאר דרע"א לפמ"ש
הש"ע א"ח כס"י מ"ז סע"י ב' הכותב בדברי תורה אפי' ש
שאינו קורא לריך לברך וע"כ דהשע"ט אינו מתמת הרהור
בדברי תורה דהא המהדר בדר"א א"ל לברך רק השע"ט הוא
דכתיבה חשוב כדבור מתם וא"כ הריך הסופר סת"ח רשאי
לכתוב השם של יו"ד ה"י הא איסור לקרותו ככתיבתו וזוהו
שכתב השם הו"י יתב כהוגה אח השם וכתב שם ד"ל דביבא
דהי' לו כונה להפך שלא יהי' כדבור ל"ה כדבור עי"ם אמנם
אין זה מוכרח וגם דל"כ עכ"פ מראוי ה' להזכיר הסופרים
שהי' להם כונה שלא יהי' נכתב כדבור ולפמ"ש י"ל דזה
הוא בכלל כונת הגמ' הג"ל אמר הקב"ה לא כשאי נכתב
אני נקרא אף דמוחר לכתוב השם יו"ד ה"י דהוא תשוב ג"כ
כדבור אפי' דוקא כתיבה מותר ולא דיבור והשע"ט י"ל דהא
לא סגי בל"ה דהא מהכרח לכתוב שם הו"י להפך תפלין
ומזוזות וכמו דאמרי' בע"ז י"ח ע"א ובכמה מקומות דאם
הוגה להתלמד מותר כמו כן בזה הא הוה כונה ספר תורה
תפלין ומזוזות ללורך עבודה ה' ולא סגי בלאו הכי אם לא
לכתוב י"ה לכן מותר :

ובזה אפשר ליתן עטם לה' דהי' רזים ללמוד משע"ט הכנה
מכן קמלר שהי' כונה השם בכה אחת וכתבו דזה רמז
לענין היסוד השלם וסילק השני עומס יהבך אצל לפמ"ש י"ל
למשן לא יהי' לריכס לכתוב השם יו"ד ה"י בזה אחר זה דאז
הוא כהוגה השם ואינו מותר רך דהוא ללורך והוא בכלל
להתלמד משא"כ במשע"ט הכנה מן קמלר דהי' כונה כל האלויות
בכה אחת ממילא דבזה לא הוה כלל כהוגה השם דאף אם
כתיבה הוא כדבור מ"מ דכיון דכותב כל אחריות בכה אחת
הוא כהוגה השם בב"א וזה א"א ובהו אינו הוגה שם י"ה רק

אם מזכיר אותו בזה אחר זה הוא הוגה השם ולפי' מצינו
יהי' ראי' דבעי' כסדרן דוקא דבל"כ יהי' קשה דיהי' אסור
לכתוב השם כסדר יו"ד ה"י משום דכתיבה הוא כדבור והוא
כהוגה השם ולא שייך לומר דהוא ללורך לכתוב סת"ח דהא
בידי לכתוב סת"ח שלא כסדרן ה"י יו"ד וזוהו אף אם כדבור
מ"מ אינו בכלל הוגה השם דהא אינו מזכיר אותו כסדר בשלמא
בהפלין ע"כ לריך לכתוב אותו כסדר דשלא כסדרן הוא פסול משא"כ
בס"ח יהי' קשה לא יא רשאי לכתוב השם רק שלא כסדרן אפי'
דבעי' דוקא כסדרן ובאם נכתב שלא כסדר הוא פסול ולכן מותר
לכתוב השם כסדר כיון דהוא ללורך :

נד) וראיתו שם הניח וזרזים שביבא ראי' דבעי' כסדרן
מזוהר הקדוש שביבא כתיבה השם על דרך
סוד וסוף דכריו ומאן דלא כתבו כגוונא דא פנ ל"י דלא
אחברי עכ"ל לענ"ד הם מלוהר לומר דמאן דלא כתב השם
עפ"י כונה הוהה הקדוש יהי' סת"ח פסול דביבעד דל"כ לא
יהי' לנו סת"ח בשירה ואף בזמן הראשונים אחר מני אלה הי'
בידו לכתוב השם בטונת הוהה הקדוש ק"ו בדוכות האחרונים
אפי' דודאי לכתחילה לריך לכתוב השם בטונת גדולה וי"ל
ג"כ דבעי' כסדרן דוקא ודברי הוהה אינם רק מי שהוא בידו
לכתוב הס"ח עם כל הטונות והכונה כסדר השם ואינו מוכתב
באופן זה אצל לפסול דביבעד מ"ו לומר כן על מי שאינו כותב
הס"ח בטונת הוהה דהס"ח הוא פסול ודברי הוהה לאמרי' גם
על הטונת כמו על הכתיב' כסדר וכו' דלא כונה אינו פסול דביבעד
כמו כן גם בשלא כסדרן אינו פסול דביבעד וי"ל דזה הוא הפעם
דרשאי לכתוב השם כסדר ולא אחי' דלריך לכתוב שלא כסדרן
כיון דהכתיבה הוא כדבור ול"ה ללורך כיון דיכול לכתוב שלא
כסדרן ד"ל כיון דלכתחילה הנהוה מן המונחת הוא שיהי'
השם כתוב כסדר ממילא הוא ג"כ מן הלורך שכתוב אותו
כסדר דוקא אצל דביבעד ודאי אינו נפסל א"א אם תחילה
הכתיבה יהי' כסדרן ונפסל אח"כ דודאי רשאי לקטע :

מז) וראי' דלא בעי' כסדרן דהא לא מצינו בשום מקום
ריאי' לריך להיות כסדרן דוקא בני תפלין
דרש' בגמ' והי' בהוי"ו יהי' דבעי' כסדרן משא"כ כס"ח
ליכא הדרג' הוה לא בעי' שיהי' כסדרן וממילא דגם לענין
השם דליכא דרש דבעי' כסדרן גם שלא כסדרן כשר ומדלא
נזכר בשום אחד מהשופקים דבני השם פסול שלא כסדרו
וגם הרמב"ם לא הזכיר דבר זה ע"כ דהוה כשר אף שלא
כסדרן כג"ל בשם הב"י גם אינו ע"ד דברי הוהה משום
דהוהה לא כתב כן רק על לכתחילה אצל לא שיהי' נפסל
דיבעד כמ"ש דהא נפסל אה זה דביבעד ולחוש על דברי
הוהה נפסל כל הס"ח שלא נכתבו בטונת עפ"י סוד כמו שהוא
בהוהה ואין לומר דגם זה חשוב לכתחילה דהא אפשר לסלק
היריעה ולגנוז אותו וכיון דעכ"פ פסול כסדרן לכתחילה אינו
רשאי מוטרי' לריך לסלק היריעה זה אינו דודאי זה ל"ה
לכתחילה כג"ל וי"ל המ"ב כס"י נ"ו דודאי אין ראוי לסלק אה
היריעה אלא יתקן באתר הדרכים הזכרים דכל כמות דאפשר
לתקן האזר דלצל בקדושת סת"ח ובשמות הקדושים להורוין
מקדושתן ולהביהין לידו גיזוז ראש' כהשמיש קדושה קימיל
בכ"ח משלין בקדוש ולא מורידין וק"ו בקדושה עלמה עכ"ל
מצינו דזה לא חשוב לכתחילה רק דיבעד גם דאם ניומא
דדיבעד לריך לסלק אה היריעה דהי' קושי' למקומו אחי' לא
לא הביא אחר מן כל השופקים ביאם לא הי' כסדרן לריך לסלק
היריעה מכל זה נראה כדור דדיבעד אינו פסול אם לא
הי' כסדרן :

ובבמה גדולי המחברים מביאר דיכול לתקן אה השם
ובכה"ב מהר"ו ה"י ע"א שביבא כס"י כס"י רע"ו
באם נדבק רגל הה"י להל"ה ע"ד שגרה"ה כמ"ח ה"י מהיר
לגרוז הרגל אף באחריות השם רק בהרבה סת"ח לא הי' רוזה להסיר
והרמ"מ פדוה הביאו שם בדר"מ יורד להמיר גם בהרבה סת"ח
ונודאי ה"י גם ה"י הראשון' של השם מוך ה"י אפי' מהמיתקין וכן
השע"ט

משום חפשותו ליטא דהרמ"א בסעי' י"א דחסס דמוחר לתקן
 אם רגל ה' נוגעת לנגב עד שרמ"א כתיב ולא מחלק בין ה' ה'
 הראשונה להשני' ובתשו' הרמ"ע מפלגו בס"י ל"ו הג"ל דשם
 ה' המעשה של ה' והקו' בהספר ה' נוגטים בהגג והחיר
 למחוק הרגל מלמטה למעלה ומבואר דגם בה"א הראשונה של
 השם מהני חיקוק ולא מופסיל משום דהיא שלא כסדרן ובתשו'
 חינוך נ"י בס"י ע"פ ג' דפס' חטובה ממחר"ל מפרט"א ושם ה'
 השאלה נ"כ שלל ה' והקו' ה' נוגטים בנגו והחיר נ"כ לתקן
 חף באותיות השם ע"ש ושם בס"י ע"ה הביא נ"כ בס"ה
 דהיוד' ה' נכתבים כתיב והחיר נ"כ לתקן ע"ש והנוכח'
 מהרו"ק בס"י ע"ז הביא בשם הבולל דגני השם בע"י כסדרן
 אמנם בתשו' שפלוני בס"י ע"ז שם ה' נפסל היו"ד מהשם
 אלקיים והורה לתקן ע"ש וע"כ דה"ל דלא בע"י כסדרן ומה
 דלא הויב על זה להשאל בס"י ע"ז הוא דזה אין לו שם ענין
 לגוף השאלה לא ה' חס להשיב עליו וכן מבואר בנזכר'
 מהרו"ב בס"י ק"ט דתורה נ"כ לתקן היו"ד מאלק"י ע"ש וכ"ה
 צ"ל"י רבה בס"י ל"ג סק"ג הביאו שם הנוכח' ע"ש וכן מבואר
 כחשובות בית אפרים חלק יורה דעה ס"א דתורה לגרוס
 מתק להיוד' של הא' משם אלקים ולכתוב אח"כ יו"ד עיין שם
 מבואר מכל זה דלא בע"י כסדרן :

מו) ורענוד י"ל להמליץ נ"כ זה מדברי הראש"ם בה"ל ס"ח
 אות י"ב דו"ל ור"ק א"ז לזה שאל יגע רגל ה' ה'
 למעלה וכו' ואם יגע למעלה אין לה לורה ופסולה עד שיחוק
 אבל בפליגין אין תקנה בחיקוק כי לריך לבזמן כסדרן וכן
 הקו"ף אין ליגע רגל הקו"ף למעלה עכ"ל והכ"י בס"י רע"ז
 בעטק נ"כ דברי הראש"ם ע"ש ולבאורה יש לדרקת אח"י
 הולך הראש"ם להא דשם יגע רגל ה' פסול עד שיחוק בודאי
 מהני חיקוק ונס אח"י לא כתב כן גם על הקו"ף אם (לא)
 גע פסול עד שיחוק וצ"ל ר"ל דהידוש גדול השמיעין הראש"ם
 בזה דאם לא ה' כתוב רק דתפליג פסולים וה"ן להא תקנה
 מחמת דהוא שלא כסדרן ה"א דפסולים ממשם ספק דילמא
 לריך להיות רגל ה' תלוי' דוקא וגיטתה פוסל ומחייבא פוסל
 הראש"ם משא"כ לקולא לא ה' כומך הראש"ם ע"ז להסיר וכו'
 הש לדברי האומר דגם רגל ה' דבק למעלה כבר נ"כ
 ונ"ש אם הוא כן באותיות השם דנגע רגל ה' לנגה דהס"ח
 פסול וה"ן לה תקנה דפסולה היא כי דלמא לריך להיות
 נפרד רגל ה' מהני מננה אבל מ"מ אינו רשאי לתקן ולמחוק רגל
 ה' ולכתוב אחרת דא"ן בזה משום מחיקת השם כיון דעשה
 הרגל בפסול כתיב המחברים דבזה מחמירי להפוסקים דס"ל
 שם אם נגע רגל ה' צבנה כשר נ"כ וממילא דאסור למחוק
 משום דהוה מוחק השם והי' הס"ח פסולה וה"ן לה תקנה לזה
 בא הראש"ם להשמיעין דיכול לתקן דא"ן בזה שום דגדו איסור
 בודאי הוא פסול ולא מחמת ספק ולפ"ו ממילא חובת גס
 בהראש"ם דיכול לתקן צנעט הרגל להנג גס בהשם ולפ"ו יש
 לומר דהי' הוא אמר' דבהרגל הראשונה אין לו תקנה כ"ל
 להראש"ם לומר דגם בס"ח פעמים אין לו תקנה אם נדבק בהרגל
 הה"י הראשונה מהשם :

מו) ומערתה לריגא כיון מבואר בהדיא בהרמ"ע מפלגו
 ובתשו' מפרט"א ובתשו' חינוך נ"י ובאלי'
 רבה ובנוכח' ובבית אפרים להסיר לתקן בהשם וליכא מאן
 דתש ליה דהשם לריך להיות כסדרן ועוד להיות כמה מחברים
 צבנה"ט הג"ל דמבואר בדבריהם דלא בעינן כסדרן ולהיות
 שהפסדים הללו אינם תלוי' לזה לא בהאחרים וצ"ל כרא' המה
 גדולי המחברים ה"לם לסמוך עליהם לתקן את השם שנפסל
 וא"ן לחוש דבע"י כסדרן ומי לנו גדול מהרמ"ע ופלאו ומחיר"ל
 מפרט"א צבנה"ט ובבית אפרים ה' הדבר פסוע אללס להסיר
 ולא כלל בזה שיהי' לריך להיות נגי השם כסדרן דוקא מכ"ז
 ברור דלא בע"י כסדרן (ובודאי פשטות לישא דהרמ"א בסעי'
 י"א כמ"ש דמוחר לתקן השם אם הרגל ה' דבק בהגג נראה
 דגם צבנה"י הראשונה יכול לגרר דל"כ הוה ל"י לפרש) :

ורפמשי"ל הוא סניף גדול העברת הקולמוס על אותיות
 השם כיון דהוא ספיקא דריגא ודילמא קי"ל
 כראב"י דס"ל כתב עליון הוא כהב לענין לשמה וממילא אפי'
 ה' אמר' דגם בשם צע"י כסדרן דוקא ובלא כוהבו שלא
 כסדרן פסול בדפיכוד מ"מ מהני אם אח"כ מצביר על"י הקולמוס
 כסדרן לשמה דכמו דמהני לענין לשמה כ"כ מהני נ"כ לענין
 שלא כסדרן וא"ן לומר דדוקא לשמה מהני ולא לענין שלא
 כסדרן והעטס לפמט"ל דהא דלא אמר' דאסור להצביר הקולמוס
 על השם משום מחיקת השם דכד"ו ע"ג ד"ו חף ה' הוה
 כתב אפי' לא הוה בכלל מוחק כתב הראשון רק דהוה כמתקן
 כתב הראשון ולפ"ו הא מינה לענין לשמה י"ל דחף דכתב
 מחמלה שלא לשמה אפי' העברת הקולמוס מתקן הכתב הראשון
 שיהא כאלו נכתב לשמה משא"כ לענין שלא כסדרן מה נ"כ
 דמצביר עליו הקולמוס כסדרן מ"מ עיקר הוא הכתב הראשון
 הנכתב שלא כסדרן דאם ינחא כן יהי' קשה הא דס"ל לרי'
 מצביר עליו הקולמוס ומקדשו ינחא נ"כ חף דמתחלה ה' כתב
 השם כסדרן מ"מ הא אז לא ה' הכונה לכתוב השם רק היודה
 ועיקר החיקוק הוא רק דה"ל העברת הקולמוס לשמה עמך
 הכתיבה הראשונה לענין לשמה אבל מ"מ ינחא מיד ומצביר
 הקולמוס על האות הראשון דהוא היו"ד מהשם חף דמהני לענין
 לשמה אעפ"כ הוה שלא כסדרן דכשמצביר הקולמוס על סיוד
 בעשה כאלו או עמך היוד אבל מ"מ כבר ה' נכתבים האותיות
 האחרונות מהשם דגם ה' מצביר עליהם אח"כ הקולמוס אפי'
 ה' לא הוה כמותקן רק כמתקנס אבל מ"מ כבר נכתבים
 ויהי' שלא כסדרן וע"כ אחת מוכח מזה או דזה חשוב כסדרן
 או דלא בע"י שיהי' כסדרן (ובצ"ל הא הכונה ס"ל דהיכא דהוה
 לתקן מותר למחוק את השם ויורה מזה מבואר בתשו' מהר"ל
 מפרט"א הג"ל דחף אם אינו מוחקו רק שיהי' שם יכיר וגאה
 וצ"ל ורא' ברורה לזה שהענין אכן אחד מן צורה נ"כ עובר
 בלא כדאמר' בספרי' והרי הורדס ה' סומך ובונה אפי' דהי'
 אשכך להיות עומד ביני הראשון אלא כל שהוא עושה לבדו
 השם משום זה אלו ואלתו ולכבודו עושה אין בזה משום נחילה
 אכן והעובד' ע"ש וע"י בחשובות בית אפרים הג"ל וכן היתה
 דהחתיקה גופו הוה חיקוק ודאי הוה כתיב גדול להסיר וע"י
 צבנה"ט הג"ל ס"ק ט' ממילא בזה דהעברת הקולמוס הוא
 החיקוק דשרי) :

וראותי בתפ"ד בס"י מ"ח והוא הדין המבואר בהרמ"א
 ברא"ח ס' ל"ב סעי' י"א דמוהר להצביר הקולמוס
 על סיבה הפליגין שמתקן קאם ולא אמר' כיון דכתב עליון
 הוא כתב הוה שלא כסדרן וכביה הששם דהא ח' גיטיין הג"ל
 כתבו דכתב עליון לא הוה כתב רק כשמתקן לענין לשמה
 ובוה לא הוה מתקן וגם צבלין הו' מבואר שם דלא הוה כתב
 רק לענין לשמה ע"ש ולפ"ו אם ינחא דהיכא דהוה מתקן
 חשבו כתב עליון כתב ממילא אם השם ה' כתב שלא כסדרן
 ומצביר עליו הקולמוס שיהא כסדרן דבזה הוא שלא כסדרן
 כסדרן י"ל דהוה כתב וממילא דאסור משום דהוה כמותקן השם
 אמנם כבר בחרמי לשול דעכל ענין לא הוה כתב עליון וזה הוה
 שיה' כמותקן משום דלא הוה רק כמתקן כתב הראשון וזה הוה
 בכלל צבלין הו' שמה"ס ח' דהי"ט וקאם ראי' דאפי' היתה
 דהוה מתקן מותר להצביר הקולמוס מהר"א הקדוש בספר
 הנונים הביאו בהנה"ט בס"י ל"ב ס"ק ג' ובצבנה"ט הג"ל
 שכתב דמוהר לכתוב דה' פרשיות מהתפליגין לרופים ואם כתב
 ב' פרשיות הראשונות והפסיק קודם שחמל' פ' שמש יצבור
 הקולמוס על סיבה וידבר של קדש ועל סיבה והי' של פ' יצבור
 והח"כ יכתוב מש' שמש ואיך ועי"ו יש קאם חיבור עכ"ל
 וינחא כיון דהוה מתקן ע"י העברת הקולמוס ממילא יהי' אסור
 להצביר הקולמוס משום דה"ל כמותקן וממילא דה"ל שלא כסדרן
 וא"ן ראי' מוכרעה אמנם דבר נכון ובכבוד מתכ"ל דא"ן
 בזה כלל משום מחיקת השם וע"י צבנה"ט מהרו"ב בס"י קש"א
 מ"ש בזה :

ואין לומר דמ"ח לא מהני העברה הקולמוס משום דמחוי כמזמור ופסול לרבנן דר"י דקמ"ל כוונתו דזו אינו לפמ"ש דדוקא שם דאיכ"ל תקנה אחרת למחוק השם ס"ל דעדיף טפי למחוק השם בהכחש שלא בטובה השם ולא תשוב מחיקת השם בהגם דהא דע"י העברה הקולמוס לא יתי' מהודר כ"כ משא"כ לפסק הירוש' משום זו ודאי לא אהר"י עמ"ל ובה בתפילין כתבו דבזה פסול מזמור יזמר מזה דפסול כרא"מ ואפ"ה מותר להעביר הקולמוס עליהם מ"כ"ס בס"ח :

ולפ"ן נראה לע"ג דברור אם נפסק אוח אחת מהשם בס"מ שקצת הדיו מתקום אחד דמותר למחוק וליתן דיו על מקום שנפסל ולהעביר הקולמוס על השם שנית לשמה דזה מהני מטעם ס"ס דלפמ"ש נראה ברור דלא בעי' כסדרן בהשם ואפי' אם נחוש להבדיל דע"י כסדרן מ"מ לא היה בכלל ודאי רק בכלל ספק וממילא דהוה ס"ס ספק אחד דילמא לא בעי' כסדרן ואפי' ח' בעי' כסדרן מ"מ דילמא הלכה כרא"מ וכבש עליון הוא כבש ומחייב העברה הקולמוס עליהם כסדרן לענין זה שיהי' כסדרן משם :

ובזה י"ל הא דכבש הרמב"ם בחשו' הביאו הב"י בסי' רע"ו וי"ל וכן הורה הרמב"ם ז"ל בחשו' על יריעה שתיקן בה השם שנוטו' אוחה וכו' ע"ל ונראה מזה דלא מהני היקון אמנם אין מזה ראיה ד"ל דהם הי' המעשה באופן דהי' לר"ך למחוק את השם ובדמנעט שם כב"י שהביא דברי' לרא"י דאסור למחוק השם לטורח היקון כגון אם נדבק קלח רגל הה"י ע"י"ש אמנם אפי' לאו ה' המעשה בהרמב"ם דנפסק קלח מאוח אחד מלוחותיו השם וע"י הורה הרמב"ם לנגזו אח היריעה ולא מהני חיקון זה למח דיו במקום שנפסק משום דיהי' שלא כסדרן ובכ"י הביא שפיר ראיה דאסור למחוק השם לטורח חיקון דחל"כ למה הוצרך לנגזו אח היריעה ולא למחוק אח השם כולו ולכתוב מחדש כסדרן כיון דהשם נכשל הוה מחיקה זו לטורח חיקון וממילא יהי' ראיה דע"י כסדרן ד"ל דגם להרמב"ם לא היה זה פסול דאי' רק דרבנן ויטלין לנגזו אח היריעה דנפסל מדרבנן עכ"פ והא דלא ליה להעביר הקולמוס עלי' כסדרן וממילא יהי' מותר משום דלא יהי' מותר מטעם דהוה כפי"ק דרבנן וככ"ל בח"א בסי' ל' סק"י הוא דהרמב"ם חיל לשיטתו דס"ל בני גט שכתבו שלא לשמה והעביר עליו הקולמוס לשמה דאינו פסול מן הכהונה משום דכבש עליון לא היה כבש כלל ראיה להומרא וממילא לא היה זה ספק כלל משא"כ לדין דקמ"ל דהיי' להומרא משום דהוה ספי"ק דיניה' הי' קמ"ל כד"ח או כרא"מ שפיר י"ל דמהני העברה הקולמוס :

סימן ל

שאלה . אלוהים השם בן ד' אלוהים שמתקן ה' ו' האלמעי"ו . וי"ד הראשונה נגזרה בהקפא ויש' ככראשונה . אך היא שחמורה קלח דיהי' על קלף . אבל נוק האוח ניכר היעב' וז"ל בן ארבעה שהוא כשר . אם יש חקיה לגזרו היא אחרונה כדי לכתוב השם כסדרו . או לא :

תשובה . הנה בחשו' מוח יאיר (סי' ט"ז) נקט בפשיטות בחלמט החשו' דהם שנפסל בעל קדושתו ומותר למחוק השאר . וגם אדמ"י הקודם בעהמ"ח ה' רע"ב אינר זמק"ל פתח ג"כ בפשיטות בן . כ"ס ביה אהרן מ"כ בחשו' שהשיב להחמיר ס' זה . ואף שיש קלח לפקפק שם על חשו' זו . מ"מ מרלה בעני' כפוז . וג"כ ראינו בשאר מ' אחרוני' שהשיב להם אדמ"י זמק"ל בפשיטות להסיר . אמנם כ"ס בני יונה מנעש"מ ח' מעיל לרקת כבש זה לאיסור גמור . וגיטה דפתו אפי' למיזב מלקות עיי"ש דף כ"ג ע"ב . ומקריב נדפס ס' מלאכת שמים מהב"ד דק"ק וירלבונו שהביא דברי' ס' כני' כלל ע' ס' י"א וצבינה ס"ק " . ומשום זה ממליט לאיסור בני' שום חולק . והגם דברי' הבני' לע"ג וכל ראויותו לפט"ר

ורא"י לזו הכשרא מלתי בחמתי' (במ"ס כלא"י פ"ב מ"ב) סאה שיש בו רובע הקב ימעט רי"א יבור והלכה בה"ק . ועי' במשנה ט' דר"י מורה דאי לא היה בחמלה אלא פחות מרובע דבשל . אבל אם הי' בו רובע ומיעט מקלח ונשאר מקלח נראה כמטין להוריע כלא"י . וא"כ הי' בע"ז כן הוא דאם יפטר לר"ך לפרך כולה . ואף דאין פסקין בח"ק דאפי' ברובע א"ל לברור כולה . הנה הי' דאפי' רובע גופה לא היו אלא מדרבנן דמה"ח בעל ברובו . ועי' ברא"ש ופי' רא"ש דהביאו ירושלמי' בן ביה"ד דכולה לא היו אלא מפני מרחיט עין משו"ה מקליקין דה"ל אלא למעט [ומיני' לא הבנתי הא הו"ס (בע"ז דף ח"ב ע"ב) דה"ל גזר שאבד בו כלא"י (ובגדה ס"א) כהנו דבלגל"א לא שיק' בעל ע"ש . עד שמאלמתי ה"ל בת' רשכ"א (מ"א סי' רי"ט) דמקשה זאה ומחזק בפוז טעם . והדמיו' בח' (ס' רי"א) אשמתי' מיני' לבי טעה ח' רשכ"א זו והניח בל"ע" . אבל בע"ז דכולה היו דאורי' מורה ח"ק לר"י דאם מפרך אח' כולה . אבל בלא נמלא אלא מקלחה נקטי' כבדתי' ר"י . ואפי' לשיטה רנב"ס (פ"ג מבל"א) דס"ל דברובע חייב מלקות ואפי"ה מהני מיטוט י"ל דחומרה דע"ז מנייר דאם מלא כולה חייב לשלם ככל . ואורביא ד"ל מדריבה רחמנא גבי פ"ז ש"מ דבעלמא לא :

ובזה מהורק היעב' דברי' ירושלמי' (במ"ס פתח' פ"ג ה"ב) דמיזבטי ל"י מיעט רובא של עריבה בעל או מכוין' שגראה לבער לר"ך לבער הכל עכ"ל ועיי"ש בחמשה קרבן עדה דיה' מה מיטוט דמקשה אחתי' לא פשיט ל"י מחמתי' דכלא"י הג"ל . ועי' בח' אדמ"י (ה' רי"ח) דמחקה מלוד לשיקת

אלא חד לימוד ואבדתא את שמש. זו היא סבוגי לפסק הלכה :

הקדמה שני. כי המזרחי ע"ה"ח (כפי ראה בפסוק י"ב) רש"י ד"ה אבד ואח"כ מחברין מחלו לעוקר ע"ז לרדף שישראל עכ"ל [ולשון רש"י מוקפה דנקט הלשון משני דרשות] וב' הרא"ש שלרדף לשמש משום דאם נשאר השמש ולמה אח"כ ואפי' עשר פעמים אסורי' משה' לרדף שישראל ע"ה"ח. אמר שכן הוא בספרי (פי' ראה מחלת ספקא ס') אבד אהה אומר שאם קץ והחליפה אפי' עשר פעמ' מייב לקוללה. ובפסקא ס"א הביא הספרי דברי ר"א וז"ל ר"א מנין אהה אומר שהעוקר ע"ז שמיב לשמש אחר' שנה' אבד מחברין. וברא"ח מרכיב השני פסקא יחד. שפסקא ס' הו' טעמא משום דר"א וטעמא דר"א בפסקא ס' הו' טעמא הלאור בפסקא ס' משום שאם ילמה לאשר האילן. ועיין בזרע אבדה מפרש הספרי הביא המזרחי הג"ל בפסקא ס' וכמו בפירוש כן.

וגם בפרישה בטי"ד (ס' קמ"ז) הביא ע"ד העור שלרדף לשמש אה הספרי הג"ל שאם החליף וגדל אח"כ כולם אסורי'. וגם רא"ח במגלת אסתר מרמזים במנין מ"ט (ס' קפ"ה) שזכר קץ כרמו ממנו שירוש וכוף דבריו כחז' וז"ל מני' בספרי אס קץ והחליף אפי' עשר פעמ' כולם אסורי' ע"ה"ח. ומזה הלשון לא ידענו אזי ס"ל כוונתו או לא. אמנם מספרו ביד החוקה אשר קטע לפסק הלכה נראה ס"ל כוונתו. כי (בפ"ח מה' ע"ז א"ג) כ' דאין שטעמו מחילה לע"ז דעיקרו נאסר וזו אשירה דמשה. אבל לא מסיק ענה דיו דספרי אפי' קץ עשר פעמ' כולם אסורי'. ש"מ דלא ס"ל כוונתו. זה הוא ג"כ מוכרח כשיטת רא"ח דטעמא דספרי הג"ל משום דלרדף לשמש אחר'. ובפ"ח מה' הג"ל לא הביא כלל ממלות שירוש משה' לא הביא ג"כ בפ"ח דאם קץ והחליף לרדף לקוללו. ובמגלת אסתר דשם כתב ממלות שירוש כתב באמת ג"כ דיו דספרי הג"ל. אבל מ"מ לפסק הלכה דמה שיהיה יחד מאלף קטע להלכה. והקוש"ט עומד כמו נד מגיל דלמה אותם מהלכה. והפלא שלא הכנישו בזה. נושאי כליו ולא משארי האחרוני :

ע"ב ג"ל כי דברי רמב"ם נכונ' מאוד. כי לגמרי קשה על ספרי הג"ל שאם קץ ובפסקא שלרדף לקוללו אח"כ. הא אמרין בע"ז (דף מ"ח) דק מ"ח ונאסר פרי דעגלה דהאילן מותר לאחר ג' שני' משום דהוה זוז"ג פרי דעגלה וקרקע דהימור. וכמו שפסקין ב"ד (ס' ר"ד ס"ב) וה"ז אס קץ האילן וכשאר רק הקורט וילמה אח"כ ליבוי זוז"ג ומ"ש פרי דעגלה או שורש דע"ז. וכ"ח דע"ז חמיר אפי' בסוגי' הג"ל דף מ"ח דמתי לחדרי. ואפי' לפסק הלכה אינו מנוצר דבדברי רמב"ם (מה' מ"ה ע"ז ה"ג. וי"ד) אי ס"ל גבי ע"ז זוז"ג אסור. ואפי' למחן דס"ל דאסור לא הוה הלא מדרבנן כמו שפסקין ר"ן ומ"א (בא"ח ס' תמ"ה) דע"ז דאסור במשהו זוז"ג נמי אסור וזו לא הו' אלא מדרבנן ונוספרי משמע דהו' דלור"י ולכאורה קשי' עובא. ומזה ה"קוש"ט בעלמו הוכיח הרמב"ם והרא"ש דק פסקא כפי' ס' שאם קץ והחליף דכולם אסורי' מקורב עם קץ פסקא כפי' ס"א שלרדף לשמש אחר' וזה הגה הוא דהנה לכו. ומרא דשמעמא לקמן בפסקא ס"א הו' ר"א ור"א באמת ס"ל כה"ח זוז"ג אסור מה"ח כמבואר בסוגי' הג"ל דף מ"ט ע"ה"ח. ומשה' ינחא לרדף לקוללו אפי' עשר פעמ'. וזה לרדף לדרשא דכאן בע"ז דוקא כיינו לאו לאשמעי' איסורא אס החליף רק על השירוש שלרדף לשמש כ"ח עד שלא יאשר אס שורש שיוכל לינחא אח"כ. כי אס יכ"ח אפי' יב' אסור. וכזה הלוק מומרא דע"ז מאשר אי' דאף קודם שגא האיסור לרדף לזכר שלא יבא לאיסור דע"ז. וכאם לא עבדי הכי עבדי מיכא איסורא אף שלא נחמ עינין כיון שיוכל להבהות אח"כ ע"ז. וגם הספרי נקט הלשון מייב דמשמע מטעם איסור. וא"כ לפסק הלכה דאין פסקאין דע"ז מותר מה"ח אף בע"ז איב אין לנו טעם שישראל. משום דאם קץ והחליף נמי מותר מה"ח. וגם הדרשות מן הכהובי' נמי אין לנו הכרח כי אין

לשיטת הר"ם ס"ל דמייב חלקו כרובע לפשט הירושלמי ממנה' דכלאי' עיי"ה. ולפ"ד ינחא דהא חזיקין כי המורה נזרע על ציבור חזק כמו ע"ז. והמשיין באר"ח (ס' תמ"ז) בראשונים ומחוריים יראה כי דהתן אסור במשהו נמי דמי' דיי"ג הוא. וא"כ חזיקין דהתן רמיקן עלי' בכמה עיני' מומרא דע"ז ומשה' מספקא ל' לירושלמי אס גם לעיני' מומרא דביטור דמי' לע"ז. ואם החליל לבטור לרדף לבטור כולה כמו ע"ז לרדף לשמש. או לעיני' זה דמי' לשאר איסורי' כמו בלא' אף דהו' דלור"י א"ל אלא למטע. ואפשר דמזה גופא הוכיח הר"ם דכרובע כו' דלור"י. וע"כ ירושלמי דהכא חולק עם הירושלמי דמס' בלא' דלא הו' אלא משום מראית עין. ועיין בזכ"כ קרתי. אבל מ"מ ילא מדברינו כי אין להבני' הג"ל ראו' מנח' דהא לרדף לשמש קאי אפי' אס לא מאל' אלא מקלס וא"כ ג"כ הלאו דלא תעשה נמי כן הוא אס כבר נחמק מקלס אינו מייב על הנשאר :

וכ"ז אחרתי לפי שיטתו דנקט הגמ' בפשטו דמלוא לשמש היינו מלוא איבוד ומשה' יליף דיו. אבל לפי קט שכלי לבדי לא כן דמה בפשטו הגמרא. ואף כי כמו זר ימשב. אבל מה אעשה שמחמת קושיות חמורות אשר התגוללו עלי' בזה. המה הריבוי נפשי עוז שלא לפרש כן. וזה החלי :

כי תמהתי מאוד על רבינו ראש המורים והורה לנו את דרך ד' בתוס' בבידור נכון בכל עיני'. והוא הרמב"ם שהשמיע זין דן שהעוקר ע"ז לרדף לשמש אחר'. כי (בפ"ז מה' ע"ז ס"א) כ' מ"ל לאבד ע"ה"ח ומשמתי. ובא"י מלוא לדרוף אחר' אבל במ"ל לא שגאמר מן המקום הוא עיי"ש. ולמה הניח מלוא שירוש. ובודאי ככוונה הניח זהה כי לא נשמה מנונו חליה מלוא זו. ויותר תמהתי שג"כ לא הביא איבוד שמש. ופלא יותר מזה כי (בפ"ח מה' ע"ז ס"א) כ' וז"ל אילן שנטעו מחלה לאשר גם העיקר וזו אשירה האמור כבורה. גם בזה לא ביאר כל העורך לאשר נבאר אי"ה. והפלא שכל נושאי כליו אשר הפשתי לא הרגישו בזה. ואף דבטור והמחבר (בי"ד ס' קמ"ז) הביאו שניהם. השירוש ושינוי שמש. גם עליהם אהפלא כי הבי' בחבור הארוך כתב על העור כקניור מןן שהוה גמתי דע"ז (מ"ה ע"ב). וקשה מרא דסוגי' זו באמת נדמה מכה דברי ר' אשי לקמן (דף מ"ח). ואף דזו י"ל דמ"ח נלמד דהרשה הג"ל לשיטת רבנן. ז"ל דבין לסוגי' דכאן לרדף לפסוק כרי"ג וכרי"ב דסברי כשמחול. ובין לסוגי' דלקמן פסקין כרבנן. מ"מ לא נשאר לנו אלא חד לזכור ואבדתא את שמש. ומגיל להמליח חתי לימודי'. והפשה וראיתי בב"ח י"ד ונראה מדבריו שהרגיש בזה. וכח דילפינן מקקן תפלקו. והוא יותר תמוה הא הגמ' הביא זה לעיני' שלרדף לשמש לגמלי. ונראה מהנח' דעיקר הלימוד של שינוי שמש לא יפתי' מזה. והנה תמהה כל הקשי' האלו חמרה למלוא דרך נכון. וקאי' במחלה שני הקדמות :

שיור לנו אלא חדר דרשא ואזכרה א"ש ומסבא אוקמה לה על שניו שסם. ומשיה יניחא דלא הביא (בפ"ו ה"א) מלוא שירוש וגם בפ"ח לא מסיק שם שלם קלן והתקף דאבור. כי בלחמ מדינא מומר אלא משום זוזי' אפטר דאבור וזו הביא לקמן. והא דלא הביא שניו שסם אפטר דס"ל דזה נאמר דוקא בביתא חרץ ישראל. וגם נראה דמכאן דך דרשא לענין אחר מדמכאב מן המקום שהוא משמש שבל למעט חך דרשא לבד. וזכאורה י"ל נכון:

ובזה לדקו גם דברי רמב"ם אשר מתקשה בו הדמיו' זולק"ל בח' סי' ר"ח למת לא הביא ספיא דירושלמי הנ"ל ובפרט לדברי רמב"ם לשיעור דס"ל בחמך דיוע לא מהני בטול כיו ספיא דאורי' . ולדידי גיחא כיו דאמרי' לעיל (בס"ו א') וספיא דירושלמי לא הוה אלא משיס דלחמ חמך שיה לע"ו. וכע"ז אש החמיל לשרוף ולכלה לר"ך לבער הכל גבי חמך נמי קן הוא. וא"כ הרמב"ם דלא ס"ל בע"ז שר"ך לבער הכל מדלא הביא זה בדין רק בפ"ח כחב שטיק נאכר אבל מלוא שירוש לא הביא. מכ"ס גבי חמך ש"ל אלא למעט כמו גבי כלא' דכיו נמי דאורי' לשיעור וא"ל אלא למעט. ונכון:

כפרישה מטעם ילמח וזוזי' אבור מדרכנן ע"כ ש"ס חמורו. ואם נכון הוא אשמה כי נמני ד' בדרך לחמ: **ובזה** שהבאתי בשמו בס' א' ונ' הרבה להפיס עליו כי נראה מדבריו שהלך בשיעור ח' משלח בנימין ח' ל"ז שהבן שם על הש"ג לא ידעמי מי המיר לו כזה ושהכרי' שהביא מטיפח דיו לא דמי כלל דכבר נחמך לורח האורח לגמרי וממך יסורו על ח' מה"ד בפסקיו ס' ע"ב ואני הפטור לא יראה לי כן ואזכרה לאחר הדיוק מדבריו נראה לי להיטך. דבשרי הכה"ל דמ"ס מיירי רק בנפסל לורח האורח ומופרד למוחקו ואיני רואה להלאות אם הקורא חך גשאר למעי' שם וגם בשלטי הגבורים שם יראה הרוואה כי דבריו כנים ואמיתים וגם בח' רדב"ז ח"ב ח' מקל"ו באמצע ח' שמולק שם על הר"י אהבנדרי' ח"ל כיון שנפסל השם הרי מחוק ועומד ומוהר לפקטו והביא ח' מה"ד הג"ל והוכיח ג"כ שם דמה"ד מיירי בנגיעה דקה אפס' זה השני מהה"ד לפיקר וז"לף לה מנח כש"כ מטיפח דיו וחדתי בנפסל כי כוונתי ח"ל במה"ד ככוונתו :

וגם בח' רמ"א ס' ק' ס"ק יו"ד שהקשה למת המירה הסורה לחמוך אח השם בטובה ולא לוחה לגרשה ועשה בכל חמ' הנ"ל (ואף דקוש' או אינו מובן מה יעשה בזאום ומסומה ובמ' שם רע דאינו יבול לגרשה) ואם דבריו דהחורס לא אכרה אלא דרך מחיקה והשחמה אבל ע"ש גפשה לשום חיקון מומר ובראי' ממס"ם הנ"ל מטיפח דיו ע"ס ולפ"ז ע"כ ל"ל דהא דפסק רמ"א בס' רע"ו דבנגיעה דקס אסור לחמוך ודלא כרדב"ז ההם היינו טעמו אי משום כיון דבקריתא של מינוק נחמקש השם דלא נרע משאר לשונות שבהא בכרה"ס' זה או משום דלחמ הלכה פה"ק ופוסקים דס"ל דה"ל צוה לבער לגמרי ומ"ס' אסור אבל בנפסל לגמרי מומר לחמוך שאחר כדי לתקנו וכ"כ ח' גינח וורדים ועוד שהארי ראי' מדבריו מרדכי סוף פ' הפליקין **ואגב** דלחמ לין אגרש דבריו. כי לפסוק ריבוא חין להם ז"ל כל דוכחא דלא הוה כתיב כתי מפיכלא מדש"ל ל' חלמודא לעיל כל אות שאינה מוקף גייל פסול. ומיהו דוקא בש"ה מדנקט גייל וכ"כ הפליק ומזווח אבל לא מליה כו'. ויש לדחות דאף בש"ח לא פסול אלא בשם דהמיר נמי לענין לשמן. וק"ו ר' יהודה בשם ר' מנחם (דף ק"ט ו' ע"ו. ומשיה כחן כסא' רוחח פסול אההוא דמס' סופרי' עירוב אומיות אל יקרא בו. ועירוב אומיות פשיטא האומיות השם [כנ"ל] ועס הסר מינח השם מדלא מפליג בין למעלה בין למטה כי ההוא דירושלמי. ועוד מה"ס נקט מלוא לשרש. ולשון חייב מחלוק מטעם איסור ולשון אסור הוא רק מטעם מלוא ולא משום איסור. כי לאמה דנמי נקט אליבא דרבנן. ואליבאי' הוא רק מלוא ולא מטעם איסור החליף דוז"ג מוהר. אבל אקן פסקין כו' אשי לקמן דף מ"ה ט"א רבנן ס"ל כמחילל בנעטו ולבסוף עמדו דנוסף נאכר. וא"כ השיריבס הגדעון להני הוא דלחמ **במבואר**. ודרשא דר"ה רדוף ואמ"כ שר"ף נפקא להו נאכד מחבדון אכד ואמ"כ מחבדון. ולא נשאר לנו אליבא דרבנן אלא חדר דרשא ואזכרה א"ש. וזו הכברה עמגה לאוקמה על ציניו שסם. אבל לריבג' ולריב"ז דס"ל לביטה ר"ה בנעטו ולבסוף עמדו אכד עיקרו נאכר אי"כ השיריבס הגדעון איימר ואוקמה לדרשא דר"ה רדוף ואמ"כ שר"ף. ואיימר להו שני דרשות אכד מחבדון וגם ואזכרה א"ש. וע"כ ס"ל כר"א חדר לשירוש וחד לשינוי שסם. וגם רע"ז ס"ל כר"א. וא"כ לא מלין בעיקר הדורש למלוא שירוש אלא כר' הליטור. ושכיר פסק הספרי שסם החליף כו'. ונקט בדברי ר"א חייב לשרש משום דס"ל זוזי' אבור מה"ס דהספרי או"ל לבסק הלכה כשיטת ר"א וגם רמב"ם פסק כן. ומשיה דלא הביא דין שירוש. אבל ירושלמי **שסם** פכתי או"ל ככתי' דהתם ש"ס שלטי (בדף מ"ה) דגם רבנן ס"ל מלוא שירוש וא"כ הוא רק מטעם מלוא בעיור ושפיר חספא ל' גבי חמך. וגימח הכל דרמב"ם לא הביא גם ירושלמי **פג"ל** גבי חמך. והא דהעיר והמחנך הביאו. י"ל

ואי תקשה לך אם הפירוש זה אמת בדברי ירושלמי הנ"ל אי"כ ממילא מוכח מיני' דס"ל הפירוש בדברי ר"א דעוקר ע"ז ל"ג אגרי' כפשוטו מטעם מלוא כיעור. וא"כ יש סחירה גמורה ממנו על הרא"ם והפרישה דפירשו בדברי ר"א שר"ך שירוש מטעם שסם כהתקף. כי לדידהו כינח דליכא למיחש להתקף לא מלין אפי' לגבי דהיכא שהחמיל לבער שר"ך לבער הכל :

אבר לאחמ ג"ל לדעמי הקלושה כי הפירוש כר"א במלוא שירוש חל' בשני הסוגיות. כי לפי הסוגי' (בדף מ"ה ע"ב) רבנן ס"ל בנעטו ולבסוף עמדו דאפי' הנוסף מוהר. וז"ל כשמואל לקמן וא"כ ע"כ שפירקו הגדעון איימר להו ואוקמה לדרשא דר"ה רדוף ואמ"כ שר"ף ואיימר להו עוד שני דרשות אכד מחבדון וגם ואזכרה א"ש. וע"כ ס"ל כר"א חדר למלוא שירוש וחד לטעות שסם. ורבנן נמי ס"ל מלוא שירוש אי"כ ע"כ הוא מטעם רק איבוד לבד ולא מטעם החליף. דהא רבנן ס"ל זוזי' מותר מר"ה ש"י גבי ע"ו. ומשיה כחן כסא' (דף מ"ה ע"ב) דקאמר מלוא שירוש לא זכר הש"ס אש קלן והתקף דזו בלחמ לרבנן ליתא דוז"ג מוהר. ומשיה משהה גמ' ג"כ הלשון מלשון הספרי. דהספרי נקט בדברי ר"א חייב לשרש וה"ס נקט מלוא לשרש. ולשון חייב מחלוק מטעם איסור ולשון אסור הוא רק מטעם מלוא ולא משום איסור. כי לאמה דנמי נקט אליבא דרבנן. ואליבאי' הוא רק מלוא ולא מטעם איסור החליף דוז"ג מוהר. אבל אקן פסקין כו' אשי לקמן דף מ"ה ט"א רבנן ס"ל כמחילל בנעטו ולבסוף עמדו דנוסף נאכר. וא"כ השיריבס הגדעון להני הוא דלחמ **במבואר**. ודרשא דר"ה רדוף ואמ"כ שר"ף נפקא להו נאכד מחבדון אכד ואמ"כ מחבדון. ולא נשאר לנו אליבא דרבנן אלא חדר דרשא ואזכרה א"ש. וזו הכברה עמגה לאוקמה על ציניו שסם. אבל לריבג' ולריב"ז דס"ל לביטה ר"ה בנעטו ולבסוף עמדו אכד עיקרו נאכר אי"כ השיריבס הגדעון איימר ואוקמה לדרשא דר"ה רדוף ואמ"כ שר"ף. ואיימר להו שני דרשות אכד מחבדון וגם ואזכרה א"ש. וע"כ ס"ל כר"א חדר לשירוש וחד לשינוי שסם. וגם רע"ז ס"ל כר"א. וא"כ לא מלין בעיקר הדורש למלוא שירוש אלא כר' הליטור. ושכיר פסק הספרי שסם החליף כו'. ונקט בדברי ר"א חייב לשרש משום דס"ל זוזי' אבור מה"ס דהספרי או"ל לבסק הלכה כשיטת ר"א וגם רמב"ם פסק כן. ומשיה דלא הביא דין שירוש. אבל ירושלמי **שסם** פכתי או"ל ככתי' דהתם ש"ס שלטי (בדף מ"ה) דגם רבנן ס"ל מלוא שירוש וא"כ הוא רק מטעם מלוא בעיור ושפיר חספא ל' גבי חמך. וגימח הכל דרמב"ם לא הביא גם ירושלמי **פג"ל** גבי חמך. והא דהעיר והמחנך הביאו. י"ל

לא מנה כדבריו מוקף גויל] משום דמיירי נמי בס"ח כיון
 דבש דוקא, או למעלה [פ' בשאר אזהרות] משויה לא מנה
 עכ"ל המרדכי בקצת היקוץ, ויסדרת המרדכי קשה להלוס
 מכיון דלדרי' א"ל מוקף גויל גשאר אזהרות בס"ח למע פסול
 למעלה, ואי חימח דבש מני' ממרבי כסברת ח' מנחם
 עורי' (ס' ל"ו) א"כ בלמעט נמי יהא פסול, ואי חימח משום
 דבשר האות לא חימח, א"כ גבי אזהרות השם נמי חימח כן.
 ע"כ גיל דהנה יש בזה ג' שיטות, ח' ראש' ושיעמו ס"ל
 דנגיעה בלוח מיפסל בין למעלה בין למטה, משום דלון
 סמכין אזהרה דיון דרי"א כל אוח שמ"ג מד"ר פסול, אמנם
 גם זו ס"ל דוק פסול מ"מ מדרי גרידה, ופסול דנקט ר"י
 בנזרה היינו קודם היקון, ורשב"א ס"ל כירושלמי דנגיעה
 בהחלת האות מיפסל ולא בכופו, ובהא דמיפסל מיפסל לגמרי
 ולא מהני גרידה כיון דקודם שנמחר האות מיפסל מנה שאין
 מוקף גויל הו לא מתקשר ע"י גרידה דהו כחק חוכות, אבל
 כסוף האות כיון שבשר נמחר האות קודם שגא אל הנגיעה
 הו לא מיפסל ואפי' גרידה א"ל משום דראוי לבילה ע"י"ש, וה'
 מנחם עורי' ס"י ל"ו משני על הרשב"א וס"ל בחדא ופליגי עלי' בחדא,
 דכל היכא דבא הנגיעה בשעת הכינה מיפסל האות ולא מהני גרידה
 אבל מנחם עורי' ס"י ל"ו משני על הרשב"א דאפי' בא הנגיעה בכופו נמי לא
 מהני גרידה, וז"ל שם דלא מיקריר לורה האות עמרה עד שיהי'
 מוקף גויל מד' רוחות אחר שהכנייה ידו וקולמכו מעל הקלף
 עכ"ל, ובה יראה לי דהר"ם במרדכי ס"ל כרשב"א דכל היכא
 דמיפסל מיפסל לגמרי, ולא מהני גרידה, ובה ס"ל כהר"ם
 דפסול בין למעלה בין למטה כמפורש דלן דכל דאזינו מוקף
 גויל מד"ר פסול, ומשמע לי' דלגמרי פסול ואין לו תקנה,
 ואמנם ראה להשוח נמחר דלן עם הירושלמי, דמחלק בין
 למעלה בין למטה, משויה נחית הר"ם לחלק ביניהם ולומר
 דגמ' דלן איירי דוקא בשם או בתפלין דבשם ל"ל מוקף גויל
 מד"ר, וס"ל בטעמא כח"ש המג"ע הג"ל דכל דלא מחלק ידו
 וקולמכו אכתי לא נמחר לורה האות ונפסל אפי' נגיעה
 בכופו ולא מהני תקנה, אחר ר"י בהנחות שפיר
 דפסול לגמרי, אבל בשאר אזהרות בס"ח לא מיפסל משום
 הפסול גויל דאזינו לריבין, אמנם הו דמיפסל הירושלמי הנגיעה
 בהחלת הכתיבה דהיינו למעלה, וזו עשמו, משום דבאמלע
 או החלת כתיבת האות נעט בהכרחה, א"כ מה שמוך האיה
 נגיעה ואילך חלק ליהא לן כותבת האות שכתב עתה, דלא
 מוכר האות הלן ככתב מקדם, או דמה שכתב עד הנגיעה
 נעטל לאות הנגע, ומה שכתב לאחר הנגיעה הו כתיבה
 חדשה, אלא דלח"כ לאחר נמחר הכתיבה נראה האות כש"ע
 והיו כעשה ממילא, אבל אם בא הנגיעה בנמחר כתיבת האות
 חו לא איכפת לן, דלמאי חיוב דהא האות נמחר בתקומו
 ולורתו, ואי משום דנגע בלוח כתיבתה בנמחר כתיבתה קודם
 שסילק ידו מן האות ואינו מוקף גויל בשעת כתיבה, זה לא
 נמנע לשעת ה"ר שמשון דבשאלח לשיטה ה' מג"ע דל"ל מוקף
 גויל מד' רוחות שפיר מיקריר הו נמחר בפסול כיון שקודם
 שסילק ידו בא הנגיעה, אבל אם א"ל הקפה גויל מה פסלות
 איכא, אבל בשם בס"ח ובתו"מ בכל האזהרות דל"ל ח"ג מד'
 רוחות, אפי' בנגע כסוף מיפסל כעממח דמג"ע הג"ל,
 דר"י שלא סילק ידו לא נמחר לורה האות, ומכיון דבשעת
 נמחר ל"ש מוקף גויל הו נמחר בפסלות ופסול כל האות כשיטה
 ח' מג"ע הר"ל, ואף כל א"ל דנפסל ליה לי' הכשר מ"מ איסור
 מחיקה השם לא זו ממקומו, דהא איסור מחיקה לא הלי'
 בכתיבת הכשר ס"ה וז"ל, דהא בכתיבת חק חוכות מושג
 או אפי' על ידוח הכלי' אם נכתב בקדושה עובר בלא הנשיא
 כן לד' אלקיים, כמבואר במ"ש עירי' ונת' אפי' הנהיג הג"ל
 והוא פשוט, ומכ"ש אם לא נפסל רק ע"י הנגיעה שאי אפשר
 לתקן רק ע"י מחיקה שזוכר בלא הפשה ואסור, רק בנמחק
 לורה האזהרות לגמרי דזה שרי דלון מוחק אחר מוחק:

וכר"י שהביא כאן, שזכר דבריו חוץ במרדכי ריש פ'
 הג"ל ע"כ באריכות קצת, וז"ל ואור"י שאם הדבר אוח על
 שם יכול למחוק, ומביא ראיה ממ"ש סופרי' הג"ל ע"י"ש,
 וע"כ דהר"י מיירי שהדיוק שבין האזהרות אין יכול לשלק בלי
 מחיקה קצת מאזהרות של שם, ומפני זה הוכרח להביא דל"כ
 על הימח מחיקה ממס"ס, דמשום דהו לתקן שרי דל"כ
 אלא שאפשר לסלק הנגיעה והדיוק בלא מחיקה השם כלל פשיטא
 דשרי, וע"ז ל"ה מוכרח להביא ראיה ממס"ס, וכמו שמקשה
 הש"ג לעיל, וכ"כ העור שמביא ח' הר"ש שחזיר בפשיטיה
 בלי שום ראיה, וגם המרדכי לא חיי' מולק עליו בזה, ומחזיר
 טעם יהי' אסור להפסיד הדיוק אם אינו נוגע באזהרות של
 שם, א"ו דמיירי שעי' גרידת הדיוק מוחק קצת מאזהרות
 השם, גם לשון הר"י נופ"י מראין כן שכתב שיכול למחוק,
 ש"מ דמיירי בנוונא שדרי' לתקוף ג"כ קצת מאזהרות השם,
 וע"ז מוכרח שפיר להביא לו ראיה ביהרמו מהמס"ס, דהס"ס
 נמי מיירי שפלה פשה דיו ומכחה אל הנגיעה באזהרות השם
 ורשאי למחוק, אף שעי' המחיקה ימוקף ג"כ מאזהרות השם,
 כיון דר"א לתקן בלא זה שרי והשחל שפיר משיג המרדכי
 עליו דלון הגוון של מס"ס דומה לראיה, דבשאלח ההם אשעי'
 שעי' המחיקה מוכרח ג"כ לתקוף קצת מאזהרות השם ח"א שרי
 כיון דמלוא קטבדי, וילא ממנו תקנה גדולה שמתקן השם ל"ש,
 אבל הכא דהשם נפסל מהחלוה, דלא הו מוקף גויל, וגם
 אחר הגרידה לא יהי' מחוק, לשיעמו דבשר כתי' מניע בזה,
 וליח ל"י תקנה כי אם בנמחקת כל האות או לפחות מקצתה
 עד דמשנה לורה מקודם ולכתוב מחדש דזו הו מחיקה משג
 ועובר בלא הפשה שפיר כתב בזה דאסור ולר"ך גניזה כיון
 דהשם נמחר בקדושה אלא דדבר אחר נוהג לה נפסל ל"ש
 מ"מ איסור מחיקה לא זו, אבל אם א"ל חלק לתקוף קצת
 מן האות והאות נשאר בתמונתו כששרות ואף דבש זה אסור
 כח"ש ח' מג"ע שם, דהו כמו חלי שיעור, מ"מ אם הוא
 כדי לתקן והיקון בזה מועיל שרי', ובהו ישרש דברי מרדכי
 כהוגן, ומדברי שיטה נלמד בין ח' המרדכי ומיירי שמשון
 דלא מוקי לה ההו דמס"ס כמו ח' מביא ח' מיירי בנטעש,
 אלא רק דמיפסל ע"י נגיעה, ונשנה מהה"ס לתקוף
 האות כדי לתקן אם הוא ממוקף בכך, וחדאי בנשפא' כי ראייה
 נכשרי' מהר"ם פאדו"ס (ס' פ') שכתב על ח"ה הג"ל שלא
 ראה המרדכי, כי אם ראה לא הי' מסופק כלל, וממילא אינו
 מחוקן או הדעת שסובר הש"ג כמו ח' השם עומד בתקומו,
 אלא שנפסל ע"י נגיעה מותר למחוק מן האות כדי לתקנו, כמו
 כן אם כבר נמחק אזהרות השם שמוחר למחוק כולה כדי
 לתקנו וז"ע:

ויותר מזה חזיתי בת' מור"ל מפד"ח הובא בת' מתוך ב"י
 (ס' ע"ה) שמתקדק מהר"י שבמרדכי דאפי' בנמחק
 כל האות מותר, והביא ראיה מהמס"ס שמיירי באופן זה,
 נושוס דלשיעמו דבמקלח השם אין כלל איסור מחיקה, אמנם
 דלדן דנקטיין כתי' מג"ע דשיך מחיקה גם במקלח אוח השם,
 די לנו אם נדקדק מהר"י כמו שדקדקי, ונולאין זה ישרש
 המס"ס, ועי"ש שהביא המרדכי ולא ביארו כל הנו"ך,
 וכפי מה שביארו דבריו לעיל יוצנו לנכון, ובסוף הח' ס"ס
 דלון לפרש המס"ס דנמחק כולה עד שאין האות ניכר כיון
 דאחר מפני שמקון, ואי איירי שנמחק לגמרי השם, לא
 שייך בזה מחיקה כיון שבשר נמחק, א"ו דרישוס האזהרות
 ניכרות רק דהו מטושטש, ואין בזה משום זה אלי ואנוהו,
 וכר"ג נותר למחוק דהו מקון, שיהא השם ניכר ונחה,
 ור"י ברורה לזה מדלמ"ר בנותן חבן ממונח עובר בלאו כדל"י
 כשפירי, והרי הורדום (ב"ב דף ע"ה) ה' סותר וכוונתו
 אפי' דהי' אפשר להיות עימד כיון הראשון, אלא כל שפשה
 לכבוד השם משום זה אלי ואנוהו ולכבודו עשה, אין בזה
 משום נותן חבן, וכו"כ כן הוא, וכן מלאחי לדר' בת' השב"ן (בת"א
 שאלה ב') בר"ה ואחר שנמפרש זה כו', וסוף דבריו ק"ה הוא,

מיהו אפי' שם הכתוב בס"מ אין אסור למוחקו אלא כשהוא מחזיקו למוחק ולאכזר. אבל כשהמחזיקו למוחק מותר. והכי תניא במס' ס"ל. וכתב עוד. ויש להביא מחזיקו המזבח ומנינו הורדום. כמו שביא מהר"ל מפדאש כ"ל. והיום דבריו והכל נתי למוחק השם שאם הוא מחזיקו למוחק שמוחק למוחק. שכרי מחיקה השם ונחילת המזבח בחדר לאו נפקי עיי"ש. ואפ"י (שכ"ט) ק"ז ח"א נראה שהוא מפקפק בדבר. שכתב שם בחלפת ה' על הך כרייחא דפ' הנונה. כחב האזכרות בזה הרי אלו ינמו. וז"ל בדוריא לא מהני כה: הקנה דא"ל להעביר עליהם קולתם משום דהוי מוחק כתב המחזיקו כו'. ואח"כ כתב ומכ"ש למאי דאסקי' ה"ס עם ה' המביא חנין. המעביר דיו ע"ג סיקרא דר"י וז"ל תרומתו ס"ל דמיירב שמים משום מוחק ומשום כותב. כ"ש לענין מחיקה השם דכהב מחזיקו הוי כתב ועליון לא הוי כתב דהוי מוחק. ומשמע דכתיב דבריו ה"י סובר דאע"ג דהוי מהקן משמע כתיבה דכתב עליון הוי כתב מ"מ אסור משום מוחק את הראשון. גם (במ"ג ס"ו ק"ג) כ"ס ה"י בלוי ונאחזק שאוסר להעביר קולתם משום מחיקה. ומל"י דבריו על ס"י ק"ז ה"ל. ואלו ב' הש"ס בודאי סותרין דבריו שבה' ב' ח"א ה"ל. דשם מתייר למוחק כדי למוחק. ודל"ייהו מהורדום. ואפ"י דאלל הורדום ה"י חתלה הכתיבה כולו ואח"כ כנה מחדש ומ"מ שרי. מכ"ש אם התיקון בא מיד משמע מחיקה. גם לא שמענו שהסופרין מתקרקע ונותרין שלא להעביר קולתם על שם שתיקון ולדבריו ה"י לר"ך גי'יה. שאין לו הקנה. כמ"ש גבי אזכרות בזהב. ובחלפת לריבא של' לענין טובא על ב' הש"ס האחרוני' ה"ל כי לו ירביעא שאפי' מוחק ע"מ למוחק אסור מ"מ אם כשעת מחיקה עלמו בא התיקון בודאי דמוחק :

מועתה מהני עמודי עולם שהבאחי נראה כבי"ד. שאפילו השם במילואו. רק ששפסל. או אפי' לא נפסל רק שאינו מהורד. לחשו' מור"ל מפדאש שרי למוחק כדי למוחק. השם במקומו. ומדל"ייהו בודאי לית ב' איסור מחיקה. מכ"ש כחן שכבר נמחק ה"א ונח"ל האמצעי וגם ה"א אחרונה דיהא קלח אבל הו"ד ראשונה בשאר' דב"ע' וקדושה. וא"כ הוי מחיקה כדי למוחק יו"ד ראשונה. בודאי דשרי. ואיני לר"ך לקדור השם כי בזה יתבטל יו"ד הראשונה מקדושה. וגם הקידור ונח"ל המעליה אינו יסוד. ומשם גם בשפר כוס שאין בו עדיין שום מעליה בהך הסתיבה. וכדאי לסמוך על חש' מור"ל ודל"ייהו שחזיר' למיירב אם כבר נמחק אות א' מהשם. כי כבר כתבתי שאין לו עיקר ליסוד הכתיב. ואין לומר בא עדיין ש' ע"ה למוחק ה"א וא"ל האמצעי וישאר ה"א אחרונה. דוא"ל דא"כ יהי' שלא כסדרן. וענין שרי' גמ' ודל"ייהו (ס"ו י"ג י"ג) דטוסל את השם שלא כסדרן. ומחלפת הביא דא"ל מהוה"ק. וזכור ה"ר נבונה גם הש"ס דל"ן מדל"ייהו שה"א בנח' בפסק כולל דנעשה לפניו מותר למוחק ולחזרו' אבוד. ש"מ דלא משכחה בענין אחר. וקשה בא משכחה לה גמי לסיפק. כענין דכתב הנעשין לאחריו קודם שכתב השם. והנעשין לפניו כתב אחר כתיבת השם. וא"כ יהי' הו"ן להסיפק דנעשין לפניו אסור ולאחריו מותר. א"ל דשם שלא כסדרן פסול. ובזה ה"י לפניו חזו"ן דיעב"ל שדושה ה"י חסברי' יומר. דמקשה הריש"ב"א הא לאחד כתיבת השם נקדשו הנעשין לפניו ולמה מותר למוחק. ומי"ך דל"ך שיקדשו בשעת כתיבתן. וא"כ בודאי ה"י קושיהו חמורה יותר דמשכחה לה לרי"ך. א"ל דשם שלא כסדרן פסול אף כנעשין ומכ"ש כשם עלמו. וכל אחרוני' שה"ס חזו"ן גמ' ודל"ייהו ה"ל לא דל"ן מקור הדברים. ועיקר ה"י הוא (ס"ו י"ב י"ג). כי אם דל"ן להם ערמו ויגשו לתרן דבריו ככמה עניני'. ונפרש זה שמקשה מח"י אהכסנדר"י ה"ל שגדלה דעבריו להי"ך. ואדל"ייהו משם גמ' הו"ה"ק הוא עמוד כנולו ואין לדמות דבריו. אם לא שמפורש בש"ס לסיפק. וחזי בשאר ח"ת (ככ"ו ס"י קמ"א) שדחה כל הראשוני' מכת דברי' הו"ה"ק משום שאינו מפורש בש"ס לסיפק. מכ"ש כחן שאינו מפורש בשום ראשון להי"ך. ואף אם נאמר דלא מופסיל כק"ל אם כנ"ש שלא כסדרן. מ"מ פליה מן המובחר בודאי ליכא. כי ראש' בנן קמל"ן שקללו חכמים על שלא למד מעשה הכתב כדי לכתוב שם השיוחר כשם א'. וא"ך נכתוב חן שלא כסדרן. זה אינו מן הש"ס. ע"כ בודאי התיקון גדול הוא למוחק ה"א אחרונה כדי לכתוב ראשונה כתיקון נאה ויפה. ואין לך זה א"ל. ואע"ג יותר מזה לככות השם כסדרן:

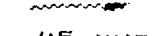
עוד אחת נזכיר שאין מההכרח לומר שהרא"ם מולק ע"ד. ממה שמקשה ב"י ראה שפירש הספרי אבוד כנ"ש לא חששון כן לר' אלעזר כ"ס אחרונה לטעון ולמוחק. ואמר ר"י וכי חלפה ע"ד שישאל יתרון המזבח כו'. ומקשה החזו"ן למה לא מקשה ג"כ על מחיקה הש"ס. ומי"ך דעל מחיקה הש"ס יכול לומר דאסור אפי' בלא דרך השמחה. דהיינו שכתב שלא במקומו

מיהו אפי' שם הכתוב בס"מ אין אסור למוחקו אלא כשהוא מחזיקו למוחק ולאכזר. אבל כשהמחזיקו למוחק מותר. והכי תניא במס' ס"ל. וכתב עוד. ויש להביא מחזיקו המזבח ומנינו הורדום. כמו שביא מהר"ל מפדאש כ"ל. והיום דבריו והכל נתי למוחק השם שאם הוא מחזיקו למוחק שמוחק למוחק. שכרי מחיקה השם ונחילת המזבח בחדר לאו נפקי עיי"ש. ואפ"י (שכ"ט) ק"ז ח"א נראה שהוא מפקפק בדבר. שכתב שם בחלפת ה' על הך כרייחא דפ' הנונה. כחב האזכרות בזה הרי אלו ינמו. וז"ל בדוריא לא מהני כה: הקנה דא"ל להעביר עליהם קולתם משום דהוי מוחק כתב המחזיקו כו'. ואח"כ כתב ומכ"ש למאי דאסקי' ה"ס עם ה' המביא חנין. המעביר דיו ע"ג סיקרא דר"י וז"ל תרומתו ס"ל דמיירב שמים משום מוחק ומשום כותב. כ"ש לענין מחיקה השם דכהב מחזיקו הוי כתב ועליון לא הוי כתב דהוי מוחק. ומשמע דכתיב דבריו ה"י סובר דאע"ג דהוי מהקן משמע כתיבה דכתב עליון הוי כתב מ"מ אסור משום מוחק את הראשון. גם (במ"ג ס"ו ק"ג) כ"ס ה"י בלוי ונאחזק שאוסר להעביר קולתם משום מחיקה. ומל"י דבריו על ס"י ק"ז ה"ל. ואלו ב' הש"ס בודאי סותרין דבריו שבה' ב' ח"א ה"ל. דשם מתייר למוחק כדי למוחק. ודל"ייהו מהורדום. ואפ"י דאלל הורדום ה"י חתלה הכתיבה כולו ואח"כ כנה מחדש ומ"מ שרי. מכ"ש אם התיקון בא מיד משמע מחיקה. גם לא שמענו שהסופרין מתקרקע ונותרין שלא להעביר קולתם על שם שתיקון ולדבריו ה"י לר"ך גי'יה. שאין לו הקנה. כמ"ש גבי אזכרות בזהב. ובחלפת לריבא של' לענין טובא על ב' הש"ס האחרוני' ה"ל כי לו ירביעא שאפי' מוחק ע"מ למוחק אסור מ"מ אם כשעת מחיקה עלמו בא התיקון בודאי דמוחק :

וראי' הביא לזה מר"י אהכסנדר"י שכתב (ככ"ו ס"ו רע"ו) דה"י בו דק וכו' דמקשה ר"י אהכסנדר"י על עלמו וז"ל דכל מחיקה שהיא לתיקון שרי'. דעומד אבן מן המזבח אינו חייב אלא בניית דרך השמחה. אבל כדי לתקן אחרת שרי'. ע"ן מל"י בני השמואל' שנהלו מזבח שבה עורא מפני שחמאו הינו' כדאי' ביומא (ובואו ט"ס וז"ל ע"ז דף ג"ב ע"ב). דה"ס שא"י דא"ל אפשר לנו בלא מזבח. וה"ל לנו לבנות מזבח במקום אחר במקום שמוקם מזבח מיותר אבל הכל אפשר לנגוה היריעה ע"כ. ומחלפת אחרת מה שמקשי' עליו. הרב"ז בח' ה"ל. מתי מקשה גמ' ה"ל. דה"ס שא"י שבו פרי"ו הללויה ולא הוי קדוש כלל כדמטי בנח"ס. והל"ל דמקשה עפ"י ה"א דגמ' דר"ה גמ' ה"י ע"כ להביא ראי' על כלי בית חזו"ן דאסור' לנבוכ. מהא דמנין מותר' לטו"ן כגמ' בית השמואל' את אבני מזבח ששקלו אשכ"ן יו"ן. וא"ר ששם שקלו לטו"ן. ואפ"י דמדל"ייהו שרי' ואין אדם או"ר דבר שדיו שלו. אפי"ה אסור דרבען גזו"ן ומהו הוכיח קושיהו. ואינו יראה שרבען יכולים לנגוד שלא להקריב כמו בבית חזו"ן. אבל להכיר לכתוב המזבח שמדל"ייהו ראו הוא. א"ך ימירו איסור דל"ייהו למוחק מזבח. אלא ודאי כיון דהסתימה הוא ע"מ למוחק מותר ועל זה חירן הר"י אהכסנדר"י. דה"ס מקום מזבח מיוחד וה"ל להקריב במק"ל כמבואר רמב"ם (פ' בית הבחירה פ"ב ה' ב' ג' ד'). ומקריבין אפ"י שאין מזבח בניו. וא"כ בהמורה נופ' ה"ס חקן שה"א המקום שני להקריב דמקריבין אפי"ה שאין מזבח. וכמ"ש חו"ס שבה (דף ל"א ע"ב) ד"ה אסור ע"מ לנבוכ עיי"ש. דאם כתיבה גופה הוי מיקון. ה"ס מיקון משום. אבל גבי מחיקה דכתיבה עלמה עדיין לא נעשה כלום. רק דאח"כ לר"ך עוד לעשות מעשה הכתיבה. ואלו בא התיקון. זה אסור. כיון דכשעת מחיקה לא הוי חקן. ומעשה ספיר למדיו חזו"ן. דסיכא דתיקון נעשה בשעת מחיקה כמו כשעביר דיו על שם שנתארס. אף דמחק הש"ס מ"מ שרי כיון דתיקון נעשה בשעת מחיקה. ומהו י"ל לנו לומר וכו' על הכופי' שלא כדיון ח"ו. וכו' ממו"ך שפיר דברי הא"ר (בא"ר ח"י ל"ב ס"ק ה') שכתב שם על אזכר'

במקומו או במקום שאין כבוד השם בו ע"ש. ואם כן נראה מדבריו שגובר שאפי' דרך מיקון ג"כ אסור למוחק. אמנם י"ל דבגוונא דנקט במזרחי כל רבנותא הג"ל שהבאחי מודי' דאסור. דהם אינם מהירים רק במחוק השם כדי לחקו במקומו כמו בנין הורדים. וזוה מודה ג"כ המזרחי דמוחק. ובגוונא דנקט במזרחי דהשם נכתב שלא במקומו ומקום זה שמוחק ממנו השם. לא יכתוב שוב עליו שם מחדש. והוי במקום זה לשם חתיקה נמורה. וזה גם הם מודי' דאסור. דלא הוי לשם מיקון השם רק למיקון ס"ח. ובמ"ש הש"ג והרדב"ן הג"ל כדריא כן :

עד שחתיבם ויגורו ויכתוב השם על מקום הגר. ובשעתות י"ל דנפ"מ היכא דאינו יכול לגרור לאחר שחתיבם דהקף הוא דק מאד ואין חקנה בגרירה וזה מוחק עבוד. שזוהו לה וזוהו ע"ז אבל לפמ"ש דהמחבר איירי בשבח מקלה השם י"ל דהא כשכותב השם אינו רשאי להפסיק במחבר. שם נש"ע בפי"ג נ' ולכן עדיף ע"י למהר ולמחק לגמור את השם כולו. מיפסיק וימתין לגמור את השם עד לאחר שיחתיב וישג המכשירים שיכול לגרור בה הקלף ולגמור מהשם היכול להיות דיה' הפסק. ולפ"ז ממילא ליכא ראי' מהמחבר להקדים לכתוב השם על מקום הגרר והמחק מלחלוט דהתפך הוא ד"ל דהמחבר מקדים חלי' :

סימן לא .

נשאלתי בסופר דעשה ב"ס בראשיה פי ע"ז פסוק ח' בשמות ארנ"י וכו' וכחך את השם הוי' והשמיע השם ארנ"י והיכה ויאמר אשר הוא לפני השם ארנ"י נחמך בעוד שבי' לה הוי' ינהוג בחיקוין האם יכתוב ארנ"י על מקום המחק היבוח ויהמר או אם יתקן באופן אחר אם ימחק את הדיבוע כולו :

א' השובה נש"ע וז"ל בסי' רע"ו כתב המחבר בסעיף ו' וז"ל שכתב לכתוב את השם כולו הולין אותו בין השיעור אבל מקלה השם בשיעור ומקלמו חלוי פכול. בפי"ג ו' מותר לכתוב השם על נוקים המחק ועל מקום הגרר עכ"ל. וכחך בסי' ח' וז"ל מותר לכתוב על שם משמע קלה דעל המחק וגרר עדיף מלחלוט וכמ"ס הבי' לדעת הראש"ש וכן דעת י"ם פוסקים. ובה"ג כתב הטור לקמן סי' רע"ט סי' ד' שחין הגרירה גנאי כמו חלי' הלכך היכא דאפשר לתקן בחלי' או לכתוב על המחק וגרר לא יחלה וכדמומה שכן נהגו עכ"ל מובחר מזה דגם ב"ד דיותר עדיף לכתוב השם על המחק מלחלוט. אמנם דברי הש"ך צ"ב"י ביאור לשי"ד דמי"ש דכדמומה שכן נהגו הש"ך הוא בספק אם נהגו כן. ואולי לא נהגו רק להקדים לכתוב השם על הגרר מלחלוט. אבל לא על המחק דדעת ה"ס' כהו"ס מנחות ד"ל הוא כן דעל המחק נרע מלחלוט. גם צוה ל"ש מנהג כיון דהוי' לא חתיב כלל שי"י לדין לכתוב השם על המחק והוא כדל"ל לא ראינו אין ראי' כמ"ס הש"ך ס"ס ל"ז בחור"מ ומ"ש הש"ך דחש"ע קלה דעל המחק וגרר עדיף מלחלוט לא הו"ע הא"ך שכתב כן מהמחבר אדרבה הו' המחבר הקדים מיקון לחלוט מלכתוב על המחק וגרר. ודבסעיף ו' כתב דהול"י השם ובסעיף ד' כתב דמוחק לכתוב השם על המחק וגרר. ובמ"ש ויבא דאי אפשר לחלוט את השם בין השיעור. ועיין בתשו' הר"ן בסי' ל"ט מ"ש כדברי הירושלמי בפ"ק דהגילה על המחני' אין בין פקדים בחפלין וכו' ופריך בירושלמי חולין בספרים וחין הולין בחפלין ומשני ספרים שכתבו בחפלין ומזוזה אין הולין וכו' ע"ש. הרי דגם בספרים משכתב לה שלא יהי' הויקון בחלי' גם נש"מ בחפלין ומזוזה נופייהו. עי' ג' ליימד דהמחבר על מה דמליק מיני' קאי דבסעיף ו' כתב דחולין השם כולו אבל מקום המחק והגרר. ובמ"ש אם כתב מקלה השם והשמיע חלי' האחרון כגון י"ה משם כו' והשמיע ו"ה או ח"ל מאלק' והחמיל לכתוב חתיבה שאחר השם מותר לכתוב בחלי' שם שהשניט על מקום המחק והגרר כיון דזוהו אין מיקון לחלוט חלי' השם לכן מותר לכתוב חלי' השם על המחק :

ויותר מזה קשה לי הא לטון המחבר הוא כמעט לטון הרמב"ם בפ"א מה"ל חפלין ה"י י"ז ד"ל שכתב לכתוב השם כולו חולה אותו בין השיעור אבל מקלמו השם בשיעור ומקלמו חלוי פכול ובכ"ה התיבוח אם שכתב כותב מקלה חתיבה בשיעור ומקלמו ושמחה. כד"א בס"ח אבל במזוזה והפליין אין חולין בהם אפי' הוא אמת. ומותר לכתוב את השם על מקום הגרר ועל מקום המחק ככולו עכ"ל וכחך שם בנהגות מ"ו וז"ל ודעת רבינו המחבר נראה כד"א כהא דפסק כר"ש שזורי ומלוה מן המובחר לחלוט וכו' עכ"ל הרי אף דהרמב"ם כתב ג"כ מותר לכתוב השם על מקום הגרר והמחק אפי"ה ס"ל דמלוה מן המובחר הוא לחלוט. ועי' הא דכתב הרמב"ם דמותר לכתוב על מקום הגרר והמחק הוא כמ"ש או דנפ"מ כזה בחפלין ומזוזה כמו שפירש הרמב"ם ככולו דה"א לחלוט בהם או דנפ"מ הוא ג"כ כמ"ס אם שכתב מקלה השם. ממילא כמו כן י"ל ג"כ בהמחבר :

ג' ומה שכ"ח הש"ך ראי' מדברי הטור לקמן בסי' רע"ט סי' ד' במ"ש שאין הגרירה גנאי כמו החלי' לשי"ד הוא חמור דהא הטור גופו מסיק להלכה בסי' זה כר"מ דרק חולין ואין כותבין על המחק והגרר. והפסק בדברי הרא"ש ג"כ כר"מ הרי דס"ל כן להלכה. והא"ך הביא הוא ראי' מדברי הטור גופו דעדיף יותר לכתוב על מקום הגרר והמחק מלחלוט להיפך דעת הטור. וכדברי הטור ע"כ י"ל דהוא לא כתב כן בסי' רע"ט לענין שאר עניות דז"ל והא דמסליק ד' עניות בכל דף ודף דוקא בשעתה וכחך החל"א חסר לפי שהוא גנאי לחלוט כ"כ בניו שיש אצל כחך החסר מלא אפילו עשה כמה עניות בדרך יכול לחקן לפי שאין הגרירה גנאי כמו החלי' עכ"ל ואולי יש לחלק בין חלי' אחר להרבה חליות דזה הוא גנאי יותר. או ד"ל דעל הס"מ עדיף יותר הגרירה מזה"ל אבל לא הול"י והתיבה הנכתב על המחק גנאי יותר לחלוט מכתוב על המחק מלחלוט. ולכן בשאר עניות מוטב יותר שלא להשגיח על מה שהיו עדיף לפני העניות רק בחר עיקר הס"מ ולא בהשג. ויהי' העניע שי"י ע"כ לדין לחלק כן בדעת הטור וא"כ ממילא ליכא ראי' מדברי הטור :

ד' ור"ש דברי הש"ך אקדים סוגי' דגמרי' ממוה מקור דין זה לבאר קלה דעת הפוסקים בזה. הנה ז"ל סוגי' דמנחות ד' ל' ע"כ העושה בשם גורר את מה שכתב ויחלה את מה שגרר וכחך השם על מקום הגרר דברי ר' יבונה ר' יוסי אומר אף חולין את השם ר' יתקן אומר אף מוחק וכותב ר"ש שזורי אומר כל השם כולו חולין מקלמו אין חולין. ר"ש כן אליעזר אומר משום ר"מ אין כותבין את השם לא על מקום הגרר ולא על מקום המחק ואין חולין אותו כי"ד עושה מבלק את הדיבוע כולו וגונו. אהמור ר"ח אהר רב הלכה חולין את השם דבכ"ח אומר ר"י בר שמואל הלכה מוחק וכותב ולימא מר הלכה כמר ומר הלכה כמר משום דאשבי' להו אומר רבין ב"ח אומר עולא אומר ר"ח הלכה כר"ש שזורי ולא עוד אלא כ"מ ששנה ר"ש שזורי הלכה כמותו וכו' עכ"ל הגמ' והבנו הו"ס ב"ד"ה ר"י וכו' וז"ל גורר היינו לאחר שחתיבשה ומחק השם בעוד לחה ואינו הדור כ"כ ומדקתני ר' יוסי אומר אף חולין ר"י אומר אף מוחק משמע לכאורה דגורר עדיף

ז' ונ"ל בזה בדרך פלפול מה דקשה הא בסוגי' דגמ' מובחר דגרירה עדיף ממחיקה דכשגורר לאחר שחתיבש עדיף יותר מלחמוק בעוד שהוא לח ולכתוב עליו. וא"כ אמאי הקדים המחבר מחק לגרר דכתב מותר לכתוב השם על מקום המחק והגרר. הא לכתחילה עדיף ע"י להמקין

עדין מכולכו ומולה גרע מיני' ומתק גרע מחולה . אבל ה"א
 לומר כן אלא ר' ינחם אר"י קאי ולא אר"י יוסי' דחולה גרע
 ממוחק כדאמרין בירושלמי בפ"ק דמילה דאמ"ר זעירא כר"ה
 בשם רב הלכה כמו שהוא אומר מוחק את החול וכותב את
 השם ומולה את החול וכו' וי"מ פי' דחולה עדין מכולכו
 לר"י ולא גרס אף חולין ומאן דפסק הלכה חולין קסבר דוקא
 חולין ולא מוחק וכותב וכן פוסק הר"מ אבל א"א לומר כן
 כדמוכח בירושלמי דחולין גרע . ומיהו קשה אי גרבי' במלחא
 דר"י אף חולין דהא ר' יהודה נמי מודה דחולה כדאיחא במ"ס
 דקמי' עושה את כל בשם יתלנו דברי ר"י ר"מ אומר מוחק
 וכו' והיג"ל דבהא פליגי מר סבר חולין עדין ומר סבר מוחק
 עדין . ומיהו אין לחוש אי פליגי הכרייתא דמ"ס אהא דשמעתי'
 דע"כ אליב"י דר"מ פליגא וכו' ע"כ"ל החוס' מבוחר מזה
 דלשיטת הר"מ דר' דאמר בסוגי' חולין דוקא חולין אבל לא
 מוחק ומוס' דהה דבריו מסוגי' דירושלמי דמצי' שם דמוחק
 עדין מחולה . וקמ"ל על חוס' הא דלא מקשי ביהר דיהי'
 קשה דרב ארר"ב דבסוגי' חולין דר"מ חולין ובירושלמי קאמר
 הלכה דמוחק וכותב (ולכאורה הפ' בדברי החוס' דע"כ המ"ס
 פליג אברייתא דירן דהא דברייתא קמי' בשם ר"מ דאין חולין'
 ואין כותבי' על סמך והגרר ובמ"ס ס"ל לר"מ דמוחק וכותב
 והמדרכי' כתב דברי' תנאים אליבא דר"מ עיי"ש ועיי"מ במ"ס
 פ"ה הל' ר' וי"ל הכוחה את השם וטעה בה וכו' יתלנו בין
 השי"ס דברי ר' יהודה ר"מ אומר מוחק מלפניו וכו' רשב"א
 אומר משמו אין חולין את השם ואין כותבין אוכרות על מקום
 כנדר וכו' הרי מבוחר במ"ס גופו דמרי תנאי אליבא דר"מ .
 ורשב"א דאומר דברייתא בשם ר"מ דאין כותבין על הנדר
 ואין חולין' הוא דאמר כן בשם ר"מ גם במ"ס . ודוחק לומר
 בזונס חוס' דגם ברשב"א ע"כ מרי תנאי דברייתא אחר
 דברי ר"מ מסלק את היריעה ובמ"ס איחא ראב"ע אומר
 יגזו את היריעה עיי"ש ומש"ל בזה דוחק וי"ל כמו
 דאליבא דר"מ הוא מרי תנאי כ"כ גם לר"י הוא מרי תנאי'
 ושיעור החוס' הוא דחולין גרע ממוחק ורב דס"ל הלכה חולין
 כ"ש דס"ל דמוחק וכותב עדין מחולה רק דס"ל להלכה דחולין
 ג"כ וי"מ דיעבד אם השמיט את השם ותלה איתו כשר דיעבד .
 או ד"ל דרפ"מ הוא ג"כ אם לא יכול למחוק ענין בנ' שמוח
 ענין ה' אלקנו ע"י שטעה והשמיט השם אלקנו דכזה אינו
 תקנה למחוק דהא אסור למחוק את השם בזה ש' תקנה לחלות
 השם אלקנו בין השני שמוח השם הוי' ורבנ"ח אחר שמואל דאמר
 הלכה מוחק וכותב הוא ס"ל דדוקא מוחק וכותב אבל אין לחלוא
 ולכן היכא דא"א למחוק לר"י לסלק את היריעה ורב מטיק הלכה
 לקולא דגם היכא דא"א לחקן ע"י המחיקה או חולין משא"כ היכא
 דאפשר לחקן ע"י מחיקה גם לרב עדין טפי להיות מוחק וכותב
 מלחלוא . וע"כ י"ל כן דאל"כ קשה דרב ארר"ב דבסוגי' להלכה
 דחולין ובירושלמי בפ"ק דמילה ח"ל להלכה דמוחק וכותב
 אבל בזה ניחא דבירושלמי איירי דיכול לחקן בחדר נשני דרכים
 או בחליו או במחיקה דח"ל הירושלמי שם עשה והשמיט את
 השם איחא חתי מולה את השם איחא חתי מוחק את החול וכותב
 את השם ותולה את החול ר"ז ר"מ בשם רב הלכה כמו שהוא
 אומר מוחק את החול וכותב את השם ותולה את החול ע"כ"ל
 בירושלמי הרי דגם פליגי ח"ה מיהו עדין את לחלוא או
 למחוק ובה ס"ל לרב להלכה דמוחק וכותב עדין מלחלוא .
 משא"כ היכא דא"א למחוק או דיעבד אם חקן ע"י חלי' מהני גם
 לרב ובה איירי רב בסוגי' דמנחות וחו לא קשה בסוגי' דמנחות עס
 הירושלמי משא"כ לשיטת הר"מ דס"ל דוקא חולין ולא מוחק אפטר
 ע"כ יהי' קשה רב ארר"ב ולשיטת החוס' י"ל הא דירושלמי דאמר
 רב הלכה כמו שהוא אומר מוחק וכו' הא דלא קאמר גורר
 את החול כיון דגורר עדין לגבי מוחק . י"ל דהא ע"כ שם
 חלי' דאין לו חקן ע"י גריד דהקלף דק וכדומה רק ע"כ
 חלי' או ע"י מחיקה בזה ס"ל לרב דמוחק עדין משא"כ היכא
 דאפשר לגרור בודאי' וכו' לרב עדין טפי לגרור מלמחוק :

ד ג"כ כהא דפליגי דר' יהודה סביר לגורר ור' יוסי טורר
 דחולה ור' ינחם סובר דמוחק וכותב לשיטת החוס'
 נראה דבה פליגי דר' יהודה ס"ל דעושה בשם אין לו חקן
 אחר רק לגרור את החול ולחלוא ולכתוב השם במקומו . משא"כ היכא
 דאי אפשר לגרור אין לו חקן במחיקה או בחלי' רק לר"י
 לסלק את היריעה . ור' ינחם פליגי ע"ז ואמר אף מוחק
 וכותב . וכוא אף היכא דאי אפשר לגרור . יש לו תקנה להיות
 מוחק בעוד שהוא לח וכותב . אבל היכא דא"א לחקן לא
 בגרירה ולא במחיקה אין לו חקן לחלוא . ור"י פליגי וס"ל
 אף חולין הוא היכא דאין תקנה לא בגרירה ולא במחיקה
 בזה יש תקנה לחלוא . אבל זה י"ל דגם לר' יוסי מחיקה
 עדין מלחלוא . ובמאן כן גם לר' ינחם גורר עדין מלמחוק .
 וע"כ י"ל כן דהא לרב דאמר דמוחק בסוגי' הלכה חולין את השם
 ע"כ הוא סבר דעדין טפי לחקן ע"י מחיקה מלחלוא כדמוכח
 מירושלמי . והגמ' פריך בסוגי' ולימא מר הלכה כמר וכו'
 והיינו דרב יאמר הל' כר' יוסי . וא"כ ע"כ הא דקאמר ר'
 יוסי חולין את השם הוא ג"כ דוקא היכא דאין לו תקנה
 במחיקה . דהא ניחא דר"י סבר דאף היכא דיש לו תקנה
 במחיקה עדין טפי לחלוא מלמחוק . הרי בע"כ לא ס"ל לרב
 הלכה כר' יוסי ותאי פריך הגמ' ולימא מר הלכה כר' אע"כ
 דגם לר"י מחיקה עדין מחלי' וא"כ ממילא לר' יהודה דאמר
 גורר וכו' ע"כ דס"ל דדוקא בגרירה יש לו חקן ולא במחיקה
 וחלי' . דאין לומר דהא דאמר גורר הוא רק להקדים חקן
 זה . שהוא מן המוכרח . משא"כ היכא דא"א לחקן ע"י
 גרירה גם לר' יהודה מהני חקן אחר ע"י מחיקה או ע"י
 חלי' . דא"כ לא יהי' פליגי אהדי דהא לענין זה גם החולקים
 על ר' יהודה ס"ל דיש להקדים גרירה . אע"כ דלר' יהודה
 דוקא גורר וכותב מהני ולא חקן אחר :
ואין לומר דבה פליגי דלר' יהודה הגרירה הוא המוכרח
 לכל החקויגוס . משא"כ היכא דא"א לחקן בגרירה ס"ל
 ג"כ דיש לחקן במחיקה ובחלי' ורב בזה פליגי דר' יהודה ס"ל
 העושה בשם לר"י להיות גורר מה שכח דוקא ולא חקן
 אחר . דכיון דיש תקנה בגרירה אינו רשאי לכתחילה לחקן
 ע"י מחיקה וחלי' וע"ז פליגי ר' יוסי סבר אף חולין השם
 הוא דאף אם יכול לחקן בגרירה . אפ"ה יכול לחקן בחלי' .
 משום דס"ל דחקן דגרירה לא עדין יותר מחלי' דנשיבס
 שוין לכתחילה . ויכול לחקן או בגרירה או בחלי' ור' ינחם
 סובר אף מוחק וכותב . דהוא דיכול לחקן גם במחיקה . משום
 דכ"ל דגם מחיקה הוא חקן כמו גרירה וחלי' ובה פליגי .
 דא"כ דהרא הקו' למקומו דרב דאמר בסוגי' הלכה חולין את
 השם והוא כמ"ד חולין . ע"כ דס"ל דחקן חלי' הוא חקן
 כמו מחיקה וגרירה . דהא מסוגי' מוכח דס"ל כר' יוסי מקו'
 הגמ' ולימא הלכה כמר . וא"כ האיך קאמר בירושלמי הלכה
 מוחק וכותב דוקא הא אף היכא דאפשר למחוק אפ"ה הא
 לר"י ע"כ דס"ל דיכול לחקן בחלי' וכיון דע"כ לר"י לומר
 דברי רב דס"ל דמחיקה עדין מחלי' רק דס"ל היכא דא"א
 לחקן במחיקה חולין את השם ג"כ . דגם זה מהני היכא
 דאין לחקן במחיקה וחלי' . ממילא ע"כ מוכח דגם לר' יוסי
 אמרינן כו' דמחיקה ודאי מהני . כיון דרב קאמר הלכה
 כר' יוסי כ"ל בשיטת החוס' :
ורפ"ז הא דאמר רב בסוגי' דמנחות הלכה חולין את השם .
 הוא דגם זה מהני היכא דאי אפשר בחקן אחר
 ע"י חק ומשמתי' דשמואל אמרו הלכה מוחק וכותב הוא דגם
 חקן או להיות מוחק וכותב מהני . והוא היכא דאי אפשר
 לחקן בגרירה יכול לחקן במחיקה . אבל בחלי' לא יכול לחקן
 כלל משום דשמואל ס"ל להלכה כר' ינחם דאמר מוחק וכותב
 ולשיטת החוס' הוא דוקא זה מהני אבל לא חלי' :
ה' אמנם לשיטת ר"מ דס"ל דהא דאמר ר' יוסי חולה את
 השם הוא דוקא דפליגי אר"י יהודה דס"ל גורר
 והוא ס"ל דאינו רשאי לחקן בגרירה רק דחולין' את השם .

לפי' י"ל להיפך דגם ר' יהודה ס"ל דהל"י מהני ג"כ והיכא דה"א לתקן בגרידה יכול לתקן בחל"י ור"י לא פליג עם ר' יוסי רק היכא דיש לתקן בשני האופנים או בגרידה או בחל"י . ר' יהודה ס"ל דלד"ך לתקן בגרידה דוקא ולא בחל"י ור' יוסי ס"ל דלד"ך לתקן בחל"י דוקא ולא בגרידה . וכמו כן י"ל גם לר' יוסי דס"ל דמולין דוקא הוא רק היכא דאפשר לתקן בחל"י . משא"כ היכא דלין לו תקנה בחל"י כגון בחפילין ומזוזות או כס"ת במקום היכא דה"א לתקן בחל"י אם בדיעבד אם חיקן כבר בגרידה דזה מהני גם לר' יוסי . דע"ז לא פליג על ר' יהודה רק דלמחילה יש להקדים חל"י לגרידה דהוא עדיף עפי :

ובזה יובן ק"י החוס' אי גכסינן במילחא דר' יוסי אף מולין וח"כ פ"כ דלר' יהודה לא מהני רק גרידה ולא חל"י כמ"ש דל"ל דהנין כן רק להקדים גרידה לחל"י דהא לגי' זו גם ר"י ס"ל כן א"כ היכא דאמרינן בחמ' סופרים עשה את השם פלניו דכרי ר"י ר"מ אומר מוחק את השם וכו' דה"י נראה דבזה פליגי דמר ס"ל מולין עדיף ומ"ס מוחק עדיף והוא דלש"י ר"ת לק"מ ד"ל דהא דפליגי בגרידיה ר' יהודה ור' יוסי דר' יהודה ס"ל גורר ר' יוסי ס"ל מולת את השם הוא דוקא היכא דיש לתקן בגרידה או בחל"י בזה ס"ל לר' יהודה דחיקון ע"י גרידה עדיף מחל"י ור' יוסי ס"ל דחיקון ע"י חל"י עדיף מגרידה משא"כ היכא דה"א לתקן בגרידה . רק או ע"י מחיקה או ע"י חל"י בזה פליגי ר"י ור"מ בחמ' סופרים דר"י ס"ל דהל"י עדיף ממחיקה . ור"מ סבר דמחיקה עדיף מחל"י ולא קשה אמ"ל סופרים דדוקא גרידה ס"ל לר' יהודה דעדיף מחל"י אבל לא מחיקה משא"כ בביטת החוס' . הא ע"כ ל"ל דלר' דוקא גרידה מהני ולא חל"י א"כ קשה מחמ' סופרים וע"ז ה"י דלא מבניחין בזה :

(ו) והנה לשיטת הר"ם דגרים ר' יוסי אחר מולין ר' יצחק אומר אף מוחק וכותב . י"ל דה"י יוסי ס"ל דמולין דוקא ואין לשם חיקון אחר רק לחלוק . וע"ז אומר ר' יצחק אף מוחק וכותב . והוא היכא דלין לו תקנה בחל"י כגון כס"ת שכתב בחפילין ומזוזות דלין מולין כי כתיב בירושלמי בפ"ק דמגילה ה"גל' או י"ס לומר דמוחק וכותב . ובזה יוסי מדויק הא דלא נקט ר' יצחק ג"כ מוחק את החול והולת וכותב השם על מקום המחק . אבל בזה י"ל דהיכא דאפשר לחלוק גם לר' יצחק עדיף יותר לחלוק . רק היכא דה"א לחלוק ס"ל לר' יצחק דיש לתקן ע"י מחיקה . אמנם לפ"ז יוסי מיכא דלר' יוסי לא יכול לתקן בחתיקה רק ע"י חל"י דהל"י הא ליכא פלוגתא בין ר' יוסי לר' יצחק . וי"ל ג"כ בשיטת ר"ת דר' יצחק דאמר אף מוחק וכותב הוא דחילק על ר' יוסי דס"ל דלין לו חיקון רק בחל"י . ועל זה הוא פליג וס"ל דאף דיכול לחלוק אפי' יכול לתקן בחיטוס מוחק וכותב דהא חיקון נגזר כמו חל"י וס"ל דיכול לתקן בחיטוס או ע"י חל"י או בחיטוס מוחק וכותב . וע"ז פליג ר' יוסי וס"ל דהיכא דיכול לתקן בחל"י אינו רשאי לתקן בחתיקה משא"כ היכא דהנין יכול לתקן בחתיקה . או גם לר' יוסי יכול להיות חיקון ע"י מחיקה . ומסתברא י"ל כן כיון דלשיטת ר"ת אחר' לר' יוסי דס"ל גורר וכותב ס"ל ג"כ הולב כמו שהוא בחמ' סופרים . וס"כ דר' יהודה לא פליג על ר' יוסי רק היכא דיש לו לתקן בגרידה . משא"כ בל"ז גם לר"י אמרינן מולין . ממילא כמו כן אמרינן גם לר' יוסי הא דס"ל מולין דוקא הוא היכא דאפשר לתקן בחל"י משא"כ בחפילין דלין לו חיקון בחל"י גם לר' יוסי אמרי' דמוחק וכותב כמו לר' יצחק :

(ז) ובעתה לשיטת הר"ם הא דאמרי' בסוגי' דמנחיה דאמרינן משמ"י דרב מולין היא להחמיר דרק מולין אבל לא גורר ומוחק דרב ס"ל להלכה כר' יוסי . ושמואל דס"ל להלכה כר"י דאף מוחק וכותב הוא לקולא דאף מוחק וכותב מהני אבל חולב מהני ג"כ דהא שמואל ס"ל להלכה כר' יצחק דאמר אף מוחק וכותב והוא קאי גם על ר' יוסי ושמע

דלא בא רק לסוסיף גם על ר"י דס"ל דמולין דוקא וע"ז הוסיף דגם מוחק וכותב מהני ג"כ והוא לכוון ששיטת החוס' לפמ"ש היו רב לקולא דגם מולין ומכ"ש מוחק וכותב . ושמואל לדומרה דרק מוחק וכותב אבל לא חל"י :

ולפ"ז הא דאמרינן בסוגי' הלכה כר"ש שזורי וכל השם מולין מקלמה אינו מולין לשיטת החוס' ע"כ מהא דהלכה כר"ש שזורי גמיה דה"א דמולין כיון דשמואל ס"ל דמוחק וכותב דוקא ולא מולין כר' יצחק . משא"כ לשיטת ר"ת דשמואל בא להוסיף אף מוחק וכותב . אמנם גם מולין ג"כ . ממילא גם לשמואל י"ל דהלכה כר"ש שזורי לענין זה דלין מולין רק כל השם כולו ולא מקלמו וול"ש בזה בדברי הגהות מ"י כפ"א מהל' חפילין דכתב דהר"ם הביא רח"י דמולין בדוקא מהא דקיימ"ל כ"ש שזורי כאשר הבאתי דבריו לקמן . ולפמ"ש אין מזה רח"י דקיימ"ל כר' יוסי דהא גם אם קיימ"ל כשמואל דס"ל להלכה כר' יצחק דאף מוחק וכותב . מ"מ הא אמרינן גם כן מולין וכו' אמרינן הלכה כר' שמעון שזורי :

(ח) והנה הרי"ף בחל"י קטוט ה"י לו ג"י אחרת בפגותיהו דגרס ר' יהודה אומר גורר וכו' ר' יצחק אומר אף מוחק וכותב ר' יוסי אף מולין וכו' . והוא לא ס"ל כר"ש רק דגם לר"י אמרינן דגורר מהני ג"כ . והוא לא ס"ל להוסיף על ר' יהודה דס"ל גורר דוקא והוא מוסיף דגם מולין . ור' יצחק דגם מוחק וכותב . וכבר הביא הב"י בפ"י ע"ז ג"י הרי"ף ע"י"ש . ולכאורה נראה רח"י לגי' הרי"ף מהא דר"ש כן אלעזר אומר משום הר"מ אין כותבין את השם לא על מקום הגדר ולא על מקום החק ואין מולין אומן . ולגי' החס"י אח"י לא נקט ר"מ לטעו באופן דפליגי והני ס"ל לצימר אין כותבין על הגדר ואין מולין ואין כותבין על המחק מה ה"י רח"י לכאורה כג"י הרי"ף אמנם אין זה רח"י ד"ל דר"מ נקט בלשון לשון הטעם על לשון אין כותבין לא על הגדר ולא על המחק . והא דהאריך ר"מ לחלוק על כולם הא ה"י כג"י א"ס ה"י אומר אין כותבין על הגדר ממילא הוה ידעינן דמכ"ש דא"כ על המחק ואין מולין כיון דלגי' הרי"ף על גביה הוא המעלה שכולם וכיון דחילק ר"י מ"ש דפליגי על עדיף אריך . י"ל דר"מ נקט בדרך זו ואין ל"ל זו וממילא מוכח ג"כ דעל המחק עדיף מחולין . ולפ"ז לשיטת הרי"ף ע"כ דל"ל כהר"ם . ולשיטת הרמב"ם כפ"א מהל' חפילין ה"י י"ו נראה דס"ל כשיטת הר"ם מדכחב שם שכתב לחכות השם מולת אומן מוחק וכותב וכו' וזה הוא כשיטת הר"ם דרק מולין אבל לא מוחק וכותב דוקא ואין מולין חוץ היכא דה"א לחמוק כג"ל או הוא חולב כדברי רב בסוגי' דמנחות לשיטת החוס' . ומה נראה דהרמב"ם ס"ל כשיטת הר"ם רק מולין . והא דביים הרמב"ם שם מותר לכחוב השם על מקום הגדר המחק כגולן . הוא כמ"ל דבחפילין ומזוזות דלין מולין או כותבין השם על הגדר והמחק . ור"כ כס"ת היכא דה"א לחלוק . וכן כתב הגהות מ"י' שם דשיטת הרמב"ם היא כר"ת . אמנם דזה ל"כ הא דרבו של הרמב"ם הוא ליהוה נשכר אחר שיטת הרי"ף רבו . ומדוע טוב פה דרבו וחילק על שיטת הרי"ף וס"ל כשיטת הר"ם :

(ט) ולכאורה ה"י נראה לי דע"כ מוכח גם מדברי הרמב"ם דלא ס"ל כשיטת הר"ם וע"כ לדין לדחוק ולישב דברי הרמב"ם שיה' דבריו להלכה כשיטת הרי"ף והחוס' מהא דכתב הרמב"ם שם שכתב לכותב את השם חולב אומן בין השיטות אבל מקלה השם בשיטת ומקלמו חל"י . פול . מכאור פסול אפי' בדיעבד . והב"ח בס' רע"ז כתב דמדברי פסור שם דנקט בלשון אבל אינו יכול לכחוב מקלמו בטיבם ולהלות מקלמו מלשון זה . משמע דרק לכחילה לין לעשות כן אבל בדיעבד כשר . ולאפשר דהגור ס"ל דל"ז דהרי"ף ודבר"ם יח"א"ש פסקו כר"ש שזורי כיון דהחוס' והסמ"ג וסמ"א פסקו ולי' :

לית סלי כוונתו משמע דאט"ג דלכתחילה אין לתלות מקלם
הסס אפ"ה אין לפוסלו בדיעבד. ועוד דאל"ג דר"ש שזרי גוסו
לא קאמר אלא דלכתחילה אין תולין מקלם פסס אבל בדיעבד
כשר. עכ"ד הב"ט עיי"ש ובפ"ג בסי' רע"ו ס"ק ד'. ולענ"ד
אפשר לומר דזה סלי' במתלוקת הוסי' והר"ח :

(י) ואקדים ישיב דברי הסמ"ג הובא בב"י וז"ל וסמ"ג
כתב כל דברי תלמוד דידן ודברי בירושלמי
ופירשם וכתב בסוף מהקלף דמילתא גרירה מלוג מן
המוכר לר"ה ור"ה אמר רב פוסק תולין ואין מורין כן
אבל מומק הלכה ומורין כן עכ"ל בב"י וז"ל המרדכי ופי'
רבינו משה מקולי דהא דפסק רב הלכה תולין השס הוי
פי' ואין מורין כן. אבל מומק הלכה ומורין כן. דהא
בירושלמי בפ"ק דמילתא ס"ל מומק וכו' עכ"ל והנהו מיי'
בפי' א"ן תולין הביא דברי הר"ח ופי' וז"ל ור"ה פסק
כר"ש שזרי כדפסק עולא אמר ר"ה וז"ל דהא דפסק רב'
כמוח ר"ה שנה לא קאי כדמשמע וכו' בהא הלכה כן כדפסק
גם ר"ה אמר רב ודוקא תולין אבל אין כותבין השס לא על
הגרר ולא על המחוק. ומשמע דלא גרסי' בדברי ר' יוסי אף
וא"כ אין לכחוב השס לא על הגרר ולא על המחוק אבל תולין
אוחו. ול"ג לר"י דא"כ קשה דרב הדרב דגרסי' בירושלמי
בפ"ק דמנינא ר"ז בשם ר"ה בשם רב הלכה מומק את החול
הכי מרי מרי למחוק ואומר לתלות אלא"כ י' ג' היבות
עול א"ן דרשמי דרשמי בירושלמי מלוג מן המוכר וההוא
דקאמין בדיעבד וא"כ גרסי' במילתא דר"ה אף ה"ל א"ש טעם
ידלג את השס מלוג לגדור את החול ולכחוב את השס על
מקום הגרר ומולא את החול שגרר אבל לא ימלא את השס'
לכתחילה אלא"כ פי' ג' היבות ולכל הפחות אחד מהס חול
אבל בדיעבד שפיר דמי א"ל א"ש חלה את השס לבדו ע"כ
חספר ההרומה. וכן פסק בספר המלוה. ודעת רבינו המחבר
נראה כר"ה בהא דפסק כר"ש שזרי ומלוג מן המוכר לתלות
וכו' עכ"ל מביאר מדבריו דבשיטת ר"י והוא שיטת החוס'
ע"כ ה' דאמרי משמ"י דרב בסוגי' דמנחות תולין הוא רב
בדיעבד. והוא ענין דברי הסמ"ג הלכה ואין מורין אלא דא"כ
יהי' קשה מאי פריך הגמ' בסוגי' דמנחות ולימא מר ה"ל כמר
וכו' דהיינו רב יאמר ה"ל כ"י יוסי והא"ן שייך לומר בזה ה"ל
וכו' יוסי כיון דרב ס"ל ג"כ דאין מורין כן לכתחילה ור' יוסי
ממיר אפי' לכתחילה. וזה דומק לומר דק' הגמ' הוא ולימא
סלי' כ"י יוסי ואין מורין כן דזה דומק ור"חתי כביאור המרדכי
שהביא קו' זו בשם המרי"ק והשנה זו אין בידי לעיין בו :

(יא) אבנים לפתח"ל לקמ"ה דהא לעיל הוכחתי כשיטת החוס'
דמוקם דס"ל דהא דקאמר ר"י יהודה גורר וכו'

הוא בדוקא דרק גורר מהני אבל לא מומק ומולה. וכמו כן
הא דקאמר ר' יוסי אף מולה את השס הוא דגם זה מהני
אבל לא מומק וכוחב ור' יצחק פליגי וס"ל דגם מומק וכוחב.
דהא ל"ל כשיטת החוס' דס"ל דלר' יהודה גם תולה ומומק
מהני בדיעבד. ר"ת דהוא ס"ל כיחא דאפשר לגרור אין לתקן
באופן אחר רק ע"י גרר. משא"כ בדיעבד או היכא דא"ח
לתקן ע"י גרר גם לר"י יכול לתקן באופן אחר. ור' יוסי
לא פליגי על ר"י רק לכתחילה דהוא ס"ל אף היכא דיש לתקן
ע"י גרר אפ"י יכול לתקן ע"י תלי' ג"כ דא"כ לא הוה
מקשי מו' דר' יהודה אד"ר יהודה מהס' סופרים דשס ס"ל
לר"י דתולין. דילי' כמ"ש חוס' בישב קו' זו לר"ה דשס איירי
היכא דא"ח לתקן ע"י גרר רק ע"י מתקן בזה פליגי ר' יהודה
ור"ה דר' יהודה ס"ל דתוקן על ידי תלי' עדיף מפי' מתקן
ור"ה ס"ל דע"י מתקן עדיף מפי' תלי' עדיף מפי' מתקן
יהודה לא מהני תיקון אחר אפי' בדיעבד והא דג"ל כן הוא
ממה סוגי' דהכא בירושלמי דלא יוסי' שהרי אהרני דבסוגי'
דמנחות ס"ל לרב תולין. ובירושלמי ס"ל דתוקן וכוחב. דמה
מוכח דהא דס"ל לרב בסוגי' דהולין הוא רק בדיעבד. אבל
לכתחילה ס"ל דתוקן וכוחב. ממילא מוכח דהא דאמר ר'

יוסי אף תולין הוא ג"כ רק על דיעבד א"ש תיקון ע"י תלי'
מהני ג"כ. אבל לכתחילה ס"ל לר' יוסי ג"כ דעדיף לגרור
מתלוג. דלר"כ לא הוה פריך הגמ' ולימא מר הלכה כמר
ומה מוכח דלר' יהודה תולין לא מהני אפי' בדיעבד ומשום
מקשי חוס' שפיר מהס' סופרים. וא"כ ממילא מוכחתי דברי
הסמ"ג דס"ל ג"כ כשיטת החוס' וגם ר' יוסי דס"ל תולין הוא
רק בדיעבד. אבל לכתחילה עדיף גרר. וגם לר' יוסי אמרינן
הלכה תולין ואין מורין דלכתחילה לא ימלא רק גרר ופריך
הגמ' שפיר ולימא מר הלכה כמר. ומו' לא קשה קושיא המרי"ק:
(יב) ור"פ ממילא לשיטת החוס' לפת"ש דהא דקאמר ר'
יוסי אף תולין הוא דגם זה מהני בדיעבד. אבל

לכתחילה ס"ל לר' יוסי ג"כ דעדיף לכחוב על הגרר ועל
המתק מתלוג. אי"כ ממילא הא דקאמר ר"ש שזרי על דברי
ר' יוסי כל השס כולו תולין דקאמו א"ן תולין. ע"כ יוסי'
מוכח דאפי' בדיעבד פסול א"ש תולה מקלם מן השס כיון
דע"כ הא דקאמר ר"ש שזרי כל השס תולין. הוא ג"כ רק
בדיעבד. ממילא דע"כ דמקלם השס פסול אפי' בדיעבד.
אמנם זה הוא רק לשיטת החוס'. משא"כ לשיטת הר"ה דהא
דקאמר ר' יוסי תולין הוא דוקא תולין ולא גורר ומומק וגם
לכתחילה אין לו תיקון אחר רק ע"י תלי' אי"כ שפיר י"ל כמ"ש
הב"ה דגם ר"ש שזרי דלומר מקלמו אינו תולין הוא רק
לכתחילה אין תולין מקלם השס אבל בדיעבד א"ש כחב מקלם
השס בפנים ומקלם השס חלו' אינו פוסל. ולפ"ז י"ל משום
העורר בסי' ע"ז דאזיל כשיטת הר"ה דקל שס פשטא ודילג
השס יכול לתלותו בין השיטין ודוקא כולו. אבל אינו
יכול לכחוב מקלמו בפנים ולהתול מקלמו. ובס' התרומה כתב
דלכתחילה אין תולין השס וכו' עכ"ל הרי דלכתחילה כחב דעת
הר"ה ואח"כ הביא דעת רש"י דהוא כשיטת החוס' וכתב
הב"י ולשיטת ר"ה שפיר י"ל דר"ש שזרי לא קאי רק על
לכתחילה אבל בדיעבד אינו פוסל. משא"כ הרמב"ם י"ל
דמסתמא ס"ל כשיטת הר"ה והוא כשיטת החוס' דהא דתולין
היא רק בדיעבד אבל לכתחילה עדיף ויחר לכחוב על הגרר
והמתק. והרמב"ם לא נקט דיכול לתלות הוא רק בדיעבד א"ש
לא יכול לתקן ע"י גרר ומחיקה. ולשיטה זו ע"כ מוכח דאפי'
בדיעבד פוסל ר' שמעון שזרי א"ש תלה מקלם השס. אמנם

דכל זה דומק :

(יג) והר"ש כתב דביריתא זמאי דאממר עלה אלא דהשמיט
הא דאמר רבנ"ה הלכה מומק וכוחב. וכחב
הב"י דס"ל להטור דמילא כחב כפסק האמוראים אלא תולין
דס"ל דוקא תולין אבל לא מומק וגורר ובדברי ר"ה ואפ"ס
שי' לומר דסבר דגורר עדיף מחולה וכדברי החוס' ס"ל להטור
דא"כ לא הוה שתיק כרא"ש להשמיטין דגם גורר מומק מהני וע"ז
כתב הב"י דלא נראה לו דעת הרא"ש כמ"ש הטור דס"ל כר"ה.
כיון דגם הוא גורס גמ' הר"ה ר"י אומר גורר ר' יצחק אומר
מומק וכוחב ר' יוסי אומר אף תולה כר' בברי' תולה גרע
מומק וכוחב וכיון דכחב תולין לא הוה כדכחב דמומק וכתב
ודבכ"ש אח"י עכ"ד הב"י וכפי הנראה מדבריו דס"ל דגם הר"ה
הרמב"ם והרא"ש ס"ל כשיטת החוס' דמולה גרע מומק וכוחב.
אלא דאי אפשר לומר כן דא"כ הקו' הוא על הרא"ש דפסק
תולין כיון דלדברי חוס' הוא הלכה ואין מורין דלכתחילה
נקטו' להלכה כבירושלמי דפי' דמנינא דמומק וכוחב ולא
תולין וא"כ ממילא מוכח דהרא"ש לא ס"ל כשיטת החוס' כיון
דהביא דברי רב בסוגי' דמנחות להלכה דתולין ומשמע דלכתחילה
יש לטעום כן. דאל"כ ס"ל לפרש לכתחילה אין תולין א"ש
לא שהשמיט ג' היבות כמבואר בירושלמי ובאמ"ם גם מהמחבר
נראה דס"ל דלכתחילה תולין ודלא כשיטת החוס' וסמ"ג דאל"כ
ה"ל לכביא ג"כ הך בירושלמי דאין תולין א"ש לא כשיטת ג'
היבות ואחר מהס חול כמבואר שם בירושלמי :

(יד) ר"ב נראה לענ"ד דהיי"ק והר"ה ס"ל להס
שיטה אחרת. דלא דעתם הר"ה ולא כדעת החוס'.

דבס ס"ל דר' יהודה אומר גורר וכו' והיינו לדרך
 לתקן ע"ז דוקא להיות גורר את החול. ויכתוב השם
 במקום הגרר ויחלש הוא החול. וע"ז פליג ר' יצחק
 וס"ל אף מוחק וכותב וזאת דליג לתקן ע"י גרירה דוקא
 רק יכול לתקן הפיכה בעוד שהוא לח. וכותב השם עליו.
 ואף דאינו יפה כמו גרירה. אפ"כ ס"ל לר' יצחק דיכול
 לתקן גם כזה אף לכתחילה אמנם גם ר' יצחק ס"ל לדרך לתקן
 ע"י מוחק וכותב דוקא ולא ע"י חלי. וע"ז פליג ר' יוסי
 וס"ל דאף מולק את השם דיכול לתקן לכתחילה גם ע"י חלי
 ואחרון אחרון מקיל בדבר. ר"י מחמיר לדרך לתקן ע"י גרירה
 דוקא. ור' יצחק מקיל דיכול לתקן גם ע"י מחיקה.
 ור' יוסי מקיל ע"י דיכול לתקן גם ע"י חלי ג"כ משום דס"ל
 דחיקון ע"י חלי חשיב כ"כ כמו ע"י גרירה ומחיקון וכן מובאר
 בגמרות מ"י הג"ל דול' הפועל בשם גורר מה שכתב וכו'
 דברי ר' יהודה ור' יוסי אומר אף מולק ר' יצחק אומר אף
 מוחק וכותב פ"י לא חשבי' לגרור כשיחביש ולכתוב השם על
 מקום הגרר כ"י יסודע דשרי אלא אף מוחק בעודו לח וכותב
 השם על מקומו. אבל לר' יהודה אסור לכותבו על מקום
 המחק. אלא דוקא על מקום הגרר שהוא נחש יותר וכבוד השם וכו'
 עכ"ל וכן הוא ברש"י שהוא אלא כר"ף בה"י קטנות בדברי
 ר' יהודה ח"ל וחולה מג"י מה שגריר בין השיעור. וזה השם
 שדילג יכתוב במקום הגרר. ודוקא לאחר שחביש יגרור
 החול ויכתוב השם על הגרר. אבל כשאר לח עדין לא ימחק
 את החול לפי שהוא יבא יכיר יותר מדאי. ואין כבוד לכבוד
 את השם עליו. ר' יצחק אומר אף מוחק החול בעודו לח
 וחולה החול וכותב השם על המחק. ר' יוסי אומר חולה שמניח
 את השם בין השיעור אם ירצה ע"ל מובאר מזה כמ"ש דכל
 אחד לא בא רק להוסיף על דברי התנא קמא. ור' יצחק
 דאמר אף מוחק מהני הרווייהו גורר ומוחק. ולר' יוסי יכול
 לתקן ע"י שילשן. ע"י גרירה ומחיקה וחלי. וכן נראה
 מפשטות לשונם. אף מוחק הוא דזה מהני ג"כ אפי' לכתחילה.
 ולפ"ז י"ל באתם דגם לר"י דאמר גורר דוקא הוא רק היבא
 דיכול לתקן ע"י הגרר. כזה לריך לתקן דוקא ע"י גרר ולא ע"י
 מחיקה וחלי. משא"כ היבא דאי"ל לתקן ע"י גרר י"ל דגם
 לר' יהודה דיכול לתקן ע"י חלי. ומו"ל ק"ל על ר' יהודה מהם
 סופרים דפליג ר"מ. בעטבה בשם דר' יהודה סוכר מלה
 את השם ור"מ טעם מוחק דר"ל כמ"ש הוסי' דדוקא גרירה
 ס"ל לר' יהודה דעדין מחלי' אבל היבא דאי"ל לגרור רק
 לתמוק כזה ס"ל לר' יהודה דחולין עדין מתמוק וכותב ור"מ
 פליג עליו וס"ל דמוחק עדין [ועיין בהנה"י מיימוני דכתב
 דפיא הרי מחלי' אליבא דר"מ]:

ורפ"ז י"ל א"א כן ע"כ מוכח חסונו דנח' תחומה בה' דאמרי'
 משמ' דרב דהלכה חולין את השם הוא דרשאי' לשנות
 כן לכתחילה ואפי' היבא דיכול לגרור או לתמוק ה"ה את רלה
 לתקן ע"י חלי' כרשום בידו. אבל הגמ' דרש' על רב ולימין:
 הל' כר' יוסי וכוון דר' יוסי מהיר לכתחילה דיכול לתקן בחלי'
 כמו ע"י מחיקה וגרירה ממילא דע"כ לריך לומר דגם רב ס"ל
 כן להלכה דמורין לו כן דרשאי' לתקן בחלי' אפי' היבא דיכול לתקן
 בגרירה ומחיקה. ופ"ל דס"ל ג"כ כזה כשיטה הר"ה דב ג' דירושלמי
 נדמה מלכה ממך סוג' דמתחומ. וס"ל דסוג' דמתחומ הוא השיעור.
 דס"ל לרב דיכול לתקן בחלי' כמו בגרירה ומחיקה. ודלא כמו
 שאמרינן בירושלמי אליבא דרב דס"ל לכתחילה מוחק וכותב
 דוקא ולא גורר:

טו) ומש"י בעטת החוס' דס"ל דגם ר' יוסי דס"ל חולין
 הוא ג"כ רק דביעבר את חיקן ע"י חלי' מהני
 אבל הלכה מן המובחר י"ל שהוא גם לר"י ע"י גרירה זה לא
 נראה מדא דמשפחה לישא דר"י אף חולין נראה דיכול לתקן
 גם אפי' לכתחילה. ועוד דאם נימא כן בדברי ר' יוסי ממילא
 כזה בד"ר יתור ומוחק אף מוחק וזאת הוא ג"כ רק דביעבר
 מהני זכ. אבל לכתחילה מהלכה לתקן בגרירה דוקא. א"כ

י"י קשה הא דאמרינן לשיטת החוס' הא דאמר רב בסוג'
 דמתחומ חולין הוא סלכה ואין מורין א"כ גם מוחק וכותב.
 נימא ג"כ דהוא הלכה ואין מורין כן לכתחילה היבא דיכול
 לתקן ע"י גרר ואחאי ס"ל לרב בירושלמי דמנילה דמוחק
 וכותב לכתחילה דנימא דפיכה דיכול לגרור לריך לגרור דוקא
 כיון דכזה ליבא פלוגתא כלל וכ"ע ס"ל דעדין לגרור מלמחוק
 ומש"ל דר"ל דאיידי היבא דאינו יכול לתקן ע"י גרר זה לא
 נראה. גם יש לשיין בחמ"ש הסוד בשם התרומות והוא שיטת
 חוס' דלכתחילה אין חולין בשם אלא יגרור חיבה אחת משלפני'
 ויכתוב השם על הגרר אח"כ הכתיב ג' חיבות דלא יכול
 לתלות אפי' לכתחילה ואם נימא דרב דאמר בירושלמי מוחק
 וכותב הוא דוקא היבא דא"כ הגרר מה שחין כן
 היבא דאפשר לגרור לריך לתקן ע"י גרר דעדין מלמחוק.
 אולי גם לשיין חיבות אמרי' כן דלא עדין לתלות ג' חיבות.
 רק מלכתוב בשם על המחק. אבל לא מלכתוב בשם על
 הגרר. דזה עדין יותר אף מלמחוק ג' חיבות ול"ע עוד
 כזה. דהטור נקט בעטת התרומות דגורר מ"ש. ולא כתב
 דמוחק וכותב. אולי הוא מטעם אלא דר"ל דרב דס"ל מוחק וכותב
 הוא דוקא היבא דאינו יכול לתקן אלא במחק ולא בגרר ול"ע:
ומערתה לפ"ז הוא שלש מחלוקות בדבר דעת הר"ם דלפי
 האמת קימ"ל דרק חולין את השם אבל לכתחילה
 אין כותבין לא על המחק והגרר. ולשיטת החוס' הוא לסיק
 לכתחילה אין לתלות את השם אלא יגרור או ימחק החול
 ויכתוב השם במקום הגרר והמחק אם לא שהשמיט שלש חיבות
 דלא חולין לכתחילה. ובדיעבד אם חלש את השם כשר. כיון
 דרב ס"ל דמתחומ הל' חולין. והפ"י הוא הלכה בדיעבד
 דאמר דמתחומ חולין הוא ס"ל כר' יוסי דאמרינן אף חולין.
 וגם גורר ומוחק מהני ג"כ ולכן בעטת והשמיט את השם יכול
 לתקן בחליה אופן שירצה או ע"י חלי' או ע"י גרירה ומחיקה
 וזה הוא שיטת הר"ף שהביא דברי ר' יוסי בהתירוט דאמר
 אף חולין ומכ"ש גורר ומוחק דעדין מהי'. ובין דקמ"ל:
 כרב בסוג' דמתחומ דאמר חולין מל"ש דגורר ומוחק מהני'.
 ולכן כתב הרמב"ם בפ"א חמ"ל הפליג שמה לכתוב השם חולה
 וכו' וסיים מותר לכתוב השם והגרר דכולן דבאתחא השיעור
 הוא דיכול לתקן בחליה אופן שירצה בחלי' או בגרירה ומחיקה
 וכן הוא דעת הרמ"ם. דהביא ד' רב דאמר סלכה חולין והוא
 כר"י וממילא ידעינן כיון דיכול לתקן בחלי' כ"ש דיכול לתקן בגרירה
 או במחיקה. והגרירה ידעו לתקן בחליה אופן שירצה. ועשה לפ"ז
 ח"ש הסוד וז"ל עשה ודילג השם יכול לתלות בין השיעור. ודוקא
 כילו וכו' ובספר התרומות כתב דלכתחילה אין חולין את השם אלא
 אשעיה ודילגו יגרור וכו' וא"א הרמ"ם כתב בספר הרמב"ם עכ"ל
 וע"י הכ"י בר' הסוד דספר הרמב"ם הוא סברת הר"ם דס"ל
 דוקא חולין ולא מוחק וכותב. וב' התרומות הוא שיטת החוס'.
 והסוד ס"ל דהרמ"ם ס"ל להלכה בעטת ר"ם דעת חולין.
 ולענ"ד אין כונת הסוד על שיטת ר"ם כלל. רק דסברת הרמב"ם
 הוא שיטת הר"ף והרמב"ם ולזה כתב עשה ודילג השם יכול
 לתלות בין השיעור. דהוא דיכול לתקן בחלי' ג"כ וכ"ש
 דיכול לתקן בגרירה ומחיקה דעדין רק אם לא ירצה לפרוח
 בגרירה ומחיקה ולתלות החול ולכתוב השם בחלי' הגרר
 יכול לתקן בחלי' השם לחודא. וע"ז הביא אח"כ שיטת
 ספר התרומות דהוא שיטת החוס' דלא יכול לתקן בחלי'
 רק ע"י גרירה. אם לא בני' חיבות וע"ז כתב וא"א
 הרמ"ם כתב בספר הרמב"ם והוא שיטת הר"ף והרמב"ם
 דיכול לתקן גם בחלי' וכ"ש בגרירה ומחיקה ויותר ל"ל להוכיח
 דאין כונת הסוד בחמ"ש בספר הרמב"ם עשה ודילג השם
 יכול לתלות בין השיעור לשיטת הר"ם. וזאת מטעם דדוקא
 יכול לתקן ע"י חלי' ולא ע"י גרירה ומחיקה דע"כ ל"ל כן
 בכונת הסוד. ואדרבה י"י מוכח דס"ל להטור גם בספר
 כראשונה דיכול לתקן גם בגרירה ומחיקה. ולא בא רק להוכיח.

דיטל

מיטל לתקן גם בחלי' לאפוקי דפת ההוס' וס' התרומות
 שכתב אח"כ דס"ל דמיני יכול לתקן ע"י חלי' ורק עבירה
 ומתיקה דוקא :

עו' ואקדרי ליטב דכרי הרמ"א דכתב בסעיף ד על דכרי
 המחבר דמותר לכחוב השם על המחק והגרר
 דאין חילוק בזה בין ספר מורה לשאר ספרים . וכמו שה"ך
 בס"ק י"ד דהב"ט זו ח"ן ענינו לכאן דמה"א לחלק כאן בין
 ס"מ לשאר ספרים כיון דס"מ מותר לכחוב על המחק וגרר כ"ש
 שאר ספרים אלא הגהה זו שייך לסעיף ו' במ"ש המחבר דחלי'
 סס אינו מולין דהיינו אפי' בשאר ספרים עכ"ד . ולפמש"ל
 ד"ל דהמחבר ס"ל כשיפת ר"מ דס"ל דוקא מולין והא דכתב
 המחבר בסעיף ו' דמותר לכחוב השם על מקום הגרר והמחק
 קאי על מה דסליק דמקלחו אינו מולין . וע"ז כתב המחבר דבזה
 יכול לכחוב השם על מקום המחק והגרר כיון דבזה לא יכול
 לתקן בחלי' ולפ"ז שייך הגהה זו לכאן דגם בשאר ספרים
 אמרינן דמחק לכחוב השם על מקום המחק והגרר ולא לתלות
 חלי' השם . אלא דבאמת גם מהמחבר נראה דהיא כשיפת הרי"ף
 והרמב"ם כמ"ש דס"ל דיכול לתקן בחלי' או לכחוב השם על
 מקום הגרר והמחק באיזה אופן שירכז ובמ"ש הבי' ול"ש זה
 ולהגי' בהרמ"א זה הוא דוקא :

ובזה אפשר ליטב מה דקשה לי על המ"ס הג"ל בפ"ה דו"ל
 הכותב את השם וטעה בה וכו' יהלנו בין השיטין
 דכרי ר' יהודה ר"מ אומר מוחק מלפניו וכותב את השם על
 המחק רשבי"א אומר משמו אין מולין את השם ואין כותבין
 אזכרות על מקום הגרר ר' מנחם בן עקיבא אומר יגנו את
 כל היריעה עכ"ל וקשה הא גם לרשבי"א משום ר"מ הוא גנו
 את כל היריעה דמה יעשה כיון דאין לה חיקון ודוקא לומר
 דר"מ ב"ע קאי אח"ק דאמר משום ר"מ מוחק וכותב . אבל
 בזה אפשר לומר כמו דס"ל להרי"ף דגרס בצולבו אף וכל אחד
 מוסף עוד חיקון ה"ה בזה אפשר לומר דר' יהודה ס"ל מולין
 דוקא . משום דס"ל דחלי' עדיף מלכחוב על המחק כמ"ש ח"ס
 מחמו הג"ל ור"מ מוסף אף מוחק וכותב . אמנם תרומתי
 ס"ל דמינו רשאי לבלק היריעה כיון דר"מ לא חיקון . ורשבי"א
 אומר משום ר"מ ח"ן מולין ואין כותבין על הגרר וממילא לריך
 לבלק את היריעה . ורמב"ע הוסיף ע"ז יגנו את היריעה הוא
 דס"ל כר"י ור"מ בזה דיכול לתקן ע"י חלי' או לכחוב על
 המחק . ואפ"ה ס"ל גם כר"מ בזה דיכול לבלק גם את היריעה
 ול"ע עוד בזה :

יח' ועתה אחיה לנדר הטוב במ"ש ו"ל טעה ודילג השם
 יכול להלכות בין השיטין . דמלשון יכול נראה
 דהכריעה הוא בידו אם רואה יכול להלכות בין השיטין . ולשיטת
 ר"ה דס"ל דאין לו חיקון אחר רק להלות השם ממילא דלא
 שייך בזה לשון יכול דהא בע"כ לריך לעשות כן לתקן בזה .
 ולתלות את השם דמה יעשה אם לא יתבא את השם . אם לבלק
 את היריעה ולגנו אותה . הא ח"ן לו לבלק את היריעה . כיון
 דיכול לתקן את היריעה ע"י חלי' אסור לגמור . והאריך יחקן
 לשון יכול מה דהוא מוכרח לעשות כן . והכי ה"ל למימר טע
 ודילג השם מולג השם בין השיטין . והוא . דלריך לעשות כן
 ולא בלשון יכול דמשמע דאם רואה לעשות חיקון זה רשאי . אבל
 א"א כמ"ש דהטור חז"ל בשיטת הרי"ף והרמב"ם . דס"ל דטעם
 בשם דיכול לתלות אותו . ומכ"ש דיכול לתקן ולכחוב השם על
 מקום הגרר והמחק . ע"ז יחקן שפיר . לשון יכול לתלות את
 השם ולא לריך דוקא לכתוב חיקון או גורר את היריעה שלפניו .
 ולכחוב השם על מקום הגרר והמחק ולתלות את החול בשיטת
 הח"ס וס' התרומות . רק דהכשרה הראשונה הוא דל"ל לעשות
 בהתרומות דחולקים ע"ז וס"ל דבאמת לא יכול לתלות את
 רק לריך לגרור דוקא וכו' ואח"כ כתב וז"ל הר"ש כתב
 בכשרה הראשונה . והוא דל"ל לגרור דוקא רק יכול לתלות את
 השם . וי"ל דזה הוא כונת פליגייהו לגי' הרי"ף דטעם בשם
 ר"י ס"ל דגורר מש"ו וכו' דהיינו דלריך להפריש עצמו לתחת
 עד שתיכנס ולגרור החול ולכתוב בשם על מקום הגרר ולתלות
 החול וע"ז קאמר ר' יתכן דא"ל לערוה כ"כ להמחין עד
 שתיכנס ולגרור . רק יכול למחוק התיבה בעוד שהיא לח .
 ולכחוב השם על מקום המחק . ור' יוסי ס"ל דא"ל [לכחוב]
 כלל למחוק את החול ולכתוב בשם על מקום המחק ולתלות את
 החול רק בקל יוכל לתקן לתלות את השם . וי"ל דע"ז קאמר
 ר"מ אין כותבין השם לא על מקום הגרר והמחק ואין מולין .
 כיצד עושה מסלק את היריעה . היינו דלא בני' בכל התיקונים
 רק לריך לערוה בזה ולבלק את היריעה ולכתוב יריעה אחרת
 במקומה . וממילא הר"ש דה"ל לו בני' הרי"ף ע"כ דס"ל
 בשיטת הרי"ף וכן הוא שיטת הטור בשיטת הרא"ש . ובמ"ש
 דה"ל לזה הוא ממש בכשרה הראשונה יכול לתלות . ולשיטת
 ר"מ

ולכן נראה לענין ד"ל דהרמ"א בזה להשמיען חידוש דין
 בזה משום דכ"י מקום לומר דוקא בספר מורה מותר
 לכחוב על גרר והמחק ולא בשאר ספרים דהנה י"ס לע"ן
 בדברי רשבי"א דאומר משום ר"מ אין כותבין את השם לא על
 מקום הגרר ולא על מקום המחק ואין מולין אותו כיצד עושה
 מסלק את היריעה כולה וגומה עכ"ל . ולכאורה הוא המה האריך
 שייך בזה ע"י כמה שגוה את היריעה . ומלשון זה נראה דכל
 דכרי ר"מ לא היה ידעין דיכול לגנוז את היריעה עד שבה
 ר"מ להשמיען זה . ולכא"ו מה"א לא יכול לעשות כן . אלא
 דבאמת הדבר נכון דהא באמת כתבו המחבר"י דהיבא דיכול
 לתקן יום היריעה . או אסור מה"ד לבלק ולגנוז את היריעה
 להוריד את היריעה והכמות שכתבתי בקדושה מקדושה . ו"ל המ"ע
 בס"י י"ז נראה דודאי אינו ראוי לבלק היריעה אלא יתקן בהחד
 מהדברים הכתובים דכל כמה אפשר לתקן אחר לגלול בקדושה
 ס"ה וכתמות הקדושים ולהורידן מקדושתן ולהגידן לידו גיזוה .
 דאפי' כהשמיען קדושה קימ"ל בכל מקום מעלין בקדושה ולא
 מורידין ק"ו בקדושה עממה עכ"ל ולפ"ז שפיר קאמר ר"מ ח"ן
 דאין כותבין לא על הגרר ולא על המחק ואין מולין וכו' כיון
 שייך חתיקין ביריעה . ולכן קאמר כיצד עושה מסלק את היריעה
 כולה . דאף דגם זה לא חשיב חיקון גמור . כיון דגם בזה הוא
 גנאי להס"מ ולהשמות הקדושים ולהוריד אותם מקדושתם אפי"כ
 אינו גנאי כ"כ כמו לכחוב השם על מקום הגרר והמחק או
 לתלות . ובע"כ לריך לגנוז את היריעה אף דמוריד אותה
 מקדושה . כיון דאין לה שום חיקון . וגם מזה מוכח דמן כדון
 אין כותבין על הגרר והמחק ואין מולין . ואולי דמוכח נוכח
 דגם כדעבד פסול . דל"ל דהוא מלך מומרא בעלמא דהא לא
 שייך להחמיר בזה מסלק את היריעה . ור"י דהיבא דהיבא חיקון
 אסור לבלק היריעה על הדין . ולפ"ז י"ל דבאמת לאריך מנא
 דס"ל דיכול לתקן ע"י הגרר או מחק או לתלות בע"כ לריך
 לתקן ואסור לו לבלק את היריעה ורק לרי"מ דליה לה חיקון
 ולכן בע"כ לריך לבלק את היריעה ולגנוזה ולקמן אדבר
 עוד בזה :

יו' ולפ"ז ממילא ה"י מקום לומר דודאי הוא גנאי לכחוב את
 השם בקדושה על מקום הגרר או על מקום המחק
 או לתלות את השם . והא דיכול לתקן הס"ה בהנך חיקונים הוא
 דהא לא בני' בלא"ה . דמה יעשה אם לא יתכן בלוחם זה . יחי'
 לריך לגנוז את היריעה . והא הוא ע"כ גנאי להס"ה ולשמות
 הקדושים הנכתבין בקדושה להוריד אותם מקדושתם . ולכן בע"כ
 לריך לתקן את היריעה אף אם אינו חיקון מן המומחר .

והנה כיצד נראה לענין ד"ל דהרמ"א בזה להשמיען חידוש דין
 בזה משום דכ"י מקום לומר דוקא בספר מורה מותר
 לכחוב על גרר והמחק ולא בשאר ספרים דהנה י"ס לע"ן
 בדברי רשבי"א דאומר משום ר"מ אין כותבין את השם לא על
 מקום הגרר ולא על מקום המחק ואין מולין אותו כיצד עושה
 מסלק את היריעה כולה וגומה עכ"ל . ולכאורה הוא המה האריך
 שייך בזה ע"י כמה שגוה את היריעה . ומלשון זה נראה דכל
 דכרי ר"מ לא היה ידעין דיכול לגנוז את היריעה עד שבה
 ר"מ להשמיען זה . ולכא"ו מה"א לא יכול לעשות כן . אלא
 דבאמת הדבר נכון דהא באמת כתבו המחבר"י דהיבא דיכול
 לתקן יום היריעה . או אסור מה"ד לבלק ולגנוז את היריעה
 להוריד את היריעה והכמות שכתבתי בקדושה מקדושה . ו"ל המ"ע
 בס"י י"ז נראה דודאי אינו ראוי לבלק היריעה אלא יתקן בהחד
 מהדברים הכתובים דכל כמה אפשר לתקן אחר לגלול בקדושה
 ס"ה וכתמות הקדושים ולהורידן מקדושתן ולהגידן לידו גיזוה .
 דאפי' כהשמיען קדושה קימ"ל בכל מקום מעלין בקדושה ולא
 מורידין ק"ו בקדושה עממה עכ"ל ולפ"ז שפיר קאמר ר"מ ח"ן
 דאין כותבין לא על הגרר ולא על המחק ואין מולין וכו' כיון
 שייך חתיקין ביריעה . ולכן קאמר כיצד עושה מסלק את היריעה
 כולה . דאף דגם זה לא חשיב חיקון גמור . כיון דגם בזה הוא
 גנאי להס"מ ולהשמות הקדושים ולהוריד אותם מקדושתם אפי"כ
 אינו גנאי כ"כ כמו לכחוב השם על מקום הגרר והמחק או
 לתלות . ובע"כ לריך לגנוז את היריעה אף דמוריד אותה
 מקדושה . כיון דאין לה שום חיקון . וגם מזה מוכח דמן כדון
 אין כותבין על הגרר והמחק ואין מולין . ואולי דמוכח נוכח
 דגם כדעבד פסול . דל"ל דהוא מלך מומרא בעלמא דהא לא
 שייך להחמיר בזה מסלק את היריעה . ור"י דהיבא דהיבא חיקון
 אסור לבלק היריעה על הדין . ולפ"ז י"ל דבאמת לאריך מנא
 דס"ל דיכול לתקן ע"י הגרר או מחק או לתלות בע"כ לריך
 לתקן ואסור לו לבלק את היריעה ורק לרי"מ דליה לה חיקון
 ולכן בע"כ לריך לבלק את היריעה ולגנוזה ולקמן אדבר
 עוד בזה :

ר"ה צע"כ לר"ך לחלוט אה השם. למשן לא יערך לבלק אה היריעה ולגמול :

(ט) והנה המדרי הביא עוד שיטה אחרת בשיטת ר"ם וז"ל ויבטח כבוד רבנו שמבין וז"ל ר"ה פסק בחיוב ס"ח שלו ; יימ"ל כרשב"א השום ר"מ. ולא ידענא מחיבה עטם אם לא דמסקא ל"י הלכה כמחן ואזיל לומרנא או חספא ל"י הי עדיף או מוקף או הולא ולאפוקי נפש מפלוגתא או משום זה אלי ואנוהו פסק כר"מ !בלק היריעה והא דמני במ"ם ר"מ חומר וכיחב חרי מנאי הליבא דר"מ ע"כ וכן ההרומה כבוד וז"ל וכל הדינים אלו במ"ה שדילג בה השם וה"ה בנזילים וכתיבום שהרי הירושלמי חומר כפ"מ בין שני העטמים לאוהו פסוק שכחז ביהושע אל חלק"י ה' וכו' ואין סברא לחלק ולומר דבימיכם היו הספרים נגללים וכו' בהם קדושה יותר ע"כ !לכאורה י"ל בכונה דבריו במ"ם ולא ידענא מחיוב עטש פסק כר"מ או משום דמסקא ל"י ה"י כמחן ואזיל לומרנא. הוא ד"ל דס"ל מחן דאחר הולין י"ל דדוקא הולין ; אבל לא מוקף וכיחב דזה לא מחיוב חפ"י נדיעבד ומחן דאחר מוקף וכיחב ס"ל דמולין גא מחיוב חפ"י נדיעבד. ואזיל לומרנא דמסקא פסק כר"מ. וככ"ד זו ע"כ ג"כ דכל אחר אומר דוקא חפ"י לענין דיעבד. דל"ל דכל אהד שישעו הוא רק לכתחילה. דזה סבר מוקף וכיחב עדיף וזה סובר כר"מ. אבל נדיעבד. הי מייטיו דעבד בין שהי' מוקף וכיחב או בחולין כשר לכ"ע נדיעבד. דל"כ ל"ל דלולין לומרנא דמסקא דה"ה נחמיר כיון דלכ"ע כשר נדיעבד בחד מייטיו בחולין או במוקף וכיחב. וע"ז כותב ח"כ או דמסקא ל"י הי מייטיו עדיף ולאפוקי נפש מפלוגתא או משום זה אלי ואנוהו פסק כר"מ. הוא דלפי' אי אמרין דמסקא ל"י הי מייטיו עדיף הא בזה ל"ש להחמיר דמסקא כדון בכל הפיקא דרעי. כיון דנדיעבד באיזה אופן שימקן כשר חפ"ה י"ל להפיקי נפש מפלוגתא ההמיר אף דאינו גדין. מ"מ י"ל דחפ"ה ההמיר בזה. ואח"כ הקשה הא ר"מ גופי' ס"ל במ"ה סיפריים חוקף וכיחב. ולכאורה זה הוא קו' בפני עצמו ואין לו ענין למ"ם מקודם. אבל בזה י"ל דקאי ח"ה הא דמסקא הוא דמסקא ל"י הלכה כמחן וע"כ ללכל אהד ס"ל דוקא חפ"י נדיעבד פסול וע"ז הקשה הא ר"מ ס"ל מוקף וכיחב. ובשלמא אי אמרין דלא פלגי רק לכתחילה באיזה אופן יתקן אבל נדיעבד בכל ענין כשר י"ל דגם הא דקאמר ר"מ אין כותבין על הגרר ואין הולין זה הוא ג"כ רק לכתחילה וכן במ"ם הוא לפנין דין דבמוקף כשר נדיעבד אף לר"מ ול"ע עוד בזה :

עוד

יש לעיין בדברי המדרי דגראש מדבריו דאף משום דבר דאינו רק חומר בעלמא והידור מזה יכול לבלק אה היריעה. דהא כבד עטש משום זה אלי ואנוהו. והא זה אינו רק לכתחילה כדאמר' שכוכה גבי לולב מזה לאגרו משום זה אלי ואנוהו ואם לא אגרו כשר הרי דזה אינו רק משום מזה בעלמא ואפ"ה יכול משום זה לבלק היריעה : **וכן** י"ל מהא דאמרין בגיטין ד"כ אהר ר"מ גט שנכתב שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה בלנו למחלוקת ר' יהודה ורבנן דהני' הרי שהי' לר"ך לכחוב אה השם ומחין לכחוב יהודה ושאר א"ה העיל בה ל"מ. מעביר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר' יהודה ותקנים אומרים אין השם מן המוכבר. אהר רח"ל. דילמא לא היה עד כהן לא קאמרי רבנן ההם דבטיבן זה אלי ואנוהו וליכא אבל הלא לא עכ"ל אה"ה. ומשמע דאף זה אינו רק לכתחילה אפ"ה אמרי' רבנן אין שם זה **המוכבר** ולכן מוטב יותר שילק אה היריעה :

(ס) אמנם

י"ל דאין מזה ראי' דז"ל הכרייהא במ"ם סופרים פ"ה הל' ג' הי' לר"ך לכחוב השם ונחמין וכיחב יהודה ולא נתן בן דל"מ מוקף וכיחב השם ר' יהודה אומר יחמיר עליו הקולמוס ויקדשו אמרו לו אין מן המוכבר עכ"ל הרי דגם לרבנן אין מסלקין היריעה רק דס"ל דמוקף וכיחבין אפ"ה

אה השם על המחק. ולכאורה הי"ל דבזה פליגי דרבנן ס"ל דעדיף למחוק ולכתוב השם על המחק מלמעביר עליו הקולמוס. ואף זה מן המוכבר. ולכן טוב יותר לכחוב השם על המחק. אמנם ר' יהודה לשיטתו דס"ל אין כותבין השם על המחק. לכן ס"ל דמעביר עליו הקולמוס. ואף דאין זה מן המוכבר מ"מ הא לא סגי' בלא"ה דהא אי אפשר לו כענין אחר. דמה ישעה אם לא ישעה כן ויסלק אה היריעה הא זה אסור לו לעשות. היכא דיכול לחקן אה היריעה. וכן הי' מקום לישב הרי"ף והרמב"ם דלא חייבו כל דין זה בפלוגתא דר"י ורבנן. אם יכול להעביר עליו הקולמוס אם לא. ד"ל דלא הולך להביאו. דהא עיקר טעמא דר' יהודה דס"ל מעביר עליו קולמוס. אף דאין זה מן המוכבר. הוא. כיון דאין מקום לחקן כענין אחר ויהי' לר"ך ללסק היריעה. ולכן טוב יותר לחקן ע"י העברה הקולמוס. וא"כ ממילא לדין דקמ"ל דכותבין על המחק ממילא פשיטא דאין ללסק היריעה ואין להעביר עליו הקולמוס רק ימחקו ויכתוב השם על המחק :

(כא) אמנם באהם זה אינו. הא גם לר' יהודה איכא תקנה דיגבר החיבה ויכתוב השם על הגרר. ודוקא לומר דפלוגתייהו איירי באופן דלא יכול לגרור רק למחוק. ואפשר לומר דבזה פליגי דרבנן ס"ל מוחקו ואף דהוא מוחק אה השם אפ"כ כיון דשם זה לא נכתב לכונה השם מותר למוחקו כמ"ם המחברים וע"כ כפי' בסוגיא בזה ועמ"ס ממנו הגי' במ"ם וכן הוא הגי' בירושלמי כפי' סבוגה דמוחקו. ואף דמוכה מכלן דמוחר למחוק השם שלא נכתב לכונה השם מ"מ י"ל דזה אינו רק לאורך חיקון. ורבנן סברי דמוחר למוחקו והוא לאורך חיקון בלא"ה לא יוכל לחקן אה להעביר עליו הקולמוס. אה שם זה אינו מן המוכבר. ור"י ס"ל כיון דיכול להעביר עליו הקולמוס ולחקמו אסור למחוק השם אף אם לא נכתב לקדושת השם ול"ע עוד בכל זה. ומעשה אם נימא כן י"ל דהיכא דיכול לחקן אהר לבלק אה היריעה משום מזה והידור בעלמא :

(כב) ומעשה לדינא לפמ"ם הסיור והש"ע לא הביאו כלל דעה ר"מ דרק חולין דסברא כראשונה אינו ע"כ דעת הר"מ רק דעת הרי"ף והרמב"ם דכתיבה בידו לחקן באיזה אופן שיראה. רק הטור הביא דעת החוב' דהיכא דיכול לכחוב על הגרר והמחק לא יוכל לחלוט. אמנם לדינא הסכים לדעת הרי"ף והרמב"ם כיון דהרא"ש ס"ל ג"כ כוותי' והש"ע החליט ג"כ לדינא בשיטת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש דיכול לחקן באיזה אופן שיראה. ולפי' אם נימא אף לשיטה הרי"ף והרמב"ם וברא"ש יכול לחקן באיזה אופן שיראה מוטב יותר לחלוט למשן יהי' החיקון גם לשיטת הר"מ. הא ג"כ זה מוטב שימחק ויכתוב השם על המחק והגרר. למשן יהי' החיקון מהני' גם לשיטת החוב' והסורומה והכמ"ג ונרד"ל הפוסקים הסוברים בשיטת החוב'. דשיטת ר"מ נדחה מהלכה מכל הפוסקים. וכמה גדולי הפוסקים סוברי' דשיטת החוב' לכן יותר טוב (מלכתוב) [לכתוב] על הגרר והמחק מחלוא דבזה יאל לשיטת כל הפוסקים. אף לשיטת החוב' והסורומה בשיטתייהו. וי"ל דזה כונה שר"ך דעוב' יותר לכחוב על המחק ויגרר מלילות כיון דזה מהני' גם לשיטת החוב'. ובכ"ז כפי' דגם הרא"ש ס"ל בשיטת החוב'. וע"ז הביא ג"כ ראי' מהסור לקמן דכהן דאין הגרירה גנאי' ל"כ כמו החל"י. דאף דס"ל בשיטת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש דיכול לחקן באיזה אופן שיראה ואף מחל"י מ"מ כחב הטור דגרירה עדיף מחל"י. ולכן טוב יותר לגרור ולכתוב השם על הגרר מלילות. ומשום זה נהגו לגרור ולא לחלוט. וכמו כן היכא דרא"ה לגרור עדיף ג"כ יותר לכחוב על המחק מלילות דהא לדעת החוב' קימ"ל מוקף וכיחב. אמנם אפ"כ היכא דאפשר לגרור ודאי טוב יותר לפי האמת לגרור מלכתוב על המחק. ולכן גם כד"ל אהר אפשר לגרור היכא ויחמיר. ולכתוב אה **שם** על מקום אהר עדיף עפי' מלכתוב השם על המחק. ובזו"ה. דיא [דבר שאי' אפ"ה

אפשר לנרד. ולענין לסלק היריעה י"ע כיון דאפשר לחקן כטוב לם רשאי לסלק אח היריעה לבוריה מקדושה. וחי לחוס לשיעור הר"ח שהוצא בהמדרכי דפסק כר"מ דמסלק אח היריעה זה לא נראה מכל הטוסקים דלא כביאו דבריו כלל:

סימן לב .

לכבוד האב"ד הרב החר"ף מ"ה אפרים שלמה אמן בהגאב"ק דביב"ש נ"י

ע"ד שאלתו בזה"ל אהם מכבדת שלא רחשה בעשרה שבועות אחר טבילתה והחזיקה עמלה משוכרת. וע"י שהריחה יוקי קדרה אחוזה לריס ומבלים כדכר הפילות רח"ל וילאה ממנה חררה דם. וכמו י"ד חרשים אח"כ ילדה זכר מה דריו של הולד לענין צבורה:

א) המדרי"ק

שורש קמ"ג כחז וז"ל ואשר שאלה על אודות האשה שילדה זכר אחרי הפילה נפל בתוך ח' שבועות לנשילתה ושהלא אח הכשים אשר היו שם והטירו א"ך נפל השפיר לבור והבוס אח"כ כפסל מלא מים ולא כבחינו בו שום ריקוס אכריס רק ראו כמין גידים דק"י וכעין כשר ויש מהם אומרים שה"י מלא מים או מוגלא הנה דבר פשוט הוא כאשר כחבה שלפי פדום הכשים א"ן ראוי לחוש משום ולד וכמ"ס רבינו משה ושא"ר פוסק"י ואפ"ג ש"כ צבור יו"ד שעכשיו א"ן אנו בקיאים להבחין בעשיר האם ישנו מרוקס או לאו ויש להחמיר ליתן להם כ"י כומחל לידה פשיטא דהיינו דוקא לענין איסור נדה משום חומרא רכח אבל כביולא בזה דהיינו לפטור הכא אחריו מן הכטורה נראה לעב"ד דל"ל הכי דאדרבה יש להעמיד האשה בחוקה שלא נפטר רחמה עדין וגם הנפל הוה בחוקה שלא נחרקמו אבריו עדין דהא חוקה נגזרה היא זו. עכ"ל. והכרמ"א כמ"י ש"ס סע"י כ"ג סהם כדבריו ופשיטא דבריהם הוא היכא דבדקו השפיר וראו דלא ה"י מרוקמת דכלא דנקו מבוחר בנמ"י גרה כ"ה ע"א אריב"ל עברה בזה והשילה מביאה קרבן והנכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעלה ילדן. וכ"כ מעלה ילדן. האמנם החכ"ל תמה על המהרי"ק במ"ס ואפ"ג ש"כ העור שעכשיו א"ן אנו בקיאים הלא זה הוא מדינת דנמ"י בנדה דף כ"ה דאמר"י שמואל לעמתי דכי אחא ר"ד אחר משולם לא דכו שפיר בנהדדעא פ"י"ט. ולעני"ד כונת המהרי"ק במ"ס שלפי עדות הנשים א"ן ראוי לחוס לולד וכמ"ס רבינו משה ושא"ר פוסק"י כונתו לדבריו הרמב"ם פ"י מהל' א"ב ה"ג ר' ד"ל הפילה שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים מלא בשר הואיל ואינו מרוק"י אינה מושגת לולד עכ"ל וכחכ ה"מ ופסק רבינו ככר חזק דהלכתא כמותו באיסורי גבי שמואל וכו' עכ"ל ולזה ס"ל להמהרי"ק דמדינת דנמ"י קמ"ל ככר בשפיר שאינו מרוקס דא"ה לולד. והעור דהחמיר הוא דעכשיו בזה"ו א"ן אנו בקיאים כ"כ ולכן לענין איסור דבא"ר כרם מחמיר הכור אבל לא לענין פדיון דהא דהוא דבר שבחוקת קמ"י ככל דקמ"ל ככר:

ורכאורה

ה"י שמואל לומר דגם לשיעור הרמב"ם דפסק ככר משום דה"ל ככר באיסורי מ"מ לענין פדיון סכן דהוא דבר הנוגע למחון קמ"ל כשמואל מכללא דה"ל כשמואל דניא. אמנם הא אינו מבוחר בנמ"י בדיא אליב"א דשמואל דהיקל לענין פדיון דה"ל דגם לשמואל דלא דכו שפיר הוא רק להחמיר באיסור כרם דחמיר. דלא נחשב לבקוים משא"כ להקל לפטור אותו מכטורה בזה לא ה"י מיקל לפטור אותו ממלות פדיון ככר. וגם כיון דאינו אלא בדבר שבמחון בזה א"ן להחמיר אף אם הוא הוליא מחין. ויש לדמות למ"מ הרמב"ם בפי' מהל' מחלות ה"ל נ"י דהא דהחמירו במ"ס שאל"ס ובכל דבר שרובם למחיה הוא רק מפני חומרא איסור כרם אבל לענין מחון ונתי"ל על פוסם. וכמ"ס בכורות דף מ"ט כפלוגתא דכר שמואל כפורה אח בנו בתוך שלשים דכר אחר בנו פדיו

וראיתי

בר"יט אלגזי שפמד בזה וז"ל ולמאי דחקן עליה אנו קורין פדיון הכן איסור ככר עמד מהר"י קורקס כביאורו על הרמב"ם בזה וחי' וז"ל אלא הכין י"ל דכשאלנו מסופקי' אם חייב בפדיון אנו אומרי' המעש"ם דחמונה הוא. אבל כשהוא ודאי ככר וחיוב בפדיון ואנו מסופקי' אם פדיון או אינו פדיון איסור נקרא זה כיון דאורי' חייב במלות פדיון ואנו מסופקי' אם נפטר או לא נפטר ולכן א"ן בנו פדיון. א"י אפשר אפ"ג דהוי ממונה ואנו דנין שפיקא להקל כיון שיש חיוב מצוה בדבר קריין ל"י איסורא לפסוק ככר לבני שמואל דהא מחי דפסקי' ככר באיסורי וכשמואל דנינו הוא לפי שידע"י בעלי הלאמר שר"ב ה"י בקי יומר כדבר של איסור וחי' יורד לעמקו של דין ושמואל דנינו מוחין וכיון שכן אנו דנין זה באיסור כיון שיש חיוב מצוה בדבר ופסקו ככר וברלשון נכון עכ"ל. ולפי"ד אדרבה ח"י ה"ב נכון ופיקר דודאי מחי דפסקי' ככר באיסורי משום שה"י בקי יומר כדבר איסור וכל חיוב מחון לענין משום מצוה בכלל דכר איסור הוא משא"כ למי' הא' דהא לענין מחון נמי בעלמא קמ"ל ככר דהאומר מנה הלוהיטי ואינו יודע אם פדעתיך כיון דכרי בחיובא ופסק בחורה הוא חייב וכו' דכתי' ומה אולמא דפדיון משאר מחון וכו' עכ"ל המהרי"ט ולא אדע כונתו במ"ס לדמותו לא"י אם פדעתיך. הא גם בא"י א"פ אינו חייב אלא אם התובע עומן כרי דחייב לו ומשעם כרי ושאר כרי עדין כיון דמתייע לבדי שלו חוקת חיובא ואם התובע עומן ג"כ שמה בלחמ פטור. ובפדיון הכן א"ן הכהן יכול לבא בטענה כרי דהא הוא ספק לכל. גם על ח"י ה"י של הר"י קורקס י"ש לענין דהא שן כרי חמיר הוא נוגע לאיסור גזל דחמור. אם לא דינמא כמ"ס החמכרים דפסק גזל לא אכרה חורה וזה ל"ש במלות פדיון הכן. אלא דה"כ בכל שפיקא יחי' מחויב לפדום לקיים המצוה. וע"כ י"ל כיון דהדין הוא בספק המעש"ם ממילא דלא מוטל עליו המלוה. ולזה נראה כתי' הא' שכתב המהרי"ק קורקס וז"ע עוד בזה. וממילא בנידון המהרי"ק דהוא ספק אם נחייב במלות פדיון הכן דהדין לכללא דה"ל כשמואל דנינו:

א"א

דאם נימא בעובדא דמהרי"ק כפלוגתא דכר ושמואל בשפיר מרוקס נוגע ג"כ לדני לענין פדיון ככר קשה הא"ך נוכל לומר בזה דבאיסורא לענין טומאה לידה ה"ל ככר ובדניו בפדיון ככר נקטי' כשמואל הא פלוגתהם בענין א' והוא חמיר דסתרי אהרדי ול"ש בזה לומר דבאיסורי' ה"י רב יורד לשומקא דדיא ובמחון שמואל דהא פלוגתהוה הן לאיסורי' והן דיני' א"י סכני' על בדיקא שפיר ומדכח הרמב"ם דקמ"ל ככר וכמ"ס ה"מ כיון דקמ"ל ככר באיסורי' ע"כ מוכח דבשפיר שיקר פלוגתהוה הוא רק לענין איסור:

ורענ"ד

י"ע על החכ"ל במ"ס לדמות דברי מהרי"ק במ"ס על דברי הסור ביז"ר ש"ל דא"ן אנו בקיאים בשפיר דזה אינו אלא לחומר איסור כרם. וע"י המה החכ"ל הא זה הוא מדינת דנמ"י. ולעני"ד ע"כ י"ל כן צבור דאלו בסי' קל"ד כ' ובדניו שפיר א"ן אנו בקיאים הלכך הפלגה שפיר או שלא בכל ענין נוחים לה ימי עומתא עכ"ל ולענין פדיון ככר בסי' ט"ה מבוחר דיני השפיר וז"ל וכן הפלגה וכו' או שלא או שפיר מרוקס וכו' הגולד אחר כל אלו אינו ככר לפדיון אבל שפיר מלא גנונים וכו' הוגלד אח"כ אלו ככר לפדיון ה"י דמחם כן לדניא. וע"כ י"ל כמ"ס המהרי"ק דריקא לענין טומאה לידה דהא

דואו איסור כרת החמיר אבל לא לענין פדיון בטרם. והטעם או כמ"ט דהס"ה בהרמב"ם דבסק כרס. או ד"ל דשמואל גיפו לא החמיר אלא לענין שימחל לידה לומר האיסור אלא לענין פדיון הבן סמכי' על בדיקתו:

ורנה ל"ט דהסרי"ק מ"ל עיקר כשיטה הרמב"ם דבסק כרס ומכני הכדוריק. ממילא לשיטה הרמב"ן והרשב"א שהביא ה"ה"ם שם דס"ל לדינא קיימל כשמואל דאף דקמ"ל כרס באיסורי כיון דעבדו בה שמואל שברא ולא דכו שפיר הכי קיימל ע"י"ש. וממילא דנחמי דברי הסרי"ק. ולפי"ז ה"ה מקום לומר דברי הסור דס"ל דואו ספיקא דדינא ולכן לענין שומאח החמיר לפסוק כשמואל כשיטה הרמב"ן והרשב"א. ולענין פדיון הבן משום מלות פדיון בטרם החמיר לחוש לשיטה הרמב"ם ס"ה' מחייב מלות פדיון. והחב"ל חמה עוד שם על דברי המחרי"ק דבשנוטא דיד' ה' בשפיר כעין ככר וע"ז ו' ח"ל ומ"ט דברי מחרי"ק חמוהים דכעין ככר הא איכא הכרה הרשב"א דבסק כשמואל דאמר אהר זכ ואהר זכ חוששה וכוון דפלוגא דרבוותא הוא הדרין לכללין המעט"ה ע"כ ולפי"ז מדוע לא ימחל כיון דואו פלוגא דרבוותא מה"ד להחמיר לקיים מלות פדיון בטרם ללא"ה גם לדעת זו שחייב בפדיון וע"י מש"ל עוד בזה:

ב) ויש להוסיף ע"פ קו' הכנה"ג שם מהר"י באבאן מדוע בספיקא דדינא יבא המוחזק לומר קים לי כרעה הפוערים אוחו כמו דקיימ"ל כלי ספיקא דאיסורא לחומרה וכוונת"ה ח"י ולא נוכל להחמיר בעל מוסר איסור גזל לשלם להבירו דהא י"י' לנבי אהר"ך איסור גזל. והאור"ח בקונטרס בספיקא חמה עליו דא"כ כברי ושמה ה"י מחייב לשלם מספק איסור גזל ולנבי אהר"ך לא י"י' גזל בטרם דעוון ברי. אמנם ה"ן זה ק"י כיון דהב"ד אינן מחמיצים מעטת ברי שלו היא אלו"ה באיסור גזל. עוד ח"י דהא גם באיסורים בספק אוקמי' אחוקה וככא הוא מוחזק. ועוד ח"י כיון דמיתב להחזיק מדינא אין בזה איסור גזל בספק גזל הוא מותר. ולא אהר"ך בזה דעיקר קו' הכנה"ג הוא בספיקא דדינא דיכול לומר קים לי כרעה. ו' ופי"ז חמה הא הוי ספק איסור גזל. ולא שייך לומר דהיה ספק גזל דהא א"ס העיקר הוא כרעה השני' הוא גזל ודאי. ובספיקא דדינא לא שייך לומר דאוקמי' אחוקה כיון דהד"ן הוא ענר החזקה בכת"ש הו"ס ב"ב דף ל"ב ע"ב ב"ר' וסלכא נומי' דרבה בארעא. ולכן ל"ס בזה כל ההירועים כי א"ס ח"י הכנה"ג דהא לא נוכל להקין האיסור גזל. דלחייב לזה משום ס' איסור גזל י"י' לנבי אהר"ך ספק איסור גזל (ואולי בכל מקום בספיקא דדינא נהי דאין הב"ד יכול' לחייב אוחו. מ"ה הלול"ה עתמו מספק איסור גזל ללא"ה י"י' שנים מוסל עליו לעשות לפנים משורת הדין ליתן להבירו במהנה) וזה ל"ס לענין קיום מלות עשה דפדיון מדוע לא י"י' מחייב לפדות מספיקא. ובמקרא הברכתי לע"י בזה דברי הע"ה הביאו מה"ה ב"י דע"ה דחמה על הסור דבב"ח מ"י כו"ד פסק דהחובל בהבירו בשבה פטור מהשלו"ה משום שחייב מיתה ואין ספק דהלאכה שא"ל פטור. וי"ל דספיקא מספקא ל"י ונבי מתון המעט"ה ע"כ. ולדברי הכנה"ג הקו' במ"ט כיון דהוא ספיקא דדינא במחלצה שא"ל א"ס הוא חייב בשבה או לא י"י' ק"י בחובל בהבירו בשבה י"י' מחייב לשלם להבירו מספק איסור גזל כי דילמא כדן משאל"ה פטור וזו חייב וננבי אהר"ך לא י"י' איסור גזל אפי' א"ס הדין דמשאל"ה חייב. לפת"ש רש"י בב"ק דף ל"א ג"י מוסר פי פרה דש בה דהיכל דפטור משום קיימ"ה א"ס חפס לא חפיק' מיני' וכו"כ מהרה"ש ב"ש"ש ב"י ה"טו"ס ס' ו' דהיכל דלא עבד' החומרה כגון בלא המראה או בזה"ל א"ס חפס לא חפיק' מיני'. ממילא לא י"י' לנבי אהר"ך גזל דלאחר שמתן לו לא י"י' אלא היפכה בעלמא הוא ג"כ שלו מדינא.

ועוד אמרתי לע"י בסוגיא דכ"ב כהא דנחמי ולחוש ל"י לרבה א"ס שפיר ויפ"ה הוא דאמר' בנ"ה והל' כוחי' דרבה וכו' ופי"ז שם כרמב"ן דפלוגתו הוא בשטר שח"מ דבשטר מקיים

כ"ט ס"ל דנחמי במינו ורק בשטר שא"מ פליגי א"ס כב"ד מודקקים בזה לקיים השטר שיהי' לו מינו ורבה ס"ל דבב"ד לריכוס להזדקק לקיים השטר ואז נחמי במינו וכי' ס"ל דכיון דהשטר הוא חרס אין כב"ד מודקק' על החרס וכיון דהוא אינו מקיים ממילא דל"ל מינו. וכיון דהספק' ה"ל כה"ל אי' כרעא ח"י כר"י אולי' המיר אחר כמחוק ע"י"ש ברמב"ן. ולפי"ז ממילא א"ס כב"ד עשו בזה והזדקקו לקיים השטר לכ"ט גובה בו דהא אז נחמי במינו. ובמדותא שכ"ט בקלו"ס. ובהו י"י' קו' הכנה"ג במ"ט כיון דהוא ספיקא דדינא י"י' לריכוס הב"ד המיר להזדקק לזה לקיים השטר משום ספק איסור גזל כי דילמא ה"ל כרעה דריכוס להזדקק. ול"ס ח"י הכנה"ג דיהי' לנבי אהר"ך איסור גזל דהא לאחר שזדקקו הב"ד לקיים גם ר"י מודה דנחמי במינו וכן הדין חייב לשלם לו. ולפי"ז:

אמנם בלא דברי הכנה"ג רק אי' אמר' כיון דמה"ד יכול לומר קים לי לא הוי גזל בידו. הא סימח לענין איסור גזל אמר' דאין חטא בידו. משא"כ לענין קיום העשה דפדיון בטרם נהי דא"ס לא יפדה אוחו אין עבירה בידו. מ"ה עכ"פ לא קיים העשה דפדיון בטרם. וא"כ אמר' לא י"י' מחייב לפדות מספק דילמא כאחמ הוא כרעה בספיקא' דמחייב לפדות מדינא ואז קיים העשה. ומספק דילמא קיים א"ס העשה י"י' מחייב לפדות. ול"ס בזה לומר קים לי כפוסק' דאינו מחייב בפדיון כי דילמא האמת הוא דחייב בפדיון ועליו לקיים העשה מספיקא. וזה ודאי אין שברא לומר כיון דמס"ד בספיקא אמר' המעט"ה ולכן אף א"ס בלמח הוא בטרם מ"ה אין עליו העשה דפדיון בטרם. כיון דלאידך פוסק' מחייב מס"ד לפדות. ואין לדמות זה לכל ס' בטרם דאמר' המעט"ה דשם הוא ס' א"ס לכל העולם ואין עליו העשה דפדיון. כן. משא"כ בספיקא דדינא ולדעת דעה א' דהוא מחייב לפדות אמר' לא י"י' עליו מדינא לפדותו דא"ס הוא כרעה זו שהוא מחייב מה"ד לפדותו מבטל מלות העשה וע"י מש"ל בזה:

ולפי"ז שפיר י"ל דלהטור הוא ספיקא דדינא. אי נקט' בהרמב"ם דבסק כרס או בהרמב"ן והרשב"א דבסקו כשמואל. ולכן לענין שומאח לידה החמיר כשיטה הרמב"ם והרשב"א. אמנם לענין פדיון בטרם החמיר. כשיטה הרמב"ם לחייב אוחו בפדיון לקיים העשה. י"י' א"כ ס"ה' רח"י מחייב לפדות בשפיר שחייב פטור. ועשמו הוא אהר' אלה או דס"ל כשיטה הרמב"ם דקיימ"ל כרס ורק לענין שומאח לידה דהוא איסור כרת החמיר דאין ובהו בזה"ל אין א"ס בקה"ס משא"כ. לענין מלות פדיון בטרם אוקמי' מדינא. או ד"ל דהוא אלאו ספיקא דדינא וכתו שבה"ה:

וי"י להוסיף עוד ד"ל דילמא לשמואל דלא דכו שפיר אינו חפסם ודאי דרוב נשים ולר' משליא לרן כיון דעכ"פ איכא רישותא דלפי דאות טיטוי אינה מרוקמת. והף דס"ל דאין א"ס בקוא' להבחי' בין מרוקם לשליט מרוקם עכ"פ הוא בכלל ספק רק דעמא אוחם מספיקא כדן ספיקא רח"י לחומרה. והנ"ב מהר"ק ס' ל"ז כי ד"ל דרוקא לענין שומאח לידה החמיר הטיור כיון דעכ"פ חוקא היא ע"ה"ה נדה דא"ל לפתחת הקבר בלא ד"ס וכיון שכבר משתא' לה טוב יש חזקה שומאח ומשמדי' אותה על חזקה עמה' עמאה על ליה משא"כ לענין שומאח כהניס לא חמיר' ע"י"ש. ויש לע"י בזה כרש"י דרס כ"ה על הא דאמר' בנ"ה מושלם לא דכו שפיר בנסדרעמא כ"י רש"י וי"ל לא שברו א"ס המפלה שפיר משנטיס ואפי' בלידה יבשחא עכ"ל ולענין מה"ה ח"י' וחס"י בלידה יבשחא רח"י י"ל דלא עברו משומאח לידה דהיא שנוטיס דהא משום גזל פטורה לאחר שבעה. ד"ל דכונתו דלא חישא דרוקא היכא דהיא עמאה נדה בזה לא עברו שומאח לידה מחמת דאוקמי' אוחה בחזקה שומאח אלא אפי' בלידה יבשחא רח"י עמאה משום נדה וי"ל או דק"ל בהרמב"ם ב"ה' חב"ל ח"י י"י' דאפשר לפסיחה הקבר בלא ד"ס. ויש להוסיף ע"י דברי הרשב"ה

תש"כ בשני ערות מכני בכל ענין. (וע' בנשמים רחם פי' ל"ו וליט):

וביבמות פי' האשה שלם דמי דברי הרי"ף דעס דס"ל בדמלתה גם שני עדים אינם נאמנים להעד עליו משום דמישי' דאמרו בדדמי'. וכל הפוסק' מולקם עליו דשני עדים לא נחשדו דאמרו בדדמי'. וע' ב"ב"ש כפי' י"ז בק"ע אוח יו"ד ואוח לר"א דכחז לדגעה רוב הפוסק' דבשני עדים לא מישי' דאמרו בדדמי' אין למלק בין ב' עדים כשרים או פסולים עיי"ש. והוא כיון דהם נאמנים בעדות או כמו כשרים שמעידים עליהם ולא מישי' דאמרו בדדמי' ולפי' ממילא ד"ל הא דאמרו' בגמ' בשמיטה אם לא ה' יודע הדיים בשעת השמיטה אינו נאמן אחר"כ זה אינו אלא אם לא ה' אלא ע"א. משא"כ אם ה' שני' בשעת השמיטה אף ללא היו יודעים בשעת השמיטה דיני השמיטה הם יודעים אולם אחר"כ ואומרו' דשעת שפיר או שמיטה כשרה. אף ללא ה' רמי' עליהם בשעת שמיטה כיון דלמרו אחר"כ ומעידו' דשעת יפס לא מישי' דאמרו בדדמי' :

וראי' לזה מזהתי' דריש מולין בשמיטה חש"ו דקמי' וכולם שחשבו ואחרים רואין אוחן שחשבו כשרה וספי"מ העלה מה' דנקיט אחרים לשון רבים דע"ה אינו נאמן משום דלאחזק ה"ס"ר. וי"ל עוד משום דרוב השמיטה מקולקלים. אמנם בלחם מבוחר כדב"ש דגם ע"ה נאמן דכתב בפ"ד אג"ל שמיטה ה"ל ה' וי"ל חש"ו וכו' שחשבו שחשבו פסול מפני שאין בהן דעה שחם יקלקלו לפיכך אם שחשבו בשני סיווד ורחם אוחן שחשבו כהגון שמיטה כשרה עכ"ל מבוחר דגם ע"ה נאמן בזה. וא"כ הקו' ב"ש"מ אמרו נקט בזה"ה אחרים לשון רבים. אמנם לפת"ש הדבר נכון בדב"מ' נקיט סתמא אחרים יזה נקיט אחרים היודעים אלא סתמא משמע אפי' אינה יודעים ה"ל שמיטה. ולכן בע"ו דוקא בניס דאחד אינו נאמן אף אם מודיע' אוחו אחר"כ ה"ל שמיטה ואומרו' דשעת יפה אפי' אינו נאמן כיון דבשעת השמיטה ה' מילתא דלא רמיא עליה. והרמב"ם דנקיט אם שחשבו בשני היודע ורחם אוחן שחשבו יפה כיון דה' יודע וה' מילתא דרמיא עלי' נאמן אף ע"א :

ורפ"ז גם בעובדא דמהרי"ק דשערי' גמ' דלא ה' מרוקם ונאמנים אחר"כ בעדותן אף כל בשעת ראי' ה' מילתא דלא רמיא עליהו אפי"ה כיון דבמה שנים ל"מ דאמרו בדדמי' כמו בשמתי' דמולין בתש"ו שחשבו בשני אחרים ומעידים אחר"כ דשחשבו יפה שמיטה כשרה ולא קמי' בזה"ה יאמרין כשרים ראו. ע"כ כיון דהם נאמנים באסירי' הסה כמו עדים כשרים. ול"מ דאמרו בדדמי' ה"ס בזה. כן נ"ל ליישב דברי מהרי"ק והרמ"א דבב"א דבב"א והש"ך דשחקו כבודאס הוא דנקטי' כן להלכה. אמנם כ"ז הוא אם מעידים דל"ה מרוקמה. משא"כ אם לא בדקו השפיר ולא ידעו' אם הבא אחריו משום דכזוהו אולי' בחר רוב כמזכור בגמ' דרוב גמ' שים ולך מעליא ילדן :

והנוב"ב מהדו"ה כפי' קפ"ח האריך בזה דאפי' אם לא בדקו השפיר אם היא מרוקמה לא ח"י מיב"ב ניב' לפדות והאריך בזה עיי"ש אמנם אין דבריו מוכרחין ובזה"ה עוד בזה וגלאייהו להאריך יומר ועיי"ש דכתב דפי' דהיא חשולקת דמיס אינה בחוקת מעוברת דיכול להיות דה' כריון רוח וכדומה דגם בזה היא מסולקת דמיס כמזכור בנכד דף מ' דה' שיהיה בחוקת מעוברת והפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא. וי"ל אף דרוב גמ' שמהה מעוברת אינו כריון רוח. וי"ל היכא דהפילו אחריו להיפוך דרוב גמ' המעוברת אינם מפילין זו דהפילה אחרע לה. והוא שפסק השקול דלמח רוח הפילה וכדאמרו' בפסחים כוניהו אוחן מוסק' ס' רוח הפילה דנראה הוא ספק השקול ובגמ' לא אמרו' רק דרוב גמ' ולך מעליא ילדן ולא קאמר דרוב המפילות ולך

כרשי"א הביאו בב"י כפי' קל"ד ר"כ דכל שחשלה שחוח מתי"א יום אינה מושטת משום דגם אם לא ראהה ואפי' למ"ד א"א לפה"ק בלא דס דכל שהוא פחות מתי"א יום מיח בעלגוה הוא ול"ל פתיחם הקבר עיי"ש. ולפי' י"ל אם הפילה שפיר דאינה מרוקמה דרין והוא פחות מתי"א יום והוא כתיב בעלמא ואינה טמאה משום דהא אם ה' לידה יבשחא. ועיי"ו כ' רשי' שפיר ואפי' ה' לידה יבשחא דוא אם השפיר אינה מרוקמה אינה עמאה אף משום נדה ולי"ש לומר דאוקמי' אוחה אחוקקה דהא עיי"ו את דהם נעבר רוחם משום לידה לא הוי' עמאה גם משום נדה וטור כחבתי מזה :

אמנם בל"ז י"ל דגם לשמאל אחרע הרוב דאמרו' רוב גמ' ילך מעליא ילדן כיון דאינה מרוקמה והוי' ספק השקול ומתעל אוחה משום ספק. משא"כ לענין פדיון כבוד י"ל דגם לשמאל מיב' לפדות ואין זה בכלל ס' כבוד כיון דיכול להיות דאינה מרוקמה ובודאי מיב' בפדיון. וגם דיש שני חוקות כמ"ס המהרי"ק ומתעל השני חוקות מחויב כמ"ס דפדיון כבוד. וי"ל דאין דרין זה לאסורא. או לדברי הרב"ש דשני חוקות עדיף מרוב ולכן מיב' בפדיון. אמנם לפת"ש בדברי רשי' כמ"ס דלא דכו שפיר בנהרדעא אפי' בלידה יבשחא הוא אף דכזוהו אם ה' שפיר דאינה מרוקמה לא עמאה אף משום נדה. ה"ל מוכח דלאו משום מ' עמא אינה דהא י"ה' בכלל ס' ה"ה' שטורס מתעל חוקה עברה דאשה. מזה נראה כיון דמ"ל דאין אנו בקאי"ס אולי' בחר הרוב דרוב גמ' ולך מעליא ילדן והוא עמאה ודאי' ולי"ש עוד בזה ומ"מ ל' דבריו המהרי"ק נכונים דהעור לא החמיר לאלא לענין עמאה לידה ולא לענין פדיון כבוד כמ"ס :

ורשי' עוד הכתיב על דברי מהרי"ק וי"ל ואין ספק שזה דבר קשה כבדיקה וכל שאינו בקי בהלכה זו בשעת בדיקה אף שלאחר זמן שלטוהו ואמר לא ראייה אין שומעין לו דהאי שעתא לא אסיק אדעתיה שהייתה טיפות כזוב בכלל בדיקה הולד וכאיהיה שחשבו בשומט שאינו יודע ה"ל שמיטה ה"ק שלאחר"כ למד יודע כדאמר ברי' ל' שחשתי כהגון אין שומעין לו. ולא חומא הסם דוקא משום שאל להוליא מחוקת איסור. דהא בגי' נמי כל להוליא שפיר זה מחוקת ילד מעליא שהוא רוב המפילות וכו' ואיכא נמי חוקה ממין דערישא טובא דאפי' רובא לא מהי. ולי"ל כדאמר מהרי"ק גמ' המהרי"ק היו וביקאי'הו דרין שפיר מרוקם מה שאינו במשחש. עכ"ל. ומ"ס דאיכא נמי חוקה ממין דערישא טובא אפשר לדון ולומר כיון דהן נאמני' לענין איסור לחייב אוחו כמ"ס דפדיון ממילא מחייב הוא בעשה. גם יש לדון בזה חיוב לראוה אם השפיר מרוקם. אף דאין פ"מ בזה בזה' לענין עמאה לידה כיון דאין מחמיר' בזה כמ"ס הטור' ה"ל דלענין זה מהני הבדיקה שלטו :

אמנם בל"ז נראה לעני' להעיר עוד בזה. ולעני' ה' נראה לדון בזה דאמרו' דכל מילתא דלא רמי' עלי' בשעת משעה טוב אינו נאמן זה אינו אלא בעד אחד דחש"ו ל"י דאמר בדדמי' משא"כ בשני עדים דלא נחשדו דאמרו' בדדמי' נאמנים להעיד אחר"כ אף על דבר דלא ה' רמי' עליהם למירק בשעת משעה. וזהו אחרת' שאל דאמרו' כבדיותו (דף י"ב ע"ב) מורה ר"מ למכמים שאל אמרו לו שנים יודע אהה בעדות פלוני והוא אומר לא ידעתי פטור דאי בני אחר לא נחוכותי' להעיר. ובמ"ס שם וי"ל מהאן א"ר כן למעשה דעדים שחשבו הדבר מפי' בכל המעשה אף לא נחכוטו להעיד ולא הוכחו לשם לבוס עדות אין בעדות כלום. אם בלא אחר זמן להעיד בפני כ"ד עכ"ל. ומתכוו עניו דהא מבוחר בכל מקום עדות העדים מהני אף אם לא כונו להעיד. ודוקא לענין נמלא אחד מהם קא"פ מחלקי' בך. וזהו י"ל דגמ' כבדיותו נמלא כמ"ס חייבי' לשון הגמ' יודע אהה בעדות פלוני. והוא באופן רע"ה מוחיב להעיד דה' מחייב מעטט משא"ל"מ. ובמ"ס ל"מ ערובה אם לא כיון להעיד.

לד הפליח מפילין . וי"ל דהכא דלא רדעי' מה הפילה הוא
 נעין ס"ם ספק רוח הפילה . ואלא ס"י שפיר ש"מ ובפסחים
 גם בסוגיא מנזרח אם לא הי' ספק נזירוהו הי' ממזל'
 לכהן אף דהוא ס"ם . י"ל כמ"ס חו' כיון דהוא ספק טומאה
 ברה"י לא מהני ס"ם . ורק ספק נזירוהו מהני דכתיב ספק
 הרגיל ואכ"מ . ולפ"י י"ל לנעין פדיון בכור באופן כזה דלא
 ידעי' מה הפילה מחויב לפדות כדכתיב ס"ם והיא כמו רוב .
 והף דליון מויליחם מתוך ברוב . הוא איכא ג"כ שני מקומם
 כמ"ס המרי"ק . ודעת בעל המחור בר"פ האשה שנחלמנה
 דברוב ומקנה מויליחין ממין . וי"ל דגם כפ"ס ומקנה מויליחם
 מתוך וכ"ס ס"ם בכדי שתי חזוקה דלדעת הרב"ם עדיפא אפי'
 ממון . וגם בפדיון בכור דהוא הנוגע ג"כ לאיסור . וז"ע עוד
 בזה ובחשו' דרע"א ס"י ל' במס' כיון שהפילה היהרע חוקה :
והנה כהנ"ל ס"ם בעובדא דמרי"ק הרולה להחזיר יתרה
 בלא ברכה . ולענין אפסקי לומר בכל ס' בכור
 מהרשו' להחזיר על עלמו לפדות וליון דמי השדיון להכהן
 ומיקף לאחר שבה ליד הכהן יוכל לברך כיון דעובק במלוא
 אף דלענין טובע לעשייתן . (וי"ל דיוכל לברך עובר לעשייתן
 כיון דאח"כ כשיחן לכהן הפדיון בכור מחויב הוא מה"ד לפדות
 יוכל לברך בטרם שהביא עלמו לידו חיוב כמו דמזכר"י על
 ז'נים . אף דלענין טובע בכרה ואינו מחויב בעליה בברכב
 כנפוח אפי"ה מברך קודם) :

רהנה בכל ספק בכור דנשור ל"ל הא דלא מחויב מה"ד
 כמו בכל חוקה דמחויב לקיים בטעם מספק ולאו
 דוקא היכא דאיכא חוקה חיוב ענון ספק קרא ק"ס וכן בספק
 ברכה"ז . אלא אפי' היכא דאיכא ספק אם נברה בד חיובא
 אם לא ספקו ג"כ להחזיר כמו שמונים והגורניגוס ספק
 איש ספק אשה חיוב' מספק במ"ע שהוצ"ג ואמתי' לא יהי'
 מחויב ג"כ לפדות מספק לקיים העשה . וז"ל כיון דפסוק
 ליתן להכהן משום התע"ס ליה' עליו החיוב נהיה' ואין כהן
 ס' כולל דליון עליו חיוב לקיים העשה בין דמה"ד פטור .
 וכזה נכון מסכ"ל דהיכא דהוא ספקא דיעיא אם מחייב לפדות
 או לא . בזה ל"ל דפסוק משום התע"ס כיון דהפיה הוא ס'
 אם מחויב לפדות . בזה י"ל שפיר דמחויב מה"ד לפדות כמו
 בכל ס' במ"ע דמחויב לקיים מספק כ"ל נעין אף דיש
 לפסקק בזה :

ומערתה ל"ל הא דאמר' דתקפו כהן אם הפס' לא תפקי'
 מיני' נישא כיון דליון עליו המ"ע לפדות אמתי' אין
 מויליחין מידו הוא כיון דהא עליו העשה הוא משום התע"ס
 ולאחר דתקפו הכהן אמתי' להפוך התע"ס כמ"ס רש"י בנדרים
 דף י"ט ע"א כהא דתקני ס' בנדרות אחד בכור אדם ואחד
 בכור בהמה התע"ס כבוד רש"י כהן דרעי' להפוך מיני' עליו
 להביא ראוי' סקן בנדרות שלא הפילה נפל קודם לכן ואי תפס
 להו כהן על הבעלים להביא ראוי' דלחו' בכור הוא עכ"ל .
 ולזה י"ל דאם הפס' הכהן אי אמרת דלא תפקי' מיני' לריכס
 הבעלים לברך כמו בכל ספק מ"ע הל"ך לקיים מספק ומברך
 עליו וע' בבר"ן שכתב ר"פ כמה מוליקין . היה לאחר דתפס
 הכהן עליו מוטל מה"ד לקיים העשה מספק מברך ג"כ לברך .
 ועו בנדרות דף ע' פ"ב בתהר"ם הלגו' מ"ס בזה :

והנה דעת הרמב"ם דתקפו כהן אין מויליחין מידו . ואף
 דתכחו דז"ח אלא בכבוד בהמה דיוכל לתפוס גוף
 התפן . ולכא"ו מדברי רש"י נדרים ה"ל נראה דגם בכבוד
 אדם הוא כן ואכ"מ . מ"מ היכא דתפס בנדרות אדם לכל
 הפוסקי' וממילא אם הבעלים טוהגים להכהן בנדרים הציב דמי
 הפדיון ודאי חשוב תפוס בנדרות . ואין יוכל' להביא ממנו
 וקיון שכל ליד הכהן מה"ד יש חיוב אל הבעלים לקיים מלות
 הפסע בפדיון מספק . וממילא לריכ"י לברך לאחר שבה התע"ס
 ליד הכהן כדיון דמזכר"י על כל ספק קיום מ"ע היכא דהוא
 מחויב לקיים העשה מספק . (וי"ע לעי' בזה האופן אם מהני
 אם נותן להכהן המעוט במחנה ע"מ להחזיר . ד"ל רובה

לא חשיב הפסח ממוקם . וממילא דליון עליו החיוב לקיים העשה
 בפדיון וממילא דלא קיים העשה ואינו רשאי לברך (וי"ע) :
היוצא לנו בעובדא דמרי"ק י"ס לסמוך על דבריו וכפסקא
 דרמ"א לפדות אוהו בברכה וכמוכן כר"ד ש"א
 ממנה חררה דם די"ל דלמיה בכלל שפיר כלל בזה יש לפדותו
 בברכה . כן נראה לענין . כ"ד הכותב בידיים דפוח ס"ם
 יוס' ו' עש"ק כ"ח מנחמה מרלי"ג לפיק פ"ה קעמטא יע"א .
 יעקב שמחה רעפשיש :

סימן לג .

אמרתיו לבאר קמח בעת הזהה אשר ניתן דח המלך לפליון
 אח המה שלשה ימים מעל"ע אם יש תקנה לאחר
 שהכינו הקרובין כל לרכי קבורה למסור המה לכפתי' והס'
 יקברו אח המה אח"כ בלא הקרובים בפרט בילדים קטנים
 בלא זה נשמרעב המנהג פה קהלהיט למסור לקברן לקבור
 והקרובים אינם בשעת הקבורה ומשמה אם יש הקנה בזה
 למסור לו המה מיד לאחר המיתה והאבילות יחמיל מיד בשעת
 שמויליחם אח המה מציגים וימתיים המה בכפ"ק להליון שמה
 ג' ימים כי הוא לורך גדול בפרט לפעמים אירע כך קודם
 רגל דלא אם יש תקנה למסור המה לכפתיס והאבילות מחמיל
 מיד או בטלה ממנו גזירה שבעה קודם הרגל ובאם מחמיל
 האבילות לאחר הרגל גם ה"ך לנהוג לפעין חגיגות משעה
 שנסמך ההה לקבור :

בירושלמי ר"פ מ"ש הביאו הפוסקים נמסר לרבים אוכל
 בשר ושוחה י"ן נמסר לכהנים כמו שנתסר
 לרבים דמי וכו' הרמב"ן הביאו הכ"י ככ"י שמי"א וז"ל וכו' הרמב"ן
 פ"י נמסר לרבים ולכהנים שיש הנדרות בעיר מוומיג על
 הקבורה וכשהשלים אכל לורכי הוליאחו מיסרים אוהו לאוחן מבורות
 ע"מ שיליאו לכהן כשיראו ומשעה שנמסר להם המה אינו מופ'
 על האכל אלא על אוהן הכתפים הילך אוכל בבית אחד וכו'
 העפ"י שהמה בבית עכ"ל . וכן היא בש"ע גם סעי' ג' וז"ל
 מהמחר מקום שנהגים שהכתפים ימוסדים להוליא אח המה
 וכו' כשהמדרוה להם מומרים הקרובים בכשר י"ן אפי' קודם
 שהוליאו מן הבית וכו' עכ"ל ומבואר מזה הדיק כשהמה נמסר
 לכהנים פסק האיגיות מן הקרובים וממרים בכשר ויון וגם
 חייבים במלות כמבואר בר"מ שיש הירושלמי ע"ש אמנם
 לענין זה אם מחמיל מיד האבילות אינו מבואר כבדאי
 בש"ע שם :

אמנם במהם מבואר בהפוסקים דאף דבירושלמי אינו מבואר
 לענין אבילות ומשעת דרך האיגיות פסק אכל מ"מ
 לא מחמיל עדיין האבילות הוא משום דלירי' קודם שהוליא
 המה מן הבית וכיון דמת עדיין מוטל לפני' לכן עדיין אינו
 מחמיל האבילות רק האיגיות פסק כיון דשוב אין מוטל על
 הקרובים מיוז הקבורה אבל לאחר שהוליאו את המה מן
 הבית בזה מחמיל מיד האבילות וכ"כ הש"ך שם על הש"ע
 בס"ק י"ג בתי"ס מהמחר אפי' קודם שהוליאו מציגים טוהגים
 אעפ"י שלא חל עדיין האבילות מבואר מזה דלאחר שהוליאו מן
 הבית מחמיל האבילות וכן מבואר בבד"ה כמו' ברכות ר"פ
 מ"ג בד"ה ואינו עוברך וז"ל בירושלמי י"ס לרבים אוכל בשר
 ושוחה י"ן נמסר לכהנים כנמסר לרבים דמי וע"כ נמסר לרבים
 ר"ל אפי' לפני דשאל לפניו הויזק ל"י שמד' הל עליו האבילות
 משילא מפחה ביהו וכו' עכ"ל וכן היא בבד"ה בהר"א ש' בפי'
 וא"מ בד"ה והורה ר"י ז"ל על יחודי אחד שפסו המושל ומח
 בהפסיה וכו' וז"ל ואמר' גמי בירושלמי דמה שבה מי שנמסר
 לרבים אכל בשר ושוחה י"ן נמסר לכהנים' כמו שנתסר לרבים
 ומשעת אעפ"י שלא ילא מפחה ביהו דאי כשילא מפחה ביהו
 ומלה עליו אבילות לא הי' לו להזכיר אבילות בשר ישיח י"ן
 אלא לימר שחלה עליו אבילות בכפתיס המטה ושיילא שאל
 מהר

ר"ף עוד דלרבותא נקט הרמב"ם למדינה אחרת עשי דברי הגהות מדרכי סוף מורק וז"ל מטעם כח לרי אחד הכר שלחו המח לבה"ק וערב שמיני לבה"ק נחשב המח לשלוח נראה שיהיה ו' ימי אבילות וז"ל להוראת הר"י בפניו הפסו המושל דהתם מירי שפטי המושל מיד שנת ולא חל עליו אבילות כלל אבל הכא שכבר חל עליו אבילות כדאמר' מאימתי חל אבילות משיאל מפשה ביהו או כדאמרין בירושלמי משמסר לרבים או לכתפים אזכר כשר ושוהה יין וקאלט ליע דהא מדברי הידושלמי ליכא ראי' דהאבילות חל קודם הקבורה ד"ל דוק לענין אבילות קאמר בירושלמי משמסר לרבים או לכתפים כיון דשוב אינו מוטל עליו לקברו פוסק ממנו האבילות אבל לענין אבילות י"ל גם בנמסר לרבים אינו חל לאחר הקבורה וז"ל והואיל וכל עליו אבילות ינמור ו' ימי אבילו ואפילו ינמור ו' ימי אבילות קודם שאל ש"ח דמי הפוסק א"ל לחזור ולמנוח ו' ימי אבילות מירי דהוה כשמוליכין המח בדרך רחוק ושהה ימים רבים קודם שנקבר דלעולם מונה משיאל מפשה ביהו ככ"ל עכ"ל מבוחר מזה דה"ל מקום לומר דדוקא היכא דנקבר בסוף ימי אבילות בזה אחרין דהאבילות חל מיר משא"כ היכא דלא נקבר רק לאחר ו' ימי אבילות בזה ה"ל נוקם לומר דלא חל אבילות מיר שיה' נמסר האבילות קודם הקבורה ולזה הולך המדרי להביא ראי' משיאל דמוליכ' המח בדרך רחוקה ויכול להיות דהקבורה יהי' לאחר ו' ימי אבילות ואפ"כ אחר' משיחורו פניהם חל האבילות ולפ"ו י"ל גם בדברי הרמב"ם הא דנקט למדינה אחרת הוא חף דבזה משהחל לא יהי' הקבורה עד זמן רב לאחר ו' ימי אבילות אפ"ה כיון דהס לא ידעו מתי יקבר חל האבילות מיר וכ"ש אם מוליכין המח למקום קרוב והקבורה יהי' בתוך ו' ימי אבילות בזה בודאי חל האבילות מיר ולפ"ו ממילא ליכא ראי' כלל מזה דנקט הרמב"ם למדינה אחרת דבא למטעם מקום קרוב ד"ל לרבותא נקט כן וגם בנמסר י"ל הא דאמר דבה' כן לבני ממונה הוא דאף דהס מוליכ' למקום רחוק למדינה אחרת ויכול להיות דהתם נקבר לאחר ו' ימי אבילות אפ"ה חל האבילות מיר וכ"ש היכא דמוליכין למקום קרוב :

ובנומה גם אחר' מיר אבל ג' ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עומדים בא ממקום רחוק וכו' אחר מר בא ממקום קרוב מונה עומדים איר חב"א והוא משי גדול הבית בבית הישע' לכו הלך גדול הבית לבח"ק מהי מ"ש דאיר חב"א אחר ר"י אפי' הלך גדול הבית לבח"ק מונה עומדים ופי' דש"י דאבילות שלהם הההלה משחורו פניהם מן כמה ואבילות של גדול עד שסיחוס הגולל ויחיק גם בנמסר דהיכא בא לאחר ג' אפי' בא ממקום קרוב מונה לעלמי ע"ש בתו' והראשונים ובעדרי הרישב"א במ"ש בפ"ו זה ולפ"ו ממילא מוכח דגם ממקום קרוב אחר' מיר שיחורו פניהם מחליל האבילות כיון דבזה פשיע' דהשארשים בביתם מתחילין מיר למנוח והא בעינן הוא רק על גדול הבית שהלך עמם וז"ש עוד בזה :

אמנם הרמב"ן הביאו הפוסקים כבוד כהר"ו דממקום קרוב אינו מתחיל האבילות מיר וז"ל הר"ן שם בכונת דמ"ק כבוד הרמב"ן נראה שלא נאמרו דברים אלו אלא במח שמוליכין אותו מעיר לעיר ריוון ומסורו לוחין שמוליכין אותו ומחורו פניהם כבר נחשבו ממנו ויהוה כשהיה גולל אבל בקבורים אותו בבח"ק סמוך לעיר וכן מוזכרים מיר אינו עומדים אבילות עליו עד שיחורו הקרובים ויאמרו כבר נקבר שזרי דשחם עליו ובמנוח עומדים דמי ואסור לאכול בשר אבל בעל הלכות כתב והיכא דמיח' מח בפניו יומא טבא ודמילי דילמח' לא מספקי למקברי' מקמי יו"ט ושקליהו כוחים ואמרו למקברי' כדנשיק מתחא וזיכסי' לי מקריב'י הרח שעתא מקמי דליעל רגל הלה אבילות עליהם : ובעלו ממנו גזירת ו' עכ"ל והרא"ש הכי' ג"כ דברי בעל הלכות וכחב עליו ודלא כהרמב"ן דבעי' דוקא מקום רחוק וזכ"ר הרמב"ם מי שדרתי לפלות המח למדינה :

מיהר בבשר ויין וכו' אלא ודאי מירי בשלא ילא מפשה הבית ואכתי לא חל עליו אבילות ואפ"ה פסקה ממנו אבילות כיון שגמר לרבים ואין מוטל עליו לקברו יומר אלא על רבים מוטל עכ"ל ומבואר בהר"ו כשיאל המח מפשה ביהו ונמסר לכתפים חל עליו אבילות וממילא כ"ל דפטר בלדים קטנים דהמנהג הוא מוכרז שאין הקרובים מתעסקים בקבורה ואין הולכין כלל לבה"ק רק הקברן מוליח ארום לבה"ק והוא מתעסק בקבורה דבזה חל האבילות מימך כשמויח המח מפשה ביהו :

אמנם הנו"ב מדו"ט ביו"ד סי' ר"ח כתב דהך דינא דמסורו לכתפים דפסק האבילות הוא דוקא במקום שמוליכ' אח כמה למקום רחוק ואין האונן הולך עמהם אבל אם הוא מקום קרוב והקרובים הולכין עמהם לא פסק האבילות דהא ככ"ל הביא על הך דינא דכתפיה דברי הגהות מ"י בפ"ד מה"ל אבל וז"ל מספקא לן ו' הולך הוא עם המח בשיעורא ב' בשגלה אי דמי' לנמסר לכתפים אי לא עכ"ל ופשי' י"ל דהך דינא דכתפים הוא רק במקום רחוק מ' בנו"ב ואף דממקום רחוק ואין האבל הולך עמהם בכל ענין פסק האבילות כשמויח בפי' שפ"ה סי' ג' הוא דבזל נמסר לכתפים רק דשלה אה המח למקום רחוק אף דהאבילות מתחיל מיר שמוליח המח מפשה ביהו או משיחורו פניהם כמבואר שם אפ"ה כל זמן שכתם בביתו לא פסק האבילות אבל אם נמסר לרבים או לכתפים להוליך אה כמה למקום רחוק בזה אף אם המח בביתו פסק האבילות וזה הוא החילוק בין נמסר לרבים או ליהוד :

ובזה ניחא ג"כ הא דנמייסד בכל מקום אף היכא דהתברר קרובה מתעסקים בהקבורה אפ"ה לא פסק ממנו אבילות עד לאחר הקבורה ולמה לא אחר' מיר שנמסר המח להס פסק עכ"ס האבילות ואף דהתם מוטל לבני האבלים ח"מ הא בנמסר לכתפים אף אם המח בביתו פסק האבילות ומעולם לא שמינו שפסק האבילות רק לאחר הקבורה דוקא אבל לדברי הנו"ב ינחא כיון דדינא דנמסר לכתפים הוא דוקא במקום רחוק ואין האונן הולך עמהם ממילא לייכא הקנה למסור המח לכתפים ואין האונן ילך עמהם דמ"ה לה מהני כיון דהוא מקום קרוב אמנם בדברי הנו"ב יש לפסקק והחלה אדבר ק"ה ביה דסי' שפ"ה י' בעי' דוקא מקום רחוק אם לאו :

דנה בעמ' דמ"ק ד' כ"ב ע"א אחרין אחר לכו רבא לבני מחוזה אהון דלא אוליתו בזה ערסא מתי מדריהו אפי"כו מבבא דאבילא אחתילו מנו עכ"ל הנמסר ופי' רש"י דר"ה אהון דלא אוליתו בזה ערסא וז"ל דאמן דאזיל בזה ערסא לא חיל עליו אבילות עד שנסתם הגולל כשמוליכ' המטה מצבל לא"י לקבור ואין כל הקרובים כולם יכולין לעלוה עד א"י ומלון המח פריכה או מיל ומחורים עכ"ל ומזה ליכא ראי' לסיפור דלא אחר' כן דהאבילות מתחיל מיר רק כשמוליכ' למדינה אחרת דמחיל דבעל לא"י דחשיב ג"כ כמדינה אחת ד"ל דגם במדינה אחת ובמקום קרוב אחר' כן דהיכא דאין האבילות הולך עמהם מחליל האבילות מיר ודברי רבא ה"ל לבני מחוזה דמבבאן ה"ל להוליך המח לא"י ואין האבלים ה"ל הולכים עם המח אבל גם כשמוליכים למקום קרוב אחר' כן ומדברי הר"ף ליכא ג"כ ראי' לחלק בין מקום קרוב למקום רחוק דלא הוילי' רק דברי הגמ' כלישנא דנמ' וז"ל הרמב"ם כשיאל מה"ל אלא ה"ל מי שדרקן לפלות המח למדינה אחרת לקבורו ואינם יודעים מתי יקבור מעת שיחורו פניהם מללוחו מתחילין למנוח סבבה וזלשים ומתחילין להחלבל עכ"ל וז"ל הא דנקט הרמב"ם למדינה אחרת ואינם יודעים מתי יקברם הוא דדרך הרמב"ם הוא המיר להוילי' דינא דנמסרין וכו' דנמסר ה"ל המעשה במדינה אחרת לזה נקט הרמב"ם ג"כ למדינה אחרת וסי' אף במקום קרוב אחר' כן ואף דזה דוחק דמ"ה ה"ל להרמב"ם להזכיר הדין כשמוליכין המח לקבור ואין הקרובים הולכים עמהם מ"מ אין מזה ראי' מוכרעת מדברי הרמב"ם :

למדינה אחרת ע"ש ובפסקי הרא"ש בסי' פ"ו דמבואר בהדיא דבעל הלכות חולק על הרמב"ן ולדינה העור בסי' שפ"ה הביא דעת הרמב"ן והרמב"ם דבעין דוקא מקום רחוק ודלא כדעת בעל הלכות וכן דמסקתה הרא"ש הוא בדעת הרמב"ן והרמב"ם והבי' חמה עליו דאדרבה מדברי הרא"ש נראה כדברי בעל הלכות מדכריז בעל הלכות ובהב עליו דלא כהרמב"ן משמע דלא ס"ל כהרמב"ן ומ"מ דעת הב"י כהרמב"ן ובהב כיון דלף דברי בעל הלכות אינם מבוארים בהדיא דלא אפשר דלא איירי אלא בקוברים אוהו בעיר אחרת דוקא והרמב"ם והרמב"ן מסכימים דבעין דוקא עיר אחרת הכי נקטינן וכן סתם הב"י בש"ע שם סעי' ג' כלישנא דהרמב"ם מי שדרגן לשלוח המה למדינה אחרת וכו' ובהב ע"ז הש"ך בס"ק א' אבל הקוברים בבב"ק הסוך לעיר החוזרים משערי העיר אין מהאבלים עד שיאמרו להם שנקבר והוא כדעת הרמב"ם והרמב"ן :

ובסימן ש"ט כתב הב"י וז"ל מה מש"ע"י והפוסקים שמה לא יספיקו לקבצו ונתנוהו לגוים והוליו לקבר אם הל עליהם אבילות מיד ובעלה ממנו גזירה ז' אי לא נחבאר בסי' שפ"ה עכ"ל וכוונתו דסם כתב דלדינא קומ"ל כהרמב"ם והרמב"ן ממילא נדחי' דברי בעל הלכות ולא מהני גס כמה בעי"ט אס מחבר לגוים רק אס בב"ק הוא בעיר אחרת דוקא ובש"ע שם סעי' י"ב סתם המחבר דינא דבעל הלכות ולא מחלק בין אם בבב"ק הסוך לעיר אס לא והש"ך בסי' ע"ה ס"ק א' הכל' במ"ש המחבר למדינה אחרת כתב וז"ל משמע דוקא כששולחים אוהו לעיר אחרת אבל הקוברים בבב"ק הסוך לעיר החוזרים משערי העיר אין מהאבלים עד שאמרו להם שנקבר והרמב"ם והרמב"ן וכו' ב"י וג"מ ג"כ לענין קובר מהו בערב ונח"ה ודל"ה כפוסקים בשם בעל הלכות עכ"ל ודבריו לריכין ביאור לאוהו ענין הנה"ך לומר דלימ לענין קובר מהו בערב הרגל הו' בדיעה המחולקת הרמב"ן ובעל הלכות אי האבילות מחמת מיד אס לא ומדברי הש"ך נראה דלימא נפ"מ רק בקובר מהו בערב הרגל :

אמנם בכונת דברי הש"ך ג"ל דהנה בהגהות ד"ס חמה ג"כ על דברי המחבר בס"ס ש"ע"י למה לא מחלק בין מקום קרוב לרחוק ובהב לחלק בין אס נחבר בחול דבזו בעי"ט מקום רחוק דוקא דהלי"ק דעת הקוברים עליו לנחבר ביו"ט ע"ש גם הבאס הביא בשם הרמב"ן ג"כ לחלק בזה ע"ש אמנם מדברי כל הפוסקים נראה דאין לחלק בזה דהלי"ק לא היו פלוגתא בין בעל הלכות להרמב"ן ד"ל דגם הרמב"ן מודה לדינא דבעל הלכות הינא דנחבר בעירי"ט ופי' דבב"ק בסי' שפ"ה מ"ס ליישב קו' הב"י על סעודת במ"ש המחבר בהש"ק הרמב"ם והרמב"ן והקשה הב"י אדרבה מדכתב הרא"ש על דברי בעל הלכות ודלא כהרמב"ן משמע דלא ס"ל כהרמב"ן וע"ז כתב הב"ה דטוב הרא"ש הוא דדברי בעל הלכות אינם לדברי הרמב"ן ודף דוט לחסות ולהלך בין עי"ט לחול וי"ל דגם הרמב"ן מודה לדינא דבעל הלכות ע"ז כתב הרא"ש ה"ן סעודת לחלק בדרך וע"כ דבעל הלכות לא ס"ל כשיטה הרמב"ן ע"ש וגם מב"י מוכח דאין לחלק בדרך דהא גס הוא כתב דבעל הלכות חולק על הרמב"ם ובסי' ש"ע כתב על דינא דבעל הלכות דנחבאר בסי' שפ"ה וע"כ במ"ש כיון דבעי"ט מקום רחוק לא מהני זה בנחבר לנכרים רק אס הוא מקום רחוק ולא הינא דבבב"ק הוא הסוך לעיר משום דאין לחלק בין יו"ט לחול וע"כ דלא כד"מ ודפ"ז ופי' זה אין אס לענין בו וזהו כונת הש"ך ונפ"מ גס כן לענין קובר מהו בערב הרגל דלף לכאורה י"ל דגני ערב רגל לא נפ"מ בזה כלום דגם דשיטת הרמב"ן דבעי"ט מקום רחוק אפי"ה בעי"ט מודה וע"ז כתב הש"ך דע"כ גס בערב הרגל נפ"מ בזה כדל"ה בפוסקים בשם בעל הלכות והיינו דהא דברי בעל הלכות הוא על הקובר מהו בערב יו"ט והפ"ה מסכימים כל הפוסקים מדל"ה מחלק בין מקום קרוב לרחוק ע"כ דהוא חולק על הרמב"ן ממילא דמבואר דגם בערב הרגל בעי"ט לשיטה

הרמב"ן מקום רחוק דוקא כן נראה לפני"ד הפ"י דדברי הש"ך וראייה בבאה"ט דהביא דברי הש"ך והסמיעי מיבט ע"כ רק העתק דנפ"מ לענין קובר מהו קודם רגל ודכריז עוד כמה נפ"מ ע"ש ובנראה מכוונתו דטוב ה"י סובר בכונת הש"ך דנפ"מ בין שיטת הרמב"ן לבעל הלכות בקובר מהו בערב הרגל וזה אינו דכא בעיקר דינא מחלקין בעל הלכות עם הרמב"ן רק כונת הש"ך הוא דגם בערב הרגל דה"י מקום לומר דלימ מחלוקת ביניהם אמנם מדברי הפוסקים מוכח דגם בזה הוא ג"מ ילדעת הרמב"ן גס בערב הרגל בעי"ט מקום רחוק דוקא וזה כונת הש"ך שם בס"י ש"ע"י ס"ק י"ט במ"ש חלה עליו אבילות וכמו שכתב"ה לעיל ר"ס שפ"ה דהיינו דבעי"ט מקום רחוק דוקא והא דהס"ס המחבר בס"ס ש"ע"י בדינא דבעל הלכות ולא מחלק בין אס בב"ק הוא במקום רחוק אס לא י"ל דסוף ענין ע"ש בסי' שפ"ה דבעי"ט מקום רחוק דוקא כשיטת הרמב"ן וכמ"ס בב"י שם בס"י ש"ע"י על דינא דבעל הלכות דכבר נחבאר בסי' שפ"ה ולכאורה ה"י מקום לומר דהא הב"י בסי' שפ"ה נהב דלענין דינא כיון דלא נחבאר דבדברי הפוס' נכ"ס נכריז דלא כהרמב"ן כיון ד"ל דגם בעל הלכות איירי בעיר אחרת לכן נקטי' כהרמב"ן ע"ש באס ה"י מבואר בהדיא דבעל הלכות דלא בעי"ט מקום רחוק אוי"ה פ"כ דדברי בעל הלכות ודלא כהרמב"ן ולזה בס"ס ש"ע"י העתק כלישנא דבעל הלכות דמ"מ הוא אמת לדינא דאס נוכל לומר דלא איירי רק במקום רחוק ממילא גס בהמחבר י"ל כן דלא איירי רק לעיר אחרת ובאס לא נוכל לבטח זה בלשון המחבר וע"כ איירי בבב"ק הסוך לעיר ממילא מבואר דבדברי בעל הלכות דלא בעי"ט מקום רחוק קומ"ל כבעל הלכות :

אמנם דוח אינו דכפי הנראה גס הוה מבואר דבעל הלכות דחלק על הרמב"ן ה"י פסק ג"כ כהרמב"ן והרמב"ם גס הוא דוקא גדול דבעל הלכות איירי במקום רחוק דוקא דהא כתב מה בעי"ט ומתירא שלא יספיק לקברי קודם הרגל מבואר דיכולים להיות דנקבר קודם הרגל רק מושג דלימא לא י"ה' עלתה בידו לקבצו קודם הרגל ומסויה הוא מוכרח לנכרים וע"כ דבב"ק אינו מחלק יום אחד והוא מקום קרוב :

ובדברי המדרי במ"ק הביאו הרמ"ם ברי"ט ש"ע מבואר ג"כ דבעל הלכות ד"ל הקובר מהו אפי' עשה אחת קודם הרגל בעלה ממנו גזירות ששע"י לא קבצוהו ושא"ל אלא מסריוהו לכותים לקבצו לפני כניסה הרגל או שגירובו לעיר אחרת לקבצו והנכסה מעיני המתאבלים ששע"י אחת לפני הרגל בעלה היינו גזירה שבעה וכו' עכ"ל ובדבריו מבואר יותר דאפי' במקום קרוב דהיינו אס בבב"ק הוא סוף לעיר אפי"ה חל עליו האבילות מיד מדנקט אלא מסריוהו לכותים לקבצו לפני כניסה הרגל או שגירובו לעיר אחרת לקבצו מבואר דמסריוהו לכותים הוא לקבצו בבב"ק לעיר והא דמסריוהו לכותים הוא משמע דלימא לא יספיק מחלק לקבצו קודם הרגל ואפי"ה כתב דהאבילות מחמת מיד וג"מ על הסוד וב"י הא דלא הביאו דעת המדרי דמבואר יותר דלא כהרמב"ן דבעל הלכות י"ל דחוק דאיירי בעיר אחרת במ"ס בב"י אמנם בדברי המדרי אי"ל לומר כן דע"כ איירי בבב"ק הסוך לעיר : **והרמ"א** בסי' שפ"ה סעי' ז' הביא דברי המדרי כ"ה מ"ק הרגל וז"ל אס שלמו מהיהם לעיר אחרת שדינא להחמיל אבילות משמיוהו פניהם והחמילו למטה האבילות ואפי"כ נהפס המה וכו' וכתב הש"ך בבב"ק יו"ד הא דכתב הרמ"א לעיר אחרת תוס' דבבב"ק הסוך לעיר לא מחמיל האבילות מיד ע"ס כהרמ"א וכו' זה לעיר אחרת אמנם בהמדרי לא כתב שם לשון זה וי"ל דהמדרי כיון דב"ל דגם במקום קרוב מחמיל האבילות מיד לא בעי"ט לעיר אחרת :

והענין דינא ה"ך דלפת"ס ליבא ראי' ברורה דהרמב"ם ס"ל כשיטת הרמב"ן ד"ל דבעל הלכות עם המדרי חולקים בהדיא על הרמב"ן מ"מ אין לנו אחר הכרעה המחבר והרא"ה בסי' שפ"ה כהרמב"ן דבעי"ט מקום רחוק דוקא וכמ"ס

ה"ך ב"רם שפ"ה ה"ל גס מ"ם המחבר ס"ס ש"ט בדינא
 דבעל בלכות במת בעי"ט ע"כ דליירי במקום רחוק דוקא
 כמ"ם ה"ך שם ס"ק י"ט ונ"רם שפ"ה ודלא כלאומן השופקים
 דס"ל לחלק בין מת ברבול או בחול כמ"ם הבא"ה בשם הרדב"ז
 ובנכסות ד"ח רק ככל ענין בעי" מקום רחוק דוקא :
אמנם בשעור מקוש רחוק אינו מבוחר בהדיו וכבר דבר
 מזה הבא"ה דמחוק דברי הרמב"ם נראה דבעי" רחוק
 כ"כ עד שלא ידעו המחיתות גבול ופי' ב"ח ב"ח שפ"ה
 שכח ג"כ כיון דלא יודעים להחמיל ולמנוח מחתימה הגולל
 ולכן מחמילי מיד במורת פניהם משעה שמתחייבים ממנו
 ומשעת דאף כאמולויין המת לפני אחרת אם אינה רחוקה
 כ"כ ויודעים לפי ערך השעה שיקבר המת אז לא מחמיל
 אבילות מיד אמנם ברמב"ן מבוחר דכאמולויין לעיר
 כבר נחישו מלקוברו ומשעת אף אם יודעי' המת שיקבר
 ואולי דמ"ח כיון דאינם יודעי' בדיבור מחתימה הגולל ומספיק
 לא יכולין לנהוג אבילות ולכן מחמילין מיד להחמיל ונש"ע
 כחך כלאון הרמב"ם למדינה אחרת וי"ל דבעי" מדינה אחרת
 דוקא אמנם כמ"ח שם בספיק ז' במה שכח אם שלחו
 מחיה לעיר אחרת מבוחר דבעיר אחרת כג' :

סימן לד

ב"ה עש"ק י"ד טרחסין הרב"ז ש"פ

שמות י"ד כבוד י"ד נפשי הרב המאה"ג המפורסם אב"ד
 דק' וייעו"ש יע"א :

אחדשיה ע"ד שכתב כבוד ר"ח נ"י בהא דמבוחר
 בתו והבא"ה (מנילה ד' כ"ט) ובש"ע (ס' שפ"ה)
 דאילות שנושעי' בבש"ק מותר ללקוט פירותיהם כיון שאינם
 על הקברים עלמם האם מותר לקנות אותם למרי ד"ל דזה
 אסור כמו בעשבים לכאורה י"ל דזה הל' במ"ם ש"ס בנזוה
 דברי חס' והבא"ה לפת"ם מחלה דמותר ללקוט מהאלנות
 הנטוים שם אפי' נטוים על הקברים עלמם מאחר שהפירות
 אינם גדלים על הקברים עלמם אלל על האילן וכן האילן
 הוא מלקט ולא מן הקבר עלמם בזה י"ל דלקנות אותם למרי
 דהוא קונן אותם מן הקברים אסור כמו בעשבים ומחילא גם
 לקנות מהקברים אסור כמו בעשבים משא"כ איך כמ"ם א"ח
 דבאילות שנושעים פירות ע"י שנושעים אותם ובידו אינם
 נטוים אותם על הקברים רק מן הקר וליבא למיזע להרוא"ה
 דיעשו לומר דהוא מחזיק בהם על הקברים כיון דתמיד אינם
 על הקברים משא"כ בעשבים גדלים עממם בכל מקום על
 הקבר' איך השא"ה דהרוא"ה יאמרו [דלוקטים] עשבים מקברים
 עלמם בת' זה מותר לקנות גם האילות יב"מ כבוד
 ר"ח נ"י :

והב"י כתב וי"ל וסמ"ג כתב אין מלקטים בהם עשבים משני
 כבוד המתים כתב מורי דוקא כשהם על הקברים
 עלמם עכ"ל אמנם מתוסבסות והבא"ה מוכח דבעשבים בכל
 ענין אסור מדכחך להחריב באילות כיון שאינם על הקברים
 עלמם בזה נראה דבעשבים בכל ענין אסור אמנם איך בנזוה
 הת' כמ"ם הב"ח בתחלה דבאילות אף אם עומדים על
 הקברים עלמם מחילה דגם בעשבים ליכא איסור רק העשבים
 שהם על הקברים וכמ"ם הסמ"ג ופ"ו לקנות אילות שאינם
 על הקברים ממנ"פ מותר דאי"ח בנזוה הת' דבאילות מותר
 ללקוט הפירות אף אם הם על הקברים מחילה י"ל דבעשבים
 ליכא איסור רק העשבים שהוא על הקברים דוקא ואי"ח כתי'
 ב' של הב"ח בנזוה הת' דבאילות אינו מותר אלל אם אינם
 עומדים על הקברים דבאילות ל"ש הכתם משום הרוא"ה מחילה
 מעשם זה ומותר גם לקנות אותם למרי :

וב"ש עוד כבוד ר"ח נ"י דל"ל בין דאי"ח לנז"ך כש"ק
 מותר רק שורפן במקומן והעשם במרדכי הובא בב"י
 ובש"ך משום קטא או שלל יאמרו לנז"ך כהמת הוא מוליטו
 וע"כ הטעם דקטא הוא רק בהם עבר וליקטו משא"כ הובא
 דמותר ללקט לה סיד קטא והעשם השני ג"כ לא סיד רק
 בעשבים והוא מהכל קטא ע"ד בודאי הובא דרש"י ללקוט
 ל"ש קטא וע"כ ה"ה דאם יקנן לנז"ך כש"ק דשורפן במקומו
 היינו למען לא יב' נחמד שלא ליקנן לנז"ך כש"ק רק
 לנז"ך

אמנם בשעור מקוש רחוק אינו מבוחר בהדיו וכבר דבר
 מזה הבא"ה דמחוק דברי הרמב"ם נראה דבעי" רחוק
 כ"כ עד שלא ידעו המחיתות גבול ופי' ב"ח ב"ח שפ"ה
 שכח ג"כ כיון דלא יודעים להחמיל ולמנוח מחתימה הגולל
 ולכן מחמילי מיד במורת פניהם משעה שמתחייבים ממנו
 ומשעת דאף כאמולויין המת לפני אחרת אם אינה רחוקה
 כ"כ ויודעים לפי ערך השעה שיקבר המת אז לא מחמיל
 אבילות מיד אמנם ברמב"ן מבוחר דכאמולויין לעיר
 כבר נחישו מלקוברו ומשעת אף אם יודעי' המת שיקבר
 ואולי דמ"ח כיון דאינם יודעי' בדיבור מחתימה הגולל ומספיק
 לא יכולין לנהוג אבילות ולכן מחמילין מיד להחמיל ונש"ע
 כחך כלאון הרמב"ם למדינה אחרת וי"ל דבעי" מדינה אחרת
 דוקא אמנם כמ"ח שם בספיק ז' במה שכח אם שלחו
 מחיה לעיר אחרת מבוחר דבעיר אחרת כג' :

ומעתה מחילה ככ"ד לא מחגי במה שמוסרים אותם
 לכתפים אף כשמוילוי' מביאים כיון דכש"ק הוא
 סמוך לעיר ויכולים לידע זמן סחימה הגולל וזוה לא חל
 האבילות מיד ואף דילל אם מסרוהו לכתפים ביום א' והמת
 לא יב' נקבר רק ביום הג' א"כ דיש לדון ולומר דזה הוא
 בעיר אחרת כיון דמהה לא יב' נקבר בזהו יום שנמסר
 לכתפים וי"ל הרמב"ן בת"ס הביאו ככ"י אבל בקובצין אומר
 בבש"ק סמוך לעיר וכן חוורים מיד בו ביום אין נוסגין עליו
 עד שחזרו הקרובים ויחמרו להם כבר נקבר שהרי דעה
 עליו וכמונה לפניהם דמי עכ"ל ומשעת דמקום קרוב לא הוה
 רק אם יחזרו בו ביום ומחיל דיש מקום לומר אם נמסך
 הקבוצה עד למחרתו וכל מילא דמקום רחוק אמנם מסב"ה
 אין לחלק בכך בלא ראי' דמ"ח כיון דכש"ק הוא סמוך לעיר
 והוא ידע מתי יקבר י"ל דדעתו עליו וקלה י"ס להביא ראי'
 להיפוך מדינא דכ"ג במת בעי"ט ועמסר לנכרים לקוברו
 דמשעת דככל ענין אף אם לא יקובר רק ביום טוב אפילו
 הכי לדעת הרמב"ן לא מחמיל האבילות מיד :

ובמילא גם במסמך לרבים או לכתפים המבוחר בירושלמי
 דפסק האנינות אף אם עריין המת בביתו וכתב
 דאם הוליו מניה חל אבילות מיד דזה הוא דוקא אם הכש"ק
 הוא רחוק מעיר אבל אם הוא סמוך דזה לא מחמיל האבילות
 מיד כיון דדעתו עליו ואף דהדין דהירושלמי לענין אנינות
 בודאי הוא בכל ענין אף אם הכש"ק הוא סמוך לעיר הפ"ה
 כל שנמסר להם פסק האנינות מדלא מחלק בין מקום רחוק
 למקום קרוב הוא רק לענין אנינות דזהו העיקר הטעם דפסק
 האנינות כיון דמסרוהו לכתפים הו לא מוטל עליו לקבור ופסק
 ממנו אנינות וזוה אין לחלק בין מקום קרוב לרחוק דאף אם
 הוא מקום קרוב אפ"ה כיון שנמסר להם אינו מוטל עליו
 לקבור פסק האנינות משא"כ לענין אבילות בודאי י"ס בזה מילוק
 בין אם הוא מקום קרוב או מקום רחוק דמקום קרוב אף לאחר
 שהוליו מניה לא חל עליו האבילות רק לאחר סחימה הגולל :
ואין להקשות דא"כ מ"ל להראשונים ה"ל לכווין מהירושלמי
 דאף אם המת עריין בביתו פסק האנינות דל"ל לאחר
 שהוליו מניה א"כ מ"ל דחל עליו אבילות כדברי ח' והבא"ה
 ה"ל ה"ה י"ל דהירושלמי איירי במקום קרוב דזוה אף לאחר
 שהוליו מן הבית עדיין לא חל עליו האבילות רק דמ"ח פסק
 האנינות כיון דלא מוטל עליו לקבור הבל אם המת בביתו י"ל
 דלא פסק ממנו האנינות אף שנמסר לכתפים ד"ל כיון דעיקר
 העשם הסודרים דמקום קרוב לא חל עליו האבילות דזה חשוב
 כאלו המת מוטל לפניו ומחילה כיון דזוה פסק האנינות
 מחילה גם אם המת בביתם פסק ג"כ אנינות דמקום קרוב

ויאמר די ויהי היום קץ להגלי ופ"ק כלם נוכחם אבילות
הגם כי הקלנו מאוד בענין אבילות שיבלין לילך בכל יום
עשה אחת על החלר לשאוב רוח לח אם בענין מו"מ לאחר
ג' ימים אשפ"כ כולם ה' נוכחם אבילות בכל ימי החלי
וגם אנכי הייתי עמהם בעוה"ד עת כי נגע בי יד ה' להמת
אח צ"ל בשעת העום בזאתו החלי ר"ל :

ורענני ריעא מקור הדין הוא בראש במו"ק ר"י כי וז"ל
כנה הראש"ד ג"ל וכו' שאם לא קיים אבילות קודם
הרגל שנגע או מויד אין הרגל מפקיפו שלא יהי' מו"ק נכר
ומינה ילפי' לכל אכל שלא נגע אבילות תוך ו' שיעלים אבילותו
תוך שלשים וכו' עכ"ל וכיון דלא למד דין זה רק מאבילות
מקור הרגל דיו לבא ח"ו הדין להיות כדיון מה דלא נהוג
אבילות קודם הרגל דלר"ך לנהוג אבילות אח"כ משו' שלא יהי'
מוטא נכשר לכן דוקא אם ה' מויד או אפי' שנגע דלר"ך כפרה כמו
בכל שנגע שלר"ך להביא מטאה משא"כ אם ה' אונס דלא ה' יכול
לנהוג אבילות בזה י"ל דל"ז לנהוג אבילות אח"כ כיון דל"ל בזה שלא
יהי' מו"ק נכשר דה"ן עליו שום עון ואונס רחמנא פטרי'
כיון דשיקר הטעם דלר"ך לנהוג אבילות הוא רק שלא יהי'
מוטא נכשר . ובהו' אני משהפך בזאתו דלר"ך לנהוג אבילות
אח"כ אם מניח חפלין ביום הראשון דה"ך דבשעת שמועס
קרובה חייב לנהוג ו' ימי אבילות ומבואר בס"י ת"כ בבי'
ובס"ז דלמינו מניח חפלין ביום הראשון ח"מ בזה כיון דשיקר
הטעם שלא יהי' מו"ק נכשר וכנראה מה"ד אין עליו אבילות
מחילה לענין חפלין דהוא ממויב מה"ד ל"ש זה ול"ס :

ובש"ע בס"י של"ז כתב המחבר אכל שלא נגע אבילותו תוך
ו' ימי ביום שנגע בין חמשה עשרים אמות כל לי עכ"ל
ואח"י לא כתב רבנא "יבאר דאפי' אם ה' אונס כיון דבב"ל
נוכל לעשות ולומר דדוקא בשונג דעכ"פ הוא בכלל מוטא
דלר"ך כפרה עכ"פ אמרינן דלר"ך להשלים מוטעם שלא יהי'
מוטא נכשר אכל אם ה' אונס ל"ש להשלים ואח"י לא כתב
רבנא "יבאר דאפי' אם ה' אונס דמו"ק לח"ש כנראה בחו"מ
ס"י ל"ד עש"י ה' מזה נראה דבמח"ס היבא דה"י אונס ל"ל
להשלים הגם דלא נראה כן מח"ש אם ה' מוטא וגם
מחש' חסם סופר נראה דמהלך כן הוא דניגל להיבא דה"י
אונס חמ"ס לענין הדבר ל"ע כיון דשיקר הטעם שלא יהי'
מוטא נכשר מחילה בנד' דלמינו נוהג אבילות מה"ד בשעת
הדבר אין עליו שום מחא ועין :

ובזה לה ארע כדת לעשות היות כי בעתה נוס גדלי'
העבר לא לנו כי קנזו הדופאים כעה עשבה"י פסק
החלי אם נגזר להעשות יום חחר דה"ך דמבואר בהמ"א (בס"י
תקס"ח ס"ק ד') וגם בעתה יזכור אם שכת ואכל במויד או
בשונג נכון שיטענה יום חחר לכפרה על עונו ושגגתו היינו
דשם לר"ך כפרה דגם בשונג הוא בכלל מוטא ח"מ סחמ"א
דמחלח שנגע הוא שכת שהוא יום הענינו וזכרה פוסקים
שכתה הוא בכלל פשיעושי' בגמ"א (ס"י ק"ח ס"ק י"א) ואל"ת
רתי' לזה מספחים דף (ו :) כיון דלאו זמן איסורא ולא זמן
ביטורא הוא דלמח' פשע ולא מנבל ל"י וכו' רש"י יבנה ויבוא
לדי פשע ואכ"מ ובלי' כל שנגע לר"ך כפרה משא"כ היבא
דמו"ק לו לאכול מהדיון בזה ל"ל כפרה בכל ואולי דה"ן להמתיר
בזה הליפין דהוא דמח' למ"ש הגמ"א (בס"י של"ד ס"ק ל"ב) :

וברישו' המרי"ל שביא הרמ"א דבשעת הדבר אין מהאכלים
משום ביטוחותא אין צרי' לעין בו וכפי הנראה
ביעוהותא הוא האש"י האחרים הרואין שמהאכל הכל מ"מ זה
נראה דעכ"פ דברים שבלענה נוגע וגם שח' נחלח שבעה אין
חמי רק דאיתי כמשוכת שבות יעקב שביא דברי הג"ש דפסק
ביולדה דלריכה להתאכל אח"כ והוא דחה דבריו כיון דנכנה
אבילות לענין דברים שבלענה וכדומה ודחי ע"ז זה נהבטל
ממנו ביצת' לו או למח' ומסוס הכי לא נוכר דין זה דיוולדה
לריכה להתאכל אח"כ באחד מן הכרמשים וז"ל דה"ך של"ז
חלילה הסגול ורחילה ופרכס וכו"ג כל שהו לורך גופה מותרה
מ"מ

ללורך בהמתו וכח"כ גם ללורך אחר ים לאסור שלא יאמרו שליטתן
ללרכו ושלא ללורך בה"ק אם לא דנימא דהיבא דמועל העלים
ללורך כיון בה"ק לשמות ממנו נדר וכדומה דגלוי לכל שלקטן בזה
ל"ז לשורפן במקומו ומוהר לעשות מסס מחלה דבר הנראה
דבוא ללורך בה"ק . והנה זה מבואר דגם עשבים שהם על
הקברים ליבא איסור מורה להנות מהמה כיון דקרקע עולם
לא נאסר וליבא רק איסור הנאה ומשום כבוד החמים וי"ל
דדגים בזה בשיפ"א להקל כמו בכל איסור דרבנן וע"ק על
הב"ח שביא ח"ך שם שכתב מה דנוהגים ללקוט הפירות
למוכרם וסדמים ללדקק לר"ך לומר שלא יהי' האילין נטוע ולא
הגן זרוע אלא במקום שאין שם ספק קבר ע"כ דמשמע ה"א
אם הוא נטוע על ספק קבר אבוי ואח"י לא דנין בזה ספק
להקל כמו בכל איסור דרבנן וחלוי י"ל אם יש לנו לדון על
מקום הקבר שהוא ספק כבר על ענין דאורייתא לענין שומאה
כה"ן וכדומה דלריכין להחזיק במקום כדל"י קבר לכן לא מוה"י
ג"כ על דרבנן כיון דהספק נולד על דה"ו ובימים האלו אמרתי
להביא ראי' לזה היבא דהספק נולד על ראי' אסור בכל ענין
אף לגבי דרבנן וכעה לר"ך בכחי להאריך בזה :

ורדינא לענין אין ללדקק בזה ולהתיר לקלון האילנות
שאינם על הקבר ללורך בה"ק ובמבואר בהדיא
בהמ"ו והרא"ש והש"ע וזה הי"ח ימיים ששאלתי גם פה בזה
מנבחי דמכרה קרובה ויורתי להם ג"כ כיון דאינם עומדים
על הקברים רשאי לקלון אותם ללורכי בה"ק ולדעתה לא יאות
עבדין בזה שמועשים אילנות על הקברות אף מן הדר דיש
הרבה שהשרשים שמהם חתה הקרקע שמהששעים למרחוק בקל
יכול להיות שיתפסו עט המוקס שנקבר בו קבר עד שיגיעו
לנוח המה ויכנסו בתוך גוף כפר המת ואם ה' בזה חוועלה
במה שקוללים ה"א האילנות ה' זה דבר מלוה לקלון אותם
לעו"ה המת' ובשנין זה דהרבה גם ימים בש"ס הראשונים
דקרקע עולם לה' נאסר בהנאה מהא דסנהדרין קברי רב
דבני שקלי' מני' עפ"ה ל"השתא בם יומא ובמ"ש חו' ע"ז ס"ז
ע"כ ב"ד"ה ליקלנהו ה"א זה הוה שלא כדרך הגמלח דמו"ק
להחראפאות אף מחיבור מורה למבואר בש"ע ס"י ק"ה ובמדרמה
ה' י"ל כיון דה"א דמות אסור בהנאה יליפין מע"ע ושם אסור
אף שלא כדרך הגמלח ובעת נכחה הדבר ממני ויותר לא אוכל
להאריך ממני ידו' אה"כ בלוי"ח הדיוס בשל"י תורתו :

יעקב שביחה דעפ"ש .

סימן דה

ב"ה י"ד ברחשון תזכר פ"ק קעטפנא יע"א
שי"ר לכבוד יר"ד גפשי הרב האבא"מ הספורם הנאבד"ק
וייערעשוב יע"א

אחדשיה לר' יא מחזי כי לא אוכל למלאות שאלתו ממני
בעסק דבר מלוה רבה לבקש רחמים בעד הלר"ך
רחמינו כי מה אטעה אם ארע שדברי לא יעשו פרי ואדבר
מעט במ"ש לי כבוד ר"מ להספק בזאופן דלימירע בתי מלמח'
בשעת הדבר לה החלבלו אח"כ כי רחם ו' ועבר הדבר בתוך
ששים אח"י לא יהי' מחויב לנהוג אבילות ובמבואר בתשו'
חמ"ס בשם הג"ס בחולה דנחראפ בתוך ל' דלר"ך לנהוג אבילות
עכ"ד הנה פה קבלתינו י"ז ה' נו"ס נוכחם אבילות בהחלה
אמריתי להעלים עיני מזה לראות אם הוא בכלל דבר ר"ל
אם לא לאשר כי זה שאין לנהוג אבילות בשעת דבר ר"ל
אינו מדינה רק הרמ"א בס"ס ע"ד הביא השו' מהרי"ל בזה"ל
י"א בשעת הדבר אין מהאכלים משום ביטוחותא ובמחתי קנה
נהגו כן עכ"ל הרי דרוב אינם נוהגין כן ואח"כ בחו' ה"י איזה
אנשים ואמרו כי בשולין לא נהגו אבילות ודמתי אוהב שהוה
בכלל לא מקרי איש פרענותא לפש' אחרי כי עד היום
הזה ה"י נוהגין אבילות ומסד אל כל היום אולי ירחם ה' עלינו

מ"מ הרי נהנה הרבה דיני אבילות למעט בעניני שמחה וגיבון
 וחטפורה וכיחול ופרכוס וכו"ו טובא ודאי ע"י זה כבר נהבטל
 ממנה גזירה ז' וכן משמע ומבואר בטור או"ח סי' תקמ"ח
 וביו"ד סי' שצ"ט ע"ש דדוקא היכא שלא נהנה דיני אבילות
 כלל קודם הרגל בשונג או במיזד אין הרגל מבטל וכו' עכ"ל
 ולכאורה אין מבואר בטור שם וביו"ד דין זה ואולי קלה הראי'
 הוא באם יום הראשון דאבילות ה' בשעה שקודם הרגל דבזה
 הרגל ג"כ מבטל אף דלא נהג בשבת אלא דברי' שבלגעה ומג"ל
 להלק לענין זה בין שבת לחולה לאחר דשבת שאני דיומא קא
 גריס) וכתב עוד והוא כ"ש מקטן שהגדיל מן שבעה רא"ל
 לנהוג אבילות ומ"ש חמו הגאון מהר"ש שפירא בחולה דלריך
 לנהוג אבילות הוא היכא דלא ה' נודע לו בשעה שהי' חולה
 מהאבילות וכח"ש הסור בסי' שצ"ז בחולה דאין מודיעים לו
 עכ"ד בקלרה וסיים בזה"ל וכל כי הני דברים פוק חזי מה
 עמא דבר כנ"ל עכ"ל ולכאורה לא יחנן לומר מהגאון מהר"ש
 בחולה איירי דלא ה' נודע לו מהחולה דא"כ פשיטא דלריך
 לנהוג א"כ אבילות וי"ל דהי' ס"ד כיון דחולה פטור מהדין
 להחלבל מחמת חלו' יהי' דמיא לקטן שהגדיל חך שבעה דאינו
 מחלבל כיון דבשעה שמת לא ה' מוטל עליו החיוב להחלבל
 כ"כ נימא גם בחולה שיהי' פטור מלהחלבל אף א"כ כשיבירא
 כיון דלא חל עליו האבילות בשעה שמת לזה השמיעין דאינו
 קן דאין לדמות לקטן דשם הגברא אינו בר חיובא ובס' בית
 לחם יהודה בשו"ת דתה דברי' הש"י ותמליח דבריו דמה שהביא
 דאי' מקטן שהגדיל אינו דשם לא החמיל החיוב על הקטן כיון

דלא ה' בר חיובא וכמבואר שם ברא"ש משא"כ בחולה אף
 דלא ה' יכול לנהוג אבילות מחמת חלו' מ"מ האבילות מוטל
 עליו ואף נהג אבילות בדברים שבלגעה וכדומה ע"ז לא
 נפטר מהאבילות כמו אם אירע לו אבילות מן הרגל אף
 דנהוג אבילות מן הרגל דברים שבלגעה אפי"ה לריך אחר הרגל
 להחלבל פכ"ד אמנם אין זה קושיא כ"כ דגני הרגל כשמת
 לא ה' חל עליו האבילות כלל אף דנהג אבילות לענין דברים
 שבלגעה אעפ"י קן לא נוכל לומר דנחשב כאלו החלבל דהא
 עדיין לא חלה עליו אבילות כלל וכו"ו ה"ב בסי' על דברי
 הרמב"ם דס"ל דבתוך הרגל אינו טהג אפי' דברים שבלגעה
 אחרי יכה' עדיף רגל משבת דטוב צו דברים שבלגעה ע"ש
 משא"כ בחולה כיון דחל עליו האבילות וגם נהג דברים שבלגעה
 ע"ז נחבטל ממנה גזירה שבעה ונאשר החלו' השבות יעקב קן
 י"ל טעם דמקילין בנ"ד בזה דמטעם על הגאון בטל שב"י ומהם
 אסיים באמרים והנני לשמר את כבוד רי"ת כ"י היות כי השפה
 דחוקה עלי' מאוד אולי י' לו שעה בטובר להזכיר את ידינו
 איש טוב ומטיב הגביר המפורסם מ"ה מ"ב כ"י לשלוח לי
 המחיר בעד השני אחרונים ובשלישה לולבים שנים היו ירוקים
 ששלחתי לו גם ימחול לשלוח לי הספרים ש"ל אהו ממני לחזרה
 בפרט הירושלמי לזרעים כי לא נגאל פה אלל אחר לשאל
 ממנו לעם הארץ .
 ממני ידירו אוה"כ בכל לב ונפש הדבש"ה ובשלוש כל צ"ב
 בפרט את שלום בנן המרדך והמוסלג שי'
 יעקב שמחה רעפפיש :

מיישב קושיה חוס' ב"ק ל"ח דס"ל פסולין אחאי עד
 וזמם מידום :
 סבאר דברי ר"ה דב' כתי עדים כשרים ע"פ דברי
 חוס' ב"ק דק"ח דמלין בלתי ידום החטא ששמו משוכב:
 מביא דברי חוס' נדה ד"ב ד"ה והלל וקושיה המ'פ'
 אחאי כס"ט ברה"י בדבר שא"ח להיות תמא מספק
 ומירון חמ"י דומה המחבר וממך קושי' הג"ל ע"פ
 דברי הר"י כחובות הג"ל :
 כחדש דגם בחוקה בדבר שא"ח להיות לא אוליין רק
 כ"ז שבלין דא' עבדו מטעם ס"ט ברה"ר והכ'
 מחוקה אבל שניהם מטעם חוקה א"ח וזכר מיושב
 היטב חוס' יבמות דק"ה ד"ה בת ישראל :
 בפרש דברי רש"י כחובות דכ"ז דב' שבלין מטעמין
 מטעם ס"ט ברה"י :

פרק ד' מביא הגמ' פסחים ד"ט ט' לצורים ושיעור חוס' שם
 מקושיה המ"י ע"ד גס מקשה המחבר מנה דף ר"ח :
 קו' ע"ד חוס' נדה דכ"ט מניוח איכא חוקה איסור
 מחולין ד"א ומביא גס קו' הש"ס ממניחות דף כ"ג :
 מצדד לרמות דברי הש"ס ולסוף מסיק הראיות
 כהש"ס דכ"ט מניוח ליכא חוקה איסור ומפרש היטב
 שיטת חוס' פסחים הג"ל :
 בפרש דברי חוס' מנחות כ"ג ד"ה שמונה וגם דברי
 רש"י שם :

סבאר באורך הטעם דכ"ט מניוח ומערכות מד כמד
 לא אוליין בחר חוקה :
 סאריך ליישב שיטת רש"י בזה דמ' ליבורין מקושיה
 החוס' : מיישב קו' הל"ה על שיטת החוס' דקמא לפנין
 אכילה הא ה"ל דבר שיל"מ : עורר באופן אחר ישוב
 לשיטת רש"י הג"ל :

פרק ה' מביא סוגיא דחולין דף י"ח מגלן דאוליין בחר רובא
 חוס' שם ד"ס מנה ומתירש"א ומפלל עובא :
 מביא ספיקו של הפמ"ג בפתיחה לתשובת אי הוה
 בטל להיות איסור ומפלל בקשו' הרשב"א שהיה
 הפ"מ לפנין הש"ס הלוי : טקשה על הרמב"ם דהר"ח
 לקולא מה"ס מהא דנמלה הלך אחר הרוב : הרמב"ם
 עלמו פ"ח ממחלות א"ח מיישב הקושיא ומיישב גס
 דקדוק הכו"פ אחאי לא הני ובנמלה מומר : סבאר
 היטב סוגיא דכחובות דף ט"ו ע"א ממנה דקדוקי
 ש"ס שם : הורר לפלפל בסוגיא רוב חולין דף י"ח
 והטל משך ראי' דהיה בטל בחיבור להיות איסור :
פרק ו' מביא סוגיא דחולין ד"ה פליגי דהאי סימנא קעל
 נפשא וקושיה חוס' שם ד"ה פליגי ומתוך קושיה ע"פ
 שיטת רש"י שבת דקמ"ה דהיה עגונה מטעם
 אפקעיניה רבנן לקידושין : בפרפל בסנהדרין דכ"ט א'
 אומר כשנים בחודש וא' אומר בנ' קעלין מטעם רוב הא'
 אין הולכין בפס"ג אחר הרוב : מתרץ ע"פ ד"ה
 פסחים ד"א ד"ה זה ידע : הורר ליישב קושיה חוס'
 חולין הג"ל ומפלל עוד להעמיד קושיהם : הרצ"ר
 עיין דברי ריטב"א מוכר דף ה' ע"א :

פרק ז' מביא הקושיה על שיטת הרמב"ם דבר"א מה"ה לקולא
 מסוגיא רוב חולין ד"א ומירון המהרי"ט ומתרהו :
 מביא קושיה הכו"פ בסיון ק"א בפסחים דף פ"ח
 בסוגיא דמנה יבלת ומירון החו"ד שם ומפלל הרבם
 בדבריו ובהא העלה ישוב על הרמב"ם הג"ל :
 ראי' לשיטת האו"ה דכל דברים החשובים מהכשלים
 אם נולד האיסור בהעדרות :
 מביא דברי הרמב"ם ע"ד מאיסורי מוצה דפסק
 לפנין מחיר כלל ד"ב כרייה ומירון האחרונים ומקשה
 ע"ד ומתוך בא"א :
 בפרפל בקושיה המפורסמת איך אוליין בסנהדרין
 גמ"ד

פרק א. מביא דברי הרמב"ם פ' ט"ו מאיסורי ביאה הי' י"ד
 פני' שנינה ואמרה בן זה משנה נאמנה ממזר אינה
 נאמנה ודברי המ"מ שם :
 קושיה ככ"ט ט' ד' על המ"מ :
 עורר חמישה האחרונים על המ"מ :
 מביא דברי הפני' פ' פסקה יוסטין והש"ס שמעמחא
 דבספק ממזר לא אזיל בחר רובא ור"ח הש"ס מהשיטת
 מקובלת כ"ח דף ו' נבי פשירי ודאי רוב לא כיו ודאי :
 מביא ראי' לזכר מדברי רש"י פסחים ד"ט
 רוב הוא ספק :

עורר ראי' מהת"ד ס' ש"ט :
 יצדד לפרש בכך דימות דס"ט ארוכה שניברה לרב
 הולך ממזר ולשמאל שמוך דאלי לשיעמיהו כהא דלין
 הולכין במזון אחר"כ ולרב בספק ממזר אוליין
 בחר רובא :
 יסתר זה מסוגיא דקידושין דף ע"ה דמשם בראה דגם
 לרב בספק ממזר ל"א בח"ר :
 מביא קושיה הש"ס איך משכחם קהל ודאי דימות
 למחא לאו אכיו רק מטעם רוב ורוב הוא ספק :
 המחבר מתוך רוב שכנר החוק לשאר דברים הוה
 כודאי וראי' מדברי הש"ס דל"כ לא מלין מטער ודאי
 דימות דלמח טריפה :
 עורר ראי' מושכלת מדברי הרומח הדגן סימן ש"ט :
 מביא דגם כהש"א קידושין דע"ג דבספק ממזר אזיל
 בח"ר רוב הוא ודאי וקושיה המפרשים עליו מהסוגיא
 דס"ט :

מקשה המחבר על דעה הש"ס רוב הוא ספק מהא
 דכחובות דט"ו דבספק שומא ברה"ר וברה"י אוליין
 בח"ר ובה חוקה לא אוליין ועטם המפרשים ע"ז החוקה
 אינו מטעם ביורד רוב הוא ביורד הרי רוב הוא ודאי :
 מביא דברי החו"י נדה דף ב' ד"ה והלל וביאור הל"ה

פרק ב

ע"ד ומתנה עליהם : עורר חמה מ"ש דבחוקה אוליין
 אפי' דבר שאי אפשר להיות ומסופה לא נמירין דבר
 שא"ח ומביא ע"ז ביאור הש"ס : בתתה מג"ל דכחובות
 אסורה מטער ודאי דלמח רק מטעם ספק וכן כס"ט
 ברה"י ודבר אגב ביאור נכון לשיטת ר' שמעון דס"ט
 ברה"י הוא רק ספק :

ישוב על הג"ל ע"פ דברי הרשב"א ופנ"י כחובות
 דכ"ב דנגד ספק חוקה נאמן לפעון כרי ומדאסורה
 על כבול שעותן כרי ש"מ אסורה מטעם ודאי וזכר
 מחבאר לנכון דברי רש"י חולין ד"ט ע"ב :
 מביא דברי הש"ס ביבוי על קו' חו' מג"ל דס"ט
 ברה"ר עבדו הפי' ליכא ח"ט ומתרהו ק"ה גס
 דוחה היטב הג"ל דטיכ ל"ק הרשב"א דלמח כרי רק
 בספיקא דמרי והרי :
 יצדד לומר דמהא דאסורה בתרומה ולא נאמנה לומר
 כרי ש"מ דאסורה מטעם ודאי ודוחה זה מסופה דכ"ה :
 גם יבאר לנכון מדברי חוס' דסופה דכ"ח דגם לאחר
 קו"ס י' על חוקה הוה לתרומה ולבעל וזכר מתוך
 לנכון דמחולין איהו מחו"ס לבעלה ע"כ הוא מטעם
 ודאי :

מביא לנכון דברי חוס' נדה ב' ד"ה והלל ומבאר
 דלמח י' שני חוקות כשרות והיא חוקה מטעם ביורד
 גס חוקה הוה לבעל ולמח קו"ס אכדה חוקה כשרות
 אבל י' לה חו"ס לבעל :
 מיישב בטוב טעם קושיה חוס' ד"י ע"ב ד"ה ודילמא :
פרק ג' מביא הגמ' כחובות ערעור מחאי כו' ורי הרי"ף והר"ג
 ורשב"א שם ומפרש אחאי כ"ז שבלין שניהם עהרין
 ובכ' כתי עדים המכחישים וא"א לרי"ה פסולין דבעדות
 כתי ביורד ובשבלין מטעם חוקה ואינו מטעם ביורד :

ידיעה מליבוהו ש"ב חי הכשר אסור . ומבואר דאסור
מכה חיי הלוים :
ה"ח בדברי המנ"א ש"י מ"ז דאין הפלג יכול לכוף לאשתו על
המלאכה ברח"ו וצ"י ספמ"ז דמש"ח מהלך הקדושה בזה .
קושיא מסוגיא דמקד"ש מע"א ומ"י ע"ז . בענין
שוחט שלא שחט רוב סמימ"ס וכידו לגמור השחיטה
בפרס יהי' שיעור שחי' מה"ס' אי חיוב לגמור השחיטה :
סימן ט' בבידון גו"ט הנקחים מהטעו"ס ולא נודע אם הם
בני ח' ימים אם לשמוך על הטעו"ס במה"ס ובסימני
דשוימי :

נידון הקוה בצואר הבהמה :

סימן י"א ס"ק א"ב כיאור הסוגיא בחולין דיבש לו קק בושט .
פלפול בד' הד"מ ס"י ל"א ובדמ"א י"ד ס"י ל' לאכור
כס' היבא דטולד דריעו"א ממי"ס . וישו"ב לק"י הסהמ"ל
שבש"כ סס . וביאור חו"י יבמות ל' ע"ב בזה . ופלפול
בדברי הש"כ י"ד סס ס"י ל' . ובדברי הרשב"א חולין
מ"ו א' סק דרובה מיקרי שחל מעשה המטריף :
ביאור דברי הד"מ הנ"ל . ובדברי המוס' יבמות וחולין
דימ"א כס"ז נשחט חמרה . ופלפול בקידושין ס"ו
במשנה דינאי מתוך שחי' חו"מ אי חוקה האם מהני
להכה . וישו"ב לדברי המוס' ניטין י"ו ע"א דלא אולינן
סס בתי חוקה א"ל כיון דשחטא ה"ל גרושה לפיטו :

פק"ד בענין חוקה שאינה מבוררת בשעמה . פלפול בזה מ"א
מקומות בזה ענינא :
פק"ה בדברי הרב"י יונה שר"ן חולין ס"ק ב' סוף
שנשחט וב' קודם שחיטה או א"ש' דאולינן לחומר' .
וביאור דברי המוס' חולין י"א דין עשה גביט
מכה בבהמה ואח"כ נמלא ח' עריפה דלמא נקטי דוקא
כזה בהמות . והערה דלמא ל"א דמ"ס נהבט
האיסור והו"ו רק כד"ר . וסברא דגם באיסורין מהני
חוקה דשחטא היבא דליבא חוקה דמטיקרא לכנה .
וביאור הדבר . ובדברי הרשב"א יבמות ל"א בענין
מחזיקין מאל"ה . והערה דה"ל מנע דאין מחזיקין
מאל"ה וביאור הדבר . ומבאר לפ"ו הזמן בהקוה :

פק"ו סברא דבהקוה יש מקום להחמיר מלך חשש דניקב
הושט וזיבא חוקה איסור . ופלפול אי נקובה
הושט מיקרי גבילא או רק עריפה . ובענין אי יש
להלך בין רוקח דליחא קמן לבין לימא קמן לענין
סמלי"ח . ראו"ח דאין חולין . ובדברי המוס' בבורה
כ' ע"א ובמהרש"ה סס . פלפול בריש ניטין דמהר"ן
רק לר"מ סחם ספרא דדיני מנזר גמירי ובה גב
לרבנן ל"ל כן . ובדברי הרמב"ם הידועים דאיסור
בע"א הוחזק . קושיא דה"ן משבת מעשר בהמה .
ביאור ע"ז . ובה"ש חולין ל"ו ע"א . פלפול בחולין כ"ח
ע"ב כההוא בר אחא דמב"ס קושי' דמא . כביאור
השיעור סס . ובדברי המוס' חולין פ"ג דס"י במליחות
איזוהי לך שחי' וזהו לא מהני חוקה להכריע :

סימן י"א ס"ק א"א בענין נאכה הריאה . ואם כהן על הרוב
ואח"כ נמלא עריפה אי לריך כפרה . בדברי הרשב"א
חולין ע' . פלפול בפרס"ו' הבודק לריך שיבטל בשי'
רש"י והוס' ור"נ סס :

פק"ב ביאור ש"י הרמב"ם בפ"ג מהו"מ ה"ו . ח' . ובדברי
המנ"א ס"י תל"ד דבלא ידע מטובס המחזק אינו עובר
לחפרט . ראי' להגודה ברין ניטין ע"ה דהו"ס דיוס
החזק ל"ה או"ס . ובדברי הר"י ב"ק כ"ג בזה :

פק"ג פלפול בזה ביבמות ר"פ האשה רנה . ביאור
ס"ק ד' פדפור בזה דמ"א ר' א"י מה"ה לחומר' או לקול' . ביאור
דברי המהר"ט בזה . וסברא דאיסור העומד להתברר
לכ"ע מה"ס לחומר' . וביאור דברי המוס' נדה ע"ז ע"ב
ד"ה ואם . וסברא בזה נכ"ס ברי"ר כהה"ג שש"פ י"א
ידיעה בזה לאחרי"ס לא מעברין . ובדברי הש"ס ע"ז ע"ב
פלפול

כפ"א נשקה מומר פלפול גדול . בזה בביאור השיטה
כפ"ב התירושות בכטובס ל"ד ע"א להחזיק בסוגיא סס :
ס"ק י"ג ביאור דברי חוס' ב"ק הנ"ל ברא"ח סס שבטעות .
וקו' משבטות מ"ז ע"א וביאור ע"ז . ופלפול
בב"ק ק"ה פ"ב . וחילוק בין חסד טה"ש לגזלן :
ס"ק י"ד ביאור אם יש החללות לעובר על השבועה לומר
שונג הי"ז או שחמ"י . ונכ"ס בעבר ע"ה' דלכה"א אם
נפסל . ביאור השיטה במח"מ ס"י ל"ד ו"ב .
ובשבטות כ"ו ע"ב בל"ס בשבועה שרע לאטוב ובפלוגתא
רש"י והוס' שבטות מ"ג כהא דמי נשבע מחלה .
חילוק בין שבטות פדוה לשבטות הפקדון :

סימן ב' ס"ק א"ג דל' הש"ך י"ד ר"ס א' ע"ד הגודה סס . ופלפול
לייבש דבריו הממוכיס דפוסק במקוה הוב מר"ר
ודל' . ובמרומה הוב רק ספק . ובג"מ מדמ"ה לכו :
פק"ב בדברי הרב"ש דשני חוקות שדי"ס מרוב . ובדברי המוס'
חולין ל"ו ע"א ד"ה פליג' בזה סהול"ו המחבר' .
דחוק' על ש"י הרמב"ם אי איסור בע"א הוחזק :

ס"ק ג' ד' בדברי המנ"א חולין בסוגיא דחוקה . ופלפול גדול
בסוגיא דמר"ר סס . ובביאור הסוג' דריש נדה :
ס"ק ה"ו ביאור דברי הגודה בזה . וביאור הסברא דחסד
ואח"ה וטפ"ד הרשב"א הוודיס ברין בהמה שנמלאה
טריפה והוגלד פי המכה עד מחי חליטין החוקה .
וביאור הא דשוחט בכס"ן ונמלא פגוס אי חליטין בפ"ס
המפרק :

סק"ו בדברי הש"ך שביאר טעמו דהגודה מש"ס .
והאסהפקחא בשחט עוף בושט בלבד ונמלא כהן פגוס
אי השחיטה פסולה . ופלפול בפלוגתא ד"ה י"ד
בזה בגמלא הכהן פגוס אח"כ :

פק"ח ביאור ענין ד"ס במקום חוקה וטעם פלוגתא הראשונים
בזה . וביאור החילוק בין היבא דמשמחים העש"ס
בד"ה לבין עמא מכה חוקה עפ"ד הוס' ריש נדה
דעומא לחפרט ל"י מבוט . ומבאר העש"ס בזה :
פק"ט בדברי המוס' כריתוה ר"ב סק א"ל דמבי"ח אם
הלו על ס"ס . ופלפול בכהה מקומות בש"ס בזה ד"ס
נגד החוקה :

פק"י בדברי הרמב"ם בפ"ה התירושות דבהב"ה הוב מר"ר
רק ספק . וביאור הסוגיא דריש נדה בזה :
ס"ק י"א פ"ב פלפול בסוגיא דחולין ט' ע"א ובדברי הבה"ג
שחמו"ס סס דמשמ"ה ל"ה עריפה רק הל"ה דאין
שחיטה מוטלת וביאור העש"ס דה"ס נאמן על השחיטה
אע"פ דליחא חוקה איסור דבהמה :

ס"ק י"ב פלפול בדברי הש"ך י"ד ס"ק ס"א ח' דנמלא חסד
אין מחזיקין אותו בחסד לחפרט :
סימן ג ס"ק א"א בענין אי נש"ס שחטות ביאור העש"ס דהסוכרים
דל"ז על השחיטה ובשי"ה דפסחים דף ט"ב :

פק"ב בדברי הכלבו דלגזלן שחטות ולא לחמרים :
ס"י ד' בשני שוחטין כ"א נשבע על חבירו שחמ"ל עריפות . ובדבר
שקבלו ע"ה בשבועה ע"ה' נכהה שלא יורו אוב
שאלה המבואר בספרי ש"ב סוף שאלה חס"ס וה"ס
יעברו יהי' שחיטתם כו"ט . פלפול בענין אי נשעה
השוד בשבועה דלכה"א . ובדברי הש"י הר"ה"ש שבי"ד
ס"א ח' י"ג בזה ס"י חקת הקהל שלא ישימ' אלא
עמ' יזוב ועבר אחר ושתק דשחיטתו איסור מבל"ג
דבזה לא ש"ך פלוגתא אביי ורבא אי כ"מ דח"ר
ל"ח אטל"ח . ובדברי הה"ב"ן ביבמות ק"ג ע"ב
כביאור העש"ס דמל"ז . ועוד איזוהי ענינים בענין
פסלות הש"ב :

סימן ה' ברבר ש"ב ששחט בעיר עגד חקת הקהל אם
נפסל לשחיטה לגמרי נס בעיר אחרת או לא :
ס"י ו' בדברי הרמב"ם בפ"ד מה' שחיטה ש"ד דשחיטה מומר או
אפיקורס והוא הכופר בתורה ובמרט"ה שחיטתו נבילה :
ט"ז ד' ברבר שהובא בשר לשני מקרא' נגד חקת הקהל בקהל פלי

מפתחות לחקך יורה דעה

וביאר הסוגיא לפסחים כ"ז סוף

ס"ק א דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ה דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק ט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק י דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יא דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק טו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק טז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק יט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :
ס"ק כ דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק א דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ה דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק י דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יא דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק טו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק טז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק יט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כ דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כא דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כה דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק כט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק ל דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לא דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לב דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לג דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לד דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לה דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לו דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לז דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לח דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לט דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק לך דבריו הירושלמי פ"ג תענית ב' :

ס"ק א פלפול גדול בספק עמו על הרוב על המקור אונס :
ס"ק ב הערה על עיקר הדיון דמחייב כלפי ארונה אפי' באספר
האחרון : וביאר פלפול ר"ח ורובן על חייסין למוטבא :
ס"ק ג ישוב לקראת חוס' בזה על ר"ש על וביאר דברי הר"ן
פסחים ז' ב' :

ס"ק ד ביאור שיטת השפוקים דלאכלה הריאה מריפה : ונבני' בנחמה ל"א
וביאר סוגיא דג"ס ע"ה :

ס"ק ה יב' בענין הא דרומה ע"ה טבול או דוקא דלאכלה או אפי' לנ"כ
נ"כ : וכן בעיבור שהיה אבר ואחפו או אכור לנ"כ חסוס אלה"ה :

ס"ק ו ב פירוש או חוקה דגלוט ע"ה טבולו מחייב טבטה : ואינו
פסטי דיוט' ב' :

ס"ק ז ס"טן י"ג : ס"ק א בנחמה ע"ה טבולו פחות מ"ס ורק הכריזה
על הקרקע : ה"י י"ט : ולא יגלו למעור רק יאחר ג"י והלכו
ע"ה טבול או הלכו חומרת :

ס"ק ח ביאור הסוגיא ל' ס"ב וסופר ס' י"ה : ופלה בנחמה ל"ד
בנח דרמה כנחול וסחה תענית וסחה דכברה ורובי' בדיק' :

ס"ק ט ובכרובי הא"כ ס"ב או מחייב בדיקה הוא חמ"ס אורח מדרבנן :

ס"ק י ביאור הסוגיא חז"ר ר"ס א"ס דבריו ר"ש על הא דפלה
מן הג' : והסוגיא הולק' נ"י :

ס"ק יא ד ביאור הטעם דלאחר ע"ה טבול ל"כ ריכב בדיקה מ"ה"ס : ונס א"ס
הכריזה דפלה ה"ה טריפה דק"ו או ס"ס : וביאר הסוגיא
דנחום ע"ה ט"ב : וס' הכריזה דפלה הוא רק חס' רוב :

ס"ק יב סבא"ר דברייה ע"ה טבול הוא מ"ה נ"כ ר"ס ה"ה כנ"ה כנ"ה
ס"ס ברי' : וביאר הענין רוב או ה"ה ח"ה ודאי :

ס"ק יג ו ביאור הסוגיא דהולק' נ"י א"כ ר"ס ה"ה ח"ה כנ"ה טבול
א"כ ר"ס : וס' י"ט הולק' בין דין מ"ה"ס לבין אחר מ"ה"ס :

ס"ק יד ביאור דברי הש"ס י"ד ס"ב :

ס"ק טו ד ברב"ר הרבנו ירוחם דבהמה מ"ה"ס ונס ע"ה א"כ בדיקה :

ס"ק טז ד ביאור שיטת השפוקים על ענין דוקא הולק' וס' כמו דנ"ה"ה
או דנס ע"ה ט"ב :

ס"ק יז דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"י יד בענין אי מריפה ח"י

ס"ק א פלפול גדול בספק עמו על הרוב על המקור אונס :
ס"ק ב הערה על עיקר הדיון דמחייב כלפי ארונה אפי' באספר
האחרון : וביאר פלפול ר"ח ורובן על חייסין למוטבא :
ס"ק ג ישוב לקראת חוס' בזה על ר"ש על וביאר דברי הר"ן
פסחים ז' ב' :

ס"ק ד ביאור שיטת השפוקים דלאכלה הריאה מריפה : ונבני' בנחמה ל"א
וביאר סוגיא דג"ס ע"ה :

ס"ק ה יב' בענין הא דרומה ע"ה טבול או דוקא דלאכלה או אפי' לנ"כ
נ"כ : וכן בעיבור שהיה אבר ואחפו או אכור לנ"כ חסוס אלה"ה :

ס"ק ו ב פירוש או חוקה דגלוט ע"ה טבולו מחייב טבטה : ואינו
פסטי דיוט' ב' :

ס"ק ז ס"טן י"ג : ס"ק א בנחמה ע"ה טבולו פחות מ"ס ורק הכריזה
על הקרקע : ה"י י"ט : ולא יגלו למעור רק יאחר ג"י והלכו
ע"ה טבול או הלכו חומרת :

ס"ק ח ביאור הסוגיא ל' ס"ב וסופר ס' י"ה : ופלה בנחמה ל"ד
בנח דרמה כנחול וסחה תענית וסחה דכברה ורובי' בדיק' :

ס"ק ט ובכרובי הא"כ ס"ב או מחייב בדיקה הוא חמ"ס אורח מדרבנן :

ס"ק י ביאור הסוגיא חז"ר ר"ס א"ס דבריו ר"ש על הא דפלה
מן הג' : והסוגיא הולק' נ"י :

ס"ק יא ד ביאור הטעם דלאחר ע"ה טבול ל"כ ריכב בדיקה מ"ה"ס : ונס א"ס
הכריזה דפלה ה"ה טריפה דק"ו או ס"ס : וביאר הסוגיא
דנחום ע"ה ט"ב : וס' הכריזה דפלה הוא רק חס' רוב :

ס"ק יב סבא"ר דברייה ע"ה טבול הוא מ"ה נ"כ ר"ס ה"ה כנ"ה כנ"ה
ס"ס ברי' : וביאר הענין רוב או ה"ה ח"ה ודאי :

ס"ק יג ו ביאור הסוגיא דהולק' נ"י א"כ ר"ס ה"ה ח"ה כנ"ה טבול
א"כ ר"ס : וס' י"ט הולק' בין דין מ"ה"ס לבין אחר מ"ה"ס :

ס"ק יד ביאור דברי הש"ס י"ד ס"ב :

ס"ק טו ד ברב"ר הרבנו ירוחם דבהמה מ"ה"ס ונס ע"ה א"כ בדיקה :

ס"ק טז ד ביאור שיטת השפוקים על ענין דוקא הולק' וס' כמו דנ"ה"ה
או דנס ע"ה ט"ב :

ס"ק יז דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק יח דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק יט דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כ דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כא דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כב דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כג דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כד דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כה דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כו דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כז דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כח דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק כט דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק ל דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק לא דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :

ס"ק לב דבריו הר"ף והחמ"ס דנ"ה"ס ע"ה בדיקה :